Holy Bible

Aionian Edition®

Mokanda na Bomoi
Lingala Bible

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Mokanda na Bomoi
Lingala Bible

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 8/25/2024
Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0, International
Biblica, Inc., 2020
Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 4.19.20 (Pro) on 8/31/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc
https://Nainoia-Inc.signedon.net

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Lingála at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal… and purple is the color of royalty!

History

Lingála at AionianBible.org/History

04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 377 translations now available in 166 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Ebandeli 11
Kobima 53
Levitike 88
Mitango 115
Deteronomi 152
Jozue 182
Bilombe 203
Rite 224
1 Samuele 227
2 Samuele 255
1 Bakonzi 279
2 Bakonzi 307
1 Masolo ya Kala 333
2 Masolo ya Kala 358
Esidrasi 389
Neyemi 398
Ester 411
Yobo 418
Banzembo 439
Masese 489
Mosakoli 507
Loyembo ya Salomo 514
Ezayi 518
Jeremi 560
Bileli 607
Ezekieli 611
Daniele 656
Oze 669
Joeli 676
Amosi 679
Abidiasi 684
Yona 685
Mishe 687
Naumi 691
Abakuki 693
Sofoni 695
Aje 697
Zakari 699
Malashi 707

NEW TESTAMENT

Matayo 713
Malako 742
Luka 760
Yoane 791
Misala ya Bantoma 814
Barome 844
1 Bakolinto 857
2 Bakolinto 869
Bagalatia 877
Ba-Efeso 882
Bafilipi 886
Bakolose 889
1 Batesalonika 892
2 Batesalonika 895
1 Timote 897
2 Timote 901
Tito 904
Filemo 906
Ba-Ebre 907
Jake 917
1 Petelo 920
2 Petelo 924
1 Yoane 927
2 Yoane 930
3 Yoane 931
Jide 932
Emoniseli 933

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

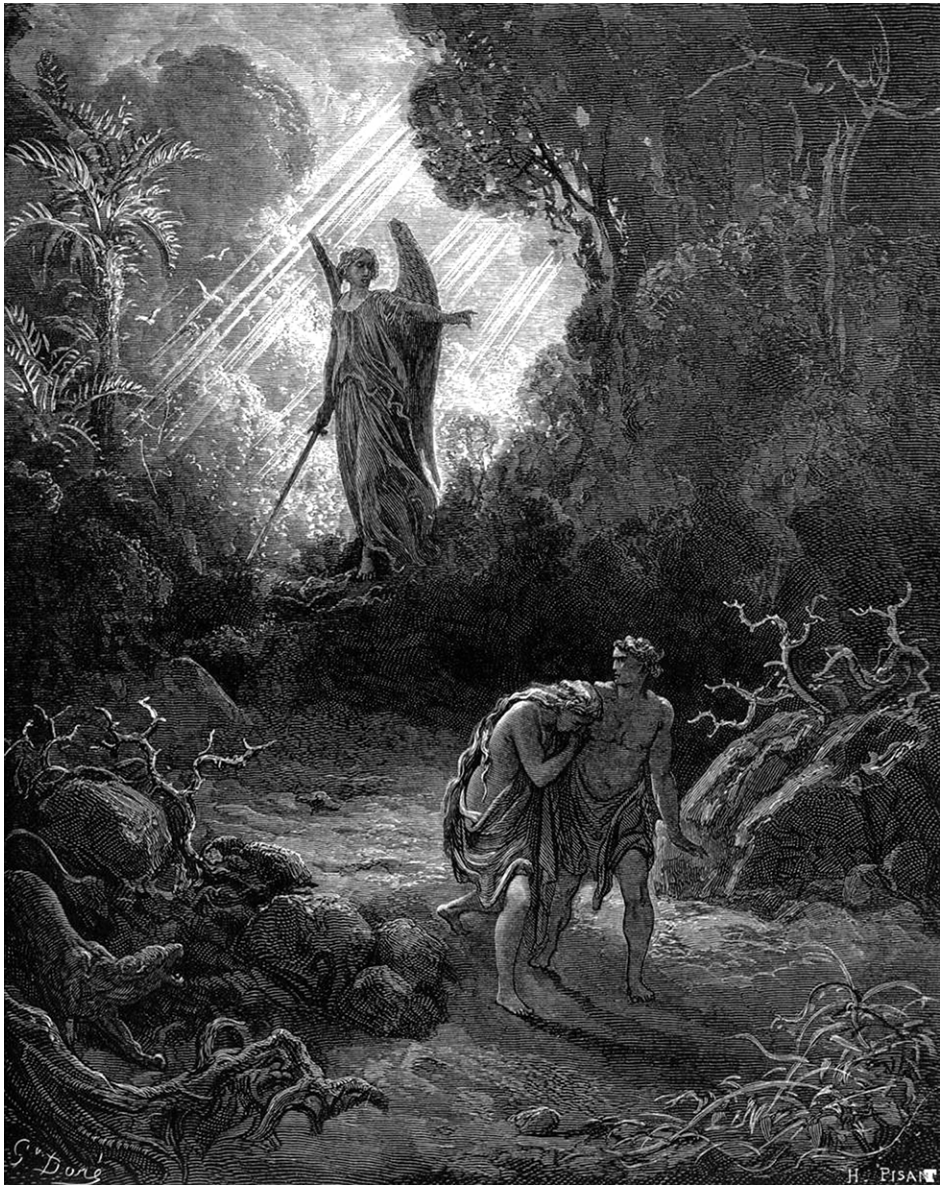

Sima na kobengana moto, atiaki basheribe, na ngambo ya este ya elanga ya Edeni, na mopanga ya moto oyo ezalaki kobaluka bipai na bipai mpo na kobatela nzela ya nzete ya bomoi.

Ebandeli 3:24

Ebandeli

1 Na ebandeli, Nzambe akelaki Likolo mpe mokili. **2** Mokili ezalaki na lolenge te mpe ezalaki pamba. Molili ezalaki na likolo ya mozindo; mpe Molimo ya Nzambe azalaki kopepa na likolo ya mayi. **3** Mpe Nzambe alobaki: « Tika ete pole ezala! » Mpe pole ezalaki. **4** Nzambe amonaki ete pole ezali malamu, akabolaki pole na molili. **5** Nzambe abengaki pole « moyi, » mpe abengaki molili « butu. » Pokwa ezalaki mpe tongo ezalaki. Yango ezalaki mokolo moko. **6** Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete etando ezala kati na mayi mpo na kokabola yango! » **7** Nzambe akelaki etando; akabolaki mayi oyo ezalaki na se ya etando na mayi ya likolo. Yango esalemaki mpe bongo. **8** Nzambe abengaki etando « likolo. » Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya mibale. **9** Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete mayi oyo ezali na se ya likolo esangana esika moko mpo ete mabele ya kokawuka ebima! » Yango esalemaki mpe bongo. **10** Nzambe abengaki mabele ya kokawuka « mokili, » mpe abengaki mayi oyo esanganaki esika moko « ebale monene. » Nzambe amonaki ete ezali malamu. **11** Nzambe alobaki: « Tika ete mokili ebimisa matiti, milona oyo ezali na nkona mpe banzete ya mbuma oyo ebotaka mbuma kolanda lolenge ya nzete moko na moko! » Yango esalemaki mpe bongo. **12** Mabele ebimisaki matiti, milona oyo ebotaka nkona kolanda lolenge ya molona moko na moko mpe banzete oyo ebotaka mbuma kolanda lolenge ya nzete moko na moko. Nzambe amonaki ete ezali malamu. **13** Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya misato. **14** Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete biloko oyo ebimisaka pole ezala na etando ya likolo mpo na kokabola moyi wuta na butu, mpo na kozala bilembo oyo ekolakisa bileko, mikolo mpe mibu, **15** mpe mpo na kongengisa mokili! » Yango esalemaki mpe bongo. **16** Nzambe akelaki biloko mibale ya minene oyo ebimisaka pole: oyo eleki monene, mpo na kongenga na moyi; mpe oyo ya moke, mpo na kongenga na butu. Mpe akelaki lisusu minzoto. **17** Nzambe atiaki yango na etando ya likolo mpo ete engengisa mokili, **18** engenga na moyi mpe na butu, mpe ekabola pole na molili. Nzambe amonaki ete ezali malamu. **19** Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya minei. **20** Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete bikelamu ya bomoi etonda kati na mayi, mpe bandeke epumbwa na mokili na etando ya likolo! » **21** Nzambe akelaki banyama minene ya mayi mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo etambolaka kati na mayi mpe etondi meke kati na mayi: ekelamu na ekelamu na lolenge na yango. Akelaki mpe bandeke nyonso ya mapapu: ndeke na ndeke na lolenge na yango. Nzambe amonaki ete ezali malamu. **22** Nzambe apambolaki yango mpe alobaki: « Bobotana, bokoma ebele, botondisa mayi ya bibale, mpe tika ete bandeke ekoma ebele kati na mokili. » **23** Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya mitano. **24** Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete mokili ebimisa bikelamu ya bomoi kolanda lolenge na yango: bibwele, bikelamu oyo etambolaka na libumu, banyama ya mike-mike mpe banyama ya zamba! » Yango esalemaki mpe bongo. **25** Nzambe akelaki banyama ya zamba kolanda lolenge na yango: bibwele mpe bikelamu nyonso ya mike-mike. Nzambe amonaki ete ezali malamu. **26** Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete tosala bato na elilingi na biso, na lolenge oyo biso tozali, mpo ete bakonza bambisi ya ebale, bandeke ya likolo, bibwele kati na mokili mobimba, bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu mpe banyama ya mike-mike! » **27** Nzambe akelaki bato na elilingi na Ye, akelaki bango na elilingi ya Nzambe; akelaki bango mobali mpe mwasi. **28** Nzambe apambolaki bango mpe alobaki na bango: « Bobotana, bokoma ebele, botondisa mokili mpe bobongola yango. Bokonza bambisi ya bibale, bandeke ya likolo, bikelamu oyo etambolaka na libumu mpe banyama nyonso ya mike-mike. » **29** Bongo Nzambe alobaki: « Tala, kati na mokili mobimba, napesi bino milona oyo ezali na nkona mpe banzete nyonso oyo ebotaka mbuma. Yango nde ekozala bilei na bino. **30** Napesi matiti nyonso ya mobesu lokola bilei epai ya banyama nyonso ya mokili, epai ya bandeke nyonso ya likolo, epai ya bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu, mpe epai ya bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi. » Yango esalemaki mpe bongo. **31** Nzambe atalaki biloko nyonso oyo akelaki mpe amonaki ete ezali malamu koleka. Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya motoba.

2 Ezalaki bongo nde likolo mpe mokili ekelamaki elongo na biloko nyonso oyo ezali kati na yango. **2** Na mokolo ya sambo, Nzambe asilisaki mosala oyo asalaki. Boye, na mokolo ya sambo, akataki mosala nyonso oyo azalaki kosala. **3** Nzambe apambolaki mokolo ya sambo, abulisaki yango, pamba te na mokolo yango nde akataki mosala nyonso ya kokela oyo azalaki kosala. **4** Tala ndenge likolo mpe mokili elongo na biloko oyo ezali kati na yango ezalaki tango ekelamaki. Tango Yawe Nzambe akelaki mokili mpe likolo, **5** ata nzete moko te ya elanga ezalaki, mpe ata molona moko te ya elanga etikalaki kobimisa moto, pamba te Yawe Nzambe anokisaki nanu mvula te na mokili, mpe moto azalaki te mpo na kolona yango na mabele. **6** Kasi mayi ezalaki kobima wuta na se mpe ezalaki kopanzana na etando nyonso ya mokili. **7** Yawe Nzambe asalaki moto wuta

na putulu ya mabele, afulaki pema ya bomoi na madusu ya zolo na ye; mpe moto akomaki ekelamu ya bomoi. 8 Yawe Nzambe alonaki elanga moko kati na Edeni, na ngambo ya este. Atiaki moto oyo akelaki kati na yango. 9 Yawe Nzambe abimisaki wuta na mabele banzete ya lolenge nyonso oyo ezalaki kitoko mpo na kotala mpe elengi mpo na kolia. Atiaki mpe nzete ya bomoi na kati-kati ya elanga; lisusu atiaki nzete ya koyeba malamu mpe mabe. 10 Ebale moko ezalaki kobima na Edeni mpe ezalaki kosopa mayi na elanga. Mayi ya ebale yango ekabwanaki na biteni minei. 11 Eteni ya liboso, kombo na yango « Pishoni. » Yango ezingeli mokili mobimba ya Avila oyo mabele na yango ezalaki na wolo. 12 Wolo ya mokili yango ezalaki kitoko. Ezalaki lisusu na molona ya malasi mpe na mabanga ya onikisi kati na mokili yango. 13 Eteni ya mibale, kombo na yango « Giyoni. » Yango ezingeli mokili mobimba ya Kushi. 14 Eteni ya misato, kombo na yango « Tigre. » Yango elekana na este ya Asiri. Mpe eteni ya minei, kombo na yango « Efrate. » 15 Yawe Nzambe azwaki moto mpe atiaki ye kati na elanga ya Edeni mpo na kolona yango mpe kobatela yango. 16 Mpe Yawe Nzambe apesaki mitindo oyo na moto: « Okoki kolia mbuma nyonso ya elanga, 17 kasi okolia te mbuma ya nzete ya koyeba malamu mpe mabe; pamba te mokolo oyo okolia yango, okokufa solo. » 18 Yawe Nzambe alobaki: « Ezali malamu te ete mobali azala ye moko; nakosalela ye mosungi oyo azali ndenge moko na ye. » 19 Yawe Nzambe asalaki, wuta na mabele, banyama nyonso ya zamba mpe bandeke nyonso ya likolo. Amemaki yango epai ya mobali mpo na kotala ndenge akopesa yango kombo, mpo ete ekelamu nyonso ya bomoi ebengama na kombo oyo mobali akopesa yango. 20 Yango wana, mobali apesaki bakombo na bibwele nyonso, na bandeke nyonso ya likolo mpe na banyama nyonso ya zamba. Kasi amonaki te mosungi oyo akokaki kozala ndenge moko na ye. 21 Na yango, Yawe Nzambe alalisaki mobali pongi ya makasi. Mpe wana mobali azalaki kolala, Yawe Nzambe azwaki mokuwa moko na mopanzi ya mobali mpe azipaki mosuni na esika yango. 22 Yawe Nzambe asalaki mwasi na mokuwa oyo azwaki na mopanzi ya mobali mpe amemaki ye epai ya mobali. 23 Boye, mobali alobaki: « Tala na mbala oyo, oyo azali mokuwa ya mikuwa na ngai, mosuni ya mosuni na ngai. Bakobenga ye mwasi, pamba te awuti na mobali. » 24 Yango wana, mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, akosangana na mwasi na ye, mpe bakokoma nzoto moko. 25 Mobali mpe mwasi na ye bazalaki bolumbu mpe bazalaki koyokana soni te.

3 Nzokande, kati na banyama nyonso ya zamba oyo Yawe Nzambe akelaki, nyoka nde elekaki na mayele mabe. Alobaki na mwasi: — Nzambe alobaki na bino solo ete bolia mbuma ata moko te ya banzete ya elanga? 2 Mwasi azongisaki epai ya nyoka: — Toliaka bambuma ya banzete ya elanga. 3 Kasi na oyo etali mbuma ya nzete oyo ezali na kati-kati ya elanga, Nzambe alobaki: « Bosengeli te kolia yango, mpe bosengeli te kosimba yango; noki te bokokufa. » 4 Nyoka alobaki na mwasi: — Solo penza, bokokufa te. 5 Pamba te Nzambe ayebi malamu ete mokolo oyo bokolia yango, miso na bino ekofungwama mpe bokokoma lokola Ye: koyeba malamu na mabe. 6 Mwasi amonaki ete mbuma ya nzete ezali elengi mpo na kolia, kitoko mpo na kotala mpe malamu mpo na kofungola mayele. Boye azwaki mbuma mpe aliaki yango. Apesaki yango mpe na mobali na ye, oyo azalaki elongo na ye; bongo ye mpe mobali aliaki yango. 7 Mbala moko, miso na bango mibale efungwamaki, mpe basosolaki ete bazali bolumbu. Boye, basangisaki makasa ya nzete ya figi mpe bamizipaki. 8 Na pokwa, bayokaki makelele ya matambe ya Yawe Nzambe kotambola kati na elanga. Boye, mobali mpe mwasi babombamaki kati na banzete ya elanga mpo na kokima Yawe. 9 Kasi Yawe Nzambe abengaki mobali mpe atunaki ye: — Ozali wapi? 10 Azongisaki: — Nayoki makelele ya matambe na Yo kotambola kati na elanga mpe nabangi mpo ete nazali bolumbu; yango wana nabombami. 11 Nzambe alobaki: — Ndenge nini oyebi ete ozali bolumbu? Boni, oliaki mbuma ya nzete oyo napekisaki yo kolia? 12 Adamu azongisaki: — Ezali mwasi oyo opesaki ngai lokola mosungi nde apesaki ngai mbuma ya nzete yango, mpe nalie yango. 13 Yawe Nzambe alobaki na mwasi: — Mpo nini osali bongo? Mwasi azongisaki: — Ezali nyoka nde akosaki ngai, mpe naliaki yango. 14 Boye Yawe Nzambe alobaki na nyoka: « Lokola osali bongo, olakelami mabe kati na bibwele mpe banyama nyonso ya zamba. Okotambola na libumu mpe okobanda kolia putulu bomoi na yo mobimba. 15 Nakotia koyinana kati na yo mpe mwasi, mpe kati na bakitani na yo mpe bakitani na ye. Bakitani ya mwasi bakonyata moto na yo, mpe yo okoswa bango na litindi. » 16 Nzambe alobaki na mwasi: « Nakobakisa pasi na zemi na yo; okobota na pasi. Posa na yo ekomema yo epai ya mobali na yo, kasi ye akozala mokonzi na yo. » 17 Yawe Nzambe alobaki na Adamu: « Lokola oyokelaki mwasi na yo mpe oliaki mbuma ya nzete oyo, na tina na yango, napesaki yo mobeko oyo: ‹ Kolia yango te, › mabele elakelami mabe likolo na yo. Bomoi na yo mobimba, okolia na motoki na yo. 18 Mabele ekobotela yo nzube mpe nzete ya sende. Okolia matiti ya bilanga. 19 Okolia lipa na yo na motoki ya elongi na yo kino okozonga na mabele epai wapi owutaki, pamba te ozali putulu mpe

okozonga na putulu. » **20** Mobali apesaki mwasi na ye kombo « Eva, » pamba te azali mama ya bato nyonso na mokili. **21** Yawe Nzambe asalelaki Adamu mpe mwasi na ye bilamba ya poso ya nyama mpe alatisaki bango yango. **22** Yawe Nzambe alobaki: « Tala, moto akomi lokola moko kati na biso mpo na koyeba malamu mpe mabe. Sik'oyo, esengeli te kopesa ye nzela ya kotia loboko na ye mpo na kozwa lisusu mbuma ya nzete ya bomoi mpe kolia yango, noki te awumela libela na bomoi. » **23** Boye, Yawe Nzambe abenganaki ye na elanga ya Edeni mpo ete asala mosala ya mabele epai wapi awutaki. **24** Sima na kobengana moto, atiaki basheribe, na ngambo ya este ya elanga ya Edeni, na mopanga ya moto oyo ezalaki kobaluka bipai na bipai mpo na kobatela nzela ya nzete ya bomoi.

4 Adamu asangisaki nzoto na mwasi na ye Eva; mpe Eva akomaki na zemi, bongo abotaki Kayina. Alobaki: « Nasali moto na lisungi ya Yawe. » **2** Sima na yango, abotaki lisusu Abele, ndeko ya Kayina. Abele akomaki kobokola bibwele mpe Kayina akomaki kosala bilanga. **3** Sima na mwa tango, Kayina amemaki mbuma ya mabele mpo na kobonzela Yawe. **4** Abele, ye mpe amemaki bibwele oyo ebotamaki liboso kati na etonga na ye mpe biteni oyo eleki mafuta. Yawe asepelaki na Abele mpe na makabo na ye, **5** kasi asepelaki te na Kayina mpe na makabo na ye. Bongo, Kayina asilikaki makasi mpe elongi na ye ekomaki mawa-mawa. **6** Yawe alobaki na Kayina: — Mpo na nini osiliki? Mpo na nini elongi na yo ekomi mawa-mawa? **7** Boni, soki osali malamu, bakondima yo te? Kasi soki osali malamu te, lisumu elali penza na ekuke na yo, mpe posa na yango ezali kobenda yo makasi; kasi yo, longa yango. **8** Kayina alobaki na Abele, ndeko na ye. Wana bazalaki kati na bilanga, Kayina akangaki Abele, ndeko na ye, mpe abomaki ye. **9** Yawe atunaki Kayina: — Wapi ndeko na yo Abele? Kayina azongisaki: — Nayebi te. Boni, ngai nazali mokengeli ya ndeko na ngai? **10** Nzambe alobaki: — Osali nini? Likambo nini penza osali? Makila ya ndeko na yo ezali koganga wuta na mabele kino epai na Ngai. **11** Sik'oyo, olakelami mabe mpe obwakami mosika ya mabele oyo efungolaki monoko na yango mpo na komela makila ya ndeko na yo, oyo maboko na yo esopaki. **12** Tango okobalola mabele, ekobotela yo mbuma te. Okozala koyengayenga mpe kotelengana na mokili. **13** Kayina alobaki na Yawe: — Etumbu na ngai eleki pasi mpo na komema! **14** Tala, obwaki ngai lelo mosika ya mabele; nasengeli sik'oyo kobombama liboso na Yo, nakokoma koyengayenga mpe kotelengana na mokili, mpe moto nyonso oyo akomona ngai akoboma ngai. **15** Kasi Yawe alobaki na ye: — Ezali bongo te! Soki moto abomi Kayina, bakozongisa mabe mpo na Kayina mbala sambo. Mpe Yawe atiaki elembo na nzoto ya Kayina na tina ete moto oyo akokutana na ye aboma ye te. **16** Kayina alongwaki liboso ya Yawe, akendeki kovanda na mokili ya Nodi, na este ya Edeni. **17** Kayina asangisaki nzoto na mwasi na ye; mpe mwasi na ye akomaki na zemi, bongo abotaki Enoki. Kayina atongaki engumba. Apesaki yango kombo « Enoki, » kombo ya mwana na ye ya mobali. **18** Enoki abotaki Iradi; Iradi abotaki Mewuyayeli; Mewuyayeli abotaki Metusaeli; Metusaeli abotaki Lemeki. **19** Lemeki abalaki basi mibale: moko, kombo na ye ezalaki « Ada, » mpe mosusu, « Tsila. » **20** Ada abotaki Yabali, koko ya bavandi ya bandako ya kapo mpe ya babokoli bibwele. **21** Ndeko na ye ya mobali, Yubali, azalaki koko ya bato oyo babetaka lindanda mpe flite. **22** Tsila mpe abotaki mwana mobali, Tubali-Kayina, oyo azalaki kosala bisalelo nyonso ya bronze mpe ya bibende. Tubali-Kayina azalaki na ndeko mwasi, kombo na ye ezalaki « Naama. » **23** Lemeki alobaki na basi na ye: « Ada mpe Tsila, boyoka ngai malamu; bino basi ya Lemeki, bolanda ngai malamu: Solo, likolo ya pota moko, ngai nabomaki moto; mpe likolo ya mwa pota, nabomaki elenge mobali! **24** Solo, bakozongisa mbala sambo mabe oyo basali Kayina; kasi mpo na Lemeki, ekozala mbala tuku sambo na sambo! » **25** Adamu asangisaki lisusu nzoto na mwasi na ye, bongo mwasi na ye abotaki Seti, pamba te alobaki: « Nzambe apesi ngai mwana mosusu na esika ya Abele oyo Kayina abomaki. » **26** Seti mpe abotaki mwana mobali, apesaki ye kombo « Enoshi. » Ezalaki na tango wana nde bato bakomaki kobelela Kombo ya Yawe.

5 Tala lisolo ya libota ya Adamu. Tango Nzambe akelaki bato, asalaki bango na elilingi ya Nzambe. **2** Akelaki bango mobali mpe mwasi, mpe apambolaki bango. Na mokolo oyo akelaki bango, apesaki bango kombo « bato. » **3** Tango Adamu akokisaki mibu nkama moko na tuku misato ya mbotama, abotaki mwana mobali na elilingi na ye mpe na lolenge na ye. Apesaki ye kombo « Seti. » **4** Sima na mbotama ya Seti, Adamu awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **5** Mibu nyonso oyo Adamu awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na tuku misato, sima akufaki. **6** Tango Seti akokisaki mibu nkama moko na mitano ya mbotama, abotaki Enoshi. **7** Sima na kobota Enoshi, Seti awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na sambo mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **8** Mibu nyonso oyo Seti awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na zomi na mibale, sima akufaki. **9** Tango Enoshi akokisaki mibu tuku libwa ya mbotama, abotaki Kena. **10** Sima na

kobota Kena, Enoshi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na zomi na mitano mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **11** Mibu nyonso oyo Enoshi awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na mitano, sima akufaki. **12** Tango Kena akokisaki mibu tuku sambo ya mbotama, abotaki Maalalele. **13** Sima na kobota Maalalele, Kena awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na tuku minei mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **14** Mibu nyonso oyo Kena awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na zomi, sima akufaki. **15** Tango Maalalele akokisaki mibu tuku motoba na mitano ya mbotama, abotaki Yeredi. **16** Sima na kobota Yeredi, Maalalele awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na tuku misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **17** Mibu nyonso oyo Maalalele awumelaki na bomoi ezalaki nkama mwambe na tuku libwa na mitano, sima akufaki. **18** Tango Yeredi akokisaki mibu nkama moko na tuku motoba na mibale ya mbotama, abotaki Enoki. **19** Sima na kobota Enoki, Yeredi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **20** Mibu nyonso oyo Yeredi awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na tuku motoba na mibale, sima akufaki. **21** Tango Enoki akokisaki mibu tuku motoba na mitano ya mbotama, abotaki Metusalemi. **22** Sima na kobota Metusalemi, Enoki azalaki kosala mokano ya Nzambe mibu nkama misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **23** Mibu nyonso oyo Enoki awumelaki na bomoi ezalaki nkama misato na tuku motoba na mitano. **24** Enoki atambolaki na boyengebene elongo na Nzambe; bongo alimwaki, pamba te Nzambe azwaki ye. **25** Tango Metusalemi akokisaki mibu nkama moko na tuku mwambe na sambo ya mbotama, abotaki Lemeki. **26** Sima na kobota Lemeki, Metusalemi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama sambo na tuku mwambe na mibale mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **27** Mibu nyonso oyo Metusalemi awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na tuku motoba na libwa, sima akufaki. **28** Tango Lemeki akokisaki mibu nkama moko na tuku mwambe na mibale ya mbotama, abotaki mwana mobali. **29** Abengaki ye Noa mpe alobaki: « Ye oyo akobondisa biso na mosala mpe na pasi ya maboko na biso likolo ya mabele oyo Yawe alakelaki mabe. » **30** Sima na kobotama ya Noa, Lemeki awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mitano na tuku libwa na mitano mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **31** Mibu nyonso oyo Lemeki awumelaki na bomoi ezalaki nkama sambo na tuku sambo na sambo, sima akufaki. **32** Tango Noa akokisaki mibu nkama mitano ya mbotama, abotaki Semi, Cham mpe Jafeti.

6 Tango bato babandaki kokoma ebele na mokili mpe babotaki bana basi, **2** milimo emonaki ete bana basi ya bato bazali kitoko; boye ekomisaki ba-oyo eponaki basi na yango. **3** Yango wana, Yawe alobaki: « Pema na Ngai ekowumela libela te kati na moto, pamba te abengami na kokufa; mibu ya bomoi na ye ekozala kaka nkama moko na tuku mibale. » **4** Na tango wana, ezalaki na bingambe kati na mokili; mpe lisusu, milimo esangisaki nzoto na bana basi ya bato, bongo bana basi babotelaki yango bana. Bana yango bazalaki bilombe na tango ya kala, bato oyo bakenda sango. **5** Yawe amonaki ndenge nini mabe ya moto ekomaki mingi kati na mokili, mpe tango nyonso, makanisi ya motema ya moto ezalaki kaka mabe. **6** Boye Yawe ayokaki mawa na ndenge akelaki moto kati na mokili mpe abongolaki makanisi na Ye. **7** Boye Yawe alobaki: « Nakosilisa koboma kati na mokili bato oyo nakelaki; solo, nakosilisa koboma bato kino na bibwele, na bandeke ya likolo mpe na bikelamu oyo etambolaka na libumu kati na mokili, pamba te nabongoli makanisi na Ngai na ndenge nakelaki bango. » **8** Kasi Noa azwaki ngolu na miso ya Yawe. **9** Tala lisolo ya libota ya Noa. Noa azalaki moto ya sembo mpe azanga pamela kati na bato ya tango na ye; azalaki kosala mokano ya Nzambe. **10** Noa azalaki na bana mibali misato: Semi, Cham mpe Jafeti. **11** Mokili ebebaki na miso ya Nzambe mpe etondaki na makambo ya mobulu. **12** Nzambe amonaki ndenge mokili ebebaki, pamba te bato nyonso ya mokili babebisaki banzela na bango. **13** Boye, Nzambe alobaki na Noa: « Nazwi mokano ya koboma bikelamu nyonso ya bomoi, pamba te mokili etondi na mabe likolo na bango. Solo, nakobebisa bango elongo na mokili. **14** Sala masuwa ya mabaya ya goferi mpo na lobiko na yo; kabola yango na bashambre. Okopakola gudron na kati mpe na libanda na yango. **15** Tala ndenge okotonga yango: molayi na yango ekozala na bametele pene nkama moko na tuku mitano, bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse mpe bametele pene zomi na mitano na bosanda. **16** Okotia likolo na yango lidusu ya basantimetele pene tuku mitano, okotia ekuke na mopanzi na yango; mpe na kati, okosala etaje ya liboso, ya mibale mpe ya misato. **17** Nakotinda mpela na mokili mpo na koboma nyonso oyo ezali na bomoi na se na moyi: ekelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na mabele ekokufa. **18** Kasi nasali boyokani elongo na yo, yango wana okokota na masuwa: yo, bana na yo ya mibali, mwasi na yo mpe basi ya bana na yo. **19** Okokotisa mpe kati na masuwa, mibale-mibale, bikelamu nyonso ya bomoi, mwasi mpe mobali, mpo ete obatela yango na bomoi elongo na yo. **20** Bikelamu mibale ya lolenge moko na moko ya bandeke, ya bibwele

mpe ya bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu; nyonso ekoya epai na yo mpo ete obatela yango na bomoi. **21** Okozwa biloko ya kolia ya lolenge na lolenge mpe okobomba yango mpo ete ezala bilei na yo elongo na yango. » **22** Noa asalaki makambo nyonso ndenge kaka Nzambe atindaki ye.

7 Yawe alobaki na Noa: « Kota na masuwa, yo mpe libota na yo mobimba, pamba te yo kaka nde omonani sembo na miso na Ngai kati na bato ya ekeke oyo. **2** Kamata banyama sambo ya mibali mpe sambo ya basi kati na banyama ya lolenge nyonso oyo ezangi mbindo; mpe nyama moko ya mobali mpe moko ya mwasi kati na banyama oyo ezali mbindo. **3** Kamata lisusu bandeke sambo ya mibali mpe sambo ya basi kati na lolenge nyonso ya bandeke mpo ete esila te kati na mokili. **4** Pamba te etikali mikolo sambo mpo ete nanokisa mvula oyo ekowumela mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei mpe nakosilisa koboma bikelamu nyonso oyo nasala kati na mokili oyo. » **5** Bongo, Noa asalaki makambo nyonso ndenge kaka Yawe atindaki ye. **6** Noa azalaki na mibu nkama motoba ya mbotama tango mpela eyaki na mokili. **7** Noa mpe bana na ye ya mibali elongo na mwasi na ye mpe basi ya bana na ye bakotaki na masuwa mpo ete babika na mpela. **8** Kati na banyama ya lolenge nyonso, moko ya mobali mpe moko ya mwasi, ezala oyo ezanga mbindo to oyo ezali mbindo, bandeke mpe banyama oyo etambolaka na libumu **9** eyaki epai na Noa mpe ekotaki na masuwa, mwasi na mobali, ndenge Nzambe atindaki Noa. **10** Bongo sima na mikolo sambo, mpela eyaki na mokili. **11** Tango Noa akokisaki mibu nkama motoba ya mbotama, na sanza ya mibale, na mokolo ya zomi na sambo, bitima nyonso ya se mpe maninisa nyonso ya likolo efungwamaki. **12** Mvula enokaki na mokili mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei. **13** Kaka na mokolo wana, Noa mpe bana na ye ya mibali: Semi, Cham mpe Jafeti, elongo na mwasi na ye mpe basi misato ya bana na ye, bakotaki na masuwa. **14** Elongo na bango, ekotaki mpe banyama ya zamba ya lolenge nyonso, bibwele ya lolenge nyonso, bikelamu ya lolenge nyonso oyo etambolaka na libumu mpe bandeke ya lolenge nyonso mpe bikelamu nyonso oyo ezali na mapapu. **15** Mwasi na mobali, kati na bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi, eyaki epai ya Noa mpo na kokota na masuwa. **16** Banyama nyonso oyo ekotaki kuna ezalaki mwasi na mobali kati na bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi, ndenge Nzambe atindaki Noa. Sima, Yawe akangaki ekuke ya masuwa. **17** Mpela ewumelaki na mokili mikolo tuku minei; mayi ekomaki ebele mpe etombolaki masuwa likolo na yango. **18** Mayi emataki mpe ekomaki ebele, bongo masuwa ekomaki kotepatepa likolo ya mayi. **19** Mayi emataki lisusu makasi mpe bangomba nyonso ya milayi oyo ezalaki na mokili ezindaki na se ya mayi. **20** Mayi emataki lisusu likolo ya bangomba na bosanda ya bametele pene sambo to mwambe. **21** Bikelamu nyonso ya bomoi kati na mokili ekufaki, ezala bandeke, bibwele, banyama ya zamba to mpe banyama ya mike-mike oyo etambolaka na mabele to mpe bato nyonso. **22** Nyonso oyo ezalaki na pema ya bomoi ekufaki kati na mokili. **23** Boye, Yawe alongolaki kati na mokili bikelamu nyonso oyo ezalaki na bomoi, kobanda na moto kino na ebwele, ekelamu oyo etambolaka na libumu mpe ndeke ya likolo; alongolaki bango na mokili mpe etikalaki kaka Noa na ba-oyo bazalaki na ye elongo na masuwa. **24** Mayi etondaki na mokili mikolo nkama moko na tuku mitano.

8 Nzambe akanisaki Noa mpe banyama nyonso oyo ezalaki elongo na ye kati na masuwa, atindaki mopepe na mokili mpe mayi ekitaki. **2** Bitima ya se mpe maninisa ya likolo ekangamaki mpe mvula etikaki konoka. **3** Mayi ekomaki kolongwa moke-moke likolo ya mabele, mpe sima na mikolo nkama moko na tuku mitano, mayi ekitaki. **4** Na mokolo ya zomi na sambo ya sanza ya sambo, masuwa esemaki likolo ya bangomba Ararati. **5** Mayi ezalaki kokoba kokita kino na sanza ya zomi. Na mokolo ya liboso ya sanza yango, basonge ya bangomba emonanaki. **6** Sima na mikolo tuku minei, Noa afungolaki lininisa ya masuwa oyo asalaki **7** mpe abimisaki yanganga. Yanganga yango ezalaki kokende mpe kozonga kino tango mayi ekawukaki na mokili. **8** Mpe lisusu, Noa abimisaki ebenga mpo na kotala soki mayi ekawuki na mokili. **9** Kasi ebenga ezwaki esika ya kotia matambe na yango te, pamba te mayi ezalaki na etando nyonso ya mokili. Boye, ezongaki na masuwa epai ya Noa. Noa abimisaki loboko, azwaki ebenga mpe akotisaki yango kati na masuwa. **10** Azelaki mikolo sambo mpe abimisaki lisusu ebenga libanda ya masuwa. **11** Tango ebenga ezongaki epai na ye na pokwa, ememaki lokasa ya olive ya mobesu na monoko na yango. Boye, Noa asosolaki ete mayi ekiti na mokili. **12** Azelaki lisusu mikolo sambo mosusu, mpe abimisaki ebenga. Kasi ebenga ezongaki lisusu te. **13** Na mokolo ya liboso na sanza ya liboso, tango Noa akokisaki mibu nkama motoba na moko ya mbotama, mayi ekawukaki na mokili; Noa afungolaki masuwa na likolo na yango mpe amonaki ete mabele ekawuki. **14** Na mokolo ya tuku mibale na sambo ya sanza ya mibale, mabele ekawukaki penza. **15** Boye, Nzambe alobaki na Noa: **16** « Bima na masuwa elongo na mwasi na yo, mpe bana na yo ya mibali elongo na basi na bango. **17** Bimisa mpe bikelamu oyo ezali elongo na yo: bandeke, banyama mpe bikelamu nyonso oyo etambolaka

na libumu, mpo ete ebotana mpe ekoma ebele kati na mokili. » **18** Boye, Noa abimaki libanda elongo na bana na ye ya mibali, mwasi na ye mpe basi ya bana na ye. **19** Banyama nyonso, bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu mpe bandeke nyonso, bikelamu nyonso oyo etambolaka na mokili, ebimaki na masuwa na molongo kolanda lolenge na yango. **20** Noa atongaki etumbelo mpo na Yawe mpe azwaki ndambo ya banyama mpe bandeke ezanga mbindo, abonzelaki yango Yawe lokola mbeka ya kotumba. **21** Boye, Yawe ayokaki solo kitoko mpe amilobelaki: « Nakolakela lisusu mabele mabe te likolo ya moto, pamba te wuta bomwana ya moto, motema ya moto elukaka kaka makambo mabe; nakoboma lisusu te bikelamu nyonso ya bomoi ndenge nawuti kosala. **22** Na tango nyonso oyo mokili ekozala, tango ya kolona mpe tango ya kobuka, tango ya malili mpe tango ya molunge, tango ya mvula mpe tango ya elanga, tango ya moyi mpe tango ya butu, ekozanga te. »

9 Nzambe apambolaki Noa mpe bana na ye ya mibali. Alobaki na bango: « Bobota bana, bokoma ebele mpe botondisa mokili. **2** Banyama nyonso ya mokili, bandeke nyonso ya likolo mpe bikelamu oyo etambolaka na mokili elongo na mbisi ya ebale, ekobanga bino makasi; nyonso epesami na maboko na bino. **3** Bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi mpe oyo etambolaka, ekozala bilei na bino. Ndenge kaka napesaki bino matiti, sik'oyo napesi bino biloko nyonso. **4** Kasi bokolia te mosuni oyo ezali na makila, pamba te makila ezali bomoi. **5** Bongo lokola makila na bino ezali bomoi na bino, nakosambisa oyo nyonso akotangisa yango, ezala nyama to moto. Nakosambisa moto nyonso mpo na bomoi ya moninga na ye. **6** Yango wana, soki moto asopi makila ya moto, bakosopa mpe makila na ye epai ya moto, pamba te Nzambe asalaki moto na elilingi na Ye. **7** Kasi bino, bobota bana, bokoma ebele mpe botondisa mokili. » **8** Boye, Nzambe alobaki na Noa mpe na bana na ye ya mibali: **9** « Nasali sik'oyo boyokani elongo na yo mpe na bakitani na yo sima na yo, **10** na bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali elongo na yo: bandeke, bibwele mpe banyama ya zamba, banyama nyonso oyo ebimaki na masuwa elongo na yo, bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na mokili. **11** Nasali boyokani elongo na yo: bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi ekobebisama te na mayi ya mpela. Mpe mpela ekozala lisusu te mpo na kobebisa mokili. » **12** Nzambe alobaki lisusu: « Tala elembo ya boyokani oyo natie kati na Ngai mpe bino, mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na bino elongo. Ezali boyokani mpo na milongo nyonso oyo ekoya: **13** natie monama na Ngai na mapata, mpe yango ekozala elembo ya boyokani kati na Ngai mpe mokili. **14** Tango nyonso nakosangisa mapata na likolo ya mokili mpe monama ekobima na mapata, **15** nakokanisa boyokani na Ngai elongo na bino mpe na bikelamu ya lolenge nyonso oyo ezali na bomoi. Mpe mayi ekokoma lisusu mpela te mpo na kobebisa nyonso oyo ezali na bomoi. **16** Tango nyonso monama ekobima na mapata, nakomona yango mpe nakokanisa boyokani ya seko kati na Nzambe mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na mokili. » **17** Nzambe alobaki lisusu na Noa: « Yango nde ezali elembo ya boyokani oyo natie kati na Ngai mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali kati na mokili. » **18** Tala bana mibali ya Noa oyo babimaki na masuwa: Semi, Cham mpe Jafeti. Cham azalaki tata ya Kanana. **19** Bango misato bazalaki bana ya Noa mpe na nzela na bango nde mokili etondaki lisusu na bato. **20** Noa azalaki mosali bilanga mpe alonaki elanga ya vino. **21** Tango amelaki masanga ya vino oyo ewutaki na elanga na ye, alangwaki mpe atikalaki bolumbu kati na ndako na ye ya kapo. **22** Cham, tata ya Kanana, amonaki bolumbu ya tata na ye mpe ayebisaki bandeko na ye ya mibali oyo bazalaki na libanda. **23** Kasi Semi mpe Jafeti bazwaki elamba mpe batiaki yango na mapeka na bango. Bazongaki sima-sima mpe bazipaki bolumbu ya tata na bango. Lokola bilongi na bango etalaki na ngambo mosusu, bamonaki bolumbu ya tata na bango te. **24** Tango milangwa ya Noa esilaki, ayokaki likambo oyo mwana na ye ya suka asalaki. **25** Alobaki: « Tika ete Kanana alakelama mabe, azala mowumbu ya suka ya bandeko na ye! » **26** Alobaki lisusu: « Tika ete Yawe, Nzambe ya Semi, apambolama! Tika ete Kanana azala mowumbu ya Semi! **27** Tika ete Nzambe ayeisa monene mabele ya Jafeti! Tika ete Jafeti avanda na bandako ya kapo ya Semi, mpe Kanana azala mowumbu na ye! » **28** Sima na mpela, Noa awumelaki na bomoi mibu nkama misato na tuku mitano. **29** Mibu nyonso ya bomoi ya Noa ezalaki nkama libwa na tuku mitano, sima akufaki.

10 Tala libota ya Noa: Semi, Cham mpe Jafeti; bango mpe babotaki bakitani sima na mpela. **2** Bana mibali ya Jafeti: Gomeri, Magogi, Madayi, Yavani, Tubali, Mesheki mpe Tirasi. **3** Bana mibali ya Gomeri: Ashikenazi, Rifati mpe Togarima. **4** Bana mibali ya Yavani: Elisha, Tarsisi, Kitimi mpe Dodanimi. **5** Bakitani na bango nde bavandaki na bisanga mpe na bamboka ya pembeni ya mayi. Moko na moko kati na bango azwaki mokili na ye kolanda lokota na ye, etuka na ye mpe libota na ye. **6** Bana mibali ya Cham: Kushi, Mitsirayimi, Puti mpe Kanana. **7** Bana mibali ya Kushi: Seba, Avila, Sabita, Raema mpe Sabiteka. Bana mibali ya Raema: Sheba mpe Dedani. **8** Kushi azalaki mpe tata ya Nimirodi oyo azalaki elombe ya liboso ya bitumba

kati na mokili. 9 Azalaki mobomi monene ya banyama na miso ya Yawe. Yango wana, balobaka: « Mobomi monene ya banyama lokola Nimirodi na miso ya Yawe. » 10 Bingumba ya liboso ya mokili na ye ezalaki Babeli, Ereki, Akadi mpe Kaline na mokili ya Shineari. 11 Longwa na mokili wana, alekaki na Asiri mpe atongaki Ninive, Reoboti-Iri, Kala 12 mpe Reseni, engumba monene na kati-kati ya Ninive mpe Kala. 13 Mitsirayimi azalaki koko ya bato ya Ludi, ya Anami, ya Leabi, ya Nafitu, 14 ya Patrusi, ya Kasilu (oyo babimisa bato ya Filisitia) mpe ya Kereti. 15 Kanana azalaki tata ya Sidoni, mwana na ye ya liboso, ya Eti, 16 ya Yebusi, ya Amori, ya Girigazi, 17 ya Evi, ya Ariki, ya Sini, 18 ya Arivadi, ya Tsemari mpe ya Amati. (Mpe na sima, bato ya mabota nyonso ya Kanana bapalanganaki bipai na bipai. 19 Mokili ya bato ya Kanana ebandaki wuta na Sidoni, na nzela ya Gerari, kino na Gaza; mpe na nzela ya Sodome, ya Gomore, ya Adima mpe ya Tseboyimi kino na Lesha.) 20 Bango nde bazalaki bakitani ya Cham kolanda mabota mpe nkota na bango, kati na mikili mpe bikolo na bango. 21 Semi, kulutu ya Jafeti, abotaki mpe bana; azalaki koko ya Eberi mpe ya bakitani na ye. 22 Bana mibali ya Semi: Elami, Asuri, Aripakishadi, Ludi mpe Arami. 23 Bana mibali ya Arami: Utsi, Uli, Geteri mpe Mashi. 24 Aripakishadi abotaki Shela; Shela abotaki Eberi. 25 Eberi abotaki bana mibali mibale: moko, kombo na ye ezalaki « Pelegi, » pamba te na tango na ye nde bakabolaki mabele; mpe mosusu, « Yokitani. » 26 Yokitani abotaki Alimodadi, Shelefi, Atsarimaveti, Yera, 27 Adorami, Uzali, Dikila, 28 Obali, Abimaeli, Saba, 29 Ofiri, Avila mpe Yobabi. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Yokitani. 30 (Mokili oyo bazalaki kovanda ebandaki wuta na Mesha kino na Sefari, na mokili ya bangomba ya este.) 31 Bango nde bazalaki bana mibali ya Semi kolanda bituka mpe nkota na bango, kati na mikili mpe bikolo na bango. 32 Wana nde bituka ya bana mibali ya Noa kolanda milongo mpe mikili na bango. Bato nyonso oyo batondisaki mokili sima na mpela babotamaki na nzela na bango.

11 Na tango wana, bato ya mokili mobimba bazalaki koloba monoko moko mpe bazalaki na elobeli moko. 2 Tango bato bazalaki kotambola mpo na kokende na ngambo ya weste, bamonaki etando moko ya monene na mokili ya Shineari mpe bavandaki kuna. 3 Balobanaki bango na bango: « Tosala babiliki mpe totumba yango na moto. » Boye, basalelaki babiliki lokola mabanga mpe potopoto ya mwindo mpo na kotongela. 4 Balobaki: « Tokende, totonga engumba mpo na biso mpe ndako molayi oyo songe na yango ekokoma kino na lola, mpo ete kombo na biso ekende sango mpe topanzana te na mokili mobimba. » 5 Kasi Yawe akitaki mpo na kotala engumba mpe ndako molayi oyo bato babandaki kotonga. 6 Yawe alobaki: « Lokola bato oyo nyonso balongi kokoma ekolo moko mpe koloba monoko moko, bongo bakomi kino kosala mosala monene oyo, eloko moko te ekopekisa bango sik'oyo kokokisa mabongisi nyonso oyo bakokana kosala! 7 Boye, tokita mpe totia mobulu kati na maloba na bango mpo ete bango na bango bayokana lisusu te. » 8 Wuta na Babeli, Yawe apanzaki bango na mokili mobimba mpe batikaki kotonga engumba. 9 Yango wana, babengaka yango Babeli, pamba te kuna nde Yawe atiaki mobulu kati na maloba ya bato ya mokili mobimba, mpe wuta kuna, Yawe apanzaki bato na mokili mobimba. 10 Tala libota ya Semi: Mibu mibale sima na mpela, wana Semi azalaki nanu na mibu nkama moko ya mbotama, akomaki tata ya Aripakishadi. 11 Sima na mbotama ya Aripakishadi, Semi awumelaki na bomoi mibu nkama mitano mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. 12 Tango Aripakishadi akokisaki mibu tuku misato na mitano ya mbotama, abotaki mwana mobali na kombo « Shela. » 13 Sima na mbotama ya Shela, Aripakishadi awumelaki na bomoi mibu nkama minei na misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. 14 Tango Shela akokisaki mibu tuku misato ya mbotama, abotaki Eberi. 15 Mpe sima na mbotama ya Eberi, Shela awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama minei na misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. 16 Tango Eberi akokisaki mibu tuku misato na minei ya mbotama, abotaki Pelegi. 17 Mpe sima na mbotama ya Pelegi, Eberi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama minei na tuku misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. 18 Tango Pelegi akokisaki mibu tuku misato ya mbotama, abotaki Rewu. 19 Mpe sima na mbotama ya Rewu, Pelegi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mibale na libwa mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. 20 Tango Rewu akokisaki mibu tuku misato na mibale ya mbotama, abotaki Serugi. 21 Sima na mbotama ya Serugi, Rewu awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mibale na sambo mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. 22 Tango Serugi akokisaki mibu tuku misato ya mbotama, abotaki Naori. 23 Sima na mbotama ya Naori, Serugi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mibale mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. 24 Tango Naori akokisaki mibu tuku mibale na libwa ya mbotama, abotaki Tera. 25 Mpe sima na mbotama ya Tera, Naori awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama moko na zomi na libwa mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. 26 Tango Tera akokisaki mibu tuku sambo ya mbotama, abotaki Abrami, Naori mpe Arani. 27 Tala libota ya Tera: Tera abotaki

Abrami, Naori mpe Arani. Arani nde azalaki tata ya Loti.
28 Wana tata na ye, Tera, azalaki nanu na bomoi, Arani
akufaki kati na Uri, mokili ya bato ya Chalide, mokili epai
wapi abotamaki. 29 Kombo ya mwasi ya Abrami ezalaki «
Sarayi, » mpe kombo ya mwasi ya Naori ezalaki « Milika. »
Milika azalaki mwana mwasi ya Arani; mpe Arani azalaki na
mwana mwasi mosusu: kombo na ye ezalaki « Yisika. »
30 Sarayi azalaki ekomba: azalaki na mwana te. 31 Tera
azwaki Abrami, mwana na ye ya mobali; Loti, koko na ye
mpe mwana mobali ya Arani; mpe Sarayi, bokilo na ye mpe
mwasi ya mwana na ye Abrami, babimaki na Uri ya bato ya
Chalide mpo na kokende na Kanana. Kasi tango bakomaki
na engumba Arani, bavandaki kuna. 32 Tera awumelaki
na bomoi mibu nkama mibale na mitano, sima akufaki na
engumba Arani.

12 Yawe alobaki na Abrami: « Bima wuta na mokili na yo,
wuta na libota na yo mpe wuta na ndako ya tata na yo,
mpo na lobiko na yo, mpe kende na mokili oyo nakolakisa
yo. 2 Nakokomisa yo ekolo monene mpe nakopambola yo;
nakokomisa kombo na yo monene, mpe okozala etima ya
mapamboli. 3 Nakopambola bato oyo bakopambola yo, mpe
nakolakela mabe moto oyo akolakela yo mabe; mpe bato
ya bituka nyonso ya mabele bakomipambola mpo na yo. »
4 Abrami akendeki ndenge Yawe alobaki na ye; mpe Loti
akendeki na ye elongo. Abrami azalaki na mibu tuku sambo
na mitano tango abimaki na engumba Arani. 5 Abrami
azwaki mwasi na ye Sarayi; Loti, mwana ya ndeko na ye;
bomengo nyonso oyo akomaki na yango mpe bato oyo
azwaki na Arani. Babimaki wuta na Arani mpo na kokende
na Kanana mpe bakomaki kuna. 6 Abrami atambolaki kati
na mokili yango kino na esika oyo babengaka Sishemi, na
nzete monene ya More. Na tango wana, bato ya Kanana
bazalaki kovanda na mokili yango. 7 Yawe amimonisaki
epai ya Abrami mpe alobaki: « Nakopesa mokili oyo epai
ya bakitani na yo. » Boye Abrami atongaki na esika yango
etumbelo mpo na Yawe oyo amimonisaki epai na ye. 8
Longwa wana, akendeki na bangomba ya este ya Beteli.
Atongaki ndako na ye ya kapo kati ya Beteli mpe Ayi, na
esika oyo atongaki etumbelo mpo na Yawe mpe abelelaki
Kombo ya Yawe. Beteli ezalaki na ngambo ya weste mpe
Ayi, na ngambo ya este. 9 Sima, Abrami alongwaki wana
mpe akendeki malembe-malembe kino na Negevi. 10 Nzala
makasi ekotaki na mokili; bongo Abrami akendeki kovanda
na Ejipito mpo na tango moke, pamba te nzala makasi
ekotaki na mokili. 11 Tango akomaki pene ya kokota na
Ejipito, alobaki na mwasi na ye Sarayi: « Nayebi ete ozali
mwasi kitoko penza. 12 Tango bato ya Ejipito bakomona
yo, bakoloba: ‹ Azali mwasi na ye. › Boye, bakoboma ngai
mpe bakotika yo na bomoi. 13 Kasi yo, loba na bango ete
ozali ndeko na ngai ya mwasi. Na bongo, bakosalela ngai
bolamu mpo na yo, mpe bomoi na ngai ekobika mpo na
yo. » 14 Tango Abrami akomaki na Ejipito, bato ya Ejipito
bamonaki ete Sarayi azalaki mwasi kitoko penza. 15 Wana
bakonzi ya basali ya Faraon bamonaki ye, bakumisaki ye
liboso ya Faraon mpe bamemaki ye na ndako ya Faraon
mpo ete akoma mwasi na ye. 16 Basalelaki Abrami bolamu
likolo ya Sarayi, mpe Abrami azwaki bameme, bantaba mpe
bangombe, ba-ane, basali ya basi mpe ya mibali, bana ya
ba-ane mpe bashamo. 17 Kasi Yawe apesaki etumbu makasi
epai ya Faraon mpe ndako na ye mpo na Sarayi, mwasi ya
Abrami. 18 Boye, Faraon abengisaki Abrami mpe alobaki na
ye: « Likambo nini osali ngai? Mpo na nini oyebisaki ngai te
ete azali mwasi na yo? 19 Mpo na nini olobaki: ‹ Azali ndeko
na ngai ya mwasi? › Mpo na yango, nakomisaki ye mwasi
na ngai. Sik'oyo tala mwasi na yo, kamata ye mpe kende! »
20 Boye, Faraon apesaki mitindo epai ya bato na ye na tina
na Abrami ete babengana ye elongo na mwasi na ye mpe
biloko nyonso oyo azalaki na yango.

13 Boye Abrami alongwaki na Ejipito mpe akendeki na
Negevi elongo na mwasi na ye mpe biloko nyonso
oyo azalaki na yango; Loti mpe akendeki na ye elongo. 2
Abrami akomaki na bozwi mingi: bibwele, palata mpe wolo.
3 Longwa na Negevi, akendeki malembe-malembe kino na
Beteli, na esika oyo ezalaki kati ya Beteli mpe Ayi, epai wapi
ndako na ye ya kapo ezalaki 4 mpe atongaki etumbelo ya
liboso. Ezalaki na esika yango nde Abrami abelelaki Kombo
ya Yawe. 5 Loti, oyo azalaki kotambola elongo na Abrami,
azalaki mpe na bameme, bantaba, bangombe mpe basali. 6
Boye etuka ekomaki moke mpo na bango mibale, pamba
te bomengo na bango ezalaki ebele penza, mpe bakokaki
lisusu te kovanda esika moko; 7 mpe koswana ekotaki kati
na babateli bibwele ya Abrami mpe babateli bibwele ya Loti.
Nzokande, na tango wana, bato ya Kanana mpe ya Perizi
bazalaki kovanda kati na mokili yango. 8 Abrami alobaki na
Loti: « Tika ete koswana ezala te kati na ngai mpe yo to kati
na babateli bibwele na yo mpe babateli bibwele na ngai,
pamba te tozali bandeko. 9 Mokili mobimba ezali liboso na
yo. Ezali malamu tokabwana: soki yo okeyi na ngambo ya
loboko ya mwasi, ngai nakokende na ngambo ya loboko ya
mobali; soki okeyi na ngambo ya loboko ya mobali, ngai
nakokende na ngambo ya loboko ya mwasi. » 10 Boye Loti
atalaki mpe amonaki etando nyonso ya Yordani oyo ezalaki
na mabele kitoko mpe ekenda kino na Tsoari. Liboso ete
Yawe abebisa Sodome mpe Gomore, ezalaki lokola elanga

ya Yawe, lokola mokili ya Ejipito. 11 Loti aponaki etando ya
Yordani mpe akendeki na ngambo ya este. Ezalaki ndenge
wana nde bakabwanaki. 12 Abrami avandaki na mokili ya
Kanana, mpe Loti avandaki kati na bingumba ya etando
mpe atelemisaki bandako na ye ya kapo pene ya Sodome.
13 Bato ya Sodome bazalaki penza bato mabe mpe bato
ya masumu na miso ya Yawe. 14 Sima na bokabwani ya
Abrami na Loti, Yawe alobaki na Abrami: « Na esika oyo
ozali, tombola miso na yo mpe tala na ngambo ya nor, ya
sude, ya este mpe ya weste. 15 Mokili nyonso oyo ozali
komona, nakopesa yango epai na yo mpe na bakitani na yo
mpo na libela. 16 Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola
putulu ya mabele; bongo soki moto akoki kotanga putulu,
akokoka mpe kotanga bakitani na yo. 17 Telema, tambola
kati na mokili na bangambo nyonso, pamba te nakopesa
yango epai na yo. » 18 Abrami alongolaki bandako na ye ya
kapo mpe akendeki kovanda na Ebron, pene ya banzete
minene ya Mamire epai wapi atongaki etumbelo mpo na
Yawe.

14 Na tango wana, Amirafeli, mokonzi ya Shineari; Arioki,
mokonzi ya Elasari; Kedorilaomeri, mokonzi ya Elami,
mpe Tideali, mokonzi ya Goyimi, 2 bakendeki kobundisa
Bera, mokonzi ya Sodome; Birisha, mokonzi ya Gomore;
Shineabi, mokonzi ya Adima; Shemeberi, mokonzi ya
Tseboyimi mpe mokonzi ya Bela oyo elakisi Tsoari. 3 Bakonzi
mitano oyo, basangisaki mampinga na bango ya basoda na
lubwaku ya Sidimi oyo ezali ebale monene ya Barozo. 4
Bazalaki na se ya bokonzi ya Kedorilaomeri mibu zomi na
mibale, kasi na mobu oyo ya zomi na misato, batombokelaki
ye. 5 Na mobu ya zomi na minei, Kedorilaomeri elongo na
bakonzi oyo basanganaki na ye, babundisaki mpe balongaki
bato ya Refayimi na Ashiteroti-Karinayimi; bato ya Zuzimi,
na Ami; mpe bato ya Emimi, na Shave-Kiriatayimi; 6 bato ya
Ori, na Seiri, mokili ya bangomba kino na Parani, pene ya
esobe. 7 Tango bazongaki, bakendeki na Eyini-Mishipati oyo
elakisi Kadeshi mpe babotolaki mokili mobimba ya bato ya
Amaleki. Balongaki mpe bato ya Amori oyo bazalaki kovanda
na Atsatsoni-Tamari. 8 Boye mokonzi ya Sodome, mokonzi
ya Gomore, mokonzi ya Adima, mokonzi ya Tseboyimi
mpe mokonzi ya Bela oyo elakisi Tsoari, babimaki mpe
babongamaki na lubwaku ya Sidimi 9 mpo na kobundisa
Kedorilaomeri, mokonzi ya Elami; Tideali, mokonzi ya Goyimi;
Amirafeli, mokonzi ya Shineari, mpe Arioki, mokonzi ya
Elasari. Bakonzi minei babundisaki bakonzi mitano. 10
Nzokande, lubwaku ya Sidimi ezalaki na mabulu oyo etonda
na potopoto ya mwindo; bongo tango bakonzi ya Sodome
mpe ya Gomore bazalaki kokima, ndambo ya bato bazalaki
kozinda kati na yango mpe ndambo mosusu bazalaki kokima
na bangomba. 11 Bakonzi oyo minei, babotolaki biloko
nyonso ya Sodome mpe ya Gomore mpe bakendeki na
biloko na bango nyonso ya kolia. 12 Bamemaki mpe lisusu
Loti, mwana ya ndeko ya Abrami, elongo na bomengo na
ye nyonso oyo azwaki tango azalaki kovanda na Sodome.
13 Bongo, moto moko akimaki na bitumba mpe akendeki
kopesa sango epai ya Abrami, Mo-Ebre oyo azalaki kovanda
pene ya banzete minene ya Mamire, moto ya Amori, ndeko
ya Eshikoli mpe ya Aneri. Bango nyonso misato basalaki
lisanga na Abrami. 14 Tango Abrami ayokaki ete bakangi
ndeko na ye, abengisaki bato nkama misato na zomi na
mwambe oyo bayebi kobunda mpe babotama na ndako
na ye. Boye balandaki bango kino na Dani. 15 Na butu,
Abrami akabolaki bato na ye mpo na kobundisa bango,
abetaki bango mpe alandaki bango kino na Oba, na nor ya
Damasi. 16 Abotolaki bango bomengo nyonso ya bitumba
mpe azongaki na ndeko na ye Loti elongo na biloko na ye
nyonso, basi mpe bato mosusu. 17 Mokonzi ya Sodome
akendeki na lubwaku ya Shave oyo ezali lubwaku ya bokonzi,
mpo na kokutana na Abrami oyo azali kozonga sima na ye
kolonga Kedorilaomeri elongo na bakonzi oyo basanganaki
na ye, na bitumba. 18 Melishisedeki, mokonzi ya Salemi,
amemaki mapa mpe masanga ya vino. Azalaki Nganga-
Nzambe ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo 19 mpe apambolaki
Abrami na maloba oyo: « Tika ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo,
Mokeli ya likolo mpe ya mokili, apambola Abrami! 20 Tika
ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo apambolama, Ye oyo akabi na
maboko na yo banguna na yo! » Abrami apesaki ye eteni
ya zomi ya biloko nyonso oyo azwaki lokola bomengo ya
bitumba. 21 Mokonzi ya Sodome alobaki na Abrami: — Pesa
ngai bato, kamata na yo biloko. 22 Kasi Abrami azongiselaki
mokonzi ya Sodome: — Nalapi ndayi na Kombo na Yawe,
Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, Nzambe oyo akela likolo mpe
mokili, 23 ete nakozwa eloko moko te kati na biloko na yo:
ezala singa ya kotongela to ya kokangela sapato, mpo ete
oloba te: « Nakomisi Abrami mozwi. » 24 Nakondima eloko
te longola kaka biloko oyo bato na ngai baliaki mpe biloko
ya bato oyo bazalaki elongo na ngai: Aneri, Eshikoli mpe
Mamire; bango nde bakozwa biloko na bango.

15 Sima na makambo oyo, Yawe alobaki na Abrami na
nzela ya emoniseli: — Kobanga te, Abrami! Nazali
nguba na yo, lifuti na yo ekozala monene. 2 Kasi Abrami
azongisaki: — Oh Nkolo Yawe, okopesa ngai nini? Nazali na
mwana te, mpe ezali Eliezeri ya Damasi nde akokitana na
libula na ngai. 3 Abrami alobaki lisusu: — Opesi ngai mwana
te; yango wana mosali moko kati na ndako na ngai akozala

mokitani ya libula na ngai! 4 Yawe alobaki na ye: — Moto wana akozala mokitani ya libula na yo te. Kasi mwana oyo akobima na mokongo na yo nde akozala mokitani ya libula na yo. 5 Yawe amemaki Abrami na libanda mpe alobaki na ye: — Tala na likolo mpe tanga minzoto soki okokoka kotanga yango. Alobaki na ye lisusu: — Ezali boye nde bakitani na yo bakozala. 6 Abrami azalaki na kondima epai ya Yawe, yango wana Yawe atangaki ye lokola moto ya sembo. 7 Alobaki na ye lisusu: — Nazali Yawe oyo nabimisaki yo wuta na Uri, mokili ya bato ya Chalide, mpo na kopesa yo mokili oyo. 8 Kasi Abrami alobaki: — Ah Nkolo Yawe, nakoyeba ndenge nini ete mokili oyo epesameli ngai? 9 Yawe alobaki na ye: — Memela Ngai mwana ngombe moko ya mwasi ya mibu misato, ntaba ya mwasi ya mibu misato, meme ya mobali ya mibu misato, ebenga moko ya zamba mpe ebenga moko ya mboka. 10 Abrami amemelaki Ye banyama oyo nyonso, akataki yango na biteni mibale mpe atiaki yango etalana eteni moko na eteni mosusu; kasi akataki bandeke te. 11 Bandeke oyo eliaka misuni ekitaki mpo na kolia misuni yango, kasi Abrami abenganaki yango. 12 Tango moyi ekitaki, Abrami alalaki pongi makasi. Na kati ya molili makasi, somo ekangaki ye. 13 Boye, Yawe alobaki na Abrami: — Yeba solo ete bakitani na yo bakozala bapaya kati na mokili ya bapaya epai wapi bakozala bawumbu; mpe bakonyokola bango kuna mibu nkama minei. 14 Kasi nakopesa etumbu na ekolo oyo ekokomisa bango bawumbu; mpe na sima, bakobima longwa na mokili yango elongo na bozwi ebele. 15 Bongo yo, okokufa na kimia mpe okokundama sima na kimobange ya esengo. 16 Na molongo ya minei, bakitani na yo bakozonga awa, pamba te masumu ya bato ya Amori ekomi nanu ebele te. 17 Tango moyi elalaki mpe molili eyaki makasi, mbabola ya milinga mpe koni ya moto elekaki kati ya biteni ya banyama. 18 Na mokolo yango, Yawe asalaki boyokani elongo na Abrami mpe alobaki: « Nakopesa mokili oyo na bakitani na yo wuta na moluka ya Ejipito kino na ebale Efrate: 19 mokili ya bato ya Keni, ya bato ya Kenizi, ya bato ya Kadimoni, 20 ya bato ya Iti, ya bato ya Perizi, ya bato ya Refayimi, 21 ya bato ya Amori, ya bato ya Kanana, ya bato ya Girigazi mpe ya bato ya Yebusi. »

16 Sarayi, mwasi ya Abrami, abotelaki ye mwana te. Nzokande azalaki na mosali moko ya mwasi, moto ya Ejipito; kombo na ye « Agari. » 2 Sarayi alobaki na Abrami: — Yawe apesi ngai mabota te. Kende, sangisa nzoto na mosali na ngai ya mwasi, tango mosusu nakotonga libota na nzela na ye. Abrami ayokaki maloba ya Sarayi. 3 Sima na mibu zomi, wana Abrami avandaki na Kanana, mwasi na ye Sarayi apesaki ye Agari, mosali na ye ya mwasi, moto ya Ejipito, mpo ete azala mwasi na ye. 4 Abrami asangisaki nzoto na Agari, mpe Agari akomaki na zemi. Tango Agari asosolaki ete akomi na zemi, akomaki kotiola Sarayi, nkolo na ye. 5 Boye, Sarayi alobaki na Abrami: — Ezali mpo na yo nde ngai nazali komona pasi ya boye; napesaki mosali na ngai ya mwasi na maboko na yo. Mpe sik'oyo lokola amoni ete azali na zemi, akomi kotiola ngai. Tika ete Yawe akata likambo kati na ngai mpe yo. 6 Abrami alobaki: — Mosali na yo azali na maboko na yo. Sala epai na ye nyonso oyo omoni malamu. Boye, Sarayi akomaki konyokola Agari mpe Agari akimaki mosika na ye. 7 Anjelu ya Yawe amonaki Agari na esobe, pene ya etima oyo ezali na nzela ya Shuri. 8 Atunaki ye: — Agari, mosali ya Sarayi, owuti wapi mpe ozali kokende wapi? Azongisaki: — Nazali kokima mosika ya Sarayi, nkolo na ngai. 9 Anjelu ya Yawe alobaki na ye: — Zonga epai ya nkolo na yo mpe mikitisa liboso na ye. 10 Anjelu ya Yawe alobaki na ye lisusu: — Nakokomisa bakitani na yo ebele penza mpe moto moko te akokoka kotanga bango. 11 Alobaki na ye lisusu: — Ozali na zemi mpe okobota mwana mobali, okopesa ye kombo « Isimaeli, » pamba te Yawe ayoki yo, kati na mawa na yo. 12 Akozala lokola ane ya zamba. Loboko na ye ekobundisa moto nyonso, mpe loboko ya moto nyonso ekobundisa ye; akovanda esika moko te na bandeko na ye. 13 Agari amitunaki: « Boni, namoni solo Nzambe oyo azali komona ngai? » Boye, Agari apesaki Yawe oyo asololaki na ye Kombo « Ata-Eli-Royi, » oyo elakisi: Nzambe oyo azali komona ngai. 14 Yango wana babengaka libulu ya mayi yango Beri Lakai-Royi. Libulu ya mayi yango ezali na kati-kati ya Kadeshi mpe Beredi. 15 Boye, Agari abotelaki Abrami mwana mobali mpe Abrami apesaki ye kombo « Isimaeli. » 16 Abrami azalaki na mibu tuku mwambe na motoba ya mbotama tango Agari abotelaki ye Isimaeli.

17 Tango Abrami akokisaki mibu tuku libwa na libwa ya mbotama, Yawe abimelaki ye mpe alobaki na ye: « Nazali Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. Tambola liboso na Ngai mpe zala moto azanga pamela. 2 Nakosala boyokani kati na Ngai mpe yo, mpe nakokomisa bakitani na yo ebele penza. » 3 Abrami afukamaki elongi kino na mabele, mpe Nzambe alobaki na ye lisusu: 4 « Mpo na Ngai, tala boyokani oyo nazali kosala elongo na yo: ‹ Okozala tata ya bikolo ebele. 5 Bakobenga yo lisusu Abrami te; kombo na yo ekokoma Abrayami, pamba te nakokomisa yo tata ya bikolo ebele. 6 Nakopesa yo mabota ebele, nakobimisa bikolo mpe bakonzi na nzela na yo. 7 Nakobatela boyokani na Ngai lokola boyokani ya libela na libela kati na Ngai mpe yo, mpe elongo na bakitani na yo sima na yo, mpo na milongo oyo ekoya

na sima, mpo ete nazala Nzambe na yo mpe Nzambe ya bakitani na yo sima na yo. 8 Nakopesa lokola libula ya seko na seko, epai na yo mpe epai ya bakitani na yo sima na yo, mokili nyonso ya Kanana epai wapi ozali mopaya. Nakozala Nzambe ya bakitani na yo. › » 9 Nzambe alobaki lisusu na Abrayami: « Kasi mpo na yo, osengeli kobatela boyokani na Ngai, yo elongo na bakitani na yo sima na yo mpo na milongo oyo ekoya sima. 10 Tala boyokani na Ngai elongo na yo mpe bakitani na yo sima na yo, boyokani oyo osengeli kobatela: Mwana mobali nyonso kati na bino asengeli kokatama ngenga. 11 Kokatama ngenga ekozala elembo ya boyokani kati na bino mpe Ngai. 12 Mpo na milongo nyonso oyo ekoya, mwana mobali nyonso kati na bino, oyo akokisi mikolo mwambe asengeli kokatama ngenga: ezala mwana mobali oyo abotami kati na ndako na yo to mwana mobali oyo osombi na mosolo na yo epai ya mopaya, mwana mobali oyo azali mokitani na yo te, ye mpe asengeli kokatama ngenga. 13 Mowumbu nyonso oyo abotami kati na ndako na yo to oyo osombi na mosolo na yo asengeli kokatama ngenga. Boyokani na Ngai ekozala kati na banzoto na bino lokola boyokani ya libela na libela. 14 Mwana mobali nyonso oyo akokatama ngenga te, bakolongola ye kati na bato na ye, mpo ete abebisi boyokani na Ngai. » 15 Nzambe alobaki lisusu na Abrayami: « Mpo na Sarayi, mwasi na yo, okobenga ye lisusu te Sarayi, kasi okokoma kobenga ye Sara. 16 Nakopambola ye mpe nakopesa yo penza mwana mobali na nzela na ye; nakopambola ye mpo ete akoma mama ya bikolo. Bakonzi ya bikolo bakobima na nzela na ye. » 17 Abrayami afukamaki elongi kino na mabele, asekaki mpe amilobelaki: « Eh! Mobali oyo azali na mibu nkama moko ya mbotama akoki lisusu kobota mwana! Bongo Sara, mwasi oyo azali na mibu tuku libwa ya mbotama, akoki penza kokumba zemi! » 18 Boye Abrayami alobaki na Nzambe: — Tika ete Isimaeli awumela na se ya lipamboli na Yo! 19 Nzambe alobaki: — Te! Mwasi na yo, Sara, akobotela yo mwana mobali, mpe okobenga ye « Izaki. » Nakobatela boyokani na Ngai lokola boyokani ya libela elongo na ye mpe bakitani na ye sima na ye. 20 Kasi mpo na Isimaeli, nayoki yo. Solo, nakopambola ye, nakopesa ye mabota ebele mpe nakokomisa bakitani na ye ebele. Akozala tata ya bakambi zomi na mibale, mpe nakokomisa ye tata ya ekolo monene. 21 Kasi na oyo etali boyokani na Ngai, nakosala yango elongo na Izaki, mwana mobali oyo Sara akobotela yo na eleko oyo, na mobu oyo ezali koya. 22 Tango Nzambe asilisaki kosolola na Abrayami, akendeki. 23 Kaka na mokolo wana, Abrayami azwaki mwana na ye ya mobali, Isimaeli, mpe bawumbu nyonso, ezala ba-oyo babotamaki na ndako na ye to ba-oyo asombaki na mosolo, akatisaki bango nyonso ngenga ndenge kaka Nzambe alobaki na ye. 24 Abrayami azalaki na mibu tuku libwa na libwa ya mbotama tango akatamaki ngenga; 25 mpe Isimaeli, mwana na ye ya mobali, azalaki na mibu zomi na misato tango akatamaki ngenga. 26 Abrayami mpe mwana na ye ya mobali, Isimaeli, bakatamaki ngenga mokolo moko. 27 Mibali nyonso kati na ndako ya Abrayami, ezala ba-oyo babotamaki na ndako na ye to ba-oyo asombaki na mokili ya bapaya, bakatamaki ngenga elongo na ye.

18 Yawe abimelaki Abrayami pene ya banzete minene ya Mamire, wana avandaki na ekotelo ya ndako na ye ya kapo, na moyi makasi ya midi. 2 Tango Abrayami atombolaki miso, amonaki mibali misato pene na ye. Mpe tango kaka amonaki bango, atelemaki wuta na ndako na ye ya kapo mpe akendeki mbangu mpo na kokutana na bango; bongo agumbamaki kino na mabele. 3 Alobaki: — Nabondeli bino, bankolo na ngai, soki nazwi ngolu na miso bino, boleka mosali na bino te. 4 Tika ete namemela bino mwa mayi mpo ete bokoka kosukola makolo mpe bopema na se ya nzete oyo. 5 Tika ete namemela bino mwa eloko ya kolia mpo ete bozwa lisusu makasi na nzoto; bongo bokokoba mobembo na bino, pamba te ezali mpo na yango nde boleki epai na ngai mosali na bino. Bazongisaki: — Ezali malamu, sala ndenge olobi. 6 Abrayami akotaki na lombangu na ndako na ye ya kapo mpe alobaki na Sara: « Kamata katini misato ya farine mpe sala bagato na lombangu. » 7 Mpe Abrayami apotaki mbangu na lopango ya bibwele, azwaki mwana ngombe ya mafuta mpe apesaki yango na mosali na ye mpo ete alamba yango noki-noki. 8 Azwaki mafuta ya ngombe, miliki mpe mosuni oyo alambaki, mpe atiaki yango liboso na bango. Abrayami atelemaki pembeni na bango, na se ya nzete, wana bazalaki kolia. 9 Sima, batunaki ye: — Wapi Sara, mwasi na yo? Abrayami azongisaki: — Azali na ndako. 10 Bongo moko kati na bango alobaki: — Solo, na mobu oyo ezali koya, kaka na eleko oyo, nakozonga epai na yo, mpe Sara, mwasi na yo, akozala na mwana mobali. Nzokande, Sara ayokaki maloba wana na ekotelo ya ndako ya kapo, na sima ya Abrayami. 11 Abrayami mpe Sara bazalaki mibange, mpo ete bakomaki na mibu ebele penza mpe Sara azalaki lisusu na makoki te ya kobota. 12 Sara asekaki mpe amilobelaki: « Awa nasili konuna boye, nakoki lisusu koyoka posa ya mobali? Kutu nkolo na ngai akomi mpe mobange! » 13 Yawe alobaki na Abrayami: — Mpo na nini Sara aseki mpe alobi: « Nakoki solo kobota mwana awa nasili kokoma mobange? » 14 Boni, ezali na eloko oyo Yawe akoki kolembana? Na mobu oyo ezali koya, na tango oyo ekatama,

kaka na eleko oyo, nakozonga epai na yo, mpe Sara akozala na mwana mobali. **15** Sara abangaki; boye awanganaki: — Naseki te. Kasi Yawe alobaki: — Ezali ya solo, oseki. **16** Tango mibali yango batelemaki mpo na kokoba mobembo na bango na Sodome, Abrayami akendeki kotika bango na nzela. **17** Yawe amilobelaki: « Boni, nakoki solo kobombela Abrayami likambo oyo nalingi kosala? **18** Solo, Abrayami akokoma ekolo monene mpe ya nguya, mpe bato ya bikolo nyonso ya mabele bakomipambola mpo na ye. **19** Pamba te naponaki ye mpo ete ateya bana na ye mpe ndako na ye sima na ye ete bayeba kobatela nzela ya Yawe na kozalaka na etamboli ya malamu mpe ya sembo; na bongo nde, Ngai Yawe, nakokokisela Abrayami elaka oyo napesaki ye. » **20** Bongo Yawe alobaki: « Nayoki sango ete mabe ya bato ya Sodome mpe ya Gomore eleki ndelo, mpe masumu na bango eleki mingi penza. **21** Nakokita mpo na kotala soki makambo oyo bazali kosala ekokani na oyo Ngai nayoki. Soki ezali bongo te, nakoyeba. » **22** Mibali yango babalukaki mpe bakendeki na Sodome, kasi Abrayami atelemaki kaka liboso ya Yawe. **23** Bongo Abrayami apusanaki mpe alobaki: — Boni, Nkolo na ngai, okoboma penza elongo moto ya sembo mpe moto mabe? **24** Soki bato ya sembo bazali tuku mitano kati na engumba, okoboma bango kaka? Okolimbisa engumba yango te mpo na bato ya sembo tuku mitano oyo bazali kati na yango? **25** Te, okoki kosala likambo ya boye te! Okoki te koboma elongo bato ya sembo mpe bato mabe, okoki kosala ndenge moko te na bato ya sembo mpe na bato mabe. Okoki kosala bongo te! Boni, Mosambisi ya mokili mobimba akosambisa na bosembo te? **26** Yawe azongisaki: — Soki nakuti na Sodome bato ya sembo tuku mitano, nakolimbisa engumba mobimba mpo na bango. **27** Abrayami alobaki lisusu: — Solo, nazali na ngai moto pamba mpe putulu, kasi limbisa ete nameka kosolola na Nkolo na ngai. **28** Bongo soki motango na bato ya sembo ezali tuku minei na mitano? Boni, okobebisa engumba mobimba mpo na bato mitano oyo bazangi? Yawe azongisaki: — Soki nakuti bato ya sembo tuku minei na mitano, nakobebisa yango te. **29** Abrayami alobaki na Ye lisusu: — Bongo soki bato ya sembo bazali kaka tuku minei? Azongisaki: — Soki bazali kaka tuku minei, nakobebisa yango te. **30** Bongo Abrayami alobaki: — Tika ete Nkolo na ngai asilika te soki nakobi koloba: Bongo soki bato ya sembo bazali kaka tuku misato? Azongisaki: — Soki nakuti bato ya sembo tuku misato, nakobebisa yango te. **31** Abrayami alobaki: —Awa nameki kosolola na Nkolo, boni, okosala nini soki bato ya sembo bazali kaka tuku mibale? Azongisaki: — Mpo na bato ya sembo tuku mibale, nakobebisa engumba te. **32** Bongo Abrayami alobaki: — Tika ete Nkolo na ngai asilika te, pamba te nazali koloba mpo na mbala ya suka: Bongo soki bato ya sembo bazali kaka zomi? Azongisaki: — Mpo na bato ya sembo zomi, nakobebisa engumba te. **33** Sima na Yawe kosolola na Abrayami, akendeki; mpe Abrayami azongaki na ndako na ye.

19 Ba-anjelu oyo mibale bakomaki na Sodome na pokwa. Wana Loti avandaki na ekuke, amonaki bango, akendeki koyamba bango mpe afukamaki elongi kino na mabele. **2** Alobaki na bango: — Nabondeli bino, bankolo na ngai, boya na ndako ya mosali na bino. Bokoki kosukola kuna makolo na bino mpe kolekisa butu, bongo na tongo, bokoki kokoba mobembo na bino. Bazongiselaki ye: — Te, tokolala kaka libanda. **3** Kasi Loti abondelaki bango mingi; boye bandimaki kokende na ye elongo mpe bakotaki na ndako na ye. Alambelaki bango bilei ya kitoko, atumbaki mapa ezanga levire mpe baliaki. **4** Liboso ete bakende kolala, mibali nyonso ya engumba Sodome, bilenge mpe mibange, bawutaki bipai na bipai mpe bayaki kozingela ndako. **5** Babelelaki Loti: — Wapi mibali oyo bayaki epai na yo na butu oyo? Bimisela biso bango mpo ete tosangisa na bango nzoto. **6** Loti abimaki mpo na kosolola na bango; akangaki ekuke sima na ye. **7** Alobaki: — Te, baninga na ngai, bosala mabe te! **8** Boyoka! Nazali na bana basi mibale oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te. Tika ete namemela bino bango libanda! Bosala bango nyonso oyo bolingi. Kasi bosala bato oyo eloko moko te mpo ete bayei kovanda na ndako na ngai. **9** Bazongisaki: — Longwa wana. Balobaki lisusu: — Botala moto oyo, ayaki awa lokola mopaya; sik'oyo alingi komikomisa mosambisi. Tokosala yo mabe koleka bango. Bongo batindikaki Loti na makasi mpe bapusanaki pene ya ekuke mpo na koluka kobuka yango. **10** Kasi mibali oyo bazalaki kati na ndako babimisaki maboko mpe babendaki Loti na kati ya ndako mpe bakangaki ekuke. **11** Bakangaki miso ya bato nyonso oyo bazalaki na ekuke ya ndako, ezala bilenge to mibange; boye bazalaki lisusu komona ekuke te. **12** Mibali yango mibale balobaki na Loti: — Ozali lisusu na moto mosusu na engumba oyo, ndakisa: mibali ya bana na yo ya basi, bana na yo ya mibali mpe ya basi to mpe ndeko mosusu? Bimisa bango libanda ya esika oyo **13** mpo ete tolingi kobebisa yango. Sango ya makambo mabe ya bato oyo ekomi kino epai na Yawe; yango wana Yawe atindi biso mpo na kobebisa engumba oyo. **14** Boye Loti abimaki mpe akendeki koyebisa babandami ya mabala ya bana na ye ya basi. Alobaki: « Bosala noki mpe bobima na esika oyo, pamba te Yawe alingi kobebisa engumba oyo! » Kasi babandami ya mabala ya bana na ye ya basi

bakanisaki ete azali kosala maseki. 15 Tango kaka tongo etanaki, ba-anjelu batungisaki Loti mpe balobaki: — Sala noki, kamata mwasi na yo mpe bana na yo mibale ya basi oyo bazali awa; soki te, bokobebisama tango engumba oyo ekozwa etumbu. 16 Lokola azalaki kowumela, mibali yango bakangaki na makasi loboko na ye, maboko ya mwasi mpe ya bana na ye ya basi; mpe bamemaki bango na libanda ya engumba, pamba te Yawe ayokelaki bango mawa. 17 Tango kaka babimisaki bango na libanda, moko kati na mibali yango alobaki: — Bokima mpo ete bobikisa bomoi na bino! Botala sima te mpe botelema ata esika moko te kati na engumba oyo! Bokima na likolo ya bangomba, noki te bokobebisama! 18 Kasi Loti azongisaki: — Te, nkolo na ngai, tika ete esalema bongo te! 19 Mosali na yo azwi ngolu na miso na yo, mpe otalisi ngai bolamu makasi na ndenge obikisi bomoi na ngai. Kasi nakokoka te kokima na likolo ya bangomba, noki te likama ekokomela ngai mpe nakokufa. 20 Tala, ezali na engumba moko pene awa mpo na kokimela, yango ezali penza moke. Tika ngai nakimela kuna atako ezali moke mpo ete nabikisa bomoi na ngai! 21 Anjelu alobaki na ye: — Malamu mingi, nakokokisela yo lisusu bosenga oyo. Nakobebisa te engumba oyo ozali kolobela. 22 Kasi kima noki, pamba te nakoki kosala eloko moko te soki okomi nanu kuna te. Yango wana babengaka engumba yango Tsoari. 23 Loti akomaki na Tsoari tango tongo etanaki. 24 Boye wuta na likolo, Yawe anokisaki mvula ya moto makasi ya fofolo, na sodome mpe na Gomore. 25 Abebisaki bingumba yango, etando nyonso elongo na bato nyonso oyo bazalaki kovanda kuna mpe banzete nyonso. 26 Kasi mwasi ya Loti atalaki na sima mpe akomaki ekeko ya mungwa. 27 Na tongo makasi, Abrayami amataki na esika oyo atelemaki liboso ya Yawe; 28 atalaki na ngambo ya Sodome mpe ya Gomore, mpe na ngambo ya mokili ya etando; amonaki molinga makasi komata wuta na mokili lokola molinga ya fulu monene ya moto. 29 Boye, tango Nzambe abebisaki bingumba ya etando, akanisaki Abrayami mpe abikisaki Loti na likama oyo atindelaki bingumba epai wapi Loti azalaki kovanda. 30 Loti mpe bana na ye mibale ya basi babimaki na Tsoari, bakendeki kovanda na bangomba, pamba te azalaki kobanga kotikala kuna. Ye elongo na bana na ye mibale ya basi bakendeki kovanda kati na lidusu ya libanga. 31 Mokolo moko, kulutu alobaki na leki na ye: « Tata na biso akomi mobange, mpe na etuka oyo, mobali oyo akosangisa na biso nzoto ndenge esalemaka na mokili mobimba, azali te. 32 Tika ete tomelisa tata na biso masanga ya vino mpe tosangisa na ye nzoto mpo ete, na nzela ya tata na biso, libota na biso ebunga te. » 33 Na butu wana, bazwaki masanga ya vino mpe bamelisaki tata na bango. Boye kulutu akendeki mpe asangisaki nzoto na tata na ye, mpe tata na ye atikalaki koyeba likambo yango te, ezala tango mwana na ye ya mwasi akendeki epai na ye to tango alongwaki. 34 Mokolo oyo elandaki, kulutu alobaki na leki: « Na butu oyo ewuti koleka, nasangisaki nzoto na tata na ngai. Tika ete topesa ye lisusu masanga ya vino na butu ya lelo, mpe yo okokende kosangisa na ye nzoto mpo ete, na nzela ya tata na biso, libota na biso ebunga te. » 35 Na butu wana lisusu, bazwaki masanga ya vino mpe bamelisaki tata na bango; bongo leki akendeki mpe asangisaki nzoto na tata na ye. Tata na ye atikalaki kaka koyeba likambo yango te, ezala tango mwana na ye ya mwasi akendeki epai na ye to tango alongwaki. 36 Boye bana basi oyo mibale ya Loti bakomaki na zemi ya tata na bango. 37 Kulutu abotaki mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Moabi; » azali tata ya ekolo ya Moabi, kino na mokolo ya lelo. 38 Leki mpe abotaki lisusu mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Beni-Ami; » azali tata ya ekolo ya Amoni, kino na mokolo ya lelo.

20 Abrayami alongwaki na mboka wana mpo na kokende na etuka ya Negevi mpe avandaki na mboka oyo ezalaki kati ya Kadeshi mpe Shuri; sima na tango moke, akendeki kovanda na Gerari. 2 Abrayami azalaki koloba kuna na tina na Sara, mwasi na ye: « Azali ndeko na ngai ya mwasi! » Yango wana Abimeleki, mokonzi ya Gerari, atindaki bato mpo na koluka Sara mpe akamataki ye na makasi. 3 Kasi na butu, Nzambe ayaki epai ya Abimeleki kati na ndoto mpe alobaki na ye: « Okokufa mpo na mwasi oyo osili kozwa, pamba te azali mwasi ya libala. » 4 Nzokande, Abimeleki apusanaki nanu te pembeni na ye. Agangaki: — Nkolo, okoboma penza ekolo ata soki esali na yango mabe te? 5 Ezali mobali na ye moko nde alobaki: « Azali ndeko na ngai ya mwasi; » mpe ye moko andimaki: « Azali ndeko na ngai ya mobali. » Nasali yango na motema sembo mpe na maboko ezanga mbindo. 6 Nzambe alobaki na ye na ndoto: — Solo, nayebi ete osali yango na motema sembo. Yango wana nabatelaki yo mpo ete osala lisumu te epai na Ngai, mpe natikaki te ete osimba ye. 7 Sik'oyo, zongisa mwasi yango epai ya mobali na ye mpo ete azali mosakoli. Akobondela mpo na yo mpe okokufa te. Soki ozongisi ye te, yeba ete okokufa, yo mpe bato na yo nyonso. 8 Na tongo-tongo, Abimeleki alamukaki mpe abengisaki basali na ye nyonso. Tango ayebisaki bango makambo oyo ekomelaki ye, babangaki makasi. 9 Abimeleki abengaki Abrayami mpe alobaki na ye: — Likambo nini osali biso, lisumu nini nasali yo mpo ete omemisa ngai mpe mokili na ngai ngambo ya monene boye? Osali ngai makambo oyo ekoki kosalema te.

10 Abimeleki atunaki Abrayami: — Makanisi nini ozalaki na
yango mpo ete osala boye? 11 Abrayami azongisaki: —
Namilobelaki: « Solo, bato ya esika oyo batosaka Nzambe
ata moke te mpe bakoboma ngai mpo na mwasi na ngai. 12
Lisusu, azali ya solo ndeko na ngai ya mwasi, mwana ya tata
na ngai; kasi azali mwana ya mama na ngai te. Nzokande
akoma mwasi na ngai. » 13 Tango Nzambe alongolaki ngai
na ndako ya tata na ngai mpo na kokende bipai na bipai,
nayebisaki mwasi na ngai: « Tala bolamu oyo okosalela ngai:
Bisika nyonso oyo tokokende, okolobaka na tina na ngai: ‹
Azali ndeko na ngai. › » 14 Boye Abimeleki azwaki bameme,
bantaba, bangombe, basali ya mibali mpe ya basi, apesaki
na Abrayami. Mpe azongiselaki ye mwasi na ye Sara. 15
Abimeleki alobaki: « Mboka na ngai ezali liboso na yo, vanda
na esika oyo olingi. » 16 Abalukaki mpe alobaki lisusu epai
na Sara: « Tala, napesi mbongo ya bibende, nkoto moko,
epai ya ndeko na yo ya mobali. Ezali mpo na kozipa mabe
oyo basali yo mpe bato nyonso oyo bazali elongo na yo;
boye okomi sembo na nyonso. » 17 Abrayami abondelaki
Nzambe, mpe Nzambe abikisaki Abimeleki, mwasi na ye,
mpe basi bawumbu na ye. Na nzela wana, bazwaki lisusu
bana; 18 pamba te Yawe akangaki mabota kati na ndako
mobimba ya Abimeleki likolo ya Sara, mwasi ya Abrayami.

21 Yawe atalisaki bolamu na Ye epai ya Sara ndenge
kaka alobaki mpe akokisaki elaka oyo apesaki ye.
2 Sara azwaki zemi mpe abotelaki Abrayami mwana na
kimobange na ye kaka na tango oyo Nzambe alakaki ye. 3
Abrayami apesaki na mwana oyo Sara abotelaki ye kombo «
Izaki. » 4 Abrayami akatisaki Izaki ngenga tango akokisaki
mikolo mwambe ya mbotama, ndenge Nzambe atindaki
ye. 5 Abrayami azalaki na mibu nkama moko ya mbotama
tango mwana na ye, Izaki, abotamaki. 6 Sara alobaki: «
Nzambe apesi ngai libaku ya koseka; mpe moto nyonso oyo
akoyoka sango oyo akoseka elongo na ngai. » 7 Abakisaki:
« Nani akokaki koloba na Abrayami ete Sara akomelisa bana
mabele? Pamba te naboteli ye mwana na kimobange na ye.
» 8 Mwana akolaki mpe Sara akataki kopesa ye mabele.
Mokolo bakataki kopesa Izaki mabele, Abrayami asalisaki
feti monene. 9 Kasi tango Sara amonaki ete Isimaeli, mwana
oyo Agari, moto ya Ejipito, abotelaki Abrayami, azali koseka;
10 ayebisaki Abrayami: « Bengana mwasi mowumbu oyo
elongo na mwana na ye ya mobali, pamba te mwana ya
mwasi mowumbu oyo, akoki te kokabola libula elongo na
Izaki, mwana na ngai ya mobali. » 11 Tango Abrayami
ayokaki bongo, esalaki ye pasi makasi na motema mpo
na mwana na ye. 12 Kasi Nzambe ayebisaki Abrayami:
« Tika koyoka pasi na motema mpo na mwana na yo ya
mobali mpe mwasi mowumbu na yo. Yoka nyonso oyo
Sara azali koyebisa yo, pamba te ezali na nzela ya Izaki
nde okozwa bakitani. 13 Nakokomisa mpe mwana mobali
ya mwasi mowumbu na yo ekolo, pamba te ye mpe azali
makila na yo. » 14 Na tongo makasi ya mokolo oyo elandaki,
Abrayami azwaki lipa mpe mbeki ya mayi; apesaki yango
na Agari. Atiaki yango likolo ya lipeka na ye, apesaki ye
mwana mpe abenganaki ye. Agari akendeki mpe atambolaki
bipai na bipai na esobe ya Beri-Sheba. 15 Tango mayi oyo
ezalaki na mbeki esilaki, Agari asundolaki mwana na se ya
nzete moko ya moke. 16 Akendeki kovanda na monkama
ya bametele, pamba te alobaki: « Nalingi te komona kufa
ya mwana na ngai. » Lokola avandaki mosika ya mwana,
atombolaki mongongo mpe alelaki. 17 Nzambe ayokaki
mongongo ya mwana, mpe Anjelu na Nzambe abengaki
Agari wuta na likolo. Ayebisaki ye: « Agari, likambo nini?
Kobanga te, pamba te Nzambe ayoki mongongo ya mwana
wuta na esika oyo otikaki ye. 18 Telema, tombola mwana
mpe zwa ye na loboko na yo, pamba te nakokomisa ye ekolo
monene. » 19 Nzambe afungolaki ye miso, mpe amonaki
libulu ya mayi. Akendeki kotondisa mbeki mpe amelisaki
mwana. 20 Nzambe azalaki elongo na mwana. Akolaki,
avandaki kati na esobe mpe akomaki mobomi nyama na
tolotolo. 21 Wana azalaki kovanda kati na esobe ya Parani,
mama na ye azwelaki ye mwasi ya mokili ya Ejipito. 22
Kaka na tango yango, Abimeleki mpe Pikoli, mokonzi ya
mampinga na ye, bakendeki kokutana na Abrayami; mpe
Abimeleki alobaki na Abrayami: — Nzambe azali kolongisa
yo na makambo nyonso oyo ozali kosala. 23 Bongo sik'oyo,
lapa ndayi awa na Kombo ya Nzambe ete okokosa ngai te,
bana na ngai te, mpe bakoko na ngai te; kasi okosalela ngai
bolamu elongo na mboka oyo epai wapi ozali kovanda lokola
mopaya, ndenge ngai nasaleli yo. 24 Abrayami azongisaki:
— Nalapi ndayi! 25 Bongo Abrayami alobelaki Abimeleki na
tina na libulu ya mayi oyo basali ya Abimeleki babotolaki na
makasi. 26 Abimeleki azongisaki: — Nayebi te nani asalaki
bongo. Oyebisaki ngai likambo moko te na tina na yango,
mpe nayoki yango kaka lelo. 27 Abrayami azwaki bameme,
bantaba, bangombe, mpe apesaki yango na Abimeleki;
bongo bango mibale basalaki boyokani. 28 Abrayami atiaki
pembeni bana meme sambo oyo azwaki kati na etonga. 29
Abimeleki atunaki Abrayami: — Bana meme sambo oyo
otie pembeni elakisi nini? 30 Azongisaki: — Ndima bana
meme sambo oyo ewuti na maboko na ngai lokola litatoli ete
ngai nde natimolaki libulu yango. 31 Yango wana babengaki
esika yango Beri-Sheba, pamba te na esika yango nde
bango mibale balapaki ndayi. 32 Sima na bango kosala

boyokani kuna na Beri-Sheba, Abimeleki mpe Pikoli, mokonzi ya mampinga na ye, bazongaki na mokili ya Filisitia. **33** Abrayami alonaki nzete ya tamarisi na Beri-Sheba mpe abelelaki Yawe, Nzambe ya bileko na bileko. **34** Abrayami avandaki lisusu tango molayi na mokili ya Filisitia.

22 Na sima na makambo wana, Nzambe amekaki Abrayami. Alobaki na ye: — Abrayami! Abrayami azongisaki: — Ngai oyo. **2** Nzambe alobaki na ye: — Zwa Izaki, mwana na yo ya mobali, mwana na yo se moko oyo olingaka; kende na mokili ya Morija, mpe kuna, okopesa Ngai ye lokola mbeka ya kotumba na likolo ya ngomba oyo nakolakisa yo. **3** Na tongo-tongo, Abrayami atelemaki mpe abongisaki ane na ye. Azwaki basali mibale kati na basali na ye, azwaki mpe Izaki, mwana na ye. Abukaki bakoni mpo na kotumba mbeka, atelemaki mpe akendeki na esika oyo Nzambe ayebisaki ye. **4** Na mokolo ya misato, Abrayami atombolaki miso na ye mpe amonaki esika yango na mosika. **5** Bongo Abrayami ayebisaki basali na ye: « Botikala awa elongo na ane, wana ngai elongo na mwana tozali kokende kino kuna na likolo mpo na kogumbamela Nzambe; sima na yango, tokozongela bino. » **6** Abrayami azwaki bakoni ya kotumbela mbeka mpe amemisaki yango Izaki, mwana na ye; mpe ye moko amemaki moto mpe mbeli, bongo bango mibale bakendeki nzela moko. **7** Izaki atunaki Abrayami, tata na ye: — Tata na ngai! Abrayami azongisaki: — Ngai oyo! Izaki alobaki: — Tozali na moto mpe koni, kasi wapi mpate mpo na mbeka ya kotumba? **8** Abrayami azongisaki: — Mwana na ngai, Ye moko Nzambe akopesa mpate mpo na mbeka ya kotumba. Boye bango mibale bakendeki nzela moko. **9** Tango bakomaki na esika oyo Nzambe alakisaki ye, Abrayami atongaki etumbelo na esika yango mpe abongisaki bakoni na likolo na yango. Akangaki Izaki, mwana na ye ya mobali, basinga mpe alalisaki ye na etumbelo likolo ya bakoni. **10** Boye Abrayami azwaki mbeli mpe asembolaki loboko na ye mpo na koboma mwana na ye ya mobali. **11** Kasi anjelu ya Yawe abengaki ye wuta na likolo: — Abrayami! Abrayami! Abrayami azongisaki: — Ngai oyo. **12** Anjelu alobaki: — Kosembola loboko na yo te likolo ya mwana, kosala ye mabe te. Nasosoli sik'oyo ete otosaka Nzambe, pamba te oboyi te kopesa Ngai mwana na yo ya mobali, mwana na yo se moko. **13** Abrayami atombolaki miso na ye mpe amonaki meme ya mobali oyo maseke na yango ezalaki ya kokangama na nzete ya moke. Azwaki yango mpe apesaki yango mbeka ya kotumba na esika ya mwana na ye ya mobali. **14** Abrayami abengaki esika yango « Nkolo akopesa. » Yango wana balobaka kino lelo: « Na likolo ya ngomba ya Yawe, ekopesama. » **15** Anjelu ya Yawe abengaki Abrayami na mbala ya mibale wuta na likolo **16** mpe alobaki: « Nakati seleka na Kombo na Ngai, elobi Yawe, ete lokola osali likambo ya boye, lokola oboyi te kopesa Ngai mwana na yo ya mobali, mwana na yo se moko, **17** nakopambola yo solo mpe nakokomisa bakitani na yo ebele lokola minzoto ya likolo, mpe ebele lokola zelo ya ebale. Bakitani na yo bakokamata bingumba ya banguna na bango. **18** Bato ya bikolo nyonso ya mabele bakomipambola mpo na bakitani na yo, pamba te otosi Ngai. » **19** Abrayami azongaki epai ya basali na ye mpe bakendeki elongo na Beri-Sheba epai wapi akobaki kovanda. **20** Sima na makambo wana, bayebisaki Abrayami ete Milika mpe abotelaki Naori, ndeko ya Abrayami, bana: **21** Mwana na ye ya liboso, Utsi; Buzi, ndeko na ye mobali; Kemweli, tata ya Arami; **22** Kesedi, Azo, Pilidashi, Yidilafi mpe Betweli. **23** Betweli azalaki tata ya Rebeka. Milika abotelaki Naori, ndeko mobali ya Abrayami, bana mibali mwambe. **24** Makangu ya Naori, oyo kombo na ye ezalaki Reuma, ye mpe abotelaki Naori bana: Teba, Gami, Taashi mpe Maaka.

23 Sara awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku mibale na sambo. **2** Akufaki na Kiriati-Ariba oyo ezali Ebron, na mokili ya Kanana. Abrayami asalaki matanga mpo na Sara mpe alelaki ye. **3** Abrayami alongwaki liboso ya ebembe ya mwasi na ye mpe asololaki na bato ya Iti. **4** Alobaki na bango: — Nazali mopaya mpe navandaka kati na bino; botekela ngai eteni ya mabele kati na bino mpo ete nakunda mwasi na ngai. **5** Bato ya Iti bazongiselaki Abrayami: **6** — Yoka biso, nkolo na ngai; ya solo, ozali moto monene kati na biso. Kunda mwasi na yo kati na kunda oyo eleki kitoko kati na bakunda na biso. Moko te kati na biso akoboya kopesa yo kunda na ye mpo ete okunda mwasi na yo. **7** Boye, Abrayami atelemaki mpe agumbamaki liboso ya bato ya mboka wana, bato ya Iti. **8** Ayebisaki bango: — Soki ezali mokano na bino ete nakunda nzoto ya mwasi na ngai awa, boyoka ngai mpe bosengela ngai epai ya Efroni, mwana mobali ya Tsoari, **9** ete atekela ngai libulu na ye ya mabanga oyo ezali na Makipela, na suka ya elanga na ye. Boyebisa ye ete atekela ngai yango na motuya oyo ekoki na yango mpo ete nakomisa yango mabele ya kokunda bato na ngai. **10** Nzokande, Efroni, moto ya Iti, oyo azalaki kovanda kati na bato na ye, azongiselaki Abrayami na miso ya bato ya Iti, liboso ya bato nyonso oyo bayaki na ekuke ya engumba na ye: **11** — Te, nkolo na ngai, yoka ngai! Napesi yo elanga mpe libulu ya mabanga oyo ezali kati na yango. Napesi yo yango liboso ya bato na ngai mpo ete okunda mwasi na yo. **12** Abrayami agumbamaki liboso ya bato ya mboka **13** mpe azongiselaki Efroni: — Nabondeli

yo, yoka ngai! Soki olingi, nakopesa yo motuya oyo ekoki na elanga. Ndima yango mpo ete nakunda mwasi na ngai kuna. **14** Efroni azongiselaki Abrayami: **15** — Yoka, nkolo na ngai! Mabele ya motuya ya mbongo ya bibende, nkama minei, ezali penza nini kati na ngai mpe yo? Kamata mabele yango mpe kunda mwasi na yo. **16** Abrayami andimaki maloba ya Efroni mpe amemelaki ye motuya oyo alobaki na miso ya bato ya Iti: mbongo ya bibende, nkama minei, kolanda ndenge bazalaki kotanga mbongo na tango wana. **17** Boye elanga ya Efroni oyo ezalaki na Makipela, pembeni ya Mamire, elongo na libulu ya mabanga oyo ezalaki kati na yango, banzete nyonso oyo ezalaki kati na elanga mpe na bandelo ya zingazinga na yango, epesamaki **18** epai ya Abrayami mpe ekomaki ya ye na miso ya bato ya Iti oyo bayaki na ekuke ya engumba. **19** Sima na yango, Abrayami akundaki mwasi na ye Sara na libulu ya mabanga ya elanga ya Makipela, pembeni ya Mamire oyo ezali Ebron, na mokili ya Kanana. **20** Bato ya Iti bapesaki Abrayami elanga yango elongo na libulu ya mabanga oyo ezalaki na kati mpo ete ekoma ya ye mpe akundaka bato na ye kuna.

24 Abrayami akomaki mobange mpe mibu ya bomoi na ye epusanaki. Yawe apambolaki ye na makambo nyonso. **2** Abrayami alobaki na mosali na ye, oyo awumelaki mingi na ndako na ye mpe azalaki kokamba biloko na ye nyonso: — Tia loboko na yo na se ya mopende na ngai **3** mpe lapa ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe oyo asala likolo mpe mokili, ete okozwela te mwana na ngai ya mobali mwasi kati na bana basi ya Kanana, ba-oyo nazali kovanda kati na bango. **4** Kasi okokende na mokili na ngai mpe na libota na ngai, mpe okozwa mwasi moko mpo na Izaki, mwana na ngai ya mobali. **5** Mosali atunaki ye: — Tango mosusu mwasi yango akolinga na ye te kolanda ngai na mokili oyo. Boni, nakoki na ngai kozongisa mwana na yo ya mobali na mokili epai wapi owuta? **6** Abrayami alobaki: — Keba na yo! Kozongisa mwana na ngai kuna te. **7** Yawe, Nzambe ya likolo, oyo abimisaki ngai na ndako ya tata na ngai mpe na mokili epai wapi nabotama, oyo alobaki na ngai mpe alakaki ngai na nzela ya ndayi ete akopesa mokili oyo na bakitani na ngai, akotindela yo anjelu na Ye mpo ete azala liboso na yo mpe mpo ete okoka koyela mwana na ngai ya mobali mwasi ya mokili wana. **8** Soki mwasi yango aboyi na ye kolanda yo, wana okangolami na ndayi oyo nazali kosenga yo kolapa. Kasi komeka kozongisa mwana na ngai ya mobali kuna te. **9** Boye, mosali atiaki loboko na se ya mopende ya Abrayami, nkolo na ye, alapaki ndayi ya kosala makambo yango. **10** Bongo mosali azwaki bashamo zomi kati na bashamo ya nkolo na ye elongo na biloko ya ndenge na ndenge oyo eleki kitoko; akendeki na Arami mpe azwaki nzela ya engumba ya Naori. **11** Tango akomaki kuna, avandisaki bashamo pembeni ya libulu ya mayi, na libanda ya engumba. Ezalaki na pokwa, na tango oyo basi babimaka mpo na kotoka mayi. **12** Abondelaki: « Eh Yawe, Nzambe ya Abrayami, nkolo na ngai, longisa ngai na mokolo ya lelo mpe lakisa bolamu na Yo epai ya Abrayami, nkolo na ngai. **13** Tala, natelemi pene ya libulu ya mayi mpe bana basi ya engumba bazali kobima mpo na koya kotoka mayi. **14** Tika ete mwana mwasi oyo nakoloba na ye: ‹ Nabondeli yo, tengemisa mbeki na yo mpo ete namela mayi, › mpe ye akozongisela ngai: ‹ Mela na yo, mpe nakomelisa lisusu bashamo na yo, › azala mwasi oyo oponi mpo na Izaki, mosali na Yo. Na nzela oyo, nakoyeba ete olakisi bolamu na Yo epai ya nkolo na ngai. » **15** Liboso ete asilisa kosambela, Rebeka abimaki na mbeki na ye na lipeka. Azalaki mwana mwasi ya Betweli, mwana mobali ya Milika oyo azalaki mwasi ya Naori, ndeko ya Abrayami. **16** Elenge mwasi azalaki kitoko penza, ayebaki nanu nzoto ya mibali te; ata mobali moko te asangisaki na ye nzoto. Akitaki na libulu ya mayi, atondisaki mbeki na ye mpe amataki. **17** Mosali akimaki mbangu mpo na kokutana na ye mpe alobaki: — Nabondeli yo, tika ngai namela ndambo ya mayi na mbeki na yo. **18** Mwana mwasi alobaki: — Mela na yo, nkolo na ngai! Akitisaki mbeki mbangu na maboko na ye mpe apesaki ye mpo ete amela. **19** Sima na kopesa ye mayi ya komela, alobaki: — Nakotoka lisusu mayi mpo na bashamo na yo nyonso kino ekosilisa komela. **20** Asalaki na lombangu mpe asopaki mayi nyonso ya mbeki na ye na esika oyo banyama emelelaka mayi; akimaki lisusu na libulu mpe atokaki mayi mpo na bashamo na ye nyonso. **21** Mosali azalaki kotala ye na bokebi, alobaki eloko moko te mpo na koyeba soki Yawe alongisi mobembo na ye to te. **22** Tango bashamo esilisaki komela mayi, mosali azwaki lopete moko ya wolo, oyo batiaka na zolo mpe ezalaki ya bagrame motoba. Azwaki mpe basheneti mibale ya wolo: moko na moko ezalaki na bagrame koleka nkama moko. **23** Atunaki ye: — Ozali mwana mwasi ya nani? Nabondeli yo, yebisa ngai. Boni, esika ekoki komonana na ndako ya tata na yo mpo na biso mpo ete tolekisa kuna butu? **24** Azongiselaki ye: — Nazali mwana ya Betweli, mwana mobali ya Milika mpe Naori. **25** Abakisaki: — Tozali na matiti mpe biloko ebele ya koleisa bibwele; tozali mpe na esika mpo na yo mpo ete olekisa butu. **26** Boye, mosali akitisaki moto na ye na se mpe agumbamelaki Yawe. **27** Alobaki: « Tika ete Yawe, Nzambe ya nkolo na ngai, Abrayami, akumisama; Ye oyo atiki te kolakisa bolamu na Ye mpe boyengebene na Ye epai ya nkolo na ngai, pamba te atambolisi ngai na

mobembo kino na ndako ya bandeko ya nkolo na ngai! » **28** Elenge mwasi akimaki mbangu na ndako mpe alobaki epai ya mama na ye makambo oyo elekaki. **29** Rebeka azalaki na ndeko moko ya mobali oyo kombo na ye ezalaki « Labani. » Ye mpe abimaki mbangu mpo na kokutana na mosali ya Abrayami kuna na libulu ya mayi. **30** Tango kaka amonaki lopete oyo batiaki na zolo mpe basheneti na maboko ya ndeko na ye ya mwasi, mpe ayokaki Rebeka koloba makambo oyo mosali alobaki mpo na ye, akendeki epai ya mosali mpo ete amonaki ye ya kotelema pene ya bashamo, pembeni ya libulu ya mayi. **31** Alobaki: « Yaka na ndako na biso, yo oyo opambolama na Yawe. Mpo na nini otelemi awa na libanda? Nabongisi ndako mpe esika mpo na bashamo. » **32** Boye mosali ya Abrayami akotaki na ndako ya Labani, mpe bakitisaki biloko oyo ezalaki na likolo ya bashamo. Bamemaki bashamo na ye na esika oyo ezalaki na matiti mpe bilei ya banyama. Bamemaki mpe mayi mpo na ye mpe mpo na bato oyo bazalaki elongo na ye mpo ete basukola makolo. **33** Batielaki ye lisusu biloko ya kolia, kasi alobaki: — Nakoki kolia te kino nakosilisa koloba makambo nyonso oyo nazali na yango. Labani alobaki na ye: — Yebisa biso makambo yango. **34** Azongisaki: — Nazali mosali ya Abrayami. **35** Yawe apambola mingi nkolo na ngai mpe akomisa ye mozwi: apesa ye bameme, bantaba, bangombe, palata mpe wolo, basali ya mibali mpe ya basi, ba-ane mpe bashamo. **36** Sara, mwasi ya nkolo na ngai, na kimobange na ye, abotelaki nkolo na ngai mwana mobali, mpe nkolo na ngai apesaki biloko na ye nyonso epai ya mwana yango. **37** Nzokande, nkolo na ngai alapisaki ngai ndayi na maloba oyo: « Kati na bana basi ya Kanana epai wapi nazali kovanda, okozwela mwana na ngai mwasi awa te. **38** Kasi okokende na libota ya tata na ngai mpe na ekolo na ngai, kuna nde okozwa mwasi mpo na mwana na ngai ya mobali. » **39** Nazongiselaki nkolo na ngai: « Tango mosusu, mwasi yango akolinga na ye kolanda ngai te. » **40** Mpe ye alobaki na ngai lisusu: « Yawe oyo natambolaki liboso na Ye akotinda anjelu na Ye elongo na yo mpe akolongisa mobembo na yo mpo ete ozwela mwana na ngai ya mobali mwasi oyo akowuta na ekolo na ngai mpe na libota ya tata na ngai. **41** Boye tango okokende na ekolo na ngai, soki baboyi kopesa yo ye, okozala na ngambo te na ndayi oyo nalapisi yo. » **42** Nzokande lelo, tango nakomaki na libulu ya mayi, nasambelaki: « Oh Yawe, Nzambe ya nkolo na ngai, Abrayami, nabondeli Yo, longisa mobembo na ngai. **43** Tala ngai, natelemi pembeni ya libulu oyo ya mayi, elenge mwasi oyo akobima mpo na koya kotoka mayi mpe oyo nakoloba na ye: ‹ Nabondeli yo, nakoki kozwa ndambo ya mayi ya komela na mbeki na yo? › **44** Mpe ye akozongisela ngai: ‹ Mela na yo, mpe nakotoka lisusu mayi mpo na bashamo na yo, › tika ete ye nde azala mwasi oyo Yawe aponi mpo na mwana mobali ya nkolo na ngai. » **45** Liboso ete nasilisa kosambela kati na motema na ngai, Rebeka abimaki na mbeki na lipeka na ye. Akitaki na libulu ya mayi mpe atokaki mayi. Nalobaki na ye: « Nabondeli yo, pesa ngai mayi ya komela. » **46** Akitisaki mbangu mbeki na ye wuta na lipeka na ye mpe alobaki: « Mela na yo, mpe nakomelisa lisusu bashamo na yo. » Boye namelaki mayi, mpe amelisaki lisusu bashamo mayi. **47** Natunaki ye: « Ozali mwana mwasi ya nani? » Azongisaki: « Nazali mwana mwasi ya Betweli, mwana mobali oyo Milika abotelaki Naori. » Boye natiaki lopete na zolo na ye mpe basheneti na maboko na ye. **48** Nakitisaki elongi na se mpe nagumbamelaki Yawe; nakumisaki Yawe, Nzambe ya nkolo na ngai, Abrayami, oyo atambolisaki ngai na nzela ya sembo mpo na kozwela mwana na ye ya mobali mwana mwasi ya ndeko ya nkolo na ngai. **49** Mpe sik'oyo, boyebisa ngai soki bokosalela nkolo na ngai bolamu mpe boyengebene. Soki te, boyebisa ngai mpo ete naluka nzela mosusu. **50** Labani mpe Betweli bazongisaki: — Makambo oyo nyonso ewuti epai na Yawe. Tozali na likambo mosusu te ya koloba na yo. **51** Tala Rebeka, azali liboso na yo! Kamata ye mpe kende na ye; mpe tika ete azala mwasi ya mwana mobali ya nkolo na yo, ndenge Yawe abongisi. **52** Tango mosali ya Abrayami ayokaki makambo oyo bayebisaki ye, akitisaki elongi na ye kino na se liboso ya Yawe. **53** Abimisaki biloko ya wolo, ya palata mpe bilamba; bongo apesaki yango na Rebeka. Apesaki mpe bakado ya motuya epai ya ndeko na ye ya mobali mpe epai ya mama na ye. **54** Sima na yango, mosali ya Abrayami mpe bato oyo bazalaki elongo na ye baliaki, bamelaki mpe balekisaki butu kati na ndako wana. Na tongo, tango balamukaki, mosali ya Abrayami alobaki na bango: — Botika ete nazonga epai ya nkolo na ngai. **55** Ndeko mobali mpe mama ya Rebeka bazongisaki: — Tika ete elenge mwasi atikala nanu elongo na biso mikolo zomi, sima nde bokoki kokende. **56** Kasi alobaki na bango: — Bowumisa ngai te, pamba te Yawe alongisi mobembo na ngai; botika ngai kokende mpo ete nazonga epai ya nkolo na ngai. **57** Balobaki na ye: — Tika ete tobenga elenge mwasi mpe totuna posa na ye. **58** Babengaki Rebeka mpe batunaki ye: — Ondimi solo kokende na mobali oyo? Rebeka azongisaki: — Iyo, nandimi. **59** Boye batikaki ndeko na bango ya mwasi Rebeka ete akende elongo na mama oyo asungaka ye, na mosali ya Abrayami elongo na bato na ye. **60** Bapambolaki Rebeka mpe balobaki na ye: « Ndeko na biso ya mwasi, tika ete okoma mama ya nkoto ya bato,

mpe tika ete bana na yo bakamata bingumba ya banguna na bango! » 61 Boye Rebeka elongo na basali na ye ya basi batelemaki, bamataki likolo ya bashamo mpe balandaki mosali ya Abrayami. Bongo mosali ya Abrayami akamataki Rebeka mpe bakendeki na ye nzela moko. 62 Nzokande, Izaki azalaki kovanda na Negevi mpe awutaki na libulu ya mayi na Lakai-Royi. 63 Na pokwa, Izaki akendeki na bilanga mpo na kozwa tango ya kokanisa na bozindo. Tango atombolaki miso, amonaki bashamo kopusana pene ya esika oyo azalaki. 64 Tango Rebeka mpe atombolaki miso, amonaki Izaki mpe akitaki wuta na shamo na ye. 65 Atunaki mosali ya Abrayami: — Nazali komona mobali moko kati na bilanga, azali koya kokutana na biso; azali nani? Mosali ya Abrayami azongisaki: — Azali nkolo na ngai. Bongo Rebeka azwaki vwale na ye mpe amizipaki na elongi. 66 Mosali ya Abrayami ayebisaki Izaki makambo nyonso oyo asalaki. 67 Na yango, Izaki amemaki Rebeka kati na ndako ya kapo ya mama na ye Sara, azwaki ye mpo ete azala mwasi na ye mpe alingaki ye. Boye Izaki abondisamaki na kufa ya mama na ye.

25 Abrayami abalaki mwasi mosusu, kombo na ye « Ketura. » 2 Ketura abotelaki ye: Zimirani, Yokishani, Medani, Madiani, Ishibaki mpe Shuwa. 3 Yokishani azalaki tata ya Saba mpe Dedani. Tala bato oyo bazalaki bakitani ya Dedani: Bato ya Ashuri, ya Letushi mpe ya Lewumi. 4 Madiani azalaki tata ya Efa, ya Eferi, ya Enoki, ya Abida mpe ya Elida. Bato oyo nyonso bazalaki bakitani ya Ketura. 5 Abrayami atikaki biloko na ye nyonso na maboko ya Izaki. 6 Kasi wana Abrayami azalaki nanu na bomoi, apesaki bakado epai ya bana mibali ya bamakangu na ye mpe atindaki bango na mokili ya este, mosika ya mwana na ye ya mobali Izaki. 7 Abrayami awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku sambo na mitano. 8 Bongo Abrayami akataki motema mpe akufaki. Sima na ye kotonda mikolo mpe kokoma mobange makasi, akendeki kokutana na bakoko na ye. 9 Bana na ye ya mibali, Izaki mpe Isimaeli, bakundaki ye na lilita ya mabanga ya Makipela pene ya Mamire, kati na elanga ya Efroni, mwana mobali ya Tsoari, moto ya Iti. 10 Abrayami asombaki elanga yango epai ya bato ya Iti. Ezalaki kuna nde bakundaki mwasi na ye Sara. 11 Sima na kufa ya Abrayami, Nzambe apambolaki Izaki, mwana mobali ya Abrayami. Izaki azalaki kovanda pene ya Lakai-Royi. 12 Tala molongo ya bakitani ya Isimaeli, mwana mobali ya Abrayami, oyo Agari, moto ya Ejipito mpe mwasi mosali ya Sara, abotelaki Abrayami. 13 Tala bakombo ya bana mibali ya Isimaeli kolanda ndenge babotamela: Nebayoti, mwana mobali ya liboso ya Isimaeli; Kedari, Adibeli, Mibisami, 14 Mishima, Duma, Masa, 15 Adadi, Tema, Yeturi, Nafishi mpe Kedima. 16 Bango nde bazalaki bana mibali zomi na mibale ya Isimaeli. Moko na moko azalaki mokambi ya libota, mpe apesaki kombo na ye na mboka na ye mpe na molako na ye. 17 Isimaeli awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato na sambo. Akataki motema mpe akufaki; akendeki kokutana na bakoko na ye. 18 Bakitani na ye bazalaki kovanda na mokili oyo ezalaki kati na Avila mpe Shuri, pene ya Ejipito, na nzela oyo ekenda na Asiri. Bazalaki tango nyonso kovanda lokola banguna ya bandeko na bango nyonso. 19 Tala libota ya Izaki, mwana mobali ya Abrayami. Abrayami azalaki tata ya Izaki, 20 mpe Izaki azalaki na mibu tuku minei ya mbotama tango abalaki Rebeka, mwana mwasi ya Betweli, moto ya Arami ya Padani-Arami, mpe ndeko mwasi ya Labani, moto ya Arami. 21 Izaki abondelaki Yawe mpo na Rebeka, mwasi na ye, oyo azalaki ekomba. Yawe ayanolaki libondeli na ye, mpe Rebeka akomaki na zemi. 22 Kati na libumu na ye, bana bazalaki kowelana. Alobaki: « Likambo nini oyo ekomeli ngai? » Boye, akendeki kotuna Yawe. 23 Yawe alobaki na ye: « Bikolo mibale ezali kati na libumu na yo, mpe mabota mibale ekabwana ekobima na libumu na yo; ekolo moko ekoleka ekolo mosusu na makasi, mpe kulutu akosalela leki. » 24 Wana tango na ye ya kobota ekokaki, azalaki na mapasa mibale kati na libumu na ye. 25 Lipasa ya liboso oyo abimaki azalaki motane mpe nzoto na ye mobimba ezalaki etonda na bapwale lokola elamba ya bapwale; yango wana babengaki ye « Ezawu. » 26 Sima na yango, ndeko na ye mpe abimaki, loboko na ye ekanga litindi ya Ezawu; yango wana bapesaki ye kombo « Jakobi. » Izaki azalaki na mibu tuku motoba ya mbotama tango Rebeka abotaki. 27 Bana mibali yango bakolaki. Ezawu akomaki mobomi makasi ya banyama mpe azalaki kolekisa tango mingi na zamba; Jakobi azalaki moto ya kimia, azalaki kosepela kovanda na ndako. 28 Izaki abandaki kosepela mingi na misuni, yango wana alingaki mingi Ezawu; mpe Rebeka alingaki mingi Jakobi. 29 Mokolo moko, wana Jakobi azalaki kolamba elubu, Ezawu oyo awutaki na bilanga ayaki na kolemba. 30 Ezawu alobaki na Jakobi: — Nalembi makasi; tika ngai nalia elubu oyo, elubu oyo kaka. Yango wana bazalaki mpe kobenga ye Edomi. 31 Jakobi azongisaki: — Tekela ngai liboso boyaya na yo. 32 Ezawu azongisaki: — Tala, nakokufa na nzala. Boyaya na ngai ekopesa ngai nini? 33 Kasi Jakobi alobaki: — Lapa liboso ndayi. Ezawu alapaki ndayi epai ya Jakobi; mpe na nzela wana, atekaki boyaya na ye epai ya Jakobi. 34 Jakobi apesaki Ezawu lipa mpe elubu ya misili. Ezawu aliaki mpe

amelaki, bongo atelemaki mpe akendeki. Ezali ndenge wana nde Ezawu atiolaki boyaya na ye.

26 Wana nzala makasi ekotaki lisusu na mokili lokola na tango ya Abrayami, Izaki akendeki na Gerari epai ya Abimeleki, mokonzi ya bato ya Filisitia. **2** Boye Yawe abimelaki ye mpe ayebisaki ye: — Kokende na Ejipito te! Vanda na mokili oyo nakolakisa yo. **3** Vanda kati na mokili oyo; nakozala na yo elongo mpe nakopambola yo, pamba te nakopesa mabele oyo nyonso epai na yo mpe epai ya bana na yo; nakokokisa ndayi oyo nalapaki epai ya Abrayami, tata na yo. **4** Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola minzoto ya likolo mpe nakopesa bango mabele oyo nyonso. Boye mpo na bakitani na yo, bikolo nyonso ya mokili ekomipambola. **5** Nakosala yango mpo ete Abrayami atosaki Ngai, abatelaki bikateli na Ngai, mitindo na Ngai mpe mibeko na Ngai. **6** Boye, Izaki avandaki na Gerari. **7** Tango bato ya esika wana batunaki ye na tina na mwasi na ye, azongisaki: — Azali ndeko na ngai ya mwasi. Azalaki koloba te ete azali mwasi na ye mpo ete azalaki kobanga ete bato ya mboka baboma ye mpo na Rebeka, pamba te azalaki penza kitoko. **8** Tango awumelaki na mboka yango, Abimeleki, mokonzi ya bato ya Filisitia, atalaki wuta na lininisa mpe amonaki Izaki kosakana na mwasi na ye Rebeka. **9** Bongo Abimeleki abengisaki ye mpe alobaki na ye: — Rebeka azali solo mwasi na yo. Mpo na nini olobaki: « Azali ndeko na ngai ya mwasi? » Izaki azongisaki: — Kati na ngai, nazalaki koloba ete nakokaki kokufa mpo na ye. **10** Abimeleki alobaki lisusu: — Nasali bino likambo nini? Etikalaki kaka moke ete mobali moko kati na bato na ngai akota mpe asangisa nzoto na mwasi na yo. Boye, olingaki komemisa biso ngambo. **11** Abimeleki apesaki mitindo na bato nyonso: — Moto nyonso oyo akosala mabe na moto oyo mpe na mwasi na ye, akokufa. **12** Izaki alonaki mbuma na mabele oyo mpe abukaki monkama na monkama na oyo alonaki, pamba te Yawe apambolaki ye. **13** Izaki akomaki mozwi, mpe bozwi na ye ekobaki kaka komata kino akomaki moto na bozwi ebele. **14** Bato ya Filisitia bakomaki koyokela ye likunya, pamba te azalaki na bameme ebele, bantaba ebele, bangombe ebele mpe basali ebele. **15** Boye bato ya Filisitia bakundaki mabulu nyonso oyo basali ya Abrayami, tata na ye, batimolaki tango azalaki nanu na bomoi mpe batondisaki yango na mabele. **16** Bongo Abimeleki alobaki na Izaki: — Kende mosika na biso, pamba te okomi na nguya mingi koleka biso. **17** Izaki alongwaki wana mpe akendeki kotonga ndako na ye ya kapo na lubwaku ya Gerari epai wapi avandaki. **18** Atimolaki lisusu mabulu ya mayi oyo batimolaki na tango ya tata na ye Abrayami. Mabulu yango ezalaki bato ya Filisitia nde bakundaki yango sima na kufa ya Abrayami, mpe Izaki abengaki yango kaka na bakombo oyo tata na ye Abrayami apesaka yango. **19** Basali ya Izaki batimolaki na lubwaku mpe bamonaki kuna libulu ya mayi ya peto. **20** Babateli bibwele ya Gerari baswanisaki babateli bibwele ya Izaki mpe balobaki na bango: « Mayi oyo ezali ya biso. » Izaki apesaki libulu yango kombo « Eseki, » pamba te baswanisaki ye na tina na yango. **21** Batimolaki libulu mosusu, kasi baswanisaki ye lisusu na tina na yango, mpe apesaki yango kombo « Sitina. » **22** Alongwaki wana mpe akendeki kotimola libulu mosusu; mpe moto moko te aswanisaki ye na tina na yango. Yango wana apesaki yango kombo « Reoboti, » pamba te alobaki: « Sik'oyo, Yawe apesi biso esika monene, mpe tokofuluka na mokili oyo. » **23** Kolongwa wana, akendeki na Beri-Sheba. **24** Na butu ya mokolo oyo Izaki akomaki na Beri-Sheba, Yawe abimelaki ye mpe alobaki na ye: « Nazali Nzambe ya Abrayami, tata na yo; kobanga te, nazali elongo na yo. Mpo na Abrayami, mosali na Ngai, nakopambola yo mpe nakokomisa bakitani na yo ebele. » **25** Kaka na esika yango, Izaki atongaki etumbelo, abelelaki Kombo ya Yawe, atongaki ndako na ye ya kapo. Basali na ye batimolaki libulu mosusu ya mayi. **26** Wuta na Gerari, Abimeleki elongo na Awuzati, mopesi toli na ye, mpe Pikoli, mokonzi ya mampinga na ye, bayaki kokutana na Izaki. **27** Izaki atunaki bango: — Mpo na nini boyei epai na ngai, bino bato oyo bolingaka ngai te mpe bobenganaki ngai epai na bino? **28** Bazongiselaki ye: — Tomoni ya solo ete Yawe azali elongo na yo, yango wana tolobaki: « Tika ete tosala boyokani kati na biso mpe yo na nzela ya ndayi. **29** Lapa ndayi ete okosala biso mabe te ndenge biso mpe tosalaki yo mabe te; tosalelaki yo kaka bolamu mpe totikaki yo kokende na kimia. Sik'oyo, Yawe apamboli yo. » **30** Izaki asalelaki bango feti monene; baliaki mpe bamelaki. **31** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, balapanaki ndayi; bongo Izaki abimisaki bango na nzela mpe atikaki bango kokende na kimia. **32** Kaka na mokolo yango, basali ya Izaki bayaki kopesa ye sango ete bamoni mayi na libulu oyo bazalaki kotimola. **33** Izaki apesaki libulu yango kombo « Sheba. » Yango wana engumba yango ebengami kino lelo Beri-Sheba. **34** Tango Ezawu akokisaki mibu tuku minei ya mbotama, abalaki Jiditi, mwana mwasi ya Beri, moto ya mokili ya Iti, mpe Basimati, mwana mwasi ya Eloni, moto ya mokili ya Iti. **35** Basi yango bazalaki koyokisa Izaki mpe Rebeka pasi na motema.

27 Tango Izaki akomaki mobange mpe miso na ye ezalaki komona lisusu malamu te, abengaki Ezawu, mwana na ye ya liboso ya mobali. Alobaki na ye: — Mwana na ngai! Ezawu azongisaki: — Ngai oyo! **2** Izaki alobaki: —

Nakomi mobange mpe nayebi mokolo ya kufa na ngai te. 3 Yango wana, zwa sik'oyo mandoki na yo ya bokila, saki ya bokila mpe tolotolo; kende na zamba mpe bomela ngai nyama. 4 Okolambela ngai elubu ya kitoko ndenge nalingaka mpe okomemela ngai yango; nakolia mpo ete napambola yo liboso ete nakufa. 5 Nzokande, Rebeka azalaki koyoka makambo oyo Izaki azalaki koyebisa mwana na ye Ezawu. Tango Ezawu akendeki na zamba mpo na koboma nyama mpe kozonga na yango, 6 Rebeka ayebisaki Jakobi, mwana na ye ya mibale: — Tala, nayokaki tata na yo koyebisa Ezawu, ndeko na yo: 7 « Memela ngai nyama! Okolambela ngai elubu ya kitoko, mpe nakolia yango mpo ete napambola yo na miso ya Yawe liboso ete nakufa. » 8 Mwana na ngai, yoka ngai malamu sik'oyo mpe sala makambo oyo nakoyebisa yo: 9 Kende na etonga ya bibwele mpe pona bana ntaba mibale mpe memela ngai yango mpo ete nalambela tata na yo elubu ya kitoko ndenge alingaka. 10 Bongo, okomemela yango tata na yo; akolia yango mpo ete apambola yo liboso ete akufa. 11 Jakobi azongiselaki Rebeka, mama na ye: — Ezawu, ndeko na ngai, azali na bapwale ebele na nzoto, kasi ngai nazali na yango te. 12 Soki tata na ngai asimbi ngai, akososola ete nalingi kokosa ye; wana nakomibendela bilakeli mabe na esika ete napambolama. 13 Mama na ye alobaki: — Mwana na ngai, tika ete bilakeli mabe yango ekweya likolo na ngai; yo, sala kaka makambo oyo ngai nayebisi yo. 14 Boye Jakobi akendeki, azwaki bana ntaba mpe amemaki yango epai ya mama na ye, mpe mama na ye alambaki elubu ya kitoko ndenge tata na ye azalaki kolinga. 15 Bongo Rebeka azwaki na ndako, bilamba oyo elekaki kitoko kati na bilamba ya Ezawu, mwana na ye ya liboso, mpe alatisaki yango Jakobi, mwana na ye ya suka. 16 Azipaki ye maboko mpe kingo na poso ya bana ntaba. 17 Bongo Rebeka apesaki na maboko ya Jakobi, mwana na ye, elubu ya kitoko mpe lipa oyo alambaki. 18 Jakobi akendeki epai ya tata na ye mpe alobaki: — Tata na ngai! Izaki azongisaki: — Ngai oyo, mwana na ngai; yo nani? 19 Jakobi alobaki na tata na ye: — Nazali Ezawu, mwana na yo ya liboso. Nasali ndenge oyebisaki ngai. Nabondeli yo, lamuka, vanda mpe lia nyama, mpo ete opambola ngai. 20 Izaki atunaki mwana na ye: — Mwana na ngai, osali ndenge nini mpo ete ozwa nyama noki? Jakobi azongisaki: — Ezali Yawe, Nzambe na yo, nde atindaki yango na nzela na ngai. 21 Izaki alobaki na Jakobi: — Mwana na ngai, pusana pembeni na ngai mpo ete nasimba yo mpe nayeba soki ozali solo mwana na ngai Ezawu. 22 Jakobi akendeki pembeni na ye, bongo Izaki asimbaki ye mpe alobaki: — Mongongo ezali ya Jakobi, kasi maboko ezali ya Ezawu. 23 Tata na ye ayebaki ye te, pamba te maboko ya Jakobi ezalaki na bapwale lokola ya Ezawu, ndeko na ye; boye apambolaki ye. 24 Kasi liboso, atunaki ye: — Ozali penza mwana na ngai Ezawu? Jakobi azongisaki: — Iyo, ezali ngai solo. 25 Izaki alobaki: — Mwana na ngai, memela ngai nyama na yo mpo ete nalia mpe napambola yo. Jakobi amemelaki ye nyama, mpe Izaki aliaki. Amemelaki ye lisusu masanga ya vino mpe amelaki. 26 Sima, tata na ye, Izaki, alobaki na ye: — Mwana na ngai, yaka awa mpe pesa ngai beze. 27 Jakobi akendeki mpe apesaki ye beze. Tango Izaki ayokaki solo ya bilamba na ye, apambolaki ye na maloba oyo: « Ah! Solo ya mwana na ngai ezali lokola solo ya bilanga oyo Yawe apamboli. 28 Tika ete Nzambe apesa yo mvula ya likolo mpe mabele ya bozwi; apesa yo mbuma ya ble mpe vino ebele penza! 29 Tika ete bikolo esalela yo, bato bafukamela yo! Zala mokonzi ya bandeko na yo ya mibali, mpe tika ete bana mibali ya mama na yo bafukama liboso na yo! Tika ete moto oyo akolakela yo mabe alakelama mabe; tika ete moto oyo akopambola yo apambolama! » 30 Tango Izaki asilisaki kopambola ye, Jakobi atikaki tata na ye; bongo ndeko na ye, Ezawu, azongaki wuta na bokila. 31 Ye mpe alambaki elubu mpe amemaki yango epai ya tata na ye. Alobaki na ye: — Tata na ngai, telema mpe lia nyama na ngai mpo ete opambola ngai. 32 Tata na ye, Izaki, atunaki ye: — Yo nani? Azongisaki: — Ngai Ezawu, mwana na yo ya liboso. 33 Bongo Izaki alengaki makasi mpe alobaki: — Nani wana abomaki nyama mpe amemelaki ngai yango? Naliaki yango liboso ete yo oya, mpe napambolaki ye. Boye apambolami solo! 34 Tango Ezawu ayokaki maloba ya tata na ye, atombolaki mongongo makasi mpe agangaki. Alobaki na tata na ye: — Ah! Tata na ngai, pambola ngai, pambola ngai mpe lokola! 35 Izaki alobaki: — Ndeko na yo ayaki na mayele mabe, ayibi mapamboli na yo. 36 Ezawu alobaki: — Mpo ete kombo na ye ezali « Jakobi, » yango wana akosi ngai mbala mibale? Ya liboso, azwaki boyaya na ngai, mpe tala sik'oyo azwi lisusu mapamboli na ngai! Bongo atunaki: — Boni, obombelaki ngai mapamboli te? 37 Izaki azongiselaki Ezawu: — Tala, nakomisi ye nkolo na yo mpe napesi ye bandeko na ye nyonso lokola basali; napesi ye ble mpe vino. Mwana na ngai, nasala lisusu nini mpo na yo? 38 Ezawu alobaki na tata na ye: — Tata na ngai, ozalaki kaka na lipamboli moko wana? Tata na ngai, pambola ngai mpe! Ezawu atombolaki mongongo na ye mpe alelaki makasi. 39 Tata na ye, Izaki, alobaki na ye: — Okovanda mosika ya mabele oyo ebotaka malamu, mpe mosika ya mvula ya likolo. 40 Okobika na nzela ya mopanga

na yo mpe okosalela ndeko na yo ya mobali. Kasi tango okotambola bipai na bipai, okobuka ekangiseli oyo akotia yo na kingo. **41** Ezawu ayinaki Jakobi likolo ya mapamboli oyo azwaki epai ya tata na ye mpe amilobelaki: « Etikali moke tata na ngai akufa; bongo nakoboma ndeko na ngai Jakobi. » **42** Tango Rebeka asosolaki makanisi ya Ezawu, mwana na ye ya liboso, abengaki Jakobi, mwana na ye ya suka, mpe alobaki na ye: « Tala, Ezawu, ndeko na yo, azali koluka koboma yo. **43** Mwana na ngai, yoka ngai sik'oyo mpe sala makambo oyo nazali koyebisa yo: ‹ Longwa awa mpe kima na mboka Arani, epai ya ndeko na ngai Labani. **44** Vanda mwa mikolo epai na ye kino kanda ya ndeko na yo ekosila. **45** Tango kanda na ye ekosila mpe akobosana makambo oyo osalaki ye, nakotindela yo maloba mpo ete olongwa kuna mpe ozonga. Mpo na nini nazanga bino mibale mokolo moko? › » **46** Rebeka akendeki koyebisa Izaki: « Nalembi mokili likolo ya basi oyo ya mokili ya Iti. Soki Jakobi abali mwasi kati na bana basi ya mokili oyo, tina nazala na bomoi ekozala lisusu te. »

28 Bongo Izaki abengaki Jakobi, apambolaki ye mpe apesaki ye mitindo oyo: « Okobala mwasi te kati na bana basi ya Kanana. **2** Telema! Kende mbala moko na Padani-Arami, na ndako ya koko na yo, Betweli, tata ya mama na yo. Zwa mwasi kuna kati na bana basi ya Labani, ndeko ya mama na yo. **3** Tika ete Nzambe-Na-Nguya-Nyonso apambola yo, apesa yo bana, akomisa bana na yo ebele mpe okoma lisanga monene ya bato. **4** Tika ete apesa na yo mpe na bakitani na yo lipamboli oyo apesaki na Abrayami mpo ete okamata mokili oyo ozali kovanda lokola mopaya, mokili oyo Nzambe apesaki na Abrayami. » **5** Izaki atindaki Jakobi na nzela na ye, mpe Jakobi akendeki na Padani-Arami epai ya Labani, mwana mobali ya moto ya Arami, Betweli, mpe ndeko mobali ya Rebeka, mama ya Ezawu mpe Jakobi. **6** Ezawu ayokaki ete Izaki apambolaki Jakobi mpe atindaki ye na Padani-Arami mpo na kobala mwasi; ayokaki mpe ete, tango apambolaki ye, apesaki ye mitindo oyo: « Okobala mwasi te kati na bana basi ya Kanana. » **7** Jakobi atosaki tata na ye mpe mama na ye, mpe akendeki na Padani-Arami. **8** Bongo Ezawu asosolaki ete Izaki, tata na ye, azalaki kosepela te na bana basi ya Kanana. **9** Boye Ezawu akendeki epai ya Isimaeli, mwana mobali ya Abrayami, mpe abalaki, kobakisa na basi oyo azalaki na bango, Maalati, ndeko mwasi ya Nebayoti. **10** Jakobi alongwaki na Beri-Sheba mpe akendeki na Arani. **11** Tango akomaki na esika moko, apemaki mpo na kolekisa butu. Azwaki libanga moko kati na mabanga oyo ezalaki na esika yango, atiaki yango na se ya moto na ye mpe alalaki. **12** Na se ya pongi, alotaki ndoto: Amonaki ematelo moko ebanda na mabele mpe songe na yango etutaki likolo. Ba-anjelu ya Nzambe bazalaki komata mpe kokita na ematelo yango. **13** Mpe Yawe atelemaki likolo ya ematelo mpe alobaki na ye: « Nazali Yawe, Nzambe ya koko na yo Abrayami mpe Nzambe ya Izaki. Nakopesa epai na yo mpe na bana na yo mabele oyo, esika olali. **14** Bana na yo bakozala ebele lokola putulu ya mabele, bakopanzana na bangambo nyonso: wuta na weste kino na este, wuta na nor kino na sude. Mabota nyonso ya mokili ekomipambola mpo na yo mpe mpo na bakitani na yo. **15** Nazali elongo na yo, nakobatela yo bisika nyonso oyo okokende mpe nakozongisa yo na mabele oyo, nakotika yo te kino nakokokisa makambo nyonso oyo nalakaki yo. » **16** Tango Jakobi alamukaki na pongi, alobaki: « Ya solo penza, Yawe azali na esika oyo mpe ngai nayebaki yango te! » **17** Jakobi abangaki mpe abakisaki: « Oyo esika ya somo boye! Ekoki kozala eloko mosusu te, bobele Ndako ya Nzambe. Awa nde ekuke ya lola. » **18** Na tongo-tongo, Jakobi azwaki libanga oyo atiaki moto, atelemisaki yango lokola elembo mpe asopaki mafuta na songe na yango. **19** Apesaki esika yango kombo « Beteli. » Na kala, bazalaka kobenga esika yango « Luze. » **20** Bongo Jakobi akataki ndayi na koloba: « Soki Nzambe akozala elongo na ngai mpe akobatela ngai na mobembo oyo nazali kosala, mpe soki akopesa ngai bilei mpe bilamba ya kolata; **21** soki nazongi na kimia na ndako ya tata na ngai, wana Yawe akozala Nzambe na ngai, **22** libanga oyo natelemisi lokola elembo ekokoma Ndako ya Nzambe mpe nakopesa Ye eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo akopesa ngai. »

29 Jakobi akobaki mobembo na ye mpe akomaki na mokili ya bato ya este. **2** Kuna, amonaki libulu ya mayi kati na elanga mpe bitonga misato ya bameme elali pembeni ya libulu, pamba te bameme ezalaki komela mayi na libulu yango. Libanga moko ya monene ezipaki monoko ya libulu. **3** Tango bibwele nyonso ezalaki kosangana wana, babateli bibwele bazalaki kolongola libanga na monoko ya libulu ya mayi mpe komelisa bameme. Mpe na sima, bazalaki kozongisa libanga na esika na yango, na monoko ya libulu. **4** Jakobi atunaki babateli bibwele: — Bandeko na ngai ya mibali, bowuti wapi? Bazongisaki: — Towuti na Arani. **5** Atunaki bango lisusu: — Boyebi Labani, koko ya Naori? Bazongisaki: — Iyo, toyebi ye. **6** Jakobi abakisaki lisusu: — Boni, azali malamu? Bazongisaki: — Iyo, azali malamu. Tala kutu Rasheli, mwana na ye ya mwasi, azali koya elongo na bameme. **7** Kasi Jakobi alobaki: — Tala, moyi ezali nanu makasi; tango ekoki nanu te mpo na kozongisa bibwele. Bomelisa bameme mpe bozonga lisusu koleisa yango matiti.

8 Bazongisaki: — Tokoki kosala yango kaka soki bibwele
nyonso esangani; bongo tokolongola libanga na monoko ya
libulu mpe tokomelisa bameme mayi. 9 Wana azalaki nanu
kosolola na bango, Rasheli ayaki elongo na bameme ya
tata na ye, pamba te azalaki mwasi mobateli bibwele. 10
Tango Jakobi amonaki Rasheli, mwana mwasi ya noko na ye
Labani, elongo na bibwele ya Labani, apusanaki, alongolaki
libanga na monoko ya libulu ya mayi mpe amelisaki yango
mayi. 11 Jakobi apesaki Rasheli beze mpe alelaki makasi.
12 Jakobi ayebisaki Rasheli: « Nazali mwana ya Rebeka
mpe moto ya libota ya tata na yo. » Bongo Rasheli akimaki
mbangu mpo na koyebisa tata na ye. 13 Tango kaka Labani
ayokaki sango na tina na Jakobi, mwana ya ndeko na ye ya
mwasi, akendeki mbangu kokutana na ye. Ayambaki ye,
apesaki ye beze mpe amemaki ye na ndako na ye; mpe
kuna, Jakobi ayebisaki ye makambo nyonso oyo elekaki. 14
Labani alobaki na ye: « Solo, ozali penza makila na ngai,
moto ya libota na ngai penza! » Jakobi avandaki elongo na
ye sanza mobimba. 15 Labani alobaki na Jakobi: — Boni,
osalela ngai mosala ya ofele mpo ete ozali moto ya libota
na ngai? Yebisa ngai: olingi ete lifuti na yo ezala nini? 16
Nzokande, Labani azalaki na bana basi mibale ya mikolo:
Lea mpe leki na ye Rasheli. 17 Lea azalaki na miso elala
kasi Rasheli azalaki na nzoto kitoko mpe elongi kitoko. 18
Jakobi alingaki Rasheli mpe alobaki: — Nakosalela yo mibu
sambo mpe okopesa ngai Rasheli, mwana na yo ya mwasi
oyo ya leki, mpo ete azala mwasi na ngai. 19 Labani alobaki:
— Eleki malamu ete napesa ye epai na yo na esika ete
napesa ye epai ya mobali mosusu. Vanda awa elongo na
ngai. 20 Jakobi asalaki mibu sambo mpo na kozwa Rasheli
na libala, mpe mibu yango emonanaki kaka lokola mwa
mikolo epai na ye, pamba te alingaki Rasheli. 21 Sima,
Jakobi alobaki na Labani: — Mikolo na ngai ekoki; pesa
ngai mwasi na ngai, pamba te nalingi kozala na ye. 22 Na
boye, Labani abengisaki bato nyonso ya esika wana mpe
asalisaki feti. 23 Tango pokwa ekomaki, Labani azwaki Lea,
mwana na ye ya mwasi, apesaki ye epai ya Jakobi mpe
Jakobi asangisaki na ye nzoto. 24 Labani apesaki Zilipa,
mwasi mosali na ye, epai ya Lea, mwana na ye ya mwasi,
lokola mwasi mosali na ye. 25 Tango tongo etanaki, Jakobi
amonaki ete ezalaki nde Lea. Bongo alobaki na Labani: —
Likambo nini oyo osali ngai? Boni, ezali mpo na Rasheli te
nde ngai nasalelaki yo? Mpo na nini okosi ngai? 26 Labani
azongisaki: — Na bokoko na biso awa, topesaka te leki
na libala liboso ya kulutu. 27 Silisa nanu poso ya babalani
elongo na ye. Bongo sima, oyo ya leki mpe akopesamela
yo soki osaleli ngai lisusu mibu sambo. 28 Jakobi asalaki
bongo: asilisaki poso wana elongo na Lea, sima Labani
apesaki ye mwana na ye ya mwasi Rasheli mpo ete azala
mwasi na ye. 29 Labani apesaki Bila, mwasi mosali na ye,
epai ya Rasheli, mwana na ye ya mwasi, lokola mwasi
mosali na ye. 30 Jakobi asangisaki lisusu nzoto na Rasheli.
Alingaki ye mingi koleka Lea. Bongo asalelaki lisusu Labani
mibu sambo. 31 Lokola Yawe amonaki ete Jakobi alingaka
Lea te, afungolaki ye mabota; kasi Rasheli azalaki kobota
te. 32 Boye Lea azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali.
Apesaki ye kombo « Ribeni; » alobaki: « Yawe amoni pasi na
ngai; mpe sik'oyo, mobali na ngai akolinga ngai. » 33 Sima,
azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali. Alobaki: «
Yawe amoni ete nalingami te, mpe apesi ngai lisusu mwana.
» Boye apesaki ye kombo « Simeoni. » 34 Azwaki lisusu
zemi mpe abotaki mwana mobali. Alobaki: « Na mbala oyo,
mobali na ngai akokangama na ngai, pamba te naboteli ye
bana mibali misato. » Boye bapesaki ye kombo « Levi. » 35
Azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali. Agangaki: «
Na mbala oyo, nakokumisa Yawe. » Yango wana apesaki ye
kombo « Yuda. » Mpe akataki kobota.

30 Tango Rasheli amonaki ete azali kobotela Jakobi bana
te, akomaki na zuwa mpo na ndeko na ye ya mwasi.
Boye alobaki na Jakobi: — Pesa ngai bana, noki te nakokufa.
2 Jakobi asilikaki makasi mpo na Rasheli mpe alobaki: —
Boni, ngai nakomi nde Nzambe oyo akangi yo mabota? 3
Rasheli alobaki: — Tala Bila, mwasi mowumbu na ngai;
sangisa na ye nzoto mpo ete abotela ngai bana, mpe na
nzela na ye, ngai mpe nakoka kotonga libota. 4 Rasheli
apesaki ye Bila, mwasi mosali na ye, mpo ete akoma mwasi
na ye. Jakobi asangisaki na ye nzoto, 5 mpe Bila akomaki
na zemi. Abotelaki Jakobi mwana mobali. 6 Rasheli alobaki:
« Nzambe alongisi ngai, ayoki kolela na ngai mpe apesi ngai
mwana mobali. » Boye apesaki ye kombo « Dani. » 7 Sima
na yango, Bila, mwasi mosali ya Rasheli, azwaki lisusu zemi
mpe abotelaki Jakobi mwana mobali ya mibale. 8 Rasheli
alobaki: « Nabundisi ndeko na ngai ya mwasi bitumba ya
Nzambe mpe nalongi. » Boye apesaki ye kombo « Nefitali.
» 9 Tango Lea amonaki ete azali kobota lisusu te, azwaki
Zilipa, mwasi mosali na ye, mpe apesaki ye epai ya Jakobi
mpo ete akoma mwasi na ye. 10 Zilipa, mwasi mosali ya
Lea, abotelaki Jakobi mwana mobali. 11 Lea alobaki: « Oyo
nde esengo! » Boye apesaki ye kombo « Gadi. » 12 Sima na
yango, Zilipa, mwasi mosali ya Lea, abotelaki Jakobi mwana
mobali ya mibale. 13 Lea alobaki: « Oyo esengo ya ndenge
nini nakomi na yango! Pamba te basi bakobenga ngai moto
ya esengo. » Boye apesaki ye kombo « Aseri. » 14 Na eleko
ya kokata ble, Ribeni akendeki na bilanga mpe amonaki

bambuma ya mandragore; amemelaki yango Lea, mama na ye. Bongo Rasheli alobaki na Lea: — Nabondeli yo, pesa ngai ndambo ya bambuma ya mandragore oyo mwana na yo amemaki. **15** Kasi Lea azongiselaki ye: — Boni, ndenge ozwi mobali na ngai, ekoki te? Olingi lisusu kozwa bambuma ya mandragore ya mwana na ngai? Rasheli alobaki na ye: — Malamu! Soki opesi ngai bambuma ya mandragore ya mwana na yo, Jakobi akolala epai na yo na butu ya lelo. **16** Na pokwa, wana Jakobi awutaki bilanga, Lea akendeki kokutana na ye mpe alobaki na ye: « Okolala epai na ngai, pamba te napesi bambuma ya mandragore ya mwana na ngai mpo na yo. » Boye Jakobi asangisaki na ye nzoto na butu wana. **17** Nzambe ayokelaki Lea mawa, akomaki na zemi mpe abotelaki Jakobi mwana mobali ya mitano. **18** Lea alobaki: « Nzambe apesi ngai lifuti na ngai lokola napesaki mosali na ngai ya mwasi epai ya mobali na ngai. » Boye apesaki ye kombo « Isakari. » **19** Lea azwaki lisusu zemi mpe abotelaki Jakobi mwana mobali ya motoba. **20** Lea alobaki: « Nzambe apesi ngai likabo ya motuya. Sik'oyo, mobali na ngai akopesa ngai lokumu mpo ete naboteli ye bana mibali motoba. » Boye apesaki ye kombo « Zabuloni. » **21** Sima na mikolo, abotaki lisusu mwana mwasi mpe apesaki ye kombo « Dina. » **22** Nzambe akaniselaki Rasheli, ayokaki kolela na ye mpe afungolaki ye mabota. **23** Akomaki na zemi, abotaki mwana mobali mpe alobaki: « Nzambe alongoli soni na ngai. » **24** Apesaki ye kombo « Jozefi, » mpe alobaki: « Tika ete Yawe abakisela ngai mwana mosusu ya mobali! » **25** Sima na Rasheli kobota Jozefi, Jakobi alobaki na Labani: — Pesa ngai nzela mpo ete nazonga na mboka na ngai. **26** Pesa ngai mpe basi mpe bana na ngai, ba-oyo mpo na bango nasaleli yo; bongo nakokende na ngai. Pamba te oyebi malamu mosala makasi oyo nasaleli yo. **27** Kasi Labani alobaki na ye: — Soki nazwi ngolu na miso na yo, nabondeli yo, kokende te; pamba te nasosoli na bosoloka ete Yawe apamboli ngai na nzela na yo. **28** Abakisaki: — Katela ngai lifuti na yo mpe nakofuta yo yango. **29** Jakobi alobaki na ye: — Oyebi yo moko ndenge nini ngai nasaleli yo mpe ndenge nini, na nzela na ngai, bibwele na yo ekomi ebele. **30** Moke oyo ozalaki na yango, liboso ete ngai naya, ekomi ebele penza. Yawe apamboli yo na nzela na ngai. Kasi sik'oyo, nakosala tango nini mpo na libota na ngai moko? **31** Labani atunaki ye: — Nasengeli kopesa yo nini? Jakobi azongisaki: — Okopesa ngai eloko te. Kasi soki olingi kosala likambo oyo mpo na ngai, nakokoba koleisa mpe kobatela bibwele na yo. **32** Lelo, nakoleka na kati-kati ya bibwele na yo, nakolongola kati na bana meme, bameme nyonso ya madodo-madodo mpe oyo ezali ya banzela-nzela ya mwindo; mpe lisusu kati na bantaba nyonso ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe. Wana nde ezala lifuti na ngai. **33** Boye bosembo na ngai ekomonana sima na mikolo tango okoya kotala lifuti na ngai. Soki omoni epai na ngai ntaba ezanga madodo to ezanga banzela ya pembe to mwana meme ezanga madodo to ezanga banzela ya mwindo, wana ekozala lokola nayibi yango. **34** Labani alobaki: — Iyo! Tika ete ezala ndenge olobi. **35** Kaka na mokolo wana, Labani alongolaki kati na bibwele, bantaba ya mibali ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe, bantaba nyonso ya basi ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe, mpe bibwele nyonso oyo ezalaki mwa pembe mpe mwa mwindo kati na bana meme. Apesaki yango na maboko ya bana na ye ya mibali. **36** Sima, Labani atambolaki mikolo misato mpo na kokabwana na Jakobi, wana Jakobi akobaki kobatela ndambo ya bibwele ya Labani oyo etikalaki. **37** Jakobi azwaki bitape ya mobesu ya nzete ya pepiliye, ya amande mpe ya platane. **38** Bongo atiaki kati na basani mpe kati na bimelelo, liboso ya bibwele, bitape oyo apalolaki, na esika oyo bibwele ezalaki koya komela mayi. Wana bibwele ya basi ezalaki koyoka posa ya mayi, ezalaki mpe koyoka posa ya kosangisa nzoto na bibwele ya mibali. **39** Boye, bibwele ezalaki koya kosangisa nzoto liboso ya bitape wana; mpe tango ezalaki kobota, bana na yango ezalaki na banzela-nzela ya pembe, banzela-nzela ya mwindo mpe madodo-madodo. **40** Jakobi atiaki pembeni bana meme mpe atindaki yango na esika oyo bana meme ya nzela-nzela mpe ya mwa mwindo ezalaki; pamba te yango ezalaki kobotama mingi kati na bibwele ya Labani. Ezali boye nde akomaki na bibwele ya ye moko oyo asangisaki te na bibwele ya Labani. **41** Tango nyonso bibwele ya basi, oyo ezalaki na nzoto minene, ezalaki na posa ya kosangisa nzoto, Jakobi azalaki kotia liboso ya bibwele yango bitape ya nzete kati na basani oyo yango ezalaki komelela mayi mpo ete esangisa nzoto pembeni ya bitape wana. **42** Kasi, na esika yango, azalaki kotia te bibwele oyo ekonda. Boye bibwele oyo ekonda ezalaki ya Labani, mpe oyo ya minene ezalaki ya Jakobi. **43** Na nzela wana nde moto oyo akomaki na bozwi mingi koleka. Azwaki bibwele ebele, basali ya basi mpe ya mibali, bashamo mpe ba-ane.

31 Jakobi ayokaki bana mibali ya Labani koloba: « Jakobi azwi biloko nyonso ya tata na biso mpe ezali na nzela ya biloko yango nde akomi na bozwi oyo nyonso. » **2** Jakobi amonaki lisusu ete ezaleli ya Labani epai na ye etikalaki lisusu te ndenge ezalaki liboso. **3** Yawe ayebisaki Jakobi: « Zonga na mboka ya batata na yo, epai ya bandeko na yo, mpe nakozala na yo elongo. » **4** Boye Jakobi abengisaki

Rasheli mpe Lea na bilanga epai wapi azalaki elongo na bibwele. 5 Alobaki na bango: — Namoni ete ezaleli ya tata na bino epai na ngai etikali lisusu te ndenge ezalaki liboso; kasi Nzambe ya tata na ngai azalaki elongo na ngai. 6 Boyebi bino moko ete nasalelaki tata na bino na makasi na ngai nyonso. 7 Kasi ye asakanaki na ngai na kobongola lifuti na ngai mbala zomi. Atako bongo, Nzambe apesaki ye nzela te ya kosala ngai mabe. 8 Tango azalaki koloba: « Bibwele ya nzela-nzela ekozala lifuti na yo, » bibwele nyonso ezalaki kobota bana ya nzela-nzela. Mpe tango azalaki koloba: « Bibwele ya madodo-madodo nde lifuti na yo, » bibwele nyonso ezalaki kobota bana ya madodo-madodo. 9 Ezalaki bongo nde Nzambe azalaki kobotola bibwele ya tata na bino mpe kopesa ngai yango. 10 Bongo, na tango oyo bibwele esengelaki kosangisa nzoto, namonaki na ndoto ete bantaba ya mibali, oyo ezalaki kosangisa nzoto na bantaba ya basi, ezalaki ya madodo-madodo, ya banzela-nzela ya mwindo mpe ya banzela-nzela ya pembe. 11 Anjelu na Nzambe alobaki na ngai kati na ndoto: « Jakobi! » Mpe ngai nazongisaki: « Ngai oyo, nazali awa. » 12 Alobaki na ngai: « Tombola miso mpe tala: bantaba nyonso ya mibali, oyo ezali kosangisa nzoto na bantaba ya basi, ezali na madodo-madodo, na banzela-nzela ya mwindo mpe na banzela-nzela ya pembe; pamba te namoni makambo nyonso oyo Labani asali yo. 13 Nazali Nzambe ya Beteli epai wapi osopaki mafuta na likolo ya libanga oyo otelemisaki lokola elembo mpe olapaki ndayi liboso na Ngai. Sik'oyo, telema, wuta na mokili oyo, mpe zonga na mokili na yo epai wapi obotama. » 14 Rasheli mpe Lea bazongisaki: — Boni, tozali lisusu na eloko to na libula kati na ndako ya tata na biso? 15 Azalaki komona biso lokola bapaya, pamba te atekaki biso mpe aliaki mbongo na mito na biso. 16 Yango wana, bozwi nyonso oyo Nzambe abotolaki tata na biso ekomi ya biso na bana na biso. Sik'oyo, sala makambo nyonso oyo Nzambe ayebisaki yo. 17 Boye Jakobi amatisaki bana na ye mpe basi na ye likolo ya bashamo. 18 Amemaki bibwele na ye nyonso mpe biloko nyonso oyo azwaki, bibwele oyo azwaki tango avandaki na Padani-Arami, mpo na kozonga epai ya Izaki, tata na ye, na mokili ya Kanana. 19 Nzokande tango Labani akendeki kolongola bapwale ya bameme na ye, Rasheli ayibaki banzambe ya bikeko ya tata na ye. 20 Boye Jakobi akosaki Labani, moto ya Arami, pamba te atikalaki koyebisa ye te ete akokende. 21 Akimaki elongo na nyonso oyo ezalaki ya ye, akatisaki ebale mpe akendeki na mokili ya bangomba ya Galadi. 22 Sima na mikolo misato, bayebisaki Labani ete Jakobi asili kokima. 23 Boye Labani azwaki elongo na ye bandeko na ye ya mibali, alandaki Jakobi mikolo sambo mpe akangaki ye na mokili ya bangomba ya Galadi. 24 Na butu, Nzambe ayaki epai ya Labani, moto ya Arami, kati na ndoto; alobaki na ye: « Keba! Komeka koloba ata likambo moko te ya malamu to ya mabe epai ya Jakobi. » 25 Labani akangaki Jakobi, sima na Jakobi kotonga ndako na ye ya kapo kati na mokili ya bangomba ya Galadi. Boye Labani elongo na bandeko na ye ya mibali bavandaki mpe wana. 26 Labani alobaki na Jakobi: — Makambo nini osali ngai? Okosi ngai mpe omemi bana na ngai ya basi lokola bakangami ya bitumba! 27 Mpo na nini okimi na nkuku mpe okosi ngai? Mpo na nini oyebisaki ngai te? Nalingaki kutu kotika yo kokende na esengo elongo na banzembo, na makelele ya bambunda mpe ya lindanda. 28 Otikeli ngai ata tango te ya kopesa beze na bakoko na ngai mpe na bana na ngai ya basi! Osali penza lokola moto ya liboma! 29 Tala, nazali na makoki ya kosala yo mabe, kasi na butu oyo eleki, Nzambe ya tata na yo alobaki na ngai: « Keba! Komeka koloba ata likambo moko te ya malamu to ya mabe epai ya Jakobi. » 30 Sik'oyo, lokola okeyi mpo ete ozalaki na posa ya ndako ya tata na yo, mpo na nini oyibi banzambe na ngai? 31 Jakobi azongiselaki Labani: — Nabangaki, pamba te nakanisaki ete okobotola ngai bana na yo ya basi na makasi. 32 Kasi tika ete moto oyo okokuta awa na banzambe na yo akufa. Na miso ya bandeko na biso ya mibali, luka epai na ngai nyonso oyo ezali ya yo mpe zwa yango. Nzokande, Jakobi ayebaki te ete ezalaki Rasheli nde moto ayibaki banzambe yango. 33 Labani akotaki na ndako ya kapo ya Jakobi, na ndako ya kapo ya Lea, mpe na ndako ya kapo ya basi bawumbu mibale; kasi amonaki eloko te. Sima na ye kobima na ndako ya kapo ya Lea, akotaki na oyo ya Rasheli. 34 Nzokande Rasheli azwaki banzambe ya Labani, abombaki yango likolo ya shamo mpe avandaki na likolo na yango. Labani alukaki kati na ndako mobimba ya kapo, kasi amonaki eloko moko te. 35 Rasheli alobaki na tata na ye: — Tika ete nkolo na ngai asilika te soki nakoki kotelema te na miso na yo, pamba te nazali na mikolo ya sanza oyo ekomelaka basi nyonso. Labani alukaki, kasi amonaki banzambe yango te. 36 Bongo Jakobi asilikaki mpe aswanisaki Labani. Alobaki na ye: — Mbeba nini nasalaki? Lisumu nini nasalaki mpo ete olanda ngai na kanda boye? 37 Tango oluki kati na biloko na ngai nyonso, eloko nini ya ndako na yo omoni? Tia yango awa liboso ya bandeko na yo ya mibali mpe ya ngai mpo bakatela biso mibale likambo. 38 Nasalaki epai na yo mibu tuku mibale; bameme na yo mpe bantaba na yo elongwaki zemi te, mpe natikalaki te kolia bameme ya mibali kati na bibwele na yo. 39 Namemelaki yo nyama moko te oyo banyama ya zamba ebomaki. Ngai moko nazalaki kofuta yango. Ozalaki

kofutisa ngai oyo bazalaki koyiba ngai na moyi to na butu. **40** Moyi ezalaki kobeta ngai na mokolo, malili ezalaki kokanga ngai na butu, mpe pongi ezalaki kokima ngai na miso. **41** Navandi na ndako na yo mibu tuku mibale: nasalelaki yo mibu zomi na minei mpo na bana na yo mibale ya basi, mpe mibu motoba mpo na bibwele na yo; mbala zomi obongolaki lifuti na ngai. **42** Soki Nzambe ya tata na ngai, Nzambe ya Abrayami mpe oyo Izaki abangaka, azalaki elongo na ngai te, ya solo, olingaki kozongisa ngai lelo maboko pamba. Kasi Nzambe amonaki minyoko na ngai mpe pasi ya mosala ya maboko na ngai, yango wana apamelaki yo na butu oyo eleki. **43** Labani azongiselaki Jakobi: — Basi oyo bazali bana na ngai ya basi, bana oyo bazali bana na ngai, bibwele oyo ezali ya ngai mpe nyonso oyo ozali komona ezali ya ngai. Bongo lelo, eloko nini nakoki kosala mpo na bana na ngai ya basi mpe mpo na bana oyo bango baboti? **44** Sik'oyo Jakobi, tosala boyokani kati na yo mpe ngai, mpe tika ete yango ezala litatoli kati na biso. **45** Boye Jakobi azwaki libanga mpe atelemisaki yango lokola elembo. **46** Jakobi alobaki na bandeko na ye ya mibali: « Bolokota mabanga! » Balokotaki mabanga, batiaki yango liboke, mpe bango nyonso baliaki wana na likolo ya liboke ya mabanga. **47** Labani abengaki esika yango Yegari-Saduta mpe Jakobi abengaki yango Galedi. **48** Labani alobaki: — Lelo, liboke oyo ya mabanga ezali litatoli kati na yo mpe ngai. Yango wana babengaki yango Galedi. **49** Babengaki yango lisusu Mitsipa; pamba te Labani alobaki lisusu: « Tika ete Yawe akengelaka kati na yo mpe ngai tango tokomonana lisusu te. **50** Soki onyokoli bana na ngai ya basi mpe soki ozwi basi mosusu likolo na bana na ngai ya basi, atako moto moko te akozala kati na biso, kasi yeba ete Nzambe nde azali motatoli kati na yo mpe ngai. » **51** Labani alobaki lisusu na Jakobi: — Tala liboke oyo ya mabanga mpe libanga ya elembo oyo natelemisi kati na ngai mpe yo. **52** Liboke oyo ya mabanga ezali motatoli, mpe libanga oyo ya elembo ezali motatoli. Nasengeli te kokatisa liboke oyo ya mabanga mpe libanga oyo ya elembo mpo ete naya kosala yo mabe na ngambo na yo; mpe yo osengeli te kokatisa liboke ya mabanga mpe libanga ya elembo mpo na koya kosala ngai mabe na ngambo na ngai. **53** Tika ete Nzambe ya Abrayami mpe Nzambe ya Naori, Nzambe ya tata na bango, azala Mosambisi kati na biso! Bongo Jakobi alapaki ndayi na Kombo ya Nzambe oyo tata na ye, Izaki, azalaki kobanga. **54** Jakobi abonzaki mbeka likolo ya ngomba mpe abengisaki bandeko na ye ya mibali mpo na kolia bilei. Tango basilisaki kolia, balekisaki butu na esika wana, likolo ya ngomba. **55** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Labani apesaki bakoko na ye mpe bana na ye ya basi beze; apambolaki bango mpe azongaki na ndako na ye.

32 Wana Jakobi azalaki kokoba mobembo na ye, ba-anjelu ya Nzambe bayaki kokutana na ye. **2** Tango Jakobi amonaki bango, alobaki: « Oyo ezali molako ya Nzambe! » Mpe abengaki esika yango: Maanayimi. **3** Jakobi atindaki bantoma liboso na ye epai ya Ezawu, ndeko na ye, na mokili ya Seiri, kati na zamba ya Edomi. **4** Apesaki bango malako oyo: « Tala makambo oyo bokoloba epai ya nkolo na ngai Ezawu: ‹ Mosali na yo Jakobi alobi: 'Navandaki epai ya Labani mpe natikalaki kuna kino sik'oyo. **5** Nazali na bangombe, ba-ane, bameme, bantaba, basali ya mibali mpe ya basi; natindi sango oyo epai ya nkolo na ngai mpo ete nazwa ngolu na miso na ye.' › » **6** Tango bantoma bazongaki epai ya Jakobi, balobaki: « Tokendeki epai ya Ezawu, ndeko na yo, mpe sik'oyo azali koya elongo na bato nkama minei mpo na kokutana na yo. » **7** Na kobanga makasi mpe na komitungisa, Jakobi akabolaki bato oyo bazalaki elongo na ye na masanga mibale; ndenge moko mpe mpo na bameme, bantaba mpe bashamo. **8** Azalaki komilobela: « Soki Ezawu abundisi lisanga moko, lisanga oyo etikali ekoki kokima. » **9** Sima, Jakobi abondelaki: « Oh Nzambe ya Abrayami, tata na ngai! Nzambe ya Izaki, tata na ngai! Oh Yawe, Yo oyo olobaki na ngai: ‹ Zonga na mokili na yo, na libota na yo, mpe Ngai nakosalela yo bolamu. › **10** Nazali nani mpo ete otalisa ngai mosali na Yo bolamu mpe bosembo nyonso oyo! Nazalaki kaka na lingenda tango nakatisaki Yordani, kasi sik'oyo nazali na masanga mibale. **11** Nabondeli Yo, kangola ngai na maboko ya ndeko na ngai, Ezawu, pamba te nazali kobanga ete aya kobundisa ngai elongo na bamama mpe bana na bango. **12** Nzokande, Yo olobaki na ngai: ‹ Ya solo nakosalela yo bolamu mpe nakokomisa bakitani na yo ebele lokola zelo ya ebale monene, oyo moto moko te akoki kotanga. › » **13** Jakobi alekisaki butu na esika wana. Kati na biloko oyo azalaki na yango, aponaki kado mpo na Ezawu, ndeko na ye: **14** bantaba ya basi nkama mibale mpe bantaba ya mibali tuku mibale, bameme ya basi nkama mibale mpe bameme ya mibali tuku mibale, **15** shamo ya basi tuku misato elongo na bana na yango, bangombe ya basi tuku minei mpe bangombe ya mibali zomi, ba-ane ya basi tuku mibale mpe ya mibali zomi. **16** Akabolaki yango na bitonga mpe apesaki yango epai ya basali na ye. Alobaki na bango: « Boleka liboso na ngai mpe botia etonga moko mosika na mosusu. » **17** Jakobi apesaki mitindo oyo epai ya mosali na ye ya liboso: « Tango Ezawu, ndeko na ngai, akokutana na yo mpe akotuna yo: ‹ Yo ozali mosali ya nani, ozali kokende wapi mpe nani nkolo ya banyama nyonso

oyo ezali liboso na yo? › 18 Okozongisa: ‹ Ezali ya Jakobi, mosali na yo, ezali kado oyo atindeli nkolo na ngai Ezawu. Mpe tala ye moko azali koya sima na biso. › » 19 Apesaki lisusu mitindo wana epai ya mosali ya mibale, ya misato mpe epai ya basali nyonso oyo bazalaki kolanda bibwele: « Bokoloba kaka maloba moko tango bokokutana na Ezawu. 20 Bokoyebisa ye lisusu: ‹ Tala ye moko Jakobi, mosali na yo, azali koya na sima na biso! › » Pamba te azalaki komilobela: « Nakokitisa kanda na ye na kado oyo natindi liboso na ngai; sima tango nakokutana na ye, mbala mosusu akoyamba ngai malamu. » 21 Boye kado ya Jakobi ekendeki liboso, kasi ye moko alekisaki butu kati na Molako. 22 Na butu wana, Jakobi alamukaki, azwaki basi na ye mibale, basali na ye mibale ya basi, bana na ye zomi na moko mpe akatisaki mayi ya Yaboki. 23 Sima na kokatisa bango mayi, akatisaki mpe biloko na ye nyonso. 24 Jakobi atikalaki kaka ye moko. Bongo moto moko abundaki na ye kino tango tongo elingaki kotana. 25 Wana moto yango amonaki ete akoki kolonga Jakobi te, abetaki Jakobi na loketo mpe mokuwa ya loketo na ye ebukanaki tango bazalaki kobunda. 26 Sima, moto yango alobaki: — Tika ngai nakende, pamba te tongo elingi kotana. Kasi Jakobi azongisaki: — Nakotika yo te kokende soki opamboli ngai te. 27 Moto yango atunaki Jakobi: — Kombo na yo nani? Jakobi azongisaki: — Kombo na ngai ezali Jakobi. 28 Moto yango alobaki lisusu: — Kobanda lelo, kombo na yo ekozala lisusu Jakobi te, kasi Isalaele, pamba te obundi na Nzambe mpe na bato, bongo olongi. 29 Jakobi alobaki: — Nabondeli yo, yebisa ngai kombo na yo. Azongiselaki ye: — Mpo na nini ozali kotuna kombo na ngai? Boye apambolaki ye na esika wana. 30 Jakobi abengaki esika yango « Penieli, » pamba te alobaki: « Namoni Nzambe na miso na ngai, mpe bomoi na ngai ebiki. » 31 Tango moyi ebimaki, Jakobi alekaki Penueli. Azalaki kotambola tengu-tengu mpo na loketo na ye. 32 Yango wana kino lelo, bana ya Isalaele baliaka mosuni ya mopende te, pamba te Nzambe abetaki Jakobi na mosuni oyo ekangami na mokuwa ya loketo.

33 Tango Jakobi atombolaki miso na ye, amonaki na mosika Ezawu koya elongo na bato nkama minei. Boye Jakobi akabolaki bana na ye: ndambo epai ya Lea, ndambo epai ya Rasheli mpe ndambo mosusu epai ya basali mibale ya basi. 2 Atiaki basali ya basi elongo na bana na bango na liboso; Lea mpe bana na ye na sima; mpe Rasheli na Jozefi na suka. 3 Ye moko alekaki liboso na bango mpe afukamaki na mabele mbala sambo wana azalaki kopusana liboso ya ndeko na ye ya mobali. 4 Ezawu akimaki mbangu mpo na kokutana na ye; ayambaki ye, amibwakaki na nzoto na ye mpo na koyamba ye mpe apesaki ye beze; bongo bakomaki kolela. 5 Tango atombolaki miso na ye, amonaki na mosika basi mpe bana. Atunaki: — Banani wana bazali elongo na yo? Jakobi azongisaki: — Ezali bana oyo Nzambe apesi, na bolingo na Ye, epai ya mosali na yo. 6 Boye, basali ya basi elongo na bana na bango bapusanaki mpe bafukamaki. 7 Na sima, Lea elongo na bana na ye bayaki kofukama. Bongo na suka, Jozefi elongo na Rasheli bayaki mpe kofukama. 8 Ezawu atunaki: — Ngulupa nyonso oyo nakutani na yango, tina na yango nini? Jakobi azongisaki: — Ezali mpo ete nazwa ngolu na miso na yo, nkolo na ngai. 9 Kasi Ezawu azongisaki: — Ndeko na ngai, biloko nyonso oyo, nazali na yango ebele; bomba biloko na yo mpo na yo moko. 10 Jakobi alobaki: — Nabondeli yo: soki nazwi ngolu na miso na yo, ndima kozwa biloko oyo lokola kado kowuta na maboko na ngai; pamba te ndenge namoni yo, ezali lokola namoni Nzambe, mpo ete oyambi ngai na boboto. 11 Nabondeli yo penza, ndima makabo oyo namemeli yo; pamba te Nzambe nde apesaki ngai yango na ngolu na Ye mpe nazali na nyonso. Lokola Jakobi azalaki kaka kotia molende, Ezawu andimaki kozwa yango. 12 Ezawu alobaki: — Telema tokende, nakotambola na yo nzela moko. 13 Kasi Jakobi azongiselaki ye: — Oh nkolo na ngai! Oyebi malamu ete bana bazwi nanu makasi te, mpe nazali lisusu na bameme, bangombe mpe bantaba ya basi oyo ezali nanu komelisa mabele. Soki tomeki kotambolisa yango mbangu makasi kaka na mokolo moko, bibwele nyonso ekokufa. 14 Boye, tika ete nkolo na ngai akende liboso, wana ngai nakotambola malembe-malembe na sima, kolanda etamboli ya bibwele oyo ezali liboso na ngai, mpe kolanda etamboli ya bana, kino nakokoma epai ya nkolo na ngai, na Seiri. 15 Ezawu alobaki: — Nabondeli yo, ndima ete natikela yo ndambo ya bato na ngai. Kasi Jakobi atunaki: — Mpo na nini kosala bongo? Tika ete nazwa kaka ngolu na miso ya nkolo na ngai! 16 Boye, kaka na mokolo wana, Ezawu azwaki nzela mpe azongaki na Seiri. 17 Nzokande, Jakobi akendeki na Sukoti. Atongaki kuna ndako mpo na ye moko mpe mpo na bibwele na ye; yango wana babengi esika yango Sukoti. 18 Longwa na mokili ya Padani-Arami, Jakobi akomaki na kimia na engumba Sishemi oyo ezali na mokili ya Kanana; mpe atelemisaki ndako na ye ya kapo liboso ya engumba. 19 Na motuya ya bibende ya palata nkama moko, asombaki na maboko ya bana mibali ya Amori, tata ya Sishemi, eteni ya mabele epai wapi atongaki ndako na ye ya kapo. 20 Atongaki kuna etumbelo moko oyo abengaki: « El, Nzambe ya Isalaele. »

34 Nzokande, Dina, mwana mwasi oyo Lea abotelaki Jakobi, abimaki mpo na kokende kotala basi ya mokili wana. **2** Tango Sishemi, mokambi ya mokili wana mpe mwana mobali ya Amori, moto ya Evi, amonaki ye, akangaki ye mpe asangisaki na ye nzoto na makasi. **3** Motema na ye emipesaki mobimba epai ya Dina, mwana mwasi ya Jakobi, alingaki ye mpe akomaki koloba na ye maloba ya bolingo. **4** Sishemi alobaki na Amori, tata na ye: « Balela ngai elenge mwasi oyo. » **5** Tango Jakobi ayokaki ete lokumu ya Dina, mwana na ye ya mwasi, ebebisami, abatelaki kimia kino bana na ye ya mibali bazongaki na ndako, pamba te bazalaki na esobe elongo na bibwele. **6** Boye, Amori, tata na Sishemi, akendeki kosolola na Jakobi. **7** Tango bana mibali ya Jakobi bazongaki wuta na esobe, bayokaki sango ya makambo oyo esalemaki. Bongo, bayokaki pasi mingi na mitema mpe basilikaki makasi, pamba te Sishemi asalaki likambo ya soni na Isalaele, wana asangisaki nzoto na makasi na mwana mwasi ya Jakobi. Likambo ya bongo esengelaki kosalema te. **8** Kasi Amori alobaki na bango: « Motema ya Sishemi, mwana na ngai ya mobali ezali kopela na bolingo mpo na mwana na bino ya mwasi. Nabondeli bino, bopesa ye na libala mpo na Sishemi. **9** Na bongo, bokoki kosala elongo na biso boyokani na nzela ya libala: bokobalisa biso bana na bino ya basi mpe biso tokobalisa bino bana na biso ya basi, **10** bokovanda elongo na biso. Mboka ezali liboso na bino, bovanda, bosala mombongo mpe bokoma bankolo mabele. » **11** Boye, Sishemi alobaki na tata mpe na bandeko mibali ya Dina: — Tika ete nazwa ngolu na miso na bino mpe nakopesa bino nyonso oyo bokosenga ngai. **12** Bokatela ngai motuya makasi ya mbongo ya libala mpe biloko ebele ya libala; nakofuta bino eloko nyonso oyo bokosenga ngai. Kasi bopesa ngai kaka elenge mwasi oyo na libala. **13** Lokola lokumu ya Dina, ndeko mwasi na bango, ebebaki, bana mibali ya Jakobi basalelaki mayele mabe mpo na kopesa eyano epai ya Sishemi mpe tata na ye Amori. **14** Balobaki na bango: — Tokoki kosala likambo ya boye te, tokoki te kopesa na libala ndeko na biso ya mwasi epai ya mobali oyo akatama ngenga te, pamba te ezali likambo ya soni mpo na biso. **15** Tokoki kondima yango kaka soki bokomi lokola biso, soki bana na bino nyonso ya mibali bakatisi ngenga. **16** Boye biso tokopesa na libala bana na biso ya basi mpe tokozwa bana na bino ya basi na libala. Tokovanda elongo na bino mpe tokokoma libota moko. **17** Kasi soki boboyi kokatisa ngenga ndenge biso tolobi, tokozwa ndeko na biso ya mwasi mpe tokokende na biso. **18** Likanisi na bango emonanaki malamu epai ya Amori mpe Sishemi, mwana na ye ya mobali. **19** Lokola elenge mobali, oyo azalaki na lokumu koleka bato nyonso ya ndako ya tata na ye, alingaki mwana mwasi ya Jakobi, akokisaki na lombangu likambo oyo bayebisaki ye. **20** Boye, Amori mpe Sishemi, mwana na ye ya mobali, bakendeki na ekuke ya engumba na bango mpo na koloba na bana mboka na bango: **21** « Bato oyo bazali na boboto epai na biso; tika ete bavanda elongo na biso mpe basala mombongo, mpo ete mboka ezali na yango monene! Tokoki na biso kobala bana na bango ya basi, mpe bango bakoki na bango kobala bana na biso ya basi. **22** Kasi mibali bakondima kovanda elongo na biso lokola bandeko ya libota moko soki kaka mibali nyonso kati na biso bakatisi ngenga lokola bango. **23** Bibwele na bango, bomengo na bango, banyama na bango nyonso; boni ekokoma ya biso te soki kaka tondimi ete bavanda elongo na biso? » **24** Boye, bato nyonso oyo bazalaki kobima na ekuke ya engumba bandimaki Amori mpe mwana na ye ya mobali, Sishemi; mpe mibali nyonso bakatisaki ngenga. **25** Sima na mikolo misato, wana mibali nyonso kati na bango bazalaki nanu na pasi ya bapota, bana mibali mibale ya Jakobi, bandeko mibali ya Dina, Simeoni mpe Levi, bakamataki mipanga na bango, bakotaki na pwasa kati na engumba mpe babomaki mibali nyonso. **26** Babomaki na mopanga Amori mpe mwana na ye ya mobali Sishemi. Bakamataki Dina wuta na ndako ya Sishemi mpe bazongaki na ye. **27** Bana mibali mosusu ya Jakobi bayaki kosasa mibali oyo bazalaki na bapota mpe kobebisa engumba mpo ete babebisaki lokumu ya ndeko na bango ya mwasi. **28** Babotolaki bangombe na bango, bameme mpe bantaba na bango, ba-ane na bango, biloko nyonso oyo ezalaki kati na engumba mpe na bilanga. **29** Bakamataki bomengo na bango nyonso: bana, basi mpe biloko nyonso oyo ezalaki kati na bandako na bango. **30** Boye, Jakobi alobaki na Simeoni mpe na Levi: — Bopesi ngai pasi mpe bobimisi ngai moto mabe na miso ya bato ya Kanana mpe ya Perizi oyo bazali kovanda na mboka oyo. Biso tozali kaka moke; mpe soki basangisi makasi na bango mpo na kobundisa ngai, bakoboma ngai elongo na ndako na ngai mobimba. **31** Bango bazongisaki: — Boni, esengelaki bazwa ndeko na biso lokola mwasi ya ndumba?

35 Nzambe alobaki na Jakobi: « Kende na Beteli, vanda kuna mpe tonga kuna etumbelo mpo na Nzambe oyo abimelaki yo tango ozalaki kokima ndeko na yo Ezawu. » **2** Jakobi alobaki na bato ya libota na ye mpe na bato nyonso oyo bazalaki na ye elongo: « Bolongola banzambe ya bapaya oyo ezali kati na bino, bomipetola mpe bolata bilamba mosusu. **3** Tokomata na Beteli epai wapi nakotonga etumbelo mpo na Nzambe oyo ayanolaki ngai na mokolo oyo nazalaki na pasi mpe azalaki elongo na ngai bisika nyonso

oyo nazalaki kokende. » 4 Bapesaki Jakobi banzambe nyonso ya bapaya, oyo bazalaki na yango mpe biloko na bango ya matoyi. Boye Jakobi akundaki yango na se ya nzete ya terebente oyo ezalaki pene ya Sishemi. 5 Sima, bakendeki. Kanda na Nzambe ekweyelaki bingumba nyonso ya zingazinga na bango, mpe moko te alandaki bana mibali ya Jakobi. 6 Jakobi mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bakomaki na Luze, oyo ezali Beteli, kati na mokili ya Kanana. 7 Kuna nde atongaki etumbelo mpe abengaki esika yango « Eli Beteli, » pamba te ezalaki kuna nde Nzambe amimonisaki epai na ye tango azalaki kokima ndeko na ye. 8 Ezalaki wana nde Debora, mama mobokoli ya Rebeka, akufaki. Bakundaki ye pembeni ya Beteli, na se ya nzete oyo, wuta na tango wana, bakomaki kobenga « Aloni-Bakuti. » 9 Nzambe abimelaki lisusu Jakobi tango azongaki wuta na Padani-Arami mpe apambolaki ye. 10 Nzambe alobaki na ye: « Kombo na yo ezali Jakobi; kasi okobengama lisusu Jakobi te, kombo na yo ekomi Isalaele. » Yango wana Nzambe apesaki ye kombo « Isalaele. » 11 Nzambe alobaki na ye lisusu: « Nazali Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. Bota bana mpe bokoma ebele; bokoma ekolo moko mpe bikolo ebele ekobima na nzela na yo, bakonzi bakobima kati na yo. 12 Mokili oyo napesaki na Abrayami mpe na Izaki, napesi yango mpe na yo. Nakopesa yango lisusu na bakitani na yo. » 13 Sima, Nzambe atikaki ye na esika oyo asololaki na ye. 14 Jakobi atelemisaki libanga ya elembo na esika oyo Nzambe asololaki na ye; asopaki likolo ya libanga yango likabo ya masanga mpe mafuta. 15 Jakobi apesaki esika oyo Nzambe asololaki na ye kombo « Beteli. » 16 Jakobi mpe libota na ye balongwaki na Beteli. Wana bazalaki nanu mwa mosika na Efrata, Rasheli abotaki, kasi na pasi makasi. 17 Lokola azalaki na pasi makasi ya kobota, mwasi mobotisi ayebisaki ye: « Kobanga te! Pamba te ozali na mwana mobali mosusu. » 18 Lokola azalaki kobundana mpo na kokufa, liboso ya kokata motema, apesaki mwana na ye ya mobali kombo Beni-Oni. Kasi tata na ye apesaki ye kombo Benjame. 19 Rasheli akufaki mpe bakundaki ye na nzela ya Efrata, elingi koloba Beteleemi. 20 Jakobi atelemisaki libanga ya elembo likolo ya kunda ya Rasheli; mpe kino lelo oyo, libanga wana ya elembo elakisaka kunda ya Rasheli. 21 Sima, Isalaele alongwaki mpe akendeki kotonga ndako na ye ya kapo mosika ya Migidali-Ederi. 22 Wana Isalaele azalaki kowumela na mokili wana, Ribeni ayaki kuna mpe asangisaki nzoto na Bila, makangu ya tata na ye; mpe Isalaele ayokaki yango. Jakobi azalaki na bana mibali zomi na mibale: 23 Bana mibali ya Lea: Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Jakobi; Simeoni, Levi, Yuda, Isakari mpe Zabuloni. 24 Bana mibali ya Rasheli: Jozefi mpe Benjame. 25 Bana mibali ya Bila, mwasi mosali ya Rasheli: Dani mpe Nefitali. 26 Bana mibali ya Zilipa, mwasi mosali ya Lea: Gadi mpe Aseri. Bango nde bana mibali ya Jakobi oyo babotelaki ye na Padani-Arami. 27 Jakobi azongaki epai ya Izaki, tata na ye, na Mamire, pene ya Kiriati-Ariba oyo ebengami Ebron, epai wapi Abrayami mpe Izaki bazalaki kovanda. 28 Izaki awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku mwambe. 29 Sima, Izaki akataki motema mpe akufaki; awumelaki na bomoi mibu ebele, akomaki mobange mpe alandaki bakoko na ye. Bana na ye ya mibali, Ezawu mpe Jakobi, bakundaki ye.

36 Tala libota ya Ezawu oyo azali Edomi. 2 Ezawu abalaki basi na ye kati na bana basi ya Kanana: Ada, mwana mwasi ya Eloni, moto ya Iti; Olibama, mwana mwasi ya Ana mpe koko ya Tsibeoni, moto ya Evi; 3 mpe Basimati, mwana mwasi ya Isimaeli mpe ndeko mwasi ya Nebayoti. 4 Ada abotelaki Ezawu Elifazi; mpe Basimati abotelaki ye Reweli. 5 Olibama abotaki Yewushi, Yaelami mpe Kora. Bango nde bana mibali oyo babotelaki Ezawu na mokili ya Kanana. 6 Ezawu azwaki basi na ye, bana na ye ya mibali, bana na ye ya basi, bato nyonso ya ndako na ye mpe bibwele na ye, banyama na ye nyonso mpe biloko nyonso oyo azwaki na mokili ya Kanana, akendeki na mokili mosusu, mosika ya ndeko na ye Jakobi. 7 Bomengo na bango ekomaki mingi penza, mpe bakokaki lisusu te kovanda esika moko; pamba te mokili oyo bazalaki kovanda ekokaki bango lisusu te likolo ya motango ya bibwele na bango. 8 Yango wana Ezawu, oyo azali Edomi, akendeki kovanda na ngomba Seiri. 9 Tala libota ya Ezawu, koko ya bato ya Edomi, na ngomba Seiri: 10 Tala bakombo ya bana mibali ya Ezawu: Elifazi, mwana mobali ya Ada, mwasi ya Ezawu; mpe Reweli, mwana mobali ya Basimati, mwasi ya Ezawu. 11 Bana mibali ya Elifazi: Temani, Omari, Tsefo, Gaetami mpe Kenazi. 12 Elifazi, mwana mobali ya Ezawu, azalaki na makangu oyo kombo na ye ezalaki « Timina; » Timina abotelaki ye Amaleki. Bango nde bakoko ya Ada, mwasi ya Ezawu. 13 Bana mibali ya Reweli: Naati, Zera, Shama mpe Miza. Bango nde bakoko ya Basimati, mwasi ya Ezawu. 14 Tala bana mibali oyo Olibama, mwasi ya Ezawu, mwana mwasi ya Ana mpe koko ya Tsibeoni, abotelaki Ezawu: Yewushi, Yaelami mpe Kora. 15 Tala bakonzi ya mabota ya bana mibali ya Ezawu: Bana ya Elifazi, mwana liboso ya Ezawu: mokonzi Temani, mokonzi Omari, mokonzi Tsefo, mokonzi Kenazi, 16 mokonzi Kora, mokonzi Gaetami mpe mokonzi Amaleki. Bango nde bakonzi ya libota ya Elifazi, oyo babotamaki na Edomi; bazalaki bakoko ya Ada. 17 Bana mibali ya Reweli,

mwana mobali ya Ezawu: mokonzi Naati, mokonzi Zera, mokonzi Shama mpe mokonzi Miza. Bango nde bakonzi ya libota ya Reweli, oyo babotamaki na Edomi; bazalaki bakoko ya Basimati, mwasi ya Ezawu. **18** Bana mibali ya Olibama, mwasi ya Ezawu: mokonzi Yewushi, mokonzi Yaelami mpe mokonzi Kora. Bango nde bakonzi ya libota ya Olibama, mwana mwasi ya Ana mpe mwasi ya Ezawu. **19** Bango nde bazalaki bana mibali ya Ezawu oyo azali Edomi, mpe bango nde bazalaki bakonzi ya mabota ya Edomi. **20** Tala bakitani ya Seiri, moto ya Ori, bato ya liboso oyo bavandaki na mokili yango: Lotani, Shobali, Tsibeoni, Ana, **21** Dishoni, Etseri mpe Dishani. Bango nde bakonzi ya libota ya Ori, mwana mobali ya Seiri, na mokili ya Edomi. **22** Bana mibali ya Lotani: Ori mpe Emami. Timina azalaki ndeko mwasi ya Lotani. **23** Bana mibali ya Shobali: Alivani, Manaati, Ebali, Shefo mpe Onami. **24** Bana mibali ya Tsibeoni: Aya mpe Ana. Ezali Ana nde amonaki maziba ya mayi kati na esobe tango azalaki koleisa ba-ane ya Tsibeoni, tata na ye. **25** Bana ya Ana: Dishoni, mwana na ye ya mobali; mpe Olibama, mwana na ye ya mwasi. **26** Bana mibali ya Dishoni: Emidani, Eshibani, Yitirani mpe Kerani. **27** Tala bana mibali ya Etseri: Bilani, Zavani mpe Akani. **28** Bana mibali ya Dishani: Utsi mpe Arani. **29** Tala bakonzi ya mabota ya Ori: mokonzi Lotani, mokonzi Shobali, mokonzi Tsibeoni, mokonzi Ana, **30** mokonzi Dishoni, mokonzi Etseri mpe mokonzi Dishani. Bango nde bazalaki bakonzi ya mabota ya Ori, na mokili ya Seiri. **31** Tala bakonzi oyo bakonzaki kati na Edomi liboso ete bana ya Isalaele bazwa mokonzi: **32** Bela, mwana mobali ya Beori, akomaki mokonzi ya Edomi. Kombo ya engumba na ye ezalaki « Dinaba. » **33** Tango Bela akufaki, Yobabi, mwana mobali ya Zera, moto ya mokili ya Botsira, akitanaki na ye na bokonzi. **34** Tango Yobabi akufaki, Ushami, moto ya mokili ya Temani, akitanaki na ye na bokonzi. **35** Tango Ushami akufaki, Adadi, mwana mobali ya Bedadi oyo alongaki Madiani na bilanga ya Moabi, akitanaki na ye na bokonzi. Kombo ya engumba na ye ezalaki Aviti. **36** Tango Adadi akufaki, Samila, moto ya engumba Masireka, akitanaki na ye na bokonzi. **37** Tango Samila akufaki, Saulo, moto ya engumba Reoboti, engumba oyo etongama pembeni ya ebale, akitanaki na ye na bokonzi. **38** Tango Saulo akufaki, Bala-Anani, mwana mobali ya Akibori, akitanaki na ye na bokonzi. **39** Tango Bala-Anani, mwana mobali ya Akibori, akufaki, Adari akitanaki na ye na bokonzi. Kombo ya engumba na ye ezalaki « Pawu, » mpe kombo ya mwasi na ye ezalaki « Meetabeli. » Meetabeli azalaki mwana mwasi ya Matiredi, mwana mwasi ya Mezaabi. **40** Tala bato oyo bazalaki bakonzi ya mabota ya Ezawu kolanda mabota ya botata, bisika oyo bazalaki kovanda mpe bakombo na bango: Timina, Aliva, Yeteti, **41** Olibama, Ela, Pinoni, **42** Kenazi, Temani, Mibitsari, **43** Magidieli mpe Irami. Bango nde bazalaki bakonzi ya Edomi kolanda bituka na bango, kati na mokili oyo bazalaki kovanda. Ezawu azalaki koko ya bato ya Edomi.

37 Jakobi avandaki na mokili ya Kanana epai wapi tata na ye azalaki kovanda. **2** Tala molongo ya libota ya Jakobi. Elenge mobali Jozefi azalaki na mibu zomi na sambo ya mbotama mpe azalaki kobatela bibwele. Azalaki kosala mosala yango elongo na bandeko na ye ya mibali, bana ya Bila mpe ya Zilipa, basi ya tata na ye. Jozefi azalaki koyebisa tata na bango makambo mabe ya bandeko na ye. **3** Isalaele azalaki kolinga Jozefi mingi koleka bana na ye nyonso, pamba te abotaki ye na kimobange. Asalelaki ye elamba ya kitoko mpe ya talo. **4** Tango bandeko na ye ya mibali bamonaki ete tata na bango azali kolinga ye koleka bango nyonso, bayinaki ye mpe bakokaki lisusu te koloba na ye na motema malamu. **5** Jozefi alotaki ndoto mpe tango ayebisaki yango epai ya bandeko na ye ya mibali, bayinaki ye lisusu makasi. **6** Alobaki na bango: — Boyoka ndoto oyo nalotaki: **7** « Tozalaki kokanga maboke ya ble kati na bilanga. Mbala moko, liboke na ngai elamuki mpe etelemi ngwi; bongo maboke na bino, oyo ezalaki zingazinga ya liboke na ngai, egumbamaki liboso ya liboke na ngai. » **8** Bandeko na ye ya mibali balobaki na ye: — Okanisi ete okokoma mokonzi na biso mpe okokonza biso? Bongo bayinaki ye lisusu koleka likolo ya ndoto na ye mpe likolo ya makambo oyo alobaki. **9** Alotaki lisusu ndoto mosusu mpe ayebisaki yango epai ya bandeko na ye ya mibali. Alobaki: — Boyoka, naloti lisusu ndoto mosusu: « Namonaki moyi, sanza mpe minzoto zomi na moko kogumbama liboso na ngai. » **10** Tango ayebisaki tata na ye ndenge ayebisaki bandeko na ye ya mibali, tata na ye agangelaki ye mpe alobaki: — Ndoto nini wana yo osili kolota? Okanisi ete ngai, mama na yo mpe bandeko na yo ya mibali, tokoya mpe tokogumbama na mabele liboso na yo? **11** Bandeko na ye ya mibali bakomaki na motema likunya epai na ye, kasi tata na ye abombaki kaka likambo yango na motema. **12** Bandeko mibali ya Jozefi bakendeki koleisa bibwele ya tata na bango pembeni ya Sishemi. **13** Isalaele alobaki na Jozefi: — Oyebi ete bandeko na yo bazali koleisa bibwele pembeni ya Sishemi; yaka, pamba te nalingi kotinda yo epai na bango. Jozefi azongisaki: — Malamu! **14** Tata na ye alobaki na ye: — Kende mpe tala soki makambo nyonso ezali kotambola malamu mpo na bandeko na yo mpe mpo na bibwele, bongo omemela ngai sango. Boye, atindaki ye wuta na lubwaku ya Ebron. Wana

Jozefi akomaki na Sishemi, 15 moto moko amonaki ye
tango azalaki koyengayenga na bilanga. Atunaki ye: —
Ozali koluka nini? 16 Jozefi azongisaki: — Nazali koluka
bandeko na ngai. Okoki koyebisa ngai esika nini bazali
koleisa bibwele na bango? 17 Moto yango azongisaki: —
Balongwaki awa mpe nayokaki bango koloba: « Tokende na
Dotani. » Boye Jozefi alandaki bandeko na ye mpe amonaki
bango pembeni ya Dotani. 18 Tango bango bamonaki ye na
mosika liboso ete akoma pene na bango, bayokanaki mpo
ete baboma ye. 19 Balobanaki bango na bango: — Tala
moloti bandoto azali koya. 20 Sik'oyo, boya mpo ete toboma
ye mpe tobwaka ye na moko kati na mabulu oyo. Tokoloba
ete nyama mabe eliaki ye. Bongo tokotala oyo ekoya sima
na bandoto na ye. 21 Tango Ribeni ayokaki bongo, alukaki
nzela ya kokangola ye na maboko na bango. Alobaki: —
Toboma ye te! 22 Bosopa makila na ye te! Bobwaka ye
kaka na libulu oyo ezali kati na esobe, kasi bosala ye mabe
te. Ribeni alobaki bongo pamba te azalaki na makanisi ya
kokangola ye na maboko na bango mpe kozongisa ye na
maboko ya tata na ye. 23 Tango kaka Jozefi akomaki epai
ya bandeko na ye ya mibali, balongolaki ye elamba na ye
ya kitoko mpe ya talo oyo alataki. 24 Bakangaki ye mpe
babwakaki ye na libulu. Libulu yango ezalaki na eloko te,
ezalaki mpe na mayi te na kati. 25 Wana bavandaki mpo na
kolia, batombolaki miso mpe bamonaki bato ya libota ya
Isimaeli elongo na bashamo na bango koya wuta na Galadi.
Bashamo na bango ezalaki komema na Ejipito: biloko ya
mike-mike ya solo kitoko oyo balambelaka, mafuta ya solo
kitoko mpe mire. 26 Boye Yuda alobaki na bandeko na ye
ya mibali: « Litomba nini tokozwa soki tobomi ndeko na
biso mpe tozipi makila na ye? 27 Malamu toteka ye epai
ya bato ya ekolo ya Isimaeli, kasi toboma ye te; pamba te
azali kaka ndeko na biso mpe tozali na ye makila moko. »
Boye bandeko na ye bandimaki. 28 Nzokande tango bato ya
mombongo ya mokili ya Madiani balekaki wana, babimisaki
Jozefi wuta na libulu mpe batekaki ye epai ya bato ya
ekolo ya Isimaeli, na motuya ya mbongo ya bibende, tuku
mibale; mpe bango bamemaki ye na Ejipito. 29 Tango Ribeni
azongaki na libulu mpe amonaki ete Jozefi azali lisusu kuna
te, apasolaki bilamba na ye, 30 azongaki epai ya bandeko
na ye mpe alobaki: « Elenge mobali azali lisusu kuna te!
Sik'oyo ngai, nakosuka wapi? » 31 Boye babomaki ntaba,
bazwaki elamba ya Jozefi mpe bazindisaki yango na makila
ya ntaba. 32 Sima, bazongisaki elamba yango ya kitoko
mpe ya talo epai ya tata na bango. Balobaki: — Tala eloko
oyo tomoni; tala yango malamu soki ezali penza elamba ya
mwana na yo to te! 33 Jakobi asosolaki ete ezali elamba ya
Jozefi mpe agangaki: — Ezali elamba ya mwana na ngai!
Nyama moko ya mabe elie ye! Solo, bakati-kati Jozefi na
biteni! 34 Jakobi apasolaki bilamba na ye, alataki saki mpe
asalaki matanga mpo na mwana na ye mikolo ebele. 35
Bana na ye nyonso ya mibali mpe ya basi bayaki kobondisa
ye; kasi aboyaki kobondisama. Alobaki: « Te; nakozala na
matanga kino nakolanda mwana na ngai na mboka ya bakufi
epai wapi mwana na ngai azali. » Boye, tata na ye alelaki
ye. (Sheol h7585) 36 Bato ya mokili ya Madiani batekaki Jozefi
na Ejipito epai ya Potifari, kalaka ya lokumu ya Faraon mpe
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi.

38 Nzokande na tango wana, Yuda atikaki bandeko na ye
mpe akendeki kovanda epai ya Ira, moto ya Adulami.
2 Yuda akutanaki kuna na mwana mwasi ya Shuwa, moto
ya Kanana. Abalaki ye mpe asangisaki na ye nzoto. 3
Mwasi yango akomaki na zemi mpe abotelaki Yuda mwana
mobali. Mpe Yuda apesaki ye kombo « Eri. » 4 Mwasi yango
azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali; apesaki ye
kombo « Onani. » 5 Abotaki mwana mobali mosusu mpe
apesaki ye kombo « Shela. » Yuda azalaki na Kezibi tango
mwasi na ye abotaki mwana ya misato. 6 Yuda abalelaki Eri,
mwana na ye ya liboso, mwasi: Tamari. 7 Kasi Eri, mwana
liboso ya Yuda, azalaki moto mabe na miso ya Yawe; yango
wana Yawe abomaki ye. 8 Bongo Yuda alobaki na Onani: «
Sangisa nzoto na semeki na yo mpo ete obota bana mpo na
ndeko na yo ya mobali oyo akufa. » 9 Kasi lokola Onani
ayebaki ete bana oyo bakobotama bakozala ya ye te, azalaki
kobwaka mayi na ye ya mibali na mabele tango nyonso
azalaki kosangisa nzoto na semeki na ye, mpo ete abotela
ndeko na ye ya mobali bana te. 10 Likambo oyo Onani
azalaki kosala ezalaki kosepelisa Yawe te. Boye ye mpe
lisusu, Yawe abomaki ye. 11 Yuda alobaki na Tamari, bokilo
na ye ya mwasi: « Lokola okufisi mibali, kende kovanda
na ndako ya tata na yo kino Shela, mwana na ngai ya
mobali, akokoma mokolo. » Pamba te azalaki komilobela:
« Tango mosusu ye mpe akoki kokufa lokola bandeko na
ye ya mibali. » Boye Tamari akendeki kovanda na ndako
ya tata na ye. 12 Sima na tango molayi, mwana mwasi ya
Shuwa, mwasi ya Yuda, akufaki. Lokola tango na ye ya
matanga esilaki, Yuda akendeki na Timina epai ya bato
oyo bazalaki kolongola bapwale ya bameme na ye. Boye,
moninga na ye Ira, moto ya Adulami, akendeki elongo na ye.
13 Tango bayebisaki Tamari: « Bokilo na yo ya mobali azali
kokende na Timina mpo na kolongolisa bapwale ya bameme
na ye, » 14 alongolaki bilamba na ye ya mwasi akufisa
mobali mpe amizipaki elongi na vwale mpo ete bayeba ye
lisusu te. Avandaki na ekuke ya Enayimi oyo ezalaki na

nzela ya Timina, pamba te amonaki ete Shela akolaki, kasi bapesaki ye te na libala epai ya Shela. **15** Tango Yuda amonaki ye, akanisaki ete azali mwasi ya ndumba, pamba te azipaki elongi na ye. **16** Lokola Yuda ayebaki te ete ezali bokilo na ye ya mwasi, apusanaki na esika oyo azalaki, pembeni ya nzela, mpe alobaki na ye: — Yaka, ndima ete tosangisa na yo nzoto. Tamari atunaki: — Okopesa ngai nini soki osangisi na ngai nzoto? **17** Yuda azongisaki: — Nakotindela yo mwana ntaba oyo nakozwa na etonga na ngai. Tamari atunaki lisusu: — Ndanga nini okosimbisa ngai kino tango okotindela ngai yango? **18** Yuda alobaki: — Ndanga nini olingi ete nasimbisa yo? Tamari azongisaki: — Lopete na yo, singa na yo mpe lingenda na yo, oyo osimbi na loboko. Boye Yuda apesaki ye yango, asangisaki na ye nzoto mpe Tamari akomaki na zemi. **19** Tamari atelemaki mpe akendeki; alongolaki vwale na ye mpe azongisaki lisusu na nzoto bilamba na ye ya mwasi akufisa mobali. **20** Boye Yuda atindaki moninga na ye Ira, moto ya Adulami, mpo ete amemela mwasi yango mwana ntaba mpe azwa ndanga oyo asimbisaki ye. Kasi Ira amonaki ye te. **21** Boye atunaki epai ya bavandi ya esika wana, na Enayimi: — Wapi mwasi ya ndumba oyo azalaki na nzela, na Enayimi? Bazongiselaki ye: — Esika oyo etikala kozala na mwasi ya ndumba te. **22** Ira azongaki epai ya Yuda mpe ayebisaki ye: — Namoni ye te; kutu bavandi ya Enayimi bayebisi ngai ete mwasi ya ndumba atikala kozala na esika wana te. **23** Yuda alobaki: — Atikala na biloko oyo azwaki, noki te tokobima babolole. Ngai nazali na likambo te; natindeli ye mwana ntaba, mpe yo omoni ye te. **24** Sima na sanza misato, bayebisaki Yuda: — Tamari, bokilo na yo ya mwasi, asalaki kindumba, mpe tala kutu akomi na zemi. Yuda alobaki: — Babimisa ye mpe batumba ye na moto! **25** Wana bazalaki kobimisa ye libanda, Tamari atindaki sango oyo epai ya Yuda, bokilo na ye: — Nazali na zemi ya nkolo biloko oyo. Mpe abakisaki: — Tala soki okoki koyeba nani azali nkolo ya lopete oyo, ya singa oyo mpe ya lingenda oyo. **26** Yuda asosolaki ete ezali biloko na ye mpe alobaki: — Azali sembo koleka ngai, pamba te nabalisaki ye te epai ya Shela, mwana na ngai ya mobali. Boye Yuda atikalaki lisusu te kosangisa na ye nzoto. **27** Wana tango na ye ya kobota ekokaki, emonanaki ete ezalaki na mapasa mibale ya mibali kati na libumu na ye. **28** Na tango ya kobota, moko kati na bango abimisaki loboko; mpe mwasi oyo abotisaka asimbaki loboko yango, akangaki yango singa ya motane mpe alobaki: « Mwana oyo nde abimi liboso. » **29** Kasi azongisaki loboko na ye, mpe ndeko na ye ya mobali abimaki. Bongo mwasi oyo abotisaka alobaki: « Ofungoli nzela nini mpo na kobima? » Mpe bapesaki ye kombo « Peretsi. » **30** Sima, ndeko na ye oyo azalaki na singa ya motane na loboko mpe abotamaki; bapesaki ye kombo « Zera. »

39 Sima, bamemaki Jozefi na Ejipito. Potifari, kalaka ya lokumu ya Faraon mpe mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, moto ya Ejipito, asombaki ye na maboko ya bato ya Isimaeli oyo bamemaki ye kuna. **2** Yawe azalaki elongo na Jozefi; boye Jozefi azalaki kolonga na makambo nyonso oyo azalaki kosala, mpe avandaki kati na ndako ya moto ya Ejipito, nkolo na ye. **3** Tango nkolo na ye asosolaki ete Yawe azali elongo na Jozefi, mpe ete Yawe azali kolongisa ye na makambo nyonso oyo azali kosala, **4** Jozefi azwaki ngolu na miso ya nkolo na ye, oyo apesaki ye mokumba ya kobatela bozwi na ye nyonso: Potifari akomisaki Jozefi mokonzi kati na ndako na ye mpe apesaki ye mokumba ya kobatela biloko na ye nyonso. **5** Wuta tango Potifari akomisaki Jozefi mokonzi kati na ndako na ye mpe mokonzi ya biloko nyonso oyo azalaki na yango, Yawe apambolaki ndako ya moto ya Ejipito mpo na Jozefi; lipamboli ya Yawe ezalaki na likolo ya biloko nyonso oyo azalaki na yango, kati na ndako na ye mpe na bilanga. **6** Boye Potifari atikaki biloko na ye nyonso kati na maboko ya Jozefi, azalaki lisusu kotala eloko moko te longola kaka bilei na ye. Jozefi azalaki na nzoto kitoko mpe elongi kitoko. **7** Sima na yango, mwasi ya nkolo ya Jozefi alulaki ye Jozefi mpe alobaki na ye: — Yaka kosangisa na ngai nzoto! **8** Kasi Jozefi aboyaki mpe alobaki na mwasi ya nkolo na ye: — Tala, nkolo na ngai atunaka ngai ata eloko moko te na oyo etali ndako na ye, mpe atika biloko na ye nyonso kati na maboko na ngai. **9** Moto moko te aleki ngai na monene kati na ndako oyo. Nkolo na ngai apekisi ngai eloko moko te longola kaka yo, pamba te ozali mwasi na ye. Boye ndenge nini penza ngai nakoki kosala likambo ya mabe boye mpe kosala masumu liboso ya Nzambe? **10** Mokolo na mokolo, mwasi ya Potifari azalaki kaka kotungisa Jozefi, kasi ye mpe azalaki kaka koboya kosangisa na ye nzoto to kozala na ye elongo. **11** Mokolo moko, awa Jozefi akotaki na ndako mpo na kosala mosala na ye, mpe ata mosali moko te azalaki wana, **12** mwasi ya Potifari akangaki ye na bilamba mpe alobaki na ye: — Yaka kosangisa na ngai nzoto! Kasi Jozefi asundolaki elamba na ye kati na maboko ya mwasi ya Potifari mpe akimaki libanda ya ndako. **13** Tango mwasi ya Potifari amonaki ete Jozefi asundoli elamba na ye kati na maboko na ye mpe akimi libanda, **14** abengaki basali ya ndako na ye mpe alobaki: — Botala! Mo-Ebre oyo bamemelaki biso ayaki nde kosakanela biso! Aluki kosangisa na ngai nzoto, kasi ngai nagangi makasi. **15** Tango ayoki ete nagangi makasi mpo

na koluka lisalisi, asundoli elamba na ye pembeni na ngai mpe akimi libanda! 16 Mwasi ya Potifari abombaki elamba ya Jozefi pembeni na ye kino mobali na ye azongaki na ndako. 17 Bongo abetelaki ye lisolo: — Mowumbu Mo-Ebre oyo omemelaki biso, ayaki epai na ngai mpo na kosakana na ngai. 18 Kasi tango nagangaki makasi mpo na koluka lisalisi, asundolaki elamba na ye pembeni na ngai mpe akimaki libanda. 19 Tango nkolo ya Jozefi ayokaki lisolo oyo mwasi na ye abetelaki ye na maloba oyo: « Tala ndenge mowumbu na yo asali ngai, » Potifari asilikaki makasi. 20 Potifari akangaki Jozefi mpe abwakaki ye na boloko epai wapi mokonzi Faraon atiaka bakangami. Kasi, wana Jozefi azalaki kati na boloko, 21 Yawe azalaki elongo na Jozefi mpe atalisaki ye bolamu na Ye; asalelaki ye ngolu na miso ya mokonzi ya boloko. 22 Mokonzi ya boloko apesaki Jozefi mokumba ya kokengela bato nyonso ya boloko mpe ya kotambolisa makambo nyonso oyo ezalaki kosalema kuna. 23 Mokonzi ya boloko azalaki kotala lisusu likambo moko te kati na makambo oyo apesaki Jozefi mokumba ya kosala, pamba te Yawe azalaki elongo na ye mpe azalaki kolongisa ye na makambo nyonso oyo azalaki kosala.

40 Sima na mwa tango, kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi ya Ejipito mpe oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa ya mokonzi ya Ejipito, basalaki mabe liboso ya nkolo na bango, mokonzi ya Ejipito. 2 Faraon asilikelaki bakalaka na ye mibale ya lokumu: kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga mpe oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa. 3 Abwakaki bango na boloko kati na ndako ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, boloko epai wapi Jozefi azalaki. 4 Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi apesaki bango na maboko ya Jozefi mpo ete alandela bango. Boye basalaki mikolo mwa mingi na boloko. 5 Ezalaki mokolo moko na butu, bango mibale, kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga mpe oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa ya mokonzi ya Ejipito, balotaki moto na moto ndoto na ye mpe ndoto na ndoto ezalaki na ndimbola na yango. 6 Na tongo, Jozefi akendeki epai na bango mpe amonaki ete bazali mawa-mawa. 7 Jozefi atunaki bakalaka ya lokumu ya Faraon, oyo bazalaki kati na boloko elongo na ye, kati na ndako ya nkolo na ye: — Mpo na nini lelo bilongi na bino ezali mawa-mawa? 8 Bazongiselaki ye: — Biso mibale toloti bandoto; kasi moto ya kolimbola yango mpo na biso azali te. Jozefi alobaki na bango: — Boyebi te ete Nzambe nde apesaka ndimbola ya bandoto? Nabondeli bino, boyebisa ngai bandoto na bino. 9 Bongo kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi ya Ejipito ayebisaki Jozefi ndoto na ye. Alobaki: — Na ndoto na ngai, namonaki nzete ya vino liboso na ngai. 10 Nzete yango ya vino ezalaki na bitape misato. Bongo ekomaki kobimisa mito, fololo mpe maboke ebimisaki bambuma ya kotela. 11 Kopo ya Faraon ezalaki na maboko na ngai. Nazwaki bambuma ya vino, nakamolaki yango na kopo ya Faraon mpe napesaki ye kopo yango na maboko na ye. 12 Jozefi alobaki na ye: — Tala ndimbola ya ndoto na yo: « Bitape misato ezali mikolo misato. 13 Sima na mikolo misato, Faraon akotombola moto na yo mpe akozongisa yo na esika na yo ya mosala. Okotia lisusu kopo ya Faraon na maboko na ye ndenge ozalaki kosala na kala. 14 Kasi tango makambo nyonso oyo ekotambola malamu mpo na yo, nabondeli yo, kanisa ngai mpe salela ngai bolamu, zala molobeli na ngai epai ya Faraon mpo ete abimisa ngai na boloko oyo. 15 Pamba te babimisaki ngai na makasi wuta na mokili ya Ba-Ebre; mpe awa nasali likambo moko te ya mabe mpo ete batia ngai na boloko. » 16 Tango kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa ya mokonzi ya Ejipito asosolaki ete Jozefi apesaki ndimbola ya malamu, alobaki na Jozefi: — Ngai mpe nalotaki ndoto: « Bitunga misato ya mapa ezalaki likolo ya moto na ngai. 17 Kitunga ya likolo ezalaki na bagato ya ndenge na ndenge, oyo Faraon alingaka; kasi bandeke ezalaki kolia yango wuta na kitunga oyo ezalaki na moto na ngai. » 18 Jozefi alobaki na ye: — Tala ndimbola ya ndoto na yo: « Bitunga misato ezali mikolo misato. 19 Sima na mikolo misato, Faraon akokata moto na yo mpe akodiembika yo na nzete. Bongo bandeke ekolia mosuni na yo. » 20 Sima na mikolo misato, ezalaki mokolo ya mbotama ya Faraon. Faraon asalisaki feti monene mpe abengisaki bakalaka na ye nyonso. Abimisaki na boloko, liboso ya bakalaka na ye, kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi mpe kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa. 21 Faraon azongisaki na mosala, kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga. Boye azongelaki lisusu kotia kopo na maboko ya Faraon. 22 Kasi Faraon adiembikaki kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa, ndenge kaka Jozefi ayebisaki bango. 23 Kasi kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi ya Ejipito atikalaki kokanisa lisusu Jozefi te: abosanaki ye.

41 Sima na mibu mibale, Faraon alotaki ndoto: atelemaki pembeni ya ebale Nili, 2 amonaki bangombe sambo ya basi, ya kitoko mpe ya mafuta. Bangombe yango ebimaki wuta na ebale mpe ezalaki kolia matiti pembeni ya ebale Nili. 3 Sima na yango, bangombe mosusu sambo ya basi, ya mabe mpe ekonda, ebimaki wuta na ebale, etelemaki pembeni ya bangombe ya basi oyo ezalaki pembeni ya

ebale Nili. 4 Bangombe sambo ya basi ya mabe mpe ekonda
eliaki bangombe sambo ya kitoko mpe ya mafuta. Kaka na
tango yango, Faraon alamukaki. 5 Alalaki lisusu mpe alotaki
ndoto ya mibale: nzete moko ya ble ebimisaki mito sambo
ya ble, ya minene mpe ya kitoko. 6 Mito mosusu sambo ya
ble, ekonda mpe ezika na mopepe ya este, ebimaki sima
na oyo ya minene. 7 Mito sambo oyo ekonda eliaki mito
sambo oyo ya minene mpe etonda. Kaka na tango yango,
Faraon alamukaki, asosolaki ete ezali ndoto. 8 Na tongo,
lokola molimo na ye etungisamaki, abengaki bato nyonso ya
soloka mpe ya bwanya ya Ejipito. Faraon ayebisaki bango
ndoto na ye, kasi ata moto moko te akokaki kolimbolela
ye yango. 9 Kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali
masanga ya mokonzi alobaki na Faraon: « Na mokolo ya lelo,
nalingi kokanisa mbeba na ngai. 10 Mokolo moko, Faraon
asilikelaki basali na ye mpe atiaki ngai na boloko elongo
na kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa ya
mokonzi kati na ndako ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi.
11 Biso mibale tolotaki bandoto na butu moko: ndoto na
ndoto ezalaki na ndimbola na yango. 12 Kuna, tozalaki na
elenge mobali moko, azali Mo-Ebre mpe mosali ya mokonzi
ya bakengeli ya mokonzi. Toyebisaki ye bandoto na biso
mpe alimbolaki yango mpo na biso, apesaki moto na moto
ndimbola ya ndoto na ye. 13 Makambo nyonso esalemaki
ndenge kaka alimbolelaki biso yango. Ngai nazongelaki
misala na ngai; mpe moninga mosusu, badiembikaki ye. »
14 Faraon abengaki Jozefi, mpe babimisaki ye na lombangu
na boloko. Bakataki ye suki, alataki bilamba mosusu mpe
ayaki liboso ya Faraon. 15 Faraon alobaki na Jozefi: —
Nalotaki ndoto mpe ata moto moko te alongi kolimbola
yango; kasi nayoki sango na tina na yo ete soki oyoki
ndoto, okolimbola yango. 16 Jozefi azongiselaki Faraon: —
Ngai nakolonga te kosala yango, kasi Nzambe akopesa na
Faraon eyano oyo azali na yango posa. 17 Faraon alobaki
na Jozefi: — Na ndoto na ngai, natelemaki pembeni ya
ebale Nili. 18 Namonaki bangombe sambo ya basi, ya kitoko
mpe ya mafuta. Bangombe yango ebimaki wuta na ebale
mpe ezalaki kolia matiti pembeni ya ebale Nili. 19 Sima
na yango, bangombe mosusu sambo ya basi ebimaki: ya
mike, ya mabe penza mpe ekonda; nanu natikala komona te
bangombe ya ndenge wana na mokili mobimba ya Ejipito.
20 Ngombe ya basi ekonda mpe ya mabe eliaki bangombe
sambo ya mafuta oyo ebimaki liboso. 21 Bongo ekotaki na
mabumu na yango kasi ezalaki komonana te ete bangombe
ya mafuta ekoti na mabumu ya bangombe ekonda, mpe
lolenge na yango ezalaki kaka mabe lokola ndenge ezalaki
liboso. Kaka na tango yango, nalamukaki. 22 Na ndoto
na ngai mosusu, namonaki mito sambo ya ble ya kitoko
mpe ya mafuta kobima na nzete moko. 23 Sima na yango,
mito sambo mosusu ya ble ebimaki. Ezalaki ya kokawuka,
ekonda mpe ezika na mopepe ya este. 24 Mito sambo ya
ble oyo ekonda emelaki mito sambo ya ble oyo ya malamu.
Nayebisaki yango epai ya bato ya soloka kasi ata moto
moko te akokaki kolimbolela ngai yango. 25 Jozefi alobaki
na Faraon: — Ndoto ya Faraon ezali kaka ndoto moko mpe
ezali kaka na ndimbola moko. Nzambe amonisaki Faraon
makambo oyo Ye akosala. 26 Bangombe sambo ya basi ya
kitoko ezali mibu sambo, mpe mito sambo ya ble ezali mibu
sambo: ezali kaka ndoto moko. 27 Bangombe sambo ya basi
ekonda mpe ya mabe oyo ebimaki sima na oyo ya mafuta
mpe ya kitoko, ezali mibu sambo; mpe mito sambo ya ble
oyo ekonda mpe ezika na mopepe ya este ezali mibu sambo
ya nzala makasi. 28 Tala maloba oyo nazalaki na yango mpo
na koyebisa Faraon. Nzambe atalisi na Faraon makambo
oyo Ye akosala. 29 Mibu sambo ya bofuluki ekoya na mokili
mobimba ya Ejipito. 30 Kasi mibu sambo ya nzala makasi
ekolanda yango; boye bakobosana bofuluki nyonso ya mokili
ya Ejipito mpo ete nzala makasi yango ekokawusa mokili.
31 Bakokanisa lisusu te bofuluki nyonso ya mokili likolo ya
nzala makasi oyo ekolanda, pamba te nzala ekozala makasi
penza. 32 Soki Faraon alotaki ndoto yango na lolenge
mibale, elingi koloba ete Nzambe asilaki kozwa mokano
na likambo yango mpe akokokisa yango na lombangu. 33
Tika sik'oyo Faraon aluka moto moko ya mayele mpe ya
bwanya, atia ye na moto ya mokili ya Ejipito. 34 Tika ete
Faraon asala bongo; tika ete apona basali na mokili, ba-
oyo bakokongola eteni ya mitano ya bambuma ya Ejipito
na tango ya mibu sambo ya bofuluki. 35 Boye, na se ya
bokonzi ya Faraon, bakobanda kosangisa biloko nyonso ya
kolia oyo mibu ya malamu ekobimisa, bakobomba ble na
bingumba mpe bakobatela yango lokola biloko ya kolia mpo
na bingumba. 36 Bakobatela biloko yango mpo na mokili,
mpo na mibu sambo ya nzala makasi oyo ekozala na mokili
ya Ejipito; na bongo nzala makasi ekobebisa mokili te. 37
Likambo yango esepelisaki Faraon mpe basali na ye nyonso.
38 Faraon atunaki bango: — Tokoki komona moto lokola oyo,
moto oyo Molimo na Nzambe avandi kati na ye? 39 Faraon
alobaki na Jozefi: — Lokola Nzambe ayebisi yo makambo
oyo nyonso, ezali na moto moko te oyo azali na mayele
mpe na bwanya lokola yo. 40 Okozala mokonzi ya ndako na
ngai mpe bato na ngai nyonso bakobanda kotosa mitindo
na yo. Kaka kiti ya bokonzi nde ekosala ete ngai nazala
na likolo na yo. 41 Faraon alobaki na Jozefi: — Natie yo
mokonzi ya mokili mobimba ya Ejipito. 42 Faraon alongolaki

lopete na ye na mosapi na ye mpe atiaki yango na mosapi ya Jozefi. Alatisaki ye bilamba ya lino ya kitoko mpe atiaki ye singa ya wolo na kingo. **43** Amatisaki ye na shareti na ye ya mibale mpe bato bazalaki koganga: « Bofukama! » Boye, atiaki Jozefi mokonzi ya mokili mobimba ya Ejipito. **44** Faraon alobaki lisusu na Jozefi: — Nazali Faraon. Kasi awa na Ejipito, moto moko te akotombola loboko to lokolo soki kaka na mitindo na yo te. **45** Faraon apesaki Jozefi kombo « Tsafinati-Paenea, » mpe apesaki ye Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera, nganga-nzambe ya Oni, mpo ete azala mwasi na ye. Jozefi atambolaki na mokili ya Ejipito. **46** Azalaki na mibu tuku misato ya mbotama tango akotaki na mosala ya Faraon, mokonzi ya Ejipito. Jozefi alongwaki na miso ya Faraon mpe atambolaki na mokili mobimba ya Ejipito. **47** Na mibu sambo ya bofuluki, mabele ebotaki mingi. **48** Jozefi asangisaki biloko nyonso ya kolia oyo ebotaki na mibu yango sambo ya bofuluki kati na Ejipito mpe abombaki yango kati na engumba. Na engumba moko na moko, atiaki biloko ya kolia oyo ewutaki na bilanga oyo ezalaki zingazinga na yango. **49** Jozefi abombaki ble ebele lokola zelo ya ebale monene, ezalaki mingi koleka; yango wana bakataki kotanga, pamba te bakokaki kotanga yango lisusu te. **50** Liboso ete mibu ya nzala makasi eya, Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera, nganga-nzambe ya Oni, abotelaki Jozefi bana mibali mibale. **51** Jozefi apesaki mwana na ye ya liboso kombo « Manase, » pamba te amilobelaki: « Nzambe asali ete nabosana pasi na ngai nyonso mpe bokabwani na ngai na libota mobimba ya tata na ngai. » **52** Apesaki mwana na ye ya mibale kombo « Efrayimi, » pamba te amilobelaki: « Nzambe apesi ngai mabota na mokili epai wapi namonaki pasi. » **53** Mibu sambo ya bofuluki oyo ezalaki na Ejipito ekomaki na suka, **54** mpe mibu sambo ya nzala makasi ebandaki, ndenge kaka Jozefi alobaki. Nzala makasi ekotaki na mikili nyonso, kasi na mokili mobimba ya Ejipito biloko ya kolia ezangaki te. **55** Tango bato nyonso ya Ejipito bakomaki na nzala makasi, bagangaki epai ya Faraon mpo na koluka biloko ya kolia. Bongo Faraon alobaki na bato nyonso ya Ejipito: « Bokende epai ya Jozefi mpe bosala makambo oyo akoyebisa bino. » **56** Tango nzala ekotaki na mokili mobimba ya Ejipito, Jozefi afungolaki ndako oyo batiaki biloko mpe atekaki ble epai ya bato ya Ejipito; kasi nzala makasi ekobaki kaka. **57** Mikili nyonso ezalaki koya na Ejipito mpo na kosomba ble epai ya Jozefi mpo ete nzala makasi ekotaki na mokili mobimba.

42 Tango Jakobi ayokaki ete ble ezali na Ejipito, alobaki na bana na ye ya mibali: « Mpo na nini bozali kotalana bino na bino? **2** Nayoki ete ble ezali na Ejipito. Bokende kuna mpe bosomba ndambo mpo na biso mpo ete towumela na bomoi mpe tokufa te na nzala. » **3** Bandeko mibali zomi ya Jozefi bakendeki na Ejipito mpo na kosomba ble. **4** Kasi Jakobi atikaki te Benjame, ndeko ya Jozefi ya mobali, ete akende elongo na bango, pamba te azalaki kobanga ete likama ekweyela ye. **5** Kati na bato oyo bakendeki kosomba ble na Ejipito, bana mibali ya Isalaele mpe bazalaki; pamba te nzala makasi ekotaki mpe na mokili ya Kanana. **6** Jozefi azalaki moyangeli ya mokili. Ye nde azalaki koteka ble epai ya bato na ye nyonso. Bongo tango bandeko ya Jozefi bakomaki, bagumbamaki liboso na ye mpe bakitisaki mito na se. **7** Tango kaka Jozefi amonaki bango, asosolaki mbala moko ete bazali bandeko na ye. Kasi asalaki lokola nde azali mopaya liboso na bango mpe azalaki na maloba makasi epai na bango. Atunaki bango: — Bowuti wapi? Bazongisaki: — Towuti na mokili ya Kanana; toyei nde kosomba biloko ya kolia. **8** Atako Jozefi asosolaki ete bazali bandeko na ye, kasi bango basosolaki ye te. **9** Bongo Jozefi akanisaki ndoto oyo alotaki na tina na bango mpe alobaki na bango: — Bino bozali penza banongi! Boyei nde kotala bisika nini mokili na biso ebatelami malamu te! **10** Bazongisaki: — Te nkolo na ngai, basali na yo bayei nde kosomba biloko ya kolia. **11** Tozali biso nyonso bana ya moto moko. Basali na yo bazali bato ya sembo, kasi bazali banongi te. **12** Alobaki na bango: — Te! Boyei na mokili na biso mpo na kotala bisika oyo ebatelami malamu te! **13** Kasi bango bazongisaki: — Basali na yo bazalaki bandeko mibali zomi na mibale; tozali bana ya moto moko oyo azali kovanda na mokili ya Kanana. Mwana ya suka azali sik'oyo elongo na tata na biso, mpe mosusu azalaka lisusu te. **14** Kasi Jozefi alobaki na bango: — Ezali ndenge kaka nalobaki na bino: bozali banongi. **15** Tala ndenge nakomeka bino: Na kombo ya Faraon, bokolongwa na esika oyo te soki leki na bino ya suka akomi awa te! **16** Botinda moko kati na bino ete akende kozwa ndeko na bino ya mobali; mpe bino oyo bokotikala, bokozala na boloko mpo na komeka maloba na bino mpe kotala soki bolobi solo. Soki te, na kombo ya Faraon, bozali banongi! **17** Atiaki bango nyonso na boloko mikolo misato. **18** Na mokolo ya misato, Jozefi ayebisaki bango: — Nazali moto oyo abangaka Nzambe. Bosala oyo nazali koloba mpe bokozala na bomoi. **19** Soki bozali bato ya sembo, tika ete moko kati na bino atikala awa kati na boloko; bongo bino bamosusu bokende, bomema ble oyo esengeli mpo na mabota na bino, oyo ezali na nzala makasi. **20** Kasi bomemela ngai leki na bino ya suka. Yango ekolakisa ete bolobaki solo mpe bokokufa te. Basalaki bongo. **21** Balobanaki bango na bango: — Solo, tozwi etumbu mpo na makambo oyo tosalaki

ndeko na biso; pamba te tomonaki pasi na ye tango azalaki kobondela biso, kasi toyokaki ye te. Yango wana pasi oyo ekomeli biso. **22** Ribeni alobaki na bango: — Nayebisaki bino ete bosala mwana wana mabe te? Kasi boyokelaki ngai te. Sik'oyo tosengeli kofuta makila na ye! **23** Bayebaki te ete Jozefi akokaki kososola maloba na bango, mpo ete azalaki kosalela molimboli mpo na kosolola na bango. **24** Jozefi apesaki mokongo, apusanaki mosika mpe abandaki kolela. Bongo azongelaki bango mpe asololaki lisusu na bango. Azwaki Simeoni kati na bango mpe akangaki ye na miso na bango. **25** Jozefi apesaki mitindo ete batondisa ble na basaki na bango, bazongisa mbongo ya moto na moto na saki na ye mpe bapesa bango bilei mpo na nzela. Esalemelaki bango bongo. **26** Batiaki ble na bango likolo ya ba-ane na bango mpe bakendeki. **27** Na esika oyo batelamaki mpo na kolekisa butu, moko na bango afungolaki saki na ye mpo na koleisa ane na ye mpe amonaki mbongo na ye na moto ya saki na ye. **28** Ayebisaki bandeko na ye: — Bazongiseli ngai mbongo na ngai, tala yango oyo na saki na ngai! Mitema na bango ebetaki mpe babandaki kolenga, balobanaki bango na bango: — Likambo nini oyo Nzambe asali biso! **29** Tango bakomaki epai ya tata na bango Jakobi na mokili ya Kanana, bayebisaki ye makambo nyonso oyo ekomelaki bango. Balobaki: **30** — Moto oyo azali mokonzi ya mokili alobelaki biso na maloba makasi. Azwaki biso lokola banongi. **31** Kasi tolobaki na ye: « Tozali bato ya sembo, tozali banongi te. **32** Tozalaki bandeko mibali zomi na mibale, bana ya tata moko. Moko azalaka lisusu te mpe oyo ya suka azali sik'oyo elongo na tata na biso, na mokili ya Kanana. » **33** Na boye, moto oyo azali mokonzi ya mokili azongiselaki biso: « Tala lolenge nakoyeba ete bozali bato ya sembo: ‹ Botikela ngai awa ndeko moko kati na bino. Bozwa biloko ya kolia oyo esengeli mpo na mabota na bino oyo ezali na nzala makasi mpe bokende. **34** Boyela ngai leki na bino ya suka. Na bongo, nakoyeba ete bozali banongi te, kasi bato ya sembo; mpe ngai nakozongisela bino ndeko na bino, sima nakotika bino mpo ete bokoka kosala mombongo na mokili. › » **35** Tango bafungolaki basaki na bango, moko na moko amonaki mbongo na ye na saki. Bango na tata na bango bamonaki mbongo mpe bango nyonso babangaki. **36** Tata na bango Jakobi alobaki na bango: — Bozangisi ngai bana na ngai mibale ya mibali: Jozefi azali lisusu te, Simeoni mpe azali lisusu te. Mpe sik'oyo bolingi kozwa lisusu Benjame! Makambo oyo nyonso ezali kokweyela kaka ngai! **37** Ribeni alobaki na tata na ye: — Pesa ngai Benjame, mpe nakomemela yo ye. Soki namemeli yo ye te, boma bana na ngai mibale ya mibali. **38** Jakobi azongisaki: — Te! Mwana na ngai akokende elongo na bino te. Ndeko na ye ya mobali akufa; natikala kaka na ye. Soki likama ekweyeli ye na mobembo oyo bozali kokende, wana bokoboma ngai na pasi, na kimobange na ngai! **(Sheol h7585)**

43 Nzala makasi ekotaki kati na mokili. **2** Tango libota ya Jakobi baliaki biloko nyonso oyo bamemaki wuta na Ejipito, Jakobi alobaki na bana na ye: — Bozonga kuna kosomba ndambo ya biloko. **3** Yuda azongisaki: — Moto wana alobaki na biso ete tozonga kuna te soki ndeko na biso azali elongo na biso te. **4** Soki otiki ndeko na biso kokende elongo na biso, wana tokokende na Ejipito mpe tokosombela yo biloko. **5** Kasi soki otiki ye te, biso mpe tokokende te; pamba te moto wana ayebisaki biso malamu: « Bokotelema liboso na ngai te soki ndeko na bino azali te. » **6** Isalaele azongisaki: — Mpo na nini bosali ngai mabe boye? Mpo na nini boyebisaki moto wana ete bozali na ndeko mosusu? **7** Bazongisaki: — Moto yango atunaki biso malamu makambo oyo etali biso moko mpe libota na biso. Atunaki biso: « Tata na bino azali nanu na bomoi? Bozali na ndeko mosusu ya mobali? » Mpe biso topesaki eyano na mituna na ye. Tokokaki te koyeba ete akoloba na biso: « Boya na ndeko na bino ya mobali awa. » **8** Yuda ayebisaki tata na ye Isalaele: — Tata, tika Benjame akende elongo na ngai. Tokotelema mpe tokokende mpo ete biso elongo na yo mpe bana na biso, tozala na bomoi, kasi tokufa te na nzala. **9** Nandimi kobatela ye; boye okotuna ye na maboko na ngai. Soki nazongiseli yo ye te mpe namemi ye liboso na yo te, tika ete nazala na ngambo epai na yo bomoi na ngai mobimba. **10** Soki towumelaki te, tokokaki kozonga mbala ya mibale. **11** Tata na bango Isalaele alobaki na bango: — Soki esengeli kozala bongo, wana bosala boye: botia na basaki na bino biloko oyo eleki kitoko kati na mokili mpe bopesa yango lokola kado epai ya moto wana: ndambo ya mafuta ya solo kitoko, ndambo ya mafuta ya nzoyi, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, lodanumi, pisitashi mpe bambuma ya amande. **12** Bozwa mbala mibale motuya ya mbongo oyo ezalaki kati na basaki na bino mpe bozongisa mbongo oyo bokutaki na basaki na bino; tango mosusu ezalaki libunga. **13** Bozwa ndeko na bino ya mobali, botelema mpe bozonga epai ya moto wana. **14** Tika ete Nzambe-Na-Nguya-Nyonso ayokela bino mawa tango bokotelema liboso ya moto wana, mpo ete bokoka kozwa ndeko na bino mosusu, mpe Benjame azonga elongo na bino. Kasi mpo na ngai, soki nakozanga bana, malamu nazanga bango! **15** Boye bato yango bazwaki bakado; bazwaki lisusu mbala mibale motuya ya mbongo oyo ezalaki na basaki na bango mpe Benjame. Bakendeki na Ejipito mpe bamilakisaki na miso ya Jozefi. **16** Tango

Jozefi amonaki Benjame elongo na bango, alobaki na moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi na ye: « Mema bato oyo na ndako na ngai; boboma nyama moko mpe bolamba yango mpo ete bato oyo bakolia elongo na ngai na midi. » **17** Moto yango asalaki ndenge kaka Jozefi alobaki na ye mpe amemaki bango na ndako ya Jozefi. **18** Bato yango babangaki makasi tango bamemaki bango na ndako ya Jozefi mpe bazalaki kolobana bango na bango: — Bamemi biso awa likolo ya mbongo oyo batiaki na basaki na biso, na mbala ya liboso. Bakokweya likolo na biso, bakolonga biso, bakokanga biso lokola bawumbu mpe bakozwa ba-ane na biso. **19** Bapusanaki pembeni ya moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako ya Jozefi mpe balobaki na ye na ekuke ya ndako: **20** — Limbisa biso, nkolo na ngai! Toyaki mbala ya liboso mpo na kosomba biloko ya kolia; **21** kasi tango totelemaki na esika ya kolekisa butu, tofungolaki basaki na biso; mpe moko na moko kati na biso amonaki mbongo na ye kati na saki na ye ndenge kaka ezalaki, yango wana tozongi na yango. **22** Tomemi mbongo mosusu mpo na kosomba biloko ya kolia, toyebi te nani azongisaki mbongo na biso na basaki na biso. **23** Alobaki na bango: — Malamu! Bobanga te. Ezali Nzambe na bino, Nzambe ya tata na bino, nde atiaki bomengo kati na basaki na bino. Kasi mpo na mbongo na bino, ngai nazwaki yango. Sima, amemelaki bango Simeoni. **24** Moto yango akotisaki bango na ndako ya Jozefi, apesaki bango mayi ya kosukola makolo mpe abongisaki bilei mpo na ba-ane na bango. **25** Babongisaki bakado na bango mpo na boyei ya Jozefi na midi, pamba te bayokaki ete bakolia kuna. **26** Tango Jozefi ayaki na ndako, bapesaki ye bakado oyo bamemaki na ndako mpe bagumbamaki liboso na ye mito na se. **27** Atunaki bango: — Boni, bozali malamu? Abakisaki: — Boni tata na bino ya mobange oyo boyebisaki ngai, azali malamu? **28** Bazongisaki: — Mosali na yo, tata na biso, azali nanu na bomoi mpe azali malamu. Bakitisaki mito mpe bagumbamaki liboso na ye. **29** Tango Jozefi atombolaki miso, amonaki Benjame, ndeko na ye ya mobali, mwana ya mama na ye. Atunaki: — Ye wana nde ndeko na bino ya suka oyo boyebisaki ngai? Abakisaki: — Tika ete Nzambe atalisa yo ngolu na Ye. **30** Jozefi ayokaki pasi makasi na motema tango amonaki ndeko na ye, akimaki mbangu na libanda mpe alukaki esika mpo na kolela. Akotaki na shambre na ye mpe alelaki kuna. **31** Tango asilisaki kosukola elongi na ye, abimaki libanda, akangaki motema mpe alobaki: — Botia biloko ya kolia na mesa. **32** Batielaki Jozefi bilei na mesa na ye moko, bandeko na ye mpe na mesa na bango; bongo bato ya Ejipito oyo bazalaki kolia na ye esika moko, bango mpe na mesa na bango, pamba te bato ya Ejipito bakokaki te kolia esika moko na Ba-Ebre, pamba te ezalaki ekila mpo na bato ya Ejipito. **33** Bavandisaki bango, kobanda na mwana ya liboso kino na oyo ya suka, bazalaki kotalana bango na bango na kokamwa. **34** Jozefi apesaki bango biloko oyo ewutaki na mesa na ye; mpe Benjame azwaki mbala mitano koleka bango nyonso. Na bongo, bamelaki elongo na ye mpe balangwaki.

44 Jozefi apesaki mitindo epai ya moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako na ye: « Tondisa biloko ya kolia na basaki ya bato oyo kolanda kilo oyo bakoki komema mpe tia mbongo ya moko na moko na moto ya saki na ye. **2** Okotia kopo na ngai oyo ya palata na moto ya saki ya leki na bango ya suka elongo na mbongo na ye ya ble. » Moto yango asalaki ndenge kaka Jozefi alobaki na ye. **3** Na tongo-tongo, batikaki bandeko ya Jozefi kozonga elongo na ba-ane na bango. **4** Wana babimaki na engumba, bamikomelaki nanu mosika te, Jozefi alobaki na moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako na ye: « Telema, landa bato wana! Mpe tango okokanga bango, tuna bango: mpo na nini bozongisi mabe na malamu? **5** Mpo na nini boyibi kopo oyo nkolo na ngai amelelaka mayi mpe asalelaka mpo na koyeba makambo oyo ekoya? Likambo oyo bosali ezali penza mabe. » **6** Mokambi ya ndako ya Jozefi akangaki bango mpe alobelaki bango lolenge nkolo na ye atindaki ye. **7** Kasi bazongiselaki ye: — Mpo na nini nkolo na biso alobi makambo ya boye? Basali na yo bakoki kosala makambo ya boye te. **8** Tomemelaki yo mbongo oyo tomonaki tango tofungolaki basaki na biso wuta na mokili ya Kanana. Ndenge nini tokoki lisusu koyiba wolo to palata kati na ndako ya nkolo na yo? **9** Soki moko kati na basali na yo amonani ete azali na yango, akokufa; mpe biso bamosusu oyo totikali, tokokoma bawumbu ya nkolo na biso. **10** Moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako ya Jozefi alobaki: — Malamu mingi! Tika ete ezala ndenge bolobi! Moto oyo akomonana ete azali na yango, akokoma mowumbu na ngai. Bino ba-oyo botikali, bokozala na likambo te. **11** Moko na moko akitisaki saki na ye na lombangu na mabele mpe afungolaki yango. **12** Moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya Jozefi abandaki koluka kobanda na kulutu kino na leki. Mpe kopo emonanaki na saki ya Benjame. **13** Tango bamonaki bongo, bapasolaki bilamba na bango; bazongisaki biloko na ba-ane na bango mpe bazongaki bango nyonso na engumba. **14** Jozefi azalaki kaka na ndako. Tango Yuda na bandeko na ye ya mibali bakotaki na ndako, bagumbamaki kino na se liboso na ye. **15** Jozefi alobaki na bango: — Likambo nini

oyo bosali? Boyebi te ete moto lokola ngai nazali na makoki ya komona makambo na bosoloka? **16** Yuda azongisaki: — Likambo nini tokoki koloba na nkolo na ngai? Tokoloba lisusu nini? Ndenge nini tokoki kotalisa ete toyebi likambo te? Nzambe alakisi polele mbeba ya basali na yo. Tokomi sik'oyo bawumbu ya nkolo na ngai, biso nyonso elongo na ye oyo amonani ete azalaki na kopo kati na saki na ye. **17** Kasi Jozefi alobaki: — Nakoki kosala likambo ya boye te! Kaka moto oyo amonani ete azalaki na kopo kati na saki na ye nde akozala mowumbu na ngai. Bino ba-oyo botikali, bozonga na kimia epai ya tata na bino. **18** Yuda apusanaki pembeni na ye mpe alobaki: — Nabondeli yo, nkolo na ngai! Tika ete mosali na yo aloba liloba moko epai ya nkolo na ngai. Kosilikela mosali na yo te, pamba te ndenge Faraon azali, ndenge wana mpe yo ozali. **19** Nkolo na ngai atunaki basali na ye: « Bozali na tata to na ndeko mosusu ya mobali? » **20** Tozongiselaki nkolo na ngai: « Tozali na tata oyo akomi mobange mpe ndeko mobali ya leki oyo babotelaki tata na biso na kimobange. Ndeko na ye ya mobali akufa mpe atikala kaka ye moko mwana mobali na libumu ya mama na ye, mpe tata na ye alingaka ye mingi. » **21** Bongo olobaki na basali na yo: « Bomemela ngai ye mpo ete nakoka komona ye na miso na ngai. » **22** Tozongiselaki nkolo na ngai: « Elenge mobali akoki kotika tata na ye te; soki atiki ye, tata na ye akokufa. » **23** Kasi olobaki na basali na yo: « Soki leki na bino ya mobali ayei elongo na bino te, bokomona lisusu elongi na ngai te. » **24** Tango tozongaki epai ya mosali na yo, tata na ngai, toyebisaki ye makambo nyonso oyo nkolo na ngai alobaki. **25** Bongo tata na biso alobaki: « Bozonga mpe bosomba ndambo ya biloko ya kolia. » **26** Kasi tozongisaki: « Tokoki kokende te. Tokokende kaka soki leki na biso ya mobali azali elongo na biso. Tokoki komona elongi ya moto wana te soki leki na biso ya mobali azali elongo na biso te. » **27** Mosali na yo, tata na biso, alobaki na biso: « Boyebi ete mwasi na ngai, Rasheli, abotelaki ngai bana mibale ya mibali. **28** Moko na bango akenda mosika na ngai. Nakanisi ete ezali ya solo, nyama moko ya mabe esila kolia ye. Banda tango wana, natikala komona ye lisusu te. **29** Soki bozwi ngai lisusu mwana oyo mpe soki likama ekweyeli ye, bokoboma ngai na pasi, na kimobange na ngai. » **(Sheol h7585)** **30** Sik'oyo, soki elenge mobali azali elongo na biso te tango nakozonga epai ya tata na ngai, mosali na yo, mpe soki tata na ngai, oyo motema na ye ekangama makasi na motema ya elenge mobali oyo, **31** amoni ete elenge mobali azali elongo na biso te, wana akokufa. Basali na yo bakoboma tata na biso na pasi na kimobange na ye. **(Sheol h7585)** **32** Pamba te ngai mosali na yo, nandimaki, na miso ya tata na ngai, kobatela elenge mobali oyo. Nalobaki: « Soki nazongiseli yo ye te, nakozala na ngambo liboso na yo tata na ngai, bomoi na ngai mobimba. » **33** Yango wana sik'oyo, nabondeli yo, tika ete mosali na yo akoma mowumbu ya nkolo na ngai na esika ya elenge mobali oyo mpe tika ete elenge mobali azonga elongo na bandeko na ye ya mibali. **34** Ndenge nini nakoki kozonga epai ya tata na ngai soki elenge mobali azali elongo na ngai te? Kotika te ete namona pasi oyo ekokomela tata na ngai!

45 Jozefi akokaki lisusu komikanga te liboso ya bato nyonso oyo bazalaki liboso na ye, agangaki: « Bobimisa bato nyonso! » Boye, moto moko te azalaki pembeni na ye tango amimonisaki epai ya bandeko na ye ya mibali. **2** Lokola alelaki na mongongo makasi, bato ya Ejipito bayokaki ye; mpe sango ekendeki kino na ndako ya Faraon. **3** Jozefi alobaki na bandeko na ye ya mibali: — Nazali Jozefi! Tata na ngai azali nanu na bomoi? Kasi bandeko na ye bakokaki koyanola ye te, pamba te bazalaki kolenga liboso na ye. **4** Jozefi alobaki na bango: — Bopusana pembeni na ngai! Tango bapusanaki, alobaki: — Nazali Jozefi, ndeko na bino ya mobali oyo botekaki mpo ete bamema ngai na Ejipito. **5** Kasi sik'oyo, bomitungisa te mpe bozala na mawa te na ndenge botekaki ngai awa. Ezali mpo na kobikisa bomoi na bino nde Nzambe atindaki ngai liboso na bino. **6** Oyo ezali mobu ya mibale wuta nzala makasi ekotaki na mokili; mpe na mibu mitano oyo ezali koya, bakolona te mpe bakobuka te. **7** Kasi Nzambe atindaki ngai liboso na bino mpo ete bowumela na mokili mpe bobikisa bomoi na bino na nzela ya kokangolama monene. **8** Ezali bino te bato botindaki ngai awa, kasi ezali nde Nzambe. Akomisaki ngai tata ya Faraon, nkolo ya ndako na ye mpe moyangeli ya mokili mobimba ya Ejipito. **9** Bozonga noki epai ya tata na ngai mpe boloba na ye: « Mwana na yo, Jozefi, alobi: ‹ Nzambe akomisa ngai nkolo ya Ejipito mobimba; yaka epai na ngai, kowumela te. **10** Okovanda na etuka ya Gosheni mpe okozala pembeni na ngai: yo, bana na yo mpe bakitani na yo, bameme na yo, bantaba na yo, bangombe na yo mpe biloko nyonso oyo ozali na yango. **11** Kuna, nakokokisa baposa na yo nyonso, pamba te mibu mitano ya nzala makasi ezali koya; soki te, yo elongo na bana na yo mpe bibwele na yo nyonso, bokokoma na pasi. **12** Bino moko bozali komona! Ndeko na ngai, Benjame, akoki mpe komona yango, ete ezali ngai moto nazali koloba na bino. **13** Boyebisa tata na ngai lokumu nyonso oyo nazali na yango awa na Ejipito, boyebisa ye makambo nyonso oyo bosili komona mpe bomemela ngai ye awa na lombangu. › » **14** Sima, amibwakaki na kingo ya ndeko na ye Benjame mpe alelaki; Benjame mpe akangaki ye na kingo, bongo alelaki.

15 Apesaki bandeko na ye nyonso beze mpe alelaki. Sima
na yango, basololaki. 16 Tango sango ekomaki na ndako
ya Faraon ete bandeko ya Jozefi bayei, Faraon elongo na
bakambi na ye nyonso basepelaki. 17 Faraon alobaki na
Jozefi: — Yebisa bandeko na yo: « Botia biloko likolo ya
banyama na bino mpe bozonga na mokili ya Kanana. 18
Boyela ngai tata na bino mpe mabota na bino; nakopesa
bino mabele oyo eleki kitoko kati na Ejipito mpe bokolia
biloko na yango oyo eleki kitoko. » 19 Okoyebisa bango
lisusu: « Bozwa ndambo ya bashario ya Ejipito mpo na bana
mpe basi na bino; bongo bozwa tata na bino mpe bozonga
awa. 20 Boyoka mawa te mpo na oyo bokotika na Kanana,
pamba te biloko nyonso ya kitoko oyo ezali na Ejipito ekozala
mpo na bino. » 21 Bana ya Isalaele basalaki makambo oyo
bayebisaki bango. Jozefi apesaki bango bashario ndenge
Faraon apesaki mitindo mpe apesaki bango bilei mosusu
mpo na mobembo na bango. 22 Jozefi apesaki epai ya moko
na moko kati na bango bilamba ya sika; apesaki Benjame
mbongo ya bibende, nkama misato, elongo na bilamba ya
sika. 23 Atindelaki tata na ye biloko oyo: ba-ane zomi etonda
na bilamba ya kitoko ya Ejipito mpe bampunda zomi ya
basi etonda na ble, mapa mpe bilei mpo na mobembo na
ye. 24 Jozefi atikaki bandeko na ye kokende. Tango bazali
kolongwa, alobaki na bango: — Boswana te na nzela. 25
Balongwaki na Ejipito mpe bakendeki epai ya tata na bango
Jakobi, na mokili ya Kanana. 26 Balobaki na ye: — Jozefi
azali nanu na bomoi. Ye nde moto azali koyangela Ejipito
mobimba. Jakobi ayokaki nzoto malili mpe andimelaki bango
te. 27 Kasi tango bayebisaki ye makambo nyonso oyo Jozefi
alobaki mpo na bango mpe tango amonaki bashario oyo
Jozefi atindaki mpo na komema ye na Ejipito, molimo ya
tata na bango Jakobi ezongaki. 28 Mpe Isalaele alobaki: —
Ya solo, nandimi ete mwana na ngai Jozefi azali nanu na
bomoi; nakokende mpe nakomona ye liboso ete nakufa.

46 Isalaele akendeki na nyonso oyo azalaki na yango.
Tango akomaki na Beri-Sheba, abonzaki mbeka epai
ya Nzambe ya Izaki, tata na ye. 2 Na butu, Nzambe alobaki
na Isalaele na nzela ya emoniseli: — Jakobi! Jakobi! Jakobi
azongisaki: — Ngai oyo. 3 Nzambe alobaki: — Nazali
Nzambe, Nzambe ya tata na yo. Kobanga te kokende na
Ejipito, pamba te nakokomisa yo ekolo monene kuna. 4
Ngai moko nakokende elongo na yo na Ejipito; mpe ya solo,
nakozongisa yo lisusu. Loboko ya Jozefi ekozipa miso na
yo. 5 Bongo Jakobi alongwaki na Beri-Sheba. Bana mibali
ya Isalaele bamatisaki na bashario oyo Faraon atindaki mpo
na komema ye: tata na bango Jakobi, bana na bango mpe
basi na bango. 6 Bamemaki lisusu bibwele na bango mpe
biloko nyonso oyo bazalaki na yango na mokili ya Kanana;
mpe Jakobi elongo na bakitani na ye nyonso bakendeki na
Ejipito. 7 Azwaki elongo na ye mpo na kokende na Ejipito:
bana na ye ya mibali, bakoko na ye ya mibali mpe bana na
ye ya basi elongo na bakoko na ye ya basi: bakitani na ye
nyonso. 8 Tala bakombo ya bana mibali ya Isalaele, oyo
bakendeki na Ejipito: Ribeni, mwana liboso ya Jakobi. 9 Bana
mibali ya Ribeni: Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi. 10 Bana
mibali ya Simeoni: Yemuweli, Yamini, Owadi, Yakini, Tsoari
mpe Saulo, mwana mobali oyo babotelaki ye na mwasi ya
mokili ya Kanana. 11 Bana mibali ya Levi: Gerishoni, Keati
mpe Merari. 12 Bana mibali ya Yuda: Eri, Onani, Shela,
Peretisi mpe Zera. Kasi Eri mpe Onani bakufaki na mokili
ya Kanana. Bana mibali ya Peretsi: Etsironi mpe Amuli. 13
Bana mibali ya Isakari: Tola, Puwa, Yashubi mpe Shimironi.
14 Bana mibali ya Zabuloni: Seredi, Eloni mpe Yaleyeli. 15
Bango nde bazalaki bana mibali oyo Lea abotelaki Jakobi
kati na Padani-Arami; bakisa Dina, mwana mwasi. Bana
na ye nyonso ya basi mpe ya mibali bazalaki tuku misato
na misato. 16 Bana mibali ya Gadi: Tsefoni, Agi, Shuni,
Etsiboni, Eri, Arodi mpe Areeli. 17 Bana mibali ya Aseri:
Yimina, Yishiva, Yishivi, Beria mpe ndeko na bango ya
mwasi Sera. Bana mibali ya Beria: Eberi mpe Malikieli. 18
Bango nde bazalaki bana mibali oyo Zilipa abotelaki Jakobi;
Zilipa azalaki mwasi mosali oyo Labani apesaki epai ya
Lea, mwana na ye ya mwasi. Bana na ye nyonso ya basi
mpe ya mibali bazalaki zomi na motoba. 19 Bana mibali
ya Rasheli, mwasi ya Jakobi: Jozefi mpe Benjame. 20 Kati
na mokili ya Ejipito, Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera,
nganga-nzambe ya engumba Oni, abotelaki Jozefi bana
mibali mibale: Manase mpe Efrayimi. 21 Bana mibali ya
Benjame: Bela, Bekeri, Ashibeli, Gera, Namani, Eyi, Roshi,
Mupimi, Upime mpe Aridi. 22 Bango nde bazalaki bana
mibali oyo Rasheli abotelaki Jakobi: bango nyonso bazalaki
zomi na minei. 23 Mwana mobali ya Dani: Ushimi. 24 Bana
mibali ya Nefitali: Yatseyeli, Guni, Yetseri mpe Shilemi. 25
Bango nde bazalaki bana mibali oyo Bila abotelaki Jakobi;
bango nyonso bazalaki sambo. Bila azalaki mwasi mosali
oyo Labani apesaki epai ya mwana na ye ya mwasi Rasheli.
26 Bato nyonso oyo bakendeki na Ejipito elongo na Jakobi,
oyo bazalaki penza bakitani na ye, longola basi ya bana
na ye, bango nyonso bazalaki tuku motoba na motoba. 27
Bana mibali ya Jozefi oyo babotamaki na Ejipito bazalaki
mibale. Bato nyonso ya libota ya Jakobi oyo bakendeki na
Ejipito bazalaki tuku sambo. 28 Liboso ete Jakobi akutana
na Jozefi, atindaki Yuda epai ya Jozefi mpo na kobongisa
bokutani na bango na Gosheni. Tango bakomaki na Gosheni,

29 Jozefi abongisaki Shario na ye mpe akendeki kokutana na Isalaele, tata na ye, na Gosheni. Tango kaka akomaki liboso na ye, ayambaki tata na ye mpe alelaki mingi. **30** Isalaele alobaki na Jozefi: — Sik'oyo, nakoki na ngai kokufa mpo ete namoni yo penza na miso na ngai moko, mpe ozali nanu na bomoi! **31** Jozefi alobaki na bandeko na ye mpe na libota ya tata na ye: — Nakokende koyebisa Faraon: « Bandeko na ngai mpe libota ya tata na ngai, ba-oyo bavandaka na mokili ya Kanana, bayei epai na ngai. **32** Bazali babateli bibwele, babokolaka bibwele. Bamemi bameme, bantaba, bangombe na bango mpe biloko nyonso oyo bazalaki na yango. » **33** Tango Faraon akobenga bino mpe akotuna bino: « Bosalaka mosala nini? » **34** Bokozongisa: « Basali na yo babokolaka bibwele wuta bomwana na biso kino sik'oyo ndenge bakoko na biso bazalaki kosala. » Soki kaka bolobi bongo, akopesa bino nzela ya kovanda na Gosheni, pamba te bato ya Ejipito balingaka te babateli nyonso ya bibwele.

47 Jozefi akendeki mpe alobaki na Faraon: — Tata na ngai elongo na bandeko na ngai bayei wuta na mokili ya Kanana na bameme, bantaba, bangombe mpe biloko na bango nyonso; bazali sik'oyo na Gosheni. **2** Jozefi aponaki bandeko na ye mitano mpe alakisaki bango epai ya Faraon. **3** Faraon atunaki bandeko ya Jozefi: — Bosalaka mosala nini? Bazongiselaki Faraon: — Basali na yo bazali babateli bibwele ndenge kaka bakoko na biso bazalaki. **4** Balobaki lisusu na Faraon: — Toyei kovanda awa, pamba te nzala makasi ezali kati na mokili ya Kanana mpe matiti ezali lisusu te mpo na bibwele ya basali na yo; yango wana, tobondeli yo, pesa basali na yo nzela ya kovanda na Gosheni. **5** Faraon alobaki na Jozefi: — Tata na yo mpe bandeko na yo bayei epai na yo; **6** mokili ya Ejipito mpe ezali na maboko na yo. Vandisa tata na yo mpe bandeko na yo na eteni ya mabele oyo eleki kitoko; tika ete bavanda na Gosheni. Mpe soki oyebi kati na bango bato ya mayele, pesa bango mokumba ya kobatela bibwele na ngai. **7** Jozefi amemaki tata na ye mpo na kolakisa ye epai ya Faraon. Tango Jakobi asilisaki kopambola Faraon, **8** Faraon atunaki Jakobi: — Ozali na mibu boni? **9** Jakobi azongiselaki Faraon: — Nazali na mibu nkama moko na tuku misato ya mbotama. Mikolo ya bomoi na ngai ezali moke mpe ya pasi, ekokokana te na mikolo ya bomoi ya bakoko na ngai. **10** Jakobi apambolaki Faraon mpe alongwaki liboso na ye. **11** Jozefi avandisaki tata na ye mpe bandeko na ye na Ejipito mpe apesaki bango eteni ya mabele oyo eleki kitoko kati na mokili, na mabele ya Ramisesi, ndenge kaka Faraon atindaki. **12** Jozefi apesaki lisusu biloko ya kolia epai ya tata na ye, bandeko na ye mpe epai ya libota ya tata na ye mobimba kolanda motango ya bana na bango. **13** Biloko ya kolia ezalaki lisusu te kati na mokili mobimba mpe nzala makasi eyaki. Mokili ya Ejipito mpe oyo ya Kanana ekawukaki na nzala makasi. **14** Jozefi azwaki mbongo nyonso oyo azalaki kobomba tango bato ya mokili ya Ejipito mpe ya Kanana bazalaki kosomba ble epai na ye, amemaki yango na ndako ya Faraon. **15** Tango mbongo ya bato ya Ejipito mpe ya Kanana esilaki, bato nyonso ya Ejipito bayaki epai ya Jozefi mpe balobaki: — Pesa biso biloko ya kolia! Mpo na nini tokufa na nzala na miso na yo? Mpo ete mbongo na biso esili? **16** Jozefi azongisaki: — Soki bozali lisusu na mbongo te, bomemela ngai bibwele na bino. Bokopesa ngai bibwele na bino na esika ya mbongo. **17** Bamemaki epai ya Jozefi bampunda, bantaba mpe bangombe na bango; bongo Jozefi apesaki bango bilei na esika ya bampunda, ba-ane, bameme, bantaba mpe bangombe na bango. Na mibu nyonso wana oyo Jozefi azalaki kopesa bango bilei, bango bazalaki kopesa ye bibwele na bango. **18** Tango mibu wana esilaki, bayaki lisusu epai na ye na mibu oyo elandaki. Balobaki: — Tokoki kobombela nkolo na biso te ete mbongo na biso esili mpe bibwele na biso ekomi ya yo. Totikali lisusu na eloko moko te longola kaka banzoto na biso mpe mabele na biso. **19** Mpo na nini, biso elongo na mabele na biso, tokufa na miso na yo? Somba biso kaka elongo na mabele na biso na motuya ya biloko ya kolia; mpe biso elongo na mabele na biso, tokokoma bawumbu ya Faraon. Toboyi na biso kokufa na nzala, pesa biso milona ya kolona mpo ete tobika mpe mabele na biso ekoma esobe te. **20** Jozefi asombaki mabele nyonso ya Ejipito mpo na Faraon, pamba te bato nyonso ya Ejipito batekaki bilanga na bango mpo ete nzala elekaki makasi. Boye mabele ekomaki ya Faraon. **21** Jozefi akomisaki bavandi ya bingumba nyonso ya Ejipito bawumbu ya Faraon. **22** Kasi asombaki mabele ya banganga-nzambe te, pamba te bazalaki kozwa tango nyonso biloko ebele kolanda mobeko ya Faraon ete bazwaka biloko ya kolia. Yango wana, banganga-nzambe batekaki mabele na bango te. **23** Jozefi alobaki na bato: — Nasombi bino lelo mpo na Faraon, bino mpe mabele na bino. Tala milona mpo na bino mpo ete bokoka kolona mabele. **24** Kasi tango bokobuka mbuma, bokopesa eteni ya mitano epai ya Faraon. Biteni minei oyo mosusu, bokobomba yango lokola milona mpo na bilanga mpe lokola biloko ya kolia mpo na bino moko, mpo na mabota na bino mpe mpo na bana na bino. **25** Bazongisaki: — Obikisi bomoi na biso! Lokola tozwi ngolu na miso na yo nkolo na biso, tokozala bawumbu ya Faraon. **26** Bongo Jozefi akomisaki yango mobeko kino lelo kati na mabele ya Ejipito: eteni ya mitano

ya bambuma nyonso oyo ekowuta na mabele ezali mpo na Faraon. Kasi mabele ya Banganga-Nzambe ekomaki ya Faraon te. 27 Boye bana ya Isalaele bavandaki na Ejipito, na Gosheni. Kuna bakomaki na bozwi ebele, babotaki bana mpe bakomaki ebele. 28 Jakobi awumelaki mibu zomi na sambo na Ejipito. Mpe mibu ya bomoi na ye ezalaki nkama moko na tuku minei na sambo. 29 Tango mokolo ya kufa ya Isalaele ekomaki pene, abengaki Jozefi, mwana na ye ya mobali, mpe alobaki na ye: — Soki nazwi ngolu na miso na yo, tia loboko na yo na se ya mopende na ngai; laka ngai ete okotalisa ngai bolamu mpe boyengebene, mpe okokunda ngai na Ejipito te. 30 Kasi tango nakolala elongo na bakoko na ngai, okobimisa ngai na Ejipito mpe okokunda ngai na esika oyo bakunda bango. Jozefi azongisaki: — Nakosala ndenge olobi. 31 Bongo Jakobi alobaki lisusu: — Lapa ndayi mpo na kolakisa ete okosala ndenge olobi. Boye, Jozefi alapaki ndayi na miso na ye; mpe Isalaele agumbamaki na koyekama na moto ya mbeto na ye.

48 Sima na makambo wana, bayaki koyebisa Jozefi: « Tala, tata na yo azali kobela. » Jozefi azwaki bana na ye mibale ya mibali: Manase mpe Efrayimi. 2 Bapesaki sango epai ya Jakobi ete mwana na ye ya mobali Jozefi azali koya epai na ye. Isalaele asalaki makasi mpe avandaki na mbeto. 3 Jakobi alobaki na Jozefi: — Nzambe-Na-Nguya-Nyonso abimelaki ngai na Luze, na mokili ya Kanana; mpe kuna, apambolaki ngai. 4 Alobaki na ngai: « Nakopesa yo mabota mpe nakokomisa yo ebele; nakokomisa yo lisanga ya bikolo ebele mpe nakopesa mokili oyo lokola libula ya seko na seko epai ya bakitani na yo sima na yo. » 5 Mpe sik'oyo, bana na yo ya mibali oyo babotamaki na Ejipito liboso ete ngai naya awa, bakomi lokola bana na ngai. Efrayimi mpe Manase bakomi bana na ngai lokola Ribeni mpe Simeoni. 6 Bana oyo okobota sima na bango bakozala ya yo; bakozwa eteni na bango ya libula na kombo ya bayaya na bango. 7 Pamba te, tango nawutaki na Padani, Rasheli akufaki na nzela, na maboko na ngai, wana nazalaki kokende na mokili ya Kanana, pene ya Efrata; nakundaki ye kuna pembeni ya Efrata oyo babengaka Beteleemi. 8 Tango Isalaele amonaki bana mibali ya Jozefi, atunaki: — Ba-oyo bazali banani? 9 Jozefi azongiselaki tata na ye: — Bazali bana mibali oyo Nzambe apesi ngai awa. Isalaele alobaki: — Pusa bango mpo ete napambola bango. 10 Miso ya Isalaele elembaki mpo na kimobange mpe azalaki komona lisusu malamu te. Yango wana, Jozefi apusaki bana na ye ya mibali pembeni ya tata na ye, Isalaele apesaki bango beze mpe ayambaki bango. 11 Isalaele alobaki na Jozefi: — Nazalaki na elikya te ete nakomona lisusu elongi na yo; kasi sik'oyo Nzambe apesi ngai nzela ya komona kutu bana na yo. 12 Jozefi alongolaki bana na ye na mabolongo ya Isalaele mpe agumbamaki elongi na ye kino na se. 13 Jozefi azwaki bango mibale: Efrayimi na loboko na ye ya mobali, loboko ya mwasi ya Isalaele; mpe Manase, na loboko na ye ya mwasi, loboko ya mobali ya tata na ye. Apusaki bango pembeni ya Isalaele. 14 Isalaele asembolaki loboko na ye ya mobali mpe atiaki yango likolo ya moto ya Efrayimi oyo azalaki leki; mpe loboko na ye ya mwasi likolo ya moto ya Manase. Na bongo, abongolaki maboko na ye mpo ete Manase azalaki mwana ya liboso. 15 Isalaele apambolaki Jozefi mpe alobaki: Tika ete Nzambe oyo, liboso na Ye, bakoko na ngai, Abrayami mpe Izaki, batambolaki, Nzambe oyo azali Mobateli na ngai wuta mokolo ya mbotama na ngai kino na mokolo ya lelo, 16 anjelu oyo akangolaki ngai na mabe nyonso, apambola bana oyo ya mibali! Tika ete babengama na kombo na ngai, mpe na bakombo ya bakoko na ngai, Abrayami mpe Izaki! Tika ete bakoma ebele kati na mokili! 17 Tango Jozefi amonaki ete tata na ye atiaki loboko na ye ya mobali na moto ya Efrayimi, asepelaki te. Azwaki loboko ya tata na ye, alongolaki yango na moto ya Efrayimi mpo na kotia yango na moto ya Manase. 18 Jozefi alobaki na tata na ye: — Boye te, tata na ngai! Oyo azali mwana ya liboso; tia loboko na yo ya mobali likolo ya moto na ye. 19 Kasi tata na ye aboyaki mpe alobaki: — Nayebi, mwana na ngai! Nayebi! Ye mpe akokoma ekolo, akokoma monene. Nzokande, leki na ye akozala monene koleka ye mpe bakitani na ye bakokoma lisanga ya bikolo. 20 Apambolaki bango wana mpe alobaki: Bato ya Isalaele bakotangaka bakombo na bino mpo na kopambola: « Tika ete Nzambe akomisa bino lokola Efrayimi mpe Manase! » Boye Isalaele atiaki Efrayimi liboso ya Manase. 21 Bongo Isalaele alobaki na Jozefi: — Etikali moke nakufa. Nzambe akozala na bino mpe akozongisa bino na mokili ya bakoko na bino. 22 Mpo na ngai, napesi yo koleka oyo napesaki epai na bandeko na yo: eteni ya mabele oyo nabotolaki, na mopanga mpe na tolotolo na ngai, epai ya bato ya Amori.

49 Jakobi abengaki bana na ye ya mibali mpe alobaki: — Bosangana mpo ete nakoka koyebisa bino makambo oyo ekokomela bino na mikolo oyo ekoya. 2 Bosangana mpe boyoka, bana mibali ya Jakobi! Boyoka oyo tata na bino Isalaele akoloba: 3 « Ribeni, ozali mwana na ngai ya liboso, makasi na ngai, elembo ya liboso ya makasi na ngai; oleki na lokumu mpe na nguya. 4 Mobulu lokola mayi, okokende liboso te, pamba te omataki na mbeto ya tata na yo, esika oyo ngai nalalaka, mpe okomisi yango mbindo. 5 Simeoni mpe Levi bazali bandeko, mipanga na

bango ezali bibundeli mpo na kotia mobulu. 6 Molimo na ngai, kosangana te na mabongisi na bango ya kosala mabe! Lokumu na ngai, kokota te na lisanga na bango! Pamba te na kanda na bango, babomaki bato; mpe na esengo na bango, basepelaki kokata misisa ya makolo ya bangombe ya mibali. 7 Tika ete kanda na bango elakelama mabe, pamba te ezali makasi! Tika ete kotomboka na bango elakelama mabe, pamba te ezanga mawa! Nakokabola bango na Jakobi mpe nakopanza bango kati na Isalaele. 8 Yuda, bandeko na yo ya mibali bakokumisa yo, loboko na yo ekozala na kingo ya banguna na yo; bana mibali ya tata na yo bakogumbama liboso na yo. 9 Yuda, ozali mwana ya nkosi; mwana na ngai ya mobali, owuti na bokila. Agunzami mpe alali lokola nkosi ya mobali; mpe lokola nkosi ya mwasi, nani akomeka kotelemisa ye? 10 Nzete ya bokonzi ekolongwa te na Yuda, lingenda mpe ekolongwa te kati na makolo na ye, kino tango nkolo na ye akoya, nkolo oyo bikolo nyonso ekotosa. 11 Akokanga ane na ye na nzete ya vino, mpe mwana ya ane na etape oyo ye akopona; akosukola bilamba na ye na vino; mpe kazaka na ye, na masanga ya vino ya motane. 12 Miso na ye ekozala motane koleka vino, mpe minu na ye ekozala pembe koleka miliki. 13 Zabuloni akowumela pene ya ebale monene, eteni ya mabele na ye ekozala libongo ya masuwa, mpe mabele na ye ekokende kino na Sidoni. 14 Isakari azali ane ya makasi oyo elali kati na mapango mibale. 15 Amonaki ete bopemi ezali malamu, mpe mokili na ye ezali kitoko; boye mapeka na ye ekomema mikumba mpe abongi mpo na misala ya bowumbu. 16 Dani akokamba bato na ye lokola moko kati na bikolo ya Isalaele. 17 Dani akozala lokola nyoka na balabala to lokola etupa na nzela, oyo eswaka litindi ya mpunda mpo ete motambolisi na yango akweya. 18 Oh Yawe, nazali na elikya ete okobikisa ngai! 19 Gadi, banguna ebele bakobundisa ye, kasi ye mpe akobundisa bango kino kobengana bango. 20 Bilei oyo ekobima na mokili ya Aseri ekozala ebele penza; mabele na ye ekobota biloko oyo ebongi mpo na bakonzi. 21 Nefitali azali lokola mboloko ya nsomi, oyo ebotaka bana kitoko. 22 Jozefi azali lokola nzete oyo ebotaka mbuma mingi, nzete oyo ezalaka pembeni ya etima, mpe oyo bitape na yango elekaka bosanda ya mir. 23 Banguna batumbolaki ye, babwakelaki ye makonga mpe babundisaki ye; 24 kasi ye asimbaki kaka makasi tolotolo na ye, mpe maboko na ye etikalaki kolenga te mpo na loboko ya Elombe ya Jakobi, oyo azali Mobateli mpate, Libanga ya Isalaele. 25 Mpo na Nzambe ya tata na yo, tika ete asungaka yo! mpo na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, tika ete apambola yo, apambola yo na mapamboli ya Lola, wuta na likolo; na mapamboli ya bozindo, na se; na mapamboli ya mabele mpe ya libumu. 26 Mapamboli ya tata na yo ezali na motuya koleka mapamboli ya bangomba ya kala, koleka bomengo ya bangomba mike ya kala; tika ete mapamboli nyonso ekita na moto ya Jozefi, ekitela ye oyo atombolami kati na bandeko na ye! 27 Benjame azali lokola mbwa ya zamba; na tongo, apasolaka mosuni na ye; na pokwa, akabolaka bomengo ya bitumba. » 28 Bango nyonso nde basali bikolo zomi na mibale ya Isalaele; mpe oyo ezali maloba oyo tata na bango alobaki na bango tango apambolaki bango. Apesaki na moko na moko lipamboli oyo ekoki na ye. 29 Jakobi apesaki bango malako oyo: « Nakomi pene ya kokende kokutana na batata na ngai. Bokunda ngai esika moko na bango, na lilita oyo ezali na elanga ya Efroni, moto ya Iti, 30 kati na lidusu ya mabanga ya Makipela, pembeni ya Mamire, na mokili ya Kanana, elanga oyo Abrayami asombaki na Efroni, moto ya Iti, lokola lilita. 31 Ezalaki kuna nde bakundaki Abrayami mpe Sara, mwasi na ye; Izaki mpe Rebeka, mwasi na ye. Ezali kuna nde ngai nakundaki Lea. 32 Elanga mpe lidusu ya mabanga oyo ezali kati na yango esombamaki epai ya bato ya Iti. » 33 Tango Jakobi asilisaki kopesa malako epai ya bana na ye, asembolaki makolo na ye na mbeto, akataki motema mpe akendeki kokutana na batata na ye.

50 Jozefi amibwakaki na nzoto ya tata na ye, alelaki ye mpe apesaki ye beze. 2 Bongo Jozefi apesaki mitindo na minganga oyo bazalaki kosala epai na ye ete bakawusa nzoto ya Isalaele, tata na ye. Boye minganga bakawusaki nzoto ya Isalaele, 3 bakokisaki mikolo tuku minei oyo esengelaki mpo na kokawusa nzoto ya mowei. Bato ya Ejipito basalelaki ye matanga mikolo tuku sambo. 4 Tango mikolo ya matanga esilaki, Jozefi alobaki na bakonzi oyo basalaka na ndako ya Faraon: — Soki nazwi ngolu na miso na bino, bolobela ngai epai ya Faraon. Boyebisa ye 5 ete tata na ngai alapisaki ngai ndayi: « Nakomi pembeni ya kokufa, bokunda ngai kati na kunda oyo natobolaki na libanga, na mokili ya Kanana. » Mpe sik'oyo, tika ete apesa ngai nzela mpo ete nakende kokunda tata na ngai, bongo na sima nde nakozonga. 6 Faraon azongisaki: — Kende mpe kunda tata na yo ndenge alapisaki yo ndayi. 7 Boye Jozefi akendeki kokunda tata na ye; bakalaka nyonso ya lokumu ya Faraon bakendeki elongo na ye: bakonzi oyo bazalaki kosala na ndako na ye mpe bakonzi nyonso ya Ejipito 8 elongo na bato nyonso ya ndako ya Jozefi, bandeko na ye ya mibali mpe bato nyonso oyo bazalaki na ndako ya tata na ye. Bana na bango kaka nde batikalaki na Gosheni na bameme, bantaba mpe bangombe na bango. 9 Jozefi atambolaki lisusu elongo na bashareti mpe bato oyo batambolaka likolo ya bampunda. Ezalaki mobembo ya bato ebele penza. 10

Tango bakomaki na etando ya Atadi, pembeni ya Yordani, basalaki matanga ya monene penza. Jozefi asalaki mikolo sambo ya matanga mpo na tata na ye. **11** Bongo tango bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna bamonaki matanga wana na etando ya Atadi, balobaki: « Bato ya Ejipito bazali na milulu minene ya matanga. » Yango wana babengaki esika yango Abele-Mitsirayimi, oyo ezali pembeni ya Yordani. **12** Bana mibali ya Jakobi basalaki ndenge tata na bango atindaki bango. **13** Bamemaki ye na mokili ya Kanana mpe bakundaki ye na lidusu ya mabanga oyo ezali na elanga ya Makipela, pembeni ya Mamire, elanga oyo Abrayami asombaki epai ya Efroni, moto ya Iti, mpo ete akomisa yango lilita na ye. **14** Sima na kokunda tata na ye, Jozefi azongaki na Ejipito elongo na bandeko na ye ya mibali mpe bato nyonso oyo balandaki ye mpo na kokunda tata na ye. **15** Tango bandeko mibali ya Jozefi bamonaki ete tata na bango asili kokufa, balobaki: « Tango mosusu Jozefi akoyina biso mpe akozongisela biso mabe nyonso oyo tosalaki ye! » **16** Boye batindelaki Jozefi maloba oyo: « Liboso ete tata na yo akufa, atikaki maloba oyo: ‹ Tala makambo oyo bokoyebisa Jozefi: **17** ‘Nasengi ete olimbisa masumu ya bandeko na yo mpe mabe oyo basalaki yo! Sik’oyo, nabondeli yo, limbisa masumu ya basali ya Nzambe ya tata na yo!’ › » Tango Jozefi ayokaki maloba yango, alelaki. **18** Bandeko na ye bayaki, bamibwakaki liboso na ye mpe balobaki: — Tozali bawumbu na yo. **19** Kasi Jozefi alobaki na bango: — Bobanga te! Boni, ngai nazali na esika ya Nzambe? **20** Bino bokanisaki kosala ngai mabe, kasi Nzambe abongolaki yango bolamu mpo na kokokisa, ndenge ezali kosalema sik’oyo, lobiko ya bomoi ya bato ebele. **21** Yango wana, bobanga te! Nakokokisa posa na bino mpe ya bana na bino. Akitisaki bango mitema mpe alobelaki bango na boboto nyonso. **22** Jozefi avandaki na Ejipito elongo na libota nyonso ya tata na ye. Awumelaki na bomoi mibu nkama moko na zomi. **23** Amonaki bakitani ya Efrayimi kino na molongo ya misato. Amonaki lisusu bana ya Makiri, mwana mobali ya Manase, ba-oyo babotamaki na mabolongo ya Jozefi. **24** Jozefi alobaki na bandeko na ye ya mibali: « Nakomi pene ya kokufa. Kasi ya solo, Nzambe akosalisa bino mpe akobimisa bino na mokili oyo, mpo na kokotisa bino na mokili oyo alakaki epai ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi tango alapaki ndayi. » **25** Jozefi alapisaki bana mibali ya Isalaele ndayi mpe alobaki na bango: « Tango Nzambe akosunga bino, bokolongola mikuwa na ngai na esika oyo. » **26** Bongo Jozefi akufaki tango akokisaki mibu ya mbotama nkama moko na zomi. Tango basilisaki kokawusa nzoto na ye, batiaki ye na sanduku na Ejipito.

Kobima

1 Tala bakombo ya bana ya Isalaele oyo bakendeki na
Ejipito elongo na Jakobi, moko na moko elongo na
libota na ye: **2** Ribeni, Simeoni, Levi mpe Yuda; **3** Isakari,
Zabuloni mpe Benjame; **4** Dani mpe Nefitali; Gadi mpe
Aseri. **5** Bakitani ya Jakobi bazalaki bango nyonso tuku
sambo. Nzokande Jozefi amizalelaki na Ejipito. **6** Jozefi
mpe bandeko na ye nyonso ya mibali elongo na bato ya
ekeke na bango basilaki na kokufa. **7** Kasi bana ya Isalaele
babotanaki mingi mpe bakomaki ebele penza. Bakomaki
lisusu ebele koleka mpe makasi mingi: batondisaki mokili
ya Ejipito. **8** Mokonzi moko ya sika, oyo ayebaki Jozefi te,
azwaki bokonzi na Ejipito. **9** Alobaki na bato na ye: « Botala
bana ya Isalaele, bakomi ebele koleka biso mpe baleki
biso na makasi. **10** Tosengeli kosala keba mpo na bango,
mpo ete bakoma lisusu ebele te. Pamba te soki bitumba
ekweyi, bakoki kokende na ngambo ya banguna na biso
mpe kobundisa biso mpo ete babima na mokili oyo. » **11**
Boye batiaki bakonzi ya misala makasi mpo na konyokola
bana ya Isalaele na nzela ya misala makasi. Na bongo,
batongelaki Faraon bingumba ya Pitomi mpe ya Ramisesi
mpo ete ezala bisika ya kobomba biloko. **12** Kasi wana
bazalaki konyokola bango, bazalaki kokoba kaka kobotana
mpe kokoma ebele. Bongo bato ya Ejipito bakomaki kobanga
bana ya Isalaele. **13** Bato ya Ejipito bakotisaki bana ya
Isalaele na bowumbu ya makasi **14** mpe bakomaki konyokola
bango na misala makasi: kosala potopoto, kobeta babiliki
mpe kosala misala nyonso ya bilanga. Misala nyonso oyo
bazalaki kosalisa bango ezalaki ya pasi mpe ya makasi. **15**
Mokonzi ya Ejipito alobaki na basi oyo babotisaka basi ya
Ba-Ebre, oyo bakombo na bango ezalaki Shifra mpe Puwa:
16 « Tango bokobotisa basi ya Ba-Ebre, botala soki mwana
nini abotami; soki azali mwana mobali, boboma ye; kasi soki
azali mwana mwasi, botika ye na bomoi. » **17** Kasi basi oyo
babotisaka babangaki Nzambe mpe basalaki te makambo
oyo mokonzi ya Ejipito atindaki bango kosala; batikaki bana
mibali na bomoi. **18** Boye mokonzi ya Ejipito abengisaki basi
oyo babotisaka mpe atunaki bango: — Mpo na nini bosali
boye? Mpo na nini botiki bana mibali na bomoi? **19** Basi
oyo babotisaka bazongiselaki Faraon: — Basi ya Ba-Ebre
bazali lokola basi ya Ejipito te. Bazali makasi, babotaka
liboso ete basi oyo babotisaka bakoma. **20** Nzambe asalaki
bolamu epai ya basi oyo babotisaka. Boye bana ya Isalaele
bakobaki kaka kokoma ebele mpe makasi koleka. **21** Lokola
basi oyo babotisaka bazalaki kobanga Nzambe, Nzambe
afulukisaki mabota na bango. **22** Bongo, Faraon apesaki
mitindo epai ya bato na ye nyonso: « Bobwaka na ebale Nili
bana mibali nyonso ya Isalaele oyo bakobotama, kasi botika
na bomoi bana basi nyonso. »

2 Mobali moko ya libota ya Levi abalaki mwasi kati na
libota ya Levi. **2** Mwana mwasi yango azwaki zemi mpe
abotaki mwana mobali. Wana amonaki ete mwana yango
azali kitoko, abombaki ye basanza misato. **3** Lokola amonaki
ete akokoka lisusu te kobomba ye, azwaki kitunga moko
basala na poso ya nzete oyo babengaka papirisi, apakolaki
yango gudron mpe potopoto ya mwindo; bongo atiaki mwana
kati na yango. Sima, atiaki kitunga yango kati na matiti ya
ebale Nili, pembeni ya mokili. **4** Ndeko mwasi ya mwana
yango atelemaki mosika mpo na kotala likambo oyo ekokaki
kokomela ye. **5** Tango mwana mwasi ya Faraon akendeki
kosukola na ebale Nili, wana basi basali na ye bazalaki
kotambola pembeni ya ebale Nili, amonaki kitunga kati na
matiti ya ebale; mpe atindaki mwasi mosali na ye kozwa
yango. **6** Afungolaki yango mpe amonaki kati na yango
mwana moko ya mobali azali kolela. Ayokelaki ye mawa
mpe alobaki: « Oyo azali solo mwana ya Ba-Ebre. » **7** Boye,
ndeko na ye ya mwasi alobaki na mwana mwasi ya Faraon:
— Boni, nakoki kokende kolukela yo kati na basi ya Ba-Ebre
mwasi oyo akoki komelisa mwana oyo mabele mpo na yo?
8 Mwana mwasi ya Faraon azongiselaki ye: — Iyo, kende!
Elenge mwasi akendeki mpe azwaki mama ya mwana mobali
yango. **9** Mwana mwasi ya Faraon alobaki na mama yango:
« Kamata mwana oyo, melisa ye mabele mpo na ngai, mpe
nakofuta yo. » Bongo mama yango azwaki mwana mpe
akomaki komelisa ye mabele. **10** Tango mwana akolaki,
amemaki ye epai ya mwana mwasi ya Faraon oyo akomisaki
ye mwana na ye ya mobali. Apesaki ye kombo « Moyize,
» pamba te alobaki: « Nazwaki ye na mayi. » **11** Mokolo
moko, wana Moyize akomaki mokolo, akendeki na esika oyo
bandeko na ye bazalaki mpe amonaki bango kosala misala
makasi oyo bapesaki bango mpo na konyokola bango.
Amonaki moto moko ya Ejipito kobeta moko kati na bato na
ye Ba-Ebre. **12** Atalaki ngambo na ngambo mpe amonaki
moto te; bongo abomaki moto ya Ejipito mpe akundaki
ye na zelo. **13** Mokolo oyo elandaki, Moyize abimaki mpe
amonaki Ba-Ebre mibale bazali kobunda. Atunaki na moto
oyo asalaki mabe: — Mpo na nini ozali kobeta moninga
na yo? **14** Moto wana azongisaki: — Boni, nani akomisi
yo mokonzi mpe mosambisi kati na biso? Olingi koboma
ngai ndenge obomaki moto ya Ejipito? Moyize abangaki
mpe amilobelaki: « Solo, likambo oyo nasalaki, esili koyeba.
» **15** Tango Faraon ayokaki likambo yango, alukaki nzela
ya koboma Moyize; kasi Moyize akimaki liboso ya Faraon

mpe akendeki kovanda na mokili ya Madiani. 16 Moyize avandaki pembeni ya libulu ya mayi. Nzokande, Nganga-Nzambe ya Madiani azalaki na bana basi sambo. Bayaki kotoka mayi mpe batondisaki bimelelo mpo ete bamelisa bibwele ya tata na bango. 17 Kasi babateli bibwele bayaki mpe babenganaki bango. Moyize atelemaki, akotelaki bango mpe amelisaki bibwele na bango mayi. 18 Tango bana basi bazongaki epai ya tata na bango Reweli, atunaki bango: — Mpo na nini lelo bozongi noki? 19 Bango bazongisaki: — Moto moko ya Ejipito abundelaki biso liboso ya babateli bibwele, atokelaki biso mayi mpe amelisaki bibwele. 20 Reweli atunaki bana na ye ya basi: — Moto yango ya Ejipito azali wapi? Mpo na nini botiki ye kuna? Bobenga ye mpo ete aya kolia. 21 Moyize andimaki kovanda elongo na Reweli; bongo Reweli apesaki Sefora, mwana na ye ya mwasi, mpo ete azala mwasi ya Moyize. 22 Sefora abotaki mwana mobali mpe Moyize apesaki ye kombo « Gerishomi, » pamba te alobaki: « Nazali mopaya na mboka mopaya. » 23 Sima na tango molayi, mokonzi ya Ejipito akufaki. Bato ya Isalaele bazalaki kolela mpe koganga na se ya pasi ya bowumbu. Bongo koganga na bango ekomaki kino epai ya Nzambe. 24 Nzambe ayokaki koganga na bango mpe akanisaki boyokani na Ye oyo asalaki elongo na Abrayami, Izaki mpe Jakobi. 25 Nzambe atalaki bana ya Isalaele mpe asosolaki pasi na bango.

3 Moyize azalaki koleisa bibwele ya Jetro, bokilo na ye mpe Nganga-Nzambe ya Madiani. Amemaki bibwele mosika, kati na esobe, mpe akomaki na Orebi, ngomba ya Nzambe. 2 Kuna, Anjelu ya Yawe abimelaki ye kati na ndemo ya moto oyo ezalaki komata longwa kati na mwa nzete. Moyize amonaki nzete moke yango kopela moto, kasi ezalaki kozika te. 3 Moyize amilobelaki: « Tika ete nabaluka mpo ete natala emoniseli oyo ya kokamwa mpe nayeba mpo na nini nzete moke oyo ezali kozika te. » 4 Tango Yawe amonaki ete Moyize azali kobaluka mpo na kotala, Nzambe abengaki ye wuta na nzete moke yango: — Moyize, Moyize! Moyize azongisaki: — Ngai oyo! 5 Nzambe alobaki na ye: — Kopusana awa te, longola basandale na yo na makolo na yo, pamba te esika oyo otelemi ezali mabele ya bule. 6 Alobaki lisusu: — Nazali Nzambe ya bakoko na yo, Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi. Boye Moyize abombaki elongi na ye, pamba te abangaki kotala Nzambe. 7 Yawe alobaki: — Namoni pasi ya bato na Ngai kuna na Ejipito; nayoki koganga na bango mpo na misala makasi oyo bakonzi ya misala makasi bazali kopesa bango. Nayebi pasi na bango. 8 Yango wana nakiti mpo na kokangola bango na maboko ya bato ya Ejipito mpe kobimisa bango na mokili oyo, mpo na kokotisa bango na mokili ya kitoko mpe ya monene, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. Ezali mokili oyo evandaka bato ya Kanana, ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi. 9 Sik'oyo, koganga ya bana ya Isalaele ekomi kino epai na Ngai mpe namoni ndenge nini bato ya Ejipito bazali konyokola bango. 10 Yango wana natindi yo sik'oyo mpo ete okende epai ya Faraon mpo na kobimisa bato na Ngai, Isalaele, na Ejipito. 11 Moyize alobaki na Nzambe: — Ngai nazali nani mpo ete nakende epai ya Faraon mpe mpo ete nabimisa bana ya Isalaele na Ejipito? 12 Nzambe alobaki: — Nakozala na yo elongo. Mpe tala elembo oyo ekolakisa yo ete Ngai nde natindi yo: tango okobimisa bato na Ngai na Ejipito, bokogumbamela Nzambe na ngomba oyo. 13 Moyize alobaki na Nzambe: — Soki nakeyi epai ya bana ya Isalaele mpe nalobi na bango: « Nzambe ya bakoko na bino atindi ngai epai na bino, » bongo soki bango batuni ngai: « Kombo na Ye nani? » Nakoyebisa bango nini? 14 Nzambe alobaki na Moyize: — Ngai nazali oyo akosala. Tala makambo oyo okoloba na bana ya Isalaele: « Nazali atindi ngai epai na bino. » 15 Nzambe alobaki lisusu na Moyize: — Loba na bana ya Isalaele: « Yawe Nzambe ya bakoko na bino, Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi, atindi ngai epai na bino. » 16 Boye, kende, sangisa bakambi ya Isalaele mpe loba na bango: « Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi, abimelaki ngai mpe alobi: ‹ Nazwi mokano ya kobundela bino, pamba te namoni pasi na bino na Ejipito. › » 17 Mpe nalobi: « Nakolongola bino na minyoko ya Ejipito mpo na komema bino na mokili ya bato ya Kanana, ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. » 18 Bakambi ya Isalaele bakoyokela yo, bongo yo elongo na bakambi, bokokende epai ya mokonzi ya Ejipito mpe bokoloba na ye: « Yawe Nzambe ya Ba-Ebre akutanaki na biso. Sik'oyo, pesa biso nzela ya kotambola mikolo misato kati na esobe mpo ete tokende kotumbela Yawe, Nzambe na biso, mbeka. » 19 Kasi nayebi ete mokonzi ya Ejipito akopesa bino te nzela ya kokende, ata soki amoni loboko na Ngai ya nguya. 20 Yango wana, nakosembola loboko na Ngai; nakobeta Ejipito na nzela ya bikamwa na Ngai nyonso oyo nakosala kati na yango. Sima na yango, mokonzi ya Ejipito akotika bino kokende. 21 Nakosala ete bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya bato ya Ejipito mpo ete, tango bokolongwa, bokende maboko pamba te. 22 Mwasi nyonso akosenga epai ya moninga na ye mpe epai ya mwasi oyo avandi na ndako na ye: biloko ya palata, ya wolo mpe bilamba. Bokopesa

yango epai ya bana na bino ya mibali mpe ya basi mpo ete bamema. Na bongo nde bokosilisa biloko ya bato ya Ejipito.

4 Moyize azongisaki: — Bongo soki bandimi ngai te, bayoki ngai te? Solo, bakoloba kaka: « Yawe amonanaki na yo te. » **2** Yawe atunaki ye: — Ozali na nini na loboko na yo? Moyize azongisaki: — Nazali na lingenda. **3** Yawe alobaki: — Bwaka yango na mabele. Moyize abwakaki lingenda yango na mabele mpe ebongwanaki nyoka. Bongo Moyize akimaki mosika na yango. **4** Kasi Yawe alobaki na ye: — Sembola loboko na yo mpe kanga nyoka yango na mokila! Moyize asembolaki loboko mpe akangaki nyoka; mpe nyoka yango ebongwanaki lisusu lingenda na loboko na ye. **5** Yawe alobaki na ye: — Esalemi bongo mpo ete bandima solo ete Yawe, Nzambe ya bakoko na bango, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi, amonanaki na yo. **6** Sima, Yawe alobaki na ye lisusu: — Tia loboko na yo na tolo na yo. Moyize atiaki loboko na ye na tolo na ye; mpe tango alongolaki yango, loboko yango ezwaki bokono ya maba; ekomaki pembe lokola mvula ya pembe. **7** Yawe alobaki na ye: — Sik'oyo, zongisa loboko na yo na tolo na yo. Moyize azongisaki loboko na ye na tolo na ye. Mpe tango alongolaki yango, loboko yango ekomaki lisusu malamu lokola biteni mosusu ya nzoto na ye. **8** Yawe alobaki na ye: — Soki bandimi yo te to soki babeti tembe mpo na elembo ya liboso, bakondima na elembo ya mibale. **9** Kasi soki na bilembo oyo mibale, bandimi kaka te to bayoki te, wana okotoka mayi na ebale Nili, okosopa yango na esobe. Mayi oyo okozwa na ebale Nili ekokoma makila tango okosopa yango na mabele. **10** Moyize alobaki na Yawe: — Ah, Nkolo, nakokaka koloba malamu te! Yango ezali likambo ya lobi oyo eleki te to ya wuta tango obandi koloba na mosali na Yo te, pamba te nazali na monoko mpe na lolemo kilo. **11** Yawe alobaki na ye: — Nani apesaka monoko epai ya moto? Nani akomisaka moto baba to mokufi matoyi? Nani akomisaka moto, moto oyo amonaka to mokufi miso? Boni, ezali Ngai Yawe te? **12** Sik'oyo kende, Ngai moko nakosunga yo mpo ete oloba malamu, mpe nakoteya yo makambo oyo osengeli koloba. **13** Kasi Moyize azongisaki: — Te Nkolo! Nabondeli Yo! Tinda moto mosusu oyo olingi mpo na kosala yango. **14** Boye Yawe asilikelaki Moyize mpe alobaki na ye: — Boni, Aron, moto ya libota ya Levi, azali ndeko na yo te? Nayebi ete alobaka malamu mpe ye wana azali koya kokutana na yo; mpe motema na ye ekosepela tango akomona yo. **15** Okoloba na ye mpe okotia maloba na monoko na ye, bongo Ngai nakosunga bino mibale mpo ete bokoka koloba malamu, mpe nakoteya bino makambo oyo bosengeli kosala. **16** Ye akoloba epai ya bato na esika na yo, akozala molobeli na yo; bongo yo okozala lokola nzambe na ye. **17** Kasi zwa lingenda oyo ezali na maboko na yo mpo ete osala bilembo ya kokamwa na nzela na yango. **18** Moyize azongaki epai ya Jetro, tata-bokilo na ye, mpe alobaki na ye: — Nasengeli kokende epai ya bandeko na ngai, na Ejipito, mpo ete natala soki ndambo kati na bango bazali nanu na bomoi. Jetro ozongisaki: — Kende na kimia! **19** Yawe alobaki na Moyize tango azalaki nanu na mokili ya Madiani: — Telema mpe zonga na Ejipito, pamba te bato nyonso oyo balingaki koboma yo basili kokufa. **20** Moyize azwaki mwasi na ye mpe bana na ye ya mibali, atiaki bango likolo ya ane mpe azongaki na Ejipito. Azwaki lisusu lingenda ya Nzambe na loboko na ye. **21** Yawe alobaki na Moyize: — Sik'oyo, lokola ozali kozonga na Ejipito, tala bikamwa nyonso oyo napesi yo nguya ya kosala; okosala yango liboso ya Faraon. Ngai nakokomisa motema na ye libanga mpo ete akoka kotika te bato na Ngai kokende. **22** Okoloba na Faraon: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Isalaele azali mwana na Ngai ya liboso ya mobali. **23** Mpe nalobi na yo: Tika mwana na Ngai ya mobali kokende mpo ete asalela Ngai. Soki kaka oboyi kotika ye, nakoboma mwana na yo ya liboso ya mobali. › » **24** Nzokande na nzela, na esika oyo balekisaki butu, Yawe akutanaki na Moyize mpe alukaki koboma ye. **25** Kasi Sefora azwaki libanga ya songe, akataki ngenga ya mwana na ye ya mobali mpe atutisaki ngenga yango na makolo ya Moyize; alobaki: — Solo, ozali penza mpo na ngai mobali ya makila. **26** Bongo Yawe atikaki Moyize. Ezalaki na tango wana nde Sefora alobaki na Moyize likolo na likambo ya kokatama ngenga: — Mobali ya makila. **27** Yawe alobaki na Aron: — Kende kokutana na Moyize na esobe. Aron akendeki, akutanaki na Moyize na ngomba ya Nzambe mpe apesaki ye beze. **28** Moyize ayebisaki Aron makambo nyonso oyo Yawe atindaki ye koloba mpe bikamwa nyonso oyo atindaki ye kosala. **29** Bongo Moyize mpe Aron bakendeki kosangisa bakambi nyonso ya Isalaele. **30** Aron ayebisaki bango maloba nyonso oyo Yawe alobaki na Moyize. Asalaki bikamwa liboso ya bato. **31** Bato bandimaki. Bongo tango bayokaki ete Yawe akanisaki bana ya Isalaele mpe amonaki pasi na bango, bafukamaki mpe bagumbamelaki Yawe.

5 Sima na yango, Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon mpe balobaki: — Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Tika bato na Ngai kokende kosala feti na esobe mpo na lokumu na Ngai. » **2** Faraon azongisaki: — Ye Yawe nde nani mpo ete ngai natosa ye mpe natika Isalaele kokende? Nayebi ye te mpe nakotika te ete Isalaele akende. **3** Balobaki: — Nzambe ya Ba-Ebre akutanaki na biso. Sik'oyo, tika biso totambola mikolo misato

kati na esobe mpo ete tokobonzela Yawe, Nzambe na biso, mbeka; noki te akoboma biso na bokono to na mopanga. **4** Kasi mokonzi ya Ejipito alobaki: — Moyize mpe Aron, mpo na nini bozali kopekisa bato kosala misala na bango? Bozonga na mosala na bino! **5** Faraon abakisaki lisusu: — Botala! Bato oyo bakomi ebele kati na mokili, bongo bino bozali kopekisa bango kosala mosala! **6** Kaka na mokolo wana, Faraon apesaki mitindo oyo epai ya bakambi oyo balandelaka misala makasi ya bawumbu mpe na bakapita ya bana ya Isalaele: **7** — Bokopesa lisusu matiti te epai ya bato oyo mpo na kosala babiliki ndenge bozalaki kopesa bango liboso; botika bango moko bakende kolokota matiti na bango. **8** Kasi botinda bango kosala kaka motango ya babiliki oyo basalaka wuta kala, bokitisa motango na yango te. Bazali bagoyigoyi, yango wana bazali koganga: « Tika biso tokende kobonzela Nzambe na biso mbeka! » **9** Bokomisa makasi misala na bango mpo ete bakoma na mosala ebele mpe batia matoyi te na makambo ya lokuta. **10** Bongo bakambi oyo balandelaka misala makasi ya bawumbu mpe bakapita ya bana ya Isalaele babimaki mpe balobaki na bato: — Tala makambo oyo Faraon alobi: « Nakopesa bino lisusu matiti te. **11** Bokende kozwa matiti bino moko na esika oyo bokoki komona yango! Kasi motango ya babiliki oyo bakatela bino ekokita ata moke te. » **12** Boye bana ya Isalaele bapanzanaki na Ejipito mobimba mpo na kolokota matiti ya kotumba na yango babiliki. **13** Bakambi oyo balandelaka misala makasi ya bawumbu bazalaki kotindika bango na makasi mpe koloba: — Bokokisa motango ya babiliki oyo bakatela bino mpo na mokolo na mokolo lokola na tango oyo bazalaki kopesa bino matiti! **14** Bakambi oyo Faraon aponaki mpo na kolandela misala makasi ya bawumbu babetaki bakapita ya bana ya Isalaele oyo bango batiaki mpe batunaki bango: — Mpo na nini lobi oyo eleki mpe lelo bokokisi te motango ya babiliki oyo bosalaka wuta kala? **15** Bakengeli ya bana ya Isalaele bakendeki kolela epai ya Faraon: — Mpo na nini ozali kosala basali na yo boye? **16** Bazali kopesa lisusu te matiti epai ya basali na yo, nzokande bazali koloba na biso: « Bosala babiliki! » Sik'oyo tala, basali na yo bazali kobetama, kasi mbeba ezali epai ya bato na yo moko. **17** Faraon alobaki: — Bagoyigoyi! Bozali penza bagoyigoyi! Yango wana bozali koloba: « Tika biso tokende kobonzela Yawe mbeka. » **18** Sik'oyo, bozonga na mosala! Bakopesa bino lisusu matiti te, kasi bokosala kaka motango ya babiliki oyo bakatela bino. **19** Bakengeli ya bana ya Isalaele bamonaki ete bakomi na pasi koleka tango bayebisaki bango: « Motango ya babiliki oyo bakatela bino mpo na mokolo na mokolo ekokita te. » **20** Tango batikaki Faraon, batombokelaki Moyize mpe Aron oyo bazalaki kozela bango. **21** Balobaki: — Tika ete Yawe atala bino mpe asambisa bino! Bokomisi biso eloko ya nkele liboso ya Faraon mpe ya basali na ye mpe botie mopanga na maboko na bango mpo ete baboma biso! **22** Boye Moyize abalukaki epai na Yawe mpe abondelaki: — Nkolo! Mpo na nini ozali komemela bato oyo pasi? Boni, ezali mpo na yango nde otindaki ngai? **23** Wuta tango nakendeki koloba na Faraon na Kombo na Yo, Faraon akomi konyokola bato oyo, bongo Yo ozali kosala ata eloko moke te mpo na kokangola bango!

6 Yawe alobaki na Moyize: — Sik'oyo, okomona makambo oyo nakosala Faraon: na loboko na Ngai ya nguya, Faraon akotika bato na Ngai kokende mpe akobimisa bango na mokili na ye. **2** Nzambe alobaki lisusu na Moyize: — Nazali Yawe. **3** Namimonisaki epai ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi lokola Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, kasi namimonisaki te epai na bango na Kombo na Ngai: Yawe. **4** Nasalaki boyokani na Ngai elongo na bango mpo na kopesa bango mokili ya Kanana epai wapi bazalaki kowumela lokola bapaya. **5** Mpe lisusu nayoki kolela ya bana ya Isalaele oyo bato ya Ejipito bakomisi bawumbu, bongo nakanisi lisusu boyokani na Ngai. **6** Yango wana, loba na bana ya Isalaele: « Nazali Yawe! Nakokangola bino na misala makasi oyo bato ya Ejipito bapesi bino. Nakokangola bino na se ya bowumbu na bango na loboko na nguya mpe na bitumbu ya makasi. **7** Nakozwa bino lokola bato na Ngai moko, bongo nakozala Nzambe na bino. Boye bokoyeba ete Ngai Yawe, nazali Nzambe na bino, oyo akangolaki bino na se ya misala makasi ya bato ya Ejipito. **8** Mpe nakokotisa bino na mokili oyo nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa yango epai ya Abrayami, epai ya Izaki mpe epai ya Jakobi; nakopesa bino yango mpo ete ekoma ya bino. Nazali Yawe. » **9** Moyize alobaki makambo oyo epai ya bana ya Isalaele, kasi bayokaki ye te, pamba te misala makasi oyo bazalaki kopesa bango elembisaki mitema na bango. **10** Yawe alobaki na Moyize: **11** — Kende koyebisa Faraon, mokonzi ya Ejipito, ete abimisa bana ya Isalaele na mokili na ye. **12** Kasi Moyize azongiselaki Yawe: — Soki kutu bana ya Isalaele bayoki ngai te, ndenge nini Faraon ayoka ngai moto ya likukuma? **13** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron na tina na bana ya Isalaele mpe ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, oyo epai ya nani apesaki mitindo ete abimisa bana ya Isalaele na Ejipito. **14** Tala bakambi ya mabota na bango: Bana mibali ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele: Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi. Wana nde mabota ya Ribeni. **15** Bana mibali ya Simeoni: Yemuweli, Yamini, Owadi, Yakini, Tsoari mpe Saulo, mwana mobali

oyo abotamaki na mwasi ya Kanana. Wana nde mabota ya Simeoni. **16** Tala bakombo ya bana mibali ya Levi oyo awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato na sambo kolanda ndenge babotamela: Gerishoni, Keati mpe Merari. **17** Bana mibali ya Gerishoni kolanda mabota na bango: Libini mpe Shimei. **18** Bana mibali ya Keati oyo awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato na misato: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **19** Bana mibali ya Merari: Maali mpe Mushi. Wana nde mabota ya Levi kolanda ndenge babotamela. **20** Amirami abalaki Yokebedi, tata mwasi na ye, oyo abotelaki ye Aron mpe Moyize. Amirami awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato na sambo. **21** Bana mibali ya Yitseari: Kore, Nefegi mpe Zikiri. **22** Bana mibali ya Uzieli: Mishaeli, Elitsafani mpe Sitiri. **23** Aron abalaki Elisheba, mwana mwasi ya Aminadabi mpe ndeko mwasi ya Nashoni. Elisheba abotelaki Aron: Nadabi, Abiyu, Eleazari mpe Itamari. **24** Bana mibali ya Kore: Asiri, Elikana mpe Abiazafi. Wana nde mabota ya Kore. **25** Eleazari, mwana mobali ya Aron, abalaki moko kati na bana basi ya Putieli, oyo abotelaki ye mwana mobali: Pineasi. Wana nde bakambi ya mabota ya Levi kolanda mabota ya botata na bango. **26** Ezali epai ya Aron mpe Moyize nde Yawe alobaki: « Bobimisa bana ya Isalaele na Ejipito lokola mampinga oyo etandami na molongo. » **27** Ezali bango nde bakendeki kokutana na Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpo na kobimisa bana ya Isalaele na mokili na ye. Ezali nde Moyize mpe Aron wana. **28** Tala makambo oyo ekomaki tango Yawe alobaki na Moyize, na Ejipito: **29** Yawe ayebisaki Moyize: — Nazali Yawe. Loba na Faraon, mokonzi ya Ejipito, makambo nyonso oyo nayebisi yo. **30** Kasi Moyize azongiselaki Yawe: — Tala, nazali na likukuma; ndenge nini Faraon akoyoka ngai?

7 Yawe alobaki na Moyize: « Tala, nakomisi yo nzambe liboso ya Faraon, mpe Aron, ndeko na yo ya mobali, akozala mosakoli na yo. **2** Okoloba makambo nyonso oyo natindi yo; mpe Aron, ndeko na yo ya mobali, akoyebisa yango epai ya Faraon mpo ete Faraon abimisa bana ya Isalaele na mokili na ye. **3** Kasi Ngai, nakokomisa motema ya Faraon makasi lokola libanga, nakosala bilembo mpe bikamwa ebele na Ejipito. **4** Atako bongo, Faraon akoyokela bino te. Boye, nakosembola loboko na Ngai kati na Ejipito; mpe na nzela ya bitumbu minene, nakobimisa wuta na Ejipito mampinga na Ngai, bato na Ngai, bana ya Isalaele. **5** Bato ya Ejipito bakoyeba ete nazali Yawe tango nakosembola loboko na Ngai kati na mokili na bango mpe nakobimisa bana ya Isalaele wuta na Ejipito. » **6** Moyize mpe Aron basalaki makambo nyonso oyo Yawe atindaki bango. **7** Tango basololaki na Faraon, Moyize azalaki na mibu ya mbotama tuku mwambe; mpe Aron, tuku mwambe na misato. **8** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **9** « Tango Faraon akoloba na bino: ‹ Bosala bikamwa, › yo Moyize, okoloba na Aron: ‹ Kamata lingenda na yo, bwaka yango liboso ya Faraon, › mpe lingenda ekobongwana nyoka. » **10** Boye Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon mpe basalaki makambo nyonso oyo Yawe atindaki bango. Aron abwakaki lingenda na ye liboso ya Faraon mpe bakalaka na ye, mpe yango ebongwanaki nyoka. **11** Faraon abengisaki bato ya bwanya mpe bato ya soloka. Bongo bato ya maji ya Ejipito, bango mpe basalaki bikamwa ya ndenge moko na nzela ya misala na bango ya soloka. **12** Moko na moko kati na bango abwakaki lingenda na ye na mabele mpe ebongwanaki nyoka. Kasi lingenda ya Aron emelaki mangenda na bango. **13** Atako bongo, motema ya Faraon ekomaki lisusu makasi; mpe aboyaki koyokela bango, ndenge kaka Yawe alobaki. **14** Yawe alobaki na Moyize: « Motema ya Faraon ezali kaka makasi, aboyi kaka kotika bato na Ngai kokende. **15** Kende epai ya Faraon na tongo-tongo, na tango oyo abimaka mpo na kokende na mayi. Zela ye pembeni ya Nili mpo na kokutana na ye mpe simba na loboko na yo lingenda oyo ebongwanaki nyoka. **16** Bongo okoloba na ye: ‹ Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, atindi ngai epai na yo mpo na koyebisa yo: ‘Tala makambo oyo Yawe alobi: Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai na esobe. Kasi kino lelo, ozali kaka koyoka te. **17** Tala makambo oyo Yawe alobi: Tala ndenge nini okoyeba ete Ngai nazali Yawe: Nakobeta na mayi ya Nili lingenda oyo nazali na yango na maboko, mpe mayi yango ekobongwana makila. **18** Mbisi ya Nili ekokufa mpe mayi ya Nili ekokoma solo ya kopola, bongo bato ya Ejipito bakokoka lisusu komela yango te.’ › » **19** Yawe alobaki na Moyize: « Yebisa Aron: ‹ Kamata lingenda na yo mpe sembola yango na ngambo ya mayi nyonso ya Ejipito: etima mpe miluka, maziba mpe mabulu nyonso ya mayi ekobongwana makila. › Makila ekozala na bisika nyonso ya Ejipito kino na bimelelo ya mayi oyo esalema na nzete to na mabanga. » **20** Moyize mpe Aron basalaki ndenge kaka Yawe atindaki bango. Aron atombolaki nzete na ye mpe abetaki lingenda oyo azalaki na yango, na mayi ya Nili na miso ya Faraon mpe ya basali na ye; mpe mayi nyonso ebongwanaki makila. **21** Mbisi ya Nili ekufaki mpe mayi elumbaki solo ya kopola na ndenge ete bato ya Ejipito bakokaki lisusu te komela yango. Makila ezalaki na bisika nyonso ya Ejipito. **22** Kasi bato ya maji ya Ejipito, bango mpe basalaki bikamwa ya ndenge moko na nzela ya misala na bango ya soloka. Motema ya Faraon ekomaki lisusu makasi

mpe aboyaki koyokela Moyize mpe Aron ndenge kaka Yawe alobaki. **23** Atako bongo, Faraon abalukaki, akotaki na ndako na ye mpe azwaki likambo yango na motema te. **24** Bato nyonso ya Ejipito batimolaki mabulu pene ya Nili mpo na kozwa mayi ya komela, pamba te bakokaki lisusu te komela mayi ya ebale. **25** Mikolo sambo elekaki sima na Yawe kobebisa mayi ya Nili.

8 Sima na yango, Yawe atindaki Moyize: « Kende kokutana na Faraon mpe loba na ye: ‹ Tala makambo oyo Yawe alobi: Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. **2** Soki oboyi kotika bango kokende, nakotinda etumbu ya magorodo na mokili na yo mobimba. **3** Nili ekotonda na magorodo; bongo magorodo yango ekobima wuta na Nili, ekokota kino na ndako na yo ya bokonzi, na shambre na yo ya kolala, na mbeto na yo, na bandako ya basali na yo, na bandako ya bato na yo, na bafulu na yo ya mapa mpe kino na bisika oyo babalolaka farine. **4** Magorodo ekomatela yo, basali na yo mpe bato na yo nyonso. › » **5** Yawe alobaki na Moyize: « Loba na Aron ete asembola loboko na ye mpe lingenda na ye na ngambo ya mayi, ya miluka mpe ya maziba, mpo ete abimisa magorodo na mokili ya Ejipito. » **6** Boye Aron asembolaki loboko na ye na ngambo ya mayi ya Ejipito; bongo magorodo ebimaki mpe etondisaki mokili ya Ejipito. **7** Kasi bato ya maji ya Ejipito mpe basalaki bikamwa ya ndenge moko na nzela ya misala na bango ya soloka: bango mpe babimisaki magorodo na mokili ya Ejipito. **8** Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango: — Bobondela Yawe ete alongola magorodo pene na ngai mpe pene ya bato na ngai; bongo nakotika bato na bino kokende kobonzela Yawe mbeka. **9** Moyize alobaki na Faraon: — Tika ete mokonzi apona tango nini nasengeli kobondela Yawe mpo na yo, basali na yo mpe bato na yo, mpo ete Yawe alongola magorodo pene na yo mpe pene ya bandako na yo; kasi etikala kaka na ebale Nili. **10** Faraon azongisaki: — Tika ete esalema lobi. Moyize alobaki: — Iyo, ekosalema ndenge osengi, mpo oyeba ete moko te azali lokola Yawe, Nzambe na biso. **11** Magorodo ekolongwa pene na yo, pene na bandako na yo, ya basali na yo mpe ya bato na yo; kasi ekotikala kaka na ebale Nili. **12** Sima, Moyize mpe Aron batikaki Faraon. Bongo Moyize agangaki epai na Yawe na tina na magorodo oyo atindelaki Faraon. **13** Yawe asalaki makambo oyo Moyize asengaki: magorodo ekufaki na bandako, na mapango mpe na bilanga. **14** Basangisaki yango na maboke mpe mabele elumbaki solo ya kopola. **15** Kasi tango Faraon amonaki ete kimia ekoti, ayeisaki lisusu motema na ye makasi lokola libanga mpe ayokelaki te Moyize mpe Aron ndenge kaka Yawe alobaki. **16** Yawe alobaki na Moyize: — Loba na Aron ete asembola lingenda na ye mpe abeta yango na putulu ya mabele; mpe yango ekokoma bangungi kati na mokili mobimba ya Ejipito. **17** Basalaki kaka ndenge wana. Tango Aron asembolaki loboko mpe lingenda na ye, abetaki yango na putulu ya mabele; bongo putulu yango ekomaki bangungi oyo ematelaki bato mpe banyama. Putulu nyonso ya mokili ya Ejipito ebongwanaki bangungi. **18** Kasi tango bato ya maji bamekaki kobimisa bangungi na nzela ya misala na bango ya soloka, balongaki te. Bongo bangungi ematelaki bato mpe banyama. **19** Boye bato ya maji balobaki na Faraon: « Oyo ezali penza mosapi ya Nzambe! » Kasi Faraon ayeisaki lisusu motema na ye makasi lokola libanga mpe aboyaki koyoka, ndenge kaka Yawe alobaki. **20** Yawe alobaki na Moyize: — Lamuka na tongo-tongo mpe kende kokutana na Faraon na tango oyo abimaka mpo na kokende na mayi. Loba na ye: « Tala makambo oyo Yawe alobi: Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. **21** Soki oboyi kotika bato na Ngai kokende, nakotinda banzinzi epai na yo, epai ya bakalaka na yo, epai ya bato na yo mpe kino na bandako na yo. Boye bandako ya bato na Ejipito, ezala mabele epai wapi bazali, ekotonda na banzinzi oyo eswaka. **22** Na mokolo wana, nakosala bokeseni mpo na etuka ya Gosheni epai wapi bato na Ngai bazali kovanda; banzinzi oyo eswaka ekozala kuna te, mpo oyeba ete, Ngai Yawe, nazali kati na etuka yango. **23** Bongo nakotia bokeseni kati na bato na Ngai mpe bato na yo. Elembo yango ekosalema lobi. » **24** Yawe asalaki bongo: banzinzi ebele oyo eswaka ekotaki mpe epanzanaki kati na ndako ya Faraon, na bandako ya bakalaka na ye mpe kati na mokili mobimba ya Ejipito. Boye mokili ebebisamaki na banzinzi oyo eswaka. **25** Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango: — Bokende, bobonzela Nzambe na bino mbeka kati na mokili oyo. **26** Kasi Moyize azongisaki: — Ekoki kosalema bongo te; noki te mbeka oyo tokobonzela Yawe, Nzambe na biso, ekomonana lokola eloko ya nkele na miso ya bato ya Ejipito. Boni, soki tobonzi mbeka oyo emonani lokola eloko ya nkele na miso na bango, bakobamba biso mabanga te? **27** Tosengeli kotambola mikolo misato kati na esobe, sima tokobonzela Yawe, Nzambe na biso, mbeka ndenge atindaki biso. **28** Faraon alobaki: — Nakotika bino kokende kobonzela Yawe, Nzambe na bino, mbeka kati na esobe; kasi bokende mosika te. Sik'oyo, bobondela mpo na ngai! **29** Moyize azongisaki: — Ndenge nazali kobima boye na ndako na yo, nakobondela Yawe; bongo lobi, banzinzi oyo eswaka ekolongwa epai ya Faraon, epai ya bakalaka na ye mpe epai ya bato na ye. Kasi tika ete Faraon akoba te kotiola Yawe na koboya kotika

bato kokende kobonzela Yawe mbeka. 30 Tango Moyize abimaki na ndako ya Faraon, abondelaki Yawe 31 mpe Yawe akokisaki makambo oyo Moyize asengaki: banzinzi oyo eswaka etikaki Faraon, bakalaka na ye mpe bato na ye. Ata nzinzi moko te etikalaki. 32 Kasi na mbala oyo, Faraon ayeisaki lisusu motema na ye makasi lokola libanga mpe aboyaki kaka kotika bato kokende.

9 Yawe alobaki na Moyize: « Kende koyebisa Faraon: ‹ Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, alobi: ‘Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai!’ 2 Soki oboyi kotika bango kokende mpe okobi kokanga bango, 3 loboko na Yawe ekomema mopepe ya bokono ya somo kati na bibwele na yo, oyo ezali na elanga: bampunda, ba-ane, bashamo, bangombe, bameme mpe bantaba. 4 Kasi Yawe akotia bokeseni kati na bibwele ya bana ya Isalaele mpe ya bato ya Ejipito, pamba te nyama moko te ya bana ya Isalaele ekokufa. › » 5 Yawe abongisaki tango mpe alobaki: « Lobi, Yawe akokokisa likambo oyo na mokili. » 6 Mpe mokolo oyo elandaki, Yawe akokisaki yango: bibwele nyonso ya bato ya Ejipito ekufaki, kasi ebwele ata moko te ya bana ya Isalaele ekufaki. 7 Faraon atindaki bato mpo na kolandela likambo oyo mpe bamonaki ete ata ebwele moko te kati na bibwele ya bana ya Isalaele ekufaki. Atako bongo, Faraon ayeisaki lisusu motema na ye makasi mpe aboyaki kaka kotika bato kokende. 8 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: « Botondisa maboko na bino na putulu oyo ewuti na fulu ya moto makasi, mpe tika ete Moyize abwaka yango likolo, na miso ya Faraon. 9 Yango ekopanzana na mokili mobimba ya Ejipito mpe ekobimisa, kati na Ejipito mobimba, na banzoto ya bato mpe ya bibwele, babibon oyo ekokoma bapota ya kopola. » 10 Bazwaki putulu na fulu ya moto mpe batelemaki liboso ya Faraon. Moyize abwakaki yango likolo mpe ebimisaki babibon oyo ekomaki bapota ya kopola na banzoto ya bato mpe ya bibwele. 11 Bato ya soloka bakokaki te kotelema liboso ya Moyize likolo ya bapota oyo ezalaki na banzoto na bango mpe ya bato nyonso ya Ejipito. 12 Kasi Yawe akomisaki lisusu motema ya Faraon makasi mpe Faraon ayokelaki te Moyize mpe Aron, ndenge kaka Yawe alobaki yango na Moyize. 13 Yawe alobaki na Moyize: « Lamuka na tongo-tongo, kende kokutana na Faraon mpe loba na ye: ‹ Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, alobi: Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. 14 Ya mbala oyo, nakotinda mopepe na Ngai nyonso ya bokono epai na yo, epai ya bakalaka na yo mpe epai ya bato na yo, mpo oyeba ete moko te azali lokola Ngai, na mokili mobimba. 15 Pamba te kino sik’oyo, nakokaki kosembola loboko na Ngai mpe kotindela yo elongo na bato na yo nyonso, mopepe ya bokono oyo ekokaki kolimwisa bino na mokili. 16 Kasi natikaki yo na bomoi mpo na tina oyo: kotalisa yo nguya na Ngai mpe kosala ete lokumu ya Kombo na Ngai epanzana na mokili mobimba. 17 Lokola ozali kokoba koboya kotika bato na Ngai kokende, 18 lobi na ngonga oyo, nakobetisa mvula ya mabanga ya moto makasi, oyo etikala nanu kobeta te wuta mokili ya Ejipito ezala. 19 Sik’oyo, pesa mitindo ete bamema na ebombelo, bibwele na yo mpe biloko nyonso oyo ozali na yango kati na elanga. Pamba te mvula ya mabanga ekokweyela mpe ekoboma moto mpe nyama nyonso oyo bokokotisa kuna te to oyo ekotikala kati na elanga. › » 20 Kati na basali ya Faraon, ba-oyo babangaki Liloba na Yawe bakotisaki na lombangu bawumbu mpe bibwele na bango kati na bandako. 21 Kasi ba-oyo babangaki te Liloba na Yawe, batikaki bawumbu mpe bibwele na bango kati na elanga. 22 Yawe alobaki na Moyize: « Sembola loboko na yo na likolo mpo ete mvula ya mabanga enoka na mokili mobimba ya Ejipito: likolo ya bato, ya bibwele mpe ya matiti nyonso oyo ebotaka na elanga kati na Ejipito. » 23 Tango Moyize asembolaki lingenda na ye na likolo, Yawe abetisaki bakake mpe mvula ya mabanga. Bakake ebetaki na mokili. Bongo Yawe anokisaki mvula ya mabanga na mokili ya Ejipito. 24 Boye mvula ya mabanga mpe bakake ebetaki. Ezalaki mvula moko ya makasi penza oyo etikala nanu kobeta te wuta Ejipito ekoma ekolo. 25 Ebomaki, kati na Ejipito, nyonso oyo ezalaki kati na elanga, ezala bato to bibwele; ebebisaki matiti nyonso ya elanga mpe ebukaki banzete nyonso. 26 Kasi enokaki te kati na etuka ya Gosheni epai wapi bana ya Isalaele bazalaki. 27 Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango: — Ya mbala oyo, nasali lisumu. Yawe azali sembo; ngai mpe bato na ngai tosali mabe. 28 Bobondela Yawe mpo ete asilisa mvula ya mabanga mpe bakake. Bongo ngai nakotika bino kokende, mpe bino bokowumela lisusu awa te. 29 Moyize azongisaki: — Tango nakobima na engumba, nakotombola maboko na ngai mpo na kobondela Yawe. Bakake ekosila mpe mvula ya mabanga ekonoka lisusu te, mpo ete oyeba ete mokili ezali ya Yawe. 30 Kasi nayebi ete, yo elongo na bakalaka na yo, bokobanga na bino kaka Yawe Nzambe te. 31 Lino mpe Orje ebebaki, pamba te lino ebimisaki mito mpe Orje ebimisaki bafololo. 32 Ble mpe epotele ebebaki te, pamba te tango na yango ya kobota ekokaki nanu te. 33 Bongo Moyize atikaki Faraon mpe abimaki libanda ya engumba. Atombolaki maboko na ye epai na Yawe; boye bakake mpe mvula ya mabanga etikaki kobeta, mpe mvula esilaki kati na Ejipito. 34 Tango Faraon amonaki ete mvula ya mabanga mpe bakake etiki kobeta, asalaki lisusu lisumu.

Ye mpe bakalaka na ye bayeisaki lisusu mitema na bango makasi. 35 Boye motema ya Faraon ekomaki penza makasi mpe aboyaki kotika bana ya Isalaele kokende, ndenge kaka Yawe alobaki na nzela ya Moyize.

10 Yawe alobaki na Moyize: « Kende epai ya Faraon, pamba te nakomisi motema na ye mpe ya bakalaka na ye makasi, mpo ete nasala bilembo na Ngai ya kokamwa kati na bango, 2 mpe ete oyebisa bana na yo mpe bakoko na yo makambo oyo nasalaki na Ejipito mpe bilembo ya kokamwa oyo nasalaki kati na bango. Bongo bokoyeba ete Ngai nazali Yawe. » 3 Boye Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon mpe balobaki na ye: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, alobi: ‹ Kino tango nini okoboya komikitisa liboso na Ngai? Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. 4 Soki oboyi kotika bango kokende, lobi nakotinda mabanki na mokili na yo. 5 Ekotondisa mokili ya Ejipito na ndenge ete mabele ekomonana lisusu te. Mabanki yango ekolia mwa biloko moke oyo mvula ya mabanga etikaki; ekolia mpe banzete na bino nyonso oyo ezali kokola kati na bilanga. 6 Ekotonda na bandako na yo, ya bakalaka na yo mpe ya bato nyonso ya Ejipito; ezala batata na yo to bakoko na yo batikala nanu komona te likambo ya boye wuta bazala na mokili oyo kino lelo. › » Moyize abalukaki mpe atikaki ndako ya Faraon. 7 Bakalaka ya Faraon balobaki na ye: — Kino tango nini moto oyo akozala motambo mpo na biso? Tika bango bakende kogumbamela Yawe, Nzambe na bango. Ozali komona te ete Ejipito ebebi? 8 Bongo bazongisaki Moyize mpe Aron epai ya Faraon; mpe Faraon alobaki na bango: — Bokende kogumbamela Yawe, Nzambe na bino. Kasi banani oyo bakokende? 9 Moyize azongisaki: — Tokokende elongo na bilenge na biso, bampaka na biso, bana na biso ya mibali mpe ya basi, bameme na biso, bantaba na biso mpe bangombe na biso; pamba te tokosala feti mpo na lokumu ya Yawe. 10 Faraon alobaki na bango: — Soki nakotika bino kokende elongo na bana na bino, wana tika ete Yawe azala elongo na bino! Nzokande emonani solo ete bozali na makanisi mabe. 11 Ekosalema bongo te! Kaka mibali nde bakokende kogumbamela Yawe, pamba te yango nde likambo oyo bozali kosenga ngai. Boye babenganaki Moyize mpe Aron liboso ya Faraon. 12 Yawe alobaki na Moyize: — Sembola loboko na yo na mokili ya Ejipito mpo ete obimisa mabanki kati na mokili yango mpe mabanki yango elia matiti nyonso ya bilanga, biloko nyonso oyo mvula ya mabanga ebebisaki te. 13 Boye Moyize asembolaki lingenda na ye na mokili ya Ejipito mpe Yawe atindaki mopepe ya este mokolo mobimba mpe butu mobimba. Mpe tango tongo etanaki, mopepe yango eyaki na mabanki. 14 Mabanki ekotaki kati na Ejipito nyonso mpe evandaki ebele na bisika nyonso ya Ejipito. Etumbu ya mabanki ya ndenge wana etikala nanu kozala te mpe ekotikala kozala lisusu te. 15 Ezipaki mabele nyonso mpe mabele eyindaki. Eliaki nyonso oyo mvula ya mabanga ebebisaki te: matiti nyonso ya bilanga mpe bambuma nyonso ya banzete. Kati na mokili mobimba ya Ejipito, eloko moko te ya mobesu etikalaki na banzete to na matiti ya bilanga. 16 Faraon abengisaki Moyize mpe Aron na lombangu, alobaki: — Nasali lisumu epai na Yawe, Nzambe na bino, mpe epai na bino. 17 Sik'oyo lisusu, bolimbisa lisumu na ngai. Bobondela Yawe, Nzambe na bino, mpo ete alongola etumbu oyo ya kufa kati na ngai. 18 Moyize atikaki Faraon mpe abondelaki Yawe. 19 Bongo Yawe akomisaki mopepe ya este ekumbaki moko ya weste oyo ememaki mabanki mpe ebwakaki yango na ebale monene ya Barozo. Ata libanki moko te etikalaki na bisika nyonso ya Ejipito. 20 Kasi Yawe akomisaki lisusu motema ya Faraon makasi mpe Faraon aboyaki kotika bana ya Isalaele kokende. 21 Yawe alobaki na Moyize: — Sembola loboko na yo likolo mpo ete molili epanzana na mokili ya Ejipito, molili oyo ekosala ete bato batambola na kosimbasimba. 22 Boye Moyize asembolaki loboko na ye likolo mpe molili makasi ezipaki mokili mobimba ya Ejipito mikolo misato. 23 Na mikolo misato yango, moto moko te akokaki komona moto mosusu mpe kolongwa na esika oyo azali mpo na kokende na esika mosusu. Nzokande pole ezalaki na bisika nyonso oyo bana ya Isalaele bazalaki kovanda. 24 Faraon abengisaki Moyize mpe alobaki: — Bokende kogumbamela Yawe; bokende bino nyonso nzela moko, ezala basi mpe bana na bino. Kasi botika kaka bangombe, bameme mpe bantaba na bino. 25 Kasi Moyize alobaki: — Okopesa biso mbeka mpe makabo ya kotumba oyo tokobonzela Yawe, Nzambe na biso. 26 Bitonga na biso ya bibwele mpe ekokende nzela moko na biso; ata linzaka moko te ya ebwele ekotikala. Pamba te ezali kati na bibwele yango nde tokopona oyo tokobonzela Yawe, Nzambe na biso; mpe wana tokomi nanu kuna te, toyebi te ebwele nini tokobonza mpo na kogumbamela Yawe. 27 Kasi Yawe akomisaki lisusu motema ya Faraon makasi; mpe Faraon aboyaki kaka kotika bango kokende. 28 Faraon alobaki na Moyize: — Longwa liboso na ngai mpe keba na yo! Koya lisusu liboso na ngai te! Mokolo oyo okoya lisusu liboso na ngai, okokufa. 29 Moyize azongisaki: — Ndenge kaka olobi, nakotikala koya lisusu liboso na yo te!

11 Yawe alobaki na Moyize: « Nakoyeisa lisusu etumbu moko na bomoi ya Faraon mpe ya Ejipito. Sima na yango, Faraon akotika bino ete bokende; kutu, akobengana bino libela. 2 Loba na bato ete basenga biloko ya palata mpe

ya wolo: mobali nyonso asenga yango epai ya moninga na ye mobali mpe mwasi nyonso, epai ya moninga na ye mwasi. » **3** Yawe asalaki ete bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya bato ya Ejipito. Mpe Moyize ye moko azalaki moto monene kati na Ejipito, na miso ya basali ya Faraon mpe ya bato nyonso. **4** Moyize alobaki na Faraon: « Tala makambo oyo Yawe alobi: ‹ Na kati-kati ya butu, nakotambola kati na mokili mobimba ya Ejipito. **5** Mwana mobali nyonso ya liboso kati na Ejipito akokufa, kobanda na mwana mobali ya liboso ya Faraon oyo avandi na kiti ya bokonzi kino na mwana mobali ya liboso ya mwasi mowumbu oyo azali konika ble mpe bana mibali nyonso ya liboso ya bibwele. **6** Bongo koganga makasi ekozala na mokili mobimba ya Ejipito, koganga oyo ezala nanu te mpe ekotikala kozala te. **7** Kasi kati na bana nyonso ya Isalaele, ezala mbwa ekoganga te liboso ya moto to ya nyama. › Na bongo, bokoyeba ete Yawe asali bokeseni kati na bato ya Ejipito mpe ya Isalaele. **8** Boye, bakalaka na yo nyonso oyo bazali zingazinga na yo bakoya epai na ngai, bakofukama liboso na ngai mpe bakoloba: ‹ Kende, yo mpe bato nyonso oyo bazali kotambola sima na yo. › Mpe sima na yango, nakobima. » Bongo Moyize abimaki na ndako ya Faraon na kanda makasi. **9** Yawe alobaki na Moyize: « Faraon akoboya koyokela bino mpo ete bikamwa na Ngai ekoka komonana ebele kati na Ejipito. » **10** Boye Moyize mpe Aron basalaki bikamwa wana nyonso liboso ya Faraon. Kasi Yawe akomisaki motema ya Faraon makasi mpe Faraon aboyaki kaka kotika bana ya Isalaele kobima na mokili na ye.

12 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron kati na Ejipito: **2** « Sanza oyo ekozala mpo na bino sanza ya liboso ya mobu. **3** Boloba boye na lisanga mobimba ya Isalaele: Na mokolo ya zomi na sanza oyo, libota moko na moko to ndako moko na moko esengeli kozala na mwana meme to na mwana ntaba. **4** Kasi soki bato ya ndako bazali ebele te mpo na kolia mwana meme ya mobimba, bakolia yango elongo na bato ya ndako oyo ezali pene na ndako na bango kolanda motango ya bato. Bakopona mwana meme kolanda oyo moko na moko akoki kolia. **5** Mwana meme to mwana ntaba oyo bakopona esengeli kozala ya mobali, ya mobu moko mpe ezanga mbeba. **6** Bokobatela yango kino na mokolo ya zomi na minei ya sanza yango. Na mokolo yango, bato nyonso ya lisanga ya Isalaele bakokata yango kingo na pokwa. **7** Bakozwa makila na yango mpe bakopakola yango na libaya ya likolo mpe na mabaya mibale ya mipanzi oyo esimbaka ekuke ya bandako epai wapi bakolia nyama yango. **8** Na butu ya mokolo yango, bakotumba mosuni na yango na moto mpe bakolia yango elongo na mapa ezanga levire mpe matiti ya bololo. **9** Bakolia te mosuni oyo ebela malamu te to oyo batokisa, kasi bakolia kaka mosuni oyo batumba na moto elongo na makolo, moto mpe biloko ya kati. **10** Bokotika ata ndambo te kino na tongo. Kasi soki ndambo ekomi na tongo, botumba yango na moto. **11** Tala ndenge nini bokolia yango: bokolata mokaba na loketo, basandale na makolo, mpe bokosimba lingenda na loboko. Bokolia yango na lombangu. Ezali feti ya Pasika mpo na Yawe. **12** Kaka na butu yango, nakoleka na Ejipito; nakoboma bana nyonso ya liboso kati na Ejipito kobanda na bato kino na banyama; mpe nakosambisa banzambe nyonso ya Ejipito na nzela ya bitumbu. Nazali Yawe. **13** Na bandako epai wapi bokozala, makila ekozala elembo mpo na bino; bongo tango Ngai nakomona makila yango, nakoleka bino. Boye etumbu moko te ya kufa ekokweya kati na bino tango nakopesa etumbu na mokili ya Ejipito. **14** Mokolo yango ekozala mokolo ya ekaniseli mpo na bino. Bileko na bileko, bokobanda kosala feti na mokolo yango mpo na lokumu ya Yawe; yango ekozala mpo na bino mobeko ya libela na libela mpo na bakitani oyo bakoya sima na bino. **15** Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire. Na mokolo ya liboso, bokolongola levire na bandako na bino; pamba te moto nyonso oyo akolia eloko oyo ezali na levire, kobanda na mokolo ya liboso kino na mokolo ya sambo, bakolongola ye kati na bato ya Isalaele. **16** Bokozala na mayangani ya bule na mokolo ya liboso mpe na mokolo ya sambo. Bokosala mosala moko te na mikolo wana longola kaka mosala ya kolamba bilei oyo moto na moto akolia. Yango kaka nde bokosala. **17** Bokosala feti ya Mapa ezanga levire, pamba te ezalaki na mokolo yango nde nabimisaki mampinga na bino na Ejipito. Bokosala feti na mokolo yango lokola mobeko ya libela na libela mpo na bakitani oyo bakoya sima na bino. **18** Na sanza ya liboso, bokolia mapa ezanga levire kobanda na pokwa ya mokolo ya zomi na minei kino na pokwa ya mokolo ya tuku mibale na moko. **19** Mikolo sambo, levire esengeli te komonana kati na bandako na bino; pamba te moto nyonso oyo akolia eloko oyo ezali na levire, esengeli balongola ye na lisanga ya Isalaele, azala mopaya to mwana mboka ya Isalaele. **20** Bokolia eloko moko te oyo ezali na levire. Na bisika nyonso oyo bokozala, bokolia kaka mapa ezanga levire. » **21** Moyize abengisaki bakambi nyonso ya Isalaele mpe alobaki na bango: « Bokende kozwa na libota moko na moko mwana meme to mwana ntaba mpe bokata yango kingo lokola mbeka ya Pasika. **22** Bokokamata etape ya nzete ya izope, bokozindisa yango na makila oyo ekozala kati na sani monene, bokopakola yango na libaya ya likolo mpe na mabaya mibale ya mipanzi oyo

esimbaka ekuke. Moko te kati na bino abima libanda ya ekuke ya ndako na ye kino na tongo. **23** Wana Yawe akoleka na mokili mpo na koboma bato ya Ejipito mpe akomona makila na libaya ya likolo mpe na mabaya mibale ya mipanzi oyo esimbaka ekuke, akoleka ekuke yango mpe akopesa nzela te na mobomi ete akota na bandako na bino mpo na koboma. **24** Bokotosa malako oyo lokola mobeko ya libela na libela mpo na bino mpe mpo na bakitani na bino. **25** Tango bokokota na mokili oyo Yawe akopesa bino ndenge alakaki, bosalela likambo oyo. **26** Bongo tango bana na bino bakotuna bino: ‹ Molulu oyo elakisi nini mpo na bino? › **27** Bokoloba na bango: ‹ Ezali mbeka ya feti ya Pasika mpo na Yawe oyo alekaki bandako ya bana ya Isalaele kati na Ejipito mpe abikisaki bandako na biso tango abomaki bato ya Ejipito. › » Na bongo, bana ya Isalaele bafukamaki mpe bagumbamelaki Yawe. **28** Bato ya Isalaele basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize mpe Aron. **29** Na kati-kati ya butu, Yawe abomaki bana mibali nyonso ya liboso kati na Ejipito kobanda na mwana mobali ya liboso ya Faraon oyo azalaki kokonza na kiti ya bokonzi kino na mwana mobali ya liboso ya mokangami oyo azalaki kati na boloko, mpe bana mibali ya liboso ya bibwele nyonso. **30** Na butu wana, Faraon elongo na bakalaka na ye nyonso mpe bato nyonso ya Ejipito batelemaki; mpe koganga makasi ezalaki na Ejipito, pamba te ezalaki na ndako moko te oyo ezangaki ebembe. **31** Kaka na butu wana, Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango: « Botelema, bobima kati na bato na ngai, bino mpe bana ya Isalaele. Bokende kogumbamela Yawe ndenge bosengaki. **32** Bokamata bibwele na bino ndenge bolobaki: bangombe, bameme mpe bantaba; mpe bokende. Boye, bopambola mpe ngai. » **33** Bato ya Ejipito batindikaki bana ya Isalaele ete babima noki na mokili na bango. Bazalaki koloba: « Bokende na bino, noki te biso tokokufa. » **34** Boye bato bazwaki potopoto na bango ya farine liboso ete batia yango levire, bazingaki na banzambala na bango banzungu oyo basalelaka potopoto mpe batiaki yango na mapeka na bango. **35** Bato ya Isalaele basalaki ndenge Moyize alobaki na bango mpe basengaki epai ya bato ya Ejipito biloko ya palata, ya wolo mpe bilamba. **36** Bongo Yawe asalaki ete bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya bato ya Ejipito oyo bapesaki bango biloko oyo basengaki. Na ndenge wana nde basilisaki biloko ya bato ya Ejipito. **37** Bato ya Isalaele balongwaki na Ramisesi mpe bakendeki na Sukoti; bazalaki mibali nkoto nkama motoba oyo bazalaki kotambola na makolo longola basi mpe bana. **38** Ezalaki lisusu na ebele ya bato oyo bakendeki na bango elongo; bamemaki lisusu bibwele: bameme, bantaba mpe bangombe. **39** Basalaki na farine oyo bamemaki wuta na Ejipito bagato ezanga levire, pamba te tango babenganaki bango, potopoto emivimbelaki te mpe bazangaki tango ya kobongisa biloko ya kolia mpo na bango moko. **40** Mibu oyo bana ya Isalaele bavandaki na Ejipito ezalaki nkama minei na tuku misato. **41** Na suka ya mobu oyo ya nkama minei na tuku misato, mampinga nyonso ya Yawe batikaki Ejipito. **42** Lokola Yawe akengelaki butu wana mpo na kobimisa bana ya Isalaele na Ejipito, butu yango ekomi ya Yawe: ekobanda kozala butu ya kokengela mpo na bana ya Isalaele na milongo na bango nyonso oyo ekoya. **43** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: « Tala mibeko na tina na Pasika: ‹ Mopaya moko te akoki kolia yango. **44** Kasi mowumbu nyonso oyo bakosomba, basengeli liboso kokata ye ngenga, sima nde akoki kolia Pasika. **45** Mopaya oyo akozala na bino mpo na tango moke mpe mosali oyo azwaka lifuti bakolia yango te. **46** Ekoliama kaka kati na ndako moko na moko, bakobimisa ata mosuni moko te na libanda ya ndako mpe bakobuka ata mokuwa na yango moko te. **47** Lisanga mobimba ya Isalaele ekosala feti ya Pasika. **48** Soki mopaya oyo azali kati na bino alingi kosepela na feti ya Pasika ya Yawe, esengeli ete mibali nyonso oyo bazali kati na ndako na ye bakatama ngenga; bongo nde akozwa nzela ya kolia Pasika lokola mwana mboka ya Isalaele. Kasi mobali oyo akokatama ngenga te akoki kolia Pasika te. **49** Mibeko ezali se ndenge moko mpo na mwana mboka ya Isalaele mpe mpo na mopaya oyo azali kati na bino. › » **50** Bato nyonso ya Isalaele basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize mpe Aron. **51** Mpe na mokolo wana, Yawe abimisaki bana ya Isalaele na molongo, wuta na Ejipito, lokola mampinga ya basoda.

13 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Bulisela Ngai mwana mobali nyonso ya liboso kati na bana ya Isalaele; ezala moto to nyama, azali ya Ngai. » **3** Moyize alobaki na bato: « Bokanisa mokolo oyo bobimaki na Ejipito, mokolo oyo bobimaki na bowumbu, pamba te Yawe abimisaki bino na loboko na Ye ya nguya. Bokolia eloko moko te oyo ezali na levire. **4** Bozali kobima nde lelo oyo, na sanza ya abibi. **5** Tango Yawe akokotisa yo na mokili ya bato ya Kanana, ya bato ya Iti, ya bato ya Amori, ya bato ya Evi mpe ya bato ya Yebusi, mokili oyo alakaki na batata na bino, na nzela ya ndayi, ete akopesa bino yango, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, okosala feti oyo na sanza oyo. **6** Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire; na mokolo ya sambo, bokosala feti mpo na Yawe. **7** Bokolia mapa ezanga levire mikolo sambo, mpe eloko moko te oyo ezali na levire ekomonana kati na mokili na bino mobimba. **8** Na mokolo wana, bokoyebisa na bana na bino ya mibali: ‹ Nazali kosala

molulu oyo mpo na kokanisa makambo oyo Yawe asalelaki ngai tango abimisaki ngai na Ejipito. › 9 Feti oyo bokosala ekozala lokola elembo na loboko na bino mpe ekaniseli na elongi na bino mpo ete mibeko ya Yawe ezala na bibebu na bino, pamba te Ye nde abimisaki bino na Ejipito na loboko na Ye ya nguya. 10 Bokobatela mobu na mobu mibeko oyo na eleko na yango. 11 Tango Yawe akokotisa bino na mokili ya Kanana mpe akopesa bino yango ndenge alakaki yango, na nzela ya ndayi, epai ya bakoko na bino mpe epai na bino, 12 bokobonzela Ye bana mibali nyonso ya liboso: bana nyonso ya liboso ya banyama ekozala ya Yawe. 13 Kasi soki mwana yango ya liboso ya nyama ezali mwana ya ane, bosengeli kobonza na esika na yango mwana meme; soki te, bokobuka yango kingo. Kasi bokosikola na mbongo mwana nyonso ya liboso kati na bana na bino ya mibali. 14 Mikolo ekoya, tango bana na bino ya mibali bakotuna bino: ‹ Molulu oyo elakisi nini? › Bokoloba na bango: ‹ Ezali na nguya na Ye nde Yawe abimisaki biso na Ejipito, mokili ya bowumbu. 15 Tango Faraon aboyaki kotika biso kokende, Yawe abomaki kati na Ejipito mwana nyonso ya liboso, ezala ya moto to ya nyama. Yango wana nazali kobonzela Yawe bana nyonso ya liboso kati na banyama mpe nazali kosikola bana nyonso ya liboso kati na bana na ngai. › 16 Mpe yango ekozala lokola elembo na loboko na bino mpe ekaniseli na elongi na bino, pamba te Yawe abimisaki bino na Ejipito na nzela ya loboko na Ye ya nguya. » 17 Tango Faraon atikaki bana ya Isalaele kokende, Nzambe amemaki bango te na nzela ya mboka ya Filisitia atako yango nde ezalaki mokuse, pamba te Nzambe amilobelaki: « Soki bakutani na bitumba, bakoyoka mawa na ndenge babimaki na Ejipito mpe bakoluka kozonga kuna. » 18 Boye, Nzambe amemaki bato na nzela ya molayi, na nzela oyo ekenda na esobe, na ngambo ya ebale monene ya barozo. Bato ya Isalaele babimaki libanda ya Ejipito na molongo lokola mampinga ya basoda. 19 Moyize azwaki mikuwa ya Jozefi, pamba te Jozefi alapisaki bana ya Isalaele ndayi; alobaki: « Solo, Nzambe akozanga te kosunga bino, boye bokolongola mikuwa na ngai na esika oyo mpe bokomema yango elongo na bino. » 20 Tango balongwaki na Sukoti mpe batongaki molako na Etami, na mondelo ya esobe, 21 Yawe atambolaki liboso na bango, na moyi lokola likonzi ya lipata mpo na kolakisa bango nzela, mpe na butu lokola likonzi ya moto mpo na kongengisa bango, mpo ete batambola butu mpe moyi. 22 Likonzi ya lipata na moyi to likonzi ya moto na butu elongwaki na esika na yango te liboso ya bana ya Isalaele.

14 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Loba na bana ya Isalaele ete bazonga mpe batonga molako pembeni ya Pi-Ayiroti, kati ya Migidoli mpe ebale monene. Batonga yango etalana na Bala-Tsefoni pembeni ya ebale monene. 3 Faraon akokanisa ete bana ya Isalaele babungi na mokili, esobe ekangi bango. 4 Nakokomisa motema ya Faraon libanga, mpe ye akolanda bango; kasi nakomonisa nkembo na Ngai, nakotelemela Faraon mpe mampinga na ye; bongo bato ya Ejipito bakoyeba ete Ngai nazali Yawe. » Bana ya Isalaele basalaki bongo. 5 Tango bayebisaki mokonzi ya Ejipito ete bana ya Isalaele bakimi, Faraon mpe bakalaka na ye babongolaki makanisi na bango mpo na bana ya Isalaele mpe balobaki: « Likambo nini oyo tosali? Totiki Isalaele kokende mpe tozangeli bato oyo bakoki kosalela biso! » 6 Boye Faraon azwaki shar oyo ezalaki ya kobombama mpe azwaki mampinga na ye elongo na ye. 7 Akamataki bashar nkama motoba oyo eleki malamu elongo na bashar nyonso ya Ejipito; shar moko na moko ezalaki na basoda misato. 8 Yawe akomisaki motema ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, libanga mpo ete alanda bana ya Isalaele oyo bazalaki kotambola na bonsomi nyonso. 9 Bato ya Ejipito, bampunda nyonso ya Faraon mpe shar mosusu ya Faraon elongo na bato oyo batambolisaka yango mpe mampinga mosusu ya Faraon balandaki bana ya Isalaele mpe bazwaki bango tango batongaki molako na bango pembeni ya Pi-Ayiroti oyo etalana na Bala-Tsefoni. 10 Lokola Faraon apusanaki, bana ya Isalaele batombolaki miso na bango mpe bamonaki ete bato ya Ejipito bazali kolanda bango na sima. Bana ya Isalaele babangaki makasi mpe bagangaki epai na Yawe. 11 Balobaki na Moyize: — Boni, ezali mpo ete malita ezali te na Ejipito, yango wana omemi biso mpo ete tokufa na esobe? Osali biso nini awa obimisi biso na Ejipito? 12 Toyebisaki yo te tango tozalaki na Ejipito: « Tika biso kimia, tika biso tosalela bato ya Ejipito? » Pamba te elekaki malamu mpo na biso kosalela bato ya Ejipito na esika ya kokufa na esobe. 13 Moyize azongiselaki bango: — Bobanga te, boyika mpiko! Bokomona kokangolama oyo Yawe akomemela bino lelo; bato ya Ejipito oyo bozali komona lelo, bokotikala komona bango lisusu te. 14 Yawe akobunda mpo na bino, mpe bino bovanda kimia. 15 Yawe alobaki na Moyize: — Mpo na nini ozali koganga boye epai na Ngai? Loba na bana ya Isalaele ete batambola. 16 Kasi yo, tombola lingenda na yo, sembola loboko na yo likolo ya ebale monene mpe kabola mayi mpo ete bana ya Isalaele bakoka kokatisa ebale monene lokola na mabele ya kokawuka. 17 Bongo Ngai, nakoyeisa motema ya bato ya Ejipito libanga mpo ete balanda bino mpe nakomonisa nkembo na Ngai na kotelemela Faraon mpe mampinga na ye nyonso elongo na bashar na ye mpe bato na ye oyo batambolisaka bampunda. 18 Bongo bato ya

Ejipito bakoyeba ete nazali Yawe tango nakomonisa nkembo na Ngai na kotelemela Faraon, bashar na ye mpe bato na ye oyo batambolisaka bampunda. **19** Anjelu na Nzambe oyo azalaki kotambola liboso ya mampinga ya Isalaele azongaki sima na bango, mpe likonzi ya lipata elongwaki liboso na bango mpo ete etelema sima na bango. **20** Likonzi ya lipata etelemaki kati ya mampinga ya bato ya Ejipito mpe ya bana ya Isalaele. Likonzi ya lipata epesaki molili na ngambo moko mpe engengisaki ngambo mosusu; yango wana butu mobimba, bato ya Ejipito bakokaki kopusana te pembeni ya bana ya Isalaele. **21** Moyize asembolaki loboko na ye likolo ya ebale monene; bongo na butu mobimba, Yawe atindaki na ebale monene mopepe makasi ya este oyo ekabolaki mayi ya ebale monene. **22** Bato ya Isalaele batambolaki na ebale monene lokola na mabele ya kokawuka. Mayi etelemaki lokola mir na ngambo ya loboko na bango ya mobali mpe na ngambo ya loboko na bango ya mwasi. **23** Bato ya Ejipito balandaki bango mpe bango nyonso bakotaki kati na ebale monene: bampunda nyonso ya Faraon, bashar na ye mpe batambolisi ya bampunda. **24** Liboso ete tongo etana, Yawe atelemaki na likolo ya likonzi ya moto mpe ya lipata, atalaki mampinga ya bato ya Ejipito mpe akotisaki mobulu kati na yango. **25** Alongolaki bapine na bashar na bango mpo ete bamona pasi mpo na kokumba. Boye bato ya Ejipito balobaki: — Tokima mosika ya bana ya Isalaele, pamba te Yawe azali kobundela bango liboso na biso. **26** Yawe alobaki na Moyize: — Sembola loboko na yo likolo ya ebale monene mpo ete mayi ezonga mpe ekweyela bato ya Ejipito, bashar na bango mpe batambolisi ya bampunda. **27** Moyize asembolaki loboko na ye likolo ya ebale monene, mpe liboso ete tongo etana, ebale monene ezongaki na esika na yango mpe bato ya Ejipito oyo balukaki kokima, bakutanaki na mayi liboso na bango. Boye Yawe azindisaki bango kati na ebale monene. **28** Mayi ezongaki mpe ezipaki bashar elongo na batambolisi ya bampunda mpe mampinga ya Faraon oyo elandaki bana ya Isalaele kati na ebale monene. Moko te kati na bango abikaki. **29** Kasi bana ya Isalaele batambolaki na ebale monene lokola na mabele ya kokawuka. Mayi etelemaki lokola mir na ngambo ya loboko na bango ya mobali mpe na ngambo ya loboko na bango ya mwasi. **30** Na mokolo wana, Yawe abikisaki bana ya Isalaele liboso ya bato ya Ejipito mpe bana ya Isalaele bamonaki bibembe ya bato ya Ejipito etandami na libongo ya ebale monene. **31** Tango bana ya Isalaele bamonaki nguya monene oyo Yawe atalisaki liboso ya bato ya Ejipito, babangaki Yawe mpe batiaki elikya na bango kati na Ye mpe kati na mosali na Ye Moyize.

15 Moyize mpe bana ya Isalaele bayembaki loyembo oyo mpo na lokumu ya Yawe: Nakoyemba mpo na lokumu ya Yawe, mpo ete amonisi monene ya nkembo na Ye! Azindisi mpunda mpe motambolisi na yango kati na ebale monene. **2** Yawe azali makasi na ngai, azali solo loyembo na ngai, azali mobikisi na ngai, azali Nzambe na ngai, nakokumisa Ye; azali Nzambe ya tata na ngai, nakonetola Ye. **3** Yawe azali elombe ya bitumba; Kombo na Ye ezali Yawe. **4** Azindisi na ebale monene, bashar mpe mampinga ya Faraon; abwaki na ebale monene ya barozo, bakonzi mpe basoda oyo Faraon atielaka motema. **5** Mozindo ya mayi ezipi bango, bakiti kino na se ya ebale monene lokola libanga. **6** Loboko na Yo ya mobali, oh Yawe, emonisi nguya na Yo; loboko na Yo ya mobali, oh Yawe, enyati monguna. **7** Na monene ya nguya na Yo, obebisi batelemeli na Yo; na kanda na Yo, otombokeli bango, mpe baziki lokola matiti. **8** Na pema ya zolo na Yo, mayi ekabwani, bambonge etelemi lokola mir, mpe mozindo ya mayi ekangami kati na ebale monene. **9** Monguna amilobelaki: « Nakolanda bango kino nakokanga bango, molimo na ngai ekotonda na biloko oyo nakobotola; nakobimisa mopanga na ngai, mpe loboko na ngai ekobebisa bango. » **10** Kasi Yo, Yawe, ofuli mopepe na Yo, mpe ebale monene ezipi bango. Bazindi lokola mbodi kati na mayi makasi. **11** Oh Yawe, nani kati na banzambe azali lokola Yo? Nani azali lokola Yo, kitoko makasi kati na bosantu, somo, mpe abongi na lokumu, mpe asalaka makambo ya kokamwa? **12** Osembolaki loboko na Yo ya mobali, mpe mabele emeli bango. **13** Na bolingo na Yo, otambolisi bato oyo okangoli. Na makasi na Yo, omemi bango na Ndako na Yo ya bule. **14** Bikolo eyoki sango na yango mpe ekomi kolenga, somo ekangaki bato ya Filisitia. **15** Bakambi ya Edomi bakomi na somo, bankumu ya Moabi bakomi kolenga, bato ya Kanana balembi nzoto. **16** Kobanga mpe somo ekweyeli bango. Na nguya ya loboko na Yo, bakomi bababa lokola libanga kino bato na Yo, oh Yawe, balekaki, kino bato oyo osikolaki balekaki. **17** Okomema bango mpe okovandisa bango na ngomba na Yo, esika oyo obongisaki, oh Nkolo, mpo na kovanda, Esika ya bule, oh Yawe, esika oyo maboko na Yo esalaki. **18** Yawe akotikala mokonzi libela na libela! **19** Tango bampunda ya Faraon, bashar na ye elongo na bato oyo batambolisaka yango bamikotisaki kati na ebale monene, Yawe azongisaki mayi ya ebale monene likolo na bango. Nzokande bana ya Isalaele bakatisaki ebale monene lokola na esobe. **20** Miriami, mwasi mosakoli mpe ndeko mwasi ya Aron, azwaki mbunda moke na loboko na ye mpe basi nyonso balandaki ye; bazalaki kobeta bambunda mike mpe kobina. **21** Miriami

ayembaki elongo na bango: « Boyembela Yawe, pamba te amonisi monene ya nkembo na Ye; azindisi na ebale monene, mpunda mpe motambolisi na yango. » **22** Moyize atambolisaki bana ya Isalaele wuta na ebale monene ya barozo mpe amemaki bango na nzela oyo ekenda na esobe ya Shuri. Batambolaki mikolo misato kati na esobe mpe bamonaki mayi te. **23** Tango bakomaki na Mara epai wapi bamonaki mayi, bakokaki te komela mayi yango, pamba te ezalaki bololo. Yango wana babengaki esika yango Mara. **24** Boye bato bayimaki-yimaki na tina na Moyize mpe balobaki: « Tokomela nini? » **25** Boye Moyize abelelaki Yawe, mpe Yawe alakisaki ye eteni ya nzete. Moyize abwakaki yango na mayi, mpe mayi ekomaki elengi mpo na komela. Ezalaki kuna nde Yawe apesaki bango bikateli, mibeko mpe amekaki bango. **26** Alobaki: « Soki boyoki na bokebi mongongo na Yawe, Nzambe na bino, mpe bosali oyo ezali sembo na miso na Ye, soki bosali keba na malako na Ye mpe bobateli bikateli na Ye nyonso, nakotindela bino ata bokono moko te oyo natindelaki bato ya Ejipito; pamba te nazali Yawe oyo abikisaka bino na bokono. » **27** Bongo bana ya Isalaele bakomaki na Elimi epai wapi bitima zomi na mibale mpe banzete ya mbila tuku sambo ezalaki. Ezalaki kuna nde batongaki molako na bango, pene ya mayi.

16 Lisanga nyonso ya bana ya Isalaele balongwaki na Elimi mpe bakomaki na esobe ya Tsini, oyo ezali kati ya Elimi mpe ngomba Sinai, na mokolo ya zomi na mitano, na sanza ya mibale sima na kobima na bango na Ejipito. **2** Lisanga nyonso ya bana ya Isalaele bayimaki-yimaki na tina na Moyize mpe Aron kati na esobe. **3** Bana ya Isalaele balobaki na bango: — Ah! Ebongaki kutu loboko na Yawe epamela biso kati na Ejipito, pamba te, kuna, tozalaki kovanda pembeni ya banzungu etonda na misuni; tozalaki kolia mpe kotonda biloko. Kasi bino bomemi biso kati na esobe oyo mpo na koboma lisanga oyo nyonso na nzala! **4** Yawe alobaki na Moyize: — Tala, nakokitisela bino mapa wuta na likolo. Mokolo na mokolo, bato bakobanda kobima mpe kolokota mapa oyo ekoki mpo na kolia mokolo wana. Na nzela wana, nakomeka bango mpo na kotala soki bakobatela to te malako na Ngai. **5** Na mokolo ya motoba, bakolokota mbala mibale ndambo oyo bazalaki kolokota mpo na mokolo moko mpe bakolamba yango. **6** Moyize mpe Aron balobaki na bana nyonso ya Isalaele: — Na pokwa ya lelo, bokoyeba solo ete ezali Yawe nde abimisaki bino na Ejipito. **7** Boye lobi na tongo, bokomona nkembo na Yawe; pamba te ayoki koyimayima na bino na tina na Ye. Mpo na yango, biso tozali banani mpo ete boyimayima epai na biso? **8** Moyize alobaki lisusu: — Bokoyeba ete ezali solo Yawe tango akopesa bino misuni ya kolia na pokwa mpe mapa ebele na tongo. Pamba te ayoki koyimayima na bino na tina na Ye. Biso tozali banani? Boyimaki-yimaki na tina na biso te, kasi na tina na Yawe. **9** Boye Moyize alobaki na Aron: — Yebisa lisanga nyonso ya bana ya Isalaele ete bapusana pene ya Yawe mpo ete ayoki koyimayima na bango. **10** Wana Aron azalaki koloba na lisanga nyonso ya bana ya Isalaele, babalolaki miso na bango na ngambo ya esobe, mpe bamonaki nkembo na Yawe kobima na mapata. **11** Yawe alobaki na Moyize: **12** — Nayoki koyimayima ya bana ya Isalaele. Yebisa bango: « Na pokwa ya lelo, bokolia misuni; bongo na tongo, bokotonda mana. Boye, bokoyeba solo ete nazali Yawe, Nzambe na bino. » **13** Kaka na pokwa wana, bakayi eyaki mpe etondisaki molako; mpe na tongo, mamwe ezalaki zingazinga ya molako. **14** Tango mamwe elimwaki, biloko ya mike-mike penza lokola bambuma ya mike-mike emonanaki na mabele ya esobe, pembe lokola mvula ya pembe. **15** Tango bana ya Isalaele bamonaki yango, batunanaki bango na bango: — Oyo nini? Pamba te bayebaki te soki ezali nini. Moyize alobaki na bango: — Ezali mapa oyo Yawe apesi bino mpo ete bolia. **16** Tala mibeko oyo Yawe apesi na tina na likambo oyo: « Tika ete moto na moto alokota oyo ekoki mpo na ye kolia, omeri moko mpo na moto moko. Moto na moto akolokota kolanda motango ya bato oyo bazali kati na ndako na ye ya kapo. » **17** Bato ya Isalaele basalaki bongo: bamoko balokotaki moke; mpe bamosusu, ebele. **18** Mpe bamekaki na omeri: moto oyo alokotaki ebele, alekelaki te; mpe oyo alokotaki moke, azangelaki te. Balokotaki moto na moto kolanda oyo ekokaki mpo na ye kolia. **19** Moyize ayebisaki bango: — Moko te abomba ata moke kino na tongo. **20** Kasi bamosusu kati na bango bayokelaki Moyize te mpe babombaki ndambo na yango kino na tongo. Boye bankusu etondaki na ndambo oyo babombaki, mpe ekomaki kolumba solo ya kopola. Mpo na yango, Moyize atombokelaki bango. **21** Tongo nyonso, moto na moto abandaki kolokota oyo ekokaki mpo na ye kolia. **22** Na mokolo ya motoba, bana ya Isalaele bazalaki kolokota mbala mibale ndambo oyo bazalaki kolokota mpo na mokolo moko: omeri mibale mpo na moto moko. Bakambi nyonso ya lisanga bayaki koyebisa yango Moyize. **23** Moyize alobaki na bango: — Tala mibeko oyo Yawe apesi: « Lobi ezali mokolo ya kopema, mokolo ya Saba oyo ebulisami mpo na Yawe. Bokolamba oyo bolingi kolamba mpe bokotokisa oyo bolingi kotokisa; kasi oyo ekotikala, bobatela yango kino lobi. » **24** Bato ya Isalaele babatelaki yango kino na tongo, ndenge kaka Moyize atindaki; mana elumbaki te solo ya kopola, mpe bankusu ezalaki te kati na yango. **25** Moyize

ayebisaki bango: — Mokolo ya lelo ezali mokolo ya Saba, mokolo ya Yawe. Bolia mana oyo bobombaki; pamba te lelo, bokotikala te komona mana na libanda. **26** Bokobanda kolokota yango mikolo motoba; kasi na mokolo ya sambo, mokolo ya Saba, mana ekobanda kozala te. **27** Atako bongo, na mokolo ya sambo, bato mosusu kati na bango babimaki mpo na kolokota yango, kasi bamonaki eloko te. **28** Boye Yawe alobaki na Moyize: — Kino tango nini bokoboya kobatela mibeko mpe malako na Ngai? **29** Botia na mito na bino ete Ngai Yawe, napesaki bino mokolo ya Saba. Yango wana, na mokolo ya motoba, napesaka bino mapa mpo na mikolo mibale. Boye tika ete, na mokolo ya sambo, moto na moto avanda epai na ye; moko te abima na libanda. **30** Boye bato bapemaki na mokolo ya sambo. **31** Bato ya Isalaele babengaki lipa yango mana. Ezalaki pembe lokola bambuma ya koriande mpe elengi lokola mikate balamba na mafuta ya nzoyi. **32** Moyize alobaki: — Tala mibeko oyo Yawe apesi: « Bozwa omeri moko ya mana mpe bobomba yango mpo na milongo ya bakitani na bino oyo ekoya, mpo ete bamona mapa oyo naleisaki bino na esobe tango nabimisaki bino na Ejipito. » **33** Boye Moyize alobi na Aron: — Kamata ekolo moko mpe tia omeri moko ya mana kati na yango; bongo tia yango liboso ya Yawe mpo ete ebombama mpo na milongo oyo ekoya. **34** Ndenge kaka Yawe atindaki Moyize, Aron atiaki mana yango liboso ya Sanduku ya Boyokani mpo ete ebombama malamu. **35** Bana ya Isalaele baliaki mana mibu tuku minei kino tango bakomaki na mondelo ya mokili ya Kanana. **36** Omeri moko ekokani na eteni ya zomi ya efa.

17 Lisanga mobimba ya bana ya Isalaele elongwaki na esobe ya Tsini mpe ezalaki kotambola kolanda ndenge Yawe azalaki kotinda. Batongaki molako na bango na Refidimi, kasi mayi ya komela ezalaki te mpo na bato. **2** Bato ya Isalaele baswanisaki Moyize, balobaki na ye: — Pesa biso mayi ya komela! Moyize azongiselaki bango: — Mpo na nini bozali koswanisa ngai? Mpo na nini bolingi komeka Yawe? **3** Lokola posa ya mayi elekaki makasi, bato bayimaki-yimaki epai ya Moyize mpe balobaki: — Mpo na nini obimisaki biso na Ejipito? Ezali mpo ete obomisa biso, bana na biso mpe bibwele na biso na posa ya mayi? **4** Moyize abelelaki Yawe: — Nasala nini mpo na bato oyo? Etikali kaka moke ete babamba ngai mabanga! **5** Yawe azongiselaki Moyize: — Leka liboso ya bato, kamata ndambo ya bakambi ya Isalaele. Zwa na loboko na yo, lingenda oyo obetaki na ebale Nili, mpe kende. **6** Ngai nakotelema kuna, liboso na yo, na likolo ya libanga oyo ezali na ngomba Orebi. Okobeta libanga yango, mpe yango ekobimisa mayi, bongo bato bakomela. Moyize asalaki bongo na miso ya bakambi ya Isalaele. **7** Abengaki esika yango Masa mpe Meriba, pamba te bana ya Isalaele baswanisaki ye mpe bamekaki Yawe tango balobaki: « Boni, Yawe yango azali kati na biso to te? » **8** Bato ya Amaleki bayaki mpe babundisaki bana ya Isalaele na Refidimi. **9** Moyize alobaki na Jozue: — Ponela biso bilombe ya bitumba kati na bato; mpe lobi; wana yo okende kobundisa bato ya Amaleki, ngai nakotelema na likolo ya ngomba moke elongo na lingenda ya Nzambe na loboko na ngai. **10** Jozue asalaki ndenge Moyize atindaki ye mpe abundisaki bato ya Amaleki; wana Moyize, Aron mpe Wuri bamataki likolo ya ngomba. **11** Tango nyonso Moyize abandaki kotombola maboko na ye mpo na kobondela, bana ya Isalaele bazalaki kolonga; kasi tango nyonso azalaki kokitisa maboko na ye, bato ya Amaleki bazalaki kolonga. **12** Tango maboko ya Moyize elembaki, Aron mpe Wuri bakamataki libanga mpe batielaki ye yango mpo ete avandela yango; mpe Moyize avandelaki yango. Aron mpe Uri batombolaki maboko na ye, moko na ngambo moko, mpe mosusu na ngambo mosusu. Boye maboko na ye etikalaki ya kosembolama kino na pokwa. **13** Mpe Jozue alongaki basoda ya bato ya Amaleki na mopanga. **14** Yawe alobaki na Moyize: — Koma yango na buku lokola ekaniseli, mpe loba na Jozue ete nakosilisa bato ya Amaleki na mokili; bakotikala kokanisa bango lisusu te. **15** Moyize atongaki etumbelo mpe abengaki yango « Nkolo azali bendele na ngai ya lokumu. » **16** Moyize alobaki: « Lokola esali ete babundisi Kiti ya Bokonzi ya Yawe, Yawe akobundisa bato ya Amaleki tango nyonso. »

18 Jetro, Nganga-Nzambe ya Madiani mpe bokilo ya Moyize, ayokaki makambo nyonso oyo Nzambe asalelaki Moyize mpe Isalaele, bato na Ye, mpe ndenge nini Yawe abimisaki Isalaele na Ejipito. **2** Jetro amemaki Sefora, mwasi ya Moyize, oyo ye Moyize azongisaki nanu epai ya baboti na ye, **3** elongo na bana mibali mibale oyo Sefora abotelaki Moyize. Mwana ya liboso, kombo na ye ezalaki « Gerishomi, » pamba te Moyize amilobelaki: « Nakomaki mopaya kati na mokili ya mopaya; » **4** mwana ya mibale, kombo na ye ezalaki « Eliezeri, » pamba te amilobelaki: « Nzambe ya tata na ngai asungaki ngai mpe akangolaki ngai wuta na mopanga ya Faraon. » **5** Jetro, bokilo ya Moyize, elongo na bana mibali ya Moyize mpe mwasi ya Moyize bayaki epai ya Moyize, na esobe epai wapi batongaki molako pembeni ya ngomba ya Nzambe. **6** Jetro atindelaki Moyize maloba oyo: — Ngai Jetro, bokilo na yo, nazali koya epai na yo elongo na mwasi na yo mpe bana na yo mibale ya mibali. **7** Moyize abimaki mpo na kokutana na bokilo na ye; agumbamaki liboso na ye mpe apesaki ye beze. Batunanaki basango ya moko na moko mpe bakotaki na

ndako ya kapo. 8 Moyize ayebisaki bokilo na ye makambo
nyonso oyo Yawe asalaki Faraon mpe bato ya Ejipito mpo
na kokangola Isalaele, pasi nyonso oyo bakutanaki na yango
na nzela mpe ndenge nini Yawe abikisaki bango. 9 Jetro
asepelaki koyoka makambo wana nyonso ya kitoko oyo
Yawe asalelaki bana ya Isalaele tango akangolaki bango
wuta na maboko ya bato ya Ejipito. 10 Jetro alobaki: —
Tika ete Yawe akumisama, Ye oyo akangolaki yo wuta na
maboko ya bato ya Ejipito mpe ya Faraon, Ye oyo akangolaki
bato wuta na bowumbu ya bato ya Ejipito. 11 Nandimi
sik'oyo ete Yawe azali monene koleka banzambe nyonso,
pamba te asali makambo ya lolenge oyo epai ya banyokoli
ya Isalaele. 12 Bongo Jetro, bokilo ya Moyize, abonzelaki
Nzambe mbeka ya kotumba mpe bambeka mosusu. Aron
elongo na bakambi nyonso ya Isalaele bayaki mpo na kolia
lipa elongo na bokilo ya Moyize, na miso ya Nzambe. 13
Mokolo oyo elandaki, Moyize avandaki mpo na kosambisa
bato. Bato batelemaki liboso ya Moyize, kobanda na tongo
kino na pokwa. 14 Tango bokilo na ye amonaki makambo
nyonso oyo Moyize azalaki kosala mpo na bato, alobaki: —
Mpo na nini ozali kosala bongo tango ozali kotala makambo
ya bato? Mpo na nini ozali yo moko lokola mosambisi? Mpo
na nini bato oyo nyonso batelemi pembeni na yo, kobanda
na tongo kino na pokwa? 15 Moyize azongiselaki ye: —
Bayaka epai na ngai mpo na kotuna toli ya Nzambe. 16
Soki bazali na kowelana, bayaka epai na ngai; mpe ngai
nakataka makambo, sima nalakisaka bango mibeko mpe
bikateli ya Nzambe. 17 Bokilo ya Moyize alobaki na ye: —
Lolenge na yo ya kosala ezali malamu te. 18 Okolemba noki
elongo na bato oyo bazali koya epai na yo. Mosala oyo
eleki makasi mpo na yo; okolonga kosala yango yo moko
te. 19 Yoka sik'oyo toli oyo nalingi kopesa yo, mpe tika ete
Nzambe azala na yo. Mosala na yo ezali: kozala molobeli
ya bato liboso ya Nzambe, komema mikumba na bango
epai ya Nzambe 20 mpe kolakisa bango bikateli elongo na
mibeko oyo ekotalisa bango nzela ya kolanda mpe makambo
oyo basengeli kosala. 21 Mpe lisusu, kati na bato, pona
mibali ya mayele, oyo batosaka Nzambe, oyo bato bakoki
kotiela motema mpo ete basalelaka bosembo mpe bazwaka
kanyaka te. Okotia bango lokola bakambi ya bato: bakambi
ya bankoto, ya bankama, ya batuku mitano mpe ya bazomi.
22 Okopesa bango mosala ya kosambisa bato tango nyonso
mpe ndingisa ya kokata bango moko makambo ya mike;
kasi babanda komemela yo kaka makambo ya minene.
Soki osali bongo, okozala lisusu na mokumba ya makasi
te; pamba te okokabola yango elongo na bango. 23 Soki
osaleli toli oyo napesi yo mpe soki Nzambe akambi yo,
okolonga, mpe bato oyo nyonso bakobanda kozonga na
esengo epai na bango. 24 Moyize ayokaki toli oyo bokilo na
ye apesaki ye mpe asalelaki makambo nyonso oyo alobaki.
25 Moyize aponaki bato ya mayele kati na bana ya Isalaele
mpe akomisaki bango bakambi ya bato: bakambi ya bankoto,
ya bankama, ya batuku mitano mpe ya bazomi. 26 Bazalaki
tango nyonso kati na bato mpo na kosambisa bato mpe
kokata makambo; bazalaki kokata bango moko makambo ya
mike, kasi bazalaki komema oyo ya minene epai ya Moyize.
27 Moyize apesaki nzela ete bokilo na ye akende, mpe Jetro
azongaki na mokili na ye.

19 Sanza misato sima na bana ya Isalaele kobima na
Ejipito, kaka na mokolo yango, bana ya Isalaele
bakomaki na esobe ya Sinai. 2 Tango balongwaki na
Refidimi, bakotaki na esobe ya Sinai, mpe Isalaele atongaki
kuna kati na esobe molako etalana na ngomba. 3 Moyize
amataki na ngomba mpo na kosolola na Nzambe; mpe wuta
na likolo ya ngomba, Yawe abengaki ye mpe alobaki na
ye: — Tala makambo oyo okoyebisa bakitani ya Jakobi
mpe oyo okotalisa na bana ya Isalaele: 4 « Bomonaki bino
moko ndenge nini nasalaki bato ya Ejipito mpe ndenge nini
namemaki bino lokola na mapapu ya mpongo kino epai
na Ngai. 5 Soki botosi Ngai penza mpe bobateli boyokani
na Ngai, bokozala mpo na Ngai ekolo ya motuya kati na
bikolo nyonso. Atako mokili mobimba ezali ya Ngai, 6 kasi
bino bokozala mpo na Ngai ekolo oyo ekosala mosala
ya bonganga-Nzambe, ekolo ya bule. » Oyo nde maloba
okoyebisa bana ya Isalaele. 7 Moyize azongaki, abengisaki
bakambi ya Isalaele mpe ayebisaki bango maloba nyonso
oyo Yawe atindaki ye koloba. 8 Bato nyonso bazongisaki
lokola moto moko: — Tokosala nyonso oyo Yawe alobi.
Bongo Moyize amemaki eyano na bango epai na Yawe.
9 Yawe alobaki na Moyize: — Nazali koya epai na yo kati
na lipata monene, mpo ete bana ya Isalaele bayoka tango
nakosolola na yo mpe mpo ete batia tango nyonso elikya
na bango epai na yo. Moyize ayebisaki Yawe makambo
nyonso oyo bana ya Isalaele balobaki. 10 Yawe alobaki na
Moyize: — Kende epai ya bato, bulisa bango lelo mpe lobi,
bongo yebisa bango ete basukola bilamba na bango; 11
bamibongisa mpo na mokolo ya misato, pamba te na mokolo
wana nde Ngai Yawe, nakokita na likolo ya ngomba Sinai,
na miso ya bana nyonso ya Isalaele. 12 Okotia bandelo
zingazinga ya ngomba mpo na bato mpe okoyebisa bango: «
Bosala keba ete bomata te na ngomba oyo mpe bopusana te
pembeni na yango. Moto nyonso oyo akotuta yango akokufa
penza. 13 Soki moto moko abuki mobeko oyo, bakosimba ye
te, kasi bakoboma ye na mabanga to bakotobola ye likonga;

ezala moto to nyama, asengeli kokufa. Kaka soki lokito ya liseke ya meme eyokani makasi nde ndambo ya bato bakomata na ngomba. » **14** Moyize alongwaki na ngomba, akendeki epai ya bana ya Isalaele, abulisaki bango, mpe basukolaki bilamba na bango. **15** Moyize alobaki na bango: — Bomilengela mpo na mokolo ya misato, bosangisa nzoto te na basi na bino. **16** Na tongo ya mokolo ya misato, bakake ebetaki, mikalikali ezalaki kongenga, mpe lipata monene ezipaki ngomba; bongo bato bayokaki bakelelo kobeta makasi. Bato nyonso kati na molako balengaki. **17** Moyize abimisaki bato mpo ete bakende kokutana na Nzambe, na libanda ya molako. Mpe bato batelemaki na ebandeli ya ngomba. **18** Milinga ezipaki ngomba Sinai mpo ete Yawe akitaki na likolo na yango na lolenge ya moto, bongo milinga yango ezalaki komata lokola milinga oyo ebimaka na fulu ya moto. Mpe ngomba nyonso eninganaki makasi. **19** Mongongo ya kelelo ezalaki kaka komata se komata. Boye Moyize abandaki koloba na Nzambe, mpe Nzambe azalaki koyanola ye na lokito ya kake. **20** Yawe akitaki na likolo ya ngomba Sinai mpe abengaki Moyize mpo ete amata na songe ya ngomba yango. Boye Moyize amataki. **21** Yawe alobaki na Moyize: — Kita mpe kebisa bato ete baleka bandelo te mpo na koluka komona Ngai Yawe, noki te mingi kati na bango bakokufa. **22** Ezala Banganga-Nzambe oyo basengeli kopusana pene na Ngai, basengeli komibulisa; noki te Ngai Yawe, nakoboma bango. **23** Moyize alobaki na Yawe: — Bato ya Isalaele bakoki te komata na ngomba Sinai, pamba te Yo moko oyebisaki biso ete totia bandelo zingazinga ya ngomba mpe tomona yango lokola bule. **24** Yawe azongiselaki ye: — Kita lisusu; bongo omata elongo na Aron. Kasi mpo na Banganga-Nzambe mpe bana ya Isalaele, tika ete bawelela komata te epai na Ngai Yawe, noki te nakoboma bango. **25** Moyize akitaki, akendeki epai ya bana ya Isalaele mpe ayebisaki bango makambo oyo Yawe alobaki.

20 Tala maloba oyo Nzambe alobaki: **2** « Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na mokili ya Ejipito epai wapi ozalaki na bowumbu. **3** Okozalaka na banzambe mosusu te, bobele Ngai. **4** Okomisalelaka te nzambe ya ekeko to bililingi ya biloko oyo ezali na likolo, na se to na mayi oyo ezali na se ya mabele. **5** Okogumbamelaka yango te mpe okosalelaka yango te, pamba te Ngai Yawe, Nzambe na yo, nazali Nzambe ya zuwa; napesaka bana etumbu mpo na masumu ya batata kino na molongo ya misato mpe ya minei ya bato oyo bayinaka Ngai. **6** Kasi natalisaka bolingo na Ngai kino na molongo ya nkoto epai ya bato oyo balingaka Ngai mpe babatelaka mibeko na Ngai. **7** Okotangaka te na pamba Kombo ya Yawe, Nzambe na yo, pamba te Yawe akopesa etumbu na moto nyonso oyo akotanga Kombo na Ye na pamba. **8** Kanisaka mokolo ya Saba mpe bulisaka yango. **9** Okosalaka misala na yo nyonso mikolo motoba. **10** Kasi mokolo ya sambo ezali mokolo ya Saba ya Yawe, Nzambe na yo. Na mokolo wana, okosalaka mosala ata moko te; ezala yo, mwana na yo ya mobali, mwana na yo ya mwasi, mowumbu na yo ya mobali, mwasi mowumbu na yo, bibwele na yo to mopaya oyo azali kati na bingumba na yo. **11** Pamba te na mikolo motoba, Yawe asalaki Likolo, mabele, ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango, kasi akataki mosala na mokolo ya sambo. Yango wana, Yawe apambolaki mokolo ya Saba mpe abulisaki yango. **12** Okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu mpo ete ozala na bomoi ya molayi kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, azali kopesa yo. **13** Okobomaka te. **14** Okosalaka ekobo te. **15** Okoyibaka te. **16** Okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo makambo. **17** Okolulaka te ndako ya moninga na yo; okolulaka te mwasi ya moninga na yo, mowumbu na ye ya mobali to mwasi mowumbu na ye, ngombe na ye, ane na ye to eloko nyonso oyo ezali ya moninga na yo. » **18** Tango bato bayokaki bakake mpe koganga ya kelelo, mpe bamonaki mikalikali mpe milinga kobima na ngomba, balengaki. Batelemaki mosika **19** mpe balobaki na Moyize: — Tika ete yo moko oloba na biso, mpe tokoyoka yo; kasi Nzambe te, noki te tokokufa! **20** Moyize azongiselaki bango: — Bobanga te! Nzambe ayei nde komeka bino mpo ete kobanga Nzambe ezala kati na bino mpe bosala masumu te. **21** Bato bazalaki kaka mosika, wana Moyize apusanaki pembeni ya lipata oyo kati na yango Nzambe azalaki. **22** Yawe alobaki na Moyize: — Yebisa makambo oyo epai ya bana ya Isalaele: « Bomonaki bino moko ndenge nini nalobelaki bino wuta na likolo. **23** Bokomisalela te banzambe ya bikeko ya palata to ya wolo, mpo na kosangisa yango na Ngai. **24** Okotongela Ngai etumbelo ya mabele epai wapi okobonza bambeka na yo ya kotumba, bambeka na yo ya boyokani, meme na yo, ntaba na yo, ngombe na yo. Esika nyonso oyo nakomimonisa mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nakoya epai na yo mpe nakopambola yo. **25** Soki otongeli Ngai etumbelo ya mabanga, okotonga yango te na mabanga oyo bakata; pamba te soki okati yango, okobebisa bosantu na yango. **26** Okomata te na etumbelo na Ngai na ematelo mpo ete bolumbu na yo emonana te. »

21 Yawe alobaki na Moyize: — Tala mibeko oyo okoyebisa bana ya Isalaele: **2** « Soki bosombi Mo-Ebre moko lokola mowumbu, akosalela bino mibu motoba; na mobu

ya sambo, akozwa bonsomi mpe akofuta eloko moko te. **3** Soki azalaki monzemba tango ayaki, asengeli kokende ye moko; kasi soki azalaki na mwasi tango ayaki, mwasi na ye asengeli kokende na ye elongo. **4** Soki nkolo na ye apesaki ye mwasi mpe mwasi yango abotelaki ye bana mibali to bana basi, mwasi mpe bana bakozala ya nkolo na ye; mobali akokende ye moko. **5** Kasi soki mowumbu alobi: ‹ Nalingaka nkolo na ngai, mwasi na ngai mpe bana na ngai, nalingi te kozwa bonsomi, › **6** wana nkolo na ye asengeli komema ye liboso ya basambisi; akomema ye na ezipelo ya ekuke to na mabaya oyo esimbaka ekuke mpe akotobola ye litoyi na motonga; mpe mowumbu akosalela nkolo yango mpo na libela. **7** Soki moto ateki mwana na ye ya mwasi lokola mwasi mowumbu, mwana yango akozwa bonsomi te ndenge bawumbu bazwaka yango. **8** Soki mwana mwasi asepelisi te nkolo oyo aponaki ye mpo ete azala mowumbu na ye, nkolo yango akotika ete mwana mwasi asikolama; azali na ndingisa te ya koteka ye epai ya bapaya. Kasi soki ateki ye, wana asambwisi ye. **9** Soki aponaki mwana mwasi yango mpo ete azala mwasi ya mwana na ye ya mobali, asengeli kokokisa makambo oyo mibeko esengaka mpo na kobala mwasi. **10** Soki abali mwasi mosusu, akolongola eloko te na oyo etali kolia, kolata mpe oyo basalelaka mwasi ya libala. **11** Soki apimeli ye ata eloko moko kati na biloko oyo misato, wana mwasi oyo akoki kokende na bonsomi mpe akofuta eloko moko te. **12** Moto oyo akobeta moninga na ye kino koboma ye, basengeli koboma ye. **13** Nzokande, soki azalaki na likanisi ya koboma te, kasi Nzambe atiki ete yango esalema na nzela ya maboko na ye, moto wana akokima na esika oyo Ngai Yawe nakopona. **14** Kasi soki moto akaneli moninga na ye mpe aluki koboma ye na mayele mabe, okomema ye mosika ya etumbelo na Ngai mpo na koboma ye. **15** Moto oyo akobeta tata to mama na ye, asengeli kozwa etumbu ya kufa. **16** Moto oyo akokanga moto mosusu na makasi mpo na kokima na ye, ezala soki ateki moto yango to bakangi ye na moto yango na maboko, asengeli kozwa etumbu ya kufa. **17** Moto oyo akolakela tata to mama na ye mabe, asengeli kozwa etumbu ya kufa. **18** Soki bato baswani, bongo moko abeti moninga likofi to libanga; mpe moto oyo babeti likofi to libanga akufi te kasi abeli makasi; **19** soki moto oyo babeti atelemi mpe atamboli na nzete kino na libanda, bakokatela moto oyo abetaki ye etumbu te, kasi akofuta kaka mikolo oyo moto yango azalaki kosala te mpe akosalisa ye kino akobika. **20** Soki moto abeti mowumbu na ye ya mobali to mwasi mowumbu na ye, bongo mowumbu yango akufi na mbala moko, moto wana asengeli kozwa etumbu. **21** Kasi soki mowumbu yango awumeli lisusu na bomoi mokolo moko to mibale, wana nkolo na ye akozwa etumbu te, pamba te asombaki ye na mbongo. **22** Soki mibali, wana bazali kobunda, batutani na mwasi ya zemi, bongo mwasi yango aboti mwana matsombe mpe likama mosusu emonani te, wana basengeli kofuta lomande ndenge mobali ya mwasi yango akokata kolanda mokano ya basambisi. **23** Kasi soki likama ezali, okofuta bomoi mpo na bomoi: **24** liso mpo na liso, linu mpo na linu, loboko mpo na loboko, lokolo mpo na lokolo, **25** kozika mpo na kozika, pota mpo na pota, litutu mpo na litutu. **26** Soki moto abeti mowumbu na ye ya mobali to mwasi mowumbu na ye na liso, mpe liso yango ekufi, moto yango akopesa bonsomi na mowumbu mpo na liso na ye. **27** Soki abuki linu ya mowumbu na ye ya mobali to ya mwasi mowumbu na ye, akopesa ye bonsomi mpo na linu na ye. **28** Soki ngombe ebomi moto na maseke, basengeli koboma ngombe yango na mabanga, mpe bakolia mosuni na yango te; nzokande nkolo na yango akozwa etumbu te. **29** Soki ngombe ezali na momesano ya kobeta bato maseke, bongo bakebisi makasi nkolo na yango, kasi ye abateli kaka ngombe na ye malamu te mpe yango ebomi moto; basengeli koboma ngombe yango na mabanga mpe nkolo na yango asengeli kozwa etumbu ya kufa. **30** Kasi soki basengi ye lomande mpo na kosikola bomoi na ye, akofuta nyonso oyo bakosenga ye. **31** Bakosalela mpe mobeko oyo soki ngombe ebeti mwana mobali to mwana mwasi maseke. **32** Soki ngombe ebeti mowumbu ya mobali to mwasi mowumbu maseke, nkolo na yango asengeli kofuta mbongo ya bibende, tuku misato, epai ya nkolo ya mowumbu, mpe bakobamba ngombe yango mabanga. **33** Soki moto atiki libulu polele to atimoli libulu mpe azipi yango te, bongo ngombe to ane ezindi kuna; **34** nkolo libulu asengeli kofuta epai ya nkolo nyama mbongo oyo ekokani na motuya ya nyama oyo esili kokufa, mpe nyama yango ekokoma ya ye. **35** Soki ngombe ya moto moko ebomi ngombe ya moto mosusu, esengeli koteka ngombe oyo ezali na bomoi mpe kokabola na kati-kati mbongo mpe ngombe oyo esili kokufa. **36** Kasi soki eyebani ete ngombe yango emesana kobeta bato maseke, bongo nkolo na yango abateli yango malamu te; wana asengeli kofuta ngombe mpo na ngombe, mpe ngombe ya kokufa ekokoma ya ye.

22 Soki moto ayibi ngombe moko to meme moko, bongo abomi yango to ateki yango; asengeli kofuta bangombe mitano mpo na ngombe moko oyo ayibaki to bameme minei mpo na meme moko oyo ayibaki. **2** Soki bakangi moto azali koyiba, bongo babeti ye mpe akufi; mobomi akozwa etumbu te mpo na makila oyo esopani. **3** Kasi soki makambo yango esalemi na moyi, moto oyo akoboma ye akozwa

etumbu mpo na makila oyo esopani. Moyibi nyonso asengeli kozongisa biloko oyo ayibi. Soki azali na eloko te, bakoteka ye mpo na kofuta eloko oyo ayibaki. **4** Soki ayibaki nyama, ezala ngombe, ane to meme, bongo bakuti nyama yango ya bomoi na maboko na ye, akofuta banyama mibale. **5** Soki moto azali koleisa bibwele na ye matiti na elanga na ye to na elanga na ye ya vino, bongo atiki bibwele yango koyengayenga mpe ekeyi kolia matiti na elanga to na elanga ya vino ya moto mosusu, nkolo bibwele asengeli kofuta mbuma oyo eleki kitoko kati na elanga na ye to kati na elanga na ye ya vino. **6** Soki moto apelisi moto, bongo moto yango ekutani na banzete ya sende, epanzani mpe ezikisi ble oyo basili kotia na maboke to ble oyo babuki nanu te, moto oyo apelisaki moto asengeli kofuta biloko nyonso oyo eziki. **7** Soki moto abombisi palata to biloko na ye ya motuya epai ya moninga na ye, bongo bayibi yango kati na ndako ya moninga wana; soki bakangi moyibi ya biloko yango, akozongisa mbala mibale biloko oyo ayibaki. **8** Kasi soki moyibi amonani te, nkolo ndako asengeli kosamba liboso ya basambisi mpo na koyeba soki ayibaki biloko ya moninga na ye to te. **9** Na likambo nyonso ya moyibi, soki bato mibale bazali kowela ngombe, ane, meme, elamba to eloko nyonso oyo ebungaki, bongo moto na moto azali koloba: ‹ Ezali ya ngai! › bango mibale bakomema likambo na bango liboso ya basambisi; bongo moto oyo basambisi bakokweyisa akozongisa yango mbala mibale epai ya moninga na ye. **10** Soki moto apesi moninga na ye ngombe to ane to meme to nyama mosusu mpo ete abokola, bongo nyama yango ekufi to ebukani to bayibi yango mpe ata moto moko te amoni mpo na kotatola ndenge nini likambo yango esalemaki, **11** kaka ndayi oyo balapi na Kombo na Yawe nde ekokabola bango: Moto oyo andimaki kobokola akolapa ndayi liboso ya Yawe mpo na kotalisa ete ayebi likambo te. Bongo nkolo nyama asengeli kondima maloba ya moninga na ye mpe ye akofuta nyama yango te. **12** Kasi soki bayibi nyama yango na maboko ya moto oyo andimaki kobokola yango, akofuta nyama yango epai ya nkolo na yango. **13** Soki ezali nyama ya zamba nde ebomaki nyama yango, moto oyo andimaki kobokola yango akomema lokola litatoli biteni oyo etikali; bongo akofuta nyama yango te. **14** Soki moto adefi nyama epai ya moninga na ye, bongo ebukani lokolo to ekufi na tango oyo nkolo na yango azali te, moto wana asengeli kofuta yango. **15** Nzokande soki nkolo na yango azalaki wana, moto oyo adefaki akofuta nyama yango te. Soki bayokanaki ete akofuta mbongo sima na kosalela yango, asengeli kofuta mbongo oyo bayokanaki. **16** Soki mobali alingi elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe azali na mobandami na libala te, bongo asangisi na ye nzoto, asengeli kofuta mbongo ya libala mpo ete akoma mwasi na ye. **17** Soki tata ya elenge mwasi aboyi kopesa mwana na ye na libala epai ya mobali wana, mobali yango akofuta mbongo ya libala na motuya oyo babalelaka elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te. **18** Okotika te na bomoi mwasi oyo asalaka maji. **19** Moto nyonso oyo akosangisa nzoto na nyama, asengeli kozwa etumbu ya kufa. **20** Moto nyonso oyo akotumba mbeka mpo na nzambe mosusu, basengeli koboma ye; mbeka ekotumbama kaka mpo na Yawe Ye moko. **21** Okosalisa mopaya mosala na ndenge ya mabe te mpe okonyokola ye te, pamba te bino mpe bozalaki bapaya na Ejipito. **22** Bokonyokola te mwasi oyo akufisa mobali to mwana etike. **23** Soki bonyokoli bango, bongo bango bagangi epai na Ngai, solo nakoyoka koganga na bango. **24** Nakosilikela bino, nakoboma bino na mopanga; bongo basi na bino mpe bakokoma basi bakufisa mibali mpe bana na bino, bana bitike. **25** Soki odefisi mbongo na moko kati na bato na Ngai, na mobola oyo azali kati na bino, okosala te ndenge modefisi mbongo asalaka; okosenga ye mileki te. **26** Soki moninga na yo asimbisi yo kazaka na ye lokola ndanga, okozongisela ye yango liboso ete butu eya; **27** pamba te azali kaka na kazaka wana mpo na kofinika nzoto na ye. Akofinika lisusu nini tango akolala? Soki agangi epai na Ngai, nakoyoka ye mpo ete nazali Nzambe ya mawa. **28** Okofingaka Nzambe te mpe okolakelaka mokambi ya bato na yo mabe te. **29** Okowumisa te kopesa Ngai mbuma ya liboso oyo ekomela mpe vino oyo okamoli. Okopesa Ngai mwana na yo ya liboso ya mobali. **30** Okosala mpe lolenge moko mpo na bana liboso ya bangombe, bameme mpe bantaba na yo: ekotikala mikolo sambo elongo na bamama na yango; bongo na mokolo ya mwambe, okopesa Ngai yango. **31** Bokozala bule mpo na Ngai: bokolia te mosuni ya nyama oyo babomi na nyama ya zamba; bosengeli kopesa yango na bambwa.

23 Okopanza sango ya lokuta te; okosangana te na moto mabe mpo na koloba litatoli ya lokuta. **2** Okolanda ebele ya bato te mpo na kosala mabe. Tango okoloba litatoli liboso ya basambisi, okotatola te kolanda mokano ya bato ebele mpo na kokweyisa bosembo. **3** Okokotela mobola te na tango azali kosamba liboso ya basambisi. **4** Soki okutani na ngombe to ane ya monguna na yo, oyo ebungi, osengeli kozongisela ye yango. **5** Soki omoni ane ya moto oyo ayinaka yo ekweyi na se ya mokumba oyo yango ememi, okotika yango wana te; osengeli kosalisa yango. **6** Okokweyisa bosembo ya mobola te tango azali kosamba liboso ya basambisi. **7** Okozala mosika ya makambo ya

lokuta. Okoboma te ezala moto oyo ayebi likambo te to moto ya sembo; pamba te nalongisaka te moto mabe. **8** Okondimaka kanyaka te, pamba te kanyaka ezipaka miso ya bato oyo bamonaka malamu mpe ebebisaka maloba ya moto ya sembo. **9** Okonyokola mopaya te, pamba te oyebi yo moko ndenge ezalaka soki ozali mopaya; bino mpe bozalaki bapaya na Ejipito. **10** Mibu motoba, okolona bilanga na yo mpe okobuka mbuma. **11** Kasi na mobu ya sambo, okopemisa mabele. Boye babola kati na bato na yo bakozwa bilei ya kolia kati na yango mpe nyama ya zamba ekolia bilei oyo bato bakotika. Okosala ndenge moko mpo na elanga na yo ya vino mpe mpo na nzete na yo ya olive. **12** Mikolo motoba, okosala mosala na yo; kasi na mokolo ya sambo, okosala mosala moko te mpo ete ngombe na yo elongo na ane na yo ekoka kopema, mpe mpo ete mwana mobali ya mwasi mowumbu na yo mpe mopaya bazwa lisusu makasi. **13** Bokosala keba na makambo nyonso oyo nayebisi bino. Bokobelela kombo ya banzambe mosusu te; bokomeka kutu te kotanga yango na bibebu na bino. **14** Mbala misato na mobu, bokosala bafeti misato mpo na Ngai. **15** Bokosala feti ya Mapa ezanga levire. Na mikolo sambo kolanda ndenge napesaki bino mitindo, bokolia mapa ezanga levire na tango oyo ekatama, na sanza ya Abibi, mpo ete ezali na sanza yango nde bobimaki na Ejipito. **16** Okosala feti ya kobuka bambuma, okosala mpe feti ya bambuma ya liboso ya bilanga na yo, oyo olonaki. Na suka ya mobu, okosala feti ya kobuka bambuma tango okobuka mbuma ya elanga. **17** Mbala misato na mobu, bato nyonso bakoya liboso ya Nkolo Yawe. **18** Okobonzela Ngai te mbeka ya makila elongo na mapa batia levire. Mafuta ya nyama ya feti na Ngai ekoki kobombama te kino na tongo. **19** Okomema na Ndako ya Yawe, Nzambe na yo, bambuma ya liboso ya mabele na yo. Okolamba te mwana ntaba oyo ezali nanu komela mabele ya mama na yango. **20** Nakotinda anjelu liboso na bino mpo ete abatela bino na nzela mpe amema bino na esika oyo nabongisaki mpo na bino. **21** Bosala keba na miso na ye mpe boyoka makambo oyo akoloba; botombokela ye te mpo ete akolimbisa botomboki na bino te, pamba te Kombo na Ngai ezali kati na ye. **22** Kasi soki boyoki na bokebi makambo oyo akoyebisa bino mpe soki bosaleli nyonso oyo nalobi, nakozala monguna ya banguna na bino mpe nakotelemela bato oyo bakotelemela bino. **23** Anjelu na Ngai akotambola liboso na bino mpe akokotisa bino na mokili ya bato ya Amori, ya bato ya Iti, ya bato ya Perizi, ya bato ya Kanana, ya bato ya Evi mpe ya bato ya Yebusi; bongo Ngai nakosilisa bango. **24** Bokogumbamela banzambe na bango te mpe bokosalela yango te to bokolanda te lolenge na bango ya kosalela. Bokokweyisa banzambe yango mpe bokobuka-buka bikeko na bango na biteni. **25** Soki bokosalela Yawe, Nzambe na bino, akopambola mapa mpe mayi na bino, mpe akolongola bokono kati na bino. **26** Na mboka na bino, ekozala na mwasi moko te oyo akosopa zemi to akozanga kobota. Nakobakisela bino mikolo ebele na bomoi na bino. **27** Nakotinda somo na Ngai liboso na bino mpe nakokotisa mobulu kati na bikolo nyonso oyo bokokota. Banguna na bino nyonso bakopesa bino mokongo mpe bakokima. **28** Nakotinda banzoyi ya minene liboso na bino mpo na kobengana bato ya Evi, ya Kanana mpe ya Iti na liboso na bino. **29** Kasi nakobengana bango te na mbala moko mpo ete mboka ekoma te lokola ndako ezanga bato, mpe mpo ete banyama ya zamba ekoma mingi te mpo na kotungisa bino. **30** Nakobengana bango moke-moke liboso na bino kino bokokoma ebele mpo na kozwa mboka. **31** Nakotia bandelo na bino kobanda na ebale monene ya barozo kino na ebale monene ya bato ya Filisitia mpe kobanda na esobe ya Sinai kino na ebale Efrate; pamba te nakopesa bato ya mboka na maboko na bino, bongo bino bokobengana bango liboso na bino. **32** Bokosala boyokani te elongo na bango mpe elongo na banzambe na bango. **33** Botika bango te ete bawumela na mokili na bino, noki te bakotinda bino kosala masumu liboso na Ngai mpe kosalela banzambe na bango; pamba te ekozala solo motambo mpo na bino. »

24 Yawe alobaki na Moyize: — Mata epai na Yawe, yo elongo na Aron, Nadabi, Abiyu mpe bakambi tuku sambo ya Isalaele; bokogumbama na mosika. **2** Moyize kaka nde asengeli kopusana pene ya Yawe; kasi bato mosusu te. Lisanga mobimba ya Isalaele mpe ekomata te elongo na ye. **3** Tango Moyize akendeki koyebisa bato makambo mpe mibeko nyonso ya Yawe, bato bazongisaki elongo: — Tokosala makambo nyonso oyo Yawe alobi. **4** Moyize akomaki maloba nyonso oyo Yawe ayebisaki ye. Mokolo oyo elandaki, alamukaki na tongo makasi mpe atongaki etumbelo na ebandeli ya ngomba. Bongo, atelemisaki mabanga zomi na mibale oyo ezali kotalisa mabota zomi na mibale ya Isalaele. **5** Atindaki bilenge mibali ya Isalaele ete babonzela Yawe mbeka ya kotumba ya bangombe ya mibali lokola mbeka ya boyokani. **6** Moyize azwaki ndambo ya makila, atiaki yango na sani; bongo ndambo mosusu, abwakaki-bwakaki yango na likolo ya etumbelo. **7** Azwaki lisusu buku ya Boyokani mpe atangaki yango liboso ya bana ya Isalaele. Boye bango bazongisaki: — Tokosala makambo nyonso oyo Yawe alobi mpe tokotosa yango. **8** Moyize azwaki makila, abwakelaki-bwakelaki yango bato mpe alobaki: — Oyo ezali

makila ya boyokani oyo Yawe asali elongo na bino kolanda maloba oyo nyonso. 9 Sima na yango, Moyize elongo na Aron, Nadabi, Abiyu mpe bakambi tuku sambo ya Isalaele, bamataki likolo ya ngomba 10 epai wapi bamonaki Nzambe ya Isalaele; se ya matambe na Ye ezalaki lokola mabanga ya talo ya safiri mpe ezalaki na langi ya ble ya kitoko lokola ble ya likolo. 11 Kasi Nzambe asembolaki loboko na Ye te mpo na kobeta bakambi ya Isalaele; bamonaki Nzambe, baliaki mpe bamelaki. 12 Yawe alobaki na Moyize: « Yaka pene na Ngai na likolo ya ngomba mpe telema wana. Ngai nakopesa yo bitando ya mabanga ya papala oyo na likolo na yango nakomi Mobeko mpe mitindo mpo na kopesa bana ya Isalaele malako. » 13 Boye Moyize atelemaki elongo na mosungi na ye Jozue mpe amataki na ngomba ya Nzambe. 14 Moyize alobaki na bakambi: « Bozela biso awa kino tokozonga. Aron mpe Wuri bazali elongo na bino. Tika ete soki moto azali na likambo, ayebisa bango yango. » 15 Tango Moyize amataki likolo ya ngomba, mapata ezipaki ye 16 mpe nkembo ya Yawe ewumelaki na likolo ya ngomba Sinai. Mikolo motoba, mapata ezipaki ngomba. Bongo na mokolo ya sambo, Yawe abengaki Moyize kati na mapata. 17 Na miso ya bana ya Isalaele, Nkembo ya Yawe emonanaki na likolo ya ngomba lokola moto oyo etumbaka. 18 Tango Moyize amataki likolo ya ngomba, akotaki kati na mapata. Awumelaki kuna mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei.

25 Yawe alobaki na Moyize: 2 — Yebisa bana ya Isalaele ete bamemela Ngai makabo. Okozwa yango na maboko ya moto nyonso oyo akopesa na motema malamu. 3 Tala makabo oyo okozwa na maboko na bango: wolo, palata mpe bronze, 4 bilamba ya langi ya ble, ya motane, ya motane makasi, lino ya kitoko, bapwale ya ntaba, 5 baposo ya bameme batia langi ya motane mpe baposo ya banyama ya ebale, banzete ya akasia, 6 mafuta ya olive mpo na kopelisela mwinda, biloko ya mike-mike ya solo kitoko mpo na kosala mafuta ya epakolami mpe malasi ya solo kitoko; 7 mabanga ya onikisi mpe mabanga mosusu ya talo mpo na kotia yango na efode mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-Nzambe akobanda kolata. 8 Bakosalela Ngai Ndako ya bule, mpe nakovanda kati na bango. 9 Bokosala yango kolanda lolenge ya Mongombo mpe bisalelo oyo nakolakisa yo. 10 Bokosala sanduku na nzete ya akasia. Molayi na yango ekozala na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano; mokuse na yango, basantimetele tuku sambo na mitano mpe bosanda na yango, basantimetele tuku sambo na mitano. 11 Okobamba yango wolo ya peto, na kati mpe na libanda. Okolatisa mpe songe na yango na wolo. 12 Okosalela yango bapete minei ya wolo mpe okotia yango na basonge minei: mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu. 13 Okosala mabaya mibale na nzete ya akasia mpe okobamba yango wolo. 14 Okokotisa mabaya yango na bapete oyo ezali na songe ya sanduku, mpo na komemela yango. 15 Mabaya yango ekotikala libela kati na bapete ya sanduku: bakolongola yango te. 16 Okotia kati na sanduku bitando ya mabanga ya mibeko, oyo nakopesa yo. 17 Okosala mofinuku na wolo ya peto. Molayi na yango ekozala na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano; mpe mokuse na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. 18 Okosala bikeko mibale ya basheribe oyo okotia na suka mibale ya mofinuku; okosala yango na wolo oyo batuti na nzela ya marto. 19 Okotia ekeko moko ya sheribe na suka moko, mpe mosusu, na suka mosusu. Okokangisa bikeko ya basheribe na mofinuku, na suka nyonso mibale. 20 Mapapu ya basheribe ekozala ya kofungwama na likolo mpo na kobatela mofinuku; bakozala ngambo na ngambo, mpe miso na bango ekotala mofinuku. 21 Okotia kati na sanduku, bitando ya mabanga ya mibeko oyo nakopesa yo mpe okotia mofinuku na likolo ya sanduku. 22 Ezali wana, na likolo ya mofinuku nde Ngai nakomimonisa epai na yo, na kati-kati ya basheribe mibale oyo bakozala na likolo ya Sanduku ya Litatoli; mpe nakopesa yo mitindo na Ngai nyonso mpo na bana ya Isalaele. 23 Okosala mesa moko na mabaya ya akasia. Molayi na yango ekozala na basantimetele pene nkama moko; mokuse na yango, basantimetele pene tuku mitano mpe bosanda na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. 24 Okobamba yango wolo ya peto mpe okotia lisusu wolo na pembeni na yango. 25 Okozingela mesa yango na libaya oyo ekozala na basantimetele pene mwambe na monene, mpe okotia wolo na pembeni ya libaya yango. 26 Okosala bapete minei ya wolo mpe okotia yango na songe minei ya mesa epai wapi makolo na yango ezali. 27 Bapete ekozala pene ya libaya oyo ekozingela mesa, mpe bakokotisa kati na bapete yango mabaya ya komemela sanduku. 28 Okosala na nzete ya akasia mabaya ya komemela mesa mpe okobamba yango wolo. 29 Okosala na wolo ya peto basani, bakopo, bambilika mpe bambeki, mpo na makabo ya masanga. 30 Okotia tango nyonso mapa na likolo ya mesa liboso na Ngai. 31 Okosala na wolo ya peto etelemiselo ya minda; okosala yango na wolo oyo batuti na nzela ya marto. Evandelo na yango, likonzi na yango, bakeni na yango, bambuma mpe bafololo na yango, nyonso ekozala ekangana lokola eloko moko. 32 Mipanzi ya likonzi ya etelemiselo ya minda esengeli kozala na bitape motoba: misato na ngambo moko, mpe misato na ngambo mosusu. 33 Na likolo ya etape moko na moko ya

etelemiselo ya minda, okotia bakeni misato oyo ezali na lolenge ya fololo ya madame, elongo na bambuma mpe bafololo. **34** Na moto ya likonzi ya etelemiselo ya minda, esengeli kozala na bakeni minei oyo ezali na lolenge ya bafololo ya madame, elongo na bambuma mpe bafololo. **35** Na se ya bitape mibale-mibale ya etelemiselo ya minda, ekozala na mbuma moko; mpe ekozala bongo mpo na bitape nyonso motoba ya etelemiselo ya minda. **36** Bambuma mpe bitape ekozala ekangana na etelemiselo ya minda; mpe nyonso ekosalema na wolo ya peto, wolo oyo batuti na nzela ya marto. **37** Okosala minda sambo oyo okotia na likolo ya etelemiselo ya minda mpo ete epesa pole na etando oyo ezali na liboso ya etelemiselo. **38** Okosala na wolo ya peto bibende oyo bazwelaka makala ya moto mpe basani ya putulu. **39** Okosalela bakilo tuku misato na minei ya wolo ya peto mpo na kosala etelemiselo ya minda mpe bisalelo na yango nyonso. **40** Tala malamu mpe sala mosala nyonso kolanda ndakisa oyo natalisi yo na likolo ya ngomba.

26 Okotonga Mongombo elongo na batapi zomi ya lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango, ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi, elongo na basheribe; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. **2** Tapi moko na moko ekozala na bametele pene zomi na minei na molayi; mpe bametele pene mibale, na mokuse. Batapi nyonso ekozala ndenge moko na mokuse mpe na molayi. **3** Okokangisa batapi mitano, moko na mosusu, mpe okosala ndenge moko mpo na batapi mitano mosusu. **4** Okotia basinga ya langi ya ble na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale. **5** Okotia basinga tuku mitano na suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale; basinga yango ekotalana. **6** Okosala na wolo bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo; mpe okokangisa na bibende oyo ezali lokola ndobo lisanga ya batapi mitano ya liboso mpe lisanga ya batapi mitano ya mibale. Na boye, Mongombo ekobima eloko moko. **7** Okosala batapi zomi na moko na bapwale ya ntaba mpo na kotia yango na likolo ya Mongombo. **8** Molayi ya tapi moko na moko ekozala na bametele pene zomi na mitano, mpe mokuse na yango ekozala na bametele pene mibale. Batapi nyonso zomi na moko ekozala ndenge moko na mokuse mpe na molayi. **9** Okokangisa batapi mitano na ngambo moko, mpe batapi motoba na ngambo mosusu; mpe okogumba tapi ya motoba na liboso ya Mongombo. **10** Okotia basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya liboso, mpe basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya mibale. **11** Okosala na bronze bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo; okokotisa yango na basinga mpo na kokangisa Mongombo mpo ete ekoma eloko moko. **12** Batapi oyo ekozala na likolo ya Mongombo ekoleka molayi mpe ndambo na yango ekokita na sima ya Mongombo. **13** Mpe na molayi ya batapi oyo ezali na likolo ya Mongombo, basantimetele pene tuku mitano ekolekana na bangambo mibale ya Mongombo mpo na kozipa yango. **14** Okosalela baposo ya bameme oyo bapakola langi ya motane mpo na kozipa Mongombo, mpe okobakisa na likolo na yango baposo ya banyama ya ebale. **15** Okosala bizingelo ya Mongombo na banzete ya akasia mpe okotelemisa yango. **16** Ezingelo moko na moko ekozala na bametele mitano na molayi, mpe basantimetele tuku sambo na mitano na mokuse. **17** Okobeta banzete mibale-mibale na ezingelo; okosala bongo mpo na bizingelo nyonso ya Mongombo. **18** Okotia bizingelo tuku mibale na ngambo ya Negevi, na sude; **19** mpe makolo tuku minei ya palata na se ya bizingelo tuku mibale: makolo mibale na se ya ezingelo moko na moko oyo babeta banzete mibale; **20** bizingelo tuku mibale na ngambo mosusu ya Mongombo, na nor, **21** elongo na makolo na yango tuku minei ya palata: makolo mibale mpo na ezingelo moko na moko; **22** bizingelo motoba na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste, **23** mpe bizingelo mibale na suka mpo na kolendisa Mongombo. **24** Bizingelo yango ekozala ya kofungwama na se, kasi ekosala songe na likolo mpe ekokota na lopete ya liboso: nyonso mibale ekozala ndenge moko mpe ekolendisa Mongombo. **25** Boye, bizingelo ekozala mwambe elongo na makolo na yango zomi na motoba ya palata: makolo mibale-mibale na se ya ezingelo moko na moko. **26** Sima, okosala, na nzete ya akasia, mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo moko ya Mongombo, **27** mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo mosusu ya Mongombo, mabaya mitano mpo na bizingelo oyo ekozala na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste. **28** Libaya ya kati ekoleka na kati-kati ya bizingelo, ekoleka ngambo na ngambo. **29** Okobamba wolo na bizingelo, okosala bapete na yango na wolo mpo na kolekisa mabaya; mpe okobamba mabaya wolo. **30** Okotonga Mongombo ndenge kaka balakisaki yo yango na likolo ya ngomba. **31** Okosala rido ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi, mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango, elongo na basheribe; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. **32** Okotia yango na makonzi minei ya nzete ya akasia, oyo bapakola wolo; okokangisa yango na bibende ya wolo oyo ezali lokola ndobo mpe okotelemisa yango na makolo minei ya palata.

33 Okokangisa rido na bibende oyo ezali lokola ndobo mpe okotia Sanduku ya Litatoli na sima ya rido yango. Rido nde ekokabola Esika ya bule mpe Esika-Oyo-Eleki-Bule. 34 Kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, okotia mofinuku na likolo ya Sanduku ya Litatoli. 35 Okotia mesa na liboso ya rido, na ngambo ya nor ya Mongombo, mpe okotia etelemiselo ya minda na liboso ya mesa, na ngambo ya sude. 36 Mpo na ekotelo ya Ndako ya kapo, okosala rido ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango; ekozala mosala ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. 37 Okosala na wolo, bibende mitano oyo ezali lokola ndobo mpo na kokangisela rido mpe banzete mitano ya akasia babamba wolo; okosala makolo mitano ya bronze mpo na kotelemisela banzete yango.

27 Okosala na mabaya ya nzete ya akasia etumbelo: ekozala ndenge moko na molayi mpe na mokuse, bametele mibale na basantimetele tuku mitano; bongo bosanda na yango ekozala ya metele moko na basantimetele tuku mitano. 2 Okosala maseke minei na basonge nyonso minei ya etumbelo, mpo ete maseke mpe etumbelo esala eloko moko; mpe okobamba bronze na etumbelo. 3 Okosala na bronze banzungu ya mike mpo na kolongola putulu ya moto, bapawu, basani ya minene, bakanya mpe basani mpo na komema makala ya moto. 4 Okosala motalaka ya bronze mpo na etumbelo; okokangisa bapete minei ya bronze, na basonge nyonso minei ya motalaka. 5 Okotia motalaka na se ya etumbelo, na bandelo na yango, mpo ete ekoma na kati-kati ya etumbelo. 6 Okosala na nzete ya akasia, mabaya mpo na etumbelo mpe okobamba yango bronze. 7 Boye, mpo na komema etumbelo, bakokotisa mabaya yango na bapete oyo ezali na basonge mibale ya etumbelo. 8 Okosala etumbelo na mabaya; ekozala polele kati na yango. Okosala yango ndenge kaka balakisaki yo na ngomba. 9 Tala ndenge okotonga lopango ya Mongombo: ngambo ya sude oyo ekozala ya bametele pene tuku mitano na molayi, ekozipama na rido ya lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango. 10 Makonzi na yango tuku mibale elongo na makolo na yango tuku mibale ekosalema na bronze; bongo bibende ya makonzi elongo na biloko na yango ya kosimbela ekozala ya palata. 11 Ngambo ya nor ekozala na bametele pene tuku mitano na molayi. Ekozala mpe na barido, na makonzi tuku mibale mpe na makolo tuku mibale, oyo esalema na bronze. Makonzi yango ekozala na bibende ya palata egumbama lokola ndobo elongo na biloko na yango ya kosimbela, oyo ekozala ya palata. 12 Ngambo ya weste ya lopango ya Mongombo ekozala na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse. Ekozala mpe na barido, makonzi zomi mpe makolo zomi. 13 Ngambo ya este ya lopango ya Mongombo, epai wapi moyi ebimelaka, ekozala na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse. 14 Ngambo moko ya ekuke ekozala na barido ya bametele sambo na basantimetele tuku mitano elongo na makonzi misato mpe makolo misato. 15 Ngambo mosusu ya ekuke ekozala mpe na barido ya bametele sambo na basantimetele tuku mitano, elongo na makonzi misato mpe makolo misato. 16 Mpo na ekuke ya lopango ya Mongombo, bongisa rido ya bametele pene zomi na molayi, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi; mpe ekosalema na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango, elongo na makonzi minei mpe makolo minei; ekozala mosala ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. 17 Makonzi nyonso oyo ekozala zingazinga ya lopango esengeli kozala na biloko na yango ya kosimbela, bibende na yango egumbama lokola ndobo, ya palata; mpe makolo na yango ya bronze. 18 Lopango ya Mongombo ekozala ya bametele tuku mitano na molayi, bametele tuku mibale na mitano na mokuse na ngambo moko na moko, bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda. Barido na yango ekozala ya lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango, mpe makolo na yango ekozala ya bronze. 19 Biloko nyonso oyo bakosalela misala ya Mongombo, bapike nyonso ya Mongombo mpe ya lopango ekozala ya bronze. 20 Okopesa mitindo na bana ya Isalaele ete bamemela yo mafuta ya olive ya peto mpo na minda, mpo ete minda ekoka kopela tango nyonso. 21 Ezali kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, libanda ya rido oyo ezali liboso ya Sanduku ya Litatoli, nde Aron mpe bana na ye ya mibali bakobanda kopelisa minda tango nyonso liboso ya Yawe, kobanda na pokwa kino na tongo. Ezali mobeko ya libela mpo na milongo nyonso ya bana ya Isalaele.

28 Kamata kati na bana ya Isalaele Aron, ndeko na yo ya mobali, elongo na bana na ye ya mibali: Nadabi mpe Abiyu, Eleazari mpe Itamari; mpo ete basala mosala ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai. 2 Okotonga mpo na Aron, ndeko na yo ya mobali, bilamba ya bule lokola elembo ya nkembo mpe ya lokumu. 3 Bongo yo, okoloba na bato nyonso ya mayele oyo, kati na bango, natondisi molimo ya bwanya mpo ete batonga bilamba ya Aron mpo na kobulisa ye na mosala ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai. 4 Tala bilamba oyo bakotonga: elamba ya tolo, efode, kazaka mpe nzambala oyo batia bililingi likolo na yango, kitendi ya kokanga na moto mpe mokaba. Bakotonga bilamba ya bule mpo na Aron, ndeko na yo ya mobali, mpe mpo na

bana na ye ya mibali oyo bakosala mosala ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai. **5** Bakosalela wolo, langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe lino ya kitoko. **6** Bakotonga na wolo efode ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. **7** Ekozala na bankamba mibale na basuka na yango mibale mpo na kolata efode yango; bankamba ekoleka likolo ya mapeka. **8** Mokaba ya efode ekosalema ndenge moko na efode: ekozala ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango. **9** Okozwa mabanga mibale ya onikisi mpe okokoma na likolo na yango bakombo ya bana mibali ya Isalaele **10** kolanda ndenge babotama: bakombo motoba na libanga ya liboso mpe bakombo motoba oyo etikali, na libanga ya mibale. **11** Okokoma bakombo ya bana mibali ya Isalaele na mabanga nyonso mibale ndenge bato basalaka bililingi na kashe na libanga; mpe okozingela yango na wolo. **12** Okotia mabanga yango na bankamba ya efode lokola mabanga ya ekaniseli mpo na bana mibali ya Isalaele. Aron akomema likolo ya mapeka na ye lokola ekaniseli liboso ya Yawe bakombo na bango. **13** Okotia bikangelo ya wolo **14** mpe okosala basheneti mibale ya wolo basangisa na eloko mosusu te; okosala yango lokola suki ya maboko mpe okokangisa basheneti yango pembeni-pembeni ya mabanga. **15** Okosala elamba ya tolo mpo na koyeba mokano ya Nzambe; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. Okotonga yango lokola efode: ekozala ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango. **16** Soki bagumbi yango na biteni mibale, molayi mpe mokuse esengeli kozala ndenge moko: basantimetele pene tuku mibale na mitano. **17** Okotia na likolo na yango milongo minei ya mabanga ya talo. Na molongo ya liboso, okotia libanga ya saridwane, ya topaze mpe ya emerode; **18** na molongo ya mibale, okotia libanga ya ribisi, ya safiri mpe ya diama; **19** na molongo ya misato, okotia libanga ya opale, ya agate mpe ya ametisite; **20** mpe na molongo ya minei, okotia libanga ya krizolite, ya onikisi mpe ya jasipe. Okokanga mabanga yango na bikangelo ya wolo. **21** Mabanga yango ekozala zomi na mibale kolanda bakombo ya bana mibali ya Isalaele. Na likolo ya libanga moko na moko, bakokoma kombo ya moko kati na mabota zomi na mibale; bakokoma yango ndenge basalaka bililingi na kashe. **22** Okosala basheneti ya wolo ya peto mpo na elamba ya tolo; okosala yango ndenge bakangaka suki ya maboko. **23** Okosala bapete mibale ya wolo mpo na elamba ya tolo mpe okokangisa yango na basonge mibale ya elamba yango. **24** Okolekisa basheneti mibale ya wolo kati na bapete mibale oyo ezali na basonge ya elamba ya tolo, **25** mpe okokangisa basonge mibale mosusu ya basheneti yango, na bikangelo nyonso mibale; mpe okokangisa yango na bankamba ya efode; bankamba yango ekoleka na liboso. **26** Okosala bapete mibale ya wolo oyo okotia na basonge mibale ya se ya elamba ya tolo, na ngambo ya kati oyo etala efode. **27** Okosala bapete mosusu mibale ya wolo oyo okotia na bankamba mibale ya efode, na se, na liboso mpe na pembeni ya mokaba ya efode. **28** Okokangisa na singa ya langi ya ble bapete ya wolo ya elamba ya tolo mpe bapete ya wolo ya efode, mpo ete elamba ya tolo ezala likolo ya efode mpe elongwa te na likolo na yango. **29** Boye tango Aron akokota na Esika-Oyo-Eleki-Bule, akomema na motema na ye, na elamba ya tolo ya kokata makambo, bakombo ya bana mibali ya Isalaele lokola ekaniseli liboso ya Yawe mpo na libela. **30** Okotia lisusu Urimi mpe Tumimi kati na elamba ya tolo ya kokata makambo mpe yango ekozala likolo ya motema ya Aron tango akotelema liboso ya Yawe. Boye Aron akomema makambo ya bana ya Isalaele liboso ya Yawe mpo na libela. **31** Okosala mobimba ya nzambala oyo ekozala na se ya efode na langi ya ble. **32** Nzambala esengeli kozala na lidusu na kati-kati mpo na kokotisa moto; bakotonga pembeni-pembeni ya lidusu yango poso ya makasi mpo ete epasuka te. **33** Na se mpe zingazinga ya nzambala, okotia bambuma ya grenade bakangisa na singa ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi; mpe okotia bangonga ya mike-mike kati na bambuma ya grenade. **34** Ekolandana boye: ngonga moko ya moke ya wolo, mbuma moko ya grenade, mpe bongo na bongo, zingazinga ya basonge nyonso ya nzambala. **35** Aron asengeli kolata yango tango azali kosala mosala. Makelele ya bangonga ya mike-mike ekoyokana tango akotelema liboso ya Yawe na Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe tango akobima; wana ekolakisa ete akufi te. **36** Okosala na wolo ya peto medaye mpe okokoma na likolo na yango ndenge basalaka bililingi na kashe: abulisama mpo na Yawe. **37** Okokangisa yango na singa ya ble, mpe ekozala na likolo ya kitendi ya kokanga na moto, na mbunzu. **38** Linzanza yango ekozala na mbunzu ya Aron mpo ete akoka komema bambeba oyo bana ya Isalaele bakosala na tina na biloko ya bule oyo bakobonza mpe bakobulisa. Linzanza yango ekozala tango nyonso na mbunzu ya Aron mpo ete Ngai Yawe, nandima makabo yango. **39** Okotongela Aron nzambala ya lino mpe kitendi ya lino mpo na moto; okosalela ye mpe mokaba oyo bato oyo batongaka bililingi

na bilamba bakoyeba kotia bililingi. **40** Okosala lisusu mpo na bana ya Aron banzambala, mikaba mpe bikoti, lokola elembo ya lokumu mpe ya nkembo. **41** Sima na kolatisa Aron, ndeko na yo ya mobali, elongo na bana na ye ya mibali, okopakola bango mafuta mpe okobulisa bango. Okokomisa bango Banganga-Nzambe mpo ete basalela Ngai. **42** Okosalela bango bakaputula ya lino mpo na kozipa bolumbu na bango: bakaputula yango ekobanda na loketo kino na mipende. **43** Aron mpe bana na ye ya mibali bakolata yango tango nyonso bakobanda kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani to kopusana pembeni ya etumbelo mpo na kosala mosala kati na Esika ya bule, mpo ete bazala na ngambo te mpe bakufa te. Ezali mobeko ya libela mpo na Aron mpe bakitani na ye.

29 Tala ndenge okosala mpo na kobulisa Aron elongo na bana na ye ya mibali, na mosala ya bonganga-Nzambe mpo ete basalela Ngai. Okozwa mwana ngombe ya mobali mpe bameme mibale ya mibali, ezanga mbeba; **2** okosala mapa mpe bagato ezanga levire, oyo farine na yango basangisa na mafuta; okosala mpe mikate ezanga levire, kasi bapakola yango mafuta; okosala yango na farine oyo batuta mpe bayungola malamu. **3** Okotia yango nyonso na kitunga moko mpe okomema yango na ekuke ya Mongombo, elongo na mwana ngombe ya mobali mpe bameme mibale ya mibali. **4** Okomema Aron mpe bana na ye ya mibali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe okosukola bango na mayi. **5** Okozwa bilamba ya bule mpe okolatisa Aron nzambala, kazaka, efode mpe elamba ya tolo; mpe okokanga ye mokaba ya efode. **6** Okokanga ye kitendi na moto mpe okobakisa na likolo ya kitendi yango elembo ya libulisi. **7** Okozwa mafuta ya epakolami, okosopa yango na moto na ye mpe okopakola ye yango. **8** Okomema bana na ye ya mibali mpe okolatisa bango banzambala. **9** Okolatisa Aron mpe bana na ye ya mibali mikaba na loketo na bango mpe okolatisa bango bikoti. Na bongo, okobulisa bango na mosala ya bonganga-Nzambe oyo ekozala ya bango kolanda mobeko ya libela na libela. **10** Okomema ngombe ya mobali liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani; Aron mpe bana na ye ya mibali bakotia maboko na bango na moto na yango. **11** Okokata ngombe yango kingo liboso na Ngai Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **12** Okozwa ndambo ya makila ya ngombe yango, mpe okosalela mosapi na yo mpo na kotia makila yango na maseke ya etumbelo; okosopa na makolo ya etumbelo makila oyo ekotikala. **13** Okozwa mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta oyo ezipaka bafwa mpe bambuma nyonso mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango; mpe okotumba yango na etumbelo. **14** Kasi okotumba na libanda ya molako misuni ya ngombe yango, poso na yango mpe nyei na yango. Ezali mbeka mpo na masumu. **15** Okozwa lisusu meme moko ya mobali; Aron mpe bana na ye ya mibali bakotia maboko na bango na moto na yango. **16** Okokata meme yango kingo, okozwa makila na yango mpe okosopa yango na bapembeni nyonso ya etumbelo. **17** Okokata-kata meme yango na biteni, okosukola biloko na yango ya kati elongo na makolo na yango mpe okotia yango likolo ya biteni mosusu mpe likolo ya moto. **18** Okotumba meme mobimba ya mobali na etumbelo; ezali mbeka ya kotumba mpo na Yawe, likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, likabo oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **19** Okozwa meme mosusu ya mobali; Aron elongo na bana na ye ya mibali bakotia maboko na bango na moto na yango. **20** Okokata meme yango kingo, okozwa ndambo ya makila na yango mpe okotia yango na songe ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali. Okotia yango lisusu na mosapi ya monene ya loboko na bango ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya monene ya lokolo na bango ya ngambo ya loboko ya mobali. **21** Okozwa makila oyo ekozala na etumbelo mpe mafuta ya epakolami, okosopela yango Aron mpe bilamba na ye, bana na ye mpe bilamba na bango. Na bongo, ye mpe bana na ye elongo na bilamba na bango bakobulisama. **22** Tala biteni ya mafuta ya meme ya mobali oyo okozwa: mokila, mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta oyo ezipi bafwa, bambuma mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango mpe mopende ya ngambo ya mobali, pamba te meme yango ya mobali ezali ya libulisi. **23** Tala biloko oyo okozwa kati na kitunga ya mapa ezanga levire, oyo ezali liboso ya Yawe: lipa moko, gato moko balamba na mafuta mpe galeti moko. **24** Okotia biloko oyo nyonso na maboko ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali; okoyebisa bango ete batombola yango liboso ya Yawe lokola likabo ya kotombola. **25** Okozwa yango lisusu na maboko na bango mpe okotumba yango na etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba; ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, likabo oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **26** Okozwa tolo ya meme ya mobali mpo na kobulisa Aron, okotombola yango liboso ya Yawe lokola mbeka ya kotombola; ekozala eteni na yo. **27** Okobulisa biteni ya libulisi mpo na Aron mpe bana na ye ya mibali: tolo mpe mopende ya meme oyo batombolaki mpo na kobonzela Yawe. **28** Biteni yango ekozala ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali lokola mobeko ya libela na libela. Pamba te ezali makabo ya bana ya Isalaele mpo na Yawe, makabo oyo ekowuta na mbeka na bango ya boyokani. **29**

Bilamba ya bule ya Aron ekotikala sima na ye epai ya bana na ye. Bakolata yango tango bakopakola bango mafuta mpe bakobulisa bango. **30** Mikolo sambo, moko kati na bana na ye ya mibali oyo akokitana na ye lokola Nganga-Nzambe, akolata yango mpe akokota na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe kati na Esika ya bule. **31** Okokamata meme ya mobali ya libulisi mpe okolamba mosuni na yango na esika moko ya bule. **32** Aron mpe bana na ye ya mibali bakolia mosuni ya meme mpe lipa oyo ezali kati na kitunga, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **33** Kaka bango nde bakolia makabo oyo na nzela na yango mosala ya bolimbisi masumu esalemaki tango babulisaki bango mpo na mosala ya bonganga-Nzambe; kasi moto oyo abulisama te akoki kolia yango te, pamba te ezali bule. **34** Soki mosuni ya mbeka ya libulisi mpe lipa ekomi kino na tongo, okotumba yango na moto. Bakoki kolia yango lisusu te, pamba te ezali bule. **35** Sala mpo na Aron mpe mpo na bana na ye ya mibali makambo nyonso oyo natindi yo. Okosala mikolo sambo mpo na kobulisa bango na mosala ya bonganga-Nzambe. **36** Mokolo na mokolo, okobonza mbeka ya ngombe ya mobali lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu. Okopetola etumbelo na nzela ya mosala ya bolimbisi masumu, oyo okosala mpo na etumbelo yango mpe okosopela yango mafuta ya epakolami mpo na kobulisa yango. **37** Mikolo sambo, okosala mosala ya bolimbisi masumu na etumbelo mpo na kobulisa yango. Boye etumbelo ekokoma bule koleka mpe nyonso oyo ekotutana na yango ekokoma bule. **38** Tala mbeka oyo okopesela mitindo ete batumbaka mokolo na mokolo na etumbelo mpo na libela: bana meme mibale ya mobu moko. **39** Okotumba mwana meme moko na tongo, mpe mosusu, na pokwa. **40** Mpo na mwana meme ya liboso, okopesa bakilo misato ya farine basangisa na litele moko na kati-kati ya litele ya mafuta, mpe okosopa litele moko na kati-kati ya litele ya vino lokola mbeka ya masanga. **41** Mpo na mwana meme ya mibale, okobonza yango na pokwa elongo na lolenge moko ya makabo oyo obonzaki na tongo: farine, mafuta mpe mbeka ya masanga ya vino; okobonza yango lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **42** Ezali mbeka ya kotumba ya tango nyonso, kati na bikeke nyonso: bokobanda kotumba yango na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani liboso ya Yawe; ezali na esika wana nde nakobanda kokutana mpe kolobana na bino. **43** Ezali na esika yango nde nakobanda kokutana na bana ya Isalaele; bongo nkembo na Ngai ekobulisa esika yango. **44** Nakobulisa Ndako ya kapo ya Bokutani mpe etumbelo; nakobulisa lisusu Aron mpe bana na ye ya mibali mpo ete basalela Ngai lokola Banganga-Nzambe. **45** Boye nakovanda kati na bana ya Isalaele mpe nakozala Nzambe na bango. **46** Bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, Nzambe na bango, Nzambe oyo abimisaki bango wuta na Ejipito mpo na kovanda kati na bango. Nazali Yawe, Nzambe na bango.

30 Okosala lisusu etumbelo ya malasi na nzete ya akasia. **2** Molayi mpe mokuse na yango ekozala ndenge moko, basantimetele pene tuku mitano; mpe bosanda na yango ekozala na metele moko. Maseke na yango ekokangana na etumbelo. **3** Okobamba wolo ya peto na likolo ya etumbelo, na mipanzi na yango mpe na maseke; mpe okozingela pembeni na yango na libende ya wolo. **4** Okosala mpo na etumbelo bapete ya wolo na se ya ebende ya wolo oyo ezingeli yango: mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu; mpo na kokotisa mabaya ya komemela etumbelo. **5** Okosala mabaya yango na nzete ya akasia mpe okobamba yango wolo. **6** Okotia etumbelo liboso ya rido oyo ezali liboso ya Sanduku ya Litatoli, liboso ya esika ya bolimbisi masumu oyo ezali na likolo ya Sanduku ya Litatoli. Ezali na esika yango nde nakobanda kokutana na yo. **7** Tongo nyonso, Aron akotumba ansa na etumbelo yango tango akobongisa minda; mpe pokwa nyonso, tango akopelisa yango. **8** Aron asengeli kotumba lisusu ansa tango akopelisa minda na pokwa mpo ete ansa epelaka tango nyonso liboso ya Yawe mpo na libela. **9** Kobonza te na etumbelo: ansa oyo elongobani te, mbeka ya kotumba to makabo ya bambuma. Mpe kosopa te likolo na yango makabo ya masanga ya vino. **10** Mbala moko na mobu, Aron asengeli kosala mosala ya bolimbisi masumu, na maseke ya etumbelo; akosala yango na makila ya mbeka ya masumu mpo na milongo oyo ekoya. Etumbelo ekozala bule koleka mpo na Yawe. **11** Yawe alobaki na Moyize: **12** — Tango okotanga bana ya Isalaele, moko na moko kati na bango akofuta mpo na Yawe, mpako mpo na kosikola bomoi na ye tango bakotanga ye. Boye etumbu moko te ekokweyela bango tango bakotangama. **13** Moto nyonso oyo batangi asengeli kofuta motuya oyo mpo na Yawe lokola mpako, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo: bagrame motoba ya palata. **14** Moto nyonso oyo batangi, kobanda mibu tuku mibale to koleka, akofuta mpako mpo na Yawe. **15** Na tango ya kofuta mpako mpo na Yawe, mpo na kosikola bomoi na bino, mozwi akofuta te motuya koleka bagrame motoba ya palata, mpe mobola akofuta te motuya oyo ezali na se ya bagrame motoba. **16** Okozwa epai ya bana ya Isalaele mpako mpo na kosikola bomoi na bango mpe okosalela yango mpo na mosala ya kobongisa Ndako ya kapo ya Bokutani. Ekozala mpo na bana ya Isalaele

ekaniseli liboso ya Yawe mpo na lisiko ya bomoi na bango.
17 Yawe alobaki na Moyize: 18 — Okosala na bronze sani
moko monene mpo na komipetola mpe evandelo na yango;
okotia yango na kati-kati ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe
etumbelo, mpe okotia mayi kati na yango. 19 Aron mpe bana
na ye ya mibali bakobanda kosukola maboko mpe makolo
na bango na mayi ya sani yango. 20 Basengeli kosukola na
mayi yango mpo ete bakufa te tango bakokota na Ndako ya
kapo ya Bokutani to tango bakopusana pembeni ya etumbelo
mpo na kotumba makabo bazikisa na moto mpo na Yawe.
21 Basengeli kosukola makolo mpe maboko na bango mpo
ete bakufa te. Oyo ezali mobeko oyo ekobongwana te mpo
na Aron mpe bakitani na ye mpo na libela. 22 Yawe alobaki
na Moyize: 23 — Zwa mafuta ya solo kitoko: bakilo motoba
ya mire, kati-kati na yango to bakilo misato ya sinamoni,
bakilo misato ya kaneli, 24 bakilo misato ya kasia, kolanda
ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, mpe balitele
motoba ya mafuta ya olive. 25 Na biloko oyo nyonso, okosala
mafuta ya epakolami ya bule, ya solo kitoko, oyo esalemi na
mosali malasi; ekozala mafuta ya bule mpo na epakolami.
26 Okosalela mafuta yango mpo na kopakola Ndako ya kapo
ya Bokutani, Sanduku ya Litatoli, 27 mesa mpe bisalelo na
yango nyonso, etelemiselo ya minda mpe biloko na yango
nyonso, etumbelo ya malasi, 28 etumbelo ya bambeka ya
kotumba mpe bisalelo na yango nyonso elongo na sani mpo
na komipetola mpe evandelo na yango. 29 Okobulisa yango
mpo ete ezala bule koleka. Nyonso oyo ekotutana na yango
ekozala bule. 30 Okopakola Aron mpe bana na ye ya mibali
mafuta mpe okobulisa bango mpo ete basalela Ngai lokola
Banganga-Nzambe. 31 Sima, okoloba na bana ya Isalaele: «
Mafuta oyo ya epakolami ebulisami libela na libela mpo na
Yawe. 32 Bokopakola yango te na banzoto ya bato mpe
bomekola te ndenge basalela yango, pamba te ezali bule
mpe bosengeli komona yango bule. 33 Moto nyonso oyo
akomekola mafuta yango mpe akosopa yango na nzoto
ya moto oyo abulisami te, basengeli kolongola ye kati na
bato na ye. » 34 Yawe alobaki na Moyize: — Zwa biloko ya
mike-mike ya solo kitoko: sitakite, onikisi, galibanumi mpe
ansa oyo basangisa na eloko mosusu te; biloko nyonso
ezala kilo moko. 35 Okosala na yango ansa ya solo kitoko
oyo esalemi na moto oyo asalaka malasi. Ekozala malasi
oyo ezali na mungwa, ya peto mpe ya bule. 36 Okosala
na ndambo na yango mosusu putulu oyo okotia liboso ya
Sanduku ya Litatoli kati na Ndako ya kapo ya Bokutani epai
wapi nakokutana na yo. Ekozala bule koleka mpo na bino.
37 Bokomisalela te ansa mosusu ya lolenge wana. Okomona
yango bule mpe ekozala kaka mpo na Yawe. 38 Moto nyonso
oyo akomekola yango mpo na kosepela na solo na yango ya
kitoko, basengeli kolongola ye kati na bato na ye.

31 Yawe alobaki na Moyize: 2 — Yoka, naponi Betisaleyeli,
mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Wuri, moto ya
libota ya Yuda; 3 natondisi ye na Molimo ya Nzambe, na
bwanya, na mayele mpe na boyebi mpo na kosala misala ya
lolenge nyonso; 4 mpo na kokanisa mpe kosala misala ya
wolo, ya palata mpe ya bronze; 5 mpo na kokata mabanga
ya talo, kobamba yango, kosala bililingi na banzete mpe
mpo na kosala misala ya lolenge nyonso. 6 Tala, napesi ye
lokola mosungi Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki, moto ya
libota ya Dani. Mpe napesi bwanya epai ya bato nyonso ya
misala ya maboko mpo ete basala misala nyonso oyo natindi
yo: 7 Ndako ya kapo ya Bokutani, Sanduku ya Litatoli,
esika ya bolimbisi masumu oyo ezali likolo ya Sanduku,
mpe bisalelo nyonso ya Ndako ya kapo; 8 mesa elongo na
biloko na yango; etelemiselo ya minda, basala na wolo oyo
basangisa na eloko mosusu te, elongo na biloko na yango
nyonso; etumbelo ya malasi, 9 etumbelo ya bambeka ya
kotumba elongo na bisalelo na yango nyonso; sani mpo
na komipetola elongo na evandelo na yango; 10 bilamba
ya mosala, bilamba nyonso ya bule ya Nganga-Nzambe
Aron, bilamba oyo bana na ye ya mibali bakolata tango
bakosala mosala na bango ya bonganga-Nzambe, 11 mafuta
ya epakolami mpe ansa ya solo kitoko mpo na Esika ya
bule. Basengeli kosala yango ndenge kaka natindaki yo. 12
Yawe alobaki na Moyize: 13 — Loba na bana ya Isalaele: «
Bosengeli kobatela mikolo na Ngai ya Saba; ekozala elembo
ya libela na libela kati na Ngai mpe bino, mpo ete boyeba
ete ezali Ngai Yawe nde nabulisi bino. 14 Lisusu, bokobatela
mokolo ya Saba, pamba te ekozala mpo na bino mokolo ya
bule. Moto nyonso oyo akobuka mobeko yango, basengeli
koboma ye; mpe moto nyonso oyo akosala mosala ata
ya lolenge nini na mokolo yango, basengeli kolongola ye
kati na bato na ye. 15 Bokosala mosala mikolo motoba,
mpe mokolo ya sambo ezali mokolo ya Saba, mokolo ya
kopema, mokolo oyo ebulisami mpo na Yawe. Moto nyonso
oyo akosala mosala na mokolo ya Saba, basengeli koboma
ye. 16 Bana ya Isalaele bakobatela mokolo ya Saba; bango
mpe bakitani na bango bakotosa yango lokola boyokani ya
libela na libela. 17 Ekozala elembo kati na Ngai mpe bana ya
Isalaele mpo na libela na libela, pamba te na mikolo motoba,
Yawe asalaki likolo mpe mokili; bongo na mokolo ya sambo,
akataki mosala mpe apemaki. » 18 Tango Yawe asilisaki
kosolola na Moyize, na ngomba Sinai, Yawe apesaki ye
bitando mibale ya mabanga ya litatoli oyo Nzambe akomaki
na mosapi na Ye.

32 Tango bato bamonaki ete Moyize azali kowumela mpo
na kokita na ngomba, basanganaki zingazinga ya
Aron mpe balobaki: — Yaka mpe salela biso nzambe oyo
akotambola liboso na biso. Pamba te Moyize, moto oyo
abimisaki biso na Ejipito, toyebi te makambo nini ekomeli
ye. **2** Aron azongiselaki bango: — Bolongola biloko ya
matoyi oyo ezali na matoyi ya basi na bino, ya bana na
bino ya basi mpe ya mibali, mpe bomemela ngai yango. **3**
Bato nyonso balongolaki biloko ya matoyi mpe bamemaki
yango epai ya Aron. **4** Aron azwaki biloko oyo bapesaki ye,
anyangwisaki yango na moto, mpe sima, asalaki ekeko ya
mwana ngombe. Bongo balobaki: — Tala nzambe na yo, oh
Isalaele, oyo abimisaki yo na Ejipito. **5** Tango Aron amonaki
yango, atongaki etumbelo liboso ya mwana ngombe mpe
alobaki: — Feti ekozala lobi mpo na Yawe. **6** Mokolo oyo
elandaki, bato balamukaki na tongo makasi, babonzaki
bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. Sima na
yango, bavandaki mpo na kolia mpe mpo na komela; mpe
batelemaki mpo na kosakana. **7** Yawe alobaki na Moyize:
— Kita, pamba te bato na yo, oyo obimisaki na Ejipito
babungi nzela, **8** bapesi mokongo noki na makambo oyo
natindaki bango mpe bamisaleli ekeko ya mwana ngombe.
Bagumbameli yango, babonzeli yango makabo mpe balobi: «
Tala nzambe na yo, Oh Isalaele, oyo abimisaki yo na Ejipito.
» **9** Yawe alobaki lisusu na Moyize: — Namoni ete bato oyo
bazali batomboki. **10** Sik'oyo, tika Ngai moko nasala mpo
ete kanda na Ngai ekweyela bango mpe naboma bango.
Kasi nakokomisa yo libota monene. **11** Moyize abondelaki
Yawe, Nzambe na ye, mpe alobaki: — Eh Yawe! Mpo na nini
kanda na Yo ekweyela bato na Yo, oyo obimisaki na Ejipito,
na nguya monene mpe na loboko ya makasi? **12** Mpo na
nini bato ya Ejipito baloba: « Nzambe na bango azalaki na
makanisi mabe tango abimisaki bango na Ejipito. Ezali nde
mpo na koboma bango na mokili ya bangomba mpe kosilisa
bango na mokili. » Lembisa kanda na Yo ya makasi mpe
kosala lisusu mabe te na bato na Yo. **13** Kanisa Abrayami,
Izaki mpe Isalaele, basali na Yo, oyo Yo moko olapelaki
ndayi mpe olobaki: « Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola
minzoto na likolo, nakopesa bango mokili oyo nyonso ndenge
kaka nalobaki na bango; mpe yango ekozala libula na bango
mpo na libela. » **14** Mpe Yawe asalaki lisusu te mabe oyo
akanaki kosala bato na Ye. **15** Moyize abalukaki mpe akitaki
wuta na ngomba, elongo na bitando mibale ya mabanga ya
boyokani na maboko na ye; mabanga yango ekomama na
bangambo mibale, na liboso mpe na sima. **16** Bitando yango
ya mabanga ezalaki mosala ya Nzambe, mpe makomi oyo
ezalaki ya kokomama na bitando yango ya mabanga ezalaki
ya Nzambe. **17** Tango Jozue ayokaki makelele ya bato oyo
bazalaki koganga, alobaki na Moyize: — Ezali na makelele
ya bitumba kati na molako! **18** Moyize azongisaki: — Te,
ezali makelele ya elonga te, makelele ya kokweyisama
mpe te! Oyo ngai nazali koyoka, ezali nde makelele ya
banzembo. **19** Tango Moyize apusanaki pembeni ya molako,
amonaki ekeko ya mwana ngombe mpe bato bazali kobina;
asilikaki makasi, abwakaki bitando ya mabanga wuta na
maboko na ye mpe apanzaki yango na biteni, na ebandeli
ya ngomba. **20** Moyize azwaki ekeko ya mwana ngombe
oyo basalaki, atumbaki yango na moto mpe anikaki yango
malamu kino ekomaki putulu. Bongo apanzaki yango likolo
ya mayi mpe amelisaki bana ya Isalaele mayi yango. **21**
Moyize atunaki Aron: — Likambo nini bato oyo basali yo
mpo ete okamba bango kino kosala lisumu ya monene
boye? **22** Aron azongisaki: — Tika ete nkolo na ngai asilika
te! Oyebi bato, balingaka kaka kosala mabe. **23** Balobaki
na ngai: « Salela biso Nzambe oyo akotambola liboso na
biso, pamba te toyebi te likambo nini ekweyeli Moyize oyo
abimisaki biso na Ejipito. » **24** Bongo nayebisaki bango:
« Tika ete moto nyonso oyo azali na biloko ya matoyi ya
wolo alongola yango. » Bapesaki ngai wolo, nanyangwisaki
yango na moto mpe nasalaki na yango ekeko ya mwana
ngombe oyo. **25** Moyize amonaki ete bato bazalaki kati na
mobulu, pamba te Aron akambaki bango mabe; yango wana
bakomaki eloko ya kotiola na miso ya banguna na bango.
26 Moyize atelemaki na ekotelo ya molako mpe alobaki:
— Tika ete moto nyonso oyo azali mpo na Yawe aya epai
na ngai. Mpe Balevi nyonso basanganaki pene na ye. **27**
Alobaki na bango: — Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya
Isalaele, alobi: « Tika ete moto nyonso atia mopanga na
mopende na ye. Botambola kati na molako wuta na ndako
ya kapo moko kino na ndako ya kapo mosusu; mpe moko
na moko na bino aboma ndeko na ye ya mobali, moninga na
ye mpe mozalani na ye. » **28** Balevi basalaki ndenge Moyize
atindaki; mpe na mokolo wana, bato pene nkoto misato
bakufaki. **29** Moyize alobaki: — Na mokolo ya lelo, Yawe atie
bino pembeni mpo ete bobomi bana na bino moko ya mibali
mpe bandeko na bino ya mibali. Bongo mpo na yango,
apamboli bino. **30** Mokolo elandaki, Moyize alobaki na bato:
— Bosalaki lisumu monene. Kasi sik'oyo, nakomata epai na
Yawe; tango mosusu, nakozwa bolimbisi mpo na lisumu na
bino. **31** Moyize azongaki epai na Yawe mpe alobaki: — Ah!
Tala lisumu monene bato oyo basali. Bamisalelaki nzambe
ya wolo. **32** Kasi sik'oyo, nabondeli Yo, limbisa lisumu na
bango, soki te longola kombo na ngai na buku ya bomoi oyo
okomaki. **33** Yawe azongiselaki Moyize: — Moto nyonso

oyo asalaki lisumu liboso na Ngai, ye nde nakolongola na buku na Ngai. **34** Sik'oyo, kende! Kamba bato na esika oyo nalobaki na yo. Tala, anjelu na Ngai akozala liboso na yo. Atako bongo, tango mokolo ekokoka mpo ete napesa etumbu, nakopesa bango etumbu mpo na lisumu na bango. **35** Yawe apesaki bato etumbu likolo ya ekeko ya mwana ngombe oyo balobaki na Aron ete asala.

33 Yawe alobaki na Moyize: — Kende, longwa na esika oyo elongo na bato oyo obimisaki na Ejipito; kende na mokili oyo nalakaki na ndayi epai ya Abrayami, Izaki mpe Jakobi ete nakopesa yango epai na bana na yo. **2** Nakotinda anjelu liboso na yo, nakobengana bato ya Kanana ya Amori, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi. **3** Bokende na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. Mpo na Ngai, nakotambola elongo na bino te, pamba te bozali batomboki, noki te nakosilisa koboma bino na nzela. **4** Tango bato bayokaki maloba oyo ya somo, balataki pili, mpe ata moto moko te alataki lisusu biloko ya monzele. **5** Bongo Yawe alobaki na Moyize: — Loba na bana ya Isalaele: « Bozali batomboki; soki natamboli elongo na bino ata mpo na tango moke, nakosilisa koboma bino. Bolongola biloko na bino ya monzele, mpe nakoyebisa bino makambo oyo nakosala bino. » **6** Bana ya Isalaele balongolaki biloko na bango ya monzele na ngomba Orebi. **7** Moyize azwaki ndako ya kapo mpe atelemisaki yango mwa mosika, na libanda ya molako, mpo na bolamu na bango; mpe abengaki yango Ndako ya kapo ya Bokutani. Moto nyonso oyo alingaki kokutana na Yawe, asengelaki kokende na Ndako ya kapo ya Bokutani, na libanda ya molako. **8** Mbala nyonso oyo Moyize azalaki kokende na Ndako ya kapo ya Bokutani, bato nyonso bazalaki kotelema: moko na moko azalaki kotelema na ekuke ya ndako na ye ya kapo mpo na kotala Moyize kino akokota na Ndako ya kapo ya Bokutani. **9** Soki Moyize akoti na kati, likonzi ya lipata ezalaki kokita mpe kotelema na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani; bongo Yawe azalaki kosolola na Moyize. **10** Bato nyonso bazalaki komona likonzi ya lipata kotelema na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Boye bazalaki kotelema mpe kofukamela Yawe, moko na moko na ekuke ya ndako na ye ya kapo. **11** Yawe azalaki kosolola na Moyize ndenge moto asololaka na moninga na ye. Wana Moyize azalaki kozonga na molako; Jozue, mwana mobali ya Nuni, elenge oyo azalaki kosunga ye, azalaki kotikala kati na ndako ya kapo. **12** Moyize alobaki na Yawe: — Tala, ozali koloba na ngai ete nakamba bato oyo, kasi ozali koyebisa ngai te nani okotinda elongo na ngai. Nzokande Yo nde olobaki na ngai: « Nayebi yo na kombo na yo, » mpe lisusu: « Ozwi ngolu na miso na Ngai. » **13** Sik'oyo, soki penza nazwi ngolu na miso na Yo, teya ngai banzela na Yo mpo ete nayeba Yo mpe nazwa ngolu na miso na Yo. Mpe kanisa lisusu ete libota wana bazali bato na Yo. **14** Yawe azongisaki: — Ngai moko nakotambola elongo na yo mpe nakopesa yo bopemi. **15** Moyize azongisaki: — Soki Yo moko okotambola elongo na biso te, kolongola biso te na esika oyo. **16** Soki otamboli elongo na biso te, ndenge nini bato bakoyeba ete ngai mpe bato na Yo tozwi ngolu na miso na Yo? Ezali nde tango okotambola elongo na biso nde ngai mpe bato na yo tokokesana na bikolo nyonso oyo ezali kati na mokili. **17** Yawe alobaki na Moyize: — Nakosala makambo nyonso oyo osengi Ngai, pamba te ozwi ngolu na miso na Ngai mpe nayebi yo na kombo na yo. **18** Moyize azongisaki: — Monisa ngai nkembo na Yo. **19** Yawe azongisaki: — Nakolekisa bolamu na Ngai nyonso liboso na yo mpe nakotatola nani oyo nazali liboso na yo; natalisaka ngolu epai ya moto oyo Ngai nasepeli kosalela ngolu, mpe nayokelaka mawa moto oyo Ngai nasepeli koyokela mawa. **20** Kasi okokoka komona elongi na Ngai te, pamba te moto moko te akoki komona Ngai mpe azala na bomoi. **21** Yawe alobaki lisusu: — Ezali na esika moko awa, pembeni na Ngai, epai wapi okoki kotelema na likolo ya libanga. **22** Tango nkembo na Ngai ekoleka, nakotia yo kati na lidusu ya libanga mpe nakozipa yo na loboko na Ngai kino nakoleka. **23** Bongo tango nakolongola loboko na Ngai, okomona Ngai kaka na mokongo; kasi okokoka komona elongi na Ngai te.

34 Yawe alobaki na Moyize: — Bongisa bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso; nakokoma na bitando yango maloba oyo ezalaki na likolo ya bitando ya liboso oyo obukaki. **2** Omilengela mpo na lobi na tongo. Na tongo-tongo, okomata na ngomba Sinai mpe okotelema liboso na Ngai, kuna na songe ya ngomba. **3** Moto moko te asengeli komata elongo na yo; na ngomba mobimba, moto moko te amonana; bameme, bantaba to bangombe esengeli mpe te kolia na ebandeli ya ngomba. **4** Moyize abongisaki bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso. Bongo na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, amataki ngomba Sinai ndenge kaka Yawe atindaki ye; amemaki bitando mibale ya mabanga, na maboko na ye. **5** Yawe akitaki kati na lipata, atelemaki wana pene na ye, mpe Moyize abelelaki Kombo ya Yawe. **6** Yawe alekaki liboso ya Moyize, mpe Moyize atatolaki: — Yawe, Yawe, Nzambe na mawa mpe na ngolu, Nzambe oyo asilikaka noki te, atondi na bolingo mpe na boboto, **7** atalisaka bolingo na Ye kino na milongo nkoto, alimbisaka mabe, botomboki mpe masumu, kasi azangaka te kopesa etumbu na moto oyo asali mabe, Nzambe oyo apesaka bakitani etumbu mpo na mabe ya batata na bango

kino na molongo ya misato mpe ya minei! 8 Mbala moko,
Moyize afukamaki mpe agumbamelaki Yawe; 9 alobaki: —
Eh Nkolo, soki penza nazwi ngolu na miso na Yo, nabondeli
Yo: tambola kati na biso. Atako bato oyo bazali batomboki,
kasi limbisa mabe mpe masumu na biso, mpe zwa biso
lokola bato na Yo! 10 Yawe azongisaki: — Nalingi kosala
boyokani elongo na bino. Liboso ya bato na yo nyonso,
nakosala makambo ya kokamwa oyo etikala nanu kosalema
te na mokili mobimba to na ekolo moko. Boye bato nyonso
oyo bazali zingazinga na yo bakomona misala ya somo oyo
Ngai Yawe nakosala na nzela na yo. 11 Botosa makambo
oyo nazali kotinda bino lelo. Nakobengana liboso na bino:
bato ya Amori, ya Kanana, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya
Yebusi. 12 Bokeba! Bosala boyokani te elongo na bavandi ya
mokili oyo bozali kokende, noki te bakokoma motambo kati
na bino! 13 Bokweyisa bitumbelo na bango, bopanza bikeko
na bango mpe bobuka makonzi oyo bapika mpo na nzambe
mwasi Ashera. 14 Bogumbamela nzambe mosusu te, pamba
te Yawe andimaka bombanda te; Kombo na Ye ezali Nzambe
ya zuwa. 15 Bokeba! Bosala boyokani te elongo na bavandi
ya mokili yango; noki te tango bakosambela banzambe
na bango mpe bakobonzela yango mbeka, babenga bino
mpo ete bolia mbeka na bango elongo; 16 mpe soki bozwi
na libala bana na bango ya basi mpo na bana na bino ya
mibali, wana bana na bango ya basi bakokoba kosambela
banzambe na bango ya bikeko, bakotindika bana na bino
ya mibali na kosambela banzambe na bango. 17 Bokosala
nzambe ya ekeko te. 18 Bokosala feti ya Mapa ezanga
levire. Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire ndenge
natindaki yo. Bokosala yango na tango ekatama, na sanza
ya Abibi, pamba te ezali na sanza yango nde bobimaki na
Ejipito. 19 Mwana mobali nyonso ya liboso azali ya Ngai;
ekozala mpe bongo mpo na mwana mobali nyonso ya liboso
kati na bibwele na bino: ezala mwana ngombe, mwana
ntaba to mwana meme. 20 Nzokande, mpo na mwana liboso
ya ane, bokosikola yango na mwana meme. Soki bosikoli
yango te, bokobuka yango kingo. Bokosikola bana na bino
nyonso ya liboso ya mibali. Moto moko te akoya kotelema
liboso na Ngai maboko pamba. 21 Bokosala mosala mikolo
motoba, kasi na mokolo ya sambo, bosengeli kopema: ezala
na tango ya kolona to na tango ya kobuka. 22 Bokosala
feti ya Baposo mpo na kosepela na tina na bambuma ya
liboso ya ble oyo ekomeli, mpe feti ya kobuka bambuma na
suka ya mobu. 23 Mbala misato na mobu, mibali nyonso
basengeli koya liboso ya Nkolo Yawe, Nzambe ya Isalaele.
24 Mpo na bolamu na yo, nakobengana bikolo liboso na yo
mpe nakoyeisa mokili na yo monene. Moto moko te akoluka
kobotola mokili na yo tango okobanda komata mbala misato
na mobu, mpo na kokutana na Yawe, Nzambe na yo. 25
Okobonzela Ngai te makila ya nyama elongo na mapa batia
levire; okobomba te kino lobi na tongo mbeka oyo babonzi
mpo na Pasika. 26 Okomema na Ndako ya Yawe, Nzambe
na yo, bambuma ya liboso ya mabele na yo. Okolamba
te mwana ntaba oyo ezali nanu komela mabele ya mama
na yango. 27 Yawe alobaki lisusu na Moyize: — Koma
maloba oyo, pamba te ezali na nzela na yango nde nasalaki
boyokani elongo na yo mpe Isalaele. 28 Moyize asalaki kuna
elongo na Yawe mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei;
aliaki ata eloko moko te mpe amelaki mayi te. Bongo Moyize
akomaki na bitando ya mabanga maloba ya Boyokani oyo
babengi mibeko zomi. 29 Nzokande, tango Moyize akitaki
wuta na ngomba Sinai, na bitando ya mabanga mibale ya
mibeko na maboko na ye, ayebaki te ete elongi na ye ezalaki
kongenga, mpo ete asololaki na Yawe. 30 Tango Aron mpe
bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete elongi ya Moyize
ezali kongenga, babangaki kopusana pembeni na ye. 31
Moyize abengaki bango; bongo Aron mpe bakambi nyonso
ya lisanga ya Isalaele bapusanaki pembeni ya Moyize,
mpe ye Moyize asololaki na bango. 32 Sima na yango,
bana nyonso ya Isalaele bapusanaki pembeni ya Moyize
mpe ayebisaki bango mibeko nyonso oyo Yawe apesaki ye
na ngomba Sinai. 33 Tango Moyize asilisaki kosolola na
bango, azipaki elongi na ye na vwale. 34 Kasi tango nyonso
Moyize azalaki kokota liboso ya Yawe mpo na kosolola na
Ye, azalaki kolongola vwale kino tango akobima. Mpe soki
abimi, azalaki koyebisa na bana ya Isalaele mibeko nyonso
oyo azalaki kozwa epai na Yawe. 35 Mpe bana ya Isalaele
bazalaki komona elongi ya Moyize kongenga. Bongo azalaki
kozongisa vwale na elongi na ye kino tango azalaki kozonga
mpo na kosolola na Yawe.

35 Moyize asangisaki lisanga mobimba ya bana ya
Isalaele mpe alobaki na bango: « Boyoka makambo
oyo Yawe atindi bino kosala: 2 — Mikolo motoba, bokosala
mosala na bino, kasi mokolo ya sambo ekozala mokolo ya
bule, mokolo ya Saba mpo na Yawe, mokolo na bino ya
kopema. Moto nyonso oyo akosala mosala na mokolo yango,
bakoboma ye. 3 Na mokolo yango ya Saba, bokopelisa ata
moto te na bandako na bino. » 4 Moyize alobaki na lisanga
mobimba ya bana ya Isalaele: « Boyoka makambo oyo
Yawe atindi bino kosala: 5 — Kati na biloko oyo bozali na
yango, botia pembeni ndambo oyo bokobonza epai na Yawe
lokola makabo. Moto nyonso oyo azali na motema malamu
akomemela Yawe makabo: wolo, palata mpe bronze, 6
langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi, lino

ya kitoko, bapwale ya ntaba, 7 baposo ya bameme batia
langi ya motane mpe baposo ya banyama ya ebale; banzete
ya akasia, 8 mafuta ya olive mpo na kopelisela mwinda,
biloko ya mike-mike ya solo kitoko mpo na kosala mafuta ya
epakolami mpe malasi ya solo kitoko, 9 mabanga ya onikisi
mpe mabanga mosusu ya talo mpo na kotia yango na efode
mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-Nzambe akobanda
kolata. 10 Tika ete bato nyonso oyo kati na bino bayebi
misala, baya kosala misala nyonso oyo Yawe atindi: 11
Mongombo, ndako na yango ya kapo, ezipelo na yango,
bibende na yango oyo ezali lokola ndobo, bikangelo na
yango, mabaya na yango, makonzi na yango mpe bivandelo
na yango; 12 Sanduku elongo na mabaya ya komemela
yango, mofinuku na yango, barido, 13 mesa, mabaya na
yango, bisalelo na yango nyonso mpe mapa oyo esengeli
kozala liboso ya Yawe, 14 etelemiselo ya minda, bisalelo
na yango, minda na yango mpe mafuta mpo na kopelisa
minda, 15 etumbelo ya malasi, mabaya ya komemela yango,
mafuta ya epakolami mpe malasi ya solo kitoko, rido ya
ekotelo ya ndako ya kapo epai wapi Mongombo ezali, 16
etumbelo ya bambeka ya kotumba, motalaka na yango ya
bronze, mabaya ya komemela yango mpe bisalelo na yango
nyonso, sani ya bronze mpe evandelo na yango, 17 batapi
ya lopango, makonzi na yango, makolo na yango mpe rido
mpo na ekotelo ya lopango, 18 bapike ya Mongombo, bapike
ya lopango mpe basinga na yango, 19 bilamba ya mosala
ya bonganga-Nzambe mpo na kosala kati na Mongombo,
bilamba ya bule mpo na Nganga-Nzambe Aron mpe bilamba
ya bonganga-Nzambe mpo na bana na ye ya mibali. » 20
Lisanga mobimba ya bana ya Isalaele batikaki Moyize. 21
Bongo bato nyonso oyo bazalaki na motema malamu mpe
na bolingo ya kopesa, babonzelaki Yawe makabo mpo na
mosala ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpo na misala
nyonso mpe kotonga bilamba ya bule. 22 Bato nyonso
oyo bazalaki na motema malamu, ezala mobali to mwasi,
bayaki na basheneti, biloko ya matoyi, bapete mpe biloko ya
ndenge na ndenge oyo esalema na wolo. Bango nyonso
bamemaki biloko na bango ya wolo liboso ya Yawe mpe
babonzelaki Ye yango. 23 Bato nyonso oyo bazalaki na langi
ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi to mpe ya
motane ya kongenga, lino, bapwale ya ntaba, baposo ya
bameme batia langi ya motane mpe baposo ya banyama
ya ebale, bamemaki yango. 24 Bato nyonso oyo batiaki
pembeni makabo ya palata to ya bronze bamemaki yango
mpe babonzelaki yango Yawe; ndenge moko mpe na bato
oyo bazalaki na banzete ya akasia mpo na misala nyonso.
25 Basi nyonso oyo bayebaki kosala bilamba basalaki yango
na maboko na bango mpe bamemaki bilamba ya langi ya
ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe lino ya
kitoko. 26 Mpe basi nyonso oyo bazalaki na motema malamu
mpe bayebaki kosala bilamba, basalaki yango na bapwale
ya ntaba. 27 Bakambi bamemaki mabanga ya talo ya onikisi
mpe mabanga mosusu ya talo mpo na kotia yango na efode
mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-Nzambe akobanda
kolata. 28 Bamemaki mpe biloko ya mike-mike ya solo kitoko
mpe mafuta mpo na etelemiselo ya minda, mafuta mpo
na epakolami mpe malasi ya solo kitoko. 29 Bato nyonso
ya Isalaele, ezala basi to mibali, oyo mitema na bango
esimbamaki mpo na komema eloko mpo na misala oyo
Yawe atindaki na nzela ya Moyize, bamemaki epai na Yawe
makabo oyo bango moko bakataki kopesa wuta na mokano
ya mitema na bango. 30 Moyize alobaki na bana ya Isalaele:
« Botala, Yawe aponi Betisaleyeli, mwana mobali ya Uri,
mwana mobali ya Wuri, moto ya libota ya Yuda; 31 atondisi
ye na Molimo ya Nzambe, na bwanya, na mayele mpe na
boyebi mpo na kosala misala ya lolenge nyonso: 32 mpo
na kokanisa mpe kosala misala ya wolo, ya palata mpe
ya bronze, 33 mpo na kokata mabanga ya talo, kobamba
yango, kosala bililingi na banzete mpe mpo na kosala misala
ya lolenge nyonso. » 34 Yawe apesaki na Betisaleyeli mpe
Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki, moto ya libota ya Dani,
makoki ya koteya bato mosusu lolenge ya kosala. 35 Apesaki
bango lisusu makoki ya kosala misala ya lolenge nyonso:
kosala bililingi, kosala bilamba na basinga ya langi ya ble,
ya motane ya pete, ya motane makasi mpe ya lino, kosala
misala ya lolenge nyonso mpe kobongisa ndenge misala
esengeli kosalema.

36 Betisaleyeli, Oliabi mpe bato nyonso epai ya banani
Yawe apesaki makoki mpe mayele ya kosala misala
ya lolenge nyonso mpo na kotonga Mongombo, basalaki
yango ndenge kaka Yawe atindaki. 2 Bongo Moyize
abengisaki Betisaleyeli, Oliabi mpe bato nyonso epai ya
banani Yawe apesaki makoki mpe mayele elongo na bato
oyo bamibongisaki mpo na kosala misala yango. 3 Bazwaki
na maboko ya Moyize makabo nyonso oyo bana ya Isalaele
bamemaki mpo na kosala misala ya botongi Mongombo.
Tongo nyonso, bana ya Isalaele bakobaki komema epai ya
Moyize makabo oyo bango moko bakataki kopesa wuta na
mokano ya mitema na bango. 4 Boye bato oyo bazalaki
kosala misala ya kotonga Mongombo batikaki misala na
bango 5 mpe bayaki koloba na Moyize: — Makabo oyo bana
ya Isalaele bazali kopesa eleki mingi mpo na kosala mosala
oyo Yawe atindaki. 6 Bongo Moyize atindaki maloba oyo epai
ya bana ya Isalaele: — Tika ete moto moko te, azala mwasi

to mobali, apesa lisusu makabo mpo na Mongombo! Boye bato batikaki komema makabo, 7 pamba te biloko nyonso ezalaki ya kokoka mpo na misala nyonso oyo esengelaki kosalema: ezalaki kutu ya koleka. 8 Bato oyo balekaki mayele kati na basali batongaki Mongombo elongo na batapi zomi ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango, ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi, elongo na bililingi ya basheribe; ezalaki mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. 9 Tapi moko na moko ezalaki na bametele pene zomi na minei na molayi; mpe bametele pene mibale, na mokuse. Batapi nyonso ezalaki ndenge moko na mokuse mpe na molayi. 10 Bakangisaki batapi mitano, moko na mosusu, mpe basalaki ndenge moko mpo na batapi mitano mosusu. 11 Batiaki basinga ya langi ya ble, na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale. 12 Batiaki basinga tuku mitano na suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale; basinga yango etalanaki. 13 Basalaki na wolo bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo; mpe bakangisaki na bibende oyo ezali lokola ndobo lisanga ya batapi mitano ya liboso mpe lisanga ya batapi mitano ya mibale. Boye, Mongombo ebimaki eloko moko. 14 Basalaki batapi zomi na moko, na bapwale ya ntaba mpo na kotia yango na likolo ya Mongombo. 15 Molayi ya tapi moko na moko ezalaki na bametele pene zomi na mitano mpe mokuse na yango ezalaki na bametele pene mibale. Batapi nyonso zomi na moko ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse. 16 Bakangisaki batapi mitano na ngambo moko, mpe batapi motoba na ngambo mosusu. 17 Batiaki basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya liboso, mpe basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya mibale. 18 Basalaki na bronze bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo; bakotisaki yango na basinga mpo na kokangisa Mongombo mpo ete ekoma eloko moko. 19 Basalelaki baposo ya bameme oyo bapakola langi ya motane mpo na kozipa Mongombo, mpe babakisaki na likolo na yango baposo ya banyama ya ebale. 20 Basalaki bizingelo ya Mongombo na banzete ya akasia mpe batelemisaki yango. 21 Ezingelo moko na moko ezalaki na bametele mitano na molayi, mpe basantimetele tuku sambo na mitano na mokuse. 22 Babetaki banzete mibale-mibale na ezingelo moko na moko; basalaki bongo mpo na bizingelo nyonso ya Mongombo. 23 Batiaki bizingelo tuku mibale na ngambo ya Negevi, na sude ya Mongombo, 24 mpe makolo tuku minei ya palata, na se ya bizingelo tuku mibale: makolo mibale na se ya ezingelo moko na moko oyo babeta banzete mibale; 25 bizingelo tuku mibale na ngambo mosusu ya Mongombo, na nor, 26 elongo na makolo na yango tuku minei ya palata: makolo mibale mpo na ezingelo moko na moko; 27 bizingelo motoba na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste, 28 mpe bizingelo mibale na suka mpo na kolendisa Mongombo. 29 Bizingelo yango ezalaki ya kofungwama na se, kasi esalaki songe na likolo mpe ekotaki na lopete ya liboso: nyonso mibale ezalaki ndenge moko mpe elendisaki Mongombo. 30 Boye, bizingelo ezalaki mwambe elongo na makolo na yango ya palata zomi na motoba: makolo mibale-mibale na se ya ezingelo moko na moko. 31 Sima, basalaki, na nzete ya akasia, mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo moko ya Mongombo, 32 mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo mosusu ya Mongombo, mabaya mitano mpo na bizingelo oyo ezalaki na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste. 33 Libaya ya kati elekaki na kati-kati ya bizingelo, elekaki ngambo na ngambo. 34 Babambaki wolo na bizingelo, basalaki bapete na yango na wolo mpo na kolekisa mabaya; mpe babambaki mabaya wolo. 35 Basalaki rido ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango. Mpe bato oyo basalaka bililingi batongaki basheribe ya kitoko na rido yango. 36 Batiaki yango na makonzi minei ya nzete ya akasia, oyo bapakola wolo; bakangisaki yango na bibende ya wolo oyo ezali lokola ndobo mpe batelemisaki yango na makolo minei ya palata. 37 Mpo na ekotelo ya Ndako ya kapo, asalaki rido ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko; ezalaki mosala ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. 38 Basalaki na wolo bibende mitano oyo ezali lokola ndobo mpo na kokangisela rido, mpe banzete mitano ya akasia babamba wolo; basalaki makolo mitano ya bronze mpo na kotelemisela banzete yango.

37 Betisaleyeli asalaki Sanduku na nzete ya akasia. Molayi na yango ezalaki na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano; mokuse na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano; mpe bosanda na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. 2 Abambaki yango wolo ya peto, na kati mpe na libanda. Alatisaki mpe songe na yango wolo. 3 Asalelaki yango bapete minei ya wolo mpe atiaki yango basonge minei: mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu. 4 Asalaki mabaya mibale na nzete ya akasia mpe abambaki yango wolo. 5 Akotisaki mabaya yango na bapete oyo ezali na songe ya Sanduku, mpo na komemela yango. 6 Asalaki mofinuku na wolo ya peto. Molayi na yango ezalaki na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano; mpe mokuse

na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. 7 Asalaki bikeko mibale ya basheribe oyo atiaki na suka mibale ya mofinuku; asalaki yango na wolo oyo batuti na nzela ya marto. 8 Atiaki ekeko moko ya sheribe na suka moko, mpe ekeko mosusu, na suka mosusu. Akangisaki bikeko ya basheribe na mofinuku, na suka nyonso mibale. 9 Mapapu ya basheribe ezalaki ya kofungwama na likolo mpo na kobatela mofinuku; bazalaki ngambo na ngambo, mpe miso na bango etalaki mofinuku. 10 Asalaki mesa moko na mabaya ya akasia. Molayi na yango ezalaki na basantimetele pene nkama moko; mokuse na yango, basantimetele pene tuku mitano; mpe bosanda na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. 11 Abambaki yango wolo ya peto mpe atiaki lisusu wolo na pembeni na yango. 12 Azingelaki mesa yango na libaya oyo ezalaki na basantimetele pene mwambe na monene mpe atiaki wolo na pembeni ya libaya yango. 13 Asalaki bapete minei ya wolo mpe atiaki yango na songe minei ya mesa epai wapi makolo na yango ezalaki. 14 Bapete ezalaki pene ya libaya oyo ezingelaki mesa, mpe bakotisaki kati na bapete yango mabaya ya komemela Sanduku. 15 Asalaki na nzete ya akasia mabaya ya komemela mesa, mpe abambaki yango wolo. 16 Asalaki na wolo ya peto basani, bakopo, bambilika mpe bambeki, mpo na makabo ya masanga. 17 Asalaki na wolo ya peto etelemiselo ya minda; asalaki yango na wolo oyo batuti na nzela ya marto. Evandelo na yango, likonzi na yango, bakeni na yango, bambuma mpe bafololo na yango, nyonso ezalaki ekangana lokola eloko moko. 18 Mipanzi ya likonzi ya etelemiselo ya minda ezalaki na bitape motoba: misato na ngambo moko, mpe misato na ngambo mosusu. 19 Na likolo ya etape moko na moko ya etelemiselo ya minda, atiaki bakeni misato oyo ezali na lolenge ya fololo ya madame, elongo na bambuma mpe bafololo. 20 Na moto ya likonzi ya etelemiselo ya minda, ezalaki na bakeni minei oyo ezali na lolenge ya bafololo ya madame, elongo na bambuma mpe bafololo. 21 Na se ya bitape mibale-mibale ya etelemiselo ya minda, ezalaki na mbuma moko; mpe ezalaki bongo mpo na bitape nyonso motoba ya etelemiselo ya minda. 22 Bambuma mpe bitape ezalaki ekangana na etelemiselo ya minda; mpe nyonso esalemaki na wolo ya peto, wolo oyo batuti na nzela ya marto. 23 Asalaki minda sambo; mpe asalaki na wolo ya peto bisimbelo elongo na basani ya putulu. 24 Asalelaki bakilo tuku misato na minei ya wolo ya peto mpo na kosala etelemiselo ya minda mpe bisalelo na yango nyonso. 25 Betisaleyeli asalaki etumbelo ya malasi na nzete ya akasia. Molayi mpe mokuse na yango ezalaki ndenge moko, basantimetele pene tuku mitano; mpe bosanda na yango ezalaki na metele moko. Maseke na yango ekangamaki na etumbelo mpe esalaki kaka eloko moko. 26 Abambaki wolo ya peto na likolo ya etumbelo, na mipanzi na yango mpe na maseke na yango; mpe azingelaki pembeni na yango na libende ya wolo. 27 Asalaki mpo na etumbelo bapete ya wolo na se ya ebende ya wolo oyo ezingeli yango: mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu; mpo na kokotisa mabaya ya komemela etumbelo. 28 Asalaki mabaya yango na nzete ya akasia mpe abambaki yango wolo. 29 Asalaki mafuta ya epakolami ya bule, malasi ya solo kitoko mpe ya peto, oyo esalemi na mosali malasi.

38 Betisaleyeli asalaki na mabaya ya nzete ya akasia etumbelo ya bambeka ya kotumba; ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse, bametele mibale na basantimetele tuku mitano; bongo bosanda na yango ezalaki ya metele moko na basantimetele tuku mitano. 2 Asalaki maseke minei na basonge nyonso minei ya etumbelo, mpo ete maseke mpe etumbelo esala eloko moko; mpe abambaki bronze na etumbelo. 3 Asalaki na bronze banzungu ya mike mpo na kolongola putulu ya moto, bapawu, basani ya minene, bakanya mpe basani mpo na komema makala ya moto. 4 Asalaki motalaka ya bronze mpo na etumbelo; akangisaki bapete minei ya bronze na basonge nyonso minei ya motalaka. 5 Asalaki na bronze bapete minei oyo atiaki na basonge nyonso minei ya motalaka mpo na koyamba mabaya. 6 Asalaki na nzete ya akasia, mabaya mpo na etumbelo mpe abambaki yango bronze. 7 Boye, mpo na komema etumbelo, bakotisaki mabaya yango na bapete oyo ezali na basonge mibale ya etumbelo. Bongo etumbelo yango ezalaki polele kati na yango. 8 Asalaki lisusu na bronze ya bitalatala ya basi oyo bazalaki kosangana na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani: sani monene mpo na komipetola mpe evandelo na yango. 9 Tala ndenge atongaki lopango ya Mongombo: ngambo ya sude oyo ezalaki ya bametele pene tuku mitano na molayi, ezipamaki na rido ya lino oyo basali bilamba basalaki. 10 Makonzi na yango tuku mibale mpe bivandelo tuku mibale esalemaki na bronze; bongo bibende ya makonzi elongo na biloko na yango ya kosimbela ezalaki ya palata. 11 Ngambo ya nor ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi, na makonzi tuku mibale mpe na makolo tuku mibale, oyo esalema na bronze. Makonzi yango ezalaki na bibende ya palata egumbama lokola ndobo elongo na biloko na yango ya kosimbela, oyo ezalaki ya palata. 12 Ngambo ya weste ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse mpe barido elongo na makonzi zomi, makolo zomi,

bibende ya palata egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya kosimbela. **13** Ngambo ya este ya lopango ya Mongombo, epai wapi moyi ebimelaka, ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse. **14** Ngambo moko ya ekuke ezalaki na barido ya bametele pene sambo na basantimetele tuku mitano, elongo na makonzi misato mpe makolo misato. **15** Ngambo mosusu ya ekuke ezalaki mpe na barido ya bametele pene sambo na basantimetele tuku mitano, elongo na makonzi misato mpe makolo misato. **16** Barido nyonso zingazinga ya lopango ezalaki ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango. **17** Makolo ya makonzi ezalaki ya bronze; bibende egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya kosimbela ezalaki ya palata, mpe balatisaki basonge na yango palata. Makonzi nyonso ya lopango ezalaki na biloko ya palata ya kosimbela. **18** Rido ya ekuke ya lopango ezalaki ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango; ezalaki mosala ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. Molayi na yango ezalaki na bametele pene zomi, mpe bosanda na yango, bametele pene mibale na basantimetele pene tuku mitano, ndenge barido nyonso ya lopango ezalaki. **19** Ezalaki mpe na makonzi minei mpe bivandelo minei ya bronze. Bibende na yango oyo egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya kosimbela rido ezalaki ya palata, mpe balatisaki basonge na yango palata. **20** Bapike nyonso ya Mongombo mpe ya lopango ezalaki ya bronze. **21** Tala motuya ya biloko oyo basalelaki Mongombo oyo, kati na yango, ezalaki na buku ya Boyokani, ndenge kaka Moyize atindaki. Balevi batongaki yango na bokambami ya Itamari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron. **22** Betisaleyeli, mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Wuri, ya libota ya Yuda, asalaki nyonso oyo Yawe atindaki Moyize. **23** Asungamaki na Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki, moto ya libota ya Dani, mosali mpe motongi bililingi na maboko, oyo azalaki kobimisa makanisi mpe kotonga bililingi na bilamba ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko. **24** Wolo nyonso oyo basalelaki mpo na kotonga mpe mpo na misala nyonso ya Mongombo, wolo oyo babonzelaki Yawe, ezalaki bakilo nkoto moko mpe bagrame nkama moko na tuku mibale, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo. Wolo nyonso wana ewutaki na makabo ya kotombola. **25** Palata oyo bazwaki na maboko ya bato oyo batangamaki na lisanga, ezalaki bakilo nkoto misato mpe bagrame nkama minei na tuku minei, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo. **26** Elingi koloba ete moto nyonso oyo batangaki amemaki bagrame mitano na badesigrame sambo, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo. Bato nyonso oyo batangamaki, oyo bazalaki na mibu ya mbotama tuku mibale mpe koleka, bazalaki nkoto nkama motoba na misato na nkama mitano na tuku mitano. **27** Basalelaki bakilo ya palata nkoto misato na nkama minei na tuku mibale mpo na kosala bivandelo nkama moko ya Mongombo mpe barido nkama moko: elingi koloba ete basalelaki bakilo pene tuku misato na minei mpe bagrame pene nkama mibale mpo na evandelo moko. **28** Shekeli nkoto moko na nkama sambo na tuku sambo na mitano oyo etikalaki, basalelaki yango bibende oyo egumbama lokola ndobo, biloko ya kosimbela rido mpe balatiselaki yango basonge ya makonzi. **29** Bronze oyo ewutaki na makabo ya kotombola ezalaki bakilo pene nkoto mibale na nkama minei na tuku mibale na moko. **30** Bazwaki yango mpo na kosala bivandelo ya ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani, etumbelo ya bronze elongo na motalaka na yango mpe bisalelo na yango nyonso. **31** Basalelaki yango lisusu bivandelo nyonso oyo ezalaki pembeni-pembeni ya lopango ya Mongombo, bivandelo ya ekotelo na yango, bapike nyonso ya Mongombo mpe bapike oyo ezingelaki lopango.

39 Batongaki na langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi bilamba ya mosala ya bonganga-Nzambe kati na Mongombo; batongaki mpe bilamba ya bule mpo na Aron, ndenge kaka Yawe atindaki yango na Moyize. **2** Betisaleyeli atongaki efode ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango; asalaki yango kitoko penza. **3** Batandaki mabende mike-mike ya wolo, bakataki-kataki yango lokola basinga mpe bakotisaki kati na langi ya ble mpe ya motane ya pete, langi ya motane makasi mpe lino ya kitoko; ezalaki mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. **4** Atiaki bankamba mibale na basuka na yango mibale mpo na kolata efode yango; bankamba elekaki likolo ya mapeka. **5** Mokaba ya efode esalemaki lolenge moko na efode: ezalaki ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **6** Abongisaki mabanga ya onikisi, mpe bakangaki yango na bikangelo ya wolo; akomaki likolo na yango bakombo ya bana mibali ya Isalaele, ndenge basalaka bililingi na kashe. **7** Atiaki yango na bankamba ya efode lokola mabanga ya ekaniseli mpo na bana mibali ya Isalaele, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **8** Betisaleyeli asalaki elamba ya tolo; esalemaki kitoko penza. Atongaki yango ndenge moko na efode: ezalaki ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko

oyo batongaki bililingi na likolo na yango. 9 Agumbaki yango
na biteni mibale; molayi mpe mokuse ezalaki ndenge moko,
basantimetele pene tuku mibale na mitano. 10 Atiaki milongo
minei ya mabanga ya talo na likolo ya elamba ya tolo: na
molongo ya liboso, libanga ya saridwane, ya topaze mpe ya
emerode. 11 Na molongo ya mibale, libanga ya ribisi, ya safiri
mpe ya diama. 12 Na molongo ya misato, libanga ya opale,
ya agate mpe ya ametisite; 13 na molongo ya minei, libanga
ya krizolite, ya onikisi mpe ya jasipe. Akangaki mabanga
yango na bikangelo ya wolo. 14 Mabanga yango ezalaki
zomi na mibale kolanda bakombo ya bana mibali ya Isalaele.
Na likolo ya libanga moko na moko, bakomaki kombo ya
moko kati na mabota zomi na mibale; bakomaki yango
ndenge basalaka bililingi na kashe. 15 Basalaki basheneti
ya wolo ya peto mpo na elamba ya tolo; basalaki yango
ndenge bakangaka suki ya maboko. 16 Basalaki bikangelo
mibale ya wolo mpe bapete mibale ya wolo mpe bakangisaki
yango na basonge mibale ya elamba ya tolo. 17 Alekisaki
basheneti mibale ya wolo kati na bapete mibale oyo atiaki na
basonge mibale ya elamba ya tolo. 18 Akangisaki basonge
mibale mosusu ya basheneti oyo mibale na bikangelo mibale
oyo atiaki na bankamba ya efode; bankamba yango elekaki
na liboso. 19 Asalaki lisusu bapete mibale ya wolo mpe
atiaki yango na basonge mibale ya se ya elamba ya tolo,
na ngambo ya kati oyo etala efode. 20 Asalaki bapete
mosusu mibale ya wolo oyo atiaki na bankamba mibale
ya efode, na se, na liboso mpe na pembeni ya mokaba
ya efode. 21 Akangisaki na singa ya langi ya ble bapete
ya wolo ya elamba ya tolo mpe bapete ya wolo ya efode,
mpo ete elamba ya tolo ezala likolo ya efode mpe elongwa
te na likolo na yango. Asalaki yango ndenge kaka Yawe
atindaki Moyize. 22 Basalaki nzambala oyo ezalaki na se ya
efode: ezalaki ya langi ya ble na mobimba na yango, mpe
ezalaki mosala ya bato oyo basalaka bilamba na maboko.
23 Nzambala ezalaki na lidusu na kati-kati mpo na kokotisa
moto; batongaki pembeni-pembeni ya lidusu yango poso ya
makasi mpo ete epasuka te. 24 Na se mpe zingazinga ya
nzambala, batiaki bambuma ya grenade bakangisa na singa
ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe
na singa ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na
yango. 25 Basalaki na wolo ya peto bangonga ya mike-mike
mpe batiaki yango kati na bagrenade, na se ya nzambala.
26 Balandisaki yango boye: ngonga moko ya moke, grenade
moko, mpe bongo na bongo, zingazinga ya basonge nyonso
ya nzambala mpo na mosala, ndenge kaka Yawe atindaki
Moyize. 27 Batongaki na lino ya kitoko, mpo na Aron mpe
bana na ye ya mibali, banzambala, 28 bitendi ya lino ya
kitoko mpo na moto, bikoti, bakaputula 29 mpe mikaba oyo
batonga bililingi na likolo na yango na basinga ya lino ya
langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi,
ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. 30 Basalaki na wolo ya
peto medaye lokola elembo ya libulisi na ye epai na Yawe
mpe bakomaki na likolo na yango ndenge basalaka bililingi
na kashe: abulisama mpo na Yawe. 31 Batiaki yango singa
ya ble mpo na kokangisa yango na likolo ya kitendi ya moto,
ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. 32 Boye misala nyonso
ya Mongombo, ya Ndako ya kapo ya Bokutani, esilaki. Bana
ya Isalaele basalaki misala nyonso ndenge kaka Yawe
atindaki Moyize. 33 Bamemaki Mongombo epai ya Moyize,
elongo na biloko na yango nyonso: ndako ya kapo mpe
bibende na yango oyo ezali lokola ndobo, bikangelo na
yango, mabaya na yango, makonzi mpe bivandelo na yango,
34 ezipelo ya poso ya meme oyo bapakola langi ya motane,
ezipelo ya poso ya nyama ya ebale mpe barido, 35 Sanduku
ya Litatoli, mabaya ya komemela yango mpe mofinuku na
yango, 36 mesa, bisalelo na yango nyonso mpe mapa oyo
esengeli kozala liboso ya Yawe; 37 etelemiselo ya minda,
oyo basala na wolo ya peto, minda na yango, bisalelo na
yango nyonso mpe mafuta mpo na kopelisa minda yango,
38 etumbelo oyo esalema na wolo, mafuta ya epakolami,
malasi ya solo kitoko, rido ya ekotelo ya ndako ya kapo,
39 etumbelo esalema na bronze, motalaka na yango ya
bronze, mabaya ya komemela yango mpe bisalelo na yango
nyonso, sani ya bronze mpe evandelo na yango, 40 batapi
ya lopango, makonzi na yango, makolo na yango, rido mpo
na ekotelo ya lopango, basinga na yango, bapike na yango,
bisalelo nyonso mpo na mosala ya Mongombo, Ndako ya
kapo ya Bokutani, 41 bilamba ya mosala ya bonganga-
Nzambe mpo na kosala kati na Mongombo, bilamba ya
bule mpo na Nganga-Nzambe Aron mpe bilamba ya mosala
ya bonganga-Nzambe mpo na bana na ye ya mibali. 42
Bana ya Isalaele basalaki misala nyonso ndenge kaka
Yawe atindaki Moyize. 43 Moyize atalaki malamu misala
yango mpe amonaki ete basalaki yango ndenge kaka Yawe
atindaki. Boye Moyize apambolaki bango.

40 Yawe alobaki na Moyize: 2 — Na mokolo ya liboso
ya sanza ya liboso, okotelemisa Mongombo, Ndako
ya kapo ya Bokutani; 3 okotia kati na yango Sanduku ya
Litatoli mpe okozipa yango na rido. 4 Okokotisa mesa
mpe okotia biloko oyo esengeli kozala likolo na yango;
okokotisa etelemiselo ya minda mpe okopelisa minda na
yango. 5 Okotia etumbelo ya malasi, oyo basala na wolo
liboso ya Sanduku ya Litatoli mpe okotia rido, na ekotelo ya
Mongombo. 6 Okotia etumbelo ya mbeka ya kotumba liboso

ya ekotelo ya Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani, **7** mpe okotia sani mpo na komipetola na kati-kati ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe etumbelo, mpe okotia mayi kati na yango. **8** Okotonga lopango zingazinga na yango mpe okotia rido na ekotelo ya lopango. **9** Okozwa mafuta ya epakolami, okopakola Mongombo mpe nyonso oyo ezali kati na yango, mpe okobulisa yango elongo na bisalelo na yango nyonso mpe yango ekozala bule. **10** Okopakola mafuta na etumbelo ya mbeka ya kotumba mpe bisalelo na yango nyonso; okobulisa etumbelo mpe yango ekozala bule koleka. **11** Okopakola mafuta na sani mpo na komipetola mpe evandelo na yango, mpe okobulisa yango. **12** Okomema Aron mpe bana na ye ya mibali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe okosukola bango na mayi. **13** Sima na yango, okolatisa Aron bilamba ya bule, okopakola ye mafuta mpe okobulisa ye mpo ete asalela Ngai lokola Nganga-Nzambe. **14** Okomema mpe bana na ye ya mibali mpe okolatisa bango banzambala. **15** Okopakola bango mafuta ndenge opakolaki tata na bango, mpo ete basalela Ngai lokola Banganga-Nzambe: epakolami na bango ekopesa bango nzela mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe libela na libela kati na bakitani na bango. **16** Moyize asalaki nyonso oyo Yawe atindaki ye. **17** Boye, Mongombo etelemisamaki na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso na mobu ya mibale. **18** Tango Moyize atelemisaki Mongombo, atiaki bivandelo na esika na yango, atiaki bakadre, akotisaki mabaya mpe atelemisaki makonzi; **19** atandaki ndako ya kapo na likolo ya Mongombo mpe atiaki ezipelo na likolo ya ndako ya kapo, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **20** Moyize azwaki bitando nyonso mibale ya mabanga ya Boyokani mpe atiaki yango kati na Sanduku, akangisaki mabaya na Sanduku mpe atiaki esika ya bolimbisi masumu na likolo na yango. **21** Moyize akotisaki Sanduku kati na Mongombo mpe atiaki rido mpo na kokabola Esika ya bule mpe Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpo ete bato bakoka komona Sanduku ya Litatoli te, ndenge kaka Yawe atindaki ye. **22** Moyize atiaki mesa kati na Ndako ya kapo ya Bokutani na ngambo ya nor ya Mongombo libanda ya rido; **23** mpe atiaki mapa na molongo, liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **24** Atiaki etelemiselo ya minda kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, etalana na mesa, na ngambo ya sude ya Mongombo. **25** Apelisaki minda liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **26** Atiaki etumbelo ya wolo kati na Ndako ya kapo ya Bokutani liboso ya rido, **27** mpe atumbaki likolo na yango ansa ya solo kitoko, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **28** Bongo atiaki rido na ekotelo ya Mongombo. **29** Atiaki etumbelo ya mbeka ya kotumba pembeni ya ekuke ya Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani, abonzaki likolo na yango bambeka ya kotumba mpe makabo ya mbuma, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **30** Atiaki sani mpo na komipetola na kati-kati ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe etumbelo mpe atiaki kati na yango mayi ya kosukola. **31** Moyize, Aron mpe bana mibali ya Aron basalelaki yango mpo na kosukola maboko mpe makolo na bango. **32** Bazalaki komisukola tango nyonso bazalaki kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani to kopusana pembeni ya etumbelo, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **33** Moyize atelemisaki lopango pembeni-pembeni ya Mongombo mpe ya etumbelo, mpe atiaki rido na ekuke ya lopango. Ezali boye nde Moyize asilisaki mosala. **34** Lipata ezipaki Ndako ya kapo ya Bokutani mpe nkembo na Yawe etondaki kati na Mongombo. **35** Moyize akokaki lisusu te kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, pamba te lipata evandaki likolo na yango mpe nkembo na Yawe etondaki kati na Mongombo. **36** Tango nyonso lipata ezalaki kolongwa na likolo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, bana ya Isalaele bazalaki kotelema mpo na kokende na mobembo na bango. **37** Kasi soki lipata elongwe te, bango mpe bazalaki kolongwa te, bazalaki kozela kino na mokolo oyo lipata ekolongwa. **38** Na moyi, lipata ya Yawe ezalaki na likolo ya Mongombo; bongo na butu, moto ezalaki kongala kati na lipata, mpe miso ya bana nyonso ya Isalaele ezalaki komona yango. Esalemaki bongo na mibembo na bango nyonso.

Levitike

1 Yawe abengaki Moyize mpe ayebisaki ye, wuta na Ndako
ya kapo ya Bokutani: **2** « Yebisa bana ya Isalaele: ‹
Soki moko kati na bino alingi kobonza nyama lokola mbeka
epai na Yawe, asengeli komema nyama oyo azwi kati na
bangombe, bantaba mpe bameme. **3** Soki azali kobonza
ngombe lokola mbeka ya kotumba, amema nde oyo ezangi
mbeba. Bongo akobonza yango na ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani mpo ete Yawe andima yango. **4** Moto oyo
akobonza yango akotia loboko na ye na moto ya mbeka.
Mbeka yango ekondimama lokola mbeka mpo na bolimbisi
masumu ya moto oyo abonzi yango. **5** Akokata kingo ya
ngombe liboso ya Yawe, bongo bakitani ya Aron, Banganga-
Nzambe, bakozwa makila na yango mpe bakosopa yango
na bangambo nyonso ya etumbelo oyo ezali na ekotelo ya
Ndako ya kapo ya Bokutani. **6** Bakolongola poso ya mbeka
yango mpe bakokata yango na biteni. **7** Sima, bakitani ya
Nganga-Nzambe Aron bakopelisa moto na etumbelo mpe
bakotanda bakoni likolo ya moto. **8** Bana mibali ya Aron,
Banganga-Nzambe, bakotia lisusu biteni ya ngombe, moto
mpe biteni ya mafuta, na likolo ya bakoni oyo ezali kopela na
etumbelo. **9** Bakosukola na mayi biloko na yango ya kati mpe
makolo na yango; sima, Nganga-Nzambe akotumba nyonso
na etumbelo. Ezali mbeka ya kotumba, likabo bazikisa na
moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **10** Soki
ezali nyama ya moke nde azali kobonza lokola mbeka
ya kotumba, akomema mwana ntaba to mwana meme
ya mobali oyo ezanga mbeba. **11** Akokata yango kingo
liboso ya Yawe, na ngambo ya nor ya etumbelo. Bakitani ya
Nganga-Nzambe Aron basengeli kosopa makila na yango
na bangambo nyonso ya etumbelo. **12** Akokata-kata mbeka
yango na biteni; bongo Nganga-Nzambe akobongisa yango:
akotia moto mpe biteni ya mafuta likolo ya bakoni oyo ezali
kopela moto na etumbelo; **13** akosukola na mayi biloko
ya kati mpe makolo. Sima, Nganga-Nzambe akomema
nyonso mpe akotumba yango na etumbelo. Ezali mbeka
ya kotumba, likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na
yango ekosepelisa Yawe. **14** Kasi soki ezali ndeke nde
azali kobonzela Yawe lokola likabo ya kotumba, akomema
ebenga ya zamba to mwana ebenga ya mboka. **15** Nganga-
Nzambe akomema yango na etumbelo, akokata yango moto,
akotumba moto yango na etumbelo mpe akosopa makila na
yango zingazinga ya etumbelo. **16** Akolongola eloko oyo
ezalaka na kingo mpe bansala na yango nyonso; akobwaka
yango na ngambo ya este ya etumbelo, na esika oyo batiaka
putulu ya moto. **17** Sima, akofungola ndeke na kati-kati ya
mapapu; kasi akokata mapapu yango te. Bongo Nganga-
Nzambe akotumba yango likolo ya bakoni oyo ezali kopela
moto na etumbelo. Ezali mbeka ya kotumba, likabo bazikisa
na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.

2 Soki moto alingi komema makabo ya mbuma epai na
Yawe, makabo yango ekozala ya farine. Bongo na likolo
na yango, akosopa mafuta mpe akotia ansa. **2** Akomema
yango epai ya Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron, oyo
moko kati na bango akozwa loboko mobimba ya farine mpe
mafuta elongo na ansa nyonso, mpe akotumba yango na
etumbelo lokola ekaniseli. Ezali likabo bazikisa na moto,
oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **3** Ndambo oyo
ekotikala, kati na makabo ya mbuma, ekozala ya Aron mpe
ya bana na ye. Ezali eteni ya bule penza kati na makabo
bazikisa na moto mpo na Yawe. **4** Soki amemi likabo ya
farine batumba na fulu ya moto, likabo yango esengeli
kozala ya gato oyo ezanga levire, oyo basangisa na mafuta
to ya mikate oyo ezanga levire mpe bapakola mafuta na
likolo na yango. **5** Soki ezali likabo bakalinga na kikalungu,
esengeli kozala ya farine ezanga levire mpe basangisa na
mafuta. **6** Bakokata yango na biteni mpe bakosopa mafuta
likolo na yango. Ezali likabo ya bambuma. **7** Bongo soki
likabo yango ezali ya bambuma bakalinga na kikalungu,
ekozala ya farine basangisa na mafuta. **8** Bakomema epai
na Yawe makabo ya mbuma oyo babongisi mpe bakopesa
yango epai ya Nganga-Nzambe oyo akomema yango na
etumbelo. **9** Nganga-Nzambe akolongola na makabo ya
mbuma eteni oyo esengeli kobonzama lokola ekaniseli mpe
akotumba yango na etumbelo. Ezali likabo bazikisa na moto
oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **10** Bongo
bagato oyo ekotikala, ekozala ya Aron mpe ya bana na ye
ya mibali. Ezali eteni ya bule penza kati na makabo bazikisa
na moto mpo na Yawe. **11** Likabo moko te ya mbuma, oyo
bokomemela Yawe ekozala na levire, pamba te bokotumba
te levire to mafuta ya nzoyi lokola likabo bazikisa na moto
mpo na Yawe. **12** Okomema yango epai na Yawe lokola
likabo ya bambuma ya liboso, kasi bokobonza yango te na
etumbelo lokola makabo ya solo kitoko. **13** Okotia mungwa
na makabo na yo nyonso ya bambuma mpe okobosana
te kotia mungwa na likabo na yo ya bambuma, pamba te
ezali elembo ya boyokani oyo Nzambe na yo asalaki. Okotia
mungwa na makabo na yo nyonso. **14** Soki omemeli Yawe
likabo ya bambuma ya liboso, okomema bambuma ya sika
bakalinga na moto mpe batuta. **15** Okosopela yango mafuta
mpe ansa. Ezali likabo ya bambuma. **16** Bongo Nganga-
Nzambe asengeli kotumba eteni ya likabo elongo na ansa

nyonso lokola ekaniseli. Ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe.

3 Soki moto moko alingi kobonza ngombe ya mobali to ya mwasi lokola mbeka ya boyokani, nyama ya kobonza liboso ya Yawe esengeli kozala ezanga mbeba. **2** Akotia loboko na ye na moto ya mbeka, akokata yango kingo na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo, Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron, bakosopa makila na yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **3** Kati na mbeka yango ya kozongisa boyokani, tala biteni oyo akobonza liboso ya Yawe lokola likabo bazikisa na moto: mafuta nyonso oyo ezipaka biloko ya kati, mafuta nyonso oyo ekangami na biloko ya kati, **4** bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo, mafuta oyo ezipaka yango, na kati-kati ya mipanzi na loketo. Akolongola bafwa mpe bambuma mibale wana. **5** Bana mibali ya Aron bakotumba yango na etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba oyo ezali likolo ya bakoni oyo ezali kopela moto. Ezali likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **6** Soki alingi kobonza meme to ntaba lokola mbeka ya boyokani liboso ya Yawe, asengeli kobonza nyama ya mobali to ya mwasi oyo ezanga mbeba. **7** Soki azali nde kobonza mwana meme lokola mbeka, akomema yango liboso ya Yawe. **8** Akotia loboko na ye na moto ya mbeka na ye, akokata yango kingo liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo bana mibali ya Aron bakosopa makila na yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **9** Kati na mbeka yango ya kozongisa boyokani, tala biteni oyo akobonza epai na Yawe lokola likabo bazikisa na moto: mafuta ya mbeka, mokila mobimba, mafuta oyo ezipaka biloko ya kati mpe mafuta nyonso oyo ekangami na kati, **10** bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo, mafuta oyo ezipaka yango mpe mafuta oyo ezali kati-kati ya mipanzi na loketo. Akolongola bafwa na bambuma mibale wana. **11** Nganga-Nzambe akotumba biteni nyonso wana na etumbelo. Ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe. **12** Soki alingi kobonza ntaba ya mobali to ya mwasi, akomema yango liboso ya Yawe. Akotia loboko na ye na moto ya mbeka na ye, **13** akokata yango kingo liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo bana mibali ya Aron bakosopa makila na yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **14** Akobonza liboso ya Yawe lokola likabo bazikisa na moto: mafuta nyonso oyo ezipaka biloko ya kati, **15** bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo, mafuta oyo ekangami na yango mpe bafwa. Bakolongola yango nzela moko na bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo. **16** Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo. Ezali likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. Biteni nyonso ya mafuta ezali ya Yawe. **17** Ezali mobeko ya seko mpo na milongo oyo ekoya, na bisika nyonso oyo bokovanda: bokolia te ezala mafuta to makila. › »

4 Yawe ayebisaki Moyize: **2** « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Soki moto asali masumu to likambo moko oyo epekisami na mibeko ya Yawe, tala ndenge bokosala: **3** ‘Soki Nganga-Nzambe oyo bapakola mafuta asali masumu, bongo na nzela ya masumu na ye amemisi bato nyonso ngambo, akobonza liboso ya Yawe mpo na masumu oyo asili kosala, mwana ngombe ya mobali oyo ezanga mbeba lokola mbeka mpo na masumu. **4** Boye akobonza liboso ya Yawe, mwana ngombe yango ya mobali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Akotia loboko na ye na moto ya mwana ngombe mpe akokata yango kingo liboso ya Yawe. **5** Nganga-Nzambe oyo bapakola mafuta akozwa ndambo ya makila ya mwana ngombe yango ya mobali mpe akomema yango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **6** Nganga-Nzambe akozindisa mosapi na ye na makila mpe akosopa ndambo ya makila mbala sambo liboso ya Yawe, liboso ya rido ya Esika ya bule. **7** Nganga-Nzambe akotia ndambo ya makila na maseke ya etumbelo ya ansa oyo ezali liboso ya Yawe kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo ndambo mosusu ya makila ya ngombe oyo ekotikala, akosopa yango na makolo ya etumbelo ya bambeka ya kotumba, oyo ezali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **8** Akolongola mafuta nyonso ya mwana ngombe oyo asili kobonza lokola mbeka mpo na masumu, mafuta oyo ezipaka biloko ya kati, mpe nyonso oyo ekangami kati na yango **9** elongo na bambuma mibale oyo ezalaka na loketo, na mafuta oyo ezali kati-kati ya mipanzi na loketo; akolongola bafwa mpe bambuma wana mibale **10** ndenge balongolaka mafuta ya ngombe oyo babonzi lokola mbeka ya boyokani. Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo ya mbeka ya kotumba. **11** Kasi poso ya ngombe ya mobali, mosuni na yango nyonso, moto na yango, makolo na yango, biloko ya kati; **12** elingi koloba biteni mosusu ya ngombe oyo etikali, Nganga-Nzambe asengeli komema yango libanda ya molako, na esika moko ya bule oyo ebongisama mpo na kotumba biteni ya mbeka oyo etikalaka, na esika oyo babwakaka putulu; bongo bakotumba yango na likolo ya bakoni oyo ezali kopela moto, na esika oyo babwakaka putulu.’ **13** ‘Soki lisanga mobimba ya Isalaele basali masumu na nko te mpe basali likambo moko oyo epekisami kati na mibeko ya Yawe, ata soki likambo yango eyebani te kati na lisanga, lisanga ekomema solo ngambo. **14** Bakobonza ngombe ya mobali lokola mbeka mpo na masumu mpe bakomema yango liboso ya Ndako ya kapo ya

Bokutani. 15 Bakambi ya lisanga bakotia maboko na bango
na moto ya ngombe yango liboso ya Yawe. 16 Nganga-
Nzambe oyo bapakola mafuta akomema ndambo ya makila
ya ngombe yango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. 17
Nganga-Nzambe akozindisa mosapi na ye kati na makila
mpe akosopa ndambo ya makila mbala sambo liboso ya
Yawe mpe ya rido. 18 Nganga-Nzambe akotia makila na
maseke ya etumbelo ya ansa oyo ezali liboso ya Yawe kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe akosopa makila nyonso
oyo ekotikala na se ya etumbelo ya mbeka ya kotumba
oyo ezali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. 19
Akolongola mafuta nyonso ya ngombe mpe akotumba yango
na etumbelo. 20 Akosala ndenge kaka asalaki na ngombe
oyo ebonzamaki lokola mbeka mpo na masumu. Na bongo,
Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya
bato; mpe bakolimbisama. 21 Nganga-Nzambe akomema
ngombe yango libanda ya molako mpe akotumba yango
ndenge atumbaki ngombe ya liboso oyo ezalaki mbeka
mpo na masumu na ye moko Nganga-Nzambe.' 22 'Soki
mokambi moko asali masumu na nko te, mpo ete asali
likambo oyo epekisami na mibeko ya Yawe, Nzambe na ye;
amemi solo ngambo. 23 Tango kaka akososola masumu na
ye oyo asili kosala, asengeli kobonza lokola mbeka, ntaba
ya mobali oyo ezanga mbeba. 24 Akotia loboko na ye na
moto ya ntaba yango mpe akokata yango kingo na esika
oyo bakataka kingo ya bambeka ya kotumba, liboso ya
Yawe. Ezali mbeka mpo na bolimbisi masumu. 25 Nganga-
Nzambe akozwa na mosapi na ye ndambo ya makila ya
mbeka oyo ebonzami mpo na bolimbisi masumu, akotia
yango na maseke ya etumbelo ya mbeka ya kotumba mpe
akosopa makila oyo ekotikala na makolo ya etumbelo. 26
Akotumba mafuta nyonso na etumbelo ndenge batumbaka
mafuta ya mbeka ya boyokani. Boye, Nganga-Nzambe
akosala mosala ya bolimbisi masumu ya mokonzi; mpe
mokonzi wana akolimbisama.' 27 'Soki moto moko kati na
lisanga asali masumu na nko te, mpo ete asali likambo
moko oyo epekisami na mibeko ya Yawe; amemi solo
ngambo. 28 Tango kaka akososola masumu na ye oyo asali,
asengeli kobonza lokola mbeka, ntaba ya mwasi ezanga
mbeba. 29 Akotia loboko na ye na moto ya mbeka mpo
na masumu na esika oyo bakataka kingo ya bambeka
ya kotumba. 30 Nganga-Nzambe akozwa na mosapi na
ye ndambo ya makila ya mbeka mpo na masumu, akotia
yango na maseke ya etumbelo ya mbeka ya kotumba, mpe
akosopa makila nyonso oyo etikali na makolo ya etumbelo.
31 Akolongola mafuta nyonso ndenge kaka balongolaka
mafuta na mbeka ya boyokani; bongo Nganga-Nzambe
akotumba yango na etumbelo lokola likabo oyo solo kitoko
na yango ekosepelisa Yawe. Nganga-Nzambe akosala
mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana; mpe moto
yango akolimbisama. 32 Soki abonzi mwana meme lokola
mbeka mpo na masumu na ye, asengeli komema mwana
meme ya mwasi ezanga mbeba. 33 Akotia loboko na ye na
moto ya mbeka mpo na masumu, na esika oyo bakataka
kingo ya bambeka ya kotumba. 34 Nganga-Nzambe akozwa
na mosapi na ye ndambo ya makila ya mbeka mpo na
masumu, mpe akotia yango na maseke ya etumbelo ya
bambeka ya kotumba. Bongo akosopa makila nyonso oyo
etikali, na makolo ya etumbelo. 35 Akolongola mafuta nyonso
ndenge kaka balongolaka mafuta ya mwana meme kati na
mbeka ya boyokani. Mpe Nganga-Nzambe akotumba yango
na etumbelo, na likolo ya makabo bazikisa na moto mpo
na Yawe. Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi
masumu ya moto wana; mpe moto yango akolimbisama.' › »

5 « Soki moto ayoki mbela ya elakeli mabe na tina na
likambo oyo amonaki mpe ayebi, bongo aboyi kotatola
yango, asali masumu mpe amemi ngambo. 2 Soki moto
asimbi na kozanga koyeba eloko ya mbindo, ezala ebembe
ya nyama ya zamba ya mbindo to ebembe ya nyama ya
mboka ya mbindo to ebembe ya nyama ya mbindo oyo
etambolaka na libumu, moto yango akomi mbindo mpe
amemi ngambo. 3 Soki moto asimbi na kozanga koyeba
moto ya mbindo, mbindo oyo ezwamaka na kotutana,
akokoma mbindo mpe akomema ngambo na yango tango
kaka akososola yango. 4 Soki moto alapi ndayi na kozanga
koyeba, ata soki ezali mpo na bolamu na ye to ya moto
mosusu, bongo ayei kososola yango na sima, moto yango
akomema ngambo. 5 Boye, soki amemi ngambo na moko
kati na makambo oyo, asengeli kotubela masumu oyo asali
6 mpe kobonzela Yawe meme to ntaba ya mwasi lokola
mbeka mpo na masumu na ye. Bongo, Nganga-Nzambe
akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto yango. 7 Soki
moto azangi makoki ya kozwa mwana meme, akomema
epai na Yawe bibenga mibale ya zamba to bana mibale ya
ebenga ya mboka: moko ekozala mbeka mpo na masumu,
mpe mosusu, mpo na mbeka ya kotumba. 8 Akomema
yango epai ya Nganga-Nzambe oyo akobonza liboso mbeka
ya masumu: akokata yango kingo kasi akolongola moto te. 9
Akosopa ndambo ya makila na yango pembeni ya etumbelo;
mpe ndambo mosusu, na makolo ya etumbelo: ezali mbeka
mpo na masumu. 10 Sima na yango, Nganga-Nzambe
akobonza mbeka oyo ya mibale lokola mbeka ya kotumba,
kolanda ndenge ekatama na mibeko. Boye, Nganga-Nzambe
akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana; mpe

moto yango akolimbisama. 11 Soki azangi makoki ya kozwa
bibenga mibale ya zamba to bana mibale ya ebenga ya
mboka, akomema epai ya Nganga-Nzambe bakilo misato
ya farine lokola mbeka. Akotia te mafuta to ansa likolo na
yango, pamba te ezali mbeka mpo na masumu. 12 Sima,
akomema yango epai ya Nganga-Nzambe oyo akozwa
loboko moko lokola eteni ya ekaniseli mpe akotumba yango
na moto mpo na Yawe: ezali mbeka mpo na masumu. 13
Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya
moto wana; mpe moto yango akolimbisama. Ndambo ya
mbeka oyo ekotikala ekozala ya Nganga-Nzambe, ndenge
kaka esalemaka mpo na mbeka ya bambuma. » 14 Yawe
alobaki na Moyize: 15 « Soki moto abuki mobeko mpe asali
na nko te masumu liboso ya biloko oyo ebulisama mpo na
Yawe, akobonzela Yawe lokola mbeka mpo na masumu na
ye meme ya mobali ezanga mbeba, oyo akozwa kati na
etonga na ye. Meme yango esengeli kokokana na motuya
ya palata oyo okokata, kolanda ndenge bamekaka kilo kati
na Esika ya bule: ezali mbeka mpo na kozongisa boyokani.
16 Lisusu, mpo na mabe oyo asali liboso ya Esika ya bule,
moto yango asengeli kobakisa likolo ya mbeka mpo na
kozongisa boyokani: eteni moko kati na biteni mitano ya
motuya ya mbeka wana. Boye akopesa biloko nyonso epai
ya Nganga-Nzambe, mpe Nganga-Nzambe akosala mosala
ya bolimbisi masumu ya moto wana na nzela ya meme
ya mobali oyo ebonzami lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani; boye moto yango akolimbisama. 17 Soki moto
asali na kozanga koyeba masumu mpo ete abuki mobeko
na Yawe, amemi ngambo; mpe akomema mokumba ya
mabe na ye. 18 Bongo, lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani, akomema epai ya Nganga-Nzambe meme ya
mobali oyo ezanga mbeba, oyo akozwa kati na etonga na
ye. Meme yango esengeli kokokana na motuya ya palata
oyo okokata. Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi
masumu mpo na mabe oyo moto wana asalaki na kozanga
koyeba; boye moto yango akolimbisama. 19 Ezali mbeka
mpo na kozongisa boyokani, pamba te amemaki ngambo na
ndenge asalaki masumu liboso ya Yawe. »

6 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Soki moto asali masumu
mpe abuki mobeko ya Yawe na kokosa moninga na ye
mpo na eloko oyo babombisaki epai na ye to oyo adefaki to
oyo ayibaki to oyo abotolaki na makasi 3 to atako amoni
eloko oyo ebungaki, kasi akosi mpe alapi ndayi ya lokuta na
tina na moko kati na masumu oyo moto akoki kosala; 4 moto
oyo asali masumu ya boye mpe amemi ngambo, akozongisa
eloko oyo ayibisaki to oyo abotolaki na makasi to oyo
babombisaki epai na ye to oyo amonaki sima na kobungisa
yango. 5 To lisusu, akozongisa eloko nyonso oyo na tina na
yango ye alapaki ndayi ya lokuta mpe akobakisa eteni moko
kati na biteni mitano. Akozongisa yango na nkolo eloko na
mokolo oyo akobonza mbeka na ye mpo na masumu. 6 Mpe
akomema epai ya Nganga-Nzambe mbeka na ye mpo na
kozongisa boyokani elongo na Yawe. Akomema meme ya
mobali oyo ezanga mbeba; akozwa yango kati na bameme
mpe bantaba na ye kolanda ndenge okokata. 7 Nganga-
Nzambe akosala mpo na moto wana, liboso ya Yawe, mosala
ya bolimbisi masumu; mpe moto yango akolimbisama. » 8
Yawe alobaki na Moyize: 9 « Pesa mitindo oyo epai ya Aron
mpe epai ya bana na ye ya mibali: ‹ Tala mobeko mpo na
mbeka ya kotumba: mbeka ya kotumba ekowumela na likolo
ya motalaka ya etumbelo butu mobimba kino na tongo, mpe
moto ya etumbelo ekozikisa yango. 10 Nganga-Nzambe
akolata nzambala na ye ya lino mpe bakaputula na ye ya
lino. Akolongola putulu ya mbeka ya kotumba oyo moto
ezikisaki na etumbelo mpe akotia yango na mopanzi ya
etumbelo. 11 Sima, akolongola bilamba wana mpe akolata
bilamba mosusu; bongo akomema putulu na libanda ya
molako, na esika ya peto. 12 Moto ya etumbelo ekobanda
kopela tango nyonso mpe ekoki kokufa te. Nganga-Nzambe
akobanda kobakisa tongo nyonso bakoni mpe kotia mbeka
ya kotumba na likolo ya bakoni; bongo akotumba biteni ya
mafuta ya mbeka ya boyokani na likolo na yango. 13 Moto
esengeli kopela tango nyonso na etumbelo, ekoki kokufa te.
› 14 ‹ Tala mobeko mpo na likabo ya gato: ‘Bana mibali ya
Aron bakomema yango liboso ya Yawe, liboso ya etumbelo.
15 Nganga-Nzambe akozwa na loboko na ye ndambo ya
farine, mafuta mpe ansa nyonso oyo ezali na likolo ya gato;
akotumba yango na likolo ya etumbelo mpo ete solo kitoko
na yango esepelisa Yawe mpe ezala ekaniseli mpo na Ye.
16 Ndambo oyo ekotikala, Aron mpe bana na ye ya mibali
bakolia yango. Kasi bakolia yango ezanga levire, na Esika
ya bule, na libanda ya Ndako ya kapo ya Bokutani. 17
Bakotumba yango te na levire: ezali eteni oyo napesi bango
kati na bambeka na Ngai oyo etumbami na moto: ezali eloko
ya bule penza lokola mbeka mpo na masumu mpe mpo na
kozongisa boyokani. 18 Bana mibali nyonso kati na bakitani
ya Aron bakolia yango. Ezali eteni na bango mpo na tango
nyonso mpe na milongo nyonso kati na makabo bazikisa na
moto mpo na Yawe. Bato nyonso oyo bakosimba yango
bakokoma bule.’ › » 19 Yawe alobaki na Moyize: 20 « Tala
likabo oyo Aron mpe bana na ye ya mibali bakopesa epai na
Yawe, na mokolo oyo bakozwa epakolami: eteni ya zomi
ya efa ya farine lokola likabo ya tango nyonso. Na tongo,
akopesa eteni moko kati na biteni mibale; mpe eteni mosusu,

na pokwa. 21 Okosangisa yango liboso na mafuta, bongo
okokalinga yango na kikalungu. Sima okobonza yango na
biteni lokola mbeka oyo solo kitoko na yango ekosepelisa
Yawe. 22 Mwana mobali ya Aron oyo bakopakola mafuta
mpo na kokitana na Aron lokola Nganga-Nzambe akobonza
mpe likabo yango: ezali likabo ya libela mpo na Yawe mpe
bakotumba yango mobimba. 23 Mbeka nyonso oyo Nganga-
Nzambe akobonza na mobimba na yango ekoliama te, ezala
ata ndambo na yango. » 24 Yawe alobaki na Moyize: 25 «
Loba na Aron mpe na bana na ye ya mibali: ‹ Tala mobeko
ya mbeka mpo na masumu: ‘Bakokata kingo ya mbeka
mpo na masumu liboso ya Yawe, na esika oyo bakataka
bakingo ya bambeka ya kotumba; ezali mbeka ya bule
penza. 26 Nganga-Nzambe oyo azali kobonza yango mpo
na masumu akolia yango na Esika ya bule, na libanda ya
Ndako ya kapo ya Bokutani. 27 Moto nyonso oyo akosimba
mosuni na yango akozala bule. Soki kaka makila ya mbeka
yango ezwi elamba na ye, asengeli kosukola esika oyo
ezwi makila, na esika moko ya bule. 28 Bongo soki basaleli
nzungu ya mabele mpo na kokalinga mosuni ya mbeka
mpo na masumu, bakopanza nzungu yango. Soki bakalingi
yango na nzungu ya bronze, bakopalola nzungu yango mpe
bakosukola yango na mayi ebele. 29 Kaka mibali oyo bazali
na libota ya Nganga-Nzambe nde bakoki kolia yango, pamba
te ezali eloko ya bule penza. 30 Nzokande, mbeka moko
te mpo na masumu ekoki koliama soki bamemi makila na
yango na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kosala mosala
ya bolimbisi masumu; esengeli kotumba yango na moto.’ › »

7 « ‹ Tala mobeko ya mbeka mpo na kozongisa boyokani;
ezali eloko ya bule penza: 2 ‘Bakokata kingo ya mbeka
mpo na kozongisa boyokani, na esika oyo bakataka kingo ya
bambeka ya kotumba. Bongo bakobwaka makila na yango
pembeni-pembeni ya etumbelo. 3 Bakobonza biteni na
yango ya mafuta: mokila, mafuta oyo ezipaka biloko ya kati,
4 bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo mpe mafuta
oyo ezipaka yango, oyo ezali kati na mipanzi mpe loketo.
Bakolongola bafwa mpe bambuma mibale wana. 5 Nganga-
Nzambe akotumba yango na etumbelo lokola likabo bazikisa
na moto mpo na Yawe: ezali mbeka mpo na kozongisa
boyokani. 6 Mibali nyonso kati na Banganga-Nzambe bakoki
kolia yango. Basengeli kolia yango na Esika ya bule: ezali
eloko ya bule penza. 7 Mobeko yango ezali kaka moko,
ezala mpo na mbeka mpo na kozongisa boyokani to mpo na
mbeka ya masumu. Nyama ezali ya Nganga-Nzambe oyo
asali mosala ya bolimbisi masumu. 8 Nganga-Nzambe oyo
akobonza mbeka ya kotumba mpo na moto, akozwa poso ya
nyama oyo abonzi mpe ekozala ya ye. 9 Likabo nyonso ya
gato oyo batumbi na fulu ya moto to bakalingi na kikalungu
to mpe batumbi na likolo ya manzanza ezali ya Nganga-
Nzambe oyo abonzi yango. 10 Likabo nyonso ya gato oyo
basangisi na mafuta to oyo ezali ya kokawuka ekozala ya
bana mibali nyonso ya Aron; bakozwa yango ndenge moko.’
› 11 ‹ Tala mibeko mpo na mbeka ya boyokani oyo moto
akoki kobonza epai na Yawe: 12 ‘Soki moto abonzi yango
mpo na kozongisa matondi, asengeli kobonza, elongo na
mbeka ya kozongisa matondi, likabo ya bagato ezanga
levire kasi basangisa na mafuta, bagalete ezanga levire
kasi bapakola yango mafuta mpe bagato basala na farine
oyo basangisa malamu na mafuta. 13 Na likolo ya mbeka
na ye ya boyokani oyo abonzi mpo na kozongisa matondi,
akobakisa likabo ya bagato oyo esalemi na farine batia
levire. 14 Akomema eteni ya likabo moko na moko mpe
akobonza yango epai na Yawe: ekozala ya Nganga-Nzambe
oyo asopaki makila ya mbeka yango ya boyokani pembeni-
pembeni ya etumbelo. 15 Mosuni ya mbeka ya boyokani oyo
abonzi mpo na kozongisa matondi esengeli koliama kaka
na mokolo oyo abonzi yango, eloko moko te ekoki kotikala
kino na tongo. 16 Soki abonzi mbeka na ye ya boyokani
mpo ete apesaki elaka, na kolapa ndayi to wuta na mokano
ya motema na ye moko, mbeka esengeli koliama kaka na
mokolo oyo abonzi yango. Kasi soki ndambo etikali, ekoliama
na mokolo oyo ekolanda. 17 Mosuni oyo ekotikala na mbeka,
na mokolo oyo ekolanda, esengeli kotumba yango. 18 Soki
mosuni ya mbeka ya boyokani eliami na mokolo ya misato,
mbeka yango ekondimama te. Ekotangama te likolo ya
moto oyo abonzi yango, pamba te ezali likabo ya mbindo;
mpe moto oyo akomeka kolia yango akomema masumu.
19 Bongo soki mosuni yango etutani na eloko ya mbindo,
esengeli batumba mosuni yango na moto. Kasi mpo na
oyo etali mosuni ya mbeka ya boyokani, kaka moto oyo
azali peto nde akoki kolia yango. 20 Nzokande, soki moto
ya mbindo alie mosuni ya mbeka ya boyokani oyo ezali
ya Yawe, basengeli kolongola ye kati na bato na ye. 21
Soki moto moko asimbi eloko ya mbindo, ezala moto ya
mbindo to nyama ya mbindo to eloko mosusu ya mabe
mpe ya mbindo, mpe alie mosuni ya mbeka ya boyokani
oyo ezali ya Yawe, basengeli kolongola ye kati na bato na
ye.’ › » 22 Yawe alobaki na Moyize: 23 « Loba na bana
ya Isalaele: ‹ Bokolia te mafuta ya ngombe, ya meme to
ya ntaba. 24 Nzokande bokoki na bino kosalela mafuta
ya nyama oyo ekufa to ya nyama oyo babomi na nyama
ya zamba misala nyonso, kasi bokoki te kolia yango. 25
Moto nyonso oyo akolia mafuta ya nyama oyo babonzi epai
na Yawe lokola likabo bazikisa na moto, bakolongola ye

kati na bato na ye. **26** Na esika nyonso oyo bokovanda, bokoki te kolia makila, ezala makila ya ndeke to ya nyama. **27** Moto nyonso oyo akolia makila, bakolongola ye kati na bato na ye. › » **28** Yawe alobaki na Moyize: **29** « Loba na bana ya Isalaele: ‹ Moto nyonso oyo akobonza epai na Yawe mbeka ya boyokani akomema eteni ya mbeka na ye lokola mbeka na ye epai na Yawe. **30** Akomema yango ye moko, na maboko na ye, mpo ete etumbama lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe. Akomema mafuta mpe tolo ya mbeka mpe akotombola liboso ya Yawe tolo yango lokola likabo ya kotombola. **31** Nganga-Nzambe akotumba mafuta na etumbelo, kasi tolo ekozala mpo na Aron mpe bana na ye ya mibali. **32** Bokopesa epai ya Nganga-Nzambe lokola likabo mopende ya ngambo ya loboko ya mobali ya bambeka ya boyokani. **33** Mwana mobali ya Aron oyo akobonza makila mpe mafuta ya mbeka ya boyokani akozwa mopende ya ngambo ya loboko ya mobali. **34** Pamba te, nakobanda kozwa kati na bambeka ya boyokani ya bana ya Isalaele tolo oyo batomboli mpe mopende oyo babonzi lokola likabo ya kotombola. Napesi yango epai ya Nganga-Nzambe Aron mpe bana na ye ya mibali lokola eteni na bango oyo bakobanda kozwa tango nyonso epai ya bana ya Isalaele. **35** Yango nde eteni ya makabo bazikisa na moto, oyo bana ya Isalaele basengeli kopesa epai ya Aron mpe bana na ye ya mibali wuta mokolo oyo akobulisa bango mpo na kosalela Yawe lokola Banganga-Nzambe. › » **36** Yango nde mitindo oyo Yawe apesaki epai ya bana ya Isalaele mpo ete, wuta mokolo oyo apakolaki bango mafuta, babanda kopesa bango yango lokola eteni na bango. Ezali mibeko ya seko mpo na milongo nyonso ya bana na bango. **37** Yango nde mibeko mpo na mbeka ya kotumba, likabo ya gato, mbeka mpo na masumu, mbeka mpo na kozongisa boyokani, mbeka mpo na kobulisa mpe mpo na mbeka ya boyokani **38** oyo Yawe apesaki epai ya Moyize, na ngomba Sinai kati na esobe ya Sinai na mokolo oyo apesaki mitindo epai ya bana ya Isalaele ete babonzela Ye bambeka mpe makabo na bango.

8 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Mema Aron mpe bana na ye ya mibali, bilamba na bango ya mosala ya bonganga-Nzambe, mafuta ya epakolami, mwana ngombe ya mobali mpo na mbeka ya masumu, bameme mibale ya mibali, mpe kitunga oyo ezali na mapa ezanga levire; **3** mpe sangisa lisanga mobimba na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. » **4** Moyize asalaki ndenge Yawe atindaki ye mpe lisanga esanganaki na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **5** Moyize alobaki na lisanga makambo oyo Yawe atindaki ye kosala. **6** Moyize amemaki Aron elongo na bana na ye ya mibali liboso mpe asukolaki bango na mayi. **7** Alatisaki Aron nzambala mpe akangaki ye mokaba na loketo; alatisaki ye kazaka mpe efode, azingelaki ye na mokaba ya efode. **8** Alatisaki Aron elamba ya tolo mpe atiaki Urimi mpe tumimi likolo ya elamba yango. **9** Akangaki kitendi na moto ya Aron; bongo liboso na yango, atiaki medaye ya wolo, elembo ya libulisi, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **10** Moyize azwaki mafuta ya epakolami mpe apakolaki Mongombo elongo na biloko nyonso oyo ezalaki kati na yango; na bongo nde abulisaki yango. **11** Asopaki na etumbelo ndambo ya mafuta mbala sambo mpe apakolaki mafuta mpo na kobulisa etumbelo, bisalelo na yango nyonso, sani monene mpe se na yango. **12** Asopaki ndambo ya mafuta ya epakolami na moto ya Aron mpe apakolaki ye mafuta yango mpo na kobulisa ye. **13** Moyize amemaki bana mibali ya Aron liboso, alatisaki bango banzambala, akangaki bango mikaba na loketo mpe alatisaki bango bikoti, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **14** Bongo amemaki ngombe ya mobali lokola mbeka ya masumu; Aron elongo na bana na ye ya mibali batiaki maboko na bango na moto ya ngombe yango. **15** Moyize akataki yango kingo mpe asalelaki mosapi na ye mpo na kotia makila ya ngombe yango na maseke ya etumbelo. Boye, apetolaki etumbelo; bongo asopaki makila oyo etikalaki, na makolo ya etumbelo oyo abulisaki mpo na mosala ya bolimbisi masumu. **16** Moyize azwaki lisusu mafuta nyonso oyo ezalaki pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta oyo ezipaka bafwa mpe bambuma nyonso mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango, atumbaki yango na etumbelo. **17** Kasi atumbaki na libanda ya molako ngombe yango ya mobali, poso na yango, misuni na yango mpe nyei na yango, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **18** Bongo amemaki meme ya mobali mpo na kobonza yango lokola mbeka ya kotumba; Aron mpe bana na ye ya mibali batiaki maboko na bango na moto na yango. **19** Moyize akataki kingo ya meme yango mpe asopaki makila na yango na bapembeni nyonso ya etumbelo. **20** Akataki-kataki meme yango na biteni. Moyize atumbaki biteni yango, moto mpe mafuta. **21** Asukolaki na mayi biloko ya kati mpe makolo, atumbaki meme yango mobimba na likolo ya etumbelo; ezalaki mbeka ya kotumba, likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaki Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **22** Bongo amemaki meme mosusu ya mobali mpo na libulisi; Aron mpe bana na ye ya mibali batiaki maboko na bango na moto na yango. **23** Moyize akataki yango kingo, azwaki ndambo ya makila na yango mpe atiaki yango na songe ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya Aron,

na mosapi ya monene ya loboko ya mobali ya Aron mpe na mosapi ya monene ya lokolo ya ngambo ya loboko ya mobali ya Aron. **24** Moyize amemaki bana mibali ya Aron liboso, atiaki ndambo ya makila na basonge ya matoyi na bango ya ngambo ya loboko ya mobali, na misapi ya minene ya maboko na bango ya mobali mpe na misapi ya minene ya makolo na bango ya ngambo ya loboko ya mobali. Sima, asopaki makila na bangambo nyonso ya etumbelo. **25** Azwaki biteni oyo ya mafuta: mokila, mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta oyo ezipi bafwa, bambuma mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango mpe mopende ya lokolo ya ngambo ya loboko ya mobali. **26** Kati na kitunga ya mapa ezanga levire oyo ezalaki liboso ya Yawe, azwaki lipa moko, gato moko balamba na mafuta mpe galeti moko; atiaki yango likolo ya biteni ya mafuta mpe ya mopende ya ngambo ya loboko ya mobali. **27** Atiaki biloko yango nyonso na maboko ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali; bongo ayebisaki bango ete batombola yango liboso ya Yawe lokola likabo ya kotombola. **28** Moyize azwaki yango lisusu na maboko na bango mpe atumbaki yango na etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba. Ezalaki mbeka ya libulisi, likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **29** Moyize azwaki tolo ya meme ya libulisi, atombolaki yango liboso ya Yawe lokola mbeka ya kotombola ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **30** Moyize azwaki na etumbelo, mafuta ya epakolami mpe ndambo ya makila; asopelaki yango Aron, bilamba na ye, bana na ye ya mibali mpe bilamba na bango. Bongo abulisaki Aron, bilamba na ye, bana na ye ya mibali mpe bilamba na bango. **31** Moyize alobaki na Aron mpe na bana na ye ya mibali: « Bolamba mosuni na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpe bolia yango wana elongo na lipa oyo ezali kati na kitunga oyo ezali na mbeka ya libulisi, ndenge kaka natindaki tango nalobaki: ‹ Aron mpe bana na ye ya mibali nde bakolia yango. › **32** Oyo ekotikala kati na mosuni ya mbeka ya libulisi mpe lipa, bokotumba yango na moto. **33** Mikolo sambo, bokolongwa te na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani kino mikolo ya libulisi na bino ekokoka, pamba te libulisi na bino ekowumela mikolo sambo. **34** Makambo oyo esalemi lelo, yango nde Yawe atindi mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu na bino. **35** Bokovanda mikolo sambo, butu mpe moyi, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe bokosala makambo oyo Yawe atindi mpo ete bokufa te. Pamba te, yango nde epesamelaki ngai lokola mitindo. » **36** Aron mpe bana na ye ya mibali basalaki makambo nyonso oyo Yawe atindaki Moyize.

9 Na mokolo ya mwambe, Moyize abengisaki Aron, bana na ye ya mibali mpe bakambi ya Isalaele. **2** Alobaki na Aron: « Zwa mwana ngombe lokola mbeka mpo na masumu na bino mpe meme ya mobali mpo na mbeka na bino ya kotumba; nyonso mibale esengeli kozala ezanga mbeba, mpe bonza yango liboso ya Yawe. **3** Bongo loba na bana ya Isalaele: ‹ Bozwa ntaba ya mobali lokola mbeka ya masumu, mwana ngombe mpe mwana meme ezanga mbeba mpe ya mobu moko lokola mbeka ya kotumba, **4** mpe ngombe moko ya mobali mpe meme moko ya mobali lokola mbeka ya boyokani, mpo na kobonza lokola mbeka liboso ya Yawe elongo na likabo ya bambuma basangisa na mafuta. Pamba te, na mokolo ya lelo, Yawe akobimela bino. › » **5** Bamemaki liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani biloko oyo Moyize atindaki bango; mpe lisanga mobimba bapusanaki mpe batelemaki liboso ya Yawe. **6** Moyize alobaki: « Tala makambo oyo Yawe atindi bino kosala mpo ete nkembo na Yawe ebimela bino. » **7** Moyize alobaki na Aron: « Pusana pene ya etumbelo mpe bonza mbeka na yo ya masumu mpe mbeka na yo ya kotumba; mpe sala mosala ya bolimbisi masumu mpo na yo moko mpe mpo na bato. Bonza likabo ya bato mpe sala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango, kolanda ndenge Yawe apesaki mitindo. » **8** Aron apusanaki pene ya etumbelo mpe akataki kingo ya mwana ngombe lokola mbeka mpo na masumu na ye moko. **9** Bongo bana mibali ya Aron bamemelaki ye makila. Aron azindisaki mosapi na ye kati na makila, apakolaki makila yango na maseke ya etumbelo mpe asopaki makila oyo etikalaki na makolo ya etumbelo. **10** Atumbaki na etumbelo: mafuta, bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo mpe fwa oyo ewutaki na mbeka mpo na masumu, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **11** Atumbaki na moto mosuni mpe poso na libanda ya molako. **12** Aron akataki kingo ya mbeka ya kotumba. Bana na ye ya mibali bapesaki ye makila mpe asopaki yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **13** Bapesaki ye mbeka ya kotumba bakata biteni-biteni elongo na moto, mpe atumbaki yango na etumbelo. **14** Asukolaki biloko ya kati mpe makolo, atumbaki yango na etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba. **15** Aron amemaki likabo oyo ezalaki mpo na bato. Azwaki ntaba ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ya bato, akataki yango kingo mpe abonzaki yango lokola mbeka ya masumu ndenge asalaki na mbeka ya liboso. **16** Aron amemaki mbeka ya kotumba mpe abonzaki yango kolanda mitindo. **17** Amemaki mpe likabo ya bambuma, atondisaki yango na loboko na ye mpe atumbaki yango na etumbelo elongo na mbeka ya kotumba ya tongo. **18** Aron akataki kingo ya ngombe ya mobali mpe

ya meme ya mobali lokola mbeka ya boyokani mpo na bato;
bana na ye ya mibali bapesaki ye makila mpe asopaki yango
na bangambo nyonso ya etumbelo. 19 Bapesaki ye mpe
biteni ya mafuta ya ngombe ya mobali mpe ya meme ya
mobali, mokila, mafuta ya biloko ya kati, mafuta ya bambuma
mibale oyo ezalaka na kati ya loketo mpe bafwa. 20 Batiaki
biteni yango na batolo ya banyama nyonso mibale mpe
Aron atumbaki mafuta na etumbelo. 21 Aron atombolaki
liboso ya Yawe likabo ya kotombola, batolo mpe mopende
ya ngambo ya loboko ya mobali ndenge Moyize atindaki. 22
Aron atombolaki maboko na ye epai ya bato mpe apambolaki
bango; bongo akitaki sima na kobonza mbeka ya masumu,
mbeka ya kotumba mpe mbeka ya boyokani. 23 Moyize
mpe Aron bakotaki na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo
tango babimaki, bapambolaki bato, mpe nkembo ya Yawe
ebimelaki bato nyonso. 24 Moto ebimaki liboso ya Yawe mpe
ezikisaki na etumbelo, mbeka ya kotumba mpe biteni ya
mafuta. Mpe tango bamonaki bongo, bagangaki na esengo
mpe bakweyaki bilongi na bango kino na se.

10 Bana mibali ya Aron, Nadabi mpe Abiyu, bazwaki
moko na moko mbabola na ye; batiaki yango makala
ya moto mpe batiaki ansa na likolo ya makala yango. Lokola
bakokisaki te kolanda oyo basengelaki kosala, bamemaki
moto ya mopaya liboso ya Yawe. 2 Boye moto ebimaki
longwa liboso ya Yawe mpe etumbaki bango nyonso;
bakufaki na mbala moko. 3 Moyize alobaki na Aron: « Tomoni
kokokisama ya maloba oyo Yawe asakolaki tango alobaki:
‹ Bato nyonso oyo bakobelema liboso na Ngai basengeli
kotosa bosantu na Ngai, mpe Ngai nakomonisa nkembo na
Ngai na miso ya bato nyonso. › » Aron alobaki ata liloba
moko te. 4 Moyize abengisaki Mishaeli mpe Elitsafani, bana
mibali ya Uzieli, noko ya Aron. Alobaki na bango: « Boya
kolongola bibembe ya bandeko na bino liboso ya Esika
ya bule mpe bomema yango na libanda ya molako. » 5
Basalaki ndenge kaka Moyize alobaki na bango: bapusanaki
mpe bamemaki bibembe elongo na banzambala na bango
na libanda ya molako. 6 Sima na yango, Moyize alobaki na
Aron, Eleazari mpe Itamari, bana mibali ya Aron: « Bopanza
te suki ya mito na bino, bopasola te bilamba na bino lokola
nde bozali na matanga, noki te bokokufa mpe bokobenda
kanda ya Yawe likolo ya lisanga mobimba. Ezali bandeko
na bino nyonso ya Isalaele nde bakolela bato oyo Yawe
atumbi na moto. 7 Kasi bino, bosengeli te kolongwa liboso
ya Ndako ya kapo ya Bokutani, noki te bokokufa; pamba te
bapakola bino mafuta mpo na kosala mosala ya Yawe. »
Aron mpe bana na ye batosaki makambo oyo Moyize alobaki
na bango. 8 Yawe alobaki na Aron: 9 « Tango bokobanda
kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, yo mpe bana na yo
ya mibali, bosengeli te komela masanga oyo elangwisaka,
noki te bokokufa. Yango ezali mobeko ya libela na libela
mpo na bino mpe milongo nyonso oyo ekoya sima na bino,
10 mpo ete boyeba kokesenisa eloko ya bule mpe eloko
oyo ezangi bule, eloko ya peto mpe eloko ya mbindo; 11
lisusu mpo ete boyeba koteya bana ya Isalaele mibeko
nyonso oyo Yawe apesaki bino na nzela ya Moyize. » 12
Moyize alobaki na Aron, Eleazari mpe Itamari, bana mibali
ya Aron: « Kati na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe,
bokobanda kozwa likabo oyo ekotikala, oyo ekozika te na
moto, mpe bokobanda kolia yango pembeni ya etumbelo;
bokotia yango ezanga levire, pamba te ezali eteni ya bule
koleka. 13 Bokolia yango na Esika ya bule, pamba te yango
nde epesameli yo mpe bana mibali na yo kati na makabo
bazikisa na moto mpo na Yawe, ndenge kaka atindaki
ngai. 14 Kati na bambeka ya boyokani oyo bana ya Isalaele
bakobanda kobonza, yo mpe bana na yo, bokobanda kolia,
na Esika ya bule, lokola eteni oyo epesameli bino, tolo oyo
ekobonzama lokola likabo ya kotombola mpe mopende
ya banyama oyo ekobonzama epai ya Yawe. 15 Bana ya
Isalaele bakobonza elongo na biteni ya mafuta bazikisa na
moto: tolo mpe mopende ya banyama oyo batombolaka
liboso ya Yawe. Ekokoma ya yo mpe ya bana mibali na yo
mpo na libela, ndenge kaka Yawe atindaki ngai. » 16 Bongo,
tango Moyize atunaki ntaba ya mobali oyo ebonzamaki
lokola mbeka mpo na masumu, ayokaki ete basilaki kotumba
yango na moto. Boye asilikelaki Eleazari mpe Itamari, bana
mibali ya Aron, mpe atunaki bango: 17 — Mpo na nini boliaki
te mosuni ya mbeka mpo na masumu na Esika ya bule,
pamba te ezali eteni ya bule? Yawe apesaki bino yango mpo
ete bokangola lisanga ya Isalaele na masumu na bango
mpe bosala liboso ya Yawe mosala ya bolimbisi masumu na
bango. 18 Lokola makila ya mbeka yango ekotaki te kati
na Esika ya bule, bosengelaki kolia mosuni na yango na
Esika ya bule kolanda ndenge nalobaki na tina na yango. 19
Aron azongiselaki Moyize: — Na mokolo oyo bana na ngai
babonzelaki Yawe mbeka na bango mpo na masumu mpe
mbeka na bango ya kotumba, oyebi malamu makambo oyo
ekweyelaki ngai. Soki, na mokolo lokola oyo wana, ngai
naliaki mosuni ya mbeka mpo na masumu, Yawe akokaki na
Ye kondima ete ngai nasala likambo ya bongo? 20 Moyize
ayokaki eyano oyo mpe amonaki ete ezali malamu.

11 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: 2 « Loba na bana
ya Isalaele: ‹ Kati na banyama nyonso oyo ezali kati na
mokili, tala banyama oyo bokoki kolia: 3 banyama oyo ezali
na litindi epasuka na kati-kati mpe ezongisaka na monoko

biloko oyo ewuti na libumu. 4 Kasi, kati na banyama oyo ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu, mpe kati na banyama oyo litindi na yango epasuka na kati-kati, tala banyama oyo bosengeli te kolia: shamo, pamba te ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati: ezali mbindo mpo na bino; 5 mpanya ya zamba, pamba te ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati: ezali mbindo mpo na bino; 6 mpanya ya matoyi milayi, pamba te ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati: ezali mbindo mpo na bino; 7 ngulu, pamba te ezali na litindi epasuka na kati-kati kasi ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti na libumu: ezali mbindo mpo na bino. 8 Bosengeli te kolia misuni ya banyama yango to kosimba bibembe na yango, pamba te ezali mbindo mpo na bino. 9 Kati na bikelamu nyonso oyo evandaka na mayi lokola bibale minene mpe miluka, bokoki kolia nyonso oyo ezali na binyanyeli mpe biteku. 10 Kasi bokolia te nyonso oyo ezangi binyanyeli mpe biteku: ezali mbindo mpo na bino. 11 Bosengeli te kolia misuni ya banyama yango to kosimba bibembe na yango, pamba te ezali mbindo mpo na bino. 12 Bikelamu nyonso oyo evandaka na mayi kasi ezangi binyanyeli mpe biteku, ezali mbindo mpo na bino. 13 Kati na bandeke, tala oyo ezali mbindo mpo na bino, oyo bosengeli te kolia: mpongo, engondo, mpongo ya ebale monene, 14 nzengo mpe bandeke ya lolenge nyonso oyo eliaka misuni, 15 bayanganga ya lolenge nyonso; 16 maligbanga, kumu, ndeke ya ebale monene mpe bakombekombe ya lolenge nyonso, 17 esulungutu, libata ya mayi, esulungutu ya monene, 18 esulungutu ya pembe, libeke, ndeke oyo eliaka misuni ya kopola, 19 nkoko, mokwela ya lolenge nyonso, kengele mpe lolema. 20 Bokolia te banyama nyonso ya mike-mike oyo ezali na mapapu mpe etambolaka na makolo minei; ezali mbindo mpo na bino. 21 Nzokande, kati na banyama nyonso ya mike-mike oyo ezali na mapapu, bokoki kolia oyo ezali lisusu na makolo oyo esungaka yango mpo na kopumbwa wuta na mabele: 22 lolenge nyonso ya mabanki, mankoko, makelele mpe mayoyo. 23 Kasi banyama mike nyonso oyo ezali na mapapu mpe na makolo minei ezali mbindo mpo na bino. 24 Soki te, ekokomisa bino mbindo; mpe moto nyonso oyo akosimba bibembe na yango akozala mbindo kino na pokwa. 25 Moto nyonso oyo akosimba bibembe na yango akosukola bilamba na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa. 26 Tala banyama mosusu oyo bokomona lokola mbindo: nyama oyo ezali na litindi epasuka te mpe ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti na libumu. Moto nyonso oyo akosimba yango akozala mbindo. 27 Nyama nyonso oyo ezali na makolo minei mpe etambolaka na matambe na yango ezali mbindo. Moto nyonso oyo akosimba bibembe na yango akozala mbindo kino na pokwa. 28 Mpe moto nyonso oyo akolokota bibembe na yango akosukola bilamba na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa. Bokomona yango mbindo. 29 Kati na banyama mike oyo etambolaka na mabele, tala oyo bosengeli komona lokola mbindo: mpuku ya se ya mabele, mpuku mpe lolenge nyonso ya miselekete, 30 moselekete ya ndako, moselekete ya zelo, moselekete ya zamba, moselekete ya langi ya pondu, mongungu. 31 Kati na bibwele nyonso oyo etambolaka na libumu, bokomona oyo wana lokola mbindo. Moto nyonso oyo akosimba yango wana esili kokufa akozala mbindo kino na pokwa. 32 Eloko nyonso oyo nyama yango ekokweyela, wana esili kokufa, ekozala mbindo, ezala esalelo ya libaya, elamba, poso to sakosi; botia yango na mayi mpe ekozala mbindo kino na pokwa; sima na yango nde ekozonga lisusu peto. 33 Soki moko kati na banyama yango ekweyi na mbeki basala na mabele, biloko nyonso oyo ezali kati na mbeki yango ekokoma mbindo mpe bokopanza mbeki yango. 34 Soki basopi mayi ya mbeki yango na eloko nyonso oyo baliaka, eloko yango ekokoma mbindo; ezali mpe bongo mpo na eloko nyonso oyo bamelaka: soki basopeli yango mayi ya mbeki wana, ekokoma mbindo ata soki ezali kati na mbeki ya lolenge nini. 35 Eloko nyonso oyo ebembe ya moko kati na banyama wana ekokweya likolo na yango ekokoma mbindo. Soki ezali fulu ya moto to mbabola, esengeli kopanza yango; pamba te ekozala mbindo mpe bokomona yango bongo. 36 Nzokande soki nyama yango ya mbindo ekweyi kati na etima to kati na libulu ya mayi, mayi ekotikala peto kasi moto oyo akosimba ebembe na yango akozala mbindo. 37 Soki eteni moko ya ebembe na yango ekweyi likolo ya nkona oyo basengeli kolona, nkona ekotikala peto; 38 kasi soki basilaki kosopela nkona yango mayi, bongo eteni ya ebembe ya nyama ya mbindo ekweyi lisusu likolo na yango, bokomona nkona yango mbindo. 39 Soki nyama oyo bozali na ndingisa ya kolia ekufi, moto nyonso oyo akosimba ebembe na yango akozala mbindo kino na pokwa; 40 mpe moto oyo akolia mosuni ya nyama oyo esili kokufa asengeli kosukola bilamba na ye, mpe akozala mbindo kino na pokwa. Moto oyo mpe akomema ebembe na yango akosukola bilamba na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa. 41 Bosengeli komona lokola mbindo banyama nyonso oyo etambolaka na libumu, mpe epekisami kolia yango. 42 Bokolia ata nyama moko te oyo etambolaka na libumu; ata oyo etambolaka na makolo

minei to koleka, pamba te ezali mbindo. **43** Bino moko mpe bomikomisa mbindo te na nzela ya moko kati na bikelamu wana oyo etambolaka na libumu. Bomikomisa mbindo te na nzela na yango to tika ete yango mpe ekomisa bino mbindo te. **44** Pamba te, nazali Yawe, Nzambe na bino. Botambola lokola bato ya bule mpe bozala bule, pamba te Ngai nazali Bule. Bomikomisa mbindo te na nzela ya banyama nyonso oyo etambolaka na libumu. **45** Nazali Yawe oyo abimisaki bino na Ejipito mpo ete nazala Nzambe na bino. Boye bozala bule, pamba te Ngai nazali Bule. **46** Yango wana nde ezali mobeko oyo etali banyama, bandeke, bikelamu nyonso ya bomoi oyo etambolaka kati na mayi to na libumu. **47** Bosengeli kosala bokeseni kati na oyo ezali mbindo mpe oyo ezali peto, kati na bikelamu ya bomoi oyo bakoki kolia mpe oyo bakoki kolia te. › »

12 Yawe ayebisaki Moyize: **2** « Loba na bana ya Isalaele: ‹ Soki mwasi aboti mwana mobali, akozala mbindo mikolo sambo lokola tango amonaka makila na ye ya sanza. **3** Bongo na mokolo ya mwambe, basengeli kokata mwana ngenga. **4** Sima, akolekisa lisusu mikolo tuku misato na misato mpo ete apetolama na makila na ye oyo ebimaki tango abotaki. Akosimba eloko moko te ya bule mpe akokende te na Esika ya bule kino mikolo ya kopetolama na ye ekokoka. **5** Soki mwasi aboti mwana mwasi, akozala mbindo baposo mibale lokola tango amonaka makila na ye ya sanza. Bongo akolekisa mikolo tuku motoba na motoba mpo ete apetolama na makila na ye oyo ebimaki tango abotaki. **6** Soki mikolo ya kopetolama na ye ekoki, ezala abotaki mwana mobali to mwana mwasi, akomema epai ya Nganga-Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mwana meme ya mobu moko lokola mbeka ya kotumba mpe ebenga moko ya mboka to ebenga moko ya zamba lokola mbeka mpo na masumu. **7** Nganga-Nzambe akobonza bambeka yango liboso ya Yawe mpe sima, akosala mosala ya bolimbisi masumu ya mwasi. Soki kaka asilisi kosala yango nde mwasi akokoma peto. Wana nde mobeko mpo na mwasi oyo aboti mwana mobali to mwana mwasi. **8** Soki azangi makoki ya kozwa mwana meme, akoki komema bana mibale ya ebenga ya mboka to bibenga mibale ya zamba: moko mpo na mbeka ya kotumba, mpe mosusu, mpo na mbeka mpo na masumu. Sima na Nganga-Nzambe kosala mosala ya bolimbisi masumu, mwasi akokoma peto. › »

13 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Soki poso ya nzoto ya moto ebimisi bambuma ya mike-mike to esali kolokoto to lipalata, bongo ezwi lolenge ya bokono ya maba, bakomema moto yango epai ya Nganga-Nzambe Aron to epai ya moko kati na bana na ye, Banganga-Nzambe. **3** Nganga-Nzambe akotala malamu poso ya nzoto oyo esili kozwa bokono. Soki amoni ete bapwale oyo ezali na esika oyo ezwi bokono na poso ebongwani mpe ekomi pembe; bongo bapota efungwami na poso ya nzoto, wana elakisi ete ezali bokono ya maba; mpe Nganga-Nzambe akoki koloba mbala moko ete moto yango azali mbindo. **4** Soki lipalata oyo ebimi na poso ezali ya pembe mpe ezali kongenga, bongo efungwami te mpo na kosala pota na poso ya nzoto, Nganga-Nzambe akolongola kati na lisanga, moto oyo abeli mpe akotia ye na esika oyo akozala ye moko mikolo sambo. **5** Sima na mikolo yango sambo, Nganga-Nzambe akotala ye lisusu malamu: soki amoni ete lipalata oyo ebimaki na poso ya nzoto efungwami te mpe epanzani te na nzoto mobimba, akotika moto oyo abeli na esika oyo atiaki ye mpo ete asala lisusu mikolo sambo. **6** Sima na mikolo sambo yango, Nganga-Nzambe akotala ye lisusu malamu: soki lipalata oyo ebimaki na poso ya nzoto ekawuki mpe epanzani te na nzoto mobimba, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo te; ezali kolokoto ya pamba. Moto yango akosukola bilamba na ye mpo ete azali mbindo te. **7** Nzokande, soki sima na Nganga-Nzambe kotala mpe koloba ete moto yango azali peto, kolokoto yango epanzani na poso, moto yango asengeli kozonga epai ya Nganga-Nzambe mpo ete atala ye lisusu. **8** Soki amoni ete kolokoto epanzani na poso ya nzoto, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali na bokono ya maba mpe azali mbindo. **9** Soki moto azwi bokono ya maba, basengeli komema ye epai ya Nganga-Nzambe. **10** Nganga-Nzambe akotala ye malamu. Soki amoni ete poso ya nzoto na ye ebimisi bambuma ya pembe ya mike-mike, ekomisi bapwale ya nzoto na ye pembe, efungwami mpe ebimisi bapota, **11** wana elakisi ete ezali bokono ya maba ya libela kati na poso ya nzoto na ye, mpe Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo. Ekozala na tina te kotia ye na esika oyo akozala ye moko, pamba te emonani ete azali mbindo. **12** Kasi soki bokono na ye ya maba ebimisi bambuma ya mike-mike na poso ya nzoto na ye mobimba, kobanda na moto kino na makolo, na bisika nyonso oyo Nganga-Nzambe akoki kotala, **13** Nganga-Nzambe akotala ye lisusu malamu: soki amoni ete bambuma ya mike-mike etondi ye penza na nzoto mobimba, akoloba ete moto yango azali mbindo te mpo ete akomi pembe nzoto mobimba. **14** Kasi akokoma mbindo na mokolo kaka poso ya nzoto na ye ekofungwama mpe ekobimisa bapota. **15** Soki kaka Nganga-Nzambe atali mpe amoni bapota oyo ebimi na poso, akoloba ete moto yango azali mbindo mpe bapota oyo efungwami ezali mbindo: ezali bokono ya maba. **16** Mpe soki bapota

oyo efungwami ekomi lisusu pembe, moto yango akozonga lisusu epai ya Nganga-Nzambe **17** mpo ete atala ye malamu. Soki Nganga-Nzambe amoni ete bapota yango ekomi penza pembe, akoloba ete nzoto ezali mbindo te mpe ye moko moto yango azali mbindo te. **18** Soki moto moko abelaki bibon mpe yango ekawuki; **19** bongo bambuma mike-mike ya pembe to lipalata ya mwa pembe mpe mwa motane ebimi na esika oyo bibon ezalaki, moto yango asengeli kokende epai ya Nganga-Nzambe oyo akotala ye malamu. **20** Soki Nganga-Nzambe amoni ete lidusu moko esalemi na poso ya nzoto ya moto wana, bapwale na ye ebongwani mpe ekomi pembe, akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te ezali bokono ya maba oyo ebimi na esika oyo elembo ya pota ya bibon ezali. **21** Nzokande, soki na ngonga ya kotala ye, Nganga-Nzambe amoni te bapwale ya moto yango kobongwana pembe mpe lidusu kosalema na poso na ye, akotia ye na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo. **22** Sima na yango, soki Nganga-Nzambe amoni ete lipalata yango epanzani na poso ya nzoto, akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te azali na bokono ya maba. **23** Kasi soki lipalata yango epanzani te, wana elakisi ete ezali bobele elembo ya pota ya bibon; mpe Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali na ye mbindo te. **24** Soki poso ya nzoto ya moto moko eziki na moto, bongo litono moko ya pembe to ya motane esalemi kati na esika oyo eziki, **25** Nganga-Nzambe akotala moto yango malamu: soki bapwale oyo ezali kati na litono ebongwani, ekomi pembe mpe litono yango kati na poso ebongwani, esali pota: elakisi ete ezali bokono ya maba nde ebimi na esika oyo ezikaki. Boye, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te azali na bokono ya maba. **26** Nzokande, soki tango Nganga-Nzambe atali moto yango malamu, amoni te bapwale ya pembe kati na litono; mpe soki litono ebongwani te, esali na yango pota te na poso mpe epanzani te; akotia ye na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo. **27** Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala ye malamu: soki litono epanzani solo na poso, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te ezali bokono ya maba. **28** Nzokande, soki litono yango etikali kaka esika moko, epanzani te na poso kasi ekawuki, wana etalisi ete ezali kaka kobeba ya poso ya nzoto mpo na kozika na ye na moto. Boye Nganga-Nzambe akoloba ete azali mbindo te, pamba te ezali kaka elembo ya pota ya moto. **29** Soki mobali to mwasi abeli bokono ya poso ya nzoto, ezala na moto to na mbanga, **30** Nganga-Nzambe akotala malamu poso ya nzoto ya moto yango: soki amoni ete bapota ebimi na poso ya nzoto ya moto yango, bapwale eteli mpe kotela na yango epanzani, akoloba ete mobali to mwasi yango azali mbindo, pamba te ezali lipalata ya moto to ya mbanga. **31** Nzokande, soki Nganga-Nzambe amoni ete poso ya nzoto ebimisi na yango bapota te, atako bapwale ezali kaka ya mwindo, akotia ye na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo. **32** Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala malamu poso: soki bokono yango epanzani te, bapwale eteli te, bapota ebimi te na poso, **33** mobeli akokokola suki na ye kasi akotika suki oyo ezali na bisika oyo bokono emonani. Bongo Nganga-Nzambe akotia lisusu mobeli na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo. **34** Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala malamu bokono yango ya poso ya nzoto: soki epanzani te mpe ebimisi bapota te, Nganga-Nzambe akoloba ete mobali to mwasi yango azali mbindo te. Boye mobali to mwasi yango akosukola kaka bilamba na ye mpe akokoma peto. **35** Nzokande, atako Nganga-Nzambe asili koloba ete mobali to mwasi wana azali peto kasi soki bokono yango epanzani ye kaka na poso ya nzoto, **36** Nganga-Nzambe akotala malamu: lokola bokono epanzani ye penza na poso ya nzoto, ekozala na tina te ete Nganga-Nzambe aluka lisusu koyeba soki bapwale eteli to te, pamba te mobali to mwasi yango azali penza mbindo. **37** Nzokande, soki bokono epanzani na yango te mpe bapwale ya mwindo ebimi na bisika oyo bokono ezali, wana elakisi ete mobeli abiki na bokono na ye mpe azali peto: Nganga-Nzambe akoloba ete azali peto. **38** Soki mobali to mwasi amoni matono ya pembe kobima na poso ya nzoto na ye, **39** Nganga-Nzambe akotala ye malamu: soki pembe ya matono yango ezali na yango ya pete, wana elakisi ete ezali na yango penza bokono te: moto yango azali peto. **40** Soki suki ya mobali moko ekatani, bongo akomi na libandi, elakisi te ete akomi mbindo. **41** Soki suki yango ekataneli ye na mbunzu, bongo akomi na libandi, wana elakisi ete azali peto. **42** Kasi soki lipalata moko ya mwa pembe mpe ya mwa motane ebimi ye na libandi, ezala na dikosi to na mbunzu, wana elakisi ete bokono ya maba ebandi kobima ye na libandi. **43** Nganga-Nzambe akotala ye malamu: soki amoni ete bokono yango ya maba ebandi kobimisa bambuma ya mike-mike ya mwa pembe mpe ya mwa motane, ezala na dikosi to na mbunzu; wana elakisi ete azali na bokono ya maba na libandi. **44** Boye mobali yango azali na bokono ya maba, azali mbindo; mpe Nganga-Nzambe asengeli koloba ete azali mbindo mpo na bokono oyo akomi na yango na moto. **45** Moto oyo azwi bokono ya boye asengeli kolata bilamba epasuka, akokatisa suki te, akozipa mandefu na ye mpe akoganga: ‹ Mbindo! Mbindo! › **46** Lokola bokono oyo akomi na yango ezali mbindo, ye moko mpe akozala

mbindo. Boye akotonga ndako na ye mosika na bato mpe
akovanda libanda ya molako. 47 Soki elamba ya kolata
ezwi mbungi, ebebi mpe ekomi lokola nzoto ya moto oyo
abeli bokono ya maba, ezala elamba basala na lino to na
bapwale ya meme 48 to elamba ya pete to elamba ya lino
mpo na komibatela na malili to elamba basala na bapwale
ya meme to mpe ezala mbungi yango emonani na likolo ya
eloko basala na kapo ya pete to na kapo ya makasi, 49 soki
mbungi yango ezwi langi ya mayi ya pondu to ezwi langi ya
motane, na likolo ya elamba, wana elakisi ete ezali litono
ya maba; boye basengeli komema yango epai ya Nganga-
Nzambe mpo ete atala yango malamu. 50 Sima na Nganga-
Nzambe kotala yango malamu, akotia yango na esika oyo
ekozala yango moko mpo na mikolo sambo. 51 Na mokolo
ya sambo, Nganga-Nzambe akotala lisusu malamu litono
yango. Soki amoni ete epanzani na likolo ya elamba ya
kolata, ya elamba ya pamba, ya elamba ya malili to na likolo
ya kapo; wana elakisi ete ezali litono ya bokono ya maba
oyo bakoki kolongola te mpe elakisi lisusu ete elamba yango
ezali mbindo. 52 Boye basengeli kotumba elamba yango,
atako ezali ndenge nini, pamba te ezali na litono oyo bakoki
kolongola te: basengeli kotumba yango. 53 Nzokande, soki
sima na kotala elamba yango malamu, Nganga-Nzambe
amoni ete litono epanzani te na likolo ya elamba yango to na
likolo ya kapo, 54 Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete
basukola yango; bongo akotia yango lisusu na esika oyo
ekozala yango moko mpo na mikolo sambo. 55 Sima na
kosukola yango, Nganga-Nzambe akotala lisusu malamu
litono; soki amoni ete ebongwani te mpe epanzani na yango
te, wana elakisi ete elamba ezali mbindo mpe esengeli
kotumba yango na moto: ezali elamba oyo ebebi na liboso
mpe na sima. 56 Nzokande, soki Nganga-Nzambe, sima
na kotala malamu elamba, amoni ete litono elongwaki na
tango basukolaki elamba; akokata kaka eteni ya elamba
epai wapi litono ezali. 57 Soki sima na mwa tango, litono
yango ezongi lisusu, wana elakisi ete ezali bokono ya maba
oyo ezali kokola. Boye esengeli kotumba na moto eteni oyo
ezali na litono na elamba. 58 Tango bakosukola elamba oyo
ezali na litono, soki litono yango elongwe, esengeli kosukola
yango lisusu na mbala ya mibale mpo ete ezala peto. » 59
Wana nde mitindo oyo etali litono ya bokono ya maba na
likolo ya elamba basala na bapwale ya meme to elamba ya
lino, na likolo ya eloko nyonso basala na poso ya nyama,
mpo na koyeba soki elamba ezali peto to mbindo.

14 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Tala mobeko oyo etali
moto oyo azali na bokono ya maba, na mokolo ya
kopetolama na ye: ‹ Basengeli komema moto oyo azali
na bokono ya maba epai ya Nganga-Nzambe. 3 Nganga-
Nzambe akokende libanda ya molako mpo na kotala ye
malamu. Soki abiki na bokono na ye ya maba, 4 Nganga-
Nzambe akopesa mitindo ete bamema biloko oyo, mpo na
kopetolama ya moto oyo abiki na bokono ya maba: bandeke
mibale ya peto mpe ya bomoi, eteni ya nzete ya sedele,
eteni ya elamba ya motane makasi mpe eteni ya nzete ya
izope. 5 Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete bakata kingo
ya ndeke moko kati na bandeke wana mibale, na likolo ya
sani basala na mabele mpe etondi na mayi ya peto. 6 Bongo
akokamata ndeke ya mibale, ya bomoi, elongo na eteni ya
nzete ya sedele, eteni ya elamba ya motane makasi mpe
eteni ya nzete ya izope; akozindisa yango kati na makila ya
ndeke oyo bawuti kokata kingo na likolo ya mayi ya peto; 7
akosopa makila yango mbala sambo na nzoto ya moto oyo
asengeli kopetolama na maba. Sima na yango, Nganga-
Nzambe akotatola ete moto yango akomi peto; mpe akotika
ndeke oyo ya bomoi kopumbwa mpe kokende na zamba. 8
Moto oyo asengeli na kopetolama akosukola bilamba na ye,
akokata bapwale na ye nyonso mpe akomisukola nzoto na
mayi; sima na yango, akokoma peto. Bongo, akoki kozonga
kati na molako, kasi akovanda mikolo sambo libanda ya
ndako na ye ya kapo. 9 Na mokolo ya sambo, akokata lisusu
bapwale na ye, suki na ye ya moto mpe ya miso, mandefu
na ye mpe bapwale nyonso mosusu; akosukola bilamba
na ye mpe akomisukola nzoto na mayi. Na bongo, akozala
peto. 10 Na mokolo ya mwambe, akokamata bana meme
mibale ezanga mbeba elongo na meme moko ya mwasi
ezanga mbeba mpe esili kokokisa mobu moko, kilo libwa
ya farine basangisa na mafuta lokola, likabo ya bambuma,
mpe kati-kati ya litele moko ya mafuta. 11 Nganga-Nzambe
oyo azali kosala mosala ya kopetola akotia ye elongo na
makabo na ye liboso ya Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani. 12 Nganga-Nzambe akozwa mwana meme
ya liboso mpe akobonza yango elongo na kati-kati ya litele
moko ya mafuta lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani;
akotombola yango liboso ya Yawe. 13 Akokata mwana meme
yango kingo na esika oyo babomaka banyama oyo babonzi
epai ya Nzambe lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu
mpe lokola mbeka ya kotumba, kati na esika yango ya bule;
pamba te, ezala mbeka mpo na kozongisa boyokani to
mbeka mpo na bolimbisi masumu, ezali ya Nganga-Nzambe:
ezali eloko ya bule koleka. 14 Nganga-Nzambe akozwa
makila ya mbeka oyo ebonzami mpo na kozongisa boyokani,
akopakola yango na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya
mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso
ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya

liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali. 15 Nganga-Nzambe akokamata kati-kati ya litele ya mafuta mpe akosopa ndambo na yango na loboko na ye ya ngambo ya mwasi. 16 Nganga-Nzambe akozindisa, kati na mafuta oyo asili kosopa na loboko na ye ya ngambo ya mwasi, mosapi ya mibale ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe akosalela yango mpo na kosopa mbala sambo mafuta liboso ya Yawe. 17 Bongo kati na mafuta oyo ekotikala ye na loboko, Nganga-Nzambe akokamata ndambo na yango mpo na kopakola na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali, kaka na esika oyo awuti kotia makila ya mwana meme oyo ebonzami lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani. 18 Bongo Nganga-Nzambe akosopa, na moto ya moto oyo azali komipetola, mafuta oyo ekotikala na loboko na ye mpo na kosala, liboso ya Yawe, mosala ya bolimbisi masumu na ye. 19 Sima na yango, Nganga-Nzambe akobonza, liboso ya Nzambe, mbeka mpo na masumu, mpo ete asala mosala ya bolimbisi masumu ya moto oyo azali komipetola na mbindo na ye; mpe akokata lisusu kingo ya nyama oyo ebonzami lokola mbeka ya kotumba. 20 Nganga-Nzambe akotia mbeka yango na likolo ya etumbelo elongo na makabo ya farine. Boye, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto yango, mpe akozala peto. 21 Soki moto yango azali mobola, bongo akoki kozwa te biloko wana nyonso, akokamata kaka mwana meme moko lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, mpo na kobonza yango mpo na mosala ya bolimbisi masumu ya moto yango; akobakisa na likolo na yango lokola makabo bakilo misato ya farine basangisa na mafuta mpe kati-kati ya litele moko ya mafuta. 22 Akobonza lisusu bibenga mibale kolanda bozwi na ye: moko lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu, mosusu lokola mbeka ya kotumba. 23 Na mokolo ya mwambe, akomema yango epai ya Nganga-Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, liboso ya Yawe, mpo na kopetolama na ye. 24 Nganga-Nzambe akokamata mafuta mpe mwana meme oyo ebonzami lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu, mpe akobonza yango epai na Yawe. 25 Akokata kingo ya mwana meme yango oyo ebonzami lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu. Nganga-Nzambe akotia makila ya mbeka mpo na bolimbisi masumu, na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali. 26 Nganga-Nzambe akosopa lisusu ndambo ya mafuta na loboko na ye ya ngambo ya mwasi. 27 Mpe na nzela ya mosapi ya mibale ya loboko na ye ya ngambo ya mobali, Nganga-Nzambe akokamata mpe akosopa mafuta yango mbala sambo, liboso ya Yawe. 28 Nganga-Nzambe akokamata ndambo mosusu mpe akotia yango na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali, ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi na ye liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali, mpe na bisika oyo atiaki makila ya mbeka mpo na bolimbisi masumu. 29 Bongo mpo na ndambo ya makila oyo ekotikala na loboko na ye ya mwasi, Nganga-Nzambe akosopa yango na moto ya moto oyo azali komipetola, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu na ye liboso ya Yawe. 30 Nganga-Nzambe akozwa moko kati na bibenga mibale oyo moto wana abonzi kolanda bozwi na ye 31 mpe akobonza yango lokola mbeka mpo na masumu; bongo akobonza ebenga mosusu lokola mbeka ya kotumba elongo na makabo ya farine. Mpe Nganga-Nzambe akosala liboso ya Yawe, mosala ya bolimbisi masumu ya moto oyo azali komipetola. › 32 Wana nde mibeko oyo ezali kotala moto oyo abeli bokono ya maba, oyo azali penza na makoki te mpo na kopetolama na ye. » 33 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: 34 « Tango bokokota na mokili ya Kanana oyo napesi bino, soki natie litono ya maba na ndako moko ya mokili oyo napesi bino, 35 nkolo ndako asengeli kokende koloba boye epai ya Nganga-Nzambe: ‹ Namoni litono ya maba kati na ndako na ngai. › 36 Bongo Nganga-Nzambe akopesa mitindo ya kobima na ndako yango liboso ete ye akota kuna mpo na kotala malamu litono yango. Bongo akoloba ete biloko nyonso kati na ndako yango ezali peto. Sima na yango, Nganga-Nzambe akokota kati na yango mpo na kotala malamu. 37 Akobanda kotala malamu litono yango kati na mir. Soki amoni ete ezwi langi ya mayi ya pondu to ya motane mpe esali lidusu kati na mir, 38 Nganga-Nzambe asengeli kobima wuta na ndako mpe kotelema na ekotelo na yango; bongo akokanga ndako yango mpo na mikolo sambo. 39 Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akozonga mpo na kotala lisusu malamu. Soki litono yango epanzani kati na mir, 40 Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete balongola mabanga oyo ebebi na matono mpe babwaka yango libanda ya engumba na esika ya mbindo. 41 Bongo akosenga ete bakokola mir nyonso na ngambo na yango ya kati mpe babwaka libanda ya engumba na esika ya mbindo mabele nyonso oyo bakokola. 42 Sima, bakozongisa mabanga mosusu na bisika oyo balongolaki mpe bakozwa mabele mosusu mpo na kopakola ndako. 43 Sima na kolongola mabanga oyo ebebaki, kokokola bamir

mpe kopakola mabele mosusu, soki litono esalemi lisusu, **44** Nganga-Nzambe akokende kotala lisusu malamu: soki amoni solo ete litono esalemi lisusu mpe epanzani, wana elakisi ete maba ezali kati na ndako mpe ndako yango ekokoma mbindo. **45** Boye bakokweyisa ndako yango: mabanga mpe mabaya na yango nyonso ekobwakama na libanda ya engumba na esika ya mbindo. **46** Na mikolo nyonso oyo ndako ekozala ya kokangama, moto nyonso oyo akokota akozala mbindo kino na pokwa. **47** Moto nyonso oyo akolekisa butu to kolia kati na ndako yango, asengeli kosukola bilamba na ye. **48** Nzokande, soki na ngonga ya kotala malamu ndako sima na kopakola yango mabele, Nganga-Nzambe amoni te kobima ya litono, wana akoloba ete ndako yango ezali peto, pamba te mbindo na yango esili kolongwa. **49** Boye mpo na kopetolama na yango, Nganga-Nzambe akozwa bandeke mibale, mabaya ya sedele, eteni ya elemba ya motane makasi mpe eteni ya nzete ya izope; **50** akokata kingo ya ndeke ya liboso na likolo ya sani oyo basala na mabele mpe ezali na mayi ya peto kati na yango. **51** Akokamata mabaya ya sedele, eteni ya nzete ya izope, eteni ya elamba ya motane makasi mpe ndeke mosusu, akozindisa yango kati na makila ya ndeke oyo asilaki kokata kingo mpe kati na mayi ya peto oyo akobwaka na likolo ya ndako mbala sambo. **52** Akopetola ndako na nzela ya makila ya ndeke, ya mayi ya peto, ya ndeke oyo ezali na bomoi, ya mabaya ya sedele, ya eteni ya nzete ya izope mpe ya eteni ya elamba ya motane. **53** Bongo akotika ndeke oyo etikalaki ya bomoi kokende na zamba, na libanda ya engumba. Ezali ndenge wana nde akosala mosala ya bolimbisi masumu ya ndako; mpe ndako yango ekokoma peto. » **54** Wana nde mibeko oyo etali lolenge nyonso ya maba, litono, **55** maba ya elamba mpe ya ndako, **56** bambuma ya mike-mike, mapalata mpe matono oyo ezali kongenga, **57** mpo na kotalisa soki moto azali mbindo to te. Yango nde mibeko oyo etali maba.

15 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Boloba na bana ya Isalaele mpe boyebisa bango: ‹ Soki nzoto ya mibali ya mobali moko ezali kobimisa tofina to mayi, kobima yango ekomisi mobali yango mbindo. **3** Ata soki tofina to mayi ekobi kobima na nzoto na ye to ekangami, azali kaka mbindo. Tala ndenge kobima ya tofina to ya mayi yango ekomisaka moto mbindo: **4** mbeto nyonso oyo mobali oyo azali kobimisa tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali akolala to eloko nyonso oyo akovandela ekokoma mbindo. **5** Moto nyonso oyo akosimba mbeto na ye asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **6** Moto oyo akovanda likolo ya eloko oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali avandelaki, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **7** Moto oyo akosimba mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino pokwa. **8** Soki mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali abwakeli moto oyo azali peto soyi, moto yango asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **9** Eloko nyonso oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali akovandela likolo ya mpunda tango azali kosala mobembo, ekokoma mbindo. **10** Moto nyonso oyo akosimba eloko nyonso kati na biloko oyo ezali na se ya mobali yango, akozala mbindo kino na pokwa; mpe moto nyonso oyo akolokota biloko yango asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **11** Moto nyonso oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali akosimba na kozanga komisukola maboko na mayi, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **12** Mbeki nyonso oyo esalema na mabele oyo bakosimba na mobali oyo azali kobima tofina to mayi, basengeli kopanza yango; mpe eloko nyonso oyo esalema na nzete basengeli kosukola yango na mayi. **13** Soki tofina to mayi etiki kobima na nzoto ya mibali ya mobali yango, akotanga mikolo sambo mpo na kopetolama na ye; sima akosukola bilamba na ye, akosukola nzoto na ye na mayi ya etima mpe akokoma peto. **14** Na mokolo ya mwambe, akozwa bibenga mibale ya zamba to bana bibenga mibale mpe akoya liboso ya Yawe na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Akopesa yango epai ya Nganga-Nzambe. **15** Nganga-Nzambe akobonza yango, moko lokola mbeka ya masumu mpe mosusu lokola mbeka ya kotumba. Na nzela wana nde Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na mobali yango liboso ya Yawe likolo ya kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali. **16** Soki mobali abimi mayi ya mibali na nzoto na ye ya mibali, asengeli kosukola nzoto na ye mobimba na mayi mpe akozala mbindo kino na pokwa. **17** Elamba nyonso to eloko nyonso oyo esalema na poso ya nyama oyo ekweyeli mayi ya mibali, esengeli basukola yango na mayi, mpe ekozala mbindo kino na pokwa. **18** Soki mobali asangisi nzoto na mwasi, bango mibale basengeli kosukola nzoto na mayi mpe bakozala mbindo kino na pokwa. **19** Soki mwasi amoni makila na ye ya sanza, akozala mbindo mikolo sambo, mpe moto nyonso oyo akosimba ye akozala mbindo kino na pokwa. **20** Eloko nyonso oyo akolalela na tango wana ekokoma mbindo, mpe eloko nyonso oyo

akovandela ekokoma mbindo. 21 Moto nyonso oyo akosimba mbeto na ye akosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi mpe akozala mbindo kino na pokwa. 22 Moto nyonso oyo akosimba eloko oyo mwasi yango avandeli, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. 23 Soki eloko ezali na mbeto na ye to likolo ya eloko oyo avandeli, moto oyo akosimba yango akozala mbindo kino na pokwa. 24 Soki mobali moko asangisi na ye nzoto mpe makila na ye ya sanza ezwi mobali yango, akozala mbindo mikolo sambo. Bongo mbeto nyonso oyo mobali yango akolalela, ekokoma mbindo. 25 Soki mwasi azali kobima makila mikolo ebele na tango oyo amonaka makila na ye ya sanza te to azali kokoba kobima makila penza na tango oyo amonaka makila na ye ya sanza, akozala mbindo mikolo nyonso oyo azali kobima makila lokola na mikolo oyo amonaka makila na ye ya sanza. 26 Mbeto nyonso oyo akolalela na tango oyo makila na ye ezali kokoba kobima, ekozala mbindo; mpe eloko nyonso oyo akovandela ekokoma mbindo lokola na tango oyo amonaka makila na ye ya sanza. 27 Moto nyonso oyo akosimba biloko wana akokoma mbindo. Asengeli kosukola bilamba mpe nzoto na ye na mayi; akozala mbindo kino na pokwa. 28 Soki apetolami na kobima makila na ye, asengeli kotanga mikolo sambo; sima na yango, akokoma peto. 29 Na mokolo ya mwambe, akozwa bibenga mibale ya zamba to bana bibenga mibale mpe akomema yango epai ya Nganga-Nzambe na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. 30 Nganga-Nzambe akobonza yango, moko lokola mbeka ya masumu mpe mosusu lokola mbeka ya kotumba. Na nzela wana nde Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na mwasi yango liboso ya Yawe mpo na mbindo ya kobima makila na ye. 31 Bosengeli kosala ete bana ya Isalaele bazala mosika ya makambo oyo ekokomisa bango mbindo; boye bakokufa te na mbindo na bango, na kokomisa mbindo Mongombo na Ngai, oyo ezali kati na bango. › 32 Oyo nde mibeko mpo na mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali to mpo na mobali oyo abimi mayi ya mibali oyo ekomisi ye mbindo; 33 mpo na mwasi oyo azali komona makila na ye ya sanza mpe mpo na mobali oyo azali kobima tofina to mayi to mpo na mwasi oyo azali kobima makila, mpe mpo na mobali oyo asangisi nzoto na mwasi ya mbindo. »

16 Yawe alobaki na Moyize, sima na kufa ya bana mibali mibale ya Aron, oyo bakufaki tango bapusanaki liboso ya Yawe. 2 Yawe alobaki na Moyize: « Loba na Aron, ndeko na yo ya mobali, ete akotaka tango nyonso te na Esika ya bule, na sima ya rido, liboso ya esika ya bolimbisi masumu, likolo ya Sanduku mpo ete akufa te; pamba te namimonisaka na nzela ya lipata likolo ya esika ya bolimbisi masumu. 3 Tala ndenge Aron akobanda kokota na Esika ya bule: akomema ngombe moko ya mobali lokola mbeka ya masumu mpe meme moko ya mobali lokola mbeka ya kotumba. 4 Akolata na nzoto na ye: nzambala ya bule basala na lino mpe bakaputula ya lino; akomikanga mokaba ya lino mpe kitendi ya lino na moto na ye. Lokola bilamba oyo ezali ya bule, asengeli komisukola nzoto na ye na mayi liboso ya kolata yango. 5 Aron akozwa kati na lisanga ya bana ya Isalaele: bantaba mibale ya mibali lokola mbeka ya masumu mpe meme moko ya mobali lokola mbeka ya kotumba. 6 Aron akobonza mpo na ye moko, ngombe ya mobali lokola mbeka ya masumu mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ye moko mpe mpo na ndako na ye. 7 Akozwa bantaba ya mibali nyonso mibale mpe akotia yango liboso ya Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. 8 Aron akobeta zeke mpo na bantaba ya mibali nyonso mibale: moko mpo na Yawe, mpe mosusu, mpo na Azazeli. 9 Bongo Aron akomema ntaba oyo zeke ekolakisa ete ezali mpo na Yawe, mpe akobonza yango lokola mbeka mpo na masumu. 10 Kasi ntaba ya mobali oyo zeke ekolakisa ete ezali mpo na Azazeli, akomema yango ya bomoi liboso ya Yawe mpo ete basala na yango mosala ya bolimbisi masumu, bongo bakotinda yango na esobe mpo na Azazeli. 11 Aron akobonza, mpo na ye moko, ngombe ya mobali lokola mbeka mpo na masumu mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu na ye moko mpe ya ndako na ye. Sima na ye kokata kingo ya ngombe ya mobali oyo abonzi mpo na ye moko lokola mbeka ya masumu, 12 akotondisa mbabola ya kotumba malasi na makala ya moto oyo ewuti na etumbelo liboso ya Yawe mpe akotondisa maboko na ye mibale na malasi ya putulu, bongo akomema yango na sima ya rido. 13 Akotia malasi na moto liboso ya Yawe mpo ete milinga na yango ezipa esika ya bolimbisi oyo ezali likolo ya Sanduku ya Boyokani mpo ete akufa te. 14 Akozwa makila ya ngombe ya mobali mpe, na nzela ya mosapi na ye, akobwaka yango liboso ya esika ya bolimbisi masumu, na ngambo ya este. Boye, na nzela ya mosapi na ye, akobwaka makila mbala sambo liboso ya esika ya bolimbisi masumu. 15 Akokata kingo ya ntaba ya mobali ya mbeka mpo na masumu ya bato mpe akomema makila na yango na sima ya rido. Bongo akosala na makila yango ndenge asalaki na makila ya ngombe ya mobali: akobwaka liboso mpe likolo ya esika ya bolimbisi masumu. 16 Na nzela wana, akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Esika ya bule likolo ya mbindo, botomboki mpe masumu ya bana ya Isalaele. Akosala mpe

ndenge moko mpo na Ndako ya kapo ya Bokutani oyo ezali elongo na bango kati na mbindo na bango. **17** Moto moko te akozala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani tango Aron akokota kuna mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu kati na Esika ya bule kino tango akobima na libanda. Mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ye moko, mpo na ndako na ye mpe mpo na lisanga mobimba ya Isalaele. **18** Sima na yango, akobima mpo na kokende na etumbelo oyo ezali liboso ya Yawe mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na etumbelo yango. Akozwa makila ya ngombe ya mobali mpe ya ntaba ya mobali mpe akotia yango na maseke ya etumbelo. **19** Mpe na nzela ya mosapi na ye, akobwaka makila mbala sambo na etumbelo. Ezali na nzela wana nde akopetola mpe akobulisa yango na mbindo ya bana ya Isalaele. **20** Tango Aron akosilisa kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Esika ya bule, mpo na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe mpo na etumbelo, akomema ntaba ya mobali ya bomoi. **21** Aron akotia maboko na ye mibale na moto ya ntaba yango, akotubela mabe, botomboki mpe masumu nyonso ya bana ya Isalaele na moto ya ntaba yango. Na nzela wana akotia masumu nyonso na moto ya ntaba yango; sima akopona moto moko mpo na kobengana ntaba yango na esobe. **22** Boye ntaba ekomema masumu na bango nyonso na esika oyo ezanga bato, mpe moto yango akotika ntaba kokende na esobe. **23** Bongo Aron akokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, akolongola bilamba ya lino oyo alataki tango akotaki na Esika ya bule mpe akotika yango kuna. **24** Akosukola nzoto na ye na mayi na esika moko ya bule; mpe akolata bilamba na ye. Sima, akobima libanda mpe akobonza mbeka ya kotumba mpo na ye moko mpe mpo na bato. Na nzela wana nde akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ye moko mpe mpo na bato. **25** Akotumba mafuta ya mbeka ya masumu na likolo ya etumbelo. **26** Moto oyo akobengana ntaba ya mobali mpo na Azazeli, asengeli kosukola nzoto na ye na mayi; mpe sima na yango, akozonga na molako. **27** Bakomema libanda ya molako ngombe ya mobali mpe ntaba ya mobali ya mbeka ya masumu oyo bamemaki makila na yango na Esika ya bule mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpe bakotumba na moto poso na yango, misuni na yango mpe banyei na yango. **28** Moto oyo akotumba yango asengeli kosukola na mayi bilamba na ye mpe nzoto na ye, sima na yango nde akoki kozonga na molako. **29** Tala malako oyo bosengeli kosalela mpo na libela: na mokolo ya zomi ya sanza ya sambo, ezala mwana mboka to mopaya oyo avandi kati na bino, bosengeli komikitisa mpe bokosala mosala ata moko te, **30** pamba te na mokolo wana nde bokosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino mpe kopetolama bino. Boye bokopetolama na masumu na bino nyonso liboso ya Yawe. **31** Ekozala mpo na bino mokolo ya Saba, mokolo ya bopemi, mpe bosengeli komikitisa. Ezali malako ya libela. **32** Nganga-Nzambe oyo bakopakola mafuta mpe akobulisama mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe na esika ya tata na ye, akosala mosala ya bolimbisi masumu. Akolata bilamba ya bule ya lino. **33** Akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ndako ya bule, mpo na Ndako ya kapo ya Bokutani, mpo na etumbelo, mpo na Nganga-Nzambe mpe mpo na bato nyonso ya lisanga. **34** Oyo nde ekozala mpo na bino malako ya libela: mbala moko na mobu, bokosala mosala ya bolimbisi masumu nyonso ya bana ya Isalaele. »

Mpe basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.

17 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa Aron, bana na ye ya mibali mpe bana nyonso ya Isalaele, mpe loba na bango: ‹ Tala maloba oyo Yawe alobi: **3** ‘Moto nyonso kati na bana ya Isalaele, oyo akokata kingo ya ngombe, ya meme to ya ntaba, ezala kati na molako to na libanda ya molako; **4** mpe amemi yango te na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kobonza yango lokola likabo epai na Yawe liboso ya Mongombo ya Yawe, makila na yango ekotangama na moto ya moto yango. Lokola asopi makila, bakolongola ye kati na bato na ye. **5** Boye, na esika ete bana ya Isalaele bamemaka bambeka na bango na bilanga, bakomema yango mpo na Yawe epai ya Nganga-Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani lokola mbeka ya boyokani epai na Yawe. **6** Nganga-Nzambe akobwaka makila na etumbelo ya Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe akotumba mafuta na yango lokola mbeka oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **7** Bana ya Isalaele bakobonza lisusu te bambeka na bango epai banzambe ya bikeko ya bantaba ya mibali, oyo basambelaka. Oyo ekozala malako ya libela mpo na bango mpe mpo na milongo oyo ekoya.’ › **8** Loba na bango: ‹ Moto nyonso ya Isalaele to mopaya nyonso oyo azali kati na bango, oyo akobonza mbeka ya kotumba to mbeka mosusu, **9** na kozanga komema yango na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kobonza yango epai ya Yawe, bakolongola ye kati na bato ya Isalaele. **10** Nakobalukela mpe nakolongola kati na bato na ye, moto nyonso oyo akolia makila, azala moto ya Isalaele to mopaya nyonso oyo avandi kati na bango; **11** pamba te bomoi ya ekelamu nyonso ezali kati na makila. Napesi bino yango mpo ete bosala na yango mosala ya bolimbisi masumu mpo na bomoi na bino, na etumbelo. Lokola bomoi ya moto ezali kati na makila, yango wana makila esalaka mosala ya bolimbisi masumu. **12** Boye, nalobaki na bana ya Isalaele:

‘Moto moko te mpe mopaya moko te kati na bino akoki kolia makila.’ 13 Moto nyonso kati na bana ya Isalaele to mopaya oyo avandi kati na bango, oyo akokende bokila mpe akokanga nyama ya zamba to ndeke oyo baliaka, asengeli kosopa makila na yango mpe kozipa yango na mabele, pamba te bomoi ya ekelamu nyonso ezali kati na makila na yango. 14 Yango wana, nalobaki na bana ya Isalaele: ‘Bokoki kolia makila ya ekelamu ata moko te, pamba te bomoi ya ekelamu nyonso ezali kati na makila na yango. Moto oyo akolia yango, bakolongola ye kati na bato.’ 15 Moto nyonso, azala mwana mboka to mopaya, oyo akolia mosuni ya nyama oyo ekufi yango moko to oyo babomi na nyama ya zamba, akosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi. Akozala mbindo kino na pokwa, sima na yango akokoma peto. 16 Kasi soki asukoli bilamba mpe nzoto na ye te, akomema ngambo. › »

18 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. 3 Bokoki te kosala makambo ndenge esalemaka na Ejipito epai wapi bozalaki kovanda to na Kanana epai wapi nazali komema bino. 4 Bosengeli kotosa bobele mibeko mpe bikateli na Ngai. Nazali Yawe, Nzambe na bino. 5 Bobatela mitindo mpe mibeko na Ngai, pamba te moto oyo akosalela yango akobika bomoi na ye na nzela na yango. Nazali Yawe. 6 Mobali moko te akosangisa nzoto na mwasi ya libota na ye penza. Nazali Yawe. 7 Okosambwisa te tata na yo na kosangisa nzoto na mama na yo. Lokola azali mama na yo, kosambwisa ye te. 8 Okosangisa nzoto te na mwasi mosusu ya tata na yo, soki te okosambwisa tata na yo. 9 Okosangisa nzoto te na ndeko na yo ya mwasi, ezala na mwana mwasi ya tata na yo to ya mama na yo, oyo abotami na ndako to na libanda ya ndako. 10 Okosangisa nzoto te na mwana mwasi ya mwana na yo ya mobali to ya mwasi; kosambwisa ye te. 11 Okosangisa nzoto te na mwana mwasi ya mwasi ya tata na yo, azali ndeko na yo ya mwasi. 12 Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya tata na yo, azali tata mwasi na yo. 13 Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya mama na yo, azali mama leki to mama kulutu na yo. 14 Okosambwisa te ndeko mobali ya tata na yo na kosangisa nzoto na mwasi na ye. Azali mama na yo. 15 Okosangisa nzoto te na bokilo na yo. Azali mwasi ya mwana na yo, kosangisa na ye nzoto te. 16 Okosambwisa te ndeko na yo ya mobali na kosangisa nzoto na mwasi na ye. 17 Okosangisa nzoto te na mama mpe na mwana na ye ya mwasi to na mwana mwasi ya mwana na ye ya mobali mpe ya mwasi; pamba te bazali makila moko mpe ekozala likambo ya nkele penza na miso ya Nzambe. 18 Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya mwasi na yo, wana mwasi na yo azali nanu na bomoi, noki te ekoyeisa bombanda. 19 Okosangisa nzoto te na mwasi oyo azali komona makila na ye ya sanza, pamba te azali mbindo. 20 Okosangisa nzoto te na mwasi ya moninga na yo, noki te okokoma mbindo elongo na ye. 21 Okopesa moko kati na bana na yo te lokola mbeka epai ya nzambe Moloki, pamba te osengeli te kobebisa lokumu ya Kombo ya Nzambe na yo. Ngai nazali Yawe. 22 Okosangisa nzoto te na mwana mobali ndenge basangisaka nzoto na mwana mwasi; ezali likambo ya nkele. 23 Okosangisa nzoto te na nyama, noki te okokoma mbindo elongo na yango. Ndenge moko mpe mwasi akosangisa nzoto te na nyama: ezali kotiola Nzambe. 24 Bomikomisa mbindo te na moko ya makambo oyo, pamba te ezali na nzela na yango nde bato ya bikolo oyo nazali kobengana liboso na bino bamikomisaki mbindo. 25 Lokola mboka yango moko mpe ekomaki mbindo, napesaki yango mpe etumbu mpo na lisumu na yango; bongo esanzaki bavandi na yango. 26 Kasi, ezala mwana mboka to mopaya oyo bazali kati na bino, bosengeli kotosa malako mpe bikateli na Ngai; mpe bosengeli koboya kosala makambo nyonso oyo ya nkele na miso ya Nzambe. 27 Pamba te bato oyo bazalaki kovanda na mboka oyo liboso na bino babandaki kosala makambo oyo nyonso, bongo mboka ekomaki mbindo. 28 Bino bokeba ete bokomisa mboka mbindo te, mpo ete yango esanza bino te ndenge esanzaki bato ya bikolo oyo bazalaki liboso na bino. 29 Moto nyonso oyo akosala moko ya makambo oyo ya nkele na miso ya Nzambe, esengeli balongola ye kati na bato na ye. 30 Boye, bobatela malako na Ngai mpe bolanda ata likambo moko te kati na makambo mabe oyo ezalaki kosalema liboso ete bino boya, mpo ete bomikomisa mbindo te na nzela na yango. Nazali Yawe, Nzambe na bino. › »

19 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Yebisa lisanga mobimba ya bana ya Isalaele: ‹ Bozala bule, pamba te Ngai Yawe, Nzambe na bino, nazali Bule. 3 Moto nyonso kati na bino asengeli kotosa mama mpe tata na ye, mpe bosengeli kotosa mikolo na Ngai ya Saba. Nazali Yawe, Nzambe na bino. 4 Bomipesa te na banzambe ya bikeko to bomisalela te banzambe ya bikeko ya bibende; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. 5 Tango bokobonza mbeka ya boyokani epai na Yawe, bosala yango na ndenge esengeli mpo ete endimama mpo na bolamu na bino. 6 Bosengeli kolia yango kaka na mokolo oyo bobonzi yango lokola mbeka to na mokolo oyo elandi. Mpe eloko nyonso oyo ekotikala, bosengeli kozikisa yango na moto na mokolo ya misato. 7 Kasi na mokolo yango ya misato, mbeka yango ekokoma mbindo; soki moto moko alie yango, nakondima yango lisusu te. 8 Moto nyonso oyo akolia yango, akomema mokumba ya mabe na

ye mpo ete asambwisi eloko oyo ezali bule mpo na Yawe, mpe basengeli kobengana ye kati na bato na ye. **9** Tango okobuka mbuma ya bilanga na yo, okobuka yango te kino na mondelo, mpe okozonga te mpo na kolokota mbuma oyo ekokweya. **10** Okobuka mpe te mbuma ya vino oyo ekotikala to kolokota oyo ekokweya. Okotika yango mpo na babola to bapaya: nazali Yawe Nzambe na yo. **11** Okoyiba te, okoloba lokuta te, moto moko te akosa moninga na ye. **12** Okolapa te ndayi ya lokuta na Kombo na Ngai mpe okobebisa te bosantu ya Kombo ya Nzambe na yo. Nazali Yawe, Nzambe na yo. **13** Okonyokola te moninga na yo to okoyiba ye te. Okobomba te lifuti ya mosali na yo butu mobimba kino na tongo. **14** Okolakela mabe te moto oyo akufa matoyi mpe okotia libaku te liboso ya mokufi miso, kasi okotosa Nzambe na yo. Nazali Yawe. **15** Okosambisa na bosembo. Okokotela te, ezala mobola to mozwi. Okosambisa moninga na yo na bosembo. **16** Okokende te kotonga bato na yo bipai na bipai. Okosala eloko moko te oyo ekoyeisa pasi na bomoi ya moninga na yo. Nazali Yawe. **17** Okoyina ndeko na yo te na motema na yo; kasi pamela moninga mpo ete omema ngambo te na likambo na ye. **18** Okozongisa mabe na mabe te to okobombela moko kati na bato na yo kanda te, kasi okolinga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. Nazali Yawe. **19** Okobatela bikateli na ngai: okosangisa nzoto te ya banyama mibale ya lolenge mibale ekesana; okolona mpe te na elanga na yo nkona mibale ekesana. Okolata te elamba oyo batongi na basinga mibale ekesana. **20** Soki mobali moko asangisi nzoto na mwasi oyo azali mobandami ya mobali mosusu, kasi nanu bapeseli ye te biloko ya libala to kopesa ye bonsomi, esengeli mobali wana afuta lomande. Nzokande bango mibale, bakoboma bango te mpo ete mwasi yango asikolamaki nanu te. **21** Mpe mobali asengeli komema na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani meme ya mobali oyo akobonza epai na Yawe lokola mbeka mpo na masumu. **22** Bongo na nzela ya meme yango ya mbeka mpo na masumu, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya mobali yango liboso ya Yawe, mpe masumu oyo asilaki kosala ekolimbisama. **23** Tango bokokota na mokili ya Kanana, bokolona banzete ya lolenge nyonso oyo ebotaka mbuma. Na mibu misato, bokozwa bambuma na yango nyonso lokola bambuma ya mbindo; boye bokolia yango te. **24** Na mobu ya minei, bokobulisa bambuma na yango nyonso ekozala bule mpo na Yawe lokola litatoli ya kozongisa matondi epai na Ye. **25** Nzokande na mobu ya mitano, bokoki kolia bambuma yango. Na nzela wana, bambuma na bino ekokoma ebele. Nazali Yawe, Nzambe na bino. **26** Bokolia te nyama oyo ezali na makila kati na yango. Bokosalela soloka to kindoki te. **27** Okokata suki te na bangambo nyonso ya moto na yo, okokata mpe te mandefu na bapembeni na yango. **28** Soki bozwi matanga, bomikata-kata banzoto na bino te to bomikatisa banzoloko te. Nazali Yawe. **29** Bobebisa te lokumu ya bana na bino ya basi na kokomisa bango basi ya ndumba, noki te mboka mobimba ekomipesa na kindumba mpe ekotonda na mabe. **30** Bokobatelaka mikolo na Ngai ya Saba mpe bokotosaka Esika na Ngai ya bule. Nazali Yawe. **31** Bokende te kotuna makambo na bino epai ya bato oyo basololaka na bakufi to epai ya banganga-kisi, noki te bokomikomisa mbindo; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. **32** Bokotelema liboso ya bato oyo banuni, bokolakisa botosi na bino epai ya mibange; na nzela wana, bokokumisa Nzambe na bino. Nazali Yawe. **33** Soki mopaya moko ayei kovanda kati na bino, na mokili na bino, bonyokola ye te. **34** Nzokande bozwa ye kati na bino lokola mwana mboka. Bokolinga ye lokola bino moko, pamba te bino mpe bozalaki bapaya kati na Ejipito. Nazali Yawe, Nzambe na bino. **35** Bokosalela lokuta te tango bokomeka molayi, bakilo mpe tango bokoluka koyeba ebele oyo ekoki kozala na kati. **36** Bokosalela bimekelo ya malamu, bakilo ya malamu, efa ya malamu; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito. **37** Bokobatela bikateli mpe mibeko na Ngai nyonso mpe bokosalela yango. Nazali Yawe. › »

20 Yawe alobaki na Moyize **2** ete apesa malako oyo epai ya bana ya Isalaele: « Soki moto moko ya Isalaele to mopaya oyo avandi kati na Isalaele abonzi moko kati na bana na ye lokola mbeka epai ya nzambe Moloki, esengeli baboma ye. Bato ya mokili bakobamba ye mabanga. **3** Ngai nakotombokela moto yango mpe nakolongola ye kati na bato na ye, pamba te abonzaki mwana na ye lokola mbeka epai ya nzambe Moloki mpo na kokomisa mbindo Esika na Ngai ya bule mpe mpo na kobebisa bosantu ya Kombo na Ngai. **4** Mpe soki bato ya mokili bakangi miso na bango tango moto wana azali kobonza mwana na ye lokola mbeka epai ya nzambe Moloki mpe baboyi koboma ye, **5** ngai nakotombokela moto yango mpe libota na ye, nakolongola bango na ekolo na bango, elongo na bato nyonso oyo balandaki ye mpo na kosalela nzambe Moloki. **6** Nakotombokela lisusu bato nyonso oyo balandaka moto oyo asololaka na bakufi mpe banganga-kisi mpo na kosalela banzambe ya bikeko. Nakolongola bango kati na bato na bango. **7** Bomibulisa mpe bozala bule, pamba te nazali Yawe, Nzambe na bino. **8** Bobatela bikateli na Ngai mpe bosalela yango. Nazali Yawe oyo akomisi bino basantu. **9** Moto nyonso oyo akolakela tata na ye to mama na ye

mabe, esengeli baboma ye; pamba te alakeli tata na ye to mama na ye mabe: makila na ye ekotangama na moto na ye moko. **10** Soki mobali asali ekobo na mwasi ya mobali mosusu, mwasi ya moninga na ye; bango mibale, mwasi na mobali oyo basali ekobo, esengeli koboma bango. **11** Soki mobali asangisi nzoto na mwasi ya tata na ye, asambwisi tata na ye; bango mibale, esengeli koboma bango: makila na bango ekotangama na mito na bango moko. **12** Soki mobali asangisi nzoto na mwasi ya mwana na ye ya mobali; bango mibale esengeli koboma bango, pamba te basali bosoto: makila na bango ekotangama na mito na bango moko. **13** Soki mobali asangisi nzoto na moninga na ye mobali ndenge basangisaka nzoto na mwasi, bango mibale basali likambo moko ya mbindo; boye esengeli koboma bango mpe makila na bango ekotangama na mito na bango moko. **14** Soki mobali abali mwasi mpe mama ya mwasi, ezali likambo ya mabe koleka. Bango nyonso misato: mobali mpe basi nyonso mibale, esengeli kotumba bango na moto, mpo ete mabe moko te ezala kati na bino. **15** Soki mobali asangisi nzoto na nyama, esengeli koboma ye elongo na nyama yango. **16** Ndenge moko mpe soki mwasi asangisi nzoto na nyama, bakoboma ye elongo na nyama yango: makila na bango ekotangama na mito na bango moko. **17** Soki mobali abali mwasi oyo azali ndeko na ye mpo ete abotami na mama mosusu to tata mosusu, bongo asangisi na ye nzoto, ezali likambo ya soni. Bakolongola bango na miso ya bato na bango. Lokola mobali asambwisi ndeko na ye ya mwasi, akomema ngambo. **18** Soki mobali asangisi nzoto na mwasi oyo azali komona makila na ye ya sanza; bango mibale, esengeli kobengana bango kati na bato na bango, mpo te basangisaki nzoto na tango mwasi azalaki komona makila na ye ya sanza. **19** Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya tata to ya mama na yo, pamba te ekosambwisa bondeko. Soki moto asali yango, bango mibale bakomema ngambo mpo na mabe na bango. **20** Soki mobali moko asangisi nzoto na mwasi ya ndeko ya tata na ye to mwasi ya ndeko ya mama na ye, asambwisi ndeko ya tata na ye to ya mama na ye; bango mibale bakomema ngambo mpo na mabe na bango mpe bakokufa bazanga bana. **21** Soki mobali asangisi nzoto na mwasi ya ndeko na ye ya mobali, ezali likambo ya mbindo; asambwisi ndeko na ye ya mobali; bakokufa bazanga bana. **22** Bobatela mpe botosa bikateli mpe mibeko na Ngai nyonso; bosalela yango mpo ete mokili epai wapi nakomema bino mpo na kovanda esanza bino te. **23** Bolanda te bizaleli ya bikolo oyo nakobengana liboso na bino, pamba te basalaki makambo wana nyonso mpe nayinaki bango. **24** Boye nayebisaki bino: ‹ Bino nde bato bokozwa mokili na bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi; napesi bino yango lokola libula. › Nazali Yawe, Nzambe na bino, oyo alongolaki bino kati na bikolo mpe atiaki bino pembeni. **25** Yango wana bosengeli kosala bokeseni kati na nyama oyo ezali mbindo mpe oyo ezangi mbindo, kati na ndeke oyo ezali mbindo mpe oyo ezali peto. Bosengeli te komikomisa mbindo na nzela ya nyama, ya ndeke to ya nyama nyonso oyo etambolaka na libumu, oyo natiaki pembeni mpo ete bino mpe bomona yango lokola mbindo. **26** Bozala bule, bato oyo babulisami mpo na Ngai; pamba te Ngai Yawe, nazali Bule; nalongolaki bino kati na bikolo mosusu, natiaki bino pembeni, mpo ete bozala bato na Ngai moko. **27** Mobali to mwasi oyo asololaka na bakufi to oyo azali nganga-kisi kati na bino, esengeli baboma ye: bakobamba bango mabanga mpe makila na bango ekotangama na mito na bango moko. »

21 Yawe ayebisaki Moyize: « Loba na Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron: ‹ Nganga-Nzambe akoki te komikomisa mbindo na kosimba ebembe ya moto moko kati na libota na ye, **2** longola kaka soki ezali ebembe ya mama na ye, ya tata na ye, ya mwana na ye ya mobali to ya mwana na ye ya mwasi, ya ndeko na ye ya mobali. **3** Mpo na ndeko na ye ya mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te, oyo azali nanu na maboko na ye awa abali nanu te; Nganga-Nzambe akoki komikomisa mbindo. **4** Lokola azali mokambi kati na bato na ye, akoki te komikomisa mbindo; noki te akobebisa bosantu mpe lokumu na ye. **5** Banganga-Nzambe bakoki te komikokola suki ya moto, kokata mandefu na bapembeni to kokata nzoloko na banzoto na bango. **6** Nzokande basengeli kozala bato bamibulisi mpo na mosala na Ngai Nzambe na bango. Boye, basengeli te kobebisa lokumu mpe bosantu ya Kombo ya Nzambe na bango; pamba te ezali bango nde babonzaka makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, bilei ya Nzambe na bango. Mpo na yango, basengeli kozala bule mpo na Yawe. **7** Banganga-Nzambe basengeli te kobala basi oyo basalaka kindumba to ba-oyo babebisa lokumu na bango na nzela ya mibali mosusu to ba-oyo babengana bango na libala. Pamba te, Banganga-Nzambe bazali basantu oyo babulisami mpo na mosala na Ngai Nzambe na bango. **8** Bato nyonso ya Isalaele basengeli komona bango lokola basantu, pamba te babonzaka bilei ya Nzambe na bino. Bomona bango basantu mpo ete Ngai Yawe oyo naponi Isalaele mpe nakomisi bino basantu, nazali Mosantu. **9** Mwana mwasi ya Nganga-Nzambe oyo abebisi lokumu na ye na kosala kindumba asambwisi nde tata na ye; boye esengeli kotumba ye ya bomoi na moto. **10** Mokonzi ya Banganga-Nzambe azali na bokonzi likolo ya Banganga-

Nzambe mosusu; basopelaki ye mafuta ya epakolami na moto mpo na kobulisa ye, mpe asengeli kolata bilamba ya bonganga-Nzambe. Mpo na yango, asengeli te kopanza suki na ye ya moto to kopasola bilamba na ye na mokolo ya matanga. **11** Akoki te kopusana pembeni ya ebembe mpe komikomisa mbindo mpo na kufa ya tata na ye to ya mama na ye. **12** Azali na ndingisa te ya kotika Esika ya bule ya Nzambe na ye to kobebisa bosantu na yango, pamba te abulisamaki na nzela ya mafuta ya epakolami ya Nzambe na ye. Nazali Yawe. **13** Mokonzi ya Banganga-Nzambe asengeli kobala mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te. **14** Akoki kobala te mwasi oyo akufisa mobali, mwasi oyo babengani na libala to mwasi oyo abebisa lokumu na ye na kosala kindumba; kasi akobala kaka, kati na bato na ye, mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te. **15** Na bongo, akobebisa te bosantu ya bakitani na ye kati na bato na ye; pamba te ezali Ngai Yawe nde nabulisi ye. › » **16** Yawe ayebisaki Moyize: **17** « Loba na Aron: ‹ Kati na bana na yo nyonso na milongo oyo ekoya, moto moko te oyo azali na mbeba na nzoto na ye, akoki kopusana mpo na kobonza bilei ya Nzambe na ye. **18** Moto moko te oyo azali na mbeba na nzoto akoki kopusana pembeni ya etumbelo: mokufi miso, moto oyo atambolaka tengu-tengu; moto oyo abeba na elongi, na makolo mpe oyo maboko to makolo na ye ekokana te, **19** moto oyo abukana lokolo to loboko, **20** moto oyo azali na kunki na mokongo to oyo azali penza mokuse; moto oyo azali na liso ekufa, na makwanza, na mapalata to oyo baboma mokongo. **21** Kati na bakitani ya Nganga-Nzambe Aron, moko te oyo azali na mbeba na nzoto akopusana pembeni ya etumbelo mpo na kobonza makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. Lokola azali na mbeba na nzoto na ye, akoki te kopusana mpo na kobonza bilei ya Nzambe na ye. **22** Akoki na ye kolia bilei nyonso oyo bakobonzela Ngai Nzambe na ye, bilei ya bule mpe bilei oyo eleki bule. **23** Kasi mpo na mbeba ya nzoto na ye, akoki te kopusana pembeni ya rido ya Esika ya bule to ya etumbelo, mpo ete abebisa te bosantu ya Esika na Ngai ya bule, pamba te Ngai nazali Yawe, mpe ezali Ngai nde nabulisaki Banganga-Nzambe mpo na mosala na Ngai. › » **24** Moyize alobaki makambo oyo epai ya Aron, epai ya bana na ye ya mibali, mpe epai ya bana nyonso ya Isalaele.

22 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Talisa Aron mpe bana na ye ya mibali ndenge nini basengeli kozala mosika ya makabo oyo bana ya Isalaele babonzelaka Ngai, mpo ete babebisa te bosantu ya Kombo na Ngai ya bule; Ngai nazali Yawe. **3** Loba na bango: ‹ Mpo na milongo oyo ekoya na sima mpe kati na bakitani na bino, soki moko azali mbindo mpe apusani pembeni ya makabo ya bule oyo bana ya Isalaele babonzeli Ngai Yawe, esengeli balongola moto wana na miso na Ngai. Nazali Yawe. **4** Soki moko ya bakitani ya Aron azali na bokono na poso ya nzoto lokola maba, bokono ya kobima tofina to makila na nzoto ya mibali, akoki te kolia likabo ya bule kino tango akokoma peto. Ndenge moko mpe, akozala mbindo soki asimbi eloko oyo ekomi mbindo mpo ete etuti ebembe to mobali oyo abimisi mayi ya mibali; **5** soki asimbi nyama oyo etambolaka na libumu mpe ekomisaka mbindo to soki asimbi moto nyonso oyo akoki kokomisa ye mbindo ata na nzela ya ndenge nini. **6** Moto oyo akosimba eloko ya ndenge wana akozala mbindo kino na pokwa. Akoki kolia likabo ya bule te kino tango akosukola na mayi. **7** Akokoma peto tango moyi ekolala mpe sima na yango nde akoki kolia makabo ya bule, pamba te ezali bilei na ye. **8** Akoki te kolia nyama oyo ekufi yango moko to oyo nyama ya zamba ebomi, noki te akokoma mbindo na nzela na yango. Nazali Yawe. **9** Banganga-Nzambe bakotosa malako na Ngai tango nyonso mpo ete bamema ngambo te mpe bakufa te, noki te bakokufa solo. Ngai nazali Yawe oyo abulisaki bango mpe akomisaka bango basantu mpo na mosala na Ngai. **10** Moto moko te oyo azali na libota ya Banganga-Nzambe te akoki kolia makabo ya bule: ezala mopaya oyo Nganga-Nzambe abengi to mosali oyo Nganga-Nzambe azwi na mosala. **11** Kasi soki Nganga-Nzambe asombi mowumbu na mbongo na ye to soki mowumbu abotami na ndako na ye, mowumbu wana akolia makabo ya bule. **12** Soki mwana mwasi ya Nganga-Nzambe abali mobali oyo azali Nganga-Nzambe te, akolia te makabo ya bule. **13** Kasi soki mwana mwasi ya Nganga-Nzambe akufisi mobali to akabwani na mobali, bongo amiboteli mwana te mpe azongi kovanda na ndako ya tata na ye lokola tango azalaki elenge, akoki kolia biloko ya ndenge moko na tata na ye; kasi moto oyo azali Nganga-Nzambe te akolia yango te. **14** Soki moto alie likabo ya bule na kozanga koyeba, asengeli kozongisa epai ya Nganga-Nzambe motuya ya likabo yango mpe akobakisa eteni moko kati na mitano ya motuya na yango. **15** Banganga-Nzambe basengeli te kobebisa lokumu ya makabo ya bule oyo bana ya Isalaele babonzeli Yawe. **16** Soki, wana bazali mbindo, balie yango, bakomemisa bana ya Isalaele ngambo oyo ekosala ete bapesa likabo mpo na kozongisa boyokani, pamba te ezali Ngai Yawe nde nabulisaka bango mpo na mosala na Ngai. › » **17** Yawe alobaki na Moyize: **18** « Yebisa Aron, bana na ye ya mibali mpe bana nyonso ya Isalaele: ‹ Soki moto ya Isalaele to mopaya oyo azali kovanda kati na Isalaele alingi kobonza mbeka ya kotumba epai na Yawe mpo na kokokisa ndayi to likabo oyo apesi kolanda mokano ya motema na ye

moko, 19 asengeli kobonza nyama ya mobali oyo ezangi
mbeba kati na bangombe, bameme to bantaba mpo ete
Nzambe andima yango. 20 Asengeli te kobonza nyama oyo
ezali na mbeba, pamba te ekondimama te. 21 Ndenge moko
mpe, soki moto alingi kobonza epai na Yawe mbeka ya
boyokani oyo azwi kati na bangombe, bameme to bantaba,
mpo na kokokisa ndayi to likabo oyo apesi kolanda mokano
ya motema na ye moko, nyama yango esengeli kozala
ezanga mbeba. 22 Bokobonza te epai na Yawe nyama oyo
ekufa liso to ezoka, oyo ezali kotambola tengu-tengu to oyo
ezali na bokono na poso ya nzoto, oyo ezali na makwanza
to na mapalata; bokoki te kotia nyama ya boye na likolo
ya etumbelo lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe.
23 Nzokande bokoki mpe te kobonza mpo na Yawe lokola
likabo oyo bopesi kolanda mokano ya mitema na bino moko,
ngombe ya mobali to meme oyo ezali na makolo to maboko
ekokana te. Mbeka ya boye ekoki kondimama te mpo na
kokokisa ndayi. 24 Bokobonza kaka epai na Yawe, nyama
oyo mapumbu na yango bafina penza to banika, balongola to
bakata; bokoki kosala bongo te kati na mboka na bino moko.
25 Bokoki kondima nyama ya lolenge oyo te na maboko ya
bapaya mpo na kobonza yango epai na Yawe lokola bilei ya
Nzambe na bino. Ekoki kondimama te, pamba te ezali na
mbeba. › » 26 Yawe alobaki na Moyize: 27 « Soki mwana
ngombe, mwana meme to mwana ntaba ebotami, ekosala
mikolo sambo epai ya mama na yango, bongo na mokolo ya
mwambe, ekondimama lokola likabo bazikisa na moto mpo
na Yawe. 28 Bokoki te kokata kingo ya ngombe ya mwasi to
ya meme ya mwasi mokolo moko na mwana na yango. 29
Tango bokobonza mbeka ya kozongisa matondi epai na
Yawe, bobonza yango na lolenge oyo ekosala ete Nzambe
andima bino. 30 Esengeli bolia yango kaka mokolo wana.
Bokotika eloko moko te kino na tongo. Nazali Yawe. 31
Bobatela mitindo na Ngai mpe bosalela yango. Nazali Yawe.
32 Bokobebisa te lokumu ya Kombo na Ngai ya bule, mpo ete
bana ya Isalaele bayeba solo ete Ngai nazali Mosantu. Ezali
Ngai Yawe nde nabulisaki bino. 33 Nabimisaki bino na mokili
ya Ejipito mpo ete nazala Nzambe na bino. Nazali Yawe. »

23 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Yebisa bana ya Isalaele:
‹ Tango bokobanda kosangana mpo na kosala bafeti
mpo na lokumu na Ngai, bokobanda kobengisa bato mpo na
kogumbamela Ngai Yawe, pamba te ezali mayangani ya
bule. 3 Bokosala mikolo motoba, kasi mokolo ya sambo
ezali Saba, mokolo ya kopema; mokolo ya mayangani ya
bule. Na esika nyonso oyo bokozala, bokosala ata mosala
moko te: ezali mokolo ya Saba ya Yawe. 4 Tala bafeti
mosusu ya Yawe, mayangani ya bule oyo bokobengisela
bato na mikolo oyo ekatama mpo na kopesa Ngai lokumu. 5
Pasika ya Yawe ekobanda na pokwa ya mokolo ya zomi na
minei ya sanza ya liboso. 6 Na mokolo ya zomi na mitano
ya sanza wana nde feti ya Mapa ezanga levire mpo na
Yawe ekobanda. Bokolia mapa ezanga levire mikolo sambo.
7 Na mokolo ya liboso, bokozala na mayangani ya bule;
bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. 8
Mikolo sambo, bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto.
Mpe na mokolo oyo ya sambo, bokozala na mayangani ya
bule; bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na
mokolo. › » 9 Yawe alobaki na Moyize: 10 « Yebisa bana ya
Isalaele: ‹ Tango bokokota na mokili oyo nakopesa bino mpe
tango bokobuka bambuma kati na mokili yango, bokomema
epai ya Nganga-Nzambe liboke ya liboso ya bambuma oyo
bokobuka. 11 Na mokolo oyo ekolanda Saba, Nganga-
Nzambe akobonza liboke yango na kotombola liboso ya
Yawe mpo ete Ngai nandima yango. 12 Na mokolo yango,
bakobonza liboke yango na kotombola, bokobonzela Yawe
mwana meme ya mobu moko mpe ezanga mbeba lokola
mbeka ya kotumba. 13 Bokobakisa bakilo motoba ya farine
basangisa na mafuta lokola likabo bazikisa na moto mpo na
Yawe, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe, mpe
bokobakisa lisusu litele moko na ndambo ya vino lokola
likabo na yango ya masanga. 14 Bokoki kolia ata lipa moko
te, ezala bambuma bakalinga to bambuma ya sika, kino
na mokolo oyo bokobonza likabo yango epai ya Nzambe
na bino. Oyo mpe ezali mobeko ya libela mpo na milongo
ya bakitani na bino oyo bakoya sima na bino na bisika
nyonso oyo bokozala. 15 Bosengeli kotanga baposo sambo,
kobanda na mokolo oyo elandi mokolo ya Saba, mokolo
oyo bokomema liboke ya bambuma mpo ete batombola
yango; baposo nyonso sambo esengeli kozala ya kokoka. 16
Bokotanga mikolo tuku mitano kino na mokolo oyo ekolanda
mokolo ya Saba. Na mokolo wana ya Saba, bokobonza
epai na Yawe likabo ya bambuma ya sika. 17 Bokomema,
wuta na bisika nyonso oyo bokozala, mapa mibale mpo na
kobonza yango na kotombola; bakosala moko na moko kati
na yango na bakilo motoba ya farine basangisa na levire
mpe batumba na moto. Ekozala likabo ya bambuma na
bino ya liboso mpo na Yawe. 18 Elongo na mapa wana,
bokobonza lokola mbeka ya kotumba: bana meme sambo
ya mibali ya mobu moko mpe ezanga mbeba, ngombe moko
ya mobali mpe bameme mibale ya mibali. Bokobonza yango
mpo na Yawe, elongo na makabo na yango ya bambuma
mpe ya masanga, lokola likabo bazikisa na moto, oyo solo
kitoko na yango ekosepelisa Yawe. 19 Bokobonzela Ngai
lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu

mpe bana meme mibale ya mobu moko lokola mbeka ya boyokani. 20 Nganga-Nzambe akobonza na kotombola, liboso ya Yawe, bana meme yango mibale elongo na mapa ya bambuma ya liboso. Ekozala makabo ya bule mpo na Ngai Yawe mpe ekozala ya Nganga-Nzambe. 21 Kaka na mokolo wana, bokobengisa bato na mayangani mpo na lokumu na Ngai. Ekozala mayangani ya bule, mpe bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. Na bisika nyonso oyo bokovanda, ekozala mitindo ya libela mpo na milongo ya bakitani na bino oyo bakoya sima na bino. 22 Tango bokobuka bambuma na mboka na bino, bobuka te kino na bandelo ya bilanga na bino mpe bolokota te oyo ekobanda kokweya. Botika yango mpo na mobola to mopaya. Nazali Yawe, Nzambe na bino. › » 23 Yawe alobaki na Moyize: 24 « Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Mokolo ya liboso ya sanza ya sambo ekozala mpo na bino mokolo ya kopema, mokolo ya ekaniseli mpe ya kobeta kelelo, mokolo ya mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai. 25 Bokosala mosala moko te oyo bomesana kosala, kasi bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto. › » 26 Yawe alobaki na Moyize: 27 « Mokolo ya zomi ya sanza ya sambo ezali mokolo ya bolimbisi masumu. Bokozala na mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai; bokomikitisa mpe bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto. 28 Bokosala mosala moko te na mokolo wana, pamba te ezali mokolo ya kosala mosala ya bolimbisi masumu liboso na Ngai Yawe, Nzambe na bino. 29 Moto nyonso oyo akokila bilei te na mokolo wana, bakolongola ye kati na bato na ye. 30 Nakoboma moto nyonso oyo akosala mosala na mokolo wana. 31 Bokoki kosala ata mosala moko te. Na bisika nyonso oyo bokozala, oyo nde ekozala mobeko ya libela mpo na milongo ya bakitani na bino oyo bakoya sima na bino. 32 Ekozala mpo na bino mokolo ya kopema lokola mokolo ya Saba, mokolo ya komikitisa. Bokobatela mokolo na bino ya Saba, kobanda na pokwa ya mokolo ya libwa kino na pokwa ya mokolo oyo ekolanda. » 33 Yawe alobaki na Moyize: 34 « Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo, feti ya Bandako ya kapo esengeli kobanda, mpe bakosepela yango mikolo sambo mpo na lokumu ya Yawe. 35 Mokolo ya liboso ekozala mokolo ya mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai Yawe; bokosala mosala moko te oyo bomesana kosala mokolo na mokolo. 36 Mikolo sambo, bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto. Na mokolo ya mwambe, bokozala na mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai Yawe, mpe bokobonza makabo bazikisa na moto. Ekozala mokolo ya suka ya mayangani; bokosala mosala moko te oyo bomesana kosala. 37 Oyo nde bafeti oyo bokobanda kosala mpo na lokumu ya Yawe, mpe oyo bokobanda kobengisela bato na mayangani ya bule mpo ete basambela Yawe mpe babonzela Ye makabo bazikisa na moto, bambeka ya kotumba mpe makabo ya bagato, bambeka mpe bambeka ya masanga ya vino, kolanda ndenge ekatama mpo na mokolo na mokolo. 38 Bokobakisa makabo oyo na likolo ya makabo oyo bokobonzela Ngai na mikolo ya Saba ya Yawe, na likolo ya bakado na bino, na likolo ya makabo na bino mpo na kokokisa ndayi to na likolo ya makabo oyo bokokata kopesa wuta na mokano ya mitema na bino moko. 39 Kasi na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo, sima na kobuka bambuma ya mabele, bokosala feti mpo na Yawe, mikolo sambo. Mokolo ya liboso mpe mokolo ya mwambe ekozala mikolo ya kopema. 40 Na mokolo ya liboso, bokopona bambuma ya banzete, mandalala ya banzete ya mbila, bitape ya banzete oyo ezali na makasa ebele mpe banzete oyo babengaka sole mpe ebotaka pembeni ya mayi. Bokosepela liboso ya Yawe, Nzambe na bino, mikolo sambo. 41 Na mikolo sambo, bokobanda kosala feti oyo mibu nyonso mpo na lokumu na Yawe. Oyo ezali mobeko ya libela mpo na milongo ya bakitani oyo bakoya sima na bino; bokosala feti yango na sanza ya sambo. 42 Bokovanda na bandako ya matiti mikolo sambo; bato nyonso oyo bazali bana mboka ya Isalaele bakovanda kati na bandako yango ya matiti 43 mpo ete bakitani na bino bayeba ete navandisaki bana ya Isalaele na bandako ya matiti tango nabimisaki bango na Ejipito. Nazali Yawe, Nzambe na bino. › » 44 Moyize ayebisaki bana ya Isalaele malako nyonso oyo etali bafeti ya Yawe.

24 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Pesa mitindo na bana ya Isalaele ete bamemela yo mafuta ya olive ya peto mpo na minda, mpo ete minda ekoka kopela tango nyonso. 3 Ezali kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, libanda ya rido oyo ezali liboso ya Sanduku ya Litatoli, nde Aron akobanda kopelisa minda tango nyonso liboso ya Yawe, kobanda na pokwa kino na tongo. Ezali mobeko ya libela mpo na milongo na bino nyonso. 4 Minda ekozala likolo ya etelemiselo ya minda, esalema na wolo ya peto, liboso ya Yawe; bakobongisa yango tango nyonso. 5 Okozwa farine mpe okolamba bagato zomi na mibale, okosalela biteni mibale kati na biteni zomi ya efa mpo na gato moko na moko. 6 Okotanda yango na milongo mibale, gato motoba na molongo moko, likolo ya mesa oyo esalema na wolo ya peto, liboso ya Yawe. 7 Na molongo moko na moko, okosopa ansa ya peto oyo ekotumbama na esika ya gato lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, mpe ekozala ekaniseli. 8 Mikolo nyonso ya Saba, bokobonza lipa yango liboso ya Yawe na kombo ya

bana ya Isalaele lokola boyokani ya libela. 9 Gato yango
ekozala mpo na Aron mpe bana na ye ya mibali; bana na ye
ya mibali bakolia yango na Esika ya bule, pamba te ezali
eteni ya bule koleka kati na biteni na bango oyo bazwaka na
makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. Ezali mobeko mpo
na libela. » 10 Ezalaki na mwana mobali moko oyo mama na
ye azalaki moto ya Isalaele mpe tata na ye, moto ya Ejipito;
apusanaki kati na bana ya Isalaele mpe abundisaki moto ya
Isalaele kati na molako. 11 Mwana mobali ya mwana mwasi
ya Isalaele atiolaki Kombo ya Yawe mpe alakelaki yango
mabe, boye bamemaki ye epai ya Moyize. Kombo ya mama
na ye ezalaki « Shelomiti. » Shelomiti azalaki mwana mwasi
ya Dibiri, kati na libota ya Dani. 12 Batiaki ye na boloko kino
kozela ete Yawe alakisa bango mokano na Ye. 13 Yawe
alobaki na Moyize: 14 « Mema na libanda ya molako moto
oyo atioli Nzambe. Bato nyonso oyo bayokaki ye, bakotia
maboko na bango na moto na ye, mpe bato nyonso ya
lingomba bakobamba ye mabanga. 15 Loba na bana ya
Isalaele: ‹ Soki moto alakeli Nzambe na ye mabe, amemi
ngambo; 16 soki moto atioli Kombo ya Yawe, basengeli
koboma ye: bato nyonso ya lingomba basengeli kobamba
ye mabanga. Azala mopaya to mwana mboka, soki atioli
Kombo ya Yawe, basengeli koboma ye. 17 Soki moto abomi
moto, basengeli koboma ye. 18 Soki moto abomi nyama
ya moto mosusu, asengeli kozongisa nyama ya bomoi na
esika ya nyama oyo ekufi: kolanda mobeko ya bomoi mpo
na bomoi. 19 Soki moto azokisi moninga na ye, bakosala ye
ndenge asalaki moninga: 20 soki abuki eteni ya nzoto, ye
mpe bakobuka ye eteni ya nzoto; soki atoboli liso, ye mpe
bakotobola ye liso; soki abuki linu, ye mpe bakobuka ye linu;
ndenge azokisi moto mosusu, ndenge wana mpe bakozokisa
ye. 21 Moto nyonso oyo abomi nyama ya moninga na ye,
akozongisa nyama mosusu; kasi oyo abomi moto, basengeli
koboma ye. 22 Ezala mopaya to mwana mboka, bino nyonso
bozali na mobeko moko; Ngai nazali Yawe, Nzambe na
bino. › » 23 Bongo Moyize alobaki na bana ya Isalaele;
mpe babimisaki na libanda ya molako moto oyo alakelaki
Nzambe mabe mpe babambaki ye mabanga. Bana ya
Isalaele basalaki kolanda ndenge Yawe atindaki Moyize.

25 Yawe alobaki na Moyize na ngomba Sinai: 2 « Yebisa
bana ya Isalaele mpe loba na bango: ‹ Tango bokokota
na mokili oyo nakopesa bino; ezala mabele esengeli kopema,
yango ekozala Saba mpo na Yawe. 3 Mibu motoba, bokolona
bilanga na bino mpe mibu motoba, bokobongisa bilanga na
bino ya vino mpe bokobuka bambuma na yango. 4 Kasi
na mobu ya sambo, mabele esengeli kozala na bopemi,
ekozala mobu ya Saba mpo na Yawe. Bokolona bilanga na
bino te mpe bokobongisa bilanga na bino ya vino te, mabele
esengeli kozala na Saba mpo na Yawe. 5 Bokoki kobuka te
bambuma oyo ebotaki yango moko na mbala eleki to kobuka
bambuma ya vino na elanga oyo babongisa te; ekozala
mobu ya bopemi mpo na mabele. 6 Nzokande, biloko oyo
mabele ekobota na mobu ya Saba, ekozala bilei na bino: yo,
mowumbu na yo ya mobali, mwasi mowumbu na yo, mwana
mosala na yo mpe mopaya oyo azali kovanda kati na yo 7
elongo na banyama ya mboka mpe ya zamba oyo bazali kati
na mokili na bino. Bosengeli kolia biloko nyonso oyo mabele
ekobota. 8 Bokotanga mibu sambo ya Saba, mbala sambo,
na mibu sambo; mpe mibu sambo ya Saba ekosala mibu
tuku minei na libwa. 9 Bongo na sima, na mokolo ya zomi, na
sanza ya sambo, na mokolo ya bolimbisi masumu, bokobeta
kelelo na bisika nyonso kati na mokili na bino mobimba. 10
Bokobulisa mobu ya tuku mitano mpe bokosakola, kati na
mokili mobimba, kokangolama ya bavandi na yango nyonso.
Ekozala mpo na bino mobu ya kosepela kokangolama na
bino; moto moko na moko kati na bino akozonga na mabele
na ye, na libota na ye. 11 Mobu ya tuku mitano ekozala mobu
ya kosepela kokangolama na bino: bokolona te, bokobuka te
biloko oyo bilanga ekobota yango moko, mpe bokobuka te
bambuma ya vino ya elanga oyo babongisa te. 12 Pamba te
ezali mobu ya kosepela kokangolama na bino, mpe esengeli
kozala bule mpo na bino. Bokolia kaka bambuma ya bilanga.
13 Na mobu yango ya kosepela kokangolama na bino, moto
nyonso kati na bino akozonga na mabele na ye. 14 Soki
bozali koteka mabele epai ya ndeko na bino to soki bozali
kosomba eloko songolo epai na ye, wana bozali bana mboka
moko, tika ete moko te kati na bino akosa ndeko na ye. 15
Okosomba epai ya ndeko na yo ya mboka, na motuya ya
mbongo oyo bakokata kolanda motango ya mibu oyo eleki
wuta mobu ya suka oyo bosepelaki kokangolama na bino;
mpe akotekela yo na motuya ya mbongo oyo ekokatama
kolanda motango ya mibu oyo ekotikala, mibu ya kobuka
bambuma, kino bokoma na mobu oyo ekolanda, mobu
ya kosepela kokangolama na bino. 16 Soki mibu etikali
ebele, bosengeli komatisa motuya; mpe soki mibu ezali
moke, bosengeli kokitisa motuya, pamba te ezali motango
ya mibu ya kobuka bambuma nde etekamaka: yango nde
bakotekela yo. 17 Tika ete moko te akosa moninga, kasi
banga Nzambe na yo; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino.
18 Bosalela bikateli na Ngai mpe botosa mibeko na Ngai,
bongo bokowumela na kimia kati na mokili; 19 mpe mabele
ekobota mbuma na yango, bokolia mpe bokotonda mpe
bokovanda na kimia. 20 Bokoki kotuna: ‘Tokolia nini na mobu
ya sambo soki toloni te mpe tobuki te bambuma na biso?’

21 Nakotindela bino mapamboli mingi na mobu ya motoba mpo ete mabele ekoka kobota bambuma mingi oyo bokoki kolia mibu misato. **22** Wana bokolona na mobu ya mwambe, bokolia nanu bambuma ya kala mpe bokokoba kolia yango kino bokobuka bambuma ya mobu ya libwa. **23** Bokoki te koteka mabele mpo na libela, pamba te mabele ezali ya Ngai, mpe bino bozali bapaya mpe baleki nzela. **24** Kati na mokili oyo bokozwa lokola libula, bosengeli kondima ete moto asikola mabele na ye. **25** Soki mwana mboka moko kati na bino akomi mobola mpe ateki mabele na ye, moto moko ya libota na ye ya pembeni akoki koya kosikola oyo mwana mboka wana atekaki. **26** Soki moto wana azali na ndeko te oyo akoki kosikola yango mpo na ye; mpe ye moko akomi na bozwi bongo azwi makoki ya kosikola yango; **27** asengeli kotanga motango ya mibu wuta atekaki mabele na ye mpe akozongisa motuya ya mibu oyo etikali epai ya moto oyo asombaki yango. Boye, akoki kozongela mabele na ye. **28** Soki azwaki te makoki ya kosikola yango, mabele oyo atekaki ekotikala na maboko ya moto oyo asombaki yango kino na mobu ya kosepela kokangolama na ye. Ekozala na mobu yango nde mabele na ye ekozongela ye mpe akokoma lisusu nkolo na yango. **29** Soki moto ateki ndako kati na engumba oyo bazingela na bamir, azali na makoki ya kosikola yango kaka mpo na mobu moko wuta mokolo oyo atekaki yango. Ezali kaka na tango wana nde akoki kosikola yango. **30** Soki asikoli yango te liboso ete mobu mobimba eleka, ndako oyo ezali kati na engumba oyo bazingela na bamir ekotikala libela mpo na moto oyo asombaki yango mpe mpo na bakitani na ye; bakoki te kozongisa yango na mobu ya kosepela kokangolama. **31** Kasi bandako oyo ezali kati na bamboka oyo bazingela te na bamir pembeni-pembeni, ekozala lokola bilanga ya mboka. Bakoki kosikola yango, mpe ekozonga epai na nkolo na yango na mobu ya kosepela kokangolama. **32** Balevi bazali tango nyonso na makoki ya kosikola bandako na bango, oyo ezali kati na bingumba ya Balevi. **33** Soki Molevi ateki ndako na ye kati na bingumba ya Balevi, moto oyo asombi yango akozongisela ye yango na mobu ya kosepela kokangolama; pamba te bandako oyo ezali kati na bingumba ya Balevi ezali libula na bango ya libela kati na bana ya Isalaele. **34** Kasi bilanga oyo ezali zingazinga ya bingumba ya Balevi, bakoki koteka yango te: ezali libula na bango mpo na libela. **35** Soki moto oyo azali pembeni na yo akomi mobola mpe azali lisusu te na makoki ya komisunga; okosunga ye, azala mopaya to moleki nzela; mpo ete azala malamu pembeni na yo. **36** Okoki te kozwa mileki na maboko na ye; kasi banga Nzambe na yo, mpo ete mwana mboka na yo akoka kozala malamu pembeni na yo. **37** Soki odefisi ye mbongo, okosenga mileki te na oyo odefisi ye; mpe soki odefisi ye bilei, okosenga te koleka oyo opesi. **38** Ngai nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na Ejipito; mpo na kopesa yo mokili ya Kanana, mpe na kozala Nzambe na yo. **39** Soki ndeko na yo, mwana mboka, akomi mobola mpe amiteki epai na yo, kopesa ye te misala na makasi lokola mowumbu. **40** Okozwa ye lokola moto na yo ya mosala to lokola moleki nzela oyo azali kati na bino; akosalela yo kino na mobu ya kosepela kokangolama; **41** mpe na sima, akozwa bonsomi elongo na bana na ye, akozonga na etuka na ye mpe akozongela mabele ya batata na ye. **42** Pamba te, bana ya Isalaele bazali bawumbu na Ngai, oyo nabimisaki na Ejipito; bakoki te koteka bango lokola bawumbu. **43** Kokonza bango te na makasi, kasi banga Nzambe na yo. **44** Okozwa bawumbu na yo ya mibali mpe basi bawumbu na yo kati na bikolo oyo ezingeli yo; okosomba bango kaka na bikolo yango. **45** Okoki mpe kosomba bapaya oyo bazali kovanda kati na mokili na yo, mpe bato ya bituka na bango, oyo babotami kati na mokili na yo; boye bakokoma bawumbu na yo. **46** Okoki kotika bango epai ya bana na yo lokola libula mpo ete sima na yo bakoma bawumbu na bango mpo na libela; kasi kokonza te na makasi bandeko na yo, bana ya Isalaele. **47** Soki mopaya to moleki nzela moko kati na mokili na yo akomi na bozwi mpe moko kati na bandeko na yo, mwana mboka, akomi mobola; bongo amiteki epai ya mopaya to moleki nzela yango to epai ya moto moko ya libota na ye; **48** ndeko na yo, mwana mboka, akoki kosikolama sima na ye komiteka: moto moko kati na bandeko na ye akoki kosikola ye. **49** Soki ndeko azali te mpo na kosikola ye, tata kulutu to tata leki na ye to bana mibali ya tata kulutu to ya tata leki na ye to ndeko na ye mosusu ya libota ya botata akoki kosikola ye. Nzokande soki akomi na makoki, akoki mpe komisikola ye moko. **50** Boye, ye elongo na moto oyo asombaki ye, bakotanga mibu oyo eleki wuta na mobu oyo amitekaki kino na mobu ya kosepela kokangolama; bakokata motuya ya lisiko na ye kolanda motango ya mibu ndenge ezali lifuti ya moto ya mosala. **51** Soki etikali mibu ebele, asengeli kofuta mpo na kosikolama na ye, mbongo kolanda talo oyo basombaki ye. **52** Soki etikalaki mibu moke kino na mobu ya kosepela kokangolama, akotanga mibu yango mpe akofuta mpo na lisiko na ye kolanda motango ya mibu oyo etikali. **53** Na mibu nyonso oyo akosala epai ya mosombi na ye, bakozwa ye lokola moto ya mosala; okotika te ete mosombi na ye akonza ye na makasi. **54** Ata soki asikolami te na moko kati na banzela oyo, ye elongo na bana na ye basengeli kozwa bonsomi na mobu ya kosepela kokangolama. **55**

Pamba te, bana ya Isalaele bazali bawumbu na Ngai, oyo nabimisaki na Ejipito. Nazali Yawe, Nzambe na bino.

26 Bokosalaka te banzambe ya bikeko to kotelemisa ekeko to likonzi ya bule mpe bokotiaka te kati na mokili na bino ata libanga moko oyo batia bililingi mpo ete bofukamela yango; pamba te nazali Yawe, Nzambe na bino. **2** Bokobatelaka mikolo na Ngai ya Saba mpe bokotosaka Esika na Ngai ya bule. Nazali Yawe. **3** Soki botosi mibeko na Ngai, soki botosi mitindo na Ngai mpe bosaleli yango, **4** nakonokisela bino mvula na tango na yango; mabele mpe banzete ya zamba ekobota bambuma na yango. **5** Mosala ya kobeta ble ekowumela kino na tango ya kobuka, mpe tango ya kobuka ekowumela kino na tango ya kolona; bokolia na kotonda mpe bokovanda na kimia kati na mokili na bino. **6** Nakotia kimia kati na mokili, bokolala pongi, mpe moto moko te akotungisa bino; nakolongola banyama oyo ebomaka kati na mokili mpe bitumba ekozala lisusu te kati na mokili na bino. **7** Bokobengana banguna liboso na bino mpe bakokufa na mopanga liboso na bino. **8** Bato mitano kati na bino bakolanda bato nkama moko, bato nkama moko kati na bino bakolanda bato nkoto zomi; mpe banguna na bino bakokufa liboso na bino na mopanga. **9** Nakosalela bino ngolu, nakopesa bino mabota nakokomisa bino ebele mpe nakobatela boyokani na Ngai elongo na bino. **10** Bambuma ya bilanga na bino ekozala penza ebele mpe ekosala ete bokolia tango molayi bambuma oyo bokozala na yango kati na bibombelo; kino bokokaba mosusu mpo ete bokotisa bambuma ya sika. **11** Nakotia Ndako na Ngai kati na bino mpe nakotombokela bino te. **12** Nakotambola kati na bino mpo ete nazala Nzambe na bino mpe bino bozala bato na Ngai. **13** Nazali Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito mpo ete bozala lisusu bawumbu kuna te; nakataki basinga ya bikangiseli na bino mpe nabimisaki bino lokola balongi. **14** Soki boboyi kotosa mpe kosalela mibeko wana nyonso, **15** soki bobwaki bikateli na Ngai, mpe soki molimo na bino etombokeli malako na Ngai kino koboya kosalela mibeko na Ngai nyonso mpe kokata boyokani na Ngai, **16** tala ndenge nakosala bino: nakokotisa kati na bino mobulu, libebi, bokono oyo ekoboma bino miso mpe ekobebisa bomoi na bino; bokolona milona na bino na pamba mpe banguna na bino bakolia yango. **17** Nakotombokela bino, mpe bokokweya liboso ya banguna na bino; ba-oyo bayinaka bino bakokonza bino mpe bokokima ata soki moto moko te azali kolanda bino. **18** Soki atako bongo boyoki kaka te, nakopesa bino bitumbu mbala sambo mpo na masumu na bino. **19** Nakosilisa makasi na bino, nakokomisa lola makasi lokola ebende mpo na bino, mpe mabele na bino lokola bronze. **20** Makasi na bino ekosila na pamba, mpo ete mabele na bino ekobota te mpe banzete ekobota te bambuma na yango. **21** Soki botelemeli Ngai mpe boboyi koyoka Ngai, nakopesa bino bitumbu mbala sambo mpo na masumu na bino. **22** Nakotinda kati na mokili na bino banyama ya zamba oyo ekoboma bana na bino, ekolia bibwele na bino mpe ekosilisa koboma bino kino banzela na bino ezanga bato. **23** Soki bitumbu yango ekoki kaka te mpo na kozongisa bino na nzela, nzokande bokobi kaka koboya kotosa Ngai, **24** Ngai mpe nakotelemela bino mpe nakopesa bino bitumbu mbala sambo mpo na masumu na bino. **25** Nakopesa nzela na mopanga mpo ete eboma bino mpo na kozongisa mabe na mabe likolo ya boyokani oyo bino bobebisi. Tango bokosangana kati na bingumba na bino, nakotindela bino bokono oyo ebomaka, mpe nakokaba bino na maboko ya monguna. **26** Tango nakopimela bino bilei, basi zomi bakotumba mapa na fulu moko mpe bakobanda kopesa bino mapa yango na kilo: bokolia kasi bokotonda te. **27** Soki, atako bongo, boyoki kaka te mpe bokobi kaka kotelemela Ngai, **28** Ngai mpe nakotelemela bino lisusu na kanda makasi mpe nakopesa bino bitumbu mbala sambo mpo na masumu na bino. **29** Bokolia bana na bino ya mibali mpe ya basi. **30** Nakokweyisa bisambelo na bino ya likolo ya bangomba, nakokweyisa bitumbelo na bino ya malasi, nakotia bibembe na bino likolo ya bibembe ya banzambe na bino ya bikeko mpe nakotombokela bino. **31** Nakokomisa bingumba na bino bisobe, nakobebisa bisika na bino ya bule mpe nakosepela te lisusu na solo kitoko ya malasi na bino. **32** Ngai moko nakokotisa mobulu kati na mokili, mpe ezala banguna na bino oyo bakoya kovanda kati na yango bakokamwa. **33** Nakopanza bino kati na bikolo ya bapaya mpe nakobengana bino na mopanga; mokili na bino ekozanga bato mpe bingumba na bino ekokawuka. **34** Boye, mokili na bino ekosepela Saba na yango mibu nyonso oyo ekozanga bato mpe oyo bokokima epai ya banguna na bino; ekozwa bopemi mpe ekosepela Saba na yango. **35** Na tango nyonso oyo ekozanga bato, ekozwa bopemi oyo ezalaki na yango na tango ya Saba na bino tango bozalaki kovanda kati na yango. **36** Bongo na mikili ya banguna na bino, bato oyo bakotikala na bomoi kati na bino, nakolembisa bango nzoto: bakokima ata makelele ya lokasa oyo mopepe eningisi, bakokima lokola nde bazali kokima liboso ya mopanga mpe bakobambana na mabele ata soki moto moko te azali kolanda bango. **37** Bakokweya moko likolo ya moninga lokola nde bazali kokima mopanga ata soki moto moko te azali kolanda bango. Bokolonga te liboso ya banguna na bino. **38** Bokokufa kati na bikolo ya bapaya mpe mokili ya banguna

na bino ekolia bino. 39 Kati na mikili ya banguna na bino,
bato oyo bakotikala na bomoi kati na bino bakokufa kuna
mpo na masumu na bango moko mpe mpo na masumu ya
batata na bango. 40 Nzokande, soki bakotubela masumu na
bango mpe masumu ya batata na bango, misala na bango
ya mabe mpe botomboki na bango liboso na Ngai, 41 oyo
mpo na yango, Ngai natelemelaki bango mpe namemaki
bango na mokili ya banguna na bango, wana mitema na
bango oyo ekatama ngenga te ekomikitisa mpe bakozwa
lifuti ya mabunga na bango, 42 nakokanisa boyokani na
Ngai, oyo nasalaki elongo na Jakobi, na Izaki mpe na
Abrayami; mpe nakokanisa mokili. 43 Boye, wana bakotika
mokili mpe wana mokili yango ekosepela Saba na yango, na
mikolo nyonso oyo yango ekozala ezanga bato, na tango
yango, bakozwa lifuti ya mabe na bango mpo ete batosaki
mibeko na Ngai te mpe batombokelaki bikateli na Ngai. 44
Nzokande, ezala tango bakozala kati na mokili ya banguna
na bango, nakosundola bango te, nakotombokela bango te
kino kobebisa bango mpe kokata boyokani na Ngai elongo
na bango; pamba te Ngai nazali Yawe, Nzambe na bango.
45 Nakokanisa boyokani oyo nasalaki elongo na batata na
bango, oyo Ngai nabimisaki na Ejipito, na miso ya bikolo
mosusu, mpo ete nazala Nzambe na bango. Nazali Yawe. ›
» 46 Oyo nde bikateli, mitindo mpe mibeko oyo Yawe atiaki
kati ya Ye mpe bana ya Isalaele, na ngomba Sinai, na nzela
ya Moyize.

27 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Yebisa bana ya Isalaele
mpe loba na bango: ‹ Soki moko kati na bino alapi
ndayi ya kopesa moto lokola likabo epai na Yawe, asengeli
kopesa motuya oyo ekokani na lolenge ya moto na moto. 3
Tala motuya ya kopesa kolanda ndenge batangaka mbongo
ya bibende kati na Mongombo: mpo na moto oyo mibu na
ye ya mbotama ezali kati na mibu tuku mibale mpe tuku
motoba, bagrame nkama motoba ya palata mpo na mobali;
4 bagrame nkama misato na tuku motoba ya palata mpo
na mwasi; 5 mpo na moto oyo mibu na ye ya mbotama
ezali kati na mibu mitano mpe tuku mibale, bagrame nkama
mibale na tuku minei ya palata mpo na mobali, mpe bagrame
nkama moko na tuku mibale ya palata mpo na mwasi; 6
mpo na moto oyo mikolo ya mbotama na ye ya mbotama
ezali kati na sanza moko mpe mibu mitano, bagrame tuku
motoba ya palata mpo na mobali, mpe bagrame tuku misato
na motoba ya palata mpo na mwasi; 7 mpo na moto oyo
mibu na ye ya mbotama ezali kobanda na tuku motoba
mpe komata, bagrame nkama moko na tuku mwambe ya
palata mpo na mobali, mpe bagrame nkama moko na tuku
mibale ya palata mpo na mwasi. 8 Soki moto oyo alapi
ndayi azali mobola to azali na makoki te ya kopesa motuya
oyo ekatama, akomema epai ya Nganga-Nzambe moto oyo
ye alapelaki ndayi ya kopesa lokola likabo. Boye Nganga-
Nzambe akokata motuya ya kopesa kolanda makoki ya moto
oyo alapi ndayi. 9 Soki moko kati na bino alapi ndayi ya
kopesa lokola likabo epai na Yawe nyama oyo esengeli,
nyama yango ekokoma bule; 10 asengeli te kobongola to
kopesa nyama mosusu na esika ya nyama ya liboso, noki
te banyama nyonso mibale ekokoma bule. 11 Soki nyama
oyo alapelaki ndayi ezali mbindo, nyama oyo esengeli te
kopesama lokola likabo epai na Yawe, bakomema nyama
yango liboso ya Nganga-Nzambe 12 oyo akotala soki nyama
yango ezali malamu to mabe. Motuya nyonso oyo Nganga-
nzambe akokata, ekotikala bongo. 13 Soki mokolo nyama
alingi kosikola yango, asengeli kobakisa eteni moko kati
na biteni mitano ya motuya na yango. 14 Soki moto abulisi
ndako na ye lokola eloko oyo ebulisami mpo na Yawe,
Nganga-Nzambe akokata motuya na yango kolanda ndenge
ndako yango ezali malamu to mabe. Motuya nyonso oyo
Nganga-Nzambe akokata, ekotikala bongo. 15 Soki moto oyo
abulisi ndako na ye lokola likabo epai na Yawe alingi kosikola
yango, asengeli kobakisa eteni moko kati na biteni mitano ya
motuya na yango; mpe ndako yango ekokoma lisusu ya ye.
16 Soki moto abulisi mpo na Yawe eteni ya mabele kati na
mabele na ye, bakokata motuya ya eteni ya mabele yango
kolanda milona oyo bakoki kolona kuna: bagrame nkama
motoba ya palata mpo na bakilo nkama minei ya bambuma
ya orje. 17 Soki abulisi elanga na ye, na mobu ya kosepela
kokangolama, motuya oyo bakata ekotikala bongo. 18 Kasi
soki abulisi elanga na ye epai na Yawe sima na mobu ya
kosepela kokangolama, Nganga-Nzambe akokata motuya
na yango kolanda motango ya mibu oyo etikali kino na
mobu oyo ekolanda, mobu ya kosepela kokangolama. Boye
bakokitisa motuya oyo ekatama. 19 Soki moto oyo abulisi
elanga alingi kosikola yango, akobakisa eteni moko kati na
biteni mitano ya motuya oyo ekatama; boye elanga yango
ekokoma lisusu ya ye. 20 Kasi soki asikoli yango te, bongo
bateki yango epai ya moto mosusu, akoki lisusu kosikola
yango te. 21 Soki elanga esikolami na mobu ya kosepela
kokangolama, ekokoma bule lokola elanga oyo babulisi mpo
na Yawe: ekozala mabele ya Banganga-Nzambe. 22 Soki
moto abulisi epai na Yawe elanga oyo asombaki, nzokande
ezali mabele ya libota na bango te, 23 Nganga-Nzambe
akokata motuya na yango kolanda mibu oyo etikali kino
na mobu ya kosepela kokangolama; kaka na mokolo oyo
Nganga-Nzambe akokata motuya na yango nde moto yango
akopesa motuya na yango lokola eloko ya bule epai na

Yawe. **24** Na mobu ya kosepela kokangolama, elanga yango
ekozonga na maboko ya moto oyo atekaki yango: mokolo
mabele. **25** Mituya nyonso ekokatama ndenge batangaka
mbongo ya bibende kati na Mongombo. Mbongo moko ya
ebende esengeli kozala na bagrame zomi na mibale. **26**
Moto moko te akoki kobulisa mwana liboso ya nyama na ye,
pamba te mwana ya liboso ezali ya Yawe; ezala ya ngombe,
ya meme to ya ntaba. **27** Soki ezali mwana liboso ya nyama
moko ya mbindo, mokolo nyama yango akoki kosikola yango
na kobakisa eteni moko kati na biteni mitano ya motuya
na yango; kasi soki asikoli yango te, bakoteka yango na
motuya oyo ekatama. **28** Nyonso oyo moto akopesa epai na
Yawe lokola likabo ekoki kotekama te to kosikolama; ezala
moto, nyama to mabele, pamba te nyonso oyo epesami epai
na Yawe ezali bule mpo na Yawe. **29** Moto moko te oyo
abongisami mpo na kobebisama akoki kosikolama, basengeli
koboma ye. **30** Eteni nyonso ya zomi ya biloko nyonso oyo
ekowuta na mabele, ezala bambuma ya bilanga to bambuma
ya banzete, ezali ya Yawe: ezali bule mpo na Yawe. **31** Soki
moto alingi kosikola eteni na ye ya zomi, asengeli kobakisa
eteni moko kati na biteni mitano ya motuya na yango. **32**
Eteni nyonso ya zomi; ezala ya ngombe, ya meme to ya
ntaba, elingi koloba nyama nyonso ya zomi oyo ekoleka na
se ya lingenda ya mobateli bibwele, ekozala bule mpo na
Yawe; **33** ezala ya malamu to ya mabe, akoki te kopona
nyama mosusu na esika ya nyama oyo ya zomi. Soki atie
nyama moko na esika ya nyama mosusu, nyonso mibale
ekokoma bule mpo na Yawe; mpe ekoki kosikolama te. › »
34 Oyo nde mitindo oyo Yawe apesaki Moyize, na ngomba
Sinai, mpo na bana ya Isalaele.

Mitango

1 Kati na esobe ya Sinai, Yawe asololaki na Moyize kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani; ezalaki na mokolo ya
liboso ya sanza ya mibale, na mobu ya mibale, sima na
bango kobima na mokili ya Ejipito. Alobaki na ye: **2** « Tanga
motango ya lisanga mobimba ya bana ya Isalaele kolanda
mabota na bango mpe bituka na bango; mpe koma bakombo
ya mibali nyonso, moto moko na moko. **3** Yo mpe Aron,
bokotanga motango ya mibali oyo bazali na mibu tuku mibale
mpe koleka, ba-oyo nyonso bazali na makoki ya kosala
mosala ya soda kati na Isalaele; bokotanga bango kolanda
milongo na bango ya mampinga. **4** Kati na libota moko
na moko, ekozala na mobali moko mpo na kosunga bino:
asengeli kozala mokambi ya etuka na ye. **5** Tala bakombo
ya mibali oyo bakosunga bino: mpo na libota ya Ribeni:
Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri; **6** mpo na libota ya
Simeoni: Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi; **7** mpo
na libota ya Yuda: Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi;
8 mpo na libota ya Isakari: Netaneeli, mwana mobali ya
Tsuwari; **9** mpo na libota ya Zabuloni: Eliabi, mwana mobali
ya Eloni; **10** mpo na bana mibali ya Jozefi: mpo na libota
ya Efrayimi: Elishama, mwana mobali ya Amiwudi; mpo na
libota ya Manase: Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri;
11 mpo na libota ya Benjame: Abidani, mwana mobali ya
Gideoni; **12** mpo na libota ya Dani: Akiezeri, mwana mobali
ya Amishadayi; **13** mpo na libota ya Aseri: Pagieli, mwana
mobali ya Okirani; **14** mpo na libota ya Gadi: Eliazafi, mwana
mobali ya Deweli; **15** mpo na libota ya Nefitali: Akira, mwana
mobali ya Enani. » **16** Ezali bango nde baponamaki kati na
lisanga: bazalaki bakambi ya mabota na bango, bakambi ya
mampinga ya Isalaele. **17** Moyize mpe Aron bakamataki bato
oyo baponamaki na bakombo mpo ete basala na bango
elongo. **18** Basangisaki lisanga mobimba na mokolo ya
liboso, na sanza ya mibale; boye bana ya Isalaele batalisaki
bokoko na bango kolanda mabota na bango mpe bituka na
bango. Bakomaki bakombo ya mibali nyonso oyo bazalaki
na mibu tuku mibale mpe koleka, mobali moko na moko na
kombo na ye, **19** ndenge Yawe atindaki Moyize oyo atangaki
motango na bango na esobe ya Sinai. **20** Mpo na bakitani
ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na
ye. **21** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati
na libota ya Ribeni ezalaki nkoto tuku minei na motoba na
nkama mitano. **22** Mpo na bakitani ya Simeoni: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na
ye. **23** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati
na libota ya Simeoni ezalaki nkoto tuku mitano na libwa
na nkama misato. **24** Mpo na bakitani ya Gadi: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na
ye. **25** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na
libota ya Gadi ezalaki nkoto tuku minei na mitano na nkama
motoba. **26** Mpo na bakitani ya Yuda: bakomaki bakombo ya
bato nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda
tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala
mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe
etuka na ye. **27** Motango na bango nyonso oyo batangamaki
kati na libota ya Yuda ezalaki nkoto tuku sambo na minei na
nkama motoba. **28** Mpo na bakitani ya Isakari: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na
ye. **29** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati
na libota ya Isakari ezalaki nkoto tuku mitano na minei na
nkama minei. **30** Mpo na bakitani ya Zabuloni: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
31 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota
ya Zabuloni ezalaki nkoto tuku mitano na sambo na nkama
minei. **32** Mpo na bana mibali ya Jozefi: Mpo na bakitani ya
Efrayimi: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki
na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki
ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota
na ye mpe etuka na ye. **33** Motango na bango nyonso oyo
batangamaki kati na libota ya Efrayimi ezalaki nkoto tuku
minei na nkama mitano. **34** Mpo na bakitani ya Manase:
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu
tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala
mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe
etuka na ye. **35** Motango na bango nyonso oyo batangamaki
kati na libota ya Manase ezalaki nkoto tuku misato na mibale
na nkama mibale. **36** Mpo na bakitani ya Benjame: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
37 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota
ya Benjame ezalaki nkoto tuku misato na mitano na nkama

minei. 38 Mpo na bakitani ya Dani: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. 39 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Dani ezalaki nkoto tuku motoba na mibale na nkama sambo. 40 Mpo na bakitani ya Aseri: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. 41 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Aseri ezalaki nkoto tuku minei na moko na nkama mitano. 42 Mpo na bakitani ya Nefitali: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. 43 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Nefitali ezalaki nkoto tuku mitano na misato na nkama minei. 44 Bango nde bato oyo Moyize mpe Aron elongo na bakambi zomi na mibale ya Isalaele, oyo moko na moko azalaki kotalisa libota na ye, batangaki. 45 Bongo bato nyonso ya Isalaele oyo batangamaki kolanda mabota na bango mpo ete bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, mpe bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, 46 bazalaki bango nyonso nkoto nkama motoba na misato na nkama mitano na tuku mitano. 47 Nzokande batangaki te nzela moko na mabota mosusu motango ya bato ya libota ya Levi. 48 Yawe alobaki na Moyize: 49 « Kotanga te motango ya bato ya libota ya Levi, kokotisa bango te na molongo ya bato mosusu ya Isalaele. 50 Okopesa na bato ya libota ya Levi mokumba ya Mongombo ya Litatoli mpe ya bisalelo na yango nyonso elongo na biloko nyonso oyo ezalaka kati na Mongombo. Bango bakozwa mokumba ya komemaka yango elongo na bisalelo na yango mpe bakovanda zingazinga na yango. 51 Tango nyonso Mongombo ekolongwa na esika moko mpo na kokende na esika mosusu, Balevi nde bakolongola yango; mpe tango ekotelema, bango mpe kaka nde bakotelemisa yango. Moto mosusu oyo akopusana pembeni na yango asengeli kokufa. 52 Bana ya Isalaele bakotelemisa bandako na bango ya kapo kolanda milongo na bango ya mampinga, mpe moto na moto akozala kati na molako na ye, na se ya bendele na ye. 53 Kasi bato ya libota ya Levi bakotelemisa bandako na bango ya kapo zingazinga ya Mongombo ya Litatoli mpo ete kanda makasi ya Yawe ekoka kokweya likolo ya lisanga ya bana ya Isalaele te. Bato ya libota ya Levi nde bakosala mosala ya kobatela Mongombo ya Litatoli. » 54 Bana ya Isalaele basalaki makambo oyo nyonso, ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize.

2 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: 2 « Bana ya Isalaele bakotelemisa bandako na bango ya kapo kolanda milongo na bango ya mampinga; moto na moto akozala kati na molako na ye, na se ya bendele na ye, zingazinga ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mwa mosika na yango. » 3 Na ngambo ya este epai wapi moyi ebimaka, milongo ya mampinga ya Yuda bakotia molako na bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Yuda ezali Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi. 4 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku sambo na minei na nkama motoba. 5 Bato ya libota ya Isakari bakotia molako na bango pembeni ya bato ya Yuda. Mokambi ya bato ya Isakari ezali Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari. 6 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na minei na nkama minei. 7 Mpe bato ya libota ya Zabuloni bakozala pembeni ya bato ya libota ya Isakari. Mokambi ya bato ya Zabuloni ezali Eliabi, mwana mobali ya Eloni. 8 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na sambo na nkama minei. 9 Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Yuda ezali bato nkoto nkama moko na tuku mwambe na motoba na nkama minei kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakozala liboso. 10 Na ngambo ya sude, milongo ya mampinga ya Ribeni bakotia molako na bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Ribeni ezali Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri. 11 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku minei na motoba na nkama mitano. 12 Bato ya libota ya Simeoni bakotia molako na bango pembeni ya bato ya Ribeni. Mokambi ya bato ya Simeoni ezali Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi. 13 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na libwa na nkama misato. 14 Mpe bato ya libota ya Gadi bakozala pembeni ya bato ya libota ya Simeoni. Mokambi ya bato ya Gadi ezali Eliazafi, mwana mobali ya Deweli. 15 Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku minei na mitano na nkama motoba na tuku mitano. 16 Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Ribeni ezali bato nkoto nkama moko na tuku mitano na moko na nkama minei na tuku mitano kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakolanda na sima. 17 Bongo Ndako ya kapo ya Bokutani mpe molako ya Balevi ekozala na kati-kati ya milako. Bakokende na molongo ndenge batielaki milako na bango, moko na moko na esika na ye mpe na se ya bendele na ye. 18 Na ngambo ya weste, milongo ya mampinga ya Efrayimi bakotia molako na bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Efrayimi ezali Elishama, mwana mobali ya Amiwudi. 19 Mampinga na ye

ezali na bato nkoto tuku minei na nkama mitano. **20** Bato ya libota ya Manase bakotia molako na bango pembeni ya bato ya Efrayimi. Mokambi ya bato ya Manase ezali Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri. **21** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku misato na mibale na nkama mibale. **22** Mpe bato ya libota ya Benjame bakozala pembeni ya bato ya libota ya Manase. Mokambi ya bato ya libota ya Benjame ezali Abidani, mwana mobali ya Gideoni. **23** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku misato na mitano na nkama minei. **24** Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Efrayimi ezali bato nkoto nkama moko na mwambe na nkama moko, kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakolanda na molongo ya misato. **25** Na ngambo ya nor, milongo ya mampinga ya Dani bakotia molako na bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Dani ezali Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi. **26** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku motoba na mibale na nkama sambo. **27** Bato ya libota ya Aseri bakotia molako na bango pembeni ya bato ya libota ya Dani. Mokambi ya bato ya Aseri ezali Pagieli, mwana mobali ya Okirani. **28** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku minei na moko na nkama mitano. **29** Mpe bato ya libota ya Nefitali bakozala pembeni ya bato ya libota ya Aseri. Mokambi ya bato ya Nefitali ezali Akira, mwana mobali ya Enani. **30** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na misato na nkama minei. **31** Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Dani ezali bato nkoto nkama moko na tuku mitano na sambo na nkama motoba, kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakozala na sima na bango nyonso, na se ya bendele na bango. **32** Bango nde bana ya Isalaele oyo batangamaki, kolanda mabota na bango. Motango ya bato nyonso oyo bazalaki kati na milako, kolanda milongo ya mampinga na bango, ezalaki bato nkoto nkama motoba na misato na nkama mitano na tuku mitano. **33** Kasi batangaki Balevi te elongo na bato mosusu ya Isalaele, ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize. **34** Boye, bana ya Isalaele basalaki makambo nyonso oyo Yawe atindaki na nzela ya Moyize. Na lolenge wana nde batiaki milako na bango na se ya babendele na bango mpe batambolaki bongo, moto na moto na libota na ye mpe na etuka na ye.

3 Tala bakitani ya Aron mpe ya Moyize na tango oyo Yawe asololaki na Moyize, na ngomba Sinai. **2** Bakombo ya bana mibali ya Aron ezalaki: Nadabi, mwana ya liboso; Abiyu, Eleazari mpe Itamari. **3** Yango nde bakombo ya bana mibali ya Aron, oyo babulisaki na nzela ya kopakola mafuta mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe. **4** Nadabi mpe Abiyu bakufaki liboso ya Yawe tango bazalaki kobonza mbeka, na nzela ya moto oyo ebulisama te, liboso ya Yawe, na esobe ya Sinai. Batikalaki kozala na bana te. Boye Eleazari mpe Itamari kaka nde batikalaki kosala mosala ya bonganga-Nzambe na bokambami ya tata na bango, Aron. **5** Yawe alobaki na Moyize: **6** « Yeisa libota ya Levi pene ya Nganga-Nzambe Aron mpe pesa bango na maboko na ye mpo ete basunga ye. **7** Bakosalisa ye mpe bakosunga lisanga mobimba liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpo na kosala misala ya Mongombo. **8** Bakobatela bisalelo nyonso ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe bakosalisa bana ya Isalaele na nzela ya kosala mosala ya Mongombo. **9** Pesa Balevi na maboko ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali; bango nde kati na bana ya Isalaele basengeli komipesa mobimba epai na ye. **10** Tia Aron mpe bana na ye ya mibali pembeni mpo ete basala mosala na bango ya Bonganga-Nzambe. Moto mosusu oyo akopusana pene ya Esika ya bule, basengeli koboma ye. » **11** Yawe alobaki lisusu na Moyize: **12** « Nakamati Ngai moko Balevi kati na bana ya Isalaele na esika ya bana mibali nyonso ya liboso, mbuma ya liboso ya libumu ya mwasi nyonso ya Isalaele. **13** Pamba te, bana nyonso ya liboso bazali ya Ngai. Tango nabomaki bana nyonso ya liboso ya Ejipito, natiaki pembeni bana nyonso ya liboso ya Isalaele mpo ete bazala ya Ngai, ezala bana ya bato to ya banyama. Nazali Yawe. » **14** Yawe alobaki na Moyize kati na esobe ya Sinai: **15** « Tanga motango ya Balevi kolanda mabota na bango mpe bituka na bango. Tanga bana mibali nyonso kobanda na ye oyo azali na sanza moko ya mbotama mpe koleka. » **16** Boye, Moyize atangaki bango ndenge Yawe atindaki ye. **17** Tala bakombo ya bakitani ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **18** Tala bakombo ya bakitani ya Gerishoni, kolanda etuka moko na moko: Libini mpe Shimei. **19** Bana mibali ya Keati, kolanda etuka moko na moko: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **20** Bana mibali ya Merari, kolanda etuka moko na moko: Maali mpe Mushi. Bango nde bato ya bituka ya Balevi kolanda mabota na bango. **21** Tala bakitani oyo babimelaki na Gerishoni: etuka ya bato ya Libini mpe etuka ya Shimei. Bango nde bato ya bituka ya Gerishoni. **22** Motango ya mibali nyonso oyo batangamaki kobanda sanza moko ya mbotama mpe koleka ezalaki nkoto sambo na nkama mitano. **23** Bato ya bituka ya Gerishoni batongaki molako na bango na sima ya Mongombo, na ngambo ya weste. **24** Eliazafi, mwana mobali ya Laele, nde azalaki mokambi ya libota ya Gerishoni. **25** Na Ndako ya kapo ya Bokutani, bakitani ya Gerishoni bazalaki na mokumba ya kobatela Mongombo mpe ndako ya kapo, bizipelo na yango, rido ya ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani, **26** barido ya lopango, rido ya ekuke ya lopango

oyo ezingela Mongombo mpe etumbelo, basinga mpe biloko nyonso oyo bazalaki kosalela na basinga wana. **27** Tala bakitani oyo babimelaki na Keati: bituka ya bato ya Amirami, ya Yitseari, ya Ebron mpe ya Uzieli. Bango nde bazalaki bato ya bituka ya Keati. **28** Motango ya mibali nyonso oyo bazalaki kobanda na sanza moko ya mbotama mpe koleka ezalaki nkoto mwambe na nkama motoba. Bato ya Keati bazalaki na mokumba ya kobatela Esika ya bule. **29** Bato ya bituka ya Keati batongaki molako na bango pembeni ya Mongombo, na ngambo ya sude. **30** Elitsafani, mwana mobali ya Uzieli, nde azalaki mokambi ya bato ya bituka ya Keati. **31** Bazalaki na mokumba ya kobatela Sanduku, mesa, etelemiselo ya minda, bitumbelo mpe bisalelo ya Esika ya bule oyo basalelaka mosala, rido mpe biloko nyonso oyo bazalaki kosalela. **32** Mokambi ya bakambi ya Balevi ezalaki Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron. Aponamaki mpo ete akamba bato oyo bazalaki na mokumba ya kobatela Esika ya bule. **33** Tala bakitani oyo babimelaki na Merari: bato ya etuka ya Maali mpe bato ya etuka ya Mushi. Bango nde bazalaki bato ya bituka ya Merari. **34** Motango ya mibali nyonso oyo bazalaki na sanza moko ya mbotama mpe koleka, oyo batangamaki ezalaki nkoto motoba na nkama mibale. **35** Tsurieli, mwana mobali ya Abiyaili, nde azalaki mokambi ya bato ya bituka ya Merari. Batongaki molako na bango na ngambo ya nor ya Mongombo. **36** Bato ya Merari bazalaki na mokumba ya kobatela biloko nyonso ya Mongombo, oyo basala na mabaya: balate na yango, makonzi na yango, makolo na yango mpe biloko nyonso ya mike oyo bazalaki kokangisela yango. **37** Bazalaki mpe lisusu na mokumba ya kobatela makonzi oyo ezalaki zingazinga ya lopango, bapike ya Ndako ya kapo mpe basinga na yango. **38** Moyize, Aron mpe bana mibali ya Aron batongaki molako na bango na ngambo ya este ya Mongombo, epai wapi moyi ebimaka, etalana na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bazalaki na mokumba ya kobatela Esika ya bule mpo na bolamu ya bana ya Isalaele. Moto mosusu oyo akopusana pene ya Esika ya bule, basengeli koboma ye. **39** Motango nyonso ya Balevi oyo Moyize mpe Aron batangaki kolanda mitindo ya Yawe, mpe bato ya bituka na bango, mibali nyonso kobanda na sanza moko ya mbotama mpe koleka, ezalaki bato nkoto tuku mibale na mibale. **40** Yawe alobaki na Moyize: « Tanga motango ya bana mibali nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele, oyo bazali na sanza moko ya mbotama mpe koleka, mpe koma bakombo na bango. **41** Okotia Balevi pembeni mpo na Ngai, na esika ya bana nyonso ya liboso ya Isalaele, mpe bibwele nyonso ya Balevi, na esika ya bana ya liboso ya bibwele nyonso ya Isalaele. Nazali Yawe. » **42** Boye, Moyize atangaki motango ya bana mibali nyonso ya liboso ya Isalaele ndenge Yawe atindaki ye. **43** Motango nyonso ya bana mibali ya liboso, oyo bakomaki bango bakombo, wuta na sanza moko ya mbotama mpe koleka, ezalaki nkoto tuku mibale na mibale na nkama mibale na tuku sambo na misato. **44** Yawe alobaki lisusu na Moyize: **45** « Tia Balevi pembeni, na esika ya bana nyonso ya liboso ya Isalaele, mpe bibwele ya Balevi, na esika ya bibwele ya bana ya Isalaele. Balevi bazali ya Ngai. Nazali Yawe. **46** Mpo na kosikola bana ya liboso ya Isalaele nkama mibale na tuku sambo na misato oyo baleki na motango ya Balevi, **47** okokongola mbongo ya bibende, nkama mitano, kolanda ndenge batangaka mbongo kati na Esika ya bule, mpo na moto moko na moko. Mbongo moko ya ebende esengeli kozala na bagrame zomi na mibale. **48** Okopesa mbongo oyo osikoleli bana mibali nyonso, oyo baleki na motango ya Balevi, epai ya Aron mpe epai ya bana na ye ya mibali. » **49** Boye Moyize akongolaki mbongo ya lisiko epai ya bato oyo balekaki na motango ya bana liboso oyo Balevi oyo basikolaki. **50** Azwaki na maboko ya bana liboso ya Isalaele mbongo ya bibende nkoto moko na nkama misato na tuku motoba na mitano kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule. **51** Bongo Moyize apesaki mbongo yango ya lisiko epai ya Aron mpe epai ya bana na ye ya mibali, ndenge kaka Yawe atindaki ye.

4 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Kati na bana mibali ya Levi, tanga motango ya bakitani ya Keati kolanda bituka mpe mabota na bango. **3** Tanga motango ya mibali nyonso oyo bazali na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, mpo ete baya kosala mosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **4** Tala mosala ya bato ya Keati kati na Ndako ya kapo ya Bokutani: kobatela biloko oyo eleki bule. **5** Tango bakolongola molako, Aron elongo na bana na ye ya mibali bakokota na kati, bakokitisa rido mpe bakozipa na yango Sanduku ya Litatoli. **6** Na likolo na yango, bakotia bulangeti oyo esalema na poso ya nyama ya ebale, bakofinika liputa ya langi ya ble mpe bakotia mabaya ya komemela Sanduku ya Litatoli. **7** Na likolo ya mesa ya bagato ya bule, bakotanda lisusu liputa ya langi ya ble mpe bakotia na likolo na yango biloko oyo: basani ya mbele, bambeki, bakopo, milangi mpo na makabo ya masanga mpe bagato oyo bakobanda kobonza lokola makabo liboso na Ngai tango nyonso. **8** Bongo na likolo ya biloko yango, bakotanda liputa ya langi ya motane makasi, mpe bakozipa biloko wana nyonso na liputa ya makasi basala na poso ya nyama ya ebale. Mpe bakotia balate oyo ekosunga mpo na kotombola mpe komema mesa. **9** Bakokamata liputa ya

langi ya ble mpe bakofinika na yango etelemiselo ya minda elongo na minda na yango, biloko oyo balongolelaka makala na moto, basani mpo na putulu ya moto mpe basani ya mafuta, oyo basalelaka mosala na mesa. **10** Bakosangisa na liboke moko, ezala elamba yango ya langi ya ble mpe biloko na yango nyonso, kati na liputa ya makasi basala na poso ya nyama ya ebale, mpe bakotia yango na likolo ya tsipoyi. **11** Bakotanda liputa ya langi ya ble na likolo ya etumbelo ya wolo mpe bakofinika bulangeti basala na poso ya nyama ya ebale; bongo bakotia balate na yango oyo ekosunga mpo na komema. **12** Bakozwa biloko nyonso oyo basalaka na yango kati na Esika ya bule, bakotia yango kati na liputa ya langi ya ble, bakofinika yango bulangeti basala na poso ya nyama ya ebale; bongo bakotia yango na tsipoyi. **13** Sima na bango kolongola putulu ya moto wuta na etumbelo, bakotanda liputa ya langi ya motane na likolo na yango; **14** bongo bakotia na likolo na yango biloko nyonso oyo basalaka na yango na etumbelo: basani oyo batumbaka na yango ansa, bakanya, bapawu, basani ya minene mpe biloko nyonso oyo basalaka na yango na etumbelo; bongo bakotanda na likolo ya biloko oyo nyonso, liputa ya makasi basala na poso ya nyama ya ebale, mpe bakotia balate ya etumbelo oyo ekosunga mpo na komema. **15** Soki balingi kolongola molako mpo na kokende na esika mosusu, bana mibali ya Keati bakoya komema soki kaka Aron mpe bana na ye ya mibali basilisi kofinika Esika ya bule mpe bisalelo na yango nyonso; kasi basengeli te kosimba Esika ya bule, noki te bakokufa. Yango wana nde misala ya bana mibali ya Keati kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **16** Tala misala ya Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron: kolandela mafuta ya etelemiselo ya minda, ansa ya kozikisa, makabo ya mokolo na mokolo mpe mafuta ya epakolami; kokengela Mongombo mpe biloko na yango nyonso, ezala Esika ya bule to biloko na yango nyonso. » **17** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **18** « Bolongola te kati na Balevi lisanga ya mabota ya bato ya Keati. **19** Tala makambo oyo bosengeli kosala mpo na bango mpo ete bakufa te tango bakopusana pene ya biloko oyo eleki bule: yo, Aron mpe bana na ye ya mibali, bokokota mpe bopesa na moko na moko kati na bango mosala oyo asengeli kosala to eloko oyo asengeli komema. **20** Basengeli te kokota bango moko mpo na kotala Esika ya bule, ata mpo na tango moke; soki te bakokufa. » **21** Yawe alobaki na Moyize: **22** « Tanga motango ya bato ya Gerishoni kolanda bituka mpe mabota na bango. **23** Okotanga mibali nyonso oyo bazali na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino na tuku mitano, ba-oyo bakoki kosala mosala songolo kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **24** Tala misala mpe mokumba ya bituka ya bana mibali ya Gerishoni: **25** bakobanda komema batapi ya Mongombo mpe Ndako ya kapo ya Bokutani elongo na elamba na yango, elamba ya makasi basala na poso ya nyama ya ebale mpo na kozipa na likolo, rido ya ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, **26** batapi ya lopango, rido ya ekuke ya lopango, oyo ezingeli Mongombo mpe etumbelo, basinga na yango mpe bisalelo na yango nyonso. Bakosala mosala oyo etali biloko oyo. **27** Mosala nyonso ya bato ya Gerishoni ekokambama na Aron mpe bana na ye ya mibali: ezala mpo na komema biloko to mpo na kosala mosala; bokoyebisa bango mosala nyonso oyo bango basengeli kosala. **28** Wana nde misala ya bituka ya bato ya Gerishoni kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Itamari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron, nde akokamba misala na bango. **29** Okotanga motango ya bato ya Merari, etuka moko na moko mpe libota moko na moko; **30** okotanga mibali nyonso oyo bazali na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bakoki kosala mosala songolo kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **31** Tala biteni ya Ndako ya kapo ya Bokutani, oyo bakobanda komema: mabaya ya Mongombo, balate na yango, makonzi mpe makolo na yango, **32** makonzi oyo ezingeli lopango, makolo na yango, bapike na yango, basinga na yango, bisalelo na yango nyonso mpe biloko nyonso oyo esungaka mpo na kokangisa yango. Bokobenga moto moko na moko na kombo mpe bokopesa ye biloko oyo akobanda komema. **33** Wana nde misala ya bituka ya bato ya Merari. Itamari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron, nde akokamba misala na bango nyonso kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. » **34** Moyize, Aron mpe bakambi ya lisanga ya Isalaele batangaki motango ya bato ya Keati, kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko. **35** Mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, **36** batangamaki kolanda etuka moko na moko: motango na bango ezalaki nkoto mibale na nkama sambo na tuku mitano. **37** Wana nde motango ya bato nyonso oyo batangamaki kati na bituka ya bato ya Keati, ba-oyo bazalaki kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Moyize mpe Aron batangaki motango yango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **38** Batangaki motango ya bato ya Gerishoni kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko: **39** mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, **40** batangamaki kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko; motango

na bango ezalaki nkoto mibale na nkama motoba na tuku misato. 41 Wana nde motango ya bato ya Gerishoni oyo batangamaki mpe bazalaki kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Moyize mpe Aron batangaki bango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. 42 Batangaki motango ya bato ya Merari kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko: 43 mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, 44 batangamaki kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko; motango na bango ezalaki nkoto misato na nkama mibale. 45 Wana nde motango ya bato oyo batangamaki kati na bituka ya bato ya Merari. Moyize mpe Aron batangaki bango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. 46 Moyize, Aron mpe bakambi ya Isalaele batangaki motango ya Balevi nyonso, kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko: 47 mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, 48 batangamaki; motango na bango ezalaki nkoto mwambe na nkama mitano na tuku mwambe. 49 Moyize apesaki na Molevi moko na moko mosala mpe mokumba, kolanda mitindo ya Yawe. Batangaki bango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na Moyize.

5 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Pesa mitindo epai na bana ya Isalaele ete babimisa libanda ya molako moto nyonso oyo azali na bokono ya poso ya nzoto, moto nyonso oyo atangaka makila, mpe moto nyonso oyo akomi mbindo mpo ete asimbi ebembe. 3 Azala mobali to mwasi, bobengana ye, bobimisa ye libanda ya molako mpo ete bakomisa molako na bango mbindo te, pamba te Ngai nazali kowumela elongo na bango. » 4 Bana ya Isalaele basalaki bongo; babimisaki bango libanda ya molako. Basalaki ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize. 5 Yawe alobaki na Moyize: 6 « Loba na bana ya Isalaele: ‹ Soki moto, azala mobali to mwasi, atamboli na boyengebene te liboso ya Yawe wana asali moninga na ye mabe, azali na ngambo. 7 Boye asengeli koyambola lisumu oyo asalaki. Asengeli kozongisa epai ya moto oyo ye asali mabe: nyonso oyo azwaki mpe akobakisa likolo na yango, ndambo moko kati na mitano. 8 Kasi soki moto yango azali na ndeko te oyo akoki kozwa eloko oyo bakozongisa mpo na mabe oyo basalaki ye, bakopesa eloko oyo basengelaki kozongisela ye epai na Yawe na nzela ya Nganga-Nzambe, bakisa meme moko ya mobali oyo Nganga-Nzambe akosala na yango mosala ya bolimbisi masumu mpo na moto oyo asalaki mabe. 9 Biloko nyonso kati na makabo ya bule oyo bana ya Isalaele bakomema epai ya Nzambe ekozala ya Nganga-Nzambe. 10 Biloko oyo moto nyonso akotia pembeni mpo na Yawe ekopesama epai ya Nganga-Nzambe; kasi eloko nyonso oyo moto akokabela Nganga-Nzambe ekokoma ya Nganga-Nzambe. › » 11 Bongo Yawe alobaki na Moyize: 12 « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Soki mwasi akosi mobali na ye, wana abimi na mobali mosusu 13 mpe asangisi na ye nzoto, amikomisi mbindo atako esalemi na nkuku mpe moto moko te amoni ye; mpe ezala mobali na ye ayebi eloko te. 14 Soki mobali asali zuwa mpe akomi kokanisa ete mwasi na ye akomi mbindo, azala mbindo to mbindo te, 15 mobali asengeli komema mwasi na ye epai ya Nganga-Nzambe mpe kopesa mpo na ye likabo ya bakilo misato ya farine ya orje; akosopela yango mafuta te mpe akotia yango ansa te, pamba te ezali likabo oyo epesami mpo na zuwa, likabo mpo na kokanisa mbeba. 16 Nganga-Nzambe akobenga mwasi mpe akomema ye liboso ya Yawe. 17 Nganga-Nzambe akotoka mayi ya bule, na mbeki basala na mabele batumba mpe akozwa putulu ya mabele ya Mongombo mpo na kotia yango kati na mayi yango. 18 Nganga-Nzambe akotia mwasi ya kotelema liboso ya Yawe, akofungola ye suki mpe akotia na maboko na ye likabo ya zuwa, wana ye moko Nganga-Nzambe akobatela na maboko na ye mayi ya bololo oyo ememaka elakeli mabe. 19 Nganga-Nzambe akolapisa mwasi yango ndayi, akoloba na ye: ‘Soki mobali mosusu asangisaki na yo nzoto te, mpe soki omikomisaki mbindo te na kokosa mobali na yo wuta bobalana, wana tika ete mayi oyo ya bololo mpe ememaka elakeli mabe esala yo eloko moko te! 20 Kasi soki, wana ozali ya kobala, okosaki mobali na yo mpe omikomisaki mbindo na kosangisa nzoto na mobali mosusu,’ 21 Nganga-Nzambe asengeli awa kolapisa mwasi yango ndayi ya kondima kokweyela bilakeli mabe kowuta na maloba oyo: ‘tika ete Yawe akomisa yo elakeli mabe mpe eloko ya nkele kati na bato na yo! Tika ete akomisa yo ekomba mpe avimbisa yo libumu! 22 Tika ete mayi oyo ezali komema elakeli mabe ekota kati na yo mpo ete libumu na yo evimba mpe okoma ekomba.’ Mwasi akozongisa: ‘Amen! Tika ete esalema bongo!’ 23 Nganga-Nzambe akokoma maloba yango ya bilakeli mabe kati na buku mpe akokotisa yango kati na mayi ya bololo mpo na kolongola makomi yango. 24 Bongo akomelisa mwasi mayi oyo ya bololo, oyo ezali komema elakeli mabe mpo ete ekokota kati na ye. 25 Nganga-Nzambe akozwa wuta na maboko ya mwasi likabo ya zuwa, akotombola yango liboso ya Yawe mpe akomema yango na etumbelo. 26 Nganga-Nzambe akotondisa na loboko na ye, bambuma oyo akozwa kati na likabo yango

ya zuwa lokola ekaniseli, mpe akotumba yango na likolo ya etumbelo; sima na yango, akomelisa mwasi mayi. **27** Soki penza amikomisaki mbindo na kosangisa nzoto na mobali mosusu, mayi oyo ememaka elakeli mabe ekokota kati na ye, ekovimbisa libumu na ye, akokoma ekomba mpe akolakelama mabe kati na bato na ye. **28** Kasi soki mwasi amikomisaki mbindo te, soki azali penza peto, akomona pasi ata moko te mpe akoki kobota bana. **29** Wana nde ezali mobeko na tina na zuwa; ekokanga mwasi ya libala oyo akosi mobali na ye mpe amikomisi mbindo. **30** Bakosalela yango mpe soki mobali asali zuwa mpe akanisi penza ete mwasi na ye abimi na mobali mosusu: mobali akomema mwasi mpe akotelemisa ye liboso ya Yawe; bongo Nganga-Nzambe akosalela mobeko oyo na mobimba na yango epai ya mwasi. **31** Mobali akomema ngambo ata moke te kasi mwasi akozwa etumbu ya lisumu na ye. › »

6 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele: Mobali to mwasi oyo amibulisi mpo na Yawe na nzela ya ndayi ya libulisi **3** asengeli komipekisa komela vino, masanga oyo elangwisaka, masanga ya ngayi oyo basala na vino mpe masanga ya ngayi oyo basala na masanga mosusu oyo elangwisaka; asengeli te komela masanga oyo basala na bambuma ya vino ya mayi to ya kokawuka. **4** Na mikolo nyonso ya libulisi na ye, asengeli te kolia eloko nyonso oyo basala na bambuma ya vino, kobanda na mokokoli kino na poso. **5** Na mikolo nyonso ya ndayi ya libulisi na ye, jileti esengeli te kotutana na moto na ye to basengeli te kokata suki ya moto na ye, kino tango ya libulisi na ye mpo na Yawe ekosila; akozala bule mpe akotika suki ya moto na ye mpe mandefu na ye kokola. **6** Na mikolo nyonso ya libulisi na ye mpo na Yawe, asengeli te kosimba ebembe; **7** ezala mpo na kufa ya tata na ye, ya mama na ye, ya ndeko na ye ya mobali to ya ndeko na ye ya mwasi, asengeli te komikomisa mbindo; pamba te na moto na ye, azali na elembo ya libulisi mpo na Nzambe. **8** Na mikolo nyonso ya libulisi na ye, akozala bule mpo na Yawe. **9** Soki moto akufi na mbalakata pene na ye, moto na ye oyo epesama mpo na libulisi ekokoma mbindo. Bongo asengeli kokatisa suki na ye ya moto mpe mandefu na ye na mokolo ya sambo, mokolo na ye ya kopetolama. **10** Na mokolo ya mwambe, asengeli komema epai ya Nganga-Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani: bibenga mibale ya zamba mpe bana mibale ya ebenga ya mboka. **11** Nganga-Nzambe akobonza moko lokola mbeka mpo na masumu mpe mosusu, lokola mbeka ya kotumba; akosala mosala ya bolimbisi masumu na ye lokola asimbaki ebembe. Kaka na mokolo yango, akobulisa lisusu moto na ye epai na Yawe. **12** Akokaba lisusu epai na Yawe libulisi na ye mpe akobonza lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, mwana meme ya mobu moko; pamba te mikolo na ye ya liboso, oyo esilaki koleka, ekotangama lisusu te mpo ete akomaki mbindo. **13** Tala mobeko mpo na moto oyo amibulisi mpo na Yawe: ‹ soki mikolo ya libulisi na ye ekoki, basengeli komema ye na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani **14** epai wapi akobonza lokola mbeka mpo na Yawe: mwana meme ya mobu moko mpe ezanga mbeba lokola mbeka ya kotumba; meme ya mwasi ya mobu moko mpe ezanga mbeba lokola mbeka mpo na masumu; mpe meme ya mobali mpe ezanga mbeba lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani; **15** kitunga ya mapa ezanga levire mpe basala na farine basangisa na mafuta; bagalete ezanga levire mpe bapakola mafuta elongo na mbeka ya masanga mpe makabo mosusu. **16** Nganga-Nzambe akomema makabo wana nyonso liboso ya Yawe; akobonza mbeka na ye mpo na masumu mpe mbeka na ye ya kotumba; **17** akobonza lisusu epai na Yawe meme ya mobali lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, elongo na kitunga ya mapa ezanga levire. Nganga-Nzambe akobakisa na likolo na yango mbeka na ye ya masanga mpe makabo na ye mosusu. **18** Bongo moto oyo amipesa na libulisi mpo na Yawe akokata, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, suki ya moto na ye mpe ya mandefu na ye; akolokota yango mpe akobwaka yango na moto oyo ezali kopela na se ya mbeka mpo na kozongisa boyokani. **19** Nganga-Nzambe akozwa lipeka ya mbeka ya meme ya mobali tango esili kozika; akozwa lisusu, kati na kitunga, lipa moko ezanga levire mpe galeti moko ezanga levire, akotia yango na maboko ya moto oyo amipesa na libulisi mpo na Yawe sima na ye kokata suki ya moto na ye mpe mandefu na ye. **20** Nganga-Nzambe akobulisa mpe akotombola yango mpo na kopesa yango epai na Yawe, pamba te ezali biloko ya bule mpe ya Nganga-Nzambe, ndenge moko na tolo mpe mopende. **21** Wana nde ezali mobeko mpo na moto oyo amibulisi mpo na Yawe, na nzela ya ndayi, elongo na makabo oyo asengeli kobonza epai na Yawe mpo na libulisi na ye. Mpe soki azali na makoki, akoki na ye kopesa makabo mosusu wuta na motema na ye moko. Akokokisa biloko nyonso kolanda ndayi oyo asilaki kolapa mpe mobeko ya libulisi na ye. › » **22** Yawe alobaki na Moyize: **23** « Loba na Aron mpe na bana na ye ya mibali: ‹ Tala ndenge nini bokobanda kopambola bana ya Isalaele, bokoloba: **24** ‘Tika ete Yawe apambola yo mpe abatela yo! **25** Tika ete Yawe angengisela yo elongi na Ye mpe apesa yo ngolu na Ye! **26** Tika ete Yawe amona yo mpe apesa yo kimia!’ › **27** Ezali ndenge wana nde bakobanda kobelela Kombo na Ngai mpo

na bolamu ya bana ya Isalaele, mpe Ngai nakopambola bango. »

7 Na mokolo oyo Moyize asilisaki kotonga Mongombo, asopelaki yango mafuta mpo na kobulisa yango elongo na bisalelo na yango. Asalaki mpe bongo mpo na etumbelo elongo na bisalelo na yango, asopelaki yango mafuta mpo na kobulisa yango. **2** Bongo bakambi ya Isalaele, bakonzi ya mabota, elingi koloba bakonzi ya bikolo oyo bakambaki mosala ya kotanga motango ya bato, **3** bamemaki makabo na bango liboso ya Yawe: bashario motoba mpe bangombe zomi na mibale. Shario moko mpo na bakambi mibale, mpe ngombe moko mpo na mokonzi moko na moko; bamemaki yango liboso ya Mongombo. **4** Yawe alobaki na Moyize: **5** « Ndima kozwa makabo oyo bayei na yango; okosala na yango mosala ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Okopesa yango epai ya Balevi kolanda mokumba ya moko na moko. » **6** Moyize andimaki kozwa bashar mpe bangombe mpe apesaki yango epai ya Balevi. **7** Apesaki bashar mibale mpe bangombe minei epai ya bana mibali ya Gerishoni kolanda bosenga ya mosala na bango. **8** Apesaki bashar minei mpe bangombe mwambe epai ya bana mibali ya Merari kolanda bosenga ya mosala na bango na bokambami ya Itamari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron. **9** Apesaki eloko te epai ya bana mibali ya Keati, pamba te bazalaki na mokumba ya komema na mapeka na bango biloko ya bule. **10** Bakambi bamemaki makabo na bango mpo na libulisi ya etumbelo, na mokolo oyo basopelaki yango mafuta; bamemaki makabo yango liboso ya etumbelo. **11** Bongo Yawe alobaki na Moyize: « Tika ete mokolo na mokolo, mokambi moko na moko amema likabo na ye mpo na libulisi ya etumbelo! » **12** Na mokolo ya liboso, Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi, moto ya libota ya Yuda, amemaki likabo na ye. **13** Likabo na ye ezalaki: etando ya palata ya kilo moko na ndambo, mbeki moko ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale ezalaki ya kotonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo; **14** mpe mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa, **15** ngombe moko ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **16** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **17** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi. **18** Na mokolo ya mibale, Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari, mokambi ya libota ya Isakari, **19** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **20** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **21** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **22** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **23** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari. **24** Na mokolo ya misato, Eliabi, mwana mobali ya Eloni, mokambi ya libota ya Zabuloni, **25** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **26** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **27** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **28** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **29** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Eliabi, mwana mobali ya Eloni. **30** Na mokolo ya minei, Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri, mokambi ya libota ya Ribeni, **31** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **32** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **33** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **34** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **35** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri. **36** Na mokolo ya mitano, Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi, mokambi ya libota ya Simeoni, **37** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa

na mafuta mpo na makabo, 38 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. 39 Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, 40 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; 41 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani: bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Wana nde ezalaki makabo ya Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi. 42 Na mokolo ya motoba, Eliazafi, mwana mobali ya Deweli, mokambi ya libota ya Gadi, 43 amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, 44 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. 45 Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, 46 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; 47 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Eliazafi, mwana mobali ya Deweli. 48 Na mokolo ya sambo, Elishama, mwana mobali ya Amiwudi, mokambi ya libota ya Efrayimi, 49 amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, 50 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. 51 Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, 52 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; 53 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Elishama, mwana mobali ya Amiwudi. 54 Na mokolo ya mwambe, Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri, mokambi ya libota ya Manase, 55 amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, 56 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. 57 Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, 58 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; 59 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri. 60 Na mokolo ya libwa, Abidani, mwana mobali ya Gideoni, mokambi ya libota ya Benjame, 61 amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, 62 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. 63 Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, 64 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; 65 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Abidani, mwana mobali ya Gideoni. 66 Na mokolo ya zomi, Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi, mokambi ya libota ya Dani, 67 amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, 68 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. 69 Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, 70 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; 71 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi. 72 Na mokolo ya zomi na moko, Pagieli, mwana mobali ya Okirani, mokambi ya libota ya Aseri, 73 amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, 74 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. 75 Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, 76 ntaba moko ya mobali lokola mbeka

mpo na masumu; 77 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Pagieli, mwana mobali ya Okirani. 78 Na mokolo ya zomi na mibale, Akira, mwana mobali ya Enani, mokambi ya libota ya Nefitali, 79 amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, 80 mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. 81 Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, 82 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; 83 mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Akira, mwana mobali ya Enani. 84 Yango nde ezalaki makabo ya bakambi ya Isalaele mpo na libulisi ya etumbelo, na mokolo oyo basopelaki yango mafuta. Na kosangisa, bango nyonso bapesaki: bitando ya palata zomi na mibale, bambeki ya palata zomi na mibale, bambeki ya wolo zomi na mibale. 85 Etando moko na moko ya palata ezalaki ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mpe mbeki moko na moko ezalaki ya bagrame nkama mwambe: palata nyonso esalaki bakilo tuku mibale na sambo na bagrame nkama mitano, kolanda ndenge bazalaki komeka bakilo na Esika ya bule. 86 Mbeki moko na moko ya wolo ezalaki ya bagrame nkama moko na zomi: wolo nyonso esalaki bagrame nkoto moko na nkama misato. 87 Mpo na bambeka ya kotumba, bango nyonso bapesaki: bangombe zomi na mibale ya mibali, bameme zomi na mibale ya mibali, bana meme zomi na mibale ya mobu moko elongo na makabo mosusu mpe bantaba zomi na mibale lokola mbeka mpo na masumu. 88 Na kosangisa, bango nyonso bapesaki lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani: bangombe tuku mibale na minei ya mibali, bameme tuku motoba ya mibali, bantaba tuku motoba ya mibali, bana meme tuku motoba ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya libulisi ya etumbelo sima na kosopela yango mafuta. 89 Tango Moyize azalaki kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kosolola na Yawe, azalaki koyoka mongongo koloba na ye wuta na mofinuku oyo ezalaki likolo ya Sanduku ya Litatoli kati na basheribe mibale, mpe azalaki kosolola na ye.

8 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Loba na Aron mpe yebisa ye: ‹ Tango okotia minda, minda sambo esengeli kongengisa liboso ya etelemiselo ya minda. › » 3 Aron asalaki kaka bongo: atiaki minda na liboso ya etelemiselo ya minda ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize. 4 Tala ndenge basalaki etelemiselo ya minda: basalaki yango na wolo batuta wuta na likonzi kino na bafololo na yango; basalaki yango ndenge kaka Yawe alakisaki Moyize. 5 Yawe alobaki na Moyize: 6 « Kamata Balevi kati na bana ya Isalaele mpe petola bango. 7 Tala ndenge okosala mpo na kopetola bango: okobwakela bango mayi ya bopetoli; bongo bakolekisa jileti na nzoto na bango mobimba mpo na komikokola suki ya nzoto mobimba mpe bakosukola bilamba na bango. Ezali na nzela wana nde bakokoma peto. 8 Bakokamata mwana ngombe ya mobali elongo na likabo na yango ya farine oyo basangisa na mafuta; mpe okokamata mwana ngombe mosusu ya mobali mpo na mbeka ya masumu. 9 Yeisa Balevi liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe sangisa lisanga mobimba ya Isalaele. 10 Okopusa Balevi liboso ya Yawe mpe bana ya Isalaele bakotia bango maboko. 11 Sima na yango, Aron akobonza Balevi lokola likabo oyo bana ya Isalaele babonzeli Yawe mpo ete bazwa makoki ya kosala mosala ya Yawe. 12 Mpe na sima, Balevi bakotia maboko na bango likolo ya mito ya bangombe ya mibali. Bonza ngombe moko lokola mbeka ya masumu epai na Yawe mpe mosusu lokola mbeka ya kotumba, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Balevi. 13 Tika ete Balevi batelema liboso ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali; bongo bonza bango lokola likabo epai na Yawe. 14 Ezali na nzela wana nde okotia pembeni Balevi kati na bana ya Isalaele, mpe bakozala ya Ngai. 15 Sima na yo kopetola Balevi mpe kobonza bango lokola likabo, bakozwa ndingisa ya kosala mosala na bango na Ndako ya kapo ya Bokutani. Boye, okopetola bango mpe okobonza bango lokola likabo epai na Yawe, 16 pamba te bango nde bazali bato oyo bapesameli Ngai kati na bana ya Isalaele. Ngai moko nde nazwaki bango na esika ya bana nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele. 17 Pamba te, bana nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele bazali ya Ngai, ezala bana ya liboso ya bana ya bato to ya banyama. Tango nabomaki bana nyonso ya liboso na mokili ya Ejipito, natiaki bango pembeni mpo na Ngai moko. 18 Mpe nazwaki Balevi na esika ya bana nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele. 19 Kati na bato nyonso ya Isalaele, napesi Balevi lokola likabo epai ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali, mpo ete basala mosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na bolamu ya bana ya Isalaele mpe basala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango, mpo ete likama moko te ekomela bana ya Isalaele tango bakopusana pene ya Esika ya bule. » 20 Moyize, Aron

mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele basalaki mpo na Balevi, makambo nyonso oyo Yawe atindaki Moyize. 21 Balevi bamipetolaki mpe basukolaki bilamba na bango. Aron abonzaki bango lokola likabo epai na Yawe mpe asalaki mpo na bango mosala ya bolimbisi masumu mpo na kopetola bango. 22 Sima na yango, Balevi bazwaki ndingisa ya kosala mosala na bango na Ndako ya kapo ya Bokutani, na se ya bokonzi ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali. Basalaki mpo na Balevi, makambo oyo Yawe atindaki na nzela ya Moyize. 23 Yawe alobaki na Moyize: 24 « Tala bikateli oyo etali Balevi: mobali nyonso oyo azali na mibu ya mbotama kobanda tuku mibale na mitano mpe koleka asengeli koya kosala mosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. 25 Kasi soki akokisi mibu tuku mitano, akotika mosala oyo azalaki kosala, akosala lisusu mosala te. 26 Akokoma nde kosunga bandeko na ye mpo na kokokisa misala na bango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Nzokande ye moko akosala lisusu mosala te. Yango nde ekozala bikateli oyo okolanda mpo na mosala ya Balevi. »

9 Yawe alobaki na Moyize kati na esobe ya Sinai, na sanza ya liboso ya mobu oyo ya mibale sima na kobima na bango na Ejipito. Alobaki na ye: 2 « Tika ete bana ya Isalaele basepela feti ya Pasika na mokolo oyo ekatama. 3 Bosala feti yango na tango oyo ekatama, na pokwa ya mokolo ya zomi na minei, ya sanza oyo, kolanda mibeko mpe malako na yango nyonso. » 4 Boye, Moyize ayebisaki bana ya Isalaele ete basepelaka feti ya Pasika. 5 Basepelaki Pasika kati na esobe ya Sinai, na pokwa ya mokolo ya zomi na minei, ya sanza ya liboso. Bana ya Isalaele basalaki makambo nyonso ndenge kaka Yawe apesaki mitindo na nzela ya Moyize. 6 Kasi bato mosusu kati na bango basepelaki Pasika te na mokolo wana, pamba te bazalaki mbindo mpo ete basimbaki ebembe. Boye, kaka na mokolo wana, bakendeki komona Moyize na Aron 7 mpe bayebisaki Moyize: — Tokomi mbindo mpo ete tosimbaki ebembe. Boye, mpo na nini te biso mpe tomema likabo na biso epai na Yawe elongo na bato mosusu ya Isalaele? 8 Moyize azongiselaki bango: — Bozela nanu ete naluka koyeba makambo oyo Yawe atindi na tina na bino. 9 Boye Yawe alobaki na Moyize: 10 — Yebisa bana ya Isalaele: « Soki moko kati na bino to kati na bakitani na bino akomi mbindo mpo ete asimbi ebembe na mokolo wana, ezala soki azali mosika na mobembo, akoki kosepela feti ya Pasika mpo na lokumu na Yawe. 11 Basengeli kosepela yango na pokwa ya mokolo ya zomi na minei ya sanza ya mibale; bakolia mwana meme elongo na mapa ezanga levire mpe matiti ya bololo. 12 Bakotika eloko moko te kino na tongo mpe bakobuka mokuwa ata moko te. Basengeli kolanda mibeko na yango nyonso na tango ya kosepela feti ya Pasika. 13 Kasi soki moto moko asepeli feti ya Pasika te, wana azali mbindo te mpe asali mobembo te, basengeli kolongola ye kati na libota na ye, pamba te abonzeli Yawe likabo te na tango oyo ekatama; akomema mikumba ya masumu na ye. 14 Soki mpe mopaya oyo avandi kati na bino alingi kosepela Pasika ya Yawe, asengeli kosala kaka bongo, asengeli kolanda mibeko mpe malako na yango. Ezala mpo na bapaya to mpo na bana mboka, bosengeli kozala na mibeko ya losambo ya ndenge moko. » 15 Na mokolo oyo batelemisaki Mongombo, lipata ezipaki Ndako ya kapo ya Litatoli. Wuta na pokwa kino na tongo, lipata oyo ezalaki likolo ya Mongombo ezalaki komonana lokola moto. 16 Mpe ekobaki kozala kaka ndenge wana: lipata ezalaki kozipa Mongombo; bongo na butu, ezalaki komonana lokola moto. 17 Tango nyonso lipata ezalaki kolongwa na likolo ya Ndako ya kapo, bana ya Isalaele mpe bazalaki kokende; mpe esika nyonso oyo lipata ezalaki kotelema, esika wana nde bazalaki mpe kosala molako na bango. 18 Ezalaki na mitindo na Yawe kaka nde bana ya Isalaele bazalaki kotambola mpe kosala molako na bango. Tango nyonso lipata ezalaki kowumela na likolo ya Mongombo, bango mpe bazalaki kowumela na molako. 19 Soki lipata ewumeli tango molayi likolo ya Mongombo, bana ya Isalaele bazalaki kotosa mitindo na Yawe mpe bazalaki kokende te. 20 Soki mpe lipata esali kaka mwa ndambo ya mikolo na likolo ya Mongombo, na mitindo na Yawe, bazalaki kowumela na molako na bango; mpe bazalaki kokende soki kaka Yawe apesi mitindo. 21 Na mbala mosusu, lipata ezalaki kowumela butu moko kaka, wuta na pokwa kino na tongo; bongo tango ezalaki kolongwa na tongo na esika moko mpo na kokende na esika mosusu, bango mpe bazalaki kokende. To mpe ezalaki kosala mokolo moko mpe butu moko; mpe soki elongwe, bango mpe bazalaki kokende. 22 Soki lipata etelemi na likolo ya Mongombo mikolo mibale to sanza moko to mpe mobu moko, bana ya Isalaele mpe bazalaki kaka kowumela na molako, bazalaki kokende te; kasi soki elongwe, bango mpe bazalaki kokende. 23 Ezalaki kaka na mitindo na Yawe nde bazalaki kowumela na molako to kokende. Boye, bazalaki kosala mosala ya Yawe kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize.

10 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Sala bakelelo mibale na palata oyo batuta. Okosalela yango mpo na kobengisa lisanga mpe mpo na kopesa mitindo ya kolongola molako. 3 Soki bakelelo nyonso mibale ebeti nzela moko, lisanga mobimba ekosangana pembeni na yo, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. 4 Soki kelelo moko kaka nde ebeti, kaka

bakambi, bakonzi ya bituka ya Isalaele nde bakosangana liboso na yo. **5** Soki kelelo ebeti makasi, mabota oyo etongi molako na ngambo ya este ekokende. **6** Soki ebeti makasi mpo na mbala ya mibale, mabota oyo etongi molako na ngambo ya sude ekokende. Ebeteli ya kelelo nde ekozala elembo mpo na kopesa mbela ya kokende. **7** Mpo na kosangisa lisanga, beta bakelelo, kasi makasi te. **8** Bana mibali ya Aron, Banganga-Nzambe, bango nde bakobanda kobeta bakelelo yango. Ekozala mobeko ya libela mpo na bino mpe bakitani na bino. **9** Tango, kati na mokili na bino moko, bokokende na bitumba mpo na kotelemela monguna oyo azali konyokola bino, bokobeta bakelelo na bino makasi. Boye, Yawe, Nzambe na bino, akokanisa bino mpe akokangola bino na maboko ya banguna na bino. **10** Mpe lisusu, na batango na bino ya kosepela, na bafeti na bino oyo ekatama mpe ya ebandeli ya sanza, bokobeta bakelelo mpo na kobonza mbeka na bino ya kotumba mpe ya boyokani. Yango ekozala ekaniseli mpo na bino na miso ya Nzambe na bino. Nazali Yawe, Nzambe na bino. » **11** Na mokolo ya tuku mibale, ya sanza ya mibale, ya mobu oyo ya mibale, lipata etelemaki na likolo ya Mongombo ya Litatoli. **12** Boye, bana ya Isalaele balongwaki na esobe ya Sinai, basalaki mobembo mpe batambolaki bisika na bisika kino tango lipata eyaki kopema na esobe ya Parani. **13** Ezalaki mbala na bango ya liboso ya kolongwa na molako mpe kotambola kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **14** Mampinga ya molako ya Yuda ezalaki kotambola liboso, elongo na bendele na bango. Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi, nde azalaki mokonzi na bango. **15** Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Isakari. **16** Eliabi, mwana mobali ya Eloni, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Zabuloni. **17** Bongo bakabolaki Mongombo na biteni-biteni. Bakitani ya Gerishoni mpe ya Merari nde bamemaki yango mpe bakendeki. **18** Mampinga ya molako ya Ribeni elandaki na sima mpo na kotambola. Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri, nde azalaki mokonzi na bango. **19** Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Simeoni. **20** Eliazafi, mwana mobali ya Deweli, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Gadi. **21** Sima, bato ya Keati bakendeki mpe bamemaki biloko ya bule. Balevi mosusu bazalaki kotonga Mongombo liboso ete bakoma. **22** Mampinga ya molako ya Efrayimi elandaki mpe na sima mpo na kotambola. Elishama, mwana mobali ya Amiwudi, nde azalaki mokonzi na bango. **23** Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Manase. **24** Abidani, mwana mobali ya Gideoni, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Benjame. **25** Boye, mpo na kosukisa, mampinga ya libota ya Dani mpe elandaki na sima mpo na kotambola na se ya bendele na bango. Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi, nde azalaki mokonzi na bango. **26** Pagieli, mwana mobali ya Okirani, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Aseri; **27** mpe Akira, mwana mobali ya Enani, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Nefitali. **28** Wana nde ezalaki molongo oyo mampinga ya bana ya Isalaele ezalaki kotambola na yango. **29** Moyize alobaki na Obabi, mwana mobali ya Reweli, moto ya Madiani, bokilo ya Moyize: — Tozali kokende na mokili oyo Yawe alobaki: « Nakopesa bino mokili yango. » Yaka kotambola elongo na biso. Tokosala ete obika bolamu oyo Yawe alakaki kosalela Isalaele. **30** Obabi azongiselaki ye: — Te! Nakokende elongo na bino te, nakozonga na mboka na ngai, kati na libota na ngai. **31** Kasi Moyize alobaki: — Nabondeli yo: kotika biso te, pamba te yo nde oyebi bisika oyo tosengeli kotonga molako kati na esobe; okozala motambolisi na biso. **32** Soki otamboli na biso elongo, tokokabola elongo na yo eloko nyonso ya malamu oyo Yawe akopesa biso. **33** Boye, balongwaki na ngomba ya Yawe mpe batambolaki mikolo misato ya mobembo. Sanduku ya Boyokani ya Yawe etambolaki liboso na bango na mobembo oyo ya mikolo misato mpo na kolukela bango esika ya kopema. **34** Na moyi, lipata na Yawe ezalaki likolo na bango, na tango bazalaki kolongola molako. **35** Tango nyonso Sanduku ezalaki kokende, Moyize azalaki koloba: « Oh Yawe, telema! Tika ete banguna na Yo bapalangana! Tika ete banguna na Yo bakima liboso na Yo! » **36** Mpe tango nyonso lipata ezalaki kopema, azalaki koloba: « Oh Yawe, zonga kati na bana ya Isalaele, pamba te bazali ebele penza! »

11 Mokolo moko, bana ya Isalaele bakomaki kolelalela na tina na pasi na bango. Boye, kolelalela yango ekomaki kino na matoyi ya Yawe. Tango ayokaki yango, kanda na Ye emataki makasi mpe moto kowuta epai na Yawe epelaki kati na bango mpe etumbaki ndambo ya bato kati na molako. **2** Bato bagangaki epai ya Moyize; ye abondelaki Yawe, mpe moto ekufaki. **3** Boye, bakomaki kobenga esika yango « Tabeera, » pamba te moto ya Yawe ezikisaki bato ya Isalaele. **4** Mokolo moko, bato ya bikolo mosusu oyo bazalaki elongo na bana ya Isalaele bakomaki na posa makasi ya kolia misuni. Bongo bana ya Isalaele bakomaki lisusu kolelalela mpe koloba: « Ah, nani penza akoki kopesa biso misuni ya kolia? **5** Tokanisi lisusu bambisi, bandunda ya ndenge na ndenge, pasiteki, bandembi, matungulu, ayi oyo tozalaki kolia ya ofele na Ejipito. **6** Kasi sik'oyo, banzoto na

biso ebebi penza, tozali lisusu te kolia biloko wana nyonso! Tokomi kaka komona mana oyo! » **7** Mana ezalaki lokola mbuma ya koriande mpe ezalaki komonana pembe lokola mayi ya nzete oyo babengaka bedeliumi. **8** Bato bazalaki kopanzana bipai na bipai mpo na kolokota yango, mpe na sima, bazalaki konika yango na libanga to mpe kotuta yango na liboka, bongo nde bakokaki kolamba yango na banzungu to kosalela yango mikate. Mikate na yango ezalaki na elengi lokola bagato oyo basala na mafuta ya sika. **9** Na butu, tango mamwe ezalaki kokita, mana mpe ezalaki kokweya nzela moko na yango. **10** Moyize ayokaki ndenge libota moko na moko ezalaki kolelalela na ekotelo ya ndako na bango ya kapo. Yawe asilikaki makasi; mpe Moyize ayokaki pasi mingi na motema. **11** Moyize alobaki na Yawe: — Mpo na nini komonisa mosali na Yo pasi ya boye? Mabe nini ngai nasali penza mpo ete osundolela ngai mokumba ya bato oyo? **12** Boni, ngai moto namemaki mokumba ya bato oyo nyonso to nabotaki bango? Mpo na nini oloba na ngai ete namema bango na maboko lokola bana mike, na mokili oyo olakaki na ndayi epai ya bakoko na bango? **13** Ngai nakozwa misuni ya kolia wapi mpo na bato oyo nyonso oyo bazali kokoba kolelalela epai na ngai: « Pesa biso misuni ya kolia! » **14** Ngai moko nakokoka te komema bato oyo nyonso; mokumba oyo eleki monene mpo na ngai. **15** Soki ezali kaka boye nde ozali kosala ngai, eleki malamu ete oboma ngai kaka sik'oyo. Soki nazwi ngolu na miso na Yo, kotika te ete namona kobebisama na ngai. **16** Yawe alobaki na Moyize: — Kati na bakambi ya Isalaele, sangisela Ngai mibali tuku sambo, ba-oyo oyebi ete bazali bakambi mpe bakalaka kati na bato. Tika ete baya na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe batelema wana elongo na yo. **17** Nakokita mpe nakosolola na yo kuna. Nakokamata Molimo oyo ezali epai na yo mpe nakotia yango epai na bango. Bongo, bakosunga yo mpo na komema mokumba ya bato oyo mpo ete omema yango lisusu yo moko te. **18** Loba na bato: « Bomibongisa mpe bomibulisa mpo na lobi, pamba te bokolia misuni. Yawe ayokaki tango bozalaki kolelalela: ‹ Ah, nani penza akoki kopesa biso misuni ya kolia? Biso oyo tozalaki na biso malamu na Ejipito! › Sik'oyo Yawe akopesa bino misuni mpe bokolia yango. **19** Bokolia yango te kaka mokolo moko to mikolo mibale to mitano to zomi to mpe tuku mibale. **20** Kasi bokolia yango sanza mobimba kino ekobima bino na zolo mpe bokoyoka yango nkele, pamba te bobwakaki Yawe oyo azali kati na bino, bolelaki-lelaki liboso na Ye mpe bolobaki: ‹ Mpo na nini tobimaki na Ejipito? › » **21** Moyize alobaki lisusu: — Bato nkoto nkama motoba bazali kotambola sima na ngai, mpe Yo ozali koloba: « Nakopesa bango misuni ya kolia mpo na sanza mobimba! » **22** Ekokoka penza ata soki babomi bibwele nyonso oyo bazali na yango, ezala ngombe to bantaba? Ekokoka penza ata soki balobi mbisi nyonso ya ebale monene? **23** Yawe alobaki na Moyize: — Boni, loboko na Yawe ezali solo mokuse? Okomona sik'oyo soki maloba oyo nalobi ekokokisama to ekokokisama te mpo na yo. **24** Boye, Moyize abimaki mpe ayebisaki bato maloba oyo Yawe ayebisaki ye. Asangisaki bakambi tuku sambo mpe atelemisaki bango zingazinga ya Ndako ya kapo. **25** Yawe akitaki na nzela ya lipata mpe asololaki na ye; akamataki nguya ya Molimo, oyo ezalaki epai na Ye, mpe atiaki yango epai ya bakambi tuku sambo. Tango kaka Molimo akitelaki bango, bakomaki kosakola, kasi bakobaki te. **26** Nzokande, bato mibale oyo bakombo na bango ezalaki Elidadi mpe Medadi batikalaki kati na molako. Bango mpe bazalaki na molongo ya bampaka, kasi bakendeki te na Ndako ya kapo. Molimo akitelaki bango mpe bakomaki kosakola kati na molako. **27** Elenge mobali moko apotaki mbangu mpe akendeki koyebisa Moyize: — Elidadi mpe Medadi bazali kosakola kati na molako! **28** Jozue, mwana mobali ya Nuni, oyo azalaki mosungi ya Moyize wuta bolenge na ye alobaki: — Moyize, nkolo na ngai, pekisa bango! **29** Kasi Moyize azongisaki: — Boni, okosalela ngai zuwa na likambo nini? Nakosepela kutu ete bato nyonso bakoma basakoli mpe Yawe akitisa Molimo na Ye epai na bango! **30** Bongo, Moyize mpe bakambi nyonso ya Isalaele bazongaki na molako. **31** Boye, Yawe atindaki mopepe moko oyo ememaki bankanga wuta na ebale monene mpe ebwakaki yango na molako mpe na zingazinga na yango. Etando oyo bankanga ekweyaki ezalaki molayi ya mobembo ya mokolo moko na makolo, mpe ezipaki mabele na bosanda ya metele moko. **32** Bato babimaki mpo na kolokota bankanga mokolo mobimba, butu na yango mpe mokolo oyo elandaki. Moto moko te atikalaki kozwa na se ya bakilo nkoto moko; mpe batandaki yango na zingazinga ya molako. **33** Kasi, wana misuni ezalaki nanu kati na minoko na bango mpe basilisaki nanu kotafuna yango te, kanda ya Yawe epelaki mpo na bango mpe apesaki bango etumbu ya makasi. **34** Yango wana, bakomaki kobenga esika yango « Kibiroti-Atava, » pamba te ezalaki na esika wana nde bakundaki bato ya lokoso. **35** Longwa na Kibiroti-Atava, bana ya Isalaele basalaki mobembo kino na Atseroti mpe bavandaki kuna.

12 Miriami mpe Aron bazalaki kotonga Moyize likolo ya mwasi na ye, pamba te abalaki mwasi ya mokili ya Kushi. **2** Balobaki: — Boni, Yawe alobaka kaka na nzela ya Moyize? Alobaki mpe na nzela na biso te? Yawe ayokaki bango. **3** Nzokande Moyize azalaki moto ya komikitisa

makasi koleka bato nyonso ya mokili. 4 Mbala moko, Yawe
alobaki na Moyize, Aron mpe Miriami: — Boya bino misato
na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bango nyonso misato
bakendeki. 5 Yawe akitaki na likonzi ya lipata, atelemaki na
ekuke ya Ndako ya kapo mpe abengaki Aron mpe Miriami.
Tango bango mibale batelemaki liboso, 6 alobaki: — Boyoka
maloba na Ngai! 7 Kasi ezalaka bongo te 8 Nasololaka na
ye elongi na elongi, 9 Bongo Yawe apeliselaki bango kanda
na Ye mpe atikaki bango. 10 Tango kaka lipata elongwaki
likolo ya Ndako ya kapo, bokono ya maba ezwaki mbala
moko Miriami: ezalaki pembe lokola mvula ya pembe. Aron
abalukaki mpo na kotala Miriami mpe amonaki ete azwi
bokono ya maba. 11 Bongo Aron alobaki na Moyize: —
Nabondeli yo, nkolo na ngai! Kotangela biso te masumu oyo
tosali na bozoba! 12 Kotika te ete Miriami azala lokola mwana
oyo abotami ya kokufa, oyo abimi na libumu ya mama na ye
na ndambo ya nzoto ya kopola! 13 Boye, Moyize abelelaki
Yawe: — Oh Nzambe, nabondeli Yo, bikisa ye! 14 Yawe
azongiselaki Moyize: — Soki tata na ye abwakelaki ye soyi
na elongi; boni, alingaki kozala na soni te mikolo sambo?
Tia ye na libanda ya molako mikolo sambo, na sima na
yango nde akoki kozonga. 15 Boye batiaki Miriami libanda ya
molako mikolo sambo mpe bato bazalaki kotambola te kino
tango Miriami azongaki. 16 Sima na yango, bato batikaki
Atseroti mpe bakendeki kotonga molako na bango na esobe
ya Parani.

13 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Tinda bato mpo na
kononga mokili ya Kanana oyo nalingi kopesa na bana
ya Isalaele. Kati na libota moko na moko, pona mpe tinda
moto moko kati na bakambi. » 3 Na mitindo ya Yawe, Moyize
atindaki bango wuta na esobe ya Parani. Bango nyonso
bazalaki bakambi ya mabota ya bana ya Isalaele. 4 Tala
bakombo na bango: mpo na libota ya Ribeni: Chamuwa,
mwana mobali ya Zakuri; 5 mpo na libota ya Simeoni:
Shafati, mwana mobali ya Ori; 6 mpo na libota ya Yuda:
Kalebi, mwana mobali ya Yefune; 7 mpo na libota ya Isakari:
Yigali, mwana mobali ya Jozefi; 8 mpo na libota ya Efrayimi:
Oze, mwana mobali ya Nuni; 9 mpo na libota ya Benjame:
Paliti, mwana mobali ya Rafu; 10 mpo na libota ya Zabuloni:
Gadieli, mwana mobali ya Sodi; 11 mpo na libota ya Jozefi
na nzela ya Manase: Gaadi, mwana mobali ya Susi; 12 mpo
na libota ya Dani: Amieli, mwana mobali ya Gemali; 13 mpo
na libota ya Aseri: Seturi, mwana mobali ya Mikaeli; 14 mpo
na libota ya Nefitali: Nakibi, mwana mobali ya Vofisi; 15 mpo
na libota ya Gadi: Geweli, mwana mobali ya Maki. 16 Oyo
nde bakombo ya bato oyo Moyize atindaki mpo na kononga
mokili ya Kanana. Moyize apesaki Oze, mwana mobali ya
Nuni, kombo « Jozue. » 17 Tango Moyize atindaki bango
mpo na kononga mokili ya Kanana, alobaki: « Bolekela
na nzela ya etuka ya Negevi mpe bokotela na nzela ya
mokili ya bangomba. 18 Botala soki mokili yango ezali
ndenge nini mpe soki bato oyo bavandaka kuna bazalaka
makasi to balemba, soki bazalaka ebele to moke. 19 Botala
ndenge nini mokili epai wapi bazali kowumela ezali: soki
ezali malamu to mabe; soki bazingela bingumba na yango
na bamir to te. 20 Botala soki mabele na yango ezali ndenge
nini: ebotaka malamu to te; ezali na banzete to te. Bosala
nyonso penza ete bozonga na mbuma ya mokili yango. »
Ezalaki eleko ya kobuka bambuma ya liboso ya vino. 21
Boye bakendeki mpe banongaki mokili kobanda na esobe ya
Tsini kino na Reobi, pembeni ya Lebo-Amati. 22 Balekaki
na nzela ya etuka ya Negevi mpe bakomaki kino na Ebron
epai wapi Ayimani, Sheshayi mpe Talimayi, bakitani ya
Anaki, bazalaki kovanda. Engumba Ebron etongamaki mibu
sambo liboso ya engumba Tsoani kati na Ejipito. 23 Tango
bakomaki na lubwaku ya Eshikoli, bakataki etape mobimba
ya nzete ya vino oyo ezalaki na liboke ya bambuma ya
vino. Lokola ezalaki kilo makasi, bato mibale kati na bango
basalelaki banzete mpo na komema yango; bamemaki lisusu
bambuma ya grenade mpe ya figi. 24 Wuta na tango wana,
bakomaki kobenga esika yango « lubwaku ya Eshikoli, »
oyo elingi koloba « lubwaku ya liboke ya bambuma ya vino,
» mpo na kokanisa liboke ya bambuma ya vino oyo bana
ya Isalaele babukaki kuna. 25 Sima na mikolo tuku minei,
bazongaki wuta na mokili oyo banongaki. 26 Bayaki kokuta
Moyize, Aron mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele na
Kadeshi, kati na esobe ya Parani. Ezalaki kuna nde bapesaki
bango elongo na lisanga mobimba sango ya mobembo na
bango mpe balakisaki bango bambuma ya mokili yango.
27 Bapesaki sango oyo epai ya Moyize: « Tokotaki kino
na mokili epai wapi otindaki biso. Solo, ezali penza mokili
oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi; tala kutu
bambuma ya mokili yango. 28 Kasi bato oyo bavandaka
kuna bazali makasi mingi, bingumba na bango etongama
makasi mpe ezali minene; tomonaki lisusu bakitani ya Anaki
kuna. 29 Bato ya Amaleki bavandaka na etuka ya Negevi;
bato ya Iti, ya Yebusi mpe ya Amori bavandaka na mokili ya
bangomba, mpe bato ya mboka Kanana bavandaka pembeni
ya ebale monene mpe pembeni-pembeni ya Yordani. » 30
Bongo Kalebi apamelaki bato ete batika makelele liboso ya
Moyize, mpe alobaki: — Tokende kobotola mokili yango,
pamba te tozali solo na makoki mpo na kosala yango! 31
Kasi bato oyo bakendeki elongo na ye balobaki: — Tokokoka
te kobundisa bato wana mpo ete bazali makasi koleka biso.

32 Bongo bakomaki kopanza sango mabe kati na bana ya
Isalaele na tina na mboka oyo banongaki, bazalaki koloba: «
Mokili oyo tonongaki ezali penza mabele oyo eliaka bavandi
na yango; bongo bato nyonso oyo tomonaki kuna bazali
bingambe. 33 Tomonaki kuna lisusu bato milayi, bakitani
ya Anaki, oyo babima na nzela ya bato milayi. Na miso na
biso moko, tozalaki komimona lokola mabanki; bango mpe
bazalaki komona biso kaka ndenge wana na miso na bango.
»

14 Bato nyonso ya lisanga batombolaki mingongo na
bango mpe bakomaki kolela makasi butu mobimba.
2 Bato nyonso ya Isalaele bakomaki koyimayima mpo na
Moyize mpe Aron, mpe lisanga mobimba ekomaki koloba: «
Ah, elingaki kozala malamu soki tomikufelaki na biso na
Ejipito to na esobe! 3 Boni, Yawe amemi biso na mokili oyo
kaka mpo ete tokufa na mopanga? Boye basi mpe bana na
biso bakokoma kaka bomengo ya bitumba. Ekozala malamu
te mpo na biso ete tozonga na biso na Ejipito? » 4 Boye
bakomaki kolobana bango na bango: « Tosengeli kopona
mokambi mosusu mpe kozonga na Ejipito. » 5 Moyize mpe
Aron bakweyaki elongi kino na mabele liboso ya lisanga
mobimba ya bana ya Isalaele oyo basanganaki kuna. 6
Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe Kalebi, mwana mobali
ya Yefune, oyo bazalaki na molongo ya bato oyo bakendeki
kononga mokili bapasolaki bilamba na bango 7 mpe balobaki
na lisanga mobimba ya Isalaele: « Mokili oyo totambolaki
kati na yango mpe tonongaki ezali malamu mingi penza. 8
Soki tozwi ngolu na miso ya Yawe, akokamba biso kino na
mokili yango, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta
ya nzoyi, mpe akopesa biso yango. 9 Kasi botombokela
Yawe te mpe bobanga te bato oyo bazali na mokili yango,
pamba te tokomela bango; kobatelama na bango elongwe
kati na bango. Nzokande na ngambo na biso, Yawe azali
elongo na biso. Bobanga bango te. » 10 Wana lisanga
mobimba ya Isalaele ezalaki koloba ete baboma bango na
mabanga, nkembo ya Yawe emonanaki na Ndako ya kapo
ya Bokutani na miso ya bato nyonso ya Isalaele. 11 Yawe
alobaki na Moyize: — Kino tango nini bato oyo bakotiola
Ngai? Kino tango nini bakoboya penza kondimela Ngai,
ezala mpo na bikamwa nyonso oyo nasali kati na bango? 12
Nakokweyisa bango na nzela ya etumbu ya bokono oyo
ebomaka mpo na kobebisa bango. Kasi yo, nakokomisa
yo ekolo moko monene mpe ya nguya koleka bango. 13
Moyize alobaki na Yawe: — Bato ya Ejipito bakoyoka yango!
Nzokande ezali na nguya na Yo nde obimisaki bato oyo kati
na bango. 14 Mpe bakoyebisa na bavandi ya mokili oyo
makambo yango. Oh Yawe, basila koyoka wuta kala ete
ozalaka elongo na bato oyo, ete Yo, oh Yawe, omimonisaki
epai na bango miso na miso, ete lipata na Yo etelema
likolo na bango, ete otambolaka liboso na bango kati na
likonzi ya lipata, na moyi, mpe kati na likonzi ya moto, na
butu. 15 Na bongo, soki obomi bato oyo nyonso na mbala
moko, bikolo oyo eyokaki sango oyo mpo na Yo ekoloba: 16
« Yawe azangaki penza makoki ya kokotisa bato oyo na
mokili oyo alakaki, na nzela ya ndayi, ete akopesa bango
yango, yango wana abomaki bango kati na esobe. » 17
Sik'oyo, nabondeli Yo, tika ete makasi ya Nkolo emonisama
na nguya na yango kolanda ndenge olobaki: 18 « Nazali
Yawe oyo asilikaka noki te, atonda na bolingo, alimbisaka
masumu mpe botomboki; kasi apesaka moto oyo asali mabe
etumbu, apesaka bana etumbu mpo na masumu ya batata
kino na molongo ya misato mpe ya minei. » 19 Nabondeli
Yo, kolanda bolingo monene na Yo, limbisa masumu ya
bato oyo ndenge kaka olimbisaki bango wuta babimaki na
Ejipito kino sik'oyo. 20 Yawe azongisaki: — Nalimbisi bango
ndenge osengi. 21 Kasi na Kombo na Ngai, mpe lokola
mokili mobimba etondi na nkembo ya Yawe, 22 moko te
kati na bato oyo bamonaki nkembo na Ngai mpe bikamwa
oyo nasalaki kati na Ejipito mpe na esobe kasi baboyaki
kotosa Ngai mpe bamekaki Ngai mbala zomi, 23 moko
te kati na bango akomona lisusu mokili oyo nalakaki na
nzela na ndayi epai ya bakoko na bango, moko te kati
na ba-oyo batiolaki Ngai akomona lisusu mokili yango. 24
Kasi lokola Kalebi, mosali na Ngai, atambolisamaka na
molimo mosusu mpe atamboli na bosembo na miso na
Ngai, nakokotisa ye na mokili oyo asilaki kokende, mpe
bakitani na ye bakokamata yango lokola libula. 25 Lokola
bato ya Amaleki mpe ya Kanana bazali nanu kovanda na
lubwaku, bino bokobaluka mpe bokozonga lobi na tongo na
esobe, na nzela oyo ekenda na ebale monene ya Barozo. 26
Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: 27 — Kino penza tango
nini lisanga oyo ya batomboki ekokoba kotelemela Ngai?
Solo, nayoki bileli mpe koyimayima ya bana ya Isalaele
na tina na Ngai. 28 Yebisa bango: « Nalapi ndayi, » elobi
Yawe, « nakosalela bino makambo nyonso oyo nayoki bino
koloba. 29 Bibembe na bino ekolala na esobe oyo. Bino
nyonso oyo bozali na mibu tuku mibale mpe koleka, bino
oyo botangamaki na motango mpe boyimaki-yimaki mpo na
Ngai, 30 bokokota te na mokili oyo nalakaki na nzela ya
ndayi, na kotombola loboko, ete nakokomisa yango mokili
na bino, longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune,
mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni. 31 Kasi nakomema
bana na bino oyo na tina na bango bolobaki ete bakozwa
bango lokola bomengo ya bitumba, mpe nakokotisa bango

na esengo kati na mokili yango oyo botiolaki. 32 Nzokande bino, bibembe na bino ekolala na esobe oyo. 33 Bana na bino bakokoma babateli bibwele awa na esobe mibu tuku minei. Lokola botamboli na bosembo te na miso na Ngai, bakomona pasi kino ebembe na bino ya suka elala na esobe. 34 Lokola bosalaki mikolo tuku minei mpo na kononga mokili, bokomona pasi mibu tuku minei mpo na masumu na bino: mobu moko mpo na mokolo moko. Na bongo bokoyeba mbano oyo ezali kati na likambo ya kotelemela Ngai. 35 Ngai Yawe nde nalobi; mpe nakosala solo makambo oyo epai ya lisanga oyo mobimba ya batomboki oyo basanganaki mpo na kotelemela Ngai. Bakomona suka na bango kati na esobe oyo; ezali awa nde bakokufa. » 36 Bato oyo Moyize atindaki mpo na kononga mokili mpe, na bozongi na bango, batindikaki lisanga mobimba na koyimayima na tina na ye wana bapanzaki sango mabe na tina na mokili; 37 bato oyo babimisaki maloba mabe na tina na mokili yango, bazwaki etumbu mpe bakufaki liboso ya Yawe. 38 Kati na bato oyo bakendeki kononga mokili, kaka Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe Kalebi, mwana mobali ya Yefune, nde babikaki. 39 Tango Moyize ayebisaki makambo oyo epai ya bato nyonso ya Isalaele, balelaki makasi. 40 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bamataki na songe ya ngomba kati na etuka ya bangomba mpe balobaki: — Solo, tosalaki masumu; kasi sik'oyo, tozali kokende kuna, na esika oyo Yawe alakaki biso. 41 Kasi Moyize alobaki: — Mpo na nini bozali koboya kotosa mitindo ya Yawe? Likambo oyo ekolonga te! 42 Bokende te, pamba te Yawe azali elongo na bino te; banguna na bino bakolonga bino. 43 Bato ya Amaleki mpe ya Kanana bakokutana na bino kuna. Bongo lokola bopesaki Yawe mokongo, bokokweya na mopanga mpo ete akozala elongo na bino te. 44 Na lolendo na bango, bakendeki kaka na songe ya ngomba kati na etuka ya bangomba; kasi Moyize alongwaki te na molako, ndenge moko mpe mpo na Sanduku ya Boyokani ya Yawe. 45 Boye, bato ya Amaleki mpe ya Kanana oyo bazalaki kovanda na bangomba yango bakitelaki bango, babundisaki bango, balongaki bango mpe balandaki bango kino na Orima.

15 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Sima na bino kokota na mokili oyo nakopesa bino, mokili epai wapi bokovanda, 3 bokobonzela Yawe likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe; ekowuta kati na bangombe, bameme mpe bantaba na bino. Tika ete ezala mbeka ya kotumba to mbeka mpo na kokokisa ndayi, mbeka oyo bokobonza wuta na mokano ya mitema na bino to mpe mbeka oyo bokobonza na bafeti na bino ya bule. 4 Boye, moto oyo akomema mbeka na ye asengeli kobonzela Yawe likabo ya gato, bakilo misato ya farine oyo basangisa na balitele mibale ya mafuta ya olive. 5 Mpo na bana meme moko na moko ya mbeka ya kotumba, bosengeli kobakisa balitele ya vino lokola likabo ya masanga. 6 Mpo na meme ya mobali, bokobongisa likabo ya gato, bakilo motoba ya farine oyo basangisa na balitele mibale na ndambo ya mafuta ya olive, 7 mpe balitele mibale na ndambo ya vino lokola likabo ya masanga. Bokobonza yango lokola malasi ya solo kitoko liboso ya Yawe. 8 Soki bobongisi mwana ngombe ya mobali lokola mbeka ya kotumba to mbeka mpo na kokisa ndayi to mbeka ya boyokani mpo na Yawe; 9 bokomema elongo na mwana ngombe, likabo ya gato, bakilo libwa ya farine basangisa na balitele minei ya mafuta. 10 Bokomema lisusu balitele minei ya vino lokola likabo ya masanga: ezali likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. 11 Ezali ndenge wana nde esengeli kobongisa mbeka nyonso ya ngombe ya mobali to ya meme ya mobali to ya bana meme to mpe ya mwana ntaba. 12 Bokosala bongo mpo na nyama moko na moko, ezala soki motango na yango ezali boni. 13 Mwana mboka asengeli kosala bongo mpo na makabo wana tango akomema likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. 14 Pamba te, na milongo oyo ekoya, mopaya nyonso to moto mosusu oyo azali kowumela kati na bino, oyo akobonza likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe, asengeli kosala ndenge kaka bino bozali kosala. 15 Mibeko ya kosalela ekozala ndenge moko mpo na lisanga mobimba, ezala bino to mopaya oyo akowumela kati na bino. Yango ekozala mobeko ya libela ezala mpo na milongo oyo ekoya. Bino na mopaya bozali ndenge moko liboso ya Yawe. 16 Ezala bino to mopaya oyo azali kati na bino, bokosalela kaka mibeko mpe mitindo moko. › » 17 Yawe alobaki na Moyize: 18 « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Tango bokokota na mokili oyo nazali komema bino 19 mpe bokolia bilei ya mokili yango, bobonza ndambo lokola likabo epai na Yawe. 20 Bobonza gato oyo ewuti na farine ya liboso oyo bokonika, mpe bobonza yango lokola likabo oyo ewuti na mbuma ya liboso oyo elanga ya ble eboti. 21 Boye, bokobonzaka epai na Yawe bambuma ya liboso ya milona na bino: ekozala bongo mpo na milongo oyo ekoya na sima. 22 Soki esalemi ete bobuki na nko te moko kati na mibeko oyo Ngai Yawe napesaki na nzela ya Moyize, 23 moko kati na mitindo oyo Ngai Yawe napesaki bino na nzela ya Moyize, kobanda na mokolo oyo napesaki bino yango, mpe nazali kokoba kopesa yango kati na milongo oyo

ekoya; 24 mpe soki mbeba yango esalemi na nko te mpe
lisanga esosoli yango te, lisanga mobimba ekobonza mwana
ngombe ya mobali lokola mbeka ya kotumba oyo solo kitoko
na yango ekosepelisa Yawe, elongo na likabo ya gato mpe
likabo ya masanga ndenge ekatama, mpe ntaba ya mobali
lokola mbeka mpo na masumu. 25 Nganga-Nzambe akosala
mosala ya bolimbisi masumu mpo na lisanga mobimba ya
Isalaele, mpe bakolimbisama; pamba te basalaki mabe na
nko te mpe bamemelaki Yawe mpo na mabe na bango
likabo bazikisa na moto mpe mbeka mpo na masumu. 26
Lisanga mobimba ya Isalaele elongo na bapaya oyo bazali
kowumela kati na bango bakozwa bolimbisi, pamba te bato
nyonso bamikotisaki na mbeba oyo esalemaki na nko te.
27 Kasi soki esalemi ete moto moko nde asali lisumu na
nko te, asengeli komema mwana ntaba ya mwasi ya mobu
moko lokola mbeka mpo na masumu. 28 Nganga-Nzambe
akosala mosala ya bolimbisi masumu liboso ya Yawe mpo
na moto oyo asalaki masumu na nko te. Mpe tango mosala
ya bolimbisi masumu ekosalema mpo na ye, akolimbisama
solo. 29 Bosengeli kosalela mobeko se moko, ezala mpo na
mwana mboka kati na bana ya Isalaele to mpo na mopaya
oyo azali kowumela kati na bino, oyo asali lisumu na nko
te. 30 Kasi moto nyonso oyo akosala lisumu na nko, azala
mwana mboka to mopaya, atioli nde Yawe; mpe moto ya
lolenge oyo basengeli kolongola ye kati ya bato na ye. 31
Pamba te atioli Liloba na Yawe mpe abuki mitindo na ye.
Solo, moto ya lolenge oyo basengeli kolongola ye kati na
bato na ye mpe akomema ngambo ya mabe na ye. › » 32
Wana bana ya Isalaele bazalaki kati na esobe, bamonaki
moto moko kolokota bakoni na mokolo ya Saba. 33 Bato oyo
bamonaki ye kolokota bakoni bamemaki ye epai ya Moyize,
Aron mpe lisanga mobimba. 34 Batiaki ye na esika oyo
bazalaki kokengela ye malamu, pamba te bayebaki nanu
malamu-malamu te nini esengelaki kosala mpo na ye. 35
Bongo Yawe alobaki na Moyize: « Moto oyo asengeli kokufa.
Bato nyonso ya lisanga basengeli komema ye libanda ya
molako mpe koboma ye na mabanga. » 36 Bongo lisanga
mobimba ememaki ye libanda ya molako mpe babambaki ye
mabanga kino akufaki ndenge Yawe atindaki yango epai ya
Moyize. 37 Yawe alobaki na Moyize: 38 « Loba na bana
ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Na milongo oyo ekoya,
bosengeli kotia singa ya langi ya ble na basonge ya bilamba
na bino; esengeli kokangisa kitendi moko na moko na singa
ya langi ya ble. 39 Tango nyonso bokotala bitendi yango,
bokobanda kokanisa mitindo nyonso ya Yawe, mpo ete
botosa yango mpe botika kolanda baposa ya mitema na bino
mpe ya miso na bino, oyo ekoki kotindika bino na kobungisa
boyengebene. 40 Boye, bokokanisa mibeko na Ngai nyonso,
bokotosa yango mpe bokozala bule mpo na Nzambe na
bino. 41 Nazali Yawe, Nzambe na bino; nabimisaki bino na
Ejipito mpo ete nazala Nzambe na bino. Solo, nazali Yawe,
Nzambe na bino. › »

16 Molevi Kore, mwana mobali ya Yitseari, ya libota ya
bato ya Keati, elongo na bato misato ya libota ya
bato ya Ribeni basalelaki Moyize likita; ezalaki: Datani
mpe Abirami, bana mibali ya Eliabi, elongo na Oni, mwana
mobali ya Peleti. 2 Batombokelaki Moyize. Elongo na bango,
ezalaki na bana ya Isalaele nkama mibale na tuku mitano
oyo bayebanaki malamu lokola bakambi ya lisanga mpe
bazalaki kosangana kati na mayangani ya bakambi ya
lisanga. 3 Bayaki lisanga mpo na kotelemela Moyize mpe
Aron. Balobaki na bango: — Bino mpe bolekisi! Lingomba
mobimba ezali bule mpe moto nyonso kati na yango azali
bule, mpe Yawe azali elongo na bango. Boye, mpo na nini
bozali komitia likolo ya lisanga ya Yawe? 4 Tango Moyize
ayokaki bongo, akweyaki elongi kino na mabele. 5 Alobaki
na Kore mpe na bato na ye nyonso oyo balandaki ye: — Lobi
na tongo, Yawe akolakisa nani azali moto na Ye mpe nani
oyo azali bule, mpe akotika ye kopusana pene na Ye; akotika
solo moponami na Ye kopusana pene na Ye. 6 Yo, Kore,
elongo na bato nyonso oyo bazali kolanda yo, bokosala
likambo oyo: Bokamata bambabola oyo batumbelaka malasi
7 mpe, lobi, botia moto mpe malasi ya ansa kati na yango
liboso ya Yawe. Moto oyo Yawe akopona, ye nde azali bule.
Bino Balevi, bino mpe bolekisi! 8 Moyize alobaki lisusu na
Kore: — Bino Balevi, boyoka sik'oyo! 9 Ekoki na bino te ete
Nzambe ya Isalaele atia bino pembeni kati na lisanga ya
Isalaele mpe abenda bino pembeni na Ye mpo na kosala
mosala na Mongombo ya Yawe mpe kotelema liboso ya
lisanga mpo na kosalela bango? 10 Abendaki bino pembeni
na Ye elongo na Balevi nyonso oyo bazali kolanda bino; kasi
sik'oyo, bazali lisusu koluka kozwa bonganga-Nzambe! 11
Ezali Yawe nde bosalelaki likita, yo elongo na bato oyo bazali
kolanda yo. Aron nde nani mpo ete bokoka koyimayima
na tina na ye? 12 Mpe na sima, Moyize abengisaki Datani
mpe Abirami, bana mibali ya Eliabi. Kasi bazongisaki: —
Tokoya te! 13 Ekoki kaka te mpo na yo kobimisa biso na
mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, mpo
na koya kobomisa biso kati na esobe? Sik'oyo olingi lisusu
kokoma mokonzi na biso? 14 Te, okotisi biso kutu te na
mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi to opesi
biso ata libula moko te ya bilanga to ya bilanga ya vino.
Boni, okanisi ete bato oyo bakufa miso? Te, tokoya te! 15
Moyize asilikaki makasi mpe alobaki na Yawe: — Kondima

makabo na bango te. Nazwaki ata eloko moko te epai na bango, ezala ane; mpe nasalaki ata moto moko te mabe kati na bango. **16** Moyize alobaki na Kore: — Lobi, yo mpe bato nyonso oyo bazali kolanda yo, bokotelema elongo na Aron liboso ya Yawe. **17** Moko na moko akokamata mbabola na ye, oyo batumbelaka malasi, bongo akotia malasi ya ansa kati na yango mpe akomema yango liboso ya Yawe. Bambabola nyonso ekozala nkama mibale na tuku mitano; yo mpe elongo na Aron bokomema bambabola na bino. **18** Moto na moto akamataki mbabola na ye, atiaki moto mpe malasi ya ansa kati na yango; bongo atelemaki esika moko na Moyize mpe Aron, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **19** Tango Kore asangisaki bato nyonso oyo bazalaki kolanda ye mpo na kotelemela Moyize mpe Aron, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, nkembo ya Yawe ebimelaki lisanga mobimba, **20** mpe Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **21** — Bokabwana na lisanga ya bato oyo mpo ete nalingi kosilisa bango kaka na mbala moko. **22** Kasi Moyize mpe Aron bakweyaki bilongi kino na mabele mpe bagangaki: — Eh Nzambe ya milimo nyonso ya bato! Okosilikela lisanga mobimba likolo ya lisumu ya moto moko kaka? **23** Bongo, Yawe alobaki na Moyize: **24** — Loba na lisanga ete bakende mosika ya bandako ya kapo ya Kore, ya Datani mpe ya Abirami. **25** Moyize atelemaki mpe akendeki epai ya Datani mpe Abirami; mpe bakambi nyonso ya Isalaele balandaki ye. **26** Akebisaki lisanga mobimba: « Bozala mosika ya bandako ya kapo ya bato oyo ya mabe. Bosimba ata eloko moko te ya bango, noki te bokokufa likolo ya masumu na bango! » **27** Boye bakendeki mosika ya bandako ya kapo ya Kore, ya Datani mpe ya Abirami. Datani mpe Abirami elongo na basi, bana mpe bakoko na bango babimaki libanda mpe bakendeki kotelema liboso ya bikotelo ya bandako na bango ya kapo. **28** Bongo Moyize alobaki: « Tala ndenge nini bokoyeba solo ete Yawe atindaki ngai kosala makambo oyo nyonso, kasi ezali makanisi ya motema na ngai moko te: **29** Soki bato oyo bakufi kufa ya bato nyonso mpe bamoni makambo oyo bato nyonso bamonaka, wana nde Yawe atindaki ngai te! **30** Kasi soki Yawe asali penza likambo moko ya sika, bongo mabele efungoli monoko na yango mpe emeli bango elongo na biloko na bango nyonso, mpe bakiti ya bomoi kati na mokili ya bakufi, wana nde bokoyeba solo ete bato oyo batiolaki Yawe. » **(Sheol h7585)** **31** Tango kaka asilisaki koloba makambo oyo nyonso, mabele efungwamaki na se ya matambe ya Datani mpe Abirami; **32** efungolaki monoko na yango mpe emelaki bango elongo na mabota na bango, bato ya Kore nyonso elongo na bozwi na bango nyonso. **33** Bakitaki ya bomoi kati na mokili ya bakufi elongo na biloko na bango nyonso, mabele ezipaki bango mpe bakufaki ndenge wana. Mpe balimwaki kati na lisanga. **(Sheol h7585)** **34** Bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki pembeni na bango bakimaki tango bayokaki bango koganga. Bazalaki komilobela: « Mabele ekomela biso mpe lokola! » **35** Moto ewutaki epai na Yawe mpe etumbaki bato nkama mibale na tuku mitano oyo bazalaki kobonza malasi ya ansa. **36** Yawe alobaki na Moyize: **37** « Loba na Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron, ete balongola bambabola oyo batumbelaka malasi na kati-kati ya moto, mpe bapanza makala ya moto mosika, pamba te bambabola wana ezali bule. **38** Tika ete bakamata bambabola yango, atako ezali ya bato oyo bakufaki likolo ya masumu na bango; mpe tika ete batuta yango na marto mpo ete ekoma papala mpe batia yango likolo ya etumbelo, pamba te bamemaki yango liboso ya Yawe mpe ekomaki bule. Tika ete yango ekoma elembo mpo na bana ya Isalaele. » **39** Boye, Nganga-Nzambe Eleazari alokotaki bambabola nyonso ya bronze oyo bato oyo bazikaki na moto bamemaki, mpe atutaki yango na marto mpo na kotia yango likolo ya etumbelo; **40** ndenge Yawe atindaki ye, na nzela ya Moyize. Yango ekozala lokola ekaniseli mpo na bana ya Isalaele ete moto moko te, moto oyo abulisama te, moto oyo azali mopaya liboso ya bakitani ya Aron, akoki koya kotumba malasi ya ansa liboso ya Yawe, noki te akokoma lokola Kore mpe bato oyo balandaki ye. **41** Mokolo oyo elandaki, lisanga mobimba ya bana ya Isalaele ekomaki koyimayima mpo na Moyize mpe Aron. Bazalaki koloba: « Bino bobomi bato na Yawe. » **42** Kasi tango lisanga mobimba esanganaki mpo na kotelemela Moyize mpe Aron, babalukaki na ngambo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpe mbala moko lipata ezipaki yango mpe nkembo na Yawe emonisamaki. **43** Boye, Moyize mpe Aron bakendeki liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani **44** mpe Yawe alobaki na Moyize: **45** « Bokende mosika ya lisanga oyo mpo ete nasilisa bango kaka na mbala moko. » Mpe bakweyaki bilongi kino na mabele. **46** Moyize alobaki na Aron: « Kamata mbabola na yo mpe tia malasi ya ansa kati na yango elongo na moto ya etumbelo. Bongo, kima mbangu kati na lisanga mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango, pamba te kanda makasi ebimi liboso ya Yawe, etumbu ezali koya. » **47** Aron asalaki ndenge kaka Moyize alobaki, mpe akimaki mbangu na kati-kati ya lisanga. Nzokande, etumbu emibandelaki kosala mosala na yango na kati-kati ya bato, kasi Aron abonzaki malasi ya ansa mpe asalaki mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango. **48** Atelemaki na kati-kati ya bato oyo bazalaki na bomoi mpe oyo bazalaki ya kokufa mpe etumbu esilaki. **49** Nzokande,

bato nkoto zomi na minei na nkama sambo bakufaki na etumbu wana, bakisa oyo bakufaki likolo ya Kore. **50** Bongo, Aron azongaki epai ya Moyize na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, pamba te etumbu esilaki.

17 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele ete bapesa yo mangenda zomi na mibale, lingenda moko mpo na mokambi ya libota moko na moko kati ya bikolo na bango. Koma kombo ya moto moko na moko na lingenda na ye. **3** Koma kombo ya Aron mpo na lingenda ya libota ya Levi, mpo ete mokambi moko na moko ya libota akozala na lingenda moko. **4** Tia mangenda yango na Ndako ya kapo ya Bokutani, liboso ya Sanduku ya Litatoli, epai wapi nakutanaka na bino. **5** Lingenda ya moto oyo nakopona ekobimisa moto ya etape. Ezali na nzela wana nde nakosukisa Ngai moko koyimayima ya tango nyonso kati na bana ya Isalaele na tina na bino. » **6** Moyize ayebisaki bana ya Isalaele, mpe bakambi na bango bapesaki ye mangenda zomi na mibale, lokola lingenda moko mpo na mokambi ya libota moko na moko, lingenda ya Aron mpe ezalaki kati na mangenda wana. **7** Moyize atiaki mangenda nyonso liboso ya Yawe, kati na Ndako ya kapo ya Litatoli. **8** Mokolo oyo elandaki, Moyize akotaki na Ndako ya kapo ya Litatoli, bongo amonaki ete lingenda ya Aron, oyo ezalaki kolakisa ndako ya Levi, ebimisaki mito ya etape, ebotaki bafololo mpe ezalaki na bambuma ya amande ya kotela. **9** Moyize abimisaki mangenda nyonso longwa na liboso ya Yawe mpe amemaki yango na miso ya bato nyonso ya Isalaele. Bamonaki yango mpe moto na moto azwaki lingenda na ye. **10** Yawe alobaki na Moyize: « Zongisa lingenda ya Aron liboso ya Sanduku ya Litatoli mpo ete ebombama lokola elembo ya kotomboka na bango. Boye, okosukisa koyimayima na bango mpo na Ngai mpo ete bakufa te. » **11** Moyize asalaki ndenge kaka Yawe atindaki ye. **12** Bana ya Isalaele balobaki na Moyize: « Tokufi na biso, tobebi na biso, biso nyonso, tobebi na biso! **13** Moto nyonso oyo akopusana pembeni ya Mongombo na Yawe akokufa. Boni, biso nyonso tokufa? »

18 Yawe alobaki na Aron: « Yo elongo na bana na yo ya mibali mpe libota na yo bokomema mokumba ya masumu oyo ekosalema mpo na kobebisa bosantu ya Esika ya bule; mpe lisusu yo kaka elongo na bana na yo ya mibali nde bokomema mokumba ya masumu oyo ekosalema na mosala ya bonganga-Nzambe. **2** Yeisa pene na yo bandeko na yo ya mibali, Balevi, bato ya libota ya koko na yo, mpo ete basunga yo tango yo elongo na bana na yo ya mibali bokosala mosala ya bonganga-Nzambe liboso ya Ndako ya kapo ya Litatoli. **3** Bakosunga yo mpe bakosala misala nyonso ya Ndako ya kapo kasi bakopusana te pene ya bisalelo ya Esika ya bule mpe ya etumbelo, noki te bango to bino bokokufa. **4** Bakosunga yo mpe bakozala na mokumba ya kobatela Ndako ya kapo ya Bokutani, mosala nyonso ya Ndako ya kapo, mpe moto mosusu te akoki kopusana pene ya esika oyo bozali. **5** Bino nde bokozala na mokumba ya kobatela Esika ya bule mpe etumbelo, mpo ete kanda makasi ekweya lisusu likolo ya Isalaele te. **6** Tala, Ngai moko nde naponaki bandeko na yo, Balevi, kati na bana ya Isalaele lokola likabo mpo na yo; babulisami mpo na Yawe mpo na kosala mosala ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **7** Kasi ekozala kaka yo elongo na bana na yo ya mibali nde bokosala mosala lokola Banganga-Nzambe na makambo nyonso oyo etali etumbelo mpe oyo esalemaka na sima ya rido. Nazali kopesa yo mosala ya bonganga-Nzambe lokola likabo. Moto mosusu oyo akopusana pene ya Esika ya bule asengeli kokufa. » **8** Bongo Yawe alobaki lisusu na Aron: « Ngai moko napesi yo mokumba ya kobatela makabo oyo babonzeli Ngai. Napesi na yo mpe na bana na yo ya mibali, lokola eteni na bino, makabo nyonso ya bule oyo bana ya Isalaele bapesi Ngai: ezali mobeko ya libela na libela. **9** Tala eteni oyo okozwa kati na makabo ya bule oyo eleki kitoko, oyo batumba na moto te: makabo nyonso oyo bakomemela Ngai lokola makabo oyo eleki bule, ezala makabo ya bagato to bambeka mpo na masumu to bambeka nyonso ya kozongisa boyokani; biteni wana nyonso ekozala mpo na yo elongo na bana na yo. **10** Bokolia yango lokola biloko oyo eleki bule, mwana mobali nyonso akolia yango. Bokotala yango lokola eloko ya bule. **11** Tala lisusu biloko oyo ekozala mpo na yo: biloko nyonso oyo bakobonza kati na makabo oyo ekowuta na maboko ya bana ya Isalaele. Napesi yango epai na yo elongo na bana na yo ya mibali mpe ya basi, lokola mobeko ya libela na libela. Moto nyonso kati na ndako na yo, oyo akozala peto akoki kolia yango. **12** Napesi yo mafuta nyonso ya olive oyo eleki kitoko, vino ya sika mpe ble oyo bapesi epai na Yawe lokola mbuma ya liboso ya milona na bango. **13** Bambuma ya liboso ya mokili, oyo bakomema epai na Yawe ekozala mpo na yo. Moto nyonso kati na ndako na yo, oyo akozala peto, akoki kolia yango. **14** Eloko nyonso, kati na Isalaele, oyo ekokabama epai na Yawe ekozala mpo na yo. **15** Mpe lisusu, bana liboso nyonso, ezala ya bato to ya banyama oyo bakomema epai na Yawe bakozala mpo na yo. Kasi osengeli kosikola mwana mobali nyonso ya liboso ya moto to ya nyama ya mbindo. **16** Tango bakokokisa sanza moko, osengeli kosikola bango na motuya ya mbongo ya bibende mitano ya palata, oyo moko na moko kati na yango ezali ya bagrame zomi,

kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo. 17 Kasi osengeli te kosikola mwana liboso ya ngombe, ya meme to ya ntaba, pamba te ezali bule. Okosopa makila na yango na etumbelo mpe okotumba mafuta na yango lokola likabo bazikisa na moto, likabo ya solo kitoko mpo na Yawe. 18 Misuni na yango ekozala mpo na yo, ndenge moko mpe mpo na tolo mpe mopende ya loboko ya mobali oyo batombolaka mpo na kobonzela Ngai. 19 Napesi yo elongo na bana na yo ya mibali mpe ya basi, lokola ekateli ya libele na libela, biloko nyonso oyo bana ya Isalaele bakotiaka pembeni mpo na kobonza epai na Yawe lokola makabo ya bule. Ezali boyokani ya seko, oyo ekobongwanaka te liboso ya Yawe mpo na yo mpe bakitani na yo. » 20 Yawe alobaki na Aron: « Okozwa eteni ya mabele te kati na mokili na bango, mpe okozwa ata bomengo moko te lokola libula kati na bana ya Isalaele, pamba te Ngai moko nde nazali bomengo mpe libula na bino kati na bana ya Isalaele. 21 Napesi lokola libula, epai ya Balevi, biteni nyonso ya zomi oyo ekozwama kati na Isalaele lokola lifuti ya mosala oyo basalaka kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. 22 Kobanda sik'oyo, bana ya Isalaele basengeli lisusu te kopusana pene ya Ndako ya kapo ya Bokutani, noki te bakomema mokumba ya masumu na bango mpe bakokufa. 23 Ezali Balevi nde bazali na mokumba ya kosala mosala na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe ya komema mokumba ya bambeba na bango na kati na yango. Oyo ezali mobeko ya libela mpo na bileko oyo ekoya ya sima. Bakozwa libula moko te elongo na bana ya Isalaele. 24 Na esika na yango, napesi epai ya Balevi lokola libula na bango, biteni moko nyonso kati na biteni zomi oyo bana ya Isalaele bakopesa lokola likabo epai na Yawe. Yango wana, nalobaki na tina na bango: ‹ Bakozwa libula moko te elongo na bana ya Isalaele. › » 25 Yawe alobaki na Moyize: 26 « Loba na Balevi mpe yebisa bango: ‹ Tango bokozwa na maboko ya bana ya Isalaele eteni ya zomi oyo napesi bino lokola libula, bosengeli kopesa eteni ya zomi ya biteni wana ya zomi lokola likabo mpo na Yawe. 27 Likabo yango ekozala mpo na bino lokola oyo balongolaka na ble oyo bazali kobuka na elanga mpe na vino ya sika oyo ezali kobima na ekamolelo. 28 Na nzela wana nde bino mpe bokobonza makabo epai na Yawe wuta na biteni nyonso ya zomi oyo bokozwa na maboko ya bana ya Isalaele. Mpe wuta na biteni wana ya zomi, bosengeli kopesa eteni ya Yawe epai ya Nganga-Nzambe Aron. 29 Kati na makabo nyonso oyo bokozwa, bosengeli kopesa epai na Yawe eteni oyo eleki kitoko mpe eleki bule. › 30 Loba na Balevi: ‹ Tango bokopesa eteni oyo eleki kitoko, ekotangama mpo na bino lokola bambuma oyo elanga eboti mpe lokola vino oyo ekamolelo ebimisi. 31 Bino elongo na mabota na bino, bokolia yango na bisika nyonso, pamba te yango ezali lifuti na bino mpo na mosala na bino kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. 32 Na nzela ya kopesa eteni wana oyo eleki kitoko, bokozala na ngambo te na likambo wana, bokobebisa te bosantu ya makabo ya bana ya Isalaele mpe bokokufa te. › »

19 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: 2 « Tala malako ya mibeko ya Yawe: Bosenga na bana ya Isalaele ete bamema epai na bino ngombe ya mwasi ya motane ezanga mbeba to litono mpe etikala nanu te komema ekangiseli. 3 Bokopesa yango epai ya Nganga-Nzambe Eleazari. Bongo ye akomema yango na libanda ya molako epai wapi akokata yango kingo na miso na ye. 4 Na nzela ya mosapi na ye, Nganga-Nzambe Eleazari akozwa makila ya ngombe yango ya mwasi mpe akosopa yango mbala sambo na ngambo ya ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. 5 Bongo bakotumba ngombe ya mwasi na miso na ye: poso, mosuni, makila mpe biloko ya kati. 6 Nganga-Nzambe akokamata bakoni ya nzete ya sedele, ya izope, singa ya lino ya motane makasi, mpe akobwaka yango kati na moto oyo ezali kopela mpe ezali kozikisa ngombe ya mwasi. 7 Sima na yango, Nganga-Nzambe akosukola na mayi bilamba mpe nzoto na ye liboso ete azonga na molako. Atako bongo, Nganga-Nzambe akozala mbindo kino na pokwa. 8 Moto oyo akotumba ngombe akosukola mpe bilamba mpe nzoto na ye; mpe akozala mbindo kino na pokwa. 9 Moto ya peto akokamata putulu ya ngombe mpe akotia yango na libanda ya molako na esika ya peto epai wapi bana ya Isalaele bakobatela yango mpo na kobongisa mayi ya bopetolami; ezali mbeka mpo na masumu. 10 Moto oyo akozwa putulu ya ngombe akosukola mpe bilamba na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa. Ekozala mobeko ya libela na libela mpo na bana ya Isalaele mpe mpo na mopaya oyo avandi kati na bango. 11 Moto nyonso oyo akosimba ebembe ya moto, ata mokufi yango azalaki nani, akozala mbindo mikolo sambo. 12 Soki amipetoli na mayi na mokolo ya misato mpe ya minei, akokoma peto; soki te, akozala kaka mbindo. 13 Soki amipetoli te sima na ye kosimba ebembe ya moto, abebisi bosantu ya Mongombo ya Yawe. Basengeli kolongola ye na Isalaele, pamba te basopeli ye te mayi ya bopetoli; boye akozala kaka mbindo, mbindo na ye ekokangama ye na nzoto. 14 Tala mobeko oyo ebongi na kosalela soki moto akufi kati na ndako ya kapo: bato nyonso oyo bakokota na ndako ya kapo mpe ba-oyo bakomizalela na kati bakozala mbindo mikolo sambo. 15 Sani nyonso ya kofungwama oyo ekozala na mofinuku te na likolo ekozala mbindo. 16 Moto

nyonso oyo asimbi kati na bilanga ebembe ya moto oyo akufi mpo ete moninga na ye moto abomi ye to akufi na liwa nyonso kaka to mpe asimbi mikuwa ya moto to kunda, akozala mbindo mikolo sambo. 17 Mpo na kopetola moto oyo akomi mbindo, bakokamata putulu ya ngombe ya mwasi oyo batumbi na moto lokola mbeka mpo na masumu, bakotia yango na sani mpe bakosopela yango mayi ya etima. 18 Moto oyo azali mbindo te akokamata etape ya izope mpe akotia yango kati na mayi, bongo akosalela yango mpo na kobwaka mayi na ndako ya kapo epai wapi moto akufi, na bisalelo mpe na banzoto ya bato nyonso oyo bazalaki kati na ndako yango; akosala mpe bongo mpo na moto oyo asimbaki mikuwa, ebembe ya moto oyo moninga na ye moto abomaki to akufaki na liwa nyonso kaka to mpe mpo na moto oyo asimbaki kunda. 19 Na mokolo ya misato mpe ya sambo, moto oyo azali mbindo te akobwakela moto ya mbindo. Bongo na mokolo ya sambo, akopetola ye. Moto oyo bapetoli akosukola bilamba na ye mpe akomisukola nzoto na mayi; boye na pokwa, akokoma peto. 20 Kasi soki moto oyo amikomisaki mbindo amipetoli, bakolongola ye kati na lisanga; pamba te akomisi mbindo Esika ya bule ya Yawe. Mpe lokola basopeli ye te mayi ya bopetoli na nzoto, akozala mbindo. 21 Ekozala mpo na bango mobeko ya libela na libela. Moto oyo akobwaka mayi ya bopetoli akosukola bilamba na ye, mpe moto oyo akosimba mayi yango akozala mbindo kino na pokwa. 22 Eloko nyonso oyo moto ya mbindo akosimba ekokoma mbindo, mpe moto nyonso oyo asimbi eloko yango akokoma mbindo kino na pokwa. »

20 Na sanza ya liboso, lisanga mobimba ya Isalaele ekomaki na esobe ya Tsini mpe bavandaki na Kadeshi. Ezalaki kuna nde Miriami akufaki mpe bakundaki ye. 2 Nzokande esika yango ezalaki na mayi ya komela te mpo na lisanga ya Isalaele, mpe bato basanganaki mpo na kotombokela Moyize mpe Aron. 3 Baswanisaki Moyize mpe balobaki: « Elingaki kozala malamu soki tokufaki na biso tango bandeko na biso bakufaki liboso ya Yawe! 4 Mpo na nini omemaki lisanga ya Yawe na esobe oyo? Ezali mpo ete biso mpe bibwele na biso tokufa awa? 5 Mpo na nini obimisaki biso na Ejipito mpe omemi biso na esika oyo ya pasi, esika oyo bakoki kutu kolona ata eloko moko te, esika oyo ezanga ata mbuma ya figi to ya vino to mpe ya grenade, esika oyo ezanga kutu ata mayi ya komela? » 6 Moyize mpe Aron babimaki kati ya lingomba mpe bakendeki na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani, bakweyaki elongi kino na mabele, mpe nkembo ya Yawe ebimelaki bango. 7 Yawe alobaki na Moyize: 8 « Zwa lingenda na yo; bongo elongo na Aron, ndeko na yo ya mobali, bosangisa lisanga mobimba esika moko. Boloba na libanga wana na miso na bango, mpe ekobimisa mayi wuta na yango. Okobimisa mayi na libanga mpo ete bato ya lisanga mobimba bakoka komela elongo na bibwele na bango. » 9 Moyize azwaki lingenda oyo ezalaki liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye. 10 Ye mpe Aron basangisaki lisanga ya bato esika moko liboso ya libanga, mpe Moyize alobaki na bango: « Boyoka, bino batomboki, tokoki kobimisela bino mayi na libanga oyo? » 11 Moyize atombolaki loboko na ye mpe abetaki lingenda na ye na libanga mbala mibale. Mayi ebimaki; bongo lisanga mobimba elongo na bibwele na bango bamelaki. 12 Kasi Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: « Lokola bondimeli Ngai te mpe bopesi lokumu na bosantu na Ngai te na miso ya bana ya Isalaele, bokokotisa lisusu lingomba oyo te na mokili oyo napesi bango. » 13 Ezalaki mayi ya Meriba epai wapi bana ya Isalaele baswanaki na Yawe, mpe epai wapi Yawe alakisaki bosantu na Ye kati na bango. 14 Wuta na Kadeshi, Moyize atindaki bantoma epai ya mokonzi ya Edomi mpe alobaki: — Tala maloba oyo ndeko na yo, Isalaele, alobi: « Oyebi pasi nyonso oyo ekomelaki biso. 15 Bakoko na biso bakendeki na Ejipito mpe tokomaki kovanda kuna mibu ebele. Bato ya Ejipito banyokolaki biso elongo na bakoko na biso; 16 kasi tango togangaki epai na Yawe, ayokaki kolela na biso, atindelaki biso anjelu oyo abimisaki biso na Ejipito. Sik'oyo tozali awa na kadeshi, engumba oyo ezali na suka ya mokili na yo. 17 Tobondeli yo, tika biso tolekela na mboka na yo. Tokokota na elanga to na elanga ya vino moko te mpe tokomela mayi ya mabulu na bino te. Tokotambola kaka pembeni-pembeni ya nzela ya monene ya mokonzi bongo, tokokatisa ezala na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi te, kino tokosilisa kokatisa mokili na yo. » 18 Kasi mokonzi ya Edomi azongiselaki ye: — Okoki kolekela na mokili na ngai te; soki omeki, tokobimela bino mpe tokobundisa bino na mopanga. 19 Bana ya Isalaele bazongiselaki ye: — Tokotambola kaka pembeni-pembeni ya nzela ya monene mpe soki biso to bibwele na biso tomeli mayi na bino, tokofuta yango. Tolingi kaka eloko moko, eloko mosusu te: toleka kaka na makolo. 20 Azongiselaki bango lisusu: — Bokoki kolekela awa te. Boye, bato ya Edomi babimelaki bango na mampinga monene ya basoda mpo na kobundisa bana ya Isalaele. 21 Lokola Edomi eboyaki ete bana ya Isalaele balekela na etuka na yango, bana ya Isalaele bazwaki nzela mosusu. 22 Lisanga mobimba ya Isalaele babimaki wuta na Kadeshi mpe bakomaki kino na ngomba Ori. 23 Bongo, Yawe alobaki na Moyize mpe Aron na ngomba Ori, pembeni ya mondelo ya Edomi: 24 « Aron alingi kokende kokutana na bakoko na ye, pamba

te akokota te na mokili oyo napesi bana ya Isalaele, mpo ete bino mibale botombokelaki mitindo na Ngai na mayi ya Meriba. **25** Kamata Aron na Eleazari, mwana na ye ya mobali mpe mema bango likolo ya ngomba Ori. **26** Longola Aron bilamba na ye mpe latisa yango Eleazari, mwana na ye ya mobali, pamba te Aron alingi kokende kokutana na bakoko na ye, akokufa kuna. » **27** Moyize asalaki ndenge kaka Yawe atindaki: bamataki likolo ya ngomba Ori na miso ya lisanga mobimba. **28** Moyize alongolaki Aron bilamba mpe alatisaki yango Eleazari, mwana na ye ya mobali. Mpe Aron akufa kuna na likolo ya ngomba. Boye, Moyize mpe Eleazari bakitaki ngomba; **29** mpe tango lingomba mobimba eyokaki sango ete Aron asilaki kokufa, bato nyonso ya Isalaele basalelaki ye matanga ya mikolo tuku misato.

21 Tango moto ya mboka Kanana, mokonzi ya Aradi, oyo azalaki kovanda na Negevi ayokaki ete Isalaele azali koya pembeni ya nzela ya Atarimi, abundisaki bana ya Isalaele mpe akangaki bamosusu kati na bango na boloko. **2** Boye, bana ya Isalaele balapaki ndayi oyo epai na Yawe: « Soki okabi bato oyo na maboko na biso, tokobebisa bingumba na bango nyonso. » **3** Yawe ayokaki kolela ya bana ya Isalaele mpe apesaki bango elonga likolo ya bato ya mboka Kanana elongo na bingumba na bango. Yango wana, babengaka esika yango « Orima » oyo elingi koloba: kobebisama. **4** Bana ya Isalaele batikaki ngomba Ori mpe bakendeki pembeni-pembeni ya nzela ya ebale monene ya Barozo, mpo na kokima mokili ya Edomi. Kasi bato bakokaki lisusu te kokanga motema na nzela. **5** Batombokelaki Nzambe mpe Moyize, balobaki: « Mpo na nini boye! Bobimisaki biso na Ejipito mpo ete toya kokufa na esobe? Bilei ezali te, mayi ezali te mpe tolembi kolia bilei oyo ya pamba-pamba! » **6** Bongo Yawe atindelaki bango banyoka ya ngenge oyo ekomaki koswa bato mpe bana ya Isalaele ebele bakufaki. **7** Bato bayaki epai ya Moyize mpe balobaki: « Tosalaki masumu tango totombokelaki Yawe mpe totombokelaki yo. Bondela Yawe ete alongola mosika na biso banyoka oyo. » Boye, Moyize abondelaki mpo na bato. **8** Yawe alobaki na Moyize: — Salisa nyoka moko ya ebende mpe telemisa yango likolo ya nzete mpo ete moto nyonso oyo aswami, atala yango mpe abika. **9** Boye, Moyize asalisaki nyoka moko ya ebende mpe atelemisaki yango na likolo ya nzete. Boye moto nyonso oyo nyoka eswaki, bongo atalaki nyoka ya ebende, abikaki. **10** Bana ya Isalaele balongwaki wana mpe bakendeki kotonga molako na bango na Oboti. **11** Kolongwa na Oboti bakendeki kotonga molako na bango na Iye-Abarimi, na esobe oyo etalana na Moabi, na ngambo oyo moyi ebimaka. **12** Kolongwa wana, bakendeki kotonga molako na bango na lubwaku ya Zeredi. **13** Kolongwa wana, bakendeki kotonga molako na bango na ngambo mosusu ya Arinoni, mayi oyo elekela na esobe, wuta na etuka ya mokili ya bato ya Amori. Mayi ya Arinoni ezalaki na mondelo ya Moabi, na kati-kati ya mokili ya Moabi mpe ya Amori. **14** Yango wana, buku ya bitumba ya Yawe eloba: « Wahebi kati na Sufa mpe miluka na yango, Arinoni **15** mpe nzela ya miluka ya mabwaku oyo ekenda kino na engumba Ari mpe elekela pembeni-pembeni ya mondelo ya Moabi. » **16** Kolongwa wana, bakobaki kokende kino na Beri oyo ezalaki libulu ya mayi epai wapi Yawe alobaki na Moyize: « Sangisa bato esika moko mpo ete nakopesa bango mayi. » **17** Boye, bana ya Isalaele bayembaki loyembo oyo: « Oh libulu, bimisa mayi! Boyembela yango! **18** Libulu oyo bana bakonzi batimola, oyo bato minene batobola na mangenda mpe banzete na bango. » Kolongwa na esobe, bakendeki kino na Matana; **19** kolongwa na Matana bakendeki na Naalieli, kolongwa na Naalieli bakendeki kino na Bamoti; **20** mpe kolongwa na Bamoti bakendeki kino na lubwaku ya Moabi, na songe ya ngomba Pisiga, oyo eleki molayi na esobe. **21** Bana ya Isalaele batindaki bantoma mpo na koyebisa Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori: **22** « Tika biso tolekela na mokili na yo. Tokokota te na elanga to na elanga ya vino moko, mpe tokomela te mayi ya mabulu na bino; tokoleka kaka na nzela ya monene ya mokonzi kino tokosilisa kokatisa mokili na yo. » **23** Kasi Sikoni aboyaki kopesa bana ya Isalaele nzela ya kolekela na mokili na ye; asangisaki mampinga na ye nyonso ya basoda mpe abimaki na esobe mpo na kobundisa Isalaele. Abundisaki Isalaele tango akomaki na Yakatsi. **24** Kasi Isalaele alongaki ye mpe akamataki mokili na ye wuta na Arinoni kino na Yaboki, mpe lisusu kino na mokili ya bato ya Amoni, mpo ete bazalaki kokengela mondelo yango makasi. **25** Isalaele abotolaki bingumba nyonso ya bato ya Amori mpe bakomaki kovanda kati na yango, bakisa Eshiboni mpe bamboka mike na yango nyonso ya zingazinga. **26** Eshiboni ezalaki engumba oyo Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo abundisaki mokonzi ya kala ya Moabi mpe abotolaki na maboko na ye mokili nyonso, kino na Arinoni. **27** Yango wana balobaka na masese: « Boya na Eshiboni! Tika ete etelema lisusu! Tika ete engumba Sikoni etongama lisusu! **28** Moto ebimaki wuta na Eshiboni, ndemo ya moto ebimaki wuta na engumba ya Sikoni, etumbaki Ari ya Moabi, bavandi ya bangomba ya Arinoni. **29** Oh Moabi, mawa na yo! Oh bato ya Kemoshi, bobebisami! Bakomisaki bana na ye ya mibali bakimi; mpe bana basi na ye, bakangami ya mokonzi Sikoni, mokonzi ya Amori. **30** Kasi tolongi bango; Eshiboni nyonso ebebisami

kino na Diboni, topanzi yango nyonso kino na Nofaki, mpe kino na Medeba. » **31** Boye Isalaele avandaki na mokili ya bato ya Amori. **32** Sima na yango, Moyize atindaki banongi na Yaezeri, bana ya Isalaele babotolaki bamboka ya mike-mike oyo ya zingazinga na yango mpe babenganaki bato ya Amori oyo bazalaki kovanda kuna. **33** Boye bana ya Isalaele babalukaki mpe bakendeki pembeni-pembeni ya nzela oyo ekenda kino na Bashani. Ogi, mokonzi ya Bashani, elongo na mampinga na ye nyonso babimaki mpo na kokutana na bango mpe kobundisa bango na Edreyi. **34** Bongo Yawe alobaki na Moyize: « Kobanga ye te, pamba te nakabi ye elongo na mampinga na ye nyonso mpe mokili na ye na maboko na yo; sala ye ndenge osalaki Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni. » **35** Boye, bana ya Isalaele babomaki ye elongo na bana na ye ya mibali mpe mampinga na ye nyonso; batikaki ata moto moko te na bomoi, mpe bakamataki mokili na ye.

22 Bana ya Isalaele batambolaki mobembo na bitando ya Moabi mpe batongaki molako na bango pembeni-pembeni ya ebale Yordani, oyo ezalaki etalana na Jeriko. **2** Boye Balaki, mwana mobali ya Tsipori, ayokaki sango ya makambo nyonso oyo bana ya Isalaele basalaki bato ya Amori. **3** Mpe bato ya Moabi bakomaki kobanga makasi mpo ete bana ya Isalaele bazalaki ebele penza. Boye, bakomaki na somo mingi liboso ya bana ya Isalaele. **4** Bongo bato ya Moabi balobaki na bakambi ya Madiani: « Ebele ya bato oyo bazali koya mpo na kobebisa biloko nyonso oyo ezingeli biso lokola ngombe oyo ezali kolia matiti ya elanga. » Na tango wana, ezalaki Balaki, mwana mobali ya Tsipori, nde azalaki mokonzi ya Moabi. **5** Atindaki bantoma kobenga Balami, mwana mobali ya Beori, oyo azalaki kovanda na Petori, pembeni ya ebale Efrate, mboka oyo ye abotama. Balaki alobaki na Balami: — Bato moko bawuti kobima na Ejipito, batondisi mokili mobimba mpe bayei sik'oyo kovanda pembeni na ngai. **6** Nabondeli yo, yaka kolakela bango mabe, pamba te bazali makasi mingi koleka ngai, tango mosusu nakokoka kolonga bango mpe kobengana bango na mboka. Pamba te nayebi ete bato oyo opamboli, bapambolamaka; mpe ba-oyo olakeli mabe, balakelamaka mpe mabe. **7** Bakambi ya Moabi mpe ya Madiani bakendeki mpe bamemaki makabo mpo na kopesa na Balami, momoni makambo. Tango bakomaki epai ya Balami, bayebisaki ye makambo oyo Balaki atindaki. **8** Balami alobaki na bango: — Bolekisa butu awa, mpe nakozongisela bino eyano oyo Yawe akopesa ngai. Boye bakambi ya Moabi bavandaki elongo na ye. **9** Nzambe ayaki epai ya Balami mpe atunaki ye: — Bato oyo bazali epai na yo bazali banani? **10** Balami alobaki na Nzambe: — Balaki, mwana mobali ya Tsipori, mokonzi ya Moabi, atindeli ngai maloba oyo: **11** « Bato moko bawuti kobima na Ejipito mpe batondisi mokili mobimba. Sik'oyo yaka mpe lakela bango mabe mpo na ngai. Tango mosusu nakokoka kobundisa bango mpe kobengana bango. » **12** Kasi Nzambe alobaki na Balami: — Kokende elongo na bango te. Okoki kolakela bato wana mabe te, pamba te bazali bato bapambolama. **13** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Balami alamukaki mpe alobaki na bakambi ya Balaki: — Bozonga na mboka na bino, pamba te Yawe aboyi ete nakende elongo na bino. **14** Boye, bakambi ya Moabi bazongaki epai ya Balaki mpe balobaki: — Balami aboyi koya elongo na biso. **15** Balaki atindaki bakambi mosusu oyo bazalaki mingi mpe na lokumu koleka bakambi oyo atindaki liboso. **16** Bakomaki epai ya Balami mpe balobaki: — Tala liloba oyo Balaki, mwana ya mobali ya Tsipori alobi: « Tika ete eloko moko te epekisa yo koya epai na ngai! **17** Pamba te nakopesa yo lifuti ya malamu mpe nakosala nyonso oyo okoloba. Yaka penza mpe lakela bato oyo mabe mpo na ngai. » **18** Kasi Balami azongiselaki bango: — Ezala soki Balaki apesi ngai palata mpe wolo oyo etondi na ndako na ye, nakokoka kosala eloko moko te ya monene to ya moke oyo ekokende libanda ya mibeko ya Yawe, Nzambe na ngai. **19** Bino mpe lisusu bolekisa butu awa ndenge bandeko na bino basalaki, mpo ete naluka koyeba lisusu likambo oyo Yawe akoyebisa na ngai. **20** Na butu wana, Nzambe ayaki epai na Balami mpe alobaki: — Lokola bato oyo bayei mpo na kobenga yo, kende elongo na bango. Kasi sala kaka makambo oyo nakoyebisa yo. **21** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Balami alamukaki, abongisaki ane na ye ya mwasi mpe akendeki elongo na bakambi ya Moabi. **22** Kasi tango akendeki, Nzambe asilikaki makasi mpe anjelu ya Yawe atelemaki na nzela mpo na kokanga ye nzela tango azalaki kotambola likolo ya ane elongo na basali na ye mibale. **23** Tango ane emonaki anjelu ya Yawe atelema na kati-kati ya nzela na mopanga ya minu na loboko na ye, ane ebimaki na nzela mpe ekimaki na elanga. Boye, Balami abetaki ane mpo ete ekoka kozonga na nzela. **24** Mpe lisusu, anjelu ya Yawe akendeki kotelema na nzela moko ya moke, oyo elekela na kati-kati ya bilanga mibale ya vino, oyo mopanzi moko na moko na yango ezalaki lokola na bamir mibale. **25** Tango ane emonaki anjelu ya Yawe, epusanaki pembeni ya mir, efinaki lokolo ya Balami na mir. Balami abetaki yango lisusu. **26** Anjelu ya Yawe alekaki liboso na bango mpe akendeki kotelema na esika moko ya moke penza, epai wapi nzela ya kobalukela na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi ezali te. **27** Tango ane emonaki anjelu ya Yawe,

evandelaki Balami, nkolo na yango. Balami atombokaki
makasi mpe akomaki kobamba ane lingenda na ye. 28
Bongo, Yawe afungolaki monoko ya ane, mpe elobaki na
Balami: — Likambo nini nasali yo mpo ete okoka kobeta
ngai mbala misato? 29 Balami azongiselaki ane: — Ozali
kosakana na ngai! Soki nazalaki na mopanga na loboko na
ngai, mbele nabomi yo kaka sik'oyo! 30 Ane elobi na Balami:
— Boni, nazali ane na yo te oyo osalelaka tango nyonso
kino na mokolo ya lelo? Nazalaka solo na momesano ya
kosalela yo makambo ya boye? Balami azongisaki: — Te!
31 Boye, Yawe afungolaki miso ya Balami, mpe Balami
amonaki anjelu ya Yawe atelema na nzela, na mopanga na
ye ya monene. Bongo, Balami afukamaki mpe akweyaki
elongi kino na mabele. 32 Anjelu ya Yawe atunaki ye: —
Mpo na nini obeti ane na yo mbala misato? Nayaki awa
mpo na kokanga yo nzela, pamba te nzela na yo ezali mabe
liboso na Ngai. 33 Ane emonaki Ngai mpe ekimaki Ngai
mbala misato. Soki ekimaki Ngai te, solo penza, nalingaki
koboma yo, kasi nalingaki kotika yango na bomoi. 34 Balami
alobaki na anjelu ya Yawe: — Nasali masumu. Nayebaki te
ete otelemaki na nzela mpo na kokanga ngai nzela. Kasi
soki osepeli na mobembo oyo te, nakozonga na ngai. 35
Anjelu ya Yawe alobaki na Balami: — Kende elongo na
bato oyo kasi okoloba kaka makambo oyo nakoloba na yo.
Boye, Balami akendeki elongo na bakambi ya Balaki. 36
Tango Balaki ayokaki sango ete Balami azali koya, akendeki
kokutana na ye na engumba ya bato ya Moabi, oyo ezalaka
na mondelo ya Arinoni, na suka ya mokili na ye. 37 Balaki
alobaki na Balami: — Boni, natindaki te bato na lombangu
mpo na kobenga yo? Mpo na nini oyaki epai na ngai te?
Okanisaki ete nazangi makoki ya kofuta yo? 38 Balami
azongiselaki Balaki: — Malamu, nayei sik'oyo epai na yo.
Kasi nakoki solo koloba na yo kaka likambo moko? Nakoloba
kaka makambo oyo Nzambe akotia na monoko na ngai. 39
Boye, Balami akendeki nzela moko na Balaki kino na Kiriati-
Utsoti. 40 Balaki abonzaki mbeka ya ngombe mpe ya meme,
apesaki ndambo epai ya Balami mpe ndambo mosusu epai
ya bakambi oyo bazalaki na ye elongo. 41 Na tongo ya
mokolo oyo elandaki, Balaki amemaki Balami, mpe bamataki
na Bamoti-Bala; mpe wuta kuna, bakokaki komona ndambo
ya bana ya Isalaele.

23 Balami alobaki na Balaki: « Tongela ngai bitumbelo
sambo awa mpe bongisela ngai bangombe ya mibali
mpe bameme ya mibali sambo. » 2 Balaki asalaki ndenge
Balami alobaki, mpe bango mibale babonzaki bangombe
ya mibali mpe bameme ya mibali wana na etumbelo moko
na moko. 3 Alobaki na Balaki: « Telema awa, pembeni ya
mbeka na yo, bongo ngai napusani mwa mosika. Tango
mosusu Yawe akoya kokutana na ngai, bongo nakoyebisa
yo makambo nyonso oyo akolakisa ngai. » Balami akendeki
likolo ya ngomba moko ya mokuse mpe ezanga matiti.
4 Nzambe akutanaki na Balami, mpe Balami alobaki: —
Nabongisaki bitumbelo sambo; mpe na etumbelo moko na
moko, nasili kobonza ngombe ya mobali mpe meme ya
mobali moko. 5 Yawe atiaki maloba na monoko ya Balami
mpe alobaki: — Zonga epai ya Balaki mpe yebisa ye maloba
oyo. 6 Bongo Balami azongaki epai ya Balaki mpe akutaki
ye atelemi pembeni ya mbeka na ye, elongo na bakambi
nyonso ya Moabi. 7 Boye, Balami akomaki koloba maloba
oyo: « Balaki abengisaki ngai wuta na Arami, mokonzi ya
Moabi abengisaki ngai wuta na bangomba ya este. Alobaki:
‹ Yaka, lakela Jakobi mabe mpo na ngai; yaka, loba mabe
mpo na Isalaele. 8 Ndenge nini nakoki solo kolakela mabe
bato oyo Nzambe alakela mabe te? Ndenge nini nakoki solo
koloba mabe mpo na bato oyo Yawe alobela mabe te? 9
Tala, wuta na likolo ya mabanga, nazali komona bango; wuta
na likolo ya bangomba, nazali kotala bango. Tala, nazali
komona bato moko bavanda bango moko, bazali komitanga
na molongo ya bikolo te. 10 Nani akoki kotanga putulu ya
Jakobi to kotanga motango ya bakitani ya Isalaele? Tika ete
nakufa kufa ya bato ya sembo, mpe tika ete suka na ngai
ezala lokola ya bango! › » 11 Balaki alobaki na Balami: —
Likambo nini osali ngai? Nabengisaki yo mpo ete olakela
banguna na ngai mabe; kasi tala, opamboli bango koleka. 12
Balami azongisaki: — Boni, naloba te maloba oyo Yawe atie
na monoko na ngai? 13 Balaki alobaki na Balami: — Yaka
elongo na ngai esika mosusu, epai okoki komona bango;
okomona bango nyonso te, kasi kaka ndambo. Mpe wuta na
esika yango, lakela bango mabe mpo na ngai. 14 Boye,
Balaki amemaki Balami na elanga ya Tsofimi, na songe
ya ngomba Pisiga, mpe atongaki kuna bitumbelo sambo
mpe abonzaki bangombe ya mibali mpe bameme ya mibali
wana na etumbelo moko na moko. 15 Balami alobaki na
Balaki: — Telema awa, pembeni ya mbeka na yo, wana
ngai nakopusana mwa mosika mpo na kokutana na ye.
16 Yawe akutanaki na Balami, atiaki maloba na monoko
na ye mpe alobaki: — Zonga epai ya Balaki mpe yebisa
ye maloba oyo. 17 Bongo, Balami azongaki epai ya Balaki
mpe akutaki ye atelemi pembeni ya mbeka na ye, elongo
na bakambi nyonso ya Moabi. Balaki atunaki ye: — Yawe
alobi nini? 18 Bongo Balami akomaki koloba maloba oyo: «
Balaki, telema mpe yoka! Mwana mobali ya Tsipori, yoka
ngai malamu! 19 Nzambe azali moto te mpo ete akosa, azali
mpe mwana ya moto te mpo ete akoka kobongola makanisi

na Ye. Boni, akoki solo koloba mpe kosala eloko moko te? Akoki solo kopesa elaka mpe kokokisa yango te? **20** Nazwaki nde mokumba ya kopambola. Asila kopambola, mpe ngai nakokoka kobongola te. **21** Amonaka mbeba moko te epai ya Jakobi, amonaka minyoko te kati na Isalaele. Yawe, Nzambe na bango, azali elongo na bango; koganga ya mokonzi ezalaka kati na bango. **22** Nzambe abimisaki bango na Ejipito; bazalaka makasi lokola mpakasa. **23** Elakeli mabe moko te ekoki kozwa Jakobi, mpe kindoki ezali na nguya te likolo ya Isalaele. Bakoloba sik'oyo mpo na Jakobi mpe Isalaele: ‹ Tala makambo oyo Nzambe asali! › **24** Bato oyo batelemi lokola nkosi ya mwasi; epemaka te soki epasoli te mosuni na yango mpe emeli te makila ya nyama oyo ekangi. » **25** Bongo Balaki alobaki na Balami: — Ezala soki okoki te kolakela bango mabe, kasi kopambola bango te. **26** Balami azongiselaki Balaki: — Nayebisaki yo te ete nakosala kaka makambo oyo Yawe akoloba na ngai? **27** Balaki alobaki na Balami: — Yaka, tika ete namema yo esika mosusu! Tango mosusu Nzambe akosepela ete olakela bango mabe mpo na ngai wuta na esika yango. **28** Balaki amemaki Balami na likolo ya ngomba Peori, esika oyo emonisaka esobe mobimba. **29** Balami alobaki na Balaki: — Tongela ngai bitumbelo sambo mpe bongisela ngai bangombe ya mibali mpe bameme ya mibali sambo. **30** Balaki asalaki ndenge Balami alobaki, mpe abonzaki ngombe moko ya mobali mpe meme moko ya mobali na etumbelo moko na moko.

24 Nzokande, tango Balami amonaki ete Yawe azalaki kaka na esengo ya kopambola Isalaele, alukaki lisusu bimoniseli te ndenge azalaki kosala na bambala mosusu, kasi abalolaki elongi na ye na esobe. **2** Tango Balami atalaki, amonaki Isalaele bavanda na milako na bango, bato na bato na libota na bango. Molimo na Nzambe ayaki likolo na ye; **3** mpe akomaki koloba maloba oyo: « Tala maloba ya Balami, mwana mobali ya Beori, maloba ya moto oyo miso na ye emonaka polele, **4** maloba ya moto oyo ayokaka maloba ya Nzambe, oyo amonaka bimoniseli oyo ewutaka epai ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, oyo miso na ye efungwamaka soki akweyi na molimo: **5** ‹ Oh Jakobi, tala ndenge bandako na yo ya kapo ezali kitoko, mpe bisika oyo ovandaka, oh Isalaele! **6** Epanzana lokola miluka ya mike-mike, lokola bilanga oyo ezalaka pembeni ya ebale, lokola banzete ya aloe oyo Yawe alona, lokola banzete ya sedele pembeni ya mayi. **7** Mayi ekotiola wuta na bibombelo na bango, bankona na bango ekozwa mayi ebele. Mokonzi na bango akozala monene koleka Agagi, bokonzi na bango ekozala ya lokumu. **8** Nzambe abimisaki bango na Ejipito, bazalaka makasi lokola mpakasa, babebisaka bikolo oyo ebundisaka bango mpe babukaka mikuwa na bango na biteni-biteni, batobolaka yango na makonga na bango. **9** Bagunzamaka mpe balalaka lokola nkosi ya mobali, lokola nkosi ya mwasi; nani akokoka kotelemisa bango? Tika ete oyo akopambola yo apambolama, mpe oyo akolakela yo mabe alakelama mabe! › » **10** Balaki atombokelaki Balami makasi. Abetaki maboko na ye mpe alobaki: — Nabengisaki yo mpo ete olakela banguna na ngai mabe, kasi yo opamboli bango mbala misato. **11** Yango wana, longwa na miso na ngai mpe zonga na mboka na yo! Nalobaki ete nakopesa yo lifuti ya malamu, kasi Yawe azangisi yo lifuti yango. **12** Balami azongiselaki Balaki: — Boni, nalobaki te na bantoma oyo otindelaki ngai ete **13** « Ata soki Balaki apesi ngai palata mpe wolo oyo etondi na ndako na ye, nakosala eloko moko te na mokano na ngai moko, ezala ya malamu to ya mabe, mpo ete nakende libanda ya mitindo na Yawe te. Nasala kaka oyo Yawe alobi. » **14** Mpe sik'oyo, nazali kozonga na ngai epai ya bato na ngai; kasi yaka, nakokebisa yo na tina na makambo oyo bato oyo bakosala bato na yo na mikolo ekoya. **15** Bongo Balami alobaki maloba oyo: « Tala maloba ya Balami, mwana mobali ya Beori, maloba ya moto oyo miso na ye emonaka polele, **16** oyo ayokaka maloba na Nzambe, oyo ayebaka basekele ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo, oyo azwaka emoniseli kowuta na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, oyo soki akweyi na molimo, miso na ye efungwamaka: **17** ‹ Namoni ye, kasi sik'oyo te; natali ye, kasi na pembeni te. Monzoto moko ekobima wuta na Jakobi, mpe lingenda ekobima wuta na Isalaele. Akotobola mito ya bato ya Moabi mpe akoboma bana mibali nyonso ya Seti. **18** Bakobotola mokili ya Edomi, bakobotola Seiri, monguna na ye, kasi Isalaele akokoma lisusu makasi koleka. **19** Mokonzi moko akobima wuta na Jakobi, mpe akoboma batikali nyonso ya engumba. › » **20** Balami amonaki Amaleki mpe alobaki maloba oyo: « Amaleki ezalaki na molongo ya liboso kati na bikolo, kasi ekosuka na libebi. » **21** Sima, amonaki bato ya Keni mpe alobaki maloba oyo: « Esika na yo ya kovanda ezali makasi, zala na yo ezalaka kati na mabanga; **22** kasi bino bato ya Keni, bokobebisama tango Ashuri akozwa bino lokola bakangami. » **23** Mpe na suka, alobaki maloba oyo: « Oh mawa! Nani akoki kozala na bomoi, wana Nzambe akozala kosala makambo ya boye? **24** Bamasuwa ekoya wuta na mabongo ya Kitimi, bakonyokola Ashuri mpe Eberi, kasi bango moko mpe bakobebisama. » **25** Bongo Balami atelemaki mpe azongaki epai na ye, Balaki mpe akendeki na nzela na ye.

25 Wana bana ya Isalaele bavandaki nanu na Shitimi, bamipesaki na kindumba na bilenge basi ya Moabi. **2**

Mpe, bilenge basi yango bazalaki kobenga bango na milulu ya mbeka oyo babonzelaka banzambe na bango. Mpe bana ya Isalaele bazalaki kolia mpe kogumbamela banzambe yango. 3 Bongo, bana ya Isalaele bamipesaki na kosambela Bala ya Peori mpe, kanda ya Yawe epelaki makasi mpo na bango. 4 Yawe alobaki na Moyize: « Kanga bakambi nyonso ya Isalaele mpe diembika bango liboso na Ngai, na se ya moyi, mpo ete kanda makasi na Yawe elongwa likolo ya Isalaele. » 5 Moyize alobaki na bakambi ya Isalaele: « Tika ete moko na moko kati na bino aboma bato na ye oyo bamipesi na kosambela nzambe Bala ya Peori. » 6 Bongo moto moko ya Isalaele amemaki na libota na ye mwasi moko ya ekolo ya Madiani liboso ya Moyize mpe ya lisanga mobimba ya bana ya Isalaele, wana bazalaki kolela na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. 7 Tango Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron amonaki bongo, abimaki kati na lisanga mpe akamataki mopanga; 8 alandaki moto ya Isalaele wana kino kati na ndako na ye ya kapo mpe atobolaki bango mibale mabumu mpe bakufaki, ezala moto ya Isalaele wana mpe mwasi wana. Mpe etumbu oyo ezalaki likolo ya Isalaele esilaki. 9 Bato oyo bakufaki na etumbu wana bazalaki, bato nkoto tuku mibale na minei. 10 Yawe alobaki na Moyize: 11 « Nganga-Nzambe Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, mwana mobali ya Aron, asili kolongola kanda na Ngai likolo ya bana ya Isalaele, pamba te atalisi bolingo oyo eleka ndelo mpo na lokumu na Ngai kati na bango; yango wana, na kanda na Ngai ya makasi, nasilisaki koboma bana ya Isalaele te. 12 Na boye, yebisa ye ete nasili kosala boyokani ya kimia elongo na ye. 13 Boyokani yango ekozala mpo na ye mpe mpo na bakitani na ye, mpo ete basala mosala na Ngai ya Bonganga-Nzambe mpo na libela, pamba te atalisi bolingo oyo eleka ndelo mpo na lokumu ya Nzambe na ye, mpe asali mosala ya bolimbisi masumu mpo na bana ya Isalaele. » 14 Kombo ya moto ya Isalaele oyo babomaki elongo na mwasi ya Madiani ezalaki Zimiri, mwana mobali ya Salu, mokambi ya libota ya Simeoni; 15 mpe oyo ya mwasi ya Madiani ezalaki Kozibi, mwana mwasi ya Tsuri, mokambi ya libota moko ya ekolo ya Madiani. 16 Yawe alobaki na Moyize: 17 « Kamata bato ya Madiani lokola banguna mpe boma bango, 18 pamba te bakamataki bino lokola banguna mpe basalelaki mayele mabe mpo na kokweyisa bino, na likambo ya Peori mpe ya ndeko na bango ya mwasi, Kozibi, mwana mwasi ya moko kati na bakambi ya Madiani, oyo babomaki na tango ya etumbu kati na likambo ya Peori. »

26 Sima na etumbu wana, Yawe alobaki na Moyize mpe na Nganga-Nzambe Eleazari, mwana mobali ya Aron: 2 « Botanga motango ya bato ya lisanga mobimba ya Isalaele, bato nyonso oyo bazali na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazali na makoki ya kosala mosala ya kisoda kati na Isalaele. » 3 Moyize elongo na Nganga-Nzambe Eleazari basololaki na bango na etando ya Moabi, na libongo ya Yordani, pene na Jeriko, mpe balobaki: 4 « Tokotanga motango ya bana mibali nyonso ya Isalaele oyo bazali na mibu tuku mibale mpe koleka, ndenge Yawe apesaki mitindo epai ya Moyize. » Tala bana ya Isalaele oyo babimaki na Ejipito: 5 Bakitani ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele: na nzela ya Enoki, bakitani ya libota ya Enoki; na nzela ya Palu, bakitani ya libota ya Palu; 6 na nzela ya Etsironi, bakitani ya libota ya Etsironi; na nzela ya Karimi, bakitani ya libota ya Karimi. 7 Yango nde ezalaki mabota ya Ribeni mpe bazalaki bato nkoto tuku minei na misato na nkama sambo na tuku misato. 8 Eliabi azalaki mwana mobali ya Palu, 9 mpe bana mibali ya Eliabi bazalaki Nemueli, Datani mpe Abirami. Datani mpe Abirami bazalaki bakalaka ya lisanga ya Isalaele oyo batombokelaki Moyize mpe Aron mpe bazalaki na molongo ya bato oyo bazalaki kolanda Kore oyo atombokelaki Yawe. 10 Mabele efungolaki monoko na yango mpe emelaki bango elongo na Kore, oyo bato oyo bazalaki kolanda ye bakufaki tango moto ebomaki bato nkama mibale na mitano. Bakomaki lokola bandakisa. 11 Kasi bakitani ya Kore bakufaki te. 12 Bakitani ya Simeoni, kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Nemueli, bakitani ya libota ya Nemueli; na nzela ya Yamini, bakitani ya libota ya Yamini; na nzela ya Yakini, bakitani ya libota ya Yakini; 13 na nzela ya Zera, bakitani ya libota ya Zerayi; na nzela ya Saulo, bakitani ya libota ya Saulo. 14 Yango nde ezalaki mabota ya Simeoni mpe bazalaki bato nkoto tuku mibale na mibale na nkama mibale. 15 Bakitani ya Gadi kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Tsefoni, bakitani ya libota ya Tsefoni; na nzela ya Agi, bakitani ya libota ya Agi; na nzela ya Shuni, bakitani ya libota ya Shuni; 16 na nzela ya Ozini, bakitani ya libota ya Ozini; na nzela ya Eri, bakitani ya libota ya Eri; 17 na nzela ya Arodi, bakitani ya libota ya Eroki; na nzela ya Areeli, bakitani ya libota ya Areeli. 18 Yango nde ezalaki mabota ya Gadi mpe bazalaki bato nkoto tuku minei na nkama mitano. 19 Eri mpe Onani bazalaki bana mibali ya Yuda, kasi bakufaki na mokili ya Kanana. 20 Bakitani mosusu ya Yuda, kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Shela, bakitani ya libota ya Shela; na nzela ya Peretsi, bakitani ya libota ya Peretsi; na nzela ya Zera, bakitani ya libota ya Zera. 21 Bakitani ya Peretsi kolanda mabota na bango bazalaki: na nzela ya Etsironi, bakitani ya libota ya Etsironi; na nzela ya Amuli,

bakitani ya libota ya Amuli. 22 Yango nde ezalaki mabota ya Yuda; bazalaki bato nkoto tuku sambo na motoba na nkama mitano. 23 Bakitani ya Isakari kolanda mabota na bango bazalaki: na nzela ya Tola, bakitani ya libota ya Tola; na nzela ya Puwa, bakitani ya libota ya Puwa; 24 na nzela ya Yashubi, bakitani ya libota ya Yashubi; na nzela ya Shimironi, bakitani ya libota ya Shimironi. 25 Yango nde ezalaki mabota ya Isakari; bazalaki bato nkoto tuku motoba na minei na nkama misato. 26 Bakitani ya Zabuloni, kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Seredi, bakitani ya libota ya Seredi; na nzela ya Eloni, bakitani ya libota ya Eloni; na nzela ya Yaleyeli, bakitani ya libota ya Yaleyeli. 27 Yango nde ezalaki mabota ya Zabuloni mpe bazalaki bato nkoto tuku motoba na nkama mitano. 28 Bakitani ya Jozefi kolanda mabota na bango na nzela ya Manase mpe Efrayimi bazalaki: 29 Bakitani ya Manase: na nzela ya Makiri, bakitani ya libota ya Makiri (Makiri azalaki tata na Galadi); na nzela ya Galadi, bakitani ya libota ya Galadi. 30 Tala bakitani ya Galadi: na nzela ya Yezeri, bakitani ya libota ya Yezeri; na nzela ya Eleki, bakitani ya libota ya Eleki; 31 na nzela ya Asirieli, bakitani ya libota ya Asirieli; na nzela ya Sishemi, bakitani ya libota ya Sishemi; 32 na nzela ya Shemida, bakitani ya libota ya Shemida; na nzela ya Eferi, bakitani ya libota ya Eferi. 33 Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, azalaki na bana mibali te, kasi azalaki kaka na bana basi; bongo, tala bakombo na bango: Mala, Noa, Ogila, Milika mpe Tiritsa. 34 Yango nde ezalaki mabota ya Manase, mpe bazalaki bato nkoto tuku mitano na mibale na nkama sambo. 35 Bakitani ya Efrayimi kolanda mabota na bango bazalaki: na nzela ya Shutela, bakitani ya libota ya Shutela; na nzela ya Bekeri, bakitani ya libota ya Bekeri; na nzela ya Tayani, bakitani ya libota ya Tayani. 36 Tala bakitani ya Shutela: na nzela ya Erani, bakitani ya etuka ya Erani. 37 Yango ezalaki mabota ya Efrayimi mpe bazalaki bato nkoto tuku misato na mibale na nkama mitano. Bango nde bazalaki bakitani ya Jozefi kolanda bituka na bango. 38 Bakitani ya Benjame kolanda mabota na bango bazalaki: na nzela ya Bela, bakitani ya libota ya Bela; na nzela ya Ashibeli, bakitani ya libota ya Ashibeli; na nzela ya Ayirami, bakitani ya libota ya Ayirami; 39 na nzela ya Shufami, bakitani ya libota ya Shufami; na nzela ya Ufami, bakitani ya libota ya Ufami. 40 Bakitani ya Bela na nzela ya Aridi mpe Namani bazalaki: na nzela ya Aridi, bakitani ya libota ya Aridi; na nzela ya Namani, bakitani ya libota ya Namani. 41 Yango nde ezalaki mabota ya Benjame mpe bazalaki bato nkoto tuku minei na mitano na nkama mitano. 42 Bakitani ya Dani kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Shuami, bakitani ya libota ya Shuami. Bango nde bazalaki bakitani ya Dani: 43 bango nyonso bazalaki bakitani ya libota ya Shuami mpe bazalaki bato nkoto tuku motoba na minei na nkama minei. 44 Bakitani ya Aseri, kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Yimina, bakitani ya libota ya Yimina; na nzela ya Yishivi, bakitani ya libota ya Yishivi; na nzela ya Beria, bakitani ya libota ya Beria; 45 na nzela ya bakitani ya Beria: na nzela ya Eberi, bakitani ya libota ya Eberi; na nzela ya Malikieli, bakitani ya libota ya Malikieli. 46 Aseri azalaki mpe na mwana moko ya mwasi na kombo Sera. 47 Yango nde ezalaki mabota ya Aseri, mpe bazalaki bato nkoto tuku mitano na misato na nkama minei. 48 Bakitani ya Nefitali, kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Yatseyeli, bakitani ya libota ya Yatseyeli; na nzela ya Guni, bakitani ya libota ya Guni; 49 na nzela ya Yetseri, bakitani ya libota ya Yetseri; na nzela ya Shilemi, bakitani ya libota ya Shilemi. 50 Yango nde ezalaki mabota ya Nefitali, mpe bazalaki bato nkoto tuku minei na mitano na nkama minei. 51 Motango nyonso ya bana ya Isalaele oyo batangaki ezalaki bato nkoto nkama motoba na moko na nkama sambo na tuku misato. 52 Yawe alobaki na Moyize: 53 « Esengeli kokabolela bango mokili lokola libula, kolanda motango ya bato wana. 54 Bokopesa eteni ya mabele ya monene epai ya libota oyo ezali mpe monene, eteni ya mabele ya moke epai ya libota oyo ezali mpe moke. Libota moko na moko ekozwa libula na yango, kolanda motango ya bato oyo batangaki. 55 Bakokabola mokili na kobeta zeke mpe libota moko na moko ekozwa libula na yango, kolanda bakombo ya bakoko ya bikolo na bango. 56 Esengeli kokabola libula na libula na zeke kati na libota oyo ezali monene mpe libota oyo ezali moke. » 57 Tala bakitani ya Levi oyo batangamaki kolanda mabota na bango: na nzela ya Gerishoni, bakitani ya libota ya Gerishoni; na nzela ya Keati, bakitani ya Keati; na nzela ya Merari, bakitani ya Merari. 58 Tala mabota mosusu ya bakitani ya Levi: bakitani ya libota ya Libini, bakitani ya libota ya Ebron, bakitani ya libota ya Maali, bakitani ya libota ya Mushi, bakitani ya libota ya Kore. Keati azalaki tata ya Amirami; 59 bongo, kombo ya mwasi ya Amirami ezalaki « Yokebedi. » Yokebedi azalaki mokitani ya Levi, oyo abotamaki na Ejipito. Abotaki na Amirami Aron, Moyize mpe ndeko na bango ya mwasi Miriami. 60 Aron azalaki tata ya Nadabi na Abiyu, Eleazari na Itamari. 61 Kasi Nadabi na Abiyu bakufaki tango babonzelaki Yawe makabo na moto ya mopaya. 62 Bakitani nyonso ya mibali ya Levi oyo batangamaki, kobanda na sanza moko ya mbotama mpe koleka, bazalaki nkoto tuku misato. Batangaki bango te elongo na bato mosusu ya Isalaele mpo ete bazwaki

libula te kati na bango. 63 Yango nde motango ya bana ya Isalaele oyo Moyize elongo na Nganga-Nzambe Eleazari batangaki na bitando ya Moabi, na libongo ya Yordani pene ya Jeriko. 64 Kati na bango, moko te atikalaki na bomoi, kati na ba-oyo Moyize mpe Nganga-Nzambe Aron batangaki, tango batangaki bana ya Isalaele kati na esobe ya Sinai. 65 Pamba te Yawe alobaki na bana ya Isalaele wana ete bakokufa solo na esobe, mpe moko te kati na bango longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune, mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni.

27 Bana basi ya Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, mwana mobali ya Galadi, mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase bazalaki bakitani ya libota ya Manase, mwana mobali ya Jozefi. Bakombo na bango ezalaki: Mala, Noa, Ogila, Milika mpe Tiritsa. Bayaki 2 liboso ya Moyize, ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe ya bakambi ya lisanga mobimba, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe balobaki: 3 « Tata na biso akufaki na esobe. Azalaki te na molongo na bato oyo bazalaki kolanda Kore, oyo basanganaki lisanga mpo na kotelemela Yawe, kasi akufaki mpo na masumu na ye moko mpe atikaki bana mibali te. 4 Bongo mpo na nini kombo ya tata na biso elimwa kaka boye na libota na ye, mpo ete azalaki na mwana mobali te? Pesa biso mpe eteni ya mabele kati na bandeko ya tata na biso. » 5 Boye, Moyize amemaki likambo na bango liboso ya Yawe. 6 Yawe alobaki na Moyize: 7 « Makambo oyo bana basi ya Tselofikadi bazali koloba ezali solo. Osengeli kopesa bango eteni ya mabele lokola libula kati na bandeko ya tata na bango mpe pesa bango libula ya tata na bango. 8 Loba na bana ya Isalaele: ‹ Soki moto moko asili kokufa mpe atiki bana mibali te, bokopesa libula na ye epai ya mwana na ye ya mwasi. 9 Soki mpe azali na mwana mwasi te, bokopesa libula na ye epai ya bandeko na ye ya mibali. 10 Soki mpe azali na bandeko mibali te, bokopesa libula na ye epai ya bandeko mibali ya tata na ye. 11 Bongo, soki tata na ye azalaki mpe na bandeko mibali te, bokopesa libula na ye epai ya ndeko ya pene ya libota ya tata na ye; ye nde akokitana na yango. Oyo ekozala mpo na Isalaele, mobeko oyo bosengeli kolanda ndenge Yawe alobaki na Moyize. › » 12 Yawe alobaki na Moyize: — Mata likolo ya bangomba ya Abarimi, mpe tala mokili oyo napesaki epai ya bana ya Isalaele. 13 Sima na yo komona yango, yo mpe okokende kosangana na bakoko na yo na mokili ya bakufi ndenge moko na Aron, ndeko na yo ya mobali, 14 pamba te tango lisanga ya bato batombokaki mpo na mayi, na esobe ya Tsini, bino mpe botosaki mitindo na Ngai te mpe bopesaki lokumu te na bosantu na Ngai na miso na bango. Ezalaki nde mayi ya Meriba ya Kadeshi, na esobe ya Tsini. 15 Moyize alobaki na Yawe: 16 — Tika ete Yawe, Nzambe oyo apesaka pema na bato nyonso, apona moto moko mpo ete akamba lingomba oyo; 17 moto oyo akobanda kobima mpe kokota liboso na bango, oyo akobanda kobimisa mpe kokotisa bango mpo ete bato na Yawe bazala te lokola bibwele oyo ezanga mobateli. 18 Yawe azongiselaki Moyize: — Kamata Jozue, mwana mobali ya Nuni, moto oyo azali na molimo mpe tia ye maboko na yo. 19 Mema ye liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe ya lingomba mobimba ya bato, bongo okopesa ye mosala na miso na bango. 20 Pesa ye ndambo ya bokonzi na yo mpo ete lisanga mobimba ya bana ya Isalaele bakoka kotosa ye. 21 Akokende kotelema liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari, oyo akotuna mokano na Yawe mpo na ye, na nzela na Urimi. Na mokano wana nde, ye mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele bakobanda kobima mpe kokota. 22 Moyize asalaki ndenge Yawe atindaki ye. Akamataki Jozue mpe atelemisaki ye liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe liboso ya lisanga mobimba ya Isalaele. 23 Atiaki ye maboko mpe apesaki ye mosala, ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize.

28 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Pesa mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Bosala keba ete bomema liboso na Ngai, na mikolo oyo ekatama, makabo na Ngai, makabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Ngai. › 3 Loba na bango: ‹ Tala likabo bazikisa na moto oyo bosengeli kobonza epai na Yawe: bana meme mibale ya mobu moko mpe ezanga mbeba, lokola mbeka ya kotumba mpo na libela. 4 Bokobonza mwana meme moko na tongo, mpe mosusu, na pokwa; 5 elongo na likabo ya bakilo misato ya farine basangisa na balitele mibale ya mafuta ya olive. 6 Ezali mbeka ya kotumba ya tango nyonso, oyo ebandisamaki na ngomba Sinai; ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. 7 Bokobakisa lisusu likabo ya masanga: balitele mibale ya masanga ya vino ya sika mpo na mwana meme moko na moko. Bokobonzela Yawe masanga yango na Esika ya bule. 8 Bokobonza mwana meme mosusu na pokwa, elongo na lolenge moko ya makabo ya mbuma mpe mbeka ya masanga oyo bobonzaki na tongo; ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. 9 Na mokolo ya Saba, bokobonza mbeka ya bana meme mibale, ya mobu moko oyo ezanga mbeba, elongo na likabo ya masanga mpe bakilo motoba ya farine oyo basangisa na mafuta, lokola makabo ya mbuma. 10 Oyo ezali mbeka ya kotumba mpo na mikolo nyonso ya Saba, bakisa mbeka ya kotumba ya tango nyonso mpe mbeka

na yango ya masanga. 11 Na ebandeli nyonso ya sanza, bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba: bana ngombe mibale ya mibali, meme moko ya mobali mpe bana mibali ya meme ya mobu moko sambo. Yango nyonso esengeli kozala na mbeba te. 12 Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na meme moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta; 13 mpo na mwana meme moko na moko, bokobonza yango elongo na likabo ya bakilo misato ya farine basangisa na mafuta. Ezali mbeka ya kotumba, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe, likabo bazikisa na moto mpo na Yawe. 14 Mbeka ya masanga oyo bosengeli kobonza ekozala: balitele minei ya masanga ya vino mpo na ngombe moko na moko, balitele misato ya masanga ya vino mpo na meme moko na moko ya mobali mpe balitele mibale ya masanga ya vino mpo na mwana meme moko na moko ya mobali. 15 Kobakisa na mbeka ya kotumba ya libela elongo na mbeka na yango ya masanga, bokobonza lisusu epai na Yawe ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu. 16 Mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso ekozala Pasika mpo na lokumu ya Yawe. 17 Mokolo ya zomi na mitano ya sanza yango kaka ekozala mokolo ya feti monene. Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire. 18 Na mokolo ya liboso, bokozala na mayangani ya bule; bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. 19 Bokobonzela Yawe, lokola likabo bazikisa na moto, lokola mbeka ya kotumba: bana ngombe mibale ya mibali, meme moko ya mobali, bana mibali ya meme sambo ya mobu moko; nyonso esengeli kozanga mbeba. 20 Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na meme moko na moko ya mobali, bakobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta; 21 mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato. 22 Bokobakisa lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino. 23 Bokobonza mbeka oyo nyonso, bakisa mpe mbeka ya kotumba ya libela ya tongo. 24 Bokobanda kobonza yango mikolo nyonso, na mikolo nyonso sambo, lokola bilei bazikisa na moto; mpe solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. Ekobanda kobakisama na mbeka ya kotumba ya libela mpe na mbeka na yango ya masanga. 25 Na mokolo oyo ya sambo, bokozala na mayangani ya bule; bongo na mokolo yango, bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. 26 Na mokolo ya bambuma ya liboso, tango bokobonzela Yawe makabo ya mbuma ya sika, na tango ya feti ya baposo, bokozala na mayangani ya bule mpe bokosala mosala moko te oyo basalaka mokolo na mokolo. 27 Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: bangombe mibale ya mibali, meme moko ya mobali mpe bana meme sambo ya mibali ya mobu moko. 28 Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na meme moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta; 29 mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato. 30 Bokobakisa lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino. 31 Bokobonza mbeka yango na mbeka na yango ya masanga, bakisa mbeka ya kotumba ya libela na makabo na yango ya mbuma. Bosala keba ete ezala banyama oyo ezanga mbeba. › »

29 « ‹ Na mokolo ya liboso ya sanza ya sambo, bokozala na mayangani ya bule. Bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo, ekozala nde mokolo ya kobeta bakelelo. 2 Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: mwana ngombe moko ya mobali, meme moko ya mobali mpe bana mibali ya meme sambo ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. 3 Mpo na ngombe ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na meme ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba; 4 mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato. 5 Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino. 6 Bambeka oyo ekobakisama na mbeka ya kotumba ya sanza na sanza elongo na makabo na yango ya bambuma, na mbeka ya kotumba ya mokolo na mokolo elongo na makabo na yango ya bambuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda ndenge ekatama. Ezali makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. 7 Na mokolo ya zomi, na sanza ya sambo, bokozala na mayangani ya bule. Bokokila bilei, bokosala mosala moko te oyo bokosalaka mokolo na mokolo. 8 Bokobonzela Yawe mbeka ya kotumba, lokola biloko ya solo kitoko: mwana ngombe moko ya mobali, meme moko ya mobali mpe bana mibali ya meme sambo ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. 9 Mpo na ngombe ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya

farine basangisa na mafuta; mpo na meme ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba; **10** mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato. **11** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; ekobakisama na mbeka mpo na masumu oyo epesami na mokolo ya bolimbisi masumu mpe na mbeka ya kotumba ya libela na mbeka na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **12** Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo, bokozala na mayangani ya bule; bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo mpe bokosala feti monene mpo na Yawe mikolo sambo. **13** Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba mpe lokola likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: bangombe zomi na misato ya mibali, bameme mibale ya mibali, mpe bana meme zomi na minei ya mibali ya mobu moko mpe ezanga mbeba. **14** Mpo na ngombe moko na moko ya mobali kati na bangombe yango zomi na misato ya mibali, bokobonza yango elongo na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na meme moko na moko kati na bameme yango mibale ya mibali, bakilo motoba; **15** mpe mpo na mwana meme moko na moko kati na bana meme yango zomi na minei, bakilo misato. **16** Bokobakisa, ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, bakisa lisusu mbeka ya kotumba ya libela na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **17** Na mokolo ya mibale, bokobonza bangombe ya mibali zomi na mibale, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei, ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba; **18** elongo na makabo ya mbuma mpe likabo ya masanga mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, kolanda motango oyo ekatama. **19** Bokobakisa, ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu mpe lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **20** Na mokolo ya misato, bokobonza bangombe ya mibali zomi na moko, meme mibale ya mibali mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **21** Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **22** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **23** Na mokolo ya minei, bokobonza bangombe ya mibali zomi, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei, ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **24** Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **25** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **26** Na mokolo ya mitano, bokobonza bangombe ya mibali libwa, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **27** Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **28** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **29** Na mokolo ya motoba, bokobonza bangombe ya mibali mwambe, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **30** Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **31** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **32** Na mokolo ya sambo, bokobonza bangombe ya mibali sambo, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **33** Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **34** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **35** Na mokolo ya mwambe, bokozala na mayangani monene mpe bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. **36** Bokobonza lokola mbeka ya kotumba mpe likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: ngombe moko ya mobali, meme moko ya mobali; mpe bana mibali ya meme, sambo, ya mobu moko mpe ezanga mbeba. **37** Mpo na ngombe ya mobali, meme ya mobali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **38**

Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **39** Oyo nde makabo mpe bambeka oyo bokobonzela Yawe na mikolo ya bafeti na bino oyo ekatama; ekobakisama na likolo ya mbeka na bino ya kotumba, na likolo ya makabo na bino ya bambuma, mbeka na bino ya masanga, mbeka na bino ya boyokani mpo na kokokisa ndayi to mpe na likolo ya makabo oyo bopesaka wuta na mokano ya mitema na bino moko. › » **40** Moyize ayebisaki bana ya Isalaele makambo nyonso oyo Yawe atindaki ye.

30 Moyize alobaki na bakambi ya mabota ya Isalaele: « Tala mobeko oyo Yawe asili kopesa: **2** ‹ Soki moto apesi elaka epai na Yawe na nzela ya ndayi to azwi ekateli songolo na nzela ya ndayi, tika ete akokisa elaka na ye, asala kolanda maloba oyo ebimaki na monoko na ye. **3** Soki elenge moko ya mwasi alapi ndayi epai na Yawe, wana azali nanu na ndako ya tata na ye to azwi ekateli moko na nzela ya seleka, **4** bongo tata na ye ayoki ndayi to ekateli yango mpe alobi na ye eloko moko te, ndayi nyonso oyo alapaki mpe ekateli nyonso oyo azwaki ekotikala se bongo. **5** Kasi soki tata na ye atelemeli ye tango ayoki yango, ndayi nyonso oyo alapaki mpe ekateli nyonso oyo azwaki ekokoma pamba. Yawe akotangela ye yango te lokola niongo, pamba te tata na ye aboyi yango. **6** Soki elenge mwasi yango abali sima na kolapa ndayi to sima monoko na ye kobimisa ekateli; **7** bongo mobali na ye ayoki yango mpe alobi na ye eloko moko te, ndayi oyo alapaki to ekateli oyo azwaki ekotikala se bongo. **8** Kasi soki mobali na ye atelemeli ye tango ayoki yango, akweyisi nde ndayi oyo ekangaki ye to ekateli oyo azwaki ye moko mpe ebimaki na monoko na ye. Yawe akotangela ye yango lokola niongo te. **9** Soki mwasi oyo akufisa mobali to oyo babengana na libala alapi ndayi to azwi ekateli ezala ya ndenge nini, asengeli kokokisa yango. **10** Soki mwasi ya libala alapi ndayi to azwi ekateli na nzela ya seleka; **11** bongo, mobali na ye ayoki yango mpe alobi na ye eloko moko te mpe apekisi ye te, ndayi oyo alapaki mpe ekateli oyo azwaki ekotikala se bongo. **12** Kasi soki mobali na ye akweyisi yango tango ayoki yango, ndayi moko te to ekateli moko te oyo ebimaki na monoko na ye ekotikala bongo. Pamba te mobali na ye akweyisi yango, mpe Yawe akotangela ye yango lokola niongo te. **13** Mobali na ye azali na bokonzi ya kondima to koboya ndayi nyonso oyo alapi to ekateli nyonso oyo asili kozwa na kokila bilei. **14** Kasi soki mobali na ye alobi na ye eloko moko te kino na mokolo oyo ekolanda, elakisi ete asili kondima ndayi nyonso to ekateli nyonso oyo mwasi na ye azwaki. Andimi yango, pamba te alobi eloko moko te tango ayokaki yango. **15** Nzokande, soki akweyisi ndayi to ekateli yango, sima na koyoka yango, ye nde akomema mokumba ya mbeba ya mwasi na ye. › » **16** Tala bikateli oyo Yawe apesaki epai na Moyize na tina na boyokani kati na mobali mpe mwasi na ye, kati na tata mpe bilenge basi oyo bazali na ndako na ye.

31 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Zongisa mabe na mabe oyo bato ya Madiani basalaki bana ya Isalaele, mpe na sima, okokende kosangana na bakoko na yo na mokili ya bakufi. » **3** Boye Moyize alobaki na bato: « Tika ete mibali kati na bino balata bibundeli mpo na kokende kobundisa mokili ya Madiani mpe kozongisela bango mabe na mabe, na Kombo na Yawe. **4** Libota moko na moko ya Isalaele ekotinda basoda nkoto moko na etumba. » **5** Boye, baponaki bato nkoto moko mpo na libota moko na moko kati na mabota ya Isalaele. Bongo, bato nkoto zomi na mibale balataki bibundeli mpo na kokende na etumba. **6** Moyize atindaki bango na etumba bato nkoto moko ya libota moko na moko elongo na Nganga-Nzambe Pineasi, mwana mobali ya Eleazari oyo amemaki bisalelo ya Esika ya bule mpe bakelelo mpo na kopesa mbela. **7** Babundisaki Madiani ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize mpe babomaki mibali nyonso. **8** Kati na molongo ya bato oyo babomaki, ezalaki na bakonzi ya Madiani oyo: Evi, Rekemi, Tsuri, Wuri mpe Reba. Babomaki mpe lisusu Balami, mwana mobali ya Beori na mopanga. **9** Bana ya Isalaele bakangaki basi mpe bana ya Madiani elongo na banyama, bibwele mpe bozwi na bango nyonso lokola bomengo ya bitumba. **10** Batumbaki bingumba nyonso epai wapi bato ya Madiani bazalaki kovanda, na milako na bango nyonso. **11** Bamemaki bomengo nyonso ya bitumba mpe biloko nyonso oyo babotolaki elongo na bato, banyama; **12** mpe bamemaki bakangami, biloko babotolaki mpe bomengo ya bitumba epai ya Moyize, Nganga-Nzambe Eleazari, mpe lisanga ya Isalaele na molako na bango oyo ezalaki na bitando ya Moabi, na libongo ya Yordani, pene ya Jeriko. **13** Moyize, Nganga-Nzambe Eleazari mpe bakambi nyonso ya lisanga ya Isalaele bayaki koyamba bango na libanda ya molako. **14** Moyize atombokelaki bakonzi oyo baponamaki mpo na kotambolisa mampinga, bakonzi ya nkoto ya basoda mpe ya nkama ya basoda, oyo bawutaki na bitumba. **15** Moyize atunaki bango: « Boni, botiki basi nyonso na bomoi? **16** Ezalaki nde bango bato balandaki toli ya Balami mpe batindikaki bana ya Isalaele na kopesa Yawe mokongo, kati na makambo oyo esalemaki na Peori; mpe yango nde esalaki ete etumbu ekweya likolo ya bato na Yawe. **17** Sik'oyo, boboma mibali nyonso mpe basi nyonso oyo bayebi nzoto ya mibali; **18** kasi bobatela na

bomoi mpo na bino, basi nyonso oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te. 19 Moto nyonso kati na bino oyo abomaki moto to asimbaki ebembe, asengeli kozala libanda ya molako mikolo sambo. Boye, na mokolo ya misato mpe ya sambo, bosengeli komipetola, bino mpe bakangami na bino. 20 Bokopetola mpe lisusu bilamba nyonso mpe biloko nyonso oyo basala na baposo ya banyama, na suki ya bantaba to mpe na banzete. » 21 Nganga-Nzambe Eleazari alobaki na basoda oyo bakendeki na bitumba: « Botala bikateli ya mobeko oyo Yawe apesaki epai ya Moyize: 22 ‹ Ezali kaka wolo, palata, bronze, motako, ete, mbodi 23 mpe biloko nyonso oyo ezikaka na moto te nde bokolekisa na moto mpo na kopetola yango; bokopetola yango lisusu na mayi ya bopetolami. Kasi bokopetola na mayi biloko nyonso oyo ezikaka na moto. 24 Na mokolo ya sambo, bokopetola bilamba na bino mpe bokokoma peto mpe na sima nde bokoki kozonga na molako. › » 25 Yawe alobaki na Moyize: 26 « Yo, Moyize, mpe Nganga-Nzambe Eleazari, elongo na bakambi ya mabota ya lisanga ya Isalaele, botanga motango ya bato, ya banyama nyonso oyo bakangaki. 27 Kabola bomengo ya bitumba yango kati na basoda oyo bakendeki na bitumba mpe bato ya lisanga ya Isalaele oyo batikalaki. 28 Na ndambo eteni oyo okopesa na basoda oyo bakendeki na bitumba, tia pembeni lokola mpako mpo na Yawe, moto moko kati na bato nkama mitano, ebwele moko kati na bibwele nkama mitano, ezala ya ngombe, ya ane, ya meme to ya bantaba. 29 Kamata mpako yango kati na ndambo ya eteni na bango mpe pesa yango epai ya Nganga-Nzambe Eleazari lokola eteni ya Yawe. 30 Kamata kati na ndambo ya eteni ya bana ya Isalaele, moko kati na tuku mitano, ezala ya bato, ya ngombe, ya ane, ya meme, ya bantaba to ya bibwele mosusu mpe pesa yango epai ya Balevi oyo bazali na mokumba ya kobatela Mongombo na Yawe. » 31 Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari basalaki ndenge Yawe atindaki Moyize. 32 Bomengo ya bitumba oyo etikalaki na oyo basoda oyo bakendeki na bitumba babotolaki ezalaki: meme na bantaba nkoto nkama motoba na tuku sambo na mitano; 33 ngombe nkoto tuku sambo na mibale; 34 ane nkoto tuku motoba na moko 35 mpe basi oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te nkoto tuku misato na mibale. 36 Ndambo ya eteni ya bomengo ya bitumba oyo bato oyo bakendeki na bitumba bazwaki ezalaki: bameme mpe bantaba nkoto nkama misato na tuku misato na sambo na nkama mitano; 37 mpe mpako mpo na Yawe ezalaki: bameme mpe bantaba nkama motoba na tuku sambo na mitano; 38 bangombe nkoto tuku misato na motoba, mpe mpako mpo na Yawe ezalaki: bangombe tuku sambo na mibale; 39 ba-ane nkoto tuku misato na nkama mitano, mpe mpako mpo na Yawe ezalaki: ba-ane tuku motoba na moko; 40 bato nkoto zomi na motoba, mpe mpako mpo na Yawe ezalaki: bato tuku misato na mibale. 41 Moyize apesaki mpako mpo na Yawe epai ya Nganga-Nzambe Eleazari ndenge Yawe atindaki ye. 42 Boye, ndambo oyo epesamelaki bana ya Isalaele, oyo Moyize alongolaki na bomengo ya bato oyo bakendeki na bitumba, 43 ndambo oyo epesamelaki lisanga ezalaki: meme elongo na bantaba nkoto nkama misato na tuku misato na sambo na nkama mitano; 44 ngombe nkoto tuku misato na motoba; 45 ba-ane nkoto tuku misato na nkama mitano, 46 mpe bato nkoto zomi na motoba. 47 Na ndambo oyo epesamelaki bana ya Isalaele, Moyize alongolaki moto moko kati na bato tuku mitano mpe nyama moko kati na banyama tuku mitano, ndenge Yawe atindaki ye mpe apesaki yango epai ya Balevi oyo bazalaki na mokumba ya kobatela Mongombo na Yawe. 48 Bongo, bakonzi ya mampinga, bakonzi ya bankoto ya basoda mpe ya bankama bayaki epai ya Moyize. 49 Balobaki na Moyize: « Basali na yo batangi motango ya basoda oyo bazali na se ya bokonzi na biso mpe ata moko te azangi. 50 Boye, tomemi epai na Yawe lokola makabo, biloko ya wolo oyo: biloko oyo balataka na maboko, bapete, bamedayi, biloko ya matoyi, basheneti oyo moko na moko na biso azwaki mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu liboso ya Yawe. » 51 Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari bazwaki na maboko na bango, biloko nyonso oyo basala na wolo. 52 Wolo nyonso oyo Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari bazwaki lokola makabo mpo na Yawe, na maboko ya bakonzi ya bankoto mpe ya bankama, ezalaki bakilo nkama moko na tuku mwambe na minei. 53 Soda na soda akamataki na makasi mpo na ye moko bomengo na ye ya bitumba. 54 Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari bazwaki wolo na maboko ya bakonzi ya nkoto ya basoda mpe ya nkama ya basoda mpe bamemaki yango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani lokola ekaniseli mpo na bana ya Isalaele liboso ya Yawe.

32 Bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bazalaki na bibwele mingi penza. Bamonaki ete mokili ya Yaezeri mpe ya Galadi ezali malamu mingi mpo na kobokola bibwele. 2 Bongo bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bayaki koloba na Moyize, na Nganga-Nzambe Eleazari mpe na bakambi ya lisanga: 3 « Bingumba ya Ataroti, ya Diboni, ya Yaezeri, ya Nimira, ya Eshiboni, ya Eleale, ya Sebami, ya Nebo mpe ya Beoni; 4 bituka oyo Yawe akweyisaki liboso ya bato ya Isalaele, ezali malamu mpo na kobokola bibwele; nzokande, basali na yo bazali mpe na bibwele. » 5 Balobaki lisusu: « Soki tozwi ngolu na miso na yo, tika ete mokili oyo

epesamela basali na yo lokola libula na biso mpe okatisa biso na ngambo ya Yordani te. » **6** Moyize alobaki na bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni: — Boni, bandeko na bino bakende na bitumba, bongo bino botikala awa? **7** Mpo na nini bolingi lisusu kolembisa mitema ya bana ya Isalaele oyo bazali kokende na mokili oyo Yawe apesaki bango? **8** Oyo ezali penza makambo oyo batata na bino basalaki tango natindaki bango wuta na Kadeshi-Barinea mpo na kokende kononga mokili. **9** Sima na bango komata na lubwaku ya Eshikoli mpe komona mokili yango, balembisaki mitema ya bana ya Isalaele oyo balingaki kokota na mokili oyo Yawe apesaki bango. **10** Na mokolo wana, kanda ya Yawe epelaki mpe alapaki ndayi oyo: **11** « Lokola batosaki Ngai te na motema mobimba, moko te kati na bato oyo bazali na mibu tuku mibale mpe komata, ba-oyo babimaki na Ejipito, akomona mokili oyo nalakaki, na nzela ya ndayi, epai ya Abrayami, Izaki mpe Jakobi **12** longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune, moto ya libota ya Kenizi, mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni, pamba te batosaki Ngai Yawe na mitema na bango mobimba. » **13** Yawe atombokelaki Isalaele mpe asalaki ete bayengayenga na esobe mibu tuku minei kino tango molongo nyonso ya bato oyo basalaki mabe na miso na Ye basilaki kokufa. **14** Bino mpe bozali kaka ndenge moko, libota ya bato ya masumu, bozali kaka kosala makambo ndenge moko na batata na bino mpe bozali kopelisa lisusu koleka kanda ya Yawe likolo ya Isalaele. **15** Soki boboyi kolanda nzela na Ye, akotika lisusu bato oyo nyonso na esobe mpe bato oyo bakobebisama likolo na bino. **16** Babelemaki pene na Moyize mpe balobaki: — Te, tolingi nde kotonga mapango mpo na bibwele na biso mpe bingumba mpo na basi mpe bana na biso awa. **17** Kasi tozali kolata na lombangu bibundeli na biso mpe kokende na liboso ya bana ya Isalaele kino tango tokokomisa bango na esika na bango. Bongo, na tango yango, basi mpe bana na biso bakotikala awa, kati na bingumba batonga makasi, mpo na komibatela liboso ya bavandi ya mokili oyo. **18** Tokotikala kozonga na bandako na biso te soki moto moko na moko ya Isalaele azwi libula na ye te; **19** mpe tokotikala kozwa libula moko te elongo na bango na ngambo mosusu ya Yordani, pamba te libula oyo esengeli kopesamela biso ezali na ngambo ya este ya Yordani. **20** Moyize alobaki na bango: — Soki bosali bongo, soki bolati bibundeli mpo na kokende na bitumba liboso ya Yawe, **21** mpe soki bino nyonso oyo bosimbi bibundeli bokeyi na ngambo mosusu ya Yordani liboso ya Yawe, kino abengana banguna na Ye **22** mpe mokili ekoma na se ya bokonzi ya Yawe, nde bokoki kozonga. Ezali na nzela wana nde bokolongwa na ngambo na miso ya Yawe mpe na miso ya bana ya Isalaele, mpe mokili oyo ekokoma libula na bino na miso ya Yawe. **23** Kasi soki bosali bongo te, bokosala nde lisumu na miso ya Yawe mpe boyeba ete, lisumu na bino ekolanda bino. **24** Botonga bingumba makasi mpo na basi mpe bana na bino, botonga mapango mpo na bibwele na bino, kasi bokokisa mpe elaka oyo bopesi. **25** Bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni balobaki na Moyize: — Basali na yo bakotosa mitindo ya nkolo na biso. **26** Bana mpe basi na biso elongo na banyama mpe bibwele na biso bakotikala awa, na bingumba ya Galadi. **27** Kasi mpo na biso basali na yo, mobali nyonso akosimba bibundeli mpo na kokende na bitumba; tokokatisa na ngambo mpo na kobunda liboso ya Yawe ndenge kaka nkolo na biso asili koloba. **28** Boye, Moyize apesaki mitindo na tina na bango epai ya Nganga-Nzambe Eleazari, epai ya Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe epai ya bakambi ya mabota ya Isalaele. **29** Moyize alobaki na bango: — Soki bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni, bango nyonso basimbi bibundeli mpo na kokende na bitumba, bakatisi ngambo ya Yordani elongo na bino liboso ya Yawe, mpe tango mokili ekokoma na se ya bokonzi na bino, bopesa bango mokili ya Galadi lokola libula na bango. **30** Kasi soki bakatisi elongo na bino te mpo na kokende na bitumba, bakozwa libula elongo na bino, na mokili ya Kanana. **31** Bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni bazongisaki: — Basali na yo bakosala makambo oyo Yawe alobaki na biso. **32** Tokokatisa na ngambo mosusu liboso ya Yawe kino na mokili ya Kanana mpo na bitumba. Kasi mabele oyo biso tosengeli kozwa lokola libula ekozala na ngambo oyo ya Yordani. **33** Boye, Moyize apesaki epai ya bakitani ya Gadi, ya Ribeni mpe ya ndambo ya libota ya Manase, mwana mobali ya Jozefi mokili ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani: mokili mobimba elongo na bingumba na yango mpe mboka mike oyo ezingelaki yango. **34** Bakitani ya Gadi batongaki bingumba oyo: Diboni, Ataroti, Aroeri; **35** Aroti-Shofani, Yaezeri, Yogibeka; **36** Beti-Nimira mpe Beti-Arani lokola bingumba ya makasi; mpe batongaki lisusu mapango mpo na bibwele na bango. **37** Bakitani ya libota ya Ribeni batongaki bingumba oyo: Eshiboni, Eleale mpe Kiriatayimi **38** elongo na Nebo mpe Bala-Meoni, kombo oyo babongola na Sibima. Bapesaki bakombo na bingumba oyo batongaki. **39** Bakitani ya Makiri, mwana mobali ya Manase bakendeki kino na Galadi, babotolaki yango mpe babenganaki bato ya Amori oyo bazalaki kovanda kuna. **40** Boye, Moyize apesaki mokili ya Galadi epai ya bakitani ya Makiri, mwana mobali ya Manase, mpe bakomaki kovanda kuna. **41** Yairi, moko kati na bakitani ya Manase, abotolaki bamboka na yango ya mike

mpe abengaki yango Avoti Yairi. 42 Mpe Noba abotolaki Kenati mpe bamboka na yango ya mike oyo ya zingazinga mpe abengaki yango Noba, ndenge ezalaki kombo na ye.

33 Tala bisika oyo bana ya Isalaele batongaki milako na bango tango bazalaki na mobembo wuta na mokili ya Ejipito. Bazalaki kotambola na molongo ya bitumba na bokambami ya Moyize mpe Aron. 2 Moyize akomaki na mokanda bisika nyonso oyo bazalaki koleka na etinda ya Yawe. Tala bakombo ya moko na moko ya bisika yango: 3 Bana ya Isalaele balongwaki na Ramisesi na mokolo ya zomi na mitano, na sanza ya liboso; ezalaki mokolo oyo elandaki mokolo ya Pasika. Babimaki na matata te na miso ya bato nyonso ya Ejipito, 4 wana bato ya Ejipito bazalaki kokunda bibembe ya bana mibali na bango ya liboso oyo Yawe abetaki mpo na kopesa etumbu na banzambe na bango. 5 Tango balongwaki na Ramisesi, bana ya Isalaele bakendeki kotonga molako na bango na Sukoti. 6 Kolongwa na Sukoti, bakendeki kotonga molako na bango na Etami, pene ya mondelo ya esobe. 7 Tango balongwaki na Etami, bazongaki na ngambo ya Pi-Ayiroti oyo etalana na Bala-Tsefoni, mpe batongaki molako na bango liboso ya Migidoli. 8 Kolongwa na Pi-Ayiroti, bakatisaki ebale monene mpe bakomaki na esobe; batambolaki mikolo misato na esobe ya Etami mpe batongaki molako na bango, na Mara. 9 Kolongwa na Mara, bakomaki na Elimi epai wapi bakutaki bitima zomi na mibale mpe banzete ya mbila tuku sambo; batongaki molako na bango kuna. 10 Kolongwa na Elimi, bakendeki kotonga molako na bango pene ya ebale monene ya barozo. 11 Kolongwa na ebale monene ya barozo, bakendeki kotonga molako na bango na esobe ya Tsini. 12 Kolongwa na esobe ya Tsini, bakendeki kotonga molako na bango na Dofika. 13 Kolongwa na Dofika, bakendeki kotonga molako na bango na Alushi. 14 Kolongwa na Alushi, bakendeki kotonga molako na bango na Refidimi epai wapi bato bazangaki mayi ya komela. 15 Kolongwa na Refidimi, bakendeki kotonga molako na bango na esobe ya Sinai. 16 Kolongwa na esobe ya Sinai, bakendeki kotonga molako na bango na Kibiroti-Atava. 17 Kolongwa na Kibiroti-Atava, bakendeki kotonga molako na bango na Atseroti. 18 Kolongwa na Atseroti, bakendeki kotonga molako na bango na Ritima. 19 Kolongwa na Ritima, bakendeki kotonga molako na bango na Rimoni-Peretsi. 20 Kolongwa na Rimoni-Peretsi, bakendeki kotonga molako na bango na Libina. 21 Kolongwa na Libina, bakendeki kotonga molako na bango na Risa. 22 Kolongwa na Risa, bakendeki kotonga molako na bango na ngomba Keyelata. 23 Kolongwa na ngomba Keyelata, bakendeki kotonga molako na bango na ngomba Seferi. 24 Kolongwa na ngomba Seferi, bakendeki kotonga molako na bango na Arada. 25 Kolongwa na Arada, bakendeki kotonga molako na bango na Makeyeloti. 26 Kolongwa na Makeyeloti, bakendeki kotonga molako na bango na Taati. 27 Kolongwa na Taati, bakendeki kotonga molako na bango na Tera. 28 Kolongwa na Tera, bakendaki kotonga molako na bango na Mitika. 29 Kolongwa na Mitika, bakendaki kotonga molako na bango na Ashimona. 30 Kolongwa na Ashimona, bakendeki kotonga molako na bango na Moseroti. 31 Kolongwa na Moseroti, bakendeki kotonga molako na bango na Bene-Yaakani. 32 Kolongwa na Bene-Yaakani, bakendeki kotonga molako na bango na Ori-Gidigadi. 33 Kolongwa na Ori-Gidigadi, bakendeki kotonga molako na bango na Yotibata. 34 Kolongwa na Yotibata, bakendeki kotonga molako na bango na Abrona. 35 Kolongwa na Abrona, bakendeki kotonga molako na bango na Etsioni-Geberi. 36 Kolongwa na Etsioni-Geberi, bakendeki kotonga molako na bango na Kadeshi, na esobe ya Tsini. 37 Kolongwa na Kadeshi, bakendeki kotonga molako na bango na ngomba Ori, na mondelo ya Edomi. 38 Ezali kuna na ngomba Ori nde, kolanda etinda ya Yawe, Nganga-Nzambe Aron amataki mpe akufaki na mokolo ya liboso ya sanza ya mitano, sima na mibu tuku minei wuta bana ya Isalaele babimaki na Ejipito. 39 Aron azalaki na mibu ya mbotama nkama moko na tuku mibale na misato tango akufaki likolo ya ngomba Ori. 40 Boye, mokonzi ya Aradi, moto ya mboka Kanana, oyo azalaki kovanda na Negevi ya mboka Kanana, ayokaki sango ya koya ya bana ya Isalaele. 41 Tango balongwaki na ngomba Ori, bakendeki kotonga molako na bango na Tsalimona. 42 Kolongwa na Tsalimona, bakendeki kotonga molako na bango na Punoni. 43 Kolongwa na Punoni, bakendeki kotonga molako na bango na Oboti. 44 Kolongwa na Oboti, bakendeki kotonga molako na bango na Iye-Abarimi, na mondelo ya Moabi. 45 Kolongwa na Iye-Abarimi, bakendeki kotonga molako na bango na Diboni-Gadi. 46 Kolongwa na Diboni-Gadi, bakendeki kotonga molako na bango na Alimoni-Dibilatayimi. 47 Kolongwa na Alimoni-Dibilatayimi, bakendeki kotonga molako na bango na bangomba Abarimi, pembeni ya Nebo. 48 Kolongwa na bangomba Abarimi, bakendeki kotonga molako na bango na bitando ya Moabi, pembeni ya Yordani oyo etalana na Jeriko. 49 Batongaki molako na bango pembeni ya Yordani, kolongwa na Beti-Yeshimoti kino na Abele-Shitimi, na etando ya Moabi. 50 Na bitando ya Moabi, pembeni ya Yordani oyo etalana na Jeriko, Yawe alobaki na Moyize: 51 « Loba na bana ya Isalaele, mpe yebisa bango: ‹ Tango bokokatisa ebale Yordani mpo na kokota na mokili

ya Kanana, 52 bokobengana bato nyonso oyo bavandaka
na mboka yango, bokosilisa kobuka banzambe nyonso ya
bikeko oyo basala na mabanga, na bibende banyangwisa na
moto mpe bokobebisa bisambelo na bango nyonso ya likolo
ya bangomba. 53 Bokobotola mokili yango mpe bokokoma
kovanda kuna, pamba te napesi bino mokili yango mpo ete
bobotola yango. 54 Bokokabola na kobeta zeke mabele
ya mokili oyo ezali libula na bino: libota oyo eleki monene
ekozwa mpe eteni ya mabele oyo eleki monene; libota
ya moke, ekozwa mpe eteni ya mabele ya moke. Libota
moko na moko ekozwa eteni na yango ya mabele na esika
oyo zeke ekokweya. Bokokabola yango kolanda masanga
ya bituka na bino. 55 Kasi soki bobengani te bavandi ya
mokili yango, ba-oyo bakotikala bakokoma lokola banzube
na miso na bino mpe lokola basende na mipanzi na bino.
Bakomonisa bino pasi na mokili oyo bokovanda. 56 Boye,
nakosala bino ndenge nakanaki kosala bango. › »

34 Yawe alobaki na Moyize: 2 « Pesa mitindo oyo na bana
ya Isalaele: ‹ Tango bokokota na Kanana, tala mokili
oyo ekopesamela bino lokola libula, mokili ya Kanana elongo
na bandelo na yango oyo: 3 Na ngambo ya sude, mondelo
na bino ekobanda na esobe ya Tsini mpe ekolanda mondelo
ya mokili ya Edomi. Na ngambo ya este, mondelo na bino ya
sude ekobanda na ebale monene ya Barozo, 4 ekokita na
sude ya ebandeli ya ngomba Akarabimi mpe ekoleka na
Tsini kino na sude ya Kadeshi-Barinea; ekokoba na Atsari-
Adari mpe ekoleka na Atsimoni. 5 Longwa na Atsimoni,
ekoleka na mayi ya lubwaku ya Ejipito mpo na kosuka na
ebale monene. 6 Mondelo na bino ya ngambo ya weste
ekozala ebale monene Mediterane. 7 Na ngambo ya nor,
mondelo na bino ekobanda na ebale monene Mediterane
kino na ngomba Ori. 8 Longwa na ngomba Ori, bokolekisa
yango na Lebo-Amati mpo na kosuka na Tsedadi. 9 Longwa
na Tsedadi, ekoleka na Zifironi mpe ekokoma na Atsari-
Enani. Yango nde ekozala mondelo na bino ya ngambo ya
nor. 10 Na ngambo ya este, mondelo na bino ekobanda
na Atsari-Enani kino na Shefami; 11 longwa na Shefami,
ekokita na Ribila na ngambo ya este ya Ayini mpe ekolanda
ebale ya Kinereti, na ngambo na yango ya este, 12 kino
na Yordani mpo na kosuka na ebale monene ya Barozo.
Ezali ndenge wana nde mokili na bino ekozala elongo na
bandelo oyo ezingeli yango. › » 13 Moyize apesaki mitindo
oyo na bana ya Isalaele: « Tala yango wana, mokili oyo
bokokabola na zeke, mokili oyo Yawe apesaki mitindo ete
bapesa yango na mabota libwa na ndambo. 14 Pamba te
ndako na ndako ya libota ya Ribeni mpe ndako na ndako ya
libota ya Gadi elongo na ndambo ya libota ya Manase esilaki
kozwa libula na yango. 15 Mabota oyo mibale na ndambo
ezwaki libula na yango na ngambo ya este ya Yordani, oyo
etalana na Jeriko. » 16 Yawe alobaki lisusu na Moyize: 17
« Tala bato oyo bakokabola mokili kati na bino: Nganga-
Nzambe Eleazari mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni. 18
Bokozwa lisusu mokambi moko kati na libota moko na moko
mpo na kokabola mokili. 19 Tala bakombo na bango: Mpo
na libota ya Yuda: Kalebi, mwana mobali ya Yefune; 20
mpo na libota ya Simeoni: Samuele, mwana mobali ya
Amiwudi; 21 mpo na libota ya Benjame: Elidadi, mwana
mobali ya Kisiloni; 22 mpo na libota ya Dani: mokambi Buki,
mwana mobali ya Yogili; 23 mpo na bana ya Jozefi, libota
ya Manase: mokambi Anieli, mwana mobali ya Efodi; 24
libota ya Efrayimi: mokambi Kemweli, mwana mobali ya
Shifitani; 25 mpo na libota ya Zabuloni: mokambi Elitsafani,
mwana mobali ya Parinaki; 26 mpo na libota ya Isakari:
mokambi Palitieli, mwana mobali ya Azani; 27 mpo na libota
ya Aseri: mokambi Ayiwudi, mwana mobali ya Shelomi; 28
mpo na libota ya Nefitali: mokambi Padeyeli, mwana mobali
ya Amiwudi. » 29 Bango wana nde bato oyo Yawe apesaki
mokumba ya kokabola mokili ya Kanana kati na bana ya
Isalaele.

35 Yawe alobaki na Moyize kati na etando ya Moabi,
pembeni ya Yordani oyo etalani na Jeriko: 2 « Pesa
mitindo na bana ya Isalaele ete bapesa na Balevi, wuta na
libula oyo bakozwa, bingumba ya kovanda elongo na mabele
oyo ezali zingazinga na yango. 3 Bingumba ekozala mpo na
kovanda, mpe mabele ya zingazinga mpo na bibwele na
bango, bisalelo na bango mpe banyama na bango nyonso. 4
Mabele ya zingazinga ya bingumba oyo bokopesa na Balevi
ekozala etando ya bametele pene nkama mitano kobanda
na mir ya engumba. 5 Na libanda ya engumba, bokozwa
etando ya bametele pene nkoto moko na ngambo ya este,
nkoto moko na ngambo ya weste, nkoto moko na ngambo
ya nor mpe nkoto moko na ngambo ya sude; mpe engumba
ekozala na kati-kati. Yango nde ekozala mabele na bango
ya zingazinga. 6 Bokobongisa mpo na Balevi bingumba
motoba ya kokimela mpo ete moto oyo abomi moninga na
nko te akoka kokima kuna; bokobakisa bingumba mosusu
tuku minei na mibale. 7 Na nyonso, bokopesa na Balevi
bingumba tuku minei na mwambe, moko na moko elongo na
mabele na yango ya zingazinga. 8 Mpo na bingumba oyo
bokopesa na Balevi wuta na libula ya mabele ya bana ya
Isalaele, bosengeli kozwa yango kolanda bozwi ya libota
moko na moko: libota oyo ezali na bingumba ebele ekopesa
mpe bingumba ebele; libota oyo ezali na bingumba moke
ekopesa mpe bingumba moke. » 9 Yawe alobaki na Moyize:

10 « Loba na bana ya Isalaele: ‹ Tango bokokatisa Yordani
mpo na kokota na Kanana, 11 bokopona bingumba ya
kokimela mpo ete moto oyo akoboma moto na nko te akoka
kokima kuna. 12 Bingumba yango ekozala ekimelo mpo
na bino liboso ya mobukanisi makila; na bongo mobomi
akokufa te soki asambi nanu te na miso ya lisanga. 13 Kati
na bingumba oyo bokopesa, bingumba motoba ekozala
ekimelo mpo na bino: 14 misato na ngambo ya Yordani, mpe
misato kati na Kanana. Ekozala bingumba ya kokimela. 15
Bingumba nyonso motoba ekozala ekimelo mpo na bana ya
Isalaele mpe mpo na bapaya oyo bakozala kati na bino. Boye
moto nyonso oyo akoboma moto na nko te akoki kokima
kuna. 16 Soki abeti moninga na ye libende, mpe moninga
yango akufi, moto wana azali mobomi; basengeli koboma
ye. 17 Soki abeti moninga na ye libanga, mpe moninga
yango akufi, moto wana azali mobomi; basengeli koboma
ye. 18 Soki abeti moninga na ye nzete, mpe moninga yango
akufi, moto wana azali mobomi; basengeli koboma ye. 19
Ezali mobukanisi makila nde akoboma mobomi: akoboma ye
tango kaka akokutana na ye. 20 Soki abambi moninga na
ye eloko na nko mpe moninga yango akufi 21 to soki abeti
moninga na ye likofi mpo ete alingaka ye te, mpe moninga
yango akufi, moto wana azali mobomi; boye mobukanisi
makila akoboma mobomi tango kaka akokutana na ye. 22
Kasi soki moto atindiki moninga na ye na nko te to na
kokana te, soki abambi ye eloko na makanisi mabe te, 23
soki akweyiseli ye libanga na nko te mpe na kokana te, mpe
moninga yango akufi, 24 lisanga ekokata makambo oyo
kolanda mibeko kati ya mobomi mpe mobukanisi makila.
25 Lisanga ekokangola mobomi na maboko ya mobukanisi
makila mpe ekozongisa ye kati na engumba ya kokimela
epai wapi akimaki. Mobomi akovanda kuna kino na kufa
ya mokonzi ya Banganga-Nzambe oyo bapakolaki mafuta
ya bule. 26 Nzokande soki mobomi alongwe na engumba
ya kokimela epai wapi akimaki, 27 mpe soki mobukanisi
makila akutani na ye libanda ya engumba na ye ya kokimela
mpe abomi ye, mobukanisi makila asali mabe te. 28 Pamba
te mobomi asengeli kovanda kati na engumba na ye ya
kokimela kino na kufa ya mokonzi ya Banganga-Nzambe.
Ezali kaka sima ya kufa na ye nde akoki kozonga na mabele
na ye. 29 Mitindo oyo ekozala mibeko mpo na bino mpe
mpo na bakitani na bino nyonso, na bisika nyonso oyo
bokovanda. 30 Tango nyonso oyo moto akoboma moninga
na ye, bakoboma mobomi soki kaka batatoli ebele bafundi,
pamba te litatoli ya moto moko ekoki te mpo na kokatela
moto etumbu ya kufa. 31 Bokondima kozwa eloko moko te
mpo na kosikola bomoi ya mobomi oyo asengeli na kufa;
basengeli kaka koboma ye. 32 Bokondima mpe kozwa eloko
moko te mpo na kopesa ye nzela ya kokima na engumba
songolo ya kokimela to ya kozonga kovanda lisusu kati
na mokili na ye liboso ya kufa ya mokonzi ya Banganga-
Nzambe. 33 Bokokomisa mbindo te mokili epai wapi bozali.
Solo, kosopa makila ekomisaka mokili mbindo; pamba te
soki makila esopani na mokili, ezali kaka na nzela ya makila
ya moto oyo asopi yango nde bakoki kokomisa lisusu mokili
peto. 34 Bokokomisa mbindo te mokili epai wapi bokovanda,
mokili epai wapi Ngai mpe nakovanda; pamba te nazali
Yawe, navandaka kati na bana ya Isalaele. › »

36 Bakonzi ya mabota ya etuka ya bakitani ya Galadi,
mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase
mpe mokitani ya Jozefi, bayaki liboso ya Moyize mpe liboso
ya bakambi ya mabota ya Isalaele mpo na kosolola na
bango. 2 Balobaki: « Tango Yawe apesaki mitindo epai ya
nkolo na ngai ete apesa mokili lokola libula epai ya bana
ya Isalaele na kobeta zeke, apesaki yo mpe mitindo ya
kopesa libula ya Tselofikadi, ndeko na biso ya mobali, epai
ya bana na ye ya basi. 3 Boye, soki esalemi ete bana
basi yango babali mibali oyo bawuti na mabota mosusu ya
Isalaele, libula na bango ekolongwa na libula ya batata na
biso, mpe bakobakisa yango na libula ya libota ya mibali
oyo bakobala bango. Bongo, libula oyo epesamelaki biso
ekokoma moke. 4 Tango mobu ya kosepela kokangolama
ekokoma mpo na bana ya Isalaele, libula ya bana basi yango
ekobakisama na libula ya mabota ya mibali oyo babalaki
bango, mpe bakozwa mabele na bango wuta na libula ya
libota ya bakoko na biso. » 5 Boye, na etinda ya Yawe,
Moyize epesaki mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele: «
Makambo oyo libota ya bakitani ya Jozefi balobi ezali na
nzela. 6 Tala liloba oyo Yawe alobaki mpo na bana basi ya
Tselofikadi: ‹ Bakoki solo kobalana na mibali nyonso oyo
bango balingi, kasi ezala kaka kati na mibali ya libota ya tata
na bango. 7 Pamba te libula moko te kati na Isalaele ekoki
kolongwa na libota moko mpo na kokende na libota mosusu;
moto nyonso ya Isalaele asengeli kobatela mabele ya libota
oyo azwaki lokola libula wuta na bakoko na ye. 8 Mwana
mwasi nyonso kati na bikolo ya Isalaele oyo akozwa mabele
lokola libula asengeli kobalana kaka na mobali ya libota ya
tata na ye mpo ete moto nyonso ya Isalaele azwa libula ya
tata na ye. 9 Libula moko te ekoki kolongwa na libota moko
mpo na kokende na libota mosusu, pamba te libota moko
na moko ya Isalaele esengeli kobatela mabele oyo esili
kozwa lokola libula. › » 10 Boye, bana basi ya Tselofikadi
basalaki ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize. 11
Bana basi ya Tselofikadi: Mala, Tiritsa, Ogila, Milika mpe

Noa; babalanaki na bandeko na bango, na ngambo ya libota
ya tata na bango. **12** Babalanaki kati na etuka ya bakitani
ya Manase, mwana mobali ya Jozefi, mpe libula na bango
etikalaki na libota mpe etuka ya tata na bango. **13** Oyo ezali
nde mibeko mpe malako oyo Yawe apesaki na nzela ya
Moyize epai ya bana ya Isalaele na bitando ya Moabi, oyo
etalana na Jeriko, pene ya Yordani.

Deteronomi

1 Tala maloba oyo Moyize ayebisaki bana nyonso ya
Isalaele na ngambo ya este ya Yordani kati na esobe, kati
na etando Araba oyo etalana na Sufi, kati ya Parani mpe
Tofeli, kati ya Labani, Atseroti mpe Di-Zaabi. **2** Esengaka
mikolo zomi na moko ya mobembo wuta na Orebi kino na
Kadeshi-Barinea, na nzela ya ngomba Seiri. **3** Na mokolo ya
liboso ya sanza ya zomi na moko, na mobu ya minei, Moyize
alobaki na bana ya Isalaele makambo nyonso oyo Yawe
atindaki ye na tina na bango. **4** Makambo yango esalemaki
sima na Moyize kolonga Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori,
oyo azalaki koyangela wuta na Eshiboni, mpe sima na ye
kolonga Ogi, mokonzi ya Bashani, oyo azalaki kovanda na
Ashitaroti mpe na Edreyi. **5** Ezalaki na ngambo ya este ya
Yordani, na mokili ya Moabi, nde Moyize alimbolaki mobeko
oyo. Alobaki na bango: **6** « Yawe, Nzambe na biso, alobaki
na biso, na ngomba Orebi: ‹ Bowumeli mpe mingi na ngomba
oyo. **7** Bolongola molako mpe bokende kino na etuka ya
bangomba ya bato ya Amori; bokende na bamboka nyonso
oyo ezali pene ya Araba, na bangomba, na mboka ya se, na
Negevi mpe pembeni-pembeni ya mayi monene, kati na
mokili ya bato ya Kanana mpe na mokili ya Libani kino na
Efrate, ebale monene. **8** Tala, napesi bino mokili oyo. Bokota
mpe bokamata mokili oyo Yawe alakaki kopesa, na nzela ya
ndayi, epai ya bakoko na bino —Abrayami, Izaki, Jakobi—
mpe bakitani na bango. › » **9** Na tango wana, nalobaki na
bino: — Ngai moko nakokoka te kokamba bino. **10** Yawe,
Nzambe na bino, akomisi bino ebele koleka mpe tala lelo
motango na bino ekomi lokola minzoto na likolo. **11** Tika
ete Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, akomisa bino ebele
mbala nkoto moko mpe apambola bino ndenge alakaki!
12 Nakokoka ndenge nini komema ngai moko makambo
na bino, mikumba na bino, mpe kowelana na bino? **13**
Bopona bato ya bwanya, ya mayele mpe ya lokumu kati na
moko na moko ya mabota na bino, mpe ngai nakotia bango
bakambi na bino. **14** Bozongiselaki ngai: — Makambo oyo
osili koyebisa biso ezali malamu. **15** Boye, nazwaki bakambi
kati na mabota na bino, bato ya lokumu mpe ya bwanya,
bongo nakomisaki bango bakambi ya bankoto, ya bankama,
ya batuku mitano mpe ya bazomi, mpe bakalaka mpo na
mabota na bino. **16** Na tango wana, napesaki bakambi
na bino mokumba oyo: « Boyoka kowelana oyo ezali kati
na bandeko na bino mpe bokata makambo na bosembo;
ezala kowelana kati ya bana ya Isalaele bango na bango
to kati ya mwana ya Isalaele mpe mopaya. **17** Bopona
bilongi te na tango ya kosambisa, boyoka bato nyonso:
azala moto pamba to moto monene. Bobanga moto te,
pamba te kosambisa ezali likambo ya Nzambe. Bomemela
ngai likambo oyo eleki bino na makasi mpe ngai nakoyoka
yango. » **18** Mpe na tango wana, nayebisaki bino makambo
nyonso oyo bosengeli kosala. **19** Boye, ndenge Yawe,
Nzambe na biso, atindaki biso, tolongwaki na ngomba Orebi
mpe tokendeki na etuka ya bangomba ya bato ya Amori.
Tokatisaki esobe monene mpe ya somo oyo bomonaki mpe
tokomaki na Kadeshi-Barinea. **20** Nalobaki na bino: — Bosili
kokoma na etuka ya bangomba ya bato ya Amori, etuka
oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi biso. **21** Botala, Yawe,
Nzambe na bino, apesi bino mokili; bokende mpe bokamata
yango ndenge Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, alobaki na
bino. Bobanga te mpe bozala na mpiko. **22** Bato nyonso
kati na bino bayaki epai na ngai mpe balobaki: — Tika ete
totinda liboso na biso bato mpo na konongela biso mokili
mpe komemela biso sango ya nzela oyo tokoki kolanda
mpe ya bingumba epai wapi tokokende. **23** Likanisi yango
emonanaki malamu na miso na ngai, yango wana naponaki
kati na bino mibali zomi na mibale, mobali moko mpo na
libota moko. **24** Balongwaki mpe bakendeki, bongo bamataki
kino na etuka ya bangomba mpe bakomaki na lubwaku ya
Eshikoli oyo banongaki. **25** Bakamataki na maboko na bango
ndambo ya bambuma ya mokili wana mpe bamemelaki
biso yango. Tala sango oyo bapesaki biso: « Mboka oyo
Yawe, Nzambe na biso, apesi biso ezali malamu. » **26** Kasi
boboyaki komata, botombokelaki etinda ya Yawe, Nzambe
na bino. **27** Bongo boyimaki-yimaki kati na bandako na
bino mpe bolobaki: « Yawe alingaka biso te, yango wana
abimisaki biso na Ejipito mpo na kokaba biso na maboko
ya bato ya Amori mpo ete bango baboma biso. **28** Boni,
tokende kaka kuna? Bandeko na biso basili kolembisa biso
nzoto. Balobi: ‹ Bato yango bazali makasi mpe bingambe
koleka biso, bingumba na bango ezali minene mpe bamir
na yango ekenda kino na likolo. Tomonaki lisusu bana ya
Anaki kuna. › » **29** Nalobaki na bino: « Bozala na somo te
mpe bobanga bango te, **30** pamba te Yawe, Nzambe na
bino, azali kotambola liboso na bino mpe akobunda mpo na
bino ndenge asalaki na Ejipito, na miso ya bato nyonso. **31**
Mpe na esobe, na banzela nyonso oyo botambolaki kino
bokoma na esika oyo, bomonaki ndenge nini Yawe, Nzambe
na bino, amemaki bino ndenge tata amemaka mwana na ye.
» **32** Atako bongo, botiaki elikya te epai na Yawe, Nzambe
na bino, **33** oyo azalaki kotambola liboso na bino na nzela
mpo na kolukela bino esika ya kotonga molako. Na butu,
azalaki lokola likonzi ya moto; mpe na moyi, azalaki lokola
likonzi ya lipata; mpo na kolakisa bino nzela oyo bosengelaki

kotambola. 34 Tango Yawe ayokaki nyonso oyo bozalaki koloba, asilikaki mpe alapaki ndayi: 35 « Moto moko te kati na molongo oyo ya bato mabe akoki komona mokili ya kitoko oyo nalakaki kopesa na bakoko na bango na nzela ya ndayi, 36 longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune; ye akomona yango, mpe nakopesa na ye mpe na bakitani na ye, mokili oyo lokolo na ye enyataki, pamba te asalelaki Ngai Yawe na motema na ye mobimba. » 37 Likolo na bino, Yawe asilikelaki mpe ngai; alobaki: « Yo mpe lisusu okokota te kati na mokili yango. 38 Kasi mosungi na yo Jozue, mwana mobali ya Nuni, ye akokota kati na yango. Lendisa ye, pamba te ye nde akokamba Isalaele mpo na kozwa mokili yango lokola libula. 39 Bongo, bana na bino oyo bolobaki ete bakomema bango na bowumbu, bana na bino oyo bayebi nanu te kokesenisa malamu mpe mabe, bango nde bakokota na mokili yango. Nakopesa bango mokili yango, mpe bakokamata yango. 40 Mpo na bino, bobaluka mpe bokende na esobe, na nzela ya ebale monene ya Barozo. » 41 Bozongiselaki ngai: « Tosali masumu epai na Yawe. Tokokende mpe tokobunda ndenge Yawe, Nzambe na biso, atindaki biso. » Boye, moto nyonso kati na bino alataki bibundeli na ye, mpe bokanisaki ete ezali likambo ya pasi te komata na etuka ya bangomba. 42 Kasi Yawe alobaki na ngai: « Yebisa bango ete bamata te mpe babunda te, pamba te nakozala elongo na bango te; banguna na bango bakolonga bango. » 43 Nzokande nayebisaki bino, kasi boyokaki kaka te; botombokelaki mitindo ya Yawe; mpe, na lolendo na bino, bomataki na etuka ya bangomba. 44 Boye, bato ya Amori oyo bavandaka na bangomba yango bakitelaki bino mpe babundisaki bino, babenganaki bino lokola liboke ya banzoyi mpe balongaki bino longwa na Seiri kino na Orima. 45 Bozongaki mpe bolelaki liboso ya Yawe, kasi aboyaki koyoka kolela na bino, akangaki matoyi na Ye. 46 Bongo bovandaki na Kadeshi mikolo ebele.

2 Na sima, tobalukaki mpe tokendeki na esobe, na nzela ya ebale monene ya Barozo ndenge Yawe atindaki ngai, pamba te tobalukaki mikolo ebele zingazinga ya etuka ya ngomba Seiri. 2 Yawe alobaki na ngai: 3 « Bowumeli mingi na kobaluka zingazinga ya etuka ya bangomba oyo; sik'oyo bokende na ngambo ya nor. 4 Pesa mitindo oyo epai ya bato: ‹ Bokomi pembeni ya koleka mokili ya bandeko na bino, bakitani ya Ezawu oyo bavandaka na Seiri. Bakobanga bino, kasi bozala mayele. 5 Bobundisa bango te, pamba te nakopesa bino ata eloko moko te kati na mokili na bango, ezala ata esika ya kotia lokolo na bino. Nasila kopesa, epai na Ezawu, etuka ya ngomba Seiri lokola libula na ye. 6 Bokofuta bango palata mpo na biloko oyo bokolia mpe mpo na mayi oyo bokomela. 7 Yawe, Nzambe na bino, apamboli bino na misala nyonso ya maboko na bino. Abateli bino na esobe oyo ya monene mibu tuku minei. Yawe, Nzambe na bino, azali elongo na bino mpe bozangi eloko moko te. › » 8 Na sima, totikaki bandeko na biso, bakitani ya Ezawu oyo bavandaka na Seiri. Tobalukaki wuta na nzela ya Araba oyo ewuta na Eyilati mpe na Etsioni-Geberi, mpe tokendeki na nzela ya esobe ya Moabi. 9 Yawe alobaki na ngai: « Bomona bato ya Moabi lokola banguna na bino te mpe bobundisa bango te, pamba te nakopesa bino ata eloko moko te kati na mokili na bango. Nasila kopesa mokili ya Ari lokola bozwi epai ya bakitani ya Loti. » 10 Bato ya Emimi nde bazalaki kovanda kuna na kala. Bazalaki makasi mpe ebele, bingambe lokola bana ya Anaki. 11 Bango mpe bazalaki komonana lokola bato ya Refayimi ndenge moko na bana ya Anaki. Kasi bato ya Moabi bazalaki kobenga bango bato ya Emimi. 12 Bato ya Ori mpe bazalaki kovanda na Seiri kasi bakitani ya Ezawu babenganaki bango. Babomaki bato ya Ori liboso na bango mpe bakomaki kovanda na bisika na bango ndenge kaka Isalaele asalaki mpo na mokili oyo Yawe apesaki bango lokola bozwi. 13 Yawe alobaki: « Sik'oyo, botelema mpe bokatisa lubwaku ya Zeredi. » Boye totikaki lubwaku. 14 Mibu tuku misato na mwambe elekaki wuta tango tolongwaki na Kadeshi-Barinea kino tokatisaki lubwaku ya Zeredi. Banda wana, molongo nyonso ya bato oyo babundaki bitumba bakufaki kati na molako ndenge Yawe alapaki ndayi mpo na bango. 15 Loboko ya Yawe ebalukelaki bango kino asilisaki koboma bango nyonso kati na molako. 16 Tango bato ya suka kati na bato oyo bazalaki kobunda bitumba basilaki kokufa, 17 Yawe alobaki na ngai: 18 « Lelo oyo, okokatisa Moabi mpe Ari. 19 Tango okokoma na mokili ya bato ya Amoni, komona bango lokola banguna te mpe kobundisa bango te, pamba te nakopesa yo ata eteni moko te ya mabele kati na mokili ya bakitani ya bato ya Amoni. Nasilaki kopesa yango lokola bozwi epai ya bakitani ya Loti. » 20 Mboka yango mpe emonanaki lokola mboka oyo bato ya Refayimi bazalaki kovanda. Kasi bato ya Amoni bazalaki kobenga bato ya Refayimi: bato ya Zamizumi. 21 Bazalaki makasi mpe ebele, bingambe kaka lokola bana ya Anaki. Kasi Yawe abomaki bango liboso ya bato ya Amoni. Bato ya Amoni babenganaki bato ya Zamizumi mpe bakomaki kovanda na bisika na bango. 22 Yawe asalaki mpe ndenge wana mpo na bakitani ya Ezawu oyo bazalaki kovanda na Seiri tango abomaki bato ya Ori liboso na bango. Bakitani ya Ezawu babenganaki bato ya Ori mpe bakomaki kovanda na bisika na bango kino na mokolo ya lelo. 23 Ezalaki mpe ndenge moko mpo na bato na Avi

oyo bazalaki kovanda na mboka yango kino na Gaza. Bato ya Kafitori, oyo bawuta na mokili ya Kafitori, babomaki bato ya Avi mpe bakomaki kovanda na bisika na bango. **24** Yawe alobaki: « Botelema, bokende mpe bokatisa lubwaku ya Arinoni. Nakabi na maboko na bino, Sikoni, moto ya Amori mpe mokonzi na Eshiboni, elongo na mokili na ye. Bobanda kobundisa yango mpe bokamata yango. **25** Lelo, nakosala ete mabota nyonso ya mokili ezala na somo mpe kobanga liboso na bino. Bakoyoka sango ya makambo oyo bokosala, bongo bakolenga mpe bakozanga kimia likolo na bino. » **26** Wuta na esobe ya Kedemoti, natindaki bantoma epai ya Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, na maloba ya kimia. **27** Nalobaki: « Tobondeli yo, tika biso tolekela na mokili na yo. Tokoleka kaka na nzela ya monene, tokobaluka te ezala na ngambo ya loboko ya mwasi to ya mobali. **28** Okotekela biso biloko ya kolia mpe mayi ya komela na motuya ya palata. Kasi tika biso kaka toleka na makolo **29** ndenge bakitani ya Ezawu, oyo bavandaka na mokili ya Seiri, mpe bato ya Moabi, oyo bavandaka na Ari, basalelaki biso kino tokatisaki Yordani mpe tokotaki kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi biso. » **30** Kasi Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, aboyaki kopesa biso nzela ya kolekela na mokili na ye, pamba te Yawe, Nzambe na bino, akomisaki moto na ye makasi mpe motema na ye libanga, mpo na kokaba ye na maboko na bino ndenge asali lelo. **31** Bongo Yawe alobaki na ngai: « Tala, nabandi kokaba na maboko na bino Sikoni mpe mokili na ye. Banda kobotola yango mpe kamata yango. » **32** Tango Sikoni elongo na mampinga na ye nyonso babimaki mpo na kobundisa biso na Yakatsi, **33** Yawe, Nzambe na biso, akabaki ye na maboko na biso mpe tobomaki ye, bana na ye ya mibali mpe mampinga na ye nyonso. **34** Bongo, tobotolaki bingumba na ye nyonso, tobukaki bingumba nyonso, tobomaki mibali, basi mpe bana nyonso; totikaki ata moto moko te. **35** Kasi tomemaki mpo na biso: bibwele mpe bomengo ya bitumba oyo tokutaki na bingumba na bango. **36** Longwa na Aroeri oyo ezali na suka ya lubwaku ya Arinoni, mpe longwa na engumba oyo ezali kati na lubwaku kino na Galadi, ezalaki na engumba moko te oyo elekaki biso na makasi. Yawe, Nzambe na biso, apesaki biso yango nyonso. **37** Kasi bopusanaki te na mokili ya bato ya Amoni, na ngambo nyonso ya lubwaku ya Yaboki, na bingumba ya bangomba, mpe na bisika nyonso oyo Yawe, Nzambe na biso, apekisaki biso.

3 Sima, tobalukaki mpe tokendeki na nzela ya Bashani. Bongo Ogi, mokonzi ya Bashani, elongo na mampinga na ye nyonso babimaki mpo na kokutana na biso mpe babundisaki biso na Edreyi. **2** Yawe alobaki na ngai: « Kobanga ye te, pamba te nakabi ye na maboko na yo elongo na mampinga na ye nyonso mpe mokili na ye; sala ye ndenge osalaki Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni. » **3** Boye Yawe, Nzambe na biso, akabaki lisusu Ogi, mokonzi ya Bashani, mpe mampinga na ye nyonso, na maboko na biso; mpe tobomaki bango, totikaki ata moto moko te. **4** Na tango wana, tobotolaki bingumba na ye nyonso, totikaki ata engumba moko te kati na bingumba tuku motoba na etando ya Arigobi kati na mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani. **5** Bingumba wana nyonso ezalaki ya kotongama makasi mpe ezalaki na bamir ya milayi mpe na bikuke oyo bakangaka na bibende mpe ezalaki lisusu na bamboka ebele oyo ezanga bamir. **6** Boye, tobukaki yango nyonso ndenge tosalaki epai ya Sikoni, mokonzi ya Eshiboni. Tango tobukaki bingumba na ye, tobomaki mibali, basi mpe bana na ye. **7** Kasi tomemaki mpo na biso bibwele mpe bomengo ya bitumba oyo tobotolaki na bingumba. **8** Boye, na tango wana, tozwaki na maboko ya bakonzi mibale ya bato ya Amori, mokili oyo ezalaki na ngambo ya este ya Yordani, wuta na lubwaku ya Arinoni kino koleka ngomba Erimoni. **9** Bato ya Sidoni babengaka ngomba Erimoni Sirioni mpe bato ya Amori babengaka yango Seniri. **10** Tozwaki bingumba nyonso ya etando, Galadi nyonso mpe Bashani nyonso kino koleka bingumba ya Salika mpe ya Edreyi, bingumba ya Bashani epai wapi Ogi azalaki koyangela. **11** Nzokande Ogi, mokonzi ya Bashani, atikalaki kaka ye moko na bomoi kati na bato ya Refayimi. Mbeto na ye ezalaki ya bibende; molayi na yango ezalaki na bametele pene minei mpe mokuse na yango, bametele pene mibale. Mbeto yango ezali kino lelo na engumba Raba ya bato ya Amoni. **12** Na tango wana, tobotolaki mokili yango. Napesaki epai ya bato ya libota ya Ribeni mpe ya libota ya Gadi mokili oyo ezalaki wuta na Aroeri, kati na lubwaku ya Arinoni kino ndambo ya etuka ya bangomba ya Galadi mpe bingumba na yango. **13** Ndambo oyo etikalaki na Galadi mpe nyonso mosusu ya Bashani, mokili ya Ogi, napesaki yango na ndambo ya libota ya Manase: Mokili nyonso ya Arigobi, oyo ezali na Bashani, eyebanaki lokola mokili ya bato ya Refayimi. **14** Yairi, mokitani ya Manase, abotolaki etuka nyonso ya Arigobi kino na mondelo ya bato ya Geshuri mpe ya bato ya Maakati. Apesaki bamboka yango kombo na ye. Yango wana kino lelo babengaka Bashani bamboka ya Yairi. **15** Mpe napesaki Galadi epai ya Makiri. **16** Kasi epai ya mabota ya Ribeni mpe ya Gadi, napesaki etando oyo ebanda wuta na Galadi, ekenda na lubwaku ya Arinoni mpe esalaki mondelo kino na ebale ya Yaboki oyo esalaki mondelo na mokili ya Amoni. **17** Mondelo na yango ya weste ezalaki Yordani: wuta na

Kinereti kino na ebale monene ya Araba, ebale monene
ya Barozo, na se ya bangomba ya Pisiga na ngambo ya
este. 18 Na tango wana, napesaki bino mitindo oyo: « Yawe,
Nzambe na bino, apesaki bino mokili oyo mpo ete bokamata
yango. Kasi bato na bino nyonso oyo bazali na makoki ya
kobunda balata bibundeli mpe baleka liboso ya bandeko na
bino bana ya Isalaele. 19 Bobele basi na bino, bana na bino
mpe ebele ya bibwele na bino nde bakotikala na bingumba
oyo napesaki bino 20 kino tango Yawe akopesa bopemi
epai ya bandeko na bino ndenge asalaki mpo na bino, mpe
kino bango lisusu bakozwa mokili oyo Yawe, Nzambe na
bino, apesi bango na ngambo mosusu ya Yordani. Sima na
yango, bokozonga, moko na moko, na mabele oyo napesaki
bino. » 21 Na tango wana, nalobaki na Jozue: « Omonaki yo
moko makambo oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki epai na
bakonzi oyo mibale; akosala kaka ndenge moko na bikolo
nyonso epai wapi bokoleka. 22 Bobanga bango te, pamba te
Yawe, Nzambe na bino, Ye moko akobundela bino. » 23
Na tango wana, nabondelaki Yawe: 24 — Oh Nkolo Yawe,
obandaki kolakisa monene na Yo mpe nguya na Yo epai ya
mosali na Yo. Pamba te nzambe nini na likolo mpe na se
akoki kosala misala minene mpe makambo ya kokamwa
lokola oyo Yo osali? 25 Nabondeli Yo, yokela ngai mawa
mpo ete nakatisa Yordani mpo namona mokili oyo ya kitoko
na ngambo mosusu, etuka kitoko ya bangomba mpe Libani.
26 Kasi likolo na bino, Yawe asilikelaki ngai mpe aboyaki
koyoka ngai. Alobaki na ngai: — Ekoki boye! Koloba na ngai
lisusu likambo wana te. 27 Mata na songe ya ngomba Pisiga
mpe tala na ngambo ya weste, na nor, na sude mpe na este.
Tala kaka mokili na miso kasi okotikala kokatisa Yordani
te. 28 Pesa mitindo na Jozue, pesa ye makasi mpe lendisa
ye; pamba te ye nde akokamba bato oyo mpe akosala ete
bazwa lokola libula mokili oyo ozali komona. 29 Bongo
tovandaki na lubwaku oyo etalani na Beti-Peori.

4 Sik'oyo Isalaele, yoka malamu mitindo mpe mibeko oyo
nalingi koteya yo. Salela yango mpo ete ozala na bomoi
mpe okamata mokili oyo Yawe, Nzambe ya bakoko na yo,
apesi yo. 2 Kobakisa eloko moko te na oyo natindi yo mpe
kolongola eloko moko te kati na yango, kasi tosa mitindo
oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi yo. 3 Bomonaki bino moko
makambo oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki na Bala ya
Peori: abomaki kati na bino bato nyonso oyo bamipesaki na
kosalela Bala ya Peori. 4 Kasi bino oyo bokangamaki na
Yawe, Nzambe na bino, bino nyonso bozali na bomoi na
mokolo ya lelo. 5 Tala, nateyaki bino mitindo mpe mibeko
ndenge Yawe, Nzambe na ngai, atindaki ngai, mpo ete
bokoka kotosa yango na mokili oyo bokokota mpo na kozwa
yango. 6 Botosa yango mpe bosalela yango na bokebi;
yango nde ekokomisa bino bato ya bwanya mpe ya mayele
na miso ya bikolo oyo bakoyoka sango ya mitindo mpe
mibeko yango; mpe bakoganga: « Solo, libota monene oyo
ezali na bato ya bwanya mpe na bato ya mayele. » 7 Pamba
te ekolo nini lisusu ya monene, oyo banzambe na yango
ezali pembeni na yango ndenge Yawe, Nzambe na biso,
azalaka pembeni na biso tango nyonso oyo tobelelaka Ye?
8 Mpe ekolo nini mosusu ya monene, oyo ekoki kozala na
mitindo mpe mibeko ya sembo lokola Mobeko oyo natie lelo
liboso na bino? 9 Nzokande, sala keba mpe omisenzela
mpo ete obosana te makambo oyo miso na yo emonaki to
kotika te makambo yango elongwa na motema na yo na
mikolo nyonso ya bomoi na yo. Teya yango na bana na yo
mpe na bana na bango oyo bakobotama na sima na bango.
10 Kanisa mokolo oyo otelemaki liboso ya Yawe, Nzambe na
yo, na Orebi tango Yawe alobaki na ngai: « Sangisa bato
oyo liboso na Ngai mpo na koyoka maloba na Ngai, mpo ete
bakoka koyeba kopesa Ngai lokumu tango nyonso bakozala
na mokili oyo mpe bakoka koteya yango na bana na bango. »
11 Yango wana, bino bopusanaki mpe botelemaki na ebandeli
ya ngomba tango ezalaki kopela moto oyo ekomaki kino
na likolo elongo na mapata ya mwindo mpe molili makasi.
12 Yawe alobelaki bino wuta na moto; boyokaki lokito ya
maloba na ye kasi bomonaki ata nzoto te; mongongo kaka
nde ezalaki koyokana. 13 Atalisaki bino boyokani na Ye,
mibeko zomi oyo bosengeli kosalela, mpe akomaki yango na
bitando mibale ya mabanga. 14 Na tango wana kaka, Yawe
atindaki ngai koteya bino bikateli mpe mibeko oyo bosengeli
kosalela na mokili oyo bokokende mpo na kozwa yango. 15
Bongo, bomisenzela malamu, pamba te bomonaki nzoto
te na mokolo oyo Yawe alobelaki bino na ngomba Orebi
wuta na moto. 16 Bomibebisa te na kosala ekeko, elilingi ya
mwasi to ya mobali, 17 ya nyama nyonso ya mokili to ya
ndeke nyonso oyo epumbwaka na likolo, 18 ya ekelamu
nyonso oyo etambolaka na libumu to ya mbisi nyonso oyo
etiolaka na se ya mayi. 19 Mpe tango botalaka na mapata
mpe bomonaka moyi, sanza, minzoto mpe biloko mosusu
oyo ezali na likolo, bokosama te mpo na kofukamela mpe
kogumbamela biloko oyo Yawe, Nzambe na bino, apesa na
bikolo nyonso oyo ezali na mokili. 20 Kasi mpo na bino,
Yawe azwaki bino mpe abimisaki bino na fulu ya moto ya
bibende, oyo ezalaki Ejipito, mpo ete bozala bato ya libula
na Ye ndenge bozali sik'oyo. 21 Yawe asilikelaki ngai likolo
na bino mpe alapaki ndayi na makasi nyonso ete nakoki te
kokatisa Yordani mpe kokota na mokili kitoko oyo Yawe,
Nzambe na bino, akopesa bino lokola libula. 22 Nakokufa na

mokili oyo mpe nakokatisa Yordani te; kasi bino, etikali moke bokatisa mpe bokamata mokili oyo ya kitoko. 23 Bozala na bokebi mpe bobosana te boyokani oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki elongo na bino. Mpe bomisalela ekeko te na lolenge nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, apekisaki. 24 Pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali moto oyo ezikisaka, azali Nzambe na zuwa. 25 Tango bokozala na bana mpe bakoko, mpe bokowumela tango molayi na mokili, soki bokosami mpe bosali ekeko ya lolenge nyonso, soki bosali mabe na miso ya Yawe, Nzambe na bino, soki botumboli kanda na Ye, 26 soki bosali makambo wana, likolo mpe se ekozala motatoli kati na ngai mpe bino: bokolimwa noki na mokili oyo bokokende kozwa sima na bino kokatisa Yordani. Bokowumela kuna tango molayi te, kasi bokobebisama solo; 27 Yawe akopanza bino kati na bato. Kasi ndambo kaka ya bato kati na bino nde bakowumela kati na bikolo epai wapi Yawe akomema bino. 28 Kuna, bokogumbamela banzambe oyo esalemi na maboko ya bato, banzambe ya banzete to ya mabanga, oyo ekoki komona te, koyoka te, kolia te mpe koyoka solo te. 29 Kasi soki, wuta na mokili wana, boluki Yawe, Nzambe na bino, bokomona Ye soki boluki Ye na motema na bino mobimba mpe na molimo na bino mobimba. 30 Tango bokozala na mawa mpe pasi nyonso oyo ekokomela bino, sima na mikolo, bokozonga epai na Yawe, Nzambe na bino, mpe bokotosa Ye. 31 Pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali Nzambe ya mawa, akosundola bino te, akobebisa bino te mpe akobosana te boyokani oyo asala na bakoko na bino tango alapaki ndayi. 32 Luka koyeba makambo oyo esalema na mikolo ya liboso, liboso ete yo obotama, wuta mokolo oyo Nzambe asala moto na mokili; luka oyeba makambo oyo esalema kati na mokili banda na suka moko kino na suka mosusu, soki likambo ya monene boye esila kosalema, soki likambo ya boye esila koyokana. 33 Boni, ezali na bato bayoka mongongo ya Nzambe kolobela bango kati na moto ndenge bino boyokaki mpe botikali na bomoi? 34 Boni, ezali na nzambe oyo ameka kobimisa mpo na ye ekolo moko wuta na ekolo mosusu na nzela ya komekama, ya bilembo, ya bikamwa, ya bitumba, ya maboko na ye ya nguya, mpe na kosembola loboko to na nzela ya misala minene ya somo lokola makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, asala mpo na bino kati na Ejipito na miso na bino? 35 Omonaki makambo nyonso wana mpo oyeba ete Yawe kaka nde azali Nzambe, mosusu azali te. 36 Wuta na likolo, ayebisaki yo na mongongo na Ye mpo na koteya yo; na se, Yawe alakisaki yo moto na ye ya monene mpe oyokaki mongongo na Ye kobima kati na moto. 37 Lokola alingaki bakoko na yo mpe aponaki bakitani na bango, abimisaki yo na Ejipito na nguya na Ye mpe na makasi na Ye ya monene 38 mpo na kobengana liboso na yo bikolo minene mpe ya makasi koleka yo mpe kokotisa yo na bamboka na bango mpo na kopesa yo yango lokola libula ndenge yango ezali na mokolo ya lelo. 39 Yeba yango lelo mpe tia yango na motema na yo ete Yawe kaka nde azali Nzambe na likolo mpe na se, mosusu azali te. 40 Batela bikateli mpe mitindo na Ye, oyo nazali kopesa yo lelo mpo ete ozala moto ya esengo, yo mpe bana na yo sima na yo, mpe mpo ete owumela tango molayi na mokili oyo Yawe, Nzambe, na yo apesi yo mpo na libela. 41 Moyize aponaki bingumba misato na ngambo ya este ya Yordani, 42 mpo ete moto nyonso oyo akoboma moninga na ye na nko te, na kozanga koyina ye liboso, akoka kokimela na moko kati na bingumba yango mpe akoka kobikisa bomoi na ye. 43 Tala bingumba yango: Mpo na libota ya Ribeni, engumba Betseri kati na etando ya esobe; mpo na libota ya Gadi, engumba Ramoti ya Galadi, mpe mpo na libota ya Manase, engumba Golani kati na Bashani. 44 Tala Mobeko oyo Moyize atiaki liboso ya bana ya Isalaele: 45 Tala malako, bikateli mpe mibeko oyo Moyize apesaki na bana ya Isalaele tango babimaki na Ejipito; 46 mpe tango bazalaki na lubwaku etalana na Beti-Peori, na ngambo ya este ya Yordani, kati na mokili ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni oyo Moyize mpe bana ya Isalaele balongaki tango babimaki na Ejipito. 47 Bazwaki mokili na ye mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani. Bakonzi nyonso mibale bazalaki bato ya Amori mpe bakonzaki na ngambo ya este ya Yordani. 48 Bana ya Isalaele bavandaki na etando oyo ebandaki na Aroeri, na ngomba Arinoni kino na ngomba Sirioni oyo babengi Erimoni; 49 bakisa Araba nyonso na este ya Yordani kino na ebale monene ya Araba, na ebandeli ya ngomba Pisiga.

5 Moyize abengisaki Isalaele mobimba mpe alobaki: « Oh Isalaele, yoka malamu bikateli mpe mibeko oyo nakoyebisa yo lelo. Yekola yango, batela yango mpe salela yango. 2 Yawe, Nzambe na biso, asalaki boyokani elongo na biso elongo na ngomba Orebi. 3 Yawe asalaki te boyokani oyo na bakoko na biso kasi asalaki yango nde na biso, biso nyonso oyo tozali na bomoi awa na mokolo ya lelo. 4 Yawe alobaki na bino kati na moto likolo ya ngomba ndenge moto alobanaka na moto miso na miso. 5 Na tango wana, natelemaki kati ya Yawe mpe bino mpo na koyebisa bino maloba na Yawe, pamba te bozalaki kobanga moto mpe bomataki te likolo ya ngomba. Tala maloba oyo alobaki: 6 ‹ Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na mokili ya Ejipito epai wapi ozalaki na bowumbu. 7 Okozalaka

na banzambe mosusu te, bobele Ngai. **8** Okomisalelaka te nzambe ya ekeko to bililingi ya biloko oyo ezali na likolo, na se to na mayi oyo ezali na se ya mabele. **9** Okogumbamelaka yango te mpe okosalelaka yango te, pamba te Ngai Yawe, Nzambe na yo, nazali Nzambe ya zuwa; napesaka bana etumbu mpo na masumu ya batata kino na molongo ya misato mpe ya minei ya bato oyo bayinaka Ngai. **10** Kasi natalisaka bolingo na Ngai kino na molongo ya nkoto epai ya bato oyo balingaka Ngai mpe babatelaka mibeko na Ngai. **11** Okotangaka te na pamba Kombo ya Yawe, Nzambe na yo, pamba te Yawe akopesa etumbu na moto nyonso oyo akotanga Kombo na Ye na pamba. **12** Kanisaka mokolo ya Saba mpe bulisaka yango, ndenge Yawe, Nzambe na yo, atindaki yo yango. **13** Okosalaka misala na yo nyonso mikolo motoba. **14** Kasi mokolo ya sambo ezali mokolo ya Saba ya Yawe, Nzambe na yo. Na mokolo wana, okosalaka mosala ata moko te, ezala yo, mwana na yo ya mobali, mwana na yo ya mwasi, mowumbu na yo ya mobali, mwasi mowumbu na yo, ngombe na yo, ane na yo, ebwele moko kati na bibwele na yo to mopaya oyo azali kati na bingumba na yo, mpo ete mosali na yo ya mobali mpe mwasi mosali na yo ya mwasi bakoka kopema ndenge yo ozali kopema. **15** Kanisa ete bozalaki bawumbu na Ejipito, mpe Yawe, Nzambe na bino, abimisaki bino kuna na loboko na Ye ya nguya mpe na loboko na Ye ya kosembolama. Yango wana, Yawe, Nzambe na yo, apesi yo mitindo ete otosa mokolo ya Saba. **16** Okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu, ndenge Yawe, Nzambe na yo, atindaki yo mpo ete ozala na bomoi ya molayi, mpe ozala moto ya esengo kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, azali kopesa yo. **17** Okobomaka te. **18** Okosalaka ekobo te. **19** Okoyibaka te. **20** Okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo makambo. **21** Okolulaka te mwasi ya moninga na yo; okolulaka te ndako ya moninga na yo, elanga na ye, mowumbu na ye ya mobali to mwasi mowumbu na ye, ngombe na ye, ane na ye to eloko nyonso oyo ezali ya moninga na yo. › » **22** Oyo nde mibeko oyo Yawe alobaki na mongongo makasi kati na moto epai ya lisanga mobimba oyo ezalaki likolo ya ngomba kati na mapata mpe molili makasi; mpe abakisaki ata likambo moko te. Bongo akomaki yango na bitando mibale ya mabanga mpe apesaki ngai yango. **23** Tango boyokaki mongongo kobima kati na molili, wana ngomba ezalaki kopela moto, bakambi nyonso ya mabota na bino mpe bampaka na bino bayaki epai na ngai. **24** Balobaki: « Yawe, Nzambe na biso, alakisi biso nkembo na Ye mpe lokumu na Ye; mpe toyoki mongongo na Ye wuta na moto. Lelo, tomoni ete moto akoki kozala na bomoi ata soki Nzambe asololi na ye. **25** Kasi sik'oyo mpo na nini tokufa kaka boye? Moto ya monene oyo ekoki kozikisa biso mpe koboma biso soki tokobi koyoka mongongo na Yawe, Nzambe na biso, kolobela biso. **26** Pamba te nani kati na mokili akoki koyoka mongongo ya Nzambe na bomoi koloba kati na moto ndenge biso toyokaki bongo atikala na bomoi? **27** Pusana pembeni mpe yoka makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na biso, akoloba; bongo na sima, okoyebisa biso makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na biso, akoloba na yo; mpe biso tokoyoka mpe tokotosa yango. » **28** Yawe ayokaki bino tango boyebisaki ngai mpe alobaki na ngai: « Nayoki makambo oyo bato oyo balobi na yo. Nyonso oyo balobi ezali malamu. **29** Oh, soki mitema na bango ezalaki penza ya kobongama mpo na kobanga Ngai mpe kobatela mibeko na Ngai tango nyonso, mpo ete bakoka kozala tango nyonso malamu elongo na bana na bango! **30** Kende, yebisa bango: ‹ Bozonga na bandako na bino. › **31** Kasi yo, vanda awa elongo na Ngai mpo ete napesa yo mibeko nyonso, bikateli nyonso, mpe mitindo nyonso oyo okoteya bango mpo ete basalela yango kati na mokili oyo nakopesa bango lokola libula. » **32** Yango wana, bosala keba na oyo nyonso Yawe, Nzambe na bino, atindi bino; bobaluka te ezala na ngambo moko to na ngambo mosusu. **33** Botambola na banzela nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, atindaki bino mpo ete bozala na bomoi, mpo ete bozala bato ya esengo, mpe mpo ete bobakisa mikolo ya bomoi na bino kati na mokili oyo bokokamata.

6 Tala mibeko, bikateli mpe malako oyo Yawe, Nzambe na bino, atindi ngai koteya bino mpo ete bosalela yango kati na mokili oyo bokokota mpo na kokamata yango, **2** mpo ete yo, bana na yo mpe bakitani na yo, botosa Yawe, Nzambe na bino, tango nyonso oyo bokozala na bomoi na kobatelaka bikateli na Ye nyonso mpe mibeko oyo napesi bino mpo ete bozala na bomoi molayi. **3** Oh Isalaele, yoka malamu! Senzela ete otosa yango mpo ete ozala malamu mpe bokoma ebele na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, ndenge Yawe Nzambe ya bakoko na bino alakaki bino. **4** Isalaele, yoka malamu! Yawe azali Nzambe na biso, Yawe azali kaka moko. **5** Okolinga Yawe, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na molimo na yo mobimba mpe na makasi na yo nyonso. **6** Tika ete mibeko oyo napesi yo lelo, ewumela kati na motema na yo. **7** Okoteyaka yango na bana na yo tango ozali na ndako, tango ozali kotambola na nzela, tango olali mpe tango olamuki. **8** Kanga yango na maboko na yo lokola bilembo mpe tia yango na elongi na yo lokola elembo. **9** Koma yango na makonzi ya ndako na yo mpe na bikuke na yo. **10** Tango Yawe, Nzambe na yo, akokotisa yo

na mokili oyo alapelaki ndayi epai ya bakoko na yo, epai ya Abrayami, Izaki, mpe Jakobi mpo na kopesa yo bingumba ya minene mpe ya malamu oyo yo otongaki te, **11** bandako etonda na biloko ya malamu ya ndenge na ndenge oyo yo otiaki te, mabulu ya mayi oyo yo otimolaki te, bilanga ya vino mpe ya olive oyo yo olonaki te; boye tango okolia mpe okotonda; **12** keba ete obosana Yawe te oyo abimisaki yo na Ejipito, mokili ya bowumbu. **13** Tosa Yawe, Nzambe na yo; salela kaka Ye mpe lapa ndayi na yo na Kombo na Ye. **14** Kosalela banzambe mosusu te, banzambe ya bato oyo bazingeli yo; **15** pamba te Yawe, Nzambe na yo, oyo azali kati na yo, azali Nzambe ya zuwa, mpo ete asilikela yo te mpe abebisa yo te na mokili. **16** Komeka te Yawe, Nzambe na yo, ndenge osalaki na Masa. **17** Batela malamu mibeko, mitindo mpe bikateli ya Yawe, Nzambe na yo, oyo apesi yo. **18** Sala oyo ezali alima mpe malamu na miso ya Yawe, mpo ete ozala moto ya esengo, mpo ete okota, mpe mpo ete okamata mokili ya malamu oyo Yawe alakaki kopesa na bakoko na yo na nzela ya ndayi, **19** na kobengana banguna na yo nyonso liboso na yo, ndenge Yawe alobaki. **20** Na mikolo ekoya, soki mwana na yo ya mobali atuni yo: Mitindo, bikateli mpe mibeko oyo Yawe, Nzambe na biso, atinda yo, elingi kolakisa nini? **21** Okoloba na ye: Tozalaki bawumbu ya Faraon na Ejipito, kasi Yawe abimisaki biso na Ejipito na loboko na ye ya nguya. **22** Yawe asalaki na miso na biso bilembo minene mpe bikamwa, ya minene mpe ya somo na Ejipito, na Faraon mpe na ndako na ye mobimba. **23** Kasi abimisaki biso kuna mpo na kokotisa biso mpe kopesa biso mokili oyo alakaki na bakoko na biso na ndayi oyo alapaki. **24** Yawe atindaki biso kotosa mibeko oyo nyonso mpe kobanga Yawe, Nzambe na biso, mpo ete tozala tango nyonso malamu mpe tozala na bomoi ndenge ezali lelo. **25** Mpe soki totosi malamu mibeko nyonso oyo, liboso ya Yawe, Nzambe na biso, ndenge atindaki biso, wana tokozala bato ya sembo.

7 Tango Yawe, Nzambe na yo, akokotisa yo na mokili oyo ozali kokende mpo na kozwa yango lokola libula mpe tango akobengana liboso na yo bikolo ebele—bato ya Iti, ya Girigazi, ya Amori, ya Kanana, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, bikolo sambo oyo eleki yo na motango ya bato mpe na makasi— **2** mpe tango Yawe, Nzambe na yo, akokaba bango na maboko na yo, mpe tango okolonga bango, okobebisa bango nyonso mpe okotika ata ndambo te; okosala ata boyokani moko te elongo na bango; koyokela bango mawa te. **3** Okosangana ata moke te na bango na nzela ya libala, okopesa te na libala bana na yo ya basi epai ya bana na bango ya mibali, mpe okozwa te na libala bana na bango ya basi mpo na bana na yo ya mibali; **4** noki te, bakopengwisa bana na yo ya mibali na miso na Ngai mpo ete basalela Ngai lisusu te kasi basalela banzambe mosusu, bongo Yawe akosilikela bino mpe akobebisa yo noki. **5** Tala makambo oyo bosengeli kosala bango: bokokweyisa bitumbelo na bango, bokopanza bikeko na bango, bokobuka makonzi ya nzambe mwasi Ashera mpe bokotumba na moto banzambe na bango ya bikeko, **6** pamba te bozali libota ya bule mpo na Yawe, Nzambe na bino. Yawe, Nzambe na bino, aponaki bino kati na bato nyonso oyo bazali na mokili mpo ete bozala bato na Ye, bozwi na Ye moko penza. **7** Ezali te mpo ete bozalaki mingi koleka bato mosusu nde Yawe alakisaki bino bolingo na Ye, bozalaki kutu moke koleka bato nyonso. **8** Kasi ezali mpo ete Yawe alingaka bino mpe abatelaka ndayi oyo alapaki epai ya bakoko na bino. Yango wana, na loboko na Ye ya nguya, Yawe abimisaki bino mpe asikolaki bino na mokili ya bowumbu, na maboko ya Faraon, mokonzi ya Ejipito. **9** Boye yeba ete Yawe, Nzambe na yo, azali Nzambe moko kaka ya solo; azali Nzambe ya boyengebene, abatelaka boyokani mpe bolingo na Ye kino na molongo ya nkoto ya bakitani oyo balingaka Ye mpe babatelaka mibeko na Ye. **10** Kasi azelaka te kopesa etumbu na moto oyo ayinaka Ye mpe abomaka ye mbala moko. **11** Yango wana, bosala keba mpo na kosalela mitindo, bikateli mpe mibeko oyo napesi bino lelo. **12** Soki bokosala keba na mibeko oyo mpe bokosalela yango malamu, Yawe, Nzambe na bino, akobatela bolingo mpe boyokani na Ye elongo na bino ndenge alapaki ndayi epai ya bakoko na bino. **13** Akolinga bino mpe akopambola bino, akokomisa bino ebele, akopambola mabota na bino, mbuma ya mabele na bino: milona na bino, vino ya sika mpe mafuta; akopambola bitonga ya bangombe na bino, bameme na bino mpe bantaba na bino kati na mokili oyo alapaki ndayi epai ya bakoko na bino ete akopesa bino yango. **14** Bokopambolama koleka bato nyonso. Mobali moko te to mwasi moko te akozanga bana, mpe ebwele na yo moko te ekozanga bana. **15** Yawe akobatela yo na bokono nyonso, akobwakela yo ata bokono moko te oyo yo oyebaki te na Ejipito, kasi akokweyisa yango likolo ya bayini na yo. **16** Okoboma bato nyonso oyo Yawe, Nzambe na yo, akokaba na maboko na yo; okoyokela bango mawa te. Kosalela banzambe na bango te mpo ete yango ekozala motambo mpo na yo. **17** Tango mosusu okomilobela: « Bikolo oyo ezali makasi koleka biso, ndenge nini tokolonga kobengana yango? » **18** Te! Kobanga yango soki moke te! Kanisa malamu makambo oyo Yawe, Nzambe na yo, asalaki Faraon mpe Ejipito mobimba. **19** Omonaki na miso na yo

komekama makasi, bilembo ya kokamwa mpe bikamwa, loboko ya nguya mpe loboko esembolama oyo na nzela na yango Yawe, Nzambe na yo, abimisaki yo na Ejipito. Yawe, Nzambe na yo, akosala ndenge moko epai ya bato oyo ozali kobanga. **20** Mpe kutu, Yawe, Nzambe na yo, akotindela bango banzoyi ya minene kino tango bato oyo bakotikala mpe bakobombama liboso na yo bakokufa. **21** Kolenga te liboso na bango, pamba te Yawe, Nzambe na yo, oyo azali kati na yo, azali Nzambe Monene mpe ya somo. **22** Yawe, Nzambe na yo, akobengana moke-moke bikolo oyo ezali liboso na yo; okokoka te kosilisa bango na mbala moko, noki te banyama mabe ekokoma ebele zingazinga na yo. **23** Kasi Yawe, Nzambe na yo, akokaba bango na maboko na yo, akotia bango noki na mobulu monene kino bakobebisama. **24** Yawe akokaba bakonzi na bango na maboko na yo, mpe okolimwisa bakombo na bango na mokili; moko te akokoka kotelemela yo, okobebisa bango. **25** Okotumba na moto banzambe na bango ya bikeko. Kolula te mpe kozwa te palata mpe wolo oyo ezali na likolo na yango, ekoki kozala motambo mpo na yo; pamba te ezali nkele na miso ya Yawe, Nzambe na yo. **26** Kokotisa te mpe kolinga te eloko ya mbindo kati na ndako na yo. Okotia yango pembeni mpo na kobebisa yango nyonso. Zwa yango lokola eloko ya nkele mpe ya mbindo, pamba te etiami pembeni mpo na kobebisama.

8 Salela na bokebi mitindo nyonso oyo nalingi kopesa bino lelo mpo ete bokoka kovanda, kokoma ebele, kokota mpe kozwa mokili oyo Yawe alakaki epai ya bakoko na bino na nzela ya ndayi. **2** Kobosanaka te ndenge Yawe, Nzambe na yo, akambaki yo na mobembo nyonso kati na esobe mibu tuku minei, mpe ndenge abukaki lolendo na yo mpe amekaki yo mpo na koyeba mozindo ya motema na yo mpe kotala soki okotosa mibeko na Ye to te. **3** Abukaki lolendo na yo, abomaki yo nzala mpe aleisaki yo mana oyo yo mpe batata na yo botikalaki koyeba te, mpo na koteya yo ete moto abikaka kaka na lipa te, kasi mpe na maloba nyonso oyo ebimaka na monoko ya Yawe. **4** Bilamba na yo etikalaki konzuluka te mpe makolo na yo etikalaki kovimba te na mibu wana tuku minei. **5** Boye sosola ete Yawe, Nzambe na yo, azalaki koteya yo ndenge tata ateyaka mwana na ye. **6** Tosaka mitindo ya Yawe, Nzambe na yo, na kotambolaka na banzela na Ye mpe na kopesaka Ye lokumu. **7** Pamba te Yawe, Nzambe na yo, azali kokotisa yo na mokili ya malamu, mokili oyo etonda na mayi, na mabulu ya mayi mpe na bitima oyo etiolaka na lubwaku mpe na bangomba; **8** mokili oyo etonda na ble, na orje, na vino, na banzete ya figi, na banzete ya grenade; mokili ya mafuta ya olive mpe ya nzoyi; **9** mokili oyo bokozanga lipa te mpe eloko moko te; mokili oyo mabanga ezali bibende mpe bokoki kobimisa motako na bangomba. **10** Tango bokolia mpe bokotonda, bosanzola Yawe, Nzambe na bino, mpo na mokili ya malamu oyo apesi bino. **11** Sala keba ete obosana te Yawe, Nzambe na yo, na kozanga kotosa mitindo na Ye, mibeko na Ye mpe bikateli na Ye oyo nazali kopesa yo lelo. **12** Tango okolia mpe okotonda, tango okotonga bandako ya kitoko mpe okovanda kuna, **13** tango bangombe na yo, bantaba na yo mpe bameme na yo ekobotana mingi, tango palata na yo mpe wolo na yo ekokoma ebele mpe biloko nyonso oyo ozali na yango ekokoma ebele; **14** sala keba ete motema na yo etonda na lofundu te mpe obosana te Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na Ejipito, mokili ya bowumbu, **15** oyo akambaki yo na esobe ya monene mpe ya somo, na bitando ekawuka mpe ezanga mayi, etando etonda na banyoka ya ngenge mpe na koto mpe abimiselaki yo mayi ya komela wuta na libanga moko ya makasi. **16** Kati na esobe yango, apesaki yo mana mpo na kolia, bilei oyo batata na yo batikala koyeba te, mpo na kobuka lolendo na yo mpe komeka yo, mpo ete na suka, okoka komona bolamu. **17** Boye sala keba ete omilobela te: « Nguya na ngai moko mpe makasi ya maboko na ngai moko nde eboteli ngai bomengo oyo! » **18** Mpo na yango, kobosanaka te ete ezali Yawe, Nzambe na yo, nde apesaki yo makoki ya kozwa bomengo oyo mpo na kolendisa boyokani na Ye, oyo asalaki elongo na bakoko na bino na nzela ya ndayi, ndenge ezali na mokolo ya lelo. **19** Soki obosani Yawe, Nzambe na yo, soki osaleli banzambe mosusu, soki ogumbameli mpe ofukameli yango, nalobi na bino solo lelo ete bokobebisama. **20** Bokobebisama solo lokola bikolo oyo Yawe abebisaki liboso na bino, mpo ete botosi te Yawe, Nzambe na bino.

9 Oh Isalaele, yoka malamu! Okomi sik'oyo pene ya kokatisa Yordani mpo na kokota mpe kobengana bikolo oyo eleki yo na monene mpe na makasi, bikolo oyo evandaka kati na bingumba minene oyo ezali na bamir batonga makasi mpe ekenda kino na likolo. **2** Bato yango bazali makasi mpe bingambe, bana ya Anaki! Oyebi bango mpe osila koyoka bato koloba na tina na bango: « Nani akoki kotelema liboso ya bana ya Anaki? » **3** Kasi lelo, yeba malamu ete Yawe, Nzambe na yo, azali Ye moko kotambola liboso na yo lokola moto oyo ezikisaka; akobebisa bango mpe akobuka bango liboso na yo; bongo yo okokamata mabele na bango mpe okosilisa bango noki-noki, ndenge Yawe alakaki yo. **4** Tango Yawe, Nzambe na yo, akosilisa kobengana bango liboso na yo, komilobela te kati na motema na yo: « Ezali mpo na bosembo na ngai nde Yawe amemaki ngai mpo ete

nakamata mokili oyo. » Te, ezali bongo te! Ezali nde mpo na mabe ya bikolo yango nde Yawe abengani yango liboso na yo. **5** Ezali te mpo na bosembo na yo to mpo ete otambolaki alima nde okokota mpo na kozwa mokili na bango, kasi ezali solo mpo na mabe ya bikolo yango nde Yawe, Nzambe na yo, akobengana yango liboso na yo, mpo na kokokisa ndayi oyo alapaki epai ya bakoko na yo Abrayami, Izaki mpe Jakobi. **6** Boye sosola malamu ete ezali te mpo na bosembo na yo nde Yawe, Nzambe na yo, azali kopesa yo mokili oyo ya malamu mpo ete okamata yango, pamba te yo mpe ozali libota ya batomboki. **7** Kanisaka malamu likambo oyo mpe kobosanaka te ndenge nini opelisaki kanda ya Yawe, Nzambe na yo, kati na esobe: banda mokolo oyo bobimaki wuta na Ejipito kino bokomaki na esika oyo, bozalaki kaka kotosa Yawe te. **8** Na ngomba Orebi, bopesaki Yawe kanda makasi mpe asilikelaki bino makasi kino akomaki na posa ya kobebisa bino. **9** Tango namataki likolo ya ngomba mpo na kozwa bitando ya mabanga ya boyokani oyo Yawe asalaki elongo na bino, natikalaki likolo ya ngomba mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei; naliaki lipa te mpe namelaki mayi te. **10** Yawe apesaki ngai bitando mibale ya mabanga oyo mosapi ya Nzambe ekomaki. Na likolo na yango, ezali na mibeko nyonso Yawe oyo ayebisaki bino likolo ya ngomba longwa kati na moto, na mokolo oyo bosanganaki. **11** Na suka ya mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei, Yawe apesaki ngai bitando yango mibale ya mabanga ya boyokani. **12** Bongo Yawe alobaki na ngai: « Kende, kita mbangu na ngomba oyo, pamba te bato na yo, oyo obimisaki na Ejipito bamikomisi mbindo; bapesi noki mokongo na mibeko oyo napesaki bango mpe bamisaleli ekeko ya ebende banyangwisa na moto. » **13** Mpe Yawe alobaki na ngai: « Natali malamu bato oyo; bazali penza libota ya batomboki! **14** Tika Ngai kosala: nakobebisa bango mpe nakolimwisa bakombo na bango kati na mokili, kasi nakokomisa yo ekolo ya nguya mpe ya bato ebele koleka bango. » **15** Bongo nabalukaki mpe nakitaki wuta na ngomba oyo ekomaki kopela moto; nasimbaki na maboko na ngai bitando mibale ya mabanga ya boyokani. **16** Tango natalaki, namonaki ete bosalaki solo masumu epai na Yawe, Nzambe na bino: bomisalelaki ekeko ya mwana ngombe ya ebende banyangwisa na moto; bopengwaki noki na nzela oyo Yawe atindaki bino. **17** Boye, nazwaki bitando yango mibale ya mabanga, nabwakaki yango wuta na maboko na ngai mpe napanzaki yango na biteni na miso na bino. **18** Bongo nakweyaki mbala moko liboso ya Yawe mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei, naliaki lipa te mpe namelaki mayi te mpo na lisumu monene oyo bosalaki wana bosalaki mabe na miso ya Yawe mpe, na bongo, bopesaki Ye kanda. **19** Nabangaki kanda mpe kotomboka ya Yawe, pamba te asilikelaki bino makasi kino akomaki na posa ya kobebisa bino; kasi Yawe ayokelaki ngai lisusu. **20** Yawe asilikelaki mpe Aron makasi kino alingaki koboma ye; kasi na tango wana, nabondelaki mpe mpo na Aron. **21** Nazwaki lisusu eloko oyo ememisaki bino masumu, ekeko ya mwana ngombe oyo bosalaki, natumbaki yango na moto, natutaki mpe nanikaki yango malamu kino ekomaki putulu; mpe nabwakaki putulu yango na mayi oyo ezalaki kotiola wuta na ngomba. **22** Na Tabeera, na Masa, na Kibiroti-Atava, bokobaki kaka kopesa Yawe kanda. **23** Mpe tango Yawe alingaki ete bolongwa na Kadeshi-Barinea, apesaki bino mitindo: « Bokende! Bokamata mokili oyo napesi bino. » Kasi botosaki te mitindo ya Yawe, Nzambe na bino; botiaki elikya te kati na Ye mpe botosaki Ye te. **24** Wuta mokolo oyo nayeba bino, botikala te kotosa Yawe. **25** Nakweyaki liboso ya Yawe mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei, pamba te Yawe azalaki koloba ete akoboma bino. **26** Nabondelaki Yawe mpe nalobaki: « Nkolo Yawe, kobebisa bato na Yo te, bazali libula na Yo moko oyo osikolaki na nguya monene na Yo mpe obimisaki na Ejipito na loboko na Yo ya nguya. **27** Kanisa basali na Yo Abrayami, Izaki mpe Jakobi! Kotala te botomboki ya bato oyo, mabe na bango mpe masumu na bango; **28** noki te bato ya mokili oyo longwa kuna obimisaki biso, bakoloba: ‹ Ezali mpo ete Yawe azalaki na makoki te ya kokotisa bango na mokili oyo alakaki bango to ezali mpo ete azalaki koyina bango, yango wana abimisaki bango wuta na Ejipito mpo na koboma bango na esobe. › **29** Nzokande bazali bato na Yo mpe libula na Yo, oyo obimisaki na nguya monene na Yo mpe na loboko na Yo ya nguya. »

10 Na tango wana, Yawe alobaki na ngai: « Bongisa bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso mpe mata epai na ngai na likolo ya ngomba; okosala lisusu sanduku ya mabaya. **2** Nakokoma na bitando yango maloba oyo ezalaki na likolo ya bitando ya mabanga ya liboso, oyo obukaki; mpe okotia bitando yango kati na sanduku. » **3** Boye nasalaki sanduku na mabaya ya nzete ya akasia mpe nabongisaki bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso. Namataki likolo ya ngomba, namemaki bitando mibale ya mabanga, na maboko na ngai. **4** Yawe akomaki likolo ya bitando yango maloba oyo akomaki liboso: mibeko zomi oyo Yawe ayebisaki bino na likolo ya ngomba kati na moto, na mokolo ya mayangani; mpe Yawe apesaki ngai yango. **5** Boye nakitaki wuta na ngomba mpe natiaki bitando yango mibale ya mabanga kati na sanduku oyo nasalaki ndenge Yawe atindaki ngai mpe ezali kuna sik'oyo. **6** Bana ya Isalaele batambolaki wuta na mabulu ya mayi ya Bene-

Yaakani kino na Mosera. Aron akufaki kuna mpe bakundaki ye. Mpe Eleazari, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye lokola Nganga-Nzambe. 7 Longwa wana, bakendeki na Gudigoda; sima bakendeki na Yotibata, mokili ya miluka ebele. 8 Na tango wana, Yawe atiaki pembeni libota ya Levi mpo na komemaka Sanduku ya Boyokani ya Yawe, mpo na kotelemaka liboso ya Yawe, mpo na kosalaka mosala na Ye mpe mpo na kopambolaka bato na Kombo na Ye ndenge bazali kosala kino lelo. 9 Yango wana, bana ya Levi bazali na ndambo ya mabele te to libula te kati na bandeko na bango: Yawe nde azali libula na bango, ndenge Yawe, Nzambe na bino, alobaki na bango. 10 Boye natikalaki likolo ya ngomba mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei ndenge nasalaki na mbala ya liboso, mpe Yawe ayokelaki ngai na mbala oyo lisusu, pamba te kobebisa bino ezalaki mokano na Ye te. 11 Na sima, Yawe alobaki na ngai: « Kende mpe kamba bato oyo mpo ete bakota mpe bakamata mokili oyo nalakaki kopesa epai na batata na bango na nzela ya ndayi. » 12 Sik'oyo, Oh Isalaele, likambo nini Yawe, Nzambe na yo, azali kozela epai na yo? Yawe, Nzambe na yo, azali kozela ete otosa Yawe, Nzambe na yo, na kotambola na banzela na Ye nyonso, na kolinga Ye mpe kosalela Yawe, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo mobimba, 13 mpe ete obatela mibeko mpe bikateli ya Yawe, oyo nazali kopesa yo na mokolo ya lelo mpo na bolamu na yo moko. 14 Yawe, Nzambe na yo, nde azali Nkolo ya likolo, ya likolo koleka likolo, ya mabele mpe ya nyonso oyo ezali kati na yango. 15 Nzokande, Yawe alakisaki bolingo na Ye epai ya batata na bino mpe alingaki bango. Yango wana aponaki bino, bino bakitani na bango, kati na bikolo nyonso ndenge ezali lelo. 16 Bopetola mitema na bino, oyo etonda na masumu mpe botombokela lisusu Yawe te; 17 pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali Nzambe ya banzambe, Nkolo ya bankolo, Nzambe Monene, Nzambe ya nguya mpe ya somo, oyo aponaka bilongi te mpe azwaka kanyaka te, 18 abundelaka mwana etike mpe mwasi oyo akufisa mobali, alingaka mopaya mpe apesaka ye bilei mpe bilamba. 19 Bino mpe bosengeli kolinga bapaya, pamba te bino mpe bozalaki bapaya na Ejipito. 20 Tosa Yawe, Nzambe na yo, mpe salela Ye; kangama na Ye mpe lapaka ndayi na Kombo na Ye. 21 Azali masanzoli na yo, azali Nzambe na yo, oyo asalelaka yo makambo minene mpe makambo ya somo oyo omonaki na miso na yo moko. 22 Bakoko na yo nyonso oyo bakendeki na Ejipito bazalaki tuku sambo; mpe sik'oyo, Yawe, Nzambe na yo, akomisi bino ebele lokola minzoto ya likolo.

11 Boye, okolinga Yawe, Nzambe na yo, mpe okobatela tango nyonso malako na Ye, bikateli na Ye mpe mitindo na Ye. 2 Nazali koloba na bana na bino te oyo batikalaki te koyeba to komona nyonso wana, kasi na bino oyo bozali awa lelo ete bobosanaka te malako ya Yawe, Nzambe na bino, monene na Ye, nguya na Ye, 3 bilembo mpe bikamwa oyo asalaki kati na Ejipito, epai ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe epai ya mokili na ye mobimba, 4 makambo oyo asalaki na mampinga ya Ejipito, na bampunda mpe bashar na yango, ndenge azindisaki yango kati na Ebale monene ya barozo, tango ezalaki kolanda bino, mpe ndenge nini Yawe alimwisaki yango libela; 5 makambo oyo asalelaki bino kati na esobe kino bokoma na esika oyo, 6 makambo oyo asalaki na Datani mpe Abirami, bana mibali ya Eliabi, na libota ya Ribeni, tango mabele efungolaki monoko na yango mpe emelaki bango elongo na mabota na bango, bandako na bango mpe bato nyonso oyo bazalaki sima na bango kati na Isalaele mobimba. 7 Ezali bino nde bato bomonaki na miso na bino moko makambo nyonso ya minene oyo Yawe asalaki. 8 Yango wana, bobatela mibeko nyonso oyo napesi bino lelo mpo ete bozala makasi mpe bokoka kobotola mokili oyo bolingi kokota mpo na kozwa 9 mpe kowumela mingi kati na mokili oyo Yawe alakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai ya bakoko na bino mpe epai ya bakitani na bango, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. 10 Mokili oyo ozali kokota mpo na kozwa ekokani te na mokili ya Ejipito epai wapi bowutaki. Kuna, bozalaki kolona bambuma mpe koyeisa mayi na bilanga na kosalaka banzela ya mayi na makolo na bino. 11 Kasi mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa ezali mokili ya bangomba mpe ya mabwaku, mokili oyo mvula enokaka wuta na likolo. 12 Ezali mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, abatelaka; miso ya Yawe, Nzambe na yo, ezalaka tango nyonso likolo na yango wuta na ebandeli kino na suka ya mobu. 13 Soki bokotosa na boyengebene mibeko oyo napesi bino lelo ya kolinga Yawe, Nzambe na bino, mpe ya kosalela Ye na motema na bino mobimba mpe na molimo na bino mobimba, 14 nakonokisa kati na mokili na bino mvula na tango na yango, mvula ya ebandeli ya eleko mpe mvula ya suka ya eleko, mpo ete bokoka kobuka mbuma ya malamu, bokoka kozwa vino ya sika mpe mafuta. 15 Nakokolisa matiti kati na bilanga mpo na bibwele na bino mpe bokolia mpe bokotonda. 16 Bosala keba ete bokosama te mpe bopengwa te na kogumbamelaka banzambe mosusu mpe na kofukamelaka yango, 17 noki te Yawe akosilikela bino, akokanga likolo mpo ete enokisa lisusu mvula te mpe mabele ekobota lisusu te mbuma na yango; na bongo bokolimwa kati na mokili ya malamu oyo

Yawe apesi bino. 18 Bobatela malamu kati na mitema
mpe milimo na bino maloba na ngai oyo, bokanga yango
na maboko na bino lokola bilembo, mpe botia yango na
bilongi na bino lokola elembo. 19 Boteya yango na bana
na bino na kolobelaka bango yango tango bovandi kati
na bandako mpe tango bozali kotambola na nzela, tango
bolali pongi mpe tango bolamuki. 20 Bokoma yango na
makonzi ya bandako na bino mpe na bikuke na bino 21
mpo ete mikolo na bino mpe mikolo ya bakitani na bino
ezala ebele kati na mokili oyo Yawe alakaki kopesa epai ya
bakoko na bino na nzela na ndayi tango nyonso oyo mokili
ekowumela. 22 Soki bobateli malamu mibeko nyonso oyo
napesi bino mpo na kosalela, na kolingaka Yawe, Nzambe
na bino, na kotambolaka na banzela na Ye nyonso mpe na
kokangamaka na Ye; 23 wana Yawe akobengana liboso
na bino bikolo oyo nyonso, mpe bokobotola bikolo oyo
eleki bino na monene mpe na makasi. 24 Esika nyonso
makolo na bino ekonyata, ekozala ya bino. Mokili na bino
ekobanda wuta na esobe kino na Libani, wuta na Ebale
Efrate kino na este ya Ebale monene. 25 Moto moko te
akolonga kotelemela bino. Ndenge Yawe Nzambe alakaki
bino, akotia somo mpe kobanga kati na mokili mobimba,
na esika nyonso oyo bokokende. 26 Tala, natie lelo liboso
na bino mapamboli mpe bilakeli mabe. 27 Mapamboli, soki
botosi mibeko ya Yawe, Nzambe na bino, oyo napesi bino
lelo; 28 bilakeli mabe, soki boboyi kotosa mibeko ya Yawe,
Nzambe na bino, mpe bopengwi na nzela oyo natindi bino
lelo, na kosalelaka banzambe mosusu oyo bino botikalaki
koyeba te. 29 Tango Yawe, Nzambe na bino, akokotisa
bino na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa, bosengeli
kotatola mapamboli na ngomba Garizimi, mpe bilakeli mabe,
na ngomba Ebali. 30 Bangomba nyonso mibale ezali na
ngambo mosusu ya Yordani, ngambo ya weste, na mokili
ya bato ya Kanana oyo bavandaka na etando ya Yordani,
etalana na Giligali, pembeni ya banzete minene ya More.
31 Kala mingi te, bokokatisa Yordani mpo na kokota mpe
kozwa mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa bino.
Tango bokobotola yango mpe bokowumela kati na yango, 32
bosala keba ete botosa bikateli nyonso mpe mibeko nyonso
oyo nazali kotia liboso na bino lelo.

12 Tala bikateli mpe mibeko oyo bosengeli kosalela
malamu kati na mokili oyo Yawe, Nzambe ya bakoko
na bino, azali kopesa bino mpo na kozwa, na tango nyonso
oyo bokowumela kati na mokili yango. 2 Bobebisa bisika
nyonso oyo bato ya bikolo oyo bozali kobengana bazalaki
kogumbamela banzambe na bango na likolo ya bangomba
ya milayi mpe ya mikuse mpe na se ya banzete nyonso
oyo ezali na makasa ya mobesu. 3 Bokweyisa bitumbelo
na bango, bobuka mabanga na bango ya bule, botumba
na moto makonzi na bango ya bule, bopanza na biteni
bikeko ya banzambe na bango mpe bolimwisa bakombo na
bango na bisika wana. 4 Nzokande mpo na bino, bosengeli
te kogumbamela Yawe, Nzambe na bino, na lolenge na
bango. 5 Bosengeli koluka esika oyo Yawe, Nzambe na bino,
akopona kati na bikolo na bino nyonso mpo na kotia Kombo
na Ye mpe mpo na kokomisa yango esika na Ye. Ezali na
esika yango kaka nde bosengeli kokende. 6 Ezali kuna
nde bokomema bambeka na bino ya kotumba, makabo na
bino, eteni na bino ya zomi, bakado ya ndenge na ndenge,
makabo mpo na kokokisa ndayi, makabo oyo bokokata
kopesa wuta na mokano ya mitema na bino moko mpe
bana mibali ya liboso ya bangombe, ya bameme mpe ya
bantaba na bino. 7 Kaka na esika yango, na miso ya Yawe,
Nzambe na bino, bino mpe mabota na bino bokolia mpe
bokosepela na eloko nyonso oyo bokosala na maboko na
bino; pamba te Yawe, Nzambe na bino, apamboli bino. 8
Bosengeli lisusu te kosala ndenge tozali kosala awa, na
mokolo ya lelo: moto nyonso azali kosala ndenge alingi.
9 Pamba te kino lelo, bokoti nanu te na esika ya bopemi
mpe bozwi nanu te libula oyo Yawe, Nzambe na bino, azali
kopesa bino. 10 Kasi bokokatisa Yordani mpe bokovanda
na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa bino
lokola libula. Akopesa bino bopemi na kokangolaka bino na
maboko ya banguna na bino nyonso oyo bazingeli bino,
mpe bokovanda na kimia. 11 Boye, na esika oyo Yawe,
Nzambe na bino, akopona mpo na kotia Kombo na Ye,
bokomema eloko nyonso oyo natindi bino: bambeka na
bino ya kotumba, makabo na bino, biteni na bino ya zomi,
bakado na bino ya ndenge na ndenge mpe biloko nyonso
ya kitoko oyo bozali na yango, oyo bolapaki ndayi mpo na
kopesa epai na Yawe. 12 Kuna kaka nde bokosepela liboso
ya Yawe, Nzambe na bino; bino, bana na bino ya mibali mpe
ya basi, bawumbu na bino ya mibali, basi bawumbu na bino,
mpe Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino, pamba te
bazangi eteni ya mabele to libula kati na bino. 13 Bosala
keba ete bobonza te bambeka na bino ya kotumba na bisika
nyonso oyo bokomona. 14 Bokobonza bambeka yango kaka
na esika oyo Yawe akopona kati na moko ya bikolo na bino,
mpe kuna kaka nde bokosala makambo nyonso oyo natindi
bino. 15 Nzokande, bokoki kokata kingo ya bibwele na bino
mpe kolia misuni na yango ndenge bolingi kati na bingumba
na bino nyonso, ezala mboloko to pambi, kolanda mapamboli
oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino. Moto ya mbindo
to moto ya peto akoki na ye kolia yango. 16 Kasi bosengeli

te kolia makila; bosopa yango lokola mayi na mabele. 17 Bosengeli te kolia kati na bingumba na bino eteni ya zomi ya bambuma na bino, ya vino na bino ya sika, ya mafuta na bino, bana ya liboso ya bangombe na bino, ya bameme na bino, ya bantaba na bino to makabo nyonso oyo bopesaki mpo na kokokisa ndayi, makabo oyo bokataki kopesa wuta na mokano ya mitema na bino moko to makabo ya ndenge na ndenge. 18 Kasi bokolia yango kaka na miso ya Yawe, Nzambe na bino, na esika oyo Yawe Nzambe akopona: bino, bana na bino ya mibali mpe ya basi, bawumbu na bino ya mibali, basi bawumbu na bino, Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino mpe bokosepela liboso ya Yawe, Nzambe na bino, na mosala nyonso oyo maboko na bino ekosala. 19 Tango nyonso bokovanda kati na mokili na bino, bosala keba ete bobosana Balevi te. 20 Tango Yawe, Nzambe na bino, akokomisa mokili na bino monene ndenge alakaki bino mpe tango bokozala na posa ya kolia mosuni mpe bokoloba: « Nazali na posa ya kolia mosuni, » bokolia yango ndenge bolingi. 21 Soki esika oyo Yawe, Nzambe na bino, aponi mpo na kotia Kombo na Ye ezali mosika mingi mpo na bino, wana bokokata kingo ya bangombe na bino, ya bantaba na bino, ya bameme na bino, oyo Yawe apesaki bino ndenge natindaki bino mpe bokoki kolia yango ndenge bolingi kati na bingumba na bino. 22 Bokolia yango ndenge baliaka pambi to mboloko; moto nyonso, azala mbindo to peto, akoki na ye kolia yango. 23 Kasi bosala keba ete bolia makila te, pamba te makila ezali bomoi, mpe bosengeli te kolia bomoi elongo na nyama. 24 Bosengeli te kolia makila; kasi bosopa yango na mabele ndenge basopaka mayi. 25 Bolia yango te mpo ete bomona bolamu, bino mpe bana na bino; na nzela wana nde bokosala oyo ezali alima na miso ya Yawe. 26 Kasi bokozwa biloko na bino ya bule mpe biloko nyonso oyo bolapaki ndayi mpo na kopesa, mpe bokokende na esika oyo Yawe akopona. 27 Bokotumba mosuni mpe makila ya bambeka na bino ya kotumba na etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino. Bokosopa makila ya bambeka na bino mosusu na etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino; kasi mpo na mosuni na yango, bokoki na bino kolia yango. 28 Bosala keba mpo na kotosa mibeko oyo nazali kopesa bino mpo ete bomona bolamu tango nyonso, bino mpe bana na bino, pamba te na nzela wana nde bokosala oyo ezali malamu mpe alima na miso ya Yawe, Nzambe na bino. 29 Yawe, Nzambe na bino, akolimwisa na liboso na bino bikolo oyo bozali kokende kobundisa mpe kobotola. Kasi tango bokobengana bango mpe bokovanda na bamboka na bango, 30 mpe tango bokosilisa kobebisa bango liboso na bino, bosala keba ete bokweya te na motambo na bango ya kosalela banzambe na bango mpe na motambo ya koluka koyeba na komitunaka: « Ndenge nini bikolo oyo esalelaka banzambe na bango? Tokosala ndenge moko mpe kati na bingumba na biso. » 31 Bokoki te kogumbamela Yawe, Nzambe na bino, ndenge bango basalaka. Pamba te Yawe amonaka yango lokola likambo ya nkele mpe ayinaka makambo oyo basalaki mpo na banzambe na bango: bazalaki ata kotumbaka na moto bana na bango ya mibali mpe ya basi lokola mbeka mpo na banzambe na bango. 32 Tala, bosala nyonso oyo natindi bino, bobakisa to bolongola ata eloko moko te.

13 Soki mosakoli moko to moto moko oyo amonaka makambo abimi kati na bino mpe asakoleli bino bilembo minene mpe bikamwa, 2 mpe soki bilembo minene mpe bikamwa oyo asakolaki ekokisami mpe alobi na bino: « Tika ete tosalela mpe togumbamela banzambe mosusu, » nzokande bino boyebi banzambe yango te, 3 bosengeli te koyoka maloba ya mosakoli wana to ya moto wana oyo amonaka makambo. Yawe, Nzambe na bino, akomeka bino mpo na kotala soki bolingi Ye na motema na bino mobimba mpe na molimo na bino mobimba. 4 Bosengeli kosambela mpe kokumisa kaka Yawe, Nzambe na bino; bobatela mitindo na Ye, botosa Ye mpe bokangama na Ye. 5 Mosakoli to moto wana oyo amonaka makambo, esengeli baboma ye, pamba te azali koteya mpo ete botombokela Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito mpe asikolaki bino na mokili ya bowumbu. Moto wana azalaki nde na posa ya kopengwisa bino na nzela oyo Yawe, Nzambe na bino, atindaki bino kolanda. Boye, bosengeli kolongola mabe kati na bino. 6 Soki ndeko na yo moko ya mobali to ya mwasi, mwana na yo ya mobali to ya mwasi, mwasi oyo yo olingaka to moninga na yo ya motema alingi kokosa yo na nkuku na koloba: « Tokende kogumbamela banzambe mosusu, » banzambe oyo bino mpe bakoko na bino botikalaki koyeba te, 7 banzambe ya bato oyo bazingeli bino, oyo bazali pembeni to mosika, wuta na suka moko ya mokili kino na suka mosusu), 8 koyoka ye te mpe kondima ye te. Koyokela ye mawa te, kobikisa ye te mpe kobomba ye te. 9 Ya solo, osengeli koboma ye na mabanga. Loboko na yo ekozala loboko ya liboso mpo na kobamba ye mabanga mpe sima maboko ya bato nyonso. 10 Boboma ye na mabanga, pamba te alingaki kopengwisa bino mosika na Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito, mokili ya bowumbu. 11 Boye, Isalaele nyonso ekoyoka mpe ekobanga, bongo moto moko te kati na bino akosala lisusu makambo mabe ya lolenge oyo. 12 Soki oyoki bato koloba na tina na moko kati na bingumba oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi yo mpo na kovanda 13 ete bato mabe bamonani kati na yango, batindiki

bato ya engumba na bango mpe balobi na bango: « Tika ete tokende kogumbamela banzambe mosusu, » banzambe oyo oyebaki te, **14** wana osengeli koluka koyeba, kotuna mpe kotala malamu-malamu. Soki ezali ya solo mpe emonani ete likambo yango ya mbindo esalemaki penza kati na yo, **15** osengeli solo koboma na mopanga bavandi nyonso ya engumba yango. Osengeli kobebisa yango nyonso: bato na yango mpe bibwele na yango. **16** Okosangisa biloko nyonso ya engumba yango oyo bobotoli na esika oyo bato nyonso bakutanaka mpe okotumba engumba nyonso mpe biloko na yango nyonso oyo bobotolaki lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe, Nzambe na bino. Ekotikala mopiku ya mabanga mpo na libela, ekoki kotongama lisusu te. **17** Eloko moko te kati na biloko oyo epesama lokola ekila ekoki komonana na maboko na yo, mpo ete Yawe Nzambe apelisela yo lisusu te kanda na Ye ya makasi, kasi atalisa yo ngolu na Ye, ayokela yo mawa mpe akomisa yo ebele ndenge alakaki yango epai ya bakoko na yo na nzela ya ndayi, **18** soki otosi Yawe, Nzambe na yo, obateli mibeko na Ye nyonso oyo nazali kopesa yo lelo mpe otamboli na bosembo na miso Ye.

14 Bozali bana ya Yawe, Nzambe na bino: Bokoki te komikata nzoloko mpe kokokola suki ya mito na bino soki moto akufi, **2** pamba te bozali libota ya bule mpo na Yawe, Nzambe na bino. Yawe aponaki bino kati na bato nyonso oyo bazali kati na mokili mpo ete bozala libota ya motuya mpo na Ye. **3** Bokoki te kolia ata eloko moko ya mbindo. **4** Tala banyama oyo bokoki kolia: ngombe, meme, ntaba, **5** mbuli, mboloko, pambi, ntaba ya zamba, meme ya zamba, mbita mpe mpakasa. **6** Bokoki lisusu kolia nyama nyonso oyo ezali na litindi epasuka na kati-kati mpe ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu. **7** Kasi, kati na banyama oyo ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati, tala banyama oyo bosengeli te kolia: shamo, mpanya ya matoyi milayi mpe mpanya ya zamba; pamba te ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati: ezali mbindo mpo na bino. **8** Nzokande ngulu ezali na litindi epasuka na kati-kati kasi ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti na libumu. Boye, ngulu ezali mbindo; bosengeli te kolia mosuni na yango to kosimba ebembe na yango. **9** Kati na bikelamu nyonso oyo evandaka na mayi, bokoki kolia nyonso oyo ezali na binyanyeli mpe biteku. **10** Kasi bokolia te nyonso oyo ezangi binyanyeli mpe biteku: ezali mbindo mpo na bino. **11** Bokolia ndeke nyonso oyo ezangi mbindo. **12** Kasi tala bandeke oyo bokolia te: mpongo, engondo, mpongo ya ebale monene, **13** kombekombe ya mwindo, bandeke ya lolenge nyonso oyo eliaka misuni, nzengo ya lolenge nyonso, **14** bayanganga ya lolenge nyonso: **15** maligbanga, kumu, ndeke ya ebale monene mpe bakombekombe ya lolenge nyonso. **16** Esulungutu, esulungutu ya monene, esulungutu ya pembe, **17** libeke, ndeke oyo eliaka misuni ya kopola, libata ya mayi, **18** nkoko, mokwela ya lolenge nyonso, kengele mpe lolema. **19** Bokoki kolia te banyama nyonso ya mike-mike oyo ezali na mapapu, ezali mbindo mpo na bino. **20** Nzokande, bokoki kolia nyonso oyo ezali na mapapu mpe ezangi mbindo. **21** Bokoki kolia te nyama oyo bokuti ya kokufa; bokopesa yango epai ya mopaya oyo azali kovanda kati na engumba na bino; ye akoki na ye kolia yango; soki te bokoki na bino koteka yango epai ya moleki nzela, pamba te bozali libota ya bule mpo na Yawe, Nzambe na bino. Bokoki te kolamba mwana ntaba oyo ezali nanu komela mabele. **22** Mibu nyonso, bokotia pembeni eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo bilanga na bino ekobota. **23** Na miso ya Yawe, Nzambe na bino, mpe na esika oyo akopona mpo na kotia Kombo na Ye, bokolia eteni ya zomi ya ble na bino, ya vino ya sika mpe ya mafuta, bana nyonso ya liboso ya bangombe na bino, ya bantaba na bino mpe ya bameme na bino. Na bongo, bokoyekola kotosa Yawe, Nzambe na bino. **24** Kasi soki esika yango ezali mosika mingi mpo na yo komema eteni na yo ya zomi epai na Yawe, Nzambe na yo, pamba te esika oyo Yawe aponaki mpo na kotia Kombo na Ye ezali mosika mingi, wana Nzambe na yo apamboli yo, **25** okoteka eteni na yo ya zomi; bongo mbongo oyo okozwa, okokende na yango na esika oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona. **26** Okosalela mbongo yango mpo na kosomba eloko nyonso oyo olingi: ngombe, meme, ntaba, vino to masanga nyonso oyo elangwisaka to eloko nyonso oyo olingi. Bongo yo elongo na ndako na yo mobimba, bokoki kolia yango na esika wana, liboso ya Yawe, Nzambe na yo, mpe okosepela elongo na libota na yo. **27** Kobosana te Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino mpo ete bazali ata na eteni ya mabele te to libula mpo na bango moko. **28** Na suka ya mibu misato nyonso, bokomema biteni ya zomi nyonso ya mibu wana mpe bokobomba yango na bingumba na bino. **29** Na bongo, Balevi oyo bazali na eteni ya mabele te to na libula te mpo na bango moko elongo na bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bavandaka na bingumba na bino, bakoya kolia mpe kotonda mpo ete Yawe, Nzambe na bino, akoka kopambola bino na misala na bino nyonso ya maboko.

15 Na suka ya mibu sambo nyonso, bosengeli kosundola baniongo. **2** Tala ndenge esengeli kosalema: moto nyonso oyo adefisaki ndeko na ye, mwana ya Isalaele,

mbongo, asengeli kotikela ye yango. Asengeli te kosenga eloko epai ya ndeko to moninga na ye, moto ya Isalaele, pamba te tango ya kotika baniongo mpo na lokumu na Yawe esili kokoka. **3** Bokoki kosenga niongo epai ya mopaya, kasi bosengeli kosundola baniongo nyonso oyo bandeko na bino badefaki epai na bino. **4** Nzokande, ebongaki te ete mobola azala kati na bino; pamba te kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo ete bokamata yango lokola libula, akopambola bino koleka, **5** soki botosi malamu Yawe, Nzambe na bino, mpe bosaleli malamu mitindo oyo nazali kopesa bino lelo. **6** Pamba te Yawe, Nzambe na bino, akopambola bino ndenge alakaki; mpe bino bokodefisa na bikolo ebele, kasi bokodefa te. Bokokonza bikolo ebele, kasi ekolo moko te ekokonza bino. **7** Soki mobola moko amonani kati na bandeko na yo na bingumba ya mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa yo; okokangela ye motema te mpe okoboya te kosunga ndeko na yo mobola. **8** Nzokande, okofungolela ye maboko mpe okodefisa ye na motema moko, nyonso oyo akozala na yango na bosenga. **9** Keba ete motema na yo ezala na makanisi ya mabe te mpe eloba na yo te: « Mobu ya sambo ekomi pene, mobu ya kotika baniongo, » mpo ete otala ndeko na yo mobola na ndenge ya mabe mpe ozanga kopesa ye eloko. Mpe wana ye akolelalela epai na Yawe na tina na yo, okomema ngambo ya masumu na yo. **10** Osengeli kopesa ye na motema ya esengo kasi na mitema mibale te; bongo Yawe, Nzambe na yo, akopambola yo na misala na yo nyonso mpe na eloko nyonso oyo maboko na yo ekosimba. **11** Nzokande lokola babola bakozala kaka kati na mokili, ngai nazali kotinda bino ete bofungola maboko na bino epai ya bandeko na bino, epai ya babola mpe epai bato nyonso oyo bakelela kati na mokili na bino. **12** Soki moko kati na bandeko na yo, Mo-Ebre, azala mobali to mwasi, amiteki ye moko epai na yo, akosalela yo mibu motoba; na mobu ya sambo, okotika ye kokende na bonsomi. **13** Mpe tango okotika ye, okozongisa ye maboko pamba te; **14** okopesa ye na motema ya esengo ndambo na yo ya bibwele, ya ble mpe ya vino; okopesa ye ndenge kaka Yawe, Nzambe na yo, apambolaki yo. **15** Bokanisa ete bino mpe bozalaki bawumbu na Ejipito; mpe Yawe, Nzambe na bino, asikolaki bino. Yango wana, napesi bino mobeko oyo na mokolo ya lelo. **16** Kasi soki alobi na yo: « Naboyi kotika yo, » mpo ete alingaka yo elongo na libota na yo mpe azalaka na esengo ya kovanda elongo na yo, **17** wana okozwa motonga, okotia litoyi na ye na ezipelo ya ekuke mpe okotobola yango. Na bongo, akokoma mowumbu na yo mpo na libela. Okosala mpe ndenge moko mpo na mwasi mowumbu. **18** Komona yango likambo ya pasi te kotika mowumbu na yo na bonsomi, pamba te mosala oyo asaleli yo na mibu motoba ezali na litomba mbala mibale koleka litomba ya moto oyo ozwa na mosala. Mpe Yawe, Nzambe na yo, akopambola yo na nyonso oyo okosala. **19** Bokotia pembeni mpo na Yawe, Nzambe na bino, mwana mobali nyonso ya liboso oyo akobotama kati na bangombe, bameme mpe bantaba na bino. Kati na bitonga na bino, bokotia na mosala te bana ya liboso ya bangombe na bino mpe bokolongola te bapwale ya bana ya liboso. **20** Mibu nyonso, bino elongo na mabota na bino, bokolia bibwele yango na miso ya Yawe, Nzambe na bino, na esika oyo akopona. **21** Soki ebwele yango ezali na mbeba to ezali tengu-tengu to ekufa miso to soki ezali na mbeba mosusu ya makasi, bokoki kobonza yango te epai na Yawe, Nzambe na bino. **22** Bokolia yango kati na bingumba na bino: moto nyonso, azala mbindo to peto, akolia yango ndenge baliaka mboloko to mbuli. **23** Kasi bokolia makila te, bosopa yango na mabele lokola mayi.

16 Batela sanza ya Abibi mpe sepela feti ya Pasika mpo na Yawe, Nzambe na yo, pamba te ezalaki na butu moko ya sanza yango nde Yawe abimisaki yo na Ejipito. **2** Tala biloko oyo okobonza lokola mbeka ya Pasika mpo na Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo akopona mpo na kotia Kombo na Ye: ngombe ya mobali, meme ya mobali mpe ntaba ya mwasi. **3** Okolia yango te na mapa oyo basangisa na levire. Kasi mikolo sambo, okolia mapa ezanga levire, mapa ya pasi, pamba te obimaki na Ejipito na lombangu. Okosalaka bongo na mikolo nyonso ya bomoi na yo mpo ete okanisaka mokolo oyo obimaki na Ejipito. **4** Tika ete levire emonana te epai na yo, kati na mokili na yo nyonso mikolo sambo. Kotika te ete nyama oyo babonzi na pokwa ya mokolo ya liboso etikala kino na tongo. **5** Okoki te kobonza mbeka ya Pasika kati na bingumba nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi yo. **6** Ezali kaka na esika oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona mpo na kotia Kombo na Ye nde bokobonza mbeka ya Pasika. Bokosala yango na pokwa, tango moyi elalaka, ngonga oyo obimaki na Ejipito. **7** Okolamba mpe okolia yango na esika oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona. Bongo na tongo, okozonga na ndako na yo. **8** Mikolo motoba, okolia mapa ezanga levire; bongo na mokolo ya sambo, okosala feti monene mpo na Yawe, Nzambe na yo; okosala mosala moko te. **9** Okotanga baposo sambo, kobanda na mokolo oyo okotia mbeli na elanga ya ble mpo na kobuka ble yango. **10** Okosala feti ya Baposo mpo na Yawe, Nzambe na yo; okobonzela Ye makabo wuta na mokano ya motema na yo moko kolanda mapamboli oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. **11** Okosepela liboso

ya Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo akopona mpo na kotia Kombo na Ye: yo, bana na yo ya mibali, bana na yo ya basi, bawumbu na yo ya mibali, basi bawumbu na yo, Balevi oyo bazali kati na bingumba na yo, bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bazali kovanda kati na yo. **12** Kobosana te ete ozalaki mowumbu kati na Ejipito mpe salela malamu mitindo oyo. **13** Mpo na oyo etali feti ya Bandako ya kapo, okosala yango mikolo sambo sima na yo kosangisa bambuma na yo ya ble mpe kokamola vino na yo. **14** Okozala na esengo na feti yango: yo, bana na yo ya mibali mpe ya basi, bawumbu na yo ya mibali, basi bawumbu na yo, Balevi, bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bazali kati na bingumba na yo. **15** Mikolo sambo, okosala yango feti mpo na Yawe, Nzambe na yo, na bisika oyo Yawe akopona; pamba te Yawe, Nzambe na yo, akopambola milona na yo mpe misala nyonso ya maboko na yo; bongo esengo na yo ekozala mingi koleka. **16** Mbala misato na mobu, mibali nyonso basengeli kokende liboso ya Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo Ye akopona: na feti ya Mapa ezanga levire, na feti ya Baposo, mpe na feti ya Bandako ya kapo. Moko te akokende liboso ya Yawe, maboko pamba: **17** moko na moko kati na bino asengeli komema likabo kolanda mapamboli oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi ye. **18** Okopona basambisi mpe bakalaka kati na bikolo na yo nyonso, kati na bingumba nyonso oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. Bakokata makambo ya bato na bosembo. **19** Okobebisaka bosembo te, okoponaka bilongi te, okondimaka kanyaka te, pamba te ezipaka miso ya bato ya bwanya mpe ebebisaka maloba ya bato ya sembo. **20** Okosalelaka bosembo mpe bosembo kaka, mpo ete owumela mpe okamata mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. **21** Okotelemisa te likonzi ya nzambe mwasi Ashera pembeni ya etumbelo oyo okotonga mpo na Yawe, Nzambe na yo. **22** Okotelemisa te libanga ya bule, pamba te Yawe, Nzambe na yo, ayinaka nyonso wana.

17 Okobonza te epai na Yawe, Nzambe na yo, ngombe to meme oyo ezali na mbeba to oyo ezali mabe, pamba te yango ezali likambo ya nkele liboso ya Yawe, Nzambe na yo. **2** Soki kati na moko ya bingumba oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi yo; emonani na mobali to mwasi oyo asali mabe na miso ya Yawe, Nzambe na yo, wana abuki boyokani elongo na Ye **3** mpe akei kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango: moyi, sanza to minzoto nyonso ya likolo, nzokande natindaki bango bongo te; **4** bongo bamemeli yo sango ya ndenge wana, yekola yango malamu. Soki emonani solo ete likambo ya nkele esalemi kati na Isalaele; **5** kamata mobali to mwasi oyo asali likambo wana ya nkele, mema ye na ekuke ya engumba na yo mpe bamba ye mabanga kino akokufa. **6** Ezali kaka na litatoli ya bato mibale to misato nde okoki koboma moto, kasi na litatoli ya moto moko te. **7** Maboko ya motatoli nde ekozala maboko ya liboso ya koboma moto yango, mpe na sima, maboko ya bato nyonso. Na nzela wana nde okolongola mabe kati na yo. **8** Soki makambo oyo eleki yo makasi mpo na kosambisa ekomi na bisambiselo na yo, makambo lokola koboma bato, kowelana, kozokisa bato, mema yango na esika oyo Yawe, Nzambe na bino, akopona. **9** Okokende epai ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe epai ya mosambisi oyo azali kosala mosala na tango wana. Okotalisa bango likambo yango mpe bango nde bakokata likambo. **10** Bongo yo okosala kolanda mikano oyo bango bakopesa yo na esika oyo Yawe akopona. Sala keba ete osala makambo nyonso oyo bakotinda yo. **11** Okosala kolanda mobeko oyo bakoteya yo mpe bikateli oyo bakopesa yo. Kokende libanda te ya bikateli oyo bakopesa yo. **12** Moto oyo akosala lolendo mpe akoboya kotosa Nganga-Nzambe to mosambisi oyo atelemi mpo kosala mosala na esika oyo Yawe aponaki mpo na ye, basengeli koboma ye. Na nzela wana nde okolongola mabe kati na Isalaele. **13** Bato nyonso bakoyoka likambo yango, bakokoma na somo mpe bakosala lisusu lolendo te. **14** Tango okokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo; tango okozwa yango mpe okovanda kati na yango, tango mosusu okoki koloba: « Tika ete toluka mokonzi oyo akokonza biso ndenge ezali na bikolo nyonso oyo ezingeli biso, » **15** sala keba ete opona kaka mokonzi oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona. Asengeli kowuta kati na bandeko na bino. Kotia mopaya te oyo azali ndeko na bino te kati na Isalaele mpo na kokonza bino. **16** Nzokande mokonzi yango asengeli te kozala na bampunda ebele mpo na ye moko mpe kozongisa bato na Ejipito mpo na kobakisa motango ya bampunda, pamba te Yawe alobaki na bino: « Botikala kozonga lisusu te na nzela oyo. » **17** Asengeli te kozala na basi ebele noki te motema na ye ekopengwa. Asengeli te kozala na palata mpe wolo ebele koleka. **18** Tango mokonzi yango akovanda na kiti na ye ya bokonzi, akozwa buku ya Mobeko epai ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe akokoma makambo oyo ezali na buku yango mpo na ye moko. **19** Akozala na buku yango tango nyonso mpe akotanga yango mikolo nyonso ya bomoi na ye mpo ete ayekola kokumisa Yawe, Nzambe na ye, mpe asalela malamu maloba nyonso ya Mobeko oyo mpe bikateli na yango; **20** mpo ete atombola te na lolendo liboso ya bandeko na ye to abima te libanda ya mibeko na yango.

Boye, ye elongo na bakitani na ye bakowumela tango molayi na bokonzi kati na Isalaele.

18 Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi, elongo na libota mobimba ya Balevi basengeli te kozwa eteni ya mabele to libula kati na Isalaele; basengeli kobika kaka na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe mpe na libula na Ye, pamba te yango nde ezali libula na bango. **2** Basengeli te kozala na libula kati na bandeko na bango; Yawe nde azali libula na bango ndenge alakaki bango. **3** Tala eteni oyo Banganga-Nzambe basengeli kozwa epai na bato oyo bakobonza ngombe to meme lokola mbeka: lipeka, mbanga mpe biloko ya kati. Okopesa yango epai ya Nganga-Nzambe oyo azali kosala mosala. **4** Okopesa ye bambuma na yo ya liboso ya ble, ya vino ya sika, ya mafuta mpe bapwale nyonso ya liboso oyo okolongola na bameme na yo; **5** pamba te Yawe, Nzambe na yo, aponi ye elongo na bakitani na ye kati na bikolo na yo nyonso mpo na kotelema mpe kosala tango nyonso mosala na Kombo na Yawe kati na Tempelo. **6** Soki moko kati na Balevi alongwe na engumba moko kati na bingumba ya Isalaele epai wapi azalaki kovanda, mpe ayei ndenge motema na ye elingi, na esika oyo Yawe Nzambe akopona; **7** asengeli kosala na Kombo na Yawe, Nzambe na ye, ndenge bandeko na ye nyonso Balevi bazali kosala kuna na miso ya Yawe. **8** Akozwa eteni ya ndenge moko na bango na oyo etali biloko ya kolia, bakisa mbongo oyo akozwa tango bakoteka biloko ya libota. **9** Tango okokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo, okomekola te misala ya mbindo ya bikolo oyo ezali kuna. **10** Moto moko te kati na yo akobonza na moto mwana na ye ya mobali to ya mwasi epai ya moto oyo asalelaka soloka, kindoki, oyo atalaka minzoto mpo na kosakola makambo, oyo asalelaka maji **11** to moto oyo asalelaka makambo ya nkuku to moto oyo atunaka milimo to nganga-kisi to moto oyo asololaka na bakufi. **12** Moto nyonso oyo asalaka makambo oyo, azali mbindo na miso ya Yawe; mpe ezali mpo na makambo nyonso oyo ya nkele nde Yawe, Nzambe na bino, akobengana bikolo wana liboso na bino. **13** Bosengeli kozala bato bazangi pamela liboso ya Yawe, Nzambe na bino. **14** Bikolo oyo bokobotola ezali bikolo oyo elandaka bato wana, esalelaka kindoki mpe soloka. Kasi mpo na bino, Yawe, Nzambe na bino, akoki te kopesa bino nzela ya kosala bongo. **15** Yawe, Nzambe na bino, akobimisela bino mosakoli moko lokola ngai, oyo akowuta kati na bandeko na bino; bosengeli koyoka ye. **16** Yango nde likambo oyo bosengaki epai na Yawe, Nzambe na bino, na ngomba Orebi, na mokolo ya mayangani, tango bolobaki: « Toboyi koyoka lisusu mongongo ya Yawe, Nzambe na biso, to komona lisusu moto makasi oyo, noki te tokokufa. » **17** Yawe alobaki na ngai: « Makambo oyo balobi ezali malamu. **18** Nakobimisa kati na bandeko na bango mosakoli moko lokola yo; nakotia maloba na Ngai kati na monoko na ye, mpe akoyebisa bango nyonso oyo Ngai nakotinda ye. **19** Soki moto aboyi koyoka maloba na Ngai, oyo mosakoli yango akoloba na Kombo na Ngai, Ngai moko nakopesa ye etumbu. **20** Kasi soki mosakoli moko alobi ete azali koloba na Kombo na Ngai, bongo alobi likambo moko oyo Ngai natindi ye te to azali koloba na kombo ya banzambe mosusu, basengeli koboma ye. **21** Tango mosusu bokoki komituna: ‹ Ndenge nini tokoki koyeba ete maloba oyo azali koloba ewuti solo epai na Yawe te? › **22** Soki makambo oyo mosakoli alobi na Kombo na Yawe ekokisami te to esalemi te, wana maloba yango ewutaki na Yawe te. Mosakoli wana alobaki kaka na ndenge na ye moko, bobanga ye te. »

19 Tango Yawe, Nzambe na bino, akobebisa bikolo oyo Ye akopesa bino mokili na bango, tango bokobengana bango mpe bokovanda na bamboka mpe na bandako na bango; **2** bokotia pembeni mpo na bino, bingumba misato oyo ezali na kati-kati ya mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo na kozwa. **3** Bokosala kuna banzela mpe bokokabola na biteni misato, mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola libula mpo ete moto nyonso oyo akoboma moto akoka kokima kuna. **4** Tala makambo oyo ekoki kosala ete moto oyo abomi moninga na ye akoka kokima kuna mpo na kobikisa bomoi na ye: ezali tango abomi moninga na ye na nko te, moto oyo ayinaki te liboso. **5** Ndakisa: moto oyo akei na zamba elongo na moninga na ye mpo na kokata banzete; bongo na tango atomboli loboko na ye mpo na kokata nzete, ebende ya epasola elongwe na esimbelo na yango, ekweyeli moninga wana mpe ebomi ye: moto wana akoki kokima kati na moko ya bingumba wana mpo na kobikisa bomoi na ye. **6** Soki bongo te, mobukanisi makila akolanda ye na kanda, akokanga ye mpe akoboma ye soki engumba ya kokimela ezali mosika mingi. Nzokande asengelaki kokufa te, pamba te ayinaki te liboso moto oyo asilaki koboma. **7** Yango wana, napesi bino mitindo ete botia pembeni bingumba misato mpo na bino. **8** Soki Yawe, Nzambe na bino, ayeisi monene mokili na bino ndenge alakaki epai na bakoko na bino na nzela ya ndayi mpe apesi bino mokili mobimba ndenge alakaki bango, **9** mpo ete bosili kotosa mibeko nyonso oyo napesi bino lelo, mibeko ya kolinga Yawe, Nzambe na bino, mpe ya kotambola na banzela na Ye, wana bokobakisa lisusu bingumba misato na bingumba misato ya liboso. **10** Bosala bongo mpo ete makila ya moto oyo ayebi likambo te esopana te kati na mokili

na bino oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola libula, soki te bokomema ngambo ya makila. 11 Kasi soki moto ayini moninga na ye mpe atieli ye motambo, abundisi ye mpe abomi ye na nko, bongo akimi kati na moko ya bingumba wana, 12 bampaka ya engumba na ye bakolukisa ye, bakozongisa ye na engumba na ye mpe bakotika ye na maboko ya mobukanisi makila mpo ete aboma ye. 13 Boyokela ye mawa te. Na nzela wana nde bokolongola kati na Isalaele mabe ya kosopa makila ya moto oyo ayebi likambo te, mpo ete bozala malamu. 14 Okoki te kopusa mondelo ya moninga na yo, mondelo oyo bato oyo bayaki liboso na yo na mabele na yo bakataki kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo ete bokamata yango. 15 Litatoli ya moto moko ekoki te mpo na kotalisa ete moto songolo abomaki moto to asalaki mabe. Bosolo ya likambo nyonso endimamaka na litatoli ya bato mibale to misato. 16 Soki motatoli ya lokuta atelemi mpo na kofunda moto mosusu ete moto wana abomi moto; 17 bato nyonso mibale oyo bazali kowelana bakotelema na miso ya Yawe liboso ya Banganga-Nzambe mpe basambisi oyo bazali kosala mosala kati na bino na tango wana. 18 Basambisi basengeli koyekola likambo yango malamu penza. Mpe soki emonani ete motatoli akosi, apesi litatoli ya lokuta mpo na ndeko na ye; 19 bosala ye ndenge akanaki kosala ndeko na ye. Na nzela wana nde bokolongola mabe kati na bino. 20 Tango bato oyo batikali bakoyoka yango, bakobanga mpe mabe ya lolenge oyo ekotikala lisusu kosalema te kati na bino. 21 Boyokela moto ya ndenge wana mawa te! Mobeko ezali: bomoi mpo na bomoi, liso mpo na liso, linu mpo na linu, loboko mpo na loboko, lokolo mpo na lokolo.

20 Tango bokokende kobundisa banguna na bino mpe bokomona bampunda, bashar mpe mampinga ya basoda ebele koleka oyo ya bino, bobanga bango te, pamba te Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito, akozala elongo na bino. 2 Tango bokobongama mpo na kokende na bitumba, Nganga-Nzambe asengeli koleka liboso ya mampinga mpe koloba na bango 3 maloba oyo: « Oh Isalaele, boyoka, awa bobongami lelo mpo na kokende na bitumba mpo na kobundisa banguna na bino; boyika mpiko! Bobanga te! Bolenga te! Bozala na somo te liboso ya banguna na bino. 4 Pamba te Yawe, Nzambe na bino, akotambola elongo na bino mpo na kobundela bino liboso ya banguna na bino mpe kopesa bino elonga. » 5 Bakonzi ya basoda basengeli koloba na mampinga: « Ezali na moko kati na bino oyo awuti kotonga ndako ya sika mpe avandi nanu kuna te? Tika ete azonga na ndako na ye noki te akoki kokufa na bitumba, bongo moto mosusu akoya kovanda moto ya liboso na ndako yango. 6 Ezali na moto oyo awuti kolona elanga ya vino mpe nanu abuki bambuma ya liboso te? Tika ete azonga na ndako na ye noki te akoki kokufa na bitumba, bongo moto mosusu akoya kozala moto ya liboso mpo na kobuka mbuma ya liboso na elanga na ye. 7 Ezali na moto oyo awuti kotuna mwasi na libala mpe abali nanu te? Tika ete azonga na ndako, noki te akoki kokufa na bitumba mpe moto mosusu akoya kobala mwasi oyo ye atunaki na libala. » 8 Bakonzi ya basoda bakoloba lisusu: « Ezali na moto oyo azali kobanga to alembi nzoto? Tika ete azonga na ndako mpo ete alembisa te baninga na ye na bitumba. » 9 Bongo tango bakonzi ya basoda bakosilisa koloba na mampinga, bakopona bakonzi mpo na kokamba mampinga. 10 Tango bokokende kobundisa engumba moko, boyebisa bato ya engumba yango ete bamipesa bango moko na maboko na bino na kimia. 11 Soki bandimi mpe bafungoli bikuke na bango, bokosalisa bato nyonso ya engumba wana misala makasi mpe bakosalela bino. 12 Kasi soki baboyi kosala kimia elongo na bino mpe babundisi bino, bobundisa engumba wana. 13 Tango Yawe, Nzambe na yo, akokaba engumba wana na maboko na yo, okoboma na mopanga bato nyonso oyo bazali kati na yango. 14 Kasi bokoki kozwa mpo na bino lokola bomengo ya bitumba: basi, bana, bibwele mpe biloko nyonso oyo ezali kati na engumba. Boye bokosalela bomengo ya bitumba oyo ekowuta epai ya banguna na bino oyo Yawe, Nzambe na bino, akokaba na maboko na bino. 15 Ezali ndenge wana nde bokosala bingumba nyonso oyo ezali mosika na bino, bingumba oyo ezali te kati na mokili oyo bokozwa. 16 Kasi mpo na bingumba ya bikolo oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo lokola libula, kotika ata eloko moko te na bomoi. 17 Bebisa bango nyonso: bato ya Iti, bato ya Amori, bato ya Kanana, bato ya Perizi, bato ya Evi mpe bato ya Yebusi, ndenge Yawe, Nzambe na yo, atindaki yo 18 mpo ete bateya yo te kosala makambo nyonso ya nkele oyo bango basalaka mpo na lokumu ya banzambe na bango; noki te okosala masumu liboso ya Yawe, Nzambe na yo. 19 Tango okobundisa engumba moko tango molayi mpo na kobotola yango, okoki kosimba epasola te mpo na kokata banzete ya engumba yango, pamba te okoki kolia bambuma na yango; kokata yango te. Boni, banzete ekomi bato mpo ete obundisa yango? 20 Kasi okoki nde kokata banzete oyo oyebi ete ebotaka mbuma te mpo na kosala na yango bibundeli kino engumba yango ekokweya.

21 Soki kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo na kozwa, bakuti moto akufa alali na elanga, bongo moto oyo abomaki ye ayebani te, 2

bampaka mpe basambisi na bino basengeli kobima mpo na komeka molayi, kobanda na esika oyo ebembe ezali kino na bingumba ya zingazinga, **3** mpo na koyeba engumba oyo eleki pene. Bongo bampaka ya engumba yango bakozwa mwana ngombe ya mwasi oyo nanu basaleli mosala te mpe nanu bakangi ekangiseli na kingo te; **4** bakomema mwana ngombe yango ya mwasi na lubwaku oyo, kati na yango, basala nanu mosala ya bilanga te mpe balona nanu ata eloko moko te, na esika oyo mayi ezali kotiola. Ezali kuna nde bampaka bakobuka yango kingo. **5** Banganga-Nzambe, bana mibali ya Levi, bakopusana; pamba te ezali bango nde Yawe, Nzambe na bino, apona mpo na kosala mosala na Ye, mpo na kopambola bato na Kombo na Yawe mpe mpo na kokata makambo tango nyonso kowelana mpe kozokisana ezali. **6** Bongo bampaka ya engumba yango bakosukola maboko na bango na likolo ya mwana ngombe ya mwasi oyo bakobuka kingo na lubwaku **7** mpe bakoloba: « Maboko na biso esopaki makila oyo te, mpe miso na biso emonaki te tango likambo yango esalemaki. **8** Eh Yawe, ndima kolimbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, oyo osikolaki. Kotangela bango ngambo te ya makila ya moto oyo ayebi likambo te. » Boye, Yawe akolimbisa bango mpo na makila oyo etangaki. **9** Na nzela wana nde bokolongola, kati na bino, ngambo ya kosopa makila ya moto oyo ayebi likambo te wana bokosala likambo ya bosembo na miso ya Yawe. **10** Tango bokokende kobundisa banguna na bino, bongo Yawe, Nzambe na bino, akabi bango na maboko na bino mpe bokangi ndambo ya bato; **11** soki bomoni mwasi ya kitoko kati na bango mpe moko kati na bino asepeli na ye, akoki solo kobala ye. **12** Boye mobali oyo asepeli kobala mwasi yango akokotisa ye kati na ndako na ye, mpe mwasi yango akomikokola suki ya moto na ye, akomikata manzaka na ye; **13** akotia pembeni bilamba oyo alataki tango bakangaki ye mpe akovanda na ndako ya mobali yango. Sima na ye kolela tata mpe mama na ye sanza mobimba, mobali yango akosangisa na ye nzoto mpe akokoma mobali na ye; bongo ye akokoma mwasi ya mobali yango. **14** Soki mobali asepeli lisusu na mwasi yango te, akotika ye kokende na esika nyonso oyo alingi; akoki te koteka ye to kokomisa ye lokola mowumbu, pamba te asambwisaki ye. **15** Soki mobali azali na basi mibale, bongo alingaka moko koleka mosusu, mpe bango mibale baboteli ye bana, kasi mwana ya liboso azali mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka mingi te; **16** tango akokabola bozwi na ye lokola libula epai ya bana na ye ya mibali; akoki te kokomisa mwana ya liboso, mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka koleka na esika ya mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka mingi te. **17** Kasi akozwa mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka mingi te lokola mwana ya liboso mpe akopesa ye biteni mibale ya biloko nyonso oyo azali na yango. Mwana mobali wana azali elembo ya liboso ya bokasi ya tata na ye, boye asengeli kozwa makoki nyonso oyo ebongi na mwana ya liboso. **18** Soki moto azali na mwana oyo azali moto makasi mpe motomboki, oyo atosaka te ezala tata to mpe mama na ye, mpe ayokelaka bango te ata soki bapesi ye etumbu, **19** tata mpe mama na ye bakokanga ye mpe bakomema ye epai ya bampaka na ekuke ya engumba na bango. **20** Bakoloba na bampaka ya engumba: « Mwana na biso oyo azali moto makasi mpe motomboki, atosaka biso te, azali lokoso mpe molangwi masanga. » **21** Boye bato nyonso ya engumba na ye bakobamba ye mabanga kino akokufa. Na nzela wana nde bokolongola mabe kati na bino. Tango bana nyonso ya Isalaele bakoyoka yango, bakobanga. **22** Soki moto asali mabe oyo esengi ete bapesa ye etumbu ya kufa, bongo badiembiki nzoto na ye na nzete, **23** ebembe na ye ekowumela te butu mobimba na nzete wana; bosengeli kokunda yango kaka na mokolo wana, pamba te moto nyonso oyo badiembiki na nzete azali na se ya bilakeli mabe ya Nzambe. Bosengeli te kokomisa mbindo mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bino lokola libula.

22 Soki omoni meme to ngombe ya ndeko na yo ezali koyengayenga, kotala yango pamba te, kasi kanga yango mpe zongisa yango epai ya nkolo na yango. **2** Soki ndeko yango avandaka pembeni na yo te to oyebi ye te, mema yango na ndako na yo mpe bomba yango kino akoya koluka yango, bongo okozongisela ye yango. **3** Okosala ndenge moko soki omoni ane ya ndeko na yo to kazaka na ye to eloko mosusu oyo ye abungisi. Kotala yango na pamba te. **4** Soki omoni ane ya ndeko na yo to ngombe na ye ekweyi na nzela, kotala yango na pamba te; osalisa ndeko na yo mpo na kotelemisa yango. **5** Mwasi akoki kolata bilamba ya mibali te to mpe mobali akoki te kolata bilamba ya basi, pamba te Yawe, Nzambe na bino, ayinaka moto nyonso oyo asalaka makambo ya ndenge wana. **6** Soki omoni zala ya ndeke pembeni ya nzela, ezala likolo ya nzete to na mabele, mpe mama ya ndeke evandeli bana to maki, kozwa te mama elongo na bana. **7** Osengeli kozwa bana, kasi kotika mama ete ekende mpo ete ozala moto ya esengo mpe ozala na bomoi molayi. **8** Tango okotonga ndako ya sika, kozanga te kotonga mir ya mokuse zingazinga ya motondo mpo ete omema ngambo ya makila te na ndako na yo soki moto akweyi likolo ya motondo. **9** Kolona te lolenge mibale ya nkona na elanga na yo ya vino; noki te nyonso ekokoma bule: oyo okolona mpe bambuma ya elanga na yo ya vino. **10** Okoki kosangisa te na libaya moko, ngombe mpe

ane mpo na kobalola mabele. **11** Okoki kolata te bilamba oyo basala na bapwale ya meme mpe na lino. **12** Okotia basinga na basonge minei ya elamba oyo okolata. **13** Soki mobali abali mwasi mpe, sima na kosangisa na ye nzoto, asepeli na ye lisusu te, **14** alobi ete ezaleli ya mwasi yango ezali mabe, bongo apanzi ye sango ya mabe na koloba: « Nabalaki mwasi oyo, kasi tango nasangisi na ye nzoto, namoni ete ayebaki nzoto ya mibali, » **15** wana tata mpe mama ya mwana mwasi, basengeli kolakisa epai na bampaka, na bikuke ya engumba, bilembo oyo ezali kolakisa ete mwana na bango ya mwasi ayebaki nzoto nanu ya mibali te. **16** Tata ya mwana mwasi akoloba na bampaka: « Nabalisaki mwana na ngai ya mwasi na mobali oyo, kasi asepeli na ye lisusu te; **17** amoni ete ezaleli ya mwana na ngai ya mwasi ezali malamu te, yango wana alobi: ‹ Mwana mwasi oyo ayebaki nzoto ya mibali. › Kasi tala bilembo oyo ezali kolakisa ete mwana na ngai ya mwasi ayebaki nanu nzoto ya mibali te. » Boye baboti ya mwana mwasi bakofungola elamba liboso ya bampaka ya engumba, **18** mpe bampaka ya engumba bakozwa mobali yango mpe bakopesa ye etumbu: **19** bakofutisa ye lomande ya mbongo ya bibende ya palata, nkama moko, mpe bakopesa yango epai ya tata ya mwana mwasi, pamba te mobali oyo asambwisi elenge mwasi ya Isalaele oyo ayebaki nanu nzoto ya mibali te mpe akokoba kozala mwasi na ye: akoki kokabwana na ye te mikolo nyonso ya bomoi na ye. **20** Kasi soki makambo oyo bafundeli ye ezali ya solo, mpe ezali ata na elamba moko te oyo ezali kotalisa ete ayebaki nanu nzoto ya mibali te, **21** esengeli bamema ye libanda ya ndako ya tata na ye, mpe kuna bato ya engumba na ye bakobamba ye mabanga kino akokufa: asalaki likambo ya soni kati na Isalaele na kosalaka kindumba tango azalaki na ndako ya tata na ye. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na bino. **22** Soki bakangi mobali azali kosangisa nzoto na mwasi ya mobali mosusu, bango nyonso mibale basengeli kokufa. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na Isalaele. **23** Soki kati na engumba mobali moko akutani na elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te bongo asangisi na ye nzoto, nzokande elenge mwasi yango azali na mobali oyo alingi kobala ye, **24** bokomema bango mibale na ekuke ya engumba wana mpe kobamba bango mabanga kino bakokufa. Bokoboma mwana mwasi, pamba te azalaki kati na engumba kasi agangaki te mpo ete baya kosunga ye; bokoboma mobali, pamba te asangisaki nzoto na makasi na mwasi ya mobali mosusu. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na bino. **25** Soki mobali akoti na zamba na mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe asangisi na ye nzoto na makasi, nzokande mwasi yango azali na mobali oyo alingi kobala ye, kaka mobali oyo asali likambo wana nde asengeli kokufa. **26** Bokosala likambo moko te epai ya mwana mwasi, pamba te asali lisumu moko te oyo ekoki komema ye na kufa. Likambo oyo ekokani na moto oyo abundisi moninga na ye mpe abomi ye. **27** Pamba te mobali wana akutanaki na mwasi wana na zamba, mpe mwana mwasi wana akokaki koganga na ndenge nyonso alingi, kasi moto moko te akokaki komonana kuna mpo na kosunga ye. **28** Soki mobali akutani na elenge mwasi, oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe azali te na mobali oyo alingi kobala ye, asangisi na ye nzoto na makasi, mpe bomoni bango; **29** mobali wana asengeli kofuta mbongo ya bibende ya palata, tuku mitano epai ya tata ya elenge mwasi, asengeli kobala elenge mwasi yango; pamba te asangisi na ye nzoto na makasi: akoki kokabwana na ye te mikolo nyonso ya bomoi na ye. **30** Mwana mobali moko te akoki kobala mwasi ya tata na ye, noki te akosambwisa mbeto ya tata na ye.

23 Mobali moko te oyo baboma mokongo to balongola nzoto ya mibali akoki kokota na lisanga ya Yawe. **2** Mwana makangu moko te to bakitani na ye bakoki kokota na lisanga ya Yawe ata sima na milongo zomi. **3** Moto moko te ya Amoni to ya Moabi to bakitani na bango bakoki kokota na lisanga ya Yawe ata sima na milongo zomi. **4** Pamba te bayaki te koyamba bino na mapa mpe na mayi na nzela na bino tango bobimaki na Ejipito; mpe bazwaki Balami, mwana mobali ya Beori, moto ya Petori, wuta na mokili ya Mezopotami, mpo ete alakela bino mabe. **5** Kasi Yawe, Nzambe na bino, ayokaki Balami te mpe abongolaki elakeli mabe lipamboli mpo na bino, pamba te Yawe, Nzambe na bino, alingi bino. **6** Tango nyonso bokozala na bomoi, bokoki te kosala boyokani ya kimia elongo na bango. **7** Bokoki te komona bato ya Edomi lokola bato ya mbindo, pamba te bazali bandeko na bino. Bokoki te komona bato ya Ejipito lokola bato ya mbindo, pamba te bovandaki kati na mokili na bango lokola bapaya. **8** Bakitani na bango, kobanda na molongo ya misato, nde bakoki kokota na lisanga ya Yawe. **9** Tango bokotonga milako mpo na kobundisa banguna na bino, bozala mosika na eloko nyonso oyo ezali mbindo. **10** Soki mobali moko kati na bino azali mbindo, pamba te abimisaki mayi ya mibali na butu, asengeli kokende libanda ya molako mpe kovanda kuna. **11** Kasi na pokwa, na tango moyi elalaka, asengeli komisukola nzoto mpe kozonga na molako. **12** Bokopona esika moko na libanda ya molako, mpo na kosala zongo. **13** Moto na moto, kati na bisalelo na ye, asengeli kozala na pawu ya moke mpo na kotimola mabele; mpe soki akei kosala zongo inene, akotimola mwa

libulu mpe akokunda nyei na ye. **14** Pamba te Yawe, Nzambe na bino, atambolaka kati na molako na bino mpo na kobatela bino mpe kokangola bino na maboko ya banguna na bino. Molako na bino esengeli kozala bule mpo ete akoka komona te eloko moko ya mbindo kati na bino mpe apesa bino mokongo te. **15** Soki mowumbu ayei kobombama epai na yo, kozongisa ye te na maboko ya nkolo na ye. **16** Tika ete awumela epai na yo, na esika nyonso oyo alingi, mpe na engumba nyonso oyo aponi; konyokola ye te. **17** Kati na bana ya Isalaele, azala mobali to mwasi, moko te asengeli komipesa na kindumba ya bule. **18** Bosengeli te kokotisa na Tempelo ya Yawe, Nzambe na bino, lifuti ya mwasi ya ndumba to ya mobali ya ndumba, mpo na kokokisa ndayi ya lolenge nyonso, pamba te Yawe, Nzambe na bino, amonaka bango nyonso mibale nkele. **19** Okoki te kozwa mileki epai ya ndeko na yo tango odefisi ye mosolo, bilei to eloko mosusu oyo ekoki kobota mileki. **20** Okoki kozwa mileki epai ya mopaya, kasi epai ya ndeko na yo moto ya Isalaele te; mpo ete Yawe, Nzambe na bino, apambola bino na misala nyonso oyo maboko na bino ekosala kati na mokili oyo bokokota mpo na kozwa. **21** Soki olapi ndayi epai na Yawe, Nzambe na yo, kowumela te mpo na kokokisa yango; noki te Yawe, Nzambe na yo, akotuna yo yango mpe ekozala lisumu mpo na yo. **22** Kasi soki oboyi na yo kolapa ndayi, okomema ngambo te. **23** Likambo nyonso oyo bibebu na yo ekobimisa, osengeli kosalela yango, pamba te olapaki ndayi epai na Yawe, Nzambe na yo, na monoko na yo moko mpe wuta na mokano ya motema na yo. **24** Soki okoti na elanga ya vino ya moninga na yo, okoki kolia bambuma nyonso oyo olingi, kasi kotia eloko moko te na kitunga na yo. **25** Soki okoti na elanga ya ble ya moninga na yo, okoki kobuka ble na maboko, kasi kosalela mbeli te.

24 Soki mobali abali mwasi mpe, sima na mikolo, asepeli na ye lisusu te mpo ete amoni eloko moko ya mabe kati na ye, tika ete akoma mokanda ya koboma libala mpe apesa ye yango; bongo na sima, abimisa ye na ndako na ye. **2** Sima na kobima na ndako ya mobali wana, mwasi yango akoki kobala mobali mosusu. **3** Mpe soki esali ete mobali oyo ya mibale mpe asepeli na ye lisusu te, tika ete ye mpe akokoma mokanda mpo na koboma libala mpe apesa ye yango, bongo na sima, abimisa ye na ndako na ye; to soki esali ete mobali oyo ya mibale akufi, **4** boye mobali na ye ya liboso, oyo abenganaki ye na libala, akoki lisusu te kozongisa ye na libala, pamba te mwasi yango akomi mbindo liboso na ye: kozongisa ye lisusu na libala ezali likambo ya nkele na miso ya Yawe. Boyeisa lisumu te na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola libula. **5** Soki mobali abali sika, bakoki te kotinda ye na bitumba to kopesa ye mosala songolo; akozala na bonsomi mobu mobimba mpo ete avanda na ndako na ye mpo na kosepelisa mwasi oyo asili kobala. **6** Bokanga te lokola ndanga, mabanga mibale oyo moninga anikaka na yango ble: mingi koleka libanga oyo ya moke, pamba te kosala bongo ezali lokola kokanga ye nzela oyo abikelaka. **7** Soki moto moko ya Isalaele ayibi ndeko na ye ya Isalaele mpe akomisi ye mowumbu to ateki ye, basengeli koboma moto wana. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na bino. **8** Mpo na makambo oyo etali bokono ya maba, bosala keba ete bosalela malamu malako nyonso oyo Banganga-Nzambe, ba-oyo bazali Balevi, bapesaki bino. Bosengeli kotosa malamu makambo oyo natindaki bango. **9** Bobosana te makambo oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki epai ya Miriami, na nzela, sima na bino kobima na Ejipito. **10** Soki odefisi eloko epai ya moninga na yo, kokota te na ndako na ye mpo na kozwa ndanga. **11** Vanda kaka na libanda kino moto oyo adefaki epai na yo akomemela yo ndanga. **12** Soki moto yango azali mobola, kokende kolala te na ndanga oyo asimbisaki yo mpo na niongo. **13** Okozongisela ye ndanga na ye ya kazaka ye, na pokwa, mpo ete alala na yango. Bongo, ye akopambola yo; mpe ekozala mpo na yo likambo ya sembo na miso ya Yawe, Nzambe na yo. **14** Konyokola te moto ya mosala oyo azali mobola to moto akelela: azala ndeko na yo moto ya Isalaele to mopaya oyo azali kovanda kati na moko ya bingumba na yo. **15** Pesa ye lifuti na ye ya mokolo na mokolo na pokwa, pamba te azali mobali mpe atiaka elikya na lifuti yango, noki te akoganga epai na Yawe na tina na yo mpe okosala lisumu. **16** Bakoboma batata te mpo na bana na bango to mpe bakoboma bana te mpo na batata na bango; bakoboma moto na moto mpo na masumu na ye moko. **17** Bokoki te kokata na ndenge ya mabe, makambo mpo na mopaya to mpo na mwana etike; to kokamata kazaka ya mwasi oyo akufisa mobali lokola ndanga. **18** Bobosana te ete bino mpe bozalaki bawumbu na Ejipito; mpe Yawe, Nzambe na bino, asikolaki bino kuna. **19** Tango bokobuka mbuma na bilanga na bino, soki bobosani liboke ya ble, bozonga te mpo na kozwa yango; botika yango mpo na mopaya, mpo na mwana etike mpe mpo na mwasi oyo akufisa mobali mpo ete Yawe, Nzambe na bino, apambola bino na misala nyonso oyo maboko na bino ekosala. **20** Tango bokoningisa bambuma ya olive na banzete na yango, bobuka te oyo ekotikala na bitape; botika yango mpo na bapaya, bana bitike mpe mpo na basi bakufisa mibali. **21** Tango bokobuka bambuma na bilanga na bino ya vino, bokozongela te kobuka na mbala

ya mibale. Botika oyo ekotikala mpo na mopaya, mpo na mwana etike mpe mpo na mwasi oyo akufisa mobali. **22** Bokanisa ete bozalaki bawumbu na Ejipito. Yango wana natindi bino kotosa mibeko oyo.

25 Soki bato bazali kowelana, bakomema likambo na bango na esambiselo, mpe basambisi bakokata likambo yango: bakolongisa moto oyo ayebi likambo te mpe bakokweyisa moto oyo asali mabe. **2** Bongo soki esengi ete babeta moto oyo asali mabe fimbu, basambisi bakolalisa ye na mabele mpe bakobetisa ye fimbu na miso na bango; bakobetisa ye motango ya bafimbu oyo ekoki na mabe oyo asali. **3** Kasi bakoki te kobeta ye bafimbu koleka tuku minei. Soki babeti ye fimbu koleka tuku minei, ndeko na bino akosambwa na miso na bino. **4** Osengeli te kokanga monoko ya ngombe oyo ezali konika bambuma. **5** Soki bandeko mibali bazali kovanda elongo, mpe moko kati na bango akufi kasi atiki mwana te, mwasi oyo akufisi mobali akoki te kobala na libota mosusu; semeki na ye asengeli kozwa ye na libala mpo na kokokisa epai na ye mokumba ya kisemeki. **6** Mwana mobali ya liboso oyo mwasi yango akobota akozwa kombo ya ndeko mobali oyo akufa mpo ete kombo na ye ebunga te kati na Isalaele. **7** Soki mobali yango aboyi kobala semeki na ye ya mwasi, semeki yango ya mwasi akokende epai ya bampaka, na ekuke ya engumba, mpe akoloba na bango: « Semeki na ngai aboyi kobatela kombo ya ndeko na ye kati na Isalaele, aboyi kokokisa mokumba na ye ya kisemeki epai na ngai. » **8** Boye, bampaka ya engumba wana bakobengisa mobali yango mpe bakoloba na ye. Soki akobi kaka koboya kobala semeki na ye, **9** semeki yango akopusana pembeni na ye na miso ya bampaka, akolongola ye lokolo moko ya sandale, akobwakela ye soyi na elongi, mpe akoloba na ye: « Tala ndenge basengeli kosala moto oyo aboyi kotonga ndako ya ndeko na ye ya mobali. » **10** Boye, kati na Isalaele, bakobanda kobenga bakitani ya moto wana « bana ya moto oyo balongola sandale. » **11** Soki mibali bazali kobunda, bongo mwasi moko apusani mpo na kokangola mobali na ye na loboko ya moto oyo azali kobeta ye, mpe soki mwasi yango asemboli loboko na ye mpe akangi nzoto ya mibali ya moto oyo azali kobeta mobali na ye, **12** bokokata loboko na ye. Bokoyokela ye mawa te. **13** Okoki te kozala na bimekelo mibale ya kilo ekesana kati na saki na yo: moko eleki kilo mpe mosusu eleki pepele. **14** Okoki te kozala na ndako na yo na bikolo mibale ekesana mpo na kotanga na yango biloko: moko ya monene mpe mosusu ya moke. **15** Osengeli kozala na bimekelo mpe bikolo ya kotangela ya malamu mpe ya sembo, mpo ete owumela mikolo ebele kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. **16** Pamba te Yawe, Nzambe na yo, amonaka nkele, moto nyonso oyo asalaka makambo wana, moto nyonso oyo asalaka makambo ya sembo te. **17** Bobosana te makambo oyo bato ya Amaleki basalaki bino tango bobimaki na Ejipito: **18** tango bolembaki nzoto mpe bosilaki makasi, babimelaki bino na pwasa na mobembo na bino mpe babomaki bato nyonso oyo bazalaki na sima; babangaki Nzambe te. **19** Tango Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino bopemi liboso ya banguna nyonso oyo bazingeli bino kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo na kozwa lokola libula, bosengeli koboma bato ya Amaleki mpo ete botikala lisusu te kokanisa bango kati na mokili. Bobosana te kosala likambo yango.

26 Tango bokokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola libula, tango bokozwa yango mpe bokovanda kuna, **2** moko na moko kati na bino akozwa ndambo ya bambuma ya liboso ya biloko nyonso oyo akozwa na mabele ya mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino; akotia yango na kitunga mpe akokende na esika oyo Yawe, Nzambe na bino, akopona mpo na kotia Kombo na Ye. **3** Akoloba na Nganga-Nzambe oyo akozala na mosala na tango wana: « Natatoli lelo liboso ya Yawe, Nzambe na yo, ete nakomi na mokili oyo Yawe alakaki kopesa na bakoko na biso na nzela ya ndayi. » **4** Nganga-Nzambe akozwa kitunga na maboko na ye mpe akokitisa yango liboso ya etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino. **5** Bongo okoloba liboso ya Yawe, Nzambe na yo: « Koko na ngai azalaki moto ya Arami oyo azalaki koyengayenga; akendeki na Ejipito na bato moke, awumelaki kuna mpe akomaki ekolo monene, ekolo ya nguya mpe ya bato ebele. **6** Kasi bato ya Ejipito banyokolaki biso, bayokisaki biso pasi mpe bapesaki biso misala makasi. **7** Boye togangaki epai na Yawe, Nzambe ya bakoko na biso. Wana ayokaki mingongo na biso, amonaki mawa, pasi mpe minyoko na biso; **8** Yawe abimisaki biso na Ejipito na somo makasi, na bilembo minene mpe na bikamwa, na nzela ya loboko na Ye ya nguya mpe esembolama. **9** Amemaki biso na esika oyo mpe apesaki biso mokili oyo, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. **10** Sik'oyo oh Yawe, tala, namemi bambuma ya liboso ya mabele oyo opesaki ngai. » Sima na yango, okotia kitunga liboso ya Yawe, Nzambe na yo, mpe okogumbama liboso na Ye. **11** Boye, na biloko nyonso ya malamu oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo mpe bandeko na yo; okosepela na yango elongo na Balevi mpe bapaya oyo bazali kati na bino. **12** Na mobu nyonso ya misato, mobu ya eteni ya zomi, tango okosilisa kotia pembeni eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo okozwa, okopesa yango epai ya Balevi, epai ya bapaya, epai ya bana bitike mpe epai ya basi

bakufisa mibali; mpo ete balia yango na bingumba na yo mpe batonda. **13** Bongo okotatola maloba oyo epai na Yawe, Nzambe na yo: « Nalongolaki kati na ndako na ngai eteni ya bule mpe napesi yango epai ya Balevi, bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali, kolanda makambo nyonso oyo otindaki ngai. Napengwaki te na mitindo na Yo mpe nabosanaki yango te. **14** Naliaki ata eteni moko te ya bule tango nazalaki na matanga, nalongolaki eloko moko te kati na yango tango nazalaki mbindo mpe nabonzaki eloko moko te kati na yango epai ya bakufi. Natosaki Yawe, Nzambe na ngai, mpe nasalaki makambo nyonso oyo otindaki ngai. **15** Tala wuta likolo, esika na Yo ya bule epai wapi ovandaka, mpe pambola Isalaele, bato na Yo, mpe mokili oyo opesaki biso ndenge olakaki yango epai ya bakoko na biso na nzela ya ndayi, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. » **16** Lelo, Yawe, Nzambe na yo, apesi yo mitindo ete osalela malamu bikateli mpe mibeko oyo; batela yango malamu na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo mobimba. **17** Lelo, ondimi ete Yawe azali Nzambe na yo; ndenge opesaki elaka ete okotosa Ye, okobatela mibeko na Ye nyonso mpe okosala makambo nyonso oyo Ye akotinda yo. **18** Lelo mpe, Yawe andimi ete ozala ekolo na Ye penza, ndenge alakaki yo mpe ndenge apesaki yo mitindo ete otosa mibeko na Ye nyonso. **19** Na bongo, Yawe, Nzambe na yo, akokomisa yo monene koleka bikolo nyonso oyo Ye akela; akopesa yo lokumu, nkembo na Kombo na Ye. Okozala libota ya bule mpo na Yawe, Nzambe na yo, ndenge alakaki yango.

27 Moyize mpe bampaka ya Isalaele bapesaki mitindo oyo epai ya bato: « Bobatela mitindo nyonso oyo nalingi kopesa bino lelo. **2** Tango bokokatisa Yordani mpo na kokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino, bokotelemisa ndambo ya mabanga minene mpe bokopakola yango pembe. **3** Bokokoma na likolo na yango, maloba nyonso ya mobeko tango bokosilisa kokatisa Yordani mpo na kokota na mokili oyo Nzambe na bino akopesa bino, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, ndenge kaka Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, alakaki bino. **4** Mpe tango bokosilisa kokatisa Yordani, bokotelemisa mabanga yango na ngomba Ebali ndenge natindi bino yango lelo, mpe bokopakola yango pembe. **5** Kuna, bokotonga etumbelo ya mabanga mpo na Yawe, Nzambe na bino. Bokosalela ata esalelo moko te ya ebende. **6** Bokotonga na mabanga balokota na bilanga etumbelo mpo na Yawe, Nzambe na bino, mpe bokobonza na likolo na yango bambeka ya kotumba. **7** Na likolo ya etumbelo yango, bokobonza bambeka ya boyokani; bokolia yango kaka na esika wana mpe bokosepela na miso ya Yawe, Nzambe na bino. **8** Bokokoma na konguluta maloba nyonso ya mobeko oyo na likolo ya mabanga oyo botelemisi. » **9** Sima na yango, Moyize mpe Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi balobaki na lisanga mobimba ya Isalaele: « Oh Isalaele, bovanda kimia mpe boyoka! Bokomi lelo libota ya Yawe, Nzambe na bino. **10** Botosa Yawe, Nzambe na bino, mpe bosalela mitindo mpe bikateli na Ye oyo nalingi kopesa bino lelo. » **11** Kaka na mokolo wana, Moyize apesaki mitindo oyo epai na bato: **12** « Tala mabota oyo ekotelema na ngomba Garizimi mpo na kopambola bato tango bokokatisa Yordani: libota ya Simeoni, ya Levi, ya Yuda, ya Isakari, ya Jozefi, mpe ya Benjame. **13** Mpe tala mabota oyo ekotelema na ngomba Ebali mpo na kolakela bato mabe: libota ya Ribeni, ya Gadi, ya Aseri, ya Zabuloni, ya Dani mpe ya Nefitali. » **14** Balevi bakoloba epai ya bana nyonso ya Isalaele maloba oyo na mongongo makasi: **15** « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akosala nzambe ya ekeko na libanga, na nzete to na ebende banyangwisa na moto, mpo na kotia yango na esika ya sekele! Yawe amonaka lokola biloko ya nkele, banzambe ya bikeko oyo bato ya misala ya maboko basalaka! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **16** « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akosambwisa tata na ye to mama na ye! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **17** « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akopusa libanga oyo batie lokola mondelo na mabele ya moninga na ye! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **18** « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akokamba mokufi miso na nzela ya mabe. » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **19** « Alakelama mabe moto nyonso oyo akokata makambo na ndenge ya mabe mpo na mopaya, mpo na mwana etike mpe mpo na mwasi oyo akufisa mobali! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **20** « Alakelama mabe moto nyonso oyo akosangisa nzoto na mwasi ya tata na ye, pamba te asambwisi mbeto ya tata na ye! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **21** « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akosangisa nzoto na nyama! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **22** « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akosangisa nzoto na ndeko na ye ya mwasi, mwana ya tata na ye to mwana ya mama na ye! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **23** « Alakelama mabe moto nyonso oyo akosangisa nzoto na mama ya mwasi na ye! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **24** « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akoboma moninga na ye na nkuku! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **25** « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akozwa kanyaka mpo na koboma moto oyo ayebi likambo te! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **26** « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akokokisa te mpe

akotia te na misala, maloba ya mibeko oyo! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! »

28 Soki botosi penza Yawe, Nzambe na bino, mpe bosaleli penza mitindo na Ye oyo nazali kopesa bino lelo; Yawe, Nzambe na bino, akotombola bino likolo ya bikolo nyonso ya mokili. **2** Tala mapamboli oyo ekopesamela bino mpe ekolanda bino tango bokotosa Yawe, Nzambe na bino: **3** Bokopambolama na engumba mpe bokopambolama na bilanga. **4** Mabota na bino ekopambolama; milona na bino mpe bibwele na bino: bangombe na bino, bameme mpe bantaba na bino ekopambolama. **5** Bitunga na bino mpe mesa na bino oyo bosalelaka mapa ekopambolama. **6** Bokopambolama tango bokokota mpe bokopambolama tango bokobima. **7** Yawe akosala ete banguna oyo bakotelemela bino bakokweyisama liboso na bino; bakoya epai na bino na nzela moko, kasi bakokima bino na banzela sambo. **8** Yawe Nzambe akopambola bibombelo na bino ya biloko mpe akopambola misala nyonso ya maboko na bino. Yawe Nzambe akopambola bino na mokili oyo azali kopesa bino. **9** Yawe akokomisa bino libota na Ye ya bule ndenge alakaki bino tango alapaki ndayi, pamba te bokobatela mitindo ya Yawe, Nzambe na bino, mpe bokotambola na banzela na Ye. **10** Bongo bato nyonso ya mokili bakomona ete bozali penza bato ya Yawe mpe bakobanga bino. **11** Yawe akotondisa bino na bozwi ebele: mabota, bibwele, milona kati na mokili oyo alapaki ndayi epai ya bakoko na bino ete akopesa bino. **12** Mpo na bolamu na yo, Yawe akofungola likolo, ebombelo ya bamvula na Ye, mpo na konokisa mvula na mokili na bino na eleko ya malamu; mpe akopambola misala nyonso ya maboko na bino. Bikolo ebele ekodefa epai na bino, kasi bino bokodefa ata na ekolo moko te. **13** Yawe akokomisa bino mito, kasi mikila te; pamba te bokobatela penza mitindo ya Yawe, Nzambe na bino, oyo nazali kopesa bino lelo mpe bokosalela yango penza. Lokumu na bino ekozala kaka likolo, ekokita te. **14** Kati na mitindo oyo nazali kopesa bino lelo, bopengwa ata na moko te, mpo na kolanda banzambe mosusu mpe kosalela yango. **15** Kasi soki botosi te Yawe, Nzambe na bino, mpe bosaleli te mitindo mpe bikateli na Ye, oyo nazali kopesa bino lelo, tala bilakeli mabe oyo ekokomela bino mpe ekokanga bino: **16** Bokolakelama mabe kati na engumba mpe bokolakelama mabe kati na bilanga. **17** Bitunga na bino mpe mesa na bino oyo bosalelaka mapa ekolakelama mabe. **18** Mabota na bino, milona na bino, bibwele na bino: bangombe, bameme mpe bantaba ekolakelama mabe. **19** Bokolakelama mabe tango bokokota mpe bokolakelama mabe tango bokobima. **20** Kati na nyonso oyo bokosala, Yawe akotindela bino bilakeli mabe, minyoko mpe mikakatano; bongo bokowumela te mpo na kobebisama nye likolo ya mabe oyo bosalaki ya kosundola Yawe. **21** Yawe akotindela bino bokono oyo ebomaka kino akobebisa bino kati na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa. **22** Yawe akosilisa koboma bino na bokono ya ndenge na ndenge oyo akotindela bino: fievele, kosila nzoto, mpese. Akotinda lisusu bokono oyo ekobebisa bilanga na bino: kozanga mvula, banyama mike oyo ebebisaka milona mpe bibende. Bokono nyonso oyo ekolanda bino kino bokosila kokufa. **23** Mapata oyo ezali likolo ya mito na bino ekokoma lokola bronze mpe ekolekisa lisusu mvula te, mpe mabele oyo ezali na se ya makolo na bino ekokoma makasi lokola libende mpe ekobotisa lisusu mabele te. **24** Kati na mokili na bino, Yawe akobongola mvula mpo ete ekoma putulu mpe zelo; yango ekokweya wuta na likolo kino ekobebisa bino. **25** Yawe akosala ete banguna na bino balonga bino. Bakoya epai na bino na nzela moko mpe bino bokokima liboso na bango na banzela sambo. Bokokoma eloko ya somo na miso ya bikolo nyonso ya mokili. **26** Bibembe na bino ekokoma bilei ya bandeke nyonso mpe ya banyama ya zamba, bongo moto moko te akoya wana mpo na kobengana yango. **27** Yawe akotindela bino bokono oyo esilaka te lokola oyo atindaki na Ejipito: pota ya libumu, makwanza mpe mikusa ya nzoto. **28** Yawe akotindela bino bokono ya liboma, ya kokufa miso mpe ya mobulu na makanisi. **29** Na moyi makasi, bokotenga-tenga lokola bakufi miso na molili. Bokolonga te na makambo nyonso oyo bokosala. Mokolo na mokolo, bakonyokola bino mpe bakoyiba bino, mpe moto moko te akomonana mpo na kokangola bino. **30** Soki moko kati na bino azwi mwasi lokola mobandami na libala, mobali mosusu nde akosangisa na ye nzoto. Mosusu akotonga ndako, kasi akovanda yango te. Mosusu akolona elanga ya vino, kasi okobuka bambuma na yango te. **31** Bakokata bakingo ya bangombe na bino na miso na bino, kasi bokolia yango te. Bakokamata ba-ane na bino na makasi, na miso na bino, kasi ekozonga epai na bino te; bakokaba epai ya banguna na bino, bameme mpe bantaba na bino; mpe moto moko te akosunga bino. **32** Bakokaba bana na bino ya mibali mpe ya basi na ekolo mosusu, mpe bokofungola miso na bino mpo na kotala mokolo na mokolo bozongi na bango, kasi bokokoka kosala ata eloko moko te. **33** Bato oyo boyebi te bakolia bambuma ya mabele na bino mpe ya misala na bino nyonso. **34** Bokobela liboma likolo ya makambo oyo miso na bino ekobanda komona. **35** Yawe akotindela bino bokono oyo ekobuka bino mabolongo, makolo; bokono oyo ekoki kobika te mpe ekopanzana banda na se ya matambe kino na mito. **36** Yawe akomema bino mpe mokonzi oyo bokopona

mpo na koyangela bino, na ekolo oyo bino mpe bakoko na bino botikala nanu koyeba te. Kuna bokogumbamela banzambe mosusu: banzambe ya banzete mpe ya mabanga. **37** Bikolo nyonso epai wapi Yawe akomema bino, bakomona bakokima bino lokola eloko ya somo mpe bakobeta masapo mpo na kotiola bino. **38** Bokolona bankona ebele na bilanga, kasi bokobuka moke; pamba te mabanki ekolia bankona wana. **39** Bokosala mpe bokobongisa bilanga ya vino, kasi bokotikala te komela vino yango mpe kobuka bambuma na yango, pamba te banyama mike oyo eliaka nzete ekobebisa yango. **40** Bokozala na banzete ya olive na mokili na bino mobimba, kasi bokopakola mafuta na yango te, pamba te bambuma ya olive ekokweya liboso ete ekomela. **41** Bokozala na bana ya mibali mpe ya basi, kasi bokobatela bango te, pamba te bakokende na bowumbu. **42** Mabanki ekolia banzete na bino nyonso mpe bambuma ya mabele na bino. **43** Mopaya oyo avandi kati na bino akoleka bino na lokumu tango nyonso, kasi bino bokokita se kokita; **44** akodefisa bino, kasi bino bokokoka kodefisa ye te; akozala moto, kasi bino bokozala mokila. **45** Tala bilakeli mabe nyonso oyo ekokomela bino, ekolanda bino mpe ekozwa bino, ekokanga bino kino bokobebisama; pamba te botosaki te Yawe, Nzambe na bino, mpe bobatelaki te mitindo mpe bikateli oyo apesaki bino. **46** Bilakeli mabe oyo ekozala elembo mpe makambo ya kokamwa epai na bino mpe epai ya bakitani na bino mpo na libela. **47** Mpo ete bosalelaki te Yawe, Nzambe na bino, na esengo mpe na kosepela na tango ya bofuluki; **48** tango bokozala na nzala mpe na posa ya komela, mpe tango bokozanga bilamba mpe bokokelela, bokosalela banguna oyo Yawe Nzambe akotindela bino. Akotia bino ekangiseli ya ebende na kingo kino akobebisa bino. **49** Yawe akotindela bino na mosika, wuta na suka ya mokili, ekolo moko oyo ezali lokola mpongo oyo ezali kopumbwa, ekolo oyo bokososola monoko na yango te; ekobundisa bino. **50** Bato ya ekolo yango bazali na bilongi ya kanda-kanda, batosaka te bato oyo bazali mikolo mpe bayokelaka bilenge mawa te. **51** Bakolia bana ya bibwele na bino mpe bambuma ya mabele na bino, kino bakobebisa bino. Bakotikela bino ata ble te, vino ya sika te, mafuta te, ata bana ngombe na bino te, ata bana meme na bino te mpe ata bantaba na bino te kino bokobebisama. **52** Bakozingela bingumba na bino nyonso kati na mokili na bino kino bamir na bino ya milayi mpe ya makasi oyo botielaka mitema ekokweya. Bakozingela bingumba nyonso kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bino. **53** Mpo na pasi oyo banguna na bino bakomonisa bino tango bakozingela bino, bokolia bana na bino, bokolia misuni ya bana na bino ya mibali mpe ya basi oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bino. **54** Mobali ya malamu koleka kati na bino, oyo ayokelaka bato mawa, akoyokela lisusu moto mawa te: ezala ndeko na ye to mwasi oyo ye alingaka to bana na ye oyo batikali. **55** Akopesa na moto moko te kati na bango mosuni ya bana na ye oyo akozala kolia. Yango kaka nde bilei akotikala na yango mpo na pasi oyo banguna na bino bakomonisa bino na tango bakozingela bino na bingumba na bino nyonso. **56** Mwasi ya malamu koleka kati na bino, oyo ayokelaka bato mawa, oyo aleki kitoko mpe amonanaka lokola nde matambe na ye enyataka mabele te, akotala na etaleli ya mabe mobali oyo ye alingaka, mwana na ye ya mobali to ya mwasi, **57** mwana oyo awuti kobima na libumu na ye, mpe bana oyo ye moko aboti; pamba te akoluka kolia bango na nkuku, na tango oyo banguna na bino bakozingela bino, mpe na tango ya pasi oyo banguna na bino bakomonisa bino kati na bingumba na bino. **58** Tango bosaleli te maloba nyonso ya mibeko oyo ekomami na buku oyo mpe botosi te Kombo ya lokumu mpe ya somo, Yawe, Nzambe na bino; **59** Yawe akotindela bino mpe bakitani na bino bitumbu ya somo: bapota minene oyo esilaka te mpe bokono ya makasi oyo esilaka te. **60** Akotindela bino bitumbu nyonso ya Ejipito, oyo bozalaki kobanga mpe yango ekotingama na bino. **61** Yawe akotindela bino lisusu lolenge nyonso ya bokono mpe bapota oyo ekomami te kati na buku oyo ya Mobeko, kino bokobebisama. **62** Bino oyo bozalaki ebele lokola minzoto na likolo, bokotikala kaka moke; pamba te botosaki te Yawe, Nzambe na bino. **63** Ndenge kaka Yawe asepelaki kosalela bino bolamu mpe mpo na kokomisa bino ebele, ndenge wana mpe akosepela koboma bino mpe kobebisa bino; akopikola bino na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa yango. **64** Boye, Yawe akopanza bino kati na bikolo nyonso ya mokili mobimba. Kuna bokogumbamela banzambe mosusu: banzambe ya nzete mpe ya mabanga oyo bino mpe bakoko na bino boyebaki te. **65** Kati na bikolo wana, bokozala na kimia te, bokozala na esika te ya kopemisa matambe ya makolo na bino. Kuna Yawe akokomisa bino motema likolo-likolo, miso elemba mpe nzoto elemba. **66** Bokowumela na bomoi oyo ezanga elikya, oyo etonda na kobanga, butu mpe moyi, mpe bokoyeba te ndenge nini bomoi na bino ekosuka. **67** Na tongo, bokoloba: « Pokwa ekokoma tango nini? » Mpe na pokwa, bokoloba: « Tongo ekotana tango nini? » Pamba te somo ekotonda na mitema na bino mpo na makambo nyonso oyo miso ekomona. **68** Yawe Nzambe akozongisa bino na bamasuwa na Ejipito, na mokili oyo nalobaki na bino ete bokomona yango lisusu te. Mpe kuna, bokomiteka bino

moko epai ya banguna na bino lokola bawumbu ya mibali mpe ya basi, kasi moto moko te akosomba bino.

29 Tala maloba ya boyokani oyo Yawe atindaki Moyize kosala elongo na bana ya Isalaele na etando ya Moabi, na likolo ya boyokani oyo asalaki na bango na ngomba Orebi. **2** Moyize abengisaki bana nyonso ya Isalaele mpe alobaki na bango: « Miso na bino emonaki makambo nyonso oyo Yawe asalaki na Ejipito epai ya Faraon, epai ya basali na ye nyonso mpe kati na mokili na ye mobimba. **3** Na miso na bino moko, bomonaki komekama monene, bilembo minene mpe bikamwa. **4** Kasi kino na mokolo ya lelo, Yawe apesaki bino te mayele mpo na kososola to miso mpo na komona to matoyi mpo na koyoka. **5** Na mibu tuku minei oyo Ngai Yawe nakambaki bino na esobe, bilamba na bino enzulukaki te mpe basandale na makolo na bino ekufaki te. **6** Boliaki mapa te mpe bomelaki vino te to masanga mosusu oyo elangwisaka. Nasalaki yango mpo boyeba ete Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. **7** Tango bokomaki na esika oyo, Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, mpe Ogi, mokonzi ya Bashani, bayaki kobundisa biso, kasi tolongaki bango. **8** Tozwaki mokili na bango mpe topesaki yango lokola libula epai ya bato ya libota ya Ribeni, ya Gadi mpe epai ya ndambo ya libota ya Manase. **9** Bosalela malamu maloba ya boyokani oyo mpo ete bomona bolamu na makambo nyonso oyo bokosala. **10** Bino nyonso, bokotelema lelo na miso ya Yawe, Nzambe na bino: bakambi na bino, bakonzi na bino ya masanga, bampaka na bino, bakonzi na bino ya basoda mpe bato mosusu kati na Isalaele **11** elongo na bana na bino mpe basi na bino mpe bapaya oyo bazali kati na milako na bino mpo na kobukela bino bakoni mpe kotokelaka bino mayi. **12** Botelemi awa mpo na kosala boyokani elongo na Yawe, Nzambe na bino; boyokani oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kosala elongo na bino, na mokolo ya lelo, na kolapa ndayi esangana na bilakeli mabe, **13** mpo na koyebisa bino, na mokolo ya lelo, ete bozali bato na Ye, mpe Ye azali Nzambe na bino ndenge alakaki yango, na nzela ya ndayi, epai na bino mpe bakoko na bino —Abrayami, Izaki mpe Jakobi. **14** Yawe azali kosala boyokani oyo, na nzela ya ndayi esangana na bilakeli mabe, elongo na bino kaka te, **15** kasi mpe elongo na ba-oyo bazali awa kati na biso, na mokolo ya lelo, liboso ya Yawe, Nzambe na biso, mpe elongo na ba-oyo bazali awa te elongo na biso. **16** Bino moko boyebi ndenge nini tozalaki na Ejipito mpe ndenge nini tokatisaki bamboka oyo tolekaki. **17** Bomonaki kati na bango biloko na bango ya mbindo, banzambe ya bikeko basala na libaya, na libanga, na palata mpe na wolo. **18** Bosala keba ete, na mokolo ya lelo, mobali moko te, mwasi moko te, etuka moko te to libota moko te epengwa na nzela ya Yawe, Nzambe na biso, mpo na kokende kogumbamela banzambe wana ya bikeko. Bosala keba ete, kati na bino, ezala na mosisa moko te oyo ekobota ngenge ya bololo ya ndenge wana. **19** Sima na koyoka maloba oyo ya bilakeli, tika ete moto moko te kati na bino amipambola na koloba: ‹ Nakolonga na makambo na ngai nyonso atako natamboli kolanda baposa ya motema na ngai moko. › Pamba te, moto oyo akosala mabe oyo akomema moto oyo ayebi likambo te na libunga na ye. **20** Yawe akolimbisa ye te; kanda makasi na Ye mpe zuwa na Ye ekokweyela moto wana. Bilakeli nyonso ya mabe oyo ekomama kati na buku oyo ekokweyela ye mpe Yawe akolongola kombo na ye kati na mokili. **21** Yawe akotia ye pembeni kati na bikolo nyonso ya Isalaele, akokaba ye na pasi ndenge ezali bilakeli mabe nyonso ya boyokani oyo ekomama kati na buku ya Mobeko. **22** Milongo ya bana na bino oyo ekoya sima na bino mpe bapaya oyo bakowuta na mikili ya mosika bakomona bitumbu oyo Yawe akokweyisela mokili wana. **23** Mokili mobimba ekopela na moto ya sofolo mpe ekotonda na mungwa. Bakolona ata eloko moko te, eloko moko te ekobima mpe matiti ekobota te. Mokili yango ekobebisama ndenge Sodome mpe Gomore, Adima mpe Tseboyimi, ebebisamaki: bingumba oyo Yawe abebisaki na kanda na Ye ya makasi. **24** Bikolo nyonso ekotuna: ‹ Mpo na nini Yawe asali likambo ya boye na mokili oyo? Mpo na nini kanda makasi boye? › **25** Mpe eyano ekozala: ‹ Esalemaki bongo, pamba te bato oyo babukaki boyokani oyo Yawe, Nzambe ya bakoko na bango, asalaki elongo na bango tango abimisaki bango na Ejipito. **26** Bakendeki kosambela banzambe mosusu mpe bagumbamelaki bango, banzambe oyo bayebaki te mpe oyo Ye apekisaki bango. **27** Yango wana, kanda ya Yawe epeli na mokili wana mpe amemi bilakeli mabe nyonso oyo ekomami na buku oyo, kati na mokili wana. **28** Yawe apikolaki bango na mokili na bango na kanda na Ye ya makasi mpe na kotomboka na Ye ya makasi. Abwakaki bango na mokili mosusu ndenge ezali komonana lelo. › **29** Makambo oyo ebombama ezali mpo na Yawe, Nzambe na biso; mpe makambo oyo emonisami ezali mpo na biso mpe bakitani na biso, mpo na tango nyonso, mpo ete tokoka kosalela maloba nyonso ya mibeko oyo. »

30 Maloba oyo nawuti koloba, mapamboli mpe bilakeli mabe oyo napesi yo mpo ete opona, ekokokisama. Soki obateli yango malamu na motema na yo kati na bikolo nyonso epai wapi Yawe, Nzambe na yo, akobengana yo; **2** soki ozongi epai na Yawe, Nzambe na yo; soki yo mpe bana na yo botosi Ye, na mitema mpe na milimo na bino mobimba, na makambo nyonso oyo natindi yo lelo, **3** Yawe, Nzambe

na yo, akoyokela yo mawa: akozongisa bato na yo, oyo bakendeki na bowumbu mpe akosangisa bino lisusu wuta na bikolo nyonso epai wapi apanzaki bino. 4 Atako bokendeki na bamboka ya mosika kati na mokili, Yawe, Nzambe na bino, akoluka kosangisa bino longwa kuna mpe akozongisa bino. 5 Yawe, Nzambe na bino, akomema bino na mokili ya bakoko na bino, mpe bokozwa yango; akosalela bino bolamu mpe akokomisa bino ebele koleka bakoko na bino. 6 Yawe, Nzambe na bino, akobulisa mitema na bino mpe mitema ya bakitani na bino mpo ete bolinga Ye na mitema mpe na milimo na bino mobimba, mpe mpo ete bozala na bomoi. 7 Yawe, Nzambe na bino, akotia bilakeli nyonso ya mabe likolo ya banguna na bino, oyo bayinaka bino mpe banyokolaka bino. 8 Bokotosa lisusu Yawe mpe bokosalela mitindo na Ye nyonso oyo nazali kopesa bino lelo. 9 Bongo Yawe, Nzambe na bino, akosala ete bomona bolamu kati na misala nyonso ya maboko na bino, mpe akopesa bino bana ebele, bibwele ebele mpe bambuma ebele kati na mokili na bino. Yawe akosepela na bino lisusu mpe akosalela bino bolamu, ndenge kaka asepelaki na bakoko na bino, 10 soki botosi Yawe, Nzambe na bino, mpe bobateli mitindo mpe bikateli na Ye, oyo ekomama kati na buku oyo ya Mobeko, mpe soki bozongi epai na Yawe, Nzambe na bino, na mitema mpe na milimo na bino mobimba. 11 Makambo oyo nazali kotinda yo lelo, ezali penza pasi te mpe elekeli yo te na makasi. 12 Ezali te kati na Likolo mpo ete okoka kotuna: « Nani akomata kuna na Likolo mpo na kozwela ngai yango mpe kosakolela ngai yango mpo ete nakoka kotosa yango? » 13 Ezali te na ngambo mosusu ya ebale monene mpo ete okoka kotuna: « Nani akokatisa ebale monene mpo na kokamata yango mpe kosakolela ngai yango, mpo ete nakoka kotosa yango? » 14 Te, liloba yango ezali pene na yo, ezali kati na monoko na yo mpe kati na motema na yo, mpo ete okoka kotosa yango. 15 Tala, nasili kotia lelo, liboso na yo, bomoi mpe bolamu, kufa mpe mabe. 16 Tala likambo oyo Ngai natindi yo lelo: linga Yawe, Nzambe na yo, tambola na banzela na Ye mpe batela mitindo na Ye, bikateli na Ye mpe mibeko na Ye. Bongo okozala na bomoi, mpe bokokoma ebele; mpe Yawe, Nzambe na yo, akopambola yo kati na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa. 17 Kasi soki motema na yo epengwi mpe otosi te, soki okosami na kogumbamela banzambe mosusu mpe na kosambela yango, 18 nalobi na yo, na mokolo ya lelo, ete okobebisama solo, okowumela lisusu te kati na mokili oyo ezali na ngambo mosusu ya Yordani, epai wapi bokokota mpo na kozwa. 19 Na mokolo ya lelo, nazwi likolo mpe se lokola batatoli mpo na yo: nasili kotia liboso na yo bomoi mpe kufa, mapamboli mpe bilakeli mabe. Sik'oyo, pona bomoi mpo ete yo mpe bana na yo bozala na bomoi. 20 Mpe pona kolinga Yawe, Nzambe na yo, koyoka mongongo na Ye mpe kokangama na Ye, pamba te azali bomoi na yo mpe akopesa yo mibu ebele kati na mokili oyo Yawe alakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai ya bakoko na yo —Abrayami, Izaki mpe Jakobi.

31 Moyize akobaki koloba maloba oyo epai ya bana nyonso ya Isalaele: 2 « Nakokisi sik'oyo mibu nkama moko na tuku mibale ya mbotama mpe nazali lisusu na makasi te ya kokamba bino. Yawe alobaki na ngai: ‹ Okokatisa Yordani te oyo ozali komona. › 3 Yawe, Nzambe na bino, akotambola Ye moko liboso na bino, akobebisa bikolo oyo ezali liboso na bino mpo ete bokamata mokili na bango; Jozue nde akotambola liboso na bino ndenge Yawe alobaki. 4 Yawe akobebisa bango ndenge kaka asalaki Sikoni mpe Ogi, bakonzi ya bato ya Amori, oyo abebisaki elongo na bamboka na bango. 5 Yawe akokaba bango na maboko na bino mpe bokosala bango makambo nyonso oyo natindaki bino. 6 Boyika mpiko mpe bozala na molende, bobanga bango te mpe bozala na somo te liboso na bango; pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali elongo na bino, akotika bino te mpe akobwaka bino te. » 7 Bongo Moyize abengisaki Jozue mpe alobaki na ye na miso ya bana nyonso ya Isalaele: « Yika mpiko mpe zala na molende, pamba te okokende elongo na bato oyo kino na mokili oyo Yawe alakaki kopesa epai ya bakoko na bango na nzela ya ndayi, mpe okokabola yango mpo na bango lokola libula na bango. 8 Ye moko Yawe akotambola liboso na yo mpe akozala elongo na yo. Kobanga te mpe yika mpiko. » 9 Boye Moyize akomaki mibeko oyo mpe apesaki yango epai ya Banganga-Nzambe, bana mibali ya Levi, oyo bazalaki komema Sanduku ya Boyokani ya Yawe, mpe epai ya bampaka nyonso ya Isalaele. 10 Moyize atindaki bango: « Na suka ya mibu sambo nyonso, na mobu ya kotika baniongo, na tango ya feti ya Bandako ya kapo, 11 tango bana nyonso ya Isalaele bakopusana liboso ya Yawe, Nzambe na bino, na esika oyo akopona, bokotanga mibeko oyo liboso na bango mpo ete matoyi na bango ekoka koyoka. 12 Bosangisa bato: mibali, basi, bana mpe bapaya oyo bazali kati na bingumba na bino mpo ete bakoka koyoka mpe koyekola kotosa Yawe, Nzambe na bino, mpe kosalela malamu maloba nyonso ya mibeko oyo. 13 Bana na bango oyo bayebi mibeko oyo te basengeli koyoka yango malamu mpe koyekola kotosa Yawe, Nzambe na bino, tango nyonso oyo bokovanda kati na mokili oyo bokozwa sima na kokatisa Yordani. » 14 Yawe alobaki na Moyize: « Tala sik'oyo, mokolo ya kufa na yo ekomi pene. Benga Jozue, mpe bokota na Ndako

ya kapo ya Bokutani epai wapi nakopesa ye mitindo na Ngai. » Boye Moyize mpe Jozue bakendeki mpe bakotaki na Ndako ya kapo ya Bokutani. **15** Yawe amimonisaki epai na bango lokola likonzi ya lipata kati na Ndako ya kapo ya Bokutani; mpe likonzi yango ya lipata etelemaki na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **16** Yawe alobaki na Moyize: « Ozali kokende kopema elongo na bakoko na yo; mpe, kala mingi te, bato oyo bakopengwa mpo na kosalela banzambe ya bapaya kati na mokili oyo bozali kokota, bakobosana Ngai mpe bakobuka boyokani na Ngai, oyo nasalaki elongo na bango. **17** Na mokolo wana, nakosilikela bango mpe nakobosana bango. Boye, nakobombela bango elongi na Ngai, mpe bakobebisama. Bokono ebele mpe pasi mingi ekokomela bango. Mpe na mokolo wana, bakomituna: ‹ Ezali te mpo ete Nzambe na biso azali lisusu elongo na biso te nde bokono oyo ekomeli biso te? › **18** Solo, na mokolo wana, nakobombela bango elongi na Ngai mpo na mabe nyonso oyo basalaki, wana bakendeki epai ya banzambe mosusu. **19** Sik'oyo, koma nzembo oyo mpe lakisa yango yo moko epai ya bana ya Isalaele, mpe sala ete bayemba yango mpo ete ezala litatoli mpo na Ngai, liboso na bango. **20** Pamba te nakokotisa bango na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo nalakaki kopesa epai ya bakoko na bango na nzela ya ndayi: bakolia, bakotonda mpe bakoya minene; bongo bakokende epai ya banzambe mosusu mpe bakosambela yango, bakobwaka Ngai mpe bakobuka boyokani na Ngai. **21** Tango bokono ebele mpe pasi mingi ekokomela bango, nzembo oyo ekotatola mpo na kofunda bango, pamba te bakitani na bango bakobosana yango te. Nayebi makambo oyo bazali kokana kosala atako nakotisi bango nanu te kati na mokili oyo nalakaki kopesa bango na nzela ya ndayi. » **22** Boye, Moyize akomaki nzembo yango kaka na mokolo wana mpe alakisaki yango bana ya Isalaele. **23** Yawe apesaki mitindo oyo epai ya Jozue, mwana mobali ya Nuni: « Yika mpiko mpe zala na molende, pamba te okokotisa bana ya Isalaele kati na mokili oyo nalakaki kopesa bango na nzela ya ndayi, mpe Ngai moko nakozala elongo na yo. » **24** Moyize asilisaki kokoma kati na buku maloba nyonso ya mobeko oyo. **25** Bongo Moyize apesaki mitindo oyo epai ya Balevi oyo bazalaki komema Sanduku ya Boyokani ya Yawe: **26** « Bokamata buku oyo ya Mobeko mpe botia yango pembeni ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe, Nzambe na bino; ekozala kuna lokola litatoli mpo na bino. **27** Pamba te nayebi ndenge nini bozali batomboki mpe mito makasi. Soki, wana nazali nanu na bomoi kati na bino, bozali batomboki liboso ya Yawe, ekozala boni sima na kufa na ngai? **28** Bosangisa liboso na ngai bakambi nyonso ya mabota na bino mpe bakalaka na bino, mpo ete naloba maloba oyo na matoyi na bango mpe nazwa likolo mpe se lokola batatoli mpo na kofunda bango. **29** Pamba te nayebi solo ete sima na kufa na ngai, bokomibebisa mpe bokopengwa mosika na nzela oyo natindaki bino. Na mikolo oyo ezali koya, bokono ekokweyela bino, pamba te bokosala mabe na miso ya Yawe mpe bokotumbola kanda na Ye na nzela ya misala ya maboko na bino. » **30** Moyize alobaki maloba ya nzembo yango, banda na ebandeli kino na suka, wana lisanga mobimba ya bana ya Isalaele ezalaki koyoka:

32 Oh likolo, yoka malamu, pamba te nalingi koloba! Oh mabele, yoka malamu maloba ya monoko na ngai! **2** Tika ete mateya na ngai ekweya lokola mvula, mpe maloba na ngai ekita lokola londende, lokola mvula moke na likolo ya matiti, lokola mvula makasi na likolo ya milona! **3** Nakosakola Kombo ya Yawe. Bokumisa monene ya Nzambe na biso! **4** Yawe azali lokola Libanga; misala na Ye ezali ya kokoka, mpe banzela na Ye nyonso ezali sembo; azali Nzambe ya boyengebene, asalaka mabe te; azali sembo mpe alima. **5** Kasi bino, bomibebisaki liboso na Ye; bozali lisusu bana na Ye te, mpo na mabe na bino, bino molongo ya bana mabe mpe ya bapengwi. **6** Boni, ezali ndenge wana nde bofuti Yawe? Oh bato ya maboma, bato bazanga bwanya! Boni, Yawe azali Tata na bino te? Azali Mokeli na bino te? Ye nde asalaki bino mpe abongisaki bino. **7** Bokanisa mikolo ya kala, mpe botala milongo oyo eleka kala! Botuna na batata na bino, mpe bakoyebisa bino. Botuna na bampaka na bino, mpe bakolimbolela bino. **8** Tango Ye-Oyo-Aleki-Likolo apesaki na ekolo moko na moko mabele na yango, tango akabolaki bato nyonso, atiaki bandelo mpo na bato kolanda motango ya ba-anjelu ya Nzambe. **9** Pamba te eteni ya Yawe ezali bato na Ye; Jakobi azali libula na Ye. **10** Amonaki ye na esobe, kati na mokili oyo ekawuka, etonda na koganga ya somo. Azingelaki ye, abatelaki ye, akengelaki ye lokola mbuma ya liso na Ye. **11** Azali lokola mpongo oyo ezali kolakisa bana na yango kopumbwa. Epumbwaka pembeni-pembeni ya bana na yango, etandaka mapapu na yango mpo na kokanga bana na yango, mpe ememaka yango likolo ya masala na yango. **12** Ye moko Yawe akambaki bango; nzambe moko te ya bapaya azalaki elongo na Ye. **13** Akambaki bango na bisika oyo eleki likolo kati na mokili, aleisaki bango bambuma ya elanga, amelisaki bango mafuta ya nzoyi oyo ezalaki kobima na libanga, mafuta oyo ezalaki kobima na mabele ya mabanga, **14** miliki ya bangombe mpe ya bameme; apesaki bango mafuta ya bameme mpe ya bantaba, ya bana meme mpe ya ntaba ya mafuta; mpe apesaki bameme ya mibali ya kitoko ya

Bashani. Baliaki lisusu ble oyo eleki kitoko, bamelaki vino ya motane oyo ewutaki na bambuma ya vino. **15** Yeshuruni akomaki monene mpe moto makasi; atondaki na biloko ya kolia, akomaki kilo mpe moselu; asundolaki Nzambe oyo akelaki ye mpe abwakaki Libanga na ye, Mobikisi na ye. **16** Bapesaki Yawe kanda makasi likolo ya banzambe na bango ya bapaya, mpe bapesaki Ye kanda na nzela ya misala na bango ya mbindo. **17** Babonzaki bambeka epai ya milimo mabe oyo ezali Nzambe te; babonzaki yango epai ya banzambe oyo bango bayebaki te, banzambe oyo ebimaki sika, banzambe oyo bakoko na bino basambelaki te. **18** Bobosanaki Libanga oyo ebotaki bino mpe bomonaki pamba Nzambe oyo apesaki bino bomoi. **19** Yawe amonaki likambo oyo mpe abwakaki bango, pamba te bana na bango ya mibali mpe ya basi bapesaki Ye kanda. **20** Alobaki: « Nakobombela bango elongi na Ngai, mpe nakotala ndenge nini suka na bango ekozala, pamba te bazali molongo ya bato mabe, bana bazanga boyengebene. **21** Bazwelaki Ngai mbanda oyo azali ata nzambe te, batumbolaki kanda na Ngai likolo ya biloko oyo ekoki kutu kozala ata banzambe ya bikeko te. Boye, Ngai mpe nakosala ete bango mpe bayokela oyo ezali ata ekolo te zuwa; nakosala ete ekolo moko ya bazoba epesa bango kanda. **22** Pamba te kanda na Ngai epeli makasi lokola moto, mpe ekozikisa kino se ya mokili ya bakufi, ekotumba mabele, bambuma na yango mpe miboko ya bangomba. **(Sheol h7585)** **23** Nakobakisela bango pasi likolo ya pasi, nakobwakela bango makonga na Ngai. **24** Nakotindela bango nzala makasi, bokono oyo esalaka nzoto moto-moto mpo ete esilisa bango, mpe etumbu oyo ekoboma bango. Nakotindela bango minu ya banyama ya zamba, ngenge ya nyoka oyo etambolaka na libumu. **25** Na libanda, mopanga ekokomisa bango bato bazanga bana; kati na bandako na bango, somo ekokonza; bilenge mibali mpe bilenge basi, bana mike mpe bampaka, bango nyonso bakokufa. **26** Nalobaki: Nakopanza bango mpe nakosala ete bato babosana bango. **27** Kasi nazali kobanga ete banguna bafinga Ngai mpe bayini na bango bamikosa te na koloba: ‹ Tolongaki na makasi na biso moko, Yawe asalaki eloko moko te. › » **28** Bato oyo bazali ekolo ezanga mayele, bazali na bososoli te kati na bango. **29** Soki kaka bazalaki bato ya bwanya, balingaki kososola likambo oyo mpe koyeba ndenge nini suka na bango ekozala! **30** Ndenge nini moto moko akoki kobengana bato nkoto moko, to bato mibale, kobundisa bato nkoto zomi soki Libanga na bango atekaki bango te to soki Yawe asundolaki bango te? **31** Pamba te Libanga na bango azali lokola libanga na biso te; bango moko banguna na biso bayebi yango. **32** Bilanga na bango ya vino ewuti na bilanga ya vino ya Sodome mpe na bilanga ya Gomore. Bambuma na bango etondi na ngenge, mpe maboke ya bambuma na bango ezali bololo. **33** Vino na bango ezali ngenge ya banyoka, ngenge ya etupa, ngenge oyo ebomaka. **34** « Boni, ebombami epai na Ngai te? Ekangami te lokola elembo na bomengo na Ngai? **35** Ngai nde nazongisaka mabe na mabe, Ngai nde nakofuta moto na moto. Tango lokolo na bango ekobeta libaku, na tango wana nde pasi na bango ekoya na lombangu, mpe nyonso oyo Nzambe abongisa wuta kala mpo na bango ekowumela te. » **36** Yawe akosambisa bato na Ye, mpe akoyokela basali na Ye mawa; tango akomona ete makasi na bango esili, mpe akomona ete ezali lisusu na moto moko te oyo bakoki kokanga to kokangola. **37** Bongo akoloba: « Wapi banzambe na bango? Wapi libanga epai wapi babombamaki? **38** Wapi banzambe oyo ezalaki kolia mafuta ya bambeka na bango mpe komela makabo na bango ya vino? Tika ete etelema mpo na kosalisa bino mpe kopesa bino ebombamelo! **39** Botala sik'oyo, Ngai kaka nde nazali Nzambe; mosusu azali te! Nabomaka mpe napesaka bomoi; nazokisaka mpe nabikisaka. Mpe moto moko te akoki kokangola oyo ezali na maboko na Ngai. **40** Natomboli loboko na Ngai na likolo, mpe nalobi: Na Kombo na Ngai, **41** tango nakopelisa minu ya mopanga na Ngai, mpe loboko na Ngai ekosimba yango mpo na kosambisa, nakozongisa mabe na mabe epai ya bayini na Ngai, mpe nakofuta ba-oyo balingaka Ngai te. **42** Tango mopanga na Ngai ekozala kosasa misuni ya bato, nakolangwisa makonga na Ngai na makila ya bato oyo babomi, ya bakangami mpe ya mito ya bakonzi ya banguna. » **43** Oh bikolo, bosepela elongo na bato na Ye! Bino ba-anjelu nyonso, bogumbamela Nzambe; pamba te akozongisa mabe na mabe mpo na makila ya basali na Ye, akozongisa mabe na mabe epai ya banguna na Ye mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na mokili na Ye mpe bato na Ye. **44** Moyize ayaki mpe alobaki maloba nyonso ya nzembo oyo, mpe bato nyonso bazalaki koyoka ye; azalaki elongo na Oze, mwana mobali ya Nuni. **45** Tango Moyize asilisaki koloba maloba oyo nyonso epai ya bana nyonso ya Isalaele, **46** alobaki na bango lisusu: « Bobatela malamu kati na mitema na bino maloba nyonso oyo nalobi na bino lelo, mpo ete bopesa mitindo epai ya bana na bino ete batosa penza maloba nyonso ya mibeko oyo. **47** Ezali maloba ya pamba te epai na bino, kasi ezali nde bomoi na bino. Ezali na nzela na yango nde bokozala na bomoi molayi kati na mokili oyo bokozwa sima na kokatisa Yordani. » **48** Na mokolo wana kaka, Yawe alobaki na Moyize: **49** « Mata na ngomba Abarimi, ngomba Nebo oyo ezali kati na Moabi mpe etalana na Jeriko; mpe tala mokili ya Kanana,

mokili oyo nazali kopesa epai ya bana ya Isalaele lokola libula na bango. **50** Okokufa na ngomba oyo okomata; mpe kuna, okokende kokutana na bakoko na yo, oyo bakufa ndenge Aron, ndeko na yo ya mobali, akufaki na ngomba Ori mpe akutanaki na bakoko na ye, **51** pamba te bino mibale botambolaki te na boyengebene liboso na Ngai, na miso ya bana ya Isalaele, na mayi ya Meriba, pembeni ya Kadeshi, kati na esobe ya Tsini, mpe bobatelaki te bosantu na Ngai kati na bana ya Isalaele. **52** Yango wana okomona mokili yango kaka na mosika, okokota te na mokili oyo nalingi kopesa na bana ya Isalaele. »

33 Tala lipamboli oyo Moyize, moto na Nzambe, asakolaki mpo na bana ya Isalaele liboso ete akufa. **2** Alobaki: « Yawe awutaki na Sinai; wuta na Seiri, abimelaki bango lokola moyi na tongo, angengaki epai na bango wuta na ngomba Parani, ayaki elongo na ebele ya bankoto ya ba-anjelu na Ye mpe asimbaki na loboko na Ye kongenga ya Mobeko. **3** Solo, olingaka bato, basantu nyonso basimbami na loboko na Yo. Na makolo na Yo, bango nyonso bagumbamaka. Ezali epai na Yo nde bazwaka mateya. **4** Moyize apesa biso Mobeko oyo ezali bozwi ya lisanga ya Jakobi. **5** Azalaki mokonzi ya Yeshuruni tango bakambi ya bato basanganaki elongo na mabota ya Isalaele. **6** Tika ete Ribeni awumela na bomoi mpe akufa te, mpe tika ete bato na ye bazala moke te! » **7** Tala mapomboli oyo alobaki mpo na Yuda: « Oh Yawe, yoka koganga ya Yuda; zongisa ye epai ya bato na ye! Tika ete maboko na ye elongisa banzela na ye, mpe tika ete osunga ye liboso ya banguna na ye! » **8** Mpo na Levi, alobaki: « Urimi mpe Tumimi na Yo ezali mpo na moyengebene oyo omekaki ye motema na Masa, mpe oyo owelanaki na ye na mayi ya Meriba, **9** oyo atalisaki bolingo epai na Yo koleka, bolingo epai ya baboti na ye, bandeko na ye mpe bana na ye moko, mpo na kotosa maloba na Yo mpe kobatela boyokani na Yo. **10** Ateyaka makebisi na Yo epai ya Jakobi, mpe mibeko na Yo epai ya Isalaele; abonzaka ansa liboso na Yo, mpe mbeka ya kotumba na likolo ya etumbelo na Yo. **11** Oh Yawe, pambola makasi na ye na mosala, mpe sepela na mosala ya maboko na ye. Buka loketo ya bato oyo bazali kotelemela ye, mpe loketo ya bayini na ye kino bakoka lisusu te kotelema. » **12** Mpo na Benjame, alobaki: « Tika ete molingami ya Yawe azala na kimia pembeni na Ye, pamba te Ye nde abatelaka ye mokolo mobimba; mpe moto oyo Yawe alingaka apemaka na kati-kati ya mapeka na Ye! » **13** Mpo na Jozefi, alobaki: « Tika ete Yawe apambola mokili na ye na nzela ya mamwe ya motuya, oyo ewutaka na likolo, mpe na nzela ya mayi ya mozindo oyo etiolaka na se ya mabele **14** elongo na biloko oyo eleki motuya, oyo mayi ekolisaka mpe oyo eleki kitoko, oyo ebimaka sanza na sanza; **15** na nzela ya bakado ya kitoko ya bangomba ya kala, mpe na nzela ya bambuma oyo eleki kitoko ya bangomba mike oyo ewumelaka mobu na mobu; **16** na nzela ya bambuma oyo eleki kitoko, bambuma oyo etondi kati na mokili! Tika ete Nzambe oyo avandaka kati na nzete moke oyo ezali kopela moto apambola moto ya Jozefi mpe elongi ya moto oyo babulisi kati na bandeko na ye! **17** Na lokumu, azali lokola mwana liboso ya ngombe; maseke na ye ezali lokola ya mpakasa. Na nzela na yango nde ebetaka bikolo, ata bikolo oyo ezali na suka ya mokili. Tala ndenge nini bato ya Efrayimi bazali ebele penza, tala ndenge nini bato ya Manase bazali penza ebele! » **18** Mpo na Zabuloni, alobaki: « Oh Zabuloni, sepela na kobima na yo! Mpe yo Isakari, tika ete osepela kati na bandako na yo ya kapo. **19** Bakobengisa bato na likolo ya ngomba, mpe bakobonza kuna bambeka ya bosembo, bakosala feti mpo na bomengo ya bibale minene, mpe mpo na bozwi oyo ebombama na zelo ya libongo. » **20** Mpo na Gadi, alobaki: « Tika ete apambolama, moto oyo akoyeisa mokili ya Gadi monene! Gadi akowumela kuna lokola nkosi oyo ezali kopasola banda na lokolo kino na moto. **21** Aponaki mabele ya kitoko mpo na ye moko, bapesaki ye eteni oyo ebongi na mokambi. Atambolaki liboso ya bato; mpe asalaki mosala kolanda bosembo ya Yawe mpe bikateli na Ye liboso ya Isalaele. » **22** Mpo na Dani, alobaki: « Dani azali mwana ya nkosi oyo epumbwaka wuta na Bashani. » **23** Mpo na Nefitali alobaki: « Nefitali atondi na bolamu mpe na mapamboli na Yawe, akozwa libula ya weste mpe ya sude. » **24** Mpo na Aseri, alobaki: « Aseri azali mwana mobali oyo aleki na mapamboli. Tika ete bandeko na ye basalela ye mpe tika ete makolo na ye ezinda na mafuta. **25** Bikangelo ya bikuke na yo ekozala ya bibende mpe ya bronze. Mpe tika ete makasi na yo ewumela ndenge mikolo na yo ezali. **26** Moko te akokani na Nzambe ya Yeshuruni, Nzambe oyo atambolaka na likolo lokola mpunda mpo na kosunga yo, mpe na mapata, kati na nkembo na Ye. **27** Nzambe ya tango nyonso azali ekimelo na yo, azali tango nyonso Mosungi awa na se. Ezali Ye nde abenganaka banguna na yo liboso na yo mpe apesaka yo mitindo ya koboma bango. **28** Boye Isalaele akowumela na kimia, mpe etima ya Jakobi ezali kotiola kati na mokili ya ble mpe ya vino ya sika, epai wapi likolo ezali kokitisa mamwe. **29** Oh Isalaele, ozali solo libota ya esengo! Libota nini ekokani na yo, yo libota oyo Yawe abikisi? Ye azali nde nguba na yo mpe mosungi na yo ya nkembo. Banguna na yo bakokima liboso na yo, mpe okonyata bisika na bango, oyo eleki likolo. »

34 Wuta na bitando ya Moabi, Moyize amataki na likolo
ya ngomba Nebo kino na songe ya ngomba Pisiga oyo
etalana na Jeriko. Kuna, Yawe alakisaki ye mokili mobimba:
wuta na Galadi kino na Dani, **2** etuka nyonso ya Nefitali, ya
Efrayimi mpe ya Manase; mokili nyonso ya Yuda kino na
ebale monene Mediterane, **3** mpe etuka ya Negevi mpe
etuka ya lubwaku ya Jeriko, engumba ya banzete ya mbila
kino na Tsoari. **4** Bongo Yawe alobaki na ye: « Tala mokili
oyo nalakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai ya Abrayami,
Izaki mpe Jakobi, tango nalobaki na bango: ‹ Nakopesa
yango epai ya bakitani na bino. › Nasali ete omona yango na
miso na yo moko, kasi okokota kuna te. » **5** Moyize, mosali
na Yawe, akufaki kuna na Moabi ndenge Yawe alobaki na ye.
6 Ye moko Nzambe akundaki ye kati na Moabi, na lubwaku
oyo etalana na Beti-Peori; mpe kino lelo, moto moko te
ayebi esika oyo kunda na ye ezali. **7** Moyize azalaki na mibu
nkama moko na tuku mibale ya mbotama tango akufaki.
Miso na ye elembaki te mpe makasi na ye esilaki te. **8** Bana
ya Isalaele balelaki Moyize mikolo tuku misato, na etando
ya Moabi kino tango ya kolela mpe ya matanga esilaki. **9**
Jozue, mwana mobali ya Nuni, atondisamaki na Molimo
ya bwanya, pamba te Moyize atielaki ye maboko. Bana
ya Isalaele bayokelaki ye mpe batosaki mitindo oyo Yawe
apesaki na Moyize. **10** Wuta mokolo wana, mosakoli moko
te atikalaki lisusu kobima kati na Isalaele, oyo akokanaki
na Moyize oyo Yawe azalaki kosolola na ye miso na miso,
11 oyo asalaki bikamwa nyonso mpe bilembo nyonso ya
minene oyo Yawe atindaki ye kosala kati na Ejipito liboso
ya Faraon, ya bakalaka na ye nyonso mpe ya mokili na ye
mobimba; **12** pamba te moto moko te atikalaki komonisa
misala ya nguya mpe ya somo lokola misala oyo Moyize
asalaki na miso ya bana nyonso ya Isalaele.

Jozue

1 Sima na kufa ya Moyize, mowumbu na Yawe, Yawe
alobaki na Jozue, mwana mobali ya Nuni, mosungi ya
Moyize: **2** « Moyize, mowumbu na Ngai, asili kokufa. Sik'oyo,
yo elongo na bato oyo nyonso, bobongama mpo na kokatisa
ebale Yordani mpe kokota na mokili oyo nakopesa bana ya
Isalaele. **3** Nakopesa bino esika nyonso oyo matambe ya
makolo na bino ekonyata, ndenge nalakaki Moyize. **4** Mokili
na bino ekozala longwa na esobe kino na bangomba ya
Libani oyo bozali komona, mpe longwa na Ebale monene,
ebale Efrate, mokili nyonso ya bato ya Iti kino na Ebale
monene, na ngambo ya weste: yango nde ekozala mokili na
bino. **5** Na mikolo nyonso ya bomoi na yo, moto moko te
akolonga kotelemela yo. Ndenge nazalaki elongo na Moyize,
ndenge wana mpe nakozala elongo na yo; nakotika yo te
mpe nakosundola yo te. **6** Zala makasi mpe yika mpiko,
pamba te yo nde okokamba bato oyo mpe okopesa bango
mokili oyo nalakaki kopesa lokola libula epai ya batata na
bango na nzela ya ndayi. **7** Kasi zala makasi mpe yika
mpiko, sala keba ete otosa mibeko nyonso oyo Moyize,
mowumbu na Ngai, apesaki yo; komeka te kobima libanda
na yango, ezala na ngambo ya loboko ya mobali to na
ngambo ya loboko ya mwasi, mpo ete okoka kolonga na
makambo nyonso oyo okosala. **8** Sala ete maloba ya buku
oyo ya Mobeko ewumela tango nyonso na monoko na yo;
tangaka mpe kanisaka yango butu mpe moyi, mpo ete osala
kolanda nyonso oyo ekomami kati na yango. Na bongo
nde okokende liboso mpe okolonga kati na misala na yo
nyonso. **9** Boni, nalobaki na yo te: Zala makasi mpe yika
mpiko? Kozala na somo te mpe kolemba nzoto te, pamba
te Ngai Yawe, Nzambe na yo, nakozala elongo na yo na
bisika nyonso oyo okokende. » **10** Jozue apesaki mitindo
epai ya bakambi ya bato: **11** « Botambola kati na molako
mpe boloba na bato: ‹ Bobongisa bilei na bino, pamba te
sima na mikolo misato, bokokatisa ebale Yordani na esika
oyo mpo na kokende kobotola mokili oyo Yawe, Nzambe
na bino, asili kopesa bino. › » **12** Kasi Jozue alobaki na
bato ya libota ya Ribeni, na bato ya libota ya Gadi, mpe na
bato ya ndambo ya libota ya Manase: **13** — Bobosana te
Mobeko oyo Moyize, mowumbu ya Yawe, apesaki bino: «
Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino bopemi mpe mabele
oyo. » **14** Kaka basi, bana mpe bibwele na bino nde bakoki
kotikala na mabele oyo Moyize apesaki bino na ngambo ya
este ya Yordani. Kasi bilombe na bino nyonso ya etumba
basengeli kolata bibundeli, kokatisa mpe kotambola liboso ya
bandeko na bino. Bokosunga bandeko na bino **15** kino Yawe
akopesa bango mpe bopemi ndenge asalaki mpo na bino,
mpe kino tango bango mpe bakobotola mokili oyo Yawe,
Nzambe na bino, apesi bango. Na sima na yango nde bokoki
kozonga mpe kovanda na mabele na bino moko, mabele
oyo Moyize, mosali na Yawe, apesaki bino na ngambo
ya este ya Yordani, na ngambo oyo moyi ebimelaka. **16**
Bazongiselaki Jozue: — Tokosala nyonso oyo okotinda biso
mpe tokokende esika nyonso oyo okotinda biso. **17** Ndenge
totosaki Moyize na makambo nyonso, ndenge wana mpe
tokotosa yo. Tika ete Yawe, Nzambe na yo, azala elongo na
yo ndenge azalaki elongo na Moyize! **18** Moto nyonso oyo
akotombokela mitindo na yo to akotosa te maloba na yo
na likambo nyonso oyo okotinda, akokufa. Tika ete ozala
makasi mpe oyika mpiko!

2 Wuta na Shitimi, Jozue, mwana mobali ya Nuni, atindaki
na nkuku banongi mibale; alobaki na bango: — Bokende
kononga mokili, mingi-mingi Jeriko. Boye, bakendeki mpe
bakotaki na ndako ya mwasi moko ya ndumba, Raabi, mpe
bavandaki kuna. **2** Bayebisaki mokonzi ya Jeriko: — Tala,
bato moko kati na bana ya Isalaele bayaki awa na butu
mpo na kononga mokili. **3** Boye, mokonzi ya Jeriko atindaki
maloba oyo epai ya Raabi: — Bimisa mibali oyo bayaki epai
na yo mpe bakotaki na ndako na yo, pamba te bayei nde mpo
na kononga mokili mobimba. **4** Kasi mwasi yango akamataki
mibali wana mibale mpe abombaki bango. Alobaki: — Solo,
mibali bayaki epai na ngai, kasi nayebaki te esika bango
bawutaki. **5** Bakendeki na pokwa na tango oyo bakangaka
ekuke ya engumba. Nayebi mpe te soki bakendeki na nzela
nini. Bolanda bango noki. Bokoki solo kokanga bango. **6**
Nzokande amatisaki bango likolo ya mwanza ya ndako mpe
abombaki bango na se ya matiti oyo basalelaka bilamba ya
lino, oyo atiaki likolo ya mwanza. **7** Bongo, batindami ya
mokonzi babimaki mpo na kolanda banongi na nzela oyo
ekenda kino na esika oyo bakatiselaka ebale Yordani na
makolo. Tango kaka batindami yango babimaki na engumba,
bakangaki mpe mbala moko ekuke. **8** Na butu, liboso ete
banongi balala, Raabi amataki likolo ya mwanza **9** mpe
alobaki na bango: — Nayebi ete Yawe apesi mokili oyo na
maboko na bino. Tozali na somo makasi mpo na bino mpe
bavandi nyonso ya engumba oyo bazali kolenga na somo
likolo na bino. **10** Toyokaki ndenge nini Yawe akawusaki
Ebale monene ya Barozo liboso na bino tango bobimaki
na Ejipito, mpe makambo oyo bosalaki Sikoni mpe Ogi,
bakonzi mibale ya bato ya Amori, oyo bobomaki penza na
ngambo ya este ya Yordani. **11** Tango toyokaki sango yango,
mitema na biso ebukanaki mpe makasi ya moko na moko
kati na biso esilaki likolo na bino, pamba te Yawe, Nzambe

na bino, azali Nzambe ya likolo, kuna penza na lola, mpe Nzambe ya se, awa na mabele. 12 Boye sik'oyo, bolapa ndayi liboso na ngai na Kombo na Yawe ete bokosalela libota na ngai bolamu ndenge ngai nasaleli bino. Bopesa ngai elembo ya solo; 13 elembo oyo ekolakisa ete bokobikisa bomoi ya tata mpe ya mama na ngai, ya bandeko na ngai ya mibali mpe ya basi mpe ya bato nyonso oyo bavandaka elongo na bango, mpe lisusu ete bokobikisa biso na kufa. 14 Banongi bayebisaki ye: — Solo, tolapi ndayi, tokondima kokufa mpo na bino soki olobi te makambo oyo tozali kosala. Tokosalela bino bolamu mpe ngolu tango Yawe akopesa biso mokili oyo. 15 Boye, Raabi abimisaki bango na lininisa mpe akitisaki bango na singa, pamba te ndako oyo azalaki kovanda ezalaki ya kokangama na eteni ya mir ya engumba. 16 Alobaki na bango: — Bokende na nzela ya bangomba ya mikuse mpo ete bato oyo bazali kolanda bino bamona bino te. Bobombama kuna mikolo misato kino tango bakozonga, bongo nde bokoki kokoba nzela na bino. 17 Banongi balobaki na ye: — Tokozala na ngambo te na ndayi oyo olapisi biso 18 soki, tango tokokota na mokili, okokangisa singa oyo ya motane na lininisa oyo okitiseli biso mpe okosangisa, kati na ndako na yo, tata mpe mama na yo, bandeko mpe bato nyonso ya libota na yo. 19 Soki moto moko abimi libanda ya ndako na yo mpe akei na balabala, makila na ye ekotangama na moto na ye moko; ekozala ngambo na biso te. Kasi soki babomi moto moko kati na bato oyo bakozala kati na ndako na yo, wana makila na ye ekotangama na mito na biso. 20 Soki mpe olobi makambo oyo biso tozali kosala, tokozala na ngambo te liboso ya ndayi oyo olapisi biso. 21 Raabi azongisaki: — Boye, tika ete esalema ndenge bolobi. Atikaki bango kokende, mpe bakabwanaki. Bongo na sima, akangisaki singa ya motane na lininisa. 22 Sima na bango kokabwana, bakendeki na bangomba mikuse mpe bavandaki kuna mikolo misato kino tango bato oyo bazalaki kolanda bango balembaki koluka bango na nzela nyonso. Lokola bamonaki bango te, bazongaki na bango. 23 Banongi oyo mibale bazongelaki nzela na bango, babimaki na bangomba mikuse, bakatisaki ebale mpe bakomaki kino epai ya Jozue, mwana mobali ya Nuni. Bayebisaki ye makambo nyonso oyo ekomelaki bango. 24 Balobaki na Jozue: — Solo, Yawe apesi mokili oyo nyonso na maboko na biso; bato nyonso bazali kolenga liboso na biso.

3 Na tongo-tongo, Jozue mpe bana nyonso ya Isalaele babimaki wuta na Shitimi mpe bakendeki kino na Yordani epai wapi batongaki molako na bango liboso ete bakatisa. 2 Sima na mikolo misato, bakambi bakomaki kotambola kati na molako 3 mpo na kopesa bato mitindo oyo: — Soki bomoni Sanduku ya Boyokani ya Yawe, Nzambe na bino, mpe Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi komema yango, bolongwa na bisika oyo bozali mpe bolanda yango. 4 Bongo bokoyeba nzela nini bokoki kolanda mpo ete nanu botambola na nzela yango te. Kasi bozala mosika na Sanduku ya Boyokani, na bametele pene nkoto moko, bopusana pene na yango te. 5 Jozue alobaki na bato: — Bomibulisa, pamba te lobi, Yawe akosala makambo ya kokamwa kati na bino. 6 Jozue alobaki na Banganga-Nzambe: — Bomema Sanduku ya Boyokani mpe botambola liboso ya bato. Batombolaki yango mpe batambolaki liboso ya bato. 7 Yawe alobaki na Jozue: — Lelo, nakobanda kotombola yo na miso ya bana nyonso ya Isalaele mpo ete bayeba ete nazali mpe elongo na yo ndenge nazalaki elongo na Moyize. 8 Yebisa Banganga-Nzambe oyo bamemi Sanduku ya Boyokani: « Tango bokokoma pembeni ya mayi ya Yordani, botia makolo na bino kati na mayi mpe botelema wana. » 9 Jozue alobaki na bana ya Isalaele: — Bopusana awa mpe boyoka maloba ya Yawe, Nzambe na bino. 10 Bongo Jozue alobaki: — Ezali na nzela oyo nde bokoyeba solo ete Nzambe na bomoi azali elongo na bino mpe akobengana liboso na bino bato ya Kanana, ya Iti, ya Evi, ya Perizi, ya Girigazi, ya Amori mpe ya Yebusi. 11 Sanduku ya Boyokani ya Yawe ya mokili mobimba ekoleka liboso na bino kati na mayi ya Yordani. 12 Sik'oyo, bopona bato zomi na mibale kati na mabota ya Isalaele, moto moko mpo na libota moko. 13 Mpe tango kaka Banganga-Nzambe oyo bakomema Sanduku ya Yawe, Nkolo ya mokili mobimba, bakotia matambe ya makolo na bango kati na Yordani, mayi na yango ekokabwana na biteni mibale; mayi oyo ekowuta na ngambo ya likolo ekotelema lokola mir. 14 Boye tango bato bakobima na molako mpo na kokatisa Yordani, Banganga-Nzambe oyo bakomema Sanduku ya Boyokani bakotambola liboso na bango. 15 Nzokande, na tango ya kobuka milona, mayi ya Yordani etondaka makasi penza. Kasi tango kaka Banganga-Nzambe oyo bamemaki Sanduku bakomaki pembeni ya Yordani mpe batiaki matambe na bango kati na mayi, 16 mayi oyo ezalaki kowuta na ngambo ya likolo etikaki kotiola mpe esalaki lokola mir moko ya monene, mpe etikaki nzela moko ya monene wuta na engumba Adamu, oyo ezalaki pembeni ya Tsaritani; bongo na ngambo mosusu, mayi oyo ezalaki kokita kino na ebale monene ya Araba, ebale monene ya Barozo, ya lubwaku ya Yordani, esilaki nyonso. Bato bakatisaki kino na Jeriko oyo ezalaki liboso na bango. 17 Banganga-Nzambe oyo bamemaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe bapikamaki na mabele ya kokawuka, na kati-kati ya mayi ya Yordani,

wana bana nyonso ya Isalaele bazalaki koleka kino tango ekolo mobimba esilisaki kokatisa na mabele ya kokawuka.

4 Tango ekolo mobimba esilisaki kokatisa Yordani, Yawe
alobaki na Jozue: **2** « Pona mibali zomi na mibale kati
na bato, mobali moko mpo na libota moko. **3** Pesa bango
mitindo oyo: ‹ Bozwa kati na mayi ya Yordani, na esika oyo
Banganga-Nzambe bapikamaki, mabanga zomi na mibale,
bomema yango elongo na bino mpe botia yango na esika
oyo bokolekisa butu ya lelo. › » **4** Boye, Jozue abengaki
mibali zomi na mibale oyo aponaki kati na bana ya Isalaele,
mobali moko mpo na libota moko. **5** Jozue alobaki na bango:
« Boleka liboso ya Sanduku ya Yawe, Nzambe na bino, kino
na kati-kati ya Yordani. Moko na moko kati na bino amema
libanga na lipeka na ye kolanda motango ya mabota ya
Isalaele **6** mpo ete ezala lokola elembo kati na bino. Sima na
tango, soki bana na bino batuni bino: ‹ Mabanga oyo elakisi
nini? › **7** Bokoyebisa bango ete mayi ya Yordani ekatanaki
na biteni mibale liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe.
Tango ekatisaki Yordani, mayi na yango mpe ekatanaki.
Mabanga oyo ezali lokola ekaniseli ya seko na seko mpo
na bana ya Isalaele. » **8** Boye, bana ya Isalaele basalaki
ndenge Jozue atindaki bango. Bazwaki kati na Yordani,
mabanga zomi na mibale kolanda motango ya mabota ya
Isalaele, ndenge Yawe alobaki na Jozue. Bamemaki yango
kino na molako na bango, epai wapi batiaki yango. **9** Jozue
atelemisaki mabanga zomi na mibale mosusu na kati-kati ya
Yordani, na esika oyo Banganga-Nzambe oyo bamemaki
Sanduku ya Boyokani bapikamaki, mpe etikala wana kino
na mokolo ya lelo. **10** Nzokande, Banganga-Nzambe oyo
bamemaki Sanduku bawumelaki na kati-kati ya Yordani
kino tango bato bakokisaki makambo nyonso oyo Yawe
atindaki Jozue, ndenge kaka Moyize ayebisaki ye. Ezalaki
na lombangu nde bato bakatisaki Yordani. **11** Tango bango
nyonso basilisaki kokatisa, Sanduku ya Yawe elongo na
Banganga-Nzambe balekaki lisusu liboso ya bato. **12** Bato
ya libota ya Ribeni, ya Gadi, mpe ya ndambo ya libota
ya Manase bakatisaki, balataki bibundeli mpe batambolaki
liboso ya bana ya Isalaele, ndenge Moyize atindaki bango.
13 Bazalaki bato pene nkoto tuku minei, bato ya bitumba,
oyo bakamataki bibundeli mpo na kobunda; balekaki liboso
ya Yawe na nzela ya bitando ya Jeriko mpo na kobunda. **14**
Na mokolo wana, Yawe atombolaki Jozue na miso ya bana
nyonso ya Isalaele; mpe bapesaki ye lokumu mikolo nyonso
ya bomoi na ye, ndenge kaka bapesaki Moyize lokumu.
15 Yawe alobaki na Jozue: **16** « Pesa Banganga-Nzambe
oyo bamemi Sanduku ya Litatoli mitindo ete babima wuta
na kati-kati ya ebale Yordani. » **17** Jozue apesaki mitindo
epai ya Banganga-Nzambe: « Bobima wuta na kati-kati ya
ebale Yordani. » **18** Boye Banganga-Nzambe oyo bamemaki
Sanduku ya Boyokani ya Yawe babimaki wuta na ebale.
Tango kaka batiaki matambe na bango na mokili, mayi ya
Yordani ezongaki na esika na yango, etondaki makasi mpe
ekomaki kotiola ndenge ezalaki momesano na yango. **19** Na
mokolo ya zomi ya sanza ya liboso, bato bakendeki wuta
na Yordani mpe batongaki molako na bango na Giligali,
na mondelo ya este ya Jeriko. **20** Jozue atelemisaki, na
Giligali, mabanga zomi na mibale oyo babimisaki na Yordani.
21 Alobaki na bana ya Isalaele: « Tango bakitani na bino
bakotuna batata na bango: ‹ Mabanga oyo elakisi nini? ›
22 Boyebisa bango: ‹ Bato ya Isalaele bakatisaki Yordani
na mabele ya kokawuka. › **23** Pamba te Yawe, Nzambe na
bino, akawusaki liboso mayi ya Yordani kino tango bosilisaki
kokatisa. Yawe asalaki na Yordani makambo oyo asalaki na
ebale monene ya Barozo tango akawusaki yango liboso na
biso, kino tango tosilisaki kokatisa yango. **24** Asalaki bongo
mpo ete bato nyonso ya mokili bayeba ete loboko ya Yawe
ezalaka na nguya, mpe mpo ete bobangaka Yawe, Nzambe
na bino, tango nyonso. »

5 Nzokande, tango bakonzi nyonso ya Amori, na ngambo
ya weste ya Yordani, mpe bakonzi nyonso ya Kanana,
pene ya ebale monene ya Barozo, bayokaki ndenge nini
Yawe akawusaki ebale Yordani liboso ya bana ya Isalaele
kino tango basilisaki kokatisa, mitema na bango ebukanaki
mpe bazalaki lisusu na makasi te ya kotelemela bana ya
Isalaele. **2** Na tango wana, Yawe alobaki na Jozue: — Sala
bambeli ya mabanga mpe kata lisusu bana mibali ya Isalaele
ngenga. **3** Jozue asalaki bambeli ya mabanga mpe akataki
bana mibali ya Isalaele ngenga, pene ya ngomba moke
ya Araloti. **4** Tala mpo na nini Jozue asengelaki kokata
bango ngenga: Mibali nyonso oyo babimaki na Ejipito mpe
bakokisaki mibu ya kobunda bitumba bakufaki na nzela,
kati na esobe, sima na bango kobima na Ejipito. **5** Mibali
nyonso oyo babimaki na Ejipito bakatamaki ngenga; kasi
bato nyonso oyo babotamaki na nzela, kati na esobe,
bakatamaki ngenga te. **6** Bana ya Isalaele batambolaki
kati na esobe mibu tuku minei, kino tango ekeke mobimba
ya mibali oyo bakokisaki mibu ya kobunda bitumba tango
babimaki na Ejipito basilaki kokufa. Mpo ete batosaki Yawe
te, Yawe alapaki ndayi ete bakomona te mokili oyo alakaki
kopesa epai ya batata na bango, mokili oyo ezali kobimisa
miliki mpe mafuta ya nzoyi. **7** Boye, atombolaki bana na
esika ya batata na bango; yango wana Jozue akataki bango
ngenga, pamba te bakatamaki ngenga te na nzela. **8** Sima
na ekolo mobimba kokatama ngenga, batikalaki esika moko

kati na molako kino tango bapota na bango ekawukaki. 9 Yawe alobaki na Jozue: — Lelo, natindiki soni ya Ejipito mosika na bino. Babengaki esika yango « Giligali » kino na mokolo ya lelo. 10 Na pokwa ya mokolo ya zomi na minei ya sanza wana, bana ya Isalaele basalaki feti ya Pasika, wana bazalaki nanu na molako ya Giligali, na etando ya Jeriko. 11 Mokolo oyo elandaki feti ya Pasika, baliaki biloko ya mokili ya Kanana: mapa ezanga levire mpe bambuma ya ble oyo bakalingaki kaka mokolo wana. 12 Mokolo oyo elandaki mokolo oyo baliaki biloko ya mokili ya Kanana, mana etikaki kokweya; mana ezalaki lisusu te mpo na bana ya Isalaele. Boye, na mobu wana, baliaki biloko ya mokili ya Kanana. 13 Nzokande, tango Jozue azalaki pene ya Jeriko, atombolaki miso mpe amonaki moto moko atelemi liboso na ye; moto yango asimbaki mopanga na loboko na ye. Jozue apusanaki pene na ye mpe atunaki ye: — Boni, ozali na ngambo na biso to na ngambo ya banguna na biso? 14 Azongiselaki Jozue: — Te, kasi nazali mokonzi ya mampinga ya Yawe; nayei kaka sik'oyo. Boye, Jozue akweyaki elongi kino na mabele mpe alobaki na ye: — Sango nini nkolo na ngai azali na yango mpo na mosali na ye? 15 Mokonzi ya mampinga ya Yawe alobaki na ye: — Longola basapato na yo na makolo, pamba te esika oyo ozali ezali bule. Jozue asalaki se bongo.

6 Bikuke ya engumba Jeriko ezalaki ya kokangama makasi penza mpo na bana ya Isalaele; moto moko te akokaki kokota to kobima. 2 Yawe alobaki na Jozue: — Tala, na maboko na yo, nasili kokaba Jeriko elongo na mokonzi na yango mpe bilombe na yango ya bitumba. 3 Botambola zingazinga ya engumba mbala moko na mokolo, yo elongo na bato nyonso ya etumba. Bosala bongo mikolo motoba. 4 Kamata Banganga-Nzambe sambo; Nganga-Nzambe moko na moko asengeli komema kelelo moko basala na liseke ya meme. Banganga-Nzambe nyonso sambo basengeli kotambola liboso ya Sanduku. Na mokolo ya sambo, bobaluka zingazinga ya engumba mbala sambo, elongo na Banganga-Nzambe oyo bakozala kobeta bakelelo. 5 Tango lolaka ya bakelelo yango ekoyokana tango molayi, tika ete bato nyonso baganga makasi; bongo mir ya engumba ekokweya na pwasa, mpe moto na moto akokota na engumba, na esika oyo akozala. 6 Boye Jozue, mwana mobali ya Nuni, abengaki Banganga-Nzambe mpe alobaki na bango: — Bomema Sanduku ya Boyokani ya Yawe, mpe tika ete Banganga-Nzambe sambo kati na bino bakamata bakelelo sambo mpe batambola liboso ya Sanduku ya Yawe. 7 Bongo apesaki mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele: — Bokende liboso! Botambola zingazinga ya engumba, mpe tika ete basoda oyo bazalaka na liboso, na etumba, baleka liboso ya Sanduku ya Yawe. 8 Tango Jozue asilisaki koloba na bato, Banganga-Nzambe sambo, oyo bakamataki bakelelo sambo liboso ya Yawe, balekaki liboso mpe bakomaki kobeta yango, wana Sanduku ya Boyokani ya Yawe ezalaki kolanda bango na sima. 9 Basoda oyo bazalaka na liboso, na bitumba, bazalaki kotambola liboso ya Banganga-Nzambe oyo bazalaki kobeta bakelelo; bongo basoda oyo batikalaka na sima, bazalaki kolanda Sanduku ya Boyokani. Na tango wana nyonso, bakelelo ezalaki kaka kobeta. 10 Kasi Jozue apesaki mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele: — Boganga te, boloba mpe eloko moko te! Bovanda kaka kimia kino tango nakoloba na bino ete boganga makasi; wana nde bokoganga makasi. 11 Boye, Sanduku ya Yawe ezalaki kotambola zingazinga ya engumba mbala moko na mokolo; bongo na sima, bato bazalaki kozonga na molako mpo na kolekisa butu. 12 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Jozue alamukaki, mpe Banganga-Nzambe bamemaki Sanduku ya Yawe. 13 Banganga-Nzambe sambo oyo basimbaki bakelelo sambo balekaki liboso, batambolaki liboso ya Sanduku ya Yawe, na kobeta bakelelo. Basoda oyo bazalaka na liboso, na bitumba, balekaki liboso na bango; mpe basoda oyo batikalaka na sima bazalaki kolanda Sanduku ya Yawe, wana bakelelo ezalaki kobeta. 14 Na mokolo ya mibale, babalukaki lisusu engumba mbala moko; bongo na sima, bazongaki na molako. Boye, basalaki bongo mikolo motoba. 15 Na mokolo ya sambo, balamukaki na tongo-tongo mpe babalukaki zingazinga ya engumba mbala sambo, ndenge kaka bazalaki kosala. Ezalaki kaka mokolo wana nde babalukaki mbala sambo zingazinga ya engumba. 16 Na mbala oyo ya sambo, tango Banganga-Nzambe babetaki bakelelo tango molayi, Jozue apesaki mitindo epai ya bato: — Boganga makasi, pamba te Yawe akabi engumba oyo na maboko na bino! 17 Bobebisa mpo na Yawe engumba oyo nyonso elongo na biloko nyonso oyo ezali kati na yango. Bobikisa kaka Raabi, mwasi ya ndumba, elongo na bato na ye nyonso oyo bakozala kati na ndako na ye, pamba te abombaki banongi oyo totindaki. 18 Kasi bosala keba na tina na biloko oyo ekabami mpo na kobebisama, mpo ete bomilukela pasi te na koluka kokamata ata eloko moko kati na yango, noki te bokomema lisuma oyo ekobebisa molako ya Isalaele mpe bokotia yango na mobulu. 19 Kasi palata, wolo mpe biloko nyonso ya bronze elongo na bibende ekobulisama mpo na Yawe mpe esengeli kokende na ebombelo bomengo ya Yawe. 20 Tango babetaki bakelelo, bato bagangaki makasi. Bongo, tango bato bagangaki makasi sima na koyoka lolaka ya kelelo kobeta tango molayi, mir ya engumba ekweyaki na

pwasa. Boye, moto nyonso akotaki na engumba, liboso na ye, mpe babotolaki yango. 21 Babomaki na mopanga, nyonso oyo ezalaki kati na engumba: mobali to mwasi, elenge to mobange, ngombe to meme to mpe ane. 22 Jozue alobaki na bato mibale oyo banongaki Jeriko: — Bokota na ndako ya mwasi ya ndumba, bobimisa ye libanda elongo na bato na ye nyonso, kolanda ndayi oyo bolapaki liboso na ye. 23 Boye, bilenge mibali oyo bakendeki kononga mokili bakotaki mpe babimisaki Raabi, tata na ye, mama na ye, bandeko na ye ya mibali mpe biloko na ye nyonso. Babimisaki libota na ye mobimba na libanda mpe batiaki bango libanda ya molako ya Isalaele. 24 Batumbaki engumba mobimba elongo na biloko nyonso oyo ezalaki kati na yango, longola kaka palata mpe wolo, bisalelo nyonso ya bronze mpe ya bibende oyo batiaki na ebombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe. 25 Jozue abikisaki Raabi, mwasi ya ndumba, libota na ye mpe bato na ye nyonso, pamba te abombaki bato oyo Jozue atindaki mpo na kononga Jeriko. Boye, akomaki kovanda kati na bana ya Isalaele kino na mokolo ya lelo. 26 Kaka na tango yango, Jozue akataki seleka oyo: « Tika ete moto oyo akoluka kotonga lisusu engumba Jeriko alakelama mabe liboso ya Yawe! Solo, akofuta motuya ya bomoi ya mwana na ye ya liboso ya mobali, tango akotonga miboko na yango; mpe motuya ya bomoi ya mwana na ye ya suka, tango akotia bikuke na yango. » 27 Yawe azalaki elongo na Jozue, mpe sango na ye epanzanaki mokili mobimba.

7 Bato ya Isalaele babebisaki ekila ya Yawe. Akana, mwana mobali ya Karimi, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali ya Zera, moto ya libota ya Yuda, akamataki biloko oyo Yawe apekisaki. Bongo, kanda ya Yawe epelaki likolo ya bana ya Isalaele. 2 Wuta na Jeriko, Jozue atindaki bato kokende na engumba Ayi oyo ezalaki pene ya Beti-Aveni, na ngambo ya este ya Beteli. Alobaki na bango: « Bokende kononga mokili wana. » Bato yango bakendeki mpe banongaki Ayi. 3 Tango bazongaki epai ya Jozue, balobaki na ye: « Ezali penza na tina te ete bato nyonso bakende kobundisa Ayi. Tinda kaka bato nkoto mibale to nkoto misato mpo na kobotola yango. Komonisa bato nyonso pasi te, pamba te engumba yango ezali kaka na bato moke. » 4 Boye, bato pene nkoto misato bakendeki, kasi bakimaki liboso ya bato ya Ayi. 5 Bato ya Ayi babomaki bato pene tuku misato na motoba na molongo ya Isalaele. Balandaki bango kino koleka ekuke ya engumba Shebarimi mpe babomaki bango na kokita ya ngomba. Mpo na yango, mitema ya bana ya Isalaele elembaki mpe bakomaki lokola mayi oyo ezali kotiola. 6 Jozue apasolaki bilamba na ye mpe amibwakaki elongi kino na mabele liboso ya Sanduku ya Yawe kino na pokwa. Bakambi ya Isalaele mpe basalaki kaka ndenge moko, bamisopelaki putulu na mito na bango. 7 Jozue alobaki: — Ah Nkolo Yawe, mpo na nini otikaki ete bato oyo bakatisa Yordani? Boni, ezalaki mpo ete okaba biso na maboko ya bato ya Amori ete baboma biso? Elekaki malamu ete totikala na biso na ngambo mosusu ya ebale! 8 Oh Nkolo, sik'oyo naloba nini, awa Isalaele akimi liboso ya banguna na ye? 9 Bato ya Kanana mpe bato mosusu ya mokili bakoyoka sango yango, bakobalukela biso mpe bakolongola kombo na biso na mokili. Boye, okosala nini mpo na monene ya Kombo na Yo? 10 Yawe alobaki na Jozue: — Telema! Mpo na nini omibwaki elongi kino na mabele? 11 Isalaele asali lisumu. Babebisi boyokani na Ngai oyo natindaki bango ete babatela. Bakamati ndambo ya biloko oyo ekabami mpo na kobebisama, bayibi yango mpe babombi yango kati na biloko na bango. 12 Yango wana, bana ya Isalaele bakolonga kotelema te liboso ya banguna na bango, bakozonga sima mpe bakokima liboso ya banguna na bango, pamba te babebisi ekila. Nakozala elongo na bino te soki bolongoli te mabe oyo ezali kati na bino. 13 Telema, bulisa bato. Loba na bango: « Bomibulisa mpo na lobi, pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi boye: ‹ Mabe ezali kati na yo Isalaele, okolonga kobundisa banguna na yo te kino tango okolongola yango. › 14 Lobi na tongo, bokopusana pene na Ngai, libota na libota. Libota oyo Yawe akopona ekopusana, etuka na etuka; etuka oyo Yawe akopona ekopusana, ndako na ndako; mpe ndako oyo Yawe akopona ekopusana, moto na moto. 15 Moto nyonso oyo mabe ekomonana kati na ye asengeli kokufa na moto, ye elongo na nyonso ya ye, pamba te abebisi boyokani ya Yawe mpe asali likambo ya soni kati na Isalaele. » 16 Mokolo oyo elandaki, Jozue alamukaki na tongo-tongo penza, mpe abengisaki Isalaele, libota na libota. Mpe ezali libota ya Yuda nde eponamaki. 17 Tango abengisaki etuka na etuka ya libota ya Yuda, etuka ya Zera nde eponamaki. Tango abengisaki ndako na ndako kati na etuka ya Zera, ndako ya Zabidi nde eponamaki. 18 Sima, tango abengisaki moto na moto kati na ndako ya Zabidi, Akana, mwana mobali ya Karimi, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali ya Zera, moto ya libota ya Yuda, nde aponamaki. 19 Jozue alobaki na Akana: — Mwana na ngai, pesa nkembo epai na Yawe, Nzambe ya Isalaele, mpe pesa Ye penza lokumu. Yebisa ngai likambo oyo osalaki, kobombela ngai eloko moko te. 20 Akana azongiselaki Jozue: — Solo, nasali lisumu liboso ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. Tala likambo oyo nasalaki: 21 Namonaki, kati na bomengo ya bitumba, kazaka moko ya kitoko ya mboka Mezopotami, mbongo ya bibende ya

palata, nkama mibale mpe ndambo ya kilo ya wolo; nalulaki yango mpe nazwaki yango. Nakundaki yango na kati-kati ya ndako na ngai ya kapo, mpe palata ezali na se na yango. 22 Jozue atindaki bato, mpe bakendeki mbangu kati na ndako ya kapo ya Akana mpe bakutaki penza kazaka bakunda na se ya ndako ya kapo, elongo na palata, na se na yango. 23 Babimisaki biloko yango wuta na ndako na ye ya kapo, bamemaki yango liboso ya Jozue mpe ya bana nyonso ya Isalaele; mpe sima, basopaki yango liboso ya Yawe. 24 Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele bakamataki Akana, mwana mobali ya Zera, elongo na palata, kazaka, liboke ya wolo, bana na ye ya mibali mpe ya basi, bangombe na ye, ba-ane na ye, bameme mpe bantaba na ye, ndako na ye ya kapo mpe biloko na ye nyonso; bamemaki bango na Lubwaku ya Akori. 25 Jozue alobaki: « Mpo na nini omemeli biso pasi? Tika ete Yawe amonisa yo pasi lelo! » Bongo bato nyonso ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe akufaki; babambaki lisusu mabanga na bato oyo batikalaki mpe bato yango bakufaki; mpe batumbaki bibembe na bango na moto. 26 Babwakaki na likolo ya Akana liboke ya mabanga ebele oyo ezali kino na mokolo ya lelo, mpe kanda ya Yawe esilaki. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango Lubwaku ya Akori.

8 Yawe alobaki na Jozue: « Kobanga te mpe kolemba nzoto te. Kamata elongo na yo basoda nyonso, mata mpe bundisa engumba Ayi. Pamba te nasili kokaba na maboko na yo: mokonzi ya Ayi, bato na ye, engumba na ye, mpe mokili na ye. 2 Okosala engumba Ayi mpe mokonzi na yango ndenge osalaki Jeriko mpe mokonzi na yango; kasi bokoki kozwa mpo na bino lokola bomengo ya bitumba, biloko mpe bibwele na yango. Bomba basoda na sima ya engumba. » 3 Jozue atelemaki elongo na basoda nyonso mpo na kobundisa engumba Ayi. Aponaki bilombe ya bitumba nkoto tuku misato mpe atindaki bango na butu. 4 Apesaki bango mitindo oyo: « Bobombama na sima ya engumba oyo; bozala penza mosika mingi te na engumba, kasi bozala pene. 5 Ngai mpe bato nyonso oyo bazali elongo na ngai, tokopusana pene ya engumba. Tango bakobima mpo na kobundisa biso lokola na mbala oyo eleki, tokokima liboso na bango. 6 Bakolanda biso, mpe tokobenda bango mosika ya engumba, pamba te bakoloba: ‹ Bazali kokima liboso na biso lokola na mbala oyo eleki, › mpe tokokima liboso na bango. 7 Boye, bino bokobima wuta na bisika oyo bokobombama mpe bokobotola engumba. Yawe, Nzambe na bino, akabi yango na maboko na bino. 8 Tango bokobotola engumba, botia yango moto mpe bosala ndenge Yawe alobaki. » 9 Jozue atindaki bango, mpe bakendeki na esika oyo basengelaki kobombama. Babombamaki na kati-kati ya Beteli mpe Ayi, na ngambo ya weste ya Ayi. Jozue alekisaki butu wana elongo na bana ya Isalaele. 10 Jozue alamukaki na tongo-tongo penza mpe atalaki ndenge nini basoda na ye bamilengelaki. Sima na yango, alekaki liboso elongo na bakambi ya Isalaele mpo na kokende kobundisa engumba Ayi. 11 Basoda na ye nyonso bapusanaki kino na liboso ya engumba mpe batongaki molako na bango na ngambo ya nor ya Ayi, bongo lubwaku ezalaki kati na bango mpe Ayi. 12 Jozue azwaki basoda nkoto mitano mpe abombaki bango na kati-kati ya Beteli mpe Ayi, na ngambo ya weste ya engumba. 13 Mampinga ya basoda oyo bazalaka na liboso, na bitumba, batongaki molako na bango na ngambo ya nor ya engumba; mpe basoda oyo batikalaka na sima, na ngambo ya weste ya engumba. Na butu wana, Jozue akendeki na kati-kati ya etando. 14 Tango mokonzi ya Ayi amonaki bongo, ye elongo na bato na ye nyonso, bavandi ya engumba, batelemaki na lombangu mpe babimaki mpo na kobundisa Isalaele na esika oyo nzela ekutana, liboso ya Araba. Ayebaki te ete basoda mosusu babombamaki na sima ya engumba. 15 Jozue mpe bana nyonso ya Isalaele bakosaki lokola bato oyo basili kokweya na bitumba mpe bakimaki na ngambo ya esobe. 16 Babelelaki bato nyonso ya Ayi mpo ete balanda bango. Boye, balandaki Jozue mpe bakendeki mosika ya engumba. 17 Kati na Ayi mpe Beteli, mobali moko te atikalaki oyo azangaki kolanda Isalaele. Batikaki engumba ya kofungwama, wana bazalaki kolanda Isalaele. 18 Yawe alobaki na Jozue: « Sembola na ngambo ya Ayi likonga oyo osimbi na loboko, pamba te nalingi kokaba yango na maboko na yo. » Boye Jozue asembolaki na ngambo ya engumba likonga oyo ezalaki na loboko na ye. 19 Tango kaka asembolaki loboko, basoda oyo babombamaki babimaki na lombangu wuta na bisika oyo babombamaki, bakotaki na engumba, babotolaki yango mpe batiaki yango moto. 20 Tango bato ya Ayi batalaki na sima, bamonaki milinga komata na likolo wuta na engumba; moko te akokaki lisusu kokima na ngambo moko to na ngambo mosusu. Bana ya Isalaele oyo bazalaki kokima na esobe babalukelaki bato oyo bazalaki kolanda bango. 21 Boye, tango Jozue mpe bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete basoda oyo babombamaki bazwi engumba mpe milinga ezali komata wuta na engumba, bazongaki mpe babomaki bato ya Ayi. 22 Basoda ya Isalaele oyo babombamaki, babimaki na engumba mpo na kobundisa bango. Bato ya Ayi bakomaki na kati-kati ya basoda ya Isalaele oyo bazalaki, bamoko na ngambo moko, mpe bamosusu, na ngambo mosusu. Basoda ya Isalaele basilisaki koboma bango nyonso, ata

moko te atikalaki na bomoi, mpe ata moko te akimaki. 23 Kasi bakangaki ya bomoi mokonzi ya Ayi mpe bamemaki ye epai ya Jozue. 24 Tango Isalaele asilisaki koboma mibali nyonso ya Ayi, kati na zamba mpe kati na esobe epai wapi balandaki bango, mpe wana bango nyonso basilaki kokufa na mopanga, bana nyonso ya Isalaele bazongaki na Ayi mpe babomaki na mopanga bato nyonso oyo bazalaki kuna. 25 Motango ya bato nyonso oyo bakufaki na mokolo wana, basi mpe mibali, ezalaki nkoto zomi na mibale: bango nyonso bazalaki bato ya Ayi. 26 Jozue akitisaki te loboko na ye, oyo esimbaki likonga kino tango asilisaki koboma bato nyonso oyo bazalaki kovanda na Ayi. 27 Kasi Isalaele azwaki mpo na ye, lokola bomengo ya bitumba, bibwele mpe biloko ya engumba yango, kolanda liloba oyo Yawe alobaki na Jozue. 28 Jozue atumbaki Ayi mpe akomisaki yango libebi mpo na libela, esika ezanga bato kino na mokolo ya lelo. 29 Adiembikaki mokonzi ya Ayi, na nzete kino na pokwa; bongo tango moyi elalaki, Jozue atindaki ete balongola ebembe yango na nzete. Babwakaki yango na ekotelo ya ekuke ya engumba mpe batondisaki na likolo na yango liboke monene ya mabanga oyo ezali kino na mokolo ya lelo. 30 Jozue atongaki etumbelo mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, na ngomba Ebali, 31 ndenge Moyize, mosali na Yawe, atindaki bana ya Isalaele. Atongaki yango kolanda makambo oyo ekomama kati na buku ya Mobeko ya Moyize: etumbelo etongama na mabanga oyo bakata na esalelo ya ebende te. Na likolo na yango, batiaki mbeka ya kotumba mpo na Yawe mpe babonzaki mbeka ya boyokani. 32 Na esika yango, na miso ya bana nyonso ya Isalaele, Jozue akomaki, na likolo ya mabanga, Mobeko oyo Moyize akomaki mpo na bana ya Isalaele. 33 Bato nyonso ya Isalaele elongo na bakambi na bango, bakomi mibeko mpe basambisi na bango, batelemaki ngambo na ngambo ya Sanduku ya Boyokani, liboso ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe bamemaka Sanduku ya Boyokani ya Yawe. Mopaya elongo na mwana mboka ya Isalaele bazalaki wana. Ndambo ezalaki liboso ya ngomba Garizimi, mpe ndambo mosusu, liboso ya ngomba Ebali, kolanda mitindo oyo Moyize, mosali na Yawe, apesaki mpo na kopambola bana ya Isalaele. 34 Sima na yango, Jozue atangaki maloba nyonso ya Mobeko: mapamboli mpe bilakeli mabe kolanda ndenge ekomama kati na buku ya Mobeko. 35 Jozue azangisaki te kotanga, liboso ya lisanga mobimba ya Isalaele, basi, bana mpe bapaya oyo bazalaki kati na bango, maloba nyonso oyo Moyize akomaki.

9 Tango bakonzi nyonso (bakonzi ya bato ya Iti, ya Amori, ya Kanana, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi) oyo bazalaki na ngambo ya weste ya Yordani, kati na mokili ya bangomba, na etando mpe na mokili oyo ezalaki pembeni-pembeni ya Mayi monene Mediterane, pene ya Libani, bayokaki sango ya makambo yango, 2 basanganaki mpo na kobundisa Jozue mpe Isalaele. 3 Tango mpe bato ya Gabaoni bayokaki makambo oyo Jozue asalaki na Jeriko mpe na Ayi, 4 basalelaki mayele mabe: babongolaki lolenge na bango, batiaki na likolo ya ba-ane na bango basaki epasuka-pasuka mpe bambeki ya kala ya vino oyo etoboka-toboka mpe babamba-bamba. 5 Balataki basapato ya kala oyo babamba-bamba mpe bilamba ya kala; mapa na bango ya kolia ezalaki biteni-biteni mpe ya kokawuka. 6 Bakendeki kokutana na Jozue kati na molako ya Giligali, mpe balobaki na ye mpe na bana ya Isalaele: — Towuti na mokili moko ya mosika; bosala boyokani elongo na biso. 7 Bato ya Isalaele balobaki na bato ya Evi: — Tango mosusu bozalaka kaka pembeni na biso! Ndenge nini tosala boyokani elongo na bino? 8 Bazongiselaki Jozue: — Tozali basali na yo. Kasi Jozue atunaki bango: — Bozali banani mpe bowuti wapi? 9 Bazongiselaki ye: — Basali na yo bawuti na mokili moko ya mosika penza, likolo ya sango na Yawe, Nzambe na bino. Pamba te toyokaki sango na Ye mpo na makambo nyonso oyo asalaki kati na Ejipito 10 mpe epai ya bakonzi mibale ya bato ya Amori oyo bazalaki na ngambo ya este ya Yordani: Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, mpe Ogi, mokonzi ya Bashani, oyo azalaki kovanda na Ashitaroti. 11 Bampaka na biso mpe bavandi nyonso ya mokili na biso balobaki na biso: « Bokamata biloko ya kolia na nzela, bokende kokutana na bango mpe boyebisa bango: ‹ Tozali basali na bino, bosala boyokani elongo na biso. › » 12 Tala kutu mapa na biso, ezalaki ya moto tango tobongisaki yango na bandako na biso lokola bilei ya mobembo, na mokolo oyo tolongwaki mpo ete toya epai na bino. Kasi sik'oyo tala ndenge nini esili kokawuka mpe kokoma biteni-biteni. 13 Mpe lisusu, totondisaki bambeki oyo na vino tango ezalaki nanu ya sika, kasi tala sik'oyo ndenge nini esili kopasuka-pasuka mpe tala ndenge nini bilamba mpe basapato na biso esili kokufa mpo ete nzela ya mobembo eleki molayi. 14 Bana ya Isalaele bazwaki bilei oyo bato ya Gabaoni bayaki na yango, kasi batunaki Yawe te. 15 Jozue asalaki elongo na bango boyokani ya kimia; alakaki ete akoboma bango te. Mpe bakambi ya lisanga ya Isalaele bandimaki yango na kolapa ndayi. 16 Nzokande, mikolo misato sima na kosala boyokani elongo na bato ya Gabaoni, bana ya Isalaele bayokaki ete bato yango bazalaka pene na bango mpe bavandaka kati na bango. 17 Boye, bana ya Isalaele batelemaki mpo na kokende; mpe na mokolo ya misato, bakomaki na bingumba

na bango: Gabaoni, Kefira, Beyeroti mpe Kiriati-Yearimi. 18 Kasi bana ya Isalaele babundisaki bango te, pamba te bakambi ya lisanga balapaki ndayi mpo na bango na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Boye, lisanga mobimba ekomaki koyimayima mpo na bakambi. 19 Kasi bakambi nyonso balobaki na lisanga mobimba: « Solo, tolapaki ndayi mpo na bango na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Boye, tokoki kosala bango mabe te. 20 Kasi tala ndenge nini tokoki kosala bango: Tokotika bango kobika mpo ete kanda na Nzambe ekitela biso te, pamba te tolapaki ndayi na tina na bango. » 21 Bakambi babakisaki lisusu: « Tika ete bazala na bomoi, kasi bakobanda kokata banzete mpe kotoka mayi mpo na lisanga mobimba. » Wana nde ezalaki mokano oyo bakambi bazwaki. 22 Jozue abengisaki bato ya Gabaoni mpe atunaki bango: — Mpo na nini bokosaki biso na koloba: « Tovandaka mosika na bino, » nzokande bovandi kaka pene na biso awa? 23 Bozali sik'oyo na se ya elakeli mabe mpe bokotikala libela kozala bawumbu; bokobanda kokataka bakoni mpe kotokaka mayi mpo na Ndako ya Nzambe na ngai. 24 Bazongiselaki Jozue: — Basali na yo bayokaki sango ya mitindo oyo Yawe, Nzambe na bino, apesaki epai ya mosali na Ye Moyize, ete akopesa bino mokili oyo nyonso mpe akoboma bato na yango nyonso liboso na bino. Boye, tozalaki na somo makasi ya kobungisa bomoi na biso liboso na bino; yango wana tosalaki bongo. 25 Tala biso oyo, tomitiki na maboko na yo; nyonso oyo okomona malamu mpe sembo na miso na yo, sala biso yango. 26 Jozue abikisaki bango na maboko ya bana ya Isalaele, mpe babomaki bango te. 27 Na mokolo wana, Jozue akomisaki bango bawumbu mpo na kokata bakoni mpe kotoka mayi mpo na lisanga ya Isalaele mpe mpo na etumbelo ya Yawe, kino na mokolo ya lelo, na esika nyonso oyo Yawe akopona.

10 Nzokande, Adoni-Tsedeki, mokonzi ya Yelusalemi, ayokaki ete Jozue abotolaki Ayi mpe abebisaki yango nyonso; asalaki Ayi mpe mokonzi na yango ndenge kaka asalaki Jeriko mpe mokonzi na yango. Ayokaki lisusu ete bavandi ya Gabaoni basalaki boyokani ya kimia elongo na Isalaele mpe bakomaki kovanda kati na bango. 2 Boye, sango oyo epesaki somo na mokonzi ya Yelusalemi elongo na bato na ye, pamba te Gabaoni ezalaki engumba moko ya monene lokola bingumba ya bakonzi; ezalaki monene koleka ata Ayi, mpe mibali na yango nyonso bazalaki bilombe ya bitumba. 3 Adoni-Tsedeki, mokonzi ya Yelusalemi, atindaki maloba epai ya Oami, mokonzi ya Ebron; epai ya Pireami, mokonzi ya Yarimuti; epai ya Yafia, mokonzi ya Lakishi; mpe epai ya Debiri, mokonzi ya Egiloni. 4 Alobaki: « Boya epai na ngai mpe bosunga ngai mpo ete tobundisa Gabaoni, pamba te asali boyokani ya kimia elongo na Jozue mpe bana ya Isalaele. » 5 Boye bakonzi mitano ya bato ya Amori: mokonzi ya Yelusalemi, ya Ebron, ya Yarimuti, ya Lakishi mpe ya Egiloni, bakendeki elongo na mampinga na bango nyonso mpo na kozingela Gabaoni mpe kobundisa yango. 6 Bato ya Gabaoni batindaki maloba epai ya Jozue kati na molako ya Giligali: « Koboya te kosunga basali na yo, yaka noki epai na biso mpe bikisa biso, pamba te bakonzi nyonso ya bato ya Amori, oyo bavandaka na ngomba, basaleli biso likita. » 7 Jozue amataki wuta na Giligali elongo na mampinga na ye nyonso mpe bilombe nyonso ya bitumba. 8 Yawe alobaki na Jozue: « Kobanga bango te, pamba te nakabi bango na maboko na yo; moko te akokoka kotelema liboso na yo. » 9 Sima na kotambola butu mobimba wuta na Giligali, Jozue abimelaki bango na pwasa. 10 Yawe akimisaki bango liboso ya Isalaele, mpe Isalaele akweyisaki bango pene ya Gabaoni. Bana ya Isalaele balandaki bango na nzela oyo ekenda kino na Beti-Oroni mpe babomaki bango kino na Azeka mpe Makeda. 11 Wana bazalaki kokima liboso ya Isalaele mpe kokita na Beti-Oroni, Yawe akitiselaki bango mabanga minene wuta na likolo kino na Azeka, mpe bakufaki. Bato oyo bakufaki na mabanga ya moto bazalaki motango ebele koleka ata bato oyo bana ya Isalaele babomaki na mopanga. 12 Na mokolo oyo Yawe akabaki bato ya Amori na maboko ya bana ya Isalaele, Jozue alobaki na Yawe na miso ya Isalaele: « Moyi, telema na Gabaoni! Sanza, telema na lubwaku ya Ayaloni! » 13 Boye moyi etelemaki, mpe sanza eninganaki te kino tango ekolo ya Isalaele alongaki banguna na ye kolanda ndenge ekomama kati na buku ya Moto ya Sembo. Moyi etelemaki na kati-kati ya mapata mpe elalaki noki te, pene mokolo mobimba. 14 Mokolo ya boye etikala nanu kozala te, ezala na tango ya kala to na tango oyo ekoya, mokolo oyo Yawe atosi mongongo ya moto. Solo Yawe azalaki kobundela Isalaele. 15 Jozue elongo na Isalaele mobimba bazongaki na molako na Giligali. 16 Nzokande, bakonzi wana mitano bakimaki mpe bakendeki kobombama kati na lidusu ya mabanga, na Makeda. 17 Tango bayebisaki Jozue ete bamoni bakonzi yango mitano babombami kati na lidusu ya mabanga, na Makeda, 18 Jozue alobaki: « Bopusa mabanga minene na ekotelo ya lidusu ya mabanga mpe botia bato pene na yango mpo na kobatela yango. 19 Kasi bosuka wana te. Bolanda banguna na bino mpe bokanga bango nzela mpo ete bakota na bingumba na bango te, pamba te Yawe, Nzambe na bino, akabi bango na maboko na bino. » 20 Tango Jozue mpe bana ya Isalaele

balongaki bango mpe basilisaki koboma bango, ndambo ya bato oyo babikaki bakimaki mpe bakotaki na bingumba oyo etongama makasi. 21 Bato nyonso ya Isalaele bazongaki na kimia na molako pene ya Jozue, na Makeda. Moko te alobaki lisusu mabe mpo na bana ya Isalaele. 22 Sima, Jozue alobaki: « Bofungola ekotelo ya lidusu ya mabanga mpe bobimisa bakonzi wana mitano. » 23 Boye babimisaki bakonzi wana mitano na libanda ya lidusu ya mabanga: mokonzi ya Yelusalemi, ya Ebron, ya Yarimuti, ya Lakishi mpe ya Egiloni. 24 Tango bamemaki bakonzi yango epai ya Jozue, abengisaki mibali nyonso ya Isalaele mpe alobaki na bakonzi ya basoda oyo bazalaki na ye elongo: « Bopusana mpe botia makolo na bino na bakingo ya bakonzi oyo. » Bakonzi ya basoda bapusanaki mpe batiaki makolo na bango na bakingo ya bakonzi yango. 25 Jozue alobaki na bango: « Bobanga te mpe bolemba nzoto te. Bozala makasi mpe boyika mpiko, pamba te ezali boye nde Yawe akosala banguna nyonso oyo bokobundisa. » 26 Sima na yango, Jozue abomaki bakonzi yango mpe adiembikaki bango na banzete mitano. Bibembe na bango etikalaki kodiembela na banzete yango kino na pokwa. 27 Tango moyi elalaki, Jozue apesaki mitindo ete bakitisa bibembe yango wuta na banzete mpe babwaka yango kati na lidusu ya mabanga epai wapi babombamaki. Batiaki mabanga minene na ekotelo ya lidusu ya mabanga. Mabanga yango ezali wana kino na mokolo ya lelo. 28 Kaka na mokolo yango, Jozue abotolaki engumba Makeda. Abomaki na mopanga mokonzi na yango mpe moto nyonso oyo akutaki kuna mpe atikaki ata moto moko te na bomoi. Asalaki mokonzi ya Makeda ndenge kaka asalaki mokonzi ya Jeriko. 29 Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Makeda, bakendeki kino na engumba Libina mpe babundisaki yango. 30 Yawe akabaki lisusu engumba mpe mokonzi na yango na maboko ya Isalaele. Jozue abomaki na mopanga, bato nyonso oyo bazalaki kuna; mpe atikaki ata moto moko te na bomoi. Asalaki mokonzi na yango ndenge asalaki mokonzi ya Jeriko. 31 Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Libina mpe bakendeki kino na Lakishi. Bazingelaki yango mpe babundisaki yango. 32 Yawe akabaki engumba Lakishi na maboko ya Isalaele, mpe Jozue abotolaki yango, mokolo oyo elandaki. Jozue abomaki na mopanga, bato nyonso oyo bazalaki kuna ndenge kaka asalaki engumba Libina. 33 Boye, Orami, mokonzi ya Gezeri, amataki mpo na kosunga Lakishi; kasi Jozue abomaki ye na mopanga elongo na bato na ye, atikaki ata moto moko te na bomoi. 34 Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Lakishi mpe bakendeki kino na engumba Egiloni; bazingelaki yango mpe babundisaki yango. 35 Babotolaki yango kaka na mokolo wana mpe babomaki na mopanga bato nyonso oyo bazalaki kuna; babebisaki bango mokolo wana, ndenge kaka basalaki na Lakishi. 36 Jozue mpe Isalaele mobimba balongwaki na Egiloni, bamataki kino na Ebron mpe babundisaki yango. 37 Babotolaki engumba yango, babomaki na mopanga bato nyonso oyo bazalaki kuna elongo na mokonzi na yango. Bazwaki mpe bamboka na yango ya mike-mike mpe babomaki na mopanga, bato nyonso oyo bazalaki kuna. Batikaki ata moto moko te na bomoi, ndenge kaka basalaki na engumba Egiloni. Babebisaki yango nyonso penza mpe babomaki bato nyonso oyo bazalaki kuna. 38 Jozue elongo na Isalaele mobimba babalukaki na ngambo ya engumba Debiri mpe babundisaki yango. 39 Babotolaki engumba mpe bamboka na yango ya mike-mike, bakangaki mokonzi na yango mpe babomaki bato nyonso oyo bazalaki kuna na mopanga. Batikaki ata moto moko te na bomoi. Jozue asalaki engumba Debiri elongo na mokonzi na yango, ndenge kaka asalaki engumba Libina elongo na mokonzi na yango, mpe Ebron elongo na mokonzi na yango. 40 Boye, Jozue alongaki etuka wana nyonso: mokili ya bangomba, Negevi, etando ya pembeni-pembeni ya Ebale monene mpe etando ya se ya bangomba elongo na bakonzi na yango nyonso. Atikaki ata moto moko te na bomoi, abebisaki bato nyonso mpe biloko nyonso oyo ezalaki na bomoi, ndenge Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesaki ye mitindo. 41 Jozue alongaki bango wuta na Kadeshi-Barinea kino na Gaza, mpe mokili mobimba ya Gosheni kino na Gabaoni. 42 Jozue alongaki bakonzi wana nyonso na mbala moko mpe abotolaki bamboka na bango, pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, azalaki kobundela Isalaele. 43 Sima na yango, Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele bazongaki na molako na Giligali.

11 Tango Yabini, mokonzi ya Atsori, ayokaki makambo oyo, atindaki maloba epai ya Yobabi, mokonzi ya Madoni; epai ya mokonzi ya Shimironi, epai ya mokonzi ya Akishafi, 2 epai ya bakonzi oyo bazalaki na etuka ya bangomba na nor, na etando ya Araba, na ngambo ya sude ya Kinereti, na mokili ya bangomba mikuse, na ngambo ya weste ya etando ya Dori; 3 epai ya bato ya Kanana oyo bazalaki na ngambo ya este mpe na ngambo ya weste; epai ya bato ya Amori, ya Iti, ya Perizi mpe ya Yebusi, oyo bazalaki kovanda na mokili ya bangomba; epai ya bato ya Evi, na se ya Erimoni, na mokili ya Mitsipa. 4 Babimaki elongo na mampinga na bango nyonso, mpe bato bazalaki ebele lokola zelo ya ebale elongo na motango monene ya bampunda mpe ya bashar. 5 Bakonzi yango nyonso basangisaki mampinga na bango esika moko mpe batongaki molako na bango

pembeni ya mayi ya Meromi mpo na kobundisa Isalaele. 6 Yawe alobaki na Jozue: « Kobanga bango te, pamba te lobi, kaka na ngonga oyo, nakokaba bango nyonso na maboko ya Isalaele lokola bibembe. Okokata misisa ya makolo ya bampunda na bango mpe okotumba bashar na bango. » 7 Boye Jozue elongo na mampinga na ye nyonso babimelaki bango na pwasa, na mayi ya Meromi mpe babundisaki bango; 8 bongo Yawe akabaki bango na maboko ya Isalaele. Balongaki bango mpe balandaki bango kino na Sidoni, engumba monene, kino na Misirefoti-Mayimi mpe kino na ngambo ya este ya lubwaku ya Mitsipe. Babomaki bango mpe batikaki ata moto moko te na bomoi. 9 Jozue asalaki bango ndenge Yawe atindaki: akataki misisa ya makolo ya bampunda na bango mpe atumbaki bashar na bango. 10 Na tango wana, Jozue azongaki, abotolaki engumba Atsori mpe abomaki mokonzi na yango na mopanga. Atsori ezalaki mboka mokonzi ya mokili wana nyonso. 11 Babomaki moto nyonso oyo azalaki kuna na mopanga. Babebisaki penza bango nyonso, babikisaki ata ekelamu moko te ya pema mpe batumbaki engumba Atsori. 12 Jozue abotolaki bingumba nyonso ya bakonzi wana mpe abomaki bakonzi na yango na mopanga. Abomaki bango nyonso kolanda ndenge Moyize, mowumbu na Yawe, atindaki. 13 Kasi Isalaele atikalaki te kotumba bingumba oyo ezalaki na bangomba longola kaka Atsori oyo Jozue atumbaki. 14 Bana ya Isalaele bazwaki mpo na bango lokola bomengo ya bitumba: biloko nyonso ya engumba wana mpe bibwele na yango, kasi basilisaki koboma bato nyonso na mopanga, batikaki ata moto moko te na bomoi. 15 Jozue asalaki ndenge kaka Yawe atindaki ye na nzela ya mosali na ye Moyize, atikaki ata eloko moko te kati na makambo nyonso oyo Yawe atindaki Moyize. 16 Jozue abotolaki bamboka oyo nyonso: mokili ya bangomba, Negevi mobimba, mokili mobimba ya Gosheni, mokili ya se, etando ya Araba, ngomba ya Isalaele mpe bamboka na yango ya se, 17 wuta na ngomba Alaki oyo ezalaki na ngambo ya Seiri kino na Bala-Gadi, na lubwaku ya Libani na ebandeli ya ngomba Erimoni. Abundisaki bakonzi na yango nyonso mpe abomaki bango. 18 Jozue abundisaki bakonzi wana nyonso tango molayi. 19 Longola kaka bato ya Evi oyo bazalaki kovanda na Gabaoni, engumba moko te etikalaki kosala boyokani ya kimia na bana ya Isalaele, oyo babotolaki yango nyonso na bitumba. 20 Nzokande, Yawe Ye moko azalaki koyeisa bango mitema mabanga mpo ete babundisa Isalaele, mpe mpo ete Isalaele asilisa koboma bango nyonso na mawa te, ndenge Yawe atindaki Moyize. 21 Na tango wana, Jozue akendeki koboma bato ya Anaki wuta na mokili ya bangomba: wuta na Ebron, na Debiri, na Anabi, na mokili nyonso ya bangomba ya Yuda mpe na mokili nyonso ya bangomba ya Isalaele. Jozue asilisaki koboma bango nyonso elongo na bingumba na bango. 22 Ata moto moko te ya Anaki atikalaki kati na mokili ya bana ya Isalaele. Batikalaki kaka na Gaza, kati na Gati, mpe na Asidodi. 23 Jozue abotolaki mokili yango nyonso ndenge Yawe atindaki na Moyize, apesaki yango na Isalaele lokola libula mpe akabolaki yango kolanda mabota ya Isalaele. Bongo mokili ekomaki na kimia mpe bitumba ezalaki lisusu te.

12 Tala bakonzi ya mokili, oyo bana ya Isalaele balongaki mpe oyo babotolaki mokili na bango na ngambo ya este ya Yordani, wuta na moluka ya Arinoni kino na ngomba Erimoni, elongo na ngambo nyonso ya este ya Araba: 2 Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, azalaki kovanda na Eshiboni. Azalaki kokonza wuta na Aroeri oyo ezalaki pene ya moluka ya Arinoni, wuta na moluka, elongo na ndambo ya mokili ya Galadi, kino na moluka ya Yaboki, oyo ezalaki na mondelo na bato ya Amoni. 3 Azalaki mpe lisusu kokonza ngambo ya este ya Araba, wuta na Ebale monene ya Kinereti kino na Ebale monene ya Araba (ebale monene ya Barozo), na ngambo ya este, na nzela ya Beti-Yeshimoti mpe na ebandeli ya ngomba Pisiga, na ngambo ya sude. 4 Ogi, mokonzi ya Bashani, moko kati na bakitani ya suka ya Refayimi, oyo azalaki kovanda na Ashitaroti mpe na Edreyi. 5 Azalaki kokonza na ngomba Erimoni, na Salika mpe na Bashani mobimba kino na bandelo ya bato ya Geshuri mpe ya bato ya Maakati, mpe kino na ndambo ya mokili ya Galadi oyo ezalaki na mondelo ya mokili ya Sikoni, mokonzi na Eshiboni. 6 Moyize, mosali na Yawe, elongo na bana ya Isalaele balongaki bango. Boye, Moyize, mowumbu na Yawe, apesaki mokili na bango lokola libula, epai ya bato ya libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase. 7 Tala molongo ya bakonzi ya mokili oyo Jozue mpe bana ya Isalaele babotolaki na ngambo ya weste ya Yordani, wuta na Bala-Gadi, na lubwaku ya Libani kino na ngomba Alaki oyo ezalaki na ngambo ya Seiri. Jozue apesaki bamboka na bango lokola libula, epai ya bana ya Isalaele kolanda mabota na bango 8 kati na mokili ya bangomba, na mokili ya se, na Araba, kokita na esobe mpe na Negevi, mikili ya bato ya Iti, ya Amori, ya Kanana, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi. Tala bakonzi yango: 9 mokonzi ya Jeriko moko mokonzi ya Ayi, pembeni ya Beteli moko 10 mokonzi ya Yelusalemi moko mokonzi ya Ebron moko 11 mokonzi ya Yarimuti moko mokonzi ya Lakishi moko 12 mokonzi ya Egiloni moko mokonzi ya Gezeri moko 13 mokonzi ya Debiri moko mokonzi ya Gederi moko 14 mokonzi ya Orima moko

mokonzi ya Aradi moko 15 mokonzi ya Libina moko mokonzi ya Adulami moko 16 mokonzi ya Makeda moko mokonzi ya Beteli moko 17 mokonzi ya Tapua moko mokonzi ya Eferi moko 18 mokonzi ya Afeki moko mokonzi ya Lasharoni moko 19 mokonzi ya Madoni moko mokonzi ya Atsori moko 20 mokonzi ya Shimironi-Meroni moko mokonzi ya Akishafi moko 21 mokonzi ya Taanaki moko mokonzi ya Megido moko 22 mokonzi ya Kedeshi moko mokonzi ya Yokineami kati na Karimeli moko 23 mokonzi ya Dori, kati na lubwaku ya Dori moko mokonzi ya Goyimi, kati na Giligali moko 24 mokonzi ya Tiritsa moko. Bango nyonso bazalaki bakonzi tuku misato na moko.

13 Tango Jozue akomaki mobange mpe mibu ya bomoi na ye epusanaki makasi, Yawe alobaki na ye: « Okomi mpe mobange makasi, mibu ya bomoi na yo esili kopusana mingi. Kasi mokili oyo bosengeli kobotola ezali nanu monene. 2 Tala mokili oyo etikali: Bituka nyonso ya bato ya Filisitia mpe ya bato ya Geshuri: 3 etuka oyo batangaka na molongo ya mikili ya Kanana; wuta na ebale ya Shiyori, oyo etalana na Ejipito kino na ngambo ya nor, na etuka ya Ekroni. Kuna, ezalaki na bakambi mitano ya bato ya Filisitia: mokambi ya Gaza, ya Asidodi, ya Ashikeloni, ya Gati mpe ya Ekroni; etuka ya bato ya Avi; 4 mpe wuta na ngambo ya sude, mokili mobimba ya bato ya Kanana mpe Meara oyo ezalaki mokili ya bato ya Sidoni kino na Afeki, kino na bandelo ya bato ya Amori; 5 etuka ya bato ya Gebali; mpe ngambo nyonso ya este ya Libani, wuta na Bala-Gadi, na ebandeli ya ngomba Erimoni kino na Lebo-Amati. 6 Mpo na bavandi nyonso ya etuka ya bangomba, wuta na Libani kino na Misirefoti-Mayimi, bato nyonso ya Sidoni, nakobengana bango Ngai moko liboso ya Isalaele. Sala keba ete opesa mokili yango lokola libula epai ya Isalaele, ndenge kaka natindaki yo; 7 mpe kabola yango lokola libula kati na mabota libwa mpe ndambo ya libota ya Manase. » 8 Bato ya ndambo mosusu ya libota ya Manase, elongo na bato ya libota ya Ribeni mpe ya Gadi bazwaki libula oyo Moyize, mowumbu na Yawe, apesaki bango na ngambo ya este ya Yordani. 9 Ezalaki wuta na Aroeri, pene ya moluka ya Arinoni, wuta na engumba oyo ezali na kati-kati ya lubwaku, bakisa ngomba mobimba Medeba kino na Diboni, 10 mpe bingumba nyonso ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kokonza na Eshiboni kino na bandelo ya bato ya Amoni. 11 Galadi mpe ezalaki na kati, elongo na etuka ya bato ya Geshuri mpe ya Maakati, ngomba Erimoni nyonso mpe Bashani mobimba kino na Salika. 12 Bashani mobimba, mokili ya Ogi, lokola moko kati na bato ya suka ya Refayimi oyo azalaki kokonza na Ashitaroti mpe na Edreyi, ezalaki mpe kati na libula na bango. Moyize alongaki bango mpe abotolaki bango mokili na bango. 13 Kasi bana ya Isalaele babenganaki te bato ya Geshuri mpe ya Maakati; yango wana bakobaki kovanda elongo na bana ya Isalaele kino na mokolo ya lelo. 14 Nzokande, Moyize apesaki libula te epai ya libota ya Levi, pamba te libula na bango ezali makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, ndenge Yawe alakaki bango. 15 Tala eteni ya mabele oyo Moyize apesaki na libota ya Ribeni, kolanda bituka na bango: 16 Mabele oyo ezwamaki wuta na Aroeri, pene ya moluka ya Arinoni, wuta na engumba oyo ezali na kati-kati ya lubwaku, bakisa ngomba Medeba mobimba, 17 kino na Eshiboni mpe bingumba na yango nyonso oyo ezalaka na likolo ya ngomba, bakisa Diboni, Bamoti-Bala, Beti-Bala-Meoni, 18 Yakatsi, Kedemoti, Mefati, 19 Kiriatayimi, Sibima, Tsereti-Shaari na ngomba moke ya lubwaku, 20 Beti-Peori, mipanzi ya ngomba Pisiga mpe Beti-Yeshimoti: 21 bingumba nyonso ya ngomba mpe mokili mobimba ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori oyo azalaki kokonza na Eshiboni. Moyize alongaki ye elongo na bakambi ya Madiani: Evi, Rekemi, Tsuri, Wuri mpe Reba, oyo bazalaki kosalela Sikoni mpe kovanda na mokili na ye. 22 Kati na bato oyo babomaki na bitumba, bana ya Isalaele babomaki mpe na mopanga Balami, mwana mobali ya Beori, moto oyo asololaka na milimo ya bakufi. 23 Mondelo ya bato ya libota ya Ribeni ezalaki nde Yordani. Bingumba oyo mpe bamboka na yango ya mike-mike nde ezalaki libula oyo bapesaki na bato ya libota ya Ribeni, kolanda bituka na bango. 24 Tala eteni ya mabele oyo Moyize apesaki na libota ya Gadi, kolanda bituka na bango: 25 Etuka ya Yaezeri, bingumba nyonso ya Galadi, mpe ndambo ya mokili ya bato ya Amoni kino na Aroeri oyo etalana na Raba; 26 mpe wuta na Eshiboni kino na Ramati-Mitsipe mpe Betonimi, wuta na Maanayimi kino na mondelo ya Debiri; 27 mpe na lubwaku, na Beti-Arami, na Beti-Nimira, na Sukoti, na Tsafoni, mpe na mokili ya Sikoni, mokonzi na Eshiboni, oyo etikalaki elongo na Yordani mpe bazingazinga na yango kino na suka ya Ebale monene ya Kinereti, na ngambo ya este ya Yordani. 28 Bingumba oyo mpe bamboka na yango ya mike-mike nde ezalaki libula oyo bapesaki na bato ya libota ya Gadi, kolanda bituka na bango. 29 Tala eteni ya mabele oyo Moyize apesaki na ndambo ya libota ya Manase, kolanda bituka na bango: 30 Mabele oyo ezwamaki wuta na Maanayimi, bakisa mokili mobimba ya Bashani, mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani, mpe bamboka mike-mike nyonso ya Yairi oyo ezalaka na Bashani, bingumba tuku motoba, 31 ndambo ya mokili ya Galadi; Ashitaroti mpe Edreyi, bingumba ya bokonzi ya Ogi kati na Bashani; ezalaki

mpo na bakitani ya Makiri, mwana mobali, ya Manase mpo na ndambo ya bakitani ya Makiri, kolanda bituka na bango. **32** Yango nde libula oyo Moyize apesaki tango azalaki na etando ya Moabi, na ngambo ya Yordani, na ngambo ya este ya Jeriko. **33** Kasi Moyize apesaki libula te epai ya libota ya Levi, pamba te Ye moko Yawe, Nzambe ya Isalaele, nde azali libula na bango, ndenge alakaki bango.

14 Nzokande, tala mabele oyo bana ya Isalaele bazwaki lokola libula kati na mokili ya Kanana; mabele oyo Nganga-Nzambe Eleazari; Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe bakambi ya bituka ya mabota ya bana ya Isalaele bakabolelaki bango. **2** Bakabolelaki bango yango na nzela ya zeke, ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize kati na mabota libwa mpe ndambo ya libota. **3** Moyize apesaki epai ya mabota mibale mpe ndambo ya libota mabele na bango, na ngambo ya este ya Yordani; kasi epai ya bato ya libota ya Levi, apesaki mabele te kati na mabota mosusu; **4** pamba te bana mibali ya Jozefi, Manase mpe Efrayimi, bakomaki mabota mibale. Bato ya libota ya Levi bazwaki libula te kati na mokili longola kaka bingumba ya kovanda elongo na mabele na yango mpo na bibwele mpe biloko na bango. **5** Boye, bana ya Isalaele bakabolaki mokili, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **6** Bato ya libota ya Yuda bayaki epai ya Jozue, na Giligali. Kalebi, mwana mobali ya Yefune, moto ya Kenizi, ayebisaki Jozue: « Oyebi malamu makambo oyo Yawe alobaki na Moyize, moto na Nzambe, na Kadeshi-Barinea na tina na yo mpe na tina na ngai. **7** Nazalaki nanu na mibu tuku minei tango Moyize, mowumbu na Yawe, atindaki ngai wuta na Kadeshi-Barinea mpo na kononga mokili. Mpe napesaki ye sango kolanda ndenge motema na ngai ezalaki kondima. **8** Bandeko na ngai, oyo tomataki na bango elongo balembisaki bato nzoto; nzokande ngai nalandaki bobele Yawe, Nzambe na ngai, na motema mobimba. **9** Na mokolo wana, Moyize alapaki ndayi: ‹ Solo, nalapi ndayi ete mokili oyo matambe na yo esilaki konyata ekozala libula na yo mpe ya bakitani na yo mpo na libela, pamba te olandaki Yawe, Nzambe na ngai, na motema mobimba. › **10** Sik'oyo tala, eleki mibu tuku minei na mitano oyo Yawe abateli ngai na bomoi, wuta tango alobaki liloba oyo epai ya Moyize tango bana ya Isalaele bazalaki kotambola na esobe. Boye, ndenge nazali awa lelo, nakokisi mibu tuku mwambe na mitano ya mbotama, **11** mpe nazali na makasi lokola na tango oyo Moyize atindaki ngai; nazali na nguya ya kobunda bitumba ndenge kaka nazalaki na yango na kala. **12** Pesa ngai mokili ya bangomba wana oyo Yawe alakaki ngai na mokolo wana. Mokolo wana, yo moko oyokaki ete bato ya Anaki bazalaki kovanda kuna mpe bingumba na bango ezalaki minene mpe batonga makasi. Kasi na lisungi na Yawe, nakobengana bango ndenge Yawe alobaki. » **13** Jozue apambolaki Kalebi, mwana mobali ya Yefune, mpe apesaki ye engumba Ebron lokola libula. **14** Boye, wuta na tango yango, engumba Ebron ekomaki libula ya Kalebi, mwana mobali ya Yefune, moto ya Kenizi; mpo ete alandaki Yawe, Nzambe ya Isalaele, na motema mobimba. **15** Liboso, bazalaki kobenga Ebron « Kiriati-Ariba. » Ariba azalaki elombe oyo alekaki bato nyonso ya Anaki na makasi. Bongo, mokili ekomaki na kimia mpe bitumba ezalaki lisusu te.

15 Eteni ya mabele ya bato ya libota ya Yuda, kolanda bituka na bango, ezalaki na ngambo ya sude, wuta na bandelo ya Edomi kino na esobe ya Tsini, na suka penza ya sude. **2** Mondelo na yango ya sude ebandaki na suka ya ebale monene ya Barozo, longwa na eteni ya mabele oyo ekota kati na ebale monene oyo etalana na Negevi, **3** emataki kino na ngambo ya sude ya Akarabimi mpe elekaki na Tsini, sima emataki na ngambo ya sude ya Kadeshi-Barinea mpe ekitaki na Etsironi; emataki na ngambo ya Adari mpe ebalukaki na ngambo ya Karika. **4** Elekaki na Atsimoni, ekendeki kotutana na moluka ya Ejipito mpe esukaki na Ebale monene. Yango nde ezali mondelo na bango na ngambo ya sude. **5** Na ngambo ya este, mondelo ezalaki ebale monene ya Barozo kino na suka ya Yordani. Na ngambo ya nor, ezalaki longwa na eteni ya mabele oyo ekota kati na ebale kino na suka ya Yordani. **6** Mondelo emataki na Beti-Ogila, elekaki na ngambo ya nor ya Beti-Araba mpe emataki kino na Libanga ya Boani, mwana mobali ya Ribeni. **7** Mondelo yango emataki kino na Debiri, longwa na Lubwaku ya Akori, mpe ebalukaki na ngambo ya nor kino na Giligali oyo etalana na nzela oyo emata na Adumimi, na ngambo ya sude ya moluka. Elekaki pene ya mayi ya Eyini-Shemeshi mpe ekendeki kosuka na Eyini-Rogeli. **8** Bongo mondelo yango emataki na nzela ya Lubwaku ya Beni-Inomi, pene ya mopanzi ya sude ya engumba ya bato ya Yebusi (oyo ezali Yelusalemi). Longwa na esika yango, emataki kino na songe ya ngomba oyo ezali na weste ya Lubwaku ya Inomi, na suka ya ngambo ya nor ya Lubwaku ya Refayimi. **9** Longwa na songe ya ngomba, mondelo yango ekatisaki kino na etima ya mayi ya Nefitoa, ebimaki na bingumba ya ngomba Efroni mpe ekitaki na ngambo ya Baala (oyo ezali Kiriati-Yearimi). **10** Longwa na Baala, mondelo yango ekatisaki na ngambo ya weste, pene ya ngomba Seiri; elekaki na mopanzi ya ngomba ya bazamba, na ngambo ya nor (oyo ezali ngomba Kesaloni); ekobaki kokita kino na Beti-Shemeshi mpe ekatisaki kino na Timina.

11 Mondelo yango ekendeki na mopanzi ya ngambo ya nor ya Ekroni, ebalukaki na Shikeroni, elekaki pene ya ngomba Baala; ekendeki kino na Yabineyeli mpe esukaki na ebale monene. **12** Mondelo ya ngambo ya weste elekaki pembeni-pembeni ya ebale monene Mediterane. Yango nde ezalaki, na bangambo nyonso, eteni ya mabele ya bato ya libota ya Yuda kolanda bituka na bango. **13** Kolanda mitindo oyo Yawe apesaki ye, Jozue apesaki Kalebi, mwana mobali ya Yefune, eteni ya mabele: Kiriati-Ariba (oyo ezali Ebron), kati na libota ya bato ya Yuda. (Ariba azalaki tata ya Anaki). **14** Kalebi abenganaki, wuta na Ebron, bakitani misato ya Anaki: Sheshayi, Ayimani mpe Talimayi. **15** Longwa wana, akendeki kobundisa bavandi ya Debiri oyo kombo na yango ezalaki na kala « Kiriati-Seferi. » **16** Kalebi alobaki: « Nakopesa na libala Akisa, mwana na ngai ya mwasi, epai ya moto nyonso oyo akobundisa mpe akobotola Kiriati-Seferi. » **17** Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, ndeko mobali ya Kalebi, abotolaki yango; boye Kalebi apesaki Akisa, mwana na ye ya mwasi, na libala epai ya Otinieli. **18** Nzokande, tango Akisa akomaki na ndako ya Otinieli, atindikaki ye ete asenga elanga epai ya Kalebi, tata na ye. Boye, tango Akisa akitaki wuta na ane na ye, Kalebi atunaki ye: — Olingi nini? **19** Akisa azongisaki: — Salela ngai ngolu. Lokola opesaki ngai eteni ya mabele kati na Negevi, pesa ngai lisusu bitima. Boye, Kalebi apesaki ye bitima ya likolo mpe ya se. **20** Yango nde ezalaki eteni ya mabele oyo bato ya libota ya Yuda bazwaki lokola libula, kolanda mabota na bango. **21** Tala bingumba oyo ezalaki na suka ya eteni ya mabele ya bato ya libota ya Yuda, na ngambo ya mondelo ya Edomi, na Negevi: Kabiseyeli, Ederi, Yaguri, **22** Kina, Dimona, Adada, **23** Kedeshi, Atsori, Itinani, **24** Zifi, Telemi, Bealoti, **25** Atsori-Adata, Kerioti-Etsironi oyo bazalaki mpe kobenga Atsori, **26** Amami, Shema, Molada, **27** Atsari-Gada, Eshimoni, Beti-Paleti, **28** Atsari-Shuwali, Beri-Sheba, Biziotia, **29** Baala, Iyimi, Atsemi, **30** Elitoladi, Kesili, Orima, **31** Tsikilagi, Madimana, Sanisana, **32** Lebaoti, Shilimi, Ayini mpe Rimoni: bingumba nyonso ezalaki tuku mibale na libwa elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **33** Tala bingumba oyo ezalaki na etando, pene ya ebale monene: Eshitaoli, Tsorea, Ashina, **34** Zanoa, Eyini-Ganimi, Tapua, Enami, **35** Yarimuti, Adulami, Soko, Azeka, **36** Shaarayimi, Aditayimi, Gedera to Gederotayimi: bingumba nyonso ezalaki zomi na minei elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **37** Tsenani, Adasha, Migidali-Gadi, **38** Dileani, Mitsipe, Yokiteyeli, **39** Lakishi, Botsikati, Egiloni, **40** Kaboni, Lakimasi, Kitilishi, **41** Gederoti, Beti-Dagoni, Naama mpe Makeda: bingumba nyonso ezalaki zomi na motoba elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **42** Libina, Eteri, Ashani; **43** Yifita, Ashina, Netsibi, **44** Keila, Akizibi mpe Maresha: bingumba nyonso ezalaki libwa elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **45** Engumba ya Ekroni elongo na bamboka na yango mpe bamboka na yango ya mike-mike oyo ezingelaki yango, **46** longwa na Ekroni mpe na ngambo ya weste, mabele nyonso oyo ezalaki pene ya Asidodi mpe bamboka na yango; **47** Asidodi, bingumba na yango mpe bamboka na yango ya mike-mike; Gaza, bingumba na yango mpe bamboka na yango ya mike-mike kino na moluka ya Ejipito, ebale monene Mediterane mpe bazingazinga na yango. **48** Na mokili ya bangomba: Shamiri, Yatiri, Soko, **49** Dana, Kiriati-Sana oyo bazalaki mpe kobenga Debiri, **50** Anabi, Eshitemoa, Animi, **51** Gosheni, Oloni mpe Gilo: bingumba nyonso ezalaki zomi na moko elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **52** Arabi, Duma, Esheani, **53** Yanumi, Beti-Tapua, Afeki, **54** Umeta, Kiriati-Ariba oyo bazalaki mpe kobenga Ebron, mpe Tsiori: bingumba nyonso ezalaki libwa elongo na mboka na yango ya mike-mike. **55** Maoni, Karimeli, Zifi, Yuta, **56** Jizireyeli, Yokideami, Zanoa, **57** Kayini, Gibea mpe Timina: bingumba nyonso ezalaki zomi elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **58** Aliwuli, Beti-Tsuri, Gedori, **59** Maarati, Beti-Anoti mpe Elitekoni: bingumba nyonso ezalaki motoba elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **60** Kiriati-Bala oyo bazalaki mpe kobenga Kiriati-Yearimi, mpe Raba: bingumba nyonso ezalaki mibale elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **61** Tala bingumba oyo ezalaki na esobe: Beti-Araba, Midini, Sekaka, **62** Nibishani, Iri-Amelayi mpe Eyini-Gedi: bingumba nyonso ezalaki motoba elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **63** Bato ya libota ya Yuda bakokaki te kobengana bato ya Yebusi oyo bazalaki kovanda na Yelusalemi. Boye, kino na mokolo ya lelo, bato ya Yebusi bazali kovanda na Yelusalemi elongo na bato ya libota ya Yuda.

16 Eteni ya mabele ya bakitani ya Jozefi ebandaki wuta na Yordani, pene ya Jeriko, na ngambo ya este ya mayi ya Jeriko, na esobe oyo emata na Jeriko na mokili ya bangomba ya Beteli. **2** Ekendeki longwa na Beteli kino na Luze, elekaki na ngambo ya bandelo ya bato ya Ariki mpe Ataroti, **3** ekitaki kino na ngambo ya weste na mondelo ya bato ya Yafeleti kino na etuka ya Beti-Oroni ya se, kino na Gezeri ya suka mpe esukaki na Ebale monene. **4** Boye bana mibali ya Jozefi, Manase mpe Efrayimi, bazwaki eteni ya mabele lokola libula. **5** Tala eteni ya mabele ya bakitani ya Efrayimi kolanda bituka na bango: Mondelo ya eteni ya mabele na bango ezalaki na ngambo ya este, longwa na Ataroti-Adari kino na Beti-Oroni ya likolo; **6** ekobaki

kino na Ebale monene. Na ngambo ya weste, mondelo ezalaki longwa na Mikimeta na ngambo ya nor, ebalukaki na ngambo ya este na Tanati-Silo, elekelaki wana kino na Yanoa, na ngambo ya este. **7** Mpe lisusu ekitaki longwa na Yanoa kino na Ataroti mpe na Naarata, etutanaki na Jeriko mpe ekendeki kobima kino na Yordani. **8** Longwa na Tapua, ekendeki na ngambo ya weste kino na moluka ya Kana mpe ekendeki kosuka na Ebale monene. Yango nde ezalaki eteni ya libula ya bakitani ya libota ya Efrayimi, kolanda bituka na bango. **9** Ebakisamaki mpe bingumba nyonso elongo na bamboka na yango ya mike-mike oyo epesamelaki bato ya libota ya Efrayimi kati na libula ya bato ya libota ya Manase. **10** Kasi babenganaki te bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na Gezeri. Yango wana, bato ya Kanana bazali kovanda kati na bato ya Efrayimi kino na mokolo ya lelo. Kasi bakomaki kosalisa bango misala makasi oyo ekoki na bawumbu.

17 Libota ya Manase, mwana liboso ya Jozefi, bazwaki eteni ya mabele; pamba te Makiri, mwana liboso ya Manase, tata ya Galadi, azalaki moto ya bitumba mpe azwaki Galadi mpe Bashani. **2** Bakitani mosusu ya Manase, kolanda mabota na bango, bazwaki eteni ya mabele: bakitani ya Abiezeri, ya Eleki, ya Asirieli, ya Sishemi, ya Eferi mpe ya Shemida. Bango nde bazalaki bana mibali ya Manase, mwana mobali ya Jozefi, kolanda bituka na bango. **3** Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, mwana mobali ya Galadi, mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase, atikalaki kobota bana mibali te; azalaki kaka na bana basi oyo bakombo na bango ezalaki: Mala, Noa, Ogila, Milika mpe Tiritsa. **4** Bayaki liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari, liboso ya Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe liboso ya bakambi. Balobaki: « Yawe apesaki mitindo epai ya Moyize ete apesa biso eteni ya mabele kati ya bandeko na biso ya mibali. » Boye, Jozue apesaki bango libula elongo na bandeko mibali ya tata na bango, kolanda mitindo na Yawe. **5** Boye, ndambo ya libota ya Manase ezwaki biteni zomi, bakisa mokili ya Galadi mpe ya Bashani oyo ezali na ngambo mosusu ya Yordani. **6** Na bongo, bakitani ya Manase ya basi bazwaki libula ya mabele kati na bakitani na ye ya mibali, kasi mokili ya Galadi ezalaki ya bana mibali mosusu ya Manase. **7** Eteni ya mabele ya Manase ezalaki longwa na Aseri, na mokili ya Mikimeta oyo ezalaki ya kotalana na Sishemi, kino na ngambo ya Yamini, na ngambo ya bavandi ya Eyini-Tapua. **8** Manase azwaki eteni ya mabele ya Tapua, kasi yango moko Tapua oyo ezalaki na bandelo ya Manase ezalaki ya bakitani ya Efrayimi. **9** Bongo mondelo ekitaki kino na ngambo ya sude ya moluka ya Kana. Bingumba oyo ezalaki na zingazinga ya bingumba ya Manase ezalaki ya Efrayimi. Kasi mondelo ya Manase elekaki na ngambo ya nor ya moluka mpe ekendeki kosuka na Ebale monene. **10** Efrayimi azwaki eteni ya mabele oyo ezalaki na ngambo ya sude; mpe Manase azwaki oyo ezalaki na ngambo ya nor. Eteni ya mabele ya Manase ekomaki kino na Ebale monene, na mondelo ya Aseri, na ngambo ya nor mpe ya Isakari, na ngambo ya este. **11** Kati na Isakari mpe Aseri, Manase azwaki Beti-Sheani elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Yibileayimi elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Dori elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Eyini-Dori elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Taanaki elongo na bamboka na yango ya mike-mike, mpe Megido elongo na bamboka na yango ya mike-mike (engumba ya misato, kati na molongo, ezali Nafoti). **12** Nzokande, bakitani ya Manase bazalaki na makoki te ya kozwa bingumba oyo, pamba te bato ya Kanana batingamaki kaka kovanda na etuka yango. **13** Atako bongo, tango bana ya Isalaele bakomaki makasi koleka, bakomaki kosalisa bato ya Kanana misala makasi oyo ekoki na bawumbu, kasi bakokaki te kobengana bango. **14** Bakitani ya Jozefi balobaki na Jozue: — Mpo na nini opesi biso lokola libula, kaka eteni moko ya mabele? Tozali penza bato ebele na motango mpe Yawe apamboli biso makasi. **15** Jozue azongiselaki bango: — Soki bozali bato ebele mpe etuka ya bangomba ya Efrayimi ezali moke mpo na bino, bokende komikatela eteni ya mabele na bazamba ya bato ya Perizi mpe ya Refayimi. **16** Bakitani ya Jozefi balobaki na ye: — Mokili ya bangomba ezali moke mpo na biso, mpe bato nyonso ya Kanana oyo bavandaka na etando ya Beti-Sheani elongo na bamboka na yango ya mike-mike, mpe bavandi ya lubwaku ya Jizireyeli, bazalaka na bashar ya bibende mpo na kobunda. **17** Jozue alobaki na bato ya Efrayimi mpe ya Manase, bakitani ya Jozefi: — Bozali ebele mpe bozali makasi. Bokozala kaka na eteni ya mabele moko te. **18** Kasi bozwa etuka mobimba ya bangomba, atako ezali bazamba; bokata bazamba yango mpe bovanda kuna kino na basuka na yango, bobengana bato ya Kanana, atako bazali na bashar ya bibende mpe bazali makasi.

18 Sima na bana ya Isalaele kozwa bokonzi likolo ya mokili, lisanga na bango mobimba esanganaki na Silo mpe batelemisaki kuna Ndako ya kapo ya Bokutani. **2** Kasi kati na bana ya Isalaele, ezalaki na mabota sambo oyo ezwaki nanu te libula na yango ya mabele. **3** Jozue alobaki na bana ya Isalaele: « Kino tango nini bokozela mpo na kokende kozwa mokili oyo Yawe, Nzambe ya batata na bino, apesaki bino? **4** Bopona bato misato kati na libota moko

na moko. Nakotinda bango mpo ete bakende kotambola kati na mokili mpe kotia bandelo na yango kolanda libula ya libota na libota; bongo na sima nde bakoki kozonga epai na ngai. **5** Bakokabola mokili yango na biteni sambo; bakitani ya Yuda bakotikala na eteni na bango ya mabele ya ngambo ya sude, mpe bakitani ya Jozefi bakotikala na eteni na bango ya mabele ya ngambo ya nor. **6** Sima na bino kosala mabongisi ya kokabola mokili na biteni sambo, bomemela ngai yango awa, mpe ngai nakobeta zeke mpo na bino liboso ya Yawe, Nzambe na bino. **7** Kasi bakitani ya Levi bakotikala kozwa eteni moko te ya mabele elongo na bino, pamba te mosala ya bonganga-Nzambe nde ekozala libula na bango. Bato ya libota ya Gadi, ya Ribeni mpe ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki eteni ya mabele oyo Moyize, mosali na Yawe, apesaki bango na ngambo ya este ya Yordani. » **8** Tango bato batelemaki mpo na kokende kosala mabongisi ya kokabola mokili, Jozue apesaki mitindo oyo: « Bokende kotambola kati na mokili, bokata bandelo na yango, mpe na sima, bozongela ngai awa na Silo, mpe ngai nakobeta zeke mpo na bino liboso ya Yawe. » **9** Boye, bato oyo bakendeki, batambolaki kati na mokili, bakataki bandelo na yango mpe batiaki yango na mokanda, engumba na engumba, mpe bakabolaki mokili mobimba na biteni sambo; bongo na sima, bazongaki na Silo, na molako epai ya Jozue. **10** Jozue abetaki zeke mpo na bango liboso ya Yawe, na Silo, mpe kuna akabolaki mokili kati na bana ya Isalaele kolanda mabota na bango. **11** Zeke ekweyaki epai ya libota ya bakitani ya Benjame kolanda bituka na bango. Eteni ya mabele oyo epesamelaki bango na zeke ezalaki na kati-kati ya mabele ya bakitani ya Yuda mpe ya Jozefi. **12** Na ngambo ya nor, mondelo na bango ezalaki longwa na Yordani, emataki na mopanzi ya Jeriko, ekatisaki mokili ya bangomba, na ngambo ya weste, mpe esukaki na esobe, na Beti-Aveni. **13** Mondelo yango elekelaki wana mpe ekendeki kino na Luze, na mopanzi na yango ya ngambo ya sude, oyo ezali Beteli; ekendeki kotutana na Ataroti-Adari, na ngomba oyo ezalaki na ngambo ya sude ya Beti-Oroni, mokili ya se. **14** Longwa na ngomba moke oyo etalana na Beti-Oroni na ngambo ya sude, mondelo yango ebalukaki na ngambo ya weste, mpe esukaki na Kiriati-Bala, oyo ekoma Kiriati-Yearimi, engumba ya bakitani ya Yuda. Yango nde ezalaki mondelo na yango na ngambo ya weste. **15** Na ngambo ya sude, mondelo yango ebandaki longwa na Kiriati-Yearimi, na ngambo ya weste, mpe ekendeki kobima na etima ya mayi ya Nefitoa. **16** Ekitaki kino na ebandeli ya ngomba moke oyo etalana na Lubwaku ya Beni-Inomi, na ngambo ya nor ya etando ya bato ya Refayimi. Ekitaki na Lubwaku ya Inomi, na mopanzi ya ngambo ya sude ya engumba ya bato ya Yebusi kino na Eyini-Rogeli. **17** Ebalukaki na ngambo ya nor, elekelaki na Eyini-Shemeshi, elekaki na Geliloti oyo etalana na nzela emata kino na Adumimi; sima ekitaki kino na Libanga ya Boani, mwana mobali ya Ribeni. **18** Elekaki na mopanzi ya ngambo ya nor, liboso ya Beti-Araba, mpe ekitaki kino na etando ya Araba. **19** Mondelo yango elekelaki na mopanzi ya Beti-Ogila, na ngambo ya nor, mpe esukaki na eteni ya mabele oyo ekota na mayi ya ebale monene ya Barozo, na ngambo ya nor, na suka ya ngambo ya sude ya Yordani. Yango nde ezalaki mondelo na yango na ngambo ya sude. **20** Ebale ya Yordani ekomaki mondelo na yango na ngambo ya este. Yango nde ezalaki bandelo ya libula ya mabota ya bakitani ya Benjame na bangambo nyonso. **21** Tala bingumba ya bakitani ya Benjame kolanda bituka na bango: Jeriko, Beti-Ogila, Emeki-Ketsitsi, **22** Beti-Araba, Tsemarayimi, Beteli, **23** Avimi, Para, Ofira, **24** Kefari-Amonayi, Ofini mpe Geba: bingumba nyonso ezalaki zomi na mibale, elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **25** Gabaoni, Rama, Beyeroti, **26** Mitsipe, Kefira, Motsa, **27** Rekemi, Yiripeyeli, Tareala, **28** Tsela, Elefi, engumba ya Yebusi oyo ezali Yelusalemi, Gibea, Kiriati: bingumba nyonso ezalaki zomi na minei elongo na bamboka na yango ya mike-mike. Yango nde ezalaki libula ya mabele ya bakitani ya Benjame kolanda bituka na bango.

19 Na mbala ya mibale, zeke ekweyaki epai ya libota ya Simeoni, kolanda bituka na bango. Libula na bango ezalaki na kati-kati ya eteni ya mabele ya libota ya Yuda. **2** Bazwaki lokola libula: Beri-Sheba, Sheba, Molada, **3** Atsari-Shuwali, Bala, Atsemi, **4** Elitoladi, Betuli, Orima, **5** Tsikilagi, Beti-Marikaboti, Atsari-Suza, **6** Beti-Lebaoti mpe Sharueni: bingumba nyonso ezalaki zomi na misato elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **7** Ayini, Rimoni, Eteri mpe Ashani: bingumba nyonso ezalaki minei elongo na bamboka na yango ya mike-mike **8** mpe bamboka nyonso ya mike-mike oyo ezalaki zingazinga ya bingumba oyo, kino na Baalati-Beeri, oyo ezali Ramati ya Negevi. Yango nde ezalaki libula ya mabele ya libota ya Simeoni, kolanda bituka na bango. **9** Bazwaki eteni ya mabele ya libota ya Simeoni kati na eteni ya mabele ya libota ya Yuda, pamba te eteni ya mabele ya libota ya Yuda ezalaki monene koleka. Yango wana, bakitani ya Simeoni bazwaki libula na bango kati na eteni ya mabele ya libota ya Yuda. **10** Na mbala ya misato, zeke ekweyaki epai ya libota ya Zabuloni, kolanda bituka na bango: Mondelo ya libula na bango ekendeki kino na Saridi. **11** Longwa wana, emataki na ngambo ya weste, pene ya Mareala, ekendeki kotutana na Dabesheti, kino na lubwaku

oyo ezali pene ya Yokineami. 12 Longwa na Saridi, ebalukaki
na ngambo ya este, epai moyi ebimelaka, na mondelo ya
Kisiloti-Tabori, ekendeki na ngambo ya Dabirati mpe emataki
na kino na Yafia. 13 Ekobaki koleka na ngambo ya este
kino na Gati-Eferi mpe Ita-Katsini, ebimelaki na Rimoni mpe
ebalukaki na ngambo ya Neya. 14 Mondelo yango ezingelaki
Anatoni, na ngambo ya nor, mpe esukaki na Lubwaku ya
Yifita-Eli. 15 Ekamataki mpe lisusu, Katati, Naalali, Shimironi,
Yideala mpe Beteleemi: bingumba nyonso ezalaki zomi na
mibale elongo na bamboka na yango ya mike-mike. 16
Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike
nde ezalaki libula ya libota ya Zabuloni, kolanda bituka na
bango. 17 Na mbala ya minei, zeke ekweyaki epai ya libota
ya Isakari, kolanda bituka na bango. 18 Kati na eteni ya
mabele na bango, ezalaki na: Jizireyeli, Kesuloti, Sunemi, 19
Afarayimi, Shiyoni, Anakarati, 20 Rabiti, Kishioni, Abetsi,
21 Remeti, Eyini-Ganimi, Eyini-Ada mpe Beti-Patseti. 22
Mondelo na yango etutanaki na Tabori, Shakatsima mpe
Beti-Shemeshi, bongo esukaki na Yordani. Bingumba nyonso
ezalaki zomi na motoba elongo na bamboka na yango ya
mike-mike. 23 Bingumba oyo elongo na bamboka na yango
ya mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Isakari, kolanda
bituka na bango. 24 Na mbala ya mitano, zeke ekweyaki
epai ya libota ya Aseri, kolanda bituka na bango. 25 Eteni
ya mabele na bango ezalaki: Elikati, Ali, Beteni, Akishafi,
26 Alameleki, Ameadi mpe Misheali. Mondelo na yango
etutanaki na Karimeli mpe Shiyori-Libinati na ngambo ya
weste; 27 ebalukaki na ngambo ya este, na Beti-Dagoni,
ekendeki kotutana na Zabuloni mpe Lubwaku ya Yifita-Eli,
ekendeki na ngambo ya nor, na Beti-Emeki mpe Neyiyeli mpe
elekelaki na Kabuli, na loboko ya mwasi. 28 Ekendeki kino
na Ebron, Reobi, Amoni mpe Kana kino na Sidoni, engumba
monene. 29 Mondelo yango ebalukaki na ngambo ya Rama
mpe ekendeki kino na engumba ya Tiri, oyo batonga makasi,
ebalukaki na ngambo ya Osa mpe na ngambo ya Ebale
monene mpe esukaki na Ebale monene Mediterane, na
etuka ya Akizibi, 30 ya Uma, ya Afeki, ya Reobi. Bingumba
nyonso ezalaki tuku mibale na mibale elongo na bamboka na
yango ya mike-mike. 31 Bingumba oyo elongo na bamboka
na yango ya mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Aseri,
kolanda bituka na bango. 32 Na mbala ya motoba, zeke
ekweyaki epai ya libota ya Nefitali, kolanda bituka na bango.
33 Eteni ya mabele na bango ezalaki longwa na Elefi, longwa
na terebente oyo ezali na Tsananimi, lekela na Adamu-
Nekebi mpe Yabineyeli kino na Lakumi mpe esukaki na
Yordani. 34 Mondelo na yango ebalukaki na ngambo ya
weste na Azinoti-Tabori mpe ekendeki kobimela na Ukoki,
etutanaki na Zabuloni, na ngambo ya sude, na Aseri, na
ngambo ya weste, mpe Yuda; Yordani, na ngambo ya este.
35 Bingumba batonga makasi ezalaki: Tsidimi, Tseri, Amati,
Rakati, Kinereti, 36 Adama, Rama, Atsori; 37 Kedeshi,
Edreyi, Eyini-Atsori; 38 Yireoni, Migidali-Eli, Oremi, Beti-
Anati mpe Beti-Shemeshi. Bingumba nyonso ezalaki zomi
na libwa elongo na bamboka na yango ya mike-mike. 39
Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-
mike nde ezalaki libula ya libota ya Nefitali, kolanda bituka
na bango. 40 Na mbala ya sambo, zeke ekweyaki epai
ya libota ya Dani, kolanda bituka na bango. 41 Libula na
bango ya mabele ezalaki: Tsorea, Eshitaoli, Iri-Shemeshi;
42 Shaalabini, Ayaloni, Yitila; 43 Eloni, Timinata, Ekroni,
44 Eliteke, Gibetoni, Baalati, 45 Yeudi, Bene-Beraki, Gati-
Rimoni; 46 mayi ya Yarikoni, Rakoni mpe etuka oyo etalana
na Jafa. 47 Kasi bakitani ya Dani balongaki te kobotola eteni
ya mabele na bango, boye bakendeki kobundisa Leshemi
mpe babotolaki yango. Babomaki bato ya Leshemi na
mopanga, babotolaki yango mpe bakomaki kovanda kuna.
Bakomaki kobenga Leshemi « Dani, » kombo ya koko na
bango. 48 Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya
mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Dani, kolanda bituka
na bango. 49 Tango bana ya Isalaele basilisaki kokabola
mokili na biteni na zeke, bapesaki Jozue, mwana mobali
ya Nuni, libula moko kati na bango. 50 Kolanda mitindo na
Yawe, bapesaki ye engumba oyo asengaki; ezali Timinati-
Sera, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi. Bongo Jozue
atongaki engumba yango mpe akomaki kovanda kuna. 51
Yango nde ezalaki libula ya mabele oyo Nganga-Nzambe
Eleazari; Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe bakambi ya
bituka, kolanda mabota ya bana ya Isalaele, bakabolaki na
zeke liboso ya Yawe, na Silo, na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani. Boye nde basilisaki kokabola mokili.

20 Yawe alobaki na Jozue: 2 « Yebisa bana ya Isalaele
ete bapona bingumba ya kokimela, ndenge nayebisaki
bino na nzela ya Moyize, 3 mpo ete moto nyonso oyo
akoboma moto na nko te akoka kokimela kuna mpe azwa
ebombamelo liboso ya mobukanisi makila. 4 Soki akimeli
kati na moko ya bingumba wana, akotelema na ekotelo ya
ekuke ya engumba mpe akotalisa likambo na ye epai ya
bampaka ya engumba wana. Bongo bampaka bakoyamba
moto yango kati na engumba mpe bakopesa ye esika ya
kovanda elongo na bango. 5 Soki mobukanisi makila alandi
ye, bampaka basengeli te kokaba mobomi yango na maboko
na ye, pamba te abomaki mozalani na ye na nko te mpe
azalaki liboso na makanisi ya mabe te. 6 Akotikala na
engumba wana kino tango akoleka na esambiselo liboso ya

lisanga mpe kino tango mokonzi ya Banganga-Nzambe oyo azali na mosala na tango wana, akokufa. Na sima na yango nde mobomi yango akoki kozonga na engumba na ye, na ndako na ye, kati na engumba epai wapi awuta. » **7** Bana ya Isalaele babulisaki Kedeshi, kati na Galile, kati na mokili ya bangomba ya Nefitali; Sishemi, kati na mokili ya bangomba ya Efrayimi, mpe Kiriati-Ariba oyo ezali Ebron, kati na mokili ya bangomba ya Yuda. **8** Na ngambo mosusu ya Yordani, na este ya Jeriko, baponaki Betseri kati na esobe, na likolo ya ngomba ya libota ya Ribeni; Ramoti kati na Galadi, kati na etuka ya libota ya Gadi; mpe Golani kati na Bashani, kati na etuka ya libota ya Manase. **9** Yango nde ezalaki bingumba oyo eponamaki mpo na moto nyonso ya Isalaele to mpe mpo na mopaya nyonso oyo azali kovanda kati na bango. Moto nyonso oyo akoboma moto na nko te akoki kokimela kuna, mpo ete mobukanisi makila aboma ye te, liboso ete aleka na esambiselo na miso ya lisanga.

21 Bakonzi ya mabota ya bakitani ya Levi bayaki epai ya Nganga-Nzambe Eleazari, epai ya Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe epai ya bakonzi ya bituka ya mabota mosusu ya Isalaele, **2** na Silo, kati na mokili ya Kanana, mpo na koloba na bango: « Yawe apesaki mitindo na nzela ya Moyize ete bopesa biso bingumba ya kovanda elongo na mabele na yango mpo na bibwele na biso. » **3** Boye, kolanda mitindo ya Yawe, bana ya Isalaele balongolaki kati na libula na bango ndambo ya bingumba elongo na mabele na yango, mpe bapesaki yango epai ya bakitani ya Levi. **4** Zeke ya liboso ekweyaki epai ya etuka ya Keati. Bato ya Levi oyo bazalaki bakitani ya Nganga-Nzambe Aron bazwaki, na nzela ya zeke, bingumba zomi na misato kati na libota ya Yuda, ya Simeoni mpe ya Benjame. **5** Bakitani ya Keati oyo batikalaki bazwaki, na nzela ya zeke, bingumba zomi kati na mabele ya libota ya Efrayimi, ya Dani mpe ya ndambo ya libota ya Manase. **6** Bakitani ya Gerishoni bazwaki, na nzela ya zeke, bingumba zomi na misato kati na mabele ya libota ya Isakari, ya Aseri, ya Nefitali mpe ya ndambo ya libota ya Manase, kati na Bashani. **7** Bakitani ya Merari, kolanda bituka na bango, bazwaki bingumba zomi na mibale kati na mabele ya libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Zabuloni. **8** Boye, ndenge Yawe apesaki mitindo na nzela ya Moyize, bana ya Isalaele babetaki zeke mpo na kopesa bingumba wana elongo na mabele na yango epai ya bakitani ya Levi. **9** Kati na mabota ya Yuda mpe ya Simeoni, babetaki zeke mpo na kopesa bingumba oyo, kolanda bakombo na yango, **10** epai ya bakitani ya Aron, oyo babimelaki na bituka ya Keati kati na bana mibali ya Levi, pamba te zeke ya liboso ekweyaki epai na bango: **11** Bapesaki bango Kiriati-Ariba oyo ezali Ebron, elongo na mabele na yango, kati na mokili ya bangomba ya Yuda. (Ariba azalaki koko ya Anaki); **12** kasi bapesaki bilanga ya engumba mpe bamboka na yango ya mike-mike, lokola libula epai ya Kalebi, mwana mobali ya Yefune. **13** Epai ya bakitani ya Nganga-Nzambe Aron, bapesaki Ebron lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, Libina, **14** Yatiri, Eshitemoa, **15** Oloni, Debiri, **16** Ayini, Yuta mpe Beti-Shemeshi, elongo na mabele na yango. Bazwaki bingumba libwa kati na bituka ya mabota oyo mibale: Yuda mpe Simeoni. **17** Kati na libota ya Benjame, bapesaki bango bingumba oyo: Gabaoni, Geba, **18** Anatoti, Alimoni, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **19** Bingumba nyonso ya Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, ezalaki zomi na misato elongo na mabele na yango. **20** Babetaki zeke mpo na kopesa epai ya bakitani mosusu ya Levi, oyo bazali ya bituka ya Keati, moko kati na bana mibali ya Levi, bingumba oyo, kati na mabele ya libota ya Efrayimi. **21** Kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, bapesaki bango: Sishemi lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, Gezeri, **22** Kibitsayimi mpe Beti-Oroni, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **23** Kati na libota ya Dani, bapesaki bango bingumba oyo: Eliteke, Gibetoni, **24** Ayaloni, Gati-Rimoni, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **25** Kati na ndambo ya libota ya Manase, bapesaki bango bingumba oyo: Taanaki, Gati-Rimoni elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba mibale. **26** Bingumba nyonso oyo bapesaki epai ya bituka mosusu ya bakitani ya Keati ezalaki zomi, elongo na mabele na yango. **27** Epai ya bakitani ya Gerishoni kati na bituka ya bakitani ya Levi, bapesaki bingumba oyo: Kati na ndambo ya libota ya Manase: kati na Bashani, Golani lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, mpe Beyeshitira, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba mibale. **28** Kati na libota ya Isakari: Kishioni, Dabirati, **29** Yarimuti, Eyini-Ganimi, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **30** Kati na libota ya Aseri: Misheali, Abidoni, **31** Elikati, Reobi, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **32** Kati na libota ya Nefitali: Kedeshi, kati na mokili ya Galile, lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi; Amoti-Dori mpe Karitani, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba misato. **33** Bingumba nyonso oyo bapesaki epai ya bakitani ya Gerishoni, kolanda bituka na bango, ezalaki zomi na misato elongo na mabele na yango. **34** Epai ya bituka ya Merari, bakitani ya Levi oyo batikalaki, bapesaki bingumba oyo: Kati na libota ya Zabuloni: Yokineami, Karita, **35** Dimina

mpe Naalali, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. 36 Kati na libota ya Ribeni: Betseri lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, Yakatsi, 37 Kedemoti mpe Mefati, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. 38 Kati na libota ya Gadi: Ramoti, kati na Galadi, lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, Maanayimi, 39 Eshiboni mpe Yaezeri, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. 40 Bingumba nyonso oyo babetelaki zeke mpo na kopesa epai ya bakitani ya etuka ya Merari, bakitani ya Levi oyo batikalaki, ezalaki zomi na mibale. 41 Bingumba nyonso ya bakitani ya Levi kati na mabele oyo epesamelaki bana ya Isalaele ezalaki tuku minei na mwambe, elongo na mabele na yango. 42 Engumba moko na moko ezingelamaki na mabele na yango; ezalaki penza bongo mpo na bingumba yango nyonso. 43 Boye, Yawe apesaki na Isalaele mokili nyonso oyo alakaki kopesa epai ya batata na bango na nzela ya ndayi. Bana ya Isalaele bazwaki yango mpe bakomaki kovanda kuna. 44 Yawe apesaki bango kimia na bangambo nyonso, kolanda nyonso oyo alakaki batata na bango na nzela ya ndayi. Monguna moko te kati na banguna na bango alongaki lisusu kotelemela bango. Yawe akabaki banguna na bango nyonso na maboko na bango. 45 Kati na bilaka nyonso ya kitoko oyo Yawe apesaki na libota ya Isalaele, moko te etikalaki kokweya; solo, nyonso ekokisamaki.

22 Boye, Jozue abengisaki bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase; 2 mpe alobaki na bango: « Bosili kosala makambo nyonso oyo Moyize, mowumbu na Yawe, atindaki bino, mpe botosaki ngai na makambo nyonso oyo natindaki bino. 3 Pamba te wuta tango molayi kino na mokolo ya lelo, botikalaki kosundola bandeko na bino te, kasi bobatelaki malamu mokumba oyo Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino. 4 Lokola Yawe, Nzambe na bino, asili kopesa bandeko na bino bopemi, ndenge alakaki, bokoki sik'oyo kozonga na bandako na bino, kati na mokili oyo Moyize, mowumbu ya Yawe, apesaki bino, na ngambo mosusu ya Yordani. 5 Kasi bosala keba ete bobatela mitindo mpe mobeko oyo Moyize, mowumbu ya Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino: kolinga Yawe, Nzambe na bino; kotambola na banzela na Ye nyonso, kotosa mitindo na Ye, kokangama na Ye, mpe kosalela Ye na motema mpe na molimo na bino mobimba. » 6 Jozue apambolaki bango mpe azongisaki bango. Boye, bazongaki na bandako na bango. 7 Moyize apesaki na ndambo moko ya libota ya Manase, eteni ya mabele kati na Bashani; mpe Jozue apesaki na ndambo mosusu ya libota ya Manase elongo na bandeko na bango, eteni ya mabele, na ngambo ya weste ya Yordani. Tango Jozue azongisaki bango na bandako na bango, apambolaki mpe bango. 8 Alobaki na bango: « Bozonga na bandako na bino na bozwi ebele, na bibwele ebele, na palata, na wolo, na bronze, na bibende, mpe na bilamba ebele. Bokabola elongo na bandeko na bino bomengo ya bitumba oyo bosili kozwa epai ya banguna na bino. » 9 Boye bakitani ya Ribeni, ya Gadi, mpe ya ndambo ya libota ya Manase batikaki bana mosusu ya Isalaele, na Silo, kati na mokili ya Kanana mpo na kozonga na Galadi, mokili na bango moko, oyo basilaki kozwa, kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. 10 Tango bakomaki na Geliloti, pene ya Yordani, kati na mokili ya Kanana, bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase batongaki etumbelo moko ya monene penza na esika wana, pene ya Yordani. 11 Mpe tango bana ya Isalaele bayokaki ete bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase batongi etumbelo na ngambo ya mokili ya Kanana, na Geliloti pene ya Yordani, na ngambo ya bana mosusu ya Isalaele, 12 lisanga mobimba ya bana ya Isalaele esanganaki na Silo mpo na kobundisa bango. 13 Boye bana mosusu ya Isalaele batindaki na mokili ya Galadi, Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Eleazari, epai ya bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase. 14 Batindaki elongo na ye bakambi zomi, lokola mokambi moko mpo na libota moko na moko ya bana ya Isalaele: moko na moko azalaki mokambi ya libota na ye kolanda mabota ya bana ya Isalaele. 15 Tango bakomaki na mokili ya Galadi, epai ya bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase, balobaki na bango: 16 — Tala liloba oyo lisanga mobimba ya Yawe elobi: « Ndenge nini bokoki penza kosala lisumu ya boye na miso ya Nzambe ya Isalaele? Ndenge nini penza bokoki kopesa Yawe mokongo mpe komitongela etumbelo mpo na kotombokela Ye na mokolo ya lelo? 17 Boni, lisumu ya Peori ekoki te mpo na biso? Kutu, kino na mokolo ya lelo, nanu tosilisi kopetolama na yango te, atako etumbu ekweyelaki lisanga ya Yawe! 18 Mpe bino bopesi Yawe lelo mokongo? Soki bino botombokeli Yawe lelo, lobi Ye nde akotombokela lisanga mobimba ya Isalaele. 19 Soki mokili oyo bosili kozwa ezali mbindo, boleka na mokili ya Yawe, epai wapi Mongombo ya Yawe ezali mpe bokabola mabele elongo na biso. Kasi botombokela Yawe te, botombokela mpe biso te na komitongela etumbelo mosusu pene ya etumbelo ya Yawe, Nzambe na biso. 20 Tango Akana, mwana mobali ya Zera, asalaki lisumu, na koyiba biloko ya bule, boni, etumbu yango ekweyaki te likolo ya lisanga mobimba ya Isalaele? Akufaki kaka ye moko te likolo ya lisumu na ye. » 21 Bakitani ya Ribeni, ya Gadi, mpe ya ndambo ya libota ya

Manase bazongiselaki bakambi ya mabota ya Isalaele: **22** — Nzambe ya banzambe! Yawe! Nzambe ya banzambe! Yawe! Ayebi nyonso! Tika ete Isalaele ayeba mpe yango! Soki tosali yango mpo na kotombokela Yawe to mpo na kosala lisumu na miso na Ye, tika ete abikisa biso te na mokolo ya lelo! **23** Soki tomitongeli etumbelo mpo na kopesa Yawe mokongo to mpo na kobonza mbeka ya kotumba mpe makabo ya mbuma na likolo na yango to mpe mpo na kobonza bambeka ya boyokani na likolo na yango, tika ete Yawe asambisa biso! **24** Te, ezali bongo te! Tosalaki bongo mpo na kobanga ete lobi bakitani na bino baloba na bakitani na biso: « Eloko nini ezali kosangisa bino na Yawe, Nzambe ya Isalaele? **25** Yawe atiaki ebale Yordani lokola mondelo kati na biso mpe bino; bino bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi! Bozali na libula moko te epai na Yawe! » Boye, bakitani na bino bakoki kosala ete bakitani na biso batika kobanga Yawe. **26** Yango wana tomilobelaki: « Tika ete tomitongela etumbelo oyo noki, kasi ezali te mpo na kobonza mbeka ya kotumba to mbeka mosusu. **27** Ezali nde lokola litatoli kati na biso mpe bino, mpe mpo na milongo oyo ekoya, ete tokosalela Yawe na nzela ya mbeka ya kotumba mpe na nzela ya mbeka ya boyokani, na Esika na Ye ya bule. Boye lobi, bakitani na bino bakoloba na bakitani na biso te: ‹ Bozali na libula te epai na Yawe! › » **28** Tomilobelaki: « Soki lobi bameki koloba na biso to na bakitani na biso bongo, tokozongisela bango: ‹ Botala elilingi ya etumbelo ya Yawe, oyo batata na biso batongaki; basalaki yango te mpo na kobonza mbeka ya kotumba to mbeka mosusu, kasi mpo ete ezala lokola litatoli kati na biso mpe bino. › » **29** Tozali te na likanisi ya kotombokela Yawe to ya kopesa Ye lelo mokongo, na kotonga etumbelo mpo na kobonza mbeka ya kotumba, makabo ya mbuma mpe bambeka mosusu pembeni ya etumbelo ya Yawe, Nzambe na biso, oyo ezali liboso ya Mongombo na Ye. **30** Tango Nganga-Nzambe Pineasi, bakambi ya lisanga mpe bakambi ya mabota ya Isalaele bayokaki makambo oyo bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Manase balobaki, batondisamaki na esengo. **31** Mpe Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Eleazari, alobaki na bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Manase: — Lelo, tososoli ete Yawe azali kati na biso, pamba te bosali likambo moko te ya mabe liboso ya Yawe. Sik'oyo bokangoli nde bana ya Isalaele wuta na loboko na Yawe. **32** Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Eleazari, mpe bakambi ya bato nyonso ya Ribeni mpe ya Gadi balongwaki na Galadi epai wapi bazalaki na mayangani, bazongaki na Kanana epai ya bana ya Isalaele mpe bapesaki bango sango ya makambo oyo elekaki. **33** Bana ya Isalaele batondisamaki na esengo na koyoka sango yango mpe bakumisaki Nzambe. Boye, batikaki likanisi ya kobundisa mokili oyo bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bazalaki kovanda. **34** Bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi babengaki etumbelo yango « Edi » oyo elingi koloba: Litatoli kati na biso ete Yawe azali Nzambe.

23 Sima na Yawe kopesa bopemi na Isalaele liboso ya banguna nyonso oyo bazingelaki bango, elekaki tango molayi. Bongo, Jozue akomaki mobange, mpe mibu ya bomoi na ye epusanaki makasi. **2** Boye, Jozue abengisaki Isalaele mobimba: bampaka na yango, bakambi na yango, basambisi elongo na bakalaka na yango. Alobaki na bango: « Nakomi mobange mpe mibu ya bomoi na ngai epusani makasi. **3** Bino moko bomonaki makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki liboso ya bikolo oyo nyonso mpo na bolamu na bino, pamba te ezalaki Yawe, Nzambe na bino, nde azalaki kobundela bino. **4** Bobosana te ndenge nini nazalaki kobeta zeke mpo na kokabolela mabota na bino lokola libula, mokili ya bikolo oyo etikali mpe ya bikolo oyo nabotolaki wuta na Yordani kino na Ebale monene, na ngambo ya weste. **5** Yawe, Nzambe na bino, nde akobengana bango, Ye moko, mosika liboso na bino; akobengana bango liboso na bino mpe bokozwa mokili na bango ndenge Yawe, Nzambe na bino, alakaki. **6** Boyika mpiko mpe bosenzela mpo na kotosa makambo nyonso oyo ekomama kati na buku ya Mobeko ya Moyize; bokende libanda na yango te. **7** Bosala boyokani te elongo na bikolo mosusu oyo etikali kati na bino, bobelela bakombo ya banzambe na yango te to mpe bolapa ndayi na bakombo na yango te. Bomeka kosalela yango te mpe bofukamela yango te. **8** Kasi bokangama makasi na Yawe, Nzambe na bino, ndenge bozali kosala kino na mokolo ya lelo. **9** Yawe abenganaki bikolo ya minene mpe ya nguya liboso na bino; mpe kino na moyi ya lelo, moko te alongi kotelema liboso na bino. **10** Moto moko kaka kati na bino azalaki kokimisa bato nkoto moko, pamba te Yawe, Nzambe na bino, azalaki kobundela bino ndenge alakaki. **11** Boye, bosala keba ete bolinga Yawe, Nzambe na bino. **12** Kasi soki bopesi Yawe mokongo, mpe soki bosali boyokani elongo na bato oyo babiki kati na bikolo oyo etikali kati na bino; soki bosali mabala mpe bosangani elongo na bango, **13** boyeba ete Yawe, Nzambe na bino, akobengana lisusu te bikolo yango liboso na bino. Bakokoma nde minyama mpe mitambo mpo na bino, bafimbu na mikongo na bino mpe banzube kati na miso na bino, kino tango bokosila kokufa na mokili ya kitoko oyo Nzambe na bino apesaki bino. **14** Sik'oyo ngai nakomi pene ya kokende na nzela oyo moto nyonso akendaka. Na motema mpe elimo na bino mobimba, boyeba ete elaka moko te kati na bilaka nyonso ya kitoko oyo Yawe,

Nzambe na bino, apesaki bino ekotikala kokweya. Bilaka nyonso esila kokokisama, moko te ekotikala kokweya. **15** Ndenge kaka bilaka nyonso ya kitoko ya Yawe, Nzambe na bino, ekokisamaki solo, ndenge wana mpe akotindela bino makambo mabe kino tango akosilisa koboma bino kati na mokili ya kitoko oyo apesaki bino **16** soki bobebisi boyokani ya Yawe, Nzambe na bino, oyo apeselaki bino mitindo, mpe bokeyi kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango. Kanda ya Yawe ekotumba bino mpe bokosila kokufa noki penza na mokili ya kitoko oyo apesaki bino. »

24 Jozue asangisaki mabota nyonso ya Isalaele na Sishemi. Abengisaki bampaka, bakambi, basambisi mpe bakalaka ya Isalaele; mpe bango bayaki liboso ya Nzambe. **2** Jozue alobaki na bato nyonso: — Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Wuta kala, bakoko na bino mpe Tera, tata ya Abrayami mpe Naori, bavandaki na ngambo mosusu ya ebale mpe bazalaki kosalela banzambe mosusu. **3** Kasi nabimisaki tata na bino, Abrayami, wuta na mokili oyo ezalaki na ngambo mosusu ya ebale, natambolisaki ye na mokili mobimba ya Kanana mpe napesaki ye bakitani ebele. Napesaki ye Izaki; **4** mpe na nzela ya Izaki, napesaki ye Jakobi mpe Ezawu. Napesaki mokili ya bangomba Seiri epai ya Ezawu, kasi Jakobi elongo na bana na ye ya mibali, bakendeki na Ejipito. **5** Boye, natindaki Moyize mpe Aron; nabetaki Ejipito kolanda makambo nyonso oyo nasalaki kuna mpe nabimisaki bino kuna. **6** Tango nabimisaki batata na bino na Ejipito, bakomaki kino na ebale monene ya Barozo, bato ya Ejipito balandaki bango na bashar mpe na basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda kino na Ebale monene ya Motane. **7** Batata na bino bagangaki epai na Yawe mpo na kosenga lisungi, mpe Yawe atiaki molili kati na bino mpe bato ya Ejipito, azindisaki bango na mayi ya Ebale monene oyo ezipaki bango. Miso na bino moko emonaki makambo oyo nasalaki bato ya Ejipito. Mpe bowumelaki mibu ebele na esobe. **8** Namemaki bino na mokili ya bato ya Amori, oyo bazalaki kovanda na ngambo ya este ya Yordani. Babundisaki bino kasi nakabaki bango na maboko na bino. Nabomaki bango na miso na bino mpe bobotolaki mokili na bango. **9** Tango Balaki, mwana mobali ya Tsipori, mokonzi ya Moabi, abimaki mpo na kobundisa Isalaele, atindaki ete baluka Balami, mwana mobali ya Beori, mpo ete alakela bino mabe. **10** Kasi naboyaki koyoka Balami, boye akomaki nde kopambola bino tango na tango mpe nakangolaki bino na loboko na ye. **11** Boye bokatisaki Yordani mpe bokomaki na engumba Jeriko. Bavandi ya Jeriko babundisaki bino ndenge kaka bato ya Amori, ya Perizi, ya Kanana, ya Iti, ya Girigazi, ya Evi mpe ya Yebusi, basalaki; kasi nakabaki bango mpe na maboko na bino. **12** Natindelaki bango liboso na bino, banzoyi ya minene oyo ebenganaki bango mosika na bino, na bakonzi mibale ya Amori. Bosalaki yango na mipanga mpe na matolotolo na bino te. **13** Boye, napesaki bino mokili oyo bino bomonelaki pasi te mpe bingumba oyo bino botongaki te. Bokomaki kovanda kuna, kolia bambuma ya bilanga ya vino mpe ya olive oyo bolonaki te. **14** Sik'oyo botosa Yawe mpe bosalela Ye na motema mobimba mpe na bosembo. Bobwaka banzambe oyo batata na bino basalelaki na ngambo mosusu ya ebale mpe na Ejipito, mpe bosalela Yawe. **15** Kasi soki bosepeli kosalela Yawe te, bopona lelo nani bolingi kosalela; banzambe oyo batata na bino basalelaki tango bazalaki na ngambo mosusu ya ebale to banzambe ya bato ya Amori epai wapi bozali kovanda. Kasi ngai mpe libota na ngai, tokosalela Yawe. » **16** Bato bazongisaki: — Tozali na likanisi te ya kosundola Yawe to ya kosalela banzambe mosusu! **17** Pamba te Yawe azali Nzambe na biso; ezali Ye Yawe nde abimisaki biso mpe batata na biso na Ejipito, na mokili wana ya bowumbu, mpe asalaki na miso na biso bilembo minene ya kokamwa. Azalaki kobatela biso na banzela nyonso oyo tozalaki kotambola mpe kati na bikolo nyonso epai wapi tozalaki koleka. **18** Yawe abenganaki liboso na biso bikolo nyonso elongo na bato ya Amori oyo bazalaki kovanda na mokili oyo. Biso mpe tokosalela Yawe, pamba te azali Nzambe na biso. **19** Jozue alobaki na bato: — Bokokoka kosalela Yawe te, pamba te azali Nzambe ya Bule, Nzambe ya Zuwa; akolimbisa te botomboki mpe masumu na bino. **20** Soki bosundoli Yawe mpe bokeyi kosalela banzambe ya bapaya, akobalukela bino mpo na kosala bino mabe, mpe akosilisa koboma bino sima na kotalisa bino bolamu. **21** Kasi bato balobaki na Jozue: — Te, tokosalela kaka Yawe! **22** Jozue alobaki na bato: — Bozali bino moko batatoli mpo na bino awa boponi kosalela Yawe. Bazongisaki: — Ezali se bongo, tondimi yango, tozali batatoli. **23** Jozue alobaki: — Na bongo, bolongola sik'oyo banzambe ya bapaya oyo ezali kati na bino mpe bopesa mitema na bino nyonso epai na Yawe, Nzambe ya Isalaele. **24** Bato bazongiselaki Jozue: — Tokosalela Yawe, Nzambe na biso, mpe tokoyoka mongongo na Ye. **25** Na mokolo wana, Jozue asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele na Sishemi, mpe apesaki bango mibeko mpe bikateli. **26** Bongo, Jozue akomaki makambo wana nyonso na buku ya Mobeko ya Nzambe. Akamataki libanga moko ya monene mpe atelemisaki yango wana, na se ya terebente oyo ezalaki kati na Esika ya bule ya Yawe. **27** Jozue alobaki na bato nyonso: — Botala, libanga oyo ekozala litatoli mpo na biso, pamba te esili koyoka maloba nyonso oyo Yawe alobi na

biso. Ekozala motatoli mpo na kosambisa bino mpo ete
bowangana Nzambe na bino te. **28** Boye, Jozue azongisaki
bato, moto na moto kati na libula na ye. **29** Sima na makambo
oyo, Jozue, mwana mobali ya Nuni, mowumbu na Yawe,
akufaki na mibu nkama moko na zomi. **30** Bakundaki ye
na mabele ya libula na ye, na Timinati-Sera, na etuka ya
bangomba ya Efrayimi, na ngambo ya nor ya ngomba Gashi.
31 Bato ya Isalaele basalelaki Yawe tango nyonso Jozue
azalaki na bomoi mpe, sima na kufa na ye, tango nyonso
bampaka oyo bamonaki misala nyonso ya Yawe mpo na
Isalaele bazalaki na bomoi. **32** Mpe bakundaki mikuwa ya
Jozefi oyo bana ya Isalaele bamemaki wuta na Ejipito na
Sishemi, na eteni ya elanga oyo Jakobi asombaki na motuya
ya mbongo ya bibende nkama moko, epai ya bana mibali ya
Amori, tata ya Sishemi. Yango ekoma mpe libula ya bakitani
ya Jozefi. **33** Bongo, Eleazari, mwana mobali ya Aron, mpe
akufaki. Bakundaki ye na ngomba moke oyo bapesaki na
Pineasi, mwana na ye ya mobali, kati na etuka ya bangomba
ya Efrayimi.

Bilombe

1 Sima na kufa ya Jozue, bana ya Isalaele batunaki Yawe: — Libota nini kati na biso ekokende liboso mpo na kobundisa bato ya Kanana? **2** Yawe azongisaki: — Libota ya Yuda nde ekokende liboso, pamba te napesi mokili oyo na maboko na bango. **3** Bongo bato ya libota ya Yuda balobaki na bandeko na bango ya libota ya Simeoni: — Boya elongo na biso mpo ete tobundisa bato ya Kanana, mpo na eteni ya mabele oyo epesamelaki biso. Bongo, biso mpe tokokende elongo na bino, na eteni ya mabele na bino. Boye, bato ya libota ya Simeoni bakendeki elongo na bango. **4** Tango libota ya Yuda ekotaki na bitumba, Yawe akabaki bato ya Kanana mpe ya Perizi na maboko na bango, mpe babomaki bato nkoto zomi, na Bezeki. **5** Ezalaki kuna nde bakutaki Adoni-Bezeki mpe babundisaki ye. Balongaki bato ya Kanana mpe ya Perizi. **6** Adoni-Bezeki akimaki; kasi balandaki ye mpe bakangaki ye, bakataki ye misapi ya minene ya maboko mpe ya makolo. **7** Adoni-Bezeki alobaki: « Bakonzi tuku sambo, oyo bakata bango misapi ya minene ya maboko mpe ya makolo, bazalaki kolokota biloko oyo ezalaki kokweya na se ya mesa na ngai. Sik'oyo, Nzambe azongiseli ngai makambo oyo nasalaki baninga. » Bamemaki ye na Yelusalemi, mpe akufaki kuna. **8** Bato ya libota ya Yuda babundisaki Yelusalemi mpe babotolaki yango; babomaki bato ya engumba yango na mopanga mpe batiaki yango moto. **9** Sima na yango, bato ya libota ya Yuda bakendeki kobundisa bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na mokili ya bangomba, na Negevi, mpe na etando oyo ezalaki pembeni ya ebale. **10** Bato ya libota ya Yuda babundisaki lisusu bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na Ebron, oyo kombo na yango ezalaki na kala « Kiriati-Ariba. » Balongaki Sheshayi, Ayimani mpe Talimayi. **11** Longwa wana, bapusanaki mpe bakendeki kobundisa bavandi ya Debiri oyo kombo na yango ezalaki na kala « Kiriati-Seferi. » **12** Kalebi alobaki: « Nakopesa na libala Akisa, mwana na ngai ya mwasi, epai ya moto nyonso oyo akobundisa mpe akobotola Kiriati-Seferi. » **13** Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, ndeko ya Kalebi, abotolaki yango; boye Kalebi apesaki Akisa, mwana na ye ya mwasi, na libala epai ya Otinieli. **14** Nzokande, tango Akisa akomaki na ndako ya Otinieli, atindikaki ye ete asenga elanga epai ya Kalebi, tata na ye. Boye, tango Akisa akitaki wuta na ane na ye, Kalebi atunaki ye: — Olingi nini? **15** Akisa azongisaki: — Salela ngai ngolu. Lokola opesaki ngai eteni ya mabele kati na Negevi, pesa ngai lisusu bitima. Boye, Kalebi apesaki ye bitima ya likolo mpe ya se. **16** Bakitani ya Keni oyo azalaki bokilo ya Moyize balongwaki na engumba ya banzete ya Mbila elongo na bato ya libota ya Yuda, mpe bakendeki kovanda esika moko na bavandi ya esobe ya Yuda, oyo ezali na sude ya Aradi. **17** Bato ya libota ya Yuda elongo na bandeko na bango ya libota ya Simeoni bakendeki kobundisa bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na Tsefati, mpe babebisaki bango. Yango wana, bapesaki engumba yango kombo « Orima. » **18** Bato ya libota ya Yuda babotolaki lisusu Gaza, Ashikeloni mpe Ekroni, elongo na mabele na yango ya pembeni. **19** Yawe azalaki elongo na bato ya libota ya Yuda. Babotolaki mokili ya bangomba, kasi balongaki te kobengana bavandi ya etando, pamba te bazalaki na bashar ya bibende. **20** Kolanda ndenge Moyize alobaki, bapesaki na Kalebi engumba Ebron. Mpe Kalebi abenganaki na Ebron bana mibali misato ya Anaki. **21** Nzokande, bato ya libota ya Benjame babenganaki te bato ya Yebusi oyo bazalaki kovanda na Yelusalemi. Boye, kino na mokolo ya lelo, bato ya Yebusi bavandaka esika moko na bato ya libota ya Benjame. **22** Bato kati na ndako ya Jozefi bamataki mpo na kobundisa Beteli, mpe Yawe azalaki elongo na bango. **23** Tango libota ya Jozefi etindaki bato ete bakende kononga engumba Beteli oyo bazalaki kobenga na kala Luze, **24** banongi bamonaki moto moko kobima na engumba mpe balobaki na ye: « Lakisa biso esika nini tokoki kokotela na kati ya engumba, mpe tokosalela yo bolamu. » **25** Boye, alakisaki bango esika ya kokotela na kati na engumba. Mpe babomaki bato ya engumba yango na mopanga, kasi babikisaki moto wana elongo na libota na ye mobimba. **26** Moto yango akendeki na mokili ya bato ya Iti mpe atongaki kuna engumba oyo apesaki kombo « Luze » oyo etikala kino lelo. **27** Kasi bato ya libota ya Manase babenganaki te bato ya Beti-Sheani mpe bamboka na yango ya mike, bato ya Taanaki mpe bamboka na yango ya mike, bato ya Dori mpe bamboka na yango ya mike, bato ya Yibileayimi mpe bamboka na yango ya mike, bato ya Megido mpe bamboka na yango ya mike; pamba te bato ya Kanana batingamaki kaka kovanda na mokili yango. **28** Tango bana ya Isalaele bakomaki lisusu makasi, bakomaki kosalisa bato ya Kanana misala makasi, kasi babenganaki bango nyonso te. **29** Bato ya libota ya Efrayimi babenganaki te bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na Gezeri, mpe bato ya Kanana bakobaki kovanda esika moko na bango. **30** Bato ya libota ya Zabuloni babenganaki te bavandi ya Kitroni mpe ya Naaloli. Bato ya Kanana bakobaki kovanda esika moko na bango, kasi bakomaki kosalisa bango misala makasi. **31** Bato ya libota ya Aseri babenganaki te bato ya Ako, ya Sidoni, ya Ayilabi, ya Akizibi, ya Eliba, ya Afiki mpe ya Reobi.

32 Likolo na yango, bato ya libota ya Aseri bakomaki kovanda esika moko na bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na mokili yango. **33** Bato ya libota ya Nefitali babenganaki te bato oyo bazalaki kovanda na Beti-Shemeshi mpe na Beti-Anati. Boye, bakomaki kovanda esika moko na bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na mokili yango; kasi bato ya Beti-Shemeshi mpe ya Beti-Anati bakomaki kosala misala makasi. **34** Bato ya Amori batindikaki libota ya Dani mosika, na likolo ya bangomba, mpo ete balonga te kokita na etando ya polele. **35** Boye, bato ya Amori mpe batingamaki kaka kovanda na Ari-Eresi, na Ayaloni mpe na Shaalibimi. Kasi tango ndako ya Jozefi ekomaki lisusu na nguya, bakomaki kosalisa bango misala makasi. **36** Mondelo ya mabele ya bato ya Amori ezalaki longwa na Libanga ya Sela, elekaki na bangomba ya Akarabimi kino na likolo.

2 Anjelu ya Yawe alongwaki na Giligali mpe akendeki na Bokimi. Alobaki: « Nabimisaki bino na Ejipito mpe nakotisaki bino na mokili oyo nalakaki kopesa epai ya bakoko na bino na nzela ya ndayi. Nalobaki: ‹ Nakotikala kokata boyokani te kati na Ngai mpe bino; **2** mpe bokosala boyokani te elongo na bato ya mokili oyo, kasi bokobuka bitumbelo na bango. › Nzokande, botosaki Ngai te. Mpo na nini bosalaki bongo? **3** Sik'oyo, nalobi na bino ete nakobengana bango lisusu te liboso na bino; bakokoma nzube na mipanzi na bino, mpe banzambe na bango ya bikeko ekokoma mitambo mpo na bino. » **4** Tango Anjelu ya Yawe alobaki makambo oyo epai ya bana nyonso ya Isalaele, bakomaki kolela makasi, **5** mpe babengaki esika yango Bokimi. Babonzaki kuna bambeka epai na Yawe. **6** Sima na Jozue kobengana bato, bana ya Isalaele bakendeki kobotola mokili, moto na moto na eteni na ye ya mabele. **7** Basalelaki Yawe tango nyonso Jozue azalaki na bomoi mpe, sima na kufa na ye, tango nyonso bampaka, oyo bamonaki misala nyonso ya Yawe mpo na Isalaele, bazalaki na bomoi. **8** Jozue, mwana mobali ya Nuni, mosali na Yawe, akufaki tango akokisaki mibu nkama moko na zomi ya mbotama. **9** Bakundaki ye na mabele ya libula na ye, na Timinati-Eresi, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, na ngambo ya nor ya ngomba Gashi. **10** Sima na yango, molongo nyonso ya bato oyo bazalaki elongo na Jozue basilaki na kokufa; mpe molongo mosusu ya bato oyo babotamaki sima na bango ebimaki, molongo oyo eyebaki Yawe te mpe emonaki te misala oyo asalaki mpo na Isalaele. **11** Bongo bana ya Isalaele bakomaki kosala makambo mabe na miso ya Yawe mpe kosalela banzambe ya Bala. **12** Basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango, oyo abimisaki bango na mokili ya Ejipito, mpe bakomaki kosambela mpe kosalela banzambe ya ndenge na ndenge ya bato oyo bazalaki zingazinga na bango; bakomaki kogumbama liboso ya banzambe yango. Mpo na yango, bapelisaki kanda ya Yawe, **13** pamba te basundolaki Yawe mpo na kosalela banzambe Bala mpe Asitarite. **14** Bongo Yawe atombokelaki bana ya Isalaele mpe akabaki bango na maboko ya bato mabe oyo babotolaki bango biloko na makasi; asundolaki bango epai ya banguna na bango, oyo bazalaki zingazinga na bango, mpe bazangaki makoki ya kotelemela bango. **15** Tango nyonso bana ya Isalaele bazalaki kokende bitumba, loboko na Yawe ezalaki kotelemela bango mpo ete balonga te, ndenge kaka alapaki ndayi mpo na bango. Boye bazalaki na pasi makasi. **16** Yawe abimisaki Bilombe oyo babikisaki bango wuta na maboko ya bato mabe oyo bazalaki kobotola bango biloko na makasi. **17** Kasi bana ya Isalaele bayokelaki ata Bilombe na bango te, kasi bazalaki kosambela mpe kosalela banzambe mosusu. Batikaki noki nzela oyo batata na bango bazalaki kolanda: nzela ya kotosa mibeko na Yawe. Balandaki ndakisa na bango te. **18** Tango nyonso Yawe azalaki kobimisela bango elombe, abandaki mpe kozala elongo na elombe yango mpo na kobikisa bango wuta na maboko ya banguna na bango, na tango nyonso oyo elombe yango azalaki na bomoi. Solo Yawe azalaki koyokela bango mawa, pamba te azalaki koyoka bango kolela liboso ya banyokoli na bango mpe ya bato oyo bazalaki komonisa bango pasi. **19** Kasi soki elombe akufi, bato bazalaki kozongela misala mabe koleka kutu mabe ya batata na bango; bazalaki kosambela, kosalela, kogumbamela banzambe mosusu. Bazalaki koboya kotika misala na bango ya mabe mpe bazalaki kaka kotingama na nzela na bango. **20** Boye Yawe atombokelaki bana ya Isalaele mpe alobaki: « Lokola ekolo oyo ekataki boyokani oyo nasalaki elongo na batata na bango mpe eboyi koyokela Ngai, **21** Ngai mpe nakobengana lisusu te liboso na bango ata ekolo moko kati na bikolo oyo Jozue atikaki liboso ete akufa. **22** Nakosalela bikolo yango mpo na komeka Isalaele mpe kotala soki bakobatela mpe bakotambola na nzela ya Yawe lokola batata na bango. » **23** Yawe akabaki te bikolo yango na maboko ya Jozue, asalaki ete etikala; abenganaki yango te mbala moko.

3 Tala bikolo oyo Yawe atikaki mpo na komeka bana ya Isalaele oyo bazalaki na tango ya bitumba ya Kanana. **2** Asalaki bango bongo, kaka mpo ete milongo ya sika ya bana ya Isalaele oyo bazalaki te na tango ya bitumba, bayeba nini yango bitumba. **3** Yawe atikaki kati na mokili yango bakonzi mitano ya bato ya Filisitia, bato nyonso ya Kanana, bato nyonso ya Sidoni mpe bato nyonso ya Evi, oyo bazalaki kovanda na bangomba ya Libani, wuta na ngomba ya Bala-

Erimoni kino na Lebo-Amati. **4** Bikolo wana etikalaki mpo na
komeka bana ya Isalaele mpe kotala soki bakotosa mitindo
oyo Yawe apesaki bakoko na bango na nzela ya Moyize.
5 Bana ya Isalaele bavandaki kati na bato ya Kanana, ya
Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi; **6** babalaki
bana basi na bango mpe babalisaki bana na bango ya
basi epai ya bana na bango ya mibali, mpe basalelaki
banzambe na bango. **7** Bana ya Isalaele basalaki makambo
mabe na miso ya Yawe; babosanaki Yawe, Nzambe na
bango, mpe basalelaki banzambe Bala mpe Ashera. **8** Yawe
asilikelaki bana ya Isalaele, mpe akabaki bango na maboko
ya Kushani-Rishetayimi, mokonzi ya Arami. Bana ya Isalaele
basalaki mibu mwambe na se ya bokonzi na ye. **9** Bana ya
Isalaele bagangaki epai ya Yawe, mpe Yawe abimiselaki
bango mokangoli: Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, leki ya
Kalebi. Mpe Otinieli abikisaki bana ya Isalaele. **10** Molimo na
Yawe ayaki likolo na ye mpe akomaki elombe kati na bana
ya Isalaele; bongo akendeki kobunda bitumba. Yawe akabaki
Kushani-Rishetayimi, mokonzi ya Arami, na maboko ya
Otinieli; mpe Otinieli alongaki ye. **11** Sima na yango, mokili
ekomaki na kimia mibu tuku minei kino tango Otinieli, mwana
mobali ya Kenazi, akufaki. **12** Bana ya Isalaele basalaki
lisusu mabe na miso ya Yawe. Likolo ya mabe yango, Yawe
apesaki Egiloni, mokonzi ya Moabi, bokonzi na likolo ya bana
ya Isalaele. **13** Egiloni asanganaki na bato ya Amoni mpe ya
Amaleki, bayaki mpe babundisaki bana ya Isalaele, bongo
babotolaki engumba ya nzete ya Mbila. **14** Bana ya Isalaele
bazalaki na se ya bokonzi ya Egiloni, mokonzi ya Moabi,
mibu zomi na mwambe. **15** Bana ya Isalaele bagangaki
lisusu epai na Yawe, mpe Yawe apesaki bango mokangoli
moko na kombo Ewudi, mwana mobali ya Gera, ya libota ya
Benjame. Ewudi azalaki kosalela loboko ya mwasi. Bana ya
Isalaele batindaki ye epai ya Egiloni, mokonzi ya Moabi,
mpo na kopesa ye mpako. **16** Ewudi amisalelaki mopanga
ya minu mibale, ya ndambo ya metele na molayi. Akangaki
yango na loketo na ye, na ngambo ya loboko ya mobali,
mpe abombaki yango na se ya bilamba na ye. **17** Apesaki
mpako epai ya Egiloni, mokonzi ya Moabi, oyo azalaki moto
ya nzoto minene. **18** Tango Ewudi asilisaki kopesa mpako,
azongisaki bato nyonso oyo bamemaki yango. **19** Kasi tango
akomaki na esika ya banzambe ya bikeko oyo basala na
mabanga, pembeni ya Giligali, azongaki epai ya mokonzi
mpe alobaki na ye: — Mokonzi, nazali na sango ya sekele
mpo na yo. Mokonzi azongisaki: — Kimia! Mpe bato nyonso
oyo bazalaki pembeni na ye babimaki libanda. **20** Bongo
Ewudi apusanaki pene ya mokonzi Egiloni oyo azalaki ya
kovanda na shambre ya likolo ya ndako na ye ya kopema.
Alobaki na ye: — Nazali na liloba ya koyebisa yo kowuta
na Nzambe. **21** Ewudi asembolaki loboko na ye ya mwasi,
akamataki mopanga oyo abombaki na loketo na ye, na
ngambo ya loboko ya mobali, mpe atubaki yango na libumu
ya mokonzi. **22** Boye, ezala esimbelo ya mopanga, nyonso
ekotaki, mpe mafuta ezipaki mopanga; pamba te Ewudi
atikaki mopanga yango kati na libumu ya mokonzi. **23** Ewudi
abimaki na sima ya ndako, akangaki bikuke ya shambre
ya likolo sima na ye mpe atiaki yango bibende. **24** Tango
akendeki, basali ya mokonzi bayaki na esika yango mpe
bamonaki ete bikuke ya shambre ya likolo ya kokangama.
Balobaki: — Tango mosusu mokonzi azali na zongo inene
oyo ezali kati na shambre, na kati ya ndako. **25** Basali
bazelaki mingi, kino ekomaki kosala bango soni. Lokola
mokonzi azalaki kaka kofungola te bikuke ya shambre ya
likolo, bazwaki fungola mpe bafungolaki bango moko. Mpe
tala, bamonaki nkolo na bango azali ya kokufa, alala na
se. **26** Wana balekisaki bongo ngonga, Ewudi abimaki;
alekaki na esika oyo ezalaki na banzambe oyo basala na
mabanga mpe akimaki na Seira. **27** Tango akomaki kuna,
abetaki kelelo na mokili ya bangomba ya Efrayimi, mpe
bana ya Isalaele bakitaki elongo na ye, longwa na likolo na
ngomba, mpe amitiaki na liboso mpo na kotambolisa bango.
28 Alobaki na bango: — Bolanda ngai, pamba te Yawe akabi
Moabi, monguna na bino, na maboko na bino. Balandaki
ye mpe babotolaki bato ya Moabi bisika oyo bakatisaka
Yordani na makolo. Bapesaki lisusu ata na moto moko te
nzela ya kokatisa mayi. **29** Na mokolo wana, babomaki
bato ya Moabi pene nkoto zomi; bango nyonso bazalaki
bambinga mpe bato ya makasi, ata moto moko te abikaki.
30 Na mokolo wana, bana ya Isalaele balembisaki bato ya
Moabi, mpe mokili ezalaki na kimia mibu tuku mwambe. **31**
Sima na Ewudi, Shamagari, mwana mobali ya Anati, ayaki
mpe abomaki bato ya Filisitia nkama motoba na nzela ya
nzete ya moke oyo batambolisaka na yango bangombe. Ye
mpe abikisaki Isalaele.

4 Sima na kufa ya Ewudi, bana ya Isalaele basalaki lisusu
makambo mabe na miso ya Yawe. **2** Yawe akabaki
bango lisusu na maboko ya Yabini, mokonzi ya Kanana, oyo
azalaki kovanda na Atsori. Sisera, mokonzi ya mampinga
na ye ya basoda, azalaki kovanda na Arosheti-Goyimi. **3**
Yabini azalaki na bashar nkama libwa ya bibende, mpe
anyokolaki makasi bana ya Isalaele mibu tuku mibale. Bongo
bana ya Isalaele bagangaki epai na Yawe mpo na kosenga
lisungi. **4** Na tango wana, Debora, mwasi mosakoli, mwasi
ya engumba Lapidoti, azalaki kokamba Isalaele. **5** Azalaki
kosambisa na se ya nzete ya mbila ya Debora, oyo ezalaki

na kati ya Rama mpe Beteli, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi. Bana ya Isalaele bazalaki koya epai na ye mpo na kosambisama. **6** Mokolo moko, abengisaki Baraki, mwana mobali ya Abinoami, moto ya Kedeshi ya Nefitali, mpe alobaki na ye: — Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesi yo mitindo: « Kende, kamata elongo na yo bato nkoto zomi ya mabota ya Nefitali mpe ya Zabuloni, mpe mema bango na nzela oyo ekenda na ngomba Tabori. **7** Nakomema Sisera, mokonzi ya basoda ya Yabini, na mayi moke ya Kishoni elongo na bashar mpe basoda na ye, mpe nakokaba ye na maboko na yo. » **8** Baraki azongiselaki Debora: — Soki okokende elongo na ngai, wana nakokende; kasi soki okokende na ngai te, wana ngai mpe nakokende te. **9** Debora alobaki na ye: — Malamu, nakokende elongo na yo. Kasi yeba ete, na nzela oyo ozali kokende, lokumu ekozala ya yo te, pamba te Yawe akokaba Sisera na maboko ya mwasi. Boye, Debora akendeki elongo na Baraki, na mboka Kedeshi. **10** Kuna na Kedeshi, Baraki abengisaki bato ya mabota ya Zabuloni mpe ya Nefitali. Bato nkoto zomi balandaki ye, mpe Debora akendeki elongo na ye. **11** Kaka na mokolo wana, Eberi, moto ya Keni, akabwanaki na bato mosusu ya Keni, bakitani ya Obabi, semeki ya Moyize. Mpe Eberi akendeki kino na terebente oyo ezali na Tsananimi, pembeni ya Kedeshi, mpo na kotelemisa ndako na ye ya kapo. **12** Tango bayebisaki Sisera ete Baraki, mwana mobali ya Abinoami, amataki na likolo ya ngomba Tabori, **13** Sisera abengisaki, longwa na Arosheti-Goyimi, bato nyonso oyo bazalaki na ye elongo, mpe asangisaki bashar nkama libwa ya bibende. Amemaki bango na mayi moke ya Kishoni. **14** Debora alobaki na Baraki: « Kende! Ezali lelo nde mokolo oyo Yawe akokaba Sisera na maboko na yo. » Baraki akitaki na ngomba Tabori, mpe bato nkoto zomi balandaki ye. **15** Wana Baraki azalaki kokende, Yawe apanzaki, na nzela ya mopanga na Ye, Sisera, bashar na ye nyonso mpe mampinga na ye ya basoda. Sisera asundolaki shar na ye mpe akimaki na makolo. **16** Kasi Baraki alandaki bashar mpe mampinga kino na Arosheti-Goyimi. Mampinga nyonso ya basoda ya Sisera ekufaki na mopanga, ata moto moko te abikaki. **17** Nzokande, Sisera akimaki na makolo kino na ndako ya kapo ya Yaeli, mwasi ya Eberi, moto ya Keni; pamba te boyokani ya malamu ezalaki kati na Yabini, mokonzi ya Atsori, mpe libota ya Eberi, moto ya Keni. **18** Yaeli abimaki mpo na kokutana na Sisera mpe alobaki na ye: — Yaka, nkolo na ngai; kimela epai na ngai, kobanga te. Sisera akotaki na ndako ya kapo ya Yaeli, mpe Yaeli azipaki ye bulangeti. **19** Sisera alobaki na Yaeli: — Nabondeli yo, pesa ngai mayi mpo ete namela; nazali na posa ya mayi. Yaeli afungolaki mbeki etonda na miliki ya mayi, mpe amelisaki ye yango. Sima, azipaki ye lisusu bulangeti. **20** Sisera alobaki na Yaeli: — Telema na ekuke ya ndako ya kapo. Soki moto ayei kotuna yo: « Moto azali awa? » Zongisa: « Te! » **21** Kasi wana Sisera alalaki pongi makasi mpo ete alembaki, Yaeli, mwasi ya Eberi, akamataki pike ya ndako ya kapo mpe azwaki marto; akotaki malembe pembeni na ye, abetaki ye pike na litoyi, mpe pike yango etobolaki moto na ye kino ekotaki na mabele; mpe Sisera akufaki. **22** Wana Baraki azalaki nanu kolanda Sisera, Yaeli abimaki mpo na kokutana na ye. Alobaki na Baraki: « Yaka, nakolakisa yo moto oyo ozali koluka. » Baraki akotaki na ndako ya kapo ya Yaeli mpe amonaki Sisera ya kokufa, alala na mabele, mpe pike kati na litoyi na ye. **23** Mokolo wana, Nzambe akitisaki liboso ya bana ya Isalaele, Yabini, mokonzi ya Kanana. **24** Bana ya Isalaele bakomaki makasi koleka Yabini, mokonzi ya Kanana, kino babomaki ye.

5 Na mokolo wana, Debora mpe Baraki, mwana mobali ya Abinoami, bayembaki nzembo oyo: **2** Lokola na Isalaele, bakonzi batambolaki liboso, mpe bato bamipesaki mobimba na bitumba, tika ete bokumisa Yawe! **3** Bino bakonzi, boyoka! Bino bakambi, boyoka malamu! Nalingi koyembela Yawe, nalingi koyemba nzembo mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. **4** Eh Yawe, tango obimaki na Seiri, tango ozalaki kotambola wuta na mokili ya Edomi, mabele eninganaki, likolo enyangwanaki, mapata esopaki mayi. **5** Bangomba eninganaki liboso ya Yawe, mpe ngomba Sinai, liboso ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **6** Na mikolo ya Shamagari, mwana mobali ya Anati; mpe na mikolo ya Yaeli, nzela etikalaki lisusu na bato te, bato ya mobembo batambolaki na nzela ya nyoka-nyoka. **7** Bamboka nyonso ya mike-mike ya Isalaele etikalaki lisusu na bato te, ezalaki lisusu na bato te kino ngai Debora natelemaki, kino natelemaki lokola mama kati na Isalaele. **8** Tango baponaki banzambe ya sika, bitumba mpe ekomaki na bikuke ya engumba, kasi ata nguba moko te to likonga moko te emonanaki kati na basoda nkoto tuku minei kati na Isalaele. **9** Motema na ngai ezali elongo na bakambi ya Isalaele, elongo na ba-oyo bamipesaki mobimba na bitumba. Bokumisa Yawe! **10** Bino oyo bozali kotambola likolo ya ba-ane ya pembe, bino oyo bozali kovanda likolo ya batapi, bino oyo bozali kotambola na nzela, bokanisa! **11** Bokumisa mingongo ya bayembi, na bisika oyo batokaka mayi, pene ya bitima ya mayi; kuna, mingongo ya bakaboli mayi ezali kosanzola misala ya bosembo ya Yawe, misala na Ye ya bosembo na bamboka mike nyonso ya Isalaele. Bato ya Yawe bakiti kino na bikuke ya engumba. **12** Debora, lamuka! Lamuka! Lamuka, lamuka, yemba nzembo

ya bitumba! Eh Baraki, telema, zongisa bakangami na yo; mwana mobali ya Abinoami! **13** Ndambo ya batikali bakiti epai ya balongi, bato ya Yawe bakiti mpo na ngai kati na bilombe ya bitumba. **14** Bato ya Amaleki bawutaki na Efrayimi. Sima na yo, Benjame akitaki elongo na mampinga. Bakonzi ya mampinga babimelaki na Makiri, mpe bato oyo basimbaka lingenda ya bokonzi babimelaki na Zabuloni. **15** Bakambi ya Isakari bazalaki elongo na Debora; ndenge moko lokola Baraki, Isakari alandaki ye mbangu na makolo kino na lubwaku. Kasi kati na libota ya Ribeni, mitema etondaki mingi na makanisi. **16** Mpo na nini avandi kati na lopango? Ezali mpo na kaka koyoka kolela ya bibwele? Kati na libota ya Ribeni, bazali bobele kolekisa tango pamba na kokanisa. **17** Galadi atikali na ngambo mosusu ya Yordani. Mpo na nini Dani azali kowumela kati na masuwa? Aseri atikali pembeni ya ebale, avandi pembeni ya libongo na ye. **18** Bato ya Zabuloni bateki milimo na bango na kufa, bato ya Nefitali, na basonge ya bangomba, kuna na esika ya bitumba. **19** Bakonzi oyo bazali banguna bayaki mpe babundisaki biso; bakonzi ya Kanana babundisaki biso na mboka Taanaki, pene ya mayi ya Megido, kasi bamemaki te bomengo ya bitumba, ata palata. **20** Wuta na likolo, minzoto ebundaki; na nzela na yango oyo etambolaka, minzoto ebundisaki Sisera. **21** Mayi moke ya Kishoni ememaki bango, mayi moke ya tango ya kala, mayi moke ya Kishoni. Tika ete molimo na ngai etambola na nguya! **22** Makolo ya bampunda enyataki mabele, na kopumbwa na mbangu makasi, na kolanda bankolo na yango, bato na nguya. **23** Bolakela mboka ya Merozi mabe, elobi anjelu ya Yawe. Bolakela, bolakela mabe bato oyo bavandi kuna! Pamba te bayei te kosunga Yawe; bayei te kosunga bilombe ya bitumba! **24** Tika ete Yaeli, mwasi ya Eberi, moto ya Keni, apambolama kati na basi nyonso! Tika ete apambolama kati na basi nyonso oyo bazali kovanda na se ya ndako ya kapo. **25** Sisera asengaki mayi, kasi ye apesaki miliki; kati na kopo ya bato ya lokumu, apesaki ye miliki ya kilo. **26** Na loboko na ye ya mwasi, azwaki pike ya nzete; mpe na loboko na ye ya mobali, marto ya basali. Abetaki Sisera mpe apanzaki ye moto, atobolaki ye litoyi mpe apanzaki yango nyonso. **27** Sisera akweyaki na makolo na ye, alembaki; akweyaki na makolo na ye mpe akufaki. **28** Mama ya Sisera abandaki kotala na lininisa, na sima ya bibende, mpe abandaki koganga: « Mpo na nini shar na ye ezali kowumela boye? Mpo na nini bashar na ye ezali koya malembe? » **29** Moko kati na basi ya mayele mpe ya lokumu ayanoli ye, mpe ye moko amilobeli: **30** « Ezali te mpo bazwi mpe bakaboli bomengo ya bitumba: Elenge mwasi moko to bilenge basi mibale mpo na soda moko, bilamba ya langi mpo na Sisera, bilamba, bilamba ya langi, mpe bilamba oyo batia bililingi, mpo na balongi? » **31** Yawe, tika ete banguna na Yo nyonso bakufa bongo! Tika ete bato oyo balingaka Yo bangenga makasi lokola moyi ya midi! Mokili ezalaki na kimia mibu tuku minei.

6 Bana ya Isalaele basalaki lisusu mabe liboso ya Yawe, mpe Yawe akabaki bango mibu sambo na maboko ya bato ya Madiani. **2** Lokola loboko ya bato ya Madiani ezalaki na nguya makasi likolo ya Isalaele, bana ya Isalaele babongisaki mabulu ya kokimela mpe bibombelo kati na mabanga, kuna na likolo ya bangomba. **3** Tango nyonso oyo bana ya Isalaele bazalaki kolona bilanga na bango, bato ya Madiani, bato ya Amaleki mpe bato ya bikolo mosusu ya ngambo ya este, bazalaki koya kobundisa Isalaele. **4** Bazalaki kotonga milako na bango pene ya bana ya Isalaele, mpe bazalaki kobebisa bilanga na bango, kino pene ya Gaza. Bazalaki kotikela bana ya Isalaele ata eloko moko te ya kolia, ata meme to ntaba te, ata ngombe te, ata mpe ane te. **5** Bazalaki komata ebele lokola mabanki elongo na bibwele na bango mpe bandako na bango ya kapo. Ezalaki pasi mpo na kotanga motango ya bato mpe ya bashamo na bango; bazalaki kokota na mokili ya Isalaele mpo na kobebisa yango nyonso. **6** Bato ya Madiani bakomisaki bana ya Isalaele babola makasi. Boye, bana ya Isalaele bagangaki epai na Yawe mpo ete asunga bango. **7** Tango bana ya Isalaele babelelaki Yawe mpo ete akangola bango wuta na maboko ya bato ya Madiani, **8** Yawe atindelaki bango mosakoli oyo alobaki na bango: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Ngai nde nabimisaki bino na Ejipito, ndako ya bowumbu. **9** Nakangolaki bino wuta na maboko ya bato ya Ejipito mpe na maboko ya bato nyonso oyo banyokolaki bino; nabenganaki bango liboso na bino mpe napesaki bino mokili na bango. **10** Nalobaki na bino: Nazali Yawe, Nzambe na bino; bogumbamela nzambe ya bato ya Amori te, kati na mokili oyo bozali kovanda. Kasi boyokelaki Ngai te. › » **11** Anjelu ya Yawe ayaki mpe avandaki na se ya terebente oyo ezalaki na Ofira, kati na mabele ya Joasi, moto ya libota ya Abiezeri. Jedeon, mwana mobali ya Joasi, azalaki kosangisa bambuma ya ble esika moko, na esika oyo basalaka masanga ya vino, mpo na kobomba yango liboso ya bato ya Madiani. **12** Anjelu ya Yawe abimelaki Jedeon mpe alobaki na ye: — Yawe azali elongo na yo, elombe ya bitumba. **13** Jedeon azongisaki: — Ah nkolo, soki Yawe azali elongo na biso, mpo na nini makambo nyonso oyo ezali kokomela biso? Wapi makambo nyonso ya kokamwa oyo bakoko na biso bazalaki koyebisa biso tango bazalaki koloba ete Yawe abimisaki

biso na Ejipito? Sik'oyo, Yawe atiki biso mpe asundoli biso na maboko ya bato ya Madiani. **14** Yawe abalukaki epai na ye mpe alobaki: — Kende, salela makasi oyo ozali na yango mpe bikisa bana ya Isalaele na maboko ya bato ya Madiani. Boni, ezali Ngai te nde natindi yo? **15** Jedeon azongisaki: — Ah nkolo na ngai, ndenge nini ngai nakoki kobikisa bana ya Isalaele? Kati na Manase, libota na ngai nde ezangi makasi koleka, mpe ngai nazali mwana ya suka kati na ndako ya tata na ngai. **16** Yawe alobaki na ye: — Nakozala elongo na yo, mpe okoboma bato ya Madiani lokola moto moko. **17** Jedeon alobaki: — Solo, soki nazwi ngolu na miso na Yo, pesa ngai elembo oyo ekolakisa solo ete Yo Yawe nde ozali kosolola na ngai. **18** Nabondeli Yo, kolongwa na esika oyo te kino nakozonga awa na likabo na ngai mpo ete nabonza yango liboso na Yo. Yawe alobaki: — Nakozela kino okozonga. **19** Jedeon azongaki epai na ye, abongisaki mwana ntaba, azwaki kilo tuku misato ya farine, asalaki na yango mapa oyo ezanga levire, atiaki mapa yango na kitunga, mpe atiaki elubu na nzungu. Amemaki yango mpe apesaki nyonso epai na Anjelu na Nzambe, oyo azalaki na se ya terebente. **20** Anjelu na Nzambe alobaki na ye: — Kamata nyama mpe mapa oyo ezanga levire, tia yango na likolo ya libanga oyo mpe sopela yango elubu. Jedeon asalaki yango. **21** Bongo Anjelu ya Yawe asembolaki nzete oyo asimbaki na loboko na Ye, mpe songe na yango etutaki nyama mpe mapa oyo ezanga levire. Moto ebimaki wuta na libanga mpe ezikisaki nyama mpe mapa. Anjelu ya Yawe alimwaki na miso na ye. **22** Tango Jedeon asosolaki ete Ye oyo azalaki elongo na ye azali Anjelu ya Yawe, agangaki: « Nkolo Yawe, mawa na ngai! Pamba te namoni Anjelu ya Yawe, miso na miso. » **23** Kasi Yawe alobaki na ye: — Zala na kimia! Kobanga te. **24** Bongo Jedeon atongaki etumbelo mpo na Yawe mpe abengaki yango « Yawe apesaka kimia. » Etumbelo yango ezali kino na mokolo ya lelo kati na Ofira, mboka ya libota ya Abiezeri. **25** Na butu wana, Yawe alobaki na Jedeon: — Kamata ngombe ya mobali ya mibu sambo, na etonga ya bibwele ya tata na yo. Buka etumbelo ya nzambe Bala, oyo ezali ya tata na yo, mpe kata ekeko ya Ashera, oyo ezali pembeni na yango. **26** Tonga etumbelo ya malamu mpo na Yawe, Nzambe na yo, na songe ya ngomba oyo. Na sima, kamata ngombe ya mobali mpe bonza yango nyonso lokola mbeka ya kotumba, na moto ya koni ya ekeko ya Ashera, oyo okataki. **27** Jedeon akamataki basali na ye zomi mpe asalaki ndenge Yawe alobaki na ye. Lokola azalaki kobanga libota na ye mpe bato ya engumba na ye, asalaki yango na butu, kasi na moyi te. **28** Na tongo-tongo, tango bato ya engumba balamukaki, bamonaki ete etumbelo ya nzambe Bala epanzani, ekeko ya Ashera oyo ezalaki pembeni na yango ekatami; mpe bamonaki lisusu ete babonzi ngombe ya mobali na likolo ya etumbelo oyo batongi sika. **29** Balobanaki: « Nani asali makambo ya boye? » Wana bazalaki kotuna mpo na koluka koyeba, bayebisaki bango ete ezali Jedeon, mwana mobali ya Joasi, moto asalaki bongo. **30** Bato ya engumba balobaki na Joasi: — Bimisa mwana na yo ya mobali. Asengeli kokufa. Pamba te ye moto apanzi etumbelo ya nzambe Bala mpe akati ekeko ya Ashera oyo ezalaki pembeni na yango. **31** Kasi Joasi azongiselaki bango nyonso oyo batelemelaki ye: — Boni, bino nde bokolobela Bala? Bino nde bokobundela ye? Moto nyonso oyo akobundela ye akokufa liboso ete tongo etana. Soki ye Bala azali nzambe, tika ete amibundela ye moko mpo ete babuki etumbelo na ye. **32** Kobanda mokolo wana, mpo ete Jedeon apanzaki etumbelo ya Bala, bakomaki kobenga ye « Yerubali » oyo elingi koloba: Tika ete Bala amibundela ye moko. **33** Na tango wana, bato ya Madiani, ya Amaleki mpe bato ya ngambo ya este basanganaki elongo, bakatisaki ngambo ya Yordani mpe batongaki molako na bango na lubwaku ya Jizireyeli. **34** Kasi Molimo na Yawe alataki Jedeon, mpe abetaki kelelo mpo na kobengisa bato ya libota ya Abiezeri na tina ete balanda ye. **35** Jedeon atindaki bantoma na etuka nyonso ya Manase; mpe bato ya Manase basanganaki mpo na kozala sima na ye. Atindaki lisusu bantoma na libota ya Aseri, ya Zabuloni mpe ya Nefitali mpo ete bamata mpe bakutana na ye. **36** Jedeon alobaki na Nzambe: « Soki okobikisa Isalaele na nzela ya maboko na ngai lokola olakaki ngai, **37** nakotanda bapwale ya meme na esika oyo batutaka bambuma ya ble. Soki mamwe emonani kaka na likolo ya bapwale kasi mabele etikali ya kokawuka, wana nakoyeba ete okobikisa Isalaele na nzela ya loboko na ngai ndenge olobaki. » **38** Mpe esalemaki bongo. Mokolo oyo elandaki, Jedeon alamukaki na tongo-tongo, akamolaki bapwale, ebimisaki mayi mpe etondisaki sani mobimba. **39** Boye, Jedeon ayebisaki Nzambe: « Kosilikela ngai te, pesa ngai nzela ete nasenga lisusu elembo moko. Ya mbala oyo, sala ete bapwale ezala ya kokawuka, kasi mabele epola na mamwe. » **40** Nzambe asalelaki ye bongo, na butu yango: bapwale etikalaki ya kokawuka, kasi mabele ya pembeni epolaki na mamwe.

7 Na tongo-tongo, Yerubali, elingi koloba Jedeon, abimaki elongo na bato nyonso oyo balandaki ye mpe batongaki molako na bango pembeni ya etima ya mayi ya Arodi. Nzokande molako ya bato ya Madiani ezalaki na ngambo ya nor ya molako ya bana ya Isalaele, na lubwaku, pembeni ya ngomba moke ya More. **2** Yawe alobaki na Jedeon: « Bato

oyo ozali na bango baleki ebele mpo na ngai kokaba bato ya Madiani na maboko na bango, noki te Isalaele akozwa lolendo na koloba: ‹ Loboko na ngai moko nde ebikisi ngai. › **3** Yango wana, loba na bato oyo: ‹ Tika ete moto nyonso oyo azali kolenga na kobanga azala mosika ya ngomba Galadi mpe azonga epai na ye. › » Boye, bato nkoto tuku mibale na mibale bazongaki epai na bango mpe nkoto zomi batikalaki. **4** Kasi Yawe alobaki na Jedeon: « Bato bazali kaka ebele. Kitisa bango nyonso na mayi, mpe kuna, nakomeka bango mpo na yo. Soki nalobi: ‹ Oyo akoki kokende na yo, ye nde asengeli kokende na yo. › Kasi soki nalobi: ‹ Oyo akoki te kokende na yo, ye asengeli te kokende na yo. › » **5** Boye, Jedeon akitisaki bato na mayi. Kuna, Yawe alobaki na ye: « Kabola bango: tia na ngambo moko, bato oyo bakomela mayi na nzela ya lolemo lokola mbwa; mpe tia na ngambo mosusu, bato oyo bakofukama, mpo na komela mayi. » **6** Bato nkama misato bazwaki mayi na maboko na bango mpo na komema yango na minoko na bango mpe komela yango na nzela ya lolemo; bato nyonso oyo batikali bafukamaki mpo na komela mayi. **7** Yawe alobaki na Jedeon: « Nakobikisa bino na nzela ya bato nkama misato oyo bamelaki mayi na nzela ya lolemo lokola mbwa, mpe nakokaba bato ya Madiani na maboko na yo. Tika ete bato nyonso oyo batikali bazonga, moto na moto na esika na ye. » **8** Boye mibali yango nkama misato bazwaki biloko ya kolia mpe bakelelo ya bato mosusu. Mpe Jedeon azongisaki na bandako na bango, bana ya Isalaele oyo batikalaki. Nzokande, molako ya bato ya Madiani ezalaki na lubwaku, na se ya molako ya bana ya Isalaele. **9** Na butu wana, Yawe alobaki na Jedeon: « Telema, kita mpo na kobundisa molako ya bato ya Madiani, pamba te napesi yango na maboko na yo. **10** Soki ozali kobanga kobunda, kita elongo na Pura, mosali na yo ya mobali, **11** mpe yoka maloba oyo bazali koloba. Boye okozwa makasi ya kobundisa bango. » Jedeon akitaki elongo na Pura, mosali na ye ya mobali, kino na liboso ya molako ya bitumba. **12** Bato ya Madiani, ya Amaleki mpe ya ngambo ya este bazalaki ya kopanzana kati na lubwaku, ebele lokola mabanki. Bashamo na bango ezalaki ebele koleka zelo ya ebale. **13** Jedeon akomaki na molako ya banguna na bango na tango kaka mobali moko ya Madiani azalaki kobeta lisolo ya ndoto na ye epai ya moninga na ye: — Tala ndoto naloti: Namonaki lipa moko basala na bambuma ya orje ezali kobaluka kati na molako na biso mobimba, bongo lipa yango eyaki kotuta ndako ya kapo na makasi koleka. Ndako ya kapo ekweyaki mpe ebalukaki. **14** Moninga na ye azongisaki: — Oyo ekoki kozala eloko mosusu te! Ezali kaka mopanga ya Jedeon, mwana mobali ya Joasi, moto ya Isalaele. Solo, Nzambe akabi bato ya Madiani mpe molako mobimba na maboko na ye. **15** Tango Jedeon ayokaki ndoto mpe ndimbola na yango, afukamelaki Nzambe mpe atondaki Ye. Azongaki na molako ya Isalaele mpe agangaki: « Botelema, Yawe akabi molako ya bato ya Madiani na maboko na biso. » **16** Jedeon akabolaki basoda na ye nkama misato na biteni misato. Mpe apesaki na mobali moko na moko kelelo moko, mbeki moko oyo ezangi eloko na kati, singa ya mwinda mpe moto ya mbeki. **17** Na sima, apesaki bango mitindo oyo: « Bino nyonso, botala esika ngai nazali mpe bolanda ndenge ngai nakosala tango nakokoma pembeni ya molako ya banguna na biso. **18** Tango ngai mpe bato nyonso oyo bazali elongo na ngai tokobeta kelelo, bino nyonso, na zingazinga ya molako, bokobeta mpe bakelelo na bino mpe bokoganga: ‹ Mpo na Yawe mpe mpo na Jedeon. › » **19** Jedeon mpe mibali nkama moko oyo bazalaki na ye elongo, bakomaki pembeni ya molako, mwa tango moke liboso ete midi ya butu ekoka, wana bawutaki kotia bakengeli mosusu. Babetaki bakelelo mpe babukaki bambeki oyo ezalaki na maboko na bango. **20** Biteni nyonso misato ya basoda babetaki bakelelo mpe babukaki bambeki. Na loboko na bango ya mwasi, basimbaki minda, mpe, na loboko ya mobali, bakelelo mpo na kobeta. Mpe bazalaki koganga: « Mopanga mpo na Yawe mpe mpo na Jedeon. » **21** Wana soda moko na moko ya Isalaele atelemaki na esika na ye zingazinga ya molako, banguna kati na molako bapotaki mbangu, bagangaki mpe bakimaki. **22** Tango bakelelo nkama misato ebetaki lisusu, Yawe asalaki ete, kati na molako mobimba, moto na moto atuba moninga na ye mopanga; mpe bango nyonso bakimaki kino na Beti-Shita, na ngambo ya Tserera, mpe kino na ngambo ya Abele-Meola pembeni ya Tabati. **23** Bana ya Isalaele oyo bawutaki na Nefitali, na Aseri mpe na Manase basanganaki mpo na kobengana bato ya Madiani. **24** Jedeon atindaki bantoma kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi mpo na koloba: « Bokita mpo na kokutana na bato ya Madiani; bokanga, liboso na bango, nzela ya mayi kino na Beti-Bara mpe na Yordani. » Bana nyonso ya libota ya Efrayimi bakitaki mpe bakangaki nzela ya mayi kino na Beti-Bara mpe na Yordani. **25** Bakangaki bakonzi mibale ya bato ya Madiani: Orebi mpe Zeebi. Babomaki Orebi na libanga monene ya Orebi, mpe Zeebi na esika oyo bakamolaka vino ya Zeebi. Balandaki bato ya Madiani mpe bamemelaki Jedeon mito ya Orebi mpe ya Zeebi, kuna na ngambo ya Yordani.

8 Mibali ya Efrayimi batunaki Jedeon: — Bizaleli ya boye elakisi nini epai na biso? Mpo na nini obengaki biso te tango okendeki kobundisa bato ya Madiani? Mpe basilikelaki

ye makasi. 2 Kasi Jedeon azongiselaki bango: — Nasali
nini oyo ekokani na oyo bino bosala? Boni, ndambo ya
bambuma ya vino oyo etikalaki na sima mpo ete Efrayimi
abuka yango ezali kitoko te koleka bambuma ya vino ya
liboso ya Abiezeri? 3 Nzambe akabaki bakonzi ya bato ya
Madiani, Orebi mpe Zeebi, na maboko na bino. Eloko nini
ya lokumu ngai nasali oyo ekokani na oyo bino bosala?
Liloba oyo ekitisaki kanda na bango. 4 Jedeon elongo na
basoda na ye nkama misato bakomaki na Yordani mpe
bakatisaki yango. Atako balembaki, bakobaki kaka kolanda
bato ya Madiani. 5 Tango bakomaki na mboka Sukoti,
Jedeon asengaki na bato ya mboka: — Bopesa basoda
na ngai mapa, pamba te basili kolemba na nzala. Nazali
kolanda Zeba mpe Tsalimuna, bakonzi ya Madiani. 6 Kasi
bakonzi ya mboka Sukoti bazongiselaki ye: — Boni, osili
kozwa Zeba mpe Tsalimuna na se ya bokonzi na yo mpo
ete biso topesa basoda na yo mapa? 7 Jedeon alobaki: —
Lokola bolobi boye, tango Yawe akokaba, na maboko na
ngai, Zeba mpe Tsalimuna, nakopasola-pasola misuni na
bino na basende ya esobe mpe na singa ya nzube. 8 Wuta
kuna, Jedeon amataki na mboka Penueli mpe asengaki
epai ya bavandi na yango, ndenge kaka asengaki epai
ya bato ya Sukoti. Kasi bato ya Penueli bazongiselaki ye
ndenge kaka bato ya Sukoti basalaki. 9 Jedeon alobaki
na bato ya Penueli: « Soki nakozonga na kimia mpe na
bomoi, nakobuka ndako molayi na bino. » 10 Nzokande,
Zeba mpe Tsalimuna bazalaki na Karikori elongo na basoda
na bango, nkoto zomi na mitano. Oyo ezali nde motango
nyonso ya basoda ya bato ya este oyo batikalaki. Pamba
te basoda nkoto nkama moko na tuku mibale oyo bayebi
kobunda na mopanga bakufaki. 11 Bongo, Jedeon akendeki
na nzela ya bavandi ya bandako ya kapo, na ngambo ya
este ya Noba mpe ya Yogibeka; abetaki mampinga ya
banguna na mopanga mpe alongaki bango tango bazalaki
kokanisa ete bazali na kimia. 12 Zeba mpe Tsalimuna,
bakonzi mibale ya Madiani, bakimaki; kasi Jedeon alandaki
mpe akangaki bango. Mpe apanzaki mampinga na bango
nyonso. 13 Jedeon, mwana mobali ya Joasi, azongaki wuta
na bitumba na nzela ya ngomba Eresi. 14 Akangaki elenge
mobali moko kati na mibali ya mboka Sukoti, mpe atunaki ye
mituna. Boye, elenge mobali yango akomelaki ye bakombo
ya bakambi mpe ya bampaka tuku sambo na sambo ya
engumba. 15 Jedeon akendeki epai ya bato ya mboka Sukoti
mpe alobaki na bango: « Tala Zeba mpe Tsalimuna oyo
bofingelaki ngai na koloba: ‹ Osili kotia na se ya bokonzi
na yo Zeba mpe Tsalumuna mpo ete biso topesa lipa na
basoda na yo, oyo basili kolemba? › » 16 Azwaki bampaka
ya engumba Sukoti mpe abetisaki bango fimbu, na basende
ya esobe mpe singa ya nzube. 17 Abukaki ndako molayi ya
Penueli mpe abomaki mibali ya engumba. 18 Jedeon atunaki
Zeba mpe Tsalimuna: — Mibali oyo bobomaki na Tabori,
bazalaki ndenge nini? Bazongisaki: — Bakokanaki na yo
mpe bazalaki lokola bana ya bakonzi. 19 Jedeon alobaki na
bango lisusu: — Bato wana bazalaki bandeko na ngai ya
mibali, bana ya mama na ngai penza. Na Kombo na Yawe,
soki bobikisaki bango, ngai mpe nalingaki koboma bino te.
20 Mpe apesaki mitindo na Yeteri, mwana na ye ya liboso ya
mobali: « Telema mpe boma bango! » Kasi elenge mobali
abimisaki mopanga na ye te, pamba te azalaki nanu elenge
mpe azalaki na somo. 21 Zeba mpe Tsalimuna balobaki: «
Telema mpe boma biso yo moko, pamba te likambo oyo
ekoki na bato ya mitema makasi. » Boye, Jedeon atelemaki
mpe abomaki bango. Akamataki bamedayi ya wolo oyo
ezalaki na bakingo ya bashamo na bango. 22 Bana ya
Isalaele balobaki na Jedeon: — Zala mokonzi na biso, yo
moko, mwana na yo ya mobali mpe koko na yo ya mobali,
pamba te obikisi biso na loboko ya bato ya Madiani. 23 Kasi
Jedeon alobaki na bango: — Nakozala mokonzi na bino
te, ezala ata mwana na ngai ya mobali. Yawe nde akozala
mokonzi na bino. 24 Jedeon abakisaki: — Nalingi kosenga
bino eloko moko: Kati na biloko oyo bino bosili kozwa na
bitumba, tika ete moko na moko kati na bino apesa ngai
eloko ya litoyi. Pamba te banguna na biso bazalaki kolata
biloko ya matoyi mpo ete bazali bana ya Isimaeli. 25 Bana
ya Isalaele bazongisaki: — Tokopesa yango. Batandaki
elamba na mabele, moko na moko abwakaki eloko na ye
ya litoyi, oyo ewutaki na bomengo ya bitumba. 26 Biloko
ya matoyi ya wolo, oyo Jedeon asengaki ezalaki ya bakilo
pene tuku mibale, longola bamedayi ya wolo oyo ezalaki
lokola sanza ya ndambo, biloko ya matoyi oyo ediembelaka,
bilamba ya talo ya motane makasi oyo bakonzi ya Madiani
balataki mpe mayaka oyo ezalaki na bakingo ya bashamo
na bango. 27 Jedeon asalelaki yango ekeko oyo atiaki na
Ofira, engumba na ye. Bana ya Isalaele bakomaki kokende
kofukama liboso ya ekeko yango, mpe ekomaki motambo
monene mpo na Jedeon mpe libota na ye. 28 Boye, bato
ya Madiani bakitisamaki liboso ya bana ya Isalaele mpe
batombolaki lisusu mito na bango te. Na tango nyonso oyo
Jedeon azalaki na bomoi, mokili etikalaki na kimia mibu tuku
minei. 29 Yerubali, mwana mobali ya Joasi, azongaki na
ndako na ye mpe avandaki kuna. 30 Jedeon azalaki na
bana tuku sambo oyo bawutaki na mokongo na ye, pamba
te azalaki na basi ebele. 31 Makangu na ye, oyo azalaki
kovanda na Sishemi, abotelaki ye mpe mwana mobali oyo

bapesaki kombo « Abimeleki. » 32 Jedeon, mwana mobali
ya Joasi, akufaki na kimobange ya esengo, mpe bakundaki
ye kati na kunda ya Joasi, na Ofira, mboka ya libota ya
Abiezeri. 33 Sima na kufa ya Jedeon, bana ya Isalaele
bazongelaki kosambela banzambe Bala. Bakomisaki Bala-
Beriti nzambe na bango. 34 Bana ya Isalaele babosanaki
Yawe, Nzambe na bango, oyo akangolaki bango na maboko
ya banguna na bango. 35 Bazongisaki ata bolamu moko te
na libota ya Yerubali oyo elakisi Jedeon, mpo na bolamu
nyonso oyo asalelaki Isalaele.

9 Abimeleki, mwana mobali ya Yerubali, akendeki na
Sishemi epai ya banoko na ye mpe na ndako mobimba
ya tata ya mama na ye. Alobaki: 2 « Botuna nanu motuna
oyo epai ya bakambi nyonso ya engumba Sishemi: ‹ Eloko
nini eleki malamu mpo na bino? Bakamba bino na bana
mibali tuku sambo ya Yerubali to na mwana mobali moko? ›
Boyeba ete ngai mpe bino tozali makila moko mpe nzoto
moko. » 3 Tango banoko na ye balobaki maloba nyonso
ya Abimeleki epai ya bakambi nyonso ya Sishemi, mitema
na bango nyonso ekendeki epai ya Abimeleki, pamba te
balobaki ete azali ndeko na bango ya mobali. 4 Bapesaki ye
mbongo ya bibende ya palata, tuku sambo oyo bazwaki
na tempelo ya Bala-Beriti. Na mbongo yango, Abimeleki
afutaki bato ya mobulu mpo na kolanda ye. 5 Akendeki
na Ofira, na ndako ya tata na ye, mpe abomaki bandeko
na ye ya mibali tuku sambo, bana ya Yerubali na likolo ya
libanga moko ya monene. Kasi Yotami, mwana mobali ya
suka ya Yerubali, abikaki mpo ete amibombaki. 6 Bakambi
nyonso ya Sishemi mpe ndako nyonso ya Milo basanganaki
mpo na kokende kokomisa Abimeleki mokonzi, pembeni ya
terebente, na likonzi ya mabanga kati na Sishemi. 7 Tango
bayebisaki makambo yango epai ya Yotami, amataki likolo
ya ngomba Garizimi mpe agangaki makasi: « Bino bakambi
ya Sishemi, boyoka ngai, mpo ete Nzambe ayoka bino. 8
Mokolo moko, banzete ebimaki mpo na kokomisa moko
kati na yango mokonzi. Elobaki na nzete ya Olive: ‹ Zala
mokonzi na biso. › 9 Nzete ya Olive ezongiselaki yango:
‹ Natika penza mafuta na ngai, oyo bapesaka na yango
Nzambe mpe bato lokumu, mpo ete nakende koningana-
ningana na likolo ya banzete mosusu? › 10 Banzete elobaki
na nzete ya figi: ‹ Yaka mpe zala mokonzi na biso. › 11 Nzete
ya figi ezongiselaki yango: ‹ Natika penza elengi na ngai
mpe mbuma na ngai ya kitoko mpo ete nakende koningana-
ningana na likolo ya banzete mosusu? › 12 Banzete elobaki
na nzete ya vino: ‹ Yaka mpe zala mokonzi na biso. › 13
Kasi nzete ya vino ezongiselaki yango: ‹ Natika penza vino
na ngai, oyo esepelisaka banzambe mpe bato mpo ete
nakende koningana-ningana na likolo ya banzete mosusu? ›
14 Sima, banzete nyonso elobaki na nzete ya nzube: ‹ Yaka
mpe zala mokonzi na biso. › 15 Nzete ya nzube ezongiselaki
yango: ‹ Soki bolingi penza kopakola ngai mafuta mpo ete
nazala mokonzi na bino, boya kobombama na se ya pio
na ngai. Soki bongo te, tika ete moto ebima na nzete ya
nzube mpe ezikisa banzete ya sedele ya Libani! › 16 Soki
penza bosaleli na bosembo mpe na bosolo, wana bokomisi
Abimeleki mokonzi; soki bozalaki na motema malamu liboso
ya Yerubali mpe libota na ye, soki bosalelaki ye kolanda
misala malamu oyo ye asalelaki bino, 17 bobosana te ete
tata na ngai abundelaki bino, andimaki ata kokufa mpo na
kokangola bino wuta na loboko ya Madiani. 18 Kasi na
mokolo ya lelo, botombokeli libota ya tata na ngai, bobomi
bana na ye ya mibali tuku sambo, na libanga moko, mpe
botie Abimeleki, mwana mobali ya mwasi mowumbu na ye,
mokonzi ya bato ya Sishemi, pamba te azali ndeko na bino
ya mobali. 19 Soki bosaleli na bosembo mpe bosolo liboso
ya Yerubali mpe libota na ye, na mokolo ya lelo, tika ete
Abimeleki asepela na bino, mpe bino bosepela na ye! 20 Kasi
soki ezali bongo te, tika ete moto ebima wuta na Abimeleki
mpe etumba bino bavandi ya Sishemi mpe ya Beti-Milo;
mpe tika ete moto ebima wuta na bino bavandi ya Sishemi
mpe ya Beti-Milo, mpe etumba Abimeleki! » 21 Yotami
abimaki, akendeki na Beri mpe avandaki kuna, pamba te
azalaki kobanga Abimeleki, ndeko na ye ya mobali. 22
Sima, Abimeleki akambaki Isalaele mibu misato. 23 Nzambe
atindaki molimo mabe kati na Abimeleki mpe bavandi ya
Sishemi, mpe bavandi ya Sishemi basalelaki Abimeleki
likita. 24 Nzambe asalaki bongo mpo na kozongisa mabe na
mabe na oyo basalaki tango babomaki bana mibali tuku
sambo ya Yerubali, mpo ete makila na bango etangama
na moto ya ndeko na bango ya mobali, Abimeleki, mpe na
mito ya bato ya Sishemi oyo basungaki ye mpo na koboma
bandeko na ye ya mibali. 25 Bavandi ya Sishemi batielaki
Abimeleki motambo na likolo ya bangomba: batiaki bato
na esika ya kobombama mpo na kobotola biloko epai ya
baleki nzela nyonso oyo bazalaki koleka pene na bango.
Mpe bamemelaki Abimeleki sango yango. 26 Nzokande Gali,
mwana mobali ya Ebedi, akendeki na Sishemi, elongo na
bandeko na ye ya mibali; mpe bato ya Sishemi batielaki ye
motema. 27 Na tango ya kobuka bambuma ya vino, bato
ya Sishemi bakendeki na bilanga, bakamolaki vino mpe
basalaki feti monene kati na tempelo ya nzambe na bango.
Wana bazalaki kolia mpe komela, balakelaki Abimeleki
mabe. 28 Bongo Gali, mwana mobali ya Ebedi, alobaki: «
Abimeleki nde nani liboso ya Sishemi mpo ete biso bato ya

Sishemi tosalela ye? Boni, azali mwana mobali ya Yerubali te? Zebuli azali molobeli na ye te? Bosalela bato ya Amori, tata ya Sishemi! Kasi mpo na nini tosalela Abimeleki? **29** Oh soki kaka nazalaki kokamba bato oyo, mbele nalingaki kobengana Abimeleki, mpe nalingaki koloba na ye: ‹ Bakisa lisusu makasi ya mampinga na yo, mpe yaka tobunda. › » **30** Tango Zebuli, moyangeli ya engumba, ayokaki makambo oyo Gali, mwana mobali ya Ebedi, alobaki, asilikaki makasi. **31** Atindaki bantoma na nkuku epai ya Abimeleki mpo na koloba na ye: « Gali, mwana mobali ya Ebedi, mpe bandeko na ye ya mibali bayaki na Sishemi, mpe bazali kotindika bato ya engumba mpo ete batombokela yo. **32** Sik'oyo telema, na butu, yo elongo na bato na yo; bokende kovanda kati na elanga, na esika ya kobombama. **33** Bongo, na tongo-tongo, wana moyi ezali kobima, okokende mpe okobundisa engumba. Tango Gali elongo na bato na ye nyonso bakobima mpo na kokutana na yo, sala nyonso oyo loboko na yo ekoki kosala. » **34** Na butu, Abimeleki elongo na mampinga na ye nyonso batelemaki, bakabwanaki na biteni minei mpe bakendeki kovanda kati na esika ya kobombama, pene ya Sishemi. **35** Tango Gali, mwana mobali ya Ebedi, abimaki mpe atelemaki na ekuke ya engumba, Abimeleki elongo na basoda na ye babimaki na esika oyo babombamaki. **36** Tango Gali amonaki bato, alobaki na Zebuli: — Tala, bato bazali kokita wuta na likolo na bangomba. Kasi Zebuli alobaki na ye: — Oyo ozali komona lokola bato, ezali nde bililingi ya bangomba. **37** Kasi Gali alobaki lisusu: — Tala, bato bazali kokita elongo na basoda wuta na likolo ya ngomba ya kati-kati ya engumba, mpe bamosusu bazali koya na nzela ya terebente ya bamoni makambo. **38** Zebuli alobaki na Gali: — Sik'oyo, tia lisusu monoko! Mpe loba lisusu: « Abimeleki nde nani mpo ete tosalela ye? » Ezali te bato oyo yo otiolaki? Kende sik'oyo kobunda! **39** Boye, Gali amemaki bavandi ya Sishemi mpe abundisaki Abimeleki. **40** Abimeleki alandaki Gali, mpe Gali akimaki liboso ya Abimeleki, mpe bato ebele penza bakufaki kino na ekotelo ya ekuke. **41** Abimeleki avandaki na Aruma, mpe Zebuli abenganaki Gali elongo na bandeko na ye ya mibali mpo ete bavanda lisusu te na Sishemi. **42** Mokolo oyo elandaki, bato ya Sishemi babimaki mpe bakendeki na bilanga. Bato bamemaki sango epai ya Abimeleki. **43** Abimeleki azwaki bato na ye mpe akabolaki bango na biteni misato ya basoda, mpe atiaki bango kati na bilanga, na esika ya kobombama. Tango amonaki bato kobima longwa na engumba, atelemaki mpo na kobundisa bango. **44** Nzokande, tango Abimeleki mpe masanga ya mampinga oyo bazalaki elongo na ye bakendeki na lombangu mpe batelemaki na ekuke ya engumba, masanga mibale mosusu ya mampinga balandaki bato kino na bilanga mpe babomaki bango nyonso. **45** Abimeleki abundisaki engumba mokolo mobimba, abotolaki engumba yango mpe abomaki bato oyo bazalaki kuna. Bongo abebisaki engumba mpe asopelaki yango mungwa. **46** Tango bavandi nyonso ya ndako molayi ya Sishemi bayokaki makambo yango, bakendeki kobombama kati na libulu ya mabanga ya tempelo ya Beriti, nzambe na bango. **47** Bamemelaki Abimeleki sango ete bavandi ya ndako molayi ya Sishemi basangani wana. **48** Abimeleki elongo na bato na ye nyonso bamataki na ngomba Tsalimoni. Abimeleki azwaki epasola mpe akataki mwa bitape ya nzete, amemaki yango na mapeka na ye mpe alobaki na bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye: « Oyo bomoni ngai kosala, bino mpe bosala bongo na lombangu. » **49** Boye bato nyonso bakataki, moto na moto etape na ye ya nzete. Balandaki Abimeleki, batiaki bitape ya nzete na libulu ya mabanga mpe batumbaki libulu yango ya mabanga elongo na bato nyonso oyo bazalaki kati na yango. Boye bato nyonso ya ndako molayi ya Sishemi bakufaki: bato pene nkoto moko, mibali mpe basi. **50** Sima na yango, Abimeleki akendeki na Tebesi, azingelaki mpe abotolaki yango. **51** Nzokande, ezalaki na ndako moko ya molayi mpe ya makasi kati na engumba. Bavandi nyonso, mibali mpe basi, bakimelaki kuna; bakangaki ekuke sima na bango mpe bamataki na likolo ya ndako yango. **52** Abimeleki ayaki kino na ndako molayi mpo na kobundisa yango, mpe apusanaki kino na ekuke ya ndako yango mpo na kotumba yango. **53** Na tango yango, mwasi moko abwakaki libanga oyo banikelaka ble na moto ya Abimeleki mpe epanzaki ye moto. **54** Abimeleki abengaki na lombangu elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye mpe alobaki na ye: « Bimisa mopanga na yo mpe boma ngai mpo baloba te na tina na ngai: ‹ Mwasi moko abomaki ye. › » Boye, elenge mobali atobolaki ye mopanga mpe akufaki. **55** Tango bana ya Isalaele bamonaki ete Abimeleki akufi, bazongaki moto na moto epai na ye. **56** Boye, Nzambe azongiselaki Abimeleki mabe oyo asalaki tata na ye tango abomaki bandeko na ye ya mibali tuku sambo. **57** Nzambe azongiselaki bato ya Sishemi mabe nyonso oyo basalaki. Ezali ndenge wana nde elakeli mabe oyo Yotami, mwana mobali ya Yerubali, asakolaki ekokisamaki.

10 Sima na kufa ya Abimeleki, ezalaki Tola, mwana mobali ya Puwa, mwana mobali ya Dodo, moto ya Isakari, nde atelemaki mpo na kobikisa Isalaele. Azalaki kovanda na Shamiri, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi. **2** Akambaki Isalaele mibu tuku mibale na misato; sima na yango, akufaki, mpe bakundaki ye na Shamiri. **3** Yairi, moto

ya Galadi, akitanaki na Tola mpe akambaki Isalaele mibu
tuku mibale na mibale. 4 Azalaki na bana mibali tuku misato
oyo bazalaki kotambola likolo ya ba-ane, mpe bazalaki
na bamboka tuku misato kati na Galadi. Kino na mokolo
ya lelo, babengaka yango « Bamboka ya Yairi. » 5 Yairi
akufaki, mpe bakundaki ye na Kamone. 6 Bana ya Isalaele
basalaki lisusu makambo mabe na miso ya Yawe; basalelaki
banzambe Bala, Asitarite, mpe banzambe ya Siri, ya Sidoni,
ya Moabi, ya Amoni mpe ya Filisitia. Basundolaki Yawe mpe
basalelaki Ye lisusu te. 7 Boye, kanda ya Yawe epelaki
likolo ya Isalaele, mpe Yawe akabaki bango na maboko ya
bato ya Filisitia mpe ya bato ya Amoni. 8 Mibu zomi na
mwambe, banyokolaki bana nyonso ya Isalaele oyo bazalaki
kovanda na ngambo mosusu ya Yordani, mokili ya bato ya
Amori, kati na Galadi. 9 Bato ya Amoni mpe bakatisaki na
ngambo ya Yordani mpo na kobundisa libota ya Yuda, ya
Benjame mpe ya Efrayimi. Boye, Isalaele akomaki na pasi
mingi. 10 Bana ya Isalaele bagangaki epai ya Yawe: —
Tosalaki masumu na miso na Yo, pamba te tosundolaki Yo,
Nzambe na biso, mpe tosalelaki banzambe Bala. 11 Yawe
azongiselaki bana ya Isalaele: — Boni, nabikisaki bino te
na maboko ya bato ya Ejipito, ya Amori, ya Amoni mpe ya
Filisitia? 12 Tango bato ya Sidoni, ya Amaleki mpe ya Maoni
banyokolaki bino, boni, bogangaki epai na Ngai te mpo na
kosenga lisungi? Boni, nakangolaki bino te wuta na maboko
na bango? 13 Kasi bino, bosundolaki Ngai mpe bosalelaki
banzambe mosusu. Yango wana, nakokangola bino lisusu
te. 14 Bokende koganga epai ya banzambe oyo boponaki
mpo ete ebikisa bino awa bozali kati na pasi. 15 Kasi bana
ya Isalaele balobaki na Yawe: — Ya solo, tosalaki lisumu
na miso na Yo. Oyo omoni ete ezali malamu na miso na
Yo, sala yango na biso; kasi tobondeli Yo: bikisa biso lisusu
sik'oyo! 16 Bongo bana ya Isalaele balongolaki banzambe
ya bapaya kati na bango mpe basalelaki Yawe. Mpe Yawe
akokaki lisusu te kotala pasi na bango. 17 Tango bato ya
Amoni basanganaki mpe batiaki molako na bango kati na
Galadi, bana ya Isalaele basanganaki mpe batiaki molako
na bango kati na Mitsipa. 18 Bato mpe bakonzi ya Galadi
balobanaki: « Moto oyo akobundisa liboso bana ya Amoni
akozala mokonzi ya bato nyonso ya Galadi. »

11 Jefite, moto ya Galadi, azalaki elombe ya bitumba.
Azalaki mwana mobali oyo Galadi abotaki na mwasi
ya makangu. 2 Nzokande mwasi ya Galadi abotelaki ye
mpe bana mibali. Mpe tango bakolaki, babenganaki Jefite;
balobaki na ye: « Ozali na libula te kati na ndako ya tata
na biso, pamba te ozali mwana ya makangu. » 3 Boye,
Jefite akimaki mosika ya bandeko na ye ya mibali mpe
akomaki kovanda kati na etuka ya Tobi. Bato ya mobulu
basanganaki na ye mpe bazalaki kotambola elongo na ye. 4
Sima na mwa tango, bato ya Amoni babundisaki Isalaele. 5
Wana bato ya Amoni bazalaki kobundisa bana ya Isalaele,
bampaka ya Galadi bakendeki koluka Jefite, kati na Tobi.
6 Balobaki na Jefite: — Yaka, mpe zala mokambi na biso
mpo ete tobundisa bato ya Amoni. 7 Jefite azongiselaki
bampaka ya Galadi: — Boni, ezali bino te bato oyo boyinaki
ngai mpe bobenganaki ngai wuta na ndako ya tata na
ngai? Mpo na nini bozali koya sik'oyo epai na ngai, awa
bokomi na pasi? 8 Bampaka ya Galadi balobaki lisusu na
Jefite: — Soki tozongi sik'oyo epai na yo, ezali mpo ete
oya elongo na biso, obundisa bato ya Amoni mpe okoma
mokonzi na biso, mokonzi ya bavandi nyonso ya Galadi. 9
Jefite azongiselaki bampaka ya Galadi: — Soki bozongisi
ngai mpo na kobundisa bato ya Amoni, bongo Yawe akabi
bango na maboko na ngai, boni, nakozala solo mokonzi na
bino? 10 Bampaka ya Galadi bazongiselaki Jefite: — Tika
ete Yawe azala Motatoli kati na biso! Tika ete apesa biso
etumbu soki tosali te ndenge olobi. 11 Boye Jefite akendeki
nzela moko na bampaka ya Galadi, mpe bato ya Galadi
bakomisaki ye mokambi mpe mokonzi ya mampinga. Mpe
Jefite azongelaki koloba maloba na ye nyonso liboso ya
Yawe, kati na Mitsipa. 12 Bongo Jefite atindaki bantoma
epai ya mokonzi ya bato ya Amoni mpo na koloba na ye: —
Ozwi biso na likambo nini mpo ete oya kobundisa mboka na
biso? 13 Mokonzi ya bato ya Amoni azongiselaki bantoma
ya Jefite: — Ezali mpo ete Isalaele abotolaki mokili na ngai
tango abimaki na Ejipito; babotolaki mokili yango longwa na
lubwaku ya Arinoni, mayi moke ya Yaboki kino na lubwaku
ya Yordani. Sik'oyo, zongisela ngai yango na kimia. 14 Jefite
atindaki lisusu bantoma epai ya mokonzi ya bato ya Amoni
mpo na koloba na ye: 15 — Tala maloba oyo Jefite alobi: «
Bana ya Isalaele bazwaki mokili ya Moabi te to mokili ya
bato ya Amoni te. 16 Kasi tango bana ya Isalaele babimaki
na Ejipito, batambolaki na esobe kino na ebale monene ya
Barozo, mpe bakomaki na Kadeshi. 17 Batindaki bantoma
epai ya mokonzi ya Edomi, mpo na koloba na ye: ‹ Pesa
biso nzela ya koleka na mokili na yo. › Kasi mokonzi ya
Edomi aboyaki koyoka. Bana ya Isalaele batindaki lisusu
bantoma epai ya mokonzi ya Moabi, kasi ye mpe aboyaki.
Boye, bana ya Isalaele bawumelaki na Kadeshi. 18 Na sima,
batambolaki na esobe mpe babalukaki na sima ya mokili ya
Edomi mpe ya Moabi, balekaki na ngambo ya este ya mokili
ya Moabi mpe batongaki milako na bango kuna, na ngambo
mosusu ya lubwaku ya Arinoni. Kasi bakotaki te na mokili ya
Moabi. 19 Bongo bana ya Isalaele batindaki bantoma epai

ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni mpo na koloba na ye: ‹ Tika biso toleka na mokili na yo mpo ete tokende na esika na biso. › **20** Kasi Sikoni andimaki te bana ya Isalaele mpo ete baleka na mokili na ye. Boye asangisaki bato na ye nyonso; batongaki milako, na Yakatsi, mpe babundisaki Isalaele. **21** Kasi Yawe, Nzambe ya Isalaele, akabaki Sikoni mpe bato na ye nyonso na maboko ya bana ya Isalaele, mpe balongaki bango. Boye bana ya Isalaele babotolaki mokili nyonso ya bato ya Amori oyo bazalaki kovanda na etando wana. **22** Babotolaki etuka nyonso ya bato ya Amori, longwa na lubwaku ya Arinoni kino na mayi moke ya Yaboki, longwa na esobe kino na Yordani. **23** Awa Yawe, Nzambe ya Isalaele, asili kobotola mokili ya bato ya Amori mpe apesi yango epai ya bana ya Isalaele, yo olingi sik'oyo kobotola bango yango? **24** Boni, okozwa te oyo Kemoshi, nzambe na yo, apesi yo? Biso tokozwa oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi biso. **25** Boni, ozali malamu koleka Balaki, mwana mobali ya Tsipori, mokonzi ya Moabi? Boni, asila koswanisa to kobundisa bana ya Isalaele? **26** Mibu nkama misato, bana ya Isalaele bavandaki na Eshiboni, na Aroeri, na bamboka na yango ya mike mpe na bingumba nyonso oyo ezali pembeni ya Arinoni. Mpo na nini bobotolaki yango te na tango wana? **27** Ngai nasali yo mabe te, kasi yo nde ozali kosala ngai mabe na kobundisa ngai. Tika ete Yawe, Mosambisi, akata lelo likambo kati na bana ya Isalaele mpe bato ya Amoni. » **28** Kasi mokonzi ya Amoni aboyaki koyoka maloba oyo Jefite atindelaki ye. **29** Molimo na Yawe akitelaki Jefite. Jefite akatisaki Galadi mpe Manase, mpe alekaki na Mitsipe ya Galadi. Wuta na Mitsipe ya Galadi, akendeki kobundisa bato ya Amoni. **30** Jefite alapaki ndayi epai na Yawe, alobaki: « Soki okabi bato ya Amoni na maboko na ngai, **31** nakobonzela Yo, Yawe, lokola mbeka ya kotumba, nyonso oyo ekobima na ekuke ya ndako na ngai mpo na koyamba ngai, tango nakozonga na elonga wuta na bato ya Amoni. » **32** Bongo Jefite akatisaki bandelo ya bato ya Amoni, mpe Yawe akabaki bango na maboko na ye. **33** Abebisaki bingumba tuku mibale oyo ezali na kati-kati ya Aroeri mpe Miniti kino na Abele-Keramimi. Ezalaki kobebisama ya makasi mpo na bato ya Amoni oyo bakweyaki liboso ya bana ya Isalaele. **34** Tango Jefite azongaki na ndako na ye, na Mitsipa, mwana na ye ya mwasi abimaki mpo na koyamba ye; azalaki kobina mpe kobeta mbonda ya moke. Azalaki mwana na ye kaka moko: azalaki na mwana mosusu te, ezala ya mwasi to ya mobali. **35** Tango kaka Jefite amonaki ye, apasolaki bilamba na ye mpe agangaki: — Ah, mwana na ngai ya mwasi! Opesi ngai mawa mingi mpe otie ngai na mobulu, pamba te nalapaki ndayi epai na Yawe mpe nakoki lisusu kozonga sima te. **36** Mwana na ye ya mwasi alobaki: — Tata na ngai, opesaki elaka epai na Yawe. Sala na ngai ndenge olakaki epai na Yawe, pamba te Yawe azongisi mabe na mabe epai ya banguna na yo, bato ya Amoni. **37** Abakisaki: — Pesa ngai nzela ete likambo oyo moko esalema mpo na ngai: Tikela ngai basanza mibale mpo ete nakende koyengayenga mpe kolela, elongo na baninga na ngai, bozangi na ngai koyeba nzoto ya mobali. **38** Jefite alobaki na ye: — Okoki na yo kokende. Mpe atikaki ye kokende mpo na basanza mibale. Boye mwana mwasi akendeki na ngomba elongo na baninga na ye ya basi, mpe alelaki mpo ete ayebaki nanu nzoto ya mibali te. **39** Sima na basanza mibale, azongaki epai ya tata na ye, Jefite; mpe Jefite akokisaki epai ya mwana na ye ya mwasi, ndayi oyo alapaki. Nzokande, atikalaki kaka koyeba nzoto ya mobali te. Boye, ekoma momesano kati na Isalaele: **40** mibu nyonso, bilenge basi ya Isalaele babimaka mikolo minei, mpo na kosala feti na tina na mwana mwasi ya Jefite, moto ya Galadi.

12 Bato ya Efrayimi basanganaki, bakatisaki na ngambo ya Tsafoni mpe balobaki na Jefite: — Mpo na nini okatisaki mondelo ya bato ya Amoni mpo na kobundisa bango, bongo obengaki biso te mpo ete tokende na yo elongo? Tokotumba yo elongo na ndako na yo! **2** Jefite azongiselaki bango: — Ngai mpe bato na ngai, tozalaki na kobendana makasi na bato ya Amoni; mpe tango nabengaki bino, bokangolaki ngai te wuta na maboko na bango. **3** Tango namonaki ete bokangoli na bino ngai te, nakabaki bomoi na ngai, mpe nakatisaki ngai moko nzela ya bato ya Amoni mpo na kobundisa bango; mpe Yawe apesaki ngai elonga likolo na bango. Sik'oyo, mpo na nini boyei lelo kobundisa ngai? **4** Jefite asangisaki mibali nyonso ya Galadi, mpe babundisaki bato ya Efrayimi. Bato ya Galadi balongaki bato ya Efrayimi; mpe bato ya Efrayimi balobaki: « Bino bato ya Galadi, bozali na bino kaka bato oyo bokimaki wuta na Efrayimi mpe na Manase. » **5** Bato ya Galadi bakangaki esika oyo bakatisaka Yordani na makolo, pene ya etuka ya Efrayimi. Mpe tango nyonso mokimi moko ya Efrayimi azalaki koloba: « Tika ngai nakatisa, » bato ya Galadi bazalaki kotuna ye: « Ozali moto ya Efrayimi? » Soki azongisi: « Te, » **6** bazalaki kosenga ete aloba: « Shiboleti; » soki alobi: « Siboleti, » mpo ete akoki te koloba yango malamu, bazalaki kokanga ye mpe koboma ye na esika oyo bakatisaka Yordani na makolo. Na tango wana, babomaki bato ya Efrayimi nkoto tuku minei na mibale. **7** Jefite, moto ya Galadi, akambaki Isalaele mibu motoba. Sima na yango, akufaki, mpe bakundaki ye kati na engumba moko ya Galadi. **8** Sima na Jefite, Ibitsani, moto

ya Beteleemi, akambaki Isalaele. 9 Azalaki na bana mibali tuku misato mpe bana basi tuku misato. Abalisaki bana na ye ya basi na libanda ya libota ya botata na ye, mpe ayeisaki bilenge basi tuku misato ya bikolo mosusu mpo na bana na ye ya mibali. Ibitsani akambaki Isalaele mibu sambo. 10 Ibitsani akufaki, mpe bakundaki ye kati na Beteleemi. 11 Sima na Ibitsani, Eloni, moto ya libota ya Zabuloni, akambaki Isalaele mibu zomi. 12 Eloni akufaki, mpe bakundaki ye kati na mboka Ayaloni, kati na etuka ya Zabuloni. 13 Sima na Eloni, Abidoni, mwana mobali ya Ileli, moto ya mokili ya Piratoni, akambaki Isalaele. 14 Azalaki na bana mibali tuku minei mpe bakoko ya mibali tuku misato oyo babandaki kotambola likolo ya ba-ane tuku sambo. Akambaki Isalaele mibu mwambe. 15 Abidoni, mwana mobali ya Ileli, akufaki, mpe bakundaki ye na Piratoni, kati na etuka ya Efrayimi, na mokili ya bangomba ya bato ya Amaleki.

13 Bana ya Isalaele basalaki lisusu mabe na miso ya Yawe, mpe Yawe akabaki bango mibu tuku minei na maboko ya bato ya Filisitia. 2 Ezalaki na mobali moko, moto ya Tsorea, ya libota ya Dani, kombo na ye ezalaki Manoa; mwasi na ye azalaki ekomba, mpe abotelaki ye bana te. 3 Anjelu na Yawe abimelaki mwasi ya Manoa mpe alobaki: « Tala, ozali ekomba mpe ozali na bana te, kasi okokoma na zemi mpe okobota mwana mobali. 4 Sik'oyo, sala keba! Komela vino te to masanga mosusu ya makasi, mpe kolia te eloko nyonso ya mbindo; 5 pamba te okozwa zemi mpe okobota mwana mobali. Bakoki te kokata suki ya moto na ye, pamba te mwana mobali yango akozala bule mpo na Nzambe wuta na libumu ya mama na ye. Akobanda kokangola Isalaele wuta na maboko ya bato ya Filisitia. » 6 Tango mwasi azongaki epai ya mobali na ye, ayebisaki ye: « Moto moko ya Nzambe ayaki epai na ngai, azalaki lokola Anjelu na Nzambe: azalaki somo mingi. Natunaki ye te soki awuti wapi, mpe ayebisaki ngai te kombo na ye. 7 Kasi alobaki na ngai: ‹ Okozwa zemi mpe okobota mwana mobali. Bongo komela vino to masanga mosusu ya makasi te mpe kolia eloko moko te ya mbindo, pamba te mwana mobali oyo okobota akozala bule mpo na Nzambe wuta na libumu ya mama na ye kino na mokolo na ye ya kufa. › » 8 Bongo Manoa asambelaki Yawe: « Oh Nkolo, nabondeli Yo: tika ete ozongisa lisusu moto na Nzambe, oyo otindelaki biso, mpo ete aya lisusu koteya biso nini tosengeli kosala mpo na mwana mobali oyo akobotama! » 9 Nzambe ayokaki Manoa, mpe Anjelu na Nzambe ayaki lisusu epai ya mwasi, wana avandaki na bilanga. Kasi mobali na ye, Manoa, azalaki elongo na ye te. 10 Mwasi ya Manoa akendeki mbangu koyebisa mobali na ye: « Tala, namoni moto oyo abimelaki ngai na mikolo oyo eleki! » 11 Manoa atelemaki mpe alandaki mwasi na ye. Tango akomaki epai ya moto yango, alobaki: — Boni, ezali yo nde osololaki na mwasi na ngai? Azongisaki: — Iyo, ezali ngai. 12 Manoa atunaki ye: — Tango maloba na yo ekokokisama, mibeko nini tosengeli kotosa mpo na bomoi ya mwana? Mpe ye mwana asengeli kosala nini? 13 Anjelu na Yawe azongiselaki Manoa: — Mwasi na yo asengeli kosala makambo nyonso oyo nayebisaki ye. 14 Akolia eloko moko te oyo ewuti na nzete ya vino, akomela vino te to masanga mosusu ya makasi, akolia eloko moko te ya mbindo; asengeli kosala makambo nyonso oyo natindi ye. 15 Manoa alobaki na Anjelu na Yawe: — Soki okoki kozela mwa moke, wana tozali kobongisela yo mwana ntaba. 16 Anjelu na Nzambe azongiselaki Manoa: — Ata ozelisi ngai, nakolia ata eloko na yo moko te; kasi soki obongisi mbeka ya kotumba, bonzela yango nde Yawe. Manoa asosolaki te ete oyo azali liboso na ye azali Anjelu na Yawe. 17 Manoa atunaki Anjelu na Yawe: — Kombo na yo nani mpo ete topesa yo lokumu tango elaka na yo ekokokisama? 18 Anjelu na Yawe azongiselaki ye: — Mpo na nini ozali kotuna ngai kombo na ngai? Kombo na ngai ezali kombo ya kokamwa. 19 Boye Manoa azwaki mwana ntaba elongo na mbeka ya gato, abonzaki yango na likolo ya libanga, liboso ya Yawe. Wana Manoa mpe mwasi na ye bazalaki kotala, Yawe asalaki likambo moko ya kokamwa. 20 Ndenge moto ezalaki komata na likolo longwa na etumbelo, Anjelu na Yawe mpe amataki kati na moto. Tango bamonaki bongo, Manoa mpe mwasi na ye bakweyaki bilongi kino na mabele. 21 Tango Anjelu na Yawe alimwaki na miso ya Manoa mpe ya mwasi na ye, Manoa asosolaki ete ezalaki Anjelu ya Yawe. 22 Manoa alobaki na mwasi na ye: — Solo, tokufi na biso, pamba te tomoni Nzambe! 23 Kasi mwasi na ye azongisaki: — Soki Yawe asepelaki koboma biso, akokaki kondima te mbeka ya kotumba mpe mbeka ya gato oyo esalemi na maboko na biso to kolakisa biso makambo oyo nyonso to mpe koyebisa biso sik'oyo makambo oyo. 24 Mwasi ya Manoa abotaki mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Samison. » Mwana akolaki, mpe Yawe apambolaki ye. 25 Molimo na Yawe abandaki kosalela ye tango azalaki na Maane Dani, na kati-kati ya Tsorea mpe Eshitaoli.

14 Mokolo moko, Samison akendeki na Timina mpe amonaki kuna elenge mwasi moko ya Filisitia. 2 Tango azongaki, alobaki na tata mpe mama na ye: — Namoni mwasi moko kati na basi ya bato ya Filisitia, na Timina; bokende kobalela ngai ye. 3 Tata mpe mama na ye bazongisaki: — Boni, kati na bandeko na yo to kati

na bato na biso nyonso, ezali te na bana basi ya kitoko mpo ete okende kozwa mwasi kati na bato ya Filisitia oyo bakatama ngenga te? Kasi Samison alobaki na tata na ye: — Balela ngai ye, pamba te ye nde abongi mpo na ngai. **4** Baboti na ye bayebaki te ete likambo wana ewutaki epai na Yawe, pamba te Yawe azalaki koluka nzela mpo na kokotisa mobulu kati na bana ya Isalaele mpe bato ya Filisitia. Pamba te na tango wana, bato ya Filisitia bazalaki kokonza bana ya Isalaele. **5** Samison akendeki na Timina elongo na tata mpe mama na ye. Tango bakomaki pembeni ya bilanga ya vino ya Timina, mbala moko, mwana nkosi moko eyaki konguluma liboso ya Samison. **6** Molimo na Yawe akitelaki Samison na nguya. Boye, Samison apasolaki nkosi na kati-kati, na maboko pamba, ndenge bapasolaka mwana ntaba. Kasi kati na makambo oyo asalaki, ayebisaki eloko moko te epai ya tata to mama na ye. **7** Sima na yango, Samison akendeki na Timina, asololaki na mwana mwasi mpe alingaki ye. **8** Sima na mwa mikolo, tango azongaki na Timina mpo na kobala mwasi na ye, alekaki pembeni mpo na kotala nzoto ya nkosi oyo ekufaki. Kati na nzoto yango, amonaki liboke ya banzoyi mpe mafuta na yango. **9** Akamataki yango na maboko na ye mpe aliaki yango nzela-nzela. Tango akutanaki na baboti na ye, apesaki bango ndambo ya mafuta ya nzoyi. Bongo bango mpe baliaki yango; kasi atikalaki koyebisa bango te ete azwaki mafuta yango ya nzoyi kati na nzoto ya nkosi oyo ekufa. **10** Tata na ye akendeki kotala elenge mwasi yango, mpe Samison asalisaki kuna feti moko ya monene, kolanda ndenge ezalaki momesano mpo na libala. **11** Tango abimaki, bapesaki bato tuku misato mpo ete bavanda na ye elongo. **12** Samison alobaki na bango: — Nalingi koyebisa bino lisese moko. Soki bopesi ngai eyano, na mikolo sambo ya feti, nakopesa bino bilamba tuku misato ya lino mpe bilamba tuku misato ya feti. **13** Soki bokoki te kopesa ngai eyano, bokopesa ngai bilamba tuku misato ya lino mpe bilamba tuku misato ya feti. Balobaki: — Yebisa biso lisese na yo, tolingi koyoka yango! **14** Samison alobaki na bango: — Kati na oyo eliaka, ebimi oyo baliaka; kati na oyo ezali makasi, ebimi oyo ezali elengi. Mikolo misato mobimba, bakokaki te kopesa ye eyano. **15** Bongo na mokolo ya minei, balobaki na mwasi ya Samison: — Bondela mobali na yo mpo ete apesa biso ndimbola ya lisese; sima na yango, yaka koyebisa biso ndimbola yango. Soki te, tokotumba yo elongo na ndako ya tata na yo. Obengisi biso awa mpo na koyiba biso? **16** Bongo mwasi ya Samison akomaki kolela liboso ya mobali mpe alobaki na ye: — Oyina ngai! Solo, olingaka ngai te! Oyebisaki bato na ngai lisese, kasi oyebisaki ngai ndimbola na yango te! Samison azongisaki: — Natikala kutu kolimbola yango epai ya tata to mama na ngai te, bongo ndenge nini nalimbola yango epai na yo? **17** Na mikolo nyonso sambo ya feti, azalaki kaka kolela. Suka na suka, na mokolo ya sambo, Samison alimbolelaki ye yango, pamba te mwasi na ye atungisaki ye mingi. Bongo mwasi ya Samison, ye mpe akendeki kopesa ndimbola ya lisese yango epai ya bato na ye. **18** Na mokolo ya sambo, liboso ete moyi elala, bato ya engumba bayaki koloba na Samison: — Eloko nini ezali elengi koleka mafuta ya nzoyi? Mpe eloko nini eleki nkosi na makasi? Samison alobaki na bango: — Soki bosalaki likita te na mwasi na ngai, bokokaki koyeba te ndimbola ya lisese na ngai. **19** Bongo Molimo na Yawe akitelaki Samison na nguya. Akendeki na Ashikeloni mpe abomaki bato tuku misato, azwaki bilamba na bango mpe apesaki yango epai ya bato oyo bapesaki ye ndimbola ya lisese. Azongaki na ndako ya tata na ye na kanda makasi. **20** Mpe babalisaki mwasi ya Samison epai ya moko kati na baninga ya Samison, oyo babengisaki na feti.

15 Sima na mwa mikolo, na eleko oyo bakataka ble, Samison azwaki mwana ntaba mpe akendeki kotala mwasi na ye. Alobaki: — Nalingi kokota na shambre epai wapi mwasi na ngai alalaka. Kasi tata ya mwasi na ye apesaki ye nzela te. **2** Alobaki na Samison: — Nakanisaki penza ete olingaka ye te, yango wana nabalisaki ye epai ya moko kati na baninga na yo, oyo obengisaki na feti. Tala leki na ye ya mwasi, aleki ye na kitoko te? Zwa ye kaka. **3** Samison alobaki na bango: — Ya mbala oyo, nakozala ata na ngambo moko te liboso ya bato ya mokili ya Filisitia; nakeyi kosala bango mabe. **4** Samison abimaki mpe akangaki bambwa ya zamba nkama misato, akangisaki yango mibale-mibale na mikila mpe atiaki koni na kati-kati ya mikila mibale-mibale ya bambwa yango. **5** Apelisaki koni yango mpe atikaki bambwa ya zamba kati na bilanga ya ble ya bato ya Filisitia, oyo esili kokomela. Atumbaki maboke ya ble oyo batiaki na mipiku mpe ble oyo babukaki nanu te, banzete ya vino mpe banzete ya olive. **6** Bato ya Filisitia batunaki: — Nani asali boye? Bazongiselaki bango: — Ezali Samison, bokilo ya moto moko ya Timina; pamba te abalisaki mwasi ya Samison epai ya moko kati na baninga oyo Samison abengisaki na feti. Bato ya Filisitia bakendeki mpe batumbaki mwasi yango elongo na tata na ye kino bakufaki. **7** Samison alobaki na bango: « Lokola bosali boye, nakotika te kino nakozongisela bino mabe na mabe. » **8** Samison abundisaki bango mpe abomaki ebele kati na bango. Bongo akendeki mpe avandaki kati na lidusu ya mabanga, na Etami. **9** Bato ya Filisitia bayaki mpe batongaki molako na bango kati na etuka ya Yuda, bapanzanaki kino na etuka ya Leyi. **10** Bato

ya Yuda batunaki: — Mpo na nini boyei kobundisa biso? Bato ya Filisitia bazongiselaki bango: — Toyei kokanga Samison na basinga mpo ete tosala ye ndenge asalaki biso. **11** Bato nkoto misato ya Yuda bakendeki na lidusu ya mabanga ya Etami, mpe balobaki na Samison: — Oyebi te ete bato ya Filisitia bazali kokonza biso? Likambo nini osali biso? Samison azongisaki: — Nazongiseli bango makambo oyo bango basalaki ngai. **12** Bato ya Yuda balobaki na Samison: — Toyei mpo na kokanga yo na basinga mpe kokaba yo na maboko ya bato ya Filisitia. Samison alobaki na bango: — Bolapa ndayi liboso na ngai ete bokoboma ngai te bino moko. **13** Bato ya Yuda bazongisaki: — Iyo! Tokoboma yo te. Tolingi kaka kokanga yo na basinga mpe kokaba yo na maboko na bango. Bongo bakangaki ye na basinga mibale ya sika mpe babimisaki ye na lidusu ya mabanga. **14** Tango bakomaki pembeni ya etuka ya Leyi, bato ya Filisitia bayaki kokutana na ye na koganga. Molimo na Yawe akitelaki ye na nguya, mpe basinga oyo ekangaki maboko na ye ekatanaki lokola basinga ya lino oyo eziki na moto, mpe ekweyaki wuta na maboko na ye. **15** Samison amonaki mokuwa ya mobesu ya mbanga ya ane, asembolaki loboko na ye, alokotaki mokuwa yango mpe abomaki na yango bato nkoto moko. **16** Samison alobaki: « Na mokuwa ya mobesu ya mbanga ya ane, nakangisi bango mipiku na mipiku; na mokuwa ya mobesu ya mbanga ya ane, nabomi bato nkoto moko. » **17** Tango asilisaki koloba, abwakaki mokuwa yango mosika mpe apesaki esika yango kombo « Ramati-Leyi. » **18** Lokola azalaki na posa makasi ya mayi, asambelaki Yawe: « Opesi mosali na Yo elonga oyo monene; boni, nakufa sik'oyo na posa ya mayi mpe nakweya na maboko ya bato oyo bakatama ngenga te? » **19** Bongo Nzambe afungolaki libanga oyo ezalaki kati na Leyi, mpe libanga yango ebimisaki mayi. Tango Samison amelaki mayi, makasi na ye ezongaki mpe azwaki lisusu bomoi. Boye abengaki etima yango Eyini-Akore. **20** Samison akambaki Isalaele mibu tuku mibale, wana bato ya Filisitia bazalaki kokonza mokili.

16 Mokolo moko, Samison akendeki na Gaza epai wapi amonaki mwasi moko ya ndumba, mpe asangisaki na ye nzoto. **2** Tango bato ya Gaza bayokaki sango ete Samison azali kati na engumba na bango, bazingelaki esika oyo Samison alalaki mpe basenzelaki butu mobimba, mpo na kozela ye na ekuke ya engumba. Na butu yango, baninganaki te mpe balobaki: « Tokoboma ye na tongo tango akobima. » **3** Kasi Samison alalaki wana kaka kino na kati-kati ya butu; bongo na ngonga ya zomi na mibale ya butu, alamukaki. Tango akomaki na ekuke ya engumba, asimbaki bizipelo na yango elongo na makonzi na yango mibale. Apikolaki yango elongo na libaya ya kokangela, atombolaki mpe atiaki yango na mapeka na ye, bongo amemaki yango kino na songe ya ngomba moke oyo etalana na engumba Ebron. **4** Sima na yango, Samison alingaki mwasi moko oyo azalaki kovanda na lubwaku ya Soreki; kombo na ye ezalaki « Dalila. » **5** Bakambi ya Filisitia bakendeki epai ya Dalila mpe balobaki na ye: « Solola na ye na maloba ya sukali mpo ete alakisa yo sekele ya makasi na ye mpe ndenge nini tokoki kolonga ye, mpo ete tokanga ye basinga mpe tosilisa ye makasi. Moko na moko kati na biso akopesa yo mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko na nkama moko. » **6** Dalila ayebisaki Samison: — Yebisa ngai sekele ya makasi na yo mpe ndenge nini bakoki kokanga yo basinga mpe kosilisa yo makasi. **7** Samison azongiselaki ye: — Soki bakangi ngai na basinga sambo ya mobesu, oyo nanu bakawusi te, nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso. **8** Boye, bakambi ya Filisitia bamemelaki Dalila basinga sambo ya mobesu, oyo nanu bakawusi te, mpe Dalila alingaki Samison basinga yango. **9** Lokola bato oyo batindamaki mpo na kokanga ye bazalaki ya kobombama kati na ndako, Dalila abelelaki: « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo! » Samison akataki na pete penza basinga yango ndenge basinga ya lino ekatanaka soki ezwi moto. Boye, basosolaki te sekele ya makasi na ye. **10** Dalila alobaki na Samison: — Osakani na ngai mpe okosi ngai! Sik'oyo, yebisa ngai eloko nini bakoki kosalela mpo na kokanga yo? **11** Samison alobaki: — Soki bakangi ngai na basinga ya sika oyo nanu basaleli te, nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso. **12** Dalila azwaki basinga ya sika mpe akangaki na yango Samison. Bongo abelelaki: « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo! » Atako bato oyo batindamaki mpo na kokanga ye bazalaki lisusu ya kobombama kati na ndako, Samison akataki kaka lokola singa moko pamba, basinga oyo bakangaki ye. **13** Boye Dalila alobaki na Samison: — Kino sik'oyo, ozali kaka kosakana na ngai mpe kokosa ngai! Yebisa ngai ndenge nini bakoki kokanga yo basinga. Samison azongisaki: — Soki okangi suki sambo ya moto na ngai na singa oyo batongelaka bilamba, mpe soki okangisi yango na likonzi, nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso. Boye tango Samison azalaki nanu kolala, Dalila azwaki suki sambo ya moto na ye, akangaki yango na singa oyo batongelaka bilamba **14** mpe akangisaki yango na likonzi. Dalila abelelaki lisusu Samison: « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo! » Samison alamukaki na pongi na ye mpe apikolaki likonzi elongo na singa oyo batongelaka bilamba. **15** Dalila alobaki na ye: « Ndenge nini okoki koloba

ete olingaka ngai tango motema na yo ezali elongo na ngai te! Oyo ezali mbala na yo ya misato ya kosakana na ngai, pamba te oyebisi ngai te sekele ya makasi na yo. » **16** Lokola, mokolo na mokolo, Dalila azalaki kotungisa Samison na maloba na ye mpe kozangisa ye kimia, Samison amonaki ete motungisi yango eleki ye ndelo. **17** Boye, ayebisaki Dalila makambo nyonso. Alobaki: « Suki na ngai ekatamaka te, pamba te Nzambe abulisa ngai wuta na libumu ya mama na ngai. Soki kaka bakati ngai suki, makasi na ngai ekosila mpe nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso. » **18** Tango Dalila amonaki ete Samison ayebisi ye makambo nyonso, atindaki sango epai ya bakambi ya Filisitia. Alobaki: « Boya lisusu, ayebisi ngai makambo nyonso. » Bakambi ya Filisitia bazongaki epai ya Dalila na mbongo ya bibende na maboko na bango. **19** Dalila alalisaki Samison na mipende na ye, abengaki mobali moko mpo na kokata ye suki sambo ya moto na ye. Samison akomaki kolemba, mpe makasi na ye esilaki. **20** Dalila abelelaki Samison: « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo! » Samison alamukaki na pongi na ye mpe amilobelaki: « Nakosala ndenge kaka nasalaka liboso mpe nakokangolama na ngai. » Kasi ayebaki te ete Yawe alongwaki kati na ye. **21** Bato ya Filisitia bakangaki ye, batobolaki ye miso, bamemaki ye na Gaza mpe bakangaki ye minyololo ya bibende ya bronze. Akomaki konika bambuma ya ble na enikelo ya libanga kati na boloko. **22** Kasi suki ya moto na ye ekomaki lisusu kokola wuta tango bakataki ye yango. **23** Bakambi ya Filisitia basanganaki mpo na kobonza mbeka monene epai ya nzambe na bango, Dagoni, mpe kosala feti. Balobaki: « Nzambe na biso akabi monguna na biso, Samison, na maboko na biso. » **24** Tango bato bamonaki Samison, bakumisaki nzambe na bango, balobaki: « Nzambe na biso akabi na maboko na biso, monguna na biso, oyo azalaki kobebisa mokili na biso mpe koboma bato ebele kati na biso. » **25** Wana bazalaki kosepela, bagangaki: « Bomemela biso Samison mpo ete asepelisa biso! » Babimisaki Samison na boloko mpe akomaki kosala masano liboso na bango. Tango batelemisaki ye na kati-kati ya makonzi ya tempelo na bango, **26** Samison alobaki na mosali oyo asimbaki loboko na ye: « Tia ngai na esika oyo nakoki kosimba makonzi oyo esimbi tempelo mpo ete nalalela yango. » **27** Nzokande, tempelo ezalaki ya kotonda na mibali, basi mpe bakambi nyonso ya Filisitia. Na likolo ya ndako, ezalaki na bato pene nkoto misato, mibali mpe basi, oyo bazalaki kotala masano oyo Samison azalaki kosala. **28** Samison abondelaki Yawe: « Nkolo Yawe, Yo oyo osalaka nyonso oyo olingi, kanisa ngai! Nabondeli Yo, Nzambe: Pesa ngai makasi mbala oyo lisusu, mpe pesa ngai nzela ete, na mbala moko, nazongisa mabe na mabe epai ya bato oyo ya Filisitia mpo na miso na ngai mibale. » **29** Samison asimbaki makonzi nyonso mibale ya kati-kati, oyo esimbaki tempelo, mpe ayekamelaki yango, loboko ya mobali na likonzi moko, mpe loboko ya mwasi na likonzi mosusu. **30** Bongo Samison alobaki: « Tika ete nakufa elongo na bato ya Filisitia! » Bongo atindikaki na makasi na ye nyonso, mpe tempelo ekweyelaki bakambi mpe bato nyonso oyo bazalaki kuna. Boye, kati na kufa na ye, abomaki bato ebele koleka na tango oyo azalaki na bomoi. **31** Bandeko na ye mpe libota nyonso ya tata na ye bayaki kozwa ebembe na ye. Bazongaki na yango mpe bakundaki ye kati na kunda ya tata na ye, Manoa, na kati ya bingumba Tsorea mpe Eshitaoli. Samison akambaki Isalaele mibu tuku mibale.

17 Kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, ezalaki na mobali moko; kombo na ye ezalaki « Mika. » **2** Alobaki na mama na ye: — Shekeli ya palata nkoto moko na nkama moko oyo bayibaki yo, oyo na tina na yango olakelaki mabe na miso na ngai, ezali na maboko na ngai; ngai nde nazwaki yango. Mama na ye alobaki na ye: — Mwana na ngai, tika ete Yawe apambola yo! **3** Azongiselaki mama na ye mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko na nkama moko. Mama na ye alobaki: — Na maboko na ngai moko, nabonzi mbongo yango epai na Yawe mpo na mwana na ngai, mpo na kosala ekeko mpe nzambe ya ekeko ya palata oyo banyangwisa. Nakozongisela yo yango. **4** Tango Mika azwaki mbongo yango, azongisaki yango lisusu epai ya mama na ye; mpe mama na ye alongolaki mbongo ya bibende ya palata, nkama mibale oyo apesaki epai ya monyangwisi bibende na moto. Moto yango asalaki na yango ekeko mpe nzambe ya ekeko ya palata oyo banyangwisa. Mpe batiaki yango kati na ndako ya Mika. **5** Nzokande, Mika azalaki na esika na ye ya bule epai wapi azalaki kosambela. Asalisaki efode mpe banzambe mosusu ya bikeko; bongo abulisaki lokola nganga-nzambe na ye, moko kati na bana na ye ya mibali. **6** Na mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te; moto na moto azalaki kosala nyonso oyo ezali malamu na miso na ye. **7** Nzokande, ezalaki na elenge mobali moko ya Molevi, azalaki kovanda na Beteleemi ya Yuda, na ekolo Yuda. **8** Alongwaki na engumba Beteleemi ya Yuda mpe akendeki koluka esika mosusu ya kovanda. Na mobembo na ye, akomaki na etuka ya bangomba ya Efrayimi, na ndako ya Mika. **9** Mika atunaki ye: — Owuti wapi? Azongisaki: — Nazali moto ya libota ya Levi, nawuti na Beteleemi ya Yuda mpe nazali koluka esika ya kovanda. **10** Mika alobaki na ye: — Vanda elongo na ngai. Okozala tata mpe nganga na ngai; nakopesa yo na mobu moko mbongo ya bibende

ya palata, zomi, bilamba ya kolata mpe biloko ya kolia. Molevi akomaki kosala epai ya Mika. 11 Boye, Molevi yango andimaki kovanda elongo na Mika. Mika akomisaki Molevi lokola moko kati na bana na ye. 12 Mika abulisaki Molevi yango lokola nganga-nzambe na ye mpe akomaki kovanda elongo na ye. 13 Mika alobaki: « Sik'oyo nayebi ete Yawe akosalela ngai bolamu lokola moto ya libota ya Levi akomi nganga-nzambe na ngai. »

18 Na mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te, mpe bato ya libota ya Dani bazalaki koluka esika ya kovanda; pamba te kino na tango wana, bazwaki nanu ya bango libula te kati na mabota nyonso ya Isalaele. 2 Boye, bana ya libota ya Dani batindaki mibali mitano ya libota na bango, kowuta na Tsorea mpe na Eshitaoli, mpo na kokende kononga mpe koyeba mokili yango. Balobaki na bango: « Bokende koyeba mokili yango ndenge ezali. » Mibali mitano yango bakotaki na etuka ya bangomba ya Efrayimi kino na ndako ya Mika, epai wapi balekisaki butu. 3 Tango bakomaki pembeni ya ndako ya Mika, bayokaki mongongo ya elenge mobali Molevi. Babalukaki epai ye azalaki mpe balobaki na ye: — Nani amemaki yo awa? Ozali kosala nini na esika oyo? Mpo na nini ozali awa? 4 Elenge mobali ayebisaki bango: — Tala makambo oyo Mika asali mpo na ngai: Azwi ngai na mosala mpe akomisi ngai nganga-nzambe na ye. 5 Balobaki na ye: — Tunela biso epai ya Nzambe mpo ete toyeba soki mobembo na biso ekozala malamu. 6 Nganga-nzambe azongiselaki bango: — Bokende na kimia, Yawe andimi mobembo na bino. 7 Mibali mitano yango bakendeki mpe bakomaki na Laishi. Bamonaki ete, kuna, bazali na kimia mpe na kozanga nungunungu lokola bato ya Sidoni, oyo bazalaki na kimia mpe na kozanga bobangi. Mokonzi moko te ya mboka azalaki konyokola bango. Bazalaki mosika na bato ya Sidoni mpe basalaki boyokani ata na moto moko te. 8 Tango mibali mitano yango bazongaki na Tsorea mpe na Eshitaoli, bandeko na bango batunaki bango: — Sango nini bomemeli biso? 9 Bazongisaki: — Totelema, tokende kobotola mokili na bango! Tomoni ete mokili yango ezali malamu penza. Boni! Mpo na nini bovandi kimia boye? Bozala bagoyigoyi te mpo na kokende kokota mpe kobotola mokili yango. 10 Tango bokokota kuna, bokomona bato bazali na kimia, mpe bazali na mokili monene oyo Nzambe akabi na maboko na bino, mokili oyo ezangi ata eloko moko te kati na biloko nyonso oyo ezalaka na mabele. 11 Mibali nkama motoba ya libota ya Dani, elongo na bibundeli na bango, balongwaki na Tsorea mpe na Eshitaoli. 12 Bakendeki kotonga molako na bango na Kiriati-Yearimi, kati na mokili ya Yuda. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango Maane Dani; ezali na ngambo ya weste ya Kiriati-Yearimi. 13 Balongwaki wana mpe bakendeki na etuka ya bangomba ya Efrayimi kino na ndako ya Mika. 14 Bongo mibali mitano oyo banongaki mokili ya Laishi balobaki na bandeko na bango: « Boni, boyebi ete kati na ndako oyo tovandi, ezali na efode, bikeko mike-mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala na ebende oyo banyangwisa na moto? Boyeba likambo nini bokosala. » 15 Bongo babalukaki wana, na ndako epai wapi bazalaki mpe bakendeki na ndako ya elenge mobali Molevi, na ndako ya Mika, mpe bapesaki ye mbote. 16 Mibali nkama motoba ya libota ya Dani, oyo bamilengelaki mpo na bitumba batelemaki na ekotelo ya ekuke. 17 Bato mitano oyo banongaki mokili bakotaki kati na ndako mpe bazwaki efode, bikeko mike-mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala na ebende banyangwisa na moto. Nganga-nzambe atelemaki liboso ya ekuke elongo na mibali nkama motoba oyo bamilengelaki mpo na bitumba. 18 Tango mibali bakotaki na ndako ya Mika mpe bazwaki efode, bikeko mike-mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala na ebende banyangwisa na moto, nganga-nzambe alobaki na bango: — Likambo nini bozali kosala? 19 Bazongisaki: — Kanga monoko! Tia loboko na monoko na yo, yaka elongo na biso mpe zala tata na biso mpe nganga-nzambe na biso. Boni, likambo nini eleki malamu: kozala nganga-nzambe ya moto to kozala nganga-nzambe ya libota mpe ya etuka moko ya Isalaele? 20 Nganga-nzambe atondaki na esengo, akamataki efode, banzambe ya bikeko ya ndako mpe bikeko mosusu; akendeki elongo na bato ya libota ya Dani. 21 Babalukaki mpe bazongelaki nzela na bango ya mobembo, batiaki liboso bana na bango ya mike, bibwele mpe bozwi na bango ya talo. 22 Tango bakomaki mwa mosika na ndako ya Mika, Mika mpe bato oyo bazalaki pene ya ndako na ye batelemaki na koganga mpe balandaki libota ya Dani. 23 Awa bazalaki kobelela sima na libota ya Dani, bana ya Dani babalukaki mpe batunaki Mika: — Likambo nini ezwi yo mpo ete omemela biso ebele ya bato boye? 24 Mika azongisaki: — Bozwi banzambe na ngai, oyo nasalaki, nganga-nzambe na ngai, mpe bokeyi na bino; eloko nini natikali na yango lisusu? Ndenge nini bokoki kotuna ngai: « Likambo nini ezwi yo? » 25 Bato ya libota ya Dani bazongiselaki ye: — Tika ete mongongo na yo eyokana te kati na biso, noki te bato ya kanda bakokweyela yo mpe bakoboma yo elongo na libota na yo mobimba. 26 Bana ya libota ya Dani balandaki nzela na bango. Tango Mika amonaki ete bana ya Dani baleki ye na makasi, abalukaki mpe azongaki na ndako na ye. 27 Bana ya libota ya Dani babotolaki biloko oyo Mika asalaki mpe nganga-nzambe na

ye. Bongo bakendeki kobundisa engumba Laishi, mboka ya bato ya kimia mpe ya kozanga nungunungu; babomaki bato nyonso na mopanga mpe batumbaki engumba na bango na moto. 28 Moto moko te ayaki kobikisa mboka wana, pamba te ezalaki mosika na Sidoni mpe esalaki boyokani te elongo na ekolo mosusu. Engumba yango ezalaki na lubwaku oyo ezali pembeni ya Beti-Reobi. Bana ya libota ya Dani batongaki wana engumba na bango mpe bavandaki kuna. 29 Bapesaki engumba yango kombo « Dani. » Ezalaki kombo ya koko na bango, Dani, mwana mobali ya Isalaele. Na kala, bazalaki kobenga engumba yango Laishi. 30 Bana ya libota ya Dani batelemisaki ekeko mpo na bango moko mpe batiaki Jonatan, mwana mobali ya Gerishomi, mwana mobali ya Manase mpe koko ya Moyize, mpo ete akoma Nganga-Nzambe ya bato ya libota ya Dani elongo na bana na ye. Basalaki mosala ya bonganga-Nzambe mpo na libota ya Dani kino tango bato ya mokili bakendeki na bowumbu. 31 Bakobaki kosalela bikeko oyo Mika asalaki na tango nyonso oyo Ndako ya Nzambe ezalaki na Silo.

19 Na mikolo oyo mokonzi azalaki te kati na Isalaele, Molevi moko oyo azalaki kovanda na suka ya etuka ya bangomba ya Efrayimi azwaki lokola makangu mwasi ya mboka Beteleemi kati na Yuda. 2 Kasi makangu yango atambolaki na ekobo liboso na ye, alongwaki na libala mpe azongaki na ndako ya tata na ye, na Beteleemi kati na Yuda. Sima na basanza minei wuta azongaki na ndako ya tata na ye, 3 mobali na ye ayaki epai na ye mpo na kobondela ye ete azonga na libala. Mobali ayaki elongo na mosali na ye mpe amemaki ba-ane mibale. Mwasi yango akotisaki mobali na ye kati na ndako ya tata na ye; mpe tango tata na ye amonaki mobali yango, asepelaki koyamba ye. 4 Tata-bokilo na ye, tata ya mwana mwasi, akangaki ye mpo ete avanda mwa moke. Boye avandaki na ye mikolo misato, aliaki, amelaki mpe alalaki kuna. 5 Na mokolo ya minei, balamukaki na tongo-tongo, mpe Molevi abongamaki mpo na kokende. Kasi tata ya mwana mwasi alobaki na bokilo na ye: « Lia mwa eloko mpo ete ozwa makasi; bongo sima, okoki na yo kokende. » 6 Boye, bango mibale bavandaki esika moko mpo na kolia mpe komela. Sima na yango, tata ya mwana mwasi alobaki: « Nabondeli yo, vanda lisusu, na butu ya lelo, mpo ete motema na yo esepela. » 7 Mobali atelemaki mpo na kokende; kasi lokola tata-bokilo na ye abondelaki ye makasi ete avanda, avandaki kuna na butu yango. 8 Na tongo ya mokolo ya mitano, tango mobali alamukaki, tata ya mwana mwasi alobaki: « Lia mwa eloko mpo ete ozwa makasi, zela kino na sima ya midi. » Boye, bango mibale baliaki mesa moko. 9 Tango mobali elongo na makangu na ye mpe mosali na ye batelemaki mpo na kokende, tata-bokilo na ye, tata ya mwana mwasi, alobaki na ye: « Tala, pokwa esili koya! Nabondeli yo: lekisa lisusu butu awa; mokolo esili, vanda mpe sepelisa motema na yo. Bongo lobi, na tongo-tongo, bokoki kotelema mpo na kokende, mpe okozonga na ndako na yo. » 10 Kasi mosali asepelaki te kolekisa butu mosusu; alongwaki mpe, elongo na ba-ane na ye mibale mpe makangu na ye, akendeki na Yebusi oyo ezali Yelusalemi. Ba-ane na ye ezalaki na bivandelo ya malamu penza. 11 Tango bakomaki pembeni ya Yebusi mpe mokolo ekomaki pene ya kosila, mosali alobaki na nkolo na ye: — Nabondeli yo, tokota na engumba oyo ya bato ya Yebusi mpe tolekisa kuna butu. 12 Nkolo azongiselaki ye: — Te, tokotelema te na engumba oyo ya bapaya, epai wapi ata mwana moko te ya Isalaele azali; tokokoma kino na Gibea. 13 Alobaki lisusu na mosali na ye: — Yaka, topusana pene na moko ya bamboka oyo; bongo tokolekisa butu kati na Gibea to na Rama. 14 Boye bakobaki kotambola, mpe moyi ebungaki tango bakomaki pene ya Gibea, kati na mokili ya Benjame. 15 Batelemaki na Gibea mpo na kolekisa butu. Bakotaki mpe bavandaki na esika oyo bato ebele ya engumba bakutanaka, kasi moto moko te ayambaki bango na ndako na ye mpo na kolekisa butu. 16 Na pokwa, mobali moko ya mobange awutaki na mosala na ye ya bilanga; azalaki moto ya etuka ya bangomba ya Efrayimi mpe azalaki kovanda na Gibea. Nzokande bato ya esika wana bazalaki bato ya libota ya Benjame. 17 Tango atombolaki miso, amonaki moto ya mobembo na esika oyo bato ebele ya engumba bakutanaka. Mobange yango atunaki ye: — Okeyi wapi mpe owuti wapi? 18 Moto ya mobembo azongiselaki ye: — Towuti na Beteleemi ya Yuda; tozali kokende na esika oyo navandaka, na suka ya mboka ya etuka ya bangomba ya Efrayimi. Nazalaki na Beteleemi, na Yuda, sik'oyo nazali kokende na Ndako ya Yawe. Moto moko te ayambi ngai kati na ndako na ye. 19 Nzokande tozali na matiti mpe biloko mpo na ba-ane na biso mibale, tozali lisusu na lipa mpe vino mpo na ngai, mwasi na ngai mpe mosali na ngai moko oyo nazali na ye elongo; tozangi eloko moko te. 20 Mobange yango alobaki: — Tika ete kimia ezala na yo! Bosenga na yo nyonso ekozala na moto na ngai. Kasi kolekisa butu te na esika oyo bato ebele ya engumba bakutanaka. 21 Akotisaki bango na ndako na ye mpe apesaki ba-ane na ye matiti. Sima, basukolaki makolo, baliaki mpe bamelaki. 22 Wana bazalaki nanu kolia mpe komela, ndambo ya mibali ya engumba, ya mitema mabe, bazingelaki ndako; babetaki na ekuke mpe balobaki na mobange oyo azalaki nkolo ndako: — Bimisa mosali oyo

ayei na ndako na yo; tolingi kosangisa na ye nzoto ndenge basangisaka nzoto na basi. 23 Nkolo ndako abimaki libanda mpe alobaki na bango: — Te, bandeko na ngai, bozala mabe boye te! Lokola mobali oyo azali kati na ndako na ngai, bosala ye mabe oyo te. 24 Botala mwana na ngai ya mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe makangu ya mobali oyo azali kati na ndako! Nazali kobimisa bango sik'oyo libanda mpo na bino mpo ete bokoka kosala bango nyonso oyo bolingi. Kasi mpo na mobali oyo, bosala likambo ya soni ya boye te. 25 Kasi mibali yango baboyaki koyokela ye. Boye mobali azwaki makangu na ye mpe abimisaki ye libanda epai na bango. Bakangaki ye mpe basangisaki na ye nzoto na makasi, butu mobimba; mpe tango tongo ekomaki pene ya kotana, batikaki ye akende. 26 Tango tongo ezali kotana, mwasi azongaki na ndako epai wapi mobali na ye azalaki, akweyaki na ekuke mpe alelaki wana kino tongo etanaki malamu. 27 Na tongo, tango mobali na ye alamukaki, afungolaki ekuke ya ndako mpo na kobima libanda mpe kokoba mobembo na ye; amonaki makangu na ye alali na ekuke ya ndako, maboko liboso ya ekuke. 28 Alobaki na ye: « Telema; tokende! » Kasi azwaki eyano te. Bongo mobali yango atiaki makangu na ye na likolo ya ane na ye, akobaki mobembo na ye mpo na kozonga na ndako na ye. 29 Tango akomaki na ndako na ye, azwaki mbeli, akataki nzoto ya makangu na ye na biteni zomi na mibale mpe atindaki yango na etando nyonso ya Isalaele. 30 Moto nyonso oyo amonaki yango alobaki: « Likambo ya boye nanu namona yango te mpe nanu esalema te, wuta mokolo oyo bana ya Isalaele babimaki na Ejipito. Bokanisa na tina na yango, botala yango malamu mpe boyebisa biso nini tosengeli kosala. »

20 Bana nyonso ya Isalaele, wuta na Dani kino na Beri-Sheba mpe na mokili ya Galadi, babimaki lokola moto moko mpe basanganaki liboso ya Yawe, na Mitsipa. 2 Bakambi ya bato nyonso, ya mabota nyonso ya Isalaele bazalaki kati na lisanga ya bato ya Nzambe: ezalaki na basoda nkoto nkama minei oyo batambolaka na makolo mpe bayebi kobunda na mopanga. 3 Bana ya libota ya Benjame bayokaki ete bana ya Isalaele mosusu bakendeki kuna na Mitsipa. Bongo bana ya Isalaele balobaki: — Yebisa biso ndenge nini kufa ya somo boye esalemaki. 4 Molevi, mobali ya mwasi oyo babomaki, alobaki: — Ngai mpe makangu na ngai, toyaki na Gibea, na mokili ya Benjame mpo na kolekisa butu. 5 Na kati-kati ya butu, bavandi ya Gibea batombokelaki ngai mpe bazingelaki ndako mpo ete baboma ngai; basangisaki nzoto na makasi na makangu na ngai, mpe akufaki. 6 Nakamataki makangu na ngai, nakataki ye na biteni mpe natindaki eteni moko na moko kati na etuka oyo bapesaki na bana ya Isalaele, pamba te bato ya libota ya Benjame basalaki likambo ya somo mpe ya soni. 7 Sik'oyo, bino nyonso bana ya Isalaele, boloba mpe bokata likambo oyo. 8 Bato nyonso batelemaki lokola moto moko mpe balobaki: « Moto moko te kati na biso akozonga na ndako na ye ya kapo to na ndako na ye. 9 Tala sik'oyo likambo oyo tokosala bato ya Gibea: Tokokende kobundisa bango kolanda ndenge zeke oyo tokobeta ekotalisa. 10 Tokozwa bato zomi kati na bato nkama moko ya mabota nyonso ya Isalaele, tokozwa bato nkama moko kati na bato nkoto moko mpe bato nkoto moko kati na bato nkoto zomi, mpo na kopesa biloko ya kolia epai ya mampinga. Bongo tango mampinga ekokoma na Gibea, na mokili ya Benjame, bakobundisa bato ya Gibea mpo na makambo nyonso ya somo oyo basalaki kati na Isalaele. » 11 Boye, mibali nyonso ya Isalaele basanganaki esika moko mpe bayokanaki lokola moto moko mpo na kobundisa engumba Gibea. 12 Bato ya bikolo ya Isalaele batindaki mibali kati na mabota nyonso ya Benjame mpe balobaki: « Ndenge nini bosali lisumu ya somo boye kati na bino? 13 Sik'oyo, botindela biso bato mabe wana ya Gibea mpo ete toboma bango mpe tolongola mabe kati na Isalaele. » Kasi bato ya Benjame baboyaki koyokela baninga na bango, bana ya Isalaele. 14 Wuta na bingumba na bango nyonso ya mike, bato ya libota ya Benjame basanganaki esika moko, na Gibea, mpo na kobundisa bana ya Isalaele. 15 Na mokolo wana, bato ya libota ya Benjame basangisaki basoda nkoto tuku mibale na motoba oyo bayebi kobunda na mopanga, wuta na bamboka na bango nyonso ya mike, longola kaka engumba Gibea oyo esangisaki mibali ya bitumba nkama sambo. 16 Kati na basoda wana, ezalaki na mibali nkama sambo ya makasi oyo basalelaka loboko ya mwasi. Moto moko na moko kati na bango, soki abwaki libanga na nzela ya ebambelo mabanga, ekoki soki moke te kozanga kotuta suki moko. 17 Mibali ya Isalaele, longola kaka bato ya libota ya Benjame, bazalaki nkoto nkama minei, ba-oyo bayebi kosalela mopanga; mpe bango nyonso bazalaki bato ya bitumba. 18 Bana ya Isalaele bakendeki na Beteli mpe batunaki Nzambe: — Nani kati na biso asengeli kokende mpo na kobundisa libota ya Benjame? Yawe azongisaki: — Yuda akokende liboso. 19 Na tongo oyo elandaki, bana ya Isalaele bakendeki mpe batongaki molako na bango pembeni ya Gibea. 20 Mibali ya Isalaele babimaki mpo na kobundisa bato ya libota ya Benjame mpe bamibongisaki mpo na kobundisa bango na Gibea. 21 Bato ya libota ya Benjame babimaki na Gibea mpe babomaki, mokolo wana, mibali ya Isalaele nkoto tuku mibale na mibale. 22 Kasi

mibali ya Isalaele bamilendisaki, bango na bango, mpe babongamaki na esika oyo bazalaki na mokolo ya liboso. **23** Bana ya Isalaele bakendeki mpe balelaki liboso ya Yawe kino na pokwa, mpe batunaki Yawe: — Boni, tokende lisusu kobundisa bandeko na biso ya libota ya Benjame? Yawe azongiselaki bango: — Bokende kobundisa bango. **24** Na mokolo ya mibale, bana ya Isalaele babundisaki bato ya libota ya Benjame. **25** Na tango wana, bana ya libota ya Benjame bakimaki na Gibea mpo na kobundisa bana ya Isalaele, babomaki lisusu mibali ya Isalaele nkoto zomi na mwambe; bango nyonso bazalaki bato oyo bayebi kobunda na mopanga. **26** Bana ya Isalaele bakendeki, bango nyonso, na Beteli, mpe kuna, bavandaki mpe balelaki liboso ya Yawe. Na mokolo wana, bana ya Isalaele bakilaki bilei kino na pokwa mpe babonzaki, epai na Yawe, mbeka ya kotumba mpe mbeka ya boyokani. **27** Bana ya Isalaele batunaki Yawe. (Na mikolo wana, Sanduku ya Boyokani ya Nzambe ezalaki kuna. **28** Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, mwana mobali ya Aron, azalaki na mosala liboso ya Sanduku). Batunaki: — Boni, tokende lisusu kobundisa bandeko na biso, bato ya libota ya Benjame to te? Yawe azongisaki: — Bokende, pamba te, lobi, nakokaba bango na maboko na bino. **29** Bongo mibali ya Isalaele babombamaki mpe bazingelaki Gibea. **30** Bana ya Isalaele bakendeki na mokolo ya misato kobundisa libota ya Benjame mpe bamibongisaki malamu mpo na kobundisa Gibea lokola na mbala ya liboso. **31** Bana ya Benjame babimelaki bango mpe babendaki bango mosika ya engumba. Babandaki koboma bana ya Isalaele ndenge basalaki liboso; babomaki bato pene tuku misato kati na zamba, na nzela ya Beteli mpe ya Gibea. **32** Libota ya Benjame bakanisaki ete bakobeta bango ndenge basalaki liboso. Nzokande bana ya Isalaele bazwaki mokano ya kokima mpe ya komema bango mosika ya engumba, mosika ya Gibea. **33** Na bongo, bana ya Isalaele batelemaki na bisika na bango mpe bakendeki kosangana mpo na bitumba, na Bala-Tamari. Bana ya Isalaele, oyo babombamaki, babimaki na bisika na bango mpe balandaki bango na etando ya polele, na Gibea. **34** Mibali makasi ya Isalaele, nkoto zomi, babimaki na Gibea; mpe bitumba ezalaki makasi. Kasi bana ya libota ya Benjame basosolaki te mabe nini ekokomela bango. **35** Yawe abetaki bana ya Benjame liboso ya Isalaele, mpe, na mokolo wana, bana ya Isalaele babomaki mibali nkoto tuku mibale na nkama moko kati na libota ya Benjame, ba-oyo bayebi kobunda na mopanga. **36** Bongo bana ya Benjame bamonaki ete bakweyi penza na bitumba. Nzokande bana ya Isalaele bakosaki kozonga sima mpo ete batiaki elikya na bango epai ya mibali oyo babombamaki pene ya Gibea. **37** Mibali yango babimelaki mbala moko Gibea, bapanzanaki mpe babetaki engumba mobimba na mopanga. **38** Mibali ya Isalaele mpe bandeko na bango, oyo babombamaki pene ya Gibea, bayokanaki na elembo moko: mibali oyo babombamaki basengeli komatisa wuta na engumba lipata ya milinga na likolo. **39** Tango bana ya Isalaele bamonaki lipata wana ya milinga, bapesaki mokongo na bitumba. Kasi mibali ya Benjame babandaki kobeta mpe koboma bana ya Isalaele pene tuku misato. Bakanisaki ete bakobeta bango ndenge basalaki liboso. **40** Kasi tango lipata ya milinga ebandaki komata makasi na likolo, bana ya Benjame babalukaki mpe bamonaki engumba na bango mobimba kopela moto mpe komatisa likonzi monene ya lipata ya milinga. **41** Bana ya Isalaele babalolaki elongi na bango mpo na kotala mibali ya Benjame. Bongo mibali ya Benjame babangaki mpo ete bamonaki likama oyo ekomeli bango. **42** Boye, bapesaki bana ya Isalaele mokongo mpe bakimaki na nzela ya esobe. Kasi bitumba elandaki bango, mpe mibali ya Isalaele, oyo babimaki na engumba Gibea, basilisaki koboma bango nyonso na nzela na bango. **43** Bazingelaki bana ya Benjame, balandaki bango na kozanga kopema mpe banyataki bango na makolo kino liboso ya Gibea, na ngambo oyo moyi ebimelaka. **44** Kati na bana ya Benjame, mibali nkoto zomi na mwambe bakufaki: bango nyonso bazalaki bilombe ya bitumba. **45** Ndambo kati na bango bakimaki na nzela ya esobe, na ngambo ya libanga monene ya Rimoni. Na nzela, bana ya Isalaele babomaki bato nkoto mitano oyo balokotaki na nzela. Balandaki bango lisusu kino na Gideomi mpe babomaki mibali nkoto mibale. **46** Motango nyonso ya bana ya Benjame oyo bakufaki na mokolo wana ezalaki nkoto tuku mibale na mitano: bango nyonso bazalaki bilombe ya bitumba mpe bayebaki kobunda na mopanga. **47** Mibali nkama motoba kati na bango balongaki kopesa mokongo mpe kokima na nzela ya esobe kino na libanga monene ya Rimoni. Bawumelaki kuna sanza minei. **48** Mibali ya Isalaele bazongelaki bato ya libota ya Benjame mpe babomaki na mopanga mibali nyonso elongo na bibwele na bango, kobanda na engumba Gibea kino na bamboka mike. Batumbaki bamboka mike nyonso epai wapi balekaki.

21 Mibali ya Isalaele balapaki ndayi, na Mitsipa, na koloba: « Moto moko te kati na biso akopesa lisusu na libala mwana na ye ya mwasi epai ya mobali ya libota ya Benjame. » **2** Bato bakendeki na Beteli, bavandaki wana liboso ya Nzambe kino na pokwa. Batombolaki mingongo na bango mpe balelaki makasi. **3** Bazalaki koloba: « Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele! Mpo na nini likambo ya boye ekomeli Isalaele?

Mpo na nini lelo, libota moko ezangi kati na Isalaele? » **4** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bato batongaki kuna etumbelo; batumbaki na likolo na yango bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. **5** Bongo bana ya Isalaele batunaki: « Kati na mabota nyonso ya Isalaele, libota nini eyaki te na mayangani oyo tozalaki na yango liboso ya Yawe? » Pamba te balapaki ndayi ete moto nyonso oyo akoya te na mayangani yango liboso ya Yawe, na Mitsipa, basengeli koboma ye. **6** Bana ya Isalaele bakomaki na mawa mpo na bandeko na bango, bato ya libota ya Benjame; balobaki: « Mokolo ya lelo, libota moko elongwe na Isalaele. **7** Tokosala ndenge nini mpo na kopesa na libala, basi epai ya mibali oyo batikali na bomoi? Nzokande tosili kolapa ndayi na Kombo na Yawe ete tokopesa te na libala bana na biso ya basi epai ya mibali ya libota ya Benjame. » **8** Boye, batunaki: « Kati na mabota nyonso ya Isalaele, libota nini eyaki te na mayangani oyo tozalaki na yango liboso ya Yawe, na Mitsipa? » Bamonaki ete kati na Galadi, moto moko te ya Yabeshi ayaki na molako mpe na mayangani. **9** Pamba te tango batangaki bato, bamonaki ete kati na Galadi, moto moko te ya Yabeshi azalaki wana. **10** Lisanga etindelaki bango basoda nkoto zomi na mibale, bapesaki bango mitindo oyo: « Bokende koboma na mopanga bato nyonso ya Yabeshi ya Galadi elongo na basi mpe bana. **11** Tala makambo oyo bokosala: ‹ Bokobebisa mobali nyonso mpe mwasi nyonso oyo ayebi nzoto ya mibali. › » **12** Kati na bato ya Yabeshi ya Galadi, bamonaki bilenge basi nkama minei oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te; bazwaki bango mpe bamemaki bango na molako, na Silo, kati na mokili ya Kanana. **13** Lisanga mobimba etindaki sango ya kimia epai ya bato ya libota ya Benjame, oyo bazalaki na libanga monene ya Rimoni. **14** Boye, na tango wana, bato ya libota ya Benjame bazongaki, mpe lisanga mobimba epesaki bango na libala, basi ya Yabeshi ya Galadi oyo batikaki na bomoi. Kasi basi yango bazalaki ya kokoka te mpo na bango nyonso. **15** Bato bayokaki mawa mpo na bato ya libota ya Benjame, pamba te Yawe alongolaki libota moko kati na mabota ya Isalaele. **16** Bakambi ya lisanga balobaki: « Tokosala ndenge nini mpo na kozwa basi ya kopesa na libala mpo na mibali oyo batikali, pamba te basi ya libota ya Benjame basili kokufa? » **17** Balobaki lisusu: « Bato ya libota ya Benjame oyo batikali basengeli kozala na bakitani na bango, mpo ete ekolo elimwa te kati na Isalaele. **18** Tokoki te kopesa bango bana na biso ya basi na libala, pamba te, biso bana ya Isalaele, tolapaki ndayi oyo: ‹ Alakelama mabe, moto nyonso oyo akobalisa mwana na ye ya mwasi na mobali ya libota ya Benjame. › » **19** Bongo balobaki: « Tala, feti moko ya Yawe ezalaka mibu nyonso, kati na Silo oyo ezali na ngambo ya nor ya Beteli mpe na ngambo ya este ya nzela oyo ekenda longwa na Beteli kino na Sishemi, mpe na ngambo ya sude ya Lebona. » **20** Boye bapesaki mitindo oyo epai ya bato ya libota ya Benjame: « Bokende kobombama kati na bilanga ya vino **21** mpe botala malamu. Tango bokomona bana basi ya Silo babimi mpo na kobina, bobimela bango wuta na bilanga ya vino, mpe moko na moko kati na bino akanga mwasi moko kati na bana ya Silo mpe azonga na ye na mokili ya Benjame. **22** Tango batata na bango to bandeko na bango ya mibali bakoya kolela epai na biso, tokoloba na bango: ‹ Bosalela bango ngolu mpo na biso, pamba te tozwelaki bango basi te na tango ya bitumba. Bozali na bino na ngambo te, pamba te bino te bato bopesaki bana na bino ya basi na libala. › » **23** Bato ya libota ya Benjame basalaki bongo. Tango bana basi bazalaki kobina, mobali moko na moko akangaki mwana mwasi moko mpe amemaki ye mpo ete azala mwasi na ye. Bongo bazongaki na mabele na bango, batongaki bingumba mpe bavandaki kuna. **24** Na tango wana, bana ya Isalaele balongwaki na esika wana mpe bazongaki na bandako na bango, na bituka na bango mpe na mabota ya botata na bango, moto na moto na mabele na ye. **25** Na mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te; moto na moto azalaki kosala makambo oyo azalaki komona ete ezali malamu.

Rite

1 Na mikolo oyo bilombe bazalaki koyangela, nzala makasi
ezalaki kati na mokili. Mobali moko ya Beteleemi ya Yuda,
elongo na mwasi na ye mpe bana na ye mibale ya mibali,
bakendeki kovanda na mboka Moabi. **2** Kombo ya mobali
yango ezalaki « Elimeleki; » kombo ya mwasi na ye ezalaki
« Naomi; » mpe bakombo ya bana na ye ya mibali ezalaki «
Maaloni » mpe « Kilioni. » Bazalaki bato ya libota ya Efrate
mpe bawutaki na Beteleemi ya Yuda. Bakendeki na Moabi
mpe bavandaki kuna. **3** Elimeleki, mobali ya Naomi, akufaki;
mpe Naomi atikalaki ye moko elongo na bana na ye mibale
ya mibali. **4** Bana na ye mibale ya mibali babalaki basi ya
Moabi: ya liboso, kombo na ye ezalaki « Oripa; » mpe ya
mibale, « Rite. » Sima na bango kowumela kuna mibu pene
zomi, **5** Maaloni mpe Kilioni bakufaki. Naomi atikalaki ye
moko, azangaki bana na ye mibale ya mibali mpe mobali na
ye. **6** Tango Naomi ayokaki wuta na Moabi ete Yawe ayaki
mpo na kosunga bato na Ye na kopesa bango biloko ya
kolia, ye elongo na babokilo na ye ya basi babongamaki mpo
na kozonga na Yuda wuta na Moabi. **7** Elongo na babokilo
na ye mibale ya basi, Naomi alongwaki na esika oyo azalaki
kovanda mpe azwaki nzela mpo na kozonga na mokili ya
Yuda. **8** Bongo Naomi alobaki na babokilo na ye mibale ya
basi: — Bozonga, moto na moto na ndako ya mama na ye.
Tika ete Yawe asalela bino bolamu ndenge bosalaki bolamu
epai ya bato oyo bakufaki mpe epai na ngai moko. **9** Tika
ete Yawe apesa na moko na moko na bino bopemi kati
na ndako ya mobali mosusu. Bongo Naomi apesaki bango
beze, mpe balelaki makasi. **10** Sima, balobaki na ye: —
Tokokende elongo na yo, epai ya bato na yo. **11** Kasi Naomi
azongiselaki bango: — Bana na ngai ya basi, bozonga na
bandako na bino. Mpo na nini kolanda ngai? Boni, nakoki
lisusu kobota bana mibali oyo bakoki kozala mibali na bino?
12 Bana na ngai, bozonga epai na bino; nakomi mobange
makasi, nakokoka lisusu kobala te. Ata soki nakanisi ete
nazali nanu na elikya ya kobota, mpe, na butu ya lelo,
nasangisi nzoto na mobali, mpe naboti bana mibali, **13** boni,
bokokoka penza kozela kino bakokola? Bokokoba kaka
kozanga kobala mpo na bango? Te, bana na ngai! Mawa na
ngai ezali makasi koleka mawa na bino, pamba te loboko na
Yawe eyokisi ngai pasi makasi. **14** Tango bayokaki bongo,
balelaki lisusu. Boye Oripa apesaki mama-bokilo na ye beze
mpe mbote ya suka. Kasi Rite akangamaki kaka na ye. **15**
Naomi alobaki na Rite: — Tala, mbanda na yo azongi epai
ya bato na ye mpe epai ya banzambe na ye; yo mpe zonga
elongo na ye. **16** Kasi Rite azongiselaki ye: — Kotindika ngai
na makasi te ete natika yo to napengwa na nzela na yo;
pamba te na esika nyonso oyo yo okokende nde ngai mpe
nakokende, mpe na esika nyonso oyo yo okovanda nde ngai
mpe nakovanda; bato na yo bakozala bato na ngai, mpe
Nzambe na yo akozala Nzambe na ngai. **17** Na esika oyo
yo okokufa nde ngai mpe nakokufa, mpe na esika yango
nde bakokunda ngai. Tika ete Yawe apesa ngai etumbu ya
makasi soki eloko mosusu ekaboli biso longola kaka kufa.
18 Tango Naomi amonaki ete Rite atingami kaka kokende na
ye elongo, atikaki kotindika ye na makasi. **19** Yango wana,
bango mibale bakendeki kino bakomaki na Beteleemi. Tango
bakomaki na Beteleemi, engumba mobimba eyokaki mawa
mpo na bango. Mpe basi batunaki: — Oyo Naomi? **20** Ye
alobaki na bango: — Bobenga ngai lisusu Naomi te, kasi
Mara; pamba te Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ayokisi ngai mawa
mingi. **21** Nazalaki na biloko ebele tango nakendeki, kasi
Yawe azongisi ngai maboko pamba. Bongo mpo na nini
kobenga ngai lisusu Naomi? Yawe ayokisi ngai pasi, mpe
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ayokisi ngai mawa. **22** Ndenge
wana nde Naomi azongaki na Yuda wuta na Moabi, elongo
na Rite, moto ya Moabi, bokilo na ye ya mwasi. Bakomaki
na Beteleemi, na ebandeli ya tango oyo babukaka bambuma
ya orje.

2 Naomi azalaki na ndeko moko kati na libota ya mobali
na ye; ndeko yango azalaki ya etuka ya Elimeleki, azalaki
penza na bozwi mingi; kombo na ye ezalaki « Boazi. » **2** Rite,
moto ya Moabi, alobaki na Naomi: — Okoki kopesa ngai
nzela ya kokende na bilanga mpo na kolokota mito ya ble,
oyo bato oyo bakataka ble batiki. Nakozala na sima ya moto
oyo akosalela ngai ngolu. Naomi alobaki na ye: — Mwana
na ngai, kende. **3** Rite akendeki mpe abandaki kolokota ble
na bilanga, na sima ya bato oyo bakataka ble. Akutanaki na
libaku ya malamu, pamba te ayaki kososola ete azali kosala
kati na elanga ya Boazi, moto ya etuka ya Elimeleki. **4** Sima
na mwa tango, Boazi awutaki na Beteleemi; ayaki ye moko,
apesaki mbote na bato oyo bakataka ble na koloba: — Tika
ete Yawe azala elongo na bino! Bazongiselaki ye: — Tika
ete Yawe apambola yo! **5** Boazi atunaki mokambi ya bato
oyo bakataka ble: — Elenge mwasi wana azali ya nani?
6 Mokambi ya bato oyo bakataka ble azongisaki: — Azali
elenge mwasi ya Moabi; ayaki elongo na Naomi wuta na
mboka Moabi. **7** Asengaki biso nzela ya kolokota mito ya
ble, oyo etikalaka tango bakangaka maboke, na sima ya
bato oyo bakataka ble. Na tongo ya lelo, akotaki na bilanga
mpe azali kosala na molende nyonso; kino sik'oyo, apemi
kaka tango moke. **8** Boazi alobaki na Rite: — Yoka ngai
malamu, mwana na ngai ya mwasi: « Kokende kolokota ble

na bilanga mosusu te mpe kokende mosika ya elanga oyo te, kasi vanda awa elongo na basali na ngai ya basi. **9** Tala malamu bilanga oyo epai wapi bato bazali kokata ble mpe zala na sima ya bana basi oyo bazali kolokota ble. Nalobi na mibali ete basimba yo te. Tango nyonso ozali na posa ya mayi, kende mpe mela na bambeki oyo mibali batondisi. » **10** Tango Rite ayokaki bongo, agumbamaki, elongi kino na mabele. Alobaki: — Mpo na nini nazwi ngolu ya boye na miso na yo? Mpo na nini ozali kopesa ngai lokumu ya boye, ngai oyo nazali mopaya? **11** Boazi azongisaki: — Bayebisaki ngai makambo nyonso oyo osalaki mpo na mama-bokilo na yo wuta tango mobali na ye akufaki, ndenge otikaki tata mpe mama na yo, mboka epai wapi obotama, mpe oyaki kovanda elongo na bato oyo oyebaki liboso te. **12** Tika ete Yawe afuta yo mpo na makambo oyo osalaki. Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, afuta yo koleka, lokola oyaki kobombama na se ya mapapu na Ye! **13** Rite alobaki: — Tika ete nakoba kozwa ngolu na miso na yo, nkolo na ngai. Obondisi motema na ngai, osololi na mwasi mosali na yo na boboto nyonso. Nzokande, nakokani te ata na moko ya basali na yo ya basi. **14** Na tango ya kolia, Boazi alobaki na ye: « Pusana awa mpe kamata eteni ya lipa, zindisa yango na vino. » Tango avandaki elongo na bato oyo bakataka ble, Boazi apesaki ye ndambo ya bambuma bakalinga. Aliaki ndenge alingaki mpe atikaki mosusu. **15** Tango atelemaki mpo na kolokota lisusu ble, Boazi apesaki mitindo epai ya basali na ye: « Botika ye kolokota ata oyo ezali na kati-kati ya maboke, botungisa ye te. **16** Bokoki mpe kokweyisa bambuma mpo na ye, mpo ete alokota na ye, mpe bozomela ye te. » **17** Boye Rite alokotaki ble na elanga kino na pokwa, aningisaki oyo alokotaki mpe azwaki bakilo pene tuku minei ya bambuma ya orje. **18** Amemaki yango na engumba, mpe mama-bokilo na ye amonaki bambuma oyo alokotaki. Rite abimisaki lisusu biloko oyo atikaki tango atondaki mpe apesaki yango epai ya mama-bokilo na ye. **19** Naomi atunaki Rite: — Lelo, olokotaki ble na esika nini? Osalaki na esika nini? Tika ete moto oyo apesi yo lokumu ya boye apambolama! Bongo Rite ayebisaki mama-bokilo na ye makambo oyo etali nkolo ya esika epai wapi asalaki. Alobaki: « Kombo ya moto yango ezali Boazi. » **20** Naomi alobaki na bokilo na ye ya mwasi: « Tika ete Yawe apambolama, Ye oyo atiki te kotalisa bolamu na Ye epai na biso bato ya bomoi mpe epai na bakufi. Mobali wana azali ndeko na biso ya pembeni, azali kati na molongo ya bato oyo bakoki kosikola biso. » **21** Rite, moto ya Moabi, alobaki: — Alobaki na ngai kutu: « Vanda elongo na basali na ngai kino bakosilisa kobuka bambuma na ngai nyonso. » **22** Naomi azongiselaki Rite, bokilo na ye ya mwasi: — Ekozala malamu mpo na yo kotambolaka elongo na basali na ye ya basi; pamba te soki okeyi na elanga ya moto mosusu, okoki komona pasi. **23** Boye Rite avandaki pembeni ya basali ya Boazi mpo na kolokota mito ya ble, kino tango ya kobuka bambuma ya orje mpe ya ble, esilaki. Awumelaki kovanda elongo na mama-bokilo na ye.

3 Mokolo moko, Naomi, mama-bokilo ya Rite, alobaki na ye: — Mwana na ngai, nasengeli te koluka nzela mpo na bolamu na yo? **2** Pamba te oyebi malamu ete Boazi, oyo osalaki elongo na basali na ye ya basi, azali ndeko na biso. Na pokwa ya lelo, akoyungola orje oyo basilaki kosopa na etando. **3** Boye, sukola malamu nzoto na yo, pakola mafuta mpe lata bilamba na yo, oyo eleki kitoko. Bongo, okokende na etando epai wapi akobeta orje na ye; kasi sala ete Boazi ayeba te ete ozali na esika yango kino akosilisa kolia mpe komela. **4** Tango akokende kolala, okotala malamu esika nini akozala. Sima, okopusana, okolongola elamba oyo ezipi makolo na ye mpe okomilalisa wana, na makolo na ye. Ye moko akoyebisa yo makambo oyo osengeli kosala. **5** Rite azongiselaki ye: — Nakosala nyonso oyo oyebisi ngai. **6** Bongo Rite akendeki na etando mpe asalaki makambo nyonso oyo mama-bokilo na ye ayebisaki ye. **7** Tango Boazi asilisaki kolia mpe komela, motema na ye ezalaki na esengo; akendeki kolala na suka ya mipiku ya orje. Bongo Rite apusanaki malembe-malembe, alongolaki elamba oyo ezipaki makolo ya Boazi mpe amilalisaki wana. **8** Na kati-kati ya butu, tango Boazi ayokaki malili, aminyololaki mpe amonaki mwasi alali na makolo na ye. **9** Atunaki ye: — Yo ozali nani? Azongisaki: — Ezali ngai Rite, mwasi mosali na yo. Tanda songe ya elamba na yo kino epai na ngai, pamba te ozali na ndingisa ya kosikola. **10** Boazi azongiselaki ye: — Tika ete Yawe apambola yo, mwana na ngai ya mwasi! Bosembo oyo otalisi sik'oyo, ezali monene koleka bosembo oyo otalisaki liboso; pamba te otambolaki te sima na bilenge mibali, ezala bazwi to babola. **11** Mpe sik'oyo mwana na ngai ya mwasi, kobanga te; nakosalela yo nyonso oyo okosenga, pamba te bato nyonso ya esika oyo bayebi ete ozali mwasi ya malonga. **12** Sik'oyo, atako solo nazali na ndingisa ya kosikola, kasi ezali na mosikoli mosusu oyo azali pene na yo koleka ngai. **13** Boye, lekisa butu awa; bongo lobi na tongo, tokotala soki moto yango akolinga kosikola yo. Soki akolinga, wana tika ye asikola yo; kasi soki aboyi, nalaki yo na Kombo na Yawe ete ngai nakosikola yo. Boye liboso ete tongo etana, lala awa. **14** Boye Rite alalaki na makolo na ye mpe alamukaki na tongo-tongo, wana molili ezalaki nanu kopekisa bato komonana malamu; pamba te Boazi alobaki: « Moto moko te ayeba ete mwasi moko ayaki na

etando oyo. » 15 Liboso ete akende, Boazi ayebisaki ye: « Pesa ngai elamba oyo olati, simba yango malamu. » Wana Rite asimbaki yango malamu, Boazi atielaki ye bakilo pene tuku mibale ya orje mpe asungaki ye mpo na kotombola mpe kotia yango na moto. Mpe Rite azongaki na engumba. 16 Tango Rite akomaki epai ya mama-bokilo na ye, Naomi atunaki ye: — Mwana na ngai ya mwasi, makambo eleki ndenge nini? Boye Rite ayebisaki ye makambo oyo Boazi asalaki mpo na ye. 17 Mpe abakisaki: « Apesaki ngai kutu bakilo tuku mibale ya orje oyo, pamba te ayebisaki ngai: ‹ Kozonga maboko pamba te epai ya mama-bokilo na yo. › » 18 Bongo Naomi alobaki na ye: — Sik'oyo mwana na ngai ya mwasi, vanda awa kino okomona ndenge makambo oyo ekosuka; pamba te mobali wana akozala na kimia te kino akosilisa likambo oyo, kaka na mokolo ya lelo.

4 Wana Boazi akendeki na ekuke ya engumba mpe avandaki kuna, amonaki mosikoli, oyo Boazi alobaki ete ye nde azali na ndingisa ya kosikola Rite, azali koleka. Boazi alobaki na ye: « Ndeko na ngai ya mobali, yaka nanu mpe vanda awa. » Moto yango apusanaki mpe avandaki. 2 Boazi abengaki mibali zomi kati na bakambi ya engumba mpe asengaki ete bavanda na bango elongo. Tango bavandaki, 3 Boazi alobaki na mosikoli ya Rite: — Naomi oyo awutaki na mokili ya Moabi azali koteka elanga ya Elimeleki, ndeko na biso. 4 Ngai nazwaki likanisi ya koyebisa yo mpe kosenga na yo ete osomba na yo yango na miso ya bavandi ya engumba mpe ya bakambi oyo bazali awa. Soki ondimi kosomba yango, somba na yo. Soki te, yebisa ngai mpo ete nayeba; pamba te yo nde ozali moto ya liboso oyo azali na ndingisa ya kosomba yango, mpe ngai nazali na ndingisa sima na yo. Moto yango azongiselaki ye: — Iyo, nakosomba yango. 5 Boazi alobaki: — Na mokolo oyo okosomba elanga na maboko ya Naomi, okozwa mpe Rite, moto ya Moabi, mwasi akufisa mobali; mpo na kosala ete kombo ya mowei etikala na libula na ye. 6 Mosikoli alobaki: — Nakoki kosikola yango te, noki te nakotia mobulu kati na libula na ngai. Sikola yango yo moko, pamba te ngai nakoki te kosala yango. 7 Nzokande, na tango ya kala kati na Isalaele, mpo na kosikola mpe kopesa libula, moto moko azalaki kolongola sapatu na ye mpe kopesa yango epai ya moto mosusu. Sapatu yango ezalaki lokola elembo ya litatoli kati na Isalaele. 8 Mosikoli alobaki na Boazi: — Yo moko somba yango. Boye, alongolaki sapatu na ye. 9 Boazi ayebisaki bampaka mpe bato nyonso: — Bino moko bozali batatoli ete nasombi na maboko ya Naomi libula nyonso ya Elimeleki, ya Kilioni mpe ya Maaloni. 10 Nazwi lisusu Rite, moto ya Moabi, oyo azalaki mwasi ya Maaloni oyo akufa, mpo ete azala mwasi na ngai, mpo na kosala ete kombo na ye etikala na libula na ye, ete ebunga te kati na bandeko na ye mpe kati na buku ya leta ya engumba na ye. Bino bozali batatoli na yango lelo. 11 Boye, bampaka mpe bato nyonso oyo bazalaki na ekuke ya engumba balobaki: — Iyo, biso moko tozali batatoli. Tika ete Yawe akomisa mwasi oyo azali koya na ndako na yo, lokola Rasheli mpe Lea, oyo batongaki elongo libota ya Isalaele. Tika ete okoma moto monene kati na Efrata mpe moto ya lokumu kati na Beteleemi! 12 Tika ete bakitani oyo Yawe akopesa yo na nzela ya elenge mwasi oyo, bakomisa ndako na yo lokola ndako ya Peretsi oyo Tamari abotelaki Yuda! 13 Boye, Boazi akamataki Rite mpe abalaki ye. Sima na Boazi kosangisa na ye nzoto, Yawe asalelaki Rite ngolu: azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. 14 Basi balobaki na Naomi: « Tika ete Yawe akumisama; Ye oyo, na mokolo ya lelo, atiki yo te kozanga mosikoli oyo kombo na ye ekokende sango kati na Isalaele! 15 Akoyeisa bomoi na yo sika mpe akosunga yo na kimobange na yo, pamba te bokilo na yo, oyo alingaka yo mpe azali na motuya na miso na yo koleka bana mibali sambo, aboteli yo mwana mobali. » 16 Naomi azwaki mwana, atiaki ye na tolo na ye mpe akomaki mama mobokoli na ye. 17 Basi ya mboka wana balobaki: « Naomi aboti mwana mobali! » Bapesaki mwana mobali yango kombo « Obedi. » Obedi abotaki Izayi, mpe Izayi abotaki Davidi. 18 Tala libota ya Peretsi: Peretsi abotaki Etsironi, 19 Etsironi abotaki Rami, Rami abotaki Aminadabi, 20 Aminadabi abotaki Nashoni, Nashoni abotaki Salima, 21 Salima abotaki Boazi, Boazi abotaki Obedi, 22 Obedi abotaki Izayi, Izayi abotaki Davidi.

1 Samuele

1 Kati na engumba Ramataimi-Tsofimi ya etuka ya
bangomba ya Efrayimi, ezalaki na mobali moko; kombo
na ye ezalaki « Elikana. » Azalaki mwana mobali ya Yeroami,
mwana mobali ya Eliwu, mwana mobali ya Towu, mwana
mobali ya Tsufi, moto ya Efrayimi. **2** Elikana azalaki na basi
mibale: moko, kombo na ye ezalaki « Penina; » mosusu, «
Ana. » Penina azalaki na bana, kasi Ana azalaki na mwana
te. **3** Mibu nyonso, Elikana azalaki kolongwa na engumba
na ye mpo na kokende kogumbamela Yawe, Mokonzi ya
mampinga, mpe kobonzela Ye mbeka na Silo epai wapi Ofini
mpe Fineasi, bana mibali mibale ya Eli, bazalaki Banganga-
Nzambe. **4** Bongo, soki mokolo na ye ya kobonza mbeka
ekoki, Elikana azalaki na momesano ya kopesa biteni ya
mbeka na ye epai ya Penina, mwasi na ye, mpe epai ya
bana nyonso ya Penina, ya mibali mpe ya basi. **5** Kasi epai
ya Ana, azalaki kopesa biteni yango mbala mibale, pamba
te azalaki kolinga ye, atako Yawe akangaki ye mabota. **6**
Nzokande, lokola Yawe akangaki ye mabota, mbanda na ye
azalaki kaka kotiola ye tango nyonso mpo ete atomboka.
7 Elikana azalaki kosala bongo mibu nyonso. Mpe tango
nyonso Ana azalaki kokende na Ndako ya Yawe, mbanda na
ye, Penina, azalaki kotika te kotiola ye. Bongo, lokola Ana
azalaki kolela mpe azalaki kolia te, **8** Elikana, mobali na
ye, atunaki ye: « Ana, mpo na nini ozali kolela? Mpo na
nini ozali kolia te? Mpo na nini ozali na mawa boye? Boni,
ngai nazali na motuya te mpo na yo koleka bana mibali
zomi? » **9** Mokolo moko, sima na bango kolia mpe komela
na Silo, Ana atelemaki mpe akendeki na Ndako ya Yawe.
Ezalaki na ngonga oyo Nganga-Nzambe Eli avandaki na kiti,
pembeni ya ekuke ya Ndako ya Yawe. **10** Wana Ana azalaki
na pasi na motema, abondelaki Yawe na kolela mingi. **11**
Bongo apesaki elaka, alobaki: « Eh Yawe, Mokonzi ya
mampinga, soki kaka otali pasi ya mwasi mowumbu na Yo,
soki okanisi ngai mpe obosani te mwasi mosali na Yo, kasi
opesi ye mwana mobali, nakokaba ye epai na Yawe mpo na
mikolo nyonso ya bomoi na ye, mpe bakotikala kokata suki
ya moto na ye te. » **12** Lokola azalaki kobenda libondeli
na ye molayi liboso ya Yawe, Eli azalaki kotala malamu-
malamu monoko na ye. **13** Mpe wana Ana azalaki kobondela
na se ya motema, bibebu na ye ezalaki koningana, kasi
mongongo ezalaki koyokana te. Mpe Eli akanisaki ete Ana
alangwe masanga. **14** Eli alobaki na Ana: — Kino tango nini
okozala na milangwa? Longola milangwa na yo. **15** Ana
azongisaki: — Te, nkolo na ngai! Nalangwe te, nameli ata
vino to masanga makasi te. Kasi nazali na mawa mingi;
nazalaki kosopa motema na ngai epai na Yawe. **16** Kozwa
mwasi mowumbu na yo te lokola mwasi ya mobulu, pamba
te ezali mawa ya motema na ngai mpe monene ya pasi
na ngai nde etindi ngai kobondela kino tango oyo. **17** Eli
azongisaki: — Kende na kimia, mpe tika ete Nzambe ya
Isalaele apesa yo, oyo osengi Ye. **18** Ana alobaki: — Tika
ete mwasi mowumbu na yo azwa ngolu na miso na yo.
Boye Ana azongaki, aliaki mpe elongi na ye ezalaki lisusu
ya mawa te. **19** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki,
Elikana mpe libota na ye balamukaki mpe bagumbamelaki
Yawe; sima na yango, bazongaki epai na bango, na Rama.
Elikana asangisaki nzoto na Ana, mwasi na ye, mpe Yawe
akaniselaki Ana. **20** Boye Ana akomaki na zemi mpe, sima
na mwa mikolo, abotaki mwana mobali. Apesaki ye kombo
« Samuele, » pamba te alobaki: « Mpo ete nasengaki ye
epai na Yawe. » **21** Na mobu oyo elandaki, Elikana, elongo
na libota na ye mobimba, akendeki lisusu kobonzela Yawe
mbeka ya mibu nyonso mpe kokokisa elaka na ye. **22** Kasi
lokola Ana akendeki te, alobaki na mobali na ye: — Soki
nakati mwana komela mabele nde nakomema ye mpo na
kotalisa ye epai na Yawe; bongo akovanda kuna mpo na
libela. **23** Elikana, mobali na ye, alobaki: — Oyo omoni ete
ezali malamu, sala yango. Vanda awa kino okokata mwana
komela mabele. Tika ete Yawe asunga yo mpo ete okokisa
kaka elaka na yo. Boye Ana atikalaki na ndako, akobaki
komelisa mwana mabele kino tango akataki ye komela. **24**
Sima na ye kokata mwana komela mabele, Ana akamataki
ye, ndenge kaka azalaki nanu moke bongo; amemaki ye na
Ndako ya Yawe, na Silo, elongo na ngombe ya mobali ya
mibu misato, bakilo zomi ya farine, mpe mbeki moko ya
vino. **25** Sima na bango koboma ngombe mpo na kobonza
yango lokola mbeka, bamemaki mwana epai ya Eli. **26** Ana
alobaki na ye: — Limbisa ngai, nkolo na ngai; nazali mwasi
oyo atelemaki awa pembeni na yo mpo na kobondela Yawe.
27 Nazalaki kobondela mpo ete nazwa mwana oyo, mpe
Yawe asilaki kopesa ngai oyo nasengaki Ye. **28** Boye, ngai
mpe nakabi ye sik'oyo epai na Yawe: bomoi na ye mobimba,
akozala ya Yawe. Sima na yango, agumbamelaki Yawe na
esika yango.

2 Ana asambelaki na maloba oyo: Motema na ngai ezali
kosepela mpo na Yawe mpo ete alendisi bomoi na ngai.
Wana nazali na esengo mpo ete okangoli ngai, monoko
na ngai ekotelemela banguna na ngai. **2** Moko te azali
bule lokola Yawe; moko te, bobele Yo. Libanga moko te
ezali lokola Nzambe na biso. **3** Bolobaloba maloba ebele
te ya lolendo, mpe tika ete lofundu ebima na monoko na
bino te, pamba te Yawe azali Nzambe oyo ayebi nyonso

mpe asambisaka misala nyonso ya bato. 4 Tolotolo ya bilombe ebukani, kasi bato na bolembu bazwi makasi. 5 Bato oyo bazalaki na bozwi ebele bakomi koluka mosala mpo na bilei, kasi ba-oyo bazalaki kokelela batiki kosala. Mwasi oyo abotaki te akobota mbala sambo, kasi mwasi oyo abotaki bana ebele akobota lisusu te. 6 Yawe abomaka mpe apesaka bomoi, akitisaka bato na mokili ya bakufi mpe asekwisaka. (Sheol h7585) 7 Yawe akomisaka moto mobola, mpe akomisaka moto mozwi; akitisaka mpe atombolaka. 8 Alongolaka mobola na putulu, mpe abimisaka na fulu moto oyo azanga; mpo ete avandisa bango esika moko na bato ya lokumu mpe apesa bango kiti ya lokumu lokola libula. Pamba te miboko ya mabele ezali ya Yawe, mpe ezali na likolo na yango nde atia mokili. 9 Yawe akobatelaka makolo ya babulami na Ye, kasi bato mabe bakobunga kati na molili. Moto akotikala kolonga te na makasi na ye moko. 10 Bato oyo batiaka tembe na Yawe bakopanzana, pamba te akokweyisela bango kake wuta na likolo. Yawe akosambisa mokili mobimba, akopesa mokonzi na yango nguya mpe akobakisa makasi ya mopakolami na Ye. 11 Sima na yango, Elikana azongaki na ndako na ye, na Rama; kasi mwana atikalaki mpo na kosalela Yawe na bokambami ya Nganga-Nzambe Eli. 12 Bana mibali ya Eli bazalaki kilikili, bayebaki Yawe te. 13 Tala ndenge nini Banganga-Nzambe oyo bazalaki kosala na miso ya bato: tango nyonso moto moko azalaki koya kobonza mbeka, mosali ya Nganga-Nzambe azalaki koya na ngonga ya kotumba mbeka yango, azalaki kosimba kanya ya misapi misato na loboko na ye, 14 azalaki kokotisa yango na sani, na nzungu, na kikalungu to na mbeki; mpe azalaki kokamata, mpo na Nganga-Nzambe, eteni nyonso ya nyama oyo ezalaki kokangama na kanya. Ezali ndenge wana nde bana mibali ya Eli bazalaki kosala epai ya bana nyonso ya Isalaele oyo bazalaki kokende kuna na Silo. 15 Kutu, liboso ete mafuta ya mbeka etumbama, mosali ya Nganga-Nzambe azalaki koya koloba na moto oyo azalaki kobonza mbeka: « Longolaka libela eteni ya Nganga-Nzambe, pamba te akondima te kozwa na maboko na yo nyama oyo yo moko otumbi; kasi akondima kaka nyama ya mobesu. » 16 Bongo soki moto yango azongiseli mosali ya Nganga-Nzambe: « Tika ete mafuta etumbama nanu, bongo okozwa, na sima, eteni oyo olingi, » mosali azalaki kozongisa: « Te! Pesa ngai yango nde sik'oyo, noki te nakozwa yango na makasi. » 17 Lisumu oyo ya bana mibali ya Eli ezalaki monene na miso ya Yawe, pamba te bazalaki kozwa na limemia te mbeka oyo ebonzami mpo na Yawe. 18 Kasi Samuele azalaki kosala mosala na ye liboso ya Yawe. Elenge mobali Samuele azalaki kolata efode ya lino. 19 Mibu nyonso, mama na ye azalaki kotongela ye nzambala ya moke, mpe azalaki komemela ye yango tango nyonso azalaki kokende elongo na mobali na ye mpo na kobonza mbeka. 20 Eli azalaki kopambola Elikana mpe mwasi na ye na maloba oyo: « Tika ete Yawe apesa yo bana na nzela ya mwasi oyo, mpo na kozwa esika ya mwana oyo asengaki na mabondeli mpe abonzaki epai na Yawe! » Sima na yango, bazongaki epai na bango. 21 Yawe asalelaki Ana ngolu, mpe Ana azwaki lisusu bazemi, abotaki bana mibali misato mpe bana basi mibale. Nzokande elenge mobali Samuele azalaki kokola liboso ya Yawe. 22 Eli akomaki mobange makasi, mpe azalaki koyoka makambo nyonso oyo bana na ye ya mibali bazalaki kosala epai ya bana nyonso ya Isalaele; azalaki mpe koyoka ete bazalaki kosangisa nzoto na basi oyo bazalaki kosala na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. 23 Alobaki na bango: « Mpo na nini bozali kosala makambo mabe boye? Nazali koyoka bato nyonso kolobela yango. 24 Te, bana na ngai! Sango oyo nazali koyoka bato ya Yawe kopanza na tina na bino ezali malamu te. 25 Pamba te soki moto asali moninga na ye mabe, Nzambe akosambisa ye; kasi soki moto asali lisumu epai na Yawe, nani akoloba mpo na ye? » Kasi bana batikalaki koyokela tata na bango te, pamba te ezalaki mokano ya Yawe mpo na koboma bango. 26 Elenge mobali Samuele akobaki kokola na nzoto, mpe azalaki kosepelisa Yawe mpe bato. 27 Mokolo moko, moto moko na Nzambe ayaki epai ya Eli mpe alobaki na ye: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Boni, namimonisaki te na polele epai ya libota ya tata na yo tango bazalaki na Ejipito, na se ya bokonzi ya Faraon? 28 Naponaki tata na yo kati na bikolo nyonso ya Isalaele mpo ete asalela Ngai lokola Nganga-Nzambe, mpo ete amata na etumbelo na Ngai, atumba mbeka ya malasi mpe alata efode liboso na Ngai. Napesaki lisusu, na libota ya tata na yo, makabo nyonso ya bana ya Isalaele, makabo oyo bazikisa na moto. 29 Bongo mpo na nini bozali kozwa na limemia te bambeka mpe makabo na Ngai, oyo napeselaki mitindo ete epesama kati na Ndako na Ngai? Mpo na nini ozali kopesa bana na yo ya mibali lokumu koleka Ngai, na ndenge bozali kolia biteni oyo eleki kitoko kati na bambeka oyo bato na Ngai, Isalaele, bazali kobonzela Ngai? 30 Lokola ezali bongo, tala makambo oyo Ngai Yawe, Nzambe ya Isalaele, nalobi: ‹ Nalakaki ete libota na yo mpe libota ya tata na yo bakosalela Ngai tango nyonso lokola Banganga-Nzambe. › Kasi sik'oyo, Ngai Yawe nalobi: ‹ Esili! Mosika na Ngai elaka oyo! Bato oyo bazali kopesa Ngai lokumu, bango kaka nde Ngai nakopesa lokumu; kasi ba-oyo bazali kotiola Ngai, nakoyokisa bango soni. 31 Mpe na mikolo oyo ezali

koya, nakokomisa mikolo na yo mpe ya libota na yo mikuse, mpe mobange akotikala kozala lisusu te kati na molongo ya libota na yo. **32** Atako bakosalela Isalaele bolamu, kasi yo okomona pasi kati na Ndako na Ngai; mpe mobange akotikala kozala lisusu te kati na molongo ya libota na yo. **33** Nzokande, kati na bato na yo, ekozala na moto moko oyo nakolongola te liboso ya etumbelo na Ngai, mpo ete obanda koyokelaka ye zuwa mpe obanda kozikaka motema; kasi bana nyonso oyo bakobotama na ndako na yo bakokufa na bolenge na bango. **34** Mpe makambo oyo ekokweyela bana na yo mibale ya mibali, Ofini mpe Fineasi, ekozala elembo mpo na yo: bango mibale bakokufa mokolo moko. **35** Nakomiponela Nganga-Nzambe ya sembo oyo akosala kolanda motema mpe makanisi na Ngai. Nakobongisela ye libota moko oyo ekowumela, mpe akosala tango nyonso mosala ya bonganga-Nzambe liboso ya mopakolami na Ngai. **36** Bongo moto nyonso oyo akotikala kati na libota na yo akobanda koya kofukama liboso na ye mpo na kozwa mbongo moko ya palata mpe eteni ya lipa, mpe akoloba: 'Kotisa ngai ata na mosala moko kati na misala ya bonganga-Nzambe mpo ete nazwaka ata eteni ya lipa.' › »

3 Elenge mobali Samuele azalaki kosalela Yawe na bokambami ya Eli. Na mikolo wana, Yawe azalaki koloba mingi te epai ya bato, mpe bimoniseli ezalaki mingi te. **2** Mokolo moko na butu, Nganga-Nzambe Eli azalaki ya kolala na esika na ye; miso na ye elembaki mpe akokaki lisusu komona te. **3** Mwinda ya Esika ya bule ezalaki kopela, wana Samuele azalaki ya kolala kati na Tempelo ya Yawe, epai wapi Sanduku ya Nzambe ezalaki. **4** Yawe abengaki Samuele, mpe ye azongisaki: — Ngai oyo! **5** Akendeki mbangu epai ya Eli mpe alobaki: — Ngai oyo, obengi ngai! Kasi Eli alobaki na ye: — Nabengi yo te! Zonga mpe lala. Samuele akendeki mpe alalaki. **6** Yawe abengaki lisusu: — Samuele! Samuele alamukaki, azongaki epai ya Eli mpe alobaki: — Ngai oyo, obengi ngai! Eli alobaki na ye: — Mwana na ngai, nabengi yo te. Zonga, kende kolala. **7** Nzokande, Samuele ayebaki nanu Yawe te mpe atikalaki nanu te koyoka Yawe koloba na ye ata mbala moko. **8** Yawe abengaki Samuele na mbala ya misato; mpe Samuele atelemaki, akendeki epai ya Eli mpe alobaki: — Ngai oyo, obengi ngai! Bongo Eli asosolaki ete ezalaki Yawe nde azalaki kobenga elenge mobali. **9** Boye Eli alobaki na Samuele: — Kende na yo kolala; mpe soki abengi yo, okoloba: « Yawe loba, pamba te mosali na Yo azali koyoka! » Samuele akendeki mpe alalaki na esika na ye. **10** Yawe ayaki mpe atelemaki wana; abengaki lokola na mbala mosusu: — Samuele! Samuele! Samuele azongisaki: — Nkolo, loba, pamba te mosali na Yo azali koyoka. **11** Yawe alobaki na Samuele: — Tala, nalingi kosala likambo moko oyo, kati na Isalaele, ekosala pasi na matoyi ya moto nyonso oyo akoyoka yango. **12** Na tango wana, nakokokisa makambo nyonso oyo nayebisaki Eli mpo na kotelemela libota na ye, wuta na ebandeli kino na suka. **13** Pamba te nayebisaki ye ete nakosambisa libota na ye mpo na libela, mpo na masumu oyo ye ayebi, masumu oyo na nzela na yango bana na ye ya mibali bamikomisaki mbindo, kasi ye apamelaki bango te. **14** Yango wana, nalapi ndayi mpo na ndako ya Eli ete mbeba ya libota na ye ekotikala kolimbisama te, ezala na nzela ya bambeka to ya makabo. **15** Samuele alalaki kino na tongo. Bongo sima na ye kolamuka, afungolaki bikuke ya Tempelo ya Yawe. Azalaki kobanga koyebisa Eli emoniseli oyo azwaki. **16** Kasi Eli abengaki Samuele mpe alobaki: — Samuele, mwana na ngai! Samuele azongisaki: — Ngai oyo! **17** Eli atunaki ye: — Makambo nini Yawe ayebisaki yo? Kobombela ngai te. Tika ete Nzambe apesa yo etumbu ya makasi soki obombeli ngai ata likambo moko kati na nyonso oyo alobaki na yo. **18** Boye Samuele ayebisaki ye makambo nyonso, abombelaki ye ata likambo moko te. Mpe Eli alobaki: — Azali Yawe. Tika ete asala makambo oyo ezali malamu na miso na Ye. **19** Wana Samuele azalaki kokola, Yawe azalaki elongo na ye mpe azalaki kokokisa maloba na Ye nyonso. **20** Bato nyonso ya Isalaele, longwa na Dani kino na Beri-Sheba, bandimaki ete Samuele azali penza mosakoli ya Yawe. **21** Yawe akobaki komilakisa na Silo, pamba te azalaki komimonisa kuna epai ya Samuele na nzela ya Liloba na Ye.

4 Mpe Samuele azalaki kokomisa maloba ya Yawe epai ya bato nyonso ya Isalaele. Na tango wana, bato ya Isalaele bakendeki kobundisa bato ya Filisitia. Bato ya Isalaele batongaki molako na bango na Ebeni-Ezeri, mpe bato ya Filisitia batongaki ya bango molako, na Afeki. **2** Bato ya Filisitia batandamaki mpo na kobundisa bato ya Isalaele. Mpe wana bitumba ekomaki makasi, bato ya Filisitia balongaki bato ya Isalaele mpe babomaki na bitumba yango basoda ya Isalaele, pene nkoto minei. **3** Tango basoda ya Isalaele bazongaki na molako, bampaka ya Isalaele batunaki: — Mpo na nini Yawe asali ete bato ya Filisitia balonga biso na mokolo ya lelo? Tokende kozwa Sanduku ya Boyokani ya Yawe, na Silo, mpo ete eya kati na biso mpe ekangola biso na maboko ya banguna na biso. **4** Boye batindaki bato na Silo. Mpe longwa kuna, bamemaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo avandaka na kiti na Ye ya bokonzi kati na basheribe. Ofini mpe Fineasi, bana mibali mibale ya Eli, bazalaki wana

elongo na Sanduku ya Boyokani ya Nzambe. 5 Tango kaka Sanduku ya Boyokani ya Yawe ekotaki na molako, bato nyonso ya Isalaele bagangaki na mongongo makasi, mpe mabele eninganaki. 6 Bato ya Filisitia bayokaki koganga wana mpe batunaki: — Koganga nyonso wana elakisi nini kati na molako ya Ba-Ebre? Wana bayokaki sango ete Sanduku ya Yawe ekoti kati na molako, 7 bato ya Filisitia babangaki mpe balobaki: — Eh, tobebi na biso! Nzambe akoti na molako! Likambo ya boye nanu esalema te! 8 Mawa na biso! Nani akokangola biso na maboko ya Nzambe oyo ya nguya? Ezali Nzambe wana nde abomaki bato ya Ejipito na nzela ya bitumbu ya ndenge na ndenge kati na esobe. 9 Bandeko bato ya Filisitia, boyika mpiko! Bozala mibali, noki te bokokoma bawumbu ya Ba-Ebre ndenge bango bazalaki bawumbu na bino! Bozala mibali mpe bobunda! 10 Boye bato ya Filisitia babundisaki bato ya Isalaele mpe balongaki. Moto nyonso akimaki na ndako na ye ya kapo. Kokweyisama ya bato ya Isalaele ezalaki ya makasi penza: motango ya basoda ya Isalaele, oyo babundaka na makolo mpe bakufaki ezalaki nkoto tuku misato. 11 Bato ya Filisitia babotolaki Sanduku ya Nzambe, mpe bana mibali mibale ya Eli, Ofini mpe Fineasi, bakufaki. 12 Moto moko ya ekolo ya Benjame akimaki mbangu longwa na bisika oyo bazalaki kobunda mpe akomaki na Silo, na mokolo yango kaka; azalaki na bilamba epasuka, mpe na putulu, na moto na ye. 13 Akomaki na tango oyo Eli azalaki ya kovanda na kiti, pembeni ya nzela, mpe azalaki kotala na ekenge, pamba te motema na ye ezalaki na kimia te na tina na Sanduku ya Nzambe. Bongo tango moto yango akotaki na engumba mpe apesaki sango ya makambo nyonso oyo ewutaki kosalema, engumba mobimba egangaki. 14 Tango Eli ayokaki koganga yango, atunaki: — Makelele oyo elakisi nini? Mpe moto yango ayaki na lombangu kopesa sango epai ya Eli. 15 Nzokande Eli azalaki na mibu tuku libwa na mwambe ya mbotama; miso na ye elembaki makasi, akokaki komona lisusu te. 16 Alobaki na Eli: — Nawuti na esika ya bitumba, nawuti kokima kuna kaka lelo. Eli atunaki ye: — Mwana na ngai, makambo nini eleki kuna? 17 Moto oyo amemaki sango azongisaki: — Bato ya Isalaele bakimi liboso ya bato ya Filisitia, mpe ebele kati na bango bakufi; ezala bana na yo mibale ya mibali, Ofini mpe Fineasi, bakufi. Bato ya Filisitia babotoli Sanduku ya Nzambe. 18 Tango kaka moto wana atangaki kombo ya Sanduku ya Nzambe, Eli akweyaki makalikali longwa na kiti na ye, pembeni ya ekuke ya Ndako ya Yawe, kingo na ye ebukanaki, mpe akufaki, pamba te azalaki mobange mpe nzoto minene. Akambaki Isalaele mibu tuku minei. 19 Bokilo na ye ya mwasi, mwasi ya Fineasi, azalaki na zemi mpe akomaki pembeni ya kobota. Tango kaka ayokaki sango ete babotoli Sanduku ya Nzambe, ete tata-bokilo na ye mpe mobali na ye bakufi, agunzamaki, abandaki mbala moko pasi ya kobota, mpe abotaki. 20 Lokola akomaki pene ya kokufa, basi oyo bazingelaki ye balobaki na ye: — Kobanga te! Oboti mwana mobali! Kasi ye apesaki eyano moko te mpe atiaki makanisi na ye kuna te. 21 Apesaki mwana yango kombo « I-Kabodi » oyo elingi kolakisa: Nkembo elongwe na Isalaele! Atiaki makanisi na ye na Sanduku ya Nzambe, oyo babotoli, na tata-bokilo na ye mpe na mobali na ye, oyo bakufi. 22 Alobaki: « Nkembo elongwe na Isalaele, pamba te babotoli Sanduku ya Nzambe. »

5 Sima na bango kobotola Sanduku ya Nzambe, bato ya Filisitia balongolaki yango na Ebeni-Ezeri mpe bakendeki na yango na Asidodi. 2 Bato ya Filisitia bakotisaki Sanduku ya Nzambe kati na tempelo ya Dagoni, nzambe na bango, mpe batiaki yango pembeni ya ekeko ya Dagoni. 3 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bato ya Asidodi balamukaki mpe bamonaki Dagoni, nzambe na bango, akweya na mabele, elongi etala na se, liboso ya Sanduku ya Yawe. Bazwaki mpe batelemisaki Dagoni, mpe bazongisaki ye na esika na ye. 4 Kasi tango balamukaki na tongo ya mokolo mosusu oyo elandaki, bamonaki lisusu Dagoni akweya na mabele, elongi etala na se, liboso ya Sanduku ya Yawe, moto mpe maboko ekatana, mpe etandama na ekotelo; kaka nzoto na ye nde etikalaki. 5 Yango wana, kino na mokolo ya lelo, banganga-nzambe ya Dagoni mpe bato mosusu oyo bakotaka na tempelo ya nzambe Dagoni, na Asidodi, banyataka zingazinga ya ekotelo te. 6 Loboko na Yawe etelemelaki bato ya Asidodi mpe ya zingazinga, ebebisaki bango mpe ekweyiselaki bango bokono ya pota ya libumu. 7 Tango bato ya Asidodi bamonaki makambo oyo ekomelaki bango, balobaki: — Sanduku ya Nzambe ya Isalaele esengeli lisusu te kozala awa elongo na biso, pamba te Nzambe oyo anyokoli biso mingi na nguya na Ye; anyokoli biso mpe anyokoli Dagoni, nzambe na biso. 8 Na bongo, babengaki mpe basangisaki bakambi nyonso ya bato ya Filisitia, batunaki bango: — Tosengeli kosala nini na Sanduku ya Nzambe ya Isalaele. Bazongisaki: — Sanduku ya Nzambe ya Isalaele esengeli kokende na Gati. Boye bamemaki Sanduku ya Nzambe ya Isalaele na Gati. 9 Kasi sima na bango komema yango kuna, loboko na Yawe etelemelaki lisusu bato ya engumba wana, ekotisaki pasi kati na bango: Yawe akweyiselaki bato ya engumba bokono ya « mosomba, » kobanda na bilenge kino na mikolo. 10 Bongo batindaki Sanduku ya Nzambe na Ekroni. Tango Sanduku ya Nzambe ekotaki na Ekroni, bato ya Ekroni

bagangaki: — Bamemi Sanduku ya Nzambe ya Isalaele epai
na biso mpo ete baboma biso mpe baboma bato na biso. 11
Boye, babengaki mpe basangisaki bakambi nyonso ya bato
ya Filisitia; balobaki na bango: — Bolongola Sanduku ya
Nzambe ya Isalaele, bozongisa yango na esika na yango;
noki te ekoboma biso mpe ekoboma bato na biso. Somo
ya kufa ekangaki engumba mobimba, pamba te loboko na
Yawe ezalaki kobebisa makasi kati na yango. 12 Bato oyo
bakufaki te bazwaki bokono ya pota ya libumu, mpe koganga
ya engumba emataki kino na likolo.

6 Sima na Sanduku ya Yawe kosala sanza sambo kati na
mokili ya bato ya Filisitia, 2 bato ya Filisitia babengisaki
Banganga-Nzambe mpe bato ya soloka, balobaki na bango:
— Tosengeli kosala nini na Sanduku ya Yawe? Boyebisa biso
ndenge nini tokoki kozongisa yango na esika na yango. 3
Bazongisaki: — Soki bolingi kozongisa Sanduku ya Nzambe
ya Isalaele, bozongisa yango ya pamba te, kasi bozongisa
yango elongo na bambeka mpo na masumu; bongo bokobika
na bokono, mpe bokoyeba mpo na nini loboko na Yawe
etikaki te konyokola bino. 4 Bato ya Filisitia batunaki: —
Mbeka ya masumu ya lolenge nini tosengeli kobonzela
Yawe? Bazongisaki: — Kolanda motango ya bakambi ya
bato ya Filisitia, bobonzela Ye biloko mitano ya wolo, oyo
ekotalisa bapota ya libumu, mpe bampuku mitano ya wolo;
pamba te ezala bino to bakambi na bino, bokweyelaki kaka
etumbu ya ndenge moko. 5 Bosala bililingi oyo ekotalisa
bapota na bino ya libumu, mpe oyo ekotalisa bampuku
oyo ezali kobebisa mokili na bino; mpe bopesa nkembo
na Nzambe ya Isalaele. Tango mosusu, akolongola loboko
na Ye na likolo na bino, na likolo ya banzambe na bino,
mpe na likolo ya mokili na bino. 6 Tina nini kozala moto
makasi lokola Faraon mpe bato ya Ejipito? Bokanisa ete
sima na Nzambe konyokola bango, batikaki bana ya Isalaele
kokende na nzela na bango. 7 Boye bino, bosala sik'oyo
shario moko ya sika; bozwa bangombe mibale ya basi oyo
ezali komelisa mpe oyo nanu balatisi te ekangiseli na kingo.
Bokangisa bangombe yango na shario, kasi bozongisa bana
na yango na lopango. 8 Bokamata Sanduku ya Yawe mpe
botia yango na likolo ya shario. Pembeni ya Sanduku ya
Yawe, botia kati na mwa sanduku moko ya moke biloko
ya wolo oyo bokobonzela Yawe lokola bambeka mpo na
masumu. Sima, botika yango kokende. 9 Kasi bokotala
yango malamu: soki Sanduku ya Yawe ezwi nzela ya Beti-
Shemeshi mpo na kokende na mokili na yango, wana
elakisi ete Yawe nde akweyiselaki biso pasi makasi yango;
soki te, wana tokoyeba ete ezalaki na yango loboko na
Yawe te, kasi oyo ekomelaki biso ezalaki na yango kaka
libaku. 10 Bato ya Filisitia basalaki ndenge bayebisaki bango:
bazwaki bangombe mibale ya basi oyo ezalaki komelisa
mpe bakangisaki yango na shario. Kasi bazongisaki bana na
yango na lopango. 11 Batiaki Sanduku ya Yawe na likolo ya
shario; bongo na pembeni na yango, batiaki mwa sanduku
oyo ya moke, oyo kati na yango ezalaki na bampuku ya wolo
mpe bililingi ya bapota na bango ya libumu. 12 Bangombe
yango ya basi ekendeki mbala moko na nzela ya Beti-
Shemeshi, elandaki kaka nzela yango mpe, nzela-nzela,
ezalaki kolela; ebalukaki te ezala na ngambo ya loboko
ya mwasi to na ngambo ya loboko ya mobali. Nzokande
bakambi ya bato ya Filisitia balandaki yango na mosika
kino na mondelo ya Beti-Shemeshi. 13 Na eleko yango,
bato ya Beti-Shemeshi bazalaki kobuka ble, na lubwaku.
Bongo tango batombolaki miso mpe bamonaki Sanduku,
basepelaki makasi. 14 Shario ekomaki na elanga ya Jozue,
moto ya Beti-Shemeshi, mpe etelemaki wana, pembeni ya
libanga monene. Bato babukaki mabaya ya sanduku mpe
babonzaki bangombe ya basi lokola mbeka ya kotumba mpo
na Yawe. 15 Balevi bakitisaki Sanduku ya Yawe elongo na
mwa sanduku ya moke oyo kati na yango ezalaki na biloko
ya wolo, mpe batiaki yango na likolo ya libanga monene. Na
mokolo wana, bato ya Beti-Shemeshi babonzaki bambeka
ya kotumba mpe makabo epai na Yawe. 16 Bakambi yango
mitano ya bato ya Filisitia bamonaki makambo nyonso wana
mpe bazongaki na Ekroni kaka mokolo wana. 17 Tala bililingi
ya wolo ya bapota ya libumu oyo bato ya Filisitia babonzelaki
Yawe lokola bambeka mpo na masumu: moko mpo na
Asidodi, moko mpo na Gaza, moko mpo na Ashikeloni,
moko mpo na Gati, moko mpo na Ekroni. 18 Ezalaki mpe na
bampuku ya wolo, kolanda motango ya bingumba ya bato
ya Filisitia, oyo bakambi mitano oyo bazalaki koyangela:
kobanda na bingumba batonga makasi, bamboka na yango
ya mike kino na libanga ya monene oyo, na likolo na yango,
batiaki Sanduku ya Yawe mpe oyo, kino na mokolo ya lelo,
ezali na elanga ya Jozue, moto ya Beti-Shemeshi. 19 Kasi
Nzambe abomaki bato ya Beti-Shemeshi mpo ete batalaki
Sanduku ya Yawe: kati na bato nkoto tuku mitano, abomaki
tuku sambo. Bato ya Beti-Shemeshi basalaki matanga mpo
ete Yawe apesaki bango etumbu ya makasi. 20 Bato ya Beti-
Shemeshi balobaki: « Nani akoki kotelema liboso ya Yawe,
Nzambe oyo ya bule? Sanduku ekokende epai ya nani soki
elongwe awa epai na biso? » 21 Bongo batindaki bantoma
koloba na bato ya Kiriati-Yearimi: « Bato ya Filisitia bazongisi
Sanduku ya Yawe; boya kozwa yango mpe bomema yango
epai na bino. »

7 Bato ya Kiriati-Yearimi bayaki kozwa Sanduku ya Yawe
mpe bamemaki yango na ndako ya Abinadabi, na ngomba
moke; mpe babulisaki Eleazari, mwana na ye ya mobali, mpo
ete abatelaka Sanduku ya Yawe. **2** Wuta mokolo Sanduku ya
Yawe ekomaki na Kiriati-Yearimi, elekaki mikolo ebele: mibu
pene tuku mibale. Mpe bato nyonso ya Isalaele bayokaki
posa ya kozonga epai na Yawe. **3** Bongo Samuele alobaki
na bato nyonso ya Isalaele: « Soki ezali na motema na bino
mobimba nde bolingi kozonga epai na Yawe, bolongola kati
na bino banzambe ya bapaya mpe bikeko ya Asitarite; mpe
bomipesa mobimba epai na Yawe mpe bosalela kaka Ye. Na
nzela wana nde Ye akokangola bino na maboko ya bato
ya Filisitia. » **4** Bato ya Isalaele balongolaki kati na bango
banzambe Bala mpe bikeko ya Asitarite, mpe basalelaki
kaka Yawe. **5** Samuele alobaki na bango: « Bosangisa bato
nyonso ya Isalaele, na Mitsipa, mpe ngai nakosambela Yawe
mpo na bino. » **6** Bato ya Isalaele basanganaki na Mitsipa,
batokaki mayi mpe basopaki yango na mabele, liboso ya
Yawe. Na mokolo wana, bakilaki bilei mpe batubelaki kuna
masumu na koloba: « Tosalaki masumu liboso ya Yawe.
» Samuele akambaki Isalaele wuta na Mitsipa. **7** Tango
bato ya Filisitia bayokaki ete bato ya Isalaele basangani
na Mitsipa, bakambi ya bato ya Filisitia bayaki kobundisa
bango. Bongo tango bato ya Isalaele bayokaki sango yango,
babangaki bato ya Filisitia. **8** Bato ya Isalaele balobaki na
Samuele: « Kotika te kosambela Yawe, Nzambe na biso,
mpo na biso mpo ete abikisa biso na maboko ya bato ya
Filisitia. » **9** Samuele akamataki mwana meme ya mobali,
oyo ezalaki nanu komela mabele, mpe abonzaki yango
mobimba lokola mbeka ya kotumba epai na Yawe. Abelelaki
Yawe mpo na Isalaele, mpe Yawe ayokaki losambo na ye.
10 Wana Samuele azalaki kobonza mbeka ya kotumba,
bato ya Filisitia bapusanaki pembeni mpo na kobundisa
bato ya Isalaele. Kasi na mokolo wana, Yawe atindelaki
bato ya Filisitia kake makasi oyo ekotisaki mobulu kati na
bango. Mpe bato ya Isalaele balongaki bango. **11** Bato ya
Isalaele babimaki na Mitsipa, balandaki bato ya Filisitia
kino na se ya Beti-Kari mpe babomaki bango. **12** Bongo
Samuele akamataki libanga moko mpe atiaki yango kati na
Mitsipa mpe Sheni; apesaki yango kombo « Ebeni-Ezeri
» mpo na koloba: « Kino na esika oyo, Yawe asungi biso.
» **13** Bato ya Filisitia bayokisamaki soni mpe bazongelaki
lisusu te kokota na mokili ya Isalaele. Na mikolo nyonso
ya bomoi ya Samuele, loboko na Yawe etelemelaki bato
ya Filisitia. **14** Bingumba oyo bato ya Filisitia babotolaki
epai ya bato ya Isalaele, kobanda na Ekroni kino na Gati,
ezongaki na maboko ya bato ya Isalaele, mpe bato ya
Isalaele bakangolaki bamboka nyonso ya zingazinga oyo
ezalaki na se ya bokonzi ya bato ya Filisitia. Mpe kimia
ezalaki kati na bato ya Isalaele mpe bato ya Amori. **15**
Samuele akambaki Isalaele mikolo nyonso ya bomoi na ye.
16 Abandaki kotambola mibu nyonso, kobanda na Beteli,
koleka na Giligali kino na Mitsipa, mpo na kokamba bato ya
Isalaele na bisika nyonso wana. **17** Kasi azalaki kozonga
tango nyonso na Rama epai wapi ndako na ye ezalaki. Ezali
kuna nde azalaki lisusu kokamba bato ya Isalaele. Mpe
atongaki kuna etumbelo mpo na Yawe.

8 Tango Samuele akomaki mobange, aponaki bana na
ye ya mibali mpo ete bazala basambisi kati na Isalaele.
2 Kombo ya mwana na ye ya liboso ya mobali ezalaki «
Joeli, » mpe ya mibale, « Abiya. » Bazalaki kosala mosala
na bango na Beri-Sheba, **3** kasi batambolaki te na nzela
ya Samuele, tata na bango: bamipesaki na lokoso ya
mbongo, na kozwaka kanyaka mpe na kokataka makambo
na bosembo te. **4** Mpo na yango, bakambi nyonso ya
mabota ya Isalaele basanganaki elongo mpe bakendeki
epai ya Samuele, na Rama. **5** Balobaki na ye: « Tala, yo
okomi na yo mobange, mpe bana na yo ya mibali bazali
kotambola te na banzela na yo. Sik'oyo, pona mokonzi
oyo akokamba biso ndenge ezali na bikolo nyonso. » **6**
Kasi tango balobaki: « Pesa biso mokonzi oyo akokamba
biso, » Samuele asepelaki na likambo yango te; boye
asambelaki Yawe. **7** Mpe Yawe azongiselaki Samuele: «
Yoka makambo nyonso oyo bato bazali koloba na yo. Ezali
yo te nde basundoli, kasi basundoli nde Ngai lokola Mokonzi
na bango. **8** Bazali kosala yo ndenge kaka basalaki Ngai,
banda mokolo oyo nabimisaki bango na Ejipito kino lelo:
basundolaki Ngai mpe basalelaki banzambe mosusu. **9**
Sik'oyo, yoka bango; kasi kebisa bango malamu mpe yebisa
bango makambo nyonso oyo mokonzi oyo akokonza bango
akobanda kosala. » **10** Samuele ayebisaki bato oyo bazalaki
kosenga ye mokonzi maloba nyonso ya Yawe. **11** Alobaki
na bango: — Tala makambo oyo mokonzi oyo akokonza
bino akobanda kosala: Akozwa bana na bino ya mibali mpe
akotia bango na mosala ya kokumba bashar na ye kati na
basoda na ye oyo babundaka na bampunda; bakobanda
kokima mbangu liboso ya shar na ye lokola bakengeli ya
mokonzi. **12** Akotia bamoko, bakonzi ya bankoto ya basoda;
bamosusu, bakonzi ya basoda tuku mitano; bamosusu,
akotia bango na mosala ya kobalola mabele ya bilanga na
ye, kobuka bambuma na ye mpe kosalela ye bibundeli ya
bitumba mpe bisalelo mpo na bashar na ye. **13** Akokamata
bana na bino ya basi mpo ete basalaka malasi, balambaka
bilei mpe mapa. **14** Akokamata bilanga na bino ya vino mpe

ya olive oyo eleki kitoko, mpe akopesa yango epai ya basali na ye. 15 Akokamata eteni ya zomi ya milona na bino mpe ya bilanga na bino ya vino, mpe akopesa yango epai ya kalaka na ye ya lokumu mpe epai ya basali na ye. 16 Bongo, kati na basali na bino ya mibali, basali na bino ya basi, bilenge na bino mpe ba-ane na bino, akokamata ba-oyo baleki kitoko mpo na misala na ye. 17 Akokamata eteni ya zomi ya bameme na bino, mpe bino moko bokokoma bawumbu na ye. 18 Bongo na mokolo wana, tango bokobanda kolelalela mpo na mokonzi oyo bino moko bokomiponela, na mokolo yango, Yawe akoyanola bino ata moke te. 19 Kasi bato baboyaki koyokela Samuele, balobaki: — Te! Biso tolingi kaka mokonzi. 20 Na bongo, biso mpe tokozala lokola bikolo mosusu. Mokonzi na biso akokamba biso, akobima liboso na biso mpe akotambolisa biso na bitumba. 21 Tango Samuele ayokaki maloba nyonso ya bato, amemaki yango liboso ya Yawe. 22 Mpe Yawe alobaki na Samuele: « Yokela bango mpe pesa bango mokonzi! » Bongo Samuele alobaki na bato ya Isalaele: « Tika ete moto na moto azonga na engumba na ye! »

9 Kati na ekolo ya Benjame, ezalaki na moto moko ya bozwi; kombo na ye ezalaki « Kishi, » mwana mobali ya Abieli, mwana mobali ya Tserori, mwana mobali ya Bekorati, mwana mobali ya Afia, moto ya ekolo ya Benjame. 2 Azalaki na mwana mobali; kombo na ye ezalaki « Saulo. » Azalaki elenge mobali moko ya kitoko; mpe kati na mibali nyonso ya Isalaele, moko te akokanaki na ye na kitoko; azalaki mbinga koleka bango nyonso. 3 Mokolo moko, ba-ane ya tata na ye, Kishi, ebungaki; mpe Kishi alobaki na mwana na ye, Saulo: « Kamata mosali moko ya mobali kati na basali mpo ete akende elongo na yo koluka ba-ane. » 4 Boye, Saulo akatisaki etuka ya bangomba ya Efrayimi mpe etando ya Shalisha; kasi bamonaki yango te. Bakotaki na etuka ya Shalimi, kasi ba-ane ezalaki kuna te; bakomaki kino na etuka ya Benjame, kasi bamonaki yango kaka te. 5 Tango bakomaki na mokili ya Tsufi, Saulo alobaki na mosali oyo azalaki elongo na ye: — Yaka, tozonga; noki te tata na ngai akotika kokanisa ba-ane, kasi akokoma komitungisa mpo na biso. 6 Mosali azongisaki: — Zela moke! Kati na engumba wana, ezali na moto moko ya Nzambe; azali penza moto ya lokumu; makambo nyonso oyo ye alobaka, ezangaka te kokokisama. Tokende kuna sik'oyo, tango mosusu akolakisa biso nzela oyo tosengeli kolanda. 7 Saulo alobaki na mosali na ye: — Likambo te! Tokende epai na ye! Kasi tokopesa eloko nini epai ya moto na Nzambe? Pamba te kati na libenga na biso, biloko ya kolia ezali lisusu te; tozali ata na kado te ya kopesa epai ya moto na Nzambe. Tozali na eloko nini? 8 Mosali azongiselaki Saulo: — Tala, nazali na mbongo moko ya palata; nakopesa yango epai ya moto na Nzambe, mpe akolakisa biso nzela oyo tosengeli kolanda. 9 Na tango ya kala, kati na Isalaele, moto oyo azalaki kokende kotuna toli ya Nzambe azalaki koloba: « Tokende epai ya moto oyo azwaka bimoniseli. » Pamba te moto oyo bazali kobenga lelo « mosakoli, » bazalaki kobenga ye na kala « moto oyo azwaka bimoniseli. » 10 Saulo alobaki na mosali na ye: — Malamu! Tokende! Boye, bakendeki na engumba epai wapi moto na Nzambe azalaki kovanda. 11 Wana bazalaki komata ngomba oyo ekenda na engumba, bakutanaki na bana basi oyo bazalaki kobima mpo na koluka mayi. Batunaki bango: — Boni, ezalaka awa na moto oyo azwaka bimoniseli? 12 Bazongiselaki ye: — Iyo! Azali liboso na bino. Kasi bosala noki; awuti kokoma kaka sik'oyo kati na engumba na biso, pamba te bato bakobonza lelo mbeka, na esambelo ya likolo ya ngomba. 13 Soki kaka bokoti na engumba, bomona ye mbala moko, liboso ete amata na esambelo ya likolo ya ngomba mpo na kolia; pamba te bato bakoki kobanda kolia te soki ye akomi nanu te: asengeli nanu kopambola mbeka liboso ete bato oyo babengami babanda kolia. Bomata sik'oyo, mpe bokomona ye na ngonga oyo. 14 Boye bakendeki na engumba; mpe wana bazalaki kokota kati na yango, Samuele abimaki liboso na bango tango azalaki kokende na esambelo ya likolo ya ngomba. 15 Nzokande, mokolo moko liboso ete Saulo akoma, Yawe amonisaki likambo yango epai ya Samuele. 16 Alobaki na ye: « Lobi, na ngonga oyo, nakotindela yo mobali moko kowuta na etando ya Benjame; okopakola ye mafuta mpo ete azala mokambi ya bato na Ngai, Isalaele. Akokangola bato na Ngai na maboko ya bato ya Filisitia, pamba te namoni pasi ya bato na Ngai, mpe koganga na bango ekomaki kino epai na Ngai. » 17 Tango Samuele amonaki Saulo na mosika, Yawe alobaki na ye: « Tala moto oyo nalobelaki yo; ye nde akokonza bato na Ngai. » 18 Saulo apusanaki pembeni ya Samuele, na ekuke ya engumba, mpe atunaki ye: — Nabondeli yo, okoki kolakisa ngai ndako ya moto oyo azwaka bimoniseli? 19 Samuele azongiselaki Saulo: — Ngai oyo moto oyo azwaka bimoniseli. Kende liboso na ngai, na esambelo ya likolo ya ngomba; pamba te, lelo, okolia elongo na ngai. Bongo lobi na tongo, nakotika yo kozonga, mpe nakoyebisa yo makambo nyonso oyo ezali kati na motema na yo. 20 Komitungisa na yo te na tina na ba-ane na yo, oyo ebungaki wuta mikolo misato, pamba te esili komonana. Bongo nani nkolo biloko nyonso ya motuya oyo ezali kati na Isalaele? Ezali biloko na yo mpe libota mobimba ya tata na yo. 21 Saulo azongisaki: — Ngai

nazali moto ya ekolo ya Benjame, ekolo oyo eleki moke kati na bikolo ya Isalaele. Etuka na ngai eleki moke kati na bituka nyonso ya ekolo ya Benjame. Boye mpo na nini ozali koloba na ngai na lolenge oyo? 22 Samuele amemaki Saulo elongo na mosali na ye, akotisaki bango na esika ya feti mpe avandisaki bango liboso ya babengami: bazalaki bato pene tuku misato. 23 Samuele alobaki na moto oyo azalaki kolamba: « Yaka na ndambo ya biloko oyo nayebisaki yo ete otia yango pembeni. » 24 Moto oyo azalaki kolamba azwaki mopende mpe nyonso oyo ekangani na yango, mpe atiaki yango liboso ya Saulo. Samuele alobaki na Saulo: « Tala ndambo ya biloko oyo babombelaki yo. Lia yango, pamba te babombelaki yo yango wuta tango nabengisaki bato. » Boye, na mokolo wana, Saulo aliaki elongo na Samuele. 25 Bongo balongwaki nzela moko na esambelo ya likolo ya ngomba mpo na kokita na engumba, mpe Samuele asololaki na Saulo, na veranda ya ndako na ye. 26 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, balamukaki. Samuele abengaki Saulo na veranda mpe alobaki na ye: « Bongama, nazali kokende kotika yo na nzela na yo. » Sima na Saulo kobongama, abimaki libanda nzela moko na Samuele. 27 Wana bazalaki kokende mpe bakomaki na mondelo ya engumba, Samuele alobaki na Saulo: « Loba na mosali na yo ete aleka liboso na biso. » Boye mosali alekaki liboso, mpe Samuele alobaki lisusu na Saulo: « Telema awa sik'oyo mpo ete napesa yo sango oyo ewuti epai ya Nzambe. »

10 Bongo Samuele azwaki molangi ya mafuta, asopaki yango na moto ya Saulo, ayambaki ye mpe alobaki: « Boni, Yawe apakoli yo mafuta te mpo ete ozala mokambi ya libula na Ye? 2 Sima na yo kotika ngai na mokolo ya lelo, okokutana na mibali mibale pembeni ya kunda ya Rasheli, na Tselitsa, na bandelo ya mokili ya Benjame. Bakoloba na yo: ‹ Ba-ane oyo okendeki koluka emonani. Mpe, sik'oyo, tata na yo atiki komitungisa na tina na yango, kasi akomi nde komitungisa mpo na bino. Azali komituna: 'Nakosala nini mpo na mwana na ngai ya mobali.' › » 3 Kolongwa wana, okokende mwa mosika kino okokoma na nzete monene ya Tabori epai wapi okokutana na mibali misato oyo bakozala komata epai ya Nzambe, na Beteli. Moko akomema bana misato ya ntaba; mosusu, biteni misato ya mapa; mpe mosusu, molangi ya vino. 4 Bakopesa yo mbote mpe bakokabela yo mapa mibale. Okozwa yango na maboko na bango. 5 Sima na yango, okokende na Gibea ya Nzambe epai wapi bayangeli ya Filisitia bazali. Wana okopusana na engumba, okokutana na ngulupa ya basakoli kowuta na esambelo ya likolo ya ngomba. Liboso na bango, ekozala na babeti mandanda, bambunda ya mike, baflite mpe banzenze. Wana bakozala kobeta mindule, basakoli yango bakokoma kosakola. 6 Bongo Molimo na Yawe akokitela yo na nguya, okosakola elongo na bango, mpe okobongwana moto ya lolenge mosusu. 7 Soki kaka omoni bilembo oyo kokokisama, wana sala na yo nyonso oyo okoki kosala mpo na yo moko, pamba te Nzambe azali elongo na yo. 8 Bongo okotambola liboso na ngai mpo na kokende na Giligali, mpe ngai nakokuta yo kuna mpo na kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. Kasi osengeli kozela mikolo sambo kino naya kokuta yo; mpe nakoyebisa yo makambo oyo osengeli kosala. 9 Tango kaka Saulo abalukaki mpo na kotika Samuele, Nzambe abongolaki motema ya Saulo, mpe bilembo nyonso ekokisamaki mokolo wana kaka. 10 Tango bakomaki na Gibea, ngulupa ya basakoli ekutanaki na ye; bongo Molimo ya Nzambe akitelaki ye na nguya, mpe akomaki kosakola kati na bango. 11 Tango bato nyonso oyo bayebi Saulo wuta kala bamonaki ye kosakola elongo na basakoli bamitunaki: « Likambo nini ekweyi na bomoi ya mwana mobali ya Kishi? Boni, Saulo mpe azali moko kati na basakoli? » 12 Moko kati na bato oyo bazalaki wana alobaki: « Bongo nani azali motambolisi na bango? » Ezali ndenge wana nde ebandaki lisese oyo: « Saulo mpe azali moko kati na basakoli? » 13 Tango Saulo asilisaki kosakola, akendeki na esambelo ya likolo ya ngomba. 14 Noko ya Saulo atunaki Saulo mpe mosali na ye: — Bokendeki wapi? Saulo azongisaki: — Tokendeki koluka ba-ane. Kasi lokola tomonaki yango te, yango wana tokendeki epai ya Samuele. 15 Noko ya Saulo alobaki lisusu: — Nabondeli yo, yebisa ngai makambo oyo Samuele alobaki na bino. 16 Saulo azongiselaki noko na ye: — Ayebisaki biso ete ba-ane ekomonana solo. Kasi Saulo ayebisaki noko na ye te makambo oyo Samuele alobaki na ye na tina na bokonzi. 17 Samuele abengisaki, na Mitsipa, bato ya Isalaele liboso ya Yawe 18 mpe alobaki na bango: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Ngai moko nde nabimisaki Isalaele wuta na Ejipito mpe nakangolaki bino na maboko ya bato ya Ejipito mpe ya bokonzi nyonso oyo ezalaki konyokola bino. › 19 Kasi, na mokolo ya lelo, bobwaki Nzambe na bino, oyo abikisaka bino na pasi na bino nyonso mpe na minyoko na bino. Mpe bolobi na Ye: ‹ Ponela biso mokonzi oyo akokamba biso! › Lokola ezali bongo, botelema sik'oyo bino moko liboso ya Yawe kolanda bikolo mpe bituka na bino. » 20 Samuele abengaki ekolo moko na moko ya Isalaele, mpe ekolo ya Benjame eponamaki. 21 Abengaki etuka moko na moko ya ekolo ya Benjame, mpe etuka ya Matiri eponamaki. Na suka, ezalaki Saulo, mwana mobali ya Kishi, nde aponamaki. Kasi tango balukaki ye, bamonaki

ye te. 22 Boye, batunaki lisusu Yawe: — Boni, ezali lisusu na moto oyo ayaki awa? Yawe azongisaki: — Iyo! Botala ye wana, abombami kati na biloko. 23 Bapotaki mbangu mpo na kobimisa ye, mpe batelemisaki ye kati na bato; mpe emonanaki ete aleki bato nyonso na molayi. 24 Bongo Samuele alobaki na bato nyonso: — Botala moto oyo Yawe aponi! Kati na bato nyonso, moko te akokani na ye. Bato bazongisaki na koganga: — Tika ete mokonzi awumela na bomoi! 25 Samuele alimbolelaki bato makambo oyo etali bokonzi, akomaki yango na buku mpe atiaki liboso ya Yawe. Sima na yango, azongisaki bato, moto na moto na ndako na ye. 26 Saulo mpe azongaki na ndako na ye, na Gibea, elongo na bilombe mibali oyo Nzambe asimbaki mitema na bango mpo ete balanda ye. 27 Kasi ezalaki na ndambo ya bato ya kilikili oyo bazalaki koloba: « Moto oyo akokoka kobikisa biso ndenge nini? » Batiolaki ye mpe bapesaki ye ata kado moko te. Kasi Saulo avandaki kimia.

11 Naashi, moto ya Amoni, ayaki kotonga molako na ye liboso ya Yabeshi ya Galadi. Mpe bato nyonso ya engumba Yabeshi balobaki na Naashi: — Sala boyokani elongo na biso, mpe tokokoma bawumbu na yo. 2 Kasi Naashi, moto ya Amoni, azongisaki: — Nakoki kosala boyokani elongo na bino soki kaka bondimi ete natobola bino nyonso liso ya ngambo ya mobali. Na bongo, nakoyokisa Isalaele mobimba soni. 3 Bampaka ya Yabeshi balobaki na ye: — Pesa biso mikolo sambo mpo ete totinda bantoma kati na mokili mobimba ya Isalaele; soki moto moko te ayei kobikisa biso, wana tokomikaba na maboko na yo. 4 Tango bantoma bakomaki na Gibea, engumba ya Saulo, mpe balobaki na bato makambo nyonso oyo ezalaki koleka, bato nyonso balelaki makasi. 5 Kaka na tango yango, Saulo awutaki na bilanga, sima na bangombe na ye. Atunaki: « Likambo nini ya mabe ekweyeli bato mpo ete balela boye? » Bayebisaki ye makambo nyonso oyo bato ya Yabeshi balobaki. 6 Tango Saulo ayokaki maloba na bango, Molimo na Nzambe akitelaki ye na nguya mpe asilikaki makasi. 7 Akamataki bangombe mibale, akataki yango na biteni mpe atindaki biteni yango na Isalaele mobimba na nzela ya bantoma. Bamemaki sango oyo: « Ezali boye nde bakosala bangombe ya moto nyonso oyo akolanda te Saulo mpe Samuele na bitumba. » Lokola somo makasi ya Yawe ekangaki bato ya Isalaele, batambolaki lokola moto moko. 8 Saulo atangaki bango, na Bezeki; motango ezalaki: mibali ya Isalaele nkoto nkama misato, mpe mibali ya Yuda nkoto tuku misato. 9 Balobaki na bantoma oyo bawutaki na Yabeshi: « Bokende koloba na mibali ya Yabeshi ya Galadi: ‹ Bokokangolama lobi, na tango moyi ekongala makasi. › » Tango bantoma bakendeki mpe bapesaki sango yango epai ya bato ya Yabeshi, bato yango basepelaki makasi. 10 Boye bato ya Yabeshi balobaki na bato ya Amoni: « Tokomikaba lobi na maboko na bino, mpe bokosala biso nyonso oyo bokomona ete ezali malamu. » 11 Mokolo oyo elandaki, Saulo akabolaki mibali na ye na masanga misato. Mpe liboso ete tongo etana, bakotaki na molako ya bato ya Amoni mpe babomaki bango kino na tango oyo moyi engalaki makasi. Bapanzaki bato oyo babikaki na lolenge oyo esalaki ete etikalaki ata na mibali mibale te kati na bango oyo bakobaki kozala esika moko. 12 Bato balobaki na Samuele: — Wapi bato oyo bazalaki koloba: « Boni, Saulo akoyangela biso? » Bomemela biso bato yango mpo ete toboma bango. 13 Kasi Saulo alobaki: — Moto moko te akokufa na mokolo ya lelo, pamba te Yawe akangoli Isalaele na mokolo ya lelo. 14 Samuele alobaki na bato: — Boya! Tokende na Giligali mpo na kovandisa kuna bokonzi ya Saulo. 15 Bato nyonso bakendeki na Giligali mpe batiaki kuna Saulo lokola mokonzi, na miso ya Yawe. Babonzaki kuna bambeka ya boyokani na miso ya Yawe, mpe Saulo elongo na mibali nyonso ya Isalaele basepelaki makasi.

12 Samuele alobaki na bato nyonso ya Isalaele: — Napesi nyonso oyo bolobaki na ngai: natieli bino mokonzi. 2 Bozali sik'oyo na mokonzi lokola mokambi. Kasi ngai nakomi mobange, nasili na ngai konuna, mpe bana na ngai ya mibali bazali awa elongo na bino. Nazalaki mokambi na bino wuta bolenge na ngai kino na mokolo ya lelo. 3 Natelemi lelo liboso na bino. Bofunda ngai liboso ya Yawe mpe liboso ya mopakolami na Ye. Nazwaki ngombe ya nani? Nazwaki ane ya nani? Nanyokolaki nani, mpe namonisaki nani pasi? Nazwaki kanyaka na maboko ya nani mpo na kokanga miso na ngai? Soki nasalaki likambo moko kati na makambo oyo nyonso, nakozongisa yango. 4 Bato bazongiselaki ye: — Onyokolaki biso te mpe omonisaki biso pasi te; ozwaki ata eloko moko te na maboko ya moto. 5 Samuele alobaki na bango: — Yawe azali Motatoli mpo na kotelemela bino, mpe mopakolami na Ye azali motatoli na mokolo ya lelo ete bomoni ata eloko moko te kati na maboko na ngai. Bato bazongisaki: — Azali penza Motatoli. 6 Bongo Samuele alobaki na bato: — Ezali Yawe nde aponaki Moyize mpe Aron, mpe Ye nde abimisaki bakoko na bino na Ejipito. 7 Sik'oyo, botelema awa liboso na Ye, pamba te nalingi kosamba na bosolo elongo na bino, liboso ya Yawe, na tina na makambo nyonso ya bosembo oyo Yawe asalaki mpo na bino mpe mpo na bakoko na bino. 8 Sima na Jakobi kokota na Ejipito, bakoko na bino bagangaki epai na Yawe mpo na kosenga lisungi. Mpe Yawe atindaki Moyize mpe

Aron oyo babimisaki bango na Ejipito mpo na kovandisa bango na esika oyo. 9 Kasi babosanaki Yawe, Nzambe na bango. Yango wana Ye Yawe akabaki bango na maboko ya Sisera, mokonzi ya basoda ya Atsori; na maboko ya bato ya Filisitia mpe na maboko ya mokonzi ya Moabi oyo babundisaki bango. 10 Bongo bagangaki lisusu epai na Yawe mpo na kosenga lisungi; balobaki: « Tosali masumu, pamba te tosundoli Yawe mpe tosaleli banzambe Bala mpe Asitarite. Kasi sik'oyo, kangola biso na maboko ya banguna na biso, mpe tokosalela Yo. » 11 Boye, Yawe atindaki Yerubali oyo babengi Jedeon, Bedani, Jefite mpe Samuele. Akangolaki bino na maboko ya banguna na bino, oyo bazingelaki bino na bangambo nyonso. Mpe bovandaki na kimia. 12 Kasi tango bomonaki Naashi, mokonzi ya bato ya Amoni, koya kobundisa bino, bolobaki na ngai: « Te! Tozali na posa ya mokonzi mpo na kokamba biso. » Nzokande ezali Yawe, Nzambe na bino, nde azalaki mokonzi na bino. 13 Sik'oyo, botala mokonzi oyo boponaki, mokonzi oyo bosengaki. Ezali Yawe nde atie ye mokonzi mpo na kokamba bino. 14 Kobanda lelo, soki botosi Yawe, soki bosaleli Ye, soki bobateli mitindo na Ye, mpe soki bino elongo na mokonzi oyo azali kokamba bino bolandi Yawe, Nzambe na bino, makambo nyonso ekotambola malamu. 15 Kasi soki botosi Yawe te mpe bobateli te mibeko na Ye, loboko na Ye ekobalukela bino ndenge ebalukelaki bakoko na bino. 16 Yango wana sik'oyo lisusu, bobongama mpo na kotala likambo monene oyo Yawe alingi kosala na miso na bino. 17 Boni, mokolo ya lelo ezali te tango ya kobuka ble? Nakobelela Yawe mpo ete atinda kake mpe mvula, bongo bokomona mpe bokososola ndenge nini ezali monene, mabe oyo bosalaki na miso ya Yawe tango bosengaki mokonzi. 18 Bongo Samuele abelelaki Yawe, mpe, na mokolo wana kaka, Yawe atindaki kake mpe mvula. Boye bato nyonso babangaki makasi Yawe mpe Samuele. 19 Bato nyonso balobaki na Samuele: — Sambela Yawe, Nzambe na yo, mpo na basali na yo mpo ete tokufa te, pamba te tobakisaki lisusu na likolo ya masumu na biso, likambo ya mabe ya kosenga mokonzi mpo na biso. 20 Samuele azongiselaki bango: — Bobanga te! Solo, bosalaki mabe nyonso wana; nzokande bokoba te kozala mosika na Yawe, kasi bosalela Yawe na mitema na bino mobimba. 21 Bopengwa te na kolanda banzambe na bino ya bikeko, oyo ezanga na yango tina, oyo ekoki kosalela bino ata bolamu moko te, oyo ekoki te kobikisa bino, pamba te ezali banzambe ezanga tina. 22 Mpo na lokumu ya Kombo monene na Ye, Yawe akobwaka bato na Ye te, pamba te asepelaki kokomisa bino bato na Ye moko. 23 Kasi mpo na ngai, ekozala penza likambo ya nkele soki nasali masumu liboso ya Yawe, soki natiki kobondela mpo na bino! Nakolakisa bino nzela oyo ezali malamu mpe alima. 24 Kasi, na ngambo na bino, botosa Yawe mpe bosalela Ye na bosembo mpe na mitema na bino mobimba; botala malamu makambo minene oyo asalelaki bino. 25 Kasi soki bokobi kosala mabe, bino mpe mokonzi na bino bokobebisama.

13 Saulo azalaki na mibu tuku misato ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki Isalaele mibu tuku minei na mibale. 2 Saulo aponaki mibali nkoto misato kati na Isalaele: bato nkoto mibale bazalaki elongo na ye na Mikimasi mpe kati na etuka ya ngomba ya Beteli, mpe bato nkoto moko bazalaki elongo na Jonatan, na Gibea ya Benjame. Bato mosusu oyo batikali, azongisaki bango na bandako na bango. 3 Jonatan alongaki bakambi ya bato ya Filisitia, oyo bazalaki na Geba. Bongo bato ya Filisitia bayokaki sango na yango. Boye Saulo abetaki kelelo kati na mokili mobimba, mpe alobaki: « Tika ete Ba-Ebre bayoka! » 4 Bato nyonso ya Isalaele bayokaki sango oyo azalaki koloba ete Saulo abundisaki mpe alongaki bakambi ya bato ya Filisitia, mpe ete bato ya Filisitia bayinaki bato ya Isalaele. Bato nyonso basanganaki na Giligali mpo na kokende kobunda elongo na Saulo. 5 Bato ya Filisitia basanganaki mpo na kobundisa bato ya Isalaele; bazalaki na bashar nkoto tuku misato; basoda oyo babundaka likolo ya bampunda, nkoto motoba; mpe basoda oyo motango na bango ezalaki ebele lokola zelo ya ebale monene. Bayaki mpe batongaki molako na bango, na Mikimasi, na ngambo ya este ya Beti-Aveni. 6 Tango bato ya Isalaele bamonaki ete bakomi na pasi, mpe ete mampinga na bango ezingami na bangambo nyonso, babombamaki kati na madusu ya mabanga, kati na mabulu, kati na mabanga, mpe kati na bandako ya se ya mabele. 7 Ndambo ya Ba-Ebre mosusu bakatisaki mayi ya Yordani mpo na kokende na mokili ya Gadi mpe ya Galadi. Saulo azalaki nanu na Giligali, mampinga nyonso oyo ezalaki elongo na ye ezalaki kolenga na somo. 8 Azelaki mikolo sambo, tango oyo Samuele akataki. Kasi mpo ete Samuele ayaki te na Giligali, yango wana bato batikaki Saulo mpe bapalanganaki. 9 Saulo alobaki: « Bomemela ngai banyama ya mbeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. » Mpe Saulo abonzaki mbeka ya kotumba. 10 Bongo tango kaka asilisaki kobonza mbeka yango ya kotumba, Samuele akomaki. Saulo abimaki mpo na kokende kopesa ye mbote. 11 Samuele atunaki ye: — Osali penza nini? Saulo azongisaki: — Tango namonaki ete bato babandi kopalangana mosika na ngai, mpe ete yo oyei te na ngonga oyo ekatamaki, mpe ete bato ya Filisitia bazali kosangana na Mikimasi, 12 namilobelaki: « Sik'oyo,

bato ya Filisitia bazali koya kobundisa ngai na Giligali, kasi ngai nabondeli Yawe te! » Yango wana, nazwaki mokano ya kobonza mbeka ya kotumba. 13 Samuele alobaki na Saulo: — Osali lokola moto ya liboma! Obateli te mitindo oyo Yawe, Nzambe na yo, apesaki yo. Soki obatelaki yango, alingaki kolendisa bokonzi na yo kati na Isalaele mpo na libela. 14 Kasi sik'oyo, bokonzi na yo ekowumela lisusu te. Yawe aluki moto mosusu oyo asepelisaka motema na Ye mpe atie ye mokambi ya bato na Ye, pamba te yo, obateli mibeko ya Yawe te. 15 Bongo Samuele alongwaki na Giligali mpe akendeki na Gibea ya Benjame. Mpe Saulo atangaki bato oyo bazalaki elongo na ye: bazalaki bato pene nkama motoba. 16 Saulo mpe Jonatan, mwana na ye ya mobali, mpe mibali nyonso oyo bazalaki kovanda elongo na bango batandamaki mpo na bitumba, na Geba ya Benjame. Kasi bato ya Filisitia batongaki ya bango molako na Mikimasi. 17 Longwa na molako ya bato ya Filisitia, mampinga ya basoda ya mpiko ebimaki mpe ekabwanaki na masanga misato: lisanga ya liboso ezwaki nzela oyo ekenda kino na Ofira, na mokili ya Shuwali; 18 lisanga ya mibale etalisaki na nzela ya Beti-Oroni; mpe lisanga ya misato ezwaki nzela oyo ekenda na mondelo ya Lubwaku ya Tseboyimi, na ngambo ya esobe. 19 Nzokande, na tango wana, batuli bibende bazalaki lisusu te kati na mokili mobimba ya Isalaele, pamba te bato ya Filisitia balobaki: « Ba-Ebre bakoki kosala te, ezala makonga to matolotolo. » 20 Yango wana, bato nyonso ya Isalaele bazalaki kokende epai ya bato ya Filisitia mpo na kotia minu na basonge ya bibende oyo bangombe etimolaka na yango mabele, na bapiki, na bipasola mpe na bapawu. 21 Bongo mpo na kotia minu yango na bapawu, na bapiki mpe na bipasola, bazalaki kofuta bagrame mwambe ya mbongo ya bibende. 22 Boye, na mokolo ya bitumba, soda ata moko te oyo azalaki elongo na Saulo mpe na Jonatan azalaki na mopanga to na likonga na loboko na ye; kaka Saulo mpe Jonatan, mwana na ye ya mobali, nde bazalaki na yango. 23 Limpinga moko ya basoda ya Filisitia eyaki kotelema na kati-kati ya lubwaku ya Mikimasi.

14 Mokolo moko, Jonatan, mwana mobali ya Saulo, alobaki na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye: « Yaka! Tokatisa na ngambo mosusu epai wapi bato ya Filisitia bazali. » Kasi alobaki ata likambo moko te epai ya tata na ye. 2 Saulo avandaki na mondelo ya engumba Gibea, na se ya nzete ya grenade oyo ezali na Migironi, elongo na basoda pene nkama motoba. 3 Kati na bango, ezalaki na Nganga-Nzambe moko oyo azalaki kolata efode; kombo na ye ezalaki « Ayiya. » Ayiya azalaki mwana mobali ya Ayitubi, ndeko mobali ya I-Kabodi, mwana mobali ya Fineasi mpe koko ya Eli oyo azalaki Nganga-Nzambe ya Yawe, na Silo. Soda moko te ayebaki ete Jonatan akendeki. 4 Na bangambo ya se ya lubwaku oyo Jonatan asengelaki kokatisa mpo na kokende kobundisa bato ya Filisitia, ezalaki na libanga moko na ngambo moko na moko. Babengaki moko Botsetsi, mpe mosusu, Sene. 5 Libanga moko etelemaki na ngambo ya nor, na nzela oyo ekenda na Mikimasi, mpe mosusu etalanaki na Geba, na sude. 6 Jonatan alobaki na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye: — Yaka! Tokende na molako ya bato oyo bakatama ngenga te. Tango mosusu Yawe akosala mpo na biso, pamba te eloko moko te ekoki kopekisa Yawe kobikisa, ezala na nzela ya bato ebele to ya bato moke. 7 Elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye azongisaki: — Sala nyonso oyo ozali na yango na makanisi. Kende! Nazali elongo na yo na motema mpe na molimo. 8 Jonatan alobaki na ye: — Tokende kino na molako ya basoda yango mpe tomimonisa epai na bango. 9 Soki balobi na biso: « Botelema wana, bozela kino biso moko tokoya epai na bino; » wana tokovanda na esika oyo tozali mpe tokokende epai na bango te. 10 Kasi soki balobi na biso: « Boya epai na biso, » tokokende epai na bango, pamba te yango ekozala elembo mpo na biso ete Yawe akabi bango na maboko na biso. 11 Boye, bango mibale bamimonisaki na molako ya bato ya Filisitia. Mpe tango bato ya Filisitia bamonaki bango, balobaki: « Botala! Ba-Ebre babimi wuta na mabulu epai wapi babombamaki. » 12 Balobaki na Jonatan mpe na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye: « Boya epai na biso, tokoteya bino likambo moko. » Jonatan alobaki na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye: « Landa ngai na sima, pamba te Yawe asili kokaba bango na maboko ya Isalaele. » 13 Jonatan asalelaki makolo mpe maboko na ye mpo na komata, mpe elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye alandaki ye na sima. Wana Jonatan azalaki kokweyisa bato ya Filisitia na liboso; na sima na ye, elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye azalaki koboma bango. 14 Na etumba oyo ya liboso, Jonatan elongo na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye babomaki bato pene tuku mibale, na etando oyo bangombe mibale ekoki kobalola na mokolo moko. 15 Mpe kobanga makasi ekotaki kati na molako, kati na etando mpe kati na bato nyonso: ezala basoda oyo bazalaki kokengela molako mpe basoda ya mpiko, bango nyonso bakomaki kobanga makasi mpe mabele eninganaki. Ezalaki somo oyo Ye moko Nzambe atindaki. 16 Bakengeli ya Saulo, oyo bazalaki na Gibea ya Benjame bamonaki mampinga kopalangana na bangambo nyonso. 17 Bongo Saulo alobaki na basoda oyo bazalaki

elongo na ye: « Botanga basoda mpo na koyeba banani basili kokima. » Tango batangaki, bamonaki ete Jonatan mpe elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye bazali te. **18** Saulo alobaki na Ayiya: « Boya na Sanduku ya Nzambe. » Pamba te na tango wana, Sanduku ya Nzambe ezalaki elongo na bato ya Isalaele. **19** Wana Saulo azalaki nanu kosolola na Nganga-Nzambe, mobulu ezalaki kaka kokoma makasi kati na molako ya bato ya Filisitia. Boye Saulo alobaki na Nganga-Nzambe: « Tika! Kotuna Yawe ezali lisusu na tina te. » **20** Bongo Saulo elongo na bato na ye nyonso basanganaki mpe bakendeki na bitumba; bamonaki ete bato ya Filisitia bazali na mobulu makasi, bazali kobomana bango na bango na mipanga. **21** Ba-Ebre oyo basalelaki liboso bato ya Filisitia mpe bakendeki elongo na bango na bitumba mosusu, bango basanganaki na bato ya Isalaele, oyo bazalaki elongo na Saulo mpe Jonatan. **22** Tango bato nyonso ya Isalaele oyo babombamaki kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi bayokaki ete bato ya Filisitia bazali kokima, bango mpe balandaki mpe babundisaki bato ya Filisitia. **23** Ezalaki ndenge wana nde Yawe abikisaki na mokolo wana bato ya Isalaele, mpe bitumba ekobaki kino ekatisaki Beti-Aveni. **24** Bato ya Isalaele bazalaki na pasi makasi mokolo wana, pamba te Saulo atiaki bato na se ya mokumba ya ndayi esangana na bilakeli mabe. Alobaki: « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akolia bilei liboso ete pokwa ekoma, liboso ete ngai nazongisa mabe na mabe na banguna na ngai. » Boye moto moko te amekaki kolia. **25** Bato nyonso bakotaki na zamba mpe bamonaki mafuta ya nzoyi, na mabele. **26** Tango bakotaki na zamba, bamonaki mafuta ya nzoyi kotanga, mpe moko te asimbaki mpe aliaki yango mpo na kotosa ndayi. **27** Kasi Jonatan ayokaki te ete tata na ye atiaki bato na se ya mokumba ya ndayi; apusaki nzete oyo azalaki na yango na loboko, azindisaki yango na mafuta ya nzoyi mpe aliaki yango, elongi na ye engengaki. **28** Bongo moko kati na basoda alobaki na ye: — Tata na yo atiaki mampinga nyonso na se ya mokumba ya ndayi na koloba: « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akolia bilei na mokolo ya lelo. » Yango wana bato nyonso balembi. **29** Jonatan alobaki: — Solo, tata na ngai akotisaki pasi kati na mokili. Botala ndenge nini elongi na ngai engengi! Ezali mpo ete nalie mwa ndambo ya mafuta ya nzoyi. **30** Bongo soki bato na biso baliaki na mokolo ya lelo mafuta ya nzoyi oyo bamonaki epai ya banguna na biso, kokweyisama ya bato ya Filisitia elingaki kozala monene! **31** Na mokolo wana, sima na bato ya Isalaele kosilisa koboma bato ya Filisitia wuta na Mikimasi kino na Ayaloni, balembaki makasi. **32** Bamibwakaki na bomengo ya bitumba mpe bakamataki biloko oyo: bameme, bangombe mpe bana ngombe. Bakataki yango kingo na mabele mpe baliaki yango na likolo ya makila na yango. **33** Moto moko alobaki na Saulo: — Tala! Bato bazali kosala masumu liboso ya Yawe na ndenge bazali kolia nyama na likolo ya makila. Saulo alobaki: — Bokweyisi kondima! Botindika sik'oyo libanga moko ya monene kino awa. **34** Saulo abakisaki: Bokende kati na bato mpe boloba na bango ete moko na moko amemela ngai ngombe na ye mpe meme na ye, mpe akata yango kingo na esika oyo. Bongo bokolia yango mpe bokosala masumu te liboso ya Yawe na kolia nyama na likolo ya makila kati na yango. Boye moko na moko amemaki ngombe na ye na butu mpe akataki yango kingo na esika yango. **35** Bongo Saulo atongaki etumbelo mpo na Yawe; ezalaki mbala na ye ya liboso ya kosala likambo ya boye. **36** Saulo alobaki: — Tokita mpe tolanda bato ya Filisitia na butu ya lelo, tobebisa bango kino na tongo mpe totika ata moto moko te ya bomoi kati na bango. Bato bazongisaki: — Sala nyonso oyo omoni ete ezali malamu. Kasi Nganga-Nzambe alobaki: — Totuna Nzambe na esika oyo. **37** Boye Saulo atunaki Nzambe: « Nakoki na ngai kokita mpo na kolanda bato ya Filisitia? Okokaba bango solo na maboko ya bato ya Isalaele? » Kasi Nzambe apesaki ye eyano te na mokolo wana. **38** Saulo alobaki: — Bino nyonso oyo bozali bakambi ya bato, boya awa! Toluka koyeba lisumu nini oyo esalemi na mokolo ya lelo. **39** Na Kombo na Yawe, Mobikisi ya Isalaele, ata ezali Jonatan, mwana na ngai ya mobali, nde asali lisumu yango, asengeli kokufa. Kasi kati na bato, moko te alobaki ata liloba moko. **40** Bongo Saulo alobaki na bato nyonso ya Isalaele: — Bozala ngambo moko. Ngai mpe Jonatan, mwana na ngai ya mobali, tokozala ngambo mosusu. Bato bazongisaki: — Sala nyonso oyo omoni ete ezali malamu. **41** Bongo Saulo asambelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele: « Oh Nzambe, talisa ngai eyano ya malamu. » Boye zeke ekweyaki epai ya Jonatan mpe Saulo, mpe bato bazalaki na mbeba te. **42** Saulo alobaki: « Bobeta zeke kati na ngai mpe Jonatan, mwana na ngai ya mobali. » Mpe zeke ekweyaki epai ya Jonatan. **43** Bongo Saulo alobaki na Jonatan: — Yebisa ngai likambo oyo osalaki. Jonatan alobaki: — Namekaki ndambo ya mafuta ya nzoyi na songe ya nzete oyo nazalaki na yango na maboko. Mpe sik'oyo nasengeli kokufa! **44** Saulo alobaki: — Jonatan, tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi koleka soki okufi te. **45** Kasi bato balobaki na Saulo: — Boni, Jonatan akokufa! Ye oyo asali ete Isalaele azwa kokangolama monene boye! Te! Na Kombo na Yawe, akokufa te! Suki ya moto na ye ata moko te ekokweya na se, pamba te ezali na lisungi ya Nzambe nde asali makambo

oyo na mokolo ya lelo. Boye bato babikisaki Jonatan, mpe akufaki te. 46 Saulo atikaki kolanda bato ya Filisitia, mpe bato ya Filisitia bazongaki na mboka na bango. 47 Tango Saulo azwaki bokonzi mpo na koyangela Isalaele, abundisaki banguna na bango na bangambo nyonso: Moabi, bato ya Amoni, Edomi, bakonzi ya Tsoba, mpe bato ya Filisitia. Bisika nyonso oyo azalaki kobaluka, azalaki kolonga bato wana. 48 Abundisaki na makasi nyonso bato ya Amaleki mpe alongaki bango, akangolaki Isalaele na maboko ya bato oyo bazalaki kobotola bango biloko. 49 Bana mibali ya Saulo bazalaki: Jonatan, Yishivi mpe Maliki-Shuwa. Azalaki na bana mibale ya basi: ya mokolo, kombo na ye ezalaki « Merabi; » mpe ya leki, « Mikali. » 50 Kombo ya mwasi na ye ezalaki « Ayinoami, » mwana mwasi ya Ayimaatsi. Abineri, mwana mobali ya Neri, Noko ya Saulo, azalaki mokonzi ya mampinga ya Saulo. 51 Kishi, tata ya Saulo, mpe Neri, tata ya Abineri, bazalaki bana mibali ya Abieli. 52 Na mikolo nyonso ya bomoi ya Saulo, bitumba ezalaki makasi na bato ya Filisitia; mpe bisika nyonso oyo Saulo azalaki komona bato ya makasi to ya mpiko, azalaki kozwa mpe kokotisa bango kati na mampinga na ye.

15 Samuele alobaki na Saulo: « Yawe atindaki ngai kopakola yo mafuta mpo ete okoma mokonzi ya bato na Ye, Isalaele. Boye, yoka sik'oyo makambo oyo ewuti epai na Yawe. 2 Tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Nakopesa bato ya Amaleki etumbu mpo na makambo oyo basalaki Isalaele tango bawutaki na Ejipito: bakangelaki Isalaele nzela. 3 Kende sik'oyo, bundisa bato ya Amaleki mpe bebisa penza biloko na bango nyonso. Kobatela bango te; boma mibali mpe basi, bana mpe babebe, bangombe, bantaba mpe bameme, bashamo mpe ba-ane. › » 4 Boye Saulo abengisaki basoda, mpe atangaki bango na Telayimi: basoda oyo babundaka na makolo, nkoto nkama mibale; mpe basoda oyo bawutaki na Yuda, nkoto zomi. 5 Saulo akendeki kino na engumba ya Amaleki mpe atiaki basoda na bisika ya kobombama, na lubwaku. 6 Bongo Saulo alobaki na bato ya Keni: « Bokende na bino, bolongwa na milongo ya bato ya Amaleki mpo ete nabebisa bino te elongo na bango, pamba te bosalelaki bato nyonso ya Isalaele bolamu tango babimaki na Ejipito. » Boye bato ya Keni balongwaki na milongo ya bato ya Amaleki. 7 Saulo abundisaki bato ya Amaleki nzela mobimba, longwa na Avila kino na Shuri, na ngambo ya este ya Ejipito. 8 Akangaki ya bomoi Agagi, mokonzi ya bato ya Amaleki, mpe abebisaki bato nyonso na mopanga. 9 Kasi Saulo mpe basoda babatelaki Agagi elongo na bibwele oyo elekaki kitoko kati na bameme, bantaba mpe bangombe, bibwele oyo eleki minene, bana meme oyo ya minene mpe nyonso oyo ezalaki malamu. Baboyaki kobebisa yango; babebisaki kaka oyo ezalaki ya mabe mpe ya kokonda. 10 Yawe alobaki na Samuele: 11 — Nabongoli makanisi na Ngai na ndenge nakomisaki Saulo mokonzi, pamba te apesi Ngai mokongo mpe aboyi kotosa mitindo na Ngai. Samuele asilikaki mpe abelelaki Yawe butu mobimba. 12 Na tongo-tongo, Samuele atelemaki mpo na kokende kokutana na Saulo. Kasi bayebisaki ye: « Saulo akei na Karimeli, atongi kuna ekeko mpo na ye moko, bongo alongwe kuna mpe akei kino na Giligali. » 13 Samuele akendeki epai ya Saulo, mpe Saulo alobaki na ye: — Tika ete Yawe apambola yo! Natosaki mitindo ya Yawe. 14 Kasi Samuele alobaki: — Makelele oyo nazali koyoka ezali te koganga ya bameme mpe ya bangombe? 15 Saulo azongisaki: — Basoda babotolaki yango na maboko ya bato ya Amaleki; babatelaki kati na bibwele bameme mpe bangombe oyo elekaki kitoko mpo ete babonza yango lokola mbeka epai na Yawe, Nzambe na biso; kasi nyonso wana mosusu, tobebisaki yango penza. 16 Samuele alobaki na Saulo: — Kata! Tika ete nayebisa yo makambo oyo Yawe alobaki na ngai na butu oyo ewuti koleka. Saulo alobaki na ye: — Yebisa ngai yango! 17 Samuele alobaki: — Atako ozalaki komimona moto pamba na miso na yo moko, kasi boni, okomaki te mokonzi ya bikolo ya Isalaele? Yawe apakolaki yo mafuta mpo ete ozala mokonzi ya Isalaele. 18 Yawe apesaki yo etinda mpe alobaki: « Kende mpe bebisa penza bato oyo ya masumu, bato ya Amaleki; bundisa bango kino okosilisa koboma bango. » 19 Mpo na nini otosaki Yawe te? Mpo na nini owelaki kozwa bomengo ya bitumba, mpe osalaki mabe na miso ya Yawe? 20 Saulo azongiselaki Samuele: — Ngai natosaki Yawe, nakokisaki etinda oyo apesaki ngai: Nabebisaki penza bato ya Amaleki, namemaki kutu Agagi, mokonzi na bango. 21 Kasi basoda bazwaki kati na bomengo ya bitumba bameme mpe bangombe oyo elekaki malamu kati na oyo Nzambe asengaki ete ebebisama, mpo ete babonza yango lokola mbeka epai na Yawe, Nzambe na yo, na Giligali. 22 Samuele alobaki: — Boni, Yawe asepelaka mingi na bambeka ya kotumba mpe na makabo koleka kotosa mongongo na Ye? Te! Botosi eleki mbeka; koyoka eleki mafuta ya meme ya mobali. 23 Pamba te botomboki ekokani na lisumu ya kosambela banzambe ya bikeko. Lokola obwaki Liloba na Yawe, Ye mpe abwaki yo; ozali lisusu mokonzi te. 24 Bongo Saulo alobaki na Samuele: — Nasali lisumu, nabuki mobeko ya Yawe mpe malako na Ye. Nabangaki bato, yango wana natosaki bango. 25 Sik'oyo nabondeli yo, limbisa masumu na ngai; mpe zonga elongo na ngai, mpo ete nakoka kogumbamela Yawe. 26

Kasi Samuele alobaki na Saulo: — Nakozonga elongo na yo te; pamba te lokola obwakaki Liloba na Yawe, Yawe mpe abwaki yo mpe ozali lisusu mokonzi ya Isalaele te. **27** Lokola Samuele abalukaki mpo na kokende, Saulo akangaki ye na songe ya kazaka na ye, mpe kazaka epasukaki. **28** Bongo Samuele alobaki na ye: — Na mokolo ya lelo, Yawe abotoli yo bokonzi kati na Isalaele mpe apesi yango epai ya moko kati na baninga na yo, oyo azali malamu koleka yo. **29** Ye oyo azali nkembo ya Isalaele akosaka te mpe abongolaka makanisi na Ye te, pamba te azali moto te mpo ete abongola makanisi na Ye. **30** Saulo alobaki: — Nasali lisumu. Kasi, sik'oyo, nabondeli yo: pesa ngai lokumu liboso ya bampaka ya bato na ngai mpe liboso ya Isalaele, zonga elongo na ngai mpo ete nakoka kogumbamela Yawe, Nzambe na yo. **31** Boye Samuele akendeki elongo na Saulo, mpe Saulo agumbamelaki Yawe. **32** Kasi Samuele alobaki na ye: « Memela ngai Agagi, mokonzi ya bato ya Amaleki. » Agagi ayaki na esengo, pamba te azalaki komilobela: « Solo, pasi ya kufa elongwe mpe ekeyi mosika na ngai. » **33** Kasi Samuele alobaki: « Ndenge mopanga na yo ezangisaki basi bana na bango, ndenge wana mpe mama na yo, kati na basi, akozanga mwana mobali. » Boye, Samuele abomaki Agagi liboso ya Yawe, na Giligali. **34** Bongo Samuele azongaki na Rama, mpe Saulo akendeki na ndako na ye, na Gibea ya Saulo. **35** Kino na mokolo oyo Samuele akufaki, atikalaki komona lisusu Saulo te. Samuele asalaki matanga mpo na Saulo. Mpe Yawe ayokaki mawa na ndenge akomisaki Saulo mokonzi ya Isalaele.

16 Yawe alobaki na Samuele: — Kino tango nini okosala matanga mpo na Saulo? Ngai, nasilaki kobwaka ye mpo ete azala lisusu mokonzi ya Isalaele te. Tondisa sik'oyo liseke na yo na mafuta mpe kende. Natindi yo epai ya Izayi ya Beteleemi, pamba te naponi moko kati na bana na ye ya mibali mpo ete azala mokonzi. **2** Samuele alobaki: — Nakokende ndenge nini? Soki Saulo ayoki bongo akoboma ngai. Yawe azongiselaki ye: — Kamata mwana ngombe ya mwasi elongo na yo mpe loba: « Nakeyi kobonzela Yawe mbeka. » **3** Bongo tango okotumba mbeka, okobengisa Izayi; mpe Ngai moko nakolakisa yo nini oyo osengeli kosala. Moto oyo nakolakisa yo, okopakola ye mafuta mpo na Ngai. **4** Samuele asalaki makambo oyo Yawe alobaki. Tango akomaki na Beteleemi, bampaka ya engumba balengaki tango bakutanaki na ye. Batunaki ye: — Boni, koya na yo ezali ya kimia? **5** Samuele azongisaki: — Solo, koya na ngai ezali ya kimia. Nayei mpo na kobonzela Yawe mbeka. Bomibulisa mpe boya kotumba mbeka elongo na ngai. Bongo abulisaki Izayi elongo na bana na ye ya mibali mpe abengisaki bango na kotumba mbeka elongo na ye. **6** Tango bakomaki, Samuele atalaki Eliabi mpe amilobelaki: « Solo, mopakolami na Yawe atelemi awa liboso na Ye. » **7** Kasi Yawe alobaki na Samuele: — Kotala te lolenge ya nzoto na ye to molayi na ye, pamba te naponi ye te. Yawe atalaka te ndenge moto atalaka. Moto atalaka kaka oyo ebetaka na miso, kasi Yawe atalaka motema. **8** Bongo Izayi abengisaki Abinadabi mpe alekisaki ye liboso ya Samuele. Kasi Samuele alobaki: « Ezali ye te nde Yawe aponi. » **9** Izayi alekisaki lisusu Shama liboso ya Samuele, kasi Samuele alobaki: « Ezali ye te nde Yawe aponi. » **10** Izayi alekisaki liboso ya Samuele bana sambo na ye ya mibali. Kasi Samuele alobaki na ye: « Yawe aponi moko te kati na bango. » **11** Bongo Samuele atunaki Izayi: — Boni, bana na yo ya mibali bakoki bango nyonso? Izayi azongisaki: — Te! Ezali lisusu na moko oyo aleki bolenge, kasi azali koleisa bampate. Samuele alobaki: — Bengisa ye, pamba te tokovanda na mesa te soki akomi nanu te. **12** Boye, Izayi atindaki bato mpo na kobenga ye, mpe bayaki na ye. Langi ya poso ya nzoto na ye ezalaki kitoko; azalaki na miso kitoko mpe elobeli ya malamu. Bongo Yawe alobaki na Samuele: « Telema mpe pakola ye mafuta, pamba te ezali nde ye. » **13** Boye Samuele azwaki liseke ya mafuta mpe apakolaki ye na miso ya bandeko na ye ya mibali. Banda mokolo wana, Molimo na Yawe akitelaki Davidi na nguya. Mpe Samuele azongaki na Rama. **14** Molimo na Yawe alongwaki na Saulo, mpe molimo mabe kowuta na Yawe etungisaki ye. **15** Basali ya Saulo bayebisaki ye: — Tala, molimo moko ya mabe ewuti na Yawe mpe ezali kotungisa yo. **16** Tika ete nkolo na biso atinda basali na ye, oyo bazali awa mpo ete balukela ye moto moko oyo ayebi kobeta lindanda. Wana molimo mabe oyo ewuti na Yawe ekoya kotungisa yo, ye akobeta lindanda na ye, mpe yo okoyoka nzoto malamu. **17** Boye Saulo alobaki na basali na ye: — Bolukela ngai moto moko oyo ayebi kobeta lindanda malamu, mpe boya na ye epai na ngai. **18** Moko kati na basali na ye azongisaki: — Namoni mwana mobali moko ya Izayi ya Beteleemi, oyo ayebi penza kobeta lindanda. Azali soda ya mpiko mpe elombe ya bitumba, alobaka kitoko mpe azali mwana mobali moko ya kitoko penza; Yawe mpe azalaka elongo na ye. **19** Saulo atindaki bantoma epai ya Izayi mpo na koloba na ye: « Tindela ngai Davidi, mwana na yo ya mobali, oyo azali koleisa bampate. » **20** Izayi azwaki ane moko; atiaki na likolo na yango mapa, mbeki moko ya vino mpe mwana ntaba, mpe atindaki yango epai ya Saulo elongo na Davidi, mwana na ye ya mobali. **21** Davidi ayaki epai ya Saulo mpe akomaki kosala epai na ye. Saulo alingaki ye makasi, mpe

Davidi akomaki komemela Saulo bibundeli. 22 Saulo atindaki maloba epai ya Izayi: « Nabondeli yo, tika ete Davidi akoba kosala epai na ngai, pamba te nazali kosepela na ye. » 23 Tango nyonso molimo mabe kowuta na Nzambe ezalaki koya kotungisa Saulo, Davidi azalaki kozwa lindanda na ye mpe kobeta yango. Mpe pema ya Saulo ezalaki kokita, azalaki koyoka nzoto malamu, mpe molimo mabe yango ezalaki kolongwa kati na ye.

17 Bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango mpo na bitumba, basanganaki na Soko ya Yuda mpe batongaki molako na bango na Efeze-Damimi, kati na Soko mpe Azeka. 2 Na ngambo mosusu, Saulo mpe bato ya Isalaele basanganaki mpe batongaki molako na bango kati na lubwaku ya Terebente; batandamaki na milongo mpe babongamaki mpo na kobundisa bato ya Filisitia. 3 Bato ya Filisitia bazalaki na likolo ya ngomba na ngambo moko, mpe bato ya Isalaele, na likolo ya ngomba na ngambo mosusu; kaka lubwaku nde ekabolaki bango. 4 Elombe mobali moko oyo kombo na ye ezalaki « Goliati, » moto ya mboka Gati, abimaki wuta na molako ya bato ya Filisitia. Azalaki na bametele pene misato na molayi. 5 Alataki ekoti ya bronze na moto na ye mpe ebombelo ya tolo, oyo basala na bakilo pene tuku motoba ya bronze. 6 Na makolo na ye, alataki bitando ya bronze, mpe akangisaki likonga ya bronze na sima ya mokongo na ye. 7 Monene ya nzete ya likonga na ye ezalaki lokola libaya oyo basali bilamba basalelaka; songe ya likonga yango ezalaki ya bakilo pene sambo. Moto oyo azalaki komema bibundeli na ye azalaki kotambola liboso na ye. 8 Goliati atelemaki mpe agangelaki mampinga ya Isalaele, alobaki: « Mpo na nini bobimi mpe bosali milongo mpo na bitumba? Ngai nazali moto ya Filisitia te? Mpe bino bozali basali ya Saulo te? Bopona moto moko mpe botika ye koya kobundisa ngai. 9 Soki akokoka kolonga mpe koboma ngai, wana biso tokokoma bawumbu na bino. Nzokande soki ngai nalongi mpe nabomi ye, wana bino nde bokokoma bawumbu na biso mpe bokosalela biso. » 10 Moto ya Filisitia alobaki lisusu: « Na mokolo ya lelo, nazali kotiola mampinga ya Isalaele. Bopesa ngai moto moko mpo ete nabunda na ye. » 11 Tango bayokaki maloba ya moto ya Filisitia, Saulo mpe bato nyonso ya Isalaele bakomaki na mawa mpe babangaki. 12 Davidi azalaki mwana mobali ya moto moko ya Efrate, oyo kombo na ye ezalaki « Izayi. » Izayi awutaki na Beteleemi ya Yuda mpe azalaki na bana mibali mwambe. Na tango Saulo azalaki mokonzi, Izayi akomaki mobange mpo ete mibu na ye ya mbotama epusanaki makasi. 13 Bana mibali misato ya liboso ya Izayi balandaki Saulo na bitumba. Tala bakombo ya bana mibali yango misato oyo balandaki Saulo na bitumba: Eliabi, mwana mobali ya liboso; Abinadabi, mwana mobali ya mibale; mpe Shama, mwana mobali ya misato. 14 Lokola Davidi azalaki leki, mpe wana bana mibali misato ya liboso balandaki Saulo, 15 Davidi azalaki kokende mpe kozonga wuta na ndako ya Saulo mpo na koleisa bameme ya tata na ye na Beteleemi. 16 Mikolo tuku minei, moto ya Filisitia azalaki komilakisa, tongo mpe pokwa, liboso ya mampinga ya Isalaele. 17 Izayi alobaki na Davidi, mwana na ye ya mobali: « Zwela bandeko na yo ya mibali bambuma oyo ya ble bakalinga mpe mapa oyo zomi, mpe kende kotikela bango yango na lombangu na molako na bango. 18 Mema lisusu ba-fromaje zomi oyo epai ya mokonzi ya limpinga ya basoda nkoto moko, limpinga oyo bango bazali. Tala soki bandeko na yo ya mibali bazali ndenge nini mpe zwa na maboko na bango elembo oyo ekolakisa ngai ete bazali malamu. 19 Bazali na lubwaku ya Terebente elongo na Saulo mpe mibali nyonso ya Isalaele mpo na kobundisa bato ya Filisitia. » 20 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Davidi atikaki bameme na maboko ya mokengeli moko; akamataki mikumba na ye mpe akendeki, ndenge kaka Izayi ayebisaki ye; akomaki na molako tango mampinga ya Isalaele ezalaki komibongisa na milongo mpo na kobunda bitumba, mpe ezalaki kobeta milolo ya bitumba. 21 Bato ya Isalaele mpe bato ya Filisitia batandamaki mpe batalanaki ngambo na ngambo mpo na kobunda. 22 Davidi akitisaki mikumba na ye, apesaki yango na maboko ya mobateli mikumba, akimaki mbangu na esika ya bitumba mpe apesaki bandeko na ye ya mibali mbote. 23 Wana Davidi azali kosolola na bango, elombe mobali Goliati, moto ya Filisitia ya Gati, alongwaki na molongo ya mampinga na ye mpe azongelaki koloba ndenge azalaki kosala mikolo nyonso. Davidi azalaki koyoka ye. 24 Kasi tango bato nyonso ya Isalaele bamonaki mobali yango, bakimaki liboso na ye na kobanga makasi. 25 Moko na moko kati na bato ya Isalaele akomaki koloba: « Bozali na bino komona mobali oyo ndenge azali kobima mpo na koya epai na biso? Azali nde koya kotiola Isalaele! Mokonzi akopesa bomengo ebele epai ya moto oyo akoboma ye, akopesa ye mwana na ye ya mwasi na libala mpe akosalela libota ya tata na ye bolamu kati na Isalaele. » 26 Davidi atunaki mibali oyo bazalaki pembeni na ye: — Eloko nini bakosala na moto oyo akoboma moto ya Filisitia oyo mpe akolongola soni kati na Isalaele? Moto ya Filisitia oyo akatama ngenga te azali nani mpo ete atiola mampinga ya Nzambe na bomoi? 27 Lokola bato bazalaki kozongela kaka maloba moko, balobaki na ye: — Tala makambo oyo ekosalemela moto oyo akoboma ye. 28 Tango Eliabi, kulutu ya Davidi, ayokaki ye koloba na bato yango, asilikelaki ye makasi mpe atunaki: — Oyaki

awa mpo na nini? Mpe na maboko ya nani otikaki mwa bameme na biso kati na esobe? Nayebi ndenge lolendo na yo ezalaka mpe ndenge nini ozalaka mayele mabe. Oyei na yo kaka mpo na kotala bitumba. **29** Davidi azongiselaki ye: — Nasali nini? Nakoki kosolola lisusu te? **30** Bongo Davidi abalukaki mpo na kosolola na moto mosusu mpe atunaki kaka likambo moko wana. Mpe bazongiselaki ye ndenge kaka moto ya liboso alobaki na ye. **31** Maloba ya Davidi epanzanaki na lombangu, mpe bayebisaki yango Saulo. Mpe sima na Saulo koyoka yango, abengisaki ye. **32** Davidi alobaki na Saulo: — Tika ete moto moko te amilembisa nzoto likolo na moto oyo ya Filisitia. Mosali na yo akokende kobundisa ye. **33** Kasi Saulo alobaki na Davidi: — Okoki te kokende kobundisa moto wana ya Filisitia! Ozali mwana moke, nzokande ye azali mobundi ya bitumba wuta bolenge na ye. **34** Davidi azongiselaki Saulo: — Mosali na yo azalaki kobatela bameme ya tata na ye. Tango ngombolo to nkosi ezalaki koya kokamata meme moko kati na etonga, **35** nazalaki kolanda mpe kobeta yango, nazalaki kokangola mpe kobotola meme na monoko ya tambwe to ya nkosi yango. Tango ezalaki kobalukela ngai, nazalaki kokanga yango, kobeta mpe koboma yango. **36** Lokola mosali na yo abomaki ezala ngombolo to nkosi, akoboma mpe moto ya Filisitia oyo akatama ngenga te lokola moko kati na banyama wana, pamba te atioli mampinga ya Nzambe na bomoi. **37** Yawe oyo akangolaki ngai na manzaka ya ngombolo mpe ya nkosi akokangola ngai na maboko ya moto ya Filisitia oyo. Saulo alobaki na Davidi: — Kende, mpe tika ete Yawe azala elongo na yo. **38** Bongo Saulo alatisaki Davidi bibundeli na ye moko: atiaki ye ekoti ya bronze na moto mpe alatisaki ye ebombelo ya tolo. **39** Na likolo ya elamba ya ebende, Davidi atiaki lisusu, na mokaba na ye, mopanga ya Saulo; mpe amekaki kotambola na yango, pamba te atikalaki nanu komesana na yango te. Davidi alobaki na Saulo: — Nakokoka te kotambola na biloko oyo nyonso, pamba te namesana na yango te! Bongo Davidi alongolaki yango na nzoto na ye. **40** Asimbaki kaka lingenda na ye na loboko, aponaki mabanga mitano ya moselu kati na moluka ya lubwaku mpe atiaki yango na libenga na ye ya mobateli bibwele; asimbaki ebambelo mabanga na loboko mpe apusanaki epai ya moto ya Filisitia. **41** Kaka na tango yango, moto ya Filisitia elongo na moto oyo amemelaki ye nguba bapusanaki pene ya Davidi; moto oyo amemaki nguba nde azalaki liboso. **42** Tango moto ya Filisitia atalaki mpe amonaki Davidi, atiolaki ye; pamba te azalaki na ye kaka mwa elenge mobali oyo azalaki na poso kitoko ya nzoto mpe na elongi kitoko. **43** Moto ya Filisitia alobaki na Davidi: — Boni, ngai nazali mbwa mpo ete oya kobundisa ngai na lingenda? Bongo alakelaki Davidi mabe na nzela ya banzambe na ye. **44** Moto ya Filisitia alobaki lisusu na Davidi: — Pusana awa, nakopesa mosuni na yo epai ya bandeke ya likolo mpe epai ya banyama ya zamba. **45** Davidi alobaki na moto ya Filisitia: — Ozali koya kobundisa ngai na mopanga, na likonga ya monene mpe na likonga ya moke. Kasi ngai nayei kobundisa yo na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya mampinga ya Isalaele, oyo yo ozali kotiola. **46** Na mokolo ya lelo, Yawe akokaba yo na maboko na ngai; nakoboma yo mpe nakokata moto na yo. Na mokolo ya lelo kaka, nakopesa bibembe ya mampinga ya Filisitia epai ya bandeke ya likolo mpe epai ya banyama ya mokili; mpe mokili mobimba ekoyeba ete ezali na Nzambe moko kati na Isalaele. **47** Bato nyonso oyo basangani awa bakoyeba ete ezali na mopanga te to na likonga ya monene te nde Yawe abikisaka. Pamba te bitumba ezali ya Yawe, mpe Ye akokaba bino na maboko na biso. **48** Wana moto ya Filisitia amibongisaki mpo na kokende kobundisa Davidi, Davidi akimaki mbangu na molongo ya liboso ya bitumba mpo na kokutana na moto ya Filisitia. **49** Davidi akotisaki loboko na ye kati na libenga na ye, azwaki libanga moko mpe abambaki yango na nzela ya ebambelo na ye ya mabanga; abetaki moto ya Filisitia na elongi. Libanga ekotaki kati na elongi ya moto ya Filisitia, mpe akweyaki elongi kino na mabele. **50** Boye, Davidi alongaki moto ya Filisitia na nzela ya ebambelo mabanga na ye mpe na nzela ya libanga moko. Davidi abetaki moto ya Filisitia mpe abomaki ye, azalaki ata na mopanga te na loboko na ye. **51** Davidi akimaki mbangu mpe atelemaki na likolo ya moto ya Filisitia, asimbaki mopanga ya moto ya Filisitia, abimisaki yango na ebombelo na yango, abomaki ye, mpe akataki moto na ye na nzela ya mopanga yango. Tango mampinga ya Filisitia bamonaki ete elombe na bango akufi, bakimaki. **52** Bato ya Isalaele mpe bato ya Yuda babimaki na mbala moko, bagangaki mpe balandaki bato ya Filisitia kino na ebandeli ya lubwaku mpe kino na bikuke ya Ekroni. Bibembe ya bato ya Filisitia etandamaki na nzela oyo ekenda na Shaarayimi kino na Gati mpe kino na Ekroni. **53** Tango bato ya Isalaele batikaki kolanda bato ya Filisitia, bazongaki mpo na kozwa na makasi biloko oyo ezalaki kati na molako ya bato ya Filisitia. **54** Davidi azwaki moto ya moto ya Filisitia mpe amemaki yango na Yelusalemi; bongo azwaki bibundeli ya moto ya Filisitia mpe atiaki yango kati na ndako na ye ya kapo. **55** Tango Saulo amonaki Davidi kokende kobundisa moto ya Filisitia, atunaki Abineri, mokonzi ya mampinga: — Elenge mobali oyo azali mwana ya nani? Abineri azongisaki:

— Na kombo na yo mokonzi, nayebi te. 56 Mokonzi alobaki:
— Tuna mpo na koyeba soki elenge mobali oyo azali mwana
ya nani? 57 Tango kaka Davidi azongaki sima na ye koboma
moto ya Filisitia, Abineri azwaki ye mpe amemaki ye na
liboso ya Saulo. Davidi asimbaki na loboko na ye moto ya
moto ya Filisitia. 58 Saulo atunaki Davidi: — Ozali mwana ya
nani? Elenge mobali Davidi azongisaki: — Nazali mwana ya
mosali na yo, Izayi, moto ya Beteleemi.

18 Tango kaka Davidi asilisaki kosolola na Saulo, Jonatan
akangamaki na Davidi mpe alingaki ye lokola ye moko.
2 Kobanda mokolo wana, Saulo avandisaki Davidi kati na
ndako na ye mpe atikaki ye te kozonga na ndako ya tata na
ye. 3 Jonatan asalaki boyokani elongo na Davidi, pamba te
alingaki ye lokola ye moko. 4 Jonatan alongolaki kazaka oyo
azalaki kolata mpe apesaki yango na Davidi. Apesaki ye
mpe bilamba na ye, mopanga na ye, mokaba na ye mpe
eloko na ye oyo abetelaka tolotolo. 5 Lokola Davidi azalaki
penza kosala malamu mosala nyonso oyo Saulo azalaki
kotinda ye na bisika nyonso, Saulo akomisaki ye mokonzi
monene ya basoda. Bato nyonso elongo na basali ya Saulo
bazalaki kosepela na ye. 6 Sima na Davidi koboma moto ya
Filisitia, tango basoda bazalaki kozonga wuta na bitumba,
basi babimaki wuta na bingumba nyonso ya Isalaele mpo na
kokende koyamba mokonzi Saulo, na banzembo ya esengo
mpe na mabina, na milolo ya esengo, na bambunda mike
mpe na bangonga. 7 Basi bazalaki kobina mpe koyemba
boye: « Saulo abomaki bankoto, mpe Davidi abomaki
bankoto zomi. » 8 Maloba ya banzembo yango epesaki
Saulo kanda makasi. Amilobelaki: « Soki batangi motango
ya nkoto zomi mpo na Davidi, mpe motango ya nkoto moko
mpo na ngai, elingi koloba ete etikali na ye kaka kozwa
bokonzi! » 9 Kobanda mokolo wana, Saulo akomaki kotala
Davidi miso mabe. 10 Mokolo oyo elandaki, molimo moko
ya mabe kowuta na Nzambe ekitelaki Saulo, mpe akomaki
kotuntuka kati na ndako na ye, wana Davidi azalaki kobeta
lindanda na ye ndenge azalaki kosala mikolo nyonso. Saulo
asimbaki likonga na ye na loboko. 11 Mbala moko, Saulo
abwakaki likonga na ye na koloba: « Nakobamba Davidi
na mir. » Kasi Davidi akimaki ye mbala mibale. 12 Saulo
abangaki Davidi, pamba te Yawe azalaki elongo na Davidi
kasi atikaki Saulo. 13 Mpo na yango, Saulo alongolaki
Davidi pembeni na ye mpe akomisaki ye mokonzi ya basoda
nkoto moko. Boye Davidi akomaki kotambolisa basoda na
bitumba na bango. 14 Na nyonso oyo azalaki kosala, Davidi
azalaki kolonga, pamba te Yawe azalaki elongo na ye.
15 Tango Saulo amonaki ete Davidi azali kolonga mingi,
abangaki ye. 16 Kasi Isalaele mobimba mpe Yuda mobimba
bazalaki kolinga Davidi mpo ete azalaki kotambolisa bango
na bitumba na bango. 17 Saulo alobaki na Davidi: — Tala
Merabi, mwana na ngai ya liboso ya mwasi! Nakopesa yo ye
na libala soki kaka osali epai na ngai lokola soda ya mpiko
mpe obundi bitumba ya Yawe. Nzokande Saulo azalaki
komilobela: « Tika ete loboko na ngai eboma ye te, kasi
ezala nde loboko ya bato ya Filisitia. » 18 Davidi azongiselaki
Saulo: — Ngai nazali nani, libota na ngai nde nini, etuka ya
tata na ngai nde nini kati na Isalaele mpo ete nakoma bokilo
ya mokonzi? 19 Boye, tango ngonga ya kobalisa Merabi,
mwana mwasi ya Saulo, epai ya Davidi ekokaki, Saulo
abalisaki ye epai ya Adriyeli, moto ya Meola. 20 Nzokande
Mikali, mwana mwasi ya Saulo, azalaki kolinga Davidi. Mpe
tango bayebisaki Saulo likambo yango, asepelaki makasi. 21
Boye Saulo amilobelaki: « Nakobalisa Mikali epai ya Davidi,
mpo ete azala motambo mpo na ye, mpe ete loboko ya
bato ya Filisitia ekanga ye Davidi. » Boye Saulo alobaki na
Davidi: « Ozwi sik'oyo libaku ya mibale ya kokoma bokilo na
ngai. » 22 Bongo Saulo apesaki mitindo epai ya basali na
ye: « Bosolola na Davidi na nkuku mpe boyebisa ye: ‹ Tala
ndenge nini mokonzi azali kosepela na yo, mpe basali na ye
nyonso balingi yo! Koma na yo sik'oyo bokilo na ye! › »
23 Basali ya Saulo bazongelaki maloba oyo epai ya Davidi, kasi
Davidi alobaki: « Bokanisi ete kokoma bokilo ya mokonzi
ezali likambo ya pete? Kaka ngai oyo nazali mobola mpe
moto pamba! » 24 Basali ya Saulo bayebisaki ye maloba ya
Davidi. 25 Saulo alobaki: « Boloba na Davidi ete mokonzi
asengi mbongo ya libala te, kasi bangenga nkama moko ya
nzoto ya mibali kati na bato ya Filisitia mpo na kozongisa
mabe na mabe epai ya banguna na ye. » Makanisi ya Saulo
ezalaki ya komona Davidi kokweya na maboko ya bato ya
Filisitia. 26 Tango basali bayebisaki Davidi makambo yango,
Davidi asepelaki kokoma bokilo ya mokonzi. Boye liboso ete
tango oyo bakataki ekoka, 27 Davidi elongo na mampinga
na ye babimaki mpe babomaki mibali nkama mibale kati na
bato ya Filisitia. Davidi amemaki bangenga na bango, mpe
batangaki motango na yango liboso ya mokonzi mpo ete
Davidi akoma bokilo ya mokonzi. Boye Saulo apesaki na
libala Mikali, mwana na ye ya mwasi, epai ya Davidi. 28
Tango Saulo amonaki mpe asosolaki ete Yawe azali elongo
na Davidi, mpe ete mwana na ye ya mwasi, Mikali, alingaka
Davidi, 29 Saulo akomaki lisusu kobanga Davidi makasi,
mpe akomaki monguna na ye na mikolo ya bomoi na ye,
oyo etikalaki. 30 Bakonzi ya basoda ya Filisitia bakobaki
kobima mpo na kobunda; mpe tango nyonso bazalaki kosala
yango, Davidi azalaki kolonga, koleka bakonzi mosusu ya
basoda ya Saulo. Boye kombo na ye ekendeki sango.

19 Saulo ayebisaki mabongisi na ye ya koboma Davidi epai ya mwana na ye, Jonatan, mpe epai ya basali na ye nyonso. Nzokande Jonatan, mwana mobali ya Saulo, azalaki kolinga Davidi makasi. **2** Jonatan ayebisaki Davidi: « Tata na ngai, Saulo, azali koluka libaku ya koboma yo. Nabondeli yo, lobi na tongo, zala penza na ekenge! Kende na yo komibomba mpe vanda kuna. **3** Ngai nakobima mpe nakozala elongo na tata na ngai kati na zamba epai wapi yo okozala. Nakoloba na tina na yo epai ya tata na ngai, nakoluka koyeba makambo ndenge ezali mpe nakoyebisa yo. » **4** Jonatan alobaki malamu na tina na Davidi epai ya tata na ye, Saulo: « Tika ete mokonzi asala mabe te na mosali na ye, Davidi, pamba te asali yo mabe te. Yo nde kutu moto ozwi lisungi monene na makambo oyo ye asali. **5** Andimaki kobungisa bomoi na ye tango abomaki moto ya Filisitia, mpe, na mokolo yango, Yawe azwaki elonga monene mpo na Isalaele mobimba. Omonaki yango mpe osepelaki na yango makasi. Sik'oyo, mpo na nini olingi na yo kosala lisumu na tina moko te, na koboma moto lokola Davidi oyo asali na ye likambo te? » **6** Saulo ayokaki Jonatan mpe alapaki ndayi boye: « Na Kombo na Yawe, bakoboma Davidi te. » **7** Bongo Jonatan abengaki Davidi mpe ayebisaki ye makambo nyonso oyo basololaki na tata na ye. Jonatan amemaki Davidi epai ya Saulo, mpe Davidi asalelaki Saulo lokola na ebandeli. **8** Lokola bitumba ezongelaki, Davidi abimaki mpo na kobundisa bato ya Filisitia mpe alongaki bango na elonga monene, mpe bato ya Filisitia bakimaki liboso na ye. **9** Kasi molimo moko ya mabe kowuta na Yawe ekitelaki Saulo, wana avandaki kati na ndako na ye mpe asimbaki likonga na loboko na ye. Lokola Davidi azalaki kobeta lindanda, **10** Saulo alukaki koboma ye na nzela ya likonga na ye. Kasi Davidi akimaki ye, mpe likonga ekotaki na mir. Na butu wana, Davidi alongaki kokima mpe abikaki. **11** Saulo atindaki mibali kozonga na ndako ya Davidi mpo na kokengela ye mpe koboma ye na tongo. Kasi mwasi na ye, Mikali, ayebisaki ye: « Soki okimi te na pokwa ya lelo mpo na kobatela bomoi na yo, bakoboma yo lobi! » **12** Boye Mikali akitisaki Davidi na nzela ya lininisa, mpe Davidi akimaki mpe abikaki. **13** Bongo Mikali azwaki nzambe ya ekeko oyo ezalaki na lolenge ya moto; alalisaki yango na mbeto, afinikaki yango elamba mpe atiaki yango bapwale ya bantaba na moto. **14** Tango Saulo atindaki bato kokanga Davidi, Mikali alobaki: « Azali kobela. » **15** Saulo azongisaki bato mpo ete batala Davidi mpe alobaki na bango: « Bomemela ngai ye na mbeto na ye mpo ete naboma ye. » **16** Kasi tango mibali bakotaki, bamonaki, na likolo ya mbeto, nzambe ya ekeko oyo ezalaki lokola moto mpe ezalaki na bapwale ya bantaba na moto na yango. **17** Saulo alobaki na Mikali: — Mpo na nini oyokisi ngai soni mpe okimisi monguna na ngai, mpe sik'oyo abiki? Mikali alobaki na Saulo: — Davidi alobaki na ngai: « Tika ngai nakima, noki te nakoboma yo. » **18** Tango Davidi akimaki mpe amibikisaki, akendeki epai ya Samuele, na Rama, mpe ayebisaki ye makambo nyonso oyo Saulo asalaki ye. Bongo ye mpe Samuele bakendeki kovanda na Nayoti, pene ya Rama. **19** Sango ekomaki epai ya Saulo: « Davidi azali na Nayoti ya Rama. » **20** Saulo atindaki bato kokende kokanga Davidi. Kasi tango bamonaki lisanga ya basakoli kosakola mpe Samuele atelemi wana lokola mokambi na bango, Molimo na Nzambe akitelaki bato oyo Saulo atindaki, mpe bakomaki bango mpe kosakola. **21** Sango ekomaki epai ya Saulo, mpe ye atindaki bato mosusu; kasi bango mpe basakolaki. Saulo atindaki bato mosusu na mbala ya misato, kasi bango mpe basakolaki. **22** Sima, ye moko Saulo akendeki na Rama mpe akomaki na libulu monene ya mayi, na Seku. Atunaki: — Samuele mpe Davidi bazali wapi? Bazongiselaki ye: — Bazali na Nayoti ya Rama. **23** Boye Saulo akendeki na Nayoti ya Rama. Kasi ye mpe, wana azalaki kokoba nzela na ye, Molimo na Nzambe akitelaki ye, mpe akomaki kosakola kino akomaki na Nayoti ya Rama. **24** Ye mpe alongolaki bilamba na ye mpe asakolaki liboso ya Samuele; akweyaki mpe atikalaki bolumbu mokolo yango mobimba mpe butu mobimba. Yango wana bato batunaka: « Boni, Saulo mpe azali moko kati na basakoli? »

20 Davidi akimaki wuta na Nayoti ya Rama mpe akendeki epai ya Jonatan. Atunaki ye: — Nasali nini? Mabe nini nasali? Lisumu nini nasali liboso ya tata na yo mpo ete aluka koboma ngai? **2** Jonatan azongisaki: — Te, Ekosalema te! Okokufa te! Tala, tata na ngai asalaka eloko moko te, ezala ya moke to ya monene, soki ayebisi ngai te. Mpo na nini tata na ngai abombela ngai kaka likambo oyo? Ezali bongo te. **3** Kasi Davidi alapaki ndayi na koloba: « Tata na yo ayebi malamu ete nazwaki ngolu na miso na yo, mpe amilobelaki: ‹ Tika ete Jonatan ayeba makambo oyo te, noki te akoyoka pasi na motema! › Nzokande, na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo moko, etikali kaka moke ete baboma ngai. » **4** Jonatan alobaki na Davidi: — Nakosala nyonso oyo okolinga ete ngai nasala mpo na yo. **5** Davidi azongiselaki Jonatan: — Lobi ekozala mokolo ya feti ya Sanza ya Sika; nasengelaki kovanda mesa moko na mokonzi mpo na kolia. Pesa ngai nzela ete nakende kobombama na bilanga kino na pokwa ya mokolo ya misato. **6** Soki tata na yo amitungisi mpo na kozanga na ngai komonana, okoloba na ye: « Davidi atungisaki ngai ete napesa ye nzela ya kokende noki

na engumba na ye, Beteleemi, pamba te etuka mobimba ekosepela kuna mbeka oyo babonzaka mibu nyonso. » **7** Soki alobi: « Malamu, » wana mosali na yo akozala na kimia. Kasi soki atomboki na kanda, wana yeba malamu ete azwi mokano ya kosala ngai mabe. **8** Boye, salela mosali na yo bolamu, pamba te okotisaki ye na boyokani elongo na yo liboso ya Yawe. Soki nasalaki mabe na likambo songolo, yo moko boma ngai! Mpo na nini kokaba ngai na maboko ya tata na yo? **9** Jonatan alobaki: — Te! Ekozala penza likambo ya nkele soki ngai nakoki koyeba ete tata na ngai azwi mokano ya kosala yo mabe, bongo nayebisi yo yango te! **10** Davidi atunaki Jonatan: — Bongo soki tata na yo akozongisela yo eyano na kanda, nani akoyebisa ngai? **11** Jonatan azongiselaki Davidi: — Yaka, tokende na zamba! Boye, bango mibale bakendeki nzela moko na zamba. **12** Jonatan alobaki na Davidi: « Na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, lobi to sima na lobi, na ngonga oyo, nakoluka koyeba makanisi ya tata na ngai mpo na yo. Soki ezali malamu, bongo natindi moto te mpo na koyebisa yo yango, **13** wana tika ete Yawe asala na ngai Jonatan nyonso oyo ekozala malamu na miso na Ye! Kasi soki tata na ngai azali na makanisi ya kosala yo mabe, ngai nakoyebisa yo mpe nakotika yo kokende mpo ete okende na yo na kimia. Tika ete Yawe azala elongo na yo ndenge azalaki elongo na tata na ngai! **14** Sima na mikolo, soki nakozala nanu na bomoi, salela ngai bolamu lokola bolamu ya Yawe mpo ete baboma ngai te. **15** Mpe kolemba te kosalela libota na ngai bolamu, ata tango Yawe akolongola banguna nyonso ya Davidi, na etando ya mokili. » **16** Boye Jonatan asalaki boyokani elongo na libota ya Davidi na maloba oyo: « Tika ete Yawe azongisa mabe na mabe na banguna ya Davidi! » **17** Mpe Jonatan asengaki ete Davidi alapa lisusu ndayi na ye na kombo ya bolingo na ye Davidi epai ya Jonatan, pamba te azalaki kolinga ye ndenge ye moko amilingaka. **18** Bongo Jonatan alobaki na Davidi: — Lobi ekozala mokolo ya feti ya Sanza ya Sika; bato bakomitungisa mpo na yo mpo ete okozala te, mpe bakomona ete esika na yo ekozala pamba. **19** Sima na lobi, na pokwa, okokende kino na esika epai wapi obombamaki tango likambo oyo ebandaki mpe okovanda pembeni ya libanga Ezeli. **20** Ngai nakobwaka makonga misato na ngambo moko ya libanga yango lokola nde nazali kobwaka na elembo moko. **21** Bongo nakotinda elenge mobali moko kokende koluka makonga yango. Soki nalobi na ye: « Tala, makonga ezali pembeni na yo, lokota mpe yaka na yango awa, » wana nalingi koloba: « Na Kombo na Yawe, yaka mpo ete ozali na kimia, likambo ezali te. » **22** Kasi soki nalobi na elenge mobali: « Tala, makonga ezali mosika na yo; » wana nalingi koloba: « Kima na yo, pamba te Yawe akimisi yo. » **23** Bongo mpo na liloba oyo tosololaki ngai na yo, yeba ete Yawe azali Motatoli kati na ngai mpe yo mpo na libela. **24** Davidi abombamaki kati na zamba. Bongo na tango ya feti ya Sanza ya Sika, mokonzi avandaki na mesa mpo na kolia. **25** Mokonzi avandaki lokola momesano na esika na ye pembeni ya mir. Jonatan atelemaki, mpe Abineri avandaki pembeni ya Saulo, kasi esika ya Davidi ezalaki polele. **26** Saulo alobaki eloko moko te na mokolo wana, pamba te akanisaki kaka ete eloko moko esalemi epai ya Davidi oyo ekomisi ye mbindo. **27** Kasi mokolo oyo elandaki, mokolo ya mibale ya feti ya Sanza ya Sika, lokola esika ya Davidi ezalaki lisusu polele, Saulo alobaki na mwana na ye ya mobali, Jonatan: — Mpo na nini mwana mobali ya Izayi ayei te mpo na kolia, ezala lobi oyo eleki to lelo? **28** Jonatan azongiselaki Saulo: — Davidi atungisaki ngai ete napesa ye nzela ya kokende noki na Beteleemi. **29** Alobaki: « Pesa ngai nzela ya kokende mpo ete etuka na ngai esengeli kobonza mbeka kati na engumba, mpe ndeko na ngai ya mobali abengisi ngai mpo ete nazala kuna. Soki nazwi ngolu na miso na yo, tika ngai kokende kotala bandeko na ngai. » Yango wana ayei te na mesa ya mokonzi. **30** Saulo asilikelaki makasi Jonatan mpe alobaki na ye: — Yo mwana mobali ya mwasi ya yawuli mpe motomboki, nayebi solo ete okoteli mwana mobali ya Izayi; kasi ezali mpo na soni na yo mpe ya mama oyo abota yo. **31** Pamba te tango nyonso mwana mobali ya Izayi akozala na bomoi kati na mokili oyo, ezala yo to bokonzi na yo, bokozala na kimia te. Sik'oyo, lukisa ye mpe memela ngai ye, pamba te asengeli kokufa. **32** Jonatan atunaki Saulo, tata na ye: — Basengeli koboma ye mpo na nini? Asali nini? **33** Saulo abwakelaki Jonatan likonga na ye mpo na koboma ye, mpe Jonatan asosolaki ete tata na ye azali na makanisi ya koboma Davidi. **34** Jonatan alongwaki na mesa na kanda makasi mpe atikalaki kolia te na mokolo oyo ya mibale ya feti ya Sanza ya Sika, pamba te ayokaki pasi na motema na ndenge tata na ye afingaki Davidi. **35** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Jonatan akendeki na zamba kokutana na Davidi. Azalaki elongo na elenge mobali moko. **36** Alobaki na elenge mobali: « Kima mbangu mpe lokota makonga oyo nazali kobwaka. » Tango elenge mobali azalaki kokima mbangu, Jonatan abwakaki likonga liboso na ye. **37** Mpe tango elenge mobali akomaki na esika oyo likonga ya Jonatan ekweyaki, Jonatan alobaki na ye na mongongo makasi: « Boni, likonga ezali liboso na yo te? » **38** Bongo Jonatan agangaki lisusu: « Sala noki! Kima mbangu, kotelema te! » Elenge mobali alokotaki likonga mpe azongaki epai ya nkolo na ye. **39**

Elenge mobali ayebaki ata eloko moko te na makambo oyo nyonso; kaka Jonatan mpe Davidi nde bayebaki. **40** Bongo Jonatan apesaki bibundeli na ye epai ya elenge mobali mpe alobaki: « Kende kozongisa yango na engumba. » **41** Sima na elenge mobali kozonga, Davidi abimaki na ngambo ya sude ya libanga mpe agumbamaki mbala misato liboso ya Jonatan, elongi etala na se. Bayambanaki mpe balelaki elongo, kasi Davidi alelaki mingi koleka. **42** Jonatan alobaki na Davidi: « Kende na kimia, pamba te biso mibale tolapanaki ndayi na Kombo na Yawe na koloba: ‹ Yawe azali Motatoli kati na yo mpe ngai, mpe kati ya bakitani na yo mpe bakitani na ngai mpo na libela. › » Bongo Davidi akendeki, mpe Jonatan azongaki na engumba.

21 Davidi akendeki na mboka Nobi epai ya Nganga-Nzambe Ayimeleki. Ayimeleki alengaki mpe akimaki mbangu mpo na kokende koyamba ye. Atunaki na Davidi: — Mpo na nini ozali yo moko? Mpo na nini ezali na moto moko te elongo na yo? **2** Davidi azongiselaki Nganga-Nzambe Ayimeleki: — Mokonzi apesaki ngai mosala moko boye mpe alobaki na ngai: « Tika ete moto moko te ayeba ata likambo moko na mosala oyo natindi yo. » Na tina na yango nde nasengaki na bato na ngai ete tokutana na esika moko. **3** Bongo sik'oyo, osimbi eloko nini na loboko na yo? Pesa ngai mapa mitano to eloko nyonso oyo okoki kozala na yango. **4** Kasi Nganga-Nzambe azongiselaki Davidi: — Na loboko na ngai, nazali na mapa te oyo toliaka mikolo nyonso, kasi ezali kaka na mapa oyo ebulisama. Bato na yo bakoki kolia yango soki kaka basangisaki banzoto te na basi. **5** Davidi azongiselaki Nganga-Nzambe: — Solo, bapekisa biso basi ndenge kaka ezalaka tango nyonso na makambo ya boye. Kutu tango nakendaka bitumba, biloko ya bato na ngai ebulisamaka. Atako mosala ya mokolo ya lelo ezalaki bule te, kasi ekomi bule mpo ete bibundeli ebulisami. **6** Bongo Nganga-Nzambe apesaki ye mapa ebulisama, pamba te azalaki na mapa mosusu te. Ezalaki mapa oyo batiaki liboso ya Yawe, oyo bawuti kolongola na miso na Ye mpo na kotia mapa mosusu oyo ebimi sika na moto, na esika ya mapa oyo ya liboso. **7** Nzokande na mokolo yango wana, ezalaki na mosali moko, kati na basali ya Saulo, oyo atikalaki kuna liboso ya Yawe. Kombo na ye ezalaki « Doegi. » Azalaki moto ya Edomi, mpe mokonzi ya babateli bibwele ya Saulo. **8** Davidi atunaki Ayimeleki: — Boni awa, ozali te ata na likonga moko to na mopanga na se na loboko na yo? Ngai namemaki te ezala mopanga na ngai to ebundeli na ngai mosusu, pamba te mosala ya mokonzi esengelaki kosalema na lombangu. **9** Nganga-Nzambe azongisaki: — Ezali awa na mopanga ya Goliati, moto ya Filisitia, oyo obomaki na lubwaku ya Terebente; balinga yango na elamba sima na efode. Soki olingi kozwa yango, zwa na yo; pamba te ezali awa na mopanga mosusu te, bobele oyo wana. Davidi alobaki: — Mopanga moko te ekokani na yango; pesa ngai yango. **10** Na mokolo wana kaka, Davidi atelemaki, akimaki Saulo mpe akendeki epai ya Akishi, mokonzi ya Gati. **11** Kasi basali ya Akishi balobaki na ye: « Moto oyo azali Davidi te, mokonzi ya mboka? Ezali ye te oyo bazali koyemba boye na kobina na tina na ye: ‹ Saulo abomaki bankoto, mpe Davidi abomaki bankoto zomi? › » **12** Davidi asimbamaki na maloba oyo mpe abangaki makasi Akishi, mokonzi ya Gati. **13** Mpe wana akosaki kobela liboma na miso ya bato ya Filisitia, akomaki kosala kati na bango makambo lokola moto ya liboma: kokoma na bikuke ya bandako, mpe kotika soyi kotanga ye na mandefu. **14** Akishi alobaki na basali na ye: « Botala tata oyo, azali moto ya liboma! Mpo na nini boyei na ye epai na ngai? **15** Boni, nazangi penza bato ya maboma mpo ete bomema mobali oyo awa, na tina ete aya kosala makambo na ye ya liboma? Boni, moto ya boye asengeli penza kokota na ndako na ngai? »

22 Davidi alongwaki na Gati mpe akendeki kobombama na lidusu ya libanga ya Adulami. Tango bandeko na ye ya mibali mpe ya libota ya botata na ye bayokaki sango yango, bakitaki kuna epai na ye. **2** Bato nyonso oyo bazalaki kati na minyoko, ba-oyo bazalaki na baniongo ya bato mosusu mpe ba-oyo mitema na bango ezoka, basanganaki zingazinga ya Davidi mpe akomaki mokambi na bango. Elongo na ye, ezalaki na bato pene nkama minei. **3** Kolongwa wana, Davidi akendeki na Mitsipe ya Moabi mpe alobaki na mokonzi ya Moabi: « Nabondeli yo: Pesa tata na ngai mpe mama na ngai ndingisa ya koya kovanda elongo na yo kino ngai nakoyeba makambo oyo Nzambe akosala mpo na ngai. » **4** Boye Davidi amemaki bango epai ya mokonzi ya Moabi, mpe bavandaki elongo na ye tango nyonso oyo Davidi azalaki kati na ndako ya makasi. **5** Kasi mosakoli Gadi alobaki na Davidi: « Kovanda te kati na ndako oyo batonga makasi, kende na mokili ya Yuda. » Boye Davidi alongwaki mpe akendeki na zamba ya Ereti. **6** Saulo ayokaki ete bamonaki Davidi elongo na bato na ye. Wana Saulo azalaki na mopanga na loboko na ye mpe avandaki na Gibea, na likolo ya ngomba moke mpe na se ya nzete oyo babengi « Tamarisi » elongo na bakonzi nyonso ya mampinga na ye, **7** Saulo ayebisaki bango: « Bino bato ya Benjame boyoka, bokanisi ete mwana ya Izayi akopesa bino nyonso bilanga mpe bilanga ya vino? Bokanisi ete akokomisa bino bakonzi ya bankoto to bakonzi ya bankama ya basoda? **8** Ezali mpo na yango nde bino nyonso bosalelaki ngai likita? Moto moko te alobi na ngai

na tina na boyokani oyo mwana na ngai ya mobali asalaki na mwana ya Izayi, mpe moko te kati na bino ayokeli ngai mawa mpo ete ayebisa ngai ete mwana na ngai asaleli ngai likita mpo ete mosali na ngai atelemela ngai mpe atiela ngai mitambo ndenge azali kosala yango na mokolo ya lelo? » **9** Kasi Doegi, moto ya Edomi, oyo azalaki moko kati na basali ya Saulo, alobaki: « Namonaki mwana mobali ya Izayi koya na Nobi epai ya Ayimeleki, mwana mobali ya Ayitubi. **10** Ayimeleki atunaki mpo na ye makambo epai na Yawe, mpe apesaki ye bilei mpe mopanga ya Goliati, moto ya Filisitia. » **11** Boye mokonzi abengisaki Nganga-Nzambe Ayimeleki, mwana mobali ya Ayitubi; elongo na Banganga-Nzambe nyonso, bato ya libota na ye ya botata, oyo bazalaki na Nobi. Mpe bango nyonso bayaki epai ya mokonzi. **12** Saulo alobaki: — Yoka sik'oyo, mwana mobali ya Ayitubi. Ayimeleki azongisaki: — Nazali koyoka yo, nkolo na ngai. **13** Saulo alobaki na ye: — Mpo na nini yo mpe mwana mobali ya Izayi bosalelaki ngai likita mpo na kotelemela ngai? Mpo na nini opesaki ye bilei mpe mopanga, mpe otunaki mpo na ye makambo epai na Nzambe, mpo ete atelemela ngai mpe atiela ngai mitambo ndenge azali kosala yango na mokolo ya lelo? **14** Ayimeleki azongiselaki mokonzi: — Boni, ezali na moto moko kati na basali na yo nyonso oyo azali na boyengebene lokola Davidi? Ye oyo azali bokilo ya mokonzi, mokambi ya basoda oyo bakengelaka yo mpe moto oyo aleki na lokumu kati na libota na yo? **15** Boni, mokolo wana ezalaki mbala na ngai ya liboso ya kotuna mpo na ye makambo epai ya Nzambe? Nakanisi ete ezali bongo te. Boye tika ete mokonzi atangela mosali na ye to moko kati na libota ya botata na ngai ngambo te; pamba te mosali na yo ayebi ata eloko moko te kati na likambo oyo nyonso. **16** Kasi mokonzi alobaki: — Ayimeleki, okokufa solo; yo mpe libota mobimba ya botata na yo. **17** Boye, mokonzi atindaki bakengeli na ye, oyo bazalaki na mopanzi na ye: « Bobaluka mpe boboma Banganga-Nzambe ya Yawe; pamba te bango mpe basungaki Davidi: bayebaki ete Davidi azalaki kokima kasi bayebisaki ngai te. » Kasi basoda oyo bakengelaka mokonzi baboyaki kosembola maboko na bango mpo na koboma Banganga-Nzambe ya Yawe. **18** Mokonzi apesaki mitindo epai ya Doegi: « Yo, baluka mpe boma Banganga-Nzambe. » Boye Doegi, moto ya Edomi, abalukaki mpe abomaki bango. Na mokolo wana, abomaki bato tuku mwambe na mitano oyo balataki efode ya lino. **19** Abomaki lisusu na mopanga kati na Nobi, engumba ya Banganga-Nzambe, mibali, basi, bana mpe bana mike, bangombe, ba-ane mpe bameme. **20** Kaka Abiatari, mwana mobali ya Ayimeleki mpe koko ya Ayitubi, nde abikaki mpe akimaki mpo na kokende kosangana na Davidi. **21** Abiatari ayebisaki Davidi ete Saulo asili koboma Banganga-Nzambe ya Yawe. **22** Boye Davidi alobaki na Abiatari: « Mokolo wana, nayebaki malamu ete lokola Doegi, moto ya Edomi, azalaki wana, akokaki kozanga te koyebisa Saulo. Boye ezali mpo na ngai nde bato nyonso ya libota ya botata na yo bakufi! **23** Sik'oyo, vanda awa elongo na ngai, kobanga te. Pamba te moto oyo azali koluka bomoi na yo azali koluka mpe bomoi na ngai. Okobatelama malamu epai na ngai. »

23 Tango bayebisaki Davidi ete bato ya Filisitia bazali kobundisa engumba Keila mpe bazali kozwa na makasi ble na bilanga na yango, **2** Davidi atunaki Yawe, alobaki: — Nakoki na ngai kokende kobundisa bato oyo ya Filisitia? Yawe azongiselaki ye: — Kende, bundisa bato ya Filisitia mpe bikisa engumba Keila. **3** Kasi basoda ya Davidi bayebisaki ye: — Soki awa kati na Yuda, tozali kobanga, ekozala boni soki tokeyi na Keila kobundisa bato ya Filisitia? **4** Davidi atunaki lisusu Yawe, mpe Yawe azongiselaki ye: — Telema, kende na Keila, pamba te nazali kokaba bato ya Filisitia na maboko na yo. **5** Boye Davidi elongo na basoda na ye bakendeki na engumba Keila mpe babundisaki bato ya Filisitia, babotolaki biloko mpe bibwele na bango. Davidi abetaki makasi bato ya Filisitia, mpe, na bongo, abikisaki bato ya Keila. **6** Nzokande, tango Abiatari, mwana mobali ya Ayimeleki, akimaki epai ya Davidi, na engumba Keila, amemaki elongo na ye efode oyo basalelaka mpo na kotuna Yawe makambo. **7** Tango bayebisaki Saulo ete Davidi akomi na Keila, Saulo alobaki: « Nzambe akabi ye na maboko na ngai, pamba te lokola Davidi akoti na engumba oyo ezali na bikuke mpe bikangelo, amikotisi ye moko na boloko. » **8** Saulo asangisaki mampinga na ye nyonso mpo na bitumba, mpo ete bakende na Keila kozingela Davidi elongo na bato na ye. **9** Tango Davidi ayokaki sango ya mabe oyo Saulo azali kobongisa mpo na ye, alobaki na Nganga-Nzambe Abiatari ete amema efode oyo basalelaka mpo na kotuna Yawe makambo. **10** Davidi alobaki: — Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, mosali na Yo ayoki malamu ete Saulo azali komibongisa mpo na koya na Keila, mpo na kobebisa engumba likolo na ngai. **11** Boni, bakambi ya Keila bakokaba ngai penza na maboko na ye? Saulo akoya solo ndenge mosali na Yo ayoki yango? Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, yebisa mosali na yo. Yawe alobaki: — Iyo, akoya penza. **12** Davidi atunaki lisusu: — Bakambi ya Keila bakokaba penza ngai mpe bato na ngai na maboko ya bato ya Saulo? Yawe alobaki: — Iyo, bakokaba yo. **13** Boye, Davidi mpe bato na ye pene nkama motoba balongwaki na engumba Keila mpe batambolaki bipai na bipai. Tango bayebisaki Saulo

ete Davidi alongwaki na Keila, Saulo akendeki lisusu kuna te. 14 Davidi avandaki na bisambelo ya likolo ya bangomba kati na esobe, mpe avandaki na likolo ya ngomba kati na esobe ya Zifi. Saulo alukaki ye mikolo nyonso, kasi Nzambe akabaki Davidi te na maboko na ye. 15 Wana Davidi azalaki na Oreshi kati na esobe ya Zifi, ayokaki ete Saulo abimaki mpo na koluka koboma ye. 16 Jonatan, mwana mobali ya Saulo, akendeki na Oreshi epai ya Davidi mpo na kolendisa ye na Kombo ya Nzambe. 17 Alobaki na ye: « Kobanga te! Loboko ya tata na ngai, Saulo, ekozwa yo te. Okozala mokonzi ya Isalaele, mpe ngai nakozala molandi na yo; ezala tata na ngai, Saulo, ayebi yango. » 18 Bango mibale basalaki boyokani liboso ya Yawe. Jonatan azongaki epai na ye, mpe Davidi atikalaki na Oreshi. 19 Bato ya Zifi bakendeki na Gibea epai ya Saulo mpe balobaki na ye: — Boni, Davidi abombami te kati na biso, na bisambelo ya likolo ya bangomba ya Oreshi, kati na esobe, na likolo ya ngomba moke ya Akila oyo ezali na ngambo ya sude ya Yeshimoni? 20 Sik'oyo, oh mokonzi, tango nyonso okosepela kokita, kita na yo; mpe biso moko tozwi mokumba ya kokaba ye na maboko ya mokonzi. 21 Saulo azongisaki: — Tika ete Yawe apambola bino mpo na mawa na bino epai na ngai! 22 Bokende, botala lisusu malamu, bononga mpe boluka koyeba esika nini Davidi akendaka mikolo nyonso mpe nani amonaki ye kuna; pamba te bayebisaka ngai ete azali na mayele mabe makasi. 23 Botala mpe boyeba bisika nyonso epai wapi abombamaka, mpe bozongela ngai mpo na koyebisa ngai makambo nyonso ndenge yango ezali. Bongo na sima, soki azali kati na mboka, ngai nakokende elongo na bino mpe nakolukisa ye kati na bituka nyonso ya Yuda. 24 Boye, batelemaki mpe bakendeki na Zifi liboso na Saulo. Nzokande Davidi elongo na bato na ye bazalaki kati na esobe ya Maoni, na etando ya Araba, na ngambo ya sude ya Yeshimoni. 25 Saulo elongo na bato na ye bakomaki koluka Davidi. Tango bayebisaki Davidi ete bazali koluka ye, akitaki kati na libanga monene mpe avandaki kati na esobe ya Maoni. Mpe tango Saulo ayokaki bongo, akotaki kati na esobe yango ya Moani mpo na kolanda Davidi. 26 Saulo azalaki kotambola na ngambo moko ya ngomba, bongo Davidi mpe bato na ye bazalaki kotambola na ngambo mosusu mpe kokima mbangu mosika na Saulo. Lokola Saulo mpe mampinga na ye bazalaki koluka kozingela Davidi mpe bato na ye mpo na kokanga bango, 27 momemi sango moko ayaki epai ya Saulo mpe alobaki na ye: « Yaka noki! Bato ya Filisitia bakoti na mokili. » 28 Mbala moko, Saulo atikaki kolanda Davidi mpo na kokende kokutana na bato ya Filisitia. Yango wana babengaka esika yango « Sela-Amalekoti » oyo elakisi « Libanga ya bokabwani. » 29 Davidi alongwaki wana mpe akendeki kovanda na ebombamelo kati na mabanga ya Eyini-Gedi.

24 Sima na Saulo kolanda bato ya Filisitia, azongaki; bongo bayebisaki ye: « Davidi azali sik'oyo kati na esobe ya Eyini-Gedi. » 2 Na bongo, Saulo azwaki basoda ya mpiko nkoto misato kati na Isalaele mobimba mpe akendeki koluka Davidi mpe bato na ye pene ya etando ya bantaba ya zamba. 3 Wana Saulo akomaki pene ya etando ya bameme, oyo ezalaki zingazinga ya nzela, amonaki ebombamelo moko ya monene kati na mabanga mpe akotaki kuna mpo na kosala zongo inene. Nzokande Davidi mpe bato na ye bazalaki na suka, kati na ebombamelo yango. 4 Bato ya Davidi balobaki na ye: Tala mokolo oyo Yawe alobelaki tango alobaki na yo: « Nakokaba monguna na yo na maboko na yo mpo ete osala ye nyonso oyo olingi. » Boye Davidi apusanaki na kobombama mpe akataki songe ya kazaka ya Saulo. 5 Sima na yango, Davidi ayokaki motema na ye kobeta mpo ete akataki songe ya kazaka ya Saulo. 6 Alobaki na basoda na ye: « Tika ete Yawe apesa ngai te nzela ya kosala likambo ya boye epai ya nkolo na ngai, mopakolami na Yawe! Loboko na ngai ekoki te kosimba nzoto na ye, pamba te Yawe nde apakolaki ye mafuta. » 7 Na maloba oyo, Davidi agangelaki bato na ye mpe apekisaki bango kobundisa Saulo. Saulo abimaki na ebombamelo yango mpe akobaki nzela na ye. 8 Tango Davidi mpe abimaki na ebombamelo yango, abengaki Saulo: « Mokonzi, nkolo na ngai! » Tango Saulo atalaki sima na ye, Davidi akitisaki elongi mpe agumbamaki ye moko, elongi na ye kino na mabele. 9 Alobaki na Saulo: — Mpo na nini olandaka maloba ya bato oyo balobaka na yo ete Davidi azalaka na posa ya kosala yo mabe? 10 Omoni sik'oyo yo moko na miso na yo ndenge nini Yawe akabaki yo na maboko na ngai kati na ebombamelo, kati na mabanga. Bato mosusu batungisaki ngai ete naboma yo, kasi nabikisaki yo. Nalobaki: « Nakosembola te loboko na ngai mpo na kotelemela nkolo na ngai, pamba te azali mopakolami na Yawe. » 11 Oh tata na ngai, tala eteni oyo ya kazaka na yo na loboko na ngai! Nakataki songe ya kazaka na yo, kasi nabomaki yo te. Sik'oyo, sosola mpe yeba ete, kati na ngai, mayele mabe mpe botomboki ezali te. Nasalaki na ngai yo mabe te, kasi yo ozali kolanda ngai mpo na koboma ngai. 12 Tika ete Yawe azala Mosambisi kati na ngai mpe yo, mpe tika ete Yawe azongisela yo mabe na mabe oyo osali ngai! Kasi loboko na ngai ekosimba yo te. 13 Ndenge kaka lisese ya kala elobi: « Misala mabe ewutaka epai ya bato mabe, » loboko na ngai ekosimba yo te. 14 Mokonzi ya Isalaele abimi mpo na kobundisa nani? Azali

kolanda nani? Mbwa ya kokufa? Nzinzi? 15 Tika ete Yawe azala Mosambisi na biso mpe akata likambo kati na biso. Tika ete atala likambo na ngai mpe akata yango! Tika ete alongisa ngai mpe akangola ngai wuta na loboko na yo. 16 Tango Davidi asilisaki koloba na Saulo, Saulo atunaki: — Oyo nazali koyoka ezali solo mongongo na yo Davidi, mwana na ngai? Mpe Saulo alelaki makasi. 17 Alobaki na Davidi: — Ozali penza sembo koleka ngai, pamba te osaleli ngai bolamu, nzokande ngai nasalaki mabe epai na yo! 18 Owuti sik'oyo kotalisa ngai bolamu oyo osaleli ngai: Yawe akabaki ngai penza na maboko na yo, kasi oboyaki na yo koboma ngai. 19 Boni, soki moto akutani na monguna na ye, akotika ye kokoba kokende na nzela na ye na kimia? Tika ete Yawe afuta yo malamu mpo na bolamu oyo osaleli ngai na mokolo ya lelo. 20 Tala, nayebi sik'oyo ete okozala penza mokonzi, mpe bokonzi ya Isalaele ekolendisama na maboko na yo. 21 Lapa sik'oyo ndayi epai na ngai na Kombo na Yawe ete okoboma bakitani na ngai te to okolimwisa kombo na ngai te wuta na libota ya botata na ngai. 22 Boye Davidi alapaki ndayi yango epai ya Saulo. Sima na yango, Saulo azongaki epai na ye. Bongo Davidi mpe bato na ye bazongaki na ebombamelo na bango kati na ngomba.

25 Samuele akufaki, mpe Isalaele mobimba esanganaki mpo na kosala matanga na tina na ye; bongo bakundaki ye na mboka na ye, Rama. Davidi akendeki na esobe ya Parani. 2 Na mboka Maoni, ezalaki na moto moko ya bozwi oyo bomengo na ye ezalaki kati na mboka Karimeli. Azalaki na bameme ya mibali nkoto misato mpe bantaba ya basi nkoto moko. Na eleko oyo, azalaki kati na Karimeli epai wapi azalaki kokata bameme na ye bapwale. 3 Kombo na ye ezalaki « Nabali, » mpe kombo ya mwasi na ye ezalaki « Abigayili. » Abigayili azalaki mwasi ya mayele mpe ya kitoko; kasi mobali na ye, moto ya etuka Kalebi, azalaki motema makasi mpe moto mabe. 4 Wana Davidi azali kati na esobe, ayokaki ete Nabali azali kokata bameme na ye bapwale. 5 Davidi atindaki bilenge mibali zomi, alobaki na bango: « Bokende na Karimeli epai ya Nabali mpe bopesa ye mbote na kombo na ngai. 6 Boyebisa ye: ‹ Tika ete bomoi molayi epesamela yo! Tika ete kimia ezala na yo, na libota na yo mpe na nyonso oyo ezali ya yo! 7 Nayoki ete bazali kokata bameme bapwale epai na yo. Nzokande, tango nyonso oyo babateli bibwele na yo bazalaki elongo na biso na Karimeli, tosalaki bango mabe ata moko te, mpe babungisaki ata eloko moko te. 8 Tuna basali na yo, bakoyebisa yo. Boye, tika ete bilenge mibali na ngai bazwa ngolu na miso na yo, lokola tokomi epai na yo na mokolo ya feti! Nabondeli yo, pesa na basali na yo mpe na Davidi, mwana na yo ya mobali, eloko nyonso oyo okokoka kozwa mpo na bango. › » 9 Tango bilenge mibali ya Davidi bakomaki epai ya Nabali, bayebisaki ye makambo oyo nyonso na kombo ya Davidi, mpe bazelaki. 10 Kasi Nabali azongiselaki basali ya Davidi: « Davidi azali nani? Mwana mobali ya Izayi azali nani? Mikolo oyo, basali ebele bazali kokima bankolo na bango. 11 Mpo na nini nakamata mapa na ngai, mayi na ngai mpe mosuni, oyo nabongisi mpo na bato na ngai, oyo bakataka bapwale, mpo na kopesa yango epai ya bato oyo nayebi kutu epai bawuti te? » 12 Bilenge mibali ya Davidi babalukaki mpe bazongaki. Tango bakomaki, bayebisaki Davidi makambo oyo Nabali alobaki. 13 Davidi alobaki na basoda na ye: « Tika ete moko na moko atia mopanga na ye na loketo. » Boye, batiaki mipanga na bango na loketo, mpe Davidi atiaki mpe oyo ya ye. Bato pene nkama minei bakendeki elongo na Davidi, mpe bato nkama mibale batikalaki mpo na kobatela biloko. 14 Moko kati na basali ya Nabali alobaki na Abigayili, mwasi ya Nabali: « Davidi atindaki bantoma wuta na esobe mpo na kopambola nkolo na biso, kasi ye atombokelaki bango. 15 Nzokande bato yango basalelaki biso penza bolamu, basalaki biso mabe ata moko te, mpe, tango nyonso totambolaki elongo na bango na zamba, tobungisaki ata eloko moko te. 16 Butu mpe moyi, tango nyonso tozalaki koleisa bibwele na biso pene na bango, bazalaki lokola mir zingazinga na biso. 17 Sik'oyo, yeba kokanisa mpo na yango mpe tala eloko nini osengeli kosala, pamba te mokano ya koboma nkolo na biso mpe libota na ye mobimba esili kozwama. Nkolo na biso azali moto mabe koleka, boye moto moko te akoki kosolola na ye. » 18 Abigayili asalaki na lombangu, azwaki mapa nkama mibale, bambeki mibale ya vino, bameme batumba mitano, bakilo tuku motoba na mibale na bagrame nkama mitano ya ble bakalinga, maboke nkama moko ya bambuma ya vino ekawuka mpe bagato nkama mibale basala na bambuma ya figi; mpe atiaki yango na likolo ya ba-ane. 19 Bongo alobaki na basali na ye: « Bokende liboso na ngai, nazali kolanda bino. » Kasi ayebisaki mobali na ye, Nabali, te. 20 Wana Abigayili azalaki na likolo ya ane, azalaki kokita sima na ngomba. Na tango yango kaka, Davidi mpe bato na ye bazalaki mpe kokita na ngambo epai wapi Abigayili azalaki, mpe akutanaki na bango. 21 Davidi awutaki komilobela: « Ezalaki na pamba nde nabatelaki biloko nyonso ya moto oyo kati na esobe mpo ete eloko moko te ebunga kati na biloko na ye nyonso! Azongiseli ngai mabe na esika ya bolamu oyo nasalelaki ye! 22 Tika ete Nzambe apesa ngai Davidi etumbu ya makasi soki, kino lobi na tongo, natiki na bomoi mobali moko kati na bato nyonso oyo bazali ya Nabali! » 23

Tango Abigayili amonaki Davidi, akitaki na lombangu wuta na ane na ye mpe agumbamaki na liboso ya Davidi, elongi kino na mabele. **24** Akweyaki na makolo ya Davidi mpe alobaki: — Oh nkolo na ngai, tika ete mbeba ezala kaka na moto na ngai! Nabondeli yo, tika ete mwasi mosali na yo asolola na yo! Yoka makambo oyo mwasi mosali na yo alingi koyebisa yo. **25** Tika ete nkolo na ngai atala te Nabali, mobali oyo ya mabe, pamba te azali penza ndenge kombo na ye ezali; kombo na ye ezali Nabali, mpe elingi koloba: moto ya liboma. Mpe liboma ezali penza kotambola elongo na ye. Ngai mwasi mosali na yo, namonaki te bilenge mibali oyo mokonzi na ngai atindaki. **26** Sik'oyo, nkolo na ngai, na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, lokola Yawe apesi yo nzela te ya koboma mpe ya kozongisa yo moko mabe na mabe, tika ete banguna na yo mpe bato nyonso oyo bazali makasi ya kosala mabe epai ya nkolo na ngai bazala lokola Nabali. **27** Mpe tika ete bakado oyo mwasi mosali na yo amemeli nkolo na ngai epesamela mibali oyo bazali kolanda yo. **28** Nabondeli yo, limbisa mabe ya mwasi mosali na yo. Yawe akosala penza ete libota ya nkolo na ngai ewumela tango nyonso na bokonzi, pamba te obundaka bitumba ya Yawe. Tika ete, tango nyonso okozala na bomoi, mabe ata moko te emonana kati na yo. **29** Ezala soki moto moko atelemi mpo na kolanda yo to mpo na koboma yo, Yawe, Nzambe na yo, akobatela malamu bomoi ya nkolo na ngai kati na bato ya bomoi, kasi akobwaka banguna na yo mosika lokola na ebambelo mabanga. **30** Tango Yawe akokokisela nkolo na ngai bolamu nyonso oyo alakaki yo mpe akokomisa yo mokambi ya Isalaele, **31** nkolo na ngai akoyoka mawa te na motema na ye mpe akomitungisa te na makanisi mpo ete asopaki makila na pamba mpe azongisaki ye moko mabe na mabe. Bongo tango Yawe akosalela nkolo na ngai bolamu, okokanisela mwasi mosali na yo. **32** Davidi azongiselaki Abigayili: — Tika ete apambolama, Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo atindi yo kokutana na ngai na mokolo ya lelo! **33** Tika ete mayele na yo epambolama! Tika ete yo moko mpe opambolama mpo ete opesi ngai nzela te ya koboma mpe ya kozongisa ngai moko mabe na mabe! **34** Nzokande, na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo apesi ngai nzela te ya kosala yo mabe, soki oyaki noki te mpo na kokutana na ngai, mobali moko te kati na ndako ya Nabali alingaki kotikala na bomoi kino lobi na tongo. **35** Boye Davidi azwaki bakado oyo Abigayili amemelaki ye mpe alobaki: — Zonga epai na yo na kimia. Nayoki maloba na yo mpe nakosala ndenge osengi ngai. **36** Tango Abigayili akomaki epai ya Nabali, akutaki Nabali azali kosala feti kati na ndako na ye ndenge penza mokonzi asalaka yango. Azalaki na loyenge mpe alangwaki makasi. Boye Abigayili ayebisaki ye eloko te kino na tongo ya mokolo oyo elandaki. **37** Kasi na tongo, lokola milangwa na ye esilaki, mwasi na ye ayebisaki ye makambo nyonso oyo elekaki. Nabali ayokaki pasi na motema mpe akangamaki lokola libanga. **38** Sima na mikolo zomi, Yawe abetaki Nabali, mpe akufaki. **39** Tango Davidi ayokaki ete Nabali akufi, alobaki: « Tika ete apambolama, Yawe oyo akoti likambo na ngai na ndenge Nabali atiolaki ngai! Apesi te na mosali na Ye nzela ya kosala mabe, kasi akweyisi mabe ya Nabali na moto na ye moko! » Bongo Davidi atindaki maloba epai ya Abigayili mpo na kosenga ye ete akoma mwasi na ye. **40** Basali ya Davidi bakendeki na Karimeli mpe balobaki na Abigayili: — Davidi atindi biso epai na yo mpo ete toya kozwa yo mpo okoma mwasi na ye. **41** Abigayili agumbamaki elongi kino na mabele mpe alobaki: — Mwasi mosali na yo, ye oyo! Abongami mpo na kosalela bino mpe mpo na kosukola makolo ya basali ya nkolo na ngai. **42** Abigayili amataki na ane na lombangu mpe akendeki nzela moko na bantoma ya Davidi elongo na basali na ye mitano ya basi. Mpe akomaki mwasi ya Davidi. **43** Davidi abalaki lisusu Ayinoami, moto ya Jizireyeli; mpe bango mibale bakomaki basi na ye. **44** Kasi Saulo abalisaki Mikali, mwana na ye ya mwasi, oyo azalaki mwasi ya Davidi, epai ya Paliti, mwana mobali ya Laishi, moto na Galimi.

26 Bato ya Zifi bakendeki na Gibea epai ya Saulo, mpe balobaki: « Boni, oyebi ete Davidi abombami na likolo ya Akila, ngomba moke oyo etalani na Yeshimoni? » **2** Boye Saulo atelemaki mpo na kokende na esobe ya Zifi elongo na basoda ya mpiko ya Isalaele, nkoto misato, mpo na koluka Davidi kati na esobe ya Zifi. **3** Saulo atongaki molako na ye na likolo ya Akila, ngomba moke, oyo etalani na Yeshimoni, pembeni ya nzela. Na tango wana, Davidi azalaki kovanda kati na esobe. Lokola amonaki ete Saulo alandi ye kino na esobe, **4** Davidi atindaki banongi mpe, na nzela na bango, ayokaki ete Saulo akomi penza. **5** Davidi atelemaki mpe akendeki na esika oyo Saulo atongaki molako na ye. Amonaki esika oyo Saulo mpe Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya mampinga na ye, balalaki. Saulo azalaki ya kolala na kati-kati ya molako, mpe basoda bazingelaki ye. **6** Davidi atunaki Ayimeleki, moto ya Iti, mpe Abishayi, mwana mobali ya Tseruya mpe ndeko mobali ya Joabi: — Nani kati na bino akoki kokende elongo na ngai kino na molako epai ya Saulo? Abishayi azongisaki: — Ngai, nakokende elongo na yo. **7** Boye Davidi mpe Abishayi bakomaki, na butu, na esika oyo basoda bazalaki. Bakutaki Saulo alali pongi na kati-kati ya molako, mpe likonga na ye epikamaki na mabele,

na pembeni ya moto na ye. Abineri mpe basoda balalaki zingazinga na ye. 8 Abishayi alobaki na Davidi: — Lelo, Nzambe akabi monguna na yo na maboko na yo. Pesa ngai sik'oyo nzela mpo ete natobola ye kaka mbala moko likonga na ngai mpe apikama na mabele, nakozongela yango te mbala mibale. 9 Kasi Davidi alobaki na Abishayi: — Te! Koboma ye te! Pamba te nani akosembola loboko na ye likolo ya mopakolami na Yawe mpe azanga kozwa etumbu? 10 Mpe Davidi alobaki lisusu: — Na Kombo na Yawe! Ye moko Yawe nde akoboma ye: akokufa, ezala soki tango na ye ya kokufa ekoki to soki akokende na bitumba. 11 Kasi Yawe apekisi ngai kosembola loboko likolo ya mopakolami na Ye. Sik'oyo, zwa kaka likonga mpe eloko ya mayi oyo ezali pembeni ya moto na ye, mpe tokende na biso. 12 Boye Davidi azwaki likonga mpe eloko ya mayi oyo ezalaki pembeni ya moto ya Saulo, mpe bakendeki. Moto moko te amonaki mpe ayebaki likambo yango, mpe moko te alamukaki. Bato nyonso bazalaki ya kolala, pamba te Yawe alalisaki bango pongi makasi. 13 Davidi akatisaki lubwaku, akendeki na ngambo mosusu mpe atelemaki mosika, na songe ya ngomba, mosika penza ya molako. 14 Davidi abelelaki epai ya mampinga mpe epai ya Abineri, mwana mobali ya Neri; alobaki: — Abineri, okoyanola ngai? Abineri azongisaki: — Yo nani oyo ozali koganga na matoyi ya mokonzi? 15 Davidi alobaki na Abineri: — Ozali mobali, boye te? Nani akokani na yo kati na Isalaele? Mpo na nini obateli te mokonzi, nkolo na yo? Moto moko ayaki mpo na koboma mokonzi na yo. 16 Likambo oyo osali ezali malamu te. Na Kombo na Yawe, yo mpe bato na yo bosengeli kokufa; pamba te bobateli te nkolo na bino, mopakolami na Yawe. Botala zingazinga na bino! Wapi likonga mpe eloko ya mayi ya mokonzi, oyo ezalaki pembeni ya moto na ye? 17 Saulo asosolaki ete ezali mongongo ya Davidi mpe alobaki: — Oyo wana ezali mongongo na yo Davidi, mwana na ngai. Davidi azongisaki: — Solo, ezali mongongo na ngai, oh mokonzi, nkolo na ngai. 18 Bongo Davidi alobaki lisusu: — Mpo na nini nkolo na ngai azali kolanda mosali na ye? Nasali nini? Likambo nini ya mabe nasali mpo ete namema ngambo? 19 Sik'oyo, tika ete mokonzi, nkolo na ngai, ayoka maloba ya mosali na ye. Soki ezali Yawe nde atindaki yo kotelemela ngai, wana tika ete andima likabo. Kasi soki bato nde bazali kosala boye, wana tika ete balakelama mabe liboso ya Yawe; pamba te babengani ngai lelo mpe balongoli ngai na libula ya Yawe, mpe balobi na ngai: « Kende kosalela banzambe mosusu. » 20 Sik'oyo, tika ete makila na ngai esopana na mabele te, mosika na miso ya Yawe! Pamba te mokonzi ya Isalaele abimaki mpo na koluka ngenga kaka moko, ndenge balandaka soso ya zamba, na bangomba. 21 Boye Saulo alobaki: — Solo, nasali masumu! Davidi, mwana na ngai ya mobali, zonga! Mpo ete omonaki ete bomoi na ngai ezali motuya, nakomeka lisusu te kosala yo mabe. Nasalaki penza lokola moto ya liboma mpe napengwaki. 22 Davidi azongisaki: — Likonga ya mokonzi, yango oyo! Tika ete moko kati na bilenge mibali na yo aya kozwa yango. 23 Yawe oyo afutaka moto nyonso kolanda bosembo mpe boyengebene na ye, akabaki yo na maboko na ngai lelo; kasi naboyaki kosembola loboko na ngai likolo ya mopakolami na Yawe. 24 Ndenge bomoi na yo ezalaki lelo motuya makasi na miso na ngai, ndenge wana mpe bomoi na ngai ekozala motuya makasi na miso ya Yawe, mpe akokangola ngai na pasi nyonso. 25 Saulo alobaki na Davidi: — Tika ete opambolama, Davidi, mwana na ngai ya mobali! Solo, okosala penza makambo minene mpe, solo, okolonga. Bongo Davidi akobaki nzela na ye, mpe Saulo azongaki epai na ye.

27 Davidi akanisaki mpe amilobelaki: « Mokolo ezali oyo Saulo akoboma ngai na nzela ya loboko na ye. Boye eleki malamu mpo na ngai kokima na mokili ya bato ya Filisitia. Na bongo nde Saulo akotika koluka ngai kati na Isalaele mobimba, mpe ngai nakokima loboko na ye. » 2 Bongo Davidi elongo na bato nkama motoba oyo bazalaki elongo na ye batelemaki mpe bakendeki epai ya Akishi, mwana mobali ya Maoki, mokonzi ya Gati. 3 Davidi mpe bato na ye bavandaki na Gati epai ya Akishi: mobali nyonso azalaki na libota na ye, mpe Davidi azalaki na basi na ye mibale: Ayinoami, moto ya Jizireyeli, mpe Abigayili oyo azalaki liboso mwasi ya Nabali, moto ya Karimeli. 4 Tango bayebisaki Saulo ete Davidi akimi na Gati, atikaki koluka ye. 5 Davidi alobaki na Akishi: « Soki nazwi ngolu na miso na yo, tika ete bapesa ngai esika epai wapi nakoki kovanda kati na moko ya bingumba ya mokili. Mpo na nini mosali na yo avanda na mboka mokonzi elongo na yo? » 6 Na mokolo wana, Akishi apesaki ye engumba ya Tsikilagi. Yango wana Tsikilagi ekoma kino na mokolo ya lelo engumba ya bakonzi ya Yuda. 7 Davidi awumelaki na mokili ya bato ya Filisitia mobu moko mpe sanza minei. 8 Na tango wana, Davidi mpe bato na ye bazalaki kobundisa bato ya Geshuri, ya Girizi mpe ya Amaleki; pamba te wuta kala, bato ya bikolo yango bazalaki kovanda na mokili longwa na Shuri kino na Ejipito. 9 Tango nyonso Davidi azalaki kobundisa mboka moko, azalaki kotika te na bomoi ezala mobali to mwasi. Nzokande azalaki kobotola bameme, bangombe, ba-ane, bashamo mpe bilamba. Bongo azalaki kozonga epai ya Akishi. 10 Tango Akishi atunaki: — Bobundi wapi lelo? Davidi

azongisaki: — Tobundi na sude ya Yuda, na sude ya mokili ya bato ya Yerameeli, mpe na sude ya mokili ya bato ya Keni. 11 Davidi azalaki kotika te ete bamema na Gati, ezala mobali to mwasi, noki te bapanza sango na ye na maloba oyo: « Tala makambo oyo Davidi asalaki. » Davidi azalaki kosala kaka bongo, tango nyonso oyo avandaki na mboka ya bato ya Filisitia. 12 Akishi atielaki Davidi motema mpe alobaki: « Lokola Davidi amiyinisi na miso ya Isalaele, bato na ye, akozala mosali na ngai mpo na libela. »

28 Na tango wana, bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango ya basoda mpo na kobundisa Isalaele. Akishi alobaki na Davidi: — Osengeli koyeba ete yo mpe bato na yo bokokende na bitumba elongo na ngai. 2 Davidi azongiselaki Akishi: — Okomona yo moko makambo oyo mosali na yo azali na makoki ya kosala. Akishi alobaki na Davidi: — Malamu mingi! Nakokomisa yo mpo na libela soda oyo abatelaka ngai. 3 Nzokande Samuele akufaki, mpe Isalaele mobimba esalelaki ye matanga. Bakundaki ye na Rama, engumba na ye. Saulo abenganaki na mokili na ye bato oyo basololaka na bakufi mpe bato na soloka. 4 Wana bato ya Filisitia basanganaki mpe bayaki kotonga molako, na Sunemi, Saulo mpe asangisaki bato nyonso ya Isalaele mpe batongaki molako na Giliboa. 5 Tango Saulo amonaki mampinga ya bato ya Filisitia, abangaki mpe somo etondaki na motema na ye. 6 Saulo atunaki Yawe, kasi Yawe ayanolaki te, ezala na nzela ya ndoto, ya Urimi to ya basakoli. 7 Bongo, Saulo alobaki na basali na ye: — Bolukela ngai mwasi oyo asololaka na bakufi mpo ete nakende kotuna ye. Basali na ye bazongisaki: — Tala, ezali na mwasi moko na Eyini-Dori. 8 Boye Saulo amibongolaki, alataki bilamba mosusu mpe akendeki epai ya mwasi yango, na butu, elongo na mibali mibale. Alobaki: — Nabondeli yo, solola na bakufi mpo na ngai, mpe bimisela ngai moto oyo nakotanga kombo na ye. 9 Kasi mwasi yango alobaki na ye: — Oyebi solo makambo oyo Saulo asalaki. Abenganaki na mokili, bato oyo basololaka na bakufi mpe bato na soloka. Bongo mpo na nini otieli bomoi na ngai motambo mpo na kobomisa ngai? 10 Saulo alapaki ndayi epai na ye na Kombo na Yawe, alobaki: « Na Kombo na Yawe, okozwa solo etumbu te mpo na yango. » 11 Bongo mwasi yango atunaki: — Nabimisela yo nani? Saulo azongisaki: — Bimisela ngai Samuele. 12 Tango mwasi yango amonaki Samuele, agangaki makasi mpe alobaki na Saulo: — Mpo na nini okosi ngai? Ozali Saulo! 13 Mokonzi alobaki na ye: — Kobanga te, omoni nini? Mwasi alobaki na Saulo: — Namoni nzambe moko kobima na mabele. 14 Saulo atunaki ye: — Azali ndenge nini? Mwasi azongisaki: — Ezali mobange mobali moko nde azali komata mpe alati kazaka. Bongo tango Saulo asosolaki ete ezali Samuele, akitaki mpe agumbamaki elongi kino na mabele. 15 Samuele alobaki na Saulo: — Mpo na nini otungisi ngai mpe obimisi ngai? Saulo alobaki: — Nazali na pasi makasi: bato ya Filisitia bazali kobundisa ngai; bongo Nzambe apesi ngai mokongo, azali koyanola ngai te, ezala na nzela ya basakoli to ya bandoto. Yango wana nabengi yo mpo ete oyebisa ngai likambo nini nakoki kosala. 16 Samuele alobaki: — Mpo na nini ozali kotuna ngai, awa Yawe asili kopesa yo mokongo mpe akomi monguna na yo? 17 Yawe akokisi kaka makambo oyo asakolaki na nzela na ngai: Yawe abotoli bokonzi na maboko na yo mpe apesi yango na moninga na yo, Davidi, 18 pamba te otosaki Yawe te mpe okweyiselaki te bato ya Amaleki kanda ya Yawe na koboma bango nyonso. Yango wana Yawe asali yo bongo lelo. 19 Yawe akokaba yo mpe Isalaele na maboko ya bato ya Filisitia. 20 Mbala moko, Saulo abombamaki na mabele mpe ayokaki maloba ya Samuele somo mingi. Nzoto na ye elembaki mpo ete aliaki eloko moko te mokolo mobimba mpe butu mobimba. 21 Tango mwasi apusanaki pembeni ya Saulo mpe amonaki ete azali lisusu na kimia te, alobaki na ye: — Tala, mwasi mosali na yo atosaki yo. Nandimaki kokufa mpo na kaka kosala makambo oyo otindaki ngai. 22 Sik'oyo, yo mpe, nabondeli yo: yoka mwasi mosali na yo, mpe tika ete ngai napesa yo bilei mpo ete olia mpe ozwa makasi ya kokoba nzela na yo. 23 Kasi Saulo aboyaki mpe alobaki: — Nakolia te. Kasi lokola basali na ye elongo na mwasi batiaki molende, Saulo ayokelaki bango. Saulo alamukaki mpe avandaki na mbeto. 24 Mwasi azalaki na mwana ngombe ya mafuta epai na ye, na etonga. Abonzaki yango noki-noki lokola mbeka. Akamataki farine, asangisaki yango mpe atumbelaki bango mapa ezanga levire. 25 Atiaki yango liboso ya Saulo mpe liboso ya basali na ye, mpe baliaki. Bongo na butu wana kaka, batelemaki mpe bakendeki.

29 Bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango ya basoda na Afeki, mpe Isalaele atongaki molako pene ya etima ya mayi oyo ezali na Jizireyeli. 2 Wana bakambi ya bato ya Filisitia batambolaki liboso ya mampinga na bango ya bankama mpe ya bankoto ya basoda, Davidi mpe bato na ye bazalaki kotambola na sima elongo na mokonzi Akishi. 3 Bakonzi ya basoda ya Filisitia batunaki: — Ba-Ebre oyo bazali kosala nini awa? Akishi alobaki na bango: — Ezali Davidi, mosali ya Saulo, mokonzi ya Isalaele. Azali elongo na ngai wuta mibu mpe mikolo; mpe natikali nanu kokanga ye ata na mbeba moko te. 4 Kasi bakonzi ya basoda ya Filisitia batombokelaki Akishi mpe balobaki: — Zongisa moto oyo! Tika ete azonga na esika oyo otiaki ye; asengeli te

kokende elongo na biso na bitumba, noki te akobalukela biso na tango ya bitumba. Mpe ndenge nini moto oyo akoki kosepelisa lisusu mokonzi na ye, soki na komema mito ya bato na biso moko te? 5 Ezali Davidi wana te oyo na tina na ye babandaki koyemba mpe kobina: « Saulo abomaki bankoto, mpe Davidi abomaki bankoto zomi. » 6 Boye Akishi abengaki Davidi mpe alobaki na ye: — Na Kombo na Yawe, ozali moto ya sembo. Nasepelaka komona yo kokende mpe kozonga elongo na ngai kati na mampinga. Wuta mokolo oyo oyaki epai na ngai kino lelo, natikali nanu kokanga yo na mbeba ata moko te; kasi bakambi ya bato ya Filisitia bazali kondima yo te. 7 Boye, zonga mpe kende na kimia; kosala eloko moko te oyo ekosepelisa te bakambi ya bato ya Filisitia. 8 Davidi atunaki Akishi: — Nasali nini? Eloko nini ya mabe oyo omoni epai ya mosali na yo wuta mokolo oyo nayaki epai na yo kino lelo? Mpo na nini nakoki te kokende kobundisa banguna ya mokonzi, nkolo na ngai? 9 Akishi azongiselaki Davidi: — Nayebi ete osepelisaka ngai lokola Anjelu na Nzambe, Kasi bakonzi ya basoda ya Filisitia balobi: « Asengeli te kokende elongo na biso na bitumba. » 10 Boye, lamuka na tongo makasi, yo mpe basoda ya nkolo na yo, oyo bayaki elongo na yo. Bolamuka na tongo makasi mpe bokende wana moyi ekobima. 11 Boye, Davidi mpe bato na ye batelemaki na tongo makasi mpo na kozonga na mokili ya bato ya Filisitia; mpe bato ya Filisitia bakendeki na Jizireyeli.

30 Davidi mpe bato na ye bakomaki na Tsikilagi, na mokolo ya misato. Na tango wana mpe, bato ya Amaleki bakotaki na ngambo ya Sude mpe na Tsikilagi. Babundisaki Tsikilagi mpe batumbaki yango. 2 Bakangaki na bowumbu basi mpe bato nyonso oyo bazalaki kuna, ezala bilenge to mikolo, kasi babomaki moko te kati na bango. Bamemaki bango mpe bazongelaki nzela na bango. 3 Tango Davidi mpe bato na ye bakomaki na engumba Tsikilagi, bakutaki yango ebebisama na moto. Basi na bango, bana na bango ya mibali mpe ya basi bakomaki bawumbu. 4 Davidi mpe bato na ye balelaki makasi kino bazangaki makasi ya kolela. 5 Bamemaki mpe na bowumbu basi mibale ya Davidi: Ayinoami, moto ya Jizireyeli; mpe Abigayili, moto ya Karimeli, oyo akufisaki mobali, Nabali. 6 Davidi ayokaki pasi makasi na motema, pamba te bato bazalaki komibongisa mpo na koboma ye na mabanga, mpo ete moto nyonso azalaki na pasi na motema mpo na bana na ye ya mibali mpe ya basi. Kasi Davidi amilendisaki kati na Yawe, Nzambe na ye. 7 Boye Davidi alobaki na Nganga-Nzambe Abiatari, mwana mobali ya Ayimeleki: « Memela ngai efode. » Mpe Abiatari amemelaki ye yango. 8 Bongo Davidi atunaki Yawe: — Nakoki na ngai kolanda lisanga oyo ya miyibi? Nakokoka na ngai kokanga bango? Yawe azongiselaki ye: — Landa bango, okokanga bango solo mpe okokangola bakangami. 9 Davidi akendeki elongo na basoda na ye, nkama motoba. Bakomaki na moluka ya lubwaku ya Besori epai wapi ba-oyo bazalaki kotikala na sima batelemaki; 10 pamba te mibali nkama mibale balembaki makasi, bongo bakokaki te kokatisa moluka. Kasi Davidi elongo na basoda na ye, nkama minei, bakobaki kolanda. 11 Basoda ya Davidi bakutanaki na mobali moko ya Ejipito kati na zamba mpe bamemaki ye epai ya Davidi. Bapesaki ye mayi ya komela mpe biloko ya kolia. 12 Bapesaki ye gato basala na bambuma ya figi mpe maboke mibale ya bambuma ya vino ekawuka. Sima na ye kolia yango, azwaki lisusu makasi, pamba te aliaki te mpe amelaki te wuta mikolo misato mpe babutu misato. 13 Davidi atunaki ye: — Ozali na ngambo ya banani mpe owuti wapi? Azongiselaki ye: — Nazali moto ya Ejipito mpe mowumbu ya moto moko ya Amaleki. Esali mikolo misato wuta nkolo na ngai atikalaki kosundola ngai mpo ete nazalaki kobela. 14 Tokotaki na ngambo ya Sude ya bato ya Kereti, ya etuka ya Yuda, mpe na ngambo ya Sude ya Kalebi; mpe totumbaki na moto Tsikilagi. 15 Davidi atunaki ye: — Okoki komema ngai na bisika oyo lisanga ya miyibi wana ezali? Azongisaki: — Yo, lapa nanu ndayi epai na ngai liboso ya Nzambe ete okoboma ngai te mpe okozongisa ngai te epai ya nkolo na ngai; bongo ngai nakomema yo epai bango bazali. 16 Boye amemaki Davidi na esika oyo bato ya Amaleki bazalaki. Mpe bamonaki ete bazalaki ya kopanzana na mboka mobimba, bazalaki kolia, komela mpe kobina mpo na ebele ya bomengo ya bitumba oyo babotolaki na mokili ya bato ya Filisitia mpe ya Yuda. 17 Davidi alongaki bango kobanda na tongo kino na pokwa ya mokolo oyo elandaki. Moko te abikaki, longola kaka bilenge mibali nkama minei oyo bamataki na likolo ya bashamo mpe bakimaki. 18 Davidi akangolaki biloko nyonso oyo bato ya Amaleki bazwaki elongo na basi na ye mibale. 19 Moto na bango moko te azangaki: ezala elenge, mokolo, mwana mobali, mwana mwasi, eloko moko kati na bomengo ya bitumba to eloko moko kati na biloko oyo babotolaki bango. Davidi azongaki na biloko nyonso. 20 Davidi akamataki bameme mpe bangombe nyonso. Bato oyo bazalaki kotambola liboso ya bibwele mpo na kolakisa yango nzela bazalaki koloba: « Tala bomengo ya bitumba ya Davidi. » 21 Bongo Davidi akomaki epai ya mibali nkama mibale oyo bakokaki kolanda ye te mpo ete balembaki makasi, mpe batikaki bango na lubwaku ya Besori. Mibali yango babimaki mpo na koyamba Davidi mpe bato oyo bazalaki elongo na ye. Boye Davidi mpe bato na ye

bapusanaki mpe bapesaki bango mbote. 22 Kasi kati na bato oyo bakendeki elongo na Davidi, bato nyonso ya mabe mpe batomboki balobaki: — Lokola bakendeki na biso te, tokoki kokabola na bango te bomengo ya bitumba. Tika ete moto na moto azwa kaka mwasi na ye elongo na bana na ye mpe akende. 23 Kasi Davidi alobaki: — Te, bandeko na ngai ya mibali! Bokoki kosala boye te mpo na biloko oyo Yawe apesi biso! Pamba te abateli biso mpe akabi na maboko na biso mampinga nyonso oyo eyaki kobundisa biso. 24 Nani akoki kondima bino na makambo oyo bozali koloba? Eteni ya moto oyo atikalaki kokengela biloko mpe eteni ya moto oyo akendeki na bitumba esengeli kozala ndenge moko. Tokokabola nyonso ndenge moko. 25 Kobanda mokolo wana kino lelo, Davidi akomisaki yango mobeko mpe malako kati na Isalaele. 26 Tango Davidi akomaki na Tsikilagi, atindaki ndambo ya bomengo ya bitumba epai ya bampaka ya Yuda, oyo bazalaki baninga na ye. Alobaki: « Tala kado mpo na bino kowuta na bomengo ya bitumba ya banguna ya Yawe. » 27 Atindaki ndambo epai ya ba-oyo bazalaki na Beteli, na ngambo ya sude ya Ramoti mpe na Yatiri; 28 mpe epai ya ba-oyo bazalaki na Aroeri, na Sipimoti, na Eshitemoa; 29 mpe epai ya ba-oyo bazalaki na Rakali, kati na bingumba ya bato ya Yerameeli, ya bato ya Keni; 30 epai ya ba-oyo bazalaki na Orima, na Bori-Ashani, na Ataki; 31 epai ya ba-oyo bazalaki na Ebron mpe na bisika nyonso oyo Davidi mpe bato na ye balekaki.

31 Bato ya Filisitia bazalaki kobundisa Isalaele, kasi bato ya Isalaele bakimaki liboso na bango mpe mingi kati na bango bakufaki na ngomba Giliboa. 2 Bato ya Filisitia balandaki Saulo elongo na bana na ye ya mibali, kasi babomaki bana na ye ya mibali: Jonatan, Abinadabi mpe Maliki-Shuwa. 3 Bongo bitumba ekomaki mpo na koboma Saulo. Tango basoda oyo babundaka na matolotolo bamonaki Saulo, ye Saulo alengaki na somo. 4 Saulo alobaki na soda oyo amemaki bibundeli na ye: « Bimisa mopanga na yo na ebombelo na yango mpe boma ngai, noki te bato oyo bakatama ngenga te bakoya kotuba ngai mpe kosakanela ngai. » Kasi soda oyo amemaki bibundeli na ye aboyaki, pamba te azalaki kobanga. Bongo Saulo akamataki mopanga na ye mpe amibwakaki na likolo na yango. 5 Tango soda oyo amemaki bibundeli na ye amonaki ete Saulo akufi, ye mpe amibwakaki na likolo ya mopanga na ye mpe akufaki elongo na Saulo. 6 Ezalaki bongo nde Saulo, bana na ye misato ya mibali, soda oyo azalaki komema bibundeli na ye mpe basoda na ye nyonso bakufaki bango nyonso elongo mokolo wana. 7 Tango bato ya Isalaele, oyo bazalaki na ngambo mosusu ya lubwaku mpe ba-oyo bazalaki na ngambo mosusu ya Yordani bamonaki ete mampinga ya Isalaele esili kopanzana, mpe ete Saulo mpe bana na ye ya mibali bakufi, basundolaki bingumba na bango mpe bakimaki. Bato ya Filisitia bayaki kovanda na bingumba yango. 8 Na mokolo oyo elendaki, tango bato ya Filisitia bayaki mpo na kolongola biloko oyo ezalaki na banzoto ya bibembe, bamonaki Saulo mpe bana na ye misato ya mibali oyo bakufaki na ngomba Giliboa. 9 Bakataki moto ya Saulo, bazwaki bibundeli na ye mpe batindaki bato na mokili mobimba ya bato ya Filisitia mpo ete bapanza sango malamu oyo ya elonga kati na tempelo ya banzambe na bango ya bikeko mpe kati na bato na bango. 10 Batiaki bibundeli ya Saulo kati na tempelo ya banzambe na bango ya bikeko, Asitarite, mpe badiembikaki nzoto na ye na mir ya Beti-Sheani. 11 Tango bavandi ya Yabeshi kati na Galadi bayokaki makambo oyo bato ya Filisitia basalaki Saulo, 12 bilombe na bango nyonso batelemaki mpe batambolaki butu mobimba mpo na kokoma na Beti-Sheani. Bongo sima na bango kokitisa bibembe ya Saulo mpe ya bana na ye ya mibali wuta na mir, bazongaki na Yabeshi epai wapi batumbaki yango. 13 Bazwaki mikuwa na bango, bakundaki yango na Yabeshi, na se ya nzete ya tamarisi, mpe bakilaki bilei mikolo sambo.

2 Samuele

1 Wana Saulo asilaki kokufa, Davidi azongaki na Tsikilagi
sima na ye kolonga bato ya Amaleki. Mpe avandaki kuna
mikolo mibale. **2** Na mokolo ya misato, moto moko awutaki
na molako ya Saulo mpe ayaki na bilamba epasuka, moto
etonda na putulu. Tango akomaki epai ya Davidi, amibwakaki
na mabele mpo na kogumbama liboso ya Davidi. **3** Davidi
atunaki ye: — Owuti wapi? Azongisaki: — Nakimi wuta na
molako ya Isalaele. **4** Davidi atunaki lisusu: — Yebisa ngai
makambo nini eleki kuna? Moto yango alobaki: — Mampinga
ya Isalaele ekimi bitumba; ebele kati na bango bakweyi
na bitumba mpe bakufi, ata Saulo mpe mwana na ye ya
mobali, Jonatan, bakufi. **5** Bongo Davidi alobaki na elenge
mobali oyo azalaki kopesa ye sango: — Oyebi ndenge nini
ete Saulo mpe mwana na ye ya mobali, Jonatan, bakufi?
6 Elenge mobali azongisaki: — Nazalaki na ngai koleka
na likolo ya ngomba Giliboa, mpe namonaki Saulo alaleli
likonga na ye. Namonaki lisusu bashar mpe basoda oyo
babundaka likolo ya bampunda kokoma pene ya kokanga
ye. **7** Tango kaka abalukaki mpe amonaki ngai, abengaki
ngai; mpe ngai nazongisaki: « Ngai oyo. » **8** Atunaki ngai: —
Ozali nani? Nazongiselaki ye: — Nazali moto ya Amaleki.
9 Alobaki na ngai: — Pusana pene na ngai mpe boma
ngai, pamba te nazali koyoka lisusu nzoto malamu te, atako
nazali nanu na bomoi. **10** Boye napusanaki pene na ye mpe
nabomaki ye, pamba te nayebaki ete akobika te na kotala
ndenge babetaki ye. Sima, nazwaki ekoti na ye ya bokonzi,
oyo azalaki na yango na moto mpe singa oyo alataki na
loboko na ye, mpe namemi yango epai na yo, nkolo na
ngai. **11** Bongo Davidi mpe basoda nyonso oyo bazalaki
elongo na ye basimbaki bilamba na bango mpe bapasolaki
yango. **12** Basalaki matanga, balelaki mpe bakilaki bilei kino
na pokwa, mpo na Saulo mpe Jonatan, mwana na ye ya
mobali; mpo na mampinga ya Yawe mpe mpo na libota ya
Isalaele, mpo ete bakufaki na nzela ya mopanga. **13** Davidi
atunaki elenge mobali oyo amemelaki ye sango: — Ozali
moto ya mboka nini? Azongisaki: — Nazali mwana mobali
ya mopaya moko, moto ya Amaleki. **14** Davidi atunaki ye: —
Mpo na nini obangaki te kosembola loboko na yo mpo na
koboma mopakolami na Yawe? **15** Bongo Davidi abengaki
moko kati na basoda na ye mpe alobaki: « Yaka, boma
ye! » Mpe soda yango abomaki ye. **16** Davidi alobaki na
moto oyo amemelaki ye sango: « Tika ete makila na yo
etangama na moto na yo moko, pamba te maloba na yo
moko nde efundi yo mpo ete olobi: ‹ Nabomaki mopakolami
na Yawe. › » **17** Davidi asalaki nzembo oyo ya mawa
mpo na Saulo mpe Jonatan, mwana na ye ya mobali. **18**
Apesaki mitindo ete balakisa yango epai ya bato ya Yuda.
Nzembo yango ya mawa ekomama kati na buku ya Moto
ya Sembo. **19** Oh Isalaele, lokumu na yo ekweyi na likolo
ya bangomba na yo. Ndenge nini bilombe bakweyi! **20**
Bopanza sango yango te kati na Gati, bopanza yango te
na babalabala ya Ashikeloni, noki te bana basi ya bato ya
Filisitia bakosepela, mpe bana basi ya mibali oyo bakatama
ngenga te bakopumbwa na esengo. **21** Oh bangomba ya
Giliboa, tika ete mamwe mpe mvula ekweya lisusu te na
likolo na bino, ata na likolo ya bilanga oyo ebotaka bambuma
mpe epai wapi makabo ewutaka! Pamba te ezali kuna nde
basambwisaki banguba ya bilombe, nguba ya Saulo oyo
bakotikala kopakola lisusu mafuta te. **22** Tolotolo ya Jonatan
ezalaki kozonga sima te soki esopi makila ya banguna te,
mpe soki etoboli mafuta ya bilombe te; mpe mopanga ya
Saulo ezalaki kozonga te soki ekokisi mosala na yango
te. **23** Na mikolo ya bomoi na bango, Saulo mpe Jonatan
balinganaki makasi mpe bapesanaki lokumu; mpe na kufa
na bango, bakabolaki bango te. Bazalaki mbangu koleka
bampongo, makasi koleka bankosi. **24** Oh bino bana basi ya
Isalaele, bolela mpo na Saulo oyo alatisaki bino bilamba ya
motane mpe biloko ya monzele, oyo atondisaki babiju ya
wolo na bilamba na bino. **25** Ndenge nini bilombe bakweyi
na bitumba! Ndenge nini babomaki Jonatan na bangomba
na yo! **26** Ah, Jonatan, ndeko na ngai ya mobali, nazali na
pasi na motema mpo na yo! Ozalaki motuya mingi mpo na
ngai. Bolingo na yo mpo na ngai ezalaki makasi koleka
bolingo ya mwasi! **27** Ndenge nini bilombe bakweyi! Ah!
bibundeli ya bitumba ekomi pamba!

2 Sima na yango, Davidi atunaki Yawe: — Nakoki na ngai
kokende na moko kati na bingumba ya Yuda? Yawe
azongisaki: — Okoki na yo kokende. Davidi atunaki lisusu:
— Nakende wapi? Yawe azongisaki: — Kende na Ebron. **2**
Boye Davidi akendeki kuna elongo na basi na ye mibale:
Ayinoami, moto ya Jizireyeli; mpe Abigayili, mwasi oyo
akufisaki mobali na ye ya liboso, Nabali, moto ya Karimeli. **3**
Davidi amemaki lisusu mibali oyo bazalaki elongo na ye,
moko na moko elongo na libota na ye; mpe bavandaki na
bingumba ya Ebron mpe na bamboka na yango ya mike. **4**
Bongo bato ya Yuda bayaki na Ebron mpe bapakolaki kuna
Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya libota ya Yuda.
Bayebisaki Davidi ete ezali bato ya Yabeshi ya Galadi nde
bakundi Saulo. **5** Davidi atindaki bantoma mpo na koloba na
bato ya Yabeshi ya Galadi: « Tika ete Yawe apambola bino
na ndenge botalisaki motema malamu epai ya nkolo na bino,
Saulo, mpe na ndenge bokundaki ye! **6** Tika ete Yawe atalisa

bino sik'oyo bolamu mpe boyengebene! Lokola bosalaki bongo, ngai mpe nakotalisa bino bolamu yango kaka. **7** Sik'oyo, bozala makasi mpe boyika mpiko, pamba te nkolo na bino, Saulo, akufi. Kasi boyeba mpe ete bato ya Yuda bapakoli ngai mafuta mpo ete nakoma mokonzi na bango. » **8** Na tango wana, Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya basoda ya Saulo, azwaki Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, mpe amemaki ye na Maanayimi. **9** Akomisaki ye mokonzi ya Galadi, ya bato ya Ashuri mpe ya Jizireyeli, ya Efrayimi, ya Benjame mpe ya Isalaele mobimba. **10** Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, azalaki na mibu tuku minei ya mbotama tango akomaki mokonzi ya Isalaele, mpe akonzaki mibu mibale. Kasi libota ya Yuda ekanganaki na Davidi. **11** Davidi asalaki mibu sambo na sanza motoba na Ebron lokola mokonzi ya libota ya Yuda. **12** Abineri, mwana mobali ya Neri, elongo na bato ya Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, babimaki wuta na Maanayimi mpo na kokende na Gabaoni. **13** Joabi, mwana mobali ya Tseruya, elongo na basali ya Davidi, bango mpe babimaki mpe bakutanaki na bato ya Abineri pene ya liziba ya Gabaoni: bamoko bazalaki na ngambo moko ya liziba, mpe bamosusu, na ngambo mosusu. **14** Abineri alobaki na Joabi: — Tika ete bilenge mibali batelema mpe babunda liboso na biso! Joabi azongisaki: — Malamu! Tika ete babunda. **15** Boye, wana batelemaki mpe batangaki bango, emonanaki motango oyo: zomi na mibale mpo na libota ya Benjame mpe Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo; mpe zomi na mibale kati na basali ya Davidi. **16** Moko na moko asimbaki monguna na ye na moto mpe atobolaki ye mopanga na mopanzi; mpe bango nyonso bakweyaki nzela moko. Bongo babengaki esika yango ya Gabaoni: Elikati-Atsurimi. **17** Etumba ya mokolo wana ezalaki makasi penza. Basali ya Davidi balongaki Abineri elongo na bato ya Isalaele. **18** Bana mibali misato ya Tseruya bazalaki wana: Joabi, Abishayi mpe Asaeli. Asaeli azalaki mbangu lokola mboloko ya zamba. **19** Asaeli alandaki Abineri na molende penza mpe atikalaki kobaluka te, ezala na ngambo ya loboko ya mobali to ya loboko ya mwasi. **20** Tango Abineri abalukaki mpo na kotala na sima, atunaki: — Ezali yo Asaeli? Asaeli azongisaki: — Iyo, ezali ngai. **21** Abineri alobaki na ye: — Kende na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi, bundisa moko kati na bilenge mibali mpe botola ye bibundeli. Kasi Asaeli atikaki te kolanda ye. **22** Boye Abineri alobaki lisusu na Asaeli: — Tika kolanda ngai! Mpo na nini kotindika ngai na koboma yo? Bongo ndenge nini nakotala Joabi, ndeko na yo ya mobali, na elongi? **23** Kasi lokola Asaeli aboyaki kotika kolanda ye, Abineri atubaki Asaeli songe ya likonga na ye na libumu; mpe likonga ebimaki ye na mokongo. Asaeli akweyaki mpe akufaki wana. Moto nyonso oyo azalaki kokoma na esika oyo Asaeli akweyaki mpe akufaki azalaki kotelema. **24** Joabi mpe Abishayi balandaki Abineri; mpe wana moyi ezalaki kolala, bakomaki na etando ya Ama oyo etalani na Guya, na nzela oyo ekenda na esobe ya Gabaoni. **25** Bato ya Benjame basanganaki sima na Abineri, basalaki lisanga mpe batelemaki na songe ya ngomba moko ya moke. **26** Abineri abelelaki na Joabi: — Boni, mopanga ekoba na yango koboma tango nyonso? Oyebi te ete ekosuka mabe? Okozela kino tango nini mpo na kopesa mitindo na bato na yo ete balanda lisusu te bandeko na bango? **27** Joabi azongisaki: — Na Kombo na Nzambe, soki olobaki te, bato balingaki kokoba kolanda bandeko na bango kino lobi na tongo. **28** Boye Joabi abetaki kelelo, mpe bato nyonso batelemaki, batikaki kolanda Isalaele mpe babundaki lisusu te. **29** Na butu wana nyonso, Abineri mpe bato na ye nyonso batambolaki na etando ya Araba, balekaki Yordani, bakatisaki Bitironi mobimba mpe bakomaki na Maanayimi. **30** Joabi atikaki kolanda Abineri mpe azongaki, asangisaki bato na ye nyonso: emonanaki ete bato ya Davidi zomi na libwa kaka nde bazangaki, bakisa Asaeli. **31** Kasi bato ya Davidi babomaki bato ya Benjame nkama misato na tuku motoba oyo bazalaki elongo na Abineri. **32** Bakamataki Asaeli mpe bakundaki ye kati na kunda ya tata na ye, na Beteleemi. Bongo Joabi mpe bato na ye batambolaki butu mobimba mpe bakomaki na Ebron na tongo-tongo.

3 Bitumba kati na libota ya Saulo mpe libota ya Davidi ewumelaki tango molayi. Wana makasi ya Davidi ezalaki komata se komata, makasi ya libota ya Saulo ezalaki kaka kokita. **2** Tala bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron: Mwana ya liboso ezalaki Aminoni oyo Ayinoami, moto ya Jizireyeli, abotelaki ye; **3** ya mibale, Kileabi oyo Abigayili oyo akufisaki mobali na ye ya liboso, Nabali, moto ya Karimeli, abotelaki ye; ya misato, Abisalomi oyo Maaka, mwana ya Talimayi, mokonzi ya Geshuri, abotelaki ye; **4** ya minei, Adoniya oyo Agite abotelaki ye; ya mitano, Shefatia oyo Abitali abotelaki ye; **5** ya motoba, Yitileami oyo Egila, mwasi ya Davidi, abotelaki ye. Bango nde bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron. **6** Na tango ya bitumba kati na mabota ya Saulo mpe ya Davidi, Abineri azalaki kolendisa nguya na ye kati na ndako ya Saulo. **7** Nzokande, Saulo azalaki na makangu moko; kombo na ye ezalaki « Ritsipa, » mwana mwasi ya Aya. Bongo Ishi-Bosheti alobaki na Abineri: — Mpo na nini osangisi nzoto na makangu ya tata na ngai? **8** Tango Abineri ayokaki makambo oyo Ishi-Bosheti alobaki, asilikaki makasi mpe azongisaki: — Boni!

Ngai nazali moto ya mbwa na ngambo ya bato ya Yuda?
Ngai oyo, na mokolo ya lelo, nazali kosalela bosembo epai
ya libota ya Saulo, tata na yo, epai ya bandeko na ye mpe
epai ya baninga na ye; ngai oyo nakabaki yo te na maboko
ya Davidi, ngai nde sik'oyo ozali kofunda ete nasali mabe na
tina na mwasi oyo! **9** Tika ete Nzambe apesa ngai Abineri
etumbu ya makasi soki nasali te mpo na Davidi makambo
oyo Yawe alakaki ye, na nzela ya ndayi, **10** ete akolongola
bokonzi na ndako ya Saulo mpe akotia kiti ya bokonzi ya
Davidi kati na Isalaele mpe kati na Yuda, longwa na Dani
kino na Beri-Sheba. **11** Ishi-Bosheti akokaki kozongisa ata
liloba moko te epai ya Abineri, pamba te azalaki kobanga
ye. **12** Abineri atindaki bantoma koloba na Davidi: — Mokili
oyo ezali ya nani? Sala boyokani elongo na ngai, bongo
ngai nakosunga yo mpo na kosangisa Isalaele mobimba
epai na yo. **13** Davidi azongisaki: — Malamu! Nandimi
kosala boyokani elongo na yo, kasi nasengi yo eloko moko:
koya liboso na ngai te soki otindeli ngai nanu te Mikali,
mwana mwasi ya Saulo, tango okoya kokutana na ngai.
14 Bongo Davidi atindaki bantoma koloba na Ishi-Bosheti,
mwana mobali ya Saulo: — Pesa ngai mwasi na ngai, Mikali,
oyo nabalaki ngai moko na motuya ya bangenga nkama
moko ya bato ya Filisitia. **15** Boye Ishi-Bosheti atindaki
bato kozwa Mikali epai ya mobali na ye, Palitieli, mwana
mobali ya Laishi. **16** Mobali na ye alandaki ye na kolela
kino na Bawurimi. Kasi Abineri alobaki na mobali yango: —
Zonga na ndako na yo. Mpe mobali azongaki. **17** Abineri
asololaki na bampaka ya Isalaele mpe alobaki na bango:
— Lokola wuta kala bolingaka ete Davidi akoma mokonzi
na bino, **18** bosala yango sik'oyo; pamba te Yawe alobaki
boye na tina na ye: « Ezali na nzela ya Davidi, mosali na
ngai, nde nakobikisa bato na Ngai, Isalaele, na maboko
ya bato ya Filisitia mpe ya banguna na bango nyonso. »
19 Sima na Abineri koloba likambo yango epai ya bato ya
libota ya Benjame, akendeki na Ebron mpo na koyebisa
Davidi makambo nyonso oyo bato ya Isalaele mpe libota
mobimba ya Benjame babongisaki. **20** Mpe tango Abineri
elongo na bato na ye, tuku mibale, bakomaki epai ya Davidi,
na Ebron, Davidi asaliselaki bango feti. **21** Abineri alobaki na
Davidi: — Na ndingisa na yo mokonzi, nkolo na ngai, nalingi
kokende sik'oyo kosangisela yo bato nyonso ya Isalaele
mpo ete basala boyokani elongo na yo; mpe na bongo,
yo okokonza na bisika nyonso oyo olingi. Davidi atikaki
Abineri kokende, mpe Abineri azongaki na kimia. **22** Sima na
mwa tango, basali ya Davidi mpe Joabi bazongaki wuta na
bitumba mpe bamemaki bomengo ebele ya bitumba. Abineri
azalaki lisusu na Ebron te, epai ya Davidi, pamba te Davidi
asilaki kotika ye kokende, mpe azongaki na kimia. **23** Tango
kaka Joabi mpe basoda na ye nyonso bakomaki, bayebisaki
Joabi: — Abineri, mwana mobali ya Neri, ayaki epai ya
mokonzi; bongo mokonzi atikaki ye kokende, mpe azongaki
na kimia. **24** Joabi akendeki komona mokonzi mpe alobaki
na ye: — Eloko nini oyo osali? Mpo na nini otikaki penza
Abineri oyo ayaki epai na yo kokende? Mpe tala sik'oyo,
akei! **25** Nzokande oyebi malamu Abineri, mwana mobali ya
Neri! Soki ayaki epai na yo, ezalaki nde mpo na kokosa
yo, mpo na kononga mpe koluka koyeba bisika nyonso oyo
otambolaka mpe makambo nyonso oyo osalaka. **26** Sima na
Joabi kowuta na ndako ya Davidi, atindaki bantoma mpo ete
balanda mpe bakanga Abineri. Mpe wana Davidi ayebaki te,
bantoma bazongisaki Abineri wuta na libulu ya mayi ya Sira.
27 Tango Abineri azongaki lisusu na Ebron, Joabi abendaki
ye na pembeni, na kati-kati ya ekuke ya engumba lokola nde
alingi kosolola na ye na nkuku. Mpe kuna, mpo na kozongisa
mabe na mabe na tina na makila ya ndeko na ye ya mobali
Asaeli, Joabi atubaki Abineri mbeli na libumu, mpe Abineri
akufaki. **28** Sima na yango, tango kaka Davidi ayokaki sango
ya makambo oyo ewutaki kosalema, alobaki: — Na miso
ya Yawe, ngai mpe bokonzi na ngai tozali na ngambo te
mpo na libela na tina na makila ya Abineri, mwana mobali
ya Neri. **29** Tika ete makila na ye etangama na moto ya
Joabi mpe ya libota na ye mobimba! Tika ete ndako ya Joabi
ezangaka te bato oyo bakobela bokono ya sopisi to bokono
ya maba to bato oyo bakotambola na banzete to bato oyo
bakokufa na mopanga to bato oyo bakozanga bilei. **30** Joabi
mpe ndeko na ye ya mobali, Abishayi, babomaki Abineri
mpo ete abomaki Asaeli, ndeko na bango ya mobali, na
bitumba ya Gabaoni. **31** Bongo Davidi alobaki na Joabi mpe
na bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye: — Bopasola
bilamba na bino mpe bolata basaki, bosala matanga liboso
ya Abineri. Ye moko mokonzi Davidi atambolaki na sima ya
ebembe. **32** Bakundaki Abineri, na Ebron, mpe mokonzi
alelaki makasi na likolo ya kunda ya Abineri. Bato nyonso
mpe balelaki. **33** Bongo mokonzi ayembaki nzembo oyo ya
mawa mpo na Abineri: « Esengelaki ete Abineri akufa penza
lokola zoba? **34** Bakangaki te maboko na yo na basinga,
bakangaki te makolo na yo na basheni. Kasi okweyi ndenge
bakweyaka liboso ya babomi. » Mpe bato nyonso balelaki ye
lisusu makasi **35** mpe basengaki na Davidi ete alia wana
moyi ezali nanu. Kasi Davidi alapaki ndayi na maloba oyo: «
Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu oyo eleki makasi soki
nameki kolia mapa to eloko mosusu liboso ete moyi elala! »
36 Bato nyonso bayokaki ndayi yango mpe basepelaki na
yango: bazalaki kosepela na makambo nyonso oyo mokonzi

azalaki kosala. 37 Mpe na mokolo wana, basoda nyonso
ya Isalaele mpe Isalaele mobimba bandimaki ete mokonzi
ayebaki ata likambo moko te na tina na kufa ya Abineri,
mwana mobali ya Neri. 38 Mokonzi alobaki na basali na ye:
« Boni, boyebi na bino ete mokambi moko mpe moto moko
ya monene akweyi lelo kati na Isalaele? 39 Na mokolo ya
lelo, atako bapakola ngai mafuta lokola mokonzi, nazali na
makasi te, mpe bana mibali oyo ya Tseruya baleki ngai na
makasi. Tika ete Yawe apesa etumbu na moto oyo asali
mabe oyo kolanda mabe na ye! »

4 Tango Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, ayokaki ete
Abineri akufi na Ebron, alembaki nzoto, mpe bato nyonso
ya Isalaele bakomaki na somo makasi. 2 Nzokande mwana
mobali ya Saulo azalaki na bato mibale oyo bazalaki bakonzi
ya mampinga: moko, kombo na ye ezalaki « Baana; » mpe
mosusu, « Rekabi. » Bazalaki bana mibali ya Rimoni, moto
ya Beyeroti, kati na bato ya ekolo ya Benjame. Beyeroti
ezalaki eteni ya mabele ya Benjame, 3 pamba te bato ya
Beyeroti bakimelaki na Gitayimi mpe bavandaki kuna lokola
bapaya kino na mokolo ya lelo. 4 Jonatan, mwana mobali
ya Saulo, azalaki na mwana mobali moko oyo azalaki na
mbeba na makolo nyonso mibale. Wana azalaki nanu na
mibu mitano ya mbotama, sango kowuta na Jizireyeli na tina
na Saulo mpe Jonatan ekomaki. Boye mama mobokoli na
ye akamataki ye mpo na kokima. Kasi lokola akimaki na
lombangu, mwana akweyaki mpe akomaki na mbeba na
makolo nyonso mibale. Kombo na ye ezalaki « Mefibosheti.
» 5 Rekabi mpe Baana, bana mibali ya Rimoni, moto ya
Beyeroti, bakendeki na ndako ya Ishi-Bosheti mpe bakomaki
kuna na ngonga ya midi, wana azalaki kolala mpo na
kopema. 6 Bakotaki kati na ndako lokola nde bakei kozwa
ble, wana Ishi-Bosheti azalaki ya kolala na mbeto na ye kati
na shambre, batubaki ye mbeli na libumu, babomaki ye mpe
bakataki ye moto; bongo bazwaki moto yango, bakimaki mpe
batambolaki na yango butu mobimba na nzela oyo ekenda
na etando ya Araba. Rekabi mpe Baana, ndeko na ye ya
mobali, bakimaki. 8 Bamemaki moto ya Ishi-Bosheti epai ya
Davidi, na Ebron, mpe balobaki na mokonzi: — Tala moto
ya Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, monguna na yo,
oyo alukaki koboma yo. Na mokolo ya lelo, Yawe azongisi
mpo na mokonzi, nkolo na ngai, mabe na mabe epai ya
Saulo mpe bakitani na ye. 9 Davidi azongiselaki Rekabi mpe
Baana, ndeko na ye ya mobali, bana mibali ya Rimoni, moto
ya Beyeroti: — Na Kombo na Yawe oyo akangoli ngai na
pasi nyonso 10 tango moto moko ayebisaki ngai ete Saulo
akufi, wana akanisaki ete amemeli ngai sango malamu.
Nakangaki ye mpe nabomaki ye, na Tsikilagi. Ezalaki lifuti
oyo napesaki ye mpo na sango na ye. 11 Bongo sik'oyo,
tango bato mabe babomi moto oyo ayebi na ye likambo
te kati na ndako na ye moko mpe na mbeto na ye moko,
nasengeli te kosenga makila na ye na maboko na bino mpe
kolimwisa bino na mokili? 12 Boye Davidi apesaki mitindo;
mpe bato na ye babomaki bango, bakataki bango maboko
mpe makolo mpe badiembikaki bango pembeni ya liziba ya
Ebron. Bazwaki moto ya Ishi-Bosheti mpe bakundaki yango
kati na kunda ya Abineri, na Ebron.

5 Bikolo nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya Davidi
mpe balobaki: « Biso na yo, tozali nzoto moko mpe makila
moko. 2 Na kala, na mikolo oyo Saulo azalaki mokonzi, yo
nde ozalaki kokamba mampinga ya Isalaele na bitumba.
Nzokande, Yawe alobaki na yo: ‹ Yo nde okokamba bato
na Ngai, Isalaele, mpe okokoma mokambi na bango. › »
3 Boye bampaka nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya
mokonzi. Mokonzi Davidi asalaki elongo na bango boyokani,
na Ebron, liboso ya Yawe; mpe bapakolaki Davidi mafuta
mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele. 4 Davidi azalaki na
mibu tuku misato ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe
akonzaki mibu tuku minei: 5 mibu sambo na basanza motoba
lokola mokonzi ya Yuda, na Ebron; mpe mibu tuku misato
na misato lokola mokonzi ya Isalaele mobimba mpe Yuda,
na Yelusalemi. 6 Mokonzi mpe bato na ye bakendeki na
Yelusalemi mpo na kobundisa bato ya Yebusi oyo bazalaki
kovanda kuna. Bavandi ya Yebusi balobaki na Davidi: «
Okokota awa te, pamba te ezala mokufi miso to moto ya
tengu-tengu akobengana yo. » Bakanisaki ete Davidi akoki
kokota kuna te. 7 Atako bongo, Davidi abotolaki ndako
makasi ya Siona, oyo ezali engumba ya Davidi. 8 Na mokolo
wana, Davidi alobaki: « Moto nyonso oyo alingi kobundisa
bato ya Yebusi asengeli kozwa nzela ya se ya mabele mpo
na kokanga bato ya tengu-tengu mpe bakufi miso oyo bazali
banguna ya Davidi. » Yango wana balobaka: « Bakufi miso
mpe bato ya tengu-tengu bakokota te na ndako ya mokonzi.
» 9 Davidi avandaki na ndako yango oyo batonga makasi
mpe abengaki yango « Engumba ya Davidi. » Mpe Davidi
atongaki zingazinga na yango, longwa na Milo kino na kati.
10 Nguya ya Davidi ezalaki komata se komata, mpe Yawe
Nzambe, Mokonzi ya mampinga, azalaki elongo na ye. 11
Irami, mokonzi ya Tiri, atindaki bantoma epai ya Davidi mpo
ete bamemela ye mabaya ya sedele, basharipantie mpe
bato oyo bapasolaka mabanga; mpe batongelaki Davidi
ndako. 12 Davidi asosolaki ete Yawe azali kolendisa ye
lokola mokonzi ya Isalaele mpe azali kotombola bokonzi na
ye mpo na Isalaele, bato na Ye. 13 Tango Davidi alongwaki
na Ebron mpe akendeki kovanda kati na Yelusalemi, azwaki

lisusu bamakangu mpe basi mosusu ebele oyo babotelaki ye bana mosusu ya mibali mpe ya basi. 14 Tala bakombo ya bana ya Davidi oyo babotamaki na Yelusalemi: Shamuwa, Shobabi, Natan, Salomo, 15 Yibari, Elishuwa, Nefegi, Yafia, 16 Elishama, Eliyada mpe Elifeleti. 17 Tango bato ya Filisitia bayokaki ete bapakoli Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele, bango nyonso bakendeki koluka ye. Kasi tango Davidi ayokaki sango ya mabongisi na bango, akendeki na ndako oyo batonga makasi. 18 Bato ya Filisitia bakomaki mpe bapanzanaki na lubwaku ya Refayimi. 19 Davidi atunaki Yawe: — Nakoki solo kokende kobundisa bato ya Filisitia? Okokaba bango solo na maboko na ngai? Yawe azongiselaki ye: — Kende, pamba te nakokaba bato ya Filisitia na maboko na yo. 20 Davidi akomaki na Bali-Peratsimi mpe alongaki kuna bato ya Filisitia. Alobaki: « Yawe afungoleli ngai nzela kati na banguna na ngai, ndenge mayi epasolaka nzela. » Yango wana babengaki esika yango Bala-Peratsimi. 21 Bato ya Filisitia basundolaki kuna banzambe na bango ya bikeko, mpe Davidi elongo na basoda na ye bamemaki yango. 22 Bato ya Filisitia bayaki lisusu mpe bapanzanaki kati na lubwaku ya Refayimi. 23 Bongo Davidi atunaki Yawe, mpe Yawe azongiselaki ye: « Kobundisa bango na liboso te, kasi baluka na sima na bango; bongo okobimela bango na liboso ya banzete ya mirie. 24 Tango okoyoka lokito ya makolo ya bato na likolo ya banzete ya Mirie, na tango wana nde okobima noki, pamba te ekolakisa ete Yawe abimi liboso na yo mpo na kobeta mampinga ya bato ya Filisitia. » 25 Davidi asalaki ndenge Yawe atindaki ye mpe abomaki bato ya Filisitia, longwa na Geba kino na Gezeri.

6 Davidi asangisaki basoda ya mpiko ya Isalaele, bazalaki nkoto tuku misato. 2 Davidi elongo na basoda na ye nyonso bakendeki na Baale-Yuda mpo na kolongola kuna Sanduku ya Nzambe, oyo, liboso na yango, bazalaki kobelela Kombo moko, Kombo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo avandaka kati na basheribe na likolo ya Sanduku. 3 Batiaki Sanduku ya Nzambe na likolo ya shario ya sika mpe bamemaki yango wuta na ndako ya Abinadabi, oyo ezalaki na likolo ya ngomba moke. Ezalaki Uza mpe Ayiyo, bana mibali mibale ya Abinadabi, nde bazalaki kotambolisa shario yango oyo ya sika. 4 Bamemaki shario elongo na Sanduku ya Nzambe, wuta na ndako ya Abinadabi, oyo ezalaki na likolo ya ngomba moke. Ayiyo azalaki kotambola liboso ya shario. 5 Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bazalaki kosepela na liboso ya Yawe, na kobeta lolenge nyonso ya bibetelo mindule basala na mabaya ya sipele, mandanda, banzenze, bambunda ya mike-mike, makembe mpe manzanza. 6 Tango bakomaki na etando ya Nakoni, Uza asembolaki loboko na ye mpe asimbaki Sanduku ya Nzambe, pamba te bangombe elingaki kokweyisa Sanduku. 7 Yawe asilikelaki Uza makasi, mpe Nzambe abetaki ye mpo na mbeba na ye. Boye Uza akufaki kaka wana, pembeni ya Sanduku ya Nzambe. 8 Davidi asilikaki makasi mpo ete Yawe afungolaki lidusu na kobeta Uza. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango « Peretsi-Uza. » 9 Na mokolo wana, Davidi abangaki Yawe mpe amitunaki: « Ndenge nini Sanduku ya Yawe eya epai na ngai? » 10 Boye, Davidi aboyaki komema Sanduku ya Yawe epai na ye, kati na engumba ya Davidi; akendeki kotia yango kati na ndako ya Obedi-Edomi, moto ya Gati. 11 Sanduku ya Yawe evandaki sanza misato kati na ndako ya Obedi-Edomi, moto ya Gati; mpe Yawe apambolaki Obedi-Edomi elongo na libota na ye nyonso. 12 Tango bayaki koyebisa mokonzi Davidi ete Yawe apamboli ndako ya Obedi-Edomi mpe biloko na ye nyonso mpo na Sanduku ya Nzambe, Davidi akendeki kozwa na esengo Sanduku ya Nzambe wuta na ndako ya Obedi-Edomi, mpe bakendeki na yango kati na engumba ya Davidi. 13 Tango bato oyo bazalaki komema Sanduku ya Yawe batindikaki makolo na bango mbala motoba, batelemaki, mpe Davidi abonzaki lokola mbeka ngombe moko ya mobali mpe mwana ngombe moko ya mafuta. 14 Davidi alataki efode ya lino mpe azalaki kobina na makasi na ye nyonso liboso ya Yawe. 15 Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bamemaki Sanduku ya Yawe na kobeta milolo ya esengo mpe na kobeta bakelelo. 16 Tango Sanduku ya Yawe ekotaki na engumba ya Davidi, Mikali, mwana mwasi ya Saulo, azalaki kotala wuta na lininisa; mpe tango amonaki mokonzi Davidi kopumbwa mpe kobina liboso ya Yawe, ayinaki ye kati na motema na ye. 17 Bamemaki Sanduku ya Yawe mpe batiaki yango kati na ndako ya kapo oyo Davidi atelemisaki mpo na yango. Mpe Davidi abonzaki liboso ya Yawe bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. 18 Tango Davidi asilisaki kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani, apambolaki bato na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga. 19 Bongo apesaki na bato nyonso, na lisanga mobimba ya Isalaele, mibali mpe basi, lipa, gato oyo basala na bambuma ya dati, gato oyo basala na bambuma ya vino ya kokawuka. Sima na yango, bato nyonso bazongaki na bandako na bango. 20 Tango Davidi azongaki mpo na kopambola ndako na ye, Mikali, mwana mwasi ya Saulo, abimaki mpo na kokutana na Davidi mpe alobaki: — Lokumu nini mokonzi ya Isalaele amipesi na mokolo ya lelo tango amitiki bolumbu na miso ya basi nyonso ya basali na ye ndenge moto pamba akokaki kosala? 21 Davidi alobaki na Mikali: — Nazalaki nde kosepela liboso

ya Yawe oyo aponaki ngai mpe asepelaki na ngai koleka tata na yo mpe moto nyonso ya ndako na ye, tango akomisaki ngai mokonzi ya Isalaele, bato ya Yawe. **22** Nakokoma lisusu moto pamba koleka mpe nakomikitisa lisusu koleka na miso na ngai moko. Kasi liboso ya basi oyo yo ozali kolobela, ngai nakozwa lokumu. **23** Mpo na yango, Mikali, mwana mwasi ya Saulo, abotaki te kino na mokolo na ye ya kufa.

7 Sima na mokonzi kovanda na ndako na ye mpe Yawe kopesa ye bopemi liboso ya banguna na ye nyonso oyo bazingelaki ye, **2** mokonzi alobaki na mosakoli Natan: — Tala nanu likambo oyo! Ngai nazali kovanda na ndako batonga na mabaya ya sedele, kasi Sanduku ya Nzambe ezali kovanda kati na ndako ya kapo. **3** Natan azongiselaki mokonzi: — Sala nyonso oyo ozali na yango na motema, pamba te Yawe azali elongo na yo. **4** Kasi na butu wana, Yawe alobaki na Natan: **5** — Kende koyebisa Davidi, mosali na ngai: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Boni, yo nde okotongela ngai ndako mpo ete navanda kati na yango? **6** Natikali nanu kovanda na ndako moko te, banda mokolo oyo nabimisaki Isalaele na Ejipito kino lelo; nazalaki kotambola bipai na bipai na se ya ndako ya kapo, wana nazalaki kovanda kati na Mongombo. **7** Na bisika nyonso oyo natamboli elongo na bana nyonso ya Isalaele, boni, nasilaki koloba ata na moko kati na bakambi na bango, oyo natiaki mpo na kobatela bato na ngai, Isalaele: ‹ Mpo na nini botongeli Ngai te ndako ya mabaya ya sedele? › » **8** Yebisa sik'oyo Davidi, mosali na Ngai: « Tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Ezali Ngai nde nazwaki yo na zamba epai wapi ozalaki koleisa mpe kobatela bibwele, mpo ete nakomisa yo mokonzi ya bato na Ngai, Isalaele. **9** Nazalaki elongo na yo na bisika nyonso oyo okendeki, mpe nabomaki banguna na yo nyonso liboso na yo. Sik'oyo, nakokomisa kombo na yo monene lokola bakombo ya bato minene oyo bazali kati na mokili. **10** Nakobongisa esika mpo na bato na Ngai, Isalaele; nakolona bango mpo ete bazala na esika na bango moko mpe batungisa bango lisusu te. Bato mabe bakonyokola bango lisusu te ndenge bazalaki konyokola bango liboso **11** mpe ndenge bazalaki kosala bango tango nyonso wuta tango oyo naponaki bakambi ya bato na Ngai, Isalaele. Nakopesa yo bopemi liboso ya banguna na yo nyonso. › Yawe atatoli mpo na yo ete Ye moko akosala ete bokonzi ewumela kati na libota na yo. **12** Tango mikolo ya bomoi na yo ekosila mpe okokende kokutana na batata na yo, nakotombola moko kati na bakitani na yo, oyo akobima penza na mokongo na yo, mpo ete akitana na yo; mpe nakolendisa bokonzi na ye. **13** Ezali ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai, mpe Ngai nakolendisa mpo na libela kiti na ye ya bokonzi. **14** Nakozala Tata mpo na ye, mpe ye akozala mwana mpo na Ngai. Soki asali mabe, nakopesa ye etumbu; nakosalela bato lokola fimbu mpo na kobeta ye. **15** Kasi nakotikala kolongola te bolingo na Ngai epai na ye ndenge nalongolaki yango epai ya Saulo oyo nalongolaki liboso na yo. **16** Libota na yo ya bokonzi mpe bokonzi na yo ekowumela tango nyonso liboso na Ngai, mpe kiti na yo ya bokonzi ekolendisama mpo na libela. » **17** Natan ayebisaki Davidi maloba oyo nyonso mpe emoniseli oyo nyonso. **18** Bongo mokonzi Davidi akotaki, avandaki liboso ya Yawe mpe alobaki: « Nkolo Yawe, ngai nazali nani, mpe libota na ngai ezali nini, mpo ete okomisa ngai na esika oyo nazali? **19** Ah Nkolo Yawe, lokola nde ekokaki te na miso na Yo, olobi lisusu na tina na lobi ya libota ya bokonzi ya mosali na Yo! Ah Nkolo Yawe, boni, ezali boye nde osalaka mpo na bato? **20** Nini oyo Davidi akoki lisusu koloba na Yo? Pamba te, oh Nkolo Yawe, oyebi mosali na Yo? **21** Ezali mpo na Liloba na Yo mpe kolanda mokano na Yo nde okokisi likambo monene oyo, mpe osali ete eyebana epai ya mosali na Yo. **22** Oh Nkolo Yawe, ozali monene ndenge nini! Moko te akokani na Yo; mpe, kolanda nyonso oyo toyoki na matoyi na biso, Nzambe mosusu azali te, bobele Yo! **23** Ekolo nini ekokani na bato na Yo, Isalaele, oyo, kati na mokili, Nzambe akendeki kosikola lokola bato mpo na Ye moko, mpo na kopesa yango kombo mpe kokokisa makambo minene, makambo ya kokamwa mpe ya somo na nzela ya kobengana bikolo elongo na banzambe na bango liboso ya bato na Yo, oyo osikolaki wuta na Ejipito? **24** Otiaki Isalaele, bato na Yo, mpo ete bazala bato na Yo mpo na libela; bongo Yo, oh Yawe, okomaki Nzambe na bango. **25** Sik'oyo, oh Yawe Nzambe, kokisa mpo na libela elaka oyo opesaki epai ya mosali na Yo mpe epai ya libota na ye. Sala ndenge olakaki **26** mpo ete Kombo na Yo ekumisama seko na seko, mpe bato bakoma kolobaka: ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali Nzambe ya Isalaele. › Boye bokonzi ya libota ya Davidi, mosali na Yo, ekolendisama liboso na Yo. **27** Oh Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, olakisaki na mosali na Yo makambo oyo na koloba: ‹ Nakosala ete bokonzi ewumela na libota na yo. › Yango wana mosali na Yo azwi makasi ya kosambela Yo na maloba oyo. **28** Sik'oyo, oh Nkolo Yawe, ozali penza Nzambe! Maloba na Yo ezali solo, mpe olakaki makambo oyo ya malamu epai ya mosali na Yo. **29** Sik'oyo, tika ete opambola libota ya mosali na Yo mpo ete ewumela seko liboso na Yo; pamba te oh Nkolo Yawe, Yo nde olobaki, mpe na nzela ya lipamboli na Yo, libota ya mosali na Yo ekopambolama mpo na libela. »

8 Sima na yango, Davidi alongaki bato ya Filisitia mpe abukaki lolendo na bango. Abotolaki Metegi-Ama na maboko ya bato ya Filisitia. **2** Davidi alongaki lisusu bato ya Moabi mpe alalisaki bango na mabele, na etando oyo ezalaki na molayi ya basinga misato, oyo bamekelaka molayi. Abomaki ndambo mibale kati na bandambo misato ya bato nyonso oyo balalaki na etando mpe atikaki na bomoi ndambo moko ya bato. Boye, bato ya Moabi bakomaki bawumbu ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako ya mokonzi. **3** Davidi alongaki lisusu Adadezeri, mwana mobali ya Reobi, mokonzi ya Tsoba, tango Adadezeri akendeki kolendisa bokonzi na ye pembeni ya ebale Efrate. **4** Davidi akangaki basoda nkoto moko na nkama sambo oyo babundaka bitumba na likolo ya bampunda, mpe basoda nkoto tuku mibale oyo babundaka bitumba na makolo; akataki misisa ya makolo ya bampunda nyonso, kasi atikaki kaka bampunda nkama moko oyo ezalaki kobenda bashario. **5** Tango bato ya Siri oyo bazalaki kovanda na engumba Damasi bayaki kosunga Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, Davidi abomaki kati na bango bato nkoto tuku mibale. **6** Bongo Davidi atiaki bayangeli na ye kati na engumba Damasi ya Siri, mpe bato ya Siri bakomaki na se ya bokonzi ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako epai na ye. Yawe azalaki kopesa Davidi elonga na bisika nyonso oyo azalaki kokende. **7** Davidi abotolaki banguba ya wolo oyo bakonzi ya basoda ya Adadezeri bazalaki na yango mpe amemaki yango na Yelusalemi. **8** Na Beta mpe na Berotayi, bingumba ya Adadezeri, mokonzi Davidi azwaki bronze ebele. **9** Tango Toyi, mokonzi ya Amati, ayokaki ete Davidi alongi mampinga nyonso ya Adadezeri, **10** atindaki Yorami, mwana na ye ya mobali, kopesa mokonzi Davidi mbote mpe longonya mpo ete abundisaki mpe alongaki Adadezeri oyo azalaki monguna ya Toyi. Yorami amemelaki Davidi biloko ya palata, ya wolo mpe ya bronze. **11** Mokonzi Davidi abulisaki biloko yango lokola likabo epai na Yawe ndenge asalaki na palata mpe na wolo oyo ewutaki na bikolo nyonso oyo abotolaki, **12** na Arami, na Moabi, na Amoni, na Filisitia mpe na Amaleki. Abulisaki mpe bomengo ya bitumba oyo abotolaki epai ya Adadezeri, mwana mobali ya Reobi, mokonzi ya Tsoba. **13** Davidi akomaki moto ya lokumu tango awutaki koboma bato ya Siri nkoto zomi na mwambe, kati na Lubwaku ya Mungwa. **14** Atiaki bayangeli kati na Edomi; ezali kati na Edomi mobimba nde atiaki bayangeli, mpe bato nyonso ya Edomi bakomaki bawumbu ya Davidi. Yawe apesaki Davidi elonga na bisika nyonso oyo azalaki kokende. **15** Davidi azalaki mokonzi ya Isalaele mobimba, azalaki kosalela bato na ye nyonso makambo ya sembo mpe ya alima. **16** Joabi, mwana mobali ya Tseruya, azalaki mokonzi ya liboso ya mampinga; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; **17** Tsadoki, mwana mobali ya Ayitubi, mpe Ayimeleki, mwana mobali ya Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe; Tseraya azalaki mokomi mikanda; **18** Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki kokamba bato ya Kereti mpe ya Peleti; mpe bana mibali ya Davidi bazalaki Banganga-Nzambe.

9 Davidi atunaki: « Ezali lisusu na moto moko ya libota ya Saulo oyo azali nanu na bomoi? Nazali na posa ya kotalisa ye bolamu mpo na Jonatan. » **2** Nzokande, ezalaki na mosali moko ya ndako ya Saulo; kombo na ye « Tsiba. » Babengisaki ye mpo ete aya komimonisa liboso ya Davidi. Mpe mokonzi alobaki na ye: — Ezali yo Tsiba? Azongisaki: — Iyo, ezali ngai, mosali na yo. **3** Mokonzi atunaki ye: — Boni, ezali na moto moko te ya libota ya Saulo, oyo azali nanu na bomoi, oyo epai ya nani nakoki kotalisa bolamu ya Nzambe? Tsiba azongiselaki mokonzi: — Ezali na mwana mobali moko ya Jonatan, oyo azali nanu na bomoi. Azali na mbeba na makolo nyonso mibale. **4** Mokonzi atunaki ye: — Azali wapi? Tsiba azongisaki: — Azali na ndako ya Makiri, mwana mobali ya Amieli, na mboka Lo-Debari. **5** Boye, mokonzi Davidi abengisaki ye wuta na Lo-Debari, na ndako ya Makiri, mwana mobali ya Amieli. **6** Tango Mefibosheti, mwana mobali ya Jonatan, mwana mobali ya Saulo, ayaki epai ya Davidi, agumbamaki mpo na kopesa ye lokumu. Davidi alobaki: — Mefibosheti! Ye azongisaki: — Ngai oyo, mosali na yo. **7** Davidi alobaki na ye: — Kobanga te! Pamba te nakotalisa yo solo bolamu mpo na tata na yo, Jonatan. Nakozongisela yo mabele nyonso ya koko na yo, Saulo, mpe okobanda kolia tango nyonso na mesa na ngai. **8** Mefibosheti agumbamaki mpe alobaki: — Mosali na yo azali nani mpo ete otala mbwa ya kokufa lokola ngai? **9** Mokonzi abengisaki Tsiba, mosali ya Saulo, mpe alobaki na ye: — Napesi na mwana ya nkolo na yo biloko nyonso oyo ezalaki ya Saulo mpe ya libota na ye. **10** Yo, bana na yo ya mibali mpe basali na yo, bokosala bilanga mpo na ye mpe bokomema bambuma oyo bokobuka mpo ete mwana ya nkolo na yo akoka kozwa biloko ya kolia. Mpe Mefibosheti, mwana ya nkolo na yo, akobanda kolia tango nyonso na mesa na ngai. Nzokande Tsiba azalaki na bana mibali zomi na mitano mpe basali tuku mibale. **11** Tsiba alobaki na mokonzi: — Mosali na yo akosala makambo nyonso oyo mokonzi, nkolo na ngai, akotinda ye. Boye Mefibosheti aliaki na mesa ya Davidi lokola moko kati na bana mibali ya mokonzi. **12** Mefibosheti azalaki na mwana mobali moko ya elenge; kombo na ye ezalaki « Mika. » Mpe bato nyonso ya libota ya Tsiba bazalaki basali ya Mefibosheti. **13** Mefibosheti

avandaki na Yelusalemi mpo ete azalaki kolia tango nyonso na mesa ya mokonzi.

10 Sima na mwa tango, mokonzi ya bato ya Amoni akufaki, mpe mwana na ye ya mobali, Anuni, akitanaki na ye na bokonzi. **2** Davidi amilobelaki: « Nakotalisa bolamu epai ya Anuni, mwana mobali ya Naashi, ndenge kaka tata na ye atalisaki ngai bolamu. » Boye Davidi atindaki bato mpo na kobondisa ye na tina na kufa ya tata na ye. Tango basali ya Davidi bakomaki na mokili ya bato ya Amoni, **3** bakambi ya bato ya Amoni balobaki na Anuni, mokonzi na bango: « Okanisi ete ezali mpo na kopesa tata na yo lokumu nde Davidi atindi bato mpo na kobondisa yo? Ezali mpo na kononga engumba mpe kobebisa yango nde Davidi atindi bango epai na yo? » **4** Boye, Anuni akangaki basali ya Davidi, akataki bango kati-kati ya mandefu, akataki bango bilamba kino na loketo mpe abenganaki bango. **5** Tango bayebisaki Davidi likambo yango, atindaki bato mosusu mpo na kokende kokutana na bato wana, pamba te basambwisaki bango makasi. Mokonzi atindelaki bango maloba oyo: « Bovanda na Jeriko kino mandefu na bino ekobota lisusu, sima nde bokozonga. » **6** Tango bato ya Amoni basosolaki ete bamikomisi bato mabe na miso ya Davidi, bakotisaki bato ya sika na mosala ya soda, oyo bakobanda kobunda bitumba na makolo: epai ya bato ya Siri ya Beti-Reobi mpe ya Tsoba, bato nkoto tuku mibale; epai ya mokonzi ya Maaka, bato nkoto moko; epai ya mokonzi ya Tobi, bato nkoto zomi na mibale. **7** Tango kaka Davidi ayokaki bongo, atindaki Joabi elongo na mampinga nyonso ya basoda ya mpiko. **8** Bato ya Amoni babimaki mpe batandamaki na milongo mpo na bitumba, na ekuke ya engumba mokonzi na bango. Na tango wana, bato ya Siri ya Tsoba mpe ya Reobi elongo na basoda ya Tobi mpe Maaka bazalaki na esika mosusu, kati na zamba. **9** Tango Joabi amonaki ete milongo ya bitumba ezali na liboso mpe na sima na ye, aponaki basoda ya Isalaele oyo baleki na mpiko, mpe atiaki bango na milongo mpo na kobundisa bato ya Siri. **10** Atiaki basoda oyo batikalaki na se ya bokonzi ya ndeko na ye ya mobali, Abishayi; mpe atandaki bango na milongo ya bitumba mpo na kobundisa bato ya Amoni. **11** Joabi alobaki: « Soki bato ya Siri baleki ngai na makasi, yo okoya kosunga ngai; kasi soki bato ya Amoni baleki yo na makasi, wana ngai nakoya kosunga yo. **12** Yika mpiko, mpe tobunda lokola bilombe mpo na bato na biso mpe mpo na bingumba ya Nzambe na biso. Tika ete Yawe asala oyo ezali malamu na miso na Ye. » **13** Bongo Joabi mpe basoda oyo bazalaki elongo na ye bapusanaki mpo na kobundisa bato ya Siri; mpe bato yango ya Siri bakimaki liboso na ye. **14** Tango bato ya Amoni bamonaki bato ya Siri kokima, bango mpe bakimaki liboso ya Abishayi mpe bazongaki kati na engumba. Bongo, sima na Joabi kowuta kobundisa bato ya Amoni, azongaki na Yelusalemi. **15** Tango bato ya Siri bamonaki ete Isalaele alongi bango, basanganaki. **16** Adadezeri atindaki bantoma kobenga bato ya Siri oyo bazalaki na ngambo mosusu ya ebale. Mpe bayaki na Elami. Tsobaki, mokonzi ya mampinga ya Adadezeri, azalaki liboso na bango. **17** Tango Davidi azwaki sango yango, asangisaki bato nyonso ya Isalaele, akatisaki Yordani mpe akomaki na Elami. Bato ya Siri basalaki milongo liboso ya Davidi mpe babundisaki ye. **18** Kasi bato ya Siri bakimaki liboso ya Isalaele, mpe Davidi abomaki bampunda nkama sambo oyo ezalaki komema bashar mpe basoda nkoto tuku minei oyo babundaka bitumba na likolo ya bampunda. Davidi abetaki mpe Tsobaki, mokonzi na bango ya mampinga, mpe akufaki wana. **19** Tango bakonzi nyonso oyo bazalaki na se ya bokonzi ya Adadezeri bamonaki ete Isalaele alongi bango, basalaki kimia elongo na bato ya Isalaele mpe bakomaki kosalela Isalaele. Bongo bato ya Siri bakomaki kobanga kosunga bato ya Amoni.

11 Na mobu oyo elandaki, na tango oyo bakonzi bazalaka na momesano ya kokende na bitumba, Davidi atindaki Joabi elongo na basali na ye mpe mampinga nyonso ya Isalaele. Babomaki bato ya Amoni mpe bazingelaki Raba. Kasi Davidi atikalaki na Yelusalemi. **2** Mokolo moko na pokwa, Davidi alamukaki wuta na mbeto na ye mpe atambolaki na veranda ya likolo ya ndako ya mokonzi. Wuta na likolo ya veranda, amonaki mwasi moko azali kosukola. Mwasi yango azalaki kitoko makasi. **3** Davidi atindaki moto moko kokende koluka koyeba soki mwasi yango azali nani. Moto yango alobaki: « Ezali Batisheba, mwana mwasi ya Eliami, mwasi ya Iri, moto ya Iti. » **4** Davidi atindaki bantoma mpo na kozwa ye. Batisheba ayaki epai ya Davidi, mpe Davidi asangisaki na ye nzoto. Sima na ye komipetola na mbindo na ye, Batisheba azongaki na ndako na ye. **5** Akomaki na zemi, mpe atindaki maloba epai ya Davidi: « Nazali na zemi. » **6** Davidi atindaki maloba epai ya Joabi: « Tindela ngai Iri, moto ya Iti. » Joabi atindaki Iri epai ya Davidi. **7** Tango Iri akomaki epai na ye, Davidi atunaki ye soki Joabi azali malamu, soki basoda bazali malamu mpe soki bitumba ezali koleka ndenge nini. **8** Bongo Davidi alobaki na Iri: « Kende na ndako na yo mpe sukola makolo na yo. » Iri atikaki ndako ya mokonzi; mpe sima na ye, mokonzi atindelaki ye kado. **9** Kasi Iri alalaki na ekotelo ya ndako ya mokonzi elongo na basali nyonso ya mokonzi na ye; akendeki te na ndako na ye. **10** Tango bayebisaki Davidi

ete Iri akendeki na ndako te, atunaki ye: — Boni, yo owuti mosika te? Mpo na nini oboyi kozonga na ndako na yo? **11** Iri azongiselaki Davidi: — Sanduku, Isalaele mpe Yuda bazali kovanda na bandako ya kapo; mpe Joabi, nkolo na ngai, elongo na bato na ye bazali kolala libanda kati na zamba. Ndenge nini ngai nakende na ndako na ngai mpo na kolia, komela mpe kolala na mwasi na ngai? Solo, na kombo na yo mokonzi, nakoki kosala likambo ya boye te. **12** Davidi alobaki na Iri: — Vanda lisusu awa lelo, bongo lobi nakozongisa yo. Iri avandaki na Yelusalemi mokolo wana mpe mokolo oyo elandaki. **13** Davidi abengisaki ye. Iri aliaki mpe amelaki elongo na ye, mpe Davidi alangwisaki ye. Kasi na pokwa, Uri abimaki mpo na kokende kolala na mbeto na ye elongo na basali ya mokonzi, kasi akendeki na ndako na ye te. **14** Na tongo, Davidi akomelaki Joabi mokanda mpe atindaki yango na nzela ya Iri. **15** Kati na mokanda yango, akomaki boye: « Tia Iri na molongo ya liboso, na esika oyo bitumba ezali makasi. Mpe bino, bozonga sima na ye mpo ete babeta ye mpe akufa. » **16** Joabi oyo azalaki kokengela engumba, atiaki Iri na esika oyo ayebaki ete ezali penza na basoda ya mpiko. **17** Bongo tango bato ya engumba babimaki mpo na kobundisa Joabi, ndambo ya basoda kati na mampinga ya Davidi bakufaki; Iri, moto ya Iti, mpe akufaki. **18** Joabi atindelaki Davidi sango nyonso ya bitumba. **19** Apesaki mitindo oyo epai ya ntoma: « Tango okosilisa kopesa sango ya bitumba epai ya mokonzi, **20** mokonzi akoki kotomboka mpe kotuna yo: ‹ Mpo na nini bopusanaki makasi pembeni ya engumba mpo na kobunda? Boyebaki te ete bakokaki kobeta batolotolo wuta na mir? **21** Nani abomaki Abimeleki, mwana mobali ya Yerubesheti? Ezalaki te mwasi oyo, wuta na likolo ya mir, abwakelaki ye libanga oyo banikelaka ble, yango wana akufaki na Tebesi? Mpo na nini bopusanaki pembeni ya mir? › Soki atuni yo bongo, loba na ye: ‹ Mosali na yo, Iri, moto ya Iti, mpe akufi. › » **22** Motindami akendeki, mpe tango akomaki, ayebisaki Davidi makambo nyonso oyo Joabi atindaki ye koloba. **23** Alobaki na Davidi: — Bato yango bazalaki makasi koleka biso, bayaki kobundisa biso na libanda, mpe tobenganaki bango kino na ekotelo ya engumba. **24** Bongo basoda oyo babundaka na batolotolo babetaki na batolotolo na bango basali na yo wuta na likolo ya mir. Ndambo ya bato ya mokonzi bakufaki, ezala mosali na yo, Iri, moto ya Iti, mpe akufaki. **25** Davidi alobaki na ntoma: — Tala makambo oyo okoloba na Joabi: « Tika ete likambo oyo etungisa yo te. Mopanga ekoki koboma songolo to pakala. Sala makasi mpo na kobundisa engumba mpe bebisa yango. » Loba makambo oyo mpo na kolendisa Joabi. **26** Tango mwasi ya Iri ayokaki ete mobali na ye akufi, asalelaki ye matanga. **27** Sima na matanga, Davidi abengisaki mwasi ya Uri kati na ndako na ye mpe akomisaki ye mwasi na ye. Mwasi yango abotelaki Davidi mwana mobali. Kasi likambo oyo Davidi asalaki esepelisaki Yawe te.

12 Yawe atindaki Natan epai ya Davidi. Tango akomaki epai ya Davidi, alobaki na ye: « Ezalaki na bato mibale kati na engumba moko: moko kati na bango azalaki mozwi; mpe mosusu, mobola. **2** Mozwi azalaki na bameme mpe bangombe ebele, **3** kasi mobola azalaki na eloko te longola kaka mwa mwana meme moko ya mwasi oyo asombaki. Abokolaki yango mpe ekolaki epai na ye elongo na bana na ye. Mpate yango ezalaki kolia bilei na sani moko, komela mayi na kopo moko na nkolo na yango mpe kolala na maboko na ye. Ezalaki lokola mwana na ye ya mwasi. **4** Mokolo moko, mopaya moko ayaki epai ya mozwi, kasi mozwi aboyaki kozwa meme moko kati na bameme na ye to ngombe moko kati na bangombe na ye mpo na kolamba yango mpo na mopaya oyo ayaki epai na ye; azwaki kaka mwa mwana meme ya mwasi ya mobola mpe alambaki yango mpo na mopaya oyo ayaki epai na ye. » **5** Davidi asilikelaki mozwi makasi mpe alobaki na Natan: — Na Kombo na Yawe, moto oyo asali boye asengeli na kufa! **6** Asengeli kofuta mwa mwana meme yango mbala minei, pamba te azalaki na mawa te ya kosala likambo ya boye. **7** Natan alobaki na Davidi: — Moto yango ezali nde yo! Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Napakolaki yo mafuta mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele mpe nakangolaki yo na maboko ya Saulo; **8** nakabaki na maboko na yo ndako ya nkolo na yo, Saulo, mpe basi na ye; napesaki yo libota ya Isalaele mpe libota ya Yuda. Bongo soki nyonso wana ezalaki moke koleka, nalingaki kobakisela yo lisusu ebele koleka. **9** Mpo na nini otioli Liloba na Yawe na kosala makambo oyo ezali mabe na miso na Ye? Obomisi Iri, moto ya Iti, na mopanga mpe ozwi mwasi na ye mpo ete akoma mwasi na yo. Obomisi ye na mopanga ya bato ya Amoni. **10** Mpo na yango, mopanga ekolongwa lisusu te na ndako na yo, pamba te otioli ngai mpe ozwi mwasi ya Iri, moto ya Iti, mpo ete akoma mwasi na yo. **11** Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakoyeisa pasi epai na yo wuta na ndako na yo moko; na miso na yo, nakokamata basi na yo mpe nakopesa bango na moko kati na baninga na yo, oyo akosangisa na bango nzoto na moyi makasi. **12** Osalaki yango na nkuku, kasi ngai nakosala likambo oyo na moyi mpe na miso ya Isalaele mobimba. › » **13** Davidi alobaki na Natan: — Solo, nasalaki masumu epai na Yawe. Natan azongisaki: — Yawe alongoli masumu na yo; okokufa te.

14 Kasi lokola na likambo oyo yo osali, opesi na banguna
ya Yawe nzela ya kofinga Ye, mwana oyo bakobotela yo
akokufa. 15 Sima na yango, Natan azongaki na ndako na
ye. Yawe abetaki mwana oyo mwasi ya Iri abotelaki Davidi,
mpe mwana yango akomaki kobela. 16 Davidi abondelaki
Nzambe mpo na mwana, akilaki bilei, akotaki na ndako na ye
mpe akomaki kolala na mabele babutu nyonso. 17 Bakambi
ya ndako na ye bayaki kotelema pembeni na ye mpo na
kotelemisa ye wuta na mabele, kasi aboyaki mpe andimaki te
kolia bilei elongo na bango. 18 Na mokolo ya sambo, mwana
akufaki. Basali ya Davidi babangaki koyebisa ye ete mwana
akufi, pamba te bazalaki komilobela: « Wana mwana azalaki
nanu na bomoi, tango tolobaki na Davidi, ayokaki biso te.
Awa sik'oyo mwana akufi, tokoloba na ye ndenge nini? Soki
toyebisi ye sik'oyo ete mwana akufi, akoki kosala likambo
moko ya mabe! » 19 Davidi amonaki basali na ye koloba
na se se kati na bango, mpe asosolaki ete mwana akufi.
Atunaki: — Boni, mwana akufi? Bazongisaki: — Iyo, akufi.
20 Bongo Davidi atelemaki wuta na mabele, amisukolaki
nzoto, amipakolaki malasi, alataki bilamba mosusu, akotaki
na Tempelo ya Yawe mpe agumbamaki mpo na kosambela.
Sima, azongaki na ndako na ye, asengaki bilei mpe aliaki.
21 Basali na ye batunaki: — Mpo na nini ozali kosala boye?
Wana mwana azalaki na bomoi, ozalaki komilalisa nzala
mpe ozalaki kolela; awa sik'oyo mwana akufi, otelemi mpe
okomi kolia! 22 Azongisaki: — Solo, wana mwana azalaki
nanu na bomoi, nazalaki kokila bilei mpe kolela, pamba te
nazalaki komilobela: « Nani ayebi? Tango mosusu Yawe
akosalela ngai ngolu mpe akotika mwana na bomoi! » 23
Kasi lokola sik'oyo akufi, mpo na nini nakila bilei? Boni,
nakoki kozongisa ye lisusu na bomoi? Ngai nde nakokende
epai na ye, kasi ye akozonga epai na ngai te. 24 Bongo
Davidi abondisaki mwasi na ye, Batisheba; akendeki epai
na ye mpe asangisaki na ye nzoto. Batisheba abotelaki ye
lisusu mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Salomo.
» Yawe alingaki ye 25 mpe atindaki maloba na nzela ya
mosakoli Natan ete bapesa ye kombo « Yedidia, » pamba
te Yawe alingaki ye. 26 Joabi abundisaki engumba Raba
ya bato ya Amoni mpe abotolaki mboka mokonzi. 27 Joabi
atindaki bantoma koloba na Davidi: « Nabundisi Raba mpe
nabotoli eteni ya mabele epai wapi mayi ezali. 28 Sik'oyo,
sangisa basoda oyo batikali, bozingela engumba Raba mpe
bokamata yango; soki te nakokamata yango ngai moko, mpe
kombo na ngai ekosakolama kuna. » 29 Davidi asangisaki
mampinga nyonso mpe akendeki na Raba, abundisaki mpe
akamataki yango. 30 Alongolaki motole oyo ezalaki na moto
ya mokonzi na yango. Motole yango esalemaki na bakilo
ya wolo koleka tuku misato mpe ezalaki na libanga ya
talo na likolo na yango. Wuta na tango wana, ekomaki na
moto ya Davidi. Akamataki bomengo ebele ya bitumba kati
na engumba yango. 31 Amemaki na bowumbu bato oyo
bazalaki kuna, atiaki bango na misala oyo basalaka na si,
na piki mpe na epasola; atiaki bango mpe na mosala ya
kosala babiliki. Davidi asalaki ndenge wana na bavandi ya
bingumba nyonso ya bato ya Amoni. Bongo azongaki na
Yelusalemi elongo na mampinga na ye nyonso.

13 Abisalomi, mwana mobali ya Davidi, azalaki na ndeko
moko ya mwasi ya kitoko makasi; kombo na ye ezalaki
« Tamari. » Aminoni, mwana mobali mosusu ya Davidi,
akomaki kolinga ye ndenge mwasi mpe mobali balinganaka.
2 Aminoni atungisamaki makasi na motema kino abelaki
maladi ya bolingo likolo ya Tamari, ndeko na ye ya mwasi;
pamba te ayebaki nanu nzoto ya mibali te mpe ekokaki
kosalema te ete Aminoni abenga ye mpo na kosolola. 3
Nzokande Aminoni azalaki na moninga na ye moko ya
mobali; kombo na ye ezalaki « Yonadabi, » mwana mobali
ya Shimea, ndeko mobali ya Davidi. Yonadabi azalaki na
mayele mabe mingi. 4 Atunaki Aminoni: — Mpo na nini yo
mwana mobali ya mokonzi ozalaka tango nyonso mawa-
mawa boye? Okoki koyebisa ngai te mpo na nini ozalaka
bongo? Aminoni alobaki na ye: — Nalingaka Tamari, ndeko
mwasi ya Abisalomi, ndeko na ngai ya mobali. 5 Yonadabi
alobaki na ye: — Oh, sala boye: « Kende na mbeto mpe
kosana kobela. Tango tata na yo akoya kotala yo, okoloba
na ye: ‹ Nalingi ete Tamari, ndeko na ngai ya mwasi, aya
kopesa ngai eloko ya kolia. Tika ete alamba biloko na miso
na ngai mpo ete namona ye mpe nakoka kolia na loboko
na ye. › » 6 Aminoni amitandaki na mbeto mpe akosanaki
kobela. Tango mokonzi ayaki mpo na kotala ye, Aminoni
alobaki na ye: « Nalingi ete Tamari, ndeko na ngai ya mwasi,
aya kolambela ngai na miso na ngai bagalete mibale ya
kitoko mpo ete nakoka kolia yango na loboko na ye. » 7
Davidi atindaki maloba epai ya Tamari oyo azalaki kati na
shambre na ye: « Kende na ndako ya Aminoni, ndeko na yo
ya mobali, mpe lambela ye biloko. » 8 Boye Tamari akendeki
na ndako ya Aminoni, ndeko na ye ya mobali, oyo azalaki ya
kolala. Akamataki farine, asangisaki yango, asalaki bagalete
na miso na ye mpe atumbaki yango. 9 Alongolaki yango na
kikalungu mpe apesaki yango na Aminoni, kasi Aminoni
aboyaki kolia. Aminoni alobaki: — Bimisa bato nyonso
libanda. Bato nyonso babimaki. 10 Aminoni alobaki na
Tamari: — Memela ngai biloko ya kolia awa kati na shambre
na ngai ya kolala mpo ete nalia yango wuta na loboko na yo.
Tamari azwaki bagalete oyo asalaki mpe amemaki yango

epai ya Aminoni, ndeko na ye ya mobali, kati na shambre na ye ya kolala. 11 Tango kaka Tamari asembolaki loboko epai ya Aminoni mpo na koleisa ye galeti, Aminoni akangaki ye na nzoto mpe alobaki na ye: — Yaka kolala elongo na ngai, ndeko na ngai ya mwasi. 12 Tamari alobaki na ye: — Te, ndeko na ngai ya mobali! Kosangisa na ngai nzoto na makasi te. Likambo ya boye ekoki kosalema te kati na Isalaele! Kosala bozoba ya boye te. 13 Ekosukela ngai ndenge nini? Nakokende wapi na soni na ngai? Mpe yo okozala ndenge nini? Okokoma lokola moto ya liboma kati na Isalaele! Nabondeli yo, loba na mokonzi, pamba te akoboya te ete obala ngai. 14 Kasi Aminoni aboyaki koyoka ye; mpe lokola alekaki Tamari na makasi, azwaki ye na makasi mpe asangisaki na ye nzoto. 15 Sima na yango, Aminoni ayinaki Tamari makasi, ayinaki ye penza makasi koleka ndenge azalaki kolinga ye. Aminoni alobaki na Tamari: — Telema mpe bima! 16 Tamari azongiselaki ye: — Te, kobengana ngai ezali mabe makasi koleka ata makambo oyo owuti kosala ngai! Kasi Aminoni aboyaki koyoka ye. 17 Abengaki mosali na ye mpe alobaki: « Bimisa elenge mwasi oyo na libanda mpe kanga ekuke na bibende sima na ye. » 18 Mosali abimisaki Tamari na libanda mpe akangaki ekuke na bibende sima na ye. Tamari alataki nzambala moko ya kitoko, pamba te ezalaki lolenge ya bilamba oyo bana basi ya mokonzi oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te bazalaki kolata. 19 Tamari atiaki putulu na moto na ye mpe apasolaki nzambala na ye ya kitoko oyo alataki. Atiaki maboko na ye na moto mpe, wana azalaki kokende, azalaki kolela na mongongo makasi. 20 Abisalomi, ndeko na ye ya mobali, atunaki ye: « Boni, Aminoni, ndeko na yo ya mobali, azalaki elongo na yo? Sik'oyo, ndeko na ngai ya mwasi, kolobela yango te; azali ndeko na yo ya mobali. Kotia likambo oyo na motema te! » Tamari avandaki kati na ndako ya Abisalomi, ndeko na ye ya mobali, lokola mwasi basundola. 21 Tango mokonzi Davidi ayokaki makambo oyo nyonso, asilikaki makasi. 22 Abisalomi alobaki ata liloba moko te epai ya Aminoni, ndeko na ye ya mobali, ezala ya malamu to ya mabe, pamba te ayinaki Aminoni mpo ete asambwisaki Tamari, ndeko na ye ya mwasi. 23 Sima na mibu mibale, lokola Abisalomi azalaki na basali oyo bakataka bapwale ya bameme, na Bala-Atsori, pene ya mondelo ya Efrayimi, abengisaki bana mibali nyonso ya mokonzi. 24 Abisalomi akendeki epai ya mokonzi mpe alobaki na ye: — Mosali na yo abengisi basali oyo bakataka bapwale ya bameme. Tika ete mokonzi mpe bakalaka na ye basepela koya kosangana na ngai, mosali na yo. 25 Mokonzi azongisaki: — Te, mwana na ngai, tokoki te kokende biso nyonso, noki te tokozala mokumba mpo na yo. Atako Abisalomi atungisaki ye, kasi mokonzi aboyaki kaka kokende, kasi apambolaki ye. 26 Abisalomi alobaki lisusu: — Nabondeli yo, pesa kaka nzela ete ata Aminoni, ndeko na ngai ya mobali, akende elongo na biso. Mokonzi atunaki ye: — Mpo na nini akende elongo na yo? 27 Kasi Abisalomi akobaki kaka kotungisa ye, mpe mokonzi atindaki bana mibali mosusu ya mokonzi ete bakende elongo na Aminoni. 28 Abisalomi apesaki mitindo epai ya basali na ye: — Boyoka! Tango Aminoni akolangwa masanga ya vino, soki nalobi na bino: « Bobeta Aminoni; » wana boboma ye. Bobanga te, pamba te ezali ngai moko nde nakopesa mitindo oyo. Bozala makasi mpe boyika mpiko. 29 Basali ya Abisalomi basalaki Aminoni ndenge kaka Abisalomi atindaki bango. Bana mibali nyonso ya mokonzi batelemaki, bamataki na bamile na bango mpe bakimaki. 30 Wana bazalaki nanu na nzela, sango ekomaki epai ya Davidi: « Abisalomi abomi bana mibali nyonso ya mokonzi, moko te kati na bango atikali. » 31 Mokonzi atelemaki, apasolaki bilamba na ye mpe amitandaki na mabele. Bakalaka na ye nyonso batelemaki wana na bilamba epasuka. 32 Kasi Yonadabi, mwana mobali ya Shimea, ndeko mobali ya Davidi, alobaki: « Tika ete nkolo na ngai akanisa te ete babomi bana mibali nyonso ya mokonzi! Ezali Aminoni kaka moto akufi, pamba te, wuta mokolo oyo Aminoni asangisaki na makasi nzoto na Tamari, ndeko na ye ya mwasi, Abisalomi azwaki mokano ya koboma ye. 33 Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, amitungisa na ye te mpo na sango oyo asili koyoka, sango oyo ezali koloba ete bana mibali nyonso ya mokonzi bakufi! Ezali Aminoni kaka moto akufi. » 34 Na tango yango, Abisalomi akimaki. Nzokande tango mokengeli atalaki na mosika, amonaki bato ebele kokita na mopanzi ya ngomba, na nzela ya weste. Mokengeli akendeki koyebisa mokonzi: « Namoni bato na nzela ya Oronayimi, na mopanzi ya ngomba. » 35 Yonadabi alobaki na mokonzi: — Tala! Bana mibali ya mokonzi bazali koya! Esalemi ndenge kaka mosali na yo alobaki. 36 Tango kaka asilisaki koloba, bana mibali ya mokonzi bakotaki na kolela na mongongo makasi. Mokonzi mpe alelaki makasi elongo na basali na ye. 37 Abisalomi akimaki mpe akendeki epai ya Talimayi, mwana mobali ya Amiwudi, mokonzi ya Geshuri. Kasi mokonzi Davidi asalaki mikolo nyonso matanga mpo na mwana na ye ya mobali. 38 Abisalomi akimaki mpe akendeki na mboka Geshuri, avandaki kuna mibu misato. 39 Mokonzi Davidi atikaki kolanda Abisalomi, pamba te amibondisaki na tina na kufa ya Aminoni.

14 Joabi, mwana mobali ya Tseruya, asosolaki ete motema ya mokonzi ekomi na posa ya Abisalomi. 2 Boye, Joabi atindaki moto moko na mboka Tekoa, mpo na koluka

mwasi moko ya bwanya mpe komema ye longwa kuna. Alobaki na ye: « Sala lokola moto oyo azali na matanga, lata bilamba ya matanga, kopakola mafuta te: sala lokola mwasi oyo alata pili wuta mikolo ebele mpo na kolela ebembe; 3 mpe kende epai ya mokonzi, yebisa ye maloba oyo. » Joabi ayebisaki maloba oyo asengelaki koloba. 4 Tango mwasi ya mboka Tekoa akomaki epai ya mokonzi, agumbamaki elongi na ye kino na mabele mpe alobaki: — Oh mokonzi, sunga ngai! 5 Mokonzi atunaki ye: — Eloko nini ezali kotungisa yo? Azongisaki: — Nazali mwasi akufisa mobali; mobali na ngai akufaki. 6 Ngai, mwasi mosali na yo, nazalaki na bana mibali mibale. Bango mibale baswanaki kati na bilanga, mpe moto moko te azalaki kuna mpo na kokabola bango. Moko abetaki mosusu mpe abomaki ye. 7 Sik'oyo, libota mobimba etelemeli mwasi mosali na yo, bazali koloba: « Kaba na maboko na biso ye oyo abetaki ndeko na ye ya mobali mpo ete toboma ye mpo na bomoi ya ndeko na ye ya mobali oyo ye abomaki. Na nzela wana, tokolongola mokitani ya libula. » Na bongo, bakoki koboma mwa likala ya moto oyo natikali na yango mpe kozangisa mobali na ngai kombo mpe bakitani kati na mokili. 8 Mokonzi alobaki na mwasi: — Zonga na ndako na yo, nakopesa mitindo na tina na yo. 9 Kasi mwasi ya mboka Tekoa alobaki na mokonzi: — Oh mokonzi, nkolo na ngai, tika ete ngambo ekweya na moto na ngai mpe na libota ya tata na ngai; kasi tika ete mokonzi mpe kiti na ye ya bokonzi bazala mosika ya likambo oyo. 10 Mokonzi alobaki na ye: — Soki moto moko ameki kotombokela yo, yaka na ye epai na ngai, mpe akozongela lisusu te kotungisa yo. 11 Mwasi alobaki: — Tika ete mokonzi alapa ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe na ye, ete akopekisa mobukanisi makila mpo ete akoba te kobebisa na koboma mwana na ngai ya mobali, oyo atikali. Mokonzi alobaki: — Na Kombo na Yawe, suki ata moko te ya moto ya mwana na yo ya mobali ekokweya na mabele. 12 Mwasi yango alobaki: — Tika ete mwasi mosali na yo aloba likambo moko epai ya mokonzi, nkolo na ngai. Mokonzi azongisaki: — Loba! 13 Mwasi alobaki: — Mpo na nini osali mabongisi ya boye mpo na kotelemela bato ya Nzambe? Wana mokonzi abimisi maloba oyo, ye moko azali komikweyisa te mpo ete azongisi te mwana mobali oyo akimaki na mboka ya bapaya? 14 Solo, ndenge bakokaka te kolokota mayi oyo esili kosopana, ndenge mpe biso tosengeli kokufa. Kasi sik'oyo, ezali te mokano ya Nzambe mpo na Abisalomi, pamba te asalaki mabongisi mpo ete moto oyo abungi nzela awumela te mosika na Ye. 15 Mpe sik'oyo, soki nayei kobimisa maloba oyo epai ya mokonzi, nkolo na ngai, ezali mpo ete bato babangisaki ngai. Yango wana mwasi mosali na yo amilobelaki: « Tika ete naloba na mokonzi, nkolo na ngai. Tango mosusu, akosala kolanda makambo oyo mwasi mosali na ye akosenga. 16 Tango mosusu, mokonzi akondima kokangola mwasi mosali na ye wuta na loboko ya mobali oyo azali koluka kobwaka ngai mpe mwana na ngai ya mobali mosika ya libula oyo Nzambe apesaki biso. » 17 Mpe sik'oyo, tala makambo oyo mwasi mosali na yo azali koloba: « Tika ete liloba ya mokonzi, nkolo na ngai, epesa ngai bopemi, pamba te mokonzi, nkolo na ngai, azali lokola Anjelu na Nzambe oyo ayebaka kososola mabe mpe malamu. Tika ete Yawe, Nzambe na yo, azala elongo na yo! » 18 Mokonzi alobaki na mwasi: — Kobombela ngai te eyano ya likambo oyo nalingi kotuna yo. Mwasi azongisaki: — Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, aloba! 19 Mokonzi atunaki: — Boni, loboko ya Joabi ezali elongo na yo te na makambo oyo nyonso? Mwasi azongisaki: — Na kombo na yo mokonzi, nkolo na ngai, kati na makambo nyonso oyo mokonzi, nkolo na ngai, awuti koloba, moto moko te akoki kokende, ezala na ngambo ya loboko ya mobali to na ngambo ya loboko ya mwasi. Solo, ezali mosali na yo, Joabi, nde atindaki ngai kosala makambo oyo, mpe ye nde atiaki maloba oyo na monoko na ngai mwasi mosali na yo. 20 Mosali na yo, Joabi, asalaki boye mpo na kobongola mpe kokomisa makambo oyo ndenge mosusu. Kasi nkolo na ngai azali na bwanya lokola Anjelu na Nzambe, ayebi makambo nyonso oyo ezali koleka kati na mokili. 21 Mokonzi alobaki na Joabi: — Malamu! Nakosala yango. Kende, zongisa elenge mobali Abisalomi. 22 Bongo Joabi agumbamaki elongi kino na mabele mpo na kopesa mokonzi lokumu mpe apambolaki ye. Joabi alobaki: — Lelo, mosali na yo asosoli ete azwi ngolu na miso na yo mokonzi, nkolo na ngai, pamba te mokonzi andimi kosala makambo oyo mosali na ye asengi. 23 Bongo Joabi akendeki na Geshuri mpe azongisaki Abisalomi, na Yelusalemi. 24 Kasi mokonzi alobaki: — Asengeli kokende na ndako na ye; asengeli te komona elongi na ngai. Boye Abisalomi akendeki na ndako na ye, mpe amonaki elongi ya mokonzi te. 25 Kati na Isalaele mobimba, ezalaki na moto moko te oyo azalaki kitoko koleka Abisalomi mpe oyo bazalaki kokumisa lokola ye. Azalaki ata na mbeba moko te, banda na moto kino na misapi ya makolo. 26 Na suka ya mibu nyonso, azalaki kokata suki ya moto na ye, mpo ete ezalaki kokoma kilo makasi. Boye tango bazalaki kotia yango na bimekelo, ezalaki na bakilo mibale na bagrame nkama mitano, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na ndako ya mokonzi. 27 Abisalomi azalaki na bana mibali misato mpe mwana moko ya mwasi. Kombo ya mwana na ye ya mwasi ezalaki Tamari, mpe azalaki mwasi moko ya kitoko makasi.

28 Abisalomi avandaki na Yelusalemi mibu mibale mpe
atikalaki komona te elongi ya mokonzi. 29 Bongo Abisalomi
abengisaki Joabi mpo ete atinda ye epai ya mokonzi, kasi
Joabi aboyaki kokende epai na ye. Abengisaki lisusu Joabi
na mbala ya mibale, kasi Joabi aboyaki kaka kokende. 30
Abisalomi alobaki na basali na ye: « Botala! Elanga ya Joabi
ezali pembeni ya elanga na ngai, ezali na bambuma ya orje.
Bokende kotia yango moto. » Basali ya Abisalomi batiaki
yango moto. 31 Joabi akendeki na ndako ya Abisalomi
mpe alobaki na ye: — Mpo na nini otie moto na elanga na
ngai? 32 Abisalomi azongiselaki Joabi: — Tala, natindelaki
yo maloba; nalobaki: « Yaka awa mpo ete natinda yo epai
ya mokonzi mpo na kotuna ye: ‹ Mpo na nini nalongwaki
na Geshuri? Elingaki kozala malamu mpo na ngai soki
natikalaki na ngai kuna. Sik'oyo, nalingi komona elongi ya
mokonzi; mpe soki namemaki ngambo na likambo moko,
tika ete baboma ngai! › » 33 Boye Joabi akendeki epai
ya mokonzi mpe ayebisaki ye makambo nyonso. Mokonzi
abengisaki Abisalomi, mpe Abisalomi akendeki liboso ya
mokonzi, agumbamaki elongi kino na mabele, mpe mokonzi
ayambaki ye.

15 Na tango wana, Abisalomi azwaki shar, bampunda
mpe basoda tuku mitano oyo bazalaki kotambola liboso
na ye lokola bakengeli na ye. 2 Abisalomi azalaki kolamuka
na tongo makasi mpe azalaki kokende kotelema pembeni
ya nzela oyo ekenda na ekotelo ya engumba. Bongo,
tango nyonso moto azalaki koleka mpo na kokende epai ya
mokonzi mpo ete akatela ye likambo, ye Abisalomi azalaki
kobenga ye mpe kotuna ye: — Ozali moto ya engumba nini?
Soki moto yango azongisi: — Mosali na yo azali moto ya
moko kati na bikolo ya Isalaele. 3 Abisalomi azalaki koloba
na ye: — Tala, likambo na yo ezali malamu mpe sembo; kasi
ezali na moto moko te oyo akoki koyoka yo epai ya mokonzi.
4 Abisalomi azalaki kobakisa: — Ah! Soki nazalaki mosambisi
kati na mokili oyo, moto nyonso oyo azali na likambo alingaki
koya epai na ngai, mpe nalingaki kolongisa ye na likambo
yango! 5 Mpe tango nyonso moto azalaki kopusana mpo
na kogumbama liboso na ye Abisalomi, Abisalomi azalaki
kopesa loboko, koyamba mpe kopesa ye beze. 6 Azalaki
kosala bongo epai ya bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki
kokende epai ya mokonzi mpo ete akata likambo na bango,
mpe ezalaki bongo nde Abisalomi azalaki komikotisa na
mayele kati na mitema ya bato ya Isalaele. 7 Sima na mibu
minei, Abisalomi alobaki na mokonzi: — Pesa ngai nzela mpo
ete nakende na Ebron mpo na kokokisa ndayi oyo nalapaki
epai na Yawe, 8 pamba te tango mosali na yo azalaki
kovanda na Geshuri kati na Siri, nalapaki ndayi oyo: « Soki
Yawe azongisi ngai na Yelusalemi, nakogumbamela Ye. » 9
Mokonzi alobaki na ye: — Kende na kimia. Boye akendeki na
Ebron. 10 Mpe longwa kuna, Abisalomi atindaki bantoma kati
na bikolo nyonso ya Isalaele mpo na koloba: « Tango kaka
bokoyoka lokito ya kelelo, boloba: ‹ Abisalomi akomi mokonzi
kati na Ebron. › » 11 Mibali nkama mibale babengisamaki
wuta na Yelusalemi mpe bakendeki elongo na Abisalomi.
Bakendeki na boboto mpe bayebaki ata likambo moko te.
12 Wana Abisalomi azalaki kobonza mbeka, abengisaki
Ayitofeli, moto ya Gilo, mopesi toli ya Davidi, wuta na
engumba na ye ya Gilo. Boye, likita ya batomboki ekomaki
makasi; mpe lisanga ya Abisalomi ekomaki na bato ebele.
13 Ntoma moko ayaki koyebisa Davidi: — Mitema ya bato ya
Isalaele esangani elongo na Abisalomi. 14 Davidi alobaki
na bakalaka na ye nyonso oyo bazalaki na Yelusalemi: —
Boya! Tosengeli kokima, soki te moko te kati na biso akobika
liboso ya Abisalomi. Tosengeli kobima na lombangu, soki
te akoya na lombangu kokanga biso, kobebisa biso mpe
koboma engumba na mopanga. 15 Bakalaka ya mokonzi
bazongiselaki Davidi: — Basali na yo bazali ya kobongama
mpo na kosala makambo nyonso oyo mokonzi, nkolo na
biso, akopona. 16 Mokonzi akendeki na makolo elongo na
libota na ye mobimba oyo ezalaki kolanda ye; kasi atikaki
bamakangu zomi mpo na kobatela ndako na ye. 17 Boye
mokonzi akendeki na makolo elongo na bato na ye nyonso
oyo bazalaki kolanda ye mpe batelemaki pene ya ndako
ya suka ya engumba. 18 Basoda na ye nyonso bazalaki
kotambola na bapembeni na ye elongo na bato nyonso ya
Kereti mpe ya Peleti. Mpe bato nyonso ya Gati, nkama
motoba, oyo batambolaki elongo na ye longwa na Gati,
bazalaki kotambola liboso ya mokonzi. 19 Mokonzi alobaki
na Itayi, moto ya Gati: — Mpo na nini yo mpe olingi koya
elongo na biso? Zonga mpe vanda elongo na Abisalomi,
mokonzi ya sika! Ozali mopaya, otikaki mboka na yo mpo na
koya kokima awa. 20 Oyaki mpe kaka lobi oyo ewuti koleka,
bongo ndenge nini, lelo, namema yo elongo na biso wana
nayebi kutu te epai nini nazali kokende? Zonga mpe zwa
bato ya mboka na yo! Tika ete bolamu mpe boyengebene ya
Yawe ezala elongo na yo! 21 Itayi azongiselaki mokonzi:
— Na Kombo na Yawe mpe na kombo ya mokonzi, nkolo
na ngai, mosali na yo akozala bipai nyonso oyo mokonzi,
nkolo na ngai, akozala, ezala mpo na bomoi to mpo na
kufa. 22 Davidi alobaki na Itayi: — Malamu! Leka liboso mpe
tambola! Boye Itayi, moto ya Gati, atambolaki liboso elongo
na basoda nyonso mpe mabota oyo ezalaki elongo na ye. 23
Tango bato nyonso bazalaki koleka, mboka mobimba ezalaki
kolela makasi. Mokonzi akatisaki lubwaku ya Sedron, mpe

bato nyonso bakendeki na nzela oyo ekenda na esobe. 24 Tsadoki mpe azalaki wana elongo na Balevi oyo bazalaki elongo na ye mpe bamemaki Sanduku ya Boyokani ya Nzambe. Bakitisaki Sanduku ya Nzambe, mpe Abiatari abonzaki mbeka kino tango bato nyonso basilisaki kobima na engumba. 25 Mokonzi alobaki na Tsadoki: — Zongisa Sanduku ya Nzambe kati na engumba. Soki nazwi ngolu na miso ya Yawe, akozongisa ngai mpe akopesa ngai nzela ya komona lisusu Sanduku yango mpe ndako na yango. 26 Kasi soki Nzambe alobi: « Nasepeli na yo te, » wana tika ete asala epai na ngai makambo oyo amoni ete ezali malamu, pamba te nazali ya kobongama. 27 Mokonzi alobaki lisusu epai ya Nganga-Nzambe Tsadoki: — Ozali momoni makambo te? Zonga na kimia na engumba elongo na Ayimaatsi, mwana na yo ya mobali, mpe Jonatan, mwana mobali ya Abiatari. Yo mpe Abiatari, bozwa mpe bomema bana na bino mibale ya mibali. 28 Nakozela na bitando ya esobe kino nakoyoka liloba kowuta epai na bino. 29 Boye Tsadoki mpe Abiatari bazongisaki Sanduku ya Nzambe, na Yelusalemi, mpe batikalaki kuna. 30 Kasi Davidi azalaki komata ngomba ya banzete ya olive na kolela, moto na ye ya kozipama mpe makolo ngulu. Bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bazipaki bango mpe mito na bango mpe bazalaki kolela wana bazalaki komata. 31 Bayaki koyebisa Davidi ete Ayitofeli azali kati na bato oyo basalaki likita elongo na Abisalomi. Boye Davidi asambelaki: « Eh Yawe, sala ete batoli ya Ayitofeli ezanga tina. » 32 Tango Davidi akomaki na songe ya ngomba epai wapi bato bazalaki na momesano ya kokende kogumbamela Nzambe, Ushayi, moto ya Ariki, mopesi toli ya Davidi, azalaki kuna mpo na kokutana na ye, na nzambala na ye epasuka mpe moto na ye etonda na putulu. 33 Davidi alobaki na ye: — Soki okeyi elongo na ngai, okozala mokumba mpo na ngai. 34 Kasi soki ozongi na engumba mpe olobi na Abisalomi: « Nakozala mosali na yo, oh mokonzi! Kala, nazalaki mosali ya tata na yo, kasi sik'oyo, nakozala mosali na yo, » wana okosunga ngai na kobebisa toli ya Ayitofeli. 35 Lokola Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari bakozala kuna elongo na yo, okoyebisa bango makambo nyonso oyo okoyoka na ndako ya mokonzi. 36 Bana na bango ya mibali mibale, Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki, mpe Jonatan, mwana mobali ya Abiatari, bazali mpe kuna elongo na bango. Okotinda bango mpo ete baya koyebisa ngai makambo nyonso oyo okoyoka. 37 Boye Ushayi, moninga ya Davidi, azongaki na engumba, kaka na tango oyo Abisalomi mpe akotaki kati na Yelusalemi.

16 Tango Davidi alekaki mwa moke songe ya ngomba, Tsiba, mobombi bozwi ya Mefibosheti, azalaki kozela mpo na kokutana na ye; azalaki na ba-ane mibale oyo babongisi mpo na mobembo mpe ememaki mapa nkama mibale, maboke nkama moko ya bambuma ya vino ekawuka, maboke nkama moko ya bambuma ya figi mpe mbeki moko ya masanga ya vino. 2 Mokonzi atunaki Tsiba: — Mpo na nini omemi biloko oyo? Tsiba azongisaki: — Ba-ane ezali mpo na libota ya mokonzi mpo ete batambola na yango, mapa mpe bambuma ezali mpo na bato mpo ete balia, mpe masanga ya vino ezali mpo na kopesa makasi epai ya bato oyo bakolemba na esobe. 3 Bongo mokonzi atunaki lisusu: — Wapi Mefibosheti, koko ya nkolo na yo? Tsiba azongisaki: — Atikalaki na Yelusalemi, pamba te amilobelaki: « Lelo, libota ya Isalaele ekozongisa bokonzi ya koko na ngai na maboko na ngai. » 4 Mokonzi alobaki na Tsiba: — Nyonso oyo ezali ya Mefibosheti ekomi sik'oyo ya yo. Tsiba alobaki: — Nagumbami liboso na yo mokonzi, nkolo na ngai! Tika ete nazwa ngolu na miso na yo! 5 Wana mokonzi akomaki pembeni ya Bawurimi, ezalaki na moto moko oyo azalaki kobima wuta na mboka; kombo na ye ezalaki « Shimei, » mpe azalaki mwana mobali ya Gera. Azalaki moto ya etuka mpe libota moko na Saulo. Bongo wana azalaki kobima, azalaki mpe kolakela Davidi mabe. 6 Azalaki kobamba Davidi mpe basali na ye mabanga atako bato nyonso mpe basoda oyo bakengelaka mokonzi bazalaki na ngambo ya loboko ya mwasi mpe na ngambo ya loboko ya mobali ya Davidi. 7 Shimei azalaki koloba boye wana azalaki kolakela Davidi mabe: « Bima, bima, mobomi bato, moto pamba. 8 Yawe atangi na moto na yo, makila nyonso ya ndako ya Saulo, oyo osopaki mpo ete okoma mokonzi na esika na ye. Yawe akabi bokonzi na maboko ya Abisalomi, mwana na yo ya mobali. Osili kokweya na pasi mpo ete ozali mosopi makila. » 9 Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, alobaki na mokonzi: — Mpo na nini mbwa oyo ekufa ezali kolakela nkolo na ngai mabe. Pesa ngai nzela mpo ete nakende kokata ye moto. 10 Kasi mokonzi alobaki: — Bino bana mibali ya Tseruya, yo Abishayi mpe ndeko na yo, Joabi, likambo nini kati na ngai mpe bino? Soki azali kolakela ngai mabe, ezali nde na ndingisa ya Yawe mpo ete alobi na ye: « Lakela Davidi mabe. » Nani sik'oyo akoki kotuna: « Mpo na nini ozali kosala bongo? » 11 Bongo Davidi alobaki na Abishayi mpe na basali na ye nyonso: « Soki kutu mwana na ngai moko ya mobali oyo abimi na nzoto na ngai azali koluka koboma ngai, bongo ndenge nini moto oyo ya Benjame asala bongo te! Tika ye alakela ngai mabe, pamba te ezali Yawe nde alobi na ye bongo. 12 Tango mosusu Yawe akomona

pasi na ngai, bongo akobongola na bolamu bilakeli mabe oyo ezali kokweyela ngai lelo. » 13 Boye, wana Davidi mpe bato na ye bakobaki nzela na bango, Shimei azalaki kotambola na mopanzi mosusu ya ngomba pembeni ya Davidi, azalaki kokoba kolakela Davidi mabe tango azalaki kotambola, kobamba ye mabanga mpe kobwakela ye putulu. 14 Mokonzi elongo na bato na ye nyonso balembaki tango bakomaki na esika oyo bazalaki kokende mpe bapemaki kuna. 15 Kaka na tango yango, Abisalomi mpe bato nyonso ya Isalaele bakomaki na Yelusalemi, mpe Ayitofeli azalaki elongo na ye. 16 Ushayi, moto ya Ariki, moninga ya Davidi, akendeki epai ya Abisalomi mpe alobaki na ye: — Tika ete mokonzi owumela na bomoi! Tika ete mokonzi owumela na bomoi! 17 Abisalomi atunaki Ushayi: — Oyo nde bolingo nyonso oyo ozali kolakisa epai ya moninga na yo? Mpo na nini okendeki te elongo na moninga na yo? 18 Ushayi alobaki na Abisalomi: — Te, ngai nakozala elongo na moto oyo Yawe, bato oyo mpe Isalaele nyonso baponi. 19 Mpe ngai nakosalela nani? Ezali te mwana na ye ya mobali? Ndenge nasalelaki tata na yo, ndenge wana mpe nakosalela yo. 20 Abisalomi alobaki na Ayitofeli: — Pesa biso toli na yo: tosengeli kosala nini? 21 Ayitofeli azongiselaki Abisalomi: — Kende kosangisa nzoto na bamakangu ya tata na yo, oyo batikalaki mpo na kobatela ndako, bongo Isalaele mobimba ekoyoka ete omikomisi nkele na miso ya tata na yo. Na bongo, maboko ya bato oyo bazali sima na yo ekolendisama. 22 Boye basalelaki Abisalomi ndako ya kapo na likolo ya ndako, mpe asangisaki nzoto na bamakangu ya tata na ye na miso ya Isalaele mobimba. 23 Nzokande, na tango wana, toli oyo Ayitofeli abandaki kopesa ezalaki lokola maloba ya moto oyo azali kotuna mayele epai ya Ye moko Nzambe. Ezalaki ndenge wana nde Davidi mpe Abisalomi bazalaki komona batoli ya Ayitofeli.

17 Ayitofeli alobaki na Abisalomi: — Nakopona mibali nkoto zomi na mibale mpe nakolanda Davidi na pokwa ya lelo. 2 Nakobundisa ye tango makasi na ye ekosila mpe nzoto na ye ekolemba; nakoyeisa mobulu epai na ye, mpe wana bato nyonso oyo bazali elongo na ye bakokima, ngai nakoboma ye mokonzi tango akotikala ye moko; 3 mpe nakozongisa bato nyonso epai na yo. Kufa ya moto oyo ozali koluka elakisi kozonga ya bato nyonso! mpe bato nyonso bakozala na kimia. 4 Makanisi oyo emonanaki ya sembo na miso ya Abisalomi mpe ya bampaka nyonso ya Isalaele. 5 Kasi Abisalomi alobaki: — Bobengisa lisusu Ushayi, moto ya Ariki, mpo ete toyoka makambo nini oyo ye mpe azali na yango ya koloba. 6 Tango Ushayi akomaki epai na ye, Abisalomi alobaki: — Tala toli oyo Ayitofeli apesi. Boni, tosengeli kosala makambo oyo alobi? Soki te, yebisa biso makanisi na yo. 7 Ushayi azongiselaki Abisalomi: — Ya mbala oyo, toli oyo Ayitofeli apesi ezali malamu te. 8 Bongo Ushayi abakisaki: — Oyebi ete tata na yo mpe bato na ye bazali bato ya mpiko mpe bato na kanda makasi lokola ngombolo ya mwasi oyo bawuti kobotola bana na yango kati na zamba. Tata na yo azali moto oyo abundaka bitumba wuta kala, akolekisa te butu esika moko na bato. 9 Ata azali sik'oyo ya kobombama kati na lidusu ya mabanga to na esika songolo, nzokande tango kaka bato kati na mampinga na biso bakobanda kokufa, ekozanga te komonana moto oyo akoyoka yango mpe akoloba: « Kati na bato oyo bazali kolanda Abisalomi, ebele bakufi. » 10 Bongo na tango yango, ata soda oyo aleki na mpiko, oyo azali na motema lokola ya nkosi, akobanga makasi, pamba te Isalaele mobimba eyebi ete tata na yo mpe bato nyonso oyo bazali elongo na ye bazali basoda ya mpiko. 11 Boye tala toli na ngai: « Tika ete Isalaele mobimba basangana epai na yo, longwa na Dani kino na Beri-Sheba, bazala ebele lokola zelo ya ebale monene! Bongo yo moko okotambola liboso na bango na bitumba. 12 Bongo tokobundisa ye na bisika nyonso oyo akoki komonana mpe tokokweyela ye ndenge manoka ekweyaka na mabele. Mpe ezala ye to bato na ye, moko te akotikala na bomoi. 13 Soki akimi na engumba moko, Isalaele mobimba ekomema basinga kuna na engumba yango mpe tokobenda engumba yango na lubwaku kino etikala ata na libanga moko te. » 14 Abisalomi mpe bato nyonso ya Isalaele balobaki: — Toli ya Ushayi, moto ya Ariki, ezali malamu koleka oyo ya Ayitofeli, pamba te Yawe azwaki mokano ya kokakola batoli malamu ya Ayitofeli mpo na komema pasi epai ya Abisalomi. 15 Ushayi alobaki na Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari: — Ayitofeli apesaki toli na Abisalomi mpe na bampaka ya Isalaele ete basala likambo songolo, mpe ngai napesi bango toli ete basala likambo pakala. 16 Sik'oyo, tinda noki sango epai ya Davidi mpo na koloba na ye: « Kolekisa te butu kati na bitando ya esobe, kasi kende mosika, noki te mokonzi mpe bato oyo bazali elongo na yo bokufa. » 17 Wana Jonatan mpe Ayimaatsi bavandaki na Eyini-Rogeli, mwasi mosali moko amemelaki bango sango oyo bango basengelaki kokende koyebisa mokonzi Davidi; pamba te basengelaki te kokota kati na engumba mpo ete bamona bango te. 18 Nzokande elenge mobali moko amonaki bango mpe akendeki koyebisa Abisalomi. Boye mibali nyonso mibale bakimaki noki mpe bakendeki na ndako ya moto moko ya Bawurimi. Lokola azalaki na libulu moko ya mayi kati na lopango na ye, bakitaki kuna. 19 Mwasi na ye akamataki kapo, atiaki yango na

monoko ya libulu mpe asopaki bambuma na likolo na yango. Moto moko te ayebaki likambo yango. **20** Tango bato ya Abisalomi bayaki epai ya mwasi, batunaki: — Ayimaatsi mpe Jonatan bazali wapi? Mwasi azongiselaki bango: — Bakatisi mayi. Bato ya Abisalomi balukaki, kasi bamonaki moto moko te; mpe bazongaki na Yelusalemi. **21** Tango bakendeki, Ayimaatsi mpe Jonatan babimaki na libulu mpe bakendeki koyebisa mokonzi Davidi: « Botelema mpe bokatisa mayi noki, pamba te Ayitofeli apesi toli moko ya mabe na tina na yo. » **22** Boye Davidi mpe bato oyo bazalaki elongo na ye batelemaki mpe bakatisaki ebale Yordani. Liboso ete tongo etana, bango nyonso basilisaki kokatisa Yordani, moko te atikalaki. **23** Tango Ayitofeli amonaki ete balandi te toli na ye, amataki na ane mpe azongaki na ndako na ye kati na engumba na ye. Abongisaki biloko ya ndako na ye mpe amidiembikaki. Boye akufaki mpe bakundaki ye kati na kunda ya tata na ye. **24** Davidi akendeki na Maanayimi, mpe Abisalomi akatisaki Yordani elongo na bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki elongo na ye. **25** Abisalomi atiaki Amasa mokonzi ya mampinga na esika ya Joabi. Amasa azalaki mwana mobali ya Yeteri, moto ya Isalaele, oyo abalaki Abigayili, mwana mwasi ya Naashi mpe ndeko mwasi ya Tseruya, mama ya Joabi. **26** Bato ya Isalaele mpe Abisalomi batongaki molako na bango kati na Galadi. **27** Tango Davidi akomaki na Maanayimi, bayambaki ye epai ya Shovi, mwana mobali ya Naashi ya mboka Raba ya bato ya Amoni, epai ya Makiri, mwana mobali ya Amieli ya mboka ya Lo-Debari, mpe epai ya Barizilayi, moto ya Galadi ya mboka Rogelimi. **28** Bamemaki biloko ya kolalela, bambeki, basani, ble, orje, farine, bambuma oyo bakalinga, madesu, mpe misili, **29** mafuta ya nzoyi, miliki, bameme, fromaje ya ngombe, mpo ete Davidi elongo na bato na ye balia; pamba te bazalaki kolobana bango na bango: « Solo, sima na bango kotambola kati na esobe, bato oyo balembi, bazali konyokwama na nzala mpe na posa ya mayi. »

18 Davidi atangaki basoda oyo bazalaki elongo na ye; mpe kati na bango, aponaki bakonzi ya bankoto mpe bakonzi ya bankama. **2** Davidi apesaki mitindo na mampinga ete bakende. Akabolaki bango na masanga misato: lisanga ya liboso ekambamaki na Joabi; ya mibale, na Abishayi, ndeko mobali ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya; mpe ya misato, na Itayi, moto ya Gati. Mokonzi alobaki na masanga ya mampinga ete ye moko akokende solo elongo na bango. **3** Kasi basoda balobaki: — Okoki kobima te elongo na biso, pamba te soki ekosenga ete tokima, bakotala biso te. Ezala kati-kati ya bato kati na biso bakufi, bakotala yango te, kasi yo; okokani na bato nkoto zomi kati na biso. Nzokande, ekoleka malamu mpo na yo kosungaka biso tango nyonso wuta na engumba. **4** Mokonzi azongisaki: — Nakosala makambo nyonso oyo bomoni ete ezali malamu. Boye wana bato bazalaki kobima na masanga ya bankama mpe ya bankoto, mokonzi atelemaki pembeni ya ekuke. **5** Apesaki mitindo oyo epai ya Joabi, Abishayi mpe Itayi: « Na kombo na ngai, bosala malembe na elenge mobali Abisalomi. » Basoda nyonso bayokaki mokonzi kopesa mitindo na mokambi moko na moko, na tina na Abisalomi. **6** Mampinga etambolaki kati na zamba mpo na kobundisa Isalaele, mpe bitumba ezalaki kati na zamba ya Efrayimi. **7** Kuna, mampinga ya Davidi elongaki mampinga ya Isalaele, mpe basoda nkoto tuku mibale bakufaki mokolo wana kati na mampinga ya Isalaele. **8** Bitumba epanzanaki mboka mobimba; mpe mokolo wana, bato oyo bakufaki kati na zamba bazalaki ebele koleka bato oyo bakufaki na mopanga. **9** Abisalomi akutanaki na bato ya Davidi na mbalakata. Azalaki kotambola na likolo ya mile na ye. Bongo tango mile ekimaki, ekotaki na se ya nzete ya terebente oyo ezalaki na bitape ekangana-kangana, mpe moto ya Abisalomi ekangamaki na nzete. Abisalomi atikalaki ya kodiembela na likolo, kasi mile oyo azalaki kotambolisa ekobaki kokima mbangu. **10** Tango moko kati na basoda amonaki ye, alobaki na Joabi: — Namoni Abisalomi amidiembiki na nzete ya terebente. **11** Joabi alobaki na moto oyo ayebisaki ye likambo yango: — Boni, omoni ye? Mpo na nini obomaki ye te mbala moko? Soki obomaki ye, nalingaki kopesa yo bagrame pene nkama moko ya palata mpe mokaba. **12** Kasi moto yango azongiselaki Joabi: — Ezala soki batie mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko na maboko na ngai, nakosembola loboko na ngai te mpo na koboma mwana ya mokonzi. Pamba te toyokaki mitindo oyo mokonzi apesaki epai na yo, epai na Abishayi mpe epai na Itayi, tango alobaki: « Na kombo na ngai, bosala mabe te na elenge mobali Abisalomi. » **13** Eloko moko te ebombamaka na miso ya mokonzi. Bongo soki natosaki mokonzi te mpe soki nabomaki Abisalomi, yo olingaki na yo kokotela ngai te. **14** Joabi alobaki: — Nakoki te kolekisa tango na ngai elongo na yo. Boye azwaki makonga misato na maboko na ye mpe atubaki yango na motema ya Abisalomi oyo azalaki nanu ya bomoi kati na nzete ya terebente. **15** Sima, bilenge mibali zomi oyo bamemaki bibundeli ya Joabi, bazingaki Abisalomi, babetaki ye mpe babomaki ye. **16** Joabi abetaki kelelo, mpe masanga ya mampinga etikaki kolanda Isalaele, pamba te apekisaki bango. **17** Bazwaki Abisalomi, babwakaki ye na zamba kati na libulu moko ya monene mpe bazipaki ye na se ya mopiku ya mabanga. Na tango wana, basoda nyonso ya Isalaele bakimaki na bandako na bango. **18** Nzokande,

wana Abisalomi azalaki nanu na bomoi, azwaki libanga ya ekaniseli mpe atelemisaki yango na lubwaku ya mokonzi lokola ekaniseli mpo na ye, pamba te amilobelaki: « Nazali te na mwana mobali oyo akoki komema kombo na ngai lokola ekaniseli. » Boye apesaki libanga yango kombo na ye, mpe yango wana babengaka yango kino lelo « Ekaniseli ya Abisalomi. » **19** Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki, alobaki na Joabi: — Pesa ngai nzela ya kokima mbangu mpo na kokende koyebisa mokonzi ete Yawe akangoli ye na maboko ya banguna na ye. **20** Joabi alobaki na ye: — Ezali yo te moto osengeli komema sango na mokolo ya lelo; okoki na yo komema sango mokolo mosusu, kasi mpo na lelo, osengeli te kosala yango, pamba te moto oyo akufi azali mwana ya mokonzi. **21** Bongo Joabi alobaki na moto moko ya Kushi: — Kende koloba na mokonzi makambo oyo omoni. Moto ya Kushi agumbamaki liboso ya Joabi mpe akendeki mbangu. **22** Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki, alobaki lisusu na Joabi: — Oyo ekoya eya! Pesa ngai nzela mpo ete nakende mbangu liboso ya moto ya Kushi. Kasi Joabi azongisaki: — Mwana na ngai ya mobali, mpo na nini olingi kaka kokende? Ezali na yango te sango oyo ekopesa yo lifuti. **23** Ayimaatsi alobaki: — Oyo ekoya eya! Nandimi kokima mbangu. Joabi alobaki: — Kima mbangu! Boye Ayimaatsi akimaki mbangu na nzela ya etando ya Yordani mpe alekaki moto ya Kushi. **24** Na tango yango, Davidi avandaki kati ya ekuke ya kati mpe ekuke ya libanda, mpe mokengeli amataki na likolo ya ndako ya ekuke, pembeni ya mir. Tango atombolaki miso, amonaki mwana mobali moko kokima mbangu ye moko. **25** Mokengeli agangaki epai ya mokonzi mpe ayebisaki ye. Mokonzi alobaki: « Soki azali ye moko, wana azali na basango malamu. » Moto azalaki kaka kopusana. **26** Bongo mokengeli amonaki moto mosusu kokima mbangu, mpe abelelaki mokengeli ekuke: — Tala, moto mosusu azali kokima mbangu ye moko. Mokonzi alobaki: — Ye mpe amemi basango malamu. **27** Mokengeli alobaki: — Namoni moto ya liboso kokima mbangu lokola Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki. Mokonzi alobaki: — Azali moto malamu, azali koya na basango malamu. **28** Bongo Ayimaatsi abelelaki mokonzi: — Makambo nyonso ezali malamu! Agumbamaki liboso ya mokonzi elongi kino na mabele mpe alobaki: — Tika ete Yawe, Nzambe na yo, apambolama! Akabi bato oyo batombolaki maboko na bango mpo na kobundisa mokonzi, nkolo na ngai. **29** Mokonzi atunaki: — Boni elenge mobali Abisalomi, azali malamu? Ayimaatsi azongisaki: — Namonaki mobulu makasi kaka tango Joabi alingaki kotinda mosali ya mokonzi mpe ngai, mosali na yo, kasi nayebaki te soki ezalaki likambo nini. **30** Mokonzi alobaki: — Telema pembeni mpe zela ngai wana. Boye akendeki mpe atelemaki wana. **31** Bongo moto ya Kushi akomaki mpe alobaki: — Mokonzi, nkolo na ngai, yoka basango malamu! Yawe akangoli yo lelo na maboko ya bato oyo babundisaki yo. **32** Mokonzi atunaki na moto ya Kushi: — Boni elenge mobali Abisalomi, azali malamu? Moto ya Kushi azongisaki: — Tika ete banguna ya mokonzi, nkolo na ngai, mpe bato nyonso oyo bazali kotelema mpo na kosala yo mabe bazala lokola elenge mobali wana. **33** Mokonzi ayokaki pasi na motema, amataki na shambre oyo ezalaki na likolo ya ekuke mpe alelaki. Tango azalaki kokende, alobaki: « Ah Abisalomi, mwana na ngai ya mobali! Mwana na ngai ya mobali, mwana na ngai ya mobali Abisalomi! Ebongaki ete nakufa na esika na yo! Oh Abisalomi, mwana na ngai ya mobali, mwana na ngai ya mobali! »

19 Sango ekomelaki Joabi na koloba: « Mokonzi azali kolela mpe asali matanga mpo na Abisalomi. » **2** Mokolo wana, elonga ebongwanaki matanga mpo na bato nyonso, pamba te bato bayokaki na mokolo wana sango koloba: « Mokonzi azali na mawa makasi mpo na mwana na ye ya mobali. » **3** Na mokolo wana kaka, bato bazongaki na nkuku kati na engumba lokola mampinga oyo bazali koyoka soni mpo ete bakimi na bitumba. **4** Mokonzi azipaki elongi mpe alelaki makasi: « Oh mwana na ngai ya mobali, Abisalomi! Oh mwana na ngai ya mobali, Abisalomi! Mwana na ngai ya mobali! » **5** Joabi akendeki kokuta mokonzi kati na ndako mpe alobaki na ye: « Lelo, oyokisi bato na yo nyonso soni, bato oyo bawuti kobikisa bomoi na yo, bomoi ya bana na yo ya mibali mpe ya basi, bomoi ya basi na yo mpe bomoi ya bamakangu na yo. **6** Olingaka bato oyo bayinaka yo mpe oyinaka bato oyo balingaka yo. Lelo penza, otalisi yango polele ete bakonzi ya basoda mpe basoda na bango bazali pamba na miso na yo. Namoni ete olingaki kosepela lelo soki Abisalomi azalaki na bomoi mpe soki biso nyonso tokufaki. **7** Sik'oyo, bima mpe pesa longonya na basoda na yo. Nalapi ndayi na Kombo na Yawe ete soki obimi te, soda moko te akotikala elongo na yo kino butu eya. Ekozala mpo na yo pasi, koleka makama nyonso oyo ekweyela yo wuta na bolenge na yo kino lelo. » **8** Boye mokonzi atelemaki mpe avandaki na ekuke. Bongo tango bayebisaki basoda ete mokonzi avandi na ekuke, bango nyonso bayaki pene na ye. Mpe na tango wana, bana ya Isalaele bakimaki moto na moto na ndako na ye. **9** Kati na bikolo ya Isalaele, bato bazalaki kotiana tembe mpe koloba: « Mokonzi oyo akangolaki biso na maboko ya banguna na biso, bato ya Filisitia, ye nde sik'oyo akimi mokili likolo ya Abisalomi; **10** mpe Abisalomi oyo topakolaki mafuta mpo ete akamba biso

asili kokufa na bitumba. Boye mpo na nini bozali koloba eloko te mpo na kozongisa mokonzi na Yelusalemi? » **11** Mokonzi Davidi atindaki sango epai ya Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari: « Botuna na bampaka ya Yuda: mpo na nini bosengeli kozala bato ya suka mpo na kozongisa mokonzi na ndako na ye, pamba te makambo oyo ezali kolobama kati na Isalaele mobimba esili kokoma na matoyi ya mokonzi? **12** Bozali bandeko na ngai ya mibali, nzoto na ngai mpe makila na ngai. Bongo mpo na nini kozala bato ya suka mpo na kozongisa mokonzi? **13** Mpe boloba na Amasa: ‹ Ozali mosuni na ngai mpe makila na ngai te? Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi ndenge alingi soki banda sik'oyo okomi te mokonzi ya mampinga na ngai na esika ya Joabi mpo na libela. › » **14** Makambo oyo Davidi alobaki ekotaki na mitema ya bato nyonso ya Yuda lokola moto moko. Boye batindaki maloba epai ya mokonzi mpo na koloba na ye: « Zonga, yo elongo na basali na yo nyonso. » **15** Mokonzi azongaki mpe akomaki kino na Yordani. Bato ya Yuda bayaki na Giligali mpo na kokende kokutana na mokonzi mpe kokatisa ye mayi ya Yordani. **16** Shimei, mwana mobali ya Gera, moto ya ekolo ya Benjame ya Bawurimi, akendeki mbangu elongo na bato ya Yuda mpo na kokutana na mokonzi Davidi. **17** Azalaki elongo na bato ya Benjame, nkoto moko, mpe Tsiba, moto oyo azalaki kosala kati na libota ya Saulo, elongo na bana na ye ya mibali zomi na mitano mpe basali na ye, tuku mibale. Bakendeki mbangu na Yordani epai wapi mokonzi azalaki. **18** Bamataki na bwato mpo na kokatisa libota ya mokonzi mpe mpo na kosala nyonso oyo ezali malamu na miso ya mokonzi. Tango Shimei, mwana mobali ya Gera, akatisaki Yordani, akweyaki liboso ya mokonzi **19** mpe alobaki na ye: « Tika ete nkolo na ngai atangela ngai ngambo te, akanisa te mabe oyo mosali na ye asalaki mokolo oyo mokonzi, nkolo na ngai, alongwaki na Yelusalemi. Tika ete mokonzi alongola likambo yango na makanisi na ye. **20** Pamba te ngai, mosali na yo, nayebi ete nasalaki masumu, mpe lelo nayei awa lokola moto ya liboso kati na libota mobimba ya Jozefi mpo na kokutana na mokonzi, nkolo na ngai. » **21** Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, alobaki: — Boni, Shimei asengelaki te kokufa mpo na likambo oyo, pamba te alakelaki mabe mopakolami na Yawe? **22** Davidi azongisaki: — Likambo nini kati na ngai mpe bino bana mibali ya Tseruya? Bokomi lelo banguna na ngai! Boni, basengeli koboma moto moko lelo kati na Isalaele? Nayebi te ete ngai nde nazali lelo mokonzi ya Isalaele? **23** Bongo mokonzi alobaki na Shimei: — Okokufa te. Mpe mokonzi alakaki Shimei na nzela ya ndayi. **24** Mefibosheti, koko ya Saulo, akendeki mpe kokutana na mokonzi. Banda mokolo oyo mokonzi abimaki kino azongaki, Mefibosheti atikalaki kosukola makolo na ye te, akataki mandefu te mpe asukolaki bilamba na ye te. **25** Tango akomaki na Yelusalemi mpo na kokutana na mokonzi, Davidi atunaki ye: — Mefibosheti, mpo na nini okendeki te elongo na ngai? **26** Mefibosheti azongisaki: — Mokonzi, nkolo na ngai, mosali na ngai akosaki ngai. Pamba te lokola ngai, mosali na yo, nazali na mbeba na makolo, namilobelaki: « Nakosenga ete babongisela ngai ane na ngai, mpe nakomata yango mpo ete nakende elongo na mokonzi. » **27** Kasi Tsiba, mosali na ngai, akosaki ngai. Akoselaki mosali na yo makambo epai ya mokonzi, nkolo na ngai. Mokonzi, nkolo na ngai, azali lokola Anjelu na Nzambe. Boye sala sik'oyo makambo oyo omoni ete ezali malamu. **28** Pamba te na makanisi ya mokonzi, nkolo na ngai, esengelaki koboma bato nyonso ya libota ya koko na ngai, Saulo; kasi atako bongo, ondimaki mosali na yo na mesa, kati na bato oyo bazali kolia elongo na yo. Boye makoki nini nakoki lisusu kozala na yango ya kosenga eloko epai ya mokonzi? **29** Mokonzi alobaki na ye: — Mpo na nini maloba ebele boye? Nasili kopesa mitindo ete yo mpe Tsiba bokabola bilanga. **30** Mefibosheti alobaki na ye: — Lokola mokonzi, nkolo na ngai, azongi mobimba na ndako na ye, tika ete akamata na ye ata nyonso. **31** Barizilayi, moto ya Galadi, awutaki na Rogelimi mpo na kokatisa ebale Yordani elongo na mokonzi mpe kotika ye kokoba mobembo na ye. **32** Nzokande, Barizilayi akomaki mobange, azalaki na mibu tuku mwambe, mpe ezalaki ye nde asungaki mokonzi na mikolo nyonso oyo mokonzi avandaki na Maanayimi, pamba te azalaki moto ya bozwi mingi. **33** Mokonzi alobaki na Barizilayi: — Katisa elongo na ngai mpe vanda epai na ngai na Yelusalemi, mpe ngai nakosunga yo. **34** Kasi Barizilayi azongiselaki mokonzi: — Natikali na mibu boni mpo ete nakende elongo na mokonzi na Yelusalemi? **35** Nazali sik'oyo na mibu tuku mwambe. Boni, nakoki na ngai lisusu kokesenisa malamu mpe mabe? Mosali na yo akoki koyoka lisusu elengi ya biloko oyo azali kolia mpe komela? Nakoki lisusu koyoka mongongo ya bayembi ya mibali mpe ya basi? Bongo mpo na nini mokonzi, nkolo na ngai, akoki lisusu komitungisa mpo na mosali na yo? **36** Mosali na yo akokatisa Yordani elongo na mokonzi mpo na mwa tango moke kaka. Kasi mpo na nini mokonzi akoki kopesa ngai lifuti ya boye? **37** Nabondeli yo, tika ete mosali na yo azonga mpo na kokufa na engumba na ngai pene ya kunda ya tata mpe mama na ngai! Kasi tala mwana na ngai ya mobali, mosali na yo, Kimeami. Tika ete akende elongo na mokonzi, nkolo na ngai, mpe salela ye makambo oyo yo omoni ete ezali malamu. **38** Mokonzi azongisaki: — Tika ete Kimeami

akende elongo na ngai, mpe ngai nakosalela ye makambo oyo ezali malamu na miso na yo. Nakosalela ye nyonso oyo akosenga ngai. **39** Sima na bato nyonso kokatisa ebale Yordani, mokonzi mpe akatisaki. Bongo mokonzi apesaki Barizilayi beze mpe apambolaki ye. Mpe Barizilayi azongaki na ndako na ye. **40** Tango mokonzi akatisaki na Giligali, Kimeami mpe akatisaki elongo na ye. Bato nyonso ya Yuda mpe ndambo ya mabota ya Isalaele balekisaki mokonzi. **41** Kasi na mbala moko, bato nyonso ya Isalaele bayaki epai ya mokonzi mpe balobaki na ye: — Mpo na nini bandeko na biso, bato ya Yuda, bazwaki yo na kobombama? Mpo na nini balekisaki mokonzi na ebale Yordani, elongo na libota na ye mpe bato nyonso ya Davidi elongo na ye? **42** Bato nyonso ya Yuda bazongiselaki bato ya Isalaele: — Tosalaki bongo, pamba te mokonzi azali ndeko na biso ya mosika te. Bongo mpo na nini kosilika na tina na yango? Boni, tobikaki bomoi na biso mpo na mokonzi? Tozwaki ata eloko moko mpo na biso? **43** Bato ya Isalaele bazongiselaki bato ya Yuda: — Tozali na makoki kati na mokonzi koleka mbala zomi, mpe biso nde tozali na makoki mingi koleka bino na tina na Davidi. Mpo na nini bozali komona biso lokola bato pamba. Tozalaki bato ya liboso te na koluka ndenge nini kozongisa mokonzi na biso? Kasi bato ya Yuda bazongiselaki bato ya Isalaele na maloba makasi.

20 Moto moko ya mobulu na kombo Sheba, mwana mobali ya Bikiri, moto ya ekolo ya Benjame, abetaki kelelo mpe agangaki: « Tozali na eteni ata moko te ya lisanga na Davidi, tozali ata na eloko moko te ya lisanga na mwana mobali ya Izayi. Isalaele, tika ete moto moko na moko azonga na ndako na ye ya kapo. » **2** Bato nyonso ya Isalaele bakimaki Davidi mpo na kolanda Sheba, mwana mobali ya Bikiri. Kasi bato ya Yuda batikalaki pembeni ya mokonzi na bango, na nzela mobimba, longwa na Yordani kino na Yelusalemi. **3** Tango mokonzi Davidi azongaki na ndako na ye, na Yelusalemi, azwaki bamakangu na ye zomi oyo atikaki mpo na kokengela ndako, mpe atiaki bango kati na ndako moko oyo bazalaki kokengela malamu. Atako azalaki kosunga bango, kasi akendeki te kosangisa na bango nzoto. Bazalaki kokengela bango kino na mokolo na bango ya kufa, mpe bazalaki lokola basi bakufisa mibali. **4** Mokonzi alobaki na Amasa: « Bengela ngai bato nyonso ya Yuda na mikolo misato, yo moko mpe zala awa. » **5** Kasi tango Amasa akendeki kobenga bato ya Yuda, azwaki tango molayi koleka oyo mokonzi apesaki ye. **6** Davidi ayebisaki Abishayi: « Sheba, mwana mobali ya Bikiri, akomonisa biso pasi mingi koleka Abisalomi. Kamata basali ya mokonzi mpe landa ye, noki te akomona bingumba batonga makasi mpe akokima biso. » **7** Boye na bokambami ya Abishayi, bato ya Joabi, bato ya Kereti, bato ya Peleti mpe basoda nyonso ya mpiko, babimaki na Yelusalemi mpo na kolanda Sheba, mwana mobali ya Bikiri. **8** Tango bakomaki na libanga monene kati na Gabaoni, Amasa ayaki kokutana na bango. Joabi alataki bilamba na ye ya basoda: na loketo na ye, alataki mokaba oyo kati na yango atiaki mopanga oyo ezalaki kati na ebombelo na yango na loketo. Bongo tango abandaki kopusana, mopanga yango ekweyaki. **9** Joabi alobaki na Amasa: « Boni ndeko na ngai ya mobali, ozali malamu? » Bongo Joabi asalelaki loboko na ye ya mobali mpo na kosimba Amasa na mandefu mpe kopesa ye beze. **10** Amasa azalaki na bokebi te mpo na kotala mopanga oyo ezalaki na loboko ya mwasi ya Joabi. Bongo Joabi atobolaki ye libumu, mpe misopo na ye nyonso epanzanaki kino na se; mpe Amasa akufaki mbala moko. Joabi azalaki te na tina na kotuba ye mopanga na mbala ya mibale. Boye Joabi mpe ndeko na ye ya mobali, Abishayi, balandaki Sheba, mwana mobali ya Bikiri. **11** Moto moko kati na bato ya Joabi atelemaki pembeni ya Amasa mpe alobaki: « Tika ete bato nyonso oyo bazali mpo na Joabi mpe mpo na Davidi balanda Joabi! » **12** Nzokande, wana Amasa azalaki kobaluka kati na makila na ye na kati-kati ya nzela, moto yango amonaki ete mampinga nyonso bayaki kotelema wana. Boye abendaki Amasa libanda ya nzela, atandaki ye kati na elanga mpe afinikaki ye elamba. **13** Sima na ye kolongola Amasa na nzela, bato nyonso bakendeki elongo na Joabi mpo na kolanda Sheba, mwana mobali ya Bikiri. **14** Mpo na kokoma na Abele-Beti-Maaka, Sheba akatisaki bikolo nyonso ya Isalaele mpe etuka mobimba ya bato ya Berimi oyo mpe basanganaki mpe balandaki Joabi. **15** Joabi elongo na mampinga na ye nyonso bazingelaki Sheba kati na Abele-Beti-Maaka mpe batongaki na libanda ya engumba mwa ngomba oyo ekomaki na molayi ya mir. Tango bazalaki kotimola mabele mpo na koluka kokweyisa mir, **16** mwasi moko ya bwanya agangaki wuta na engumba: « Boyoka! Boyoka! Boyebisa Joabi ete aya awa mpo ete naloba na ye. » **17** Joabi apusanaki pene na ye, mpe mwasi yango atunaki ye: — Yo nde Joabi? Azongisaki: — Iyo, ezali ngai. Mwasi alobaki: — Yoka makambo oyo mwasi mosali na yo azali koloba. Joabi azongisaki: — Nazali koyoka. **18** Mwasi yango akobaki koloba: — Na kala, bazalaki na ezaleli ya koloba: « Botuna mayele na mboka Abele, » mpe likambo esili. **19** Tozali bato ya kimia mpe ya sembo kati na Isalaele. Kasi yo ozali koluka koboma engumba oyo ezali mama kati na Isalaele! Mpo na nini olingi kobebisa libula ya Yawe? **20** Joabi azongisaki: — Mosika na ngai! Mosika na ngai

likanisi ya kobebisa to koboma! 21 Ezali bongo te. Kasi Sheba, mwana mobali ya Bikiri, moto ya etuka ya bangomba ya Efrayimi, atombokelaki mokonzi Davidi. Kaba ye, ye moko kaka, mpe nakotika kozingela engumba. Mwasi yango alobaki na Joabi: — Bakobwakela yo moto na ye na likolo ya mir. 22 Bongo mwasi akendeki epai ya bato nyonso mpe ayebisaki bango maloba na ye ya bwanya. Boye bakataki moto ya Sheba, mwana mobali ya Bikiri, mpe babwakelaki yango Joabi. Bongo Joabi abetaki kelelo, mpe bato na ye bapanzanaki liboso ya engumba; moto na moto azongaki na ndako na ye. Joabi mpe azongaki na Yelusalemi epai ya mokonzi. 23 Joabi azalaki kokamba mampinga nyonso ya Isalaele; Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki kokamba bato ya Kereti mpe bato ya Peleti. 24 Adorami azalaki kokamba misala makasi; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; 25 Sheva azalaki mokomi mikanda; Tsadoki mpe Abiatari bazalaki Banganga-Nzambe; 26 mpe Ira, moto ya Yairi, azalaki Nganga-Nzambe ya Davidi.

21 Tango Davidi azalaki mokonzi, nzala makasi ekotaki mpe esalaki mibu misato. Davidi atunaki Yawe, mpe Yawe alobaki na ye: « Ezali mpo na Saulo mpe libota na ye oyo esopaki makila, pamba te babomaki bato ya Gabaoni. » 2 Mokonzi abengisaki bato ya Gabaoni mpo na kosolola na bango. Nzokande bato ya Gabaoni bazalaki kotangama te kati na bato ya Isalaele, kasi bakanganaki na batikali kati na bato ya Amori; bongo bato ya Isalaele bakanganaki na bato ya Amori, na nzela ya ndayi, mpo na kotika bango na bomoi. Kasi Saulo, na bolingo na ye oyo eleka ndelo mpo na Isalaele mpe Yuda, alukaki kosilisa koboma bango. 3 Davidi atunaki bato ya Gabaoni: — Eloko nini nakoki kosala mpo na bino? Na mabe oyo basalaki bino, ndenge nini nakoki kobongisa makambo mpo ete bopambola libula na Yawe? 4 Bato ya Gabaoni bazongiselaki ye: — Mpo na kobongisa makambo na biso elongo na Saulo mpe libota na ye, tozali na posa te ya palata to ya wolo; tokoki mpe te koboma ata moto moko kati na Isalaele. Davidi atunaki lisusu: — Bolingi ete ngai nasala nini mpo na bino? 5 Bazongiselaki mokonzi: — Lokola tata wana alingaki kosilisa koboma biso mpe asalaki mabongisi ya kobebisa biso mpo ete tolimwa kati na mokili mobimba ya Isalaele, 6 tika ete mokonzi akaba na maboko na biso mibali sambo kati na bakitani ya Saulo mpo ete todiembika banzoto na bango liboso ya Yawe, na Gibea, engumba ya Saulo, moponami na Yawe. Mokonzi alobaki: — Nakopesa bino bango. 7 Mokonzi atikaki na bomoi Mefibosheti, mwana mobali ya Jonatan, mwana mobali ya Saulo, mpo na boyokani oyo ezalaki kati na bango mibale, Davidi mpe Jonatan, mwana mobali ya Saulo, tango Davidi alapaki ndayi na Kombo na Yawe. 8 Kasi mokonzi akangaki Arimoni mpe Mefibosheti, bana mibali oyo Ritsipa, mwana mwasi ya Aya, abotelaki Saulo; akangaki lisusu bana mibali mitano oyo Mikali, mwana mwasi ya Saulo, abotelaki Adriyeli, mwana mobali ya Barizilayi, moto ya Meola; 9 akabaki bango na maboko ya bato ya Gabaoni. Bongo bato ya Gabaoni babomaki bango mpe badiembikaki banzoto na bango na ngomba liboso ya Yawe. Bango nyonso sambo bakufaki elongo. Babomaki bango na mikolo ya liboso ya tango ya kobuka bambuma, kaka na ebandeli ya tango oyo babukaki bambuma ya orje. 10 Bongo Ritsipa, mwana mwasi ya Aya, alongolaki elamba ya saki oyo alataki mpe atandaki yango na libanga; avandaki wana, wuta na ebandeli ya tango ya kobuka bambuma ya orje kino na eleko oyo mvula enokelaki bibembe. Na moyi, apekisaki bandeke ya likolo kokita na likolo ya bibembe yango; mpe na butu, abenganaki banyama ya zamba. 11 Davidi ayokaki makambo oyo Ritsipa, mwana mwasi ya Aya, makangu ya Saulo, asalaki. 12 Bongo Davidi akendeki kozwa mikuwa ya Saulo mpe ya Jonatan, mwana na ye ya mobali, epai ya bakambi ya Yabeshi ya Galadi, oyo bayibaki yango na libanda ya Beti-Sheani epai wapi bato ya Filisitia badiembikaki yango mokolo oyo babomaki Saulo, na Giliboa. 13 Wuta kuna, Davidi amemaki mikuwa ya Saulo mpe ya Jonatan, mwana na ye ya mobali; asangisaki mpe mikuwa ya bato sambo oyo babomaki mpe badiembikaki. 14 Bakundaki mikuwa ya Saulo mpe ya mwana na ye ya mobali, Jonatan, kati na kunda ya Kishi, tata ya Saulo, na Tsela kati na etuka ya Benjame. Basalaki makambo nyonso oyo mokonzi atindaki. Sima na yango, Nzambe ayanolaki losambo mpo na mokili ya Isalaele. 15 Bitumba ezalaki lisusu kati ya bato ya Filisitia mpe bato ya Isalaele. Davidi akitaki elongo na basoda na ye mpo na kobundisa bato ya Filisitia; mpe Davidi alembaki. 16 Yishibi-Benobi, mokitani ya Rafa, azalaki na mopanga ya sika, likonga oyo songe na yango ezalaki ya bronze mpe ezalaki ya bakilo koleka misato; mpe abetaki tolo ete akoboma Davidi. 17 Kasi Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, ayaki kosunga Davidi, abetaki moto ya Filisitia mpe abomaki ye. Boye bato ya Davidi bakataki seleka epai ya mokonzi, balobaki: « Okobima lisusu te elongo na biso na bitumba mpo ete mwinda ya Isalaele ekufa te. » 18 Sima na mwa tango, ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia, kuna na mboka Gobi. Ezalaki na tango yango nde Sibekayi, moto ya Usha, abomaki Safi, moko kati na bakitani ya Rafa. 19 Ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia, kuna na Gobi; mpe Elanani, mwana mobali ya Yare-Oregimi, moto ya Beteleemi, abomaki Goliati, moto

ya Gati, oyo nzete ya likonga na ye ezalaki monene lokola libaya oyo basali bilamba na maboko basalelaka. **20** Ezalaki lisusu na bitumba oyo esalemaki kuna na Gati; mpe ezalaki kuna na mbinga mobali moko, mokitani ya Rafa, oyo azalaki na misapi motoba na loboko moko na moko, mpe misapi motoba na lokolo moko na moko. Na kosangisa, azalaki na misapi tuku mibale na minei. **21** Atiolaki Isalaele; mpe Jonatan, mwana mobali ya Shimea mpe ndeko mobali ya Davidi, abomaki ye. **22** Bango minei bazalaki bakitani ya Rafa, babotama na Gati mpe bakufaki liboso ya Davidi mpe ya basoda na ye.

22 Davidi ayembelaki Yawe nzembo na maloba oyo, tango Yawe akangolaki ye wuta na maboko ya banguna na ye nyonso mpe na loboko ya Saulo. **2** Alobaki: Yawe azali libanga na ngai, ndako na ngai ya makasi mpe mokangoli na ngai; **3** azali Nzambe na ngai, libanga na ngai mpe ebombamelo na ngai; azali nguba na ngai, nguya oyo ebikisaka ngai, ekimelo na ngai, mpe Mobikisi na ngai. Okangolaka ngai wuta na maboko ya bato mabe. **4** Nabelelaki Yawe oyo abongi na lokumu, mpe nakangolamaki wuta na maboko ya banguna na ngai. **5** Mbonge ya kufa efinaki ngai, mpela ya libebi epesaki ngai somo, **6** basinga ya mboka ya bakufi elingaki ngai, mitambo ya kufa ekangaki ngai. **(Sheol h7585)** **7** Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe, nagangaki epai ya Nzambe na ngai mpo ete asunga ngai. Yawe ayokaki mongongo na ngai wuta na Tempelo na Ye, koganga na ngai mpo na kosenga lisungi ekomaki kino na matoyi na Ye. **8** Mabele ekomaki koningana makasi, miboko ya Lola elengaki mpe ebukanaki, pamba te Yawe asilikaki. **9** Milinga ekomaki kobima na zolo na Ye, moto makasi elongo na makala ya moto ekomaki kobima na monoko na Ye. **10** Afungolaki Lola mpe akitaki, mapata ya mwindo ezalaki na se ya matambe na Ye. **11** Amataki na likolo ya Sheribe mpe apumbwaki, apepaki na mapapu ya mopepe. **12** Akomisaki molili oyo ezingelaki Ye mpe mapata ya mwindo ya likolo, Ndako na Ye. **13** Kongenga oyo ezalaki liboso na Ye ezalaki kobimisa makala ya moto. **14** Yawe agangaki wuta na Lola, mongongo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo eyokanaki. **15** Abwakaki makonga na Ye, mpe atindaki yango na bangambo nyonso; abakisaki motango ya mikalikali mpo na kopalanganisa yango. **16** Na koganga ya Yawe mpe na pema ya zolo na Ye, nzela oyo mayi ya ebale elekelaka ebimaki, mpe miboko ya mokili emonanaki na libanda. **17** Atandaki loboko na Ye wuta na likolo, akamataki ngai mpe abimisaki ngai na likama oyo nazalaki na yango kati na mayi ya mozindo makasi. **18** Akangolaki ngai wuta na maboko ya monguna na ngai ya nguya mpe ya bayini na ngai, pamba te balekaki ngai na makasi. **19** Babundisaki ngai na mokolo oyo pasi ezalaki kokanga ngai, kasi Yawe azalaki eyekamelo na ngai. **20** Abimisaki ngai mpo na kokomisa ngai nsomi, akangolaki ngai, pamba te alingaka ngai. **21** Yawe asalelaki ngai makambo wana kolanda bosembo na ngai, afutaki ngai kolanda bopeto ya maboko na ngai. **22** Pamba te nabateli banzela ya Yawe, napesi Nzambe na ngai mokongo te lokola bato mabe. **23** Natosaka mibeko na Ye nyonso mpe nabatelaka bikateli na Ye. **24** Epai na Ye, nazalaki moto oyo azangi pamela mpe namibatelaki mpo ete nasala masumu te. **25** Yawe afuti ngai kolanda bosembo na ngai, kolanda bopeto na ngai na miso na Ye. **26** Solo, otalisaka bosembo na Yo epai ya moto oyo atambolaka na bosembo, mpe bolamu na Yo, epai ya moto oyo azangi pamela. **27** Otalisaka bopeto na Yo epai ya moto ya peto, kasi omibombaka liboso ya moto oyo atambolaka nyoka-nyoka. **28** Obikisaka banyokolami, otalaka mpe okitisaka bato na lofundu. **29** Oh Yawe, ozali mwinda na ngai; obongolaka molili na ngai pole. **30** Elongo na Yo, nabundisaka mampinga oyo elati bibundeli; mpe na lisungi ya Nzambe na ngai, nakatisaka bamir. **31** Nzela ya Nzambe ezali ya kokoka, Liloba na Yawe ezali na mbeba te; azali nguba mpo na bato nyonso oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango. **32** Nani azali Nzambe soki Yawe te? Nani azali libanga soki Nzambe na biso te? **33** Ezali Nzambe nde azali ndako na ngai ya makasi, abatelaka nzela na ngai mpe akomisaka yango polele liboso na ngai; **34** akomisaka makolo na ngai lokola ya mboloko mpe avandisaka ngai na bisika ya likolo; **35** alakisaka ngai kobunda, mpe maboko na ngai ekoki kobenda tolotolo ya bronze. **36** Okomisaka lobiko na Yo nguba na ngai, mpe lisungi na Yo ekomisaka ngai makasi. **37** Otambolisaka ngai na kimia, mpe makolo na ngai elengaka te. **38** Nalandaka banguna na ngai mpe nabomaka bango, nazongaka kaka soki nasilisi koboma bango. **39** Nabebisaka bango nye, mpe bakokaka lisusu kotelema te; bakweyaka na se ya matambe na ngai. **40** Opesaka ngai makasi ya bitumba, ogumbaka banguna na ngai mpe otiaka bango na se ya matambe na ngai. **41** Okimisaka banguna na ngai mosika na ngai, mpe nabebisaka bayini na ngai. **42** Bagangaka mpo na koluka lisungi, kasi moto oyo akokaki kobikisa bango azalaka te; babelelaka Yawe, kasi ayanolaka bango te. **43** Nanikaka bango lokola putulu ya mabele, nafinaka bango, nanyataka bango lokola potopoto ya nzela. **44** Olongisaka ngai na bitumba ya bato, obatelaka ngai mpo ete nazala mokambi ya bikolo. Bato oyo nayebaki te bakomi kosalela ngai. **45** Bapaya bazali koya mpo ete nasepela na bango; soki kaka bayoki ngai, batosaka ngai. **46** Bango nyonso balembi nzoto mpe bakomi kobima na

kolenga wuta na bandako na bango ya makasi. 47 Longonya
na Yawe! Tika ete Ye oyo azali libanga na ngai akumisama!
Tika ete Nzambe, libanga ya lobiko na ngai, anetolama!
48 Azali Nzambe oyo abundelaka ngai, oyo atiaka bikolo
na se ya matambe na ngai, 49 akangolaka ngai wuta na
maboko ya banguna na ngai. Olongisaka ngai liboso ya
banguna na ngai, obikisaka ngai na maboko ya banguna na
ngai. 50 Yango wana, nakosanzola Yo, Yawe, kati na bikolo,
nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo na Yo. 51 Yawe
apesaka elonga monene epai ya mokonzi na Ye, atalisaka
bolingo na Ye epai ya mopakolami na Ye, epai ya Davidi
mpe libota na ye mpo na libela.

23 Tala maloba ya suka ya Davidi: Maloba ya Davidi,
mwana mobali ya Izayi, moto oyo atombolama na
bokonzi, mopakolami ya Nzambe ya Jakobi, moyembi
malamu ya banzembo ya Isalaele: 2 « Molimo na Yawe alobi
na nzela na ngai, atie maloba na Ye na monoko na ngai. 3
Nzambe oyo azali Libanga ya Isalaele ayebisi ngai: ‹ Mokonzi
oyo akambaka bato kati na bosembo mpe botosi epai ya
Nzambe, 4 azali lokola pole ya tongo, tango moyi ebimaka
mpe engalaka makasi lokola nde mapata ezali te, lokola
kongenga ya sima na mvula oyo ebimisaka matiti na mokili.
› 5 Ezali bongo te mpo na libota na ngai liboso ya Nzambe,
pamba te asalaki boyokani ya libela elongo na ngai, boyokani
oyo esalema malamu na makambo nyonso, mpe oyo Ye
moko abatelaka? Tango nyonso mpe na makambo nyonso,
apesaki ngai elonga mpe akokisaki posa ya motema na ngai.
6 Kasi bato nyonso ya kilikili bazali lokola nzete ya nzube oyo
babwakaka mosika; basimbaka yango te na maboko pamba.
7 Moto oyo alingi kosimba yango asengeli kosalela ebende to
libaya ya likonga; batumbaka yango kaka na esika oyo ezali.
» 8 Tala bakombo ya basoda ya mpiko ya Davidi: Yoshebi-
Bashebeti, moto ya Takimoni: azalaki mokonzi ya limpinga
ya basoda misato ya mpiko, abomaki na likonga bato nkama
mwambe na etumba moko. 9 Molandi na ye ezalaki Eleazari,
mwana mobali ya Dodo, moto ya Aoyi: azalaki moko kati
na limpinga ya basoda misato ya mpiko oyo, elongo na
Davidi, babundisaki bato ya Filisitia oyo basanganaki mpo
na bitumba, wana bana ya Isalaele bazalaki kokima na likolo
ya bangomba. 10 Kasi ye ayikaki mpiko kati na bitumba mpe
abomaki bato ya Filisitia kino alembaki, mpe loboko na ye
etikaki mopanga te. Yawe apesaki bango elonga monene na
mokolo wana. Mampinga bazongaki epai ya Eleazari kaka
mpo na kokamata biloko ya bato oyo bakufaki. 11 Sima na
ye, Shama, mwana mobali ya Age, moto ya Arari. Tango
bato ya Filisitia basanganaki na Leyi epai wapi ezalaki na
elanga moko etonda na misili, basoda ya Isalaele bakimaki
liboso na bango. 12 Kasi Shama atelemaki na kati-kati ya
elanga, abundelaki yango mpe abomaki bato ya Filisitia.
Yawe apesaki bango elonga monene. 13 Mokolo moko, na
ebandeli ya eleko ya kobuka bambuma, wana basoda ya
bato ya Filisitia batongaki molako na bango kati na lubwaku
ya Refayimi, basoda misato kati na basoda tuku misato ya
mpiko bayaki epai ya Davidi, na ebombamelo ya mabanga
ya Adulami. 14 Na tango yango, Davidi azalaki kati na
ebombamelo moko batonga makasi, mpe basoda ya Filisitia
bazalaki na Beteleemi. 15 Mbala moko, Davidi ayokaki posa
ya mayi mpe alobaki: « Nani akomemela ngai mayi ya libulu
oyo ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpo ete namela? »
16 Basoda nyonso misato ya mpiko bakotaki na mayele kati
na molako ya bato ya Filisitia, batokaki mayi na libulu oyo
ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpe bamemaki yango
epai ya Davidi. Kasi Davidi aboyaki komela mayi yango;
asopaki yango na mabele lokola likabo ya masanga mpo na
Yawe. 17 Alobaki: « Tika ete Yawe apesa ngai etumbu soki
nameli mayi oyo, pamba te ezali lokola makila ya bato oyo
bandimaki kokende kokufa mpo na ngai. » Boye, Davidi
aboyaki komela mayi yango. Yango nde misala ya kokamwa
oyo basoda misato ya mpiko basalaki. 18 Abishayi, ndeko
mobali ya Joabi mpe mwana mobali ya Tseruya, azalaki
mokonzi ya basoda misato ya mpiko. Abundisaki bato nkama
misato na likonga na ye mpe abomaki bango. Boye, kati na
bango misato, ye nde akendeki sango koleka. 19 Kati na
basoda misato ya mpiko, ye nde azwaki lokumu koleka mpe
akomaki mokonzi na bango, kasi akokanaki te na basoda
misato ya limpinga ya liboso. 20 Benaya, moto ya mboka
Kabitseli mpe mwana mobali ya Yeoyada, azalaki soda ya
mpiko mpe asalaki makambo ebele ya kokamwa: abomaki
bilombe mibale ya Moabi; mpe na mokolo ya mvula ya
pembe, akitaki na libulu moko ya mayi mpe abomaki kuna
nkosi. 21 Ye mpe moto abomaki mbinga mobali moko ya
Ejipito, oyo asimbaki likonga na loboko na ye. Abundisaki
moto yango ya Ejipito na lingenda, abotolaki ye likonga oyo
azalaki na yango na loboko mpe abomaki ye na likonga na
ye moko. 22 Yango nde misala ya kokamwa oyo Benaya,
mwana mobali ya Yeoyada, asalaki. Ye mpe akendeki sango
kati na basoda misato ya mpiko ya lisanga ya mibale. 23
Kati na basoda tuku misato ya mpiko, ye nde azalaki na
lokumu monene koleka, kasi akokanaki te na basoda misato
ya mpiko ya limpinga ya liboso. Mpe Davidi akomisaki ye
mokonzi ya bakengeli na ye. 24 Kati na lisanga ya bato
tuku misato, ezalaki mpe na: Asaeli, ndeko mobali ya Joabi;
Elanani, mwana mobali ya Dodo, moto ya Beteleemi; 25
Shama mpe Elika, bato ya Arodi; 26 Eletsi, moto ya Peleti;

Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya Tekoa; **27** Abiezeri, moto ya Anatoti; Mebunayi, moto ya Usha; **28** Tsalimoni, moto ya Aoyi; Maarayi, moto ya Netofa; **29** Elebi, mwana mobali ya Baana, moto ya Netofa; Itayi, mwana mobali ya Ribayi, moto ya Gibea ya libota ya Benjame; **30** Benaya, moto ya Piratoni; Idayi, moto ya mabwaku ya Gashi; **31** Abi-Aliboni, moto ya Beti-Ariba; Azimaveti, moto ya Baarumi; **32** Eliaba, moto ya Shaaliboni; Bana mibali ya Yasheni; Jonatan, **33** Shama, moto ya Arari; Ayami, mwana mobali ya Sharari, moto ya Arari; **34** Elifeleti, mwana mobali ya Aasibayi, mwana mobali ya Maakati; Eliami, mwana mobali ya Ayitofeli, moto ya Gilo; **35** Etsirayi, moto ya Karimeli; Paarayi, moto ya Arabi; **36** Yigali, mwana mobali ya Natan, moto ya Tsoba; Bani, moto ya Gadi; **37** Tseleki, moto ya Amoni; Naarayi, moto ya Beyeroti, oyo azalaki komema bibundeli ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya; **38** Ira mpe Garebi, bato ya Yeteri; **39** mpe Iri, moto ya Iti. Na kosangisa, bango nyonso bazalaki tuku misato na sambo.

24 Yawe asikelaki lisusu bato ya Isalaele mpe atindikaki Davidi na kosala makambo oyo ekomemisa bango ngambo; alobaki na Davidi: « Kende kotanga motango ya bato ya Isalaele mpe ya Yuda. » **2** Boye, mokonzi apesaki mitindo na Joabi, mokonzi ya mampinga, oyo azalaki elongo na ye: — Tambola na mabota nyonso ya Isalaele, longwa na Dani kino na Beri-Sheba, mpe tanga bato mpo ete nayeba motango na bango. **3** Kasi Joabi azongiselaki mokonzi: — Tika ete Yawe, Nzambe na yo, akomisa bato ebele koleka mbala nkama, mpe ete yo mokonzi, nkolo na ngai, omona yango na miso na yo! Kasi mpo na nini mokonzi, nkolo na ngai, alingi kosala likambo ya boye? **4** Kasi mokonzi atingamaki kaka na mitindo oyo apesaki na Joabi mpe na bakonzi ya mampinga. Boye, balongwaki liboso ya mokonzi mpe bakendeki kotanga bato ya Isalaele. **5** Bakatisaki Yordani mpe babandaki na kotanga bato ya engumba Aroeri, na sude ya engumba oyo ezali kati na lubwaku. Bakatisaki lisusu etuka ya Gadi na nzela oyo ekenda na Yaezeri. **6** Longwa kuna, balekaki na etuka ya Galadi mpe ya Tayitimi-Odishi kino bakomaki na Dani Yaani mpe zingazinga ya Sidoni. **7** Bakendeki na ndako batonga makasi ya Tiri mpe na bingumba nyonso ya bato ya Evi mpe ya Kanana; bongo bakomaki na sude ya etuka ya Yuda, na Beri-Sheba. **8** Boye batambolaki mboka mobimba, mpe bazongaki na Yelusalemi sima na basanza libwa mpe mikolo tuku mibale. **9** Joabi ayebisaki mokonzi motango ya bato oyo atangaki, bato oyo bakoki kosalela mopanga na bitumba: bato nkoto nkama mwambe kati na Isalaele, mpe nkoto nkama mitano kati na Yuda. **10** Sima na Davidi kotanga bato, asosolaki ete amemi ngambo. Bongo Davidi alobaki na Yawe: — Nasali lisumu monene na kotanga bato. Sik'oyo, nabondeli Yo, oh Yawe, limbisa mabe ya mosali na Yo; pamba te nasali makambo lokola moto ya liboma. **11** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, tango Davidi alamukaki, Yawe alobaki na mosakoli Gadi, mopesi toli ya mokonzi: **12** — Kende koyebisa Davidi: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nazali kotalisa yo bitumbu misato; pona moko kati na yango mpo ete Ngai nakokisa yango lokola etumbu mpo na yo. › » **13** Gadi akendeki koyebisa Davidi makambo oyo Yawe alobaki na ye: — Oponi etumbu nini mpo ete Ngai Yawe nakokisa yango mpo na yo: mibu sambo ya nzala makasi kati na mokili na yo; sanza misato oyo okokima liboso ya banguna na yo, oyo bakolanda yo; to mikolo misato ya bokono oyo ebomaka kati na mokili na yo? Kanisa sik'oyo malamu mpe yebisa ngai eyano oyo ngai nasengeli komema epai na Ye oyo atindi ngai. **14** Davidi azongiselaki Gadi: — Nazali na pasi makasi na motema. Eleki malamu mpo na ngai kokweya na maboko ya Yawe, pamba te mawa na Ye ezali solo monene; kasi tika ete nakweya te na maboko ya bato. **15** Boye, Yawe atindaki kati na Isalaele bokono oyo ebomaka, wuta na tongo kaka wana kino na ngonga oyo akataki; mpe longwa na Dani kino na Beri-Sheba, bato nkoto tuku sambo bakufaki. **16** Lokola anjelu atandaki loboko na ye na likolo ya Yelusalemi mpo na kobebisa yango, Yawe atalaki mpe ayokaki mawa mpo na pasi wana. Alobaki na anjelu oyo azalaki kobebisa: « Ekoki! Longola loboko na yo! » Nzokande, na tango wana, anjelu na Yawe atelemaki pembeni ya etando ya Orina, moto ya Yebusi, kati na likolo mpe mabele, mpe asimbaki mopanga ezanga ebombelo. **17** Wana Davidi atombolaki miso mpe amonaki anjelu na Yawe koboma bato, alobaki na Yawe: « Ngai nde nasalaki masumu, ngai nde nasalaki mbeba; bango, bato ya ekolo na ngai, basali mabe moko te; boye, ebongi nde opesa ngai mpe libota na ngai etumbu! » **18** Kaka na mokolo yango, Gadi akendeki epai ya Davidi mpe alobaki na ye: — Kende kotonga etumbelo mpo na Yawe, na etando ya Orina, moto ya Yebusi. **19** Davidi akendeki kuna kolanda liloba oyo Gadi alobaki na Kombo na Yawe. **20** Tango Orina atalaki mpe amonaki mokonzi elongo na bakalaka na ye koya epai na ye, abimaki mpe agumbamaki liboso ya mokonzi, elongi kino na mabele. **21** Orina atunaki mokonzi: — Mpo na nini mokonzi, nkolo na ngai, ayei epai ya mosali na ye? Davidi azongisaki: — Nayei kosomba etando oyo mpo ete natonga awa etumbelo mpo na Yawe; na bongo, bokono oyo ezali koboma bato ekosila. **22** Orina azongiselaki Davidi: — Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, akamata na ye lopango yango mpe abonza kuna mbeka oyo amoni ete

ezali malamu mpo na Yawe. Tala bangombe ya mibali oyo
ekosunga mpo na mbeka ya kotumba, mabaya ya bashario
mpe bikangiseli oyo ekosunga mpo na kopelisa moto. **23** Oh
mokonzi, napesi yo nyonso! Orina alobaki lisusu na mokonzi:
— Tika ete Yawe, Nzambe na yo, ayamba malamu bambeka
na yo! **24** Kasi mokonzi alobaki na Orina: — Te! Nasengeli
kaka kosomba yango mpe kopesa yo motuya oyo ekoki na
yango; naboyi kobonzela Yawe, Nzambe na ngai, bambeka
ya kotumba oyo nazwi na ofele. Boye, Davidi asombaki
etando mpe bangombe yango, na motuya ya mbongo ya
bibende ya palata, tuku mitano. **25** Davidi atongaki kuna
etumbelo mpo na Yawe mpe abonzaki bambeka ya kotumba
mpe bambeka ya boyokani. Yawe ayokelaki mboka mawa,
mpe bokono oyo ezalaki koboma elongwaki na Isalaele.

1 Bakonzi

1 Tango mokonzi Davidi akomaki mobange makasi, azalaki
lisusu koyoka moto te na nzoto, ezala bafiniki ye bilamba
ebele. **2** Boye, basali ya Davidi balobaki na ye: « Tika ete
tolukela mokonzi elenge mwasi moko oyo ayebi nanu nzoto
ya mibali te mpo ete azala pene ya mokonzi, abatela ye mpe
alala mbeto moko na ye; mpe mpo ete mokonzi, nkolo na
biso, ayoka lisusu moto na nzoto! » **3** Boye, balukaki kati na
Isalaele mobimba elenge mwasi moko ya kitoko; bamonaki
Abishagi, moto ya mboka Sunami, mpe bamemaki ye epai
ya mokonzi. **4** Elenge mwasi yango azalaki kitoko mingi,
akomaki kobatela mokonzi mpe kosalela ye; kasi mokonzi
atikalaki te kosangisa na ye nzoto. **5** Nzokande, Adoniya,
mwana mobali oyo Agite abotelaki Davidi, amilobelaki na
motema na ye: « Ngai nde nakozala mokonzi! » Mpo na
yango, asombaki bashar, bampunda; mpe basoda tuku
mitano mpo ete batambola liboso na ye lokola bakengeli.
6 Nzokande, tata na ye atikalaki kopamela ye ata mokolo
moko te mpe kotuna ye: « Mpo na nini ozali kosala boye?
» Adoniya azalaki penza kitoko mpe abotamaki sima na
Abisalomi. **7** Adoniya asololaki na Joabi, mwana mobali
ya Tseruya, mpe na Nganga-Nzambe Abiatari; mpe bango
bandimaki kosunga ye. **8** Kasi Nganga-Nzambe Tsadoki,
Benaya, mwana mobali ya Yeoyada; mosakoli Natan, Shimei,
Reyi mpe bakengeli ya Davidi baboyaki kosangana na
Adoniya. **9** Adoniya abonzaki na libanga ya Zoeleti bambeka
ebele ya bameme, ya bangombe, ya bana ngombe ya
mafuta, pembeni ya Eyini-Rogeli; abengisaki bandeko na
ye nyonso ya mibali, bana mibali ya mokonzi, mpe bato
nyonso ya Yuda oyo bazalaki kosala epai ya mokonzi. **10**
Kasi abengisaki te mosakoli Natan, Benaya, bakengeli ya
mokonzi mpe Salomo, ndeko na ye ya mobali. **11** Natan
atunaki Batisheba, mama ya Salomo: — Boni, oyoki te
ete Adoniya, mwana mobali ya Agite, akomi mokonzi; kasi
mokonzi Davidi ayebi te? **12** Sik'oyo, tika ete napesa yo toli
oyo ekobikisa bomoi na yo mpe bomoi ya Salomo, mwana
na yo ya mobali. **13** Kota epai ya mokonzi Davidi mpe loba
na ye: « Mokonzi, nkolo na ngai, olapaki ndayi te liboso
na ngai mwasi mowumbu na yo: ‹ Solo, Salomo, mwana
na yo ya mobali, akokitana na ngai mpe akovanda na kiti
na ngai ya bokonzi? › Boye mpo na nini Adoniya akomi
mokonzi? » **14** Wana okozala nanu koloba na mokonzi,
ngai mpe nakokota mpe nakobeta sete na maloba na yo.
15 Batisheba akendeki kotala mokonzi kati na shambre.
Mokonzi akomaki mobange makasi, mpe Abishagi, moto ya
Sunami, azalaki kobatela ye. **16** Batisheba agumbamaki mpe
afukamaki liboso ya mokonzi; mpe mokonzi atunaki ye: —
Boni, olingi nini? **17** Batisheba azongisaki: — Nkolo na ngai,
yo moko olapaki ndayi, liboso na ngai mwasi mowumbu
na yo, na Kombo na Yawe, Nzambe na yo, na koloba: «
Salomo, mwana na yo ya mobali, akokitana na ngai na
bokonzi mpe akovanda na kiti na ngai ya bokonzi. » **18**
Kasi sik'oyo Adoniya akomi mokonzi; mpe yo mokonzi,
nkolo na ngai, oyebi yango te! **19** Abonzi bambeka ebele
ya bangombe, ya bana ngombe ya mafuta, ya bameme;
mpe abengisi bana mibali nyonso ya mokonzi, Nganga-
Nzambe Abiatari; Joabi, mokonzi ya mampinga ya Isalaele;
kasi abengisi te Salomo, mowumbu na yo. **20** Mokonzi,
nkolo na ngai, miso ya bato nyonso ya Isalaele ezali kotalela
yo mpo na koyeba soki nani akovanda na kiti ya bokonzi
sima na mokonzi, nkolo na ngai. **21** Soki te, tango mokonzi,
nkolo na ngai, akolala elongo na bakoko na ye, bakozwa
ngai elongo na Salomo, mwana na ngai ya mobali, lokola
babomi. **22** Wana Batisheba azalaki nanu koloba na mokonzi,
mosakoli Natan akomaki. **23** Bayebisaki mokonzi: — Tala
mosakoli Natan! Mosakoli Natan akendeki liboso ya mokonzi,
agumbamaki liboso ya mokonzi, elongi kino na se. **24** Bongo,
Natan alobaki: — Mokonzi, nkolo na ngai; boni, olobaki ete
Adoniya akokitana na yo mpe akovanda na kiti na yo ya
bokonzi? **25** Na mokolo ya lelo, akei kobonza bambeka
ebele ya bangombe, ya bana ngombe ya mafuta mpe ya
bameme; abengisi bana mibali nyonso ya mokonzi, bakonzi
ya mampinga mpe Nganga-Nzambe Abiatari; bazali kolia
mpe komela elongo na ye mpe bazali koloba: « Tika ete
mokonzi Adoniya awumela na bomoi! » **26** Kasi abengisi
te ngai, mosali na yo; Nganga-Nzambe Tsadoki, Benaya,
mwana mobali ya Yeoyada, mpe Salomo, mosali na yo. **27**
Boni, ezali solo na mitindo ya mokonzi, nkolo na ngai, nde
likambo oyo esalemi? Nzokande, oyebisaki te na mosali
na yo nani akovanda na kiti ya bokonzi ya nkolo na ngai
sima na yo? **28** Mokonzi Davidi alobaki: — Bobengela ngai
Batisheba. Batisheba ayaki pene ya mokonzi mpe atelemaki
liboso na ye. **29** Mokonzi alapaki ndayi na maloba oyo: — Na
Kombo na Yawe oyo akangolaki ngai na mikakatano nyonso,
30 nakokokisa solo, na mokolo ya lelo, ndayi oyo nalapaki
epai na yo na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Salomo,
mwana na yo ya mobali, akokitana na ngai mpe akovanda
na kiti na ngai ya bokonzi. **31** Batisheba akitisaki elongi na
ye kino na se mpe agumbamaki liboso ya mokonzi; alobaki:
— Tika ete mokonzi Davidi, nkolo na ngai, awumela seko na
bomoi! **32** Mokonzi Davidi alobaki: — Bobenga Nganga-
Nzambe Tsadoki, mosakoli Natan mpe Benaya, mwana
mobali ya Yeoyada. Tango bayaki liboso ya mokonzi, **33**

mokonzi alobaki na bango: — Bozwa elongo na bino basali ya mokonzi na bino mpe bomatisa Salomo, mwana na ngai ya mobali, na likolo ya mile na ngai ya mwasi. Bokende elongo na ye na etima ya Giyoni! **34** Kuna, Nganga-Nzambe Tsadoki mpe mosakoli Natan bakopakola ye mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele. Bokobeta kelelo mpe boganga: « Tika ete mokonzi Salomo awumela seko na bomoi! » **35** Sima, bokozonga elongo na ye, mpe akoya kovanda na kiti na ngai ya bokonzi. Ye nde akokoma mokonzi na esika na ngai. Nakomisi ye mokonzi ya Isalaele mpe ya Yuda. **36** Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azongiselaki mokonzi: — Amen! Tika ete Yawe, Nzambe ya mokonzi, nkolo na ngai, akokisa maloba oyo. **37** Ndenge Yawe azalaki elongo na mokonzi, nkolo na ngai, tika ete azala mpe elongo na Salomo mpe akomisa kiti na ye ya bokonzi monene koleka oyo ya mokonzi Davidi, nkolo na ngai! **38** Boye, Nganga-Nzambe Tsadoki, mosakoli Natan, Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, bato ya Kereti mpe bato ya Peleti bakendeki, bamatisaki Salomo na likolo ya mile ya mokonzi Davidi mpe bamemaki ye na etima ya Giyoni. **39** Nganga-Nzambe Tsadoki azwaki liseke ya mafuta, kati na ndako ya kapo ya bule, mpe apakolaki Salomo mafuta. Bongo, babetaki kelelo, mpe bato nyonso bagangaki: « Tika ete mokonzi Salomo awumela seko na bomoi! » **40** Bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bazalaki kobeta baflite mpe kosepela makasi sima na ye; mabele eninganaki na makelele na bango. **41** Adoniya mpe bato nyonso oyo abengisaki mpo ete bazala na ye elongo bayokaki makelele yango wana bazalaki kosilisa kolia. Boye, tango Joabi ayokaki mongongo ya kelelo, atunaki: — Makelele wana kati na engumba elakisi nini? **42** Wana azalaki nanu koloba, Jonatan, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Abiatari, akomaki. Adoniya alobaki na ye: — Kota! Moto ya lokumu lokola yo amemaka kaka basango ya malamu. **43** Jonatan azongiselaki Adoniya: — Ezali bongo te! Mokonzi Davidi, nkolo na biso, akomisi Salomo mokonzi! **44** Mokonzi atindaki elongo na ye Nganga-Nzambe Tsadoki, mosakoli Natan, Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, bato ya Kereti mpe bato ya Peleti, mpe bamatisi ye na likolo ya mile ya mokonzi. **45** Nganga-Nzambe Tsadoki mpe mosakoli Natan bapakoli ye mafuta, na etima ya Giyoni, mpo ete akoma mokonzi. Wuta na Giyoni, bagangi na esengo, mpe engumba mobimba esepeli na likambo yango. Yango nde makelele oyo bozali koyoka. **46** Mpe lisusu, Salomo avandi na kiti ya bokonzi; **47** basali ya mokonzi bayei kopesa longonya epai na Davidi, mokonzi na biso, na maloba oyo: « Tika ete Nzambe na yo akomisa kombo ya Salomo monene koleka kombo na yo, mpe kiti na ye ya bokonzi, monene koleka oyo ya yo! » Bongo mokonzi agumbamaki mpe agumbamelaki Nzambe na mbeto na ye, **48** mpe alobaki: « Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama, Ye oyo, na mokolo ya lelo, apesi ngai nzela ya komona moto oyo akitani na ngai na bokonzi! » **49** Tango bato oyo Adoniya abengisaki bayokaki bongo, batelemaki na kobanga mpe bakimaki moto na moto na nzela na ye. **50** Kasi mpo ete Adoniya abangaki Salomo, akendeki kokanga maseke ya etumbelo. **51** Bayebisaki Salomo: — Adoniya azali kobanga mokonzi Salomo mpe akangi maseke ya etumbelo. Alobi: « Tika ete mokonzi Salomo alapa, na mokolo ya lelo, ndayi liboso na ngai ete akoboma mosali na ye te na mopanga. » **52** Salomo azongisaki: — Soki kaka atamboli na sembo, suki ata moko te ya moto na ye ekokweya na mabele; kasi soki mabe emonani kati na ye, akokufa. **53** Boye, mokonzi Salomo atindaki bato mpo na kokitisa ye wuta na etumbelo. Bongo Adoniya ayaki mpe agumbamaki liboso ya mokonzi Salomo, mpe Salomo alobaki na ye: — Zonga na ndako na yo.

2 Tango Davidi akomaki pene ya kokufa, apesaki malako oyo epai ya Salomo, mwana na ye ya mobali: **2** — Nalingi kokende na nzela oyo bato nyonso bakendaka. Zala makasi, lakisa ete ozali mobali. **3** Sala makambo oyo Yawe, Nzambe na yo, alingaka: tambola na banzela na Ye, batela malako mpe bikateli na Ye, mibeko mpe mitindo na Ye, ndenge ekomama kati na Mobeko ya Moyize, mpo ete olonga na makambo nyonso oyo okosala mpe na bisika nyonso oyo okokende; **4** mpe mpo ete Yawe akokisa elaka oyo apesaki ngai na maloba oyo: « Soki bakitani na yo basali keba na etamboli na bango, soki batamboli liboso na ngai na bosembo, na mitema na bango mobimba, ekozala tango nyonso na moko kati na bakitani na yo, oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele. **5** Sik'oyo, yo moko oyebi makambo oyo Joabi, mwana mobali ya Tseruya, asalaki ngai; makambo oyo asalaki bakonzi mibale ya mampinga ya Isalaele: Abineri, mwana mobali ya Neri; mpe Amasa, mwana mobali ya Yeteri. Abomaki bango, asopaki makila ya bitumba na tango ya kimia; boye, atiaki makila ya bitumba na mokaba oyo alataki na loketo na ye, mpe na basandale oyo ezalaki na makolo na ye. **6** Salela ye kolanda bwanya na yo mpe kotika te ete suki na ye ya pembe ekita na kimia na mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** **7** Kasi talisa bolamu epai ya bana mibali ya Barizilayi, moto ya Galadi; mpe sala ete bazala kati na bato oyo bakobanda kolia mesa moko elongo na yo, pamba te basungaki ngai tango nazalaki kokima Abisalomi, ndeko na yo ya mobali. **8** Mpe yeba ete, elongo na yo, ozali na Shimei, mwana mobali ya Gera, moto ya

Benjame, na mboka Bawurimi, oyo alakelaki ngai mabe makasi na mokolo oyo nazalaki kokende na Maanayimi. Tango ayaki kokutana na ngai na Yordani, nalapaki ndayi oyo mpo na ye na Kombo na Yawe: ‹ Nakoboma yo na mopanga te. › **9** Kasi sik'oyo, kozwa ye te lokola moto oyo asali mabe te. Ozali na bwanya, okoyeba nini osengeli kosala mpo na ye. Kitisa suki na ye ya pembe kati na makila, na mboka ya bakufi. » **(Sheol h7585)** **10** Davidi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. **11** Davidi akonzaki Isalaele mibu tuku minei: mibu sambo na Ebron, mpe mibu tuku misato na misato na Yelusalemi. **12** Salomo avandaki na kiti ya bokonzi ya Davidi, tata na ye, mpe bokonzi na ye elendisamaki. **13** Adoniya, mwana mobali ya Agite, akendeki epai ya Batisheba, mama ya Salomo. Batisheba atunaki ye: — Boni, oyei kotala ngai na kimia? Azongisaki: — Iyo, nayei na kimia. **14** Abakisaki: — Nazali na likambo moko ya koyebisa yo. Batisheba azongisaki: — Okoki koloba yango. **15** Adoniya alobaki: — Lokola oyebi yango, bokonzi ezalaki ya ngai; bato nyonso ya Isalaele bazwaki ngai lokola mokonzi na bango, kasi makambo ebongwanaki mpe bokonzi ekeyi epai ya ndeko na ngai ya mobali, pamba te epesamelaki ye wuta na Yawe. **16** Sik'oyo, nazali na bosenga moko, kopimela ngai yango te. Batisheba alobaki: — Okoki koloba yango. **17** Adoniya alobaki: — Nabondeli yo, loba na mokonzi Salomo ete apesa ngai Abishagi, moto ya Sunami, mpo ete akoma mwasi na ngai, pamba te mokonzi akoki koboya te koyokela yo. **18** Batisheba azongisaki: — Malamu! Ngai moko nakolobela yo epai ya mokonzi. **19** Tango Batisheba akendeki epai ya mokonzi Salomo mpo na kolobela Adoniya, mokonzi atelemaki mpo na kokutana na Batisheba, agumbamaki liboso na ye mpe avandaki na kiti na ye ya bokonzi. Asengaki ete batia kiti mpo na mama ya mokonzi, mpe Batisheba avandaki na ngambo ya loboko ya mobali ya mokonzi. **20** Batisheba alobaki: — Nazali na bosenga moko ya moke mpo na koyebisa yo, kasi kopimela ngai yango te. Mokonzi azongisaki: — Loba na yo, mama na ngai; nakopimela yo yango te. **21** Batisheba alobaki: — Tika ete Abishagi, moto ya Sunami, akoma mwasi ya Adoniya, ndeko na yo ya mobali. **22** Mokonzi Salomo azongiselaki mama na ye: — Mpo na nini ozali kosenga Abishagi, moto ya Sunami, mpo na Adoniya? Okokaki mpe kosenga bokonzi mpo na ye, mpo ete azali yaya na ngai; ndenge moko mpe mpo na Nganga-Nzambe Abiatari, mpo na Joabi, mwana mobali ya Tseruya! **23** Bongo, mokonzi Salomo alapaki ndayi na Kombo na Yawe: — Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi soki Adoniya akufi te mpo na bosenga oyo! **24** Mpe sik'oyo, na Kombo na Yawe oyo alendisi ngai na kiti ya bokonzi ya Davidi, tata na ngai, mpe oyo asali ete bokonzi ezala na libota na ngai ndenge alapaki yango na ndayi, Adoniya akokufa kaka lelo. **25** Mokonzi Salomo atindaki Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, kobeta Adoniya; mpe Adoniya akufaki. **26** Mokonzi alobaki na Nganga-Nzambe Abiatari: — Zonga na bilanga na yo, na Anatoti, pamba te osengeli kokufa. Kasi nakoboma yo sik'oyo te, pamba te omemaki Sanduku ya Nkolo Yawe liboso ya Davidi, tata na ngai, mpe okabolaki na ye pasi nyonso. **27** Boye, Salomo alongolaki Abiatari na mosala na ye ya Nganga-Nzambe ya Yawe, mpo na kokokisa maloba oyo Yawe alobaki na Silo na tina na libota ya Eli. **28** Tango sango ekomaki epai ya Joabi, ye oyo abundelaki Adoniya kasi Abisalomi te, akimaki na Ndako ya kapo ya Yawe mpe asimbaki maseke ya etumbelo. **29** Bayebisaki Salomo ete Joabi akei na Ndako ya kapo ya Yawe mpe azali pembeni ya maseke ya etumbelo. Salomo atindaki Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, ete akende koboma ye. **30** Benaya akotaki na Ndako ya kapo ya Yawe mpe alobaki na Joabi: — Mokonzi alobi ete obima. Kasi Joabi azongisaki: — Te, nakokufela kaka awa! Benaya azongaki epai ya mokonzi mpo na koyebisa ye eyano ya Joabi. **31** Mokonzi apesaki ye mitindo: — Sala ndenge alobi; boma ye mpe kunda ye. Na bongo nde okolongola likolo ya moto na ngai mpe ya libota ya tata na ngai, ngambo ya makila oyo Joabi asopaki na pamba. **32** Tika ete Yawe akweyisa likolo na ye moko mokumba ya makila oyo asopaki, pamba te abundisaki bato mibale mpe abomaki bango na mopanga; tata na ngai, Davidi, ayebaki kutu te. Tala bakombo ya bato mibale yango: Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya mampinga ya Isalaele; mpe Amasa, mwana mobali ya Yeteri, mokonzi ya mampinga ya Yuda; bazalaki bato malamu mpe ya sembo koleka ye. **33** Tika ete ngambo ya makila na bango ezala mpo na libela likolo ya moto ya Joabi mpe ya bana na ye. Kasi tika ete kimia ya Yawe ezala mpo na libela na Davidi, na bana na ye, na libota na ye mpe na kiti na ye ya bokonzi. **34** Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, akendeki kobeta Joabi mpe abomaki ye. Bakundaki ye na ndako na ye moko, kati na esobe. **35** Mokonzi akomisaki Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, mokonzi ya mampinga na esika ya Joabi, mpe atiaki Nganga-Nzambe Tsadoki na esika ya Abiatari. **36** Mokonzi abengisaki Shimei mpe alobaki na ye: — Tonga ndako kati na Yelusalemi mpe vanda kuna. Okokende esika mosusu te. **37** Mokolo oyo okobima mpe okokatisa lubwaku ya Sedron, okokufa, mpe makila na yo ekotangama na moto na yo moko. **38** Shimei azongiselaki mokonzi: — Makambo oyo olobi ezali malamu!

Mowumbu na yo akosala ndenge mokonzi, nkolo na ngai, alobi. Shimei avandaki na Yelusalemi mikolo ebele. **39** Kasi sima na mibu misato, bawumbu mibale kati na bawumbu ya Shimei bakimaki epai ya Akishi, mwana mobali ya Maaka, mokonzi ya Gati. Bayebisaki Shimei ete bawumbu na ye bazali na Gati. **40** Tango Shimei ayokaki bongo, abongisaki ane na ye mpe akendeki epai ya Akishi, na Gati, mpo na koluka bawumbu na ye. Shimei akendeki penza na Gati mpe azongisaki bawumbu yango na Yelusalemi. **41** Bamemelaki Salomo sango ete Shimei alongwaki na Yelusalemi, akendeki na Gati mpe azongi. **42** Mokonzi abengisaki Shimei mpe alobaki na ye: — Nalapisaki yo ndayi te na Kombo na Yawe mpe nakebisaki yo te ete mokolo oyo okobima mpo na kokende esika mosusu, okokufa penza? Mpe na mokolo yango, olobaki na ngai: « Makambo oyo olobi ezali malamu, nakotosa. » **43** Mpo na nini okokisi te ndayi na yo epai na Yawe mpo na kotosa mitindo oyo napesaki? **44** Mokonzi alobaki lisusu na Shimei: — Oyebi lisusu mabe nyonso oyo osalaki epai ya Davidi, tata na ngai! Boye, Yawe akomemisa yo ngambo ya mabe oyo yo moko osali. **45** Kasi mokonzi Salomo akopambolama, mpe kiti ya bokonzi ya Davidi ekolendisama makasi liboso ya Yawe mpo na libela. **46** Mokonzi apesaki mitindo epai ya Benaya, mwana mobali ya Yeoyada. Benaya abimaki, abetaki Shimei, mpe Shimei akufaki. Bokonzi elendisamaki na maboko ya Salomo.

3 Salomo asalaki boyokani elongo na Faraon, mokonzi ya Ejipito; abalaki mwana mwasi ya Faraon mpe amemaki ye na engumba ya Davidi, kino tango asilisaki kotonga ndako na ye ya bokonzi, Tempelo ya Yawe mpe bamir, zingazinga ya Yelusalemi. **2** Na tango wana, bato bazalaki kotumba mbeka na bisambelo ya likolo ya bangomba, pamba te ezalaki nanu na tempelo moko te oyo etongamaki mpo na Kombo na Yawe. **3** Salomo alakisaki bolingo na ye mpo na Yawe na kotambola kolanda malako ya Davidi, tata na ye, longola kaka kotumba mbeka mpe ansa na bisambelo ya likolo ya bangomba. **4** Mokonzi akendeki na Gabaoni mpo na kobonza mbeka, pamba te ezalaki esambelo ya likolo ya ngomba oyo elekaki motuya, mpe kuna, Salomo abonzaki bambeka ya kotumba nkoto moko, na etumbelo wana. **5** Na Gabaoni, Yawe amimonisaki epai ya Salomo kati na ndoto ya butu. Nzambe alobaki na ye: — Senga Ngai nyonso oyo olingi ete napesa yo. **6** Salomo azongisaki: — Otalisi bolamu monene epai ya tata na ngai, Davidi, mosali na Yo, pamba te atambolaki na boyengebene mpe na bosembo na miso na Yo; okobaki kotalisa ye bolamu monene na Yo mpe opesi ye mwana mobali oyo avandi lelo na kiti na ye ya bokonzi. **7** Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na ngai, okomisi mowumbu na Yo mokonzi na esika ya Davidi, tata na ngai. Kasi nazali nanu elenge mpe nayebi te ndenge nini nakoki komema mokumba oyo. **8** Mowumbu na Yo azali awa kati na bato oyo oponi: bato ebele oyo bakoki kotanga motango na bango te mpo ete bazali ebele penza. **9** Boye, pesa na mowumbu na Yo motema ya mayele mpo na kokamba bato na Yo mpe kososola malamu mpe mabe. Pamba te, nani akolonga kokamba ebele ya bato na Yo oyo? **10** Nkolo asepelaki na likambo oyo Salomo asengaki. **11** Nzambe alobaki na ye: — Lokola osengi bwanya, kasi osengi bomoi molayi te to bomengo mpo na yo moko te; lokola osengi kufa ya banguna na yo te, kasi osengi bwanya mpo na kokata makambo na bosembo, **12** nakosala nyonso oyo osili kosenga. Nakopesa yo motema ya bwanya mpe ya mayele, na lolenge oyo natikala nanu te kopesa na moto moko liboso na yo; mpe sima na yo, moto moko te akotikala kozala lokola yo. **13** Nakopesa yo lisusu oyo osengi te: bomengo mpe lokumu. Na bongo, na bomoi na yo mobimba, mokonzi moko te akokokana na yo. **14** Mpe soki otamboli na banzela na Ngai, otosi malako mpe mitindo na Ngai ndenge tata na yo, Davidi, asalaki, nakopesa yo bomoi molayi. **15** Salomo alamukaki mpe asososlaki ete ezalaki ndoto. Azongaki na Yelusalemi, atelemaki liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe. Abonzaki bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani; mpe asalisaki feti monene elongo na basali na ye nyonso. **16** Basi ya ndumba mibale bayaki epai ya mokonzi mpe batelemaki liboso na ye. **17** Moko na bango alobaki: — Nabondeli yo, nkolo na ngai, yoka ngai! Ngai mpe mwasi oyo, tovandaka ndako moko. Tozalaki na ye na ndako tango nabotaki mwana. **18** Na mokolo ya misato sima na mbotama ya mwana na ngai, mwasi oyo mpe abotaki. Tozalaki kaka biso moko kati na ndako, moto mosusu azalaki te, kaka biso mibale. **19** Nzokande, na butu, alalelaki mwana na ye, mpe mwana yango akufaki. **20** Bongo, na kati-kati ya butu, alamukaki, alongolaki mwana na ngai pembeni na ngai, wana ngai, mwasi mowumbu na yo, nazalaki ya kolala, mpe atiaki ye na tolo na ye; mpe atiaki mwana na ye, oyo akufaki, na tolo na ngai. **21** Na tongo, tango nalamuki mpo na komelisa mwana na ngai mabele, namoni ete mwana azali ya kokufa. Kasi tango natali ye penza malamu, kaka na tongo yango, namoni ete ezali mwana na ngai te, oyo ngai nabotaki! **22** Mwasi mosusu alobaki: — Te, ezali lokuta! Mwana oyo azali na bomoi azali mwana na ngai, kasi oyo akufi azali mwana na yo! Kasi mwasi oyo azwaki maloba liboso alobaki lisusu: — Te! Mwana oyo akufi azali mwana na yo, kasi oyo ya bomoi azali nde mwana na ngai! Na bongo, bakomaki koswana liboso ya mokonzi. **23** Mokonzi alobaki:

— Moko azali koloba: « Mwana oyo azali na bomoi azali mwana na ngai, kasi mwana ya kokufa azali nde mwana na yo! » Wana mosusu azali mpe koloba: « Te! Mwana oyo akufi azali mwana na yo, kasi mwana ya bomoi azali nde mwana na ngai! » **24** Boye, mokonzi alobaki lisusu: — Bomemela ngai mopanga! Bamemelaki mokonzi mopanga. **25** Mokonzi apesaki mitindo: — Bokata mwana oyo azali na bomoi na biteni mibale, bopesa eteni moko na mwasi moko; mpe eteni mosusu, na mwasi mosusu. **26** Mwasi oyo mwana na ye azalaki na bomoi, ayokaki pasi na motema mpo na mwana na ye mpe alobaki na mokonzi: — Nabondeli yo, nkolo na ngai! Pesa ye mwana oyo azali na bomoi, koboma mwana te! Kasi mwasi mosusu alobaki: — Kata ye! Na bongo, akozala ya ngai te, mpe akozala ya ye te! **27** Boye, mokonzi akataki likambo, alobaki: — Boboma mwana te! Bopesa mwana oyo azali na bomoi epai ya mwasi ya liboso, pamba te ye nde azali mama na ye. **28** Tango Isalaele mobimba bayokaki ndenge mokonzi akataki likambo oyo, babangaki mokonzi mpo ete bamonaki ete azali solo na bwanya ya Nzambe mpo na kokata makambo na bosembo.

4 Mokonzi Salomo akonzaki Isalaele mobimba. **2** Tala bakambi oyo bazalaki kosala na ye elongo: Azaria, koko ya Nganga-Nzambe Tsadoki; **3** Eliyorefi mpe Ayiya, bana mibali ya Shisha, bazalaki bakomi mikanda; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; **4** Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki mokonzi ya mampinga; Tsadoki mpe Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe; **5** Azaria, mwana mobali ya Natan, azalaki mokonzi ya babateli biloko ya mokonzi; Zabudi, mwana mobali ya Natan, azalaki Nganga-Nzambe mpe mopesi toli ya mokonzi; **6** Ayishari, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Adonirami, mwana mobali ya Abida, azalaki mokengeli bato ya misala makasi. **7** Kati na Isalaele mobimba, Salomo atiaki mpe bayangeli zomi na mibale ya bituka, oyo bazalaki na mokumba ya komema biloko mpo na mokonzi mpe mpo na ndako na ye. Moyangeli moko na moko asengelaki kopesa biloko mpo na sanza moko na mobu. **8** Tala bakombo na bango: Beni-Uri: moyangeli ya etuka ya bangomba ya Efrayimi; **9** Beni-Dekeri: moyangeli ya Makatsi, Shaalibimi, Beti-Shemeshi, Eloni mpe Beti-Anani; **10** Beni-Esedi: moyangeli ya Aruboti (Soko mpe mokili mobimba ya Eferi); **11** Beni-Abinadabi: moyangeli ya Dori; abalaki Tafati, mwana mwasi ya Salomo; **12** Baana, mwana mobali ya Ayiludi: moyangeli ya Taanaki, Megido mpe Beti-Sheani mobimba, pembeni ya Tsaritani, na se ya Jizireyeli, wuta na Beti-Sheani, na Abele-Meola mpe koleka Yokimeami; **13** Beni-Geberi: azalaki kovanda na Ramoti kati na Galadi mpe azalaki moyangeli ya bamboka ya Yairi, mwana mobali ya Manase, kati na Galadi, mpe ya Arigobi kati na Bashani oyo ezalaki na bingumba tuku motoba oyo batonga makasi mpe bikangelo bikuke ya bamir na yango ezalaki ya bibende ya bronze. **14** Ayinadabi, mwana mobali ya Ido: moyangeli ya Maanayimi; **15** Ayimaatsi: moyangeli ya Nefitali. Ye mpe abalaki Basimati, mwana mwasi ya Salomo. **16** Baana, mwana mobali ya Ushayi: moyangeli ya Aseri mpe ya Bealoti; **17** Jozafati, mwana mobali ya Paruya: moyangeli ya Isakari; **18** Shimei, mwana mobali ya Ela: moyangeli ya Benjame. **19** Geberi, mwana mobali ya Uri: moyangeli ya Galadi (mokili ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori; mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani). Mpe na likolo ya bayangeli nyonso, ezalaki na moyangeli moko oyo azalaki kokamba bango. **20** Bato ya Yuda mpe ya Isalaele bazalaki ebele lokola zelo ya libongo ya ebale monene; bazalaki kolia, komela mpe bazalaki na esengo. **21** Salomo azalaki kokonza bikolo wana nyonso, kobanda na ebale Efrate kino na mokili ya bato ya Filisitia, mpe kino koleka mondelo ya Ejipito. Na bomoi na ye mobimba, bikolo yango ezalaki kofuta mpako epai na ye mpe ezalaki na se ya bokonzi na ye. **22** Tala bilei ya Salomo ya mokolo na mokolo: bakilo nkoto libwa ya semule mpe bakilo nkoto zomi na mwambe ya farine, **23** bangombe zomi ya mafuta, bangombe tuku mibale ya esobe, bameme mpe bantaba nkama moko, bakisa bamboloko, bambuli, bankayi mpe bandeke ya mafuta. **24** Azalaki kokonza bikolo nyonso na ngambo ya weste ya Efrate, kobanda na Tifisa kino na Gaza, elongo na bakonzi nyonso ya ngambo yango; mpe azalaki na kimia elongo na bikolo nyonso ya zingazinga. **25** Na mikolo nyonso ya bomoi ya Salomo, bato ya Yuda mpe ya Isalaele, kobanda na Dani kino na Beri-Sheba, bazalaki na kimia, moto na moto azalaki kovanda na se ya banzete na ye ya vino mpe ya figi. **26** Salomo azalaki na mapango nkoto minei ya bampunda mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, nkoto zomi na mibale. **27** Bayangeli ya bituka bazalaki komema bilei, moto na moto na sanza na ye, mpo na mokonzi Salomo mpe mpo na bato nyonso oyo bazalaki kolia na mesa ya mokonzi; bazalaki kosala ete eloko moko te ezanga. **28** Bazalaki mpe komema bambuma ya orje mpe matiti mpo na bampunda, ndenge mobateli biloko ya mokonzi azalaki kokatela bango. **29** Nzambe apesaki Salomo bwanya, boyebi mingi, mpe mayele ya kososola makambo mingi, ata ezali ebele lokola zelo ya libongo ya ebale monene. **30** Bwanya ya Salomo ezalaki makasi koleka bwanya ya bato nyonso ya ngambo ya este mpe ya Ejipito. **31** Azalaki na bwanya koleka bato nyonso; koleka ata Etani, moto ya Ezera; Emani, Kalikoli mpe Darida,

bana mibali ya Maoli. Boye, sango na ye epanzanaki kati na bikolo nyonso ya zingazinga. 32 Asalaki masese nkoto misato mpe banzembo nkoto moko na mitano. 33 Alobaki na tina na banzete, kobanda na nzete ya sedele ya Libani kino na nzete ya izope oyo ebimaka na mir; azalaki mpe koloba na tina na banyama mpe bandeke, na tina na bikelamu oyo etambolaka na libumu mpe na tina na bambisi ya mayi. 34 Bakonzi ya bikolo nyonso ya mokili, oyo bazalaki koyoka sango ya bwanya ya Salomo, bazalaki kotinda bato, wuta na bikolo na bango, mpo na kokende koyoka bwanya na ye.

5 Tango Irami, mokonzi ya Tiri, ayokaki sango ete bapakolaki Salomo mafuta mpo ete akoma mokonzi mpo na kokitana na Davidi, tata na ye, atindaki bantoma epai ya Salomo, pamba te azalaki tango nyonso molingami ya Davidi. 2 Salomo azongiselaki Irami maloba oyo: 3 — Oyebi malamu ete Davidi, tata na ngai, alongaki te kotonga Ndako mpo na Yawe, Nzambe na ye, likolo ya bitumba oyo azalaki na yango na bikolo oyo ezingelaki ye, kino tango Yawe atiaki bikolo yango na se ya matambe na ye. 4 Kasi sik'oyo, Yawe, Nzambe na ngai, apesi ngai bopemi na bangambo nyonso, mpe ezali lisusu na monguna moko te mpe na likambo moko te oyo ekoki kobangisa ngai. 5 Sik'oyo, nazwi mokano ya kotonga Ndako mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe na ngai, ndenge Yawe alobaki na Davidi, tata na ngai: « Ezali mwana na yo ya mobali oyo nakovandisa na kiti na yo ya bokonzi mpo na kokitana na yo nde akotonga Ndako mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. » 6 Boye, pesa mitindo ete bakatela ngai banzete ya sedele ya Libani. Basali na ngai bakosunga basali na yo, mpe ngai nakofuta yo lifuti oyo okokata mpo na basali na yo, pamba te oyebi malamu ete ezali na bato te kati na biso oyo bayebi kokata banzete lokola bino, bato ya Sidoni. 7 Tango Irami ayokaki maloba ya Salomo, asepelaki na yango makasi mpe alobaki: — Tika ete Yawe apambolama, Ye oyo apesaki Davidi mwana oyo atondi na bwanya mpo na kokamba ekolo monene oyo! 8 Irami atindelaki Salomo eyano oyo: — Nayambaki maloba oyo otindelaki ngai mpe nakosala nyonso oyo ozali na yango posa: banzete ya sedele mpe ya sipele. 9 Basali na ngai bakomema banzete yango wuta na Libani kino na ebale monene, bakokangisa yango na basinga mpo na kotinda yango na nzela ya ebale monene; mpe nakosala ete ekoma kino na esika oyo okoyebisa ngai. Kuna nde nakofungola yango basinga; mpe yo, okoki kozwa mpe komema yango. Kasi yo, okokokisa posa na ngai oyo: okobanda kopesa basali ya ndako na ngai bilei. 10 Irami apesaki epai ya Salomo banzete ya sedele mpe ya sipele nyonso oyo azalaki na yango na bosenga. 11 Salomo mpe, na ngambo na ye, azalaki kopesa mobu na mobu epai ya Irami batone nkoto motoba ya ble, balitele nkoto libwa ya mafuta ya olive ya kitoko koleka, mpo na ndako ya mokonzi. 12 Yawe apesaki Salomo bwanya kolanda elaka oyo apesaki ye. Boye, kimia ezalaki kati na Irami mpe Salomo, mpe bango mibale basalaki boyokani. 13 Mokonzi Salomo azwaki kati na Isalaele mobimba bato nkoto tuku misato mpo na kosala misala makasi. 14 Akabolaki bango na masanga misato ya bato nkoto zomi: babandaki kosala sanza moko, na Libani, mpe basanza mibale na ndako; lisanga moko sima na mosusu. Adonirami azalaki mokambi ya bato ya misala makasi. 15 Salomo azwaki lisusu na mosala bato nkoto tuku sambo mpo na komema mikumba, bato nkoto tuku mwambe mpo na kopasola mabanga kati na ngomba; 16 mpe bakambi ya misala, nkoto misato na nkama misato, bazalaki kolandela misala na bokambami ya bakonzi ya misala ya Salomo. 17 Mokonzi apesaki mitindo ete bapasola mabanga minene mpe ya kitoko mpo na kosalela yango moboko ya Tempelo. 18 Basali ya Salomo mpe ya Irami, elongo na basali oyo bawutaki na engumba Biblosi, bamikotisaki na mosala ya kokata yango, kopasola mabaya mpe kobongisa mabanga mpo na kotonga Tempelo.

6 Salomo abandaki kotonga Tempelo ya Yawe sima na mibu nkama minei na mwambe, wuta Isalaele abimaki na Ejipito, mobu oyo ekokanaki na mobu ya minei ya bokonzi na ye kati na Isalaele, na sanza ya zivi. 2 Tempelo oyo Salomo atongaki mpo na Yawe ezalaki na bametele pene tuku misato na molayi, bametele pene zomi na mokuse mpe bametele pene zomi na mitano na bosanda. 3 Liboso ya Tempelo, na liboso ya eteni oyo eleki monene kati na Tempelo, ezalaki na ndako moko ya moke ya kokotela oyo ezalaki na bametele pene zomi na mokuse; molayi na yango ezalaki ndenge moko na mokuse ya Tempelo; mpe ekota na kati na bametele pene mitano. 4 Atiaki na bamir ya Tempelo maninisa oyo batia biyungulu. 5 Atongaki pembeni ya bamir ya eteni oyo eleki monene kati na Tempelo mpe pembeni ya Esika-Oyo-Eleki-Bule biteni ya mike, ngambo na ngambo, na lolenge ya etaje. 6 Etaje oyo ya se ya biteni yango ya mike ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse; etaje ya kati-kati, bametele pene misato na mokuse; mpe etaje oyo ya misato, bametele misato na basantimetele tuku mitano na mokuse. Boye bamir ya libanda ya Tempelo etikalaki lisusu minene te na likolo mpo ete motondo ebebisa bamir ya Tempelo te. 7 Mpo na kotonga Tempelo, basalelaki kaka mabanga oyo ebongisamaki malamu wuta na esika oyo bapasolaki yango; boye, esalaki ete makelele ya marto, ya epasola to ya esalelo mosusu ya ebende etikalaki koyokana

te wana bazalaki kotonga yango. 8 Ekotelo ya etaje ya se ezalaki na ngambo ya sude ya Tempelo; bongo, bazalaki kotambola na binyatelo mpo na komata na etaje ya kati-kati mpe na etaje ya misato. 9 Tango Salomo asilisaki misala ya kotonga Tempelo, azipaki yango na plafon oyo esimbamaki na mabaya minene ya banzete ya sedele. 10 Atongaki ba-etaje kolanda mir ya Tempelo: etaje moko na moko ezalaki na bosanda ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano, mpe ekanganaki na Tempelo na nzela ya mabaya minene ya sedele mpo na kosimba motondo. 11 Yawe alobaki na Salomo: 12 — Na likambo oyo etali Tempelo oyo ozali kotonga, soki olandi bikateli na Ngai, soki okokisi malako na Ngai, soki otosi mpe olandi mibeko na Ngai nyonso, nakokokisa na nzela na yo elaka oyo napesaki na Davidi, tata na yo. 13 Mpe nakoya kovanda kati na bato ya Isalaele mpe nakosundola te bato na Ngai, Isalaele. 14 Salomo atongaki Tempelo mpe asilisaki misala na yango ya kotonga. 15 Alatisaki bamir ya kati ya Tempelo na mabaya ya sedele, kobanda na se kino na likolo, mpe atiaki mabaya ya sipele na mabele ya Tempelo. 16 Atongaki na mabaya ya sedele, kobanda na se kino na likolo, etando ya bametele pene zomi kati na Tempelo; abongisaki yango mpo ete ezala Esika-Oyo-Eleki-Bule. 17 Eteni oyo elekaki monene kati na Tempelo, liboso ete okoma na Esika-Oyo-Eleki-Bule, ezalaki na bametele pene tuku mibale. 18 Batobolaki bililingi na mabaya ya sedele oyo balatisaki na bamir ya kati ya Tempelo, mpo na kotia bilembo oyo ezalaki na lolenge ya bakolokente mpe ya bafololo efungwama; balatisaki kati nyonso ya Tempelo na mabaya ya banzete ya sedele, mpe ata libanga moko te ezalaki komonana. 19 Salomo abongisaki Esika-Oyo-Eleki-Bule mpo na kotia Sanduku ya Boyokani ya Yawe. 20 Molayi ya Esika-Oyo-Eleki-Bule ezalaki na bametele pene zomi, mokuse na yango, bametele pene zomi; bongo bosanda na yango, bametele pene zomi. Salomo abambaki kati na yango wolo ya peto; abambaki lisusu wolo na etumbelo oyo basala na mabaya ya banzete ya sedele. 21 Salomo abambaki wolo ya peto na kati nyonso ya Tempelo; atiaki basheni ya wolo liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule. 22 Boye, abambaki wolo na kati nyonso ya Tempelo mpe na etumbelo oyo ezalaki liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule. 23 Kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, asalaki na nzete ya olive bililingi mibale ya basheribe: sheribe moko na moko ezalaki na bametele pene mitano na molayi. 24 Lipapu moko ya sheribe ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano; kosangisa mapapu nyonso mibale epesaki bametele mitano, kobanda na songe moko kino na songe mosusu. 25 Molayi ya sheribe ya mibale ezalaki mpe na bametele pene mitano. Bililingi ya basheribe nyonso mibale ezalaki lolenge moko mpe molayi moko. 26 Bosanda ya bililingi nyonso mibale ya basheribe ezalaki ndenge moko: bametele pene mitano. 27 Salomo atiaki bililingi ya basheribe yango na kati-kati ya Esika-Oyo-Eleki-Bule kati na Tempelo. Mapapu ya basheribe ezalaki ya kofungwama: lipapu moko ya sheribe ya liboso etutaki mir, mpe lipapu mosusu ya sheribe ya mibale etutaki mir mosusu; mpe mapapu na bango mibale mosusu etutanaki na kati-kati ya Esika-Oyo-Eleki-Bule. 28 Salomo abambaki basheribe yango wolo. 29 Atobolaki na bamir oyo ezingelaki Tempelo, ezala na kati to na libanda, bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo ya kofungwama. 30 Abambaki lisusu wolo na se ya Tempelo, ezala na kati to na libanda ya Esika-Oyo-Eleki-Bule. 31 Salomo asalaki na mabaya ya banzete ya olive, na ekotelo ya Esika-Oyo-Eleki-Bule, ekuke moko ya bizipelo mibale: monene ya kadre ya mabaya ya ekuke ezwaki ndambo moko kati na bandambo mitano ya mokuse ya mir. 32 Atobolaki bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo ya kofungwama na bizipelo nyonso mibale oyo basalaki na mabaya ya banzete ya olive; abambaki wolo oyo balekisa na moto na bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo ya kofungwama. 33 Asalaki mpe ndenge moko mpo na ekotelo ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene: kadre na mabaya ya banzete ya olive, bizipelo mibale na mabaya ya banzete ya sipele. Monene na yango ezwaki ndambo moko kati na bandambo minei ya mokuse ya mir. 34 Asalaki lisusu na mabaya ya sipele bizipelo mibale; ezipelo ya liboso ezalaki na biteni ya mabaya mibale oyo ebalukaka, mpe ezipelo ya mibale ezalaki na barido mibale oyo ebalukaka. 35 Atobolaki likolo na yango bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo ya kofungwama; mpe abambaki yango wolo na kolanda bandelo ya bililingi yango. 36 Salomo azingelaki lopango ya kati na mir oyo batonga na milongo misato ya mabanga bakata mpe bamatisa moko likolo ya mosusu, mpe na molongo moko ya mabaya minene ya sedele mpo na kosimba motondo. 37 Moboko ya Tempelo ya Yawe etiamaki na mobu ya minei, na sanza ya Zivi. 38 Basilisaki kotonga Tempelo ya Yawe elongo na biteni na yango nyonso na sanza ya Buli oyo ezali sanza ya mwambe, na mobu ya zomi na moko. Salomo asalaki mibu sambo mpo na kotonga Tempelo ya Yawe.

7 Salomo atongaki lisusu ndako na ye ya bokonzi; asalaki mibu zomi na misato mpo na kosilisa kotonga yango. 2 Atongaki mpe ndako oyo bazalaki kobenga « Ndako ya Zamba ya Libani. » Ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi, bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse

mpe bametele pene zomi na mitano na bosanda. Ezalaki na milongo minei ya makonzi ya banzete ya sedele; mpe na likolo ya makonzi yango, ezalaki na mabaya minene ya sedele mpo na kosimba motondo. **3** Bongo, na likolo ya mabaya ya sedele yango oyo esimbaki motondo, ezalaki na milongo misato ya mabaya mosusu ya sedele na likolo ya makonzi: molongo moko na moko ezalaki na mabaya ya sedele zomi na mitano. Na kosangisa, mabaya yango ezalaki tuku minei na mitano. **4** Maninisa na yango ezalaki na mipanzi nyonso ya ndako mpe ezalaki etalana yango na yango, na ba-etaje nyonso misato. **5** Bikuke na yango nyonso ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse, mpe ezalaki etalana na ba-etaje nyonso misato. **6** Salomo atongaki lisusu na makonzi, ndako moke ya kokotela ya bametele pene tuku mibale na mitano na molayi mpe bametele pene zomi na mitano na mokuse, mpe ezalaki na motondo likolo ya makonzi. **7** Atongaki lisusu ndako ya kiti ya bokonzi epai wapi azalaki kosambisa bato. Alatisaki yango mabaya ya sedele, kobanda na se kino na likolo. **8** Ndako na ye ya kovanda ezalaki kati na lopango mosusu, na sima ya ndako moke ya kokotela; mpe batongaki yango ndenge moko kaka na ndako ya kiti ya bokonzi. Salomo abalaki mwana mwasi ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe atongiselaki ye ndako oyo ekokana na ndako ya kiti ya bokonzi. **9** Batongaki bandako oyo nyonso na mabanga bakata kitoko mpe babongisa na si na bangambo nyonso mibale. Basalelaki yango kobanda na miboko kino na mitondo, mpe na libanda, mpo na bamir ya lopango ya monene. **10** Basalelaki mabanga minene ya talo mpo na kotonga miboko oyo ezalaki na molayi ya bametele pene minei to mitano. **11** Na likolo ya miboko yango, batiaki mabanga oyo bakata mpe mabaya minene ya sedele mpo na kosimba motondo. **12** Salomo azingelaki lopango monene na mir ya milongo misato ya mabanga bakata mpe na molongo moko ya mabaya minene ya sedele, ndenge ezalaki mpo na lopango ya kati ya Tempelo ya Yawe mpe mpo na ndako moke ya kokotela. **13** Mokonzi Salomo atindaki bato na mboka Tiri kobenga mosali moko na kombo Irami **14** oyo tata na ye azalaki moto ya Tiri; mpe mama na ye, moto ya libota ya Nefitali, azalaki mwasi akufisa mobali. Irami ayebaki kosalela bronze. Bongo lokola azalaki na bwanya, mayele mpe boyebi mingi, azalaki kosala lolenge nyonso ya biloko ya bronze. Boye, ayaki epai ya mokonzi Salomo mpe asalelaki ye misala nyonso oyo asengaki ye. **15** Irami asalaki makonzi nyonso mibale ya bronze: likonzi moko na moko ezalaki na bametele pene libwa na molayi, mpe bametele pene motoba na monene. **16** Asalaki lisusu na bronze banyangwisa na moto mito ya makonzi mpo na kotia yango na songe: moto moko na moko ya likonzi ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda. **17** Batiaki na mito ya makonzi yango bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama mpe ya basinga elingama-lingama lokola basheni. Na moto ya likonzi moko na moko, ezalaki na bililingi sambo. **18** Irami atiaki milongo mibale ya bililingi ya bambuma ya grenade zingazinga ya basinga oyo basala lokola monyama mpo na kokomisa mito ya makonzi yango kitoko. **19** Mito ya makonzi ya ndako moke ya kokotela ezalaki ya bametele pene mibale na bosanda, mpe batiaki na likolo na yango bililingi ya fololo ya lisi. **20** Bazingelaki moto ya likonzi moko na moko na bililingi ya bambuma ya grenade nkama mibale oyo ezalaki likolo ya bililingi ya basinga oyo basala lokola ya monyama. **21** Irami atongaki makonzi nyonso mibale liboso ya ndako moke ya kokotela na Tempelo; abengaki likonzi oyo ezalaki na ngambo ya loboko ya mobali Yakini, mpe oyo ezalaki na ngambo ya loboko ya mwasi, Boazi. **22** Likolo ya likonzi moko na moko, atiaki bililingi ya fololo ya lisi. Ezalaki ndenge wana nde asilisaki mosala ya kotelemisa makonzi. **23** Irami asalaki nzungu ya monene ya bronze oyo ezalaki na lolenge ya libungutulu: monene na yango ezalaki na bametele pene mitano, mpe bosanda na yango, bametele mibale na basantimetele tuku mitano; mpe zingazinga na yango, bametele pene zomi na mitano. **24** Na se ya monoko ya nzungu yango ya monene, na pembeni na yango nyonso, ezalaki na milongo mibale ya bililingi ya bakolokente oyo banyangwisaki mpe babambaki na nzungu ya monene mpo ete esala eloko kaka moko; ezalaki bililingi zomi mpo na molayi ya kati-kati ya metele moko. **25** Nzungu yango evandisamaki na likolo ya bikeko ya bangombe zomi na mibale: misato etalaki na ngambo ya nor; misato, na ngambo ya weste; misato, na ngambo ya sude, mpe misato, na ngambo ya este. Bongo sima na bangombe yango nyonso etalaki na ngambo ya kati. **26** Mbinga ya nzungu yango ezalaki na basantimetele pene mwambe. Babongisaki pembeni ya monoko na yango lokola pembeni ya kopo oyo batia bililingi ya fololo ya lisi. Ezalaki kotonda na balitele ya mayi pene nkoto tuku minei. **27** Irami asalaki lisusu bivandelo zomi ya bronze: evandelo moko na moko ezalaki na bametele pene mibale na molayi, bametele pene mibale na mokuse, metele moko na basantimetele tuku mitano na bosanda. **28** Tala ndenge basalaki bivandelo yango: bakangisaki bitando ya bronze mpe balekisaki bibende mosusu ya bronze mpo na kosimba yango. **29** Irami asalaki bililingi ya nkosi, ya bangombe mpe ya basheribe, mpe abambaki yango likolo ya bitando mpe likolo ya bibende mosusu ya bronze. Ezalaki na bililingi ya singa ya bafololo

na se mpe na likolo ya bangombe mpe ya bankosi. 30
Shario moko na moko ezalaki na bapine minei ya bronze
mpe na bibende ya bronze mpo na kosimba bapine. 31
Na likolo ya evandelo moko na moko, ezalaki na lidusu
evimba, na lolenge ya libungutulu; bongo eteni na yango
oyo ezalaki ya kovimba ezalaki na basantimetele pene tuku
mitano na bosanda mpe basantimetele pene tuku sambo na
mitano na monene; mpe nzungu ya monene evandaki na
lidusu yango. Irami abambaki bililingi na lidusu yango. Molayi
mpe mokuse ya evandelo yango ezalaki ndenge moko,
ezalaki na lolenge ya libungutulu te. 32 Bapine nyonso minei
ezalaki na se ya evandelo, mpe bakangisaki bibende oyo
esimbaki bapine yango na mipanzi. Pine moko na moko
ezalaki na basantimetele pene tuku sambo na mitano na
monene. 33 Basalaki bapine yango lokola bapine ya shareti:
bibende oyo esimbaki bapine, bajante, mabende ya mike
oyo ezalaka na kati ya pine mpe oyo esungaka pine mpo na
kobaluka, nyonso ezalaki ya bronze banyangwisa na moto.
34 Mabende nyonso minei oyo ezalaki lokola makolo ezalaki
na basonge nyonso minei mpe ekanganaki na evandelo. 35
Na likolo ya evandelo moko na moko, ezalaki na elilingi ya
motole ya basantimetele pene tuku mibale na mitano na
monene; mpe elilingi yango ezalaki zingazinga ya lidusu, na
eteni oyo ezalaki ya kovimba. Na likolo ya evandelo, bibende
oyo balekisaki na bangambo ekanganaki na evandelo mpo
na kolendisa evandelo yango. 36 Na likolo ya bibende
yango, babambaki bililingi ya basheribe, ya bankosi mpe ya
mandalala; mpe bazingelaki yango na bililingi ya basinga
elingama-lingama lokola basheni. 37 Asalaki ndenge moko
mpo na bivandelo nyonso zomi: asalaki nyonso na bronze
banyangwisa na moto, mpe ezalaki lolenge moko. 38 Irami
asalaki lisusu basani zomi ya minene ya bronze; moko na
moko ezalaki na bametele pene mibale na monene mpe
ezalaki likolo ya evandelo moko kati na bivandelo zomi. Mpe
bakokaki kotia balitele pene nkoto moko kati sani moko
na moko. 39 Atiaki bivandelo mitano elongo na basani na
yango na ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo, mpe
mitano mosusu na ngambo ya loboko ya mwasi. Nzungu
ya monene ya bronze etiamaki na ngambo ya loboko ya
mobali ya Tempelo, pene na songe ya sude-este. 40 Irami
asalaki basani ya kotia putulu, bapawu mpe bakopo mpo na
kosopela makila. Irami asilisaki mosala nyonso oyo mokonzi
Salomo atindaki ye kosala mpo na Tempelo ya Yawe: 41
makonzi mibale, mito mibale ya libungutulu na suka ya
makonzi nyonso mibale, bililingi mibale ya basinga oyo
basala lokola monyama mpo na kozipa mito nyonso mibale
ya makonzi yango, 42 bililingi ya bambuma nkama minei
ya grenade ekangana na maboke ya bililingi ya basinga
oyo basala lokola monyama: milongo mibale ya bililingi ya
grenade mpo na elilingi moko na moko ya basinga oyo
basala lokola monyama, mpo na kozipa mito nyonso mibale
ya makonzi; 43 bivandelo zomi mpe basani zomi ya minene
oyo batiaki na likolo ya bivandelo, 44 nzungu ya monene
ya libungutulu, bikeko ya bangombe zomi na mibale oyo
ezalaki komema nzungu ya monene, 45 basani mpo na
kotia putulu, bapawu mpe bakopo mpo na kosopela makila.
Irami asalelaki mokonzi Salomo biloko oyo nyonso mpo na
Tempelo ya Yawe; asalaki yango na bronze oyo bapetola na
moto. 46 Mokonzi asengaki ete banyangwisa yango kati na
mabele, na etando ya Yordani, kati na Sukoti mpe Tsaritani.
47 Bongo Salomo atiaki biloko oyo nyonso kati na Tempelo
ya Yawe; kasi mpo ete elekaki ebele, bakokaki te koyeba
kilo ya bronze oyo basalelaki. 48 Salomo asalaki lisusu na
wolo biloko nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe:
etumbelo; mesa oyo, na likolo na yango, bazalaki kotia mapa
liboso ya Yawe; 49 bitelemiselo ya minda elongo na minda
na yango, oyo basala na wolo ya peto, mitano na ngambo
ya loboko ya mobali, mpe mitano na ngambo ya loboko ya
mwasi, liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule, bafololo na yango
mpe biloko ya wolo ya kozwela makala na moto, 50 basani ya
minene, bambeli, bakopo mpo na kosopela makila, bakeni,
bambabola ya wolo ya peto, elongo na bikangelo ya wolo
mpo na bikuke ya kati ya Tempelo, Esika-Oyo-Eleki-Bule,
mpe mpo na bikuke ya esika oyo bato nyonso bavandaka,
na ekotelo ya Tempelo. 51 Tango Salomo asilisaki misala
nyonso ya kotonga Tempelo ya Yawe, amemaki biloko oyo
Davidi, tata na ye, abulisaki: palata, wolo mpe bisalelo; atiaki
yango kati na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe.

8 Salomo abengisaki, na Yelusalemi, bakambi nyonso ya
mabota ya Isalaele, bakambi nyonso ya bituka mpe ya
mabota ya bato ya Isalaele mpo na komema Sanduku ya
Boyokani ya Yawe wuta na Siona, engumba ya Davidi. 2
Bato nyonso ya Isalaele basanganaki pene ya mokonzi
Salomo, na feti monene, na sanza ya Etanimi oyo ezali sanza
ya sambo. 3 Tango bakambi nyonso ya Isalaele bakomaki,
Banganga-Nzambe batombolaki Sanduku. 4 Banganga-
Nzambe mpe Balevi bamemaki Sanduku ya Yawe, Ndako
ya kapo ya Bokutani mpe bisalelo nyonso ya bule oyo
ezalaki kati na yango. 5 Mokonzi Salomo mpe lisanga
mobimba ya Isalaele oyo esanganaki epai na ye liboso ya
Sanduku babonzaki lokola mbeka bameme mpe bangombe
oyo balongaki kotanga te mpo na koyeba motango na
yango, pamba te ezalaki ebele penza. 6 Banganga-Nzambe
batiaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe na esika na yango,

kati na Tempelo, kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, na se ya mapapu ya basheribe. 7 Mapapu ya basheribe ezalaki ya kofungwama na likolo ya esika oyo Sanduku ezalaki, bongo ezipaki Sanduku mpe banzete ya komemela yango. 8 Mpo ete banzete yango elekaki milayi, basonge na yango ezalaki komonana wuta na Esika ya bule oyo ezali liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule, kasi ezalaki komonana te wuta na libanda. Etikala wana kino na mokolo ya lelo. 9 Kati na Sanduku, ezalaki na eloko mosusu te longola kaka bitando mibale ya mabanga oyo Moyize atiaki na Orebi epai wapi Yawe asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele tango babimaki na Ejipito. 10 Na tango Banganga-Nzambe babimaki na Esika-Oyo-Eleki-Bule, lipata ezipaki Tempelo ya Yawe; 11 mpe Banganga-Nzambe bakokaki lisusu te kotelema kati na yango mpo na kosala mosala na bango mpo na lipata, pamba te nkembo na Yawe etondisaki Tempelo na Ye. 12 Bongo, Salomo alobaki: — Yawe alobaki ete akovanda kati na esika ya molili! 13 Mpe ngai natongeli Yo ndako ya lokumu, esika oyo okovanda mpo na libela. 14 Mokonzi abalukaki mpe apambolaki lisanga mobimba ya Isalaele. Lisanga mobimba ya Isalaele ezalaki ya kotelema. 15 Alobaki: — Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, akumisama; Ye oyo, na monoko na Ye moko, alobaki na Davidi, tata na ngai, mpe akokisi, na loboko na Ye moko, makambo oyo alakaki: 16 « Wuta mokolo oyo nabimisaki bato na Ngai, Isalaele, na Ejipito, naponaki engumba moko te kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo ete batonga kuna Tempelo epai wapi Kombo na Ngai ekozala; kasi naponaki Davidi mpo ete akamba bato na Ngai, Isalaele! » 17 Tata na ngai, Davidi, azalaki na makanisi ya kotonga Tempelo mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. 18 Kasi Yawe alobaki na Davidi, tata na ngai: « Osali malamu lokola ozwi makanisi ya kotonga Tempelo mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. 19 Kasi ezali yo te moto okotonga Tempelo yango; ezali nde mwana na yo ya mobali, oyo akobima na mokongo na yo moko, moto akotonga Tempelo yango mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. » 20 Yawe akokisi elaka na Ye. Nakitani na Davidi, tata na ngai, navandi na kiti ya bokonzi ya Isalaele, ndenge kaka Yawe alobaki, mpe natongi Tempelo mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. 21 Nabongisi kuna esika mpo na Sanduku ya Boyokani ya Yawe, boyokani oyo asalaki elongo na batata na biso tango abimisaki bango na mokili ya Ejipito. 22 Salomo atelemaki liboso ya etumbelo ya Yawe; mpe na miso ya lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko likolo 23 mpe asambelaki: « Yawe, Nzambe ya Isalaele, ezali na nzambe moko te oyo akokani na Yo, ezala kuna na likolo to awa na se! Obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo mpo na basali na Yo, oyo batambolaka kolanda mokano na Yo na motema na bango mobimba. 24 Solo, okokisi bilaka oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo; makambo oyo olobaki na monoko na Yo, okokisi yango na nguya ya loboko na Yo, ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo. 25 Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, kokisa mpe elaka mosusu oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo, tango olobaki na ye: ‹ Okozangaka te moto oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele, na miso na Ngai, soki bana na yo bakotambola malamu liboso na Ngai mpe bakotosa mibeko na Ngai, ndenge yo otamboli kolanda mokano na Ngai. › 26 Sik'oyo, oh Nzambe ya Isalaele, nabondeli Yo, tika ete elaka yango oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo, ekokisama! 27 Kasi, boni, Nzambe akoki solo kovanda na mokili? Soki kutu Likolo mpe Likolo oyo eleki likolo ekoki kokoka Yo te, bongo ekozala boni mpo na Tempelo oyo natongi! 28 Yawe, Nzambe na ngai, yoka na bokebi losambo mpe libondeli na ngai, mowumbu na Yo! Yoka koganga mpe libondeli oyo mowumbu na Yo azali kotombola epai na Yo na mokolo ya lelo. 29 Tika ete, moyi mpe butu, miso na Yo ezala ya kofungwama mpo na kotala Tempelo oyo, esika oyo olobaki na tina na yango: ‹ Kombo na Ngai ekozala awa. › Yoka losambo oyo mowumbu na Yo azali kotombola na esika oyo. 30 Okoyoka libondeli oyo mowumbu na Yo mpe bato na Yo, Isalaele, bakotombola epai na Yo na kotala na ngambo ya esika oyo! Tika ete oyoka biso wuta na Likolo, evandelo na Yo; yoka mpe limbisa! 31 Soki moto asali lisumu epai ya mozalani na ye, mpe batindi ye na makasi ete alapa ndayi esangana na bilakeli mabe, liboso ya etumbelo na Yo kati na Tempelo oyo, 32 yoka wuta na Likolo; sala mpe kata makambo kati na bawumbu na Yo mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe mpe komemisa ye ngambo ya mabe na ye, kolanda etamboli na ye, mpe mpo na kolongisa moto ya sembo mpe kosalela ye kolanda bosembo na ye. 33 Tango banguna bakolonga bato na Yo, Isalaele, mpo ete basali lisumu liboso na Yo, soki babongoli mitema mpo na kozongela Yo, basanzoli Kombo na Yo, basambeli mpe babondeli Yo, kati na Tempelo oyo, 34 yoka wuta na Likolo, limbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, mpe zongisa bango na mabele oyo opesaki batata na bango. 35 Tango likolo ekokangama mpe mvula ekozala lisusu te mpo ete basali masumu liboso na Yo, soki basambeli na kotala na ngambo ya esika oyo, basanzoli Kombo na Yo mpe batiki masumu na bango, pamba te osili koyokisa bango soni, 36 yoka bango wuta na likolo, limbisa masumu ya bawumbu na Yo mpe ya Isalaele, bato na Yo, —tango osili kolakisa bango

nzela malamu oyo basengeli kolanda— mpe tinda mvula na mokili na Yo, mokili oyo opesaki lokola libula epai ya bato na Yo. **37** Tango nzala makasi to bokono makasi to moto to bokawuki to kopola ya bambuma to mabanki to mankoko ekokota kati na mokili, tango banguna bakozingela bato na Yo kati na mokili na bango, na bikuke ya bingumba na bango; tango pasi to bokono ya lolenge nyonso ekokweyela bango, **38** soki, wana bato na Yo, Isalaele, bayoki mawa makasi kati na mitema na bango mpo na pasi to bokono yango, moko na moko atomboli maboko na ye na ngambo ya Tempelo oyo, asambeli to abondeli Yo, **39** yoka ye wuta na Likolo, evandelo na Yo, limbisa, sala mpe zongisela moto na moto kolanda etamboli na ye, mpo ete oyebi motema ya moto moko na moko. Solo, Yo kaka nde oyebi mitema ya bato. **40** Sala bongo mpo ete bana ya Isalaele batosa Yo mikolo nyonso oyo bakovanda na mabele oyo opesaki epai na batata na biso. **41** Ndenge moko mpe mpo na mopaya oyo azali te na molongo ya Isalaele, bato na Yo: wana akowuta na mokili ya mosika, mpo na Kombo na Yo, **42** pamba te bakoyoka sango ya Kombo monene na Yo, ya loboko na Yo ya nguya mpe esembolama; soki ayei mpe asambeli na kotala na ngambo ya Tempelo oyo, **43** yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo, mpe salela ye nyonso oyo akosenga Yo, mpo ete bikolo nyonso ya mokili bayeba Kombo na Yo, batosa Yo lokola Isalaele, bato na Yo, mpe bayeba ete Tempelo oyo natongi ebulisami nde mpo na Kombo na Yo. **44** Tango bato na Yo bakokende kobundisa banguna na bango na nzela oyo okolakisa bango, soki basambeli Yawe na kotala na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na Kombo na Yo, **45** yoka wuta na Likolo losambo mpe libondeli na bango, mpe longisa bango. **46** Tango bana ya Isalaele bakosala masumu liboso na Yo, pamba te moto nyonso asalaka masumu, bongo Yo osilikeli bango mpe okabi bango na maboko ya banguna oyo bamemi bango na bowumbu, na mokili ya banguna, ezala ya mosika to ya pene, **47** mpe soki, wuta na mokili ya bowumbu, basososoli, babongoli mitema, babondeli Yo kati na mokili ya bato oyo bamemaki bango na bowumbu mpe balobi: ‹ Tosalaki masumu, tosalaki bambeba, tosalaki makambo mabe; › **48** soki, wuta na mokili ya banguna na bango epai wapi bamemaki bango lokola bawumbu, basengi Yo bolimbisi na mitema mpe na milimo na bango mobimba; soki basambeli Yo na kotala na ngambo ya mokili na bango, oyo opesaki epai na batata na bango, na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na lokumu ya Kombo na Yo; **49** yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo; yoka losambo mpe mabondeli na bango, longisa bosembo na bango, **50** limbisa bato na Yo na masumu mpe mabe nyonso oyo basalaki liboso na Yo mpe sala ete banguna na bango bayokela bango mawa. **51** Pamba te bazali bato na Yo mpe libula na Yo, oyo obimisaki na bowumbu wuta na Ejipito, wuta kati na libulu ya moto makasi oyo banyangwiselaka bibende. **52** Tika ete miso na Yo efungwama wana mowumbu na Yo mpe Isalaele, bato na Yo, bakobondela Yo; yoka bango tango nyonso oyo bakotombola mingongo epai na Yo. **53** Pamba te, Nkolo Yawe, Yo moko nde oponaki bango kati na mabota nyonso ya mokili mpe otiaki bango pembeni, mpo ete bazala libula na Yo ndenge olobaki na mowumbu na Yo, Moyize, tango obimisaki batata na biso na Ejipito. » **54** Tango Salomo asilisaki kosambela mpe kobondela Yawe, atelemaki liboso ya etumbelo ya Yawe epai wapi afukamaki mpe atombolaki maboko na ye na likolo. **55** Wana atelemaki, apambolaki lisanga mobimba ya Isalaele na mongongo makasi mpe alobaki: **56** « Tika ete Yawe akumisama, Ye oyo apesi kimia na Isalaele, bato na Ye, ndenge alobaki. Kati na maloba na Ye ya kitoko, oyo alobaki na nzela ya Moyize, mowumbu na Ye, moko te ezangi kokokisama. **57** Tika ete Yawe, Nzambe na biso, azala elongo na biso ndenge azalaki elongo na batata na biso; atika biso te mpe abwaka biso te; **58** kasi abongola mitema na biso epai na Ye mpo ete tokoka kotambola na nzela na Ye, kobatela mibeko na Ye, malako na Ye mpe mitindo na Ye oyo apesaki na batata na biso. **59** Tika ete mabondeli na ngai oyo nawuti kotombola epai na Yawe, Nzambe na biso, ezala liboso na Ye butu mpe moyi; mpe tika ete alongisa mowumbu na Ye mpe Isalaele, bato na Ye, ndenge bosenga na bango ya mokolo na mokolo ezali; **60** mpo ete bato nyonso kati na mokili bayeba solo ete Yawe azali Nzambe, mosusu lokola Ye azali te. **61** Tika ete mitema na bino ezala sembo epai na Yawe, Nzambe na biso, mpo ete botambola kolanda mibeko na Ye mpe bobatela malako na Ye ndenge bosali yango na mokolo ya lelo. » **62** Mokonzi mpe bana nyonso ya Isalaele babonzaki bambeka liboso ya Yawe. **63** Salomo abonzaki lokola mbeka ya boyokani bangombe nkoto tuku mibale na mibale mpe bampate nkoto nkama moko na tuku mibale. Ezalaki ndenge wana nde mokonzi mpe bato nyonso ya Isalaele babulisaki Tempelo ya Yawe. **64** Na mokolo yango, mokonzi abulisaki lopango ya kati oyo ezalaki liboso ya Tempelo ya Yawe mpe abonzaki wana mbeka ya kotumba, makabo ya gato mpe mafuta ya bambeka ya boyokani; pamba te etumbelo ya bronze oyo ezalaki liboso ya Yawe elekaki moke mpo na koyamba bambeka ya kotumba, makabo ya gato mpe mafuta ya bambeka ya boyokani. **65** Na tango wana, Salomo

elongo na Isalaele mobimba basalaki feti monene; mpe lisanga monene ya bato oyo bawutaki na Lebo-Amati kino na moluka ya Ejipito batelemaki liboso ya Yawe, Nzambe na biso, mikolo sambo mpe mikolo sambo mosusu, elingi koloba mikolo zomi na minei. **66** Na mokolo ya mwambe, Salomo azongisaki bato. Bongo bato bapambolaki ye mpe bazongaki na bandako na bango ya kapo na esengo mpe na nsayi na mitema mpo na bolamu nyonso oyo Yawe asalelaki Davidi, mowumbu na Ye, mpe Isalaele, bato na Ye.

9 Sima na Salomo kosilisa kotonga Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi mpe kosala nyonso oyo azalaki na yango posa, **2** Yawe abimelaki Salomo na mbala ya mibale, ndenge kaka abimelaki ye na mbala ya liboso, na Gabaoni. **3** Yawe alobaki na ye: « Nayoki losambo mpe libondeli na yo, oyo osali liboso na Ngai; nabulisi Tempelo oyo otongi mpo ete natia Kombo na Ngai kati na yango mpo na libela. Miso mpe motema na Ngai ekobanda kozala kuna tango nyonso. **4** Mpo na yo, soki okotambola liboso na Ngai ndenge Davidi, tata na yo, atambolaki na motema malamu mpe na motema ya sembo; soki okosala nyonso oyo natindaki yo mpe okobatela mibeko mpe malako na Ngai, **5** nakolendisa mpo na libela kiti na yo ya bokonzi kati na Isalaele, ndenge nalobaki yango epai ya Davidi, tata na yo: ‹ Okotikalaka kozanga te moto oyo akokitana na kiti ya bokonzi ya Isalaele. › **6** Kasi soki yo mpe bana na yo ya mibali bopengwi mosika na Ngai; soki botosi te mibeko mpe malako na Ngai, oyo natie liboso na bino; soki bokeyi kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango, **7** nakolongola Isalaele kati na mabele oyo napesaki ye, nakobwaka mosika ya elongi na Ngai Tempelo oyo nabulisi mpo na Kombo na Ngai, mpe Isalaele akokoma eloko ya kotiola mpe ya soni kati na bikolo nyonso. **8** Atako Tempelo oyo ezali sik'oyo kitoko penza, kasi bato nyonso oyo bakoleka pembeni na yango bakokamwa mpe bakoloba: ‹ Mpo na nini Yawe asali makambo ya boye na mokili oyo mpe na Tempelo oyo? › **9** Bakoyanola: ‹ Ezali mpo ete basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango, oyo abimisaki bango na Ejipito mpe bamipesaki na banzambe mosusu, bafukamelaki mpe basalelaki yango; yango wana Yawe ayeisi likolo na bango pasi oyo nyonso. › » **10** Sima na mibu tuku mibale oyo Salomo asalaki mpo na kotonga Tempelo ya Yawe mpe ndako na ye moko, **11** akabelaki Irami, mokonzi ya Tiri, bingumba tuku mibale kati na Galile, pamba te Irami asungaki Salomo na nyonso oyo azalaki na yango na bosenga: mabaya ya sedele, ya sipele mpe wolo. **12** Irami abimaki wuta na Tiri, mokili na ye, mpo na kotala bingumba oyo Salomo akabelaki ye, kasi asepelaki na yango te. **13** Alobaki: « Ndeko na ngai, bingumba nini oyo opesi ngai? » Yango wana abengaki bingumba yango mokili ya Kabuli, kombo oyo etikala kino lelo. **14** Nzokande, Irami apesaki Salomo bakilo nkoto misato na nkama mitano ya wolo. **15** Salomo asalisaki bana ya Isalaele misala makasi mpo na kotonga Tempelo ya Yawe, ndako na ye moko, Milo, mir ya Yelusalemi, Atsori, Megido mpe Gezeri. **16** Faraon, mokonzi ya Ejipito, amataki na Gezeri, abotolaki yango na maboko ya bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna, abomaki bango, atumbaki engumba yango na moto mpe akabaki yango epai ya mwana na ye ya mwasi oyo akomaki mwasi ya Salomo. **17** Yango wana Salomo atongaki lisusu Beti-Oroni ya likolo mpe Beti-Oroni ya se, **18** Baalati mpe Tamari kati na esobe ya mokili, **19** bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba biloko na ye, bingumba epai wapi azalaki kobomba bashar mpe bampunda na ye. Salomo atongaki lisusu nyonso oyo azalaki na yango posa kati na Yelusalemi, kati na Libani mpe kati na mokili nyonso oyo azalaki kokamba. **20** Batikali nyonso kati na bato ya Amori, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, ba-oyo bazalaki bana ya Isalaele te, **21** ba-oyo bana na bango batikalaki kati na mokili oyo bana ya Isalaele babebisaki, Salomo azwaki bango mpo na misala makasi ya bawumbu, kino na mokolo ya lelo. **22** Kasi Salomo akomisaki te bana ya Isalaele bawumbu mpo na kosala misala makasi na ye, pamba te bazalaki bato ya bitumba, bakalaka na ye ya lokumu, bakalaka na ye, bakonzi ya basoda na ye, bakonzi ya bashar na ye mpe ya basoda na ye, oyo batambolisaka bashar. **23** Tala motango ya bakalaka ya lokumu oyo batindamaki mpo na kokamba bato oyo bazalaki kosala misala ya Salomo: bakalaka nkama mitano na tuku mitano. **24** Sima na mwana mwasi ya Faraon kolongwa na engumba ya Davidi mpo na kokende na ndako oyo Salomo atongelaki ye, Salomo atongaki Milo. **25** Mbala misato kati na mobu, Salomo azalaki kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani na likolo ya etumbelo oyo atongaki mpo na Yawe; azalaki mpe kotumba malasi ya ansa na likolo ya etumbelo oyo ezalaki liboso ya Yawe. Ezalaki bongo nde misala ezalaki kokokisama kati na Tempelo ya Yawe. **26** Mokonzi Salomo asalisaki masuwa ebele na engumba Etsioni-Geberi oyo ezali pene ya Eyiloti, pembeni ya ebale monene ya Barozo, kati na mokili ya Edomi. **27** Irami atindaki na masuwa yango basali na ye, bato oyo bayebaki kotambolisa malamu masuwa kati na ebale monene; bazalaki elongo na basali ya Salomo. **28** Bakendeki na Ofiri epai wapi bazwaki bakilo nkoto zomi na mibale ya wolo oyo bamemaki epai ya mokonzi Salomo.

10 Tango mwasi mokonzi ya Saba ayokaki sango ya lokumu oyo Kombo ya Yawe epesaki Salomo, ayaki

mpo na komeka ye na nzela ya mituna ya makasi; 2 ayaki
na Yelusalemi elongo na bato ebele mpe bashamo oyo
ememaki biloko ya mike-mike oyo epesaka solo kitoko, wolo
ebele mpe mabanga ya talo. Tango akomaki epai ya Salomo,
ayebisaki ye nyonso oyo azalaki na yango kati na motema.
3 Salomo apesaki ye biyano na mituna na ye nyonso, ezalaki
ata na motuna moko te oyo mokonzi alongaki te kopesa
eyano. 4 Tango mwasi mokonzi ya Saba amonaki bwanya
nyonso ya Salomo, ndako oyo atongaki, 5 bilei oyo azalaki
kolia na mesa na ye, ndako ya basali na ye, esaleli mpe
elateli ya basali na ye, basali oyo bapesaka ye masanga mpe
bambeka ya kotumba oyo azalaki kobonza kati na Tempelo
ya Yawe, mwasi mokonzi ya Saba akamwaki makasi 6
mpe alobaki na mokonzi: « Makambo oyo nayokaki wuta na
mokili na ngai na tina na misala na yo mpe na bwanya na yo
ezali ya solo. 7 Nandimaki te makambo oyo bazalaki koloba
na tina na yango kino tango ngai moko nayei mpe namoni
yango na miso na ngai moko. Nzokande, kolanda oyo ngai
namoni, makambo oyo bayebisaki ngai te na tina na bwanya
yango ezali penza kati-kati! Solo, bwanya mpe bozwi na yo
eleki sango ya lokumu oyo nayokaki na tina na yo. 8 Esengo
na bato na yo, esengo na basali na yo, ba-oyo batelemaka
tango nyonso liboso na yo mpe bayokaka maloba na yo,
oyo etonda na bwanya! 9 Tika ete Yawe, Nzambe na yo,
apambolama; Ye oyo asepelaki na yo mpe atiaki yo na
kiti ya bokonzi ya Isalaele! Ezali mpo ete Nzambe na yo
alingaka Isalaele mpo na libela nde atiaki yo lokola mokonzi
mpo ete osala na bosolo mpe na bosembo. » 10 Mwasi
mokonzi ya Saba apesaki mokonzi Salomo bakilo nkoto
misato na nkama mitano ya wolo, biloko ebele penza ya
solo kitoko mpe mabanga ya talo. Batikala lisusu te komema
biloko ebele ya solo kitoko lokola oyo mwasi mokonzi ya
Saba amemelaki mokonzi Salomo. 11 Masuwa ya Irami oyo
ememaki wolo wuta na Ofiri ememaki mpe mabaya ebele
ya santale mpe mabanga ya talo. 12 Mokonzi asalaki na
mabaya wana ya santale makonzi ya Tempelo ya Yawe mpe
ya ndako ya mokonzi; asalaki na yango mpe mandanda
mpe makembe. Mabaya ya santale etikala lisusu koya te,
mpe batikala lisusu komona yango te kino na mokolo ya
lelo. 13 Na ngambo na ye, mokonzi Salomo mpe apesaki
na mwasi mokonzi ya Saba biloko nyonso oyo azalaki na
yango posa mpe oyo asengaki; apesaki ye lisusu bakado
oyo kaka mokonzi lokola Salomo akokaki kopesa. Sima na
yango, mwasi mokonzi ya Saba azongaki elongo na basali
na ye, na mokili na ye. 14 Mobu na mobu, Salomo azalaki
kozwa bakilo ya wolo nkoto tuku mibale, 15 mbongo ya
mpako ya bato ya mombongo oyo bazalaki koteka biloko
oyo bazalaki kosomba na bamboka ya bapaya, mbongo
ya mpako ya bateki biloko ya ndenge na ndenge, mbongo
ya mpako oyo bakonzi nyonso ya Arabi bazalaki kofuta,
mpe oyo bayangeli ya bituka bazalaki kokongola kati na
mokili ya Isalaele. 16 Mokonzi Salomo asalisaki na wolo
batuta banguba minene nkama mibale: nguba moko na
moko esengaki bakilo motoba ya wolo. 17 Asalisaki lisusu
na wolo batuta banguba mike nkama misato: nguba moko
na moko ya moke esengaki kilo moko na bagrame nkama
mitano ya wolo. Mokonzi atiaki yango kati na ndako na ye,
oyo bazalaki kobenga « ndako ya zamba ya Libani. » 18
Mokonzi asalaki na pembe ya nzoko kiti moko monene ya
bokonzi mpe abambaki yango wolo ya peto. 19 Kiti yango
ya bokonzi ezalaki na ematelo ya binyatelo motoba mpe
songe ya mokongo na yango ezalaki lokola libungutulu. Na
bangambo nyonso mibale, ezalaki na bisika ya kotia maboko
mpe bikeko mibale ya nkosi na pembeni ya bisika ya kotia
maboko. 20 Bikeko zomi na mibale ya nkosi ezalaki na likolo
ya binyatelo motoba ya ematelo: enyatelo moko na moko
ezalaki na bikeko mibale, ekeko moko na ngambo moko na
moko. Kati na mikili nyonso, eloko ya ndenge wana etikala
nanu kosalema te. 21 Bakopo nyonso ya mokonzi Salomo
ezalaki ya wolo ya peto, mpe biloko nyonso ya ndako ya
Zamba ya Libani ezalaki ya wolo ya peto. Eloko moko te
ezalaki ya palata, pamba te, na tango oyo Salomo azalaki
mokonzi, palata ezalaki na motuya ata te. 22 Mpe mokonzi
azalaki na bamasuwa oyo ezalaki kosala mombongo na
ebale monene elongo na bamasuwa ya Irami. Sima na
mibu nyonso misato, bamasuwa ezalaki kozonga longwa
na Tarsisi mpe ezalaki komema wolo, palata, pembe ya
nzoko, bamakaku mpe bandeke oyo babengaka « paoni. »
23 Mokonzi Salomo alekaki bakonzi nyonso ya mokili na
bozwi mpe na bwanya. 24 Mokili mobimba ezalaki koluka
kokutana na Salomo mpo na koyoka bwanya oyo Nzambe
atiaki kati na motema na ye. 25 Kati na bato oyo bazalaki
kokende kotala Salomo, moko na moko azalaki komemela
ye lokola kado: biloko ya palata, biloko ya wolo, bilamba,
bibundeli, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, bampunda
mpe bamile. Mpe ezalaki bongo mibu nyonso. 26 Salomo
asangisaki bashar mpe basoda oyo batambolaka likolo ya
bampunda: azalaki na bashar nkoto moko na nkama minei,
mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, nkoto
zomi na mibale. Abombaki bango kati na bingumba epai
wapi babombaka bashar, mpe na Yelusalemi epai wapi
mokonzi azalaki kovanda. 27 Mokonzi asalaki ete palata
ekoma ebele na Yelusalemi lokola mabanga, mpe banzete
ya sedele ekoma ebele lokola banzete ya sikomori oyo ezali

kati na mokili ya lubwaku. 28 Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta na Ejipito mpe na engumba Kue. Bato ya mombongo ya mokonzi nde bazalaki kosomba yango kuna na engumba Kue. 29 Bazalaki kosomba na Ejipito shar moko na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, nkama motoba, mpe mpunda moko na motuya ya mbongo ya bibende, nkama moko na tuku mitano; bazalaki mpe kosomba yango mpo na bakonzi nyonso ya bato ya Iti mpe ya Siri.

11 Mokonzi Salomo abalaki mwana mwasi ya Faraon; kasi pembeni na ye, abalaki basi mosusu ebele ya bikolo ya bapaya: basi ya Moabi, ya Amoni, ya Edomi, ya Sidoni mpe ya Iti. 2 Basi yango bawutaki na bikolo oyo, na tina na bango, Yawe alobaki na bana ya Isalaele: « Bosengeli te kobalana na bango, noki te bakopengwisa bino mpe bakotindika mitema na bino na kosambela banzambe na bango. » Nzokande, Salomo akangamaki na basi ya bikolo ya bapaya na bolingo makasi. 3 Azalaki na basi nkama sambo oyo bazalaki bana ya bakonzi, mpe bamakangu nkama misato. Boye, basi na ye nyonso bapengwisaki ye. 4 Tango Salomo akomaki mobange, basi na ye batindikaki motema na ye na kogumbamela banzambe mosusu; mpe atikaki kolinga Yawe, Nzambe na ye, na motema na ye mobimba ndenge ezalaki motema ya Davidi, tata na ye. 5 Salomo akomaki kosambela ekeko ya Asitarite, nzambe mwasi ya bato ya Sidoni; Moloki, nzambe ya mbindo ya bato ya Amoni. 6 Boye, Salomo asalaki penza makambo mabe na miso ya Yawe mpe atambolaki na boyengebene te liboso ya Yawe ndenge Davidi, tata na ye, atambolaki. 7 Na ngomba oyo etalani na Yelusalemi, Salomo atongaki esambelo ya likolo ya ngomba mpo na Kemoshi, nzambe ya mbindo ya Moabi; mpe mpo na Moloki, nzambe ya mbindo ya bato ya Amoni. 8 Asalaki mpe bongo mpo na banzambe ya basi na ye nyonso ya bikolo ya bapaya mpo ete batumbelaka yango malasi mpe babonzelaka yango mbeka. 9 Yawe atombokelaki Salomo mpo ete motema na ye epengwaki mosika na Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo amimonisaki epai na ye mbala mibale. 10 Nzokande, Yawe apekisaki Salomo kosambela banzambe mosusu; kasi Salomo atosaki te mitindo ya Yawe. 11 Boye, Yawe alobaki na Salomo: « Lokola oponi kotambola bongo mpe obateli te boyokani na Ngai mpe mitindo oyo napesaki yo, nakobotola yo bokonzi mpe nakopesa yango na moko kati na basali na yo. 12 Nzokande, mpo na Davidi, tata na yo, nakosala yango te na tango oyo ozali nanu na bomoi; nakobotola yango nde na maboko ya mwana na yo ya mobali. 13 Kasi nakobotola ye bokonzi nyonso te; nakotikela ye etuka moko mpo na Davidi, mowumbu na Ngai, mpe mpo na Yelusalemi, engumba oyo napona. » 14 Yawe abimisaki monguna moko mpo na kobundisa Salomo: Adadi, moto ya Edomi, mwana kati na libota ya bokonzi ya Edomi. 15 Na kala, na tango oyo Davidi abundisaki mokili ya Edomi, Joabi mokonzi ya mampinga, oyo akendeki mpo na kokunda bibembe, abomaki mibali nyonso ya Edomi. 16 Joabi mpe bato nyonso ya Isalaele batikalaki kuna basanza motoba kino tango basilisaki koboma mibali nyonso ya Edomi. 17 Kasi Adadi oyo azalaki nanu elenge na tango wana akimaki na Ejipito elongo na ndambo ya bato ya Edomi oyo bazalaki basali ya tata na ye. 18 Balongwaki na Madiani mpe bakendeki na Parani. Wuta na Parani, bazwaki bato mpe bakendeki elongo na bango na Ejipito epai ya Faraon, mokonzi ya Ejipito. Faraon apesaki Adadi ndako, eteni ya mabele mpe bilei. 19 Lokola Faraon asepelaki na Adadi mingi, abalisaki ye semeki na ye ya mwasi, ndeko mwasi ya Takipenesi, mwasi ya mokonzi. 20 Ndeko mwasi ya Takipenesi abotelaki Adadi mwana moko ya mobali mpe apesaki ye kombo « Genubati. » Takipenesi abokolaki ye kati na ndako ya Faraon. Genubati avandaki kuna elongo na bana ya Faraon. 21 Wana Adadi azalaki na Ejipito, ayokaki ete Davidi mpe Joabi, mokonzi ya mampinga, bakufi. Boye, Adadi alobaki na Faraon: — Pesa ngai nzela ete nazonga na mokili na ngai. 22 Faraon atunaki ye: — Ozangi eloko nini awa mpo ete oluka kozonga na mokili na yo? Adadi azongisaki: — Eloko moko te. Kasi tika ngai ete nakende kaka. 23 Nzambe abimisaki monguna mosusu mpo na kobundisa Salomo; kombo na ye: Rezoni. Rezoni Azalaki mwana mobali ya Eliyada, oyo akimaki nkolo na ye, Adadezeri, mokonzi ya Tsoba. 24 Rezoni asangisaki mibali pene na ye mpe akomaki mokambi ya lisanga ya batomboki tango Davidi abomaki mampinga ya Tsoba. Bongo batomboki bakendeki na Damasi epai wapi bavandaki mpe bakomaki kokonza. 25 Rezoni azalaki monguna ya Isalaele na tango nyonso oyo Salomo azalaki na bokonzi. Wana Adadi azalaki kotia Isalaele mobulu, Rezoni akomaki mokonzi ya Siri mpe akomaki kokanela Isalaele. 26 Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, moto ya Efrayimi ya Tsereda, moko kati na basali ya Salomo, atombokelaki mokonzi. Mama na ye azalaki mwasi akufisa mobali, mpe kombo na ye: Tseruya. 27 Tala ndenge atombokelaki mokonzi: na tango oyo Salomo azalaki kotonga Milo mpe kokanga madusu ya mir ya engumba ya Davidi, tata na ye, 28 Jeroboami azalaki elenge mobali ya makasi mpe ya mpiko; lokola Salomo amonaki ndenge elenge mobali oyo azalaki kosala mosala na ye malamu, atiaki ye motambolisi misala nyonso ya makasi mpo na libota ya Jozefi. 29 Mokolo moko, wana Jeroboami azalaki kobima na Yelusalemi, Ayiya, mosakoli ya Silo, akutanaki na ye na nzela

mpe alataki kazaka ya sika. Bazalaki kaka bango mibale na libanda ya mboka, kati na esobe. 30 Ayiya azwaki kazaka na ye ya sika oyo alataki, akataki yango na biteni zomi na mibale 31 mpe alobaki na Jeroboami: « Kamata biteni zomi mpo na yo, pamba te tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakobotola bokonzi na maboko ya Salomo mpe nakopesa yo bikolo zomi. 32 Kasi mpo na Davidi, mowumbu na Ngai, mpe mpo na engumba Yelusalemi oyo napona kati na mabota nyonso ya Isalaele, Salomo akozwa kaka libota moko. 33 Nakosala bongo, pamba te basundolaki Ngai mpe bagumbamelaki Asitarite, nzambe mwasi ya bato ya Sidoni; Kemoshi, nzambe ya bato ya Moabi; mpe Moloki, nzambe ya bato ya Amoni, batambolaki te na banzela na Ngai mpo na kosala makambo ya sembo na miso na Ngai, kobatela malako mpe mibeko na Ngai, ndenge Davidi, tata ya Salomo, asalaki. 34 Kasi nakobotola te bokonzi nyonso na maboko ya Salomo, nakotika ye nanu kokonza na mikolo nyonso oyo akozala na bomoi, mpo na Davidi, mowumbu na Ngai, oyo naponaki mpe abatelaki mitindo mpe malako na Ngai. 35 Kasi nakobotola bokonzi na maboko ya mwana na ye ya mobali mpe nakopesa yo mabota zomi. 36 Nakopesa libota moko epai ya mwana na ye ya mobali mpo ete Davidi, mowumbu na Ngai, azala tango nyonso na mokitani liboso na Ngai kati na Yelusalemi, engumba oyo napona mpo na kotia Kombo na Ngai kati na yango. 37 Kasi mpo na yo, Jeroboami, nakozwa yo, mpe okokonza nyonso oyo motema na yo ekolinga mpe okozala mokonzi ya Isalaele. 38 Soki osali nyonso oyo Ngai nazali kotinda yo, soki otamboli na banzela na Ngai mpe osali makambo ya sembo na miso na Ngai, na kobatelaka mibeko mpe malako na Ngai ndenge Davidi, mowumbu na Ngai, asalaki, wana nakozala na yo elongo, nakosala ete bokonzi kati na libota na yo elendisama ndenge nasalaki epai ya Davidi, mpe nakopesa yo Isalaele. 39 Na bongo, nakoyokisa ndako ya Davidi soni, kasi mpo na libela te. › » 40 Salomo alukaki koboma Jeroboami, kasi Jeroboami akimaki na Ejipito epai ya Shishaki, mokonzi ya Ejipito, avandaki kuna kino na kufa ya Salomo. 41 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Salomo, misala na ye nyonso mpe bwanya na ye, ekomama kati na buku ya misala ya Salomo. 42 Salomo akonzaki Isalaele mobimba mibu tuku minei, na Yelusalemi. 43 Sima na yango, Salomo akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Mwana na ye, Roboami, akitanaki na ye na bokonzi.

12 Roboami akendeki na Sishemi epai wapi lisanga mobimba ya Isalaele esanganaki mpo na kokomisa ye mokonzi. 2 Kasi sima na Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, koyoka sango yango wuta na Ejipito epai wapi akendeki kobombama mpo na kokima mokonzi Salomo, azongaki wuta na Ejipito. 3 Boye, batindaki bato kobenga Jeroboami; bongo ye elongo na lisanga mobimba ya Isalaele bakendeki epai ya Roboami mpe balobaki na ye: 4 — Tata na yo anyokolaki biso makasi; kasi sik'oyo, yo, lembisa misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo atia na mito na biso; bongo biso, tokosalela yo. 5 Roboami azongisaki: — Bokende epai na bino, bopesa ngai mikolo misato mpo na koyekola likambo yango, bongo bozongela ngai. Mpe bato bakendeki. 6 Mokonzi Roboami atunaki toli epai ya bampaka oyo basalaki elongo na Salomo, tata na ye, tango azalaki nanu na bomoi. Alobaki na bango: — Toli nini bozali kopesa ngai lokola eyano ya kopesa epai ya bato oyo? 7 Bazongiselaki ye: — Soki, na mokolo ya lelo, omikomisi mosali ya bato oyo, soki osaleli bango mpe opesi bango eyano ya malamu, bakozala tango nyonso basali na yo. 8 Kasi Roboami aboyaki toli oyo bampaka bapesaki ye; asengaki toli epai ya bilenge mibali oyo bakolaki esika moko na ye mpe bazalaki kosalela ye. 9 Atunaki bango: — Toli nini bozali kopesa lokola eyano ya kopesa epai ya bato oyo balobi na ngai: « Lembisa misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo atia na mito na biso? » 10 Bilenge mibali oyo bakolaki esika moko na ye bazongisaki: — Tala makambo oyo okoyebisa bato oyo balobi na yo: « Tata na yo anyokolaki biso na misala makasi; kasi yo, lembisela biso yango! » Yebisa bango: « Mosapi na ngai ya moke eleki loketo ya tata na ngai na monene; 11 soki tata na ngai anyokolaki bino na misala makasi, ngai, nakoyeisa yango lisusu makasi koleka; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. » 12 Sima na mikolo misato, Jeroboami elongo na bato nyonso bazongaki epai ya Roboami, ndenge mokonzi ayebisaki bango: « Bozongela ngai sima na mikolo misato. » 13 Mokonzi Roboami aboyaki kosalela toli oyo bampaka bapesaki ye, ayanolaki bato na maloba mabe makasi; 14 alandaki toli ya bilenge mibali mpe ayebisaki bango: Soki tata na ngai anyokolaki bino na misala makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. 15 Mokonzi aboyaki koyoka bato, pamba te ezalaki Yawe nde asalaki bongo mpo na kokokisa liloba oyo Yawe ayebisaki Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, na nzela ya mosakoli Ayiya, moto ya Silo. 16 Tango bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete mokonzi aboyi koyoka bango, bazongiselaki ye: « Eloko nini ya lisanga tozali na yango na Davidi? Tozali na eloko moko te ya lisanga na mwana

mobali ya Izayi! Isalaele, tika ete moto na moto azonga na ndako na ye ya kapo! Mpe yo, mokitani ya Davidi, tikala kotala makambo ya ndako na yo! » Boye, bana ya Isalaele bazongaki na bandako na bango ya kapo. **17** Roboami akobaki kokonza bana ya Isalaele oyo bazalaki kovanda na bingumba ya Yuda. **18** Mokonzi Roboami atindaki Adorami oyo azalaki motambolisi misala makasi, kasi bana nyonso ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe akufaki. Nzokande, mokonzi Roboami alongaki komata na shar na ye mpo na kokima na Yelusalemi. **19** Ezali boye nde bana ya Isalaele batombokelaki ndako ya Davidi kino na mokolo ya lelo. **20** Tango bana nyonso ya Isalaele bayokaki ete Jeroboami azongi, batindaki bato kobenga ye ete aya na mayangani, mpe bakomisaki ye mokonzi ya Isalaele mobimba. Kaka libota ya Yuda nde etikalaki kotosa bokonzi ya ndako ya Davidi. **21** Tango Roboami azongaki na Yelusalemi, asangisaki libota nyonso ya Yuda mpe libota ya Benjame, aponaki kati na bango bilombe ya bitumba nkoto nkama moko na tuku mwambe mpo na kobundisa ndako ya Isalaele mpe kozongisa bokonzi na maboko ya Roboami, mwana mobali ya Salomo. **22** Kasi Nzambe alobaki na Shemaya, moto na Nzambe: **23** « Yebisa Roboami, mwana mobali ya Salomo, mokonzi ya Yuda; mpe bana nyonso ya Yuda, ya Benjame mpe ba-oyo batikali: **24** ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Bokende te kobundisa bandeko na bino, bato ya Isalaele! Tika ete moto moko na moko azonga na ndako na ye, pamba te Ngai moko nde nasali makambo nyonso oyo eleki. › » Batosaki Liloba na Yawe mpe bazongaki na bandako na bango mpo na kotosa mitindo ya Yawe. **25** Jeroboami atongaki engumba Sishemi, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe avandaki kuna. Longwa na Sishemi, abimaki mpe akendeki kotonga Penueli. **26** Jeroboami amilobelaki: « Ndenge makambo ezali kotambola, bokonzi ekoki kozonga na ndako ya Davidi. **27** Soki bato oyo bamati na Yelusalemi mpo na kobonza mbeka na Tempelo ya Yawe, bakopesa lisusu mitema na bango epai ya nkolo na bango, Roboami, mokonzi ya Yuda. Bakoboma ngai mpe bakozonga epai ya mokonzi Roboami. » **28** Sima na ye koluka toli, mokonzi asalaki bikeko mibale ya bana ngombe ya wolo. Alobaki na bato: — Oh Isalaele, bokeyi mpe mingi na Yelusalemi! Botala banzambe na bino oyo babimisaki bino na Ejipito. **29** Jeroboami atiaki ekeko moko na Beteli mpe mosusu na Dani. **30** Bongo likambo oyo ememaki bato na lisumu, pamba te bamoko bazalaki kokende kogumbamela ekeko oyo ezalaki na Beteli, mpe bamosusu bazalaki kokende mosika kino na Dani mpo na kogumbamela ekeko mosusu. **31** Jeroboami atongaki bisambelo ya likolo ya bangomba mpe atiaki banganga-nzambe oyo bazalaki ata te bato ya libota ya Levi. **32** Jeroboami akataki ete basalaka feti mibu nyonso na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya mwambe ndenge basalaka na mokili ya Yuda, mpe abonzaki mbeka na etumbelo. Asalaki ndenge wana na Beteli epai wapi abonzaki mbeka epai ya banzambe ya bikeko ya bana ngombe oyo asalaki, mpe atiaki banganga-nzambe na bisambelo oyo abongisaki na likolo ya bangomba. **33** Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya mwambe, sanza oyo aponaki na ndenge na ye moko, abonzaki mbeka na etumbelo oyo atongaki na Beteli. Akataki ete basalaka feti mibu nyonso mpo na bana ya Isalaele mpe amataki na etumbelo mpo na kotumba ansa.

13 Moto moko na Nzambe alongwaki na Yuda mpe akendeki na Beteli, kolanda etinda na Yawe, wana Jeroboami atelemaki pembeni ya etumbelo mpo na kotumba ansa. **2** Kolanda etinda na Yawe, moto na Nzambe agangaki makasi mpo na kolakela etumbelo mabe: « Etumbelo, etumbelo! Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Mwana mobali moko akobotama na ndako ya Davidi, kombo na ye ekozala Joziasi. Akotumba na likolo na yo lokola mbeka banganga-nzambe ya bisambelo ya likolo ya bangomba, oyo batumbaka ansa na likolo na yo. Mpe na likolo na yo, etumbelo, bakotumba mikuwa ya bato! › » **3** Na mokolo wana kaka, moto na Nzambe apesaki elembo: — Tala elembo oyo elakisi ete ezali Yawe nde alobi: Etumbelo ekobukana mpe putulu oyo ezali likolo na yango ekopanzana. **4** Tango mokonzi Jeroboami ayokaki bilakeli mabe oyo moto na Nzambe alobaki mpo na etumbelo ya Beteli, asembolaki loboko na ye wuta na etumbelo mpe alobaki: — Bokanga ye! Kasi loboko oyo Jeroboami asembolaki epai ya moto na Nzambe ekawukaki, mpe akokaki lisusu te kozongisa yango epai na ye. **5** Kaka na tango yango, etumbelo ebukanaki mpe putulu epanzanaki. Ezalaki penza elembo oyo moto na Nzambe apesaki kolanda etinda na Yawe. **6** Mokonzi alobaki na moto na Nzambe: — Bondela Yawe, Nzambe na yo, mpe sambela mpo na ngai ete loboko na ngai ebonga. Moto na Nzambe abondelaki Yawe, mpe loboko ya mokonzi ebongaki, ezongaki ndenge ezalaki liboso. **7** Bongo mokonzi alobaki na moto na Nzambe: — Tokende na ndako mpo ete ozwa eloko ya kolia mpe napesa yo kado. **8** Kasi moto na Nzambe azongiselaki mokonzi: — Ata soki opesi ngai katikati ya bozwi na yo, nakokende epai na yo te, nakolia lipa te mpe nakomela ata litanga ya mayi te na esika oyo. **9** Pamba te Yawe apesaki ngai mitindo oyo: « Osengeli te kolia lipa, komela mayi mpe kozongela na nzela oyo oyelaki. » **10** Boye, akendeki na nzela mosusu mpe azongaki te na

nzela oyo ayelaki na Beteli. 11 Nzokande, mosakoli moko ya
mobange azalaki kovanda na Beteli; bana na ye ya mibali
bayaki koyebisa ye makambo nyonso oyo moto na Nzambe
asalaki na Beteli, na mokolo wana, mpe oyo alobaki na
mokonzi. 12 Tata na bango atunaki bango: — Azongi na
nzela nini? Bana na ye ya mibali balakisaki ye nzela oyo
moto na Nzambe, oyo awutaki na Yuda, azongelaki. 13
Bongo alobaki na bana na ye ya mibali: — Bobongisela
ngai ane. Sima na bana na ye kobongisela ye ane, amataki
likolo na yango, 14 alandaki moto na Nzambe mpe akutaki
ye avandi na se ya nzete ya Terebente. Atunaki ye: —
Ozali solo moto na Nzambe oyo awuti na Yuda? Moto na
Nzambe azongisaki: — Iyo, ezali nde ngai. 15 Mosakoli
alobaki na ye: — Yaka kolia mesa moko na ngai, na ndako
na ngai. 16 Moto na Nzambe alobaki: — Nakoki te kozonga
to kotambola nzela moko na yo; nakoki mpe te kolia lipa to
komela mayi elongo na yo na esika oyo, 17 pamba te Yawe
alobaki na ngai: « Osengeli te kolia lipa, komela mayi mpe
kozongela na nzela oyo oyelaki. » 18 Mosakoli ya mobange
azongisaki: — Ngai mpe nazali mosakoli lokola yo. Anjelu
moko ya Yawe alobaki na ngai kolanda etinda na Yawe:
« Zonga na ye nzela moko na ndako na yo mpo ete alia
lipa mpe amela mayi. » Nzokande azalaki kokosa ye. 19
Boye, moto na Nzambe azongaki nzela moko na ye na
Beteli, aliaki mpe amelaki kati na ndako na ye. 20 Wana
bavandaki na mesa, Yawe alobaki na mosakoli ya mobange,
oyo azongisaki moto na Nzambe, 21 mpe agangelaki moto
na Nzambe oyo awutaki na Yuda: — Tala liloba oyo Yawe
alobi: « Mpo ete otosi te Liloba na Yawe mpe obateli te
etinda oyo Yawe, Nzambe na yo, apesaki yo; 22 mpo ete
ozongi, olie lipa mpe omeli mayi na esika oyo napekisaki
yo kolia to komela, bakokunda ebembe na yo te kati na
kunda ya batata na yo. » 23 Tango moto na Nzambe asilisaki
kolia mpe komela, mosakoli ya mobange abongisaki ane ya
moto na Nzambe oyo azongisaki sima, 24 mpe moto na
Nzambe azongelaki nzela na ye. Wana azalaki kokende,
akutanaki na nkosi na nzela, mpe nkosi yango ebomaki ye.
Ebembe na ye etikalaki na nzela, nkosi mpe ane etelemaki
pembeni ya ebembe na ye. 25 Bato oyo bazalaki koleka
bamonaki ebembe elali na nzela mpe nkosi etelemi pembeni
na yango. Bakendeki kopesa sango kati na engumba epai
wapi mosakoli ya mobange azalaki kovanda. 26 Tango
mosakoli ya mobange, oyo azongisaki moto na Nzambe
sima, na mobembo na ye, ayokaki sango yango, alobaki:
— Ezali solo moto na Nzambe oyo atosaki te mitindo ya
Yawe. Yawe akabi ye epai ya nkosi oyo epasoli ye mpe
ebomi ye kolandisama na liloba oyo Yawe ayebisaki ye. 27
Mosakoli ya mobange alobaki na bana na ye ya mibali: —
Bobongisela ngai ane! Bana na ye ya mibali babongiselaki
ye ane yango. 28 Abimaki mpe akutaki ebembe elali na
nzela, ane mpe nkosi etelemi pembeni ya ebembe. Nkosi
eliaki te ezala ebembe to ane. 29 Mosakoli ya mobange
atombolaki ebembe ya moto na Nzambe, atiaki yango na
likolo ya ane mpe amemaki yango na engumba na ye mpo
na kosalela ye matanga mpe kokunda ye. 30 Atiaki ebembe
kati na kunda na ye moko mpe ayembelaki ye nzembo oyo
ya mawa: — Ah, mawa, ndeko na ngai! 31 Sima na kokunda
ye, alobaki na bana na ye ya mibali: — Tango nakokufa,
bokokunda ngai kati na lilita epai wapi bakundi moto na
Nzambe; bokotia mikuwa na ngai pembeni ya mikuwa na ye.
32 Pamba te liloba oyo asakolaki kolanda etinda na Yawe
mpo na kolakela mabe, etumbelo ya Beteli mpe bisambelo
nyonso ya likolo ya bangomba kati na engumba Samari,
ekokokisama solo. 33 Atako bongo, Jeroboami atikaki te
banzela na ye ya mabe, akobaki kaka kotia bato ya mboka
na ye lokola banganga-nzambe ya bisambelo ya likolo ya
bangomba; abulisaki lokola nganga-nzambe ya esambelo ya
likolo ya ngomba moto nyonso oyo alingaki kokoma nganga-
nzambe. 34 Oyo nde ezalaki lisumu ya ndako ya Jeroboami,
oyo ememaki kokweya mpe kobebisama ya bokonzi na ye
kati na mokili.

14 Na tango wana kaka, Abiya, mwana mobali ya
Jeroboami, akomaki kobela. 2 Jeroboami alobaki na
mwasi na ye: — Mibongola mpo ete bato bayeba te ete
ozali mwasi ya mokonzi Jeroboami; bongo, kende na Silo.
Mosakoli Ayiya azali kuna; ye nde alobaki na ngai ete
nakozala mokonzi ya bato oyo. 3 Kamata mapa zomi,
ndambo ya bagato, na ekolo ya mafuta ya nzoyi, mpe kende
kokutana na ye; akoyebisa yo makambo oyo ekokomela
mwana na biso ya mobali. 4 Mwasi ya Jeroboami asalaki
makambo oyo mobali na ye atindaki ye: akendeki na Silo
mpe akotaki na ndako ya Ayiya. Nzokande, Ayiya azalaki
komona lisusu te, pamba te miso na ye ekufaki mpo ete
akomaki mobange. 5 Yawe alobaki na Ayiya: — Mwasi
ya Jeroboami azali koya kotuna yo toli mpo na mwana
na ye ya mobali, pamba te azali kobela. Osengeli kopesa
ye eyano songolo to pakala. Tango akoya, akosala lokola
nde azali moto mosusu. 6 Tango Ayiya ayokaki makelele
ya makolo ya mwasi ya Jeroboami na ekuke, alobaki: —
Kota, mwasi ya Jeroboami! Mpo na nini ozali komibongola?
Natindami epai na yo mpo na koyebisa yo sango mabe. 7
Kende koloba na Jeroboami: « Yawe, Nzambe ya Isalaele,
alobi: ‹ Natombolaki yo kati na bato mpe nakomisaki yo
mokambi ya bato na Ngai, Isalaele. 8 Nalongolaki bokonzi

na maboko ya ndako ya Davidi mpe napesaki yo yango, kasi otambolaki te lokola Davidi, mowumbu na Ngai, oyo atosaki mibeko na Ngai mpe azalaki kolanda Ngai na motema na ye mobimba, mpo na kosala oyo kaka ezali malamu na miso na Ngai. **9** Kasi yo, osali mabe koleka bato nyonso oyo bazalaki liboso na yo: omisaleli banzambe mosusu, bikeko ya bibende banyangwisa na moto; boye, olamusi kanda na Ngai mpe opesi Ngai mokongo. **10** Yango wana, nakoyeisa pasi na ndako ya Jeroboami, nakosilisa koboma mibali nyonso kati na ndako ya Jeroboami, ezala mowumbu to monsomi kati na Isalaele; nakokomba ndako ya Jeroboami ndenge bakombaka matiti ya mbindo, kino nyonso penza ekosila. **11** Bambwa ekolia bato nyonso ya Jeroboami, oyo bakokufa kati na engumba; mpe bandeke ya likolo ekolia bato nyonso oyo bakokufa na zamba, elobi Yawe. › » **12** Mpo na yo, telema mpe zonga na ndako na yo. Tango kaka okotia makolo na yo kati na engumba na yo, mwana na yo ya mobali akokufa. **13** Bato nyonso ya Isalaele bakosalela ye matanga mpe bakokunda ye. Ye moko kaka, kati na ndako ya Jeroboami, nde bakokunda; pamba te kati na ndako mobimba ya Jeroboami, ye kaka nde Nzambe amoni na eloko ya malamu oyo esepelisi Yawe, Nzambe ya Isalaele. **14** Yawe akobimisa mpo na Ye moko, mokonzi mosusu ya Isalaele oyo akosilisa koboma ndako nyonso ya Jeroboami. Solo, ezali nde mpo na lelo, kaka sik'oyo! **15** Yawe akobeta Isalaele, mpe Isalaele akoningana lokola nzete oyo ebotaka na mayi, oyo mayi ezali koningisa; akopikola Isalaele wuta na mabele ya malamu oyo apesaki na bakoko na ye mpe akopanza bango mosika ya ebale Efrate, pamba te balamusi kanda ya Yawe na kosalaka makonzi ya bule mpo na Ashera. **16** Akokaba Isalaele mpo na masumu oyo Jeroboami asali mpe asalisi Isalaele. **17** Mwasi ya Jeroboami atelemaki, akendeki mpe akomaki na Tiritsa. Tango akomaki na ekuke ya ndako na ye, mwana na ye ya mobali akufaki. **18** Bakundaki ye, mpe Isalaele mobimba basalaki matanga ndenge kaka Yawe alobaki na nzela ya mowumbu na Ye, mosakoli Ayiya. **19** Misala mosusu ya Jeroboami, bitumba mpe bokonzi na ye ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **20** Jeroboami asalaki mibu tuku mibale na mibale na bokonzi, akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye. Nadabi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **21** Roboami, mwana mobali ya Salomo, akomaki mokonzi ya Yuda; azalaki na mibu tuku minei na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na sambo na Yelusalemi, engumba oyo Yawe aponaki kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo na kotia Kombo na Ye. Kombo ya mama na Roboami ezalaki « Naama. » Naama azalaki moto ya Amoni. **22** Bato ya Yuda basalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Na nzela ya masumu oyo basalaki, balamusaki zuwa ya Nzambe koleka oyo batata na bango basalaki. **23** Batongaki lisusu mpo na bango moko bisambelo ya likolo ya bangomba, mabanga ya bule, makonzi ya bule mpo na Ashera na likolo ya bangomba nyonso mpe na se ya banzete nyonso ya mobesu. **24** Ezalaki lisusu na mibali oyo bazalaki komipesa na kindumba ya bule kati na mokili ya Yuda: bamipesaki na kosala makambo ya nkele kolanda bikolo ya bapaya oyo Yawe abenganaki liboso ya bato ya Isalaele. **25** Tango Roboami akokisaki mibu mitano na bokonzi, Shishaki, mokonzi ya Ejipito, ayaki kobundisa Yelusalemi. **26** Azwaki bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe bomengo ya ndako ya mokonzi. Azwaki penza biloko nyonso, ezala banguba nyonso ya wolo oyo Salomo asalisaki. **27** Boye, na esika ya banguba ya wolo, mokonzi Roboami asalisaki banguba ya bronze mpe apesaki yango epai ya bakonzi ya bakengeli na ye, oyo bazalaki kobatela ekotelo ya ndako ya mokonzi. **28** Tango nyonso mokonzi abandaki kokende na Tempelo ya Yawe, bakengeli bazalaki komema banguba mpe kozongisa yango kati na ndako ya bakengeli. **29** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Roboami mpe misala na ye ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **30** Ezalaki tango nyonso na bitumba kati na Roboami mpe Jeroboami. **31** Roboami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Naama. » Naama azalaki moto ya Amoni. Abiyami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

15 Tango Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, Abiyami akomaki mokonzi ya Yuda. **2** Awumelaki mibu misato na bokonzi, na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Maaka. » Maaka azalaki mwana ya Abisalomi. **3** Asalaki masumu nyonso oyo tata na ye asalaki liboso ete Abiyami akoma mokonzi. Apesaki te motema na ye mobimba epai na Yawe, Nzambe na ye, ndenge ezalaki motema ya Davidi, koko na ye. **4** Nzokande, mpo na Davidi, Yawe Nzambe na ye, apesaki Abiyami mwinda kati na Yelusalemi, wana atiaki mwana na ye ya mobali mpo na kokitana na ye na bokonzi mpe kokomisa Yelusalemi makasi. **5** Pamba te Davidi asalaki makambo ya malamu na miso ya Yawe mpe abatelaki mibeko ya Yawe mikolo nyonso ya bomoi na ye, longola kaka likambo moko: likambo ya Iri, moto ya Iti. **6** Mikolo nyonso ya bomoi ya Abiyami, ndako ya Roboami ezalaki kaka na

bitumba na ndako ya Jeroboami. 7 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Abiyami mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. Bitumba ezalaki kati na Jeroboami mpe Abiyami. 8 Abiyami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Asa, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. 9 Tango Jeroboami, mokonzi ya Isalaele, asalaki mibu tuku mibale na bokonzi, Asa akomaki mokonzi ya Yuda. 10 Asalaki mibu tuku minei na moko na bokonzi, na Yelusalemi. Kombo ya koko na ye ya mwasi ezalaki « Maaka. » Maaka azalaki mwana mwasi ya Abisalomi. 11 Asa asalaki makambo ya malamu na miso ya Yawe, ndenge Davidi, koko na ye, asalaki. 12 Abenganaki wuta na mokili, bato oyo bazalaki komipesa na kindumba ya bule, mpe alongolaki banzambe nyonso ya bikeko oyo tata na ye asalaki. 13 Alongolaki ezala Maaka, koko na ye ya mwasi, na lokumu ya mama ya mokonzi; pamba te Maaka asalelaki nzambe mwasi Ashera ekeko ya soni. Asa abukaki mpe atumbaki ekeko yango ya soni kati na lubwaku ya Sedron. 14 Nzokande, atako abebisaki te bisambelo ya likolo ya bangomba, Asa abatelaki motema na ye sembo na miso ya Yawe, na mikolo nyonso ya bomoi na ye. 15 Azongisaki kati na Tempelo ya Yawe biloko oyo tata na ye mpe ye moko babulisaki: palata, wolo mpe biloko mosusu. 16 Na mikolo nyonso oyo Asa mpe Baesha, mokonzi ya Isalaele, bazalaki na bokonzi, bazalaki kaka na bitumba. 17 Baesha, mokonzi ya Isalaele, abundisaki Yuda mpe alendisaki bamir ya engumba Rama mpo na kopekisa bato kokota to kobima na mokili ya Asa, mokonzi ya Yuda. 18 Asa azwaki palata mpe wolo nyonso oyo etikalaki kati na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi; apesaki yango na maboko ya basali na ye mpe atindaki bango epai ya Beni-Adadi, mwana mobali ya Tabirimoni, mwana mobali ya Ezioni, mokonzi ya Siri, oyo azalaki kovanda na Damasi. Atindelaki ye mpe maloba oyo: 19 « Tika ete tosala boyokani kati na ngai mpe yo ndenge ezalaki kati na tata na ngai mpe tata na yo. Tala, natindeli yo kado ya palata mpe ya wolo. Kende kokata boyokani na yo elongo na Baesha, mokonzi ya Isalaele, mpo ete abundisa ngai lisusu te. » 20 Beni-Adadi andimaki maloba ya mokonzi Asa mpe atindaki bakonzi ya basoda na ye kobundisa bingumba ya Isalaele. Abotolaki Iyoni, Dani, Abele-Beti-Maaka, etuka mobimba ya Kinereti mpe mokili nyonso ya Nefitali. 21 Tango kaka Baesha ayokaki bongo, atikaki kolendisa engumba Rama mpe akendeki kovanda na Tiritsa. 22 Bongo mokonzi Asa abengisaki bato nyonso ya Yuda, kolongola ata moto moko te; mpe bamemaki longwa na Rama mabanga mpe mabaya oyo Baesha azalaki kosalela kuna. Mokonzi Asa asalelaki yango mpo na kolendisa engumba Geba kati na etuka ya Benjame, mpe engumba Mitsipa. 23 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Asa, molende na ye, misala na ye nyonso mpe bingumba na ye nyonso oyo atongaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. Tango akomaki mobange, akomaki kobela makolo. 24 Asa akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Jozafati, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. 25 Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu mibale na bokonzi; Nadabi, mwana mobali ya Jeroboami, akomaki mokonzi ya Isalaele mpe akonzaki Isalaele mibu mibale. 26 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, atambolaki na banzela mabe ya tata na ye, oyo atindikaki mpe bato ya Isalaele na kosala masumu. 27 Baesha, mwana mobali ya Ayiya, moto ya libota ya Isakari, asalelaki ye likita mpe abomaki ye na Gibetoni, moko kati na bingumba ya bato ya Filisitia, na tango oyo Nadabi elongo na Isalaele mobimba bazingelaki Gibetoni. 28 Baesha abomaki Nababi tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu misato na bokonzi, mpe akitanaki na Nadabi na bokonzi. 29 Tango azwaki bokonzi, abomaki libota nyonso ya Jeroboami mpe atikaki ata moto moko te na bomoi kati na libota ya Jeroboami: abomaki bato nyonso kolanda etinda na Yawe na nzela ya mowumbu na ye, Ayiya, moto ya Silo, 30 mpo na masumu oyo Jeroboami asalaki mpe atindikaki bato ya Isalaele na kosala. Na bongo, apelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. 31 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Nadabi mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. 32 Na mikolo nyonso oyo Asa mpe Baesha, mokonzi ya Isalaele, bazalaki na bokonzi, bazalaki kaka na bitumba. 33 Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu misato na bokonzi, Baesha, mwana mobali ya Ayiya, akomaki mokonzi ya Isalaele mobimba, na Tiritsa. Asalaki mibu tuku mibale na minei na bokonzi. 34 Baesha asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, na komekola banzela ya Jeroboami oyo atindikaki bato ya Isalaele na kosala masumu na ye.

16 Yawe alobaki na Jewu, mwana mobali ya Anani, na tina na Baesha: 2 « Mpo ete nazwaki yo kati na pululu mpe nakomisi yo mokambi ya bato na Ngai, Isalaele, kasi otambolaki na banzela ya Jeroboami mpe okweyisi bato na Ngai, Isalaele, na masumu oyo epelisi kanda na Ngai, 3 nakokombola Baesha mpe libota na ye nyonso, mpe nakokomisa ndako na ye lokola ndako ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati. 4 Bambwa ekolia bato ya Baesha oyo

bakokufa kati na engumba mpe bandeke ya likolo ekolia bato oyo bakokufa na bilanga. » **5** Makambo mosusu oyo etali mokonzi Baesha mpe misala minene oyo asalaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **6** Baesha akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na Tiritsa; mpe Ela, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **7** Yawe alobaki lisusu na nzela ya mosakoli Jewu, mwana mobali ya Anani, na tina na Baesha mpe ndako na ye, mpo na makambo mibale oyo: ya liboso, mpo na mabe nyonso oyo asalaki na miso ya Yawe, na kopelisa kanda ya Yawe na nzela ya misala na ye kino kokoma ndenge moko na libota ya Jeroboami; ya mibale, mpo ete asilisaki koboma bato nyonso ya libota ya Jeroboami. **8** Tango Asa, mokonzi ya Yuda, asalaki mibu tuku mibale na motoba na bokonzi; Ela, mwana mobali ya Baesha, akomaki mokonzi ya Isalaele mpe akonzaki Isalaele mibu mibale na Tiritsa. **9** Zimiri, mokonzi ya mampinga oyo azalaki kokamba ndambo ya bashar na ye, asalelaki ye likita. Na tango wana, mokonzi Ela azalaki na Tiritsa komela mpe kolangwa masanga na ndako ya Aritsa, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, kuna na Tiritsa. **10** Zimiri akotaki, abetaki mpe abomaki ye na tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mibale na sambo na bokonzi. Boye, Zimiri akitanaki na Ela na bokonzi. **11** Na tango kaka azwaki bokonzi mpe avandaki na kiti ya bokonzi, asilisaki koboma libota mobimba ya Baesha; atikaki ata mobali moko te na bomoi, ezala ndeko to molingami na ye. **12** Boye, Zimiri asilisaki koboma libota nyonso ya Baesha kolanda Liloba na Yawe, oyo elobamaki mpo na kotelemela Baesha na nzela ya mosakoli Jewu; **13** likolo ya masumu nyonso oyo Baesha elongo na mwana na ye ya mobali Ela basalaki mpe oyo ememaki Isalaele mobimba na libebi; masumu oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, na nzela ya banzambe na bango ya bikeko oyo ezanga tina. **14** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Ela, misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **15** Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mibale na sambo na bokonzi; Zimiri akonzaki na Tiritsa, mikolo sambo. Mampinga ya basoda ya Isalaele batongaki molako na bango pembeni ya Gibetoni, engumba ya bato ya Filisitia, mpo na kobundisa yango. **16** Tango bato ya Isalaele oyo bazalaki kati na molako bayokaki ete Zimiri asali likita mpo na kotelemela mokonzi Asa mpe abomaki ye, bakomisaki kaka na mokolo wana Omiri oyo azalaki mokonzi ya mampinga, mokonzi ya Isalaele kati na molako. **17** Bongo Omiri elongo na bato nyonso ya Isalaele balongwaki na Gibetoni mpe bakendeki kozingela Tiritsa. **18** Tango Zimiri amonaki ete mampinga ya Isalaele esili kobotola engumba, akotaki na ndako ya bokonzi, amitumbaki na ndako mpe akufaki na moto. **19** Akufaki likolo ya masumu oyo asalaki, na kosala mabe na miso ya Yawe mpe na kotambola na banzela ya Jeroboami oyo asalaki masumu oyo ememaki Isalaele na libebi. **20** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Zimiri mpe botomboki na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **21** Sima na kufa ya Zimiri, bana ya Isalaele bakabwanaki na bandambo mibale: ndambo moko elandaki Tibini, mwana mobali ya Ginati lokola mokonzi; mpe ndambo mosusu elandaki Omiri. **22** Kasi bato oyo bazalaki kolanda Omiri bamonanaki makasi koleka bato oyo bazalaki kolanda Tibini, mwana mobali ya Ginati. Boye, Tibini akufaki mpe Omiri akitanaki na ye na bokonzi. **23** Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na moko, Omiri akomaki mokonzi ya Isalaele. Asalaki mibu zomi na mibale na bokonzi, mpe kati na mibu zomi na mibale wana, akonzaki mpe engumba Tiritsa mibu motoba. **24** Asombaki ngomba Samari epai ya Shemeri na motuya ya palata nkoto motoba mpe atongaki engumba likolo na yango. Abengaki engumba yango Samari kolanda kombo ya Shemeri, mokolo na yango ya liboso. **25** Kasi Omiri asalaki makambo mabe na miso ya Yawe mpe asalaki masumu koleka bakonzi nyonso oyo bakonzaki liboso na ye. **26** Atambolaki na banzela nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo asalaki masumu oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, na nzela ya banzambe na bango ya bikeko oyo ezanga tina. **27** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Omiri: misala oyo asalaki mpe nguya oyo alakisaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **28** Omiri, akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na Samari. Akabi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **29** Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na mwambe na bokonzi, Akabi, mwana mobali ya Omiri, akomaki mokonzi ya Isalaele. Akonzaki Isalaele na engumba Samari mibu tuku mibale na mibale. **30** Akabi, mwana mobali ya Omiri, asalaki makambo mabe mingi na miso ya Yawe koleka bakonzi nyonso oyo bakonzaki liboso na ye. **31** Lokola amonaki ete kolanda masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, ekokaki te, abalaki Jezabeli, mwana mwasi ya Etibala, mokonzi ya Sidoni, mpe akomaki kosalela nzambe Bala mpe kogumbamela yango. **32** Akabi atongaki etumbelo mpo na nzambe Bala kati na ndako oyo atongaki mpo na yango, na Samari. **33** Akabi atongaki lisusu likonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera; asalaki makambo mabe koleka bakonzi nyonso ya Isalaele oyo bakonzaki liboso na ye, makambo oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **34** Na tango Akabi azalaki mokonzi, Iyeli, moto ya Beteli,

atongaki lisusu engumba Jeriko. Tango atongaki miboko na yango, Abirami, mwana na ye ya liboso ya mobali, akufaki; mpe tango batiaki bikuke na yango, Segubi, mwana na ye ya mobali ya suka, akufaki. Yango esalemaki kolanda liloba oyo Yawe alobaki na nzela na Jozue, mwana mobali ya Nuni.

17 Eliya, moto ya Tishibe, moko kati na bavandi ya Galadi, alobaki na mokonzi Akabi: — Solo, na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, Nzambe oyo ngai nasalelaka, mamwe mpe mvula ekozala te na mibu oyo ezali koya, longola kaka soki nasengi yango. **2** Bongo Yawe alobaki na Eliya: **3** — Longwa awa, kende na ngambo ya este mpe bombama na lubwaku ya Keriti, na ngambo ya este ya Yordani. **4** Kuna, okomela mayi ya lubwaku, mpe napesi mitindo epai ya bayanganga mpo ete eleisa yo. **5** Eliya asalaki ndenge Yawe alobaki na ye: akendeki na lubwaku ya Keriti na ngambo ya este ya Yordani mpe avandaki kuna. **6** Bayanganga ezalaki komemela ye mapa mpe mbisi na tongo mpe na pokwa, mpe amelaki mayi ya lubwaku. **7** Sima na mwa tango, mayi ya lubwaku ekawukaki mpo ete mvula ezalaki lisusu konoka te na mokili. **8** Yawe alobaki na Eliya: **9** « Kende na lombangu na Sarepita, kati na mokili ya Sidoni, mpe vanda kuna. Napesi mitindo kuna epai ya mwasi moko oyo akufisa mobali ete apesa yo bilei. » **10** Eliya akendeki na Sarepita. Tango akomaki na ekuke ya engumba, mwasi moko oyo akufisa mobali azalaki wana; azalaki kolokota bakoni. Eliya abengaki ye mpe alobaki na ye: — Nabondeli yo, zwela ngai mwa mayi na mbeki mpo ete namela. **11** Tango mwasi yango azalaki kokende kozwa mayi, Eliya ayebisaki ye lisusu: — Nabondeli yo, memela ngai mpe lipa. **12** Mwasi yango azongiselaki ye: — Na Kombo na Yawe, Nzambe na yo, nazali na lipa te; nazali kaka na mwa ndambo ya farine na sani mpe ndambo ya mafuta na mbeki. Nazali kolokota mwa koni oyo nakomema na ndako mpo na kolamba bilei ya suka mpo na ngai mpe mpo na mwana na ngai ya mobali. Tango tokosilisa yango, ekotikala na biso kaka kozela kufa. **13** Eliya alobaki na ye: — Kobanga te, zonga na ndako mpe sala ndenge olobi. Kasi salela ngai nanu lipa na oyo ozali na yango mpe memela ngai yango; bongo na sima, okosala mpo na yo mpe mpo na mwana na yo ya mobali. **14** Pamba te, tala maloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Farine ekozanga te na sani, mpe mafuta ekosila te na mbeki. » **15** Mwasi yango akendeki mpe asalaki ndenge kaka Eliya alobaki. Boye, na tango molayi, bilei ezangaki te mpo na Eliya, mpo na mwasi oyo akufisa mobali mpe mpo na ndako na ye. **16** Farine etikalaki kosila te na sani, mpe mafuta etikalaki kokawuka te na mbeki, kolanda ndenge Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Eliya. **17** Sima na mwa tango, mwana mobali ya mwasi oyo akufisa mobali, nkolo ndako, abelaki; mpe pasi na ye ekomaki makasi penza kino akataki motema. **18** Mwasi yango alobaki na Eliya: — Moto na Nzambe, nasali yo nini? Boni, oyaki na ndako na ngai mpo na kokundola lisumu na ngai mpe kobomisa mwana na ngai ya mobali? **19** Eliya azongisaki: — Pesa ngai mwana na yo ya mobali. Eliya azwaki mwana yango na maboko ya mwasi oyo akufisa mobali, amemaki ye na shambre ya likolo epai wapi azalaka kovanda mpe alalisaki ye na mbeto na ye; **20** abelelaki Yawe na maloba oyo: — Oh Yawe, Nzambe na ngai, mpo na nini koyeisa lisusu pasi na bomoi ya mwasi oyo akufisa mobali, na koboma mwana na ye ya mobali; nzokande ayambaki ngai epai na ye? **21** Sima, amitandaki mbala misato likolo ya mwana mobali mpe abelelaki Yawe na maloba oyo: — Oh Yawe, Nzambe na ngai, tika ete pema ya mwana mobali oyo ezonga kati na ye. **22** Yawe ayanolaki libondeli ya Eliya mpe azongisaki pema kati na mwana mobali, bongo mwana yango azongaki lisusu na bomoi. **23** Eliya azwaki mwana mpe akitisaki ye wuta na shambre ya likolo kino kati na ndako. Apesaki mwana epai ya mama na ye mpe alobaki: — Tala mwana na yo ya mobali, azali na bomoi. **24** Mwasi yango alobaki na Eliya: — Nasosoli sik'oyo ete ozali solo moto na Nzambe; mpe Liloba na Yawe, oyo ebimaka na monoko na yo ezali penza solo.

18 Sima na tango molayi, na mobu ya misato, Yawe alobaki na Eliya: « Kende komimonisa epai ya Akabi, mpe Ngai nakonokisa mvula na mokili oyo. » **2** Eliya akendeki komimonisa epai ya Akabi. Wana nzala ezalaki makasi na Samari, **3** Akabi abengisaki Abidiasi, mobateli bikolo ya ndako na ye. Nzokande Abidiasi azalaki kotosa Yawe mingi. **4** Wana Jezabeli azalaki koboma basakoli ya Yawe, Abidiasi azwaki basakoli nkama moko mpe abombaki bango kati na madusu mibale ya mabanga: basakoli tuku mitano na lidusu moko na moko, mpe azalaki kopesa bango bilei mpe mayi. **5** Akabi apesaki mitindo na Abidiasi: « Tambola kati na mokili mobimba, na bitima nyonso ya mayi mpe na miluka nyonso; tango mosusu tokoki kozwa matiti ya mobesu mpe tokobatela bomoi ya bampunda mpe ya bamile mpo ete toboma lisusu te ndambo ya bibwele na biso. » **6** Bakabolaki mokili mpo na kotambola kati na yango, Akabi akendeki ye moko na ngambo moko, Abidiasi mpe akendeki ye moko na ngambo mosusu. **7** Wana Abidiasi azalaki kokende, Eliya akutanaki na ye. Abidiasi asosolaki ete ezali ye, afukamaki elongi kino na se mpe alobaki: — Boni, ezali penza yo, Eliya, nkolo na ngai? **8** Eliya azongisaki: — Iyo, ezali ngai. Kende koyebisa mokonzi na yo ete Eliya azali awa. **9** Abidiasi atunaki: — Likambo nini ya mabe ngai nasali mpo ete okaba

mosali na yo epai ya Akabi mpo ete baboma ngai? 10 Solo,
na Kombo na Yawe, Nzambe na yo, ezali na ekolo moko te
to mokili moko te epai wapi nkolo na ngai azangi kotinda bato
koluka yo. Mpe soki ekolo moko to mokili elobi ete ozalaki
kuna te, Akabi azalaki kolapisa bango ndayi ete bamoni yo
te. 11 Kasi sik'oyo otindi ngai ete nakende epai ya mokonzi
na ngai koyebisa ye ete Eliya azali awa. 12 Nayebi te esika
nini Molimo na Yawe akoki komema yo tango nakotika yo.
Soki namemi sango epai ya Akabi, kasi ye amoni yo te,
akoboma ngai. Nzokande ngai, mosali na yo, natosaka
Yawe wuta bolenge na ngai. 13 Nkolo na ngai, oyokaki
te makambo oyo nasalaki tango Jezabeli azalaki koboma
basakoli ya Yawe? Nabombaki basakoli ya Yawe nkama
moko kati na madusu mibale ya mabanga: tuku mitano na
lidusu moko na moko mpe napesaki bango bilei mpe mayi
ya komela. 14 Sik'oyo olobi na ngai ete nakende koyebisa
mokonzi na ngai ete Eliya azali awa? Akoboma ngai! 15 Eliya
alobaki: — Solo, na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe oyo ngai nazali kosalela, lelo nakomimonisa epai
ya Akabi. 16 Boye Abidiasi akendeki kokutana na Akabi mpe
apesaki ye sango; mpe Akabi akendeki kokutana na Eliya.
17 Tango Akabi amonaki Eliya alobaki na ye: — Yo nde moto
ozali kotia mobulu kati na Isalaele? 18 Eliya azongisaki: —
Natie mobulu te kati na Isalaele. Kasi ezali nde yo mpe
libota ya tata na yo bato bozali kosala mobulu, pamba te
botosaki te mibeko ya Yawe mpe bolandi banzambe Bala.
19 Sik'oyo bengisa bato ya Isalaele nyonso ete tokutana na
ngomba Karimeli elongo na basakoli ya Bala nkama minei
na tuku mitano mpe basakoli ya Ashera nkama minei oyo
baliaka na mesa ya Jezabeli. 20 Boye Akabi atindaki sango
epai ya bato nyonso ya Isalaele mpe asangisaki basakoli
na ngomba Karimeli. 21 Eliya apusanaki pene na bato
mpe alobaki: — Kino tango nini bokotambola lokolo moko
na zamba mpe lokolo mosusu na nzela? Soki Yawe azali
Nzambe, tika ete bolanda Ye! Kasi soki mpe Bala, bolanda
ye. Bato bazongisaki ata eloko moko te. 22 Boye Eliya
alobaki na bango: — Natikali kaka ngai moko mosakoli kati
na basakoli na Yawe. Kasi Bala azali na basakoli tuku minei
na mitano. 23 Bobongisela biso bangombe mibale ya mibali.
Tika ete basakoli ya Bala bapona bango moko ngombe
moko, bakata-kata yango na biteni mpe batia yango likolo
ya bakoni, kasi bapelisa moto te. Ngai mpe nakobongisa
ngombe mosusu, nakotia yango likolo ya bakoni, kasi na
kopelisa moto te. 24 Boye bokobelela kombo ya nzambe
na bino, bongo ngai mpe nakobelela Kombo ya Yawe.
Nzambe oyo akoyanola na nzela ya moto, Ye nde Nzambe
ya solo. Boye bato nyonso bazongisaki: — Makambo oyo
olobi ezali malamu. 25 Eliya alobaki na basakoli ya Bala:
— Bopona ngombe moko kati na bangombe ya mibali;
bino bozala bato ya liboso ya kobongisa yango, pamba
te bozali ebele. Bobelela kombo ya nzambe na bino, kasi
bopelisa moto te. 26 Boye, bazwaki ngombe ya mobali oyo
bapesaki bango mpe babongisaki yango. Babelelaki kombo
ya Bala kobanda na tongo kino na midi, bagangaki: « Bala,
yanola biso! » Kasi eyano ezalaki te mpe nzambe moko te
ayanolaki bango. Bakomaki kobina zingazinga ya etumbelo
oyo batongaki. 27 Na midi, Eliya akomaki kotiola bango,
alobaki: « Boganga lisusu makasi, pamba te azali nzambe;
tango mosusu azali kokanisa makambo ebele to akangami
na misala mosusu to azali na mobembo; to mpe azali kolala,
boye esengeli bino kolamusa ye. » 28 Boye bagangaki
lisusu makasi mpe bamizokisaki na mipanga na makonga,
ndenge ezalaki momesano na bango kino makila kotanga.
29 Wana ngonga ya midi elekaki, bakobaki kotuntuka kino
na tango ya mbeka ya pokwa, kasi eyano ezalaki kaka te,
nzambe moko te ayanolaki bango mpe ata elembo moko
te ezalaki. 30 Eliya alobaki na bato nyonso: — Bopusana
pene na ngai! Bato nyonso bapusanaki pene na ye mpe
Eliya abongisaki etumbelo ya Yawe oyo ebukanaki. 31 Eliya
akamataki mabanga zomi na mibale kolanda motango ya
mabota ya bana mibali ya Jakobi oyo Yawe alobaki na ye: «
Kombo na yo ekozala Isalaele. » 32 Na mabanga yango,
atongaki etumbelo mpo na Yawe; atimolaki libulu ya mayi
oyo ekokaki kokota balitele pene tuku misato zingazinga ya
etumbelo. 33 Abongisaki bakoni, akataki ngombe na biteni
mpe atiaki yango likolo ya bakoni. 34 Alobaki na bango:
— Botondisa mayi kati na bambeki minei ya minene mpe
bosopa yango na likolo ya mbeka mpe na likolo ya bakoni.
Basalaki bongo. Alobaki na bango lisusu: — Botondisa mayi
kati na bambeki minei ya minene mpe bosopa yango na
likolo ya mbeka mpe na likolo ya bakoni. Basalaki lisusu
bongo. Apesaki bango mitindo: — Bosala bongo mpo na
mbala ya misato! Basalaki bongo mpo na mbala ya misato.
35 Mayi esopanaki zingazinga ya etumbelo mpe etondisaki
libulu. 36 Na ngonga oyo batumbaka mbeka ya pokwa,
mosakoli Eliya apusanaki mpe asambelaki: — Oh Yawe,
Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Isalaele! Tika bato
bayeba lelo ete Yo nde ozali Nzambe ya Isalaele, mpe ngai
nazali mosali na Yo; mpe nasali makambo oyo nyonso na
etinda na Yo. 37 Yanola ngai, oh Yawe, yanola ngai, mpo
ete bato oyo bayeba solo ete Yo, Yawe, nde ozali Nzambe;
na bongo okozongisa mitema ya bato oyo epai na Yo. 38
Bongo moto ya Yawe ekweyaki, ezikisaki mbeka, bakoni,
mabanga mpe ekawusaki mayi nyonso kati na libulu. 39

Tango bato nyonso bamonaki bongo, bakweyaki bilongi na se mpe bagangaki: — Solo, Yawe nde azali Nzambe; Yawe nde azali Nzambe! **40** Eliya apesaki bango mitindo: — Bokanga basakoli ya Bala, botika ata moto moko te kokima. Bakangaki bango, mpe Eliya amemaki bango na lubwaku ya Kishoni mpo na kokata bango bakingo kuna. **41** Eliya alobaki na Akabi: — Kende, lia mpe mela, pamba te nazali koyoka makelele ya mvula makasi. **42** Boye, Akabi akendeki kolia mpe komela. Kasi Eliya amataki kino na songe ya ngomba Karimeli, afukamaki elongi kino na se, na kati-kati ya mabolongo. **43** Alobaki na mosali na ye: — Kende kotala na nzela ya ebale monene. Mosali na ye akendeki kotala, alobaki: — Eloko moko te ezali kuna. Eliya atindaki ye mbala sambo na maloba oyo: « Kende kotala lisusu! » **44** Na mbala ya sambo, mosali na ye alobaki: — Tala, lipata moko ya moke lokola loboko ya moto ezali kobima wuta na ebale monene. Boye Eliya alobaki: — Kende koyebisa Akabi: « Bongisa shar na yo noki mpe zonga na ndako na yo, noki te mvula ekokanga yo na nzela. » **45** Na tango wana kaka, likolo eyindaki makasi na mapata ya mvula, mopepe eyaki, mpe mvula makasi enokaki. Akabi amataki na shar na ye mpe akendeki na Jizireyeli. **46** Lokola nguya na Yawe ezalaki likolo ya Eliya oyo alataki mokaba na loketo na ye, akimaki mbangu liboso ya Akabi kino na ekuke ya Jizireyeli.

19 Akabi ayebisaki Jezabeli makambo nyonso oyo Eliya asalaki mpe ndenge nini abomaki basakoli nyonso na mopanga. **2** Boye Jezabeli atindaki ntoma epai ya Eliya mpo na koyebisa ye: — Tika ete banzambe bapesa ngai etumbu ya makasi koleka soki lobi, kaka na ngonga oyo, nakomisi bomoi na yo te ndenge okomisaki bomoi ya moko na moko kati na bango. **3** Eliya abangaki mpe akimaki mpo na kobikisa bomoi na ye. Tango akomaki na Beri-Sheba ya Yuda, atikaki kuna mosali na ye. **4** Sima na ye kotambola mokolo mobimba kati na esobe, akomaki na nzete moko ya moke, avandaki na se na yango mpe asengaki kufa na maloba oyo: — Yawe, nalembi! Zwa molimo na ngai mpo ete naleki bakoko na ngai te na malamu. **5** Bongo alalaki na se ya nzete yango mpe azwaki pongi. Mbala moko, anjelu moko asimbaki ye mpe alobaki na ye: — Lamuka mpe lia. **6** Atalaki mpe amonaki pene ya esika oyo atiaki moto, lipa batumba na mabanga ya moto mpe mbeki ya mayi. Aliaki, amelaki mpe alalaki lisusu. **7** Anjelu ya Yawe azongaki na mbala ya mibale, asimbaki ye lisusu mpe alobaki: — Lamuka mpe lia, pamba te mobembo ezali molayi mingi mpo na yo. **8** Boye alamukaki, aliaki mpe amelaki. Bongo na makasi oyo azwaki na nzela ya bilei, atambolaki mobembo ya mikolo tuku minei mpe ya babutu tuku minei kino akomaki na Orebi, ngomba ya Nzambe. **9** Kuna, akotaki na lidusu ya mabanga mpe alekisaki butu. Yawe alobaki na ye: — Eliya, ozali kosala nini awa? **10** Azongisaki: — Nazali na bolingo eleka ndelo mpo na Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, pamba te bana ya Isalaele babwaki boyokani na Yo, babuki bitumbelo na Yo mpe babomi basakoli na Yo na mopanga. Natikali kaka ngai moko na bomoi. Sik'oyo bazali lisusu koluka koboma ngai. **11** Yawe alobaki: — Bima mpe telema na ngomba liboso ya Yawe, pamba te Yawe alingi koleka. Boye mopepe moko ya makasi penza epepaki, ebukaki bangomba mpe epanzaki mabanga liboso ya Yawe. Nzokande Yawe azalaki kati na mopepe makasi te. **12** Sima na mopepe makasi, mabele eninganaki; nzokande Yawe azalaki te kati na koningana ya mabele. Sima na koningana ya mabele, moto eyaki; nzokande Yawe azalaki te kati na moto wana. Mpe sima na moto, mopepe ya kimia penza eyaki. **13** Tango kaka Eliya ayokaki yango, azipaki elongi na ye na songe ya kazaka na ye, abimaki mpe atelemaki na ekotelo ya lidusu ya mabanga. Mpe mongongo moko elobaki na ye lisusu: — Eliya, ozali kosala nini awa? **14** Azongisaki: — Nazali na bolingo eleka ndelo mpo na Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, pamba te bana ya Isalaele, babwaki boyokani na Yo, babuki bitumbelo na Yo mpe babomi basakoli na Yo na mopanga. Natikali kaka ngai moko na bomoi. Sik'oyo bazali lisusu koluka koboma ngai. **15** Yawe alobaki na ye: — Zonga na nzela oyo oyelaki mpe kende na esobe ya Damasi. Tango okokoma kuna, okopakola Azaeli mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Siri. **16** Okopakola lisusu Jewu, mwana mobali ya Nimishi, mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele. Okopakola lisusu Elize, mwana mobali ya Shafati ya Abele-Meola, mafuta mpo ete akoma mosakoli na esika na yo. **17** Moto nyonso oyo akobika na mopanga ya Azaeli, Jewu akoboma ye; mpe moto nyonso oyo akobika na mopanga ya Jewu, Elize akoboma ye. **18** Atako bongo, nabombi kati na Isalaele bato nkoto sambo, ba-oyo mabolongo na bango efukameli Bala te, mpe minoko na bango epesi ye beze te. **19** Eliya alongwaki wana mpe akutanaki na Elize, mwana mobali ya Shafati. Azalaki kobalola bilanga na bangombe tuku mibale na minei bakangisa mibale-mibale liboso na ye mpe ye moko azalaki kotambolisa bangombe mibale ya suka. Eliya apusanaki pembeni ya Elize mpe abwakelaki Elize kazaka na ye. **20** Elize atikaki bangombe na ye, akimaki mbangu sima na Eliya mpe alobaki: — Tika ete nakende nanu kopesa tata mpe mama na ngai beze mpo na kokabwana na bango, bongo nakolanda yo. Eliya azongisaki: — Zonga na yo, nasali yo nini? **21** Boye Elize atikaki ye mpe azongaki. Azwaki bangombe na ye mibale oyo bakangisa,

akataki yango kingo mpe abonzaki yango lokola mbeka. Asalelaki bikangiseli ya bangombe mpo na kolamba mosuni na yango, akabolaki yango epai ya bato na ye mpe baliaki yango. Boye, atelemaki mpo na kolanda Eliya mpe akomaki kosalela ye.

20 Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, asangisaki mampinga na ye nyonso elongo na bakonzi tuku misato na mibale na bampunda mpe bashar; akendeki kozingela Samari mpe abundisaki yango. **2** Atindaki bantoma kati na engumba epai ya Akabi, mokonzi ya Isalaele **3** na maloba oyo: — Tala maloba oyo Beni-Adadi alobi: « Palata mpe wolo na yo ezali ya ngai; basi na yo mpe bana mibali na yo, oyo baleki kitoko bazali ya ngai. » **4** Mokonzi ya Isalaele azongisaki: — Ezali ndenge kaka olobi, mokonzi, nkolo na ngai; ngai mpe nyonso oyo nazali na yango ezali ya yo. **5** Bantoma bazongaki lisusu mpe balobaki: — Tala maloba oyo Beni-Adadi alobi: « Napesaki yo mitindo ete opesa ngai palata na yo, wolo na yo, basi na yo mpe bana na yo ya mibali. **6** Kasi yeba malamu ete lobi, na ngonga oyo, nakotinda basali na ngai mpo na kotala malamu-malamu ndako na yo mpe bandako ya basali na yo. Bakozwa nyonso ya motuya na miso na yo mpe bakomema yango. » **7** Mokonzi ya Isalaele abengisaki bampaka nyonso ya mboka mpe alobaki na bango: — Botala ndenge nini moto oyo azali koluka makambo! Tango asengaki ngai basi na ngai mpe bana na ngai ya mibali, wolo mpe palata na ngai, napimelaki ye yango te. **8** Bampaka mpe bato nyonso balobaki na ye: — Koyokela ye te mpe kondima bisengeli na ye te. **9** Boye Akabi azongisaki epai ya bantoma ya Beni-Adadi: — Boloba na mokonzi, nkolo na ngai: « Mosali na yo akosala nyonso oyo osengaki liboso; kasi na oyo ya mibale, nakosala yango te. » Bazongaki mpe bamemaki eyano epai ya Beni-Adadi. **10** Beni-Adadi atindaki maloba mosusu epai ya Akabi: — Tika ete banzambe bapesa ngai etumbu ya makasi koleka soki etikali na Samari putulu oyo ekoki kotondisa ata loboko ya moko na moko ya bato oyo bazali kolanda ngai. **11** Mokonzi ya Isalaele azongisaki: — Boloba na ye: « Moto oyo alati bibundeli asengeli komikumisa te lokola moto oyo alongoli bibundeli! » **12** Beni-Adadi ayokaki sango yango tango ye elongo na bakonzi bazalaki komela na bandako ya kapo. Apesaki mitindo epai ya bato na ye: — Bomibongisa mpo na etumba. Boye, bamibongisaki mpo na kobundisa engumba. **13** Na tango wana kaka, mosakoli moko ayaki epai ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpe alobaki na ye: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Ozali komona mampinga monene oyo? Nakopesa yango lelo na maboko na yo, bongo okoyeba ete nazali Yawe. » **14** Akabi atunaki: — Kasi nani akosala yango? Mosakoli azongisaki: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Bakonzi ya basoda ya bilenge, bakonzi ya basoda ya bamboka mike nde bakosala yango. » Akabi atunaki: — Nani akobanda etumba? Mosakoli azongisaki: — Ezali yo nde moto okobanda. **15** Akabi abengisaki bakonzi ya basoda ya bilenge, bakonzi ya basoda ya bamboka mike; bango nyonso bazalaki bato nkama mibale na tuku misato na mibale. Asangisaki lisusu bato ya Isalaele oyo batikalaki: bazalaki bango nyonso bato nkoto sambo. **16** Babimaki na midi na tango Beni-Adadi elongo na bakonzi tuku misato na mibale, oyo bazalaki na ngambo na ye, bazalaki kolangwa masanga na bandako na bango ya kapo. **17** Bakonzi ya basoda ya bilenge babimaki bato ya liboso. Nzokande Beni-Adadi azwaki sango epai ya banongi na ye oyo balobaki na ye: — Bato bazali kopusana wuta na engumba Samari. **18** Beni-Adadi alobaki: — Soki bayei mpo na kimia, bakanga bango ya bomoi; kasi soki mpe bayei mpo na bitumba, kokanga bango ya bomoi. **19** Bakonzi ya basoda ya bilenge babimaki na engumba elongo na mampinga sima na bango. **20** Soda moko na moko abomaki monguna na ye. Boye bato ya Siri bakimaki, mpe bato ya Isalaele balandaki bango. Kasi Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, akimaki na mpunda elongo na ndambo ya basoda na ye, oyo batambolaka na bashar. **21** Mokonzi ya Isalaele apusanaki, abebisaki bampunda elongo na bashar mpe alongaki bato ya Siri na elonga monene. **22** Sima na yango, mosakoli ayaki epai ya mokonzi ya Isalaele mpe alobaki: — Lendisa basoda na yo mpe tala nini okoki kosala, pamba te na mobu oyo ekoya, mokonzi ya Siri akoya kobundisa yo lisusu. **23** Na tango wana bakalaka ya mokonzi ya Siri bapesaki ye toli: « Banzambe na bango bazali banzambe ya bangomba. Yango wana balekaki biso na makasi, kasi soki tobundi na bango na bitando, tokoleka bango solo na makasi. **24** Sala boye: longola bakonzi nyonso na bisika na bango mpe tia bakonzi mosusu ya basoda na bisika ya bato oyo ya liboso. **25** Osengeli mpe lisusu kobongisa mampinga lokola oyo owutaki kobungisa: mpunda mpo na mpunda, shar mpo na shar, mpo ete tokoka kobundisa Isalaele na etando. Solo, tokoleka bango na makasi. » Beni-Adadi ayokaki bango mpe asalaki bongo. **26** Na mobu oyo elandaki, Beni-Adadi asangisaki mampinga na ye ya Siri mpe amataki na Afeki mpo na kobundisa Isalaele. **27** Akabi mpe na ngambo na ye, asangisaki bato ya Isalaele mpe apesaki bango bibundeli; boye babimaki mpo na kobundisa bato ya Siri. Bato ya Isalaele batongaki milako oyo ezalaki kotalana na bato ya Siri. Mampinga na bango ezalaki lokola bitonga mibale ya mike ya bantaba wana bato ya Siri batondaki na etando mobimba. **28** Moto

na Nzambe ayaki mpe alobaki na mokonzi ya Isalaele: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Lokola bato ya Siri bakanisi ete Ngai nazali nzambe ya bangomba, kasi ya etando te, nakokaba mampinga monene oyo na maboko na yo mpe okoyeba ete Ngai nazali Yawe. » **29** Mikolo sambo, milako ya mampinga nyonso mibale ezalaki etalana. Na mokolo ya sambo, etumba ebandaki mpe bato ya Isalaele babomaki basoda ya mpiko ya Siri nkoto nkama moko. **30** Basoda ya mpiko ya Siri oyo batikalaki, bakimaki na Afeki epai wapi mir ekweyelaki bato nkoto tuku mibale na sambo. Beni-Adadi akimaki na engumba mpe abombamaki na shambre ya kati penza. **31** Bakalaka na ye balobaki na ye: — Tala, toyokaki ete bakonzi ya Isalaele bazalaka malamu. Pesa nzela ete tokende epai ya mokonzi ya Isalaele, tolata bilamba ya saki na loketo na biso mpe basinga na mito na biso; tango mosusu bakoki kobikisa bomoi na yo. **32** Boye balataki bango nyonso bilamba ya saki, bakangaki basinga na mito na bango mpe bakendeki epai ya mokonzi ya Isalaele. Balobaki na ye: — Mosali na yo Beni-Adadi abondeli yo ete oboma ye te. Akabi atunaki: — Boni, azali nanu na bomoi? Azali kaka ndeko na ngai. **33** Bantoma ya Beni-Adadi bazwaki eyano yango lokola elembo ya malamu, bakangamaki na maloba wana mpe bagangaki na esengo: — Beni-Adadi azali solo ndeko na yo. Akabi azongisaki: — Bokende kozwa ye. Beni-Adadi abimaki na esika oyo abombamaki mpe ayaki epai ya Akabi, bongo Akabi amatisaki ye na shar na ye. **34** Beni-Adadi alobaki: — Bingumba nyonso oyo tata na ngai abotolaki tata na yo, nazongiseli yo yango; okotonga zando na yo na Damasi mpo na koteka biloko na yo ndenge kaka tata na ngai asalaki na Samari. Akabi azongisaki: — Nakotika yo kokende soki nasali boyokani elongo na yo. Akabi asalaki boyokani elongo na Beni-Adadi mpe atikaki ye kozonga epai na ye. **35** Na tango wana, moko kati na bana ya basakoli alobaki na moninga na ye, na etinda ya Yawe: — Nasengi na yo ete obeta ngai. Kasi moninga na ye aboyaki kobeta ye. **36** Bongo alobaki na ye: — Lokola oboyi kotosa Liloba na Yawe, tango kaka okotika ngai, nkosi ekoboma yo. Moninga na ye akendeki, akutanaki na nkosi, mpe ebomaki ye. **37** Mwana wana ya basakoli akendeki kokutana na moto mosusu mpe asengaki na ye ete abeta ye. Moto wana abetaki ye makasi mpe azokisaki ye. **38** Mwana ya basakoli amibongolaki na elateli na ye, azipaki elongi na ye na nzela ya eteni ya elamba mpo ete bayeba ye te, mpe akendeki kotelema na nzela oyo mokonzi Akabi akolekela. **39** Tango mokonzi azalaki koleka, mosakoli agangaki: — Mokonzi, wana nazalaki kati na bitumba, moto moko abimaki kati na mampinga mpe amemelaki ngai mokangami ya bitumba. Alobaki na ngai: « Batela moto oyo ete akima te! Soki akimi, okokufa na esika na ye to okofuta ngai palata nkoto misato. » **40** Wana mosali na yo azalaki kosala awa, kuna, mokangami yango akimaki. Bongo Akabi, mokonzi ya Isalaele, alobaki: — Etumbu na yo ekozala ndenge kaka olobi. **41** Mbala moko, mosakoli alongolaki eteni ya elamba oyo ezipaki elongi na ye; mpe Akabi, mokonzi ya Isalaele, asosolaki ete moto yango azali moko kati na bana ya basakoli. **42** Mosakoli alobaki na mokonzi: — Tala maloba oyo Yawe alobi: « Lokola obikisi moto oyo Ngai nakatelaki etumbu ya kufa, yo nde moto okokufa na esika na ye; mpe bato na yo bakokufa na esika ya bato na ye. » **43** Mokonzi ya Isalaele azongaki epai na ye, na Samari, na mawa mpe na kanda.

21 Sima na mwa tango, likama moko ekweyelaki Naboti, moto ya Jizireyeli, likolo ya elanga na ye ya vino oyo ezalaki na Jizireyeli, pembeni ya ndako ya Akabi, mokonzi na Samari. **2** Mokolo moko, Akabi alobaki na Naboti: — Pesa ngai elanga na yo ya vino mpo ete nakomisa yango elanga na ngai ya ndunda, pamba te ezali pene ya ndako na ngai; mpe ngai nakopesa yo elanga mosusu ya vino oyo eleki kitoko na esika ya elanga na yo; to soki olingi, nakopesa yo mosolo oyo ekokani na motuya na yango. **3** Kasi Naboti azongiselaki Akabi: — Na Kombo na Yawe, nakoki te kopesa yo libula oyo bakoko na ngai batikela ngai. **4** Akabi azongaki epai na ye na mawa mpe na kanda mpo na maloba oyo Naboti, moto ya Jizireyeli, ayebisaki ye: « Nakoki te kopesa yo libula oyo bakoko na ngai batikela ngai. » Alalaki na mbeto na ye, atalisaki elongi na ye na mir mpe aboyaki kolia. **5** Mwasi na ye, Jezabeli, ayaki epai na ye mpe atunaki ye: — Mpo na nini ozali na mawa mpe oboyi kolia? **6** Akabi azongiselaki ye: — Ezali mpo ete tango nawuti epai ya Naboti ya Jizireyeli mpe nalobi na ye: « Tekela ngai elanga na yo ya vino; to soki olingi, nakopesa yo mosolo oyo ekokani na motuya na yango. » Kasi ye azongiseli ngai: « Nakoki te kopesa yo elanga na ngai ya vino. » **7** Bongo mwasi na ye, Jezabeli, alobaki na ye: — Boni, ezali yo nde ozali mokonzi ya Isalaele to te? Lamuka! Lia mpe sepela! Nakopesa yo elanga ya vino ya Naboti, moto ya Jizireyeli. **8** Boye, Jezabeli akomaki mikanda na kombo ya Akabi, atiaki yango kashe ya mokonzi mpe atindaki yango epai ya bampaka mpe bankumu oyo bazalaki kovanda engumba moko na Naboti. **9** Tala makambo oyo akomaki na mikanda yango: « Bobongisa mokolo moko ya kokila bilei mpe bobengisa bato na mayangani epai wapi bokotia Naboti na esika ya liboso. **10** Bongo botia mpe liboso na ye bato ya kilikili mibale oyo bakokosela ye makambo na maloba oyo: ‹ Olakeli Nzambe mpe mokonzi mabe! › Na sima, bomema

ye na libanda ya engumba mpe boboma ye na mabanga. » **11** Boye, bampaka mpe bankumu oyo bazalaki kovanda engumba moko na Naboti batosaki mitindo oyo Jezabeli apesaki bango na nzela na mikanda. **12** Babongisaki mokolo ya kokila bilei mpe bavandisaki Naboti na esika ya liboso kati na bato. **13** Bato mibale ya kilikili bayaki kovanda liboso na ye mpe bakomaki kokosela ye makambo na miso ya bato nyonso na maloba oyo: « Naboti alakeli Nzambe mpe mokonzi mabe! » Sima na yango, babimisaki ye na libanda ya engumba mpe babomaki ye na mabanga. **14** Bongo bampaka mpe bankumu batindaki maloba oyo epai ya Jezabeli: « Basili koboma Naboti na mabanga. » **15** Tango Jezabeli ayokaki ete babomi Naboti na mabanga, alobaki na Akabi: « Telema, kende kokamata elanga ya vino ya Naboti, moto ya Jizireyeli, elanga oyo aboyaki kotekela yo, pamba te Naboti azali lisusu na bomoi te, asili kokufa. » **16** Tango kaka Akabi ayokaki ete Naboti, moto ya Jizireyeli, asili kokufa, atelemaki mpe akendeki kokamata elanga ya vino ya Naboti. **17** Bongo Yawe alobaki na Eliya, moto ya Tishibe, maloba oyo: **18** « Kende kokutana na Akabi, mokonzi ya Isalaele, oyo azali kokonza wuta na Samari. Na ngonga oyo, azali kati na elanga ya vino ya Naboti epai wapi akendeki mpo na kokamata yango. **19** Okoyebisa ye makambo oyo: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Boni, ozali mobomi te mpe oyibi te? › Okobakisa lisusu: ‹ Tala makambo oyo Yawe alobi: Kaka na esika oyo bambwa elembolaki makila ya Naboti, kaka na esika yango mpe ekolembola makila na yo. › » **20** Tango Akabi amonaki Eliya, alobaki: — Ah, monguna na ngai, omoni ngai kaka! Eliya azongisaki: — Solo, namoni yo; pamba te omitekaki yo moko mpo na kosala makambo mabe na miso ya Yawe. **21** Boye, tala makambo oyo Yawe alobi: « Nakotindela yo pasi ya makasi. Nakokombola bakitani na yo mpe nakolongola epai ya Akabi mwana mobali nyonso ya libota na yo: azala mowumbu to monsomi kati na Isalaele. **22** Nakokomisa ndako na yo lokola ndako ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mpe lokola ndako ya Baesha, mwana mobali ya Ayiya; pamba te opesi Ngai kanda mpe osali ete Isalaele asala masumu. » **23** Tala lisusu makambo oyo Yawe alobi na tina na Jezabeli: « Bambwa ekolia Jezabeli pene ya mir ya Jizireyeli. **24** Moto nyonso ya libota ya Akabi oyo akokufa kati na engumba, bambwa ekolia ye; mpe oyo nyonso akokufa na zamba, bandeke ya likolo ekotobola-tobola ye. » **25** Solo, ezalaki na moto moko te oyo amitekaki na kosala mabe na miso ya Yawe lokola Akabi. Ezalaki mwasi na ye Jezabeli nde azalaki kotindika ye kosala mabe. **26** Asalaki makambo ya nkele koleka na kosambela banzambe ya bikeko ndenge bato ya Amori oyo Yawe abenganaki liboso ya Isalaele bazalaki kosala. **27** Tango Akabi ayokaki makambo oyo, apasolaki bilamba na ye, alataki bilamba ya saki mpe akilaki bilei. Azalaki kolala na bilamba ya saki mpe azalaki kotambola malembe-malembe. **28** Bongo Yawe alobaki lisusu na Eliya, moto ya Tishibe: **29** « Omoni ndenge nini Akabi amikitisi liboso na Ngai? Lokola amikitisi liboso na ngai, nakoyeisa pasi te wana ye akozala nanu na bomoi; kasi nakotinda pasi yango na tango mwana na ye ya mobali akozala na bokonzi. »

22 Bitumba ezalaki te kati ya Isalaele mpe Siri mibu misato. **2** Kasi na mobu ya misato, Jozafati, mokonzi ya Yuda, akendeki kotala mokonzi ya Isalaele. **3** Mokonzi ya Isalaele alobaki na bakalaka na ye: « Boyebi malamu ete Ramoti ya Galadi ezalaka ya biso! Nzokande, tosalaka eloko moko te mpo na kobotola yango na maboko ya mokonzi ya Siri. » **4** Alobaki mpe na Jozafati: — Boni, okoki solo kosepela kokende elongo na ngai mpo na kobundisa Ramoti ya Galadi? Jozafati azongiselaki mokonzi ya Isalaele: — Ngai mpe yo, bato na ngai mpe bato na yo, tozali se moko, ezala bampunda na ngai mpe bampunda na yo. **5** Jozafati alobaki lisusu na mokonzi ya Isalaele: — Nabondeli yo, tuna nanu toli ya Yawe. **6** Boye mokonzi ya Isalaele asangisaki basakoli pene nkama minei mpe atunaki bango: — Nakoki solo kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to te? Bazongiselaki ye: — Kende, pamba te Nkolo akokaba yango na maboko ya mokonzi. **7** Kasi Jozafati atunaki lisusu: — Ezali lisusu na mosakoli moko te awa oyo na nzela na ye tokoki kotuna toli ya Yawe? **8** Mokonzi ya Isalaele azongiselaki Jozafati: — Ezali lisusu na moto moko oyo na nzela na ye tokoki kotuna toli ya Yawe, kasi ngai nalingaka ye te; pamba te asakolaka makambo ya malamu te mpo na bomoi na ngai, asakolaka kaka makambo ya mabe. Ezali Mishe, mwana mobali ya Yimila. Jozafati alobaki: — Tika ete mokonzi aloba bongo te! **9** Bongo, mokonzi ya Isalaele abengaki moko kati na bakalaka na ye ya lokumu mpe alobaki na ye: « Memela ngai na lombangu Mishe, mwana mobali ya Yimila. » **10** Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati, mokonzi ya Yuda, balataki bilamba na bango ya bokonzi mpe bavandaki na bakiti na bango ya bokonzi, na etando ya ekotelo ya ekuke ya Samari. Mpe basakoli nyonso bazalaki kosakola liboso na bango. **11** Nzokande moko kati na bango, Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana, asalisaki maseke ya ebende mpe alobaki: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Na maseke oyo okobeta bato ya Siri kino okosilisa koboma bango. › » **12** Basakoli nyonso bazalaki koloba kaka liloba moko: « Kende kobundisa Ramoti ya Galadi, okolonga;

pamba te Yawe akokaba yango na maboko ya mokonzi. »
13 Ntoma oyo akendeki kobenga Mishe alobaki na ye: —
Tala, basakoli nyonso bazali koloba liloba kaka moko mpo
na kosakola elonga mpo na mokonzi. Boye, tika ete maloba
na yo ekokana na maloba na bango: sakola elonga mpo na
mokonzi! 14 Kasi Mishe azongisaki: — Na Kombo na Yawe,
makambo oyo Yawe akoloba na ngai, yango nde nakoloba.
15 Tango akomaki epai ya mokonzi, mokonzi alobaki na
ye: — Mishe, tokoki solo kokende kobundisa Ramoti ya
Galadi to te? Mishe azongisaki: — Kende! Okolonga! Yawe
akokaba yango na maboko ya mokonzi. 16 Kasi mokonzi
alobaki na ye: — Nakolapisa yo ndayi mbala boni mpo ete
oloba na ngai kaka bosolo, na Kombo na Yawe? 17 Mishe
azongisaki: — Namoni bato nyonso ya Isalaele bapalangani
na bangomba lokola etonga ya bibwele oyo ezangi mobateli.
Mpe Yawe alobi: « Bato oyo bazali lisusu na bakambi te; tika
ete moko na moko azonga na ndako na ye na kimia! »
18 Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati: — Nayebisaki yo te
ete asakolaka makambo ya malamu te mpo na bomoi na
ngai; asakolaka kaka makambo ya mabe! 19 Mishe alobaki:
— Solo, yoka nde makambo oyo Yawe alobi! Ngai namoni
Yawe avandi na Kiti na Ye ya bokonzi, wana mampinga
nyonso ya likolo ezingeli Ye, na ngambo ya loboko na Ye ya
mobali mpe na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. 20 Yawe
atuni: « Nani akokosa Akabi mpo ete akende kobundisa
Ramoti ya Galadi mpe akufa kuna? » Bazongisaki, moko na
moko na ndenge na ye. 21 Mpe na suka na nyonso, molimo
moko epusanaki, etelemaki liboso ya Yawe mpe elobaki: «
Ngai oyo! Nakokosa ye. » Yawe atunaki molimo yango: «
Okosala yango ndenge nini? » 22 Molimo yango ezongisaki:
« Nakokende mpe nakobongwana molimo ya lokuta kati
na minoko ya basakoli na ye nyonso. » Yawe alobaki: «
Solo, okolonga kokosa ye! Kende mpe sala bongo. » 23 Mpe
sik'oyo, tala, Yawe atie molimo ya lokuta kati na minoko ya
basakoli na yo oyo nyonso; Yawe azwi penza mokano ya
koboma yo! 24 Bongo Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana,
apusanaki, apapolaki Mishe mbata na litama mpe alobaki:
— Molimo na Yawe abimi kati na ngai na nzela nini mpo ete
aya koloba na yo? 25 Mishe azongisaki: — Okososola yango
kaka na mokolo oyo okokima mpe okotambola na shambre
moko na moko mpo na koluka kobombama. 26 Mbala moko,
mokonzi ya Isalaele apesaki mitindo: — Bokanga Mishe
mpe bomema ye epai ya Amoni, moyangeli ya engumba,
mpe epai ya Joasi, mwana mobali ya mokonzi. 27 Boloba
na bango: « Tala makambo oyo mokonzi alobi: ‹ Bobwaka
moto oyo na boloko mpe bopesa ye bilei mosusu te, kaka
lipa mpe mayi kino tango nakozonga na kimia. › »
28 Mishe alobaki: — Soki penza yo ozongi na kimia, loba ete Yawe
alobaki na nzela na ngai te! Abakisaki: — Bino bato nyonso,
bosimba makambo oyo nalobi! 29 Mokonzi ya Isalaele mpe
Jozafati, mokonzi ya Yuda, bakendeki kobundisa Ramoti
ya Galadi. 30 Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati: «
Nakomibongola wana nakokende na bitumba; kasi yo, lata
bilamba na yo ya bokonzi. » Boye mokonzi ya Isalaele
amibongolaki mpe akendeki na bitumba. 31 Nzokande,
mokonzi ya Siri apesaki mitindo epai ya bakonzi na ye ya
basoda, tuku misato na mibale, oyo batambolisaka bashar:
« Bobundisa moto moko te, azala moke to monene; kasi
bobundisa kaka mokonzi ya Isalaele. » 32 Tango bakonzi
na ye ya basoda, oyo batambolisaka bashar, bamonaki
Jozafati, bamilobelaki: « Ezali solo mokonzi ya Isalaele. »
Balandaki ye mpo na kobundisa ye, kasi Jozafati agangaki
makasi. 33 Tango bakonzi ya basoda, oyo batambolisaka
bashar, basosolaki ete ezali mokonzi ya Isalaele te, batikaki
kolanda ye. 34 Kasi moto moko ya Siri abetaki tolotolo na ye
bibetela, mpe mbanzi na yango edusolaki ebombelo ya tolo
ya mokonzi ya Isalaele mpe ezwaki ye. Mokonzi alobaki
na motambolisi ya shar: « Baluka mpe bimisa ngai libanda
ya esika oyo bitumba ezali koleka, pamba te nazoki. »
35 Na mokolo yango, lokola bitumba ezalaki makasi, mokonzi
atikalaki ya kotelema kati na shar na ye liboso ya bato ya
Siri; mpe na pokwa, akufaki. Makila oyo ebimaki na pota na
ye esopanaki kati na shar. 36 Na pokwa, makelele moko
ezalaki kotambola kati na mampinga: « Tika ete moto na
moto azonga na engumba na ye; tika ete moto na moto
azonga na mabele na ye! » 37 Boye mokonzi akufaki,
mpe bamemaki ye na Samari; mpe bakundaki ye kuna.
38 Basukolaki shar na ye na liziba moko oyo ezalaki na
Samari epai wapi basi ya ndumba bazalaki kosukola; mpe
bambwa elembolaki makila na ye kolanda maloba oyo Yawe
alobaki. 39 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Akabi,
misala na ye, ndako oyo atongisaki na pembe ya nzoko mpe
bingumba nyonso oyo alendisaki, ekomama kati na buku ya
masolo ya bakonzi ya Isalaele. 40 Akabi akendeki kokutana
na bakoko na ye. Mpe Akazia, mwana na ye ya mobali,
akitanaki na ye na bokonzi. 41 Jozafati, mwana mobali ya
Asa, akomaki mokonzi ya Yuda na mobu ya minei ya bokonzi
ya Akabi, mokonzi ya Isalaele. 42 Jozafati azalaki na mibu
tuku misato na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki mibu tuku mibale na mitano na Yelusalemi.
Kombo ya mama na ye ezalaki « Azuba. » Azuba azalaki
mwana mwasi ya Shili. 43 Jozafati alandaki nzela nyonso
oyo Asa, tata na ye, atambolaki na yango mpe apengwaki
na yango ata moke te; asalaki makambo ya sembo na miso

ya Yawe. Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba; bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. **44** Jozafati abikaki na kimia elongo na mokonzi ya Isalaele. **45** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jozafati, misala na ye mpe bitumba na ye ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **46** Ezalaki ye nde moto alongolaki kati na mokili, bato ya suka oyo bazalaki komipesa na kindumba ya bule, oyo batikalaki na tango Asa, tata na ye, azalaki na bokonzi. **47** Na tango wana, mokonzi azalaki te kati na mokili ya Edomi. Ezalaki kaka na moyangeli moko oyo azalaki kotambolisa kuna. **48** Jozafati asalisaki bamasuwa ya Tarsisi mpo na kokende koluka wolo na Ofiri; kasi elongaki te kokende, pamba te bamasuwa ebukanaki na Etsioni-Geberi. **49** Boye Akazia, mwana mobali ya Akabi, alobaki na Jozafati: « Tika ete basali na ngai bakende nzela moko na basali na yo na bamasuwa! » Kasi Jozafati aboyaki. **50** Jozafati akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi, koko na ye. Yorami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **51** Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na sambo na bokonzi, Akazia, mwana mobali ya Akabi, akomaki mokonzi na Isalaele na Samari. Asalaki mibu mibale na bokonzi. **52** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe; pamba te alandaki banzela ya tata na ye, ya mama na ye mpe ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo asalaki ete Isalaele asala lisumu. **53** Asalelaki nzambe Bala mpe agumbamelaki yango; na bongo, apelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, ndenge kaka tata na ye asalaki.

2 Bakonzi

1 Sima na kufa ya mokonzi Akabi, bato ya Moabi
batombokelaki Isalaele. **2** Mokonzi Akazia akweyaki na
Samari wuta na lininisa ya shambre na ye ya likolo mpe
azokaki pota moko ya makasi. Atindaki bantoma na ye mpe
alobaki na bango: — Bokende kotuna epai ya Bala-Zebubi,
nzambe ya Ekroni, mpo na koyeba soki nakobika solo na
likama oyo. **3** Kasi anjelu ya Yawe alobaki na Eliya, moto ya
mboka Tishibe: — Kende kokutana na bantoma ya mokonzi
ya Samari mpe tuna bango: « Boni, Nzambe azali te kati
na Isalaele mpo ete bokende kotuna epai ya Bala-Zebubi,
nzambe ya Ekroni? **4** Mpo na yango, tala makambo oyo
Yawe alobi: ‹ Okokita te na mbeto oyo olali, pamba te,
solo, okokufa. › » Boye Eliya akendeki. **5** Tango bantoma
bazongaki epai ya mokonzi, atunaki bango: — Mpo na nini
bozongi? **6** Bazongisaki: — Moto moko ayaki kokutana na
biso mpe alobaki na biso: « Bozonga epai ya mokonzi oyo
atindi bino mpe boloba na ye: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹
Boni, Nzambe azali lisusu te kati na Isalaele; yango wana
ozali kotinda bato kokende kotuna epai ya Bala-Zebubi,
nzambe ya Ekroni? › Mpo na yango, okokita te na mbeto oyo
olali; okokufa solo. » **7** Mokonzi atunaki bango: — Moto oyo
ayaki kokutana na bino mpe ayebisaki bino makambo oyo
azalaki ndenge nini? **8** Bazongisaki: — Azalaki mobali moko
alata bilamba ya poso ya nyama na loketo na ye. Mokonzi
alobaki: — Ezalaki kaka Eliya, moto ya Tishibe. **9** Mbala
moko, mokonzi atindaki mokonzi ya basoda tuku mitano
epai ya Eliya elongo na basoda na ye tuku mitano. Mokonzi
ya basoda tuku mitano akendeki epai ya Eliya oyo azalaki
kovanda na songe ya ngomba mpe alobaki na ye: — Moto
na Nzambe, mokonzi apesi mitindo ete okende epai na ye.
10 Kasi Eliya azongiselaki mokonzi yango ya basoda: —
Soki solo nazali moto na Nzambe, tika ete moto ekita wuta
na likolo mpe ezikisa yo mpe bato na yo tuku mitano. Bongo
moto ekitaki wuta na likolo mpe ezikisaki mokonzi yango ya
basoda elongo na basoda na ye tuku mitano. **11** Mokonzi
atindaki lisusu epai ya Eliya mokonzi mosusu ya basoda
tuku mitano elongo na basoda na ye tuku mitano. Mokonzi
ya basoda alobaki na Eliya: — Moto na Nzambe, mokonzi
apesi mitindo ete okende noki epai na ye. **12** Kasi Eliya
azongiselaki mokonzi ya basoda: — Soki solo nazali moto
na Nzambe, tika ete moto ekita wuta na likolo mpe ezikisa yo
elongo na bato na yo tuku mitano. Mbala moko moto ekitaki
wuta na likolo mpe ezikisaki mokonzi ya basoda tuku mitano
elongo na basoda na ye. **13** Mokonzi Akazia atindaki lisusu
na mbala ya misato mokonzi mosusu ya basoda tuku mitano
elongo na basoda tuku mitano. Mokonzi yango akendeki
kofukama liboso ya Eliya mpe abondelaki ye: — Moto na
Nzambe, tika ete bomoi na ngai mpe bomoi ya basali na yo,
bato tuku mitano oyo, ezala na motuya na miso na yo! **14**
Nayebi ete moto ekitaki wuta na likolo mpe ezikisaki bakonzi
nyonso mibale ya basoda elongo na basoda na bango oyo
bayaki liboso; kasi sik'oyo, tika ete bomoi na ngai mpe bomoi
ya bato na ngai tuku mitano ezala na motuya na miso na
yo! **15** Anjelu ya Yawe alobaki na Eliya: — Kende na ye
nzela moko; kobanga ye te. Bongo Eliya atelemaki mpe
akendeki na ye nzela moko kino epai ya mokonzi. **16** Alobaki
na mokonzi: Tala liloba oyo Yawe alobi: « Boni, Nzambe
azali lisusu te na Isalaele mpo ete otinda bato kotuna epai
ya Bala-Zebubi, nzambe ya Ekroni? Lokola osali bongo,
okokita lisusu te na mbeto oyo olali, okokufa solo. » **17**
Mokonzi Akazia akufaki kolanda liloba oyo Yawe alobaki na
nzela ya Eliya. Lokola mokonzi Akazia azalaki na mwana te,
ndeko na ye ya mobali Yorami akitanaki na ye na bokonzi na
tango Yorami, mwana mobali ya Jozafati, mokonzi ya Yuda,
akokisaki mibu mibale na bokonzi. **18** Makambo mosusu oyo
etali bokonzi ya Akazia mpe misala oyo asalaki ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.

2 Tango Yawe akomaki pene ya konetola Eliya na likolo
na nzela ya mopepe makasi, Eliya mpe Elize balongwaki
na Giligali. **2** Eliya alobaki na Elize: — Nabondeli yo, tikala
awa; pamba te Yawe atindi ngai na Beteli. Elize azongisaki:
— Na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika
yo te! Boye bakendeki na Beteli. **3** Bayekoli ya basakoli,
oyo bazalaki kovanda na Beteli, bayaki epai ya Elize mpe
batunaki ye: — Oyebi ete lelo, Yawe akonetola mokonzi na
yo na esika oyo ozali? Elize azongisaki: — Solo, nayebi
yango, kasi bovanda nye! **4** Eliya alobaki na Elize: — Tikala
awa; Yawe atindi ngai na Jeriko. Elize azongisaki: — Na
Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te! Boye
bakendeki na Jeriko. **5** Bayekoli ya basakoli, oyo bazalaki
kovanda na Jeriko bayaki epai ya Elize mpe batunaki ye: —
Oyebi ete lelo, Yawe akonetola mokonzi na yo na esika oyo
ozali? Elize azongisaki: — Solo, nayebi yango, kasi bovanda
nye! **6** Eliya alobaki na ye: — Elize, tikala awa; Yawe atindi
ngai na Yordani. Elize azongisaki: — Na Kombo na Yawe
mpe na kombo na yo, nakotika yo te! Boye bango mibale
bakobaki nzela na bango. **7** Bayekoli tuku mitano ya basakoli
bakendeki kotelema mosika ya esika oyo Eliya mpe Elize
batelemaki, na ebale Yordani. **8** Eliya alongolaki kazaka na
ye, agumbaki yango mpe abetaki yango na mayi ya ebale.
Mayi ekabwanaki na ngambo ya loboko ya mobali mpe na
ngambo ya loboko ya mwasi, mpe bango mibale bakatisaki.

9 Tango bakatisaki, Eliya alobaki na Elize: — Yebisa ngai
nasala nini mpo na yo liboso ete Yawe alongola ngai liboso
na yo. Elize azongisaki: — Tika ete nazwa nguya ya molimo
na yo mbala mibale. 10 Eliya alobaki: — Osengi ngai eloko
ya pasi, kasi soki okomona ngai wana Yawe akolongola
ngai liboso na yo, okozwa yango; soki te, okozwa yango
te. 11 Wana bazalaki kotambola mpe kosolola, mbala moko
shar ya moto mpe bampunda ya moto ekabolaki bango
mibale; mpe Eliya amataki na likolo na nzela ya mopepe
makasi. 12 Tango Elize amonaki bongo, agangaki: « Tata na
ngai! Tata na ngai! Yo nde ozali lokola shar ya Isalaele mpe
batambolisi na yango! » Bongo Elize amonaki ye lisusu te.
Boye akangaki bilamba na ye mpe apasolaki yango na biteni
mibale. 13 Alokotaki kazaka ya Eliya, oyo ekweyaki wuta
na mapeka na ye, azongaki mpe atelemaki na ngambo ya
ebale Yordani. 14 Azwaki kazaka ya Eliya, abetaki yango
na mayi mpe alobaki: « Wapi sik'oyo Yawe, Nzambe ya
Eliya? » Tango Elize abetaki kazaka yango na mayi, mayi ya
ebale ekabwanaki na ngambo ya loboko ya mobali mpe na
ngambo ya loboko ya mwasi. 15 Bayekoli ya basakoli, oyo
bawutaki na Jeriko bamonaki mpe balobaki: « Molimo ya
Eliya evandi sik'oyo likolo ya Elize! » Bakendeki kokutana
na ye mpe bagumbamaki liboso na ye kino na mabele. 16
Balobaki: — Tala biso basali na yo, tozali na mibali ya mpiko
tuku mitano. Tika ete baluka mokonzi na yo, tango mosusu
Molimo na Yawe amemi ye mpe abwaki ye na ngomba to na
lubwaku. Elize azongisaki: — Te, botinda bango te! 17 Kasi
batungisaki Elize makasi kino ayokaki soni mpo na koboya.
Boye alobaki: — Botinda bango. Mpe batindaki mibali tuku
mitano oyo balukaki Eliya mikolo misato, kasi batikalaki
komona ye te. 18 Tango bazongaki epai ya Elize oyo atikalaki
na Jeriko, Elize alobaki na bango: — Napekisaki bino te
kokende? 19 Bato ya engumba ya Jeriko bayebisaki Elize: —
Oh nkolo! Engumba na biso etongami na esika ya malamu
ndenge ozali komona yango, kasi mayi ezali mabe mpe
mabele ebotaka te. 20 Elize alobaki: — Bomemela ngai sani
ya moke ya sika mpe botia mungwa na kati. Bamemelaki ye
yango 21 mpe akendeki na etima, abwakaki kuna mungwa
mpe alobaki: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Napetoli mayi
oyo; ekoyeisa lisusu kufa te mpe ekobebisa lisusu mabele
te mpo ete ebota mbuma. › » 22 Boye mayi etikala peto
kino na mokolo ya lelo, kolanda liloba oyo Elize abimisaki.
23 Longwa kuna na Jeriko, Elize akendeki na Beteli. Wana
azalaki kotambola na nzela, bilenge mibali babimaki wuta
na engumba mpe bazalaki kotiola ye; bazalaki koloba: «
Moto na libandi, longwa awa! Moto na libandi, longwa awa!
» 24 Abalukaki, atalaki bango mpe alakelaki bango mabe
na Kombo na Yawe. Boye, bangombolo mibale ebimaki na
zamba mpe epasolaki bana tuku minei na mibale kati na
bango. 25 Longwa wana Elize akendeki na ngomba Karimeli;
mpe longwa kuna, azongaki na Samari.

3 Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na
mwambe na bokonzi, Yorami, mwana mobali ya Akabi,
akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari. Asalaki mibu zomi
na mibale na bokonzi. 2 Asalaki mabe na miso ya Yawe, kasi
ndenge moko te na tata mpe mama na ye. Abukaki ekeko ya
Bala oyo tata na ye atelemisaki, 3 kasi akangamaki kaka na
lisumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo amemaki
Isalaele na kosala masumu; atikalaki kobongwana na yango
te. 4 Mesha, mokonzi ya Moabi, azalaki kobokola bameme.
Mibu nyonso, azalaki kofuta mpako epai ya mokonzi ya
Isalaele, oyo ezalaki na motuya ya bampate nkoto nkama
moko mpe ya bameme ya mibali nkoto nkama moko elongo
na bapwale na yango. 5 Tango Akabi akufaki, mokonzi ya
Moabi atombokelaki mokonzi ya Isalaele. 6 Na tango wana,
mokonzi Yorami abimaki na Samari mpe asangisaki Isalaele
mobimba. 7 Atindaki lisusu sango oyo epai ya Jozafati,
mokonzi ya Yuda: — Mokonzi ya Moabi atombokeli ngai.
Okoki solo kokende elongo na ngai mpo na kobundisa bato
ya Moabi? Mokonzi Jozafati azongisaki: — Nakokende na
yo elongo. Ngai na yo tozali kaka moto moko; bato na ngai
bazali kaka bato na yo, bongo bampunda na ngai ezali
mpe bampunda na yo. 8 Jozafati atunaki: — Tokokende na
nzela nini? Yorami azongisaki: — Na nzela ya esobe ya
Edomi. 9 Mokonzi ya Isalaele abimaki elongo na mokonzi ya
Yuda mpe mokonzi ya Edomi. Batambolaki mikolo sambo,
kasi mayi ya komela ezalaki lisusu te mpo na mampinga
mpe banyama oyo ezalaki kotambola elongo na bango. 10
Mokonzi ya Isalaele akamwaki: — Ndenge nini boye! Yawe
asangisi biso awa, biso bakonzi misato, kaka mpo na kokaba
biso na maboko ya bato ya Moabi? 11 Kasi Jozafati atunaki:
— Awa, ezali te na mosakoli ya Yawe mpo ete totuna toli
ya Yawe na nzela na ye? Mokonzi moko ya mampinga ya
mokonzi ya Isalaele azongisaki: — Elize, mwana mobali ya
Shafati, azali awa. Azalaki kosopa mayi na maboko ya Eliya.
12 Jozafati alobaki: — Solo, Liloba na Yawe ezali elongo
na ye. Boye mokonzi ya Isalaele elongo na Jozafati mpe
mokonzi ya Edomi bakendeki epai ya Elize. 13 Elize alobaki
na mokonzi ya Isalaele: — Ngai na yo likambo nini? Kende
koluka mosakoli ya tata na yo to ya mama na yo. Mokonzi
ya Isalaele azongisaki: — Te! Yawe asangisi biso te, biso
bakonzi oyo misato, mpo na kokaba biso na maboko ya
bato ya Moabi! 14 Elize azongisaki: — Na Kombo na Yawe,
Mokonzi ya mampinga, oyo ngai nasalelaka; soki ezalaki te

mpo na kotosa Jozafati, mokonzi ya Yuda, nalingaki kutu ata moke te kotala yo to kolanda yo na bokebi. **15** Kasi sik'oyo, memela ngai mobeti moko ya lindanda! Wana mobeti lindanda azalaki kobeta, loboko ya Yawe ekitelaki Elize, **16** mpe Elize alobaki: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Botimola mabulu ebele na lubwaku oyo! **17** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: Bokotikala te komona mopepe to mvula, kasi lubwaku oyo ekotonda na mayi, mpe bino elongo na bibwele na bino bokomela yango. **18** Ezali likambo moke na miso ya Yawe. Akokaba lisusu bato ya Moabi na maboko na bino. **19** Bokobuka bingumba na bango nyonso oyo batonga makasi mpe bingumba nyonso ya minene, bokokata banzete na bango nyonso ya kitoko, bokokanga bitima nyonso ya mayi mpe bokobebisa bilanga nyonso na mabanga. » **20** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, na tango oyo batumbaka mbeka, mayi ebandaki kotiola na nzela ya Edomi, mpe mabele etondaki na mayi. **21** Nzokande, sima na bato nyonso ya Moabi koyoka sango ete bakonzi bayei kobundisa bango, babengaki bato nyonso, bilenge mpe mikolo oyo bakoki komema bibundeli, mpe batelemisaki bango na mondelo ya mboka. **22** Tango balamukaki na tongo-tongo, moyi ezalaki kongala na mayi; mpe bato ya Moabi bamonaki liboso na bango mayi motane lokola makila. **23** Bagangaki: « Ezali makila! Bakonzi babundi bango na bango. Sik'oyo, bato na Moabi, tokende kobotola biloko na bango! » **24** Kasi tango bato ya Moabi bakomaki na molako ya bana ya Isalaele, bana ya Isalaele batelemaki, babundisaki bango kino bato ya Moabi bakimaki. Bato ya Isalaele bakotaki na mboka Moabi mpe babetaki yango. **25** Babebisaki bingumba, mpe moto nyonso abwakaki libanga moko na bilanga nyonso ya kitoko kino etondaki na mabanga, bakangaki bitima nyonso ya mayi, mpe bakataki nzete nyonso ya kitoko. Kaka engumba ya Kiri-Aresheti nde etikalaki na mabanga na yango; kasi babwaki ya mabanga bazingelaki yango mpe babundisaki yango lokola. **26** Tango mokonzi ya Moabi amonaki ete bitumba ebalukeli ye, akamataki basoda nkama sambo oyo babundaka na mipanga, mpo na kofungola nzela kino epai ya mokonzi ya Edomi, kasi balongaki te. **27** Boye azwaki mwana na ye ya liboso ya mobali oyo alingaki kokitana na ye na bokonzi, abonzaki ye lokola mbeka ya kotumba, na likolo ya mir ya engumba. Tango bamonaki bongo, bana ya Isalaele bayokaki mawa, balongwaki mpe bazongaki na mboka na bango.

4 Mwasi moko kati na basi ya bayekoli ya basakoli abondelaki Elize: — Mosali na yo, mobali na ngai, akufa. Oyebi malamu ete azalaki kotosa Yawe. Kasi moto oyo adefisaki ye niongo ayei mpo na kozwa bana na ngai mibale ya mibali mpo ete bakoma bawumbu na ye. **2** Elize azongiselaki ye: — Ndenge nini nakoki kosunga yo? Yebisa ngai eloko oyo ozali na yango kati na ndako na yo. Azongisaki: — Mwasi mowumbu na yo azali na eloko moko te, longola kaka mwa mafuta. **3** Elize alobaki: — Kende kosenga na baninga na yo nyonso bambeki ya pamba, kosenga moke te. **4** Sima, zonga na ndako na yo, kanga ekuke sima na yo elongo na bana na yo ya mibali; sopa mafuta kati na mbeki moko na moko, mpe tia pembeni mbeki oyo etondi. **5** Atikaki Elize mpe akangaki ekuke sima na ye elongo na bana na ye ya mibali. Bana na ye bazalaki kopesa ye bambeki, mpe azalaki kotondisa yango na mafuta. **6** Tango bambeki nyonso etondaki, alobaki na moko kati na bana na ye ya mibali: — Pesa ngai lisusu mbeki moko. Kasi mwana yango azongiselaki ye: — Bambeki nyonso esili. Kaka na tango yango, mafuta etikaki kobima. **7** Mwasi yango akendeki koyebisa moto na Nzambe. Mpe moto na Nzambe alobaki na ye: — Kende, teka mafuta yango mpe futa niongo na yo; bongo, yo elongo na bana na yo ya mibali, bokobika na oyo ekotikala. **8** Mokolo moko, Elize akendeki na Sunemi. Mpe kuna, mwasi moko ya bomengo atungisaki ye mpo na kosenga na ye ete andima kolia na ndako na ye. Boye, tango nyonso Elize azalaki kolekela na Sunami, azalaki kotelema na ndako ya mwasi yango mpo na kolia. **9** Mwasi yango alobaki na mobali na ye: « Nayebi ete moto oyo ayaka mbala mingi epai na biso azali mobulami ya Nzambe. **10** Nabondeli yo, tika ete tobongisela ye shambre ya moke na likolo ya ndako mpe totia kati na yango mbeto, mesa, kiti mpe mwinda. Boye, tango nyonso akoya epai na biso, akoki kovanda kuna. » **11** Mokolo moko, Elize ayaki na Sunami, amataki na shambre na ye mpe alalaki kuna. **12** Bongo alobaki na mosali na ye, Geazi: « Benga mwasi oyo ya Sunami. » Geazi abengaki mwasi ya Sunami, mpe mwasi yango ayaki kotelema liboso ya Elize. **13** Elize alobaki na Geazi: — Loba na ye: « Omitungisi mingi mpo na biso. Eloko nini tokoki sik'oyo kosalela yo? Tolobela yo epai ya mokonzi to epai ya mokonzi ya basoda? » Mwasi ya Sunami azongisaki: — Navandaka na kimia kati na bato na ngai. **14** Elize atunaki mosali na ye, Geazi: — Eloko nini tokoki kosala mpo na ye? Geazi azongisaki: — Azali na mwana te, mpe mobali na ye azali mobange. **15** Elize alobaki: — Benga ye! Geazi abengaki ye, mpe ayaki kotelema na ekuke. **16** Elize alobaki: — Na mobu oyo ekoya, na eleko oyo, maboko na yo ekosimba mwana mobali. Mwasi ya Sunami agangaki: — Te, nkolo na ngai, moto na Nzambe, kopesa na ngai mwasi mosali na yo elikya ya lokuta te! **17** Nzokande, mwasi ya Sunami akomaki na zemi. Mpe na mobu oyo elandaki, na

eleko yango kaka, abotaki mwana mobali, ndenge kaka Elize alobaki na ye. **18** Mwana akolaki. Mokolo moko, mwana akendeki epai ya tata na ye, oyo azalaki elongo na babuki mbuma. **19** Alobaki na tata na ye: — Moto pasi! Moto pasi! Tata na ye alobaki na mosali moko: — Zongisa ye epai ya mama na ye! **20** Mosali amemaki ye mpe akomisaki ye epai ya mama na ye. Mwana mobali avandaki na makolo ya mama na ye kino na midi mpe, na sima, akufaki. **21** Mama na ye amataki na shambre ya mosakoli, alalisaki ye na mbeto ya moto na Nzambe, akangaki ekuke mpe abimaki. **22** Bongo abengaki mobali na ye mpe alobaki na ye: — Nabondeli yo, tindela ngai elenge moko kati na basali mpe ane moko ya mwasi, mpo ete nakende noki epai ya moto na Nzambe mpe nazonga mbala moko. **23** Mobali na ye atunaki: — Mpo na nini olingi kokende epai na ye lelo? Lelo ezali ebandeli ya sanza te! Ezali mpe mokolo ya Saba te! Azongisaki: — Komitungisa te! Nyonso ezali malamu. **24** Mwasi ya Sunami abongisaki ane mpe alobaki na elenge mosali na ye: « Tokeyi! Tambolisa ane; kotelema na nzela te soki nalobi na yo te. » **25** Boye, akendeki mpe akomaki na ngomba Karimeli epai wapi moto na Nzambe azalaki kovanda. Tango Elize amonaki ye na mosika, alobaki na mosali na ye, Geazi: — Tala! Ezali mwasi ya Sunami! **26** Nabondeli yo, pota mbangu sik'oyo mpo na kokutana na ye, mpe tuna ye: « Boni, kimia ezali? Ozali malamu? Mobali na yo azali malamu? Mwana na yo azali malamu? » Azongisaki: — Nyonso ezali malamu. **27** Boye akobaki nzela na ye kino akomaki na ngomba, epai ya moto na Nzambe. Mpe amibwakaki na makolo na ye. Geazi apusanaki mpo na kolongola ye na makolo ya Elize, kasi moto na Nzambe alobaki: — Tika ye bongo! Azali na pasi makasi kati na motema na ye, kasi Yawe abombeli ngai yango mpe atalisi ngai te tina na yango. **28** Mwasi ya Sunami alobaki: — Boni, nasengaki mwana epai ya nkolo na ngai? Te! Kutu, nalobaki na yo: « Kopesa ngai elikya ya lokuta te! » **29** Elize alobaki na Geazi: — Lata mokaba na yo, kamata nzete na ngai na loboko na yo mpe kende. Soki okutani na moto na nzela, kopesa ye mbote te. Mpe soki moto apesi yo mbote, kozongisa te. Okotia nzete na ngai na elongi ya mwana mobali. **30** Kasi mama ya mwana alobaki: — Na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te. Boye Elize atelemaki mpe alandaki mwasi ya Sunami. **31** Geazi akendeki liboso na bango mpe atiaki nzete na elongi ya mwana mobali, kasi ata eloko moko te esalemaki, ezala mongongo to koningana. Geazi azongaki mpo na kokutana na Elize mpe alobaki na ye: — Mwana alamuki te. **32** Tango Elize akomaki na ndako, akutaki ebembe ya mwana mobali elali na mbeto na ye. **33** Elize akotaki, amikangelaki na shambre elongo na mwana mobali, mpe asambelaki Yawe. **34** Bongo Elize amataki na mbeto mpe alalelaki mwana mobali, atutisaki monoko na ye na monoko ya mwana, miso na ye na miso ya mwana, mpe maboko na ye na maboko ya mwana. Lokola amitandaki bongo na likolo ya mwana mobali, nzoto ya mwana mobali ekomaki moto. **35** Elize alongwaki, atambolaki na bangambo nyonso ya shambre; bongo amataki lisusu na mbeto mpe amitandaki na likolo ya mwana. Mbala moko, mwana akosolaki mbala sambo mpe afungolaki miso. **36** Elize abengaki Geazi mpe alobaki na ye: — Benga mwasi ya Sunami! Geazi abengaki ye. Tango ayaki epai ya Elize, Elize alobaki: — Zwa mwana na yo! **37** Mwasi ya Sunami apusanaki, akweyaki na makolo ya Elize mpe agumbamaki kino na se; bongo azwaki mwana na ye mpe abimaki. **38** Elize azongaki na Giligali. Nzokande etuka yango ezalaki kati na nzala makasi. Wana bayekoli ya basakoli bavandaki na mayangani elongo na Elize, alobaki na mosali na ye: « Tia nzungu ya monene na moto mpe lamba elubu mpo na basakoli oyo. » **39** Moko kati na bango akendeki na bilanga mpo na kobuka ndunda, mpe amonaki nzete ya vino ya zamba. Abukaki na nzete yango ndambo ya bakolokente mpe atondisaki yango na elamba na ye. Tango azongaki, akataki yango mike-mike mpe atiaki yango kati na nzungu ya elubu; moto moko te ayebaki soki ezali nini. **40** Bakabolelaki bato elubu. Tango kaka babandaki kolia yango, bagangaki: — Moto na Nzambe, kufa ezali kati na nzungu oyo! Mpe bakokaki lisusu te kolia yango. **41** Elize alobaki: — Bomemela ngai farine! Atiaki farine kati na nzungu mpe alobaki: — Bokabolela yango bato mpo ete balia. Mpe kati na elubu oyo ezalaki kati na nzungu, ezalaki lisusu na eloko moko te ya mabe. **42** Moto moko awutaki na Bala-Shalisha, amemelaki moto na Nzambe mapa tuku mibale ya orje oyo ewutaki na bambuma ya liboso ya elanga, elongo na saki moko ya bambuma ya ble. Elize alobaki na mosali na ye: — Pesa yango na bato mpo ete balia! **43** Mosali na ye atunaki: — Nakokoka ndenge nini kokabola mapa oyo na bato nkama moko? Elize alobaki lisusu: — Kabolela yango bato nyonso mpo ete balia, pamba te tala Liloba oyo Yawe alobi: « Bakolia, bakotonda mpe bakotika mosusu. » **44** Boye mosali akabolelaki bango mapa yango. Baliaki mpe batikaki mosusu, kolanda Liloba na Yawe.

5 Namani, mokonzi ya basoda ya mokonzi ya Siri, azalaki moto monene mpe moto ya lokumu mingi na miso ya nkolo na ye, pamba te, na nzela na ye, Yawe apesaki bato ya Siri elonga. Azalaki soda ya mpiko, kasi azalaki na bokono ya maba. **2** Nzokande, tango mampinga ya bato ya Siri

babimaki na bitumba, bakangaki na bowumbu elenge mwasi moko ya Isalaele. Boye akomaki kosalela mwasi ya Namani. **3** Elenge mwasi yango alobaki na nkolo na ye ya mwasi: — Ah, soki kaka nkolo na ngai, Namani, akokaki komona mosakoli oyo azali kati na Samari! Akoki penza kobikisa ye na bokono na ye ya maba. **4** Namani akendeki epai ya nkolo na ye mpe abetelaki ye lisolo ya makambo oyo elenge mwasi ya Isalaele alobaki. **5** Mokonzi ya Siri alobaki na ye: — Malamu! Nakotinda mokanda epai ya mokonzi ya Isalaele. Boye Namani akendeki mpe amemaki bakilo ya palata, nkama misato na tuku mitano; bakilo ya wolo, tuku sambo, mpe bilamba zomi ya talo. **6** Apesaki epai ya mokonzi ya Isalaele mokanda oyo elobaki: « Na nzela ya mokanda oyo, natindeli yo mosali na ngai, Namani, mpo ete obikisa ye na bokono na ye ya maba. » **7** Tango kaka mokonzi ya Isalaele atangaki mokanda, apasolaki bilamba na ye mpe alobaki: « Boni, ngai nazali Nzambe? Boni, nazali na makoki ya koboma to ya kozongisa na bomoi? Mpo na nini moto oyo atindeli ngai moto ete nabikisa ye na bokono na ye ya maba? Botala ndenge nini azali kolukela ngai makambo! » **8** Tango Elize, moto na Nzambe, ayokaki ete mokonzi ya Isalaele apasolaki bilamba na ye, atindelaki ye liloba oyo: « Mpo na nini opasoli bilamba na yo? Tika ete moto wana aya epai na ngai, mpe akoyeba ete ezali na mosakoli moko kati na Isalaele! » **9** Boye Namani akendeki elongo na bampunda na ye mpe shar na ye, mpe atelemaki na ekotelo ya ndako ya Elize. **10** Elize atindaki moto moko mpo na koyebisa Namani: — Kende kosukola mbala sambo na ebale Yordani; bongo nzoto na yo ekobongwana, mpe okokoma peto. **11** Kasi Namani asilikaki, azongaki mpe alobaki: — Nakanisaki ete akoya penza epai na ngai, akobelela Yawe, Nzambe na ye, akotia loboko na ye na esika oyo bokono ezali, mpe akobikisa ngai na bokono na ngai ya maba! **12** Boni, bibale Abana mpe Paripari kati na Damasi ezali motuya te koleka miluka nyonso ya Isalaele? Nakokaki te kosukola na bibale wana mpe kokoma peto? Boye, abalukaki mpe akendeki na kanda. **13** Kasi basali na ye bapusanaki mpe balobaki na ye: — Nkolo, soki mosakoli ayebisaki yo ete osala likambo moko ya monene, boni, olingaki kosala yango te? Bongo mpo na nini te koleka, tango azali koloba na yo: « Sukola, mpe okokoma peto! » **14** Boye Namani akitaki mpe amizindisaki mbala sambo na ebale Yordani, ndenge moto na Nzambe ayebisaki ye; mpe nzoto na ye ebongwanaki mpe ekomaki peto lokola nzoto ya elenge mobali. **15** Bongo Namani elongo na basali na ye nyonso bazongaki epai ya moto na Nzambe. Atelemaki liboso ya Elize mpe alobaki: — Nayebi sik'oyo ete ezali na Nzambe te kati na mokili mobimba longola kaka kati na Isalaele. Nabondeli yo, ndima kado kowuta na mosali na yo. **16** Mosakoli Elize azongisaki: — Na Kombo na Yawe oyo nasalelaka, nakondima eloko moko te. Namani atungisaki ye, kasi Elize aboyaki kaka. **17** Namani alobaki: — Lokola oboyi, pesa nzela ete napesa mosali na yo ndambo ya mabele oyo bamile mibale ekoki komema, pamba te mosali na yo akoki te kobonzela banzambe mosusu bambeka ya kotumba to bambeka ya boyokani, bobele Yawe. **18** Kasi tika ete Yawe alimbisa mosali na yo mpo na likambo oyo: tango nkolo na ngai akotaka na ndako ya nzambe Rimoni mpo na kogumbama, nagumbamaka elongo na ye, pamba te alalelaka loboko na ngai. Tika ete Yawe alimbisa mosali na yo mpo na yango. **19** Elize alobaki na ye: — Kende na kimia! Tango Namani akomaki mwa mosika, **20** Geazi, mosali ya Elize, moto na Nzambe, amilobelaki: « Nkolo na ngai atiki penza na pamba Namani, moto oyo ya Arami, wana aboyi kozwa biloko oyo amemelaki ye. Na Kombo na Yawe, nakolanda ye mbangu mpe nakozwa ata eloko moko epai na ye. » **21** Boye Geazi alandaki Namani mbangu. Tango Namani amonaki ye kopota mbangu na sima na ye, akitaki na shar na ye mpo na kokutana na ye mpe atunaki ye: — Boni, nyonso ezali malamu? **22** Geazi azongisaki: — Iyo, nyonso ezali malamu. Nkolo na ngai atindi ngai koyebisa yo: « Bilenge bayekoli mibale kati na basakoli bayei epai na ngai wuta na etuka ya bangomba ya Efrayimi. Nabondeli yo, pesa bango bakilo ya palata, tuku misato na mitano, mpe bilamba mibale ya talo. » **23** Namani alobaki: — Kamata bakilo ya palata, tuku sambo. Atungisaki Geazi ete azwa yango. Boye, atiaki bakilo ya palata, tuku sambo kati na basaki mibale elongo na bilamba mibale ya talo. Namani apesaki yango epai ya basali na ye mibale oyo bamemaki yango liboso ya Geazi. **24** Tango Geazi akomaki na ngomba, azwaki biloko na maboko ya basali ya Namani mpe atiaki yango kati na ndako. Azongisaki basali yango, mpe bakendeki. **25** Boye, Geazi akotaki mpe atelemaki liboso ya nkolo na ye, Elize. Elize atunaki ye: — Geazi, okendeki wapi? Geazi azongisaki: — Mosali na yo akendeki epai moko te. **26** Kasi Elize alobaki na ye: — Boni, molimo na ngai ezalaki elongo na yo te tango moto wana akitaki na shar na ye mpo na kokutana na yo? Ezali penza tango ya kozwa palata to ya kondima bilamba, bilanga ya nzete ya olive, ya vino, bameme, bangombe to basali ya mibali mpe basali ya basi? **27** Lokola osali bongo, bokono ya maba ya Namani ekokangama na yo mpe bakitani na yo mpo na libela. Bongo Geazi alongwaki na liboso ya Elize. Poso ya nzoto na ye ekomaki na maba, mpe akomaki pembe lokola mvula ya pembe.

6 Mokolo moko, bayekoli ya basakoli balobaki na Elize:
— Tala! Esika oyo tosanganaka elongo na yo ekomi
moke mingi mpo na biso. **2** Pesa biso nzela ya kokende
na ebale Yordani epai wapi moko na moko kati na biso
akoki kozwa nzete mpo na kotonga kuna esika ya kovanda.
Elize alobaki na bango: — Bokende! **3** Moko kati na bango
alobaki: — Okosepela te kokende elongo na basali na
yo? Elize azongisaki: — Nandimi, nakokende. **4** Boye
akendeki elongo na bango. Bakendeki na ebale Yordani mpe
babandaki kokata banzete. **5** Wana moko kati na bango
azalaki kokata nzete, ebende ya epasola na ye ekweyaki
na mayi. Agangaki: — Ah, nkolo na ngai! Nadefaki yango
kodefa! **6** Moto na Nzambe atunaki: — Ekweyaki na esika
nini? Sima na ye kolakisa ye esika yango, Elize akataki
eteni ya nzete mpe abwakaki yango na esika oyo ebende
ya epasola ekweyaki. Mpe, na mbala moko, eteni ya nzete
yango ematisaki ebende na likolo ya mayi, mpe ebende
ekomaki kotepa. **7** Elize alobaki: — Kamata yango! Boye,
mosali wana asembolaki loboko na ye mpe akamataki
yango. **8** Mokonzi ya Siri azalaki kobundisa bana ya Isalaele.
Asololaki na basali na ye mpe alobaki: « Nakotia molako na
ngai na esika songolo to pakala. » **9** Mbala moko, moto na
Nzambe atindaki maloba oyo epai ya mokonzi ya Isalaele:
« Keba! Koleka na esika wana te, pamba te bato ya Siri
bazali kokita kuna. » **10** Mokonzi ya Isalaele atindaki bato
kokende kononga esika oyo moto na Nzambe alobelaki.
Mbala ebele, Elize azalaki kokebisa mokonzi ete azala
na bokebi na bisika ya ndenge wana; mpe mbala ebele,
mokonzi ya Isalaele azalaki komibikisa na motambo ya
bato ya Siri. **11** Suka na suka, mokonzi ya Siri asilikaki
makasi, abengisaki bakalaka na ye mpe atunaki bango: —
Bokoki te koyebisa ngai nani kati na biso azali na ngambo
ya mokonzi ya Isalaele? **12** Moko kati na bakalaka na ye
alobaki: — Mokonzi, nkolo na ngai, moko te kati na biso.
Ezali nde mosakoli Elize oyo azali kati na Isalaele; ye nde
ayebaka mpe ayebisaka mokonzi ya Isalaele ata makambo
oyo olobaka kati na shambre na yo ya kolala. **13** Mokonzi
apesaki mitindo: — Bokende koluka esika oyo azali mpo
ete natinda bato mpo na kokanga ye. Bayaki koyebisa
ye: — Azali na Dotani. **14** Bongo mokonzi atindaki kuna
bampunda elongo na bashar mpe basoda ebele. Bakendeki
kuna na butu mpe bazingelaki engumba. **15** Na tongo-tongo
ya mokolo oyo elandaki, tango mosali ya moto na Nzambe
alamukaki mpe abimaki, amonaki ete mampinga elongo na
bampunda mpe bashar bazingelaki engumba. Mosali yango
alobaki na Elize: — Oh nkolo na ngai, eyindi na libanda!
Tokosala nini! **16** Mosakoli azongisaki: — Kobanga te, pamba
te ba-oyo bazali elongo na biso bazali ebele koleka ba-oyo
bazali elongo na bango. **17** Elize asambelaki: — Oh Yawe,
fungola ye miso mpo ete amona! Yawe afungolaki miso
ya mosali, mpe mosali atalaki; amonaki bangomba mike
etonda na bampunda mpe bashar ya moto zingazinga ya
Elize. **18** Lokola monguna azalaki kopusana pene na ye,
Elize asambelaki Yawe: — Boma ekolo oyo miso! Mpe Yawe
abomaki bango miso, ndenge kaka Elize asengaki. **19** Elize
alobaki na bango: — Nzela ezali awa te! Engumba mpe
ezali awa te! Bolanda ngai, mpe nakomema bino epai ya
moto oyo bozali koluka. Elize amemaki bango na Samari. **20**
Tango bakotaki na engumba, Elize asambelaki lisusu: —
Yawe, fungola miso ya bato oyo mpo ete bamona. Yawe
afungolaki miso na bango, mpe bamonaki ete bazali kati na
engumba Samari. **21** Tango mokonzi ya Isalaele amonaki
bango, atunaki Elize: — Tata na ngai, naboma bango?
Naboma bango? **22** Elize azongisaki: — Koboma bango te!
Boni, okoboma solo bato oyo okangi, na nzela ya mopanga
na yo to ya tolotolo na yo? Pesa bango nde bilei mpe mayi
ya komela mpo ete balia, bamela mpe bazonga epai ya
mokonzi na bango. **23** Boye abongisaki feti monene mpo
na bango. Tango basilisaki kolia mpe komela, azongisaki
bango. Mpe bazongaki epai ya mokonzi na bango. Wuta
tango yango, mampinga ya Siri batikaki kokota mpo na
kobundisa Isalaele. **24** Sima na tango, Beni-Adadi, mokonzi
ya Siri, asangisaki mampinga na ye nyonso mpe akendeki
kozingela engumba Samari. **25** Lokola bazingelaki Samari
tango molayi, nzala makasi ekotaki kati na engumba kino
moto moko ya ane ekomaki kotekama na motuya ya mbongo
ya bibende ya palata, tuku mwambe; mpe bagrame nkama
mibale na tuku mitano ya nyei ekawuka ya ebenga ekomaki
kotekama na motuya ya mbongo ya bibende ya palata,
mitano. **26** Mokolo moko, wana mokonzi ya Isalaele azalaki
koleka na likolo ya mir ya lopango, mwasi moko agangaki
epai na ye: — Mokonzi, nkolo na ngai, sunga ngai! **27**
Mokonzi azongisaki: — Soki Yawe asungi yo te, esika nini
ngai nakozwa lisungi mpo na kosunga yo? Nazangi vino to
ble ya kopesa yo. **28** Nzokande, mokonzi atunaki ye lisusu:
— Likambo nini ekomeli yo? Mwasi azongisaki: — Mwasi
wana alobaki na ngai: « Pesa mwana na yo ya mobali mpo
ete tolia ye lelo, bongo lobi, tokolia mwana na ngai. » **29**
Boye tolambaki mwana na ngai ya mobali mpe toliaki ye.
Mokolo oyo elandaki, nalobaki na ye: « Pesa mwana na yo
ya mobali mpo ete tolia ye, » kasi abombaki ye. **30** Tango
mokonzi ayokaki maloba ya mwasi oyo, apasolaki bilamba
na ye. Lokola atambolaki lisusu na likolo ya mir ya lopango,
bato bamonaki ete, na se ya bilamba na ye ya bokonzi,

alataki saki na nzoto na ye. 31 Mokonzi alobaki: « Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi soki kaka moto ya Elize, mwana mobali ya Shafati, etikali na likolo ya mapeka na ye. » 32 Nzokande, Elize avandaki kati na ndako na ye, elongo na bakambi ya engumba. Mokonzi atindaki ntoma moko epai ya Elize. Kasi liboso ete akoma, Elize alobaki na bakambi ya engumba: « Bozali komona te ete mobomi oyo atindi moto mpo na koya kokata ngai moto? Bosala keba! Tango kaka bokomona ye, bokanga ekuke liboso na ye mpe botindika ye na yango na sima! Boyoka! Wana ezali makelele ya makolo ya nkolo na ye te, oyo ezali koyokana sima na ye? » 33 Wana Elize azalaki nanu koloba, ntoma ya mokonzi akomaki mpe ayebisaki ye maloba ya mokonzi: « Pasi oyo nyonso ewuti epai ya Yawe! Nakozela lisusu nini kowuta na Ye? »

7 Elize alobaki: — Boyoka Liloba na Yawe! Tala makambo oyo Yawe alobi: « Lobi, na tango oyo, na ekuke ya Samari, bakoteka bakilo zomi na mibale ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya kaka wana. » 2 Mokonzi ya basoda, oyo mokonzi ya Isalaele azalaki kotiela motema alobaki na moto na Nzambe: — Tala, ata soki Yawe afungoli maninisa ya Lola, likambo ya boye ekoki penza kosalema? Elize azongisaki: — Okomona yango na miso na yo, kasi okolia yango te. 3 Na ekuke ya engumba, ezalaki na bato minei na maba. Bazalaki kolobana bango na bango: « Mpo na nini totikala awa kino tokokufa? 4 Soki tolobi: ‹ Tokota na engumba, › nzala makasi ezali kuna, tokokufa. Soki mpe totikali awa, tokokufa kaka. Boye, tika ete tokende na molako ya bato ya Siri mpe tomipesa epai na bango. Soki bayambi biso, tobiki; kasi soki babomi biso, tokufi kaka. » 5 Na pokwa, batelemaki mpe bakendeki na molako ya bato ya Siri. Tango bakomaki na mondelo ya molako, bamonaki ata moto moko te, 6 pamba te Nkolo asalaki ete bato ya Siri bayoka lokito ya bashar, ya bampunda mpe ya mampinga minene ya basoda kino balobanaki bango na bango: « Tala, mokonzi ya Isalaele azwi mokonzi ya bato ya Iti mpe mokonzi ya bato ya Ejipito mpo na koya kobundisa biso. » 7 Boye batelemaki mpe bakimaki na pokwa, basundolaki bandako na bango ya kapo, bampunda na bango mpe ba-ane na bango. Batikaki molako ndenge ezalaki mpo na kobikisa bomoi na bango. 8 Bato na maba bakomaki na mondelo ya molako, bakotaki na ndako moko ya kapo, baliaki mpe bamelaki. Bongo bamemaki palata, wolo, bilamba, mpe bakendeki kobomba yango. Sima, bazongaki, bakotaki na ndako mosusu ya kapo, bazwaki kuna biloko mpe bakendeki lisusu kobomba yango. 9 Bongo balobanaki bango na bango: « Tozali kosala malamu te: Mokolo ya lelo ezali mokolo ya sango malamu, mpe tozali kobomba sango yango mpo na biso moko! Soki tozeli kino lobi na tongo, tokozwa etumbu. Tokende sik'oyo kopesa sango na ndako ya mokonzi. » 10 Boye bakendeki, babelelaki epai ya bakengeli bikuke ya engumba mpe bayebisaki bango: « Tokotaki na molako ya bato ya Siri, moto ata moko te azali kuna, toyoki ata mongongo ya moto te; etikali kaka bampunda mpe ba-ane bakanga, mpe bandako ya kapo basundola. » 11 Bakengeli ekuke ya engumba babengaki moto moko kati na engumba mpo na kokomisa sango na ndako ya mokonzi. 12 Mokonzi alamukaki na butu mpe alobaki na bakalaka na ye: — Tika ete nayebisa bino makambo oyo bato ya Siri basali biso. Bayebi solo ete tozali kokufa nzala, yango wana batiki milako na bango mpo na kokende kobombama na zamba. Balobani bango na bango: « Bakobima solo, mpe tokokanga bango ya bomoi, bongo tokokota na engumba. » 13 Moko kati na bakalaka na ye azongisaki: — Bongisa ndambo ya mibali mpo ete bazwa bampunda mitano kati na oyo etikali kati na engumba. Tokobungisa ata eloko moko te, pamba te suka na bango ekozala ndenge moko na oyo ya bana nyonso ya Isalaele oyo batikali na engumba. Boye totinda bango kaka mpo toyeba makambo oyo ewuti kosalema. 14 Boye baponaki bashar mibale elongo na bampunda na yango, mpe mokonzi atindaki yango mpo na koluka mampinga ya bato ya Siri. Apesaki mitindo na batambolisi na yango: « Bokende mpe botala! » 15 Balandaki bilembo ya makolo ya bato ya Siri kino na ebale Yordani, mpe bamonaki ete nzela nyonso etondaki na bilamba mpe bibundeli oyo basoda ya Siri babwakaki tango bakimaki na mbalakata. Bongo bantoma bazongaki mpe bapesaki sango epai ya mokonzi. 16 Bongo bato ya Samari babimaki mpe bazwaki na makasi biloko kati na molako ya bato ya Siri. Boye bakomaki koteka bakilo zomi ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, ndenge kaka Yawe alobaki. 17 Mokonzi ya Isalaele aponaki mokonzi ya basoda, oyo mokonzi agumbamaka mpo na loboko na ye, mpo na kokengela ekuke ya engumba, kasi bato banyataki ye mpe akufaki kolanda makambo oyo moto na Nzambe asakolaki tango mokonzi ayaki na ndako na ye. 18 Makambo oyo esalemaki ndenge moto na Nzambe alobaki na mokonzi: « Lobi, na tango oyo, bakoteka na ekuke ya Samari bakilo zomi ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya kaka wana. » 19 Mokonzi ya basoda, oyo mokonzi agumbamaka mpo na loboko na ye, alobaki na moto na Nzambe: —

Tala, ata soki Yawe afungoli maninisa ya Lola, likambo ya boye ekoki penza kosalema? Mpe Elize, moto na Nzambe, azongisaki: — Okomona yango na miso, kasi okolia yango te. **20** Makambo yango esalemaki ndenge kaka elobamaki na tina na ye: bato banyataki ye na ekuke ya engumba, mpe akufaki.

8 Elize alobaki na mama ya mwana mobali oyo asekwisaki: « Kende elongo na libota na yo na esika oyo bokoki kovanda, pamba te Yawe abengi nzala makasi kati na mokili oyo; ekowumela mibu sambo. » **2** Mwasi asalaki ndenge moto na Nzambe alobaki. Ye elongo na libota na ye bakendeki mpe bavandaki mibu sambo na mokili ya Filisitia. **3** Tango mibu yango sambo ekokaki, mwasi azongaki na mboka na ye wuta na mokili ya Filisitia; akendeki epai ya mokonzi mpo ete bazongisela ye ndako mpe mabele na ye. **4** Mokonzi azalaki kosolola na Geazi, mosali ya moto na Nzambe, mpe alobaki: « Yebisa ngai makambo minene nyonso oyo moto na Nzambe, Elize, asalaki. » **5** Wana Geazi azalaki koyebisa mokonzi ndenge nini Elize asekwisaki ebembe ya mwana oyo akufaki, mama ya mwana yango ayaki kobondela mokonzi ete azongisa ndako mpe mabele na ye. Geazi alobaki: « Mokonzi, nkolo na ngai, tala mwasi oyo mpe mwana na ye ya mobali oyo Elize asekwisaki. » **6** Mokonzi atunaki na mwasi yango mpe ayebisaki ye makambo nyonso. Na sima, mokonzi aponaki moko kati na bakalaka na ye ya lokumu mpe apesaki ye mitindo: « Zongisela ye biloko na ye nyonso mpe bambuma nyonso ya bilanga oyo mabele na ye ebotaki wuta mokolo oyo alongwaki na mboka na biso kino lelo. » **7** Elize akendeki na Damasi, wana Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, azalaki kobela. Tango bayebisaki mokonzi ete moto na Nzambe akomi kati na engumba, **8** mokonzi alobaki na Azaeli: « Kamata likabo mpe kende kokutana na moto na Nzambe. Tuna Yawe na nzela ya moto na Nzambe: ‹ Boni, nakobika solo na bokono oyo? › » **9** Azaeli akendeki kokutana na Elize, amemaki elongo na ye likabo ya biloko nyonso ya Damasi; bamemaki yango na likolo ya bashamo tuku minei. Azaeli akitaki, atelemaki liboso ya Elize mpe alobaki: — Mwana na yo ya mobali Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, atindi ngai; atuni: « Boni, nakobika solo na bokono oyo? » **10** Elize azongisaki: — Loba na ye: « Solo, okobika na bokono oyo. » Nzokande, Yawe amonisi ngai ete akokufa. **11** Elize atalaki ye malamu-malamu, mpe Azaeli ayokaki soni. Mpe moto na Nzambe alelaki. **12** Azaeli atunaki: — Mpo na nini nkolo na ngai azali kolela? Elize azongisaki: — Mpo ete nayebi mabe oyo okosala bana ya Isalaele. Okozikisa bingumba na bango, oyo etongama makasi, okokata bilenge mibali na bango bakingo na mopanga, okoboma bana na bango ya mike, mpe okopasola mabumu ya basi na bango ya zemi. **13** Azaeli akamwaki mpe azongisaki: — Mpo na nini okosala makambo ya boye na mosali na yo? Ata kutu mbwa eleki ngai na tina! Elize alobaki lisusu: — Yawe amonisi ngai ete okokoma mokonzi ya Siri. **14** Azaeli atikaki Elize mpe azongaki epai ya mokonzi na ye. Bongo mokonzi na ye atunaki ye: — Elize alobi na yo nini? Azongisaki: — Alobi na ngai: « Solo, okobika na bokono oyo. » **15** Mokolo oyo elandaki, Azaeli azwaki bulangeti, azindisaki yango na mayi, mpe afinikaki na yango elongi ya mokonzi mpo na kokanga ye pema; mpe mokonzi akufaki. Azaeli akitanaki na ye na bokonzi. **16** Tango Yorami, mwana mobali ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu mitano na bokonzi —Jozafati azalaki mokonzi ya Yuda— Yorami, mwana mobali ya Jozafati, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. **17** Azalaki na mibu tuku misato na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na Yelusalemi. **18** Alandaki nzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango mpe asalaki mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki, pamba te abalaki mwana na ye ya mwasi. **19** Kasi Yawe alingaki te kobebisa Yuda mpo na Davidi, mowumbu na Ye, pamba te alakaki kopesa bokonzi epai ya Davidi mpe epai ya bana na ye mpo na libela. **20** Na tango ya Yorami, bato ya Edomi batombokelaki Yuda mpe bamipesaki mokonzi. **21** Boye Yorami akendeki na Tsayiri elongo na bashar na ye nyonso. Na butu, atelemaki mpe abetaki bato ya Edomi oyo bazingelaki ye elongo na bakonzi ya basoda oyo babundaka na bashar; kasi basoda ya Yuda bakimaki na bandako na bango ya kapo. **22** Wuta mokolo wana kino lelo, Edomi etombokelaka kaka Yuda. Na tango wana, Libina mpe etombokaki. **23** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yorami mpe misala na ye nyonso ekomami na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **24** Yorami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Akazia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **25** Tango Yorami, mwana mobali ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu zomi na mibale na bokonzi, Akazia, mwana mobali ya Yorami, akomaki mokonzi ya Yuda. **26** Akazia azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mobu moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Atali. » Atali azalaki koko ya Omiri, mokonzi ya Isalaele. **27** Alandaki nzela oyo libota ya Akabi etambolaki na yango mpe asalaki mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki, pamba te abalaki na libota ya Akabi. **28** Akazia akendeki elongo na Yorami, mwana mobali ya Akabi,

mpo na kobundisa Azaeli, mokonzi ya Siri, na Ramoti ya Galadi. Bato ya Arami bazokisaki Yorami. **29** Boye, mokonzi Yorami azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa bapota oyo bato ya Arami bazokisaki ye na Rama, na bitumba oyo babundaki na Azaeli, mokonzi ya Siri. Akazia, mwana mobali ya Yorami, mokonzi ya Yuda, akendeki na Jizireyeli mpo na kotala Yorami, mwana mobali ya Akabi, pamba te bazokisaki ye.

9 Elize abengisaki moko kati na bayekoli ya basakoli mpe alobaki na ye: « Kanga mokaba na yo, zwa molangi oyo ya mafuta mpe kende na Ramoti ya Galadi. **2** Tango okokoma kuna, luka Jewu, mwana mobali ya Jozafati mpe koko ya Nimishi. Kende epai na ye, benda ye pembeni, mosika ya baninga na ye, mpe mema ye na shambre ya kati. **3** Bongo okozwa molangi, okosopa mafuta na moto na ye mpe okoloba: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Napakoli yo mafuta oyo mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele. › Sima, okofungola ekuke mpe okokima; kozela te! » **4** Boye elenge mobali, mosakoli, akendeki na Ramoti ya Galadi. **5** Tango akomaki, akutaki bakonzi ya mampinga bavandi kati na lisanga. Alobaki: — Nazali na sango mpo na yo mokonzi. Jewu atunaki: — Mpo na nani kati na biso? Mosakoli azongisaki: — Mpo na yo mokonzi. **6** Jewu atelemaki mpe akotaki na ndako. Bongo mosakoli apakolaki mafuta na moto ya Jewu mpe alobaki: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Napakoli yo mafuta oyo mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele, bato ya Yawe. › **7** Osengeli koboma libota ya Akabi, mokonzi na yo, mpe nakozongisa mabe na mabe mpo na makila ya bawumbu na ngai, basakoli, mpe ya bawumbu nyonso ya Yawe, oyo Jezabeli asopaki makila na bango. **8** Solo, libota nyonso ya Akabi esengeli kokufa. Nakosilisa mibali nyonso kati na Isalaele, ezala mowumbu to monsomi. **9** Nakosala libota ya Akabi ndenge nasalaki libota ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mpe libota ya Baesha, mwana mobali ya Ayiya. **10** Nzokande mpo na Jezabeli, bambwa ekolia ye kati na bilanga ya Jizireyeli, mpe moto moko te akokunda ye. » Boye mosakoli afungolaki ekuke mpe akimaki. **11** Tango Jewu abimaki mpe azongaki epai ya baninga na ye, bakonzi ya basoda, moko kati na bango atunaki ye: — Boni, makambo nyonso ezali malamu? Mpo na nini moto ya liboma oyo ayaki epai na yo? Jewu azongisaki: — Boyebi malamu moto yango mpe lolenge ya makambo oyo alobaka. **12** Bakonzi ya basoda balobaki: — Ezali ya solo te, ozali kokosa biso! Yebisa biso makambo yango. Jewu alobaki: — Boyoka ndenge alobi na ngai: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Napakoli yo mafuta mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele. › » **13** Tango kaka bayokaki bongo, bakonzi ya basoda bakamataki na lombangu bakazaka na bango mpe batandaki yango liboso ya Jewu, na binyatelo ya ematelo. Bongo babetaki kelelo mpe bagangaki: « Jewu azali mokonzi! » **14** Jewu, mwana mobali ya Jozafati, koko ya Nimishi, asalelaki Yorami likita. Nzokande Yorami mpe Isalaele mobimba bazalaki kobundela Ramoti ya Galadi liboso ya Azaeli, mokonzi ya Siri. **15** Kasi mokonzi Yorami azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa bapota oyo bato ya Arami bazokisaki ye na bitumba na Azaeli, mokonzi ya Siri. Jewu alobaki: « Soki yango ezali makanisi na bino, tika ete moto moko te akima mpe abima na engumba mpo na kokende kopesa sango na Jizireyeli. » **16** Boye Jewu amataki na shar na ye mpe akendeki na Jizireyeli mpo ete Yorami azalaki kopema kuna; mpe Akazia, mokonzi ya Yuda, akendeki kotala ye. **17** Tango mokengeli oyo azalaki na likolo ya ndako molayi ya Jizireyeli amonaki mampinga ya Jewu kopusana, agangaki: « Nazali komona mampinga, bazali koya! » Yorami apesaki mitindo: — Bopona soda moko oyo abundaka likolo ya mpunda mpe botinda ye mpo ete akende kokutana na bango mpe atuna bango: « Boni, boyei mpo na kimia? » **18** Soda oyo abundaka likolo ya mpunda akendeki mpe atunaki: — Tala makambo oyo mokonzi alobi: « Boni, boyei mpo na kimia? » Jewu azongisaki: — Okokende na kimia wapi? Baluka mpe kota na molongo na ngai. Mokengeli alobaki: — Motindami akomi epai na bango, kasi azali kozonga te. **19** Boye mokonzi atindaki soda mosusu oyo abundaka likolo ya mpunda. Tango akomaki epai na bango, alobaki: — Boni, boyei mpo na kimia? Jewu azongisaki: — Okokende na kimia wapi? Baluka mpe kota na molongo na ngai. **20** Mokengeli alobaki: — Motindami akomi penza epai na bango, kasi ye mpe azali kozonga te. Nzokande, lolenge oyo ya kotambolisa ezali lokola ya Jewu, mwana mobali ya Nimishi, oyo atambolisaka lokola moto ya liboma. **21** Yorami apesaki mitindo: « Bongisa shar na ngai. » Tango babongisaki shar, Yorami, mokonzi ya Isalaele, mpe Akazia, mokonzi ya Yuda, babimaki, moto na moto likolo ya shar na ye, mpo na kokende kokutana na Jewu. Bakutanaki na ye kati na bilanga ya Naboti, moto ya Jizireyeli. **22** Tango kaka Yorami amonaki Jewu, atunaki ye: — Boni Jewu, oyei mpo na kimia? Jewu azongisaki: — Ndenge nini kimia ekoki kozala na tango losambo ya banzambe ya bikeko mpe kindoki ya mama na yo, Jezabeli, ezali kokoba? **23** Yorami abalukaki mpe akimaki; abelelaki Akazia: « Akazia, bateki biso! » **24** Boye Jewu abendaki tolotolo mpe abetaki Yorami na kati-kati ya mapeka. Tolotolo etobolaki motema na ye, mpe akweyaki wuta na shar na ye. **25** Jewu alobaki na Bidikari, soda oyo amemelaka ye

bibundeli: « Kamata ye mpe bwaka ye na bilanga ya Naboti, moto ya Jizireyeli. Kanisa ndenge nini ngai na yo tozalaki kokumba bashar elongo, na sima ya tata na ye, Akabi, tango Yawe apesaki lisakoli oyo na tina na ye: 26 ‹ Lobi, namonaki makila ya Naboti mpe ya bana na ye ya mibali, › elobi Yawe, mpe solo, nakofutisa yo yango na bilanga oyo, » elobi Yawe. Sik'oyo, kamata ye mpe bwaka ye na bilanga wana, kolanda Liloba na Yawe. 27 Tango Akazia, mokonzi ya Yuda, amonaki makambo oyo esalemaki, akimaki na nzela ya Beti-Agani. Jewu alandaki ye mpe agangaki: « Boma ye mpe lokola! » Bazokisaki ye kati na shar na ye na nzela ya Guri, pembeni ya Yibileayimi, kasi akimaki na Megido mpe akufaki kuna. 28 Basali na ye bamemaki ye na shar kino na Yelusalemi mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na kunda na ye kati na engumba ya Davidi. 29 Akazia akomaki mokonzi ya Yuda na mobu ya zomi na moko ya bokonzi ya Yorami, mwana mobali ya Akabi. 30 Jewu akendeki na Jizireyeli. Tango Jezabeli ayokaki bongo, atiaki monzele na elongi na ye, abongisaki suki na ye mpe apusanaki pene ya lininisa mpo na kotala libanda. 31 Tango Jewu akotaki na ekuke ya engumba, Jezabeli atunaki na koganga: — Zimiri, mobomi ya nkolo na yo, boni, oyei mpo na kimia? 32 Jewu atombolaki miso na ngambo ya lininisa mpe agangaki: — Nani kati na bino azali na ngambo na ngai, nani? Bakengeli mibale to misato ya mokonzi, oyo baboma bango mokongo, batalaki Jewu wuta na lininisa. 33 Jewu apesaki bango mitindo: — Bobwaka ye na se. Bongo babwakaki Jezabeli na se; mpe makila na ye epanzanaki na mir mpe na bampunda tango ezalaki konyata ye. 34 Jewu akotaki, aliaki, amelaki mpe alobaki: « Bobongisa mwasi oyo alakelama mabe. Bokunda ye, pamba te azali mwana mwasi ya mokonzi. » 35 Kasi tango babimaki mpo na kokunda ye, bakutaki kaka mokuwa ya moto na ye, makolo mpe matandu ya maboko na ye. 36 Bazongaki mpe bayebisaki Jewu: « Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosali na Ye, Eliya, moto ya mboka Tishibe: ‹ Bambwa ekolia nzoto ya Jezabeli kati na elanga ya Jizireyeli. 37 Ebembe ya Jezabeli ekozala lokola nyei kati na bilanga ya Jizireyeli mpo ete moto moko te akoka lisusu koloba: Tala Jezabeli! › »

10 Akabi azalaki na bana mibali tuku sambo na Samari. Jewu akomaki mikanda mpe atindaki yango na Samari epai ya bakalaka ya Jizireyeli, epai ya bampaka mpe epai ya babateli ya bana ya Akabi. Na mikanda yango, Jewu alobaki: 2 « Tango kaka mokanda oyo ekokomela bino, lokola bana mibali ya mokonzi na bino bazali elongo na bino, mpe lokola bozali na bashar mpe bampunda, engumba ya makasi mpe bibundeli, 3 bopona mwana mobali oyo aleki malamu mpe mayele kati na bana mibali ya mokonzi na bino, botia ye na kiti ya bokonzi ya tata na ye, mpe bobunda mpo na ndako ya mokonzi na bino. » 4 Kasi babangaki makasi mpe balobaki: « Soki kutu bakonzi mibale bakokaki te kobunda na ye, bongo ndenge nini biso tokobunda na ye? » 5 Boye, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, moyangeli ya engumba, bampaka mpe babateli ya bana ya mokonzi batindaki sango oyo epai ya Jewu: « Tozali basali na yo mpe tokosala nyonso oyo okoloba. Tokotia moto mosusu te lokola mokonzi, tokosala nyonso oyo okomona malamu. » 6 Boye, Jewu akomelaki bango mokanda ya mibale oyo kati na yango alobaki: « Soki bozali na ngambo na ngai mpe bokotosa ngai, bozwa mito ya bana mibali nyonso ya mokonzi na bino mpe boya na yango epai na ngai, na Jizireyeli, lobi na tongo. » Nzokande bana mibali tuku sambo ya mokonzi bazalaki epai ya bato ya lokumu ya engumba, oyo bazalaki kobokola bango. 7 Tango mokanda ekomaki, bato wana bazwaki bana mibali ya mokonzi, babomaki bango nyonso tuku sambo, batiaki mito na bango na bitunga mpe batindaki yango epai ya Jewu, na Jizireyeli. 8 Ntoma moko akomaki mpe alobaki na Jewu: — Bamemi mito ya bana mibali ya mokonzi. Bongo Jewu apesaki mitindo: — Botia yango na mipiku mibale na ekuke ya engumba kino na tongo. 9 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Jewu abimaki, atelemaki liboso ya bato nyonso mpe alobaki: — Bosali na bino mabe te. Ezalaki ngai nde nasalelaki nkolo na ngai likita mpo na kotelemela ye mpe koboma ye; kasi nani abomi bato oyo nyonso? 10 Boyeba ete liloba moko te oyo Yawe alobaki mpo na kotelemela ndako ya Akabi ekozanga kokokisama. Yawe akokisi makambo oyo alobaki na nzela ya mosali na Ye, Eliya. 11 Boye Jewu abomaki bato nyonso ya ndako ya Akabi, oyo batikalaki na Jizireyeli: bato na ye nyonso ya lokumu, baninga na ye, Banganga-Nzambe na ye. Atikaki ata moto na ye moko te na bomoi. 12 Jewu atelemaki mpe akendeki na Samari. Na Beti-Ekedi-Aron, 13 Jewu akutanaki na bandeko ya Akazia, mokonzi ya kala ya Yuda, mpe atunaki bango: — Bozali banani? Bazongisaki: — Tozali bandeko ya Akazia. Toyei kopesa bana mibali ya mokonzi mpe mama ya mokonzi mbote. 14 Jewu apesaki mitindo: — Bokanga bango ya bomoi. Boye bakangaki bango ya bomoi mpe bakataki bango bakingo, pene ya libulu ya Beti-Ekedi. Bazalaki mibali tuku minei na mibale, mpe Jewu atikaki moto moko te na bomoi. 15 Tango alongwaki kuna mpe akutanaki na Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, oyo abandaki koya kokutana na ye, Jewu apesaki ye mbote mpe alobaki: — Boni, motema na yo ezali sembo mpo na ngai, ndenge motema na ngai ezali mpo na yo? Yonadabi azongisaki: —

lyo, ezali bongo! Jewu alobaki: — Soki ezali bongo, pesa ngai loboko na yo. Boye, Yonadabi asalaki bongo, mpe Jewu asungaki ye mpo na komata na shar. **16** Jewu alobaki: — Yaka elongo na ngai, mpe okomona bolingo makasi na ngai mpo na Yawe. Boye, Jewu amemaki ye na shar na ye. **17** Tango Jewu akomaki na Samari, abomaki bato nyonso ya libota ya Akabi, oyo batikalaki kuna. Jewu abomaki bango kolanda Liloba na Yawe oyo alobaki na nzela ya Eliya. **18** Jewu abengisaki bato nyonso mpe alobaki na bango: « Akabi azalaki kosalela Bala mingi te, kasi Jewu akosalela ye mingi. **19** Sik'oyo, bobengisa basakoli nyonso ya Bala, basambeli na ye nyonso mpe banganga-nzambe na ye nyonso. Bosala ete moto moko te azanga, pamba te nakobonza mbeka ya monene mpo na Bala. Moto nyonso oyo akozanga, akokufa. » Jewu asalelaki mayele mabe mpo na koboma basambeli ya Bala. **20** Jewu alobaki: « Bobengisa mayangani mpo na lokumu ya Bala. » Boye babengisaki mayangani yango. **21** Jewu apanzaki sango kati na Isalaele, basambeli nyonso ya Bala bayaki mpe moto moko te azangaki. Bakotaki ebele na ndako ya nzambe Bala mpe batondisaki yango kino na basuka nyonso. **22** Jewu alobaki na mobateli bilamba ya bonganga-nzambe ya Bala: « Yaka na bilamba mpo na basambeli nyonso ya Bala. » Boye abimisaki bilamba mpo na bango. **23** Bongo Jewu elongo na Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, bakotaki na ndako ya nzambe Bala. Jewu alobaki na basambeli ya Bala: « Botala malamu-malamu na zingazinga na bino mpo ete basali ya Yawe bazala elongo na bino te, kaka basali ya Bala. » **24** Bakotaki mpo na kobongisa bambeka mpe batumbaki yango. Nzokande, Jewu atiaki bato tuku mwambe libanda na likebisi oyo: « Soki moto moko kati na bino akimisi moko kati na bato oyo napesi na maboko na bino, akofuta bomoi na ye na motuya ya bomoi ya moto oyo akimi. » **25** Tango kaka Jewu asilisaki kobongisa mbeka ya kotumba, apesaki mitindo epai na bakengeli mpe na bakambi na bango: « Bokota mpe boboma bango. Bokimisa moto moko te. » Boye, babomaki bango na mopanga. Bakengeli mpe bakonzi ya basoda babwakaki bibembe na libanda mpe bakotaki kino na esika ya bule ya ndako ya nzambe Bala. **26** Babimisaki libanga ya bule na libanda ya ndako ya nzambe Bala mpe batumbaki yango. **27** Babukaki libanga yango ya bule, bakweyisaki ndako ya nzambe Bala mpe bakomisaki yango zongo kino na mokolo ya lelo. **28** Ezali bongo nde Jewu asukisaki losambo ya Bala kati na Isalaele. **29** Kasi Jewu atikaki te masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo, na nzela na yango, akweyisaki Isalaele na lisumu. Lisumu yango ezali: kosambela bikeko ya bangombe ya wolo, na Beteli mpe na Dani. **30** Yawe alobaki na Jewu: « Lokola osali malamu mpo na kokokisa oyo ezali sembo na miso na Ngai, mpe lokola osali na libota ya Akabi nyonso oyo nakanaki kosala, bakitani na yo bakovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele kino na molongo ya minei. » **31** Nzokande, Jewu asalaki bokebi te mpo na kobatela mibeko ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, na motema na ye mobimba. Atikaki te masumu ya Jeroboami oyo, na nzela na yango, akweyisaki Isalaele na lisumu. **32** Na tango wana, Yawe abandaki kokomisa moke bandelo ya Isalaele. Azaeli alongaki bana ya Isalaele, na mokili na bango, **33** na este ya Yordani, na etuka nyonso ya Galadi (mabele ya libota ya Gadi, ya Ribeni mpe ya Manase), longwa na Aroeri oyo ezali pembeni ya moluka ya Arinoni kino na Galadi mpe Bashani. **34** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jewu, misala na ye nyonso mpe elonga na ye ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **35** Jewu akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na Samari. Bongo Yoakazi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **36** Jewu akonzaki Isalaele, na Samari mibu tuku mibale na mwambe.

11 Tango Atali, mama ya Akazia, amonaki ete mwana na ye ya mobali akufi, abomisaki libota mobimba ya mokonzi. **2** Kasi Yeosheba, mwana mwasi ya mokonzi Yorami mpe ndeko ya Akazia, azwaki Joasi, mwana mobali ya Akazia; alongolaki ye na mayele kati na bana mibali ya mokonzi, oyo basengeli koboma mpe atiaki ye mpe ndesi na ye kati na shambre epai wapi batiaka bambeto, mpo na kobomba ye mosika ya miso ya Atali; mpe Atali abomaki Joasi te. **3** Abombamaki elongo na ndesi na ye mibu motoba kati na Tempelo ya Yawe, wana Atali azalaki kokonza mokili. **4** Na mobu ya sambo, Yeoyada abengisaki bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko ya bato ya Kari mpe bakengeli. Abengisaki bango epai na ye kati na Tempelo ya Yawe, asalaki boyokani elongo na bango, alapisaki bango ndayi kati na Tempelo ya Yawe mpe alakisaki bango mwana mobali ya mokonzi. **5** Apesaki bango mitindo oyo: « Tala ndenge bokosala: kati na bandambo misato ya lisanga na bino, ndambo moko bakosala na mokolo ya Saba; ndambo ya liboso bakokengela ndako ya mokonzi, **6** ndambo ya mibale bakozala na ekuke ya Suri, mpe ndambo ya misato bakokengela ekuke, na sima ya ndako ya bakengeli. Bandambo nyonso misato bakokitana, moko sima na mosusu, kati na mosala ya kokengela Tempelo. **7** Bandambo mibale oyo bakosala te na mokolo ya Saba bakokengela Tempelo ya Yawe mpo na mokonzi. **8** Bakozingela mokonzi, moto na moto na ebundeli na ye na loboko. Moto nyonso oyo akopusana na

molongo na bino, bosengeli koboma ye. Bozala pene ya mokonzi na bisika nyonso oyo akokende. » **9** Bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko basalaki nyonso oyo Nganga-Nzambe Yeoyada atindaki. Moko na moko akamataki basoda na ye, ba-oyo bazalaki kokota na mosala na mokolo ya Saba mpe ba-oyo basilisaki mosala na bango na mokolo yango, mpe akendeki epai ya Nganga-Nzambe Yeoyada. **10** Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki na bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko makonga mpe banguba oyo ezalaki ya mokonzi Davidi, oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe. **11** Bakengeli bazingelaki mokonzi, moko na moko na ebundeli na ye na loboko, pembeni ya etumbelo mpe ya Tempelo, wuta na ngambo ya sude kino na ngambo ya nor ya Tempelo. **12** Nganga-Nzambe Yeoyada abimisaki mwana mobali ya mokonzi, alatisaki ye motole mpe apesaki ye mokanda ya boyokani. Bakomisaki ye mokonzi mpe bapakolaki ye mafuta ya bokonzi. Bato babetaki maboko mpe bagangaki: « Tika ete mokonzi awumela na bomoi! » **13** Tango Atali ayokaki makelele oyo bato mpe bakengeli bazalaki kosala, akendeki epai ya bato, na Tempelo ya Yawe. **14** Atalaki mpe amonaki mokonzi atelemi na etemelo ya kolobela, ndenge ezalaki momesano. Bakonzi ya basoda mpe bato oyo babetaka bakelelo bazalaki pembeni ya mokonzi; bato nyonso ya mokili bazalaki kosepela wana bazalaki kobeta bakelelo. Atali apasolaki bilamba na ye mpe agangaki: « Basaleli ngai likita! Basaleli ngai likita! » **15** Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki mitindo epai ya bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko: « Bobimisa ye na molongo! Mpe boboma na mopanga moto nyonso oyo akolanda ye! » Pamba te Nganga-Nzambe alobaki: « Boboma ye te kati na Tempelo ya Yawe! » **16** Boye, wana Atali azwaki nzela ya ekotelo ya bampunda mpo na kokende na ndako ya mokonzi, bakangaki ye mpe babomaki ye kuna. **17** Yeoyada asalaki boyokani kati na Yawe, mokonzi mpe bato, mpo ete bazala bato ya Yawe; asalaki lisusu boyokani kati na mokonzi mpe bato. **18** Bato nyonso ya mokili bakendeki na ndako ya nzambe Bala mpe babukaki yango elongo na bitumbelo mpe bikeko, mpe babomaki Matani, nganga-nzambe ya Bala, liboso ya bitumbelo. Nganga-Nzambe Yeoyada atiaki bakengeli ya Tempelo ya Yawe. **19** Asangisaki bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko, bato ya Kari, bakengeli mpe bato nyonso ya mokili; amemaki mokonzi longwa na Tempelo ya Yawe kino na ndako ya mokonzi, na nzela ya ekuke ya bakengeli. Bongo Joasi avandaki na kiti na ye ya bokonzi. **20** Bato nyonso ya mokili basepelaki, mpe engumba ekomaki na kimia, pamba te babomaki Atali na mopanga kati na ndako ya mokonzi. **21** Joasi azalaki na mibu sambo ya mbotama tango akomaki mokonzi.

12 Ezalaki tango Jewu akokisaki mibu sambo na bokonzi nde Joasi akomaki mokonzi. Joasi akonzaki mibu tuku minei na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Tsibia. » Tsibia azalaki moto ya Beri-Sheba. **2** Joasi asalaki makambo ya malamu na miso ya Yawe na mikolo nyonso oyo Nganga-Nzambe Yeoyada azalaki koteya ye. **3** Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba; bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. **4** Joasi alobaki na Banganga-Nzambe: « Bosangisa mbongo nyonso oyo bamemi lokola makabo ya bule kati na Tempelo ya Yawe: mbongo oyo bazwi na nzela ya kotanga bato, mbongo oyo bazwi lokola mpako mpo na kosikola bato kolanda motuya oyo ekatama, mpe mbongo oyo moto na moto apesi na Ndako ya Nzambe na motema ya esengo. **5** Tika ete Nganga-Nzambe moko na moko akamata mbongo na maboko ya babombi mbongo mpe basalela yango mpo na kobongisa eloko nyonso oyo ebebi kati na Ndako ya Nzambe. » **6** Kasi tango mokonzi Joasi akokisaki mibu pene tuku mibale na misato na bokonzi, Banganga-Nzambe babongisaki nanu Ndako ya Nzambe te. **7** Boye, mokonzi Joasi abengisaki Nganga-Nzambe Yeoyada mpe Banganga-Nzambe mosusu. Atunaki bango: « Mpo na nini bozali kobongisa te biloko oyo ebebi kati na Ndako ya Nzambe? Sik'oyo, bokozwa lisusu mbongo te na maboko ya babombi mbongo na bino, kasi botika yango mpo na kobongisa Ndako ya Nzambe. » **8** Banganga-Nzambe bandimaki kotika kokongola mbongo na maboko ya bato mpe kotika kobongisa Ndako ya Nzambe. **9** Nganga-Nzambe Yeoyada akamataki sanduku moko mpe atobolaki mofinuku na yango. Atiaki sanduku pembeni ya etumbelo, na ngambo ya loboko ya mobali tango ozali kokota kati na Tempelo ya Yawe. Banganga-Nzambe oyo bazalaki kobatela ekuke batiaki kati na sanduku mbongo nyonso oyo bazalaki komema na Tempelo ya Yawe. **10** Tango nyonso bazalaki komona ete mbongo ekomi ebele kati na sanduku, mokomi mikanda ya mokonzi elongo na mokonzi ya Banganga-Nzambe bazalaki koya kotanga mbongo oyo bato bazalaki komema na Tempelo ya Yawe; bongo bazalaki kotia yango na basaki. **11** Soki bayebi motuya na yango, bazalaki kopesa mbongo yango epai ya bato oyo bazalaki kosalisa misala kati na Ndako ya Nzambe. Na mbongo yango, bazalaki kofuta bato oyo bazalaki kosala kati na Tempelo ya Yawe: basharipantie, **12** batongi ndako mpe bato oyo bakataka mabanga. Bazalaki kosomba mpo na kobongisa Ndako ya Nzambe: mabaya

mpe mabanga bakata. Bazalaki mpe kobimisa mbongo mpo na misala mosusu ya kobongisa Tempelo ya Yawe. **13** Kasi bazalaki kobimisa te mbongo oyo bazalaki komema na Ndako ya Nzambe, mpo na kosalela basani ya minene ya palata, bambeli, basani oyo babwakelaka na yango mayi, bakelelo mpe biloko mosusu oyo esalemi na wolo to na palata mpo na Tempelo ya Yawe. **14** Mbongo yango ezalaki bobele mpo na kofuta basali oyo bazalaki kobongisa Ndako ya Yawe. **15** Bazalaki kolandela te mbongo oyo bapesaki na bato mpo na kofuta basali, pamba te bazalaki kosalela yango na bosembo. **16** Bazalaki komema te na Tempelo ya Yawe, mbongo oyo ewutaki na makabo ya kimia mpe na mbeka mpo na masumu; yango ezalaki mpo na Banganga-Nzambe. **17** Na tango wana, Azaeli, mokonzi ya Siri, akendeki kobundisa engumba Gati mpe abotolaki yango. Sima, Azaeli abalukaki mpo na kobundisa Yelusalemi. **18** Kasi Joasi, mokonzi ya Yuda, azwaki biloko nyonso ya bule oyo bakoko na ye —Jozafati, Yorami mpe Akazia, bakonzi ya Yuda— babulisaki. Joasi azwaki mpe bakado oyo ye moko abulisaki mpe wolo nyonso oyo amonaki kati na bibombelo ya bozwi ya Tempelo ya Yawe mpe na ndako ya mokonzi. Atindaki yango epai ya Azaeli, mokonzi ya Siri. Sima na yango, Azaeli akendeki mosika ya Yelusalemi. **19** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joasi mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **20** Basali na ye batombokelaki ye mpe basalelaki ye likita. Babomaki Joasi, na Beti-Milo, na nzela oyo ekenda na Sila. **21** Tala bakombo ya basali oyo babomaki Joasi: Yozabadi, mwana mobali ya Shimeati, mpe Yeozabadi, mwana mobali ya Shomeri. Joasi akufaki mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Amatsia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

13 Na mobu ya tuku mibale na misato ya bokonzi ya Joasi, mwana mobali ya Akazia, mokonzi ya Yuda, Yoakazi, mwana mobali ya Jewu, akomaki mokonzi ya Isalaele kati na Samari. Akonzaki mibu zomi na sambo. **2** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, wana alandaki masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati. Jeroboami akweyisaki na yango Isalaele na lisumu, mpe Yoakazi atikaki te lisumu yango. **3** Boye kanda ya Yawe epelaki likolo ya Isalaele, mpe akabaki Isalaele na maboko ya Azaeli, mokonzi ya Siri, mpe ya Beni-Adadi, mwana na ye ya mobali. **4** Kasi Yoakazi abondelaki Yawe mpo ete asalela ye ngolu, mpe Yawe ayokaki ye, pamba te Yawe amonaki ndenge nini mokonzi ya Siri azalaki konyokola Isalaele. **5** Yawe apesaki mokangoli mpo na bato ya Isalaele, mpe balongwaki na se ya nguya ya bato ya Siri. Boye bato ya Isalaele bavandaki na bandako na bango ndenge ezalaki liboso. **6** Kasi batikaki te masumu ya libota ya Jeroboami oyo akweyisaki na yango Isalaele. Bakobaki kaka na yango; mpe ekeko ya nzambe mwasi Ashera etikalaki kaka ya kotelema kati na Samari. **7** Kati na mampinga nyonso ya Yoakazi, etikalaki kaka na mibali tuku mitano oyo batambolisaka bampunda, bashar zomi, mpe basoda oyo batambolaka na makolo, nkoto zomi, pamba te mokonzi ya Siri abomaki bamosusu oyo batikalaki, mpe akomisaki bango lokola putulu oyo banyataka na makolo. **8** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yoakazi mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **9** Yoakazi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na Samari. Bongo Joasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **10** Na mobu ya tuku misato na sambo ya bokonzi ya Joasi, mokonzi ya Yuda, Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, akomaki mokonzi ya Isalaele kati na Samari. Akonzaki mibu zomi na motoba. **11** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe mpe atikaki te masumu nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo akweyisaki na yango Isalaele. Joasi akobaki kaka na masumu yango. **12** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joasi mpe misala na ye nyonso, bakisa bitumba oyo abundisaki Amatsia, mokonzi ya Yuda, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **13** Joasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe Jeroboami akitanaki na ye na bokonzi. Bakundaki Joasi kati na Samari esika moko na bakonzi ya Isalaele. **14** Elize abelaki bokono oyo ememaki ye na kufa. Joasi, mokonzi ya Isalaele, akendeki kotala ye mpe alelaki na miso na ye na maloba oyo: — Tata na ngai! Tata na ngai! Ozali bashar mpe bampunda ya Isalaele! **15** Elize alobaki na ye: — Zwa tolotolo moko mpe ndambo ya makonga ya mike. Joasi asalaki bongo. **16** Bongo Elize alobaki na mokonzi ya Isalaele: — Simba tolotolo na maboko na yo. Tango Joasi asimbaki tolotolo, Elize atiaki maboko na ye na likolo ya maboko ya mokonzi. **17** Elize alobaki: — Fungola lininisa oyo ezali na ngambo ya este. Joasi afungolaki yango. Elize alobaki: — Beta! Joasi abetaki. Elize alobaki: — Ezali likonga ya elonga ya Yawe, likonga ya elonga liboso ya bato ya Siri. Okosilisa bato ya Siri, na Afeki. **18** Bongo Elize abakisaki: — Zwa makonga. Mokonzi azwaki yango. Elize alobaki na mokonzi ya Isalaele: — Beta yango na mabele. Joasi abetaki yango mbala misato mpe atikaki. **19** Moto na Nzambe asilikelaki ye mpe alobaki: — Ebongaki na yo kobeta yango na mabele mbala mitano to mbala motoba, boye olingaki kolonga bato ya Siri mpe kosilisa bango nye. Kasi sik'oyo, okolonga bato ya Siri kaka mbala misato. **20** Elize akufaki, mpe bakundaki ye.

Nzokande masanga ya bato mabe ya Moabi bazalaki kokota na mokili ya Isalaele na ebandeli ya mibu nyonso. 21 Mokolo moko, tango bazalaki kokunda moto moko, bamonaki na mbalakata lisanga moko ya bato mabe. Bongo, babwakaki na lombangu ebembe ya moto yango kati na kunda ya Elize. Tango ebembe etutaki mikuwa ya Elize, moto yango azongaki na bomoi mpe atelemaki. 22 Azaeli, mokonzi ya Siri, anyokolaki Isalaele, na tango ya bokonzi ya Yoakazi. 23 Kasi Yawe asalelaki bango ngolu, ayokelaki bango mawa, mpe azongelaki bango, mpo na boyokani na Ye elongo na Abrayami, Izaki mpe Jakobi. Na tango wana, Yawe alingaki koboma bango te mpe aboyaki kobengana bango mosika ya miso na Ye. 24 Azaeli, mokonzi ya Siri, akufaki, mpe Beni-Adadi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. 25 Bongo Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, abotolaki na maboko ya Beni-Adadi, mwana ya Azaeli, bingumba oyo Azaeli abotolaki na bitumba epai ya Yoakazi, tata ya Joasi. Joasi alongaki Azaeli mbala misato mpe abotolaki bingumba ya Isalaele.

14 Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, mokonzi ya Isalaele, Amatsia, mwana mobali ya Joasi, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. 2 Amatsia azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yeoyadani. » Yeoyadani azalaki moto ya Yelusalemi. 3 Amatsia asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe, kasi ezalaki te lokola Davidi, koko na ye. Na makambo nyonso, alandaki ndakisa ya Joasi, tata na ye. 4 Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba; bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. 5 Sima na Amatsia kolendisa bokonzi na ye, abomaki bakalaka oyo babomaki tata na ye. 6 Kasi abomaki te bana mibali ya babomi ya tata na ye, pamba te, kolanda ndenge ekomama kati na buku ya Mobeko ya Moyize, Yawe apesaki mitindo oyo: « Bakoboma batata te mpo na bana na bango to mpe bakoboma bana te mpo na batata na bango; bakoboma moto na moto mpo na masumu na ye moko. » 7 Ezali Amatsia nde moto alongaki bato ya Edomi, nkoto zomi na Lubwaku ya Mungwa, mpe abotolaki na bitumba engumba ya Sela; mpe abengaki yango « Yokiteyeli, » kombo oyo babengelaka yango kino lelo. 8 Bongo Amatsia atindaki bantoma epai ya Joasi, mwana mobali ya Yoakazi mpe koko ya Jewu, mokonzi ya Isalaele, mpo na koyebisa ye: — Yaka tobunda! 9 Kasi Joasi, mokonzi ya Isalaele, azongiselaki Amatsia, mokonzi ya Yuda: — Mokolo moko, nzete ya sende ya Libani etindaki maloba epai ya nzete ya sedele ya Libani: « Balisa mwana na yo ya mwasi epai ya mwana na ngai ya mobali. » Kasi nyama moko ya zamba elekaki mpe enyataki nzete ya sende. 10 Solo, olongi Edomi, mpe motema na yo ezali komikumisa. Sepela na yo, kasi vanda na ndako na yo. Mpo na nini koluka ete pasi makasi ekweyela yo elongo na Yuda? 11 Kasi Amatsia ayokaki ye te. Boye, Joasi, mokonzi ya Isalaele, akendeki kobundisa Amatsia, mokonzi ya Yuda. Ye mpe Amatsia, mokonzi ya Yuda, babundaki na Beti-Shemeshi kati na mokili ya Yuda. 12 Isalaele alongaki Yuda, mpe bato ya Yuda bakimaki, moto na moto na ndako na ye. 13 Joasi, mokonzi ya Isalaele, akangaki Amatsia, mokonzi ya Yuda, mwana mobali ya Joasi mpe koko ya Akazia, na Beti-Shemeshi. Boye Joasi akendeki na Yelusalemi mpe abukaki mir ya Yelusalemi, na molayi ya bametele pene nkama moko na tuku mwambe, longwa na ekuke ya Efrayimi kino na ekuke ya suka. 14 Akamataki wolo nyonso, palata nyonso mpe biloko nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe, kati na bibombelo ya ndako ya mokonzi; akangaki bato na bowumbu mpe azongaki na Samari. 15 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joasi, misala na ye mpe elonga na ye tango abundisaki Amatsia, mokonzi ya Yuda, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. 16 Joasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na Samari esika moko na bakoko na ye, bakonzi ya Isalaele. Mpe Jeroboami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. 17 Amatsia, mwana mobali ya Joasi, mokonzi ya Yuda, awumelaki lisusu na bomoi mibu zomi na mitano sima na kufa ya Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, mokonzi ya Isalaele. 18 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amatsia mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. 19 Basalelaki ye likita, na Yelusalemi, mpo na kotelemela ye, mpe akimaki na Lakishi. Kasi batindaki bato mpo ete balanda ye kino na Lakishi, mpe babomaki ye kuna. 20 Bamemaki nzoto na ye na likolo ya mpunda mpe bakundaki ye na Yelusalemi, esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. 21 Bato nyonso ya Yuda bakamataki Azaria oyo azalaki na mibu zomi na motoba ya mbotama mpe bakomisaki ye mokonzi na esika ya tata na ye, Amatsia. 22 Ezalaki ye nde moto atongaki lisusu engumba ya Eyilati mpe azongisaki yango na Yuda sima na kufa ya tata na ye, mokonzi Amatsia. 23 Tango Amatsia, mokonzi ya Yuda, mwana mobali ya Joasi, akokisaki mibu zomi na mitano na bokonzi, Jeroboami, mwana mobali ya Joasi, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari mpe akonzaki mibu tuku minei na moko. 24 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe mpe atikaki te masumu nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango

akweyisaki Isalaele. 25 Ezalaki ye nde moto abotolaki lisusu
bamboka ya Isalaele longwa na Lebo-Amati kino na ebale
monene ya Araba, kolanda Liloba na Yawe, Nzambe ya
Isalaele, oyo alobaki na nzela ya mosali na Ye, mosakoli
Yona, mwana mobali ya Amitayi, moto ya Gati-Eferi. 26
Yawe amonaki ndenge nini bana nyonso ya Isalaele bazalaki
konyokwama. Ezala bawumbu to bansomi, moto moko te
akokaki kosunga bango. 27 Lokola Yawe alobaki te ete
akolimwisa kombo ya Isalaele na se ya moyi, abikisaki
bango na nzela ya loboko ya Jeroboami, mwana mobali ya
Joasi. 28 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jeroboami,
misala na ye nyonso mpe elonga na ye na bitumba, ezala
ndenge azongisaki na se ya bokonzi ya Isalaele Damasi
mpe Amati, bingumba mibale oyo ezalaki ya Yuda, nyonso
wana ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya
Isalaele. 29 Jeroboami akendeki kokutana na bakoko na ye,
mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye, bakonzi ya
Isalaele; mpe Zakari, mwana na ye ya mobali, akitanaki na
ye na bokonzi.

15 Tango Jeroboami, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu
tuku mibale na sambo na bokonzi, Azaria, mwana
mobali ya Amatsia, akomaki mokonzi ya Yuda. 2 Azalaki na
mibu zomi na motoba ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki mibu tuku mitano na mibale na Yelusalemi.
Kombo ya mama na ye ezalaki « Yekolia. » Yekolia azalaki
moto ya Yelusalemi. 3 Azaria asalaki makambo ya sembo na
miso ya Yawe ndenge kaka Amatsia, tata na ye, asalaki. 4
Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba;
bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba
ansa. 5 Yawe abetaki mokonzi, mpe mokonzi abelaki bokono
ya maba kino na mokolo na ye ya kufa. Boye akomaki
kovanda na ndako moko batonga mosika. Yotami, mwana
mobali ya mokonzi, oyo azalaki mobateli biloko ya ndako ya
mokonzi, ayangelaki bato ya mokili. 6 Makambo mosusu
oyo etali bokonzi ya Azaria mpe misala na ye nyonso,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. 7
Azaria akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki
ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi;
mpe Yotami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi. 8 Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu
tuku misato na mwambe na bokonzi, Zakari, mwana mobali
ya Jeroboami, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari; mpe
akonzaki basanza motoba. 9 Asalaki makambo mabe na
miso ya Yawe ndenge bakoko na ye basalaki. Atikaki te
masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo na
nzela na yango akweyisaki Isalaele. 10 Shalumi, mwana
mobali ya Yabeshi, asalelaki Zakari likita, abundisaki ye
liboso ya bato, abomaki ye mpe akitanaki na ye na bokonzi.
11 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Zakari, ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. 12 Boye nde
Liloba oyo Yawe alobaki na Jewu ekokisamaki: « Bakitani na
yo bakovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele kino na molongo
ya minei. » 13 Tango Oziasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki
mibu tuku misato na libwa na bokonzi, Shalumi, mwana
mobali ya Yabeshi, akomaki mokonzi. Akonzaki na Samari
sanza moko. 14 Bongo Menayeme, mwana mobali ya Gadi,
alongwaki na Tiritsa mpe akendeki na Samari. Abundisaki
Shalumi, mwana mobali ya Yabeshi, na Samari; abomaki ye
mpe akitanaki na ye na bokonzi. 15 Makambo mosusu oyo
etali Shalumi, misala na ye mpe likita oyo asalaki, ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. 16 Na tango
wana, Menayeme abundisaki engumba Tifisa, abomaki bato
nyonso ya engumba mpe abebisaki zingazinga na yango,
kobanda na Tiritsa, pamba te baboyaki kofungolela ye bikuke
ya engumba na bango. Abebisaki engumba yango mpe
atobolaki mabumu ya basi nyonso ya zemi. 17 Tango Azaria,
mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na libwa
na bokonzi, Menayeme, mwana mobali ya Gadi, akomaki
mokonzi ya Isalaele mpe akonzaki na Samari mibu zomi.
18 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Na tango
nyonso ya bokonzi na ye, atikaki te masumu ya Jeroboami,
mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango
akweyisaki Isalaele. 19 Bongo Puli, mokonzi ya Asiri, akotaki
na makasi kati na mboka, mpe Menayeme apesaki ye bakilo
ya palata, nkoto tuku misato na minei mpo ete Puli asunga
ye na kolendisa bokonzi na ye. 20 Menayeme azwaki palata
yango na Isalaele. Mozwi nyonso asengelaki kofuta mpako
ya mbongo ya bibende ya palata, tuku mitano mpo ete
bapesa yango epai ya mokonzi ya Asiri. Na bongo, mokonzi
ya Asiri alongwaki na mokili mpe azongaki epai na ye. 21
Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Menayeme mpe
misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya
bakonzi ya Isalaele. 22 Menayeme akendeki kokutana na
bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko
na ye. Pekakia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye
na bokonzi. 23 Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki
mibu tuku mitano na bokonzi, Pekakia, mwana mobali ya
Menayeme, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari, mpe
akonzaki mibu zomi na mibale. 24 Pekakia asalaki makambo
mabe na miso ya Yawe. Atikaki te masumu ya Jeroboami,
mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango
akweyisaki Isalaele. 25 Moko kati na bakonzi na ye ya
basoda, Peka, mwana mobali ya Remalia, asalelaki ye likita.
Na lisungi ya bato tuku mitano ya Galadi, Peka abomaki

Pekakia kati na ndako ya mokonzi, na Samari, na lisungi ya Arigobi mpe Arie. Boye Peka abomaki Pekakia mpe akitanaki na ye na bokonzi. 26 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Pekakia mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. 27 Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mitano na mibale na bokonzi, Peka, mwana mobali ya Remalia, akomaki mokonzi ya Isalaele, na Samari; mpe akonzaki mibu tuku mibale. 28 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Atikaki te masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango akweyisaki Isalaele. 29 Na tango ya Peka, mokonzi ya Isalaele, Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, ayaki kokota na makasi mpe azwaki bingumba Iyoni, Abele-Beti-Maaka, Yanoa, Kedeshi, Atsori mpe Galadi. Akamataki lisusu Galile kati na mokili ya Nefitali, mpe amemaki na makasi bato na Asiri. 30 Bongo Oze, mwana mobali ya Ela, asalaki likita mpo na kotelemela Peka, mwana mobali ya Remalia. Abundisaki ye mpe abomaki ye, bongo akitanaki na ye na bokonzi tango Yotami, mwana mobali ya Oziasi, akokisaki mibu tuku mibale na bokonzi. 31 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Peka mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. 32 Tango Peka, mwana mobali ya Remalia, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu mibale na bokonzi, Yotami, mwana mobali ya Oziasi, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. 33 Yotami azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yerusha. » Yerusha azalaki mwana ya Tsadoki. 34 Yotami asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka Oziasi, tata na ye, asalaki. 35 Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba; bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. Ezali Yotami nde atongaki ekuke ya likolo ya Tempelo ya Yawe. 36 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yotami mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. 37 Na mikolo wana, Yawe abandaki kotinda Retsini, mokonzi ya Siri, mpe Peka, mwana mobali ya Remalia, mpo na kobundisa Yuda. 38 Yotami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi, koko na ye. Akazi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

16 Na mobu ya zomi na sambo ya bokonzi ya Peka, mwana mobali ya Remalia, Akazi, mwana mobali ya Yotami, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. 2 Akazi azalaki na mibu tuku mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na ye; nzokande, Davidi, koko na ye, asalaki makambo ya sembo. 3 Alandaki banzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango, atumbaki ata mwana na ye ya mobali na moto lokola mbeka, kolanda misala ya nkele ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bana ya Isalaele. 4 Abonzaki bambeka mpe atumbaki mbeka ya malasi, na bisambelo ya likolo ya bangomba, na bangomba mike mpe na se ya banzete ya mibesu. 5 Bongo Retsini, mokonzi ya Siri, mpe Peka, mwana mobali ya Remalia, mokonzi ya Isalaele, bamataki mpo na kobundisa Yelusalemi mpe bazingelaki Akazi, kasi bakokaki kolonga ye te. 6 Na tango wana, Retsini, mokonzi ya Siri, azongisaki Eyilati na se ya bokonzi ya Siri. Abenganaki bato ya Yuda oyo bazalaki na Efrate, mpe bato ya Edomi bayaki kovanda kuna kino lelo. 7 Akazi atindaki bantoma epai ya Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, mpo na koloba na ye: « Nazali mosali na yo mpe mwana na yo; yaka kokangola ngai na maboko ya mokonzi ya Siri mpe mokonzi ya Isalaele oyo bayei kobundisa ngai. » 8 Akazi azwaki palata mpe wolo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe mpe kati na bibombelo ya ndako ya mokonzi; bongo atindaki yango lokola kado epai ya mokonzi ya Asiri. 9 Mokonzi ya Asiri ayokaki ye, akendeki kobundisa Damasi mpe abotolaki yango. Amemaki bato ya Damasi na bowumbu na Kiri mpe abomaki Retsini. 10 Bongo mokonzi Akazi akendeki na Damasi mpo na kokutana na Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri; amonaki etumbelo oyo ezalaki na Damasi mpe atindaki epai ya Nganga-Nzambe Uri elilingi na yango ndenge batongaki yango. 11 Boye Nganga-Nzambe Uri atongaki etumbelo kolanda elilingi oyo mokonzi Akazi atindaki wuta na Damasi, mpe asilisaki kotonga yango liboso ete mokonzi Akazi azonga wuta na Damasi. 12 Tango mokonzi Akazi azongaki wuta na Damasi, amonaki etumbelo, apusanaki pene na yango mpe abonzaki bambeka na likolo na yango. 13 Atumbaki mbeka na ye mpe likabo ya gato, asopaki likabo ya masanga mpe abwakaki makila ya bambeka ya boyokani na likolo ya etumbelo. 14 Kasi mpo na oyo etali etumbelo ya bronze oyo ezalaki liboso ya Yawe, alongolaki yango na esika na yango liboso ya Ndako ya Nzambe, kati na etumbelo ya sika mpe Tempelo ya Yawe, mpe atiaki yango pembeni ya etumbelo ya sika, na ngambo ya nor. 15 Mokonzi Akazi apesaki mitindo epai ya Nganga-Nzambe Uri: « Na likolo ya etumbelo monene ya sika, okobanda kobonza mbeka ya kotumba na tongo mpe likabo ya gato na pokwa, mbeka ya kotumba ya mokonzi elongo na likabo na yango ya gato, mpe mbeka ya kotumba ya bato nyonso ya mokili elongo na likabo na bango ya masanga. Okobwaka na etumbelo makila ya bambeka nyonso ya kotumba mpe ya bambeka mosusu. Kasi mpo

na oyo etali etumbelo ya bronze, nakokanisa mosala nini nakosala na yango. » **16** Nganga-Nzambe Uri asalaki ndenge kaka mokonzi Akazi atindaki. **17** Mokonzi Akazi alongolaki mabaya oyo esimbaka bamesa, mpe alongolaki basani ya minene na likolo na yango; akitisaki nzungu ya monene ya bronze oyo ezalaki na likolo ya bikeko ya bangombe mpe atiaki yango na likolo ya mabanga babongisa malamu. **18** Abongolaki shambre ya Saba ya kokotela oyo batongaki na kati ya Ndako ya Nzambe; abongolaki lisusu ekuke ya mokonzi oyo batongaki na libanda ya Tempelo ya Yawe mpo na kosepelisa mokonzi ya Asiri. **19** Makambo mosusu oyo etali mokonzi Akazi mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **20** Akazi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Ezekiasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

17 Tango Akazi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na mibale na bokonzi, Oze, mwana mobali ya Ela, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari. Akonzaki mibu libwa. **2** Oze asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, kasi ndenge moko te na bakonzi ya Isalaele, oyo bazalaki liboso na ye. **3** Salimanasari, mokonzi ya Asiri, ayaki kobundisa Oze. Mpe Oze akomaki mowumbu mpe akomaki kofuta mpako epai ya Salimanasari. **4** Kasi mokonzi ya Asiri asosolaki ete Oze asaleli ye likita, pamba te Oze atindaki bantoma epai ya So, mokonzi ya Ejipito, mpe atikaki kofuta mpako epai ya mokonzi ya Asiri ndenge azalaki kosala mobu na mobu. Boye Salimanasari akangaki Oze mpe atiaki ye na boloko. **5** Mokonzi ya Asiri akotaki na makasi na mokili mobimba, abundisaki Samari mpe azingelaki yango mibu misato. **6** Tango Oze akokisaki mibu libwa na bokonzi, mokonzi ya Asiri abotolaki Samari mpe amemaki bana ya Isalaele na bowumbu na Asiri. Atiaki bango na Ala mpe na bapembeni ya ebale ya Abori, na etuka ya Gozani mpe na bingumba ya Medi. **7** Makambo oyo esalemaki mpo ete bato ya Isalaele basalaki masumu liboso ya Yawe, Nzambe na bango, oyo abimisaki bango wuta na bokonzi ya Faraon, mokonzi ya Ejipito; bagumbamelaki banzambe mosusu. **8** Balandaki bizaleli ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso na bango mpe makambo oyo bakonzi ya Isalaele bakotisaki. **9** Bato ya Isalaele basalaki na nkuku makambo ya nkele na miso ya Yawe, Nzambe na bango. Batongaki bisambelo ya likolo ya bangomba kati na bingumba na bango nyonso, kobanda na likolo ya bamir ya lopango kino na bingumba batonga makasi. **10** Batelemisaki mabanga ya bule mpe makonzi ya nzambe mwasi Ashera na likolo ya bangomba nyonso mpe na se ya banzete nyonso ya mibesu. **11** Batumbaki ansa na bisambelo nyonso ya likolo ya bangomba, ndenge bikolo oyo Yawe abenganaki liboso na bango ezalaki kosala. Basalaki makambo mabe oyo etumbolaki kanda ya Yawe. **12** Bagumbamelaki banzambe ya bikeko oyo na tina na yango Yawe alobaki: « Bokosala bongo te. » **13** Yawe akebisaki Isalaele mpe Yuda na nzela ya basali na Ye nyonso, basakoli mpe bamoni makambo, na maloba oyo: « Botika banzela na bino ya mabe, bobatela mibeko mpe bikateli na Ngai kolanda mibeko nyonso oyo napesaki bino mpe bakoko na bino na nzela ya basali na Ngai, basakoli. » **14** Kasi bayokaki te; batiaki moto makasi lokola bakoko na bango, oyo baboyaki kondimela Yawe, Nzambe na bango. **15** Babwakaki bikateli na Ye, boyokani oyo asalaki elongo na bakoko na bango mpe makebisi oyo apesaki bango. Balandaki bikolo oyo ezalaki zingazinga na bango. Yawe apesaki bango mitindo ete basala te lokola bango, kasi bango basalaki kaka makambo oyo Yawe apekisaki bango kosala. **16** Batikaki mitindo nyonso ya Yawe, Nzambe na bango, mpe bamisalelaki banzambe ya bikeko ya bana ngombe mibale basala na bibende oyo banyangwisa na moto, mpe likonzi ya nzambe mwasi Ashera. Bango nyonso bagumbamelaki mampinga nyonso ya likolo, mpe basambelaki nzambe Bala. **17** Batumbaki na moto lokola mbeka bana na bango ya mibali mpe bana na bango ya basi. Basalelaki soloka mpe kindoki, mpe bamikabaki mpo na kosala makambo mabe na miso ya Yawe. Boye batumbolaki kanda ya Yawe. **18** Yawe asilikelaki makasi bana ya Isalaele mpe abenganaki bango mosika na Ye. Kaka libota ya Yuda nde batikalaki. **19** Nzokande, libota yango mpe ya Yuda babatelaki te mitindo ya Yawe, Nzambe na bango, balandaki bizaleli oyo Isalaele akotisaki. **20** Boye, Yawe abwakaki bana nyonso ya Isalaele, ayokisaki bango pasi, akabaki bango na maboko ya bato ya mobulu, mpe abenganaki bango mosika na Ye. **21** Tango Yawe alongolaki Isalaele na se ya bokonzi ya Davidi, bana ya Isalaele bakomisaki Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mokonzi na bango. Jeroboami atindikaki Isalaele ete balanda Yawe te, mpe amemisaki bango lisumu ya monene. **22** Bato ya Isalaele bakangamaki na masumu nyonso ya Jeroboami mpe batikaki yango te **23** kino tango Yawe abenganaki bango mosika na Ye, ndenge ayebisaki bango na nzela ya basali na Ye nyonso, basakoli. Boye, bamemaki bana ya Isalaele na bowumbu, mosika ya mokili na bango, na Asiri kino lelo. **24** Mokonzi ya Asiri amemaki bato wuta na bingumba ya Babiloni, ya Kuti, ya Ava, ya Amati mpe ya Sefarivayimi; mpe atiaki bango na Samari, na esika ya bana ya Isalaele. Bato yango bazwaki Samari mpe bavandaki kati na bingumba na yango. **25**

Liboso, tango bazalaki kovanda kuna, bato yango bazalaki kogumbamela Yawe te. Boye Yawe atindaki nkosi kati na bango, mpe ebomaki ndambo ya bato kati na bango. **26** Bayebisaki mokonzi ya Asiri: — Bikolo oyo omemaki na bowumbu mpe otiaki kati na bingumba ya Samari bayebi te makambo oyo Nzambe ya mokili wana alingaka. Boye Nzambe atindi kati na bango nkosi oyo ezali koboma bango, pamba te bato yango bayebi te makambo oyo Nzambe yango alingaka. **27** Boye mokonzi ya Asiri apesaki mitindo oyo: — Botinda kuna moko kati na Banganga-Nzambe oyo bomemaki na bowumbu wuta na Samari mpo ete avanda kuna mpe alakisa bato makambo oyo Nzambe ya mokili wana alingaka. **28** Boye moko kati na Banganga-Nzambe oyo bamemaki na bowumbu wuta na Samari ayaki kovanda na Beteli mpe alakisaki bango kogumbamela Yawe. **29** Kasi ekolo na ekolo esalaki banzambe na yango kati na bingumba nyonso oyo bazalaki kovanda, mpe batiaki banzambe yango kati na bisika ya bule ya bisambelo ya likolo ya bangomba oyo bato ya Samari batongaki. **30** Bato oyo bawutaki na Babiloni basalaki ekeko ya nzambe Sukoti-Benoti; ba-oyo bawutaki na Kuti basalaki ekeko ya nzambe Nerigali; ba-oyo bawutaki na Amati basalaki ekeko ya nzambe Ashima; **31** ba-oyo bawutaki na Ava basalaki bikeko ya nzambe Nibikazi mpe nzambe Taritaki; ba-oyo bawutaki na Sefarivayimi bazalaki kokoba kotumba bana na bango na moto lokola mbeka epai ya Adrameleki mpe Anameleki, banzambe ya bato ya Sefarivayimi. **32** Bato ya bikolo yango bazalaki na bango kotosa Yawe, kasi baponaki lisusu kati na bango bato mpo na kosala mosala ya bonganga-nzambe kati na bisika ya bule ya bisambelo ya likolo ya bangomba. **33** Atako bazalaki kotosa Yawe, kasi bazalaki mpe kosalela banzambe na bango kolanda bizaleli ya bikolo epai wapi bawutaki. **34** Kino lelo, bakangami kaka na bizaleli na bango ya kala; bagumbamelaka penza Yawe te mpe batosaka te bikateli mpe malako, mibeko mpe mitindo oyo Yawe apesaki epai ya bakitani ya Jakobi oyo apesaki kombo « Isalaele. » **35** Tango Yawe asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele, alobaki na bango: « Bokogumbamela banzambe mosusu te, bokofukamela yango te, bokosalela yango te mpe bokobonzela yango bambeka te; **36** kaka Yawe oyo abimisaki bino wuta na Ejipito, na nguya mpe na loboko esembolama, nde bosengeli kogumbamela. Liboso na Ye kaka nde bosengeli kogumbama mpe kobonza bambeka. **37** Bosengeli tango nyonso kozala na bokebi mpo na kobatela bikateli mpe malako, mibeko mpe mitindo oyo Yawe akomaki mpo na bino. Bogumbamela banzambe mosusu te, **38** bobosana te boyokani oyo nasalaki elongo na bino, mpe bogumbamela banzambe mosusu te. **39** Kaka Yawe, Nzambe na bino, nde bosengeli kogumbamela, pamba te Ye nde akangolaki bino na maboko ya banguna na bino nyonso. » **40** Kasi bato ya bikolo wana bayokaki te mpe batingamaki kaka na bizaleli na bango ya kala. **41** Atako bato ya bikolo yango bazalaki kotosa Yawe, kasi bazalaki mpe kosalela banzambe na bango ya bikeko. Kino lelo, bana na bango mpe bakitani na bango bazali kokoba kosala makambo oyo bakoko na bango bazalaki kosala.

18 Tango Oze, mwana mobali ya Ela, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu misato na bokonzi, Ezekiasi, mwana mobali ya Akazi, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. **2** Ezekiasi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Abi. » Abi azalaki mwana mwasi ya Zakari. **3** Ezekiasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge Davidi, koko na ye, asalaki. **4** Alongolaki bisambelo ya likolo ya bangomba, abukaki makonzi ya bule ya banzambe ya bikeko, mpe akataki likonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera. Abukaki-bukaki nyoka ya ebende oyo Moyize asalaki, pamba te kino na tango wana, bana ya Isalaele bazalaki kotumba ansa mpo na nyoka yango mpe kobenga yango « Nekushitani. » **5** Ezekiasi atiaki motema na ye epai na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Mokonzi moko te akokanaki na ye kati na bakonzi nyonso ya Yuda, ezala liboso to sima na ye. **6** Atikalaki ya kokangama na Yawe mpe atikaki te kolanda Ye; abatelaki mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **7** Yawe azalaki elongo na ye mpe azalaki kolonga na makambo nyonso oyo azalaki kosala. Atombokelaki mokonzi ya Asiri mpe aboyaki kosalela ye. **8** Alongaki bato ya Filisitia mpe alandaki bango kino na Gaza, abebisaki engumba mpe etuka na yango, mpe abotolaki bingumba batonga makasi mpe bandako milayi ya bakengeli. **9** Tango Ezekiasi akokisaki mibu minei na bokonzi, oyo ezalaki mobu ya sambo ya bokonzi ya Oze, mwana mobali ya Ela, mokonzi ya Isalaele, Salimanasari, mokonzi ya Asiri, abundisaki Samari mpe azingelaki yango. **10** Bato ya Asiri babotolaki Samari sima na mibu misato ya bitumba, na mobu ya motoba ya bokonzi ya Ezekiasi, oyo ezalaki mobu ya libwa ya bokonzi ya Oze, mokonzi ya Isalaele. **11** Mokonzi ya Asiri amemaki bato ya Isalaele na bowumbu na Asiri mpe atiaki bango na Ala, na ngambo ya ebale Abori, na etuka ya Gozani mpe na bingumba ya Medi. **12** Makambo oyo esalemaki mpo ete bato ya Isalaele batosaki te Yawe, Nzambe na bango, mpe babukaki boyokani na Ye; elingi koloba ete batosaki te makambo nyonso oyo Moyize, mosali

na Nzambe, atindaki bango. 13 Tango mokonzi Ezekiasi
akokisaki mibu zomi na minei na bokonzi, Senakeribe,
mokonzi ya Asiri, abundisaki bingumba nyonso ya Yuda,
oyo batonga makasi mpe abotolaki yango. 14 Ezekiasi,
mokonzi ya Yuda, atindaki sango oyo epai ya mokonzi
ya Asiri, na Lakishi: « Nasali mabe, bima na mboka na
ngai; nakofuta yo nyonso oyo okosenga ngai. » Mokonzi
ya Asiri akatelaki Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, mpako ya
motuya ya bakilo nkoto zomi ya palata mpe bakilo nkoto
moko ya wolo. 15 Ezekiasi apesaki ye palata nyonso oyo
ezalaki kati na Tempelo ya Yawe mpe kati na bibombelo ya
ndako ya mokonzi. 16 Na tango wana, Ezekiasi, mokonzi ya
Yuda, alongolaki wolo oyo asalelaki mpo na kolatisa bikuke
mpe mabaya oyo esimbaka bikuke ya Tempelo ya Yawe,
mpe apesaki yango epai ya mokonzi ya Asiri. 17 Wuta na
Lakishi, mokonzi ya Asiri atindaki epai ya mokonzi Ezekiasi,
na Yelusalemi, mokonzi ya mampinga na ye, mokonzi ya
bakalaka ya lokumu, mokonzi ya basoda oyo bakengelaka
ye, mpe mampinga ya basoda ya nguya. Tango bakomaki
na Yelusalemi mpe batelemaki pene ya nzela oyo ememaka
mayi na liziba ya mayi ya monene, oyo ezali na nzela ya
elanga ya moto oyo atiaka langi na bilamba, 18 babelelaki
mokonzi. Mpe Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia, mobateli
biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda;
mpe Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda,
babimaki mpo na kokutana na bango. 19 Mokonzi ya basoda
oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri alobaki na bango: «
Boloba na Ezekiasi: ‹ Tala makambo oyo mokonzi monene,
mokonzi ya Asiri, alobi: ‘Otie elikya na yo na nini? 20 Okanisi
ete maloba ya pamba ekoki kozwa esika ya mayele mpe
makasi ya bitumba? Otie penza elikya na nani mpo ete
otombokela ngai? 21 Tala, ozali nde kotia elikya na Ejipito
oyo ezali lokola mwa nzete ya bambu oyo ebukana, oyo
etobolaka mpe ezokisaka loboko ya moto oyo ayekamelaka
yango! Faraon, mokonzi ya Ejipito, azalaka nde bongo mpo
na bato nyonso oyo batielaka ye motema!’ 22 Tango mosusu
bokoloba na ngai: ‘Totiaka elikya na biso kati na Yawe,
Nzambe na biso.’ Boni! Ezali ye te oyo Ezekiasi alongolaki
bisambelo na ye ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo
na ye tango alobaki na Yuda mpe na Yelusalemi: ‘Kati
na Yelusalemi, bosengeli kogumbama liboso ya etumbelo
oyo?’ 23 Sik’oyo, nabondeli yo, beta mondenge na nkolo
na ngai, mokonzi ya Asiri: ‘Nakopesa yo bampunda nkoto
mibale soki okoki kopesa basoda mpo ete batambolisa
yango! 24 Okokoka ndenge nini kokimisa ata mokonzi moko
kaka, kati na bakonzi ya basoda ya nkolo na ngai, yo oyo
otiaka elikya na yo kati na Ejipito mpo na bashar mpe bato
oyo batambolisaka yango? 25 Boni, okanisi ete ngai nayei
kobundisa mpe kobebisa esika oyo na ndingisa ya Yawe
te? Ezali Ye moko Yawe nde alobaki na ngai ete nabundisa
mokili oyo mpe nabebisa yango.’ › » 26 Eliakimi, mwana
mobali ya Ilikia, Shebina mpe Yoa balobaki na mokonzi ya
basoda oyo bakengelaka mokonzi: — Tobondeli yo, loba
na basali na yo na lokota ya Arami, pamba te tososolaka
yango; koloba na biso na lokota ya Ebre te, noki te bato oyo
bazali na likolo ya mir bakoyoka. 27 Mokonzi ya basoda oyo
bakengelaka mokonzi azongisaki: — Bokanisi ete nkolo na
ngai atindi ngai koloba maloba oyo kaka epai na mokonzi na
bino mpe epai na bino? Te! Maloba yango ezali mpe mpo na
bato oyo batelemi na likolo ya mir, oyo bakolia nyei na bango
mpe komela masuba na bango elongo na bino? 28 Boye
mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi atelemaki
mpe agangaki makasi na lokota ya Ebre: — Boyoka maloba
ya mokonzi monene, mokonzi ya Asiri! 29 Tala makambo
oyo mokonzi alobi: « Tika ete Ezekiasi akosa bino te, pamba
te akokoka te kokangola bino na loboko na ngai! 30 Bondima
te ete Ezekiasi atinda bino kotia elikya na Yawe tango
azali koloba: ‹ Solo, Yawe akokangola biso. Engumba oyo
ekokweya te na maboko ya mokonzi ya Asiri. › 31 Boyokela
Ezekiasi te, pamba te tala makambo oyo mokonzi ya Asiri
alobi: Bosala boyokani ya kimia elongo na ngai mpe boya
epai na ngai; bongo moko na moko kati na bino akolia
mbuma ya elanga na ye ya vino, ya nzete na ye ya figi,
mpe akomela mayi ya libulu na ye 32 liboso ete naya kozwa
bino mpo na komema bino na mokili oyo ekokana na oyo ya
bino, mokili oyo etonda na ble mpe na vino ya sika, mokili ya
mapa mpe ya bilanga ya vino, mokili ya banzete ya olive
mpe ya mafuta ya nzoyi. Boye, bokozala na bomoi, bokokufa
te! Bondima Ezekiasi te, pamba te azali kokosa bino tango
azali koloba: ‹ Yawe akokangola biso. › 33 Boni, ezali na
nzambe ya ekolo songolo, oyo alonga kokangola ekolo na
ye na loboko ya mokonzi ya Asiri? 34 Wapi banzambe ya
Amati mpe ya Aripadi? Wapi banzambe ya Sefarivayimi, ya
Ena, ya Iva? Boni, balongaki kokangola Samari na loboko
na ngai? 35 Kati na banzambe nyonso ya bikolo oyo, nani
azalaki na makoki ya kokangola mokili na ye na maboko
na ngai? Bongo ndenge nini Yawe akoka solo kokangola
Yelusalemi na maboko na ngai? » 36 Kasi bato batikalaki
kimia mpe bazongiselaki ye ata liloba moko te, pamba te
mokonzi apesaki mitindo: — Bopesa ye eyano te! 37 Boye
Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia mpe mobateli biloko ya
ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda; mpe Yoa,
mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda, bayaki
epai ya Ezekiasi na bilamba epasuka, mpe bayebisaki ye

makambo oyo mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri alobaki.

19 Tango mokonzi Ezekiasi ayokaki bongo, apasolaki bilamba na ye, alataki basaki mpe akotaki na Tempelo ya Yawe. **2** Atindaki epai ya mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, Eliakimi, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda, mpe Banganga-Nzambe ya mikolo; bango nyonso balata bilamba ya basaki. **3** Balobaki na ye: — Tala makambo oyo Ezekiasi alobi: « Mokolo ya lelo ezali mokolo ya pasi, mokolo ya etumbu mpe mokolo ya soni, pamba te tokomi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota kasi azangi makasi ya kobimisa mwana. **4** Tango mosusu Yawe, Nzambe na yo, akoyoka maloba nyonso ya mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi, oyo nkolo na ye, mokonzi ya Asiri, atindaki mpo na kosambwisa Nzambe na bomoi; mpe tango mosusu akopesa ye etumbu mpo na maloba oyo Yawe, Nzambe na yo, ayokaki. Boye, sambela mpo na ndambo ya bato oyo bazali nanu na bomoi. » **5** Tango bakalaka ya mokonzi Ezekiasi bakomaki epai ya Ezayi, **6** Ezayi alobaki na bango: — Boloba na nkolo na bino: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Kobanga te mpo na makambo oyo oyoki, maloba oyo basali ya mokonzi ya Asiri bazali koloba mpo na kosambwisa Ngai. **7** Tala, nakotia molimo moko kati na ye mpo ete, tango akoyoka sango ya makambo oyo ezali koleka na mboka na ye, azonga na mokili na ye; mpe ekozala kuna, na mokili na ye, nde nakobomisa ye na mopanga. › » **8** Tango mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri ayokaki ete mokonzi na ye alongwe na engumba Lakishi, azongaki mpe akutaki mokonzi na ye azali kobundisa engumba Libina. **9** Sima na Senakeribe koyoka sango na tina na Tiraka, mokonzi ya Kushi, ete azali koya kobundisa ye, atindaki bantoma epai ya Ezekiasi na maloba oyo: **10** « Boloba na Ezekiasi, mokonzi ya Yuda: Kotika te ete Nzambe na yo, oyo otielaka motema akosa yo na maloba oyo: ‹ Yelusalemi ekokweya te na maboko ya mokonzi ya Asiri! › **11** Oyokaki makambo oyo bakonzi ya Asiri basalaki bikolo nyonso mpe ndenge nini babebisaki yango nye; okanisi ete yo nde okobika? **12** Tango batata na ngai babebisaki Gozani, Arani, Retsefi mpe bato ya Edeni oyo bazalaki kovanda kati na Telasari, boni, banzambe ya bikolo yango bakangolaki yango? **13** Wapi mokonzi ya Amati, ya Aripadi, ya Layiri, ya engumba Sefarivayimi, ya Ena mpe ya Iva? » **14** Sima na Ezekiasi kozwa mokanda kowuta na maboko ya bantoma, atangaki yango, akendeki na Tempelo ya Yawe mpe afungolaki mokanda yango liboso ya Yawe. **15** Mpe Ezekiasi asambelaki Yawe: « Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, Yo oyo ovandi likolo ya basheribe, ozali Nzambe kaka moko na likolo ya mikili nyonso ya mabele, Yo nde osala Likolo mpe mabele. **16** Oh Yawe, pesa litoyi mpe yoka! Yawe, fungola miso mpe mona! Yoka maloba oyo Senakeribe atindi mpo na kosambwisa Nzambe na bomoi. **17** Oh Yawe, ezali ya solo ete bakonzi ya Asiri babebisaki bikolo oyo mpe mikili na bango, **18** bazikisaki banzambe na bango na moto, pamba te banzambe yango ezalaki Nzambe te kasi banzete to mabanga ya pamba oyo esalemi na maboko ya bato. **19** Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na biso, bikisa biso na maboko na ye mpo ete mikili nyonso ya mabele eyeba solo ete Yo moko kaka, Yawe, nde ozali Nzambe! » **20** Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, atindelaki Ezekiasi maloba oyo: « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Nayoki losambo na yo na tina na Senakeribe, mokonzi ya Asiri. **21** Tala liloba oyo Yawe alobi mpo na kotelemela ye: ‹ Siona, mboka kitoko, ezali kotiola yo mpe koseka yo; Yelusalemi, mboka kitoko, ezali koningisa moto mpo na kotiola yo. **22** Nani oyo ofingaki mpe otiolaki? Nani oyo omatiselaki mongongo mpe otalaki na miso ya lolendo? Ngai, Mosantu ya Isalaele! **23** Na nzela ya bantoma na yo, ofingaki Nkolo mpe olobaki: 'Na lisungi ya ebele ya bashar na ngai, namataki kino na basonge ya bangomba, na basonge oyo eleki likolo kati na Libani, nakweyisaki banzete na yango ya sedele oyo eleki milayi, banzete na yango ya sipele oyo eleki kitoko, mpe nakomaki kino na songe na yango ya suka, na zamba na yango oyo eleki kitoko, **24** natimolaki mabulu ya mayi kati na mikili ya bapaya mpe namelaki mayi kuna. Na matambe ya makolo na ngai, nakawusaki miluka nyonso ya Ejipito.' **25** Oyoka nanu yango te? Nasalaki mabongisi ya makambo oyo wuta kala, nabongisaki yango wuta na mikolo oyo eleka kala; sik'oyo nde nakokisi yango; esengeli na yo kokomisa bingumba ya makasi mipiku ya mabanga. **26** Bato na yango bazangi makasi, balengi na somo mpe bakomi na soni, bakomi lokola matiti ya bilanga, lokola matiti ya langi ya mayi ya pondu, lokola matiti oyo ebotaka na mitondo ya bandako, ekawuka liboso ete ekola. **27** Nayebi esika nini ozalaka, tango nini obimaka, tango nini ozongaka, mpe tango nini otombokelaka Ngai. **28** Lokola otombokelaka Ngai, mpe lofundu na yo ekomi kino na matoyi na Ngai, nakotia lopete na Ngai na zolo na yo, nakokanga yo singa na bibebu ndenge bakangaka mpunda monoko, mpe nakozongisa yo na nzela oyo oyelaki. › **29** Oh Ezekiasi, tala oyo ekozala elembo mpo na yo: Na mobu oyo, bokolia biloko oyo ekobima na nkona oyo ekweyaki na mabele; na mobu oyo ekolanda, bokolia biloko oyo ebotaka yango moko. Kasi na mobu ya misato, bokolona mpe bokobuka bambuma, bokolona banzete ya vino, mpe bokolia bambuma

na yango. 30 Bato ya Yuda oyo bakobika, oyo bakotikala,
bakozala lisusu lokola nzete oyo ekotisi misisa na yango
ya sika kati na mabele mpe eboti bambuma. 31 Pamba te,
na Yelusalemi, ndambo ya bato bakotikala; mpe na Siona,
mwa ndambo bakobika. Bolingo makasi ya Yawe, Mokonzi
ya mampinga, nde ekokokisa yango. 32 Yango wana, tala
liloba oyo Yawe alobi na tina na mokonzi ya Asiri: ‹ Akokota
na engumba oyo te, akobeta kuna ata mbanzi moko te,
akobundisa yango na banguba te mpe akomatisa ata mabele
te liboso na yango mpo na komibomba; 33 akozongela na
nzela oyo ayelaki mpe akokota na engumba oyo te, elobi
Yawe. 34 Nakobatela engumba oyo mpe nakobikisa yango,
mpo na lokumu ya Kombo na Ngai mpe mpo na lokumu
ya Davidi, mosali na Ngai. › » 35 Na butu wana, anjelu na
Yawe abimaki mpe abomaki bato nkoto nkama moko na
tuku mwambe na mitano kati na molako ya bato ya Asiri.
Tango bato balamukaki na tongo ya mokolo oyo elandaki,
bakutaki kaka bibembe. 36 Boye Senakeribe, mokonzi ya
Asiri, alongolaki molako, azongaki na Ninive mpe akomaki
kovanda kuna. 37 Mokolo moko, wana azalaki kogumbamela
nzambe na ye, Nisiroki, kati na tempelo ya nzambe yango,
bana na ye ya mibali, Adrameleki mpe Saretseri, babomaki
ye na mopanga mpe bakimaki na Ararati. Bongo mwana na
ye ya mobali, Esari-Adoni, akitanaki na ye na bokonzi.

20 Na tango wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya
makasi pene akufa. Mosakoli Ezayi, mwana mobali ya
Amotsi, akendeki epai na ye mpe alobaki: — Tala liloba oyo
Yawe alobi: « Bongisa makambo ya ndako na yo, pamba te
okokufa, okobika te. » 2 Ezekiasi abalolaki elongi na ye na
mir mpe abondelaki Yawe: 3 — Oh Yawe, kanisa ndenge
nini natambolaki liboso na Yo na boyengebene, ndenge nini
namipesaki epai na Yo na motema na ngai mobimba, mpe
ndenge nini nasalaki makambo ya malamu na miso na Yo.
Mpe Ezekiasi alelaki mingi. 4 Liboso ete Ezayi akoma na
lopango ya monene, Yawe alobaki na ye: 5 — Zonga epai ya
Ezekiasi, mokonzi ya bato na Ngai, mpe loba na ye: « Tala
makambo oyo Yawe, Nzambe ya tata na yo, Davidi, alobi: ‹
Nayoki libondeli na yo mpe namoni mpinzoli na yo. Tala,
nakobikisa yo; mpe sima na lobi, okomata lisusu na Tempelo
ya Yawe. 6 Nakobakisa mibu zomi na mitano na mikolo ya
bomoi na yo. Nakokangola yo elongo na engumba oyo, wuta
na maboko ya mokonzi ya Asiri, mpe nakobatela yango mpo
na lokumu ya Kombo na Ngai mpe mpo na Davidi, mosali na
Ngai. › » 7 Ezayi alobaki: — Bozwa liboke ya figi. Bazwaki
yango, batiaki yango na pota oyo ezalaki kokawuka te, mpe
mokonzi abikaki. 8 Ezekiasi atunaki Ezayi: — Elembo nini
ekolakisa ngai ete Yawe akobikisa ngai, mpe ete nakokende
na Tempelo ya Yawe sima na lobi? 9 Ezayi azongisaki:
— Tala elembo oyo Yawe apesi yo mpo na kotalisa ete
akokokisa makambo oyo alaki yo: Olingi ete elilingi ekende
liboso, na matambe zomi to ezonga sima na matambe
zomi? 10 Ezekiasi azongisaki: — Ezali pasi te ete elilingi
ekende liboso, na matambe zomi; zongisa yango nde na
sima, na matambe zomi. 11 Bongo mosakoli Ezayi abelelaki
Yawe, mpe Yawe azongisaki elilingi sima, na matambe zomi,
kolanda ematelo ya Akazi. 12 Na tango wana, Merodaki-
Baladani, mwana mobali ya Baladani, mokonzi ya Babiloni,
atindaki mokanda mpe kado epai ya Ezekiasi, pamba te
ayokaki sango ete Ezekiasi abelaki. 13 Ezekiasi ayambaki
bantoma na esengo mpe alakisaki bibombelo biloko na ye
ya motuya lokola palata mpe wolo, biloko ya mike-mike ya
solo kitoko, mafuta ya kitoko, bibundeli na ye nyonso, mpe
bomengo na ye nyonso. Ezalaki na eloko moko te, ezala
ya ndako na ye to ya mokili na ye mobimba, oyo azangaki
kolakisa bango. 14 Bongo mosakoli Ezayi akendeki epai ya
mokonzi Ezekiasi mpe atunaki ye: — Bato wana balobi nini
mpe bawuti wapi? Ezekiasi azongisaki: — Bawuti mosika,
na mokili ya Babiloni. 15 Ezayi atunaki: — Bamoni eloko
nini kati na ndako na yo ya bokonzi? Ezekiasi azongisaki:
— Bamoni biloko nyonso oyo ezali kati na ndako na ngai;
ezali na eloko moko te, kati na bibombelo na ngai, oyo
nazangi kolakisa bango. 16 Ezayi alobaki na Ezekiasi: —
Yoka liloba oyo Yawe alobi: 17 « Solo, na mikolo ekoya,
nyonso oyo ezali kati na ndako na yo, mpe nyonso oyo
batata na yo babomba kino na mokolo ya lelo, bakomema
yango na Babiloni, eloko moko te ekotikala, elobi Yawe. 18
Mingi kati na bakitani na yo, kati na ba-oyo babimi penza na
mokongo na yo, bakomema bango mpe bakoboma bango
mikongo mpo ete bakoma kosala kati na ndako ya mokonzi
ya Babiloni. » 19 Ezekiasi azongiselaki Ezayi: — Liloba
na Yawe, oyo osili koloba ezali malamu. Pamba te azalaki
komilobela: « Boni, kimia mpe bobatelami ekozala penza na
mikolo ya bomoi na ngai? » 20 Makambo mosusu oyo etali
Ezekiasi, misala na ye nyonso ya nguya mpe ndenge asalaki
liziba mpe nzela ya se ya mabele oyo amemaki mayi kino na
engumba, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya
Yuda. 21 Ezekiasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe
bakundaki ye esika moko na bakoko na ye. Manase, mwana
na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

21 Manase azalaki na mibu zomi na mibale ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku
mitano na mitano na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye
ezalaki « Efitsiba. » 2 Manase asalaki makambo mabe na
miso ya Yawe na ndenge amekolaki misala ya nkele ya

bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bato ya Isalaele. 3 Atongaki lisusu bisambelo ya likolo ya bangomba oyo Ezekiasi, tata na ye, abukaki; atongaki mpe bitumbelo mpo na nzambe Bala mpe atelemisaki likonzi mpo na nzambe mwasi Ashera, ndenge Akabi, mokonzi ya Isalaele, asalaki; afukamelaki mpe agumbamelaki mampinga nyonso ya likolo. 4 Atongaki bitumbelo mpo na banzambe ya bapaya kati na Tempelo ya Yawe oyo, na tina na yango, Yawe alobaki: « Nakotia Kombo na Ngai kati na Yelusalemi. » 5 Atongaki kati na mapango nyonso mibale ya Tempelo ya Yawe bitumbelo mpo na mampinga nyonso ya likolo. 6 Abonzaki na moto, lokola mbeka, mwana na ye ya mobali; asalelaki kindoki, soloka mpe maji. Atiaki na mosala bato oyo basololaka na milimo ya bakufi mpe bamoni makambo. Akobaki kosala makambo mabe na miso ya Yawe; mpe, na bongo, apelisaki kanda ya Yawe. 7 Atiaki kati na Tempelo ya Yawe ekeko ya Ashera, oyo asalisaki; nzokande, Yawe alobaki na Davidi mpe na Salomo, mwana na ye ya mobali: « Nakotia Kombo na Ngai mpo na libela kati na Tempelo oyo mpe kati na Yelusalemi oyo naponi kati na mabota nyonso ya Isalaele. 8 Soki kaka bato ya Isalaele batosi mibeko mpe mitindo nyonso oyo napesaki bango na nzela ya Moyize, mosali na Ngai, nakosala ete bayengayenga lisusu te mosika ya mabele oyo napesaki epai ya batata na bango. » 9 Kasi bato ya Isalaele batosaki te. Manase apengwisaki bango, mpe basalaki lisusu mabe koleka bikolo oyo Yawe abebisaki liboso ya bato ya Isalaele. 10 Yawe alobaki na nzela ya basali na ye, basakoli: 11 « Lokola Manase, mokonzi ya Yuda, asalaki makambo ya nkele, lokola asalaki makambo mabe koleka ata bato ya Amori oyo bazalaki liboso na ye, mpe lokola apengwisaki Yuda na nzela ya banzambe na ye ya bikeko, 12 tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakoyeisa kati na Yelusalemi mpe kati na Yuda pasi oyo ekozala lokola kake na matoyi ya moto nyonso oyo akoyoka sango na yango. 13 Nakobebisa Yelusalemi ndenge nabebisaki Samari, mpe nakokomisa yango lokola ndako ya Akabi. Nakonika Yelusalemi ndenge banikaka mpe babalolaka nzungu. 14 Nakosundola ndambo ya libula na Ngai oyo ekotikala, nakokaba bango na maboko ya banguna na bango. Banguna na bango bakobebisa bango mpe bakobotola biloko na bango, 15 pamba te basalaki mabe na miso na Ngai mpe bapelisaki kanda na Ngai, wuta na mokolo oyo batata na bango babimaki na Ejipito kino na mokolo ya lelo. › » 16 Mpe lisusu, Manase asopaki makila ya bato oyo bayebi likambo te mpe atondisaki Yelusalemi na makila yango na bisika nyonso —kotanga te masumu oyo apengwisaki na yango Yuda mpo na kosala mabe na miso ya Yawe. 17 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Manase, misala na ye nyonso mpe masumu oyo asalaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. 18 Manase akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na elanga ya ndako na ye ya bokonzi, oyo babengaka elanga ya Uza. Amoni, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. 19 Amoni azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mibale na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Meshulemeti. » Meshulemeti azalaki mwana mwasi ya Arutsi, moto ya Yotiba. 20 Amoni asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Manase, tata na ye, asalaki. 21 Atambolaki na banzela nyonso ya tata na ye, na kosambelaka banzambe ya bikeko oyo tata na ye asambelaki mpe agumbamelaki. 22 Asundolaki Yawe, Nzambe ya batata na ye, mpe atambolaki na banzela ya Yawe te. 23 Bakalaka ya Amoni basalelaki ye likita mpe babomaki ye kati na ndako na ye ya bokonzi. 24 Bongo bato ya mokili babomaki bato nyonso oyo basalelaki mokonzi Amoni likita mpe bakomisaki Joziasi, mwana na ye ya mobali, mokonzi na esika na ye. 25 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amoni, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. 26 Bakundaki ye kati na kunda na ye, kati na elanga ya Uza; mpe Joziasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

22 Joziasi azalaki na mibu mwambe ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku misato na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yedida. » Yedida azalaki mwana ya Adaya, moto ya mboka Botsikati. 2 Joziasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe mpe alandaki banzela oyo Davidi, tata na ye, atambolaki na yango; apengwaki na yango te, ezala na ngambo ya loboko ya mwasi to na ngambo ya loboko ya mobali. 3 Tango Joziasi akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, atindaki Shafani, mokomi mikanda na ye, mwana mobali ya Atsalia mpe koko ya Meshulami, na Tempelo ya Yawe. Alobaki na ye: 4 — Kende koyebisa Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, ete atanga mbongo nyonso oyo bato bamemaki na Tempelo ya Yawe mpe oyo bakengeli bikuke ya Tempelo ya Yawe bakongolaki. 5 Tika ete bapesa mbongo yango na maboko ya batambolisi misala ya Tempelo ya Yawe mpo ete bafuta basali oyo bazali kobongisa yango: 6 basharipantie, bangamba mpe batongi ndako. Kaka na mbongo yango, bakosomba lisusu mabaya mpe mabanga bakata mpo na kolendisa Tempelo ya Yawe. 7 Kasi batuna bango te ndenge nini bakosalela mbongo yango, pamba te basalaka na boyengebene. 8 Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, alobaki na Shafani, mokomi mikanda: — Namoni

buku ya Mobeko kati na Tempelo ya Yawe. Ilikia apesaki buku yango epai ya Shafani, mpe Shafani atangaki yango. 9 Bongo Shafani, mokomi mikanda, akendeki epai ya mokonzi mpe ayebisaki ye: — Basali na yo bapesi mbongo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe epai ya batambolisi misala na yango, 10 mpe Nganga-Nzambe Ilikia apesi ngai buku moko. Mpe Shafani atangaki buku yango liboso ya mokonzi. 11 Tango mokonzi ayokaki maloba ya buku ya Mobeko, apasolaki bilamba na ye 12 mpe apesaki mitindo oyo epai ya Nganga-Nzambe Ilikia, epai ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani, epai ya Akibori, mwana mobali ya Mishe, epai ya Shafani, mokomi mikanda, mpe epai ya Asaya, moko kati na bakalaka ya mokonzi: 13 — Bokende kotuna toli ya Yawe mpo na ngai, mpo na bato mpe mpo na Yuda mobimba, na tina na makambo oyo ekomama kati na buku oyo ewuti komonana. Pamba te kanda ya Yawe, oyo epeleli biso ezali makasi mpo ete batata na biso batosaki te maloba ya buku yango mpe basalaki te kolanda nyonso oyo ekomama kati na yango. 14 Boye Nganga-Nzambe Ilikia, Ayikami, Akibori, Shafani mpe Asaya bakendeki epai ya mwasi mosakoli Ulida, mwasi ya Shalumi, mwana mobali ya Tikiva, koko ya Arasi, mobombi bilamba ya Tempelo. Ulida azalaki kovanda na Yelusalemi, kati na etuka ya sika. Tango basilisaki koyebisa ye makambo, 15 Ulida alobaki na bango: — Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Boloba na tata oyo atindi bino epai na Ngai: 16 « Tala liloba oyo Yawe alobi: Nakobengisa pasi makasi na esika oyo mpe na bavandi na yango kolanda makambo nyonso oyo ekomama kati na buku oyo mokonzi ya Yuda awuti kotanga. 17 Lokola basundolaki Ngai mpe batumbaki mbeka ya malasi mpo na banzambe mosusu kino kotumbola Ngai na nzela ya biloko nyonso oyo maboko na bango esilaki kosala, kanda na Ngai epeli makasi mpo na kobebisa esika oyo, mpe ekokita te. » 18 Boloba na mokonzi ya Yuda oyo atindi bino kotuna toli ya Yawe: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na maloba oyo oyokaki: 19 Lokola motema na yo etutami, lokola omikitisi liboso ya Yawe sima na yo koyoka makambo oyo nalobaki, mpo na kotelemela esika oyo elongo na bavandi na yango, ete bakobebisama mpe bakolakelama mabe; lokola opasoli bilamba na yo mpe oleli liboso na Ngai, Ngai mpe nayoki, elobi Yawe. 20 Mpo na yango, nakosala ete okende kokutana na bakoko na yo; mpe okokundama na kimia kati na moko na bakunda na yo. Na bongo, miso na yo ekomona te pasi nyonso oyo nakotindela esika oyo. » Batindami bakomisaki eyano oyo epai ya mokonzi.

23 Mokonzi Joziasi abengisaki bampaka nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi epai na ye, 2 mpe akendeki na Tempelo ya Yawe elongo na bato nyonso ya Yuda, bavandi nyonso ya Yelusalemi, Banganga-Nzambe mpe basakoli, bato nyonso, kobanda na oyo aleki na se kino na oyo aleki na lokumu. Mokonzi atangelaki bango makomi nyonso ya buku ya Boyokani oyo emonanaki kati na Tempelo ya Yawe. 3 Mokonzi atelemaki na etemelo ya kolobela, asalaki boyokani oyo liboso ya Yawe: « Nalapi ndayi ete nakolanda Yawe, nakotosa mibeko, mitindo mpe malako na Ye, na motema mpe na elimo na ngai mobimba; mpe nakotosa maloba ya boyokani, oyo ekomama kati na buku oyo. » Bato nyonso bandimaki kotosa boyokani yango. 4 Mokonzi apesaki mitindo epai ya Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, epai ya Banganga-Nzambe oyo balandi mpe epai ya bakengeli bikuke ya Tempelo ya Yawe, mpo ete balongola kati na Tempelo ya Yawe, biloko nyonso oyo esalema mpo na Bala, mpo na nzambe mwasi Ashera, mpe mpo na mampinga nyonso ya likolo. Mokonzi atumbaki yango libanda ya Yelusalemi, kati na bilanga ya lubwaku ya Sedron, mpe amemaki putulu na yango na Beteli. 5 Mokonzi alongolaki banganga-nzambe ya bapaya oyo bakonzi ya Yuda batiaki mpo na kotumba ansa na bisambelo ya likolo ya bangomba ya bingumba ya Yuda mpe ya zingazinga ya Yelusalemi: bango nde bazalaki kotumba ansa mpo na Bala, mpo na moyi, mpo na sanza, mpo na minzoto mpe mpo na mampinga nyonso ya likolo. 6 Alongolaki kati na Tempelo ya Yawe likonzi ya nzambe mwasi Ashera, mpe amemaki yango na lubwaku ya Sedron, libanda ya Yelusalemi, epai wapi batumbaki yango. Akomisaki yango putulu mpe asopaki yango na kunda epai wapi bakundaka bato ebele na libulu moko. 7 Mokonzi abukaki kati na Tempelo ya Yawe, bandako ya mibali oyo bazalaki komipesa na kindumba ya bule, bandako epai wapi basi bazalaki kotonga banzambala mpo na nzambe mwasi Ashera. 8 Joziasi abengisaki Banganga-Nzambe nyonso ya bingumba ya Yuda mpe bapanzaki bisambelo ya likolo ya bangomba oyo ezalaki longwa na Geba kino na Beri-Sheba epai wapi banganga-nzambe wana bazalaki kotumba ansa. Abukaki mpe bisika ya bule oyo batonga pene ya bikuke ya bingumba: oyo ezalaki na ebandeli ya ekuke ya Jozue, moyangeli ya engumba, mpe oyo ezalaki na ngambo ya loboko ya mwasi ya ekuke ya engumba. 9 Atako banganga-nzambe ya bisambelo ya likolo ya bangomba bakokaki te kosala mosala na etumbelo ya Yawe kati na Yelusalemi, kasi bazalaki kolia mapa ezanga levire elongo na Banganga-Nzambe mosusu. 10 Mokonzi apanzaki etumbelo ya Tofeti, oyo ezalaki na Lubwaku ya Beni-Inomi mpo ete moto moko te asalela yango lisusu mpo na kotumba mwana na ye ya mobali to ya mwasi

lokola mbeka epai ya Moloki. 11 Alongolaki, wuta na ekuke
kino na Tempelo ya Yawe, bampunda oyo bakonzi ya
Yuda babonzaki na nzambe Moyi, oyo ezalaki na lopango
pembeni ya shambre ya Netani-Meleki, soda oyo baboma
mokongo. Mokonzi atumbaki bashar oyo bazalaki kosalela
losambo ya nzambe Moyi. 12 Mokonzi abukaki bitumbelo
oyo bakonzi ya Yuda batongaki na likolo ya shambre ya
likolo ya Akazi, mpe bitumbelo oyo Manase atongisaki kati
na mapango mibale ya Tempelo ya Yawe. Alongolaki yango
wana, abukaki yango na biteni, mpe abwakaki yango na
lubwaku ya Sedron. 13 Mokonzi apanzaki mpe bisambelo
ya likolo ya bangomba oyo ezalaki na este ya Yelusalemi,
na ngambo ya loboko ya mobali ya ngomba ya Libebi, oyo
Salomo, mokonzi ya Isalaele, atongaki mpo na Asitarite,
nzambe mwasi ya makambo mabe ya bato ya Sidoni; mpo
na Kemoshi, nzambe ya makambo mabe ya bato ya Moabi;
mpe mpo na Moloki, nzambe ya makambo mabe ya bato ya
Amoni. 14 Joziasi abukaki mabanga ya bule, akweyisaki
makonzi ya Ashera, mpe atondisaki esika yango na mikuwa
ya bato. 15 Joziasi abukaki mpe etumbelo oyo ezalaki na
Beteli mpe esambelo ya likolo ya ngomba oyo Jeroboami,
mwana mobali ya Nebati, atongaki mpo na kopengwisa
bana ya Isalaele. Abukaki etumbelo yango mpe akomisaki
yango putulu. Bongo atumbaki mpe likonzi ya Ashera. 16
Tango Joziasi atalaki na zingazinga, amonaki bakunda oyo
ezalaki na likolo ya ngomba; boye akundolaki mikuwa oyo
ezalaki kuna mpe atumbaki yango na likolo ya etumbelo.
Na nzela yango, abebisaki lokumu ya etumbelo yango
kolanda Liloba na Yawe, oyo moto na Nzambe asakolaki. 17
Mokonzi atunaki: — Kunda oyo nazali komona ezali ya nani?
Bato ya engumba bazongisaki: — Ezali kunda ya moto na
Nzambe oyo awutaki na Yuda mpe asakolaki makambo oyo
owuti kosala na etumbelo ya Beteli. 18 Mokonzi alobaki: —
Botika yango, moto moko te asimba mikuwa na ye. Boye
batikaki mikuwa na ye mpe mikuwa ya mosakoli oyo awutaki
na Samari. 19 Ndenge asalaki na Beteli, Joziasi abukaki
bisika nyonso ya bule ya bisambelo ya likolo ya bangomba
oyo bakonzi ya Isalaele batongaki kati na bingumba ya
Samari, oyo na tina na yango Yawe asilikaki makasi. 20
Joziasi abomaki banganga-nzambe nyonso ya bisambelo
ya likolo ya bangomba oyo bazalaki kuna, abonzaki bango
lokola mbeka na likolo ya bitumbelo na bango moko mpe
atumbaki mikuwa ya bato na likolo ya bitumbelo yango.
Bongo azongaki na Yelusalemi. 21 Mokonzi apesaki mitindo
epai ya bato nyonso: « Bosala feti ya Pasika mpo na Yawe,
Nzambe na bino, kolanda ndenge ekomama kati na buku
ya Boyokani. » 22 Feti ya Pasika ya lolenge wana etikalaki
nanu kosalema te wuta na tango oyo bilombe bakambaki
Isalaele to na tango nyonso ya bakonzi ya Isalaele mpe ya
bakonzi ya Yuda. 23 Kasi tango Joziasi akokisaki mibu zomi
na mwambe na bokonzi, basalaki lisusu feti ya Pasika mpo
na Yawe, na Yelusalemi. 24 Joziasi abomaki mpe bato oyo
basololaka na milimo ya bakufi, bamoni makambo, bikilakila,
banzambe ya bikeko, mpe biloko nyonso oyo ezalaki kati na
mokili ya Yuda mpe ya Yelusalemi. Asalaki bongo mpo na
kokokisa mitindo oyo ekomama kati na buku oyo Nganga-
Nzambe Ilikia amonaki kati na Tempelo ya Yawe. 25 Mokonzi
moko te azongelaki Yawe lokola Joziasi, na motema na ye
mobimba, na molimo na ye mobimba mpe na makasi na ye
nyonso, kolanda mibeko nyonso ya Moyize. Mpe sima na
ye, mokonzi moko te azalaki lokola ye. 26 Nzokande, Yawe
atikaki te kanda makasi na Ye, oyo apeliselaki Yuda likolo
ya mabe nyonso oyo Manase asalaki mpo na kopesa Ye
kanda. 27 Boye Yawe alobaki: « Nakobengana mpe Yuda na
miso na Ngai ndenge nabenganaki Isalaele; nakobwaka
Yelusalemi, engumba oyo napona, elongo na Tempelo na
yango, oyo na tina na yango nalobaki: ‹ Kombo na Ngai
ekozala kuna. › » 28 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya
Joziasi mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku
ya masolo ya bakonzi ya Yuda. 29 Tango Joziasi azalaki
mokonzi, Faraon Neko, mokonzi ya Ejipito, akendeki na
ebale Efrate mpo na kosunga mokonzi ya Asiri. Mokonzi
Joziasi akendeki kokutana na ye mpo na kokanga ye nzela,
kasi Neko abundisaki ye mpe abomaki ye, na Megido.
30 Basoda ya Joziasi bamemaki ebembe na ye na likolo
ya shar, longwa na Megido kino na Yelusalemi epai wapi
bakundaki ye kati na kunda na ye moko. Bato ya mokili
bazwaki Yoakazi, mwana mobali ya Joziasi, bapakolaki ye
mafuta mpe bakomisaki ye mokonzi mpo na kokitana na tata
na ye. 31 Yoakazi azalaki na mibu tuku mibale na misato ya
mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza
misato na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki «
Amutali. » Amutali azalaki mwana ya Jeremi, moto ya Libina.
32 Yoakazi asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge
bakoko na ye basalaki. 33 Faraon Neko atiaki ye na boloko
mpe akangaki ye minyololo, na Ribila, kati na mokili ya
Amati, mpo ete akonza lisusu te na Yelusalemi. Faraon Neko
afutisaki na makasi mokili ya Yuda mpako ya nkoto misato
nkama minei ya bakilo ya palata mpe bakilo tuku misato na
minei ya wolo. 34 Faraon Neko akomisaki Eliakimi, mwana
mobali ya Joziasi, mokonzi mpo na kokitana na Joziasi, tata
na ye; abongolaki kombo na ye mpe akomisaki yango «
Yeoyakimi. » Kasi akangaki Yoakazi mpe amemaki ye na
Ejipito. Mpe Yoakazi akufaki kuna. 35 Yeoyakimi afutaki

epai ya Faraon Neko palata mpe wolo oyo asengaki. Mpo na kofuta yango, Yeoyakimi asengaki ete bato ya mokili bafuta mpako. Afutisaki bato mpako ya palata to ya wolo kolanda bozwi na bango. **36** Yeoyakimi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Zebuda. » Zebuda azalaki mwana ya Pedaya, moto ya Ruma. **37** Yeoyakimi asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge kaka bakoko na ye basalaki.

24 Wana Yeoyakimi azalaki mokonzi, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akotaki na makasi kati na mokili; mpe Yeoyakimi akomaki mosali na ye mibu misato. Kasi sima, abongolaki makanisi mpe atombokelaki Nabukodonozori. **2** Yawe atindaki mampinga ya bato ya Chalide, ya Siri, ya Moabi mpe ya Amoni mpo na kobundisa ye. Yawe atindaki bango mpo na kobebisa Yuda kolanda liloba oyo Yawe asakolaki na nzela ya basali na Ye, basakoli. **3** Solo, makambo yango ekomelaki Yuda kolanda mitindo na Yawe mpo na kolongola bango na miso na Ye likolo ya masumu ya Manase mpe likolo ya makambo nyonso oyo asalaki; **4** bakisa makila oyo asopaki, makila ya bato oyo bayebi likambo te. Pamba te atondisaki Yelusalemi na makila ya bato oyo bayebaki likambo te; mpe Yawe aboyaki kolimbisa ye. **5** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yeoyakimi mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **6** Tango Yeoyakimi akufaki, Yeoyakini, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **7** Mokonzi ya Ejipito azalaki kobima lisusu te elongo na mampinga na ye mpo na kokota na mikili mosusu, mpo ete mokonzi ya Babiloni abotolaki mabele na ye nyonso, longwa na moluka ya nor ya Ejipito kino na ebale Efrate. **8** Yeoyakini azalaki na mibu zomi na mwambe ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza misato na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Newushita. » Newushita azalaki mwana ya Elinatani, moto ya Yelusalemi. **9** Yeoyakini asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge kaka tata na ye asalaki. **10** Ezalaki na tango wana nde bakonzi ya basoda ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, babundisaki Yelusalemi mpe bazingelaki engumba yango. **11** Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, ayaki ye moko na engumba tango basoda na ye bazalaki kozingela yango. **12** Yeoyakini, mokonzi ya Yuda; mama na ye, basali na ye, bakambi na ye mpe bakalaka na ye ya lokumu bamipesaki bango nyonso epai ya mokonzi Nabukodonozori. Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, atiaki Yeoyakini na boloko na mobu ya mwambe ya bokonzi na ye. **13** Ndenge Yawe alobaki yango, Nabukodonozori azwaki bomengo nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe mpe kati na ndako ya mokonzi; bongo amemaki biloko nyonso ya wolo oyo Salomo, mokonzi ya Isalaele, asalaki mpo na Tempelo ya Yawe. **14** Amemaki Yelusalemi mobimba na bowumbu: bakonzi nyonso ya basoda mpe basoda, bato nyonso ya mayele ya misala ya maboko mpe ba-oyo basalelaka bibende. Bango nyonso bazalaki bato nkoto zomi. Kaka babola nde batikalaki kati na mokili. **15** Nabukodonozori amemaki Yeoyakini na bowumbu na Babiloni; amemaki mpe, longwa na Yelusalemi kino na Babiloni, mama ya mokonzi, basi ya mokonzi, bakalaka ya lokumu mpe bankumu ya mokili. **16** Mokonzi ya Babiloni amemaki mpe na bowumbu na Babiloni mampinga nyonso ya bato nkoto sambo oyo bazalaki makasi mpe babongisama mpo na bitumba, bakisa bato nkoto moko oyo basalaka misala ya maboko mpe oyo basalelaka bibende. **17** Mokonzi ya Babiloni akomisaki Matania, noko ya Yeoyakini, mokonzi na esika na ye; mpe abongolaki kombo na ye, akomisaki yango « Sedesiasi. » **18** Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Amutali. » Amutali azalaki mwana ya Jeremi, moto ya Libina. **19** Sedesiasi asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Yeoyakimi asalaki. **20** Ezalaki mpo na kanda makasi ya Yawe nde makambo oyo nyonso esalemelaki Yelusalemi mpe Yuda, kino Yawe kobengana bango mosika ya elongi na Ye. Nzokande, Sedesiasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni.

25 Tango Sedesiasi akokisaki mibu libwa na bokonzi, na mokolo ya zomi ya sanza mpe ya zomi, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na mampinga na ye nyonso, ayaki kobundisa Yelusalemi. Batongaki molako na bango libanda ya engumba, mpe atongaki mabulu mpo na kobombama, na zingazinga na yango nyonso. **2** Engumba yango ezingelamaki kino na mobu ya zomi na moko ya bokonzi ya Sedesiasi. **3** Na mokolo ya libwa ya sanza ya minei, wana nzala makasi ekotaki kati na engumba mpe bato bazalaki lisusu na eloko ya kolia te, **4** bongo lokola lidusu moko efungwamaki kati na mir ya engumba, basoda nyonso ya Yuda bakimaki butu-butu mpe babimelaki na ekuke oyo ezalaki na kati-kati ya bamir mibale, pene ya elanga ya mokonzi, atako bato ya Babiloni bazingelaki engumba. Bakimaki na nzela ya lubwaku ya Yordani. **5** Kasi basoda ya Babiloni balandaki mokonzi mpe bakangaki ye kati na etando ya Jeriko epai wapi basoda na ye nyonso bakimaki ye mpe bapanzanaki. **6** Basoda ya Babiloni bakangaki mokonzi ya Yuda mpe bamemaki ye epai ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila epai wapi bakatelaki

ye etumbu. 7 Bakataki mito ya bana mibali ya Sedesiasi
na miso na ye; mpe Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
atobolaki miso ya Sedesiasi, apesaki mitindo ete bakanga ye
minyololo ya bronze mpe bamema ye na Babiloni. 8 Tango
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akokisaki mibu zomi
na libwa na bokonzi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli
mpe mosali ya mokonzi ya Babiloni, ayaki na Yelusalemi
na mokolo ya sambo ya sanza ya mitano. 9 Atumbaki
Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi mpe bandako nyonso
ya Yelusalemi; atumbaki bandako nyonso ya bato minene.
10 Mampinga nyonso ya Babiloni, oyo ezalaki na se ya
bokonzi ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi babukaki
bamir oyo ezingelaki Yelusalemi. 11 Nebuzaradani, mokonzi
ya bakengeli ya mokonzi, amemaki na bowumbu bato oyo
batikalaki kati na engumba, bato oyo bamipesaki epai ya
mokonzi ya Babiloni mpe bato mosusu oyo batikalaki. 12
Kasi mokonzi ya bakengeli ya mokonzi atikaki kati na mokili
ndambo ya babola mpo na kolona vino mpe bilanga. 13 Bato
ya Babiloni babukaki makonzi ya bronze oyo ezalaki liboso
ya Tempelo ya Yawe, bashario ya bronze mpe nzungu ya
monene ya bronze oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe,
mpe bamemaki bronze na yango na Babiloni. 14 Bakamataki
lisusu biloko nyonso ya bronze oyo bazalaki kosala na
yango losambo kati na Tempelo, basani ya putulu, bapawu,
bambeli, bakopo. 15 Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi
akamataki lisusu biloko nyonso ya wolo mpe ya palata:
bambabola mpe basani ya kobwakela mayi. 16 Bakokaki
te komeka kilo ya bronze ya biloko nyonso oyo Salomo
asalaki mpo na Tempelo ya Yawe: makonzi nyonso mibale,
nzungu ya monene mpe bashario. 17 Likonzi moko na
moko ezalaki na bametele pene libwa na bosanda. Moto ya
likonzi, oyo ezalaki na songe, ezalaki ya bronze mpe na
metele pene moko na ndambo na molayi; mpe bazingelaki
yango na bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama
mpe bambuma ya grenade. Makonzi nyonso mibale mpe
bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama ezalaki
ndenge moko. 18 Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi atiaki
na boloko Seraya, mokonzi ya Banganga-Nzambe; Sofoni,
molandi ya mokonzi ya Banganga-Nzambe; mpe Banganga-
Nzambe misato oyo bazalaki na mokumba ya kokengela
ekotelo ya Tempelo. 19 Kati na bato oyo batikalaki kati
na engumba, akangaki lisusu moko kati na bakalaka ya
lokumu, oyo azalaki na mokumba ya kotala makambo ya
basoda ya bitumba, bapesi toli mitano, mokomi mikanda ya
mokonzi ya mampinga, oyo azalaki na mokumba ya kokoma
bakombo ya bato ya mboka mpo na kokota na mosala ya
mampinga; mpe mibali tuku motoba ya Yuda, oyo bakutaki
kati na engumba. 20 Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi, akamataki bango nyonso mpe amemaki bango epai
ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila. 21 Mokonzi ya Babiloni
abomaki bango kuna na Ribila, kati na mokili ya Amati.
Boye, bato ya Yuda bakendeki na bowumbu mosika ya
mokili na bango. 22 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
atiaki Gedalia, mwana mobali ya Ayikami mpe koko ya
Shafani, lokola moyangeli ya bato oyo atikaki kati na mokili
ya Yuda. 23 Tango bakonzi nyonso ya mampinga elongo na
basoda na bango bayokaki ete mokonzi ya Babiloni akomisi
Gedalia moyangeli, bakendeki na Mitsipa epai ya Gedalia.
Tala bakombo ya bato yango: Isimaeli, mwana mobali ya
Netania; Yoanani, mwana mobali ya Karea; Seraya, mwana
mobali ya Tanumeti, moto ya Netofa; mpe Yazania, mwana
mobali ya moto moko ya Maakati. Bakendeki kuna elongo
na basoda na bango. 24 Gedalia alapaki ndayi liboso na
bango mpe basoda na bango na maloba oyo: « Bobanga te
kosalela bato ya Babiloni, bovanda kati na mokili, bosalela
mokonzi ya Babiloni mpe bokozala na bino malamu. » 25
Kasi na sanza ya misato, Isimaeli, mwana mobali ya Netania
mpe koko ya Elishama, oyo azalaki na molongo ya libota ya
bokonzi, ayaki elongo na basoda zomi; babomaki Gedalia
elongo na bato ya Yuda mpe bato ya Babiloni oyo bazalaki
elongo na ye, na Mitsipa. 26 Boye bato nyonso, kobanda
na bato ya se kino bato ya lokumu, elongo na bakonzi ya
basoda, bakimaki na Ejipito, pamba te bazalaki kobanga
bato ya Babiloni. 27 Tango Yeoyakini, mokonzi ya Yuda,
akokisaki mibu tuku misato na sambo na bowumbu, Evili-
Merodaki, mokonzi ya Babiloni, ayokelaki Yeoyakini, mokonzi
ya Yuda, mawa mpe abimisaki ye na boloko, na mokolo ya
tuku mibale na sambo ya sanza ya zomi na mibale, kaka na
mobu oyo akomaki mokonzi. 28 Evili-Merodaki asololaki na
Yeoyakini na boboto mpe apesaki ye lokumu koleka bakonzi
mosusu oyo bazalaki elongo na ye, na bowumbu kati na
Babiloni; 29 apesaki mitindo ete balongola ye bilamba ya
boloko mpe andimaki ete abanda kolia mesa moko elongo
na ye, mokolo na mokolo kino na suka ya bomoi na ye. 30
Mokonzi ya Babiloni azalaki kopesa ye nyonso oyo asengeli
na yango mikolo nyonso ya bomoi na ye.

1 Masolo ya Kala

1 Adamu, Seti, Enoshi, **2** Kenani, Maalalele, Yeredi, **3** Enoki, Metusalemi, Lemeki, **4** Noa, Semi, Cham mpe Jafeti. **5** Bana mibali ya Jafeti: Gomeri, Magogi, Madayi, Yavani, Tubali, Mesheki mpe Tirasi. **6** Bana mibali ya Gomeri: Ashikenazi, Difati mpe Togarima. **7** Bana mibali ya Yavani: Elisha, Tarsisi, Kitimi mpe Dodanimi. **8** Bana mibali ya Cham: Kushi, Mitsirayimi, Puti mpe Kanana. **9** Bana mibali ya Kushi: Seba, Avila, Sabita, Raema mpe Sabiteka. Bana mibali ya Raema: Sheba mpe Dedani. **10** Kushi azalaki tata ya Nimirodi oyo azalaki elombe ya liboso ya bitumba kati na mokili. **11** Mitsirayimi azalaki koko ya bato ya Ludi, ya Anami, ya Leabi, ya Nafitu, **12** ya Patrusi, ya Kasilu (oyo babimisa bato ya Filisitia) mpe ya Kereti. **13** Kanana azalaki tata ya Sidoni, mwana na ye ya liboso, ya Eti, **14** ya Yebusi, ya Amori, ya Girigazi, **15** ya Evi, ya Ariki, ya Sini, **16** ya Arivadi, ya Tsemari mpe ya Amati. **17** Bana mibali ya Semi: Elami, Asuri, Aripakishadi, Ludi mpe Arami. Bana mibali ya Arami: Utsi, Uli, Geteri mpe Mesheki. **18** Aripakishadi abotaki Shela, mpe Shela abotaki Eberi. **19** Eberi abotaki bana mibali mibale; moko, kombo na ye ezalaki « Pelegi » oyo elingi koloba: Kokabola; pamba te ezalaki na tango na ye nde bakabolaki mabele. Kombo ya mwana mosusu ezalaki « Yokitani. » **20** Yokitani abotaki Alimodadi, Shelefi, Atsarimaveti, Yera, **21** Adorami, Uzali, Dikila, **22** Obali, Abimaeli, Saba, **23** Ofiri, Avila mpe Yobabi. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Yokitani. **24** Semi, Aripakishadi, Shela, **25** Eberi, Pelegi, Rewu, **26** Serugi, Naori, Tera, **27** mpe Abrami oyo azali Abrayami. **28** Bana mibali ya Abrayami: Izaki mpe Isimaeli. **29** Tala bakitani na bango: Nebayoti, mwana mobali ya liboso ya Isimaeli; Kedari, Adibeli, Mibisami, **30** Mishima, Duma, Masa, Adadi, Tema, **31** Yeturi, Nafishi mpe Kedima. Bango nde bazalaki bana mibali ya Isimaeli. **32** Bana mibali oyo Abrayami abotaki na Ketura, makangu na ye: Zimirani, Yokishani, Medani, Madiani, Ishibaki mpe Shuwa. Bana mibali ya Yokishani: Saba mpe Dedani. **33** Bana mibali ya Madiani: Efa, Eferi, Enoki, Abida mpe Elida. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Ketura. **34** Abrayami azalaki tata ya Izaki. Bana mibali ya Izaki: Ezawu mpe Isalaele. **35** Bana mibali ya Ezawu: Elifazi, Reweli, Yewushi, Yaelami mpe Kora. **36** Bana mibali ya Elifazi: Temani, Omari, Tsefo, Gaetami, Kenazi, Timina mpe Amaleki. **37** Bana mibali ya Reweli: Naati, Zera, Shama mpe Miza. **38** Bana mibali ya Seiri: Lotani, Shobali, Tsibeoni, Ana, Dishoni, Etseri mpe Dishani. **39** Bana mibali ya Lotani: Ori mpe Omani. Timina azalaki ndeko mwasi ya Lotani. **40** Bana mibali ya Shobali: Alivani, Manaati, Ebali, Shefo mpe Onami. Bana mibali ya Tsibeoni: Aya mpe Ana. **41** Mwana mobali ya Ana: Dishoni. Bana mibali ya Dishoni: Emidani, Eshibani, Yitirani mpe Kerani. **42** Bana mibali ya Etseri: Bilani, Zavani mpe Yaakani. Bana mibali ya Dishani: Utsi mpe Arani. **43** Tala bakonzi oyo bakambaki Edomi liboso ete Isalaele ekoma kokambama na mokonzi: Bela, mwana mobali ya Beori, oyo kombo ya engumba na ye ezalaki « Dinaba. » **44** Tango Bela akufaki, Yobabi, mwana mobali ya Zera, moto ya mokili ya Botsira, akitanaki na ye na bokonzi. **45** Tango Yobabi akufaki, Ushami, moto ya mokili ya Temani, akitanaki na ye na bokonzi. **46** Tango Ushami akufaki, Adadi, mwana mobali ya Bedadi, akitanaki na ye na bokonzi. Alongaki bato ya Madiani na mokili ya bato ya Moabi. Engumba na ye ezalaki Aviti. **47** Tango Adadi akufaki, Samila, moto ya engumba Masireka, akitanaki na ye na bokonzi. **48** Tango Samila akufaki, Saulo, moto ya engumba Reoboti, engumba oyo etongama pembeni ya ebale, akitanaki na ye na bokonzi. **49** Tango Saulo akufaki, Bala-Anani, mwana mobali ya Akibori, akitanaki na ye na bokonzi. **50** Tango Bala-Anani akufaki, Adadi akitanaki na ye na bokonzi. Engumba na ye ezalaki « Pawu, » mpe kombo ya mwasi na ye ezalaki « Meetabeli. » Meetabeli azalaki mwana mwasi ya Matiredi mpe koko ya Mezaabi. **51** Adadi mpe akufaki. Tala bakombo ya bakambi ya Edomi: Timina, Aliva, Yeteti, **52** Olibama, Ela, Pinoni, **53** Kenazi, Temani, Mibitsari, **54** Magidieli mpe Irami. Bango nde bazalaki bakonzi ya Edomi.

2 Tala bana mibali ya Isalaele: Ribeni, Simeoni, Levi, Yuda, Isakari, Zabuloni, **2** Dani, Jozefi, Benjame, Nefitali, Gadi mpe Aseri. **3** Bana mibali ya Yuda: Eri, Onani mpe Shela. Ezali Mwana mwasi ya Shuwa, moto ya Kanana, nde abotelaki Yuda bana mibali misato wana. Eri, mwana mobali ya liboso ya Yuda, atambolaki mabe na miso ya Yawe, mpe Yawe abomaki ye. **4** Tamari, bokilo ya Yuda, abotelaki ye Peretsi mpe Zera. Bana mibali nyonso ya Yuda bazalaki mitano. **5** Bana mibali ya Peretsi: Etsironi mpe Amuli. **6** Bana mibali ya Zera: Zimiri, Etani, Emani, Kalikoli mpe Darida; bango nyonso bazalaki mitano. **7** Mwana mobali ya Karimi: Akari oyo ayeisaki mobulu na Isalaele tango abukaki mobeko ya kozwa biloko oyo babulisaki mpo na Yawe. **8** Mwana mobali ya Etani: Azaria. **9** Bana mibali oyo babotelaki Etsironi: Yerameeli, Rami mpe Kelubayi. **10** Rami azalaki tata ya Aminadabi; mpe Aminadabi azalaki tata ya Nashoni, mokambi ya bato ya Yuda. **11** Nashoni azalaki tata ya Salima; Salima azalaki tata ya Boazi. **12** Boazi azalaki tata ya Obedi; mpe Obedi azalaki tata ya Izayi. **13** Izayi azalaki tata ya Eliabi, mwana na ye ya liboso ya mobali;

ya mibale, Abinadabi; ya misato, Shimea; 14 ya minei, Netaneeli; ya mitano, Radayi; 15 ya motoba, Otsemi; mpe ya sambo, Davidi. 16 Bandeko na bango ya basi: Tseruya mpe Abigayili. Tseruya abotaki bana mibali misato: Abishayi, Joabi mpe Asaeli. 17 Abigayili abotaki mwana moko ya mobali, mpe kombo na ye ezalaki « Amasa. » Yeteri, moto ya Isimaeli, nde azalaki tata ya Amasa. 18 Azuba abotelaki Kalebi, mwana mobali ya Etsironi, mwana moko ya mwasi, mpe kombo na ye ezalaki « Yerioti; » mpe bana mibali misato: Yesheri, Shobabi mpe Aridoni. 19 Tango Azuba akufaki, Kalebi abalaki Efrata oyo abotelaki ye Wuri. 20 Wuri azalaki tata ya Uri, mpe Uri azalaki tata ya Betisaleyeli. 21 Mpe na sima, Etsironi asangisaki nzoto na mwana mwasi ya Makiri, tata ya bato ya Galadi. Abalaki ye tango azalaki na mibu tuku motoba; mpe mwana mwasi ya Makiri abotelaki ye Segubi. 22 Segubi azalaki tata ya Yairi oyo azalaki kokonza bingumba tuku mibale na misato kati na mokili ya Galadi. 23 Kasi bato ya Geshuri mpe ya Siri babotolaki na makasi bamboka oyo Yairi azalaki kokonza; babotolaki mpe Kenati elongo na bamboka na yango ya mike: bingumba nyonso oyo babotolaki ezalaki tuku motoba. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Makiri, tata ya bato ya Galadi. 24 Sima na kufa ya Etsironi na mboka Kalebi Efrata, mwasi na ye, Abiya, abotaki mwana mobali, mpe kombo na ye « Ashiwuri. » Ashiwuri azalaki tata ya Tekoa. 25 Bana mibali ya Yerameeli, mwana liboso ya Etsironi, bazalaki: Rami, mwana na ye ya liboso ya mobali, Buna, Oreni, Otsemi mpe Ayiya. 26 Yerameeli abalaki mwasi mosusu oyo kombo na ye ezalaki « Atara. » Atara abotelaki ye Onami. 27 Bana mibali ya Rami, mwana mobali ya liboso ya Yerameeli: Matsi, Yamini mpe Ekere. 28 Bana mibali ya Onami: Shamayi mpe Yada. Bana mibali ya Shamayi: Nadabi mpe Abishuri. 29 Kombo ya mwasi ya Abishuri ezalaki « Abiyaili. » Abiyaili abotelaki ye Abani mpe Molidi. 30 Bana mibali ya Nadabi: Seledi mpe Apayimi. Seledi atikalaki kobota te mpe akufaki. 31 Mwana mobali ya Apayimi: Yisheyi oyo azalaki tata ya Sheshani. Sheshani azalaki tata ya Akilayi. 32 Bana mibali ya Yada, ndeko mobali ya Shamayi: Yeteri mpe Jonatan. Yeteri atikalaki kobota te mpe akufaki. 33 Bana mibali ya Jonatan: Peleti mpe Zaza. Bango wana nde bazalaki bakitani ya Yerameeli. 34 Sheshani atikalaki kobota bana mibali te, kaka bana basi. Kasi azalaki na mowumbu moko ya mobali na kombo Yara, moto ya Ejipito. 35 Sheshani abalisaki mwana na ye ya mwasi epai ya Yara, mowumbu na ye ya mobali, mpe mwana yango ya mwasi abotelaki Yara mwana mobali, Atayi. 36 Atayi azalaki tata ya Natan, Natan azalaki tata ya Zabadi. 37 Zabadi azalaki tata ya Efilali, Efilali azalaki tata ya Obedi. 38 Obedi azalaki tata ya Jewu, Jewu azalaki tata ya Azaria. 39 Azaria azalaki tata ya Eletsi, Eletsi azalaki tata ya Eleasa. 40 Eleasa azalaki tata ya Sisimayi, Sisimayi azalaki tata ya Shalumi. 41 Shalumi azalaki tata ya Yekamia, mpe Yekamia azalaki tata ya Elishama. 42 Bana mibali ya Kalebi, ndeko ya Yerameeli: Mesha, mwana na ye ya liboso oyo azalaki tata ya Zifi, mpe Maresha, tata ya Ebron. 43 Bana mibali ya Ebron: Kora, Tapua, Rekemi mpe Shema. 44 Shema azalaki tata ya Raami, mpe Raami azalaki tata ya Yorikeami. Rekemi azalaki tata ya Shamayi. 45 Mwana mobali ya Shamayi ezalaki Maoni, Maoni azalaki tata ya Beti-Tsuri. 46 Efa, makangu ya Kalebi, abotelaki ye Arani, Motsa mpe Gazezi. Arani azalaki tata ya Gazezi. 47 Bana mibali ya Yadayi: Regwemi, Yotami, Geshani, Peleti, Efa mpe Shaafi. 48 Maaka, makangu mosusu ya Kalebi, abotelaki ye Sheberi mpe Tirana. 49 Abotelaki ye lisusu Shaafi, tata ya Madimana, mpe Sheva, tata ya Makibena mpe Gibea. Kalebi azalaki na mwana moko ya mwasi, Akisa. 50 Bango wana nde bazalaki bakitani ya Kalebi. Bana mibali ya Wuri, mwana ya liboso oyo abotaki na Efrata, mwasi na ye: Shobali, tata ya Kiriati-Yearimi; 51 Salima, tata ya Beteleemi; mpe Arefi, tata ya Beti-Gaderi. 52 Bakitani ya Shobali, tata ya Kiriati-Yearimi: Aruwe mpe Atsi-Amenuoti. 53 Mabota ya Kiriati-Yearimi: bato ya Yeteri, ya Puti, ya Shumati mpe ya Mishirayi. Bato ya Tsorea mpe ya Eshitaoli babimelaki na mabota oyo. 54 Bakitani ya Salima: Bato ya Beteleemi, ya Netofa, ya Aroti-Beti-Joabi, ya Atsi-Amanati mpe ya Tsorea, 55 elongo na mabota ya bato ya mayele oyo bazalaki kovanda na Yaebetsi: bato ya Tirea, ya Shimea mpe ya Sukoti. Bango wana nde bato ya Keni oyo babimeli na Amati, tata ya libota ya Rekabi.

3 Tala bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron: Mwana ya liboso ezalaki Aminoni, mwana mobali ya Ayinoami, moto ya Jizireyeli; ya mibale, Daniele, mwana mobali ya Abigayili, moto ya Karimeli; 2 ya misato, Abisalomi, mwana mobali ya Maaka, mwana mwasi ya Talimayi, mokonzi ya Geshuri; ya minei, Adoniya, mwana mobali ya Agite; 3 ya mitano, Shefatia, mwana mobali ya Abitali; mpe ya motoba, Yitileami oyo Egila, mwasi na ye, abotaki. 4 Bango nyonso motoba bazalaki bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron, mboka mokonzi, epai wapi akonzaki mibu sambo na ndambo. Davidi akonzaki wuta na Yelusalemi mibu tuku misato na misato. 5 Tala bakombo ya bana na ye ya mibali oyo babotamaki na Yelusalemi: Shimea, Shobabi, Natan mpe Salomo. Ezali Batisheba, mwana mwasi ya Amieli, nde abotaki bana mibali minei oyo. 6 Babotelaki ye lisusu bana oyo: Yibari, Elishama, Elifeleti, 7 Noga, Nefegi,

Yafia, 8 Elishama, Eliyada mpe Elifeleti. Bango nyonso bazalaki libwa. 9 Bango nyonso nde bazalaki bana mibali ya Davidi, longola bana mibali oyo bamakangu na ye babotelaki ye. Mpe Tamari azalaki ndeko na bango ya mwasi. 10 Salomo azalaki tata ya Roboami, Roboami azalaki tata ya Abiya, Abiya azalaki tata ya Asa, Asa azalaki tata ya Jozafati, 11 Jozafati azalaki tata ya Yorami, Yorami azalaki tata ya Akazia, Akazia azalaki tata ya Joasi, 12 Joasi azalaki tata ya Amatsia, Amatsia azalaki tata ya Azaria, Azaria azalaki tata ya Yotami, 13 Yotami azalaki tata ya Akazi, Akazi azalaki tata ya Ezekiasi, Ezekiasi azalaki tata ya Manase, 14 Manase azalaki tata ya Amoni, Amoni azalaki tata ya Joziasi, 15 Joziasi azalaki tata ya bana mibali oyo: Yoanani, mwana na ye ya liboso; Yeoyakimi, ya mibale; Sedesiasi, ya misato; Shalumi, ya minei. 16 Bana mibali ya Yeoyakimi: Yekonia mpe Sedesiasi. 17 Libota ya Yekonia, mokangami: Shealitieli, mwana na ye ya mobali; 18 Malikirami, Pedaya, Shenatsari, Yekamia, Oshama mpe Nedabia. 19 Bana mibali ya Pedaya: Zorobabeli mpe Shimei. Bana mibali ya Zorobabeli: Meshulami mpe Anania. Shelomiti azalaki ndeko na bango ya mwasi. 20 Bana mibali ya Meshulami: Ashuba, Oeli, Berekia, Asadia, Yoshabi-Esedi. Bango nyonso bazalaki mitano. 21 Bakitani ya Anania: Pelatia mpe Ezayi elongo na bana mibali ya Refaya, ya Arinani, ya Abidiasi mpe ya Shekania. 22 Libota ya Shekania: Shemaya elongo na bana na ye ya mibali: Atushi, Yigali, Baria, Nearia mpe Shafati. Bango nyonso bazalaki motoba. 23 Bana mibali ya Nearia: Eliowenayi, Ezekiasi mpe Azirikami. Bango nyonso bazalaki misato. 24 Bana mibali ya Eliowenayi: Odavia, Eliashibi, Pelaya, Akubi, Yoanani, Delaya mpe Anani. Bango nyonso bazalaki sambo.

4 Libota ya Yuda: Peretsi, Etsironi, Karimi, Wuri mpe Shobali. 2 Reaya, mwana mobali ya Shobali, azalaki tata ya Yaati, mpe Yaati azalaki tata ya Awumayi mpe ya Laadi. Bango nde bazalaki bakoko ya bituka ya bato ya Tsorea. 3 Tala bana mibali ya Etami: Jizireyeli, Yishima mpe Yidibashi. Kombo ya ndeko na bango ya mwasi ezalaki Atseleliponi. 4 Penueli azalaki tata ya Gedori, mpe Ezeri azalaki tata ya Usha. Bango nde bazalaki bakitani ya Wuri, mwana liboso ya Efrata, tata ya Beteleemi. 5 Ashiwuri, tata ya Tekoa, azalaki na basi mibale: Eleya mpe Nara. 6 Nara abotelaki ye bana mibali oyo: Awuzami, Eferi, Temeni mpe Ahashitari. 7 Eleya abotelaki ye bana mibali oyo: Tsereti, Tsoari mpe Etinani. 8 Kotsi azalaki tata ya Anubi mpe Atsobeba, mpe koko ya mabota ya Aareyeli, mwana mobali ya Arumi. 9 Yaebetsi azalaki na lokumu mingi koleka bandeko na ye ya mibali. Mama na ye apesaki ye kombo « Yaebetsi » mpo na koloba: « Nabotaki yo na pasi. » 10 Yaebetsi abelelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele; alobaki: « Oh Yawe! Soki okoki kopambola ngai mpe koyeisa mabele na ngai monene! Tika ete loboko na Yo ezala likolo na ngai! Bomba ngai mosika ya mabe mpo ete namona pasi te. » Mpe Nzambe ayanolaki libondeli na ye. 11 Kelubi, ndeko mobali ya Shuwa, azalaki tata ya Meyiri oyo azalaki tata ya Eshitoni. 12 Eshitoni azalaki tata ya Beti-Rafa, Paseya mpe Teyina oyo atongaki engumba Naashi. Bango nde bazalaki kovanda na engumba Reka. 13 Bana mibali ya Kenazi: Otinieli mpe Seraya. Bana mibali ya Otinieli: Atati mpe Meonotayi. 14 Meonotayi abotaki Ofira. Seraya abotaki Joabi, tata ya Ge-Arashimi. Bazalaki kobenga ye bongo, pamba te bato na ye bazalaki kosala misala ya maboko, ya kotula bibende na moto. 15 Bana mibali ya Kalebi, mwana mobali ya Yefune: Iru, Ela mpe Naame. Mwana mobali ya Ela: Kenazi. 16 Mwana mobali ya Yealeyeli: Zifi, Zifa, Tiria mpe Asareli. 17 Bana mibali ya Esidrasi: Yeteri, Meredi, Eferi mpe Yaloni. Moko kati na basi ya Meredi abotaki Miriami, Shamayi mpe Yishiba, tata ya Eshitemoa. 18 Mwasi na ye, moto ya Yuda, abotaki Yeredi, tata ya Gedori; Eberi, tata ya Soko mpe Yekutieli, tata ya Zanoa. Bango nde bazalaki bana mibali ya Bitiya, mwana mwasi ya Faraon, oyo Meredi abalaki. 19 Bana mibali ya mwasi ya Odia, ndeko mwasi ya Naami: tata ya Keila, moto ya Garima; mpe Eshitemoa, moto ya mboka Maakati. 20 Bana mibali ya Simona: Aminoni, Rina, Beni-Anani mpe Tiloni. Bana mibali ya Yisheyi: Zoeti mpe Beni-Zoeti. 21 Bana mibali ya Shela, mwana mobali ya Yuda: Eri, tata ya Leka; Laeda, tata ya Maresha; mpe mabota ya basali bilamba ya lino, na Beti-Asheba. 22 Yokimi, bato ya Kozeba, Joasi mpe Sarafi oyo bazalaki bakambi kati na Moabi mpe engumba Yashubi-Leemi. Nyonso oyo ezali makambo ya kala. 23 Bazalaki basali mbeki oyo bazalaki kovanda na Netayimi mpe na Gedera; batikalaki kuna mpo na kosalela mokonzi. 24 Bana mibali ya Simeoni: Nemueli, Yamini, Yaribi, Zera; Saulo, tata ya Shalumi; 25 Shalumi, tata ya Mibisami; Mibisami, tata ya Mishima. 26 Bana mibali ya Mishima: Amueli, Zakuri mpe Shimei. 27 Shimei azalaki na bana mibali zomi na motoba mpe bana basi motoba; kasi bandeko na ye ya mibali babotaki bana mingi te, yango wana etuka na bango ezalaki na bato ebele te lokola libota ya Yuda. 28 Bazalaki kovanda na Beri-Sheba, na Molada, na Atsari-Shuwali, 29 na Bila, na Etsemi, na Toladi, 30 na Betweli, na Orima, na Tsikilagi, 31 na Beti-Marikaboti, na Atsari-Suzimi, na Beti-Birei mpe na Shaarayimi: nyonso oyo ezalaki bingumba na bango kino na tango ya bokonzi ya Davidi. 32 Tala bingumba mitano mike oyo ezalaki zingazinga na

yango: Etami, Ayini, Rimoni, Tokeni mpe Ashani; **33** bakisa bamboka mike mosusu oyo ezingelaki bingumba yango kino na Baalati. Oyo nde ezalaki bisika na bango ya kovanda mpe molongo ya mbotama ya bakoko na bango. **34** Meshobabi; Yamileki; Yosha, mwana mobali ya Amatsia; **35** Joeli; Jewu, mwana mobali ya Yoshibia, mwana mobali ya Seraya, mwana mobali ya Asieli; **36** Eliowenayi; Yakoba; Yeshoaya; Asaya; Adieli; Yesimieli; Benaya; **37** Ziza, mwana mobali ya Shifeyi, mwana mobali ya Aloni, mwana mobali ya Yedaya, mwana mobali ya Shimiri, mwana mobali ya Shemaya. **38** Bato oyo batangamaki na bakombo bazalaki bakambi ya bituka na bango. Mabota na bango ekomaki minene **39** mpe bakendeki na zingazinga ya Gedori, na ngambo ya este ya lubwaku, mpo na koluka matiti ya koleisa bibwele na bango. **40** Bakutaki kuna: matiti kitoko mpo na koleisa bibwele, mokili moko ya monene, ya kimia mpe ezanga mobulu. Bato oyo bazalaki kovanda kuna na tango ya kala, bazalaki bakitani ya Cham. **41** Na tango Ezekiasi azalaki mokonzi ya Yuda, bato oyo bakombo na bango ekomami, bakomaki na mokili yango. Babundisaki bakitani ya Cham mpe babebisaki bandako na bango; mpe lisusu, basilisaki koboma bato ya Mewuni oyo bazalaki kovanda kuna, ndenge yango ezali komonana lelo. Na sima, bavandaki na bisika na bango, mpo ete mokili yango ezalaki na matiti mpo na koleisa bibwele na bango. **42** Bato ya Simeoni nkama mitano oyo bakambamaki na Pelatia, na Nearia, na Refaya mpe na Uzieli, bana mibali ya Yisheyi, babotolaki na makasi mokili ya bangomba Seiri, **43** babomaki ndambo ya bato ya Amaleki oyo batikalaki mpe bavandaki kuna kino lelo.

5 Ribeni azalaki mwana mobali ya liboso ya Isalaele. Kasi lokola asangisaki nzoto na mwasi moko kati na basi ya tata na ye, makoki ya bomwana na ye ya liboso epesamaki epai ya bana mibali ya Jozefi, mwana mobali ya Isalaele. Yango wana bazalaki kotanga ye lisusu te lokola mwana ya liboso. Nzokande, Jozefi akomamaki te na buku ya mabota lokola mwana ya liboso. **2** Yuda alekaki bandeko na ye nyonso ya mibali na makasi, mpe moto oyo akomaki mokonzi abimaki na nzela na ye. Kasi atako bongo, makoki ya bomwana ya liboso epesamaki kaka epai ya Jozefi. **3** Tala bana mibali ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele: Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi. **4** Bakitani ya Joeli: Shemaya, mwana mobali ya Joeli; Gogi, mwana mobali ya Shemaya; Shimei, mwana mobali ya Gogi; **5** Mishe, mwana mobali ya Shimei; Reaya, mwana mobali ya Mishe; Bala, mwana mobali ya Reaya; **6** Beera, mwana mobali ya Bala mpe mokambi ya bato ya Ribeni, oyo Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, amemaki na bowumbu. **7** Tala bandeko ya Beera kolanda etuka na bango ndenge bakomami na molongo ya botata na bango: mokambi Yeyeli, Zakari; **8** Bela, mwana mobali ya Azazi, koko ya Shema, mwana mobali ya Joeli. Bazalaki kovanda na mboka Aroeri mpe na etuka oyo ekenda kino na ngomba Nebo mpe na Bala-Meoni. **9** Bavandaki na ngambo ya este, longwa na mondelo ya esobe kino na ebale Efrate, pamba te bangombe na bango ekomaki ebele kati na mokili ya Galadi. **10** Na tango Saulo azalaki mokonzi, babundisaki bato ya Agari mpe balongaki bango. Bavandaki na bandako na bango ya kapo oyo ezalaki na etuka mobimba ya ngambo ya Galadi. **11** Bakitani ya Gadi bazalaki kovanda pembeni ya bakitani ya Ribeni, na mokili ya Bashani kino na Salika. **12** Etuka ya Joeli nde elekaki monene, elandamaki na etuka ya Shafami, mpe bituka ya Yaenayi mpe Shafati esukisaki, kati na Bashani. **13** Bandeko na bango ya mibali kolanda mabota na bango bazalaki: Mikaeli, Meshulami, Sheba, Yorayi, Yaekani, Ziya mpe Eberi. Bango nyonso bazalaki sambo. **14** Bazalaki bana ya Abiyaili, mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Yaroa, mwana mobali ya Galadi, mwana mobali Mikaeli, mwana mobali ya Yeshishai, mwana mobali ya Yado, mwana mobali ya Buzi. **15** Ayi, mwana mobali ya Abidieli, mwana mobali ya Guni, azalaki mokambi ya bituka na bango. **16** Bango nyonso bazalaki kovanda na Galadi, na Bashani, na bamboka na yango ya zingazinga mpe na bilanga nyonso ya Saroni kino na suka na yango. **17** Batangaki bato nyonso oyo tango Yotami azalaki mokonzi ya Yuda mpe Jeroboami, mokonzi ya Isalaele. **18** Bakitani ya mabota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase bazalaki bango nyonso nkoto tuku minei na minei na nkama sambo na tuku motoba. Babongamaki mpo na mosala ya soda. Bazalaki bilombe mibali oyo bayebi kosalela nguba, mopanga, tolotolo; mpe bamilengela mpo na bitumba. **19** Babundisaki bato ya Agari, ya Yeturi, ya Nafishi mpe ya Nodabi. **20** Nzambe asungaki bango mpe apesaki bango elonga likolo ya bato ya Agari mpe baninga na bango nyonso oyo bayaki kosunga bango, pamba te babelelaki Yawe na tango ya bitumba. Yawe ayanolaki bango, pamba te batielaki Ye motema. **21** Bazwaki bibwele ya bato ya Agari: bashamo nkoto tuku mitano, bameme nkoto nkama mibale na tuku mitano, mpe ba-ane nkoto mibale. Bazwaki mpe bakangami nkoto nkama moko: **22** mingi bakufaki, pamba te bitumba ezalaki na maboko ya Nzambe. Bavandaki na mokili yango kino na tango ya bowumbu. **23** Bakitani ya ndambo ya libota ya Manase bavandaki na mokili oyo ezalaki longwa na Bashani kino na Bala-Erimoni, Seniri mpe ngomba Erimoni. **24** Tala bakambi ya bituka na bango: Eferi, Yisheyi, Elieli,

Azirieli, Jeremi, Odavia mpe Yadiele. Bazalaki bilombe ya bitumba, bato bayebana mpe bakambi ya mabota na bango. **25** Kasi lokola batosaki te Nzambe ya bakoko na bango mpe bakomaki kosalela banzambe ya bato ya mokili oyo Nzambe abebisaki liboso na bango. **26** Yango wana Nzambe ya Isalaele alamusaki molimo ya Puli, mokonzi ya Asiri, mpe molimo ya Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, mpo na komema na bowumbu: bato ya libota ya Ribeni, ya libota ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase. Amemaki bango na Ala, na Abori, na Ara mpe na ngambo ya ebale Gozani, epai wapi bazali kovanda kino lelo.

6 Bana mibali ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **2** Bana mibali ya Keati: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **3** Bana ya Amirami: Aron, Moyize mpe Miriami. Bana mibali ya Aron: Nadabi, Abiyu, Eleazari mpe Itamari. **4** Eleazari abotaki Pineasi; Pineasi abotaki Abishuwa; **5** Abishuwa abotaki Buki; Buki abotaki Uzi; **6** Uzi abotaki Zerakia; Zerakia abotaki Merayoti; **7** Merayoti abotaki Amaria; Amaria abotaki Ayitubi; **8** Ayitubi abotaki Tsadoki; Tsadoki abotaki Ayimaatsi; **9** Ayimaatsi abotaki Azaria; Azaria abotaki Yoanani; **10** Yoanani abotaki Azaria oyo azalaki Nganga-Nzambe kati na Tempelo oyo Salomo atongaki na Yelusalemi. **11** Azaria abotaki Amaria; Amaria abotaki Ayitubi; **12** Ayitubi abotaki Tsadoki, mpe Tsadoki abotaki Shalumi; **13** Shalumi abotaki Ilikia; Ilikia abotaki Azaria; **14** Azaria abotaki Seraya; Seraya abotaki Yeotsadaki. **15** Yeotsadaki akendeki na bowumbu tango Yawe akabaki Yelusalemi mpe Yuda na maboko ya Nabukodonozori. **16** Bana mibali ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **17** Bana mibali ya Gerishoni: Libini mpe Shimei. **18** Bana mibali ya Keati: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **19** Bana mibali ya Merari: Maali mpe Mushi. Tala bakitani ya Levi kolanda batata na bango: **20** Mpo na Gerishoni: Gerishoni abotaki Libini; Libini abotaki Yaati; Yaati abotaki Zima; **21** Zima abotaki Yoa; Yoa abotaki Ido; Ido abotaki Zera; Zera abotaki Yeatirayi. **22** Mpo na Keati: Keati abotaki Aminadabi; Aminadabi abotaki Kore; Kore abotaki Asiri; **23** Asiri abotaki Elikana; Elikana abotaki Ebiazafi; Ebiazafi abotaki Asiri; **24** Asiri abotaki Taati; Taati abotaki Urieli; Urieli abotaki Uzia; Uzia abotaki Saulo. **25** Bana mibali ya Elikana: Amasayi, Ayimoti. **26** Elikana abotaki Tsofayi; Tsofayi abotaki Naati; **27** Naati abotaki Eliabi; Eliabi abotaki Yeroami; Yeroami abotaki Elikana, mpe Elikana abotaki Samuele. **28** Bana mibali ya Samuele: Joeli, mwana ya liboso; mpe Abiya, mwana ya mibale. **29** Bakitani ya Merari kolanda batata na bango: Merari abotaki Maali; Maali abotaki Libini; Libini abotaki Shimei; Shimei abotaki Uza; **30** Uza abotaki Shimea; Shimea abotaki Agiya; Agiya abotaki Asaya. **31** Tala Balevi oyo Davidi apesaki mokumba ya kotambolisa banzembo kati na Tempelo ya Yawe, wuta tango Sanduku ya Yawe ezwaki kuna esika ya bopemi. **32** Balevi oyo basalaki mosala na bango na nzela ya banzembo liboso ya Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani, kino tango Salomo atongaki Tempelo ya Yawe na Yelusalemi, kolanda mibeko oyo bapesaki bango. **33** Tala bato oyo bazalaki kosala mosala yango, elongo na bana na bango ya mibali: Kati na bana mibali ya Keati: Moyembi Emani, mwana mobali ya Joeli, mwana mobali ya Samuele, **34** mwana mobali ya Elikana, mwana mobali ya Yeroami, mwana mobali ya Elieli, mwana mobali ya Towa, **35** mwana mobali ya Tsufi, mwana mobali ya Elikana, mwana mobali ya Maalati, mwana mobali ya Amasayi, **36** mwana mobali ya Elikana, mwana mobali ya Joeli, mwana mobali ya Azaria, mwana mobali ya Sofoni, **37** mwana mobali ya Taati, mwana mobali ya Asiri, mwana mobali ya Ebiazafi, mwana mobali ya Kore, **38** mwana mobali ya Yitseari, mwana mobali ya Keati, mwana mobali ya Levi, mwana mobali ya Isalaele. **39** Na ngambo ya loboko ya mobali ya Emani, Azafi nde azalaki kotelema wana mpe azalaki libota moko na Emani. Azafi, mwana mobali ya Berekia, mwana mobali ya Shimea, **40** mwana mobali ya Mikaeli, mwana mobali ya Baaseya, mwana mobali ya Malikiya, **41** mwana mobali ya Etini, mwana mobali ya Zera, mwana mobali ya Adaya, **42** mwana mobali ya Etani, mwana mobali ya Zima, mwana mobali ya Shimei, **43** mwana mobali ya Yaati, mwana mobali ya Gerishoni, mwana mobali ya Levi. **44** Na ngambo ya loboko ya mwasi, bandeko na bango, bana mibali ya Merari nde bazalaki kotelema wana na bokambami ya Etani, mwana mobali ya Kishi, mwana mobali ya Abidi, mwana mobali ya Maluki, **45** mwana mobali ya Ashabia, mwana mobali ya Amatsia, mwana mobali ya Ilikia, **46** mwana mobali Amitsi, mwana mobali ya Bani, mwana mobali ya Shemeri, **47** mwana mobali ya Maali, mwana mobali ya Mushi, mwana mobali ya Merari, mwana mobali ya Levi. **48** Bandeko na bango ya mibali, bana mosusu ya Levi, baponamaki mpo na kosala misala mosusu liboso ya Mongombo, kati na Esika ya bule ya Nzambe. **49** Kasi Aron mpe bana na ye ya mibali bapesamelaki mokumba ya kotumba mbeka na likolo ya etumbelo ya nyama mpe etumbelo ya malasi. Bazalaki kosala misala nyonso oyo etali Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe mosala ya bolimbisi masumu ya Isalaele kolanda mitindo nyonso oyo Moyize, mosali na Nzambe, apesaki. **50** Tala bakitani ya Aron: Aron abotaki Eleazari, Eleazari abotaki Pineasi, Pineasi abotaki Abishuwa, **51** Abishuwa abotaki Buki, Buki abotaki Uzi, Uzi abotaki Zerakia, **52** Zerakia abotaki Merayoti, Merayoti abotaki Amaria, Amaria abotaki

Ayitubi, 53 Ayitubi abotaki Tsadoki, mpe Tsadoki abotaki Ayimaatsi. 54 Tala bamboka oyo epesamaki na libota ya Aron kati na etuka ya Keati kolanda bandelo ya mabele na bango; pamba te bato ya Keati nde bazalaki bato ya liboso ya kozwa libula ya mabele na nzela ya Zeke: 55 engumba ya Ebron, kati na mokili ya Yuda, elongo na bamboka na yango ya zingazinga. 56 Kasi bilanga mpe bamboka oyo ezingelaki engumba, epesamaki na Kalebi, mwana mobali ya Yefune. 57 Boye tala bingumba oyo bapesaki na bana mibali ya Aron lokola bingumba ya kokimela: Ebron mpe bamboka na yango ya mike, Libina mpe bamboka na yango ya mike; Yatiri, Eshitemoa mpe bamboka na yango ya mike; 58 Ileni mpe bamboka na yango ya mike; Debiri mpe bamboka na yango ya mike; 59 Ashani mpe bamboka na yango ya mike, Beti-Shemeshi mpe bamboka na yango ya mike. 60 Kati na etuka ya Benjame, bapesaki bango lokola bingumba ya kokimela: Geba mpe bamboka na yango ya mike, Alemeti mpe Anatoti elongo na bamboka na yango ya mike. Bingumba nyonso oyo epesamelaki kati na bituka na bango ezalaki zomi na misato. 61 Bana mosusu ya Keati bazwaki na nzela ya zeke bingumba zomi kati na etuka ya Efrayimi, ya Dani mpe ya ndambo ya libota ya Manase. 62 Bana ya Gerishoni, kolanda etuka na bango, bazwaki bingumba zomi na misato kati na libota ya Isakari, ya Aseri, ya Nefitali mpe kati na libota ya Manase oyo ezalaki na Bashani. 63 Bana ya Merari, kolanda bituka na bango, bazwaki na nzela ya zeke, bingumba zomi na mibale kati na libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Zabuloni. 64 Boye bana ya Isalaele bapesaki epai ya bana ya Levi, bingumba wana mpe bamboka na yango ya mike. 65 Bapesaki bango bingumba wana na nzela ya zeke: balongolaki ndambo ya bingumba yango kati na mabota ya Yuda, ya Simeoni mpe ya Benjame; bongo bakomaki kobenga yango na bakombo ya mabota wana. 66 Bituka mosusu ya bana ya Keati bazwaki bingumba ya kokimela kati na libota ya Efrayimi. 67 Bapesaki bango lokola engumba ya kokimela: Sishemi mpe bamboka na yango ya mike, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, Gezeri mpe bamboka na yango ya mike, 68 Yokimeami mpe bamboka na yango ya mike, Beti-Oroni mpe bamboka na yango ya mike, 69 Ayaloni mpe bamboka na yango ya mike, Gati-Rimoni mpe bamboka na yango ya mike. 70 Mpe kati na etuka ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki: Aneri mpe bamboka na yango ya mike, Bileami mpe bamboka na yango ya mike. Bingumba nyonso oyo elongo na bamboka na yango ya mike epesamaki epai ya bituka mosusu ya bana ya Keati. 71 Bakitani ya Gerishoni bazwaki: Kati na etuka ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki bingumba oyo: Golani kati na Bashani mpe bamboka na yango ya mike, Ashitaroti mpe bamboka na yango ya mike. 72 Kati na libota ya Isakari, bazwaki: Kedeshi mpe bamboka na yango ya mike, Dabirati mpe bamboka na yango ya mike, 73 Ramoti mpe bamboka na yango ya mike, Anemi mpe bamboka na yango ya mike. 74 Kati na libota ya Aseri, bazwaki: Mashali mpe bamboka na yango ya mike, Abidoni mpe bamboka na yango ya mike, 75 Ukoki mpe bamboka na yango ya mike, Reobi mpe bamboka na yango ya mike. 76 Kati na libota ya Nefitali, bazwaki: Kedeshi kati na Galile mpe bamboka na yango ya mike, Amoni mpe bamboka na yango ya mike, Kiriatayimi mpe bamboka na yango ya mike. 77 Bana mosusu ya Merari bazwaki bingumba oyo: kati na libota ya Zabuloni: Rimono mpe bamboka na yango ya mike, Tabori mpe bamboka na yango ya mike. 78 Kati na libota ya Ribeni, kuna na ngambo ya este ya Yordani, pembeni ya Jeriko, bazwaki bingumba oyo: Betseri, kati na esobe, mpe bamboka na yango ya mike; Yakatsi mpe bamboka na yango ya mike, 79 Kedemoshi mpe bamboka na yango ya mike, Mefati mpe bamboka na yango ya mike. 80 Kati na libota ya Gadi, bazwaki: Ramoti kati na Galadi mpe bamboka na yango ya mike, Maanayimi mpe bamboka na yango ya mike, 81 Eshiboni mpe bamboka na yango ya mike, Yaezeri mpe bamboka na yango ya mike.

7 Isakari abotaki bana mibali minei: Tola, Puwa, Yashubi mpe Shimironi. Bango nyonso bazalaki minei. 2 Bana mibali ya Tola: Uzi, Refaya, Yeriyeli, Yamayi, Yibisami mpe Samuele. Bango nde babotamaki na nzela ya Tola mpe bazalaki bakambi ya mabota ya botata na bango. Kati na mabota na bango, bazalaki basoda ya mpiko nkoto tuku mibale na mibale na nkama motoba, na tango Davidi azalaki mokonzi. 3 Bana mibali ya Uzi: Yiziraya. Bana mibali ya Yiziraya: Mikaeli, Abidiasi, Joeli mpe Yishiya. Bango nyonso mitano bazalaki bakambi. 4 Kati na molongo na bango kolanda bituka na bango mpe mabota na bango ya botata; ezalaki na basoda ya mpiko nkoto tuku misato na motoba, pamba te bazalaki na basi mpe bana ebele. 5 Bandeko mibali nyonso kati na bituka ya libota ya Isakari, oyo bakomamaki na buku ya mabota, bazalaki nkoto tuku mwambe na sambo. Bazalaki basoda ya mpiko. 6 Benjame abotaki bana mibali misato: Bela, Bekeri mpe Yediayeli. 7 Bela abotaki bana mibali mitano: Etsiboni, Uzi, Uzieli, Yerimoti mpe Iri. Bazalaki bakambi ya bituka na bango mpe basoda ya mpiko. Motango ya bato oyo batangamaki ezalaki nkoto tuku mibale na mibale na tuku misato na minei. 8 Bana mibali ya Bekeri: Zemira, Yoashi, Eliezeri, Eliowenayi, Omiri, Yeremoti, Abiya, Anatoti mpe Alemeti. Bango nyonso

nde bazalaki bana mibali ya Bekeri. 9 Motango ya basoda ya mpiko, kolanda bituka na bango, ezalaki nkoto tuku mibale na nkama mibale. 10 Bakitani ya Yediayeli: Bilani. Bana mibali ya Bilani: Yewushi, Benjame, Ewudi, Kenaana, Zetani, Tarsisi, Ayishaari. 11 Kati na molongo ya Yediayeli, bakitani nyonso bazalaki bakambi ya bituka na bango mpe basoda ya mpiko. Motango na bango ezalaki nkoto zomi na sambo na nkama mibale. 12 Bana mibali ya Iri: Shupimi mpe Upime. Ushimi azalaki mwana mobali ya Aeri. 13 Bana mibali ya Nefitali: Yatseyeli, Guni, Yetseri mpe Shalumi. Bazalaki bakitani ya Bila. 14 Bakitani ya Manase: Asirieli na nzela ya makangu na ye, moto ya Arami. Abotelaki ye lisusu Makiri, tata ya bato ya Galadi. 15 Makiri abalaki Maaka oyo azalaki ndeko mwasi ya Upime mpe Shupimi. Kombo ya mwana mobali mosusu ya Manase ezalaki « Tselofikadi. » Tselofikadi abotaki kaka bana basi. 16 Maaka, mwasi ya Makiri, abotelaki ye lisusu mwana mobali oyo apesaki kombo « Peretsi. » Peretsi azalaki na ndeko mobali, Shereshi, oyo abotaki bana mibali oyo: Ulami mpe Rekemi. 17 Ulami abotaki: Bedani oyo azalaki mwana mobali. Bango nde bazalaki bakitani ya Galadi, mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase. 18 Amoleketi, ndeko mwasi ya Manase, abotaki Ishodi, Abiezeri mpe Mala. 19 Bana mibali ya Shemida: Ayani, Sishemi, Liki mpe Aniami. 20 Bakitani ya Efrayimi: Efrayimi abotaki Shutela, Shutela abotaki Beredi, Beredi abotaki Taati, Taati abotaki Eleada, Eleada abotaki Taati, 21 Taati abotaki Zabadi, mpe Zabadi abotaki Shutela. Bankolo mboka oyo babotamaki na mokili ya Gati, babomaki Ezeri mpe Eleadi, pamba te balukaki kobotola bibwele ya bato ya Gati. 22 Tata na bango Efrayimi alelaki bango mikolo ebele, mpe bandeko na ye bayaki kobondisa ye. 23 Sima na yango, Efrayimi asangisaki lisusu nzoto na mwasi na ye oyo azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. Boye Efrayimi apesaki ye kombo « Beria, » pamba te abotamaki tango pasi ezalaki kati na libota na ye. 24 Efrayimi azalaki lisusu na mwana mwasi, Shera, oyo atongaki Beti-Oroni ya ngomba mpe ya lubwaku, mpe Uzeni-Shera. 25 Beria abotaki Refa, Refa abotaki Retsefi, Retsefi abotaki Tela, Tela abotaki Tayani, 26 Taani abotaki Laedani, Laedani abotaki Amiwudi, Amiwudi abotaki Elishama, Elishama abotaki Nuni, 27 Nuni abotaki Jozue. 28 Bakitani ya Efrayimi bazwaki lokola libula mpe bisika ya kovanda: Beteli mpe bamboka na yango ya mike, na ngambo ya este; Narani, na ngambo ya weste; Gezeri mpe bamboka na yango ya mike; Sishemi mpe bamboka na yango ya mike kino na Aya mpe bamboka na yango ya mike. 29 Bakitani ya Manase bazwaki lokola libula: Beti-Sheani, Taanaki, Megido, Dori mpe bamboka na yango ya mike. Bakitani ya Jozefi, mwana mobali ya Isalaele, bazalaki kovanda na bingumba wana nyonso. 30 Bana mibali ya Aseri: Yimina, Yishiva, Yishivi mpe Beria. Sera azalaki ndeko na bango ya mwasi. 31 Bana mibali ya Beria: Eberi mpe Malikieli oyo azalaki tata ya bato ya Biriza. 32 Bana mibali ya Eberi: Yafeleti, Shomeri, Otami mpe ndeko na bango ya mwasi Shuwa. 33 Bana mibali ya Yafeleti: Pasaki, Bimali mpe Ashivati. Bango nde bazalaki bana mibali ya Yafeleti. 34 Bana mibali ya Shemeri: Ayi, Roega, Yewuba mpe Arami. 35 Bana mibali ya Elemi, ndeko mobali ya Shemeri: Tsofa, Yimina, Sheleshi mpe Amali. 36 Bana mibali Tsofa: Suwa, Arineferi, Shuwali, Beri, Yimira, 37 Betseri, Odi, Shama, Shilisha, Yitirani mpe Beera. 38 Bana mibali ya Yeteri: Yefune, Pisipa mpe Ara. 39 Bana mibali ya Ula: Ara, Anieli mpe Ritsiya. 40 Bango nyonso bazalaki bakitani ya Aseri: bazalaki bakambi ya mabota na bango, bato ya lokumu, basoda ya mpiko mpe bakambi ya bakambi ya bituka. Motango ya bato nyonso oyo bakomamaki na buku ya mabota mpe bakoki mpo na bitumba, ezalaki nkoto tuku mibale na motoba.

8 Bana mibali ya Benjame: Bela, mwana ya liboso; Ashibeli, mwana ya mibale; Ara, mwana ya misato; 2 Noa, mwana ya minei; mpe Rafa, mwana ya mitano. 3 Bana mibali ya Bela: Adari, Gera, Abiwudi, 4 Abishuwa, Namani, Aowa, 5 Gera, Shefufani mpe Urami. 6 Tala bana mibali ya Ewudi oyo bazalaki bakambi ya bituka ya bavandi ya Geba, mpe bamemaki bato ya Geba na Manaati: 7 Namani, Ayiya mpe Gera. Ezalaki Gera, tata ya Uza mpe ya Ayiwudi, nde moto amemaki bango na bowumbu. 8 Shaarayimi abotaki bana na mokili ya Moabi, sima na ye kobengana basi na ye mibale: Ushimi mpe Baara. 9 Na nzela ya Odeshi, mwasi na ye ya sika, abotaki: Yobabi, Tsibia, Mesha, Malikami, 10 Yeutsi, Sakia mpe Mirima. Bango nde bazalaki bana mibali ya Shaarayimi, oyo bakomaki bakambi ya bituka. 11 Elongo na Ushimi, mwasi na ye, Shaarayimi abotaki: Abitubi mpe Elipaali. 12 Bana mibali ya Elipaali: Eberi, Misheami mpe Shemeri oyo atongaki bingumba Ono mpe Lodi elongo na bamboka na yango ya mike. 13 Beria mpe Shema oyo bazalaki bakambi ya bituka ya bavandi ya Ayaloni babenganaki bato ya Gati. 14 Bana mibali ya Beria: Ayiyo, Shashaki, Yeremoti, 15 Zebadia, Aradi, Ederi, 16 Mikaeli, Yishipa mpe Yoa, bana mibali ya Beria. 17 Zebadia, Meshulami, Iziki, Eberi, 18 Yishimerayi, Yiziliya mpe Yobabi bazalaki bana mibali ya Elipaali. 19 Yakimi, Zikiri, Zabidi, 20 Elienayi, Tsilitai, Elieli, 21 Adaya, Beraya mpe Shimirati bazalaki bana mibali ya Shimei. 22 Yishipani, Eberi, Elieli, 23 Abidoni, Zikiri, Anani, 24 Anania, Elami, Anitotiya, 25

Yifidea mpe Penueli bazalaki bana mibali ya Shashaki. **26** Shamisherayi, Shearia, Atalia, **27** Yaareshia, Eliya mpe Zikiri bazalaki bana mibali ya Yeroami. **28** Bango nyonso bazalaki bakambi ya bituka ndenge bakomama na buku ya mabota na bango, mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi. **29** Yeyeli, tata ya Gabaoni, azalaki kovanda na Gabaoni. Kombo ya mwasi na ye ezalaki « Maaka. » **30** Abidoni azalaki mwana na ye ya liboso ya mobali; sima, Tsuri, Kishi, Bala, Nadabi, **31** Gedori, Ayiyo mpe Zekeri. **32** Mikiloti abotaki mwana mobali, Shimea. Bango mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi elongo na mabota na bango. **33** Neri abotaki Kishi; Kishi abotaki Saulo; Saulo abotaki Jonatan, Maliki-Shuwa, Abinadabi mpe Eshibala. **34** Jonatan abotaki Meriba-Bala; Meriba-Bala abotaki Mishe. **35** Mishe abotaki: Pitoni, Meleki, Taereya mpe Akazi. **36** Akazi abotaki Yeoyada; Yeoyada abotaki Alemeti, Azimaveti mpe Zimiri, tata ya Motsa. **37** Zimiri abotaki Motsa; Motsa abotaki Bineya; Bineya abotaki Rafa; Rafa abotaki Eleasa; mpe Elasa abotaki Atseli. **38** Atseli abotaki bana mibali motoba: Azirikami, Bokuru, Isimaeli, Shearia, Abidiasi mpe Anani. Bango nyonso nde bazalaki bana mibali ya Atseli. **39** Bana mibali ya Esheki, ndeko mobali ya Atseli: Ulami, mwana na ye ya liboso; Yewushi, mwana ya mibale; mpe Elifeleti, mwana ya misato. **40** Bana mibali ya Ulami bazalaki basoda ya mpiko oyo bayebaki kosalela tolotolo. Bazalaki na bana mibali mpe bakoko ya mibali ebele: nkama moko na tuku mitano. Bango nyonso bazalaki bakitani ya Benjame.

9 Batangaki bana nyonso ya Isalaele mpe bakomaki bakombo na bango na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. Bato ya Yuda bakendeki na bowumbu na Babiloni mpo na kozanga boyengebene. **2** Bato ya liboso kati na bana ya Isalaele oyo bazongaki lisusu kovanda na bingumba na bango, ezalaki: ndambo ya bana ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi mpe basali ya Tempelo ya Yawe. **3** Nzokande, ndambo ya bana mibali ya Yuda, ya Benjame, ya Efrayimi mpe ya Manase bazalaki kovanda na Yelusalemi: **4** Utayi, mwana mobali ya Amiwudi, mwana mobali ya Omiri, mwana mobali ya Imiri, mwana mobali ya Bani, moko kati na bakitani ya Peretsi, mwana mobali ya Yuda. **5** Kati na bato ya Shiloni: Asaya, mwana ya liboso, mpe bana na ye ya mibali. **6** Kati na bakitani ya Zera: Yeuweli. Mpe bandeko na bango bazalaki nkama motoba na tuku libwa. **7** Kati na bakitani ya Benjame: Salu, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Odavia, mwana mobali ya Asenuwa; **8** Yibinea, mwana mobali ya Yeroami; Ela, mwana mobali ya Uzi mpe koko ya Mikiri; mpe Meshulami, mwana mobali ya Shefatia mpe koko ya Reweli, mwana mobali ya Yibiniya. **9** Motango ya bato ya Benjame kolanda ndenge bakomamaki na buku ya mabota na bango, ezalaki nkama libwa na tuku mitano na motoba. Bato oyo nyonso bazalaki bakambi ya bituka na bango. **10** Kati na Banganga-Nzambe: Yedaeya, Yeoyaribi, Yakini; **11** Azaria, mwana mobali ya Ilikia, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Tsadoki, mwana mobali ya Merayoti, mwana mobali ya Ayitubi oyo azalaki mokambi ya Ndako ya Nzambe. **12** Ezalaki mpe na Adaya, mwana mobali ya Yeroami, mwana mobali ya Pashuri, mwana mobali ya Malikiya; mpe Maesayi, mwana mobali ya Adieli, mwana mobali ya Yazera, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Meshilemiti, mwana mobali ya Imeri. **13** Banganga-Nzambe oyo bazalaki bakambi ya bituka, bazalaki nkoto moko na nkama sambo na tuku motoba; bazalaki na molende makasi mpo na mosala ya Ndako ya Nzambe. **14** Kati na Balevi: Shemaya, mwana mobali ya Ashubi, mwana mobali ya Azirikami, mwana mobali ya Ashabia, mokitani ya Merari; **15** mpe Bakibakari, Ereshi, Galali mpe Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali ya Zikiri, mwana mobali ya Azafi; **16** Abidiasi, mwana mobali ya Shemaya, mwana mobali ya Galali, mwana mobali ya Yedutuni; Berekia, mwana mobali ya Asa, mwana mobali ya Elikana oyo azalaki kovanda na mboka Netofa. **17** Ezalaki mpe na bakengeli bikuke: Shalumi, Akubi, Talimoni, Ayimani mpe bandeko na bango ya mibali. Shalumi nde azalaki mokonzi na bango. **18** Kino lelo, bakitani ya Shalumi bakengelaka ekuke ya ngambo ya este ya Ndako ya Nzambe, ekuke oyo babengaka ekuke ya Mokonzi. Bango wana nde bakengeli bikuke kati na Balevi. **19** Shalumi, mwana mobali ya Kore, mwana mobali ya Ebiazafi, mwana mobali ya Kore elongo na bandeko na bango mosusu ya libota ya Kore, bazalaki na mokumba ya kokengela ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani ndenge bakoko na bango bazalaki kokengela ekuke ya molako ya Yawe. **20** Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, azalaki kala mokonzi na bango, bongo Yawe azalaki elongo na ye. **21** Zakari, mwana mobali ya Meshelemia, azalaki mpe mokengeli ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **22** Bango nyonso oyo baponamaki mpo ete bazala bakengeli bikuke bazalaki nkama mibale na zomi na mibale. Bakomaki bakombo na bango na buku ya mabota kolanda bamboka na bango. Ezali Davidi mpe Samuele oyo azalaki momoni makambo nde batiaki bango na misala na bango. **23** Boye, bango elongo na bana na bango bazalaki na mokumba ya kokengela bikuke ya Tempelo ya Yawe; elingi koloba bikuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **24** Bakengeli bikuke bazalaki na bangambo minei: este, weste, nor mpe sude. **25** Bandeko na bango ya mibali oyo bazalaki na bamboka na

bango, basengelaki koyaka tango na tango kosunga bango mikolo sambo. **26** Kasi bakonzi minei ya bakengeli bikuke bazalaki Balevi oyo bazalaki na mokumba ya kokengela bashambre mpe bomengo ya Ndako ya Nzambe. **27** Bazalaki kolekisa butu na zingazinga ya Ndako ya Nzambe mpo ete basengelaki kokengela yango mpe kofungola yango tongo nyonso. **28** Bamoko kati na bango bazalaki na mokumba ya kobatela bisalelo ya losambo mpe kotanga yango tango nyonso bazalaki kokotisa to kobimisa yango. **29** Bamosusu kati na bango bazalaki na mokumba ya kobatela bambeki mpe bisalelo nyonso ya Esika ya bule: farine, vino, mafuta, ansa mpe malasi. **30** Kasi bana mibali ya Banganga-Nzambe bazalaki kosala malasi. **31** Moto moko kati na Balevi, Matitia, mwana mobali ya liboso ya Shalumi, moto ya Kore, azalaki na mokumba ya kotumba mapa na kikalungu. **32** Bamosusu kati na bango, bato ya Keati, bazalaki na mokumba ya kobongisa mapa na milongo mpo na basaba nyonso. **33** Bayembi oyo bazalaki bakambi ya libota ya Levi, bazalaki tango nyonso kovanda na bashambre ya Ndako ya Nzambe. Bazalaki kosala mosala mosusu te kaka kosala kati na Ndako ya Nzambe butu mpe moyi. **34** Bango nyonso wana bazalaki bakambi ya libota ya Levi kolanda ndenge bakomamaki na buku ya mabota na bango; mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi. **35** Yeyeli, tata ya Gabaoni, azalaki kovanda na Gabaoni elongo na Maaka, mwasi na ye. **36** Abidoni azalaki mwana na ye ya liboso; mpe sima, abotaki lisusu Tsuri, Kishi, Bala, Neri, Nadabi, **37** Gedori, Ayiyo, Zakari mpe Mikiloti. **38** Mikiloti abotaki Shimeami. Bango mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi elongo na bandeko na bango ya mibali. **39** Neri abotaki Kishi; Kishi abotaki Saulo; Saulo abotaki Jonatan, Maliki-Shuwa, Abinadabi mpe Eshibala. **40** Jonatan abotaki mwana mobali, Meriba-Bala. Meriba-Bala abotaki Mishe. **41** Bana mibali ya Mishe: Pitoni, Meleki, Taereya mpe Akazi. **42** Akazi abotaki Yayera; Yayera abotaki Alemeti, Azimaveti mpe Zimiri; Zimiri abotaki Motsa; **43** Motsa abotaki Bineya; Bineya abotaki Refaya; Refaya abotaki Eleasa; Eleasa abotaki Atseli. **44** Atseli abotaki bana mibali motoba: Azirikami, Bokuru, Isimaeli, Shearia, Abidiasi mpe Anani. Bango nde bazalaki bana mibali ya Atseli.

10 Bato ya Filisitia babundisaki bana ya Isalaele. Bana ya Isalaele bakimaki liboso na bango mpe mingi kati na bango bakufaki na ngomba Giliboa. **2** Nzokande, bato ya Filisitia batingamaki kolanda Saulo mpe bana na ye ya mibali, bongo babomaki Jonatan, Abinadabi mpe Maliki-Shuwa oyo bazalaki bana na ye. **3** Bitumba ekomaki lisusu makasi mpo na koluka bomoi ya Saulo. Tango basoda oyo babundaka na matolotolo bamonaki ye, Saulo alengaki na somo makasi wana asosolaki ete bakoboma ye. **4** Saulo alobaki na soda oyo amemaki bibundeli na ye: « Bimisa mopanga na yo mpe boma ngai, noki te bato oyo bakatama ngenga te bakoya kosakanela ngai. » Kasi soda yango abangaki mpe aboyaki koboma ye; bongo ye moko Saulo azwaki mopanga mpe amibwakaki na likolo na yango. **5** Tango soda yango amonaki ete Saulo akufi, ye mpe amibwakaki na likolo ya mopanga mpe akufaki. **6** Ezalaki bongo nde Saulo, bana na ye misato ya mibali mpe libota na ye mobimba bakufaki elongo. **7** Tango bana nyonso ya Isalaele, oyo bazalaki kovanda na lubwaku, bamonaki ete mampinga esili kopanzana, mpe ete Saulo mpe bana na ye ya mibali bakufi, basundolaki bingumba na bango mpe bakimaki. Bato ya Filisitia bayaki kovanda na bingumba yango. **8** Mokolo oyo elandaki, tango bato ya Filisitia bayaki mpo na kolongola biloko oyo ezalaki na banzoto ya bibembe, bamonaki Saulo mpe bana na ye ya mibali oyo bakufaki na ngomba Giliboa. **9** Bazwaki biloko na ye, bamemaki moto na ye elongo na bibundeli na ye, mpe batindaki bato na mokili mobimba ya bato ya Filisitia mpo ete bapanza sango malamu oyo ya elonga epai ya banzambe na bango ya bikeko mpe epai ya bato na bango. **10** Batiaki bibundeli na ye na tempelo ya banzambe na bango mpe badiembikaki mokuwa ya moto na ye kati na tempelo ya Dagoni. **11** Tango bavandi nyonso ya Yabeshi kati na Galadi bayokaki makambo nyonso oyo bato ya Filisitia basalaki Saulo, **12** bilombe na bango nyonso batelemaki, bakendeki kozwa bibembe ya Saulo mpe ya bana na ye ya mibali; mpe bamemaki yango na Yabeshi. Sima na bango kokunda mikuwa na bango na Yabeshi, na se ya nzete ya terebente, bakilaki bilei mikolo sambo. **13** Saulo akufaki mpo ete atosaki Yawe te, abatelaki Liloba na Yawe te mpe akendeki kotuna makambo epai ya moto oyo asololaka na milimo ya bakufi, na esika ya kotuna makambo epai na Yawe. **14** Boye Yawe abomaki ye mpe apesaki bokonzi epai ya Davidi, mwana mobali ya Izayi.

11 Bato nyonso ya Isalaele basanganaki na Ebron, epai ya Davidi mpe balobaki: « Biso na yo, tozali nzoto moko mpe makila moko na yo. **2** Na kala, ezala na mikolo oyo Saulo azalaki mokonzi, yo nde ozalaki kokamba mampinga ya Isalaele na bitumba. Nzokande, Yawe, Nzambe na yo, alobaki na yo: ‹ Yo nde okokamba bato na Ngai, Isalaele, mpe okokoma mokambi na bango. › » **3** Tango bampaka nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya mokonzi, Davidi asalaki elongo na bango boyokani, na Ebron, liboso ya Yawe; mpe bapakolaki Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele, kolanda Liloba na Yawe na nzela ya Samuele. **4** Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bakendeki kobundisa

Yelusalemi oyo bazalaki kobenga « Yebusi. » Bato oyo bazalaki kovanda kuna bazali bato ya Yebusi. **5** Bavandi ya Yebusi balobaki na Davidi: « Okokota awa te! » Kasi Davidi abotolaki ndako makasi ya Siona, oyo ezali engumba ya Davidi. **6** Davidi alobaki na bato na ye: « Moto oyo akobundisa mpe akolonga bato ya Yebusi, akokoma mokonzi ya liboso ya basoda. » Joabi, mwana mobali ya Tseruya, atelemaki moto ya liboso mpo na kobundisa bato ya Yebusi mpe akomaki mokonzi ya liboso ya mampinga. **7** Davidi avandaki na ndako yango oyo batonga makasi; yango wana babengaki yango « Engumba ya Davidi. » **8** Mpe atongaki bandako zingazinga na yango, longwa na Milo kino na mir ya kati. Bongo Joabi abongisaki bisika oyo etikalaki kati na engumba. **9** Nguya ya Davidi ezalaki komata se komata, mpe Yawe, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, azalaki elongo na ye. **10** Tala bakombo ya bakonzi ya basoda ya mpiko ya Davidi oyo, elongo na Isalaele mobimba, basungaki ye mpo na kokomisa bokonzi na ye makasi, kolanda liloba oyo Yawe alobaki na tina na Isalaele. **11** Tala bakombo ya basoda ya mpiko ya Davidi: Yashobeami, mwana mobali ya Akimoni, azalaki mokonzi ya limpinga ya basoda misato ya mpiko; abomaki na likonga bato nkama misato na etumba moko. **12** Eleazari, mwana mobali ya Dodo, moto ya Aoyi: azalaki moko kati na limpinga ya basoda misato ya mpiko; **13** mpe azalaki elongo na Davidi, na engumba Pasi-Damini, tango bato ya Filisitia basanganaki mpo na bitumba, mpe basoda ya Isalaele bakimaki liboso na bango. Ezalaki kuna mpe na elanga moko etonda na bambuma ya orje. **14** Kasi basoda ya Eleazari babombamaki kati na elanga, babundelaki yango mpe babomaki bato ya Filisitia. Yawe apesaki bango elonga monene. **15** Kati na basoda tuku misato ya mpiko, misato bayaki epai ya Davidi, na libanga monene oyo ezalaki pene ya ebombamelo ya mabanga ya Adulami. Nzokande, basoda ya bato ya Filisitia batongaki molako na bango kati na lubwaku ya bakitani ya Rafa. **16** Na tango yango, Davidi azalaki kati na ebombamelo moko batonga makasi, mpe basoda ya Filisitia bazalaki kati na Beteleemi. **17** Mbala moko, Davidi ayokaki posa ya mayi mpe alobaki: « Nani akomemela ngai mayi ya libulu oyo ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpo ete namela? » **18** Basoda nyonso misato ya mpiko bakotaki na mayele kati na molako ya bato ya Filisitia, batokaki mayi na libulu oyo ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpe bamemaki yango epai ya Davidi. Kasi Davidi aboyaki komela mayi yango; asopaki yango na mabele lokola likabo ya masanga mpo na Yawe. **19** Davidi alobaki: « Tika ete Nzambe na ngai apesa ngai etumbu soki nameli mayi oyo! Boni, namela penza mayi oyo ezali lokola makila ya bato oyo bandimaki kokende mpe batekaki milimo na bango mpo ete batoka yango? » Davidi aboyaki komela mayi yango. Yango nde misala ya kokamwa oyo basoda misato ya mpiko basalaki. **20** Abishayi, ndeko mobali ya Joabi, azalaki mokonzi ya basoda misato ya mpiko. Abundisaki bato nkama misato na likonga na ye mpe abomaki bango. Boye, kati na bango misato, ye nde akendeki sango koleka. **21** Kati na basoda misato ya mpiko ya limpinga ya mibale, ye nde azwaki lokumu koleka mpe akomaki mokonzi na bango, kasi akokanaki te na basoda misato ya limpinga ya liboso. **22** Benaya, moto ya mboka Kabitseli mpe mwana mobali ya Yeoyada, azalaki soda ya mpiko mpe asalaki makambo ebele ya kokamwa: abomaki bilombe mibale ya mboka Moabi; mpe na mokolo moko ya mvula ya pembe, akitaki na libulu moko ya mayi mpe abomaki kuna nkosi. **23** Ye mpe moto abomaki mbinga mobali moko ya Ejipito, oyo azalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na molayi, mpe asimbaki na loboko na ye likonga moko lokola libaya oyo basali bilamba na maboko basalelaka. Abundisaki moto ya Ejipito na lingenda, abotolaki ye likonga oyo azalaki na yango na loboko mpe abomaki ye na likonga na ye moko. **24** Yango nde misala ya kokamwa oyo Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, asalaki; ye mpe akendeki sango kati na basoda misato ya mpiko. **25** Kati na basoda tuku misato ya mpiko, ye nde azalaki na lokumu monene koleka, kasi akokanaki te na basoda misato ya mpiko ya limpinga ya liboso. Mpe Davidi akomisaki ye mokonzi ya bakengeli na ye. **26** Basoda ya mpiko bazalaki: Asaeli, ndeko mobali ya Joabi; Elanani, mwana mobali ya Dodo, moto ya Beteleemi; **27** Shamoti, moto ya Arori; Eletsi, moto ya Peloni; **28** Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya Tekoa; Abiezeri, moto ya Anatoti; **29** Sibekayi, moto ya Usha; Ilayi, moto ya Aoyi; **30** Maarayi, moto ya Netofa; Eledi, mwana mobali ya Baana, moto ya Netofa; **31** Itayi, mwana mobali ya Ribayi, moto ya Gibea ya libota ya Benjame; Benaya, moto ya Piratoni; **32** Urayi, moto ya mabwaku ya Gashi; Abieli, moto ya Beti-Ariba; **33** Azimaveti, moto ya Baarumi; Eliaba, moto ya Shaaliboni; **34** Beni-Ashemi, moto ya Gizoni; Jonatan, mwana mobali ya Shage, moto ya Arari; **35** Ayami, mwana mobali ya Sakari, moto ya Arari; Elifali, mwana mobali ya Uri; **36** Eferi, moto ya Mekera; Ayiya, moto ya Peloni; **37** Etsiro, moto ya Karimeli; Naarayi, mwana mobali ya Ezibayi; **38** Joeli, ndeko mobali ya Natan; Mibiari, mwana mobali ya Agiri; **39** Tseleki, moto ya Amoni; Naarayi, moto ya Beroti, oyo azalaki komema bibundeli ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya; **40** Ira mpe Garebi, bato ya Yeteri; **41** Iri, moto ya Iti; Zabadi, mwana mobali ya Akilayi; **42** Adina, mwana mobali ya Shiza ya

ekolo ya Ribeni mpe mokambi ya mampinga tuku misato ya mpiko; 43 Anani, mwana mobali ya Maaka; Jozafati, moto ya Mitini; 44 Uzia, moto ya Ashitaroti; Shama mpe Yeyeli, bana mibali ya Otami, moto ya Aroeri; 45 Yediayeli, mwana mobali ya Shimiri; Yoa, ndeko na ye ya mobali, moto ya Tishi; 46 Elieli, moto ya Maavimi; Yeribayi mpe Yoshavia, bana mibali ya Elinaami; Yitima, moto ya Moabi; 47 Elieli, Obedi mpe Yaasieli, bato ya Metsobaya.

12 Na tango oyo Davidi akimaki na Tsikilagi mpo na kobombama Saulo, mwana mobali ya Kishi, bato bayaki kosangana na ye. Bazalaki basoda ya mpiko oyo babongami mpo na kosalisa ye na bitumba. 2 Bazalaki kobunda na batolotolo mpe kosalela malamu loboko ya mwasi mpe ya mobali mpo na kobwaka mabanga mpe kobeta bambanzi ya batolotolo. Bazalaki bato ya ekolo moko na Saulo: ekolo ya Benjame. 3 Tala bakombo na bango: Akiezeri, mokonzi na bango; Joasi, mwana mibali ya Shemaa, moto ya Gibea; Yezieli mpe Peleti, bana mibali ya Azimaveti; Beraka; Jewu, moto ya Anatoti; 4 Yishimaeya, moto ya Gabaoni, moko kati na lisanga ya basoda ya mpiko tuku misato mpe azalaki mokonzi ya lisanga yango; Jeremi, Yaazieli, Yoanani, Yozabadi, moto ya Gedera; 5 Elewuzayi, Yerimoti, Bealia, Shemaria, Shefatia, moto ya Arofi; 6 Elikana, Yishiya, Azareeli, Yoezeri mpe Yashobeami: bango nyonso bazalaki bato ya libota ya Kore; 7 Yoela mpe Zebadia, bana mibali ya Yeroami, moto ya Gedori. 8 Ndambo ya bato ya ekolo ya Gadi bakabwanaki na Saulo mpo na kokende epai ya Davidi, na ndako makasi ya esobe. Bazalaki basoda ya mpiko oyo bayebi kobunda malamu mpe kosalela malamu nguba mpe makonga. Bazalaki makasi lokola nkosi mpe mbangu lokola mboloko na ngomba. 9 Ezeri azalaki mokonzi na bango; Abidiasi, mokonzi ya mibale; Eliabi, mokonzi ya misato; 10 Mishimana, mokonzi ya minei; Jeremi, mokonzi ya mitano; 11 Atayi, mokonzi ya motoba; Elieli, mokonzi ya sambo; 12 Yoanani, mokonzi ya mwambe; Elizabadi, mokonzi ya libwa; 13 Jeremi, mokonzi ya zomi; mpe Makibanayi, mokonzi ya zomi na moko. 14 Bato oyo ya libota ya Gadi bazalaki bango nyonso bakonzi ya basoda. Mokonzi oyo azalaki na makasi moke akokaki kobunda na bato nkama moko, mpe oyo alekaki makasi akokaki kobunda na bato nkoto moko. 15 Ezalaki bango nde bakatisaki mayi ya Yordani, na sanza ya liboso, tango mayi ya ebale etondaki makasi na bangambo nyonso, mpe bakimisaki bato nyonso oyo bazalaki kovanda na mabwaku, ezala na ngambo ya este to ya weste. 16 Bato mosusu ya libota ya Benjame mpe ya Yuda bayaki lisusu kosangana na Davidi na ndako na ye ya makasi. 17 Davidi abimaki mpo na kokutana na bango mpe alobaki: « Soki boyei epai na ngai na makanisi ya kimia mpo ete bosunga ngai, wana ngai mpe bino tokosala boyokani; kasi soki boyei mpo na koteka ngai epai ya banguna na ngai wana maboko na ngai esali mabe te, tika ete Nzambe ya batata na biso azala motatoli mpe akata likambo! » 18 Boye, Molimo na Nzambe akitelaki Amasayi, mokonzi ya lisanga ya basoda tuku misato, mpe alobaki: « Oh Davidi, tozali ya yo! Tozali elongo na yo, oh mwana mobali ya Izayi! Tika ete kimia ezala na yo, ezala na yo penza; tika ete kimia ezala na moto oyo azali kosunga yo, pamba te Nzambe na yo azali kosunga yo. » Boye Davidi ayambaki bango mpe akomisaki bango bakonzi ya mampinga na ye. 19 Ndambo ya bato ya Manase bakendeki kosala boyokani elongo na Davidi tango akendeki elongo na basoda ya Filisitia, mpo na kobundisa Saulo. Kasi Davidi elongo na bato na ye balongaki te kosunga bato ya Filisitia, pamba te sima na bakambi na bango koyokana, babenganaki Davidi mpe balobaki: « Davidi alingi kobomisa biso mpo ete azongisa boyokani na nkolo na ye Saulo! » 20 Tango Davidi akendeki na Tsikilagi, tala bato ya ekolo ya Manase oyo bakendeki kosala boyokani elongo na ye: Adina, Yozabadi, Yediayeli, Mikaeli, Yozabadi, Eliwu mpe Tsilitai. Moko na moko kati na bango azalaki mokonzi ya bato nkoto moko kati na libota ya Manase. 21 Basungaki makasi Davidi mpe mampinga na ye, pamba te bango nyonso bazalaki basoda ya mpiko mpe bakomaki bakonzi ya basoda. 22 Mokolo na mokolo, bato bazalaki koya kosunga Davidi kino mampinga na ye ekomaki monene makasi lokola mampinga ya Nzambe. 23 Tala motango ya basoda oyo babongisami mpo na bitumba, mpe bayaki epai ya Davidi, na Ebron, mpo na kokweyisa bokonzi ya Saulo mpe kopesa yango epai ya Davidi ndenge Yawe alobaki: 24 Bato ya Yuda oyo bamemaka nguba mpe makonga: basoda nkoto motoba na nkama mwambe; 25 bato ya libota ya Simeoni: basoda ya mpiko nkoto sambo na nkama moko; 26 bato ya libota ya Levi: basoda nkoto minei na nkama motoba; 27 mpe lisusu Yeoyada, mokonzi ya libota ya Aron, elongo na basoda na ye nkoto misato na nkama sambo, 28 mpe Tsadoki, elenge soda ya mpiko elongo na bakambi ya libota na ye tuku mibale na mibale; 29 kati na libota ya Benjame, bato ya libota ya Saulo: basoda nkoto misato, pamba te mingi kati na bango bandimaki kaka kosalela ndako ya Saulo; 30 kati na libota ya Efrayimi: basoda ya mpiko nkoto tuku mibale na nkama mwambe oyo bakenda sango kati na mabota na bango; 31 kati na ndambo ya libota ya Manase: basoda ya mpiko nkoto zomi na mwambe oyo baponamaki na bakombo na bango mpo na kokomisa Davidi mokonzi; 32 kati na

libota ya Isakari: bakambi nkama mibale bayaki elongo na bato oyo bango bazalaki kokamba kati na libota na bango; bazalaki na mayele ya kososola tango mpo na kolakisa Isalaele lolenge ya kosala liboso ya makambo; 33 kati na libota ya Zabuloni: basoda ya mpiko nkoto tuku mitano oyo bayebi kosalela bibundeli nyonso mpe babundaka na motema moko; 34 kati na libota ya Nefitali: bakonzi ya basoda nkoto moko, elongo na basoda nkoto tuku misato na sambo oyo babundaka na nguba mpe makonga; 35 kati na libota ya Dani: basoda oyo babongisama mpo na bitumba, nkoto tuku mibale na mwambe na nkama motoba; 36 kati na libota ya Aseri: basoda oyo babongisama mpo na bitumba, nkoto tuku minei; 37 kati na mabota oyo ezalaki na este ya Yordani: libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ndambo ya libota ya Manase, basoda nkoto nkama moko na tuku mibale elongo na bibundeli nyonso ya bitumba. 38 Basoda oyo nyonso bayaki na Ebron, na milongo ya bitumba mpe na motema moko mpo na kokomisa Davidi mokonzi na Isalaele mobimba. Bana ya Isalaele oyo batikalaki, bango mpe bazalaki na motema moko mpo na kokomisa Davidi mokonzi. 39 Basalaki kuna mikolo misato elongo na Davidi; bazalaki kolia mpe komela biloko oyo bandeko na bango babongiselaki bango. 40 Ezala bato oyo bawutaki na libota ya Isakari, ya Zabuloni, ya Nefitali: bango mpe bamemaki bilei likolo ya ba-ane, bashamo, bamile mpe bangombe: farine, gato oyo basala na bambuma ya figi, gato oyo basala na bambuma ya vino ekawuka, masanga ya vino, mafuta, bangombe mpe bameme ebele, pamba te esengo ezalaki kati na Isalaele.

13 Davidi asangisaki bakonzi ya basoda, bakonzi ya bankoto mpe bakonzi ya bankama elongo na bato mosusu ya lokumu. 2 Davidi alobaki na lisanga mobimba ya Isalaele: « Soki bomoni yango malamu mpe soki yango ezali mokano na Yawe, Nzambe na biso, tika ete totinda sango epai ya bandeko na biso oyo batikali na bituka nyonso ya Isalaele mpe epai ya Banganga-Nzambe elongo na Balevi, kati na bingumba oyo bango bazali kovanda mpo ete baya kosangana na biso. 3 Tozongisa Sanduku ya Nzambe na biso epai na biso, pamba te tolandelaki yango te tango Saulo azalaki mokonzi. » 4 Lisanga mobimba endimaki ete basala bongo, pamba te likambo yango emonanaki malamu na miso ya bato nyonso. 5 Davidi asangisaki bana nyonso ya Isalaele longwa na moluka ya Ejipito kino na Lebo-Amati, mpo na kozongisa Sanduku ya Nzambe wuta na Kiriati-Yearimi. 6 Davidi elongo na basoda nyonso ya Isalaele bakendeki na Baala, na Kiriati-Yearimi oyo ezali kati na Yuda, mpo na kolongola kuna Sanduku ya Nzambe, oyo, liboso na yango, bazalaki kobelela Kombo ya Yawe oyo avandaka kati na basheribe. 7 Batiaki Sanduku ya Nzambe na likolo ya sharo ya sika mpe bamemaki yango wuta na ndako ya Abinadabi. Uza mpe Ayiyo nde bazalaki kotambolisa sharo yango. 8 Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bazalaki kosepela makasi na liboso ya Nzambe, na koyemba mpe na kobeta mandanda, banzenze, bambunda ya mike-mike, manzanza mpe bakelelo. 9 Tango bakomaki na etando ya Kidoni, Uza asembolaki loboko na ye mpo na kosimba Sanduku ya Nzambe, pamba te bangombe eselumukaki mpe elingaki kokweyisa Sanduku ya Nzambe. 10 Yawe asilikelaki Uza makasi mpe abetaki ye mpo ete asembolaki loboko na ye mpe asimbaki Sanduku ya Nzambe. Boye, Uza akufaki kaka wana liboso ya Nzambe. 11 Davidi asilikaki makasi mpo ete Yawe afungolaki lidusu na kobeta Uza; yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango « Peretsi-Uza. » 12 Na mokolo wana, Davidi abangaki Nzambe mpe amitunaki: « Ndenge nini namema Sanduku ya Nzambe epai na ngai? » 13 Boye, Davidi amemaki te Sanduku ya Nzambe epai na ye, kati na engumba ya Davidi; kasi atiaki yango na ndako ya Obedi-Edomi, moto ya Gati. 14 Sanduku ya Nzambe evandaki sanza misato kati na ndako ya Obedi-Edomi, mpe Yawe apambolaki libota ya Obedi-Edomi mpe biloko na ye nyonso.

14 Irami, mokonzi ya Tiri, atindaki bantoma epai ya Davidi mpo ete bamemela ye mabaya ya sedele, bato oyo bapasolaka mabanga mpe basharipantie; mpe batongelaki ye ndako. 2 Davidi asosolaki ete Yawe nde akomisaki ye mokonzi ya Isalaele mpe ete azalaki kotombola bokonzi na ye makasi mpo na Isalaele, bato na Ye. 3 Davidi abalaki lisusu basi ebele kati na Yelusalemi mpe abotaki lisusu bana ebele ya mibali mpe ya basi. 4 Tala bakombo ya bana na ye ya mibali oyo babotamaki na Yelusalemi: Shamuwa, Shobabi, Natan, Salomo, 5 Yibari, Elishuwa, Elipeleti, 6 Noga, Nefegi, Yafia, 7 Elishama, Beliada mpe Elifeleti. 8 Tango bato ya Filisitia bayokaki sango ete bapakoli Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele mobimba, bango nyonso bakendeki koluka ye. Kasi tango Davidi ayokaki sango ya mabongisi na bango, abimaki mpo na kokutana na bango. 9 Bato ya Filisitia bakomaki mpe bapanzanaki na lubwaku ya bakitani ya Rafa. 10 Davidi atunaki Nzambe: — Nakoki solo kokende kobundisa bato ya Filisitia? Okokaba bango solo na maboko na ngai? Yawe azongiselaki ye: — Kende, pamba te nakokaba bango na maboko na yo. 11 Bato ya Filisitia bamataki na Bali-Peratsimi, mpe Davidi alongaki bango kuna. Bongo Davidi alobaki: « Na nzela ya loboko na ngai, Nzambe afungoleli ngai nzela kati na

banguna na ngai, ndenge mayi epasolaka nzela. » Yango
wana babengaki esika yango Bala-Peratsimi. 12 Bato ya
Filisitia basundolaki kuna banzambe na bango, mpe Davidi
apesaki mitindo ete batumba yango na moto. 13 Sima na
mwa tango, bato ya Filisitia bayaki mpe bapanzanaki lisusu
kati na lubwaku. 14 Bongo Davidi atunaki lisusu Nzambe,
mpe Nzambe azongiselaki ye: « Tango okobundisa bango,
kolanda bango na sima te; kasi tambola mopanzi, mosika na
bango. Bongo tango okokoma epai bango bazali, bimela
bango na liboso, liboso ya zamba ya banzete ya mirie. 15
Tango okoyoka lokito ya makolo ya bato na likolo ya banzete
ya mirie, na tango wana nde okobima mbala moko mpo na
kobunda; pamba te ekolakisa ete Nzambe abimi liboso na
yo mpo na kobeta mampinga ya bato ya Filisitia. » 16 Davidi
asalaki ndenge Nzambe atindaki ye mpe abomaki bato ya
Filisitia, longwa na Gabaoni kino na Gezeri. 17 Kombo ya
Davidi ekendeki sango na mokili mobimba mpe Yawe asalaki
ete bikolo nyonso ebanga Davidi.

15 Tango Davidi asilisaki kotonga bandako mpo na ye
moko kati na engumba ya Davidi, abongisaki esika
mpo na Sanduku ya Nzambe mpe atelemisaki ndako ya
kapo mpo na yango. 2 Davidi alobaki: « Moto moko te,
longola kaka Balevi, akoki komema Sanduku ya Boyokani ya
Nzambe, pamba te Yawe aponaki bango mpo na komema
Sanduku na Ye mpe kosala mosala na Ye mpo na libela.
» 3 Davidi asangisaki kati na Yelusalemi bana nyonso
ya Isalaele mpo na komema Sanduku ya Yawe na esika
oyo abongisaki mpo na yango. 4 Davidi asangisaki lisusu
bakitani ya Aron mpe Balevi: 5 Mpo na bakitani ya Keati:
mokambi Urieli elongo na bandeko na ye ya libota nkama
moko na tuku mibale; 6 mpo na bakitani ya Merari: mokambi
Asaya elongo na bandeko na ye ya libota nkama mibale na
tuku mibale; 7 mpo na bakitani ya Gerishoni: mokambi Joeli
elongo na bandeko na ye ya libota, nkama moko na tuku
misato; 8 mpo na bakitani ya Elitsafani: mokambi Shemaya
elongo na bandeko na ye ya libota, nkama mibale; 9 mpo
na bakitani ya Ebron: mokambi Elieli elongo na bandeko
na ye ya libota, tuku mwambe; 10 mpo na bakitani ya
Uzieli: mokambi Aminadabi elongo na bandeko na ye ya
libota, nkama moko na zomi na mibale. 11 Davidi abengaki
Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari elongo na Balevi
oyo: Urieli, Asaya, Joeli, Shemaya, Elieli mpe Aminadabi. 12
Alobaki na bango: « Bozali bakambi ya mabota ya Balevi,
bino elongo na bandeko ya mabota na bino; bomipetola
mpo na komema Sanduku ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, na
esika oyo nabongisi mpo na yango. 13 Pamba te lokola bino
Balevi bozalaki te na mbala ya liboso, yango wana Yawe,
Nzambe na biso, asilikelaki biso makasi; pamba te totunaki
Ye te ndenge nini tokokaki komema yango kolanda mibeko.
» 14 Boye, Banganga-Nzambe mpe Balevi bamipetolaki
mpo na komema Sanduku ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. 15
Bongo Balevi bamemaki na banzete Sanduku ya Nzambe
na mapeka na bango ndenge kaka Moyize atindaki, kolanda
Liloba na Yawe. 16 Davidi alobaki na bakambi ya Balevi
ete bapona, kati na bandeko na bango, bayembi mpo
na koyemba banzembo ya esengo, na bibetelo mindule:
nzenze, lindanda mpe manzanza. 17 Balevi baponaki Emani,
mwana mobali ya Joeli; Azafi, mwana mobali ya Berekia,
kati na bandeko na ye ya mibali; Etani, mwana mobali ya
Kushaya, kati na bana ya Merari, na bandeko na ye ya
mibali. 18 Mpe mpo na kosunga bango, baponaki Balevi
mosusu: Zakari, Beni, Yazieli, Shemiramoti, Yeyeli, Uni,
Eliabi, Benaya, Maaseya, Matitia, Elifele, Mikineya, Obedi-
Edomi mpe Yeyeli. Bango nyonso bazalaki bakengeli bikuke.
19 Babeti miziki: Emani, Azafi mpe Etani; bango bazalaki
kobeta manzanza oyo basala na bronze. 20 Zakari, Azieli,
Shemiramoti, Yeyeli, Uni, Eliabi, Maaseya mpe Benaya;
bango bazalaki kobeta nzenze na mongongo ya soprano. 21
Matitia, Elifele, Mikineya, Obedi-Edomi, Yeyeli mpe Azazia;
bango bazalaki kobeta mandanda ya basinga mwambe
mpo na kotambolisa banzembo. 22 Kenania, mokambi ya
Balevi, aponamaki mpo na kotambolisa banzembo; pamba
te ayebaki mosala yango malamu. 23 Berekia mpe Elikana,
bazalaki bakengeli ya Sanduku ya Boyokani. 24 Banganga-
Nzambe Shebania, Jozafati, Netaneeli, Amasayi, Zakari,
Benaya mpe Eliezeri; bazalaki kobeta kelelo liboso ya
Sanduku ya Nzambe. Obedi-Edomi mpe Yeyiya bazalaki
mpe bakengeli Sanduku ya Boyokani. 25 Davidi, bakambi
ya Isalaele mpe bakonzi ya basoda nkoto moko bakendeki
kozwa na esengo Sanduku ya Boyokani ya Yawe wuta na
ndako ya Obedi-Edomi. 26 Mpe mpo ete Yawe asunga
Balevi oyo bazalaki komema Sanduku ya Boyokani ya Yawe,
babonzaki lokola mbeka bangombe sambo ya mibali mpe
bameme sambo ya mibali. 27 Davidi elongo na Balevi nyonso
oyo bazalaki komema Sanduku ya Boyokani, bayembi mpe
Kenania, mokambi ya bayembi: bango nyonso balataki
banzambala ya lino ya talo. Kasi Davidi abakisaki lisusu
efode ya lino na likolo. 28 Bato nyonso ya Isalaele bamemaki
Sanduku ya Boyokani ya Yawe na kobeta milolo ya esengo,
na kobeta maseke, bakelelo, manzanza, banzenze mpe
mandanda. 29 Tango Sanduku ya Boyokani ya Yawe ekotaki
na engumba ya Davidi, Mikali, mwana mwasi ya Saulo,
azalaki kotala wuta na lininisa; mpe tango amonaki mokonzi

Davidi kopumbwa mpe kobina na esengo, ayinaki ye kati na motema na ye.

16 Bamemaki Sanduku ya Yawe mpe batiaki yango kati
na ndako ya kapo oyo Davidi atelemisaki mpo na
yango, mpe babonzaki liboso ya Nzambe bambeka ya
kotumba mpe bambeka ya boyokani. **2** Tango Davidi asilisaki
kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani,
apambolaki bato na Kombo na Yawe. **3** Bongo apesaki
na moto nyonso ya Isalaele: lipa, gato oyo basala na
bambuma ya dati mpe gato oyo basala na bambuma ya
vino ya kokawuka. **4** Davidi atiaki ndambo ya Balevi mpo
na kosala mosala liboso ya Sanduku ya Yawe, mpo na
kokanisa, mpo na kosanzola mpe mpo na kokumisa Yawe,
Nzambe ya Isalaele: **5** Azafi azalaki mokambi; Zakari azalaki
molandi na ye; mpe Yeyeli, Shemiramoti, Yeyeli, Matitia,
Eliabi, Benaya, Obedi-Edomi mpe Yeyeli bazalaki kobeta
nzenze mpe lindanda; mpe Azafi azalaki kobeta manzanza.
6 Banganga-Nzambe Benaya mpe Yaazieli bazalaki kobeta
tango nyonso bakelelo liboso ya Sanduku ya Boyokani
ya Nzambe. **7** Ezalaki mokolo wana nde Davidi aponaki
na mbala ya liboso Azafi mpe bandeko na ye, mpo ete
bakumisa Yawe: **8** Bokumisa Yawe, bobelela Kombo na Ye,
bopanza sango ya misala minene na Ye kati na bikolo! **9**
Boyemba mpo na lokumu na Ye, bosanzola Ye na mindule!
Botatolaka tango nyonso misala minene na Ye nyonso! **10**
Bosepela na Kombo na Ye ya bule! Tika ete mitema ya bato
oyo balukaka Yawe etonda na esengo! **11** Bomipesa na
Yawe mpe bosenga makasi na Ye! Bolukaka tango nyonso
elongi na Ye! **12** Bokanisa bikamwa, makambo minene oyo
asalaki, bitumbu oyo apesaki, **13** bino bakitani ya Isalaele,
mosali na Ye; bino bana mibali ya Jakobi, baponami na Ye!
14 Yawe azali Nzambe na biso, mikano na Ye ekambaka
mokili mobimba. **15** Akanisaka tango nyonso Boyokani na
Ye, bilaka na Ye mpo na bikeke nkoto moko, **16** boyokani
oyo asalaki elongo na Abrayami, mpe ndayi oyo alapaki
epai ya Izaki. **17** Akokisaki bosolo na yango epai ya Jakobi
lokola mobeko, epai ya Isalaele lokola boyokani ya libela na
libela **18** tango alobaki: « Nakopesa yo mokili ya Kanana
lokola libula oyo epesameli yo. » **19** Bozalaki kaka motango
moke ya bato mpe bapaya kati na yango; **20** bozalaki
koyengayenga longwa na ekolo moko kino na ekolo mosusu,
longwa na mokili moko kino na mokili mosusu; **21** kasi Yawe
atikaki moto moko te konyokola bango, apamelaki bakonzi
na tina na bango: **22** « Bosimba bapakolami na Ngai te,
bosala mabe te epai na basakoli na Ngai. » **23** Bino bato ya
mokili mobimba, boyembela Yawe! Bosakolaka lobiko na Ye
mokolo na mokolo! **24** Bopanza sango ya nkembo na Ye kati
na mabota! Boyebisa bato misala na Ye ya kokamwa kati
na bikolo nyonso! **25** Pamba te Yawe azali monene mpe
abongi na lokumu, azali somo makasi mpe aleki banzambe
nyonso. **26** Pamba te banzambe nyonso ya bikolo ezali
kaka bikeko ya pamba, nzokande Yawe nde akela likolo. **27**
Kongenga mpe nkembo monene ezali liboso na Ye, makasi
mpe esengo ezali na esika oyo avandaka. **28** Bino bituka
ya mabota, bosanzola Yawe, bosanzola Yawe na kopanza
sango ya nkembo mpe nguya na Ye! **29** Bosanzola Yawe
mpe bopesa Kombo na Ye nkembo! Bomema makabo mpe
boya liboso na Ye, bogumbamela Yawe mpo na kongenga
ya bosantu na Ye! **30** Bino, bato ya mokili mobimba, bolenga
liboso na Ye! Solo, mokili elendisama makasi, ekoningana te.
31 Tika ete likolo esepela mpe mabele ezala kati na esengo!
Tika ete baloba kati na bikolo: « Yawe azali mokonzi! » **32**
Tika ete ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango
etia makelele; tika ete zamba mpe nyonso oyo ezali kati
na yango esepela! **33** Boye, banzete ya zamba ekoyemba,
ekoyemba na esengo liboso ya Yawe, pamba te Yawe azali
koya kosambisa mabele. **34** Bosanzola Yawe, pamba te
azali malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko na seko.
35 Boganga: « Oh Nzambe Mobikisi na biso, bikisa biso,
sangisa biso mpe kangola biso wuta na maboko ya bokonzi
ya bikolo mosusu, mpo ete tosanzola Kombo na Yo ya bule
mpe tosepela na mosala ya kokumisa Yo! » **36** Tika ete
Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama seko na seko!
Bato nyonso balobaki: « Amen! » Mpe bakumisaki Yawe! **37**
Davidi apesaki mokumba, epai ya Azafi mpe bandeko na ye,
ya kosala mosala liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe
kolanda bikateli ya mokolo na mokolo. **38** Apesaki lisusu
mokumba epai ya Obedi-Edomi, mwana mobali ya Yedutuni,
mpe bandeko na bango, tuku motoba na mwambe, ya kosala
mosala ya kokengela bikuke elongo na Osa. **39** Davidi
atiaki Nganga-Nzambe Tsadoki mpe Banganga-Nzambe
mosusu, liboso ya Mongombo ya Yawe na esambelo ya
likolo ya ngomba, oyo ezalaki na Gabaoni, **40** mpo na
kobonza tango nyonso bambeka ya kotumba epai na Yawe,
na etumbelo na yango, na tongo mpe na pokwa, kolanda
bikateli oyo ekomama na mobeko oyo Yawe apesaki na
Isalaele. **41** Emani mpe Yedutuni bazalaki elongo na bango,
mpe bamosusu oyo baponamaki na bakombo na bango mpo
na kokumisa Yawe na maloba oyo: « Mpo ete bolingo na Ye
ekowumela seko. » **42** Emani mpe Yedutuni baponamaki
mpo na kobeta bakelelo, manzanza mpe bibetelo mosusu ya
mindule mpo na kobongisa banzembo na tina na lokumu ya
Nzambe. Bana mibali ya Yedutuni bazalaki bakengeli bikuke.
43 Bato nyonso bazongaki, moto na moto epai na ye, mpe

Davidi azongaki na ndako na ye mpo na kopambola libota na ye.

17 Wana Davidi avandaki na ndako na ye ya bokonzi, alobaki na mosakoli Natan: — Nazali kovanda na ndako batonga na mabaya ya sedele, kasi Sanduku ya Boyokani ya Yawe ezali kati na ndako ya kapo. **2** Natan azongiselaki Davidi: — Sala nyonso oyo ozali na yango na motema, pamba te Nzambe azali elongo na yo. **3** Kasi na butu wana, Nzambe alobaki na Natan: **4** — Kende koyebisa Davidi, mosali na Ngai: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Ezali yo te moto okotongela Ngai ndako mpo ete navanda kati na yango. **5** Banda mokolo oyo nabimisaki Isalaele na Ejipito kino lelo, natikali nanu kovanda na ndako moko te; nazalaki kaka kati na Mongombo, longwa na esika songolo kino na esika pakala. **6** Na bisika nyonso oyo natamboli elongo na bana nyonso ya Isalaele, boni, nasilaki koloba ata na moko kati na bakambi na bango, oyo natiaki mpo na kobatela bato na Ngai: ‘Mpo na nini botongeli Ngai te ndako ya mabaya ya sedele?’ › **7** Yebisa sik’oyo Davidi, mosali na Ngai: ‹ Tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: Ezali Ngai nde nazwaki yo na zamba epai wapi ozalaki koleisa mpe kobatela bibwele, mpo ete nakomisa yo mokonzi ya bato na Ngai, Isalaele. **8** Nazalaki elongo na yo na bisika nyonso oyo okendeki mpe nabomaki banguna na yo nyonso liboso na yo. Sik’oyo, nakokomisa kombo na yo monene lokola bakombo ya bato minene oyo bazali kati na mokili. **9** Nakobongisa esika mpo na bato na Ngai, Isalaele, mpe nakolona bango mpo ete bazala na esika na bango moko mpe batungisa bango lisusu te. Bato mabe bakonyokola bango lisusu te ndenge bazalaki konyokola bango liboso; **10** mpe ndenge bazalaki kosala bango tango nyonso wuta tango oyo naponaki bakambi ya bato na Ngai, Isalaele. Nakotia lisusu banguna na yo na se ya bokonzi na yo. Boye, nazali koyebisa yo ete Yawe akosala ete bokonzi ewumela kati na libota na yo. **11** Tango okosilisa mobembo na yo awa na mokili mpe okokende kokutana na batata na yo, nakotombola moko kati na bakitani na yo, oyo akobima penza na mokongo na yo, mpo ete akitana na yo; mpe nakolendisa bokonzi na ye. **12** Ezali ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai, mpe Ngai nakolendisa mpo na libela kiti na ye ya bokonzi. **13** Nakozala tata mpo na ye, mpe ye akozala mwana mpo na Ngai; nakotikala kolongola te bolingo na Ngai epai na ye ndenge nalongolaki yango epai ya mokonzi oyo alekaki liboso na yo. **14** Nakotia ye mokonzi ya ndako na Ngai mpe ya mokili na Ngai mpo na libela, mpe kiti na ye ya bokonzi ekolendisama mpo na libela. › » **15** Natan ayebisaki Davidi maloba oyo nyonso mpe emoniseli oyo nyonso. **16** Mokonzi Davidi akotaki, avandaki liboso ya Yawe mpe alobaki: « Oh Yawe Nzambe, ngai nazali nani, mpe libota na ngai ezali nini, mpo ete okomisa ngai na esika oyo nazali? **17** Mpe lokola nde ekokaki te na miso na Yo, Nzambe na ngai, olobi lisusu na tina na lobi ya libota ya bokonzi ya mosali na Yo! Oh Yawe Nzambe, ozali kozwa ngai lokola moto ya lokumu! **18** Nini oyo Davidi akoki lisusu koloba na Yo mpo na lokumu oyo ozali kopesa na mosali na Yo? Pamba te, oh Yawe, oyebi mosali na Yo. **19** Oh Yawe, mpo na mosali na Yo mpe kolanda mokano na Yo, okokisi makambo minene oyo mpe osali ete bilaka minene oyo nyonso eyebana. **20** Oh Yawe, moko te akokani na Yo; mpe, kolanda nyonso oyo toyoki na matoyi na biso, Nzambe mosusu azali te, bobele Yo! **21** Boni, ezali solo na ekolo moko kati na mokili, oyo ekokani na bato na Yo, Isalaele; ekolo oyo, kati na mokili, Nzambe asikola bato na yango mpo na lokumu na Ye moko? Osalaki ete Kombo na yo ekende sango na nzela ya misala minene mpe ya somo oyo osalaki tango obenganaki bikolo liboso ya bato na Yo, oyo akangolaki na Ejipito. **22** Okomisi Isalaele bato na Yo mpo na libela, mpe Yo, Yawe, okomi Nzambe na bango. **23** Bongo sik’oyo, oh Yawe, tika ete elaka oyo opesaki epai ya mosali na Yo mpe libota na ye ekokisama mpo na libela! Sala ndenge olakaki. **24** Boye, sala ete ekokisama, mpo ete Kombo na Yo ekumisama seko na seko mpe bato bakoma kolobaka: ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe Nzambe ya Isalaele, azali solo Nzambe mpo na Isalaele! › Boye bokonzi ya libota ya mosali na Yo, Davidi, ekolendisama liboso na Yo. **25** Solo, Yo moko, Nzambe na ngai, olakisaki na mosali na Yo ete okosala ete bokonzi ewumela na libota na ye. Yango wana mosali na Yo azwi makasi ya kosambela Yo. **26** Sik’oyo oh Yawe, ozali Nzambe! Olakaki makambo ya malamu epai ya mosali na Yo. **27** Osepeli sik’oyo kopambola libota ya mosali na Yo mpo ete ewumela seko liboso na Yo; pamba te ezali Yo, Yawe, nde opamboli yango, mpe epambolami mpo na libela. »

18 Sima na yango, Davidi alongaki bato ya Filisitia mpe abukaki lolendo na bango. Abotolaki na maboko ya bato ya Filisitia engumba Gati elongo na bamboka na yango ya zingazinga. **2** Davidi alongaki lisusu bato ya Moabi. Bato ya Moabi bakomaki bawumbu ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako ya mokonzi. **3** Davidi alongaki lisusu Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, na engumba Amati, tango Adadezeri akendeki kovandisa bokonzi na ye pembeni ya ebale Efrate. **4** Davidi abotolaki Adadezeri bashar nkoto moko, akangaki basoda nkoto sambo oyo babundaka bitumba likolo ya bampunda mpe basoda nkoto tuku mibale oyo babundaka

bitumba na makolo; akataki misisa ya makolo ya bampunda nyonso, kasi atikaki kaka bampunda nkama moko oyo ezalaki kobenda bashario. 5 Tango bato ya Siri oyo bazalaki kovanda na engumba Damasi bayaki kosunga Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, Davidi abomaki kati na bango bato nkoto tuku mibale. 6 Bongo Davidi atiaki bayangeli na ye kati na engumba Damasi ya Siri; boye bato ya Siri bakomaki na se ya bokonzi ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako epai na ye. Yawe azalaki kopesa Davidi elonga na bisika nyonso oyo azalaki kokende. 7 Davidi abotolaki banguba ya wolo oyo bakonzi ya basoda ya Adadezeri bazalaki na yango mpe amemaki yango na Yelusalemi. 8 Na Tibati mpe na Kuni, bingumba ya mokonzi Adadezeri, Davidi azwaki bronze ebele oyo, na mikolo oyo elandaki, Salomo asalaki na yango nzungu ya monene, makonzi mpe bisalelo mosusu ya bronze. 9 Tango Towu, mokonzi ya Amati, ayokaki ete Davidi alongi mampinga nyonso ya Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, 10 atindaki Adorami, mwana na ye ya mobali, kopesa mokonzi Davidi mbote mpe longonya mpo ete abundisaki mpe alongaki Adadezeri oyo azalaki monguna ya Towu. Adorami amemelaki Davidi lolenge nyonso ya biloko ya wolo, ya palata mpe ya bronze. 11 Mokonzi Davidi abulisaki biloko yango epai na Yawe, ndenge asalaki na wolo mpe palata oyo azwaki na bikolo nyonso, na Edomi, na Moabi, na Amoni, na Filisitia mpe na Amaleki. 12 Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, abomaki bato ya Edomi nkoto zomi na mwambe, kati na Lubwaku ya Mungwa. 13 Davidi atiaki bayangeli kati na Edomi, mpe bato nyonso ya Edomi bakomaki bawumbu ya Davidi. Yawe apesaki Davidi elonga na bisika nyonso oyo azalaki kokende. 14 Davidi azalaki mokonzi ya Isalaele mobimba, mpe azalaki kosalela bato na ye nyonso makambo ya sembo mpe ya alima. 15 Joabi, mwana mobali ya Tseruya, azalaki mokonzi ya liboso ya mampinga; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; 16 Tsadoki, mwana mobali ya Ayitubi, mpe Abimeleki, mwana mobali ya Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe; Shavisha azalaki mokomi mikanda; 17 Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki kokamba bato ya Kereti mpe ya Peleti; mpe bana mibali ya Davidi bazalaki bakalaka ya liboso pembeni ya mokonzi.

19 Sima na mwa tango, Naashi, mokonzi ya bato ya Amoni, akufaki, mpe mwana na ye ya mobali akitanaki na ye na bokonzi. 2 Davidi amilobelaki: « Nakotalisa bolamu epai ya Anuni, mwana mobali ya Naashi, pamba te tata na ye atalisaki ngai bolamu. » Boye Davidi atindaki bato epai ya Anuni mpo na kobondisa ye na tina na kufa ya tata na ye. Tango basali ya Davidi bakomaki epai ya Anuni, na mokili ya bato ya Amoni, mpo na kobondisa ye, 3 bakambi ya bato ya Amoni balobaki na Anuni: « Okanisi ete ezali mpo na kopesa tata na yo lokumu nde Davidi atindi bato mpo na kobondisa yo? Bato wana bayei epai na yo mpo na kotala mpe kononga mokili mpo ete babebisa yango. » 4 Boye, Anuni akangaki basali ya Davidi, akataki bango mandefu, akataki bango bilamba kino na likolo ya mipende mpe abenganaki bango. 5 Tango bayebisaki Davidi makambo oyo ekweyelaki bato wana, atindaki bato mosusu mpo na kokende kokutana na bango, pamba te basambwisaki bango makasi. Mokonzi atindelaki bango maloba oyo: « Bovanda na Jeriko kino mandefu na bino ekobota, sima nde bokozonga. » 6 Tango bato ya Amoni bamonaki ete bamilukeli makambo epai ya Davidi, Anuni mpe bato ya Amoni batindaki bakilo ya palata nkoto tuku misato epai ya bato ya Siri ya Mezopotami, ya Maaka mpe ya Tsoba, mpo na kodefa bashar mpe basoda oyo babundaka bitumba likolo ya bampunda. 7 Badefaki bashar, basoda nkoto tuku misato na mibale oyo babundaka likolo ya bampunda, mpe mokonzi ya Maaka elongo na mampinga na ye. Bongo, bayaki kotonga molako na bango pembeni ya Medeba. Kaka na tango yango, bato ya Amoni basanganaki na engumba na bango mpe babimaki mpo na kobunda. 8 Tango kaka Davidi ayokaki bongo, atindaki Joabi elongo na mampinga nyonso ya basoda ya mpiko. 9 Bato ya Amoni babimaki mpe batandamaki na milongo mpo na bitumba, na ekuke ya engumba na bango; kasi bakonzi oyo bayaki bazalaki na esika mosusu, kati na zamba. 10 Tango Joabi amonaki ete milongo ya bitumba ezali na liboso mpe na sima na ye, aponaki basoda ya Isalaele, oyo baleki na mpiko mpe atiaki bango na milongo mpo na kobundisa bato ya Siri. 11 Atiaki basoda oyo batikalaki na se ya bokonzi ya ndeko na ye ya mobali, Abishayi; mpe atandaki bango na milongo ya bitumba mpo na kobundisa bato ya Amoni. 12 Joabi alobaki: « Soki bato ya Siri baleki ngai na makasi, yo okoya kosunga ngai; kasi soki bato ya Amoni baleki yo na makasi, wana ngai nakosunga yo. 13 Yika mpiko, mpe tobunda lokola bilombe mpo na bato na biso mpe mpo na bingumba ya Nzambe na biso. Tika ete Yawe asala oyo ezali malamu na miso na Ye. » 14 Boye, Joabi mpe basoda oyo bazalaki elongo na ye bapusanaki mpo na kobundisa bato ya Siri; mpe bato yango ya Siri bakimaki liboso na ye. 15 Tango bato ya Amoni bamonaki bato ya Siri kokima, bango mpe bakimaki liboso ya Abishayi, ndeko mobali ya Joabi, mpe bazongaki na engumba. Bongo, Joabi azongaki na Yelusalemi. 16 Tango bato ya Siri bamonaki ete Isalaele alongi bango, batindaki bantoma kobenga bato mosusu ya Siri oyo bazalaki na ngambo mosusu ya ebale Efrate.

Tsofaki, mokonzi ya mampinga ya Adadezeri, azalaki liboso
na bango. 17 Tango Davidi azwaki sango yango, asangisaki
bato nyonso ya Isalaele mpe akatisaki Yordani; apusanaki
mpe asalaki molongo ya bitumba liboso na bango ya bato ya
Siri, mpe bato ya Siri babundisaki ye. 18 Kasi bato ya Siri
bakimaki liboso ya Isalaele, mpe Davidi abomaki basoda
na bango, nkoto sambo oyo babundaka bitumba likolo ya
bampunda mpe basoda nkoto tuku minei oyo babundaka
bitumba na makolo. Davidi abomaki lisusu Tsofaki, mokonzi
na bango ya mampinga. 19 Tango bawumbu ya Adadezeri
bamonaki ete Isalaele alongi bango, basalaki kimia elongo
na Davidi mpe bakomaki na se ya bokonzi na ye. Boye bato
ya Siri balingaki lisusu te kosunga bato ya Amoni.

20 Na mobu oyo elandaki, na tango oyo bakonzi bazalaka
na momesano ya kokende na bitumba, Joabi akambaki
mampinga na bitumba mpe abebisaki mokili ya bato ya
Amoni; bongo akendeki kotonga molako liboso ya Raba. Kasi
Davidi atikalaki na Yelusalemi. Joabi abundisaki engumba
Raba mpe apanzaki yango. 2 Davidi alongolaki motole
oyo ezalaki na moto ya mokonzi na yango. Bamonaki ete
esalemaki na bakilo ya wolo koleka tuku misato mpe ezalaki
na libanga ya talo likolo na yango. Wuta na tango wana,
ekomaki na moto ya Davidi. Akamataki bomengo ebele ya
bitumba kati na engumba yango. 3 Amemaki na bowumbu
bato oyo bazalaki kuna, atiaki bango na misala oyo basalaka
na si, na piki mpe na epasola. Davidi asalaki ndenge wana
na bavandi ya bingumba nyonso ya bato ya Amoni; bongo
azongaki na Yelusalemi elongo na mampinga na ye nyonso.
4 Sima na mwa tango, ezalaki lisusu na bitumba na bato ya
Filisitia, kuna na mboka Gezeri. Ezalaki na tango yango
nde Sibekayi, moto ya Usha, abomaki Sipayi, moko kati
na bakitani ya Rafa; mpe bato ya Filisitia bayokisamaki
soni. 5 Ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia; mpe
Elanani, mwana mobali ya Yairi, abomaki Lami, ndeko
mobali ya Goliati, moto ya Gati, oyo nzete ya likonga na ye
ezalaki monene lokola libaya oyo basali bilamba na maboko
basalelaka. 6 Ezalaki lisusu na bitumba oyo esalemaki kuna
na Gati; mpe ezalaki kuna na mbinga mobali moko, mokitani
ya Rafa, oyo azalaki na misapi motoba na loboko moko na
moko, mpe misapi motoba na lokolo moko na moko. Na
kosangisa, azalaki na misapi tuku mibale na minei. 7 Atiolaki
Isalaele; mpe Jonatan, mwana mobali ya Shimea mpe ndeko
mobali ya Davidi, abomaki ye. 8 Bato wana bazalaki bakitani
ya Rafa, babotama na Gati mpe bakufaki liboso ya Davidi
mpe ya basoda na ye.

21 Satana atelemelaki Isalaele mpe atindikaki Davidi na
kotanga motango ya bato ya Isalaele. 2 Boye, Davidi
apesaki mitindo na Joabi mpe na bakambi ya bato: —
Bokende kotanga bato ya Isalaele, longwa na Beri-Sheba
kino na Dani, mpe boyebisa ngai motango na bango mpo ete
nayeba. 3 Kasi Joabi azongisaki: — Tika ete Yawe akomisa
bato na Ye ebele koleka mbala nkama! Oh mokonzi, nkolo
na ngai, bango nyonso bazali te basali ya nkolo na ngai?
Mpo na nini nkolo na ngai alingi kosala bongo? Mpo na nini
komemisa Isalaele ngambo? 4 Kasi mokonzi atingamaki
kaka na mitindo oyo apesaki na Joabi. Boye, Joabi abimaki,
atambolaki kati na Isalaele mobimba mpe azongaki na
Yelusalemi. 5 Joabi ayebisaki Davidi motango ya bato oyo
atangaki, bato oyo bakoki kosalela mopanga na bitumba:
bato monkoko moko na nkoto nkama moko kati na Isalaele
mobimba, mpe nkoto nkama minei na tuku sambo kati na
Yuda. 6 Kasi kati na bango, Joabi atangaki te ekolo ya Levi
mpe ya Benjame; pamba te etinda ya mokonzi esepelisaki
ye te. 7 Etinda yango esepelisaki Nzambe te mpe Nzambe
apesaki Isalaele etumbu. 8 Davidi alobaki na Nzambe: —
Nasali lisumu monene na kotanga bato. Sik'oyo, nabondeli
Yo, limbisa mabe ya mosali na Yo; pamba te nasali makambo
lokola moto ya liboma. 9 Yawe alobaki na mosakoli Gadi,
mopesi toli ya Davidi: 10 — Kende koyebisa Davidi: « Tala
liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nazali kotalisa yo bitumbu misato;
pona moko kati na yango mpo ete Ngai nakokisa yango
lokola etumbu mpo na yo. › » 11 Gadi akendeki koyebisa
Davidi makambo oyo Yawe alobaki na ye: — Tala makambo
oyo Yawe alobi: « Oponi etumbu nini: 12 mibu misato ya
nzala makasi; sanza misato oyo banguna na yo bakolonga
yo mpe mipanga na bango ekoboma basoda na yo; to
mikolo misato elongo na mopanga ya Yawe mpe bokono
oyo ebomaka, mikolo oyo anjelu ya Yawe akobebisa etuka
nyonso ya Isalaele? Kanisa sik'oyo malamu mpe yebisa ngai
eyano oyo ngai nasengeli komema epai na Ye oyo atindi
ngai. » 13 Davidi azongiselaki Gadi: — Nazali na pasi makasi
kati na motema. Eleki malamu mpo na ngai kokweya na
maboko ya Yawe, pamba te mawa na Ye ezali solo monene;
kasi tika ete nakweya te na maboko ya bato! 14 Boye, Yawe
atindaki kati na Isalaele bokono oyo ebomaka, mpe bato ya
Isalaele nkoto tuku sambo bakufaki. 15 Nzambe atindaki
anjelu na Yelusalemi mpo na kobebisa yango; kasi wana
anjelu azalaki kobebisa, Yawe atalaki mpe ayokaki mawa
mpo na pasi wana. Alobaki na anjelu oyo azalaki kobebisa:
« Ekoki! Longola loboko na yo! » Anjelu na Yawe atelemaki
pembeni ya etando ya Orinani, moto ya Yebusi. 16 Davidi
atombolaki miso mpe amonaki anjelu ya Yawe atelemi kati ya

likolo mpe mabele, bongo na loboko na ye oyo asembolaki likolo ya Yelusalemi, asimbaki mopanga ezanga ebombelo. Davidi mpe bampaka balataki basaki mpe bakweyaki bilongi kino na mabele. **17** Davidi alobaki na Nzambe: — Boni, ezali ngai nde napesaki mitindo ete batanga motango ya bato? Ngai moko nde nasalaki masumu, ngai moko nde nasalaki mbeba oyo eleki mabe. Bango, bato ya ekolo na ngai, basali mabe moko te. Oh Yawe, Nzambe na ngai, ebongi nde opesa ngai mpe libota na ngai etumbu; kasi tika ete bokono oyo ebomaka ekweyela te bato na Yo! **18** Anjelu na Yawe atindaki Gadi koloba na Davidi: — Kende kotonga etumbelo mpo na Yawe, na etando ya Orinani, moto ya Yebusi. **19** Davidi akendeki kuna kolanda liloba oyo Gadi alobaki na Kombo na Yawe. **20** Bongo, wana Orinani azalaki kotuta ble, abalukaki mpe amonaki anjelu. Boye bana na ye ya mibali minei oyo bazalaki na ye elongo babombamaki. **21** Davidi apusanaki pembeni ya Orinani; mpe tango Orinani atalaki mpe amonaki Davidi, abimaki na etando mpe agumbamaki liboso ya Davidi, elongi kino na mabele. **22** Davidi alobaki na Orinani: — Pesa ngai etando na yo, tekela ngai yango na motuya ya mbongo oyo ekoki na yango, mpo ete natonga etumbelo mpo na Yawe; tekela ngai yango mpo ete etumbu ya bokono oyo ezali koboma bato esila. **23** Orinani azongiselaki Davidi: — Kamata yango; mpe tika ete mokonzi, nkolo na ngai, asala na yango nyonso oyo amoni ete ezali malamu mpo na ye. Tala, ngai, nakopesa bangombe ya mibali lokola mbeka ya kotumba, banzete oyo babetelaka ble lokola koni, mpe ble lokola mbeka ya bambuma. Nakopesa nyonso wana. **24** Kasi mokonzi Davidi alobaki na Orinani: — Te! Nasengeli kaka kosomba yango mpe kopesa yo motuya oyo ekoki na yango; nakomema te epai na Yawe eloko oyo ezali ya yo, nakobonzela Yawe te bambeka ya kotumba oyo nazwi na ofele. **25** Boye, Davidi asombaki etando yango epai ya Orinani, na motuya ya mbongo ya bibende ya wolo, nkama motoba. **26** Davidi atongaki kuna etumbelo mpo na Yawe mpe abonzaki bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. Abelelaki Yawe, mpe Yawe ayanolaki ye na moto oyo ewutaki likolo mpe ekweyaki na etumbelo ya bambeka. **27** Boye Yawe alobaki na anjelu, mpe anjelu azongisaki mopanga na ye na ebombelo na yango. **28** Banda na tango wana, lokola Davidi amonaki ete Yawe ayanolaki ye na etando ya Orinani, moto ya Yebusi, akomaki kobonza bambeka tango nyonso na esika wana. **29** Mongombo na Yawe oyo Moyize atongaki na esobe mpe etumbelo ya bambeka ya kotumba ezalaki na tango wana, na esambelo ya likolo ya ngomba ya Gabaoni. **30** Nzokande Davidi azalaki kokoka te kozwa mokano ya kokende kotuna Nzambe liboso ya Mongombo, pamba te azalaki kobanga mopanga na Yawe.

22 Davidi alobaki: « Tempelo ya Yawe Nzambe mpe etumbelo ya mbeka ya kotumba mpo na Isalaele ekozala na esika oyo. » **2** Boye, Davidi apesaki mitindo ya kosangisa bapaya oyo bazalaki kovanda na Isalaele. Mpe kati na bango, aponaki bato oyo bakataka mabanga mpo na kotonga Ndako ya Nzambe. **3** Davidi apesaki bibende ebele mpo na kosala basete mpe bibende oyo esimbaka bikuke. Apesaki lisusu bronze ebele oyo bakoki kotanga te, **4** banzete ebele ya sedele oyo bakoki kotanga te, pamba te bato ya Tiri mpe ya Sidoni bamemelaki Davidi banzete yango ebele. **5** Davidi alobaki: « Salomo, mwana na ngai ya mobali, azali nanu elenge mpe ayebi nanu makambo malamu te. Nzokande, Ndako oyo esengeli kotongama mpo na Yawe esengeli kozala monene, kitoko mpe na lokumu mingi na miso ya bikolo nyonso. Yango wana, nakobongisa biloko mpo na Ndako yango. » Boye Davidi abongisaki biloko ebele liboso ete akufa. **6** Davidi abengisaki Salomo, mwana na ye ya mobali, mpe apesaki ye mokumba ya kotonga Ndako mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. **7** Davidi alobaki na Salomo: « Mwana na ngai, nazwaki likanisi ya kotonga Ndako mpo na Kombo na Yawe, Nzambe na ngai; **8** kasi tala maloba oyo Yawe alobaki na ngai: ‹ Osopaki makila ebele mpe obundaki bitumba ebele. Okoki te kotonga ndako mpo na Kombo na Ngai; pamba te kati na mokili, osopaki makila ebele na miso na Ngai. **9** Kasi okozala na mwana moko ya mobali oyo akozala moto ya kimia mpe ya boboto. Nakopesa ye bopemi liboso ya banguna na ye nyonso oyo bazingeli ye. Kombo na ye ekozala Salomo; mpe na mikolo nyonso oyo ye akozala mokonzi, nakopesa kimia mpe bopemi na Isalaele. **10** Ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai. Akozala mwana mpo na Ngai, mpe Ngai nakozala Tata mpo na ye, nakolendisa kiti na ye ya bokonzi kati na Isalaele mpo na libela. › **11** Sik'oyo, mwana na ngai, tika ete Yawe azala elongo na yo mpo ete otonga Ndako mpo na Yawe, Nzambe na yo, ndenge alobaki na tina na yo! **12** Tika ete apesa yo bwanya mpe mayele, mpo ete tango okokoma mokonzi ya Isalaele, okoka kobatela mobeko ya Yawe Nzambe na yo! **13** Boye, okolonga soki obateli malamu bikateli mpe mibeko oyo Yawe apesaki na Moyize mpo na Isalaele. Zala makasi mpe yika mpiko! Kobanga te mpe kozonga sima te! **14** Tala, namonaki pasi mpo na kosangisa mpo na Tempelo ya Yawe, minkoko misato ya kilo ya wolo, minkoko tuku misato ya kilo ya palata, bronze mpe bibende ebele oyo bakoki kotanga te, mabaya mpe

mabanga. Boye yo mpe okoki kobakisa mosusu. 15 Ozali
na bato ebele ya misala ya maboko: bato oyo bakataka
mabanga, bato oyo basalaka misala ya mabaya mpe bato
oyo basalaka misala nyonso ya maboko. 16 Ozali na wolo,
palata, bronze mpe bibende ebele oyo bakoki kotanga te.
Sik'oyo, banda mosala; mpe tika ete Yawe azala na yo
elongo! » 17 Mpe Davidi apesaki mitindo epai ya bakambi
nyonso ya Isalaele ete basunga mwana na ye Salomo. 18
Alobaki na bango: « Boni, Yawe, Nzambe na bino, azali
elongo na bino te? Apesaki bino bopemi na ngambo nyonso
te? Pamba te akabaki na maboko na ngai bato ya mokili oyo.
Mokili yango ezali na se ya bokonzi ya Yawe mpe ya bato
na Ye. 19 Sik'oyo, bobongisa mitema mpe milimo na bino
mpo na koluka Yawe, Nzambe na bino. Bobanda kotonga
Esika ya bule ya Yawe Nzambe mpo ete boyeisa Sanduku
ya Boyokani ya Yawe mpe biloko ya bule ya Nzambe, na
Tempelo oyo ekotongama mpo na Kombo na Yawe. »

23 Tango Davidi akomaki mobange makasi, akomisaki
Salomo, mwana na ye ya mobali, mokonzi ya Isalaele. 2
Asangisaki bakambi nyonso ya Isalaele elongo na Banganga-
Nzambe mpe Balevi. 3 Batangaki Balevi nyonso oyo bazalaki
na mibu tuku misato mpe koleka: motango nyonso ya Balevi
ezalaki nkoto tuku misato na mwambe. 4 Davidi alobaki: «
Tika ete Balevi nkoto tuku mibale na minei bazala bakambi
ya misala ya Tempelo ya Yawe, Balevi nkoto motoba bazala
bakomi mikanda mpe basambisi, 5 Balevi nkoto minei bazala
bakengeli bikuke, mpe Balevi nkoto minei bakumisa Yawe
na bibetelo mindule oyo nasalaki na tina na yango. » 6
Bongo Davidi akabolaki bango na masanga kolanda buku ya
mabota ya bana mibali ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari.
7 Mpo na libota ya Gerishoni: Laedani mpe Shimei. 8 Laedani
azalaki na bana mibali misato: mokonzi Yeyeli, Zetami mpe
Joeli. 9 Shimei azalaki na bana mibali misato: Shelomiti,
Azieli mpe Arani. Bango nde bazalaki bakambi ya mabota
ya Laedani. 10 Shimei azalaki na bana mibali mosusu minei:
Yaati, Ziza, Yewushi mpe Beria. 11 Yaati azalaki mwana ya
liboso, mpe Ziza, mwana ya mibale. Nzokande Yewushi mpe
Beria bazalaki na bakitani ebele te. Boye batangaki bango
lokola libota moko. 12 Keati azalaki na bana mibali minei:
Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. 13 Amirami azalaki na
bana mibali mibale: Aron mpe Moyize. Aron aponamaki
mpo na libela, elongo na bana na ye ya mibali, mpo na
kobulisa Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpo na kotumba mbeka ya
malasi liboso ya Yawe, mpo na kosalela Ye mpe kopambola
bato mpo na libela na Kombo na Ye. 14 Bana ya Moyize,
moto na Nzambe, batangaki bango na ekolo ya Levi. 15
Bana mibali ya Moyize: Gerishomi mpe Eliezeri. 16 Bana
mibali ya Gerishomi: Shebueli azalaki mwana mobali ya
liboso. 17 Bana mibali ya Eliezeri: Reabia azalaki mwana
na ye se moko. Eliezeri azalaki na bana mosusu te, kasi
Reabia azalaki na bana ebele. 18 Bana mibali ya Yitseari:
Shelomiti azalaki mwana ya liboso kati na bana mibali ya
Yitseari. 19 Bana mibali ya Ebron: Yeriya, mwana ya liboso;
Amaria, mwana ya mibale; Yaazieli, mwana ya misato mpe
Yekameami, mwana ya minei. 20 Bana mibali ya Uzieli:
Mishe, mwana ya liboso; mpe Yishiya, mwana ya mibale.
21 Bana mibali ya Merari: Maali mpe Mushi. Bana mibali
ya Maali: Eleazari mpe Kishi. 22 Eleazari akufaki mpe
atikalaki kobota bana mibali te, azalaki kaka na bana basi
oyo babalanaki na bandeko na bango, bana mibali ya tata
leki na bango Kishi. 23 Bana mibali ya Mushi: Maali, Ederi
mpe Yeremoti. Bango nyonso bazalaki misato. 24 Bango
nde bazalaki bakitani ya Levi kolanda bituka na bango, mpe
bakambi ya bituka na bango kolanda ndenge bakomamaki,
moto na moto, na buku ya mabota. Bazwaki mokumba ya
kosala misala kati na Tempelo ya Yawe, kobanda na oyo
azalaki na mibu tuku mibale mpe koleka. 25 Bongo Davidi
alobaki: « Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesi bopemi na bato
na Ye mpe avandi libela kati na Yelusalemi. 26 Boye Balevi
bazala lisusu te na mokumba ya komema Mongombo mpe
bisalelo na yango nyonso. » 27 Ezalaki kolanda malako ya
suka ya Davidi nde batangaki bakitani ya Levi kobanda na
mibu tuku mibale mpe koleka. 28 Mosala ya Balevi ezalaki
mpo na kosunga bakitani ya Aron na mosala ya Tempelo ya
Yawe: kolandela bopeto ya veranda mpe ya bashambre,
kopetola biloko nyonso ya bule mpe kosala misala nyonso
ya Tempelo. 29 Bazalaki na mokumba ya kotanda mapa
na mesa, kobongisa farine mpo na makabo ya bagato
ezanga levire, bagalete mpe bagato batumba na kikalungu,
mpe bagato basangisa na mafuta mpe biloko nyonso oyo
bamekelaka kilo mpe molayi. 30 Bazalaki mpe na mokumba
ya kotelema liboso ya Yawe, tongo mpe pokwa nyonso, mpo
na kokumisa mpe kosanzola Ye; 31 mpe kobonza tango
nyonso bambeka ya kotumba oyo bazalaki komema epai na
Yawe na mikolo ya Saba, na ebandeli ya sanza mpe na
mikolo nyonso ya bafeti oyo ekatama, kolanda motango
oyo bakatelaki bango mpo na libela liboso ya Yawe. 32
Boye Balevi bazalaki kosala mosala na bango ya kokengela
Ndako ya kapo ya Bokutani mpe Esika ya bule, mpe ya
kosunga bandeko na bango ya mibali, bana ya Aron, na
mosala ya Tempelo ya Yawe.

24 Tala bituka ya bana mibali ya Aron: Nadabi, Abiyu,
Eleazari mpe Itamari. 2 Nadabi mpe Abiyu bakufaki
liboso ya tata na bango mpe batikalaki kobota te. Eleazari

mpe Itamari basalaki mosala na bango ya bonganga-Nzambe. **3** Tala ndenge Davidi akabolaki bango kolanda misala oyo bapesaki bango: Tsadoki, na etuka ya Eleazari; Ayimeleki, na etuka ya Itamari. **4** Bamonaki ete kati na bakitani ya Eleazari, bana mibali bazalaki ebele koleka bato oyo bazalaki kati na bakitani ya Itamari. Boye, bakabolaki bana mibali ya Eleazari lokola bakonzi ya mabota zomi na motoba mpe bana mibali ya Itamari lokola bakonzi ya mabota mwambe. **5** Babetaki zeke mpo na kokabola bango, pamba te kati na bakitani ya Eleazari mpe ya Itamari, ezalaki na bakambi ya Esika ya bule mpe bakambi ya mosala ya Nzambe. **6** Shemaya, mokomi mikanda, mwana mobali ya Netaneeli, na libota ya Levi, akomaki bakombo na bango na miso ya mokonzi, ya bakambi, ya Nganga-Nzambe Tsadoki, ya Ayimeleki, mwana mobali ya Abiatari; mpe ya bakambi ya mabota ya Banganga-Nzambe mpe Balevi. Babetaki zeke mbala mibale mpo na etuka ya Eleazari, mpe mbala moko, mpo na etuka ya Itamari. **7** Tala ndenge bakambi ya mabota baponamaki na nzela ya zeke: zeke ya liboso ekweyaki epai ya Yeoyaribi; zeke ya mibale ekweyaki epai ya Yedaeya; **8** zeke ya misato ekweyaki epai ya Arimi; zeke ya minei ekweyaki epai ya Seorimi; **9** zeke ya mitano ekweyaki epai ya Malikiya; zeke ya motoba ekweyaki epai ya Miyamini; **10** zeke ya sambo ekweyaki epai ya Akotsi; zeke ya mwambe ekweyaki epai ya Abiya; **11** zeke ya libwa ekweyaki epai ya Jozue; zeke ya zomi ekweyaki epai ya Shekania; **12** zeke ya zomi na moko ekweyaki epai ya Eliashibi; zeke ya zomi na mibale ekweyaki epai ya Yakimi; **13** zeke ya zomi na misato ekweyaki epai ya Upa; zeke ya zomi na minei ekweyaki epai ya Yeshebeabi; **14** zeke ya zomi na mitano ekweyaki epai ya Biliga; zeke ya zomi na motoba ekweyaki epai ya Imeri; **15** zeke ya zomi na sambo ekweyaki epai ya Eziri; zeke ya zomi na mwambe ekweyaki epai ya Apitsetsi; **16** zeke ya zomi na libwa ekweyaki epai ya Petaya; zeke ya tuku mibale ekweyaki epai ya Ezekieli; **17** zeke ya tuku mibale na moko ekweyaki epai ya Yakini; zeke ya tuku mibale na mibale ekweyaki epai ya Gamuli; **18** zeke ya tuku mibale na misato ekweyaki epai ya Delaya; zeke ya tuku mibale na minei ekweyaki epai ya Maazia. **19** Ezalaki ndenge wana nde bakabolaki bango mpe bazalaki kolandana kati na mosala mpo na kokota kati na Tempelo ya Yawe. Bazalaki kosala misala na bango kolanda mibeko oyo tata na bango, Aron, apesaki bango, mpe ndenge Yawe, Nzambe ya Isalaele, atindaki ye. **20** Tala bakitani mosusu ya Levi oyo bazalaki bakambi ya bituka: Shubaeli, mpo na etuka ya Amirami; Yedeya, mpo na etuka ya Shubaeli; **21** Yishiya, mpo na etuka ya Reabia; **22** Shelomoti, mpo na etuka ya Yitseari; Yaati, mpo na etuka ya Shelomiti. **23** Bana mibali ya Ebron: mwana ya liboso, Yeriya; mwana ya mibale, Amaria; mwana ya misato, Yaazieli; mpe mwana ya minei, Yekameami; **24** Shamiri, mpo na etuka ya Mishe, mwana mobali ya Uzieli; **25** Zakari, mpo na etuka ya Yishiya, ndeko mobali ya Mishe. **26** Bana mibali ya Merari: Maali mpe Mushi. Beno, mpo na etuka ya Yaaziya. **27** Bakitani ya Merari: na nzela ya mwana na ye ya mobali Yaaziya: Beno, Shoami, Zakuri mpe Ibiri. **28** Na nzela ya mwana na ye ya mobali Maali: Eleazari oyo atikalaki kobota te. **29** Mpo na Kishi: Yerameeli, mwana na ye ya mobali. **30** Bana mibali ya Mushi: Maali, Ederi mpe Yerimoti. Bango wana nde bazalaki bakitani ya Levi kolanda bituka na bango. **31** Bango mpe babetaki zeke lokola bandeko na bango ya mibali, bakitani ya Aron, na miso ya mokonzi Davidi, ya Tsadoki, ya Ayimeleki, ya bakambi ya mabota ya Banganga-Nzambe mpe ya Balevi. Boye bazalaki komona mabota nyonso ndenge moko, ezala libota ya kulutu to ya leki.

25 Na lisungi ya bakonzi ya mampinga, Davidi atiaki pembeni ndambo ya bana mibali ya Azafi, ya Emani mpe ya Yedutuni mpo na kosala mosala ya kosakola mpe ya kosalela banzenze, mandanda mpe manzanza. Tala bakombo ya bato oyo basalaki mosala yango: **2** Mpo na bana mibali ya Azafi: Zakuri, Jozefi, Netania mpe Asareyela. Bana mibali ya Azafi bazalaki na bokambami ya tata na bango Azafi oyo azalaki kosakola na bokambami ya mokonzi. **3** Mpo na Yedutuni, bazwaki kati na bana na ye ya mibali: Gedalia, Tseri, Ezayi, Shimei, Ashabia mpe Matitia. Bazalaki bango nyonso motoba na bokambami ya tata na bango Yedutuni oyo azalaki kosakola mpe kosalela lindanda mpo na kopesa matondi mpe kokumisa Yawe. **4** Mpo na Emani, bazwaki kati na bana na ye ya mibali: Bukiya, Matania, Uzieli, Shebueli, Yerimoti, Anania, Anani, Eliyata, Gidaliti, Romamiti-Ezeri, Yoshibekasha, Maloti, Otiri mpe Maazioti. **5** Bango nyonso bazalaki bana mibali ya Emani, mosakoli ya mokonzi, oyo azalaki koyebisa ye maloba na Nzambe mpo na konetola nguya na Ye. Nzambe apesaki na Emani bana mibali zomi na minei mpe bana basi misato. **6** Bango nyonso bazalaki na bokambami ya tata na bango mpo na kobeta miziki na Tempelo ya Yawe mpe kobeta manzanza, mandanda mpe banzenze; mpe mpo na kosala mosala kati na Ndako ya Nzambe. Azafi, Yedutuni mpe Emani bazalaki na bokambami ya mokonzi. **7** Motango na bango elongo na bandeko na bango ya mibali oyo bayekolaki koyembela Yawe malamu ezalaki nkama mibale na tuku mwambe na mwambe. **8** Ezala mpo na bakulutu to mpo na baleki, mpo na balakisi to mpo na bayekoli, bazalaki kobeta zeke mpo

na kokabola misala na bango. 9 Zeke ya liboso, oyo ezalaki mpo na libota ya Azafi, ekweyaki epai ya Jozefi, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. Zeke ya mibale ekweyaki epai ya Gedalia, bandeko na ye ya mibali mpe bana na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 10 Zeke ya misato ekweyaki epai ya Zakuri, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 11 Zeke ya minei ekweyaki epai ya Yitseri, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 12 Zeke ya mitano ekweyaki epai ya Netania, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 13 Zeke ya motoba ekweyaki epai ya Bukiya, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 14 Zeke ya sambo ekweyaki epai ya Yesareela, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 15 Zeke ya mwambe ekweyaki epai ya Ezayi, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 16 Zeke ya libwa ekweyaki epai ya Matania, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 17 Zeke ya zomi ekweyaki epai ya Shimei, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 18 Zeke ya zomi na moko ekweyaki epai ya Azareeli, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 19 Zeke ya zomi na mibale ekweyaki epai ya Ashabia, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 20 Zeke ya zomi na misato ekweyaki epai ya Shubaeli, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 21 Zeke ya zomi na minei ekweyaki epai ya Matitia, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 22 Zeke ya zomi na mitano ekweyaki epai ya Yeremoti, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 23 Zeke ya zomi na motoba ekweyaki epai ya Anania, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 24 Zeke ya zomi na sambo ekweyaki epai ya Yoshibekasha, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 25 Zeke ya zomi na mwambe ekweyaki epai ya Anani, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 26 Zeke ya zomi na libwa ekweyaki epai ya Maloti, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 27 Zeke ya tuku mibale ekweyaki epai ya Eliyata, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 28 Zeke ya tuku mibale na moko ekweyaki epai ya Otiri, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 29 Zeke ya tuku mibale na mibale ekweyaki epai ya Gidaliti, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 30 Zeke ya tuku mibale na misato ekweyaki epai ya Maazioti, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. 31 Zeke ya tuku mibale na minei ekweyaki epai ya Romamiti-Ezeri, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale.

26 Tala masanga ya bakengeli bikuke: Mpo na bato ya Kore: Meshelemia, mwana mobali ya Kore, moko kati na bana mibali ya Azafi. 2 Meshelemia azalaki na bana mibali oyo: mwana ya liboso, Zakari; mwana ya mibale, Yediayeli; mwana ya misato, Zebadia; mwana ya minei, Yatinieli; 3 mwana ya mitano, Elami; mwana ya motoba, Yoanani; mpe mwana ya sambo, Eliowenayi. 4 Obedi-Edomi mpe azalaki na bana mibali oyo: mwana ya liboso, Shemaya; mwana ya mibale, Yozabadi; mwana ya misato, Yoa; mwana ya minei, Sakari; mwana ya mitano, Netaneeli; 5 mwana ya motoba, Amieli; mwana ya sambo, Isakari; mwana ya mwambe, Pewulitayi; pamba te Nzambe apambolaki Obedi-Edomi. 6 Mwana na ye ya mobali Shemaya azalaki mpe na bana mibali oyo bazalaki bakambi ya libota ya tata na bango, pamba te bazalaki bilombe mibali. 7 Bana mibali ya Shemaya: Otini, Refaeli, Obedi, Elizabadi; mpe bandeko na ye ya mibali oyo bazalaki bilombe, Eliwu mpe Samakia. 8 Bango nyonso bazalaki bakitani ya Obedi-Edomi. Bango, bana na bango mpe bandeko na bango ya mibali bazalaki bilombe mpe bato ya mpiko mpo na mosala. Bakitani nyonso ya Obedi-Edomi bazalaki tuku motoba na mibale. 9 Meshelemia azalaki na bana mibali mpe bandeko mibali oyo bazalaki bilombe: bango nyonso bazalaki zomi na mwambe. 10 Osa, moko kati na bana mibali ya Merari, azalaki na bana mibali oyo: Shimiri oyo tata na ye atiaki ye mokonzi atako azalaki mwana ya liboso te; 11 Ilikia, mwana ya mibale; Tebalia, mwana ya misato; mpe Zakari, mwana ya minei. Bana mibali mpe bandeko mibali ya Osa bazalaki bango nyonso zomi na misato. 12 Masanga ya bakengeli bikuke ezalaki na mokumba ya kokengela bikuke ya Tempelo ya Yawe, na bokambami ya bakonzi na bango ndenge bandeko na bango bazalaki mpe kosala. 13 Boye kobanda na leki kino na kulutu, bazalaki kobeta zeke mpo na ekuke moko na moko, kolanda mabota na bango. 14 Mpo na ekuke ya ngambo ya este, zeke ekweyaki epai ya libota ya Shelemia. Bongo babetaki zeke mpo na mwana na ye ya mobali Zakari oyo azalaki mopesi toli ya bwanya, mpe zeke mpo na ekuke ya ngambo ya Nor ekweyaki likolo na ye. 15 Mpo na ekuke

ya ngambo ya sude, zeke ekweyaki epai ya Obedi-Edomi; mpe mpo na ndako oyo babombelaka biloko, zeke ekweyaki epai ya bana na ye ya mibali. **16** Mpo na ekuke ya ngambo ya weste mpe ekuke ya Shaleketi, na nzela oyo emata na likolo, zeke ekweyaki epai ya Shupimi mpe Osa. Tala ndenge bakabolaki masanga ya bakengeli bikuke: **17** mokolo na mokolo, ezalaki na Balevi motoba na ngambo ya este, Balevi minei na ngambo ya nor, mpe Balevi minei na ngambo ya sude; mpe masanga mibale oyo moko na moko ezalaki na bato mibale, na ndako oyo babombelaka biloko. **18** Mpo na lopango ya weste, ezalaki na bakengeli minei na nzela; mpe mibale kati na lopango. **19** Oyo nde ezalaki masanga ya bakengeli bikuke oyo baponamaki kati na libota ya Kore mpe ya Merari. **20** Balevi mosusu lokola Ayiya, bazalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya Tempelo mpe biloko ya bule. **21** Tala bakitani ya Laedani, oyo bazalaki bato ya etuka ya Gerishoni mpe bakambi, moto na moto ya libota na ye: bato ya Yeyeli; **22** mpe bana mibali ya Yeyeli: Zetami mpe ndeko na ye ya mobali Joeli. Bazalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya Tempelo ya Yawe. **23** Mpo na bakitani ya Amirami, ya Yitseari, ya Ebron mpe ya Uzieli: **24** Shebueli, mokitani ya Gerishomi, mwana mobali ya Moyize, azalaki mokonzi ya babateli bozwi ya Tempelo. **25** Tala bandeko na ye ya mibali oyo babotamaki na nzela ya Eliezeri: Reabia, Ezayi, Yorami, Zikiri mpe Shelomiti. **26** Shelomiti elongo na bandeko na ye ya mibali bazalaki na mokumba ya kobatela biloko nyonso oyo mokonzi Davidi abulisaki mpo na Yawe; bakambi ya mabota, bakambi ya bankoto, bakambi ya bankama mpe bakonzi mosusu ya mampinga. **27** Babulisaki biloko mosusu oyo bazwaki na bitumba mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe. **28** Shelomiti mpe bandeko na ye ya mibali bazalaki na mokumba ya kobatela biloko nyonso oyo Samuele, momoni makambo; Saulo, mwana mobali ya Kishi; Abineri, mwana mobali ya Neri; Joabi oyo kombo ya mama na ye ezalaki « Tseruya, » babulisaki mpo na Yawe. **29** Mpo na bakitani ya Yitseari: Kenania mpe bana na ye ya mibali oyo bazalaki bakomi mikanda mpe basambisi. Bazalaki na mokumba ya kotala makambo ya boyokani ya Isalaele na bikolo mosusu. **30** Mpo na bakitani ya Ebron: Ashabia mpe bandeko na ye ya mibali, bilombe mibali nkoto moko na nkama sambo. Bazalaki kokamba Isalaele na ngambo ya weste ya Yordani; mpe bazalaki na mokumba ya misala nyonso ya Yawe mpe ya mokonzi. **31** Mpo na bakitani ya Ebron: Yeriya azalaki mokonzi na bango, kolanda milongo ya mabota na bango. Na mobu ya tuku minei ya bokonzi ya Davidi, batalaki malamu na buku ya mabota mpe bamonaki kati na engumba Yaezeri ya Galadi, bilombe mibali kati na bakitani ya Ebron. **32** Yeriya azalaki na bandeko mibali nkoto mibale na nkama sambo: bazalaki bilombe mibali mpe bakambi ya mabota. Mokonzi Davidi apesaki bango mokumba ya misala nyonso ya Nzambe mpe ya mokonzi kati na libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase.

27 Tala bana ya Isalaele oyo bazalaki kosalela mokonzi: ezalaki na bakambi ya mabota, bakonzi ya bankoto mpe ya bankama ya basoda mpe bakomi mikanda. Mosala na bango ezalaki: kotala makambo oyo etali mabongisi ya mampinga. Sanza na sanza kati na mobu, lisanga moko ezalaki kokota na mosala mpe lisanga mosusu ezalaki kobima. Lisanga moko na moko ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **2** Mpo na sanza ya liboso: lisanga ya Yashobeami, mwana mobali ya Zabidieli; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **3** Yashobeami azalaki mokitani ya Peretsi mpe azalaki mokonzi ya bakonzi nyonso ya mampinga mpo na sanza ya liboso. **4** Mpo na sanza ya mibale: lisanga ya Dodayi, moto ya libota ya Aoyi. Mikiloti azalaki mokambi ya lisanga ya Dodayi. Lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **5** Mpo na sanza ya misato: lisanga ya Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, mokonzi ya Banganga-Nzambe; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **6** Benaya azalaki moko kati na basoda ya mpiko tuku misato mpe azalaki mokonzi na bango; Amizadabi, mwana na ye ya mobali, azalaki moko kati na basoda ya lisanga yango. **7** Mpo na sanza ya minei: lisanga ya Asaeli, ndeko mobali ya Joabi. Zebadia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye; lisanga yango ezalaki na bato nkoto tuku mibale na minei. **8** Mpo na sanza ya mitano: lisanga ya mokambi Shamewuti, moto ya libota ya Yizirayi; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **9** Mpo na sanza ya motoba: lisanga ya Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya libota ya Tekoa; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **10** Mpo na sanza ya sambo: lisanga ya Eletsi, moto ya libota ya Peloni, moko kati na bato ya libota ya Efrayimi; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **11** Mpo na sanza ya mwambe: lisanga ya Sibekayi, moto ya libota ya Usha, moko kati na bakitani ya Zera; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **12** Mpo na sanza ya libwa: lisanga ya Abiezeri, moto ya libota ya Anatoti, moko kati na bato ya libota ya Benjame; lisanga yango ezalaki na bato nkoto tuku mibale na minei. **13** Mpo na sanza ya zomi: lisanga ya Maarayi, moto ya libota ya Netofa, moko kati na bakitani ya Zera; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **14** Mpo na sanza ya zomi na moko: lisanga ya Benaya, moto ya libota ya Piratoni,

moko kati na bato ya libota ya Efrayimi; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **15** Mpo na sanza ya zomi na mibale: lisanga ya Elidayi, moto ya libota ya Netofa, moko kati na bakitani ya Otinieli; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **16** Tala bakonzi ya mabota ya Isalaele: Mpo na libota ya Ribeni: Eliezeri, mwana mobali ya Zikiri; mpo na libota ya Simeoni: Shefatia, mwana mobali ya Maaka; **17** mpo na libota ya Levi: Ashabia, mwana mobali ya Kemweli; mpo na libota ya Aron: Tsadoki; **18** mpo na libota ya Yuda: Eliwu, ndeko mobali ya Davidi; mpo na libota ya Isakari: Omiri, mwana mobali ya Mikaeli; **19** mpo na libota ya Zabuloni: Yishimaeya, mwana mobali ya Abidiasi; mpo na libota ya Nefitali: Yerimoti, mwana mobali ya Azirieli; **20** mpo na libota ya Efrayimi: Oze, mwana mobali ya Azazia; mpo na ndambo ya libota ya Manase: Joeli, mwana mobali ya Pedaya; **21** mpo na ndambo ya libota ya Manase kati na Galadi: Yido, mwana mobali ya Zakari; mpo na libota ya Benjame: Yaasieli, mwana mobali ya Abineri; **22** mpo na libota ya Dani: Azareeli, mwana mobali ya Yeroami. Bango wana nde bazalaki bakonzi ya mabota ya Isalaele. **23** Davidi atangaki te molongo ya mibali oyo bazalaki na se ya mibu tuku mibale ya mbotama, pamba te Yawe alakaki ete akokomisa Isalaele ebele lokola minzoto ya likolo. **24** Joabi, mwana mobali ya Tseruya, abandaki kotanga bango kasi asilisaki te. Pamba te likolo ya botangi wana, Yawe akitiselaki Isalaele kanda na Ye. Boye, motango ya bato yango ekomamaki te na buku ya masolo ya mokonzi Davidi. **25** Azimaveti, mwana mobali ya Adieli, azalaki kobatela bibombelo ya bozwi ya mokonzi. Jonatan, mwana mobali ya Oziasi, azalaki mobateli ya bibombelo na bazamba, na bingumba, na bamboka mike mpe na bandako milayi. **26** Eziri, mwana mobali ya Kelubi, azalaki mokambi ya basali bilanga; **27** Shimei, moto ya engumba Rama, azalaki mobateli bilanga ya vino; Zabidi, moto ya engumba Shefami, azalaki mobateli masanga ya vino mpe bilanga ya vino. **28** Bala-Anani, moto ya engumba Gederi, azalaki mobateli banzete ya olive mpe ya sikomori, na lubwaku ya ngambo ya weste; Yoashi azalaki mobateli mafuta ya olive; **29** Shitrayi, moto ya engumba Saroni, azalaki mobateli bangombe oyo ezalaki kolia na Saroni; Shafati, mwana mobali ya Adilayi, azalaki mobateli bangombe na mabwaku. **30** Obili, moto ya libota ya Isimaeli, azalaki mobateli bashamo; Yedeya, moto ya libota ya Meronoti, azalaki mobateli ba-ane ya basi. **31** Yazizi, moto ya libota ya Agari, azalaki mobateli bibwele. Bango nyonso bazalaki babateli bozwi ya mokonzi Davidi. **32** Jonatan, ndeko ya tata ya Davidi, azalaki mopesi toli, moto ya mayele mpe mokomi mikanda. Yeyeli, mwana mobali ya Akimoni, azalaki kolandela bana mibali ya mokonzi. **33** Ayitofeli azalaki mopesi toli ya mokonzi; mpe Ushayi, moto ya Ariki, azalaki mobateli sekele ya mokonzi. **34** Yeoyada, mwana mobali ya Benaya, elongo na Abiatari, bakitanaki na Ayitofeli. Joabi azalaki mokonzi ya mampinga ya mokonzi.

28 Davidi abengisaki bakambi nyonso ya Isalaele, na Yelusalemi: bakonzi ya mabota, bakonzi ya masanga ya basoda oyo bazalaki kosalela mokonzi, bakonzi ya bankoto mpe ya bankama ya basoda, babateli bozwi mpe bibwele ya mokonzi, bato oyo balandelaka bana na ye ya mibali elongo na basali ya ndako ya mokonzi, basoda ya mpiko mpe bato nyonso ya lokumu. **2** Mokonzi Davidi atelemaki mpe alobaki: — Boyoka ngai, bandeko na ngai mpe bato na ngai: Nazalaki na likanisi ya kotonga esika ya kopema mpo na Sanduku ya Boyokani ya Yawe, enyatelo ya makolo ya Nzambe na biso; bongo nabongisaki biloko mpo na kotonga yango. **3** Kasi Nzambe alobaki na ngai: « Okotonga ndako mpo na Kombo na Ngai te, pamba te ozali moto ya bitumba mpe osopaki makila. » **4** Nzokande, Yawe, Nzambe ya Isalaele, aponaki ngai kati na libota na ngai mobimba mpo ete nazala mokonzi ya Isalaele mpo na libela. Aponaki Yuda mpo ete azala mokonzi; mpe kati na ndako ya Yuda, aponaki libota ya tata na ngai; mpe kati na bana mibali ya tata na ngai, asepelaki kokomisa ngai mokonzi ya Isalaele mobimba. **5** Kati na bana na ngai nyonso ya mibali, pamba te Yawe apesi ngai bango ebele, aponaki Salomo, mwana na ngai ya mobali, mpo ete avanda na Kiti ya Bokonzi ya Yawe kati na Isalaele. **6** Alobaki na ngai: « Mwana na yo, Salomo, nde akotonga Ndako na Ngai mpe lopango na Ngai, pamba te naponaki ye mpo ete azala mwana mpo na Ngai, mpe Ngai nakozala tata mpo na ye. **7** Nakolendisa bokonzi na ye mpo na libela soki akangami makasi na mibeko na Ngai ndenge azali kosala yango lelo. » **8** Sik'oyo, napesi bino mokumba liboso ya Isalaele mobimba, ya lisanga ya Yawe, mpe liboso ya Nzambe na biso, oyo azali koyoka biso: Bosala keba mpo na kolanda mitindo nyonso ya Yawe, Nzambe na bino, mpo ete bozwa mokili oyo ya kitoko mpe kotika yango lokola libula epai ya bakitani na bino mpo na libela. **9** Bongo, yo Salomo, mwana na ngai, yeba Nzambe ya tata na yo mpe salela Ye na motema na yo mobimba mpe na esengo; pamba te Yawe amonaka kino na bozindo ya mitema nyonso mpe asosolaka makanisi na yango nyonso. Soki oluki Ye, okomona Ye; kasi soki atiki Ye, akobwaka yo mpo na libela. **10** Yeba sik'oyo ete Yawe aponi yo mpo ete otongela Ye Ndako oyo ekozala Esika na Ye ya Bule. Yika mpiko mpe sala mosala. **11** Davidi apesaki Salomo, mwana na ye ya mobali, elili ya ndako moke ya

kokotela na Tempelo, ya bandako mosusu ya Tempelo, ya bibombelo na yango, ya bashambre na yango ya likolo, ya bashambre na yango ya kati mpe ya esika ya bolimbisi masumu. **12** Apesaki ye elili ya nyonso oyo molimo atiaki na makanisi na ye na tina na lopango ya Tempelo ya Yawe, ya bashambre nyonso ya zingazinga, ya biloko ya talo ya Ndako ya Nzambe mpe ya biloko ya bule. **13** Davidi apesaki ye mibeko na tina na masanga ya Banganga-Nzambe mpe ya Balevi, na tina na misala nyonso mpe bisalelo nyonso ya Tempelo ya Yawe. **14** Mpo na bisalelo ya mosala, Davidi atalisaki kilo ya wolo oyo ekoki mpo na bisalelo nyonso ya wolo; kilo ya palata oyo ekoki mpo na bisalelo nyonso ya palata: **15** kilo ya wolo mpo na bitelemiselo ya minda basala na wolo mpe minda na yango ya wolo kolanda kilo ya etelemiselo moko na moko ya minda elongo na minda na yango; kilo ya palata mpo na etelemiselo moko na moko ya minda, basala na palata mpe minda na yango ya palata kolanda mosala ya etelemiselo moko na moko ya mwinda; **16** kilo ya wolo mpo na mesa moko na moko ya mapa oyo ebulisami, kilo ya palata mpo na bamesa ya palata; **17** kilo ya wolo ya peto mpo na bakanya, basani oyo basalelaka mpo na kosopa mayi, mpe mpo na bakopo ya milayi; kilo ya wolo mpo na kopo moko na moko ya moke moko; kilo ya palata mpo na moko na moko ya bakopo mike ya palata; **18** mpe kilo ya wolo ya peto mpo na etumbelo ya malasi. Apesaki ye lisusu elili ya shar ya basheribe ya wolo oyo mapapu na yango ezali ya kofungwama mpe ezipi Sanduku ya Boyokani ya Yawe. **19** Davidi alobaki: — Nyonso oyo nazali na yango na mokanda oyo, ekomami na loboko na Yawe; Ye moko apesi ngai mayele mpo na kososola misala nyonso oyo elili ezali kotalisa. **20** Davidi alobaki lisusu na Salomo, mwana na ye ya mobali: — Yika mpiko mpe sala mosala! Kobanga te, kozala mpe na somo te; pamba te Yawe, Nzambe na ngai, azali elongo na yo; akotika yo te mpe akobwaka yo te kino mosala nyonso ya Tempelo ya Yawe ekosila. **21** Ezali mpe na masanga ebele ya Banganga-Nzambe mpe ya Balevi oyo babongisami mpo na misala ya ndenge na ndenge kati na Tempelo ya Yawe. Na mosala oyo nyonso, okozwa lisungi ya bato oyo bayebi mosala malamu, oyo bamipesa bango moko mpo na misala ya ndenge na ndenge. Bakonzi mpe bato nyonso bakotosa mitindo na yo.

29 Mokonzi Davidi alobaki na lisanga mobimba: — Salomo, mwana na ngai ya mobali, moko kaka oyo Nzambe aponi, azali nanu elenge mpe ayebi penza makambo malamu te. Nzokande, mosala ezali monene, pamba te Ndako oyo ezali mpo na moto te kasi mpo na Yawe Nzambe. **2** Na bozwi na ngai nyonso, nabongisaki mpo na Ndako ya Nzambe na ngai: wolo mpo na misala ya wolo, palata mpo na misala ya palata, ebende mpo na misala ya bibende, mabaya mpo na misala ya mabaya, mabanga ya onikisi mpe mabanga ya kobamba, mabanga oyo engengaka mpe ya balangi ebele, mabanga ya talo ya lolenge nyonso mpe mabanga ya marbre. Biloko oyo nyonso ezalaki penza ebele. **3** Mpe lisusu, na tina na bolingo na ngai mpo na Ndako ya Nzambe na ngai, napesi sik'oyo wuta na bozwi na ngai moko: wolo mpe palata mpo na Ndako ya Nzambe na ngai likolo ya nyonso oyo nabongisaki mpo na Ndako oyo ya bule: **4** kilo nkoto nkama moko ya wolo ya peto ya Ofiri, kilo nkoto nkama mibale na tuku mitano ya palata ya peto mpo na kolatisa bamir ya Ndako. **5** Wolo mpe palata yango ebongisami mpo na misala ya wolo mpe ya palata, mpe mpo na misala nyonso oyo bato ya misala ya maboko basengeli kosala. Sik'oyo, nani alingi kopesa na esengo mpe na motema moko epai na Yawe? **6** Boye, bakambi ya mabota, bakonzi ya mabota ya Isalaele, bakonzi ya bankoto mpe ya bankama mpe bakambi ya misala ya mokonzi bapesaki makabo wuta na mitema na bango moko. **7** Mbala moko, bapesaki mpo na mosala ya Ndako ya Nzambe: bakilo nkama tuku sambo ya wolo, biloko ya wolo nkoto zomi, bakilo koleka minkoko nkama misato ya palata, bakilo nkoto nkama motoba ya bronze, mpe bakilo koleka minkoko misato ya bibende. **8** Bato nyonso oyo bazalaki na mabanga ya talo bapesaki yango na ebombelo ya bozwi ya Tempelo ya Yawe epai ya Yeyeli, moto ya libota ya Gerishoni. **9** Bato basepelaki mingi na makabo oyo bango moko bapesaki wuta na mokano ya mitema na bango, pamba te bazalaki kopesa yango epai ya Yawe, na motema mobimba. Mokonzi Davidi mpe asepelaki na yango mingi. **10** Davidi akumisaki Yawe liboso ya lisanga mobimba na maloba oyo: « Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, tata na biso, tika ete ozwa lokumu mpo na libela! **11** Oh Yawe, monene, nguya, kongenga, nkembo mpe bokonzi ezali ya Yo; pamba te biloko nyonso oyo ezali na likolo mpe na se ezali ya Yo. Yawe, bokonzi ezali ya Yo, osalaka nyonso oyo olingi na ekelamu nyonso. **12** Bozwi mpe lokumu ewutaka epai na Yo; ozali na bokonzi likolo na nyonso, makasi mpe nguya ezali na maboko na Yo mpo na kotombola mpe kopesa makasi na moto nyonso. **13** Nzambe na biso, tozali sik'oyo kosanzola Yo mpe kokumisa Kombo na Yo. **14** Nazali nani, mpe bato na ngai bazali banani, mpo ete tozwa makoki ya kopesa makabo oyo, wuta na mokano ya mitema na biso moko? Nyonso ewutaka epai na Yo, mpe topesi Yo kaka oyo ewuti na loboko na Yo. **15** Liboso na Yo, tozali bapaya mpe baleki nzela, ndenge ezalaki batata na biso. Mikolo na biso awa na mokili ezali koleka lokola elili

oyo ezangi elikya. 16 Oh Yawe, Nzambe na biso, bomengo
nyonso oyo tobongisi mpo na kotonga Tempelo mpo na
lokumu ya Kombo na Yo ya Bule ewuti na loboko na Yo
mpe ezali ya Yo. 17 Oh Nzambe na ngai, nayebi ete oyebi
bozindo ya mitema na biso, osepelaka na bosembo. Napesi
nyonso oyo wuta na mokano ya motema na ngai moko mpe
na makanisi ya lokuta te. Sik'oyo, namoni ndenge nini bato
na Yo, oyo bazali awa, bapesi Yo makabo oyo na motema
malamu. 18 Oh Yawe, Nzambe ya Abrayami, Izaki mpe
Isalaele, batata na biso, batela makanisi oyo kati na mitema
ya bato na Yo mpo na libela mpe sala ete mitema na bango
ekangama na Yo. 19 Pesa na mwana na ngai ya mobali,
Salomo, motema ya boyengebene mpo na kobatela mitindo
na Yo, malako na Yo mpe bikateli na Yo; mpo na kosala
nyonso mpe kotonga Ndako oyo nasaleli mabongisi oyo
nyonso. » 20 Davidi alobaki na bato nyonso: — Bopambola
Yawe, Nzambe na bino! Boye, bato nyonso bakumisaki
Yawe, Nzambe ya bakoko na bango, bagumbamaki mpe
bafukamaki liboso ya Yawe mpe ya mokonzi. 21 Mokolo oyo
elandaki, babonzaki bambeka mpe bambeka ya kotumba
epai na Yawe: bangombe ya mibali nkoto moko, bameme ya
mibali nkoto moko mpe bana meme nkoto moko elongo na
makabo ya masanga ya vino mpe makabo mosusu ebele,
mpo na Isalaele mobimba. 22 Baliaki mpe bamelaki liboso ya
Yawe na esengo na mokolo wana, mpe batatolaki mpo na
mbala ya mibale ete Salomo, mwana mobali ya Davidi, azali
mokonzi. Bapakolaki ye mafuta mpo ete azala mokonzi;
mpe Tsadoki, mpo ete azala Nganga-Nzambe. 23 Salomo
avandaki na Kiti ya Bokonzi ya Yawe lokola mokonzi na
esika ya Davidi, tata na ye. Apambolamaki mpe Isalaele
mobimba etosaki ye. 24 Bakonzi nyonso, basoda ya mpiko
mpe bana nyonso ya mibali ya mokonzi Davidi batosaki
mokonzi Salomo. 25 Yawe atombolaki Salomo makasi liboso
ya Isalaele mobimba, mpe apesaki ye lokumu ya bokonzi
koleka bakonzi nyonso ya Isalaele oyo balekaki liboso na
ye. 26 Davidi, mwana mobali ya Izayi, azalaki mokonzi ya
Isalaele mobimba. 27 Davidi akonzaki Isalaele mibu tuku
minei: mibu sambo na Ebron mpe mibu tuku misato na
misato na Yelusalemi. 28 Akufaki na kimobange ya esengo.
Atondisamaki na mibu ebele, na bozwi mpe na lokumu;
bongo Salomo, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi. 29 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Davidi,
wuta na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya
misala ya mosakoli Samuele, na buku ya misala ya mosakoli
Natan mpe na buku ya misala ya mosakoli Gadi. 30 Kati na
babuku ya misala yango, balobelaki mpe makambo nyonso
ya bokonzi mpe ya makasi na ye, makambo nyonso oyo
ekomelaki ye, Isalaele mpe mikili nyonso ya zingazinga.

2 Masolo ya Kala

1 Salomo, mwana mobali ya Davidi, alendisamaki makasi
na bokonzi na ye, pamba te Yawe, Nzambe na ye, azalaki
elongo na ye mpe akomisaki ye moto monene penza. **2**
Salomo abengisaki Isalaele mobimba: bakonzi ya bankoto
ya basoda, bakonzi ya bankama ya basoda, basambisi,
bakambi ya Isalaele mobimba mpe bakambi ya mabota.
3 Bongo, Salomo elongo na lisanga mobimba bakendeki
na esambelo ya likolo ya ngomba, na Gabaoni, pamba
te Ndako ya kapo ya Bokutani ya Nzambe, oyo Moyize,
mosali na Yawe, atelemisaki na esobe ezalaki kuna. **4**
Nzokande, Davidi amemaki Sanduku ya Nzambe, wuta na
Kiriati-Yearimi kino na esika oyo abongisaki mpo na yango,
pamba te atelemisaki mpo na yango Ndako ya kapo kati na
Yelusalemi. **5** Kasi etumbelo ya bronze oyo Betisaleyeli,
mwana mobali ya Uri mpe koko ya Wuri, atongaki ezalaki
liboso ya Mongombo. Ezalaki kuna nde Salomo elongo
na lisanga mobimba balukaki Yawe. **6** Salomo akendeki
na etumbelo ya bronze, liboso ya Yawe kati na Ndako
ya kapo ya Bokutani, mpe abonzaki kuna bambeka ya
kotumba nkoto moko. **7** Na butu wana, Nzambe abimelaki
Salomo mpe alobaki na ye: — Senga Ngai nyonso oyo
olingi ete napesa yo. **8** Salomo azongiselaki Nzambe: —
Otalisi bolamu monene epai ya Davidi, tata na ngai, mpe otie
ngai mokonzi na esika na ye. **9** Sik'oyo, oh Yawe Nzambe,
tika ete elaka oyo opesaki epai ya Davidi, tata na ngai,
ekokisama! Pamba te ezali Yo nde otie ngai mokonzi ya
bato oyo bazali ebele lokola putulu ya mabele. **10** Pesa
ngai bwanya mpe boyebi mpo ete nakoka kotambolisa bato
oyo. Pamba te, nani akolonga kokamba ebele ya bato na
Yo oyo? **11** Nzambe alobaki na Salomo: — Lokola likambo
oyo ezali posa ya motema na yo; lokola osengi bozwi te,
bomengo to lokumu te to mpe kufa ya banguna na yo te;
lokola osengi te bomoi molayi, kasi osengi bwanya mpe
boyebi mpo na kotambolisa bato na Ngai, oyo natie yo
mokonzi na bango, **12** bwanya mpe boyebi ekopesamela yo,
mpe nakopesa yo lisusu bozwi, bomengo mpe lokumu oyo
mokonzi moko te, liboso na yo, atikala kozwa, mpe mokonzi
moko te, sima na yo, akotikala kozwa. **13** Bongo Salomo
alongwaki na esambelo ya likolo ya ngomba, na Gabaoni
epai wapi akendeki liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani,
mpe azongaki na Yelusalemi. Mpe akomaki mokonzi ya
Isalaele. **14** Salomo asangisaki bashar mpe basoda oyo
batambolaka likolo ya bampunda; azalaki na bashar nkoto
moko na nkama minei, mpe basoda oyo batambolaka likolo
ya bampunda, nkoto zomi na mibale. Abombaki bango
kati na bingumba epai wapi babombaka bashar, mpe na
Yelusalemi epai wapi mokonzi azalaki kovanda. **15** Mokonzi
asalaki ete wolo mpe palata ekoma ebele na Yelusalemi
lokola mabanga, mpe banzete ya sedele ekoma ebele lokola
banzete ya sikomori oyo ezali kati na mokili ya lubwaku.
16 Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta na Ejipito mpe
na engumba Kue. Bato ya mombongo ya mokonzi nde
bazalaki kosomba yango kuna na engumba Kue. **17** Bazalaki
kosomba na Ejipito shar moko na motuya ya mbongo ya
bibende ya palata, nkama motoba, mpe mpunda moko na
motuya ya mbongo ya bibende, nkama moko na tuku mitano;
bazalaki mpe kosomba yango mpo na bakonzi nyonso ya
bato ya Iti mpe ya Siri.

2 Salomo apesaki mitindo mpo na kotonga Tempelo ya
Yawe mpe ndako ya mokonzi mpo na ye moko. **2** Salomo
asangisaki bato nkoto tuku sambo mpo na komema biloko
ya kotongela, bato nkoto tuku mwambe mpo na kobuka
mabanga na bangomba, mpe bato nkoto misato na nkama
motoba mpo na kokengela bango. **3** Salomo atindaki maloba
oyo epai ya Irami, mokonzi ya Tiri: — Sala na ngai ndenge
osalaki mpo na Davidi, tata na ngai, tango otindelaki ye
mabaya ya nzete ya sedele mpo na kotonga ndako na ye ya
kovanda. **4** Nzokande, ngai nalingi sik'oyo kotonga Tempelo
mpo na Kombo na Yawe, Nzambe na ngai, mpo na kobulisa
yango mpo na lokumu na Ye, mpo na kobonzela Ye malasi
ya solo kitoko lokola mbeka, mpo na kobongisaka kuna
mapa tango nyonso, mpo na kobonzaka kuna bambeka
ya kotumba, tongo mpe pokwa, mpe mpo na kosepelaka
kuna mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti
oyo ekatama, ya Yawe, Nzambe na biso, ndenge ezali
malako ya tango nyonso mpo na Isalaele. **5** Tempelo oyo
nakotonga ekozala monene, pamba te Nzambe na biso
azali monene koleka banzambe nyonso. **6** Kasi nani akoki
kotongela Ye Tempelo, pamba te Likolo mpe Likolo oyo
eleki likolo ekoki kokoka Ye te? Mpe ngai nde nani mpo
ete natongela Ye Tempelo, soki kaka etumbelo te mpo na
kotumba mbeka ya malasi liboso na Ye? **7** Boye, tindela
ngai moto oyo ayebi kosalela wolo, palata, bronze, ebende,
langi ya motane ya pete, langi ya motane ya makasi mpe
langi ya ble, mpe ayebi kotobola bililingi, mpo ete asala
mosala, kati na Yuda mpe Yelusalemi, elongo na basali na
ngai, oyo bayebi penza mosala, ba-oyo Davidi, tata na ngai,
abongisaki. **8** Tindela ngai mpe, wuta na Libani, mabaya
ya nzete ya sedele, ya sipele mpe ya santale, pamba te
nayebi ete bato na yo bayebi malamu kokata banzete ya
Libani. Bato na ngai bakosala elongo na basali na yo, **9**
bakobongisela ngai mabaya ebele, pamba te Tempelo oyo

nazali kotonga esengeli kozala monene mpe kitoko. 10 Nakopesa na basali na yo, oyo bakokata banzete batone nkoto motoba ya ble, batone nkoto minei ya orje, balitele ya vino nkoto nkama libwa, balitele ya mafuta nkoto nkama libwa. 11 Irami, mokonzi ya Tiri, azongiselaki Salomo na mokanda: — Ezali mpo ete Yawe alingi bato na Ye nde akomisi yo mokonzi na bango. 12 Irami alobaki na ye lisusu: — Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, Mokeli ya likolo mpe se, apambolama, mpo ete apesi na mokonzi Davidi mwana mobali ya mayele mpe ya bososoli, oyo akotonga Tempelo mpo na Yawe mpe ndako ya mokonzi mpo na ye moko. 13 Nazali kotindela yo sik'oyo Urami-Abi; azali penza moto moko ya mayele oyo ayebi mosala malamu. 14 Mama na ye azalaki moto ya libota ya Dani, mpe tata na ye, moto ya Tiri. Abongisama mpo na misala ya wolo, ya palata, ya bronze, ya ebende, ya mabanga, ya mabaya, ya kotia langi ya motane makasi, ya ble, ya motane ya pete mpe ya kobongisa lino ya pete. Ayebi malamu mosala ya kotobola bililingi, mpe akoki kosala mosala nyonso oyo bakosenga ye. Akosala elongo na basali na yo mpe na basali ya nkolo na ngai, Davidi, tata na yo. 15 Sik'oyo, tika ete nkolo na ngai atinda epai ya basali na ye ble, orje, mafuta mpe masanga ya vino oyo alakaki. 16 Biso, tokokata banzete nyonso ya Libani, oyo ozali na yango posa; tokokangisa mpe tokotinda yango na nzela ya mayi ya ebale monene kino na Jafa. Wuta kuna, yo okokomisa yango na Yelusalemi. 17 Salomo atangaki motango ya bapaya nyonso oyo bazalaki kati na Isalaele kolanda ndenge Davidi, tata na ye, atangaki motango ya bato. Bazalaki bato nkoto nkama moko na tuku mitano na misato na nkama motoba. 18 Aponaki bato nkoto tuku sambo mpo na komema biloko, bato nkoto tuku mwambe mpo na kobuka mabanga na bangomba, mpe bakengeli nkoto misato na nkama motoba mpo na kosalisa bato misala.

3 Salomo abandaki kotonga Tempelo ya Yawe kati na Yelusalemi, na likolo ya ngomba Morija epai wapi Yawe abimelaki Davidi, tata na ye, mpe kaka na esika oyo Davidi abongisaki na etando ya Orinani, moto ya Yebusi. 2 Abandaki kotonga na mokolo ya mibale ya sanza ya mibale, na mobu ya minei ya bokonzi na ye. 3 Moboko oyo Salomo asalaki mpo na kotonga Tempelo ya Nzambe ezalaki na bametele pene tuku misato na molayi, mpe bametele pene zomi, na mokuse. 4 Ndako moke ya kokotela na Tempelo ya Yawe ezalaki na bametele pene zomi, na bosanda, mpe bametele pene zomi, na mokuse. Apakolaki wolo ya peto kati na yango. 5 Babetaki mabaya ya sipele na bamir ya eteni oyo eleki monene mpe abambaki wolo ya peto na likolo na yango. Asalaki bililingi ya nzete ya mbila mpe ya basinga elingama-lingama lokola basheni. 6 Abambaki mabanga ya talo mpo na kokomisa yango kitoko. Wolo oyo asalelaki ezalaki wolo ya Parivayimi. 7 Apakolaki wolo na motondo, na bikuke, na bamir, mpe atobolaki bililingi ya basheribe na bamir. 8 Atongaki Esika-Oyo-Eleki-Bule; molayi na yango ekokanaki na mokuse ya Tempelo ya Yawe: bametele pene zomi, na molayi, mpe bametele pene zomi, na mokuse. Apakolaki wolo ya peto ya bakilo pene nkoto tuku mibale kati na Tempelo ya Yawe. 9 Basete oyo basalelaki ezalaki ya wolo, mpe ezalaki ya bagrame nkama motoba. Apakolaki lisusu wolo na bashambre ya likolo. 10 Atiaki bililingi ya basheribe mibale kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe apakolaki yango wolo. 11 Mapapu ya basheribe ezalaki na bametele pene zomi na molayi. Lipapu ya sheribe ya liboso ezalaki na molayi ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano, mpe etutaki mir ya Tempelo ya Yawe; bongo lipapu na ye mosusu, oyo ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano, etutaki lipapu ya sheribe ya mibale, oyo ezalaki mpe na bametele mibale na basantimetele tuku mitano. 12 Ndenge moko mpe mpo na lipapu ya sheribe ya mibale, oyo ezalaki na molayi ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano: etutaki mir mosusu ya Tempelo ya Yawe; mpe lipapu mosusu oyo ezalaki na molayi ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano etutaki lipapu ya sheribe ya liboso. 13 Mapapu ya basheribe yango ezalaki ya kofungwama na molayi ya bametele pene zomi. Basheribe nyonso mibale batelemaki na makolo na bango, mpe bilongi na bango ezalaki kotala na ngambo ya kati ya Esika ya bule. 14 Asalaki rido ya lino, ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi, mpe atongaki bililingi ya basheribe na likolo na yango. 15 Na liboso ya Tempelo ya Yawe, atongaki makonzi mibale oyo ezalaki na bametele pene zomi na sambo na bosanda. Na likolo ya likonzi moko na moko, ezalaki na moto ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano. 16 Asalaki bililingi ya basinga elingama-lingama lokola basheni mpe atiaki yango na mito ya makonzi; asalaki lisusu bililingi ya bambuma nkama moko ya grenade, mpe akangisaki yango na bililingi ya basinga elingama-lingama lokola basheni. 17 Mpe atongaki makonzi liboso ya Tempelo ya Yawe: moko na ngambo ya loboko ya mwasi, mpe mosusu, na ngambo ya loboko ya mobali. Abengaki likonzi ya ngambo ya loboko ya mwasi Yakini, mpe oyo ya ngambo ya loboko ya mobali, Boazi.

4 Salomo asalaki etumbelo ya bronze ya bametele zomi na molayi, bametele pene zomi na mokuse, mpe bametele mitano na bosanda. 2 Asalaki nzungu ya monene ya bronze,

oyo ezalaki na lolenge ya libungutulu: monene na yango ezalaki na bametele mitano; bosanda na yango, bametele mibale na basantimetele tuku mitano, mpe zingazinga na yango, bametele zomi na mitano. **3** Na se ya monoko na yango, na pembeni na yango nyonso, ezalaki na milongo mibale ya bililingi ya bangombe oyo banyangwisaki mpe babambaki na nzungu ya monene mpo ete esala eloko kaka moko; ezalaki bililingi zomi mpo na molayi ya kati-kati ya metele moko. **4** Nzungu yango evandisamaki na likolo ya bikeko ya bangombe zomi na mibale: misato etalaki na ngambo ya nor; misato, na ngambo ya weste; misato, na ngambo ya sude; mpe misato, na ngambo ya este. Bongo sima ya bangombe yango nyonso etalaki na ngambo ya kati. **5** Mbinga ya nzungu yango ezalaki na basantimetele pene mwambe. Babongisaki pembeni ya monoko na yango lokola pembeni ya kopo oyo batia bililingi ya fololo ya lisi. Ezalaki kotonda na balitele ya mayi pene nkoto tuku minei na misato. **6** Salomo asalaki lisusu basani zomi ya minene: mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano, na ngambo ya loboko ya mwasi, mpo na kosukola bisalelo mpo na bambeka ya kotumba. Kasi Banganga-Nzambe bazalaki kosukola na nzungu ya monene. **7** Asalaki lisusu bitelemiselo zomi ya minda, basala na wolo kolanda ndakisa na yango oyo epesamaki; mpe atiaki yango na eteni oyo eleki monene kati na Tempelo: mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano na ngambo ya loboko ya mwasi. **8** Asalaki bamesa zomi mpe atiaki yango kati na eteni oyo eleki monene: mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano na ngambo ya loboko ya mwasi. Asalaki lisusu bakopo nkama moko ya wolo mpo na kosopela makila na likolo ya etumbelo. **9** Asalaki lopango ya Banganga-Nzambe mpe lopango monene. Asalaki bikuke ya lopango mpe alatisaki yango bronze. **10** Atiaki nzungu ya monene na ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo, na ngambo ya sude-este. **11** Urami asalaki basani ya kotia putulu, bapawu mpe bakopo mpo na kosopela makila. Urami asilisaki mosala nyonso oyo mokonzi Salomo atindaki ye kosala mpo na Tempelo ya Nzambe: **12** makonzi mibale, mito mibale ya libungutulu na suka ya makonzi nyonso mibale, bililingi mibale ya basinga oyo basala lokola monyama mpo na kozipa mito nyonso mibale ya makonzi yango, **13** bililingi ya bambuma ya grenade nkama minei ekangana na maboke ya bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama: milongo mibale ya bililingi ya grenade mpo na elilingi moko na moko ya basinga oyo basala lokola monyama, mpo na kozipa mito nyonso mibale ya makonzi; **14** bivandelo zomi mpe basani zomi ya minene, oyo batiaki na likolo ya bivandelo, **15** nzungu ya monene ya libungutulu, bikeko ya bangombe zomi na mibale oyo ezalaki komema nzungu ya monene, **16** basani mpo na kotia putulu, bapawu, biloko ya songe mpo na misuni elongo na bisalelo na yango nyonso. Urami-Abi asalelaki mokonzi Salomo biloko oyo nyonso mpo na Tempelo ya Yawe; asalaki yango na bronze oyo bapetola na moto. **17** Mokonzi asengaki ete banyangwisa yango kati na mabele, na etando ya Yordani, kati na Sukoti mpe Tseredata. **18** Mpo ete Salomo asalaki biloko oyo nyonso ebele koleka, yango wana bakokaki te koyeba kilo ya bronze oyo basalelaki. **19** Salomo asalaki lisusu na wolo biloko nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe: etumbelo; bamesa oyo, na likolo na yango, bazalaki kotia mapa liboso ya Yawe; **20** bitelemiselo ya minda elongo na minda na yango, oyo basala na wolo ya peto, mpo na kopela liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule, **21** bafololo na yango, minda na yango mpe biloko ya wolo ya kozwela makala na moto, basala na wolo ya peto makasi; **22** bambeli, bakopo mpo na kosopela makila, bakeni, bambabola ya wolo ya peto, bikangelo ya wolo ya bikuke ya Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe bikuke ya esika oyo bato nyonso bavandaka, na ekotelo ya Tempelo.

5 Tango Salomo asilisaki misala nyonso ya kotonga Tempelo ya Yawe, amemaki biloko oyo Davidi, tata na ye, abulisaki: palata, wolo mpe bisalelo nyonso; atiaki yango kati na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Nzambe. **2** Bongo Salomo abengisaki, na Yelusalemi, bakambi nyonso ya Isalaele, bakambi nyonso ya bituka mpe ya mabota nyonso ya bato ya Isalaele, mpo na komema Sanduku ya Boyokani ya Yawe wuta na Siona, engumba ya Davidi. **3** Bato nyonso ya Isalaele basanganaki pene ya mokonzi na tango ya feti ya Bandako ya kapo, na sanza ya sambo. **4** Tango bakambi nyonso ya Isalaele bakomaki, Balevi batombolaki Sanduku. **5** Banganga-Nzambe mpe Balevi bamemaki Sanduku yango, Ndako ya kapo ya Bokutani mpe bisalelo nyonso ya bule oyo ezalaki kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **6** Mokonzi Salomo mpe lisanga mobimba ya Isalaele oyo esanganaki epai na ye liboso ya Sanduku babonzaki lokola mbeka bameme mpe bangombe oyo balongaki kotanga te mpo na koyeba motango na yango, pamba te ezalaki ebele penza. **7** Banganga-Nzambe batiaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe na esika na yango, kati na Tempelo, kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, na se ya mapapu ya basheribe. **8** Mapapu ya basheribe ezalaki ya kofungwama na likolo ya esika oyo Sanduku ezalaki, bongo ezipaki Sanduku mpe banzete ya komemela yango. **9** Mpo ete banzete yango elekaki milayi, basonge na yango ezalaki komonana wuta na likolo ya Sanduku, na liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule; kasi ezalaki komonana te

wuta na libanda. Sanduku etikala wana kino na mokolo ya lelo. **10** Kati na Sanduku, ezalaki na eloko mosusu te longola kaka bitando mibale ya mabanga oyo Moyize atiaki na Orebi epai wapi Yawe asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele tango babimaki na Ejipito. **11** Tango Banganga-Nzambe bazalaki kobima libanda ya Esika ya bule, pamba te bango nyonso bamibulisaki mpe batalaki kokitana ya masanga na bango te, **12** Balevi oyo nyonso bazalaki kobeta mindule: Azafi, Emani, Yedutuni elongo na bana na bango ya mibali mpe bandeko na bango; bazalaki kotelema na ngambo ya este ya etumbelo, balata bilamba ya lino ya kitoko, mpe bazalaki kobeta manzanza, mandanda mpe banzenze. Bazalaki elongo na Banganga-Nzambe nkama moko na tuku mibale oyo bazalaki kobeta bakelelo. **13** Babeti nyonso ya bakelelo mpe bayembi bazalaki kosangana lokola moto moko mpo na kotombola mongongo moko, mpo na kokumisa mpe kosanzola Yawe. Bazalaki kotombola mingongo na bango mpo na kokumisa mpe koyembela Yawe na bakelelo, na manzanza mpe na bibetelo mosusu ya mindule: Yawe azali malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! Na tango wana kaka, Tempelo ya Yawe etondisamaki na lipata. **14** Mpe mpo na lipata, Banganga-Nzambe bakokaki lisusu te kotelema kati na yango mpo na kosala mosala na bango, pamba te nkembo na Yawe etondisaki Tempelo ya Nzambe.

6 Bongo Salomo alobaki: « Yawe alobaki ete akovanda kati na esika ya molili! **2** Mpe ngai natongeli Yo ndako ya lokumu, esika oyo okovanda mpo na libela! » **3** Mokonzi abalukaki mpe apambolaki lisanga mobimba ya Isalaele. Lisanga mobimba ya Isalaele ezalaki ya kotelema. **4** Alobaki: — Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama; Ye oyo, na monoko na Ye moko, alobaki na tata na ngai, Davidi, mpe akokisi, na maboko na Ye, makambo oyo alakaki: **5** « Wuta mokolo oyo nabimisaki bato na Ngai, Isalaele, na Ejipito, naponaki engumba moko te kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo ete batonga kuna Tempelo epai wapi Kombo na Ngai ekozala, mpe naponaki moto mosusu te lokola mokonzi ya bato na Ngai, Isalaele, **6** kasi naponaki nde Yelusalemi mpo ete Kombo na Ngai ezala kuna, mpe Davidi mpo ete akamba bato na Ngai, Isalaele! » **7** Tata na ngai, Davidi, azalaki na makanisi ya kotonga Tempelo mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **8** Kasi Yawe alobaki na Davidi, tata na ngai: « Osali malamu lokola ozwi makanisi ya kotonga Tempelo mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. **9** Kasi ezali yo te moto okotonga Tempelo yango; ezali nde mwana na yo ya mobali, oyo akobima na mokongo na yo moko, moto akotonga Tempelo yango mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. » **10** Yawe akokisi elaka na Ye: nakitani tata na ngai, Davidi; navandi na kiti ya bokonzi ya Isalaele, ndenge kaka Yawe alobaki, mpe natongi Tempelo mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **11** Natie kuna Sanduku ya Boyokani ya Yawe, boyokani oyo asalaki elongo na bana ya Isalaele. **12** Bongo Salomo atelemaki liboso ya etumbelo ya Yawe; mpe na miso ya lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko na ye. **13** Solo, Salomo atongaki na bronze etemelo ya kolobela: ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na molayi, bametele mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse, mpe metele pene moko na bosanda; mpe atiaki yango na kati-kati ya lopango. Amataki na likolo na yango, afukamaki liboso ya lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko likolo **14** mpe asambelaki: — Yawe, Nzambe ya Isalaele! Ezali na nzambe moko te oyo akokani na Yo, ezala kuna na likolo to awa na se. Obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo mpo na basali na Yo, oyo batambolaka kolanda mokano na Yo na mitema na bango mobimba. **15** Okokisi bilaka oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo; makambo oyo olobaki, na monoko na Yo, okokisi yango na nguya ya loboko na Yo, ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo. **16** Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, kokisa mpe elaka mosusu oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo, tango olobaki na ye: « Okozangaka te moto oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele, na miso na Ngai, soki bana na yo bakotambola malamu liboso na Ngai mpe bakotosa mibeko na Ngai, ndenge yo otamboli kolanda mokano na Ngai. » **17** Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, tika ete elaka oyo opesaki na Davidi, mosali na Yo, ekokisama! **18** Boni, Nzambe akoki solo kovanda na mokili elongo na bato? Soki kutu Likolo mpe Likolo oyo eleki likolo ekoki kokoka Yo te, bongo ekozala boni mpo na Tempelo oyo ngai natongi? **19** Yawe, Nzambe na ngai, yoka na bokebi losambo mpe libondeli na ngai, mowumbu na Yo! Yoka koganga mpe libondeli oyo mowumbu na Yo azali kotombola epai na Yo! **20** Tika ete, moyi mpe butu, miso na Yo ezala ya kofungwama mpo na kotala Tempelo oyo, esika oyo olobaki ete okotia kuna Kombo na Yo! Yoka losambo oyo mowumbu na Yo azali kotombola na esika oyo! **21** Okoyoka mabondeli oyo mowumbu na Yo mpe bato na Yo, Isalaele, bakotombola epai na Yo na kotala na ngambo ya esika oyo! Tika ete oyoka biso wuta na Likolo, evandelo na Yo; yoka mpe limbisa! **22** Soki moto asali lisumu epai ya mozalani na ye, mpe batindi ye na makasi ete alapa ndayi esangana na bilakeli mabe, liboso ya etumbelo na Yo kati na Tempelo oyo, **23** yoka wuta na Likolo; sala mpe kata makambo kati na bawumbu na Yo mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe

mpe komemisa ye ngambo ya mabe na ye kolanda etamboli na ye, mpe mpo na kolongisa moto ya sembo mpe kosalela ye kolanda bosembo na ye. **24** Soki banguna balongi bato na Yo, Isalaele, mpo ete basalaki masumu liboso na Yo, soki babongoli mitema mpo na kozongela Yo, basanzoli Kombo na Yo, basambeli mpe babondeli Yo, kati na Tempelo oyo, **25** yoka wuta na Likolo, limbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, mpe zongisa bango na mabele oyo opesaki bango mpe batata na bango! **26** Soki likolo ekangami mpe mvula ezali lisusu te mpo ete basalaki masumu liboso na Yo, soki basambeli na kotala na ngambo ya esika oyo, basanzoli Kombo na Yo mpe batiki masumu na bango, pamba te osili koyokisa bango soni, **27** yoka bango wuta na Likolo, limbisa masumu ya bawumbu na Yo mpe ya Isalaele, bato na Yo, —tango osili kolakisa bango nzela malamu oyo basengeli kolanda— mpe tinda mvula na mokili na Yo, mokili oyo opesaki lokola libula epai ya bato na Yo. **28** Soki nzala makasi to bokono makasi to moto to bokawuki to kopola ya bambuma to mabanki to mankoko eyei kati na mokili, soki banguna bazingeli bato na Yo kati na mokili na bango, na bikuke ya bingumba na bango, to soki pasi to bokono ya lolenge nyonso ekweyeli bango, **29** soki, wana bato na Yo, Isalaele, bayoki mawa makasi kati na mitema na bango mpo na pasi to bokono yango, moko na moko atomboli maboko na ye na ngambo ya Tempelo oyo, asambeli to abondeli Yo, **30** yoka ye wuta na Likolo, evandelo na Yo, limbisa, zongisela moto na moto kolanda etamboli na ye, mpo ete oyebi motema na ye. Solo, Yo kaka nde oyebi mitema ya bato. **31** Sala bongo mpo ete batosa Yo mpe batambola na banzela na Yo mikolo nyonso oyo bakovanda na mabele oyo opesaki epai na batata na biso. **32** Ndenge moko mpe mpo na mopaya oyo azali te na molongo ya Isalaele, bato na Yo: wana akowuta na mokili ya mosika, mpo na Kombo monene na Yo, mpo na loboko na Yo ya nguya mpe esembolama; soki ayei mpe asambeli na kotala na ngambo ya Tempelo oyo, **33** yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo, mpe salela ye nyonso oyo akosenga Yo mpo ete bikolo nyonso ya mokili bayeba Kombo na Yo, batosa Yo lokola Isalaele, bato na Yo, mpe bayeba ete Tempelo oyo natongi ebulisami nde mpo na Kombo na Yo. **34** Tango bato na Yo bakokende kobundisa banguna na bango na nzela oyo okolakisa bango, soki basambeli Yo na kotala na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na Kombo na Yo, **35** yoka wuta na Likolo losambo mpe libondeli na bango, mpe longisa bango. **36** Tango bakosala masumu liboso na Yo, pamba te moto nyonso asalaka masumu, bongo Yo osilikeli bango mpe okabi bango na maboko ya banguna oyo bamemi bango na bowumbu kati na mokili songolo, ezala ya mosika to ya pene, **37** soki, wuta na mokili ya bowumbu, basosoli, babongoli mitema, babondeli Yo kati na mokili ya bowumbu na bango mpe balobi: « Tosalaki masumu, tosalaki bambeba, tosalaki makambo mabe; » **38** soki, wuta na mokili epai wapi bamemaki bango na bowumbu, basengi Yo bolimbisi, na mitema mpe na milimo na bango mobimba, soki basambeli na kotala na ngambo ya mokili na bango, oyo opesaki epai na batata na bango, na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na lokumu ya Kombo na Yo, **39** yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo; yoka losambo mpe mabondeli na bango, longisa bosembo na bango mpe limbisa bato na Yo na masumu oyo basalaki liboso na Yo. **40** Kobanda sik'oyo, oh Nzambe na ngai, tika ete miso na Yo ezala ya kofungwama mpe matoyi na Yo eyoka na bokebi mabondeli oyo ekosalema na esika oyo! **41** Sik'oyo, oh Yawe Nzambe, **42** Oh Yawe Nzambe, kobwaka te mopakolami na Yo,

7 Tango Salomo asilisaki kosambela, moto ekitaki wuta na Likolo mpe ezikisaki mbeka ya kotumba mpe bambeka mosusu, mpe nkembo na Yawe etondisaki Tempelo. **2** Banganga-Nzambe bakokaki te kokota na Tempelo ya Yawe, pamba te nkembo na Yawe etondisaki yango. **3** Tango bana nyonso ya Isalaele bamonaki moto kokita mpe nkembo na Yawe na likolo ya Tempelo, bafukamaki bilongi kino na mabele; bongo bagumbamelaki mpe basanzolaki Yawe na maloba oyo: « Azali malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **4** Mokonzi mpe bana nyonso ya Isalaele babonzaki bambeka liboso ya Yawe. **5** Mokonzi Salomo abonzaki lokola mbeka bangombe nkoto tuku mibale na mibale mpe bameme nkoto nkama moko na tuku mibale. Ezalaki ndenge wana nde mokonzi mpe bato nyonso babulisaki Tempelo ya Nzambe. **6** Banganga-Nzambe batelemaki na bisika na bango ya mosala, ndenge moko na Balevi mpe bibetelo mindule ya Yawe oyo mokonzi Davidi asalaki mpo na kosanzola na yango Yawe na maloba oyo: « Bolingo na Ye ewumelaka seko na seko. » Ezalaki Davidi moto apesaki bango mokumba ya kobeta bibetelo mindule mpo na kokumisa Yawe. Banganga-Nzambe bazalaki ya kotalana na Balevi mpe bazalaki kobeta bakelelo; bongo bana nyonso ya Isalaele bazalaki ya kotelema. **7** Salomo abulisaki lopango ya kati oyo ezalaki liboso ya Tempelo ya Yawe mpe abonzaki wana bambeka ya kotumba mpe mafuta ya bambeka ya boyokani; pamba te etumbelo ya bronze oyo Salomo atongaki ekokaki te koyamba bambeka ya kotumba, makabo ya gato mpe mafuta. **8** Boye, na tango wana, Salomo elongo na Isalaele mobimba basalaki feti

oyo ewumelaki mikolo sambo; ezalaki lisanga monene ya bato oyo bayaki wuta na Amati kino na mayi oyo etiolaka na kati-kati ya bangomba ya Ejipito. 9 Na mokolo ya mwambe, basalaki mayangani monene, pamba te babulisaki etumbelo mikolo sambo mpe basalaki feti mikolo sambo. 10 Bongo na mokolo ya tuku mibale na misato ya sanza ya sambo, Salomo azongisaki bato na bandako na bango ya kapo, na esengo mpe na nsayi kati na mitema mpo na bolamu oyo Yawe asalelaki Davidi, Salomo mpe Isalaele, bato na Ye. 11 Sima na Salomo kosilisa kotonga Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi mpe kokokisa nyonso oyo azalaki na yango na makanisi ya kosala kati na Tempelo ya Yawe mpe kati na ndako na ye moko, 12 Yawe abimelaki Salomo, na butu, mpe alobaki: — Nayoki losambo na yo mpe naponi esika oyo lokola Ndako ya bambeka mpo na Ngai. 13 Soki nakangi likolo mpo ete mvula ebeta te to natindi mabanki mpo ete ebebisa mokili to natindi bokono mabe kati na bato, 14 soki bato na Ngai, oyo babengami na Kombo na Ngai bamikitisi, basambeli, baluki elongi na Ngai, mpe bapesi mokongo na banzela na bango ya mabe, Ngai, nakoyoka bango wuta na Likolo, nakolimbisa masumu na bango mpe nakobikisa mokili na bango. 15 Kobanda sik'oyo, miso na Ngai ekofungwama, mpe matoyi na Ngai ekoyoka na bokebi mabondeli oyo ekosalema na esika oyo. 16 Naponi mpe nabulisi Tempelo wana mpo ete Kombo na Ngai ezala kuna tango nyonso. Miso mpe motema na Ngai ekozala kuna na Tempelo yango mpo na libela. 17 Mpo na yo, soki okotambola liboso na Ngai ndenge Davidi, tata na yo, atambolaki; soki okosala nyonso oyo natindaki yo mpe okobatela mibeko mpe malako na Ngai, 18 nakolendisa kiti na yo ya bokonzi kolanda boyokani oyo nasalaki elongo na Davidi, tata na yo, tango nalobaki: « Okotikalaka kozanga te mokitani mpo na kokamba Isalaele lokola mokonzi. » 19 Kasi soki bopengwi mosika na Ngai, soki bosundoli mibeko mpe malako na Ngai, oyo natie liboso na bino; soki bokeyi kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango, 20 nakopikola bino na mabele na Ngai, mabele oyo napesaki bino; nakobwaka mosika ya miso na Ngai Tempelo oyo nabulisi mpo na Kombo na Ngai mpe nakokomisa yango eloko ya kotiola mpe ya soni kati na bikolo nyonso. 21 Atako Tempelo oyo ezali sik'oyo kitoko penza, kasi bato nyonso oyo bakoleka pembeni na yango bakokamwa mpe bakoloba: « Mpo na nini Yawe asali makambo ya boye na mokili oyo mpe na Tempelo oyo? » 22 Mpe bakoyanola: « Ezali mpo ete basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango, oyo abimisaki bango na Ejipito mpe bamipesaki na banzambe mosusu, bafukamelaki yango mpe basalelaki yango; yango wana Yawe ayeisi likolo na bango pasi oyo nyonso. »

8 Sima na mibu tuku mibale oyo Salomo asalaki mpo na kotonga Tempelo ya Yawe mpe ndako na ye moko, 2 Salomo atongaki lisusu bingumba mike oyo Irami apesaki ye mpe avandisaki kuna bana ya Isalaele. 3 Salomo akendeki kobundisa engumba Amati ya Tsoba mpe abotolaki yango. 4 Kati na esobe, atongaki engumba Tadimori; mpe kati na Amati, atongaki bingumba nyonso ya kobombela biloko. 5 Atongaki lisusu Beti-Oroni ya likolo mpe Beti-Oroni ya se lokola bingumba batonga makasi, elongo na bamir, bikuke mpe bibende oyo bakangelaka bikuke, 6 Baalati mpe bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba biloko na ye, bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba bashar mpe bampunda na ye. Salomo atongaki lisusu nyonso oyo azalaki na yango posa kati na Yelusalemi, na Libani mpe na mokili nyonso oyo azalaki kokamba. 7 Batikali nyonso kati na bato ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, ba-oyo bazalaki bana ya Isalaele te, 8 ba-oyo bana na bango batikalaki kati na mokili oyo bana ya Isalaele babebisaki, Salomo azwaki bango mpo na misala makasi, kino na mokolo ya lelo. 9 Kasi Salomo akomisaki te bana ya Isalaele bawumbu mpo na kosala misala makasi na ye, pamba te bazalaki bato ya bitumba, bakonzi ya basoda na ye, bakonzi ya bashar na ye mpe ya basoda na ye, oyo batambolisaka bashar. 10 Ezalaki mpe na bakalaka ya lokumu oyo mokonzi Salomo atiaki mpo na kokamba basali na ye. Motango na bango ezalaki nkama mibale na tuku mitano. 11 Salomo alongolaki mwana mwasi ya Faraon kati na engumba ya Davidi mpe amemaki ye na ndako oyo atongelaki ye, pamba te alobaki: « Mwasi na ngai asengeli te kovanda kati na ndako ya Davidi, mokonzi ya Isalaele, mpo ete bisika oyo Sanduku ya Yawe ekoti ezali bule. » 12 Salomo abonzaki epai na Yawe bambeka ya kotumba, na etumbelo ya Yawe, oyo atongaki liboso ya ndako moke ya kokotela na Tempelo ya Yawe. 13 Azalaki kobonza yango mokolo na mokolo, kolanda mitindo ya Moyize na tina na mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti misato oyo esalemaka mibu nyonso: feti ya Mapa ezanga levire, feti ya Baposo mpe feti ya Bandako ya kapo. 14 Kolanda mokano ya Davidi, tata na ye, Salomo atiaki masanga ya Banganga-Nzambe kati na misala na bango mpe Balevi mpo na kokumisa Yawe mpe kosunga Banganga-Nzambe ndenge ebongisamaki mpo na mokolo na mokolo. Aponaki lisusu masanga ya bakengeli bikuke mpo na ekuke moko na moko kolanda etinda oyo Davidi, moto na Nzambe, apesaki. 15 Batosaki na makambo nyonso mitindo ya mokonzi mpo

na oyo etali Banganga-Nzambe mpe Balevi, ezala mpo na oyo etali bibombelo bomengo. 16 Ezali boye nde misala nyonso ya Salomo esalemaki, kobanda na mokolo oyo batongaki moboko ya Tempelo ya Yawe kino na mokolo oyo esilaki. Boye, Tempelo ya Yawe esilaki kotongama. 17 Salomo akendeki na Etsioni-Geberi mpe na Eyiloti, pembeni ya ebale monene ya Barozo, kati na mokili ya Edomi. 18 Irami atindelaki ye, na nzela ya basali na ye, bamasuwa mpe bato oyo bayebaki kotambolisa malamu masuwa kati na ebale. Bato ya Irami batambolaki elongo na basali ya Salomo kino na Ofiri, mpe bazwaki kuna bakilo nkoto zomi na mitano ya wolo oyo bamemaki epai ya mokonzi Salomo.

9 Tango mwasi mokonzi ya Saba ayokaki sango ya lokumu ya Salomo, ayaki na Yelusalemi mpo na komeka ye na nzela ya mituna ya makasi; ayaki elongo na bato ebele mpe bashamo oyo ememaki biloko ya mike-mike oyo epesaka solo kitoko, wolo ebele mpe mabanga ya talo. Tango akomaki epai ya Salomo, ayebisaki ye nyonso oyo azalaki na yango kati na motema. 2 Salomo apesaki ye biyano na mituna na ye nyonso; ezalaki ata na motuna moko te oyo Salomo alongaki te kopesa eyano. 3 Tango mwasi mokonzi ya Saba amonaki bwanya ya Salomo, ndako oyo atongaki, 4 bilei oyo azalaki kolia na mesa na ye, ndako ya basali na ye, esaleli mpe elateli ya basali na ye, basali oyo bapesaka ye masanga mpe bambeka ya kotumba oyo azalaki kobonza kati na Tempelo ya Yawe, mwasi mokonzi ya Saba akamwaki makasi. 5 Alobaki na mokonzi: « Makambo oyo nayokaki wuta na mokili na ngai na tina na misala mpe na bwanya na yo ezali ya solo! 6 Nandimaki te makambo oyo bazalaki koloba na tina na yango kino tango ngai moko nayei mpe namoni yango na miso na ngai moko. Nzokande, kolanda oyo ngai namoni, makambo oyo bayebisaki ngai te na tina na bwanya yango ezali penza kati-kati! Solo, oleki sango ya lokumu oyo nayokaki na tina na yo! 7 Esengo na bato na yo, esengo na basali na yo, oyo batelemaka tango nyonso liboso na yo mpe bayokaka maloba na yo, oyo etonda na bwanya! 8 Tika ete Yawe, Nzambe na yo, apambolama; Ye oyo asepelaki na yo mpe atiaki yo na kiti na Ye ya bokonzi lokola mokonzi mpo na kosalela Yawe, Nzambe na yo! Ezali mpo ete Nzambe na yo alingaka Isalaele mpe alingi ete ewumela mpo na libela nde atiaki yo lokola mokonzi na yango, mpo ete osala na bosolo mpe na bosembo. » 9 Mwasi mokonzi ya Saba apesaki mokonzi Salomo bakilo nkoto misato na nkama mitano ya wolo, biloko ebele penza ya solo kitoko mpe mabanga ya talo. Etikala lisusu kozala te na biloko ebele ya solo kitoko lokola biloko oyo mwasi mokonzi ya Saba amemelaki mokonzi Salomo. 10 Lisusu, basali ya Irami mpe ya Salomo, oyo bamemaki wolo wuta na Ofiri bamemaki mpe mabaya ya santale mpe mabanga ya talo. 11 Mokonzi asalaki na mabaya wana ya santale makonzi ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi, banzenze mpe mandanda mpo na bayembi. Batikalaki nanu komona nyonso wana te kati na mokili ya Yuda. 12 Na ngambo na ye, mokonzi Salomo apesaki na mwasi mokonzi ya Saba biloko nyonso oyo azalaki na yango posa mpe oyo asengaki, koleka kutu biloko oyo amemelaki mokonzi. Sima na yango, mwasi mokonzi ya Saba azongaki elongo na basali na ye, na mokili na ye. 13 Mobu na mobu, Salomo azalaki kozwa bakilo ya wolo nkoto tuku mibale, 14 mbongo ya mpako ya bato ya mombongo oyo bazalaki koteka biloko oyo bazalaki kosomba na bamboka ya bapaya, mpe mbongo ya mpako ya bateki biloko ya ndenge na ndenge. Bakonzi nyonso ya Arabi mpe bayangeli ya bituka bazalaki komema wolo mpe palata epai ya Salomo. 15 Mokonzi Salomo asalisaki na wolo batuta banguba minene nkama mibale; nguba moko na moko esengaki bakilo motoba ya wolo. 16 Asalisaki lisusu na wolo batuta banguba mike nkama misato; nguba moko na moko ya moke esengaki bakilo misato ya wolo. Mokonzi atiaki yango kati na ndako na ye, oyo bazalaki kobenga « ndako ya zamba ya Libani. » 17 Mokonzi asalaki na pembe ya nzoko kiti moko monene ya bokonzi mpe abambaki yango wolo ya peto. 18 Kiti yango ya bokonzi ezalaki na ematelo ya binyatelo motoba, enyatelo makolo ya wolo ekanganaki na kiti. Na bangambo nyonso mibale, ezalaki na bisika ya kotia maboko, mpe bikeko mibale ya nkosi na pembeni ya bisika ya kotia maboko. 19 Bikeko zomi na mibale ya nkosi ezalaki na likolo ya binyatelo motoba ya ematelo: enyatelo moko na moko ezalaki na bikeko mibale, ekeko moko na ngambo moko na moko. Kati na mikili nyonso, eloko ya ndenge wana etikala nanu kosalema te. 20 Bakopo nyonso ya mokonzi Salomo ezalaki ya wolo, mpe biloko nyonso ya ndako ya Zamba ya Libani ezalaki ya wolo ya peto. Pamba te, na tango oyo Salomo azalaki mokonzi, palata ezalaki na motuya ata te. 21 Mokonzi azalaki na bamasuwa oyo ezalaki kokende na Tarsisi, elongo na basali ya Irami. Sima na mibu nyonso misato, bamasuwa ezalaki kozonga wuta na Tarsisi mpe ezalaki komema wolo, palata, pembe ya nzoko, bamakaku mpe bandeke oyo babengaka « Paoni. » 22 Mokonzi Salomo alekaki bakonzi nyonso ya mokili na bozwi mpe na bwanya. 23 Bakonzi nyonso ya mokili bazalaki koluka kokutana na Salomo mpo na koyoka bwanya oyo Nzambe atiaki kati na motema na ye. 24 Moko na moko azalaki komemela ye lokola kado biloko ya palata, biloko ya wolo, bilamba, bibundeli, biloko ya mike-mike ya solo kitoko,

bampunda mpe bamile. Mpe ezalaki bongo mibu nyonso. 25 Salomo azalaki na bashambre nkoto minei mpo na kobomba bampunda elongo na bashar, mpe batambolisi nkoto zomi na mibale mpo na bashar. Atiaki yango kati na bingumba ya bashar mpe epai na ye, Salomo, kati na Yelusalemi. 26 Azalaki likolo ya bakonzi nyonso, longwa na Ebale (Efrate) kino na mokili ya bato ya Filisitia mpe na mondelo ya Ejipito. 27 Mokonzi asalaki ete palata ekoma ebele kati na Yelusalemi lokola mabanga, mpe banzete ya sedele ekoma ebele lokola banzete ya sikomori oyo ezali kati na mokili ya lubwaku. 28 Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta na Ejipito mpe na mikili mosusu. 29 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Salomo, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya misala ya mosakoli Natan, ya mosakoli Ayiya, moto ya Silo; mpe kati na buku ya bimoniseli ya Yedo, momoni makambo, na tina na Jeroboami, mwana mobali ya Nebati. 30 Salomo akonzaki Isalaele mobimba mibu tuku minei, na Yelusalemi. 31 Bongo Salomo akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Mwana na ye, Roboami, akitanaki na ye na bokonzi.

10 Roboami akendeki na Sishemi epai wapi lisanga mobimba ya Isalaele esanganaki mpo na kokomisa ye mokonzi. 2 Kasi sima na Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, koyoka sango yango wuta na Ejipito epai wapi akendeki kobombama mpo na kokima mokonzi Salomo, azongaki wuta na Ejipito. 3 Boye, batindaki bato kobenga Jeroboami; bongo ye Jeroboami elongo na lisanga mobimba ya Isalaele bakendeki epai ya Roboami mpe balobaki na ye: 4 — Tata na yo anyokolaki biso makasi. Kasi sik'oyo, yo, lembisa misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo atia na mito na biso; bongo biso, tokosalela yo. 5 Roboami azongisaki: — Bopesa ngai mikolo misato mpo na koyekola likambo yango, bongo bozongela ngai. Mpe bato bakendeki. 6 Mokonzi Roboami atunaki toli epai ya bampaka oyo basalaki elongo na Salomo, tata na ye, tango azalaki nanu na bomoi. Alobaki na bango: — Toli nini bozali kopesa ngai lokola eyano ya kopesa epai ya bato oyo? 7 Bazongiselaki ye: — Soki omitalisi lokola moto malamu epai ya bato oyo, soki olobeli bango na boboto mpe opesi bango eyano ya malamu, bakozala tango nyonso basali na yo. 8 Kasi Roboami aboyaki toli oyo bampaka bapesaki ye; asengaki toli epai ya bilenge mibali oyo bakolaki esika moko na ye mpe bazalaki kosalela ye. 9 Atunaki bango: — Toli nini bozali kopesa lokola eyano ya kopesa epai ya bato oyo balobi na ngai: « Lembisa misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo atia na mito na biso? » 10 Bilenge mibali oyo bakolaki esika moko na ye bazongisaki: — Tala makambo oyo okoyebisa bato oyo balobi na yo: « Tata na yo anyokolaki biso na misala makasi; kasi yo, lembisela biso yango! » Yebisa bango: « Mosapi na ngai ya moke eleki loketo ya tata na ngai na monene. 11 Kobanda lelo, soki tata na ngai anyokolaki bino na misala makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. » 12 Sima na mikolo misato, Jeroboami elongo na bato nyonso bazongaki epai ya Roboami, ndenge mokonzi ayebisaki bango: « Bozongela ngai sima na mikolo misato. » 13 Mokonzi Roboami aboyaki kosalela toli oyo bampaka bapesaki ye, ayanolaki bato na maloba mabe makasi; 14 alandaki toli ya bilenge mibali mpe ayebisaki bango: — Soki tata na ngai anyokolaki bino na misala makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. 15 Mokonzi aboyaki koyoka bato, pamba te ezalaki Nzambe nde asalaki bongo mpo na kokokisa Liloba oyo Yawe ayebisaki Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, na nzela ya mosakoli Ayiya, moto ya Silo. 16 Tango bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete mokonzi aboyi koyoka bango, bazongiselaki ye: — Eloko nini ya lisanga tozali na yango na Davidi? Tozali na eloko moko te ya lisanga na mwana mobali ya Izayi! Isalaele, tika ete moto na moto azonga na ndako na ye ya kapo! Mpe yo, mokitani ya Davidi, tikala kotala makambo ya ndako na yo! Wana bana nyonso ya Isalaele bazongaki na bandako na bango ya kapo, 17 Roboami akobaki kokonza bana ya Isalaele oyo bazalaki kovanda na bingumba ya Yuda. 18 Mokonzi Roboami atindaki Adorami oyo azalaki motambolisi ya misala makasi, kasi bana ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe akufaki. Nzokande, mokonzi Roboami alongaki komata na shar na ye mpo na kokima na Yelusalemi. 19 Ezali boye nde bana ya Isalaele batombokelaki ndako ya Davidi kino na mokolo ya lelo.

11 Tango Roboami azongaki na Yelusalemi, asangisaki mabota ya Yuda mpe ya Benjame, aponaki bilombe ya bitumba nkoto nkama moko na tuku mwambe mpo na kobundisa Isalaele mpe kozongisa bokonzi na maboko ya Roboami. 2 Kasi Yawe alobaki na Shemaya, moto na Nzambe: 3 — Yebisa Roboami, mwana mobali ya Salomo, mokonzi ya Yuda, mpe bana nyonso ya Isalaele oyo bazali kati na Yuda mpe Benjame: 4 « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Bokende te kobundisa bandeko na bino! Tika ete moto moko na moko azonga na ndako na ye, pamba te ngai moko nde nasali makambo nyonso oyo eleki. › »

Batosaki Liloba na Yawe, bazongaki na bandako na bango mpe batikaki mabongisi ya kobundisa Jeroboami. 5 Wana Roboami avandaki na Yelusalemi, atongaki bamir zingazinga ya bingumba ebele ya Yuda mpo na kolendisa yango. 6 Alendisaki Beteleemi, Etami, Tekoa, 7 Beti-Tsuri, Soko, Adulami, 8 Gati, Maresha, Zifi, 9 Adorayimi, Lakishi, Azeka, 10 Tsorea, Ayaloni mpe Ebron. Oyo nde ezalaki bingumba batonga makasi kati na Yuda mpe Benjame. 11 Atongaki zingazinga na yango bamir, atiaki kuna bayangeli mpe bibombelo ya biloko ya kolia, ya mafuta mpe ya vino. 12 Kati na bingumba yango nyonso, atiaki banguba minene mpe makonga mpo na kokomisa yango makasi koleka. Boye Yuda mpe Benjame ekomaki ya Roboami. 13 Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bazalaki kati na Isalaele mobimba bayaki kosangana na Roboami wuta na bituka na bango nyonso. 14 Balevi batikaki bandako mpe mabele na bango, bakendeki na Yuda mpe na Yelusalemi, pamba te Jeroboami mpe bana na ye ya mibali bapekisaki bango kosala mosala na bango ya bonganga-Nzambe ya Yawe. 15 Boye, ye moko Jeroboami aponaki banganga-nzambe mpo na bisambelo ya likolo ya bangomba mpe mpo na banzambe ya bikeko oyo asalaki na lolenge ya bantaba ya mibali mpe ya bana ngombe. 16 Bato ya mabota nyonso ya Isalaele, oyo balukaka Yawe, Nzambe ya Isalaele, na mitema na bango mobimba balandaki Balevi, na Yelusalemi, mpo na kobonzela Yawe, Nzambe ya batata na bango, mbeka. 17 Mibu misato, balendisaki bokonzi ya Yuda mpe nguya ya Roboami, mwana mobali ya Salomo; pamba te mibu misato yango, balandaki ndakisa ya Davidi mpe ya Salomo. 18 Roboami abalaki Maalati, mwana mwasi ya Yerimoti, mwana mobali ya Davidi mpe ya Abiyaili, mwana mwasi ya Eliabi, mwana mobali ya Izayi. 19 Maalati abotelaki Roboami bana mibali oyo: Yewushi, Shemaria mpe Zaami. 20 Sima, Roboami abalaki Maaka, mwana mwasi ya Abisalomi, oyo abotelaki ye: Abiya, Atayi, Ziza mpe Shelomiti. 21 Roboami alingaki mingi Maaka, mwana mwasi ya Abisalomi, koleka basi mpe bamakangu na ye nyonso. Azalaki na basi zomi na mwambe mpe bamakangu tuku motoba; mpe abotaki bana mibali tuku mibale na mwambe mpe bana basi tuku motoba. 22 Roboami aponaki Abiya, mwana mobali ya Maaka, mpo ete azala mokambi ya liboso ya bandeko na ye ya mibali, pamba te azalaki na makanisi ya kokomisa ye mokonzi. 23 Boye, asalelaki mayele ya kopanza bana na ye nyonso ya mibali kati na bituka nyonso ya Yuda mpe ya Benjame, kati na bingumba nyonso batonga makasi; apesaki bango bilei mpe basi ebele.

12 Tango bokonzi ya Roboami elendisamaki mpe ye moko akomaki makasi, ye mpe Isalaele mobimba basundolaki Mobeko ya Yawe. 2 Boye, lokola bazalaki lisusu kotosa Yawe te, Shishaki, mokonzi ya Ejipito, abundisaki Yelusalemi na mobu ya mitano ya bokonzi ya Roboami. 3 Ayaki wuta na Ejipito elongo na bashar nkoto moko na nkama mibale, basoda nkoto tuku motoba oyo babundaka likolo ya bampunda elongo na mampinga ya basoda ebele oyo motango na bango ekokaki kotangama te: basoda ya mokili ya Libi, ya Suki mpe ya Kushi. 4 Abotolaki bingumba batonga makasi ya Yuda mpe akendeki kino na Yelusalemi. 5 Bongo, mosakoli Shemaya akendeki epai ya Roboami mpe bakambi ya Yuda oyo basanganaki na Yelusalemi tango bamonaki Shishaki kopusana. Alobaki na bango: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Bosundolaki Ngai, yango wana Ngai mpe nasundoli bino na maboko ya Shishaki. » 6 Mokonzi elongo na bakambi ya Isalaele bamikitisaki, bandimaki mabe na bango mpe balobaki: — Yawe azali sembo! 7 Tango Yawe amonaki ete basili komikitisa, Yawe alobaki lisusu epai ya Shemaya: — Lokola basili komikitisa na kondima mabe na bango, nakobebisa bango te; kasi kala mingi te, nakokangola bango, mpe kanda na Ngai ekokitela Yelusalemi te na nzela ya Shishaki. 8 Nzokande bakokoma bawumbu na ye mpe, na bongo, bakoyeba bokeseni nini ezali kati na kosalela Ngai mpe kosalela bakonzi ya bamboka mosusu. 9 Shishaki, mokonzi ya Ejipito, abundisaki Yelusalemi, azwaki bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi. Azwaki penza biloko nyonso, ezala banguba ya wolo oyo Salomo asalisaki. 10 Na esika ya banguba ya wolo, mokonzi Roboami asalisaki banguba ya bronze mpe apesaki yango epai ya bakonzi ya bakengeli ekotelo ya ndako ya mokonzi. 11 Tango nyonso mokonzi abandaki kokende na Tempelo ya Yawe, bakengeli bazalaki kokende elongo na ye, bazalaki komema banguba mpe kozongisa yango kati na ndako ya bakengeli. 12 Lokola mokonzi Roboami amikitisaki na kondima mabe na ye, Yawe akitiselaki ye te kanda na Ye mpe abebisaki ye penza te. Kutu, emonanaki lisusu makambo malamu kati na Yuda. 13 Mokonzi Roboami alendisaki bokonzi na ye, na Yelusalemi mpe akonzaki. Azalaki na mibu tuku minei na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na sambo na Yelusalemi, engumba oyo Yawe aponaki kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo na kotia kuna Kombo na Ye. Kombo ya mama na ye ezalaki « Naama. » Naama azalaki moto ya Amoni. 14 Roboami asalaki mabe, pamba te amipesaki te, na motema na ye mobimba, mpo na koluka Yawe. 15 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Roboami, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya misala ya mosakoli Shemaya mpe ya momoni makambo Ido, buku epai wapi emonani

milongo ya mbotama. Ezalaki tango nyonso na bitumba kati na Roboami mpe Jeroboami. **16** Roboami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Abiya, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

13 Tango Jeroboami akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, Abiya akomaki mokonzi ya Yuda **2** mpe akonzaki mibu misato na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Mikaya. » Mikaya azalaki mwana ya Urieli, moto ya Gibea. Ezalaki na etumba kati na Abiya mpe Jeroboami. **3** Bongo kati na mampinga na bango, emonanaki ete Abiya azalaki na bilombe ya bitumba nkoto nkama minei, mpe Jeroboami, nkoto nkama mwambe. **4** Abiya atelemaki na likolo ya ngomba Tsemarayimi oyo ezali kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe alobaki: « Jeroboami mpe Isalaele, boyoka ngai malamu! **5** Boyebi te ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesa mpo na libela bokonzi ya Isalaele epai ya Davidi mpe bana na ye na nzela ya boyokani oyo ekoki kobongwana te? **6** Kasi Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mosali ya Salomo, mwana mobali ya Davidi, atelemaki mpo na kotombokela mokonzi na ye. **7** Bato pamba mpe bato oyo bazanga tina basanganaki elongo na ye mpe batombokelaki Roboami, mwana mobali ya Salomo, tango azalaki elenge! Bongo lokola akembaki nanu te na mosala, alongaki mpe te kotelema liboso na bango. **8** Mpe sik'oyo, bokani kotelemela bokonzi ya Yawe, oyo ezali na maboko ya bana ya Davidi! Bobongisi mampinga minene mpe bozali, kati na bino, na bikeko ya bana ngombe oyo Jeroboami asalelaki bino lokola banzambe. **9** Boni, bobenganaki te Banganga-Nzambe ya Yawe, bana mibali ya Aron, mpe Balevi? Bomikomisaki te banganga-nzambe ya banzambe ya bikeko ndenge bato ya bikolo mosusu basalaka? Moto na moto azalaki koya na ngombe moko ya mobali mpe bameme sambo ya mibali oyo azalaki kozwa na etonga na ye, mpo ete bakomisa ye nganga-nzambe ya oyo ezali kutu banzambe te. **10** Nzokande epai na biso, Yawe nde azali Nzambe na biso, mpe tosundola Ye te; bana mibali ya Aron nde bazali Banganga-Nzambe oyo basalelaka Ye, mpe Balevi basungaka bango. **11** Tongo mpe pokwa nyonso, tobonzelaka Yawe bambeka ya kotumba mpe ya malasi, totandaka mapa likolo ya mesa ya bule; mpe pokwa nyonso, topelisaka minda ya etelemiselo ya minda, pamba te biso totosaka mitindo ya Yawe, Nzambe na biso; kasi bino, bosundolaki Ye. **12** Tala, Nzambe azali elongo na biso lokola Motambolisi; Banganga-Nzambe na Ye bakobeta kelelo na lokito makasi mpo na kotelemela bino. Bana ya Isalaele, bobundisa te Yawe, Nzambe ya batata na bino, pamba te bokolonga ata moke te. » **13** Na tango wana, Jeroboami atindaki limpinga moko ya basoda mpo ete babombama na sima ya basoda ya Yuda. Boye, basoda ya Yuda bazwamaki lokola na motambo: liboso na bango, ezalaki na mampinga ya Isalaele; mpe sima na bango, basoda oyo babombamaki. **14** Mpe wana basoda ya Yuda babalukaki, basosolaki ete babundisami na liboso mpe na sima na mbala moko. Boye, bagangaki epai na Yawe, mpe Banganga-Nzambe babetaki kelelo. **15** Basoda ya Yuda babetaki lokito ya bitumba; mpe na lokito na bango, Yawe Nzambe akweyisaki Jeroboami mpe Isalaele nyonso liboso ya Abiya mpe ya Yuda. **16** Basoda ya Isalaele bakimaki liboso ya basoda ya Yuda, mpe Nzambe akabaki bango na maboko ya basoda ya Yuda. **17** Abiya mpe mampinga na ye bazwaki elonga monene liboso ya mampinga ya Isalaele mpe babomaki bilombe ya Isalaele pene nkoto nkama mitano. **18** Na tango wana, basoda ya Isalaele basambwaki; kasi ba-oyo ya Yuda bazwaki elonga, pamba te batiaki elikya na Yawe, Nzambe ya batata na bango. **19** Abiya alandaki Jeroboami mpe abotolaki ye bingumba ebele: Beteli, Yeshana mpe Efroni elongo na bamboka na yango ya zingazinga. **20** Na mikolo nyonso oyo Abiya azalaki na bokonzi, Jeroboami azongelaki te nguya na ye ya kala. Yawe abetaki ye mpe akufaki. **21** Nzokande, Abiya alendisaki bokonzi na ye. Abalaki basi zomi na minei mpe abotaki bana mibali tuku mibale na mibale mpe bana basi zomi na motoba. **22** Makambo mpe misala mosusu ya Abiya, etamboli mpe maloba na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya momoni makambo Ido.

14 Abiya akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Asa, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. Na tango oyo Asa azalaki mokonzi, mokili ezalaki na kimia mibu zomi. **2** Asa asalaki makambo ya malamu mpe ya sembo na miso ya Yawe, Nzambe na ye. **3** Alongolaki bitumbelo ya banzambe ya bapaya mpe bisambelo ya likolo ya bangomba, abukaki makonzi ya bule ya banzambe ya bikeko mpe akweyisaki makonzi ya bikeko ya nzambe mwasi Ashera. **4** Apesaki mitindo na bato ya Yuda ete baluka Yawe, Nzambe ya batata na bango, mpe batosa mibeko mpe malako na Ye. **5** Kati na bingumba nyonso ya Yuda, mokonzi Asa alongolaki bisambelo nyonso ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo malasi. Boye, na tango na ye, mokili ezalaki na kimia. **6** Atongaki bingumba makasi kati na Yuda mpo ete mokili ezalaki na kimia. Na mibu wana, moto moko te abundisaki ye, pamba te Yawe apesaki ye bopemi. **7** Alobaki na Yuda: « Totonga bingumba oyo, tozingela yango na bamir, na bandako milayi mpe na bikuke elongo na bikangelo na

yango. Mokili ezali kati na bopemi liboso na biso, pamba te tolukaki Yawe, Nzambe na biso; tolukaki Ye, mpe Ye apesi biso bopemi na bangambo nyonso. » Boye, batongaki mpe balongaki na mabongisi na bango. **8** Asa azalaki na mampinga ya basoda nkoto nkama misato ya bato ya Yuda, oyo bazalaki komema banguba minene mpe makonga, mpe ya basoda nkoto nkama mibale na tuku mwambe ya bato ya Benjame, oyo bazalaki komema banguba mike mpe kobeta matolotolo: bango nyonso bazalaki bilombe ya bitumba. **9** Zera, moto ya Kushi, elongo na mampinga ya basoda monkoko moko mpe bashar nkama misato, abundisaki mampinga ya Asa mpe akomaki kino na Maresha. **10** Asa abimelaki ye, mpe batandamaki na molongo ya bitumba na se ya Tsefata, pene ya Maresha. **11** Asa abelelaki Yawe, Nzambe na ye; alobaki: « Oh Yawe, moko te akokani na Yo, moko te akoki kosunga moto ya bolembu liboso ya moto na nguya. Oh Yawe, Nzambe na biso, sunga biso! Pamba te totiaka elikya na biso kati na Yo. Ezali na Kombo na Yo nde toyaki kobundisa mampinga oyo ya monene. Oh Yawe, ozali Nzambe na biso! Tika ete moto alonga Yo te! » **12** Yawe abetaki bato ya Etiopi liboso ya Asa mpe Yuda, mpe bato ya Etiopi bakimaki. **13** Asa elongo na mampinga na ye balandaki bato ya Etiopi kino na Gerari. Bato bakufaki, bakokaki te kobikisa bomoi na bango, pamba te bango nyonso babebisamaki liboso ya Yawe mpe mampinga na Ye. Mampinga ya basoda ya Yuda bazwaki bomengo ebele ya bitumba; **14** babebisaki bamboka nyonso oyo ezalaki zingazinga ya Gerari, pamba te Yawe akweyiselaki bango somo na Ye ya makasi. Bazwaki na makasi biloko kati na bingumba nyonso, pamba te biloko ya kozwa ezalaki ebele penza kati na yango. **15** Babebisaki mpe bitonga ya bibwele, bamemaki bantaba mpe bameme ebele elongo na bashamo. Bongo, bazongaki na Yelusalemi.

15 Molimo ya Nzambe akitelaki Azaria, mwana mobali ya Odedi. **2** Azaria ayaki liboso ya Asa mpe alobaki na ye: « Asa elongo na bato nyonso ya Yuda mpe ya Benjame, boyoka ngai! Yawe azalaka elongo na bino soki bino bozali elongo na Ye. Soki boluki Ye, akomimonisa epai na bino. Nzokande, soki botiki Ye, Ye mpe akotika bino! **3** Na tango molayi, Isalaele azangaki Nzambe ya solo, azangaki Banganga-Nzambe mpo na koteya ye, mpe azangaki mibeko. **4** Kasi kati na pasi na bango, bazongelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele; balukaki Ye, mpe Ye amimonisaki epai na bango. **5** Na tango yango, kimia ezalaki te mpo na bato oyo bazalaki kokende mpe kozonga, pamba te mobulu ezalaki kati na bavandi nyonso ya mikili. **6** Ekolo moko ezalaki kobundisa ekolo mosusu, engumba moko ezalaki kobundisa engumba mosusu, pamba te Nzambe azalaki kokotisa mobulu kati na bango na nzela ya pasi ya lolenge nyonso. **7** Boye bino, botelema ngwi mpe bolemba te, pamba te misala na bino ezali na lifuti. » **8** Sima na Asa koyoka maloba oyo mpe lisakoli ya Azaria, mwana mobali ya mosakoli Odedi, azwaki mpiko, alongolaki banzambe ya bikeko kati na bituka ya Yuda, ya Benjame mpe kati na bingumba oyo abotolaki kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi; azongisaki etumbelo ya Yawe oyo ezalaki liboso ya ndako moke ya kokotela na Tempelo ya Yawe. **9** Asangisaki bato nyonso ya Yuda mpe ya Benjame, elongo na bato oyo bawutaki na mabota ya Efrayimi, ya Manase mpe ya Simeoni, oyo bakomaki kovanda kati na bango, pamba te bana ebele ya Isalaele basanganaki na mokonzi Asa tango bamonaki ete Yawe, Nzambe na ye, azali elongo na ye. **10** Basanganaki na Yelusalemi na sanza ya misato ya mobu ya zomi na mitano ya bokonzi ya Asa. **11** Na mokolo wana, kati na bomengo ya bitumba oyo bazongaki na yango, babonzelaki Yawe bangombe nkama sambo mpe bameme nkoto sambo. **12** Basalaki boyokani na kolapa ndayi ete bakokangama na Yawe, Nzambe ya batata na bango, na mitema mpe na molimo na bango mobimba; **13** bongo moto nyonso oyo akokangama te na Yawe, Nzambe ya Isalaele, azala mwana to mokolo, tata to mama, basengeli koboma ye. **14** Balapaki ndayi epai na Yawe, na mongongo makasi, na kobeta maboko mpe milolo, mpe na lokito ya kelelo mpe ya maseke. **15** Bato nyonso ya Yuda basepelaki na ndayi yango, pamba te balapaki yango na mitema na bango mobimba; bazwaki mokano ya kokangama na Yawe Nzambe na esengo, mpe Ye amimonisaki epai na bango. Boye, Yawe apesaki bango bopemi na bangambo nyonso. **16** Mokonzi Asa alongolaki ezala Maaka, mama na ye, na lokumu ya mama ya mokonzi, pamba te Maaka asalelaki nzambe mwasi Ashera ekeko ya soni. Asa abukaki ekeko yango ya soni kino kokomisa yango putulu, mpe atumbaki yango kati na lubwaku ya Sedron. **17** Kasi abebisaki te kati na Isalaele bisambelo ya likolo ya bangomba. Nzokande, Asa abatelaki motema na ye sembo, na mikolo nyonso ya bomoi na ye; **18** azongisaki kati na Tempelo ya Nzambe biloko oyo tata na ye mpe ye moko babulisaki: palata, wolo mpe biloko mosusu. **19** Bitumba ezalaki lisusu te kino na mobu ya tuku misato na mitano ya bokonzi ya Asa.

16 Na mobu ya tuku misato na motoba ya bokonzi ya Asa, Baesha, mokonzi ya Isalaele, abundisaki Yuda; alendisaki bamir ya engumba Rama mpo na kopekisa bato kokota to kobima na mokili ya Asa, mokonzi ya Yuda. **2** Asa azwaki na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe ya

ndako na ye moko palata mpe wolo, mpe atindaki yango epai ya Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, oyo azalaki kovanda na Damasi. Atindelaki ye mpe maloba oyo: 3 « Tika ete tosala boyokani kati na ngai mpe yo ndenge ezalaki kati na tata na ngai mpe tata na yo. Tala, natindeli yo palata mpe wolo. Kende kokata boyokani na yo elongo na Baesha, mokonzi ya Isalaele, mpo ete abundisa ngai lisusu te. » 4 Beni-Adadi andimaki maloba ya mokonzi Asa mpe atindaki bakonzi ya basoda na ye kobundisa bingumba ya Isalaele. Babotolaki Iyoni, Dani, Abele-Mayimi mpe bibombelo nyonso ya bingumba ya Nefitali. 5 Tango kaka Baesha ayokaki bongo, atikaki kolendisa engumba Rama mpe akataki misala na yango. 6 Bongo mokonzi Asa asangisaki bato nyonso ya Yuda, mpe bamemaki wuta na Rama mabanga mpe mabaya oyo Baesha azalaki kosalela. Atongaki na yango Geba mpe engumba Mitsipa. 7 Na tango wana, Anani, momoni makambo, akendeki epai ya Asa, mokonzi ya Yuda, mpe alobaki na ye: — Lokola otie elikya na yo na mokonzi ya Siri na esika ya kotia elikya na yo na Yawe, Nzambe na yo, ozali lisusu na bokonzi te likolo ya mampinga ya mokonzi ya Siri. 8 Boni, bato ya Etiopi mpe ya Libi bazalaki te mampinga minene ya basoda elongo na bashar mpe basoda ebele oyo babundaka likolo ya bampunda? Kasi lokola ozalaki kotia elikya na yo kati na Ye, Yawe akabaki bango solo na maboko na yo. 9 Pamba te Yawe atalaka mokili mobimba mpo na kosunga bato oyo mitema na bango emipesa mobimba epai na Ye. Nzokande, na likambo oyo, osali lokola moto oyo azangi mayele. Mpo na yango, kobanda lelo, okozalaka na bitumba tango nyonso. 10 Mokonzi Asa asilikelaki makasi momoni makambo mpe abwakaki ye na boloko. Kaka na tango yango, Asa anyokolaki ndambo ya bato. 11 Makambo mpe misala mosusu ya Asa, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele. 12 Na mobu ya tuku misato na libwa ya bokonzi na ye, Asa abelaki makasi makolo; mpe, ezala na tango oyo azali kobela makasi, alukaki Yawe te, kasi akendeki epai ya minganga. 13 Na mobu ya tuku minei na moko ya bokonzi na ye, Asa akendeki kokutana na bakoko na ye. 14 Bakundaki ye kati na kunda oyo asalisaki kati na engumba ya Davidi. Balalisaki ye na mbeto moko etonda na malasi, na biloko ya mike-mike ya solo kitoko mpe na kisi oyo basalelaka mpo na kokawusa nzoto ya mowei; mpe batumbaki biloko yango ebele mpo na lokumu na ye.

17 Jozafati, mwana mobali ya Asa, akitanaki na tata na ye na bokonzi mpe alendisaki makasi na ye mpo na kobundisa Isalaele. 2 Atiaki mampinga na ye kati na bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi; mpe atiaki masanga ya basoda kati na mokili ya Yuda mpe kati na bingumba ya Efrayimi oyo Asa, tata na ye, abotolaki. 3 Yawe azalaki elongo na Jozafati mpo ete, na eteni ya liboso ya bomoi na ye, alandaki ndakisa ya Davidi, tata na ye, mpe amipesaki te na banzambe Bala. 4 Kasi alukaki Nzambe ya tata na ye mpe atosaki mibeko na Ye: alandaki te makambo oyo ezalaki kosalema kati na Isalaele. 5 Yawe alendisaki bokonzi oyo ezalaki na maboko ya Jozafati, mpe Yuda mobimba ezalaki komemela ye bakado. Akomaki na bozwi ebele mpe atondaki na lokumu. 6 Motema na ye esepelaki makasi kotambola na banzela ya Yawe kino kolongola kati na Yuda bisambelo ya likolo ya bangomba mpe makonzi ya Ashera. 7 Na mobu ya misato ya bokonzi na ye, atindaki bakalaka na ye koteya bavandi ya bingumba ya Yuda. Ezalaki Beni-Ayili, Abidiasi, Zakari, Netaneeli mpe Mishe. 8 Atindaki elongo na bango Balevi oyo libwa: Shemaya, Netania, Zebadia, Asaeli, Shemiramoti, Jonatan, Adoniya, Tobiya mpe Tobi-Adoniya; elongo na Banganga-Nzambe Elishama mpe Yorami. 9 Bateyaki kati na Yuda. Wana bazalaki na buku ya Mobeko ya Yawe elongo na bango, batambolaki kati na bingumba nyonso ya Yuda mpo na koteya bato. 10 Somo ya Yawe ekangaki bamboka nyonso oyo ezalaki zingazinga ya Yuda, mpe ekokaki lisusu te kobundisa Jozafati. 11 Bato ya Filisitia bamemelaki Jozafati bakado mpe palata lokola mpako mpo na mokonzi; mpe bato ya Arabi bamemelaki ye bameme ya mibali nkoto sambo na nkama sambo mpe bantaba ya mibali nkoto sambo na nkama sambo. 12 Wana nguya ya bokonzi ya Jozafati ekobaki kaka koya makasi, atongaki kati na Yuda bandako makasi mpe bingumba ya kobomba biloko. 13 Kati na bingumba ya Yuda, azalaki na biloko ebele ya kolia; mpe kati na Yelusalemi, atiaki basoda ya mpiko. 14 Tala motango na bango kolanda mabota na bango: Kati na libota ya Yuda, bakonzi ya bankoto: Adina, mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama misato; 15 sima na ye, Yoanani: mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama mibale na tuku mwambe; 16 sima na ye, Amasia, mwana mobali ya Zikiri, oyo amikabaki ye moko epai na Yawe: mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama mibale. 17 Kati na libota ya Benjame: Eliyada, elombe ya bitumba, azalaki mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama mibale oyo bazalaki na matolotolo mpe na banguba; 18 Yozabadi, mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama moko na tuku mwambe. 19 Bato oyo nyonso bazalaki kosala epai ya mokonzi lokola bakonzi ya basoda ya mpiko, bakisa ba-oyo mokonzi atiaki kati na bingumba batonga makasi ya Yuda mobimba.

18 Mokonzi Jozafati akomaki na lokumu mingi mpe na
bozwi ebele, asalaki boyokani elongo na Akabi na
nzela ya libala. **2** Sima na ndambo ya mibu, akendeki
kotala Akabi kati na Samari. Akabi abomaki bameme mpe
bangombe ebele mpo na koyamba ye mpe bato oyo bazalaki
elongo na ye. Atindikaki ye na kokende na Ramoti ya Galadi.
3 Akabi, mokonzi ya Isalaele, atunaki epai ya Jozafati,
mokonzi ya Yuda: — Okoki solo kosepela kokende elongo
na ngai mpo na kobundisa Ramoti ya Galadi? Jozafati
azongisaki: — Ngai mpe yo, bato na ngai mpe bato na yo,
tozali se moko; tokokende elongo na yo na bitumba. **4** Kasi
Jozafati alobaki lisusu na mokonzi ya Isalaele: — Nabondeli
yo, tuna nanu toli ya Yawe. **5** Boye, mokonzi ya Isalaele
asangisaki basakoli nkama minei mpe atunaki bango: —
Boni, tokoki solo kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to
te? Bazongiselaki ye: — Kende, pamba te Nzambe akokaba
yango na maboko ya mokonzi. **6** Kasi Jozafati atunaki lisusu:
— Ezali lisusu na mosakoli moko te awa oyo, na nzela
na ye, tokoki kotuna toli ya Yawe? **7** Mokonzi ya Isalaele
azongiselaki Jozafati: — Ezali lisusu na moto moko oyo, na
nzela na ye, tokoki kotuna toli ya Yawe; kasi ngai nalingaka
ye te mpo ete atikala nanu kosakola te makambo ya malamu
mpo na bomoi na ngai; asakolaka kaka makambo ya mabe.
Ezali Mishe, mwana mobali ya Yimila. Jozafati alobaki: —
Tika ete mokonzi aloba bongo te! **8** Bongo mokonzi ya
Isalaele abengaki moko kati na bakalaka na ye ya lokumu
mpe alobaki na ye: — Memela ngai na lombangu Mishe,
mwana mobali ya Yimila. **9** Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati,
mokonzi ya Yuda, balataki bilamba na bango ya bokonzi
mpe bavandaki na bakiti na bango ya bokonzi, na etando ya
ekotelo ya ekuke ya Samari. Mpe basakoli nyonso bazalaki
kosakola liboso na bango. **10** Nzokande, moko kati na bango,
Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana, asalisaki maseke ya
ebende mpe alobaki: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Na
maseke oyo, okobeta bato ya Siri kino okosilisa koboma
bango. » **11** Basakoli nyonso bazalaki koloba kaka liloba
moko: « Kende kobundisa Ramoti ya Galadi! Okolonga,
pamba te Yawe akokaba yango na maboko ya mokonzi. »
12 Ntoma oyo akendeki kobenga Mishe alobaki na ye: —
Tala, basakoli nyonso bazali koloba liloba kaka moko mpo
na kosakola elonga mpo na mokonzi. Boye, tika ete maloba
na yo ekokana na maloba na bango: sakola elonga mpo na
mokonzi. **13** Kasi Mishe azongisaki: — Na Kombo na Yawe,
makambo oyo Nzambe na ngai akoloba na ngai, yango
nde nakoloba. **14** Tango akomaki epai ya mokonzi, mokonzi
alobaki na ye: — Mishe, tokoki solo kokende kobundisa
Ramoti ya Galadi to te? Azongisaki: — Bokende! Bokolonga!
Bakokabama na maboko na bino! **15** Kasi mokonzi alobaki
na ye: — Nakolapisa yo ndayi mbala boni mpo ete oloba na
ngai kaka bosolo, na Kombo na Yawe? **16** Mishe azongisaki:
— Namoni bato nyonso ya Isalaele bapalangani na likolo ya
bangomba lokola etonga ya bibwele oyo ezangi mobateli.
Mpe Yawe alobi: « Bato oyo bazali lisusu na bakambi te; tika
ete moko na moko azonga na ndako na ye na kimia! »
17 Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati: — Nayebisaki yo
te ete asakolaka makambo ya malamu te mpo na bomoi
na ngai, alobaka kaka mpo na mabe! **18** Mishe alobaki: —
Solo, boyoka nde makambo oyo Yawe alobi! Ngai, namoni
Yawe avandi na Kiti na Ye ya bokonzi, wana mampinga
nyonso ya likolo ezingeli Ye, na ngambo ya loboko na Ye
ya mobali mpe na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi.
19 Yawe atuni: « Nani akokosa Akabi, mokonzi ya Isalaele,
mpo ete akende kobundisa Ramoti ya Galadi mpe akufa
kuna? » Bazongisaki, moko na moko na ndenge na ye.
20 Mpe na suka na nyonso, molimo moko epusanaki, etelemaki
liboso ya Yawe mpe elobaki: « Ngai oyo! Nakokosa ye.
» Yawe atunaki molimo yango: « Okosala yango ndenge
nini? » **21** Molimo yango ezongisaki: « Nakokende mpe
nakobongwana molimo ya lokuta kati na minoko ya basakoli
na ye nyonso. » Yawe alobaki: « Solo, okolonga kokosa
ye! Kende mpe sala bongo. » **22** Mpe sik'oyo, tala, Yawe
atie molimo ya lokuta kati na minoko ya basakoli na yo
oyo; Yawe azwi penza mokano ya koboma yo. **23** Bongo
Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana, apusanaki, apapolaki
Mishe mbata na litama mpe alobaki: — Molimo na Yawe
abimi kati na ngai na nzela nini mpo ete aya koloba na yo?
24 Mishe azongisaki: — Okososola yango kaka na mokolo
oyo okokima mpe okotambola na shambre moko na moko
mpo na koluka kobombama. **25** Mbala moko, mokonzi ya
Isalaele apesaki mitindo: — Bokanga Mishe mpe bomema
ye epai ya Amoni, moyangeli ya engumba, mpe epai ya
Joasi, mwana mobali ya mokonzi. **26** Boloba na bango: «
Tala makambo oyo mokonzi alobi: ‹ Bobwaka moto oyo na
boloko mpe bopesa ye bilei mosusu te, kaka lipa mpe mayi
kino tango nakozonga na kimia. › » **27** Mishe alobaki: —
Soki penza yo ozongi na kimia, loba ete Yawe alobaki na
nzela na ngai te! Abakisaki: — Bino bato nyonso, bosimba
makambo oyo nalobi! **28** Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati,
mokonzi ya Yuda, bakendeki kobundisa Ramoti ya Galadi. **29**
Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati: — Nakomibongola
wana nakokende na bitumba; kasi yo, lata bilamba na yo
ya bokonzi. Boye, mokonzi ya Isalaele amibongolaki mpe
akendeki na bitumba. **30** Nzokande, mokonzi ya Siri apesaki
mitindo epai ya bakonzi na ye ya basoda oyo batambolisaka

bashar: — Bobundisa moto moko te, azala moke to monene; kasi bobundisa kaka mokonzi ya Isalaele. 31 Tango bakonzi na ye ya basoda, oyo batambolisaka bashar, bamonaki Jozafati, bamilobelaki: « Ezali solo mokonzi ya Isalaele. » Bazingelaki ye mpo na kobundisa ye, kasi Jozafati agangaki makasi, mpe Yawe asungaki ye. Nzambe atindikaki basoda oyo batambolisaka bashar mosika na ye. 32 Tango bakonzi ya basoda, oyo batambolisaka bashar basosolaki ete ezali mokonzi ya Isalaele te, batikaki kolanda ye. 33 Kasi moto moko abetaki tolotolo na ye bibetela, mpe mbanzi na yango edusolaki ebombelo ya tolo ya mokonzi ya Isalaele mpe ezwaki ye. Mokonzi alobaki na motambolisi ya shar: — Baluka mpe bimisa ngai libanda ya esika oyo bitumba ezali koleka, pamba te nazoki. 34 Na mokolo yango, lokola bitumba ezalaki makasi, mokonzi ya Isalaele atikalaki ya kotelema kati na shar na ye liboso ya bato ya Siri, kino na pokwa. Mpe kaka na pokwa yango, akufaki.

19 Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, azongaki mobimba na ndako na ye na Yelusalemi, 2 mosakoli Jewu, mwana mobali ya Anani, akendeki kokutana na ye. Alobaki na mokonzi Jozafati: « Mpo na nini kosunga moto mabe mpe kolinga bato oyo bayinaka Yawe? Mpo ete osali bongo, kanda makasi ya Yawe ezali likolo na yo. 3 Kasi atako bongo, makambo malamu emonani kati na yo, pamba te olongolaki makonzi ya nzambe Ashera mpe obongisaki motema na yo mpo na koluka Nzambe. » 4 Jozafati avandaki na Yelusalemi mpe atambolaki lisusu kati na bato longwa na Beri-Sheba kino na etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe azongisaki bana ya Isalaele epai na Yawe, Nzambe ya bakoko na bango. 5 Atiaki basambisi kati na mokili, kati na bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi. 6 Alobaki na bango: « Bozala na bokebi na mosala oyo bokosala, pamba te bokosambisa te mpo na bato, kasi mpo na Yawe oyo azali elongo na bino na bisika nyonso oyo bokokata makambo. 7 Sik'oyo, tika botosi ya Yawe ezala kati na bino. Bokata makambo na bosolo; pamba te epai na Yawe, Nzambe na biso, makambo oyo ezalaka te: kozanga bosembo, kopona bilongi mpe kanyaka. » 8 Kati na Yelusalemi, Jozafati aponaki Balevi, Banganga-Nzambe mpe bakambi ya mabota ya Isalaele mpo na kosambisa kolanda Mibeko ya Yawe mpe kokata makambo ya bavandi ya Yelusalemi. 9 Apesaki bango mitindo oyo: « Bosengeli kosala na boyengebene, na motema mobimba mpe na botosi epai na Yawe. 10 Tango nyonso likambo ekowuta epai na bandeko na bino oyo bavandaka na engumba mpe ekokoma liboso na bino, ezala ya koboma to ya kobuka mibeko, mitindo, bikateli to malako, bosengeli kokebisa bango ete basala masumu te liboso ya Yawe; soki te, kanda na Ye ekokweyela bino mpe bandeko na bino. Bosala bongo mpe bokozala na pamela te. 11 Amaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe, akozala mokambi na bino mpo na makambo nyonso oyo etali Yawe; mpe Zebadia, mwana mobali ya Isimaeli, mokonzi ya libota ya Yuda, akozala mokambi na bino mpo na makambo nyonso oyo etali mokonzi. Balevi bakozala lokola bakalaka liboso na bino. Bozala na mpiko mpe bosala mosala! Mpe tika ete Yawe azala elongo na bato oyo bakosala malamu! »

20 Sima na yango, bato ya Moabi mpe ya Amoni elongo na ndambo ya bato ya Maoni bayaki kobundisa Jozafati. 2 Bongo sango ekomaki na matoyi ya Jozafati na maloba oyo: « Mampinga minene ezali koya kobundisa yo longwa na Siri mpe na ngambo mosusu ya ebale monene; esili kokoma na Atsatsoni-Tamari oyo babengaka Eyini-Gedi. » 3 Jozafati abangaki makasi; azwaki mokano ya kotuna toli ya Yawe mpe akataki ete mokili mobimba ya Yuda ekila bilei. 4 Bato ya Yuda oyo bawutaki na bingumba nyonso ya Yuda basanganaki mpo na koluka Yawe. 5 Jozafati atelemaki kati na lisanga ya Yuda mpe ya Yelusalemi, kati na Tempelo ya Yawe, liboso ya lopango ya sika. 6 Asambelaki: « Oh Yawe, Nzambe ya bakoko na biso! Ezali Yo te Nzambe oyo azali kati na likolo? Ezali Yo te oyo okonzaka bikolo nyonso ya mokili? Nguya mpe makasi ezali kati na loboko na Yo, mpe moko te akoki kotelemela Yo! 7 Oh Nzambe na biso, ezali Yo te oyo obenganaki bavandi ya mokili oyo liboso ya Isalaele, bato na Yo, mpo na kopesa yango mpo na libela epai ya bakitani ya Abrayami, molingami na Yo? 8 Bavandaki mpe na mokili yango, batongaki awa Esika ya bule mpo na Yo, mpo na Kombo na Yo, na koloba: 9 ‹ Soki mabe moko ekomeli biso: bitumba, etumbu, bokono to nzala makasi, tokoya kotelema liboso ya Tempelo oyo mpe liboso na Yo, pamba te Kombo na Yo ezali kati na Tempelo oyo; mpe kati na pasi na biso, tokoganga epai na Yo; bongo Yo, okoyoka, okoyanola mpe okobikisa biso! › 10 Sik'oyo, tala bato ya Amoni, ya Moabi mpe bavandi ya etuka ya bangomba Seiri, ba-oyo na tina na bango, tango bana ya Isalaele babimaki na Ejipito, opekisaki bana ya Isalaele kobotola mokili na bango; mpe mpo na yango, balekaki pembeni-pembeni ya mokili na bango mpe babomaki bango te! 11 Tala lolenge nini bazali kofuta biso: bayei kobundisa mpe kobengana biso na mabele oyo opesaki biso lokola libula! 12 Oh Nzambe na biso, okosambisa bango te? Pamba te tozali na makasi te ya kotelemela mampinga minene oyo ezali koya kobundisa biso, mpe toyebi te tosala nini! Miso na biso ezali kotalela kaka Yo. » 13 Bato nyonso ya Yuda elongo na mabota nyonso, basi mpe bana na bango, batelemaki

liboso ya Yawe. 14 Bongo Molimo na Yawe akitelaki, kati na lisanga, Yaazieli, mwana mobali ya Zakari, mwana ya mobali ya Benaya, mwana mobali ya Yeyeli mpe mwana mobali ya Matania, Molevi mpe moko kati na bakitani ya Azafi. 15 Yaazieli alobaki: « Bino bavandi nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi, mpe yo mokonzi Jozafati, boyoka! Tala makambo oyo Yawe azali koloba na bino: ‹ Bobanga te mpe bolenga te liboso ya mampinga minene oyo, pamba te bitumba ezali ya bino te kasi ezali ya Nzambe. 16 Lobi, bokende kobundisa bango. Bakomata ngomba Atsize, mpe bino bokokutana na bango na suka ya lubwaku, liboso ya esobe ya Yerueli. 17 Bokobunda bitumba ata moke te: bomibongisa kaka na bisika na bino, botelema mpe botala elonga oyo Yawe akopesa bino. Bino bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi, bobanga te mpe bolenga te! Lobi, bokende kokutana na bango; mpe Yawe akozala elongo na bino! › » 18 Jozafati agumbamaki elongi kino na mabele, mpe bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bafukamaki mpo na kogumbamela Yawe. 19 Balevi kati na bato ya Keati mpe ya Kore batelemaki mpo na kokumisa Yawe, Nzambe ya Isalaele, na mongongo makasi. 20 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bakendeki na esobe ya Tekoa. Na tango ya kokende, Jozafati atelemaki mpe alobaki: « Bino, bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi, boyoka ngai! Botia elikya na Yawe, Nzambe na bino, mpe bokolendisama! Bondimela basakoli na Ye, mpe bokolonga! » 21 Sima na ye kosolola na bato, Jozafati aponaki bayembi, atiaki bango liboso ya mampinga ya basoda, mpo na kokumisa Yawe mpe kotombola nkembo ya bosantu na Ye. Mpe batambolaki liboso ya mampinga ya basoda na koyemba: « Bosanzola Yawe, pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » 22 Tango kaka babandaki koyemba mpe kokumisa, Yawe atiaki mobulu kati na bato ya Amoni, ya Moabi mpe ya bangomba Seiri oyo bakotaki na Yuda, mpe babomanaki bango na bango. 23 Bato ya Amoni mpe ya Moabi batelemaki mpo na kobundisa, koboma mpe kobebisa bavandi ya bangomba Seiri. Tango basilisaki koboma bavandi ya Seiri, bakomaki kobomana bango na bango. 24 Tango bato ya Yuda bayaki na esika ya kotalela esobe na mosika, batalaki na ngambo ya mampinga minene ya banguna mpe bamonaki kaka bibembe elali na mabele: moko te abikaki. 25 Jozafati elongo na bato na ye bakendeki kozwa bomengo ya bitumba; mpe bamonaki bibembe ebele, biloko ebele, bilamba ebele mpe biloko ebele ya talo. Balokotaki biloko ebele oyo bakokaki ata komema te. Basalaki mikolo misato mpo na kozwa yango, pamba te bomengo ya bitumba ezalaki ebele penza. 26 Na mokolo ya minei, basanganaki na lubwaku ya Beraka epai wapi bapambolaki Yawe. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango lubwaku ya Beraka. 27 Na bokambami ya Jozafati, bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bazongaki na esengo na Yelusalemi, pamba te Yawe atondisaki bango na esengo wana akangolaki bango na maboko ya banguna na bango. 28 Bakotaki na Yelusalemi na lokito ya makembe, ya mandanda mpe ya bakelelo, mpe bakendeki na Tempelo ya Yawe. 29 Somo ya Nzambe ekangaki bikolo nyonso ya mokili tango bayokaki sango ete Yawe abundisi banguna ya Isalaele. 30 Bokonzi ya Jozafati ezwaki kimia, pamba te Nzambe na ye apesaki ye bopemi na bangambo nyonso. 31 Jozafati, mwana mobali ya Asa, akonzaki Yuda; azalaki na mibu tuku misato na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi ya Yuda, mpe akonzaki mibu tuku mibale na mitano na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Azuba. » Azuba azalaki mwana mwasi ya Shili. 32 Jozafati alandaki nzela oyo Asa, tata na ye, atambolaki na yango; apengwaki na yango ata moke te mpe asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe. 33 Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba; mpe bato babongisaki nanu te mitema na bango mpo na kokangama na Nzambe ya bakoko na bango. 34 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jozafati, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya Jewu, mwana mobali ya Anani; mpe masolo yango ezali kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. 35 Sima na yango, Jozafati, mokonzi ya Yuda, asalaki boyokani elongo na Akazia, mokonzi ya Isalaele, oyo etamboli na ye ezalaki mabe na miso ya Nzambe. 36 Basanganaki bango mibale mpo na kotonga bamasuwa oyo esengelaki kokende na Tarsisi. Sima na kotonga bamasuwa na Etsioni-Geberi, 37 Eliezeri, mwana mobali ya Dodavawu, moto ya Maresha, asakolaki mpo na kotelemela Jozafati; alobaki: « Lokola osali boyokani elongo na Akazia, Yawe akobebisa misala na yo. » Mpe bamasuwa ebebaki mpe ekokaki lisusu te kokende na Tarsisi.

21 Jozafati akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Yorami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. 2 Tala bandeko mibali ya Yorami: Azaria, Yeyeli, Zakari, Azaria, Mikaeli mpe Shefatia. Bango nyonso bazalaki bana mibali ya Jozafati, mokonzi ya Isalaele. 3 Tata na bango apesaki bango bakado ebele ya palata, ya wolo, ya biloko ya talo; apesaki bango lisusu bingumba batonga makasi kati na Yuda, kasi apesaki bokonzi epai ya Yorami mpo ete azalaki mwana na ye ya liboso ya mobali. 4 Tango Yorami azwaki bokonzi ya tata na ye mpe

alendaki na bokonzi yango, abomaki na mopanga bandeko na ye nyonso ya mibali elongo na ndambo ya bakambi ya Isalaele. 5 Yorami azalaki na mibu tuku misato na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na Yelusalemi. 6 Alandaki nzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango mpe asalaki mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki, pamba te abalaki mwana mwasi ya Akabi. 7 Nzokande, Yawe alingaki te kobebisa libota ya Davidi, mpo na boyokani oyo Ye moko Yawe asalaki elongo na Davidi, mpe mpo ete alakaki kopesa mpo na libela bokonzi epai ya Davidi mpe epai ya bana na ye. 8 Na tango oyo Yorami azalaki na bokonzi, bato ya Edomi batombokelaki Yuda mpe bamipesaki mokonzi. 9 Yorami akendeki kuna elongo na bakonzi na ye ya basoda mpe bashar na ye nyonso. Na butu, atelemaki mpe abetaki bato ya Edomi oyo bazingelaki ye elongo na bakonzi ya basoda oyo babundaka na bashar. 10 Wuta mokolo wana kino lelo, Edomi etombokelaka kaka Yuda. Na tango wana, Libina mpe etombokelaki Yorami, pamba te Yorami asundolaki Yawe, Nzambe ya batata na ye. 11 Yorami atongaki kutu bisambelo ya likolo ya bangomba ya Yuda; atindikaki bato ya Yelusalemi na kosambela bikeko mpe apengwisaki Yuda. 12 Yorami azwaki mokanda kowuta na mosakoli Eliya; ezalaki koloba: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya mokonzi na yo Davidi, alobi: ‹ Lokola olandi te ndakisa ya Jozafati, tata na yo, mpe ya Asa, mokonzi ya Yuda, 13 kasi olandi banzela ya bakonzi ya Isalaele, mpe otindiki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi na kosambela banzambe ya bikeko ndenge libota ya Akabi esalaki; lokola obomaki lisusu bandeko na yo ya mibali, bato ya ndako ya tata na yo, bato oyo bazalaki malamu koleka yo, 14 Yawe alingi sik'oyo koboma, na nzela ya etumbu ya somo, bato na yo, bana na yo ya mibali, basi na yo mpe biloko na yo nyonso. 15 Yo moko mpe okobela bokono ya makasi, bokono ya libumu oyo pasi na yango ekomata se komata mikolo nyonso kino kobimisa yo misopo na libanda. › » 16 Yawe asalaki ete bato ya Filisitia mpe bato ya Arabi oyo bazalaki kovanda pembeni ya bato ya Kushi babundisa Yorami. 17 Babundisaki Yuda, bakotaki kati na yango na makasi mpe bamemaki biloko nyonso oyo bamonaki kati na ndako ya mokonzi elongo na bana na ye ya mibali mpe basi na ye; mwana mobali moko kaka atikalaki: Yoakazi, mwana na ye ya suka. 18 Sima na makambo oyo nyonso, Yawe atindelaki ye bokono ya libumu oyo esilaka te. 19 Pasi na yango ezalaki mikolo nyonso komata se komata; mpe na suka ya mobu ya mibale, misopo ya Yorami ebimaki na libanda mpo na bokono mpe akufaki kati na pasi makasi. Bato na ye batumbaki te biloko ya solo kitoko mpo na kopesa ye lokumu ndenge basalaki mpo na batata na ye. 20 Yorami azalaki na mibu tuku misato na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na Yelusalemi. Akendeki kaka ndenge wana, moto ata moko te ayokaki mawa. Bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, kasi kati na bakunda ya bakonzi te.

22 Bato ya Yelusalemi bakomisaki Akazia, mwana mobali ya suka ya Yorami, mokonzi mpo na kokitana na ye, pamba te bato ya mobulu oyo bakotaki na molako elongo na bato ya Arabi babomaki bana mibali nyonso. Ezali boye nde Akazia, mwana mobali ya Yorami, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. 2 Akazia azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mobu moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Atali. » Atali azalaki koko ya Omiri. 3 Ye mpe alandaki banzela oyo libota ya Akabi etambolaki na yango, pamba te mama na ye, na nzela ya batoli na ye, azalaki kotindika ye na kosala mabe. 4 Akazia asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki; pamba te, sima na kufa ya tata na ye, bato ya libota ya Akabi bakomaki bapesi toli na ye mpo na libebi na ye. 5 Alandaki mpe batoli na bango tango akendeki na bitumba elongo na Yorami, mwana mobali ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpo na kobundisa Azaeli, mokonzi ya Siri, na Ramoti ya Galadi. Kasi bato ya Arami bazokisaki Yorami. 6 Bongo, Yorami azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa bapota oyo bazokisaki ye na Rama, na bitumba oyo babundaki na Azaeli, mokonzi ya Siri. Azaria, mwana mobali ya Yorami, mokonzi ya Yuda, akendeki na Jizireyeli kotala Yorami, mwana mobali ya Akabi, pamba te bazokisaki ye. 7 Nzambe asalaki ete kobebisama ya Akazia esalema tango akendeki kotala Yorami. Tango kaka Akazia akomaki, abimaki nzela moko na Yorami mpo na kokende epai ya Jewu, mwana mobali ya Nimishi, oyo Yawe apakolaki mafuta mpo na kobebisa ndako ya Akabi. 8 Tango Jewu azalaki kokokisa etumbu kati na libota ya Akabi, akutaki bakambi ya Yuda mpe bana mibali ya bandeko mibali ya Akazia, oyo bazalaki kosalela tata leki na bango Akazia, mpe abomaki bango. 9 Bongo, akendeki koluka Akazia, mpe bato na ye bakangaki Akazia kati na Samari epai wapi abombamaki. Bamemaki ye epai ya Jewu mpe babomaki ye. Bakundaki ye, pamba te bamilobelaki: « Azalaki mwana mobali ya Jozafati oyo azalaki koluka Yawe na motema na ye mobimba. » Ezalaki lisusu na moto ya nguya ata moko te kati na libota ya Akazia mpo na kobatela bokonzi. 10 Tango Atali, mama ya Akazia, amonaki ete mwana na ye ya mobali akufi, abomisaki libota mobimba ya bokonzi ya ndako ya Yuda. 11 Kasi Yeoshabeati, mwana mwasi ya mokonzi

Yorami, azwaki Joasi, mwana mobali ya Akazia, alongolaki ye na mayele kati na bana mibali ya mokonzi, oyo basengeli koboma, mpe atiaki ye mpe ndesi na ye kati na shambre epai wapi batiaka bambeto. Lokola Yeoshabeati, mwana mwasi ya mokonzi Yorami mpe mwasi ya Nganga-Nzambe Yeoyada, azalaki ndeko mwasi ya Akazia, abombaki Joasi mosika ya miso ya Atali; mpe Atali abomaki Joasi te. **12** Joasi abombamaki elongo na bango mibu motoba kati na Tempelo ya Nzambe, wana Atali azalaki kokonza mokili.

23 Na mobu ya sambo, Nganga-Nzambe Yeoyada alongolaki kobanga mpe azwaki mokano ya kosala boyokani elongo na bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko: Azaria, mwana mobali ya Yeroami; Isimaeli, mwana mobali ya Yoanani; Azaria, mwana mobali ya Obedi; Maaseya, mwana mobali ya Adaya; mpe Elishafati, mwana mobali ya Zikiri. **2** Batambolaki kati na Yuda mpe basangisaki Balevi elongo na bakonzi ya mabota ya Isalaele, oyo bawutaki na bingumba nyonso. Tango bayaki na Yelusalemi, **3** lisanga mobimba esalaki boyokani elongo na mokonzi kati na Tempelo ya Nzambe. Yeoyada alobaki na bango: « Mwana mobali ya mokonzi asengeli kokonza lokola mokonzi, kolanda elaka oyo Yawe apesaki na tina na bakitani ya Davidi. **4** Sik'oyo, tala ndenge bokosala: ‹ kati na bandambo misato ya lisanga na bino Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bakosala na mokolo ya Saba, ndambo ya liboso bakokengela bikuke, **5** ndambo ya mibale bakokengela ndako ya mokonzi, mpe ndambo ya misato bakokengela ekuke ya Yesodi. Bato nyonso bakozala kati na mapango ya Tempelo ya Yawe. **6** Moko te asengeli kokota kati na Tempelo ya Yawe longola kaka Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bakozala na mosala, pamba te bazali bule. Bato nyonso oyo batikali basengeli kotosa mobeko ya Yawe. **7** Balevi bakozingela mokonzi, moko na moko na ebundeli na ye na loboko. Moto mosusu oyo akomeka kokota na Tempelo ya Yawe, basengeli koboma ye. Bozala pene ya mokonzi na bisika nyonso oyo akokende. › » **8** Balevi mpe bato nyonso ya Yuda basalaki ndenge kaka Nganga-Nzambe Yeoyada atindaki. Moko na moko akamataki basoda na ye, ba-oyo bazalaki kokota na mosala na mokolo ya Saba mpe ba-oyo basilisaki mosala na bango na mokolo yango ya Saba, pamba te Nganga-Nzambe Yeoyada apemisaki ndambo moko te. **9** Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki na bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko makonga, banguba minene mpe banguba mike ya mokonzi Davidi, oyo ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe. **10** Atiaki bato nyonso zingazinga ya mokonzi, moko na moko na ebundeli na ye na loboko, pembeni ya etumbelo mpe ya Tempelo, wuta na ngambo ya sude kino na ngambo ya nor ya Tempelo. **11** Babimisaki mwana mobali ya mokonzi, balatisaki ye motole, bapesaki ye mokanda ya boyokani mpe bakomisaki ye mokonzi. Yeoyada mpe bana na ye ya mibali bapakolaki ye mafuta ya bokonzi mpe bagangaki: « Tika ete mokonzi awumela na bomoi! » **12** Tango Atali ayokaki makelele ya bato oyo bazalaki kopota mbangu mpe kobetela mokonzi maboko, akendeki epai ya bato, na Tempelo ya Yawe, **13** atalaki mpe amonaki mokonzi atelemi na etemelo na ye ya kolobela, pembeni ya ekotelo ya Tempelo. Bakonzi ya basoda mpe bato oyo babetaka bakelelo bazalaki pembeni ya mokonzi. Bato nyonso ya mokili bazalaki kosepela wana bazalaki kobeta bakelelo; mpe bayembi elongo na bibetelo na bango ya mindule bazalaki kokamba nzembo mpo na kokumisa Nkolo. Atali apasolaki bilamba na ye mpe agangaki: — Basaleli ngai likita! Basaleli ngai likita! **14** Nganga-Nzambe Yeoyada abengisaki bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko mpe alobaki na bango: — Bobimisa ye na molongo! Mpe boboma na mopanga moto nyonso oyo akolanda ye! Pamba te Nganga-Nzambe alobaki: « Boboma ye te kati na Tempelo ya Yawe! » **15** Boye, wana Atali azwaki nzela ya ekotelo ya bampunda mpo na kokende na ndako ya mokonzi, bakangaki ye mpe babomaki ye kuna. **16** Yeoyada asalaki boyokani kati na ye, bato nyonso mpe mokonzi, mpo ete bazala bato ya Yawe. **17** Bato nyonso bakendeki na ndako ya nzambe Bala, babukaki yango elongo na bitumbelo mpe bikeko, mpe babomaki Matani, nganga-nzambe ya Bala, liboso ya bitumbelo. **18** Yeoyada apesaki mosala ya kokengela Tempelo ya Yawe epai ya Banganga-Nzambe Balevi oyo Davidi apesaki mosala ya Tempelo ya Yawe, mpo na kotumba mbeka epai na Yawe, ndenge ekomama kati na mibeko ya Moyize, na esengo mpe na koyemba banzembo, ndenge Davidi atindaki. **19** Atiaki lisusu bakengeli na bikuke ya Tempelo ya Yawe mpo na kopekisa moto nyonso ya mbindo kokota kuna. **20** Asangisaki bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko, bato ya lokumu, bakambi ya bato mpe bato nyonso ya mokili; amemaki mokonzi longwa na Tempelo ya Yawe kino na ndako ya mokonzi, na nzela ya ekuke ya likolo. Mpe kuna, bavandisaki ye na kiti ya bokonzi. **21** Bato nyonso ya mokili basepelaki, mpe engumba ekomaki na kimia, pamba te babomaki Atali na mopanga.

24 Joasi azalaki na mibu sambo ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku minei na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Tsibia. » Tsibia azalaki moto ya Beri-Sheba. **2** Joasi asalaki makambo ya

sembo na miso ya Yawe na mikolo nyonso ya bomoi ya Nganga-Nzambe Yeoyada. 3 Yeoyada aponaki mpo na Joasi basi mibale oyo babotelaki ye bana mibali mpe bana basi. 4 Sima na yango, Joasi azwaki mokano ya kobongisa Tempelo ya Yawe. 5 Abengisaki Banganga-Nzambe mpe Balevi, alobaki na bango: — Botambola kati na bingumba ya Yuda, bokongola mbongo, mobu na mobu, kati na Isalaele mobimba mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe, Nzambe na bino. Bosala yango sik'oyo. Kasi Balevi basalaki yango na lombangu te. 6 Mokonzi abengisaki Yeoyada, mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe alobaki na ye: « Mpo na nini olobaki te na Balevi ete bakongola, wuta na Yuda mpe na Yelusalemi, mpako oyo Moyize, mosali na Yawe, akatelaki lisanga ya Isalaele mpo na Ndako ya kapo ya Litatoli? » 7 Nzokande, bana mibali ya Atali, mwasi mabe, batobolaki madusu mpo na kokota kati na Tempelo ya Yawe mpe basalelaki ata bisalelo na yango nyonso ya bule mpo na losambo ya banzambe Bala. 8 Mokonzi apesaki mitindo ete basala sanduku, batia yango na libanda ya ekuke ya Tempelo ya Yawe 9 mpe batatola kati na Yuda mpe kati na Yelusalemi ete basengeli komemela Yawe mpako oyo Moyize, mosali na Nzambe, akatelaki Isalaele kati na esobe. 10 Bakalaka nyonso mpe bato nyonso basepelaki na yango: bamemaki mbongo na bango mpe batiaki yango kati na sanduku kino etondaki. 11 Tango nyonso Balevi bazalaki komema sanduku epai ya bakalaka ya mokonzi mpe bazalaki komona ete ezalaki na mbongo ebele, mokomi mikanda ya mokonzi mpe mobombi biloko ya mokonzi ya Banganga-Nzambe bazalaki koya kolongola mbongo oyo ezalaki kati na sanduku mpe kozongisa sanduku na esika na yango. Bazalaki kosala bongo mikolo nyonso mpe bazalaki kokongola mbongo ebele. 12 Mokonzi mpe Yeoyada bazalaki kopesa yango na bato oyo bazalaki kosala misala ya kobongisa Tempelo ya Yawe. Bafutaki babuki mabanga, basharipantie mpe bato oyo basalaka misala ya bibende mpe ya bronze na moto, mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe. 13 Bato oyo bazalaki kosala misala basalaki yango noki, mpe misala ezalaki kotambola malamu na bokambami na bango. Babongisaki Tempelo ya Nzambe ndenge ezalaka. 14 Tango basilisaki, bazongisaki epai ya mokonzi mpe Yeoyada mbongo oyo etikalaki. Na mbongo yango, basalaki bisalelo mpo na Tempelo ya Yawe, mpo na losambo, mpo na bambeka ya kotumba, bakopo, mpe bisalelo mosusu ya wolo mpe ya palata. Na mikolo nyonso ya bomoi ya Nganga-Nzambe Yeoyada, bazalaki kobonza bambeka ya kotumba kati na Tempelo ya Yawe. 15 Yeoyada akomaki mobange makasi, atondaki mikolo mpe akufaki tango akokisaki mibu nkama moko na tuku misato ya mbotama. 16 Bakundaki ye kati na engumba ya Davidi esika moko na bakonzi mpo na bolamu oyo asalaki kati na Isalaele, mpo na Nzambe mpe mpo na Tempelo ya Yawe. 17 Sima na kufa ya Yeoyada, bakambi ya Yuda bayaki kopesa mokonzi lokumu, mpe mokonzi ayokaki bango. 18 Basundolaki Tempelo ya Yawe, Nzambe ya batata na bango, mpe bakomaki kogumbamela makonzi ya Ashera mpe banzambe ya bikeko. Mpo na etamboli mabe na bango, kanda ya Yawe ekweyelaki Yuda mpe Yelusalemi. 19 Atako Yawe atindaki basakoli kati na bango mpo na kozongisa bango epai na Ye, mpe atako basakoli bapamelaki bango, kasi batikalaki kaka koyoka te. 20 Molimo ya Nzambe akitelaki Zakari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Yeoyada, mpe Zakari atelemaki liboso ya bato mpe alobaki: « Tala makambo oyo Nzambe alobi: ‹ Mpo na nini bozali kotosa mitindo ya Yawe te? Bokokende liboso te! Lokola bosundoli Yawe, Ye mpe asundoli bino. › » 21 Kasi bato basalelaki ye likita; mpe na etinda ya mokonzi, babomaki ye na mabanga kati na lopango ya Tempelo ya Yawe. 22 Mokonzi Joasi abosanaki bolamu nyonso oyo Yeoyada, tata ya Zakari, asalelaki ye, mpe abomaki Zakari, mwana mobali ya Yeoyada. Tango azalaki kokufa, Zakari alobaki: « Tika ete Yawe amona mpe akata likambo oyo! » 23 Na suka ya mobu, basoda ya Siri babundisaki Joasi, bakotaki na makasi kati na Yuda mpe Yelusalemi, babomaki bakambi nyonso ya bato mpe batindaki bomengo nyonso ya bitumba epai ya mokonzi na bango, na Damasi. 24 Atako ndambo ya basoda ya Siri kaka nde bayaki, kasi Yawe akabaki na maboko na bango mampinga ya bato ya Yuda, oyo elekaki monene, pamba te basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango. Boye, basoda ya Siri bakokisaki etumbu oyo ekweyelaki Joasi. 25 Tango bato ya Siri bazongaki, batikaki Joasi na bapota minene. Bakalaka na ye basalelaki ye likita na ndenge abomaki mwana mobali ya Nganga-Nzambe Yeoyada mpe babomaki ye na mbeto na ye. Boye, akufaki mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, kasi kati na bakunda ya bakonzi te. 26 Tala bato oyo basalelaki ye likita: Zabadi, mwana mobali ya Shimeati, mwasi ya mboka Amoni; mpe Yozabadi, mwana mobali ya Shimiriti, mwasi ya Moabi. 27 Bakombo ya bana na ye ya mibali, maloba nyonso oyo basakolaki mpo na ye mpe mikano oyo babongisaki mpo na Tempelo ya Nzambe ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi. Amatsia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

25 Amatsia azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama

na ye ezalaki « Yeoyadani. » Yeoyadani azalaki moto ya Yelusalemi. 2 Asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe, kasi na motema na ye mobimba te. 3 Sima na Amatsia kolendisa bokonzi na ye, abomaki bakalaka oyo babomaki tata na ye, mokonzi. 4 Nzokande, abomaki te bana mibali ya babomi ya tata na ye, pamba te kolanda ndenge ekomama kati na Mobeko, kati na buku ya Moyize, Yawe apesaki mitindo oyo: « Bakoboma batata te mpo na bana na bango to mpe bakoboma bana te mpo na batata; bakoboma moto na moto mpo na masumu na ye moko. » 5 Amatsia abengisaki bato ya Yuda mpe atiaki, kolanda mabota na bango, bakonzi ya bankoto mpe ya bankama mpo na Yuda mobimba mpe Benjame. Atangaki motango ya bato oyo bazalaki na mibu kobanda tuku mibale mpe komata: bazalaki mibali nkoto nkama misato oyo baselingwa mpo na kosala mosala ya soda, kobunda na makonga mpe na nguba. 6 Kati na Isalaele, azwaki lisusu na mosala ya soda, na motuya ya bakilo nkoto misato na nkama mitano ya palata, basoda ya mpiko nkoto nkama moko. 7 Kasi moto moko ya Nzambe ayaki epai na ye mpe alobaki: — Oh mokonzi, tika ete basoda ya Isalaele bakende te elongo na yo na bitumba, pamba te Yawe azali te elongo na Isalaele mpe elongo na bato ya Efrayimi. 8 Ata soki okeyi kobunda na mpiko nyonso, Nzambe akokweyisa yo liboso ya monguna, pamba te azali na makoki ya kosunga mpe ya kokweyisa. 9 Amatsia atunaki moto na Nzambe: — Boni, nkoto misato na nkama mitano ya bakilo ya palata oyo napesaki mampinga ya Isalaele ekosuka ndenge nini? Moto na Nzambe azongisaki: — Yawe akoki kopesa yo koleka oyo wana. 10 Boye, Amatsia azongisaki na bandako na bango, basoda oyo bayaki epai na ye wuta na Efrayimi. Kasi basoda yango basilikelaki Yuda mpe bazongaki na bandako na bango na kanda makasi. 11 Amatsia azwaki mpiko mpe akambaki mampinga na ye kino na Lubwaku ya mungwa epai wapi abomaki bato ya Seiri nkoto zomi. 12 Bato ya Yuda bakangaki lisusu bato ya bomoi nkoto zomi, bamemaki bango na songe ya ngomba mpe batindikaki bango wuta na songe ya ngomba; mpe bango nyonso bakweyaki na se, banzoto na epanzanaki na biteni. 13 Na tango wana, basoda oyo Amatsia azongisaki mpe apekisaki kokende na bitumba bakotaki na makasi kati na bingumba ya Yuda longwa na Samari kino na Beti-Oroni. Babomaki bato nkoto misato mpe bamemaki bomengo ebele ya bitumba. 14 Sima na ye kolonga bato ya Edomi na bitumba, Amatsia azongaki epai na ye; amemaki banzambe ya bikeko ya bato ya Seiri, akomisaki yango banzambe na ye moko, agumbamelaki yango mpe atumbelaki yango mbeka ya malasi. 15 Mpo na yango, kanda ya Yawe epelelaki Amatsia; mpe Yawe atindaki mosakoli moko kotuna Amatsia: — Mpo na nini ozali kogumbamela banzambe ya bato wana oyo ekokaki ata kokangola bato na yango te na loboko na yo? 16 Wana azalaki nanu koloba, mokonzi alobaki na ye: — Kata! Nani atie yo mopesi toli ya mokonzi? Kanga monoko na yo, soki te bakoboma yo! Mosakoli abendaki nzoto; kasi, liboso ya kokende, alobaki: — Lokola osali boye mpe oboyi koyoka toli na ngai, nandimisami ete Nzambe azwi mokano ya koboma yo. 17 Sima na Amatsia, mokonzi ya Yuda, kotuna toli epai ya bapesi toli na ye, abetaki mondenge na Joasi, mwana mobali ya Yoakazi mpe koko ya Jewu, mokonzi ya Isalaele; alobaki: — Yaka tobunda! 18 Kasi Joasi, mokonzi ya Isalaele, azongiselaki Amatsia, mokonzi ya Yuda: — Mokolo moko, nzete ya sende ya Libani etindaki maloba epai ya nzete ya sedele ya Libani: « Balisa mwana na yo ya mwasi epai ya mwana na ngai ya mobali. » Kasi nyama moko ya zamba ya Libani elekaki mpe enyataki nzete ya sende. 19 Solo, ozali komilobela ete olongi Edomi, mpe motema ezali kosepela mpe komikumisa. Tala, ekoleka malamu ete ovanda na ndako na yo. Mpo na nini koluka ete pasi makasi ekweyela yo elongo na Yuda? 20 Kasi Amatsia ayokaki ye te, pamba te Nzambe nde asalaki bongo mpo na kokaba bango na maboko ya Joasi, mpo ete basambelaki banzambe ya Edomi. 21 Boye Joasi, mokonzi ya Isalaele, akendeki kobundisa Amatsia, mokonzi ya Yuda. Ye mpe Amatsia, mokonzi ya Yuda, babundaki na Beti-Shemeshi kati na mokili ya Yuda. 22 Isalaele alongaki Yuda, mpe bato ya Yuda bakimaki, moto na moto na ndako na ye. 23 Joasi, mokonzi ya Isalaele, akangaki Amatsia, mokonzi ya Yuda, mwana mobali ya Joasi mpe koko ya Yoakazi, na Beti-Shemeshi. Amemaki ye na Yelusalemi mpe abukaki mir ya Yelusalemi, na molayi ya bametele pene nkama moko na tuku mwambe, longwa na ekuke ya Efrayimi kino na ekuke ya suka. 24 Joasi akamataki palata nyonso, wolo nyonso mpe biloko nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe oyo Obedi-Edomi azalaki kobatela, kati na bibombelo ya ndako ya mokonzi; akangaki bato na bowumbu mpe azongaki na Samari. 25 Amatsia, mwana mobali ya Joasi, mokonzi ya Yuda, awumelaki lisusu na bomoi mibu zomi na mitano sima na kufa ya Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, mokonzi ya Isalaele. 26 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amatsia mpe misala na ye, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele. 27 Kobanda na tango oyo Amatsia apesaki Yawe mokongo, basalelaki ye likita, na Yelusalemi, mpo na kotelemela ye; mpe akimaki na Lakishi. Kasi batindaki

bato mpo ete balanda ye kino na Lakishi, mpe babomaki ye kuna. 28 Bamemaki nzoto na ye na likolo ya mpunda mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Yuda.

26 Bato nyonso ya Yuda baponaki Oziasi oyo azalaki na mibu zomi na motoba ya mbotama mpe bakomisaki ye mokonzi na esika ya Amatsia, tata na ye. 2 Sima na kufa ya tata na ye, Amatsia, Oziasi atongaki lisusu engumba Eyiloti mpe azongisaki yango na se ya bokonzi ya Yuda. 3 Oziasi azalaki na mibu zomi na motoba ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mitano na mibale na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yekolia. » Yekolia azalaki moto ya Yelusalemi. 4 Asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka Amatsia, tata na ye, asalaki. 5 Oziasi akangamaki na Nzambe mikolo nyonso ya bomoi ya Zakari, pamba te azalaki kolakisa ye kotosa Nzambe. Na tango nyonso oyo Oziasi awumelaki kokangama na Yawe, Nzambe azalaki kolongisa ye. 6 Akendeki kobundisa bato ya Filisitia mpe atobolaki madusu kati na bamir ya Gati, ya Yabine mpe ya Asidodi. Atongaki lisusu bingumba ebele kati na etuka ya Asidodi mpe kati na bituka mosusu ya bato ya Filisitia. 7 Nzambe asungaki ye tango abundisaki bato ya Filisitia, ya Arabi oyo bazalaki kovanda na Guri-Bala, mpe tango abundisaki bato ya Maoni. 8 Bato ya Amoni bafutaki mpako ya mokonzi epai ya Oziasi, mpe kombo na ye ekendeki sango kino na bandelo ya Ejipito, pamba te akomaki na nguya makasi koleka. 9 Oziasi atongaki bandako milayi kati na Yelusalemi, na ekuke ya suka, na ekuke ya lubwaku mpe na suka ya mir; mpe alendisaki yango makasi. 10 Atongaki lisusu bandako milayi kati na esobe mpe atimolaki mabulu ebele ya mayi mpo ete azalaki na bibwele ebele na se ya bangomba mpe na etando. Azalaki mpe na basali ebele oyo bazalaki kotimola mabele mpe kosala kati na bilanga na ye ya vino kati na bituka ya bangomba mpe na mabele oyo ebotaka malamu, pamba te azalaki kolinga mingi misala ya bilanga. 11 Oziasi azalaki na basoda oyo baselingwa mpo na bitumba; mpe babongisamaki na masanga kolanda motango na bango ndenge Yeyeli, mokomi mikanda, mpe kalaka Maaseya, na bokambami ya Anania, moko kati na bakonzi ya bakalaka ya mokonzi, bazwaki bango na mosala. 12 Motango nyonso ya bakambi ya mabota, oyo bazalaki kokamba basoda ya mpiko, ezalaki nkoto mibale na nkama motoba. 13 Bakonzi ya mabota bazalaki kokamba basoda nkoto nkama misato na sambo na nkama mitano oyo baselingwa mpo na bitumba mpe bazalaki basoda ya mpiko, mpo na kobundela mokonzi liboso ya banguna na ye. 14 Na tango nyonso ya bitumba, Oziasi azalaki kopesa banguba, makonga, bikoti ya bibende, bilamba ya bibende oyo ebatelaka tolo, matolotolo mpe bibambelo mabanga. 15 Asalisaki kati na Yelusalemi, epai ya bato ya mayele, bamashini mpo na kotia yango likolo ya bandako milayi mpe na suka ya bamir mpo na kobwaka makonga mpe mabanga minene. Kombo na ye ekendeki sango, pamba te asungamaki makasi kino kokoma moto na nguya. 16 Kasi tango Oziasi akomaki na nguya, atondaki na lolendo oyo ememaki ye na kokweya. Atambolaki lisusu na bosembo te liboso ya Yawe, Nzambe na ye, kino kokota na Tempelo ya Yawe mpo na kotumba mbeka ya malasi na likolo ya etumbelo ya malasi. 17 Nganga-Nzambe Azaria alandaki Oziasi na sima, elongo na Banganga-Nzambe mosusu ya Yawe, tuku mwambe, bango nyonso batonda na mpiko. 18 Batelemelaki mokonzi Oziasi mpe balobaki na ye: « Oziasi, kotumba mbeka ya malasi mpo na Yawe ezali mosala na yo te! Ezali nde mosala ya Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, oyo babulisama mpo na mosala yango. Bima wuta na Esika ya bule, pamba te ozali kosala likambo ya nkele, mpe Yawe Nzambe akosepela na yo te! » 19 Bongo Oziasi, oyo asimbaki mbabola na loboko na ye, atombokelaki Banganga-Nzambe. Kaka na tango yango, wana azalaki kati na Tempelo ya Yawe liboso ya etumbelo ya ansa, bokono ya maba ebimaki na elongi na ye na miso ya Banganga-Nzambe. 20 Tango Azaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe Banganga-Nzambe mosusu batalaki ye mpe bamonaki ete akomi na bokono ya maba na elongi, babenganaki ye na lombangu wana ye moko mpe azalaki kobima na lombangu, pamba te Yawe asambwisaki ye. 21 Mokonzi Oziasi abelaki bokono ya maba kino na mokolo na ye ya kufa. Lokola azalaki kobela bokono ya maba, akomaki kovanda na ndako moko batonga mosika, pamba te babenganaki ye mosika ya Tempelo ya Yawe. Yotami, mwana na ye ya mobali, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, ayangelaki bato ya mokili. 22 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Oziasi mpe misala na ye, kobanda na ebandeli kino na suka, ezali mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, nde akomaki yango. 23 Oziasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bango kati na lilita ya bakonzi, pamba te bato bazalaki koloba: « Abelaki bokono ya maba. » Yotami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

27 Yotami azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yerusha. » Yerusha azalaki mwana ya Tsadoki. 2 Yotami asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge

kaka Oziasi, tata na ye, asalaki; kasi ye, atikalaki kokota te kati na Tempelo ya Yawe. Atako bongo, bato bakobaki kosala makambo mabe. 3 Yotami atongaki ekuke ya likolo ya Tempelo ya Yawe mpe asalaki misala ebele na mir, na ngomba Ofeli. 4 Atongaki mpe bingumba kati na etuka ya bangomba ya Yuda, bandako makasi mpe bandako milayi kati na bazamba. 5 Yotami abundisaki mokonzi ya bato ya Amoni mpe alongaki bango. Na mobu wana mpe na mibu mibale oyo elandaki, bato ya Amoni bafutaki ye lokola mpako ya mokonzi bakilo nkoto misato na nkama mitano ya palata, bakilo nkoto minei na nkama mitano ya ble mpe bakilo nkoto minei na nkama mitano ya orje. 6 Yotami akomaki na nguya makasi, pamba te azalaki kotambola na bosembo na miso ya Yawe, Nzambe na ye. 7 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yotami, bitumba mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele mpe ya Yuda. 8 Azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. 9 Yotami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Akazi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

28 Akazi azalaki na mibu tuku mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe; nzokande, Davidi, koko na ye, asalaki makambo ya sembo. 2 Alandaki banzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango mpe asalaki kutu banzambe ya bikeko ya bibende banyangwisa na moto mpo na banzambe Bala. 3 Atumbaki mbeka ya malasi kati na Lubwaku ya Beni-Inomi mpe abonzaki bana na ye ya mibali na moto kolanda misala ya nkele ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bana ya Isalaele. 4 Abonzaki bambeka mpe atumbaki mbeka ya malasi, na bisambelo ya likolo ya bangomba, na bangomba mike mpe na se ya banzete ya mibesu. 5 Yawe, Nzambe na ye, akabaki ye na maboko ya mokonzi ya Siri. Bato ya Siri babetaki ye, bazwaki bato na ye ebele na bowumbu mpe bamemaki bango na Damasi. Nzambe akabaki ye lisusu na maboko ya mokonzi ya Isalaele, oyo abebisaki biloko na ye mpe alongaki ye. 6 Na mokolo moko, Peka, mwana mobali ya Remalia, abomaki basoda nkoto nkama moko na tuku mibale kati na Yuda, bango nyonso bazalaki basoda ya mpiko; pamba te basundolaki Yawe, Nzambe ya bakoko na bango. 7 Zikiri, moto ya bitumba ya Efrayimi, abomaki Maaseya, mwana mobali ya mokonzi; Azirikami, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; mpe Elikana, molandi ya mokonzi. 8 Bato ya Isalaele bakangaki kati na bandeko na bango bato nkoto nkama mibale: basi, bana mibali mpe bana basi; bazwaki bomengo ebele ya bitumba mpe bamemaki yango na Samari. 9 Kuna na Samari, ezalaki na mosakoli moko ya Yawe, kombo na ye « Odedi. » Abimaki liboso ya mampinga tango bazalaki kozonga na Samari mpe alobaki na bango: « Tala, na kanda makasi na Ye mpo na Yuda, Yawe, Nzambe ya batata na bino, akabi bango na maboko na bino, mpe bobomi bango na kanda oyo ekomi kino na likolo. 10 Mpe sik'oyo, bolingi kokomisa bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi bawumbu na bino? Kasi bino moko, bozali mpe na ngambo te liboso ya Yawe, Nzambe na bino? 11 Boyoka ngai sik'oyo! Bozongisa bandeko na bino, oyo bokangi lokola bawumbu, pamba te kanda makasi ya Yawe ezali likolo na bino. » 12 Kati na bakambi ya Efrayimi, bamosusu batelemelaki ba-oyo bawutaki na bitumba. Ezalaki Azaria, mwana mobali ya Yoanani; Berekia, mwana mobali ya Meshilemoti; Ezekiasi, mwana mobali ya Shalumi; mpe Amasa, mwana mobali ya Adilayi. 13 Balobaki na bango: « Bosengeli te komema bakangami oyo awa, soki te tokomema ngambo epai na Yawe. Boni, bolingi lisusu kobakisa masumu mpe ngambo na biso! Ngambo na biso eleki penza monene, mpe kanda makasi ya Yawe ezali likolo ya Isalaele. » 14 Basoda batikaki bakangami mpe bomengo ya bitumba na miso ya bakambi mpe ya lisanga mobimba. 15 Sima, bato oyo baponaki na bakombo na bango bazwaki bakangami mpe balendisaki bango; bazwaki kati na bomengo ya bitumba bilamba, mpe balatisaki ba-oyo nyonso bazalaki bolumbu. Bapesaki bango bilamba, basapato, bilei mpe masanga; mpe bapakolaki ba-oyo bazokaki kisi, bamemaki na likolo ya ba-ane ba-oyo bakokaki kotambola te mpe bazongisaki bango na Jeriko, engumba ya banzete ya mbila, epai ya bandeko na bango. Sima, bazongaki na Samari. 16 Na tango yango, mokonzi Akazi atindaki bato epai ya bakonzi ya Asiri mpo na kosenga lisungi. 17 Bato ya Edomi bayaki lisusu kobundisa Yuda mpe bamemaki bakangami, 18 wana bato ya Filisitia bakotaki na makasi kati na bingumba ya etando mpe ya sude ya Yuda. Bazwaki na makasi Beti-Shemeshi, Ayaloni, Gederoti, Soko, Timina mpe Gimizo elongo na bamboka na yango ya zingazinga, mpe bavandaki kuna. 19 Yawe asambwisaki Yuda likolo ya Akazi, mokonzi ya Isalaele, pamba te atindikaki bato ya Yuda na mabe mpe azangaki boyengebene liboso ya Yawe. 20 Na esika ya kosunga ye, Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, ayaki kobundisa ye mpe azwaki ye lokola monguna. 21 Akazi azwaki ndambo ya biloko ya Tempelo ya Yawe, ya ndako ya mokonzi mpe ya bandako ya bakambi; mpe apesaki yango epai ya mokonzi ya Asiri. Kasi atako bongo, azwaki kaka lisungi te. 22 Wana azalaki kati na pasi, mokonzi Akazi akobaki lisusu kosala

makambo ya nkele na miso ya Yawe: 23 abonzaki bambeka
epai ya banzambe ya Damasi oyo elongaki ye, pamba te
amilobelaki: « Lokola banzambe ya bakonzi ya Siri bayaka
kosunga bato na bango, ngai mpe nakobonzela bango
bambeka mpo ete baya kosunga ngai! » Kasi esalaki ete
ye akweyisama, Isalaele mobimba mpe ekweyisama. 24
Akazi asangisaki bisalelo nyonso ya Tempelo ya Nzambe
mpe abukaki-bukaki yango. Akangaki bikuke ya Tempelo ya
Yawe mpe atongaki bitumbelo na babalabala nyonso ya
Yelusalemi. 25 Kati na bingumba nyonso ya Yuda, asalaki
bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na kobonza mbeka
ya malasi epai ya banzambe mosusu. Na bongo, apesaki
Yawe, Nzambe ya batata na bango, kanda makasi. 26
Makambo mosusu oyo etali mokonzi Akazi mpe etamboli na
ye, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na
buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele. 27
Akazi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki
ye kati na engumba Yelusalemi, kasi kati na bakunda ya
bakonzi ya Isalaele te. Ezekiasi, mwana na ye ya mobali,
akitanaki na ye na bokonzi.

29 Ezekiasi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya
mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu
tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye
ezalaki « Abiya. » Abiya azalaki mwana mwasi ya Zakari.
2 Ezekiasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe
ndenge Davidi, koko na ye, asalaki. 3 Na sanza ya liboso
ya mobu ya liboso ya bokonzi na ye, afungolaki bikuke ya
Tempelo ya Yawe mpe abongisaki yango. 4 Abengisaki
Banganga-Nzambe mpe Balevi, asangisaki bango na libanda
ya ngambo ya este. 5 Alobaki na bango: — Boyoka ngai,
Balevi! Bomibulisa sik'oyo mpe bopetola Tempelo ya Yawe,
Nzambe ya bakoko na bino; bolongola mbindo nyonso kati
na Esika ya bule. 6 Batata na biso bazangaki boyengebene,
basalaki makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na
biso, mpe basundolaki Ye; batikaki Tempelo ya Yawe mpe
bapesaki Ye mokongo. 7 Bakangaki kutu bikuke ya ndako
moke ya kokotela, babomaki minda mpe batikaki kobonzela
Nzambe ya Isalaele malasi mpe bambeka ya kotumba kati
na Esika ya bule. 8 Boye, kanda ya Yawe ekweyelaki Yuda
mpe Yelusalemi, akomisaki bango eloko ya kobanga, ya
somo mpe ya kotiola, ndenge bokoki komona yango na
miso na bino. 9 Yango wana batata na biso bakweyaki
na mopanga; mpe yango wana lisusu bana na biso ya
mibali, bana na biso ya basi mpe basi na biso bazali kati na
bowumbu. 10 Sik'oyo, nazwi mokano ya kosala boyokani
elongo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, mpo ete abwaka
kanda makasi na Ye mosika na biso. 11 Sik'oyo, bana na
ngai ya mibali, bobenda nzoto te, pamba te Yawe aponi
bino mpo ete botelema liboso na Ye, bosala mosala na Ye,
bosala losambo mpe botumbela Ye mbeka ya malasi mpo
na lokumu na Ye. 12 Bongo, Balevi oyo bakotaki na mosala:
Na molongo ya bato ya Keati: Maati, mwana mobali ya
Amasayi; mpe Joeli, mwana mobali ya Azaria; na molongo
ya Merari: Kishi, mwana mobali ya Abidi, mpe Azaria, mwana
mobali ya Yealeyeli; na molongo ya bato ya Gerishoni:
Yoa, mwana mobali ya Zima; mpe Edeni, mwana mobali ya
Yoa; 13 na molongo ya Elitsafani: Shimiri mpe Yeyeli; na
molongo ya Azafi: Zakari mpe Matania; 14 na molongo ya
Emani: Yeyeli mpe Shimei; mpe na molongo ya Yedutuni:
Shemaya mpe Uzieli. 15 Tango basangisaki bandeko na
bango mpe bamibulisaki, bakotaki mpo na kopetola Tempelo
ya Yawe, ndenge mokonzi apesaki mitindo mpe kolanda
Liloba na Yawe. 16 Banganga-Nzambe bakotaki kati na
Tempelo ya Yawe mpo na kopetola yango: babwakaki kati na
lopango ya Tempelo ya Yawe biloko nyonso ya mbindo oyo
bamonaki kati na yango. Balevi balokotaki mpe bamemaki
yango kino na lubwaku ya Sedron. 17 Babandaki mosala
yango ya kopetola na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso
mpe, na mokolo ya mwambe ya sanza yango, bakomaki na
ndako moke ya kokotela na Tempelo. Basalaki lisusu mikolo
mwambe mpo na kokoba kobulisa Tempelo ya Yawe mpe
basukisaki mosala yango na mokolo ya zomi na motoba ya
sanza ya liboso. 18 Bakendeki epai ya mokonzi Ezekiasi
mpe balobaki: — Topetoli Tempelo mobimba ya Yawe,
etumbelo ya bambeka ya kotumba elongo na bisalelo na
yango nyonso, mpe mesa oyo batiaka mapa elongo na
bisalelo na yango nyonso. 19 Tobongisi mpe tobulisi bisalelo
nyonso oyo mokonzi Akazi, na kozanga boyengebene na ye
na miso ya Yawe, abebisaki bosantu na yango tango azalaki
mokonzi. Bisalelo yango ekomi sik'oyo liboso ya etumbelo.
20 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, mokonzi Ezekiasi
asangisaki bakambi ya engumba mpe bakendeki na Tempelo
ya Yawe. 21 Bamemaki bangombe sambo ya mibali, bameme
sambo ya mibali, bana meme sambo ya mibali mpe bantaba
sambo ya mibali lokola mbeka mpo na masumu, mpo na
mokili, mpo na Esika ya bule mpe mpo na Yuda. Mokonzi
apesaki mitindo epai ya Banganga-Nzambe, bakitani ya
Aron, ete babonza bambeka yango na etumbelo ya Yawe. 22
Banganga-Nzambe bakataki bakingo ya bangombe, bazwaki
makila na yango mpe babwakaki yango na etumbelo,
bakataki bakingo ya bameme ya mibali mpe babwakaki
makila na yango na etumbelo, bakataki bakingo ya bana
meme mpe babwakaki makila na yango na etumbelo. 23
Bongo bamemaki bantaba ya mibali oyo ebongisamaki mpo

na mbeka mpo na masumu, liboso ya mokonzi mpe lisanga, mpe batiaki yango maboko. **24** Banganga-Nzambe bakataki bakingo ya bantaba mpe babwakaki makila na yango na etumbelo lokola mbeka mpo na masumu, mpe mpo na kokokisa mosala ya bolimbisi masumu ya Isalaele mobimba; pamba te mokonzi apesaki mitindo ete babonza mpo na Isalaele mobimba bambeka ya kotumba mpe bambeka mpo na masumu. **25** Mokonzi atiaki Balevi kati na Tempelo ya Yawe elongo na bangongi, makembe mpe mandanda kolanda mitindo ya Davidi, ya Gadi, momoni makambo ya mokonzi; mpe ya mosakoli Natan; pamba te ezalaki mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya basakoli na Ye. **26** Balevi babongamaki elongo na bibetelo mindule ya Davidi, mpe Banganga-Nzambe elongo na bakelelo na bango. **27** Ezekiasi apesaki mitindo ete babonza mbeka ya kotumba na etumbelo; mpe tango babandaki kobonza mbeka ya kotumba, babandaki mpe koyemba mpo na kokumisa Yawe na bakelelo mpe bibetelo mindule ya Davidi, mokonzi ya Isalaele. **28** Lisanga mobimba egumbamaki wana; bayembi bazalaki koyemba, mpe babeti kelelo bazalaki kobeta yango; nyonso ekobaki kino tango basilisaki kobonza mbeka ya kotumba. **29** Tango basilisaki kobonza mbeka ya kotumba, mokonzi mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bakitisaki bilongi na bango mpe bagumbamaki kino na se. **30** Mokonzi Ezekiasi elongo na bakambi na ye bapesaki mitindo na Balevi ete bakumisa Yawe na banzembo ya Davidi mpe ya mosakoli Azafi. Boye, bayembaki banzembo ya kokumisa na esengo, bagumbaki mito na bango mpe bagumbamaki kino na se. **31** Ezekiasi alobaki: — Awa bomibulisi sik'oyo mpo na Yawe, bopusana, bomema na Tempelo ya Yawe bambeka mpe makabo ya kozongisa matondi. Lisanga ememaki bambeka mpe makabo ya kozongisa matondi, mpe bato ya motema ya kokaba bamemaki bambeka ya kotumba. **32** Tala motango ya bambeka ya kotumba oyo lisanga ebonzaki: bangombe ya mibali tuku sambo, bameme ya mibali nkama moko, bana meme nkama mibale: nyonso lokola bambeka ya kotumba mpo na Yawe. **33** Babulisaki lisusu lokola bambeka bangombe nkama motoba, bameme mpe bantaba nkoto misato. **34** Kasi lokola Banganga-Nzambe bazalaki mingi te mpo na kokata na biteni bambeka nyonso ya kotumba, bandeko na bango, Balevi, basungaki bango kino mosala nyonso esilaki mpe kino Banganga-Nzambe mosusu bamibulisaki; pamba te Balevi balekaki Banganga-Nzambe na makanisi ya komibulisa. **35** Longola bambeka ya kotumba oyo ezalaki mingi, esengelaki lisusu kotumba mafuta ya bambeka ya boyokani mpe kosopa bambeka ya masanga mpo na bambeka ya kotumba. Ezali boye nde babongisaki lisusu misala ya Tempelo ya Yawe. **36** Ezekiasi mpe bato nyonso basepelaki na ndenge Nzambe akokisaki makambo mpo na bato na Ye, pamba te nyonso esalemaki na lombangu.

30 Ezekiasi atindaki bamemi sango kati na Isalaele mobimba mpe Yuda, mpe akomelaki Efrayimi mpe Manase mikanda mpo na kosenga na bango ete baya na Tempelo ya Yawe, na Yelusalemi, mpo na kosepela feti ya Pasika ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **2** Mokonzi elongo na bakalaka na ye mpe lisanga mobimba ya Yelusalemi bazwaki mokano ya kosepela feti ya Pasika na sanza ya mibale. **3** Balongaki te kosepela feti ya Pasika na mokolo oyo ekatama, pamba te Banganga-Nzambe oyo bamibulisaki bazalaki mingi te, mpe bato basanganaki te na Yelusalemi. **4** Mokonzi mpe lisanga mobimba bandimaki mabongisi yango, **5** bazwaki mokano ya kopesa mayebisi kati na Isalaele mobimba, longwa na Beri-Sheba kino na Dani, mpo na kosenga na bato nyonso ete baya kosepela feti ya Pasika, na Yelusalemi mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. Pamba te bato moke kaka basepelaki yango kolanda ndenge ekomama kati na makomi. **6** Na etinda ya mokonzi, bamemi sango bakendeki kati na Isalaele mobimba mpe Yuda, na mikanda oyo ewutaki epai ya mokonzi mpe bakalaka na ye. Tala makambo oyo ezalaki kati na mikanda yango: « Bana ya Isalaele, bozongela Yawe, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Isalaele, mpo ete Ye mpe azongela bino oyo bobiki na maboko ya bakonzi ya mboka Asiri! **7** Bozala te lokola batata mpe bandeko na bino oyo bazangaki boyengebene liboso ya Yawe, Nzambe ya batata na bango. Yango wana asalaki ete babebisama ndenge bozali komona. **8** Bozala moto makasi te lokola batata na bino; bomipesa epai na Yawe, boya na Esika ya bule oyo Ye moko abulisi mpo na libela mpe bosalela Yawe, Nzambe na bino, mpo ete kanda makasi na Ye ezala mosika na bino! **9** Soki solo bozongeli Yawe, bandeko mpe bana na bino oyo bakendeki na bowumbu bakozwa ngolu liboso ya bato oyo bakangaki bango, mpe bakozonga na mokili oyo; pamba te Yawe, Nzambe na bino, atonda na ngolu mpe na mawa. Solo, soki bozongeli Ye, akobalola te elongi na Ye mosika na bino. » **10** Bamemi sango batambolaki kati na bingumba nyonso ya Efrayimi mpe ya Manase kino na Zabuloni. Kasi bato bazalaki koseka mpe kotiola bango. **11** Nzokande, ndambo ya bato ya Aseri, ya Manase mpe ya Zabuloni bamikitisaki mpe bakendeki na Yelusalemi. **12** Kati na mokili ya Yuda, loboko ya Nzambe ezalaki kosala na nguya makasi epai ya bato, mpo na kopesa bango bomoko na molimo mpo na kotosa mitindo ya mokonzi mpe ya bakalaka na ye, kolandisama na

Liloba na Yawe. 13 Bato ebele basanganaki na Yelusalemi mpo na kosepela feti ya Mapa ezanga levire, na sanza ya mibale: bazalaki penza ebele ya bato. 14 Babukaki bitumbelo kati na Yelusalemi mpe balimwisaki bambabola nyonso ya malasi na kobwaka yango na lubwaku ya Sedron. 15 Bakataki kingo ya mpate mpo na mbeka ya Pasika na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya mibale. Banganga-Nzambe elongo na Balevi bayokaki soni, bamibulisaki mpe babonzaki bambeka ya kotumba kati na Tempelo ya Yawe. 16 Bazongelaki misala na bango ndenge ekomama na mibeko ya Moyize, moto na Nzambe. Balevi bazalaki kopesa makila ya bambeka epai ya Banganga-Nzambe; mpe bango, Banganga-Nzambe, bazalaki kosopa yango na etumbelo. 17 Lokola bato mingi kati na lisanga bamibulisaki te, Balevi bazwaki mokumba ya kokata bakingo ya bampate ya Pasika mpo na bato wana nyonso oyo bazalaki peto te; mpe na bongo, bakokaki te kobulisa bampate na bango epai na Yawe. 18 Atako bato ebele oyo bawutaki na Manase, na Efrayimi, na Isakari mpe na Zabuloni bamipetolaki te, kasi baliaki Pasika na kozanga kolanda oyo ekomama. Yango wana Ezekiasi abondelaki boye mpo na bango: « Yawe, Yo oyo ozali malamu, tika ete olimbisa 19 moto nyonso oyo amipesi na koluka Nzambe, Yawe, Nzambe ya bakoko na ye, na motema na ye mobimba atako amipetolaki te kolanda mibeko ya Esika ya bule! » 20 Yawe ayokaki libondeli ya Ezekiasi mpe abetaki bato te. 21 Boye bato ya Isalaele oyo bazalaki na Yelusalemi basepelaki mikolo sambo mpe na esengo makasi feti ya Mapa ezanga levire wana Balevi mpe Banganga-Nzambe bazalaki kokumisa Yawe mikolo nyonso na kobeta makasi bibetelo mindule na bango mpo na lokumu ya Yawe. 22 Ezekiasi alendisaki Balevi nyonso oyo balakisaki ete bayebi malamu mosala ya Yawe. Na mikolo sambo ya feti, baliaki misuni ya bambeka, babonzaki bambeka ya boyokani mpe basanzolaki Yawe, Nzambe ya bakoko na bango. 23 Lisanga mobimba eyokanaki kobakisa mikolo mosusu sambo mpo na kokoba kosepela feti. Boye, basalaki feti na esengo na mikolo yango sambo. 24 Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, apesaki mpo na lisanga bangombe ya mibali nkoto moko, bameme mpe bantaba nkoto sambo; mpe bakalaka bapesaki mpo na lisanga bangombe ya mibali nkoto moko, bameme mpe bantaba nkoto zomi. Banganga-Nzambe ebele bamibulisaki. 25 Lisanga mobimba ya Yuda, Banganga-Nzambe, Balevi, bato nyonso ya Isalaele mpe bapaya oyo bawutaki na Isalaele to bavandi ya Yuda bazalaki na esengo. 26 Esengo ezalaki makasi kati na Yelusalemi, pamba te wuta na tango ya Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi ya Isalaele, likambo ya boye etikala nanu kosalema te kati na Yelusalemi. 27 Banganga-Nzambe mpe Balevi batelemaki mpo na kopambola bato, mpe Nzambe ayokaki bango mpo ete losambo na bango ekomaki kino na Likolo, evandelo na Ye ya bule.

31 Tango feti nyonso esilaki, bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki kuna bakendeki na bingumba ya Yuda, babukaki makonzi ya bule, bakweyisaki bikeko ya nzambe mwasi Ashera mpe bapanzaki bisambelo ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo kati na Yuda nyonso, kati na Benjame, kati na Efrayimi mpe kati na Manase. Sima na kobebisa biloko wana nyonso, bato ya Isalaele bazongaki kati na bingumba na bango mpe bandako na bango. 2 Ezekiasi atiaki Banganga-Nzambe mpe Balevi na masanga mpe apesaki na moko na moko mosala kati na lisanga na ye. Banganga-Nzambe mpe Balevi bapesamelaki mosala ya bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani, mosala ya kozongisa matondi mpe ya koyemba banzembo mpo na kokumisa mpe kosanzola Yawe, na bikuke ya Tempelo ya Yawe. 3 Mokonzi azwaki ndambo ya bozwi na ye mpe apesaki mpo na bambeka ya kotumba: bambeka ya kotumba ya tongo mpe ya pokwa, ya mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti oyo ekatama, kolanda ndenge ekomama kati na mibeko ya Yawe. 4 Mokonzi apesaki mitindo epai ya bavandi ya Yelusalemi ete bapesa ndambo oyo esengeli kopesama epai ya Banganga-Nzambe mpe Balevi mpo ete bamipesa na misala oyo mibeko ya Yawe ezali kotinda bango. 5 Tango kaka bapanzaki sango ya mitindo oyo, bato ya Isalaele bapesaki na esengo bambuma na bango ya liboso ya ble, ya vino ya sika, ya mafuta, ya mafuta ya nzoyi mpe ya biloko nyonso oyo ebimaka na bilanga. Bamemaki lisusu biloko ebele lokola eteni ya zomi ya nyonso. 6 Bato ya Isalaele elongo na bato ya Yuda oyo bazalaki kovanda kati na bingumba ya Yuda bamemaki eteni na bango ya zomi ya bangombe, ya bameme, ya bantaba mpe ya makabo ya bule oyo ebulisamaki mpo na Yawe, Nzambe na bango, mpe batiaki yango na mipiku. 7 Babandaki kosala mipiku yango na sanza ya misato mpe basilisaki na sanza ya sambo. 8 Tango Ezekiasi elongo na bakalaka na ye bayaki komona mipiku yango, bakumisaki Yawe mpe bapambolaki Isalaele, bato na Ye. 9 Ezekiasi atunaki Banganga-Nzambe mpe Balevi na tina na mipiku yango. 10 Azaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe, moto ya libota ya Tsadoki, azongisaki: — Wuta tango bato babandaki komema makabo na bango kati na Tempelo ya Yawe, toliaki, totondaki mpe totiki ebele, pamba te Yawe apambolaki bato na Ye. Mipiku ya biloko oyo ozali komona awa ezali nde oyo etikali. 11 Ezekiasi apesaki mitindo ete babongisa bisika mpo

na kobomba biloko yango kati na Tempelo ya Yawe; mpe esalemaki bongo. 12 Bakomaki kotia kuna na boyengebene makabo ya bato, biteni ya zomi mpe makabo mosusu ya bule. Molevi Konania azalaki na mokumba ya kobatela biloko yango elongo na Shimei, ndeko na ye ya mobali, lokola molandi na ye. 13 Kolandisama na mokano ya mokonzi Ezekiasi mpe ya Azaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe ya Tempelo ya Nzambe, Yeyeli, Azazia, Naati, Asaeli, Yerimoti, Yozabadi, Elieli, Yisimakia, Maati mpe Benaya bazalaki bakengeli ya misala na bokambami ya Konania mpe Shimei, ndeko na ye ya mobali. 14 Molevi Kore, mwana mobali ya Yimina, oyo azalaki mokengeli ekuke ya ngambo ya este azalaki na mokumba ya koyamba makabo oyo bato bazalaki kopesa epai ya Nzambe, wuta na mokano ya mitema na bango; azalaki mpe na mokumba ya kokabola makabo oyo bazalaki kokongola mpo na Yawe mpe makabo ya bule. 15 Kati na bingumba ya Banganga-Nzambe, Kore asungamaki na Edeni, Minyamini, Jozue, Shemaya, Amaria mpe Shekania, mpo na kokabola biloko na boyengebene epai ya bandeko na bango Banganga-Nzambe kolanda masanga na bango; bazalaki kosala bokeseni te kati na bato minene mpe bato mike. 16 Bazalaki kopesa kaka te na mibali oyo bakombo na bango ekomamaki, kobanda na mibu misato ya mbotama mpe komata, kasi bazalaki mpe kopesa na bato nyonso oyo bazalaki kokota na Tempelo ya Yawe mpo na kosala misala na bango ya mokolo na mokolo kolanda mikumba mpe masanga na bango. 17 Bapesaki na Banganga-Nzambe oyo bakombo na bango ekomamaki kolanda mabota na bango ya botata mpe na Balevi oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda mibu tuku mibale mpe komata, kolanda mikumba mpe masanga na bango; 18 bapesaki na bana mike nyonso, na basi, na bana mibali mpe na bana basi ya lisanga mobimba, ba-oyo bakombo na bango ekomamaki kati na buku ya milongo ya mbotama, pamba te bazalaki kokokisa na boyengebene mibeko ya libulisi mpo na kozala bule. 19 Lokola ndenge ezalaki mpo na Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, oyo bazalaki kovanda na bamboka ya zingazinga ya bingumba na bango, bato baponamaki na bakombo mpo na kokabola biloko epai ya bato nyonso kati na Banganga-Nzambe mpe epai ya Balevi nyonso oyo bakomamaki. 20 Ezali boye nde Ezekiasi asalaki kati na mokili na ye mobimba ya Yuda. Asalaki makambo ya malamu, ya sembo mpe ya solo na miso ya Yawe, Nzambe na ye. 21 Kati na nyonso oyo Ezekiasi asalaki, ezala mpo na mosala ya Ndako ya Nzambe to mpo na botosi mibeko mpe mitindo, azalaki koluka Nzambe na ye mpe kosala na motema na ye mobimba; mpe azalaki kolonga na makambo nyonso oyo azalaki kosala.

32 Sima na Ezekiasi kotalisa boyengebene na ye epai ya Nzambe, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, ayaki kobundisa Yuda. Azingelaki bingumba batonga makasi, pamba te azalaki na posa ya kobotola yango. 2 Tango Ezekiasi amonaki ete Senakeribe ayei mpe azali na makanisi ya kobundisa Yelusalemi, 3 apesaki bakalaka mpe bakonzi ya basoda na ye likanisi ya kokanga bitima oyo ezalaki na libanda ya engumba. Bango nyonso bandimaki likanisi yango mpe basungaki ye. 4 Bato ebele basanganaki mpe bakangaki bitima nyonso elongo na mayi oyo ezalaki kotiola na se ya mabele. Balobaki: — Mpo na nini bakonzi ya Asiri baya kokuta mayi ebele? 5 Ezekiasi asalaki mosala makasi ya kobamba madusu ya mir mpe ya kobakisa bosanda ya bandako milayi; atongaki mir mosusu na libanda, alendisaki mir ya engumba ya Davidi mpe asalaki lisusu makonga mpe banguba ebele. 6 Atiaki bakonzi ya basoda mpo ete bakamba bato mpe asangisaki bango liboso na ye, na esika oyo ezali pene ya ekuke ya engumba. Alendisaki bango na maloba oyo: 7 — Bozala makasi mpe boyika mpiko! Bobanga te mpe bolenga te liboso ya mokonzi ya Asiri mpe ya mampinga ya basoda ebele oyo bazali elongo na ye, pamba te Ye oyo azali elongo na biso azali na nguya monene koleka ye. 8 Mokonzi oyo ya Asiri azali kaka na nguya ya bomoto; kasi biso, tozali elongo na Yawe, Nzambe na biso, oyo akosunga mpe akobundela biso bitumba. Boye bato batiaki elikya na maloba oyo Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, alobaki. 9 Sima na yango, wana Senakeribe, mokonzi ya Asiri, elongo na mampinga ya basoda na ye nyonso bazingelaki engumba Lakishi, atindaki bakonzi ya basoda na ye epai ya Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, mpe epai ya bato nyonso ya Yuda, oyo bazalaki na Yelusalemi; atindaki bango kopesa sango oyo: 10 « Tala makambo oyo Senakeribe, mokonzi ya Asiri, alobi: Botie elikya na bino na nini mpo ete bowumela kati na Yelusalemi oyo bazingeli? 11 Bozali komona te ete Ezekiasi azali kokosa bino mpo ete bokufa na nzala mpe na posa ya mayi tango azali koloba: ‹ Yawe, Nzambe na biso, akokangola biso na loboko ya mokonzi ya Asiri? › 12 Boni, ezali kaka Ezekiasi wana te oyo alongolaki bisambelo ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo ya banzambe tango alobaki na Yuda mpe na Yelusalemi: ‹ Bosengeli kogumbama liboso ya etumbelo moko kaka mpe kobonza mbeka ya malasi na likolo ya etumbelo yango? › 13 Boyebi te makambo oyo ngai mpe batata na ngai tosalaki bato nyonso ya bikolo mosusu? Boni, banzambe ya bikolo wana bakokaki solo kokangola mikili na bango na maboko

na ngai? 14 Kati na banzambe nyonso ya bikolo oyo batata
na ngai babebisaki, nani akokaki kokangola bato na ye na
maboko na ngai? Bongo ndenge nini Nzambe na bino akoka
solo kokangola bino na maboko na ngai? 15 Sik'oyo, botika
te ete Ezekiasi amema bino na libunga mpe akosa bino
ndenge wana; bondimela ye te! Pamba te soki nzambe
moko te ya ekolo songolo to ya mokili pakala alongaki
kokangola bato na ye na loboko na ngai mpe na loboko
ya batata na ngai, bongo nzambe na bino nde akolonga
kokangola bino na loboko na ngai? » 16 Bakonzi ya basoda
ya Senakeribe bakobaki koloba mabe na tina na Yawe
Nzambe mpe Ezekiasi, mosali na Ye. 17 Senakeribe akomaki
lisusu mikanda mpo na kofinga Yawe, Nzambe ya Isalaele.
Tala maloba mabe oyo akomaki na tina na Ye: « Ndenge
banzambe ya bato ya bikolo mosusu balongaki te kokangola
bato na bango, ndenge wana mpe nzambe ya Ezekiasi
akolonga te kokangola bato na ye na maboko na ngai. »
18 Boye bagangaki na lokota ya Ebre mpo na kolengisa mpe
kobangisa bato ya Yelusalemi oyo batelemaki likolo ya mir,
mpo ete bakoka kobotola engumba. 19 Balobaki na tina
na Nzambe ya Yelusalemi lokola bato oyo bazali kolobela
nzambe moko ya bapagano, nzambe oyo bato basali na
ndenge mpe na maboko na bango! 20 Mokonzi Ezekiasi
mpe mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, babondelaki
Nzambe na tina na yango mpe bagangaki na ngambo ya
Lola mpo na kosenga lisungi. 21 Yawe atindaki anjelu moko
oyo abomaki basoda nyonso ya mpiko, bakonzi ya basoda
elongo na bakambi kati molako ya mokonzi ya Asiri. Mokonzi
ya Asiri azongaki na mokili na ye na soni makasi. Mpe
tango akotaki na ndako ya nzambe na ye, bana na ye ya
mibali babomaki ye na mopanga. 22 Ezalaki ndenge wana
nde Yawe akangolaki Ezekiasi mpe bato ya Yelusalemi na
maboko ya Senakeribe, mokonzi ya Asiri, mpe na maboko ya
banguna mosusu; mpe apesaki bango kimia na bangambo
nyonso. 23 Bato ebele bamemaki na Yelusalemi makabo
mpo na Yawe mpe bakado ya motuya mpo na Ezekiasi,
mokonzi ya Yuda. Wuta tango wana, lokumu ya Ezekiasi
emataki makasi na miso ya bikolo nyonso. 24 Na tango
wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya makasi, pene akufa.
Asambelaki Yawe; mpe Yawe ayanolaki, apesaki ye elembo
moko ya kokamwa. 25 Kasi mpo ete Ezekiasi akomaki
na lolendo, atambolaki lisusu te na lolenge ya kondima
bolamu ya Nzambe mpe ya kozongisela Ye matondi; mpo na
yango, Yawe asilikelaki ye, Yuda mpe Yelusalemi. 26 Bongo
Ezekiasi amikitisaki, atikaki lolendo na ye mpe abongolaki
motema. Bato ya Yelusalemi mpe basalaki lokola Ezekiasi.
Boye, Yawe akweyiselaki bango kanda na Ye te na mikolo
nyonso oyo Ezekiasi azalaki mokonzi. 27 Ezekiasi azalaki
na bozwi ebele mpe na lokumu mingi, abombaki palata,
wolo, mabanga ya talo, biloko ya solo kitoko, banguba mpe
biloko nyonso ya talo. 28 Atongaki bibombelo ya ble, ya
vino ya sika mpe ya mafuta; atongaki lisusu mapango mpe
bandako mpo na bibwele na ye. 29 Atongaki bingumba
mpe akomaki na bibwele ebele: bantaba, bameme mpe
bangombe. Nzambe apesaki ye bozwi mingi. 30 Ezali mpe
Ezekiasi moto akangaki monoko ya etima ya Giyoni mpe
alekisaki mayi na yango na se ya mabele, na ngambo ya
weste ya engumba ya Davidi. Ezekiasi azalaki kolonga na
misala na ye nyonso. 31 Kasi tango bakambi ya Babiloni
batindelaki ye bakalaka mpo na kotuna ye na tina na elembo
ya kokamwa oyo esalemaki kati na mokili, Nzambe atikaki
Ezekiasi kosala na ndenge na ye moko mpo na komeka
ye mpe koyeba mozindo ya motema na ye. 32 Makambo
mosusu oyo etali Ezekiasi elongo na misala ya botosi na ye
kati na makambo ya Nzambe, ekomama kati na emoniseli ya
mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, mpe kati na buku
ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele. 33 Ezekiasi
akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
na ngomba moke epai wapi bakunda ya bakitani ya Davidi
ezali. Bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bapesaki
ye lokumu tango akufaki, mpe Manase, mwana na ye ya
mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

33 Manase azalaki na mibu zomi na mibale ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku
mitano na mitano na Yelusalemi. 2 Asalaki makambo mabe
na miso ya Yawe na ndenge amekolaki misala ya nkele ya
bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bato ya Isalaele.
3 Atongaki lisusu bisambelo ya likolo ya bangomba oyo
Ezekiasi, tata na ye, abukaki; atongaki mpe bitumbelo
mpo na banzambe Bala mpe atelemisaki makonzi mpo na
nzambe mwasi Ashera. Afukamelaki mpe agumbamelaki
mampinga nyonso ya likolo. 4 Atongaki bitumbelo mpo na
banzambe ya bapaya kati na Tempelo ya Yawe oyo, na
tina na yango, Yawe alobaki: « Kombo na Ngai ekozala
kati na Yelusalemi mpo na libela. » 5 Atongaki kati na
mapango nyonso mibale ya Tempelo ya Yawe bitumbelo
mpo na mampinga nyonso ya likolo. 6 Manase abonzaki na
moto, lokola mbeka, bana na ye ya mibali, kati na Lubwaku
ya Beni-Inomi; asalelaki kindoki, soloka mpe maji; atiaki
na mosala bato oyo basololaka na milimo ya bakufi mpe
bamoni makambo. Akobaki kosala makambo mabe na miso
ya Yawe; na bongo, apelisaki kanda na Ye. 7 Atiaki kati na
Tempelo ya Yawe nzambe ya ekeko oyo asalisaki; nzokande,
Nzambe alobaki na Davidi mpe na Salomo, mwana na ye ya

mobali: — Nakotia Kombo na Ngai mpo na libela kati na Tempelo oyo mpe kati na Yelusalemi oyo naponi kati na mabota nyonso ya Isalaele. **8** Nakolongola lisusu te makolo ya bato ya Isalaele na mokili oyo napesaki epai ya batata na bango, soki kaka bamipesi na kosala makambo nyonso oyo natindaki bango na tina na mibeko nyonso, mitindo mpe malako oyo napesaki bango na nzela ya Moyize. **9** Kasi Manase apengwisaki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi; boye basalaki lisusu mabe koleka bikolo oyo Yawe abebisaki liboso ya bato ya Isalaele. **10** Yawe akebisaki Manase mpe bato na Ye, kasi baboyaki koyoka. **11** Bongo Yawe atindaki bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Asiri kobundisa bango. Bakangaki Manase mpe bakotisaki na zolo na ye ebende oyo ezali lokola ndobo, bakangaki ye minyololo ya bronze mpe bamemaki ye na Babiloni. **12** Kati na pasi na ye, Manase abondelaki Yawe, Nzambe na ye, mpe amikitisaki makasi liboso ya Nzambe ya batata na ye. **13** Abondelaki Ye, mpe Yawe alembisaki motema, ayokaki libondeli na ye mpe azongisaki ye na Yelusalemi, kati na mokili na ye. Manase asosolaki ete Yawe kaka nde azali Nzambe. **14** Sima na makambo oyo nyonso, Manase atongaki mir, na libanda ya engumba ya Davidi, na ngambo ya weste ya etima ya Giyoni, na lubwaku oyo ekenda kino na ekuke ya Mbisi; ezingelaki ngomba moke ya Ofeli. Asalaki yango molayi makasi, kobanda na se kino na likolo, mpe atiaki bakonzi ya basoda kati na bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi. **15** Alongolaki kati na Tempelo ya Yawe banzambe ya bapaya mpe ya bikeko, abwakaki libanda ya engumba bitumbelo nyonso oyo atongaki na ngomba moke ya Tempelo mpe kati na Yelusalemi. **16** Bongo atongaki lisusu etumbelo ya Yawe, abonzaki na likolo na yango mbeka ya boyokani elongo na makabo ya kozongisa matondi epai ya Nzambe, mpe apesaki mitindo epai ya bato ya Yuda ete basalela Yawe, Nzambe ya Isalaele. **17** Atako bato bakobaki kotumba bambeka na bisambelo ya likolo ya bangomba, kasi bazalaki kosala yango kaka mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe na bango. **18** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Manase, libondeli na ye epai ya Nzambe na ye mpe maloba oyo bamoni makambo balobaki na ye na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **19** Libondeli na ye mpe ndenge Yawe alimbisaki mabe na ye, masumu na ye nyonso, bozangi boyengebene na ye epai ya Nzambe, molongo ya bisika nyonso epai wapi atongaki bisambelo ya likolo ya bangomba mpe atelemisaki makonzi ya nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko ya banzambe oyo azalaki kofukamela liboso ete ayokisama soni, nyonso wana ekomama kati na mikanda ya Ozayi. **20** Manase akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na ndako na ye ya bokonzi. Amoni, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **21** Amoni azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mibale na Yelusalemi. **22** Amoni asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Manase, tata na ye, asalaki; agumbamelaki banzambe nyonso ya bikeko oyo Manase, tata na ye, asalaki mpe abonzelaki yango bambeka. **23** Amoni amikitisaki te lokola Manase, tata na ye, liboso ya Yawe, kasi asalaki lisusu mabe koleka. **24** Bakalaka na ye basalelaki ye likita mpe babomaki ye kati na ndako na ye ya bokonzi. **25** Kasi bato ya mokili babomaki bato nyonso oyo basalelaki mokonzi Amoni likita; mpe na esika na ye, bakomisaki Joziasi, mwana na ye ya mobali, mokonzi.

34 Joziasi azalaki na mibu mwambe ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku misato na moko na Yelusalemi. **2** Asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe mpe alandaki banzela oyo Davidi, tata na ye, atambolaki na yango: apengwaki na yango te, ezala na ngambo ya loboko ya mwasi to na ngambo ya loboko ya mobali. **3** Na mobu ya mwambe ya bokonzi na ye, lokola azalaki nanu elenge, akomaki koluka Nzambe ya Davidi, tata na ye; bongo na mobu ya zomi na mibale, akomaki kopetola Yuda mpe Yelusalemi na kopekisa bato kokende na bisambelo ya likolo ya bangomba, na kobuka makonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko ya banzambe basala na nzete mpe na bibende oyo banyangwisa na moto. **4** Babukaki liboso na ye bitumbelo ya banzambe Bala, bakweyisaki mbala moko bitumbelo malasi oyo ezalaki na likolo na yango, abukaki makonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera, bikeko ya banzambe basala na nzete mpe na bibende oyo banyangwisa na moto; akomisaki yango putulu mpe asopaki putulu yango na likolo ya bakunda ya bato oyo babonzelaki banzambe yango bambeka. **5** Atumbaki mikuwa ya banganga-nzambe ya bikeko na likolo ya bitumbelo na yango. Ezalaki ndenge wana nde apetolaki Yuda mpe Yelusalemi. **6** Abukaki bitumbelo kati na bingumba ya Manase, ya Efrayimi, ya Simeoni kino na Nefitali mpe na bamboka na yango ya zingazinga. **7** Abukaki makonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko ya banzambe mpe akomisaki yango putulu. Akweyisaki lisusu bitumbelo malasi nyonso kati na mokili mobimba ya Isalaele. Bongo, azongaki na Yelusalemi. **8** Tango Joziasi akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, mpo na kopetola mokili mpe Tempelo, atindaki Shafani, mwana mobali ya Atsalia; Maaseya, moyangeli ya engumba; mpe Yoa, mwana mobali

ya Yoakazi mpe mobombi mikanda, mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe, Nzambe na ye. 9 Bakendeki epai ya Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe bapesaki ye mbongo oyo bazwaki na Tempelo ya Nzambe, mbongo oyo Balevi oyo bazalaki kokengela ekotelo bakongolaki lokola makabo mpo na Tempelo na maboko ya bato ya Manase, ya Efrayimi, ya batikali ya Isalaele, ya bato nyonso ya Yuda, ya Benjame mpe ya bavandi ya Yelusalemi. 10 Bapesaki mbongo yango na maboko ya batambolisi misala ya Tempelo ya Yawe. Bato yango bafutaki basali oyo bazalaki kobongisa mpe kolendisa Tempelo yango; 11 bapesaki lisusu epai ya basharipantie mpe batongi Tempelo mpo ete basomba mabanga bakata elongo na mabaya mpo na motondo, mpe mpo ete batonga bandako mosusu oyo bakonzi ya Yuda bazalaki kobongisa te tango ezalaki kobeba. 12 Bato yango basalaki mosala na bango na boyengebene mpe na bokambami ya Balevi Yaati mpe Abidiasi, bana mibali ya Merari. Zakari mpe Meshulami, bana mibali ya Keati, nde bazalaki kokengela mosala na bango. 13 Balevi yango bayebaki mpe kobeta mindule; bazalaki kokengela bato oyo bazalaki komema biloko ya mosala mpe kokamba ba-oyo nyonso bazalaki kosala misala na bisika nyonso oyo mosala ezalaki kosalema. Balevi mosusu bazalaki bakomi mikanda, balakisi ya Mobeko mpe bakengeli bikuke. 14 Tango bazalaki kobimisa mbongo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe, Nganga-Nzambe Ilikia amonaki buku ya Mobeko ya Yawe, oyo epesamaki na nzela ya Moyize. 15 Ilikia alobaki na Shafani, mokomi mikanda: — Namoni buku ya Mobeko kati na Tempelo ya Yawe! Mpe apesaki buku yango epai ya Shafani. 16 Shafani azwaki buku yango, amemaki yango epai ya mokonzi mpe ayebisaki ye: — Basali na yo bazali kosala makambo nyonso oyo otindaki bango. 17 Bapesi mbongo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe epai ya batambolisi misala mpe epai ya bato oyo bazali kosala misala. 18 Mokomi mikanda, Shafani, alobaki na mokonzi: — Nganga-Nzambe Ilikia apesi ngai buku moko. Mpe Shafani atangaki buku yango liboso ya mokonzi. 19 Tango mokonzi ayokaki maloba ya Mobeko, apasolaki bilamba na ye, 20 apesaki mitindo oyo epai ya Ilikia, epai ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani; epai ya Abidoni, mwana mobali ya Mishe; epai ya Shafani, mokomi mikanda, mpe epai ya Asaya, moko kati na bakalaka ya mokonzi: 21 — Bokende kotuna toli ya Yawe mpo na ngai mpe mpo na batikali ya Isalaele mpe ya Yuda; botuna na tina na makambo oyo ekomama kati na buku oyo ewuti komonana, pamba te kanda ya Yawe, oyo ekweyeli biso ezali makasi mpo ete batata na biso batosaki te Liloba na Yawe mpe basalaki te kolanda nyonso oyo ekomama kati na buku oyo. 22 Ilikia elongo na bato oyo mokonzi aponaki bakendeki epai ya mwasi mosakoli Ulida, mwasi ya Shalumi, mwana mobali ya Tokeati, mwana mobali ya Asira, mobombi bilamba ya Tempelo. Ulida azalaki kovanda na Yelusalemi, na etuka ya sika. Balobaki na ye ndenge bayokanaki. 23 Ulida alobaki na bango: — Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Boloba na tata oyo atindi bino epai na Ngai: 24 ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Nakobengisa pasi makasi na esika oyo mpe na bavandi na yango kolanda bilakeli mabe nyonso oyo ekomama kati na buku oyo bawuti kotanga liboso ya mokonzi ya Yuda. › 25 Lokola basundolaki Ngai mpe batumbaki mbeka ya malasi mpo na banzambe mosusu kino kotumbola kanda na Ngai na nzela ya biloko oyo maboko na bango esilaki kosala, kanda na Ngai ekopela makasi na esika oyo, mpe ekokita te. 26 Kasi boloba na mokonzi ya Yuda oyo atindi bino kotuna toli ya Yawe: ‹ Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na maloba oyo oyokaki: 27 Lokola motema na yo etutami, lokola omikitisi liboso ya Nzambe sima na yo koyoka maloba na Ye mpo na kotelemela esika oyo mpe bavandi na yango, lokola omikitisi liboso na Ngai, lokola opasoli bilamba na yo mpe oleli liboso na Ngai, Ngai mpe nayoki, › elobi Yawe, 28 ‹ nakosala ete okende kokutana na bakoko na yo, oyo bakufa; mpe okokundama na kimia kati na moko na bakunda na yo. Na bongo, miso na yo ekomona te pasi nyonso oyo nakotindela esika oyo mpe bavandi na yango. › » Batindami bakomisaki eyano oyo epai ya mokonzi. 29 Mokonzi Joziasi abengisaki bampaka nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi. 30 Bongo akendeki na Tempelo ya Yawe elongo na bato nyonso ya Yuda, bavandi nyonso ya Yelusalemi, Banganga-Nzambe, Balevi, bato nyonso, kobanda na oyo aleki na lokumu kino na oyo aleki na se. Mokonzi atangelaki bango makomi nyonso ya buku ya Boyokani oyo emonanaki kati na Tempelo ya Yawe. 31 Mokonzi atelemaki na etemelo na ye ya kolobela mpe asalaki boyokani oyo liboso ya Yawe: — Nalapi ndayi ete nakolanda Yawe, nakotosa mibeko, mitindo mpe malako na Ye, na motema mpe na elimo na ngai mobimba; mpe nakotosa maloba ya boyokani, oyo ekomama kati na buku oyo. 32 Mokonzi alapisaki ndayi yango bato nyonso oyo bazalaki na Yelusalemi mpe kati na etuka ya Benjame. Mpe bavandi ya Yelusalemi batambolaki kolanda boyokani ya Nzambe, Nzambe ya batata na bango. 33 Joziasi alongolaki banzambe nyonso ya bikeko ya nkele kati na bituka nyonso ya bana ya Isalaele. Apesaki mitindo na bato nyonso oyo bazalaki kati na Isalaele ete basalela Yawe, Nzambe na

bango. Na bongo, na mikolo nyonso ya bomoi ya Joziasi, bapengwaki te liboso ya Yawe, Nzambe ya batata na bango.

35 Joziasi asepelaki feti ya Pasika mpo na lokumu ya Yawe kati na Yelusalemi; mpe na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, bakataki kingo ya mpate mpo na mbeka ya Pasika. **2** Atiaki Banganga-Nzambe mpo ete bakoba mosala na bango mpe alendisaki bango na mosala ya Tempelo ya Yawe. **3** Alobaki na Balevi oyo babulisamaki mpo na Yawe mpe bazalaki na mokumba ya koteya Isalaele mobimba: — Botia Sanduku ya bule kati na Tempelo oyo Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi ya Isalaele, atongaki; ezali lisusu ya komema na mapeka na bino te. Sik'oyo, bosalela Yawe, Nzambe na bino, mpe Isalaele, bato na Ye. **4** Bomibongisa kolanda mabota mpe masanga na bino ya mosala, kolanda mitindo oyo Davidi, mokonzi ya Isalaele, mpe Salomo, mwana na ye ya mobali, bakomaki. **5** Bowumela na bisika na bino ya mosala kati na Esika ya bule: lisanga moko ya Balevi mpo na libota moko na moko ya bandeko na bino, bato ya ekolo na bino. **6** Bokata kingo ya mpate mpo na mbeka ya Pasika, bomibulisa mpe bobongisa mpate yango ya Pasika mpo na bandeko na bino oyo bozali na bango ekolo moko, kolanda mitindo ya Yawe na nzela ya Moyize. **7** Joziasi azwaki kati na bibwele na ye moko mokonzi bana meme mpe bana ntaba nkoto tuku misato mpe bangombe nkoto misato, mpo na bato ya Isalaele, nkoto tuku misato oyo bazalaki wana mpo ete bakoka kobonza yango lokola mbeka ya Pasika. **8** Bakalaka na ye mpe bapesaki wuta na mokano ya mitema na bango, epai ya bato, epai ya Banganga-Nzambe mpe epai ya Balevi. Ilikia, Zakari mpe Yeyeli, oyo bazalaki bakambi ya misala kati na Tempelo ya Nzambe, bapesaki epai ya Banganga-Nzambe lokola mbeka ya Pasika bana meme nkoto mibale na nkama motoba mpe bangombe nkama misato. **9** Konania elongo na bandeko na ye ya mibali: Shemaya, Netaneeli, Ashabia, Yeyeli mpe Yozabadi oyo bakambi ya Balevi, bapesaki bameme nkoto mitano mpe bangombe nkama mitano epai ya Balevi lokola mbeka ya Pasika. **10** Tala ndenge babongisaki losambo: Banganga-Nzambe batelemaki na esika na bango ya mosala, mpe Balevi bazalaki kati na masanga na bango, kolanda mitindo ya mokonzi. **11** Bato babonzaki bana meme mpe bana ntaba lokola mbeka ya Pasika, mpe Balevi bazalaki kopesa makila na yango epai ya Banganga-Nzambe mpo ete basopa yango na likolo ya etumbelo, wana Balevi bazalaki kopapa mbeka **12** mpe kotia pembeni biteni ya kobonza lokola mbeka ya kotumba, mpo na kopesa yango epai ya bato kolanda masanga na bango mpo ete babonza yango epai na Yawe, kolanda ndenge ekomama kati na buku ya Moyize. Basalaki mpe ndenge wana mpo na bangombe. **13** Kolanda ndenge mobeko ezalaki kotinda, batumbaki na moto meme oyo ebonzamaki lokola mbeka ya Pasika mpe balambaki makabo mosusu ya bule na nzungu, na kikalungu mpe na basani; mpe bapesaki yango na lombangu epai ya bato nyonso. **14** Sima na yango, Balevi babongisaki mbeka ya Pasika mpo na bango moko mpe mpo na Banganga-Nzambe; pamba te Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron, bazalaki kosala kino na butu mosala ya kobonza bambeka ya kotumba mpe mafuta ya banyama. Yango wana Balevi bazalaki kobongisa mbeka ya Pasika mpo na bango moko mpe mpo na Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron. **15** Babeti mindule, bana mibali ya Azafi, bazalaki na esika na bango ya mosala kolanda mitindo ya Davidi, ya Azafi, ya Emani mpe ya Yedutuni, mosakoli ya mokonzi. Bakengeli bikuke mpe bazalaki na bisika na bango ya mosala; batikalaki kozala mosika na yango te, pamba te bandeko na bango, Balevi, bazalaki mpe kobongisela bango biloko. **16** Ezalaki ndenge wana nde misala nyonso ebongisamaki mokolo wana mpo na kosepela feti ya Pasika mpe kobonza mbeka ya kotumba na likolo ya etumbelo ya Yawe, kolanda mitindo ya mokonzi Joziasi. **17** Bana ya Isalaele oyo bazalaki wana basepelaki na tango wana feti ya Pasika mpe feti ya Mapa ezanga levire, mikolo sambo. **18** Wuta na tango ya mosakoli Samuele, feti ya Pasika ya lolenge wana etikalaki nanu kosalema te kati na Isalaele. Mpe kati na bakonzi ya Isalaele, moko te asepelaki feti ya Pasika lokola Pasika oyo Joziasi asepelaki elongo na Banganga-Nzambe, Balevi, bato nyonso ya Yuda mpe ya Isalaele oyo bazalaki kuna elongo na bavandi ya Yelusalemi. **19** Ezalaki na mobu ya zomi na mwambe ya bokonzi ya Joziasi nde basepelaki Pasika yango. **20** Sima na makambo oyo nyonso mpe sima na Joziasi kobongisa Tempelo ya Yawe, Neko, mokonzi ya Ejipito, akendeki kobundisa Karikemishi, na ebale Efrate; mpe Joziasi akendeki kokutana na ye mpo na kokanga ye nzela. **21** Neko atindelaki ye bamemi sango mpo na koloba na ye: — Mokonzi ya Yuda, likambo nini kati ya yo mpe ngai? Na mokolo ya lelo, nayei na ngai te mpo na kobundisa yo; nayei nde kobundisa mokonzi mosusu. Nzambe alobi na ngai ete nasala likambo yango na lombangu. Keba ete otombokela Nzambe oyo azali elongo na ngai, soki te akobebisa yo. **22** Kasi Joziasi aboyaki kotika ye, mpe lokola ayokaki te makambo oyo Neko ayebisaki ye kowuta na monoko ya Nzambe, Joziasi amibongolaki mpo na kobundisa Neko na lubwaku ya Megido. **23** Kati na bitumba, basoda oyo babundaka na batolotolo babetaki mokonzi Joziasi, mpe ye alobaki na basoda na ye: — Bolongola ngai awa, pamba

te nazoki makasi. 24 Basoda na ye balongolaki ye na shar
oyo azalaki kobunda na yango, batiaki ye na shar na ye
mosusu mpe bamemaki ye na Yelusalemi epai wapi akufaki.
Bakundaki ye kati na bakunda ya batata na ye. Bato nyonso
ya Yuda mpe ya Yelusalemi basalelaki Joziasi matanga. 25
Jeremi asalaki nzembo ya mawa mpo na Joziasi. Bayembi
nyonso ya mibali mpe ya basi bayembelaki Joziasi banzembo
ya mawa kino na mokolo ya lelo mpe bakomisaki likambo
yango mobeko kati na Isalaele. Banzembo yango ekomama
kati na buku ya banzembo ya mawa. 26 Makambo mpe
misala mosusu ya Joziasi, elongo na misala ya botosi na ye
kati na makambo ya Yawe, kolanda oyo ekomama kati na
Mobeko ya Yawe, 27 misala na ye, kobanda na ebandeli
kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi
ya Isalaele mpe ya Yuda.

36 Bato ya mokili bazwaki Yoakazi, mwana mobali ya
Joziasi, mpe bakomisaki ye mokonzi, na Yelusalemi,
mpo na kokitana na tata na ye. 2 Yoakazi azalaki na mibu
tuku mibale na misato ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki basanza misato na Yelusalemi. 3 Mokonzi
ya Ejipito alongolaki ye na bokonzi kati na Yelusalemi mpe
asengaki na makasi ete mokili ya Yuda ekoma kofuta mpako
mpo na mokonzi: bakilo nkoto misato na nkama minei ya
palata mpe ya wolo. 4 Mokonzi ya Ejipito akomisaki Eliakimi,
ndeko mobali ya Yoakazi, mokonzi ya Yelusalemi mpe ya
Yuda; abongolaki kombo na ye mpe akomisaki yango «
Yeoyakimi. » Kasi Neko akangaki Yoakazi, ndeko mobali ya
Yeoyakimi, mpe amemaki ye na Ejipito. 5 Yeoyakimi azalaki
na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi.
Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na
ye. 6 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abundisaki ye
mpe akangaki ye minyololo ya bronze mpo na komema ye
na Babiloni. 7 Nabukodonozori amemaki mpe na Babiloni
ndambo ya biloko ya Tempelo ya Yawe mpe atiaki yango kati
na ndako na ye ya bokonzi. 8 Makambo mosusu oyo etali
bokonzi ya Yeoyakimi, misala na ye ya nkele mpe makambo
oyo ekweyelaki ye, ekomama kati na buku ya masolo ya
bakonzi ya Isalaele mpe ya Yuda. Yeoyakini, mwana na ye
ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. 9 Yeoyakini azalaki
na mibu zomi na mwambe ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki basanza misato mpe mikolo zomi na
Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. 10
Na suka ya mobu, mokonzi Nabukodonozori abengisaki ye
mpe amemaki ye na Babiloni elongo na biloko ya motuya
ya Tempelo ya Yawe; akomisaki Sedesiasi, ndeko mobali
ya Yeoyakini, mokonzi ya Yuda mpe ya Yelusalemi. 11
Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko
na Yelusalemi. 12 Asalaki makambo mabe na miso ya
Yawe, Nzambe na ye, mpe amikitisaki te liboso ya mosakoli
Jeremi oyo azalaki koloba na Kombo na Yawe. 13 Lisusu,
atombokelaki mokonzi Nabukodonozori oyo alapisaki ye
ndayi na Kombo ya Nzambe. Na esika ete azonga epai
na Yawe, Nzambe ya Isalaele, akomaki moto makasi mpe
akomisaki motema na ye libanga. 14 Bakonzi nyonso ya
Banganga-Nzambe mpe bato bakomaki lisusu kosala mabe
koleka, balandaki misala nyonso ya nkele ya bikolo ya
bapaya mpe babebisaki bosantu ya Tempelo ya Yawe oyo
Ye moko Yawe abulisaki na Yelusalemi. 15 Yawe, Nzambe
ya batata na bango, atindelaki bango, mbala na mbala mpe
na ngonga malamu, makebisi na nzela ya bamemi sango
na Ye, pamba te azalaki na posa ya kobatela bato na Ye
mpe Tempelo na Ye. 16 Kasi bato ya Isalaele bazalaki
kotiola bamemi sango ya Nzambe, bazalaki komona pamba
makebisi na Ye mpe bazalaki kowolola basakoli na Ye kino
Yawe kosilikela bato na Ye makasi; mpe bakokaki kosala
eloko moko te mpo na komibikisa liboso ya kanda makasi
ya Yawe. 17 Boye, mpo na kobebisa bango, Yawe atindaki
mokonzi ya bato ya Babiloni, oyo abomaki na mopanga
bilenge na bango kati na esika na bango ya bule; abikisaki
te ezala elenge mobali, elenge mwasi, mokolo to mobange.
Nzambe akabaki nyonso na maboko ya Nabukodonozori.
18 Nabukodonozori amemaki na Babiloni biloko nyonso
ya Tempelo ya Nzambe, ya minene to ya mike, bozwi ya
Tempelo ya Yawe, bozwi ya mokonzi mpe ya bakalaka na
ye. 19 Batumbaki na moto Tempelo ya Nzambe, babukaki
mir ya Yelusalemi, batumbaki na moto bandako na yango
ya kitoko mpe babebisaki biloko nyonso ya motuya. 20
Nabukodonozori amemaki na Babiloni bato oyo babikaki na
mopanga, akomisaki bango bawumbu na ye mpe ya bana na
ye ya mibali kino na tango mokili ya Persi ezwaki bokonzi.
21 Ezalaki ndenge wana nde Liloba na Yawe ekokisamaki,
liloba oyo alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi: « Mokili
ekozwa bopemi na mikolo nyonso oyo bakosundola yango,
ekosepela na basaba na yango kino tango mibu tuku sambo
ekokoka. » 22 Na mobu ya liboso ya Sirisi, mokonzi ya
Persi, Yawe alamusaki molimo ya Sirisi, mokonzi ya Persi,
mpo na kokokisa liloba oyo alobaki na nzela ya mosakoli
Jeremi mpo ete asakola mpe akoma boye kati na mokili na
ye mobimba: 23 « Tala makambo oyo Sirisi, mokonzi ya
Persi, alobi: ‹ Yawe, Nzambe ya Likolo, apesi ngai babokonzi
nyonso ya mabele mpe mokumba ya kotongela Ye Tempelo,
na Yelusalemi kati na Yuda. Tika ete moto nyonso oyo, kati

na bino, azali na molongo ya bato ya Yawe akende; pamba
te Yawe, Nzambe na ye, azali elongo na ye! › »

Esidrasi

1 Na mobu ya liboso ya Sirisi, mokonzi ya Persi, Yawe
alamusaki molimo ya Sirisi, mokonzi ya Persi, mpo na
kokokisa liloba oyo alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi, mpo
ete asakola mpe akoma boye kati na mokili na ye mobimba:
2 « Tala makambo oyo Sirisi, mokonzi ya Persi, alobi: ‹ Yawe,
Nzambe ya Likolo, apesi ngai babokonzi nyonso ya mabele
mpe mokumba ya kotongela Ye Tempelo, na Yelusalemi kati
na Yuda. **3** Tika ete moto nyonso oyo, kati na bino, azali
na molongo ya bato ya Yawe akende na Yelusalemi kati
na Yuda mpo na kotonga Tempelo ya Yawe, Nzambe ya
Isalaele, oyo azali Nzambe kati na Yelusalemi! **4** Tika ete
bavandi ya bisika nyonso oyo bato ya Yuda bazali bapesa
bango, mpo na Ndako ya Nzambe oyo ezali na Yelusalemi,
makabo oyo: palata, wolo, bibwele, biloko ya ndenge na
ndenge mpe makabo oyo bakati bango moko kopesa wuta
na mokano ya mitema na bango. › » **5** Bongo bakambi ya
mabota ya Yuda mpe ya Benjame, Banganga-Nzambe mpe
Balevi, elongo na moto nyonso oyo Nzambe atutaki motema
babongamaki mpo na kokende kotonga Tempelo ya Yawe,
na Yelusalemi. **6** Bato nyonso oyo bazalaki zingazinga na
bango basungaki bango; bapesaki biloko esalema na palata
mpe na wolo, bibwele, biloko ya ndenge na ndenge, bakado
ya talo mpe makabo oyo bakataki bango moko kopesa wuta
na mokano ya mitema na bango. **7** Mokonzi Sirisi abimisaki
biloko ya Tempelo ya Yawe, oyo Nabukodonozori amemaki
wuta na Yelusalemi mpo na kotia yango kati na tempelo ya
nzambe na ye. **8** Sirisi, mokonzi ya Persi, atindaki Mitredati,
mobombi bozwi na ye, ete abimisa, atanga mpe apesa yango
epai ya Sheshibatsari, moto ya libota ya bakambi ya Yuda. **9**
Tala biloko yango mpe motango na yango: bakopo ya wolo
ezalaki tuku misato; bakopo ya palata ezalaki nkoto moko;
basani ya mbele ya palata ezalaki tuku mibale na libwa;
10 basani ya wolo ezalaki tuku misato; basani minene ya
palata ezalaki nkama minei na zomi; biloko mosusu ezalaki
nkoto moko. **11** Motango ya biloko nyonso ya wolo mpe ya
palata ezalaki nkoto mitano na nkama minei. Sheshibatsari
amemaki biloko yango nyonso tango bato oyo bakendeki
na bowumbu balongwaki na Babiloni mpo na kozonga na
Yelusalemi.

2 Tala bato ya etuka ya Yuda, oyo Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, amemaki na bowumbu na mokili ya
Babiloni, mpe, wuta na bowumbu, bazongaki na Yelusalemi
mpe na Yuda, moto na moto kati na engumba na ye.
2 Bazongaki nzela moko na Zorobabeli, Jozue, Neyemi,
Seraya, Reyelaya, Maridoshe, Bilishani, Misipari, Bigivayi,
Rewumi, Baana. Tala motango ya bana ya Isalaele: **3**
Bakitani ya Pareoshi: nkoto mibale na nkama moko na tuku
sambo na mibale. **4** Bakitani ya Shefatia: nkama misato na
tuku sambo na mibale. **5** Bakitani ya Ara: nkama sambo na
tuku sambo na mitano. **6** Bakitani ya Paati-Moabi na nzela
ya Jozue mpe Joabi: nkoto mibale na nkama mwambe na
zomi na mibale. **7** Bakitani ya Elami: nkoto moko na nkama
mibale na tuku mitano na minei. **8** Bakitani ya Zatu: nkama
libwa na tuku minei na mitano. **9** Bakitani ya Zakayi: nkama
sambo na tuku motoba. **10** Bakitani ya Bani: nkama motoba
na tuku minei na mibale. **11** Bakitani ya Bebayi: nkama
motoba na tuku mibale na misato. **12** Bakitani ya Azigadi:
nkoto moko na nkama mibale na tuku mibale na mibale. **13**
Bakitani ya Adonikami: nkama motoba na tuku motoba na
motoba. **14** Bakitani ya Bigivayi: nkoto mibale na tuku mitano
na motoba. **15** Bakitani ya Adini: nkama minei na tuku mitano
na minei. **16** Bakitani ya Ateri na nzela ya Ezekiasi: tuku
libwa na mwambe. **17** Bakitani ya Betsayi: nkama misato na
tuku mibale na misato. **18** Bakitani ya Yora: nkama moko na
zomi na mibale. **19** Bakitani ya Ashumi: nkama mibale na
tuku mibale na misato. **20** Bakitani ya Gibari: tuku libwa na
mitano. **21** Bato ya mboka Beteleemi, nkama moko na tuku
mibale na misato. **22** Bato ya mboka Netofa: tuku mitano na
motoba. **23** Bato ya mboka Anatoti: nkama moko na tuku
mibale na mwambe. **24** Bato ya Azimaveti: tuku minei na
mibale. **25** Bakitani ya Kiriati-Yearimi, Kefira mpe Beyeroti:
nkama sambo na tuku minei na misato. **26** Bakitani ya Rama
mpe Geba: nkama motoba na tuku mibale na moko. **27**
Bato ya mboka Mikimasi: nkama moko na tuku mibale na
mibale. **28** Bato ya bamboka Beteli mpe Ayi: nkama mibale
na tuku mibale na misato. **29** Bakitani ya Nebo: tuku mitano
na mibale. **30** Bakitani ya Magibishi: nkama moko na tuku
mitano na motoba. **31** Bakitani ya Elami mosusu: nkoto
moko na nkama mibale na tuku mitano na minei. **32** Bakitani
ya Arimi: nkama misato na tuku mibale. **33** Bakitani ya Lodi,
Adidi mpe Ono: nkama sambo na tuku mibale na mitano. **34**
Bakitani ya Jeriko: nkama misato na tuku minei na mitano.
35 Bakitani ya Sena: nkoto misato na nkama motoba na tuku
misato. **36** Tala motango ya Banganga-Nzambe: Bakitani
ya Yedaeya, na nzela ya libota ya Jozue: nkama libwa na
tuku sambo na misato. **37** Bakitani ya Imeri: nkoto moko
na tuku mitano na mibale. **38** Bakitani ya Pashuri: nkoto
moko na nkama mibale na tuku minei na sambo. **39** Bakitani
ya Arimi: nkoto moko na zomi na sambo. **40** Tala motango
ya Balevi: Bakitani ya Jozue na nzela ya Kadimieli mpe ya
Odavia: tuku sambo na minei. **41** Tala motango ya bayembi:
Bakitani ya Azafi: nkama moko na tuku mibale na mwambe.

42 Tala motango ya bakengeli bikuke ya Tempelo: Bakitani ya Shalumi, Ateri, Talimoni, Akubi, Atita mpe Shobayi: nkama moko na tuku misato na libwa. **43** Tala basali ya Tempelo: Bakitani ya Tsika, Asufa, Tabaoti, **44** Kerosi, Siya, Padoni, **45** Lebana, Agaba, Akubi **46** Agabi, Shalimayi, Anani, **47** Gideli, Gaari, Reaya, **48** Retsini, Nekoda, Gazami, **49** Uza, Paseya, Besayi, **50** Asina, Mewunimi, Nefusimi, **51** Bakibuki, Akufa, Aruri, **52** Batsiluti, Meyida, Arisha, **53** Barikosi, Sisera, Tama, **54** Netsia mpe Atifa. **55** Tala bakitani ya basali ya Salomo: Bakitani ya Sotayi, Sofereti, Peruda, **56** Yala, Darikoni, Gideli, **57** Shefatia, Atili, Pokereti-Atsebayimi mpe Ami. **58** Motango ya basali ya Tempelo mpe ya bakitani ya basali ya Salomo: nkama misato na tuku libwa na mibale. **59** Tala molongo ya bato oyo bawutaki na bowumbu, na bingumba Teli-Mela, Teli-Arisha, Kerubi-Adani mpe Imeri, kasi balongaki te kolakisa ete mabota na bango ya botata ewuta na Isalaele: **60** Bakitani ya Delaya, Tobiya mpe Nekoda: nkama motoba na tuku mitano na mibale. **61** Mpe kati na Banganga-Nzambe: Bakitani ya Obaya, ya Akotsi mpe ya Barizilayi oyo abengamaki « Barizilayi » mpo ete abalaki mwana mwasi ya Barizilayi, moto ya Galadi. **62** Balukaki mikanda oyo bakoma bakombo ya bakoko na bango, kasi batikalaki komona yango te. Boye balongolaki bango na mosala ya bonganga-Nzambe, pamba te bazalaki mbindo. **63** Moyangeli apekisaki bango kolia bilei ya bule kino tango Nganga-Nzambe moko akotuna toli ya Yawe na tina na bango, na nzela ya Urimi mpe Tumimi. **64** Motango ya lisanga mobimba ya bato oyo bawutaki na bowumbu ezalaki nkoto tuku minei na mibale na nkama misato na tuku motoba, **65** bakisa bawumbu na bango ya mibali mpe ya basi, nkoto sambo na nkama misato na tuku misato na sambo; bazalaki na bayembi na bango ya basi mpe ya mibali, nkama mibale; **66** bampunda ya bitumba, nkama sambo na tuku misato na motoba; bamile nkama mibale na tuku minei na mitano; **67** bashamo nkama minei na tuku misato na mitano; mpe ba-ane nkoto motoba na nkama sambo na tuku mibale. **68** Tango bakomaki na Tempelo ya Yawe, na Yelusalemi, bakambi mingi ya mabota bapesaki makabo oyo bakataki bango moko kopesa wuta na mokano ya mitema na bango mpo na kotonga lisusu Tempelo ya Nzambe, na esika na yango ya kala. **69** Bapesaki na libenga ya misala, moto na moto kolanda ezweli na ye, mbongo ya bibende ya wolo nkoto tuku motoba na moko, mbongo ya bibende ya palata nkoto mitano, mpe banzambala nkama moko ya mosala ya bonganga-Nzambe. **70** Banganga-Nzambe, Balevi, bakengeli bikuke, bayembi, basali ya Tempelo, ndambo kati na bato mpe bato nyonso ya Isalaele bavandaki kati na bingumba na bango.

3 Na sanza ya sambo, bana ya Isalaele oyo bavandaki kati na bingumba na bango basanganaki na Yelusalemi lokola moto moko. **2** Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki, elongo na baninga na ye, Banganga-Nzambe, mpe Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, elongo na bandeko na ye, babandaki kotonga etumbelo ya Nzambe ya Isalaele mpo na kobonza kuna mbeka ya kotumba kolanda makomi kati na Mobeko ya Moyize, moto na Nzambe. **3** Atako bazalaki koyoka bato oyo bazalaki pembeni na bango somo, batongaki etumbelo na likolo ya miboko na yango ya kala mpe babonzaki wana mpo na Yawe mbeka ya kotumba ya tongo mpe ya pokwa. **4** Bongo kolanda makomi, basepelaki feti ya Bandako ya kapo, mpe babonzaki mikolo nyonso bambeka ya kotumba kolanda motango oyo ekatama mpo na mokolo na mokolo. **5** Sima na yango, babonzaki mbeka ya kotumba ya tango nyonso, bambeka ya kotumba oyo ekatama mpo na feti ya ebandeli ya sanza mpe mpo na feti nyonso oyo ekatama mpo na Yawe, mpe bambeka ya kotumba mpo na bato nyonso oyo bazalaki bango moko kopesa makabo wuta na mokano ya mitema na bango. **6** Bato babandaki kobonzela Yawe bambeka ya kotumba na mokolo ya liboso ya sanza ya sambo, atako bamitongelaki nanu te miboko ya Tempelo ya Yawe. **7** Bapesaki mbongo epai ya batongi ndako mpe epai ya basharipantie; bongo bapesaki lisusu bilei, masanga mpe mafuta epai ya bato ya Sidoni mpe ya Tiri mpo ete bamema, na nzela ya ebale monene, banzete ya sedele longwa na Libani kino na Jafa, na ndingisa ya Sirisi, mokonzi ya Persi. **8** Na sanza ya mibale ya mobu ya mibale sima na bango kokoma na Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi, Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli; Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki, elongo na bandeko na bango mosusu, Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato nyonso oyo bazongaki na Yelusalemi wuta na bowumbu, babandaki misala ya kotonga. Baponaki Balevi oyo bazalaki na mibu kobanda tuku mibale mpe komata mpo ete balandela misala ya kotonga Tempelo ya Yawe. **9** Jozue elongo na bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali, Kadimieli elongo na bana na ye ya mibali oyo bazalaki bakitani ya Yuda, bapesamelaki mokumba ya kolandela bato oyo bazalaki kotonga Ndako ya Nzambe. Mpe bakitani ya Enadadi elongo na bana na bango ya mibali mpe bandeko na bango, Balevi, bazalaki kosunga bango. **10** Tango batongi ndako basilisaki kotonga miboko ya Tempelo ya Yawe, Banganga-Nzambe kati na bilamba na bango ya mosala ya bonganga-Nzambe elongo na bakelelo na bango na maboko; Balevi, bakitani ya Azafi, elongo na manzanza, batelemaki na bisika na bango mpo na kokumisa Yawe, kolanda mitindo ya Davidi,

mokonzi ya Isalaele. 11 Bazalaki koyemba banzembo mpo
na kokumisa mpe kozongisela Yawe matondi: « Solo, azali
malamu, bolingo na Ye mpo na Isalaele ewumelaka seko na
seko! » Bongo bato nyonso bazalaki kobeta milolo makasi
mpo na kokumisa Yawe mpo ete bazalaki kotia miboko
ya Tempelo ya Yawe. 12 Nzokande, kati na Banganga-
Nzambe oyo ya mikolo, kati na Balevi oyo ya mikolo mpe
kati na bakambi ya mabota, oyo ya mikolo, ezalaki na ebele
oyo bamonaki Tempelo ya liboso; bongo bazalaki kolela na
mongongo makasi wana bazalaki kotia miboko ya Tempelo
ya sika na miso na bango. Mpe kaka na tango yango, ebele
ya bato mosusu bazalaki kosepela na koganga makasi mpe
na kobeta milolo nzela moko na maboko. 13 Boye bato
bakokaki te kokesenisa makelele ya bato oyo bazali koganga
mpo na esengo mpe makelele ya bato oyo bazali kolela,
pamba te bato bazalaki koganga makasi mpe makelele na
bango ezalaki koyokana kino na mosika.

4 Tango banguna ya Yuda mpe ya Benjame bayokaki ete
bato oyo bawutaki na bowumbu bazali kotonga Tempelo
ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, 2 bayaki epai ya Zorobabeli
mpe bakambi ya mabota; balobaki na bango: — Botika ete
tosunga bino na mosala ya kotonga Tempelo oyo, pamba
te biso mpe tolukaka Nzambe na bino mpe tobonzelaka
Ye mbeka wuta na tango ya Esari-Adoni, mokonzi ya Asiri,
oyo amemaki biso awa. 3 Kasi Zorobabeli, Jozue mpe
bakambi mosusu ya mabota ya Isalaele bazongisaki: —
Bokotonga te elongo na biso Tempelo ya Yawe, Nzambe na
biso; tokotonga yango biso moko mpo na Yawe, Nzambe
ya Isalaele, kolanda mitindo ya Sirisi, mokonzi ya Persi. 4
Bato ya bikolo oyo ezalaki elongo na bango kati na mboka
balembisaki bato ya Yuda nzoto mpe babangisaki bango
mpo ete bakoba lisusu te kotonga; 5 bapesaki bapesi toli
kanyaka mpo ete batelemela mpe babebisa mabongisi
na bango na nzela ya batoli ya mabe, na mikolo nyonso
ya Sirisi kino na oyo ya Dariusi, bango mibale bakonzi
ya Persi. 6 Kaka na ebandeli ya bokonzi ya Kizerisesi,
batindelaki ye mokanda mpo na kofunda bato ya Yuda mpe
ya Yelusalemi. 7 Bongo na mikolo ya Aritakizerisesi lokola
mokonzi ya Persi, Bishilami, Mitredati, Tabeyeli mpe baninga
na bango ya mosala bakomelaki Aritakizerisesi mokanda.
Bakomaki yango na makomi mpe na lokota ya Arami. 8
Moyangeli Rewumi mpe Shimishayi, mokomi mikanda na
ye, bakomelaki mokonzi Aritakizerisesi mokanda oyo na
tina na Yelusalemi: 9 « Moyangeli Rewumi mpe Shimishayi,
mokomi mikanda, elongo na baninga na bango, basambisi
mpe bakambi ya bato ya Dini, ya Arifarisataki, ya Taripeli, ya
Afarasi, ya Ereki, ya Babiloni, ya Size, ya Deya, ya Elami,
10 mpe bato ya bikolo mosusu oyo Asuribanipali, mokonzi
monene mpe mokonzi ya lokumu, amemaki na bowumbu
mpo na kotia bango kati na engumba Samari mpe kati na
bituka nyonso ya ngambo ya weste ya ebale Efrate. » 11
Tala maloba oyo batindelaki ye na mokanda: « Epai ya
mokonzi Aritakizerisesi. Maloba kowuta na biso basali na
yo, bato ya ngambo ya weste ya ebale Efrate. 12 Tika ete
mokonzi ayeba ete Bayuda oyo bawutaki epai na yo bakomi
kati na biso, na Yelusalemi; bazali kotonga engumba ya
batomboki mpe ya bato ya mobulu, bazali kotonga bamir
mpe kobongisa lisusu miboko. 13 Tika ete mokonzi ayeba
lisusu ete, soki engumba oyo etongami lisusu mpe babongisi
bamir na yango, bakofuta lisusu te mpako ya mokonzi,
mpako ya mabele mpe mpako ya nzela; na bongo, bomengo
ya mokonzi ekokita. 14 Sik'oyo, lokola tozwi libaku ya kosala
epai ya mokonzi mpe lokola ezali malamu te mpo na biso
komona lokumu ya mokonzi kobebisama, totindi sango oyo
mpo na kotalisa makambo oyo epai ya mokonzi 15 mpo ete
baluka kati na babuku ya bakonzi oyo bazalaki liboso na yo
mpo na kososola malamu. Okomona solo kati na babuku
yango ete engumba oyo ezali engumba ya batomboki,
etungisaka bakonzi mpe bituka. Mpe lisusu, wuta kala, ezali
esika ya batomboki. Yango wana engumba oyo ebebisamaki.
16 Tozali koyebisa mokonzi ete soki batongi lisusu engumba
oyo mpe babongisi bamir na yango, okotikala lisusu na
eloko moko te na ngambo ya weste ya ebale Efrate. »
17 Mokonzi azongisaki eyano oyo: « Epai ya moyangeli
Rewumi; Shimishayi, mokomi mikanda na ye, mpe baninga
na bango mosusu ya mosala oyo bavandaka na Samari
mpe kati na bituka nyonso na ngambo ya weste ya ebale
Efrate: Napesi bino mbote. 18 Batangaki mpe babongolaki
na miso na ngai mokanda oyo botindelaki biso. 19 Napesaki
mitindo mpo ete baluka koyeba mpe kososola bosolo. Boye
emonani solo ete, wuta na kala, engumba oyo etombokelaka
kaka bakonzi mpe etindaka bato na botomboki mpe na
mobulu. 20 Na Yelusalemi, ezalaki na bakonzi ya nguya oyo
bazalaki kokonza etuka mobimba ya ngambo ya weste ya
ebale Efrate mpe epai ya banani bazalaki kofuta mpako ya
mokonzi, mpako ya mabele mpe mpako ya nzela. 21 Boye,
bopesa sik'oyo mitindo epai ya bato wana ete bakoba lisusu
te kotonga mpo ete engumba wana etongama lisusu te kino
tango ngai moko nakopesa mitindo. 22 Bosala keba ete
bozwa likambo oyo na pete te. Mpo na nini kotika nzela ete
mobulu oyo ekola mpe ekitisa bomengo ya mokonzi? » 23
Tango kaka batangaki mokanda ya mokonzi Aritakizerisesi
liboso ya Rewumi; Shimishayi, mokomi mikanda na ye, mpe
baninga na bango ya mosala bakendeki mbala moko na

Yelusalemi epai ya Bayuda mpe bapekisaki bango na makasi ete bakoba lisusu te kotonga. 24 Wuta tango wana, misala ya Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi etelemaki kino na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, mokonzi ya Persi.

5 Mosakoli Aje mpe mosakoli Zakari, mwana mobali ya Ido, basakolaki mpo na bato ya Yuda oyo bazalaki kati na mokili ya Yuda mpe na engumba Yelusalemi, na Kombo ya Nzambe ya Isalaele, oyo azalaki kati na bango. 2 Bongo, Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, mpe Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki, bazongelaki mosala ya kotonga lisusu Tempelo ya Nzambe kati na Yelusalemi. Mpe basakoli ya Nzambe bazalaki elongo na bango mpo na kosunga bango. 3 Mbala moko, Tatinayi, moyangeli ya etuka oyo ezalaki na ngambo ya weste ya ebale Efrate, mpe Shetari-Bozinayi elongo na baninga na bango ya mosala batunaki bango: — Nani apesi bino nzela ya kotonga lisusu Tempelo oyo mpe ya kotelemisa lisusu mir oyo? 4 Batunaki lisusu: — Bato oyo bazali kotonga Ndako oyo, bakombo na bango banani? 5 Kasi liso ya Nzambe na bango ezalaki kosenzela bakambi ya Bayuda. Boye bapekisaki bango te kosala misala na bango kino tango Dariusi azwaki mokanda na tina na yango mpe kino tango bazwaki mokanda ya eyano kowuta na Dariusi. 6 Tala mokanda oyo Tatinayi, moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, Shetari-Bozinayi elongo na baninga na bango ya mosala, bakambi ya bituka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, batindelaki mokonzi Dariusi. 7 Tala makambo oyo bakomaki kati na mokanda yango: « Epai ya mokonzi Dariusi. Tika ete bokonzi na yo ewumela na kimia! 8 Tika ete mokonzi ayeba ete tokendeki na etuka ya Yuda kino na Tempelo ya Nzambe Monene. Bato bazali kotonga yango na mabanga bakata mpe bazali kotia mabaya na likolo ya bamir. Mosala yango ezali kotambola malamu mpe kokende noki kati na maboko na bango. 9 Totunaki bakambi na bango motuna oyo: ‹ Nani apesi bino nzela ya kotonga lisusu Tempelo oyo mpe ya kotelemisa lisusu bamir? › 10 Totunaki bango bakombo na bango mpo ete toyebisa yo yango mpe tokomela yo bakombo ya bakambi na bango. 11 Kasi tala eyano oyo bapesaki biso: ‹ Tozali basali ya Nzambe ya Likolo mpe ya se; tozali kotonga lisusu Tempelo oyo etongamaki wuta mibu ebele na kala. Mokonzi moko monene ya Isalaele atongaki mpe asilisaki yango. 12 Kasi lokola batata na biso batumbolaki kanda ya Nzambe ya Likolo, akabaki bango na maboko ya Nabukodonozori, moto ya Chalide, mokonzi ya Babiloni. Ezali ye nde abukaki Tempelo oyo mpe amemaki bato na bowumbu, na Babiloni. 13 Nzokande, na mobu ya liboso ya bokonzi na ye lokola mokonzi ya Babiloni, Sirisi apesaki mitindo ya kotonga lisusu Ndako oyo ya Nzambe, 14 alongolaki kutu na tempelo ya Babiloni biloko basala na wolo mpe na palata, oyo Nabukodonozori azwaki na Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi mpe amemaki na tempelo ya Babiloni. Mokonzi Sirisi apesaki biloko yango epai ya Sheshibatsari oyo ye, Sirisi, atiaki lokola moyangeli. 15 Alobaki na ye: ‘Kamata biloko oyo mpe kende kotia yango kati na Tempelo ya Yelusalemi; mpe tika ete Tempelo ya Nzambe etongama lisusu na esika na yango ya kala.’ 16 Ezali bongo nde Sheshibatsari ayaki awa na Yelusalemi mpo na kotonga miboko ya Ndako ya Nzambe. Wuta mokolo wana kino na mokolo ya lelo, Tempelo ezali kotongama, kasi misala esili nanu te. › 17 Sik’oyo, soki yango esepelisi mokonzi, tika ete baluka kati na babuku ya kala ya bakonzi ya Babiloni mpo na kotala soki mokonzi Sirisi apesaki solo mitindo ya kotonga lisusu Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi. Mpe tika ete mokonzi atindela biso mokano na ye na tina na likambo oyo. »

6 Mokonzi Dariusi apesaki mitindo, mpe balukaki kati na babuku ya kala oyo ezalaki na Babiloni, kati na ebombelo bomengo ya mokonzi. 2 Mpe bamonaki buku moko kati na Ekibatane, engumba mokonzi ya etuka ya Medi. Tala makomi oyo ezalaki kati na buku yango: « Ekaniseli: 3 Na mobu ya liboso ya mokonzi Sirisi, mokonzi Sirisi azwaki mokano na tina na Tempelo ya Nzambe kati na Yelusalemi: Tempelo ya Nzambe esengeli kotongama lisusu mpo ete ezala esika ya kobonza mbeka; boye esengeli kozongisa miboko na yango. Tempelo ekozala na bametele pene tuku misato na bosanda mpe bametele pene tuku misato na mokuse. 4 Ekozala na milongo misato ya mabanga bakata mpe molongo moko ya mabaya ya sika mpo na motondo. Mbongo ya kofuta mpo na misala yango ekowuta na bomengo ya mokonzi. 5 Lisusu, biloko basala na wolo mpe na palata ya Ndako ya Nzambe, oyo Nabukodonozori azwaki na Tempelo kati na Yelusalemi mpe amemaki na Babiloni, esengeli kozonga na bisika na yango kati na Tempelo, na Yelusalemi; basengeli kotia yango kati na Ndako ya Nzambe. 6 Sik’oyo, Tatinayi, moyangeli ya etuka oyo ezali na ngambo ya weste ya ebale Efrate, Shetari-Bozinayi mpe bino baninga na bango ya mosala, bakambi ya etuka, bozala mosika ya likambo oyo. 7 Botika ete misala ya kotonga lisusu Ndako oyo ya Nzambe ekoba. Tika ete moyangeli mpe bakambi ya Bayuda batonga yango lisusu na esika na yango ya kala. 8 Tala mitindo oyo ngai nazali kopesa bino na tina na oyo bosengeli kosala mpo na kosunga bakambi ya Bayuda mpe mpo na misala ya botongi Ndako oyo ya Nzambe: ‹ Bosengeli tango nyonso kozwaka mbongo ya misala na bomengo ya mokonzi, oyo

ewutaka na mpako oyo etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate efutaka mpo na mokonzi, mpo na kofuta bato wana na ndenge ekoki mpe mpo ete misala etelema te. **9** Bosengeli mpe kopesaka mikolo nyonso epai ya Banganga-Nzambe ya Yelusalemi biloko nyonso oyo bakozala na yango na bosenga mpo na mbeka ya kotumba ya Nzambe ya Likolo: bana ngombe ya mibali, bameme ya mibali, bana meme, ble, mungwa, masanga ya vino mpe mafuta. Soki bakomi na bosenga ya biloko, bino bosengeli kopesa bango yango mikolo nyonso, mpe esengeli te kozanga, **10** mpo ete bakoka kobonzaka mbeka ya solo kitoko epai ya Nzambe ya Likolo, mpe mpo ete basambelaka mpo na bomoi malamu ya mokonzi elongo na bana na ye ya mibali. **11** Bongo tala mokano oyo nasili kozwa mpo na moto nyonso oyo akobongola to akotosa te mitindo oyo: bakolongola libaya moko kati na ndako na ye, bakotelemisa yango, bakodiembika ye na libaya yango mpe bakokomisa ndako na ye mopiku ya biloko ya mbindo. **12** Tika ete Nzambe oyo atiaki Kombo na Ye kuna akweyisa mokonzi nyonso to bato nyonso oyo bakomeka kotombola loboko mpo na koboya kotosa to kobongola mitindo na ngai na kobuka Tempelo oyo ya Nzambe kati na Yelusalemi. Ezali ngai, Dariusi, moto napesi mitindo yango. Tika ete botosa yango malamu mpe na lombangu. › » **13** Boye, Tatinayi, moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, mpe Shetari-Bozinayi elongo na baninga na bango ya mosala batosaki mitindo ya mokonzi Dariusi na lombangu mpe na ndenge ezaleli. **14** Boye bakambi ya Bayuda bakobaki misala ya kotonga, mpe balongaki wana balendisamaki na maloba ya basakoli Aje mpe Zakari, mokitani ya Ido. Basilisaki kotonga kolanda mitindo ya Nzambe ya Isalaele mpe ya Sirisi, Dariusi, mpe Aritakizerisesi, bakonzi ya Persi. **15** Basilisaki kotonga Ndako mobimba ya Nzambe, na mokolo ya misato ya sanza ya Adari, tango mokonzi Dariusi akokisaki mibu motoba na bokonzi. **16** Bato ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato mosusu oyo bawutaki na bowumbu basalaki feti ya libulisi ya Ndako ya Nzambe. **17** Babonzaki bangombe ya mibali nkama moko, bameme ya mibali nkama mibale, bana meme nkama minei mpo na libulisi ya Ndako ya Nzambe; mpe bantaba ya mibali zomi na mibale, moko mpo na ekolo moko na moko ya Isalaele, lokola mbeka mpo na masumu ya Isalaele mobimba. **18** Bakabolaki mpe Banganga-Nzambe kolanda milongo na bango, mpe Balevi kolanda masanga na bango mpo na mosala ya Nzambe kati na Yelusalemi, ndenge ekomama kati na buku ya Moyize. **19** Na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, bana ya Isalaele oyo bawutaki na bowumbu basepelaki feti ya Pasika. **20** Banganga-Nzambe mpe Balevi bamipetolaki kolanda mibeko mpe bakomaki peto. Boye Balevi bakataki kingo ya mpate lokola mbeka ya Pasika mpo na bato nyonso oyo bawutaki na bowumbu, mpo na bandeko na bango, Banganga-Nzambe, mpe mpo na bango moko. **21** Bana ya Isalaele oyo bawutaki na bowumbu baliaki yango elongo na bato nyonso oyo bakabwanaki na misala ya mbindo ya bikolo ya mokili mpe basanganaki elongo na bango mpo na koluka Yawe, Nzambe ya Isalaele. **22** Na mikolo sambo, basalaki na esengo feti ya Mapa ezanga levire, pamba te Yawe atondisaki bango na esengo ndenge abongolaki makanisi ya mokonzi ya Asiri mpo ete asunga bango na misala ya botongi Ndako ya Nzambe, ya Nzambe ya Isalaele.

7 Sima na makambo oyo, tango Aritakizerisesi azalaki mokonzi ya Persi, Esidrasi, mwana mobali ya Seraya, mwana mobali ya Azaria, mwana mobali ya Ilikia, **2** mwana mobali ya Shalumi, mwana mobali ya Tsadoki, mwana mobali ya Ayitubi, **3** mwana mobali ya Amaria, mwana mobali ya Azaria, mwana mobali ya Merayoti, **4** mwana mobali ya Zerakia, mwana mobali ya Uzi, mwana ya Buki, **5** mwana mobali ya Abishuwa, mwana mobali ya Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, mwana mobali ya Aron, mokonzi ya Banganga-Nzambe, **6** alongwaki na Babiloni. Esidrasi yango azalaki molakisi malamu ya mibeko mpe ayebaki penza malamu Mobeko ya Moyize oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesaki na bato na Ye. Bongo lokola loboko ya Yawe, Nzambe na ye, ezalaki likolo na ye, mokonzi apesaki ye biloko nyonso oyo asengaki. **7** Kati na bana ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi, bayembi, bakengeli bikuke mpe basali ya Tempelo, ndambo bazongaki na Yelusalemi na mobu ya sambo ya mokonzi Aritakizerisesi. **8** Esidrasi mpe akomaki elongo na bango na Yelusalemi na sanza ya mitano ya mobu ya sambo ya mokonzi. **9** Alongwaki na Babiloni na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso mpe akomaki na Yelusalemi na mokolo ya liboso ya sanza ya mitano, pamba te loboko ya ngolu ya Nzambe na ye ezalaki likolo na ye, **10** mpo ete Esidrasi amipesaki ye moko penza, na motema na ye mobimba, mpo na koyekola mpe kotia na misala mibeko ya Yawe mpe mpo na kolakisa na bana ya Isalaele bikateli mpe mitindo ya mibeko yango. **11** Tala mokanda oyo mokonzi Aritakizerisesi apesaki epai ya Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko, oyo ayebaki penza malamu makambo oyo etali mitindo mpe bikateli ya Yawe mpo na Isalaele: **12** « Aritakizerisesi, mokonzi ya bakonzi; Epai ya Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko ya Nzambe ya Likolo: Mbote na yo! **13** Napesi mitindo ete, kati na bokonzi na ngai, moto nyonso kati na bato ya

Isalaele, kati na Banganga-Nzambe mpe Balevi na bango, oyo alingi kokende na Yelusalemi akende elongo na yo. **14** Ngai, mokonzi elongo na bapesi toli na ngai sambo, totindi yo koluka koyeba makambo oyo ezali koleka na Yuda mpe na Yelusalemi, kolanda Mobeko ya Nzambe na yo, oyo ezali na maboko na yo, **15** mpe komema palata mpe wolo oyo mokonzi mpe bapesi toli na ye bapesi bango moko wuta na mokano ya mitema na bango, epai ya Nzambe ya Isalaele, oyo Ndako na Ye ezali na Yelusalemi; **16** elongo na palata mpe wolo nyonso oyo okozwa na etuka ya Babiloni, makabo oyo bato mpe Banganga-Nzambe bakataki bango moko kopesa wuta na mokano ya mitema na bango, mpo na Tempelo ya Nzambe na bango kati na Yelusalemi. **17** Boye, okosala keba ete osomba bangombe, bameme ya mibali mpe bana meme elongo na nyonso oyo esengeli mpo na makabo na yango ya gato mpe ya masanga, mpe okobonza yango na etumbelo ya Nzambe na bino kati na Yelusalemi. **18** Na palata mpe wolo oyo etikali, yo mpe bandeko na yo, Bayuda, bokoki kosala nyonso oyo bokomona ete ezali malamu kolanda mokano ya Yawe, Nzambe na bino. **19** Okopesa epai ya Nzambe ya Yelusalemi, biloko nyonso oyo bakopesa yo mpo na mosala ya Tempelo ya Nzambe na yo. **20** Na nzela ya bomengo ya mokonzi, okoki kozwa biloko nyonso mosusu oyo okozala na yango na bosenga mpo na misala ya Ndako ya Nzambe na yo. **21** Sik'oyo, ngai, mokonzi Aritakizerisesi, napesi mitindo epai ya babateli bomengo nyonso ya mokonzi kati na etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, ete bopesa na lombangu eloko nyonso oyo Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko ya Nzambe ya Likolo, akosenga bino **22** kino na kilo ya palata nkoto misato na nkama mitano, kilo ya ble nkoto tuku minei na mitano, balitele ya vino nkoto minei na nkama mitano, balitele ya mafuta nkoto minei na nkama mitano mpe kilo ya mungwa oyo bakoki kotanga te. **23** Tika ete makambo nyonso oyo Nzambe ya Likolo atindi mpo na Tempelo na Ye esalema ndenge kaka atindi yango, mpo ete kanda na Ye ekitela te mokili ya mokonzi mpe bana na ye ya mibali. **24** Bosengeli lisusu koyeba ete bozali lisusu na ndingisa te ya kosenga na Nganga-Nzambe nyonso, Molevi nyonso, moyembi nyonso, mokengeli nyonso ya ekuke, mosali nyonso ya Tempelo, mpe na mosali nyonso mosusu ya Ndako ya Nzambe ete afuta mpako ya mokonzi, mpako ya mabele mpe mpako ya nzela. **25** Bongo yo, Esidrasi, kolanda bwanya ya Nzambe na yo, oyo ozali na yango, pona bilombe mpe basambisi mpo na mosala ya kokata makambo ya bato nyonso oyo, kati na etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, bayebi mibeko ya Nzambe na yo; mpe lakisa yango na bato oyo bayebi yango te. **26** Moto nyonso oyo akotosa te Mobeko ya Nzambe na yo mpe mobeko ya mokonzi asengeli bongo kozwa etumbu ya kufa to kokende na bowumbu to kokaba bomengo na ye mpo ete babotola yango to mpe kokota na boloko. » **27** Tika ete Yawe, Nzambe ya batata na biso, akumisama, Ye oyo atiaki makanisi ya lolenge oyo na motema ya mokonzi, mpo ete akoka kopesa lokumu na Tempelo ya Yawe kati na Yelusalemi, **28** mpe oyo asaleli ngai bolamu na Ye liboso ya mokonzi, ya bapesi toli na ye mpe ya bakalaka na ye nyonso, pamba te loboko ya Yawe, Nzambe na ngai, ezalaki likolo na ngai! Boye, nazwaki makasi mpe nasangisaki bakambi ya Isalaele mpo ete bazonga elongo na ngai.

8 Tala bakambi ya mabota, kolanda ndenge babotamela, oyo bazongaki elongo na ngai, wuta na Babiloni, na tango Aritakizerisesi azalaki mokonzi: **2** Kati na bakitani ya Pineasi: Gerishomi. Kati na bakitani ya Itamari: Daniele. Kati na bakitani ya Davidi: Atushi. **3** Kati na bakitani ya Shekania, ya Pareoshi: Zakari elongo na bato na ye oyo batangaki, nkama moko na tuku mitano. **4** Kati na bakitani ya Paati-Moabi: Eliowenayi, mwana mobali ya Zerakia, elongo na bato na ye nkama mibale. **5** Kati na bakitani ya Zatu: Shekania, mwana mobali ya Yaazieli, elongo na bato na ye nkama misato. **6** Kati na bakitani ya Adini: Ebedi, mwana mobali ya Jonatan, elongo na bato na ye tuku mitano. **7** Kati na bakitani ya Elami: Ezayi, mwana mobali ya Atalia elongo na bato na ye tuku sambo. **8** Kati na bakitani ya Shefatia: Zebadia, mwana mobali ya Mikaeli, elongo na bato na ye tuku mwambe. **9** Kati na bakitani ya Joabi: Abidiasi, mwana mobali ya Yeyeli, elongo na bato na ye nkama mibale na zomi na mwambe. **10** Kati na bakitani ya Bani: Shelomiti, mwana mobali ya Yosifia, elongo na bato na ye nkama moko na tuku motoba. **11** Kati na bakitani ya Bebayi: Zakari, mwana mobali ya Bebayi, elongo na bato na ye tuku mibale na mwambe. **12** Kati na bakitani ya Azigadi: Yoanani, mwana mobali ya Akatani, elongo na bato na ye nkama moko na zomi. **13** Kati na bakitani ya Adonikami: bana ya suka oyo bakombo na bango ezalaki Elifeleti, Yeyeli mpe Shemaya, elongo na bato na bango tuku motoba. **14** Kati na bakitani ya Bigivayi: Utayi mpe Zabudi elongo na bato na bango tuku sambo. **15** Nasangisaki bango pene ya ebale oyo ezalaki kotiola na ngambo ya Akava, mpe tovandaki kuna mikolo misato. Tango natalaki malamu bato mpe Banganga-Nzambe, namonaki ata Molevi moko te kuna. **16** Boye nabengisaki Eliezeri, Arieli, Shemaya, Elinatani, Yaribi, Elinatani, Natan, Zakari mpe Meshulami oyo bazalaki bakambi; Yoyaribi mpe Elinatani oyo bazalaki bato ya mayele. **17** Natindaki bango epai ya

Ido, mokambi ya mboka Kasifia; nayebisaki bango makambo oyo basengeli koloba na Ido mpe bandeko na ye ya mosala, basali ya Tempelo, oyo bazalaki kovanda na Kasifia, mpo ete bamemela biso basali mpo na Ndako ya Nzambe na biso. **18** Lokola loboko ya ngolu ya Nzambe na biso ezalaki likolo na biso, bamemelaki biso Sherebia, moto ya mayele, kati na bakitani ya Maali, mwana mobali ya Levi, mwana mobali ya Isalaele, elongo na bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali, bango nyonso zomi na mwambe, **19** elongo na Ashabia mpe Ezayi, bakitani ya Merari, elongo na bandeko na ye ya mibali mpe bana na bango ya mibali. Bango nyonso bazalaki tuku mibale. **20** Bamemaki lisusu basali ya Tempelo, nkama mibale na tuku mibale, bakitani ya bato oyo Davidi mpe lisanga ya bakalaka na ye batiaki mpo na kosunga Balevi. Batangaki bango nyonso na bakombo na bango. **21** Kuna, pene ya ebale Akava, napesaki mitindo ya kokila bilei mpo na komikitisa liboso ya Nzambe na biso mpe kosenga Ye mobembo malamu mpo na biso, mpo na bana na biso mpe mpo na biloko na biso nyonso. **22** Nayokaki soni mpo na kosenga epai ya mokonzi basoda mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, mpo na kobatela biso na nzela liboso ya banguna na biso; pamba te tolobaki na mokonzi: « Loboko ya ngolu ya Nzambe na biso ezali likolo ya moto nyonso oyo alukaka Ye, kasi kanda makasi na Ye ekitelaka bato nyonso oyo basundolaka Ye. » **23** Boye, tokilaki bilei mpe tosengaki ngolu yango epai ya Nzambe na biso, mpe Ye ayanolaki libondeli na biso. **24** Bongo na sima, natiaki kati na bakonzi ya Banganga-Nzambe bakonzi zomi na mibale: Sherebia, Ashabia elongo na bandeko na bango zomi. **25** Namekaki liboso na bango makabo ya palata, ya wolo mpe bisalelo nyonso oyo mokonzi, bapesi toli na ye, bakalaka na ye mpe Isalaele mobimba bapesaki mpo na Ndako ya Nzambe na biso. **26** Napesaki bango kilo nkoto tuku mibale ya palata, kilo nkoto misato ya bisalelo basala na palata, kilo nkoto misato ya wolo, **27** bakopo ya wolo tuku mibale oyo ezali na motuya ya mbongo ya bibende ya wolo nkoto moko mpe biloko mibale ya kitoko basala na bronze oyo engalaka lokola wolo. **28** Nalobaki na bango: « Bino elongo na biloko oyo, bobulisami mpo na Yawe. Palata mpe wolo oyo ezali makabo oyo bato bakati bango moko kopesa wuta na mokano ya mitema na bango, epai na Yawe, Nzambe ya tata na bino. **29** Bosenzela mpe bobatela yango malamu kino tango bokomeka kilo na yango liboso ya bakonzi ya Banganga-Nzambe, ya Balevi mpe ya bakambi ya mabota ya Isalaele, kati na bashambre ya Tempelo ya Yawe, na Yelusalemi. » **30** Banganga-Nzambe mpe Balevi bayambaki palata, wolo mpe bisalelo ya bule oyo bamekaki kilo na yango, mpo na komema yango na Ndako ya Nzambe na biso, na Yelusalemi. **31** Na mokolo ya zomi na mibale ya sanza ya liboso, tolongwaki na ebale Akava mpo na kokende na Yelusalemi. Loboko ya Nzambe na biso ezalaki likolo na biso, mpe abatelaki biso na nzela liboso ya banguna mpe ya bato ya mobulu. **32** Tokomaki na Yelusalemi mpe topemaki kuna mikolo misato. **33** Na mokolo ya minei, tomekaki kilo ya palata, ya wolo mpe bisalelo ya bule kati na Ndako ya Nzambe na biso, liboso ya kopesa yango na maboko ya Nganga-Nzambe Meremoti, mwana mobali ya Uri; azalaki elongo na Eleazari, mwana mobali ya Pineasi, mpe Balevi Yozabadi, mwana mobali ya Jozue, mpe Noadia, mwana mobali ya Binuwi. **34** Batangaki mpe bamekaki kilo ya biloko nyonso; mpe bakomaki yango na buku kaka na tango wana. **35** Bato oyo bakendeki na bowumbu bazongaki wuta na bowumbu mpe babonzaki mpo na Isalaele mobimba lokola mbeka ya kotumba epai ya Nzambe ya Isalaele: bangombe ya mibali zomi na mibale, bameme ya mibali tuku libwa na motoba, bana meme tuku sambo na sambo, mpe bantaba zomi na mibale lokola mbeka ya masumu. Babonzaki nyonso lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe. **36** Batindaki lisusu sango ya mitindo ya mokonzi epai ya bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka mpe epai ya bayangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, oyo basungaki bato mpe Tempelo ya Nzambe.

9 Sima na makambo nyonso oyo esalemaki, bakambi ya Isalaele bayaki epai na ngai mpe balobaki: « Bato ya Isalaele, Banganga-Nzambe mpe Balevi bakabwani te na bato ya bikolo, oyo bazali kati na bango; bakabwani mpe te na misala na bango ya mbindo. Batamboli kaka kolanda misala ya mbindo ya bato ya Kanana, ya Iti, ya Perizi, ya Yebusi, ya Amoni, ya Moabi, ya Ejipito mpe ya Amori, **2** pamba te babali bana basi ya bikolo wana ya bapaya mpo na bango moko mpe mpo na bana na bango ya mibali. Boye, basangisi libota ya bule na bikolo ya bapaya oyo bazali kati na bango. Bakambi mpe bakalaka bazalaki bato ya liboso ya kosala makambo wana ya mbindo. » **3** Tango nayokaki bongo, napasolaki nzambala mpe kazaka na ngai, napikolaki suki ya moto na ngai mpe mandefu na ngai mpe namivandisaki wana na mabele. **4** Bato nyonso oyo bazalaki kolenga mpo na maloba na Nzambe ya Isalaele basanganaki pene na ngai, mpo na misala ya mbindo ya bato oyo bawutaki na bowumbu. Navandaki na mawa kino na tango ya likabo ya pokwa. **5** Bongo na tango ya likabo ya pokwa, nasalaki makasi atako nazalaki na pasi makasi kati na motema, natelemaki na nzambala mpe kazaka na ngai, oyo epasuka; nafukamaki mpe natombolaki maboko

na ngai epai na Yawe, Nzambe na ngai. 6 Nalobaki: « Oh
Nzambe na ngai! Nazali kati na mobulu mpe nazali koyoka
soni makasi mpo na kotombola elongi na ngai epai na Yo,
Nzambe na ngai; pamba te masumu mpe mabe na biso
ekomi ebele penza mpe emati kino na Likolo! 7 Wuta na
tango ya bakoko na biso kino na mokolo ya lelo, mabe na
biso ekomi ebele. Likolo ya masumu na biso, biso elongo na
bakonzi mpe Banganga-Nzambe na biso tokabamaki na
mopanga, na bowumbu, na kobebisama mpe na soni makasi
na maboko ya bakonzi ya bapaya, ndenge ezali komonana
na mokolo ya lelo. 8 Kasi sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na biso,
na mwa tango moke, osaleli biso ngolu ya kobikisa ndambo
ya bato kati na biso mpe ya kopesa biso esika kati na mokili
na Yo ya bule. Na boye, Yo Nzambe na biso, ongengisi miso
na biso na pole mpe opesi biso lisungi kati na bowumbu na
biso. 9 Pamba te, atako tozali bawumbu, kasi Yo Nzambe
na biso, osundoli biso te kati na bowumbu na biso. Omonisi
biso bolamu na Yo na nzela ya bakonzi ya Persi: bapesi biso
makasi ya sika mpo na kotonga lisusu Ndako ya Nzambe na
biso, na kobongisa bamir na yango oyo ebukanaki-bukanaki
mpe na kopesa biso mir ya kobombamela kati na Yuda mpe
na Yelusalemi. 10 Sik'oyo, oh Nzambe na biso, toloba lisusu
nini na makambo oyo ezali kosalema? Pamba te tobateli te
mibeko na Yo, 11 oyo opesaki na nzela ya basali na Yo,
basakoli, tango olobaki: ‹ Mokili oyo bozali kokota mpo na
kokamata yango ezali mokili oyo ebebisami na mbindo ya
bato wana. Na nzela ya misala na bango ya nkele, batondisi
mokili yango nyonso na mbindo na bango. 12 Boye, bopesa
te na libala bana na bino ya basi epai ya bana na bango
ya mibali to bozwa te na libala bana na bango ya basi
mpo na bana na bino ya mibali. Tango nyonso, bosalaka
te boyokani ya bondeko elongo na bango mpo ete bokoka
kozala makasi, bokoka kolia bambuma malamu ya mokili
mpe bokoka kotikela yango bana na bino lokola libula mpo
na libela. › 13 Makambo nyonso oyo ekomeli biso ezali
mbano ya etamboli mabe na biso mpe ya ngambo na biso
monene. Mpe lisusu, oh Nzambe na biso, na kotala ebele
ya masumu oyo tosali, etumbu oyo opesi biso ezali moke
penza, mpo ete otikeli biso kutu ndambo ya bato oyo! 14
Boni, tozongela lisusu kobuka mibeko na Yo mpe kobalana
na bato oyo basalaka makambo ya nkele? Boni, kanda
makasi na Yo ekopela te kino kosilisa koboma biso mpe
kotikela biso moto ata moko te na bomoi? 15 Oh Yawe,
Nzambe ya Isalaele, ozali penza sembo! Na ngolu na Yo, na
mokolo ya lelo, tozali batikali kati na bato na biso mpe tozali
awa liboso na Yo, elongo na masumu na biso; nzokande
moko te kati na biso akoki kotelema bongo liboso na Yo! »

10 Wana Esidrasi azalaki kobondela mpe kotubela
masumu, azalaki ya kofukama mpe azalaki kolela
liboso ya Ndako ya Nzambe. Ebele ya bana ya Isalaele:
mibali, basi mpe bana, basanganaki pene na ye mpe, bango
nyonso, bazalaki kolela makasi. 2 Bongo Shekania, mwana
mobali ya Yeyeli, moko kati na bakitani ya Elami, alobaki
na Esidrasi: « Solo, tosalaki makambo ya mbindo na miso
ya Nzambe na biso, pamba te tobali basi ya bapaya kati
na bikolo oyo ezali elongo na biso kati na mboka oyo; kasi
atako bongo, elikya ezali nanu mpo na Isalaele! 3 Sik'oyo,
tika ete tosala boyokani elongo na Nzambe na biso mpo na
kobengana basi wana nyonso elongo na bana na bango,
kolanda toli na yo Esidrasi, nkolo na ngai, mpe kolanda
toli ya bato nyonso oyo balengaka liboso ya mibeko ya
Nzambe na biso! Tika ete esalema kolanda Mobeko! 4
Telema, pamba te yo nde osengeli kotala likambo oyo! Tozali
elongo na yo mpo na kosunga yo. Yika mpiko mpe sala! » 5
Esidrasi atelemaki mpe asengaki na bakonzi ya Banganga-
Nzambe, Balevi mpe bana nyonso ya Isalaele kolapa ndayi
ete bakosalela makambo oyo ndenge elobami. Mpe balapaki
ndayi. 6 Bongo Esidrasi alongwaki liboso ya Ndako ya
Nzambe mpe akendeki na shambre ya Yoanani, mwana
mobali ya Eliashibi. Wana azalaki kuna, atikalaki kolia eloko
moko te mpe komela mayi te; pamba te azalaki kokoba
kosala matanga likolo ya makambo ya mbindo ya bato oyo
bawutaki na bowumbu. 7 Bapanzaki sango kati na Yuda mpe
na Yelusalemi ete bato nyonso oyo bawutaki na bowumbu
basangana na Yelusalemi. 8 Kolanda mokano ya bakalaka
mpe bakambi ya bato, moto nyonso oyo akomonana te
sima na mikolo misato, bakobotola biloko na ye nyonso
mpe bakolongola ye na lisanga ya bato oyo bawutaki na
bowumbu. 9 Sima na mikolo yango misato, bato nyonso
ya Yuda mpe ya Benjame basanganaki na Yelusalemi. Na
mokolo ya tuku mibale ya sanza ya libwa, bato nyonso
bavandaki kati na lopango, liboso ya Ndako ya Nzambe,
mpe bazalaki kolenga makasi likolo ya makambo oyo mpe
mpo ete mvula ezalaki kobeta makasi. 10 Nganga-Nzambe
Esidrasi atelemaki mpe alobaki na bango: — Bosalaki
makambo ya mbindo awa bobalaki basi ya bapaya; mpe, na
nzela na yango, bobakiselaki Isalaele ngambo. 11 Sik'oyo,
boyambola masumu na bino epai na Yawe, Nzambe ya
batata na bino, mpe bokokisa mokano na Ye! Bokabwana
na bato ya bikolo ya bapaya oyo bazali kati na bino mpe
bokabwana na basi na bino ya bapaya. 12 Lisanga mobimba
ezongisaki na mongongo makasi: — Ezali se bongo, tokosala
ndenge olobi! 13 Nzokande tozali bato ebele awa, mpe ezali
eleko ya mvula; tokoki kowumela na libanda te. Kutu, ezali

te likambo ya mokolo moko to ya mikolo mibale, pamba te ebele kati na biso basali masumu kati na likambo oyo. **14** Tika ete bakambi na biso batikala awa na esika ya lisanga mobimba! Mpe tika ete bato nyonso oyo, kati na bingumba na biso, babalaki basi ya bapaya bakende liboso ya bakambi mpe basambisi ya engumba moko na moko, na mikolo oyo bakokatela bango, kino kanda makasi ya Nzambe na biso ekolongwa kati na biso na tina na likambo yango. **15** Kaka Jonatan, mwana mobali ya Azaeli, mpe Yakizia, mwana mobali ya Tikiva, elongo na Meshulami mpe Shabetayi, moto ya libota ya Levi, nde batelemelaki mokano oyo. **16** Kasi bato oyo bawutaki na bowumbu basalaki ndenge elobamaki. Nganga-Nzambe Esidrasi aponaki bakambi ya mabota, moko mpo na libota moko na moko, mpe abengaki bango nyonso na bakombo na bango. Babandaki kovanda mpo na koyekola makambo yango na mokolo ya liboso ya sanza ya zomi. **17** Mpe, na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, basilisaki koyekola makambo ya mibali nyonso oyo babalaki basi ya bapaya. **18** Tala kati na bakitani ya Banganga-Nzambe, mibali oyo babalaki basi ya bapaya: Kati na bakitani ya Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki elongo na bandeko na ye ya mibali: Maaseya, Eliezeri, Yaribi mpe Gedalia. **19** Bango nyonso batombolaki maboko mpo na kozwa mokano ya kobengana basi na bango mpe ya kobonza meme ya mobali lokola mbeka mpo na masumu na bango. **20** Kati na bakitani ya Imeri: Anani mpe Zebadia. **21** Kati na bakitani ya Arimi: Maaseya, Eli, Shemaya, Yeyeli mpe Oziasi. **22** Kati na bakitani ya Pashuri: Eliowenayi, Maaseya, Isimaeli, Netaneeli, Yozabadi mpe Eleasa. **23** Kati na Balevi: Yozabadi, Shimei, Kelaya oyo bazalaki kobenga lisusu Kelita, Petaya, Yuda mpe Eliezeri. **24** Kati na babeti mindule: Eliashibi. Kati na bakengeli bikuke: Shalumi, Telemi mpe Uri. **25** Kati na bato mosusu ya Isalaele: kati na bakitani ya Pareoshi: Ramia, Yiziya, Malikiya, Miyamini, Eleazari, Malikiya mpe Benaya. **26** Kati na bakitani ya Elami: Matania, Zakari, Yeyeli, Abidi, Yeremoti mpe Eli. **27** Kati na bakitani ya Zatu: Eliowenayi, Eliashibi, Matania, Yeremoti, Zabadi mpe Aziza. **28** Kati na bakitani ya Bebayi: Yoanani, Anania, Zabayi mpe Atilayi. **29** Kati na bakitani ya Bani: Meshulami, Maluki, Adaya, Yashubi, Sheali mpe Ramoti. **30** Kati na bakitani ya Paati-Moabi: Adina, Kelali, Benaya, Maaseya, Matania, Betisaleyeli, Binuwi mpe Manase. **31** Kati na bakitani ya Arimi: Eliezeri, Yishiya, Malikiya, Shemaya, Simeoni, **32** Benjame, Maluki mpe Shemaria. **33** Kati na bakitani ya Ashumi: Matinayi, Matata, Zabadi, Elifeleti, Yeremayi, Manase mpe Shimei. **34** Kati na bakitani ya Bani: Madayi, Amirami, Ueli, **35** Benaya, Bedia, Keluwu, **36** Vania, Meremoti, Eliashibi, **37** Matania, Matinayi, Yasayi, **38** Bani, Binuwi, Shimei, **39** Shelemiya, Natan, Adaya, **40** Makinadibayi, Shashayi, Sharayi, **41** Azareyeli, Shelemiya, Shemaria, **42** Shalumi, Amaria mpe Jozefi. **43** Kati na bakitani ya Nebo: Yeyeli, Matitia, Zabadi, Zebina, Yadayi, Joeli mpe Benaya. **44** Mibali oyo nyonso nde babalaki basi ya bapaya, mpe mingi kati na bango bazwaki bana na nzela ya basi yango.

Neyemi

1 Maloba ya Neyemi, mwana mobali ya Akalia. Na mobu
ya tuku mibale ya bokonzi ya Aritakizerisesi, na sanza ya
kisilevi, wana nazalaki nanu na Size, mboka mokonzi, **2**
Anani, moko kati na bandeko na ngai, ayaki elongo na bato
mosusu wuta na Yuda. Natunaki bango sango ya Bayuda
oyo babikaki mpe batikalaki wuta na bowumbu, mpe sango
ya Yelusalemi. **3** Balobaki na ngai: « Bayuda oyo babikaki
mpe batikalaki wuta na bowumbu bazali kovanda kati na
etuka ya Yuda mpe bazali na pasi mingi mpe na soni makasi;
mir ya Yelusalemi etondi na madusu, mpe bikuke na yango
ebebisamaki na moto. » **4** Tango kaka nayokaki makambo
oyo nyonso, namivandisaki na mabele mpe nakomaki kolela.
Nasalaki mikolo mwa mingi ya matanga, na kokila bilei mpe
na kosambela Nzambe ya Likolo. **5** Nabondelaki: « Oh
Yawe, Nzambe ya Likolo, Nzambe monene mpe Nzambe ya
somo! Yo oyo obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo epai
ya bato oyo balingaka Yo mpe batosaka mibeko na Yo, **6**
tika ete litoyi na Yo eyoka na bokebi mpe miso na Yo ezala
ya kofungwama mpo na koyoka libondeli oyo mowumbu na
Yo azali kosala liboso na Yo, butu mpe moyi, na tina na
basali na Yo, bana ya Isalaele. Nazali kotubela masumu oyo
biso bana ya Isalaele, ezala ngai mpe libota ya tata na ngai,
tosalaki liboso na Yo. **7** Tosalaki solo mabe makasi liboso na
Yo; totosaki te mitindo, bikateli mpe mibeko oyo opesaki
na nzela ya Moyize, mosali na Yo. **8** Nabondeli Yo, kanisa
maloba oyo otindaki Moyize, mosali na Yo, koloba: ‹ Soki
botamboli na bosembo te, nakopanza bino kati na bikolo ya
bapaya. **9** Kasi soki bozongeli Ngai mpe botosi mibeko na
Ngai, wana, ezala soki bato na bino bakenda mosika na
bowumbu kino na suka ya mokili, nakosangisa bango wuta
kuna mpe nakomema bango na esika oyo naponaki mpo na
kovandisa Kombo na Ngai. › **10** Bazali basali na Yo mpe
bato na Yo, oyo osilaki kokangola na nguya monene na Yo
mpe na makasi ya loboko na Yo! **11** Oh Nkolo, nabondeli Yo,
tika ete litoyi na Yo eyoka na bokebi libondeli ya mowumbu
na Yo mpe libondeli ya bawumbu na Yo mosusu oyo bazali
kosepela kopesa lokumu na Kombo na Yo! Na mokolo ya
lelo, longisa mowumbu na Yo mpe salela ye ngolu na miso
ya moto oyo! » Nzokande, na tango wana, nazalaki kalaka
oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi.

2 Na sanza ya Nisani, na mobu ya tuku mibale ya bokonzi
ya Aritakizerisesi, lokola vino ezalaki liboso ya mokonzi,
nazwaki vino mpe napesaki ye mpo ete amela. Ezalaki
mbala na ngai ya liboso ya kozala mawa-mawa liboso ya
mokonzi. **2** Boye mokonzi atunaki ngai: — Mpo na nini
elongi na yo ezali mawa-mawa lokola nde ozali kobela,
nzokande ozali kobela te? Boni, ozali na mawa na motema?
Nabangaki makasi; **3** kasi nazongiselaki mokonzi: — Tika
ete mokonzi awumela na bomoi! Ndenge nini elongi na ngai
ezala mawa-mawa te tango engumba epai wapi bakunda
batata na ngai ebebi mpe bikuke na yango ebebisamaki na
moto? **4** Mokonzi atunaki ngai: — Olingi nini? Nasambelaki
Nzambe ya Likolo, **5** mpe nazongiselaki mokonzi: — Soki
esepelisi mokonzi mpe soki mowumbu na ye azwi ngolu na
miso na ye, tika ete mokonzi atinda ngai na engumba Yuda
epai wapi bakunda batata na ngai, mpo ete nakende kotonga
yango lisusu. **6** Mokonzi, oyo mwasi na ye avandaki pembeni
na ye, atunaki ngai: — Mobembo na yo ekosala mikolo boni
mpe okozonga tango nini. Esepelisaki mokonzi kotinda ngai;
mpe nakataki tango oyo mobembo yango ekokaki kosala. **7**
Nalobaki na ye lisusu: — Soki esepelisi mokonzi, tika ete
mokonzi apesa ngai mikanda mpo na bayangeli ya etuka
ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, mpo ete batika ngai
koleka kino nakokoma kati na Yuda; **8** mpe tika ete nazwa
mokanda mpo na Azafi, mokengeli ya zamba ya mokonzi,
mpo ete apesa ngai mabaya ya motondo mpo na bikuke ya
engumba batonga makasi pene ya Tempelo, mpo na mir
ya engumba mpe mpo na ndako oyo nakovanda. Lokola
loboko ya ngolu ya Nzambe na ngai ezalaki likolo na ngai,
mokonzi apesaki ngai mikanda yango. **9** Nakendeki epai ya
bayangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate
mpe napesaki bango mikanda ya mokonzi. Mokonzi atindaki
lisusu bakonzi ya basoda mpe basoda oyo batambolaka
likolo ya bampunda mpo ete bazala elongo na ngai. **10**
Tango kaka Sanibala, moto ya Oroni, mpe Tobiya, kalaka
ya mboka Amoni, bayokaki ete nazali koya, basepelaki
ata moke te komona moto moko koya mpo na bolamu ya
bana ya Isalaele. **11** Nakomaki na Yelusalemi mpe, sima
na ngai kosala kuna mikolo misato, **12** nabimaki na butu
elongo na ndambo ya bato. Nalobaki na moto ata moko te
makambo oyo Nzambe na ngai atiaki kati na motema na
ngai, makambo oyo nasengeli kokokisa mpo na bolamu ya
Yelusalemi. Ezalaki na nyama mosusu te elongo na ngai
longola kaka nyama oyo nazalaki kotambola likolo na yango.
13 Na butu, nabimelaki na ekuke oyo ememaka na Lubwaku,
nakendeki na nzela oyo ekenda na etima ya Dalagona mpe
na Ekuke ya Fulu, mpo na kotala malamu-malamu bamir ya
Yelusalemi, oyo etondaki na madusu mpe bikuke na yango
esilaki kobebisama na moto. **14** Nalekaki pembeni ya Ekuke
ya Etima mpe pembeni ya Liziba ya mokonzi, kasi nzela
ezalaki penza te mpo ete nyama oyo nazalaki kotambola
likolo na yango ekoka koleka. **15** Namataki wuta na lubwaku,

kaka na butu, mpo na kokoba kotala malamu-malamu mir. Nabalukaki mpe nazongelaki na nzela ya Ekuke ya Lubwaku. **16** Bakalaka bayebaki te esika oyo nakendeki to likambo oyo nazalaki kosala; pamba te kino na ngonga wana, nalobaki nanu ata likambo moko te, ezala epai ya Bayuda, epai ya Banganga-Nzambe, epai ya bankumu, epai ya bayangeli to mpe epai ya bakambi mosusu oyo bazalaki kosala mosala. **17** Bongo nalobaki na bango: — Bozali komona pasi oyo tozali na yango! Yelusalemi ebebi, mpe bikuke na yango ebebisamaki na moto! Boya, totonga lisusu mir ya Yelusalemi mpo ete tolongwa kati na soni oyo! **18** Nayebisaki bango lisusu ndenge nini loboko ya ngolu ya Nzambe na ngai ezalaki likolo na ngai mpe makambo oyo mokonzi alobaki na ngai. Mbala moko, bazongisaki: — Totelema mpe totonga! Boye bazwaki mpiko mpe babandaki mbala moko mosala kitoko yango. **19** Kasi tango Sanibala, moto ya Oroni; Tobiya, kalaka ya mboka Amoni; mpe Geshemi, moto ya mboka Arabi, bayokaki sango na yango, basekaki mpe batiolaki biso. Balobaki: — Eloko nini oyo bozali kosala? Bozali kotombokela mokonzi? **20** Nazongiselaki bango: — Nzambe ya Likolo akolongisa biso solo. Biso bawumbu na Ye, tokotelema mpe tokotonga. Kasi bino, bozali ata na eteni moko te ya mabele to na bokonzi moko te kati na Yelusalemi, mpe moto moko te akozala kuna na ekaniseli malamu mpo na bino!

3 Eliashibi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, elongo na Banganga-Nzambe oyo bazalaki sima na ye bakotaki na mosala mpe batongaki lisusu Ekuke ya Bibwele. Babulisaki yango mpe batiaki bizipelo na yango; bongo bakobaki kobongisa mir, babulisaki yango, longwa na ndako molayi ya Meya kino na ndako molayi ya Ananeyeli. **2** Bato ya Jeriko babongisaki eteni ya mir oyo ekanganaki na yango; mpe Zakuri, mwana mobali ya Imiri, atongaki pene na bango. **3** Bana mibali ya Senaya basalaki Ekuke ya Mbisi; balatisaki yango mabaya, batiaki bizipelo na yango elongo na basete mpe bakumba na yango. **4** Meremoti, mwana mobali ya Uri, koko ya Akotsi, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki. Meshulami, mwana mobali ya Berekia, mwana mobali ya Meshezabeyeli, azalaki kosala pene na ye; mpe Tsadoki, mwana mobali ya Baana, azalaki kosala mwa mosika na bango. **5** Bato ya Tekoa babongisaki eteni ya mir oyo elandaki, kasi bakambi na bango baboyaki kosala na se ya mitindo ya batambolisi na bango ya misala. **6** Yoyada, mwana mobali ya Paseya, mpe Meshulami, mwana mobali ya Besodia, babongisaki Ekuke ya Yeshana. Balatisaki yango mabaya, batiaki bizipelo, basete mpe bakumba. **7** Melatia, moto ya Gabaoni, Yadoni, moto ya Meronoti, mpe bato mosusu ya Gabaoni mpe ya Mitsipa oyo bazalaki kosala na se ya bokonzi ya moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate bazalaki mpe kosala pene na bango. **8** Uzieli, mwana mobali ya Araya, moko kati na banyangwisi bibende na moto, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki. Bongo Anania, moko kati na basali oyo basalaka malasi, abongisaki eteni mosusu ya mir oyo elandaki. Babongisaki mir ya Yelusalemi kino na esika ya mir monene. **9** Refaya, mwana mobali ya Wuri, mokambi ya ndambo ya etuka ya Yelusalemi, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki. **10** Yedaya, mwana mobali ya Arumafi, azalaki kosala pembeni na bango. Atushi, mwana mobali ya Ashabinia, azalaki kolanda ye. Boye atongaki eteni ya mir oyo etalanaki na ndako na ye. **11** Malikiya, mwana mobali ya Arimi, mpe Ashubi, mwana mobali ya Paati-Moabi, babongisaki eteni mosusu ya mir mpe ndako molayi ya Fulu. **12** Shalumi, mwana mobali ya Aloeshi, mokambi ya ndambo ya etuka ya Yelusalemi, elongo na bana na ye ya basi babongisaki eteni ya mir oyo elandaki. **13** Anuni mpe bavandi ya Zanoa babongisaki Ekuke ya Lubwaku. Balatisaki yango mabaya, batiaki bizipelo, basete mpe bakumba. Babongisaki lisusu bametele pene nkama mitano ya mir kino na Ekuke ya Fulu. **14** Malikiya, mwana mobali ya Rekabi, mokambi ya etuka ya Beti-Akeremi, abongisaki Ekuke ya Fulu. Alatisaki yango mabaya, atiaki bizipelo, basete mpe bakumba. **15** Shalumi, mwana mobali ya Koli-Oze, mokambi ya etuka ya Mitsipa, abongisaki Ekuke ya Liziba; atiaki mwanza likolo na yango, alatisaki yango mabaya, atiaki bizipelo, basete mpe bakumba. Atongaki lisusu mir ya Liziba ya Siloe, pembeni ya elanga ya mokonzi, kino na bibutelo oyo ewuta na engumba ya Davidi. **16** Neyemi, mwana mobali ya Azibuki, mokambi ya ndambo ya etuka ya Beti-Tsuri, abongisaki wuta na esika oyo Shalumi asukelaki kino na esika oyo etalana na bakunda ya Davidi, kino na liziba oyo bato batimola na maboko mpe kino na ndako ya basoda ya mpiko oyo bazalaki kokengela Davidi. **17** Balevi, na bokambami ya Rewumi, mwana mobali ya Bani, batongaki longwa na esika oyo Neyemi asukelaki. Ashabia, mokambi ya ndambo ya etuka ya Keila, atongaki mpe pembeni na bango mpo na etuka na ye. **18** Bandeko na ye batongaki pembeni na ye, na bokambami ya Binuwi, mwana mobali ya Enadadi, mokambi ya ndambo mosusu ya etuka ya Keila. **19** Ezeri, mwana mobali ya Jozue, mokambi ya Mitsipa, abongisaki esika mosusu, longwa na esika oyo etalani na ndako oyo babombelaka bibundeli kino na esika oyo bamir ekutana. **20** Bongo na mopanzi na ye, Baruki, mwana mobali ya Zakayi, abongisaki na bolingo oyo eleka ndelo eteni mosusu ya mir, longwa na esika oyo bamir

ekutana kino na Ekuke ya Ndako ya Eliashibi, mokonzi ya Banganga-Nzambe. **21** Pene na ye, Meremoti, mwana mobali ya Uri, koko ya Akotsi, abongisaki eteni mosusu ya mir oyo ezalaki longwa na Ekuke ya Ndako ya Eliashibi kino na suka na yango. **22** Banganga-Nzambe oyo bazalaki kovanda na bamboka mike-mike ya zingazinga, bango mpe babongisaki sima na ye. **23** Benjame mpe Ashubi, bango mpe babongisaki eteni ya mir oyo ezalaki liboso ya bandako na bango, longwa na esika oyo basukelaki. Pene na bango, Azaria, mwana mobali ya Maaseya mpe koko ya Anania, abongisaki pembeni ya ndako na ye. **24** Pene na ye, Binuwi, mwana mobali ya Enadadi, abongisaki eteni mosusu, longwa na ndako ya Azaria kino na esika oyo bamir ekutana mpe kino na songe. **25** Palali, mwana mobali ya Uzayi, abongisaki longwa na esika oyo etalani na esika oyo bamir ekutana, esika oyo etalani na ndako molayi oyo eleki ndako ya mokonzi na molayi, pembeni ya lopango ya Boloko. Pene na ye, Pedaya, mwana mobali ya Pareoshi, **26** elongo na basali ya Tempelo, oyo bazalaki kovanda na ngomba Ofeli, babongisaki kino na esika oyo etalani na Ekuke ya Mayi, na ngambo ya este, mpe na ndako oyo eleki na molayi. **27** Pembeni na bango, bato ya Tekoa babongisaki eteni mosusu ya mir longwa na ndako molayi oyo eleki molayi kino na mir ya Ofeli. **28** Longwa na Ekuke ya Bampunda, moko na moko kati na Banganga-Nzambe abongisaki liboso ya ndako na ye. **29** Pene ya Banganga-Nzambe, Tsadoki, mwana mobali ya Imeri, abongisaki liboso ya ndako na ye. Bongo pembeni na ye, Shemaya, mwana mobali ya Shekania, mokengeli Ekuke ya ngambo ya este, abongisaki eteni na ye. **30** Pene na ye, Anania, mwana mobali ya Shelemiya, mpe Anuni, mwana mobali ya motoba ya Tsalafi, babongisaki eteni mosusu ya mir. Bongo pene na bango, Meshulami, mwana mobali ya Berekia, abongisaki liboso ya ndako na ye. **31** Pene na Meshulami, Malikiya, moko kati na basali oyo banyangwisaka bibende na moto, abongisaki eteni na ye kino na ndako ya basali ya Tempelo mpe ya bato ya mombongo. Eteni yango etalani na Ekuke ya Kokengela mpe kino na shambre ya likolo, na esika oyo bamir ekutana. **32** Bongo banyangwisi bibende na moto mpe bato ya mombongo babongisaki longwa na shambre ya likolo, na esika oyo bamir ekutani, kino na Ekuke ya Bibwele.

4 Tango Sanibala ayokaki ete tozali kotonga lisusu mir, asepelaki ata moke te mpe atombokaki makasi. Akomaki kotiola Bayuda **2** mpe koloba liboso ya baninga na ye mpe ya mampinga ya Samari: — Bayuda oyo balemba-lemba boye bazali kosala nini? Bakanisi ete bakotelemisa lisusu mir na bango to kobonza lisusu mbeka? Bakanisi penza ete, mokolo moko, bakosilisa mosala oyo to bakokoka solo kopesa bomoi na mabanga oyo ekundama na se ya mabele mpe esila kozika? **3** Tobiya, moto ya Amoni, oyo azalaki pembeni na ye alobaki: — Nini yango penza bazali kotonga! Mir oyo, soki ata mbwa moko ya zamba emati na likolo na yango, ekokweya! **4** Oh Nzambe na biso, yoka biso, pamba te totiolami! Sala ete kotiola na bango ezonga na mito na bango moko! Kaba bango na mboka ya bowumbu lokola bomengo ya bitumba. **5** Kozipa mabe na bango te mpe kolongola masumu na bango na miso na Yo te, pamba te basili kofinga bato oyo bazali kotonga mir. **6** Bongo tokobaki kotonga mir yango kino nyonso ekomaki na kati-kati ya bosanda, pamba te moto nyonso azalaki kosala mosala na motema na ye mobimba. **7** Tango Sanibala, Tobiya, bato ya mokili ya Arabi, ya Amoni mpe ya Asidodi bayokaki ete misala ya kobongisa bamir ya Yelusalemi mpe ya kobamba madusu na yango epusani, batombokaki makasi. **8** Bango nyonso basanganaki mpo na koya kobundisa Yelusalemi mpe kotia mobulu kati na yango. **9** Kasi tosambelaki Nzambe na biso mpe totiaki bakengeli, butu mpe moyi, mpo ete babundela biso liboso na bango. **10** Nzokande, na tango yango kaka, bato ya Yuda bazalaki koyimayima: « Awa bato oyo bazali komema mabele bazali lisusu na makasi te, mpe mipiku ya mabanga ya mir oyo ekweya ezali nanu ya komata, tokotikala kolonga te kotonga lisusu mir oyo! » **11** Na ngambo ya banguna na biso, bazalaki koloba: « Liboso na bango koyeba ete ezali biso mpe komona biso na miso, tokomikotela kati na bango na pwasa mpo ete toboma bango mpe tosukisa mosala na bango. » **12** Nzokande, Bayuda oyo bazalaki kovanda kati na bango bayaki mbala zomi koyebisa biso mabongisi na bango: « Na bisika nyonso oyo bokozala, bakobundisa biso! » **13** Yango wana, natiaki bato na se, na sima ya mir, na bisika ya polele; natiaki bango na masanga kolanda bituka na bango; mpe basimbaki mipanga, makonga mpe matolotolo na bango. **14** Sima na ngai kolandela malamu makambo nyonso, natelemaki mpe nalobaki na bankumu, na bakalaka mpe na bato mosusu: « Bobanga bango te! Bokanisa Yawe oyo azali Nzambe Monene mpe ya somo, mpe bobunda mpo na bandeko na bino, mpo na bana na bino ya mibali mpe ya basi, mpo na basi na bino mpe mpo na bandako na bino! » **15** Tango banguna na biso bayokaki ete toyebi mabongisi na bango mpe ete Nzambe abebisi yango, biso nyonso tozongaki na mir; moko na moko azongelaki mosala na ye. **16** Wuta mokolo wana, kati-kati kaka ya bato na ngai nde bazalaki kosala mosala; kati-kati mosusu basimbaki

makonga, banguba, matolotolo mpe balataki bilamba ya bibende oyo batiaka na tolo. Bakonzi ya basoda batelemaki na sima ya bato nyonso ya Yuda. **17** Ezala ba-oyo bazalaki kotonga mir mpe ba-oyo bazalaki komema mabele mpe biloko ya mosala, bango nyonso bazalaki kosala na loboko moko; bongo na loboko mosusu, basimbaki ebundeli. **18** Moko na moko kati na batongi ndako azalaki na mopanga na ye na loketo, mpe azalaki kosala mosala na ye ndenge wana. Na mopanzi na ngai, ezalaki na moto moko abongama mpo na kobeta kelelo. **19** Bongo nalobaki na bankumu, bakalaka mpe bato mosusu: — Mosala ezali nanu monene mpe ekenda na etando molayi; kasi biso topanzani mingi na mir, tozali mosika-mosika, bamoko na bamosusu. **20** Na esika nyonso oyo bokoyoka lolaka ya kelelo, boya noki kosangana na biso; Nzambe na biso akobundela biso. **21** Ezali ndenge wana nde tokobaki mosala na biso elongo na ndambo ya bato basimba makonga na maboko, kobanda na tongo kino na tango oyo minzoto ebimaka. **22** Na tango yango kaka, nalobaki lisusu na bato: « Tika ete moto nyonso alekisaka butu kati na Yelusalemi elongo na mowumbu na ye; boye na butu, bakokengela mpo na biso, mpe na moyi, bakokoba mosala. » **23** Ezala ngai, bandeko na ngai, basali na ngai to bakengeli oyo bazalaki elongo na ngai, moko te azalaki kolongola bilamba na ye; moto nyonso azalaki na ebundeli na ye na loboko ata tango azalaki kokende kosukola.

5 Mibali elongo na basi na bango bayimaki-yimaki makasi mpo na kotelemela bandeko na bango, Bayuda. **2** Bamoko bazalaki koloba: — Biso elongo na bana na biso ya mibali mpe ya basi, tozali ebele; tozali na posa ya ble oyo ekoki na motango na biso mpo ete tolia mpe towumela na bomoi. **3** Bamosusu bazalaki mpe koloba: — Tozali kosimbisa bilanga na biso, bilanga na biso ya vino mpe bandako na biso lokola ndanga mpo na kozwa ble na tango ya nzala makasi. **4** Bamosusu lisusu bazalaki koloba: — Topesaki bilanga na biso mpe bilanga na biso ya vino lokola ndanga mpo na kodefa mbongo ya kofuta mpako ya mokonzi. **5** Nzokande tozali nzoto moko mpe makila moko na bandeko na biso, mpe bana na biso bakeseni te na bana na bango; kasi tala ndenge nini tosili kosambwa: tosengeli koteka bana na biso ya mibali mpe ya basi lokola bawumbu; mpe bana na biso mosusu ya basi bakomi bawumbu, mpe tozangi nguya ya kosikola bango, mpo ete bilanga na biso mpe bilanga na biso ya vino ekomi ya bato mosusu! **6** Tango nayokaki koyimayima na bango mpe maloba wana nyonso, nasilikaki makasi. **7** Nazwaki mokano ya kopamela bakambi mpe bankumu; nalobaki na bango: — Tango bodefisaka bandeko na bino, bosengaka bango mileki! Bozali nde komemisa bandeko na bino moko mokumba monene boye! Nabengisaki mayangani moko ya monene mpo na kolobela makambo yango elongo na bango. **8** Nalobaki na bango: — Biso, kolanda makoki na biso, tosikolaki bandeko na biso, Bayuda, oyo batekamaki epai ya bapagano. Kasi bino sik'oyo, bozali bino moko koteka bandeko na bino, mpe bozali koteka bango kaka epai ya bato ya ekolo na biso! Bavandaki kimia mpe bazangaki liloba ya kozongisa. **9** Nabakisaki: — Makambo oyo bozali kosala ezali malamu te. Bosengelaki te kotambola na kotosa Nzambe na biso mpo ete topesa te na bapagano oyo bazali banguna na biso nzela ya kotiola biso? **10** Ngai, bandeko na ngai mpe basali na ngai, todefisaki bango mbongo mpe ble. Nabondeli bino, totikela bango niongo yango! **11** Bozongisela bango na lombangu bilanga na bango, bilanga na bango ya vino, bilanga na bango ya banzete ya olive mpe bandako na bango; mpe botikela bango eteni ya nkama moko ya mbongo, ya ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta oyo bokatelaki bango lokola mileki. **12** Bazongisaki: — Tokosala ndenge olobi, tokozongisa yango mpe tokosenga bango lisusu eloko moko te na likolo. Bongo nabengisaki Banganga-Nzambe; mpe nasengaki na bakambi mpe bakalaka ete balapa ndayi, liboso ya Banganga-Nzambe, ete bakosala ndenge balaki. **13** Mpe napupolaki songe ya nzambala na ngai na koloba: — Tika ete Nzambe apupola ndenge ngai nazali kosala mpe abengana, mosika ya ndako na ye mpe ya biloko na ye, moto nyonso oyo akokokisa te elaka na ye; mpe tika ete bapupola ye ndenge wana mpe atikala maboko pamba! Lisanga mobimba ezongisaki: — Amen! Bakumisaki Yawe mpe bakokisaki makambo oyo balakaki. **14** Wuta mokolo oyo mokonzi akomisaki ngai moyangeli kati na mokili ya Yuda, elingi koloba: kobanda na mobu ya tuku mibale ya bokonzi ya Aritakizerisesi kino na mobu ya tuku misato na mibale, elekaki mibu zomi na mibale, ezala ngai to bandeko na ngai, totikalaki mokolo moko te kobika na mpako oyo bapesaka na moyangeli. **15** Nzokande, bayangeli oyo bakambaki liboso na ngai bazalaki konyokola bato mpe kosenga na makasi ete bapesa bilei, vino mpe mbongo ya bibende ya palata, tuku minei. Ezala bakalaka na bango mpe bazalaki kaka konyokola bato. Kasi ngai, natikalaki kosala bongo te, pamba te nazalaki kotosa Nzambe. **16** Kutu, namipesaki lisusu koleka na mosala ya kobongisa mir oyo; basali na ngai nyonso bamipesaki mpe na mosala mpe totikalaki kosomba ata eteni moko te ya mabele. **17** Na mesa na ngai, bato nkama moko na tuku mitano, Bayuda mpe bakalaka, bazalaki kolia elongo na bato oyo bazalaki koya epai na

biso wuta na bikolo ya bapaya ya zingazinga. 18 Mikolo nyonso, bazalaki kolambela ngai ngombe moko ya mobali, meme motoba ya malamu mpe basoso; mpe sima na mikolo zomi nyonso, bazalaki koya kotikela ngai vino ebele. Atako bongo, natikalaki kosenga eloko moko te kati na biloko oyo esengeli mpo na moyangeli, pamba te mokumba ya misala ezalaki makasi na mito ya bato. 19 Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai mpe talisa ngai ngolu na Yo mpo na nyonso oyo nasili kosala mpo na bato oyo!

6 Tango Sanibala, Tobiya, Geshemi, moto ya mokili ya Arabi, mpe banguna na biso mosusu bayokaki ete nasilisi kotonga lisusu mir mpe etikali na lidusu ata moko te, atako na tango wana namitielaki nanu bizipelo ya bikuke te, 2 Sanibala mpe Geshemi batindelaki ngai maloba oyo: — Yaka, tokutana na Kefirimi, kati na lubwaku ya Ono. Bazalaki na likanisi ya kosala ngai mabe. 3 Natindelaki bango bamemi sango koyebisa bango eyano oyo: — Nazali na mosala monene ya kosala, nakokoka te koya kuna. Mpo na nini mosala etelema tango nakotika yango mpo na koya kokutana na bino? 4 Mbala minei, batindelaki ngai sango kaka moko; mpe tango nyonso, ngai mpe nazalaki kozongisela bango eyano kaka moko. 5 Na mbala ya mitano, Sanibala atindelaki ngai sango moko kaka wana na nzela ya mosali na ye, oyo asimbaki mokanda ya kofungwama na loboko na ye. 6 Kati na mokanda yango, bakomaki: « Sango ezali kopanzana kati na bikolo, Geshemi abeti kutu sete mpo na koloba na ngai ete ezali penza solo, ete yo mpe Bayuda bozali komibongisa mpo na kotomboka, mpe ezali mpo na yango nde bozali kotonga lisusu mir oyo. Kolanda sango yango, ozali na posa ya kokoma mokonzi na bango; 7 mpe osili kutu kopona basakoli mpo ete bapanza sango kati na Yelusalemi ete okomi mokonzi ya Yuda! Sik'oyo, yeba ete sango oyo ekokoma kino penza na matoyi ya mokonzi. Boye, yaka mpo ete tosolola na tina na yango! » 8 Natindelaki ye eyano oyo: — Kati na nyonso oyo olobi, moko te ezali solo. Ezali makambo oyo yo moko ozali kokanisa na moto na yo! 9 Bato wana nyonso bazalaki koluka kobangisa biso; bazalaki komilobela: — Maboko na bango ekolemba makasi, ekokoka lisusu kosala te; mpe mosala ekosila te, ekotelema! Bakolemba nzoto mpe bakosundola mosala! Kasi ngai nasambelaki: — Sik'oyo, oh Yawe, lendisa maboko na ngai! 10 Mokolo moko, nakendeki na ndako ya Shemaya, mwana mobali ya Delaya, koko ya Metabeyeli, oyo amikangelaki na ndako na ye. Alobaki: — Tokutana kati na Ndako ya Nzambe, na kati-kati ya Esika ya bule, mpe tokanga bikuke na yango, pamba te bato bazali koya mpo na koboma yo; bakoya na butu mpo na koboma yo. 11 Kasi nazongiselaki na ye: — Boni, moto lokola ngai akoki penza kokima! Kutu, moto nani lokola ngai akoki kokimela kati na Ndako ya Nzambe mpe abikisa bomoi na ye? Nakokende te! 12 Nasosolaki mbala moko ete ezali Nzambe te nde atindi ye. Kasi apesaki lisakoli wana na tina na ngai, pamba te Tobiya mpe Sanibala bapesaki ye kanyaka. 13 Bapesaki ye kanyaka mpo na kobangisa ngai, mpo ete nasala masumu tango nakolanda toli na ye; mpe mpo ete babebisa lokumu ya kombo na ngai mpe bayokisa ngai soni. 14 Oh Nzambe na ngai, kanisa Tobiya mpe Sanibala mpo na misala na bango! Kanisa lisusu Noadia, mwasi mosakoli, elongo na basakoli mosusu oyo bazalaki komeka kobangisa ngai! 15 Boye, misala ya kotonga mir esilaki na mokolo ya tuku mibale na mitano ya sanza ya Eluli; esalaki mikolo tuku mitano na mibale. 16 Tango banguna na biso bayokaki sango yango, bato ya bikolo nyonso ya zingazinga bakomaki kobanga mpe koyoka soni na miso na bango moko, mpo ete basosolaki ete ezali kaka na lisungi ya Nzambe na biso nde mosala ya ndenge wana esalemaki. 17 Na mikolo wana, bankumu ya Yuda bazalaki kotinda mikanda ebele epai ya Tobiya, mpe biyano ya Tobiya ezalaki kokomela bango. 18 Pamba te bato ebele ya Yuda basalaki boyokani elongo na ye, na nzela ya ndayi, mpo ete azalaki bokilo ya Shekania, mwana mobali ya Ara, mpe mpo ete Yoanani, mwana na ye ya mobali, abalaki mwana mwasi ya Meshulami, mwana mobali ya Berekia. 19 Bazalaki kutu kokumisa misala na ye na miso na ngai mpe koyebisa ye maloba na ngai. Ezalaki Tobiya wana moto azalaki kotinda mikanda mpo na kobangisa ngai.

7 Tango misala ya kotonga mir esilaki mpe natiaki bizipelo ya bikuke, batiaki bakengeli bikuke, bayembi mpe Balevi: bato na bato na mosala na bango. 2 Napesaki mokumba ya kokamba engumba Yelusalemi epai ya Anani, ndeko na ngai ya mobali, mpe epai ya Anania, moyangeli ya engumba batonga makasi, oyo, koleka bato ebele, azalaki moto ya sembo mpe azalaki kotosa Nzambe. 3 Nalobaki na bango: — Bikuke ya Yelusalemi esengeli te kofungwama liboso ete moyi engala, mpe, na pokwa, bakokanga makasi bizipelo na yango mpe bakokotisa yango bikangelo, wana bakengeli bikuke bakozala nanu na bisika na bango ya mosala. Botia lisusu lokola bakengeli, bavandi ya Yelusalemi: bamoko bakozala na bisika na bango ya mosala, mpe bamosusu bakokengela pembeni ya bandako na bango. 4 Nzokande, etando ya engumba Yelusalemi ezalaki monene mpe ekenda mosika makasi, kasi bato kati na yango bazalaki moke mpe bandako etongamaki nanu te. 5 Nzambe na ngai apesaki ngai makanisi ya kosangisa bankumu, bakambi mpe bato mosusu mpo na kotanga motango na bango kolanda

mabota na bango. Bongo, namonaki buku ya bokoko ya ba-oyo bazongaki bato ya liboso longwa na bowumbu. Tala makomi oyo namonaki kuna: **6** Tala bato ya etuka ya Yuda, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, amemaki na bowumbu; mpe wuta na bowumbu, bazongaki na Yelusalemi mpe na Yuda, moto na moto na engumba na ye; **7** bazongaki nzela moko na Zorobabeli, Jozue, Neyemi, Azaria, Raamia, Naamani, Maridoshe, Bilishani, Misipereti, Bigivayi, Neumi mpe Baana. Tala motango ya bana ya Isalaele: **8** Bakitani ya Pareoshi: nkoto mibale na nkama moko na tuku sambo na mibale. **9** Bakitani ya Shefatia: nkama misato na tuku sambo na mibale. **10** Bakitani ya Ara: nkama motoba na tuku mitano na mibale. **11** Bakitani ya Paati-Moabi na nzela ya Jozue mpe Joabi: nkoto mibale na nkama mwambe na zomi na mwambe. **12** Bakitani ya Elami: nkoto moko na nkama mibale na tuku mitano na minei. **13** Bakitani ya Zatu: nkama mwambe na tuku minei na mitano. **14** Bakitani ya Zakayi: nkama sambo na tuku motoba. **15** Bakitani ya Binuwi: nkama motoba na tuku minei na mwambe. **16** Bakitani ya Bebayi: nkama motoba na tuku mibale na mwambe. **17** Bakitani ya Azigadi: nkoto mibale na nkama misato na tuku mibale na mibale. **18** Bakitani ya Adonikami: nkama motoba na tuku motoba na sambo. **19** Bakitani ya Bigivayi: nkoto mibale na tuku motoba na sambo. **20** Bakitani ya Adini: nkama motoba na tuku mitano na mitano. **21** Bakitani ya Ateri na nzela ya Ezekiasi: tuku libwa na mwambe. **22** Bakitani ya Ashumi: nkama misato na tuku mibale na mwambe. **23** Bakitani ya Betsayi: nkama misato na tuku mibale na minei. **24** Bakitani ya Arifi: nkama moko na zomi na mibale. **25** Bakitani ya mboka Gabaoni: tuku libwa na mitano. **26** Bato ya bamboka Beteleemi mpe Netofa: nkama moko na tuku mwambe na mwambe. **27** Bato ya mboka Anatoti: nkama moko na tuku mibale na mwambe. **28** Bato ya mboka Beti-Azimaveti: tuku minei na mibale. **29** Bato ya bamboka Kiriati-Yearimi, Kefira mpe Beyeroti: nkama sambo na tuku minei na misato. **30** Bato ya bamboka Rama mpe Geba: nkama motoba na tuku mibale na moko. **31** Bato ya mboka Mikimasi: nkama moko na tuku mibale na mibale. **32** Bato ya bamboka Beteli mpe Ayi: nkama moko na tuku mibale na misato. **33** Bato ya mboka Nebo mosusu: tuku mitano na mibale. **34** Bato ya mboka ya Elami mosusu: nkoto moko na nkama mibale na tuku mitano na minei. **35** Bato ya mboka Arimi: nkama misato na tuku mibale. **36** Bakitani ya mboka Jeriko: nkama misato na tuku minei na mitano. **37** Bato ya bamboka Lodi, Adidi mpe Ono: nkama sambo na tuku mibale na moko. **38** Bakitani ya engumba Sena: nkoto misato na nkama libwa na tuku misato. **39** Tala motango ya Banganga-Nzambe: Bakitani ya Yedaeya na nzela ya libota ya Jozue: nkama libwa na tuku sambo na misato. **40** Bakitani ya Imeri: nkoto moko na tuku mitano na mibale. **41** Bakitani ya Pashuri: nkoto moko na nkama mibale na tuku minei na sambo. **42** Bakitani ya Arimi: nkoto moko na zomi na sambo. **43** Tala motango ya Balevi: Bakitani ya Jozue na nzela ya Kadimieli mpe ya Odeva: tuku sambo na minei. **44** Tala motango ya bayembi: Bakitani ya Azafi: nkama moko na tuku minei na mwambe. **45** Tala motango ya bakengeli bikuke: Bakitani ya Shalumi, Ateri, Talimoni, Akubi, Atita mpe Shobayi: nkama moko na tuku misato na mwambe. **46** Basali ya Tempelo: Bakitani ya Tsika, Asufa, Tabaoti, **47** Kerosi, Siya, Padoni, **48** Lebana, Agaba, Shalimayi, **49** Anani, Gideli, Gaari, **50** Reaya, Retsini, Nekoda, **51** Gazami, Uza, Paseya, **52** Besayi, Mewunimi, Nefusimi, **53** Bakibuki, Akufa, Aruri, **54** Batsiliti, Meyida, Arisha, **55** Barikosi, Sisera, Tama, **56** Netsia mpe Atifa. **57** Tala bakitani ya basali ya Salomo: Bakitani ya Sotayi, Sofereti, Perida, **58** Yala, Darikoni, Gideli, **59** Shefatia, Atili, Pokereti-Atsebayimi mpe Amoni. **60** Motango ya basali ya Tempelo mpe ya bakitani ya basali ya Salomo: nkama misato na tuku libwa na mibale. **61** Tala molongo ya bato oyo bawutaki na bowumbu, na bingumba Teli-Mela, Teli-Arisha, Kerubi-Adoni mpe Imeri, kasi balongaki te kolakisa ete mabota na bango ya botata ewuta na Isalaele: **62** Bakitani ya Delaya, Tobiya mpe Nekoda: nkama motoba na tuku minei na mibale. **63** Mpe kati na Banganga-Nzambe: bakitani ya Obaya, ya Akotsi mpe ya Barizilayi oyo abengamaki « Barizilayi » mpo ete abalaki mwana mwasi ya Barizilayi, moto ya Galadi. **64** Balukaki mikanda oyo bakoma bakombo ya bakoko na bango, kasi batikalaki komona yango te. Boye balongolaki bango na mosala ya bonganga-Nzambe, pamba te bazalaki mbindo. **65** Moyangeli apekisaki bango kolia bilei ya bule kino tango Nganga-Nzambe moko akotuna toli ya Yawe na tina na bango na nzela ya Urimi mpe Tumimi. **66** Motango ya lisanga mobimba ya bato oyo bawutaki na bowumbu ezalaki nkoto tuku minei na mibale na nkama misato na tuku motoba, **67** bakisa bawumbu na bango ya mibali mpe ya basi nkoto sambo na nkama misato na tuku misato na sambo; bazalaki mpe na bayembi ya basi mpe ya mibali nkama mibale na tuku minei na mitano, bampunda nkama sambo na tuku misato na motoba, bamile nkama mibale na tuku minei na mitano, **69** bashamo nkama minei na tuku misato na mitano mpe ba-ane nkoto motoba na nkama sambo na tuku mibale. **70** Bakambi mingi ya mabota bapesaki makabo oyo bakataki kopesa wuta na mitema na bango moko, mpo na misala ya kotonga Tempelo. Moyangeli apesaki na libenga ya misala mbongo ya bibende ya wolo

nkoto moko, bakopo tuku mitano mpe banzambala nkama mitano na tuku misato ya mosala ya bonganga-Nzambe. **71** Bakambi mosusu ya mabota bapesaki na libenga ya misala mbongo ya bibende ya wolo nkoto tuku mibale mpe mbongo ya bibende ya palata nkoto mibale na nkama mibale na tuku mibale. **72** Batikali kati na bato bapesaki mbongo ya bibende ya wolo nkoto tuku mibale, mbongo ya bibende ya palata nkoto mibale mpe banzambala tuku motoba na sambo ya mosala ya bonganga-Nzambe. **73** Banganga-Nzambe, Balevi, bakengeli bikuke, bayembi, basali ya Tempelo, ndambo kati na bato mpe bato nyonso ya Isalaele bavandaki kati na bingumba na bango moko. Tango sanza ya sambo ekomaki, bana ya Isalaele bakomaki kovanda kati na bingumba na bango.

8 Bato nyonso basanganaki lokola moto moko na libanda, liboso ya Ekuke ya Mayi. Balobaki na Esidrasi, molakisi ya Mobeko, ete abimisa buku ya Mobeko ya Moyize, oyo Yawe apesaki bana ya Isalaele. **2** Na mokolo ya liboso ya sanza ya sambo, Nganga-Nzambe Esidrasi amemaki buku ya Mobeko liboso ya lisanga oyo, kati na yango, ezalaki na mibali, basi mpe bato nyonso oyo bazalaki na makoki ya kososola. **3** Atangelaki bango buku yango na mongongo makasi, kobanda na tongo kino na pokwa, na esika oyo etalani na Ekuke ya Mayi. Bato nyonso bazalaki koyoka na bokebi botangi buku ya Mobeko. **4** Esidrasi, molakisi ya Mobeko, atelemaki na etemelo ya kolobela oyo basalaki na mabaya, kaka mpo na mayangani wana. Matitia, Shema, Anaya, Uri, Ilikia mpe Maaseya batelemaki na ngambo ya loboko na ye ya mobali; Pedaya, Mishaeli, Malikiya, Ashumi, Ashibadana, Zakari mpe Meshulami batelemaki na ngambo ya loboko na ye ya mwasi. **5** Mpo ete Esidrasi atelemaki na esika ya likolo koleka bato nyonso, moto nyonso amonaki ye kofungola buku. Mpe tango kaka afungolaki buku yango, bato nyonso batelemaki. **6** Esidrasi akumisaki Yawe, Nzambe Monene; mpe bato nyonso batombolaki maboko na bango mpe bazongisaki: « Amen! » Bongo bafukamaki mpe bakitisaki bilongi na bango kino na se mpo na kogumbamela Yawe. **7** Sima, batelemaki; mpe Balevi oyo: Jozue, Bani, Sherebia, Yamini, Akubi, Shabetayi, Odia, Maaseya, Kelita, Azaria, Yozabadi, Anani mpe Pelaya bakomaki kolimbolela bato Mibeko yango, wana bato bazalaki nanu ya kotelema. **8** Balevi bazalaki kotanga kati na buku ya Mobeko ya Nzambe mpe kopesa ndimbola na yango, na ndenge ya malembe mpe ya malamu, mpo ete bato bakoka kososola makomi oyo batangi. **9** Bato nyonso bazalaki kolela, wana bazalaki koyoka maloba ya Mibeko. Moyangeli Neyemi mpe Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko, elongo na Balevi oyo bazalaki kolimbolela bato Mibeko balobaki na bato nyonso: — Mokolo ya lelo ezali bule mpo na Yawe, Nzambe na biso; botika kosala matanga mpe botika kolela! **10** Neyemi alobaki na bango lisusu: — Sik'oyo, bokende, bolia bilei ya kitoko, bomela masanga ya kitoko mpe botinda ndambo epai ya bato oyo bazangi eloko ya kolamba, pamba te mokolo oyo ezali bule mpo na Nkolo na biso. Boye bozala na mawa te, pamba te esengo ya Yawe ezali makasi na bino. **11** Balevi bazalaki kokitisa bato nyonso mitema, bazalaki koloba na bango: — Bozala na kimia, pamba te mokolo ya lelo ezali bule; bozala na mawa te! **12** Bato nyonso bakendeki kolia mpe komela, kotinda ndambo ya bilei epai ya bato oyo bazangaki eloko ya kolamba mpe kosepela na esengo makasi, pamba te basosolaki maloba oyo balimbolelaki bango. **13** Na mokolo ya mibale ya sanza, bakambi ya mabota nyonso elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi basanganaki pembeni ya Esidrasi, molakisi ya Mobeko, mpo na koluka koyeba malamu-malamu maloba ya Mibeko. **14** Bamonaki ete ekomama kati na Mibeko oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize, ete bana ya Isalaele basengeli kovanda kati na bandako oyo batonga na matiti, na tango ya feti ya sanza ya sambo, **15** mpe basengeli kotatola to kopanza kati na bingumba na bango nyonso mpe kati na Yelusalemi liloba oyo: « Bobima wuta na mokili ya bangomba, bomema longwa kuna bitape ya nzete ya olive ya mboka mpe ya zamba, bitape ya nzete ya mirite, mandalala mpe bitape ya nzete ya makasa ebele mpo na kotonga bandako ya matiti, kolanda ndenge ekomama. » **16** Bato babimaki mpe bamemaki longwa kuna bitape ya banzete; batongaki bandako ya matiti, na likolo ya mwanza ya bandako na bango, kati na mapango na bango, kati na lopango ya Ndako ya Nzambe, na libanda ya Ekuke ya Mayi mpe na esika oyo ezalaki pembeni ya Ekuke ya Efrayimi. **17** Lisanga ya bato nyonso oyo bawutaki na bowumbu batongaki bandako ya matiti mpe bavandaki kati na yango. Wuta na tango ya Jozue, mwana mobali ya Nuni, kino na mokolo wana, bana ya Isalaele batikalaki lisusu te kosepela feti yango. Boye, mpo na libaku oyo, bazalaki na esengo makasi. **18** Mokolo na mokolo, kobanda na mokolo ya liboso kino na mokolo ya suka, Esidrasi azalaki kotanga buku ya Mobeko ya Nzambe. Basepelaki feti mikolo sambo; mpe na mokolo ya mwambe, kolanda malako ya Mobeko, basalaki mayangani mpo na kosukisa feti.

9 Kaka na sanza wana, na mokolo ya tuku mibale na minei, bana ya Isalaele basanganaki mpo na kokila bilei; balataki basaki mpe bamipakolaki putulu na mito. **2** Bato nyonso oyo babotama na molongo ya bana ya Isalaele bakabwanaki na

bapaya nyonso; batelemaki mpo na kotubela masumu na bango mpe bambeba ya batata na bango. 3 Batelemaki na esika oyo bazalaki, mpe buku ya Mobeko ya Yawe, Nzambe na bango, etangamaki ngonga misato; mpe ngonga misato mosusu, bafukamaki liboso ya Yawe, Nzambe na bango, mpo na kotubela masumu na bango. 4 Jozue, Buni, Kadimieli, Shebania, Bani, Sherebia mpe Kenani bamataki na etemelo ya kolobela oyo basalaki mpo na Balevi mpe babelelaki Yawe, Nzambe na bango na mongongo makasi. 5 Bongo Balevi oyo: Jozue, Kadimieli, Bani, Ashabinia, Sherebia, Odia, Shebania mpe Petaya balobaki: — Botelema mpe bokumisa Yawe, Nzambe na bino, mpo na seko na seko: « Tika ete Kombo na Yo ya nkembo epambolama mpe enetolama likolo ya nkembo mpe lokumu nyonso. 6 Ezali Yo, bobele Yo, nde ozali Yawe! Okela Likolo, Likolo oyo eleki Likolo mpe mampinga nyonso ya Likolo; okela lisusu mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango, bibale minene mpe nyonso oyo ezali kati na yango; opesaka bomoi na bikelamu nyonso, mpe mampinga ya Likolo egumbamaka liboso na Yo. 7 Ezali Yo, Yawe Nzambe, nde oponaki Abrami mpe obimisaki ye longwa na Uri, mokili ya Chalide, mpe opesaki ye kombo Abrayami. 8 Omonaki ete motema na ye ezali na boyengebene epai na Yo mpe osalaki boyokani elongo na ye mpo na kopesa na bakitani na ye mokili ya bato ya Kanana, ya bato ya Iti, ya bato ya Amori, ya bato ya Perizi, ya bato ya Yebusi mpe ya bato ya Girigazi. Okokisaki elaka na Yo, pamba te ozali Sembo. 9 Omonaki minyoko ya bakoko na biso kati na Ejipito mpe oyokaki koganga na bango pembeni ya ebale monene ya Barozo. 10 Osalaki bilembo minene mpe bikamwa mpo na kotelemela Faraon, bakalaka na ye nyonso mpe bato nyonso ya mokili na ye; pamba te oyebaki kanza ya mitema ya bato ya Ejipito mpe ndenge banyokolaki bakoko na biso. Boye osalaki ete sango ya Kombo na Yo ekende mosika ndenge ezali kino na mokolo ya lelo. 11 Okabolaki ebale monene liboso na bango, mpe batambolaki kati na ebale yango lokola na mabele ya kokawuka. Kasi ozindisaki lokola libanga monene kati na mozindo ya mayi makasi, bato oyo bazalaki kolanda bango. 12 Otambolisaki bango, na moyi, na nzela ya likonzi ya mapata, mpe, na butu, na nzela ya likonzi ya moto mpo na kongengisa nzela oyo basengelaki kotambola. 13 Okitaki na ngomba Sinai, olobaki na bango wuta na likolo mpe opesaki bango malako, mibeko ya solo mpe ya alima, mitindo mpe bikateli malamu. 14 Olakisaki bango Saba na Yo ya bule mpe opesaki bango mitindo, bikateli mpe mibeko na nzela ya Moyize, mosali na Yo. 15 Tango bazalaki na nzala, opesaki bango bilei wuta na likolo; mpe tango bazalaki na posa ya mayi, obimiselaki bango mayi wuta na libanga. Olobaki na bango ete bakende kobotola mokili oyo, na nzela ya ndayi, olakaki kopesa bango. 16 Kasi bango, bakoko na biso, bakomaki lolendo mpe mito makasi, batosaki mibeko na Yo te. 17 Baboyaki koyoka mpe kokanisa bikamwa oyo osalaki mpo na bolamu na bango. Bakomaki mito makasi mpe, na botomboki na bango, bamiponelaki mokonzi mpo na kozonga na bowumbu na bango. Kasi lokola ozali Nzambe oyo alimbisaka bato, Nzambe oyo atalisaka ngolu mpe ayokaka mawa; lokola osilikaka noki te mpe otonda na boboto, otikalaki kosundola bango ata moke te, 18 ezala tango bamisalelaki ekeko ya mwana ngombe ya ebende oyo banyangwisa na moto mpe balobaki: ‹ Tala Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na Ejipito! › mpe tango balobaki maloba ya nkele mpo na kotelemela Yo. 19 Mpo na mawa monene na Yo, otikalaki kosundola bango te na esobe: likonzi ya mapata etikaki bango te, ekobaki kotambolisa bango na nzela na bango, na moyi; mpe na butu, likonzi ya moto etikaki te kongengisa nzela oyo basengelaki kolanda. 20 Opesaki bango Molimo malamu na Yo mpo na kopesa bango bososoli. Opimelaki bango te mana na Yo, oyo bazalaki kolia, mpe opesaki bango mayi ya komela tango bazalaki na posa ya mayi. 21 Mibu tuku minei, okokisaki posa na bango nyonso kati na esobe; bazangaki eloko moko te, bilamba na bango etikalaki kokufa te, mpe makolo na bango etikalaki kovimba te. 22 Okabaki mikili mpe bikolo na maboko na bango mpo ete bazwa bituka na bango kino na bandelo na yango. Babotolaki mokili ya Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani. 23 Okomisaki bana na bango ya mibali ebele lokola minzoto ya likolo mpe omemaki bango kino kati na mokili oyo opeselaki bakoko na bango mitindo ete bakende kobotola yango. 24 Bana na bango ya mibali bakotaki mpe babotolaki mokili yango. Otiaki na se ya bokonzi na bango, bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna; okabaki bato ya Kanana elongo na bakonzi na bango na maboko ya bana ya Isalaele mpo ete basala bato ya Kanana ndenge balingi. 25 Babotolaki bingumba batonga makasi mpe mabele oyo ebotaka malamu. Babotolaki bandako etonda na biloko ya ndenge na ndenge, mabulu ya mayi batimola wuta kala, bilanga ya vino, ya nzete ya olive mpe ya nzete mosusu ebele oyo ebotaka mbuma ya kolia. Na bolingo monene na Yo, baliaki mpe batondaki, bakomaki minene mpe basepelaki na mapamboli na Yo nyonso. 26 Kasi batosaki Yo te mpe batombokelaki Yo, bapesaki Mibeko na Yo mokongo, babomaki basakoli na Yo, oyo bazalaki koteya bango ete bazonga epai na Yo, mpe batiolaki Yo makasi na maloba na bango. 27 Boye okabaki bango na

maboko ya banguna na bango, oyo banyokolaki bango. Kasi tango bakomaki na pasi makasi, babelelaki Yo; mpe Yo, wuta na likolo, oyokaki bango; bongo na mawa monene na Yo, otindelaki bango bakangoli oyo bakangolaki bango na maboko ya banguna na bango. **28** Kasi tango kaka bakomaki na kimia, bazongelaki lisusu kosala mabe na miso na Yo! Mpe Yo, osundolaki bango na maboko ya banguna na bango, oyo bakomaki kokonza bango. Kasi tango babelelaki Yo lisusu, oyokaki bango wuta na likolo mpe, na mawa monene na Yo, okangolaki bango mbala mingi. **29** Okebisaki bango mpo ete bazongela Mibeko na Yo; kasi, na lolendo na bango, baboyaki kotosa mitindo na Yo. Basalaki masumu, babukaki mibeko na Yo, oyo nzokande esalaka ete moto oyo akotia yango na misala azala na bomoi. Kasi na lolendo mpe na botomboki na bango, bapesaki Yo mokongo, bakomaki mito makasi mpe baboyaki koyoka. **30** Ozalaki na motema monene liboso na bango wuta mibu ebele mpe, na nzela ya Molimo na Yo, okebisaki bango na nzela ya basakoli na Yo. Kasi bayokaki kaka te. Boye okabaki bango na maboko ya bikolo ya bapaya. **31** Kasi na mawa monene na Yo, osilisaki bango te na koboma mpe osundolaki bango te; pamba te ozali Nzambe otonda na mawa mpe na ngolu. **32** Sik'oyo, Oh Nzambe na biso, Nzambe Monene, Nzambe na nguya mpe ya somo, Yo oyo obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo, komona te lokola likambo ya pamba na miso na Yo pasi oyo ekomeli biso, bakonzi na biso, bakambi na biso, Banganga-Nzambe na biso, basakoli na biso, batata na biso mpe bato na Yo nyonso, wuta na tango ya bakonzi ya Asiri kino na mokolo ya lelo. **33** Kati na makambo nyonso oyo ekweyelaki biso, ozalaki sembo; mpe osalaki na boyengebene, wana biso totambolaki mabe. **34** Bakonzi na biso, bakambi na biso, Banganga-Nzambe na biso mpe batata na biso batiaki Mibeko na Yo na mosala te, batosaki te mitindo mpe makebisi na Yo, oyo ozalaki kopesa bango. **35** Ezala wana bazalaki kati na mokili na bango, wana bazalaki kosepela mpo na bolamu oyo ozalaki kotalisa bango kati na mokili monene oyo mabele na yango ebotaka malamu, basalelaki Yo te mpe batikaki te banzela mabe na bango. **36** Kasi tala, tozali lelo bawumbu! Tozali penza bawumbu kati na mokili oyo opesaki na bakoko na biso mpo ete balia mbuma na yango mpe biloko mosusu ya kitoko oyo ebimaka kuna! **37** Mpo na masumu na biso, ebele ya mbuma na yango ekeyi na maboko ya bakonzi oyo otiaki na makasi mpo ete banyokola biso. Bazali kokonza banzoto na biso mpe bibwele na biso ndenge balingi. Tokomi na pasi makasi. » **38** Mpo na makambo oyo nyonso, tozali kozwa mokano oyo tozali kokoma na mokanda; mpe bakambi na biso, Balevi na biso mpe Banganga-Nzambe na biso bakotia mikoloto na bango na mokanda yango.

10 Tala bakombo ya bato oyo batiaki mikoloto na bango na mokanda yango: Moyangeli Neyemi, mwana mobali ya Akalia; Sedesiasi, **2** Seraya, Azaria, Jeremi, **3** Pashuri, Amaria, Malikiya, **4** Atushi, Shebania, Maluki, **5** Arimi, Meremoti, Abidiasi, **6** Daniele, Ginetoni, Baruki, **7** Meshulami, Abiya, Miyamini, **8** Maazia, Biligayi mpe Shemaya. Ezali bango nde bazalaki Banganga-Nzambe. **9** Mpo na Balevi: Jozue, mwana mobali ya Azania; Binuwi, moko ya bakitani ya Enadadi; Kadimieli **10** elongo na bandeko na bango: Shebania, Odia, Kelita, Pelaya, Anani, **11** Mishe, Reobi, Ashabia, **12** Zakuri, Sherebia, Shebania, **13** Odia, Bani mpe Beninu. **14** Mpo na bakambi ya bato: Pareoshi, Paati-Moabi, Elami, Zatu, Bani, **15** Buni, Azigadi, Bebayi, **16** Adoniya, Bigivayi, Adini, **17** Ateri, Ezekiasi, Azuri, **18** Odia, Ashumi, Betsayi, **19** Arifi, Anatoti, Nebayi, **20** Magipiashi, Meshulami, Eziri, **21** Meshezabeyeli, Tsadoki, Yaduwa, **22** Pelatia, Anani, Anaya, **23** Oze, Anania, Ashubi, **24** Aloeshi, Pila, Shobeki, **25** Rewumi, Ashabina, Maaseya, **26** Ayiya, Anani, Anane, **27** Maluki, Arimi, Baana. **28** Ndambo mosusu ya bana ya Isalaele bayaki kosangana na bango: kati na Banganga-Nzambe, kati na Balevi, kati na bakengeli bikuke, kati na bayembi, kati na basali ya Tempelo mpe kati na bato nyonso oyo bakabwanaki na bikolo ya bapaya oyo ezalaki zingazinga na bango mpo na kotosa Mobeko ya Nzambe, elongo na basi na bango, bana na bango nyonso ya mibali mpe ya basi, bato nyonso oyo bazali na makoki ya kososola. **29** Bango nyonso basanganaki elongo na bandeko na bango, bakambi kati na bana ya Isalaele. Bandimaki mpe balapaki ndayi ete bakotambola kolanda Mibeko oyo Nzambe apesaki bango na nzela ya Moyize, mosali na Ye, mpe bakotosa mitindo, malako mpe bikateli nyonso ya Yawe, Nzambe na biso; bongo soki batosi yango te, tika ete Nzambe alakela bango mabe! **30** Balobaki: « Topesi elaka ete tokobalisa lisusu te bana na biso ya basi epai ya bapaya oyo bazali elongo na biso to bana na biso ya mibali epai ya bana na bango ya basi. **31** Tokosomba lisusu te epai ya bapaya oyo bazali elongo na biso, biloko nyonso to mbuma nyonso oyo bakoya kotekela biso na mokolo ya Saba to na mikolo mosusu ya bule. Sima na mibu sambo nyonso, tokopemisa mabele mpe tokotikela bato baniongo na biso nyonso. **32** Tozwi lisusu mokano ya kotosa mibeko, ya kopesa bagrame minei ya mbongo ya bibende ya palata mobu na mobu, mpo na misala ya Ndako ya Nzambe na biso, **33** mpo na mapa oyo batiaka na mesa liboso ya Yawe, mpo na makabo ya ble ya mokolo na mokolo, mpo na mbeka ya kotumba

ya tango nyonso, mpo na makabo ya mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti oyo ekatama, mpo na makabo ya bule, mpo na bambeka ya bolimbisi masumu ya Isalaele mpe mpo na misala nyonso ya Ndako ya Nzambe na biso. » **34** Biso, Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato, tobetaki zeke mpo na kokata tango oyo libota na libota kati na biso ekomema likabo ya bakoni na Ndako ya Nzambe na biso, na mibu nyonso mpo na kopelisa moto na etumbelo ya Yawe, Nzambe na biso, kolanda ndenge ekomama kati na Mobeko. **35** Tozwi lisusu mokano ya komema mobu na mobu na Tempelo ya Yawe, bambuma ya liboso ya bilanga na biso mpe ya nzete nyonso oyo ebotaka mbuma, mpo na Tempelo ya Yawe. **36** Tokomema lisusu bana ya liboso kati na bana na biso ya mibali, kati na bangombe na biso, kati na bameme mpe kati na bantaba na biso, na Ndako ya Nzambe na biso, epai ya Banganga-Nzambe oyo basalaka mosala kuna, ndenge ekomama na Mobeko. **37** Tokomema lisusu epai ya Banganga-Nzambe, na bibombelo ya Ndako ya Nzambe na biso, ndambo oyo eleki kitoko ya farine na biso, ya makabo na biso ya ble, ya mbuma ya nzete na biso nyonso, ya vino na biso ya sika mpe ya mafuta na biso. Tokomema mpe eteni ya zomi ya milona na biso epai ya Balevi, pamba te bango nde bazali na mokumba ya kokongola eteni yango ya zomi kati na bingumba nyonso epai wapi tosalelaka mosala. **38** Nganga-Nzambe moko, mokitani ya Aron, asengeli kotambola nzela moko na Balevi na tango ya kokongola eteni ya zomi, mpe Balevi bakozala na mokumba ya komema eteni ya zomi ya eteni ya zomi, na bibombelo ya Ndako ya Nzambe na biso. **39** Bana ya Isalaele elongo na Balevi basengeli komema makabo na bango ya ble, ya vino ya sika, ya mafuta, na bibombelo epai wapi babombaka bisalelo ya Esika ya bule, mpe epai wapi Banganga-Nzambe basalaka mosala na bango mpe bakengeli bikuke elongo na bayembi batelemaka. Boye, tokotika Ndako ya Nzambe na biso te.

11 Bakambi ya bato bayaki kovanda na Yelusalemi. Ndambo mosusu kati na bato babetaki zeke mpo ete moto moko kati na bato zomi aya kovanda na Yelusalemi, engumba ya bule; mpe mpo ete bato libwa oyo batikali bavanda kati na bingumba na bango. **2** Bato bapambolaki moto nyonso oyo amipesaki ye moko mpo na kovanda na Yelusalemi. **3** Tala bakambi ya bituka oyo bavandaki na Yelusalemi; nzokande na tango wana, bana ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi, basali ya Tempelo mpe bakitani ya basali ya Salomo bavandaki kati na bingumba ya Yuda, moko na moko kati na mabele mpe engumba na ye; **4** mpe bato ya Yuda mpe ya Benjame bavandaki kati na Yelusalemi: Mpo na bakitani ya Yuda: Ataya, mwana mobali ya Oziasi, mwana mobali ya Zakari, mwana mobali ya Amaria, mwana mobali ya Shefatia, mwana mobali ya Maalalele, mokitani ya Peretsi; **5** mpe Maaseya, mwana mobali ya Baruki, mwana mobali ya Koli-Oze, mwana mobali ya Azaya, mwana mobali ya Adaya, mwana mobali ya Yoyaribi, mwana mobali ya Zakari, moko kati na bakitani ya Shiloni. **6** Bakitani nyonso ya Peretsi oyo bavandaki kati na Yelusalemi bazalaki mibali nkama minei na tuku motoba na mwambe. **7** Mpo na bakitani ya Benjame: Salu, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Yoedi, mwana mobali ya Pedaya, mwana mobali ya Kolaya, mwana mobali ya Maaseya, mwana mobali ya Itieli, mwana mobali ya Ezayi; **8** mpe Gabayi elongo na Salayi. Bango nyonso bazalaki bato nkama libwa na tuku mibale na mwambe. **9** Joeli, mwana mobali ya Zikiri, azalaki mokambi na bango; mpe Yuda, mwana mobali ya Asenuwa, azalaki molandi ya mokambi ya engumba. **10** Kati na Banganga-Nzambe: Yedaeya, mwana mobali ya Yoyaribi, mwana mobali ya Yakini; **11** Seraya, mwana mobali ya Ilikia, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Tsadoki, mwana mobali ya Merayoti, mwana mobali ya Ayitubi, mokambi ya Ndako ya Nzambe **12** elongo na bandeko na bango, nkama mwambe na tuku mibale na mibale oyo bazalaki kosala na Ndako ya Nzambe; Adaya, mwana mobali ya Yeroami, mwana mobali ya Pelalia, mwana mobali ya Amitsi, mwana mobali ya Zakari, mwana mobali ya Pashuri, mwana mobali ya Malikiya **13** elongo na bandeko na bango, nkama mibale na tuku minei na mibale oyo bazalaki bakambi ya mabota; Amashisayi, mwana mobali ya Azareyeli, mwana mobali ya Azayi, mwana mobali ya Meshilemoti, mwana mobali ya Imeri, azalaki mpe elongo na bango. **14** Azalaki mpe elongo na bandeko na ye, nkama moko na tuku mibale na mwambe oyo bazalaki basoda ya mpiko. Zabidieli, mwana mobali ya Gedolimi, nde azalaki mokambi na bango. **15** Kati na Balevi: Shemaya, mwana mobali ya Ashubi, mwana mobali ya Azirikami, mwana mobali ya Ashabia, mwana mobali ya Buni; **16** Shabetayi mpe Yozabadi oyo bazalaki na molongo ya bakambi ya Balevi mpe bazalaki na mokumba ya misala ya libanda ya Ndako ya Nzambe; **17** Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali ya Azafi, mokambi oyo azalaki kotinda banzembo ya matondi na tango ya losambo; Bakibukia, molandi kati na bandeko na ye mpe Abida, mwana mobali ya Shamuwa, mwana mobali ya Galali mpe mwana mobali ya Yedutuni. **18** Balevi nyonso oyo bazalaki kovanda kati na engumba ya bule bazalaki nkama mibale tuku mwambe na minei. **19** Bakengeli bikuke: Akubi, Talimoni elongo na bandeko na bango, oyo bazalaki

bakengeli bikuke. Bango nyonso bazalaki bato nkama moko na tuku sambo na mibale. **20** Ndambo mosusu ya bana ya Isalaele elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi bazalaki kovanda kati na bingumba nyonso ya Yuda, moto na moto, na mabele oyo bakoko na ye batikelaki ye. **21** Basali ya Tempelo bazalaki kovanda na ngomba Ofeli, mpe Tsika elongo na Gishipa bazalaki bakambi na bango. **22** Uzi, mwana mobali ya Bani, mwana mobali ya Ashabia, mwana mobali ya Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali ya Azafi, azalaki mokambi ya Balevi kati na Yelusalemi. Uzi azalaki moko kati na bakitani ya Azafi, oyo bazalaki na mokumba ya kokamba misala ya mindule kati na Ndako ya Nzambe. **23** Misala ya bayembi ezalaki kotambolisama mokolo na mokolo na mitindo ya mokonzi. **24** Petaya, mwana mobali ya Meshezabeyeli, moko kati na bakitani ya Zera, mwana mobali ya Yuda, azalaki kalaka ya mokonzi mpo na kotala makambo nyonso ya bato. **25** Bato mosusu ya ekolo ya Yuda bavandaki kati na Kiriati-Ariba mpe na bamboka na yango ya mike-mike, kati na Diboni mpe bamboka na yango ya mike-mike, kati na Yekabisheli mpe bamboka na yango ya mike-mike, **26** kati na Yeshua, kati na Molada, kati na Beti-Paleti, **27** kati na Atsari-Shuwali, kati na Beri-Sheba mpe bamboka na yango ya mike-mike, **28** kati na Tsikilagi, kati na Mekona mpe bamboka na yango ya mike-mike, **29** kati na Eini-Rimoni, kati na Tsorea, kati na Yarimuti, **30** kati na Zanoa, Adulami mpe bamboka na yango ya mike-mike, kati na Lakishi mpe bilanga na yango ya zingazinga, mpe kati na Azeka mpe bamboka na yango ya mike-mike. Boye bavandaki na etuka mobimba longwa na Beri-Sheba kino na Lubwaku ya Inomi. **31** Bakitani ya Benjame balongwaki na Geba mpe bakendeki kovanda kati na Mikimasi, Aya, Beteli mpe bamboka na yango ya mike-mike, **32** kati na Anatoti, Nobi mpe Anania, **33** kati na Atsori, Rama mpe Gitayimi, **34** kati na Adidi, Tseboyimi mpe Nebalati, **35** kati na Lodi mpe Ono, lubwaku ya bato oyo basalaka misala ya maboko. **36** Masanga mosusu ya Balevi ya Yuda ekendeki kovanda kati na bato ya Benjame.

12 Tala Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bawutaki na bowumbu elongo na Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, mpe Jozue: Seraya, Jeremi, Esidrasi, **2** Amaria, Maluki, Atushi, **3** Shekania, Rewumi, Meremoti, **4** Ido, Ginetoyi, Abiya, **5** Miyamini, Maadia, Biliga, **6** Shemaya, Yoyaribi, Yedaeya, **7** Salu, Amoki, Ilikia, Yedaeya. Bango nde bazalaki bakambi ya Banganga-Nzambe elongo na baninga na bango na tango ya Jozue. **8** Kati na Balevi, ezalaki na Jozue, Binuwi, Kadimieli, Sherebia, Yuda mpe Matania oyo, elongo na baninga na ye ya mosala, azalaki mokambi ya banzembo ya matondi. **9** Bakibukia mpe Uni, baninga na bango ya mosala, bazalaki kosala mosala na bango na ngambo mosusu. **10** Jozue abotaki Yoakimi, Yoakimi abotaki Eliashibi, Eliashibi abotaki Yoyada, **11** Yoyada abotaki Jonatan, Jonatan abotaki Yaduwa. **12** Tala bato oyo bazalaki bakambi ya mabota ya Banganga-Nzambe tango Yoakimi azalaki mokonzi: mpo na libota ya Seraya: Meraya; mpo na libota ya Jeremi: Anania; **13** mpo na libota ya Esidrasi: Meshulami; mpo na libota ya Amaria: Yoanani; **14** mpo na libota ya Meluki: Jonatan; mpo na libota ya Shebania: Jozefi; **15** mpo na libota ya Arimi: Adina; mpo na libota ya Merayoti: Elikayi; **16** mpo na libota ya Ido: Zakari; mpo na libota ya Ginetoni: Meshulami; **17** mpo na libota ya Abiya: Zikiri; mpo na libota ya Minyamini: Moadia, Pilitayi; **18** mpo na libota ya Biliga: Shamuwa; mpo na libota ya Shemaya: Jonatan; **19** mpo na libota ya Yoyaribi: Matinayi; mpo na libota ya Yedaeya: Uzi; **20** mpo na libota ya Salu: Kalayi; mpo na libota ya Amoki: Eberi; **21** mpo na libota ya Ilikia: Ashabia; mpo na libota ya Yedaeya: Netaneeli. **22** Na tango ya Eliashibi, Yoyada, Yoanani mpe Yaduwa, bakomaki bakombo ya Balevi oyo bazalaki bakambi ya mabota mpe bakombo ya Banganga-Nzambe na tango ya Dariusi, mokonzi ya Persi. **23** Bakomaki bakombo ya bakitani ya Levi oyo bazalaki bakambi ya mabota kino na tango ya Yoanani, mwana mobali ya Eliashibi, kati na buku ya bokoko. **24** Tala bato oyo bazalaki bakambi ya Balevi: Ashabia, Sherebia mpe Jozue, mwana mobali ya Kadimieli, mpe baninga na bango ya mosala. Batelemaki boye: bamoko bazalaki kotalana na bamosusu, mpo na kokumisa mpe kosanzola Yawe kolanda mitindo ya Davidi, moto na Nzambe. Soki bamoko batindi mongongo, bamosusu bazalaki kozongisa. **25** Matania, Bakibukia, Abidiasi, Meshulami, Talimoni mpe Akubi, bazalaki bakengeli ya bibombelo oyo ezalaki pene ya bikuke ya Ndako ya Nzambe. **26** Bazalaki kosala mosala na bango na tango ya Yoakimi, mwana mobali ya Jozue mpe koko ya Yotsadaki, mpe na tango ya moyangeli Neyemi mpe Esidrasi, molakisi ya Mobeko mpe Nganga-Nzambe. **27** Tango babulisaki mir ya Yelusalemi, babengisaki Balevi na Yelusalemi longwa na bisika oyo bazalaki kovanda, mpo na kosepela na esengo makasi feti ya libulisi na nzela ya banzembo ya kozongisa matondi epai ya Nzambe mpe na nzela ya mindule ya manzanza, ya lindanda mpe ya lire. **28** Babengisaki lisusu bayembi longwa na etuka oyo ezalaki zingazinga ya Yelusalemi, longwa na bamboka mike-mike ya bato ya Netofa, **29** longwa na Beti-Giligali mpe longwa na etuka ya Geba mpe ya Azimaveti, pamba te bayembi batongaki bamboka na bango ya mike-mike zingazinga

ya Yelusalemi. 30 Tango Banganga-Nzambe mpe Balevi bamipetolaki, bapetolaki mpe bato, bikuke mpe mir. 31 Namatisaki bakambi ya Yuda likolo ya mir mpe nasalaki masanga mibale ya bayembi mpo na kotonda Nzambe. Lisanga ya liboso ezalaki kotambola na likolo ya mir na ngambo ya loboko ya mobali, na nzela ya Ekuke ya Fulu. 32 Na sima na bango, bato oyo bazalaki kolanda: Oze mpe ndambo ya bakambi ya Yuda, 33 Azaria, Esidrasi, Meshulami, 34 Yuda, Benjame, Shemaya, Jeremi, 35 ndambo ya Banganga-Nzambe oyo bazalaki na bakelelo na bango, Zakari, mwana mobali ya Jonatan, mwana mobali ya Shemaya, mwana mobali ya Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali ya Zakuri, mwana mobali ya Azafi; 36 mpe baninga na ye ya mosala: Shemaya, Azareyeli, Milalayi, Gilalayi, Mayi, Netaneeli, Yuda mpe Anani, oyo bazalaki kobeta bibetelo mindule oyo Davidi, moto na Nzambe, atindaki. Esidrasi, molakisi ya Mobeko, azalaki liboso na bango. 37 Na Ekuke ya Etima, liboso na bango, bamataki bibutelo oyo ezalaki komema na engumba ya Davidi, na esika oyo bamatelaka na mir, mpe balekaki likolo ya ndako ya Davidi kino na Ekuke ya Mayi, na ngambo ya este. 38 Lisanga ya mibale ya bayembi ezalaki kotambola na nzela ya ngambo ya loboko ya mwasi. Nazalaki kolanda bango na likolo ya mir elongo na ndambo ya bato, longwa na ndako molayi ya Fulu kino na mir ya monene, 39 na likolo ya Ekuke ya Efrayimi, ya Ekuke ya Yelusalemi, ya Ekuke ya Mbisi, ya ndako molayi, ya Ananeyeli mpe ya ndako molayi ya Meya kino na Ekuke ya Bameme. Basukelaki na Ekuke ya Boloko. 40 Masanga nyonso mibale ya bayembi, oyo ezalaki kotonda Nzambe ezwaki esika kati na Tempelo ya Nzambe. Nasalaki mpe lolenge moko mpo na kati-kati ya bakambi ya bato 41 mpe mpo na Banganga-Nzambe oyo: Eliakimi, Maaseya, Minyamini, Mishe, Eliowenayi, Zakari mpe Anania oyo bamemaki bakelelo na bango. 42 Ezalaki mpe na Maaseya, Shemaya, Eleazari, Uzi, Yoanani, Malikiya, Elami mpe Ezeri. Masanga ya bayembi ezalaki koyemba na mongongo makasi na bokambami ya Yiziraya. 43 Na mokolo wana, bato babonzaki bambeka ebele mpe bazalaki na esengo mpo ete Nzambe apesaki bango esengo monene. Bongo ezala basi mpe bana, batondaki na esengo mpe koganga ya esengo ya Yelusalemi ezalaki koyokana kino na mosika. 44 Na tango wana, baponaki mibali mpe bapesaki bango mokumba ya kobatela bibombelo ya makabo, ya bambuma ya liboso mpe ya biteni ya zomi; bapesaki bango mpe mokumba ya kokongola biloko oyo Mobeko ekataki ete ezali mpo na Banganga-Nzambe mpe Balevi, biloko yango esengeli kowuta na bilanga oyo ezingeli bingumba. Solo, bato ya Yuda bazalaki kosepela makasi komona ete Banganga-Nzambe mpe Balevi bazongeli penza mosala na bango, 45 bazali kosala mosala ya Nzambe na bango mpe mosala ya kopetola, mpe bayembi elongo na bakengeli bikuke bazali kosala mosala na bango kolanda mitindo ya Davidi mpe ya Salomo, mwana na ye ya mobali. 46 Na tango ya Davidi mpe ya Azafi, ezalaki na bakambi ya babeti mindule mpe ya banzembo mpo na kokumisa mpe kozongisa matondi epai ya Nzambe. 47 Na tango ya Zorobabeli mpe ya Neyemi, bato nyonso ya Isalaele bazalaki kopesa, mikolo nyonso, biloko oyo ekatama mpo na babeti mindule mpe bakengeli bikuke; bazalaki mpe kopesa biloko ya bule epai ya Balevi, bongo Balevi mpe, na ngambo na bango, bazalaki kopesa biloko ya bule epai ya bakitani ya Aron.

13 Na tango wana, batangaki buku ya Moyize na mongongo makasi mpo ete bato bayoka; mpe bamonaki ete ekomama boye kati na yango: « Moto ya Amoni mpe moto ya Moabi bakotikala kondimama te kati na lisanga ya Nzambe; 2 mpo ete bayaki te kokutana na bana ya Isalaele mpe kopesa bango bilei mpe mayi, kasi bapesaki nde Balami kanyaka mpo ete alakela bango mabe; atako bongo, Nzambe na biso abongolaki elakeli mabe lipamboli. » 3 Tango kaka bato bayokaki mobeko yango, balongolaki na Isalaele bakitani nyonso ya bapaya. 4 Liboso ya kozwa mokano yango, Nganga-Nzambe Eliashibi oyo azali na mokumba ya kobatela bibombelo ya Ndako ya Nzambe na biso mpe azali moto ya libota ya Tobiya 5 apesaki Tobiya, ndeko na ye, shambre monene oyo, na kala, ezalaki ebombelo ya makabo ya ble, ansa, bisalelo ya Tempelo, eteni ya zomi ya ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta, biloko oyo Mibeko ekata ete ezali mpo na Balevi, bayembi mpe bakengeli bikuke; mpe makabo oyo epesamaka mpo na Banganga-Nzambe. 6 Kasi wana makambo oyo nyonso ezalaki kosalema, ngai nazalaki na Yelusalemi te, pamba te nazongaki epai ya Aritakizerisesi, mokonzi ya Babiloni, na mobu ya tuku misato na mibale ya bokonzi na ye. Bongo sima na mwa mikolo, na suka ya mobu, nasengaki ye nzela 7 mpe nazongaki na Yelusalemi. Kuna, namonaki mpe nasosolaki mabe oyo Eliashibi asalaki na ndenge apesaki Tobiya shambre kati na lopango ya Ndako ya Nzambe; 8 nasilikaki makasi mpe nabwakaki biloko nyonso ya Tobiya na libanda ya shambre. 9 Napesaki mitindo ete bapetola bashambre mpe, na sima, nazongisaki kati na yango bisalelo ya Ndako ya Nzambe, makabo ya ble mpe ansa. 10 Nayokaki lisusu ete biloko oyo Mibeko ekata mpo na Balevi epesamaka te epai ya Balevi, mpe ete Balevi mpe bayembi oyo bazalaki kosala mosala bazongaki, moto na moto na bilanga na ye. 11 Mpo na

yango, napamelaki bakambi ya bato mpe natunaki bango: — Mpo na nini Ndako ya Nzambe esundolami? Bongo, nasangisaki Balevi mpe bayembi mpe nazongisaki bango, moto na moto na mosala na ye. **12** Bato nyonso ya Yuda bamemaki kati na bibombelo: eteni ya zomi ya ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta. **13** Napesaki mokumba ya kobatela bibombelo epai ya Nganga-Nzambe Shelemiya, epai ya Tsadoki, molakisi ya Mobeko, mpe epai ya Pedaya, moko kati na Balevi; mpe napesaki bango Anani, mwana mobali ya Zakuri, koko ya Matania, mpo ete asunga bango, pamba te bango nyonso bazalaki bato ya sembo. Bapesamelaki mokumba ya kokabola biloko epai ya baninga na bango, Balevi. **14** Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai mpo na makambo oyo nyonso; kobosana te misala nyonso oyo nasali na boyengebene mpo na Ndako ya Nzambe na ngai mpe mpo na misala na yango! **15** Na tango wana kaka, namonaki kati na etuka ya Yuda bato bazali kokamola bambuma ya vino na mokolo ya Saba, bamosusu bazali kobongisa maboke ya matiti ya ble, kotia yango likolo ya ba-ane elongo na masanga ya vino, bambuma ya vino, ya figi mpe mikumba ya ndenge na ndenge mpo na komema yango na Yelusalemi na mokolo ya Saba. Mpo na yango, napamelaki bango ete bateka lisusu biloko te na mokolo wana. **16** Ezalaki mpe na bato ya Tiri, oyo bazalaki kovanda kati na Yelusalemi; bango bazalaki komema mbisi mpe biloko ya ndenge na ndenge, mpe bazalaki kotekela yango bato ya Yuda mpe kati na Yelusalemi na mokolo ya Saba. **17** Napamelaki bankumu ya Yuda mpe nalobaki na bango: — Ndenge nini bozali kosala likambo mabe makasi boye na kobebisa bosantu ya mokolo ya Saba? **18** Tala, bakoko na bino basalaki mpe kaka boye; mpe ezali mpo na yango nde Nzambe na biso atindelaki biso mpe engumba oyo pasi oyo nyonso. Mpe bino, lokola bozali kobebisa bosantu ya mokolo ya Saba, bozali nde komatisa kanda ya Nzambe likolo ya Isalaele! **19** Tango molili ya pokwa ekweyaki na bikuke ya Yelusalemi, liboso ete mokolo ya Saba ebanda, napesaki mitindo ete bakanga bikuke yango mpe bafungola yango kaka soki mokolo ya Saba eleki. Bongo, natiaki ndambo ya basali na ngai na bikuke mpo na kopekisa bokoti ya mikumba, na mokolo ya Saba. **20** Boye, mbala moko to mibale, basombi mpe bateki biloko ya ndenge na ndenge balekisaki butu libanda ya Yelusalemi. **21** Nakebisaki bango makasi mpe nalobaki: — Mpo na nini bozali kolekisa butu pembeni ya mir? Soki bozongeli lisusu kosala bongo, nakokanga bino. Wuta na tango wana, batikalaki lisusu koya te na mokolo ya Saba. **22** Napesaki lisusu Balevi mitindo ete bamipetola mpe bakende kokengela bikuke mpo na kobatela bule ya mokolo ya Saba. Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai lisusu mpo na likambo oyo mpe talisa ngai ngolu na Yo kolanda bolingo monene na Yo! **23** Kaka na mikolo wana, namonaki lisusu bana mibali ya Yuda kobala bana basi ya Asidodi, ya Amoni mpe ya Moabi. **24** Kati-kati mobimba ya bana na bango bazalaki koloba lokota ya bato ya Asidodi to lokota ya ekolo moko kati na bikolo mosusu, kasi bayebaki te koloba lokota ya Bayuda. **25** Napamelaki bango mpe nalakelaki bango mabe; nabetaki ndambo kati na bango, napikolaki bango suki mpe nalapisaki bango ndayi oyo na Kombo ya Nzambe: — Bosengeli te kopesa na libala bana na bino ya basi epai ya bana mibali ya bapaya mpe bosengeli te kozwa na libala bana na bango ya basi mpo na bana na bino ya mibali to mpo na bino moko. **26** Ezalaki penza na nzela ya mabala ya boye nde Salomo, mokonzi ya Isalaele, akweyaki na masumu. Nzokande, kati na ebele ya bikolo ya bapaya, ezalaki na mokonzi moko te oyo akokanaki na ye! Nzambe na ye azalaki kolinga ye mpe atiaki ye mokonzi ya Isalaele mobimba, kasi basi ya bapaya bakweyisaki ye na masumu. **27** Boni, tosengeli sik'oyo koyoka ete bino mpe bozali kosala mabe wana monene mpe bozangi boyengebene liboso ya Nzambe na biso likolo ya kobala basi ya bapaya? **28** Moko kati na bana mibali ya Yoyada, mwana mobali ya Eliashibi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, akomaki bokilo ya Sanibala, moto ya Oroni. Mpe nabenganaki ye mosika na ngai. **29** Oh Nzambe na ngai, kobosana bato wana te, mpo ete babebisaki bosantu ya bonganga-Nzambe mpe boyokani na Yo elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi. **30** Napetolaki Banganga-Nzambe mpe Balevi mpo na kolongola mbindo nyonso ya bapaya mpe nazongisaki bango na mosala, moto na moto na mokumba na ye. **31** Nazongisaki lisusu makabo ya bakoni mpo ete epesama na tango na yango oyo ekatama mpe makabo ya bambuma ya liboso ya mabele. Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai na bolamu na Yo!

Ester

1 Tala makambo oyo esalemaki na tango ya mokonzi
Kizerisesi oyo azalaki kokamba bituka nkama moko na
tuku mibale na sambo, longwa na Ende kino na Kushi. **2**
Na tango wana, Kizerisesi akendeki kovanda na kiti na
ye ya bokonzi kuna na Size, engumba mokonzi batonga
makasi. **3** Na mobu ya misato ya bokonzi na ye, asalisaki
feti monene mpo na bato na ye nyonso ya lokumu: bakalaka
na ye, bakonzi ya basoda ya mokili ya Persi mpe ya Medi,
bankumu mpe bayangeli ya bituka. **4** Na feti yango, azalaki
kolakisa ebele ya bomengo ya bokonzi na ye mpe kongenga
ya lokumu monene oyo azalaki na yango. Feti yango esalaki
mikolo nkama moko na tuku mwambe. **5** Sima na mikolo
yango, mokonzi asalisaki kati na elanga ya ndako na ye ya
bokonzi, feti mosusu oyo esalaki mikolo sambo mpo na bato
nyonso, ezala babola to bazwi, oyo bazalaki kati na Size,
engumba mokonzi batonga makasi. **6** Elamba yango ezalaki
na banzela ya langi ya mosaka, ya langi ya pembe mpe ya
langi ya ble; bakangisaki yango na makonzi oyo basala na
mabanga ya marbre, na basinga ya lino ya langi ya pembe
mpe ya motane; bongo balekisaki yango kati na bapete ya
palata. Batiaki bakiti minene ya wolo mpe ya palata, na
etando ya lopango ya bakaro oyo basala na mabanga ya
talo ya langi ya ndenge na ndenge: mabanga ya porfire, ya
marbre, ya marbre ya mwindo mpe mabanga mosusu ya
talo. **7** Bazalaki kokabola masanga ya vino na bakopo ya
wolo; kopo na kopo ezalaki na lolenge na yango. Bongo
vino ezalaki penza ebele kolanda motema ya kokaba ya
mokonzi. **8** Mokonzi apesaki mitindo ete moto nyonso oyo
abengami na feti amela masanga ndenge alingi, pamba te
atindaki bato nyonso oyo bakabolaka masanga kopesa na
moto nyonso masanga ya vino kolanda posa ya moto na
moto. **9** Vasti, mwasi ya mokonzi, ye mpe asalisaki feti mpo
na basi, kati na ndako ya mokonzi Kizerisesi. **10** Na mokolo
ya sambo, lokola mokonzi Kizerisesi alangwaki vino, atindaki
basoda na ye sambo oyo baboma bango mokongo mpe
bazalaki kosalela ye: Mewumani, Bizita, Aribona, Bigita,
Abagita, Zetari mpe Karikasi. **11** Atindaki bango ete bamema
liboso na ye Vasti, mwasi ya mokonzi; bongo alata motole na
ye ya bokonzi mpo ete alakisa kitoko na ye epai ya bato mpe
epai ya bakalaka, pamba te azalaki penza kitoko. **12** Kasi
tango basoda oyo baboma bango mokongo bayebisaki Vasti,
mwasi ya mokonzi, mitindo oyo mokonzi apesaki; Vasti,
mwasi ya mokonzi, aboyaki kokende. Mokonzi atombokaki
makasi mpe apelaki na kanda. **13** Asololaki na bato na
ye ya bwanya oyo bayebaka kososola tango, pamba te
ezalaki momesano ete makambo ya mokonzi esengeli koya
liboso ya bato nyonso ya bwanya, ba-oyo bayebi malamu
makambo etali mibeko mpe bosembo, mpo ete basosola
yango. **14** Nzokande, ezalaki na bato sambo ya lokumu,
bato ya Persi mpe ya Medi, oyo bazalaki bapesi toli oyo
mokonzi azalaki kolinga makasi; bazalaki kosangana na
mayangani ya mokonzi mpe basimbaki misala oyo eleki
minene. Bakombo na bango ezalaki: Karishena, Shetari,
Adimata, Tarsisi, Meresi, Marisena mpe Memukani. **15**
Mokonzi atunaki bango: — Kolanda mobeko, esengi kosala
nini epai ya Vasti, mwasi ya mokonzi, mpo ete aboyi kotosa
mitindo ya mokonzi Kizerisesi, mitindo oyo basoda oyo
baboma bango mokongo bayebisaki ye? **16** Memukani
azongiselaki mokonzi liboso ya bakalaka na ye: — Vasti,
mwasi ya mokonzi, asali mabe kaka liboso ya mokonzi te;
kasi mpe, liboso ya bakalaka nyonso mpe ya bato nyonso
kati bituka nyonso ya mokonzi Kizerisesi. **17** Pamba te sango
ya ezaleli mabe ya mwasi ya mokonzi ekoyebana kati na
basi nyonso; na bongo, bakokoma kotiola bokonzi ya mibali
na bango na koloba: « Mokonzi Kizerisesi kutu apesaki
mitindo ete babenga Vasti mpo ete akende liboso na ye, kasi
mwasi ya mokonzi aboyaki kokende! » **18** Kaka na mokolo
ya lelo, basi ya bakalaka ya bato ya Persi mpe ya Medi,
oyo bayoki sango ya ezaleli mabe ya mwasi ya mokonzi,
bakozongisela bakalaka nyonso ya mokonzi kaka ndenge
moko. Boye, kozanga na bango limemia mpe botosi ekoluka
ete mibali na bango bakoma na kanda. **19** Yango wana,
soki esepelisi mokonzi, tika ete mokonzi azwa mobeko oyo
ekoki kobongwana te; mpe tika ete mobeko yango ekomama
kati na mibeko ya Persi mpe ya Medi: Vasti akoki lisusu te
kotelema liboso ya mokonzi Kizerisesi; mokonzi akopesa
lokumu na ye ya mwasi ya mokonzi epai ya mwasi mosusu
oyo azali malamu koleka ye. **20** Boye tango mobeko ya
mokonzi ekopanzana na mokili na ye mobimba, basi nyonso
bakotosa mibali na bango, ezala babola to bazwi. **21** Toli oyo
esepelisaki mokonzi elongo na bakalaka na ye. Mokonzi
asalaki ndenge Memukani alobaki. **22** Atindaki mikanda na
bituka nyonso ya mokili: etuka na etuka kolanda ndenge
ezali ekomeli na yango; mpe bato na bato, kolanda lokota na
bango. Mikanda yango elobaki ete mobali nyonso asengeli
kozala mokonzi ya ndako na ye mpe koloba monoko ya
mboka na ye.

2 Sima na mikolo, kanda ya mokonzi Kizerisesi ekitaki;
akomaki kokanisa Vasti, makambo oyo asalaki mpe
mobeko oyo azwaki na tina na ye. **2** Bato oyo basalaka
epai ya mokonzi balobaki na ye: — Tika ete balukela
mokonzi bilenge basi ya kitoko oyo bayebi nanu nzoto ya

mibali te. 3 Tika ete mokonzi atia bato kati na etuka moko na moko ya bokonzi na ye, mpo ete bamema na ndako ya basi oyo ezalaka na Size, engumba mokonzi, bilenge basi nyonso ya kitoko oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te. Tika ete bapesa bango na maboko ya Ege, kalaka ya lokumu mpo na mokonzi, oyo baboma ye mokongo mpe abatelaka basi; mpe tika ete bapesa bango mafuta mpe malasi oyo ekomisaka bato kitoko. 4 Tika ete elenge mwasi oyo akosepelisa mokonzi akoma mwasi ya mokonzi na esika ya Vasti. Likanisi oyo esepelisaki mokonzi mpe asalelaki yango. 5 Kati na Size, engumba mokonzi batonga makasi, ezalaki na Moyuda moko ya libota ya Benjame; kombo na ye ezalaki « Maridoshe. » Maridoshe azalaki mwana mobali ya Yairi, mwana mobali ya Shimei, mwana mobali ya Kishi. 6 Maridoshe azalaki kati na bato oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, amemaki na bowumbu, longwa na Yelusalemi, elongo na Yekonia, mokonzi ya Yuda. 7 Maridoshe azalaki kobokola Adasa, mwana mwasi ya noko na ye mpo ete azalaki lisusu na tata mpe na mama te. Nzokande, elenge mwasi oyo kombo na ye mosusu ezalaki « Ester » azalaki na ezaleli malamu mpe elongi kitoko. Tango tata mpe mama na ye bakufaki, Maridoshe azwaki ye mpe akomaki kobokola ye lokola mwana na ye penza ya mwasi. 8 Tango bapanzaki sango ya mitindo mpe ya mobeko ya mokonzi, basangisaki bilenge basi ebele na engumba Size, mpe Ege azalaki kobatela bango. Boye bamemaki mpe Ester kati na ndako ya mokonzi mpe bapesaki ye na maboko ya Ege, mosali oyo azalaki kobatela ndako ya basi ya mokonzi. 9 Ester asepelisaki Ege mpe azwaki ngolu na miso na ye. Mbala moko, apesaki ye biloko ya monzele mpe bilei oyo asengeli kolia; apesaki ye mpe basali sambo ya basi oyo aponaki kati na ndako ya mokonzi. Bongo atiaki ye elongo na basali na ye ya basi kati na shambre oyo elekaki kitoko kati na ndako ya basi ya mokonzi. 10 Ester atikalaki te koyebisa ekolo mpe libota na ye, pamba te Maridoshe apekisaki ye koloba yango. 11 Mikolo nyonso, Maridoshe azalaki koleka liboso ya lopango ya ndako ya basi ya mokonzi mpo na kozwa basango ya Ester mpe koyeba ndenge nini bazalaki kobatela ye. 12 Kolanda ndenge ekatamaki, liboso ete elenge mwasi nyonso akende kokutana na mokonzi Kizerisesi, basengelaki kosala sanza zomi na mibale mpo na kobongisa ye mpo ete akoma kitoko: sanza motoba na mafuta ya mire, mpe sanza motoba mosusu na biloko ya monzele. 13 Tala ndenge elenge mwasi nyonso oyo azalaki kokende epai ya mokonzi azalaki: Wuta na ndako ya basi ya mokonzi kino na ndako ya mokonzi, bazalaki kopesa ye eloko nyonso oyo azalaki na yango na bosenga. 14 Boye elenge mwasi azalaki kokende epai ya mokonzi na pokwa; mpe na tongo ya mokolo oyo ezalaki kolanda, azalaki kokende na ndako mosusu ya basi ya mokonzi, oyo Shashigazi azalaki kokamba. Shashigazi azalaki kalaka ya lokumu mpo na mokonzi, baboma ye mokongo mpe azalaki na mokumba ya kobatela bamakangu ya mokonzi. Elenge mwasi azalaki lisusu te kozonga liboso ya mokonzi, longola kaka soki mokonzi ayoki posa na ye mpe abengisi ye na kombo. 15 Tango ekomaki ngala ya Ester ya kokende epai ya mokonzi; Ester, mwana mwasi ya Abiyaili, noko ya Maridoshe oyo abokolaki Ester, amemaki eloko mosusu te, bobele oyo Ege, kalaka ya lokumu, oyo baboma ye mokongo mpe azalaki na kobatela ndako ya basi ya mokonzi, ayebisaki ye. Mpe Ester azwaki ngolu na miso ya moto nyonso oyo azalaki komona ye. 16 Ezalaki na sanza ya zomi, sanza ya Tebeti, na mobu ya sambo ya bokonzi ya Kizerisesi nde bamemaki Ester liboso ya mokonzi kati na ndako ya mokonzi. 17 Mokonzi alingaki Ester makasi koleka basi nyonso. Ester azwaki ngolu mpe andimamaki na miso ya mokonzi koleka bilenge basi mosusu. Bongo mokonzi atiaki motole ya bokonzi na moto ya Ester mpe akomisaki ye mwasi ya mokonzi na esika ya Vasti. 18 Mokonzi alambisaki biloko ebele mpo na lokumu ya Ester mpe mpo na kosepela elongo na basali na ye nyonso mpe bakalaka na ye. Akataki lisusu ete, na mokolo wana, bituka nyonso efuta mpako te mpe akabolaki bakado na motema ya esengo. 19 Tango basangisaki bilenge basi na mbala ya mibale, Maridoshe avandaki na ekuke ya mokonzi. 20 Kasi Ester atikalaki te koloba libota na ye to mpe ekolo na ye, ndenge kaka Maridoshe ayebisaki ye ete aloba yango te. Ester azalaki kokoba kobatela toli ya Maridoshe, ndenge kaka azalaki kosala na tango Maridoshe azalaki kobokola ye. 21 Tango Maridoshe avandaki na ekuke ya mokonzi, Bigitani mpe Tereshi, basoda mibale oyo baboma bango mokongo mpe bazalaki kobatela ekuke ya mokonzi, batombokaki mpe balukaki koboma mokonzi Kizerisesi. 22 Kasi Maridoshe asosolaki makanisi na bango mpe ayebisaki yango epai ya Ester, mwasi ya mokonzi, oyo mpe ayebisaki yango epai ya mokonzi na kombo ya Maridoshe. 23 Bongo sima na bango koluka koyeba bosolo ya likambo yango, emonanaki ete ezali likambo ya solo. Boye badiembikaki basoda nyonso mibale na nzete mpe bakomaki makambo nyonso wana kati na buku ya masolo, na miso ya mokonzi.

3 Sima na makambo oyo, mokonzi Kizerisesi apesaki lokumu epai ya Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya mboka Agagi; atombolaki ye mpe atiaki ye likolo ya bakalaka nyonso. 2 Bakalaka nyonso oyo bazalaki kosala na ndako ya mokonzi bakomaki kofukama mpe kopesa Amani

lokumu, pamba te mokonzi atindaki ete basala bongo mpo na ye. Kasi Maridoshe azalaki kofukamela ye te mpe azalaki kopesa ye lokumu te. 3 Bakalaka oyo bazalaki kosala na ndako ya mokonzi batunaki Maridoshe: — Mpo na nini otosaka mitindo ya mokonzi te? 4 Bazalaki koloba na ye bongo mikolo nyonso, kasi Maridoshe azalaki kaka koboya koyoka bango. Boye, bayebisaki Amani makambo yango mpo na koyeba soki ezaleli ya Maridoshe ekondimama mpe soki akokangama kaka na maloba na ye, pamba te ayebisaki bango ete azali Moyuda. 5 Tango Amani asosolaki ete Maridoshe afukamelaka ye te mpe apesaka ye lokumu te, asilikaki makasi. 6 Nzokande Amani asilaki koyoka ete Maridoshe azali Moyuda. Boye amonaki ete likanisi ya koboma kaka Maridoshe ekoki te; alukaki nzela ya koboma Bayuda nyonso, bato ya Maridoshe, kati na mokili mobimba ya mokonzi Kizerisesi. 7 Na sanza ya liboso, sanza ya Nisani, na mobu ya zomi na mibale ya Mokonzi Kizerisesi, babetaki zeke oyo babengaka « Puri » liboso ya Amani mpo na kopona mokolo mpe sanza ya koboma Bayuda. Bongo zeke ekweyaki na sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari. 8 Amani alobaki na mokonzi Kizerisesi: — Ezali na bato moko oyo bakeseni na bato mosusu, bapanzani kati na bato mpe kati na bituka nyonso ya mokili na yo ya bokonzi; bizaleli na bango ekeseni na bizaleli ya bato mosusu, bongo batosaka mibeko ya mokonzi te; ezali malamu te mpo na mokonzi kotika bango na kimia. 9 Soki esepelisi mokonzi, tika ete abimisa mobeko ya koboma bango; mpe ngai nakopesa na maboko ya bakalaka oyo batalaka makambo ya mokonzi mbongo ya bibende ya palata nkoto zomi mpo ete batia yango kati na libenga ya mokonzi. 10 Mokonzi alongolaki lopete na ye na mosapi na ye mpe apesaki yango epai ya Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya mboka Agagi, monguna ya Bayuda. 11 Mokonzi alobaki na Amani: — Bomba palata na yo! Sala nyonso oyo olingi epai ya bato yango. 12 Boye, na mokolo ya zomi na misato ya sanza ya liboso, babengisaki bakomi mikanda ya mokonzi; mpe na mitindo ya Amani, bakomaki mitindo nyonso ya Amani epai ya bakalaka ya lokumu ya mokonzi, epai ya bayangeli ya etuka moko na moko mpe epai ya bakalaka ya ekolo moko na moko, kolanda lolenge ya kokoma ya etuka moko na moko mpe lokota ya ekolo moko na moko. Bakomaki yango na kombo ya mokonzi Kizerisesi mpe babetaki yango kashe ya mokonzi. 13 Bongo mikanda yango etindamaki na bituka nyonso ya mokonzi, na nzela ya bantoma, mpo na kobebisa, koboma mpe kolimwisa Bayuda nyonso, bilenge mpe mikolo, bana mpe basi, kaka na mokolo moko, mokolo ya zomi na misato ya sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari; mpe kobotola na makasi biloko na bango. 14 Basengelaki kopanza kati na bituka nyonso sango ya mobeko yango mpe kolakisa yango na bato ya bikolo nyonso mpo ete babongama mpo na mokolo wana. 15 Boye, na mitindo ya mokonzi, bantoma bakendeki na lombangu mpe bapanzaki kati na Size, engumba mokonzi, sango ya mobeko ya mokonzi. Wana mokonzi mpe Amani bavandaki mpo na komela masanga, engumba Size ezalaki kati na matanga.

4 Tango Maridoshe ayokaki makambo nyonso oyo elekaki, apasolaki bilamba na ye; alataki saki, amipakolaki putulu mpe atambolaki kati na engumba na koganga makasi mpe na mawa. 2 Bongo akendeki kino na liboso ya ekuke ya ndako ya mokonzi; pamba te moto moko te, wana alati saki lokola elamba, azalaki na ndingisa ya kokota na ekuke ya mokonzi. 3 Kati na bituka nyonso epai wapi mitindo mpe mobeko ya mokonzi ezalaki kokoma, matanga monene ezalaki kati na Bayuda: bazalaki kokila bilei, kolela mpe koganga ya mawa; ebele bazalaki komitanda na basaki mpe na putulu. 4 Tango basi bawumbu ya Ester, mwasi ya Mokonzi, mpe basoda na ye, oyo baboma bango mokongo, bayebisaki Ester makambo oyo Maridoshe asalaki, Ester amitungisaki makasi. Atindelaki Maridoshe bilamba mpo ete alata yango mpe alongola basaki oyo alataki, kasi Maridoshe aboyaki. 5 Ester abengisaki Ataki, moko kati na bakalaka ya lokumu, oyo baboma mokongo mpe mokonzi aponaki mpo na kosalela Ester; atindaki ye mpo na koyeba likambo oyo ezali kotungisa Maridoshe mpe tina nini azali komitungisa. 6 Boye Ataki akendeki epai ya Maridoshe na etando ya engumba, epai wapi bato ebele bakutanaka, liboso ya ekuke ya ndako ya mokonzi. 7 Maridoshe ayebisaki ye makambo nyonso oyo ekomelaki ye, ata motuya ya mbongo oyo Amani alakaki kopesa na libenga ya bomengo ya mokonzi mpo ete baboma Bayuda. 8 Maridoshe apesaki lisusu Ataki mokanda ya mobeko oyo mokonzi abimisaki, mpo ete ye Ataki alakisa yango epai ya Ester, alimbolela ye yango mpe akomisa epai ya Ester mitindo na ye ete Ester akende epai ya mokonzi mpo na kotungisa ye mpe kobondela mawa ya mokonzi mpo na bato na ye Ester; pamba te mokonzi asili kobimisa mobeko ya koboma Bayuda mpe sango na yango esili kopanzana kati na engumba Size. 9 Tango Ataki azongaki mpe ayebisaki Ester makambo oyo Maridoshe alobaki, 10 Ester atindaki lisusu Ataki koloba na Maridoshe: 11 — Bakalaka nyonso ya mokonzi mpe bato ya bituka nyonso ya mokili ya mokonzi bayebi ete, kolanda mobeko, moto nyonso, azala mobali to mwasi, oyo akoti na lopango ya kati ya ndako ya mokonzi asengeli na kufa soki mokonzi abengisi ye te; mpe mobeko yango ezali kaka moko mpo

na bato nyonso. Nzokande soki mokonzi asemboli epai ya moto yango lingenda ya wolo ya bokonzi na ye, akotikala na bomoi. Ngai sik'oyo, eleki mikolo tuku misato wuta babenga ngai mpo na kokende epai ya mokonzi; wuta mikolo wana, babenga ngai lisusu te. **12** Tango bayebisaki Maridoshe makambo oyo Ester alobaki, **13** Maridoshe azongiselaki Ester: — Kokanisa te ete lokola ozali kati na ndako ya mokonzi, yo moko kaka nde okobika kati na Bayuda nyonso. **14** Pamba te soki yo okangi monoko na yo mpe olobi eloko moko te na tango oyo, lisungi mpe lobiko mpo na Bayuda ekowuta na esika mosusu; kasi yo mpe libota ya botata na yo, bokokufa. Kutu, nani ayebi soki tango mosusu ezali mpo na makambo ya boye nde okomaki na ndako ya mokonzi? **15** Ester atindelaki Maridoshe eyano oyo: **16** — Kende kosangisa Bayuda nyonso oyo bazali na engumba Size. Bokila bilei mikolo misato mpo na ngai; butu mpe moyi, bolia mpe bomela eloko te. Ngai mpe nakokila bilei elongo na basi bawumbu na ngai ndenge moko na bino. Sima na yango kaka nde nakokende epai ya mokonzi atako nakobuka mobeko. Soki mpe nakokufa, nakufa kaka! **17** Maridoshe akendeki mpe asalaki makambo nyonso oyo Ester atindaki ye.

5 Na mokolo ya misato ya kokila bilei, Ester alataki bilamba na ye ya bokonzi mpe akotaki na lopango ya kati ya ndako ya mokonzi, liboso ya shambre na ye. Mokonzi azalaki ya kovanda na kiti na ye ya bokonzi kati na shambre oyo ezalaki kotalana na ekuke ya kokotela. **2** Tango mokonzi amonaki Ester, mwasi na ye, atelemi kati na lopango, asalelaki ye ngolu. Mokonzi asembolaki epai ya Ester lingenda ya wolo ya bokonzi na ye, oyo ezalaki na loboko na ye. Ester apusanaki mpe asimbaki songe ya lingenda ya bokonzi. **3** Mokonzi atunaki ye: — Ester, mwasi ya mokonzi, likambo nini? Bosenga na yo ezali nini? Nazali pene ya kopesa yo ata kati-kati ya bokonzi na ngai! **4** Ester azongisaki: — Oh soki esepelisi mokonzi, tika ete mokonzi akoka koya lelo, elongo na Amani, na feti monene oyo nabongisi mpo na ye. **5** Mokonzi alobaki: — Bolukela ngai noki Amani mpo ete tokokisa bosenga ya Ester. Boye, mokonzi mpe Amani bakendeki na feti oyo Ester abongisaki. **6** Tango bazalaki komela vino, mokonzi atunaki lisusu Ester: — Sik'oyo, posa na yo ezali nini? Ekopesamela yo. Mpe bosenga na yo ezali nini? Ekopesamela yo, ata soki ezali kati-kati ya bokonzi na ngai. **7** Ester azongisaki: — Posa mpe bosenga na ngai ezali boye: **8** Soki nazwi ngolu na miso ya mokonzi mpe soki mokonzi asepeli kokokisa posa mpe bosenga na ngai, tika ete mokonzi mpe Amani bakoka koya lobi na feti oyo nakobongisa mpo na bango; bongo nde nakopesa eyano na motuna ya mokonzi. **9** Amani abimaki na esengo mpe na nsayi. Kasi tango Amani amonaki Maridoshe na ekuke ya mokonzi mpe asosolaki ete Maridoshe atelemi te mpe azali kolenga te liboso na ye, Amani asilikelaki Maridoshe makasi. **10** Kasi atako bongo, Amani akangaki motema mpe azongaki epai na ye; abengisaki balingami na ye mpe Zereshi, mwasi na ye. **11** Amani abetelaki bango lisolo ya bomengo na ye oyo ezalaki penza ebele, motango ya bana na ye mpe makambo nyonso oyo mokonzi azalaki kosala mpo na kopesa ye lokumu mpe ndenge nini atombolaki ye likolo ya bakambi mpe bakalaka mosusu. **12** Amani abakisaki: — Esuki kaka wana te! Nazali kaka ngai moko, moto oyo Ester, mwasi ya mokonzi, abengi elongo na mokonzi na feti oyo abongisi. Mpe lobi, abengi ngai lisusu elongo na mokonzi. **13** Kasi makambo oyo nyonso ezali kosepelisa ngai te tango nazali komona Moyuda wana Maridoshe kovanda na ekuke ya mokonzi. **14** Zereshi, mwasi na ye, mpe baninga na ye nyonso balobaki na ye: — Telemisa nzete ya bametele pene tuku mibale na mitano na bosanda; mpe lobi na tongo, okosenga na mokonzi ete badiembika Maridoshe na nzete yango. Bongo okokende na esengo na feti elongo na mokonzi. Likanisi oyo esepelisaki Amani, mpe atelemisaki nzete.

6 Na butu wana, lokola mokonzi akokaki kolala te, asengaki ete bamemela ye buku ya masolo, masolo ya bokonzi na ye, mpo ete batanga yango liboso na ye. **2** Emonanaki ete bakomaki boye kati na yango: Maridoshe afundaki Bigitani mpe Tereshi, basoda mibale oyo baboma bango mokongo mpe bazalaki kokengela ekuke ya mokonzi, oyo basalaki likita mpo na koboma mokonzi Kizerisesi. **3** Mokonzi atunaki: — Lokumu mpe lifuti nini Maridoshe azwaki mpo na yango? Basali na ye bazongisaki: — Basala ata eloko moko te mpo na ye. **4** Mokonzi atunaki: — Nani azali kati na lopango? Nzokande Amani awutaki kokota na lopango ya libanda ya ndako ya mokonzi mpo na kosolola na ye mpo ete badiembika Maridoshe na nzete oyo atelemisaki mpo na ye. **5** Basali ya mokonzi bazongisaki: — Ezali Amani nde azali kati na lopango. Mokonzi alobaki: — Bokotisa ye. **6** Tango Amani akotaki, mokonzi atunaki ye: — Tokoki kosala nini mpo na moto oyo mokonzi alingi kopesa lokumu? Amani amilobelaki: « Nani lisusu oyo mokonzi akoki kopesa lokumu soki ngai te? » **7** Amani azongiselaki mokonzi: — Mpo na moto oyo mokonzi alingi kopesa lokumu, **8** tika ete bamema nzambala ya bokonzi oyo mokonzi alataka elongo na mpunda oyo mokonzi amataka mpe batia motole ya bokonzi na moto ya mpunda yango. **9** Tika ete bapesa nzambala mpe mpunda yango epai ya kalaka oyo aleki na

lokumu kati na bakalaka ya mokonzi, mpe tika ete balatisa nzambala na moto oyo mokonzi alingi kopesa lokumu, mpe tika ete batambolisa ye likolo ya mpunda na balabala ya engumba na kotatola liboso na ye: « Tala makambo oyo mokonzi asali mpo na moto oyo ye alingi kopesa lokumu! » **10** Mokonzi alobaki na Amani: — Kende noki koluka nzambala mpe mpunda ndenge olobi, mpe sala yango mpo na Moyuda Maridoshe oyo asalaka mosala na ye na ekuke ya mokonzi. Kati na makambo nyonso oyo osili koloba, kotika ata eloko moko te. **11** Amani azwaki nzambala mpe mpunda, alatisaki Maridoshe nzambala yango mpe atambolisaki ye likolo ya mpunda na balabala nyonso ya engumba na kotatola liboso na ye: « Tala makambo oyo mokonzi asali mpo na moto oyo alingi kopesa lokumu! » **12** Sima, Maridoshe azongaki na ekuke ya mokonzi; kasi Amani azongaki noki na ndako na ye, na soni mpe azipa moto na ye. **13** Amani ayebisaki mwasi na ye, Zereshi, mpe baninga na ye nyonso makambo oyo ekomelaki ye. Bapesi toli na ye mpe mwasi na ye, Zereshi, balobaki na ye: — Lokola kokweyisama na yo ebandi liboso ya Maridoshe oyo azali Moyuda, okokoka kolonga ye te; solo penza, okokweyisama lisusu na se koleka! **14** Wana bazalaki nanu kosolola na ye, basoda ya mokonzi, oyo baboma bango mokongo, bayaki mpe bamemaki Amani na lombangu na feti oyo Ester abongisaki.

7 Mokonzi mpe Amani bakendeki mpe bakomaki na feti oyo Ester, mwasi ya mokonzi, abongisaki. **2** Mpe wana bazalaki komela vino na mokolo oyo ya mibale, mokonzi atunaki lisusu Ester: — Ester, mwasi ya mokonzi, bosenga na yo ezali nini? Ekopesamela yo. Posa na yo ezali nini? Ekopesamela yo, ata soki ezali koleka kati-kati ya mokili na ngai ya bokonzi. **3** Ester, mwasi ya mokonzi, azongisaki: — Ah mokonzi! Soki nazwi ngolu na miso na yo, mpe soki yango esepelisi yo mokonzi, tika ete opesa ngai bomoi na ngai; yango nde ezali bosenga na ngai. Mpe lisusu, tika ete obatela bato na ngai; yango nde ezali bosenga na ngai. **4** Pamba te ngai mpe bato na ngai, tosili kotekama mpo ete babebisa biso, baboma biso mpe balimwisa biso! Soki ata batekaki biso mpo ete tozala bawumbu ya basi to ya mibali, nalingaki na ngai kovanda kimia; pamba te pasi ata moko te ya lolenge oyo ekokaki kotinda ngai ete natungisa mokonzi! **5** Mokonzi Kizerisesi atunaki Ester, mwasi ya mokonzi: — Moto yango nani oyo ameki kobongisa likambo ya boye? Azali wapi? **6** Ester azongiselaki ye: — Monyokoli mpe monguna! Ezali Amani, moto oyo ya pasi! Amani abangaki makasi liboso ya mokonzi mpe ya mwasi ya mokonzi. **7** Mokonzi atelemaki na kanda makasi, atikaki vino na ye mpe abimaki na elanga ya ndako ya mokonzi. Tango Amani asosolaki ete mokonzi asili kokata etumbu na ye, atikalaki wana mpo na kobondela Ester, mwasi ya mokonzi, mpo ete abikisa bomoi na ye. **8** Tango kaka mokonzi azongaki na esika oyo basalelaki feti longwa na elanga ya ndako ya mokonzi, Amani amikweyisaki na kiti monene oyo Ester, mwasi ya mokonzi, ayekamaki. Mokonzi agangaki: — Eh! Alingi lisusu kotungisa mwasi ya mokonzi na miso na ngai kati na ndako na ngai? Tango kaka mokonzi asilisaki koloba, bazipaki elongi ya Amani. **9** Bongo Aribona, moko kati na basoda oyo baboma bango mokongo, alobaki liboso ya mokonzi: — Ezali na nzete moko oyo Amani atelemisaki mpo na Maridoshe, oyo alobaki makambo mpo na bolamu ya mokonzi! Ezali kati na lopango ya Amani mpe ezali na bametele tuku mibale na mitano na bosanda! Mokonzi apesaki mitindo: — Bodiembika ye moko kuna! **10** Boye badiembikaki Amani na nzete oyo atelemisaki mpo na Maridoshe. Mpe kanda ya mokonzi ekitaki.

8 Kaka na mokolo yango, mokonzi Kizerisesi apesaki Ester, mwasi ya mokonzi, biloko ya Amani, monguna ya Bayuda. Mpe lokola Ester ayebisaki mokonzi ete Maridoshe azali ndeko na ye, mokonzi abengaki Maridoshe mpe Maridoshe akendeki liboso ya mokonzi. **2** Mokonzi alongolaki lopete na ye oyo abotolaki epai ya Amani mpe apesaki yango epai ya Maridoshe. Bongo Ester atiaki Maridoshe mokambi ya biloko ya Amani. **3** Ester alobaki lisusu na mokonzi; amibwakaki na makolo na ye mpe abondelaki ye na kolela ete asukisa mikano mabe ya Amani, moto ya Agagi, mpe mabongisi na ye ya koboma Bayuda. **4** Mokonzi asembolaki lingenda ya wolo ya bokonzi na ye epai ya Ester. Bongo Ester alamukaki mpe atelemaki liboso na ye. **5** Ester alobaki: — Soki esepelisi mokonzi, soki nazwi ngolu na miso ya mokonzi, soki akanisi ete ezali sembo mpo na ye kosala mpe soki asepeli na ngai, tika ete mobeko ekomama mpo na kokweyisa mikano ya Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya Agagi, oyo ebongisamaki mpe ekomamaki mpo na koboma Bayuda kati na bituka nyonso ya mokonzi. **6** Ndenge nini ngai nakoki komona pasi kokweyela bato na ngai to komona kobebisama ya libota na ngai? **7** Mokonzi Kizerisesi azongiselaki Ester, mwasi na ye, mpe Maridoshe, Moyuda: — Lokola Amani abundisaki Bayuda, ngai napesi ndako na ye epai ya Ester; mpe napesi mitindo mpo ete badiembika ye na nzete. **8** Sik'oyo, koma mobeko mosusu na tina na Bayuda, na kombo ya mokonzi, ndenge okomona malamu mpe beta yango kashe ya mokonzi; pamba te mokanda oyo ekomami na kombo ya mokonzi mpe babeti yango kashe na ye ekoki kobongwana te. **9** Na tango wana kaka, na mokolo

ya tuku mibale na misato ya sanza ya misato, sanza ya Sivani, babengisaki bakomi mikanda ya mokonzi. Makambo nyonso oyo Maridoshe atindaki mpo na Bayuda, bakomelaki yango bayangeli ya bituka, bayangeli mpe bakalaka ya bituka nyonso, longwa na Ende kino na Kushi, bituka nkama moko na tuku mibale na sambo, ekolo moko na moko kolanda lokota na yango, etuka moko na moko kolanda ndenge na yango ya kokoma mpe Bayuda kolanda ndenge na bango ya kokoma mpe lokota na bango. **10** Maridoshe akomaki mikanda na kombo ya mokonzi Kizerisesi, abetaki yango kashe ya mokonzi mpe atindaki yango na nzela ya bantoma oyo batambolaka na bampunda ya mbangu, oyo etiama mpo na misala ya mokonzi. **11** Na nzela ya mobeko yango, mokonzi apesaki Bayuda ya bingumba nyonso ndingisa ya kosangana mpo na komibatela, kobundisa, koboma mpe kobebisa mampinga ya ekolo nyonso to etuka nyonso oyo ekoluka kobundisa bango, basi na bango to bana na bango; mpe ndingisa ya kobotola na makasi bozwi ya banguna na bango. **12** Bongo, mokolo ya zomi na misato ya sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari, ezalaki mokolo oyo Bayuda bakataki mpo na kokokisa yango kati na bituka nyonso ya mokonzi Kizerisesi. **13** Basengelaki kopanza sango ya mokanda wana mpo ete ezalaki na bokonzi ya mobeko kati na etuka moko na moko, mpe basengelaki koyebisa yango na bato ya bikolo nyonso mpo ete Bayuda bakoka kozala ya kobongama na mokolo wana mpo na kozongisela banguna na bango mabe na mabe. **14** Na etinda ya mokonzi, bantoma oyo batambolaka na mpunda ya mokonzi babimaki na lombangu mpe bapanzaki sango ya mobeko yango kati na engumba Size. **15** Maridoshe alongwaki liboso ya mokonzi, na bilamba ya bokonzi ya langi ya ble mpe ya pembe, na motole monene ya wolo mpe na nzambala ya motane makasi ya lino ya kitoko. Engumba mobimba ya Size ezalaki koganga na esengo mpe ezalaki kosepela. **16** Ezalaki tango ya kosepela mpe ya esengo, tango ya feti mpe ya lokumu mpo na Bayuda. **17** Kati na bituka nyonso, bingumba nyonso mpe bisika nyonso oyo bazwaki sango ya mobeko ya mokonzi, ezalaki tango ya esengo, ya kosepela, ya kolia mpe ya feti kati na Bayuda. Bato ebele ya bikolo mosusu, oyo bazalaki elongo na bango kati na mboka bamikomisaki Bayuda; pamba te somo ya Bayuda elongaki makanisi na bango.

9 Mokolo ya zomi na misato ya sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari, mokolo oyo mobeko ya mokonzi esengelaki kokokisama, ekokaki. Ezalaki mokolo oyo banguna ya Bayuda bakanisaki ete bakokonza Bayuda; nzokande makambo ebongwanaki mpe Bayuda bakomaki kokonza bato oyo bazalaki koyina bango. **2** Kati na bingumba na bango, kati na bituka nyonso ya mokonzi Kizerisesi, Bayuda basanganaki mpo na kobundisa bato nyonso oyo bolukaki kobebisama na bango. Ekolo moko te ezalaki na makoki ya kotelemela bango, pamba te bato ya bikolo nyonso mosusu oyo bazalaki elongo na bango kati na mboka bazalaki na somo na bango. **3** Bakalaka nyonso ya bituka, bayangeli ya bituka oyo mokonzi atiaki, bayangeli mpe bakalaka ya mokonzi basungaki Bayuda, pamba te bazalaki na somo monene ya Maridoshe. **4** Maridoshe akomaki moto monene kati na ndako ya mokonzi: lokumu na ye epanzanaki kati na bituka nyonso, pamba te nguya na ye ezalaki komata se komata, mokolo na mokolo. **5** Bayuda babebisaki banguna na bango nyonso na mopanga, babomaki bango mpe babebisaki bango; basalaki bato oyo bazalaki koyina bango makambo nyonso oyo basepelaki kosala. **6** Kaka na engumba Size, Bayuda babomaki mpe babebisaki bato nkama mitano. **7** Babomaki mpe lisusu Parishandata, Dalifoni, Asipata; **8** Porata, Adalia mpe Aridata; **9** Parimashita, Arizayi, Aridayi mpe Vayezata; **10** bana mibali zomi ya Amani, mwana mobali ya Amedata, monguna na Bayuda, kasi batikalaki te kozwa bomengo ya bitumba. **11** Kaka na mokolo wana, bayebisaki mokonzi motango ya bato oyo babomaki kati na engumba Size. **12** Mokonzi alobaki na Ester, mwasi ya mokonzi: — Kati na engumba Size, Bayuda babomi mpe babebisi bato nkama mitano elongo na bana mibali zomi ya Amani. Basali nini kati na bituka mosusu ya mokonzi? Sik'oyo, posa na yo ezali nini? Bosenga na yo ezali nini? Ekopesamela yo. **13** Ester azongisaki: — Soki mokonzi asepeli, tika ete Bayuda oyo bazali kati na engumba Size bazwa lisusu ndingisa ya kokokisa lobi, mobeko ya mokonzi ndenge esalemi lelo mpe badiembika na nzete, bana mibali zomi ya Amani. **14** Mokonzi apesaki ndingisa ete esalema bongo. Bapanzaki sango ya mobeko yango na engumba Size mpe badiembikaki bana mibali zomi ya Amani. **15** Bayuda oyo bazalaki kovanda kati na engumba Size basanganaki na mokolo ya zomi na minei, ya sanza ya Adari, mpe bobomaki bato nkama misato; kasi batikalaki kozwa bomengo ya bitumba te. **16** Bayuda mosusu oyo bazalaki kovanda kati na bituka ya mokonzi, bango mpe basanganaki mpo na komibatela mpe bazwaki bopemi liboso ya banguna na bango. **17** Na mokolo ya zomi na misato ya sanza ya Adari, babomaki bato nkoto tuku sambo na mitano kati na banguna na bango, kasi batikalaki kozwa bomengo ya bitumba te. Bongo na mokolo ya zomi na minei, bapemaki mpe bakomisaki yango mokolo ya feti mpe ya esengo. **18** Nzokande, Bayuda oyo bazalaki kovanda kati na engumba

Size basanganaki na mokolo ya zomi na misato mpe ya zomi na minei; bongo na mokolo ya zomi na mitano, bapemaki mpe bakomisaki yango mokolo ya feti mpe ya esengo. **19** Yango wana Bayuda oyo bavandaka na bingumba ezanga bamir bakomisa mokolo ya zomi na minei ya sanza ya Adari, mokolo ya esengo mpe ya feti, mokolo oyo bakabelanaka bakado kati na bango. **20** Maridoshe akomaki makambo oyo nyonso mpe atindaki mikanda epai ya Bayuda nyonso oyo bazalaki kati na bituka ya mokonzi Kizerisesi, epai ya ba-oyo bazalaki pene mpe epai ya ba-oyo bazalaki mosika **21** ete basalaka feti na mibu nyonso, na mokolo ya zomi na minei mpe ya zomi na mitano ya sanza ya Adari, **22** mpo ete ezali na mikolo oyo nde Bayuda bazwaki bopemi liboso ya banguna na bango, na sanza oyo nde mawa na bango ebongwanaki esengo mpe kolela na bango ekomaki feti. Akomelaki bango mpo ete bakomisa mikolo oyo, mikolo ya feti mpe ya esengo; mikolo ya kopesana bango na bango bakado ya biloko ya kolia mpe ya kopesa bakado epai ya babola. **23** Bayuda bandimaki kokoba kosala feti oyo mpe bakomaki kosala makambo oyo Maridoshe akomelaki bango. **24** Pamba te Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya mboka Agagi, monguna ya Bayuda nyonso, asalelaki Bayuda likita mpo na kobebisa bango; abetaki Puri, oyo ezali « zeke, » mpo na kufa mpe libebi na bango. **25** Kasi tango mokonzi ayokaki sango ya likita ya Amani, akomaki mobeko kati na mokanda mpo ete makanisi mabe oyo Amani abongisaki mpo na Bayuda ekweya na moto na ye moko mpe, lisusu, badiembika ye elongo na bana na ye ya mibali, na nzete. **26** Yango wana babengaka mokolo yango Purimi (ewuti na kombo Puri oyo elakisi zeke). Mpo na makambo nyonso oyo Maridoshe akomaki na mokanda, mpo na makambo nyonso oyo bamonaki mpe makambo nyonso oyo ekomelaki bango, **27** Bayuda bakataki mpe bandimaki ete yango ekoma ezaleli mpo na bango, ezaleli ya bakitani na bango mpe ya bato nyonso oyo bakosangana na bango, mpo ete batosaka kosala feti ya mikolo oyo mibale, na mibu nyonso, ndenge ekatama na tango na yango. **28** Milongo nyonso mpe mabota nyonso ekosala feti na mikolo oyo kati na bituka nyonso mpe bingumba nyonso. Bayuda bakoki kotika te kosala feti na mikolo ya Purimi, mpe ekaniseli na yango ekoki kolimwa te kati na bakitani na bango. **29** Boye, Ester, mwasi ya mokonzi, mwana mwasi ya Abiyaili, elongo na Moyuda Maridoshe, basalelaki bokonzi na bango mpe bakomaki mokanda mosusu mpo na kolendisa makambo oyo etali Purimi. **30** Maridoshe atindaki mikanda epai ya Bayuda nyonso oyo bazalaki kovanda kati na bituka nyonso nkama moko na tuku mibale na sambo ya mokili ya Kizerisesi, mpe mikanda yango ezalaki na maloba ya kimia mpe ya elikya **31** mpo na kobeta sete na tina na mikolo oyo ya Purimi ete Bayuda basengeli kosala Purimi yango na mikolo na yango oyo ekatama kolanda mokano ya Moyuda Maridoshe mpe Ester, mwasi ya mokonzi; mpe ndenge Bayuda bakataki yango mpo na bango moko mpe mpo na bakitani na bango lokola tango na bango ya kokila bilei mpe ya bileli. **32** Mitindo ya Ester elendisaki mibeko mpo na Purimi mpe ekomamaki na buku.

10 Mokonzi Kizerisesi akataki mpako mpo na bato ya mokili na ye ya bokonzi kino na bituka oyo ezalaki pene ya ebale. **2** Bongo misala nyonso ya bokonzi mpe ya nguya na ye, elongo na makambo nyonso ya lokumu ya Maridoshe oyo mokonzi atombolaki, ekomamaki kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Medi mpe ya Persi. **3** Moyuda Maridoshe azalaki moto ya mibale kati na bokonzi sima na mokonzi Kizerisesi. Maridoshe azalaki moto monene mpe ya lokumu na miso ya Bayuda, bandeko na ye; pamba te azalaki koluka bolamu ya bato na ye mpe kobundela bolamu ya Bayuda nyonso.

Yobo

1 Moto moko azalaki kovanda na mokili ya Utsi, kombo na
ye ezalaki « Yobo; » azalaki kotambola na boyengebene
mpe na bosembo, azalaki kotosa Nzambe mpe kokima
mabe. **2** Azalaki na bana mibali sambo, bana basi misato; **3**
mpe azalaki na etonga ya bameme nkoto sambo, bashamo
nkoto misato, bangombe nkoto moko, ba-ane nkama mitano,
mpe azalaki na basali ebele penza. Alekaki bato nyonso
ya Este na lokumu. **4** Bana na ye ya mibali bazalaki na
ezaleli ya kosangana kati na ndako ya moko kati na bango,
mpo na kosala feti; mpe, na feti yango, bazalaki kobengisa
bandeko na bango ya basi mpo na kolia mpe komela elongo
na bango. **5** Mpe soki mikolo ya feti esili, Yobo azalaki
kobengisa bana na ye mpo na kopetola bango. Na tongo-
tongo, azalaki kobonza mbeka ya kotumba mpo na moko
na moko kati na bango; pamba te azalaki komilobela: «
Tango mosusu bana na ngai basali masumu mpe balakeli
Nzambe mabe kati na mitema na bango. » Yobo azalaki
kosala bongo tango nyonso. **6** Mokolo moko, ba-anjelu ya
Nzambe bayaki komilakisa liboso ya Yawe. Satana mpe
ayaki elongo na bango. **7** Yawe atunaki Satana: — Owuti
wapi? Satana azongiselaki Yawe: — Nawuti kotambola mpe
koyengayenga na mokili. **8** Yawe alobaki na Satana: — Boni,
omoni Yobo, mosali na Ngai? Ezali na moto moko te oyo
azali lokola ye, kati na mokili: azali moyengebene mpe moto
ya sembo, atosaka Nzambe mpe akimaka mabe. **9** Satana
azongiselaki Yawe: — Okanisi ete ezali na pamba nde Yobo
atosaka Nzambe? **10** Boni, otonga mir te zingazinga na ye
mpo na kobatela ye, ndako na ye mpe biloko na ye nyonso?
Opambola misala ya maboko na ye, mpe bibwele na ye
epanzana na mokili mobimba. **11** Kasi sik'oyo, sembola kaka
loboko na Yo mpe beta biloko na ye nyonso; okomona penza
soki akolakela Yo mabe te na miso na Yo. **12** Yawe alobaki
na Satana: — Malamu! Biloko na ye nyonso ezali kati na
maboko na yo; kasi, kokitisa loboko na yo te na bomoi na ye!
Boye, Satana alongwaki liboso ya Yawe. **13** Mokolo moko,
tango bana mibali mpe bana basi ya Yobo bazalaki kosala
feti mpe komela masanga ya vino kati na ndako ya ndeko
mobali na bango ya liboso, **14** ntoma moko ayaki epai na
Yobo mpo na koyebisa ye: « Bangombe ezalaki kobalola
mabele ya bilanga, mpe ba-ane ezalaki kolia matiti pembeni
wana; **15** bongo bato ya Saba bayei kokweyela yango mpe
bakei na yango. Babomi basali na mopanga, mpe ngai moko
kaka moto nabiki; yango wana nayei kopesa yo sango! »
16 Wana azalaki nanu koloba, ntoma mosusu ayaki mpe
alobaki: « Moto ya Nzambe ekweyi longwa na likolo mpe
ezikisi bibwele mpe basali! Ngai moko kaka moto nabiki;
yango wana nayei kopesa yo sango! » **17** Wana azalaki
nanu koloba, ntoma mosusu ayaki mpe alobaki: « Bato ya
Chalide basalaki masanga misato, bakweyeli bashamo na
yo mpe bakei na yango. Babomi basali na mopanga, mpe
ngai moko kaka moto nabiki; yango wana nayei kopesa yo
sango! » **18** Wana azalaki nanu koloba, ntoma mosusu ayaki
mpe alobaki: « Wana bana na yo ya mibali mpe ya basi
bazalaki kosala feti mpe komela masanga ya vino kati na
ndako ya ndeko mobali na bango ya liboso, **19** mopepe
moko ya makasi ewutaki na ngambo mosusu ya esobe
mpe eyaki kobeta basonge minei ya ndako. Ndako ekweyeli
bango, mpe bango nyonso basili kokufa. Ngai moko kaka
moto nabiki; yango wana nayei kopesa yo sango! » **20** Yobo
atelemaki, apasolaki kazaka na ye, akokolaki suki ya moto
na ye, akweyaki na mabele mpe afukamaki. **21** Alobaki:
« Nabimaki bolumbu, na libumu ya mama na ngai, mpe
nakozonga bolumbu. Yawe apesaki, mpe Yawe asili kozwa;
tika ete Kombo na Ye ekumisama! » **22** Na makambo wana
nyonso, Yobo atikalaki kosala lisumu te mpe atangaki pasi
yango na moto ya Nzambe te.

2 Mokolo moko lisusu, ba-anjelu ya Nzambe bayaki
komilakisa liboso ya Yawe. Satana mpe ayaki elongo
na bango. **2** Yawe atunaki Satana: — Owuti wapi? Satana
azongiselaki Yawe: — Nawuti kotambola mpe koyengayenga
na mokili. **3** Yawe alobaki na Satana: — Boni, omoni Yobo,
mosali na Ngai? Ezali na moto moko te oyo azali lokola ye,
kati na mokili: azali moyengebene mpe moto ya sembo,
atosaka Nzambe mpe akimaka mabe. Azali kaka kotingama
na bosembo na ye, atako otindikaki Ngai na pamba ete
nasala ye mabe. **4** Satana azongiselaki Yawe: — Poso
mpo na poso: moto akoki kopesa biloko na ye nyonso mpo
kaka abikisa bomoi na ye. **5** Kasi sik'oyo, sembola kaka
loboko na Yo, beta nzoto mpe mikuwa na ye; okomona
penza soki akolakela Yo mabe te na miso na Yo. **6** Yawe
alobaki na Satana: — Malamu! Azali kati na maboko na yo,
kasi kosimba bomoi na ye te! **7** Boye, Satana alongwaki
liboso ya Yawe mpe abwakelaki Yobo bokono ya mabe na
poso ya nzoto, longwa na se ya matambe na ye kino na
songe ya moto. **8** Yobo akamataki eteni ya mbeki mpo na
komikwanza na yango nzoto, mpe amivandisaki na pululu. **9**
Mwasi na ye alobaki na ye: — Boni, ozali kaka kokoba na
bosembo na yo? Lakela Nzambe mabe mpe kufa na yo! **10**
Yobo azongiselaki ye: — Ah! Ozali koloba lokola moto ya
liboma! Boni, tondimaka kaka makambo ya malamu, epai
ya Nzambe, kasi tondimaka makambo mabe te? **11** Tango
baninga misato ya Yobo —Elifazi, moto ya Temani; Bilidadi,

moto ya Shuwa; mpe Tsofari, moto ya Naama— bayokaki sango ya pasi nyonso oyo ekomelaki Yobo, batikaki bandako na bango mpe bayokanaki mpo na kokende kokabola pasi elongo na ye mpe kobondisa ye. **12** Wuta na mosika, tango kaka bamonaki ye, bakokaki te koyeba ye lisusu; boye, babandaki wana kolela makasi, bapasolaki banzambala na bango mpe bamibwakelaki putulu na mito. **13** Bamivandisaki na mabele elongo na Yobo mikolo sambo mpe butu sambo. Moko te akokaki koloba na ye ata liloba moko, pamba te bamonaki ndenge nini pasi na ye ezalaki makasi.

3 Sima na yango, Yobo afungolaki monoko na ye mpe alakelaki mokolo ya mbotama na ye mabe. **2** Yobo alobaki: **3** « Tika ete mokolo ya mbotama na ngai, mpe butu oyo elobaki: ‹ Mwana mobali moko abotami, › ekufa! **4** Tika ete mokolo yango ebongwana molili! Tika ete, wuta na likolo, Nzambe akanisa yango lisusu te! Tika ete pole engengela yango lisusu te! **5** Tika ete molili mpe elilingi ya kufa ezingela yango! Tika ete lipata ezipa yango, mpe molili ebangisa pole na yango! **6** Tika ete molili makasi ekotela butu yango, ete batanga yango lisusu te kati na mikolo ya mibu to kati na mikolo ya basanza! **7** Tika ete butu yango etikala ekomba, ete koganga moko te ya esengo eyokana na butu yango! **8** Tika ete bato oyo balakelaka mikolo mabe, bato oyo balamusaka bilima minene ya mayi, balakela yango mabe! **9** Tika ete minzoto ya tongo na yango ekoma molili, ezela na pamba tongo oyo ekotana mpe emona kongenga ya tongo te. **10** Pamba te ekangelaki ngai te bikuke ya libumu ya mama na ngai mpo na kobombela miso na ngai pasi ya boye! **11** Mpo na nini namikufelaki te kati na libumu ya mama na ngai? Mpo na nini nakataki motema te tango nabimaki na libumu ya mama na ngai? **12** Mpo na nini mabolongo eyambaki ngai? Mpo na nini mama amelisaki ngai mabele? **13** Pamba te sik'oyo, nalingaki na ngai kolala na kimia, nalingaki na ngai kokufa mpe kopema **14** elongo na bakonzi mpe bapesi toli ya mokili, oyo bamitongelaki malita na bango kasi lelo ebeba, **15** elongo na bakambi oyo bazalaki na wolo mpe batondisa palata kati na bandako na bango. **16** Mpo na nini babombaki ngai te na se ya mabele lokola zemi oyo esopani to lokola mwana oyo atikala komona te pole ya mokolo? **17** Kuna, bato mabe batikaka konyokola bato, bato oyo balembi bazwaka bopemi, **18** bato ya boloko bazwaka kimia mpe bayokaka lisusu te mongongo ya mokengeli. **19** Ezala mobola to mozwi, bango mibale bazalaka kuna, mpe mowumbu akangolamaka na maboko ya nkolo na ye. **20** Mpo na nini pole epesamelaka bato ya pasi? Mpo na nini bomoi epesamelaka moto oyo azali na pasi na motema? **21** Bazelaka kufa, kasi eyaka te; nzokande balukaka yango koleka bozwi oyo ebombama, **22** balingaki kotonda na esengo mpe kosepela soki bamoni kunda! **23** Mpo na nini bomoi epesamela moto oyo nzela na ye ebombama, moto oyo Nzambe azingela lokola lopango? **24** Pamba te kolela ekomi bilei na ngai, bileli na ngai ezali kosopana lokola mayi. **25** Makambo oyo nazalaki kobanga, yango nde ezali kokomela ngai; oyo nazalaki koyokela somo, yango nde ezali kosalemela ngai. **26** Nazangi kimia, motema na ngai ezali kokita te mpe nazangi bopemi; kasi minyoko na minyoko kaka nde nazali na yango. »

4 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki: **2** « Soki moto moko ameki koloba na yo ata liloba moko, boni, okotomboka mpo na yango te? Kasi nani akoki penza kokanga motema mpe kozanga maloba? **3** Kanisa nanu ndenge ozalaki koteya bato ebele, ndenge ozalaki kolendisa bato oyo balembaki! **4** Maloba na yo ezalaki kolendisa bato oyo bazalaki kotepatepa, mpe oyo mabolongo na bango ezalaki kolemba. **5** Kasi awa sik'oyo pasi ekomeli yo, olembi na yo! Awa pasi ebeti yo, okomi na yo koyoka somo! **6** Boni, kondima na yo epai ya Nzambe esengeli te kozala likonzi na yo, mpe bosembo na yo esengeli te kosimba elikya na yo? **7** Kanisa nanu: Nani akotikala kokufa te mpo ete asalaka mabe te? Esika nini bato ya sembo bakotikala kokufa te? **8** Kolanda makambo oyo ngai nasili komona, bato oyo basalaka mabe, mpe ba-oyo balonaka minyoko, babukaka mpe kaka mabe lokola mbuma; **9** bakufaka na mopepe ya Nzambe mpe basilaka na mopepe ya kanda na Ye. **10** Nkosi ekoki na yango koganga, mpe mwana ya nkosi ekoki kotia makelele ndenge elingi, kasi Nzambe abukaka minu ya nkosi. **11** Nkosi ekufaka mpo na kozanga nyama ya kolia, mpe bana ya nkosi ya mwasi epanzanaka. **12** Liloba moko eyelaki ngai na nkuku, mpe matoyi na ngai eyokaki yango na se penza: **13** kati na bandoto ya butu, na tango bato bazwaka pongi makasi, **14** kobanga mpe somo ekangaki ngai mpe eningisaki mikuwa na ngai nyonso; **15** molimo moko elekaki liboso ya elongi na ngai lokola mopepe, mpe suki ya moto na ngai etelemaki. **16** Molimo yango etelemaki wana, kasi nalongaki te kososola soki ezali nini; elilingi yango etelemaki liboso ya miso na ngai, mpe nayokaki mongongo moko koloba na se penza: **17** ‹ Boni, moto akoki solo koleka Nzambe na bosembo to akoki solo koleka Mokeli na ye na bule? **18** Soki Nzambe atielaka basali na Ye motema te, soki kutu amonaka mabunga epai ya ba-anjelu na Ye, **19** mpo na nini te epai ya bato oyo basalema na mabele, ba-oyo bazali kaka putulu mpe bakoki kofinafina bango lokola mitsopi? **20** Kobanda na tongo kino na pokwa, bakataka-kataka bango na biteni; bakufaka mpo

na libela, mpe moto ata moko te alandelaka likambo na bango; 21 basinga oyo esimbaka bandako na bango ya kapo epikolamaka na mbalakata, mpe bakufaka ndenge wana bazanga bwanya. ›

5 Ganga na yo, soki olingi! Nani akoyanola yo? Okotombokela mosantu nini? 2 Kotomboka ebomaka moto oyo azangi mayele, zuwa ebomaka zoba. 3 Solo, namonaki zoba kozwa misisa; kasi, mbala moko, nalakelaki ndako na ye mabe: 4 ‹ Tika ete bana na ye ya mibali bazanga lisungi, balonga te na kosambisama mpe bazangela moto oyo akobundela bango! 5 Tika ete moto oyo azali na nzala asilisa mbuma ya elanga na ye, akamata yango kino kati na basende; mpe tika ete moto ya lokoso asilisa bomengo na ye! › 6 Pamba te pasi ewutaka na putulu te, mpe minyoko ewutaka na mabele te; 7 moto abotamaka mpo na komona pasi, ndenge kaka mikalikali ebimaka mpo na kopanzana na likolo. 8 Kasi soki ezalaki ngai, nalingaki komimonisa liboso ya Nzambe, nalingaki kotalisa Ye likambo na ngai. 9 Nzambe asalaka makambo minene oyo bato bakokaka kososola te, mpe bikamwa oyo bato bakokaka kotanga te; 10 anokisaka mvula na mokili, mpe atindaka mayi na bilanga; 11 atombolaka bato oyo babwakama, mpe apesaka esengo na bato oyo bazali kolela; 12 abebisaka mabongisi ya bato oyo bazalaka na mayele mabe, mpe maboko na bango ekokisaka te mikano na bango; 13 akangaka bato ya bwanya kati na mitambo ya mayele mabe na bango, mpe abebisaka mabongisi ya bakosi. 14 Molili eyelaka bango na moyi; na moyi makasi, batambolaka na kotepatepa lokola na butu. 15 Nzambe abikisaka mobola na mopanga ya monoko na bango, akangolaka moto akelela na loboko ya moto ya makasi. 16 Boye, mobola asengeli kozala na elikya, mpe moto oyo atambolaka na bosembo te asengeli kokanga monoko. 17 Esengo na moto oyo Nzambe apameli! Kotiolaka te pamela ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. 18 Pamba te azokisaka pota, kasi atiaka yango mpe kisi; abetaka, kasi loboko na Ye ebikisaka. 19 Mbala motoba, akobikisa yo na pasi; mpe na mbala ya sambo, mabe ekokomela yo te. 20 Akokangola yo na kufa, na tango ya nzala makasi; mpe akobikisa yo na nguya ya mopanga, kati na bitumba. 21 Okobatelama liboso ya fimbu ya lolemo, okobanga kobebisama te tango ekoya; 22 okoseka kobebisama mpe nzala makasi, mpe okobanga te banyama ya mokili; 23 pamba te okozala na boyokani elongo na mabanga ya bilanga, mpe banyama ya zamba ekozala na kimia elongo na yo. 24 Okososola ete ndako na yo ezali na kimia; tango okotala bibwele kati na lopango na yo, okomona ete ata moko te ezangi. 25 Okososola ete bana na yo bakozala ebele, mpe bakitani na yo, lokola matiti ya mabele. 26 Okokita na kunda na kimobange makasi, ndenge batelemisaka maboke ya matiti na tango na yango. 27 Toyekolaki likambo yango malamu: ezali penza bongo. Boye, yoka yango mpe salela yango mpo na bolamu na yo! »

6 Yobo azongisaki: 2 « Ah! Soki ezalaki na makoki ya komeka kilo ya mawa na ngai, mpe ya kotia pasi na ngai nyonso na emekelo kilo, 3 nakanisi ete elingaki koleka zelo ya bibale minene na kilo. Yango wana, maloba na ngai ezali koleka ndelo. 4 Makonga ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso etoboli ngai, mpe molimo na ngai ezali komela ngenge na yango; Nzambe atelemeli ngai na kanda na Ye. 5 Boni, ane ya zamba elelaka soki ezali kolia matiti? Ngombe ya mobali elelaka soki ezali kolia bilei na yango? 6 Boni, baliaka na mungwa te bilei oyo ezanga elengi? Mayi oyo ezalaka kati na maki ezalaka elengi? 7 Makambo oyo nazalaki koboya, yango nde ekomi bilei na ngai, atako ezali mabe. 8 Ah! Nani akoki kosala ete bosenga na ngai ekokisama, mpe ete Nzambe akokisela ngai likambo oyo nazali kozela! 9 Tika ete Nzambe aboma na Ye ngai, asembola loboko na Ye mpo na kokata ngai moto! 10 Na boye nde nakoki kozwa kobondisama mpe esengo kati na pasi na ngai, oyo eleki ndelo, pamba te nawangani te maloba ya Ye oyo azali Mosantu. 11 Makasi nini penza nazali na yango mpo ete nazala lisusu na elikya? Mpo na nini nawumela lisusu kotala suka ya bomoi na ngai? 12 Boni, nazali makasi lokola libanga? Nzoto na ngai ezali ya ebende? 13 Nazali na nguya ya komisunga awa natikali lisusu na makoki te? 14 Moto nyonso oyo azali na pasi asengeli na mawa ya baninga na ye, ata soki atiki kotosa Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. 15 Kasi tala, bandeko na ngai bakosi ngai lokola moluka, lokola mayi ya moluka oyo ekawuki. 16 Tango mayi oyo ekomaka libanga mpo na malili, mpe mvula ya pembe, epanzanaka, ememaka mpela. 17 Kasi na tango ya molunge, mayi yango esilaka, mpe moluka yango ekawukaka nyonso mpo na molunge makasi. 18 Masanga ya bato oyo batambolaka na bampunda mpo na kokende na mobembo, ebongoli nzela ya kokende, ekeyi kokota kino kati na esobe mpe ekufi kuna. 19 Masanga ya bato ya Tema, oyo ezali na mobembo, elukaki mayi; masanga ya bato ya Saba, oyo ezali na mobembo, etielaki yango motema. 20 Kasi bayokaki soni mpo ete batielaki yango motema; tango bakomaki kuna, bamiyokelaki mawa. 21 Bino mpe bozali ndenge wana mpo na ngai, bozali na makoki te ya kosunga ngai; awa bomoni pasi na ngai, somo ekangi bino! 22 Boni, nasila koloba na bino: ‹ Bokabela ngai ndambo ya biloko na bino to bofutela ngai niongo na nzela

ya bozwi na bino, 23 mpo na kokangola ngai na loboko
ya monguna to mpo na kobikisa ngai na nguya ya bato
mabe? › 24 Boteya ngai, bongo nakokanga monoko; bolakisa
ngai mabe nini ngai nasali! 25 Tala ndenge maloba ya solo
esalaka pasi! Kasi makanisi na bino elingi kotalisa nini? 26
Bokanisi ete bokoki kosembola makambo oyo nazali koloba
to kozwa lokola mopepe, maloba ya moto oyo azali na pasi?
27 Solo, bino, bokoki ata kobeta zeke mpo na mwana etike
mpe koteka moninga na bino na bowumbu! 28 Kasi sik'oyo,
bozala na mitema malamu mpo na kotala ngai! Boni, nakoki
penza kokosa bino, kaka na miso makasi boye? 29 Bokanisa
nanu malamu, bozala nanu sembo! Bokanisa penza malamu,
pamba te ezali bosembo na ngai nde emekami. 30 Boni,
likambo nini ya mabe ezali na monoko na ngai; monoko na
ngai ekoki kososola mabe te?

7 Boni, bomoi ya moto awa na se ezali kaka bomoi ya
pasi te? Mikolo ya bomoi na ye ezali penza mikolo ya
mongamba te? 2 Ndenge mowumbu azelaka pio ya pokwa
to ndenge mongamba azelaka makasi lifuti na ye, 3 ngai
nazwaki lokola libula, basanza ya pamba mpe babutu ya pasi
na pasi. 4 Soki kaka nalali, nakomi komituna: ‹ Tango nini
nakolamuka? › Mpe soki kaka nalamuki: ‹ Tango nini butu
ekoya? › Nalembi komitungisa tango nyonso. 5 Nkusu mpe
makwanza ezipi nzoto na ngai, poso ya nzoto na ngai ezoki-
zoki bapota mpe ekomi kolumba solo. 6 Mikolo ya bomoi na
ngai ezali koleka mbangu penza koleka tonga oyo mosali
bilamba asalelaka; nakomi na suka, mpe elikya na ngai
nyonso esili. 7 Oh Nkolo, kobosana te ete bomoi na ngai
ezali kaka pema ya pamba! Miso na ngai ekomona lisusu
bolamu te. 8 Liso oyo ezali komona ngai sik'oyo ekotikala
komona ngai lisusu te; okoluka ngai, kasi nakozala lisusu te.
9 Ndenge mapata ekendaka mpe elimwaka, ndenge wana
mpe moto oyo akendaka na mboka ya bakufi azongaka
lisusu te. (Sheol h7585) 10 Akozonga lisusu te na ndako na ye,
mpe ndako na ye ekoyeba ye lisusu te. 11 Yango wana,
nakokanga monoko na ngai te, molimo na ngai ekoloba kaka
na mawa, mpe motema na ngai ekolela kaka pasi na ngai.
12 Boni, nakomi ebale to elima ya mayi mpo ete batiela
ngai bikangiseli? 13 Nakanisaka ete soki nalali, mbeto na
ngai ekobondisa ngai mpe pongi ekokitisa pasi na ngai; 14
nzokande, ozali lisusu kotungisa ngai na bandoto ya mabe
mpe kobangisa ngai na bimoniseli ya somo. 15 Malamu
bafina ngai kingo mpe nakufa, pamba te kufa ezali na litomba
koleka bomoi oyo. 16 Nayini bomoi na ngai; nawumela
libela te na bomoi! Tika ngai kimia, pamba te mikolo na
ngai ezanga na yango tina. 17 Moto azali penza nani mpo
ete okanisaka ye, mpo ete olandelaka ye na bokebi, 18
mpo ete otalaka ye tango nyonso mpe omekaka ye tango
nyonso? 19 Mpo na nini okoki kolongola miso na Yo te likolo
na ngai? Mpo na nini okoki kotika ngai kimia te ata mpo na
ngonga moke? 20 Oh Mokeli na ngai, soki nasali lisumu,
eloko nini ngai nasali Yo? Mpo na nini oponi kaka kobeta
ngai? Boni, nakomi mokumba mpo na Yo? 21 Mpo na nini
ozali kolimbisa mabunga na ngai te mpe ozali kobosana
masumu na ngai te? Kala mingi te, nakokende kolala na
putulu; okoluka ngai, kasi nakozala lisusu te. »

8 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki:
2 « Kino tango nini okokoba koloba makambo ya boye?
Maloba na yo ezali te lokola mopepe makasi? 3 Boni, Nzambe
abukaka mibeko, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso abalolaka penza
bosembo? 4 Soki bana na yo basalaki masumu liboso na
Ye, apesaki nde bango etumbu mpo na mabe na bango! 5
Kasi yo, soki oluki Nzambe, soki osengi ngolu epai na Nkolo-
Na-Nguya-Nyonso, 6 soki ozali peto, soki ozali sembo,
akotelema Ye moko, ata sik'oyo, mpo na kokata likambo na
yo mpe kozongisela yo libula na yo, kolanda bosembo na yo.
7 Bozwi na yo ya kala ekomonana moke, pamba te bozwi
oyo ekoya na sima ekozala monene koleka. 8 Nabondeli yo,
tuna bato oyo baleka liboso, kanisa mpe landela malamu
bwanya ya batata na bango, 9 pamba te, biso, tozali bato
ya lobi oyo ewuti koleka, toyebi eloko te, mpe mikolo na
biso, awa na se, ezali kaka lokola elili. 10 Bato ya kala
bakoteya yo, bakoloba na yo, mpe, na bwanya na bango,
bakobimisela yo mateya oyo: 11 Boni, nzete ya papirisi
ekoki penza kobota na esika oyo ezangi potopoto? Nzete
oyo ebotaka na mayi ekoki solo kobota na esika ekawuka?
12 Ekawukaka liboso ya matiti nyonso, wana makasa na
yango ezali nanu mobesu, ata bapikoli yango te. 13 Ndenge
wana nde ezalaka, bomoi ya bato nyonso oyo babosanaka
Nzambe; boye, elikya ya bato mabe ebebaka. 14 Eloko oyo
batielaka motema ekokatana, pamba te elikya na bango
ezali lokola ndako ya limpulututu. 15 Ata batieli ndako na
bango motema, esimbaka te; Ezala bakangami na yango,
esimbaka kaka te. 16 Bazali lokola nzete ya mobesu na
tango ya moyi makasi; mandalala na yango ezipaka elanga,
17 elingaka misisa na yango zingazinga ya mabanga mpe
epasolaka nzela kati na mabanga; 18 kasi soki bapikoli
nzete yango na esika na yango, esika yango ewanganaka
nzete mpe elobaka: ‹ Natikala komona yo te! › 19 Ndenge
wana nde suka na yango ekozala; mpe banzete mosusu
ekobota kaka na mabele wana. 20 Solo, Nzambe abwakaka
te bato ya sembo, mpe alendisaka te maboko ya bato mabe.
21 Nzokande, akotondisa monoko na yo na koseka, mpe
bibebu na yo na banzembo ya esengo. 22 Banguna na yo

bakotondisama na soni, mpe bandako ya bato mabe ekozala lisusu te. »

9 Yobo azongisaki: **2** « Ezali ya solo, ezali penza ndenge osili koloba, mpe nayebi yango malamu! Kasi ndenge nini moto oyo asalema na putulu akoki kozala sembo liboso ya Nzambe? **3** Ata, na mbala nkoto moko, ameki kobeta tembe na Nzambe, akotikala kokoka kolonga ata mbala moko te. **4** Bwanya ya Nzambe ezali na bozindo makasi, mpe nguya na Ye ezali monene; nani asila kotelemela Ye, bongo amona bolamu? **5** Alongolaka bangomba na bisika na yango, wana yango moko eyebaka te, mpe, kati na kanda na Ye, akweyisaka yango; **6** aningisaka mabele wuta na esika na yango mpe alengisaka makonzi na yango; **7** apesaka mitindo na moyi, mpe moyi ebimaka te; atiaka kashe na minzoto. **8** Atandaki Ye moko Likolo mpe atambolaka likolo ya mbonge ya ebale; **9** akelaki bangombolo minene, orioni, masanga ya minzoto mpe minzoto ya sude; **10** asalaka makambo minene oyo elekelaka mayele ya bato, bikamwa ya somo oyo bakokaka kotanga te. **11** Soki aleki pene na ngai, nakokoka te komona Ye; soki mpe akei, nakokoka te komona Ye. **12** Soki azwi eloko, nani akoki kobotola Ye yango? Nani akoki koloba na Ye: ‹ Ozali kosala nini? › **13** Nzambe azongisaka kanda na Ye sima te; liboso na Ye, ezala bato ya lolendo balengaka. **14** Bongo, ngai, nakokoka ndenge nini kobeta tembe na Ye? Nakolonga ndenge nini kopona maloba ya komekana na Ye? **15** Ezala soki nazalaki moto ya sembo, nalingaki na ngai kokoka te kopesa Ye eyano; nalingaki kokoka nde kaka kosenga mawa ya Mosambisi na ngai. **16** Ata nabelelaki Ye, mpe ayanoli ngai, nalingaki na ngai kondima te ete ayoki ngai, **17** pamba te afini ngai na nzela ya mopepe makasi mpe akomisi bapota na ngai ebele na pamba, **18** aboyi kotikela ngai tango ya kopema, wana azali kaka kotondisa ngai na pasi. **19** Soki ezali likambo oyo esengi makasi, Ye nde Nkolo-Na-Nguya! Mpe soki ezali likambo ya bosembo, nani akoki kosambisa Ye? **20** Ezala namemaki na ngai ngambo te, monoko na ngai elingaki kaka kokweyisa ngai; ezala nazalaki sembo, monoko na ngai elingaki kaka kolakisa mbeba na ngai. **21** Atako nazali sembo, motema na ngai etondi na mawa mpo na ngai moko, nayini bomoi na ngai. **22** Nyonso ezali kaka ndenge moko! Yango wana nalobi: ‹ Abomaka bato ya sembo mpe bato mabe. › **23** Tango mopepe ya bokono ememaka kufa na mbalakata, Nzambe asekaka komekama ya bato ya sembo. **24** Soki mokili ekweyi na maboko ya bato mabe, Nzambe azipaka miso ya basambisi na yango. Soki ezali Ye te, ezali nani? **25** Mikolo ya bomoi na ngai ezali kokende mbangu koleka mopoti mbangu, ezali kokende mbangu penza, kasi etikali komona esengo te. **26** Ezali kokende penza mbangu koleka masuwa oyo esalema na papirisi, koleka mpongo oyo ezali kokitela bilei na yango. **27** Soki nalobi: ‹ Nabosana ata pasi na ngai, nabongola elongi na ngai mpe nakoma koseka, › **28** nazali kaka kobanga pasi na ngai nyonso, pamba te nayebi ete okozwa na Yo ngai te lokola moto ya sembo. **29** Lokola esili komonana ete nasali mabe, mpo na nini namitungisa lisusu na pamba? **30** Ezala namisukoli nzoto na sabuni mpe nasukoli maboko na ngai na sabuni ya malonga, **31** okobwaka ngai kaka na libulu ya potopoto, mpe bilamba na ngai ekoyoka ngai nkele. **32** Azali moto lokola ngai te mpo ete nazongisela Ye eyano to nakende kosamba na Ye liboso ya basambisi. **33** Soki ezalaki ata na moto moko oyo akokaki komikotisa kati na likambo na biso mpe kotombola loboko na ye kati na ngai mpe Nzambe, **34** moto oyo akokaki kolongola fimbu ya Nzambe mosika na ngai mpo ete somo na Ye ebangisa ngai lisusu te, **35** nalingaki kotombola mongongo na ngai liboso na Ye na kobanga te. Kasi ndenge ezali sik'oyo, nakokoka te.

10 Nayini bomoi na ngai! Nakokoba kaka komilela, nakoloba na mongongo makasi mpe na pasi ya motema na ngai. **2** Nakoloba na Nzambe: ‹ Kokatela ngai etumbu te, yebisa ngai mabe nini nasali! › **3** Boni, ozali kosepela konyokola ngai, kobwaka ekelamu oyo maboko na Yo esali, mpe kolongisa mabongisi ya bato mabe? **4** Boni, ozali na miso ya mosuni? Ozali komona lokola bato? **5** Boni, mikolo na Yo ezali lokola mikolo ya bato, mpe mibu na yo, lokola mibu ya bato, **6** mpo ete oluka mabe na ngai to okundola masumu na ngai, **7** atako oyebi malamu ete nasali na ngai mabe te, mpe ete ezali na moto moko te oyo akoki kokangola ngai na loboko na Yo? **8** Maboko na Yo nde ebongisaki ngai mpe esalaki ngai; olingi sik'oyo kobenda nzoto mpe koboma ngai? **9** Kanisa ete Yo moko nde obongisaki ngai lokola mabele ya bikeko; olingi sik'oyo kozongisa ngai na putulu? **10** Osopaki ngai lokola miliki te? Okangisaki ngai mbuma-mbuma te lokola fromage? **11** Olatisaki ngai poso ya nzoto mpe misuni te? Otongaki mikuwa mpe misisa na ngai te? **12** Opesaki ngai bomoi mpe otalisaki ngai bolamu; mpe na bonzambe na Yo, obatelaki molimo na ngai. **13** Kasi tala likambo oyo obombaki kati na motema na Yo, mpe nayebi ete ezalaka kati na makanisi na Yo. **14** Soki nasalaki masumu, olingaki komona ngai, mpe olingaki te kozanga kopesa ngai etumbu mpo na masumu na ngai. **15** Soki nazali na ngambo, wana mawa na ngai! Ata nasali mabe te, nazali kokoka te kotombola moto, pamba te natondisami na soni mpe nazindi kati na pasi na ngai. **16** Soki nameki kotombola moto, ozali kolanda ngai lokola nkosi mpe ozali kobimisela

ngai mayele na Yo nyonso mpo na kotelemela ngai, 17 ozali
komemela ngai batatoli ya sika mpo na kotelemela ngai,
ozali kopelisela ngai kanda na Yo mpo na kosala ngai mabe,
mampinga na Yo bazali tango nyonso koya kobundisa ngai.
18 Mpo na nini obimisaki ngai na libumu ya mama na ngai?
Nalingaki na ngai kokufa, mpe liso moko te elingaki komona
ngai. 19 Soki kutu nazalaka na ngai te, nalingaki koleka kaka
mbala moko longwa na libumu ya mama kino na kunda.
20 Boni, mwa ndambo ya mikolo na ngai esili te? Kende
ata mosika na ngai mpo ete nazwa ata tango ya kosepela
21 liboso ete nakende na esika oyo bato bazongaka lisusu
te, na mokili ya molili, mokili ya kufa, 22 na mokili ya molili
makasi, ya kufa mpe ya mobulu, epai wapi ata pole ezalaka
molili. »

11 Tsofari, moto ya engumba ya Naama, azwaki maloba
mpe alobaki: 2 « Boni, maloba oyo nyonso ekoki solo
kozanga eyano? Moto oyo azali koloba alonga na ye, kaka
mpo ayebi koloba? 3 Bato bavanda kaka nye likolo ya
maloba na yo ya pamba oyo ozali kobimisa? Bapamela yo
te soki ozali kosala maseki? 4 Ozali koloba na Nzambe: ‹
Makambo oyo nazali koloba ezali ya solo; nazali sembo
na miso na Yo. › 5 Oh, tala ndenge nini nazali na posa
ete Nzambe aloba, ete afungola monoko na Ye mpo na
kopamela yo, 6 mpe asosolisa yo basekele ya bwanya,
pamba te bwanya ya solo ezalaka na bilongi mibale. Yeba
likambo oyo: Nzambe abosana masumu na yo ebele. 7
Okoki penza kososola mabombami ya Nzambe? Okoki solo
kososola bandelo ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso? 8 Bandelo
yango eleki Lola na likolo; yo penza okosala nini? Eleki
mboka ya bakufi na bozindo; yo penza okoyeba nini? (Sheol
h7585) 9 Molayi ya bandelo yango eleki mokili na molayi, mpe
eleki ebale monene na kopanzana. 10 Soki akotisi yo na
boloko mpe asangisi basambisi mpo na kokata likambo, nani
akotelemela Ye? 11 Solo, ayebaka bakosi mpe asosolaka
mabe na pete. 12 Ndenge mwana ya ane ya zamba ebotaka
moto te, ndenge mpe kizengi akokoka te kokoma mayele.
13 Nzokande, soki opesi Ye motema na yo mpe osemboli
maboko na yo epai na Ye, 14 soki olongoli lisumu oyo ezali
na loboko na yo mpe opekisi mabe kovanda kati na ndako
na yo, 15 okotombola elongi na yo na soni te, okotelema
ngwi mpe okobanga eloko te; 16 pamba te okobosana pasi
na yo, okokoma kokanisa yango kaka lokola mayi oyo esili
kotiola. 17 Bomoi na yo ekongenga lokola pole ya moyi
oyo engengaka na midi, mpe butu na yo ekokoma lokola
tongo. 18 Okozala na kimia, pamba te elikya ezali, okotala
zingazinga na yo mpe okozwa bopemi na yo na kimia, 19
okolala pongi, mpe okomona moto moko te kobangisa yo
lisusu, mpe bato ebele bakoya kosenga ngolu na yo. 20
Kasi miso ya bato mabe ekokufa, mpe bakozanga ekimelo,
bakotikala na elikya se moko: kufa. »

12 Yobo azongisaki: 2 « Solo, bozali penza bato; tango
bokokufa, bwanya mpe ekokufa elongo na bino! 3 Kasi
atako bongo, ngai mpe nazali mayele lokola bino, boleki
ngai na eloko te. Nani ayebi te makambo wana nyonso? 4
Nakomi eloko ya kotiola na miso ya baninga na ngai, ngai
oyo nazali kobelela Nzambe mpo ete ayanola ngai; moto ya
sembo, moto ya alima, ye nde akomi eloko ya kotiola! 5
Bato ya esengo basekaka bato oyo bazali na pasi, babetaka
bato oyo batepaka-tepaka kisambeti. 6 Bandako ya bato ya
mobulu ezalaka na kimia, mpe bato oyo batombokelaka
Nzambe, oyo bamonaka makasi na bango lokola Nzambe,
bango nde babatelamaka. 7 Kasi tuna nyama ya zamba,
ekoteya yo; tuna ndeke ya likolo, ekolakisa yo; 8 loba na
mabele, ekoteya yo; to tika ete mbisi ya ebale monene
epesa yo sango. 9 Kati na yango, ekelamu nini eyebi te ete
loboko ya Yawe nde esalaki nyonso wana? 10 Bomoi ya
bikelamu nyonso mpe pema ya bato nyonso ezali kati na
loboko na Ye. 11 Boni, litoyi emekaka maloba te ndenge
lolemo emekaka bilei? 12 Bwanya ezalaka kati na bampaka
te? Bomoi ya molayi epesaka mayele te? 13 Bwanya mpe
makasi ezali epai ya Nzambe, toli mpe mayele ezali ya
Ye. 14 Bakokoka te kotonga lisusu oyo Ye asili kobebisa,
bakokoka kokangola te moto oyo Ye asili kokanga. 15
Soki akangi mayi, bokawuki ekotaka; kasi soki afungoli
yango, mokili ezindaka. 16 Makasi mpe elonga ezali ya
Ye; moto oyo basili kokosa mpe moto oyo akosi, bango
mibale bazali ya Ye. 17 Amemaka bapesi toli na bowumbu
mpe akomisaka basambisi bato ya maboma; 18 afungolaka
minyololo ya bakonzi mpe akangaka liputa na baloketo na
bango; 19 amemaka Banganga-Nzambe na bowumbu mpe
akweyisaka bato oyo bavanda kala na bokonzi; 20 akangaka
minoko ya bato oyo balobaka malamu, alongolaka mikolo
bososoli; 21 asopelaka bakonzi soni, abotolaka bibundeli
ya bato ya makasi; 22 abimisaka na pwasa, makambo ya
sekele, makambo oyo ezali kati na molili, mpe abimisaka na
pole bililingi oyo eleki mwindo; 23 atombolaka bikolo mpe
abebisaka yango, akomisaka minene mindelo ya bikolo mpe
apanzaka yango; 24 alongolaka makanisi ya bakonzi ya
bikolo mpe asalaka ete batambola kati na bisobe oyo ezanga
nzela 25 mpo ete batepatepa kati na molili, na kozanga pole;
mpe asalaka ete batepatepa lokola moto alangwe masanga.

13 Miso na ngai emonaki makambo oyo nyonso, matoyi
na ngai eyokaki yango, mpe nasosoli yango malamu.

2 Nayebi makambo nyonso oyo bino boyebi, boleki ngai
na eloko moko te. 3 Kasi nalingi nde koloba na Nkolo-
Na-Nguya-Nyonso mpe kobundela likambo na ngai liboso
ya Nzambe. 4 Pamba te bino, bozali kobongisa lokuta,
bozali lokola minganga oyo bayebi mosala malamu te. 5
Soki bovandaki ata kimia, bolingaki ata komonana bato ya
bwanya. 6 Yoka sik'oyo maloba na ngai, yoka kosamba ya
bibebu na ngai. 7 Boni, bozali kokotela Nzambe na nzela ya
lokuta mpe ya maloba ya solo te? 8 Bolingi kolakisa ete
bozali na ngambo na Ye? Bolingi kobundela Nzambe? 9
Bokosepela soki aluki koyeba makanisi ya mitema na bino?
Bokanisi ete bokoki kokosa Ye ndenge bakosaka bato? 10
Akopamela bino solo soki amoni ete, na se ya mitema na
bino, boponaka-ponaka bilongi. 11 Boni, bokozala ata na
somo ya lokumu na Ye te? Kolenga ekokweyela bino te? 12
Pamba te maloba na bino ekokani na pululu, mpe makanisi
na bino ezali lokola mabele ya bikeko. 13 Botika makelele
mpe botika ngai naloba! Oyo ekoya eya! 14 Mpo na nini
nandima kokufa mpe nasakanela bomoi na ngai? 15 Ata soki
abomi ngai, nakozala kaka na elikya na Ye, nakobundela
solo nzela na ngai liboso na Ye. 16 Yango kutu nde ekozala
lobiko na ngai, pamba te moto moko te oyo azangi koyeba
Nzambe akoki koya liboso na Ye. 17 Boyoka maloba na ngai
malamu; tika ete matoyi na bino eyoka malamu makambo
oyo nazali koloba! 18 Sik'oyo, namibongisi mpo na kobundela
likambo na ngai, nayebi ete nakolonga na kosambisama. 19
Nani akoki kofunda ngai? Soki te, nakokanga monoko mpe
nakokufa. 20 Oh Nzambe, pesa ngai kaka biloko mibale,
mpe nakobombama te liboso na Yo: 21 longola loboko na Yo
likolo na ngai, mpe tika kobangisa ngai na somo na Yo. 22
Bongo benga ngai, mpe nakoyanola; to tika ngai naloba,
mpe Yo okoyanola ngai. 23 Mabe mpe masumu boni nasali
liboso na Yo? Talisa ngai mbeba mpe masumu na ngai. 24
Mpo na nini obombi elongi na Yo mpe ozali kozwa ngai
lokola monguna na Yo? 25 Olingi kaka kotungisa lokasa
oyo mopepe ezali komema? Olingi kaka kolandela lititi oyo
ekawuka? 26 Pamba te okomaka makambo mabe na tina na
ngai mpe okomisi ngai mokitani ya masumu ya bolenge na
ngai. 27 Okangi makolo na ngai na minyololo ya bibende,
ozali kokengela malamu lolenge na ngai ya kotambola mpe
kolandela bisika nyonso oyo natiaka bilembo ya matambe
na ngai. 28 Moto apola penza boye lokola eloko ya kopola,
lokola elamba oyo balie na banselele!

14 Moto oyo abotama na mwasi azalaka kaka na mikolo
moke oyo mpe etonda na pasi. 2 Akolaka mpe
akawukaka lokola fololo, awumelaka te lokola elili ya lipata
oyo elekaka. 3 Olingi kaka kolandela ekelamu ya boye?
Olingi kaka komema ye liboso na Yo mpo na kosambisa ye?
4 Nani akoki kobimisa bopeto kati na mbindo? Moko te! 5
Mikolo ya moto ekatama; okata motango ya basanza na ye
mpe otia mondelo oyo akoki koleka te. 6 Longola miso na
Yo mosika na ye mpe tika ye, ye moko, kino tango akozwa
lifuti ya mosala na ye lokola moto oyo asalaka kaka mpo na
lifuti. 7 Nzete ezalaka kutu na mwa elikya: ata bakati yango,
ebimaka lisusu mpe ebotaka bitape ya sika; 8 misisa na
yango ekoki konuna na se ya mabele, mpe eteni na yango
oyo etikalaka ekoki kokufa kati na mabele, 9 nzokande soki
kaka ezwi mayi, ekobimisa mito mpe ekobota bitape lokola
nzete ya sika. 10 Kasi moto akufaka mpe aninganaka lisusu
te, akataka motema mpe azalaka lisusu na bomoi te. 11
Ndenge mayi esilaka na liziba to ndenge mayi ekawukaka,
12 ndenge wana mpe moto akufaka mpe atelemaka lisusu
te, akolamuka lisusu te mpe bakoki lisusu kolamusa ye te,
tango nyonso likolo ekozala. 13 Soki kaka obombaki ngai
na se ya bakufi mpe otikaki ngai kuna kino kanda na Yo
esila! Soki kaka okatelaki ngai tango mpo ete, na sima na
yango, okanisa ngai lisusu! **(Sheol h7585)** 14 Nzokande, soki
moto akufi, boni, akoki lisusu kozala na bomoi? Nakozela
kino lolenge na ngai ebongwana. 15 Okobenga ngai, mpe
ngai, nakondima; okozala na posa makasi ya ekelamu ya
maboko na Yo. 16 Solo penza, okotanga makolo na ngai,
kasi okolandela lisusu masumu na ngai te. 17 Mabe na ngai
ekokangama kati na saki, mpe okozipa masumu na ngai.
18 Kasi, ndenge ngomba esilaka mpe ekweyaka, ndenge
libanga elongwaka na esika na yango, 19 ndenge mayi eliaka
mabanga, ndenge mayi oyo etiolaka ememaka mabele,
ndenge wana mpe obebisaka elikya ya moto. 20 Olongaka
ye mbala moko, mpe akendaka na ye; obebisaka elongi
na ye mpe obenganaka ye. 21 Soki bana na ye ya mibali
bazwi lokumu, ayebaka na ye yango te; soki basambwisi
bango, amonaka na ye yango te. 22 Ayokaka kaka pasi kati
na nzoto na ye, mpe motema na ye esalaka kaka matanga
mpo na ye moko. »

15 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki:
2 « Boni, moto ya bwanya akopesaka solo eyano
na maloba ya pamba boye, maloba oyo ezanga ata tina,
to alingaka kotondisa libumu na ye na mopepe ya moto
oyo ewutaka na Este? 3 Akoki solo komilobela na maloba
ezanga ata tina? Akoki solo kosalela maloba milayi oyo ezali
ata na motuya te? 4 Yo ozali penza kobebisa lokumu ya
Nzambe okomi koboya lokumu liboso ya Nzambe. 5 Lisumu
na yo ezali kokamba monoko na yo, ozwi elobeli ya bakosi.
6 Monoko na yo moko nde ezali komemela yo etumbu, kasi
monoko na ngai te; bibebu na yo moko nde ezali kofunda yo.

7 Yo nde moto ya liboso oyo obotama kati na bato? Omona
moyi liboso ya bangomba mikuse? 8 Osila koyoka makambo
oyo elobamaka kati na Likita ya Nzambe? Bwanya ezalaka
kaka epai na yo moko? 9 Makambo nini oyebi, oyo biso
toyebi te? Boyebi nini ozali na yango, oyo biso tozali na
yango te? 10 Na ngambo na biso, ezali na bato ya suki
pembe, bampaka, bato oyo baleki tata na yo na mibu ya
mbotama. 11 Kobondisama ya Nzambe mpe maloba ya
kimia oyo bazali koloba mpo na yo, ekoki te mpo na yo? 12
Mpo na nini motema na yo ezali kopengwisa yo, mpe miso
na yo ezali kobeta-beta? 13 Mpo ete obwakela Nzambe
kanda na yo mpe obimisa makambo ya boye na monoko na
yo? 14 Moto azali nani mpo ete azala peto? Ye oyo abotami
na mwasi azali nani mpo ete azala sembo? 15 Soki Nkolo
azali kondimela basantu na Ye te, soki kutu likolo ezali peto
te na miso na Ye, 16 ekozala boni mpo na moto mabe, moto
oyo abeba, oyo asalaka mabe lokola azali komela mayi?
17 Yoka ngai, mpe nakolimbolela yo! Tika ete nayebisa yo
makambo oyo ngai namona, 18 makambo oyo bato ya
bwanya balobaki, na kobomba ata eloko moko te kati na
makambo oyo bazwaki epai ya batata na bango. 19 Apesaki
mokili epai na bango kaka tango ata mopaya moko te alekaki
kati na bango. 20 Na bomoi na ye mobimba, na mibu oyo
bakata mpo na bomoi na ye, moto mabe anyokwamaka. 21
Lokito ya somo etondisaka matoyi na ye, bato ya mobulu
babimelaka ye ata na tango ya kimia. 22 Azalaka na elikya te
ya kobima na molili, mpe mopanga ezelaka ye. 23 Ayengaka-
yengaka mpo na koluka lipa, kasi akozwela yango wapi?
Ayebaka ete mokolo ya molili ezelaka ye. 24 Pasi mpe
mawa ebangisaka ye, ekomelaka ye lokola mokonzi oyo
amibongisi mpo na bitumba, 25 mpo ete asembolaka loboko
na ye mpo na kobundisa Nzambe, atelemelaka Nkolo-Na-
Nguya-Nyonso, 26 akimaka epai na Ye, moto etala na se,
amibombaka na sima ya banguba minene. 27 Elongi na
ye ekotonda mafuta, loketo na ye ekokoma monene; 28
akovanda na engumba ebeba, kati na bandako oyo bato
bakima, bandako oyo ekoma pene ya kokweya; 29 akotikala
kokoma mozwi te, pamba te bozwi na ye ekowumela te,
bomengo na ye ekopanzana te kati na mokili mobimba; 30
akokoka kokima molili te, moto ekokawusa mandalala na ye
mpe akokima ata pema na ye moko. 31 Tika ete atia elikya
na ye na lokuta te, pamba te akoyokisama soni mpe akozwa
libebi lokola lifuti. 32 Ekokokisama liboso ete akufa, ndenge
lindalala ekawukaka mpo na kozanga mayi na yango 33 to
lokola nzete ya vino oyo ekweyisi bambuma na yango, wana
ezali nanu mobesu to lokola nzete ya olive oyo ekweyisi
fololo na yango. 34 Solo, libota ya moto mabe ekofuluka te,
mpe moto ekozikisa ndako na ye mpo na mabe na ye moko.
35 Pamba te moto nyonso oyo azalaka na makanisi mabe
kati na ye abotaka kaka pasi; mabe oyo ekolaka kati na ye
ememelaka ye moko libebi. »

16 Yobo azongisaki: 2 « Nayoki maloba ebele ya lolenge
oyo; bino nyonso bozali babondisi mabe. 3 Kino
tango nini bokotika koloba maloba ya pamba-pamba boye?
Likambo nini etindi yo lisusu kozongela maloba? 4 Ngai mpe
nakokaki koloba lokola bino, soki bozalaki na esika na ngai,
nakokaki kobimisa maloba ebele mpe koningisa moto mpo
na bino. 5 Kasi monoko na ngai elingaki kolendisa bino,
mpe bibebu na ngai elingaki koningana mpo na kokitisa
bino mitema kati na pasi. 6 Nzokande, soki nalobi, pasi na
ngai ekosila te; bongo soki nakangi monoko nde pasi yango
elongwe na bomoi na ngai? 7 Oh Nzambe! Solo penza,
olembisi ngai! Obebisi ndako na ngai nyonso, 8 ofini-fini ngai
makasi penza, mpe kokonda na ngai ekomi ata kotatola
mpe kofunda ngai na miso ya bato! 9 Kanda na Yo ezali
kopasola mpe kobundisa ngai, okomi ata kolia minu mpo na
kosala ngai mabe mpe kotala ngai na miso mabe lokola nde
nazali monguna na yo. 10 Bato mabe bafungoli minoko mpo
na kotiola ngai, bakomi kobeta ngai bambata na matama
mpo na kosambwisa ngai, bango nyonso basaleli ngai likita.
11 Nzambe akabi ngai na maboko ya bato mabe mpe abwaki
ngai na manzaka na bango. 12 Makambo nyonso ezalaki
kotambola malamu mpo na ngai, kasi aningisi ngai, akangi
ngai na kingo mpe apanzi ngai, akomisi ngai lokola eloko na
Ye ya komekela makonga; 13 makonga na Ye ezingeli ngai,
atoboli-toboli libumu na ngai, mpe na mawa te, asopi makila
na ngai na mabele. 14 Tango nyonso, azali kaka kozokisa
ngai mpe kokweya likolo na ngai lokola elombe. 15 Natongi
elamba na ngai ya saki na poso ya nzoto na ngai mpe
nakundi lokumu na ngai nyonso na se ya putulu. 16 Likolo
ya kolela, elongi na ngai ekomi motane, mpe molili ezingeli
miso na ngai. 17 Nzokande, maboko na ngai etikala kosala
moto mabe te, mpe libondeli na ngai ezalaki kosalema na
motema peto. 18 Oh mabele, kozipa makila na ngai te!
Kotika te ete koganga na ngai ezwa tango ya kopema! 19
Wuta sik'oyo, motatoli na ngai azali na Likolo, molobeli na
ngai azali na Lola. 20 Baninga na ngai bakomi koseka ngai;
nazali nde kolela epai ya Nzambe na mpinzoli. 21 Boni, ezali
solo na molobeli oyo akoki kolobela moto liboso ya Nzambe
ndenge moto alobelaka moninga na ye? 22 Solo, motango
ya mibu na ngai ekomi pene ya kosila, mpe nakokende na
ngai na nzela oyo bato bazongaka lisusu te.

17 Pema na ngai ekomi pene ya kosila, mikolo na ngai
etikali ya kotanga, kunda ezali kozela ngai. 2 Solo,

batioli bazingeli ngai, miso na ngai ezali komona kotiola na bango. 3 Oh Nzambe, mipesa ata Yo moko lokola ndanga, na esika na ngai, epai na Yo; soki te, nani mosusu akoki komipesa lokola ndanga mpo na ngai! 4 Okangi boyebi na bango mpo ete basosola te; yango wana, okolongisa bango te. 5 Moto oyo akofunda balingami na ye mpo ete babotola bomengo na bango na makasi, bana na ye bakokufa miso. 6 Nzambe akomisi ngai lokola lisapo kati na minoko ya bato, lokola moto oyo babwakelaka soyi na elongi. 7 Miso na ngai ekomi molili likolo ya pasi, mpe nzoto na ngai nyonso ekomi lokola elilingi. 8 Bato ya sembo bazali kokamwa likambo yango, mpe moto oyo ayebi na ye likambo te atelemeli moto mabe. 9 Nzokande, bato ya sembo bakangamaka na nzela na bango, mpe bato ya maboko peto bakomaka lisusu makasi koleka. 10 Bino nyonso, boya mpe bomeka lisusu! Nakomona ata moto moko te ya bwanya kati na bino. 11 Mikolo na ngai ekomi pene ya kosila; mabongisi na ngai mpe baposa ya motema na ngai, nyonso, esili kobeba. 12 Bato oyo bazali komona butu lokola moyi bazali koloba kati na molili: ‹ Pole ekomi pene, › nzokande molili ezali makasi. 13 Soki ezali na ndako moko kaka oyo nazali kotiela elikya, ezali nde kunda; soki mpe nakotandaka mbeto na ngai, ezali nde kati na mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** 14 Soki nalobi na kunda: ‹ Ozali tata na ngai, › mpe na mutsopi: ‹ Ozali mama na ngai to ndeko na ngai ya mwasi, › 15 wana elikya na ngai ezali penza wapi, mpe nani penza azali komona elikya na ngai? 16 Ekokita kino na bikuke ya kufa tango tokokende elongo kopema kati na putulu. » **(Sheol h7585)**

18 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki: 2 « Kino tango nini okoloba maloba ya boye? Kanisa nanu malamu, bongo tokosolola. 3 Mpo na nini komona biso lokola banyama? Boni, tozali nde bazoba na miso na yo? 4 Awa, likolo ya kanda na yo, ozali komipasola na biteni, basundola mokili to balongola mabanga na bisika na yango likolo na yo? 5 Solo, mwinda ya moto mabe ekufaka, moto na yango etikaka kopela. 6 Pole ekomaka molili kati na ndako na ye, mpe mwinda oyo epelaka pembeni na ye ekufaka. 7 Makasi ya matambe na ye esilaka, makanisi na ye moko ekweyisaka ye. 8 Makolo na ye ekangisaka ye na monyama, bongo abundaka-bundaka kati na madusu na yango. 9 Motambo ekangaka matambe na ye, mpe singa na yango ekangaka ye makasi. 10 Singa ya motambo ebombama na se ya mabele mpo na ye, mpe batia motambo na nzela na ye. 11 Somo elandaka ye bisika nyonso oyo atambolaka. 12 Nzala esilisaka makasi na ye, mpe pasi ya ndenge na ndenge ezalaka pembeni na ye soki akweyi. 13 Pasi eliaka poso ya nzoto na ye mpe bokono oyo ebomaka ebebisaka biteni ya nzoto na ye. 14 Balongolaka kati na ndako na ye biloko nyonso ya motuya, oyo atielaka motema, mpe akendaka kokutana na bakonzi ya kufa. 15 Ndako na ye etikalaka na eloko moko te, mpe fofolo ezalaka ya kopanzana kati na ndako yango. 16 Misisa na ye ekawukaka na se ya mabele, mpe, na likolo, bitape na ye elembaka. 17 Bakanisaka ye lisusu te na mokili, kombo na ye etangamaka lisusu te na mabele. 18 Babenganaka ye na pole mpo ete akende na molili, mpe balongolaka ye na mokili. 19 Azalaka na bana to bakitani te kati na bato na ye, azalaka ata na moto moko te oyo atikala na bomoi, na esika oyo avandaka. 20 Bato ya weste bazalaka na somo ya kotala bomoi na ye, mpe bato ya este batondaka na kobanga. 21 Tala, solo, ndenge suka ya moto mabe ezalaka, mpe bomoi ya moto oyo ayebi Nzambe te. »

19 Yobo azongisaki: 2 « Kino tango nini bokotungisa ngai mpe kolembisa ngai na maloba na bino? 3 Tala, botioli ngai mbala zomi, mpe bozali kobundisa ngai na soni te. 4 Soki ezali penza ya solo ete nabungi nzela, mbeba na ngai etali kaka ngai moko. 5 Soki mpe bolingi komimona likolo na ngai mpe kosalela pasi na ngai mpo na kotiola ngai, 6 wana boyeba ete Nzambe nde asali ngai mabe mpe azingeli ngai na monyama na Ye. 7 Atako nagangi ete basali ngai mabe, nazali kozwa ata eyano moko te; ata soki nabeleli ete basunga ngai, moto oyo akokata likambo azali te. 8 Akangi nzela na ngai mpo ete nakoka koleka te, atondisi nzela na ngai nyonso na molili, 9 alongoli ngai lokumu, mpe alongoli motole na moto na ngai, 10 asasi-sasi ngai na bangambo nyonso kino nakomi pene ya kokufa, apikoli elikya na ngai ndenge bapikolaka nzete; 11 kanda na Ye ezali kotumba ngai, mpe azali kotanga ngai na molongo ya banguna na Ye; 12 mampinga na Ye ezali kopusana na makasi penza, ezingeli ngai mpe ndako na ngai mpo na kosala ngai mabe. 13 Akaboli ngai na bandeko na ngai, bongo bato oyo bayebi ngai bapesi ngai mokongo, 14 balingami na ngai balimwe, mpe baninga na ngai babosani ngai; 15 bato oyo nayambaki na ndako na ngai mpe basali na ngai ya basi, bango nyonso bakomi kotala ngai lokola mopaya, bakomi komona ngai lokola moto oyo batikala koyeba te. 16 Nazali kobenga mosali na ngai, kasi azali ata koyanola ngai te, atako monoko na ngai moko nde ezali kobondela ye. 17 Solo ya monoko na ngai ekomi kokimisa ata mwasi na ngai, bongo bandeko na ngai moko penza bayini ngai. 18 Ata bilenge mibali ya mike bakomi koseka ngai; soki kaka nabimi, bakomi kosambwisa ngai. 19 Balingami na ngai nyonso ya motema bayini ngai, bato oyo nazalaki kolinga babalukeli ngai; 20 nakomi eloko pamba, natikali kaka poso ya nzoto mpe mikuwa, nazali

kobika kaka na misuni ya minu na ngai. 21 Balingami na ngai, boyokela ngai mawa, nabondeli bino penza, boyokela ngai mawa, pamba te loboko ya Nzambe ebeti ngai. 22 Mpo na nini bozali kolandela ngai boye, ndenge kaka Nzambe azali kolandela ngai? Botondi mosuni na ngai te? 23 Ah, soki ata maloba na ngai ekomamaki, soki ekomamaki na buku! 24 Elingaki kokomama na ekomeli ya ebende, ya ebende oyo ya songe penza, mpo na kotobola makomi yango na mabanga mpo ete etikala wana mpo na libela. 25 Ngai, nayebi na ngai malamu ete Mosikoli na ngai azali na bomoi, mpe, awa na mokili, akotelema ya suka mpo na kokata likambo na ngai. 26 Sima na kobebisama ya poso ya nzoto na ngai, ngai, na nzoto na ngai, nakomona Nzambe. 27 Solo, nakomona Ye, miso na ngai moko ekomona Ye, ngai moko penza, moto mosusu te. 28 Bino oyo bozali koloba: ‹ Tokolanda ye ndenge nini? › Mpe bino bato oyo bomoni mabe kati na ngai, 29 bolenga bino moko liboso ya mopanga, pamba te mopanga ezali esalelo ya kanda mpo na masumu, mpe bokoyeba ete kosambisama ezali. »

20 Tsofari, moto ya Naama, azwaki maloba mpe alobaki: 2 « Makanisi na ngai ezali kotinda ngai ete nayanola, nakoki kovanda nye te, pamba te motema na ngai ekomi likolo-likolo. 3 Nazali koyoka maloba mabe, maloba oyo eyokisi ngai soni! Kasi mayele na ngai elakisi ngai maloba ya kozongisa. 4 Solo, oyebi malamu ete wuta kala, wuta tango batia moto na likolo ya mabele, 5 elonga ya bato mabe ezalaka ya tango moke, mpe esengo ya moto oyo azangi boyengebene ewumelaka kaka mwa tango moke. 6 Ata molayi na ye emati kino likolo mpe moto na ye etuti mapata, 7 akobebisama libela lokola nyei na ye, mpe bato oyo bakomona ye bakoloba: ‹ Azali wapi? › 8 Abungaka lokola ndoto, mpe bakomona ye lisusu te, alimwaka lokola na ndoto ya butu. 9 Liso oyo ezalaki kotala ye ekomona ye lisusu te, esika oyo azalaki kovanda ekomona ye lisusu te, 10 bana na ye basengeli kofuta lomande epai ya babola, maboko na ye ekozongisa bozwi oyo abotolaki, 11 mikuwa na ye oyo ezalaki makasi na bolenge ekolala elongo na ye kati na putulu. 12 Soki mabe ezali sukali na monoko na ye mpe abombi yango na se ya lolemo na ye, 13 soki ameki elengi na yango mpe atiki yango te, soki abombi yango na se ya minu na ye, 14 bilei na ye ekobongwana kati na libumu na ye, ekokoma lokola ngenge ya nyoka kati na ye. 15 Amelaki na pamba bozwi ebele, asengeli kosanza yango; Nzambe akofutisa ye yango. 16 Akofiba ngenge ya nyoka, lolemo ya etupa ekoboma ye. 17 Akomona lisusu te mayi mike, miluka, bibale, mayi oyo etiolaka makasi elongo na mafuta ya nzoyi mpe miliki; 18 akozongisa bambuma ya mosala na ye mobimba, akomela ata moko te, akotikala kosepela te na litomba oyo azwaki na mombongo na ye. 19 Pamba te anyokolaki babola mpe atikaki bango lokola bato bazangela, abotolaki ndako ya bato na esika ya kotonga ndako na ye moko. 20 Solo, lokoso na ye ya kozwa mingi ekosila te, akoki komibikisa te na nzela ya bomengo na ye. 21 Ayebaki te kopekisa lokoso ya libumu na ye, yango wana bomengo na ye mpe ekowumela te. 22 Wana azali kati na bomengo, pasi ekokomela ye, kilo nyonso ya pasi ekokweyela ye. 23 Wana azali kotondisa libumu na ye, Nzambe akosopela ye kanda makasi na Ye, mpe ekonokela ye lokola bilei. 24 Ata akimi liboso ya ebundeli ya ebende, mbanzi ya bronze ekotobola ye; 25 soki abimisi songe ya mbanzi yango na libale na ye elongo na makila ya mbuma-mbuma, somo ekoyela ye. 26 Molili makasi ezali kozela libula na ye, moto makasi oyo moto apelisi te ekozikisa ye elongo na biloko oyo ekotikala kati na ndako na ye. 27 Likolo ekobimisa polele mabe na ye, mabele ekotelemela ye; 28 mayi ekomema ndako na ye mpe biloko nyonso ya ndako na ye, na mokolo ya kanda ya Nzambe. 29 Yango nde lifuti oyo Nzambe abongisi mpo na moto mabe, libula oyo Nzambe alaki ye. »

21 Yobo azongisaki: 2 « Yoka na bokebi maloba na ngai, mpe tika ete yango ezala kobondisama mpo na ngai. 3 Bokanga nanu mitema, wana nazali koloba; soki nasilisi koloba nde bokoba na bino koseka ngai. 4 Boni, nazali kolela epai ya moto? Ndenge nini nalemba te kokanga motema? 5 Botala ngai, bokokamwa, bokozanga ata likambo ya koloba. 6 Soki kaka nakanisi yango, nabangi, mpe nzoto na ngai ekomi kolenga na somo. 7 Mpo na nini bato mabe bazali kowumela na bomoi? Mpo na nini bakomaka mibange mpe babakisaka nguya na bango? 8 Bana na bango bazali kolendisama pembeni na bango, mpe bakitani na bango bazali kofuluka na miso na bango. 9 Bandako na bango ebatelami mpe ezangi kobanga, fimbu na Nzambe ezali likolo na bango te. 10 Bangombe na bango ya mibali elembaka te kobotisa, bangombe na bango ya basi ebotaka kaka mpe esopaka zemi te. 11 Lokola kati na etonga ya bameme, bazali kotika bana na bango: bamoko kokima-kima, mpe bamosusu kosakana. 12 Bazali kobeta mbonda mpe lindanda, bazali kosepela na lokito ya flite; 13 bazali kolekisa mikolo na bango na bomengo, mpe bazali kokende na mboka ya bakufi na kimia. **(Sheol h7585)** 14 Nzokande, balobaka na Nzambe: ‹ Longwa mosika na biso! Tozali na posa te ya koyeba nzela na yo. 15 Nkolo-Na-Nguya-Nyonso nde nani mpo ete tosalela ye? Tokozwa litomba nini na kosambela ye? › 16 Boni, bozwi na bango ezali kati na maboko na bango moko te? Kasi mosika na

ngai, likanisi ya kolanda toli ya bato mabe! 17 Mbala boni bazali koboma mwinda ya bato mabe? Mbala boni pasi ezali kokitela bango? Boni, Nzambe abombeli bango kanda na Ye? 18 Mokolo nini mopepe makasi ekomema bango lokola makasa to matiti ya kokawuka? 19 Balobaka: ‹ Nzambe apesaka etumbu ya moto mabe epai ya bana na ye. › Tika ete apesa etumbu yango epai na ye moko moto mabe, mpo ete ayeba yango! 20 Tika ete miso na ye moko emona kobebisama na ye, mpe amela kopo ya kanda ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. 21 Pasi ya libota oyo etikali sima na ye ekosala ye nini tango basanza oyo bakatela ye ekomi na suka? 22 Bakoki solo koyekolisa Nzambe mayele, Ye oyo asambisaka ezala bato oyo baleki kotombolama? 23 Moko azali kokufa na makasi na ye nyonso, na kimia nyonso mpe na pasi ata moko te, 24 na nzoto sembesembe, mpe na mikuwa etonda na mafuta; 25 mosusu azali kokufa na mawa na motema, atikali ata komeka kosepela na bomengo te. 26 Nzokande, bango mibale bakolala ndenge moko na se ya mabele, mpe bankusu ekozipa bango. 27 Solo, nayebi malamu makanisi mpe mabongisi na bino, mpo na kotelemela ngai; 28 bolobaka: ‹ Wapi ndako ya mozwi? Wapi bandako oyo bato mabe bazalaki kovanda? › 29 Botunaki mituna wana te epai ya baleki nzela? Bobosani makambo oyo bayebisaki bino, 30 ete moto mabe abikaka mpe na mokolo ya pasi, akangolamaka mpe na mokolo ya kanda. 31 Nani, na miso ya moto mabe, apamelaka etamboli na ye? Nani azongiselaka ye makambo oyo asalaka? 32 Bamemaka ye na lilita, mpe bakengelaka kunda na ye. 33 Mabele ya lubwaku ezalaka malamu mpo na ye; bato nyonso batambolaka sima na ye na molongo, mpe bato ebele penza batambolaka liboso na ye. 34 Boye, mpo na nini bozali komitungisa mpo na kobondisa ngai? Pamba te kati na biyano na bino, etikali kaka lokuta. »

22 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki: 2 « Boni, litomba nini Nzambe akoki kozwa epai ya moto? Ezala ata moto ya bwanya, azalaka na litomba kaka mpo na ye moko. 3 Ezala soki ozali moyengebene, litomba nini Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki kozwa, ata ozali kobongisa nzela na yo ya bosembo? 4 Boni, okanisi ete ezali mpo na boyengebene na yo nde azali kopamela yo mpe kosambisa yo? 5 Mabe na yo ezali monene te? Masumu na yo eleki ndelo te? 6 Ozalaki koluka na pamba ndanga epai ya bandeko na yo ya mibali, ozalaki kolongola bato bilamba mpe kotika bango bolumbu, 7 ozalaki kopesa mayi te na moto oyo azalaki na posa ya mayi, mpe ozalaki kopimela moto oyo azalaki na nzala bilei, 8 atako ozalaki moto monene, nkolo mabele, mpe ozalaki kovanda na mabele yango lokola moto ya lokumu; 9 ozalaki kozongisa basi bakufisa mibali maboko pamba, mpe ozalaki kosilisa makasi ya bana bitike. 10 Yango wana, mitambo ezingeli yo, kobebisama ya mbalakata ekomi kopesa yo somo, 11 molili makasi ezwi yo mpe ozali kokoka komona te, mpe mpela ezipi yo. 12 Boni, Nzambe azali te kuna na likolo, kati na Lola? Tala ndenge nini etando ya minzoto ezali likolo koleka! 13 Nzokande, ozali koloba: ‹ Nzambe ayebi nini? Akoki kosambisa kati na mapata ya molili ya boye? › 14 Mapata minene ezipi Ye, yango wana azali komona biso te, wana azali kotambola-tambola na etando ya Lola? 15 Olingi solo kotikala kaka na nzela ya kala, nzela oyo bato mabe balekelaki? 16 Kufa ememaki bango na mbalakata, mpe miboko na bango etiolaki na mpela. 17 Bazalaki koloba na Nzambe: ‹ Tika biso, biso moko! Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akosala biso nini? › 18 Nzokande, Ye nde atondisaki bandako na bango na biloko ya kitoko. Yango wana, ngai, naboyaka toli ya bato mabe. 19 Bato ya sembo bazali komona kobebisama na bango mpe bazali kosepela, bayengebene bazali koseka bango mpe bazali koloba: 20 ‹ Solo, banguna na biso babebi, moto ezikisi bomengo na bango. › 21 Zongisa boyokani na yo elongo na Ye mpe luka kimia. Na nzela wana, bomengo ekoya lisusu epai na yo. 22 Ndima malako oyo ekowuta na monoko na Ye, mpe batela maloba na Ye kati na motema na yo. 23 Soki ozongi epai na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, soki obengani mabe mosika ya ndako na yo, bomengo na yo ekozongela yo. 24 Bwaka wolo na yo kati na putulu, wolo na yo ya Ofiri kati na mabanga ya lubwaku; 25 bongo Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akozala wolo na yo, mpe palata oyo eleki kitoko mpo na yo. 26 Solo, okozwa esengo epai ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso mpe okotombola elongi na yo epai ya Nzambe. 27 Okosambela Ye, Ye akoyoka yo, mpe okokokisa ndayi na yo. 28 Makambo oyo okokana, ekosalema, mpe pole ekongenga na nzela na yo. 29 Soki bato balembi, mpe yo olobi: ‹ Telema! › Nzambe akobikisa bango, 30 akokangola ata moto oyo asali mabe, akokangola ye penza mpo na bopeto ya maboko na yo. »

23 Yobo azongisaki: 2 « Lelo lisusu, kolela na ngai ezali bololo, loboko oyo ezali likolo na ngai eleki kolela ya motema na ngai na kilo. 3 Soki nayebaki esika nini nakoki komona Nzambe, nalingaki kokoma liboso ya kiti ya bokonzi na Ye, 4 nalingaki kotalisa, na bosembo nyonso, likambo na ngai liboso na Ye, mpe kotondisa monoko na ngai na matatoli ya solo, 5 nalingaki koyeba biyano oyo alingaki kopesa ngai, mpe kososola makambo oyo alingaki koloba na ngai. 6 Boni, alingaki kosalela nguya na Ye mpo na kosamba na ngai? Te, alingaki kutu koyokela ngai mawa! 7 Kuna, liboso na Ye, moto ya sembo akososolisa Ye likambo

na ngai, mpe nakokangolama libela wuta na maboko ya mosambisi na ngai. 8 Soki nakeyi na ngambo ya este, azali kuna te; soki nakeyi na ngambo ya weste, nazali komona Ye te. 9 Tango azali na mosala na ngambo ya nor, nazali komona Ye te, tango azali kobaluka na ngambo ya sude, nazali komona Ye ata moke te. 10 Nzokande, Ye ayebi nzela oyo ngai nazali kolanda; soki ameki ngai, nakokoma lokola wolo ya peto. 11 Makolo na ngai elandaki matambe na Ye; natambolaki na nzela na Ye mpe natikalaki kopengwa na yango te. 12 Napengwaki te mosika ya mateya ya bibebu na Ye; nabatelaki yango lokola bomengo ya kitoko, koleka lipa na ngai ya mokolo na mokolo. 13 Kasi Ye, azwaka Ye moko mokano na Ye; nani akoki kotelemela Ye? Asalaka nyonso oyo esepelisaka Ye. 14 Akokokisa ekateli oyo azwaki na tina na ngai mpe ebele ya mabongisi mosusu oyo akobongisa. 15 Yango wana, liboso na Ye, nazali koyoka somo makasi; mpe wana nazali kokanisa makambo oyo nyonso, nazali kobanga Ye. 16 Nzambe alembisi ngai, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso abangisi ngai. 17 Atako bongo, molili to molili makasi oyo ezingeli ngai ekangi ngai monoko te.

24 Mpo na nini Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akataka tango te mpo na esambiselo? Mpo na nini bato oyo bayebi Ye basengeli koluka na pamba mikolo ya boye? 2 Bato bapusaka bandelo, bakendaka koleisa bibwele oyo bayibaki, 3 babotolaka ane ya mwana etike mpe bazwaka lokola ndanga ngombe ya mobali ya mwasi oyo akufisi mobali; 4 balongolaka babola na nzela, mpe batindaka na makasi babola nyonso ya mokili ete babombama. 5 Lokola ba-ane ya zamba, babola bakendaka tongo-tongo na mosala mpo na koluka biloko ya kolia, kasi kaka esobe nde epesaka bana na bango bilei; 6 bakataka matiti na bilanga mpo na bibwele mpe balokotaka bambuma oyo etikalaka na bilanga ya vino ya moto mabe. 7 Na butu, balalaka bolumbu mpo na kozanga bilamba, bazangi bulangeti mpo na komifinika na tango ya malili; 8 bapoli na mvula ya ngomba, bakangami na mabanga mpo na kozanga esika ya kobombama. 9 Bazali kobotola mwana etike na mabele ya mama na ye, bazali kokanga mwana ya mobola mpo na niongo. 10 Soki bazangi bilamba, batambolaka bolumbu; bamemaka maboke ya nzete ya ble, kasi bazongaka kaka na nzala. 11 Bakamolaka bambuma ya olive kati na mapango ya bato mosusu, bakamolaka bambuma ya vino, kasi bazongaka kaka na posa ya komela. 12 Bileli ya kufa ezali koyokana wuta na mboka, mpe milimo ya bato oyo bazoki ezali koganga mpo na koluka lisungi, kasi Nzambe azali kopesa etumbu ata na moto moko te. 13 Bato oyo bazali kosala bongo, bazali kotombokela pole, bayebi nzela na Ye te mpe batambolaka ata kati na yango te. 14 Mobomi azali kotelema na moyi mpe koboma mobola elongo na moto akelela; na butu, azali lokola moyibi. 15 Liso ya moto ya ekobo ezelaka ete molili ekota; amilobelaka: ‹ Moto moko te akomona ngai, › mpe abombaka elongi na ye. 16 Kati na molili, bato balukaka kobuka bandako ya bato; kasi na moyi, bamikangelaka na ndako, bazali koboya pole. 17 Mpo na bango, molili makasi ezali nde tongo, somo ya molili ekomaka moninga na bango. 18 Nzokande bazali lokola fulufulu likolo ya etando ya mayi, eteni ya mabele na bango elakelami mabe epai ya bato ya mboka, yango wana moko te azali kokende na bilanga ya vino. 19 Ndenge kokawuka mpe moyi makasi emelaka mayi ya mvula pembe, ndenge wana mpe mboka ya bakufi emelaka bato oyo basalaka masumu. (Sheol h7585) 20 Libumu ya mama ebosanaka bango mpe bankusu esepelaka kolia bango. Bakanisaka bango lisusu te, pamba te mabe na bango esili kobukana lokola nzete. 21 Bato mabe basepelisaka basi bazangi bana mpe bato oyo babotaka te, kasi basalaka bolamu te epai ya mwasi oyo akufisa mobali. 22 Kasi Nzambe, na nguya na Ye, abakisaka mikolo ya banyokoli na bango; ata batombolami, bazalaka na elikya te mpo na bomoi na bango. 23 Nzambe apesaka bango kimia, kasi miso na Ye etalaka nzela na bango. 24 Mpe atako sik'oyo bazali bato minene, na tango moke bakozala lisusu te, bakokweya mpe bakokufa lokola moto nyonso, bakokatama lokola mito ya ble. 25 Soki ezali bongo te, nani akoki kolakisa ngai ete nazali koloba lokuta? Nani akoloba ete maloba na ngai ezali ya pamba? »

25 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki: 2 « Bokonzi mpe somo ezali ya Nzambe; atiaka kimia na bisika na Ye ya likolo. 3 Boni, bakoki kotanga mampinga na Ye ya lola? Na likolo ya nani pole ya Nzambe engengaka te? 4 Ndenge nini moto akoki kozala sembo na miso ya Nzambe? Ndenge nini moto oyo abotami na mwasi akoki kozala peto? 5 Soki kutu sanza ezali kongenga te, mpe minzoto ezali peto te, na miso na Ye, 6 toloba nini mpo na moto oyo azali se mutsopi, mpo na mwana na moto oyo azali kaka nyama moke ya pamba! »

26 Yobo azongisaki: 2 « Ah! Tala ndenge osungi moto oyo azangi makasi, ndenge osungi loboko oyo elembi! 3 Tala toli oyo opesi na moto azangi bwanya, mpe tala ebele na mayele oyo olakisi! 4 Ozwi maloba oyo wapi? Molimo oyo elobi na monoko na yo ezali ya nani? 5 Bakufi balengaka na se ya mayi mpe ya bikelamu oyo ezalaka kuna. 6 Liboso ya Nzambe, mboka ya bakufi ezali bolumbu, mpe libulu ya molili ezali polele. (Sheol h7585) 7 Atandaka likolo na esika oyo ezali na eloko moko te, atelemisaka mabele na likolo ya eloko

moko te, 8 akangaka mayi kati na mapata, kasi mapata
epasukaka te; 9 azipaka kiti ya bokonzi na Ye, atandaka
mapata na likolo na yango; 10 akataka mondelo na likolo ya
mayi, na suka ya pole mpe na molili. 11 Makonzi ya Lola
ezali kolenga mpe ezali kokamwa na pamela na Ye. 12 Na
nguya na Ye, apasoli ebale monene; mpe na mayele na
Ye, abuki-buki Rakabe na biteni. 13 Na pema na Ye, Likolo
ekomaka kitoko, loboko na Ye etobolaka nyoka oyo ekimaka.
14 Soki makambo wana ezali kaka ndambo moke ya misala
na Ye mpe mongongo na Ye ya se oyo toyokaka, nani akoki
kososola bakake ya nguya na Ye? »

27 Yobo akobaki koloba: 2 « Na Kombo ya Nzambe oyo
awangani bosembo na ngai, na Kombo ya Nkolo-
Na-Nguya-Nyonso oyo atungisi motema na ngai, 3 wana
ngai nazali nanu na bomoi, mpe pema ya Nzambe ezali
nanu na zolo na ngai, 4 bibebu na ngai ekoloba mabe
te, mpe lolemo na ngai ekobimisa lokuta te. 5 Ekozala
penza mabe koleka soki ngai nalongisi bino! Kino tango
nakokufa, nakotika te kotatola boyengebene na ngai, 6
nakobatela bosembo na ngai, nakotika yango te; motema
na ngai ekotikala kosambisa ngai mokolo moko te. 7 Tika
ete bayini na ngai bazala lokola bato mabe, mpe banguna
na ngai, lokola bato bazangi bosembo! 8 Elikya nini moto
mabe azali na yango tango Nzambe azwi bomoi na ye? 9
Boni, Nzambe ayokaki koganga na ye tango pasi ekomelaki
ye? 10 Boni, akosepela penza na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
to akobelela lisusu Nzambe tango nyonso? 11 Nakoteya
bino makambo oyo etali nguya ya Nzambe, nakobomba te
nzela ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. 12 Bino nyonso, boyebi
yango malamu! Bongo mpo na nini bilobaloba ya boye? 13
Tala lifuti oyo Nzambe abongiseli moto mabe, libula oyo
moto ya mobulu azwaka epai ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso:
14 Ata soki bana na ye ya mibali bakomi ebele, mopanga
ezali lifuti na bango, bakitani na ye bakokufa na nzala, 15
bokono oyo ebomaka ekoboma bato na ye, oyo bakotikala
na bomoi, mpe basi na bango oyo bakufisa mibali bakolela
bango te. 16 Ata soki asangisi palata lokola putulu mpe
bilamba lokola mipiku ya mabele, 17 nyonso oyo abongisi,
moto ya sembo nde akolata yango, mpe bato oyo basali
mabe te nde bakokabola palata na ye. 18 Ndako oyo atongi
ezali makasi te lokola ndako ya limpulututu, lokola ndako ya
matiti oyo mokengeli atongaka. 19 Akokufa na bozwi, kasi
akosala na yango eloko moko te; tango akofungola miso,
bozwi na ye nyonso ekozala lisusu te. 20 Somo ekozwa ye
lokola mayi ya mpela; na butu, mopepe makasi ekopikola ye
na mbalakata. 21 Wuta na ngambo ya este, mopepe makasi
ekomema ye, mpe akei libela, ekopikola ye na esika na ye.
22 Bakobwakela ye makonga na mawa te, ata azali kosala
makasi ya kokima loboko ya moto oyo azali kobwakela ye
yango. 23 Bakobetela libebi na ye maboko, mpe bakotiola ye
na piololo wuta na ndako na ye moko. »

28 Ezali na esika oyo batimolaka palata, mpe na esika oyo
bapetolaka wolo. 2 Ebende ewutaka na mabele, mpe
libanga oyo balekisaka na moto epesaka motako. 3 Moto
asilisaka molili, alukaka kino na se, na bisika ya se penza,
libanga kati na molili oyo eleki makasi, 4 atimolaka libulu
mosika ya esika oyo bato bavandaka, na bisika oyo makolo
ya bato ekomaka te, mosika penza na bato, adiembelaka
mosika ya bato nyonso. 5 Mabele epai wapi bilei ewutaka
ebongwani na se na yango lokola nde moto ezikisi yango. 6
Mabanga ya safiri ewutaka na mabanga makasi ya mabele,
mpe putulu ya wolo ezalaka kati na mabele. 7 Ndeke moko
te oyo eliaka misuni eyebi nzela na yango, miso ya mpongo
moko te emoni yango, 8 nyama ya zamba etia nanu makolo
na yango kuna te, mpe nkosi etambola nanu kuna te. 9 Moto
abetaka loboko na ye na likolo ya libanga ya makasi mpe
apikolaka ngomba longwa na misisa, 10 atimolaka nzela kati
na mabanga, mpe miso na ye emonaka bomengo na yango
nyonso, 11 akawusaka mayi ya bibale mpe abimisaka na
pole biloko oyo ebombama. 12 Kasi bakoki komona bwanya
wapi? Mayele evandaka wapi? 13 Moto ayebaka motuya
na yango te, pamba te bakoki komona yango te kati na
mokili ya bato ya bomoi. 14 Libulu ya mozindo elobi: « Ezali
kati na ngai te; » mpe ebale monene elobi: « Ezali epai
na ngai te. » 15 Bakoki kosomba yango te na motuya ya
libanga ya wolo to na bakilo ya palata; 16 bakoki te kosomba
yango na wolo ya Ofiri to na mabanga ya talo ya Onikisi
to mabanga ya talo ya Safiri; 17 wolo to diama ekoki te
kokokana na yango, bakoki kozwa yango te na motuya ya
sani ya wolo ya kitoko. 18 Mayaka ya Karayi mpe ya Jasipe
ezali na motuya te liboso na yango. Motuya ya bwanya
eleki pawuni ya talo. 19 Topaze ya Kushi ekoki kokokana na
yango te, mpe bakoki te kosomba yango ata na wolo ya
peto. 20 Boye, bwanya ewutaka wapi? Mayele evandaka
wapi? 21 Ebombami mosika na miso ya bato nyonso ya
bomoi, ebombami mpe mosika na miso ya bandeke ya
likolo. 22 Libebi mpe kufa elobi: « Kaka sango na yango
nde ekomaki na matoyi na biso. » 23 Nzambe kaka nde
ayebi nzela na yango, Ye nde kaka ayebi esika bwanya
evandaka. 24 Pamba te miso na Ye emonaka kino na suka
ya mokili, mpe amonaka nyonso oyo ezali na se ya Lola. 25
Tango apesaki makasi na mopepe mpe atiaki mondelo na
mayi, 26 tango atiaki mobeko mpo na mvula mpe afungolaki
nzela mpo na kake mpe mikalikali, 27 amonaki bwanya mpe

akumisaki yango, andimaki yango mpe amekaki yango. 28 Bongo alobaki na moto: « Kotosa Nkolo, yango nde bwanya! Koboya mabe, yango nde mayele! »

29 Yobo akobaki koloba: 2 « Ah! Soki nakokaki kozala lisusu ndenge nazalaki na basanza oyo eleki, ndenge nazalaki na mikolo oyo Nzambe azalaki kobatela ngai, 3 tango mwinda na Ye ezalaki kongenga na moto na ngai, mpe tango, na pole na Ye, nazalaki kotambola kati na molili. 4 Ah! Soki nakokaki kozala lisusu ndenge nazalaki na mikolo oyo nazalaki nanu na makasi, tango bolingo ya Nzambe ezalaki kopambola ndako na ngai, 5 tango Nkolo-Na-Nguya-Nyonso azalaki nanu elongo na ngai bana mibali na ngai bazingelaki ngai, 6 tango nzela na ngai etondisamaki na miliki mpe libanga ezalaki kosopa mafuta ya olive mpo na ngai! 7 Tango nazalaki kokende na ekuke ya mboka mpe nazalaki kotia kiti na ngai na esika oyo bato ebele bakutanaka, 8 bilenge bazalaki komona ngai mpe bazalaki kobombama, mibange bazalaki kotelema, 9 bakambi bazalaki kozanga maloba mpe kozipa minoko na bango na maboko, 10 bato ya lokumu bazalaki kokitisa mingongo na bango mpe lolemo na bango ezalaki kokangama na minoko na bango. 11 Moto nyonso oyo azalaki koyoka ngai azalaki koloba ete nazali moto ya esengo, mpe bato nyonso oyo bazalaki komona ngai bazalaki kotatola mpo na ngai; 12 pamba te nazalaki kosunga babola oyo bazalaki kosenga lisungi, mpe mwana etike oyo azangi moto oyo akosunga ye. 13 Moto oyo akomaki pene ya kokufa azalaki kopambola ngai, mpe nazalaki kopesa esengo na motema ya mwasi oyo akufisa mobali. 14 Nazalaki kolata bosembo lokola elamba; bosembo ezalaki elamba na ngai mpe kitendi na ngai ya kokanga na moto. 15 Nazalaki miso ya mokufi miso mpe makolo ya mokakatani; 16 nazalaki tata ya moto oyo akelela, nazalaki kobundela moto oyo nayebi te; 17 nabukaki mbanga ya moto mabe mpe nabotolaki bato oyo akangaki na minu na ye. 18 Nazalaki kokanisa: ‹ Nakokufa kati na ndako na ngai moko sima na mikolo ebele lokola zelo. 19 Misisa na ngai ekoluka mayi, mpe mayi oyo ezalaka na matiti ekovanda butu mobimba na bitape na ngai. 20 Lokumu na ngai ekozongisela ngai esengo, ata tolotolo ekokoma ya sika na loboko na ngai. › 21 Bato bazalaki koyoka ngai na bokebi, bazalaki na kimia mpo na koyoka toli na ngai. 22 Sima na ngai koloba, bazalaki na liloba ya kozongisa te; maloba na ngai ezalaki kokota na esengo na matoyi na bango. 23 Bazalaki kozela ngai ndenge bazelaka mvula, mpe bazalaki komela maloba na ngai lokola mvula ya suka. 24 Soki nasekisi bango, bazalaki kondima te; kongenga ya elongi na ngai ezalaki na motuya mpo na bango. 25 Naponaki nzela mpo na bango mpe navandaki lokola mokonzi na bango; nazalaki kokonza bango lokola mokonzi kati na mampinga na ye, nazalaki lokola moto oyo azalaki kolendisa bato ya mawa. »

30 « Kasi sik'oyo, nakomi eloko ya kotiola epai ya bilenge oyo batata na bango bazangaki tina, mpe oyo nakokaki kutu te kopesa nzela ya kolia esika moko na mbwa na ngai, oyo ezalaki kobatela bibwele na ngai. 2 Makasi ya maboko na bango ekokaki kutu kosunga ngai na nini? Pamba te basilaki makasi na nzoto, 3 bazalaki bato bakawuka na nzala mpe na kozanga, bato oyo bazalaki kolia mabele ya esobe mpe ezanga matiti. 4 Bazalaki kobuka matiti ya mungwa kati na banzete mpe kolia misisa ya banzete mike. 5 Babenganaki bango kati na bato na bango, babelelaki bango lokola miyibi. 6 Bazalaki kovanda na nzela ya mayi ekawuka, kati na mabulu ya mabele mpe ya mabanga; 7 bazalaki kolela lokola banyama kati na banzete mike ya nzube, bazalaki kosangana na se ya banzete mikuse. 8 Bana oyo batata na bango bazanga mayele mpe bazanga kombo babenganaki bango libanda ya mboka. 9 Sik'oyo, bana na bango ya mibali bakomi koseka ngai na banzembo, nakomi lisapo kati na minoko na bango. 10 Bazali koyina ngai mpe bakimi mosika na ngai, bazali na somo te ya kobwakela ngai soyi na elongi. 11 Mpo ete Nzambe alembisi singa ya tolotolo na ngai mpe ayokisi ngai soni, bazali komipekisa na likambo moko te liboso na ngai. 12 Na loboko na ngai ya mobali, lisanga ya bato mabe ezali kobundisa ngai, batie mitambo na makolo na ngai, batie mabaku na nzela na ngai mpo na kosala ngai mabe; 13 bakangi nzela na ngai, balongi kobebisa ngai atako moto moko te asungaki bango. 14 Bazali koya lokola na nzela ya lidusu ya monene, bazali kobunda-bunda kati na ndako ebukana. 15 Somo elati ngai, lokumu na ngai ekeyi lokola mopepe, bomengo na ngai elimwe lokola lipata. 16 Sik'oyo, bomoi na ngai ekeyi, mpe mikolo ya pasi ekangi ngai. 17 Butu ezali kotobola mikuwa na ngai mpe pasi ezali kozangisa ngai pongi. 18 Na nguya na yango, pasi ekomi lokola kingo ya nzambala na ngai. 19 Nzambe abwaki ngai na potopoto, mpe nakomi lokola putulu ya mabele to ya moto. 20 Oh Nzambe, nazali koganga epai na Yo, kasi ozali kopesa ngai eyano te; natelemi, kasi ozali kotala ngai kaka pamba. 21 Obongwani monguna ya kanza mpo na ngai, ozali kobundisa ngai na nguya ya loboko na Yo. 22 Omemi ngai liboso ya mopepe mpe otiki ete mopepe yango emema ngai, bongo epumbwisi ngai mosika. 23 Nayebi ete ozali komema ngai na kufa, na esika oyo obongisa mpo na bato ya bomoi. 24 Kasi boni, moto oyo azali kokufa akoki kotombola ata loboko te? Moto oyo azali na pasi, akoki te kosenga lisungi? 25 Boni, nazalaki

kolela te elongo na bato oyo bazalaki na pasi? Motema na ngai eyokelaki babola mawa te? 26 Nazelaki esengo, kasi pasi nde ekomeli ngai; nazelaki pole, kasi molili nde ekomeli ngai. 27 Motema na ngai ezali kobaluka kati na ngai, wuta mokolo pasi oyo ekomeli ngai. 28 Nakomi mwindo, kasi moyi te nde eyindisi ngai; kati na lisanga, nakomi kaka kotelema mpe kobelela mpo na koluka lisungi. 29 Nakoma ndeko ya mbwa ya zamba mpe moninga ya maligbanga. 30 Poso na ngai ya nzoto eyindi mpe ekomi kokweya-kweya, mikuwa na ngai ekawuki na moyi. 31 Lindanda na ngai etikali kaka mpo na matanga, mpe flite na ngai, mpo na kosunga mingongo ya baleli. »

31 « Nasalaki boyokani elongo na miso na ngai ete nalula elenge mwasi te. 2 Pamba te, libula nini Nzambe akoki kobongisela ngai wuta na likolo? Libonza nini Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki kotindela ngai wuta na likolo? 3 Boni, pasi ezali mpo na bato mabe te? Kobebisama ezali mpo na bato oyo basalaka masumu te? 4 Amoni banzela na ngai te? Atangi matambe na ngai nyonso te? 5 Soki natambolaki na lokuta to litambe na ngai elandaki nzela mabe, 6 tika ete Nzambe ameka ngai na emekelo ya sembo, mpe akomona ete ngai nasali mabe te. 7 Soki matambe na ngai ebimaki na nzela na Ye, soki motema na ngai etambolisamaki kolanda miso na ngai, soki maboko na ngai ekomaki mbindo, 8 tika ete bato mosusu balia biloko oyo ngai naloni, mpe tika ete nkona na ngai epikolama! 9 Soki motema na ngai ekosamaki na mwasi to soki natalaki na makanisi mabe ekuke ya mozalani na ngai, 10 tika ete mwasi na ngai atutela moto mosusu ble mpe tika ete mibali mosusu basangisa na ye nzoto. 11 Pamba te elingaki kozala likambo ya soni, mpe lisumu ya boye ebongi na esambiselo ya basambisi. 12 Ezali moto oyo ezali kozikisa kino na kobebisama mpe ekoki kobebisa bomengo na ngai nyonso. 13 Soki nasalelaki na bosembo te bawumbu na ngai ya mibali mpe ya basi tango bazwaki ngai mabe, 14 nakosala nini soki Nzambe asambisi ngai? Nakopesa eyano nini tango akotuna ngai ndenge nini nabandaki kosala? 15 Ezalaki Ye te oyo asalaki ngai kati na libumu ya mama na ngai nde asalaki bango? Ngai na bango, tozalaki lolenge moko te kati na mabumu ya bamama na biso? 16 Soki nakokisaki te posa ya mobola to soki nalembisaki miso ya mwasi oyo akufisa mobali, 17 soki nabombaki lipa na ngai mpo na ngai moko to nakabolaki yango te na bana bitike, 18 —nzokande wuta bolenge na ngai, nazalaki kobokola bana bitike lokola tata na bango; mpe wuta mbotama na ngai, nazalaki kolakisa nzela na mwasi oyo akufisa mobali— 19 soki namonaki mobola kokufa na kozanga bilamba to moto akelela kozanga bilamba, 20 bongo motema na ye epambolaki ngai te na ndenge nazipaki ye na bilamba oyo ewutaki na bibwele na ngai, 21 soki natombolaki loboko na ngai mpo na kosala mwana etike mabe, wana nayebaki ete nazali na nguya liboso ya basambisi, 22 tika ete loboko na ngai elongwa na lipeka na ngai to ebukana! 23 Pamba te nazalaki kobanga etumbu ya Nzambe, mpe nakokaki te kosala eloko liboso ya lokumu na Ye. 24 Soki natiaki elikya na ngai na wolo to nalobaki na wolo ya kitoko: ‹ Ozali ekimelo na ngai, › 25 soki nasepelaki na ebele ya bozwi na ngai, bomengo oyo maboko na ngai esalaki, 26 soki natalaki moyi na kongenga na yango to sanza kotambola na nkembo, 27 soki motema na ngai ekosamaki na nkuku, mpe maboko na ngai epesaki yango beze ya lokumu, 28 wana elingaki lisusu kozala mbeba oyo ebongi na esambiselo ya basambisi, pamba te nalingaki kowangana Nzambe oyo azali na Likolo. 29 Soki nasepelaki na pasi ya monguna na ngai to nagangaki na esengo na likama oyo ekomelaki ye, 30 soki napesaki nzela na monoko na ngai ete esala lisumu na kosenga kufa ya monguna na ngai na nzela ya maloba ya kolakela mabe; 31 soki bato ya libota na ngai balobaka te: ‹ Nani oyo atondaki te na misuni ya banyama ya Yobo? › 32 Soki mopaya moko te alalaki libanda, pamba te ekuke na ngai ezalaki ya kofungwama tango nyonso mpo na moleki nzela, 33 soki nabombaki lisumu na ngai ndenge Adamu asalaki to nabombaki yango na motema na ngai, 34 pamba te nabangaki bato mpe nabangaki ete mabota etiola ngai, yango wana nakangaki monoko mpe nakokaki kobima libanda te! 35 Ah, soki nazalaki ata na moto oyo akokaki koyoka ngai! Yango nde sik'oyo liloba na ngai ya suka. Tika ete Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ayanola ngai! Tika ete moto oyo afundi ngai akoma na mokanda makambo oyo afundeli ngai! 36 Solo, nalingaki komema yango na lipeka na ngai, nalingaki kolata yango lokola motole, 37 nalingaki kotalisa Ye makambo nyonso oyo nasalaki, nalingaki kopusana pene na Ye lokola mokambi.— 38 Soki mabele na ngai eboyi ngai, soki mikala na yango elelaki, 39 soki naliaki bambuma na yango na ofele to soki natungisaki bankolo na yango, 40 tika ete banzube ebima na esika ya ble, mpe matiti mabe ebima na esika ya orje. » Oyo nde suka ya maloba ya Yobo.

32 Bato wana misato batikaki koyanola Yobo, pamba te azalaki komimona sembo na miso na ye moko. 2 Kasi Eliwu, mwana mobali ya Barakeyeli, moto ya libota ya Buzi mpe ya etuka ya Rami, asilikelaki Yobo makasi, pamba te amimonaki sembo koleka Nzambe. 3 Asilikelaki mpe baninga misato ya Yobo, pamba te balongaki te kopesa Yobo eyano oyo esengeli; nzokande bakweyisaki Nzambe. 4

Eliwu awelaki te koloba moto ya liboso epai ya Yobo, pamba te baninga wana misato ya Yobo bazalaki mikolo na ye na mibu ya mbotama. 5 Kasi tango Eliwu amonaki ete bato wana misato bazali lisusu na likambo ya koloba te, asilikaki makasi. 6 Boye Eliwu, mwana mobali ya Barakeyeli, moto ya libota ya Buzi, alobaki: « Nazali leki na mibu ya mbotama, mpe bino bozali mikolo; yango wana nazalaki kobanga mpe nazangaki makasi ya koloba na bino makambo oyo ngai nayebi. 7 Nazalaki komilobela: ‹ Bato oyo bazali na mibu ebele ya mbotama bakoyeba koloba, pamba te kozala na mibu ebele epesaka bwanya. › 8 Nzokande, kati na moto, ezali nde molimo, ezali pema ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso nde epesaka moto boyebi. 9 Ezali kaka mibange te nde bazali na bwanya, mpe ezali kaka bampaka te nde basosolaka makambo oyo ezali sembo. 10 Yango wana nalobi: Boyoka ngai, ngai mpe nakoloba na bino makambo oyo nayebi. 11 Tango bino bozalaki koloba, ngai nazalaki koloba te, nazalaki koyoka makanisi na bino, wana bozalaki koluka makambo ya koloba. 12 Nalandaki bino na bokebi nyonso; moko te kati na bino amoni mabe ya Yobo, moko te kati na bino alongi makanisi ya Yobo. 13 Boloba te: ‹ Tomoni bwanya; Nzambe kaka nde akoki kolonga ye, kasi moto te. › 14 Lokola Yobo alobaki maloba na ye epai na ngai te, ngai mpe nakosalela makanisi na bino te mpo na kozongisela ye eyano. 15 Bayoki soni, batikali ata na liloba moko te ya koloba, makambo ya koloba esili bango na minoko! 16 Boni, nasengeli sik'oyo kozela, awa bazangi maloba to basuki wana mpe bakangi minoko? 17 Ngai mpe nakoloba sik'oyo, nakoloba makambo oyo nayebi. 18 Lokola maloba ebele etondi kati na ngai, motema na ngai ezali kopela lokola moto. 19 Kati na ngai, nazali lokola mbeki ya vino oyo ezali kotoka, lokola mbeki ya vino ya sika oyo ekomi pene ya kopasuka. 20 Nakoloba mpo ete motema na ngai ekita, nakofungola bibebu na ngai mpo ete nayanola. 21 Nakopona bilongi te, nakobondela mpe moto moko te; 22 pamba te, soki nayebaki kobondela bato, Mokeli na ngai alingaki kolongola ngai mbala moko.

33 Kasi sik'oyo, Yobo, yoka maloba na ngai, tia matoyi mpo na koyoka maloba na ngai! 2 Tala, nafungoli monoko na ngai, maloba na ngai ezali na songe ya lolemo. 3 Maloba na ngai ewuti na motema ya sembo, bibebu na ngai ezali penza koloba makambo oyo ngai nayebi. 4 Molimo ya Nzambe asalaki ngai, pema ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso epesi ngai bomoi. 5 Boye soki okoki, yanola ngai, mibongisa mpo na komekana na ngai. 6 Nazali kaka lokola yo liboso ya Nzambe; ngai mpe nawutaki na putulu. 7 Boye, somo na ngai ebangisa yo te, mpe monene ya loboko na ngai epanza yo te. 8 Kasi olobaki na matoyi na ngai— mpe nazali nanu koyoka makelele ya maloba na yo— 9 ‹ Nazali sembo, nasali masumu te; nazali peto, namemi na ngai ngambo te. › 10 Nzokande, Nzambe amoni mbeba kati na ngai, azali kozwa ngai lokola monguna na Ye. 11 Akangi makolo na ngai na bibende, azali kononga banzela na ngai nyonso. 12 Kasi, kati na nyonso oyo, ngai nalobi, ozali na elonga te, pamba te Nzambe azali monene koleka moto. 13 Mpo na nini ozali kosamba na Ye? Alimbolaka tina ya misala na Ye epai ya moto moko te. 14 Nzokande, Nzambe alobaka, na lolenge moko to na lolenge mosusu, kasi moto asosolaka yango te. 15 Alobaka kati na ndoto, kati na emoniseli ya butu, tango bato bazwaka pongi makasi wana balali na mbeto; 16 boye, akoki kofungola matoyi ya bato mpe kobeta sete na makebisi oyo azali koloba, 17 mpo na kotia moto mosika ya misala na ye ya mabe mpe kobatela ye na lolendo, 18 mpo na kobatela molimo na ye mpo ete ekufa te, mpe bomoi na ye mpo ete ebebisama te na mopanga. 19 Nzokande, moto akoki mpe, mbala mosusu, koteyama na mbeto na ye, na nzela ya kobela mpe ya minyoko ya tango nyonso kati na mikuwa na ye. 20 Boye, azali kosepela lisusu na lipa te, mpe motema na ye ekomi koboya bilei oyo alingaka mingi. 21 Nzoto na ye ekawuki na pamba, mpe mikuwa na ye, oyo ebombama, ebimi. 22 Molimo na ye ezali kopusana pene ya kunda, mpe bomoi na ye, pene ya bamemi sango ya kufa. 23 Nzokande, soki ekoki kozala ata na anjelu moko, kati na ba-anjelu nkoto moko, mpo na koyebisa na moto makambo oyo ezali sembo, 24 tika ete asalela ye ngolu mpe aloba: ‹ Bikisa ye ete akota te kati na libulu ya kufa, nasili kofuta niongo mpo na kosikola ye, › 25 nzoto na ye ekokoma lisusu sembesembe lokola na tango ya bolenge na ye, ekozonga ndenge ezalaki na bomwana na ye. 26 Akosambela Nzambe, akozwa ngolu na miso na Ye, akomona Nzambe na miso mpe akoganga na esengo. Nzambe akozwa ye lisusu lokola moto ya sembo. 27 Boye akoyemba na miso ya bato mpe akoloba: ‹ Nasalaki masumu mpe natambolaki na bosembo te, kasi nazwi lifuti oyo nasengelaki kozwa te. 28 Nzambe akangoli molimo na ngai na libulu ya kufa, mpe nakowumela kati na pole na esengo. › 29 Nzambe asalaka makambo oyo nyonso epai ya moto mbala mibale to mpe mbala misato, 30 mpo na kolongola molimo na ye na libulu ya kufa, mpo ete pole ya bomoi ekoka kongenga likolo na ye. 31 Yobo, fungola matoyi, vanda kimia mpe yoka ngai! Nazali na makambo ya koloba na yo. 32 Kasi soki ozali na likambo ya koloba, yebisa ngai yango, pesa ngai eyano, mpe ngai nakolongisa yo. 33 Soki te, vanda kimia mpe yoka ngai, mpe ngai nakoteya yo bwanya. »

34 Eliwu azwaki maloba mpe alobaki: **2** « Bino bato ya bwanya, boyoka maloba na ngai; bino bato ya mayele, boyoka ngai! **3** Pamba te litoyi nde esosolaka maloba ndenge lolemo emekaka bilei. **4** Tososola mpo na biso moko makambo ya sembo, toyekola elongo makambo oyo ezali malamu. **5** Tala makambo oyo Yobo azali koloba: ‹ Nasali mabe te, kasi Nzambe aboyi kolongisa ngai. **6** Atako nazali sembo, bazali kozwa ngai lokola mokosi; atako nasali mabe te, likonga na Ye ezokisi ngai pota oyo esilaka te. › **7** Nani azali lokola Yobo, oyo amelaka kotiolama lokola mayi? **8** Atambolaka elongo na banyokoli ya bato, asanganaka na bato mabe. **9** Pamba te alobi: ‹ Ezali na litomba te epai na moto, na koluka kosepelisa Nzambe. › **10** Boye, bino bato ya mayele, boyoka ngai! Ekoki kosalema te ete Nzambe asala mabe; ekoki kosalema te ete Nkolo-Na-Nguya-Nyonso asala makambo oyo ezangi bosembo. **11** Azongiselaka moto na moto kolanda misala na ye, apesaka na moto na moto kolanda etamboli na ye. **12** Te, Nzambe akoki kosala mabe te, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki kobuka bosembo te. **13** Nani akomisaki Ye Mokonzi ya mokili? Nani apesaki Ye bokonzi likolo ya mokili mobimba? **14** Soki Nzambe azalaki kaka kokanisa mpo na Ye moko, mpe soki abatelaki kati na Ye moko molimo na Ye mpe pema na Ye, **15** bato nyonso balingaki kokufa elongo, mpe moto nyonso alingaki kozonga putulu. **16** Soki ozali na boyebi, yoka maloba oyo; yoka makambo oyo nazali koloba. **17** Boni, moto oyo ayinaka bosembo akoki solo kozala mokonzi? Okokweyisa solo Nkolo-Na-Bosembo mpe Nkolo-Na-Nguya? **18** Ezali Ye nde alobaka na bakonzi: ‹ Bozali bato pamba, › mpe na bato ya lokumu: ‹ Bozali bato mabe? › **19** Aponaka bilongi ya bakambi te, mpe asalelaka bazwi bolamu te mpo na bozwi na bango koleka babola, pamba te bango nyonso basalemaki na maboko na Ye. **20** Bato bazali kokufa mbala moko, kati na butu; bazali kobunda-bunda mpe kolimwa, bato ya nguya bazali kolongwa atako loboko ya moto etindiki bango te. **21** Miso na Ye ezali likolo ya banzela ya bato, amonaka etamboli na bango nyonso. **22** Ezala molili, ezala libulu ya kufa, eloko moko te ekoki kobomba bato mabe. **23** Nzambe azali na posa ya kolanda-landa bato te mpo ete bakoka koya liboso na Ye mpo na kosambisama. **24** Abomaka bato ya makasi ata soki aluki koyeba tina te mpe atiaka bato mosusu na esika na bango. **25** Pamba te ayebi misala na bango, akweyisi bango na butu moko, mpe babebisami. **26** Apesaka bango etumbu lokola bato mabe na esika oyo bato nyonso bakoki komona, **27** pamba te baboyaki kolanda Ye mpe kososola banzela na Ye. **28** Bakomisaki koganga ya babola kino epai ya Nzambe, mpe koganga ya banyokolami eyokanaki epai na Ye. **29** Kasi soki avandi kimia, nani akokweyisa Ye? Soki abombi elongi na Ye, nani akoki komona Ye? Nzokande, akengelaka bikolo mpe bato **30** mpo na kopekisa bato mabe ete bakamba mokili te mpe batiela bato mitambo te. **31** Soki moto moko alobi na Nzambe: ‹ Nasali mabe, nazwi etumbu ya masumu na ngai, kasi nakosala lisusu mabe te. **32** Lakisa ngai makambo oyo nazali kokoka komona te; soki nasali mabe, nakozongela yango lisusu te. › **33** Boni, Nzambe akoki kopesa yo etumbu? Nayebi ete ondimi na yo te. Yo nde osengeli kozwa mokano, kasi ngai te! Yebisa ngai makambo oyo yo oyebi. **34** Bato ya mayele mpe bato ya bwanya oyo bazali koyoka ngai balobaki: **35** ‹ Yobo azali koloba na boyebi te, maloba na ye ezali na tina te. › **36** Oh! Tika ete Yobo asambisama kino na suka mpo ete apesa biyano lokola moto mabe! **37** Pamba te, na lisumu na ye, azali kobakisa kotomboka, azali kotia tembe kati na biso mpe azali kokoba kobakisa maloba mpo na kotelemela Nzambe. »

35 Bongo Eliwu alobaki: **2** « Boni, okanisi ete yango ezali sembo? Olobi: ‹ Nazali sembo liboso ya Nzambe. › **3** Nzokande, ozali koloba: ‹ Nakozwa nini, litomba nini nakozwa soki nasali masumu te? › **4** Nalingi kopesa yo eyano, yo elongo na baninga na yo. **5** Tombola miso na likolo mpe tala; mona ndenge mapata ezali likolo na yo. **6** Soki osali masumu, ekosala Nzambe nini? Soki masumu na yo ezali ebele, ekosala Ye nini? **7** Soki ozali sembo, okopesa Ye nini to akozwa nini na loboko na yo? **8** Mabe na yo ekokomela kaka bazalani na yo, bosembo na yo ezali na litomba kaka epai ya bana na bato. **9** Bato bazali kolela na se ya mokumba ya minyoko, bazali koganga na se ya motema makasi ya bato minene. **10** Kasi moto moko te azali koloba: ‹ Nzambe Mokeli na ngai, Ye oyo apesaka banzembo ya esengo na butu, **11** Ye oyo ateyaka biso koleka banyama ya mokili mpe akomisaka biso mayele koleka bandeke ya likolo, azali wapi? › **12** Ata bagangi, Nzambe akoyanola te, mpo na lolendo ya bato mabe. **13** Pamba te, Nzambe ayokaka te maloba na bango ya pamba, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso azalaka ata na bokebi na yango te. **14** Nzokande, yo ozali komeka koloba ete ozali komona Ye te, ete ozwi nanu eyano te na kolela na yo epai na Ye. **15** Mpe sik'oyo, soki kanda ya Nzambe eyei nanu likolo na yo te mpe soki Ye azali nanu kobosana maloba na yo ya soni, **16** elingi koloba ete yo, Yobo, ofungoli monoko na yo kaka na pamba mpe otondisi yango na maloba ya bozoba. »

36 Eliwu abakisaki lisusu: **2** « Yokela ngai nanu moke, nalingi koteya yo, nazali na makambo mingi mosusu

ya koloba na tina na Nzambe. 3 Tala, nazali kozwa mosika
boyebi na ngai mpo na kobundela mpe kolongisa Mokeli na
ngai. 4 Yeba malamu ete maloba na ngai ezali ya lokuta te,
ezali moto na boyebi ya solo nde azali pene na yo. 5 Tala
monene ya Nzambe! Kasi atiolaka na Ye bato te, nguya na
Ye emonanaka na nzela ya mikano na Ye ya makasi. Azali
na nguya, mpe mikano na Ye ebongwanaka te. 6 Atikaka
moto mabe te kozala na bomoi, alongisaka banyokolami, 7
alongolaka miso na Ye te likolo ya bayengebene, avandisaka
bango na kiti ya bokonzi elongo na bakonzi mpe atombolaka
bango mpo na libela. 8 Kasi soki bato bakangami na
minyololo to na basinga ya minyoko, 9 atalisaka bango
mabe oyo basali, mpe masumu oyo basalaka mpo na
lolendo na bango. 10 Afungolaka bango matoyi mpo na
kokebisa bango mpe atindaka bango kotika mabe. 11 Soki
batosi mpe basaleli Ye, bakolekisa mikolo na bango oyo
etikali na bomengo, mpe mibu na bango na esengo. 12
Kasi soki batosi Ye te, bakokufa na mopanga mpe bakosila
mpo na kozanga boyebi. 13 Bato oyo bayebi Nzambe te
mpe mitema na bango etondisami na kanda, babelelaka
Nzambe te tango akangaka bango minyololo. 14 Bakufaka
na bolenge, basukisaka bomoi na bango kati na mibali oyo
bamipesaka na kindumba ya bule. 15 Kasi bato oyo bazali
konyokwama, akangolaka bango na nzela ya minyoko na
bango, afungolaka bango matoyi na nzela ya pasi. 16 Yo
mpe, Nzambe alekisi yo na nzela ya nkaka mpe ya pasi
mpo na kovandisa yo na esika ya pole, esika oyo ezangi
mitungisi; akotondisa mesa na yo na biloko ya kitoko. 17
Kasi soki sik'oyo ozali kosala lokola moto mabe, etumbu
mpe kosambisama ekokweyela yo. 18 Tika ete elakeli mabe
oyo etelemeli yo etinda yo te na kotomboka! Boni, okoki
kopesa kanyaka na bato ebele? Kasi kopengwa te! 19 Boni,
bozwi na yo ezali solo na motuya mpo na kokangola yo?
Ezala mabanga na yo ya wolo to makasi na yo nyonso,
boni, ekokoka solo kokangola yo? 20 Kozala na posa te ya
butu oyo elongolaka bato kati na bandako na bango. 21
Mibatela ete okweya na mabe te, pamba te osepeli na mabe
koleka minyoko. 22 Tala, Nzambe azali Mokonzi ya nguya na
Ye, nani ateyaka koleka Ye? 23 Nani akengelaka etamboli
na Ye? Nani akoki koloba na Ye: ‹ Ozali kosala mabe? ›
24 Kanisa kokumisa misala na Ye, misala oyo bato bazali
kokumisa na banzembo. 25 Bato nyonso bamonaka yango,
batalaka yango na mosika. 26 Tala ndenge nini Nzambe
azali monene! Tososolaka yango te. Moto moko te akoki
kotanga motango ya mibu na Ye. 27 Abendaka mayi epai na
Ye, na mapata; akomisaka yango mvula, mvula oyo enokaka
mpe etondisaka bibale. 28 Mapata ekweyisaka yango, mpe
enokisaka yango likolo na ebele ya bato. 29 Nani akoki
kososola ndenge Nzambe apanzaka mapata mpe ndenge
bakake ebimaka wuta na ndako na Ye? 30 Tala ndenge
abetisaka bakake likolo ya bato mpe atondisaka mozindo ya
ebale monene. 31 Na nzela ya biloko oyo nyonso, Nzambe
asambisaka bikolo mpe apesaka bilei ebele. 32 Atondisaka
maboko na Ye mibale na mikalikali, akotinda yango na esika
oyo Ye aponi. 33 Makelele ya bakake epesaka sango ya
koya na Ye, ata kutu bibwele esosolaka koya na Ye.

37 Mpo na yango, motema na ngai ezali kolenga mpe ezali
kobeta makasi lokola nde elingi kobima na esika na
yango. 2 Yoka! Yoka makelele ya mongongo na Ye, makelele
oyo ezali kobima na monoko na Ye. 3 Azali kotinda yango
na mokili mobimba, mpe kake na Ye kino na suka ya mokili.
4 Sima na yango, konguluma na Ye ekoyokana, akoganga
makasi na mongongo ya bokonzi na Ye; akokanga mikalikali
ya monoko na Ye te, wana mongongo na Ye ezali koyokana.
5 Na nzela ya mongongo na Ye ya makasi, Nzambe asalaka
bikamwa, asalaka makambo minene, makambo minene
oyo mayele na biso ekoki kososola te. 6 Alobaka na mvula
ya pembe: ‹ Sopana na mabele. › Alobaka bongo lisusu
na mvula ya makasi: ‹ Sopana. › 7 Boye, atiaka kashe na
loboko ya moto nyonso mpo ete moto nyonso ayeba misala
na Ye. Atondisaka bato nyonso na somo ya nguya na Ye. 8
Banyama ezongaka na bandako na yango mpe evandaka
kati na libulu na yango. 9 Mopepe makasi ewutaka na
ngambo ya sude, malili mpe mipepe, na ngambo ya nor.
10 Na mopepe oyo ebimaka na monoko ya Nzambe, mayi
ebongwanaka libanga mpe bitima ya mayi ekondaka. 11
Atondisaka mapata na mayi, mpe pole na Ye epanzaka
mapata ya mvula. 12 Na makasi na Ye, mapata ebalukaka
na bangambo nyonso mpo na kokokisa nyonso oyo Ye
atindaka yango kosala kati na mokili. 13 Ezalaka mpo na
kopesa etumbu na mokili to mpo na kopambola yango. 14
Yoka, Yobo! Telema mpe sosola bikamwa ya Nzambe. 15
Oyebi ndenge nini Nzambe akambaka mapata, mpe ndenge
nini angengisaka mikalikali na Ye na mapata? 16 Oyebi
ndenge nini mapata evandaka malamu? Ezali bikamwa ya
Ye-Oyo-Akoka-Na-Boyebi-Nyonso. 17 Bilamba na yo ezali na
moto, nzokande mabele ezali konyokwama na mopepe ya
midi. 18 Boni, okoki solo kosunga Nzambe mpo na kotanda
likolo elongo na Ye, likolo oyo ezali makasi lokola talatala ya
ebende banyangwisa na moto? 19 Yebisa biso makambo
oyo tosengeli koloba na Ye; tokoki koloba likambo moko
te mpo na molili na biso. 20 Boni, basengeli koyebisa Ye
ete nalingi koloba? Basengeli koyebisa Ye mpo ete ayeba
yango? 21 Na pwasa, moto moko te azali komona lisusu

pole; ebombami kati na mapata. Kasi soki mopepe eleki, elongoli yango nyonso. 22 Kongenga lokola wolo ezali koya wuta na ngambo ya nor. Nzambe avandi kati na nkembo ya somo. 23 Azali Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, tokoki te kokoma esika Ye azali; azali monene na nguya mpe na solo; azali Mokonzi ya sembo, akoki konyokola te moto oyo azali sembo. 24 Yango wana bato basengeli kokumisa Ye, kasi Ye atiaka miso na Ye te likolo ya bato oyo bakanisaka ete bazali bato ya bwanya. »

38 Yawe ayanolaki Yobo kati na mopepe makasi: 2 « Nani azali kobebisa mabongisi na ngai na maloba ezanga tina? 3 Lata mokaba na yo lokola elombe mobali; nakotuna yo mituna mpe okoyanola ngai. 4 Ozalaki wapi tango ngai nasalaki mabele? Yebisa ngai soki ozali mayele. 5 Nani akataki mondelo na yango, oyebi ye? Nani amekaki molayi na yango na singa? 6 Makolo ya makonzi na yango evandi likolo ya nini? Nani atiaki libanga na yango ya songe, 7 tango minzoto ya tongo ezalaki koyemba elongo mpe tango bana na Nzambe bazalaki koganga na esengo? 8 Nani akangaki ebale monene na bikuke ya makasi tango yango ebimaki wuta na mabele, 9 tango nakomisaki mapata elamba na yango, mpe molili, singa ya kokangela yango, 10 tango natielaki yango bandelo, tango natielaki yango bikuke ya makasi, 11 tango nalobaki: ‹ Okosuka kino awa, kasi mosika te; awa nde ekosukela mbonge ya lolendo na yo? › 12 Boni, osili kopesa tongo mitindo to osili kolakisa tongo-tongo esika na yango, 13 mpo ete esimba bandelo ya mokili mpe ebimisa bato mabe? 14 Mabele ebongwani lokola potopoto oyo batia kashe, mpe nyonso emonani lokola elatisami elamba. 15 Bazangisi bato mabe pole mpe babuki loboko oyo etombwami mpo na kosala mabe. 16 Osila kokoma kino na etima ya ebale monene? Osila kotambola na se ya libulu ya molili? 17 Boni, basila kolakisa yo bikuke ya kufa? Osila komona bikuke ya elilingi ya kufa? 18 Miso na yo esila komona kino na bitando monene ya mokili? Loba yango soki oyebi makambo oyo nyonso. 19 Wapi nzela oyo ememaka na pole? Bongo molili ezalaka wapi 20 mpo ete omema yango na bisika na yango mpe oyeba banzela oyo ememaka na esika oyo evandaka? 21 Solo, oyebi yango malamu, pamba te osilaki kobotama mpe motuya ya mikolo na yo ezali ebele. 22 Boni, osila kokoma na esika oyo babombaka mvula ya pembe mpe na esika oyo babombaka mvula ya mabanga? 23 Nabombaki yango mpo na tango ya pasi mpe mpo na mikolo ya bitumba. 24 Na nzela nini pole ebimaka mpe mopepe ya ngambo ya este epanzanaka? 25 Nani atimola nzela mpo na mvula makasi, nani apasola nzela mpo na mokalikali ya bakake 26 mpo na konokisa mvula na esika oyo ezanga bato, na esika ya esobe oyo bato bavandaka te, 27 mpo na kosopa mayi na bisika oyo ezanga bato mpe ekawuka, mpe mpo na kobotisa matiti ya mobesu? 28 Boni, mvula ezali nde na tata? Nani abotaki matanga ya mamwe? 29 Libumu ya nani ebotaki mayi ya libanga? Nani abotaki londende oyo ewutaka na likolo? 30 Tango nini mayi ekomaka libanga mpe likolo ya mayi ya mozindo ekomaka libanga? 31 Okoki kokanga na singa Minzoto sambo esika moko to kofungola basinga ya Minzoto minei? 32 Okoki kobimisa bilembo ya Zodiake na tango na yango mpe kokamba Ngombolo elongo na bana na yango? 33 Oyebi mibeko ya likolo? Okolonga kokokisa bokonzi na yango na mokili? 34 Okoki kotombola mongongo na yo na mapata mpo ete mayi ebele ezipa yo? 35 Okoki kotinda bakake ete ebima na banzela na yango mpe eloba na yo: ‹ Tala biso oyo? › 36 Nani atia bwanya na motema ya moto to nani apesa soso mayele? 37 Nani azali na bwanya mpo na kotanga mapata mpe kosopa mayi ya nzungu ya likolo 38 mpo ete putulu etiola elongo lokola ebende oyo enyangolami na moto mpe mpo ete maboke ya mabele ekangama esika moko? 39 Boni, yo nde okokoka koboma nyama mpo na nkosi ya mwasi mpe kosilisa nzala ya bana na yango 40 tango elalaka kati na mabulu na yango mpe emilengelaka na se ya banzete ya makasa ebele? 41 Nani abongiselaka yanganga bilei tango bana na yango egangaka epai ya Nzambe mpe tango eyengaka-yengaka mpo na kozanga bilei?

39 Oyebi tango nini bantaba ya ngomba ebotaka? Osila komona ndenge mboloko ebotaka? 2 Osila kotanga basanza oyo ewumelaka na zemi? Oyebi tango oyo ebotaka? 3 Ekogumbama, ekobota bana na yango mpe ekolongwa na pasi na yango ya kobota. 4 Bana na yango ekozwa makasi, ekokola na libanda, ekokende mosika mpe ekozonga lisusu te. 5 Nani akangoli ane ya zamba? Nani apesi yango bonsomi? 6 Ngai nde napesi yango esobe lokola ndako, mpe mabele ya mungwa lokola esika ya kovanda. 7 Esekaka makelele ya bingumba mpe eyokaka te mongongo ya motambolisi ya mpunda. 8 Etambolaka na ngomba mpo na koluka bilei mpe elukaka na bokebi matiti nyonso ya mobesu. 9 Mpakasa ekoki kondima kosalela yo? Ekoki kolekisa butu na elielo na yo ya banyama? 10 Okoki kokanga mpakasa na singa ya ebende oyo ebalolaka mabele? Ekoki kolanda yo mpo na kotondisa mabwaku na mabele? 11 Okotia solo elikya na yo kati na yango, mpo ete makasi na yango ezali monene? Okotikela yango mosala na yo? 12 Okotiela yango solo motema mpo na komemela yo bambuma mpe kosangisa yango na etutelo na yo? 13 Mapapu ya

maligbanga efungwamaka na esengo nyonso, kasi, boni, lipapu mpe nsala na yango ekokani na oyo ya nkongi? **14** Maligbanga ebwakaka maki na yango na mabele mpe etikaka yango ete ezwa moto ya mabele, **15** kasi ebosanaka ete lokolo ekoki kopanza yango mpe banyama ya zamba ekoki konyata-nyata yango. **16** Enyokolaka bana na yango makasi lokola nde ezali bana na yango te, emonaka na yango motema pasi te lokola nde esali mosala ya mpunda, **17** pamba te Nzambe apimeli yango bwanya mpe apesi yango mayele te. **18** Nzokande soki etelemi mpe ebandi kopota mbangu, ekoseka ata mpunda mpe motambolisi na yango. **19** Boni, yo nde moto opesa mpunda makasi mpe olatisa kingo na yango pwale ya milayi? **20** Yo moto opumbwisaka yango lokola libanki? Lolendo ya mongongo kitoko na yango epesaka somo. **21** Mpunda enyataka na makasi nyonso maboke ya mabele, esepelaka na makasi na yango mpe ekendaka liboso ya bibundeli. **22** Eyokaka somo te, ebangaka eloko moko te, ezongaka sima te liboso ya mopanga, **23** tango saki ya mbanzi eninganaka likolo na yango elongo na likonga oyo ezali kopela moto mpe mopanga. **24** Epumbwaka na kanda mpe epanzaka mabele, evandaka kimia te soki kelelo ebeti. **25** Soki kelelo ebeti, egangaka: ‹ Ah! › Na mosika, eyokaka solo ya bitumba, koganga ya bakambi ya basoda mpe makelele ya bitumba. **26** Boni, ezali na mayele na yo nde kombekombe epumbwaka mpe etandaka mapapu na yango na ngambo ya sude? **27** Na mitindo na yo nde mpongo emataka likolo mpe esalaka zala na yango na likolo? **28** Evandaka mpe etongaka ndako kati na mabanga, na esika ya kaka, na songe ya libanga. **29** Wuta na likolo, emonaka nyama ya kolia, miso na yango emonaka na mosika. **30** Bana na yango emelaka makila. Esika ebembe ezali, mpongo ezali wana. »

40 Yawe ayanolaki Yobo: **2** « Boni, moto oyo atiaka tembe na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki koteya Ye? Tika ete oyo azali koswanisa Nzambe ayanola Ye! » **3** Yobo azongiselaki Yawe: **4** « Tala ngai, nazali se ekelamu ya pamba, eyano nini nakoki kopesa Yo? Natie loboko na ngai na monoko. **5** Nalobaki mbala moko, kasi nakoyanola lisusu te; na mbala ya mibale, nakobakisa lisusu eloko te. » **6** Yawe alobaki na Yobo wuta na mopepe makasi: **7** « Kanga mokaba na loketo na yo lokola elombe mobali; nakotuna yo mituna, mpe okoyanola ngai. **8** Olingi kotiola bosembo na ngai? Okani kokweyisa ngai mpo ete yo moko omilongisa? **9** Ozali na loboko lokola oyo ya Nzambe? Mongongo na yo ekoki konguluma makasi lokola oyo ya Ye? **10** Lata nkembo mpe kongenga, milatisa lokumu mpe monene! **11** Sopa nguya ya kanda na yo likolo ya bato, tala bato nyonso ya lolendo liboso na yo mpe kitisa bango! **12** Tala bato nyonso ya lolendo, yokisa bango soni! Nyata-nyata bato mabe na esika oyo bazali. **13** Kunda bango nyonso kati na putulu, zipa bilongi na bango na esika ya kobombama. **14** Boye, ngai moko nakopesa yo lokumu, pamba te loboko na yo ya mobali ekoki mpo na kobikisa yo. **15** Tala ngubu: nakelaki yango ndenge nakelaki yo, kasi eliaka kaka matiti lokola ngombe. **16** Tala makasi oyo ezali kati na loketo na yango, nguya oyo ezali kati na misuni ya libumu na yango! **17** Ekembisaka mokila na yango lokola nzete ya sedele; misisa ya mipende na yango elingama-lingama; **18** mikuwa na yango ezali lokola bibende ya bronze; mipanzi na yango ezali lokola biteni ya bibende. **19** Ezali ekelamu ya liboso ya Nzambe, kasi Mokeli na yango atieli yango mopanga pene. **20** Ngomba ezali kopesa yango matiti ya kolia, esika oyo banyama nyonso ya zamba esakanaka. **21** Elalaka na se ya banzete ya mike-mike, na se ya matiti oyo ezalaka pembeni ya mayi mpe na potopoto. **22** Banzete ya mike-mike ebombaka yango na se ya elili na yango, banzete ya pepiliye ezingeli yango. **23** Soki mayi ya ebale etomboki, yango ebangaka te; ata mayi ya Yordani esopaneli yango na monoko, evandaka kaka kimia. **24** Boni, moto akoki kokanga yango na motambo na tango ezali kotala to kotobola yango zolo na ndobo, mpo na kobenda yango?

41 Boni, okoki koloba ngando na ndobo? Okoki kokanga lolemo na yango na singa? **2** Okoki kokanga yango singa ya kekele na zolo? Okoki kotobola mbanga na yango na ndobo? **3** Boni, ekobondela yo mingi? Ekoloba na yo maloba ya boboto? **4** Ekoki kosala boyokani elongo na yo mpo ete ekoma mowumbu na yo mpo na libela? **5** Okoki kosakana na yango lokola ndeke? Okoki kokanga yango na singa mpo na kosepelisa bana na yo ya basi? **6** Boni, lisanga ya balobi mbisi bakoki kosala na yango mombongo? Bakoki kokabola yango epai ya bateki? **7** Okoki kotobola mokongo na yango na makonga? Okoki kotobola moto na yango na ndobo oyo bakangelaka bambisi? **8** Tia loboko na yo na likolo na yango: soki okanisi etumba oyo okutani na yango, okozongela lisusu te kotia loboko na yo na likolo na yango. **9** Liboso ya ngando yango, elikya nyonso ya kolonga ekomaka pamba; soki kaka omoni yango, okweyi na somo. **10** Moto moko te ya tembe akoki kotungisa yango; boye nani akoki kotelemela ngai? **11** Nani adefisaki ngai eloko mpo ete nafuta niongo na ye? Nyonso oyo ezali na se ya Lola ezali ya ngai. **12** Nakoki kokanga monoko te mpo na kozanga kolobela biteni na yango ya nzoto, makasi na yango mpe kitoko ya nzoto na yango. **13** Nani asila kolongola ngando poso na yango ya nzoto? Nani asila kokatisa kati-kati ya

milongo mibale ya minu na yango? 14 Nani asila kofungola bibebu ya monoko na yango? Minu na yango etonda na somo. 15 Mokongo na yango esalema na milongo mibale ya nguba, ekangama elongo na ezipelo ya mabanga. 16 Ekangama moko na mosusu, mpe mopepe ekoki koleka kati na yango te. 17 Ekangama moko na mosusu, esimbama elongo mpe ekoki kokabwana te. 18 Soki ekosoli, zolo na yango ekobimisa pole; mbuma ya miso na yango ezali lokola moyi ya tongo. 19 Moto makasi mpe moto mike-mike ebimaka na monoko na yango. 20 Milinga ebimaka na zolo na yango lokola na mbeki oyo ezali kotoka to lokola nzungu ya ebende ya moto. 21 Pema na yango epelisaka makala ya moto, lolemo ya moto ebimaka na monoko na yango. 22 Makasi na yango evandi na kingo na yango, mpe somo ebimaka liboso na yango. 23 Masusa ya poso ya nzoto na yango ekangama elongo, elendisama makasi mpe eninganaka te. 24 Motema na yango ezali makasi lokola libanga, makasi lokola libanga oyo banikelaka bambuma. 25 Soki etelemi, bato ya makasi babangaka, mpe somo ekimisaka bango. 26 Soki obeti yango ezala mopanga, likonga to mbeli, ekosala yango eloko te. 27 Emonaka ebende lokola lititi, bronze lokola nzete epola. 28 Mbanzi ekimisaka yango te, mpe mabanga oyo babwakaka na nzela ya ebambelo mabanga ezali lokola poso ya loso mpo na yango. 29 Makonga ezali lokola matiti mpo na yango, mpe esekaka makelele ya makonga mike-mike. 30 Se ya libumu na yango etonda na banzube, etambolaka lokola ebende oyo ebalolaka mabele. 31 Eningisaka mayi ya mozindo lokola mayi oyo ezali kotoka na nzungu, ekomisaka ebale monene lokola nzungu oyo batokiselaka malasi. 32 Engengisaka nzela na sima na yango lokola suki ya pembe likolo ya mayi. 33 Na mokili, nyama moko te ekokani na yango; mpe ebangaka te. 34 Ebangaka te kobundisa banyama minene, ezali mokonzi ya banyama nyonso ya lolendo. »

42 Yobo azongiselaki Yawe: 2 « Nayebi ete okoki kosala makambo nyonso; eloko moko te ekoki kotelemela mabongisi na Yo. 3 Olobaki: ‹ Nani akoki komema molili na mabongisi na Ngai, na nzela ya maloba na ye, oyo ezanga tina? › Solo, nazalaki kolobela makambo oyo nayebaki te, makambo ya kokamwa penza mpo na ngai, makambo oyo nasosolaki te. 4 Olobaki na ngai: ‹ Yaka sik'oyo, nalingi koloba; nalingi kotuna yo motuna, bongo okopesa ngai eyano. › 5 Matoyi na ngai eyokaki makambo oyo bazalaki koloba na tina na Yo; kasi sik'oyo, miso na ngai emoni Yo. 6 Yango wana, ngai moko, nazali komiyokela mawa mpe namileli, namikitisi kino na putulu ya mabele mpe na putulu ya moto. » 7 Sima na Yawe koloba makambo oyo epai ya Yobo, alobaki na Elifazi, moto ya Temani: « Kanda na Ngai engaleli yo mpe baninga na yo mibale, pamba te bolobi na bosembo te na tina na Ngai, ndenge Yobo, mosali na Ngai, alobaki. 8 Kasi sik'oyo, bokamata bangombe sambo ya mibali mpe bameme sambo ya mibali; bokende epai ya Yobo, mosali na Ngai, botumba mbeka mpo na bino moko. Yobo, mosali na Ngai, akobondela mpo na bino; mpe mpo na kondima na ye, nakoyamba libondeli na ye mpo ete nasalela bino te kolanda bozoba na bino. Pamba te bolobi na bosembo te na tina na Ngai, ndenge Yobo, mosali na Ngai, alobaki. » 9 Boye Elifazi, moto ya Temani; Bilidadi, moto ya Shuwa, mpe Tsofari, moto ya Naama, basalaki makambo oyo Yawe atindaki bango kosala; mpe Yawe ayambaki libondeli ya Yobo. 10 Sima na Yobo kosambela mpo na baninga na ye, Yawe atalisaki ye lisusu bolamu mpe apesaki ye bomengo mbala mibale koleka oyo azalaki na yango liboso. 11 Bandeko na ye nyonso ya mibali mpe ya basi, elongo na bato nyonso oyo bayebaki ye liboso, bayaki mpe baliaki na ye elongo kati na ndako na ye; bakabolaki na ye mawa mpe balendisaki ye na tina na pasi nyonso oyo Yawe atindelaki ye, mpe moko na moko kati na bango apesaki ye mbongo moko ya ebende ya palata mpe lopete moko ya wolo. 12 Yawe apambolaki suka ya Yobo koleka ebandeli ya bomoi na ye. Azalaki na bameme nkoto zomi na minei, bashamo nkoto motoba, bangombe nkoto mibale mpe ba-ane nkoto moko. 13 Azalaki na bana mibali sambo mpe bana basi misato. 14 Mwana na ye ya liboso ya mwasi, Yemima; ya mibale, Ketsia; mpe ya misato, Kereni-Apuki. 15 Kati na mokili mobimba, ezalaki te na basi kitoko koleka bana basi ya Yobo. Tata na bango apesaki bango libula ndenge moko na bandeko na bango ya mibali. 16 Sima na yango, Yobo awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama moko na tuku minei; amonaki bana na ye mpe bakitani na ye kino na molongo ya minei. 17 Mpe Yobo akufaki na kimobange makasi mpe atondaki na mikolo.

Banzembo

1 Esengo na moto oyo alandaka te toli ya bato mabe,
atelemaka te na nzela ya bato ya masumu, mpe avandaka
te esika moko na batioli, **2** kasi asepelaka na mibeko ya Yawe
mpe akanisaka yango butu mpe moyi. **3** Azali lokola nzete
oyo balona pene ya mayi, oyo ebotaka mbuma na eleko na
yango, mpe makasa na yango ekawukaka te; misala na ye
nyonso etambolaka malamu. **4** Kasi ezali bongo te mpo na
bato mabe! Bazali lokola matiti ya kokawuka oyo mopepe
epanzaka. **5** Yango wana bato mabe bakolonga te kotelema
na kosambisama, mpe bato ya masumu bakowumelaka te
kati na lisanga ya bato ya sembo. **6** Solo, Yawe ayebi nzela
ya bato ya sembo, kasi nzela ya bato mabe ememaka na
libebi.

2 Mpo na nini bikolo ezali kosala makelele mpe bato bazali
kosala makita ya pamba? **2** Bakonzi ya mokili batomboki,
mpe bakambi basangani mpo na kotelemela Yawe elongo
na mopakolami na Ye. **3** Bazali koganga elongo: « Tokata
minyololo na bango mpe tomikangola na bokonzi na bango!
» **4** Kasi Ye oyo avandi na Kiti na Ye ya Bokonzi kuna na
likolo aseki, Yawe atioli bango. **5** Agangeli bango na kanda,
apelisi kanda makasi na Ye mpo na bango, alobi: **6** « Ezali
Ngai nde natiaki mokonzi na Ngai na Siona, ngomba na Ngai
ya bule. » **7** Nakosakola mobeko ya Yawe. Alobaki na ngai:
« Ozali Mwana na Ngai ya mobali, na mokolo ya lelo, nakomi
Tata na Yo. **8** Senga Ngai, mpe nakokomisa bikolo libula
na Yo, basuka ya mokili bozwi na Yo. **9** Okoyangela yango
na bokonzi ya ebende, okopanza yango lokola mbeki ya
mabele. » **10** Yango wana, bino bakonzi, bozala na mayele;
bino bayangeli ya mokili, boyoka likebisi oyo. **11** Bosalela
Yawe na kobanga mpe bosepela na kolenga. **12** Bopesa
Mwana na Ye beze, noki te akosilika mpe bokokufa na nzela
na bino, pamba te kanda na Ye epelaka noki. Esengo na
bato oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango.

3 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango azalaki kokima
Abisalomi, mwana na ye. Oh Yawe, banguna na ngai
bazali motango boni! Banguna boni oyo bazali kobundisa
ngai! **2** Ebele bazali koloba na tina na ngai: « Nzambe
akobikisa ye te! » **3** Nzokande Yo, Yawe, ozali nguba mpe
nkembo na ngai, Yo nde omatisaka lokumu na ngai. **4**
Nabelelaka Yawe, mpe ayanolaka ngai wuta na ngomba na
Ye ya bule. **5** Nalalaka mpe nazwaka pongi; nalamukaka
lisusu, pamba te Yawe azali makasi na ngai. **6** Nakobanga
te atako ebele ya bankoto bazingeli ngai na bangambo
nyonso. **7** Yawe, telema! Nzambe na ngai, kangola ngai!
Beta banguna na ngai nyonso bambata, buka bato mabe
minu. **8** Kokangolama na ngai ewutaka na Yawe. Tika ete
lipamboli na Yo ewumela kati na bato na Yo.

4 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi; ezali ya koyemba na lindanda. Nzambe, bosembo
na ngai, soki nabeleli Yo, yanola ngai. Kangola ngai na pasi,
salela ngai ngolu, mpe yoka libondeli na ngai. **2** Bino bato,
kino tango nini bokoyokisa nkembo na ngai soni? Kino tango
nini bokomisepelisa na makambo ya pamba mpe bokolanda
makambo ya lokuta? **3** Boyeba ete Yawe abulisi mpo na Ye
moko mosali oyo azali sembo na miso na Ye; Yawe ayokaka
ngai tango nabelelaka Ye. **4** Soki bosiliki, bosalaka masumu
te; soki bolali na mbeto, bolukaka kososola makambo mpe
bovandaka kimia. **5** Bobonzaka bambeka kolanda mibeko
mpe botiaka elikya na bino kati na Yawe. **6** Bato mingi
bazali kotuna: « Nani akomemela biso bolamu? » Oh Yawe,
ngengisela biso elongi na Yo. **7** Tondisa motema na ngai na
esengo soki bafuluki na bambuma ya ble elongo na vino ya
sika. **8** Nakolala mpe nakozwa pongi na kimia, pamba te, Yo
moko Yawe, osalaka ete navanda na kimia.

5 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi; ezali ya koyemba na flite. Oh Yawe, yoka maloba
na ngai, sosola tina ya kolelalela na ngai. **2** Mokonzi na
ngai mpe Nzambe na ngai, yoka koganga na ngai wana
nazali kosenga lisungi, pamba te nazali kobondela nde Yo.
3 Yawe, na tongo, oyokaka mongongo na ngai; na tongo,
nabelemaka mpo na kosenga epai na Yo mpe nazelaka. **4**
Pamba te ozali Nzambe te oyo asepelaka na mabe, mpe
moto mabe akoki kutu te kovanda elongo na Yo. **5** Bato
ya lolendo bakoki te kotelema liboso na Yo. Oyinaka bato
nyonso oyo basalaka mabe. **6** Obomaka bato oyo balobaka
lokuta. Yo, Yawe, oyinaka babomi mpe bakosi. **7** Kasi mpo
ete bolingo na Yo eleki monene, nakoki kokota kati na Ndako
na Yo, nakoki kofukama mpo na botosi epai ya Tempelo
na Yo ya bule. **8** Yawe, tambolisa ngai na bosembo na Yo,
pamba te nazali na banguna; bongisa nzela oyo olingi ete
natambola na yango. **9** Minoko na bango elobaka kaka
lokuta, mitema na bango etondi na mabe. Minoko na bango
ezali lokola bakunda ya kofungwama, mpe bakosaka na
nzela ya lolemo na bango. **10** Oh Nzambe, katela bango
etumbu. Tika ete mabongisi na bango ebotela bango libebi.
Bengana bango mpo na ebele ya masumu na bango, pamba
te batombokeli nde Yo. **11** Kasi tika ete bato nyonso oyo
bazwaka Yo lokola ebombamelo na bango bazalaka na
esengo tango nyonso, tika ete bayembaka mpo na esengo,
bomoi na bango mobimba. Batela bango mpo ete bato oyo

balingaka Kombo na Yo basepelaka kati na Yo. 12 Oh Yawe,
solo, opambolaka bato ya sembo mpe ozingelaka bango na
nzela ya ngolu na Yo lokola na nzela ya nguba.

6 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi;
ezali ya koyemba na lindanda ya basinga mwambe.
Yawe, kopesa ngai etumbu te na kanda na Yo, kopesa ngai
etumbu te na kanda makasi na Yo. 2 Yawe, yokela ngai
mawa, pamba te nazangi makasi. Yawe, bikisa ngai na
bokono, pamba te mikuwa na ngai elembi. 3 Molimo na ngai
ezali kotungisama makasi; bongo Yo, Yawe, kino tango nini?
4 Yawe, zongela ngai, mpe kokangola ngai, bikisa ngai, mpo
na bolingo na Yo. 5 Pamba te bakufi bakoki lisusu te kotatola
Kombo na Yo te! Mpe kati na mboka ya bakufi, nani akoki
kokumisa Yo? (Sheol h7585) 6 Kolela elembisi ngai nzoto.
Butu nyonso, nalelaka na mbeto na ngai, mpe napolisaka na
mpinzoli, esika oyo nalalaka. 7 Miso na ngai ebebi mpo na
mawa; ezali lisusu komona malamu te likolo ya banyokoli
na ngai. 8 Bino nyonso oyo bosalaka mabe, bolongwa
liboso na ngai, pamba te Yawe ayoki kolela na ngai. 9 Yawe
ayanoli mabondeli na ngai mpe ayambi losambo na ngai. 10
Banguna na ngai nyonso bakoyoka soni, mpe somo monene
ekokanga bango; bakozonga na sima mpe bakoyoka mbala
moko soni.

7 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya mawa
oyo Davidi ayembelaki Yawe na tina na Kushi, moto ya
libota ya Benjame. Yawe, Nzambe na ngai, nabombamaka
kati na Yo; bikisa ngai mpe kangola ngai liboso ya bato
nyonso oyo balukaka koboma ngai. 2 Soki te, bakopasola
ngai lokola nkosi mpe bakokata ngai na biteni, mpe moto
akozala te mpo na kosunga ngai. 3 Yawe, Nzambe na ngai,
soki nasalaki makambo oyo bazali kopamela ngai mpo na
yango, mpe soki ezali na mabe na maboko na ngai, 4 soki
nasalaki moninga na ngai mabe, soki nabotolaki na makasi
mpe kaka na pamba, biloko ya moyini na ngai; 5 wana tika
ete monguna na ngai alanda mpe akanga ngai, tika ete
asakanela bomoi na ngai mpe abebisa lokumu na ngai.
6 Yawe, telema na kanda na Yo, telemela kotomboka ya
banguna na ngai. Nzambe na ngai, telema, kata likambo
na ngai. 7 Tika ete bikolo esangana zingazinga na Yo,
kasi Yo, konza bango wuta na Kiti na Yo ya Bokonzi. 8
Tika ete Yawe asambisa bikolo. Yawe, longisa ngai kolanda
bosembo na ngai, kolanda bozangi pamela na ngai, Yo-
Oyo-Oleki-Likolo. 9 Yo Nzambe ya sembo oyo ososolaka
mozindo ya mayele mpe ya mitema, sukisa kanza ya bato
mabe mpe yikisa moto ya sembo mpiko. 10 Nzambe-Oyo-
Aleki-Likolo azali nguba na ngai, abikisaka bato ya sembo.
11 Nzambe azali Mosambisi ya sembo, asilikaka mikolo
nyonso. 12 Soki alembisi kanda na Ye te, akopelisa minu
ya mopanga na Ye, akobongisa mpe akobeta tolotolo na
Ye. 13 Abongisaka bibundeli oyo ebomaka mpe asalaka
ete makonga na Ye ekoma kozikisa. 14 Moto nyonso oyo
abongisaka kosala mabe alukaka ndenge nini koyokisa bato
pasi mpe abebisaka boyokani; 15 atimolaka libulu, kasi ye
moko nde akweyaka kati na yango. 16 Pasi oyo ayokisaka
bato ezongelaka ye moko, mpe mabe na ye ekweyaka na
moto na ye moko. 17 Nakokumisa Yawe mpo na bosembo na
Ye, mpe nakosanzola Yawe-Oyo-Aleki-Likolo na banzembo.

8 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi; ezali ya koyemba na lindanda ya bato ya Gati. Oh
Yawe, Nkolo na biso, Kombo na Yo ezali monene kati na
mokili mobimba! Ovandisi nkembo na Yo kati na Lola. 2
Na nzela ya masanzoli ya bana mpe bana mike, otelemisi
ndako batonga makasi, mpo na kotelemela bayini na Yo mpe
kokanga monoko ya monguna mpe ya moto oyo alingaka
kozongisa mabe na mabe. 3 Tango natalaka Lola na Yo,
mosala ya misapi na Yo, sanza mpe minzoto oyo otia, 4
namitunaka: Moto azali nini mpo ete okanisa ye, mpe moto
azali nani mpo ete obatela ye? 5 Osalaki ye moke koleka ba-
anjelu mpe olatisaka ye motole ya nkembo mpe ya lokumu;
6 otia ye moyangeli ya misala ya maboko na Yo, otia nyonso
na se ya matambe na ye: 7 bameme, bantaba, bangombe
mpe banyama ya zamba, 8 bandeke ya likolo, mbisi ya
ebale monene mpe nyonso oyo etambolaka na bibale. 9 Oh
Yawe, Nkolo na biso, Kombo na Yo ezali monene kati na
mokili mobimba!

9 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Nakosanzola Yawe na motema na ngai mobimba,
nakotatola misala minene na Yo nyonso. 2 Nakozala na
esengo mpe nakosepela kati na Yo, nakoyemba mpo na
lokumu ya Kombo na Yo-Oyo-Oleki-Likolo. 3 Banguna na
ngai bazongaka sima, bakweyaka mpe balimwaka liboso na
Yo. 4 Pamba te, okataki likambo na ngai mpe olongisaki
ngai, ovandi na Kiti ya Bokonzi lokola Mosambisi ya sembo.
5 Opamelaki bikolo mpe obomaki moto mabe, olimwisaki
kombo na bango mpo na libela. 6 Banguna na ngai balimwa
mpo na libela; opanzaki bingumba na bango kino bakanisa
bango lisusu te. 7 Yawe akonzaka mpo na libela, atia Kiti
na Ye ya Bokonzi mpo na kokata makambo ya bato. 8
Akonzaka mokili na bosembo, akataka makambo ya bato na
alima. 9 Yawe azali ebombamelo mpo na bato oyo bazali
konyokolama, mpe ndako makasi mpo na tango ya pasi.
10 Bato oyo bayebi Kombo na Yo batiaka elikya na bango

kati na Yo; pamba te, Yo Yawe, osundolaka te bato oyo balukaka Yo. 11 Boyembela Yawe oyo avandaka kati na Siona banzembo ya masanzoli; bopanza sango ya misala na Ye kati na bikolo. 12 Pamba te Yawe azongisaka mabe na mabe mpo na makila oyo esopani, akanisaka koganga ya banyokolami. 13 Yawe, yokela ngai mawa, tala ndenge nini bayini na ngai bazali konyokola ngai, mpe kangola ngai wuta na bikuke ya kufa; 14 mpo ete napanza sango ya lokumu na Yo kati na bikuke ya Siona, mboka kitoko, mpe nasepela na lobiko na Yo kuna. 15 Bapagano bakweyi na libulu oyo batimolaki, makolo na bango ekangami na mitambo oyo bango moko basalaki. 16 Yawe amilakisi na nzela ya misala na Ye ya bosembo; bato mabe bakangami na mitambo oyo bango moko basalaki. 17 Bato mabe, bikolo nyonso, oyo bakanisaka Nzambe te, bakokende na mboka ya bakufi. (Sheol h7585) 18 Kasi Nzambe akotikala te kobosana mobola, mpe elikya ya banyokolami ekotikala seko na seko. 19 Yawe, telema! Tika ete moto alonga te; tika ete bapagano basamba liboso na Yo! 20 Yawe, tika ete somo ekanga bango; tika ete bapagano bayeba ete bazali na bango kaka bato!

10 Yawe, mpo na nini otelemi mosika? Mpo na nini obombami na tango ya pasi? 2 Na lolendo na ye, moto mabe oyo akangami na mabongisi na ye anyokolaka mobola. 3 Pamba te moto mabe amikumisaka na tina na posa makasi ya motema na ye, apambolaka moto oyo azali na lokoso mpe afingaka Yawe. 4 Na lolendo na ye, moto mabe alobaka: « Nzambe azalaka te. » Kati na makanisi na ye nyonso, ezali na esika te mpo na Nzambe. 5 Misala na ye ekendeke liboso tango nyonso, asalaka keba te na mikano na Yo, Yawe; atiolaka banguna na ye nyonso. 6 Amilobelaka: « Eloko moko te ekotikala kolengisa ngai. » Alapaka ndayi boye: « Moko te akotikala kosala ngai mabe. » 7 Monoko na ye etonda na bilakeli mabe, lokuta mpe mangungu; abongisaka kaka pasi mpe mabe. 8 Abombamaka pene ya bamboka. Wuta na bisika oyo abombamaka, abomaka moto oyo asali mabe te. Miso na ye ezelaka na kobombama bato ya koboma. 9 Abombamaka lokola nkosi kati na evandelo na yango, abombamaka mpo na kokanga moto oyo azangi nguya; akangaka moto oyo azangi nguya na kotindika ye pembeni ya motambo. 10 Agumbaka ye mpe avandisaka ye na mabele, mpe akweyaka na se ya bokonzi na ye. 11 Amilobelaka: « Nzambe akotikala koyeba te, abombaka elongi na Ye mpe akotikala komona te. » 12 Oh Yawe, telema. Nzambe, sembola loboko na Yo, kanisa babola. 13 Mpo na nini moto mabe afinga Nzambe? Mpo na nini amilobela: « Nzambe akopesa ngai etumbu te? » 14 Pamba te, Yo Nzambe, omoni pasi ya banyokolami; otalaka pasi na bango mpe ozwaka yango kati na loboko na Yo. Banyokolami bamipesaka epai na Yo oyo osungaka bana bitike. 15 Bebisa nguya ya moto mabe, pesa moto ya misala mabe etumbu mpo na mabe na ye, mpo ete emonana lisusu te. 16 Yawe azali Mokonzi mpo na seko, bapagano bakozala lisusu te kati na mokili na Ye. 17 Yawe, oyokaka posa ya banyokolami, olendisaka bango, mpe oyokaka koganga na bango, 18 mpo na kolongisa mwana etike mpe monyokolami; boye, bato ya mokili bakobangisa lisusu te.

11 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Kati na Yawe, nazali koluka ebombamelo. Ndenge nini bokoka koloba na ngai: « Kimela na ngomba na bino lokola ndeke? » 2 Pamba te, tala, bato mabe babendaka batolotolo na bango, batiaka bambanzi na bango na singa mpo na kobamba yango longwa na molili bato oyo bazali na mitema sembo. 3 Soki miboko ebukani, moto ya sembo akoki kosala nini? 4 Yawe azali kati na Tempelo na Ye ya bule; Yawe avandi na Kiti na Ye ya Bokonzi kati na Lola. Azali kotala bato nyonso; mpe miso na Ye ezali kososola mozindo ya mitema na bango. 5 Yawe atalaka mozindo ya moto ya sembo, kasi ayinaka makasi moto mabe elongo na moto oyo asepelaka na mobulu. 6 Tika ete akweyisela bato mabe makala ya moto, sofolo ya moto! Mpe mopepe ya moto ekozala libula na bango. 7 Pamba te Yawe azali sembo, alingaka bosembo. Bato ya sembo bakomona elongi na Ye.

12 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi; ya koyemba na lindanda ya basinga mwambe. Yawe, sunga biso! Pamba te bayengebene bazali lisusu te; bato ya kotiela motema bazali lisusu te kati na bana na bato. 2 Bato nyonso bazali kokosana bango na bango, bazali kolobana maloba ya sukali, kasi mitema na bango ezali sembo te. 3 Tika ete Yawe aboma bato nyonso oyo balobaka maloba ya sukali mpe batondi na lolendo, 4 ba-oyo balobaka: « Tokolonga na nzela ya lolemo na biso, bibebu na biso ekolobela biso; nani akoluka kozala nkolo na biso? » 5 Yawe alobi: « Mpo ete bazali konyokola babola mpe kolelisa bato oyo bakelela, natelemi sik'oyo mpo na kobikisa batiolami. » 6 Maloba ya Yawe ezalaka peto lokola palata oyo balekisi na moto mpe bapetoli mbala sambo. 7 Yo, Yawe, okobatela bato oyo bakelela, okobikisa biso mpo na libela liboso ya bato mabe. 8 Bato mabe batambolaka na bonsomi bipai na bipai soki bato bapesi bozoba lokumu.

13 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. 2 Yawe, kino tango nini okobosana ngai mpo na libela? Kino tango nini okobomba elongi na Yo mpo ete

namona Yo te? 3 Kino tango nini nakozala mawa-mawa kati
na motema na ngai mpe nakomitungisa mikolo nyonso?
Kino tango nini monguna na ngai akolonga ngai? 4 Yawe,
Nzambe na ngai, tala mpe yanola ngai. Sala ete miso na
ngai emona malamu; soki te, nakokufa, 5 bongo monguna na
ngai akoloba: « Nalongi ye, » mpe bayini na ngai bakosepela
soki nakweyi. 6 Kasi ngai, natie elikya na ngai kati na bolingo
na Yo, mpe motema na ngai ezali kosepela kati na lobiko na
Yo. Nakoyemba mpo na lokumu ya Yawe, pamba te asaleli
ngai bolamu.

14 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Bazoba bamilobelaka: « Nzambe azali te. »
Makanisi na bango esila kobeba, basalaka makambo ya
nkele, mpe moko te asalaka bolamu. 2 Wuta na Likolo,
Yawe atalaka bato mpo na koluka koyeba soki ezali ata
na moko oyo azali na mayele, oyo atalelaka Nzambe. 3
Bango nyonso babunga nzela, bango nyonso bamibebisa;
moko te asalaka bolamu, ata moto moko te! 4 Boni, bato
wana nyonso ya misala mabe bayebi eloko te? Bato baliaka
bato na ngai ndenge baliaka lipa, babelelaka Yawe te! 5
Somo monene ekangi bango, pamba te Nzambe azali kati
na bato ya sembo. 6 Bino, bato ya misala mabe, bobebisaka
mabongisi ya mobola kasi Yawe azali ebombamelo na ye. 7
Tika ete lobiko ya Isalaele ebimela na Siona! Tango Yawe
akobongisa bato na Ye, bakitani ya Jakobi bakosepela, mpe
Isalaele ekozala na esengo.

15 Nzembo ya Davidi. Yawe, nani akoki kovanda kati
na Ndako na Yo ya bule? Nani akoki kowumela na
ngomba na Yo ya bule? 2 Ezali moto oyo azangi pamela,
oyo asalaka makambo ya sembo mpe alobaka solo ndenge
ezali kati na motema na ye; 3 oyo akoselaka moninga
makambo te, asalaka ye mabe te, mpe ayokisaka ye pasi te;
4 asanganaka te na moto oyo asalaka mabe, kasi apesaka
lokumu na moto oyo atosaka Yawe; akokisaka ndayi na ye
atako ekopesa ye pasi, mpe abongolaka mokano na ye te; 5
asengaka mileki te soki adefisi mbongo, andimaka kanyaka
te mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe te. Moto nyonso
oyo atambolaka bongo akotikala kopengwa te.

16 Nzembo ya Davidi. Nzambe, batela ngai, pamba te
nabombami kati na Yo. 2 Nalobaka na Yawe: « Ozali
Nkolo na ngai, Yo moko kaka nde ozali bolamu na ngai. » 3
Natatolaka na tina na basantu oyo bazali kati na mboka ete
bazali penza bato minene oyo nasepelaka na bango makasi.
4 Bato oyo bapotaka mbangu mpo na koluka bolamu epai
ya banzambe mosusu bakomona pasi mingi. Nakosopa te
mbeka na bango ya makila epai ya banzambe ya lolenge
wana mpe nakotanga bakombo na yango te na bibebu na
ngai. 5 Yawe, Yo moko kaka nde ozali libula mpe bomoi
na ngai; ozali ndanga ya bozwi na ngai. 6 Nazwi etando
ya motuya makasi, ezali libula ya kitoko penza mpo na
ngai! 7 Nakopambola Yawe oyo apesaka ngai toli mpe,
ezala na butu, angengisaka makanisi na ngai. 8 Natalelaka
Yawe tango nyonso, pamba te azali pene na ngai mpo ete
naningana te. 9 Yango wana motema na ngai etondi na
esengo, molimo na ngai ezali kosepela, nzoto na ngai mpe
ekopema na kimia. 10 Oh Yawe, okosundola ngai te kati na
mboka ya bakufi, okotika mpe te ete mosantu na Yo apola.
(Sheol h7585) 11 Okolakisa ngai nzela ya bomoi; okotondisa
ngai na esengo kati na bozalisami na Yo, elongo na bilengi
ya suka te na ngambo ya loboko na Yo ya mobali.

17 Libondeli ya Davidi. Oh Yawe, yoka ngai! Kolela na
ngai ezali sembo! Yoka koganga na ngai! Landa
malamu libondeli na ngai, oyo ezali kobimela te na bibebu
ya lokuta. 2 Tika ete, na mitindo na Yo, bosembo na ngai
emonisama solo mpe miso na Yo emona oyo ezali alima! 3
Soki otali malamu motema na ngai, soki olandeli ngai ata
na butu mpe omeki ngai, okomona ete nasalaki mabongisi
ya mabe te, monoko na ngai ebukaki mobeko te. 4 Ata
tango bato bamekaki kopesa ngai kanyaka, nabatelaki kaka
maloba na Yo mpo ete natambola te na banzela ya bato
ya masumu. 5 Matambe na ngai ezalaka kaka na banzela
na Yo, napengwaka te. 6 Nzambe na ngai, nabelelaka Yo,
pamba te oyanolaka ngai. Yoka libondeli na ngai. 7 Yo oyo
obikisaka mpe okangolaka, na nzela ya loboko na Yo ya
mobali, bato oyo bazwaka Yo lokola ebombamelo na bango,
lakisa ngai misala kitoko ya bolingo monene na Yo. 8 Batela
ngai lokola mbuma ya liso, bomba ngai na se ya mapapu
na Yo, 9 mosika ya bato mabe oyo bazali konyokola ngai,
mosika ya banguna na ngai oyo bazingeli ngai. 10 Bakomisi
mitema na bango makasi, mpe bazali koloba na lolendo. 11
Bazali kolanda ngai, basili kozingela ngai, mpe bazali koluka
ndenge nini kobwaka ngai na mabele. 12 Bazali lokola nkosi
oyo etondi na posa makasi ya kokanga nyama, lokola nkosi
ya kanda makasi kati na ebombamelo na yango. 13 Yawe,
telema, kutana na bango mpe bebisa bango; na nzela ya
mopanga na Yo, kangola ngai wuta na maboko ya bato
mabe. 14 Yawe, na nzela ya nguya na Yo, kangola ngai wuta
na maboko ya bato wana, kangola ngai wuta na maboko ya
bato ya mokili oyo. Tika ete kufa ezala litomba na bango!
Tika ete, bango mpe bana na bango, balia na lokoso, mpe
mabumu na bango etonda na bikolo oyo obombaka mpo
na bango; bongo babomba ndambo oyo ekotikala mpo na
bakitani na bango! 15 Mpo na ngai, sima na ngai kolonga,

nakotala elongi na Yo; sima na ngai kolamuka, nakosepela na komona Yo!

18 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi, mosali na Yawe. Ayembelaki Yawe nzembo na maloba oyo, tango Yawe akangolaki ye wuta na maboko ya banguna na ye nyonso mpe na loboko ya Saulo. Oh Yawe, makasi na ngai, nalingaka Yo. **2** Yawe azali libanga na ngai, ndako na ngai ya makasi mpe mokangoli na ngai; azali Nzambe na ngai, libanga na ngai mpe ebombamelo na ngai; azali nguba na ngai, Mobikisi na ngai, mpe ekimelo na ngai. **3** Nabelelaki Yawe oyo abongi na lokumu, mpe nakangolamaki wuta na maboko ya banguna na ngai. **4** Basinga ya kufa efinaki ngai, mpela ya libebi epesaki ngai somo. **5** Basinga ya mboka ya bakufi elingaki ngai, mitambo ya kufa ekangaki ngai. **(Sheol h7585)** **6** Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe, nagangaki epai ya Nzambe na ngai mpo ete asunga ngai. Yawe ayokaki mongongo na ngai wuta na Tempelo na Ye; koganga na ngai mpo na kosenga lisungi ekomaki kino na matoyi na Ye. **7** Mabele ekomaki koningana makasi, miboko ya bangomba elengaki mpe ebukanaki, pamba te Yawe asilikaki. **8** Milinga ekomaki kobima na zolo na Ye, moto makasi elongo na makala ya moto ekomaki kobima na monoko na Ye. **9** Yawe afungolaki Lola mpe akitaki; mapata ya mwindo ezalaki na se ya matambe na Ye. **10** Amataki na likolo ya Sheribe mpe apumbwaki, apepaki na mapapu ya mopepe. **11** Akomisaki molili ebombamelo na Ye, kapo na Ye, oyo ezingelaki Ye; mapata minene ezingelaki Ye, mwindo lokola mayi ya mozindo. **12** Kongenga oyo ezalaki liboso na Ye ezalaki kokimisa mapata, konokisa mvula ya mabanga mpe kobimisa makala ya moto. **13** Yawe agangaki wuta na Lola, mongongo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo eyokanaki na nzela ya mvula ya mabanga mpe makala ya moto. **14** Abwakaki makonga na Ye mpe atindaki yango na bangambo nyonso; abakisaki motango ya mikalikali mpo na kopalanganisa yango. **15** Yawe, tango ogangelaki yango, na nzela ya pema na Yo mpe ya milinga ya zolo na Yo, nzela oyo mayi ya ebale elekelaka ebimaki, miboko ya mokili emonanaki na libanda. **16** Atandaki loboko na Ye wuta na likolo, akamataki ngai mpe abimisaki ngai na likama oyo nazalaki na yango kati na mayi ya mozindo makasi; **17** akangolaki ngai wuta na maboko ya monguna na ngai ya nguya mpe ya bayini na ngai, pamba te balekaki ngai na makasi. **18** Babundisaki ngai, na mokolo oyo pasi ezalaki kokanga ngai, kasi Yawe azalaki eyekamelo na ngai. **19** Abimisaki ngai mpo na kokomisa ngai nsomi, akangolaki ngai, pamba te alingaka ngai. **20** Yawe asaleli ngai makambo wana kolanda bosembo na ngai, afuti ngai kolanda bopeto ya maboko na ngai; **21** pamba te nabateli banzela ya Yawe, napesi Nzambe na ngai mokongo te lokola bato mabe. **22** Natosaka mibeko na Ye nyonso mpe nabatelaka bikateli na Ye. **23** Epai na Ye, nazalaki moto oyo azangi pamela mpe namibatelaki mpo ete nasala masumu te. **24** Yawe afuti ngai kolanda bosembo na ngai, kolanda bopeto ya maboko na ngai na miso na Ye. **25** Solo, otalisaka bosembo na Yo epai ya moto oyo atambolaka na bosembo, mpe bolamu na Yo, epai ya moto oyo azangi pamela. **26** Otalisaka bopeto na Yo epai ya moto ya peto, kasi omibombaka liboso ya moto oyo atambolaka nyoka-nyoka. **27** Yo nde obikisaka banyokolami, okitisaka bato na lofundu. **28** Yawe, Nzambe na ngai, Yo nde opelisaka mwinda na ngai; obongolaka molili na ngai pole. **29** Elongo na Yo, nabundisaka mampinga oyo elati bibundeli; mpe na lisungi ya Nzambe na ngai, nakatisaka bamir. **30** Nzela ya Nzambe ezali ya kokoka, Liloba na Yawe ezali na mbeba te; azali nguba mpo na bato nyonso oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango. **31** Nani azali Nzambe soki Yawe te? Nani azali libanga soki Nzambe na biso te? **32** Nzambe apesaka ngai makasi mpe akomisaka nzela na ngai ya kokoka; **33** akomisaka makolo na ngai lokola ya mboloko, mpe avandisaka ngai na bisika ya likolo; **34** alakisaka ngai kobunda, mpe maboko na ngai ekoki kobenda tolotolo ya bronze. **35** Okomisaka lobiko na Yo nguba na ngai, loboko na Yo ya mobali elendisaka ngai, mpe lisungi na Yo ekomisaka ngai makasi. **36** Otambolisaka ngai na kimia, mpe makolo na ngai elengaka te. **37** Nalandaka banguna na ngai, mpe nakangaka bango; nazongaka kaka soki nasilisi koboma bango. **38** Nabebisaka bango nye, mpe bakokaka lisusu kotelema te; bakweyaka na se ya matambe na ngai. **39** Opesaka ngai makasi ya bitumba, ogumbaka banguna na ngai mpe otiaka bango na se ya matambe na ngai. **40** Okimisaka banguna na ngai mosika na ngai, mpe nabebisaka bayini na ngai. **41** Bagangaka mpo na koluka lisungi, kasi moto oyo akokaki kobikisa bango azalaka te; babelelaka Yawe, kasi ayanolaka bango te. **42** Nanikaka bango lokola putulu oyo mopepe epumbwisaka, nanyataka bango lokola potopoto ya nzela. **43** Olongisaka ngai na bitumba ya bato, obatelaka ngai mpo ete nazala mokambi ya bikolo. Bato oyo nayebaki te bakomi kosalela ngai. **44** Soki kaka bayoki ngai, batosaka ngai; mpe bapaya bayaka mpo ete nasepela na bango. **45** Bango nyonso balembi nzoto mpe bakomi kobima na kolenga wuta na bandako na bango ya makasi. **46** Longonya na Yawe! Tika ete Ye oyo azali libanga na ngai akumisama! Tika ete Nzambe ya lobiko na ngai anetolama! **47** Azali Nzambe oyo abundelaka ngai, oyo atiaka bikolo na se ya matambe na ngai, **48** oyo akangolaka

ngai wuta na maboko ya banguna na ngai. Olongisaka ngai liboso ya banguna na ngai, obikisaka ngai na maboko ya banguna na ngai. **49** Yango wana, nakosanzola Yo, Yawe, kati na bikolo; nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo na Yo. **50** Yawe apesaka elonga monene epai ya mokonzi na Ye, atalisaka bolingo na Ye epai ya mopakolami na Ye, epai ya Davidi mpe epai ya libota na ye, mpo na libela.

19 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Likolo etatolaka nkembo ya Nzambe, mapata elobaka misala na Ye. **2** Mokolo moko na moko eyebisaka yango epai ya mokolo oyo elandaka, mpe butu moko na moko eyebisaka yango epai ya butu oyo elandaka. **3** Ezali na nzela ya lisolo te, na nzela mpe ya maloba te oyo mingongo na yango eyokanaka te. **4** Nzokande, sango na yango eyokanaka na mokili mobimba, maloba na yango ekomaka kino na suka ya mokili. Na likolo, Nzambe atie ndako ya kapo mpo na moyi. **5** Moyi yango ebimaka na tongo ndenge elenge mobali oyo abali sika abimaka na shambre na ye, mpe ndenge elombe atambolaka na elikya ya kolonga na momekano. **6** Moyi ebimaka wuta na songe moko ya likolo, mpe esukisaka mobembo na yango na songe mosusu; eloko moko te ezangaka kozwa molunge na yango. **7** Mibeko ya Yawe ezali ya kokoka, epesaka biso lisusu nguya ya kozala na bomoi. Maloba na Ye nyonso ezali ya solo, ebongi na kotiela yango elikya, mpe epesaka bwanya epai ya zoba. **8** Mitindo ya Yawe ezali alima, esepelisaka motema; malako na Ye ezali peto, epesaka bosososli. **9** Kotosa Yawe ezali peto, ewumelaka libela na libela. Mitindo ya Yawe ezali ya solo, nyonso ezali penza sembo. **10** Ezali na motuya koleka wolo, koleka wolo ebele ya peto, wolo oyo basangisa na eloko mosusu te; eleki mafuta ya nzoyi na elengi, mafuta ya nzoyi oyo ezali kobima sika. **11** Epesaka mosali na Yo mayele; moto nyonso oyo atosaka yango azwaka litomba mingi. **12** Nani akoki kososola mabunga na ye oyo asali na nko te? Limbisa masumu na ngai, oyo nayebi te! **13** Batela lisusu mosali na Yo mpo ete nasala mabe na nko te. Na bongo, nakozala moto ya kokoka mpe nakosala bambeba minene te. **14** Yawe, Libanga na ngai mpe Mosikoli na ngai, tika ete maloba mpe makanisi ya motema na ngai esepelisa Yo!

20 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Tika ete Yawe ayanola yo na tango ya pasi; tika ete Nzambe ya Jakobi azala ndako batonga makasi mpo na kobatela yo. **2** Tika ete asunga yo wuta na Esika na Ye ya bule mpe apesa yo makasi wuta na Siona. **3** Tika ete akanisa makabo na yo nyonso mpe andima mbeka na yo ya kotumba. **4** Tika ete akokisa posa ya motema na yo mpe mabongisi na yo nyonso. **5** Tokoganga na esengo mpo na lobiko na Yo mpe tokotombola bendele na Kombo ya Nzambe na biso. Tika ete Yawe akokisa bisengeli na Yo nyonso. **6** Nayebi sik'oyo ete Yawe abikisaka mopakolami na Ye, ayanolaka ye wuta na Esika na Ye ya bule kati na Lola, na nzela ya nguya ya loboko na Ye ya mobali. **7** Bamoko batiaka elikya na bango kati na bashar, bamosusu, kati na bampunda; kasi biso totiaka elikya na biso kati na Kombo na Yawe, Nzambe na biso. **8** Bango, bafukamaka mpe bakweyaka; kasi biso, tozalaka kaka ya kotelema mpe totikalaka ngwi. **9** Yawe, bikisa mokonzi! Yanola biso tango tozali kobelela.

21 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Yawe, mokonzi azali kosepela na nguya na Yo; Tala ndenge nini elonga oyo opesi ye epesi ye esengo monene! **2** Okokisi posa ya motema na ye mpe opimeli ye te oyo azalaki kosenga Yo. **3** Oyei epai na ye na mapamboli ya motuya. Na moto na ye, olatisi ye motole ya wolo oyo basangisa na eloko mosusu. **4** Asengaki Yo bomoi, mpe opesaki ye yango; opesaki ye bomoi molayi mpe ya libela na libela. **5** Nkembo na ye ezali monene mpo na lobiko oyo opesaki ye; olatisaki ye na kongenga mpe na lokumu. **6** Solo, okomisi ye etima ya mapamboli ya seko na seko; okomisaki ye moto ya esengo na miso na Yo. **7** Mokonzi atiaka elikya na Yawe, aninganaka te mpo na bolingo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. **8** Loboko na Yo ekokanga banguna na Yo nyonso; loboko na Yo ya mobali ekokanga bayini na Yo. **9** Tango okomimonisa, okokomisa bango lokola fulu ya moto. Yawe akosilisa koboma bango na kanda na Ye, mpe moto ekozikisa bango. **10** Okolimwisa mabota na bango na mokili, mpe bakitani na bango, kati na bana ya bato. **11** Atako bakani kosala Yo mabe, atako basali mabongisi ya mabe mpo na kotelemela Yo, bakotikala kolonga ata moke te; **12** pamba te okobengana bango tango okobwakela bango bambanzi ya tolotolo na Yo. **13** Yawe, telema na nguya na Yo! Tokoyemba nguya na Yo na nzela ya banzembo.

22 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi, ya koyemba lokola nzembo na kombo « Mboloko ya tongo. » Nzambe na ngai, Nzambe na ngai, mpo na nini osundoli ngai? Mpo na nini otelemi mosika? Mpo na nini ozali kobikisa ngai te? Mpo na nini ozali koyoka te koganga na ngai? **2** Nzambe na ngai, na moyi, nabeleli Yo, kasi oyanoli ngai te; na butu, nabeleli lisusu, mpe natikali kovanda nye te. **3** Nzokande, ozali Mosantu, ovandaka na Kiti na Yo ya Bokonzi, kati na masanzoli ya Isalaele. **4** Batata

na biso batiaki elikya na bango kati na Yo, bamipesaki epai na Yo, mpe okangolaki bango. **5** Bagangaki epai na Yo, mpe Yo okangolaki bango; batiaki elikya na bango kati na Yo mpe bayokisamaki soni te. **6** Nazali lisusu moto te, kasi mutsopi; bato nyonso bazali kofinga mpe kotiola ngai. **7** Bato nyonso oyo bazali komona ngai bazali koseka ngai, bazali kokamwa, koningisa mito mpe koloba: **8** « Atiaka motema na ye epai na Yawe; tika ete Yawe abikisa ye! Tika ete Yawe akangola ye, pamba te asepelaka na Ye! » **9** Solo, Yawe, obimisaki ngai na libumu ya mama na ngai, obatelaki ngai na kimia na tolo na ye. **10** Wuta mbotama na ngai, batikaki ngai na maboko na Yo; wuta libumu ya mama na ngai, ozali Nzambe na ngai. **11** Kozala mosika na ngai te, pamba te pasi ekomi pene mpe nazangi moto oyo akosunga ngai. **12** Banguna na ngai bazingeli ngai lokola lisanga ya bangombe ya mibali, bazingeli ngai lokola banyama mabe oyo ezalaka na Bashani; **13** mpe bafungoleli ngai makasi minoko na bango lokola nkosi oyo etomboki mpe ezali kolia nyama. **14** Nakomi lokola mayi oyo ezali kosopana, mpe mikuwa na ngai nyonso ekabwani; motema na ngai ekomi lokola mafuta oyo ezali konyangwama kati na ngai. **15** Makasi na ngai ekawuki lokola potopoto, mpe nazali kokoka lisusu koloba te; otie ngai pembeni ya lilita. **16** Bambwa ezingeli ngai, ngulupa ya bato mabe bayei kobundisa ngai, bazali kotambola zingazinga na ngai; bakangi maboko mpe makolo na ngai na basinga. **17** Nakoki sik'oyo kotanga ata mikuwa na ngai nyonso; kasi bato bazali kotala mpe koseka ngai, **18** bazali kokabola bilamba na ngai mpe kobeta zeke mpo na nzambala na ngai. **19** Kasi Yo, Yawe, kozala mosika te! Ozali makasi na ngai; yaka noki kosunga ngai. **20** Bikisa bomoi na ngai liboso ya mopanga, mpe kangola yango wuta na manzaka ya bambwa. **21** Bikisa ngai wuta na monoko ya nkosi mpe na maseke ya mpakasa. **22** Nakotatola Kombo na Yo epai ya bandeko na ngai, mpe nakokumisa Yo kati na mayangani. **23** Bino bato oyo botosaka Yawe, bosanzola Ye! Bino nyonso bana ya Jakobi, bopesa Ye lokumu! Bino nyonso bana ya Isalaele, botosa Ye! **24** Pamba te Yawe atiolaki te mpe abwakaki te mobola; apesaka ye mokongo te mpe ayokaka ye tango asengaka lisungi. **25** Na ngolu na Yo, nakumisaka Yo kati na mayangani, nakokisaka bandayi na ngai na miso ya bato oyo batosaka Yo. **26** Babola bakolia mpe bakotonda; bato oyo balukaka Yawe bakosanzola Ye. Tika ete bozala na bomoi libela na libela. **27** Mokili mobimba ekokanisa Yawe, ekomipesa epai na Ye; mpe bituka nyonso ya bikolo ekogumbama liboso na Ye. **28** Pamba te Yawe azali Mokonzi, azali kokonza bikolo. **29** Bazwi nyonso ya mokili bakolia mpe bakogumbamela Ye; bato nyonso oyo bazali kokende na kunda, ba-oyo bakoki te komibatela na bomoi, bakogumbama liboso na Ye. **30** Bakitani na bango bakosalela Yawe mpe bakopanza sango na Ye epai ya ekeke oyo ekoya na sima; **31** bakosakola misala ya bosembo na Ye, epai ya bato oyo bakobotama.

23 Nzembo ya Davidi. Yawe azali mobateli na ngai, nakozanga ata eloko moko te. **2** Apemisaka ngai na matiti ya mobesu, mpe amemaka ngai pembeni ya mayi ya kimia. **3** Ayeisaka sika makasi ya bomoi na ngai, akambaka ngai na banzela ya bosembo mpo na lokumu ya Kombo na Ye. **4** Ata soki nasengeli kokatisa lubwaku oyo etondi na molili ya kufa, nakobanga mabe ata moko te, pamba te ozali elongo na ngai, nzete na Yo ya mobateli ekambaka ngai, mpe lingenda na Yo ebatelaka ngai. **5** Obongisaka mesa mpo na ngai na miso ya bayini na ngai, opakolaka moto na ngai mafuta mpe otondisaka kopo na ngai kino kosopana. **6** Solo, na mikolo nyonso ya bomoi na ngai, esengo mpe bolingo na Yo ekobanda kolanda ngai; mpe nakovanda kati na Tempelo ya Yawe kino suka ya bomoi na ngai.

24 Nzembo ya Davidi. Mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango ezali ya Yawe. Mokili mpe ezali ya Yawe, elongo na bavandi na yango. **2** Pamba te ezali Yawe nde atia yango na likolo ya bibale minene mpe apikaki yango na likolo ya miluka. **3** Nani akokoka komata ngomba ya Yawe? Nani akokoka kotelema kati na Esika na Ye ya bule? **4** Ezali moto oyo azali maboko pembe mpe motema peto, oyo atiaka elikya te na banzambe ya bikeko mpe alapaka ndayi ya lokuta te. **5** Yawe akopambola ye; mpe Nzambe, Mobikisi na ye, akokomisa ye sembo. **6** Ndenge wana nde ezali, ekeke ya bato oyo bakangamaka na Yo, ba-oyo balukaka elongi na Yo, Nzambe ya Jakobi. **7** Bino bikuke, botombola mitondo na bino! Bino bikuke ya kala, bomitombola! Tika ete Mokonzi ya nkembo akota! **8** Nani azali Mokonzi yango ya nkembo? Ezali Yawe, Elombe ya nguya; Yawe, Elombe ya bitumba. **9** Bino bikuke, botombola mitondo na bino! Bino bikuke ya kala, bomitombola! Tika ete Mokonzi ya nkembo akota! **10** Nani azali Mokonzi yango ya nkembo? Ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde azali Mokonzi ya nkembo!

25 Nzembo ya Davidi. Yawe, Nzambe na ngai, natiaka elikya na ngai kati na Yo. **2** Nzambe na ngai, natiaka elikya na ngai kati na Yo; sala ete nayoka soni te, mpe banguna na ngai basepela te na tina na ngai. **3** Bato nyonso oyo batalelaka Yo bakotikala koyokisama soni ata moke te; kaka ba-oyo bapesaka Yo mokongo nde bakoyokisama soni. **4** Yawe, lakisa ngai nzela, teya ngai nzela oyo olingi ete nalanda. **5** Kamba ngai kati na bosolo na Yo mpe pesa ngai

mayele, pamba te ozali Nzambe, Mobikisi na ngai; mpe ngai natiaka elikya na ngai kati na Yo tango nyonso. **6** Yawe, kanisa mawa mpe bolingo na Yo, pamba te ezali mpo na libela na libela. **7** Yawe, kokanisa te masumu mpe botomboki ya bolenge na ngai; kanisa ngai kaka kolanda boboto na Yo, pamba te ozali malamu. **8** Solo, Yawe azali malamu mpe alima; atalisaka banzela na Ye epai ya bato ya masumu. **9** Atambolisaka bato oyo bamikitisa, kati na banzela ya sembo, mpe ateyaka bango banzela na Ye. **10** Banzela nyonso ya Yawe etalisaka bolingo mpe boyengebene na Ye mpo na bato oyo babatelaka boyokani mpe malako na Ye. **11** Yawe, mpo na bolingo ya Kombo na Yo, limbisa masumu na ngai, atako ezali minene. **12** Banani bazali bato oyo batosaka Yawe? Alakisaka bango nzela ya kopona. **13** Boye, bakolekisa mikolo ya bomoi na bango kati na bofuluki, mpe mokili ekozala libula ya bana na bango. **14** Yawe ayebisaka mabongisi na Ye epai ya bato oyo batosaka Ye, alakisaka bango mabombami ya boyokani na Ye. **15** Natalelaka Yawe tango nyonso, pamba te kaka Ye nde akolongola makolo na ngai na motambo. **16** Yawe, balola miso na Yo epai na ngai mpe salela ngai ngolu, pamba te nazali kaka ngai moko, mpe nazali monyokolami. **17** Lembisa pasi ya motema na ngai mpe kangola ngai na mitungisi na ngai. **18** Tala pasi mpe kolela na ngai, mpe limbisa masumu na ngai nyonso. **19** Tala ndenge nini banguna na ngai bazali ebele, mpe ndenge nini bazali koyina ngai makasi! **20** Batela bomoi na ngai mpe kangola ngai; sala ete nayoka soni te, pamba te nabombamaka kati na Yo. **21** Lokola mpe natielaka Yo motema, tika ete bozangi pamela mpe bosembo ebatela ngai. **22** Nzambe, kangola Isalaele, na pasi na yango nyonso!

26 Nzembo ya Davidi. Yawe, longisa ngai na miso ya basambisi, pamba te natambolaka na bosembo; natielaka Yawe motema, nakozonga sima te. **2** Yawe, tala ngai malamu mpe meka ngai, sosola motema mpe makanisi na ngai, **3** pamba te napengwaka te liboso ya bolingo na Yo mpe nabikaka bomoi na ngai kolanda bosembo na Yo. **4** Navandaka esika moko te na bakosi, natambolaka nzela moko te na bato ya mitema mibale. **5** Nayinaka kosangana elongo na bato ya misala mabe mpe navandaka te esika moko na bato mabe. **6** Yawe, nasukoli maboko na ngai mpo na kolakisa ete nasali mabe te, mpe nabandi na etumbelo na Yo, **7** mpo na kozongisela Yo matondi mpe kotatola misala minene na Yo. **8** Yawe, nasepelaka na Tempelo epai wapi ovandaka elongo na nkembo na Yo. **9** Kolongola te molimo na ngai nzela moko na bato ya masumu, bomoi na ngai elongo na basopi makila, **10** oyo maboko na bango etondi na makila, mpe maboko na bango ya mibali etondi na kanyaka. **11** Natambolaka na bomoi ya bosembo; kangola ngai mpe salela ngai ngolu. **12** Makolo na ngai etambolaka na nzela ya alima; nakopambola Yawe kati na mayangani ya monene.

27 Nzembo ya Davidi. Yawe azali pole mpe lobiko na ngai; nakobanga nani? Yawe azali ndako batonga makasi ya bomoi na ngai; nakolenga liboso ya nani? **2** Tango bato mabe babundisaka ngai mpo na koluka kosala ngai mabe, ezali bayini mpe banguna na ngai nde baninganaka mpe bakweyaka. **3** Ata limpinga ezingeli ngai, motema na ngai ekobanga soki moke te; ata etumba etelemi mpo na koboma ngai, atako bongo, nakozala kaka na elikya makasi. **4** Nalukaka eloko moko kowuta na Yawe, eloko moko kaka oyo nasengaka makasi: nalingi kovanda na Tempelo ya Yawe, mikolo nyonso ya bomoi na ngai, mpo na kosepelaka na kitoko ya Yawe mpe kosengaka toli na Ye kati na Tempelo na Ye. **5** Pamba te, na tango ya pasi, akobatela ngai kati na evandelo na Ye, akobomba ngai kati ya Ndako na Ye ya bule mpe akotelemisa ngai na likolo ya libanga. **6** Bongo, nakotombola moto na ngai na likolo ya banguna oyo bazingeli ngai; nakobanda kobonza, na se ya lokito ya esengo, bambeka kati Ndako na Ye ya bule; nakobanda koyembela Yawe mpe kobetela Ye mindule. **7** Yawe, yoka mongongo na ngai, soki nabeleli Yo; salela ngai ngolu mpe yanola ngai. **8** Motema na ngai elobi na tina na Yo: « Tala elongi na Ye! » Yawe, nakotala elongi na Yo. **9** Kopesa ngai mokongo te, kobengana mosali na Yo te na kanda; osungaki ngai. Kotika ngai te, kosundola ngai te, Nzambe, Mobikisi na ngai. **10** Ata tata mpe mama na ngai basundoli ngai, Yawe akolokota ngai. **11** Yawe, lakisa ngai nzela na Yo, tambolisa ngai na nzela ya alima, pamba te banguna na ngai bazali koluka ngai. **12** Kotika te ete nakangama na motambo ya bayini na ngai, pamba te batatoli ya lokuta batelemi mpo na kokosela ngai makambo, bazali kobimisa maloba mabe. **13** Nakozalaka na elikya na likambo oyo: nakobika bolamu ya Yawe kati na mokili ya bato ya bomoi. **14** Talela Yawe! Zala makasi mpe yika mpiko! Talela Yawe!

28 Nzembo ya Davidi. Yawe, nazali kobelela Yo! Ozali Libanga na ngai, koboya te koyoka ngai. Soki te, nakozala lokola bato oyo bazali kokita na kunda. **2** Yoka ngai tango nabondelaka Yo mpo na kosenga lisungi, tango natombolaka maboko na ngai, na kotala na ngambo ya Esika-Oyo-Eleki-Bule. **3** Kokumba ngai te elongo na bato mabe, elongo na bato oyo basalaka mabe, oyo balobaka makambo ya kimia epai ya baninga na bango, kasi babombaka mabe kati na mitema na bango. **4** Zongisela bango kolanda misala na bango, kolanda misala mabe na bango; zongisela bango

kolanda misala ya maboko na bango, mpe kweyisela bango oyo ekoki na misala na bango. 5 Pamba te bamemiaka te misala ya Yawe mpe makambo oyo akokisaka, akobamba bango na mabele mpe akotikala kotelemisa bango lisusu te. 6 Tika ete Yawe akumisama, pamba te ayanoli mabondeli na ngai. 7 Yawe azali makasi mpe nguba na ngai; natielaka Ye motema na ngai, mpe asungaka ngai. Motema na ngai etondi na esengo, mpe nazali kokumisa Ye na banzembo na ngai. 8 Yawe azali makasi ya bato na Ye, ndako batonga makasi epai wapi mopakolami na Ye azwaka lobiko. 9 Yawe, bikisa bato na Yo mpe pambola libula na Yo; zala mobateli na bango mpe sunga bango mpo na libela.

29 Nzembo ya Davidi. Bopesa Yawe, bino ba-anjelu ya Nzambe, bopesa Yawe nkembo mpe makasi. 2 Bopesa Yawe nkembo oyo ekoki na lokumu ya Kombo na Ye; bogumbamela Yawe kati na kongenga ya bosantu na Ye. 3 Mongongo ya Yawe eyokani na likolo ya mayi, Nzambe ya nkembo azali koleka elongo na lokito, Yawe azali koleka elongo na lokito na likolo ya mayi minene. 4 Mongongo ya Yawe ezali na nguya; mongongo ya Yawe ezali na lokumu mingi. 5 Mongongo ya Yawe ebukaka banzete ya sedele; Yawe abukaka banzete ya sedele ya Libani. 6 Apumbwisaka Libani lokola mwana ngombe, apumbwisaka Sirioni lokola mwana ya mpakasa. 7 Mongongo ya Yawe ebimaka elongo na bakake ya moto. 8 Mongongo ya Yawe elengisaka esobe; Yawe alengisaka Esobe ya Kadeshi. 9 Mongongo ya Yawe esalaka ete mboloko ebota, esalaka mpe ete zamba etikala pamba. Kati na Tempelo ya Yawe, nyonso egangaka: « Nkembo! » 10 Yawe avandaki na Kiti ya Bokonzi na likolo ya mpela; Yawe avandi na Kiti ya Bokonzi lokola Mokonzi mpo na libela. 11 Yawe apesaka bato na Ye makasi; Yawe apambolaka bato na Ye na nzela ya kimia.

30 Nzembo ya Davidi mpo na libulisi ya Tempelo. Yawe, nanetoli Yo, pamba te obimisaki ngai na libulu ya mozindo mpe otikaki te banguna na ngai kosepela na tina na ngai. 2 Yawe, Nzambe na ngai, nabelelaki Yo mpo na kosenga lisungi, mpe obikisaki ngai na bokono. 3 Yawe, obimisaki ngai na mboka ya bakufi, obatelaki bomoi na ngai mosika na bato oyo bazali kokita na libulu. **(Sheol h7585)** 4 Boyemba banzembo mpo na lokumu ya Yawe, bino babulami na Ye; bokumisa Kombo na Ye ya bule. 5 Pamba te kanda makasi na Ye ewumelaka mpo na mwa tango moke, kasi ngolu na Ye ewumelaka seko na seko; kolela ekoki kowumela kino na pokwa, kasi kosepela ekokota na tongo. 6 Tango nazalaki na kimia, nalobaki: « Nakotikala kokweya te. » 7 Yawe, tango osalelaki ngai ngolu, olendisaki ngomba na ngai; kasi tango obombelaki ngai elongi, nabungisaki elikya. 8 Yawe, nabelelaki Yo; nabelelaki Yawe mpo na kosenga lisungi: 9 « Litomba nini ezali soki nakufi, soki nakiti na libulu? Boni, putulu ekokumisa Yo? Boni, ekosakola boyengebene na Yo? 10 Yawe, yoka ngai mpe salela ngai ngolu; Yawe, zala lisungi na ngai. » 11 Obongoli kolela na ngai, okomisi yango mabina; olongoli mokumba na ngai mpe olatisi ngai esengo, 12 mpo ete molimo na ngai ekumisa Yo na banzembo, kasi navanda nye te. Yawe, Nzambe na ngai, nakokumisa Yo libela na libela.

31 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eh Yawe, kati na Yo nde nazwa ebombamelo; kondima te ete nayoka soni! Bikisa ngai na bosembo na Yo! 2 Yoka ngai mpe kangola ngai noki! Zala mpo na ngai libanga oyo ezingelami na bamir mpe ndako batonga makasi mpo na kobikisa ngai. 3 Mpo ete ozali libanga na ngai mpe ndako na ngai ya makasi, kamba mpe tambolisa ngai mpo na lokumu ya Kombo na Yo. 4 Bikisa ngai na motambo oyo batieli ngai, pamba te ozali ebombamelo na ngai. 5 Nazongisi molimo na ngai kati na maboko na Yo, Yawe, Nzambe ya solo, oyo okangolaki ngai. 6 Nalingaka te bato nyonso oyo bakangamaka na banzambe ya bikeko, pamba te natiaka elikya na ngai kati na Yawe. 7 Nakozalaka moto ya esengo mpe nakosepelaka kati na bolingo na Yo; pamba te omonaka pasi na ngai, mpe oyebi mitungisi na ngai. 8 Okabaki ngai te na maboko ya monguna na ngai, kasi obombaka ngai mosika, na esika ya kimia penza. 9 Yawe, yokela ngai mawa, pamba te nazali kati na pasi; miso, motema mpe nzoto na ngai mobimba ebebi mpo na mawa. 10 Bomoi na ngai ekawuki mpo na pasi, mpe mibu na ngai ezali koleka kati na kolela; makasi na ngai esili mpo na mabe na ngai, mpe mikuwa na ngai elembi. 11 Banguna na ngai nyonso bakomi kozwa ngai lokola eloko ya lisuma, baninga na ngai bakomi kozwa ngai lokola eloko ya soni, mpe bato oyo bayebi ngai bakomi kozwa ngai lokola eloko ya somo. 12 Babosani ngai lokola moto oyo asila kokufa; nakomi lokola mbeki oyo epanzana. 13 Nayokaka matongi na bango na tina na ngai tango basanganaka mpe basalaka makita mpo na koluka ndenge nini koboma ngai. 14 Kasi ngai, natiaka elikya na ngai kati na Yo, Yawe, mpe nalobaka: « Ozali Nzambe na ngai. » 15 Mikolo ya bomoi na ngai ezali kati na maboko na Yo; kangola ngai wuta na maboko ya banguna mpe ya bayini na ngai. 16 Tala ngai mosali na Yo, na miso ya bolingo; bikisa ngai kati na bolingo na Yo. 17 Yawe, sala ete nayokisama soni te, pamba te nabeleli Yo. Kasi tika ete bato mabe nde bayoka soni mpe bakita kino na mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** 18 Tika ete ekangama,

bibebu oyo elobaka lokuta, oyo elobaka na lolendo mpe na lofundu, oyo ebebisaka lokumu ya moto ya sembo na nzela ya songisongi. **19** Boboto na Yo ezali penza monene, boboto oyo obombaka mpo na bato oyo batosaka Yo, boboto oyo otalisaka epai ya bato oyo bazwaka Yo lokola ebombamelo na bango, na miso ya bato nyonso. **20** Obombaka bango epai na Yo, mosika ya mabongisi mabe ya bato; obatelaka bango kati na Yo, mosika ya bato oyo babundisaka bango. **21** Tika ete Yawe akumisama, pamba te atalisaki ngai bolingo na Ye ya kokamwa, tango nazalaki kati na engumba oyo ezingelamaki na banguna! **22** Kati na kobanga na ngai, namilobelaki: « Obengani ngai penza mosika na Yo! » Nzokande oyokaki ngai wana nazalaki kobondela Yo mpe wana nazalaki kobelela Yo. **23** Bino babulami na Ye nyonso, bolinga Yawe! Yawe abatelaka bato ya sembo epai na Ye, kasi apesaka etumbu ya makasi epai ya bato ya lofundu. **24** Bino nyonso oyo botalelaka Yawe, bozala makasi mpe boyika mpiko.

32 Nzembo ya Davidi. Esengo na moto oyo mabe na ye elimbisami, mpe masumu na ye elongwe! **2** Esengo na moto oyo Yawe atangelaka lisumu te, mpe atambolaka na lokuta te. **3** Lokola nazalaki kondima mabe na ngai te, nazalaki tango nyonso kolela mpo na pasi. **4** Butu mpe moyi, loboko na Yo ezalaki kofinafina ngai; makasi na ngai ekomaki kosila ndenge makasa ekawukaka na eleko ya moyi. **5** Tango nandimaki masumu na ngai mpe nabombaki mabe na ngai te, nalobaki: « Nakotubela masumu na ngai liboso ya Yawe. » Bongo Yo olimbisaki mabe mpe masumu na ngai. **6** Boye, tika ete bayengebene nyonso basambelaka Yo na tango ya malamu! Soki mayi minene etomboki, bambonge na yango ekozwa bango te. **7** Ozali ebombamelo na ngai; obatelaka ngai mpo ete pasi ekanga ngai te mpe ozingelaka ngai na banzembo ya kokangolama. **8** Olobaki: « Nakopesa yo malako mpe nakolakisa yo nzela ya kolanda; nakopesa yo toli mpe nakosenzela yo. **9** Kozala te lokola mpunda to lokola mile ezanga bososoli, oyo bakangaka nguya na yango na nzela ya ebende mpe ya singa oyo batiaka na minoko na yango mpo na kopekisa yango kopusana pene na yo. » **10** Bato mabe bazali na pasi mingi, kasi bolamu ya Yawe ezingelaka bato oyo batiaka elikya na Yawe. **11** Bino bato ya sembo, bosepela kati na Yawe, bozala na esengo! Bino nyonso oyo bozali na mitema alima, bobeta milolo ya esengo.

33 Bino bato ya sembo, bobeta milolo ya esengo na tina na Yawe! Kokumisa Nzambe ebongi na bato oyo bazali alima. **2** Bosanzola Yawe na nzenze, bosanzola Ye na lindanda ya basinga zomi. **3** Boyembela Yawe nzembo ya sika, bobetisa bibetelo mindule elongo na koganga ya esengo. **4** Pamba te Liloba na Yawe ezali alima, misala na Ye nyonso ekokisamaka na boyengebene. **5** Yawe alingaka bosembo mpe alima; mokili etondi na bolingo na Ye. **6** Likolo ekelamaki na Liloba na Yawe; mampinga na yango nyonso, na nzela ya pema ya monoko na Ye. **7** Asangisaka mayi ya bibale minene esika moko, mpe atiaka yango na bisika ya mozindo. **8** Tika ete mokili mobimba etosa Yawe! Tika ete bavandi nyonso ya mokili balenga liboso na Ye. **9** Pamba te alobaki, mpe likambo esalemaki; mpe apesaki mitindo, mpe emonanaki. **10** Yawe akweyisaka mikano ya bikolo, abebisaka mabongisi ya bato. **11** Kasi mikano ya Yawe etikalaka mpo na seko, mabongisi ya motema na Ye, mpo na bikeke nyonso. **12** Esengo na ekolo oyo Yawe azali Nzambe na yango. Esengo na bato oyo aponaki mpo na libula na Ye. **13** Yawe atalaka wuta na likolo, amonaka bana nyonso ya bato. **14** Wuta na evandelo na Ye, atalaka bavandi nyonso ya mokili. **15** Ye oyo asalaka mitema nyonso ya bato asosolaka makambo nyonso oyo basalaka. **16** Ezali te limpinga monene nde ebikisaka mokonzi to nguya monene nde ekangolaka elombe. **17** Mpunda ezali na nguya te ya kopesa lobiko, makasi na yango nyonso ekangolaka te. **18** Nzokande Yawe atalaka bato oyo batosaka Ye, ba-oyo batiaka elikya na bolingo kati na Ye, **19** mpo na kokangola bango na kufa mpe kobatela bango na bomoi ata na tango ya nzala makasi. **20** Totielaka Yawe motema; azali lisungi mpe nguba na biso. **21** Solo, mitema na biso esepelaka kati na Ye, pamba te totiaka elikya na biso kati na Kombo na Ye ya bule. **22** Yawe, lokola totiaka elikya na biso kati na Yo, tika ete bolingo na Yo ezala elongo na biso.

34 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango akosanaki liboma liboso ya Abimeleki oyo abenganaki ye, mpe akendeki. Nakopambola Yawe tango nyonso, nakokumisa Ye mikolo nyonso na bibebu na ngai. **2** Tika ete bomoi na ngai emikumisa kati na Yawe; tika ete banyokolami bayoka mpe basepela! **3** Boya kosakola elongo na ngai ete Yawe azali monene! Tonetola Kombo na Ye, biso nyonso. **4** Nalukaki Yawe, mpe ayanolaki ngai; akangolaki ngai na somo na ngai nyonso. **5** Bato oyo batalaka epai na Ye bangengaka na esengo, mpe bayokisamaka soni ata moke te. **6** Mobola agangaki, mpe Yawe ayokaka ye; abikisaki ye na pasi na ye nyonso. **7** Anjelu ya Yawe atongaka molako na ye zingazinga ya bato oyo batosaka Yawe, mpe akangolaka bango. **8** Bomeka elengi mpe botala ndenge nini Yawe azali malamu; Esengo na moto oyo azwaka Yawe lokola ebombamelo na ye! **9** Bino basantu ya Yawe, botosa Yawe;

pamba te bato oyo batosaka Ye bazangaka eloko moko te. **10** Bana ya nkosi ezangaka mpe ekufaka nzala, kasi bato oyo balukaka Yawe bakozanga eloko moko. **11** Bana na ngai, boya, boyoka ngai; Nakolakisa bino kotosa Yawe. **12** Nani asepelaka na bomoi? Nani alingaka kobika mikolo ebele ya esengo? **13** Batela lolemo na yo mosika na mabe, mpe bibebu na yo ete eloba lokuta te. **14** Zala mosika na mabe mpe sala bolamu, luka kimia mpe koba na yango. **15** Miso ya Yawe etalaka bato ya sembo, mpe matoyi na Ye eyokaka koganga na bango; **16** kasi Yawe apesaka bato mabe mokongo mpo ete bakanisa bango lisusu te kati na mokili. **17** Tango bato ya sembo babelelaka, Yawe ayokaka mpe akangolaka bango na pasi na bango nyonso. **18** Yawe azali pene ya bato oyo bazoki na mitema mpe abikisaka ba-oyo balembi na milimo na bango. **19** Pasi mingi ekangaka moto ya sembo, kasi Yawe akangolaka ye na nyonso, **20** abatelaka mikuwa na ye nyonso mpo ete moko te kati na yango ebukana. **21** Mabe ebomaka moto mabe, mpe bayini ya moto ya sembo bakozwa etumbu. **22** Yawe akangolaka bomoi ya basali na Ye; mpe bato nyonso oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango bakozwa etumbu te.

35 Nzembo ya Davidi. Yawe, kota likambo na ngai liboso ya bayini na ngai; bundisa bato oyo bazali kobundisa ngai. **2** Kamata nguba ya moke mpe ya monene, mpe telema mpo na kosunga ngai. **3** Tombola likonga ya monene mpe ya moke mpo na kobundisa bato oyo bazali kolanda ngai. Loba na ngai: « Nazali lobiko na Yo. » **4** Tika ete bato oyo bazali komeka bomoi na ngai basambwa mpe bayoka soni; tika ete bato oyo bazali kokana kosala ngai mabe bazonga sima mpe bakoma mawa-mawa! **5** Tika ete bakoma lokola matiti ya kokawuka oyo mopepe ezali kopumbwisa, tango anjelu ya Yawe akotindika bango; **6** tika ete nzela na bango ekoma molili mpe moselu tango anjelu ya Yawe akobengana bango. **7** Mpo ete, na kozanga tina, mpo na kokanga ngai, batielaki ngai mitambo mpe batimolaki mabulu, **8** tika ete libebi ekweyela bango na mbalakata, bakangama bango moko na mitambo oyo batielaki ngai mpe bakweya kati na mabulu yango! **9** Nakotonda na esengo kati na Yawe mpe nakosepela kati na lobiko na Ye. **10** Mikuwa na ngai nyonso ekoloba: « Oh Yawe, nani akoki kokangola, lokola Yo, mobola wuta na maboko ya moto oyo aleki ye na makasi, mobola mpe mokeleli wuta na maboko ya banyokoli na bango? » **11** Batatoli oyo bamipesa na kanza batelemi, bazali kopesa ngai mituna na tina na makambo oyo nayebi te. **12** Bazali kozongisela ngai mabe mpo na bolamu oyo nasalaki, mpe kosundola ngai lokola monyokolami. **13** Nzokande tango bango babelaki, ngai nalataki saki, namikitisaki na kokila bilei, nazalaki kobondela mpo na bango. **14** Nazalaki kotambola na mawa lokola mpo na moninga to mpo na ndeko; nazalaki kokitisa moto na se mpo na mawa lokola moto oyo azali kolela mama na ye. **15** Kasi awa ngai nakomi na pasi, bango bazali kosepela mpe kosangana; wana ngai nayebi te, bango bazali kosangana mpo na kotonga ngai, bazali kolemba te kofinga ngai. **16** Lokola bapagano, bazali koseka ngai, bazali kolia minu na tina na ngai. **17** Yawe, kino tango nini okotala kaka boye? Kangola ngai wuta na misala na bango ya mabe, bomoi na ngai wuta na manzaka ya bankosi oyo. **18** Nakokumisa Yo kati na mayangani monene, nakosanzola Yo kati na ebele ya bato. **19** Tika ete banguna na ngai basepela te na tina na ngai; tika ete bayini na ngai na kozanga tina bakanga miso te. **20** Pamba te balobaka te maloba ya kimia, kasi babongisaka lokuta mpo na kokosela bato ya kimia makambo kati na mboka. **21** Balobaka na mongongo makasi: « Eh! Eh! Tomonaki ye! » **22** Yawe, omoni nyonso wana; kovanda nye te! Nkolo, kozala mosika na ngai te! **23** Lamuka mpe telema mpo na kolongisa ngai! Nzambe na ngai mpe Nkolo na ngai, kota likambo na ngai. **24** Yawe, Nzambe na ngai, longisa ngai na bosembo na Yo; kotika bango te kosepela na tina na ngai. **25** Tika ete bamilobela te: « Ah! Tala makambo oyo tozalaki koluka! » Tika ete baloba te: « Tolie ye. » **26** Tika ete bato nyonso oyo basepelaka na pasi na ngai, bango nyonso lisanga, bayoka soni mpe basambwa! Tika ete bato oyo batombokelaka ngai balata soni mpe bazala kati na yikiyiki! **27** Tika ete bato oyo basepelaka na bosembo na ngai baganga na esengo mpe basepela; tika ete balobaka tango nyonso: « Tika ete Yawe anetolama, Ye oyo asepelaka na kimia ya mowumbu na Ye! » **28** Nakosakola bosembo na Yo, nakokumisa Yo mikolo nyonso.

36 Nzembo ya Davidi, mowumbu ya Yawe. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Kati na motema na ngai, nazali na sango kowuta na Nzambe na tina na bato mabe oyo batondi na masumu: Kotosa Nzambe ezali na tina ata moke te na miso na bango. **2** Bamipesaka lokumu makasi, bandimaka te mpe bayinaka masumu na bango te. **3** Minoko na bango ebimisaka maloba mabe mpe lokuta, baboyaka kosala na bokebi mpe kosala bolamu. **4** Ezala na bambeto na bango, basalaka kaka mabongisi ya kosala mabe, batambolaka te mpo na kosala bolamu mpe baboyaka mabe te. **5** Yawe, bolingo na Yo ekenda kino na likolo, boyengebene na Yo kino na mapata. **6** Bosembo na Yo ezali lokola bangomba ya Nzambe, mikano na Yo ezali mozindo lokola lubwaku ya molayi. Yawe, obikisaka bato mpe banyama. **7** Oh Nzambe, tala ndenge nini bolingo na Yo

ezali motuya! Bato bazwaka ebombamelo na elili ya mapapu
na Yo. 8 Baliaka mpe batondaka bilei ya Ndako na Yo, mpe
omelisaka bango mayi kowuta na bolingo monene na Yo. 9
Pamba te etima ya bomoi ezali elongo na Yo; kati na pole na
Yo nde tomonaka pole. 10 Koba kotalisa bolingo na Yo epai
ya bato oyo bayebi Yo, mpe bosembo na Yo epai ya bato ya
mitema alima. 11 Tika ete bato ya lolendo bakoma te kino
epai na ngai, mpe tika ete bato mabe babengana ngai te. 12
Tala ndenge nini bato ya misala mabe bakweyi, balali na
mabele, bazangi makoki ya kotelema.

37 Nzembo ya Davidi. Kosilikela bato ya mabe te, kosalela
bato oyo basalaka mabe zuwa te; 2 pamba te
bakokawuka noki lokola makasa, mpe bakolemba noki lokola
matiti. 3 Tia elikya na yo kati na Yawe mpe sala bolamu,
vanda kati na mokili mpe lia na kimia. 4 Komisa Yawe bilengi
na yo ya makasi, mpe akokokisela yo posa ya motema na yo.
5 Kaba bomoi na yo epai na Yawe, tia elikya kati na Ye, mpe
akosala: 6 akongengisa bosembo na yo lokola pole, makoki
na yo lokola moyi ya midi. 7 Batela kimia liboso ya Yawe
mpe talela Ye; kosilikela te moto oyo alongaka na misala na
ye, mpe oyo asalaka mabongisi ya mabe. 8 Boya kanda mpe
kosilika te; kotomboka te, noki te okosala mabe. 9 Pamba te
bato oyo basalaka mabe bakolimwa, kasi bato oyo batielaka
Yawe motema bakozwa mokili lokola libula na bango. 10
Etikali tango moke kaka, moto mabe akozala lisusu te;
ata oluki ye, okomona ye te. 11 Kasi bato oyo bamikitisa
bakozwa mokili lokola libula na bango mpe bakozala na
kimia makasi. 12 Bato mabe basalelaka bato ya sembo
makita mpe baliaka minu mpo na kotelemela bango. 13 Kasi
Yawe asekaka bato mabe, pamba te ayebi ete mokolo na
bango ezali kobelema. 14 Bato mabe babimisi mipanga mpe
babongisi batolotolo mpo na kokweyisa mobola mpe moto
oyo akelela, mpo na koboma bato oyo batambolaka alima. 15
Kasi mipanga na bango ekotobola mitema na bango moko,
mpe batolotolo na bango ekobukana. 16 Mwa biloko ya moto
ya sembo eleki bozwi ya bato ebele ya mabe, 17 pamba te
nguya ya bato mabe ekosila, kasi Yawe alendisaka bato
ya sembo. 18 Yawe ayebi mikolo ya bato bazangi pamela,
mpe libula na bango ekowumela mpo na seko. 19 Na tango
ya pasi, bakokawuka te; na mikolo ya nzala, bakozala na
bilei ebele. 20 Kasi bato mabe bakokufa, banguna ya Yawe
bazali lokola fololo ya elanga, bakolimwa lokola molinga.
21 Moto mabe adefaka mpe azongisaka te, kasi moto ya
sembo ayokaka mawa mpe akabaka. 22 Bato oyo Yawe
apambolaka bakozwa mokili lokola libula na bango, kasi ba-
oyo alakelaka mabe bakolimwa. 23 Soki Yawe asepeli na
etamboli ya moto, alendisaka bomoi na ye; 24 ezala akweyi,
akotikala kaka ya kokweya te; pamba te Yawe asimbaka
ye na loboko. 25 Nazalaki elenge, mpe sik'oyo nakomi
mobange, namoni nanu te moto ya sembo kosundolama
to bana na ye kokoma kosenga-senga bilei. 26 Akabaka
tango nyonso mpe adefisaka, bana na ye bakozalaka kati
na mapamboli. 27 Zala mosika na mabe mpe sala bolamu,
okovanda na mokili mpo na libela; 28 pamba te Yawe
alingaka bosembo, mpe asundolaka te bayengebene na
Ye. Babatelamaka mpo na seko, kasi bana ya bato mabe
bakolimwa. 29 Bato ya sembo bakozwa mokili lokola libula
na bango mpe bakovanda kuna seko na seko. 30 Monoko
ya moto ya sembo ebimisaka bwanya, mpe lolemo na ye
elobaka kolanda bosembo. 31 Mobeko ya Nzambe na ye
ezali kati na motema na ye, makolo na ye ebetaka libaku
te. 32 Moto mabe atalaka moto ya sembo na miso mabe
mpe alukaka nzela ya koboma ye, 33 kasi Yawe akosundola
moto ya sembo te kati na maboko ya moto mabe, mpe
akokweyisa ye te na kosambisama. 34 Zala na elikya kati na
Yawe mpe batela nzela na Ye; akonetola Yo mpo ete ozwa
mboka lokola libula na yo, mpe okomona tango bato mabe
bakolimwa. 35 Namonaki moto mabe mpe na kanza kokoma
na nguya mpe kofuluka lokola nzete oyo ezali kokola na
mabele na yango, 36 kasi alekaki noki mpe azalaki lisusu te;
nalukaki ye, kasi namonaki ye lisusu te. 37 Tala malamu
moto oyo azangi pamela, landela bomoi ya moto ya sembo;
tango oyo ezali koya ezali kozela moto ya kimia. 38 Kasi
batomboki bakobebisama, tango oyo ezali koya ezali te
mpo na bato mabe. 39 Lobiko ya bato ya sembo ewutaka
epai ya Yawe oyo, na tango ya pasi, azali ndako na bango,
oyo batonga makasi. 40 Yawe asungaka mpe akangolaka
bango, akangolaka bango wuta na maboko ya bato mabe
mpe abikisaka bango, pamba te babombamaka kati na Ye.

38 Nzembo ya Davidi mpo na kokanisa. Yawe, kopamela
ngai te kati na kanda na Yo to kopesa ngai etumbu te
kati na kanda makasi na Yo. 2 Pamba te makonga na Yo
etoboli ngai, mpe loboko na Yo ebeti ngai. 3 Mpo na kanda
na Yo, nzoto na ngai ebeli; mpo na masumu na ngai, mikuwa
na ngai elembi. 4 Mabe na ngai eleki moto na ngai, ezali
kilo makasi epai na ngai lokola mokumba ya kilo makasi.
5 Bapota na ngai epoli mpe ekomi kolumba solo mpo na
bozoba na ngai. 6 Nagumbami, nalembi makasi; nakomi
moto ya mawa mpo na libela. 7 Pamba te nazali koyoka pasi
makasi na mokongo na ngai, eteni ata moko te ya nzoto
na ngai ezali malamu. 8 Nalembi, makasi na ngai nyonso
esili; mobulu ekoti na motema na ngai, nakomi koganga na
kolemba te. 9 Nkolo, oyebi posa na ngai nyonso; kolela na
ngai ezali ya kobombama te na miso na Yo. 10 Motema na

ngai ezangi kimia, makasi na ngai ekomi kosila, nabungisi ata pole ya miso na ngai. 11 Bato oyo balingaka ngai mpe baninga na ngai bakimi pasi na ngai, ba-oyo bazalaka na ngai esika moko batelemi mosika na ngai. 12 Bato oyo balukaka kufa na ngai bazali kotia mitambo, ba-oyo balukaka pasi na ngai bazali koloba mpo na kosala ngai mabe, bakomi mikolo nyonso kobongisa lokuta. 13 Kasi ngai nazali kosala lokola mokufi matoyi; mpe lokola baba, nakangi monoko, naboyi koloba. 14 Nakomi lokola mokufi matoyi oyo akoki kopesa eyano ata moko te na monoko na ye. 15 Yawe, natiaka elikya na ngai kati na Yo; oh Nkolo, Nzambe na ngai, solo, okoyanola. 16 Nalobaki: « Kopesa nzela te ete basepela na tina na ngai to bamitombola likolo na ngai soki nabeti libaku. » 17 Pamba te nakomi pene ya kokweya, pasi na ngai ezali kaka elongo na ngai tango nyonso. 18 Solo nandimi mabe na ngai, masumu na ngai ezali kotungisa molimo na ngai. 19 Banguna na ngai bazali makasi mpe bingambe, bato oyo bayinaka ngai kaka pamba bazali ebele. 20 Bato oyo bazongisaka mabe na bolamu bazali kofunda ngai atako nalukaka kosala bolamu. 21 Yawe, kosundola ngai te; Nzambe na ngai, kozala mpe mosika na ngai te. 22 Nkolo, Mobikisi na ngai, yaka noki kosunga ngai.

39 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi mpe ya Yedutuni. Nzembo ya Davidi. Namilobelaki: « Nakosala keba na etamboli na ngai mpo ete monoko na ngai esala masumu te; nakobatela penza monoko na ngai tango nyonso moto mabe akozala liboso na ngai. » 2 Boye nakangaki monoko na ngai mpe navandaki nye, natikalaki koloba ata likambo moko te; pasi na ngai ebakisamaki makasi. 3 Motema na ngai eswaki, moto ezalaki kopela kati na ngai, mpe nalobaki na nzela ya monoko na ngai. 4 Yawe, yebisa ngai tango nini bomoi na ngai ekosuka mpe motango ya mikolo ya bomoi na ngai mpo ete nasosola ete bomoi na ngai ezali kaka mpo na mwa tango moke. 5 Solo mikolo ya bomoi na ngai ekatama, ezali pamba na miso na Yo. Bomoi ya moto nyonso ezali kaka mopepe. 6 Moto akendaka mpe azongaka, azali kaka lokola elili; amitungisaka kaka pamba, andukaka bomengo, kasi ayebaka te soki nani akotikala na yango. 7 Sik'oyo, oh Nkolo, nazela lisusu nini? Natiaka elikya na ngai kati na Yo. 8 Bikisa ngai na mabe na ngai nyonso, kopesa nzela te na bazoba ete bafinga ngai. 9 Nakangi monoko, nakoloba lisusu te, pamba te Yo nde osali. 10 Kobeta ngai lisusu te, nazali kokoka lisusu te. 11 Opesaka bato etumbu mpo na masumu na bango mpo na kozongisa bango na nzela; obebisaka biloko na bango ya motuya lokola nselele. Solo, moto nyonso azali kaka mopepe. 12 Yawe, yoka libondeli na ngai; yoka na bokebi, wana nazali koganga mpo na kosenga lisungi, kovanda nye te liboso ya mpinzoli na ngai, pamba te epai na Yo, nazali mopaya mpe moleki nzela lokola bakoko na ngai. 13 Kotala ngai te mpo ete nasepela lisusu, liboso ete nakende na ngai mpe nazala lisusu te.

40 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Natiaki elikya na ngai kati na Yawe; abalukaki epai na ngai mpe ayokaki koganga na ngai. 2 Abimisaki ngai na libulu ya mozindo, kati na potopoto; atelemisaki ngai na likolo ya libanga mpe alendisaki makolo na ngai. 3 Atiaka nzembo ya sika kati na monoko na ngai, nzembo ya masanzoli mpo na Nzambe na biso. Bato ebele bakomona, bakobanga mpe bakotiela Yawe motema. 4 Esengo na moto oyo atiaka elikya kati na Yawe, kasi atalelaka te bato ya lolendo mpe bakosi. 5 Yawe, Nzambe na ngai, bikamwa mpe mabongisi oyo osalaka mpo na biso ezali ebele penza. Moko te akokani na Yo; nalingi kotatola mpe kopanza sango na yango, kasi motango na yango eleki ebele. 6 Osepelaki te na bambeka mpe na makabo, kasi ofungolaki matoyi na ngai; osengaki te makabo ya kotumba mpe bambeka mpo masumu. 7 Bongo nalobaki: « Ngai oyo, nayei epai na Yo kolanda ndenge ekomami na tina na ngai kati na buku. 8 Nzambe na ngai, nasepelaka kosala mokano na Yo, Mobeko na Yo ezali kati na motema na ngai. » 9 Nasakolaka bosembo na Yo kati na mayangani, nakokanga monoko na ngai te; Yawe, oyebi yango! 10 Nabombaka bosembo na Yo te kati na motema na ngai, natatolaka boyengebene mpe lobiko na Yo kati na mayangani, nakobomba yango ata moke te. 11 Yawe, kopimela ngai mawa na Yo te; kasi sala ete bolingo mpe bosolo na Yo ebatelaka ngai tango nyonso. 12 Pamba te makambo ebele ya pasi ezingeli ngai, mabunga na ngai ekomi konyokola ngai, mpe nazali kokoka lisusu te kotala yango; ezali ebele koleka suki ya moto na ngai, mpe motema na ngai elembi kati na ngai. 13 Yawe, nabondeli Yo, kangola ngai; Yawe, yaka noki kosunga ngai. 14 Tika ete bato oyo balukaka kufa na ngai bakufa soni mpe basambwa! Tika ete bato oyo bazelaka libebi na ngai bazonga sima mpe babungisa lokumu na bango! 15 Tika ete ba-oyo balobaka na ngai: « Ah! Ah! » bayoka somo mpe bakufa soni! 16 Kasi tika ete bato nyonso oyo balukaka Yo batonda na esengo mpe basepela kati na Yo! Tika ete ba-oyo balingaka lobiko na Yo balobaka tango nyonso: « Yawe azali monene! » 17 Solo, nazali mobola mpe moto akelela, kasi tika ete Nkolo asunga mpe akangola ngai. Nzambe na ngai, kowumela te!

41 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Esengo na moto oyo akanisaka mobola!

Yawe akokangola ye na tango ya pasi. 2 Yawe akokengela
ye mpe akobatela bomoi na ye, akokomisa ye moto ya
esengo kati na mokili mpe akokaba ye te na maboko ya
banguna na ye. 3 Yawe akosunga ye na mbeto na ye soki
abeli mpe akobikisa ye na bokono na ye nyonso. 4 Nalobaki:
« Oh Yawe, yokela ngai mawa; bikisa ngai na bokono,
pamba te nasalaki masumu epai na Yo. » 5 Banguna na ngai
balobaka mabe na tina na ngai: « Akokufa mokolo nini mpo
ete kombo na ye etangama lisusu te? » 6 Kati na bango,
moto nyonso oyo ayaka kotala ngai alobaka kaka lokuta
mpo na kobebisa lokumu na ngai, akangisaka kati na ye
makambo ya lokuta mpe, soki kaka abimi libanda, apanzaka
yango na matongi. 7 Banguna na ngai basanganaka kaka
mpo na kotonga ngai mpe kokanisa mpo na libebi na ngai. 8
Balobaka: « Pasi moko ya somo penza ekangi ye, ebwaki ye
na mbeto mpe azali kokoka lisusu kotelema te. » 9 Ezala
molingami na ngai ya kimia, oyo nazalaki kotiela motema
mpe azalaki kolia sani moko elongo na ngai, abalukeli ngai.
10 Kasi Yo, Yawe, yokela ngai mawa mpe telemisa ngai mpo
ete nazongisela bango mabe na mabe. 11 Nakoyeba ete
osepelaka na ngai soki kaka monguna na ngai agangi te na
tina na ngai. 12 Mpo ete nazangi pamela, okosunga ngai
mpe okovandisa ngai na makolo na Yo mpo na libela. 13 Tika
ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, akumisama libela na libela!

42 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi
ya bayembi. Ndenge mbuli eyokaka posa ya komela
mayi, ndenge wana mpe molimo na ngai ezali na posa na
Yo, Nzambe. 2 Molimo na ngai ezali na posa ya Nzambe,
ya Nzambe na bomoi. Tango nini nakoki kokende, mpe
tango nini nakoki kokutana na Nzambe? 3 Butu mpe moyi,
mpinzoli na ngai ezalaka bilei na ngai; pamba te balobaka
na ngai tango nyonso: « Nzambe na Yo azali wapi? » 4
Nazalaka na posa ya kokanisa makambo oyo, ndenge mpe
nasopaka molimo na ngai: Tango nazalaki kotambola kati na
ebele ya bato, nazalaki komema bango kino na Tempelo
ya Nzambe, kati na koganga ya esengo mpe ya kozongisa
matondi lokola makelele ya bato oyo bazali na feti. 5 Oh
molimo na ngai, mpo na nini olembi boye? Mpo na nini
ozali komitungisa makasi kati na ngai? Tia elikya na yo
kati na Nzambe, pamba te nakokumisa lisusu lobiko na
Ye. 6 Nzambe, molimo na ngai elembi kati na ngai; yango
wana nazali kokanisa Yo wuta na mokili ya Yordani, wuta na
songe ya ngomba Erimoni mpe wuta na ngomba Mitseari. 7
Mozindo ebendaka mozindo tango bambonge na Yo nyonso
etombokaka; Ezala ya mike to ya minene, elekaka likolo na
ngai. 8 Na moyi, Yawe apesaka mitindo epai ya bolingo na
Ye; na butu, nakumisaka Ye na banzembo mpe nasambelaka
Nzambe ya bomoi na ngai. 9 Nalobi na Nzambe, Libanga na
ngai: « Mpo na nini obosani ngai? Mpo na nini nasengeli
kotambola na mawa kati na motema mpe na se ya minyoko
ya monguna? » 10 Nzoto na ngai ekomaka kosala pasi
makasi tango bayini na ngai bafingaka ngai, tango balobaka
na ngai mokolo mobimba: « Wapi Nzambe na yo? » 11
Molimo na ngai, mpo na nini olembi boye? Mpo na nini ozali
komitungisa kati na ngai? Tia elikya na yo kati na Nzambe.
Nakokumisa Ye lisusu, lobiko mpe Nzambe na ngai.

43 Oh Nzambe, longisa ngai mpe lobela ngai liboso ya
ekolo oyo etosaka makambo na Yo te; kangola ngai
wuta na maboko ya bakosi mpe ya bato mabe. 2 Nzambe,
Yo nde ozali ndako na ngai, oyo batonga makasi; mpo na
nini osundoli ngai? Mpo na nini nasengeli kotambola na pasi
boye, na se ya minyoko ya monguna? 3 Tinda mwinda mpe
solo na Yo mpo ete ekamba mpe emema ngai na ngomba
na Yo ya bule epai wapi ovandaka; 4 bongo nakokende na
etumbelo epai ya Nzambe, esengo mpe bomengo na ngai.
Oh Yawe, Nzambe na ngai, nakosanzola Yo na lindanda.
5 Oh molimo na ngai, mpo na nini olembi boye? Mpo na
nini ozali komitungisa kati na ngai? Tia elikya na yo kati na
Nzambe, pamba te nakosanzola Ye lisusu, Mobikisi mpe
Nzambe na ngai.

44 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi
ya bayembi. Nzambe, toyokaki na matoyi na biso;
bakoko na biso babetelaki biso lisolo ya makambo oyo
osalaki na tango na bango, na tango ya kala. 2 Na nguya na
Yo, obenganaki bikolo mpe otiaki bakoko na biso; obetaki
bikolo ya bapaya mpe ofulukisaki bakoko na biso. 3 Pamba
te ezalaki na mopanga na bango te nde babotolaki mokili,
ezalaki mpe maboko na bango te nde ebikisaki bango; kasi
ezalaki nde loboko na Yo ya mobali, nguya na Yo mpe pole
ya elongi na Yo, pamba te ozalaki kolinga bango. 4 Oh
Nzambe, Yo oyo ozali Mokonzi na ngai, pesa mitindo mpo
na elonga ya Jakobi. 5 Na lisungi na Yo, tolongaka banguna
na biso, mpe na Kombo na Yo, tonyataka bayini na biso. 6
Pamba te natiaka elikya te na tolotolo na ngai, mpe mopanga
na ngai ebikisaka ngai te. 7 Kasi ezali Yo nde obikisaka
biso wuta na maboko ya bayini na biso, mpe oyokisaka
bayini na biso soni. 8 Tomikumisaka mikolo nyonso kati na
Nzambe mpe tokokumisa Kombo na Yo mpo na libela. 9 Kasi
obwaki biso, oyokisi biso soni mpe ozali lisusu kotambola te
elongo na mampinga na biso. 10 Otiki biso kokima liboso ya
banguna na biso; mpe bayini na biso bazwi biloko na biso
na makasi. 11 Osundoli biso na maboko na bango lokola
bameme ya koboma mpe opanzi biso kati na bikolo. 12 Oteki

bato na Yo na pamba mpe ozwi ata litomba te kowuta na boteki yango. 13 Okomisi biso eloko ya lisuma na miso ya bato oyo bazali pembeni na biso, eloko ya litio mpe ya liseki na miso ya bato oyo bazali zingazinga na biso. 14 Okomisi biso lisapo kati na bikolo, mpe bato bakomi koningisa mito na bango mpo na biso. 15 Kosambwa ekomi tango nyonso liboso na ngai mpe soni ezipi elongi na ngai, 16 mpo na litio ya bato oyo bazali kofinga mpe kopamela ngai, mpe ya monguna oyo akangela ngai kanda. 17 Makambo wana nyonso ekweyeli biso atako tobosanaki Yo te mpe tobebisaki Boyokani na Yo te, 18 atako mitema na biso epengwaki te mpe totamboli libanda ya nzela na Yo te. 19 Pamba te onyokolaki biso kati na etando ya bambwa ya zamba mpe ozipaki biso na molili makasi. 20 Soki tobosanaki Kombo ya Nzambe na biso to totombolaki maboko na biso epai ya nzambe ya mopaya, 21 boni, Nzambe na biso alingaki koyeba yango te, lokola asosolaka mozindo ya mitema? 22 Pamba te, likolo na Yo, babomaka biso mikolo nyonso mpe bazwaka biso lokola bameme ya koboma. 23 Nkolo, lamuka! Mpo na nini ozali kolala? Lamuka, kobwaka biso te mpo na libela. 24 Yawe, mpo na nini ozali kobomba elongi na Yo? Mpo na nini ozali kobosana pasi mpe minyoko na biso? 25 Pamba te tokweyi na putulu, mpe nzoto na biso ekangami na mabele. 26 Telema, yaka kosunga biso, kangola biso mpo na bolingo na Yo!

45 Nzembo ya bolingo oyo bana ya Kore bayembaki. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na lindanda oyo babengaka Lisi. Motema na ngai etondi na maloba kitoko. Namilobeli: Nakotatola misala na ngai mpo na mokonzi. Tika ete lolemo na ngai ezala lokola ekomeli ya mokomi ya mayele. 2 Oleki bato nyonso na kitoko, mpe bibebu na Yo ebimisaka ngolu; yango wana Nzambe apambola Yo mpo na libela. 3 Elombe ya bitumba, kanga mopanga na loketo na Yo! Lata lokumu mpe kongenga. 4 Kati na kongenga na Yo, zala molongi, mata na shar na Yo, telema mpo na solo, mpo na komikitisa, mpe mpo na bosembo; tika ete loboko na Yo ya mobali esala misala minene. 5 Tika ete makonga na Yo ya minu etobola mitema ya banguna ya mokonzi; tika ete bikolo ekweya na se ya matambe na Yo. 6 Nzambe, Kiti ya Bokonzi na Yo ekowumela seko na seko; lingenda ya bokonzi na Yo ezali mpo na bosembo. 7 Olingaka bosembo mpe oyinaka mabe; yango wana, oh Nzambe, Nzambe na Yo apakoli Yo mafuta ya esengo, asepeli na Yo koleka baninga na Yo. 8 Bilamba na Yo nyonso ezali kolumba solo kitoko ya malasi ya mire, ya aloe mpe ya kaneli; wuta na bandako minene oyo ebongisama na pembe ya nzoko, mandanda ezali kosepelisa Yo. 9 Bana basi ya bakonzi bazali kati na basi ya lokumu; mwasi ya mokonzi azali na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, alati biloko ya wolo ya Ofiri. 10 Mwana na ngai ya mwasi, tala mpe yoka; bosana bato na yo mpe ndako ya tata na yo. 11 Mokonzi asepeli na kitoko na yo; lokola azali nkolo na yo, gumbama liboso na ye. 12 Tiri, mboka kitoko, bato oyo baleki na bozwi kati na bato bakomemela yo bakado mpo ete olinga bango. 13 Mwana mwasi ya mokonzi azali kongenga na kitoko kati na ndako ya mokonzi, alati elamba batonga wolo. 14 Alati bilamba batonga bililingi kitoko na basinga, mpe bamemi ye epai ya mokonzi. Bamemi mpe balingami na ye epai na yo, bilenge basi oyo batambolaka elongo na ye. 15 Bamemi bango na nsayi mpe na esengo; bakoti na ndako ya mokonzi. 16 Bana na yo ya mibali bakozwa esika ya bakoko na bango; okotia bango bakambi kati na mokili mobimba. 17 Nakosala ete bikeke nyonso ebosana kombo na yo te. Boye bikolo nyonso ekosanzola Yo tango nyonso, seko na seko.

46 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na mongongo moke ya bilenge basi. Mpo na biso, Nzambe azali ebombamelo mpe eyekamelo, azali lisungi oyo ezangaka te na tango ya pasi. 2 Yango wana, tobangaka te ata soki mabele eningani, bangomba ekweyi kati na ebale monene; 3 ata soki bambonge na yango etelemi, ebimisi fulufulu mpe eningisi bangomba. 4 Ezali na ebale moko oyo mayi na yango esepelisaka engumba ya Nzambe oyo eleki bule kati na bivandelo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. 5 Nzambe azali kati na yango, ebukani te; Nzambe asungaka yango wuta na tongo makasi. 6 Bikolo ezali kotomboka, bamboka ezali kokweya; kasi Nzambe atomboli mongongo na Ye, mpe mabele ebukani. 7 Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali elongo na biso; Nzambe ya Jakobi azali ekimelo na biso. 8 Boya kotala misala ya Yawe, makambo minene oyo asalaka kati na mokili. 9 Asilisaka bitumba kino na basuka ya mokili, akataka batolotolo, abukaka makonga mpe atumbaka na moto bashar ya bitumba. 10 Alobaki: « Bovanda kimia, boyeba ete ngai nazali Nzambe; nakonzaka bikolo, nakonzaka mpe mokili. » 11 Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali elongo na biso; Nzambe ya Jakobi azali ekimelo na biso.

47 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Bino nyonso, bikolo, bobeta maboko! Boganga epai na Nzambe na esengo nyonso. 2 Tala ndenge nini Yawe, Ye-Oyo-Aleki-Likolo, azali somo! Azali Mokonzi Monene na mokili mobimba. 3 Atiaki bikolo na se na biso, mpe mabota na se ya bokonzi na biso. 4 Aponelaki biso

libula na biso, oyo ezali lokumu ya Jakobi, molingami na Ye. 5 Nzambe amataki kati na koganga ya esengo; Yawe ayaka kati na lokito ya kelelo. 6 Boyemba mpo na lokumu ya Nzambe, boyemba mpo na lokumu na Ye. Boyemba mpo na lokumu ya Mokonzi na biso, boyemba mpo na lokumu na Ye. 7 Pamba te Nzambe azali Mokonzi ya mokili mobimba; boyemba nzembo mpo na lokumu na Ye. 8 Nzambe akonzaka bikolo nyonso; Nzambe avandi na Kiti na Ye ya bule. 9 Bato minene ya bikolo basangani, lokola bato ya Nzambe ya Abrayami, pamba te bilombe ya mokili bazali ya Nzambe; atombwama makasi.

48 Nzembo ya bana ya Kore. Yawe azali monene mpe abongi na lokumu, kati na engumba ya Nzambe na biso, ngomba na Ye ya bule. 2 Ezali kitoko, ngomba moke oyo esalaka esengo ya mokili mobimba, ngomba Siona! Ngambo na yango ya Nor nde ezali engumba ya Mokonzi Monene. 3 Nzambe azali kati na bandako na yango ya bokonzi, amimonisi lokola ndako batonga makasi. 4 Pamba te bakonzi basanganaki, batambolaki nzela moko. 5 Kasi tango kaka bamonaki yango, bakamwaki mpe bakimaki na somo. 6 Mbala moko, bakomaki kolenga wana lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota 7 to lokola mopepe ya Este oyo apanzaka masuwa ya Tarsisi. 8 Ndenge kaka bayebisaki biso, ndenge mpe tomonaki kati na engumba ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, kati na engumba ya Nzambe na biso; Nzambe alendisaka yango seko na seko. 9 Nzambe, kati na Tempelo na Yo, tokanisaka bolingo na Yo. 10 Nzambe, lokumu na Yo epanzani kino na suka ya mokili, ndenge moko na Kombo na Yo; loboko na Yo ya mobali etondi na bosembo. 11 Ngomba ya Siona ezali kosepela, bamboka ya Yuda etondi na esengo mpo na mikano na Yo. 12 Botambola pembeni ya Siona, bokende zingazinga na yango, botanga bandako na yango ya milayi. 13 Botala lopango na yango, botala malamu bandako na yango mpo ete bopesa sango epai ya bato oyo bakoya na sima. 14 Pamba te Nzambe wana azali Nzambe na biso seko na seko mpe libela na libela; akotambolisa biso, ezala kino na kufa.

49 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Bino bikolo nyonso, boyoka malamu makambo oyo; bino bavandi nyonso ya mokili, boyoka, 2 bato pamba mpe bato minene, bazwi mpe babola: 3 Monoko na ngai ekoloba maloba ya bwanya; motema na ngai ekanisi makambo oyo ekopesa bino bososoli. 4 Nayokaka masese, mpe nalimbolaka sambole na nzela ya lindanda. 5 Mpo na nini nabanga na tango ya pasi, tango mabe ya bakosi ezingeli ngai, 6 ba-oyo batielaka bomengo na bango motema mpe bamikumisaka mpo na bofuluki ya bozwi na bango? 7 Moko te akoki kosikola ndeko na ye, moko te akoki kofuta mbongo epai ya Nzambe mpo na lisiko na ye. 8 Talo ya bomoi na ye eleki motuya makasi, mpe ekotikala kofutama te. 9 Akokaki kozala na bomoi libela na libela, mpe akokaki kokufa te. 10 Solo, tomonaka bato ya bwanya kokufa elongo na zoba mpe moto oyo azangi mayele, mpe batikaka bomengo na bango epai ya bato mosusu. 11 Bakunda na bango nde ekomaka bandako na bango mpo na libela, mpe bisika na bango ya kovanda mpo na seko na seko, atako bapesaki na bitando na bango ya mabele bakombo na bango mpo ete ebengamaka na yango. 12 Mozwi akowumelaka te na bomoi; ata aleki na lokumu, akokani na nyama oyo ezali kokufa. 13 Yango nde suka ya bato oyo batiaka elikya kati na bango moko, ya bato oyo balandaka bango mpe basepelaka na maloba na bango. 14 Bazali lokola bameme mpe babongisami mpo na mboka ya bakufi; kufa ekokoma kobokola bango. Kala te, bato ya sembo bakonyata bango, kitoko na bango ekonzuluka, mpe mboka ya bakufi ekokoma ndako na bango. **(Sheol h7585)** 15 Kasi Nzambe akokangola bomoi na ngai wuta na maboko ya mboka ya bakufi, pamba te akokamata ngai. **(Sheol h7585)** 16 Komitungisaka te soki moto moko akomi kofuluka na bozwi, soki kongenga ya ndako na ye ekomi komata se komata. 17 Pamba te akomema ata eloko moko te tango akokufa; bomengo na ye ekolanda ye te. 18 Atako, wana azalaki na bomoi, azalaki komimona moto apambolama— atako bato bakokumisa yo, pamba te omisali bolamu— 19 okokende kaka kokutana na bakoko na yo oyo bakotikala komona lisusu pole te. 20 Moto oyo azali mozwi, kasi azangi bososoli, azali lokola nyama oyo ezali kokufa.

50 Nzembo ya Azafi. Nzambe ya banzambe, Yawe alobi, abengi mokili wuta na epai moyi ebimaka kino na epai elalaka. 2 Wuta na Siona, mboka kitoko, Nzambe azali kongenga lokola moyi. 3 Tika ete Nzambe na biso aya! Tika ete akanga monoko te! Liboso na Ye, moto makasi ezali kozikisa; mpe zingazinga na Ye, mopepe makasi ezali kopepa. 4 Abengi Likolo, kuna na likolo, mpe mabele mpo na kokata makambo ya bato na Ye. 5 Alobi: « Bosangisela ngai bayengebene na ngai, ba-oyo basalaki Boyokani elongo na ngai na nzela ya mbeka. » 6 Likolo ekopanza sango ya bosembo na Ye, pamba te azali Nzambe ya bosembo. 7 Bino bato na ngai, boyoka; nazali koloba na bino! Isalaele, nakoloba mpo na kotelemela yo: « Ngai Nzambe, nazali Nzambe na yo. » 8 Nakopamela yo te na tina na bambeka na yo, pamba te bambeka na yo ya kotumba ezalaka tango nyonso liboso na ngai. 9 Nakozwa ngombe te kati na ndako na yo to ntaba mobali kati na etonga na yo ya bibwele, 10

pamba te banyama nyonso ya zamba ezali ya ngai; ezala ata ebele ya banyama oyo ezali kati na bangomba, nyonso ezali ya ngai. 11 Nayebi bandeke nyonso ya bangomba; mpe banyama ya bilanga ezali ya ngai. 12 Soki nazalaki na nzala, nalingaki koyebisa yo te, pamba te mokili mpe nyonso oyo ezali kati na yango ezali ya ngai. 13 Boni, okanisi penza ete ngai naliaka misuni ya bangombe to namelaka makila ya bantaba? 14 Bonzelaka Nzambe matondi lokola mbeka, mpe kokisaka bandayi na yo epai ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. 15 Mpe belela ngai na tango ya pasi; nakokangola yo, mpe okopesa ngai nkembo. 16 Nzambe alobi na moto mabe: « Mpo na nini opanzaka sango ya mibeko na ngai mpe olobaka na tina na Boyokani na ngai? 17 Nzokande oyinaka malako na ngai mpe oyokaka te maloba na ngai? 18 Soki omoni moyibi, wana nde osepeli; mpe ovandaka esika moko na bato na bikobo. 19 Otikaka monoko na yo kosala mabe, lolemo na yo ebimisaka kaka lokuta. 20 Ovandaka mpo na kotonga ndeko na yo, mpe obebisaka lokumu ya bana ya mama na yo. 21 Yango nde makambo oyo ozalaki kosala; mpe ngai nabatelaki kimia. Okanisi penza ete ngai nazali lokola yo? Nakopamela yo mpe nakotanda makambo nyonso oyo nazwa yo na miso na yo. 22 Bino bato oyo bozali kobosana Nzambe, nabondeli bino: bososola makambo oyo; noki te nakobebisa bino, mpe moto moko te akokangola bino. 23 Moto oyo abonzaka matondi lokola mbeka, apesaka ngai lokumu; mpe moto oyo asalaka keba na etamboli na ye, nakotalisa ye lobiko ya Nzambe. »

51 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki tango mosakoli Natan akomaki epai ya Davidi sima na ye kosala ekobo elongo na Batisheba. Oh Nzambe, yokela ngai mawa kolanda bolingo monene na Yo; longola masumu na ngai kolanda mawa monene na Yo! 2 Sukola ngai mobimba mpo na kolongola mabe na ngai, mpe petola ngai na masumu na ngai. 3 Pamba te nayebi mabe na ngai, mpe masumu na ngai ezalaka tango nyonso liboso na ngai. 4 Epai na Yo, epai na Yo kaka, nasali masumu mpe mabe na miso na Yo. Boye, okozala sembo tango okozwa mokano, mpe okozala na pamela te tango okokata makambo. 5 Solo, nabotamaki kati na lisumu; wuta na libumu ya mama na ngai, nazali mosumuki. 6 Nzokande Yo, osepelaka na bosembo, ata kati na libumu; mpe okoteya ngai bwanya kati na esika ebombama. 7 Petola ngai na nzela ya izope, mpe nakokoma peto; sukola ngai, mpe nakokoma pembe koleka mvula ya pembe. 8 Sepelisa ngai mpe yokisa ngai nsayi na motema; mpe mikuwa na ngai oyo obukaki ekosepela makasi. 9 Kotala lisusu masumu na ngai te, mpe longola bambeba na ngai nyonso. 10 Oh Nzambe, mpo na ngai, kela motema ya peto; mpe kati na ngai, yeisa molimo sika mpe elenda. 11 Kobengana ngai te mosika ya elongi na Yo, mpe kolongola te kati na ngai Molimo Mosantu na Yo. 12 Zongisela ngai esengo ya lobiko na Yo, mpe kabela ngai molimo oyo emibongisi malamu mpo na kolendisaka ngai. 13 Nakoteya banzela na Yo epai ya babuki mibeko, mpe bato ya masumu bakozonga epai na Yo. 14 Oh Nzambe! Nzambe, Mobikisi na ngai, kangola ngai wuta na mokumba ya makila, mpe lolemo na ngai ekosakola bosembo na Yo. 15 Nkolo, fungola bibebu na ngai, mpe monoko na ngai ekokumisa Yo. 16 Mpo ete osepelaka na mbeka te, nakobonza te mbeka ya kotumba oyo ondimaka te. 17 Nzambe, bambeka oyo osepelaka na yango ezali: molimo oyo ebukani. Nzambe, oyinaka te motema oyo etutami mpe emikitisi. 18 Na ngolu na Yo, salela Siona bolamu, tonga bamir ya Yelusalemi. 19 Bongo okosepela na bambeka ya bosembo, bambeka ya kotumba mpe makabo ya kokoka; mpe bangombe ya mibali ekobonzama na bitumbelo na Yo.

52 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki tango Doegi, moto ya Edomi, akendeki koyebisa Saulo ete Davidi akoti na ndako ya Ayimeleki. Yo elombe, mpo na nini ozali komikumisa na tina na mabe? Bolingo ya Nzambe emonanaka mikolo nyonso. 2 Yo oyo otambolaka na lokuta, lolemo na yo esalaka mabongisi ya libebi, ekosaka lokola mbeli bapelisa malamu. 3 Olingaka mabe koleka bolamu, lokuta koleka koloba bosolo. 4 Oh lolemo ya lokuta, olingaka maloba nyonso oyo epanzaka. 5 Solo, Ye moko Nzambe akobebisa yo mpo na libela, akokanga yo kati na ndako na yo, akobwaka yo libanda mpe akopikola yo na mokili ya bato ya bomoi. 6 Bato ya sembo bakomona mpe bakokoma na somo, bakotiola ye na maloba oyo: 7 « Tala moto oyo azalaki te kozwa Nzambe lokola ebombamelo na ye, azalaki kotiela bozwi na ye motema, mpe kobakisa makasi na ye na nzela ya kobebisa bato mosusu. » 8 Kasi ngai, kati na Ndako na Yo, nazali lokola nzete ya olive oyo etondi na makasa ya mobesu; natiaka tango nyonso elikya na ngai kati na bolingo monene ya Nzambe, mpo na libela. 9 Nakosanzola Yo mikolo nyonso, mpo na oyo osali; mpe nazalaka na elikya kati na Kombo na Yo, pamba te ozali malamu mpo na bayengebene na Yo.

53 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na flite. Bazoba bamilobelaka: « Nzambe azali te. » Makanisi na bango esila kobeba, basalaka makambo mabe mpe ya nkele; moko te asalaka bolamu. 2 Wuta na likolo, Nzambe atalaka bato mpo na

koluka koyeba soki ezali ata na moko ya mayele, oyo atalelaka Nzambe. 3 Bango nyonso bazali batomboki, bango nyonso bamibebisa; moko te asalaka bolamu, ata moto moko te. 4 Boni, bato nyonso ya misala mabe bayebi eloko te? Baliaka bato na ngai ndenge baliaka lipa mpe batikala nanu kobelela Nzambe te, bazali penza kososola eloko moko te? 5 Somo monene ekokanga bango na esika oyo ezali ata na eloko moko te oyo ekoki kopesa bango somo, pamba te Nzambe apanzi mikuwa ya bato oyo bayei kobundisa yo. Okoyokisa bango soni, pamba te Nzambe abwaka bango. 6 Tika ete lobiko ya Isalaele ebimela na Siona! Tango Nzambe akobimisa bato na Ye na bowumbu, bakitani ya Jakobi bakosepela, mpe Isalaele ekozala na esengo.

54 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na lindanda tango bato ya Zifi bayaki koyebisa Saulo: « Davidi abombami kati na biso. » Oh Nzambe, bikisa ngai na nzela ya Kombo na Yo, longisa ngai na nzela ya nguya na Yo. 2 Oh Nzambe, yoka libondeli na ngai, yoka maloba ya monoko na ngai. 3 Bapaya batelemi mpo na kobundisa ngai; mpe bato na kanza bazali koluka koboma ngai, batalelaka Nzambe te. 4 Tala, Nzambe azali lisungi na ngai, Nkolo azali eyekamelo na ngai. 5 Tika ete akweyisela bayini na ngai mabe! Kati na boyengebene na Yo, bebisa bango. 6 Nakobonzela Yo mbeka na motema malamu, nakokumisa Kombo na Yo, Oh Yawe, pamba te ozali malamu. 7 Okangoli ngai na pasi nyonso; mpe miso na ngai etali lokola molongi ya banguna na ngai.

55 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na lindanda. Nzembo ya Davidi. Oh Nzambe, yoka libondeli na ngai, komibomba te wana nazali kobelela Yo. 2 Yoka ngai mpe yanola ngai. Kati na kolela na ngai, nakomi koyengayenga mpe nazangi kimia, 3 mpo na maloba ya monguna na ngai mpe kanda ya moto mabe, pamba te bazali kokweyisela ngai misala mabe mpe konyokola ngai na kanda. 4 Motema na ngai etondi na mawa, mpe somo ya kufa ekangi ngai. 5 Nakomi kobanga mpe kolenga, somo monene ekangi ngai. 6 Nakomi komilobela: « Soki nazalaki ata na mapapu ya ebenga, nalingaki kopumbwa mpo na koluka bopemi; 7 nalingaki kokima mosika penza, mpo na kokende kovanda ata na esobe. 8 Solo, na lombangu penza, nalingaki kokende koluka ebombamelo mpo na kokima mopepe makasi mpe ekumbaki. » 9 Nkolo, bebisa mabongisi ya banguna na ngai mpe kotisa mobulu kati na bango; pamba te, kati na engumba, nazali komona mobulu mpe bokabwani. 10 Butu mpe moyi, ezali kotambola na bamir na yango; misala mabe mpe ya kanza etondi kati na yango. 11 Banguya oyo ebebisaka ezali kosala kati na yango, minyoko mpe lokuta ezali kosila te. 12 Soki monguna nde azalaki kofinga ngai, nalingaki kokanga motema; soki ezalaki mpe moyini nde azalaki kotelemela ngai, nalingaki komibomba mpo ete amona ngai te. 13 Kasi ezali yo, moto lokola ngai, oyo otambolaka elongo na ngai, molingami mpe moninga na ngai ya motema 14 oyo nazalaki kokabola elongo na yo, pasi mpe basekele tango tozalaki kokende nzela moko na Tempelo ya Nzambe. 15 Tika ete kufa ekanga bango na mbalakata mpe bakita ya bomoi kati na mboka ya bakufi; pamba te mabe etondi kati na bandako mpe mitema na bango. **(Sheol h7585)** 16 Mpo na ngai, nabelelaka Nzambe, mpe Yawe akobikisa ngai. 17 Tongo, midi, pokwa, nasopaka motema na ngai mpe nalelaka, mpe ayokaka mongongo na ngai. 18 Akopesa ngai kimia, akokangola ngai na bitumba oyo babundisaka ngai; pamba te bato oyo batelemeli ngai bazali ebele. 19 Nzambe ayokaka, akosambwisa bango penza; akonzaka mpo na libela na libela. Babongolaka mitema te mpe batosaka Nzambe te. 20 Abundisi balingami na ye, abebisi boyokani na ye. 21 Maloba ya monoko na ye ezalaka sukali, nzokande bitumba evandi kati na motema na ye; maloba na ye ezalaka ya kimia koleka mafuta, nzokande ezali mopanga oyo ezangi ebombelo. 22 Bwakela Yawe mokumba na yo, akosunga yo; akotika te ete moto ya sembo akweya mpo na libela. 23 Mpe Yo, Nzambe, okobwaka basopi makila mpe bakosi kati na libulu ya libebi; bakokokisa ata kati-kati te ya mikolo ya bomoi na bango. Kasi ngai, natiaka elikya na ngai kati na Yo.

56 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na « Ebenga ya terebente ya mosika. » Nzembo ya Davidi, tango bato ya Filisitia bakangaki ye kati na mboka Gati. Nzambe, yokela ngai mawa, pamba te bato bazali kotungisa ngai. Babundisaka mpe banyokolaka ngai mikolo nyonso. 2 Bayini na ngai batungisaka ngai mikolo nyonso; bato oyo babundisaka ngai na lolendo bazali ebele. 3 Mokolo oyo nazalaka na bobangi, natiaka elikya na ngai kati na Yo. 4 Epai ya Nzambe, nakumisaka Liloba na Ye; Epai ya Nzambe, natiaka motema mpe nabangaka te. Moto oyo akokufa akoki kosala ngai nini? 5 Babongolaka maloba na ngai mikolo nyonso; mabongisi na bango nyonso ezalaka mpo na kosala ngai mabe. 6 Basalaka makita, babombamaka, balandaka ngai mpo na kosala ngai mabe. 7 Mpo na makambo oyo ya mabe, boni, bazanga etumbu? Oh Nzambe, kweyisela bikolo kanda na Yo! 8 Solo, oyebi motango ya matambe ya bomoi na ngai ya mitelengano. Sopa mpinzoli na ngai kati na mbeki na Yo, oyo ezali buku na Yo ya ekaniseli. 9 Bongo, na mokolo oyo nakobelela mpo

na kosenga lisungi, banguna na ngai bakozonga sima. Na nzela ya likambo yango, nakoyeba ete Nzambe azali mpo na ngai. 10 Pembeni ya Nzambe oyo nakumisaka Liloba na Ye, pembeni ya Yawe oyo nakumisaka Liloba na Ye, 11 pembeni ya Nzambe oyo natielaka motema mpe nazalaka na bobangi te, moto akoki kosala ngai nini? 12 Epai na Yo Nzambe, nakokokisa bandayi na ngai mpe nakobonza bambeka ya matondi. 13 Pamba te okangoli ngai na kufa mpe obateli makolo na ngai ete ebeta mabaku te, mpo ete natambola liboso na Yo Nzambe kati na pole ya bomoi.

57 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na nzembo « Koboma te. » Nzembo ya Davidi, tango Saulo azalaki kolanda ye, mpe tango Davidi abombamaki kati na libulu. Oh Nzambe, yokela ngai mawa! Yokela ngai mawa, pamba te nazali koluka ebombamelo; nazali koluka ebombamelo na se ya mapapu na Yo, kino tango ya pasi ekoleka. 2 Nazali koganga epai ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, epai ya Nzambe oyo asalelaka ngai bolamu. 3 Akotinda wuta na likolo mpe akobikisa ngai, akopamela bato oyo batungisaka ngai. Nzambe akomonisa bolingo mpe boyengebene na Ye. 4 Nazali na kati-kati ya bankosi; nalali na kati-kati ya bato oyo babomaka mpe baliaka bato, oyo minu na bango ezali makonga mpe batolotolo, mpe lolemo na bango ezali mopanga ya minu makasi. 5 Oh Nzambe, tika ete omitombola na likolo ya Lola; tika ete nkembo na Yo ezala awa na mokili mobimba! 6 Batiaki monyama na makolo na ngai mpo ete nakangama, batimolaki libulu liboso na ngai, kasi bango moko nde bakweyaki kati na libulu yango. 7 Nzambe, lendisa motema na ngai; Nzambe, lendisa motema na ngai. Nakoyembela Yo mpe nakosanzola Yo na mindule. 8 Lokumu na ngai, lamuka! Lindanda mpe nzenze, bolamuka! Nalingi kolamusa tongo. 9 Nkolo, nakosanzola Yo kati na mabota, nakosanzola Yo na mindule kati na bikolo. 10 Pamba te bolingo na Yo ezali monene, ekenda kino na Lola; mpe bosembo na Yo ekenda kino na mapata. 11 Nzambe, tika ete omitombola na likolo ya Lola; mpe tika ete nkembo na Yo etonda na mokili mobimba!

58 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na « Kobebisa te. » Nzembo ya Davidi. Ezali solo ete bolobaka te tango bokataka makambo? Boni, bana na moto, bosambisaka na bosembo? 2 Te, ezala kati na mitema na bino, bosalaka mabongisi ezanga bosembo; botandaka kanza ya maboko na bino kati na mokili. 3 Bato mabe babebaka wuta na mbotama na bango, bapengwaka mpe balobaka lokuta wuta na mabumu ya bamama na bango. 4 Bazalaka na ngenge lokola ngenge ya nyoka, lokola ngenge ya etupa oyo eyokaka te, oyo ekangaka litoyi na yango, 5 oyo eyokaka te ata mingongo ya bato na soloka mpe ya moto ya maji oyo aleki na mayele. 6 Nzambe, buka minu na bango kati na minoko na bango; Yawe, buka bambanga ya bana ya bankosi. 7 Tika ete balimwa lokola mayi oyo ezali kotiola; Tika ete bambanzi na bango ebukana tango babetaka batolotolo. 8 Tika ete balimwa lokola soyi ya mbembe, lokola mwana oyo akomona moyi te mpo ete abimi na zemi oyo esopani. 9 Liboso ete banzungu na bino ekutana na moto ya basende, ezala ya mayi to ya kokawuka, bato mabe akolimwa. 10 Moto ya sembo akosepela, pamba te akomona Nzambe kozongisela bato mabe, mabe na mabe, mpe akotambola kati na makila na bango. 11 Mpe bato bakoloba: « Solo, ezali na lifuti mpo na moto ya sembo; solo, ezali na Nzambe oyo asambisaka mokili. »

59 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na « Kobebisa te! » tango Saulo atindaki bato kozingela ndako ya Davidi mpo na koboma ye. Nzembo ya Davidi. Oh Nzambe na ngai, kangola ngai wuta na maboko ya banguna na ngai; batela ngai liboso ya banyokoli na ngai. 2 Kangola ngai wuta na maboko ya bato ya misala mabe, mpe bikisa ngai liboso ya basopi makila ya bato. 3 Yawe, bazali koluka koboma ngai; bato na nguya basaleli ngai likita, nzokande nasali mabe te, nasali na ngai mpe masumu te. 4 Nasali mabe ata moko te; kasi bango bazali kopota mbangu, bazali komibongisa. Lamuka mpo na koya kokutana na ngai, mpe tala. 5 Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, Nzambe ya Isalaele, telema mpo na kopesa bikolo nyonso etumbu; koyokela bato nyonso oyo basalaka mabe mawa te. 6 Bazongaka na pokwa, bagangaka lokola bambwa mpe batambolaka zingazinga ya engumba. 7 Na nzela ya minoko na bango, babimisaka na bibebu na bango maloba oyo ezokisaka lokola mipanga; bamilobelaka: « Nani azali koyoka biso? » 8 Kasi Yo, Yawe, osekaka bango, otiolaka bikolo nyonso. 9 Nzambe, ozali makasi na ngai, nakotalela Yo; ozali ebombamelo na ngai, 10 Nzambe na ngai, oyo nalingaka. Nzambe ayaka kino liboso na ngai, atikaka ngai kotala banguna na ngai. 11 Nkolo, nguba na biso, koboma bango te, noki te bato na ngai bakobosana. Na nguya na Yo, sala ete bayengayenga, mpe mema bango kino na se. 12 Mpo na masumu ya minoko na bango, mpo na maloba ya bibebu na bango, tika ete bakangama na motambo ya lolendo na bango. Mpo na bilakeli mabe mpe lokuta na bango, 13 bebisa bango na kanda na Yo, bebisa bango kino bazala lisusu te. Bongo bakoyeba ete Nzambe azali kokonza kati na Jakobi kino na suka ya mokili. 14 Bazongaka na pokwa, bagangaka lokola bambwa mpe batambolaka

zingazinga ya engumba. 15 Bayengaka-yengaka mpo na koluka bilei; soki batondi te, balekisaka butu na kolelalela. 16 Kasi ngai nakoyembela makasi na Yo, nakobetela bolingo na Yo milolo, na tongo, pamba te ozali ebombamelo na ngai, mpe ekimelo na ngai na tango ya pasi. 17 Ozali makasi na ngai, nakoyemba mpo na lokumu na Yo; ozali ebombamelo na ngai, oh Nzambe; Nzambe na ngai, oyo nalingaka.

60 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na « Lisi ya litatoli. » Nzembo ya Davidi mpo na koteya bato. Ayembaki yango tango abundisaki bato ya Siri ya Mezopotami mpe bato ya Siri ya Tsoba, mpe tango Joabi azongaki, sima na ye kolonga bato nkoto zomi na mibale ya Edomi, na bitumba kati na Lubwaku ya Mungwa. Oh Nzambe, obwakaki mpe opanzaki biso, osilikaki penza. Sik'oyo, zongisa biso. 2 Solo, oningisaki mabele mpe obukaki yango. Bamba madusu na yango, pamba te ekomi koningana. 3 Omonisaki bato na Yo pasi makasi, omelisaki biso vino oyo elangwisaka. 4 Opesaki na bato oyo batosaka Yo bendele mpo na koyebisa bango ete bakima liboso ya batolotolo ya banguna. 5 Mpo ete balingami na Yo bakangolama, bikisa na nguya ya loboko na Yo ya mobali, mpe yanola biso! Yanola ngai! 6 Nzambe alobaki kati na Esika na Ye ya bule: « Nakolonga! Nakokabola Sishemi mpe nakomeka molayi ya lubwaku ya Sukoti. 7 Galadi ezali ya ngai, Manase mpe ezali ya ngai; Efrayimi ezali ekoti na ngai ya ebende, mpe Yuda ezali lingenda na ngai ya bokonzi. 8 Moabi ezali sani monene oyo nasukolelaka, Edomi ezali esika oyo nabwakaka sandale na ngai. Mpo na Filisitia, nabetaka milolo ya elonga. » 9 Nani akomema ngai kino na engumba oyo batonga makasi? Nani akotambolisa ngai kino na Edomi? 10 Ezali Yo te, Nzambe oyo obwakaki biso, Nzambe oyo ozalaki lisusu te kokende bitumba elongo na mampinga na biso? 11 Yaka kosunga biso, kangola biso liboso ya moyini; pamba te lisungi ya bato ezali pamba. 12 Nzokande, elongo na Nzambe, tokosala makambo minene mpe ya kokamwa; ezali Ye nde akonyata banguna na biso.

61 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na lindanda. Nzembo ya Davidi. Oh Nzambe, yoka koganga na ngai, yoka na bokebi losambo na ngai. 2 Wuta na suka ya mokili, nazali kobelela Yo, motema na ngai ebukani! Mema ngai na libanga oyo eleki likolo epai wapi nakokoka te kokoma ngai moko. 3 Pamba te, ozali ebombamelo na ngai, ndako molayi batonga makasi, liboso ya banguna na ngai. 4 Posa ya motema na ngai ezali: kovanda tango nyonso kati na Ndako na Yo mpe kozwa ebombamelo na se ya mapapu na Yo. 5 Pamba te Yo Nzambe, oyokaki bandayi na ngai, opesaki ngai libula ya bato oyo batosaka Kombo na Yo. 6 Pesa na mokonzi na biso bomoi molayi; tika ete awumela na bomoi. 7 Tika ete awumela na bokonzi libela na libela liboso ya Nzambe! Bolingo mpe boyengebene na Yo ekobatela ye. 8 Boye, nakoyemba mikolo nyonso mpo na lokumu ya Kombo na Yo, mpe nakokokisa bandayi na ngai mokolo na mokolo.

62 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi, kolanda Yedutuni. Nzembo ya Davidi. Solo, nazwaka kimia kati na Nzambe; lobiko na ngai ewutaka epai na Ye. 2 Solo, azali libanga mpe lobiko na ngai; azali ebombamelo na ngai, nakoningana te. 3 Kino tango nini bokosangela moto moko? Kino tango nini bino nyonso bokosangana mpo na koluka koboma ye lokola mir oyo etengami, lokola lopango oyo esili kokweya? 4 Solo, basalaka makita mpo na kokweyisa ye wuta na esika na ye ya likolo, basepelaka kotatola lokuta. Bapambolaka na nzela ya minoko na bango; kasi kati na mitema na bango, balakelaka mabe. 5 Oh molimo na ngai, zwa bopemi kati na Nzambe, pamba te elikya na ngai ewutaka epai na Ye. 6 Solo, azali libanga mpe lobiko na ngai; azali ebombamelo na ngai, nakoningana te. 7 Nzambe azali lobiko mpe nkembo na ngai; libanga ya makasi na ngai mpe ebombamelo na ngai ezali kati na Nzambe. 8 Botielaka Ye elikya tango nyonso, bosopaka mitema na bino liboso na Ye, pamba te Nzambe azali ebombamelo mpo na biso. 9 Solo, bato bazali lokola molunge, bazali lokola lokuta; Soki batie bango na emekelo kilo, ata molunge ekoleka bango nyonso na kilo. 10 Botiaka elikya te na mileki ya moyibi, mpe botielaka yango motema te; soki bomengo na bino ekomi ebele, bokangama na yango te. 11 Nzambe alobaki mbala moko, ngai nayokaki mbala mibale: « Pamba te makasi ezali ya Nzambe; 12 mpe bolingo ezali ya Nkolo; » mpe « ofutaka moto nyonso kolanda misala na ye. »

63 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango azalaki kati na esobe ya Yuda. Oh Nzambe, ozali Nzambe na ngai; nazali koluka Yo, molimo na ngai ezali na posa na Yo, bomoi na ngai ezali na posa na Yo makasi, kati na mabele ekawuka mpe ezanga mayi. 2 Natalaki Yo kati na Esika ya bule mpo na komona makasi mpe nkembo na Yo. 3 Pamba te bolingo na Yo ezali malamu koleka bomoi, bibebu na ngai ekosanzola Yo. 4 Boye, nakopambola Yo bomoi na ngai mobimba, nakotombola maboko na ngai mpo na lokumu ya Kombo na Yo. 5 Nakotonda lokola moto oyo asili kolia misuni kitoko mpe mafuta; bibebu na ngai ekoganga na esengo mpe monoko na ngai ekokumisa Yo. 6 Soki nakanisi Yo na mbeto na ngai, nasambelaka Yo na butu; 7 pamba te ozali

lisungi mpo na ngai, mpe nagangaka na esengo wana nazali na se ya elili ya mapapu na Yo. 8 Nakangami na Yo; loboko na Yo ya mobali esimbi ngai makasi. 9 Bato oyo balukaka koboma ngai bakozinda na mabele 10 Bakoboma bango na mopanga mpe bakokoma bilei ya bambwa ya zamba. 11 Kasi mokonzi akosepela kati na Nzambe; moto nyonso oyo alapaka ndayi na Kombo ya Nzambe akomikumisa mpo na yango, pamba te minoko ya bakosi ekokangama.

64 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Oh Nzambe, yoka mongongo na ngai kati kolela na ngai, batela ngai mosika ya monguna oyo azali kopesa ngai somo. 2 Bomba ngai mosika ya mikano ya bato mabe, mosika ya makita ya bato ya misala mabe. 3 Bapelisaka lolemo na bango ndenge bapelisaka mopanga, babimisaka maloba ya bololo lokola makonga 4 mpo na kobwakela, na kobombama, moto oyo azangi pamela; babangaka te kobwakela ye yango na mbalakata. 5 Balendisanaka mpo na mabongisi mabe, bayokanaka kotia mitambo; balobaka: « Nani akomona yango? » 6 Basalaka mabongisi ya kosala bato mabe, balobaka: « Toselingwi na mabongisi na biso! » Makanisi mpe motema ya moto ezali mozindo makasi. 7 Kasi Nzambe akobwakela bango makonga na Ye na mbalakata; ekozwa mpe ekozokisa bango. 8 Maloba na bango moko ekobalukela bango mpe ekomema bango na libebi; mpe moto nyonso oyo akomona bango akoningisa moto. 9 Bato nyonso bakokoma kobanga, kopanza sango ya misala ya Nzambe mpe kososola makambo oyo asalaka. 10 Moto ya sembo akosepela mpe akomibomba kati na Yawe; bato nyonso oyo bazali na mitema alima bakomikumisa mpo na yango.

65 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Mpo na Yo Nzambe, bozangi makelele ezali lokumu, kati na Siona; mpe mpo na Yo, ndayi ekokokisama. 2 Yo oyo oyokaka mabondeli, bato nyonso bakoya epai na Yo. 3 Kilo ya bambeba eleki makasi mpo na ngai; kasi Yo, olimbisaka masumu na biso. 4 Esengo na moto oyo oponi mpe obulisi mpo ete avanda kati na lopango na Yo. Tokotonda na bolamu ya Ndako na Yo, Tempelo na Yo ya bule. 5 Nzambe Mobikisi na biso, oyanolaka biso na bosembo, na nzela ya biloko ya somo; Ozali elikya ya mokili mobimba mpe ya bibale minene. 6 Alendisaka bangomba, na nguya na Ye; atondi na mpiko. 7 Akitisaka makelele ya bibale minene, makelele ya bambonge na yango mpe makelele ya bikolo. 8 Bato oyo bavandaka na basuka ya mokili babangaka tango bamonaka bikamwa na Yo; osalaka ete este mpe weste eganga na esengo. 9 Opambolaka mabele, ofulukisaka yango, otondisaka yango na bozwi. Otondisaka moluka ya Nzambe na mayi, obongiselaka bato ble, pamba te otondisaka mayi mpo na yango. 10 Olekisaka mayi kati na mikala, okweyisaka mipiku ya mabele, osopelaka mabele mayi mpe opambolaka milona. 11 Opambolaka mobu na bolamu na Yo, mpe banzela mike oyo olekelaka ebotaka ebele. 12 Bilanga ya esobe etondaka na bilei, mpe bangomba mike etondaka na esengo. 13 Bilanga etondaka na bameme mpe bantaba; mabwaku etondaka na ble, egangaka na esengo mpe eyembaka.

66 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo. Bino bato ya mokili mobimba, bobetela Nzambe maboko! 2 Boyemba banzembo ya lokumu mpo na nkembo ya Kombo na Ye, bopesa lokumu na Ye nkembo. 3 Boloba na Nzambe: « Tala ndenge nini misala na Yo ebongi na kobanga yango! Mpo na nguya monene na Yo, banguna na Yo bakomi koluka kokoma baninga na Yo. 4 Mokili mobimba efukamaka liboso na Yo; bayembaka mpo na lokumu na Yo, basanzolaka Kombo na Yo. » 5 Boya kotala misala ya Nzambe! Misala na Ye ya minene mpo na bana ya bato ebongi na kobanga yango. 6 Abongolaki ebale monene mabele ya kokawuka; bakatisaki ebale na makolo ekawuka. Tozali kosepela kati na Ye. 7 Na nguya na Ye, akonzaka mpo na libela; miso na Ye ekengelaka bikolo. Tika ete batomboki batombokela Ye te. 8 Bino bikolo, bopambola Nzambe na biso! Bosala ete lokito ya masanzoli na Ye eyokana! 9 Asalaka ete totangama kati na bato ya bomoi. Abatelaki makolo na biso mpo ete tokweya te. 10 Pamba te, Nzambe, omekaki biso, olekisaki biso kati na moto ndenge basalaka mpo na palata. 11 Okangaki biso kati na motambo; otiaki mikumba ya kilo, na baloketo na biso. 12 Otikaki moto komatela biso na moto. Tolekaki kati na moto mpe kati na mayi, mpe obimisaki biso kati na yango mpo na komema biso na bofuluki. 13 Nakokota kati na Ndako na Yo, nakomemela Yo makabo ya kotumba, nakokokisa bandayi na ngai epai na Yo. 14 Bandayi oyo bibebu na ngai moko etatolaki mpe monoko na ngai elobaki na tango nazalaki kati na pasi. 15 Lokola bambeka ya kotumba, nakobonzela Yo banyama minene, bameme elongo na bambeka ya malasi; nakobonzela Yo bangombe mpe bantaba ya mibali. 16 Bino nyonso oyo botosaka Nzambe, boya koyoka! Nakoyebisa bino makambo oyo asali mpo na bomoi na ngai. 17 Nabelelaki Ye na monoko na ngai, mpe lolemo na ngai ekumisaki Ye. 18 Soki nazalaki na masumu kati na motema na ngai, Nkolo alingaki koyoka ngai te. 19 Nzokande, Nzambe ayokaki ngai, ayokaki na bokebi libondeli na ngai. 20 Tika ete Nzambe akumisama! Aboyaki te koyoka libondeli na ngai mpe kotalisa ngai bolingo na Ye.

67 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi: nzembo ya koyemba na lindanda. Loyembo. Tika ete Nzambe asalela biso ngolu mpe apambola biso, tika ete angengisela biso elongi na Ye; **2** mpo ete toyeba nzela na Yo kati na mokili, mpe lobiko na Yo kati na bikolo nyonso. **3** Oh Nzambe, tika ete bikolo ekumisa Yo; tika ete bikolo nyonso ekumisa Yo! **4** Tika ete bato basepela, tika ete babeta milolo ya esengo, pamba te okambaka bikolo na bosembo, mpe otambolisaka bato awa na mabele. **5** Oh Nzambe, tika ete bikolo ekumisa Yo; tika ete bikolo nyonso ekumisa Yo! **6** Mabele eboti bambuma na yango; tika ete Nzambe, Nzambe na biso, apambola biso. **7** Tika ete Nzambe apambola biso; tika ete mokili mobimba etosa Ye!

68 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Loyembo. Soki Nzambe atelemi, banguna na Ye bapalanganaka, mpe bayini na Ye bakimaka mosika na Ye. **2** Liboso ya Nzambe, bato mabe bakufaka, ndenge milinga elimwaka, mpe mafuta enyangwamaka na moto. **3** Liboso ya Nzambe, bato ya sembo basepelaka, batondaka na esengo. **4** Boyembela Nzambe, boyemba banzembo mpo na lokumu ya Kombo na Ye. Bofungola nzela mpo na Ye oyo atambolisaka mampinga na Ye kati na esobe. Kombo na Ye ezali Yawe. Botonda na esengo liboso na Ye. **5** Kati na Ndako na Ye ya bule, Nzambe azali Tata ya bana bitike, mpe molobeli ya basi bakufisa mibali. **6** Nzambe apesaka libota epai ya bato oyo bavandaka bango moko, abimisaka bakangami wuta na minyololo; kasi batomboki batikalaka na mabele ekawuka. **7** Oh Nzambe, tango obimaki liboso ya bato na Yo, tango otambolaki na esobe, **8** mabele eninganaki, likolo mpe esopaki mayi liboso ya Nzambe, Nzambe ya Sinai; liboso ya Nzambe, Nzambe ya Isalaele. **9** Nzambe, osopaki mvula ya mapamboli, olendisaki libula na Yo mpo ete elembaki. **10** Oh Nzambe, bato na Yo bavandaka na mokili oyo obongisaki, na boboto na Yo, mpo na mobola. **11** Na liloba moko kowuta na Nkolo, basi oyo bamemaka sango basangani bato ebele, **12** bakonzi ya mampinga bakimi, bapoti mbangu, mpe mwasi oyo atikali na ndako akaboli bomengo ya bitumba. **13** Boni, bokokoba kolala pongi kati na bandako na bino? Mapapu ya ebenga ezipami na se ya palata, mpe bansala na yango ezipami na se ya wolo. **14** Tango Nkolo-Na-Nguya-Nyonso abenganaki kuna bakonzi, anokisaki mvula ya pembe na ngomba Tsalimoni. **15** Ngomba ya Bashani, ngomba ya Nzambe; ngomba ya Bashani, ngomba ya basonge ebele, **16** mpo na nini ozali kosala zuwa, ngomba ya basonge ebele, ngomba oyo Nzambe asepelaka kovanda? Nzokande Yawe akovanda kuna libela na libela. **17** Motango ya bashar ya Nzambe ezali ebele, koleka minkoko; Nkolo azali kati na yango, kuna na Sinai, kati na Esika ya bule. **18** Yawe Nzambe, tango omataki na likolo, omemaki bakangami, ozwaki makabo epai ya bato, ata epai ya batomboki, mpo ete okoma kovanda kuna. **19** Tika ete Nkolo akumisama, mokolo na mokolo! Nzambe Mobikisi na biso alataka makambo na biso. **20** Mpo na biso, Nzambe yango azali Nzambe oyo abikisaka; mpe bikuke ya kufa ezali ya Nkolo Yawe. **21** Solo, Nzambe apanzaka mito ya banguna na Ye, oyo batambolaka kati na bomoi ya masumu, oyo mito na bango etonda na suki. **22** Nkolo alobi: « Wuta na Bashani, nakomema bango; wuta na mozindo ya ebale monene, nakomema bango, **23** mpo ete opanza lokolo na yo kati na makila, mpe mpo ete lolemo ya bambwa na yo ezwa eteni na yango. » **24** Oh Nzambe, bazali komona ndenge ozali koya; koya ya Nzambe na ngai, ya Mokonzi na ngai, kati na Esika ya bule. **25** Bayembi bazali liboso; sima na bango, bato oyo bazali kobeta mandanda ya basinga kati na bilenge basi oyo bazali kobeta bambonda ya mike. **26** Bopambola Nzambe kati na mayangani, bopambola Yawe wuta na etima ya Isalaele. **27** Kuna, Benjame, leki ya suka, azali kotambolisa bakambi ya Yuda elongo na mampinga na bango, bakambi ya Zabuloni mpe ya Nefitali. **28** Nzambe na yo apesi mitindo epai ya makasi na yo; zala makasi. Nzambe, osaleli biso penza makambo. **29** Wuta na Tempelo na Yo ya Yelusalemi epai wapi bakonzi bamemelaka Yo makabo, **30** bengana ngando oyo ebombami kati na matiti, lisanga ya bangombe ya mibali elongo na bana ngombe ya bikolo oyo batambolaka kati na mbongo ya bibende ya palata, mpe panza bikolo oyo basepelaka na bitumba. **31** Bazwi bakobimela na Ejipito; bato ya Kushi bakoya na lombangu, bakotombola maboko epai ya Nzambe. **32** Bino, babokonzi ya mabele, boyembela Nzambe; boyemba banzembo mpo na lokumu ya Nkolo! **33** Boyembela Ye oyo atambolisaka mampinga kati na likolo, likolo ya libela; oyo, wuta na mongongo na Ye, agangaka makasi. **34** Bosakola ete nguya ezali ya Nzambe oyo nkembo na Ye ezali na Isalaele, mpe nguya na Ye ezali kati na mapata. **35** Nzambe, wuta kati na bisika na Yo ya bule, obongi na botosi! Nzambe ya Isalaele apesaka na bato na Ye makasi mpe nguya. Tika ete Nzambe akumisama!

69 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi: ezali ya koyemba lokola « lisi. » Nzambe, bikisa ngai, pamba te mayi ekomi na kingo na ngai. **2** Nazali kozinda na potopoto, na mozindo makasi epai wapi eloko ya kosimba ezali te; nakiti na mozindo ya mayi, mbonge ememi ngai. **3** Nalembi nzoto likolo ya kobelela lisungi; mongongo na ngai ekawuki, miso na ngai elembi mpo na

kotalela Nzambe na ngai. 4 Bato oyo bayinaka ngai na kozanga tina bazali ebele koleka motango ya suki ya moto na ngai; ba-oyo balukaka kobebisa bomoi na ngai, oyo bazali banguna na ngai kaka pamba, bazali bato na nguya; bazali kosenga ngai na makasi ete nazongisa eloko oyo nayibaki te. 5 Nzambe, oyebi bozoba na ngai, mpe mabe na ngai ezali ya kobombama te na miso na Yo. 6 Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, tika ete ba-oyo batiaka elikya kati na Yo basila lokumu te likolo na ngai! Nzambe ya Isalaele, tika ete bato oyo balukaka Yo bayokisama soni te likolo na ngai! 7 Pamba te nandimi kofingama mpo na Yo, mpe soni ezipi ngai elongi. 8 Bandeko na ngai bakomi kozwa ngai lokola moto oyo bayebi te, nakomi lokola mopaya na miso ya bana ya mama na ngai. 9 Pamba te bolingo oyo nazali na yango mpo na ndako na Yo ezali kozikisa ngai, mpe mafinga ya bato oyo bafingaka Yo ezali kokweya na moto na ngai. 10 Soki naleli mpe nakili bilei, nasengeli kaka kofingama; 11 soki nalati saki, bato basalaka masapo mpo na kotiola ngai. 12 Bato oyo bavandi na ekuke batiolaka ngai, balangwi masanga bayembaka kombo na ngai kati na banzembo na bango. 13 Yawe, nabondeli Yo! Nzambe, tango ekoki, tango ya kotalisa ngai bolingo monene na Yo! Yanola ngai na nzela ya boyengebene mpe lobiko na Yo! 14 Bimisa ngai na potopoto, sala ete nazinda lisusu te, nakangolama wuta na maboko ya bayini na ngai mpe nabima na mayi ya mozindo! 15 Tika ete mbonge ya mayi emema ngai lisusu te, mozindo emela lisusu ngai te, mpe libulu ekangamela ngai te! 16 Yawe, yanola ngai, pamba te bolingo na Yo ezali malamu; baluka epai na ngai, na mawa monene na Yo. 17 Kobombela lisusu mosali na Yo te elongi na Yo. Yanola ngai noki, pamba te nazali na pasi. 18 Pusana pene na ngai, mpe sikola ngai; kangola ngai wuta na maboko ya bayini na ngai. 19 Oyebi ndenge nini nazali kofingama, oyebi soni mpe kosambwa na ngai; banguna na ngai nyonso bazali liboso na Yo. 20 Mafinga ezokisi motema na ngai, mpe pota yango ezali kosila te; nazelaki elembo ya mawa kowuta na bato, kasi namonaki yango te; nalukaki babondisi, kasi namonaki bango te. 21 Batiaki ngenge kati na bilei na ngai, mpe bamelisaki ngai vino ya ngayi tango nayokaki posa ya mayi. 22 Tika ete mesa na bango ekoma motambo liboso na bango, mpe kimia na bango ekoma monyama. 23 Tika ete miso na bango ekufa mpo ete bamona lisusu te, mpe babela mikongo mpo na libela. 24 Sopela bango kanda makasi na Yo, mpe tika ete kanda na Yo ya makasi ekanga bango. 25 Tika ete molako na bango etikala polele, mpe ete moto moko te avanda na bandako na bango ya kapo. 26 Pamba te bazali konyokola bato oyo ozokisaki, mpe bazali kopanza sango ya pasi ya bato oyo oyokisaki pasi. 27 Bakisa mabe na likolo ya mabe na bango, mpe kokota likambo na bango te na bosembo na Yo. 28 Tika ete bakombo na bango elongwa na buku ya bomoi, mpe batangama te na molongo ya bato ya sembo. 29 Solo, nazali mobola mpe moto ya pasi; kasi lobiko na Yo, oh Nzambe, ebatelaka ngai. 30 Nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo ya Nzambe, mpe nakopesa Ye nkembo elongo na matondi. 31 Yango nde ekosepelisa Yawe, koleka ngombe oyo ezali na maseke mpe na makolo ekabwana. 32 Babola bamoni mpe bazali kosepela. Tika ete mitema na bino oyo bolukaka Nzambe ezala na bomoi! 33 Pamba te Yawe ayokaka bato oyo bakelela, mpe atiolaka bato na Ye te ata bazali bakangami kati na boloko. 34 Tika ete likolo mpe mabele, bibale minene mpe nyonso oyo ezali kati na yango ekumisa Ye! 35 Pamba te Nzambe akobikisa Siona mpe akotonga lisusu bingumba ya Yuda. Bato bakovanda kuna mpe bakozwa yango lokola libula na bango. 36 Bakitani ya basali na Ye bakozwa yango lokola libula, mpe bato oyo balingaka Kombo na Ye bakovanda kati na yango.

70 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi mpo na kokanisa misala ya Nzambe. Nzambe, yaka noki mpo na kangola ngai! Yawe, yaka noki mpo na kosunga ngai! 2 Tika ete bato oyo balukaka kufa na ngai bakufa soni mpe basambwa! Tika ete bato oyo bazelaka libebi na ngai bazonga sima mpe bayokisama soni! 3 Tika ete bato oyo balobaka na ngai: « Ah! Ah! » bazonga mpo na soni! 4 Tika ete bato nyonso oyo balukaka Yo batonda na esengo mpe basepela kati na Yo! Tika ete ba-oyo balingaka lobiko na Yo balobaka tango nyonso: « Nzambe azali monene! » 5 Mpo ete nazali mobola mpe moto akelela, Nzambe, yaka noki mpo na kosunga ngai. Yawe, ozali Lisungi mpe Mokangoli na ngai, kowumela te!

71 Yawe, ozali ebombamelo na ngai; kondima te ete nayoka soni! 2 Na bosembo na Yo, kangola mpe bikisa ngai. Yoka ngai mpe bikisa ngai. 3 Zala mpo na ngai ekimelo ya libanga epai wapi nakoki kokende tango nyonso. Ozwaki mokano ya kobikisa ngai, pamba te ozali libanga mpe ndako na ngai batonga makasi. 4 Nzambe na ngai, kangola ngai wuta na maboko ya bato mabe, na maboko ya batomboki mpe bato na kanza. 5 Nkolo Yawe, ozali elikya na ngai; wuta bolenge na ngai, namipesaka na Yo. 6 Wuta mbotama na ngai, natalelaka Yo; Yo nde obimisaki ngai na libumu ya mama na ngai. Nakokumisa Yo tango nyonso. 7 Nazali likamwisi mpo na bato ebele; ozali ebombamelo na ngai ya makasi. 8 Tika ete monoko na ngai etonda na masanzoli mpo na lokumu na Yo; tika ete etatolaka tango

nyonso kongenga ya nkembo na Yo. 9 Kobwaka ngai te
awa nakomi mobange, kotika ngai te awa makasi na ngai
ekomi kosila. 10 Pamba te banguna na ngai bazali koloba
mabe na tina na ngai, mpe bato oyo balukaka koboma ngai
basaleli ngai likita. 11 Bazali koloba: « Nzambe asundoli
ye; bolanda ye, bokanga ye; moto oyo akokangola ye azali
te! » 12 Oh Nzambe, kozala mosika na ngai te! Nzambe
na ngai, yaka noki mpo na kosunga ngai. 13 Tika ete bato
oyo bafundaka ngai bakufa soni mpe balimwa! Tika ete ba-
oyo balukaka pasi na ngai basambwa mpe bayokisama
soni! 14 Kasi ngai, nakozala na elikya tango nyonso mpe
nakokoba kokumisa Yo. 15 Monoko na ngai ekosakola tango
nyonso misala ya bosembo mpe ya lobiko na Yo, pamba te
nayebi motango na yango te. 16 Nkolo Yawe, nakoya epai
na Yo mpe nakotatola misala na Yo ya nguya; nakotatola
misala malamu ya bosembo na Yo, misala ya bosembo na
Yo kaka. 17 Nzambe, wuta bolenge na ngai, oteya ngai; mpe
kino lelo, nazali kotatola bikamwa na Yo. 18 Ezala ndenge
nakomi sik'oyo mobange mpe suki na ngai ekomi pembe, oh
Nzambe na ngai, kotika ngai te, mpo ete natatola makasi na
Yo epai ya bato ya ekeke oyo, mpe misala ya nguya na Yo
epai ya bato nyonso oyo bakoya sima. 19 Nzambe, bosembo
na Yo ekenda kino na likolo, pamba te osalaka makambo
minene. Oh Nzambe, nani akokani na Yo? 20 Atako osalaki
ete tokutana na pasi mingi mpe na makambo ya bololo, kasi
okotika lisusu biso kozala na bomoi, okobimisa ngai lisusu
wuta na mozindo ya mabele. 21 Okomatisa lisusu lokumu
na ngai, mpe okobondisa ngai lisusu. 22 Nzambe na ngai,
nakosanzola Yo na lindanda mpo na boyengebene na Yo;
Mosantu ya Isalaele, nakobeta lindanda mpo na lokumu na
Yo. 23 Nakoganga na esengo tango nakoyemba banzembo
mpo na lokumu na Yo, pamba te okangoli bomoi na ngai. 24
Lolemo na ngai ekotatola tango nyonso misala ya bosembo
na Yo, pamba te bato oyo balukaka pasi na ngai bayokisami
soni mpe basambwe.

72 Nzembo ya Salomo. Oh Nzambe, pesa na mokonzi
mayele na Yo; mpe na mwana ya mokonzi, bosembo
na Yo! 2 Tika ete asambisa bato na Yo na bosembo; mpe
babola na Yo, kolanda boyengebene. 3 Bangomba milayi
ekomemela bato kimia; mpe bangomba mike, bosembo. 4
Akokota likambo ya babola kati na bato, akobikisa bana ya
moto akelela mpe akobebisa monyokoli. 5 Bongo bakotosa
Yo tango nyonso moyi ekongala, tango nyonso sanza
ekongenga, na bikeke nyonso. 6 Tika ete azala lokola mvula
oyo ezali konoka na bilanga oyo balongoli matiti, lokola
mamwe oyo ezali kopolisa mabele. 7 Na tango na ye, moto
ya sembo akokende liboso, mpe kimia ekofuluka kino sanza
ekongenga lisusu te. 8 Tika ete akonza longwa na ebale
moko ya monene kino na ebale mosusu ya monene, longwa
na ebale Efrate kino na suka ya mokili. 9 Bavandi ya esobe
bakofukama liboso na ye, mpe banguna na ye bakolembola
putulu. 10 Bakonzi ya Tarsisi mpe ya bisanga bakomemela ye
mpako ya mokonzi, bakonzi ya Saba mpe ya Seba bakopesa
ye makabo. 11 Bakonzi nyonso bakofukama liboso na ye,
mpe bikolo nyonso ekosalela ye. 12 Pamba te akokangola
moto akelela oyo azali koganga mpo na kosenga lisungi,
mpe mobola oyo azangi mosungi. 13 Akoyokela mobola mpe
moto akelela mawa, mpe akobikisa moto akelela na kufa; 14
akosikola bango na minyoko mpe na makambo na kanza,
pamba te bomoi na bango ezali motuya na miso na ye. 15
Akozala na bomoi, bakopesa ye wolo ya Saba. Bakobanda
kosambela mpo na ye tango nyonso mpe kopambola ye
mikolo nyonso. 16 Tika ete ble etonda kati na mokili, mbuma
na yango ebota ebele na likolo ya bangomba lokola Libani!
Wuta na engumba, bato bakozala na bofuluki lokola matiti ya
elanga. 17 Tika ete kombo na ye ewumela libela na libela,
ewumela tango nyonso moyi ekozala, mpo ete bato bakoma
kotangaka kombo na ye wana bakobanda kopambolanaka,
mpe bikolo nyonso ekoma kobengaka ye: moto ya esengo.
18 Tika ete Yawe Nzambe oyo asalaka Ye moko bikamwa,
Nzambe ya Isalaele, apambolama! 19 Tika ete Kombo
na Ye ya nkembo epambolama libela na libela! Tika ete
mokili mobimba etonda na nkembo na Ye! Amen! Amen! 20
Mabondeli ya Davidi, mwana mobali ya Izayi, esuki awa.

73 Nzembo ya Azafi. Solo, Nzambe azali malamu mpo
na Isalaele, mpo na bato oyo bazali mitema peto.
2 Nzokande mpo na ngai, etikalaki moke ete makolo na
ngai eselumuka, etikalaki moke ete nakweya, 3 pamba
te nazalaki kolula bato ya lofundu tango nazalaki komona
kimia ya bato mabe. 4 Kino na kufa na bango, bazalaka
na mitungisi te, nzoto na bango ezalaka sembesembe. 5
Kati na bango, moko te amonaka pasi oyo bato nyonso
bamonaka; babelaka te bokono oyo ezwaka bato. 6 Yango
wana, lolendo ekoma lokola mayaka na bakingo na bango,
mpe makambo na kanza ekoma lokola elamba na bango. 7
Miso na bango engengaka na bilongi etonda na mafuta;
mitema na bango esalaka kaka mabongisi ya mabe; 8
batiolaka mpe balobaka mabe, bagangelaka minyoko. 9
Minoko na bango etombokelaka Likolo, mpe lolemo na
bango esakanelaka mokili. 10 Yango wana bato balandaka
bango mpe bamelaka maloba na bango lokola mayi. 11
Balobaka: « Nzambe akoyeba ndenge nini? Ye-Oyo-Aleki-
Likolo azali ata na boyebi? » 12 Tala ndenge bato mabe
bazalaka: tango nyonso, bazalaka na mitungisi te, mpe

bomengo na bango emataka se komata. 13 Solo, ezali kaka
na pamba nde nabatelaki motema na ngai peto; ezali kaka
na pamba nde nasukolaki maboko na ngai mpo ete nasala
mabe te! 14 Mikolo nyonso, nanyokwamaka; mpe tongo
nyonso, nazwaka etumbu. 15 Soki nalobi: « Nakoloba lokola
bango, » wana nateki penza lokumu ya libota na Yo. 16
Tango nakanisaki mpo na koluka kososola, nayokaki pasi na
motema 17 kino nakendeki na Esika ya bule ya Nzambe
mpe nasosolaki ndenge nini bakosuka. 18 Solo, otielaka
bango biloko ya moselu, okweyisaka bango kati na libebi. 19
Ndenge nini babebisamaka mbala moko, bakomaka na suka,
mpe somo elimwisaka bango! 20 Ndenge ndoto elimwaka
soki moto alamuki na pongi, Nkolo, olimwisaka lisolo ya
bomoi na bango tango kaka otelemaka. 21 Tango motema na
ngai ezalaki kotomboka mpe molimo na ngai emitungisaki,
22 nasilaki mayele, nakomaki lokola zoba, nakomaki lokola
nyama liboso na Yo. 23 Nzokande, nazalaka tango nyonso
elongo na Yo; osimba ngai na loboko na ngai ya mobali. 24
Otambolisaka ngai na nzela ya toli na Yo, mpe, na sima,
okoyamba ngai kati na nkembo. 25 Kuna na Likolo, nani
azali mpo na ngai soki Yo te? Mpe awa na mokili, nasepela
na nani soki na Yo te? 26 Nzoto na ngai ekoki kobeba, mpe
motema na ngai ekoki kolemba; kasi Nzambe azali Libanga
mpe libula na ngai mpo na tango nyonso. 27 Bato nyonso
oyo bazali mosika na Yo bakokufa; obebisaka bato nyonso
oyo batosaka Yo te. 28 Kasi mpo na ngai, ezali malamu
kozala pene ya Nzambe. Nakomisi Nkolo Yawe ebombamelo
na ngai, mpo na kopanza sango ya misala na Yo nyonso.

74 Nzembo ya Azafi. Oh Nzambe, mpo na nini kosundola
biso mpo na tango nyonso? Mpo na nini kongalisa
kanda na Yo likolo ya etonga oyo oleisaka? 2 Kanisa lisusu
lisanga ya bato na Yo, oyo osikola wuta kala, libota oyo
okomisa libula na Yo. Kanisa ngomba Siona epai wapi
ovandaka. 3 Tika ete matambe na Yo ekoma kino na bisika
oyo ebebi nye! Kati na Esika na Yo ya bule, monguna abebisi
nyonso; 4 bayini na Yo bagangi lokola nkosi, ata kati na esika
oyo okutanaka na biso, batelemisi bendele na bango lokola
elembo. 5 Bazali lokola bato oyo basimbi bipasola mpe
bazali kokata banzete kati na zamba. 6 Babuki-buki bililingi
nyonso oyo batobola na mabaya, na nzela ya bipasola mpe
bamarto na bango; 7 batumbi Esika na Yo ya bule, bakweyisi
mpe bakomisi mbindo esika oyo Kombo na Yo evandaka. 8
Bazalaki komilobela: « Tokopanza yango nyonso! » Kati
na mokili, bazikisi esika nyonso epai wapi bagumbamelaka
Nzambe. 9 Tozali lisusu komona te bilembo na biso, basakoli
bazali lisusu te; mpe moko te kati na biso ayebi tango boni
makambo oyo ekowumela. 10 Oh Nzambe, kino tango nini
monguna akofinga Yo? Boni, akokoba tango nyonso kotiola
Kombo na Yo? 11 Mpo na nini ozongisi loboko na Yo na
sima, loboko na Yo ya mobali? Mpo na nini okangi maboko
na Yo? 12 Nzokande, Yo Nzambe, ozali Mokonzi na ngai
wuta kala; Yo nde omemaka lobiko kati na mokili. 13 Yo nde
opasolaki ebale na nguya na Yo, opanzaki mito ya bilima ya
mayi; 14 Yo nde opanzaki mito ya Leviatani mpe opesaki
yango lokola bilei epai ya banyama ya esobe; 15 Yo nde
osalaki ete bitima ya mayi mpe miluka etiola, mpe okawusaki
bibale mpo na libela. 16 Moyi ezali ya Yo, butu mpe ezali ya
Yo; Yo nde osalaki sanza mpe moyi. 17 Ezali Yo nde otiaki
bandelo nyonso ya mokili, Yo nde osalaki tango ya malili
mpe tango ya moyi. 18 Yawe, kobosana te ete monguna
afingi Yo, ete bato bazanga tina batioli Kombo na Yo! 19
Kokaba te bomoi ya ebenga na Yo na monoko ya nyama
oyo ezali na nzala, kobosana te mpo na libela bomoi ya
babola oyo bazali bato na Yo! 20 Tala lisusu Boyokani na
Yo! Pamba te, kati na mokili, bisika ya molili ekomi ebele,
etondi na makambo na kanza. 21 Sala ete moto oyo bazali
konyokola azwa lisusu lokumu! Sala ete mobola mpe moto
akelela bakumisa Kombo na Yo. 22 Oh Nzambe, telema
mpe lobela Kombo na Yo! Kanisa lisusu ndenge nini bazoba
bafingaka Yo mikolo nyonso! 23 Kobosana te makelele ya
bayini na Yo, mangungu ya banguna na Yo, oyo ezali kaka
komata se komata!

75 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
koyemba lokola « Koboma te! » Nzembo ya Azafi.
Nzambe, tozali kosanzola Yo, tozali kosanzola Kombo na
Yo; mpo ete Kombo na Yo ezali pene, bato bazali kotatola
bikamwa na Yo. 2 Olobaki: « Na tango oyo ngai moko
nakobongisa, nakokata makambo na bosembo. 3 Mokili
ekoki kolenga elongo na bavandi na yango nyonso, kasi
ezali ngai nde nalendisaka makonzi na yango. » 4 Nazali
koloba na moto ya lofundu: « Kotombola lisusu mapeka
te; » mpe na bato mabe: « Bosala lisusu lolendo te. 5
Bomeka lisusu te kosala lofundu mpe koloba na lolendo. » 6
Botombwami ewutaka na Este te, na Weste te, ewutaka
mpe na esobe te. 7 Pamba te ezali Nzambe nde akataka
makambo: akitisaka moto songolo mpe atombolaka moto
pakala. 8 Loboko na Yawe esimbi kopo oyo etondi na vino
ya makasi mpe ya bololo. Azali kosopa yango, mpe bato
mabe nyonso ya mokili bazali komeka mpe komela yango
kino na mbindo oyo etikalaka na se ya kopo. 9 Mpo na ngai,
nakotatola makambo oyo tango nyonso, nakoyemba mpo
na lokumu ya Nzambe ya Jakobi, 10 oyo azali koloba: «
Nakosilisa makasi nyonso ya bato mabe; kasi nguya ya bato
ya sembo ekomata lisusu makasi. »

76 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Ezali ya
koyemba na lindanda. Nzembo ya Azafi. Nzambe
ayebani kati na Yuda; Kombo na Ye ezali monene kati na
Isalaele. **2** Ndako na Ye ya kapo ezali na Salemi; mpe esika
na Ye ya kovanda ezali na Siona. **3** Ezali kuna nde abukaki
makonga ya makasi, banguba, mipanga mpe bibundeli
nyonso ya bitumba. **4** Ozali kongenga lokola mwinda,
otonda na lokumu koleka bangomba ya babotoli bomengo
ya bitumba. **5** Bilombe nyonso ya mpiko bakweyisamaki,
balalaki pongi na bango ya suka; basoda nyonso bakokaki
lisusu te kotombola maboko. **6** Nzambe ya Jakobi, na kanda
na Yo, bato oyo babundaka likolo ya bampunda elongo
na bampunda bakweyi na somo. **7** Solo, ozali somo! Nani
akokoka kotelema liboso na Yo soki osiliki? **8** Wuta na likolo,
osalaka ete mokano na Yo eyokana na matoyi ya bato;
mokili ekomaka na kobanga mpe evandaka kimia **9** tango,
Yo Nzambe, otelemaka mpo na kosambisa mpe kobikisa
banyokolami nyonso ya mokili. **10** Pamba te kanda makasi
ya bato esanzolaka Yo, mpe olataka kanda ya batikali. **11**
Epai ya Yawe, Nzambe na bino, bopesa bilaka mpe bokokisa
yango. Tika ete bato nyonso oyo bazingeli Ye bamemela
Nzambe ya somo makabo! **12** Abukaka lolendo ya bakambi,
mpe bakonzi ya mokili babangaka Ye.

77 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi, kolanda
Yedutuni. Nzembo ya Azafi. Nabelelaka Nzambe na
koganga; nabelelaka Nzambe mpo ete ayoka ngai! **2** Tango
nazalaka na pasi, nalukaka Nkolo; na butu, nalembaka te
kotombola maboko na ngai mpe naboyaka kobondisama. **3**
Nakanisaka Nzambe mpe nalelaka, nakotaka na mozindo
ya makanisi mpe nalembaka nzoto. **4** Opimelaka miso na
ngai pongi, namitungisaka mpe nayebaka lisusu te eloko ya
koloba. **5** Nakanisaka lisusu mikolo ya kala, mibu nyonso
oyo eleka; **6** Na butu, nakanisaka lisusu banzembo na ngai;
motema na ngai ezongelaka kokanisa, mpe molimo na ngai
ekomaka komituna: **7** « Boni, Nkolo akobwaka biso penza
mpo na libela? Akosalela biso lisusu bolamu te? **8** Bolingo
na Ye esili penza mpo na libela? Bilaka na Ye ekokokisama
te mpo na libela? **9** Nzambe abosani solo kosala ngolu?
Akangi penza motema na Ye mpo na kanda? » **10** Mpe
namilobelaka: « Tala likambo oyo ezali kosala ngai pasi:
loboko ya mobali ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo ebongwani! » **11**
Nakanisaka misala minene ya Yawe, bikamwa na Yo ya
kala. **12** Nakanisaka nyonso oyo osalaki kino na bikamwa na
Yo. **13** Oh Nzambe, banzela na Yo ezali bule; nzambe nini
akokani na Yo na monene? **14** Ozali Nzambe oyo asalaka
bikamwa; olakisi nguya na Yo kati na bikolo. **15** Na nguya ya
loboko na Yo, okangolaki bato na Yo, bakitani ya Jakobi
mpe ya Jozefi. **16** Oh Nzambe, mayi emonaki Yo! Mayi
emonaki Yo mpe ekomaki kolenga; ezala mozindo ya mayi
eninganaki. **17** Mapata esopaki mayi ebele, likolo eyokisaki
lokito ya kake, mpe makonga na Yo ezalaki koleka-leka na
bangambo nyonso. **18** Na lokito ya kake na Yo, mikalikali
engengisaki mokili, mabele eninganaki mpe elengaki. **19**
Opasolaki nzela kati na ebale monene, balabala na Yo kati
na mayi monene, mpe moto moko te amonaki bilembo ya
matambe na Yo. **20** Otambolisaki bato na Yo lokola etonga,
na loboko ya Moyize mpe ya Aron.

78 Nzembo ya Azafi. Bino, bato na ngai, boyoka malako
na ngai! Bopesa matoyi na maloba ya monoko na ngai!
2 Nakofungola monoko na ngai mpo na lisese, nakosakola
makambo oyo ebombama wuta na tango ya kala. **3** Makambo
oyo toyoka, oyo toyebi, oyo batata na biso bayebisa biso. **4**
Tokobombela yango bakitani na bango te, kasi tokoloba na
bikeke oyo ekoya na sima nkembo ya masanzoli ya Yawe,
nguya na Ye mpe bikamwa oyo asalaki. **5** Apesaki malako
mpo na bolamu ya Jakobi, atiaki mibeko kati na Isalaele,
apesaki mitindo epai ya batata na biso ete bateya yango
epai ya bana mibali na bango, **6** mpo ete bikeke oyo ekoya
sima eyeba yango, ekeke ya bana oyo bakobotama. Tika ete
batelema mpe bayebisa yango na bana na bango, **7** mpo
ete batonga elikya na bango kati na Nzambe, babosana te
misala ya Nzambe mpe babatela mibeko na Ye. **8** Boye,
bakozala te lokola bakoko na bango, oyo bazalaki mito
makasi mpe batomboki, oyo mitema na bango ezalaki sembo
te na miso ya Nzambe, mpe milimo na bango ezangaki
boyengebene epai na Ye. **9** Bato ya libota ya Efrayimi
basimbaki batolotolo, kasi na mokolo ya etumba, bakimaki.
10 Babatelaki te Boyokani ya Nzambe mpe baboyaki kotosa
mibeko na Ye; **11** babosanaki bikamwa na Ye mpe makambo
minene oyo atalisaki bango. **12** Na miso ya bakoko na bango,
asalaki bikamwa kati na Ejipito, na etuka ya Tsoani; **13**
akabolaki ebale monene mpo na kolekisa bango, atelemisaki
mayi lokola mir. **14** Na moyi, azalaki kotambolisa bango na
nzela ya lipata; mpe na butu, na nzela ya pole ya moto. **15**
Apasolaki mabanga kati na esobe mpe amelisaki bango
mayi ebele, lokola mayi ya bibale; **16** abimisaki mayi wuta na
libanga mpe asalaki ete etiola lokola mayi ya ebale. **17** Kasi
bakobaki kaka kosala masumu liboso na Ye, kotombokela
Ye-Oyo-Aleki-Likolo, kati na esobe. **18** Bamekaki Nzambe na
nko, na kosenga bilei kolanda posa na bango. **19** Balobaki
mabe na tina na Nzambe: « Boni, Ye Nzambe azali penza
na makoki ya kopesa biso bilei kati na esobe? **20** Solo,
abetaki libanga, mayi ebimaki, mpe ebimaki penza ebele.
Boni, akokoka lisusu kopesa biso mapa to misuni epai ya

bato na Ye? » 21 Tango Yawe ayokaki bongo, asilikaki
makasi; moto na Ye epelelaki Jakobi, mpe kanda makasi na
Ye ekitelaki Isalaele, 22 pamba te batiaki elikya na Nzambe
te, bandimaki te ete akoki kokangola bango. 23 Nzokande,
apesaki mitindo na mapata mpe afungolaki bikuke ya likolo,
24 anokiselaki bango mana lokola mvula mpo na kopesa bilei,
apesaki bango ble ya Likolo. 25 Moko na moko aliaki mapa
ya ba-anjelu. Atindelaki bango bilei ebele penza. 26 Wuta na
likolo, atindikaki mosika mopepe ya Este; mpe na nguya
na Ye, amemaki mopepe ya Sude. 27 Anokiselaki bango
misuni lokola putulu, bandeke ebele lokola zelo ya ebale
monene; 28 akweyiselaki bango yango kati na molako na
bango, zingazinga ya bandako na bango ya kapo. 29 Baliaki
mpe batondaki makasi; Nzambe apesaki bango biloko oyo
bazalaki na yango posa. 30 Liboso ete posa na bango
ekoka, wana bazalaki nanu na minoko etonda na bilei, 31
kanda ya Nzambe ekweyelaki bango, abomaki bato minene
kati na bango, anyokolaki bilenge ya Isalaele. 32 Kasi atako
bongo, bakobaki kaka kosala masumu, bandimaki kaka te
bikamwa na Ye. 33 Boye, asukisaki mikolo ya bomoi na
bango lokola mopepe, mpe mibu na bango ya mbotama kati
na somo. 34 Tango nyonso Nzambe azalaki koboma bango,
bazalaki koluka Ye; bazalaki komizongisa noki epai na Ye. 35
Bazalaki kozongisa na makanisi na bango ete Nzambe nde
azali Libanga na bango, ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo azali
Mosikoli na bango. 36 Kasi bazalaki koloba lokuta, minoko
na bango ezalaki kokosa Ye; 37 mitema na bango ezalaki
sembo te na miso na Ye, mpe bazalaki kobuka Boyokani na
Ye. 38 Nzokande Ye, na mawa na Ye, azalaki kolimbisa mabe
na bango na esika ya kobebisa bango; mbala mingi, azalaki
kokanga motema na esika ya kopelisela bango kanda na
Ye; 39 pamba te azalaki koyeba ete bazali kaka bato, bazali
kaka lokola mopepe oyo ezali koleka mpe ekozonga lisusu
te. 40 Mbala mingi, batombokelaki Ye kati na esobe mpe
bayokisaki Ye mawa kati na bisika ya kokawuka; 41 bazalaki
kozongela komeka Nzambe, koyokisa Mosantu ya Isalaele
mawa. 42 Babosanaki makambo minene oyo asalaki na
nguya na Ye, mokolo oyo akangolaki bango wuta na maboko
ya monyokoli; 43 babosanaki bikamwa oyo asalaki kati na
Ejipito, misala minene oyo asalaki kati na etuka ya Tsoani.
44 Abongolaki bibale na bango makila; boye, bakokaki lisusu
te komela na mayi na bango. 45 Atindelaki bango banzinzi
oyo eswaka, mpe eliaki bango; mpe magorodo oyo ebebisaki
bango. 46 Akabaki bambuma ya bilanga na bango epai
ya mabanki, mpe mbuma ya mosala na bango epai ya
mankoko. 47 Abebisaki bilanga na bango ya vino na nzela
ya mvula ya mabanga, mpe banzete na bango ya sikomori
na nzela ya mvula ya pembe; 48 akabaki bameme na bango
epai ya mvula ya mabanga, mpe bibwele na bango epai ya
kake. 49 Atindelaki bango kanda na Ye ya makasi lokola
moto: kanda makasi, kotomboka, pasi mpe ba-anjelu oyo
babebisaka. 50 Apesaki na kanda na Ye nzela ya kopela,
abatelaki bango te na kufa; kasi akabaki bango na bokono
oyo ebomaka. 51 Abomaki bana mibali nyonso ya liboso
kati na Ejipito, bambuma ya liboso ya makasi na bango
na se ya bandako ya kapo ya Cham. 52 Abimisaki bato
na Ye lokola etonga, amemaki bango kati na esobe lokola
meme; 53 atambolisaki bango na kimia penza, babangaki
eloko te; mpe ebale monene emelaki banguna na bango.
54 Amemaki bango na mokili na Ye ya bule, na ngomba
oyo loboko na Ye ya nguya ezwaki; 55 abenganaki bikolo
liboso na bango, apesaki bango etando lokola libula mpe
avandisaki mabota ya Isalaele kati na bandako na bango ya
kapo. 56 Kasi bamekaki Nzambe, batombokelaki Ye-Oyo-
Aleki-Likolo mpe babatelaki te malako na Ye; 57 bapengwaki
mpe babukaki mibeko ya boyokani, ndenge batata na bango
basalaki; batengamaki lokola tolotolo oyo mbanzi na yango
ekeyi na mopanzi; 58 bayokisaki Ye kanda na nzela ya
bisambelo na bango ya likolo ya bangomba, mpe bapelisaki
zuwa na Ye na nzela ya banzambe na bango ya bikeko. 59
Nzambe ayokaki mpe asilikaki makasi, abwakaki Isalaele
mobimba; 60 asundolaki Mongombo ya Silo, ndako ya kapo
oyo atelemisaki kati na bato, 61 akabaki nguya na Ye na
bowumbu, mpe lokumu na Ye na maboko ya monguna; 62
akabaki bato na Ye na mopanga, mpe asilikelaki libula na
Ye. 63 Moto etumbaki bilenge mibali, mpe banzembo ya
libala eyembamaki lisusu te mpo na lokumu ya bilenge basi.
64 Banganga-Nzambe bakufaki na mopanga, mpe basi oyo
bakufisaki mibali balelaki te na banzembo ya matanga. 65
Nkolo alamukaki lokola moto oyo awuti na pongi, lokola
moto oyo abimi na kwiti ya vino; 66 azokisaki banguna na
Ye na sima, wana bazalaki kokima, ayokisaki bango soni
ya libela. 67 Asundolaki bandako ya kapo ya Jozefi mpe
aboyaki kopona libota ya Efrayimi; 68 kasi aponaki libota ya
Yuda, ngomba Siona oyo alingaki; 69 atongaki Esika na Ye
ya bule lokola bisika ya likolo makasi, lokola mabele oyo
atia mpo na libela. 70 Aponaki Davidi, mosali na Ye, mpe
azwaki ye kati na lopango ya meme; 71 abengaki ye wuta
na sima ya meme oyo azalaki kobatela mpo na kokomisa Ye
mobateli ya Jakobi, bato na Ye, mpe ya Isalaele, libula na
Ye. 72 Davidi abatelaki bango na motema ezanga pamela,
mpe akambaki bango na maboko ya mayele.

79 Nzembo ya Azafi. Oh Nzambe, tala ndenge bato ya
bikolo ya bapaya bakoti na makasi kati na libula na

Yo, bakomisi Esika na Yo ya bule mbindo, mpe bakomisi Yelusalemi mipiku ya mabanga! 2 Bapesi bibembe ya basali na Yo lokola bilei epai ya bandeke ya likolo, mpe bibembe ya bayengebene na Yo epai ya banyama ya zamba; 3 basopi makila na bango lokola mayi zingazinga ya Yelusalemi, mpe moto ya kokunda bango azalaki te! 4 Tala ndenge bato ya bikolo oyo ezingeli biso bazali kofinga biso, mpe tokomi lokola eloko ya liseki na miso na bango! 5 Kino tango nini, Yawe, okokangela biso kanda? Kino tango nini zuwa na Yo ekopela lokola moto? 6 Sopela bikolo oyo eyebi Yo te mpe mikili oyo ebelelaka Kombo na Yo te, kanda makasi na Yo; 7 pamba te babebisi Jakobi mpe bapanzi mokili na ye. 8 Kotangela biso te masumu na biso ya kala, kokangela biso motema te, yokela biso mawa, pamba te tokomi na suka! 9 Nzambe Mobikisi na biso, sunga biso mpo na lokumu ya Kombo na Yo, kangola biso mpe limbisa masumu na biso mpo na Kombo na Yo! 10 Mpo na nini bikolo eloba: « Nzambe na bango azali wapi? » Tika ete, na miso na biso, bato ya bikolo bayeba ete ozongiseli bango mabe na mabe, mpo na makila ya basali na Yo, oyo basopaki. 11 Tika ete kolela ya bakangami kati na boloko ekoma liboso na Yo! Na nguya monene na Yo, bikisa ba-oyo bazwa etumbu ya kufa! 12 Oh Nkolo, zongisela bikolo oyo ezingeli biso, kotiola oyo batiolaki Yo; zongisela bango mbala sambo. 13 Mpe biso, bato na Yo, etonga oyo oleisaka, tokosanzola Yo tango nyonso; mpe na bikeke nyonso, tokosakola lokumu na Yo.

80 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Ezali ya koyemba lokola « Lisi ya Mobeko. » Litatoli. Nzembo ya Azafi. Mobateli ya Isalaele, Yo oyo otambolisaka Jozefi lokola etonga ya bameme, yoka; Yo oyo Kiti ya Bokonzi na Yo ezali kati na basheribe, mimonisa 2 liboso ya Efrayimi, ya Benjame mpe ya Manase. Monisa nguya na Yo mpe yaka kobikisa biso! 3 Oh Nzambe, sala ete tozongela ndenge tozalaki, ngengisela biso elongi na Yo mpo ete tobika. 4 Eh Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, kino tango nini okotombokela mabondeli ya bato na Yo? 5 Oleisaki bango lipa esangana na mayi ya miso mpe olangwisaki bango na kopo etonda na mpinzoli; 6 okomisaki biso eloko ya kotiola mpo na bazalani na biso, mpe banguna na biso bakomi kotiola biso. 7 Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, sala ete tozongela ndenge tozalaki, ngengisela biso elongi na Yo mpo ete tobika. 8 Nzete ya vino oyo opikolaki wuta na Ejipito, olonaki yango wana obenganaki bikolo ebele. 9 Obongiselaki yango mabele mpo ete ezwa misisa mpe etondisa mokili. 10 Elili na yango ezipaki bangomba, bitape na yango ezalaki lokola banzete minene ya sedele. 11 Epanzaki bitape na yango kino na ebale monene, mpe mito na yango ya sika kino na ebale. 12 Mpo na nini otoboli madusu kati na bamir na yango? Tala ndenge baleki nzela bazali kobuka bambuma na yango! 13 Ngulu ya zamba ezali kobebisa yango, mpe nyama ya zamba ezali kolia yango. 14 Zongela biso lisusu, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso! Wuta na likolo, tala mpe mona! Senzela mpo na nzete oyo ya vino! 15 Batela nzete oyo loboko na Yo ya mobali elonaki, batela solo mwana oyo Yo moko obokolaki. 16 Bakati nzete na Yo ya vino mpe batumbi yango na moto; tika ete bakufa na pamela ya elongi na Yo! 17 Tika ete loboko na Yo ezala na likolo ya mokonzi oyo avandi na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, mpe na likolo ya mwana na moto oyo Yo moko okomisaki makasi. 18 Boye, tokozala lisusu mosika na Yo te; zongisela biso lisusu bomoi, mpe tokobelela Kombo na Yo. 19 Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, sala ete tozongela ndenge tozalaki, ngengisela biso elongi na Yo mpo ete tobika.

81 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Azafi. Ezali ya koyemba na lindanda ya bato ya Gati. Boganga na esengo epai ya Nzambe, makasi na biso! Bobetela Nzambe ya Jakobi maboko! 2 Boyemba banzembo, bobeta bambunda mike, lindanda oyo ebimisaka lokito kitoko mpe nzenze! 3 Bobeta kelelo na ebandeli ya sanza, na tango oyo sanza mobimba engengaka, mpo na mokolo ya feti na biso! 4 Pamba te ezali mobeko mpo na Isalaele, mpe mokano ya Nzambe ya Jakobi. 5 Atiaki yango lokola mobeko mpo na Jozefi tango abundisaki Ejipito. Nazali koyoka lokota oyo nayebi te: 6 « Nalongolaki mokumba oyo ezalaki na mapeka na ye, mpe maboko na ye elongwaki na bowumbu ya kosimba bitunga. » 7 Tango ozalaki koganga mpo na pasi, nakangolaki yo, nayanolaki yo kati na kake epai wapi nabombamaki, namekaki yo pembeni ya mayi ya Meriba. 8 Bato na ngai, boyoka ngai! Mpe nakokebisa bino. Ah Isalaele, soki kaka ozalaki koyokela ngai! 9 Okozala na nzambe ya mopaya te kati na yo, okogumbamela nzambe mosusu te, longola kaka ngai! 10 Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na Ejipito; fungola malamu monoko na yo, mpe nakotondisa yango. 11 Kasi bato na ngai bayokaki mongongo na ngai te, Isalaele aboyaki kotosa ngai. 12 Mpo na yango, natikaki bango kotambola kolanda baposa ya mitema makasi na bango; mpe balandaki makanisi na bango. 13 Soki bato na ngai bazalaki koyokela ngai, soki Isalaele azalaki kolanda banzela na ngai, 14 nalingaki mbala moko koyokisa banguna na bango soni mpe kobundisa bayini na bango. 15 Mpe bato oyo bayinaka Yawe balingaki komikitisa liboso na Ye, mpe etumbu na bango elingaki kowumela mpo na libela. 16 Yawe alingaki koleisa Isalaele bilei ya kitoko mpe kotondisa bango na mafuta ya nzoyi.

82 Nzembo ya Azafi. Nzambe atelemi kati na lisanga
na Ye, azali kokata makambo kati na banzambe. **2**
Kino tango nini bokokata makambo na bosembo te mpe
bokokotela bato mabe? **3** Bolongisa moto oyo azangi makasi
mpe mwana etike, bokata likambo ya moto ya mawa mpe
ya mobola; **4** bopesa bonsomi na moto oyo azangi makasi
mpe na mobola, bokangola bango wuta na maboko ya bato
mabe. **5** Bazangi boyebi mpe bososoli, bazali koyengayenga
kati na molili; miboko nyonso ya mokili ezali koningana. **6**
Nalobaki: « Bozali banzambe, bozali bino nyonso bana ya
Ye-Oyo-Aleki-Likolo! » **7** Nzokande, bokufaka lokola bato
nyonso mpe bokweyaka lokola bakambi. **8** Nzambe, telema,
sambisa mokili; pamba te bikolo nyonso ezali libula na Yo.

83 Nzembo ya Azafi. Oh Nzambe, kovanda nye te!
Nzambe, kokanga monoko na Yo te, kotikala kimia te!
2 Tala ndenge banguna na Yo bazali kotomboka; tala ndenge
bayini na Yo bazali kotombola mito na bango! **3** Bazali
kosalela bato na Yo likita, kokanela bato oyo obatelaka.
4 Bazali koloba: « Boya, toboma bango nyonso mpo ete
ekolo na bango ezala lisusu te, mpo ete batanga lisusu
kombo ya Isalaele te. » **5** Basangani mpe bayokani, basali
boyokani mpo na kotelemela Yo: **6** bato ya Edomi mpe bato
ya Isimaeli, bato ya Moabi mpe bato ya Agari, **7** Gebali,
Amoni mpe Amaleki, bato ya Filisitia elongo na bato ya Tiri.
8 Bato ya Asiri mpe basangani elongo na bango mpo na
kobakisa bakitani ya Loti makasi. **9** Sala bango ndenge
osalaki Madiani, ndenge osalaki Sisera mpe Yabini, kuna na
mayi ya Kishoni. **10** Babebisamaki na Eyini-Dori, bakomaki
lokola matiti ya kopola mpo na mabele. **11** Sala bato na
bango ya lokumu ndenge osalaki Orebi mpe Zeebi; mpe sala
bakambi na bango ndenge osalaki Zeba mpe Tsalimuna **12**
oyo bazalaki koloba: « Tobotola mabele ya Nzambe! » **13**
Nzambe na ngai, balola bango lokola matiti oyo mopepe ezali
kopumbwisa. **14** Ndenge moto ezikisaka zamba, ndenge
moto makasi ezikisaka bangomba, **15** landa bango na nzela
ya mopepe na Yo mpe bangisa bango na nzela ya mopepe
makasi na Yo! **16** Yawe, tondisa bilongi na bango na soni
mpo ete baluka Kombo na Yo! **17** Tika ete soni mpe somo
makasi elata bango mpo na libela! Tika ete bakufa na soni!
18 Tika bayeba ete Yo, oyo Kombo na Yo ezali Yawe, ozali
Ye-Oyo-Aleki-Likolo kati na mokili mobimba!

84 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
bana ya Kore. Ezali ya koyemba na lindanda ya bato
ya Gati. Yawe, Mokonzi ya mampinga, tala ndenge bisika
oyo ovandaka ezali kopesa posa! **2** Nzoto na ngai mobimba
ebukani pene nakufa mpo na posa makasi ya lopango ya
Yawe! Motema mpe nzoto na ngai ezali koganga epai ya
Nzambe na bomoi. **3** Ndeke ya moke ezwaka esika ya
kovanda, mpe mbilambila esalaka zala epai wapi etiaka
bana na yango, pene ya bitumbelo na Yo, Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Mokonzi na ngai mpe Nzambe na ngai. **4** Esengo
na bavandi ya Ndako na Yo! Bakokumisa Yo tango nyonso! **5**
Esengo na bato oyo bazwaka makasi kati na Yo; bakendaka
na esengo na Tempelo na Yo! **6** Tango bakatisaka Lubwaku
ya Baka, bakomisaka yango esika oyo etonda na bitima ya
mayi, mpe mvula etondisaka yango na mapamboli. **7** Makasi
na bango ebakisamaka tango nyonso kino bakomaka na
Siona, liboso ya Nzambe. **8** Yawe, Nzambe-Na-Nguya-
Nyonso, yoka losambo na ngai! Nzambe ya Jakobi, yoka
ngai! **9** Oh Nzambe, Yo oyo ozali nguba na biso, tala! Tala
elongi ya mopakolami na Yo! **10** Lokola kovanda mokolo
moko kati na lopango na Yo eleki kovanda mikolo nkoto
moko na esika mosusu, naponaki kotelema na ekotelo ya
Ndako ya Nzambe na ngai na esika ete navanda kati na
bandako ya kapo ya bato mabe. **11** Pamba te, mpo na biso,
Yawe Nzambe azali moyi mpe nguba; Yawe apesaka ngolu
mpe nkembo, aboyaka kopesa eloko moko te epai ya bato
oyo batambolaka bazanga pamela. **12** Yawe, Mokonzi ya
mampinga, esengo na moto oyo atiaka elikya kati na Yo!

85 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
bana ya Kore. Yawe, osalelaki mboka na Yo bolamu,
ozongisaki bato ya Jakobi, oyo bazalaki na bowumbu, **2**
olimbisaki mabe ya bato na Yo mpe olongolaki masumu na
bango nyonso. **3** Otikaki kanda na Yo nyonso ya makasi
mpe okitisaki motema na Yo. **4** Nzambe Mobikisi na biso,
zongela biso! Longola kanda na Yo na tina na biso! **5** Boni,
okosilikela biso penza mpo na libela? Okokangela penza
biso kanda mpo na tango nyonso? **6** Okozongisela biso
lisusu bomoi te mpo ete bato na Yo basepela kati na Yo?
7 Yawe, talisa biso bolingo na Yo, mpe pesa biso lobiko
na Yo! **8** Yawe, nakoyoka maloba na Nzambe; pamba te
alobaka mpo na kimia ya bato na Ye mpe ya bayengebene
na Ye. Kasi tika ete bazongela te botomboki na bango.
9 Solo, lobiko na Ye ezali pene ya bato oyo batosaka Ye
mpo ete nkembo na Ye ewumela kati na mboka na biso.
10 Bolingo mpe boyengebene ekutanaka, bosembo mpe
kimia eyambanaka. **11** Bosolo ebotaka wuta na mabele,
mpe bosembo etalaka wuta na likolo. **12** Ye moko Yawe
akopesa esengo, mpe mabele na biso ekobota bambuma.
13 Bosembo etambolaka liboso na Ye mpe elakisaka nzela
oyo ekolekela.

86 Libondeli ya Davidi. Yawe, yoka mpe yanola ngai;
pamba te nazali mobola mpe moto akelela. **2** Batela
bomoi na ngai, pamba te nazali moyengebene na Yo. Yo,
Nzambe na ngai, bikisa ngai, mosali na Yo, oyo natiaka
elikya kati na Yo. **3** Oh Nkolo, yokela ngai mawa; pamba te
nabelelaka Yo tango nyonso! **4** Nkolo, sepelisa motema na
ngai, mosali na Yo, pamba te natombolaka molimo na ngai
epai na Yo. **5** Nkolo, ozali malamu, olimbisaka, otonda na
bolingo mpo na bato nyonso oyo babelelaka Yo. **6** Yawe,
yoka losambo na ngai, yoka libondeli na ngai! **7** Na mokolo
ya pasi na ngai, nabelelaka Yo, pamba te oyanolaka ngai. **8**
Nkolo, nzambe moko te ekokani na Yo, kati na banzambe;
moko te ekoki kosala makambo oyo Yo osalaka. **9** Nkolo,
bikolo nyonso oyo osala ekoya kogumbama liboso na Yo
mpe ekoya kopesa Kombo na Yo nkembo. **10** Pamba te ozali
monene mpe osalaka bikamwa; Yo kaka nde ozali Nzambe.
11 Yawe, lakisa ngai nzela na Yo, mpe nakotambola kolanda
bosolo na Yo. Pesa ngai motema ya sembo mpo ete natosa
Yo. **12** Nkolo, Nzambe na ngai, nakosanzola Yo, na motema
na ngai mobimba, nakopesa Kombo na Yo nkembo mpo
na Yo libela. **13** Pamba te bolingo na Yo mpo na ngai ezali
monene, mpe okangolaki ngai wuta na mozindo ya mboka
ya bakufi. **(Sheol h7585)** **14** Nzambe, bato ya lofundu bazali
kobundisa ngai, mpe ngulupa ya bato na kanza bazali koluka
koboma ngai; batosaka Yo ata moke te. **15** Kasi Yo Nkolo,
ozali Nzambe na mawa mpe na ngolu, osilikaka noki te,
otonda na bolingo mpe na boyengebene. **16** Balola elongi na
Yo epai na ngai mpe yokela ngai mawa; pesa ngai, mosali
na Yo, makasi mpe bikisa ngai mwana ya mwasi mosali
na Yo! **17** Salela ngai elembo ya boboto na Yo mpo ete
banguna na ngai bamona yango mpe bakufa soni! Yawe,
ozali Mosungi mpe Mobondi na ngai.

87 Nzembo ya bana ya Kore. Yawe atia moboko ya Siona
na likolo ya bangomba ya bule. **2** Yawe alingaka bikuke
ya Siona koleka bandako nyonso ya Jakobi. **3** Oh engumba
ya Nzambe, maloba ya nkembo ezali kolobama na tina na
yo! **4** Kati na bato oyo bayebi ngai, natangi Rahavi mpe
Babiloni. Ezali kuna na Siona nde Filisitia, Tiri mpe Kushi
ebimela. **5** Na tina na Siona, maloba oyo ekolobama: « Bato
nyonso babimela awa, mpe ezali Ye-Oyo-Aleki-Likolo nde
alendisaka yango. » **6** Tango Yawe akomaki kati na buku
ya bikolo, akomaki boye mpo na moko na moko kati na
bango: « Moto songolo abotama kati na Siona! » **7** Mpe
tango bayembaka mpe babinaka, balobaka: « Bitima na ngai
nyonso ezali kati na yo! »

88 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
bana ya Kore. Ezali ya koyemba na flite. Nzembo
ya Emani, moto ya Ezera. Yawe, ozali Nzambe; Yo nde
obikisaka ngai! Butu mpe moyi, nagangaka epai na Yo! **2**
Tika ete losambo na ngai ekoma epai na Yo; Yoka koganga
na ngai! **3** Pamba te bomoi na ngai etondi na pasi mpe
nakomi pene ya kokufa. **(Sheol h7585)** **4** Batie ngai na molongo
ya bato oyo bazali kokende na kunda; nakeseni ata moke te
na moto oyo azali lisusu na makasi te. **5** Nakomi moko kati
na bakufi, lokola bato oyo basila kokufa na bitumba mpe
bazali sik'oyo kati na kunda, lokola bato oyo okanisaka lisusu
te, pamba te obatelaka bango lisusu te. **6** Obwaki ngai na
libulu ya mozindo makasi, kati na mozindo ya molili. **7** Kanda
na Yo ya makasi ekweyeli ngai, bambonge na yango nyonso
ezali konyokola ngai. **8** Okaboli ngai na balingami na ngai ya
motema, okomisi ngai eloko ya nkele na miso na bango;
nakomi lokola mokangami kati na boloko, nakoki kobima
te! **9** Miso na ngai ezali komona lisusu te mpo na pasi;
nzokande nabelelaka Yo, Yawe, mikolo nyonso, natombolaka
maboko na ngai epai na Yo! **10** Boni, okosala bikamwa mpo
na bakufi? Boni, bakufi bakoki kotelema mpo na kosanzola
Yo? **11** Boni, bolingo na Yo etatolamaka kati na kunda, mpe
bosembo na Yo, kati na mboka ya bakufi? **12** Boni, bikamwa
na Yo eyebani kati na molili, mpe bosembo na Yo, kati na
mokili ya bato oyo babosana? **13** Kasi ngai, nazali kobelela
nde Yo, Yawe; nabondelaka Yo tongo nyonso. **14** Yawe, mpo
na nini kobwaka ngai mpe kobombela ngai elongi na Yo? **15**
Wuta bolenge na ngai, nazali mobola mpe moto na pasi; mpe
okweyiselaka ngai makambo na Yo ya somo! Solo, elikya
esili ngai! **16** Kanda makasi na Yo ebetaka ngai, minyoko
oyo ewutaka epai na Yo ekomisaka ngai moto pamba. **17**
Ezingelaka ngai mikolo nyonso, lokola mayi, na bangambo
nyonso. **18** Okaboli ngai na baninga mpe balingami na ngai,
natikali na moninga kaka moko ya motema: molili!

89 Maloba ya Etani, moto ya Ezera. Nakoyemba tango
nyonso bolingo ya Yawe; monoko na ngai ekosakola
boyengebene na Yo libela na libela. **2** Solo, nazali kotatola
yango: « Miboko ya bolingo na Yo ezali na suka te; ovandisi
boyengebene na Yo kati na likolo. » **3** Olobaki: « Nasali
boyokani elongo na moponami na ngai, nalapi ndayi epai ya
mosali na ngai, Davidi: **4** ‹ Nakokomisa yo libota ya bokonzi
mpo na tango nyonso mpe nakolendisa kiti na yo ya bokonzi
mpo na seko. › » **5** Yawe, Lola esanzolaka misala na Yo ya
kokamwa mpe bosembo na Yo kati na lisanga ya basantu. **6**
Nani akokani na Yawe kuna na likolo? Nani akokani na Yawe
kati na mampinga ya likolo? **7** Azali Nzambe ya somo kati na
lisanga ya basantu; solo, azali somo koleka ba-oyo nyonso

bazingeli Ye. 8 Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, nani azali
na nguya lokola Yo? Nani, oh Yawe? Boyengebene na Yo
ezingeli Yo. 9 Yo nde okonzaka lolendo ya ebale monene
mpe okitisaka bambonge na yango soki etomboki. 10 Yo nde
olongaki Rahavi, dalagona ya Ejipito, kino koboma ye; mpe,
na nguya na Yo, opanzaki banguna na Yo. 11 Likolo ezali
ya Yo; mabele mpe ezali ya Yo! Yo nde osala mokili mpe
nyonso oyo ezali kati na yango. 12 Yo nde okela Nor mpe
Sude; Tabori mpe Erimoni egangaka na esengo mpo na
lokumu ya Kombo na Yo. 13 Loboko na Yo ezali na makasi,
loboko na Yo ezali na nguya, loboko na Yo ya mobali oyo
otombola. 14 Bosembo mpe alima ezali miboko ya Kiti ya
Bokonzi na Yo, boyengebene mpe bolingo etambolaka liboso
na Yo. 15 Esengo na bato oyo bayebi kobetela Yo maboko!
Yawe, batambolaka na pole ya elongi na Yo, 16 basepelaka
mikolo nyonso na Kombo na Yo, basanzolaka bosembo na
Yo. 17 Pamba te ozali nkembo mpe nguya na bango; mpe
olongisaka biso na ngolu na Yo. 18 Yawe azali nguba na
biso; Mosantu ya Isalaele azali Mokonzi na biso. 19 Mokolo
moko, olobaki na bayengebene na Yo kati na emoniseli: «
Nasungaki elombe moko ya bitumba, natombolaki elenge
mobali moko kati na bato na ngai; 20 namonaki Davidi,
mosali na ngai; napakolaki ye mafuta na ngai ya bule. 21
Nakobatela ye na loboko na ngai ya nguya, mpe loboko na
ngai ekokomisa ye makasi. 22 Monguna akobimela ye ata
moke te na pwasa, moto mabe akokoka konyokola ye te. 23
Nakobebisa banguna na ye liboso na ye mpe nakoboma
bayini na ye. 24 Bolingo mpe boyengebene na ngai ekozala
elongo na ye; mpe na Kombo na Ngai, akotombola elongi.
25 Nakotia ebale monene na se ya loboko na ye, mpe bibale,
na se ya loboko na ye ya mobali. 26 Akobelela ngai boye: ‹
Ozali Tata na ngai, Nzambe na ngai, Libanga mpe Mobikisi
na ngai! › 27 Mpe ngai, nakokomisa ye mwana na ngai ya
liboso, mokonzi oyo aleki na kotombwama kati na bakonzi
ya mokili. 28 Nakobatela mpo na seko bolingo na ngai mpo
na ye; boyokani na ngai elongo na ye ekotikala kobeba
te. 29 Nakobatela mpo na libela libota na ye ya bokonzi,
mpe kiti na ye ya bokonzi ekowumela ndenge moko na
likolo. 30 Soki bana na ye basundoli mibeko na ngai mpe
balandi bosembo na ngai te, 31 soki babuki mitindo na
ngai mpe babateli te mibeko na ngai, 32 nakopesa bango
etumbu na nzela ya lingenda, mpo na botomboki na bango,
mpe na nzela ya makofi, mpo na masumu na bango; 33
kasi nakowangana te bolingo na ngai mpe nakobongola
te boyengebene na ngai. 34 Nakosambwisa te boyokani
na ngai mpe nakobongola te maloba na ngai. 35 Nalapaki
yango na ndayi mbala moko mpo na libela na Kombo ya
bosantu na ngai: ‹ Nakokosa Davidi te! › 36 Libota na ye
ya bokonzi ekowumela mpo na libela, mpe kiti na ye ya
bokonzi ekowumela lokola moyi liboso na ngai. 37 Solo,
lokola sanza, ekowumela na bokonzi mpo na libela. Motatoli
oyo azali kuna kati na likolo akoki kokosa te. » 38 Nzokande,
obwakaki, omonaki pamba, osilikelaki mopakolami na Yo! 39
Owanganaki boyokani oyo osalaki elongo na mosali na Yo,
obwakaki na mabele mpe osambwisaki motole na ye. 40
Otobolaki madusu kati na bamir na ye nyonso mpe obukaki
bandako na ye, oyo batonga makasi; 41 bato nyonso oyo
balekaki wana babotolaki ye biloko, mpe bavandi ya pembeni
na ye bakomaki kotiola ye. 42 Obakisaki makasi ya bayini
na ye mpe otondisaki banguna na ye nyonso na esengo,
43 osalaki kutu ete mopanga na ye ebalukela ye moko
mpe osungaki ye te na bitumba; 44 osilisaki kongenga ya
lokumu na ye, obwakaki kiti na ye ya bokonzi na mabele; 45
okomisaki moke mikolo ya bolenge na ye mpe olatisaki ye
kazaka ya soni. 46 Yawe, kino tango nini? Okomibomba
penza tango nyonso? Kino tango nini kanda na Yo ekongala
lokola moto? 47 Kanisa motango ya mikolo ya bomoi na
ngai! Okelaki penza bato mpo na suka oyo ezanga ata tina!
48 Moto nani akoki kozala na bomoi mpe azanga komona
kufa? Nani akolonga kokima nguya ya mboka ya bakufi?
(Sheol h7585) 49 Nkolo, wapi bolingo na Yo ya kala oyo alakaki
Davidi na boyengebene na Yo na nzela ya ndayi? 50 Nkolo,
kanisa ndenge bazali kosakanela basali na Yo; kobosana
te ete namemi mokumba ya bato oyo nyonso! 51 Yawe,
kanisa mafinga ya banguna na Yo, oyo batiolaka bomoi ya
mopakolami na Yo! 52 Tika ete Yawe apambolama libela na
libela!

90 Losambo ya Moyize, moto na Nzambe. Oh Nkolo,
ozalaki ekimelo na biso, na bikeke nyonso. 2 Liboso
ete bangomba ezala, liboso ete okela mabele mpe mokili,
libela na libela, ozali Nzambe. 3 Ozongisaka moto na putulu,
pamba te oloba: « Bino bato, bozonga na putulu! » 4 Na
miso na Yo, mibu nkoto moko ezali lokola mokolo ya lobi oyo
esili koleka, lokola ngonga moko ya butu. 5 Olekisaka yango
lokola pongi ya butu, oyo na tongo, esilaka lokola lititi. 6 Na
tongo, ebimisaka fololo mpe etelaka noki; kasi na pokwa,
enzulukaka mpe ekawuki. 7 Kanda na Yo elembisaka biso
nzoto, mpe kanda makasi na Yo epesaka biso bobangi.
8 Otiaka masumu na biso liboso na Yo mpe obimisaka
na polele makambo oyo tobombaka. 9 Mikolo nyonso ya
bomoi na biso elimwaka mpo na kanda na Yo, mpe mibu
na biso esilaka lokola kolela. 10 Molayi ya bomoi na biso
ekoki kozala mibu tuku sambo to mibu tuku mwambe mpo
na bato oyo baleki makasi; nzokande, etondi na pasi mpe

na minyoko, pamba te elekaka noki, mpe tolimwaka. 11 Nani ayebi makasi ya kanda na Yo? Moto oyo azalaka na botosi mingi epai na Yo asosolaka malamu kanda makasi na Yo. 12 Lakisa biso kotanga malamu mikolo ya bomoi na biso mpo ete tokoma na mitema ya bwanya. 13 Yawe, lembisa moke! Kino tango nini ekowumela? Yokela basali na Yo mawa! 14 Tongo nyonso, tondisaka biso na bolingo na Yo mpe tokoganga na esengo, mpe tokosepela mikolo nyonso ya bomoi na biso. 15 Zongisela biso na mikolo ya esengo, mikolo oyo onyokolaki biso; zongisela biso na mibu ya esengo, mibu oyo tomonaki pasi. 16 Tika ete biso, basali na Yo, tomona misala na Yo; mpe ete bana na biso bamona kongenga makasi ya nkembo na Yo! 17 Tika ete boboto ya Nkolo, Nzambe na biso, ezala elongo na biso! Mpo na biso, sala ete misala na biso ekende liboso! Iyo, sala ete misala na biso ekende kaka liboso!

91 Moto oyo awumelaka kati na ebombamelo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo avandaka na se ya bobatelami ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. 2 Nalobaka na tina na Yawe: « Nzambe na ngai azali ebombamelo mpe ndako makasi na ngai; natiaka elikya na ngai kati na Ye! » 3 Ye nde akangolaka yo wuta na mitambo ya mokangi bandeke mpe na bokono oyo ebikisaka te. 4 Abombaka yo na se ya mapapu na Ye, mpe ozwaka ebombamelo ya malonga na se ya mapapu na Ye; bolingo na Ye ebatelaka lokola nguba mpe lokola elamba ya ebende. 5 Okobanga te somo ya butu, makonga oyo epumbwaka na moyi makasi, 6 bokono oyo etambolaka kati na molili mpe pasi oyo ebebisaka na midi. 7 Ezala bato nkoto moko bakweyi pembeni na yo, mpe bato nkoto zomi, na ngambo ya loboko na yo ya mobali, ekozwa yo ata moke te. 8 Okotala kaka na miso na yo mpe okomona ndenge nini bato mabe bazali kozwa etumbu lokola lifuti na bango. 9 Soki otatoli: « Yawe azali ebombamelo na ngai, » mpe okomisi Ye-Oyo-Aleki-Likolo ekimelo na yo, 10 mabe ata moko te ekokweyela yo, pasi ata moko te ekopusana na ndako na yo; 11 pamba te akopesa mitindo na ba-anjelu na Ye ete babatela yo malamu na banzela na yo nyonso. 12 Bakomema yo na maboko na bango mpo ete lokolo na yo etutana na libanga te; 13 okotambola na likolo ya nkosi mpe ya etupa, okonyata nkosi ya monene mpe dalagona. 14 Lokola akangami na ngai, nakokangola ye; lokola ayebi Kombo na Ngai, nakobatela ye. 15 Soki abeleli ngai, nakoyanola ye; nakozala elongo na ye na tango ya pasi, nakokangola ye mpe nakopesa ye lokumu. 16 Nakopesa ye bomoi molayi mpe nakolakisa ye lobiko na ngai.

92 Nzembo ya koyemba na mokolo ya Saba. Tala ndenge ezali malamu kosanzola Yawe mpe koyemba mpo na lokumu ya Kombo na Yo-Oyo-Oleki-Likolo! 2 Tala ndenge ezali malamu kosakola bolingo na Yo, na tongo, mpe boyengebene na Yo, na butu, 3 na lindanda ya basinga zomi mpe na nzenze! 4 Yawe, misala na Yo esepelisaka ngai! Nagangaka na esengo liboso ya misala ya maboko na Yo. 5 Yawe, misala na Yo ezali minene, mpe makanisi na Yo ezali mozindo! 6 Moto ya kilikili ayebaka te, mpe zoba asosolaka eloko moko te. 7 Tango bato mabe bakolaka lokola matiti, mpe bato nyonso ya misala mabe bafulukaka, ezalaka nde mpo ete babebisama libela. 8 Kasi Yo, kuna na likolo, ozali Yawe mpo na libela. 9 Yawe, banguna na Yo, banguna na Yo bakokufa penza; bato nyonso ya misala mabe bakolimwa. 10 Okomisi ngai makasi lokola mpakasa, opakoli ngai mafuta ya sika. 11 Miso na ngai ekomi komona bayini na ngai, mpe matoyi na ngai ekomi koyoka banguna na ngai nyonso, oyo bamibongisa mpo na kosala ngai mabe. 12 Bato ya sembo bafulukaka lokola nzete ya mbila, bakolaka lokola nzete ya sedele ya Libani. 13 Lokola bapikama ngwi kati na Tempelo ya Yawe, bamonaka bolamu kati na lopango ya Nzambe na biso. 14 Ata bakomi mibange, babotaka kaka, bazalaka kaka makasi mpe kitoko, 15 basakolaka: « Yawe azali alima, azali Libanga na biso; kati na Ye, mabe ezali te! »

93 Yawe azali kokonza, alati lokumu monene; Yawe alati penza lokumu monene mpe amizingeli na nguya. Solo, mokili etelema ngwi, eninganaka te. 2 Kiti ya Bokonzi na Yo epikama wuta kala; seko na seko, ozali. 3 Yawe, bibale egangaka! Bibale etombolaka lokito na yango; bibale etombolaka makelele na yango. 4 Yawe azali monene makasi, na bisika ya likolo; aleki lokito ya mayi minene, mpe bambonge milayi ya ebale monene. 5 Yawe, malako na Yo ezali penza ya solo; bosantu elati Ndako na Yo mpo na libela.

94 Yawe, Nzambe oyo azongisaka mabe na mabe, Nzambe oyo azongisaka mabe na mabe, mimonisa kati na nkembo na Yo! 2 Mosambisi ya mokili, telema mpo na kozongisela bato ya lolendo mabe na mabe na bango! 3 Yawe, kino tango nini bato mabe, kino tango nini bato mabe bakosepela? 4 Bazali komilakisa, bazali kobimisa mafinga; bato nyonso ya misala mabe bazali komikumisa! 5 Yawe, bazali konyokola bato na Yo mpe bazali koyokisa libula na Yo pasi; 6 bazali koboma mwasi oyo akufisa mobali, mopaya mpe bana bitike; 7 bazali koloba: « Yawe amonaka eloko moko te, Nzambe ya Jakobi asosolaka eloko moko te! » 8 Bino bato ya kilikili, bososola! Bazoba, bokokoma mayele

tango nini? 9 Boni, Ye oyo asala litoyi akoki koyoka te?
Ye oyo asala liso akoki komona te? 10 Ye oyo apesaka
bikolo etumbu akoki kopesa etumbu te? Ye oyo apesaka
bato boyebi. 11 Yawe ayebi makanisi ya bato; ayebi ete ezali
na tina te. 12 Yawe, esengo na moto oyo ozali kozongisa na
nzela, moto oyo ozali kolakisa mibeko na Yo 13 mpo na
kopesa ye bopemi na tango ya pasi, kino libulu etimolama
mpo na moto mabe! 14 Pamba te Yawe asundolaka bato na
Ye te, abwakaka libula na Ye te. 15 Bakosambisa lisusu
kolanda bosembo, mpe bato nyonso oyo bazali na mitema
alima bakotosa bosembo yango. 16 Nani akotelema mpo na
ngai mpo na kotelemela bato mabe? Nani akokotela ngai
liboso ya bato ya misala mabe? 17 Ah, soki Yawe asungaki
ngai te, mbele nakendeki noki na mokili ya kufa! 18 Soki
nalobi: « Makolo na ngai ekomi kolenga na somo, » bolingo
na Yo, Yawe, epesaka ngai makasi. 19 Soki natungisami na
makanisi ebele, kobondisama na Yo epesaka ngai esengo.
20 Boni, bokonzi ya mabe oyo ememelaka bato pasi na nzela
ya mibeko na yango; boni, ezali lisanga moko elongo na
Yo? 21 Bato mabe basanganaka mpo na kobundisa bomoi
ya moto ya sembo mpe kokatela moto oyo asali mabe te
etumbu ya kufa. 22 Kasi Yawe azali, mpo na ngai, ndako
batonga makasi; Nzambe na ngai azali libanga epai wapi
nazwaka ebombamelo. 23 Akozongisela bango mabe na
bango mpe akobebisa bango mpo na kanza na bango. Solo,
Yawe, Nzambe na ngai, akoboma bango.

95 Boya, toganga na esengo mpo na Yawe! Tobetela
Libanga na biso maboko, pamba te azali Mobikisi
na biso! 2 Tokende liboso na Ye elongo na mabondeli
ya kozongisa matondi, tobetela Ye maboko elongo na
banzembo. 3 Pamba te Yawe azali Nzambe Monene, azali
Mokonzi Monene, na likolo ya banzambe nyonso. 4 Asimbi
mozindo ya mokili kati na loboko na Ye; mpe basonge
ya bangomba ezali ya Ye. 5 Ebale monene ezali ya Ye,
azali Mokeli na yango; mabele ya kokawuka ezali mpe ya
Ye, asala yango na maboko na Ye. 6 Boya, togumbama
mpe tofukama, tobuka mabolongo na biso liboso ya Yawe,
Mokeli na biso! 7 Pamba te azali Nzambe na biso; tozali
bato oyo aleisaka, etonga oyo abatelaka. Lelo, soki boyoki
mongongo na Ye, 8 « boyeisa mitema na bino mabanga te,
ndenge bosalaki na Meriba; ndenge bosalaki na mokolo
wana ya Masa kati na esobe 9 epai wapi batata na bino
batombokelaki ngai mpe bamekaki ngai atako bamonaki
ngai kosala. 10 Mibu tuku minei, nayinaki bato ya ekeke
wana mpe nalobaki: ‹ Bazali bato oyo mitema na bango
ebeba, bayebaka banzela na ngai te. › 11 Yango wana, kati
na kanda na ngai, nakati seleka: ‹ Bakotikala kokota te kati
na bopemi na ngai! › »

96 Boyembela Yawe nzembo ya sika! Bino nyonso, bato
ya mokili mobimba, boyembela Yawe! 2 Boyembela
Yawe, bopambola Kombo na Ye! Bopanza sango ya lobiko
na Ye, mokolo na mokolo! 3 Bopanza sango ya nkembo
na Ye kati na mabota! Boyebisa bato misala na Ye ya
kokamwa kati na bikolo nyonso. 4 Pamba te Yawe azali
monene mpe abongi na lokumu, azali somo makasi mpe
aleki banzambe nyonso. 5 Banzambe nyonso ya bikolo
ezali bikeko ya pamba, nzokande Yawe akela likolo. 6
Kongenga mpe nkembo monene ezali liboso na Ye, nguya
mpe nkembo ezali kati na Esika na Ye ya bule. 7 Bino bituka
ya mabota, bosanzola Yawe; bosanzola Yawe na kopanza
sango ya nkembo mpe nguya na Ye! 8 Bosanzola Yawe mpe
bopesa Kombo na Ye nkembo! Bomema makabo na bino,
bokota na lopango na Ye! 9 Bogumbama liboso ya Yawe
oyo bosantu na Ye ezali kongenga makasi! Bino bavandi ya
mokili mobimba, bolenga liboso na Ye! 10 Boloba kati na
mabota: « Yawe azali Mokonzi! Mokili elendisama makasi,
ekoningana te. Yawe asambisaka bato na bosembo. » 11
Tika ete likolo esepela, mpe mabele ezala kati na esengo!
Tika ete ebale monene elongo na nyonso oyo ezali kati na
yango epesa lokito! 12 Tika ete zamba mobimba elongo
na nyonso oyo ezali kati na yango esepela, mpe tika ete
banzete nyonso ya zamba eganga na esengo 13 liboso ya
Yawe, pamba te azali koya! Solo, azali koya kosambisa
mabele; akosambisa mokili na bosembo, mpe bikolo kolanda
boyengebene na Ye.

97 Yawe azali kokonza! Tika ete mabele esepela; tika
ete ebele ya bisanga ezala na esengo! 2 Mapata mpe
molili makasi ezingeli Ye, bosembo mpe bosolo ezali miboko
ya Kiti na Ye ya Bokonzi. 3 Moto etambolaka liboso na Ye,
ezikisaka banguna na Ye, oyo bazingeli Ye. 4 Mikalikali
na Ye engengisaka mokili; mpe tango mabele emonaka
bongo, elengaka. 5 Bangomba enyangwamaka lokola mafuta
liboso ya Yawe, liboso ya Nkolo ya mokili mobimba. 6
Likolo epanzaka sango ya bosembo na Ye, mpe bikolo
nyonso bamonaka nkembo na Ye. 7 Tika ete soni ekanga
basambeli nyonso ya bikeko, bato oyo bamikumisaka mpo na
banzambe ya lokuta! Bino banzambe nyonso, bogumbama
liboso na Ye! 8 Yawe, Siona eyoki yango mpe esepeli;
bingumba ya Yuda ezali na esengo mpo na mikano na Yo!
9 Pamba te, na mokili mobimba, Yo nde Yawe, ozali Ye-
Oyo-Aleki-Likolo; oleki banzambe nyonso. 10 Bino bato oyo
bolingaka Yawe, boyina mabe! Yawe abatelaka bomoi ya

bayengebene na Ye mpe akangolaka bango na maboko ya bato mabe. 11 Moyi elonami mpo na moto ya sembo, mpe esengo, mpo na bato oyo bazali na mitema alima. 12 Bino bato ya sembo, bosepela kati na Yawe; bosanzola Ye na kotatola bosantu na Ye.

98 Nzembo. Boyembela Yawe nzembo ya sika, pamba te asalaka makambo ya kokamwa! Na nguya mpe na bokonzi na Ye ya bonzambe, alongaki. 2 Yawe atalisaki elonga na Ye, amonisaki bosembo na Ye epai ya bikolo. 3 Akanisaki bolingo mpe bosembo na Ye mpo na libota ya Isalaele. Kino na suka ya mokili, elonga ya Nzambe na biso emonanaki. 4 Mokili mobimba, bobetela Yawe maboko, boyemba banzembo ya esengo mpe bobeta mindule! 5 Bobetela Yawe lindanda, boyembela Ye banzembo na lokito ya nzenze! 6 Bobeta maboko liboso ya Yawe, Mokonzi, na lokito ya bakelelo mpe ya maseke. 7 Tika ete ebale monene elongo na nyonso oyo ezali kati na yango, mokili mpe bavandi na yango, bapesa lokito! 8 Tika ete bibale ebeta maboko mpe bangomba nyonso eganga na esengo 9 liboso ya Yawe, pamba te azali koya kosambisa mabele! Akokata makambo na yango na bosembo.

99 Yawe azali kokonza; tika ete bato balenga! Avandi na Kiti ya Bokonzi kati na basheribe; tika ete mabele eningana! 2 Yawe azali monene kati na Siona, mpe Bokonzi na Ye ezali likolo ya bikolo nyonso. 3 Tika ete Kombo na Yo ya monene mpe ya somo esanzolama; ezali bule! 4 Mokonzi azali na nguya, alingaka bosolo. Olendisaka bosembo. Osalaki bosembo mpe bosolo kati na Jakobi. 5 Bonetola Yawe, Nzambe na biso, mpe bogumbama liboso ya enyatelo makolo na Ye; azali Mosantu. 6 Moyize mpe Aron kati na Banganga-Nzambe na Ye, mpe Samuele kati na bato oyo bazalaki kobelela Kombo na Ye, bazalaki kobelela Yawe, mpe Ye azalaki koyanola bango. 7 Azalaki koloba na bango kati na likonzi ya lipata. Babatelaki malako na Ye mpe mibeko oyo apesaki bango. 8 Yawe, Nzambe na biso, oyanolaki bango. Mpo na bango, ozalaki Nzambe oyo alimbisaka atako opesaki bango etumbu mpo na misala na bango ya mabe. 9 Bonetola Yawe, Nzambe na biso, mpe bogumbama na kotala na ngambo ya ngomba na Ye ya bule. Pamba te Yawe, Nzambe na biso, azali bule.

100 Nzembo ya kozongisa matondi. Bino nyonso bato ya mokili mobimba, boganga na esengo epai na Yawe! 2 Bosalela Yawe na esengo, mpe boya liboso na Ye na banzembo ya esengo. 3 Boyeba ete Yawe nde azali Nzambe; Ye nde asala biso, mpe tozali bato na Ye. Solo, tozali bato na Ye mpe etonga oyo aleisaka. 4 Bokota na bikuke na Ye na kozongisa matondi, bokota na lopango na Ye na kokumisa. Bosanzola Ye, bopambola Kombo na Ye. 5 Pamba te Yawe azali malamu; bolingo na Ye ewumelaka seko na seko, mpe boyengebene na Ye, libela na libela.

101 Nzembo ya Davidi. Nakoyemba bolingo mpe bosembo; nakoyembela nde Yo, Yawe. 2 Nakolanda na bokebi nzela ya bato oyo bazangi pamela. Okoya epai na ngai tango nini? Kati na ndako na ngai, nakotambola malamu na motema ezangi pamela. 3 Nakotala eloko moko te ya mabe; nayinaka misala ya bato oyo bazangi kondima, ekoki kokangama na ngai te. 4 Mosika na ngai, motema ya kilikili; naboyi kosala mabe. 5 Nakosala ete avanda kimia, moto oyo apanzaka, na nkuku, basango ya lokuta mpo na kobebisa lokumu ya baninga. Nakokoka te kotala moto ya lolendo mpe moto ya lofundu. 6 Nakopona nde bato ya sembo kati na mokili mpo ete bavanda pembeni na ngai; moto na etamboli ezanga pamela nde akozala mosali na ngai. 7 Kati na ndako na ngai, mokosi akovanda te; liboso na ngai, mokosi akotelema te. 8 Tongo nyonso, nakosala ete bato nyonso ya misala mabe kati na mokili bavanda kimia; nakolongola na engumba ya Yawe bato nyonso ya mabe.

102 Libondeli ya moto na pasi, oyo abungisi elikya mpe azali kolela liboso ya Yawe. Yawe, yoka libondeli na ngai! Tika ete koganga na ngai ekoma kino epai na Yo! 2 Kobombela ngai elongi na Yo te, wana nazali na pasi. Yoka libondeli na ngai na mokolo oyo nazali kobelela Yo; yanola ngai noki! 3 Pamba te mikolo ya bomoi na ngai ezali kolimwa lokola molinga, mikuwa na ngai ezali kozika lokola makala ya moto. 4 Motema na ngai ebungisi elikya mpe ezali komitungisa lokola matiti oyo bakati; mpo na yango, nakomi ata kobosana kolia bilei na ngai. 5 Mpo ete naleli makasi, natikali kaka na poso ya nzoto likolo ya mikuwa. 6 Nakomi lokola esulungutu ya esobe, lokola esulungutu ya bisika oyo ebeba. 7 Pongi ekimi ngai; nakomi lokola ndeke oyo etikali yango moko na likolo ya ndako. 8 Banguna na ngai batombokeli ngai, bazali kofinga ngai tango nyonso mpe bazali kosalela kombo na ngai mpo na kolakela bato mabe. 9 Nakomi kolia putulu na esika ya bilei, mpe komela mayi esangana na mpinzoli na ngai. 10 Mpo na kanda monene na Yo, otombokeli ngai mpe obwaki ngai mosika. 11 Mikolo ya bomoi na ngai ezali kokima lokola elili, mpe nakawuki lokola matiti. 12 Kasi Yo Yawe, ozali Mokonzi mpo na libela, ozali Nzambe seko na seko. 13 Okotelema solo mpo na Siona, pamba te ekomi tango ya koyokela yango mawa; tango oyo ekatama ekoki. 14 Pamba te biso basali na Yo, tosepelaka na mabanga na yango, mpe toyokelaka putulu na yango mawa. 15 Bikolo ekotosa Yawe,

mpe bakonzi nyonso ya mokili bakondima nkembo na Yo. **16** Pamba te Yawe akotonga lisusu Siona mpe akomonana kati na nkembo na Ye. **17** Akoyanola libondeli ya bato oyo babungisaki biloko, mpe akondima mabondeli na bango. **18** Tika ete bakoma yango mpo na ekeke oyo ekolanda, mpo ete bikelamu ya sika ekumisa Yawe. **19** Wuta na Esika na Ye ya bule, wuta na likolo, Yawe atalaki biso awa na mokili **20** mpo na koyoka kolela ya bakangami kati na boloko mpe kokangola bato oyo bazwaki etumbu ya kufa. **21** Kombo ya Yawe ekokende sango kati na Siona, mpe masanzoli na Ye, kati na Yelusalemi **22** tango bato mpe bikolo bakosangana mpo na kogumbamela Yawe. **23** Na bomoi na ngai, abukaki lolendo ya makasi na ngai, mpe akitisaki motango ya mikolo ya bomoi na ngai. **24** Nalobaki: « Nzambe na ngai, Yo oyo ozali na bomoi seko na seko, koboma ngai te na kati-kati ya mikolo ya bomoi na ngai! **25** Na kala, otiaki miboko ya mokili, mpe maboko na Yo esalaki Likolo. **26** Bango, bakokufa; kasi Yo, okotikala seko na seko. Nzoto na bango ekolemba lokola elamba; okobongola bango lokola kazaka, mpe bakolimwa. **27** Kasi Yo, ozali ndenge moko, mibu na Yo ekotikala kosuka te. **28** Bana ya basali na Yo bakozwa esika ya kovanda, mpe bakitani na bango bakowumela liboso na Yo. »

103 Nzembo ya Davidi. Eh molimo na ngai, pambola Yawe! Tika ete motema na ngai mobimba epambola Kombo na Ye ya bule! **2** Eh molimo na ngai, pambola Yawe mpe kobosana ata moko te kati na misala malamu na Ye! **3** Ye nde alimbisaka masumu na Yo nyonso, abikisaka yo na bokono nyonso, **4** akangolaka bomoi na yo wuta na libulu, alatisaka yo motole ya bolingo mpe ya mawa, **5** atondisaka bomoi na yo na esengo mpe akomisaka yo elenge lokola mpongo. **6** Yawe asalaka mpo na bosembo, akotelaka banyokolami nyonso. **7** Amonisaki banzela na Ye epai ya Moyize, mpe bikamwa na Ye epai ya bato ya Isalaele. **8** Yawe ayokelaka bato mawa mpe asalelaka bango bolamu, asilikaka noki te mpe atonda na bolingo; **9** azwaka biso makambo te tango nyonso, abombaka kanda na Ye te mpo na libela; **10** apamelaka biso te kolanda masumu na biso, azongiselaka biso te kolanda mabe na biso. **11** Ndenge likolo etombolama mosika ya mabele, ndenge wana mpe bolingo na Ye ezali monene mpo na bato oyo batosaka Ye; **12** ndenge este ezali mosika ya weste, ndenge wana mpe abwakaka masumu na biso mosika na biso. **13** Ndenge tata alingaka makasi bana na ye, ndenge wana mpe Yawe alingaka makasi bato oyo batosaka Ye; **14** pamba te Yawe ayebi na eloko nini asala biso, ayebi malamu ete tozali pululu. **15** Mikolo ya bomoi ya moto ezali lokola matiti, ebongaka lokola fololo ya bilanga; **16** nzokande soki kaka mopepe ebeti yango, ezalaka lisusu te, mpe esika epai wapi ezalaki ebosani yango. **17** Kasi bolingo ya Yawe mpo na bato oyo batosaka Ye, mpe bosembo na Ye mpo na bakitani na bango, **18** mpo na bato oyo babatelaka boyokani na Ye mpe batosaka mibeko na Ye, ezali ya libela na libela. **19** Yawe atia Kiti na Ye ya Bokonzi kati na Likolo, azali Mokonzi ya mokili mobimba. **20** Bopambola Yawe, bino ba-anjelu na Ye nyonso oyo bozali na nguya mpe botosaka mitindo na Ye. **21** Bopambola Yawe, bino mampinga na Ye nyonso oyo bokokisaka mokano na Ye. **22** Bopambola Yawe, bino bikelamu na Ye nyonso, kati na bisika nyonso ya Bokonzi na Ye. Eh molimo na ngai, pambola Yawe!

104 Eh molimo na ngai, pambola Yawe! Yawe, Nzambe na ngai, ozali monene! Olata kongenga mpe lokumu, **2** omifinika moyi lokola kazaka, otanda likolo lokola ndako ya kapo. **3** Opika makonzi na yango na mayi ya likolo, okomisaka mapata shar na Yo, otambolaka na mapapu ya mopepe. **4** Okomisaka bantoma na Yo mipepe, mpe basali na Yo, ndemo ya moto. **5** Otia mokili na likolo ya miboko na yango mpo ete eningana te seko na seko. **6** Ozipa yango na mayi monene lokola elamba; mayi ezalaki kovanda na likolo ya bangomba. **7** Kasi na pamela na Yo, mayi ekimaki; na lokito ya kake na Yo, mayi etiolaki, **8** emataki na likolo ya bangomba, ekitaki na mabwaku, na bisika oyo obongisaki mpo na yango. **9** Otiaki mondelo oyo ekoki koleka te; ekozonga lisusu te kozipa mokili. **10** Obimisaka mayi ya bitima mpo na kosopa yango na mayi minene oyo elekaka na kati-kati ya bangomba; **11** ekomaka mayi ya komela mpo na banyama nyonso ya bilanga mpe mpo na ba-ane ya zamba. **12** Bandeke ya likolo evandaka pembeni ya mayi yango mpe eyembaka kati na makasa. **13** Wuta na bandako na Yo ya likolo, onokisaka mvula na likolo ya bangomba; mokili etondi na mbuma ya misala na Yo. **14** Matiti ebotaka mpo na bibwele, mpe milona ya bato ekolaka mpo ete mabele ebotela bango bilei, **15** vino mpo na kosepelisa mitema na bango, mafuta mpo na kongengisa bilongi na bango, mpe mapa mpo na kolendisa mitema na bango. **16** Banzete ya Yawe etondi na mayi; ndenge wana nde ezali, banzete ya sedele ya Libani, oyo Yawe alona. **17** Bandeke esalaka bazala na yango kuna, mpe nkoko evandaka na banzete ya sipele. **18** Bangomba milayi ezali ekimelo mpo na bantaba ya zamba, mpe madusu ya mabanga ezali bibombamelo mpo na bampanya ya zamba. **19** Osala sanza mpo na koyeba mikolo ya bafeti. Moyi eyebi tango na yango ya kolala. **20** Otindaka molili, mpe butu ekomaka. Bongo banyama nyonso ya zamba ekomaka kotambola-tambola. **21** Bana ya nkosi egangaka sima na

nyama mpe esengaka bilei epai ya Nzambe. 22 Soki moyi
ebimi, nkosi elongwaka, ezongaka mpo na kolala na bisika
na yango; 23 kasi moto abimaka mpo na kokende na mosala
na ye mpe asalaka kino na pokwa. 24 Oh Yawe, misala na
Yo ezali ebele! Osalaki nyonso na bwanya; mokili etondi na
biloko oyo okela. 25 Tala ndenge ebale monene ezali molayi
mpe epanzana, etonda na banyama oyo tokoki kotanga te,
kobanda na oyo eleki mike kino na oyo eleki minene. 26
Kuna, bamasuwa ekendeke mpe ezongaka; bongo Leviatani
oyo osala mpo ete esakanaka kuna. 27 Nyonso etalelaka Yo
mpo ete opesa yango bilei na tango oyo ekoki. 28 Opesaka
bilei, mpe ezwaka yango; ofungolelaka yango loboko na
Yo, mpe etondaka na biloko. 29 Tango obombaka elongi
na Yo, somo ekangaka yango; tango olongolaka yango
pema, ekufaka mpe ezongaka na putulu; 30 tango otindaka
pema Yo, ezwaka bomoi; mpe okomisaka mokili sika. 31
Tika ete nkembo ya Yawe ewumela libela na libela! Tika ete
Yawe asepela na misala na Ye! 32 Soki atali mokili, mokili
elengaka; soki asimbi bangomba, ebimisaka milinga. 33
Nakoyembela Yawe bomoi na ngai mobimba; nakoyembela
Nzambe na ngai tango nyonso nazali na bomoi. 34 Tika ete
maloba na ngai esepelisa Ye! Tika ete Yawe azala esengo
na ngai! 35 Tika ete bato ya masumu basila na mokili, mpe
bato mabe bazala lisusu te! Oh molimo na ngai, pambola
Yawe! Aleluya, bokumisa Yawe!

105 Bokumisa Yawe, bobelela Kombo na Ye! Bopanza
sango ya misala minene na Ye kati na bikolo! 2
Boyemba mpo na lokumu na Ye, bosanzola Ye na mindule!
Botatolaka tango nyonso misala minene na Ye nyonso! 3
Bosepela na Kombo na Ye ya bule! Tika ete mitema ya
bato oyo balukaka Yawe etonda na esengo! 4 Bomipesa na
Yawe. Bosenga makasi na Ye. Bolukaka tango nyonso elongi
na Ye. 5 Bokanisa bikamwa, makambo minene oyo asalaki
mpe bitumbu oyo apesaki, 6 bino, bakitani ya Abrayami,
mosali na Ye; bino, baponami na Ye, bana mibali ya Jakobi!
7 Yawe azali Nzambe na biso, mikano na Ye ekambaka
mokili mobimba. 8 Akanisaka tango nyonso Boyokani na
Ye, bilaka na Ye mpo na bikeke nkoto moko, 9 boyokani
oyo asalaki elongo na Abrayami, mpe ndayi oyo alapaki
epai ya Izaki. 10 Akokisaki bosolo na yango epai ya Jakobi
lokola mobeko, epai ya Isalaele lokola boyokani ya libela na
libela, 11 tango alobaki: « Nakopesa yo mokili ya Kanana
lokola libula oyo epesameli yo! » 12 Na tango wana, bazalaki
kaka motango moke ya bato mpe bapaya kati na yango; 13
bazalaki koyengayenga longwa na ekolo moko kino na ekolo
mosusu, longwa na mokili moko kino na mokili mosusu. 14
Atikaki moto moko te konyokola bango; apamelaki bakonzi
na tina na bango: 15 « Bosimba bapakolami na Ngai te,
bosala mabe te epai na basakoli na Ngai! » 16 Abengisaki
nzala makasi kati na mboka, azangisaki bango bilei. 17
Atindaki moto moko liboso na bango: Jozefi oyo atekamaki
lokola mowumbu. 18 Bakangaki makolo na ye na minyololo
mpe batiaki bibende na kingo na ye, 19 kino makambo oyo
Jozefi asakolaki ekokisamaki, kino Liloba na Yawe etalisaki
ete Jozefi alobaki solo. 20 Mokonzi apesaki mitindo ete
bafungola ye minyololo, mokambi atikaki ye na bonsomi.
21 Akomisaki ye nkolo ya ndako na ye mpe moyangeli ya
biloko na ye nyonso, 22 mpo ete akonza bakambi na ye mpe
alakisa bwanya epai ya bapesi toli ya mokonzi. 23 Bongo
Isalaele akendeki na Ejipito; mpe Jakobi avandaki lokola
mopaya kati na mokili ya Cham. 24 Yawe asalaki ete bato
na Ye babota mingi, mpe akomisaki bango makasi koleka
banguna na bango. 25 Abongolaki mitema ya banguna
yango mpo ete bayina bato na Ye mpe banyokola bango
makasi. 26 Atindaki mosali na Ye, Moyize, mpe Aron oyo
aponaki. 27 Na mitindo na Ye Nzambe, basalaki bikamwa
kati na Ejipito, misala minene kati na mokili ya Cham. 28
Atindaki molili oyo ekotaki kati na mokili, mpe bato ya Ejipito
batombokelaki maloba na Ye te. 29 Abongolaki mayi makila,
mpe abomaki mbisi na yango. 30 Mokili na bango etondaki
na magorodo kino na bashambre ya mokonzi na bango. 31
Na mitindo na Ye, banzinzi oyo eswaka mpe bangungi eyaki
na mboka mobimba. 32 Na esika ya mvula, atindelaki bango
mvula ya mabanga mpe abetisaki kake kati na mokili na
bango. 33 Abebisaki bilanga na bango ya vino mpe ya figi,
mpe abukaki banzete ya mboka na bango. 34 Na mitindo
na Ye, mabanki mpe makelele oyo bakokaki kotanga te
esopanaki, 35 eliaki matiti nyonso ya mobesu kati na mokili
na bango, eliaki bambuma ya mabele na bango. 36 Abomaki
bana liboso nyonso kati na mokili na bango, bambuma ya
liboso ya makasi na bango. 37 Abimisaki Isalaele, bato na
Ye, elongo na palata mpe wolo; mpe moko te atiaki tembe
kati na mabota na bango. 38 Ejipito esepelaki komona bango
kobima, pamba te somo ya Isalaele ekangaki bango. 39
Atandaki lipata mpo na kobatela bango, mpe moto mpo na
kopesa pole na butu. 40 Ndenge kaka basengaki, atindelaki
bango bakayi mpe atondisaki bango na bilei ya likolo. 41
Afungolaki libanga, mpe mayi ebimaki, etiolaki lokola ebale
kati na esobe. 42 Mpo ete akanisaki elaka ya bule oyo
apesaki mosali na Ye, Abrayami, 43 abimisaki na esengo
bato na Ye, baponami na Ye na koganga ya esengo. 44
Apesaki bango mabele ya bikolo mosusu mpe bazwaki
lokola libula mosala ya bikolo yango 45 mpo ete babatela
mitindo na Ye mpe batosa mibeko na Ye. Bokumisa Yawe!

106 Bokumisa Yawe! Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko na seko!
2 Nani akoloba misala minene ya Yawe? Nani akopanza sango ya lokumu na Ye nyonso? **3** Esengo na bato oyo babatelaka mibeko mpe batambolaka na bosembo! **4** Yawe, kanisa ngai tango okotalisa ngolu na Yo epai ya bato na Yo! Salela ngai bolamu na nzela ya lobiko na Yo, **5** mpo ete namona esengo ya baponami na Yo, nasepela na bolamu ya ekolo na Yo mpe nasepela elongo na libula na Yo! **6** Solo, tosalaki masumu lokola batata na biso, tosalaki mabe mpe tomemaki ngambo. **7** Tango batata na biso bazalaki na Ejipito, basosolaki eloko moko te kati na bikamwa na Yo; babosanaki noki misala malamu na Yo, batombokaki pembeni ya ebale monene, ebale monene ya Barozo. **8** Kasi abikisaki bango mpo na lokumu ya Kombo na Ye, mpo na kotalisa nguya na Ye. **9** Agangelaki ebale monene ya Barozo, mpe ekawuki; atambolisaki bango kati na mozindo lokola na esobe. **10** Abikisaki bango wuta na maboko ya bayini na bango, akangolaki bango wuta na maboko ya monguna. **11** Mayi ezipaki banguna na bango, moko te atikalaki na bomoi. **12** Bato na Ye bandimelaki maloba na Ye mpe bayembaki masanzoli na Ye. **13** Kasi babosanaki noki misala na Ye, bazelaki te kokokisama ya mabongisi na Ye. **14** Kati na esobe, bamipesaki na bilulela, bamekaki Nzambe kati na mabele oyo ezali na bato te. **15** Apesaki bango biloko oyo bazalaki kosenga, kasi atindelaki bango lisusu pasi. **16** Kati na molako, basalaki zuwa, batelemelaki Moyize mpe Aron, mosantu ya Yawe. **17** Mabele efungwamaki mpe emelaki Datani, ezipaki lisanga ya Abirami. **18** Moto ezikisaki lisanga na bango mpe etumbaki bato mabe wana nyonso. **19** Na Orebi, basalaki mwana ngombe, bafukamelaki nzambe ya ekeko basala na ebende oyo banyangwisa na moto. **20** Babongolaki Nzambe na bango ya nkembo elilingi ya ngombe oyo eliaka matiti. **21** Babosanaki Nzambe, Mobikisi na bango, oyo asalaki makambo minene kati na Ejipito, **22** bikamwa kati na mokili ya Cham mpe misala ya somo na ebale monene ya Barozo. **23** Azwaki mokano ya koboma bango nyonso. Kasi Moyize, moponami na Ye, atelemaki liboso na Ye mpo na kobondela ete akitisa kanda na Ye mpe aboma te. **24** Batiolaki mboka kitoko mpo ete bandimelaki maloba na Ye te. **25** Bayimaki-yimaki kati na bandako na bango ya kapo, batosaki mongongo ya Yawe te. **26** Asembolaki loboko, alapaki ndayi ya koboma bango kati na esobe, **27** ya kopanza bakitani na bango kati na bikolo mosusu mpe ya koboma bango kati na mikili nyonso. **28** Bamitiaki na se ya ekangiseli ya Bala ya Peori, baliaki bambeka oyo epesamaki epai ya banzambe oyo ekufa. **29** Batumbolaki kanda ya Yawe na nzela ya misala na bango ya mabe, mpe pasi makasi ekotaki kati na bongo. **30** Kasi Pineasi atelemaki, akataki makambo, mpe pasi yango esilaki. **31** Mpo na yango, Pineasi atangamaki lokola moto ya sembo mpo na bikeke nyonso, seko na seko. **32** Bapesaki Nzambe kanda pene ya mayi ya Meriba mpe bamemisaki Moyize ngambo. **33** Mpo ete batombokelaki Molimo ya Nzambe, Moyize akomaki koloba maloba oyo esengeli te. **34** Babebisaki te bikolo oyo Yawe ayebisaki bango, **35** kasi basanganaki elongo na bapagano mpe bayekolaki bokoko ya bikolo na bango. **36** Bagumbamelaki banzambe na bango ya bikeko oyo ekomaki motambo mpo na bango. **37** Bapesaki bana na bango lokola bambeka epai ya milimo mabe. **38** Basopaki makila ya bato oyo basalaki mabe te, makila ya bana na bango, oyo bapesaki lokola mbeka epai ya banzambe ya bikeko ya Kanana. Boye mboka ekomaki mbindo mpo na makila ya bato. **39** Bamikomisaki mbindo mpe babebisaki lokumu na bango na nzela ya misala na bango. **40** Yawe asilikelaki bato na Ye, ayinaki libula na Ye. **41** Akabaki bango na maboko ya bikolo ya bapaya, mpe banguna na bango bakomaki kokonza bango; **42** banguna na bango banyokolaki bango mpe batiaki bango na se ya bokonzi na bango. **43** Akangolaki bango bambala ebele, kasi bazalaki kaka kosala mabongisi ya kotomboka mpe ya komipesa na bambeba na bango. **44** Yawe amonaki pasi na bango, tango ayokaki koganga na bango. **45** Akanisaki Boyokani oyo asalaki elongo na bango; mpe mpo na bolingo monene na Ye, abongolaki mokano na Ye ya komonisa bango pasi. **46** Asalaki ete bato nyonso oyo bakomisaki bango bawumbu bayokela bango mawa. **47** Yawe, Nzambe na biso, bikisa biso! Sangisa biso wuta na bikolo mosusu mpo ete tosanzola Kombo na Yo ya bule mpe tosepela na mosala ya kokumisa Yo. **48** Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama seko na seko! Tika ete bato nyonso baloba: « Amen! » Bokumisa Yawe!

107 Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu, mpe bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! **2** Tika ete bato oyo Yawe asikolaki baloba bongo, ba-oyo akangolaki wuta na maboko ya monguna, **3** ba-oyo asangisaki wuta na bikolo nyonso, wuta na este, na weste, na nor mpe na sude. **4** Ndambo bazalaki koyengayenga na esobe, na esika oyo ezanga bato, bamonaki te nzela ya engumba epai wapi bakoki kovanda. **5** Likolo ya nzala mpe ya posa ya mayi, bakomaki pene ya kokufa. **6** Bongo kati na pasi na bango, babelelaki Yawe, mpe akangolaki bango na mitungisi na bango. **7** Atambolisaki bango na nzela ya alima mpo ete bakende kovanda kati na engumba. **8** Tika ete basanzola

Yawe mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato! 9 Apesaki mayi epai ya bato oyo bazalaki na posa ya mayi mpe bilei epai ya bato oyo bazalaki na nzala. 10 Bato oyo bazalaki kovanda na bisika ya molili makasi mpe ya molili ya kufa bazalaki ya kokangama na minyoko mpe na minyololo ya bibende, 11 pamba te batombokelaki maloba na Nzambe mpe batiolaki mabongisi ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. 12 Abukaki lolendo ya mitema na bango na nzela ya misala makasi; bakweyaki, mpe moko te asungaki bango. 13 Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe, mpe abikisaki bango na mitungisi na bango. 14 Abimisaki bango wuta na molili makasi mpe na molili ya kufa, mpe abukaki minyololo na bango. 15 Tika ete basanzola Yawe mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato! 16 Pamba te abukaki bikuke ya bronze mpe akataki bikangelo ya mabende. 17 Bamosusu bakomaki bazoba mpo na etamboli mabe na bango, mpe bato na pasi, mpo na masumu na bango. 18 Minoko na bango eyinaki bilei nyonso, mpe bakomaki pene ya bikuke ya kufa. 19 Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe, mpe abikisaki bango na mitungisi na bango. 20 Atindaki Liloba na Ye mpe abikisaki bango, akangolaki bango wuta na kunda. 21 Tika ete basanzola Yawe mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato! 22 Tika ete babonza bambeka ya kozongisa matondi mpe bapanza sango ya misala na Ye na koganga na esengo! 23 Bato oyo bakendaka mobembo na ebale monene kati na masuwa mpe basalaka mombongo na mayi minene 24 bamonaki misala ya Yawe, mpe bikamwa kati na ebale monene. 25 Alobaki, mpe mopepe makasi eyaki, etombolaki bambonge. 26 Bazalaki komata kino na likolo mpe kokita kino na se, bazalaki kolemba nzoto kati na pasi. 27 Bazwaki kizunguzungu mpe bakomaki kotenga-tenga lokola bato balangwe masanga, bwanya na bango nyonso elimwaki. 28 Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe mpe abimisaki bango na mitungisi na bango. 29 Akitisaki mopepe makasi, bambonge ya ebale monene evandaki kimia. 30 Basepelaki na kimia oyo ezongaki, mpe Nzambe amemaki bango kino na libongo oyo balingaki. 31 Tika ete basanzola Yawe mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato! 32 Tika ete banetola Ye kati na lisanga ya bato mpe bakumisa Ye kati na mayangani ya bakambi. 33 Akoki kobongola bibale esobe; kobongola bitima mabele ya kokawuka; 34 kobongola mabele oyo ebotaka bambuma mabele ya mungwa likolo ya mabe ya bavandi na yango. 35 Akoki kobongola esobe liziba; kobongola mabele ya kokawuka bitima. 36 Akoki kosala ete bato na nzala bakoma kovanda kuna, batonga engumba oyo bato bakoki kovanda, 37 babwaka bambuma na bilanga mpe balona banzete ya vino oyo ekobota bambuma ebele. 38 Apamboli bango, mpe bakomi ebele; mpe akitisi te motango ya bibwele na bango. 39 Motango ya bato mosusu ekiti mpe balembi nzoto mpo na minyoko mpe pasi. 40 Nzambe asambwisaka bato minene, akotisaka bango na mobulu makasi kino bazanga nzela ya kobimela na pasi. 41 Kasi akangolaka babola wuta na pasi na bango, mpe asalaka ete babotana ebele kati na bituka na bango lokola etonga ya bameme. 42 Tango bato ya sembo bamonaka bongo, basepelaka, kasi bato nyonso ya mabe bakangaka minoko na bango. 43 Tika ete moto ya bwanya asala keba na makambo wana nyonso mpe akanisa na tina na bolingo ya Yawe!

108 Nzembo ya Davidi. Nzambe, motema na ngai ezali na kimia! Nakoyembela Yo, nakosanzola Yo na mindule; ezali mpe lokumu na ngai. 2 Lindanda mpe nzenze, bolamuka! Nalingi kolamusa tongo. 3 Nkolo, nakosanzola Yo kati na bato, nakoyembela Yo kati na bikolo. 4 Pamba te bolingo na Yo ezali monene koleka Lola, mpe bosembo na Yo ekenda kino na mapata. 5 Oh Nzambe, tika ete otombolama na likolo ya Lola, mpe nkembo na Yo ezala awa na mokili mobimba! 6 Bikisa biso na nguya ya loboko na Yo mpe yanola biso, mpo ete balingami na Yo bakangolama! 7 Nzambe alobaki kati na Esika na Ye ya bule: « Nakolonga! Nakokabola Sishemi mpe nakotia bandelo ya lubwaku ya Sukoti. 8 Galadi ezali ya ngai, Manase mpe ezali ya ngai; Efrayimi ezali ekoti na ngai ya ebende, mpe Yuda ezali lingenda na ngai ya bokonzi. 9 Moabi ezali sani monene oyo nasukolelaka, Edomi ezali esika oyo nabwakaka sandale na ngai. Nazali kobeta milolo ya bitumba mpo na kobundisa mokili ya Filisitia. » 10 Nani akomema ngai na engumba batonga makasi? Nani akotambolisa ngai kino na Edomi? 11 Ezali Yo te, Nzambe oyo obwakaki biso, Nzambe oyo ozalaki lisusu te kokende bitumba elongo na mampinga na biso! 12 Yaka kosunga biso, kangola biso liboso ya moyini! Pamba te lisungi ya bato ezali pamba. 13 Elongo na Nzambe, tokosala makambo minene mpe ya kokamwa; ezali Ye nde akonyata banguna na biso.

109 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Nzambe, Yo oyo ngai nakumisaka, kovanda kimia te! 2 Bato mabe bazali koloba lokuta mpo na kofunda ngai, bazali mpe kokosela ngai makambo. 3 Bazingeli ngai na maloba ya koyina mpe bazali kobundisa ngai kaka pamba. 4 Bato oyo ngai nalingaka bafundi ngai, kasi ngai namipesi na ngai kaka na mabondeli. 5 Bazali kozongisela ngai mabe na bolamu, mpe koyina na bolingo. 6 Kaba ye na maboko ya moto mabe! Bimisela ye monguna, na ngambo ya loboko na ye ya mobali! 7 Tika ete bazwa ye

lokola moto mabe na tango ya kosamba, mpe libondeli na ye etangama lokola masumu! 8 Tika ete mikolo ya bomoi na ye ekoma moke, tika ete moto mosusu azwa mokumba na ye! 9 Tika ete bana na ye bakoma bana bitike, mpe tika ete mwasi na ye akoma mwasi akufisa mobali! 10 Tika ete bana na ye batelengana mpe bakoma bisengasenga, tika ete bakende kosenga mosika ya ndako na bango oyo ebukana-bukana! 11 Tika ete moto oyo adefisaki ye mbongo akanga ye biloko nyonso, mpe tika ete bapaya babotola ye bambuma ya mosala na ye! 12 Tika ete moko te atalisa ye bolingo, tika ete moko te ayokela bana bitike na ye mawa! 13 Tika ete bakitani na ye basila na kokufa, mpe bakombo na bango elongwa na ekeke oyo ezali kolanda! 14 Tika ete Yawe alandela masumu ya batata na ye mpe alimbisa te masumu ya mama na ye! 15 Tika ete Yawe akanisaka masumu yango tango nyonso mpe asala ete babosana bango libela na mokili! 16 Lokola atikalaki te kotambola na boboto, mpe lokola anyokolaki mobola mpe moto na mawa kino kobomisa moto oyo azoka na motema; 17 lokola azalaki kolinga mingi kolakela bato mabe, tika ete bilakeli mabe ekweyela ye! Lokola azalaki kosepela te kopambola bato, tika ete mapamboli ezala mosika na ye! 18 Tika ete alata elakeli mabe lokola kazaka, tika ete ekota kati na ye lokola mayi, mpe kati na mikuwa na ye lokola mafuta! 19 Tika ete elakeli mabe yango elata ye lokola elamba oyo alati, mpe ekangama ye na loketo lokola mokaba mpo na tango nyonso! 20 Tala ndenge Yawe akofuta banguna na ngai mpe bato oyo balobaka mabe na tina na ngai. 21 Kasi Yo Nkolo Yawe, salela ngai bolamu mpo na lokumu ya Kombo na Yo, kangola ngai kolanda boboto ya bolingo na Yo. 22 Solo, nazali mobola mpe moto na mawa, mpe motema na ngai ezali ya kozoka kati na ngai. 23 Nazali kokende lokola elili oyo ezali kolimwa; bazali kobengana ngai lokola mabanki. 24 Mabolongo na ngai elembi mpo na kokila mingi bilei, nzoto na ngai mpe ebukani mpo ete nakondi makasi. 25 Mpo na bango, nakomi eloko ya nkele; soki kaka bamoni ngai, baningisi mito. 26 Yawe, Nzambe na ngai, sunga ngai; bikisa ngai kolanda bolingo na Yo! 27 Tika ete banguna na ngai bayeba ete Yo Yawe nde osalaki bongo. 28 Ata balakeli ngai mabe, Yo okopambola ngai; soki mpe bameki kotelema mpo na kobundisa ngai, bakokufa soni. Nzokande ngai mosali na Yo, nakozala moto ya esengo. 29 Tika ete bayini na ngai bazanga lokumu mpe bamizipa na soni lokola kazaka. 30 Nakosanzola Yawe na mongongo makasi, nakokumisa Ye kati na ebele ya bato. 31 Pamba te atelemaka na ngambo ya loboko ya mobali ya mobola mpo na kokangola ye wuta na maboko ya bato oyo bakatela ye etumbu.

110 Nzembo ya Davidi. Maloba ya Yawe epai ya nkolo na ngai: « Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali kino nakomisa banguna na yo enyatelo makolo na yo. » 2 Wuta na Siona, Yawe akosala ete nguya na yo ya bokonzi ekende mosika, mpe okokonza kati na banguna na Yo. 3 Na mokolo oyo okotanda basoda na yo na molongo mpo na bitumba, bato na yo bakotonda na mpiko, bilenge basoda na yo nyonso bakoya na lombangu epai na yo ndenge mamwe ebimaka na tongo. 4 Yawe alapaki ndayi oyo, akobongola maloba na Ye te: « Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela kolanda molongo ya Melishisedeki! » 5 Nkolo azali na ngambo ya loboko na yo ya mobali, akopanza bakonzi na mokolo ya kanda na Ye. 6 Akopesa bikolo etumbu: bikolo nyonso ekotonda na bibembe, mpe akonyata bakambi kati na mokili mobimba. 7 Na nzela, mokonzi amelaka mayi na mwa moluka; yango wana atombolaka moto.

111 Bokumisa Yawe! Nakokumisa Yawe na motema na ngai mobimba kati na likita ya bato ya sembo mpe kati na mayangani. 2 Yawe asalaka makambo minene; bato nyonso oyo balingaka yango bakanisaka yango. 3 Misala na Ye emonisaka nkembo mpe lokumu na Ye, mpe bosembo na Ye ewumelaka libela na libela. 4 Alingaka ete bakanisa bikamwa na Ye. Yawe atondi na mawa mpe atalisaka ngolu na Ye. 5 Apesaka bato oyo batosaka Ye bilei; akanisaka Boyokani na Ye tango nyonso. 6 Amonisaki nguya na Ye epai ya bato na Ye na nzela ya misala na Ye tango apesaki bango libula ya bato ya bikolo mosusu. 7 Misala na Ye nyonso elakisaka boyengebene mpe bosembo na Ye; mibeko na Ye nyonso ebongi na kondima yango. 8 Epesama mpo na libela, mpe esengeli kotosa yango na bosembo mpe na bosolo. 9 Akangolaki bato na Ye, mpe asalaki Boyokani ya libela elongo na bango. Azali Nzambe Mosantu mpe Nzambe ya somo. 10 Kotosa Yawe ezali mosisa ya bwanya; bato nyonso oyo batosaka Yawe bazali na mayele ya peto. Lokumu ya Yawe ezali ya libela na libela.

112 Bokumisa Yawe! Esengo na moto oyo atosaka Yawe mpe asepelaka makasi na mibeko na Ye. 2 Bana na ye bakozala bato na nguya kati na mokili; ekeke ya bato ya sembo ekopambolama. 3 Ndako na ye ezali na bokolongono mpe na bomengo, mpe bosembo na ye ewumelaka mpo na seko. 4 Pole engengaka kati na molili mpo na bato ya alima, mpo na moto oyo alimbisaka baninga, ayokelaka bato mawa mpe azali sembo. 5 Esengo na moto oyo ayokelaka bato mawa mpe adefisaka, mpe asalaka misala na ye kolanda bosembo. 6 Solo, aninganaka ata moke te. Bakanisaka

misala ya moto ya sembo tango nyonso. 7 Abangaka basango ya mabe te; motema na ye ezali na kimia, atiaka elikya na ye kati na Yawe. 8 Motema na ye eninganaka te, abangaka te kino akomona banguna na ye kozwa etumbu. 9 Akabelaka babola na motema ya esengo; bosembo na ye ewumelaka libela na libela, lokumu na ye ekitaka te. 10 Moto mabe amonaka yango mpe asilikaka na zuwa, aliaka minu mpe alembaka nzoto. Posa ya bato mabe elimwaka.

113 Bokumisa Yawe! Bino basali ya Yawe, bokumisa Ye; bokumisa Yawe! 2 Tika ete Kombo ya Yawe epambolama kobanda sik'oyo kino libela na libela! 3 Longwa na este kino na weste, tika ete Kombo ya Yawe epambolama! 4 Yawe azali na likolo ya bikolo nyonso, nkembo na Ye ezali na likolo koleka Lola. 5 Nani akokani na Yawe, Nzambe na biso, oyo avandi na Kiti ya Bokonzi kati na bisika oyo eleki likolo? 6 Agumbamaka mpo na kotala likolo mpe mokili. 7 Wuta na putulu, atombolaka moto oyo akelela; wuta na fulu ya matiti, abimisaka mobola 8 mpo na kovandisa ye esika moko na bakambi, na bankumu ya bato na Ye. 9 Avandisaka mwasi ekomba kati na ndako na ye, lokola mama ya esengo kati na bana na ye. Bokumisa Yawe!

114 Tango Isalaele abimaki wuta na Ejipito, tango libota ya Jakobi elongwaki na ekolo ya bapaya, 2 Yuda ekomaki Esika ya bule ya Yawe, mpe Isalaele ekomaki mabele na Ye. 3 Ebale monene emonaki yango mpe ekimaki, mayi ya Yordani ezongaki na sima, 4 bangomba epumbwaki lokola bameme, bangomba mike epumbwaki lokola bana ya ntaba. 5 Ebale monene, nini ezalaki kati na yo mpo ete okima? Yordani, mpo na nini ozongaki na sima? 6 Bino bangomba, mpo nini bopumbwaki lokola bameme? Bongo bino bangomba mike, mpo na nini bopumbwaki lokola bana ya ntaba? 7 Mokili, lenga liboso ya Yawe, liboso ya Nzambe ya Jakobi, 8 oyo abongolaka libanga monene liziba, mpe libanga etima.

115 Na biso te, Yawe, na biso te, kasi pesa nkembo na Kombo na Yo mpo na bolingo mpe boyengebene na Yo. 2 Mpo na nini bikolo eloba: « Wapi Nzambe na bango? » 3 Nzambe na biso azali na Lola, asalaka nyonso oyo alingi. 4 Kasi banzambe na bango ya bikeko ezali ya palata mpe ya wolo, esalema na maboko ya bato. 5 Ezali na minoko, kasi elobaka te; ezali na miso, kasi emonaka te; 6 ezali na matoyi, kasi eyokaka te; ezali na zolo, kasi eyokaka solo te; 7 ezali na maboko, kasi esimbaka te; ezali na makolo, kasi etambolaka te. Minoko na yango ebimisaka ata makelele te. 8 Bato oyo basalaka yango mpe bato nyonso oyo batielaka yango motema bakokani na yango. 9 Bana ya Isalaele, botia elikya kati na Yawe! Azali lisungi mpe nguba na bango. 10 Bakitani ya Aron, botia elikya kati na Yawe! Azali lisungi mpe nguba na bino. 11 Bino bato oyo botosaka Yawe, botia elikya kati na Yawe. Azali lisungi mpe nguba na bango. 12 Yawe akanisaka biso, akopambola; solo, akopambola bana ya Isalaele, akopambola bakitani ya Aron. 13 Akopambola bato oyo batosaka Yawe kobanda na bato pamba kino na bato minene. 14 Tika ete Yawe afulukisa bino, bino mpe bana na bino! 15 Tika ete Yawe apambola bino, Ye oyo asala likolo mpe mabele. 16 Likolo ezali likolo ya Yawe; kasi apesa mabele epai ya bato. 17 Ezali te bakufi nde bakumisaka Yawe, pamba te bango nyonso bakendaka na esika ya kimia. 18 Kasi biso, tokopambola Yawe, kobanda sik'oyo kino libela na libela. Bokumisa Yawe!

116 Nalingaka Yawe, pamba te ayokaka mongongo mpe mabondeli na ngai. 2 Ayokaki ngai; boye nakobelela Ye bomoi na ngai mobimba. 3 Minyololo ya kufa ezingelaki ngai, somo ya mboka ya bakufi ekangaki ngai; nakomaki moto ya pasi mpe ya mawa. **(Sheol h7585)** 4 Kasi nabelelaki Kombo ya Yawe: « Yawe, nabondeli Yo, bikisa ngai! » 5 Yawe asalaka ngolu mpe azali sembo, Nzambe na biso ayokelaka bato mawa. 6 Yawe abatelaka bato oyo bazangi mayele. Nalembaki nzoto, kasi abikisi ngai. 7 Molimo na ngai, zongela kimia na yo, pamba te Yawe asaleli yo bolamu. 8 Solo, okangoli ngai na kufa, okawusi mpinzoli na ngai mpe obateli makolo na ngai ete ekweya te. 9 Nakotambola liboso ya Yawe kati na mokili ya bato ya bomoi. 10 Solo, nazalaka na elikya, ezala soki nalobaka: « Nazali moto na pasi makasi. » 11 Kati na mitungisi na ngai, nazalaki komilobela: « Bato nyonso bazali bakosi. » 12 Nini nakoki kozongisela Yawe mpo na bolamu na Ye nyonso epai na ngai? 13 Nakotombola kopo ya elonga mpe nakobelela Kombo ya Yawe. 14 Nakokokisa bandayi na ngai epai na Yawe na miso ya bato na Ye nyonso. 15 Kufa ya bayengebene ya Yawe ezali na motuya makasi na miso na Ye. 16 Yawe, yoka ngai, nazali mosali na Yo. Nazali mosali na Yo, mwana mobali ya mwasi mosali na Yo. Ofungoli minyololo oyo ekangaki ngai. 17 Nakobonzela Yo mbeka mpo na kozongisa matondi, mpe nakobelela Kombo ya Yawe. 18 Nakokokisa bandayi na ngai epai na Yawe na miso ya bato na Ye nyonso, 19 kati na lopango ya Tempelo ya Yawe; kati na yo, Yelusalemi. Bokumisa Yawe!

117 Bino bato ya bikolo nyonso, bokumisa Yawe! Bino bato ya mabota nyonso, bopesa Ye nkembo! 2 Pamba te bolingo na Ye mpo na biso ezali monene, mpe

bosembo ya Yawe ewumelaka seko na seko. Bokumisa Yawe!

118 Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu, pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! **2** Tika ete Isalaele aloba: « Pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **3** Tika ete bakitani ya Aron baloba: « Pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **4** Tika ete bato oyo batosaka Yawe baloba: « Pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **5** Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe, mpe Yawe ayanolaki ngai, abikisaki ngai. **6** Yawe azali mpo na ngai, nakobanga te; bato bakoki kosala ngai nini? **7** Yawe azali mpo na ngai, ayaka kosunga ngai; boye natalaka banguna na ngai na miso lokola molongi. **8** Eleki malamu koluka ebombamelo kati na Yawe na esika ya kotia elikya na bato. **9** Eleki malamu koluka ebombamelo kati na Yawe na esika ya kotia elikya kati na bato minene ya mokili. **10** Bikolo nyonso ezingelaki ngai, kasi nabebisaki bango na Kombo na Yawe. **11** Bakobaki kaka kozingela ngai, kasi nabebisaki bango na Kombo na Yawe. **12** Bazingelaki ngai lokola banzoyi, kasi ekufaki lokola moto ya esobe; nabebisaki yango na Kombo na Yawe. **13** Batindikaki ngai mpo ete nakweyisa kondima, kasi Yawe asungaki ngai. **14** Yawe azali makasi mpe nguya na ngai; apesaki ngai elonga. **15** Koganga ya esengo mpe ya elonga eyokanaka wuta na bandako ya kapo ya bato ya sembo, pamba te nguya na Yawe esalaka makambo minene! **16** Yawe asembolaka loboko na Ye ya mobali, mpe nguya na Yawe esalaka makambo minene. **17** Nakokufa te, nakozala na bomoi mpe nakopanza sango ya misala ya Yawe. **18** Solo, Yawe apesaki ngai etumbu makasi; kasi akabaki ngai na kufa te. **19** Bofungolela ngai bikuke ya bosembo mpo ete nakota mpe nakumisa Yawe. **20** Tala ekuke ya Yawe; bato ya sembo bakotelaka na ekuke yango. **21** Nasanzolaka Yo, pamba te oyanolaki ngai mpe opesaki ngai elonga. **22** Libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga ya songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba. **23** Ezali Yawe nde alingaki bongo, mpe ezali penza likambo ya kokamwa na miso na biso! **24** Tala mokolo oyo Yawe asali; tika ete tosepela mpe toganga na esengo mpo na mokolo yango! **25** Yawe, nabondeli Yo, pesa lobiko. Yawe, nabondeli Yo, pesa elonga. **26** Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! Tozali kopambola bino wuta na Tempelo ya Yawe. **27** Yawe azali Nzambe, mpe angengisaki biso. Bokota na molongo, bomema mandalala na maboko mpe bokende kino na maseke ya etumbelo. **28** Ozali Nzambe na ngai, nasanzolaka Yo! Ozali Nzambe na ngai, nanetolaka Yo. **29** Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu, pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko!

119 Esengo na bato oyo bazangi pamela mpe batambolaka kolanda mibeko ya Yawe! **2** Esengo na bato oyo babatelaka malako na Ye mpe balukaka Ye na mitema na bango mobimba! **3** Basalaka mabe te, kasi balandaka banzela ya Nzambe. **4** Opesaki mibeko mpo ete etosama malamu. **5** Tika ete nabongisa etamboli na ngai mpo ete natosa mitindo na Yo! **6** Na bongo, nakoyoka soni te tango nakotosa mibeko na Yo nyonso. **7** Nakosanzola Yo na motema ya sembo wana nakoyekola mibeko ya bosembo na Yo. **8** Nalingi kotosa mitindo na Yo; kosundola ngai libela te! **9** Ndenge nini elenge akoki kowumela na nzela ya sembo? Ezali na kotambola kolanda liloba na Yo. **10** Nalukaka Yo na motema na ngai mobimba; batela ngai mpo ete napengwa te mosika ya mibeko na Yo! **11** Nabatelaka liloba na Yo kati na motema na ngai mpo ete nasala masumu te na miso na Yo. **12** Yawe, tika ete opambolama! Lakisa ngai mitindo na Yo! **13** Na monoko na ngai, natangaka mibeko na Yo nyonso. **14** Nasepelaka kotambola kolanda malako na Yo lokola nde nazali na bomengo nyonso. **15** Nakanisaka malako na Yo mpe natambolaka na banzela na Yo. **16** Nasepelaka mingi na malako na Yo mpe nabosanaka liloba na Yo te. **17** Salela ngai, mosali na Yo, bolamu mpo ete nabika mpe natosa liloba na Yo. **18** Fungola miso na ngai mpo ete namona kitoko ya mibeko na Yo. **19** Nazali mopaya awa na mokili; kobombela ngai mibeko na Yo te. **20** Molimo na ngai ezalaka tango nyonso na posa makasi ya koyeba mibeko na Yo. **21** Otelemelaka bato ya lofundu, bato oyo balakelama mabe mpe bapengwaka mosika ya mibeko na Yo. **22** Longola soni mpe kotiolama na bomoi na ngai, pamba te natosaka malako na Yo. **23** Ezala soki bakambi basali likita mpe bayokani kotelemela ngai, mosali na Yo, nakokanisa kaka mitindo na Yo. **24** Malako na Yo esepelisaka ngai makasi, epesaka ngai toli. **25** Nakangami na putulu; batela bomoi na ngai kolanda liloba na Yo. **26** Nayebisaki Yo banzela na ngai, mpe oyanolaki ngai; lakisa ngai mibeko na Yo! **27** Sala ete nasosola nzela ya mitindo na Yo mpo ete nakanisa misala minene na Yo! **28** Nazali kolela mpo na pasi na motema; pesa ngai mpiko kolanda liloba na Yo. **29** Mema ngai mosika ya nzela ya lokuta; mpe, na boboto na Yo, teya ngai mobeko na Yo. **30** Naponaki nzela ya bosolo; natambolaka kolanda mibeko na Yo. **31** Nakangami na malako na Yo; Yawe, koyokisa ngai soni te. **32** Nakimaka mbangu kati na nzela ya mibeko na Yo, pamba te opesaka ngai bososoli na yango. **33** Yawe, teya ngai nzela ya mitindo na Yo mpo ete nabatela yango kino na suka. **34** Pesa ngai bososoli mpo ete natosa

mibeko na Yo mpe nalanda yango na motema na ngai mobimba. **35** Tambolisa ngai kati na nzela ya mibeko na Yo, pamba te nasepelaka na yango. **36** Sala ete motema na ngai esepela na malako na Yo, kasi na bomengo te! **37** Longola miso na ngai na makambo ya pamba, batela bomoi na ngai kati na banzela na Yo! **38** Kokisela mosali na Yo bilaka oyo opesaki mpo na bato oyo batosaka Yo. **39** Longola mosika na ngai soni oyo nabangaka, pamba te mibeko na Yo ezali malamu. **40** Nasepelaka makasi na mibeko na Yo; batela bomoi na ngai kati na bosembo na Yo! **41** Yawe, tika ete bolingo ekomela ngai, mpe lobiko na Yo, kolanda elaka na Yo; **42** bongo nakokoka kozwa eyano ya kopesa na mofingi na ngai, pamba te natiaka elikya na liloba na Yo. **43** Tika ete monoko na ngai elobaka kaka bosolo, pamba te natiaka elikya kati na mibeko na Yo. **44** Nakotosa mibeko na Yo tango nyonso, mpe libela na libela. **45** Nakobika na bonsomi ya solo, pamba te nasepelaka kotosa mitindo na Yo. **46** Nakolobela malako na Yo liboso ya bakonzi na kozanga koyoka soni. **47** Nasepelaka mingi na mibeko na Yo mpe nalingaka yango mingi. **48** Nalapi ndayi mpo na mibeko na Yo, oyo nalingaka, mpe nakokanisa mitindo na Yo. **49** Kanisa makambo oyo olobaki na mosali na Yo, pamba te opesaki ngai elikya. **50** Kati na pasi na ngai, liloba na Yo ebondisaka; batela bomoi na ngai kolanda elaka na Yo. **51** Solo, bato ya lolendo batiolaki ngai makasi; kasi ngai, natikalaki kopengwa te na mibeko na Yo. **52** Yawe, tango nakanisaka mikano na Yo ya kala, nazwaka kati na yango kobondisama. **53** Nayokaka pasi mingi na motema tango namonaka bato mabe kosundola mibeko na Yo. **54** Nakoma koyemba mitindo na Yo na bisika nyonso epai wapi nazali moleki nzela. **55** Yawe, nakanisaka Yo na butu mpo ete nabatela mibeko na Yo; **56** pamba te libula na ngai ezali: kotosa mibeko na Yo. **57** Yawe, nalobi lisusu ete libula na ngai ezali: kotosa liloba na Yo. **58** Na motema na ngai mobimba, nalukaka kosepelisa Yo; salela ngai ngolu kolanda bilaka na Yo! **59** Natali malamu etamboli na ngai mpe namizongisi kati na malako na Yo. **60** Natosaka mibeko na Yo noki, nazelisaka te. **61** Solo, mitambo ya bato mabe ekangaki ngai, kasi ngai nabosanaki te mibeko na Yo. **62** Na kati-kati ya butu, nalamukaka mpo na kokumisa Yo likolo na mibeko na Yo ya sembo. **63** Nazali moninga ya bato nyonso oyo batosaka Yo mpe babatelaka mitindo na Yo. **64** Yawe, mokili etondi na bolingo na Yo; lakisa ngai mitindo na Yo! **65** Yawe, salela mosali na Yo bolamu kolanda liloba na Yo. **66** Teya ngai bolamu ya bososoli mpe ya mayele, pamba te namipesaka na mibeko na Yo. **67** Liboso ete obeta ngai, nazalaki mopengwi; kasi sik'oyo, nakomi kotosa liloba na Yo. **68** Ozali malamu mpe osalaka makambo ya malamu; teya ngai mitindo na Yo! **69** Bato ya lolendo bakoselaka ngai makambo; kasi ngai, natosaka mitindo na Yo na motema na ngai mobimba. **70** Mitema na bango ezali mabanga; kasi ngai, nasepelaka na mibeko na Yo. **71** Ezalaki penza malamu mpo na ngai ete obeta ngai, mpo ete nayekola mitindo na Yo. **72** Mpo na ngai, mibeko oyo ozwaki mpe osakolaki na monoko na Yo ezali malamu koleka biloko nkoto moko ya wolo mpe ya palata. **73** Osalaki mpe olendisaki ngai na maboko na Yo, pesa ngai mayele mpo ete nayekola mibeko na Yo! **74** Tango bato oyo batosaka Yo bamonaka ngai, basepelaka makasi, mpo ete natiaka elikya na liloba na Yo. **75** Yawe, nayebi malamu ete mibeko na Yo ezali sembo, mpe ete ezali kaka mpo na bolingo na Yo nde obetaki ngai. **76** Tika ete bolingo na Yo ebondisa ngai, kolanda elaka na Yo epai ya mosali na Yo! **77** Talisa ngai mawa na Yo mpo ete nabika, pamba te nasepelaka na mibeko na Yo. **78** Tika ete bato wana ya lofundu, oyo bamonisaka ngai pasi na kozanga tina, bakufa soni! Kasi ngai nakokanisa kaka mibeko na Yo. **79** Tika ete bato oyo batosaka Yo, ba-oyo bayebi malako na Yo, bazongela ngai. **80** Tika ete motema na ngai ezanga pamela mpo na kotosa mitindo na Yo, mpo ete nakufa soni te. **81** Natondi na posa ya lobiko na Yo, nazali na elikya kati na liloba na Yo. **82** Miso na ngai elembi kozela kokokisama ya elaka na Yo; nakomi komituna: « Okobondisa ngai tango nini? » **83** Nakomi lokola mbeki oyo ezali kokawuka na milinga, nzokande nabosanaka mitindo na Yo te. **84** Mikolo ya bomoi ya mosali na Yo ezali motango boni? Mokolo nini okopesa banyokoli na ngai etumbu? **85** Bato ya lolendo batimoli mabulu mpo na kokanga ngai, baboyi kotosa mibeko na Yo. **86** Mibeko na Yo nyonso ezali sembo; kasi bazali konyokola ngai kaka pamba; yaka kosunga ngai! **87** Etikali moke mpo ete balongola ngai na mokili; kasi atako bongo, nasundoli mibeko na Yo te. **88** Kati na bolingo na Yo, batela bomoi na ngai mpo ete natosa malako na Yo. **89** Yawe, liloba na Yo ezali mpo na seko, epikama kati na likolo; **90** boyengebene na Yo ekowumela seko na seko. Okela mabele, mpe ezali kaka kino na mokolo ya lelo; **91** opesa mibeko, mpe ezali kaka kino na mokolo ya lelo, pamba te nyonso kati na mokili mobimba epesaka Yo lokumu. **92** Soki nasepelaki na mibeko na Yo te, mbele nakufa kala kati na pasi na ngai. **93** Nakotikala kobosana ata moke te mitindo na Yo, pamba te obatelaka bomoi na ngai na nzela na yango. **94** Bikisa ngai, pamba te nazali moto na Yo mpe natosaka mitindo na Yo! **95** Bato mabe bazali koluka koboma ngai, kasi ngai nakangami kaka na malako na Yo. **96** Na nyonso oyo emonanaka lokola ya kokoka,

namonaki mondelo; kasi mibeko na Yo ezalaka na mondelo te. **97** Nalingaka mibeko na Yo mingi! Nakanisaka yango mikolo nyonso. **98** Mibeko na Yo ekomisaka ngai moto ya bwanya koleka banguna na ngai; ezalaka elongo na ngai tango nyonso. **99** Naleki balakisi na ngai nyonso na mayele, pamba te nakanisaka malako na Yo. **100** Naleki mibange na bososoli, pamba te natosaka mibeko na Yo. **101** Natambolaka te na banzela nyonso ya mabe mpo na kotosa liloba na Yo. **102** Nakangamaka na mibeko na Yo, pamba te Yo moko nde oteyaka ngai yango. **103** Tala ndenge mitindo na Yo ezali elengi na monoko na ngai! Ezali malamu koleka mafuta ya nzoyi. **104** Mitindo na Yo ekomisi ngai moto ya bososoli; yango wana nayinaka nzela nyonso ya mabe. **105** Liloba na Yo ezali mwinda mpo na makolo na ngai, mpe pole mpo na nzela na ngai. **106** Nalapaki ndayi oyo mpe nakokokisa yango: « Nakotosaka mibeko ya bosembo na Yo. » **107** Motema na ngai etutami makasi; Yawe, batela bomoi na ngai kolanda liloba na Yo. **108** Yawe, ndima likabo ya bibebu na ngai, mpe teya ngai mibeko na Yo. **109** Solo, nakutanaka tango nyonso na makama, kasi nabosanaka mibeko na Yo te. **110** Bato mabe batiaka mitambo mpo ete nakweya, kasi nakangamaka kaka na mibeko na Yo. **111** Malako na Yo ezali libula na ngai mpo na libela, esalaka esengo ya motema na ngai. **112** Nazwa mokano ya kotambola kolanda mitindo na Yo, tango nyonso, kino na suka. **113** Nayinaka bato ya mitema mibale, kasi nalingaka nde mibeko na Yo. **114** Ozali ebombamelo mpe nguba na ngai; natiaka elikya kati na liloba na Yo. **115** Bato ya misala mabe, bokende mosika na ngai! Nakotosa mibeko ya Nzambe na ngai! **116** Sunga ngai kolanda elaka na Yo, mpe nakobika; koyokisa elikya na ngai soni te. **117** Sunga ngai mpo ete nabika; nakotikala kobosana mitindo na Yo ata moke te. **118** Obwakaka bato nyonso oyo bapesaka mitindo na Yo mokongo, pamba te mokano na bango ezalaka ya lokuta. **119** Olongolaka bato nyonso ya mabe ya mokili lokola bosoto; yango wana nalingaka malako na Yo. **120** Nalengaka na somo liboso na Yo mpe nabangaka mikano na Yo. **121** Natambolaka na bosembo mpe bosolo; kokaba ngai na maboko ya banyokoli na ngai te! **122** Kamata mokumba ya bolamu na ngai, mosali na Yo; tika ete bato ya lolendo banyokola ngai te. **123** Miso na ngai elembi kozela lisungi kowuta na Yo mpe kokokisama ya bosembo na Yo kolanda elaka na Yo. **124** Salela ngai, mosali na Yo, kolanda bolingo na Yo, lakisa ngai mitindo na Yo. **125** Nazali mosali na Yo; pesa ngai mayele mpo ete nasosola malako na Yo. **126** Yawe, tango ya kosala ekoki; pamba te bazali kobuka mibeko na Yo! **127** Yango wana nalingaka mibeko na Yo koleka wolo, koleka kutu wolo ya peto; **128** namonaka mpe malako na Yo nyonso alima; nzokande, nayinaka lokuta nyonso. **129** Malako na Yo ezali kitoko, yango wana nabatelaka yango. **130** Emoniseli ya liloba na Yo engengisaka, epesaka bazoba mayele. **131** Monoko na ngai efungwamaka makasi likolo ya kozela, pamba te nazali na posa makasi ya mibeko na Yo. **132** Baluka epai na ngai mpe talisa ngai ngolu na Yo kolanda ndenge okata mpo na bato oyo balingaka Kombo na Yo. **133** Lendisa bomoi na ngai na nzela ya liloba na Yo mpe pekisa mabe ete ekonza ngai te. **134** Kangola ngai wuta na minyoko ya bato, mpe nakotosa mibeko na Yo. **135** Tika ete elongi na Yo engengela ngai, mosali na Yo; lakisa ngai mibeko na Yo! **136** Miso na ngai ezali kosopa mpinzoli, pamba te mibeko na Yo ezali kotosama te. **137** Yawe, ozali sembo, mpe mibeko na Yo ezali alima; **138** osalaki malako na Yo na bosembo mpe na bolingo. **139** Mpo ete banguna na ngai bazwaka liloba na Yo na motuya te, nayokaka kanda makasi komata ngai na motema. **140** Nzokande liloba na Yo ezali penza peto; mpe ngai, mosali na Yo, nalingaka yango. **141** Atako nazali moke mpe batiolaka ngai, kasi nabosanaka mitindo na Yo te. **142** Bosembo na Yo ekotikala bongo mpo na libela, ekotikala kobongwana te; mpe mibeko na Yo ezali solo. **143** Pasi ekangi ngai, mpe mayele esili ngai; kasi mibeko na Yo epesaka ngai esengo. **144** Malako na Yo ezali sembo mpo na libela; pesa ngai bososoli mpo ete nabika! **145** Nazali kobelela Yo na motema na ngai mobimba: « Yawe, yanola ngai; nakotosa mitindo na Yo! **146** Nazali kobelela Yo: bikisa ngai, mpo ete natosa malako na Yo! **147** Nalamukaka liboso ete tongo etana mpo na kobelela Yo, nazali na elikya kati na liloba na Yo. **148** Nalamukaka na kati-kati ya butu mpo na kokanisa mitindo na Yo. **149** Yoka ngai na bolingo na Yo! Yawe, batela bomoi na ngai kolanda mibeko na Yo! **150** Bato oyo basalaka mabongisi mabe, oyo batosaka mibeko na Yo te, bazali koya pene na ngai. **151** Nzokande Yo, Yawe, ozali pene, mpe mibeko na Yo nyonso ezali bosolo. **152** Wuta kala, ngai nayebi, na nzela ya malako na Yo, ete otia mibeko yango mpo na libela. **153** Mona malamu pasi na ngai mpe kangola ngai, pamba te nabosanaka mibeko na Yo te. **154** Kota likambo na ngai mpe kangola ngai, batela bomoi na ngai kolanda elaka na Yo! **155** Lobiko ezalaka mosika ya bato mabe, pamba te bamonaka pamba mitindo na Yo. **156** Yawe, mawa na Yo ezali monene penza; batela bomoi na ngai kolanda mibeko na Yo. **157** Banyokoli mpe banguna na ngai bazali solo ebele, kasi ngai nakangamaka kaka na malako na Yo. **158** Natalaka na nkele bato oyo bazangi kondima, ba-oyo batosaka liloba na Yo te. **159** Yawe, tala ndenge nalingaka mitindo na Yo! Batela bomoi na ngai

kolanda bolingo na Yo. **160** Moboko ya liloba na Yo ezali bosolo, mpe mibeko nyonso ya bosembo na Yo ezali mpo na libela. **161** Bakambi banyokolaka ngai kaka pamba, kasi kaka liloba na Yo nde ebangisaka motema na ngai. **162** Nasepelaka na liloba na Yo lokola moto oyo azwi bomengo ebele ya bitumba. **163** Nayinaka lokuta mpe nayokaka yango nkele, nalingaka nde mibeko na Yo. **164** Nakumisaka Yo mbala sambo na mokolo mpo na mibeko ya bosembo na Yo. **165** Bato oyo balingaka mibeko na Yo bazali bato na kimia monene, mpe eloko moko te ekobetisa bango lisusu mabaku. **166** Yawe, natielaka Yo motema mpo ete obikisa ngai, mpe natosaka mibeko na Yo. **167** Natosaka malako na Yo, pamba te nalingaka yango makasi. **168** Natosaka malako mpe mibeko na Yo, pamba te oyebi banzela na ngai nyonso. **169** Yawe, tika ete koganga na ngai ekoma kino epai na Yo! Pesa ngai bososoli kolanda liloba na Yo! **170** Tika ete mabondeli na ngai ekoma kino epai na Yo! Kangola ngai kolanda elaka na Yo. **171** Tika ete bibebu na ngai ekumisa Yo, pamba te olakisaka ngai mitindo na Yo! **172** Tika ete lolemo na ngai eyemba liloba na Yo, pamba te mibeko na Yo nyonso ezali sembo. **173** Tika ete loboko na Yo esunga ngai, pamba te napona kolanda malako na Yo. **174** Yawe, nazali na posa makasi ya lobiko na Yo; mibeko na Yo epesaka ngai esengo. **175** Tika ete nazala na bomoi mpo na kokumisa Yo, mpe tika ete mibeko na Yo esunga ngai! **176** Nazali koyengayenga lokola meme oyo ebungi; luka ngai, mosali na Yo, pamba te nabosani mibeko na Yo te. »

120 Nzembo ya mobembo tango bazalaki kokende na Tempelo ya Yawe. Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe, mpe ayanolaki ngai. **2** Oh Yawe, kangola ngai wuta na maboko ya bakosi mpe wuta na lolemo ya lokuta! **3** Yo, lolemo ya lokuta, Yawe akopesa yo nini, akofuta yo nini? **4** Akobeta yo na makonga ya elombe ya bitumba, oyo ezali ya songe, elongo na makala ya moto ya nzete ya nzube. **5** Mawa na ngai, mpo ete navandi lokola mopaya kati na Mesheki, kati na bandako ya kapo ya Kedari. **6** Navandaki tango molayi kati na bato oyo balingaka kimia te. **7** Ngai, nazali moto ya kimia; kasi soki kaka nameki koloba na tina na kimia, bango baponaka mbala moko bitumba.

121 Nzembo ya mobembo tango bazalaki kokende na Tempelo ya Yawe. Natomboli miso na ngai na ngambo ya bangomba: lisungi na ngai ekowuta wapi? **2** Lisungi na ngai ewutaka na Yawe oyo akela likolo mpe mabele. **3** Akotika te ete lokolo na yo eselumuka; Ye oyo abatelaka yo animbaka te. **4** Te, Ye oyo abatelaka Isalaele animbaka te mpe alalaka pongi te! **5** Yawe azali mobateli na yo; Yawe azali, na ngambo ya loboko na yo ya mobali, lokola elili oyo ebatelaka yo. **6** Ezala na moyi to na butu, moyi mpe sanza ekosala yo mabe ata moke te! **7** Yawe akobatela yo na mabe nyonso, akobatela bomoi na yo; **8** Yawe akobatela kokende mpe kozonga na yo, sik'oyo mpe libela na libela.

122 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Nasepelaka tango balobaka na ngai: « Tokende na Tempelo ya Yawe! » **2** Yelusalemi, makolo na biso etelemi na bikuke na yo! **3** Yelusalemi, engumba oyo etongama malamu; engumba oyo biteni na yango ekangana esika moko. **4** Ezali kuna nde mabota ekendaka, mabota ya Yawe, kolanda mibeko kati na Isalaele, mpo na kosanzola Kombo ya Yawe. **5** Pamba te bakiti ya bokonzi ya bato oyo basalelaka bosembo ezali kuna, bakiti ya bokonzi mpo na ndako ya Davidi. **6** Bosenga kimia ya Yelusalemi! Tika ete bato oyo balingaka yo, Yelusalemi, babika na kimia! **7** Tika ete kimia ezala kati na yo mpe kati na bandako na yo ya bokonzi! **8** Likolo ya bolingo na ngai mpo na bandeko mpe balingami na ngai, nalobi: « Tika ete kimia ezala kati na yo! » **9** Likolo ya bolingo na ngai mpo na Tempelo ya Yawe, Nzambe na biso, nasengi bolamu mpo na yo.

123 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Natomboli miso na ngai epai na Yo, Yawe, oyo ovandi na Kiti na Yo ya Bokonzi kati na Lola. **2** Ndenge miso ya bawumbu etalaka nkolo na bango, mpe miso ya mwasi mosali etalaka nkolo na ye ya mwasi, ndenge wana mpe miso na biso ezali kotala Yawe, Nzambe na biso, kino asalela biso ngolu. **3** Yawe, salela biso ngolu, yokela biso mawa! Pamba te tolembi kotiolama! **4** Tolembi penza kotiolama na bato ya lolendo mpe ya lofundu!

124 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Soki Yawe abatelaki biso te; tika ete Isalaele aloba bongo! **2** Soki Yawe abatelaki biso te tango bato babundisaki biso, **3** mbele bamelaki biso ya bomoi tango basilikelaki biso makasi. **4** Boye mayi elingaki kozindisa biso, mbonge makasi elingaki komema biso. **5** Mayi makasi elingaki kozindisa biso. **6** Tika ete Yawe apambolama, Ye oyo andimaki te ete minu na bango epasola biso! **7** Tobikaki lokola ndeke liboso ya motambo ya mokangi bandeke; motambo ekatanaki, mpe tokimaki. **8** Lisungi na biso ezali kati na Kombo na Yawe oyo akela likolo mpe mabele.

125 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya Yawe. Bato oyo batiaka elikya kati na Yawe bazali lokola ngomba Siona oyo eninganaka te, oyo epikama mpo

na libela. 2 Ndenge bangomba ezingeli Yelusalemi, ndenge
wana mpe Yawe azingeli bato na Ye, kobanda sik'oyo kino
libela na libela. 3 Bokonzi ya mabe ekowumela te na etuka
ya bato ya sembo, mpo ete basangana te na mabe. 4 Yawe,
zala malamu mpo na bato malamu mpe mpo na bato oyo
bazali alima na mitema! 5 Kasi tika ete Yawe abengana bato
ya kilikili elongo na bato ya misala mabe! Tika ete kimia
ezala na Isalaele!

126 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo
ya Yawe. Tango Yawe azongisaki bato ya Siona
longwa na bowumbu, tozalaki lokola bato oyo bazali kolota
ndoto. 2 Boye, tozalaki koganga mpe koyemba na esengo.
Bongo, maloba oyo ekomaki kolobama kati na bikolo: «
Yawe asaleli bango makambo minene! » 3 Solo, Yawe
asaleli biso makambo minene, mpe tozali kosepela. 4 Yawe,
yaka kobongisa makambo na biso ndenge kaka otondisaka
lisusu miluka ya Negevi. 5 Bato oyo balonaka na mpinzoli
babukaka na banzembo ya esengo. 6 Moto oyo akendaka
na kolela, tango amemi milona na ye, azongaka na esengo
wana amemi maboke na ye.

127 Nzembo ya Salomo. Nzembo ya mobembo mpo
na kokende na Tempelo ya Yawe. Soki Yawe atongi
ndako te, batongi ndako bazali kosala mosala ya pamba;
soki Yawe akengeli engumba te, bakengeli bazali kosala na
pamba. 2 Ezali na pamba nde, bino mpe, bolamukaka na
tongo makasi, bolalaka noki te mpe bosalaka makasi mpo
na kozwa bilei; pamba te Nzambe apesaka bilei yango kaka
na balingami na Ye, wana bazali nanu kolala pongi. 3 Bana
bazali libula kowuta na Yawe, mpe kobota bana ezali lifuti. 4
Ndenge makonga ezali kati na maboko ya mobundi bitumba,
ndenge wana mpe bana oyo moto aboti na bolenge na ye
bazali. 5 Esengo na moto oyo atondisi makonga kati na
ebombelo na ye ya makonga! Akokufa soni ata moke te
tango akosamba elongo na banguna na ye na ekuke ya
engumba.

128 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo
ya Yawe. Esengo na moto oyo atosaka Yawe mpe
alandaka banzela na Ye! 2 Oliaka mbuma ya mosala na Yo;
ozali moto ya esengo mpe ozali na bofuluki. 3 Kati na ndako
na yo, mwasi na yo azali lokola nzete ya vino oyo ebotaka
bambuma ebele; bana na yo bazali lokola bankona ya nzete
ya olive zingazinga ya mesa na yo. 4 Ezali ndenge wana
nde Yawe apambolaka moto oyo atosaka Ye. 5 Solo, Yawe
akopambola yo wuta na Siona, mpe okomona bofuluki ya
Yelusalemi mikolo nyonso ya bomoi na yo 6 mpe okomona
bakitani na yo. Tika ete kimia ezala na Isalaele!

129 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo
ya Yawe. Wuta bolenge na ngai, banyokoli ngai
bambala ebele. Tika ete Isalaele ezongela koloba: 2 « Wuta
bolenge na ngai, banyokoli ngai bambala ebele, kasi batikali
kolonga ngai te! » 3 Bato mabe batimoli mokongo na ngai,
bazokisi ngai bapota ya banzela milayi na mokongo. 4 Kasi
lokola Yawe azali sembo, akati basinga ya bato mabe. 5
Tika ete bato nyonso oyo bayinaka Siona bakufa soni mpe
bazonga sima! 6 Tika ete bakoma lokola matiti oyo ebotaka
na likolo ya ndako mpe ekawukaka liboso ete balongola
yango; 7 tika ete mobuki bambuma ya bilanga atondisa
na yango te maboko na ye, tika ete mokangi maboke ya
banzete atondisa na yango te saki na ye. 8 Tika ete baleki
nzela baloba na bango te: « Tika ete Yawe apambola bino! »
Topamboli bino na Kombo na Yawe!

130 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya
Nkolo. Nkolo, nazali kobelela Yo wuta na mozindo ya
pasi! 2 Nkolo, yoka ngai! Yoka mabondeli na ngai! 3 Yawe,
soki obosanaka masumu te, Nkolo, nani akokaki kotelema?
4 Kasi bolimbisi ezali epai na Yo, yango wana basengeli
kotosa Yo. 5 Na motema na ngai mobimba, nazali na elikya
kati na Yawe, nazali penza na elikya; nazali kozela maloba
na Ye. 6 Nazali na elikya kati na Nkolo koleka kutu ndenge
mokengeli azelaka kotana ya tongo, koleka penza ndenge
mokengeli azelaka kotana ya tongo. 7 Isalaele, tia elikya
kati na Yawe, pamba te azali bolingo, mpe kokangolama ya
kokoka ezali elongo na Ye. 8 Ye nde akokangola Isalaele na
bambeba na yango nyonso.

131 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na
kokende na Tempelo ya Yawe. Yawe, motema na
ngai ezali na lofundu te, miso na ngai ezali na posa makasi
te; namipesaka te na makambo oyo eleki ya minene mpe
eleki pasi mpo na ngai. 2 Kasi nabatelaki kimia kati na
motema na ngai mpe namitungisaki te lokola mwana moke
elongo na mama na ye. Nazali na kimia lokola mwana oyo
mama alongola na mabele. 3 Isalaele, tia elikya kati na
Yawe kobanda sik'oyo mpe libela na libela.

132 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo
ya Yawe. Yawe, kanisa Davidi; kanisa pasi na ye
nyonso! 2 Alapaki ndayi oyo epai na Yawe, epai ya Elombe
ya Jakobi: 3 « Nakokota na ndako na ngai te, nakomata
na mbeto na ngai te, 4 nakokanga miso na ngai te mpo
na kolala pongi to mpo na konimba mwa moke 5 kino
nakozwa Esika mpo na Yawe, Ndako mpo na Elombe ya
Jakobi. » 6 Toyokaki sango na tina na yango na Efrata,
tomonaki yango na elanga ya Yari. 7 Tokende na Ndako

na Ye, togumbama liboso ya enyatelo makolo na yango. 8 Yawe, telema, yaka na Esika na Yo ya bopemi! Yaka elongo na Sanduku ya Boyokani epai wapi nguya na Yo ezali. 9 Tika ete Banganga-Nzambe na Yo balata bosembo lokola elamba; mpe tika ete basantu na Yo baganga na esengo! 10 Mpo na Davidi, mosali na Yo, kobengana mopakolami na Yo te! 11 Yawe alapaki epai ya Davidi ndayi ya solo, oyo akowangana te: « Nakotia moko kati na bakitani na yo na kiti na yo ya bokonzi. 12 Soki bana na yo babateli boyokani mpe mibeko na ngai, bana na bango mpe bakokitana na yo lokola bakonzi, mpe ekosalema bongo mpo na libela. » 13 Pamba te Yawe aponaki Siona, asepelaki kokomisa yango Esika na Ye ya kovanda: 14 « Ezali Esika na ngai ya bopemi mpo na libela; nakovanda awa, pamba te nasepelaki na yango. 15 Nakopambola, nakopambola yango na biloko ebele, nakotondisa babola na yango na bilei. 16 Nakolatisa Banganga-Nzambe na yango lobiko, mpe bato na yango bakoganga na esengo. 17 Kuna na Siona, nakobakisa nguya ya Davidi, mpe nakobimisela ye mokitani, mopakolami na ngai, lokola mwinda ya kopela. 18 Nakoyokisa banguna na ye soni, mpe motole na ye ekongenga na mbunzu na ye. »

133 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Tala ndenge ezali malamu mpe ndenge ezali kitoko mpo na bandeko kozala lisanga kati na bomoko! 2 Ezali lokola malasi ya motuya oyo basopi na moto, bongo ezali kokita na mandefu, na mandefu ya Aron, ezali kokita kino na songe ya bilamba na ye. 3 Ezali lokola mamwe ya Erimoni, oyo ekitaka na bangomba ya Siona. Pamba te kuna, Yawe apesaka lipamboli na Ye, mpe bomoi, mpo na libela.

134 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya Nkolo. Bopambola Yawe, bino nyonso, basali ya Nkolo, oyo botelemaka na butu kati na Ndako ya Nkolo. 2 Botombola maboko na bino na ngambo ya Esika ya bule mpe bopambola Yawe! 3 Tika ete Yawe apambola bino, wuta na Siona, Ye oyo asala likolo mpe mabele!

135 Bokumisa Yawe! Bokumisa Kombo ya Yawe! Bokumisa Ye, bino basali ya Yawe, 2 oyo botelemaka kati na Ndako ya Yawe, kati na lopango ya Ndako ya Nzambe na biso! 3 Bokumisa Yawe! Pamba te Yawe azali malamu! Boyembela Kombo na Ye, pamba te ezali kitoko makasi. 4 Pamba te Yawe aponaki Jakobi, Isalaele, mpo ete azala ya Ye moko. 5 Solo, ngai nayebi malamu ete Yawe azali monene, ete Nkolo na biso aleki banzambe nyonso. 6 Yawe asalaka nyonso oyo alingi, kuna na likolo mpe awa na mabele, kati na bibale minene mpe kati na mozindo nyonso. 7 Amatisaka mapata wuta na suka ya mokili, atindaka mikalikali elongo na mvula, abimisaka mopepe wuta na bibombelo na yango. 8 Ye nde abomaki bana ya liboso ya Ejipito, kobanda na bato kino na banyama; 9 atindaki bilembo ya kokamwa mpe bikamwa kati na yo, Ejipito, mpo na kotelemela Faraon mpe basali na ye nyonso; 10 abebisaki bikolo ebele mpe abomaki bakonzi ya nguya: 11 Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori; Ogi, mokonzi ya Bashani; mpe bakonzi nyonso ya Kanana. 12 Mpe akabaki mikili na bango lokola libula, lokola libula epai ya bato na Ye, Isalaele. 13 Oh Yawe, sango ya Kombo na Yo ewumelaka libela na libela! Yawe, bakopanza sango ya Kombo na Yo seko na seko! 14 Pamba te Yawe akolimbisa bato na Ye, akoyokela basali na Ye mawa. 15 Banzambe ya bikolo ezali ya palata mpe ya wolo, esalema na maboko ya bato. 16 Ezali na minoko, kasi elobaka te; ezali na miso, kasi emonaka te; 17 ezali na matoyi, kasi eyokaka te; ezali ata na pema te kati na minoko na yango. 18 Bato oyo basalaka yango mpe bato nyonso oyo batielaka yango motema bakokani na yango. 19 Bato ya Isalaele, bopambola Yawe! Bakitani ya Aron, bopambola Yawe! 20 Bakitani ya Levi, bopambola Yawe! Bino nyonso oyo botosaka Yawe, bopambola Yawe! 21 Tika ete, wuta na Siona, Yawe apambolama, Ye oyo avandaka na Yelusalemi! Bokumisa Yawe!

136 Bosanzola Yawe, mpo ete azali malamu; 2 Bosanzola Nzambe ya banzambe; 3 Bosanzola Nkolo na bankolo; 4 Ye kaka nde asalaka bikamwa ya minene; 5 Akelaki likolo na mayele na Ye; 6 Atandaki mabele na likolo ya mayi; 7 Akelaki biloko minene oyo ebimisaka pole; 8 moyi mpo na kongengisa mokolo; 9 sanza mpe minzoto mpo na kongengisa butu; 10 Abomaki bana mibali ya liboso ya Ejipito; 11 Abimisaki Isalaele wuta na Ejipito; 12 na nguya monene ya loboko na Ye; 13 Akabolaki ebale monene ya Barozo na biteni mibale; 14 Alekisaki Isalaele na kati-kati ya ebale monene ya Barozo; 15 Azindisaki Faraon elongo na mampinga na ye kati na ebale monene ya Barozo; 16 Atambolisaki bato na Ye kati na esobe; 17 Abetaki bakonzi minene; 18 Abomaki bakonzi ya nguya; 19 Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori; 20 mpe Ogi, mokonzi ya Bashani; 21 Akabaki mabele na bango lokola libula; 22 lokola libula epai ya Isalaele, mosali na Ye; 23 Akanisaki biso tango basambwisaki biso; 24 Akangolaki biso wuta na maboko ya banguna na biso; 25 Apesaka bilei na bikelamu nyonso; 26 Bosanzola Nzambe ya likolo;

137 Ezalaki biso ya kovanda pembeni ya bibale ya Babiloni, tozalaki kolela na tozalaki kokanisa Siona.

2 Todiembikaki mandanda na biso na banzete ya pepiliye ya etuka yango. **3** Kuna, bato oyo bamemaki biso na bowumbu bazalaki kosenga biso banzembo; mpe banyokoli na biso bazalaki kosenga biso ete tozala na esengo. Bazalaki koloba: « Boyembela biso banzembo ya Siona! » **4** Tokoyemba banzembo ya Yawe ndenge nini na mabele ya bapaya? **5** Oh Yelusalemi, soki nabosani yo, wana tika ete loboko na ngai ya mobali elemba! **6** Soki natiki penza kokanisa yo, Yelusalemi, soki natie yo te liboso ya esengo nyonso, wana tika ete lolemo na ngai ekangama kati na monoko na ngai! **7** Yawe, kobosana te bato ya Edomi oyo basekaki Yelusalemi na mokolo na yango ya mawa; bazalaki koganga: « Bobuka yango, bobuka kino na miboko na yango! » **8** Babiloni, engumba kitoko, yo oyo okobebisama solo, esengo na moto oyo akozongisela yo mabe na mabe oyo osalaki biso! **9** Esengo na moto oyo akokanga bana na yo mpe akonika bango na libanga!

138 Nzembo ya Davidi. Nasanzolaka Yo na motema na ngai mobimba; nayembelaka Yo banzembo liboso ya banzambe. **2** Nagumbamaka na kotala na ngambo ya Tempelo na Yo ya Bule mpe nasanzolaka Kombo na Yo mpo na bolingo mpe boyengebene na Yo, pamba te osalaki ete Kombo na Yo ekende sango na nzela ya kokokisama ya bilaka na Yo. **3** Na mokolo oyo nabelelaki Yo, oyanolaki ngai, otondisaki ngai na mpiko mpe na makasi. **4** Yawe, bakonzi nyonso ya mabele bakokumisa Yo tango bakoyoka maloba kobima na monoko na Yo; **5** bakoyemba na tina na banzela ya Yawe, pamba te nkembo na Yawe ezali monene. **6** Atako Yawe atombwama, atalaka bato oyo bamikitisa mpe amonaka na mosika bato ya lolendo. **7** Tango pasi ekweyelaka ngai, obatelaka bomoi na ngai, osembolaka loboko na Yo mpo na kotelemela kanda ya banguna na ngai; mpe loboko na Yo ya mobali ebikisaka ngai. **8** Yawe akokisaka makambo nyonso mpo na bolamu na ngai. Yawe, bolingo na Yo ewumelaka seko na seko! Kosundola te bato oyo osala na maboko na Yo!

139 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Yawe, omonaka mozindo ya bomoi na ngai mpe oyebi ngai malamu; **2** oyebi tango navandaka mpe tango natelemaka. Liboso na ngai kokanisa, ososolaka mabongisi na ngai; **3** omonaka tango natambolaka mpe tango nalalaka, oyebi mozindo ya banzela na ngai nyonso. **4** Pamba te, oh Yawe, liboso ete liloba ekoma na lolemo na ngai, omiyebelaka yango. **5** Ozali pene ngai, na liboso mpe na sima, mpe osimbi ngai na loboko na Yo. **6** Solo, boyebi oyo ya kokamwa elekelaka ngai, ezali likolo makasi, nakoki kososola yango te. **7** Nakende wapi mpo na kokima Molimo na Yo? Nakima wapi mpo na kozala mosika na Yo? **8** Soki namati na likolo, ozali kuna; soki nakeyi na mboka ya bakufi, ozali lisusu kuna. **(Sheol h7585)** **9** Soki nazwi mapapu ya lipekapeka mpo na kokende kovanda mosika ya ebale monene, **10** kuna mpe loboko na Yo ekotambolisa ngai, loboko na Yo ya mobali ekosimba ngai makasi. **11** Soki nalobi: « Tembe te, molili ekobomba ngai penza; tika ete pole ekoma butu zingazinga na ngai! » **12** Epai na Yo, butu ezalaka molili te, butu ezalaka na pole lokola moyi, pole mpe molili ezali ndenge moko. **13** Ezali Yo nde okelaki mozindo ya bomoto na ngai, obombaki ngai kati na libumu ya mama na ngai. **14** Nasanzolaka Yo, pamba te osala ngai kitoko makasi. Misala na Yo ezali ya kokamwa; ngai, nayebi yango malamu. **15** Na miso na Yo, nzoto na ngai ezalaki ya kobombama te tango osalaki ngai na esika ebombama, tango otongaki ngai kati na mozindo ya mabele. **16** Tango nazalaki nanu na lolenge te, ozalaki komona ngai; mpe omikomelaki kati na buku na Yo mikolo nyonso oyo obongisaki mpo na bomoi na ngai liboso ete moko te kati na yango ezala. **17** Oh Nzambe, tala ndenge ezali pasi mpo na ngai kososola makanisi na Yo! Tala ndenge motango na yango ezali ebele! **18** Nameki kotanga yango, ezali ebele koleka motango ya bambuma ya zelo. Nalamuki, nazali kaka elongo na Yo. **19** Oh Nzambe, soki kaka ozalaki na Yo koboma moto mabe! Bino basopi makila ya bato, bokende mosika na ngai! **20** Bayini na Yo basalelaka Kombo na Yo mpo na kosala mabongisi ya mabe, batangaka Kombo na Yo mpo na kokosa. **21** Yawe, ndenge nini nayina te banguna na Yo, ndenge nini nayoka batelemeli na Yo nkele te? **22** Nayinaka bango makasi; nazwaka bango lokola banguna na ngai. **23** Oh Nzambe, kundola mpe yeba mozindo ya motema na ngai, meka ngai mpe yeba makambo oyo ezali kotungisa ngai! **24** Tala soki nazali kotambola na nzela mabe mpe tambolisa ngai na nzela ya tango nyonso!

140 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Yawe, kangola ngai wuta na maboko ya bato ya misala mabe! Kokutanisa ngai te na bato na kanza. **2** Basalaka mabongisi mabe kati na mitema na bango mpe balukaka bitumba mikolo nyonso. **3** Bapelisaka lolemo na bango lokola nyoka, bibebu na bango ezali na ngenge ya etupa. **4** Yawe, batela ngai mosika ya maboko ya moto mabe; kokutanisa ngai te na bato na kanza oyo bazali kosala mabongisi ya kokweyisa ngai! **5** Bato ya lofundu batieli ngai mitambo, batandi basinga ya minyama na nzela mpe batimoli mabulu mpo na kokanga ngai. **6** Nalobaka na Yawe: « Ozali Nzambe na ngai! » Yawe, yoka mabondeli na ngai. **7** Oh Yawe, Nkolo na ngai, ozali makasi ya lobiko na ngai,

obatelaka moto na ngai kati na mokolo ya etumba. 8 Yawe, kokokisa te posa ya moto mabe, kolongisa te mabongisi na ye, noki te akokoma lolendo. 9 Tika ete pasi oyo bibebu na bango esili kobongisa ekweyela bato oyo bazingeli ngai. 10 Tika ete makala ya moto esopanela bango! Tika ete Nzambe atindika bango kati na moto, kati na mabulu ya potopoto epai wapi bakokoka kotelema lisusu te! 11 Batioli bakowumela te kati na mokili, pasi ekolanda bato na kanza na kolemba te. 12 Nayebi ete Yawe akotaka makambo ya babola mpe alongisaka bato oyo bakelela. 13 Solo, bato ya sembo bakosanzola Kombo na Yo, bato ya alima bakovanda liboso na Yo.

141 Nzembo ya Davidi. Yawe, nazali kobelela Yo; yaka noki epai na ngai! Yoka mongongo na ngai, wana nazali kobelela Yo! 2 Liboso na Yo, tika ete libondeli na ngai ezala lokola mbeka ya malasi, mpe botombwami ya maboko na ngai ezala lokola mbeka ya pokwa! 3 Yawe, kengela monoko na ngai, batela malamu ekuke ya bibebu na ngai! 4 Kotindika motema na ngai te na mabe, mpo ete namipesa te na mobulu elongo na bato ya misala mabe mpe nalia bilei te elongo na bango. 5 Soki moto ya sembo abeti ngai, ezali elembo ya bolingo; soki apameli ngai, ezali mafuta na moto na ngai; moto na ngai ekoboya yango te. Kasi libondeli na ngai ekotelemelaka bato ya misala mabe. 6 Tika ete bilombe na bango babwakama na mabanga; na bongo, maloba na ngai ekoyokana, pamba te ezali kitoko. 7 Lokola tango babalolaka mpe batimolaka mabele, mikuwa na biso epanzani liboso ya mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** 8 Yawe, Nkolo na ngai, miso na ngai ebaluki mpo na kotala Yo; nazali kobombama kati na Yo, kotindika ngai na kufa te! 9 Batela ngai mpo ete nakangama te na motambo na bango mpe nakweya te na mabulu ya bato ya misala mabe. 10 Tika ete bato mabe bakangama na mitambo na bango moko, mpe ete ngai naleka na kimia!

142 Nzembo ya Davidi. Maloba na ye tango azalaki kati na ebombamelo ya mabanga. Na mongongo makasi, nazali koganga epai na Yawe; na mongongo makasi, nazali kobondela Yawe. 2 Natalisi likambo na ngai liboso na Ye, natandi pasi na ngai liboso na Ye. 3 Soki molimo na ngai elembi kati na ngai, Yo oyebi epai nazali kokende. Batieli ngai motambo na nzela oyo nazali kotambola. 4 Bwaka miso na ngambo ya loboko ya mobali mpe tala! Moto ata moko te ayebi ngai lisusu, nazali lisusu na ekimelo te, moto ata moko te azali komitungisa na tina na ngai! 5 Yawe, nagangi epai na Yo! Nalobi: « Ozali ebombamelo na ngai, libula na ngai kati na mokili ya bato ya bomoi! » 6 Yoka koganga na ngai, pamba te nazali na pasi makasi! Kangola ngai wuta na maboko ya banyokoli na ngai, pamba te baleki ngai na makasi. 7 Bimisa ngai na boloko mpo ete nasanzola Kombo na Yo! Bato ya sembo bakoya kozingela ngai sima na Yo kosalela ngai bolamu.

143 Nzembo ya Davidi. Yawe, yoka losambo na ngai, landa mabondeli na ngai! Yanola ngai na boyengebene mpe na bosembo na Yo. 2 Kosambisa mosali na Yo te, pamba te moto moko te ya bomoi azali sembo liboso na Yo. 3 Monguna azali konyokola ngai, azali kosakana na bomoi, azali kosala ete navanda kati na molili lokola bato oyo bakufa na tango ya kala. 4 Molimo na ngai elembi kati na ngai, motema na ngai emitungisi kati na ngai. 5 Nakanisi mikolo ya kala, namilobeli nyonso oyo osala, nakanisi malamu mosala ya maboko na Yo. 6 Nasemboli maboko na ngai epai na Yo; nakomi komimona lokola mabele ya kokawuka. 7 Yawe, zongisela ngai eyano noki! Molimo na ngai ezali kolemba. Kopesa ngai mokongo te, noki te nakozala lokola bato oyo bazali kokita na libulu. 8 Na tongo makasi, sala ete nayoka boboto na Yo, pamba te natia elikya na ngai kati na Yo. Lakisa ngai nzela ya kolanda, pamba te napesi bomoi na ngai epai na Yo. 9 Yawe, kangola ngai wuta na maboko ya banguna na ngai! Nazali koluka ebombamelo epai na Yo. 10 Lakisa ngai kosala mokano na Yo, pamba te ozali Nzambe na ngai. Tika ete Molimo malamu na Yo atambolisa ngai na mabele oyo ezanga mabaku! 11 Yawe, mpo na lokumu ya Kombo na Yo, bikisa bomoi na ngai! Na bosembo na Yo, longola bomoi na ngai kati na pasi. 12 Na bolingo na Yo, kanga minoko ya banguna na ngai mpe limwisa bayini na ngai nyonso, pamba te nazali mosali na Yo.

144 Nzembo ya Davidi. Tika ete Yawe, Libanga na ngai, apambolama; Ye oyo akembisaka maboko mpe makofi na ngai mpo na bitumba! 2 Azali bolingo na ngai mpe ndako na ngai ya makasi, ebombamelo mpe mokangoli na ngai, nguba mpe ekimelo na ngai; Ye nde atiaka bato na ngai na se ya bokonzi na ngai. 3 Oh Yawe, moto nde nani mpo ete obatelaka ye? Moto nde nani mpo ete okanisaka ye? 4 Moto azali lokola mopepe, mikolo ya bomoi na ye ezali lokola elili oyo ezali koleka. 5 Yawe, fungola likolo mpe kita awa na mabele! Yaka kosimba bangomba mpe sala ete ebimisa milinga! 6 Tinda mikalikali mpe panza banguna na ngai; bwakela bango makonga na Yo mpe bungisa bango nzela. 7 Tanda loboko na Yo wuta kuna na likolo mpo na kobikisa mpe kokangola ngai na mayi minene, na maboko ya bapaya 8 oyo minoko na bango elobaka kaka lokuta mpe maboko na bango elapaka ndayi ya lokuta. 9 Oh Nzambe, nakoyembela Yo nzembo ya sika, nakobetela Yo lindanda ya basinga

zomi. 10 Ezali Yo, Nzambe, nde opesaka bakonzi elonga, obikisaka Davidi, mosali na Yo, liboso ya mopanga oyo ebomaka. 11 Bikisa mpe kangola ngai na maboko ya bapaya oyo minoko na bango elobaka kaka lokuta mpe maboko na bango elapaka ndayi ya lokuta. 12 Bana mibali na biso bazali lokola milona, bazali kokola malamu wuta na bomwana na bango; bana basi na biso bazali lokola bililingi kitoko oyo batoboli na bamir ya ndako ya mokonzi. 13 Bibombelo na biso etondi na biloko ya ndenge na ndenge; bameme na biso ezali kobotana na minkoko, na bankoto zomi kati na bitonga na biso; 14 bangombe na biso ezali minene; likama ezali te, zemi ezali kosopana te, mpe koganga moko te ya pasi ezali koyokana na bisika na biso. 15 Esengo na bato oyo batondisami na bolamu ya boye! Esengo na bato oyo Yawe azali Nzambe na bango!

145 Masanzoli. Nzembo ya Davidi. Nakotombola Yo, Nzambe na ngai, Mokonzi na ngai; nakopambola Kombo na Yo seko na seko. 2 Mikolo nyonso, nakopambola Yo mpe nakokumisa Kombo na Yo libela na libela. 3 Yawe azali monene, abongi na lokumu; moko te akoki komeka mozindo ya monene na Ye. 4 Bikeke nyonso ekotombola kitoko ya misala na Yo mpe ekopanza sango ya misala na Yo ya minene. 5 Nakolemba te kotatola bikamwa na Yo mpe kongenga makasi ya nkembo na Yo. 6 Bakolobela nguya na Yo ya somo, mpe ngai, nakosakola misala na Yo ya minene. 7 Bakokanisa misala minene ya bolamu na Yo, bakobetela bosembo na Yo maboko. 8 Yawe atonda na ngolu mpe na mawa, asilikaka noki te mpe atonda na bolingo. 9 Yawe azali malamu mpo na bato nyonso, atonda na mawa mpo na bikelamu na Ye nyonso. 10 Yawe, misala na Yo nyonso ekumisaka Yo! Tika ete bayengebene na Yo bapambola Yo! 11 Bazali koloba ete bokonzi na Yo etondi na nkembo mpe bazali kopanza sango ya misala ya nguya na Yo. 12 Bazali koyebisa bato misala na Yo ya minene mpe kongenga ya nkembo ya bokonzi na Yo. 13 Ozali Mokonzi seko na seko, mpe bokonzi na Yo ekowumela libela na libela. Yawe akokisaka bilaka na Ye nyonso, asalaka nyonso na bolingo. 14 Yawe alendisaka bato nyonso oyo bakweyaka, atelemisaka bato nyonso oyo balembaka. 15 Na bato nyonso oyo batalelaka Yo, opesaka bilei na tango oyo ekoki. 16 Ofungolaka loboko na Yo mpe okokisaka posa ya nyonso oyo ezali na bomoi. 17 Yawe azali sembo na nyonso oyo asalaka mpe atonda na bolingo kati na misala na Ye nyonso. 18 Yawe azali pene ya bato nyonso oyo babelelaka Ye, ya bato nyonso oyo babelelaka Ye na solo; 19 akokisaka posa ya bato oyo batosaka Ye, ayokaka mpe abikisaka bango tango babelelaka Ye. 20 Yawe abatelaka bato nyonso oyo balingaka Ye, kasi abebisaka bato nyonso ya mabe. 21 Tika ete monoko na ngai ekumisa Yawe! Tika ete bikelamu nyonso epambola Kombo na Ye ya bule libela na libela!

146 Bokumisa Yawe! Oh molimo na ngai, kumisa Yawe! 2 Nakokumisa Yawe bomoi na ngai mobimba, nakosanzola Nzambe na ngai tango nyonso nakozala na bomoi. 3 Botia elikya te na bakambi to na bato oyo bazangi makoki ya kobikisa. 4 Soki bakufi, bazongaka na mabele, mpe, mbala moko, mabongisi na bango elimwaka. 5 Esengo na moto oyo Nzambe ya Jakobi azali mosungi na ye, oyo atiaka elikya na ye kati na Yawe, Nzambe na ye! 6 Yawe akelaki Likolo mpe mabele, ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango; azali sembo seko na seko. 7 Yawe akataka na sembo makambo ya banyokolami mpe apesaka bilei na bato oyo bazali na nzala; abimisaka bakangami na boloko. 8 Yawe abikisaka miso ya bakufi miso; Yawe asembolaka bato oyo bazali ya kogumbama; Yawe alingaka bato ya sembo. 9 Yawe abatelaka bapaya, asungaka mwana etike mpe mwasi oyo akufisa mobali, kasi abebisaka banzela ya bato mabe. 10 Yawe azali Mokonzi seko na seko; Nzambe na yo, oh Siona, libela na libela! Bokumisa Yawe!

147 Bokumisa Yawe! Tala ndenge ezali malamu kosanzola Nzambe na biso, mpe ndenge ezali kitoko kokumisa Ye! 2 Yawe azali kotonga lisusu Yelusalemi epai wapi akosangisa bato ya Isalaele oyo bakenda na bowumbu. 3 Abikisaka bato oyo batutami na mitema mpe akawusaka bapota na bango. 4 Ayebi motango ya minzoto mpe abengaka moko na moko na kombo na yango. 5 Nkolo na biso azali monene mpe atonda na nguya; mayele na Ye ezali na mondelo te. 6 Yawe asungaka babola, kasi akitisaka bato mabe kino na mabele. 7 Boyembela Yawe nzembo ya matondi! Bobetela Nzambe na biso lindanda mpo na kosanzola Ye! 8 Azipaka likolo na mapata, abongisaka mvula mpo na mokili mpe abotisaka matiti na bangomba. 9 Apesaka bilei epai ya bibwele mpe epai ya bana ya yanganga oyo ezali koganga mpo na nzala. 10 Asepelaka na makasi ya mpunda te mpe alingaka te nguya ya moto; 11 kasi Yawe asepelaka na bato oyo batosaka Ye, ba-oyo batielaka bolingo na Ye motema. 12 Yelusalemi, pesa nkembo na Yawe! Siona, kumisa Nzambe na yo! 13 Alendisaka bikangelo ya bikuke na yo mpe apambolaka bana na yo epai na yo. 14 Atiaka kimia na etuka na yo mpe atondisaka yo na farine. 15 Atindaka mitindo na Ye na mokili, mpe maloba na Ye epanzanaka mbala moko! 16 Anokisaka mvula ya pembe lokola bapwale ya meme mpe apanzaka mvula ya mabanga lokola putulu; 17 akweyisaka mabanga ya mvula yango

lokola mabanga ya mike-mike; nani akoki kotelema na malili na yango? 18 Soki kaka atindi liloba, malili ekomaka kosila moke-moke; mpe soki atindi mopepe, mayi ekomaka kotiola. 19 Asakolaki liloba na Ye epai ya Jakobi, mibeko mpe malako na Ye epai ya Isalaele. 20 Asalaki bongo na ekolo ata moko te; boye eyebaka mpe mibeko na Ye te. Bokumisa Yawe!

148 Bokumisa Yawe! Bokumisa Yawe wuta na likolo, bokumisa Ye na bisika oyo eleki likolo. 2 Bokumisa Ye, bino ba-anjelu na Ye nyonso; bokumisa Ye, bino mampinga na Ye nyonso; 3 bokumisa Ye, bino moyi mpe sanza; bokumisa Ye, bino minzoto nyonso oyo engengaka; 4 bokumisa Ye, bino oyo boleki likolo kati na likolo, mpe bino mayi oyo bozali na likolo! 5 Tika ete ekumisa Kombo ya Yawe! Pamba te apesaki mitindo, mpe ekelamaki. 6 Atiaki yango mpo na libela; apesaki mibeko oyo ekobongwana te. 7 Bokumisa Yawe wuta na mokili, ezala bilima ya mayi to mozindo nyonso, 8 ezala moto to mvula ya mabanga, ezala mvula ya pembe to londende, ezala mopepe makasi oyo ekokisaka liloba na Ye; 9 ezala bangomba milayi to bangomba mikuse, ezala banzete oyo ebotaka bambuma to banzete ya sedele, 10 ezala banyama ya zamba to bibwele nyonso, ezala bikelamu oyo etambolaka na libumu to bandeke, 11 ezala bakonzi ya mabele to bikolo nyonso, ezala bakambi to batambolisi nyonso ya mokili, 12 ezala bilenge mibali to bilenge basi, ezala bampaka to bana mike! 13 Tika ete bakumisa Kombo ya Yawe! Pamba te Ye moko kaka nde aleki likolo; nkembo na Ye eleki mabele mpe likolo. 14 Abongisi elombe mokangoli mpo na bato na Ye! Ezali likambo oyo bayengebene na Ye nyonso, bana nyonso ya Isalaele, bato oyo balingaka Ye, basengeli kokumisa Yawe mpo na yango. Bokumisa Yawe!

149 Bokumisa Yawe! Boyembela Yawe nzembo ya sika, bokumisa Ye na banzembo kati na mayangani ya bayengebene! 2 Tika ete Isalaele asepela na Mokeli na Ye! Tika ete bato ya Siona bazala na esengo mpo na Mokonzi na bango! 3 Tika ete bakumisa Kombo na Ye na mabina; tika ete babetela Ye bambunda mpe mandanda! 4 Pamba te Yawe asepelaka na bato na Ye, alatisaka babola motole ya elonga. 5 Tika ete bayengebene na Yawe basepela kati na lokumu oyo; tika ete bayemba na esengo na bambeto na bango! 6 Tika ete bakumisa Nzambe kati na minoko na bango elongo na mopanga ya minu na bangambo nyonso mibale kati na maboko na bango 7 mpo na kozongisa mabe na mabe ya bikolo mpe kopesa bato etumbu; 8 mpo na kokanga bakonzi na bango na minyololo, kokanga bato na bango ya lokumu na mabende 9 mpe mpo na kopesa bango etumbu oyo ekomama na tina na bango! Yango nde lokumu ya bayengebene na Ye nyonso. Bokumisa Yawe!

150 Bokumisa Yawe! Bokumisa Nzambe kati na Esika na Ye ya bule, bokumisa Ye kati na likolo na Ye ya monene epai wapi avandi na nguya makasi! 2 Bokumisa Ye mpo na misala minene na Ye! Bokumisa Ye mpo na monene na Ye ya somo! 3 Bokumisa Ye na lokito ya kelelo; bokumisa Ye na lokito ya nzenze mpe ya lindanda! 4 Bokumisa Ye na lokito ya bambunda mpe na mabina! Bokumisa Ye na mandanda mpe na baflite! 5 Bokumisa Ye na lokito ya manzanza! Bokumisa Ye na lokito ya bangongi minene! 6 Tika ete nyonso oyo ezali na pema ekumisa Yawe! Bokumisa Yawe!

Masese

1 Masese ya Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi
ya Isalaele: **2** mpo na koyeba bwanya, kozwa mateya
mpe kososola maloba ya mayele; **3** mpo na kozwa mateya
ya bwanya oyo epesaka bizaleli ya sembo, ya boyengebene
mpe makambo ya alima; **4** mpo na kopesa mayele epai ya
bazoba, mpe boyebi epai ya bilenge. **5** Tika ete moto ya
bwanya ayoka yango, mpe akobakisa bwanya na ye, bongo
moto ya mayele akoyeba mayele ya kotambolisa bato; **6**
mpo na kososola masese mpe sambole, maloba ya bwanya
mpe kolimbola makambo. **7** Kotosa Yawe ezali mosisa ya
mayele; bato oyo bazangi mayele batiolaka bwanya mpe
toli. **8** Mwana na ngai ya mobali, yoka toli ya tata na yo, mpe
kobwaka te mateya ya mama na yo; **9** Pamba te ekozala
lokola ekoti ya ngolu na moto na yo, mpe lokola mayaka ya
kitoko na kingo na yo. **10** Mwana na ngai ya mobali, soki
bato ya masumu balingi kokweyisa yo, komitika te. **11** Soki
balobi na yo: « Yaka elongo na biso, tika ete tosala motambo
mpo na koboma bato, tokosepela mpo na kokanga moto
oyo ayebi likambo te! **12** Ndenge mokili ya bakufi esalaka,
tokomela ye ya bomoi, tokomela ye mobimba lokola bato
oyo bakitaka na libulu ya kufa; **(Sheol h7585)** **13** tokozwa biloko
ya talo ya ndenge na ndenge, mpe tokotondisa bandako na
biso na bomengo ya bitumba; **14** okozwa ndambo na yo
epai na biso, pamba te biso nyonso tokosangisa biloko na
biso esika moko; » **15** mwana na ngai ya mobali, kokende
elongo na bango te, longola makolo na yo na nzela na
bango; **16** pamba te makolo na bango ekimaka mbangu mpo
na kolanda mabe, mpe bapotaka mbangu mpo na kosopa
makila. **17** Solo, ezali pamba kotia monyama liboso ya miso
ya bikelamu nyonso oyo ezali na mapapu. **18** Kasi bango,
batiaka mitambo mpo na kosopa makila na bango moko,
bamilukelaka pasi na bomoi na bango. **19** Moto oyo alukaka
kozwa bomengo na nzela ya lokuta asukaka kaka bongo,
mpe bomengo yango ebomaka kaka ye moko. **20** Bwanya
azali koganga na libanda, atomboli mongongo na ye na
bisika oyo bato ebele bakutanaka; **21** azali koganga na bisika
ya loyenge mpe azali koloba liboso ya ekuke ya engumba:
22 « Yo moto oyo ozangi mayele, kino tango nini okolinga
bozoba na yo? Kino tango nini batioli bakokoba kosepela
kotiola? Mpe bino bazoba, kino tango nini bokokoba koyina
mayele? **23** Soki boyoki makebisi na Ngai, nakosopela bino
Molimo na Ngai mpe nakososolisa bino maloba na Ngai.
24 Kasi lokola bosundolaki Ngai tango nazalaki kobelela
mpe moto moko te asalaki keba tango natandaki loboko,
25 lokola bobwakaki toli na Ngai mpe boboyaki kondima
pamela na Ngai, **26** Ngai mpe nakoseka bino tango pasi
ekoyela bino, nakotiola bino tango minyoko ekokomela bino,
27 tango minyoko ekokomela bino na pwasa lokola mvula ya
kake makasi, tango somo ekoyela bino lokola ekumbaki,
tango mawa mpe somo ekokomela bino. **28** Bakoganga
epai na Ngai, kasi nakoyanola bango te; bakoluka Ngai
na ngonga ya malamu, kasi bakomona Ngai te. **29** Lokola
bayinaki boyebi mpe baponaki te nzela ya kotosa Yawe, **30**
lokola baboyaki kondima toli na Ngai mpe batiolaki pamela
na Ngai, **31** bakolia mbuma ya etamboli na bango mpe
bakotonda na mabongisi ya mitema na bango moko. **32**
Pamba te kotomboka ya bato oyo bazangi mayele ekoboma
bango, mpe bozangi bokebi ya bato oyo bazangi mayele
ekoboma kaka bango moko; **33** kasi moto oyo ayokaka Ngai
akovanda na kimia mpe akobanga mabe moko te. »

2 Mwana na ngai, soki ondimi maloba na ngai mpe obateli
kati na motema na yo mibeko na ngai; **2** soki opesi litoyi
na yo na maloba ya bwanya mpe okabi motema na yo na
makambo ya mayele; **3** soki obeleli mayele mpe ogangi epai
ya bososoli; **4** soki oluki yango penza ndenge balukaka palata
to bomengo oyo ebombama, **5** okososola solo soki kotosa
Yawe elakisi nini mpe okozwa boyebi ya Nzambe. **6** Pamba
te Yawe nde apesaka bwanya, mpe maloba ya monoko na
Ye epesaka mayele mpe bososoli. **7** Abongiselaka bato ya
sembo elonga mpe azali nguba ya bato oyo batambolaka na
bosembo. **8** Pamba te abatelaka bayengebene mpe nzela ya
bato oyo batosaka Ye. **9** Boye, okososola likambo nini ezali
solo, alima, sembo: nzela nyonso oyo ememaka na bolamu.
10 Pamba te bwanya ekokota kati na motema na yo mpe
boyebi ekosepelisa molimo na yo. **11** Bososoli ekobatela yo,
mpe mayele ekobomba yo **12** mpo na kobikisa yo na nzela
mabe, na moto oyo alobaka makambo ezanga tina, **13** na
bato oyo batikaka nzela ya sembo mpo na kolanda nzela ya
molili, **14** na bato oyo basepelaka kosala mabe, na bato oyo
bazalaka na esengo ya kokota na bozindo ya mabe, **15** na
bato oyo nzela na bango etengama-tengama mpe etamboli
na bango etonda na mobulu. **16** Bwanya ekobikisa yo lisusu
liboso ya mwasi mopaya, liboso ya mwasi oyo atonda na
maloba ya sukali, **17** oyo akima mobali na ye ya bolenge
mpe abosana boyokani oyo asalaki elongo na Nzambe na
ye; **18** pamba te ndako na ye ememaka na kufa, mpe nzela
na ye ememaka na mboka ya bakufi. **19** Moto moko te oyo
akotaka epai na ye azongaka mpe amonaka lisusu nzela ya
bomoi. **20** Boye, okotambola na nzela ya bato malamu mpe
okolanda nzela ya bato ya sembo. **21** Pamba te bato ya
sembo bakovanda na mokili, mpe bato oyo bazangi pamela
bakotikala kati na yango; **22** kasi bato mabe bakokufa na

mokili mpe bakolongola bango kati na mokili ya bato ya songisongi.

3 Mwana na Ngai, kobosana mateya na ngai te, kasi batela
mibeko na ngai kati na motema na yo; **2** pamba te
ekoyeisa mikolo ya bomoi na yo milayi, ekobakisa mibu
ebele na bomoi na yo mpe ekomemela yo kimia. **3** Tika
ete bolamu mpe bosolo ekabwana na yo te, linga yango
zingazinga na kingo na yo, mpe koma yango na etando ya
motema na yo! **4** Okozwa ngolu mpe kombo ya malamu
na miso ya Nzambe mpe na miso ya bato. **5** Ndimela
Yawe na motema na yo mobimba, mpe kotia motema te
na mayele na yo. **6** Yebaka Ye na banzela na yo nyonso,
mpe Ye akokomisa yango alima. **7** Tika ete omimonaka
te moto ya bwanya na miso na yo moko; tosa Yawe mpe
longwa na mabe. **8** Ekozala kisi mpo na kokomisa nzoto
na yo kolongono mpe kolendisa mikuwa na yo. **9** Pesaka
Yawe lokumu na nzela ya biloko na yo mpe ya bambuma
ya liboso ya bozwi na yo nyonso. **10** Bongo bibombelo na
yo ekotonda na biloko, mpe bambeki na yo ekotonda na
vino. **11** Mwana na ngai, yamba toli ya Yawe, koboya te
pamela na Ye; **12** pamba te Yawe apamelaka moto oyo Ye
alingaka, ndenge kaka tata apamelaka mwana na ye, oyo
alingaka. **13** Esengo na moto oyo amoni bwanya! Esengo
na moto oyo azwi mayele! **14** Pamba te kozala na yango
eleki kozala na palata na motuya, mpe lifuti na yango eleki
wolo oyo balekisi na moto na motuya. **15** Ezali na motuya
koleka babiju, mpe eloko moko te oyo moto akoki koluka
ekokani na yango. **16** Kati na loboko na Ye ya mobali, ezali
na bomoi ya molayi; mpe kati na loboko na Ye ya mwasi,
ezali na lokumu mpe bomengo. **17** Nzela na Ye ezali ya
esengo, mpe banzela na Ye nyonso ya mike ezali ya kimia.
18 Bwanya ezali nzete ya bomoi mpo na bato oyo basimbaka
yango; bato oyo bakokanga yango makasi bakozala na
esengo. **19** Na nzela ya bwanya, Yawe atiaki miboko ya
mabele; na nzela ya mayele, alendisaki likolo. **20** Na nzela
ya mayele na Ye, mozindo ya se ya mabele ebimisaki mayi
mpe mapata enokisaki mvula. **21** Mwana na ngai, tika ete
bwanya mpe bososoli ezala mosika ya miso na yo te; batela
yango malamu, **22** pamba te ekozala bomoi mpo na yo mpe
ngolu mpo na kingo na yo. **23** Boye, okotambola na kimia na
nzela na yo, mpe lokolo na yo ekobeta libaku te. **24** Tango
okolala, okobanga eloko moko te, pamba te pongi na yo
ekozala ya kimia. **25** Somo ya pwasa ekobangisa yo te,
ezala tango bato mabe bakobimela yo na pwasa; **26** pamba
te Yawe akozala elikya na yo mpe akobatela makolo na yo
mpo ete ekangama te na motambo. **27** Koboyaka te kosala
bolamu epai ya moto oyo azali na bosenga, tango maboko
na yo ezali na makoki ya kosala yango. **28** Kolobaka na
moninga na yo te: « Kende, bongo oya sima; nakopesa yo
yango lobi; » soki ozali na makoki ya kosala likambo yango.
29 Kosalaka moninga na yo mabe te soki azali kovanda na
kimia epai na yo. **30** Kolukelaka moto makambo te, oyo
ezanga tina soki asali yo mabe te. **31** Kolulaka te moto ya
mobulu mpe koponaka ata nzela moko te, kati na banzela na
ye. **32** Pamba te Yawe ayinaka bato mabe, kasi ayebisaka
basekele na Ye epai ya bato ya sembo. **33** Yawe alakelaka
mabe ndako ya moto mabe, kasi apambolaka ndako ya
moto ya sembo; **34** asambwisaka batioli, kasi atalisaka ngolu
na Ye epai ya bato oyo bamikitisaka. **35** Bato ya bwanya
bakozwa nkembo, kasi bazoba bakozala na soni.

4 Bana na ngai, boyokaka mateya ya tata, bozalaka na
bokebi mpo ete bozwa mayele. **2** Pamba te nazali
kopesa bino mateya ya malamu; bobwaka mateya na ngai
te. **3** Ngai mpe nazalaki mwana malamu na miso ya tata
na ngai, boye mama na ngai alingaki ngai makasi lokola
mwana oyo abotama kaka ye moko. **4** Tata na ngai azalaki
koteya mpe koloba na ngai boye: « Tika ete motema na
yo ebatela maloba na ngai, bomba mibeko na ngai mpe
okozala na bomoi, **5** zwa bwanya, zwa mayele, kobosana
yango te, kopesa mokongo te na maloba ya monoko na
ngai, **6** kosundola bwanya te, mpe yango ekobatela yo, linga
yango mpe ekobomba yo. **7** Tala ebandeli ya bwanya: Zwa
bwanya, pesa biloko nyonso oyo ozali na yango mpo ete
ozwa mayele. **8** Simba yango makasi, mpe ekotombola yo;
yamba yango, mpe ekopesa yo lokumu. **9** Ekolatisa yo ekoti
ya lokumu na moto, ekopesa yo motole ya nkembo. » **10**
Mwana na ngai, yoka mpe yamba maloba na ngai, mpe mibu
ya bomoi na yo ekobakisama. **11** Nazali kolakisa yo nzela ya
bwanya, nazali kotambolisa yo na nzela ya alima. **12** Mpo
ete makolo na yo ezala na mikakatano te tango okotambola;
mpe soki okimi mbangu, okokweya te. **13** Tingama makasi
na mateya oyo bapesi yo, kobwaka yango te, batela yango
malamu mpo ete ezali bomoi na yo. **14** Kokotaka te na
nzela ya bato ya mobulu mpe kotambolaka te na nzela ya
bato mabe. **15** Longwa kati na bango, kolekela wana te,
kosala mpe maseki kuna te, kasi kende na yo na nzela
mosusu. **16** Pamba te balalaka pongi te soki basali nanu
moto mabe te, mpe pongi ekimaka bango soki babomi moto
te; **17** baliaka lipa na nzela ya mabe mpe bamelaka vino na
nzela ya mobulu. **18** Nzokande, nzela ya bato ya sembo
ezali lokola pole ya tongo makasi, oyo kongenga na yango
eyaka malembe-malembe kino tango moyi ekobima makasi.
19 Nzela ya bato ya mobulu ezali lokola molili, bayebaka te
eloko nini ekokweyisa bango. **20** Mwana na ngai, zala na

bokebi na maloba na ngai, pesa litoyi na yo na mateya na ngai. **21** Tika ete ezala te mosika ya miso na yo! Batela yango malamu kati na motema na yo, **22** pamba te ezali bomoi mpo na bato oyo bazwaka yango, mpe epesaka nzoto kolongono. **23** Batela malamu motema na yo koleka biloko nyonso, pamba te makambo nyonso oyo tosalaka, wana tozali na bomoi, ewutaka na motema. **24** Longola lokuta na monoko na yo, mpe longola mabe na bibebu na yo. **25** Tika ete miso na yo etalaka kaka liboso, mpe salaka makambo na bosembo mpe bosolo. **26** Bongisa nzela oyo makolo na yo ekolekela, mpe tambola kaka na nzela oyo oyebi malamu. **27** Kotengama te, ezala na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi, longola makolo na yo na mabe.

5 Mwana na ngai, zala na bokebi na bwanya na ngai, mpe pesa litoyi na yo na mayele na ngai, **2** mpo ete ozala na bososoli, mpe bibebu na yo ebomba boyebi. **3** Pamba te bibebu ya mwasi ya ndumba ebimisaka mafuta ya nzoyi, mpe lolemo na ye ezali elengi lokola mafuta; **4** kasi na suka na nyonso, azali bololo lokola masanga ya bololo, songe lokola mopanga ya minu mibale. **5** Makolo na ye ekokita kino na kufa, ekokende kino na mokili ya bakufi. **(Sheol h7585)** **6** Amitungisaka te mpo na nzela ya bomoi, alandaka nzela oyo ayebi te esika nini ekosuka. **7** Sik'oyo mwana na ngai, yoka ngai, kopesa maloba na ngai mokongo te; **8** longola nzela na yo pembeni na ye mpe kopusana te liboso ya ndako na ye, **9** noki te akoya kokaba lokumu na yo epai ya bato mosusu, mpe mibu na yo epai ya moto mabe; **10** noki te bapaya bakotonda na biloko oyo yo omoneli pasi, mpe mbuma ya mosala na yo ekokende na ndako ya mopaya; **11** noki te okokoma kolelalela na suka tango nzoto na yo ekolemba mpe makasi na yo ekosila, **12** mpe oloba: « Mpo na nini nayinaki mateya, mpe motema na ngai eboyaki koyoka toli? **13** Mpo na nini nayokaki te mongongo ya balakisi na ngai mpe napesaki litoyi te epai ya bato oyo bazalaki koteya ngai? **14** Etikalaki kaka moke ete nakweya na mabe ya mozindo, kati na Lingomba ya bato ya Nzambe. » **15** Melaka mayi ya libulu na yo moko, oyo ezali kobima penza na libulu na yo. **16** Boni, bitima na yo esopa penza mayi na libanda to miluka na yo esopa penza mayi na balabala? **17** Tika ete ezala kaka mpo na yo moko, kasi kokabola yango te na bapaya. **18** Tika ete etima na yo epambolama, mpe sepela na mwasi ya bolenge na yo, **19** oyo azali lokola mbuli kitoko ya mwasi, lokola mboloko ya mafuta. Tika ete tango nyonso, mabele na ye etondisaka yo na esengo, mpe bolingo na ye elangwisaka yo! **20** Mwana na ngai ya mobali, mpo na nini kokufela kolinga mwasi ya ndumba? Mpo na nini kosepela kosakana na mabele ya mwasi mosusu? **21** Solo, nzela ya moto ezali liboso ya Yawe, mpe ayekolaka malamu makambo nyonso oyo moto asalaka. **22** Moto mabe akokangama kaka na motambo ya mabe na ye moko mpe na singa ya lisumu na ye, **23** akokufa likolo ya bozoba, mpe liboma na ye ekobungisa ye nzela.

6 Mwana na ngai, soki ondimi niongo ya moninga na yo, soki obeti tolo mpo na kondima niongo ya mopaya, **2** omikangi nde singa na maloba na yo, omikangi nde na motambo ya maloba ya monoko na yo. **3** Boye, mwana na ngai, sala makambo oyo mpo ete omikangola, pamba te omikabaki na maboko ya moninga na yo; kende komikitisa liboso na ye mpe tingama na ye, **4** kotika te ete miso na yo elala pongi to enimba; **5** mikangola na motambo lokola mboloko na maboko ya mobomi banyama ya zamba, mpe lokola ndeke na motambo ya mokangi bandeke. **6** Yo moto ya goyigoyi, kende epai ya furmi, tala malamu ezaleli na yango mpe okozwa bwanya! **7** Yango ezalaka na mokambi te, mokengeli te to mokonzi te; **8** ebongisaka bilei na yango na tango ya moyi makasi, ebombaka yango na tango ya kobuka mbuma. **9** Yo moto ya goyigoyi, okolala pongi kino tango nini? Kino tango nini okolamuka na pongi na yo? **10** Mwa pongi moke, mwa kopema moke, mwa kokanga maboko moke mpo na kolala **11** mpe bobola ekoyela yo na pwasa lokola moleki nzela, mpe pasi ekoyela yo lokola moyibi. **12** Moto oyo atambolaka na lokuta na monoko azali moto ya Beliali, moto mabe: **13** Abetaka-betaka miso, apesaka bilembo na makolo na ye mpe alobaka na nzela ya bilembo ya misapi; **14** azalaka na makanisi mabe kati na motema na ye, asalaka tango nyonso mabongisi ya mabe mpe alukaka kaka tango nyonso makelele. **15** Yango wana, pasi ekoyela ye na pwasa, akobukana mbala moko, mpe kisi ya kobikisa ye ekozala te. **16** Yawe ayinaka makambo wana motoba; mpe makambo oyo sambo ezali mabe penza na miso na Ye: **17** Kodongola, lolemo ya lokuta, maboko oyo ebomaka moto oyo asali mabe te, **18** motema oyo ekanisaka mabongisi ya mabe, makolo oyo epotaka mbangu na mabe, **19** motatoli mabe oyo alobaka lokuta mpe moto oyo alukaka makelele kati na bandeko. **20** Mwana na ngai, batela mibeko ya tata na yo mpe kosundola te mateya ya mama na yo. **21** Kanga yango tango nyonso na motema na yo, lata yango na kingo na yo. **22** Pamba te ekolakisa yo nzela tango okokende na mobembo, ekobatela yo tango okolala pongi mpe ekosolola na yo tango okolamuka. **23** Mibeko ezali mwinda, mateya ezali pole, makebisi mpe pamela ezali nzela ya bomoi, **24** mpo na kobatela yo mosika ya mwasi ya ndumba, mosika ya lokuta ya lolemo ya mwasi ya mopaya. **25** Kotika te ete motema na yo elula kitoko na ye, mpe

miso na ye ekweyisa yo. **26** Pamba te likolo ya mwasi ya ndumba, okoki kobungisa ezala eteni na yo ya lipa, mpe mwasi ya libala akoki kobebisa bomoi ya motuya. **27** Boni, moto akoki solo kozika moto, bongo bilamba na ye ezika te? **28** Moto akoki solo kotambola na likolo ya makala ya moto, bongo makolo na ye ezika te? **29** Boye, moto nyonso oyo akosangisa nzoto na mwasi ya ndeko na ye akozanga te kozwa etumbu. **30** Kotiola moyibi te soki ayibi mpo ete azali na nzala mpe azangi eloko ya kolia. **31** Kasi soki bakangi ye, akozongisa mbala sambo, akopesa biloko nyonso ya ndako na ye. **32** Mobali oyo asalaka ekobo na mwasi ya moninga azali lokola moto oyo azangi mayele; kosala ekobo ya boye ezali nde komiboma; **33** akobuka lokola mbuma: minyoko mpe kosambwa; bongo soni na ye ekosila te. **34** Pamba te zuwa epelisaka kanda makasi kati na mobali, mpe akozala na mawa te na mokolo oyo akozongisa mabe na mabe; **35** akotikala kondima ata lifuti moko te mpo ete akoka kolimbisa, mpe akoboya yango ata soki babakisi bakado.

7 Mwana na ngai, batela mibeko na ngai mpe bomba yango malamu kati na motema na yo. **2** Batela mateya na ngai malamu, mpe okozala na bomoi; batela mibeko na ngai lokola mbuma ya liso na yo. **3** Lata yango na loboko na yo lokola lopete, koma yango na etando ya motema na yo. **4** Loba na Bwanya: « Ozali ndeko na ngai ya mwasi, » mpe bengaka Mayele « Moninga na ngai; » **5** mpo ete ekoka kobatela yo liboso ya mwasi ya ndumba mpe ekoka kokebisa yo liboso ya mwasi oyo alobaka maloba ya elengi, nzokande ezali ya lokuta. **6** Mokolo moko, nazalaki kotala wuta na madusu ya lininisa ya ndako na ngai, **7** namonaki kati na molongo ya bato oyo bazangi mayele, kati na bilenge mibali, elenge mobali moko oyo azangi penza mayele. **8** Azalaki koleka na balabala, pene ya esika oyo mwasi wana ya ndumba avandaka, mpe akotaki na nzela oyo ekenda kino na ndako ya mwasi ya ndumba. **9** Ezalaki na pokwa, tango moyi elimwaki, mpe molili ya butu ekomaki koya. **10** Mpe tala, mwasi yango ya ndumba ayaki kokutana na elenge mobali, alataki penza lokola mwasi ya ndumba, mpe motema na ye etonda na mayele mabe; **11** azalaki mwasi ya makelele makasi mpe ya mobulu, makolo na ye evandaka na ndako te, **12** atalaka-talaka na bisika nyonso, tango mosusu na libanda, tango mosusu na bisika oyo bato ebele bakutanaka. **13** Mwasi yango ya ndumba asimbaki elenge mobali, ayambaki ye, alaliselaki ye miso mpe alobaki na ye: **14** « Nazalaki na niongo ya mbeka ya kozongisa matondi epai na Yawe; mpe lelo, nasili kokokisa ndayi na ngai. **15** Yango wana, nabimaki mpo na kokutana na yo; nazalaki koluka yo, mpe, tala, namoni yo. **16** Natandi mbeto na ngai na babulangeti ya langi ya ndenge na ndenge, basala na basinga ya lino oyo ewutaka na Ejipito. **17** Na mbeto na ngai, nasopi malasi ya mire, ya aloe mpe ya sinamoni. **18** Yaka tolangwa bolingo kino na tongo, tomipesa mobimba na elengi ya bolingo, **19** pamba te mobali na ngai azali na ye na ndako te, akendeki mobembo na mokili ya mosika, **20** akendeki na saki ya mbongo na maboko, akozonga na ndako te kino na tango oyo sanza engengaka. » **21** Na nzela ya maloba na ye ya sukali, alongaki kokosa ye; na nzela ya maloba na ye ya elengi, amemaki ye. **22** Elenge mobali alandaki ye mbala moko, lokola ngombe oyo bazali komema na bisika oyo babomaka banyama, lokola moto ya liboma oyo bakangi mpo na kobeta ye **23** kino tango likonga ekotobola ye motema, lokola ndeke oyo ekeyi mbangu na motambo na kozanga koyeba ete ekeyi kokufa. **24** Sik'oyo, mwana na ngai ya mobali, yoka ngai, pesa ngai matoyi na yo mpo na koyoka maloba ya monoko na ngai! **25** Tika ete mwasi ya boye akumba te motema na yo! Kopengwa te na banzela na ye, **26** pamba te asili kokweyisa mpe kozokisa bato ebele, mpe asili kobomisa bingambe mibali. **27** Ndako na ye ezali penza nzela ya mboka ya bakufi, oyo ememaka kino na bandako ya kufa. **(Sheol h7585)**

8 Boni, Bwanya azali kobelela te? Mayele azali koyokisa mongongo na ye te? **2** Atelemi na songe ya bangomba, na pembeni ya nzela, na bisika oyo banzela ekutana, **3** azali koganga pene ya bikuke, na ekotelo ya engumba: **4** « Bato, nazali koganga makasi epai na bino, nazali nde koloba na bino bato! **5** Bino bato oyo bozanga mayele, bokoma na bososoli! Bino bazoba, bokoma mayele! **6** Boyoka, pamba te nazali na makambo ya motuya ya koyebisa bino, nafungoli monoko na ngai mpo na koloba makambo ya sembo. **7** Pamba te monoko na ngai ebimisaka maloba ya solo, mpe bibebu na ngai eyinaka mabe. **8** Maloba nyonso oyo ebimaka na monoko na ngai ezali sembo, ezalaka na likambo moko te ya lokuta to ya mabe; **9** nyonso ezali pole mpo na moto ya mayele, mpe sembo mpo na bato oyo bazali na bososoli. **10** Boluka mateya na ngai kasi palata te, boyebi kasi wolo te oyo eleki peto, **11** pamba te bwanya ezali na motuya koleka mayaka ya kitoko, bongo eloko moko te ya motuya ekokani na yango. **12** Ngai, Bwanya, navandaka elongo na kokanisa, boye nayebi kokundola mayele mpe bososoli. **13** Kotosa Yawe ezali koyina mabe. Nayinaka lolendo, lofundu, nzela ya masumu mpe monoko ya lokuta. **14** Toli mpe bososoli ezali ya ngai, ngai nde mayele mpe makasi. **15** Ezali na nzela na ngai nde bakonzi batambolisaka mokili, mpe bakambi basalaka mibeko ya sembo; **16** ezali na nzela na ngai nde bakambi, bankumu mpe basambisi nyonso

ya mokili bayangelaka. 17 Nalingaka bato oyo balingaka
ngai, mpe bato oyo balukaka ngai bamonaka ngai. 18
Bozwi mpe lokumu, bomengo oyo ewumelaka mpe bosembo
etambolaka elongo na ngai. 19 Mbuma na ngai ezali kitoko
koleka wolo, ezala wolo ya peto, mpe mbuma oyo nabotaka
eleki palata ya kitoko. 20 Natambolaka na nzela ya bosembo,
mpe nasalelaka banzela oyo ememaka na boyengebene, 21
mpo na kopesa libula epai ya bato oyo balingaka ngai mpe
mpo na kotondisa bibombelo na bango. 22 Yawe asalaki
ngai liboso ete asala nyonso, liboso ya misala na Ye nyonso
ya kala; 23 aponaki ngai liboso ete mokili ezala, wuta na
ebandeli penza, wuta na tango oyo biloko nyonso ya mokili
ezalaki nanu te. 24 Nabotamaki tango mayi ya bozindo
ezalaki nanu te, tango miluka ebimisaki nanu mayi na yango
te, 25 liboso ete bangomba ya milayi mpe bangomba ya
mikuse ezala na bisika na yango, 26 tango amisalelaki nanu
te, ezala mabele to bilanga to mpe putulu ya mokili. 27
Nazalaki wana tango atandaki likolo na esika na yango,
mpe tango akataki mondelo ya etando monene ya mayi ya
bozindo, 28 tango atiaki mapata na likolo mpe abimisaki mayi
wuta na bitima, 29 tango akatelaki ebale monene mondelo
mpo ete mayi ezindisa mokili na Ye te, tango atiaki miboko
ya mabele; 30 nazalaki pembeni na Ye lokola mosungi,
nazalaki kosepelisa ye tango nyonso, mpe nazalaki tango
nyonso na esengo liboso na Ye; 31 nazalaki kosepela kati
na mokili na Ye mpe nazalaki na esengo kati na bato. 32
Sik'oyo, mwana na ngai, yoka ngai: Esengo na bato oyo
babatelaka banzela na ngai! 33 Boyoka mateya na ngai mpe
bokokoma bato ya bwanya, bomeka kobwaka yango te!
34 Esengo na moto oyo ayokelaka ngai, oyo asenzelaka
na ekuke na ngai mokolo na mokolo, mpe akengelaka na
ekotelo na ngai! 35 Pamba te moto oyo amoni ngai amoni
bomoi mpe azwi ngolu na miso ya Yawe. 36 Kasi moto oyo
atosaka ngai te amisalaka mabe ye moko: moto nyonso oyo
ayinaka ngai alingaka kufa. »

9 Bwanya atongi ndako na ye, atelemisi yango na makonzi
sambo; 2 abomi banyama na ye, akamoli masanga na
ye ya vino mpe, na sima, atandi mesa. 3 Atindi basali
na ye ya basi mpo ete babelela wuta na basonge ya
bangomba ya engumba: 4 « Tika ete moto nyonso oyo
azangi mayele aya awa! » Atindi maloba epai ya bato oyo
bazangi bososoli: 5 « Boya kolia bilei na ngai mpe komela
vino oyo nakamoli, 6 botika nzela na bino ya bozoba mpe
bokozala na bomoi, botambola na nzela ya mayele. » 7 Moto
nyonso oyo apamelaka motioli amilukelaka kosambwa, moto
nyonso oyo apamelaka moto mabe amilukelaka ngambo. 8
Kopamela motioli te, noki te akoyina yo; kasi pamela moto
ya bwanya, mpe akolinga yo. 9 Teya moto ya bwanya, mpe
akokoma lisusu na bwanya koleka; teya moto ya sembo,
mpe akobakisa lisusu boyebi na ye. 10 Kotosa Yawe ezali
mosisa ya bwanya; koyeba Mosantu, yango nde kozala
mayele. 11 Pamba te, na nzela na ngai, mikolo ya bomoi na
yo ekokoma ebele, mpe mibu ya bomoi na yo ekobakisama.
12 Soki ozali moto ya bwanya, bwanya na yo ezali mpo
na litomba na yo moko; kasi soki ozali motioli, yo moko
kaka nde okomona pasi. 13 Mwasi ya zoba azali mwasi ya
makelele, ayokaka te mpe azanga mayele, 14 avandaka na
ekuke ya ndako na ye, atiaka kiti na ye na bisika ya likolo ya
engumba, 15 mpo na kobenga baleki nzela, bato oyo bazali
kokende na nzela na bango. 16 Tika ete moto oyo azangi
mayele aya awa! Atindi maloba epai ya bato oyo bazanga
bososoli: 17 « Mayi oyo bayibi ezalaka elengi, mpe lipa oyo
baliaka na kobombama ezalaka kitoko. » 18 Kasi bayebi te
ete epai na ye nde bakufi basanganaka, mpe ete babengami
na ye bazali kati na mokili ya bakufi. **(Sheol h7585)**

10 Masese ya Salomo: Mwana ya bwanya asepelisaka
tata na ye, kasi mwana ya zoba ayokisaka mama na
ye pasi na motema. 2 Bomengo oyo ezwami na nzela ya
mabe epesaka litomba te, kasi bosembo ekangolaka na
kufa. 3 Yawe atikaka te ete moto ya sembo akufa nzala,
kasi apimelaka bato mabe biloko oyo bazali na yango
posa. 4 Maboko ya goyigoyi ekomisaka moto mobola, kasi
maboko oyo esalaka ekomisaka moto mozwi. 5 Moto oyo
abombaka biloko na eleko ya mvula azali mwana mayele,
kasi moto oyo alalaka pongi na eleko ya kobuka mbuma
azali mwana ya soni. 6 Mapamboli ezali na likolo ya moto
ya moto ya sembo lokola motole, kasi monoko ya moto
mabe ebombaka bitumba. 7 Makanisi ya moto ya sembo
ezali na lipamboli, kasi bakobosana kombo ya moto mabe.
8 Motema ya bwanya endimaka mibeko, kasi moto oyo
alobaka makambo ya bozoba amilukelaka libebi. 9 Moto ya
sembo atambolaka na kimia, kasi moto oyo atambolaka na
banzela etengama-tengama akobima na pwasa. 10 Moto
oyo afinaka liso na mayele mabe alukaka mobulu, kasi moto
oyo apamelaka na bosolo alukaka kimia. 11 Monoko ya
moto ya sembo ezali etima ya bomoi, kasi monoko ya moto
mabe ebombaka makambo mabe. 12 Koyina ebendaka
koswana, kasi bolingo ezipaka mabe. 13 Bibebu ya moto
ya mayele ezalaka na bwanya, kasi fimbu ezali malamu
mpo na mokongo ya moto oyo azangi mayele. 14 Moto ya
bwanya abombaka boyebi, kasi monoko ya zoba ebendaka
pasi. 15 Bomengo ya mozwi ezali engumba na ye, oyo
batonga makasi, kasi bobola ya bato bakelela ezali libebi na
bango. 16 Lifuti ya moto ya sembo ememaka ye na bomoi,

kasi lifuti ya moto mabe ememaka na lisumu. 17 Moto oyo ayokaka pamela atambolaka na nzela ya bomoi, kasi moto oyo ayokaka pamela te apengwisaka bato mosusu. 18 Moto oyo abombaka koyina kati na motema na ye azali na bibebu ya lokuta, mpe moto oyo atongaka bato azali zoba. 19 Moto oyo alobaka maloba ebele azangaka te kosala masumu, kasi moto oyo abatelaka bibebu na ye azali moto ya bwanya. 20 Lolemo ya moto ya sembo ezali lokola palata ya talo, kasi motema ya moto mabe ezali na tina te. 21 Bibebu ya moto ya sembo ebikisaka bato ebele, kasi zoba akokufa na bozoba na ye. 22 Lipamboli ya Yawe ekomisaka moto mozwi, mpe abakisaka pasi te na likolo na yango. 23 Kosala mabe esepelisaka moto oyo azangi mayele, kasi bwanya esepelisaka moto ya mayele. 24 Makambo oyo moto mabe abangaka, yango kaka nde ekomelaka ye, kasi baposa ya moto ya sembo ekokokisama. 25 Ndenge mbonge elekaka, ndenge wana mpe moto mabe akozala lisusu te, kasi moto ya sembo akotikala lokola moboko mpo na libela. 26 Ndenge masanga ya ngayi esalaka minu ngayi, mpe molinga esalaka miso pasi, ndenge wana mpe moto ya goyigoyi azalaka epai ya bato oyo batindaka ye pasi. 27 Kotosa Yawe eyeisaka bomoi molayi, kasi bomoi ya bato mabe ekokoma mokuse. 28 Elikya ya moto ya sembo ekosuka na esengo, kasi elikya ya moto mabe ekosuka na pamba. 29 Nzela ya Yawe ezali ekimelo ya makasi mpo na bato oyo batambolaka na boyengebene, kasi ezali nde libebi mpo na bato oyo basalaka mabe. 30 Moto ya sembo akotikala kokweya te, kasi bato mabe bakovanda na mokili te. 31 Monoko ya moto ya sembo epesaka bwanya, kasi lolemo ya lokuta ekokatama. 32 Bibebu ya moto ya sembo eyebaka makambo oyo ezali malamu, kasi monoko ya moto mabe ezalaka kaka na makambo mabe.

11 Bimekelo kilo ya lokuta ezali lokola makambo ya nkele na miso ya Yawe, kasi kilo ya sembo ezali elengi na miso na Ye. 2 Tango lolendo eyaka, soni mpe eyaka, kasi bwanya ezali elongo na bato oyo bamikitisaka. 3 Boyengebene ya bato ya sembo etambolisaka bango, kasi mayele mabe ya bato oyo batambolaka na boyengebene te ebebisaka bango. 4 Bomengo ekolongisa ata moke te na mokolo ya kanda ya Nzambe, kasi bosembo ekangolaka na kufa. 5 Bosembo ya moto oyo atambolaka alima ekomisaka nzela na ye sembo, kasi moto mabe akokweya mpo na mabe na ye moko. 6 Bosembo ya bato oyo batambolaka alima ekangolaka bango, kasi bato oyo batambolaka na boyengebene te bakweyaka na motambo ya baposa na bango. 7 Soki moto mabe akufi, elikya na ye mpe ekufi; boye, elikya nyonso oyo etiami na bomengo na ye mpe ekufi. 8 Moto ya sembo akokangolama na pasi, mpe moto mabe akomona pasi na esika ya moto ya sembo. 9 Moto ya mbindo abebisaka moninga na ye na maloba ya monoko na ye, kasi boyebi ekokangola bato ya sembo. 10 Tango bato ya sembo bapambolamaka, engumba esepelaka; mpe tango moto mabe akufaka, bato bagangaka na esengo. 11 Engumba etongamaka na nzela ya mapamboli ya bato ya sembo, kasi ebebisamaka na nzela ya monoko ya bato mabe. 12 Moto oyo atiolaka moninga na ye azangi mayele, kasi moto ya mayele avandaka kimia. 13 Moto oyo aswanaka abimisaka basekele, kasi moto oyo azali na molimo ya sembo abombaka basekele. 14 Mpo na kozanga koyeba kokamba, ekolo ekokweya; kasi lobiko ezali kati na motango ebele ya bapesi toli. 15 Moto oyo abetaka tolo mpo na kondima baniongo ya mopaya akomona solo pasi, kasi moto oyo aboyaka kozwa bikateli akozala na kimia. 16 Mwasi ya malamu azwaka lokumu, mpe bato ya makasi bazwaka bomengo. 17 Moto oyo asalelaka bato bolamu amisalelaka nde bolamu, kasi moto na kanza amimonisaka pasi. 18 Moto mabe asalaka mosala na lokuta, kasi moto oyo alonaka na bosembo akozwa lifuti ya malonga. 19 Lokola bosembo ememaka na bomoi, moto oyo alandaka nzela ya mabe alandaka nde nzela ya kufa. 20 Bato ya kilikili bazalaka nkele na miso ya Yawe, kasi bato oyo bazangi pamela basepelisaka Ye. 21 Moto mabe akosambisama solo, kasi bakitani ya bayengebene bakokangolama. 22 Mwasi ya kitoko, kasi azangi mayele, azali lokola lopete ya wolo na zolo ya ngulu. 23 Baposa ya moto ya sembo esukaka kaka malamu, nzokande elikya ya moto mabe ezelaka kaka kanda ya Nzambe. 24 Moto oyo akabaka na motema malamu azwaka mingi koleka, mpe moto oyo abombaka kaka akomaka mobola. 25 Moto oyo akabaka akokoma na bomengo; mpe moto oyo apesaka bato mosusu mayi, ye mpe bakopesa ye mayi. 26 Moto oyo abombaka ble, bato bakolakela ye mabe; kasi lipamboli ezali epai na moto oyo akoteka yango. 27 Moto oyo alukaka kosala bolamu akozwa ngolu, kasi pasi ekomelaka moto oyo alukaka kosala mabe. 28 Moto oyo atiaka elikya na bomengo na ye akokweya, kasi bayengebene bakozala kitoko lokola makasa ya sika. 29 Moto oyo akotisaka mobulu kati na ndako na ye akozwa mopepe lokola libula, mpe moto oyo azangi mayele akokoma mowumbu ya moto ya bwanya. 30 Mbuma ya moto ya sembo ezali nzete ya bomoi, mpe moto ya bwanya abengaka bato pene na ye. 31 Soki moto ya sembo azwaka litomba na ye awa na mokili, ekozala boni mpo na moto mabe mpe mosumuki?

12 Moto oyo alingaka koyekola alingaka boyebi, kasi moto oyo aboyaka pamela azali zoba. **2** Moto ya malamu azwaka ngolu na miso ya Yawe, kasi Nzambe akatelaka moto ya mayele mabe etumbu. **3** Motema mabe elendisaka moto te; mosisa ya bato ya sembo ekatanaka te. **4** Mwasi ya malamu azali motole ya mobali na ye, kasi mwasi oyo ayokisaka soni azali lokola bokono oyo ezali kolia mikuwa. **5** Mabongisi ya bayengebene ezalaka ya sembo, kasi makanisi ya bato mabe ezalaka kaka lokuta. **6** Maloba ya bato mabe ezali mitambo mpo na kosopa makila, kasi maloba ya bayengebene ebikisaka bango. **7** Bato mabe bakokweyisama mpe bakozala lisusu te, kasi ndako ya bayengebene ekowumela seko. **8** Bwanya epesaka moto lokumu, kasi motema mabe ememaka kotiolama. **9** Eleki malamu kozala moto pamba mpe kozala na mosali, na esika ya komimona moto monene mpe kozanga bilei. **10** Moto ya sembo ayebaka ata baposa ya bibwele na ye, kasi motema ya moto mabe eyokaka mawa te. **11** Moto oyo asalaka bilanga atondaka na bilei, kasi moto oyo alandaka bagoyigoyi azangi mayele. **12** Moto mabe alingaka misuni ya bato mabe, kasi mosisa ya bayengebene ebotaka mingi. **13** Moto ya misala mabe akangamaka na motambo ya maloba na ye ya lokuta, kasi moyengebene akobika kati na pasi. **14** Na nzela ya mbuma ya monoko na ye, moto akotondisama na bolamu; mpe moto akozwa lifuti ya misala ya maboko na ye. **15** Nzela ya moto oyo azangi mayele emonanaka alima na miso na ye, kasi moto oyo ayokaka toli azali moto ya bwanya. **16** Kotomboka ya moto oyo azangi mayele eyebanaka kaka mokolo wana, kasi moto ya mayele abombaka soni na ye. **17** Motatoli ya malamu apesaka matatoli ya solo, kasi motatoli ya mabe apesaka matatoli ya lokuta. **18** Maloba ya bato oyo balobaka mingi ezokisaka lokola mopanga, kasi lolemo ya bato ya bwanya ezali lokola mafuta oyo ebikisaka. **19** Moto oyo alobaka solo akowumela mpo na libela, kasi mokosi akowumela kaka mpo na tango moke. **20** Lokuta ezalaka kati na mitema ya bato oyo basalaka mabongisi ya mabe, kasi esengo ezali mpo na bato oyo bakopesaka batoli ya kimia. **21** Mabe moko te ekokomela bayengebene, kasi bato mabe bakotondisama na pasi. **22** Bibebu oyo ekosaka ezali nkele na miso ya Yawe, kasi bibebu oyo ekokisaka bosembo ezalaka elengi na miso na Ye. **23** Moto ya mayele abombaka boyebi, kasi motema ya zoba etatolaka makambo ya bozoba. **24** Maboko oyo esalaka ezwaka bokonzi, kasi maboko ya goyigoyi ememaka na bowumbu. **25** Motema oyo etondi na komitungisa ekobuka moto, kasi liloba ya esengo esepelisaka moto. **26** Moyengebene alakisaka baninga na ye nzela, kasi nzela ya moto mabe ebungisaka ye moko moto mabe. **27** Moto ya goyigoyi azangaka bilei, mpe moto ya nzunzu akomaka mozwi monene. **28** Bomoi ezalaka kati na nzela ya bosembo, mpe kufa ezalaka te kati na nzela ya bosembo.

13 Mwana mayele ayokaka mateya ya tata na ye, kasi mwana oyo atiolaka ayokaka pamela te. **2** Mbuma ya monoko eleisaka moto bilei ya malamu, kasi molimo ya moto oyo atambolaka na bosembo te ememaka na mobulu. **3** Moto oyo abatelaka monoko na ye abatelaka molimo na ye, kasi moto oyo afungolaka monoko na ye makasi akosuka na libebi. **4** Moto ya goyigoyi ayokaka baposa, kasi akoki kokokisa yango te; nzokande baposa ya moto ya nzunzu ekokisamaka. **5** Moto ya sembo ayinaka maloba ya lokuta, kasi moto mabe amiyinisaka mpe apanzaka soni. **6** Bosembo ebatelaka moto oyo atambolaka alima na nzela na ye, kasi mabe ebebisaka bongo ya moto ya masumu. **7** Ezali na moto moko oyo asalaka makambo lokola mozwi, nzokande azali na ye ata na eloko moko te; mpe ezali na moto mosusu oyo asalaka makambo lokola mobola, nzokande azali na bozwi mingi. **8** Bomengo ya mozwi ebatelaka bomoi na ye, kasi bato mabe batungisaka mobola te. **9** Pole ya bato ya sembo engengaka makasi, kasi mwinda ya bato mabe ekufaka. **10** Lolendo ememaka kaka na koswana, kasi bato oyo bayokaka toli bazwaka bwanya. **11** Bomengo oyo ezwami na lombangu mpe na nzela ya mabe esilaka noki, kasi bomengo oyo babakisaka na moke-moke ekomaka ebele. **12** Elikya oyo ekokisami te epesaka bokono na motema, kasi posa oyo ekokisami ezali nzete ya bomoi. **13** Moto oyo atiolaka liloba amiyokisaka pasi, kasi moto oyo atosaka malako akozwa lifuti. **14** Mateya ya moto ya bwanya ezali etima ya bomoi, ekangolaka na mitambo ya kufa. **15** Boyebi ememelaka bato ngolu, kasi nzela ya bato oyo babukaka mibeko ezalaka pasi. **16** Moto ya mayele asalaka makambo kolanda boyebi, kasi zoba, atandaka bozoba na ye. **17** Motindami ya mabe akweyaka kati na pasi, kasi motindami ya sembo amemaka lobiko. **18** Bobola mpe soni ekomelaka bato oyo baboyaka koyekola, kasi moto oyo andimaka pamela akozwa lokumu. **19** Posa oyo ekokisami esalaka esengo na motema, kasi kokabwana na mabe ezali likambo ya nkele na miso ya zoba. **20** Moto oyo asanganaka na bato ya bwanya akomaka moto ya bwanya, kasi moto oyo atambolaka nzela moko na bazoba akomona pasi. **21** Mabe elandaka bato ya masumu, kasi bolamu ezali lifuti ya bato ya sembo. **22** Moto oyo asalaka bolamu atikelaka bakitani na ye libula, kasi bomengo ya moto ya masumu ebombamaka mpo na moyengebene. **23** Bilanga ya mobola ekoki kobotela ye bilei ebele, kasi ezali na bato oyo bazali

kobeba mpo na kozanga bosembo. **24** Moto oyo aboyaka kobeta mwana na ye fimbu alingaka ye te, kasi moto oyo alingaka mwana na ye abetaka ye. **25** Moyengebene aliaka mpe atondaka, kasi libumu ya moto mabe ezalaka na nzala.

14 Mwasi ya bwanya atongaka ndako na ye, kasi mwasi oyo azangi mayele abukaka yango na maboko na ye moko. **2** Moto oyo atambolaka alima atosaka Yawe, kasi moto oyo nzela na ye etengama-tengama atiolaka Ye. **3** Kati na monoko ya moto oyo azangi mayele, ezalaka na nzete ya lolendo, kasi bibebu ya moto ya bwanya ebatelaka ye. **4** Esika oyo ezalaka na ngombe te, elielo mpe ezalaka na eloko te, pamba te ezali makasi ya bangombe nde epesaka bomengo. **5** Motatoli ya sembo akosaka te, kasi motatoli ya mabe alobaka lokuta. **6** Motioli alukaka bwanya mpe azwaka yango te, kasi boyebi eyaka na pete epai na moto ya mayele. **7** Zala mosika ya zoba, pamba te okotikala kozwa boyebi te na bibebu na ye. **8** Bwanya ya moto ya mayele esosolisaka ye nzela na ye, kasi bozoba ya bato oyo bazangi mayele: lokuta. **9** Bazoba balingaka te kosenga bolimbisi, kasi ngolu na Nzambe ezalaka kati na bato ya sembo. **10** Motema eyebaka pasi na yango moko, moko te akoki kokabola na yango esengo. **11** Ndako ya moto mabe ekobukana, kasi ndako ya kapo ya bayengebene ekofuluka. **12** Nzela mosusu emonanaka sembo na miso ya bato, nzokande, na suka, ememaka na kufa. **13** Ezala kati na koseka, motema ekoki kozala na mawa, mpe esengo ekoki kosuka na mawa. **14** Bato oyo batambolaka na boyengebene te bakozwa lifuti kolanda misala na bango, kasi moto ya sembo mpe akozwa lifuti kolanda misala na ye. **15** Moto oyo azangi mayele andimaka makambo nyonso oyo balobaka, kasi moto ya mayele atambolaka na bokebi. **16** Moto ya bwanya abangaka mabe mpe akimaka yango, kasi zoba atombokaka, na elikya nyonso. **17** Moto oyo asilikaka noki asalaka makambo ya bozoba, mpe bayinaka moto ya mayele mabe. **18** Bato oyo bazangi mayele bazwaka bozoba lokola libula, kasi bato ya mayele bazwaka boyebi lokola motole. **19** Bato mabe bakofukama liboso ya bato ya malamu, bato ya mitema mabe bakofukama na ekuke ya bato ya sembo. **20** Mobola ayinamaka ata epai na moninga na ye moko, kasi mozwi azalaka na baninga ebele. **21** Moto oyo atiolaka moninga na ye asalaka lisumu, kasi esengo na moto oyo asalaka bato bakelela bolamu. **22** Boni, bato oyo babongisaka kosala mabe bazali na libunga te? Kasi boboto mpe solo ezali epai ya bato oyo babongisaka kosala bolamu. **23** Mosala nyonso epesaka litomba, kasi maloba ya pamba ememaka na bobola. **24** Bozwi ya bato ya bwanya ezalaka lokola motole na bango, kasi bozoba ya bato oyo bazangi mayele ezalaka lokola liboma. **25** Motatoli oyo alobaka solo abikisaka bato ebele, kasi motatoli ya mabe alobaka lokuta. **26** Moto oyo atosaka Yawe akomaka na kondima makasi, mpe bana na ye bakozwa ekimelo. **27** Kotosa Yawe ezali etima ya bomoi, ekangolaka na mitambo ya kufa. **28** Kozala na bato ebele epesaka mokonzi lokumu, kasi mokonzi akweyaka soki azali na bato te. **29** Moto oyo asilikaka noki te azalaka mayele, kasi moto oyo akangaka motema te abimisaka bozoba na ye. **30** Motema oyo ezali na kimia epesaka bomoi na nzoto, kasi bilulela epolisaka mikuwa. **31** Moto oyo anyokolaka mobola atiolaka Mokeli ya mobola yango, kasi moto oyo asalelaka moto akelela bolamu apesaka Ye lokumu. **32** Babenganaka moto mabe mpo na mabe na ye, kasi moto ya sembo awumelaka na elikya kino ata na kufa. **33** Bwanya ewumelaka kati na motema ya moto oyo azali na bososoli; kasi boni, ekoyebana solo kati na bazoba? **34** Bosembo etombolaka ekolo, kasi lisumu ememelaka bato soni. **35** Mokonzi asepelaka na mosali ya bwanya, kasi mosali oyo ayokisaka ye soni apelisaka kanda na ye.

15 Eyano ya kimia ekimisaka kanda, kasi maloba oyo ezokisaka ebakisaka kanda. **2** Lolemo ya moto ya bwanya ekomisaka boyebi elengi, kasi monoko ya bato oyo bazangi mayele ebimisaka bozoba. **3** Miso na Yawe ezalaka bisika nyonso mpo na kotala bato mabe mpe bato ya malamu. **4** Maloba ya kimia ezali lokola nzete ya bomoi, kasi maloba ya botomboki ezokisaka motema. **5** Moto oyo azangi mayele atiolaka mateya ya tata na ye, kasi moto oyo andimaka pamela akokoma mayele. **6** Ezalaka na bomengo ebele kati na ndako ya moyengebene, kasi lifuti ya moto mabe ememaka pasi. **7** Bibebu ya moto ya bwanya esopaka boyebi, kasi ezali bongo te na motema ya zoba. **8** Mbeka ya moto mabe ezalaka nkele na miso ya Yawe, kasi libondeli ya moto ya sembo esepelisaka Ye. **9** Nzela ya moto mabe ezalaka nkele na miso ya Yawe, kasi alingaka moto oyo alandaka nzela ya sembo. **10** Moto oyo abimaka libanda ya nzela ya sembo akozwa pamela ya makasi; moto oyo aboyaka pamela akokufa. **11** Ndenge mboka ya bakufi mpe mokili ya mozindo ezali penza polele liboso ya Yawe, ndenge wana mpe mitema ya bana ya bato ezali polele liboso na Ye. **(Sheol h7585)** **12** Moto ya moto makasi alingaka te moto oyo apamelaka ye, yango wana akendaka te epai ya bato ya bwanya. **13** Motema ya esengo engengisaka elongi, kasi motema ya mawa elembisaka molimo. **14** Motema ya moto ya mayele elukaka boyebi, kasi monoko ya zoba ebimisaka kaka bozoba. **15** Mikolo nyonso ezalaka mabe mpo na moto oyo azali na pasi, kasi bomoi ya moto oyo azali na esengo ezalaka tango nyonso na feti. **16** Kozala na eloko moko kati

na kotosa Yawe ezali malamu koleka kozala na bomengo mingi kati na komitungisa. 17 Kolia ndunda kati na bolingo ezali malamu koleka kolia ngombe ya mafuta kati na koyina. 18 Moto oyo atombokaka noki ayeisaka koswana, kasi moto oyo akangaka motema akitisaka koswana. 19 Nzela ya moto ya goyigoyi ezalaka lokola banzela mike ya banzube, kasi nzela ya bato ya sembo ezalaka ya kosembolama. 20 Mwana ya bwanya asepelisaka tata na ye, kasi moto oyo azangi mayele atiolaka mama na ye. 21 Bozoba esepelisaka moto oyo azangi mayele, kasi moto ya mayele atambolaka alima na nzela na ye. 22 Mabongisi ekokisamaka te soki bato basangani te mpo na kopesa mayele, kasi ekokisamaka malamu soki bapesi toli bazali ebele. 23 Kozongisa eyano ya malamu epesaka moto esengo, mpe liloba oyo elobami na tango oyo ekoki ezalaka kitoko. 24 Nzela ya bomoi ememaka moto ya bwanya na likolo, mpo na kobatela ye ete akita na mboka ya bakufi te. (Sheol h7585) 25 Yawe abukaka ndako ya moto ya lolendo, kasi alendisaka libula ya mwasi oyo akufisa mobali. 26 Makanisi ya moto mabe ezalaka nkele na miso ya Yawe, kasi maloba ya malamu ezalaka peto na miso na Ye. 27 Moto oyo alukaka litomba na nzela ya sembo te amemaka mitungisi na libota na ye, kasi moto oyo aboyaka kanyaka akozala na bomoi. 28 Motema ya moyengebene ekanisaka liboso ya kopesa eyano, kasi monoko ya moto mabe ebimisaka maloba ya mabe. 29 Yawe azalaka mosika ya bato mabe, kasi ayokaka libondeli ya bayengebene. 30 Eloko oyo esepelisaka miso esepelisaka mpe motema; sango malamu elendisaka mikuwa. 31 Moto oyo ayokaka pamela oyo epesaka bomoi avandaka kati na bato ya bwanya. 32 Moto oyo asundolaka koyekola atiolaka nde bomoi na ye moko, kasi moto oyo andimaka pamela akomaka mayele. 33 Kotosa Yawe ezali eteyelo ya bwanya; komikitisa eyaka liboso ya nkembo.

16 Motema ya moto esalaka mabongisi, kasi eyano ewutaka epai na Yawe. 2 Nzela nyonso ya moto emonanaka peto na miso na ye, kasi Yawe nde amekaka mitema. 3 Pesa misala na yo epai na Yawe, mpe mabongisi na yo ekokokisama. 4 Yawe asalaka makambo nyonso na tina, ezala bato mabe, asala bango mpo na mokolo ya pasi. 5 Moto nyonso ya lolendo azalaka nkele na miso ya Yawe; solo, akozanga te kozwa etumbu. 6 Bolingo mpe bosembo elongolaka mbeba; kotosa Yawe etindaka moto kokima mabe. 7 Soki Yawe asepeli na nzela ya moto, akoyokanisa ye na banguna na ye. 8 Kozwa biloko moke kati na bosembo ezali malamu koleka kozwa bomengo ebele kati na nzela ya mabe. 9 Motema ya moto esalaka mabongisi, kasi ezali Yawe nde asalaka ete ekokisama to te. 10 Maloba ya mokonzi ezali lokola Liloba na Nzambe, ekweyaka te kati na kosambisama. 11 Emekelo kilo ya sembo mpe basani oyo bamekelaka kilo ezali ya Yawe, mpe kilo nyonso ya saki ezali likambo na Ye. 12 Ezali malamu te mpo na mokonzi kosala mabe, pamba te bokonzi elendisamaka nde na nzela ya bosembo. 13 Bakonzi balingaka maloba ya solo, mpe bapesaka moto oyo alobaka na bosembo lokumu. 14 Kanda ya mokonzi ememaka na kufa, kasi moto ya bwanya ayebaka kokitisa yango. 15 Soki elongi ya mokonzi ezali kongenga, elingi koloba: bomoi. Bolamu na ye ezali lokola lipata ya mvula ya eleko ya suka. 16 Bwanya ezali malamu koleka wolo, mpe kozwa mayele ezali na litomba koleka palata. 17 Bato ya sembo batambolaka na nzela oyo epesaka mabe mokongo. Moto oyo abatelaka motema na ye abatelaka nde bomoi na ye. 18 Lolendo eyaka liboso ya kobebisama, mpe komimatisa eyaka liboso ya kokweyisama. 19 Kozala moto ya komikitisa mpe kozala elongo na bato bakelela ezali malamu koleka kokabola bomengo ya bitumba elongo na bato ya lolendo. 20 Moto oyo akanisaka na tina na makambo amonaka bolamu. Esengo na moto oyo atiaka elikya na Yawe. 21 Babengaka moto oyo azali na motema ya bwanya moto ya mayele, mpe bibebu ya kimia ebakisaka boyebi. 22 Mayele ezali etima ya bomoi mpo na bato oyo bazali na yango, kasi bozoba ezali etumbu mpo na bazoba. 23 Motema ya moto ya bwanya ekomisaka monoko na ye mayele, mpe bibebu na ye ebakisaka boyebi. 24 Maloba ya elengi ezalaka lokola mafuta ya nzoyi, epesaka kimia na motema mpe lobiko na mikuwa. 25 Nzela mosusu emonanaka sembo na miso ya bato, nzokande, na suka, ememaka na kufa. 26 Nzala etindaka mosali ete asala mosala, monoko na ye etindikaka ye na mosala. 27 Moto ya Beliali abongisaka kosala mabe, mpe maloba na ye ezali lokola moto oyo etumbaka. 28 Moto mabe alonaka koswana, moto ya songisongi akabolaka baninga. 29 Moto ya mobulu abendaka moninga na ye mpe atambolisaka ye na nzela ya mabe. 30 Moto oyo akangi miso mpe bibebu na ye mpo na kosala mabongisi ya mabe asili kosala masumu. 31 Suki ya pembe ezali motole ya nkembo; bazwaka yango na nzela ya bosembo. 32 Moto oyo akangaka motema azali makasi koleka elombe, mpe moto oyo ayebi komikanga azali makasi koleka moto oyo abotolaka bingumba. 33 Bakobetaka zeke kati na elamba ya Nganga-Nzambe, kasi mikano nyonso ewutaka na Yawe.

17 Kolia na kimia ndambo ya lipa ya kokawuka ezali malamu koleka kovanda na ndako etonda na misuni elongo na koswana. 2 Mosali ya bwanya akozala na bokonzi likolo ya mwana mobali oyo asalaka soni, mpe akozwa libula elongo na bandeko. 3 Bapetolaka palata na kikalungu,

mpe bapetolaka wolo na fulu ya moto makasi, kasi ezali Yawe nde amekaka mitema. 4 Moto oyo asalaka mabe ayokaka maloba ya bato mabe, mokosi apesaka litoyi na ye na maloba ya lokuta. 5 Moto oyo anyokolaka mobola anyokolaka Mokeli ya mobola yango; moto oyo asepelaka na pasi ya moninga akozanga te kozwa etumbu. 6 Bakitani bazali motole ya bakoko, mpe baboti bazali lokumu ya bana. 7 Ndenge maloba ya lokumu ebongi te mpo na moto mabe, ndenge mpe maloba ya lokuta ebongi te mpo na mokonzi. 8 Kanyaka ezalaka lokola kisi na miso ya moto oyo azali na yango; alongaka na esika nyonso oyo akendaka. 9 Moto oyo abombaka mabe alukaka bolingo, kasi moto oyo azongelaka yango tango nyonso akabolaka bato oyo balingani. 10 Pamela ezalaka na litomba mpo na moto ya mayele, kasi kobeta zoba bafimbu nkama moko ezalaka na litomba te. 11 Moto mabe alukaka kaka kotomboka, kasi bakotindela ye ntoma ya motema mabe mpo na kotelemela ye. 12 Kokutana na ngombolo oyo babotoli bana ezali malamu koleka kokutana na zoba oyo azali kati na bolema. 13 Pasi etikaka ata moke te ndako ya moto oyo azongisaka mabe mpo na malamu. 14 Kobanda koswana ezali lokola kofungola nzela ya mayi; tika na yo liboso ete kobendana ekoma makasi. 15 Moto oyo alongisaka bato mabe mpe moto oyo akweyisaka bato ya sembo bazali, bango mibale, nkele na miso ya Yawe. 16 Mpo na nini mbongo ezala na maboko ya zoba? Mpo ete asomba bwanya wana azali na posa na yango te! 17 Molingami alingaka tango nyonso, mpe akomaka ndeko na tango ya pasi. 18 Moto oyo azangi mayele abetaka tolo mpo na kondima baniongo ya mopaya. 19 Moto oyo alingaka koswana alingaka masumu; moto oyo atongaka ekuke na ye na likolo amilukelaka kokweya. 20 Moto ya motema mabe abongaka te, mpe moto ya lolemo ya lokuta akomona pasi. 21 Kozala na mwana ya zoba esalaka pasi na motema, mpe tata ya moto ya liboma akotikala kozala na esengo te. 22 Motema ya esengo ebikisaka nzoto, kasi motema oyo etutami ebukaka mikuwa. 23 Moto mabe azwaka kanyaka na nkuku mpo na kobebisa nzela ya bosembo. 24 Bwanya emonanaka na elongi ya moto ya mayele, kasi miso ya zoba ekendaka kino na suka ya mokili. 25 Mwana oyo azangi mayele apesaka tata na ye mawa, mpe ayokisaka mama na ye pasi na motema. 26 Ezali malamu te kopesa moto ya sembo etumbu, mpe ezali malamu te kobeta bato ya lokumu na miso ya bosembo. 27 Moto oyo abatelaka monoko na ye azali na boyebi; moto oyo alengaka-lengaka te azali mayele. 28 Ezala moto ya liboma, soki avandi kimia, amonanaka lokola moto ya bwanya; moto oyo akangaka monoko na ye amonanaka lokola moto ya mayele.

18 Moyimi alukaka kaka kosepelisa baposa na ye, atelemelaka bososoli nyonso. 2 Moto oyo azangi mayele asepelaka te kozwa tango ya kokanisa, kasi asepelaka kaka kotalisa makanisi ya motema na ye. 3 Soki moto mabe ayei, kotiola mpe eyaka; soki soni eyei, kofinga mpe eyaka. 4 Maloba ya monoko ya moto ezalaka lokola mayi ya mozindo; etima ya bwanya ezalaka lokola mayi ya ebale oyo etondi makasi. 5 Ezali malamu te kolongisa moto mabe mpe kokweyisa moyengebene, kati na kosambisama. 6 Bibebu ya moto oyo azangi mayele eyeisaka koswana, mpe monoko na ye eyeisaka fimbu. 7 Monoko ya moto oyo azangi mayele ememelaka ye kufa, mpe bibebu na ye ezalaka motambo mpo na molimo na ye moko. 8 Maloba ya moto ya songisongi ezalaka lokola bilei ya kitoko, ekitaka na esengo kino na libumu. 9 Moto oyo azongaka sima na mosala na ye azali ndeko ya mobebisi. 10 Kombo ya Yawe ezali lokola ndako molayi batonga makasi; moyengebene akimelaka kuna mpe azwaka ebombamelo ya makasi. 11 Bomengo ya mozwi ezali engumba na ye, oyo batonga makasi; akanisaka ete ezali lokola mir ya molayi. 12 Liboso ete moto akweya, motema na ye ekomaka na lolendo; kasi komikitisa eyaka liboso ya nkembo. 13 Kopesa eyano liboso ya koyoka ezali liboma mpe bozoba. 14 Kimia kati na motema elendisaka moto na tango ya bokono, kasi nani akokoka kolendisa motema oyo etutami? 15 Motema ya moto ya mayele ezwaka mayele, mpe litoyi ya moto ya bwanya elukaka boyebi. 16 Kado efungolelaka moto oyo apesi yango nzela mpe ekotisaka ye liboso ya bato minene. 17 Moto ya liboso na kosamba amonanaka lokola nde alongi; kasi soki moto oyo azali kosamba na ye ayei, akotelemela ye. 18 Zeke esilisaka koswana mpe ekataka makambo kati na bato ya makasi. 19 Kokota lisusu na motema ya ndeko oyo osali mabe ezalaka pasi koleka kokota na engumba batonga makasi; mpe koswana na moto ezali lokola kokanga bikuke ya ndako batonga makasi na bibende ya minene. 20 Moto atondisaka libumu na ye na nzela ya mbuma ya monoko na ye mpe akotonda na lifuti ya bibebu na ye. 21 Kufa mpe bomoi ezali na se ya nguya ya lolemo; moto oyo alingaka lolemo akolia mbuma na yango. 22 Mobali oyo azwi mwasi ya malamu azwi bomengo, azwi ngolu kowuta epai na Yawe. 23 Mobola alobaka na mongongo ya kobondela, kasi mozwi azongisaka eyano na lolendo. 24 Moto oyo azalaka na balingami ebele amitiaka na pasi, kasi ezali na molingami moko ya motema, oyo aleki ata ndeko.

19 Mobola oyo atambolaka na bosembo azali malamu koleka mokosi oyo azangi mayele. 2 Ezali malamu te kobungisa mayele, kati na bolingo oyo eleka ndelo. Lokolo

ya moto oyo atambolaka noki-noki ezangaka te kobeta libaku. 3 Bozoba ya moto ebebisaka bomoi na ye; mpe, na sima, akomaka kotombokela Yawe. 4 Mozwi azalaka na baninga ebele, kasi mobola akabwanaka ata na molingami na ye ya motema. 5 Motatoli ya lokuta akozwa etumbu; moto oyo akosaka akozanga te kozwa etumbu. 6 Bato mingi balukaka kosepelisa moto ya lokumu, mpe moto nyonso alukaka kozala molingami ya moto oyo asungaka bato. 7 Soki bandeko nyonso ya mobola bayinaka ye, mpo na nini baninga na ye bakima ye te? Ata tango azali nanu koloba, batikalaka lisusu wana te. 8 Moto oyo alukaka kozwa bwanya alingaka bomoi na ye; moto oyo alingaka mayele alongaka. 9 Motatoli ya lokuta azwaka etumbu; moto oyo akosaka akobebisama. 10 Bomoi ya lokumu ebongi na zoba te; ebongi mpe te na mowumbu kopesa mitindo na bakambi. 11 Bwanya ya moto ekomisaka ye motema molayi; mpe azwaka lokumu tango atalaka pamba mabe oyo basalaka ye. 12 Kanda ya mokonzi ezali lokola koganga ya nkosi, kasi bolamu na ye ezali lokola mamwe. 13 Mwana ya zoba azali pasi mpo na tata na ye; koswana ya mwasi ezali lokola linzanza ya ndako, oyo etangisaka mayi tango nyonso. 14 Moto akoki kozwa bandako mpe bomengo lokola libula kowuta epai ya batata, kasi mwasi ya bwanya azali likabo kowuta na Yawe. 15 Bogoyigoyi ememaka moto na pongi makasi, mpe moto ya goyigoyi akufaka nzala. 16 Moto oyo atosaka mibeko abatelaka molimo na ye; moto oyo akebaka te na etamboli na ye akokufa. 17 Moto oyo asalaka bolamu epai ya mobola adefisaka Yawe, bongo Yawe akozongisela ye bolamu. 18 Pesaka mwana na yo etumbu wana elikya ezali nanu, kasi kotomboka na yo ekoma te kino na posa ya koboma ye. 19 Tika ete moto oyo asilikaka makasi amema mokumba ya kanda na ye; pamba te soki obikisi ye, okotinda ye ete azongela lisusu. 20 Yoka toli mpe ndima mateya, mpo ete okoma moto ya bwanya. 21 Motema ya moto ezalaka na makanisi ebele, kasi ezali mokano ya Yawe nde ekokisamaka. 22 Eloko oyo moto alingaka epai ya moninga na ye moto ezali bolingo ya solo, mpe mobola azali malamu koleka mokosi. 23 Kotosa Yawe ememaka na bomoi, esalaka ete moto azala na kimia; boye ata mabe moko te ekokomela ye. 24 Moto ya goyigoyi akotisaka loboko na ye kati na bilei, kasi akokaka te kozongisa yango na monoko na ye. 25 Beta motioli fimbu, mpe zoba akozwa mayele; sembola moto ya mayele, mpe akozwa boyebi. 26 Mwana oyo abetaka tata na ye mpe abenganaka mama na ye ayeisaka soni mpe mawa. 27 Mwana na ngai, soki otiki koyoka mateya, okobunga nzela ya maloba ya boyebi. 28 Moto oyo atiolaka bosembo azali motatoli ya zoba; mpe monoko ya bato mabe emelaka kaka mabe. 29 Etumbu esalema mpo na batioli, mpe fimbu esalema mpo na bazoba.

20 Vino elobisaka bato maloba ya soni, masanga ya makasi ememaka mobulu; moto nyonso oyo amipesaka na yango akotikala te kokoma moto ya bwanya. 2 Somo oyo mokonzi apesaka ezali lokola koganga ya nkosi; moto oyo apesaka ye kanda amilukelaka ye moko pasi. 3 Koboya koswana epesaka moto lokumu, kasi moto oyo azangi mayele amipesaka na yango. 4 Moto ya goyigoyi asalaka bilanga te likolo ya kobanga malili; boye na tango ya kobuka mbuma, alukaka mpe kobuka, kasi akozwa eloko te. 5 Makanisi ya motema ya moto ezalaka lokola ebale ya mozindo, moto ya mayele alukaka kotoka kati na yango. 6 Bato ebele batatolaka bolamu na bango, kasi nani akomona moto ya sembo? 7 Moyengebene atambolaka na bosembo na ye; boye sima na ye, bana na ye bakozala bato ya esengo. 8 Soki mokonzi avandi na kiti mpo na kosambisa, miso na ye ebenganaka mabe nyonso. 9 Nani akoki koloba: « Nabatelaka motema na ngai peto, nazali peto, nazali na masumu te? » 10 Kilo mibale mpe bimekelo mibale, nyonso ezali nkele na miso ya Yawe. 11 Bayebaka elenge mobali na nzela ya misala na ye, soki ezaleli na ye ezali peto mpe sembo. 12 Ezala litoyi oyo eyokaka to liso oyo emonaka, ezali Yawe nde asalaki nyonso mibale. 13 Kolingaka pongi te, noki te okokoma mobola; sala ete miso na yo ezalaka ya kofungwama, mpe okozanga te bilei ya kobomba. 14 Moto oyo asombaka biloko alobaka: « Biloko oyo ezali mabe! Ezali malamu te! » Kasi soki akei, atombolaka mapeka mpo na biloko oyo azwi. 15 Wolo mpe babiju ezalaka na yango ebele, kasi bibebu oyo ebimisaka boyebi eleki na motuya. 16 Kamata elamba ya moto oyo alapi ndayi mpo na niongo ya moto mosusu; bomba yango lokola ndanga soki alapi ndayi mpo na mwasi mopaya. 17 Bilei oyo ezwami na nzela ya lokuta ezalaka elengi na monoko ya moto, kasi, na sima, monoko na ye etondaka na zelo. 18 Soki ozali kosala mabongisi, tunaka toli; mpe soki olingi kobunda bitumba, zala na ekenge mpe na mayele. 19 Moto ya bilobaloba abimisaka basekele; yango wana kima bato oyo balobaka mingi. 20 Moto oyo alakelaka tata to mama na ye mabe, mwinda na ye ekokufa kati na molili. 21 Bomengo oyo moto azwi noki-noki na ebandeli ekopambolama te na suka. 22 Kolobaka te: « Nakozongisa mabe na mabe oyo basali ngai! » Kasi talela Yawe, mpe akobikisa yo. 23 Kilo oyo ekesana na kilo mosusu ezalaka nkele na miso ya Yawe, mpe emekelo kilo ya lokuta ezalaka eloko ya malamu te. 24 Ezali Yawe nde atambolisaka matambe ya moto; bongo ndenge nini moto akoki kososola ye moko nzela na ye?

25 Ezali motambo mpo na moto koloba na lombangu: « Eloko oyo ebulisami mpo na Yawe, » mpe kokanisa sima na ye kolapa ndayi. 26 Mokonzi ya bwanya abenganaka bato mabe mpe azangaka te kopesa bango etumbu. 27 Molimo ya moto ezali mwinda oyo Yawe apesi ye; esosolaka bozindo nyonso ya motema ya moto. 28 Bolamu mpe solo ebatelaka mokonzi; alendisaka bokonzi na ye na nzela ya bolamu. 29 Makasi ezali biju ya bilenge, mpe suki ya pembe ezali lokumu ya mibange. 30 Bapota elongolaka mabe, mpe bafimbu esukolaka bozindo ya molimo ya moto.

21 Kati na loboko na Yawe, motema ya mokonzi ezalaka lokola moluka oyo atindaka esika nyonso oyo alingi. 2 Nzela nyonso ya moto emonanaka alima na miso na ye, kasi ezali Yawe nde amekaka mitema. 3 Na miso na Yawe, kosala makambo ya sembo mpe ya alima ezali motuya koleka bambeka ya kotumba. 4 Miso ya lofundu, motema ya lolendo mpe kongenga ya bato mabe ezali masumu. 5 Mabongisi ya moto oyo asalaka mosala ememaka ye na bomengo, kasi kozala motema moto-moto ememaka na kozanga. 6 Kozwa bomengo na nzela ya lokuta ezali kaka molinga oyo epanzanaka mpe motambo oyo ememaka na kufa. 7 Makambo ya bato mabe ebebisaka bango moko, pamba te baboyaka kosala makambo ya sembo. 8 Nzela ya moto mabe ezalaka na mabaku, kasi mosala ya moto ya peto ezalaka sembo. 9 Kovanda na songe ya ndako ezali malamu koleka kovanda elongo na mwasi oyo aswanaka-swanaka. 10 Molimo ya moto mabe elingaka kaka makambo mabe; ata moninga na ye penza azwaka ngolu te na miso na ye. 11 Tango bapesaka motioli etumbu, zoba akomaka moto ya bwanya; mpe tango bapesaka malako epai ya moto ya bwanya, azwaka solo boyebi. 12 Nzambe ya sembo atalaka na bokebi makambo oyo esalemaka kati na bandako ya bato mabe, mpe akweyisaka bango kati na pasi. 13 Soki moto akangi matoyi na ye mpo na koboya koyoka koganga ya mobola, ye mpe bakoyanola ye te tango akoganga. 14 Likabo oyo bapesi na nkuku ekitisaka kanda, mpe kado oyo batie na tolo ekitisaka kanda makasi. 15 Ezali esengo mpo na moyengebene kosambisa makambo na sembo, kasi yango ezali pasi makasi mpo na bato oyo basalaka mabe. 16 Moto oyo abungi nzela ya bwanya akovanda kati na lisanga ya bakufi. 17 Moto oyo alingaka biyenga akokoma mobola; moto oyo alingaka masanga ya vino mpe mafuta akotikala kokoma mozwi te. 18 Moto mabe azalaka lokola motuya oyo bafutaka mpo na kosikola moto ya sembo; moto ya sembo te azalaka lokola motuya oyo bafutaka mpo na kosikola moto ya alima. 19 Kovanda kati na esobe ezali malamu koleka kovanda esika moko na mwasi oyo aswanaka-swanaka mpe asilikaka-silikaka. 20 Bilei ya kitoko mpe mafuta ezalaka kati na ndako ya moto ya bwanya, kasi moto oyo azangi mayele abebisaka yango. 21 Moto oyo alukaka bosembo mpe bolingo akozwa bomoi, bomengo mpe lokumu. 22 Moto ya bwanya abundisaka engumba ya bato ya makasi, mpe akweyisaka bandako ya makasi oyo bato batielaka mitema. 23 Moto oyo abatelaka monoko mpe lolemo na ye abatelaka molimo na ye na pasi. 24 Kombo ya moto ya lofundu mpe ya lolendo ezali: « Motioli. » Asalaka makambo na lolendo oyo eleka ndelo. 25 Baposa ya moto ya goyigoyi ekoboma ye, pamba te maboko na ye eboyaka kosala. 26 Mokolo mobimba, akufaka na ye kaka na baposa makasi; kasi moto ya sembo apesaka na kobomba te. 27 Mbeka ya moto mabe ezalaka nkele; ezalaka nkele koleka soki amemi yango na makanisi mabe. 28 Motatoli ya lokuta akokufa, kasi moto oyo ayokaka akoloba tango nyonso. 29 Moto mabe akangaka elongi na ye, kasi moto ya sembo alendisaka nzela na ye. 30 Liboso na Yawe, bwanya moko te, mayele moko te mpe toli moko te ekoki kolonga. 31 Mpunda ebongisama mpo na mokolo ya bitumba, kasi elonga ewutaka na Yawe.

22 Kokende sango ya malamu ezali malamu koleka kozala na bomengo mingi; lokumu ezali malamu koleka palata mpe wolo. 2 Mozwi mpe mobola bazali na likambo moko ya lisanga: ezali Yawe nde azali Mokeli na bango mibale. 3 Moto ya mayele amonaka likama na mosika mpe amibombaka, kasi moto oyo azangi mayele akoleka wana mpe akokutana na pasi. 4 Komikitisa mpe kotosa Yawe ememaka bozwi, lokumu mpe bomoi. 5 Nzela ya bato mabe ezalaka na banzube mpe mitambo, kasi moto oyo abatelaka molimo na ye azalaka mosika na yango. 6 Lakisa mwana nzela oyo asengeli kotambola wuta na bomwana na ye; ezala tango akokoma mokolo, akobunga yango te. 7 Mozwi azalaka mokonzi ya mobola, mpe modefi azalaka mowumbu ya modefisi. 8 Moto oyo alonaka masumu abukaka pasi, mpe makasi ya kanda na ye nyonso ekosuka. 9 Moto oyo akabaka na esengo akopambolama, pamba te akabolaka bilei na ye na mobola. 10 Bengana motioli, bongo kowelana, koswana mpe kofingana ekosila. 11 Moto oyo alingaka kozala peto na motema, oyo ngolu ezalaka na bibebu na ye, mokonzi azalaka molingami na ye. 12 Miso na Yawe ebatelaka boyebi, kasi akweyisaka maloba ya moto oyo azangi mayele. 13 Moto ya goyigoyi alobaka: « Nkosi ezali kuna na libanda, ekoboma ngai na kati-kati ya balabala. » 14 Monoko ya mwasi ya ndumba ezalaka lokola libulu ya mozindo; moto oyo Yawe asilikeli akweyaka kuna. 15 Motema ya mwana moke ezalaka na bozoba, bongo fimbu ya pamela elongolaka yango kati na ye. 16 Moto

oyo anyokolaka mobola mpo ete akoma na bomengo mingi mpe oyo apesaka mozwi bakado bakokweya na bobola. **17** Pesa matoyi mpe yoka toli ya bato ya bwanya, mpe tika ete motema na yo endima mateya na ngai. **18** Pamba te ekozala esengo soki obombi yango na motema na yo, mpe soki yango nyonso ezali pene ya bibebu na yo. **19** Nateyi yo yango lelo mpo ete elikya na yo ezala kati na Yawe. **20** Boni, lobi eleki, nakomelaki yo te batoli koleka tuku misato, batoli ya bwanya mpe ya boyebi, **21** batoli oyo epesaka mateya ya solo mpe maloba ya solo mpo ete okoka kozongisa biyano ya solo na moto oyo atindi yo? **22** Kobotola te na makasi biloko ya mobola, pamba te azali mobola, konyokola te moto ya pasi na esambiselo, **23** pamba te Yawe akobundela bango mpe akobebisa bomoi ya bato oyo bakobebisa bomoi na bango. **24** Kozala molingami te ya moto ya kanda, mpe kosangana te na moto ya motema moto-moto, **25** noki te okoyekola nzela na ye mpe okokangama na motambo na ye. **26** Kozala te na molongo ya bato oyo batombolaka maboko mpo na kondima kofuta baniongo ya bato mosusu, **27** pamba te soki ozali na yo na makoki ya kofuta te, mpo na nini okolinga ete babotola ata mbeto na yo ya kolala? **28** Kozongisa na sima te mondelo ya kala oyo batata na yo bakataki. **29** Osila komona moto oyo ayebi mosala na ye malamu? Akosala kaka liboso ya bakonzi, akosala te liboso ya bato ya molili.

23 Soki ovandi mpo na kolia mesa moko elongo na mokonzi, tala malamu moto oyo azali liboso na yo. **2** Tia mbeli na mongongo na yo soki ozalaka lokoso. **3** Kolula te bilei na ye ya kitoko, pamba te, tango mosusu, ezali na yango bololo. **4** Koboma nzoto te mpo na koluka kozwa bomengo, kotia mayele na yo te kati na yango. **5** Tango okobwaka miso na ngambo ya bomengo, ekobunga, pamba te ezalaka na mapapu mpe epumbwaka na likolo makasi lokola mpongo. **6** Kolia te bilei ya moto oyo azali kotala yo na miso mabe mpe kolula te bilei na ye ya kitoko, **7** pamba te azalaka ndenge makanisi ya motema na ye ezali. Alobaka: « Lia mpe mela, » kasi motema na ye ezali elongo na yo te. **8** Okosanza eteni oyo oliaki, mpe maloba na yo ya kitoko ekokende pamba. **9** Kolobaka na zoba te, pamba te akotiola bwanya ya maloba na yo. **10** Kozongisa te na sima mondelo ya kala mpe kokota te na bilanga ya bana bitike, **11** pamba te Molobeli na bango azalaka makasi, akozwa makambo na bango na maboko mpo na kotelemela yo. **12** Tika ete motema na yo endimaka kotosa mibeko, mpe matoyi na yo eyokaka maloba ya boyebi! **13** Kozangisa te kopesa mwana etumbu; soki obeti ye fimbu, akokufa te. **14** Na kobeta ye fimbu, okokangola molimo na ye na lifelo. **(Sheol h7585)** **15** Mwana na ngai, soki motema na yo ezali na bwanya, motema na ngai ekozala na esengo. **16** Solo, bomoto na ngai nyonso ekotonda na esengo, soki bibebu na yo elobi makambo ya sembo. **17** Tika ete motema na yo elulaka te bato ya masumu, kasi zalaka tango nyonso na posa makasi ya kotosa Yawe; **18** pamba te suka na yo ekozala solo malamu mpe elikya na yo ekozala ya pamba te. **19** Mwana na ngai, yoka mpe zala na bwanya, batela motema na yo kati na nzela ya sembo. **20** Kozala esika moko te na balangwi masanga to na bato ya lokoso, **21** pamba te balangwi masanga mpe bato na lokoso bakomaka babola, mpe bogoyigoyi ekolatisa bango bilamba epasuka. **22** Yokela tata oyo aboti yo, mpe kotiola mama na yo te ata soki anuni. **23** Luka bosolo, kasi koteka yango te; sala se bongo na bwanya, na mateya mpe na mayele. **24** Tata ya moto ya sembo akozala na esengo mingi, mpe moto oyo abota mwana ya bwanya akosepela kati na ye. **25** Tika ete tata na yo mpe mama na yo basepela! Tika ete mama oyo abota yo azala na esengo! **26** Mwana na ngai ya mobali, pesa ngai motema na yo, mpe tika ete miso na yo esepela na nzela na ngai! **27** Pamba te mwasi ya ndumba azali lokola libulu ya monene, mpe mwasi ya mopaya azali lokola libulu ya mozindo. **28** Mwasi ya ndumba atelemaka na ekenge lokola moyibi mpe akomisaka mibali bazoba koleka. **29** Mpo na nani: « Ah ngai, mawa! » Mpo na nani: « Eh! » Mpo na nani koswanaswana? Mpo na nani kolelalela? Mpo na nani kowelana ezanga tina? Mpo na nani kotelisa miso? **30** Mpo na bato oyo bawumelaka liboso ya masanga ya vino, mpo na bato oyo bamelaka masanga ya makasi. **31** Kotalaka te masanga ya vino tango ezali motane, tango ezali kongala kati na kopo mpe kokita na pete na mongongo. **32** Na suka na yango, ekoswa yo lokola nyoka mpe ekotia yo minu lokola etupa. **33** Miso na yo ekomona biloko na ndenge ya kokamwa, mpe motema na yo ekobimisa makambo ya bozoba. **34** Boye, okokoma lokola moto oyo alali kati na ebale monene, mpe lokola moto oyo alali na songe ya nzete ya molayi. **35** Okoloba: « Babeti ngai, kasi nazali koyoka pasi te; babeti ngai fimbu, kasi nazali koyoka eloko te! Tango nini nakolamuka? Nakozongela lisusu komela vino. »

24 Kolulaka te bato oyo basalaka mabe mpe kolukaka te kozala elongo na bango, **2** pamba te mitema na bango ekanisaka kaka kosala mabe, mpe bibebu na bango eyeisaka kaka mobulu soki elobi. **3** Ndako etongamaka na nzela ya bwanya, mpe elendisamaka na nzela ya mayele. **4** Bashambre ekotondisama na biloko nyonso ya talo mpe ya kitoko na nzela ya boyebi. **5** Moto ya bwanya atondi na nguya, moto oyo azalaka na boyebi alendisaka nguya

na ye. 6 Pamba te kolonga na etumba esengaka bwanya,
mpe lobiko ezalaka kati na motango ebele ya bapesi toli.
7 Bwanya ezalaka likolo mingi mpo na zoba, yango wana
azalaka te na likambo ya koloba kati na mayangani oyo
esalemaka pembeni ya ekuke. 8 Moto oyo asalaka mabongisi
ya kosala mabe akokende sango lokola moteki baninga. 9
Mabongisi ya bozoba ezali masumu, mpe bato bayinaka
motioli. 10 Soki omilembisi na mokolo ya pasi, makasi na yo
ekozala pamba. 11 Kangola bato oyo bazali komema bango
na kufa, mpe bikisa bato oyo bazali kokende na kufa lokola
bato oyo balangwe masanga. 12 Soki olobi: « Tala, toyebaki
likambo moko te kati na makambo oyo nyonso; » boni, Ye
oyo amekaka mitema asosolaka yango te? Ye oyo abatelaka
molimo na yo ayebaka yango te? Afutaka te moto na moto
kolanda misala na ye? 13 Mwana na ngai, lia mafuta ya
nzoyi, pamba te ezalaka kitoko! Mwa ndambo ya mafuta
ya nzoyi ekozala elengi na lolemo na yo. 14 Yeba lisusu
ete bwanya ezali elengi mpo na molimo na yo; soki ozwi
yango, yeba ete lobi na yo ekozala malamu, mpe elikya na
yo ekozala ya pamba te. 15 Yo moto mabe, komeka te kotia
mitambo kati na ndako ya moto ya sembo, mpe komeka te
kopanza yango, 16 pamba te ata soki moto ya sembo akweyi
mbala sambo, akotelema kaka; nzokande pasi ekweyisaka
moto mabe. 17 Soki monguna na yo akweyi, kosepela te;
mpe soki apengwi, tika ete motema na yo esepela te; 18
noki te Yawe akomona, akosepela te mpe akokitisela yo
kanda na Ye. 19 Kosilika te likolo ya bato oyo basalaka
mabe, kolula te bato mabe; 20 pamba te lobi ya malamu
ekozala te mpo na moto oyo asalaka mabe, mpe mwinda
ya bato mabe ekokufa. 21 Mwana na ngai, tosaka Yawe
mpe mokonzi, kosanganaka te na batomboki, 22 pamba te
bango mibale bakoki kotindela batomboki pasi na pwasa.
Bongo, nani ayebi pasi oyo bakoki kotinda? 23 Makambo
oyo mpe ezali toli ya bato ya bwanya: Kopona bilongi, kati na
kosambisa, ezali malamu te. 24 Moto oyo alobaka na moto
mabe: « Ozali moto ya sembo, » bato bakolakela ye mabe,
mpe bikolo ekotombokela ye. 25 Kasi bato oyo bapamelaka
moto mabe bakozala malamu mpe lipamboli ekozala likolo
na bango. 26 Eyano ya solo ezali lokola beze ya bibebu. 27
Bongisa libanda ya mosala na yo, bongisa bilanga na yo,
bongo na sima, tonga ndako na yo. 28 Kotatola na pamba te
mpo na kosala moninga na yo mabe; mpo na nini olingi
kosalela bibebu na yo na lokuta? 29 Kolobaka te: « Nakosala
ye ndenge asali ngai, nakozongisela ye kolanda makambo
oyo ye asali. » 30 Nalekaki pembeni ya elanga ya moto
ya goyigoyi, mpe pembeni ya elanga ya vino ya moto oyo
azangi mayele; 31 bongo, tala ndenge etondi na banzube,
tala ndenge matiti mabe ezipi yango, mpe mir na yango ya
mabanga ebukani. 32 Tango natiaki makanisi na ngai kati
na makambo oyo namonaki, nazwaki mayele oyo: 33 mwa
pongi moke, mwa kopema moke, mwa kokanga maboko
moke mpo na kolala, 34 bobola ekoyela yo na pwasa lokola
moleki nzela, mpe pasi ekoyela yo lokola moyibi.

25 Tala masese mosusu ya Salomo oyo bato ya Ezekiasi,
mokonzi ya Yuda, bakomaki. 2 Nzambe azwaka
nkembo mpo ete asalaka makambo oyo bato bayebaka te,
mpe bakonzi bazwaka nkembo mpo ete balukaka kososola
tina ya makambo. 3 Ndenge bakokaka te komeka bosanda
ya Lola to bozindo ya mabele, ndenge wana mpe bakoki te
kososola mitema ya bakonzi. 4 Soki olongoli mbindo na
palata, ekobimisa mbeki mpo na monyangwisi bibende na
moto. 5 Soki olongoli moto mabe liboso ya mokonzi, kiti na
ye ya bokonzi ekolendisama na bosembo. 6 Komikumisaka
te liboso ya mokonzi, mpe komivandisaka te na esika ya
bato minene; 7 pamba te eleki malamu ete baloba na
yo: « Yaka kovanda na esika oyo ya lokumu, » na esika
ete bayokisa yo soni na miso ya mokonzi. 8 Kowelaka te
kokende kofunda epai ya basambisi makambo oyo osili
komona na miso, pamba te okosala nini na suka soki
moninga na yo asukisi yo? 9 Soki ozali kowelana na moninga
na yo, kobimisa sekele ya moto mosusu te, 10 noki te
ayoka yango mpe ayokisa yo soni, boye okosambwa mpo
na libela. 11 Liloba oyo elobami na tango oyo ekoki ezali
lokola wolo oyo basangisi na palata. 12 Pamela ya moto
ya bwanya epai ya moto oyo ayokaka ezali lokola wolo ya
peto mpe sheneti ya wolo. 13 Motindami ya sembo azalaka
lokola mopepe ya malili ya mvula ya pembe na tango ya
kobuka bambuma, asalaka esengo ya mokonzi na ye. 14
Moto oyo amikumisaka ete akabaka, nzokande apesaka na
ye eloko te, azali lokola mapata mpe mopepe oyo ezangi
mvula. 15 Moto oyo akangaka motema akoki kobongola
makanisi ya mokonzi, mpe maloba ya malamu ebukaka
mikuwa. 16 Soki omoni mafuta ya nzoyi, lia oyo ekoki na
yo, pamba te soki olie yango na lokoso, okosanza yango.
17 Kokendaka pamba-pamba te na ndako ya moninga na
yo, noki te akotonda yo mpe akolemba yo. 18 Moto oyo
apesaka matatoli ya lokuta mpo na kosala moninga na ye
mabe azali lokola marto, mopanga mpe mbanzi ya songe.
19 Kotia elikya na zoba na tango na pasi ezali lokola lino
ebukani mpe lokolo elembi. 20 Koyembela moto oyo azali
na mawa banzembo ya esengo ezali lokola kolongola ye
kazaka na tango ya malili to kotia masanga ya ngayi na
pota. 21 Soki monguna na yo azali na nzala, pesa ye bilei;
soki azali na posa ya mayi, pesa ye mayi ya komela. 22

Pamba te, soki osali bongo, okotondisa makala ya moto na likolo ya moto na ye, mpe Yawe akofuta yo. **23** Mopepe oyo ewutaka na ngambo ya nor, ebetisaka mvula, mpe lolemo oyo etongaka ekomisaka bilongi kanda-kanda. **24** Kovanda na songe ya ndako ezali malamu koleka kovanda elongo na mwasi oyo aswanaka-swanaka. **25** Basango ya malamu oyo ewuti na mokili ya mosika ezali lokola mayi ya pio kati na motema ya moto oyo azali na posa ya mayi. **26** Moto ya sembo oyo asopanaka liboso ya moto mabe azali lokola liziba ya potopoto mpe etima oyo ebimisaka mayi ya mabe. **27** Ezali malamu te kolia mafuta ya nzoyi ebele, mpe ezali malamu te koluka lokumu na yo moko. **28** Moto oyo akokaka te kokonza molimo na ye azali lokola engumba oyo ebukana mpe ezanga bamir.

26 Ndenge mvula ya pembe elimwaka na tango ya molunge, mpe mvula enokaka te na tango ya elanga, ndenge wana mpe lokumu oyo bapesi na zoba ekowumela na ye te. **2** Ndenge ndeke ya moke oyo babengaka mwano ekendaka bipai na bipai to mbilambila epumbwaka-pumbwaka, ndenge wana mpe elakeli mabe ezwaka te moto oyo asali na ye mabe te. **3** Ndenge fimbu ezalaka malamu mpo na mpunda, mpe ekangiseli ezalaka malamu mpo na monoko ya ane, ndenge wana mpe fimbu ezalaka malamu mpo na mokongo ya zoba. **4** Kozongisela zoba te kolanda bozoba na ye, noki te okokokana na ye. **5** Zongisela zoba kolanda bozoba na ye, noki te akomimona moto ya bwanya na miso na ye moko. **6** Moto oyo atindaka sango na nzela ya zoba azali lokola moto oyo amikati makolo mpe amilukeli makambo. **7** Ndenge makolo ya ebosono ezalaka makasi te, ndenge wana mpe masese ezalaka na nguya te kati na monoko ya zoba. **8** Kopesa zoba lokumu ezali lokola kotia libanga na ebambelo mabanga. **9** Lisese kati na monoko ya zoba ezali lokola etape ya banzube kati na loboko ya moto oyo alangwe masanga. **10** Moto oyo azwaka zoba to moleki nzela na mosala azali lokola soda oyo azokisaka moto nyonso na likonga. **11** Ndenge kaka mbwa ezongelaka kolia biloko oyo yango moko esanzi, ndenge wana mpe zoba azongelaka bozoba na ye. **12** Eleki malamu kotia elikya na zoba, na esika ete otia elikya na moto oyo amimonaka moto ya bwanya na miso na ye moko. **13** Moto ya goyigoyi alobaka: « Nkosi ekangi nzela! Nyama moko ya mabe ezali na kati-kati ya balabala! » **14** Moto ya goyigoyi abalukaka na mbeto na ye ndenge ekuke ebalukaka na biloko oyo efungolaka yango. **15** Moto ya goyigoyi akotisaka loboko na ye kati na bilei, kasi akokaka te kozongisa yango na monoko. **16** Moto ya goyigoyi amimonaka ete azali na bwanya koleka bato sambo ya mayele. **17** Moto oyo akotaka makambo oyo etali ye te azali lokola moto oyo akangi mbwa na matoyi. **18** Ndenge moto ya liboma abwakaka moto, makonga mpe kufa, **19** ndenge wana mpe moto oyo akosi moninga na ye alobaka: « Ezalaki kaka mpo na kosala maseki! » **20** Soki bakoni ezali te, moto ekokufa; soki bato ya songisongi bazali te, koswana ekokita. **21** Ndenge makala engalaka na mbabola, mpe bakoni epelisaka moto, ndenge wana mpe moto oyo alinga koswana ayeisaka matata. **22** Maloba ya moto ya songisongi ezalaka lokola bilei ya kitoko, ekitaka na esengo kino na libumu. **23** Maloba ya sukali ya moto ya motema mabe ezalaka lokola palata ya mbindo oyo bapakoli na mbeki basala na mabele. **24** Moto oyo ayinaka moninga na ye amibombaka na maloba na ye, kasi atondi na lokuta kati na motema na ye. **25** Ata soki abimisi maloba ya esengo, kondimela ye te, pamba te makambo sambo ya mbindo ebombama kati na motema na ye. **26** Akoki solo kobomba makanisi na ye ya mabe na maloba ya lokuta, kasi motema mabe na ye ekosuka se na koyebana na miso ya bato nyonso. **27** Moto oyo atimolaka libulu akweyaka ye moko kati na yango; mpe moto oyo atindikaka libanga, libanga yango ekozongela kaka ye moko. **28** Lolemo ya lokuta eyinaka bato oyo ezokisi, mpe maloba ya sukali ememaka libebi.

27 Komikumisa te mpo na mokolo ya lobi, pamba te oyebi te likambo nini mokolo ekoki kobota. **2** Tika ete moto mosusu akumisa yo, kasi monoko na yo moko te; tika ete mopaya akumisa yo, kasi bibebu na yo moko te. **3** Libanga mpe zelo ezalaka kilo, kasi kanda ya zoba ezalaka kilo koleka nyonso mibale. **4** Kotomboka ememaka makambo ya somo, mpe kanda ebebisaka; kasi nani akoki kotelema liboso ya zuwa? **5** Pamela oyo epesami na polele ezali malamu koleka moto oyo aboyi kopamela mpo na bolingo. **6** Bapota oyo molingami azokisi ezali malamu koleka babeze ebele ya monguna. **7** Moto oyo atondi aboyaka ata mafuta ya nzoyi, kasi moto oyo azali na nzala ayokaka ata bilei ya bololo elengi. **8** Moto oyo ayengaka-yengaka mosika ya mokili na ye azali lokola ndeke oyo ezali koyengayenga mosika ya zala na yango. **9** Mafuta mpe malasi esepelisaka motema, mpe molingami malamu apesaka toli na motema ya esengo. **10** Kosundola te molingami na yo to molingami ya tata na yo, mpe kokende te na ndako ya ndeko na yo tango ozali na pasi; kozala na molingami ya pembeni ezali malamu koleka kozala na ndeko ya mosika. **11** Mwana na ngai, zala moto ya bwanya mpe sepelisa motema na ngai, mpo ete nazala na eyano ya kopesa na moto oyo akoluka kotiola ngai. **12** Moto ya mayele amonaka likama na mosika mpe amibombaka, kasi moto oyo azangi mayele alekaka kaka wana mpe akutanaka na pasi. **13** Kamata

elamba ya moto oyo alapi ndayi mpo na niongo ya moto mosusu; bomba yango lokola ndanga soki alapi ndayi mpo na mwasi mopaya. **14** Soki moto moko ayei kopambola molingami na ye, na mongongo makasi mpe na tongo-tongo, bakozwa yango lokola elakeli mabe. **15** Mwasi oyo alinga koswana azali lokola ndako oyo etangaka na tango ya mvula. **16** Kokanga ye ezali lokola koluka kokanga mopepe to mafuta na loboko. **17** Ndenge kaka ebende epelisaka ebende mosusu, ndenge wana mpe moto abongaka soki akutani na moto mosusu. **18** Moto oyo abongisaka nzete na ye ya figi aliaka mpe mbuma na yango, mpe moto oyo abatelaka mokonzi azwaka lokumu. **19** Ndenge mayi ezalaka lokola kitalatala mpo na elongi, ndenge wana mpe motema ya moto elakisaka bomoto na ye moko. **20** Ndenge lifelo mpe mboka ya bakufi etondaka te, ndenge wana mpe miso ya moto etondaka te. **(Sheol h7585)** **21** Bapetolaka palata na kikalungu, mpe bapetolaka wolo na fulu ya moto makasi, kasi bamekaka moto na nzela ya lokumu na ye. **22** Ata soki otuti moto ya liboma na liboka elongo na mbuma, liboma na ye ekotikala te kolongwa kati na ye. **23** Yeba malamu ndenge bibwele na yo ezali, mpe kengela yango malamu, **24** pamba te bomengo ewumelaka seko na seko te, motole mpe ewumelaka te mpo na libela. **25** Soki bakati matiti ya bibwele, matiti ya sika ekobota mpe bakolokota matiti ya bangomba; **26** bameme ekopesa yo bilamba, mpe bantaba ekosunga yo mpo na kosomba elanga. **27** Okozala na miliki ebele ya bantaba mpo na koleisa ndako na yo mpe basali na yo ya basi.

28 Moto mabe akimaka ata soki moto moko te abengani ye, kasi bato ya sembo bazalaka na mpiko lokola nkosi. **2** Soki kotomboka ezali kati na mokili, bakonzi bakomaka ebele; kasi moto ya mayele mpe ya bososoli ayeisaka kimia. **3** Mokonzi oyo anyokolaka bato bakelela azali lokola mvula ya makasi oyo ebebisaka biloko mpe ememaka nzala. **4** Bato oyo babukaka mibeko bakumisaka bato mabe, kasi bato oyo babatelaka mibeko batelemelaka bato mabe. **5** Bato mabe basosolaka te makambo ya bosembo, kasi bato oyo balukaka Yawe basosolaka yango nyonso. **6** Mobola oyo atambolaka na bosembo azali malamu koleka mozwi oyo nzela na ye ezali mabe. **7** Moto oyo abatelaka mibeko azali mwana mayele, kasi moto oyo atambolaka na bato ya loyenge ayokisaka tata na ye soni. **8** Moto oyo abakisaka bomengo na ye na nzela ya moyibi abombelaka yango moto oyo asalisaka babola. **9** Moto oyo akangi matoyi na ye mpo na koboya koyoka mobeko, libondeli na ye ekomaka nkele na miso ya Nzambe. **10** Moto oyo amemaka bato ya sembo na nzela ya mabe akokangama na motambo oyo asali ye moko, kasi bato oyo bazangi pamela bakozwa esengo lokola libula na bango. **11** Mozwi amimonaka lokola moto ya bwanya, kasi mobola oyo azali mayele ayebaka ye malamu. **12** Tango bato ya sembo balongaka, ezalaka esengo mingi; kasi tango bato mabe bazwaka bokonzi, bato bamibombaka. **13** Moto oyo abombaka masumu na ye abongaka te, kasi ye oyo atubelaka mpe atikaka yango azwaka ngolu. **14** Esengo na moto oyo abangaka tango nyonso kosala mabe, kasi ye oyo ayeisaka motema na ye libanga akweyaka kati na pasi. **15** Mokonzi mabe oyo azali kokamba bato bakelela azali lokola nkosi ya kanda to lokola ngombolo oyo ezali kolanda nyama ya kolia. **16** Mokonzi oyo anyokolaka bato azangi mayele, kasi oyo aboyaka bomengo na nzela ya moyibi ayeisaka mikolo ya bomoi na ye ebele. **17** Moto oyo amitungisaka mpo ete abomi moninga akimaka kino na libulu ya kufa; tika ete moto moko te akanga ye nzela. **18** Moto oyo atambolaka na bosembo akozwa lobiko, kasi moto ya mobulu oyo alandaka banzela mibale akokweya na moko. **19** Moto oyo asalaka bilanga atondaka na bilei, kasi moto oyo alandaka bagoyigoyi akotonda na bobola. **20** Moto ya sembo afulukaka na mapamboli, kasi moto oyo awelaka kokoma mozwi na lombangu akozanga te kozwa etumbu. **21** Kopona bilongi ezalaka malamu te; nzokande ata mpo na eteni ya lipa, moto akoki mpe kosala mabe. **22** Moto ya bilulela azalaka motema moto-moto mpo na kozwa bomengo, mpe ayebaka te ete bobola ekokomela ye. **23** Moto oyo apamelaka moninga na ye akozwa ngolu na suka koleka moto oyo alobaka maloba ya sukali. **24** Moto oyo ayibaka tata mpe mama na ye, bongo alobaka: « Ezali na yango mabe te, » azali moninga ya mobomi. **25** Moto ya lokoso ayeisaka koswana, kasi moto oyo atiaka elikya na Yawe akotonda na mafuta. **26** Moto oyo atiaka elikya kati na ye moko kaka azali zoba, kasi moto oyo atambolaka na bwanya akokangolama. **27** Moto oyo akabelaka babola akozanga eloko te, kasi moto oyo aboyaka kotala bango akotonda na bilakeli mabe. **28** Tango bato mabe bazwaka bokonzi, bato bamibombaka; kasi tango bakufaka, bato ya sembo bakomaka ebele.

29 Moto oyo atiaka moto makasi soki bapameli ye, akokweyisama na pwasa mpe akobika te. **2** Soki bato ya sembo bakomi ebele, bato basepelaka; kasi soki bato mabe bakomi koyangela, bato balelaka. **3** Moto oyo alingaka bwanya asalaka esengo ya tata na ye, kasi moto oyo alandaka basi ya ndumba akosilisa bomengo na ye nyonso. **4** Mokonzi oyo akambaka na bosembo ayeisaka kimia na mokili na ye, kasi mokonzi oyo afutisaka mpako ebele abebisaka mokili yango. **5** Moto oyo alobaka na

moninga na ye maloba ya sukali atielaka ye motambo na se ya matambe. 6 Lisumu ya moto mabe ezalaka na motambo, kasi moto ya sembo agangaka na esengo mpe asepelaka. 7 Moto ya sembo ayebaka pasi ya babola, kasi moto mabe ayebaka na ye kutu yango te. 8 Batioli batiaka mobulu kati na engumba, kasi bato ya bwanya basilisaka kanda. 9 Soki moto ya bwanya akei kosamba elongo na moto ya liboma, ezala asiliki to aseki, akotikala kozala na kimia te. 10 Bato oyo basopaka makila balingaka bato ya sembo te, kasi bato malamu balukaka bato ya sembo. 11 Zoba alandaka baposa nyonso ya motema na ye, kasi moto ya bwanya akangaka yango mpe akitisaka yango. 12 Soki mokonzi akomi koyoka makambo ya lokuta, basali na ye nyonso bakokoma bato mabe. 13 Mobola mpe monyokoli bazali na likambo moko ya lisanga: Yawe angengisaka miso ya bango mibale. 14 Mokonzi oyo asambisaka babola na bosembo, kiti na ye ya bokonzi ekolendisama tango nyonso. 15 Fimbu mpe pamela epesaka bwanya, kasi mwana oyo basundola ayokisaka mama na ye soni. 16 Soki bato mabe bakomi ebele, mabe mpe ekomaka ebele; kasi bato ya sembo bakomona bango kokweya. 17 Pesa mwana na yo etumbu, bongo okozala na kimia mpe akotondisa motema na yo na esengo. 18 Soki emoniseli ezali te, bato bakotambola ngulungulu. Esengo na moto oyo atosaka Mobeko! 19 Bapamelaka mosali na maloba te; pamba te akososola, kasi akoyoka te. 20 Soki omoni moto kowela koloba liboso ete akanisa, malamu kotia elikya na zoba, kasi na ye te. 21 Moto oyo alengelaka mosali na ye wuta bolenge akosuka na kokomisa ye moto makasi. 22 Moto ya kanda amemaka koswana, mpe moto oyo atombokaka noki akomaka na mabe koleka. 23 Lolendo ya moto ekitisaka ye, kasi moto ya komikitisa azwaka lokumu. 24 Moto oyo akabolaka biloko elongo na moyibi amiyinaka; ayokaka bilakeli mabe, kasi amekaka te kofunda ye. 25 Kobanga bato ezalaka motambo na se ya matambe, kasi Yawe abatelaka moto oyo atiaka elikya na Ye. 26 Bato ebele balukaka kokoma balingami ya mokonzi, nzokande ezali Yawe nde apesaka oyo ekoki na moto na moto. 27 Bato ya sembo bayinaka moto ya masumu, mpe moto mabe ayinaka etamboli ya bato ya sembo.

30 Tala maloba ya Aguri, mwana mobali ya Yake. Ezali ye nde alobaki yango epai ya Itieli, epai ya Itieli mpe Ukali: 2 Solo, nazali zoba koleka bato nyonso, nazali ata na mayele ya bomoto te; 3 nayekolaki bwanya te, mpe nazali na boyebi ya Mosantu te. 4 Nani amata na Lola to mpe akita wuta kuna? Nani asangisa mopepe kati na maboko na ye? Nani akanga mayi na kazaka na ye? Nani akata bandelo nyonso ya mabele? Kombo na ye nani? Mpe kombo ya mwana na ye ezali nani? Yebisa ngai soki oyebi! 5 Liloba nyonso ya Nzambe ezalaka na libunga te, ezali nguba mpo na bato oyo bazwaka yango lokola ebombamelo na bango. 6 Kobakisa eloko moko te na maloba na Ye, noki te apamela yo mpe abimisa yo mokosi. 7 Oh Yawe, nasengi Yo biloko mibale, kopimela ngai yango te liboso ete nakufa: 8 longola mosika na ngai makambo ya pamba mpe ya lokuta, kopesa ngai te bobola to bozwi, kasi pesa ngai kaka, mokolo na mokolo, lipa oyo ekoki na ngai, 9 pamba te soki natondi makasi, nakoki kowangana Yo mpe koloba: « Yawe nde nani? » To soki nazali na bobola, nakoki koyiba mpe koyokisa Kombo ya Nzambe na ngai soni. 10 Kotonga mowumbu te liboso ya nkolo na ye, noki te alakela yo mabe, mpe omona pasi. 11 Ezali na bato oyo balakelaka batata na bango mabe mpe bapambolaka te bamama na bango. 12 Ezali na bato oyo bamimonaka peto na miso na bango moko, nzokande bamipetoli na mbindo na bango te. 13 Ezali na bato oyo batonda na lolendo mpe bamonaka bato mosusu pamba. 14 Ezali na bato oyo minu na bango ezali lokola mipanga, lokola mbeli mpo na koboma babola kati na mokili mpe bato bakelela kati na bato. 15 Sonzo ezalaka na bana basi mibale, egangaka kaka: « Pesa! Pesa! » Ezali na biloko misato oyo etondaka te, minei oyo elobaka te: « Ekoki! » 16 Mboka ya bakufi, libumu ya mwasi oyo abotaka te, mabele oyo etondaka mayi te, mpe moto oyo elobaka te: « Ekoki! » (Sheol h7585) 17 Liso oyo etiolaka tata mpe ezanga botosi epai ya mama, ekotobolama na bayanganga ya lubwaku, mpe bana ya mpongo ekolia yango. 18 Ezali na biloko misato oyo nasosolaka te, ata kutu minei oyo nayebaka te: 19 Nzela ya mpongo na likolo, nzela ya nyoka na likolo ya libanga, nzela ya masuwa kati na ebale, mpe nzela ya elenge mobali epai ya elenge mwasi. 20 Tala ndenge mwasi ya ndumba asalaka: Soki alie, apangusaka monoko; mpe na sima, akoloba: « Nasali na ngai mabe te! » 21 Ezali na makambo misato oyo eningisaka mokili, ata kutu minei oyo mokili ekokaka kondima te: 22 Mowumbu oyo akomi mokonzi, zoba oyo atondi na bomengo, 23 mwasi oyo balingaka te, kasi abali; mpe mwasi mosali oyo azwi bomengo ya nkolo na ye ya mwasi. 24 Ezali na banyama mike minei na mokili, oyo, nzokande, ezalaka na bwanya mingi: 25 Bafurmi: ezali bikelamu oyo ezanga makasi, kasi ebongisaka bilei na yango na tango ya elanga; 26 bampanya ya zamba: ezali bikelamu oyo ezanga nguya, kasi etongaka bandako na yango kati na mabanga; 27 mabanki: ezalaka na mokonzi te, kasi nyonso etambolaka nzela moko na molongo; 28 moselekete: loboko ekoki kokanga yango, kasi ezalaka kati na bandako ya bakonzi. 29 Ezali na banyama misato oyo etambolaka

malamu, ata kutu minei oyo edendaka soki ezali kotambola:
30 Nkosi: nyama ya makasi kati na banyama, ezongaka sima
te ata liboso ya nani; 31 soso ya mobali, ntaba mobali, mpe
mokonzi oyo azali kotambola liboso ya mampinga na ye.
32 Soki osali bozoba mpo na komikumisa, mpe soki ozali
na makanisi mabe, tia loboko na monoko na yo, 33 pamba
te kobeta-beta mabele ebimisaka manteka, kobeta zolo
ebimisaka makila, mpe kotumbola kanda eyeisaka koswana.

31 Maloba ya mokonzi Lemweli, mateya oyo mama na
ye ateyaki ye: 2 Eh mwana na ngai ya mobali, mwana
oyo abimi na libumu na ngai, mwana mobali oyo nalapelaka
ndayi: 3 Kosilisa makasi na yo na basi te, komitika te na
basi oyo bapengwisaka bakonzi! 4 Eh Lemweli, ebongi
te mpo na bakonzi; te, ebongi te mpo na bato minene
kotuna: « Wapi masanga ya makasi? » 5 Noki te soki bameli
yango, bakobosana mibeko mpe bakokata na bosembo te
makambo ya banyokolami. 6 Pesa masanga ya makasi
epai ya bato oyo balingi kokufa, mpe vino epai ya bato
oyo bazali kotungisama na motema. 7 Tika bango bamela
mpo ete babosana pasi na bango mpe batika kokanisa
lisusu minyoko na bango. 8 Fungola monoko na yo mpo
na kolobela bato oyo bazali na makoki ya koloba te, mpe
mpo na kolongisa bato oyo bazanga basungi. 9 Fungola
monoko na yo mpe sambisa na bosembo, bundela babola
mpe bato oyo bakelela. 10 Nani akoki komona mwasi ya
lokumu? Azali na motuya koleka babiju ya talo. 11 Mobali na
ye atielaka ye motema mpe azangaka te biloko ya motuya.
12 Tango nyonso ya bomoi na ye, apesaka mobali na ye
esengo, kasi mawa te; 13 alukaka bapwale ya meme mpe
basinga ya lino, bongo maboko na ye etongaka yango na
esengo. 14 Azali lokola masuwa ya bato ya mombongo,
akendaka koluka bilei na ye mosika; 15 alamukaka wana
butu ezali nanu, abongisaka bilei mpo na ndako na ye mpe
akabolelaka basali na ye ya basi misala. 16 Soki asepeli
na elanga, asombaka yango; mpe na mbuma ya misala
na ye, alonaka elanga ya vino. 17 Akangaka loketo na ye
makasi mpe akembisaka maboko na ye na mosala. 18
Amonaka ete mombongo na ye etambolaka malamu; mpe
kino na butu, mwinda na ye ekokufa te. 19 Maboko na
ye esimbaka mitonga oyo batongelaka, mpe misapi na ye
etongaka bilamba. 20 Afungolaka loboko na ye mpo na
kokabela babola, mpe asembolaka yango mpo na kosunga
bato bakelela. 21 Tango mvula ya pembe ekitaka, abangaka
eloko moko te mpo na ndako na ye, pamba te bato nyonso
kati na ndako na ye balataka bilamba ya malili. 22 Asalaka
babulangeti mpo na mbeto na ye mpe alataka bilamba na ye
ya lino ya kitoko mpe ya motane. 23 Bapesaka mobali na
ye lokumu, na ekuke ya engumba, tango avandaka elongo
na bakambi ya mokili. 24 Asalaka bilamba ya lino mpe
atekaka yango, asalaka mombongo ya mikaba. 25 Alataka
lokola elamba: molende na mosala mpe lokumu; mikolo ya
lobi ebangisaka ye te, asekaka nde yango. 26 Alobaka na
bwanya, mpe lolemo na ye epesaka malakisi na bolingo. 27
Azalaka na bokebi na makambo nyonso oyo elekaka na
ndako na ye, mpe aliaka lipa na bogoyigoyi te. 28 Bana
na ye bakotelema mpo na kokumisa ye, mpe tala ndenge
mobali na ye mpe akumisaka ye: 29 « Basi ebele basalaka
makambo ya lokumu; kasi yo, oleki bango nyonso! »
30 Bonzenga ya elongi ekosaka, mpe kitoko ya nzoto ezalaka
pamba; kasi mwasi oyo atosaka Yawe, ye nde abongi na
lokumu. 31 Bopesa ye bambuma ya misala na ye! Tika ete
bapesa ye lokumu, na bikuke ya engumba, mpo na misala
nyonso oyo asalaka!

Mosakoli

1 Maloba ya Moteyi, mwana mobali ya Davidi, mokonzi
na Yelusalemi. **2** Pamba na pamba, elobi Moteyi; pamba
na pamba, nyonso ezali kaka pamba. **3** Moto azwaka
litomba nini penza na misala nyonso oyo amonelaka pasi
na se ya moyi? **4** Eleko moko eleki, mpe eleko mosusu
eyei, kasi mabele etikalaka kaka seko na seko. **5** Moyi
ebimaka mpe elalaka, bongo ezongaka na lombangu na
esika oyo ebimelaka. **6** Mopepe ekeyi na ngambo ya sude,
ebaluki na ngambo ya nor, ebaluki-baluki mpe ekeyi lisusu,
ezongelaka kaka banzela wana. **7** Mayi nyonso ekendaka na
ebale monene, kasi ebale monene etondaka te; mpe mayi
yango ezongaka lisusu epai ewutaka. **8** Makambo nyonso
elembisaka, moto oyo akoki kobeta na yango tembe azali te;
nzokande, miso etondaka te na kotala, mpe matoyi etondaka
te na koyoka. **9** Oyo ezalaki ekozala lisusu, oyo esalemaki
ekosalema lisusu: likambo ya sika ezalaka te na se ya moyi.
10 Boni, ezali penza na likambo moko oyo moto akoki koloba
na tina yango: « Tala, oyo penza ezali likambo ya sika? »
Te, esila komizalela kala, kala penza liboso ya eleko na biso.
11 Ndenge bato bayebaka lisusu bato ya kala te, ndenge
wana mpe bato oyo bakoya sima bakotikala koyeba bango
te na bato oyo bakolanda. **12** Ngai, Moteyi, nazalaki mokonzi
ya Isalaele, na Yelusalemi. **13** Namipesaki mpo na koyekola
mpe kososola na nzela ya bwanya, makambo nyonso oyo
esalemaka na se ya moyi. Nzokande, ezali na yango kaka
mosala ya mpunda oyo Nzambe apesa na bana ya bato
mpo ete bamonela yango pasi! **14** Namona misala nyonso
oyo esalemaka na se ya moyi; nyonso wana ezali kaka
pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe. **15** Bakoki
te kosembola eloko oyo etengama, bakoki mpe te kotanga
eloko oyo ezali te. **16** Namilobelaki: « Tala, nakolisi mpe
nabakisi bwanya mingi koleka moto nyonso oyo azalaki
liboso na ngai, na Yelusalemi. » Motema na ngai etondaki
penza na bwanya mpe na boyebi ebele. **17** Namipesaki
makasi mpo na koyekola bwanya mpe, lisusu, makambo ya
bozoba mpe ya liboma; kasi nasosolaki ete yango mpe ezali
kaka lokola moto azali kolanda mopepe. **18** Pamba te kozala
na bwanya mingi ememelaka moto pasi, mpe kozala na
mayele mingi etungisaka motema.

2 Namilobelaki: « Yaka sik'oyo; nakomekisa yo bilengi mpo
ete ozala moto ya esengo! » Nzokande, yango mpe
ezalaki kaka pamba. **2** Na tina na koseka, nalobaki: « Ezali
na yango kaka bozoba! » Bongo na tina na elengi, nalobaki:
« Esalaka nini? » **3** Wana motema na ngai ezalaki nanu
kokamba ngai na bwanya, nazwaki mokano ya komipesa na
masanga ya vino mpe na makambo ya bozoba. Nazalaki
nde na posa ya kososola bolamu nini moto akoki kozwa na
kosala bongo na se ya moyi, na mwa mikolo ya bomoi na ye.
4 Nazwaki mokano ya kosalisa misala minene: namitongelaki
bandako minene mpe namilonelaki bilanga ya vino mpo
na bomoi na ngai; **5** nasalaki bilanga mpe nabongisaki
bisika mpo na kolona banzete ya ndenge na ndenge, oyo
ebotaka bambuma; **6** natimolaki mpo na ngai moko, mabulu
minene ya mayi mpo na kosopela banzete ya mike mayi.
7 Nasombaki bawumbu ya mibali mpe ya basi; kobakisa
na motango ya bawumbu mosusu oyo babotamaki kati na
ndako na ngai. Nazalaki mpe na bangombe, bantaba mpe
bameme ebele koleka bakonzi nyonso oyo bazalaki na
Yelusalemi liboso na ngai. **8** Nakongolaki mpo na ngai moko
palata mpe wolo oyo ewutaki na bomengo ya bakonzi mpe
ya bituka; nazwaki mpo na ngai bayembi ya basi mpe ya
mibali, mpe oyo esepelisaka makasi mibali: mwasi mpe basi
ebele ya kitoko. **9** Nakomaki moto monene koleka bakonzi
nyonso oyo bazalaki na Yelusalemi liboso na ngai; kasi atako
bongo, bwanya ezalaki kaka kotambolisa ngai. **10** Napimelaki
miso na ngai eloko moko te oyo elulaki, napimelaki motema
na ngai esengo moko te. Motema na ngai esepelaki na
misala na ngai nyonso, mpe yango ezalaki lifuti ya mosala
na ngai nyonso. **11** Boye, tango natali misala nyonso oyo
maboko na ngai esalaki mpe pasi nyonso oyo namonaki
mpo na kokokisa yango, namoni ete nyonso wana ezalaki
kaka pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe, ezali
na yango na litomba moko te na se ya moyi. **12** Bongo,
nabalolaki makanisi na ngai mpo na koyekola bwanya,
bozoba mpe bolema. Eloko nini mokitani ya mokonzi akoki
kosala, oyo eleki oyo esila kosalema? **13** Namonaki ete
bwanya ezali malamu koleka bozoba, ndenge pole ezali
malamu koleka molili. **14** Moto ya bwanya ayebi epai azali
kokende, kasi zoba atambolaka na molili; kasi nasosoli
likambo moko: suka na bango mibale ekozala kaka ndenge
moko. **15** Namilobelaki: « Suka ya zoba ekozala ndenge
moko kaka na suka na ngai; sik'oyo, litomba nini ezali na
moto ya kozala na bwanya mingi? » Namilobelaki: « Oyo
mpe ezali kaka pamba. » **16** Pamba te ezala moto ya
bwanya to zoba, bakotikala kokanisa bango tango molayi
te; mpe na mikolo ekoya, bato bakobosana bango mibale.
Moto ya bwanya mpe akokufa lokola moto ya zoba. **17**
Boye, nayinaki bomoi, pamba te misala oyo esalemaka na
se ya moyi ezali mabe mpo na ngai. Nyonso wana ezali
pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe. **18** Nayinaki
biloko nyonso oyo namonelaki pasi na se ya moyi, pamba te
nakotika yango epai ya moto oyo akoya sima na ngai. **19**

Bongo, nani ayebi soki moto yango akozala moto ya bwanya to zoba? Nzokande, ye nde akozala na bokonzi na likolo ya misala nyonso oyo nabimiselaki motoki mpe mayele na ngai na se ya tango. Yango mpe ezali kaka pamba. **20** Bongo, motema na ngai ekomaki kobungisa elikya likolo ya misala makasi oyo nazalaki kosala na se ya moyi. **21** Pamba te moto akoki kosala mosala na ye na bwanya, na boyebi mpe na ndenge esengeli penza; kasi akotika nyonso oyo azali na yango epai ya moto oyo amonelaki yango pasi te; yango mpe ezali pamba mpe mabe makasi. **22** Litomba nini moto akoki kozwa na misala nyonso oyo asali mpe amonelaka pasi na se ya moyi? **23** Mikolo nyonso ya mosala na ye ezali kaka pasi mpe komitungisa; ezala na butu, makanisi na ye ezalaka na kimia te; oyo mpe ezali kaka pamba. **24** Eloko eleki malamu mpo na moto ezali kaka kolia, komela mpe kosepela na mosala na ye. Namoni ete oyo mpe ewuti na loboko na Nzambe; **25** pamba te soki Nzambe azalaki te, nani akoki kolia mpe kosepela? **26** Nzambe apesaka bwanya, mayele mpe esengo na moto oyo asepelisaka Ye; kasi apesaka mosala ya kosangisa mpe ya konduka bomengo epai ya moto oyo asalaka masumu mpo ete atika yango na maboko ya moto oyo asepelisaka Nzambe. Wana mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe.

3 Likambo nyonso ezalaka na tango na yango, mpe mosala nyonso ezalaka na ngonga na yango, na se ya moyi. **2** Ezali na tango ya kobotama mpe tango ya kokufa, tango ya kolona mpe tango ya kopikola oyo elonami; **3** tango ya koboma mpe tango ya kobikisa, tango ya kobuka mpe tango ya kotonga; **4** tango ya kolela mpe tango ya koseka, tango ya kosala matanga mpe tango ya kobina; **5** tango ya kopanza mabanga mpe tango ya kosangisa yango, tango ya kopesa beze mpe tango ya kotika kopesa beze; **6** tango ya koluka mpe tango ya kobungisa, tango ya kobomba mpe tango ya kobwaka; **7** tango ya kopasola mpe tango ya kobamba, tango ya kokanga monoko mpe tango ya koloba; **8** tango ya kolinga mpe tango ya koyina, tango ya bitumba mpe tango ya kimia. **9** Litomba nini mosali azwaka na mosala oyo amonelaka pasi? **10** Natalaki mokumba oyo Nzambe amemisaki bato. **11** Nzambe asalaka eloko na eloko malamu na tango na yango; atiaka lisusu, kati na mitema ya bato, posa ya koyeba mabombami na Ye. Nzokande, bato bakokaka te kososola mosala ya Nzambe, kobanda na ebandeli kino na suka. **12** Nayebi ete ezali na eloko moko oyo eleki malamu mpo na bato: ezali kaka kosepela mpe kozala malamu tango bazali na bomoi. **13** Yango wana, tika ete moto na moto alia, amela mpe amona bolamu kati na mosala na ye nyonso, pamba te ezali likabo ya Nzambe. **14** Nayebi ete makambo nyonso oyo Nzambe asalaka ewumelaka seko; boye ezali ata na eloko moko te ya kobakisa na likolo na yango to ya kolongola kati na yango. Nzambe asalaka yango bongo mpo ete bakumisa Ye. **15** Makambo oyo ezali lelo esila kozala na kala, mpe makambo oyo ekoya ezala wuta kala; Nzambe nde azongisaka makambo oyo esila koleka na tango ya kala. **16** Namonaki lisusu likambo moko na se ya moyi: ezala na esika oyo basambisaka bato, mabe ezali kaka; ezala na esika ya bosembo, mabe ezangaka te. **17** Namilobelaki kati na ngai: « Nzambe akosambisa, ezala bato ya sembo to bato mabe, pamba te ezali na tango mpo na likambo moko na moko, mpe ezali na tango mpo na kosambisa likambo moko na moko. » **18** Namilobelaki lisusu: « Nzambe amekaka bato mpo ete bakoka komimona bango moko ete bazali lokola banyama. **19** Suka ya moto ezali lokola suka ya nyama: bango mibale basukaka kaka ndenge moko; ndenge moko akufaka, mosusu mpe akufaka kaka bongo. Bango nyonso bazali kaka na pema moko: moto aleki nyama na eloko te. Nyonso wana ezali kaka pamba. **20** Nyonso ekendaka kaka esika moko; nyonso ewutaki na putulu, mpe nyonso ekozonga kaka na putulu. **21** Nani ayebi soki molimo ya moto emataka na likolo, mpe soki molimo ya nyama ekitaka na se ya mabele? » **22** Boye, nasosolaki ete ezali na eloko moko te oyo eleki malamu mpo na moto, soki kaka te kosepela mpe komona bolamu na mosala na ye, pamba te yango nde ezali litomba na ye. Nani akoki kosunga ye mpo ete amona makambo oyo ekoya sima na ye?

4 Natalaki lisusu mpe namonaki minyoko nyonso oyo ezali na se ya moyi: Namonaki mpinzoli ya banyokolami, mpe moto akobondisa bango azalaki te; nguya ezalaki na ngambo ya banyokoli, mpe moto akobondisa bango azalaki te. **2** Yango wana, namonaki ete bato oyo basila kokufa kala bazali na bango kutu malamu koleka bato oyo bazali nanu na bomoi. **3** Mpe moto oyo atikala nanu kozala te azali malamu koleka bango mibale, pamba te atikala nanu komona te misala mabe oyo esalemaka na se ya moyi. **4** Namoni ete pasi nyonso oyo bato bamonaka na mosala mpe lokumu oyo bazwaka na misala na bango, ewutaka kaka na bilulela ya moto liboso ya moninga na ye. Wana mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe. **5** Moto oyo azangi mayele akangaka maboko na ye mpe amibebisaka ye moko. **6** Loboko moko oyo etondi na kimia ezali malamu koleka maboko mibale oyo etondi na misala makasi mpe na kolanda mopepe. **7** Namonaki lisusu likambo mosusu ya pamba na se ya moyi: **8** Ezalaki na moto moko oyo azalaki kaka ye moko, azalaki ata na mwana to ndeko te; azalaki kopema te na mosala na ye ya makasi, kasi bomengo na ye etikalaki te

kotondisa miso na ye. Mpe atikalaki komituna te: « Nani oyo ngai nazali komonela pasi boye? Mpe mpo na nini nazali komipimela bomengo? » Wana mpe lisusu ezali pamba: ezali mosala ya mpunda! **9** Bato mibale bazali malamu koleka moto moko, pamba te bakozwa lifuti ya malonga na mosala na bango. **10** Soki moko akweyi, moninga na ye akoki kosunga ye; kasi mawa na moto oyo akweyi mpe azangi moto oyo akosunga ye! **11** Mpe lisusu, soki bato mibale balali esika moko, bayokaka moto; kasi moto oyo azali ye moko, ndenge nini akoki koyoka moto? **12** Soki moto azali ye moko, monguna akoki kolonga ye; kasi soki bato bazali mibale, bakoki kotelemela monguna. Kamba ya basinga misato ekatanaka noki te. **13** Elenge mobola ya mayele azali malamu koleka mokonzi ya mobange oyo azangi mayele mpe ayokaka toli te; **14** ezala soki elenge mobali yango abotama mobola kati na mokili na ye to awuti kobima na boloko mpo na kokoma mokonzi. **15** Namonaki bato nyonso ya bomoi, oyo bazali kotambola na se ya moyi kolanda elenge mobali lokola mokitani ya mokonzi. **16** Ata soki bato oyo bazalaki kosepela na ye bazalaki ebele koleka, kasi bato oyo bakoya sima bakoki koboya ye. Yango mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe.

5 Batela makolo na yo tango ozali kokende na Ndako ya Nzambe; eleki malamu kokende kuna mpo na koyoka, kasi mpo na kobonza mbeka ya bazoba te, pamba te bayebaka te ete basalaka mabe. **2** Kowelela te kofungola monoko na yo, mpe tika ete motema na yo ewelela te kobimisa liloba liboso ya Nzambe! Pamba te Nzambe azali na likolo, mpe yo ozali na mabele. Boye, tika ete maloba na yo ezalaka mingi te! **3** Ndenge ndoto eyaka soki moto azali na misala mingi, ndenge wana mpe maloba ebele ebimisaka bozoba. **4** Soki olapi ndayi liboso ya Nzambe, kowumela te mpo na kokokisa yango; pamba te Nzambe asepelaka na bazoba te; kokisa ndayi na yo. **5** Eleki malamu ete olapa na yo kutu ndayi te na esika ya kolapa ndayi mpe ozanga kokokisa yango. **6** Kotika te ete monoko na yo ememisa yo masumu, mpe kokende koloba te liboso ya basali ya Nzambe: « Ndayi na ngai ezalaki libunga. » Mpo na nini Nzambe atomboka mpo na maloba na yo mpe abebisa misala ya maboko na yo? **7** Ndoto ebele mpe maloba ebele ezali kaka pamba; yango wana tosa nde Nzambe. **8** Soki omoni ete bazali konyokola mobola kati na mokili, bongo boyengebene mpe bosembo etiolami, kokamwa likambo yango te; pamba te mokambi moko azali na se ya mokambi mosusu; mpe na likolo na bango mibale, ezali na bakonzi mosusu oyo baleki na bokonzi. **9** Biloko oyo mabele ebotaka ezali mpo na bolamu ya bato nyonso; ezala mokonzi, abikaka mpe na mbuma ya bilanga. **10** Moto oyo alingaka mbongo atondaka yango te, mpe moto oyo alingaka bomengo, bozwi na ye etondisaka ye te. Wana mpe ezali kaka pamba. **11** Ndenge bozwi ya moto ekomaka ebele, ndenge wana mpe bato oyo baliaka yango bakomaka ebele; bongo litomba nini nkolo na yango akozwa, soki kaka te komona yango na miso? **12** Pongi ya mosali ezalaka ya kimia, ata soki alie moke to mingi; kasi bomengo ya mozwi ezangisaka ye pongi. **13** Namoni mabe moko na se ya moyi, epesaka penza mawa: moto abombi bomengo na ye, kasi ememeli ye pasi; **14** likambo moko ya mabe ya mbalakata ebebisi bomengo yango, mpe mwana na ye azangi libula ya kokitana na yango. **15** Ndenge abotamaki bolumbu wuta na libumu ya mama na ye, ndenge mpe akozanga bolumbu, akomema ata mbuma moko te ya mosala na ye. **16** Oyo mpe ezali lisusu pasi oyo epesaka mawa: ndenge moto ayaki, ndenge mpe akozonga. Bongo litomba na ye ezali nini? Asali kaka mpo na mopepe? **17** Alekisi mikolo nyonso ya bomoi na ye kati na molili, na pasi, na komitungisa mpe na kanda. **18** Mpo na yango, tala likambo oyo ngai namoni ete ezali malamu: ebongi na moto kolia, komela mpe kosepela na mbuma ya mosala na ye na se ya moyi, na mikolo ya bomoi oyo Nzambe apesi ye, pamba te yango nde libula na ye. **19** Kutu, epai na moto nyonso oyo Nzambe apesi bomengo mpe biloko ebele, bongo apesi ye lisusu makoki ya kosalela yango, ya kozwa libula na ye mpe ya kosepela na mbuma ya mosala na ye, wana ezali penza likabo ya Nzambe! **20** Nzokande, wana Nzambe akotondisa motema na ye na esengo, moto yango akosala keba te na motango ya mikolo ya bomoi na ye.

6 Namoni mabe mosusu na se ya moyi, mpe ezali kilo makasi mpo na bato: **2** ezali na bato oyo bazwi kowuta na Nzambe bozwi, biloko ebele mpe lokumu mpo ete bazanga eloko moko te oyo mitema na bango ekoki kozala na yango posa; kasi Ye moko Nzambe apimeli bango makoki ya kosepela na yango, pamba te moto mosusu nde azali kosepela na yango. Wana mpe ezali pamba, mpe ezali mabe oyo epesaka penza mawa. **3** Soki moto aboti bana nkama moko mpe azwi ngolu ya kowumela mibu ebele na bomoi; bongo, atako awumeli mibu ebele na bomoi, asepeli te na bozwi na ye mpe azangi ata kunda, nalobi solo ete mwana oyo abotami ya kokufa azali malamu koleka ye; **4** pamba te, mwana oyo abotami ya kokufa, abotami pamba, azongi kati na molili, mpe bakokanisa ye lisusu te; **5** atako amoni moyi te to atikali koyeba ata eloko moko te, azali na kimia koleka mozwi. **6** Ata awumeli na bomoi mibu nkoto moko mbala mibale, akotikala komona esengo te. Boni, bato nyonso

bakendaka kaka esika moko te? 7 Pasi nyonso oyo moto amonaka ezali mpo ete akokisa baposa na ye, nzokande baposa yango esilaka kaka te. 8 Moto ya bwanya aleki moto oyo azangi mayele na nini? Litomba nini mobola azali na yango ata ayebi kotambola liboso ya bato mosusu? 9 Biloko oyo moto azali komona na miso ezali malamu koleka biloko oyo azali na yango na makanisi: yango mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe. 10 Ekelamu nyonso oyo ezali esila koyebana na kombo na yango, mpe eyebani malamu soki moto azali nani: akoki te kotelemela oyo aleki ye na makasi. 11 Soki maloba eleki mingi, makambo ya pamba-pamba eyaka mpe ebele; bongo litomba na yango ezali penza nini? 12 Pamba te, nani ayebi likambo oyo ezali malamu mpo na bomoi ya moto, na mikolo na ye nyonso ya bomoi ya pamba oyo azali kolekisa lokola elili? Nani akoki koyebisa ye makambo oyo ekoya sima na ye, na se ya moyi?

7 Kokende sango ya malamu eleki malasi ya solo kitoko na motuya, mpe mokolo ya kufa eleki mokolo ya mbotama na malamu. 2 Kokende na ndako ya matanga ezali malamu koleka kokende na ndako oyo ezali na feti, pamba te kufa ezali suka ya moto nyonso; yango wana, bato nyonso oyo bazali na bomoi basengeli kokanisaka na tina na yango. 3 Mawa eleki koseka na malamu, pamba te elongi ya mawa eyeisaka motema esengo. 4 Motema ya moto ya bwanya ezalaka kati na ndako ya matanga, kasi motema ya zoba ezalaka kati na ndako ya bisengo. 5 Koyoka pamela ya moto ya bwanya ezali malamu koleka koyoka banzembo ya zoba. 6 Koseka ya bazoba ezalaka lokola makelele ya basende oyo ezali kozika na se ya nzungu; wana mpe ezali pamba. 7 Minyoko ekomisaka moto ya bwanya zoba, mpe bakado epengwisaka motema. 8 Suka ya likambo ezali malamu koleka ebandeli ya likambo; kokanga motema ezali malamu koleka lolendo. 9 Kotombokaka noki te, pamba te kanda evandaka kati na bazoba. 10 Kolobaka te: « Mpo na nini mikolo eleki ezali malamu koleka mikolo ya lelo? » Pamba te bwanya etindaka te bato kotuna mituna ya boye. 11 Bwanya ezali lokola libula, ezalaka malamu mpe epesaka litomba na bato oyo bamonaka moyi. 12 Bwanya ezali lokola nguba, ndenge mpe mosolo ezalaka nguba; kasi litomba ya boyebi ezali ete ebatelaka bomoi ya bato oyo bazali na yango. 13 Tala malamu misala ya Nzambe: Nani akoki kosembola eloko oyo Ye asili kogumba? 14 Na mokolo ya malamu, sepela; na mokolo ya mabe, kanisa; pamba te Nzambe nde asala nyonso mibale mpo ete moto ayeba te makambo oyo ekoya sima na ye. 15 Na mikolo ya pamba ya bomoi na ngai, namonaki makambo oyo nyonso: Moto ya sembo akufi mpo na bosembo na ye, mpe moto mabe awumeli na bomoi mpo na mabe na ye. 16 Kolekisa ndelo te ya kozala moto ya sembo to ya kozala moto ya bwanya; mpo na nini komibebisa? 17 Kolekisa ndelo te ya kozala moto mabe to ya kozala zoba; mpo na nini kokufa liboso ete mikolo ya bomoi na yo ekoka? 18 Ezali malamu kokangama na toli ya liboso mpe kosimba toli ya mibale, pamba te moto oyo atosaka Nzambe akosalela toli nyonso mibale. 19 Bwanya ekomisaka moto oyo azali na yango makasi koleka bakambi zomi kati na engumba. 20 Kati na mokili, ezali na moto moko te ya sembo oyo asalaka kaka malamu, bongo azanga kosala masumu. 21 Kotiaka matoyi na bilobaloba ya bato te, noki te okoyoka mosali na yo kotiola yo; 22 pamba te, oyebi malamu, kati na motema na yo, ete yo mpe otiolaka bato mosusu mbala mingi. 23 Namekaki kososola makambo wana nyonso na nzela ya bwanya, namilobelaki: « Nakosala nyonso mpo ete nakoma moto ya bwanya, » kasi bwanya ezalaki kaka mosika na ngai. 24 Nyonso oyo ezalisami ezali mosika, mozindo mpe mozindo makasi; nani akoki komona yango? 25 Boye, na motema na ngai mobimba, namipesaki mpo na kososola, koyeba, koluka bwanya mpe boyebi; mpe mpo na kososola bozoba ya mabe elongo na liboma ya bozoba. 26 Namoni likambo oyo: mwasi oyo motema na ye ezali lokola motambo to monyama, oyo maboko na ye ezali lokola minyololo, azali mabe koleka kufa; mobali oyo asepelisaka Nzambe akotikala kokangama te na motambo na ye, kaka mobali oyo asalaka masumu nde akokangama na motambo na ye. 27 Mosakoli alobi: « Tala makambo oyo nasosoli sima na koyekola mwasi moko na moko mpo na kozwa mayele: 28 Nazali koluka, kasi nanu namoni te. Namoni mobali moko ya sembo kati na mibali nkoto moko, kasi namoni ata mwasi moko te ya sembo kati na basi nyonso! 29 Tala makambo oyo nasosoli: Nzambe asala bato mpo ete bazala malamu, kasi bato bamilukelaka mindondo bango moko. »

8 Nani azali lokola moto ya bwanya? Nani ayebi kolimbola makambo? Bwanya engengisaka elongi ya moto, mpe efungolaka elongi oyo ekangama. 2 Nalobi: Tosaka mitindo ya mokonzi, pamba te olapaki ndayi liboso ya Nzambe. 3 Kolongwaka na lombangu te liboso ya mokonzi mpe kobundelaka likambo ya mabe te, pamba te mokonzi asalaka kaka makambo oyo esepelisaka ye. 4 Lokola liloba ya mokonzi ezalaka na bokonzi, nani akoki koloba na ye: « Ozali kosala nini? » 5 Moto nyonso oyo atosaka mibeko na ye akokweyela pasi te, mpe motema ya moto ya bwanya eyebaka tango ya malamu mpe lolenge ya malamu ya kosalela. 6 Pamba te, ezali na tango ya malamu mpe na

lolenge ya malamu ya kosalela na likambo nyonso. Atako bongo, pasi ekweyelaka kaka moto. 7 Lokola moto moko te ayebi makambo oyo ekoya sima, nani akoki koyebisa moninga ndenge ekoyela ye? 8 Ndenge moto moko te azali na bokonzi likolo ya pema ya bomoi na ye mpo ete akanga yango, ndenge mpe moto moko te azali na bokonzi likolo ya mokolo na ye ya kufa. Ndenge moto moko te apemaka na tango ya bitumba, ndenge mpe misala mabe ebikisaka te bato oyo basalaka yango. 9 Namonaki makambo nyonso wana, tango natiaki mayele na ngai mpo na koluka koyeba makambo nyonso oyo esalemaka na se ya moyi. Ezali na tango oyo moto amatelaka bato mosusu mpo na konyokola bango. 10 Mpe lisusu, namonaki ete bazali kokunda bato mabe; bongo bato oyo bazalaki kokende mpe kozonga na Esika ya bule bazalaki kokumisa bato mabe wana kati na engumba mpo na makambo oyo bazalaki kosala. Wana mpe ezali kaka pamba. 11 Soki etumbu epesami noki te mpo na mabe oyo esalemi, mitema ya bato etondaka na makanisi ya kosala mabe. 12 Atako moto oyo asalaka masumu asali mabe mbala nkama moko mpe awumeli tango molayi na bomoi, nayebi solo ete bato oyo batosaka Nzambe bakozala bato ya esengo; pamba te bazali na botosi liboso na Ye. 13 Nzokande, lokola bato mabe batosaka Nzambe te, makambo na bango mpe ekotambola malamu te, mpe mikolo ya bomoi na bango ekowumela te lokola elili. 14 Ezali lisusu na eloko moko ya pamba oyo elekaka na mokili: bato ya sembo bazwaka lifuti oyo ebongi na bato mabe, mpe bato mabe bazwaka lifuti oyo ebongi na bato ya sembo. Nazali koloba solo ete wana mpe ezali kaka pamba. 15 Bongo, nakumisaki esengo, pamba te ezali na eloko moko te na se ya moyi oyo eleki malamu mpo na moto, soki kaka te kolia, komela mpe kosepela. Boye esengo esengeli kobila ye kati na mosala na ye mikolo nyonso ya bomoi oyo Nzambe apesa ye na se ya moyi. 16 Tango natiaki mayele na ngai mpo na koluka koyeba bwanya mpe kososola mosala ya moto kati na mokili, —ata soki miso na ye ezwaka pongi te, ezala na moyi to na butu— 17 namonaki nyonso oyo Nzambe asala. Moto moko te akoki kososola makambo oyo elekaka na se ya moyi. Soki asali makasi mpo na koyeba, akotikala te kososola tina na yango; mpe ata soki moto ya bwanya abeti tolo ete ayebi, akotikala kaka kososola yango te.

9 Boye, nakanisaki mingi na makambo oyo nyonso mpe namonaki ete, ezala moto ya sembo, moto ya bwanya elongo na makambo nyonso oyo basalaka, bazali na maboko ya Nzambe; kasi moko te ayebaka soki bolingo to koyina ezelaka ye. 2 Bato nyonso basukaka kaka ndenge moko: ezala moto ya sembo to moto mabe, ezala moto malamu to moto oyo asalaka masumu, ezala moto ya peto to moto ya mbindo, ezala moto oyo abonzaka mbeka to moto oyo abonzaka mbeka te. Ndenge ezalaka mpo na moto ya motema malamu ndenge mpe ezalaka mpo na moto ya masumu; ndenge ezalaka mpo na moto oyo alapaka ndayi ndenge mpe ezalaka mpo na moto oyo abangaka kolapa ndayi. 3 Tala likambo oyo ezali mabe kati na makambo nyonso oyo esalemaka na se ya moyi: bato nyonso basukaka kaka ndenge moko; lisusu, mitema ya bato etonda na mabe, mpe bozoba ezalaka kati na mitema na bango wana bazali nanu na bomoi; mpe, sima na yango, bakokufa kaka. 4 Moto nyonso oyo azali kati na bato ya bomoi azalaka na elikya; mbwa ya bomoi ezali malamu koleka nkosi oyo ekufa. 5 Pamba te bato ya bomoi bayebaka ete bakokufa; kasi bato oyo bakufa bayebaka lisusu eloko moko te, bazalaka lisusu te na litomba ya kozwa, mpo ete babosana bango. 6 Bolingo na bango, koyina na bango mpe baposa na bango esila kolimwa; bakozwa lisusu litomba ata moko te kati na makambo nyonso oyo esalemaka na se ya moyi. 7 Kende, lia bilei na yo na esengo mpe mela masanga na yo ya vino na motema ya esengo; pamba te Nzambe asili kondima misala na yo. 8 Tika ete bilamba na yo ezala tango nyonso peto, mpe nzoto na yo elumba tango nyonso solo ya malasi. 9 Sepela na bomoi na yo elongo na mwasi na yo, oyo olingaka na mikolo nyonso ya bomoi ya pamba oyo Nzambe apesi yo na se ya moyi; solo, na mikolo na yo nyonso ya pamba, pamba te yango nde ezali mbano ya bomoi na yo mpo na misala nyonso oyo omonelaka pasi na se ya moyi. 10 Mosala nyonso oyo loboko na yo ekokoka kosala, sala yango na makasi na yo nyonso; pamba te kati na mboka ya bakufi epai wapi okokende, ezala mosala, mabongisi, boyebi to bwanya ezalaka kuna te. **(Sheol h7585)** 11 Namonaki lisusu likambo moko na se ya moyi: mimekano ezalaka kaka te mpo na moto oyo aleki mbangu, bitumba ezalaka kaka te mpo na bato ya makasi, bilei ezalaka kaka te mpo na bato ya bwanya, bomengo ezalaka kaka te mpo na bato oyo baleki na mayele, mpe bolamu ezalaka kaka te mpo na bato ya bososoli; pamba te pasi mpe bisengo ekomelaka mpe bango nyonso. 12 Moto moko te ayebi tango nini ngonga na ye ekokoka: ndenge mbisi ekangamaka na monyama to ndenge banyama ekangamaka na motambo, ndenge wana mpe bato bakangamaka na mitambo ya pasi oyo ekweyelaka bango na mbalakata. 13 Namonaki lisusu na se ya moyi, ndakisa moko ya bwanya oyo ezalaki na tina mingi mpo na ngai: 14 ezalaki na engumba moko ya moke oyo ezalaki mpe na bato moke; bongo mokonzi moko ya nguya ayaki kobundisa yango, azingelaki yango mpe atongaki milako

mpo na kokonza engumba yango. 15 Nzokande, kati na engumba yango, ezalaki na mobola moko oyo azalaki moto ya bwanya; abikisaki yango na bwanya na ye, kasi moto moko te akanisaki mobola yango. 16 Boye namilobelaki: « Bwanya ezali malamu koleka makasi ya nzoto. » Kasi bwanya ya mobola etiolamaka, mpe bayokaka maloba na ye te. 17 Bayokaka maloba ya kimia ya moto ya bwanya koleka makelele ya mokonzi ya bazoba. 18 Bwanya ezali malamu koleka bibundeli ya basoda, kasi mbeba moko ekoki koboma bolamu na yango nyonso.

10 Ndenge nzinzi ekufa ekomisaka malasi solo mabe, ndenge wana mpe mwa bozoba ebebisaka bwanya mpe lokumu. 2 Motema ya moto ya bwanya ekendaka na nzela ya malamu, kasi motema ya zoba ekendaka na nzela ya mabe. 3 Ata tango zoba atambolaka na nzela, bozangi mayele na ye etalisaka na bato mosusu ete azali zoba. 4 Soki mokonzi atombokeli yo, kolongwa na esika na yo ya mosala te; pamba te motema ya kokita epekisaka bambeba minene. 5 Namonaki mabe moko na se ya moyi, lokola libunga epai ya bakonzi: 6 bazoba batombolami na bisika ya lokumu makasi, kasi bazwi batikali na bisika ya se. 7 Namonaki bawumbu kotambola likolo ya bampunda, mpe bakonzi kotambola na makolo lokola bawumbu. 8 Moto oyo atimoli libulu akoki kokweya kati na yango; mpe moto oyo abuki mir ya lopango, nyoka ekoki koswa ye. 9 Moto oyo abukaka mabanga akoki kozoka na yango, oyo apasolaka mabaya akoki mpe kozwa likama. 10 Soki epasola esili minu mpe bapelisi yango te, moto oyo akosalela yango akobimisa makasi mingi; kasi bwanya epesaka elonga. 11 Soki nyoka eswi moto liboso ete asakanisa yango, litomba ezali lisusu te epai ya moto oyo asakanisaka banyoka. 12 Maloba ya moto ya bwanya epesaka esengo, kasi maloba ya zoba elukelaka ye makambo. 13 Abandaka na maloba ya bozoba mpe asukisaka na maloba ya mabe. 14 Zoba alobaka mingi. Moto moko te ayebi makambo oyo ekoya; nani akoki koyebisa ye makambo oyo ekosalema sima na ye? 15 Mosala ya zoba elembisaka ye, ayebi ata kutu te nzela oyo ememaka na engumba. 16 Mawa na mokili oyo mokonzi na yango azali mwana moke, mpe oyo bakambi na yango balangwaka masanga na tongo-tongo! 17 Esengo na mokili oyo mokonzi na yango abotama na libota ya bato minene, mpe oyo bakambi na yango baliaka na tango oyo esengeli mpo na kozwa makasi, kasi mpo na kolangwa masanga te. 18 Soki moto azali goyigoyi, likolo ya ndako na ye ekobukana; soki maboko na ye elemba, ndako na ye ekotanga mayi. 19 Basalaka feti mpo na kosepela, mpe masanga ya vino epesaka esengo na motema, mpe mbongo epesaka biyano na makambo nyonso. 20 Kolakela mokonzi mabe te, ezala kati na motema na yo; kolakela mozwi mabe te, ezala na mbeto na yo ya kolala, pamba te ndeke ya likolo ekoki komema maloba na yo mpe kopanza sango ya maloba na yo.

11 Bwaka lipa na yo na likolo ya mayi, pamba te sima na mikolo ebele, okomona yango lisusu. 2 Kaba biloko na yo na bato sambo to mwambe, pamba te oyebi te pasi nini ekoki koya na mokili. 3 Soki mapata etondi na mayi, ebetisaka mvula na mokili. Nzete etikalaka kaka na esika oyo ekweyi, ezala na ngambo ya sude to na ngambo ya nor. 4 Moto oyo atalaka mopepe akolona nkona te, moto oyo atalaka mapata akobuka bambuma te. 5 Ndenge oyebi te nzela ya mopepe to ndenge nini moto asalemaka kati na libumu ya mama na ye, ndenge wana mpe okokoka te kososola misala ya Nzambe oyo azali Mokeli ya nyonso. 6 Na tongo, lona milona na yo, mpe na pokwa, kopemisa maboko na yo te, pamba te oyebi te milona nini ekobima, ya tongo to ya pokwa to mpe nyonso mibale ekobima malamu. 7 Pole ezali malamu, mpe miso esepelaka komona moyi. 8 Yango wana, soki moto asali mibu ebele na bomoi, tika ye asepela na mibu yango nyonso; kasi tika ete abosana te ete mibu ya pasi ekozala ebele, mpe ete makambo nyonso oyo ekoya sima ezali pamba. 9 Elenge, sepela na bolenge na yo, mpe tika ete motema na yo esepela na mikolo ya bolenge na yo! Landa nzela ya motema na yo mpe nyonso oyo esepelisaka miso na yo; kasi yeba ete, mpo na makambo wana nyonso, Nzambe akosambisa yo. 10 Yango wana, longola mawa na motema na yo, longola pasi na nzoto na yo; pamba te bolenge mpe bomwana ezali pamba.

12 Kanisa Mokeli na yo, na mikolo nyonso ya bolenge na yo, liboso ete mikolo ya pasi ekomela yo, mpe mibu epusana, mibu oyo okoloba na tina na yango: « Nazali kosepela na ngai na yango te; » 2 liboso ete moyi mpe pole, sanza mpe minzoto, ekoma molili, mpe mapata ezonga sima na mvula; 3 tango bakengeli ya ndako bakolenga, mpe bato ya makasi bakofukama; tango basi oyo banikaka ble bakotika konika yango mpo ete bazali lisusu mingi te, mpe bato oyo batalaka na maninisa bakobungisa kitoko na bango; 4 tango bikangelo ya ekuke ekokangama na balabala, mpe makelele ya basi oyo banikaka ble ekosila; tango bato balamukaka na banzembo ya bandeke mpe bayembi ya basi batikaka koyemba; 5 tango bato bakomaka kobanga komata likolo, mpe bakomaka kobanga makama na nzela; tango nzete ya pome ebimisaka mbuma, tango mabanki ekomaka kilo, mpe baposa ekokisamaka lisusu te; pamba te moto akendaka na ndako ya libela, mpe basi oyo balelaka na

bibembe basanganaka na balabala. **6** Solo, kanisa Mokeli
na yo liboso ete singa ya palata ekatana, kopo ya wolo
efinana, eloko ya mayi ebukana na libulu ya mayi, mpe
mashini oyo babendelaka mayi na libulu ebukana; **7** liboso
ete putulu ezonga na mabele epai wapi ewutaki, mpe pema
ezonga epai ya Nzambe oyo apesaki yango. **8** Pamba na
pamba, elobi mosakoli, makambo nyonso ezali kaka pamba.
9 Mosakoli azalaki kaka moto ya bwanya te, kasi azalaki
mpe koyekolisa bato boyebi; akanisaki mingi, alukaki mingi
mpe atiaki na molongo masese ebele penza. **10** Mosakoli
asalaki makasi mpo na koluka koyeba maloba ya elengi
mpe kokoma na bosembo makambo ya solo. **11** Maloba ya
bato ya bwanya ezali lokola banzube, mpe buku ya masese
na bango ezali lokola basete oyo ekotaka makasi na libaya.
Masese yango nyonso ewuti epai ya Mobateli mpate moko.
12 Mwana na ngai, keba ete obakisa eloko moko te na likolo
na yango. Suka ezali te mpo na kokoma mikanda ebele,
mpe koyekola mingi elembisaka nzoto. **13** Yoka suka ya
mateya nyonso: Tosa Nzambe mpe batela mibeko na Ye,
pamba te yango nde eleki na tina mpo na moto. **14** Pamba
te, Nzambe akomema misala nyonso na kosambisama,
ezala oyo ebombama, ya malamu to ya mabe.

Loyembo ya Salomo

1 Oyo nde nzembo oyo eleki kitoko kati na banzembo ya Salomo. **2** Tika ete bibebu na yo epesa ngai beze, pamba te bolingo na yo eleki vino na elengi. **3** Solo ya malasi na yo ezali kitoko, mobimba na yo ezali lokola solo ya malasi ya kitoko oyo epanzani; yango wana bilenge basi balingaka yo! **4** Tokende na yo elongo, tokima mbangu! Mokonzi akotisi ngai na bashambre na ye! Tovanda elongo na esengo mpe tosepela na tina na yo, tosanzola bolingo na yo, oyo eleki vino ya kitoko na elengi. Solo, ezali na pamba te nde basi balulaka yo! **5** Oh bilenge basi ya Yelusalemi, nazali mwindo, kasi nazali kitoko! Solo, nazali mwindo lokola bandako ya kapo ya Kedari, lokola barido ya kitoko na ndako ya kapo ya Salomo. **6** Kokamwa ngai te mpo ete nazali mwindo, pamba te moyi nde eyindisi ngai. Bana mibali ya mama na ngai basilikelaki ngai, bakomisaki ngai mokengeli bilanga ya vino. Solo, bilanga na ngai moko ya vino, nazalaki kokoka lisusu te kokengela yango. **7** Oh mobali oyo ngai nalingaka, yebisa ngai esika nini oleisaka bibwele na yo, esika nini opemisaka bampate na yo na midi! Mpo na nini nazala lokola mwasi oyo azali koyengayenga sima na bibwele ya baninga na yo? **8** Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko, soki oyebi yango te, landa kaka matambe ya bibwele, na banzela oyo yango elekeli, mpe leisa bana bantaba ya basi na yo pembeni ya bandako ya kapo ya babateli bibwele. **9** Oh bolingo na ngai, nazali komona yo lokola mpunda ya mwasi oyo ebendaka shar ya Faraon. **10** Matama na yo ezalaka kitoko kati na biloko ya matoyi, mpe kingo na yo ebongaka na mayaka. **11** Tokolukela yo biloko ya matoyi ya wolo oyo batia bambuma ya mike-mike ya palata. **12** Tango mokonzi azalaki kolia na mesa na ye, malasi na ngai ya nare ezalaki kopanza solo na yango ya kitoko. **13** Molingami na ngai azali mpo na ngai lokola liboke ya malasi ya mire, akolekisa butu na ye na kati-kati ya mabele na ngai. **14** Molingami na ngai azali mpo na ngai lokola liboke ya bambuma ya ene oyo ewutaka na bilanga ya vino ya Eyini-Gedi. **15** Oh mwasi na ngai ya motema, ozali kitoko! Solo, ozali penza kitoko makasi! Miso na yo elala lokola ebenga. **16** Mobali na ngai, tala ndenge nini ozali kitoko! Ozali penza elengi. Mbeto na biso ezali nde matiti ya mobesu, **17** makonzi ya ndako na biso esalemi na banzete ya sedele, mpe balate na yango, na banzete ya sipele.

2 Nazali lokola fololo oyo ebotaka na etando ya Saroni, fololo oyo babengaka lisi ya lubwaku. **2** Ndenge fololo oyo babengaka lisi ezalaka kati na banzube, ndenge wana mpe mwasi na ngai ya motema azalaka kati na bilenge basi. **3** Ndenge nzete ya pome ezalaka kati na banzete ya zamba, ndenge wana mpe mobali na ngai azalaka kati na bilenge mibali. Nasepelaka kovanda na se ya elilingi na ye, mpe mbuma na ye ezalaka elengi na monoko na ngai. **4** Amemaki ngai na esika oyo bamelaka masanga, mpe bendele na ye likolo na ngai ezali bolingo. **5** Lendisa ngai na bagato oyo basali na bambuma ya vino, sunga ngai na bapome, pamba te nabeli maladi ya bolingo. **6** Tika ete loboko na ye ya mwasi ezala na se ya moto na ngai, mpe loboko na ye ya mobali ekanga ngai nzoto! **7** Bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino na kombo ya mboloko mpe ya mbuli ya bilanga: Bolamusa Bolingo na ngai te liboso ete ye moko akoma na posa ya kolamuka. **8** Yoka mongongo ya Bolingo na ngai! Tala ye wana! Ye wana azali koya, azali kopumbwa na likolo ya bangomba, azali kodenda na likolo ya bangomba mike. **9** Molingami na ngai azali lokola mboloko to mwana ya mbuli. Tala ye wana! Atelemi na sima ya mir na biso, azali kotala na lininisa, azali kotala na mayele na kiyungulu ya lininisa. **10** Molingami na ngai alobi mpe ayebisi ngai: « Mwasi na ngai ya motema, telema; mwasi na ngai ya kitoko, yaka epai na ngai! **11** Pamba te, tala eleko ya malili esili koleka, bamvula esili mpe ekeyi. **12** Bafololo ebimi na mboka, tango ya koyemba banzembo ekoki. Makelele ya banzembo ya bibenga ekomi lisusu koyokana na mokili. **13** Nzete ya figi ebimisi bambuma na yango ya liboso, bafololo ya bilanga ya vino ekomi kopanza solo na yango ya kitoko. Mwasi na ngai ya motema, telema; mwasi na ngai ya kitoko, yaka epai na ngai. **14** Ebenga na ngai oyo obombami kati na madusu ya mabanga, kati na madusu ya bangomba, monisa ngai ata elongi na yo mpe sala ete nayoka ata mongongo na yo, pamba te mongongo na yo ezalaka elengi mpe elongi na yo ezalaka kitoko mingi! » **15** Bokangela biso bambwa ya zamba mpe bana na yango oyo ezali kobebisa bilanga na biso ya vino, pamba te bilanga na biso ya vino ebimisi bafololo. **16** Mobali na ngai ya bolingo azali ya ngai, mpe ngai nazali ya ye; aleisaka bibwele na ye na bilanga oyo etondi na bafololo oyo babengaka lisi. **17** Mobali na ngai ya bolingo, zonga; awa moyi ebandi kobima mpe molili ekimi, zala lokola mboloko to mwana ya mbuli na bangomba ya Beteli.

3 Butu mobimba, na mbeto na ngai, nazali koluka mobali oyo motema na ngai elingaka; naluki ye, kasi namonaki ye te. **2** Esengeli na ngai kolamuka sik'oyo mpe kobima libanda ya engumba, na balabala na yango mpe na bisika oyo bato nyonso bakutanaka; nakoluka mobali oyo motema na ngai elingaka. Nalukaki ye, kasi namonaki ye te. **3** Bakengeli bamonaki ngai tango bazalaki koleka-leka na

balabala ya engumba. Natunaki bango: « Bomoneli ngai te mobali oyo motema na ngai elingaka? » **4** Tango kaka nalekaki bango, mbala moko, namonaki mobali oyo motema na ngai elingaka. Nakangaki ye mpe natikaki ye lisusu te kokende. Namemaki ye kino na ndako ya mama na ngai, na shambre ya mwasi oyo abotaki ngai. **5** Bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino na kombo ya mboloko mpe ya mbuli ya bilanga: Bolamusa Bolingo na ngai te liboso ete ye moko akoma na posa ya kolamuka. **6** Nani oyo abimi na esobe lokola molinga oyo ezali komata, azali kobimisa solo ya malasi ya mire mpe ya ansa, oyo basali na biloko ya mike-mike ya solo kitoko ya moto ya mombongo? **7** Tala! Ezali nde tsipoyi ya mokonzi Salomo! Basoda na ye ya mpiko, bato ya lokumu ya Isalaele, tuku motoba nde bamemi yango. **8** Bango nyonso balati mipanga; bango nyonso bazali makasi na bitumba, baselingwa mpo na bitumba ya butu. **9** Mokonzi Salomo asalisaki tsipoyi; basalaki yango na mabaya ya mboka Libani. **10** Basalaki bisimbelo na yango na palata, mokongo na yango, na wolo. Balatisaki evandelo na yango bilamba ya motuya ya langi ya motane makasi. Bongo, bilenge basi ya Yelusalemi babongisaki kati na yango na motema ya bolingo. **11** Bino bilenge basi ya Siona, bobima; botala ndenge nini mokonzi Salomo alati motole, motole oyo mama na ye alatisaki ye na mokolo ya libala na ye, na mokolo oyo motema na ye ezalaki na esengo.

4 Oh mwasi na ngai ya motema, ozali kitoko, ozali penza kitoko makasi! Miso na yo, na se ya vwale, elala lokola ebenga; suki na yo ezali lokola etonga ya bantaba ya basi oyo ekitaka na ngomba Galadi. **2** Minu na yo ezali lokola etonga ya bameme oyo balongoli bapwale, bongo bawuti kosukola yango. Meme moko na moko ezali na lipasa na yango; moko te ezangi mwana. **3** Bibebu na yo ezali lokola kitendi ya motane, mpe elobeli na yo epesaka esengo; matama na yo ezali lokola mbuma ya grenade, na se ya vwale. **4** Kingo na yo ezali lokola ndako molayi ya Davidi, oyo batongi mpo na kobomba bibundeli; banguba nkoto moko ediembisami kuna, banguba ya basoda ya mpiko. **5** Mabele na yo nyonso mibale ezali lokola bana mapasa mibale ya mboloko, oyo ezali kolia kati na bafololo oyo babengaka lisi. **6** Kino tongo ekotana mpe molili ekolimwa, nakokende na ngomba ya mire mpe na ngomba moke ya ansa. **7** Mwasi na ngai ya motema, mobimba na yo ezali kitoko mingi; ata elembo moko te emonani mabe kati na yo. **8** Longwa na Libani mpe yaka elongo na ngai, mwasi na ngai ya motema; longwa na Libani, yaka elongo na ngai. Tala wuta na basonge ya bangomba Amana, Seniri mpe Erimoni epai wapi ezali na ndako ya bankosi mpe ngomba ya bankoyi. **9** Obetisi ngai motema makasi, Oh ndeko na ngai ya mwasi, mwasi na ngai ya motema; obetisi ngai motema na komona etaleli ya miso na yo, mpe na komona moko ya sheneti ya kingo na yo. **10** Solo, bolingo na yo eleki elengi, ndeko na ngai ya mwasi, mwasi na ngai ya motema! Solo, bolingo na yo eleki vino na kitoko; solo ya mafuta na yo eleki malasi nyonso na kitoko. **11** Bibebu na yo ezali kobimisa mafuta ya elengi, mwasi na ngai ya motema; se ya lolemo na yo etondi na mafuta ya nzoyi mpe na miliki, mpe solo ya bilamba na yo ezali lokola solo ya Libani. **12** Ozali elanga ekangama, ndeko na ngai ya mwasi, mwasi na ngai ya motema; ozali etima oyo ezipami mpe liziba oyo ekangami. **13** Ozali kopesa pio lokola elanga ya banzete ya grenade, oyo ezali na bambuma kitoko, elongo na banzete ya solo kitoko: ene mpe nare, **14** nare mpe safarani, kaneli ya solo kitoko, sinamoni, elongo na lolenge nyonso ya banzete oyo epesaka malasi ya ansa, ya aloe mpe ya mire, mpe malasi nyonso oyo eleki kitoko. **15** Ozali liziba kati na elanga, etima oyo etiolaka wuta na Libani. **16** Oh mopepe ya nor, lamuka; oh mopepe ya sude, yaka! Pepa kati na elanga na ngai, mpe tika ete solo kitoko na yango epanzana kino mosika! Tika ete mwasi na ngai ya motema aya kati na elanga na ye mpe alia mbuma na yango ya elengi makasi!

5 Oh molingami na ngai, mwasi na ngai ya motema; nayei na elanga na ngai, nayei kobuka mbuma na ngai oyo basalelaka malasi ya mire, nayei kobuka biloko na ngai ya mike-mike ya solo kitoko, nayei kolia mafuta na ngai ya nzoyi, nayei komela vino mpe miliki na ngai. Oh baninga, bolia mpe bomela na bino, bomela mpe bolangwa na bino, balingami na ngai. **2** Nalalaki, kasi makanisi na ngai ezalaki ya kolamuka. Yoka! Mongongo ya molingami na ngai ezali koyokana na ekuke! « Molingami na ngai, mwasi na ngai ya motema, ebenga na ngai, oyo azali kitoko koleka mpo na ngai, fungolela ngai ndako, pamba te moto na ngai etondi na londende, mpe suki na ngai epoli na matanga ya londende ya butu. » **3** Nasili kolongola nzambala na ngai, nalata yango lisusu? Nasili kosukola makolo na ngai, nabebisa yango lisusu? **4** Mobali na ngai ya motema akotisi loboko na ye na lidusu ya ekuke, bongo motema na ngai ekomi kobeta mpo na ye. **5** Natelemaki mpo na kokende kofungolela mobali na ngai ya motema ndako, mpe maboko na ngai ebimisaki solo ya malasi ya mire, misapi na ngai etangisaki yango na bikangelo ya ndako. **6** Nafungolelaki mobali na ngai ya motema ndako, kasi akendeki na ye mpe alimwaki. Nakweyaki mayanga wana azalaki koloba; nalukaki ye, kasi namonaki ye lisusu te; nabengaki ye, kasi ayanolaki ngai te. **7** Tango bakengeli ya mir bazalaki koleka-leka kati na

engumba, bamonaki ngai, babetaki ngai, bazokisaki ngai mpe balongolaki ngai vwale na moto. 8 Oh bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino, soki bomoni mobali na ngai, bokoloba na ye nini? Boloba na ye ete nabeli maladi ya bolingo. 9 Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko, mobali na yo aleki mibali mosusu na nini? Nini penza ya malonga oyo mobali na yo azali na yango, oyo eleki mibali mosusu mpo ete oloba na biso boye? 10 Mobali na ngai azali na poso pembe, azali moto oyo asimba bendele kati na mibali nkoto zomi. 11 Moto na ye ezali lokola wolo ya peto, suki na ye elingama-lingama, mpe azali mwindo lokola yanganga. 12 Miso na ye ezali kitoko lokola bibenga pembeni ya moluka, ezali lokola basukolaka yango na miliki mpe avandaka kati na sani ya bomengo. 13 Matama na ye ezali lokola mikala ya banzete ya malasi, lokola ekolo ya bafololo ya solo kitoko; bibebu na ye ezali lokola fololo oyo babengaka lisi oyo ebimisaka mire ya kitoko. 14 Maboko na ye ezali lokola bapete ya wolo oyo batia mabanga ya Krizolite. Nzoto na ye ezali lokola pembe ya nzoko oyo babongisi mpe babakisi mabanga ya safiri. 15 Makolo na ye ezali lokola makonzi ya mabanga ya marbre oyo evandi likolo ya moboko ya wolo ya peto. Azali lokola bangomba ya Libani, kitoko lokola banzete ya sedele ya Libani. 16 Elobeli na ye esalaka elengi na motema, mpe nzoto na ye mobimba esalaka ete balula ye. Tala ndenge mobali na ngai ya motema, molingami na ngai, azali, oh bilenge basi ya Yelusalemi!

6 Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko, mobali na yo akei wapi? Akoti nzela nini mpo ete tosunga yo mpo na koluka ye? 2 Mobali na ngai akei na elanga na ye, na mikala ya banzete ya solo kitoko mpo na koleisa bibwele na ye mpe kobuka fololo oyo babengaka lisi. 3 Nazali mpo na mobali na ngai, mpe mobali na ngai azali mpo ngai. Azali koleisa bibwele na ye na bilanga ya bafololo oyo babengaka lisi. 4 Oh mwasi na ngai ya motema, ozali kitoko lokola engumba ya Tiritsa; elongi na yo ezali kitoko lokola engumba Yelusalemi; obangisaka lokola mampinga ya basoda na se ya bendele na bango. 5 Tika kotala ngai, pamba te miso na yo ezali kokweyisa ngai mayanga. Suki na yo ezali lokola etonga ya bantaba ya basi oyo ewutaka na Galadi. 6 Minu na yo ezali lokola etonga ya bameme oyo bawuti kosukola. Meme moko na moko ezali na lipasa na yango, moko te ezangi mwana. 7 Matama na yo, na se ya vwale, ezali lokola liboke ya bambuma ya grenade. 8 Mokonzi akoki kozala na basi tuku motoba, bamakangu tuku mwambe mpe bilenge basi ebele penza. 9 Kasi ebenga na ngai, mwasi na ngai oyo akoka na nyonso, azali kaka ye moko; azali kaka ye moko mwana mwasi ya mama na ye, oyo aleki kitoko na libumu ya mama oyo abota ye. Tango bilenge basi bamonaka ye, balulaka ye mpe batatolaka ete azali mwasi na esengo. Basi ya bakonzi mpe bamakangu bakumisaka ye soki bamoni ye. 10 Nani oyo azali komonana lokola moyi ya tongo, kitoko lokola sanza, azali kongenga lokola moyi, abangisaka lokola mampinga ya basoda na se ya bendele na bango? 11 Nakendeki na elanga ya bakokoti mpo na koluka milona kati na lubwaku, mpo na kotala soki banzete ya vino ebandi kobimisa mito to banzete ya grenade ebandi kobimisa bafololo. 12 Nasosolaki te ndenge nini molimo na ngai ememaki ngai kino na bashar ya mokonzi ya bato na ngai. 13 Zonga, zonga, oh mwasi ya Sulami! Zonga, zonga mpo ete tokoka kotala yo malamu! Mpo na nini bolingi kotala malamu mwasi ya Sulami ndenge batalaka mabina ya mindule ya masanga mibale?

7 Oh elenge mwasi ya lokumu! Makolo na yo ebimaka kitoko soki olati basandale. Zingazinga ya loketo na yo ezali lokola lopete oyo esalemi na maboko ya basali bikeko. 2 Motolu na yo ezali lokola kopo ya kitoko oyo ezangaka vino ya kitoko te. Libumu na yo ezali lokola mopiku ya ble oyo ezingami na fololo oyo babengaka lisi. 3 Mabele na yo nyonso mibale ezali lokola bana mapasa mibale ya mboloko. 4 Kingo na yo ezali lokola ndako molayi oyo batonga na pembe ya nzoko. Miso na yo ezali lokola maziba ya engumba Eshiboni, pembeni ya ekuke ya Bati-Rabimi. Zolo na yo ezali lokola ndako molayi ya Libani oyo etalani na Damasi. 5 Moto na yo ezali lokola ngomba Karimeli, mpe suki ya moto na yo ezali lokola elamba ya motane; mokonzi akangami na mazita na yango. 6 Oh tala ndenge ozali penza kitoko! Bolingo na ngai, osalaka esengo ya motema na ngai; kitoko na yo esalaka ngai esengo na motema! 7 Molayi na yo ezali lokola nzete ya mbila, mabele na yo ezali lokola maboke ya bambuma. 8 Namilobeli: « Nakomata na nzete ya mbila, nakobuka bambuma na yango! » Tika ete mabele na yo ezala lokola maboke ya bambuma ya vino! Tika ete solo ya monoko na yo ezala lokola bapome! 9 Mpe tika ete monoko na yo ezala lokola vino ya kitoko koleka! Tika ete vino yango esopanela bolingo na ngai na pete, eleka na bibebu ya bato oyo bazali kolala. 10 Ngai, nazali ya mobali na ngai; mpe ye, azalaka kaka na posa na ngai. 11 Yaka, mobali na ngai; tika ete tokende na biso na elanga, tolekisa butu na biso kati na mboka! 12 Na tongo, tokokende na bilanga ya vino mpo na kotala soki banzete ya vino ebandi kobimisa bafololo, soki mito na yango efungwami, mpe soki banzete ya bambuma ya grenade ebimisi bafololo. Kuna nde nakopesa yo babeze na ngai. 13 Bambuma ya mandragore ezali kobimisa solo na yango; mpe na ekuke na biso, tozali na bambuma nyonso

ya kitoko: ezala ya sika to ya kala, oyo nabombeli yo, mobali na ngai ya motema.

8 Ah, soki ozalaki ndeko na ngai ya mobali oyo amelaki mabele ya mama na ngai! Soki nakutanaki na yo na libanda, nalingaki kopesa yo beze, mpe moto moko te alingaki kotiola ngai. **2** Nalingaki komema yo mpe kokotisa yo na ndako ya mama na ngai, mpo ete oteya ngai bolingo. Nalingaki komelisa yo vino ya kitoko, oyo basali na bambuma ya grenade. **3** Tika ete loboko na ye ya mwasi ezala na se ya moto na ngai, mpe loboko na ye ya mobali ekanga ngai nzoto! **4** Bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino: bolamusa Bolingo na ngai te liboso ete ye moko akoma na posa ya kolamuka. **5** Nani oyo abimi na esobe mpe alaleli mobali na ye ya motema? Nalamusaki yo na se ya nzete ya pome, na esika oyo mama na yo azwaki zemi na yo, esika oyo abotaki yo na pasi. **6** Tia ngai lokola kashe na motema na yo, lokola kashe na loboko na yo; pamba te bolingo ezali makasi lokola kufa, zuwa ezali makasi lokola mokili ya bakufi. Moto ya bolingo epelaka makasi lokola kake kowuta epai na Yawe. **(Sheol h7585)** **7** Mayi minene ekoki koboma moto ya bolingo te; ezala mayi ya bibale, ekoki komela yango te. Soki moto apesi biloko na ye nyonso ya ndako mpo na kosomba bolingo, solo penza bakotiola ye. **8** Tozali na ndeko moko ya mwasi, azali nanu moke; azali nanu ata na mabele te. Tokosala nini mpo na ye na mokolo oyo bakoluka ye na libala? **9** Soki azalaki mir, tolingaki kotonga likolo na ye ndako oyo esalemi na palata; soki azalaki ekuke, tolingaki kokanga ye na libaya ya sedele. **10** Nazali mir, mpe mabele na ngai ezali lokola bandako milayi. Boye, na miso na ye, nazali lokola mwasi oyo azwi kimia. **11** Salomo azali na elanga ya vino kati na Bala-Amoni, apesi yango na bakengeli; moko na moko kati na bango azalaki kopesa mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko mpo na kosomba bambuma na yango. **12** Oh Salomo, mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko ezali ya yo, mpe bibende nkama mibale ezali ya bakengeli bambuma; kasi elanga na ngai ya vino, oyo ezali liboso na ngai, ezali ya ngai. **13** Yo oyo ovandi kati na bilanga, baninga na yo balingi koyoka mongongo na yo; tika ete oyokisa ngai yango! **14** Oh bolingo na ngai, kima mbangu, zala lokola mboloko to lokola mwana ya mbuli; kende na likolo ya bangomba oyo etondi na matiti ya solo kitoko.

Ezayi

1 Emoniseli oyo Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, amonaki
na tina na mokili ya Yuda mpe ya engumba Yelusalemi
tango Oziasi, Yotami, Akazi mpe Ezekiasi bazalaki bakonzi
ya Yuda. **2** Oh Lola, yoka! Mabele, pesa matoyi mpo na
koyoka! Pamba te Yawe nde azali koloba: « Nabokoli bana
mpe nakolisi bango, kasi batombokeli Ngai. **3** Ngombe
eyebi nkolo na yango, ane mpe eyebi elielo oyo nkolo na
yango apeselaka yango bilei; kasi Isalaele ayebi te, bato
na Ngai basosoli te. » **4** Mawa na yo, ekolo ya bato ya
masumu, bato oyo batonda na mabe, libota oyo esalaka
mabe mpe bana mabe! Batiki Yawe, batioli Mosantu ya
Isalaele mpe bapesi Ye mokongo. **5** Boni, babeta bino lisusu
wapi, bino bato oyo botingami kaka na botomboki? Moto na
yo mobimba ezali kobela, motema na yo mobimba ezali
na pasi. **6** Longwa na litambe kino na moto, eloko moko
te ezali malamu, kaka bapota mpe matutu oyo basukola
te, batia kisi te mpe bapakola mafuta te. **7** Mokili na bino
ebebisami, bingumba na bino esili kozika na moto; bapaya
bazali kobebisa bilanga na bino na miso na bino, nyonso
ebebisami solo, lokola tango bapanzaka yango na moto
ya mobulu. **8** Siona, mboka kitoko, etikali kaka yango
moko lokola mwa ndako moko ya matiti kati na elanga
ya vino, lokola ndako ya kobombamela kati na bilanga ya
bapasiteki, lokola engumba oyo ebatelami. **9** Soki Yawe,
Mokonzi ya mampinga, abikisaki te ndambo ya bato kati na
biso, tolingaki kokoma lokola engumba Sodome, tolingaki
kokokana na engumba Gomore. **10** Boyoka Liloba na Yawe,
bino bakambi ya engumba Sodome! Boyoka mobeko ya
Nzambe na biso, bino bato ya engumba Gomore! **11** « Ebele
ya bambeka na bino ekosala Ngai nini, » elobi Yawe? «
Nasili kolemba bambeka na bino ya kotumba, bambeka
na bino ya bameme ya mibali mpe mafuta ya bibwele na
bino ya mafuta; nazali kosepela ata moke te na makila ya
bangombe ya mibali, ya bana meme mpe ya bantaba ya
mibali. **12** Tango boyaka liboso na Ngai, nani abengaka bino
ete boya kokota na lopango na Ngai? **13** Botika komemela
Ngai makabo oyo ezanga tina! Nazali koyoka malasi na
bino ya ansa nkele. Bafeti na bino ya ebandeli ya sanza,
ya Saba mpe mayangani na bino: bafeti wana ya mabe,
nazali kokoka yango lisusu te. **14** Motema na Ngai eyini
bafeti na bino wana ya ebandeli ya sanza mpe bafeti na
bino wana ekatama. Ekomi penza mokumba mpo na Ngai,
nalembi komema yango. **15** Tango bokotombola maboko na
bino mpo na kobondela, nakolongola miso na Ngai likolo na
bino; ezala soki bosambeli mingi, nakoyoka bino te, pamba
te maboko na bino etondi na makila. **16** Bomisukola mpe
bomipetola, bolongola misala mabe na bino na miso na Ngai!
Botika kosala mabe! **17** Boyekola nde kosala malamu, boluka
bosembo, bosunga moto oyo bazali konyokola, bobundela
mwana etike, bokotela mwasi oyo akufisa mobali! **18** Boya
sik'oyo, tosilisa likambo, » elobi Yawe. « Ezala masumu na
bino ezali motane makasi, ekokoma pembe lokola mvula
ya pembe; ata ezali motane lokola ngola, ekokoma lokola
bapwale ya meme. **19** Soki bozwi mokano ya kotosa Ngai,
bokolia mbuma kitoko ya mokili. **20** Kasi soki kaka botie
moto makasi mpe botomboki, bokokufa na mopanga. »
Pamba te monoko ya Yawe nde elobi. **21** Tala ndenge nini
engumba ya boyengebene ekomi lokola mwasi ya ndumba!
Ezalaki liboso engumba etonda na bosembo, boyengebene
ezalaki kovanda kati na yango; kasi lelo oyo ekomi kobomba
babomi. **22** Palata na yo ekomi bosoto, vino na yo ya kitoko
ekomi mayi-mayi. **23** Bakambi na yo bazali batomboki,
baninga ya miyibi; bango nyonso balingaka kaka kanyaka
mpe batonda na lokoso ya lifuti. Bakotelaka mwana etike te,
mpe likambo ya mwasi oyo akufisa mobali etalaka bango te.
24 Yango wana, Yawe, Mokonzi ya mampinga, Elombe ya
Isalaele alobi: Ah, mawa! Nakosepela na pasi na bino, bino
bayini na Ngai; mpe nakofutisa bino masumu, bino banguna
na Ngai! **25** Nakotelemela bino, nakopetola bosoto ya palata
na bino mpe nakolongola salite na bino, **26** nakokomisa
lisusu basambisi na bino malamu lokola na tango ya kala;
mpe bapesi toli na bino, ndenge ezalaka na ebandeli. Sima
na yango, bakobenga bino lisusu Engumba ya Bosembo,
Engumba ya Boyengebene. **27** Siona ekosikolama na nzela
ya boyengebene, mpe bato na yango oyo bakobongola
mitema bakobika na nzela ya bosembo. **28** Kasi batomboki
mpe bato ya masumu bakobebisama, bato oyo bakobosana
Yawe bakosila. **29** « Bokoyoka soni mpo na banzete ya
terebente oyo bozalaki kolinga mingi; bokoyoka pasi na
mitema mpo na bilanga oyo boponaki; **30** bokokoma lokola
nzete ya terebente oyo ekawuka makasa. **31** Moto ya makasi
akokoma moto ya bolembu, mpe mosala na ye ekokoma
lokola mokalikali; bango mibale bakozika nzela moko na
moto, mpe moto oyo koboma yango akozala te. »

2 Tala makambo oyo Ezayi, mwana mobali ya Amotsi,
amonaki na tina na Yuda mpe Yelusalemi: **2** Na mikolo
oyo ekoya, ngomba ya Tempelo ya Yawe ekolendisama ngwi
na songe ya bangomba, ekoleka bangomba mikuse nyonso
na molayi, mpe bikolo nyonso ekokende kotondana kuna.
3 Bato ya bikolo ebele bakokende kuna mpe bakoloba: «
Boya, tomata na ngomba ya Yawe, na Tempelo ya Nzambe
ya Jakobi. Akoteya biso banzela na Ye mpo ete tolanda

banzela mike na Ye. » Pamba te Mobeko ekowuta na Siona,
mpe Liloba na Yawe ekowuta na Yelusalemi. 4 Akozala
Mosambisi kati na bikolo, akokata makambo ya kowelana
kati na bato ebele. Bakotumba mipanga na bango na moto
mpo na kosala bakongo, mpe makonga na bango mpo na
kosala bambeli. Ekolo moko te ekotombola lisusu mopanga
mpo na kobundisa ekolo mosusu; bato bakoyekola lisusu
te kobunda bitumba. 5 Oh ndako ya Jakobi, yaka, tika ete
totambola na pole ya Yawe! 6 Solo, osundolaki bato na
Yo, libota ya Jakobi, mpo ete batondisami na bizaleli ya
soloka oyo ewuti na Este; bazali kosalela maji lokola bato ya
Filisitia, bazali kosala boyokani elongo na bapagano. 7 Mokili
na bango etondi na palata mpe wolo, bomengo na bango
ezali na suka te. Mokili na bango etondi na bampunda mpe
bakoki ata moke te kotanga bashar na bango ya bitumba. 8
Mokili na bango etondi na banzambe ya bikeko, bato bakomi
kofukamela biloko oyo esalemi na maboko na bango, oyo
misapi na bango esili kosala. 9 Yango wana, bato bakokitisa
mito, mpe bato ya lokumu bakotonda na soni; kolimbisa
bango te! 10 Kimela na madusu ya mabanga, bombama na
putulu ya mabele liboso ya nguya ya kanda ya Yawe, liboso
ya nkembo ya lokumu na Ye! 11 Na mokolo wana, moto ya
lolendo akokitisa elongi, bato ya lofundu bakokitisama; Yawe
kaka nde akonetolama. 12 Yawe, Mokonzi ya mampinga,
abongisa mokolo moko mpo na kokitisa bato nyonso ya
lolendo mpe ya lofundu, bato nyonso oyo bamimatisaka, 13
banzete nyonso ya sedele ya Libani, oyo eleki na molayi
mpe na kotombwama, mpe banzete nyonso ya sheni ya
Bashani; 14 bangomba nyonso ya milayi mpe bangomba
nyonso ya mikuse, 15 bandako nyonso ya milayi, bamir
nyonso ya milayi oyo batonga makasi; 16 bamasuwa nyonso
ya Tarsisi mpe bomengo na yango nyonso ya kitoko. 17
Lolendo ya moto ekosila mpe lofundu ya bato ekosuka;
Yawe kaka nde akonetolama na mokolo wana. 18 Banzambe
nyonso ya bikeko bakobebisama nye. 19 Bato bakokimela
na madusu ya mabanga mpe na putulu ya mabele liboso ya
nguya ya kanda ya Yawe, liboso ya nkembo ya lokumu na
Ye, tango akotelema mpo na koningisa mokili. 20 Na mokolo
wana, bato bakobwaka epai ya bampuku mpe bangembo
banzambe na bango ya bikeko ya palata mpe banzambe na
bango ya bikeko ya wolo, oyo basalaki mpo ete bafukamela
bango. 21 Bakokima na madusu ya mabanga mpe kati
na mabanga liboso ya nguya ya kanda ya Yawe, liboso
ya nkembo ya lokumu na Ye, tango akotelema mpo na
koningisa mokili. 22 Botika kotia elikya na moto oyo bomoi
na ye ezali lokola pema kati na zolo na ye. Motuya nini azali
na yango?

3 Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akomi pene ya
kobotola masungi nyonso, kati na Yelusalemi mpe kati
na Yuda: lisungi ya bilei mpe lisungi ya mayi; 2 bilombe
mpe basoda ya mpiko, basambisi mpe basakoli, bato oyo
balobaka makambo oyo ekoya mpe bakambi; 3 bakonzi ya
basoda mpe bato ya lokumu, bapesi toli, bato mayele ya
misala ya maboko mpe bato oyo basalelaka maji. 4 Nakosala
ete bilenge mibali bakoma bakonzi na bango mpe bana mike
bakamba bango. 5 Bato bakokoma konyokolana bango na
bango: moko akonyokola mosusu, mpe moninga akonyokola
moninga na ye mosusu; bilenge bakotosa mikolo te, bato
pamba bakotelemela bato ya lokumu; 6 moko akokanga
ndeko na ye ya mobali kati na ndako ya tata na bango mpe
akoloba: « Yo oyo ozali na kazaka, okozala mokonzi na biso,
kamata mokumba ya libebi oyo na maboko! » 7 Kasi na
mokolo wana, akoganga: « Te, nazali na ngai monganga
te, mpe nazali na bilei to bilamba te kati na ndako na ngai;
bokomisa ngai mokonzi te! » 8 Yelusalemi ezali kotepatepa,
mpe Yuda ekweyi; mpo ete maloba mpe misala na bango
ezali ya botomboki liboso ya Yawe, ezali kotelemela lokumu
ya Kombo na Ye. 9 Bilongi na bango ezali kofunda bango;
bazali kolakisa masumu na bango ndenge bato ya Sodome
bazalaki kosala, bazali kobomba yango te. Mawa na bango,
pamba te bamilukeli nde makambo! 10 Loba na moto ya
sembo: « Bolamu ekobila yo, pamba te okosepela na mbuma
ya misala na yo. » 11 Mawa na moto mabe! Pasi ezali likolo
na ye, pamba te akozwa lifuti kolanda misala na ye. 12
Bilenge bazali konyokola bato na Ngai, basi bazali koyangela
bango. Oh bato na Ngai, bakambi na bino babungisi bino
nzela, babimisi bino libanda ya nzela oyo bosengeli kolanda!
13 Yawe atelemi na esambiselo, atelemi mpo na kosambisa
bato. 14 Yawe akosamba elongo na bampaka mpe bakambi
ya bato na Ye: « Ezali nde bino bato bobebisi elanga na
Ngai ya vino! Botondisi bandako na bino na biloko oyo
bobotoli epai ya babola! 15 Mpo na nini bozali konyata bato
na Ngai mpe kotiola bomoto ya babola; » elobi Nkolo Yawe,
Mokonzi ya mampinga? 16 Yawe alobi: « Lokola basi ya
Siona bazali lofundu, lokola batambolaka mapeka likolo mpe
balalisaka miso na lofundu, lokola batambolaka na kodenda
malembe-malembe mpe na kolelisa biloko ya monzele oyo
balataka na makolo na bango, 17 Yawe akokomisa mito
ya basi ya Siona mapalata mpe akotika bango bolumbu.
» 18 Na mokolo wana, Nkolo akolongola bango biloko na
bango oyo basalelaka monzele: basheneti oyo balataka
na makolo mpe babiju ya talo oyo ezalaka lokola moyi
mpe sanza; 19 biloko ya matoyi, basheneti oyo balataka
na maboko, bavwale, 20 bitendi oyo bakangaka na mito,

basheneti, mikaba, milangi ya malasi, bakisi ya kokangela nzoto, 21 bapete ya mosapi, bapete ya zolo, 22 bilamba ya feti, banzambala oyo etika nzoto, bakazaka, basakosi ya mike, 23 bilamba oyo emonisaka nzoto, bilamba ya lino, maputa mpe bitambala. 24 Na esika ya solo kitoko ya malasi, ekozala nde solo mabe; na esika ya mokaba, ekozela nde singa; na esika ya suki bakanga kitoko na moto, ekozala nde libandi; na esika ya bilamba ya talo, ekozala nde bilamba ya saki; na esika ya elongi kitoko, ekozala nde elongi mabe. 25 Mibali na bino bakokufa na mipanga, basoda na bino ya mpiko bakokufa na bitumba. 26 Bikuke ya Siona ekolela mpe ekozala na matanga; boye Siona ekokelela mpe ekovanda na mabele.

4 Na mokolo wana, basi sambo bakokangama na mobali moko mpe bakoloba: « Tokomileisa biso moko mpe tokomilatisa biso moko; yo, ndima kaka ete tobengama na kombo na yo! Longola soni na biso! » 2 Na mokolo wana, nkona ya Yawe ekokoma kitoko mpe nkembo, bongo mbuma ya mabele ekosala lokumu mpe nkembo, ya ndambo ya bana ya Isalaele oyo babiki. 3 Bato oyo bakotikala na Siona mpe ba-oyo bakovanda na Yelusalemi bakobengama basantu: bango nyonso oyo bakombo na bango ekomama kati na bato oyo batikali na bomoi na Yelusalemi. 4 Yawe akolongola botutu ya basi ya Siona, akopetola Yelusalemi oyo ekomaki mbindo na bilembo ya makila, na nzela ya molimo ya kosambisa mpe ya moto. 5 Boye, Yawe akokela na likolo ya ngomba mobimba ya Siona mpe na likolo ya bato oyo basanganaka kuna: lipata na tango ya moyi, mpe kongenga ya moto na tango ya butu. Bongo na likolo na nyonso, nkembo na Yawe ekozipa bango. 6 Ekozala lokola ndako ya matiti oyo epesaka pio na tango ya molunge ya moyi makasi, ekimelo mpe ebombamelo na tango ya mopepe makasi mpe na tango ya mvula.

5 Nakoyemba loyembo mpo na molingami na ngai, loyembo ya molingami na ngai mpo na elanga na ye ya vino. Molingami na ngai azalaki na elanga moko ya vino kati na mabele kitoko oyo ezalaka na mopanzi ya ngomba; 2 abalolaki mabele, alongolaki mabanga, mpe alonaki vino ya kitoko koleka; atongaki kuna ndako molayi ya bakengeli mpe atimolaki ekamolelo ya vino. Akanisaki ete akobuka bambuma ya vino ya kitoko, kasi ebotelaki ye bambuma ya mabe! 3 Sik'oyo, bino bavandi ya Yelusalemi, bato ya Yuda, bokata makambo kati na ngai mpe elanga na ngai ya vino! 4 Nasala penza eloko nini, mpo na elanga na ngai ya vino, oyo natikala nanu kosalela yango te? Mpo na nini eboteli ngai bambuma ya mabe, tango ngai nakanisaki ete ekobotela ngai bambuma ya malamu? 5 Sik'oyo, nakoloba na bino makambo oyo nakosala na elanga na ngai ya vino: Nakokweyisa lopango na yango, mpe ekobebisama; nakotobola madusu kati na bamir na yango, mpe baleki nzela bakokoma konyata-nyata yango. 6 Nakokomisa yango esobe: kati na yango, bakolongola lisusu te, ezala mabanga to matiti; bongo banzube mpe basende ekokola kuna. Nakopesa mitindo na mapata ete enokisela yango lisusu mvula te. 7 Nzokande, elanga ya vino ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, ezali nde libota ya Isalaele, mpe bato ya Yuda bazali elanga oyo ezalaki kosepelisa Ye. Azalaki kozela bosembo, kasi amonaki nde makila; makambo ya alima, kasi ayokaki nde kolela ya pasi. 8 Mawa na bino bato oyo bobakisaka ndako likolo ya ndako, elanga pembeni ya elanga, kino bokangaka bisika nyonso mpe botikalaka kaka bino moko na mokili! 9 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai: « Solo, bandako minene ekotikala pamba, bandako kitoko ekozanga bato ya kovanda kati na yango. 10 Pamba te elanga ya vino ya ba-ekitare mibale ekobimisa kaka bisangala minei ya vino, bakilo nkama mibale na tuku mibale ya milona ya ble ekobimisa kaka bakilo tuku mibale na mibale. » 11 Mawa na bato oyo balamukaka na tongo-tongo mpo na kowumela liboso ya masanga ya vino kino na butu, kino tango bakolangwa masanga! 12 Bazali na mandanda, banzenze, masanga ya vino, bambunda mike mpe baflite mpo na kosepelisa bafeti na bango, kasi bakanisaka te mosala na Yawe mpe bazalaka na limemia te mpo na misala ya maboko na Ye. 13 Yango wana, bato na Ngai bakokende na bowumbu mpo na kozanga boyebi; bato na bango ya lokumu bakokufa na nzala, mpe bato pamba bakokufa na posa ya mayi. 14 Boye, mboka ya bakufi ekoyoka nzala makasi mpe ekofungola monoko na yango makasi; bato ya lokumu elongo na bato pamba ya engumba bakokita kuna nzela moko mpe na loyenge na bango. **(Sheol h7585)** 15 Moto akokitisama, bato ya mokili bakoyokisama soni, mpe bilongi ya bato ya lolendo ekotala na se. 16 Kasi Yawe, Mokonzi ya mampinga, akonetolama na nzela ya bosembo na Ye, mpe Nzambe Mosantu akolakisa bosantu na Ye na nzela ya boyengebene na Ye. 17 Bameme ekokoma kolia matiti lokola nde ezali kati na elanga na yango moko, bapaya bakozwa bomengo oyo bazwi bakotika. 18 Mawa na bato oyo babendaka masumu na basinga ya makambo ya lokuta, mpe mabe lokola nde bazali kobenda shario na basheni! 19 Mawa na bato oyo balobaka: « Tika ete Nzambe asala noki, tika ete asala na lombangu mosala na Ye mpo ete tomona yango! Tika ete mabongisi ya Mosantu ya Isalaele ebelema mpe ekokisama mpo ete tokoka koyeba yango!

» 20 Mawa na bato oyo babengaka mabe malamu mpe
malamu mabe, oyo bamonaka molili lokola pole mpe pole
lokola molili, oyo bamonaka bololo lokola elengi mpe elengi
lokola bololo! 21 Mawa na bato oyo bamimonaka lokola
bato ya bwanya na miso na bango moko, mpe na bato oyo
bamimonaka lokola bato ya mayele na miso na bango moko!
22 Mawa na bato oyo bakenda sango ya komela vino mpe
ya kosangisa masanga ya makasi: 23 bazwaka kanyaka
mpo na kolongisa moto mabe mpe bazangisaka na moto ya
sembo bosembo na ye! 24 Yango wana, ndenge ndemo
ya moto ezikisaka matiti, mpe ndenge matiti ya kokawuka
esilaka na moto, ndenge wana mpe misisa na bango ekopola
mpe bafololo na bango ekopumbwa lokola putulu, pamba te
babwakaki Mobeko na Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe
batiolaki liloba ya Mosantu ya Isalaele. 25 Yango wana,
Yawe atombokeli bato na Ye, asemboli loboko na Ye mpe
abeti bango; bangomba eningani, bibembe na bango etondi
lokola bafulu na balabala. Kasi ata bongo, kanda na Ye ekiti
kaka te, loboko na Ye etikali kaka ya kosembolama. 26 Yawe
atomboli bendele mpo na bikolo oyo ezali mosika, azali
kobeta piololo mpo na kobenga bato oyo bazali na suka ya
mokili: tala bango wana, bazali koya na lombangu mpe noki!
27 Moko te kati na bango asili kolemba nzoto to abeti libaku,
moko te azali konimba to kolala pongi. Moko te alongoli
mokaba na ye na loketo, singa moko te ya basapato na
bango etikali kokatana. 28 Bambanzi na bango ezali songe,
batolotolo na bango nyonso ebendana makasi; makolo ya
bampunda na bango ezali lokola mabanga, bapine ya bashar
na bango ezali lokola mopepe makasi. 29 Koganga na bango
ezali lokola koganga ya bankosi: bagangaka lokola bana
nkosi, bagangaka soki bakangi nyama na bango, bamemaka
yango na esika ya kimia, mpe moto moko te akokaka
kobotola bango yango. 30 Na mokolo wana, bakoganga
likolo na bango lokola makelele ya ebale monene. Mpe soki
moto atali kati na mokili, akomona molili mpe minyoko: pole
ekozipama na se ya mapata.

6 Na mobu oyo mokonzi Oziasi akufaki, namonaki Yawe
avandi na Kiti moko ya bokonzi, etombwama makasi,
bongo basonge ya nzambala na Ye etondisaki Tempelo. 2
Ba-anjelu oyo babengaka baserafe batelemaki na likolo na
Ye; moko na moko azalaki na mapapu motoba: mapapu
mibale mpo na kozipa elongi, mibale mpo na kozipa makolo
mpe mibale mpo na kopumbwa. 3 Serafe moko na moko
azalaki koganga na mosusu: « Bule, Bule, Bule, Yawe,
Mokonzi ya mampinga! Mokili mobimba etondi na nkembo
na Ye! » 4 Na makelele ya mingongo na bango, mabaya
oyo esimbaka bikuke ekomaki koningana, mpe Tempelo
etondaki na milinga. 5 Nalobaki: « Mawa na ngai! Nabebi na
ngai, pamba te nazali moto ya bibebu ya mbindo, navandaka
kati na bato oyo bazali na bibebu ya mbindo, mpe miso na
ngai emoni Mokonzi, Yawe, Mokonzi ya mampinga! » 6
Moko kati na baserafe asimbaki, na loboko na ye, likala ya
moto oyo azwaki na etumbelo na bisimbelo, apumbwaki
mpe ayaki epai na ngai; 7 atutisaki likala yango na monoko
na ngai mpe alobaki: « Tala, lokola likala oyo etuti bibebu
na yo, mabe na yo esili kolongwa, masumu na yo esili
kolimbisama. » 8 Bongo, nayokaki mongongo na Nkolo
koloba: — Nakotinda nani? Nani akokende mpo na biso?
Nazongisaki: — Ngai oyo, tinda ngai! 9 Yawe alobaki na
ngai: — Kende koloba na bato oyo: « Boyoka na bino,
kasi bokososola te; botala na bino, kasi bokomona te! 10
Komisa bato oyo mitema makasi, kanga matoyi na bango
mpe zipa miso na bango mpo ete bamona te na miso na
bango, bayoka te na matoyi na bango, basosola te na
mitema na bango, babongwana te mpe babika te! » 11
Boye nalobaki: — Oh Nkolo, kino tango nini? Azongisaki: —
Kino bingumba ekobebisama mpe ekotikala lisusu na bato
te, kino tango bato bakotikala lisusu na bandako te, mpe
bilanga ekobebisama mpe bakosakanela yango; 12 kino
tango Yawe akotinda bato mosika, kino tango bakobosana
penza mokili libela. 13 Soki ndambo moko kati na bandambo
zomi ya bato ekotikala na mokili, bakobebisama na moto.
Kasi ndenge terebente mpe nzete oyo babengaka sheni
etikaka misisa na yango soki bakati yango, ndenge wana
mpe nkona ya bule ekotika misisa na mokili.

7 Tango Akazi, mwana mobali ya Yotami, mwana mobali
ya Oziasi, akomaki mokonzi ya Yuda, Retsini, mokonzi
ya Siri, mpe Peka, mwana mobali ya Remalia, mokonzi ya
Isalaele, bakendeki kobundisa Yelusalemi, kasi bakokaki
kolonga yango te. 2 Boye, bapesaki sango na ndako ya
Davidi: « Bato ya Siri basali boyokani elongo na bato ya
Efrayimi. » Motema ya Akazi mpe mitema ya bato na ye
nyonso eninganaki makasi ndenge kaka banzete ya zamba
eninganaka na tango ya mopepe. 3 Boye, Yawe alobaki na
Ezayi: « Kende, yo elongo na Sheari-Yashubi, mwana na yo
ya mobali, kokutana na Akazi na suka ya nzela ya mayi
oyo ekenda kino na liziba monene, na nzela ya bilanga ya
moto oyo atiaka balangi na bilamba; 4 loba na ye: ‹ Kitisa
motema, zala na kimia, kobanga te; tika ete motema na yo
etungisama te mpo na bakoni mibale oyo ezali kopela: kanda
makasi ya Retsini, moto ya Siri, mpe ya mwana mobali ya
Remalia! 5 Siri, Efrayimi mpe mwana mobali ya Remalia,
basaleli yo likita mpo na kobebisa yo; bazali koloba: 6
‘Tika ete tobundisa Yuda, tokata yango na biteni, tokabola

yango biso na biso mpe totia mwana mobali ya Tabeli lokola mokonzi na yango.’ 7 Nzokande, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ekotikala kosalema te, ekotikala kokokisama te! 8 Pamba te moto ya Siri ezali Damasi, mpe moto ya Damasi ezali na yango kaka Retsini. Etikali kaka mibu tuku motoba na mitano, Efrayimi ekobebisama mpe ekozala lisusu na molongo ya mabota te. 9 Moto ya Efrayimi ezali Samari, mpe moto ya Samari ezali kaka mwana mobali ya Remalia. Soki botelemi ngwi te na kondima na bino, bokolonga te kotelema liboso na bango! › » 10 Yawe alobaki lisusu na Akazi: 11 — Senga elembo moko epai na Yawe, Nzambe na yo, ezala kati na mokili oyo eleki na bozindo to oyo eleki likolo. (Sheol h7585) 12 Kasi Akazi alobaki: — Nakosenga te, nakoki komeka Yawe te. 13 Boye Ezayi alobaki: — Boyoka sik’oyo, bino libota ya Davidi! Ekoki kaka te mpo na bino kolembisa mitema ya bato? Boni, bolingi lisusu kolembisa motema ya Nzambe na ngai? 14 Ye moko Nkolo akopesa bino elembo: moseka akokoma na zemi mpe akobota mwana mobali, akopesa Ye Kombo « Emanwele. » 15 Mwana yango akomela kaka miliki mpe mafuta ya nzoyi kino tango akoyeba koboya mabe mpe kopona bolamu. 16 Kasi liboso ete mwana yango ayeba koboya mabe mpe kopona bolamu, mikili ya bakonzi mibale oyo ozali kobanga ekobebisama. 17 Yawe akoyeisela yo, bato na yo mpe libota ya tata na yo mikolo oyo etikala nanu kozala te wuta Efrayimi ekabwana na Yuda: ezali nde mokonzi ya Asiri. 18 Na mokolo wana, Yawe akobeta piololo mpo na kobenga nzinzi wuta na miluka ya Ejipito mpe banzoyi oyo ezalaka na mokili ya Asiri; 19 ekoya mpe ekovanda kati na mabwaku ya mozindo mpe na madusu ya mabanga, na banzete nyonso ya mike-mike mpe na matiti nyonso. 20 Na mokolo wana, Yawe akosalela jileti oyo akodefa na ngambo mosusu ya Efrate, elingi koloba mokonzi ya Asiri, mpo na kokokola suki ya moto na yo, suki ya makolo na yo mpe mandefu na yo. 21 Na mokolo wana, moko na moko akobokola mwana ngombe ya mwasi mpe bameme to bantaba mibale ya basi. 22 Lokola bibwele wana ekopesaka miliki ebele, akolia manteka; mpe bato nyonso oyo bakotikala na mokili bakolia mafuta ya nzoyi. 23 Na mokolo wana, esika nyonso oyo ezalaki na banzete ya vino nkoto moko oyo ezalaki na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko ekotonda na basende mpe na banzube. 24 Bato bakokota kuna na matolotolo mpe na bambanzi, pamba te mokili ekotonda na basende mpe na banzube. 25 Bato bakoleka lisusu te na bangambo nyonso oyo bazalaki kosala bilanga na kongo, pamba te bakokoma kobanga basende mpe banzube; ngombe ekokoma kolia kuna, mpe meme ekonyata-nyata mabele na yango.

8 Yawe alobaki na ngai: « Kamata etando monene ya libanga mpe salela ekomeli mpo na kokoma makambo oyo na likolo na yango: Maher-Shalal-Hash-Baz (pene bomengo ya bitumba, pene kobebisama). » 2 Nabengaki Nganga-Nzambe Iri mpe Zakari, mwana mobali ya Yeberekia, mpo ete bazala batatoli na ngai ya sembo. 3 Nakendeki epai ya mwasi mosakoli; akomaki na zemi mpe abotaki mwana mobali. Yawe alobaki na ngai: « Pesa ye kombo Maher-Shalal-Hash-Baz. 4 Liboso ete mwana ayeba ndenge babengaka ‹ Tata na ngai › to ‹ mama na ngai, › bakomema bozwi ya Damasi mpe bomengo ya bitumba ya Samari epai ya mokonzi ya Asiri. » 5 Yawe alobaki na ngai lisusu: 6 « Mpo ete bato oyo basundoli mayi ya Siloe oyo etiolaka na kimia, mpe basepeli na Retsini mpe na mwana mobali ya Remalia, 7 Yawe akotindela bango mayi ya nguya mpe mayi ebele lokola mayi ya ebale Efrate: ekozala nde mokonzi ya Asiri elongo na mampinga na ye nyonso. Ekotonda penza meke mpe ekozipa bangambo nyonso. 8 Ekokota na Yuda mpe ekozindisa yango kino na kingo; mpe kopanzana ya mayi yango ekotondisa mokili na yo mobimba, Emanwele. » 9 Bino bikolo, boganga na somo mpe bopalangana! Bino bituka nyonso ya mosika, boyoka! Bobongama mpo na bitumba mpe bopalangana! Bobongama mpo na bitumba mpe bopalangana! 10 Bosala malamu mabongisi na bino, kasi ekobebisama; boloba oyo bokoki koloba, kasi eloko moko te ekosalema, pamba te Nzambe azali elongo na biso! 11 Yawe alobaki na ngai, tango asimbaki ngai na loboko na Ye ya nguya mpe akebisaki ngai ete nalanda te nzela ya bato oyo: 12 « Bobengaka likita te eloko nyonso oyo bato babengaka likita; bobangaka te oyo bango babangaka, boyokela yango somo ata moke te. 13 Kaka Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde bosengeli komona lokola Mosantu, Ye kaka nde bosengeli kokumisa, Ye kaka nde bosengeli koyoka somo. 14 Akozala lokola Esika ya bule; kasi mpo na bandako mibale ya Isalaele, akozala lokola libanga oyo ebetisaka bato mabaku, lokola libanga monene oyo ekweyisaka bato; bongo mpo na bato ya Yelusalemi, akozala motambo mpe monyama. 15 Mingi kati na bango bakobeta mabaku, bakokweya mpe bakobukana, bakokangama na motambo, mpe bakozwa bango. » 16 Bomba lisakoli oyo ete eyebana te, kangisa mobeko oyo kati na bayekoli na ngai. 17 Nakotalela Yawe oyo abombi elongi na Ye, oyo apesi ndako ya Jakobi mokongo; nakotia elikya na ngai kati na Ye. 18 Ngai elongo na bana oyo Yawe apesi ngai, tozali bilembo mpe bandakisa kati na Isalaele, kowuta na Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo avandaka na ngomba Siona. 19 Soki bato balobi na bino: « Bokende kotalisa makambo

epai ya bato oyo basololaka na milimo ya bakufi mpe epai ya bato oyo balobaka makambo oyo ekoya, oyo balobaka-lobaka lokola bandeke. Boni, bato baluka banzambe na bango te? Mpo na nini te babelela bakufi mpo na bato ya bomoi? » **20** Na mobeko mpe na lisakoli! Soki bakoloba bongo te, bakomona tongo te. **21** Bakokatisa mokili, na pasi mpe na nzala; mpe tango bakokoma na nzala, bakokoma kanda-kanda, bakotala likolo mpe bakolakela mokonzi mpe Nzambe na bango mabe. **22** Mpe tango bakotala mabele, bakomona kaka pasi ya makasi, molili mpe molili ya somo makasi; mpe bakotindika bango kati na molili ya makasi.

9 Nzokande, molili ekozala lisusu te mpo na bato oyo bazalaki na pasi. Na tango ya kala, Nzambe asambwisaki mokili ya Zabuloni mpe ya Nefitali; kasi na mikolo oyo ekoya, Nzambe akopesa lokumu na Galile ya bapagano, na nzela ya ebale monene, na ngambo mosusu ya Yordani. **2** Bato oyo bazalaki kotambola kati na molili bamoni pole makasi; ba-oyo bazalaki kovanda kati na mokili ya bakufi, pole engengeli bango. **3** Okomisaki bango ekolo monene, obakisaki esengo na bango. Bazali kosepela liboso na Yo ndenge basepelaka tango babukaka milona, ndenge mibali basepelaka tango bakabolaka bomengo ya bitumba. **4** Pamba te ekangiseli oyo ezalaki na likolo na bango, nzete oyo ezalaki na mapeka na bango mpe fimbu oyo na nzela na yango bazalaki konyokola bango, Yo, obukaki yango lokola na mokolo ya kokweya ya Madiani. **5** Basapato nyonso ya basoda oyo lokito na yango eningisaka mabele, mpe bilamba nyonso oyo etondaki na makila, ekobwakama na moto mpo ete ezika makasi. **6** Pamba te mwana mobali moko abotami mpo na biso, mwana mobali moko apesameli biso, mpe bokonzi ezali na likolo ya mapeka na ye; bakobenga ye: Mosungi ya kokamwa, Nzambe ya nguya, Tata ya seko, Mokonzi ya kimia. **7** Bokonzi na ye ekokende mosika penza, mpe kimia na ye ekozala na suka te. Akovanda na kiti ya bokonzi ya Davidi, akozala mokonzi ya mokili na ye, akolendisa mpe akokamba yango na bosembo mpe na boyengebene, wuta na tango oyo kino libela na libela. Yango nde makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akosala na bolingo makasi na Ye. **8** Nkolo atindaki liloba mpo na kotelemela Jakobi, mpe liloba yango ekomeli Isalaele. **9** Bato nyonso bakoyeba yango, Efrayimi mpe bavandi ya Samari, oyo balobaka na lofundu mpe na lolendo ya mitema: **10** « Ata babiliki ekweyi, tokotonga lisusu na mabanga bakata; ata bakati banzete ya sikomori, tokotia na esika na yango banzete ya sedele. » **11** Kasi Yawe alendisaki bayini ya Retsini mpo na kobundisa bango mpe apelisaki mitema ya banguna na bango mpo ete batombokela bango. **12** Bato ya Siri na liboso, mpe bato ya Filisitia na sima, bapasolaki Isalaele mpe baliaki ye na lokoso. Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te, loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama. **13** Kasi atako bongo, bato bazongaki kaka te epai na Yawe oyo abetaki bango, mpe balukaki te Yawe, Mokonzi ya mampinga. **14** Yango wana, kaka na mokolo moko, Yawe akokata, kati na Isalaele, moto mpe mokila, lindalala mpe nzete oyo ebotaka na mayi. **15** Bampaka mpe bato ya lokumu, bango nde moto; mpe basakoli ya lokuta, bango nde mokila. **16** Bakambi ya bato babungisi bato na bango nzela, mpe bato oyo balandaka bango bakomi kotelengana. **17** Yango wana, Nkolo akosepela na bilenge te, akoyokela bana bitike mpe basi bakufisa mibali mawa te, pamba te bango nyonso bazali kotiola Nzambe, bazali kosala mabe, mpe minoko nyonso ezali kobimisa maloba ya bozoba. Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki te, loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama. **18** Solo, mabe etumbaka lokola moto oyo ezikisaka basende mpe banzube, ezikisaka bazamba minene mpe ematisaka makonzi ya milinga. **19** Na kanda makasi ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, mokili eziki na moto, mpe bato bakomi lokola mafuta na moto. Moto moko te akobikisa ndeko na ye. **20** Na ngambo ya loboko ya mobali, bakobotola bato biloko, kasi bato bakozala kaka na nzala; na ngambo ya loboko ya mwasi, bakolia, kasi bato bakotonda kaka te; moko na moko akolia mosuni ya loboko na ye: **21** Manase akolia Efrayimi, mpe Efrayimi akolia Manase; bango mibale bakosangana mpe bakobalukela Yuda. Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te, loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama.

10 Mawa na bato oyo basalaka mibeko ezanga bosembo, na ba-oyo bakomaka mibeko oyo enyokolaka bato! **2** Bapimelaka bato pamba bosembo mpe babotolaka makoki ya babola, mpo na kobotola biloko ya basi bakufisa mibali mpe ya bana bitike. **3** Bokosala nini na mokolo ya kosambisama, tango pasi ekowuta mosika? Bokokimela epai ya nani mpo ete asunga bino? Esika nini bokobomba bomengo na bino? **4** Eloko kaka bokotikala na yango: kokitisa elongi na se elongo na bato ya boloko to kokufa elongo na bato oyo babomi. Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te, loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama. **5** Mawa na Asiri, lingenda ya kanda na Ngai; nzete oyo ezali na loboko na ye ezali nde esalelo ya kanda na Ngai! **6** Natindi ye mpo ete atelemela ekolo oyo eyebi Yawe te mpe bato oyo bapesaka Ngai kanda, mpo ete abebisa mpe abotola biloko na bango mpe anyata bango lokola potopoto ya balabala. **7** Kasi mokonzi ya Asiri amonaka yango bongo te, akanisaka yango bongo te; akanisaka kaka koboma mpe kobebisa

bikolo ebele. 8 Azali koloba: « Boni, bakambi na ngai bazali
bango nyonso ndenge moko na bakonzi te? 9 Engumba
Kalino ekweyaki te lokola engumba Karikemishi? Engumba
Amati, lokola engumba Aripadi te? Engumba Samari, lokola
engumba Damasi te? 10 Soki loboko na Ngai esukisaki
bikolo oyo esambelaka banzambe ya bikeko, bikolo oyo
ezalaki na banzambe ya bikeko ebele koleka Yelusalemi
mpe Samari, 11 nakokoka te penza kosala Yelusalemi elongo
na banzambe na yango ya bikeko ndenge nasalaki Samari
mpe banzambe na yango ya bikeko? » 12 Tango Yawe
akosilisa mosala na Ye ya kotelemela ngomba Siona mpe
Yelusalemi, akoloba: « Nakopesa etumbu na mokonzi ya
Asiri mpo na lolendo ya motema na ye mpe mpo na lofundu
ya etaleli na ye. 13 Pamba te azalaki koloba: ‹ Nazalaki
kosala makambo oyo nyonso na makasi mpe na bwanya
na ngai moko, pamba te nazali mayele; napusaki bandelo
ya bikolo, nabotolaki bomengo na bango lokola elombe,
nalongaki bakonzi na bango. 14 Loboko na ngai ekamataki
bomengo na bango ndenge bakamataka zala ya ndeke; mpe
ndenge bato balokotaka maki batika, ndenge wana mpe
ngai nalokotaki mokili mobimba: moko te eningisaki lipapu
to efungolaki monoko mpo na kobeta piololo. › » 15 Boni,
epasola ekoki solo komimatisa liboso ya moto oyo asalelaka
yango; si ya mabaya ekoki solo komikumisa liboso ya moto
oyo asalelaka yango? Bosila komona fimbu koningisa moto
oyo asalelaka yango to etape ya nzete kotombola nzete na
yango? 16 Yango wana Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akotindela basoda na ye ya mbinga bokono oyo ekondisaka
nzoto. Na se ya nkembo na Ye, bakopelisa moto lokola
fulu ya moto. 17 Pole ya Isalaele ekokoma moto, Mosantu
ya Isalaele akopela lokola moto; kaka na mokolo moko,
akotumba mpe akozikisa basende mpe banzube ya Asiri, 18
akozikisa nye bazamba na yango ya minene mpe bilanga
na yango ya kitoko ndenge mobeli akondaka. 19 Kati na
bazamba na yango, ekotikala kaka banzete moke oyo ata
mwana moke akokoka kotanga motango na yango. 20 Na
mokolo wana, batikali ya Isalaele mpe bato ya libota ya
Jakobi oyo bakobika bakomipesa lisusu te na maboko ya
moto oyo azalaki kobeta bango; kasi bakomipesa na solo
epai na Yawe, Mosantu ya Isalaele. 21 Ndambo ya bakitani
ya Jakobi bakozonga epai ya Nzambe na nguya. 22 Oh
Isalaele, ata bato na yo bazali ebele lokola zelo ya ebale
monene, ndambo kaka nde bakozonga; pamba te Nzambe
azwi mokano ya kobebisa bato, akomema bosembo lokola
mpela. 23 Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akokokisa
kobebisama oyo akanaki mpo na mokili mobimba. 24 Tala
liloba oyo Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Oh
bato na Ngai, bino oyo bovandi kati na Siona, bozala na
somo te ya bato ya Asiri oyo bazali kobeta bino fimbu mpe
kotombola nzete mpo na kobeta bino ndenge bato ya Ejipito
bazalaki kosala. 25 Kala mingi te, kanda na Ngai epai na
bino ekosila mpe kanda na Ngai ya makasi ekobalukela
bango mpo na kobebisa bango. » 26 Yawe, Mokonzi ya
mampinga, akotombola fimbu mpo na kobeta Asiri ndenge
abetaki Madiani na libanga ya Orebi. Mpe lisusu, akotombola
nzete na Ye likolo ya ebale monene lokola na Ejipito. 27 Na
mokolo wana, bakolongola mokumba na likolo ya mapeka na
bino mpe na ekangiseli na bakingo na bino. Tango mokumba
yango ekolongwa, ekotika esika na bomengo. 28 Tala bango
wana bazali koya na Ayati, bazali koleka na lubwaku ya
Migironi, babombi biloko na bango na Mikimasi. 29 Baleki
kati na bangomba mpe balobi: « Tokotonga molako mpe
tokolekisa butu na Geba. » Bato ya Rama bakomi kolenga
na somo, mpe bato ya Gibea, engumba ya mokonzi Saulo,
bakimi. 30 Oh bato ya Galimi, boganga makasi! Oh Layisi,
sala keba! Oh engumba Anatoti, mawa na yo! 31 Bato ya
Madimena bakimi, bato ya Gebimi bazali koluka ekimelo; 32
Na mokolo ya lelo, bakotelema na Nobi, bakobeta makofi na
bango na ngomba Siona, mboka kitoko, mpe na ngomba
moke ya Yelusalemi. 33 Tala, Nkolo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, akokata bitape ya banzete na nguya monene,
akokata banzete milayi mpe oyo eleki milayi, akokomisa
yango mikuse. 34 Akokata na epasola banzete nyonso kati
na zamba: Libani ekokweya liboso ya Elombe.

11 Moto ya nzete ekobima na mobimbi ya Izayi; wuta na
misisa na ye, Etape moko ekobota mbuma. 2 Molimo
na Yawe akowumela na likolo na Ye: Molimo ya bwanya
mpe ya mayele, Molimo ya toli mpe ya nguya, Molimo ya
boyebi mpe ya kotosa Yawe; 3 esengo na ye ekozala na
kotosa Yawe. Akokata makambo ndenge emonanaka na
libanda te to mpe akozwa mikano te kolanda biyoka-yoka; 4
kasi akokata makambo ya bato bakelela na bosembo mpe
akozwa mikano ya sembo mpo na babola ya mokili. Akobeta
mokili fimbu na maloba na ye mpe akoboma bato mabe
na pema ya monoko na ye. 5 Bosembo ekozala mokaba
na ye, mpe boyengebene ekozala na loketo na ye lokola
mokaba oyo bamemelaka bibundeli. 6 Mbwa ya zamba
ekovanda esika moko na mwana meme, nkoyi ekolala esika
moko na mwana ntaba; mwana ngombe ya mobali, mwana
nkosi mpe banyama ya mafuta ekolia esika moko, bongo
mwana moke nde akoyeisa yango. 7 Ngombe ya mwasi mpe
ngombolo ekolia esika moko, bana na yango mpe ekolala
esika moko, bongo nkosi ekolia matiti lokola ngombe. 8
Mwana moke akosakana pene ya lidusu ya nyoka, mpe

elenge mwana akokotisa loboko na ye na zala ya nyoka. 9 Mabe to kobebisama ekosalema lisusu te na likolo nyonso ya ngomba na Ngai ya bule, pamba te mokili ekotonda na boyebi ya Yawe ndenge mayi etondaka na ebale. 10 Na mokolo wana, bakitani ya Izayi bakotelema lokola bendele mpo na bikolo, bato ya bikolo ya bapaya bakoya noki epai na bango; mpe esika na bango ya kopema ekozala na nkembo. 11 Na mokolo wana, Nkolo akosembola loboko na Ye na mbala ya mibale mpo na kobikisa ndambo ya bato na Ye oyo babikaki wuta na Asiri, na Ejipito, na Patrosi, na Kushi, na Elami, na Shineari, na Amati mpe na bisanga ya ebale monene. 12 Akotombola bendele mpo na bikolo mpe akosangisa bana ya Isalaele oyo bazali na bowumbu; akosangisa esika moko bato ya Yuda oyo bapalangana na mokili mobimba. 13 Motema likunya ya Efrayimi ekosila, mpe banguna ya Yuda bakobebisama; Efrayimi akozala lisusu na motema likunya te mpo na Yuda to mpe Yuda akozala lisusu monguna ya Efrayimi te. 14 Bakosangela elongo bato ya mboka Filisitia na bangomba mikuse ya ngambo ya weste; bakobebisa elongo bikolo ya ngambo ya este, bakokonza bato ya Edomi mpe ya Moabi, bongo bato ya Amoni bakokoma bawumbu na bango. 15 Yawe akokawusa mayi ya eteni ya ebale oyo ekota na mabele ya Ejipito; loboko na Ye ekoningisa ebale mpe akokabola yango na biteni sambo na mopepe makasi mpo ete bato bakoka kokatisa na makolo. 16 Nzela moko ekosalema mpo na ndambo ya bato na Ye oyo batikalaki na bomoi wuta na Asiri ndenge esalemaki tango bana ya Isalaele babimaki na Ejipito.

12 Na mokolo wana, okoloba: « Oh Yawe, nazali kosanzola Yo, pamba te ata osilikelaki ngai, kanda na Yo elongwaki likolo na ngai mpe obondisaki ngai! 2 Solo, Nzambe azali lobiko na ngai; nakotia elikya na ngai epai na Ye mpe nakobanga lisusu te. Nkolo Yawe azali makasi mpe nguya na ngai; azali lobiko na ngai. » 3 Yango wana, botoka mayi na esengo na etima ya lobiko. 4 Na mokolo wana bokoloba: « Bosanzola Yawe, bobelela Kombo na Ye, bosakola misala na Ye kati na bikolo mpe botatola ete Kombo na Ye ezali likolo na nyonso. 5 Boyemba loyembo mpo na Yawe, pamba te asali makambo ya kokamwa. Tika ete mokili mobimba eyeba yango! 6 Bino bato ya Siona, bobeta milolo mpe boyemba loyembo na esengo, pamba te Mosantu ya Isalaele azali monene kati na bino! »

13 Maloba ya kosambisa Babiloni, oyo Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, azwaki na emoniseli: 2 Botombola bendele likolo ya ngomba oyo ezanga banzete, boganga epai na bango; bopepa bango loboko mpo ete bakota na bikuke ya bakambi. 3 Napesaki mitindo epai na bato oyo babulisama mpo na Ngai; nabengisaki lisusu bilombe na Ngai, bato oyo basepelaka na lokumu na Ngai, mpo na kosilisa kanda na Ngai. 4 Boyoka makelele likolo ya bangomba: ezali lokola makelele ya bato ebele! Boyoka lokito ya makelele ya bikolo: ezali lokola bikolo esangana esika moko! Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali kotala mampinga ya basoda oyo bazali pene ya kokende na etumba. 5 Bawuti na mikili ya mosika, na suka ya likolo; Yawe elongo na bisalelo ya kanda na Ye; mpo na kobebisa mokili mobimba. 6 Bolela, pamba te mokolo na Yawe ekomi pene, ekoya lokola kobebisama oyo ewuti na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. 7 Yango wana, maboko nyonso ekolemba mpe mitema ya bato nyonso ekobukana. 8 Somo makasi ekokweyela bango, pasi mpe kobanga ekotika bango te; bakobunda-bunda lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota. Bango na bango bakotalana na kokamwa mpe bilongi na bango ekokoma lokola moto. 9 Tala, mokolo na Yawe ezali koya, ezali mokolo moko ya pasi, mokolo ya kotomboka mpe ya kanda makasi mpo na kobebisa mokili mpe koboma bato ya masumu kati na yango. 10 Minzoto na likolo mpe minda nyonso oyo ezali pene na yango ekopesa lisusu pole na yango te: moyi ekokoma molili tango tongo ekotana, mpe sanza ekopesa lisusu pole na yango te. 11 Nakopesa etumbu na mokili mpo na mabe na yango, mpe bato mabe, mpo na masumu na bango. Nakosukisa lofundu ya bato ya lolendo mpe nakokitisa lolendo ya banyokoli. 12 Nakosala ete bato bakoma ya koluka lokola wolo ya peto, lokola wolo ya mboka Ofiri. 13 Yango wana nakolengisa likolo, mpe mabele ekoningana na bisimbelo na yango na kanda makasi ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, na mokolo oyo akopelisa kanda na Ye. 14 Lokola mboloko oyo bazali kolanda, lokola bameme oyo ezanga mobateli, moko na moko akozonga epai ya bato na ye, moko na moko akokima kino na mboka ya bakoko na ye. 15 Bakotobola na likonga moto nyonso oyo bakokanga. Bato nyonso oyo bakozwa, bakokufa na mopanga. 16 Bakokata-kata bana na bango na biteni na miso na bango, bakobebisa bandako na bango mpe bakozwa basi na bango na makasi. 17 Tala, nakotelemisa bato ya Medi ete batelemela bango, bato oyo palata elobelaka bango eloko moko te mpe basepelaka na bango na wolo te. 18 Boye, tolotolo na bango ekoboma bilenge mibali mpe bakoyokela mbuma ya libumu mawa te: liso na bango ekotala bana na mawa te. 19 Nzambe akokweyisa Babiloni, kongenga ya babokonzi, nkembo ya lolendo ya bato ya Chalide, ndenge akweyisaki Sodome mpe Gomore. 20 Bato bakotikala kovanda lisusu kuna te to

ekozala lisusu na bato te na milongo nyonso; kuna, moto ya Arabi akopika te ndako na ye ya kapo, mpe babateli bibwele bakopemisa te banyama na bango. 21 Kasi bikelamu ya esobe nde ekokoma kolala kuna; bambwa ya zamba nde ekotondisa bandako na yango, ba-esulungutu ekotonda na bandako, maligbanga ekokoma kovanda kuna mpe bantaba ya zamba ekokoma kopumbwa-pumbwa kuna. 22 Banyawu ya zamba ekotonda na bandako na bango ya makasi, mpe bambwa ya zamba ekotonda na bandako na bango ya kitoko. Tango na yango esili kobelema, mpe mikolo na yango ekopusana lisusu te.

14 Yawe akoyokela Jakobi mawa, akopona lisusu Isalaele mpe akopemisa bango na mokili na bango; bongo bapaya bakosangana na bango mpe bakobakisama na ndako ya Jakobi. 2 Bato ya bikolo bakozwa bango mpe bakomema bango kino na esika na bango. Bongo, libota ya Isalaele ekokamata bango na mokili ya Yawe lokola basali ya mibali mpe ya basi. Bakokomisa bakangami bato oyo bakangaki bango mpe bakokonza bato oyo bakonzaki bango. 3 Na mokolo oyo Yawe akopesa yo bopemi na mosala na yo, na komitungisa na yo mpe na misala makasi oyo bapesaki yo, 4 okoyemba nzembo oyo mpo na kotiola mokonzi ya Babiloni; okoloba: « Ndenge nini monyokoli akomi na suka? Ndenge nini penza lolendo na ye esili? 5 Yawe abuki fimbu ya moto mabe, lingenda ya bokonzi ya bakambi, 6 oyo azalaki kokweyisa bato na kanda mpe kobeta bango na kolemba te, oyo azalaki kokonza bikolo na kanda makasi mpe konyokola bango na mawa te. 7 Mikili nyonso ezwi bopemi mpe kimia, ekomi koganga na esengo. 8 Banzete ya sipele ezali kosepela mpo na kokweya na yo, mpe banzete ya sedele ya Libani ezali koloba: ‹ Wuta tango okweyaki na se, moto moko te akweyisaka lisusu biso. › 9 Mokili ya bakufi, kuna na se, eningani na sango ya koya na yo, elamusi, mpo na koyamba yo, milimo ya bakufi, bato nyonso oyo bazalaki bakambi na mokili, etomboli bango, na bakiti na bango ya bokonzi, ba-oyo nyonso bazalaki bakonzi ya bikolo. (Sheol h7585) 10 Bango nyonso bakozwa maloba mpe bakoloba na yo: ‹ Yo mpe okomi moto ya bolembu lokola biso, okokani na biso! › 11 Lokumu na yo nyonso ekiti kino na mokili ya bakufi, elongo na makelele ya mandanda na yo. Nkusu etondi na se na yo lokola mbeto, mpe mitsopi ezipi yo lokola elamba. (Sheol h7585) 12 Ndenge nini penza okweyi wuta na likolo, oh monzoto oyo engengaka na tongo, mwana mobali ya tongo makasi? Bakweyisi yo penza kino na mabele, yo moto oyo ozalaki kopanza bikolo! 13 Ozalaki komilobela kati na motema: ‹ Nakomata kino na Lola, nakotombola kiti na ngai ya bokonzi kino na likolo ya minzoto ya Nzambe mpe nakovanda na ngomba epai wapi banzambe basanganaka, na suka ya mokili ya ngambo ya nor; 14 nakomata kino na likolo ya mapata, nakomikomisa lokola Ye-Oyo-Aleki-Likolo. › 15 Kasi okiti nde na mokili ya bakufi, na se penza ya libulu. (Sheol h7585) 16 Bato oyo bazali komona yo batie miso na bango epai na yo, bazali komituna: ‹ Boni, ezali penza ye oyo azalaki koningisa mokili mpe kolengisa bikolo? 17 Moto oyo azalaki kokomisa mokili esobe, kokweyisa bingumba na yango mpe kotika te ete bakangami na ye bazonga epai na bango? › 18 Bakonzi nyonso ya bikolo balalaka na lokumu, moko na moko kati na kunda na ye; 19 kasi yo obwakami mosika ya kunda na yo lokola kaka eloko moko ya nkele, kati na bibembe ya bato oyo baboma, bato oyo batobola bango na mopanga, bongo bakiti kino na libulu ya mabanga lokola bibembe oyo banyata na makolo. 20 Okotikala kosangana na bango te kati na kunda, pamba te obebisaki mokili na yo mpe obomaki bato na yo. Bakotikala lisusu kotanga te bakombo ya bakitani ya bato mabe. 21 Bobongisa esika mpo na koboma bana na ye ya mibali likolo ya masumu ya batata na bango! Tika ete balamuka lisusu te mpo na kozwa mabele lokola libula mpe kotondisa mokili elongo na bingumba na bango. 22 Nakotelemela bango, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, « nakolongola kombo ya Babiloni mpe nyonso oyo ekotikala, bana mpe bakitani na yango, elobi Yawe. 23 Nakokomisa yango esika ya potopoto mpe lopango ya bampuku; mpe nakokombola yango na nzela ya ekombelo ya libebi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. 24 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alapi ndayi: « Solo, ndenge kaka nabongisi, ndenge wana mpe ekosalema; makambo oyo nazali na yango na makanisi, yango nde ekokokisama. 25 Nakobebisa mokili ya Asiri kati na mokili na Ngai, nakonyata-nyata yango na likolo ya bangomba na Ngai; ekangiseli na bango ekolongwa epai ya bato na Ngai mpe mokumba na bango ekolongwa na mapeka na bango. » 26 Yango nde mokano oyo Yawe asili kozwa mpo na mokili mobimba, mpe yango nde loboko oyo asili kosembola mpo na kotelemela bikolo nyonso. 27 Pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga, asili kozwa mokano; bongo nani akolongola yango? Loboko na Ye esili kosembolama; nani akozongisa yango? 28 Maloba oyo eyaki na mobu oyo mokonzi Akazi akufaki: 29 « Bino bato nyonso ya Filisitia, bosepela te ete fimbu oyo ezalaki kobeta bino esili kobukana, pamba te etupa ebimaka na libumu ya nyoka, mpe dalagona oyo epumbwaka ebimaka na libumu ya nyoka mabe. 30 Ye oyo aleki mobola nde akozwa eloko ya kolia, mpe moto oyo akelela nde akolala na kimia; kasi nakoboma bato na yo na nzala; mpe bato oyo bakobika, bakoboma bango. 31 Oh ekuke, lela makasi!

Engumba, ganga makasi! Mokili mobimba ya Filisitia esili kozinda! Milinga makasi ezali kobima na ngambo ya nor, mpe moto moko te atikali na libanda ya molongo. **32** Eyano nini tokopesa penza epai ya bamemi sango ya ekolo oyo? Ezali ete Yawe asili kolendisa Siona mpo ete babola kati na bato na Ye basili kozwa ebombamelo ya malonga. »

15 Maloba ya kosambisa mokili ya Moabi: Pamba te na butu oyo Moabi ebebisamaki, Ari kati na Moabi mpe ebebisamaki, solo, ebebisamaki kaka na butu moko! Kiri kati na Moabi mpe ebebisamaki; solo, ebebisamaki kaka na butu moko! **2** Bato ya Diboni bazali komata na bisika na bango ya bule, na bisambelo na bango ya likolo ya bangomba, mpo na kolela; Moabi akomi koganga mpo na Nebo mpe Medeba. Bakokoli mito nyonso mpe bakati mandefu nyonso. **3** Balati-lati basaki na babalabala, bato nyonso bazali kolela na likolo ya mitondo ya bandako mpe na bisika oyo bato ebele bakutanaka; bazali penza kosopa mpinzoli ebele. **4** Eshiboni mpe Eleale ezali koganga makasi, mingongo ya bato na yango ezali koyokana kino na Yakatsi; yango wana, mampinga ya Moabi bazali mpe koganga mpe mitema na bango ebukani. **5** Nazali kolela na se ya motema mpo na Moabi, banguna na ye bazali kokima kino na Tsoari, kino na Egilati-Shelishiya; bazali komata na nzela ya Luyiti na kolela; mpe na nzela ya Oronayimi, bazali kosala matanga mpo na kobebisama na bango. **6** Mayi ya Nimirimi ekawuki, bongo matiti mpe esili kokawuka, matiti ya mobesu eziki-ziki nyonso mpe matiti ya kitoko ezali lisusu te. **7** Yango wana, bamemi bomengo oyo bazwaki mpe oyo babombaki na lubwaku ya banzete ya pepiliye. **8** Kolela na bango etamboli na mokili mobimba ya Moabi; koganga na bango eyokanaki kino na Egilayimi, mpe kino na mabulu ya mayi ya Elimi. **9** Mayi ya Dimoni etondi na makila, kasi nakotinda lisusu pasi makasi na Dimoni: nkosi moko ekobimela bato ya Moabi oyo bakobika.

16 Botinda mpate lokola mpako epai ya mokambi ya mokili; wuta na Sela kino na ngomba Siona, mboka kitoko, bokatisa esobe. **2** Bakobengana basi ya Moabi lokola bandeke na zala na yango, na suka ya ebale ya Arinoni. **3** « Pesa biso toli, kamata mokano. Sala ete elili na yo ezala lokola butu na moyi makasi. Bomba bato oyo bakimeli epai na yo, kobimisa bango te. **4** Tika ete bato ya Moabi oyo bakimi epai na yo bawumela elongo na yo! Zala nguba na bango liboso ya mobomi. » Tango minyoko ekokoma na suka, kobebisama ekotikala lisusu te mpe koboma ekosila na mokili. **5** Kiti ya bokonzi ekolendisama na bolingo; moto moko akovanda na kiti yango na bosolo, akobimela na ndako ya Davidi: alukaka bosembo kati na kosambisa mpe alongisaka makambo ya bosembo. **6** Toyokaki sango ya lolendo ya Moabi, ndenge atombolaka mapeka: lolendo na ye oyo eleka ndelo mpe lofundu na ye, lolendo mpe maloba na ye ya lofundu ezanga na yango tina. **7** Yango wana, bato ya Moabi bakosala matanga, bakomilela bango na bango mpo na Moabi. Bolela mpe bozala na mawa mpo na mikate ya Kiri-Aresheti, oyo basala na bambuma ya vino. **8** Mpo ete bilanga ya Eshiboni esili kokawuka elongo na bilanga ya vino ya Sibima. Bakambi ya bikolo babukaki-bukaki bitape na yango oyo eleki kitoko, oyo ekenda kino na Yaezeri mpe eleka kino na esobe. Bitape yango ezalaki epanzana makasi mpe ekenda mosika kino na ebale monene. **9** Yango wana, nazali kolela lokola Yaezeri mpo na vino ya Sibima. Eshiboni mpe Eleale, nazali kosopa mpinzoli mpo na bino! Koganga ya esengo esili mpo bambuma na bino mpe mpo na biloko oyo bobuki na bilanga na bino. **10** Esengo mpe kosepela ebungi na bilanga ya kitoko, banzembo mpe koganga ya esengo ezali lisusu te kati na bilanga ya vino! Mokamoli vino akokamola lisusu te kati na ekamolelo, pamba te nakosukisa koganga. **11** Motema na ngai ezali kolela lokola lindanda mpo na Moabi, mpe kati ya motema na ngai ezali komona pasi mpo na Kiri-Aresheti. **12** Bakomona Moabi komata na bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na kobondela na esika na ye ya bule, kasi akolonga te. **13** Yango nde liloba oyo Yawe aloba wuta kala mpo na Moabi. **14** Kasi Yawe alobi sik'oyo boye: « Etikali mibu misato, kobakisa ata mokolo moko te, bato ya lokumu ya Moabi mpe ebele ya bato na ye bakosambwa, bongo bato na ye oyo bakobika bakozala kaka moke mpe bakozanga makasi. »

17 Maloba ya kosambisa Damasi: « Tala, Damasi ekotikala lisusu engumba te, ekokoma nde liboke ya libebi. **2** Bingumba ya Aroeri ekotikala lisusu na bato te, ekotikala nde mpo na bibwele oyo ekokoma kolala kuna, oyo moto ata moko te akobangisa. **3** Bingumba batonga makasi ekolimwa na Efrayimi, mpe nguya ya bokonzi ekolimwa na Damasi. Batikali ya Siri bakokoma lokola nkembo ya bana ya Isalaele, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **4** « Na mokolo wana, lokumu ya Jakobi ekosila, mafuta ya misuni ya nzoto na ye ekosila. **5** Ekozala lokola tango basangisaka matiti ya ble mpe loboko ya moloni ebukaka mito na yango, lokola tango balokotaka mito ya ble oyo ekweyaka na lubwaku ya bato ya Refayimi. **6** Kasi kaka ndambo moke ya mito ya ble nde etikalaka; lokola tango baningisaka nzete mpo na kobuka bambuma ya olive, bongo bambuma mibale to misato etikalaka na songe ya bitape, mpe minei to mitano etikalaka na bitape ya se, » elobi Yawe, Nzambe ya Isalaele.

7 Na mokolo wana, bato bakotalela Mokeli na bango mpe
bakobalola miso na bango epai ya Mosantu ya Isalaele; 8
bakotalela lisusu bitumbelo te oyo ezali misala ya maboko na
bango, mpe miso na bango ekotala lisusu te misala ya misapi
na bango: makonzi ya Ashera mpe bitumbelo ya malasi ya
ansa. 9 Na mokolo wana, bakosundola bingumba na bango
oyo batonga makasi ndenge basundolaki banzete mpe
bangomba liboso ya bana ya Isalaele. Nyonso ekobebisama
penza. 10 Mpo ete obosani Nzambe, Mobikisi na yo, oboyi
kokanisa Libanga oyo azali Ekimelo na yo, okolisi banzete
ya kitoko mpe oloni banzete ya vino ya bapaya. 11 Kaka
na mokolo oyo olonaki yango, omonaki yango kobimisa
mito; mpe na tongo makasi, nkona na yo ebimisaki bafololo.
Na mokolo ya pasi, milona na yo ekomonana pamba, mpe
pasi yango ekoki kosila te. 12 Mawa na ebele ya bato! Tala
ndenge bazali koganga lokola makelele ya ebale monene!
Bato ya bikolo bazali koganga lokola lokito ya mayi ya
ebale monene! 13 Ata bato ya bikolo bazali koganga lokola
makelele ya mayi ya bibale minene, bakimaka penza mosika
tango Yawe apamelaka bango; bakimaka lokola matiti na
bangomba na tango ya mopepe, lokola putulu na tango ya
mopepe makasi. 14 Na pokwa, somo ya pwasa nde eyaka!
Bongo liboso ete tongo etana, eloko moko te etikalaka!
Yango nde lifuti ya bato oyo banyokolaka biso, mpe mbano
ya bato oyo bamonisaka biso pasi.

18 Mawa na mokili oyo ezali na bamasuwa oyo ezalaka
na bavwale lokola mabanki, bongo enanaka na ebale
ya Kushi! 2 Mawa na yo oyo otindaka bantoma na nzela ya
ebale kati na bamasuwa oyo basala na papirisi, na likolo ya
ebale monene! Bino bapanzi sango ya mbangu, bokende
epai ya bato ya ekolo oyo bazalaka milayi mpe baposo
ya nzoto na bango engengaka, epai ya bato ya ekolo oyo
babangisaka na mosika, bato ya makasi oyo banyataka
banguna na bango, mpe oyo bibale eleka kati na mokili na
bango. 3 Bino nyonso, bavandi ya mokili, bino oyo botondisi
mabele, tango bakotombola bendele na likolo ya bangomba,
bokomona; tango bakobeta kelelo, bokoyoka! 4 Pamba
te, tala liloba oyo Yawe alobi na ngai: « Nakovanda kimia
mpe nakotala wuta na ndako na Ngai, lokola kongala ya
moyi to lokola mapata na tango ya molunge. » 5 Mpo ete
liboso ya kobuka bambuma, tango bafololo ya mike etikaka
kobima mpe ekomaka bambuma mibesu oyo ekomi pene
ya kotela, bakataka bitape na likwangola, babwakaka mpe
batiaka pembeni bitape. 6 Bakosundola yango epai ya
bandeke oyo eliaka misuni na likolo ya bangomba mpe epai
ya banyama ya zamba. Bandeke minene ekolia yango na
tango ya molunge mpe banyama ya zamba ekolia yango na
tango ya malili. 7 Na tango wana, bakomema bakado epai
na Yawe, Mokonzi ya mampinga, wuta epai ya ekolo ya
bato milayi oyo poso ya nzoto na bango engengaka, wuta
epai ya ekolo ya bato oyo babangisaka na mosika, bato ya
makasi oyo banyataka banguna na bango, mpe oyo bibale
eleka kati na mokili na bango, bakomema bakado yango
na ngomba Siona, esika oyo Kombo ya Yawe, Mokonzi ya
mampinga, ezalaka.

19 Maloba ya Yawe mpo na kosambisa Ejipito: Tala, Yawe
amati likolo ya mapata oyo ekendaka mbangu, azali
koya na Ejipito. Banzambe ya bikeko ya Ejipito ezali kolenga
liboso na Ye mpe mitema ya bato ya Ejipito elembi-lembi kati
na bango. 2 « Nakosala ete bato ya Ejipito batelemelana
bango na bango: ndeko akobundisa ndeko na ye, moninga
akobundisa moninga na ye, engumba moko ekobundisa
engumba mosusu, mpe mboka moko ekobundisa mboka
mosusu. 3 Bato ya Ejipito bakosila mayele, mpe nakobebisa
mabongisi na bango nyonso; bakokende kotuna toli epai ya
banzambe ya bikeko, epai ya milimo ya bakufi, epai ya bato
oyo basololaka na milimo ya bakufi mpe epai ya bato oyo
balobaka makambo oyo ekoya. 4 Nakokaba bato ya Ejipito na
maboko ya bakonzi ya mitema mabe, mpe mokonzi moko ya
kanda makasi akokonza bango, » elobi Nkolo Yawe, Mokonzi
ya mampinga. 5 Mayi ya ebale monene ekokita, mpe mayi
ya ebale ekosila mpe ekokawuka. 6 Mayi ya miluka ekokoma
solo, mayi ya Ejipito ekokita mpe ekokawuka. Mpe lisusu,
banzete oyo ebotaka na mayi ekokawuka, 7 elongo na matiti
oyo ezalaka pembeni ya Nili, na monoko ya ebale. Milona
nyonso ya bilanga oyo ebotaka pembeni ya Nili ekokawuka
mpe ekopumbwa na mopepe, eloko moko te ekotikala. 8
Balobi mbisi bakonyokwama mpe bakokoma kolela, bato
nyonso oyo babwakaka ndobo mpe minyama na ebale Nili
bakokoma na pasi. 9 Bato oyo basalaka lino bakokufa soni
ya makasi, mpe bato oyo batongaka bilamba bakotonda
na mawa. 10 Bato oyo basimbaka mokili bakokweya, mpe
basali nyonso bakolemba nzoto. 11 Bakambi ya Tsoani
bakomi penza lokola bazoba, bato ya bwanya ya Faraon
bakomi kopesa batoli oyo ezanga tina. Ndenge nini bokoki
penza koloba na Faraon: « Ngai, nazali moko kati na bato
ya bwanya, moyekoli ya bakonzi ya kala? » 12 Wapi sik'oyo
bato na yo ya bwanya? Tika ete balakisa yo mpe basosolisa
yo makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, abongisaki
mpo na kotelemela Ejipito. 13 Bakambi ya Tsoani bakomi
lokola bazoba, bakambi ya Mefisi bakomi kokanisa makambo
ya lokuta; nzokande bango, makonzi ya bikolo ya bato ya
Ejipito, nde bazali kobungisa bato ya Ejipito nzela. 14 Yawe
atindeli bango molimo ya kizunguzungu: bango nde basalaki

ete Ejipito ekoma kotenga-tenga na misala na yango nyonso ndenge moto oyo alangwe masanga atengaka-tengaka. 15 Eloko moko te ekosalema lisusu na Ejipito, ezala na moto to na mokila, na lindalala ya nzete ya mbila to na nzete oyo ebotaka na mayi. 16 Na mokolo wana, bato ya Ejipito bakokoma lokola basi. Bakolenga na somo na koningana ya loboko oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, atomboli mpo na kotelemela bango. 17 Bongo mokili ya Yuda ekolengisa bato ya Ejipito na somo. Tango nyonso bakoyoka kombo ya Yuda, bakolenga na somo mpo na mabongisi nyonso oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, asalaki mpo na kotelemela bango. 18 Na mokolo wana, bingumba mitano kati na Ejipito ekokoma koloba lokota ya Bayuda mpe kolapa ndayi na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga. Bongo moko kati na yango ekobenga yango: Engumba ya moyi. 19 Na mokolo wana, bakotonga etumbelo moko na kati-kati ya Ejipito mpe bakotia likonzi moko lokola ekaniseli mpo na Yawe, na bandelo ya mokili. 20 Ekozala lokola elembo mpe litatoli mpo na Yawe, Mokonzi ya mampinga, na mokili ya Ejipito. Tango bakoganga epai na Yawe likolo na banyokoli na bango, akotindela bango mobikisi mpe mobundeli, mpe akobikisa bango. 21 Boye, Yawe akomimonisa epai na bato ya Ejipito. Mpe na mokolo wana, bato ya Ejipito bakoyeba Yawe, bakogumbamela Ye na bambeka mpe na makabo ya bambuma; bakolapa ndayi na Kombo na Yawe mpe bakokokisa yango. 22 Kasi Yawe akobeta Ejipito na nzela ya bitumbu, akobeta yango mpe akobikisa yango. Bakozonga epai na Yawe, bongo akoyanola na kolela na bango mpe akobikisa bango. 23 Na mokolo wana, bakopasola nzela moko wuta na Ejipito kino na Asiri. Bato ya Asiri bakokoma koya na Ejipito, mpe bato ya Ejipito bakokoma koya na Asiri. Bato ya Ejipito mpe bato ya Asiri bakokoma kosala elongo losambo mpo na Yawe. 24 Na mokolo wana, Isalaele akozala ekolo ya misato, sima na Ejipito mpe Asiri, lipamboli oyo Nzambe akomema na mokili. 25 Yawe, Mokonzi ya mampinga, akopambola bango na maloba oyo: « Tika ete bopambolama: Ejipito, bato na Ngai; Asiri, misala ya maboko na Ngai, mpe Isalaele, libula na Ngai! »

20 Na mobu oyo mokonzi monene ya basoda, oyo Sargoni, mokonzi ya Asiri, atindaki, ayaki kobundisa mpe kobotola engumba Asidodi; 2 kaka na tango wana, Yawe alobaki maloba oyo na nzela ya Ezayi, mwana mobali ya Amotsi: « Kende, longola bilamba ya saki na nzoto na yo, mpe basapato na makolo na yo. » Mpe asalaki kaka bongo; akomaki kotambola bolumbu mpe makolo ngulu. 3 Bongo Yawe alobaki: « Lokola mosali na Ngai, Ezayi, atamboli bolumbu mpe makolo ngulu mibu misato mpo na kozala elembo mpe ekamwiseli na miso ya Ejipito mpe ya Kushi, 4 mokonzi ya Asiri akomema bakangami ya Ejipito mpe bawumbu ya Kushi bolumbu mpe makolo ngulu: ezala bilenge to bampaka, bakotambola bolumbu mpe makolo ngulu mpo na soni ya Ejipito. 5 Bato nyonso oyo batiaki elikya na bango na Kushi mpe bakomaki lofundu mpo na Ejipito bakokweya mpe bakotonda na soni. 6 Na mokolo wana, bavandi ya esanga bakoloba: ‹ Tala, makambo nini ekomeli bato oyo biso tozalaki kotiela mitema? Tozalaki kokima epai na bango mpo na kozwa lisungi mpe lobiko liboso ya mokonzi ya Asiri. Biso sik'oyo tokosuka ndenge nini? › »

21 Maloba na Yawe na tina na esobe ya ebale monene: Ndenge mopepe makasi elekaka na somo na Negevi, monguna moko azali koya wuta na esobe, wuta na mokili moko ya somo. 2 Namonaki emoniseli moko ya somo: Moteki baninga azali koteka baninga, mobebisi azali kobebisa. Elami, bundisa bango! Medi, zingela bango! Nakosukisa kolela nyonso oyo ayeisaki na bato. 3 Yango wana, loketo na ngai ekomi na pasi, pasi moko ya makasi penza ekangi ngai lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota. Makambo oyo nazali koyoka ezali kopesa ngai somo, mpe oyo nazali komona ezali kosilisa ngai mayele. 4 Motema na ngai ezali kobeta noki-noki, nakomi kolenga na somo, mwa malili ya pokwa oyo nazelaka na esengo ekomeli ngai somo makasi. 5 Mesa ebongisami, batandi bilamba ya mesa, bazali kolia mpe komela! Bino bakonzi ya basoda, bopakola banguba na bino mafuta! 6 Tala liloba oyo Nkolo alobi na ngai: « Kende, tia mokengeli; mpe tika ete aloba makambo oyo akomona. 7 Soki amoni shar oyo bampunda mibale ezali kobenda, basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, bamoko bamati likolo ya ba-ane, bamosusu bamati likolo ya bashamo, tika ete asala keba, asala keba penza! » 8 Boye, mokengeli agangaki lokola nkosi: « Nkolo, mokolo mobimba, natelemaka na likolo ya ndako molayi ya kokengela; mpe butu nyonso, natikalaka kaka se wana. 9 Tala, moto moko azali koya awa na shar, oyo bampunda mibale ezali kobenda. Azongisaki eyano: ‹ Babiloni esili kokweya, ekweyi solo! Banzambe na yango nyonso ya bikeko elali-lali mpe epanzani na mabele! › » 10 Oh bato na ngai, babeti bino ndenge batutaka ble na libanda! Nazali koyebisa bino makambo oyo nayokaki wuta epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga, wuta epai ya Nzambe ya Isalaele. 11 Maloba na Yawe na tina na Duma. Moto moko azali kobelela Ngai wuta Seiri: « Mokengeli, olobi nini mpo na butu? Mokengeli olobi nini mpo na butu? » 12 Mokengeli azongisaki: Tongo elingi kotana, kasi butu mpe elingi koya.

Soki bolingi kotuna mituna, botuna; bongo bozonga mpe boya lisusu. 13 Maloba na Yawe mpo na kotelemela Arabi: Oh bino bato ya mombongo ya Dedani, bokolala na esobe ya Arabi. 14 Bopesa mayi na moto oyo azali na posa ya mayi; bino bavandi ya mokili ya Tema, bopesa bilei na bato oyo bazali kokima bitumba. 15 Pamba te bazali nde kokima mopanga, mopanga oyo babimisi na ebombelo na yango, bazali nde kokima tolotolo oyo etelemi makasi mpe bitumba ya makasi. 16 Tala liloba oyo Nkolo alobaki na ngai: « Etikali kaka mobu moko, ndenge batangaka mikolo ya mowumbu, nkembo nyonso ya Kedari ekosuka. 17 Bongo, ekotikala kaka mwa ndambo moke ya basoda oyo babundaka na matolotolo mpe ya basoda ya mpiko kati na Kedari, » elobi Yawe, Nzambe ya Isalaele.

22 Maloba na Yawe na tina na lubwaku ya Emoniseli: Likambo nini lisusu ekomeli bino sik'oyo mpo ete bino nyonso bomata na likolo ya mitondo ya ndako? 2 Oh engumba etonda na loyenge, engumba etonda na makelele mpe na bisengo! Bibembe na yo ekufi na mopanga te to mpe na bitumba te. 3 Bakambi na yo nyonso bakimaki elongo; bakangaki bango na basoda na nguya ya tolotolo. Mpe bato na yo, oyo bazalaki kokima monguna na mosika, bakangaki bango mpe bakomaki elongo bakangami. 4 Yango wana nalobaki: « Botika kotala Ngai, botika ete nalela makasi! Bomeka kobondisa Ngai te mpo na kobebisama ya bato na Ngai! » 5 Pamba te ezali mokolo moko ya lokito ya bitumba, mokolo ya pasi makasi mpe ya somo kati na lubwaku ya Emoniseli kowuta na Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga; ezali mokolo oyo mir ya makasi ekobukana mpe makelele ya koganga ekobima na bangomba. 6 Mampinga ya Elami batomboli makonga, mosusu bamati na bashar mpe bampunda; Kiri abimisi nguba. 7 Lubwaku na yo, oyo eleki kitoko etondi na bashar, mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda batelemi-telemi na bikuke ya engumba; 8 bibombamelo ya Yuda etikali lisusu te. Na mokolo wana, obalolaki miso na yo na bibundeli oyo ezalaka na Ndako ya Zamba. 9 Bomonaki ete Engumba ya mokonzi Davidi ezali na madusu mingi kati na mir oyo ezingeli yango; boye bobombaki mayi kati na Liziba oyo ezalaka na se, 10 botangaki motango ya bandako ya Yelusalemi, bobukaki mosusu mpo na kolendisa mir ya monene. 11 Bosalaki liziba mpo na kobomba mayi ya liziba ya kala kati na bamir mibale, kasi bobalolaki miso na bino te mpo na kotala Ye oyo asalaki mpe abongisaki yango wuta kala. 12 Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, azalaki kobenga bino na mokolo wana mpo ete bolela mpe bosala matanga, bomikokola suki mpe bolata saki. 13 Kasi tala, ezalaki kaka bisengo mpe loyenge, koboma bangombe mpe bameme ya mibali, bantaba ya basi, kolia misuni mpe komela masanga ya vino! Bozalaki koloba: « Tika ete tolia mpe tomela, pamba te, lobi, tokokufa! » 14 Yawe, Mokonzi ya mampinga, ayebisaki ngai yango na matoyi na ngai moko penza: « Kino bokokufa, bokotikala kozwa bolimbisi ya lisumu oyo te, » elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga. 15 Tala maloba oyo Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Kende kokuta Shebina, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, loba na ye: 16 ‹ Ozali kosala nini awa, mpe nani apesi yo nzela ya kotonga kunda na yo awa lokola moto oyo azali kotimola kunda na ye na likolo mpe kotonga epemelo na ye kati na lidusu ya libanga monene? 17 Tala, Yawe akomi pene ya koningisa yo mpe kobwaka yo mosika, yo moto ya makasi! 18 Akobalola yo ndenge babalolaka ndembo mpe akobwaka yo na etando moko ya monene. Kuna nde okokufa, mpe bashar na yo ya lokumu ekotikala, yo oyo osalaka soni ya ndako ya mokonzi na yo. 19 Nakolongola yo na mosala, mpe lokumu na yo ekosila. 20 Na mokolo wana, nakobengisa mosali na Ngai, Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia. 21 Nakolatisa ye nzambala na yo, nakokanga ye mokaba na yo mpe nakopesa bokonzi na yo na maboko na ye. Akozala tata mpo na bavandi ya Yelusalemi mpe mpo na ndako ya Yuda. 22 Nakotia fungola ya ndako ya Davidi na mapeka na ye: oyo akofungola, moto moko te akokanga yango; mpe oyo akokanga, moto moko te akofungola yango. 23 Nakopika ye lokola sete na esika ya malamu; akozala lokola kiti ya bokonzi ya lokumu mpo na ndako ya tata na ye. 24 Nkembo nyonso ya ndako ya tata na ye ekozala likolo na ye: kobanda na bakitani na ye kino na bana na bango nyonso, lokola bisalelo oyo: kobanda na bakopo ya mike kino na mbeki ya minene. 25 Na mokolo wana, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, sete oyo bapikaki na esika ya malamu ekolongwa, ekobukana mpe ekokweya; mpe mokumba oyo amemaki ekokweya. › » Yawe nde alobaki.

23 Maloba na Yawe na tina na engumba ya Tiri: Oh bamasuwa ya Tarsisi, bosala matanga! Pamba te engumba ya Tiri esili kobebisama nyonso: ezala ndako to libongo, eloko moko te etikali! Bazwaki sango oyo wuta na esanga ya Shipele. 2 Bino bavandi ya esanga, bino bato ya mombongo ya Sidoni, oyo nzela ya ebale ekomisa bazwi, bovanda nye! 3 Lifuti na ye ezalaki: ble ya Shiyori, oyo ezalaki koya na nzela ya ebale monene mpe milona oyo ezalaki kowuta pembeni ya Nili. Engumba ya Tiri ekomaki nde zando ya bikolo. 4 Yoka soni, Sidoni, ndako batonga makasi ya ebale monene, pamba te ebale monene elobi: « Natikala koyoka pasi ya kobota te, natikala na ngai

mpe kobota te, natikala na ngai kobokola bana mibali to kokolisa bana basi te. » **5** Tango maloba yango ekokoma na Ejipito, bakolenga na somo wana bakoyoka sango ya Tiri. **6** Bokatisa na ngambo ya Tarsisi, bolela makasi, bino bavandi ya esanga. **7** Boni, oyo nde engumba na bino ya bisengo, engumba oyo ebanda kala penza mpe oyo makolo na yango ememaka yango kowumela na mikili ya mosika? **8** Nani azwaki mokano oyo mpo na kobebisa Tiri? Tiri oyo azalaki kokabola mitole, oyo bato na ye ya mombongo bazalaki komimona lokola bakonzi; mpe oyo bato na ye ya nkita bazalaki komimona lokola bato oyo baleki bato nyonso ya mokili na lokumu. **9** Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde azwaki mokano yango mpo na kosambwisa lolendo ya nkembo nyonso mpe kokitisa kino na se bato nyonso ya lokumu, oyo bazali na mabele. **10** Oh Tarsisi, mboka kitoko, koma kosala bilanga ndenge basalaka pembeni ya ebale Nili, pamba te libongo ezali lisusu te. **11** Yawe asembolaki loboko na Ye na ebale monene mpe alengisaki bikolo, apesaki mitindo na tina na mokili ya Fenisi ete babuka bandako na yango oyo batonga makasi; **12** alobaki: « Okosepela lisusu te, yo Sidoni, mboka kitoko, yo oyo lokumu na yo esili kobebisama lelo! Telema, katisa na ngambo ya Shipele! Ezala kuna, okozwa bopemi te. » **13** Tala mokili ya bato ya Chalide, bato oyo bazalaka lisusu te! Bato ya Asiri bakomisaki yango esika ya kowumela mpo na banyama ya esobe; batongaki bandako na bango ya milayi mpo na kokengela, babukaki bandako na yango batonga makasi mpe bakomisaki yango putulu. **14** Bolela, bino bamasuwa ya Tarsisi! Pamba te ndako na bino, oyo batonga makasi ebukani. **15** Na tango wana, bakobosana Tiri mibu tuku sambo kolanda molayi ya bomoi ya mokonzi moko. Kasi na suka ya mibu tuku sambo, ekosalema mpo na Tiri, makambo oyo baloba na nzembo oyo bayembelaka mwasi ya ndumba: **16** « Kamata lindanda, tambola na engumba mobimba, oh mwasi ya ndumba oyo babosana; beta yango malamu, yemba banzembo ebele mpo ete bakanisa yo lisusu! » **17** Na sima na mibu tuku sambo, Yawe akosala mpo na Tiri oyo ekozongela lifuti na yango ya mbindo; mpe ekozongela kosala kindumba elongo na bikolo nyonso ya mokili. **18** Kasi lifuti mpe bomengo na yango ekobulisama mpo na Yawe; bakobomba te yango kati na bibombelo. Bomengo na yango ekozala mpo na koleisa bato oyo batelemaka liboso ya Yawe mpe kolatisa bango bilamba ya kitoko.

24 Tala, Yawe akobebisa mokili mpe akokomisa yango lokola esobe; akokotisa mobulu kati na yango mpe akopanza bato na yango. **2** Ekozala mpe kaka ndenge moko mpo na Banganga-Nzambe mpe bato, mpo na nkolo mpe mowumbu na ye, mpo na nkolo ya mwasi mpe mwasi mosali na ye, mpo na moteki mpe mosombi, mpo na modefisi mpe modefi, mpo na moto oyo bakofuta ye niongo mpe mpo na moto oyo akofuta niongo. **3** Mokili ekobebisama penza nye mpe bakopanza yango nyonso. Yawe nde alobaki yango. **4** Mokili ezali na matanga mpe ekawuki, mokili mobimba ebebi mpe ekawuki; ezala likolo mpe ebebi elongo na mokili! **5** Bato ya mokili bakomisi yango mbindo, bazali kotosa mibeko te; banyati-nyati bikateli mpe babuki boyokani ya seko. **6** Mpo na yango, bilakeli mabe ezali kozikisa mokili; bato na yango bakomema mokumba ya mabe na bango. Yango wana, bato ya mokili bazali kokufa, mpe ndambo moke kaka nde etikali. **7** Vino ya sika ezali na matanga, elanga ya vino ekawuki; bato nyonso oyo bamesana na esengo bakomi kolela na pasi. **8** Esengo ya mbonda esili, makelele ya bato ya biyenga esili, esengo ya lindanda esili; **9** komela vino etikali lisusu na banzembo te, masanga ya makasi ekomi bololo mpo na bato oyo bamelaka yango. **10** Engumba oyo ebeba etikali pamba, bikuke ya bandako nyonso ekangami. **11** Na babalabala, koganga na koganga ete vino ezali lisusu te, kosepela nyonso ebongwani molili, esengo nyonso elongwe na mokili. **12** Libebi kaka nde etikali kati na engumba, babuki-buki bikuke na yango na biteni. **13** Pamba te ekosalema kati na mokili mpe kati na bikolo ndenge esalemaka tango babukaka bambuma ya olive na nzete to tango balokotaka bambuma ya vino soki basilisi kobuka yango. **14** Bamoko bakotombola mingongo na bango mpe bakoganga na esengo; wuta na weste ya mayi monene, bakobeta milolo mpo na lokumu na Yawe. **15** Yango wana, kuna na ngambo ya este, bopesa nkembo na Yawe; bonetola Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, kati na bisanga ya ebale monene. **16** Wuta na suka ya mokili, tozali koyoka banzembo: « Nkembo epai ya Nkolo-Na-Bosembo. » Kasi nalobaki: « Nakomi na suka, nakomi na suka! Mawa mpo na ngai! Bazoba bateki mboka, na bozoba penza, bazoba bateki mboka! » **17** Oh bato ya mokili, somo, libulu mpe motambo ezali kozela bino. **18** Moto nyonso oyo akokima na lokito ya somo akokweya na libulu, mpe oyo akoluka kobima kati na libulu akokangama na motambo. Maninisa ya likolo esili kofungwama, makonzi ya mokili ezali koningana. **19** Mokili ebukani-bukani, mokili epanzani, mokili eningani makasi. **20** Mokili ekomi kotenga-tenga lokola moto oyo alangwe masanga, ezali koningana na mopepe lokola ndako ya matiti. Mokumba ya botomboki na ye ezali likolo na ye, esili kokweya mpe ekotelema lisusu te. **21** Kasi na mokolo wana, Yawe akopesa etumbu na mampinga ya lola kuna na likolo, mpe na bakonzi ya mokili na se. **22** Bakosangisa bango

elongo kati na libulu ndenge basangisaka bakangami na boloko, bakokangela bango na boloko mpe bakozwa etumbu sima na mikolo ebele. 23 Sanza ekokoma motane, mpe moyi ekoyoka soni, pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga, akokonza na ngomba Siona mpe kati na Yelusalemi, liboso ya bampaka na yango, na nkembo makasi.

25 Yawe, ozali Nzambe na ngai; nakonetola Yo mpe nakosanzola Kombo na Yo; pamba te na boyengebene na Yo ya kokoka, osalaki mabongisi ya kokamwa, makambo oyo obongisa wuta kala. 2 Okomisaki engumba mopiku ya mabanga, okomisaki bingumba ya makasi maboke ya mabanga; bandako batonga makasi ya bapaya etikali lisusu na bilongi ya engumba te, bakotonga yango lisusu te. 3 Yango wana, bato ya nguya bakopesa Yo lokumu, bingumba ya bikolo ya kanza ekotosa Yo. 4 Ozalaki ekimelo mpo na mobola, ekimelo mpo na moto oyo akelela, na tango ya pasi, ebombamelo na tango ya mvula makasi mpe pio na tango ya molunge. Pamba te pema ya banyokoli ezali lokola mvula ya makasi oyo ebukaka bamir; 5 mpe lokola moto ya moyi na zelo ya esobe. Osilisaki makelele ya bapaya ndenge pio ya mapata esilisaka molunge; boye nde nzembo ya banyokoli esilaki. 6 Na ngomba oyo, Yawe, Mokonzi ya mampinga, akobongisa feti ya biloko kitoko mpo na bato nyonso, feti monene ya vino ya kala, ya misuni oyo eleki mafuta mpe ya vino ya kala oyo balongola malamu salite. 7 Kaka na ngomba oyo, akobebisa vwale oyo esili kozipa bato nyonso, bulangeti oyo ezipi bikolo nyonso; 8 akolimwisa kufa mpo na libela. Nkolo Yawe akopangusa mpinzoli na bilongi nyonso, akolongola soni ya bato na Ye kati na mokili mobimba. Solo, Yawe alobi. 9 Na mokolo wana, bakoloba: « Solo, Oyo azali penza Nzambe na biso! Totiaki mitema epai na Ye mpe abikisi biso. Oyo azali solo Yawe, totiaki mitema epai na Ye; tika ete tosepela mpe tozala na esengo mpo na lobiko oyo apesi biso! » 10 Loboko na Yawe ekozala na ngomba oyo, kasi bakonyata-nyata Moabi na mokili na bango ndenge banyataka matiti kati na libulu ya fimie. 11 Akosembola maboko na Ye kati na yango ndenge basembolaka maboko mpo na kokata mayi. Nzambe akokitisa lolendo na bango mpe mayele ya maboko na bango; 12 akobuka bamir milayi na bino ya makasi mpe akolalisa yango na se; akokweyisa yango na mabele kino ekoma putulu.

26 Na mokolo wana, bakoyemba nzembo oyo kati na mokili ya Yuda: Tozali na engumba moko ya makasi; Nzambe akomisi lobiko lokola mir mpe ebombamelo na yango. 2 Bofungola bikuke mpo ete ekolo ya sembo, ekolo oyo ebatelaka boyokani, ekoka kokota! 3 Ndenge esila kokatama, ye oyo akomitika epai na Yo, okobatela ye na kimia, na kimia penza, mpo ete amipesi mobimba epai na Yo. 4 Botia tango nyonso elikya na Yawe, pamba te Yawe azali penza Libanga ya tango nyonso. 5 Akitisaka bavandi ya likolo, akweyisaka engumba oyo batonga makasi, alalisaka yango penza na mabele mpe akomisaka yango putulu. 6 Makolo ya bato ekonyata-nyata yango: makolo ya babola, matambe ya bato pamba. 7 Nzela ya moto ya sembo, ezali alima; Yo oyo ozali Sembo, okomisaka kitoko nzela ya moto ya sembo. 8 Oh Yawe, tango totambolaka na nzela oyo mibeko na Yo etalisaka, totalelaka Yo; Kombo na Yo mpe kotatola yango, yango nde posa ya mitema na biso. 9 Na butu, motema na ngai ezali solo na posa na Yo; kati na ngai, molimo na ngai ezali kolukaluka Yo makasi, pamba te bavandi ya mokili bayekolaka bosembo tango opesaka mabele bitumbu. 10 Soki basaleli moto mabe ngolu, akoyekola bosembo te; ezala kati na mokili ya bosembo, asalaka kaka mabe mpe amonaka na ye monene ya Yawe te. 11 Oh Yawe, loboko na Yo emati solo likolo, kasi bazali komona yango te. Tika ete bayokisama soni tango bakomona bolingo makasi na Yo, oyo eleka ndelo mpo na bato na Yo; tika ete moto oyo obongiselaki banguna na Yo etumba bango! 12 Yawe, okopesa biso kimia, pamba te okokiselaka biso misala nyonso oyo tosalaka. 13 Oh Yawe, Nzambe na biso, atako bakonzi mosusu bakambaki biso, kasi biso, topesaka lokumu kaka na Kombo na Yo. 14 Bakufi bakozala lisusu na bomoi te, milimo ya bakufi ekozonga lisusu na bomoi te; opesaki bango etumbu mpe obomaki bango nye; osalaki ete ata moto moko te akanisa bango lisusu! 15 Oh Yawe, okomisi ekolo na Yo monene! Solo, okomisi ekolo na Yo monene, omipesi penza lokumu; opusi bandelo nyonso ya mokili mosika penza. 16 Yawe, kati na pasi na bango, balukaki Yo; tango opesaki bango etumbu, bamikabaki na mabondeli makasi. 17 Oh Yawe, tozalaki liboso na Yo lokola mwasi ya zemi oyo akomi pene ya kobota, bongo azali kobaluka mpe koganga na pasi. 18 Tozalaki na zemi, tozalaki mpe kobaluka na pasi; kasi tango tobotaki, tobotaki kaka mopepe: tomemelaki mabele lobiko te, mpe tomemelaki mokili bato ya sika te. 19 Kasi bato na Yo, oyo bakufa bakozonga lisusu na bomoi, bibembe na bango ekosekwa. Bino bato oyo bovandaka kati na putulu, bolamuka mpe boganga na esengo! Pamba te mamwe na Yo ezali lokola mamwe ya tongo; mabele ekopesa bomoi epai ya bakufi. 20 Bato na ngai, bokende, bokota na bashambre na bino mpe bokanga bikuke sima na bino; bomibomba nanu mwa tango moke kino tango kanda ekoleka. 21 Tala, Yawe azali kobima wuta na esika na Ye mpo na kopesa

bato ya mokili etumbu mpo na masumu na bango; mabele ekobimisa makila oyo basopa likolo na yango, ekobomba lisusu te bato oyo baboma.

27 Na mokolo wana, Yawe akopesa etumbu na Leviatani, nyoka oyo ekimaka, na Leviatani, nyoka ya somo, na nzela ya mopanga na Ye ya minu, mopanga na Ye ya monene mpe ya nguya; akoboma elima ya ebale monene. **2** Na mokolo wana, bakoloba: « Boyemba nzembo mpo na nzete ya vino ya kitoko: **3** Ngai Yawe, nabatelaka yango, nasopelaka yango mayi tango nyonso, nakengelaka yango butu mpe moyi mpo ete moto moko te abebisa yango. **4** Nazali lisusu na kanda te. Ah, soki ezalaki kaka na banzube mpe na basende mpo na kobundisa Ngai, nde natambolaki likolo na yango na bitumba mpe nabwakaki yango nyonso na moto. **5** Kasi tika ete bakimela epai na Ngai lokola ndako batonga makasi, tika ete baluka kosala kimia elongo na Ngai; solo, tika ete baluka kosala kimia elongo na Ngai! » **6** Na mikolo oyo ekoya, Jakobi akozwa misisa, Isalaele akobimisa bafololo mpe mito, mpe akotondisa mokili na bambuma na ye. **7** Boni, Yawe abetaki ye te ndenge abetaki bato oyo babetaki ye? Boni, abomaki ye te ndenge abomaki bato oyo babomaki ye? **8** Apesaki bango etumbu na kotelemela mpe na kobengana. Alongolaki bango na mopepe na Ye ya makasi, kaka na mokolo moko ya mopepe na Ye ya este. **9** Ezali na nzela wana nde mabe ya Jakobi ekolimbisama, mpe tala oyo ekozala mbuma ya bolimbisi masumu na ye: akobuka mabanga nyonso ya etumbelo mpo ete ekoma lokola mabanga ya pembe oyo babuka-buka; mpe likonzi moko te ya Ashera to etumbelo ya malasi ya ansa ekotikala. **10** Engumba ya makasi etikali pamba lokola lopango oyo basundola, babosana mpe etikala pamba lokola esobe; mwana ngombe ya mobali ekokoma kolia mpe kolala kuna, bongo ekolia ata makasa ya bitape na yango. **11** Tango bitape na yango ekokawuka, ekobukana; basi bakoya kotia yango na moto. Mpo ete bato oyo bazangi mayele, yango wana Mokeli na bango ayokelaki bango mawa te, Mozalisi na bango atalisaki bango ngolu na Ye te. **12** Na tango wana, Yawe akotuta ble wuta na ngambo ya ebale (Efrate) kino na mayi oyo etiolaka makasi na bangomba ya Ejipito. Boye, bino bana ya Isalaele, Yawe akolokota bino moko na moko mpo na kosangisa bino. **13** Na mokolo wana, bakobeta kelelo oyo ya monene; bato oyo bazalaki kobebisama na mokili ya Asiri mpe oyo bakendeki na bowumbu na Ejipito bakoya mpe bakogumbamela Yawe na ngomba ya bule, na Yelusalemi.

28 Mawa na motole ya lolendo ya balangwi masanga ya Efrayimi mpe na fololo ekawuka, fololo oyo ezalaki kosala kitoko na yango, oyo ezalaki na moto ya lubwaku ya mabele kitoko, na engumba wana oyo balangwi masanga ya vino bazalaki kosalela lolendo! **2** Tala, Nkolo azali na elombe moko ya nguya mpe ya makasi, elombe yango azali lokola mvula ya mabanga mpe mopepe oyo ebebisaka; azali lokola mvula ya makasi mpe mpela ya somo, akokweyisa na makasi engumba yango na mabele. **3** Motole ya lolendo ya balangwi masanga ya Efrayimi ekonyatama na makolo; **4** mpe fololo ekawuka oyo ezalaki kosala kitoko na yango na moto ya lubwaku ya kitoko ekokoma lokola mbuma ya figi ya liboso oyo ebotaka liboso ya eleko ya molunge: soki kaka moto amoni yango, akobuka mpe akomela yango mbala moko. **5** Na mokolo wana, Yawe, Mokonzi ya mampinga, akozala motole ya lokumu mpe elembo ya kitoko mpo na ndambo ya bato na Ye; **6** akopesa makanisi ya bosembo epai na ye oyo avandi mpo na kosambisa, mpe akozala mopesi makasi epai na bato oyo babenganaka na bitumba kino na ekuke. **7** Mpe lisusu, Banganga-Nzambe mpe basakoli bapengwi mpo na masanga ya vino; masanga makasi ekomi kotengisa-tengisa bango; masanga epengwisi bango, vino ebungisi bango, masanga makasi ekomi kotengisa-tengisa bango; bakomi kobunga na bimoniseli na bango, bakomi kokata makambo na ndenge esengeli te. **8** Bamesa nyonso etondi na bisanza ya nkele; esika ya malamu etikali lisusu te. **9** Azali nani, ye oyo azali koluka koteya? Alingi kolimbola bimoniseli na ye epai ya banani? Epai ya bana oyo balongoli na mabele, bana oyo bakati bango mabele? **10** Pamba te ezali nde « Bilobaloba ya pamba. » **11** Solo, Nzambe akoloba na bato oyo na nzela ya likukuma mpe na lokota ya bapaya; **12** alobaki na bango: « Tala esika ya kopema! Tika ete moto oyo alembi apema; » mpe: « Tala esika ya kimia, » kasi balingaki koyoka te. **13** Bongo Liloba na Yawe ekokoma mpo na bango se bilobaloba ya pamba mpo ete, wana ezali bango kotambola, bakweya na ndenge ya sima, babukana mikongo, bazwama na mitambo mpe bakangama. **14** Yango wana, bino batioli oyo bozali kokamba bato ya Yelusalemi, boyoka Liloba na Yawe! **15** Bozali koloba: « Tosalaki boyokani elongo na kufa, boyokani elongo na mboka ya bakufi. Tango likama ya makasi ekoya, ekozwa biso te; pamba te tokomisi lokuta ekimelo na biso mpe makambo ya lokuta ebombamelo na biso. » **(Sheol h7585)** **16** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala, nasili kotia libanga moko kati na Siona, libanga ya makasi, libanga ya songe ya ndako, libanga ya motuya mpo na moboko ya malonga; moto oyo akozwa yango lokola eyekamelo

na ye akotikala kobanga te. 17 Nakotia bosembo lokola
singa oyo bamekelaka molayi mpe boyengebene lokola
singa ya mbodi; mvula ya mabanga ekokombola ekimelo
na bino ya lokuta, mpe mayi ekozindisa ebombamelo na
bino. 18 Boyokani na bino elongo na kufa ekobebisama,
boyokani oyo bosalaki elongo na mokili ya bakufi ekolonga
te; tango likama ya makasi ekokomela bino, ekobebisa
bino penza nye. (Sheol h7585) 19 Tango makambo nyonso
oyo ekoya, ekobebisa bino; pamba te ekoleka na tongo
nyonso, na moyi nyonso mpe na butu nyonso. » Bososoli
ya emoniseli oyo ekomema nde somo makasi. 20 Boye,
ndenge balobaka na lisese: « Mbeto eleki mokuse mpo na
kominyolusa, mpe bulangeti eleki moke mpo na komizipa
nzoto; » 21 Yawe akotelema ndenge atelemaki na ngomba
Perasimi, akotomboka ndenge atombokaki na lubwaku ya
Gabaoni mpo na kosala mosala na Ye, mosala na Ye oyo ya
kokamwa, mpe kokokisa mosala na Ye, mosala ya kokamwa
oyo esalema nanu te. 22 Sik'oyo, botika maseki na bino,
noki te minyololo na bino ekokoma lisusu makasi; pamba te
Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, ayebisaki ngai ete asili
kozwa mokano ya kobebisa mokili mobimba. 23 Bofungola
matoyi mpe boyoka mongongo na ngai, bosala keba mpe
boyoka malamu makambo oyo nazali koloba! 24 Boni, ezali
tango nyonso nde mosali bilanga abalolaka mabele, akataka
mikala mpe atimolaka mabele mpo na kolona? 25 Sima na
kobongisa esika ya kolona, boni, akoki te kolona nkona ya
nijeli to kobwaka kumini? Boni, akoki te kolona ble na esika
oyo ebongi, mpe orje, na esika oyo ekoki; mpe epotele, na
bandelo ya elanga na ye? 26 Nzambe na ye ateyaka ye
mpe alakisaka ye nzela oyo asengeli kolanda. 27 Pamba te
basalelaka te mabaya ya kilo, oyo mpunda ebendaka mpo
na kobuka nijeli to bapine ya shar mpo na kobuka kumini;
basalelaka nde lingenda mpo na kobuka nijeli mpe kumini.
28 Esengeli konika ble mpo na kosala mapa; nzokande
babetaka yango tango nyonso te, balekisaka nde bapine ya
shar na likolo na yango mpe mabaya ya kilo, oyo mpunda
ebendaka, kasi banikaka yango te. 29 Nyonso wana mpe
ewuti epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo mabongisi
na Ye ezali ya kitoko makasi mpe bwanya na Ye ezali
monene.

29 Mawa na yo, Arieli, Arieli, engumba oyo Davidi azalaki
kovanda! Bobakisa mibu na mibu mpe botika ete
bafeti na bino ekoba kolandana ndenge ezalaka. 2 Kasi
nakonyokola Arieli; ekokoma na mawa mpe na kolela;
ekokoma na miso na Ngai lokola etumbelo. 3 Nakozingela
yo mpo na kobundisa yo, nakozingela yo na mir ya molayi
mpe nakotiela yo mampinga ya nguya mpo na kotelemela
yo. 4 Okokitisama solo na se, okoloba wuta na mabele,
mpe maloba na yo ekobanda kobima na mongongo ya se
wuta na putulu. Mongongo na yo ekokoma kobima wuta
na se ya mabele lokola mongongo ya moto oyo asololaka
na milimo ya bakufi; mpe wuta na putulu, maloba na yo
ekobima na mongongo ya se. 5 Bongo ebele ya banguna na
yo bakokoma lokola putulu, mpe ebele ya banyokoli na yo
bakokoma lokola matiti ekawuka oyo ezali kopumbwa na
mopepe; ekosalema bongo na pwasa. 6 Yawe, Mokonzi
ya mampinga, akoya epai na yo na nzela ya bakake, ya
koningana ya mabele mpe ya lokito monene, ya mopepe
makasi mpe ya mvula ya moto oyo etumbaka. 7 Ekozala
lokola ndoto to emoniseli ya butu mpo na ebele ya bikolo oyo
bakobundisa Arieli, oyo bakotelemela ye elongo na bandako
na ye ya makasi mpe bakozingela ye. 8 Ekozala lokola moto
oyo azali na nzala, bongo azali kolota ndoto ete azali kolia,
kasi tango alamuki, libumu na ye ezali kaka pamba lokola
moto oyo azali na posa ya mayi, bongo azali kolota ndoto ete
azali komela mayi, kasi tango alamuki na nzoto ya kolemba,
posa na ye ya mayi esili kaka te. Ekozala nde bongo mpo
na mampinga ya bikolo nyonso oyo bakobundisa ngomba
Siona. 9 Bozanga maloba mpe bokamwa! Bomiboma miso
mpe botikala bakufi miso! Bolangwa masanga, kasi na vino
te! Botenga-tenga, kasi na masanga ya makasi te! 10 Yawe
asopeli bino molimo ya pongi makasi; akangi bino miso,
bino basakoli, azipi bino mito, bino bato oyo bomonaka
makambo. 11 Mpo na bino, emoniseli nyonso oyo ekomi
lokola maloba ya buku oyo bakanga mpe bapesi epai ya
moto oyo ayebi kotanga, bongo balobi na ye: « Nabondeli
yo, tanga nanu buku oyo, » kasi azongisi: « Nakokoka te,
pamba te buku ekangama. » 12 To bapesi yango epai ya
moto oyo ayebi kotanga te, mpe balobi na ye: « Nabondeli
yo, tanga nanu buku oyo, » kasi azongisi: « Nayebi kotanga
te. » 13 Nkolo alobi: « Bato oyo bapusanaka pene na
Ngai kaka na monoko, bapesaka Ngai lokumu kaka na
bibebu, kasi mitema na bango ezalaka mosika na Ngai;
mpe botosi oyo bazalaka na yango epai na Ngai ezali kaka
mobeko ya bomoto, oyo bateyaki bango. 14 Yango wana,
nakokoba kokamwisa bato oyo; ekozala nde bikamwa likolo
ya bikamwa kino bwanya ya bato ya bwanya ekobunga,
mpe mayele ya bato ya mayele ekosuka. » 15 Mawa na
bato oyo basalaka makambo na nkuku mpo na kobombela
Yawe mabongisi na bango; bato oyo basalaka misala na
bango na molili mpe balobaka: « Nani akoki komona biso?
Nani akoyeba? » 16 Bozali nde kobongola makambo! Ezali
lokola bozali kozwa mosali mbeki ndenge moko na mabele
oyo basalelaka mbeki. Boni, eloko ekoki solo koloba na

mosali na yango: « Asalaki ngai te? » Mbeki ekoki solo koloba na mosali mbeki: « Ozali mayele te? » **17** Etikali kaka tango moke, Libani ekobongwana elanga ya kitoko, mpe elanga ya kitoko ekomonana lokola zamba. **18** Na mokolo wana, bakufi matoyi bakoyoka maloba ya buku, mpe bakufi miso bakomona tango bakobima na butu mpe na molili. **19** Bato bakelela bakosepela makasi kati na Yawe, babola bakozala na esengo kati na Mosantu ya Isalaele. **20** Banyokoli bakotikala lisusu te, batioli bakozala lisusu te mpe bato oyo balukaka pasi ya baninga bakokufa: **21** elongo na bato oyo bakweyisaka bato kati na kosamba mpo na liloba moko, elongo na bato oyo batielaka basambisi mitambo mpe bapesaka matatoli ya lokuta, na kosambisama, mpo na kokweyisa moto ya sembo. **22** Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe, Mosikoli ya Abrayami, alobi na libota ya Jakobi: « Jakobi akozala lisusu na soni te, elongi na ye ekozala lisusu ya kokawuka te. **23** Tango akomona kati na bango bana na ye, mosala ya maboko na Ngai, bakopesa lokumu na bosantu ya Kombo na Ngai mpe bakososola bosantu ya Mosantu ya Jakobi. Boye, bakozala na somo ya Nzambe ya Isalaele. **24** Bato oyo bazali koyengayenga na molimo bakozwa mayele, mpe bato ya mito makasi bakondima koyekola mateya ya sika. »

30 « Mawa na bana ya mito makasi, » elobi Yawe: « basalaka mabongisi oyo ewutaka epai na Ngai te mpe basalaka boyokani oyo ewuti na Molimo na Ngai te, mpo ete babakisa lisumu likolo ya lisumu; **2** mawa na bato oyo bakendaka na Ejipito, na kozanga kotuna toli na Ngai, mpo na koluka lisungi ya kobatelama epai ya Faraon mpe koluka ebombamelo na se ya elili ya Ejipito! **3** Kasi ndako batonga makasi ya Faraon epai wapi bokokimela ekokomela bino soni, mpe elili ya Ejipito ekokoma likambo ya soni makasi. **4** Ata bakalaka na bango bazali na Tsoani mpe bantoma na bango bakomi na Anesi, **5** bango nyonso bakoyoka kaka soni na miso ya bato oyo bakosunga bango ata moke te, oyo bakopesa bango ata lisungi to litomba moko te, kasi bobele soni mpe kotiolama. » **6** Maloba na Yawe na tina na banyama ya Negevi: Kati na mokili ya pasi mpe ya kobanga, mokili ya bankosi ya mibali mpe ya bankosi ya basi, ya etupa mpe ya banyoka oyo epumbwaka, bantoma bazali komema bozwi na bango na mikongo ya ba-ane, bomengo na bango na mikongo ya bashamo, epai ya ekolo oyo ekotikala kopesa bango ata litomba moko te: **7** ekolo ya Ejipito oyo lisungi na yango ekozala penza na tina moko te; yango wana, napesi yango kombo « Rahavi. » **8** Kende sik'oyo, koma makambo oyo na etando ya libanga liboso na bango, koma yango na buku moko mpo ete na mikolo oyo ekoya, ezala lokola litatoli ya libela na libela. **9** Bato oyo bazali libota ya batomboki, bazali bana ya lokuta, bana oyo balingaka te koyoka mateya ya Yawe; **10** balobaka na bato oyo bamonaka makambo: « Bomona te, » mpe na basakoli: « Bosakolela biso bimoniseli ya solo te, boyebisa biso makambo oyo esepelisaka biso, bosakolela biso makambo ya lokuta. **11** Botika nzela wana, bobima penza na nzela wana mpe botika kotungisa biso mpo na Mosantu ya Isalaele! » **12** Mpo na yango, tala liloba oyo Mosantu ya Isalaele alobi: « Lokola bobwaki maloba oyo, lokola bokangami na monyokoli mpe na mokosi oyo bozali kotiela motema, **13** lisumu oyo ekokoma mpo na bino lokola mir ya molayi oyo esala nzela mpe lidusu, bongo ebukani mpe ekweyi mbala moko na mbalakata. **14** Ekobukana ndambo-ndambo lokola mbeki ya mosali mbeki, ekopanzana penza nye na mawa te; bongo ata eteni moko te ekozwama kati na yango mpo na kozwela likala ya moto na mbabola to mpo na kotokela mayi na libulu. » **15** Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe, Mosantu ya Isalaele, alobi: « Ekozala kati na kobongola mitema mpe kimia nde bokozwa lobiko na bino; ekozala na nzela ya kimia mpe ya elikya nde bokozwa makasi na bino; kasi bino, bolingi bongo te. **16** Bolobaki: ‹ Te, tokopota mbangu likolo ya mpunda; › solo, bokokima nde! Bolobaki: ‹ Tokopota mbangu na mpunda oyo eleki mbangu; › solo, bato oyo bakolanda bino bakoleka bino na mbangu! **17** Bato nkoto moko bakokima na mangungu ya moto moko kaka; mpe na mangungu ya bato mitano, bino nyonso bokokima kino bokotikala lokola nzete ya bendele na songe ya ngomba, mpe lokola bendele na likolo ya ngomba moke. » **18** Nzokande, Yawe alingi kosalela bino ngolu, atelemi likolo mpo na koyokela bino mawa. Pamba te Yawe azali Nzambe ya sembo: Esengo na bato nyonso oyo batalelaka Ye! **19** Oh bato ya Siona, bino oyo bavandaka na Yelusalemi, bokolela lisusu te. Tango bokobelela Ye, akoyokela bino mawa; tango kaka akoyoka, akoyanola bino. **20** Nkolo akopesa bino lipa na tango ya pasi, mpe mayi na tango ya minyoko; moto oyo akoteya bino akotikala lisusu ya kobombama te, kasi miso na bino moko ekomona ye. **21** Ata bokeyi na ngambo ya loboko ya mobali to na ngambo ya loboko ya mwasi, matoyi na bino ekoyoka sima na bino liloba oyo: « Tala nzela yango oyo! » **22** Bokotala lokola mbindo bikeko oyo balatisa palata mpe bikeko ya bibende oyo balatisa wolo; bokobwaka yango mosika ndenge babwakaka elamba ya makila ya mwasi oyo azali komona sanza, mpe bokoloba na yango: « Longwa awa! » **23** Boye, akotindela yo lisusu mvula mpo na milona oyo okolona na mabele, mpe bilei oyo mabele ekobota na mokili ekozala ebele mpe elengi. Na mokolo wana, bibwele

na bino ekolia na bazamba minene. 24 Bangombe mpe ba-ane oyo ebalolaka mabele ya bilanga ekolia matiti ya mungwa oyo baponi na pawu mpe na kiyungulu. 25 Na mokolo ya kosambisa, tango bandako milayi ekobukana, bibale ya mayi ekotiola na bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse. 26 Pole ya sanza ekongenga lokola pole ya moyi, mpe pole ya moyi ekongenga makasi koleka mbala sambo lokola pole ya mikolo sambo, na mokolo oyo Yawe akotia kisi na pota ya bato na Ye mpe akobikisa yango. 27 Tala, wuta mosika, Kombo ya Yawe ezali koya; kanda na Ye ezali kopela lokola moto elongo na lipata ya molinga ya moto makasi; bibebu na Ye etondi na kanda, mpe lolemo na Ye ezali lokola moto oyo ebomaka. 28 Pema na Ye ezali lokola ebale oyo etondi makasi, ebale oyo etondi kino na kingo. Akoyungola bikolo na kiyungulu ya pasi, akotia na mbanga ya bato ebende oyo batiaka na minoko ya bampunda mpo ete emema bango na libunga. 29 Mpo na bino, bokoyemba banzembo lokola na butu oyo basalaka bafeti ya bule; mitema na bino ekotonda na esengo lokola bato oyo bazali kobeta flite mpo na kokende na Ngomba ya Yawe, na Libanga ya Isalaele. 30 Yawe akosala ete bato bayoka mongongo na Ye ya nkembo mpe akomonisa bango nguya ya loboko na Ye kati na kanda makasi na Ye, kati na moto oyo ebomaka, kati na mvula makasi ya bakake mpe ya mabanga. 31 Mongongo ya Yawe ekokweyisa Asiri, mpe akobeta bango na lingenda na Ye ya bokonzi. 32 Mbala nyonso oyo Yawe akobeta bango fimbu na Ye ya kosambisa, ekolandisama na mindule ya bambunda mike mpe ya mandanda, ndenge moko mpe tango akoningisa loboko na Ye mpo na kobundisa bango. 33 Babongisaki wuta kala Tofeti, babongisaki yango nde mpo na mokonzi; basalaki libulu na yango ya moto mozindo mpe monene mpo ete ebimisa moto makasi mpe ekota bakoni ebele. Pema na Yawe, oyo ezali lokola ebale ya sofolo nde ekopelisa yango.

31 Mawa na bato oyo bazali kokende na Ejipito mpo na koluka lisungi, oyo bazali kotia mitema na bampunda, oyo bazali kotia elikya na bashar mpo ete ezali ebele, mpe na nguya ya basoda oyo batambolisaka yango, kasi batalelaka Mosantu ya Isalaele te mpe balukaka lisungi epai na Yawe te! 2 Nzokande, Ye mpe azali na bwanya mpe akoki koyeisa pasi; abongolaka maloba na Ye te. Atelemelaka ndako ya bato mabe mpe bato oyo basungaka bango. 3 Bato ya Ejipito bazali kaka bato, kasi bazali Nzambe te, bampunda na bango ezali kaka mosuni, kasi ezali molimo te. Tango Yawe akosembola loboko na Ye, ye oyo asungaka akobeta libaku, mpe ye oyo bazali kosunga akokweya; bongo, bango mibale bakobebisama. 4 Tala liloba oyo Yawe alobi na ngai: « Ndenge nkosi to mwana nkosi egangaka liboso ya mosuni na yango, ata lisanga monene ya babateli bibwele basangani mpo na kotelemela yango, ezalaka na somo ya makelele na bango te mpe ezongaka sima te na mangungu na bango, ndenge wana mpe Yawe, Mokonzi ya mampinga, akokita na ngomba Siona mpe na ngomba na yango ya moke mpo na kobunda. 5 Ndenge ndeke efungolaka mapapu na yango, ndenge wana mpe Yawe, Mokonzi ya mampinga, akobatela Yelusalemi, akobatela mpe akokangola, akobikisa yango na likama mpe akosunga yango. » 6 Oh bana ya Isalaele, bozonga epai na Ye oyo botombokeli makasi! 7 Na mokolo wana, moko na moko kati na bino akobwaka banzambe na ye ya bikeko ya palata mpe ya wolo oyo bosalaki na maboko na bino ya masumu. 8 « Mokili ya Asiri ekokweyisama na mopanga ya moto ya mokili oyo te, ekobebisama na mopanga ya moto te. Bato ya Asiri bakokima liboso ya mopanga, mpe basoda na bango ya bilenge bakokoma kosala misala ya makasi. 9 Libanga na bango ya makasi ekolimwa na somo; mpe bakambi na bango bakolenga na somo na komona bendele ya etumba, » elobi Yawe oyo moto na Ye ezali kati na Siona mpe fulu ya moto na Ye ezali kati na Yelusalemi.

32 Tala, mokonzi moko akokonza na bosembo, mpe bakambi na ye bakokamba na solo. 2 Moko na moko kati na bango akozala lokola ekimelo liboso ya mopepe mpe ebombamelo liboso ya mvula ya makasi; akozala lokola miluka ya mayi kati na esobe, lokola elili ya libanga monene kati na mokili ya mabele ekawuka. 3 Miso ya bato oyo bamonaka ekozipama lisusu te, mpe matoyi ya bato oyo bayokaka ekoyoka malamu. 4 Mito ya bato oyo bazangi mayele ekozwa boyebi mpe bososoli, bongo lolemo ya bato ya likukuma ekokoma koloba noki-noki mpe malamu. 5 Bakobenga lisusu te moto ya lokumu zoba, mpe bakobenga lisusu te moto oyo akabaka moyimi; 6 pamba te zoba alobaka kaka na bozoba, motema na ye ekanisaka kaka makambo mabe: atiolaka nzela ya bule, alobaka maloba ya nkele mpo na kotelemela Yawe, atikaka libumu ya moto oyo azali na nzala pamba mpe apesaka te mayi na moto oyo azali na yango posa. 7 Misala ya moyimi ezalaka mabe, abongisaka kaka miango ya mabe mpo na kopengwisa mobola na maloba ya lokuta na tango oyo mobola azali na mbeba te. 8 Kasi moto ya lokumu asalaka mabongisi ya lokumu mpe alendaka mpo na misala na ye ya lokumu. 9 Bino basi oyo bovandaka na kimia, botelema mpe boyoka ngai; bino bilenge basi oyo bomitungisaka na eloko moko te, boyoka makambo oyo nalingi koloba: 10 Etikali kaka mikolo moke kati na mobu, bino basi oyo bozali na kimia,

bokoningana; pamba te tango ya kosangisa milona ya vino esili koleka, mpe tango ya kobuka bambuma ekozala lisusu te. **11** Bolenga, bino basi oyo bovandaka na kimia; boningana, bino bilenge basi oyo bomitungisaka na eloko moko te! Bolongola bilamba na bino mpe botikala bolumbu, bolata basaki na loketo na bino! **12** Bolela na kobeta tolo mpo na bilanga ya kitoko, mpo na bilanga ya vino oyo ebotaka malamu, **13** mpe mpo na mokili ya bato na ngai; pamba te mokili oyo eboti basende mpe banzube. Solo, bolela mpo na bandako nyonso ya kitoko mpe mpo na engumba oyo etonda na bisengo, **14** pamba te basundoli ndako ya mokonzi; engumba oyo etonda makelele etikali lisusu na bato te, Ofeli mpe ndako molayi ya bakengeli ekomi mpo na libela mabulu ya mabanga mpo na bisengo ya ba-ane ya zamba, mpe ekokoma etando epai wapi bibwele ekobanda kolia matiti, **15** kino tango Molimo akosopanela biso wuta na likolo, bongo esobe ekokoma bilanga oyo ebotaka kitoko; mpe bilanga oyo ebotaka kitoko ekomonana lokola zamba monene. **16** Bosembo ekowumela kati na esobe, mpe solo ekozala kati na bilanga oyo ebotaka kitoko. **17** Mbuma ya bosembo ekozala kimia: bosembo ekobota bopemi mpe bobatelami mpo na libela. **18** Bato na ngai bakovanda na bandako ya kimia, na bandako ya malonga mpe na bisika ya bopemi ya kimia. **19** Na nzela ya mvula ya mabanga oyo ekonoka, zamba mpe engumba ekokitisama na se penza. **20** Esengo na bino oyo bozali kolona milona pene na mayi mpe kotinda ngombe mpe ane na bino konyata bisika nyonso.

33 Oh mobebisi, mawa na yo, yo oyo nanu obebisama te! Oh mofundi, mawa na yo, yo oyo nanu bafunda te! Tango okosilisa kobebisa, yo mpe bakobebisa yo, tango okosilisa kofunda, yo mpe bakofunda yo. **2** Oh Yawe, yokela biso mawa, tozali kotalela Yo! Tongo nyonso, zala makasi na biso, zala lobiko na biso na tango ya pasi! **3** Kaka na lokito ya mongongo na Yo, bato bakimaka; soki otelemi, bikolo epalanganaka. **4** Oh bikolo, bakolokota bomengo na bino ya bitumba ndenge balokotaka mankoko; bakosopanela yango na elulu ndenge mabanki esalaka. **5** Yawe anetolami mpo ete avandaka na likolo, akotondisa Siona na bosembo mpe na solo. **6** Mikolo ya bomoi na yo ekozala na kimia; bwanya mpe boyebi ekozala bomengo ya lobiko na yo; kotosa Yawe, yango nde bozwi na yo. **7** Tala, basoda na bango ya mpiko bazali koganga makasi na balabala; bamemi sango ya kimia, azali kolela makasi. **8** Nzela ya minene esili kokawuka, ata moto moko te ya mobembo azali koleka. Mobebisi abuki boyokani, asambwisi bingumba mpe azali na botosi ya moto ata moko te. **9** Mokili ezali na matanga, esili kolemba nzoto, Libani esambwe na soni mpe elembi-lembi lokola fololo, Saroni ekomi lokola esobe mpe Bashani mpe Karimeli ekweyisi makasa na yango. **10** « Sik'oyo nakotelema, » elobi Yawe. « Sik'oyo nakonetolama, sik'oyo nakotombolama. **11** Mabongisi ya mitema na bino ezali kaka lokola matiti ya kokawuka mpe soki ekokisami, ezalaka kaka lokola matiti ya kokawuka, pema na bino moko ekozikisa bino lokola moto. **12** Bato bakozika na libanga ya moto, ndenge nzube oyo bakata ezikaka na moto. » **13** Bino bato oyo bozali mosika, boyoka makambo oyo nazali kosala, bino bato oyo bozali pene, bososola nguya na ngai! **14** Bato ya masumu bazali kolenga kati na Siona, somo ekangi bato oyo bayebi Nzambe te: « Nani kati na biso akoki kowumela elongo na moto oyo ezikisaka? Nani kati na biso akoki kowumela elongo na moto oyo epelaka tango nyonso? » **15** Moto oyo atambolaka na bosembo mpe alobaka solo, moto oyo abwakaka litomba oyo ezwami na nzela ya moyibi, moto oyo asembolaka maboko na ye te mpo na kozwa kanyaka, moto oyo akangaka matoyi na ye mpo na koboya koyoka masolo ya koboma bato, mpe oyo akangaka miso na ye mpo na koboya komona mabe. **16** Moto wana akovanda na likolo: mabanga ya makasi ekozala ekimelo na ye. Akozanga te lipa ya kolia mpe mayi ya komela. **17** Miso na yo ekomona Mokonzi na kitoko na Ye nyonso mpe ekomona ndenge mokili ekenda kino na mosika. **18** Motema na yo ekokanisa lisusu somo oyo ozalaki koyoka: « Wapi mokonzi oyo azwaka mpako? Wapi moto oyo amekaka bakilo? Wapi moto oyo atalaka bandako na biso ya milayi? » **19** Okomona lisusu bato ya lolendo te, bato oyo monoko na bango ezalaka pasi mpo na koyoka mpe maloba na bango, pasi mpo na kososola. **20** Tala Siona, engumba ya bafeti na biso ya minene, miso na yo ekomona Yelusalemi, ndako ya kimia, ndako ya kapo oyo ekopikama makasi; bakokoka kopikola makonzi na yango te, mpe basinga na yango ekokatana te. **21** Kuna, Yawe akozala Elombe na biso. Ekozala etuka ya bibale minene mpe ya miluka. Masuwa moko te ekoya kuna, masuwa moko te ya lokumu ekoleka wana. **22** Pamba te Yawe azali Mosambisi na biso, Yawe azali Mosali mibeko na biso, Yawe azali Mokonzi na biso; Ye nde akobikisa biso. **23** Basinga na yo esili kolemba, ezali lisusu te kosimba malamu nzete ya bendele; ezali lisusu te kofungola malamu vwale. Boye, na tango bakokabola ebele ya bomengo ya bitumba, bato ya tengu-tengu, bango moko penza, bakobotola eteni na bango ya bomengo. **24** Movandi moke te ya Siona akoloba: « Nazali kobela! » Masumu ya bavandi ya kuna ekolimbisama.

34 Bino bikolo, bobelema pene mpe boyoka; bino bato, botia matoyi! Tika ete mabele, elongo na nyonso oyo ezali kati na yango, mpe mokili, elongo na nyonso oyo ewuti

na yango, eyoka! 2 Yawe atombokeli bikolo nyonso, kanda
na Ye ezali likolo ya mampinga ya bikolo nyonso. Akobebisa
bango penza nye, akokaba bango na kufa. 3 Bakobwaka
bibembe na bango na mabele, bongo bibembe yango
ekobimisa solo makasi, mpe makila ekokita lokola ebale na
bangomba. 4 Mampinga nyonso ya likolo ekobukana; mpe
mapata ekolingama lokola buku, bongo mampinga na yango
nyonso ekokweya ndenge makasa ya nzete ya vino mpe ya
figi ekweyaka. 5 Pamba te mopanga na ngai esili kolongwa
kuna na likolo; tala, ekiti mpo na kosambisa Edomi, mpe bato
oyo nabongisaki mpo na kobebisama. 6 Mopanga na Yawe
etondi na makila, ezipami na mafuta, na makila ya bana
meme mpe ya bantaba ya mibali, na mafuta ya bameme ya
mibali, pamba te ezali na mbeka moko mpo na Yawe kati
na Botsira mpe bazali koboma bato ebele penza kati na
mokili ya Edomi. 7 Mpakasa ekokufa nzela moko na bango,
mpe bangombe ya mibali elongo na bilenge na yango.
Mabele na yango ekolangwa na makila mpe putulu na yango
ekozipama na mafuta. 8 Pamba te ezali mpo na Yawe,
mokolo ya kozongisa mabe na mabe, mobu ya lifuti mpo na
likambo ya Siona. 9 Miluka ya Edomi ekobongwana gudron,
putulu na yango, lokola moto ya fofolo mpe mabele na yango
ekokoma kopela moto; 10 moto oyo ekokufa te ezala na
moyi to na butu, bongo molinga na yango ekobanda komata
mpo na libela. Ekotikala esobe libela na libela, mpe ata moto
moko te akoleka lisusu wana. 11 Esulungutu mpe ndeke
mosusu ya butu ekozwa yango lokola libula, kumu mpe
yanganga ekokoma kovanda kuna. Nzambe akosembola
likolo ya Edomi singa ya mobulu mpe nivo ya kozanga. 12
Bankumu na yango bakozala lisusu wana te mpo na kopona
mokonzi, bakambi na yango nyonso bakotikala lisusu te. 13
Nzube ekobota kati na ndako ya mokonzi; basende mpe
matiti, kati na bandako na ye batonga makasi; ekokoma
ndako ya bambwa ya zamba, lopango ya maligbanga. 14
Bikelamu ya esobe ekokutana kuna elongo na mbwa ya
zamba, mpe bantaba ya mibali ekobenga baninga na yango.
Kumu ekozwa kuna esika ya kolala mpe ya kopema. 15
Nyoka ekotonga zala na yango mpe ekobwaka maki na
yango kuna, ekopasola yango mpe ekosangisa bana na
yango na se ya elili na yango. Kaka kuna lisusu, ndeke
oyo eliaka misuni ekosangana moko na mosusu. 16 Boluka
kati na buku ya Yawe mpe botanga: Moko te kati na bango
akozanga, moko te akomitungisa mpo na moninga na ye;
pamba te monoko na Yawe nde epesi mitindo mpe Molimo
na Ye akosangisa bango elongo. 17 Ye abwaki zeke mpo
na bango mpe loboko na Ye esaleli singa oyo bamekelaka
molayi, mpo na kokabolela bango mboka. Bakozwa yango
mpo na libela mpe bakovanda wana libela na libela.

35 Tika ete esobe mpe mabele ya kokawuka esepela! Tika
ete esobe eyoka esengo mpe ebimisa fololo ya motane
lokola roze! 2 Ekobota fololo mingi penza mpe ekosepela,
ekosepela mpe ekoganga na esengo. Nkembo ya Libani,
lokumu ya Karimeli mpe ya Saroni ekopesamela yango;
boye bakomona nkembo ya Yawe, lokumu ya Nzambe
na biso. 3 Pesa makasi na maboko oyo elembi, lendisa
mabolongo oyo ezali kolenga; 4 Loba na bato oyo bazali
kobanga: « Bozala makasi, bobanga te, Nzambe na bino
akoya, akoya kozongisa mabe na mabe, akoya na lifuti ya
Nzambe. Ye moko akoya kobikisa bino. » 5 Boye, bakufi miso
bakomona mpe bakufi matoyi bakoyoka. 6 Moto ya tengu-
tengu akopumbwa lokola mboloko, mpe lolemo ya baba
ekoyemba na esengo. Mayi ekobima na esobe, mpe bibale,
na bisika ya kokawuka. 7 Zelo ya esobe ekobongwana
liziba ya mayi, mpe mabele ya kokawuka ekokoma bitima
ya mayi. Matiti, nzete oyo ebotaka na mayi mpe papirisi
ekobota na bisika oyo mbwa ya zamba elalaka. 8 Nzela
moko ya monene ekoleka wana, bakobenga yango Balabala
ya Bosantu. Moto moko te ya mbindo akoleka wana, pamba
te ebongisamaki kaka mpo na bato ya Yawe. Boye ata zoba
akoki te kobunga na nzela yango. 9 Nkosi ekozala te na
nzela yango, ata nyama moko te ya mabe ekoleka na nzela
yango, ekotikala komonana kuna te. Kasi basikolami kaka
nde bakotambola na nzela yango. 10 Boye, bakangolami na
Yawe bakozonga, bakokota na Siona na nzembo ya elonga,
mpe esengo ya suka te ekozala na likolo ya mito na bango
lokola mitole. Esengo mpe kosepela ekopesamela bango,
nzokande mawa mpe kolela ekosila.

36 Tango Ezekiasi akokisaki mibu zomi na minei na
bokonzi, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, abundisaki
bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi mpe
abotolaki yango. 2 Boye, mokonzi ya Asiri atindaki mokonzi
ya basoda oyo bakengelaka ye, elongo na mampinga ya
basoda ya nguya, wuta na Lakishi kino na Yelusalemi, epai
ya mokonzi Ezekiasi. Tango mokonzi ya basoda yango
atelemaki pene ya nzela oyo ememaka mayi na liziba ya
mayi ya monene, oyo ezali na nzela ya elanga ya moto oyo
atiaka langi na bilamba, 3 Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia,
mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi
mikanda; mpe Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe mobombi
mikanda, babimaki mpo na kokutana na ye. 4 Mokonzi
ya basoda oyo bakengelaka mokonzi alobaki na bango: «
Boloba na Ezekiasi: ‹ Tala makambo oyo mokonzi monene,

mokonzi ya Asiri, alobi: Otie elikya na yo na nini? 5 Okanisi
ete maloba ya pamba ekoki kozwa esika ya mayele mpe
makasi ya bitumba? Otie penza elikya na nani mpo ete
otombokela ngai? 6 Tala, ozali nde kotia elikya na Ejipito
oyo ezali lokola mwa nzete ya bambu oyo ebukana, oyo
etobolaka mpe ezokisaka loboko ya moto oyo ayekamelaka
yango! Faraon, mokonzi ya Ejipito, azalaka nde bongo mpo
na bato nyonso oyo batielaka ye motema. 7 Mpe soki olobi
na ngai: 'Totiaka elikya na biso kati na Yawe, Nzambe na
biso.' Boni, ezali ye te oyo Ezekiasi alongolaki bisambelo na
ye ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo na ye tango alobaki
na Yuda mpe na Yelusalemi: 'Bosengeli kogumbama liboso
ya etumbelo oyo?' 8 Sik'oyo, nabondeli yo, beta mondenge
na nkolo na ngai, mokonzi ya Asiri: nakopesa yo bampunda
nkoto mibale soki okoki kopesa basoda mpo ete batambolisa
yango! 9 Okokoka ndenge nini kokimisa ata mokonzi moko
kaka, kati na bakonzi ya basoda ya nkolo na ngai, yo oyo
otiaka elikya na yo na Ejipito mpo na bashar mpe bato oyo
batambolisaka yango? 10 Okanisi ete ngai nayei kobundisa
mpe kobebisa mokili oyo na ndingisa ya Yawe te? Ezali Ye
moko Yawe nde alobaki na ngai ete nabundisa mokili oyo
mpe nabebisa yango. › » 11 Eliakimi, Shebina mpe Yoa
balobaki na mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi:
— Tobondeli yo, loba na biso, basali na yo, na lokota ya
Arami, pamba te tososolaka yango; koloba na biso na lokota
ya Ebre te, noki te bato oyo bazali na likolo ya mir bakoyoka.
12 Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi azongisaki:
— Bokanisi ete nkolo na ngai atindi ngai koloba maloba
oyo kaka epai na mokonzi na bino mpe epai na bino? Te!
Maloba yango ezali mpe mpo na bato oyo batelemi na likolo
ya mir, oyo bakolia nyei na bango mpe komela masuba
na bango elongo na bino? 13 Boye, mokonzi ya basoda
oyo bakengelaka mokonzi atelemaki mpe agangaki makasi
na lokota ya Ebre: « Boyoka maloba ya mokonzi monene,
mokonzi ya Asiri! 14 Tala makambo oyo mokonzi alobi: Tika
ete Ezekiasi akosa bino te, pamba te akokoka te kokangola
bino! 15 Bondima te ete Ezekiasi atinda bino kotia elikya na
Yawe tango azali koloba: ‹ Solo, Yawe akokangola biso.
Engumba oyo ekokweya te na maboko ya mokonzi ya Asiri.
› 16 Boyokela Ezekiasi te, pamba te tala makambo oyo
mokonzi ya Asiri alobi: Bosala boyokani ya kimia elongo
na ngai mpe boya epai na ngai; bongo moko na moko kati
na bino akolia mbuma ya elanga na ye ya vino, ya nzete
na ye ya figi mpe akomela mayi ya libulu na ye 17 liboso
ete naya kozwa bino mpo na komema bino na mokili oyo
ekokana na oyo ya bino, mokili oyo etonda na ble mpe na
vino ya sika; mokili ya mapa mpe ya bilanga ya vino. 18
Bondima Ezekiasi te, pamba te azali kokosa bino tango azali
koloba: ‹ Yawe akokangola biso. › Boni, ezali na nzambe
ya ekolo songolo, oyo alonga kokangola ekolo na ye na
loboko ya mokonzi ya Asiri? 19 Wapi banzambe ya Amati
mpe ya Aripadi? Wapi banzambe ya Sefarivayimi? Boni,
balongaki kokangola Samari na loboko na ngai? 20 Kati
na banzambe ya mikili wana, nani azalaki na makoki ya
kokangola mokili na ye na maboko na ngai? Bongo ndenge
nini Yawe akoka solo kokangola Yelusalemi na maboko na
ngai? » 21 Kasi bato batikalaki kimia mpe bazongiselaki ye
ata liloba moko te, pamba te mokonzi apesaki mitindo: «
Bopesa ye eyano te! » 22 Bongo Eliakimi, mwana mobali ya
Ilikia mpe mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina,
mokomi mikanda; mpe Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe
mobombi mikanda, bayaki epai ya Ezekiasi na bilamba
epasuka, mpe bayebisaki ye makambo oyo mokonzi ya
basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri alobaki.

37 Tango mokonzi Ezekiasi ayokaki bongo, apasolaki
bilamba na ye, alataki basaki mpe akotaki na Tempelo
ya Yawe. 2 Atindaki epai ya mosakoli Ezayi, mwana mobali
ya Amotsi, Eliakimi, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi;
Shebina, mokomi mikanda, mpe Banganga-Nzambe ya
mikolo; bango nyonso balata bilamba ya basaki. 3 Balobaki
na ye: « Tala makambo oyo Ezekiasi alobi: ‹ Mokolo ya lelo
ezali mokolo ya pasi, mokolo ya etumbu mpe mokolo ya
soni, pamba te tokomi lokola mwasi oyo azali na pasi ya
kobota kasi azangi makasi ya kobimisa mwana. 4 Tango
mosusu Yawe, Nzambe na yo, akoyoka maloba ya mokonzi
ya basoda oyo bakengelaka mokonzi, oyo nkolo na ye,
mokonzi ya Asiri, atindaki mpo na kosambwisa Nzambe na
bomoi; mpe tango mosusu akopesa ye etumbu mpo na
maloba oyo Yawe, Nzambe na yo, ayokaki! Boye, sambela
mpo na ndambo ya bato oyo bazali nanu na bomoi. › »
5 Tango bakalaka ya mokonzi Ezekiasi bakomaki epai ya
Ezayi, 6 Ezayi alobaki na bango: « Boloba na nkolo na bino:
‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Kobanga te mpo na makambo
oyo oyoki, maloba oyo basali ya mokonzi ya Asiri bazali
koloba mpo na kosambwisa Ngai. 7 Tala, nakotia molimo
moko kati na ye mpo ete, tango akoyoka sango ya makambo
oyo ezali koleka na mboka na ye, azonga na mokili na ye;
mpe ekozala kuna, na mokili na ye, nde nakobomisa ye na
mopanga. › » 8 Tango mokonzi ya basoda oyo bakengelaka
mokonzi ya Asiri ayokaki ete mokonzi na ye alongwe na
engumba Lakishi, azongaki mpe akutaki mokonzi na ye azali
kobundisa engumba Libina. 9 Sima na mokonzi ya Asiri
koyoka sango na tina na Tiraka, mokonzi ya Kushi, ete azali
koya kobundisa ye, atindaki bantoma epai ya Ezekiasi na

maloba oyo: **10** « Boyebisa Ezekiasi, mokonzi ya Yuda: ‹ Kotika te ete Nzambe na yo, oyo otielaka motema akosa yo na maloba oyo: 'Yelusalemi ekokweya te na maboko ya mokonzi ya Asiri.' **11** Oyokaki makambo oyo bakonzi ya Asiri basalaki bikolo nyonso mpe ndenge nini babebisaki yango nye; okanisi ete yo nde okobika? **12** Tango batata na ngai babebisaki Gozani, Arani, Retsefi mpe bato ya Edeni oyo bazalaki kovanda kati na Telasari, boni, banzambe ya bikolo yango, bakangolaki yango? **13** Wapi mokonzi ya Amati, ya Aripadi, ya Layiri, ya engumba Sefarivayimi, ya Ena mpe ya Iva? › » **14** Sima na Ezekiasi kozwa mokanda kowuta na maboko ya bantoma, atangaki yango, akendeki na Tempelo ya Yawe mpe afungolaki mokanda yango liboso ya Yawe. **15** Mpe Ezekiasi asambelaki Yawe: **16** « Oh Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele! Yo oyo ovandi likolo ya basheribe, ozali Nzambe kaka moko na likolo ya mikili nyonso ya mabele; Yo nde osala Likolo mpe mabele. **17** Oh Yawe, pesa litoyi mpe yoka; Yawe, fungola miso mpe mona! Yoka maloba nyonso oyo Senakeribe atindi mpo na kosambwisa Nzambe na bomoi. **18** Oh Yawe, ezali ya solo ete bakonzi ya Asiri babebisaki bikolo nyonso mpe mikili na bango. **19** Bazikisaki banzambe na bango na moto, pamba te banzambe yango ezalaki Nzambe te, kasi banzete to mpe mabanga ya pamba oyo esalemi na maboko ya bato. **20** Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na biso, bikisa biso na maboko na ye, mpo ete mikili nyonso ya mabele eyeba solo ete Yo moko kaka, Yawe, nde ozali Nzambe. » **21** Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, atindelaki Ezekiasi maloba oyo: « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Mpo ete osambelaki Ngai na tina na Senakeribe, mokonzi ya Asiri, **22** tala liloba oyo Yawe alobi mpo na kotelemela ye: Siona, mboka kitoko, ezali kotiola yo mpe koseka yo. Yelusalemi, mboka kitoko, ezali koningisa moto mpo na kotiola yo. **23** Nani oyo ofingaki mpe otiolaki? Nani oyo omatiselaki mongongo mpe otalaki na miso ya lolendo? Mosantu ya Isalaele! **24** Na nzela ya bantoma na yo, ofingaki Nkolo mpe olobaki: ‹ Na lisungi ya ebele ya bashar na ngai, namataki kino na basonge ya bangomba, kino na basonge oyo eleki likolo kati na Libani; nakweyisaki banzete na yango ya sedele oyo eleki milayi, banzete na yango ya sipele oyo eleki kitoko, mpe nakomaki kino na songe na yango ya suka, na zamba na yango oyo eleki kitoko; **25** natimolaki mabulu ya mayi mpe namelaki mayi; na matambe ya makolo na ngai, nakawusaki miluka nyonso ya Ejipito. › **26** Oyoka nanu yango te? Nasalaki mabongisi ya makambo oyo wuta kala, nabongisaki yango wuta na mikolo oyo eleka kala; sik'oyo nde nakokisi yango. Esengeli na yo kokomisa bingumba ya makasi mipiku ya mabanga. **27** Bato na yango bazangi makasi, balengi na somo mpe bakomi na soni, bakomi lokola matiti ya bilanga, lokola matiti ya langi ya mayi ya pondu, lokola matiti oyo ebotaka na mitondo ya bandako, ekawuka liboso ete ekola. **28** Nayebi esika nini ozalaka, tango nini obimaka, tango nini ozongaka, mpe tango nini otombokelaka Ngai. **29** Lokola otombokelaka Ngai, mpe lofundu na yo ekomi kino na matoyi na Ngai, nakotia lopete na Ngai na zolo na yo, nakokanga yo singa na bibebu ndenge bakangaka mpunda monoko, mpe nakozongisa yo na nzela oyo oyelaki. **30** Oh Ezekiasi, tala oyo ekozala elembo mpo na yo: Na mobu oyo, bokolia biloko oyo ekobima na nkona oyo ekweyaki na mabele; na mobu oyo ekolanda, bokolia biloko oyo ebotaka yango moko. Kasi na mobu ya misato, bokolona mpe bokobuka bambuma, bokolona banzete ya vino mpe bokolia bambuma na yango. **31** Bato ya Yuda oyo bakobika, oyo bakotikala, bakozala lokola nzete oyo ekotisi misisa na yango ya sika kati na mabele mpe eboti bambuma. **32** Pamba te, na Yelusalemi, ndambo ya bato bakotikala; mpe na Siona, mwa ndambo bakobika. Bolingo makasi na Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde ekokokisa yango. **33** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na mokonzi ya Asiri: ‹ Akokota na engumba oyo te, akobeta kuna ata mbanzi moko te, akobundisa yango na banguba te mpe akomatisa ata mabele te liboso na yango mpo na komibomba. **34** Akozongela na nzela oyo ayelaki mpe akokota na engumba oyo te, › elobi Yawe. **35** ‹ Nakobatela engumba oyo mpe nakobikisa yango mpo na lokumu ya Kombo na Ngai mpe mpo na lokumu ya Davidi, mosali na Ngai. › » **36** Boye, anjelu na Yawe abimaki mpe abomaki bato nkoto nkama moko na tuku mwambe na mitano kati na molako ya bato ya Asiri. Tango bato balamukaki na tongo ya mokolo oyo elandaki, bakutaki kaka bibembe. **37** Boye, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, alongolaki molako, azongaki na Ninive mpe akomaki kovanda kuna. **38** Mokolo moko, wana azalaki kogumbamela nzambe na ye, Nisiroki, kati na tempelo ya nzambe yango, bana na ye ya mibali, Adrameleki mpe Saretseri babomaki ye na mopanga mpe bakimaki na Ararati. Bongo, mwana na ye ya mobali, Esari-Adoni, akitanaki na ye na bokonzi.

38 Na tango wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya makasi, pene akufa. Mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, akendeki epai na ye mpe alobaki: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Bongisa makambo ya ndako na yo, pamba te okokufa, okobika te. » **2** Ezekiasi abalolaki elongi na ye na mir mpe abondelaki Yawe: **3** « Oh Yawe, kanisa ndenge nini natambolaki liboso na Yo na boyengebene, ndenge nini namipesaki epai na Yo na motema na ngai mobimba mpe

ndenge nini nasalaki makambo ya malamu na miso na Yo. » Mpe Ezekiasi alelaki mingi. **4** Bongo, Yawe alobaki na Ezayi: **5** « Kende koloba na Ezekiasi: ‹ Yawe, Nzambe ya tata na yo, Davidi, alobi: 'Nayoki libondeli na yo mpe namoni mpinzoli na yo. Nakobakisa mibu zomi na mitano na mikolo ya bomoi na yo. **6** Nakokangola yo elongo na engumba oyo, na maboko ya mokonzi ya Asiri, mpe nakobatela yango.' **7** Bongo, tala elembo ya Yawe, elembo oyo ekolakisa mpo na yo ete Yawe akokokisa makambo oyo asili kolaka: **8** Nakozongisa sima, na badegre zomi, elili ya moyi oyo ekitaki na tango ya Akazi. › » Boye, moyi ezongaki sima, mpe ekitaki na badegre zomi. **9** Tala loyembo oyo Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, akomaki na mokanda tango abikaki na bokono. **10** Nazalaki komilobela: « Tango nazali nanu na makasi na nzoto, naleka solo na nzela ya ekuke ya kufa mpe nazangela mibu oyo etikali na bomoi na ngai? » **(Sheol h7585)** **11** Namilobelaki: « Nakomona lisusu Yawe te, Yawe, na mokili ya bato ya bomoi; nakomona lisusu ata moto moko te to kowumela elongo na bato oyo bavandi na mokili ya lelo! **12** Mikolo ya bomoi esili, elongwe na bomoi na ngai ndenge balongolaka ndako ya kapo ya mobateli bibwele. Akati bomoi ngai ndenge motongi bilamba akataka basinga soki asilisi kotonga elamba. Longwa na moyi kino na butu, akomisi bomoi na ngai na suka. **13** Nakangaki motema kino na tongo; kasi lokola nkosi, abuki-buki mikuwa na ngai nyonso. Longwa na moyi kino na butu, akomisi bomoi na ngai na suka. **14** Nazalaki koganga lokola mbilambila to ndeke ya mayi, nazalaki kolela lokola ebenga. Miso na ngai elembaki kotala likolo. Oh Yawe, natungisami, batela ngai! » **15** Kasi naloba nini mpo ete ayanola ngai, pamba te Ye moko nde asali yango! Mibu nyonso ya bomoi na ngai, nakotambola na komikitisa likolo ya pasi ya motema na ngai. **16** Nkolo, bato babikaka mpo na bolamu na Yo; ezali mpe na nzela na yango nde ngai nazwi bomoi. Ozongiselaki ngai nzoto kolongono mpe opesi ngai bomoi. **17** Solo, pasi na ngai ebongwani esengo; na bolingo na Yo, obateli ngai longwa na libulu na kufa; obwaki masumu na ngai nyonso sima na mokongo na yo. **18** Pamba te mboka ya bakufi ekoki te kokumisa Yo, kufa ekoki kosanzola Yo te; bato oyo bakitaka na mboka ya bakufi bazalaka na elikya na boyengebene na Yo te. **(Sheol h7585)** **19** Bato na bomoi, bato ya bomoi kaka nde basanzolaka Yo ndenge ngai nazali kosanzola Yo lelo. Batata bakoteya bana na bango boyengebene na Yo. **20** Yawe, lokola obikisi ngai, tokobeta mindule na biso mikolo nyonso ya bomoi na biso na Tempelo ya Yawe. **21** Ezayi alobaki: — Bozwa liboke ya figi, botia yango na pota; mpe mokonzi akobika. **22** Ezekiasi alobaki: — Elembo nini ekolakisa ngai ete nakokende na Tempelo ya Yawe?

39 Na tango wana, Merodaki-Baladani, mwana mobali ya Baladani, mokonzi ya Babiloni, atindaki mokanda mpe kado epai ya Ezekiasi, pamba te ayokaki sango ete Ezekiasi abelaki mpe abikaki. **2** Ezekiasi ayambaki bantoma wana na esengo mpe alakisaki bibombelo biloko na ye ya motuya lokola palata mpe wolo, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, mafuta ya kitoko, bibundeli na ye nyonso mpe bomengo na ye nyonso. Ezalaki na eloko moko te, ezala ya ndako na ye to ya mokili na ye mobimba, oyo azangaki kolakisa bango. **3** Boye, mosakoli Ezayi akendeki epai ya mokonzi Ezekiasi mpe atunaki ye: — Bato wana balobi nini mpe bawuti wapi? Ezekiasi azongisaki: — Bawuti mosika, na mokili ya Babiloni, mpo na koya kotala ngai. **4** Ezayi atunaki: — Bamoni eloko nini kati na ndako na yo? Ezekiasi azongisaki: — Bamoni biloko nyonso oyo ezali kati na ndako na ngai; ezali na eloko moko te, kati na bibombelo na ngai, oyo nazangi kolakisa bango. **5** Ezayi alobaki na Ezekiasi: — Yoka liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: **6** « Solo, na mikolo oyo ekoya, nyonso oyo ezali kati na ndako na yo mpe nyonso oyo batata na yo babomba kino na mokolo ya lelo, bakomema yango na Babiloni; eloko moko te ekotikala, » elobi Yawe. **7** « Mingi kati na bakitani na yo, kati na ba-oyo babimi penza na mokongo na yo, bakomema bango mpe bakoboma bango mikongo mpo ete bakoma kosala kati na ndako ya mokonzi ya Babiloni. » **8** Ezekiasi azongiselaki Ezayi: — Liloba na Yawe oyo osili koloba ezali malamu. Pamba te azalaki komilobela: « Kimia mpe bobatelami ekozala penza na mikolo ya bomoi na ngai. »

40 Bobondisa, bobondisa bato na Ngai, elobi Nzambe na bino. **2** Boloba kati na Yelusalemi, boyebisa ye ete minyoko na ye ekomi na suka, masumu na ye esili kolimbisama, pamba te asili kozwa na loboko ya Yawe ngolu koleka mbala mibale mpo na masumu na ye nyonso. **3** Mongongo ya moto moko ezali kobelela: « Kati na esobe, bobongisa nzela mpo na Yawe; kati na mabele ya kokawuka, bosembolela Nzambe na biso nzela moko ya monene. **4** Tika ete mabwaku nyonso ekundama, bangomba nyonso ya milayi to ya mikuse ekitisama, banzela nyonso oyo etengama esembolama, mpe mabulu nyonso ekoma bitando. **5** Bongo, nkembo na Yawe ekomonisama, mpe bato nyonso bakomona yango elongo; » pamba te Yawe nde alobi. **6** Mongongo moko elobi: « Belela! » Mpe nazongisaki: « Nabelela likambo nini? » « Bato nyonso bazalaka lokola

matiti, mpe nkembo na bango nyonso ezalaka lokola bafololo ya bilanga. 7 Matiti ekawukaka mpe fololo elembaka, tango mopepe ya Yawe elekaka likolo na yango. Solo, bato bazali lokola matiti: 8 Matiti ekawukaka mpe fololo elembaka, kasi Liloba na Nzambe na biso ewumelaka seko na seko. » 9 Mata likolo ya ngomba, Siona, yo momemi sango malamu; tombola mongongo na yo mpe ganga makasi, Yelusalemi, yo momemi sango malamu; tombola yango penza, kobanga te; loba na bingumba ya Yuda: « Botala Nzambe na bino! » 10 Botala, Nkolo Yawe azali koya na nguya, loboko na Ye ezali kopesa Ye makoki ya kokonza. Botala, azali na lifuti elongo na Ye, azali kotambola na lifuti na Ye. 11 Azali kobatela etonga na Ye lokola mobateli bibwele: kosangisa bana meme na maboko na Ye mpe kokanga bango na tolo na Ye; kotambolisa malembe-malembe bana meme ya basi oyo ezali nanu komela mabele. 12 Nani asila komeka ebale monene kati na loboko na Ye, to likolo na nzela ya molayi ya misapi na Ye? Nani asila kosangisa putulu nyonso ya mabele kati na katini moko to komeka kilo ya bangomba milayi na nzela ya ndobo to komeka kilo ya bangomba mikuse na nzela ya emekelo kilo? 13 Nani asosoli makanisi ya Yawe to apesi Ye toli lokola molakisi? 14 Yawe atunaki toli na nani mpo ete apesa Ye mayele? Nani alakisaki Ye ndenge bakataka makambo na sembo to apesaki Ye boyebi, to mpe ateyaki Ye nzela ya bososoli? 15 Solo, bikolo ezali lokola litanga moko ya mayi na katini, lokola putulu kati na emekelo kilo! Tala, amekaka bisanga lokola eloko ya moke penza. 16 Banzete ya Libani ekokoka te mpo na kopelisa moto ya etumbelo, mpe banyama na yango ekokoka te mpo na kotumba mbeka. 17 Na miso na Ye, bikolo nyonso ezali lokola biloko pamba; amonaka yango lokola eloko pamba to mpe lokola eloko te. 18 Bolingi kokokanisa Nzambe na nani? Bolingi kokokanisa Ye na elilingi nini? 19 Ndenge basalaka ekeko, mosali bikeko anyangwisi ebende na moto mpe asali ekeko; mosali ya wolo abambi ekeko yango wolo, bongo akangisi yango na basheneti ya palata. 20 Moto oyo azangi makoki ya kobonza makabo ya boye mpo ete azali mobola makasi akopona nzete oyo epolaka te; akoluka mosali bikeko oyo azali penza mayele mpo na kosala nzambe ya ekeko oyo eninganaka te. 21 Boyebi yango te? Boyoka nanu yango te? Bayebisa bino nanu yango te wuta na ebandeli? Bososola nanu yango te wuta mokili esalema? 22 Yawe avandaka na likolo ya mondelo ya mabele, epai wapi bato na yango bamonanaka lokola mabanki; atandaki likolo lokola liputa mpe afungolaki yango lokola ndako ya kapo mpo na kovanda kuna; 23 akomisaka bakonzi ya mokili bato pamba, mpe bakambi na yango lokola biloko pamba. 24 Tango nanu batiami kutu na mabele te, nanu balonami kutu te, mobimbi na bango ezwi nanu ata misisa te, afuli bango lokola mopepe mpe bakawuki, bongo mopepe makasi ememi bango lokola matiti ya kokawuka. 25 « Bolingi kokokanisa Ngai na nani? Bolingi kotia Ngai esika moko na nani, » elobi Ye oyo azali Mosantu? 26 Botombola miso na bino mpe botala na likolo: Nani akela biloko nyonso ya likolo: moyi, sanza, minzoto mpe biloko mosusu? Ezali Ye oyo abimisaka mampinga nyonso ya minzoto mpe abengaka yango moko na moko na kombo na yango. Mpo na bokonzi monene mpe nguya makasi na Ye, moko te kati na yango ezangaka. 27 Oh Jakobi, mpo na nini ozali koloba; oh Isalaele, mpo na nini kotatola: « Nzela na ngai ebombami na miso ya Yawe, likambo na ngai eyebani te na Nzambe na ngai? » 28 Oyebi te? Nanu oyoka te? Yawe azali Nzambe ya libela na libela, azali Mokeli ya basuka ya mabele; alembaka te mpe apemaka te, mpe moko te akoki kososola mayele na Ye. 29 Apesaka makasi na bato oyo balembi mpe abakisaka nguya na bato oyo bazanga nguya. 30 Solo, bilenge bapemaka mpe balembaka, bilombe batengaka-tengaka; 31 basi bato oyo batiaka elikya na Yawe, Yawe ayeisaka makasi na bango ya sika: bapumbwaka likolo lokola bampongo, bapotaka mbangu mpe bapemaka te, batambolaka mpe balembaka te.

41 « Bino bisanga, bovanda kimia liboso na Ngai! Tika ete bato ya bikolo bayeisa sika makasi na bango, tika ete bapusana mpe baloba: ‹ Tokende elongo mpo na kosamba! › 2 Nani abimisaki wuta na este moto oyo bosembo ezali kobenga na makolo na yango, oyo elonga elandaka matambe na Ye? Nani akabaki bikolo na maboko na Ye mpe atiaki bakonzi na se ya bokonzi na Ye? Mopanga na Ye ekomisaki bango putulu, mpe tolotolo na Ye ekomisaki bango lokola matiti ya kokawuka oyo mopepe ememaka. 3 Azali kolanda bango mpe koleka na kimia na nzela oyo matambe na Ye eleka nanu te. 4 Nani asalaki mpe akokisaki makambo oyo? Nani abengaka bileko wuta na ebandeli? Ngai Yawe, nazali Ebandeli ya nyonso, mpe nakozala mpe kaka ndenge moko elongo na bato ya suka. » 5 Bisanga emoni yango mpe ekomi kobanga, basuka ya mabele ezali kolenga. Bazali kopusana, bazali koya pene; 6 moto na moto azali kosunga moninga na ye mpe koloba na ndeko na ye: « Sala makasi! » 7 Mosali bikeko azali kolendisa monyangwisi bibende na moto, mosemboli bibende na marto azali kopesa makasi na mosali oyo apesaka yango elilingi ya suka; alobi mpo na bisika epai wapi basangisaka bibende: « Ezali malamu; » mpe alendisi nzambe ya ekeko na basete mpo ete eningana te. 8 « Kasi yo, Isalaele, mosali na Ngai, Jakobi oyo naponaki, bino bakitani ya Abrayami, molingami

na Ngai, 9 yo oyo nazwaki wuta na basuka ya mabele,
oyo nabengaki wuta na basuka na yango, yo oyo epai ya
nani nalobaki: ‹ Ozali mosali na Ngai, › naponaki yo mpe
nabwakaki yo te. 10 Boye, kobanga te, pamba te nazali
elongo na yo; komitungisa te, mpo ete nazali Nzambe na yo;
nakoyeisa yo makasi mpe nakosunga yo; solo, nasimbi yo
na loboko na Ngai ya mobali, loboko oyo elongisaka. 11
Bato nyonso oyo bazali kotombokela yo bakokufa solo soni
mpe bakosambwa; bato oyo bazali kotelemela yo bakokoma
lokola biloko pamba mpe bakokufa. 12 Ata oluki bayini na yo,
okomona bango te; bato oyo bazali kobundisa yo bakokoma
biloko pamba. 13 Pamba te, nazali Yawe, Nzambe na yo,
nasimbi makasi loboko na yo ya mobali mpe nazali koloba
na yo: ‹ Kobanga te, nakosunga yo. › 14 Oh Jakobi, yo oyo
oleki kutu mutsopi te, Isalaele, yo oyo omonani lokola eloko
pamba, kobanga te, pamba te Ngai moko nakosunga yo,
» elobi Yawe, Mosikoli na yo, Mosantu ya Isalaele. 15 «
Tala, nakomisi yo lokola libaya ya sika ya kotutela ble, oyo
batia minu bapelisa makasi, lokola mbeli ya sika, mbeli ya
minu makasi; okopanza bangomba milayi, okokomisa yango
putulu; okokomisa bangomba ya mikuse lokola matiti ya
kokawuka, 16 okoyungola yango, mpe mopepe ekomema
yango, mopepe makasi ekopanza yango. Kasi yo, okosepela
kati na Yawe, okozwa lokumu kati na Mosantu ya Isalaele.
17 Mobola mpe moto akelela bazali koluka mayi, kasi na
pamba: mayi ezali te; balolemo na bango ekawuki na posa
ya mayi. Kasi Ngai Yawe, nakoyanola bango; Ngai, Nzambe
ya Isalaele, nakobwaka bango te. 18 Nakosala ete bibale
etiola na likolo ya bangomba, mpe bitima na kati-kati ya
mabwaku; nakobongola esobe liziba ya mayi, mpe mabele
ya kokawuka mabele oyo ebimisaka mayi; 19 nakolona kati
na esobe: banzete ya sedele, ya akasia, ya mirite mpe
banzete ya olive; nakotia banzete ya sipele, ya pini mpe ya
bwi esika moko kati na mabele ya kokawuka, 20 mpo ete
bato bamona mpe bayeba, batala mpe basosola elongo ete
loboko na Yawe nde esali makambo wana, ete Mosantu ya
Isalaele nde akeli yango. » 21 « Botalisa likambo na bino, »
elobi Yawe, « boluka komilongisa, » elobi Mokonzi ya Jakobi.
22 « Boya na banzambe na bino ya bikeko mpo ete eyebisa
biso makambo oyo ekoya. Boyebisa biso masakoli na bino
ya liboso, ezalaki nini, mpo ete toyekola yango malamu mpe
toyeba ndenge nini esukelaki. To boyebisa biso makambo
oyo ekoya; 23 boyebisa biso makambo oyo ekoya na sima,
mpo ete toyeba soki bozali solo banzambe; bosala nanu ata
eloko moko, ezala ya malamu to ya mabe, mpo ete toyoka
soni mpe totondisama na kobanga. 24 Tala, bozali kaka
pamba, mpe misala na bino ezali bobele se pamba; moto
oyo aponi bino asali penza likambo ya nkele. 25 Nabimisaki
moto moko wuta na ngambo ya nor, mpe azali koya, moto
moko, wuta na ngambo ya este, oyo abelelaka Kombo na
Ngai. Azali konyata bakambi ndenge banyataka potopoto,
lokola potopoto ya mabele ya bikeko ya mosali mbeki. 26
Nani alobaki yango wuta na ebandeli mpo ete biso tokoka
koyeba, to wuta kala penza mpo ete tokoka koloba: ‹ Ezali
sembo? › Te, moto moko te alobaki yango, moko te asalaki
ete likambo yango eyokana, moko te ayokaki maloba na
bino. 27 Nazalaki Moto ya liboso ya koloba na Siona: ‹ Tala,
tala bango oyo! › Mpe na Yelusalemi: ‹ Napesi momemi
Sango Malamu! › 28 Natalaki, kasi moto moko te azalaki,
moko te kati na bango mpo na kopesa toli, moko te mpo na
kopesa eyano soki natuni bango motuna. 29 Tala, bango
nyonso bazali banzambe ya lokuta! Misala na bango ezali
se pamba, bililingi na bango ezali se mopepe mpe biloko ya
pamba. »

42 Tala mosali na Ngai, oyo nasimbaka; moponami na
Ngai, oyo asalaka esengo na Ngai. Nakotia Molimo
na Ngai na likolo na ye, mpe akotia bosembo kati na
bikolo, 2 akotombola mongongo te, akoganga te, akobelela
na mongongo makasi te na babalabala; 3 akobuka te
mwa nzete ya kolemba oyo egumbama mpe akoboma
te moto ya singa ya mwinda oyo ekomi pene ya kokufa.
Akomema bosembo na solo nyonso, 4 akolemba te mpe
akotika te kino tango akotia bosembo na mokili. Bisanga
ekotia elikya na mobeko na ye. 5 Tala liloba oyo Nzambe,
Yawe, alobi, Ye oyo akelaki likolo mpe atandaki yango
lokola liputa, oyo atandaki mabele mpe biloko nyonso oyo
mabele ebimisaka, oyo apesaka pema na bato na yango
mpe bomoi na bato oyo batambolaka likolo na yango: 6
« Ngai Yawe, nabengaki yo na bosembo, nasimbi loboko
na yo makasi, nabateli yo mpe natie yo mpo na kosala
boyokani elongo na bikolo mpe kozala pole ya bikolo, 7
mpo na kofungola miso ya bakufi miso, mpo na kobimisa
bakangami na boloko mpe kobimisa bavandi ya molili, na
kasho. 8 Nazali Yawe; yango nde Kombo na Ngai; nakopesa
nkembo na Ngai na mosusu te to lokumu na Ngai epai na
banzambe ya bikeko te. 9 Tala, makambo ya liboso esili
koleka, mpe Ngai nazali kotatola makambo ya sika; nayebisi
bino yango liboso ete esalema. » 10 Boyemba loyembo
ya sika mpo na Yawe, bokumisa Ye wuta na basuka ya
mabele, bino bato oyo botambolaka na ebale monene, mpe
nyonso oyo etondisaka yango, bino bisanga mpe bavandi
na yango nyonso! 11 Tika ete esobe mpe bingumba na
yango etombola mingongo, tika ete bamboka mike epai wapi
Kedari avandaka esepela! Tika ete bato ya Sela bayemba

na esengo; tika ete baganga wuta na likolo ya bangomba! 12 Tika ete bapesa nkembo epai na Yawe mpe batatola lokumu na Ye kati na bisanga! 13 Yawe akobima lokola elombe, akopelisa zuwa na Ye lokola mobundi bitumba; akoganga, solo; akoganga makasi, mpe akolonga banguna na Ye. 14 Wuta kala, navandaki nye, nakangaki monoko mpe motema na ngai; kasi sik'oyo, lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota, nazali koganga, nazali kolela mpe kopema na pasi. 15 Nakobebisa bangomba milayi mpe mikuse, nakokawusa banzete mpe matiti na yango nyonso, nakokomisa bibale, bisanga, mpe nakokawusa maziba; 16 nakomema bakufi miso na nzela oyo batikala nanu koyeba te, nakotambolisa bango na nzela oyo bamesana kotambola te; nakobongola molili pole liboso na bango, mpe nakokomisa nzela ya nyoka-nyoka nzela ya alima. Tala makambo oyo nakosala, nakotika yango te. 17 Kasi bato oyo batiaka elikya na banzambe ya bikeko mpe balobaka na bililingi: « Bozali banzambe na biso, » bakozonga sima mpe bakosambwa. 18 Boyoka, bino bakufi matoyi! Botala mpe bomona, bino bato bokufa miso! 19 Nani azali mokufi miso soki mosali na ngai te? Nani yango mokufi matoyi soki ntoma oyo ngai natindaki te? Nani mokufi miso lokola molobeli na ngai? Nani mokufi miso lokola mosali na Yawe? 20 Omonaki makambo ebele, kasi ozalaki na bokebi na yango te; matoyi na yo efungwamaki, kasi oyokaki ata eloko moko te. 21 Esepelisaki Yawe, mpo na bosembo na Ye, kokomisa Mobeko na Ye eloko ya monene mpe ya lokumu. 22 Kasi tala bato oyo bomengo na bango, babotola yango mpe babebisa bango; bakanga bango nyonso na mabulu mpe babomba bango kati na boloko, bakoma lokola bomengo ya bitumba, bongo moto akokangola bango azali te; bakoma lokola mosuni, bongo moto akoloba: « Zongisa bango, » azali te. 23 Nani kati na bino akoyoka makambo yango? Nani akozala na bokebi na makambo oyo ekoya? 24 Nani akabaki Jakobi na maboko ya babebisi, mpe Isalaele na maboko ya banguna? Boni, ezalaki Yawe te oyo liboso ya nani basalelaki masumu? Pamba te balingaki te kolanda nzela na Ye mpe kotosa Mobeko na Ye. 25 Boye, asopelaki bango moto ya kanda na Ye, mobulu ya etumba makasi; azingelaki bango na moto na bangambo nyonso, kasi basosolaki te; mpe moto ezikisaki bango, kasi bazwaki penza likambo yango na motema te.

43 Sik'oyo, tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo akelaki yo, oh Jakobi; Ye oyo abongisaki yo, oh Isalaele: « Kobanga te, pamba te nasikolaki yo, nabengaki yo na kombo na yo, ozali ya ngai. 2 Tango okokatisa mayi monene, nakozala elongo na yo; mpe tango okokatisa bibale, ekozindisa yo te. Tango okotambola kati na moto, okozika te, mpe ndemo na yango ekotumba yo te; 3 pamba te Ngai Yawe, nazali Nzambe na yo, Mosantu ya Isalaele, Mobikisi na yo. Nakabi Ejipito mpo na kofuta niongo ya lobiko na yo, Kushi mpe Seba na esika na yo. 4 Lokola ozali na motuya mpe na kilo mingi na miso na Ngai, lokola nalingaka yo, nakokaba bato mosusu na esika na yo, mpe bikolo mpo na kosomba bomoi na yo. 5 Kobanga te, pamba te nazali elongo na yo: nakoyeisa bana na yo wuta na ngambo ya este mpe nakosangisa bino wuta na ngambo ya weste; 6 nakoloba epai ya nor: ‹ Pesa, › mpe epai ya sude: ‹ Kokanga te. › Zongisa bana na Ngai ya mibali wuta na mikili ya mosika, mpe bana na Ngai ya basi wuta na suka ya mabele, 7 moto nyonso oyo abengami na Kombo na Ngai, oyo nakelaki mpo na nkembo na Ngai, oyo nasalaki mpe nabongisaki. » 8 Bimisa bato oyo bazali na miso, kasi bamonaka te; bato oyo bazali na matoyi, kasi bayokaka te. 9 Tika ete bikolo nyonso esangana elongo mpe bato basangana esika moko! Nani kati na bango asakolaki makambo oyo? Nani kati na bango ayebisaki biso makambo oyo esalemaki liboso? Tika ete babimisa batatoli na bango mpo na kolobela bango! Tika ete bato mosusu bayoka mpo ete baloba: « Ezali ya solo! » 10 « Bozali batatoli na Ngai, » elobi Yawe, « mpe mosali na Ngai, oyo naponi, mpo ete bokoka koyeba, kondimela Ngai mpe kososola ete Ngai moko kaka nde nazali Nzambe: Liboso na Ngai, nzambe moko te asila kosalema; mpe sima na Ngai, akotikala kozala te. 11 Ezali Ngai, Ngai kaka moko, nde nazali Yawe; Mobikisi mosusu azali te, soki Ngai te. 12 Kati na bino, Ngai nde nasakolaki, nabikisaki mpe natatolaki; kasi ezali banzambe ya bapaya te. Bozali batatoli na Ngai, » elobi Yawe, « mpe Ngai, nazali Nzambe. 13 Solo, wuta na tango ya kala, nazalaka kaka ndenge moko; moko te akokoka kokangola na loboko na Ngai. Soki nasali, nani akobongola yango? » 14 Tala liloba oyo Yawe, Mosikoli na bino, Mosantu ya Isalaele, alobi: « Mpo na likambo na bino, nakotinda na Babiloni, mampinga ya basoda, mpe nakokitisa bato nyonso ya Babiloni lokola bakimi, ezala bato ya Chalide oyo bamikumisaka na koganga mpo na bamasuwa na bango. 15 Ngai, nazali Yawe, Mosantu na bino, Mokeli ya Isalaele, Mokonzi na bino. » 16 Tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo apasolaka nzela monene kati na ebale monene, mpe nzela moke kati na mayi ya makasi; 17 Ye oyo atelemisaka bashar mpe bampunda, mampinga ya basoda elongo na bilombe ya bitumba; Ye oyo alalisaka bango nyonso, mpe bakokaka lisusu kotelema te, bakufaka lokola singa ya mwinda: 18 « Bokanisa lisusu te makambo oyo eleka, bomitungisa lisusu te mpo na makambo ya kala. 19 Tala, nazali kosala likambo ya sika! Ezali kobima sik'oyo,

bozali komona yango te? Nazali kopasola nzela kati na esobe, mpe kotia bibale kati na mabele ya kokawuka. **20** Banyama ya zamba, bambwa ya zamba mpe maligbanga ekopesa Ngai nkembo; pamba te nakopesa mayi kati na esobe, bibale kati na mabele ekawuka, mpo na komelisa bato na Ngai, oyo naponaki, **21** bato oyo Ngai moko nabongisaki mpo ete bakoka kotatola lokumu na Ngai. **22** Kasi obelelaki Ngai te, oh Jakobi, pamba te olembaki Ngai, oh Isalaele. **23** Omemelaki Ngai bana meme te lokola mbeka ya kotumba, mpe opesaki Ngai lokumu te na nzela ya bambeka na yo. Nakomisaki yo mowumbu te mpo ete opesa Ngai malasi ya ansa lokola makabo, mpe nalembisaki yo te mpo ete obonzela Ngai malasi. **24** Osombelaki Ngai te biloko ya solo kitoko na motuya ya mbongo, mpe otondisaki Ngai te na mafuta ya mbeka na yo, kasi onyokolaki Ngai nde na masumu na yo mpe olembisaki Ngai na mabe na yo. **25** Ezali Ngai, Ngai kaka nde nalimbisaka masumu na yo mpo na lokumu ya Ngai moko mpe nakokanisa lisusu masumu na yo te. **26** Zongisa yango nanu na makanisi na Ngai; tika ete tosamba elongo, mpe loba yo moko mpo na kotalisa ete ozali moto ya sembo. **27** Tata na yo ya liboso asalaki masumu, balobeli na yo batombokelaki Ngai. **28** Boye, nakosambwisa bakambi ya tempelo na bino mpe nakobongisa Jakobi mpo na kobebisama, mpe Isalaele, mpo na pasi.

44 Kasi sik'oyo yoka, oh Jakobi, mowumbu na Ngai, Isalaele oyo naponaki! **2** Tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo asalaki yo, abongisaki yo wuta na libumu ya mama na yo mpe asungaka yo: Oh Jakobi, mowumbu na Ngai, kobanga te; yo, Yeshuruni, oyo naponaki. **3** Pamba te nakosopa mayi na mokili ya kokawuka, mpe bibale, na mabele ya kokawuka; nakosopa Molimo na Ngai na likolo ya bana na yo mpe mapamboli na Ngai na likolo ya bakitani na yo. **4** Bakokola malamu kati na matiti ya mobesu lokola banzete ya pepiliye pene ya ebale. **5** Moto moko akoloba: ‹ Nazali ya Yawe, › mpe moto mosusu akomibenga na kombo ya Jakobi, kino mosusu akokoma na loboko na ye: ‹ Nazali ya Yawe, › mpe akozwa kombo ya Isalaele. **6** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi mpe Mosikoli ya Isalaele, Mokonzi ya mampinga, alobi: Nazali ebandeli mpe nazali suka; Nzambe mosusu azali te, soki Ngai te. **7** Nani azali lokola Ngai? Tika ete atatola yango; tika ete aloba mpe abimisa liboso na Ngai makambo oyo esalema wuta kala, wuta tango nasala bato oyo, mpe makambo oyo ekoya! Solo, tika ete basakola makambo oyo ekoya! **8** Bolenga te, bobanga mpe te. Boni, natatolaki yango te? Nasakolaki yango te wuta kala? Bozali batatoli na Ngai. Boni, ezali na nzambe mosusu pembeni na Ngai? Te, ezali na Libanga mosusu te, nayebi ata moko te. » **9** Basali bikeko, bango nyonso, bazali pamba, mpe biloko oyo bango balingaka ezali ata na litomba te; esengelaki kotatola mpo na bango, kasi emonaka te mpe eyebaka ata eloko moko te; boye, bayokisama soni. **10** Nani asala nzambe to ekeko ya ebende mpo ete ezala ata na litomba moko te mpo na ye? **11** Tala, ye elongo na baninga na ye bakozala na soni; basali bikeko bazali na bango kaka bato lokola bato nyonso! Tika ete bango nyonso baya elongo mpe batelema wana; bakokweya na somo mpe na soni. **12** Monyangwisi bibende na moto azwaka sizo, asalelaka yango mpe asalaka na makala ya moto; asalaka ekeko na marto mpe abongisaka yango na makasi ya loboko na ye; nzokande soki akomi na nzala, makasi esili ye; soki mpe ameli mayi te, nzoto elembi ye! **13** Mosali bikeko afungolaka singa oyo bamekelaka molayi, akomaka elilingi na ekomeli ya motane, asalaka yango na nzela ya mbeli ya minu makasi, abongisaka mondelo na yango na lime mpe apesaka yango lolenge ya moto, ndenge kaka moto azalaka kitoko, mpo ete ekoka kowumela na Esika ya bule. **14** Akataka banzete ya sedele; mpe tango mosusu, banzete ya sipele to ya sheni; atikaka yango ekola kati na banzete ya zamba mpe alonaka nzete ya pen oyo mvula ekokolisa. **15** Moto azwaka yango mpo na kopelisa moto, akataka yango mpo na koyetola moto to mpo na kobelisa mapa; kasi asalaka na yango lisusu nzambe oyo afukamelaka; asalaka na yango nzambe ya ekeko oyo agumbamelaka. **16** Akotia ndambo ya nzete yango na moto, bongo akolamba na yango mosuni, akotumba mosuni na ye mpe akolia yango kino akotonda; akokoma lisusu koyoka molunge mpe akoloba: « Ah, nayoki molunge, namoni moto epeli makasi! » **17** Mpe na ndambo oyo etikali, oyo asalaki na yango nzambe, nzambe na ye ya ekeko, akofukamela yango mpe akosambela yango; akosambela yango mpe akoloba: « Bikisa ngai, ozali nzambe na ngai! » **18** Bayebi eloko moko te, bazali na bososoli te; miso na bango ekangama, emonaka te; mitema na bango ezali makasi, esosolaka te. **19** Moko te akanisaka, moko mpe te azalaka na boyebi mpe na mayele mpo na koloba: « Na nzela ya ndambo na yango, napelisaki moto, nabelisaki mapa na makala na yango ya moto, natumbaki mosuni mpe naliaki yango. Bongo mpo na oyo etikali, nasala na yango penza likambo ya nkele boye? Nafukamela penza mwa eteni ya nzete? » **20** Makanisi na ye ekangama na putulu, motema na ye ya lokuta ezali kokosa ye; akokoka te komikangola mpe koloba: « Boni, eloko oyo ezali na loboko na ngai ya mobali ezali lokuta te? » **21** « Oh Jakobi, kanisa nanu makambo oyo, pamba te, oh Isalaele, ozali mosali na Ngai. Nabongisaki yo mpo ete ozala mosali na Ngai; oh Isalaele, nakobosana yo te. **22** Nalongoli mabe

na yo lokola lipata, masumu na yo lokola lipata ya tongo. Zonga epai na Ngai, pamba te nasili kosikola yo. » **23** Oh Lola, yemba banzembo ya esengo, pamba te Yawe nde asali bongo! Oh mozindo ya mokili, tombola mongongo! Oh bino bangomba, bazamba mpe banzete nyonso kati na yango, boyemba banzembo ya elonga! Pamba te Yawe asikolaki Jakobi, amonisi nkembo na Ye kati na Isalaele. **24** « Tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo azali Mosikoli na yo, oyo abongisaki yo wuta na libumu ya mama na yo: Nazali Yawe oyo asalaki biloko nyonso, Ngai moko nde natandaki likolo lokola liputa, Ngai moko nde natandaki mabele. **25** Sik'oyo, nakomisi bilembo ya basakoli ya lokuta eloko pamba; natie mobulu kati na molimo ya bato oyo balobaka makambo ekoya, nakweyisi boyebi ya bato ya bwanya mpe nakomisi mayele na bango liboma. **26** Nakokisi maloba ya mosali na Ngai mpe nalongisi mabongisi ya bamemi sango na Ngai. Natatoli na tina na Yelusalemi: ‹ Bato bakovanda kati na yo; › na tina na bingumba ya Yuda: ‹ Ekotongama lisusu, › mpe na tina na mabanga na yango oyo ebukana: ‹ Nakobongisa yango lisusu. › **27** Nalobi na ebale monene: ‹ Kawuka, mpe nakokawusa bibale na yo! › **28** Nalobi na tina na Sirisi: ‹ Azali mobateli oyo naponi, akokokisa makambo nyonso oyo esepelisaka Ngai. Akoloba na tina na Yelusalemi: 'Tika ete etongama lisusu,' mpe na tina na Tempelo: 'Tika ete batonga miboko na yango.' › »

45 « Tala liloba oyo Yawe alobi epai ya Sirisi, mopakolami na Ye, oyo Yawe asimbi loboko na ye ya mobali mpo na kokweyisa bikolo nyonso liboso na ye mpe kolongola mikaba wuta na baloketo ya bakonzi, mpo na kofungola bikuke liboso na ye mpo ete bikuke yango ekangama te: **2** Nakotambola liboso na yo mpe nakolalisa bangomba, nakobuka bikuke ya bronze mpe nakokata-kata bibende oyo bakangelaka yango. **3** Nakopesa yo bomengo oyo babomba na molili, bozwi oyo batia na bisika ebombama, mpo okoka koyeba ete Ngai nazali Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo abengi yo na kombo na yo. **4** Mpo na bolingo ya Jakobi, mosali na Ngai, mpe Isalaele, moponami na Ngai, nabengi yo na kombo na yo, napesi yo kombo ya lokumu atako oyebi Ngai nanu te. **5** Nazali Yawe, mosusu azali te; Nzambe mosusu azali te, soki Ngai te. Nalatisi yo mokaba na loketo atako oyebi Ngai nanu te; **6** mpo ete, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste, bato bayeba ete mosusu azali te, bobele Ngai nde nazali Nzambe. Nazali Yawe, mosusu azali te. **7** Nasalaka pole mpe nakelaka molili, napesaka kimia mpe nakelaka pasi; Ngai Yawe nde nasalaka makambo oyo nyonso. **8** Yo, Lola kuna na likolo, nokisa bosembo lokola mvula, tika ete mapata ekitisa yango! Tika ete mabele efungwama mpo ete lobiko ebima; tika ete bosembo ekola nzela moko! Ezali Ngai Yawe nde nakelaki yango. **9** Mawa na ye oyo abetaka tembe na Mokeli na ye, ye oyo azali kaka mbeki kati na bambeki ya mabele! Boni, potopoto ekoki solo koloba na moto oyo asali yango: ‹ Ozali kosala nini? › Mpe mosala ya maboko na yo ekoki solo koloba: ‹ Azali na maboko te? › **10** Mawa na ye oyo alobaka na tata na ye: ‹ Mpo na nini obotaki ngai? › Mpe na mama na ye: ‹ Mpo na nini obotaki ngai? › **11** Tala liloba oyo Yawe, Mosantu ya Isalaele mpe Mokeli na ye, alobi: Boni, bino nde bato bokotuna Ngai soki nakosala nini mpo na bana na Ngai na mikolo oyo ekoya to bino nde bato bokopesa Ngai mitindo mpo na mosala oyo maboko na Ngai esali? **12** Ngai nde nasala mabele mpe nakela bato kati na yango; loboko na Ngai moko nde etandaki likolo lokola liputa mpe etiaki mampinga na yango nyonso na molongo. **13** Nakobimisa Sirisi na bosembo na Ngai; nakokomisa nzela na ye nyonso alima. Akotonga lisusu engumba na Ngai mpe akopesa bonsomi na bakangami na Ngai; ekozala na motuya ya mbongo to ya biloko te, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. » **14** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mosala ya Ejipito, mombongo ya Kushi mpe bato milayi ya Seba, bakoleka epai na yo mpe bakozala ya yo. Bakotambola ya kokangama na minyololo, sima na yo; bakofukama liboso na yo mpe bakobondela yo na maloba oyo: ‹ Solo, Nzambe azali penza epai na yo, nzambe mosusu azali te! › » **15** Solo, ozali Nzambe oyo amibombaka, Nzambe, Mobikisi ya Isalaele! **16** Bato nyonso oyo basalaka banzambe ya bikeko bakoyoka soni mpe bakosambwa; bango nyonso, bakokende na soni. **17** Kasi Yawe akobikisa Isalaele na lobiko ya seko na seko. Bokotikalaka lisusu koyoka soni te mpe kosambwa te, libela na libela. **18** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo akela likolo, Ye oyo azali Nzambe oyo asala mpe abongisa mabele, mpe atelemisa yango ngwi; Ye akelaki yango te mpo ete ezala pamba, kasi asalaki yango mpo ete bato bavanda: « Nazali Yawe, mpe mosusu azali te. **19** Nalobaki na nkuku te, kati na esika moko te ya molili ya mokili; nalobaki te na bakitani ya Jakobi: ‹ Boluka Ngai kati na pamba! › Nazali Yawe, nalobaka oyo ezali sembo, nasakolaka oyo ezali alima. **20** Bosangana elongo mpe boya, bopusana elongo bino nyonso, bino bato oyo bobiki kati na bikolo! Bato oyo bamemaka banzambe ya bikeko basala na nzete mpe babelelaka nzambe oyo ebikisaka te; bazangi boyebi. **21** Botelema mpe bopesa sango, boloba makambo na bino mpe tosamba elongo! Nani asakolaki yango wuta kala mpe atatolaki yango wuta na tango oyo eleka? Ezali Ngai Yawe te? Ezali na Nzambe mosusu te, soki Ngai te. Nazali Nzambe ya sembo mpe

Mobikisi; mosusu azali te, soki Ngai te. 22 Bozonga epai na Ngai mpo ete bobika, bino nyonso oyo bozali na basuka ya mokili; pamba te Ngai, nazali Nzambe, mpe mosusu azali te. 23 Nalapi ndayi na Kombo na Ngai; oyo ezali sembo ebimaka na monoko na Ngai, liloba oyo bakoki koboya te: mabolongo nyonso ekofukama liboso na Ngai, mpe minoko nyonso ekolapa ndayi na Kombo na Ngai. 24 Bakoloba na tina na Ngai: ‹ Makasi mpe bosembo ezali kati na Yawe kaka. › » Bato nyonso oyo batombokelaki Ye bakoya epai na Ye mpe bakoyoka soni. 25 Ezali kati na Yawe nde bato nyonso oyo bazali bakitani ya Isalaele bakokoma bato ya sembo mpe bakozwa lokumu.

46 Tala banzambe ya Babiloni: Beli esili ngala, Nebo ekweyi; bikeko na yango etiami likolo ya banyama, likolo ya bibwele! Bikeko oyo bomemaka ezali kilo makasi, ezali mokumba oyo elembisaka banyama. 2 Banzambe yango ya bikeko egumbami mpe ekweyi nzela moko, ezali na makoki te ya kobikisa mokumba na yango, pamba te ekeyi na bowumbu. 3 Oh ndako ya Jakobi, boyoka Ngai, mpe bino nyonso, batikali ya libota ya Isalaele, bino oyo nandima kobatela wuta na libumu ya mama mpe nandima komema mokumba wuta mbotama na bino. 4 Ezala tango bokotonda na suki ya pembe mpe bokokoma mibange, Ngai nakobongwana te, nakosunga bino kaka; Ngai nde nasalaki bino, nakomema mokumba na bino, nakosunga bino mpe nakobikisa bino. 5 Bolingi kokokanisa Ngai to kotia Ngai esika moko na nani? Bolingi solo kokokanisa Ngai na nani mpo ete amekana na Ngai? 6 Bazali bato oyo babimisaka wolo na mabenga na bango mpe bamekaka kilo ya palata na emekelo; bafutaka mosolo epai ya mosali bikeko na bibende mpo ete asalela bango nzambe ya ekeko ya wolo mpe ya palata, mpo ete bafukamela mpe bagumbamela yango. 7 Batiaka yango na mapeka mpe bamemaka yango, batelemisaka yango na esika na yango mpe etikalaka ya kotelema kaka wana. Wuta na esika na yango, ekoningana te. Ata soki moto moko abeleli yango, ekoyanola te, ekobikisa ye te na tango ya pasi. 8 Bokanisa yango lisusu, mpo bososola malamu; bino batomboki, bozongisa yango lisusu na mitema na bino! 9 Bokanisa lisusu makambo ya liboso, makambo oyo ya kala penza; solo, Ngai nazali Nzambe, mpe mosusu azali te, nazali Nzambe, moko te akokani na Ngai. 10 Nasakolaki makambo ya suka na ebandeli; wuta kala penza, nasakolaki makambo oyo ekoya. Nalobaki: « Mabongisi na Ngai ekolongisama, mpe nakosala nyonso oyo nasepeli kosala. » 11 Wuta na este, nabengi ndeke oyo eliaka misuni; longwa na mokili ya mosika, moto oyo akokokisa mabongisi na Ngai. Makambo oyo nalobaki, yango nde ekokokisama; oyo nabongisaki, yango nde ekosalema. 12 Boyoka Ngai, bino bato ya mitema makasi, bino bato oyo bozali mosika ya bosembo! 13 Bosembo na Ngai ekomi pene, ezali lisusu mosika te; mpe lobiko na Ngai ekowumela te. Nakopesa lobiko epai na Siona, mpe nkembo na Ngai, epai na Isalaele.

47 Kita mpe vanda na putulu, Babiloni, mboka kitoko! Vanda na mabele, kiti ya bokonzi ezali te, Babiloni, mboka kitoko! Moto moko te akobenga yo lisusu « mwasi bonzenga » to « mwasi kitoko. » 2 Kamata mabanga oyo banikelaka ble mpe sala farine, longola kitambala na yo, tombola nzambala na yo, mpe mipende na yo emonana, bongo katisa bibale! 3 Bolumbu na yo ekomonana, mpe soni na yo ekobombama te. Nakozongisa mabe na mabe, mpe moto moko te akopekisa Ngai. 4 Mosikoli na biso, Kombo na Ye: Yawe, Mokonzi ya mampinga, Mosantu ya Isalaele. 5 Vanda kimia, kende na molili, Babiloni, mboka kitoko, pamba te bakobenga yo lisusu te « mwasi mokonzi ya bikolo. » 6 Nasilikelaki bato na Ngai, nasambwisaki libula na Ngai; nakabaki bango na maboko na yo, mpe oyokelaki bango mawa te; bongo omemisaki ata mibange ekangiseli ya kilo makasi. 7 Olobaki: « Nakozala mwasi mokonzi mpo na libela! » Kasi motema na yo ekanisaki te tina ya makambo oyo mpe ndenge nini ekosukela. 8 Yoka sik'oyo, yo mwasi ya biyenga, oyo omesana kovanda na kimia mpe omilobelaka: « Ngai nde nazali, mosusu azali te. Nakotikala kokoma te mwasi akufisa mobali mpe nakotikala kokufisa bana te! » 9 Makambo mibale oyo ekokomela yo mbala moko mpe kaka na mokolo moko: kozanga bana mpe kokufisa mobali. Makambo oyo eleka ndelo nde ekokomela yo, ata kindoki na yo ezali makasi mpe bakisi na yo ezali na nguya. 10 Otiaki elikya na makambo na yo ya mabe, olobaki: « Moto moko te azali komona ngai! » Bwanya mpe mayele na yo epengwisaki yo tango ozalaki komilobela: « Ngai nde nazali, mosusu azali te! » 11 Pasi ekokomela yo, mpe okoyeba te ndenge ya kolongola yango; mikakatano ekokomela yo mpe okokoka komibatela te; libebi oyo oyebaki te ekokomela yo na pwasa. 12 Kangama kaka na bonganga mpe na kindoki na yo, oyo omonelaka pasi wuta bolenge na yo! Tango mosusu okozwela yango litomba, tango mosusu okokoka kobangisa bato. 13 Batoli nyonso oyo osili kozwa epai na bango elembisi yo nzoto! Tika ete bato ya soloka oyo bayekolaka bikelamu nyonso ya likolo: moyi, sanza, minzoto mpe biloko mosusu, mpe bayebisaka na ebandeli nyonso ya sanza makambo oyo ekoya, batelema wana mpe babikisa yo! 14 Tala, bakozala solo lokola matiti ya kokawuka, matiti oyo moto ekotumba; bakokoka kobikisa

ata milimo na bango moko te na nguya ya moto: Ekozala lisusu te lokola makala ya moto mpo na koyetola to moto mpo na kovanda zingazinga na yango. 15 Ezali bongo nde bakokoma liboso na yo, bato nyonso oyo ozalaki komonela pasi, mpe bato oyo ozalaki kosala elongo na bango wuta bolenge na yo. Moko na moko na bango akoyengayenga na ngambo na ye, moko te akobikisa yo!

48 Boyoka makambo oyo, oh ndako ya Jakobi, bino oyo bobengamaka na kombo ya Isalaele, bino oyo bobimi na libota ya Yuda, bino oyo bolapaka ndayi na Kombo na Yawe mpe bobelelaka Kombo ya Nzambe ya Isalaele, kasi na bosolo te mpe na bosembo te! 2 Bino oyo bomibengaka « Bato ya engumba mosantu » mpe bolukaka lisungi epai ya Nzambe ya Isalaele, oyo Kombo na Ye ezali « Yawe, Mokonzi ya mampinga. » 3 Nasakolaki makambo ya liboso wuta kala, monoko na ngai nde ebimisaki yango mpe nasalaki ete eyebana; nasalaki yango na pwasa mpe ekokisamaki. 4 Pamba te nayebaki ndenge nini bozalaka bato ya mito makasi, bato oyo bazalaka na kingo lokola ebende mpe oyo mbunzu na bango ezalaka lokola bronze. 5 Yango wana, nalobaki na yo makambo oyo wuta kala, nayebisaki yo yango liboso ete ekokisama mpo oloba te: « Nzambe na ngai ya ekeko nde asali yango, elilingi na ngai ya nzete mpe ya ebende nde apesaki mitindo ete esalema! » 6 Boyokaki makambo oyo! Botala, yango nyonso ekokisami. Boni, bokondima yango kaka te? Wuta sik'oyo, nakoyebisa yo makambo ya sika, makambo oyo ebombama, makambo oyo oyebi nanu te. 7 Ekelami nde sik'oyo, ezali makambo ya kala te, oyoka nanu yango te, liboso ya mokolo ya lelo. Boye, okoki koloba te: « Solo, nayoka sango na yango. » 8 Solo, oyoka yango nanu te mpe oyebi yango te; wuta kala, litoyi na yo ezalaka ya kokangama. Solo, nayebi ete ozalaka mokosi; babengaka yo motomboki wuta na libumu ya mama na yo. 9 Mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nakolembisa kanda ya motema na Ngai; mpo na lokumu na Ngai, nakozongisa motema na Ngai sima mpo na yo. Yango wana, nakoboma yo te. 10 Tala, napetolaki yo, kasi ndenge bapetolaka palata na moto te; namekaki yo kati na moto ya minyoko. 11 Nasali yango kaka mpo na lokumu na Ngai, mpo na lokumu na Ngai moko. Ndenge nini nakoki solo komisambwisa Ngai moko? Nakokaba nkembo na Ngai na nzambe mosusu te. 12 Yoka Ngai, oh Jakobi, Isalaele, yo oyo nabengaki! Ngai, nabongwanaka te; nazalaka na ebandeli mpe na suka. 13 Loboko na Ngai moko nde esalaki miboko ya mabele, mpe loboko na Ngai ya mobali nde etandaki likolo. Soki nabengi yango, yango nyonso etelemaka elongo. 14 Bino nyonso, boya elongo mpe boyoka: Nzambe nini ya ekeko asakolaki makambo oyo? Moto oyo Yawe alingaka akokokisa mokano na Ye mpo na Babiloni, mpe loboko na ye ekotelemela bato ya Babiloni. 15 Ezali Ngai, solo ezali Ngai nde nalobi mpe nabengi ye; nakoyeisa ye, mpe akolonga na makambo na ye. 16 Bopusana pene na Ngai mpe boyoka likambo oyo: « Wuta na ebandeli, nalobaka na nkuku te; wuta tango makambo oyo esalema, nazali wana. » Mpe sik'oyo, Nkolo Yawe atindi Ngai elongo na Molimo na Ye. 17 Tala liloba oyo Yawe, Mosikoli na yo, Mosantu ya Isalaele, alobi: « Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo ateyaka yo makambo ya malamu mpo na bolamu na yo; oyo atambolisaka yo na nzela oyo osengeli kolanda. 18 Oh! Soki osalaki penza keba na mibeko na Ngai, kimia na yo elingaki kozala lokola ebale, mpe bosembo na yo, lokola mbonge ya ebale monene; 19 bakitani na yo balingaki kozala lokola zelo, bana na yo, lokola motango ya mbuma ya zelo; kombo na bango elingaki kolongwa te to kobebisama te liboso na Ngai. 20 Bobima na Babiloni, bokima wuta na bato ya Babiloni! Boloba yango na makelele ya esengo mpe botatola yango; bopanza sango na yango kino na suka ya mokili; boloba: ‹ Yawe asikoli Jakobi, mosali na Ye. › » 21 Bayokaki posa ya mayi te tango azalaki kotambolisa bango na esobe, abimisaki mayi na libanga mpo na bango, abukaki libanga mpe mayi ebimaki. 22 Kasi Yawe alobaki: « Kimia ezali te mpo na bato mabe. »

49 Boyoka ngai, bino bisanga; boyoka maloba oyo, bino bikolo oyo ezali mosika: Yawe abengaki ngai wuta na libumu ya mama na ngai, azalaki kolobela kombo na ngai wuta mbotama na ngai; 2 akomisi monoko na ngai lokola mopanga ya minu makasi, abombi ngai na se ya elili ya loboko na Ye, akomisi ngai lokola tolotolo mpe abombi ngai kati na ebombelo batolotolo na Ye; 3 alobaki na ngai: « Oh Isalaele, ozali mosali na ngai, nakomonisa nkembo na ngai na nzela na yo. » 4 Kasi ngai, nalobaki: « Nabimisaki motoki na ngai se pamba, nasilisaki makasi na ngai na pamba mpe nazwaki litomba moko te. Nzokande, lifuti na ngai ezali na maboko ya Yawe, mpe litomba na ngai ezali epai ya Nzambe na ngai. » 5 Mpe sik'oyo, Yawe oyo asalaki ngai wuta na libumu ya mama na ngai mpo ete nazala mosali na Ye, mpo na kozongisa Jakobi epai na Ye mpe kosangisa Isalaele pene na Ye, pamba te nazali na lokumu na miso ya Yawe mpe Nzambe na ngai azali makasi na ngai, 6 Ye, Yawe, alobi: « Ezali penza likambo moke mpo na yo kozala mosali na Ngai mpo na kotelemisa mabota ya Jakobi mpe kozongisa bana ya Isalaele oyo nabombaki. Mpe lisusu, nakokomisa yo pole mpo na bikolo mosusu mpo ete omema lobiko na Ngai kino na suka ya mokili. » 7 Tala liloba oyo Yawe, Mosikoli mpe Mosantu ya Isalaele, alobi epai na ye

oyo atiolami mpe amonani lokola eloko pamba na miso ya ekolo, na miso ya mowumbu ya bakonzi mabe: « Bakonzi bakomona yo mpe bakotelema, bakambi bakomona yo mpe bakogumbama, likolo na Yawe oyo azali Sembo, Mosantu ya Isalaele, oyo aponaki yo. » **8** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Na tango ya malamu, nakoyanola yo; mpe na mokolo ya lobiko, nakosunga yo; nakobatela yo mpe nakotombola yo mpo ete osala boyokani elongo na bato, osala ete mokili etombwama mpe ozongisela yango libula na yango oyo ebebisamaki; **9** mpo ete oloba na bakangami: ‹ Bobima, › mpe na bato oyo bazali kati na molili: ‹ Bokoma bansomi! › Boye bakozala lokola bibwele oyo ezali kolia matiti pene ya nzela, mpe bakozwa bilei na bangomba nyonso oyo ebotaka matiti te. **10** Bakoyoka lisusu nzala te mpe posa ya mayi te; molunge ya esobe to moyi makasi ekomonisa bango pasi te, pamba te Ye oyo alingaka bango akolakisa bango nzela mpe akomema bango pene ya miluka. **11** Nakobongola bangomba na Ngai nyonso nzela, mpe nakokunda mabulu ya banzela na Ngai ya minene. **12** Tala, bakowuta penza mosika, ndambo moko na ngambo ya nor, ndambo mosusu na ngambo ya weste, mpe ndambo mosusu na etuka ya Sinimi. » **13** Oh likolo, ganga na esengo! Oh mabele, sepela! Oh bangomba, boyemba banzembo! Pamba te Yawe abondisi bato na Ye mpe ayokeli mawa bato oyo banyokwamaki. **14** Kasi Siona alobaki: « Yawe asundoli ngai, Nkolo na ngai abosani ngai! » **15** Boni, mama akoki solo kobosana bebe na ye oyo azali komelisa mabele, to kozanga bolingo epai ya mwana oyo ye aboti? Ata soki akoki kobosana, ngai nakoki kobosana yo te! **16** Tala, nakoma yo na matandu ya maboko na ngai; bamir na yo ya makasi ezalaka tango nyonso liboso na ngai. **17** Bana na yo bakozonga na lombangu, kasi babebisi na yo bakokende mosika na yo. **18** Tombola miso na yo mpe tala na zingazinga: bana na yo nyonso basangani mpe bazali koya epai na yo. Nalapi ndayi na Kombo na Ngai, elobi Yawe, ete bakozala mpo na yo lokola babiju ya talo, mpe okolata bango lokola mokaba ya mwasi mobandami na libala. **19** Ata soki mokili na yo ekomaki lokola mipiku ya mabanga, bongo ebebisamaki mpe etikalaki lisusu na bato te; sik'oyo, ekokoma moke mpo na bato na yo, mpe bato oyo bazalaki komonisa yo pasi bakozala mosika na yo. **20** Okanisaki ete ozangaki bana, kasi okoyoka bango koloba na matoyi na yo: « Esika oyo ezali penza moke mpo na biso; pesa biso esika oyo eleki monene mpo ete tokoka kovanda. » **21** Boye, okomilobela na motema: « Nani abotelaki ngai bana nyonso oyo? Nazangaki bana mpe nazalaki kobota te, nazalaki mowumbu mpe moto basundola. Bongo nani abokolaki bango? Natikalaki kaka ngai moko, bongo bana oyo bawuti wapi? » **22** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala, nakotombola loboko na Ngai liboso ya bikolo, nakotelemisa bendele na Ngai liboso ya bato; bakomema bana na yo ya mibali na maboko na bango mpe oyo ya basi, na mapeka na bango. **23** Bakonzi bakozala batata babokoli na yo, mpe basi na bango, basungi na yo; bakofukama liboso na yo na bilongi etala na mabele, bakolembola putulu ya makolo na yo. Boye, okoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe; ete bato oyo batielaka Ngai motema bayokisamaka soni te. » **24** Boni, bakoki solo kobotola bomengo ya bitumba na maboko ya basoda ya mpiko to kokangola mokangami wuta na maboko ya monyokoli na ye? **25** Kasi tala liloba oyo Yawe alobi: « Solo, mokangami akokangolama na maboko ya basoda ya mpiko, mpe bomengo ya bitumba ekokangolama na maboko ya monyokoli. Nakotelemela bato oyo bakotelemela yo, mpe nakobikisa bana na yo. **26** Nakosala ete banyokoli na yo balia misuni na bango moko; bakolangwa makila na bango moko ndenge balangwaka masanga ya vino. Boye, moto nyonso akoyeba ete Ngai Yawe, nazali Mobikisi na yo, Mosikoli na yo, Elombe ya Jakobi. »

50 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Wapi mokanda ya koboma libala oyo Ngai nabenganelaki mama na bino? To natekaki bino epai ya nani oyo Ngai nazalaki na niongo na ye? Botekamaki mpo na masumu na bino; mpe libala ya mama na bino ekufaki mpo na botomboki na bino. **2** Mpo na nini moto azalaki te tango nayaki? Mpo na nini moto apesaki eyano te tango nabengaki? Loboko na Ngai ezalaki mokuse mpo na kosikola bino? Nazangaki solo makasi mpo na kokangola bino? Na pamela na Ngai, nakawusaka ebale monene, nakomisaka bibale esobe; mbisi na yango ekomaka kolumba solo mpo ete mayi ezali te mpe ekufaka na posa ya mayi. **3** Nalatisaka likolo elamba ya mwindo mpe nazipaka yango na bilamba ya saki. » **4** Nkolo Yawe apesaki ngai maloba ya bayekoli, mpo ete nakoka kolendisa na nzela ya liloba moto oyo alembi; alamusaka ngai tongo nyonso, alamusaka litoyi na ngai mpo ete nayoka lokola moyekoli. **5** Nkolo Yawe afungolaki ngai matoyi, mpe ngai natiaki moto makasi te; namizongisaki sima te. **6** Napesaki mokongo na ngai epai ya bato oyo bazalaki kobeta ngai, matama na ngai, epai ya bato oyo bazalaki kopikola ngai mandefu. Nabombaki elongi na ngai te na kotiolama mpe na basoyi. **7** Lokola Nkolo Yawe asungaka ngai, nakoyokisama soni te. Yango wana, nakomisi elongi na ngai makasi lokola libanga, mpe nayebi ete nakoyokisama soni te. **8** Ye oyo alongisaka ngai azali pene, nani akokoka kotelemela bosembo na ngai? Tika ete tosamba elongo! Nani akofunda ngai ete tosamba na ye? Tika ete apusana pene na ngai! **9** Ezali Nkolo Yawe

nde asungaka ngai; nani akolonga ngai na esambiselo? Tala, bango nyonso bakokweya lokola bilamba ya kala oyo ebeba, bongo nseka ekolia bango. 10 Ezali na moto kati na bino oyo atosaka Yawe mpe ayokaka mongongo ya Mowumbu na Ye, bongo atambola kati na molili mpe atikala komona pole te? Tika ete atia elikya na ye kati na Kombo na Yawe mpe atalela Nzambe na ye. 11 Kasi sik'oyo, bino nyonso oyo bopelisi moto mpe bosimbi bakoni oyo ezali kopela moto, bokende, botambola na pole ya moto na bino mpe ya bakoni oyo bopelisi. Tala oyo bokozwa na maboko na ngai: Bokokufa na pasi!

51 « Boyoka ngai, bino bato oyo bolukaka bosembo mpe bolukaka Yawe! Botala libanga epai wapi bosalemaki, mpe libulu epai wapi bobendamaki. 2 Botala Abrayami, tata na bino; mpe Sara oyo abotaki bino. Tango nabengaki ye, azalaki kaka ye moko; napambolaki ye mpe nakomisaki ye tata ya bato ebele! 3 Solo, Yawe akobondisa Siona mpe akotala na liso ya ngolu bisika nyonso ya Siona oyo ebeba; akokomisa esobe na yango lokola Edeni, bisika na yango ekawuka, lokola elanga ya Yawe. Esengo mpe kosepela nde ekomonana kuna, matondi mpe mongongo ya banzembo. 4 Oh bato na ngai, boyoka ngai! Bino, ekolo na ngai, boyoka ngai malamu: Mpo ete Mobeko ekobimela epai na ngai, lolenge na ngai ya kokata makambo ekoyeisa pole na bikolo. 5 Bosembo na ngai ezali pene, lobiko na ngai ebimi na lombangu, mpe maboko na ngai ekosambisa bikolo. Bisanga ekotalela ngai, ekozala na elikya na nguya ya loboko na ngai. 6 Botombola miso na bino na likolo, botala na se, na mabele; likolo ekolimwa lokola milinga, mabele ekonuna lokola elamba, mpe bavandi na yango bakokufa lokola banzinzi. Kasi lobiko na ngai ekowumela seko na seko, bosembo na ngai ekotikala kokweya mokolo moko te. 7 Boyoka ngai, bino bato oyo boyebi bosembo, bino bato oyo bozali na Mobeko na ngai kati na mitema na bino: Bobanga te lolenge bato bakotiola bino to bozala na somo ya mangungu na bango te. 8 Pamba te nseka ekolia bango lokola elamba, mpe bampese ekolia bango lokola elamba basala na bapwale ya meme; kasi bosembo na ngai ekowumela seko na seko, mpe lobiko na ngai, bileko na bileko. » 9 Oh loboko na Yawe, lamuka, lamuka! Lata makasi! Lamuka, lokola na mikolo ya kala, na bileko oyo eleka kala! Ezali Yo te oyo okataki-kataki Raabi, oyo obomaki dalagona? 10 Ezali Yo te oyo okawusaki ebale monene, mayi oyo ya mozindo makasi? Ezali Yo te oyo opasolaki nzela kati na ebale monene mpo ete basikolami na Yo bakoka kokatisa? 11 Boye, bato oyo Yawe akangoli bakozonga, bakokota kati na Siona na banzembo ya esengo; esengo ya libela na libela ekozala lokola motole na mito na bango; bakotondisama na esengo mpe na kosepela, bongo pasi mpe minyoko ekokima mosika na bango. 12 « Ezali Ngai, Ngai nde nabondisaka bino. Ozali nani mpo ete obanga moto oyo akokufa, mwana na moto oyo azali kaka lokola matiti? 13 Ozali mpe kobosana Yawe, Mokeli na Yo, oyo atandaki likolo ndenge batandaka liputa mpe atongaki miboko ya mabele, mpo ete okoma kobika mikolo nyonso na kobanga liboso ya kanda ya banyokoli oyo babongisami mpo na kobebisama? Pamba te, wapi kanda ya banyokoli? 14 Etikali kaka moke, bakangami bakozwa bonsomi, bakokufa lisusu te kati na boloko na bango mpe bakozanga lisusu bilei te. 15 Nazali Yawe, Nzambe na Yo, oyo aningisaka ebale monene mpo ete mbonge na yango etomboka. Kombo na Ye ezali ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga. › 16 Natiaki maloba na Ngai na monoko na yo, mpe nazipi yo na elili ya loboko na ngai; nazali Ye oyo atiaki likolo na esika na yango, oyo atongaki miboko ya mabele mpe oyo alobaki na Siona: ‹ Bozali bato na Ngai! › » 17 Lamuka, lamuka! Telema, Yelusalemi, yo oyo omelaki, wuta na loboko ya Yawe, kopo ya kanda na Ye; yo oyo omelaki mpe osilisaki kino na suka kopo oyo epesaka bato kizunguzungu. 18 Kati na bana nyonso oyo abotaki, Ezali na mwana moko te oyo azali kolakisa ye nzela; kati na bana oyo abokolaki, moko te azali kosimba ye na loboko. 19 Makama mibale oyo ekomeli yo, nani akoki kolendisa yo: Mokili na yo ekomi mipiku ya mabanga mpe ebebisami, nzala makasi mpe mopanga, nani akobondisa yo? 20 Bana na yo balembi, balali-lali na babalabala nyonso lokola mboloko oyo ekangami na motambo; kanda ya Yawe mpe pamela ya Nzambe na yo nde ebuki-buki bango lolenge wana. 21 Yango wana, yo oyo basambwisi, yo oyo olangwe, kasi na masanga ya vino te, yoka makambo oyo: 22 Tala liloba oyo Nkolo Yawe, Nzambe na yo, oyo abundelaka bato na Ye, alobi: « Tala, nalongoli kopo ya kizunguzungu, kopo ya kanda na Ngai, na loboko na yo, okomela yango lisusu te. 23 Nakotia yango na loboko ya banyokoli na yo, oyo balobaki na yo: ‹ Lala na se mpo ete totambola likolo na yo! › Mpe okomisaki mokongo na yo lokola nzela, lokola balabala mpo ete batambola likolo na yo. »

52 Oh Siona, lamuka, lamuka! Tika ete omikomisa lisusu makasi. Yelusalemi, engumba ya bule, lata bilamba na yo ya lokumu, pamba te ezala moto oyo bakata ngenga te to moto ya mbindo, akokota lisusu kati na yo te. 2 Oh Yelusalemi, milongola na putulu, telema mpe vanda na esika na yo ya lokumu! Oh Siona, mboka kitoko, yo oyo ozali mokangami, kata minyololo na kingo na yo! 3 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Lokola bomitekaki na ofele,

bokosikolama mpe na mbongo te. » 4 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Na ebandeli, bato na Ngai bakendeki na Ejipito mpo na kovanda kuna lokola bapaya; mpe na sima, Asiri anyokolaki bango. 5 Sik'oyo, eloko nini nasili kozwa awa, » elobi Yawe? « Pamba te bamemaki bato na Ngai na pamba, mpe bato oyo bazali kokonza bango bazali koganga makasi, » elobi Yawe, « mpe, mokolo na mokolo mpe tango nyonso, Kombo na Ngai ezali kofingama. 6 Yango wana, bato na Ngai bakoyeba Kombo na Ngai; yango wana, na mokolo wana, bakoyeba ete Ngai moko nde nasakolaki yango. Solo, ezali nde Ngai. » 7 Tala ndenge ezali kitoko, na likolo ya bangomba, makolo ya bato oyo basakolaka basango ya malamu, ba-oyo batatolaka kimia, ba-oyo bamemaka basango ya boboto, ba-oyo basakolaka lobiko, ba-oyo balobaka na Siona: « Nzambe na yo azali Mokonzi! » 8 Yoka! Bakengeli na yo batomboli mingongo; bazali koganga elongo na esengo, pamba te, na miso na bango, bakomona Yawe kozonga lisusu na Siona. 9 Bino mipiku ya mabanga ya Yelusalemi, boyemba elongo banzembo ya esengo, pamba te Yawe abondisi bato na Ye, asikoli Yelusalemi. 10 Yawe asemboli na pole loboko na Ye ya bule na miso ya bikolo nyonso; mpe suka nyonso ya mokili ekomona Lobiko ya Nzambe na biso. 11 Bokende, bokende, bobima awa! Bosimba eloko moko te ya mbindo! Bobima kati na yango mpe bozala peto, bino oyo bomemi bisalelo ya Tempelo ya Yawe! 12 Kasi na mbala oyo, bokobima na kowela te mpe bokokende te lokola bato bazali kokima, pamba te Yawe akotambola liboso na bino mpe Nzambe ya Isalaele akozala Mokengeli na bino na sima. 13 Tala, mosali na ngai akosala na bwanya, akotombolama, akomata likolo mpe akonetolama makasi penza. 14 Ndenge bato mingi bazalaki na somo mpo na ye na ndenge abebaki, elongi na ye etikalaki lisusu te lokola elongi ya moto, mpe lolenge na ye etikalaki lisusu te lokola mwana ya moto nyonso, 15 ndenge wana mpe bato ya bikolo bakokamwa, mpe bakonzi bakokanga minoko na bango na tina na ye, pamba te bakomona oyo nanu babetela bango lisolo te mpe bakososola oyo nanu bayoka te.

53 Nani andimaki makambo oyo tosakolaki? Mpe epai ya nani loboko na Yawe emonisamaki? 2 Pamba te akolaki liboso na Ye lokola nzete ya moke, lokola mosisa oyo ebimi na esobe; azalaki ata na kitoko to lokumu te oyo ekokaki kobenda miso na biso ete etala ye; lolenge na ye ezalaki ata na eloko moko te oyo ekokaki kosala ete tosepela na ye. 3 Bato batiolaki mpe basundolaki ye, ye moto na pasi, amesana konyokwama. Lokola moto oyo babwakeli soyi na elongi, atiolamaki, mpe tondimaki ye te. 4 Solo, amemaki mokumba ya bokono na biso mpe alataki pasi na biso kati na nzoto na ye; kasi biso, tokanisaki ete Nzambe nde abetaki ye, apesaki ye etumbu mpe asambwisaki ye. 5 Nzokande, bazokisaki ye bapota mpo na botomboki na biso, banyokolaki ye mpo na masumu na biso; etumbu oyo ememelaki biso kimia ekweyaki na nzoto na ye; mpe na nzela ya bapota na ye, biso tobikisami na bokono na biso. 6 Biso nyonso, tozalaki koyengayenga lokola bana meme, moko na moko azalaki kolanda nzela na ye; bongo Yawe akweyisaki masumu na biso nyonso na nzoto na ye. 7 Banyokolaki ye mpe bamonisaki ye pasi, kasi atikalaki kofungola monoko na ye te lokola mpate oyo bazali komema na esika oyo babomelaka banyama, lokola meme liboso ya bato oyo bazali kolongola yango bapwale; akangaki monoko na ye. 8 Babomaki ye na nzela ya minyoko mpe ya etumbu; kasi nani kati na bato ya tango na ye akokaki komitungisa na tina na ye? Pamba te balongolaki ye na mokili ya bato ya bomoi, babetaki ye likolo ya masumu ya bato na Ngai. 9 Bapesaki ye kunda kati na bato mabe, mpe kunda na ye ezalaki elongo na bazwi, atako asalaki likambo moko te ya mabe, mpe monoko na ye etikalaki koloba lokuta te. 10 Nzokande, ezalaki mokano na Yawe ete anyokwama na nzela ya pasi. Atako Yawe akomisaki bomoi na ye mbeka mpo na masumu, akomona bakitani na ye mpe mikolo na ye ekobakisama; bongo mokano na Yawe ekolongisama na loboko na ye. 11 Sima na pasi ya molimo na ye, akomona pole ya bomoi mpe posa na ye ekokokisama. Na nzela ya boyebi na ye, Mosali na Ngai ya sembo akolongisa bato ebele mpe akomema masumu na bango. 12 Yango wana, nakopesa ye libula kati na bato minene, mpe akokabola bomengo ya bitumba elongo na bato ya makasi, pamba te akabaki bomoi na ye na kufa mpe amitikaki ete batanga ye na molongo ya babomi bato, pamba te amemaki masumu ya bato ebele mpe amikomisaki molobeli ya babuki mibeko.

54 Oh mwasi ekomba, yemba nzembo na esengo, yo oyo obotaka te! Yemba nzembo mpe ganga na esengo, yo mwasi oyo oyoki nanu pasi ya kobota te! Pamba te bana ya mwasi oyo basundola bakozala ebele koleka bana ya mwasi ya libala, elobi Yawe. 2 Yeisa ndako na yo ya kapo monene, bakisa bakapo na ndako yango mpo ete eya monene; kokanga motema te! Benda na molayi basinga na yo mpe pika banzete na yo makasi! 3 Pamba te okofungwama na ngambo ya loboko na yo ya mobali mpe na ngambo ya loboko na yo ya mwasi; bakitani na yo bakokonza bikolo mosusu mpe bakosala ete bato bavanda lisusu na bingumba na bango oyo etikalaki lisusu na bato te. 4 Kobanga te, pamba te okoyoka lisusu soni te! Kozala na mawa te, pamba

te okotiolama lisusu te! Okobosana soni ya bolenge na yo mpe okokanisa lisusu te pasi na yo ya kokufisa mobali; **5** pamba te Mokeli na yo nde mobali na yo, Kombo na Ye: Yawe, Mokonzi ya mampinga; Mosantu ya Isalaele azali Mosikoli na yo; babengaka Ye: Nzambe ya mokili mobimba. **6** Pamba te Yawe abengi yo lisusu lokola mwasi oyo basundola, bongo azali na pasi na motema. Ndenge nini bakoki solo kosundola mwasi oyo babala na bolenge, elobi Nzambe na yo? **7** Nasundolaki yo kaka mpo na tango moke; kasi na bolingo nyonso, nakozongisa yo. **8** Mpo ete nazalaki na kanda makasi, nabombelaki yo elongi na Ngai kaka mpo na tango moke; kasi nakolakisa yo bolamu mpo na bolingo oyo ezangi suka, elobi Yawe, Mosikoli na yo. **9** Na miso na Ngai, ezali lokola na mikolo ya Noa, tango nalapaki ndayi ete mayi ya Noa ekozindisa lisusu mabele te. Boye, nalapi solo ndayi sik'oyo ete nakosilikela yo lisusu te mpe nakopamela yo lisusu te. **10** Ata bangomba milayi eningani, ata bangomba mikuse elongwe na bisika na yango, bolingo na Ngai epai na yo ekoningana te, mpe boyokani na Ngai ya kimia ekotikala kolongwa te, elobi Yawe oyo alingaka yo. **11** Oh engumba ya mawa, engumba oyo mopepe makasi esili kobuka mpe ezangeli kobondisama, nakotonga yo lisusu na mabanga ya talo mpe nakosala miboko na yo na mabanga ya safiri, **12** nakotonga bamir ya lopango na yo na mabanga ya ribi, nakosala bikuke na yo na biloko ya ngelingeli, mpe bamir na yo nyonso, na mabanga ya talo. **13** Yawe akoteya bana na yo nyonso, mpe kimia ya bana na yo ekozala monene. **14** Okolendisama kati na bosembo: minyoko ekozala mosika na yo, okobanga lisusu eloko moko te, mpe somo ekokende mosika na yo; ekomeka kopusana lisusu pene na yo te. **15** Soki babundisi yo, ekowuta epai na Ngai te; moto nyonso oyo akobundisa yo akokweya liboso na yo. **16** Tala, ezali Ngai nde nakelaki monyangwisi bibende na moto oyo apelisaka moto makasi na makala mpe asalaka ebundeli mpo ete esala mosala na yango. Ezali mpe kaka Ngai nde nakelaki mobebisi mpo ete asala mosala ya kobebisa. **17** Nzokande, ebundeli moko te oyo esalemi mpo na kosala yo mabe ekolonga; mpe monoko nyonso oyo ekotelemela yo na kosambisa, okokatela yango etumbu. Yango nde ekozala libula ya basali ya Yawe, mpe elonga na bango kowuta epai na Ngai, elobi Yawe.

55 « Bino nyonso oyo bozali na posa ya komela, boya, boya na esika oyo mayi ezali; ezala bino oyo bozali na mbongo te, boya kosomba mpe kolia; boya kosomba vino mpe miliki: ezali ya ofele, ya kosomba na mbongo te! **2** Mpo na nini bozali kobebisa mbongo mpo na bilei oyo etongaka nzoto te, mpe kobimisa motoki mpo na bilei oyo etondisaka te? Boyoka, boyoka Ngai mpe bolia bilei ya kitoko, mpe bokosepela na biloko ya elengi. **3** Bopesa Ngai matoyi na bino mpe boya epai na Ngai, boyoka mpe bokozala na bomoi; nakosala boyokani ya libela elongo na bino, boyokani oyo nalakaki Davidi, na boyengebene mpe na bolingo na Ngai. **4** Tala, nakomisaki ye motatoli na Ngai na miso ya bato ya bikolo ebele, mokambi mpe motambolisi ya bato. **5** Solo, okobenga bikolo oyo oyebi te, mpe bikolo oyo eyebi yo te ekoya na lombangu epai na yo mpo na Yawe, Nzambe na yo, mpo na Mosantu ya Isalaele, pamba te alatisi yo nkembo. » **6** Boluka Yawe wana akoki nanu komonana, bobelela Ye wana azali nanu pene. **7** Tika ete moto mabe atika banzela na ye, mpe tika ete mosumuki atika makanisi na ye; tika ete azonga epai na Yawe mpo ete ayokela ye mawa, tika ete azonga epai ya Nzambe na biso, pamba te alimbisaka kaka. **8** « Makanisi na Ngai ezali makanisi na bino te, mpe banzela na Ngai ezali banzela na bino te, » elobi Yawe. **9** « Pamba te ndenge likolo eleki mosika na mabele, ndenge wana mpe banzela na Ngai ezali likolo koleka banzela na bino, mpe makanisi na Ngai ezali likolo koleka makanisi na bino. **10** Ndenge mvula mpe mvula ya pembe enokaka wuta na likolo mpe ezongaka te na likolo soki epolisi mabele te, soki ebotisi yango bambuma mpe bafololo te, soki epesi nkona te na moloni mpe bilei te na moto oyo aliaka, **11** ndenge wana mpe liloba oyo ebimaka na monoko na Ngai ezalaka: ezongaka pamba te epai na Ngai, soki esali nanu te mokano na Ngai, mpe soki ekokisi nanu te mabongisi oyo natindelaki yango. **12** Bokobima na esengo, mpe bakotambolisa bino na kimia; bangomba milayi mpe bangomba mikuse ekoyemba nzembo ya elonga liboso na bino, mpe banzete nyonso ya zamba ekobeta maboko. **13** Nzete ya sipele ekobota na esika ya banzube, nzete ya mirite ekobota na esika ya basende; ekozala, mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe, elembo ya libela na libela, oyo ekotikala kobebisama te. »

56 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Botambola na alima mpe bosala kolanda bosembo, pamba te lobiko na Ngai ekomi pene mpe bosembo na Ngai ekomi pene ya komonisama. **2** Esengo na moto oyo asalaka bongo, oyo akangamaka na yango, oyo abatelaka mokolo ya Saba mpe abebisaka te bosantu na yango, mpe oyo abatelaka loboko na ye ete esala mabe te! » **3** Tika ete mopaya oyo akangami na Yawe aloba te: « Yawe akokabola ngai solo na bato na Ye! » Mpe tika ete soda oyo baboma mokongo aloba te: « Nazali na ngai kaka nzete ya kokawuka! » **4** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Mpo na basoda oyo baboma bango mikongo, oyo babatelaka mokolo na Ngai ya

Saba, oyo baponaka makambo oyo esepelisaka Ngai, mpe bakangamaka na boyokani na Ngai: 5 nakopesa bango, kati na Tempelo na Ngai mpe na bamir na yango, ekaniseli oyo ezali na kombo: ekozala malamu koleka kozala na bana mibali mpe bana basi. Nakopesa bango kombo ya libela, oyo bakoki kolongola te. 6 Bapaya oyo bakangami na Yawe mpo na kosalela Ye, mpo na kolinga Kombo na Ye mpe kogumbamela Ye, bato nyonso oyo bakobatela mokolo ya Saba mpe bakobebisa te bosantu na yango, mpe bato oyo bakokangama na boyokani na Ngai; 7 nakomema bango na ngomba na Ngai ya bule mpe nakopesa bango esengo kati na Ndako epai wapi basambelaka Ngai. Bambeka na bango ya kotumba mpe makabo na bango ekondimama na etumbelo na Ngai, pamba te Ndako na Ngai ekobengama Ndako ya losambo mpo na bikolo nyonso. » 8 Nkolo Yawe oyo asangisi bawumbu ya Isalaele alobi: « Nakosangisa lisusu bato mosusu elongo na bango, esika moko na bato oyo nasilaki kosangisa. » 9 Bino banyama nyonso ya esobe, boya; bino banyama nyonso ya zamba, boya kolia! 10 Bakengeli ya Isalaele bazali bakufi miso, bango nyonso bazangi mayele; bango nyonso bazali lokola bambwa oyo egangaka te, bakokaka koganga te, mosala na bango kolala mpe kolota bandoto, balingi pongi makasi. 11 Bazali lokola bambwa ya lokoso, batondaka te. Bazali babateli oyo bazangi bososoli, moko na moko kati na bango alandaka kaka nzela na ye moko mpe alukaka kaka bolamu na ye moko. 12 Moko na moko alobaka: « Yaka! Tika ete nakamata vino mpo ete tomela mpe tolangwa na biso masanga! Lobi mpe ekozala kaka ndenge moko na lelo, masanga ya komela ezali nanu ebele! »

57 Moto ya sembo azali kokufa, kasi ezali kosala ata moto moko te motema pasi; bato ya malamu bazali kosila, mpe ata moto moko te azali kososola ete bato ya sembo bazali kolongolama mpo ete bazala mosika na mabe. 2 Bato oyo batambolaka na bosembo bakokota na kimia, bakozwa bopemi na bambeto na bango. 3 « Kasi bino, boya awa, bino bana ya mwasi ya soloka, bino bana oyo bobotami na nzela ya ekobo mpe ya kindumba. 4 Bozali koseka nani? Bozali kofungolela nani monoko? Bozali kotiela nani penza monoko? Boni, bozali bana ya batomboki te, bozali libota ya lokuta te? 5 Bozali kopela na posa mabe na se ya banzete minene oyo babengaka terebente, na se ya banzete nyonso ya mibesu; bozali kobonza bana na bino ya mibali lokola bambeka kati na lubwaku mpe kati na mabulu ya mabanga. 6 Libula na yo ezali nde banzambe ya bikeko kati na mabanga ya lubwaku, oyo babongisa; solo, yango nde ezali libula na yo. Solo penza, ezali epai na yango nde ozali kosopa makabo ya masanga ya vino mpe kobonza makabo ya bambuma. Boni, nasepela solo na makambo ya boye? 7 Otiaki mbeto na yo na likolo, na songe ya ngomba; kuna nde ozalaki komata mpo na kobonza mbeka. 8 Otiaki nzambe na yo ya ekeko na sima ya ekuke na yo mpe ya mabaya oyo esimbaka ekuke yango. Osundoli ngai, olongoli bilamba na yo, omati likolo ya mbeto na yo; osali boyokani elongo na bato oyo olingaka kosangisa na bango nzoto mpe oluki komona bolumbu na bango. 9 Okendeki epai ya Moloki na mafuta ya olive mpe obakisaki lisusu malasi na yo. Otindaki bantoma na yo mosika, omikitisaki na se penza kino na mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** 10 Nzela na yo nyonso elembisaki yo nzoto, kasi omilobelaki te: ‹ Ezali na tina te! › Loboko na yo ezwaki lisusu makasi ya sika, yango wana olembaki te. 11 Ozalaki na somo ya nani to ozalaki kobanga nani mpo ete okosa Ngai to obosana Ngai, to mpe obimisa Ngai na motema na yo? Boni, ezali te mpo ete navandaki kimia tango molayi nde ozali kobanga Ngai te? 12 Nakobimisa bosembo mpe misala na yo na pwasa, mpe ekozala na litomba ata moko te mpo na yo. 13 Tika ete mopiku ya banzambe na yo ya bikeko ebikisa yo tango okoluka lisungi! Mopepe makasi ekomema yango nyonso, mopepe moko ekopikola yango. Kasi moto oyo akomisaka Ngai ebombamelo na ye akozwa lokola libula mokili mpe ngomba na Ngai ya bule. » 14 Bakoloba: « Botondisa mabele, botondisa mabele, bobongisa nzela, bolongola mabaku na nzela ya bato na Ngai! » 15 Pamba te, tala liloba oyo Ye-Oyo-Aleki-Likolo, Ye oyo akowumela seko na seko mpe azali bule, alobi: « Navandaka na esika oyo eleki likolo mpe ya bule; kasi navandaka mpe elongo na moto oyo azali na pasi mpe oyo molimo na ye ebukani, mpo na kolendisa lisusu molimo oyo etutami mpe motema oyo ebukani. 16 Nakosambisa mpo na libela te mpe nakozala na kanda tango nyonso te, noki te molimo ya moto nyonso oyo nasala ekokufa na miso na Ngai. 17 Natombokaki likolo ya posa na ye ya kozwa bomengo na nzela ya moyibi; napesaki ye etumbu, nabombaki elongi na Ngai na kanda, kasi apengwaki kaka mpo na kolanda posa mabe ya motema na ye. 18 Namonaki banzela na ye, kasi nakobikisa ye; nakotambolisa ye mpe nakobondisa ye. 19 Nakotia masanzoli na bibebu ya bato oyo bazali kolela na Isalaele. Kimia, kimia ezala epai na ye oyo azali mosika, mpe epai na ye oyo azali pene, » elobi Yawe. « Mpe nakobikisa bango. » 20 Kasi bato mabe bazali lokola ebale oyo etomboki, oyo evandaka kimia te: mayi na yango ebwakaka potopoto mpe bosoto libanda. 21 Nzambe na ngai alobi: « Kimia ezali te mpo na bato mabe. »

58 « Ganga na mongongo makasi, kotika te! Matisa
mongongo na yo lokola kelelo, yebisa bato na Ngai
botomboki na bango, mpe lakisa libota ya Jakobi masumu na
ye. **2** Pamba te mokolo na mokolo, balukaka Ngai, basalaka
lokola bato bazali na esengo ya koyeba nzela na Ngai, lokola
ekolo oyo esalaka makambo ya sembo mpe esundolaka te
mibeko ya Nzambe na bango; basengaka Ngai mikano ya
sembo, mpe basalaka lokola bato bazali na esengo ya kozala
pene ya Nzambe; **3** balobaka: ‹ Mpo na nini tokila bilei, soki
ozali komona na Yo yango te? Mpo na nini tomikitisa, soki
ozali koyeba na yo yango te? › Nzokande, na mokolo na bino
ya kokila bilei, bozali kosala makambo oyo bolingi mpe bozali
konyokola basali na bino nyonso. **4** Kokila bilei na bino ezali
kosuka na koswana mpe na bitumba, bozali kobetana makofi
na kanda nyonso; bozali kokila bilei te ndenge esengeli
kozala na mokolo oyo bozali kozela ete mongongo na bino
eyokana na likolo. **5** Boni, ezali penza kokila bilei oyo Ngai
nalingaka, mokolo oyo moto amikitisaka penza ye moko?
Boni, ezali kaka kogumba moto lokola nzete oyo ebotaka
na mayi, kolata bilamba ya saki mpe kolala na putulu?
Ezali yango nde bino bozali kobenga kokila bilei, mokolo
oyo Yawe alingaka? **6** Tala lolenge ya kokila bilei oyo Ngai
nalingaka: kokata minyololo ya masumu, kofungola basinga
ya ekangiseli, kopesa bonsomi na mowumbu mpe kobuka
ekangiseli nyonso. **7** Boni, ezali te kokabola bilei na yo na
moto oyo azali na nzala? Ezali te koyamba kati na ndako na
yo, mobola oyo azali koyengayenga? Ezali te kolatisa moto
oyo azali bolumbu mpe koboya kopesa mokongo na ndeko
na yo? **8** Bongo, pole na yo ekongenga lokola moyi ya
tongo, mpe nzoto na yo ekokoma kolongono na lombangu;
bosembo na yo ekotambola liboso na yo mpe nkembo na
Yawe ekokengela yo na sima. **9** Boye, tango okobelela
Yawe, akoyanola yo; tango okosenga lisungi, akoloba: ‹ Ngai
oyo. › Soki kati na yo, olongoli ekangiseli, otiki kolakisa bato
mosapi mpe otiki maloba mabe; **10** soki opesi bilei na yo
epai na ye oyo azali na nzala mpe okokisi posa ya moto oyo
bazali konyokola, pole na yo ekongenga kati na molili, mpe
molili na yo ekokoma lokola moyi ya ngonga midi. **11** Yawe
akotambolisa yo tango nyonso, akokokisa baposa na yo kati
na mokili ekawuka mpe akokembisa mikuwa na yo. Okozala
lokola elanga oyo basopeli mayi, lokola liziba oyo mayi
na yango ekawukaka te. **12** Mpo na yo, bakotonga lisusu
bandako oyo ebukana-bukana na kala, bakomatisa lisusu
miboko oyo ebukana wuta kala; bakobenga yo: ‹ Mobongisi
ya bamir oyo ebukana mpe ya banzela oyo bato balekaka. ›
13 Soki obateli matambe na yo ete ebebisa te lokumu ya
mokolo ya Saba, mpe ete osala te mosala oyo yo olingi na
mokolo na Ngai ya bule; soki mokolo ya Saba ekomi esengo
na yo mpe opesi lokumu na mokolo ya bule ya Yawe; soki
opesi yango lokumu na koboya kolanda nzela na yo moko,
kosala misala na yo moko mpe kokoba na makambo oyo
ezanga tina, **14** wana okozwa esengo na yo kati na Yawe
mpe nakomema yo na bisika ya likolo ya mokili, nakoleisa
yo wuta na libula ya Jakobi, tata na yo, » elobi Yawe.

59 Tala, loboko na Yawe ezali mokuse te mpo na kobikisa,
litoyi na Ye ekangama te mpo na koyoka! **2** Kasi ezali
bambeba na bino nde ekaboli bino na Nzambe na bino, ezali
masumu na bino nde esali ete abombela bino elongi na
Ye mpo ete ayoka bino te. **3** Pamba te maboko na bino
ebebi na makila, mpe misapi na bino ebebi na makambo
mabe; bibebu na bino ezali koloba makambo ya lokuta,
mpe minoko na bino ezali kobimisa makambo mabe. **4**
Moko te azali kofunda makambo na bosolo, moko te azali
kosamba na bosembo; bazali kotia mitema na makambo
ezanga tina mpe bazali koloba lokuta; na mitema na bango,
basalaka mabongisi ya kosala mabe mpe bakokisaka yango
na misala na bango. **5** Bazali kopasola maki ya etupa mpe
bazali kotonga ndako ya lifofe. Moto nyonso oyo akolia maki
na yango akokufa; mpe, soki apasoli liki moko, ekobimisa
etupa. **6** Basinga ya lifofe ekokoma bilamba te, misala na
bango ekobomba bango te; misala na bango ezali misala
mabe, mpe misala ya mobulu nde ezalaka na maboko na
bango. **7** Matambe na bango epotaka mbangu mpo na
kosala mabe, mpe bazalaka mbangu mpo na kosopa makila
ya moto oyo asali mabe te. Makanisi na bango ezalaka kaka
ya mabe; kobuka-buka mpe kobebisa nde ezalaka na nzela
na bango. **8** Bayebi nzela ya kimia te, mpe bosembo ezali
na nzela na bango te; bakomisaka nzela na bango nyoka-
nyoka, moko te oyo akotambola na nzela yango akotikala
koyeba kimia. **9** Yango wana bosembo ezali mosika na
biso, mpe solo ezali kokomela biso te; tozali kozela pole,
kasi nyonso ezali kaka molili; toluki moyi, kasi tozali kaka
kotambola na molili. **10** Tozali kosimbasimba mir mpo na
kotambola lokola bakufi miso, tozali kobanga kotambola
lokola bato bazanga miso; tozali kobeta mabaku na moyi
makasi lokola nde tozali na butu makasi, tozali na nzoto
kolongono kasi tokomi lokola bakufi. **11** Biso nyonso tozali
konguna-nguna lokola bangombolo, mpe tozali kolelalela
tango nyonso lokola ebenga; tozali koluka bosembo, kasi
tozali komona yango te, tozali koluka lobiko, kasi ekimi
mosika na biso! **12** Pamba te mabe na biso ekomi mingi
na miso na Yo, mpe masumu na biso ekomi kofunda biso;
masumu na biso ezali liboso na biso mpe toyebi malamu
bambeba na biso: **13** kotomboka mpe kowangana Yawe,

kopesa Nzambe na biso mokongo, kosala mabongisi ya konyokola bato mpe kotombokisa bato, kokana na motema mpe koloba maloba ya lokuta. **14** Boye, bosembo ezongi sima, mpe bosolo etelemi mosika; pamba te solo ekweyi na balabala, mpe bosembo elongi kokota te. **15** Solo ezali komonana lisusu na esika moko te; bazali konyokola moto oyo azali kokima mabe. Yawe amoni yango mpe asepeli te ete kosambisa na bosembo ezali te. **16** Amoni ete ezali ata na moto moko te, akamwe ete ata molobeli moko te azali. Boye, loboko na Ye moko ememi Ye na lobiko, mpe bosembo na Ye elendisi Ye. **17** Alati bosembo lokola ebombelo ya tolo, mpe ekoti ya lobiko na moto na Ye; alati kozongisa mabe na mabe lokola nzambala, mpe amizipi zuwa lokola kazaka. **18** Akofuta moto na moto kolanda misala na ye: kanda makasi epai ya bayini na Ye, mpe lifuti oyo ekoki epai ya banguna na Ye; akopesa na bisanga lifuti na yango. **19** Longwa na ngambo ya weste, bato bakobanga Kombo ya Yawe; mpe longwa na ngambo ya este, bato bakokumisa nkembo na Ye; pamba te akoya lokola ebale oyo etomboki, oyo pema ya Yawe ekomema. **20** « Mpo na Siona, mosikoli akoya epai ya bato ya Jakobi, oyo bakobongwana na masumu na bango, » elobi Yawe. **21** « Bongo mpo na Ngai, » elobi Yawe, « tala boyokani na Ngai elongo na bango: Molimo na Ngai, oyo azali epai na yo, mpe maloba na Ngai, oyo natiaki na monoko na yo ekolongwa te, na monoko na yo to na minoko ya bana na yo to na minoko ya bakitani na bango, kobanda kaka na tango oyo mpe libela na libela, » elobi Yawe.

60 « Telema mpe ngenga, pamba te pole na yo ezali koya, mpe nkembo na Yawe etelemi na likolo na yo. **2** Tala, molili ezipi mabele mpe molili makasi ezipi bato, kasi Yawe atelemi mpo na yo mpe nkembo na Ye emonani epai na yo. **3** Bikolo ekotambola na pole na yo, mpe bakonzi bakotambola na kongenga ya pole na yo. **4** Tombola miso zingazinga na yo mpe tala: Bango nyonso basangani mpe bazali koya epai na yo; bana na yo ya mibali bawuti mosika, mpe oyo ya basi, bamemi bango na maboko. **5** Boye, okomona mpe okongenga, motema na yo ekobeta mpe ekosepela; bomengo ya ebale ekoya epai na yo, mpe bozwi ya bikolo ekoya epai na yo. **6** Bashamo ebele ekotondisa mokili na yo, bana ya shamo ya mokili ya Madiani mpe ya Efa. Yango nyonso ekowuta na Saba, ekomema wolo mpe malasi ya ansa, mpe ekotatola masanzoli na Yawe. **7** Bibwele nyonso ya Kedari ekosangana epai na yo, bameme ya mibali ya Nebayoti ekosalela yo; ekondimama lokola mbeka na likolo ya etumbelo na Ngai, mpe nakongengisa Tempelo na nzela ya nkembo na Ngai. **8** Banani oyo bazali kokima lokola mapata, lokola bibenga epai ya babokoli na yango? **9** Solo, bisanga ekotalela Ngai; bamasuwa ya Tarsisi ekozala na liboso, ekomema bana na yo ya mibali longwa mosika, elongo na palata mpe wolo, mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe na yo, Mosantu ya Isalaele; pamba te apesi yo nkembo. **10** Bapaya bakotonga lisusu bamir na yo, mpe bakonzi na bango bakosalela yo. Ezala nabetaki yo na kanda na Ngai, kasi nakoyokela yo mawa na ngolu na Ngai. **11** Bikuke na yo ekozala tango nyonso efungwama, ekotikala kokangama te, ezala na moyi to na butu, mpo ete bato bamemela yo bozwi ya bikolo, bakonzi na yango na molongo lokola bato bakangami na etumba. **12** Pamba te ekolo to mboka oyo ekosalela yo te ekobebisama; solo, ekobebisama nye. **13** Nkembo ya Libani ekoya epai na yo, banzete ya sipele, ya pini mpe ya bwisi ekoya elongo mpo na kobongisa Esika na Ngai ya bule; mpe nakopesa lokumu na esika na Ngai, oyo natiaka makolo na Ngai. **14** Bana ya banyokoli na yo bakoya kofukama liboso na yo; bato nyonso oyo batiolaki yo bakofukama na se ya matambe na yo mpe bakobenga yo Engumba ya Yawe, Siona ya Mosantu ya Isalaele. **15** Ata basundolaki yo mpe bayinaki yo, mpe moto moko te azalaki lisusu koleka epai na yo, nakopesa yo lokumu mpo na tango nyonso mpe esengo ya libela na libela. **16** Okomela miliki ya bikolo mpe okomela mabele ya bakonzi; boye okoyeba solo ete Ngai Yawe, nazali Mobikisi na yo mpe Mosikoli na yo, Elombe ya Jakobi. **17** Na esika ya bronze, nakomemela yo wolo, mpe na esika ya bibende, nakomemela yo palata; na esika ya banzete, nakomemela yo bronze; mpe na esika ya mabanga, nakomemela yo bibende; nakokomisa Kimia moyangeli na yo, mpe Bosembo, mokambi na yo. **18** Kati na mokili na yo, okoyoka lisusu te makelele ya mobulu to ya kopanza to ya kobebisama kati na etando na yo; kasi okobenga bamir na yo ‹ Lobiko, › mpe bikuke na yo ‹ Masanzoli. › **19** Pole ya moyi ekongengisa lisusu mokolo na yo te, to kongenga ya sanza ekongengisa yo lisusu te na butu; pamba te Yawe akozala pole na yo mpo na libela, mpe Nzambe na yo akozala nkembo na yo. **20** Moyi na yo ekolala lisusu te, mpe sanza na yo ekobunga lisusu te; pamba te Yawe akozala pole na yo mpo na libela, mpe mikolo na yo ya pasi ekosila. **21** Solo, bato na yo nyonso bakokoma bato ya sembo mpe bakozwa mokili lokola libula mpo na libela; bazali mwa nzete moke oyo nalonaki, mosala ya maboko na Ngai, mpo na komonisa nkembo na Ngai. **22** Oyo aleki moke kati na bino akokoma nkoto moko, mpe oyo aleki moke penza akokoma ekolo ya makasi. Ngai, nazali Yawe, nakoyeisa yango mbangu na tango na yango. »

61 Molimo ya Nkolo Yawe azali likolo na ngai, pamba te Yawe apakoli ngai mafuta mpo na kosakola sango

malamu epai ya babola, kobikisa bato oyo mitema na bango esili kozoka, kosakola bonsomi epai ya bawumbu mpe kobimisa bakangami na boloko; **2** mpo na kosakola mpo na Yawe mobu ya ngolu, kosakola mpo na Nzambe na biso mokolo ya kozongisa mabe na mabe, kobondisa bato oyo bazali kolela, **3** komema epai na bato ya Siona, oyo bazali na matanga mitole na esika ya putulu, mafuta ya esengo na esika ya matanga, mpe kopesa elamba ya lokumu na esika ya molimo oyo etutami. Bakobengama terebente ya bosembo, elanga ya Yawe, mpo na komonisa nkembo na Ye. **4** Bakotonga lisusu bisika oyo ekoma mabanga-mabanga wuta kala, bisika oyo ebukana-bukana wuta na tango ya kala; bakokomisa sika bingumba oyo ekweya, oyo ebeba wuta bileko ya kala. **5** Bapaya bakoleisa bibwele na yo, bana ya bapaya bakosalela yo bilanga mpe bakolonela yo bilanga ya vino. **6** Kasi bino, bokobengama Banganga-Nzambe ya Yawe, bakopesa bino kombo bawumbu ya Nzambe na biso; bokolia mpe bokotonda na bozwi ya bikolo mpe bokozwa lokumu na bomengo na bango. **7** Na esika ya soni na bino, bokozwa litomba mbala mibale, mpe na esika ya kosambwa, bokosepela na libula na bino. Boye, bokozwa litomba mbala mibale kati na mokili na bino mpe bokosepela mpo na libela. **8** Pamba te Ngai Yawe, nalingaka bosembo, nayinaka moyibi mpe masumu; nakofuta bino na bolingo na Ngai mpe nakosala boyokani ya libela elongo na bino. **9** Bakitani na bino bakoyebana kati na mabota, mpe bana na bino bakoyebana kati na bikolo; moto nyonso oyo akomona bino akondima ete bozali bato oyo Yawe apamboli. **10** Nakosepela makasi kati na Yawe, molimo na ngai ekosepela kati na Nzambe na ngai, pamba te alatisi ngai bilamba ya lobiko mpe azipi ngai na elamba ya bosembo, ndenge mobandami ya mobali alataka motole na ye ya kitoko lokola Nganga-Nzambe to ndenge mobandami ya mwasi alataka mayaka na ye ya talo. **11** Pamba te ndenge mabele ebimisaka matiti mpe elanga ebimisaka nkona na yango, Nkolo Yawe mpe akoyeisa bosembo elongo na masanzoli liboso ya bikolo nyonso.

62 Mpo na likambo ya Siona, nakokanga monoko na Ngai te; mpo na likambo ya Yelusalemi, nakovanda kimia te, kino bosembo na ye emonana lokola kongenga ya pole, mpe lobiko na ye emonana lokola mwinda. **2** Bongo bikolo ekomona bosembo na yo, mpe bakonzi nyonso bakomona nkembo na yo. Bakobenga yo na kombo ya sika oyo monoko na Yawe ekopesa. **3** Okozala motole ya nkembo kati na loboko ya Yawe mpe ekoti ya bokonzi kati na loboko ya Nzambe na yo. **4** Bakobenga yo lisusu te Engumba basundola, bakobenga lisusu mokili na yo te Mokili ebeba; kasi bakobenga yo « Esengo ya Yawe, » mpe bakobenga mokili na yo « Mwasi ya libala, » pamba te Yawe akozwa esengo kati na yo, mpe mabele na yo ekozwa mobali ya libala. **5** Lokola elenge mobali abalaka moseka, bana na yo ya mibali mpe bakobala yo; lokola elenge mobali asepelaka na mobandami na ye ya mwasi, Nzambe na yo mpe akosepela na yo. **6** Oh Yelusalemi, natelemisi basenzeli na likolo ya bamir na yo; bakovanda nye te, ezala na moyi to na butu. Bino bato oyo bosalaka ete Yawe akanisa lisusu Yelusalemi, bovanda kimia te; **7** mpe botikela Ye te tango ya kopema kino tango akozongisa kimia na Yelusalemi mpe akokomisa yango mboka ya lokumu kati na mokili! **8** Yawe atomboli loboko na Ye ya mobali, loboko na Ye ya nguya, mpe alapi ndayi: « Nakopesa lisusu ble na yo te lokola bilei epai ya banguna na yo; bapaya bakomela lisusu te vino na yo ya sika oyo omonelaki pasi; **9** kasi bato oyo bakobuka ble bakolia yango mpe bakokumisa Yawe, mpe ba-oyo bakokamola vino bakomela yango kati na lopango ya Esika na Ngai ya bule. » **10** Boleka, boleka na bikuke! Bobongisela bato nzela, bopasola nzela, bopasola nzela ya monene! Bolongola mabanga, botombola bendele liboso na bato ya bikolo. **11** Tala makambo oyo Yawe atatoli kino na basuka ya mabele: « Boloba na Siona, mboka kitoko: ‹ Tala, Mobikisi na yo azali koya! Tala, lifuti na ye ezali elongo na ye, mpe azali kotambola elongo na litomba na ye. › » **12** Bakobenga bango Libota mosantu, basikolami na Yawe; mpe bakobenga yo Engumba oyo alingaka, engumba oyo basundola te.

63 Azali nani, ye oyo awuti na Edomi, na Botsira, na bilamba ya motane? Azali nani, ye oyo alati bilamba ya lokumu, oyo azali kotambola lokola elombe, mpo ayebi ete azalaka makasi? « Ezali nde Ngai; nakataka makambo na bosembo, natonda na nguya mpo na kobikisa. » **2** Mpo na nini bilamba na yo ezali motane lokola bilamba ya mokamoli vino? **3** « Nazalaki kaka ngai moko kati na ekamolelo mpo na kokamola vino, moko te kati na bato ya bikolo nyonso azalaki elongo na ngai. Nanyataki-nyataki bango na kanda na ngai mpe nakamolaki bango na kanda na ngai ya makasi; makila na bango epumbwelaki ngai na bilamba mpe ebebisaki bilamba na ngai nyonso. **4** Pamba te, na motema na ngai, ezalaki nde mokolo ya kozongisa mabe na mabe, mpe mobu na ngai ya kosikola ekokaki. **5** Natalaki, kasi namonaki moto te oyo akosunga; nakamwaki ete moto azalaki te mpo na kosunga ngai! Bongo, loboko na ngai moko ebikisaki ngai, mpe kanda na ngai ya makasi esungaki ngai. **6** Nanyataki-nyataki bikolo na kanda na ngai, nalangwisaki bango na kanda na ngai ya makasi mpe nasopaki makila na bango na

mabele. » 7 Nakotatola boboto ya Yawe, nakosanzola Ye
mpo na misala na Ye, kolanda nyonso oyo Yawe asalaki mpo
na biso; solo, asalelaki libota ya Isalaele makambo ebele
ya kitoko kolanda boboto mpe bolingo na Ye ya monene.
8 Alobaki: « Solo, bazali bato na Ngai, bazali bana oyo
bakosaka Ngai te! » Yango wana, Yawe akomaki Mobikisi na
bango. 9 Tango nyonso bazalaki na pasi, Ye mpe azalaki
koyoka pasi na motema; boye, anjelu oyo atelemaka liboso
na Ye abikisaki bango; asikolaki bango na bolingo mpe
na mawa na Ye, akongolaki bango mpe azalaki komema
bango mikolo nyonso ya tango ya kala. 10 Nzokande, wana
batombokelaki Ye mpe bayokisaki Molimo Mosantu na Ye
mawa, abalukelaki bango mpe akomaki monguna na bango;
mpe Ye moko akomaki kobundisa bango. 11 Boye, bato na
Ye bakanisaki mikolo ya tango ya kala, mikolo ya tango ya
Moyize: Wapi Ye oyo akatisaki bango ebale monene, elongo
na mobateli bibwele ya etonga na Ye? Wapi Ye oyo atiaki
kati na bango Molimo Mosantu na Ye? 12 Ye oyo atindaki ete
loboko na Ye ya nkembo ezala elongo na loboko ya mobali
ya Moyize, Ye oyo akabolaki mayi ya ebale monene liboso
na bango mpo na kopesa Kombo na Ye lokumu mpo na
libela; 13 Ye oyo atambolisaki bango kati na mozindo? Lokola
mpunda kati na esobe, babetaki libaku te; 14 lokola bibwele
oyo ezali kokita na lubwaku, Molimo na Yawe apesaki bango
bopemi. Ezali ndenge wana nde okambaki bato na Yo mpo
na kopesa lokumu na Kombo na Yo. 15 Tala wuta na likolo
mpe mona wuta na ndako na Yo ya bule mpe ya nkembo:
Wapi bolingo na Yo, oyo eleka ndelo mpe nguya na Yo?
Bolingo mpe mawa na Yo mpo na biso esili? 16 Nzokande,
Yo nde ozali Tata na biso; atako Abrayami ayebi biso te to
Isalaele andimi biso te; kasi Yo, Yawe, ozali Tata na biso,
Kombo na Yo ezali: Mosikoli na biso ya tango nyonso. 17
Yawe, mpo na nini kotika biso koyengayenga mosika ya
nzela na Yo? Mpo na nini kokomisa mitema na biso makasi
mpo ete totosa Yo te? Zongisa motema sima mpo na bolamu
ya basali na Yo, mabota ya libula na Yo! 18 Bato na Yo
bazwaki esika na Yo ya bule kaka mpo na mwa tango moke;
kasi sik'oyo, banguna na biso bakweyisi Ndako na Yo ya
bule! 19 Wuta kala, tozalaka bato na Yo; kasi tokomi lokola
bato oyo okambaka lisusu te, lokola bato oyo babengami na
Kombo na Yo te.

64 Oh soki okokaki kopasola likolo mpe kokita, bangomba
ekoningana liboso na Yo! 2 Ndenge moto etumbaka
matiti mpe etokisaka mayi na nzungu, kita mpo na kosala ete
banguna na Yo bayeba Kombo na Yo mpe bikolo eningana
liboso na Yo! 3 Pamba te tango osalaki makambo ya
somo oyo biso tozalaki kozela te, okitaki mpe bangomba
eninganaki liboso na Yo. 4 Wuta na tango ya kala penza,
moto moko te atikala kososola, litoyi moko te etikala koyoka,
liso moko te etikala komona, ete nzambe moko, longola
kaka Yo, asalaka boye mpo na bato oyo batalelaka ye. 5
Osungaka bato oyo bazalaka na esengo ya kosala makambo
ya sembo, ba-oyo babosanaka nzela na Yo te. Kasi osilikaki
tango biso tosalaki masumu; bongo ndenge nini tokoki solo
kobika? 6 Biso nyonso, tokomi lokola eloko ya mbindo,
misala na biso nyonso ya bosembo ezali lokola elamba ya
mbindo; biso nyonso tokawuki lokola likasa mpe masumu na
biso ememi biso lokola mopepe! 7 Moko te azali kobelela
Kombo na Yo to kolamusa makanisi mpo na kokangama na
Yo, pamba te obombeli biso elongi na Yo mpe obebisi biso
likolo ya masumu na biso. 8 Nzokande oh Yawe, ozalaka
Tata na biso; biso tozali lokola mabele oyo basalelaka bikeko,
bongo Yo, ozali lokola mosali mbeki; biso nyonso tozali
mosala ya maboko na Yo. 9 Oh Yawe, tika ete kanda na Yo
eleka ndelo te; kokanisaka masumu na biso tango nyonso
te! Tala biso ndenge tozali kobondela, pamba te biso nyonso
tozali bato na Yo. 10 Bingumba na Yo ya bule ekomi esobe;
ezala Siona, yango mpe ekomi esobe; Yelusalemi etikali
lisusu na bato te! 11 Tempelo na biso ya bule mpe ya lokumu
epai wapi batata na biso bazalaki koyemba masanzoli mpo
na lokumu na Yo, esili kozika na moto; mpe nyonso oyo
tozalaki na yango ya motuya esili kobebisama! 12 Oh Yawe,
sima na makambo oyo nyonso, okozongisa kaka motema na
Yo sima te? Okokanga kaka monoko mpe okopesa biso
kaka etumbu oyo eleki ndelo?

65 « Namimonisaki, Ngai moko, epai ya bato oyo bazalaki
kotuna Ngai kutu toli te, namilakisaki epai ya bato
oyo bazalaki koluka Ngai te. Epai ya ekolo oyo ezalaki
kobelela Kombo na Ngai te, nalobaki: ‹ Ngai oyo, Ngai
oyo! › 2 Mikolo nyonso, natandaki maboko na Ngai epai
ya bato ya mito makasi, oyo balandaka nzela ya mabe,
oyo batambolaka kolanda makanisi na bango; 3 bato oyo
bapesaka Ngai kanda tango nyonso na nko, babonzaka
mbeka kati na bilanga mpe babonzaka malasi ya ansa na
bitumbelo basala na babiliki; 4 bato oyo bavandaka kati na
bakunda mpe balekisaka babutu na bango kati na madusu
ya mabanga; bato oyo baliaka misuni ya ngulu mpe basani
na bango etonda na bilei ya mbindo; 5 bato oyo balobaka: ‹
Zala mosika na Ngai, kopusana pene na Ngai te, pamba
te nazali bule makasi na miso na yo! › Bato ya lolenge
oyo bazali lokola milinga na zolo na Ngai, lokola moto
oyo epelaka mikolo nyonso. 6 Tala, etikali ya kokomama
liboso na Ngai: nakovanda nye te kino nakozongisela bango
mabe na bango; solo, nakozongisela bango penza mabe na

bango koleka. 7 Ezala mpo na masumu na bino to mpo
na masumu ya batata na bino, » elobi Yawe, « pamba te
babonzaki malasi ya ansa na likolo ya bangomba milayi
mpe basambwisaki Ngai na likolo ya bangomba mikuse;
solo penza, nakozongisela bango mabe, nakofuta bango
kolanda misala na bango oyo eleka! » 8 Tala liloba oyo
Yawe alobi: « Ndenge kaka balobaka soki bamoni liboke ya
bambuma kitoko ya vino: ‹ Kobebisa te, pamba te lipamboli
moko ezali wana, › ndenge mpe kaka nakosala mpo na
basali na Ngai: nakoboma bango nyonso te. 9 Nakobimisa
libota moko kati na Jakobi; mpe kati na Yuda, nakobimisa
mokitani oyo akozwa bangomba na Ngai lokola libula; bato
na Ngai, ba-oyo naponi bakokamata yango lokola libula,
mpe bawumbu na Ngai nde bakovanda kuna. 10 Etando ya
Saroni ekokoma esika ya koleisa bibwele, mpe Lubwaku ya
Akori ekokoma esika ya kopema mpo na bangombe. Nyonso
wana ekosalema mpo na bato na Ngai, oyo balukaka Ngai.
11 Kasi mpo na bino bato oyo bosundoli Yawe mpe bobosani
ngomba na Ngai ya bule, bino oyo botandaka mesa mpo
na Gadi mpe botondisaka kopo ya vino mpo na Meni,
12 nakobongisa bino ete bokufa na mopanga, mpe bino
nyonso bokofukama mpo ete bakata bino bakingo, pamba
te nabengaki, kasi boyanolaki te; nalobaki, kasi boyokaki
te: bosalaki kaka makambo mabe na miso na Ngai mpe
boponaki makambo oyo esepelisaka Ngai te. » 13 Mpo
na yango, Nkolo Yawe alobi: « Bawumbu na Ngai bakolia,
kasi bino bokozala na nzala; bawumbu na Ngai bakomela,
kasi bino bokotikala kaka na posa ya komela; bawumbu na
Ngai bakosepela, kasi bino bokoyoka soni; 14 bawumbu
na Ngai bakoyemba na esengo, esengo oyo ekowuta solo
na mitema na bango, kasi bino bokoganga mpo na pasi ya
mitema na bino mpe bokolelalela mpo na milimo na bino oyo
ebukani. 15 Bokotika kombo na bino epai ya baponami na
Ngai lokola lisuma; Nkolo Yawe akoboma bino; kasi epai ya
baponami na Ye, akopesa kombo mosusu. 16 Moto nyonso
oyo akobelela lipamboli kati na mokili akosala bongo na
Kombo ya Nzambe ya solo, mpe moto oyo akolapa ndayi
kati na mokili, akolapa yango na Kombo ya Nzambe ya solo.
Pamba te pasi ya kala ekomonana lisusu te, ekobombama na
miso na Ngai. 17 Solo, nakokela likolo mpe mabele ya sika;
makambo ya liboso, bakokanisa yango lisusu te, ekomata
ata lisusu na motema te. 18 Kasi bosepela mpe bozala tango
nyonso na esengo mpo na misala oyo nakokela, pamba te
nakokela Yelusalemi mpo ete ezala na esengo, mpe bato na
yango basepela. 19 Bongo nakosepela mpo na Yelusalemi
mpe mpo na bato na Ngai; makelele ya kolela mpe ya
koganga ekoyokana lisusu kuna te. 20 Kuna, ekozala lisusu
na mwana moke te oyo akokufa na bomwana na ye to
ekozala lisusu na mobange te oyo akotonda te na mikolo ya
bomoi na ye; pamba te moto oyo akokufa elenge akozala
na mibu nkama moko ya mbotama, mpe oyo akokokisa
mibu wana te, akomonana lokola moto alakelami mabe. 21
Bakotonga bandako mpe bakovanda kati na bandako yango,
bakolona bilanga ya vino mpe bakolia bambuma na yango.
22 Bakotonga bandako te mpo ete bato mosusu bavanda
kati na bandako yango, mpe bakolona bilanga te mpo ete
bato mosusu balia bambuma na yango; pamba te mikolo ya
mbotama ya bato na Ngai ekozala lokola mikolo ya nzete,
mpe baponami na Ngai bakosepela na bambuma ya misala
ya maboko na bango. 23 Bakosala mosala na pamba te
to bakobota bana te mpo ete bakufa; pamba te bakozala
bato oyo bapambolama na Yawe, bango elongo na bana na
bango. 24 Liboso ete babelela Ngai, nakoyanola bango; mpe
wana basilisi nanu koloba te, nakoyoka bango. 25 Mbwa ya
zamba mpe mwana meme ekolia esika moko; mpe nkosi
ekolia matiti lokola ngombe, kasi bilei ya nyoka ekozala nde
putulu. Bakoyoka lisusu pasi te, mpe bakobebisama lisusu
te na ngomba na Ngai ya bule, » elobi Yawe.

66 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ezali Kiti na Ngai ya
bokonzi, mpe mabele ezali enyatelo makolo na Ngai.
Ndako ya ndenge nini penza bokoki kotongela Ngai? Esika
ya bopemi ya ndenge nini penza bokoki kobongisela Ngai?
2 Boni, loboko na Ngai te nde esalaki biloko oyo nyonso,
mpe yango te nde ezalisaki yango nyonso? » elobi Yawe. «
Tala moto oyo Ngai nakotala: moto ya mawa, oyo molimo
na ye etutami, mpe oyo alengaka liboso ya liloba na Ngai.
3 Moto oyo atumbi mbeka ya ngombe azali lokola ye oyo
abomi moto, moto oyo atumbi mbeka ya mwana meme azali
lokola ye oyo abuki kingo ya mbwa, moto oyo apesi makabo
ya mbuma azali lokola ye oyo abonzi makila ya ngulu, moto
oyo atumbi ekaniseli ya malasi ya ansa azali lokola ye oyo
apamboli nzambe ya ekeko. Solo, baponi kolanda banzela
na bango moko mpe kosepela na makambo na bango
ya nkele. 4 Boye, Ngai mpe nakotindela bango pasi mpe
nakotindela bango pasi oyo babangaka. Pamba te tango
nabelelaki, moto moko te ayanolaki; tango nalobaki, moto
moko te ayokaki; kasi basalaki makambo mabe na miso na
Ngai mpe baponaki makambo oyo esepelisaka Ngai te. » 5
Boyoka Liloba na Yawe, bino bato oyo bolengaka liboso
ya liloba na Ye: « Bandeko na bino oyo bayina bino mpe
baboya bino likolo ya Kombo na Ngai balobi: ‹ Tika ete Yawe
amonisa nkembo na Ye mpo ete tokoka komona esengo
na bino! › Kasi bango nde bakosambwa solo. 6 Boyoka
makelele kobima longwa na engumba, boyoka makelele

kobima longwa na Tempelo! Ezali nde mongongo na Yawe oyo azali kofuta banguna na Ye kolanda oyo ekoki na misala na bango. **7** Liboso ete ayoka pasi ya kobota, abotaki; liboso ete pasi ya kobota ekomela ye, abotaki mwana mobali. **8** Nani ayoka likambo ya boye? Nani amona makambo ya boye? Boni, mokili ekoki kobotama na mokolo moko to ekolo ekoki solo kosalema na mbala moko? Nzokande, kaka tango Siona ayoki pasi ya kobota, tala ye wana asili kobota bana na ye. **9** Nakoki solo koyeisa pasi ya kobota mpe kozanga makoki ya kobotisa? » Elobi Yawe. « Nakoki solo kokanga mabota soki nazali kopesa mabota? » elobi Nzambe na yo. **10** « Bosepela elongo na Yelusalemi mpe botonda na esengo mpo na ye, bino nyonso oyo bolingaka ye; bosepela makasi elongo na ye, bino nyonso oyo bosalelaki ye matanga. **11** Pamba te bokomela miliki mpe bokotonda mabele na ye, oyo ebondisaka; bokomela penza ndenge esengeli mpe bokozwa esengo kati na bomengo na ye. » **12** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakosopela ye kimia lokola ebale, mpe bozwi ya bikolo lokola ebale na tango ya mpela; bokobatelama, bokomemama na maboko na ye mpe akobondela bino na mabolongo na ye. **13** Ndenge mama abondelaka mwana na ye, ndenge wana mpe Ngai nakobondela bino; mpe bokobondisama mpo na Yelusalemi. » **14** Tango bokomona yango, mitema na bino ekosepela mpe mikuwa na bino ekozwa makasi ya sika lokola matiti ya mobesu; loboko na Yawe ekoyebana kati na bawumbu na Ye mpe kanda na Ye ekokitela banguna na Ye. **15** Tala, Yawe azali koya na moto, mpe bashar na Ye ezali lokola mopepe ya kayina; akokitisa kanda na Ye na somo penza mpe akopamela na nzela ya moto. **16** Yawe akosambisa bato nyonso na nzela ya moto mpe ya mopanga; bongo, bato ebele bakokufa na mopanga, na maboko na Yawe. **17** « Bato oyo bamibulisaka mpe bamipetolaka mpo na kokende na bilanga mpe kolanda moto moko oyo azali na kati-kati ya bato oyo baliaka misuni ya bangulu, ya bampuku mpe biloko mosusu ya mbindo, bakokufa bango nyonso elongo, » elobi Yawe. **18** « Mpe Ngai, likolo ya misala mpe makanisi na bango, nakomi pene ya kosangisa bato ya bikolo mpe nkota nyonso; bongo bakoya mpo na komona nkembo na Ngai. **19** Nakotia elembo kati na bango mpe nakotinda, wuta na bikolo, ndambo ya bato oyo bakobika: na Tarsisi, na Puli mpe na Ludi (bato oyo bayebi kosalela tolotolo malamu), na Tubali mpe na Yavani, na bisanga oyo ezalaka mosika, oyo etikala nanu koyoka sango na Ngai te mpe komona nkembo na Ngai te. Bakotatola nkembo na Ngai kati na bikolo. **20** Bakomema bandeko na bino nyonso wuta na bikolo nyonso, lokola likabo epai na Yawe, na ngomba na Ngai ya bule, na Yelusalemi, na likolo ya bampunda, ya bashar mpe ya bashareti oyo ekangama, ya mikongo ya bamile mpe ya bashamo, » elobi Yawe. « Bakomema bango ndenge bana ya Isalaele bamemaka makabo na bango ya bambuma, kati na basani ya bule, na Tempelo ya Yawe. **21** Mpe nakopona kati na bango, ndambo ya bato mpo ete bazala Banganga-Nzambe mpe Balevi, » elobi Yawe. **22** « Ndenge likolo mpe mabele ya sika oyo nasili kosala ekowumela liboso na Ngai, » elobi Yawe, « ndenge wana mpe bakitani na bino mpe kombo na bino ekowumela. **23** Bato ya mokili mobimba bakoya kofukama liboso na Ngai, longwa na feti moko ya ebandeli ya sanza kino na feti mosusu, longwa na Saba moko kino na mosusu, » elobi Yawe, **24** « bakobima mpe bakomona bibembe ya bato oyo batombokelaki Ngai, pamba te bankusu na bango ekokufa te mpe moto na bango ekokufa te; bakopesa moto nyonso somo. »

Jeremi

1 Mokanda oyo ezali kolobela maloba ya Jeremi, mwana
mobali ya Ilikia, moko kati na Banganga-Nzambe ya
engumba Anatoti, kati na etuka ya Benjame; ezali mpe
kolobela makambo oyo ekomelaki ye. **2** Yawe alobaki na ye
tango mokonzi Joziasi, mwana mobali ya Amoni, mokonzi
ya Yuda, akokisaki mibu zomi na misato na bokonzi, **3**
mpe na tango ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi,
mokonzi ya Yuda, kino na suka ya sanza ya mitano ya
mobu ya zomi na moko ya bokonzi ya Sedesiasi, mwana
mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, kino tango bato ya
Yelusalemi bakendeki na bowumbu. **4** Yawe alobaki na ngai:
5 — Liboso ete nasala yo kati na libumu ya mama na yo,
nayebaki yo; liboso ete obotama, nabulisaki yo: naponaki
yo mpo ete ozala mosakoli ya bikolo. **6** Nazongisaki: —
Oh Nkolo Yawe, nayebi koloba te, pamba te nazali nanu
elenge! **7** Kasi Yawe alobaki na ngai: — Koloba te: « Nazali
elenge. » Osengeli kokende epai ya bato nyonso epai wapi
nakotinda yo, mpe osengeli koyebisa bango makambo
nyonso oyo nakotinda yo. **8** Kobanga bango te, pamba te
nazali elongo na yo mpo na kobatela yo, —elobi Yawe. **9**
Bongo Yawe asembolaki loboko na Ye, asimbaki monoko na
ngai mpe alobaki: — Tala, nasili kotia maloba na Ngai kati
na monoko na yo. **10** Na mokolo ya lelo, yeba ete nasili
kopesa yo bokonzi likolo ya bikolo mpe ya mikili mpo na
kopikola mpe kopanza, kobuka mpe kokweyisa, kotonga
mpe kolona. **11** Sima na yango, Yawe atunaki ngai: —
Jeremi, ozali komona nini? Nazongisaki: — Nazali komona
etape ya nzete ya amande. **12** Yawe alobaki na ngai: —
Omoni malamu, pamba te nasenzelaka maloba na Ngai
mpo na kokokisa yango. **13** Yawe atunaki ngai lisusu: —
Ozali komona nini? Nazongisaki: — Nazali komona nzungu
moko ezali kotoka, etengama na ngambo ya nor. **14** Yawe
alobaki na ngai: — Ezali wuta na nor nde pasi ekokomela
bavandi ya mokili. **15** Pamba te nakobengisa bato nyonso ya
bituka ya nor, —elobi Yawe. Bakonzi na bango bakoya kotia
bakiti na bango ya bokonzi liboso ya bikuke ya Yelusalemi;
bakozingela bamir nyonso ya Yelusalemi mpe bakobundisa
bingumba nyonso ya Yuda. **16** Nakosambisa bato na Ngai
mpo na mabe oyo basalaki: basundolaki Ngai, bakomaki
kobonza mbeka ya malasi epai ya banzambe mosusu, mpe
bakomaki kogumbamela banzambe oyo basalaki na maboko
na bango. **17** Mibongisa, yika mpiko! Telema mpe yebisa
bango makambo nyonso oyo Ngai nakotinda yo; kozala na
somo na bango te, noki te nakokweyisa yo liboso na bango.
18 Na mokolo ya lelo, nakomisi yo engumba batonga makasi,
likonzi ya ebende mpe mir ya ebende mpo na komibatela
liboso ya mokili mobimba: liboso ya bakonzi ya Yuda, ya
bakalaka na yango, ya Banganga-Nzambe na yango mpe ya
bavandi nyonso ya mokili yango. **19** Yeba ete bakobundisa
yo, kasi bakolonga yo te; pamba te nazali elongo na yo mpo
na kobatela yo, elobi Yawe.

2 Yawe alobaki na ngai: **2** « Kende kotatola na matoyi ya
Yelusalemi: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakanisi lisusu
bolingo oyo ozalaki na yango epai na Ngai tango ozalaki
elenge; ozalaki kolinga Ngai makasi ndenge kaka mwasi
mpe mobali balinganaka, mpe ozalaki kolanda Ngai na
esobe, kati na mokili oyo ekawuka. **3** Isalaele abulisamaki
mpo na Yawe lokola mbuma ya liboso ya milona na Ye: moto
nyonso oyo azalaki kolia yango azalaki komema ngambo,
mpe pasi ezalaki kokomela ye, › » elobi Yawe. **4** Oh libota
ya Jakobi, bino bituka nyonso ya Isalaele, boyoka Liloba na
Yawe! **5** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mabe nini batata na
bino bazwaki Ngai mpo ete basundola Ngai? Basepelaki
kolanda banzambe ya bikeko oyo ezanga tina, mpe bango
moko bakomaki bato pamba. **6** Bamitunaki te: ‹ Wapi Yawe
oyo abimisaki biso na Ejipito mpe amemaki biso kati na
esobe? Wapi Yawe oyo atambolisaki biso na mokili oyo
ekawuka mpe ya mabulu, mokili ya molili mpe ya kufa,
mokili oyo baleki nzela balekelaka te mpe mokili oyo bato
bavandaka soki moke te? › **7** Namemaki bino na mokili oyo
mabele na yango ebotaka malamu mpo ete bolia mbuma na
yango ya kitoko; kasi boyaki nde kokomisa mokili na Ngai
mbindo mpe kokomisa libula na Ngai eloko ya nkele. **8**
Banganga-Nzambe bamitunaki te mpo na koluka koyeba: ‹
Yawe azali wapi? › Balakisi ya Mobeko balukaki koyeba
Ngai te, bakambi batombokelaki Ngai; basakoli bazalaki
kosakola na kombo ya Bala mpe balandaki banzambe ya
bikeko oyo ezanga tina. **9** Yango wana, nakosambisa bino, »
elobi Yawe. « Nakosambisa bino elongo na bakitani na bino,
10 Bokatisa na ngambo ya bisanga ya kitimi mpe botala
malamu, botinda bato na Kedari mpe botala malamu; botala
malamu penza soki likambo ya boye esila kosalema. **11**
Boni, ezali na ekolo oyo etikaka banzambe na yango mpo
na kosambela banzambe mosusu? Nzokande, banzambe
yango ezalaka kutu banzambe ya solo te. Kasi bato na Ngai
basundoli Ye oyo azali Nkembo na bango mpo na kolanda
banzambe ya bikeko oyo ezanga tina. **12** Oh likolo, tika ete
likambo oyo ekamwisa yo mpe epesa yo somo makasi,
» elobi Yawe. **13** « Bato na Ngai basali masumu mibale:
Basundoli Ngai oyo nazali etima ya bomoi, mpe batimoli
bango moko mabulu ya mayi, mabulu oyo ekawukaka noki.
14 Boni, Isalaele azali solo mowumbu to abotama kati na

ndako ya bowumbu? Mpo na nini akomi lokola eloko pamba na miso ya bikolo mosusu? 15 Bankosi engalaki na koganga mpo na kolengisa ye, ekomisaki mokili na ye lokola esobe; batumbaki bingumba na ye mpe etikalaki lisusu na bato te. 16 Mpe lisusu, bato ya Mefisi mpe ya Dafine babuki moto na yo. 17 Mpo na nini makambo oyo nyonso ezali kokomela yo? Boni, ezali te mpo ete osundulaki Yawe, Nzambe na yo, tango azalaki nanu kotambolisa yo na nzela? 18 Bongo sik'oyo, mpo na nini ozali kokende komela mayi ya ebale Nili kati na Ejipito? Mpo na nini ozali kokende komela mayi ya ebale Efrate kati na Asiri? 19 Mabe na yo ekomemela yo etumbu, kotomboka na yo ekomemela yo pamela. Tala malamu mpe sosola ete ezali penza mabe mpe bololo mpo na yo kosundola Yawe, Nzambe na yo, mpe kozanga kotosa Ngai, » elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga. 20 « Wuta kala, ozalaki kobuka ekangiseli na yo mpe kokata minyololo na yo. Ozalaki koloba: ‹ Nakozala lisusu mowumbu na yo te. › Yango wana, okomaki komilalisa na bangomba nyonso ya milayi mpe na se ya banzete nyonso ya mibesu lokola mwasi ya ndumba. 21 Nzokande, Ngai nalonaki yo lokola nzete kitoko ya vino mpo ete obotaka mbuma ya malamu na tembe te. Bongo, ndenge nini sik'oyo obalukeli Ngai mpe okomi nzete oyo nayebi te, nzete oyo ebotaka mbuma mabe? 22 Ata soki omisukoli na kisi oyo basalelaka sabuni to omipakoli sabuni ndenge nini, masumu na yo ekolongwa te liboso na Ngai, » elobi Nkolo Yawe. 23 « Ndenge nini okoki penza koloba: ‹ Namikomisi na ngai mbindo te, nazali kolanda banzambe ya Bala te? › Tala nanu ndenge ozalaki kotambola kati na lubwaku mpe kanisa malamu makambo oyo ozalaki kosala. Okomaki lokola shamo ya mwasi oyo eyengaka-yengaka bisika nyonso; 24 lokola ane ya zamba oyo emesana na esobe, oyo ebendaka mopepe na zolo soki ekomi na posa ya kosangisa nzoto. Bongo, nani akoki kokanga posa na yango ya kosangisa nzoto na mpunda ya mobali? Mpunda nyonso ya mobali oyo ekolanda yango ekomona pasi te, pamba te ekozwa yango na tango ya posa ya kosangisa nzoto na mpunda ya mobali. 25 Sala keba! Noki te okotikala makolo ngulu mpe okokawuka mongongo likolo ya bitambola-tambola! Kasi ozali koloba: ‹ Tika na yo! Ngai nalingaka banzambe ya bapaya mpe nakolanda kaka bango. › 26 Ndenge basambwisaka moyibi soki bakangi ye, ndenge wana mpe ekosalema mpo na libota ya Isalaele: bakonzi mpe bakambi na bango, Banganga-Nzambe mpe basakoli na bango bakosambwa. 27 Balobaka na nzete: ‹ Ozali tata na ngai, › mpe na libanga: ‹ Yo nde obotaki ngai. › Bapesaki Ngai mikongo, kasi bilongi na bango te. Nzokande soki bakomi na pasi, babelelaka: ‹ Yaka kobikisa biso! › 28 Wapi sik'oyo banzambe na bino, banzambe oyo bosalaki na maboko na bino? Tika ete eya kobikisa bino na tango ya pasi, soki penza ekokoka! Pamba te, oh bato na Yuda, ndenge motango ya bingumba na bino ezali, ndenge wana mpe motango ya banzambe na bino ezali. 29 Mpo na nini bozali kosambisa Ngai? Nzokande, ezali bino nyonso nde botombokelaki Ngai, » elobi Yawe. 30 « Napesaki bato na yo etumbu ya pamba; pamba te bazwaki na bango kaka mayele te. Mopanga na yo ebomi basakoli na yo ndenge nkosi ebomaka bato. 31 Bino bato ya tango oyo, boyoka Liloba na Yawe: Boni, nazali lokola esobe to mokili ya molili makasi mpo na mokili ya Isalaele? Mpo na nini bato na Ngai bazali koloba: ‹ Tozali na bonsomi ya kokende epai tolingi mpe tokoya lisusu epai na yo te? › 32 Boni, elenge mwasi abosanaka penza biloko na ye ya monzele? Boni, mobandami ya libala abosanaka solo mayaka na ye? Nzokande, bato na Ngai babosani Ngai mikolo ebele. 33 Oh, tala ndenge otondi na mayele ya koluka bolingo! Na etamboli na yo, okoki ata kopesa mayele yango ezala na basi oyo baleki mabe! 34 Kino na bilamba na yo, bato bamonaka makila ya babola, ya bato oyo bayebi likambo te mpe okangi bango na mabe te. 35 Kati na makambo oyo nyonso, ozali koloba: ‹ Nayebi ata likambo moko te, kanda ya Nzambe ekokweyela ngai te. › Kasi Ngai nakopesa yo etumbu mpo ete ozali koloba: ‹ Nasali masumu te. › 36 Mpo na nini omipesi na koyengayenga na nzela nyonso? Okosambwa mpo na Ejipito ndenge osambwaki mpo na Asiri. 37 Okotika lisusu esika yango, maboko na moto, pamba te Yawe asundoli bato oyo ozalaki kotiela motema; mpe bango bakosunga yo te. »

3 « Soki mobali abomi libala na mwasi na ye, mpe mwasi yango akei kobala mobali mosusu; boni, mobali yango akoki lisusu kozongela ye? Bomoni te ete mokili mobimba ekokoma penza mbindo? Nzokande yo, osalaki kindumba na mibali ebele, bongo olingi sik'oyo kozongela Ngai, » elobi Yawe. 2 « Tombola miso na yo na likolo ya bangomba mpe tala: Boni, ezali penza na esika epai wapi ozangaki kosala ekobo? Ovandaki na nzela mpo na kozela bamakangu, ovandaki wana lokola moto ya Arabi kati na esobe. Boye, okomisaki mokili mbindo na nzela ya ekobo na yo mpe ya misala na yo ya mabe. 3 Yango wana, mvula ekangamaki, mpe mvula ya sima enokaki lisusu te. Kasi atako bongo, okangami kaka na kosala kindumba na yo mpe oboyi koyoka soni. 4 Boni, obengaka Ngai te: ‹ Tata na ngai, moninga na ngai ya bomwana! › 5 Ozali kutu kotuna Ngai: ‹ Boni, kino tango nini okokanga kanda? Kotomboka na yo ekosila te? › Yango nde makambo ozali koloba, kasi ozali mpe kaka

kokoba na misala na yo ya mabe. » 6 Tango Joziasi azalaki mokonzi, Yawe alobaki na ngai: « Omoni makambo Isalaele oyo apengwi nzela na Ngai azali kosala? Amataki likolo ya bangomba nyonso mpe atambolaki na se ya banzete nyonso ya mibesu mpo na kosala kindumba. 7 Nakanisaki ete akozongela Ngai soki asilisi kosala makambo nyonso oyo azalaki na yango posa; kasi azongeli Ngai te, mpe ndeko na ye ya mwasi, mopengwi Yuda, amonaki yango. 8 Napesaki mopengwi Isalaele mokanda na ye ya koboma libala mpe nabenganaki ye likolo ya kindumba na ye; kasi namonaki ete ndeko na ye ya mwasi, mopengwi Yuda, abangaki te; ye mpe abimaki mpo na kosala kindumba. 9 Lokola ezalaki likambo ya pamba mpo na Isalaele kosala kindumba, akomisaki mokili mbindo mpe asalaki kindumba na banzambe ya bikeko oyo basala na mabanga mpe na banzete. 10 Atako bongo, ndeko na ye ya mwasi, mopengwi Yuda, azongaki epai na Ngai te na motema na ye mobimba; azongaki na ye kaka likolo-likolo, » elobi Yawe. 11 Yawe alobaki na ngai: « Mopengwi Isalaele azali sembo koleka mopengwi Yuda. 12 Kende kosakola sango oyo na nor: ‹ Oh mopengwi Isalaele, zonga, › elobi Yawe, ‹ Nakokangela yo lisusu elongi te, pamba te nazali Moyengebene, › elobi Yawe. ‹ Nakokangela yo lisusu kanda te mpo na libela. 13 Ndima kaka mabe na yo, mpo ete otombokelaki Yawe, Nzambe na yo; obebisaki ngolu na yo epai ya banzambe ya bapaya, na se ya banzete nyonso ya mibesu, mpe otosaki Ngai te, › » elobi Yawe. 14 « Bozonga epai na Ngai, bino batomboki, » elobi Yawe, « pamba te nazali mobali na bino ya libala. Kati na bino, nakozwa moto moko kati na engumba moko na moko, mpe bato mibale kati na etuka moko na moko, mpo na kozongisa bino na Siona. 15 Bongo nakopesa bino bakambi kolanda posa ya motema na Ngai, bakambi oyo bakotambolisa bino na bwanya mpe na mayele. 16 Na mikolo wana, tango bokokoma penza ebele na mokili, » elobi Yawe, « bato bakoloba lisusu te: ‹ Sanduku ya Boyokani ya Yawe. › Bakomitungisa lisusu mpo na yango te mpe bakokanisa yango lisusu te; kozanga na yango ekolobela bato eloko moko te, mpe bakoluka lisusu te kosala Sanduku ya Boyokani. 17 Na tango wana, bakobenga Yelusalemi Kiti ya Bokonzi ya Yawe, mpe bikolo nyonso ekosangana na Yelusalemi mpo na kopesa lokumu na Kombo na Yawe. Boye, bakolanda lisusu te baposa mabe ya mitema na bango. 18 Na tango wana, libota ya Yuda ekosangana elongo na libota ya Isalaele; longwa na mokili ya nor, bakokende nzela moko kino na mokili oyo napesaki batata na bino lokola libula. 19 Namilobelaki: ‹ Esengo nini penza nazalaki na yango ya kokamata bino lokola bana mpe kopesa bino mikili ya kitoko, libula oyo eleki kitoko kati na bikolo! › Nakanisaki ete bokobenga Ngai ‹ Tata › mpe bokotika te kolanda Ngai. 20 Kasi bino lisanga ya Isalaele, bokosi Ngai lokola mwasi oyo asangisi nzoto na mobali mosusu, » elobi Yawe. 21 Koganga ezali koyokana na likolo ya bangomba: ezali mayi ya miso mpe kolelalela ya bana ya Isalaele, pamba te babebisi nzela na bango mpe babosani Yawe, Nzambe na bango. 22 « Bino batomboki, bozonga epai na Ngai mpe nakobikisa bino na kopengwa na bino! » « Solo, tokozonga epai na Yo, pamba te Yo, Yawe, nde ozali Nzambe na biso. 23 Solo, bisala-sala oyo ezali kosalema na bangomba mikuse mpe milayi ezali kaka makelele ya pamba. Solo, Yawe, Nzambe na biso, azali Lobiko ya Isalaele. 24 Wuta bolenge na biso, banzambe ya bikeko ebebisaki mbuma ya misala ya batata na biso, bibwele na bango mpe ngombe na bango, bana na bango ya mibali mpe ya basi. 25 Soni ekomi lokola mbeto na biso, mpe kosambwa, lokola bulangeti mpo na komizipa; pamba te biso mpe batata na biso, tosalaki masumu liboso ya Yawe, Nzambe na biso, totosaki Yawe te, wuta bolenge na biso. »

4 « Oh Isalaele, soki okozonga, zonga epai na Ngai, » elobi Yawe, « soki olongoli banzambe na yo ya bikeko liboso na Ngai mpe otiki kotambola libanda ya nzela na Ngai; 2 soki olapi ndayi na bosolo mpe na bosembo: ‹ Na Kombo na Yawe, › bikolo ekomipambola mpe ekomipesa nkembo mpo na yo. » 3 Tala liloba oyo Yawe alobi epai ya bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi: « Bokata bilanga ya sika, mpe botika kolona kati na banzube. 4 Bomibulisa mpo na Yawe, bopetola mitema na bino, bino bato ya Yuda mpe bato ya Yelusalemi; noki te kanda na Ngai ekopela mpe ekozikisa bino lokola moto mpo na mabe oyo bozali kosala; ekopela makasi mpe moto moko te akokoka koboma yango. 5 Bopanza sango na mokili ya Yuda, botatola na Yelusalemi mpe boloba: ‹ Bobeta kelelo na mokili! › Boganga makasi mpe bobelela: ‹ Bosangana, bino nyonso! Tokima na bingumba batonga makasi! › 6 Botombola bendele mpo na kokende na Siona! Bobombama noki, pamba te nakoyeisa pasi wuta na nor mpe kobebisama ya somo! » 7 Nkosi moko ebimi na ndako na yango; mobebisi moko ya bikolo abimi. Atiki esika na ye mpo na koya kobebisa mokili na yo. Bingumba na yo ekobukana mpe ekotikala lisusu na bato te. 8 Yango wana, bolata bilamba ya basaki, bosala matanga mpe bolela, pamba te kanda makasi ya Yawe elongwe na mito na biso te. 9 « Na mokolo wana, » elobi Yawe, « mokonzi mpe bakalaka na ye bakolemba nzoto, Banganga-Nzambe bakoyoka somo mpe basakoli bakokamwa. » 10 Bongo nalobaki: « Oh Nkolo Yawe, tala ndenge okosaki bato

oyo mpe Yelusalemi tango olobaki: ‹ Bokozala na kimia! › Nzokande mopanga ezalaki kozela biso. » **11** Na tango wana, bakoloba na bato oyo mpe na Yelusalemi: « Wuta likolo ya bangomba oyo ezali kati na esobe, mopepe moko ya makasi ezali koya epai ya bato na ngai; ezali koya te mpo na koyungola to mpo na kopetola. **12** Ezali mopepe moko ya makasi penza, pamba te ewuti epai na ngai. Sik'oyo, ngai moko nde nazali kosambisa bango. » **13** Tala! Monguna azali koya na elulu lokola mapata, bashar na ye ezali konguluma lokola mopepe ya makasi; mpunda na ye kutu eleki mpongo na mbangu. Mawa na biso! Tokufi na biso! **14** Oh Yelusalemi, petola motema na yo na mabe mpo ete obikisama. Kino tango nini okotika kosala mabongisi ya mabe? **15** Mongongo moko ezali koyokana wuta na Dani, ezali kopanza sango ya pasi na bangomba ya Efrayimi. **16** « Boloba yango na bikolo mpe botatola yango na Yelusalemi: ‹ Wuta na mboka mosika, mampinga ya banguna ezali koya, ezali koya na lokito mpo na kobundisa bingumba ya Yuda. **17** Ezingeli Yelusalemi lokola bakengeli bilanga, pamba te etombokelaki Ngai, › » elobi Yawe. **18** « Etamboli mpe misala na yo moko nde ememelaki yo yango. Tala, etumbu na yo ezali bololo mpe ekosala pasi makasi na motema. » **19** Ah ngai eh! Ah motema pasi eh! Ah! Motema na ngai ezali kobeta makasi, ezali koswa makasi kati na ngai, mpe nazali kokoka kokanga monoko te, pamba te nayoki lolaka ya kelelo mpe ya bitumba. **20** Sango moko kaka ezali kotambola: libebi na libebi; mokili mobimba ekufi. Na mbalakata, bandako ya kapo ekufi-kufi, mpe ebombamelo na ngai ebebi na mbala moko. **21** Kino tango nini nakomona bendele ya bitumba, mpe nakoyoka makelele ya bitumba? **22** « Bato na Ngai bazali bazoba, bayebi Ngai te; bazali bana bazangi bososoli, bazali na mayele te, bayebi kaka kosala mabe, kasi bayebi kosala bolamu te. » **23** Tango natalaki mabele, namonaki ete ezalaki kaka bongo-bongo mpe ezalaki ata na eloko moko te; tango natalaki likolo, namonaki ete pole ezalaki lisusu te. **24** Tango natalaki bangomba, namonaki yango koningana, bangomba nyonso ya mike ezalaki kobukana. **25** Mpe tango natalaki malamu, namonaki lisusu ata moto moko te, mpe bandeke nyonso ya likolo ekimaki. **26** Tango nakobaki kotala, namonaki ete mokili oyo ezalaki na mabele ya malamu ekomaki esobe; bingumba na yango nyonso ebebisamaki liboso ya Yawe, na kanda makasi na Ye. **27** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mokili mobimba ekobebisama, kasi nakobebisa yango nyonso te. **28** Yango wana, mokili ekozala na matanga; mpe kuna na lola, likolo ekokoma mwindo pamba te nalobaki yango, mpe nakobongola maloba na Ngai te; lokola nazwaki mokano, nakozonga lisusu sima te. » **29** Bato nyonso ya engumba bakimi, kaka na makelele ya basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, mpe oyo babundaka na matolotolo. Bamoko babombami na bazamba, bamosusu bakimi na madusu ya mabanga ya bangomba; bingumba nyonso etikali lisusu na bato te, mpe ata moto moko te atikali kuna. **30** Oh engumba ekufa, ozali kosala nini? Olati bilamba ya motane mpe babiju ya wolo; otie bonzenga na miso na yo. Ozali komikomisa kitoko na pamba, bamakangu na yo bazali kotiola yo mpe bazali koluka koboma yo. **31** Nayoki makelele lokola koganga ya mwasi oyo azali na pasi ya kobota, kolela ya pasi lokola mwasi oyo azali kobota mwana na ye ya liboso: ezali makelele ya kolela ya Siona, mboka kitoko; azali kolela, maboko likolo, mpe azali koloba: « Nabebi na ngai, nakomi na suka liboso ya babomi. »

5 « Bokende, botambola na babalabala ya Yelusalemi, botala zingazinga mpe bososola malamu penza, boluka ata na bisika oyo bato ebele bakutanaka; soki bokoki komona ata moto moko oyo atambolaka na bosembo mpe alukaka boyengebene, wana nakolimbisa engumba oyo. **2** Atako balapaka ndayi na maloba oyo: ‹ Na Kombo na Yawe, › ndayi na bango ezalaka kaka ya lokuta. » **3** Oh Yawe; boni, miso na Yo esepelaka te komona bosolo? Obetaka solo bato, kasi bayokaka na bango pasi te; osilisaka koboma bango, kasi baboyaka kaka kobongwana. Bakomisa mito na bango makasi lokola mabanga mpe baboyaka kobongola mitema na bango. **4** Namilobelaki: « Bato oyo bazali kaka bato pamba, bazangi mayele, mpo ete bayebi nzela ya Yawe te mpe bayebi malako ya Nzambe na bango te. **5** Boye, nakokende epai ya bakambi na bango mpe nakoloba na bango, pamba te bango nde basengeli koyeba nzela ya Yawe mpe malako ya Nzambe na bango. » Kasi bango nyonso, na motema moko, babukaki ekangiseli mpe bakataki minyololo. **6** Yango wana, nkosi moko ekobima wuta na zamba mpe ekoboma bango; mbwa ya zamba ekobima wuta na esobe mpe ekopasola bango; nkoyi moko ekovanda pene ya bingumba na bango mpo na koboma moto nyonso oyo akoluka kobima kuna, pamba te botomboki na bango ezali monene mpe lokuta na bango eleki mingi. **7** « Na makambo ya boye, ndenge nini nalimbisa yo? Ah Yelusalemi, bana na yo basundoli Ngai mpe bazali kolapa ndayi na bakombo ya banzambe ya bikeko oyo ezali ata banzambe te. Nakokisaki baposa na bango nyonso, kasi basalaki kaka ekobo mpe bakendeki na bandako ya basi ya ndumba. **8** Ndenge mpunda ya mobali etambolaka-tambolaka soki ezali na posa ya kosangisa nzoto na mpunda ya mwasi, ndenge wana mpe moko na moko kati na bango alandaka-landaka

mwasi ya moninga mpo na kosangisa na ye nzoto. 9 Na makambo ya boye, napesa bango etumbu te? » elobi Yawe? « Motema na Ngai ezongisa penza mabe na mabe te na ekolo ya lolenge oyo? 10 Bomata na bamir mpo na kokota na Yelusalemi mpe bobebisa yango; kasi bobebisa yango nyonso te. Bokata bitape na yango, pamba te etikali lisusu ya Yawe te. 11 Libota ya Isalaele mpe ya Yuda etamboli na boyengebene te na miso na Ngai, » elobi Yawe. 12 Bawanganaki Yawe mpe balobaki: « Yawe akosala eloko moko te! Pasi moko te ekokomela biso; tokotikala na biso komona te ezala mopanga to nzala makasi. 13 Basakoli bazali kaka lokola mopepe ya pamba, bazali na mateya penza ya koteya te; boye tika ete mabe oyo bazali kosakola ezongela bango moko! » 14 Yango wana, tala liloba oyo Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Lokola bato oyo balobi maloba ya boye, nakosala ete maloba na Ngai ezala lokola moto na monoko na yo, mpe bato oyo bazala lokola bakoni oyo moto yango ekozikisa. 15 Oh libota ya Isalaele, » elobi Yawe, « nakoyeisa ekolo moko wuta mosika mpo na kobundisa yo: ezali ekolo moko ya kala mpe ya nguya, ekolo oyo yo oyebi ata monoko na yango te. 16 Makonga na bango ezangaka koboma moto te, bongo bango nyonso bazali bilombe ya bitumba. 17 Bakobotola milona mpe bilei na yo, bakoboma bana na yo ya basi mpe ya mibali, bakobotola bangombe mpe bameme na yo, bakobebisa bilanga na yo ya vino mpe banzete na yo ya figi, bakobebisa na mopanga bingumba na yo ya makasi oyo otielaka motema. 18 Nzokande, ezala na mokolo wana, » elobi Yawe, « nakosilisa koboma bino nyonso te. 19 Tango bato bakotuna: ‹ Mpo na nini Yawe, Nzambe na biso, asali biso makambo ya boye? › Bokozongisela bango: ‹ Ezali mpo ete bosundolaki Ngai mpe bosambelaki banzambe ya bapaya kati na mboka na bino. Yango wana, bokosalela bapaya kati na mboka oyo ezali ya bino te. › 20 Bopanza sango oyo epai ya libota ya Jakobi mpe botatola yango kati na Yuda: 21 Boyoka makambo oyo, bino bazoba to bato oyo bozanga mayele: bozali na miso mpo na komona kasi bomonaka te, bozali na matoyi mpo na koyoka kasi boyokaka te. 22 Bokoki penza kobanga Ngai te, » elobi Yawe? « Bokoki solo kolenga liboso na Ngai te, Ngai oyo nasala zelo lokola mondelo ya mayi, epekiselo ya libela oyo mayi ekoleka ata mokolo moko te? Mayi ekoki kotomboka, kasi ezali na nguya te; ata soki esali makelele, kasi ekoleka mondelo yango te. 23 Kasi bato oyo bazali mitema makasi mpe bazali solo batomboki; bapesi Ngai mokongo mpe bakei na bango! 24 Bamilobelaka te: ‹ Tika ete totosa Yawe, Nzambe na biso, oyo anokisaka mvula na tango ekoki, na eleko ya kolona mpe ya kobuka; oyo akatela biso baposo oyo esengeli mpo na kobuka milona. › 25 Mabe na bino nde ebebisi makambo nyonso, mpe masumu na bino ezangisi bino bolamu. 26 Kati na bato na Ngai, ezali na bato mabe oyo banongaka bato lokola moto oyo azali kotia mitambo mpo na kokanga bandeke, mpe batiaka mitambo mpo na kokanga bato. 27 Ndenge ndako ya bandeke etondaka na bandeke, ndenge wana mpe bandako na bango etonda na lokuta; mpe ezali na nzela yango nde bakoma bazwi mpe bato na nguya. 28 Bakoma kitoko mpe ngebungebu; mabe na bango eleka ndelo, balobelaka likambo ya mwana etike na bosembo te, mpo kaka bango moko balonga. Bakataka makambo ya babola na bosembo te. 29 Na makambo ya boye, napesa bango etumbu te? » elobi Yawe. « Boni, motema na Ngai ezongisa penza mabe na mabe te na ekolo ya boye? 30 Makambo ya kokamwa mpe ya somo esalemi na mboka: 31 basakoli bazali kosakola makambo ya lokuta, Banganga-Nzambe bazali kosalela bokonzi na bango ndenge balingi, mpe bato na Ngai bazali kosepela bongo. Kasi bokosala nini na suka? »

6 « Bino bato ya Benjame, bokima mpo na lobiko na bino! Bobima na Yelusalemi! Bobeta kelelo na Tekoa! Botombola bendele kati na Beti-Akeremi! Pamba te pasi mpe kobebisama ya somo ekobimela na nor. 2 Nakobebisa Siona, mboka kitoko, oyo ezali penza kitoko lokola elenge mwasi ya kitoko mpe ya nzoto sembesembe. 3 Babateli ya bibwele elongo na bibwele na bango bakobundisa yango, bakopika bandako na bango ya kapo zingazinga na yango; bongo moko na moko akoyeisa bibwele na ye na esika oyo ye akozwa. 4 Bomibongisa mpo na kobundisa yango! Botelema, tika ete tobundisa yango na midi! Kasi mawa na biso, pamba te mokolo esili mpe molili ya pokwa ezali koya. 5 Boye, totelema! Tika ete tokota kati na yango na butu, tobebisa bandako na yango oyo batonga makasi! » 6 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokata banzete mpe botonga bisika ya kobombama zingazinga ya Yelusalemi! Engumba oyo esengeli kozwa etumbu, pamba te etondi na makambo mabe! 7 Ndenge libulu ya mayi ebimisaka mayi, ndenge wana mpe Yelusalemi ezali kobimisa mabe. Sango moko kaka ezali kotambola kuna: sango ya mobulu mpe ya kobebisama; tango nyonso liboso na Ngai, kaka minyoko mpe bapota. 8 Oh engumba Yelusalemi, yoka makebisi oyo, noki te nakomikomisa mosika na yo mpe nakokomisa mokili na yo esobe, mpo ete moto moko te akoka lisusu kovanda kuna. » 9 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Tika ete bosangisa ndambo ya bana ya Isalaele oyo batikali ndenge balokotaka mbuma ya vino oyo etikalaka;

bolekisa lisusu maboko na bino na likolo ya bitape ya banzete ya vino lokola moto oyo abukaka mbuma ya vino. » **10** Naloba lisusu na nani mpe nakebisa penza nani? Nani akoyokela ngai? Matoyi na bango ekangama; yango wana bakokaka koyoka te. Liloba na Yawe ezalaka pamba mpo na bango, basepelaka na bango na yango te. **11** Nzokande ngai, natondi na kanda ya Yawe mpe nazali kokoka lisusu te kokanga motema. « Sopa yango na bana mike kati na babalabala mpe na lisanga ya bilenge mibali; ekokweyela mwasi mpe mobali nzela moko, ezala mikolo to mibange. **12** Tango nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela bavandi ya mboka, nakopesa bandako na bango, bilanga na bango mpe basi na bango, epai ya bato mosusu, » elobi Yawe. **13** « Bango nyonso, ezala mikolo mpe bana mike, batondi na lokoso ya mbongo, kobanda na basakoli kino na Banganga-Nzambe: bango nyonso bazali kotambola na lokuta. **14** Bazali kosalisa bapota ya bato na Ngai likolo-likolo mpe bazali koloba: ‹ Makambo nyonso ezali malamu, nyonso ezali kotambola malamu! › Nzokande ata likambo moko ya malamu ezali te. **15** Boni, bazali penza koyokela makambo na bango ya nkele soni te? Te, bazali na bango koyoka ata soni te; bayebi kutu ata ndenge bayokaka soni te. Yango wana, bakokufa lokola bato nyonso, bakokweyisama tango nakopesa bango etumbu, » elobi Yawe. **16** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Botelema na esika oyo nzela ekutana, botuna nzela ya kala mpe esika oyo nzela ya malamu ezali, bongo bolanda yango mpe bokozwa kimia mpo na mitema na bino. Kasi bolobaki: ‹ Tokolanda na biso yango te! › **17** Naponaki kati na bino bakengeli oyo balobaki na bino: ‹ Boyoka mongongo ya kelelo! › Kasi bozongisaki: ‹ Te! Tokoyoka te. › **18** Yango wana, bino bikolo, boyoka! Bozala batatoli ya makambo oyo ekokomela bango. **19** Oh mabele, yoka! Nakoyeisa pasi epai ya bato oyo, ekozala lifuti ya mabongisi na bango, pamba te bayokaki mongongo na Ngai te mpe babwakaki Mobeko na Ngai. **20** Nasala nini na malasi ya ansa oyo ewuti na Saba to na matiti ya solo kitoko oyo ewuti na mboka ya mosika? Mbeka na bino ya kotumba esepelisaka Ngai te, mpe nandimaka makabo na bino te. » **21** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakotia mabaku liboso ya bato oyo; batata mpe bana na bango bakobeta mabaku mpe bakokweya nzela moko, bazalani elongo na baninga bakokufa. » **22** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala, mampinga moko ya basoda ezali koya longwa na mokili ya nor; ekolo moko monene ezali komibongisa mpo na bitumba wuta na basuka ya mabele. **23** Basimbi matolotolo mpe makonga, bazali mitema mabe mpe bazanga mawa, bazali koganga lokola makelele ya ebale monene, bamati likolo ya bampunda, batandami na milongo lokola basoda mpo na kobundisa yo Siona, mboka kitoko. » **24** Tango toyokaki sango na tina na bango, tolembaki nzoto, somo makasi ekangaki biso mpe tokomaki na pasi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota. **25** Bokende na bilanga te mpe bobima na nzela te, pamba te monguna asimbi mopanga, bongo somo makasi ezali bisika nyonso. **26** Oh bato na ngai, bolata bilamba ya basaki mpe bolala na putulu, bosala matanga lokola moto oyo akufisi mwana na ye se moko. Bolela na mawa, pamba te mobomi akokomela biso na mbalakata. **27** « Tala, nasili kotia yo kati na bato na ngai lokola esalelo oyo bamekelaka makasi ya bibende, mpo ete okoka kotala malamu mpe omeka ezaleli na bango. **28** Bango nyonso bazali batomboki ya mito makasi, bayebi kaka kotonga. Bazali lokola bronze mpe ebende, bango nyonso bazali kaka babebisi. **29** Epepelo ezali kopelisa moto makasi, mpe ebende oyo babengaka plon ezali kolimwa na moto; kasi bazali na bango kaka konyangwisa ebende yango na pamba, pamba te eloko ya mabe ekokabwana na yango te. **30** Babengaka bango palata babwaka, pamba te Yawe asundola bango. »

7 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi: **2** « Telema na ekuke ya Tempelo ya Yawe mpe tatola maloba oyo: ‹ Boyoka Liloba na Yawe, bino bato nyonso ya Yuda oyo bokotaka na bikuke oyo mpo na kogumbamela Yawe. **3** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Bobongola bizaleli mpe misala na bino, mpe Ngai nakotika bino ete bowumela na esika oyo. **4** Botia motema te na maloba ya lokuta oyo ezali kolobama: ‘Tempelo ya Yawe, Tempelo ya Yawe, Tempelo ya Yawe! Yawe azali awa.’ **5** Soki solo bobongoli bizaleli mpe misala na bino mpe bokomi kokata bino na bino makambo na bosembo; **6** soki botiki konyokola bapaya, bana bitike to basi bakufisa mibali, mpe botiki kosopa makila ya bato oyo bayebi likambo te, soki botiki kolanda banzambe mosusu oyo na nzela na yango bomibendelaka pasi, **7** nakotika bino ete bowumela na esika oyo, kati na mokili oyo napesaki epai ya bakoko na bino wuta kala mpe mpo na libela. **8** Kasi botala ndenge bozali kotia motema na maloba ya lokuta oyo ezali ata na litomba moko te. **9** Bozali koyiba, koboma bato, kosala ekobo, kolapa bandayi ya lokuta, kotumba malasi ya ansa mpo na Bala mpe kolanda banzambe mosusu oyo boyebaki te; **10** bongo bozali koya liboso na Ngai kati na Tempelo oyo ebulisama mpo na Ngai, mpe bozali koloba: ‘Tobiki na biso!’ Bobiki na bino solo mpo na kosala makambo oyo nyonso ya nkele? **11** Boni, bokomisi Tempelo oyo ebulisama mpo na Ngai ekimelo ya miyibi? Ngai nazali komona ete

bozali kozwa yango bongo, elobi Yawe. 12 Eleki malamu
bokende nanu na Silo epai wapi natiaki liboso Esika na Ngai
ya bule mpe botala makambo oyo nasalaki kuna mpo na
mabe ya bana ya Isalaele. 13 Lokola nazalaki kokebisa
bino mbala na mbala tango bozalaki kosala makambo oyo
nyonso, elobi Yawe, kasi botikalaki koyokela Ngai te; lokola
nabengaki bino, kasi boyanolaki Ngai te, 14 makambo oyo
nasalaki na Silo, nakosala yango mpe sik'oyo na Ndako
na Ngai, na Tempelo oyo bozali kotiela motema, esika oyo
napesaki bino elongo na batata na bino. 15 Nakobwaka bino
mosika na Ngai ndenge nabwakaki bandeko na bino nyonso
ya Efrayimi. › 16 Bongo yo Jeremi, komeka kobondela
mpo na bato oyo te, kolobela Ngai na tina na bango ata
moke te, komeka kutu te kosengela bango eloko: kotungisa
Ngai te, pamba te nakotikala koyokela yo te. 17 Boni, ozali
komona te makambo oyo bazali kosala kati na bingumba
ya Yuda mpe kati na babalabala ya Yelusalemi? 18 Bana
bazali kolokota bakoni, batata bazali kopelisa moto, mpe
basi bazali kosangisa farine mpo na kosala mapa mpo na
Ishitari; bazali kobonza makabo ya masanga ya vino epai
ya banzambe mosusu, bongo ezali kopesa Ngai kanda. 19
Boni, bakanisi ete bazali kosala Ngai mabe, etuni Yawe?
Te! Bazali nde komisala bango moko mabe, mpo na soni
na bango moko. 20 ‹ Yango wana, tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Nakopelisa kanda na Ngai ya makasi na esika
oyo, likolo ya bato, ya banyama, ya banzete ya zamba
mpe ya mbuma ya mabele: kanda yango ekopela lokola
moto, bongo ekokufa te. 21 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Bokoba kaka na
makambo oyo bozali kosala, bobakisa mbeka na bino ya
kotumba mpe makabo mosusu, mpe bolia misuni yango
bino moko! 22 Pamba te, tango nabimisaki bakoko na bino
na Ejipito, nalobaki na bango likambo moko te na oyo etali
mbeka ya kotumba mpe makabo mosusu. 23 Nzokande,
napesaki bango kaka mobeko oyo: Botosa Ngai, bongo
Ngai nakozala Nzambe na bino mpe bino bokozala bato
na Ngai; botambola na nzela nyonso oyo nakolakisa bino
mpo ete bozala bato ya esengo. 24 Kasi batiaki matoyi te
mpo na koyoka Ngai; balandaki kaka makanisi mabe ya
mitema na bango. Boye, na esika ete babonga, babebaki
lisusu koleka. 25 Wuta tango batata na bino babimaki na
Ejipito kino na mokolo ya lelo, natindelaka bino basali na
Ngai, basakoli, tango nyonso mpe mikolo nyonso. 26 Kasi
bayokaki Ngai te mpe bapesaki Ngai matoyi na bango te;
bazalaki kaka mito makasi mpe basalaki lisusu mabe koleka
bakoko na bango. › 27 Ata oyebisi bango makambo oyo
nyonso, bakotikala koyoka yo te; ata mpe obengi bango,
bakoyanola te. 28 Yango wana, loba na bango: ‹ Tala ekolo
oyo eyokaka te maloba ya Yawe, Nzambe na yango, mpe
eyokaka pamela te; solo ezali lisusu te na minoko na bango
mpe elimwe penza na bibebu na bango. 29 Kata suki na
yo ya Naziri mpe bwaka yango, yemba nzembo ya mawa
na likolo ya bangomba ekawuka, pamba te Yawe abwaki
mpe asundoli bato oyo bazali na se ya kanda na Ye. 30
Bato ya Yuda basali mabe na miso na Ngai, elobi Yawe,
batie banzambe na bango ya bikeko ya mbindo kati na
Ndako na Ngai mpe bakomisi Ndako na Ngai mbindo. 31
Batongi bisambelo ya likolo ya bangomba, ya Tofeti, kati na
Lubwaku ya Beni-Inomi, mpo ete batumba bana na bango
ya mibali mpe ya basi mpo na kobonza bango lokola mbeka:
nzokande wana ezali likambo oyo Ngai natindaki bango
te mpe natikalaki ata kokanisa yango te. 32 Yango wana,
bosala keba, elobi Yawe: na mikolo ekoya, bato bakobenga
lisusu te esika oyo Tofeti to Lubwaku ya Beni-Inomi, kasi
bakobenga yango lubwaku oyo babomelaka bato, pamba te
bakokunda bato na Tofeti kino tango esika ekotikala lisusu
te. 33 Bongo bibembe ya bato oyo ekokoma bilei ya bandeke
ya likolo mpe ya banyama ya zamba; mpe moto moko te
akobengana yango. 34 Kati na bingumba ya Yuda mpe na
babalabala ya Yelusalemi, nakosilisa koganga ya esengo
mpe ya kosepela, mongongo ya mobali ya libala mpe ya
mwasi ya libala, pamba te mokili ekobeba.

8 Na tango wana, elobi Yawe, bakobimisa mikuwa ya
bakonzi mpe ya bakalaka ya Yuda, mikuwa ya Banganga-
Nzambe mpe ya basakoli elongo na mikuwa ya bato ya
Yelusalemi, wuta na malita na bango. 2 Bakotanda yango na
se ya moyi, na se ya sanza mpe na se ya mampinga nyonso
ya likolo, oyo balingaki, basalelaki na esengo, balandaki,
batunaki makambo mpe bafukamelaki. Bakosangisa lisusu
mikuwa yango te mpo na kokunda yango, kasi ekokoma
lokola matiti ya kopola, na mabele. 3 Na bisika nyonso
oyo nakopanza bango, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga,
bato nyonso oyo bakotikala na bomoi kati na ekolo oyo
ya mabe bakoluka kufa na esika ya bomoi. › 4 Loba na
bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Boni, soki moto akweyi,
atelemaka te? Soki moto abungi nzela, azongaka lisusu na
nzela te? 5 Mpo na nini bato ya Yelusalemi babungi nzela?
Mpo na nini bazali kokangama kaka na nzela na bango ya
mabe? Bamipesi makasi na makambo ya lokuta mpe baboyi
kozongela Ngai. 6 Nayokaka na bokebi makambo nyonso
oyo balobaka, kasi balobaka makambo ya solo te. Moko
te kati na bango ayokaka motema pasi mpo na mabe oyo
asalaka, alobaka: 'Nasali nini?' Moto na moto akangamaka
kaka na nzela na ye lokola mpunda oyo ezali kokende

na bitumba. 7 Ezala kutu nkongi, kati na likolo, eyebaka
bileko ya kokende na bisika mosusu; ebenga, ndeke ya mayi
mpe mbilambila eyebaka ata tango ya kozonga, kasi bato
na Ngai bayebi mibeko ya Yawe te. 8 Ndenge nini bokoki
koloba: 'Tozali bato ya bwanya, pamba te toyebi Mobeko
ya Yawe,' tango sik'oyo ekomeli ya balakisi ya Mobeko
ebongoli yango lokuta? 9 Bato ya bwanya bakoyokisama
soni, bakoyoka somo mpe bakokende na bowumbu, pamba
te batiolaki Liloba na Yawe. Bazali na bwanya ya ndenge
nini? 10 Yango wana, nakokaba basi na bango epai ya
mibali mosusu, mpe bilanga na bango epai ya bato mosusu;
pamba te bango nyonso, ezala mikolo to bana mike, batondi
na lokoso ya mbongo; basakoli mpe Banganga-Nzambe
nyonso bakomi se kotambola na lokuta; 11 bazali kosalisa
bapota ya bato na Ngai likolo-likolo mpe bazali koloba:
'Makambo nyonso ezali malamu, nyonso ezali kotambola
malamu!' Nzokande, ata likambo moko ya malamu ezali
te. 12 Boni, bazali koyokela makambo na bango ya nkele
soni? Te! Bazali koyoka ata soni te; bayebi kutu te ndenge
bayokaka soni! Yango wana, bakokufa lokola bato nyonso,
bakokweyisama tango bakozwa etumbu, elobi Yawe. 13
Nakobebisa milona na bango, elobi Yawe. Bambuma ya vino
ekozala lisusu te na banzete ya vino, mbuma ya figi ekozala
lisusu te na banzete ya figi, mpe makasa ya banzete yango
ekokawuka. Bakobotola bango biloko oyo napesaki bango.
› » 14 Mpo na nini tozali kovanda awa? Tosangana esika
moko! Tika ete tokima kati na bingumba batonga makasi
mpo ete tokufela kuna! Pamba te Yawe, Nzambe na biso,
afungoleli biso ekuke ya kufa mpe apesi biso mayi oyo ezali
na ngenge mpo ete tomela, pamba te tosalaki masumu
liboso na Ye. 15 Tozalaki na elikya ete tokozala na kimia,
kasi tomoni likambo moko te ya malamu; tozalaki na elikya
ete tokobika, kasi pasi na pasi nde ezali kolanda biso! 16
Lokito ya bampunda ya banguna mpe makelele ya makolo
na yango ezali koyokana wuta na Dani, ezali koya mpo na
kobebisa mokili mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango,
engumba mpe bavandi na yango nyonso, bongo mokili
mobimba eningani. 17 « Botala, nakotindela bino banyoka
oyo ebomaka, bitupa oyo moto akoki kosakana na yango te,
mpo ete eswa bino, » elobi Yawe. 18 Pasi na ngai ezangeli
kisi mpo na kosilisa yango, motema na ngai elembi kati na
ngai. 19 Yoka koganga ya bato na ngai wuta na mokili ya
mosika: « Boni, Yawe azali lisusu te, kati na Siona? Mokonzi
na yango azali lisusu kuna te? » « Mpo na nini batumbolaki
kanda na Ngai na nzela ya banzambe na bango ya bikeko,
na nzela ya banzambe ya bapaya oyo ezanga ata tina? » 20
« Tango ya kobuka mbuma esili koleka, elanga mpe esili
kokoma na suka, kasi biso tobikisami te. » 21 Ndenge bato
na ngai bazali koyoka pasi, ndenge wana mpe ngai nazali
koyoka pasi, nazali kolela, mpe somo ekangi ngai makasi.
22 Boni, kisi ezali te kati na Galadi? Minganga bazali kuna
te? Bongo mpo na nini bato na ngai bazali kobika te?

9 Ah! Soki moto na ngai ezalaki etima, mpe soki miso na
ngai ezalaki liziba ya mpinzoli, nalingaki kolela butu mpe
moyi mpo na bato na ngai, oyo basili koboma. 2 Ah! Soki
nazalaki ata na ndako ya bapaya kati na esobe, nalingaki
ata kokima bato na ngai mpe kozala mosika na bango,
pamba te bango nyonso bazali bandumba, bazali lisanga ya
bakosi! 3 « Babongisaka lolemo na bango lokola tolotolo
mpo na kokosa; balongaka kati na mokili na nzela ya solo te,
pamba te basalaka se mabe likolo ya mabe mpe batosaka
Ngai te, » elobi Yawe. 4 « Tika ete moto na moto asala
keba na moninga na ye mpe atia motema te na ndeko
na ye, pamba te ndeko nyonso azali moto ya lokuta, mpe
moninga nyonso azali moto ya matongi. 5 Moninga azali
kokosa moninga na ye, mpe moto moko te azali koloba solo.
Bamibongisaka mpo na koloba lokuta, babimisaka motoki
na bango mpo na kosala masumu. 6 Mosala na bango
se kokosa na kokosa; mpe na lokuta na bango, baboyaka
kotosa Ngai, » elobi Yawe. 7 Yango wana, tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Tala, nakopetola mpe
nakomeka bango na moto, pamba te nasala lisusu nini mpo
na masumu ya bato na Ngai? 8 Lolemo na bango ezali
lokola likonga oyo ebomaka, ebimisaka kaka maloba ya
lokuta. Moto na moto alobaka na moninga na ye na esengo
na monoko; kasi na se ya motema, atielaka ye motambo. 9
Bongo na makambo ya boye, napesa bango etumbu te,
» elobi Yawe? « Nazongisa mabe na mabe te na ekolo
ya boye? » 10 Nakosala matanga mpe nakolela mpo na
bangomba mpe matiti ya esobe. Nyonso esili kokawuka mpe
moto moko te azali lisusu kolekela wana; ezala makelele ya
bibwele to ya bandeke ezali lisusu koyokana te; bandeke ya
likolo ekimi mpe banyama ya zamba esili kokende. 11 «
Nakokomisa Yelusalemi liboke ya mabanga oyo ebukana-
bukana, ndako ya mbwa ya zamba; nakobebisa bingumba
ya Yuda, bongo moto moko te akovanda lisusu kuna. 12
Nani azali penza na bwanya mpo na kososola makambo ya
boye? Nani Yawe ateyaki mpo ete alimbola yango? Mpo
na nini mokili ebebisami, etikali pamba lokola esobe epai
wapi moto alekaka te? » 13 Yawe alobi: « Makambo oyo
nyonso ekomeli bango mpo ete basundoli Mobeko na Ngai
oyo natiaki liboso na bango, batosi Ngai te mpe basaleli
malako na Ngai te. 14 Nzokande, batiaki kaka mito makasi
mpe bakobaki kolanda banzambe ya Bala oyo batata na

bango balakisaki bango. » 15 Yango wana, tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: «
Tala, nakoleisa bato oyo matiti ya bololo mpe nakomelisa
bango mayi ya ngenge. 16 Nakopanza bango kati na bikolo
oyo, ezala bango to bakoko na bango, batikalaki koyeba
te; nakolanda bango na mopanga kino nakosilisa koboma
bango. » 17 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: « Botala malamu makambo oyo! Bobengisa basi oyo
balelaka bibembe, bobengisa penza ba-oyo bayebi kolela
malamu! 18 Tika ete baya noki mpo ete bayembela biso
banzembo ya mawa kino tango mpinzoli ekobima biso mpe
ekotondisa miso na biso. 19 Kolela ya mawa ezali koyokana
wuta na Siona: ‹ Ah! Tala ndenge nini tosili kobebisama!
Tala ndenge nini tosambwe! Tika ete tokima mokili na biso,
pamba te bandako na biso ebebisami. › » 20 Eh basi, boyoka
Liloba na Yawe! Bofungola matoyi mpo na koyoka maloba
ya monoko na Ye. Bolakisa bana na bino ya basi banzembo
ya mawa mpe tika ete moko na moko ayekolisa moninga na
ye nzembo ya mawa. 21 Kufa emati mpe ekoti na nzela
ya maninisa na biso, ekoti kino na bandako na biso, oyo
batonga makasi; eyei kosilisa koboma bana na babalabala,
mpe bilenge mibali na bisika oyo bato ebele bokutanaka.
22 Loba: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Bibembe ya bato
ekolala na mabele mpe ekotikala wana lokola fimie ya
bilanga, lokola liboke ya bambuma oyo mobuki bambuma
atiki na sima na ye mpe moto oyo akolokota yango azali te. ›
» 23 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tika ete moto ya bwanya
amikumisa te mpo na bwanya na ye to moto ya makasi mpo
na makasi na ye to moto ya bozwi mpo na bozwi na ye. 24
Kasi tika ete moto oyo alingi komikumisa amikumisa mpo ete
azali na bososoli mpe ayebi Ngai, mpo ete ayebi ete nazali
Yawe oyo atalisaka bolamu, bosembo mpe boyengebene na
mokili; pamba te nasepelaka nde na makambo wana, » elobi
Yawe. 25 « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakopesa
etumbu na bato nyonso oyo bakatama ngenga kaka na
nzoto, kasi na mitema te: 26 bato ya Ejipito, ya Yuda, ya
Edomi, ya Amoni, ya Moabi mpe bavandi nyonso ya esobe
oyo bamikataka mandefu; pamba te bato ya bikolo oyo
nyonso bakatama ngenga te. Mpe ezala bana nyonso ya
Isalaele oyo bakatama ngenga, bakatama yango kaka na
bonzoto, kasi na mitema te. »

10 Eh libota ya Isalaele, yoka liloba oyo Yawe azali koloba
na yo! 2 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Kolanda bizaleli
ya bikolo ya bapaya te mpe kobanga bilembo ya likolo te
ata soki ezali kobangisa bato ya bikolo. 3 Pamba te bizaleli
ya bikolo ya bapaya ezali se pamba, banzambe na bango
ezali se banzete ya pamba oyo bakataka kati na zamba,
bongo moto ya misala ya maboko nde abongisaka yango
na bambeli na ye. 4 Bapakolaka yango palata mpe wolo,
babetaka yango basete na marto mpo ete eningana te. 5
Banzambe yango ya bikeko ezali lokola bikeko oyo batiaka
na elanga ya bapasiteki mpo na kokimisa bandeke: elobaka
te, bamemaka yango mpo ete etambolaka te. Kobanga
yango te, pamba te ekokaka kosala bato mabe to malamu
te. » 6 Eh Yawe, moko te akokani na Yo! Ozali monene,
mpe Kombo na Yo ezali na nguya monene. 7 Oh Mokonzi
ya bikolo, nani akoki koboya kotosa Yo? Obongi na lokumu,
pamba te moko te azali lokola Yo kati na bato nyonso ya
bwanya ya bikolo mpe kati na mikili na bango nyonso. 8
Bango nyonso bazangi mayele mpe bazali bazoba; mateya
na bango ezalaka ya pamba, mpe banzambe na bango
ezalaka se banzete ya pamba! 9 Bapakola yango palata
balekisa na moto, oyo ewuta na Tarsisi, mpe wolo oyo
ewuta na Ufazi; bato oyo basalaka bililingi na banzete mpe
ba-oyo balambaka bibende na moto nde basalaka yango:
balatisaka yango bilamba ya langi ya ble mpe ya motane;
ezali misala ya bato oyo basalaka misala ya maboko, oyo
bayebi penza mosala malamu. 10 Kasi Yawe azali Nzambe
ya solo, Nzambe na bomoi mpe Mokonzi ya seko. Soki
asiliki, mokili eninganaka, bikolo ekokoka te kotelema liboso
ya kanda na Ye. 11 Tala maloba oyo bokoloba na bango: «
Banzambe oyo esala te likolo mpe mabele ekolimwa na
mabele mpe na se ya likolo. » 12 Kasi Yawe asala mabele
na nguya na Ye, alendisa mokili na bwanya na Ye mpe
atanda likolo na mayele na Ye. 13 Tango agangaka, mayi
etiaka makelele makasi kuna na likolo, asangisaka mapata
wuta na basuka ya mokili, apelisaka mikalikali, anokisaka
mvula mpe abimisaka mopepe wuta na bibombelo na Ye. 14
Bato nyonso bakomaka lokola bazoba, lokola bato oyo basili
mayele; monyangwisi bibende na moto atikalaka na soni
likolo na bikeko na ye, pamba te bikeko na ye ezalaka na
yango biloko ya lokuta, ezalaka na pema te kati na yango.
15 Ezali biloko ya pamba, biloko ya kotiola; ekolimwa na
tango ya kosambisama. 16 Kasi Ye oyo azali libula ya Jakobi
akokani na bikeko wana te, pamba te azali Mokeli ya biloko
nyonso, ezala ata Isalaele, ekolo oyo ezali libula na Ye;
Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga. 17 Yo
ekolo oyo bazingeli, kamata bisaka na yo mpe bima na
mokili! 18 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Ya mbala
oyo, nakobengana bavandi ya mokili oyo mpe nakotindela
bango pasi mpo ete bakanga bango. » 19 Mawa na ngai,
pamba te nazoki makasi na motema! Pota na ngai ezali
kosila te! Namilobelaki: « Ezali pasi na ngai moko, esengeli
na ngai kokanga motema. » 20 Ndako na ngai ya kapo

ebebisami, basinga na yango nyonso ekatani, bamemi bana na ngai ya mibali, natikali lisusu ata na mwana moko te. Nazali lisusu na moto ata moko te oyo akotelemisela ngai ndako ya kapo to akobongisela ngai esika ya kovanda. **21** Pamba te bakambi bazangaki mayele, balukaki Yawe te; yango wana, balongaki te, mpe bato nyonso oyo bango bazalaki kokamba bapanzanaki. **22** Boyoka! Makelele moko ezali koya, lokito moko ya makasi ewuti na mokili ya nor, ekosilisa bato kati na bingumba ya Yuda mpe ekokomisa yango bandako ya mbwa ya zamba. **23** Oh Yawe, nayebi ete moto moko te azali mokonzi ya bomoi na ye; moto oyo azali kotambola azali na bokonzi te ya kokamba matambe na ye. **24** Oh Yawe, pesa biso etumbu oyo ekoki na biso; kasi kopesa yango na kanda te, noki te okosilisa koboma biso. **25** Sopa kanda na Yo likolo ya bikolo ya bapaya oyo endimaka Yo te, likolo ya bato oyo babelelaka Kombo na Yo te, pamba te babebisi Jakobi, babebisi ye mobimba mpe bapanzi mokili na ye.

11 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: **2** — Boyoka malako ya boyokani oyo, mpe boyebisa yango epai ya bato ya Yuda mpe epai ya bavandi ya Yelusalemi! **3** Loba na bango: « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Tika ete alakelama mabe, moto oyo akotosa te malako ya boyokani **4** oyo nasalaki elongo na bakoko na bino tango nabimisaki bango na Ejipito, wuta na libulu ya moto oyo balambelaka bibende. » Nalobaki na bango: « Botosa Ngai mpe bosala makambo nyonso oyo nakotinda bino; ezali na nzela wana nde bokozala bato na Ngai mpe Ngai nakozala Nzambe na bino. **5** Bongo nakokokisa ndayi oyo nalapaki epai ya bakoko na bino ete nakopesa bango mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo bozali na yango lelo. » Nazongisaki: — Solo, Yawe; amen! **6** Yawe alobaki na ngai: — Sakola maloba nyonso oyo kati na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi: « Boyoka malako ya boyokani oyo mpe bosalela yango! **7** Wuta tango nabimisaki bakoko na bino na Ejipito kino na mokolo ya lelo, nazalaki tango na tango kokebisa bango na maloba oyo: ‹ Botosa Ngai! › **8** Kasi batiaki matoyi mangongi mpe bayokelaki Ngai te. Balandaki kaka makanisi mabe ya mitema na bango. Yango wana, natindelaki bango bilakeli mabe nyonso oyo ezali kati na boyokani oyo natindaki bango ete batosa, kasi bango basalelaki yango te. » **9** Yawe alobaki na ngai: — Bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi basali likita. **10** Bazongeli kosala masumu ya bakoko na bango, oyo baboyaki koyoka maloba na Ngai. Bazali kolanda banzambe mosusu mpo na kosalela yango. Libota ya Yuda mpe libota ya Isalaele babebisi boyokani oyo nasalaki elongo na bakoko na bango. **11** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakotindela bango pasi ya makasi, mpe ata moto moko te akobika na yango. Ata soki bagangi epai na Ngai, nakoyoka bango te. **12** Bingumba ya Yuda mpe bato ya Yelusalemi bakokende koganga epai ya banzambe ya bikeko oyo bazali kotumbela malasi ya ansa, kasi ekokoka kobikisa bango te tango pasi ya makasi ekokomela bango. **13** Oh Yuda, ozali na banzambe ebele ndenge ezali motango ya bingumba na yo; mpe lisusu, bitumbelo oyo otongaki mpo na kotumbela nzambe Bala, nzambe ya soni, malasi ya ansa ezali ebele ndenge ezali motango ya babalabala ya Yelusalemi. » **14** Kasi yo Jeremi, kosambela mpo na bato oyo te, kolobela Ngai na tina na bango te, komeka te kosengela bango eloko; pamba te nakoyoka bango te tango bakobelela Ngai na tango ya pasi. **15** « Eloko nini penza molingami na Ngai azali kosala kati na Tempelo na Ngai, wana azali kosala mabongisi mabe ebele? Okanisi ete ndayi mpe misuni oyo ebulisama ekoki solo kolongola etumbu na yo? Boni, okanisi ete okoki kobika na nzela wana? » **16** Yawe azalaki kobenga yo « Nzete ya olive ya mobesu oyo etonda na mbuma kitoko. » Kasi Yawe akotumba yango na makelele ya mopepe makasi, mpe bitape na yango ekobukana-bukana. **17** Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo alonaki yo asili kozwa mokano ya kotindela yo pasi ya makasi, pamba te libota ya Yuda mpe ya Isalaele basali mabe liboso na Ngai mpe batumboli kanda na Ngai tango bazali kotumbela nzambe Bala malasi ya ansa. **18** Lokola Yawe alakisaki ngai likita oyo bazalaki kosalela ngai, nasosolaki yango, pamba te atalisaki ngai mabongisi nyonso oyo bazalaki kosala. **19** Ngai namonanaki lokola mwana meme oyo bazali komema na esika oyo babomelaka bibwele; nayebaki te ete bazali kosalela ngai likita tango bazalaki koloba: « Tika ete tobebisa nzete mpe mbuma na yango, tika ete tolongola ye na mokili ya bato ya bomoi mpo ete bakanisa lisusu kombo na ye te. » **20** Kasi Yo, Yawe, Mokonzi ya mampinga, Yo oyo osambisaka na bosembo mpe omekaka mitema mpe makanisi, sala ete namona mabe oyo okozongisela bango, pamba te natiki likambo na ngai na maboko na yo. **21** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na bato ya Anatoti, oyo balingi koboma yo mpe bazali koloba: « Kosakola na Kombo na Yawe te, soki te tokoboma yo; » **22** yango wana tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Nakopesa bango etumbu. Bilenge mibali na bango bakokufa na mopanga, bana na bango ya mibali mpe ya basi bakokufa na nzala makasi. **23** Ata moko te kati na bango akobika, pamba te nakotindela bato ya Anatoti pasi, na mobu ya etumbu na bango. »

12 Oh Yawe, ozalaka tango nyonso sembo; mpe ngai
nakokoka kosamba na Yo te. Nzokande nalingi kotuna
Yo mwa mituna na tina na oyo etali bosembo na Yo. Mpo na
nini misala ya bato mabe ekendaka liboso? Mpo na nini
bato oyo batosaka Yo te bazalaka na bomoi ya kimia? **2**
Olonaki bango mpe bazwi misisa; bazali kokola mpe kobota
mbuma. Ozali tango nyonso pene ya minoko na bango, kasi
mosika ya mitema na bango. **3** Nzokande, oh Yawe, oyebi
ngai, omonaka ngai mpe oyebi makanisi ya motema na ngai
mpo na Yo. Tindika bango lokola bameme oyo babongisi
mpo na koboma! Bongisa bango mpo na mokolo ya kufa. **4**
Kino tango nini mokili ekowumela na kolela mpe matiti ya
bilanga nyonso ekowumela ya kokawuka? Banyama mpe
bandeke esili kokufa mpo ete bavandi ya mokili bazali mabe.
Balobaka: « Yawe akoyeba te makambo oyo ekokomela
biso. » **5** Soki ozali kosala momekano ya kokima mbangu
elongo na bato oyo bazali kotambola na makolo, mpe bango
bazali komelisa yo pema, ndenge nini okoki komekana
na bato oyo batambolaka likolo ya bampunda? Soki ozali
komitungisa na mokili oyo ezali na kimia, ekozala boni liboso
ya mpela ya ebale Yordani? **6** Pamba te ezala bandeko na
yo mpe bato ya libota na yo moko bateki yo, bazali koganga
makasi mpo na kotelemela yo. Kotiela bango motema te,
ata tango bazali kobimisa maloba kitoko mpo na yo. **7**
Nakobosana libota na ngai, nakosundola libula na ngai,
nakokaba molingami na ngai na maboko ya banguna na
ye. **8** Libula na ngai ekomi na miso na ngai lokola nkosi ya
zamba: ezali kogangela ngai; yango wana nayini yango. **9**
Boni, libula na ngai ekomi na miso na ngai lokola ndeke oyo
eliaka misuni, bongo ebebi na makila, mpo ete bandeke
mosusu oyo eliaka misuni eya kozingela mpe kobundisa
yango? Bokende kosangisa banyama nyonso ya zamba
mpe bobengisa yango mpo ete eya kolia nyama! **10** Babateli
ebele ya bibwele babebisi elanga na ngai ya vino, banyati-
nyati elanga na ngai, babongoli elanga na ngai ya kitoko
mabele ya kokawuka. **11** Bakomisi yango esobe, etikali
pamba na miso na ngai, ekomi eloko ya mawa. Mokili
mobimba ebebisami, pamba te moto moko te azali lisusu
komema yango na motema. **12** Babebisi bakobimela na
likolo ya bangomba nyonso ya esobe, pamba te mopanga ya
Yawe ekoboma mokili mobimba; moto moko te akozala na
kimia. **13** Bakolona ble, kasi bakobuka banzube; bakobimisa
mitoki na mosala, kasi bakozwa litomba ya malonga te.
Boye, boyokela mbuma ya bilanga na bino soni, mpo na
kanda makasi ya Yawe. **14** Tala liloba oyo Yawe alobi: «
Nakobengana bato mabe oyo bavandaka zingazinga ya
ekolo na Ngai, oyo bazali kobundisa libula oyo napesaki
bato na Ngai, Isalaele, mpe nakolongola ekolo ya Yuda
kati na bango. **15** Kasi sima na Ngai kobengana bango,
nakoyokela bango lisusu mawa mpe nakozongisa moko na
moko kati na libula na ye mpe kati na mokili na ye. **16** Mpe
soki bayekoli malamu bizaleli ya bato na Ngai mpe balapi
ndayi na Kombo na Ngai, na maloba oyo: ‹ Na Kombo na
Yawe, › ndenge balakisaki bato na Ngai kolapa ndayi na
kombo ya Bala, nakopesa bango esika kati na bato na Ngai.
17 Kasi ekolo oyo ekoyoka te, nakobengana bango nyonso
mpe nakobebisa bango, » elobi Yawe.

13 Tala liloba oyo Yawe alobaki na ngai: « Kende kosomba
mokaba ya lino mpe lata yango na loketo na yo, kasi
kopolisa yango na mayi te. » **2** Boye, nasombaki mokaba,
ndenge Yawe atindaki ngai mpe nalataki yango na loketo na
ngai. **3** Yawe alobaki na ngai lisusu na mbala ya mibale: **4** «
Kamata mokaba oyo osombaki mpe oyo olati na loketo na
yo, kende sik'oyo na Perati mpe bomba yango kuna kati
na madusu ya mabanga. » **5** Boye nakendeki kobomba
mokaba yango na Perati, ndenge Yawe alobaki na ngai. **6**
Sima na mikolo ebele, Yawe alobaki na ngai lisusu: « Kende
kokamata mokaba oyo nalobaki na yo ete obomba na Perati.
» **7** Nakendeki na Perati, nalukaki mokaba yango epai
nabombaki yango; kasi mokaba yango ebebaki makasi mpe
etikalaki lisusu na tina te. **8** Bongo Yawe alobaki na ngai: **9**
« Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Ezali boye nde nakosilisa
lolendo ya Yuda mpe nakokitisa mapeka ya Yelusalemi. **10**
Bato oyo bazali bato mabe, bayokaka maloba na Ngai te,
bazali mito makasi, batingamaka kosala kolanda baposa ya
mitema na bango, mpe balandaka banzambe ya bapaya
mpo na kosalela mpe kogumbamela yango; bakokoma kaka
lokola mokaba oyo, mokaba oyo etikali lisusu na tina te.
11 Pamba te ndenge balingaka mokaba na loketo, ndenge
wana mpe nalingaki libota mobimba ya Isalaele mpe libota
mobimba ya Yuda epai na Ngai, › elobi Yawe, ‹ mpo ete
bazala bato na Ngai mpe basala lokumu ya Kombo na Ngai.
Kasi batikali koyoka Ngai te. › **12** Loba na bango: ‹ Tala liloba
oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Mbeki nyonso esengeli
kotonda na masanga ya vino. › Mpe soki batuni yo: ‹ Boni,
okanisi ete biso toyebi te ete mbeki nyonso esengeli kotonda
na masanga ya vino? › **13** Yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo
Yawe alobi: Nakolangwisa bavandi nyonso ya mokili oyo
masanga; ezala bakonzi oyo bavandaka na kiti ya bokonzi
ya Davidi, Banganga-Nzambe, basakoli mpe bavandi nyonso
ya Yelusalemi. **14** Nakosala ete babomana bango na bango,
batata mpe bana na bango, elobi Yawe, eloko moko te
ekopekisa Ngai koboma bango, ezala motema monene to
mawa to ngolu. › » **15** Boyoka malamu mpe bosala keba!

Bosala lolendo te, pamba te ezali Yawe nde alobi. 16 Bopesa nkembo epai na Yawe, Nzambe na bino, liboso ete amemela bino molili, liboso ete makolo na bino ebeta mabaku na bangomba oyo ezipami na molili. Bino bozali kozela pole, kasi Ye akobongola yango molili makasi. 17 Soki boyoki te, nakolela na nkuku mpo na lolendo na bino, nakolela makasi, mpe miso na ngai ekosopa mpinzoli, pamba te etonga ya Yawe ekokende na bowumbu. 18 Loba na mokonzi mpe na mama ya mokonzi: « Bolongwa na bakiti na bino ya bokonzi, pamba te mitole na bino ya nkembo ekolongwa na mito na bino. » 19 Bingumba ya sude ekokangama, mpe moto moko te akokoka kofungola yango. Bato nyonso ya Yuda bakokende na bowumbu, bango nyonso penza bakokende. 20 Oh Yelusalemi, tombola miso na yo mpe tala, bato bazali koya wuta na nor! Wapi bibwele oyo bapesaki yo ete obatela, mpe wapi meme oyo ozalaki kobetela tolo? 21 Okoloba nini soki Yawe atie yo na makasi na se ya bokonzi ya bato oyo yo oteyaki. Okokoma na pasi te lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota? 22 Mpe soki omituni: « Mpo na nini makambo ya boye ekomeli ngai? » Ezali mpo na ebele ya masumu na yo nde bapasolaki yo bilamba mpe bazokisaki nzoto na yo. 23 Boni, moto mwindo akoki solo kobongola poso ya nzoto na ye? Nkoyi ekoki kolongola penza matono ya poso ya nzoto na yango? Bokokoka kosala malamu te, bino bato oyo bomesana kosala mabe. 24 « Nakopanza bino lokola matiti ya kokawuka oyo mopepe ya esobe ememaka. 25 Yango nde etumbu na yo, mbano oyo nakatelaki yo, » elobi Yawe, « pamba te bobosanaki Ngai mpe botiaki mitema epai ya banzambe ya lokuta. 26 Nakotombola yo bilamba kino na elongi mpo ete bato bamona bolumbu na yo. 27 Namoni bondumba na yo mpe posa na yo ya kosangisa nzoto; ekobo na yo ezali na soni ata moke te. Namoni banzambe na yo ya bikeko na likolo ya bangomba mpe kati na bilanga. Mawa na yo Yelusalemi, ozali peto te! Kino tango nini okozala mbindo? »

14 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi na tina na bokawuki: 2 « Bato ya Yuda bazali na matanga, bingumba na bango esili kobebisama, bazali kolela mpo na mokili na bango, mpe koganga ezali koyokana wuta na Yelusalemi. 3 Bakambi bazali kotinda basali na bango mpo ete bakende kotoka mayi; kasi soki bakomi na libulu ya mayi, mayi ezali te, bongo bazali kozonga na mbeki ya pamba, bazipi bilongi na soni mpe na mawa. 4 Mabele esili kokawuka, pamba te mvula ezali konoka lisusu te, basali bilanga bakomi na pasi mpe bazipi bilongi na bango mpo na soni. 5 Ezala mboloko kati na zamba ekomi kokima ata mwana na yango oyo esili kobota, pamba te matiti ya kolia ezali lisusu te. 6 Ba-ane ya zamba etelemi na basonge ya bangomba ekawuka mpe ezali kobenda mopepe lokola mbwa ya zamba; miso na yango elembi kotala, pamba te matiti ya kolia ezali te. » 7 Oh Yawe, ata masumu na biso ezali kofunda biso, sala mpo na lokumu ya Kombo na Yo, pamba te towangani Yo mpe mingi, tosalaki masumu liboso na Yo. 8 Oh Elikya ya Isalaele, Mobikisi na ye na tango ya pasi, mpo na nini ozali kosala makambo lokola mopaya kati na mboka oyo to lokola moleki nzela oyo atelemaka kaka na mboka mpo na kolekisa butu? 9 Mpo na nini ozali kosala makambo lokola moto oyo asutuki to lokola elombe oyo azangi makoki ya kobikisa moto? Nzokande, Yo, Yawe, ozali kati na biso mpe tobengami solo na Kombo na Yo! Kosundola biso te! 10 Tala liloba oyo Yawe alobi na tina na bato oyo: « Bato oyo balingaka kaka kotambola-tambola, bavandaka esika moko te. Yango wana, Yawe asepelaka na bango te, akobosana mabe na bango te mpe akopesa bango etumbu mpo na masumu na bango. » 11 Bongo, Yawe alobaki na ngai: — Kosambela mpo na bolamu ya bato oyo te! 12 Ata soki bakili bilei, nakoyoka kolela na bango te; ata soki babonzi mbeka ya kotumba mpe ya bagato, nakondima yango te. Nzokande, nakobebisa bango na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka. 13 Kasi nazongiselaki Ye: — Oh Nkolo Yawe, basakoli bazali kokoba koloba na bango: « Te! Bokotikala komona mopanga to nzala makasi te, kasi nakopesa bino kimia ya solo na esika oyo. » 14 Yawe alobaki na ngai: — Basakoli bazali kosakola makambo ya lokuta na Kombo na Ngai. Natindaki bango te, naponaki bango te mpe nalobaki na bango likambo moko te. Bimoniseli mpe masakoli na bango ezali ya lokuta; makambo nyonso oyo bazali kosakola ezali pamba, ewutaka nde na makanisi ya mitema na bango moko. 15 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi mpo na basakoli oyo bazali koloba na Kombo na Ngai: « Natindaki bango te, atako bazali koloba: ‹ Mopanga mpe nzala makasi ekokweya na mokili oyo te. › Basakoli yango bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi. 16 Bongo, bato oyo bazali kondima masakoli na bango bakobwakama na libanda, na babalabala ya Yelusalemi likolo ya nzala makasi mpe ya mopanga. Moto moko te akozala mpo na kokunda bango, ezala bango to basi na bango to mpe bana na bango ya mibali to ya basi. Nakozongisela bango mabe na mabe oyo basalaki. 17 Loba na bango maloba oyo: ‹ Butu mpe moyi, miso na ngai ezali kobimisa mpinzoli, ezali kokawuka te! Pamba te moseka na ngai, bato na ngai, bazali na pasi mingi mpo ete babetami makasi. 18 Soki nakeyi na zamba, nazali komona bibembe ya bato oyo babomi na mopanga;

soki nakoti kati na engumba, nazali komona bato oyo bazali kokufa na nzala. Basakoli mpe Banganga-Nzambe bazali kososola likambo moko te tango bazali kotambola na mokili. › » **19** Boni, obwaki solo Yuda? Oyini penza Siona? Mpo na nini otindeli biso pasi makasi oyo ezangeli nzela ya kobika? Tokanisaki ete tokozwa kimia; nzokande, eloko moko ya malonga esalemi te! Tokanisaki ete tokozala na nzoto kolongono; nzokande, tozali kaka komona pasi na pasi! **20** Oh Yawe, tososoli solo mabe na biso mpe masumu ya batata na biso! Solo, tosali penza masumu liboso na Yo. **21** Koyina biso te mpo na lokumu ya Kombo na Yo! Kobebisa te nkembo ya Kiti ya Bokonzi na Yo! Kanisa boyokani oyo osalaki elongo na biso mpe kobebisa yango te! **22** Boni, ezali na nzambe moko ya ekeko, kati na bikolo, oyo enokisaka mvula? Boni, likolo ekoki penza konokisa yango moko mvula? Te! Ezali nde Yo, Yawe, Nzambe na biso! Totie elikya na biso nyonso epai na Yo, pamba te Yo nde osala biloko oyo nyonso.

15 Yawe alobaki na ngai: « Ata soki Moyize mpe Samuele batelemi liboso na Ngai mpo na koloba na tina na bato oyo, nakotikala koyokela bato oyo mawa te. Bengana bato oyo liboso na ngai! Tika ete bakende mosika na Ngai! **2** Bongo soki batuni yo: ‹ Tokende wapi? › Zongisela bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Tika ete bato oyo basengeli kokufa bakufa! Tika ete bato oyo basengeli kokufa na mopanga bakufa na mopanga! Tika ete bato oyo basengeli kokufa na nzala makasi bakufa na nzala makasi! Mpe tika ete bato oyo basengeli kokende na bowumbu bakende na bowumbu! › **3** Nakotindela bango babomi ya lolenge minei, » elobi Yawe: « mopanga, mpo na koboma bango; mbwa mpo na koswa mpe kobenda bango; banyama ya zamba mpe bandeke oyo eliaka misuni mpo na kolia mpe kopanza bango. **4** Nakokomisa bango eloko ya koyoka somo, na miso ya bato ya bikolo nyonso ya mokili mpo na makambo nyonso oyo Manase, mwana mobali ya Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, asalaki kati na Yelusalemi. **5** Oh Yelusalemi, nani akoyokela yo mawa? Nani akolela yo? Nani akotelema mpo na kotuna basango na yo? **6** Osundolaki Ngai, » elobi Yawe, « opesaki Ngai mokongo. Yango wana, loboko na Ngai ekobeta yo, mpe nakobebisa yo; nakoyokela yo lisusu mawa te. **7** Nakoyungola bango na nzela ya bipepelo na bikuke ya engumba, nakobotola bango bana na bango mpe nakoboma bato na Ngai, pamba te babongoli bizaleli na bango te. **8** Basi na bango oyo bakufisa mibali, nakokomisa bango ebele koleka zelo ya ebale monene. Na ngonga ya midi, nakoyeisa mobebisi mpo na koboma bamama ya bana na bango; nakokweyisela bango somo mpe pasi na mbalakata. **9** Mama ya bana sambo akolemba nzoto mpe akopema na pasi makasi. Moyi na ye ekolala wana mokolo ezali nanu kowumela: akoyokisama soni mpe akosambwa. Nakoboma na mopanga, bato oyo bakotikala na bomoi liboso ya banguna na bango, » elobi Yawe. **10** Oh mama na ngai, mawa na ngai! Mpo na nini obotaki ngai! Nazali moto oyo mokili mobimba eswanisaka mpe etelemelaka. Nadefisa moto moko te eloko mpe nadefa eloko ya moto moko te, kasi bato nyonso balakelaka ngai kaka mabe. **11** Yawe alobaki: « Solo, nakokangola yo mpo na bolamu na yo; solo, nakosala ete banguna na yo babondela yo na tango ya pasi mpe ya minyoko. **12** Boni, moto akoki penza kobuka ebende? Ebende oyo ewuta penza na nor to ebende ya bronze? **13** Nakosala ete babotola bino biloko mpe bomengo na bino; bongo bakofuta bino yango te mpo na masumu na bino nyonso oyo bosalaki kati na mokili na bino mobimba. **14** Nakokomisa bino bawumbu ya banguna na bino kati na mokili oyo botikala ata koyeba te, pamba te kanda na Ngai ekopela lokola moto oyo ekotumba bino. » **15** Oh Yawe, oyebi makambo nyonso, kanisa ngai mpe batela ngai. Zongisa mabe na mabe ya banyokoli na ngai. Yo oyo osilikaka noki te, kosundola ngai te! Tala ndenge nazali kondima koyoka soni kino sik'oyo mpo na Kombo na Yo! **16** Tango kaka nayokaki maloba na Yo, nayambaki yango na esengo; maloba yango esepelisaki ngai mpe etondisaki motema na ngai na esengo; pamba te babengaka ngai na Kombo na Yo, Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. **17** Natikala kovanda te kati na batioli to mpe kosepela elongo na bango. Natikalaki kaka ngai moko, pamba te loboko na yo ezalaki likolo na ngai mpe otondisaki ngai na kanda. **18** Mpo na nini pasi na ngai esilaka te mpe pota na ngai ya monene esilaka te? Solo, namoni ete ozali mpo na ngai lokola etima ya lokuta, lokola mayi oyo bakoki kotiela motema te. **19** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Soki ozongi epai na Ngai, nakondima yo liboso na Ngai mpo ete osalela Ngai; soki monoko na yo ezali kobimisa maloba ya tina, kasi maloba ya pamba-pamba te, okozala molobeli na Ngai. Tika ete bato oyo balanda yo; kasi yo, kolanda bango te. **20** Nakokomisa yo lokola mir liboso ya bato oyo, mir moko ya makasi penza, mir ya bronze; bakobundisa yo kasi bakolonga yo te, pamba te nazali elongo na yo mpo na kobikisa mpe kokangola yo, » elobi Yawe. **21** « Nakobikisa yo na maboko ya bato mabe mpe nakokangola yo na maboko ya bato oyo banyokolaka yo. »

16 Yawe alobaki na ngai: **2** « Okobala te mpe okotikala kobota bana mibali to bana basi na esika oyo te. » **3** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na bana mibali

mpe bana basi oyo bakobotama na mboka oyo, mpe na tina na basi oyo bazali bamama na bango mpe mibali oyo bazali batata na bango: **4** « Bakokufa na kufa ya somo, bakolela bango te mpe bakokunda bango te, kasi bakozala lokola matiti ya kopola na mabele. Bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi, bongo bibembe na bango ekokoma bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama ya zamba. » **5** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Kokota na ndako oyo ezali na matanga te, kokende na matanga te mpe koyokela bato oyo bazali na matanga mawa te, pamba te nalongoli kimia na Ngai, bolingo na Ngai mpe mawa na Ngai epai ya bato oyo, » elobi Yawe, **6** « ezala mikolo to bana mike, bango nyonso bakosila kokufa kati na mokili oyo. Bakokunda bango te mpe bakosalela bango matanga te, bongo moto moko te akomikata banzoloko to kokokola suki ya moto mpo na bango. **7** Moto moko te akopesa bilei mpo na kobondisa bato oyo bazali na matanga sima na kufa, mpe moto moko te akopesa bango masanga mpo na kobondisa bango, ezala ata mpo na kufa ya batata to ya bamama na bango. **8** Mpe kokota te na ndako oyo bazali kosala feti mpo na kovanda mpe komela, **9** pamba te tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Nakosilisa kati na esika oyo, na miso na bino mpe na tango na bino, makelele ya esengo mpe makelele ya kosepela, mingongo ya babalani mpe ya babandami na libala. **10** Tango okotatola maloba oyo nyonso na bato oyo, soki batuni yo: ‹ Mpo na nini Yawe akateli biso etumbu ya pasi makasi boye? Mabe nini tosalaki Ye? Masumu nini tosalaki liboso ya Yawe, Nzambe na biso? › **11** Okoloba na bango: ‹ Ezali mpo ete batata na bino basundolaki Ngai, › elobi Yawe, ‹ basalaki banzambe ya bapaya, basalelaki yango mpe bafukamelaki yango. Batikaki Ngai mpe babatelaki Mobeko na Ngai te. **12** Bongo bino, bozali mpe kotambola na ezaleli mabe koleka ata ezaleli mabe ya batata na bino. Botala ndenge nini moko na moko kati na bino azali kolanda makanisi mabe ya motema na ye, na esika ya kotosa Ngai. **13** Yango wana, nakobwaka bino libanda ya mokili oyo mpe nakomema bino na mokili oyo, ezala bino to batata na bino, botikala koyeba te; mpe kuna, bokosalela banzambe ya bapaya, butu mpe moyi; pamba te nakoyokela bino mawa te. › **14** Yango wana, na mikolo oyo ezali koya, » elobi Yawe, « bato bakotika koloba: ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bana ya Isalaele na Ejipito; › **15** kasi bakokoma koloba: ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bana ya Isalaele na mokili ya nor mpe na mikili nyonso epai wapi abenganaki bango. › Nakozongisa bango na mokili na bango, mokili oyo napesaki bakoko na bango. **16** Solo, nakotinda balobi mbisi ebele, » elobi Yawe, « mpe bakoboma mbisi ebele; bato ya bokila ebele mpe bakoboma banyama ebele na likolo ya bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse kino kati na madusu ya mabanga. **17** Nazali kotala malamu banzela na bango nyonso; moto moko te akoki kobombama na miso na Ngai, mpe masumu na bango ekoki ata moke te kobombama na miso na Ngai. **18** Nakofutisa bango mbala mibale lifuti ya mabe na bango mpe ya masumu na bango, pamba te bakomisi mokili na Ngai mbindo na nzela ya bililingi mpe ya bikeko na bango oyo ezanga bomoi, mpe batondisi libula na Ngai na banzambe na bango ya bikeko mpe ya nkele. » **19** Oh Yawe, Makasi na ngai mpe Ndako na ngai batonga makasi, Ekimelo na ngai na tango ya pasi, bato ya bikolo nyonso bakoya epai na Yo wuta na basuka ya mokili mpe bakoloba: « Batata na biso bazalaki kaka na banzambe ya lokuta, banzambe ya pamba oyo etikalaki kosalela bango bolamu ata moko te. **20** Boni, bato bakoki solo komisalela banzambe, tango bango moko bazali banzambe te? **21** Yango wana, nakolakisa bango, nakolakisa bango nguya mpe makasi na ngai; bongo bakoyeba penza ete Kombo na Ngai ezali Yawe. »

17 « Masumu ya Yuda ezali lokola makomi oyo bakoma na ekomeli ya ebende oyo ezali na songe ya diama; bakoma yango na bitando ya mitema na bango mpe na maseke ya bitumbelo na bango. **2** Ndenge bakanisaka bana na bango ya mibali, ndenge wana mpe bakanisaka bitumbelo na bango mpe makonzi ya Ashera, nzambe mwasi, pembeni ya banzete ya mibesu na likolo ya bangomba. **3** Oh ngomba na Ngai kati na mokili, nakokaba lokola bomengo ya bitumba: biloko na yo, bozwi na yo nyonso mpe bisambelo na yo ya likolo ya bangomba mpo na masumu oyo osalaki kati na mokili na yo. **4** Likolo ya mabe na yo, okobungisa libula oyo napesaki yo, nakokomisa yo mowumbu ya banguna na yo kati na mokili oyo oyebi te; pamba te opelisi kanda na Ngai, mpe ekopela mpo na libela. » **5** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tika ete moto oyo atiaka elikya na moto, oyo ayekamelaka eloko ya pete mpe atalelaka Yawe te, alakelama mabe! **6** Akozala lokola mwa nzete ekawuka kati na esobe; akomona bolamu te tango ekoya, akovanda na bisika ya kokawuka ya esobe, na mokili ya mungwa epai wapi bato bazalaka te. **7** Kasi tika ete moto oyo atiaka elikya na Yawe mpe atalelaka Ye apambolama! **8** Akozala lokola nzete oyo balona pembeni ya mayi, oyo epanzaka misisa na yango kino na mayi: ezalaka na somo ya moyi makasi te; makasa na yango ezalaka kaka mibesu tango nyonso. Ezalaka na somo ya koya ya mobu ya bokawuki te mpe ebotaka mbuma tango nyonso. » **9** Motema eleki biloko nyonso na lokuta mpe ekoki kobika te; nani akoki koyeba yango? **10** « Ngai Yawe, nayebi

motema mpe nasosolaka malamu makanisi na yango, mpo na kofuta moto na moto kolanda etamboli mpe misala na ye. » **11** Moto oyo azwaka bomengo na nzela ya sembo te azali lokola ndeke oyo evandeli maki ya ndeke mosusu. Boye, bomengo yango ekokima na kati-kati ya bomoi na ye mpe ekomonisa bozoba na ye na suka ya bomoi na ye. **12** Kiti ya Bokonzi ya nkembo, oyo enetolama wuta na ebandeli ezali nde Esika na biso ya bule. **13** Oh Yawe, Elikya ya Isalaele, bato nyonso oyo basundolaka Yo bakufaka soni, bato oyo bapesaka yo mokongo bakufaka, pamba te basundoli Yawe, Etima ya mayi na bomoi. **14** Oh Yawe, bikisa ngai mpe nakobika; Oh Yawe, kangola ngai mpe nakokangolama, mpo ete nakumisaka nde Yo! **15** Tala, bato oyo bazali koloba na ngai: « Wapi Liloba na Yawe? Tika ete ekokisama sik'oyo! » **16** Nzokande, naboyaki te kozala mobateli bibwele oyo alandaka nzela na Yo. Oyebi malamu ete nazalaki na posa ya komona mokolo ya pasi te. Maloba oyo ebimaka na monoko na ngai ebimaka nde liboso na Yo. **17** Kobangisa ngai te, pamba te ozali Ekimelo na ngai na tango ya pasi! **18** Tika ete banyokoli na ngai bayokisama soni, kasi batela ngai ete nayokisama soni te! Tika ete bango balenga na somo, kasi ngai nalenga na somo te. Tindela bango mokolo ya pasi, bebisa bango malamu mbala mibale. **19** Tala liloba oyo Yawe alobaki na ngai: « Kende kotelema na ekuke ya bato, na ekuke oyo bakonzi ya Yuda bakotelaka mpe babimelaka. Kende mpe lisusu kotelema na bikuke nyonso ya Yelusalemi. **20** Loba na bango: ‹ Oh bino bakonzi mpe bato nyonso ya Yuda elongo na bino nyonso bavandi ya Yelusalemi, bino oyo bokotelaka na bikuke oyo, boyoka Liloba na Yawe! **21** Tala liloba oyo Yawe alobi: Bosala keba ete moko te kati na bino amema mikumba na mokolo ya Saba to alekisa yango na bikuke ya Yelusalemi; **22** moko te kati na bino abimisa mokumba na ndako na ye to asala mosala songolo na mokolo ya Saba. Kasi bozwa mokolo yango lokola mokolo ya bule ndenge natindaki bakoko na bino. **23** Nzokande, baboyaki koyoka, bayeisaki mito na bango makasi mpo na koboya kaka koyoka mpe kolanda mitindo na Ngai. **24** Kasi soki penza boyoki Ngai, elobi Yawe, soki bomemi mikumba te, soki bolekisi te mikumba na bikuke ya engumba oyo mpe soki bobulisi mokolo ya Saba, soki bosali ata mosala moko te na mokolo wana ya Saba, **25** bakonzi oyo bavandaka na kiti ya bokonzi ya Davidi bakokotela na bikuke ya engumba oyo elongo na bakalaka na bango; bongo bango elongo na bakalaka na bango bakoya na likolo ya bashar mpe mpunda elongo na bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi; bongo, bato bakovanda libela na libela na engumba oyo. **26** Bato bakowuta na bingumba ya Yuda mpe na mboka oyo ezali pene ya Yelusalemi, na etuka ya Benjame mpe na ngambo ya weste ya bangomba mikuse, na etuka ya bangomba mpe ya Negevi; mpo na koya kobonza kati na Tempelo ya Yawe bambeka ya kotumba, bambeka mosusu, makabo ya bambuma mpe malasi ya ansa, mpo na kobonza makabo ya kozongisa matondi, kati na Tempelo ya Yawe. **27** Kasi soki botosi Ngai te mpe bobulisi te mokolo ya Saba, bongo bomemi mpe bolekisi mikumba na bino na bikuke ya Yelusalemi na mokolo ya Saba, nakopelisa moto oyo ekufaka te na bikuke ya Yelusalemi mpe ekozikisa bandako na yango nyonso oyo batonga makasi. › »

18 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi: **2** — Kende na ndako ya mosali mbeki mpe, kuna, nakoyebisa yo makambo. **3** Boye, nakendeki na ndako ya mosali mbeki mpe nakutaki ye azali kosala mosala na ye. **4** Kasi mbeki oyo azalaki kosala na mabele oyo basalelaka bikeko ezalaki kokangama ye na maboko. Bongo, mosali mbeki yango asalaki mbeki mosusu wuta na mbeki oyo ebebaki, asalaki yango lisusu kitoko kolanda posa ya motema na ye. **5** Mpe kuna, Yawe alobaki na ngai: **6** — Oh bana ya Isalaele, nakoki kosala bino te ndenge mosali mbeki oyo azali kosala, elobi Yawe? Bana ya Isalaele, bozali te kati na maboko na Ngai lokola mabele oyo basalelaka bikeko kati na maboko ya mosali mbeki? **7** Soki nazwi mokano ya kopikola, ya kokweyisa to ya kobebisa ekolo to mokili songolo, **8** bongo ekolo to mokili oyo nakebisi etiki kosala mabe, nakobongola mokano oyo nasilaki kozwa mpo na yango mpe nakolongola pasi oyo nakanaki kotindela yango. **9** To mpe lisusu, soki nazwi mokano ya kotonga to ya kolona ekolo to mokili pakala, **10** bongo ekolo to mokili yango ekomi kosala mabe na miso na Ngai mpe eboyi koyokela Ngai, nakobongola mokano oyo nasilaki kozwa ya kosalela yango bolamu. **11** Yango wana, yebisa sik'oyo bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Tala, nasili kozwa mokano ya kotindela bino pasi, mpe nazali na mabongisi ya kosala bino mabe. Boye, tika ete moko na moko kati na bino atika nzela na ye ya mabe, abongola bizaleli mpe misala na ye. › **12** Kasi bakozongisa: ‹ Ezali na tina te! Tokokoba kaka kosala mabongisi ya mitema na biso, mpe moko na moko kati na biso akokoba kaka kolanda baposa mabe ya motema na ye. › » **13** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Boluka koyeba kati na bikolo soki nani asila koyoka makambo ya boye! Isalaele, mboka kitoko, asali likambo ya mabe penza! **14** Boni, bosila komona mvula ya pembe ya Libani kosila na bangomba na yango? Bosila komona mayi ya malili oyo ekitaka na bangomba na yango kokawuka? **15** Nzokande, bato na Ngai babosani Ngai, bazali kotumba malasi ya ansa

mpo na banzambe ya bikeko oyo ezanga tina, oyo ebetisaka bango mabaku na nzela mpe epengwisaka bango na nzela ya kala, bongo ememaka bango na banzela mosusu oyo bafungola nanu te. **16** Mokili na bango ekotikala lisusu na bato te, ekokoma eloko ya kotiola mpo na tango nyonso, bongo bato nyonso oyo bakoleka wana bakokamwa mpe bakoningisa mito na bango. **17** Nakopanza bango liboso ya banguna na bango ndenge mopepe ya este esalaka. Tango bakokoma na pasi, nakopesa bango mokongo mpe nakolakisa bango elongi na Ngai te. » **18** Bazalaki koloba: « Boya! Tika ete tosalela Jeremi likita mpo na kosala ye mabe, pamba te ezala ndenge nini, Banganga-Nzambe bakosila te mpo na koteya Mobeko, bato ya bwanya bakosila te mpo na kopesa toli, mpe basakoli bakosila te mpo na kosakola Liloba na Yawe. Boya! Tika ete toboma ye na nzela ya lolemo, mpe tolanda te makambo oyo azali koloba! » **19** Eh Yawe, yoka makambo oyo bafundi na ngai bazali koloba! **20** Boni, bazongisaka solo mabe na malamu? Tala, batimoli libulu mpo na kokunda ngai! Kanisa ndenge nini natelemaki liboso na Yo mpo na koloba na tina na bolamu na bango, mpo ete kanda na Yo ekende mosika na bango. **21** Mpo na yango, boma bana na bango na nzala, kaba bango na mopanga! Tika ete basi na bango bakufisa bana na bango mpe bakoma basi bakufisa mibali! Tika ete kufa ekomela mibali na bango, mpe bilenge mibali na bango bakufa na mopanga ya bitumba. **22** Tika ete kolela eyokana wuta na bandako na bango tango okotindela bango banguna na pwasa, pamba te batimoli libulu mpo ete bakanga ngai mpe batie mitambo na makolo na ngai! **23** Kasi Yo, Yawe, oyebi mabongisi nyonso oyo basali mpo na koboma ngai; kolimbisa mabe na bango te, kolongola masumu na bango liboso na Yo te! Tika ete balenga liboso na Yo! Pesa bango etumbu na mokolo ya kanda na Yo.

19 Tala liloba oyo Yawe alobi: — Kende kosomba mbeki epai ya mosali mbeki. Kende nzela moko na bakambi ya bato mpe bakambi ya Banganga-Nzambe; **2** bimela na nzela ya Lubwaku ya Beni-Inomi, na liboso ya ekuke ya ndako epai wapi basalaka mbeki; mpe kuna, okosakola maloba oyo nakoyebisa yo. **3** Loba: « Bino bakonzi ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi, boyoka Liloba na Yawe! Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Boyoka! Nakoyeisa pasi makasi na esika oyo; mpe moto nyonso oyo akoyoka sango na yango, akozala na somo. **4** Lokola bato oyo basundoli Ngai mpe bakomisi esika oyo esika ya banzambe ya bapaya, lokola bakomi kotumba mbeka na esika oyo mpo na banzambe oyo; ezala bango, batata na bango to bakonzi ya Yuda, batikalaki koyeba te, batondisi esika oyo na makila ya bato oyo basali mabe ata moko te, **5** batongi bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na Bala, mpo na kotumba bana na bango na moto lokola mbeka ya kotumba epai ya Bala; nzokande Ngai natikala kotinda bango likambo ya boye te to mpe likambo ya boye etikala ata komata na makanisi na Ngai te; **6** yango wana, na mikolo ekoya, elobi Yawe, bakobenga lisusu te esika oyo: ‹ Tofeti to Lubwaku ya Beni-Inomi, › kasi bakokoma kobenga yango: ‹ Lubwaku oyo babomelaka bato. › **7** Kaka na esika oyo, nakobebisa mabongisi ya Yuda mpe ya Yelusalemi; nakosala ete bakweya na mopanga ya banguna na bango mpe na maboko ya bato oyo bazali na posa ya kosala bango mabe. Nakokomisa bibembe na bango bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama ya zamba. **8** Nakobebisa engumba oyo mpe nakokomisa yango eloko ya kotiola. Bato nyonso oyo bakolekela awa bakokamwa mpe bakoyoka somo wana bakomona kobeba na yango nyonso. **9** Nakoleisa bango misuni ya bana na bango ya basi mpe ya mibali, bakoliana bango na bango tango bato oyo bazali na posa ya kosala bango mabe bakozingela bango. **10** Boye, buka mbeki na miso ya bato oyo bozali kokende na bango nzela moko **11** mpe loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: Nakobebisa ekolo mpe engumba oyo, kaka ndenge bapanzaka mbeki oyo mosali mbeki asali, mpe bakokoka lisusu kobongisa yango te. Bakokunda bibembe na Tofeti kino esika ya kokunda ekotikala lisusu te. **12** Yango ezali makambo oyo nakosala na esika oyo mpe epai ya bavandi ya esika oyo, elobi Yawe, nakokomisa engumba oyo lokola Tofeti. **13** Bandako ya Yelusalemi mpe bandako ya bakonzi ya Yuda ekokoma mbindo lokola esika oyo na kombo Tofeti, bandako nyonso oyo, na likolo ya manzanza na yango, bazalaki kotumba malasi ya ansa mpo na mampinga nyonso ya likolo mpe bazalaki kobonza makabo ya masanga ya vino mpo na banzambe mosusu. › » **14** Jeremi azongaki wuta na Tofeti epai wapi Yawe atindaki ye mpo na kosakola, atelemaki na lopango ya Tempelo ya Yawe mpe alobaki na bato nyonso: **15** — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Boyoka! Nakoyeisa na engumba oyo mpe na mboka oyo ezali zingazinga na yango pasi nyonso oyo nasakolaki na tina na yango, pamba te batosaki Ngai te mpe bayokaki maloba na ngai te. »

20 Nganga-Nzambe Pashuri, mwana mobali ya Imeri, mokonzi ya Tempelo ya Yawe, ayokaki ndenge Jeremi azalaki kosakola. **2** Nganga-Nzambe Pashuri abetisaki Mosakoli Jeremi fimbu mpe akangisaki ye na likonzi oyo ezalaki na ekuke ya likolo ya Benjame, ekuke oyo ememaka na Tempelo ya Yawe. **3** Mokolo oyo elandaki, tango Pashuri

alongolaki ye na likonzi, Jeremi alobaki na ye: — Yawe akobenga yo lisusu Pashuri te, kasi Magori-Misabibe. **4** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakotindela yo mpe balingami na yo nyonso makambo ya somo; okomona na miso na yo ndenge nini bakokweya na mopanga liboso ya banguna na bango. Nakokaba Yuda nyonso na maboko ya mokonzi ya Babiloni oyo akomema bango na bowumbu, na Babiloni, to akoboma bango na mopanga. **5** Nakokaba bozwi nyonso ya engumba oyo na maboko ya banguna na bango: biloko nyonso ya engumba, biloko ya talo mpe bomengo nyonso ya mokonzi ya Yuda; bakokamata yango mpe bakomema yango na mokili ya Babiloni. **6** Mpo na yo Pashuri mpe bavandi nyonso ya ndako na yo, bokokende na bowumbu na mokili ya Babiloni. Bokokufa mpe bakokunda bino kuna, ezala yo to balingami na yo nyonso oyo bosakolaki makambo ya lokuta epai na bango. » **7** Eh Yawe, okosaki-kosaki ngai, mpe nakosamaki penza; olekaki ngai na makasi mpe olongaki ngai. Bazali kotiola ngai mikolo nyonso, bato nyonso bazali kaka koseka ngai. **8** Na tango nyonso oyo nalobaka, nagangaka makasi mpo na kosakola kaka mobulu mpe kobebisama. Mokolo na mokolo, Liloba na Yawe ememelaka ngai kofingama mpe pamela ya mabe. **9** Kasi soki nalobi: « Nakotanga lisusu Kombo na Ye te, » Liloba na Ye kati na motema na ngai ekomaka lokola moto oyo ezali kopela kino na mikuwa na ngai; nalongaka te kokanga yango, nakokaka te! **10** Nazali koyoka bato ebele koloba na se se se: « Botala! Somo na bangambo nyonso! Bofunda ye! Tofunda ye! » Baninga na ngai nyonso bazali kozela kokweya na ngai, bazali koloba: « Tango mosusu akokosama, tokokanga ye kaka mpe tokozongisela ye mabe! » **11** Kasi Yawe azali elongo na ngai lokola Elombe ya bitumba; boye, banyokoli na ngai bakokweya mpe mikano na bango ekokokisama te; bakotikala na soni mpe bakolonga te, bakobosana ata mokolo moko te soni na bango. **12** Eh Yawe, Mokonzi ya mampinga, Yo oyo omonaka mitema ya bayengebene mpe oyebaka malamu makanisi ya mitema ya bato, tika ete namona Yo kozongisela bango mabe, pamba te napesi likambo na ngai na maboko na Yo! **13** Boyembela Yawe! Bokumisa Yawe! Pamba te abikisaka bomoi ya mobola na maboko ya bato mabe. **14** Tika ete mokolo ya mbotama na ngai elakelama mabe! Tika ete mokolo oyo mama na ngai abotaki ngai epambolama te! **15** Tika ete alakelama mabe, moto oyo amemelaki tata na ngai sango oyo esepelisaki motema na ye: « Baboteli yo mwana, mwana mobali! » **16** Tika ete moto yango akoma lokola bingumba oyo Yawe abuki na mawa te! Tika ete ayoka bileli na tongo mpe makelele ya bitumba na midi. **17** Mpo na nini Nzambe abomaki ngai te kati na libumu ya mama na ngai, oyo alingaki kozala kunda na ngai, mpe libumu na ye elingaki kobomba ngai libela na libela? **18** Mpo na nini penza nabimaki na libumu ya mama na ngai? Ezali kaka mpo na komona pasi mpe mikakatano, mpe kosukisa bomoi na ngai na soni?

21 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi tango mokonzi Sedesiasi atindelaki ye Pashuri, mwana mobali ya Malikiya, mpe Nganga-Nzambe Sofoni, mwana mobali ya Maaseya, mpo na koloba na ye: **2** « Tuna Yawe sik'oyo mpo na biso, pamba te Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, azali kobundisa biso; tango mosusu Yawe akosala bikamwa mpo na biso ndenge asalaki na tango ya kala, mpo ete Nabukodonozori atika biso. » **3** Kasi Jeremi azongiselaki bango: « Boloba na Sedesiasi: **4** ‹ Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Nakomi pene ya kosala ete bibundeli oyo ezali kati na maboko na bino, oyo bozali kosalela mpo na kobundisa mokonzi ya Babiloni mpe bato ya Chalide oyo bazingeli bino na libanda ya engumba, ebalukela bino; mpe nakosangisa bango kati na engumba oyo. **5** Mpe Ngai moko, nakosembola loboko na Ngai mpo na kobundisa bino na nguya, na kanda, na kosilika mpe na kotomboka makasi. **6** Nakobebisa nyonso oyo ezali kati na engumba oyo: bato mpe banyama; mpe bakokufa na bokono oyo ebomaka. **7** Sima na yango, elobi Yawe, nakokaba na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe na maboko ya banguna na bango oyo bazali na posa ya kosala bango mabe: Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, bakalaka na ye mpe bavandi ya engumba oyo, ba-oyo bakobika na bokono oyo ebomaka, na mopanga mpe na nzala makasi. Nabukodonozori akoboma bango na mopanga, akokangela bango motema mpe akoyokela bango mawa te. › **8** Mpe lisusu, loba na bato: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Botala, nasili kotia liboso na bino nzela ya bomoi mpe nzela ya kufa. **9** Moto nyonso oyo akotikala kati na engumba oyo akokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka. Kasi moto oyo akobima mpe akokende komipesa na maboko ya bato ya Babiloni oyo bazingeli bino, akobikisa bomoi na ye mpe akokufa te. **10** Nazwaki mokano ya kosala engumba oyo mabe, kasi bolamu te, elobi Yawe; nakokaba yango na maboko ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobebisa yango na moto. › **11** Loba na libota ya mokonzi ya Yuda: ‹ Boyoka Liloba na Yawe! **12** Oh libota ya Davidi, tala liloba oyo Yawe alobi: Kataka makambo na bosembo na tongo nyonso, bikisa monyokolami na maboko ya monyokoli; soki te, likolo ya mabe oyo basalaki Ngai, kanda na Ngai ekopela mpe ekotumba lokola moto; mpe ekozala na moto ata moko te

mpo na koboma yango. 13 Oh Yelusalemi, yo oyo ovandaka
na lubwaku, na mabanga ya etando ya likolo ya ngomba,
nazali kosepela na yo te, elobi Yawe, yo oyo olobaka: 'Nani
azali na makoki ya kobundisa biso? Nani azali na makoki ya
kokota na ekimelo na biso?' 14 Nakopesa yo etumbu kolanda
misala na yo, elobi Yawe, nakopelisa moto na zamba na yo,
mpe ekotumba nyonso oyo ezali zingazinga na yo. › »

22 Tala liloba oyo Yawe alobi na Jeremi: « Kende na
ndako ya mokonzi ya Yuda mpe tatola maloba oyo:
2 ‹ Mokonzi ya Yuda, yo oyo ovandi na kiti ya bokonzi ya
Davidi, yoka Liloba na Yawe! Yo, bakalaka na yo mpe bato
na yo: bino nyonso oyo bolekelaka na nzela ya bikuke
oyo, 3 tala liloba oyo Yawe alobi: Bosalela bosembo mpe
bosolo; bokangola wuta na maboko ya monyokoli moto oyo
bazali konyokola! Bonyokola te bapaya, bana bitike mpe
basi bakufisa mibali; bosala mpe bango mabe te. Bosopa
te na esika oyo, makila ya bato oyo bayebi likambo te. 4
Pamba te soki bosaleli na bokebi mibeko oyo, bakonzi oyo
bakovanda na kiti ya bokonzi ya Davidi bakolekela na bikuke
ya ndako oyo, na likolo ya bashar mpe ya mpunda, elongo
na bakalaka mpe bato na bango. 5 Kasi soki botosi mibeko
oyo te, › elobi Yawe, ‹ nalapi ndayi na Kombo na Ngai
ete ndako oyo ekobebisama. › » 6 Pamba te, tala liloba
oyo Yawe alobi na tina na ndako ya mokonzi ya Yuda: «
Ata soki ozali lokola Galadi na miso na Ngai, lokola songe
ya ngomba ya Libani; solo, nakokomisa yo lokola esobe,
lokola engumba oyo bato bavandaka te. 7 Nakotinda bato
ete baya kobebisa yo, moto na moto na bibundeli na ye;
bongo bakokata banzete na yo ya sedele oyo ya kitoko
mpe bakobwaka yango na moto. 8 Bato bakowuta na bikolo
ya ndenge na ndenge bakolekela na engumba oyo mpe
bakotunana: ‹ Mpo na nini Yawe asali makambo ya boye
na engumba monene oyo? › 9 Mpe eyano ekozala: ‹ Ezali
mpo ete babebisi boyokani oyo basalaki elongo na Yawe,
Nzambe na bango, bafukamelaki mpe basalelaki banzambe
ya bapaya. › » 10 Bolela te mpo na kufa na mokonzi to
bosala matanga te mpo na kufa na ye! Bolela, bolela nde
makasi mpo na ye oyo akei na bowumbu, mpo ete akozonga
lisusu te mpe akomona lisusu te mboka epai babota ye. 11
Tala liloba oyo Yawe alobi mpo na Shalumi, mwana mobali
ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, oyo akitanaki na Joziasi, tata
na ye, lokola mokonzi ya Yuda, kasi atikaki mboka na ye: «
Akozonga lisusu te. 12 Akokufa na esika oyo bakomema
ye na bowumbu, akomona lisusu mokili oyo te. » 13 «
Mawa na moto oyo atongaka ndako na ye na nzela ya
bosembo te, mpe bashambre na ye ya etaje, na nzela ya
lokuta; oyo asalisaka bandeko na ye mosala ya pamba
mpe afutaka bango eloko te; 14 oyo alobaka: ‹ Nakotongisa
ndako monene oyo ekozala na bashambre minene, na etaje!
› Boye atiaka yango maninisa minene, mabaya ya sedele
na bamir na yango ya kati mpe akopakolaka yango langi
ya motane. 15 Okanisi ete kotondisa ndako na mabaya ya
sedele nde ekolendisa bokonzi na yo? Tata na yo azangaki
bilei mpe masanga te, kasi atambolaki na bosembo mpe
na boyengebene; boye alongaki na makambo nyonso. 16
Alongisaki babola mpe bato bakelela, mpe alongaki na
makambo nyonso. Boni, yango te koyeba Ngai, » elobi
Yawe? 17 « Kasi yo, miso mpe motema na yo elukaka kaka
bomengo mpo na bolamu na yo moko kaka, na nzela ya
kosopa makila ya bato oyo bayebi likambo te, na nzela ya
konyokola bato mpe na nzela ya kobotola bango biloko. » 18
Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi mpo na Yeoyakimi,
mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda: « Bakosalela
ye matanga te na koloba: ‹ Mawa, ndeko na ngai ya mobali!
Mawa, ndeko na ngai ya mwasi! › Bakosalela ye matanga te
na koloba: ‹ Mawa, nkolo na ngai! Mawa, mokonzi na ngai! ›
19 Bakokunda ye ndenge bakundaka ane, bakobenda ye
mpe bakobwaka ye libanda ya bikuke ya Yelusalemi. » 20 «
Mata na Libani mpe ganga makasi! Tika ete mongongo na yo
eyokana kino na Bashani! Ganga wuta na Abarimi, pamba
te baninga na yo nyonso basili kokufa! 21 Nakebisaki yo
tango ozalaki na kimia kasi olobaki: ‹ Nakoyoka te! › Ezaleli
na yo ezalaka kaka boye wuta bolenge na yo, otosaka na
yo Ngai te! 22 Mopepe ekomema bakambi na yo nyonso
mpe baninga na yo bakokende na bowumbu. Okoyoka soni
mpe okosambwa likolo ya mabe na yo nyonso. 23 Yo oyo
ovandaka na Libani, yo oyo otongaki zala na yo kati na
bandako ya sedele, yeba ete okolela tango pasi ekokomela
yo, pasi oyo ekokani na pasi ya mwasi oyo azali na pasi
ya kobota! 24 Na Kombo na Ngai, » elobi Yawe, « ata
soki yo Konia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya
Yuda, ozalaki lokola lopete na mosapi ya loboko na Ngai ya
mobali, nakolongola yo kaka. 25 Nakokaba yo na maboko ya
bato oyo bazali na posa ya koboma yo, mpe na maboko
ya bato oyo obangaka, epai ya Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, elongo na bato ya Babiloni. 26 Nakobengana
yo elongo na mama oyo abota yo na mokili mosusu epai
wapi moko te kati na bino abotama, mpe ekozala kuna nde
bino mibale bokokufa. 27 Bokotikala kozonga lisusu te na
mokili oyo bozalaka na posa makasi ya kozonga. » 28 Boni,
moto oyo, Konia, azali te mbeki ya kopasuka oyo etiolama to
eloko oyo ezanga tina? Mpo na nini babengana ye elongo
na bana na ye mpe babwaka bango na mokili oyo bayebi
te? 29 Oh mokili na ngai, mokili na ngai, mokili na ngai!

Yoka Liloba na Yawe! 30 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Koma
kombo ya moto oyo lokola moto oyo abota te, lokola moto
oyo akolonga te na bomoi na ye, pamba te moko te kati na
bana na ye akolonga, moko te akovanda lisusu na kiti ya
bokonzi ya Davidi to akozala lisusu mokonzi ya Yuda. »

23 « Mawa na babateli bibwele oyo bazali koboma mpe
kobungisa bibwele na Ngai, » elobi Yawe. 2 Yango
wana, tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi
na tina na babateli bibwele oyo bazali kobatela bato na
Ngai: « Lokola bosili kopanza bibwele na Ngai, bobungisi
bango nzela mpe bobateli bango malamu te, nakopesa bino
etumbu mpo na mabe oyo bosili kosala, » elobi Yawe, 3 «
Ngai moko nakosangisa ndambo ya bibwele na Ngai, oyo
batikali wuta na bikolo nyonso epai wapi nabenganelaki
bango; mpe nakozongisa bango na lopango na bango,
esika oyo bakobotana mpe bakokoma ebele. 4 Nakopesa
bango na maboko ya babateli mosusu ya bibwele mpo
ete babatela bango malamu. Boye, bakobanga lisusu te,
bakozala lisusu na somo te mpe moko te kati na bango
akozanga lisusu, » elobi Yawe. 5 « Na mikolo oyo ekoya, »
elobi Yawe, « nakobimisa Moto ya nzete mpo na Davidi,
mokonzi oyo akokamba na bwanya, oyo akosala kolanda
bosembo mpe bosolo. 6 Na eleko ya mokonzi wana, mokili
ya Yuda ekobikisama, mpe mokili ya Isalaele ekozala na
kimia. Tala kombo oyo bakobengela ye: Yawe azali Bosembo
na biso. 7 Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « bato bakoloba
lisusu te: ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bana ya
Isalaele na Ejipito; › 8 kasi bakoloba: ‹ Na Kombo na Yawe
oyo abimisaki bakitani ya Isalaele na mokili ya nor mpe
na bikolo nyonso epai wapi abenganaki bango. › Bongo,
bakovanda na mokili na bango moko. » 9 Na tina na
basakoli: Motema na ngai ebukani kati na ngai, mikuwa
na ngai nyonso ezali kolenga. Nakomi lokola moto oyo
alangwe masanga, lokola moto oyo masanga ya vino ebeti
ye, likolo na Yawe mpe maloba na Ye ya bule. 10 Pamba
te mokili etondi na kindumba, mokili ekomi na matanga.
Likolo ya bilakeli mabe, matiti oyo bibwele eliaka na esobe
ekawuki, basakoli bakomi kolanda nzela mabe mpe bakomi
na molende ya kosala kaka makambo oyo esengeli te. 11
« Basakoli mpe Banganga-Nzambe, basundoli Nzambe;
ezala kati na Tempelo na Ngai, nazali komona misala na
bango ya mabe, » elobi Yawe. 12 « Yango wana, nzela na
bango ekokoma moselu mpe molili; bakobengana bango
kino na mboka ya molili mpe kuna bakokweya. Nakotindela
bango pasi, tango oyo nakopesa bango etumbu, » elobi
Yawe. 13 « Namoni makambo ya nkele kati na basakoli ya
Samari: bazali kosakola na kombo ya nzambe Bala mpe
bazali kobungisa Isalaele, bato na Ngai, nzela. 14 Namoni
lisusu makambo ya nkele kati na basakoli ya Yelusalemi:
bazali kosala kindumba mpe kowumela na lokuta, bazali
kolendisa bato oyo basalaka mabe mpo ete batika te misala
na bango ya mabe. Bango nyonso bazali liboso na Ngai
lokola Sodome, bato ya Yelusalemi bazali lokola bato ya
Gomore. » 15 Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, alobi na tina na basakoli: « Nakoleisa bango bilei
ya bololo mpe nakomelisa bango mayi ya ngenge, pamba te
ezali na nzela ya basakoli ya Yelusalemi nde bato ya mokili
mobimba bobosani Nzambe. » 16 Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alobi: « Boyoka te makambo oyo
basakoli bazali kosakola epai na bino! 17 Bazali koloba na
bato oyo batiolaka Ngai: ‹ Yawe alobi: Bokozala malamu!
› Mpe na bato oyo balandaka makanisi mabe ya mitema
na bango: ‹ Mabe moko te ekokomela bino! › 18 Kasi nani
kati na basakoli wana akotaki na mayangani ya Yawe mpo
ete amona to mpe ayoka Liloba na Yawe? Nani apesaki
litoyi mpo na koyoka liloba na Ye? 19 Tala, mopepe makasi
ya Yawe etomboki! Kanda na Ye epeli lokola moto, bakake
ezali konguluma mpe kokweyela bato mabe. 20 Kanda ya
Yawe ekokita te kino ekokokisa malamu-malamu penza
mabongisi ya motema na Ye! Bokozwa mayele ya kososola
yango malamu na mikolo oyo ekoya. 21 Natindaki basakoli
wana te, kasi tala ndenge bapoti mbangu mpo na kokende;
nalobaki na bango likambo moko te, kasi tala bango wana
bazali kosakola! 22 Soki solo bazalaki na mayangani na
Ngai, balingaki nde koloba maloba na Ngai epai ya bato
na Ngai, mpe bato na Ngai balingaki kotika banzela mpe
misala na bango ya mabe! 23 Boni, bokanisi ete Ngai
Nzambe namonaka kaka pene, kasi namonaka mosika te?
» elobi Yawe. 24 « Boni, moto akoki solo kobombama na
esika ya nkuku, bongo Ngai nazanga komona ye? » elobi
Yawe. « Boni, natondisa likolo mpe mabele te? » elobi
Yawe. 25 « Nayoki makambo oyo basakoli ya lokuta bazali
kosakola na Kombo na Ngai; bazali koloba: ‹ Tala, naloti
ndoto! Naloti ndoto! › 26 Kino tango nini penza basakoli
oyo bakokoba kosakola makambo ya lokuta, makanisi ya
pamba ya mitema na bango? 27 Bakanisi ete bakoki kosala
ete bato na Ngai babosana Kombo na Ngai na nzela ya
ndoto oyo bazali koloba bango na bango, ndenge batata
na bango babosanaki Kombo na Ngai mpo na kosalela
nzambe Bala? 28 Tika ete mosakoli oyo aloti ndoto aloba
yango, mpe tika ete moto oyo azali na liloba na Ngai aloba
liloba na Ngai kolanda solo, ndenge yango ezali. Mpo na
nini kosangisa matiti ya kokawuka na ble? » elobi Yawe;
29 « boni, maloba na Ngai ezali lokola moto te? To lokola

marto te oyo ebukaka mabanga biteni-biteni? » elobi Yawe.
30 « Yango wana, nakotelemela basakoli oyo bawelaka
bango na bango maloba na Ngai, » elobi Yawe; 31 « solo,
nakotelemela basakoli oyo bafungolaka minoko na bango
mpo na kokomisa maloba na bango maloba na Ngai, » elobi
Yawe, 32 « nakotelemela basakoli oyo basakolaka bandoto
ya lokuta, » elobi Yawe, « basakoli oyo bapengwisaka bato
na Ngai na nzela ya maloba na bango ya lokuta tango
balobaka bandoto yango ya lokuta; nzokande Ngai natindaki
bango te mpe napesaki bango ndingisa te; ezali na tina ata
moko te mpo na bato na Ngai, » elobi Yawe. 33 « Soki
moko kati na bato oyo to mosakoli to Nganga-Nzambe
atuni yo: ‹ Yawe alobi nini? › Loba na ye: ‹ Yawe alobi
nini? Nakosundola bino, elobi Yawe. › 34 Soki mosakoli to
Nganga-Nzambe to moto mosusu alobi: ‹ Tala liloba oyo
Yawe alobi, › nakopesa ye elongo na libota na ye etumbu.
35 Nzokande, tala maloba oyo moko na moko kati na bino
asengeli koyebisa moninga to ndeko na ye: ‹ Eyano nini
Yawe apesi? Yawe alobi nini? › 36 Kasi bosengeli lisusu te
koloba: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi, › noki te liloba yango
ekokoma etumbu mpo na moto oyo alobi yango, pamba te
bobongoli maloba na Nzambe na bomoi, Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe na biso! 37 Tala maloba oyo osengeli
koloba na mosakoli wana: ‹ Eyano nini Yawe apesi yo? › to ‹
Yawe alobi nini? › 38 Nzokande, soki bolobi lisusu: ‹ Tala
liloba oyo Yawe alobi, › wana tala liloba oyo Yawe alobi:
Lokola bosalelaka maloba oyo: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi,
› ata tango Ngai nayebisaki bino: ‹ Boloba te: Tala liloba oyo
Yawe alobi! › 39 mpo na yango, nakobosana bino solo mpe
nakobengana bino mosika ya elongi na Ngai, bino elongo na
engumba oyo napesaki na bino mpe na batata na bino; 40
nakoyokisa bino soni ya libela, soni oyo bokotikala kobosana
te. »

24 Sima na Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
komema na bowumbu, longwa na Yelusalemi kino na
Babiloni: Yekonia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya
Yuda, bakalaka ya Yuda, bato ya misala ya maboko mpe
bato oyo balambaka bibende na moto; Yawe alakisaki ngai
bitunga mibale ya bambuma ya figi oyo batiaki liboso ya
Tempelo ya Yawe. 2 Kitunga moko ezalaki na bambuma
kitoko ya figi lokola bambuma oyo etelaka liboso; mpe
kitunga mosusu ezalaki na bambuma ekawuka oyo bakoki
kolia te. 3 Yawe atunaki ngai: — Jeremi, ozali komona nini?
Nazongisaki: — Nazali komona bambuma ya figi: bambuma
oyo ya kitoko ezali elengi, kasi oyo ekawuka ezali mabe mpe
moto moko te akoki kolia yango. 4 Bongo Yawe alobaki na
ngai: 5 — Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: «
Ndenge bambuma kitoko oyo ya figi ezali, ndenge wana mpe
nazali komona bato ya Yuda oyo natindaki na bowumbu,
longwa na esika oyo kino na Babiloni. 6 Miso na Ngai
ekozala likolo na bango mpo na kosalela bango bolamu,
mpe nakozongisa bango kati na mokili oyo. Nakobongisa
bango lisusu, kasi nakobebisa bango lisusu te; nakolona
bango lokola nzete, nakopikola bango lisusu te. 7 Nakopesa
bango motema oyo ekoyeba Ngai, mpo ete basosola ete
nazali Yawe. Bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala
Nzambe na bango, pamba te bakozongela Ngai na motema
na bango mobimba. 8 Kasi ndenge bambuma ya figi oyo
ekawuka ezali mabe mpe bakoki kolia yango te, » elobi
Yawe, « ndenge wana mpe nakosala Sedesiasi, mokonzi
ya Yuda, bakalaka na ye mpe batikali ya Yelusalemi, ezala
ba-oyo batikali na mboka mpe ba-oyo bazali na Ejipito: 9
nakokomisa bango eloko ya koyoka somo mpe ya koyokela
pasi, na miso ya bikolo nyonso ya mabele; eloko ya kotiola,
eloko ya kosakanela, eloko ya maseki, eloko ya lisuma,
kati na bisika nyonso epai wapi nakobengana bango. 10
Nakotindela bango mopanga, nzala makasi mpe bokono oyo
ebomaka, kino tango ekosilisa koboma bango na mokili oyo
napesaki bango elongo na batata na bango. »

25 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi
na tina na bato nyonso ya Yuda, tango Yeoyakimi,
mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki
mibu minei na bokonzi, mpe Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, akokisaki mobu moko na bokonzi. 2 Mosakoli
Jeremi alobaki na bato nyonso ya Yuda mpe na bavandi
nyonso ya Yelusalemi: 3 « Wuta tango Joziasi, mwana
mobali ya Amoni, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na
misato na bokonzi kino na mokolo ya lelo, ekokisi mibu tuku
mibale na misato oyo nayebisaka bino tango na tango liloba
oyo Yawe azalaki koloba na ngai, kasi boyokaki ngai te.
4 Mpe atako Yawe azalaki kotindela bino tango na tango
basakoli, basali na Ye, kasi bosalaki kaka keba te mpo na
koyoka liloba na Ye. 5 Bazalaki koloba na bino: ‹ Tika ete
moko na moko kati na bino abongola motema, atika nzela
mpe misala na ye ya mabe; pamba te ezali na nzela wana
nde bokoki kowumela na mokili oyo Yawe apesaki bino
mpe batata na bino, wuta kala, mpo na libela. 6 Bolanda
banzambe mosusu te, bosalela mpe bofukamela yango
te; bopelisa kanda na Ngai te na nzela ya banzambe ya
bikeko oyo maboko na bino esali, mpe Ngai nakomonisa
bino pasi te. 7 Kasi boyokaki Ngai te, › elobi Yawe, ‹
botumbolaki Ngai kutu na nzela ya banzambe ya bikeko,
oyo maboko na bino esalaki, mpe bomibendelaki bino moko
pasi. › » 8 Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya

mampinga, alobi: « Lokola boyokaki maloba na Ngai te, 9 nakobengisa bato nyonso ya bikolo ya nor mpe mosali na Ngai, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, » elobi Yawe, « nakosala ete babundisa mokili oyo, bavandi na yango mpe bikolo nyonso ya zingazinga. Nakobebisa bango penza mpe nakokomisa bango eloko ya somo mpe ya kotiola; boye bakotikala seko na seko libebi. 10 Nakolongola kati na bango pole ya mwinda, banzembo ya esengo mpe kosepela, makelele ya bisengo ya libala ya sika mpe ya libanga oyo banikelaka ble. 11 Mokili oyo mobimba ekobebisama mpe ekotikala lisusu na bato te; mpe bikolo oyo ekosalela mokonzi ya Babiloni mibu tuku sambo. 12 Kasi soki mibu tuku sambo ekoki, nakopesa mokonzi ya Babiloni elongo na ekolo na ye mpe mokili ya bato ya Babiloni etumbu mpo na mabe oyo basalaki, » elobi Yawe, « mpe nakobebisa yango mpo na libela. 13 Nakokokisa kati na mokili yango maloba nyonso oyo nalobaki mpo na kotelemela yango, maloba nyonso oyo ekomama kati na buku oyo, maloba oyo Jeremi asakolaki mpo na kotelemela bikolo nyonso. 14 Bango, bato ya Babiloni, bakokoma mpe bawumbu ya bikolo ebele mpe ya bakonzi ya nguya; nakosalela bango kolanda etamboli mpe misala ya maboko na bango. » 15 Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobaki na ngai: « Kamata na loboko na Ngai kopo etonda na vino ya kanda na Ngai mpe melisa yango bikolo nyonso epai wapi nakotinda yo. 16 Tango bakomela yango, bakolangwa mpe bakokoma kotenga-tenga liboso ya mopanga oyo nakotinda kati na bango. » 17 Boye, nakamataki kopo yango na loboko ya Yawe mpe namelisaki yango bikolo nyonso epai wapi atindaki ngai: 18 Yelusalemi elongo na bingumba ya Yuda, bakonzi mpe bakalaka na yango; mpo na kobebisa yango, kokomisa yango eloko ya somo, ya maseki mpe ya lisuma, ndenge ezali komonana sik'oyo. 19 Namelisaki yango Faraon, mokonzi ya Ejipito; basali na ye, bakalaka na ye, bato na ye nyonso, 20 bapaya nyonso oyo bavandaka kuna, bakonzi nyonso ya mokili ya Utsi; bakonzi nyonso ya mokili ya Filisitia, ya Ashikeloni, ya Gaza, ya Ekroni mpe ya bato oyo batikalaki na Asidodi; 21 Edomi, Moabi, bato ya Amoni; 22 bakonzi nyonso ya Tiri mpe ya Sidoni; bakonzi ya bisanga mpe ya bituka oyo ezalaka pene ya ebale monene; 23 Dedani, Tema, Buzi mpe bato nyonso oyo bavandaka mosika mpe batikaka mandefu te; 24 bakonzi nyonso ya Arabi mpe bakonzi nyonso ya bikolo ya bapaya oyo bavandaka kati na esobe; 25 bakonzi nyonso ya Zimiri, ya Elami mpe ya Medi; 26 bakonzi nyonso ya nor, oyo bazalaka pene mpe ba-oyo bazalaka mosika, moko pene na mosusu, bakonzi ya mboka nyonso oyo ezalaka na mokili. Sima na bango nyonso, mokonzi ya Sheshaki mpe akomela yango. 27 « Boye loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Bomela, bolangwa mpe bosanza, bokweya mpo na kotelema lisusu te, mpo na mopanga oyo nakotinda kati na bino. › 28 Soki baboyi kozwa mpe komela kopo oyo ezali na loboko na yo, okoloba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: Bomela! Bomela! 29 Pamba te, botala! Ezali na engumba epai wapi babelelaka Kombo na Ngai nde nabandi kotinda pasi; boni, bokanisi ete bino bokozwa etumbu te? Bokozanga te kozwa etumbu, pamba te nazali koyeisa mopanga kati na bavandi nyonso ya mokili, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. › 30 Sakola maloba oyo nyonso mpo na kotelemela bango mpe loba na bango: ‹ Yawe azali koganga wuta na likolo, azali kotomboka lokola kake wuta na Esika na Ye ya bule, azali konguluma makasi mpo na kotelemela mokili na Ye! Akoganga lokola bato oyo bakamolaka mbuma ya vino, akogangela bavandi nyonso ya mokili oyo! 31 Makelele ya makasi ekoyokana kino na suka ya mokili; pamba te Yawe akosambisa bikolo, akosambisa bato nyonso, akobomisa bato mabe na mopanga, › » elobi Yawe. 32 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Tala! Pasi ezali kopanzana longwa na ekolo moko kino na ekolo mosusu; mopepe makasi etelemi longwa na basuka ya mokili. » 33 Na tango wana, bato oyo Yawe akoboma bakozala bisika nyonso, longwa na songe moko kino na songe mosusu ya mokili. Bakosalela bango matanga te, bakosangisa bango te mpo na kokunda bango. 34 Bino babateli bibwele, bolela mpe boganga! Bino bakambi ya bitonga, bobaluka-baluka na putulu! Pamba te tango na bino ya kokufa ekoki! Bokokweya mpe bokopanzana mike-mike lokola mbeki. 35 Babateli bibwele bakozanga esika ya kokimela; bakambi ya bampate bakozanga esika ya kobombama. 36 Boyoka koganga ya babateli bibwele, kolela ya bakambi ya bampate, pamba te Yawe azali kobebisa bazamba epai wapi bibwele eliaka. 37 Bitando ya kimia ekotikala pamba likolo ya kanda ya Yawe. 38 Lokola nkosi etikaka ndako na yango, mokili na bango mpe ekotikala lisusu na bato te likolo ya mopanga ya banyokoli na bango mpe likolo ya kanda ya Yawe.

26 Tala liloba oyo Yawe alobaki, na ebandeli ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda: 2 « Tala liloba oyo Yawe alobi: Telema kati na lopango ya Tempelo ya Yawe mpe loba na bato nyonso ya bingumba ya Yuda, oyo bayaka kogumbamela Yawe kati na Tempelo. Yebisa bango maloba nyonso oyo nasili kotinda yo; kolongola ata liloba moko te. 3 Tango mosusu bakoyoka, mpe moko na moko kati na bango akotika nzela na ye ya

mabe; bongo Ngai nakobongola mokano oyo nasilaki kozwa ya kotindela bango pasi likolo ya misala na bango ya mabe. **4** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Soki boyokeli Ngai te, soki boboyi kotosa malakisi oyo napesaki bino **5** mpe boboyi kotosa maloba ya basali na Ngai, basakoli, oyo nazalaki kotindela bino tango na tango atako boboyaki koyokela bango, **6** nakosala na Ndako oyo, makambo oyo nasalaki na Silo; mpe bikolo nyonso ya mokili ekobanda kotangaka kombo ya engumba oyo mpo na kolakela mabe. › » **7** Banganga-Nzambe, basakoli mpe bato nyonso bazalaki koyoka Jeremi koloba maloba oyo kati na Tempelo ya Yawe. **8** Kasi tango Jeremi asilisaki koloba na bato nyonso maloba oyo Yawe atindaki ye, Banganga-Nzambe, basakoli mpe bato nyonso bakangaki ye mpe balobaki: « Okokufa! **9** Mpo na nini ozali kosakola na Kombo na Yawe ete Ndako oyo ekokoma lokola Silo; engumba oyo ekobebisama, ekotikala lisusu na bato te? » Ebele ya bato nyonso bazingelaki Jeremi kati na Tempelo ya Yawe. **10** Tango bakalaka ya Yuda bayokaki makambo oyo nyonso, balongwaki na ndako ya mokonzi, bakendeki na Tempelo ya Yawe mpe bavandaki liboso ya Ekuke ya Sika ya Tempelo ya Yawe. **11** Banganga-Nzambe mpe basakoli balobaki na bakambi mpe na bato nyonso: « Moto oyo asengeli kokufa, pamba te asakoli mabe mpo na engumba oyo. Bino moko boyoki yango na matoyi na bino! » **12** Jeremi alobaki na bakambi mpe na bato nyonso: « Yawe atindi ngai kosakola mpo na Ndako mpe engumba oyo, makambo nyonso oyo bosili koyoka. **13** Bobongola sik'oyo bizaleli mpe misala na bino, mpe botosa Yawe, Nzambe na bino; mpe Yawe akobongola mokano oyo asilaki kozwa, mpe akotindela bino lisusu te pasi oyo alakaki bino. **14** Bongo mpo na ngai, nazali na maboko na bino, bosala ngai makambo nyonso oyo bomoni ete ezali malamu mpe sembo. **15** Kasi boyeba ete soki bobomi ngai, bokomema ngambo ya pamba na bomoi na bino mpe na engumba oyo elongo na bavandi na yango nyonso, likolo ya makila ya moto oyo ayebi likambo te; pamba te, solo penza, Yawe nde atindaki ngai epai na bino mpo na koyebisa bino maloba nyonso oyo, mpo ete boyoka yango. » **16** Bakambi mpe bato nyonso balobaki epai ya Banganga-Nzambe mpe basakoli: « Esengeli te koboma moto oyo! Azali solo koloba na biso na Kombo na Yawe, Nzambe na biso. » **17** Ndambo ya bakambi ya mokili batelemaki mpe balobaki na lisanga mobimba ya bato: **18** « Mosakoli Mishe, moto ya Moresheti, asakolaki na tango ya Ezekiasi, mokonzi ya Yuda; alobaki na bato nyonso ya Yuda: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: Bakobalola Siona ndenge babalolaka mabele ya bilanga, Yelusalemi ekokoma liboke ya mabanga, mpe ngomba epai wapi batongaki Tempelo ekokoma ngomba moke oyo ezipami na matiti. › **19** Boni, Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, to moto mosusu kati na Yuda abomaki ye? Ezekiasi atosaki Yawe te mpe asalelaki mosakoli Mishe ngolu te? Yawe abongolaki mokano na Ye te ya kotindela bango pasi oyo alakaki? Tokomibendela biso moko pasi ya makasi na pamba. » **20** Nzokande, Iri, mwana mobali ya Shemaya, moto ya Kiriati-Yearimi, azalaki mpe kosakola na Kombo na Yawe. Azalaki kaka kosakola makambo moko na Jeremi na tina na engumba mpe mokili oyo. **21** Tango mokonzi Yeoyakimi elongo na bakalaka na ye nyonso mpe bakambi bayokaki maloba ya Iri, balukaki koboma ye. Kasi tango Iri ayokaki yango, abangaki makasi mpe akimaki na Ejipito. **22** Mokonzi Yeoyakimi atindaki Elinatani, mwana mobali ya Akibori, na Ejipito elongo na bato mosusu. **23** Babimisaki Iri na Ejipito mpe bamemaki ye epai ya mokonzi Yeoyakimi oyo abomaki ye na mopanga mpe apesaki mitindo ete babwaka ebembe na ye kati na kunda oyo bakundaka bato pamba. **24** Nzokande Ayikami, mwana mobali ya Shafani, abatelaki Jeremi; boye akabamaki te na maboko ya bato mpo ete baboma ye.

27 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi, na ebandeli ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda: **2** Tala liloba oyo Ngai Yawe nalobi: « Sala ekangiseli na basinga mpe banzete mpe kanga yango na kingo na yo. **3** Bongo tinda maloba epai ya bakonzi ya Edomi, ya Moabi, ya Amoni, ya Tiri mpe ya Sidoni na nzela ya batindami oyo bayei na Yelusalemi mpo na kokutana na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda. **4** Pesa bango sango oyo bakomemela bakonzi na bango mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: 'Boyebisa bakonzi na bino maloba oyo: **5** Ngai nde nasalaki mabele, nasalaki bato mpe banyama nyonso oyo bazali kati na yango, na nguya monene na Ngai mpe na loboko na Ngai oyo esembolama. Napesaka mabele yango epai ya moto nyonso oyo Ngai nalingi. **6** Sik'oyo, Ngai, nakabi mikili oyo nyonso na maboko ya mosali na Ngai, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni; nakabi mpe na maboko na ye ata banyama ya zamba mpo ete etosa ye. **7** Bikolo nyonso ekotosa ye, mwana na ye ya mobali mpe koko na ye, kino tango ya mokili na ye mpe ekokoka; bongo bikolo ebele mpe bakonzi ya nguya bakokonza ye. **8** Soki ekolo moko to mokili moko eboyi kosalela Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, to eboyi komema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni, nakopesa ekolo yango etumbu na nzela mopanga, ya nzala makasi mpe ya bokono oyo ebomaka, elobi Yawe, kino

nakobebisa yango na nzela ya loboko na ye. 9 Boye, boyokela te basakoli na bino, bato na bino ya soloka, bato na bino oyo balimbolaka bandoto, bato na bino oyo basololaka na bakufi, oyo bazali koloba na bino ete bosalela mokonzi ya Babiloni te. 10 Bazali kosakola makambo ya lokuta, kaka mpo na komema bino mosika ya mokili na bino. Ngai nakobengana bino solo mpe bokokufa. 11 Kasi soki ekolo moko endimi komema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni mpe endimi kosalela ye, nakotika ekolo yango na kimia kati na mokili na bango mpo ete basala bilanga mpe bawumela kuna, elobi Yawe.' › » 12 Bongo napesaki sango kaka wana epai ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda: « Bomema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni mpe bosalela ye elongo na bato na ye, bongo bokobika! 13 Mpo na nini bino elongo na bato na bino bokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka ndenge Yawe akataki mpo na ekolo nyonso oyo ekoboya kosalela mokonzi ya Babiloni? 14 Boyoka te maloba ya basakoli oyo bazali koloba na bino: ‹ Bokosalela mokonzi ya Babiloni te! › Bazali kosakola makambo ya lokuta. 15 Natindaki bango te, » elobi Yawe, « bazali kosakola makambo ya lokuta na Kombo na Ngai. Nakobengana bino mpe bokokufa, bino mpe basakoli oyo bazali kosakola epai na bino. » 16 Bongo nalobaki na Banganga-Nzambe mpe na bato nyonso: « Tala makambo oyo Yawe alobi: Boyoka te basakoli na bino, oyo bazali koloba: ‹ Tala, bisalelo ya Tempelo ya Yawe ekozonga noki wuta na Babiloni. › Bazali koloba na bino makambo ya lokuta! 17 Boyoka bango te! Bosalela mokonzi ya Babiloni, bongo bokobika! Mpo na nini engumba oyo ebebisama? 18 Soki bazali solo basakoli mpe Liloba na Yawe ezali kati na bango, tika ete basambela Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpo ete bisalelo oyo etikalaki kati na Tempelo ya Yawe, kati na ndako ya mokonzi ya Yuda mpe kati na Yelusalemi ekende na Babiloni te. 19 Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi na tina na makonzi, nzungu ya monene ya bronze, bivandelo na yango mpe bisalelo mosusu oyo etikalaki kati na engumba wana, 20 bisalelo oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, atikaki tango amemaki Yekonia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, na bowumbu longwa na Yelusalemi kino na Babiloni, elongo na bankumu nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi; 21 tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na biloko oyo etikalaki kati na Tempelo ya Yawe, kati na ndako ya mokonzi ya Yuda mpe kati na Yelusalemi: 22 ‹ Bakomema yango na Babiloni, mpe ekotikala kuna kino na mokolo oyo nakolandela yango, › elobi Yawe, ‹ nakolongola yango mpe nakozongisa yango na esika oyo, elobi Yawe. › »

28 Kaka na mobu wana, mobu ya minei, na ebandeli ya bokonzi ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na sanza ya mitano, mosakoli Anania, mwana mobali ya Azuri, moto ya mboka Gabaoni, alobaki na ngai kati na Tempelo ya Yawe na miso ya Banganga-Nzambe mpe ya bato nyonso: 2 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakobuka ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni. 3 Etikali kaka mibu mibale; nakozongisa na esika oyo bisalelo nyonso ya Tempelo ya Yawe, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, azwaki na esika oyo mpe amemaki na Babiloni. 4 Nakozongisa lisusu na esika oyo: Yekonia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, mpe bato nyonso oyo, wuta na Yuda, bakendeki na bowumbu, na Babiloni, › elobi Yawe, ‹ pamba te nakobuka ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni. › » 5 Bongo Mosakoli Jeremi azongiselaki mosakoli Anania eyano na miso ya Banganga-Nzambe mpe ya bato nyonso oyo batelemaki kati na Tempelo ya Yawe. 6 Mosakoli Jeremi alobaki: « Amen! Tika ete Yawe asala bongo! Tika ete Yawe akokisa maloba oyo osili kosakola, azongisa na esika oyo, wuta na Babiloni, bisalelo ya Tempelo ya Yawe mpe bato nyonso oyo bakendeki na bowumbu! 7 Nzokande, yoka maloba oyo nalingi koloba na yo mpe na bato nyonso: 8 Wuta kala, basakoli oyo basakolaki liboso ete yo mpe ngai tozala, basakolaki bitumba, pasi mpe bokono oyo ebomaka, mpo na kotelemela bikolo ebele mpe mikili ya makasi; 9 kasi soki mosakoli asakoli kimia, akondimama ete azali solo mosakoli oyo Yawe atindi masakoli na ye ekokisami. » 10 Bongo mosakoli Anania alongolaki ekangiseli na kingo ya mosakoli Jeremi mpe abukaki yango. 11 Anania alobaki liboso ya bato nyonso: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Liboso ete mibu mibale ekoka, nakobuka ndenge wana ekangiseli ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, na kingo ya bikolo nyonso. › » Mpe mosakoli Jeremi akendeki na ye. 12 Sima na mosakoli Anania kobuka ekangiseli na kingo ya mosakoli Jeremi, Yawe alobaki na Jeremi: 13 « Kende koloba na Anania: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Solo, obuki ekangiseli ya banzete; kasi na esika na yango, okolata nde ekangiseli ya ebende. 14 Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Nasili kotia ekangiseli ya ebende na kingo ya bikolo nyonso mpo ete esalela Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe ekosalela ye solo. Nakopesa ye bokonzi ata likolo ya banyama ya zamba. › » 15 Bongo mosakoli Jeremi alobaki lisusu na mosakoli Anania: « Anania, yoka! Yawe atindi yo te; mpe ozali kotindika bato oyo na kotia motema na makambo

ya lokuta! 16 Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakolongola yo na mokili oyo, okokufa kaka na mobu oyo; pamba te otindiki bato na kotombokela Yawe. › » 17 Kaka na mobu wana, na sanza ya sambo, mosakoli Anania akufaki.

29 Tala makomi ya mokanda oyo mosakoli Jeremi atindaki, wuta na Yelusalemi, epai ya bakambi oyo batikalaki kati na bato oyo bakendeki na bowumbu, epai ya Banganga-Nzambe, epai ya basakoli mpe epai ya bato nyonso oyo Nabukodonozori amemaki na bowumbu, na Babiloni wuta na Yelusalemi. 2 Mokanda yango etindamaki sima na bato oyo kokende na bawumbu longwa na Yelusalemi: mokonzi Yekonia, mama ya mokonzi, bakalaka na ye ya lokumu, bakambi ya Yuda mpe ya Yelusalemi, bato oyo balambaka bibende na moto mpe bato ya misala ya maboko. 3 Apesaki mokanda yango na maboko ya Eleasa, mwana mobali ya Shafani; mpe na maboko ya Gemaria, mwana mobali ya Ilikia. Ezali bango nde Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, atindaki na Babiloni epai ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni. Mokanda yango elobaki boye: 4 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi epai ya bato nyonso oyo namemaki na bowumbu, na Babiloni wuta na Yelusalemi: 5 « Botonga bandako mpe bovanda kuna; bolona banzete mpe bolia mbuma na yango; 6 bobalana, bobota bana mibali mpe bana basi, bolukela bana na bino ya mibali basi mpe bobalisa bana na bino ya basi, mpo ete bango mpe babota bana mibali mpe bana basi. Bobotana kuna mpe bokoma ebele, mpe botika te ete motango na bino ekita. 7 Boluka kimia mpe bolamu ya engumba epai wapi namemaki bino na bowumbu; bobondela Yawe mpo na yango, pamba te soki yango ebongi, bino mpe bokozala malamu. » 8 Solo, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Bomitika te ete basakoli mpe bato ya soloka oyo bazali kati na bino bakosa bino: bondimela te bato oyo bazali kolimbolela bino bandoto. 9 Pamba te bazali nde kosakola makambo ya lokuta na Kombo na Ngai; natindi bango te, » elobi Yawe. 10 Kasi tala liloba oyo Yawe alobi: « Tango mibu tuku sambo ekokoka mpo na Babiloni, nakoya epai na bino mpe nakokokisa elaka na Ngai ya ngolu mpo na kozongisa bino na esika oyo. 11 Pamba te nayebi malamu mabongisi oyo nasalaki mpo na bino, » elobi Yawe, « mabongisi ya kosalela bino bolamu, kasi ya konyokola bino te, mabongisi mpo na kopesa bino elikya mpe bomoi malamu. 12 Boye bokobelela Ngai, bokoya epai na Ngai mpe bokobondela Ngai; mpe Ngai nakoyoka bino. 13 Bokoluka Ngai mpe bokomona Ngai, soki boluki Ngai na motema na bino mobimba. 14 Nakomimonisa epai na bino, » elobi Yawe, « mpe nakozongisa bino longwa na bowumbu. Nakosangisa bino longwa na bikolo nyonso mpe na bisika nyonso epai wapi nabenganaki bino, » elobi Yawe, « nakozongisa bino na esika oyo namemelaki bino na bowumbu. » 15 Solo, bokoki koloba: « Yawe abimisi basakoli kati na biso awa na Babiloni! » 16 Kasi tala liloba oyo Yawe alobi na tina na mokonzi oyo avandi na kiti ya bokonzi ya Davidi, na tina na bavandi nyonso ya engumba oyo, mpe na tina na bandeko na bino oyo bakendeki te na bowumbu elongo na bino; 17 tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Nakotindela bango mopanga, nzala makasi mpe bokono oyo ebomaka, mpe nakokomisa bango lokola mbuma ya figi oyo epola, oyo moto ata moko te akokoka kolia. 18 Nakolanda bango na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka; mpe na miso ya bikolo nyonso ya mabele, nakokomisa bango eloko ya koyoka somo, ndakisa mpo na koloba maloba ya bosoloka, eloko ya lisuma, eloko ya kobanga mpe ya kotiola kati na bikolo nyonso epai wapi nakobengana bango. 19 Pamba te bayokaki maloba na Ngai te, » elobi Yawe, « maloba oyo nazalaki kotindela bango tango na tango na nzela ya basali na Ngai, basakoli. Mpe bino bato oyo bokendeki na bowumbu, bino mpe boyokaki te, » elobi Yawe. 20 Yango wana, boyoka Liloba na Yawe, bino bawumbu nyonso oyo natindaki na Babiloni longwa na Yelusalemi. 21 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na Akabi, mwana mobali ya Kolaya, mpe na tina na Sedesiasi, mwana mobali ya Maaseya, oyo bazali kosakola makambo ya lokuta epai na bino, na Kombo na Ngai: « Nakokaba bango na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe akoboma bango na miso na bino. 22 Likolo na bango, bawumbu nyonso oyo bawutaki na Yuda, bongo bazali na Babiloni, bakosalela elakeli mabe oyo: ‹ Tika ete Yawe asala bino ndenge asalaki Sedesiasi mpe Akabi, oyo mokonzi ya Babiloni atumbaki na moto! › 23 Pamba te basalaki kati na Isalaele ekobo elongo na basi ya baninga na bango, bapaya, mpe balobaki lokuta na Kombo na Ngai, nzokande Ngai natindaki bango te kosala bongo. Nayebi yango malamu, mpe Ngai moko nazali Motatoli na yango, » elobi Yawe. 24 Yebisa Shemaya, moto ya Nekelami, maloba oyo: 25 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Otindaki mikanda na kombo na yo moko epai ya bato nyonso ya Yelusalemi, epai ya Nganga-Nzambe Sofoni, mwana mobali ya Maaseya, mpe epai ya Banganga-Nzambe. Olobaki na Sofoni: 26 ‹ Yawe aponaki yo Nganga-Nzambe na esika ya Yeoyada mpo ete obatela Tempelo ya Yawe. Osengelaki kobwaka na boloko mpe kokanga bibende na makolo, bato pamba oyo

bazali komimona lokola basakoli. 27 Boye, mpo na nini opamelaki te mosakoli Jeremi, moto ya Anatoti, oyo azali komimona lokola mosakoli kati na bino? 28 Atindelaki biso sango oyo kati na Babiloni: Bowumbu na bino ekowumela tango molayi. Yango wana, botonga bandako mpe bovanda kuna, bolona bilanga mpe bolia mbuma na yango. › » 29 Nzokande, Nganga-Nzambe Sofoni atangisaki mosakoli Jeremi mokanda yango. 30 Boye, Yawe alobaki na Jeremi: 31 « Tinda sango oyo epai ya bawumbu nyonso: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi na tina na Shemaya, moto ya Nekelami: Lokola Shemaya asakolaki makambo ya lokuta epai na bino, nzokande natindaki ye te, mpe amemi bino na kotia motema na lokuta, 32 tala liloba oyo Yawe alobi: Solo, nakopesa Shemaya, moto ya Nekelami, etumbu elongo na bakitani na ye. Kati na bato na ye, moko te akotikala, mpe akotikala komona te bolamu oyo nakosala epai ya bato na Ngai, elobi Yawe, pamba te atindiki bato na Ngai kotombokela Ngai. › »

30 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: 2 « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Koma kati na buku makambo nyonso oyo nayebisaki yo. 3 Tango ezali koya, › elobi Yawe, ‹ tango oyo nakokangola bato na Ngai, Isalaele, mpe Yuda kati na bowumbu; mpe nakozongisa bango na mokili oyo napesaki epai ya bakoko na bango mpo ete bakamata yango, › elobi Yawe. » 4 Tala liloba oyo Yawe alobaki na tina na Isalaele mpe Yuda: 5 « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Koganga ya kobanga mpe ya somo nde ezali koyokana; kimia ezali lisusu te. 6 Botuna mpe botala: Boni, mobali akoki kobota bana? Bongo mpo na nini nazali komona moto nyonso ya makasi asimbi libumu na ye lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota mpe elongi na ye ekomi mawa-mawa? 7 Mawa! Ekozala penza mokolo ya somo! Mokolo moko te ekokokana na yango! Ekozala tango ya pasi mpo na Jakobi, kasi akobikisama na pasi yango. 8 Na mokolo wana, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, ‹ nakobuka ekangiseli na bakingo na bango, nakokata basinga oyo bakangelaki bango mpe bakozala lisusu te bawumbu ya bapaya. 9 Nzokande, bakosalela Yawe, Nzambe na bango, mpe Davidi, mokonzi oyo nakotia mpo ete akamba bango. 10 Oh Jakobi, mosali na Ngai, kobanga te! Oh Isalaele, kozala na somo te, › elobi Yawe. ‹ Solo, nakobikisa yo wuta na mokili ya mosika, mpe bakitani na yo, wuta na mokili ya bowumbu! Jakobi akozwa lisusu kimia mpe bopemi, mpe moto moko te akobangisa ye lisusu. 11 Nazali elongo na yo mpe nakobikisa yo, › elobi Yawe. ‹ Ata nakobebisa nye bikolo nyonso epai wapi napanzaki bino; kasi bino, nakobebisa bino nye te; solo, nakopesa bino etumbu, kasi ekozala na ndenge ya bosembo; nakozanga te kopamela bino. › 12 Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Pota na yo ekobika te mpe pasi na yo ekosila te. 13 Moto akolobela yo akozala te, kisi ezali te mpo na pota na yo, lobiko ezali te mpo na yo. 14 Baninga na yo nyonso babosani yo, bazali komitungisa lisusu te mpo na yo. Nabetaki yo penza ndenge monguna abetaka, napesaki yo penza etumbu na kanda makasi, pamba te ngambo na yo ezalaki monene mpe masumu na yo eleki ebele. 15 Mpo na nini ozali koganga mpo na pota na yo, mpe pasi na yo ezali kosila te? Nasali yo boye mpo ete ngambo na yo ezali monene, mpe masumu na yo eleki ebele. 16 Kasi bato nyonso oyo bakosala yo mabe, bakosala bango mpe mabe; banguna na yo nyonso bakokende na bowumbu; bato oyo babotolaki yo biloko, bakobotola bango mpe biloko; bato oyo banyokolaki yo, bakonyokola mpe bango. 17 Nakozongisela yo bomengo na yo mpe nakobikisa bapota na yo, › elobi Yawe. ‹ Lokola bazalaki kobenga yo ekolo basundola, Siona oyo moto moko te ayokelaka mawa; › 18 tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakozongisa lisusu bomengo kati na bandako ya kapo ya Jakobi mpe nakoyokela bandako na ye mawa; bakotonga lisusu engumba Siona oyo ebukana-bukana mpe ndako ya mokonzi, na esika na yango ya kala. 19 Nzembo ya matondi mpe mingongo ya esengo ekobima kati na bango. Nakokomisa bango ebele, mpe motango na bango ekokoma ebele; nakopesa bango lokumu, mpe bakotiolama lisusu te. 20 Bana na bango ya mibali bakozala lokola na tango ya kala, mpe lingomba na bango ekowumela liboso na Ngai; nakopesa etumbu na bato nyonso oyo bazali konyokola bango. 21 Mokonzi na bango akowuta kati na bango, mpe mokambi na bango akowuta kaka kati na bango; nakobenda bango pene na Ngai mpe bakoya pene na Ngai, pamba te nani azali na nguya ya kopusana pene na Ngai? › elobi Yawe. 22 ‹ Boye, bokozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bino. › » 23 Tala, mopepe ya Yawe etomboki, kanda makasi na Ye epeli, bakake ezali konguluma na likolo, mpe ezali kokweya na mito ya bato mabe. 24 Kanda makasi ya Yawe ekozonga te kino tango ekokokisa mabongisi ya motema na Ye. Bokososola yango penza na mikolo ekoya.

31 « Na tango wana, » elobi Yawe, « Ngai nakozala Nzambe ya bituka nyonso ya Isalaele, mpe bango bakozala bato na Ngai. » 2 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Bato oyo bakobika na mopanga bakozwa ngolu kati na esobe; boye, nakoya kopesa Isalaele bopemi. » 3 Yawe abimelaki biso na kala, alobaki: « Nalingaka bino na bolingo ya seko; yango wana nabendaka bino epai na Ngai na nzela ya bolingo. 4 Nakobongisa bino lisusu; oh Isalaele, mboka kitoko, okotongama lisusu. Okolata lisusu mbunda na yo ya mike mpe okobina mabina ya esengo. 5 Okolona lisusu

bilanga ya vino na bangomba ya Samari; bato oyo bakolona yango bakosepela tango bakobuka mbuma na yango. 6 Ekozala mokolo oyo bakengeli bakoganga na bangomba ya Efrayimi: ‹ Boya! Tika ete tokende na Siona, epai na Yawe, Nzambe na biso! › » 7 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Boyemba na esengo mpo na Jakobi, boganga na esengo mpo na ekolo ya liboso kati na bikolo nyonso! Batatola, bosanzola mpe boloba: ‹ Oh Yawe, bikisa bato na Yo, bato ya Isalaele oyo batikali. › 8 Tala, nakozongisa bango wuta na mokili ya nor mpe nakosangisa bango wuta na basuka ya mokili. Kati na bango, ekozala na bakufi miso mpe bakakatani, basi ya zemi mpe basi oyo bazali na pasi ya kobota; bato ebele penza bakozonga. 9 Bakendeki na kolela, kasi nakozongisa bango, wana bakozala kati na kobondela; nakokamba bango na bisika oyo mayi etiolaka, na nzela esembolama mpo ete babeta mabaku te; pamba te nazali Tata ya Isalaele, mpe Efrayimi azali mwana na Ngai ya liboso. 10 Oh bino bikolo, boyoka Liloba na Yawe, botatola yango na bisanga ya mosika! Boloba: ‹ Ye oyo apanzaki Isalaele akosangisa bango mpe akobatela bango ndenge mobateli bibwele abatelaka etonga na ye. 11 Mpo ete Yawe akokangola Jakobi mpe akobikisa bango na maboko ya bato oyo baleki bango na makasi. 12 Bakozonga na koganga ya esengo na bangomba ya Siona; bakosepela na bomengo ya Yawe: ble, vino ya sika mpe mafuta, bameme mpe bangombe. Bakokoma lokola elanga ya kitoko oyo basopela mayi, mpe bakozala lisusu na mawa te. 13 Bilenge basi bakobina na esengo elongo na bilenge mibali mpe mibange. Nakobongola matanga na bango na esengo, nakopesa bango kobondisama mpe esengo na esika ya mawa. 14 Nakoleisa malamu Banganga-Nzambe na mafuta ya bibwele, mpe bato na Ngai bakotonda na biloko na Ngai, › » elobi Yawe. 15 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mongongo moko ezali koyokana na Rama, ezali mongongo ya mawa mpe ya kolela makasi: Rasheli azali kolela bana na ye ya mibali mpe aboyi kobondisama, pamba te bana na ye ya mibali bazali lisusu na bomoi te. » 16 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tika kolela mpe kobimisa mpinzoli, pamba te mosala na yo ezali na litomba, » elobi Yawe, « bana na yo ya mibali bakozonga wuta na mokili ya banguna. 17 Elikya ezali mpo na bomoi na yo ya lobi, » elobi Yawe, « bana na yo bakozonga na mokili na bango. 18 Nayoki kolelalela ya Efrayimi: ‹ Opesi ngai etumbu lokola mwana ngombe ya mobali oyo ezali na liboma, mpe etumbu yango ekweyelaki ngai. Zongisa ngai, mpe nakozonga, pamba te ozali Yawe, Nzambe na ngai. 19 Nabungaki nzela, kasi nabongoli motema; sik'oyo nasili kososola, nazali kobeta tolo na pasi na motema. Nayokisamaki soni mpe nasambwaki, pamba te namemaki bozoba ya bolenge na ngai. › 20 Efrayimi azali penza mwana na Ngai ya bolingo, mwana oyo nasepelaka na ye mingi te. Nzokande napamelaka ye tango nyonso, mpe nakanisaka ye tango nyonso. Yango wana, motema na Ngai esepelaka na ye, mpe nayokelaka ye mawa, » elobi Yawe. 21 « Tia bilembo na nzela, pika makonzi oyo elakisaka nzela na nzela yango; sala penza keba na nzela na yo, na nzela oyo ozali kolanda. Oh Isalaele, mboka kitoko, zonga, zonga na bingumba na yo! 22 Oh elenge mwasi ya mobulu, kino tango nini okotika kotambola-tambola? Yawe akosala likambo ya sika na mabele: mwana mwasi akoluka mwana mobali na bolingo. » 23 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Tango nakobimisa bango na bowumbu, tala lisusu maloba oyo bato bakoloba kati na Yuda mpe kati na bingumba na yango: ‹ Oh ndako ya bosembo; oh ngomba ya bule, tika ete Yawe apambola yo! › 24 Bato bakokoma kovanda elongo kati na mokili ya Yuda mpe kati na bingumba na yango nyonso: basali bilanga mpe babokoli bibwele. 25 Nakozongisa makasi ya bato oyo balembi na posa ya mayi, mpe nakoleisa bato oyo balembi na nzala. » 26 Boye, tango nalamukaki, natalaki pene na ngai; nasosolaki ete pongi na ngai ezalaki elengi. 27 « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakolona bato mpe banyama lokola milona kati na bokonzi ya Isalaele mpe kati na bokonzi ya Yuda. 28 Ndenge nazalaki kosenzela bango mpo na kopikola mpe kobuka, kobebisa, kopanza mpe kosala bango mabe, ndenge wana mpe nakosenzela bango mpo na kotonga mpe kolona, » elobi Yawe; 29 « na mikolo wana, bato bakoloba lisusu te: ‹ Batata balie mbuma ya vino ya mobesu, mpe minu ya bana na bango ekomi ngayi. › 30 Na esika na yango, moto na moto akokufa mpo na masumu na ye moko; moto nyonso oyo alie mbuma ya vino ya mobesu, minu na ye moko nde ekokoma ngayi. 31 Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakosala boyokani ya sika elongo na bato ya Isalaele mpe ya Yuda; 32 ekozala ndenge moko te na boyokani oyo nasalaki elongo na batata na bango tango nasimbaki bango na loboko mpo na kobimisa bango na Ejipito; pamba te bakataki boyokani na Ngai wana, atako nazalaki Mobali ya libala mpo na bango, » elobi Yawe. 33 « Kasi tala boyokani oyo nakosala elongo na bato ya Isalaele, sima na mikolo wana, » elobi Yawe: « Nakotia mibeko na Ngai kati na makanisi na bango, nakokoma yango kati na mitema na bango, nakozala Nzambe na bango, mpe bango bakozala bato na Ngai. 34 Moko te akoteya lisusu moninga na ye to ndeko na ye na koloba: ‹ Yeba Yawe! › Pamba te bango nyonso bakoyeba Ngai, kobanda na

mwana moke kino na mokolo, » elobi Yawe, « nakolimbisa mabe na bango mpe nakokanisa lisusu masumu na bango te. » **35** Tala makambo oyo Yawe alobi, Ye oyo atia moyi mpo ete engengisa mokolo, apesa mibeko ete sanza mpe minzoto engengisa butu, aningisaka ebale monene mpo ete mbonge etia makelele, mpe oyo Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga: **36** « Soki kaka bakoki solo kolongola malako oyo na miso na Ngai, » elobi Yawe, « wana bana ya Isalaele mpe bakozala lisusu ekolo te na miso na ngai. » **37** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Soki kaka bakoki komeka molayi ya likolo mpe komona miboko ya mabele, wana nakobwaka bana nyonso ya Isalaele mpo na makambo nyonso oyo basali, » elobi Yawe. **38** « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « bakotonga lisusu engumba oyo mpo na Ngai, kobanda na ndako molayi ya Ananeyeli kino na Ekuke ya Suka ya mir; **39** bakotia singa ya batongi ndako longwa na esika wana kino na ngomba moke ya Garebi, mpe ekobaluka kino na Gowa. **40** Bakobulisa mpo na Yawe lubwaku nyonso epai wapi babwakaki bibembe mpe putulu, mpe bilanga nyonso oyo ezali pene ya lubwaku ya Sedron, kino na songe ya Ekuke ya Bampunda, na ngambo ya este; bakotikala kobebisa to koboma lisusu engumba oyo te. »

32 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi tango Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na bokonzi mpe Nabukodonozori akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi. **2** Ezalaki na tango oyo mampinga ya mokonzi ya Babiloni ezingelaki Yelusalemi, mpe mosakoli Jeremi azalaki ya kokangama kati na boloko oyo ezalaki kati na lopango ya bakengeli ya ndako ya mokonzi ya Yuda. **3** Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, abwakaki ye kuna na koloba: « Mpo na nini ozali kosakola na maloba oyo: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Nakokaba engumba oyo na maboko ya mokonzi ya Babiloni, mpe akobotola yango; **4** Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akolonga te kokima liboso ya bato ya Babiloni, kasi nakokaba ye solo na maboko ya mokonzi ya Babiloni oyo akolobana na ye mpe akotalana na ye na elongi; **5** akomema Sedesiasi na Babiloni, akowumela kuna kino tango nakotala likambo na ye, elobi Yawe, soki bomeki kobundisa bato ya Babiloni, bokolonga te. › » **6** Jeremi alobaki: « Yawe alobaki na ngai: **7** Anameyeli, mwana mobali ya Shalumi, noko na yo, azali koya epai na yo mpe akoloba: ‹ Somba elanga na ngai, oyo ezali na Anatoti, pamba te yo nde ozali na makoki mpe na mokumba ya kosikola yango. › **8** Bongo, kaka ndenge Yawe alobaki, Anameyeli, mwana ya noko na ngai, ayaki kotala ngai kati na lopango ya bakengeli mpe alobaki: ‹ Somba elanga na ngai, oyo ezali na Anatoti kati na etuka ya Benjame, pamba te yo nde ozali na makoki ya kosikola yango mpe ya kozwa yango; somba na yo yango. › Nasosolaki ete ezali Liloba na Yawe; **9** boye nasombaki elanga oyo ezali na Anatoti, na maboko ya Anameyeli, mwana mobali ya noko na ngai, mpe nafutaki ye mbongo ya bibende ya palata, zomi na sambo. **10** Nakomaki mokanda oyo nasombelaki elanga mpe nabetaki yango kashe; namekaki kilo ya mbongo ya bibende ya palata na miso ya batatoli, na emekelo kilo. **11** Nakamataki mokanda oyo nasombelaki elanga, oyo nabetaki kashe, oyo kati na yango bakoma malako ya mibeko mpe mabongisi; mpe nazwaki lisusu mokanda oyo babeta kashe te; **12** mpe napesaki mokanda oyo nasombelaki elanga epai ya Baruki, mwana mobali ya Neriya, mwana mobali ya Maaseya, na miso ya Anameyeli, mwana ya noko na ngai, mpe ya batatoli oyo batiaki mikoloto na bango kati na mokanda oyo nasombelaki elanga, mpe na miso ya Bayuda nyonso oyo bazalaki kati na lopango ya bakengeli. **13** Napesaki Baruki mitindo oyo na miso na bango nyonso: **14** ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Kamata mikanda oyo nasombelaki elanga, ezala oyo babeta kashe to oyo babeta kashe te; tia yango kati na mbeki oyo basala na mabele ya bikeko mpo ete ebeba te. **15** Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Bato bakosomba lisusu bandako, bilanga mpe bilanga ya vino kati na mokili oyo. › **16** Sima na ngai kopesa mokanda oyo nasombelaki elanga epai ya Baruki, mwana mobali ya Neriya, nabondelaki Yawe: **17** Oh Nkolo Yawe! Yo nde osala likolo mpe mabele na nguya monene na Yo, otanda yango na makasi ya loboko na Yo: olembanaka likambo moko te. **18** Otalisaka bolingo na Yo epai ya bato kino na molongo ya nkoto, kasi opesaka etumbu mpo na masumu ya batata epai ya bana mpe bakitani na bango. Oh Nzambe monene mpe ya nguya, Kombo na Yo ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga; **19** mabongisi na Yo ezali minene mpe misala minene na Yo ezali ya kokamwa; miso na Yo ezalaka ya kofungwama mpo na kotala banzela nyonso ya bato, mpo na kopesa na moto nyonso kolanda etamboli mpe misala na ye. **20** Osalaki bilembo minene mpe bikamwa kati na Ejipito mpe ozali kokoba kosala yango kino lelo kati na Isalaele mpe kati na bato nyonso, mpe osalaki ete Kombo na Yo ekende sango ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo. **21** Obimisaki bato na Yo, Isalaele, na Ejipito na nzela ya bilembo minene mpe bikamwa wana osalelaki nguya na Yo mpe osembolaki loboko na Yo ya nguya mpo na koyeisa somo kati na bato ya Ejipito. **22** Opesaki bango mokili oyo, na nzela ya ndayi, olakaki kopesa na batata na bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta

ya nzoyi. 23 Bakotaki kati na yango mpe babotolaki yango;
kasi batosaki Yo te, basalelaki Mobeko na Yo te, basalaki te
nyonso oyo otindaki bango. Yango wana omemelaki bango
pasi oyo nyonso. 24 Tala, banguna basili kobongama mpo
na kobotola engumba! Likolo ya mopanga, ya nzala makasi
mpe ya bokono oyo ebomaka, engumba oyo ekokweya na
maboko ya bato ya Babiloni, oyo bazali kobundisa yango.
Makambo oyo olobaki ekokisami, ndenge ozali komona
yango na mokolo ya lelo. 25 Mpe atako engumba oyo
ekokweya na maboko ya bato ya Babiloni, Yo, Nkolo Yawe,
olobi na ngai: ‹ Somba elanga na mbongo ya bibende ya
palata na miso ya batatoli. › » 26 Bongo Yawe alobaki na
Jeremi: 27 « Nazali Yawe, Nzambe ya moto nyonso. Boni,
ezali na likambo oyo Ngai nakoki kolembana? 28 Mpo na
yango, tala liloba oyo Yawe alobi: Nakokaba engumba oyo
na maboko ya bato ya Babiloni mpe ya Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, mpo ete azwa yango. 29 Bato ya
Babiloni oyo bazali kobundisa engumba oyo, bakokota kati
na yango mpe bakotumba yango; bakotumba yango elongo
na bandako oyo, na likolo ya manzanza na yango, bato
bazalaki kotumbola Ngai na kobonza bambeka ya malasi
ya ansa epai ya nzambe Bala mpe kobonza makabo ya
masanga ya vino epai ya banzambe ya bapaya. 30 Bana ya
Isalaele mpe ya Yuda, wuta bolenge na bango, bazalaki
kosala eloko mosusu te na miso na Ngai, soki kaka mabe
te; solo, bana ya Isalaele bazalaki kosala eloko mosusu
te, soki kaka te kopesa Ngai kanda na nzela ya biloko oyo
maboko na bango esalaki, elobi Yawe. 31 Wuta batonga
engumba oyo kino na mokolo ya lelo, mosala na yango
kaka kotumbola Ngai mpe kopesa Ngai kanda; yango wana,
nakolongola yango liboso na Ngai. 32 Bato ya Isalaele mpe
ya Yuda bapesaki Ngai kanda na nzela ya mabe nyonso
oyo basalaki: ezala bango, bakonzi na bango, bakalaka na
bango, Banganga-Nzambe mpe basakoli na bango, bato
ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi. 33 Bapesaki Ngai
mokongo na esika ya kotala Ngai. Atako nazalaki tango na
tango koteya bango, kasi batikalaki koyoka Ngai te mpe
baboyaki kozwa mayele. 34 Batiaki kutu banzambe na bango
ya bikeko kati na Ndako epai wapi babelaka Kombo na Ngai,
mpe na bongo, bakomisaki yango mbindo. 35 Bakomaki
kotonga bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na Bala, na
Lubwaku ya Beni-Inomi, mpo na kobonza bana na bango ya
mibali mpe ya basi epai ya Moloki; ezali likambo oyo Ngai
natikalaki kotinda bango te, mpe natikala kokanisa te ete
bakoki kosala makambo ya nkele boye mpo na komemisa
Yuda masumu. 36 Mpo na yango, tala sik'oyo liloba oyo
Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na engumba oyo
bino bozali koloba ete ekabami na maboko ya mokonzi
ya Babiloni na nzela ya mopanga, ya nzala makasi mpe
ya bokono oyo ebomaka: 37 ‹ Solo, nakosangisa bango
wuta na mikili nyonso epai wapi nabenganaki bango tango
natombokelaki bango, nakozongisa bango na esika oyo mpe
nakovandisa bango na kimia. 38 Bakozala bato na Ngai,
mpe Ngai nakozala Nzambe na bango. 39 Nakopesa bango
motema se moko mpe etamboli se moko mpo ete batosaka
Ngai tango nyonso mpo na bolamu na bango mpe mpo na
bolamu ya bakitani na bango. 40 Nakosala boyokani ya libela
elongo na bango, nakotika te kosalela bango bolamu mpe
nakosala ete batosa Ngai mpe bapesa Ngai lisusu mokongo
te. 41 Nakosepela kosalela bango bolamu mpe nakolona
bango penza kati na mokili oyo, na motema mpe na molimo
na Ngai mobimba. › 42 Tala liloba oyo Yawe alobi: Ndenge
natindelaki bato oyo pasi oyo nyonso, ndenge wana mpe
nakotindela bango bomengo nyonso oyo nalakaki bango.
43 Bato bakosomba lisusu bilanga kati na mokili oyo bino
bozali koloba na tina na yango: ‹ Mokili oyo ebeba, etikala
lisusu na bato mpe na banyama te; pamba te ekabama na
maboko ya bato ya Babiloni. › 44 Solo, bakosomba lisusu
bilanga na motuya ya palata, bakotia mikoloto mpe bakashe
na mikanda oyo bakosombela bilanga yango, na miso ya
batatoli, kati na mboka ya Benjame, kati na bamboka mike-
mike oyo ezali zingazinga ya Yelusalemi, kati na bingumba
ya Yuda mpe kati na bingumba ya mokili ya bangomba, kati
na bingumba ya bitando mpe kati na bingumba ya Negevi;
pamba te nakozongisa bato na bango oyo bakendeki na
bowumbu, elobi Yawe. »

33 Yawe alobaki na Jeremi, na mbala ya mibale, wana
azalaki nanu ya kokangama kati na boloko oyo ezalaki
kati na lopango ya bakengeli: 2 « Tala liloba oyo Yawe,
Ye oyo akela mabele, oyo abongisa yango malamu mpe
alendisa yango, oyo Kombo na Ye ezali Yawe, alobi: 3
‹ Belela Ngai, mpe Ngai nakoyanola yo, nakoyebisa yo
makambo minene mpe mabombami oyo oyebi te. › 4 Pamba
te, tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina
na bandako ya engumba oyo mpe ya bandako ya bakonzi
ya Yuda, oyo babukaki mpo na kotelemela bangomba mike
ya kokimela mpe mopanga ya monguna 5 kati na etumba na
bato ya Babiloni: ‹ Bandako yango ekotonda na bibembe ya
bato oyo nakoboma na nguya ya kotomboka mpe ya kanda
na Ngai. Nakobombela engumba oyo elongi na Ngai likolo
ya mabe na yango nyonso. 6 Kasi nakoyeisa bato na yango
nzoto kolongono mpe nakobikisa bango; solo, nakobikisa
bato na Ngai mpe nakopesa bango bomoi ya kimia kati na
bobatelami. 7 Nakokangola bato ya Yuda mpe ya Isalaele

longwa na bowumbu mpe nakokomisa bango lisusu ndenge bazalaki liboso. 8 Nakopetola bango na masumu nyonso oyo basalaki liboso na Ngai. Nakolimbisa masumu nyonso ya botomboki oyo basalaki liboso na Ngai. 9 Boye engumba oyo, Yelusalemi, ekosala lokumu, esengo, masanzoli mpe nkembo ya Kombo na Ngai liboso ya bikolo nyonso ya mabele, oyo ekoyoka sango ya makambo nyonso ya kitoko oyo nakosala mpo na yango. Bikolo yango ekokamwa mpe ekolenga na somo ya komona makambo nyonso ya kitoko mpe kimia oyo nakopesa na engumba yango. › 10 Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Bozali koloba na tina na esika oyo: ‘Eh! Esika oyo ebeba! Ezalaka lisusu na bato mpe banyama te!’ Nzokande, kati na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi oyo ekoma polele, ezanga bato mpe banyama, ekozala lisusu na lokito: 11 ekoyokana kuna lokito ya banzembo ya esengo mpe ya masanzoli, mingongo ya mobandami na libala ya mwasi mpe ya mobali, mpe mingongo ya bato oyo bazali kobonza kati na Tempelo ya Yawe makabo ya kozongisa matondi, na koloba: ‘Bozongisa matondi epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpo ete Yawe azali malamu; bolingo na Ye ewumelaka seko na seko!’ Pamba te nakozongisa lisusu kitoko ya mokili yango ndenge ezalaki liboso, › elobi Yawe. 12 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Kati na esika oyo ebebisama mpe ezanga bato to banyama, mpe kati na bingumba na yango nyonso, ekozala na lisusu na bitando ya matiti mpo na babateli bibwele, bitando epai wapi bakoleisa bibwele na bango. 13 Kati na bingumba ya bangomba, kati na bingumba ya bitando mpe kati na bingumba ya Negevi, kati na etuka ya Benjame, kati na bamboka oyo ezali zingazinga ya Yelusalemi mpe kati na bingumba ya Yuda, bibwele ekoleka lisusu na se ya loboko ya moto oyo atangaka yango, › elobi Yawe. 14 ‹ Na mikolo ekoya, › elobi Yawe, ‹ nakokokisa elaka kitoko oyo napesaki na mabota ya Isalaele mpe ya Yuda. 15 Na mikolo yango mpe na tango yango, nakobimisa Moto ya nzete ya sembo wuta na libota ya Davidi; akosala makambo ya sembo mpe ya boyengebene kati na mokili. 16 Na mikolo wana, Yuda ekobikisama, mpe Yelusalemi ekozala na kimia. Tala kombo oyo bakobengela yango: Yawe azali Bosembo na biso. › 17 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Davidi akozalaka tango nyonso na moto oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya libota ya Isalaele; 18 Banganga-Nzambe oyo bazali bakitani ya Levi bakozalaka tango nyonso na bakitani oyo bakobanda kotelema tango nyonso liboso na Ngai mpo na kotumba mbeka, kobonza mbeka ya gato mpe kobonza makabo. › » 19 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: 20 « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Soki bolongi kokata boyokani na Ngai elongo na moyi, mpe boyokani na Ngai elongo na butu, mpo ete moyi mpe butu ekoma lisusu te na tango na yango, 21 wana bokolonga penza kokata boyokani na Ngai elongo na Davidi, mosali na Ngai, mpe Davidi akotikala kozala lisusu te na mokitani na kiti ya bokonzi, mpe bokolonga kokata boyokani na Ngai elongo na Balevi oyo bazali Banganga-Nzambe oyo basalelaka Ngai. 22 Ndenge kaka bakoki kotanga te mampinga ya likolo mpe zelo ya bibale minene mpo na koyeba motango na yango, ndenge wana mpe nakokomisa ebele, bakitani ya Davidi, mosali na Ngai, mpe Balevi oyo basalelaka Ngai. › » 23 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: 24 « Boni! Bozali koyoka te makambo bato oyo bazali kosala? Bazali koloba: ‹ Yawe asundoli bituka mibale oyo aponaki. › Na bongo, bazali kotiola bato na Ngai, mpe moto ata moko te azali kozwa bango lokola ekolo. 25 Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Soki nasalaki boyokani te elongo na moyi mpe elongo na butu, mpe soki napesaki likolo mpe mabele mibeko te, 26 wana nakokaki kobwaka bakitani ya Jakobi mpe ya Davidi, mosali na Ngai, mpe nalingaki te kopona moko kati na bana na ye mpo ete akamba bakitani ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi. Nakozongisa lisusu kitoko ya mokili na bango mpe nakoyokela bango mawa. › »

34 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi wana Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na basoda na ye nyonso, mikili ya bakonzi nyonso oyo azalaki kokamba, mpe bikolo nyonso bazalaki kobundisa Yelusalemi mpe bingumba nyonso ya zingazinga na yango: 2 « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: kende koloba na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Nasengeli kokaba engumba oyo na maboko ya mokonzi ya Babiloni, mpe akobebisa yango na moto. 3 Bongo yo, okobika te na loboko na ye, kasi bakokanga yo solo mpe bakokaba yo na maboko na ye; okomona mokonzi ya Babiloni miso na yo moko, akolobana na yo elongi na elongi, mpe okokende na Babiloni. 4 Nzokande, Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, yoka Liloba na Yawe! Tala elaka oyo Yawe apesi yo: Okokufa na mopanga te, 5 kasi okokufa na kimia. Mpe ndenge bato bapelisaki moto mpe batumbaki malasi ya solo kitoko, na matanga ya batata na yo, bakonzi ya kala oyo baleka liboso na yo, mpo na kopesa bango lokumu, ndenge wana mpe bakosala mpo na lokumu na yo. Mpe bakoyemba nzembo ya mawa na tina na yo: ‘Oh mawa, nkolo na ngai!’ Solo, Ngai moko nde napesi elaka oyo, elobi Yawe. › » 6 Mosakoli Jeremi alobaki na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, maloba wana nyonso, kati na Yelusalemi, 7 wana basoda ya mokonzi ya Babiloni bazalaki kobundisa Yelusalemi mpe

bingumba nyonso mosusu ya Yuda, oyo mokonzi ya Babiloni alongaki nanu te: Lakishi mpe Azeka, pamba te yango kaka nde ezalaki bingumba batonga makasi oyo etikalaki kati na Yuda. **8** Sima na mokonzi Sedesiasi kosala boyokani elongo na bato nyonso kati na Yelusalemi mpo ete kokangolama ya bawumbu nyonso esakolama, Yawe alobaki na Jeremi **9** mpo ete moto nyonso apesa bawumbu na ye bonsomi, bawumbu oyo bazali Ba-Ebre, bazala mibali to basi; mpe mpo ete moto moko te akoba kokanga ndeko na ye, Moyuda, kati na bowumbu. **10** Boye, bakambi nyonso mpe bato nyonso oyo basalaki boyokani yango bandimaki kokangola bawumbu na bango ya mibali mpe ya basi mpe kopesa bango bonsomi, mpo ete bakoba lisusu te kokanga bango na bowumbu; bandimaki, bakokisaki mpe bapesaki bawumbu na bango bonsomi. **11** Kasi sima na tango, babongolaki makanisi na bango; bakangaki lisusu na bowumbu mibali mpe basi oyo bango basilaki kopesa bonsomi, mpe bakomisaki bango lisusu bawumbu. **12** Boye, tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: **13** « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Nasalaki boyokani elongo na bakoko na bino tango nabimisaki bango na Ejipito, mokili ya bowumbu; nalobaki: **14** ‹ Sima na mibu sambo nyonso, moto nyonso kati na bino asengeli kopesa bonsomi na Moyuda, ndeko na ye, oyo amitekaki lokola mowumbu; akosalela yo mibu motoba, bongo, sima na yango, okotika ye kokende na bonsomi. › Kasi bakoko na bino bayokaki Ngai te mpe batosaki Ngai te. **15** Nzokande bino, na mwa mikolo oyo kaka, bobongolaki bino moko mitema mpo na kosala makambo ya sembo na miso na Ngai: moko na moko kati na bino asakolaki kokangolama ya ndeko na ye, apesaki ndeko na ye bonsomi. Bosalaki kutu boyokani yango liboso na Ngai, kati na Ndako Ngai. **16** Kasi tala sik'oyo makambo bosali: bozongi sima, botiki ekateli oyo bozwaki mpe botioli bosantu ya Kombo na Ngai; pamba te bozongisi bawumbu na bino ya kala, mibali to basi, oyo bopesaki bonsomi mpo ete bakende na esika nyonso oyo balingi; bokangi bango na makasi mpo ete bakoma lisusu bawumbu na bino. **17** Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi: Lokola botosaki Ngai te, bosakolaki te kokangolama ya bandeko na bino moko mpe bopesaki bango bonsomi te, Ngai mpe, elobi Yawe, nasakoli ete napesi sik'oyo bonsomi epai ya mopanga, epai ya bokono oyo ebomaka mpe epai ya nzala makasi; nafungoli yango mpo na kotelemela bino: nakokomisa bino eloko ya koyoka somo, na miso ya bikolo nyonso ya mabele; **18** nakokaba bato oyo babebisaki boyokani na Ngai mpe bakokisaki te malako ya boyokani oyo basalaki liboso na Ngai, na nzela ya kokata na biteni mibale mwana ngombe ya mobali mpe ya kotambola na kati-kati ya biteni yango. **19** Bakambi ya Yuda mpe ya Yelusalemi, bakalaka ya lokumu, Banganga-Nzambe mpe bato nyonso ya mokili, oyo batambolaki na kati-kati ya biteni ya mwana ngombe ya mobali, **20** nakokaba bango na maboko ya banguna na bango mpe ya bato oyo bazali koluka kosala bango mabe; mpe bibembe na bango ekokoma bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama ya mabele. **21** Nakokaba Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, elongo na bakalaka na ye na maboko ya banguna na bango, oyo bazali koluka kosala bango mabe, na maboko ya mampinga ya mokonzi ya Babiloni, oyo akei sik'oyo mosika na bino. **22** Nakopesa bango mitindo, elobi Yawe, mpe nakozongisa bango kati na engumba oyo: bakobundisa yango, bakobotola yango mpe bakobebisa yango na moto. Mpe nakokomisa bingumba ya Yuda esobe, ezanga bavandi. »

35 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi wana Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, azalaki mokonzi: **2** « Kende epai ya bato ya libota ya Rekabi mpe bengisa bango ete baya kokota kati na moko ya bashambre ya Tempelo ya Yawe. Mpe pesa bango masanga ya vino ya komela kuna. » **3** Boye, nakendeki kokutana na Yazania, mwana mobali ya Jeremi, mwana mobali ya Abatsinia, mpe bandeko na ye ya mibali elongo na bana na bango nyonso ya mibali: libota mobimba ya bato ya libota ya Rekabi. **4** Namemaki bango na Tempelo ya Yawe, kati na shambre ya bana mibali ya Anani, mwana mobali ya Yigidalia, moto na Nzambe, pene ya shambre ya bakambi. Shambre yango ezalaki na sima ya shambre ya Maaseya, mwana mobali ya Shalumi, mokengeli ekuke. **5** Natiaki biloko etonda na vino mpe ndambo ya bakopo liboso ya bato ya libota ya Rekabi; mpe nalobaki na bango: — Bomela masanga ya vino. **6** Kasi bazongisaki: — Tomelaka masanga ya vino te, mpo ete koko na biso, Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, apesaki biso mobeko oyo: « Bokoki komela masanga ya vino te, ezala bino to bakitani na bino, **7** mpe bokoki kotonga bandako te, kosala bilanga te, kolona banzete ya vino te mpe bokoki kozala na biloko wana te; kasi bosengeli kaka kovanda tango nyonso na bandako ya kapo, mpo ete bozala na bomoi molayi kati na mokili oyo bozali baleki nzela. » **8** Totosaka makambo nyonso oyo koko na biso Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, ayebisa biso: Ezala biso, basi na biso, bana na biso ya mibali mpe ya basi, tomelaka masanga ya vino te, **9** totongaka bandako te mpo na kovanda kuna, tozalaka na bilanga ya vino te, bilanga te mpe milona te; **10** tovandaka kaka na bandako ya kapo mpe totosaka makambo nyonso oyo koko na biso, Yonadabi, ayebisa biso. **11** Kasi tango Nabukodonozori, mokonzi ya

Babiloni, abotolaki mokili oyo, tolobaki: « Boya, tokende na Yelusalemi mpo ete tobikisa bomoi na biso liboso ya basoda ya Babiloni mpe ya Siri. » Yango wana, toyaki kovanda na Yelusalemi. **12** Bongo tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: **13** — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Kende koyebisa bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi: « Bokoki solo kozwa liteya te mpe kotosa maloba na Ngai te, » elobi Yawe? **14** « Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, apesaki mobeko epai ya bana na ye ete bamela masanga ya vino te, mpe babatelaka mobeko yango. Kino na mokolo ya lelo, bamelaka masanga ya vino te mpo na kotosa mobeko oyo koko na bango apesaki bango. Nzokande, tango na tango, Ngai nazalaki koloba na bino, kasi bozalaki koyoka Ngai te. **15** Nazalaki tango na tango kotindela bino basali na Ngai nyonso, basakoli, mpo na koloba na bino: ‹ Tika ete moko na moko kati na bino atika nzela na ye ya mabe mpe abongola bizaleli na ye; bosalela banzambe mosusu te mpo ete bokoka kovanda kati na mokili oyo napesaki bino mpe batata na bino. › Kasi boyokaki Ngai te mpe botosaki Ngai te. **16** Bakitani ya Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, babatelaki mobeko oyo koko na bango apesa bango, kasi bato oyo baboyi kotosa Ngai. » **17** Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe Nzambe ya Isalaele, alobi: « Boyoka! Nakoyeisa na mokili ya Yuda mpe epai ya bavandi nyonso ya Yelusalemi pasi oyo nakataki; pamba te nalobaki na bango kasi bayokaki Ngai te, nabengaki bango kasi bayanolaki Ngai te. » **18** Boye, Jeremi alobaki na bato ya libota ya Rekabi: — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Lokola botosaka mobeko ya koko na bino Yonadabi, bolandaka malako nyonso oyo ayebisa bino mpe bosalelaka makambo nyonso oyo atinda bino, **19** tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, akotikala kozanga te moto oyo akosalela Ngai. › »

36 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi, na mobu ya minei ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda: **2** « Kamata mokanda, mpe koma kati na yango makambo nyonso oyo nalobaki na yo mpo na Isalaele, mpo na Yuda mpe mpo na bikolo nyonso mosusu, wuta mokolo oyo nabandaki koloba na yo, na tango Joziasi azalaki mokonzi, kino na mokolo ya lelo. **3** Tango mosusu, soki bato ya Yuda bayoki sango ya pasi nyonso oyo nabongisi mpo na kotindela bango, moko na moko kati na bango akotika nzela na ye ya mabe; mpe, na bongo, Ngai nakolimbisa mabe mpe masumu na bango. » **4** Boye, Jeremi abengaki Baruki, mwana mobali ya Neriya, mpe wana Jeremi azalaki koloba makambo nyonso oyo Yawe ayebisaki ye, Baruki azalaki kokoma yango na mokanda. **5** Jeremi alobaki na Baruki: « Ngai nakangami, nakolonga kokende na Tempelo ya Yawe te. **6** Boye yo, kende na Tempelo ya Yawe, na mokolo ya kokila bilei, mpe tangela bato maloba ya Yawe, oyo okomaki na mokanda, wana ngai nazalaki koloba na yo; tangela yango bato nyonso ya Yuda, oyo bakoya wuta na bingumba na bango. **7** Tango mosusu mabondeli na bango ekokoma liboso ya Yawe, mpe moko na moko kati na bango akotika nzela na ye ya mabe; pamba te kotomboka mpe kanda oyo Yawe akani kokitisela bato oyo ezali monene. » **8** Baruki, mwana mobali ya Neriya, asalaki makambo nyonso oyo mosakoli Jeremi atindaki ye kosala; atangaki na Tempelo ya Yawe maloba ya Yawe oyo ekomamaki na mokanda. **9** Na sanza ya libwa, ya mobu ya mitano ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, babengisaki mokolo ya kokila bilei liboso ya Yawe, mpo na bavandi nyonso ya Yelusalemi mpe bato oyo bawutaki na bingumba ya Yuda. **10** Baruki atangelaki bato nyonso, kati na Tempelo ya Yawe, maloba ya Jeremi oyo ekomamaki na mokanda, wuta na shambre ya Gemaria, mwana mobali ya Shafani oyo azalaki mokomi mikanda; shambre yango ezalaki kati na lopango ya likolo, na ekotelo ya Ekuke ya Sika ya Tempelo. **11** Tango Mishe, mwana, mobali ya Gemaria, mwana mobali ya Shafani, ayokaki maloba nyonso ya Yawe oyo ekomamaki na mokanda, **12** akendeki na ndako ya mokonzi, akotaki kati na ndako ya mosala ya mokomi mikanda epai wapi bakalaka nyonso bazalaki na mayangani: Elishama, mokomi mikanda; Delaya, mwana mobali ya Shemaya; Elinatani, mwana mobali ya Akibori; Gemaria, mwana mobali ya Shafani; Sedesiasi, mwana mobali ya Anania; mpe bakalaka nyonso mosusu. **13** Sima na Mishe koyebisa bango makambo nyonso oyo ayokaki epai ya Baruki tango azalaki kotangela bato makomi oyo ezalaki kati na mokanda, **14** bakambi nyonso batindaki Yewudi, mwana mobali ya Netania, mwana mobali ya Shelemia, mwana mobali ya Kushi, epai ya Baruki mpo na koyebisa ye: « Yaka yo moko elongo na mokanda oyo atangelaki bato. » Baruki, mwana mobali ya Neriya, akendeki epai na bango mpe amemaki mokanda na maboko na ye. **15** Balobaki na ye: — Tobondeli yo, vanda, tangela biso mokanda oyo. Baruki atangelaki bango mokanda yango. **16** Tango bayokaki maloba wana nyonso, bakomaki kotalana bango na bango na somo mpe balobaki na Baruki: — Tosengeli penza koyebisa makambo oyo nyonso epai ya mokonzi. **17** Batunaki Baruki: — Yebisa biso ndenge nini osalaki mpo na kokoma makambo oyo nyonso. Ezali Jeremi

te moto ayebisi yo makambo oyo? 18 Baruki azongisaki: — Solo, ezali ye moto ayebisaki ngai makambo oyo nyonso, mpe ngai nasalelaki kaka ekomeli mpo na kotia yango na mokanda. 19 Bakambi bayebisaki Baruki: — Yo mpe Jeremi, bokende kobombama. Mpe tika ete moto moko te ayeba esika bokozala. 20 Sima na bango kotia mokanda yango kati na ndako ya mosala ya Elishama, mokomi mikanda, bakendeki epai ya mokonzi kati na lopango mpe bayebisaki ye makambo nyonso. 21 Mokonzi atindaki Yewudi mpo ete akende kozwa mokanda yango, mpe Yewudi akendeki kozwa yango na ndako ya mosala ya mokomi mikanda Elishama mpe atangaki yango liboso ya mokonzi mpe ya bakalaka nyonso oyo batelemaki pene na ye. 22 Ezalaki na sanza ya libwa; mokonzi avandaki kati na shambre oyo bakimelaka na tango ya malili mpe azalaki koyetola moto oyo ezalaki kopela liboso na ye. 23 Soki Yewudi atangi milongo misato to minei ya makomi ya mokanda, mokonzi azalaki kokata yango na mbeli ya mokomi mikanda mpe kobwaka yango na moto, kino tango mokanda nyonso esilaki kozika na moto. 24 Boye, mokonzi elongo na bakalaka na ye nyonso oyo bazalaki koyoka makambo oyo ekomamaki na mokanda yango bamitungisaki na eloko moko te mpe bapasolaki bilamba na bango te. 25 Atako Elinatani, Delaya mpe Gemaria bazalaki kobondela mokonzi ete atumba mokanda yango te, atikalaki koyokela bango te. 26 Kutu, mokonzi atindaki Yerameeli, kalaka ya makila; Seraya, mwana mobali ya Azirieli, mpe Shelemia, mwana mobali ya Abideyeli, ete bakanga Baruki, mokomi mikanda, mpe mosakoli Jeremi. Kasi Yawe abombaki bango. 27 Tango mokonzi asilisaki kotumba mokanda oyo ezalaki na maloba oyo Baruki akomaki na etinda ya Jeremi, Yawe alobaki na Jeremi: 28 — Kamata mokanda mosusu mpe koma kati na yango makambo nyonso oyo ezalaki na mokanda ya liboso oyo mokonzi Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, atumbaki. 29 Loba lisusu na Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Ezali yo nde moto otumbaki mokanda wana mpe olobaki: ‹ Mpo na nini okomaki ete mokonzi ya Babiloni akoya kobebisa mokili oyo mpe koboma ezala bato to banyama? › 30 Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda: Ekozala na mokitani na ye moko te oyo akokitana na ye na kiti ya bokonzi ya Davidi; ebembe na ye ekobwakama na libanda, mpe bakotanda yango na molunge ya moyi mpe na malili ya butu. 31 Nakopesa ye, bana na ye mpe basali na ye nyonso etumbu mpo na mabe na bango; nakotindela bango elongo na bavandi ya Yelusalemi mpe ya Yuda, pasi nyonso oyo nalakaki bango, mpo ete bayokaki Ngai te. » 32 Jeremi azwaki mokanda mosusu mpe apesaki yango na Baruki, mokomi mikanda, mwana mobali ya Neriya. Wana Jeremi azalaki koloba makambo oyo ezalaki kati na mokanda oyo Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, atumbaki, Baruki azalaki kokoma yango. Mpe makambo ebele mosusu ya lolenge wana ebakisamaki na kati.

37 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akomisaki Sedesiasi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda na esika ya Konia, mwana mobali ya Yeoyakimi. 2 Ezala ye, bakalaka na ye ya lokumu mpe bato ya mokili, moko te ayokaki na bokebi maloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi. 3 Mokonzi Sedesiasi atindaki Yewukali, mwana mobali ya Shelemia, mpe Nganga-Nzambe Sofoni, mwana mobali ya Maaseya, epai ya mosakoli Jeremi mpo ete bayebisa ye maloba oyo: « Nabondeli yo, bondela Yawe, Nzambe na biso, mpo na biso! » 4 Na tango wana, Jeremi azalaki na bonsomi ya kotambola na esika oyo alingi kati na bato, pamba te batiaki ye nanu na boloko te. 5 Tango basoda ya Babiloni, oyo bazingelaki engumba Yelusalemi bayokaki sango ete basoda ya Faraon babimi na Ejipito, batikaki kozingela Yelusalemi. 6 Bongo tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi: 7 « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Yebisa mokonzi ya Yuda oyo atindi yo kotuna toli epai na Ngai: ‹ Basoda ya Faraon oyo babimaki na mokili na bango mpo na koya kosunga yo bakozonga na mokili na bango, na Ejipito; 8 mpe basoda ya Babiloni bakozonga mpe bakobundisa engumba oyo; bakobotola yango mpe bakobebisa yango na moto. › 9 Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Bokanisa te ete bato ya Babiloni bakolongwa na mokili na bino. Te! Bakolongwa te. › 10 Ezala soki bolongi basoda nyonso ya Babiloni, oyo bazali kobundisa bino mpe etikali kaka ndambo ya bato oyo bazoki-zoki bapota, bakolonga kotelema kati na bandako na bango ya kapo mpe kobima mpo na kobebisa engumba oyo na moto. » 11 Sima na basoda ya Babiloni kotika kozingela Yelusalemi likolo ya basoda ya Faraon, oyo bazalaki kopusana, 12 Jeremi alingaki kobima na Yelusalemi mpo ete akende kozwa, kati na etuka ya Benjame, libula na ye ya mabele kati na bato ya kuna. 13 Kasi tango akomaki na Ekuke ya Benjame, mokambi ya bakengeli ya mokonzi, oyo kombo na ye ezalaki Iriya, mwana mobali ya Shelemia, mwana mobali ya Anania, akangaki mosakoli Jeremi mpe atunaki ye: — Boni, ozali kokende na ngambo ya bato ya Babiloni? 14 Jeremi azongisaki: — Te! Ezali lokuta, nazali kokende na ngambo ya bato ya Babiloni te! Kasi Iriya aboyaki koyoka ye, akangaki ye kaka mpe amemaki ye epai ya bakambi. 15 Bakambi batombokelaki

Jeremi makasi, babetaki ye mpe batiaki ye na ndako ya Jonatan, mokomi mikanda, ndako oyo bakomisaki boloko. **16** Babwakaki Jeremi kati na boloko ya se ya mabele epai wapi awumelaki tango molayi. **17** Mokolo moko, mokonzi Sedesiasi atindaki ete bakende kozwa ye mpe bamema ye na ndako ya mokonzi epai wapi atunaki ye na nkuku: — Boni, ozali ata na liloba moko te kowuta epai na Yawe? Jeremi azongisaki: — Solo, liloba ezali! Okokweya na maboko ya mokonzi ya Babiloni. **18** Bongo Jeremi alobaki lisusu na mokonzi Sedesiasi: — Mabe nini penza ngai nasali yo to bakalaka na yo to mpe bato na yo mpo ete bobwaka ngai kati na boloko oyo? **19** Wapi basakoli na bino oyo bazalaki koloba ete mokonzi ya Babiloni akoya te kobundisa bino mpe mokili na bino? **20** Kasi sik'oyo mokonzi, nkolo na ngai, nabondeli yo: yoka ngai! Tika ete mabondeli na ngai ekoma liboso na yo: kozongisa ngai te kati na ndako ya Jonatan, mokomi mikanda, noki te nakokufa kuna! **21** Mokonzi Sedesiasi apesaki mitindo ete batia Jeremi kati na lopango ya bakengeli mpe bapesaka ye, mokolo na mokolo, lipa moko oyo ekobanda kowuta na balabala ya bato oyo basalaka mapa, kino tango mapa ekosila kati na engumba. Boye, Jeremi avandaki kati na lopango ya bakengeli.

38 Shefatia, mwana mobali ya Matani; Gedalia, mwana mobali ya Pashuri; Yukali, mwana mobali ya Shelemia; mpe Pashuri, mwana mobali ya Malikiya, bayokaki makambo oyo Jeremi azalaki koyebisa bato nyonso. Azalaki koloba: **2** « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Moto nyonso oyo akotikala kati na engumba oyo akokufa na mopanga, na nzala makasi to mpe na bokono oyo ebomaka; kasi ye oyo akobima mpo na kokende komikaba epai ya bato ya Babiloni akobika, akokufa te; bomoi na ye ekozala bomengo na ye ya bitumba, mpe akotikala na bomoi. › **3** Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Engumba oyo ekokweya na maboko ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobotola yango. › » **4** Bakalaka balobaki na mokonzi: — Moto oyo asengeli kokufa! Maloba na ye ezali kolembisa basoda mpe bato oyo batikali kati na engumba oyo; azali koluka bolamu ya bato oyo te, kasi azali nde koluka mabe na bango. **5** Mokonzi Sedesiasi azongisaki: — Azali na maboko na bino; mokonzi akoki koboya likanisi na bino te! **6** Boye, bakamataki Jeremi mpe babwakaki ye kati na libulu ya Malikiya, mwana mobali ya mokonzi; libulu yango ezalaki kati na lopango ya bakengeli. Bakitisaki Jeremi kati na libulu na nzela ya basinga; libulu ezalaki na mayi te, kaka na potopoto; mpe Jeremi azindaki makasi kati na potopoto yango. **7** Ebedi-Meleki, moto ya Kushi, kalaka ya lokumu oyo azalaki kosala kati na ndako ya mokonzi, ayokaki ete babwaki Jeremi kati na libulu. Boye, wana mokonzi avandaki na Ekuke ya Benjame, **8** Ebedi-Meleki abimaki na ndako ya mokonzi mpe akendeki koloba na mokonzi: **9** — Mokonzi, nkolo na ngai, kati na nyonso oyo basali mosakoli Jeremi, bato oyo basali mabe penza! Basili kobwaka ye kati na libulu epai wapi akokufa na nzala, mpo ete mapa ezali lisusu te kati na engumba! **10** Mokonzi apesaki mitindo oyo epai ya Ebedi-Meleki, moto ya mokili ya Kushi: — Kamata awa mibali tuku misato elongo na yo, mpe bobimisa mosakoli Jeremi wuta na libulu liboso ete akufa. **11** Ebedi-Meleki akamataki mibali yango mpe akendeki na ndako ya mokonzi, kati na shambre oyo ezalaki na se ya ebombelo bomengo; azwaki kuna bilamba ya kala mpe oyo epasuka, mpe akitisaki yango na nzela ya basinga epai ya Jeremi kati na libulu. **12** Ebedi-Meleki, moto ya Kushi, alobaki na Jeremi: — Tia bilamba oyo na se ya mapeka na yo, likolo ya basinga oyo mpo na kobatela mapeka na yo. Jeremi asalaki se bongo. **13** Babendaki ye na basinga mpe babimisaki ye na libulu. Mpe Jeremi avandaki kati na lopango ya bakengeli. **14** Mokonzi Sedesiasi atindaki ete bamemela ye mosakoli Jeremi mpe bakotisa ye na Ekuke ya misato ya Tempelo ya Yawe. Mokonzi alobaki na Jeremi: — Nazali na likambo moko ya kotuna epai na yo; kobombela ngai eloko moko te! **15** Jeremi alobaki na mokonzi Sedesiasi: — Soki nayebisi yo yango, okoboma ngai te? Ezala napesi yo toli, okoyokela na yo ngai te. **16** Kasi mokonzi Sedesiasi alapaki ndayi na nkuku epai ya Jeremi: — Na Kombo na Yawe oyo apesaka biso pema, nakoboma yo te, mpe nakokaba yo te na maboko ya bato oyo balingi koboma yo! **17** Bongo Jeremi alobaki na Sedesiasi: — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe Nzambe ya Isalaele, alobi: « Soki kaka omipesi epai ya bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, yo mpe libota na yo bokokufa te, mpe engumba oyo ekobebisama na moto te. **18** Kasi soki oboyi komipesa epai ya bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, engumba oyo ekokweya na maboko ya bato ya Babiloni mpe bakotumba yango, bongo ezala yo, okobika te na maboko na bango. » **19** Mokonzi Sedesiasi alobaki na Jeremi: — Nazali kobanga Bayuda oyo bakei na ngambo ya bato ya Babiloni, mpo ete bato ya Babiloni bakoki kokaba ngai na maboko na bango mpe bakonyokola ngai. **20** Jeremi azongisaki: — Te, bakokaba yo te! Nabondeli yo, tosa Yawe mpe sala makambo oyo nazali koyebisa yo; bongo nyonso ekotambola malamu mpo na yo mpe okobikisa bomoi na yo. **21** Kasi soki oboyi komipesa epai na bango, tala makambo oyo Yawe atalisi ngai: **22** « Bakomema basi nyonso oyo bavandaka kati na ndako ya mokonzi ya Yuda epai ya bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, mpe basi yango bakoloba: ‹ Baninga na yo ya

motema bakosi yo mpe balongi yo. Matambe na yo ezindi
na potopoto, baninga na yo bakimi yo! › » 23 Bakomema
basi na yo nyonso mpe bana na yo nyonso epai ya bato ya
Babiloni; mpe yo moko okobika te na maboko na bango,
mokonzi ya Babiloni akokanga yo mpe akobebisa engumba
oyo na moto. 24 Sedesiasi alobaki na Jeremi: — Tika ete
moto moko te ayeba makambo oyo, mpe okokufa te. 25 Soki
bakalaka bayoki ete tosololi na yo mpe bayei kotuna yo: «
Yebisa biso makambo oyo oyebisi mokonzi mpe oyo mokonzi
ayebisi yo. Kobombela biso eloko te, soki te, tokoboma
yo. » 26 Loba bango: « Nakomisi libondeli na ngai liboso
ya mokonzi mpo ete azongisa ngai na ndako ya Jonatan
te, noki te nakokufela kuna. » 27 Bakalaka nyonso bayaki
epai ya Jeremi mpe batunaki ye mituna; ye mpe ayebisaki
bango makambo nyonso, ndenge kaka mokonzi atindaki
ye. Boye, lokola bazalaki lisusu na likambo ya koloba na
ye te, pamba te moto moko te ayokaki masolo na ye na
mokonzi, babendanaki na kimia. 28 Jeremi atikalaki kati
na lopango ya bakengeli kino na mokolo oyo babotolaki
engumba Yelusalemi.

39 Tango Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu
libwa na bokonzi, na sanza ya zomi, Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, elongo na mampinga na ye nyonso,
ayaki kobundisa Yelusalemi mpe azingelaki yango. 2 Tango
Sedesiasi akokisaki mibu zomi na moko na bokonzi, na
mokolo ya libwa ya sanza ya minei, lidusu moko efungwamaki
kati na mir ya engumba. 3 Bakalaka nyonso ya mokonzi ya
Babiloni bakotaki kati na engumba mpe bayaki kovanda
na Ekuke ya kati-kati. Ezalaki Nerigali-Saretseri, Samigari-
Nebu; Sarisekimi, mokonzi ya bakalaka ya lokumu; Nerigali-
Saretseri, mokonzi ya liboso ya mampinga, mpe bakonzi
mosusu ya basoda ya mokonzi ya Babiloni. 4 Tango
Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, mpe basoda nyonso bamonaki
bongo, bakimaki, babimaki na engumba butu-butu, na nzela
ya elanga ya mokonzi, na Ekuke oyo ezali na kati-kati ya
bamir mibale; bakendeki na nzela ya lubwaku ya Yordani. 5
Kasi basoda ya Babiloni balandaki bango mpe bakangaki
Sedesiasi, na etando ya Jeriko; bazwaki ye mpe bamemaki
ye na Ribila, kati na mokili ya Amati, epai ya Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, oyo akatelaki ye etumbu. 6 Kuna na
Ribila, mokonzi ya Babiloni apesaki mitindo ete bakata,
na miso na ye, mito ya bana mibali ya Sedesiasi mpe
ya bankumu nyonso ya Yuda. 7 Apesaki lisusu mitindo
ete batobola miso ya Sedesiasi, bakanga ye minyololo ya
bibende ya bronze mpo na komema ye na Babiloni. 8 Basoda
ya Babiloni batumbaki ndako ya mokonzi mpe bandako ya
bato, mpe babukaki bamir ya Yelusalemi. 9 Nebuzaradani,
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, amemaki na bowumbu,
na Babiloni, bato oyo batikalaki kati na engumba elongo
na bato oyo bayaki komitika bango moko epai na ye, mpe
bato mosusu. 10 Kasi Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli
ya mokonzi, atikaki kati na mokili ya Yuda, babola oyo
bazalaki ata na eloko moko te; apesaki bango bilanga ya
vino mpe bilanga. 11 Nzokande, Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, apesaki mitindo oyo epai ya Nebuzaradani,
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, na tina na mosakoli
Jeremi: 12 « Kamata ye, batela ye, kosala ye mabe te;
kasi salela ye makambo nyonso oyo akosenga yo. » 13
Boye, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi;
Nebutsasibani, mokonzi ya bakalaka ya lokumu; Nerigali-
Saretseri, mokonzi ya liboso ya mampinga, mpe bakonzi
nyonso ya basoda ya mokonzi ya Babiloni 14 batindaki ete
bazwa Jeremi kati na lopango ya mokonzi mpe bapesaki
ye na maboko ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami,
mwana mobali ya Shafani, mpo ete azongisa ye na ndako
na ye. Boye Jeremi awumelaki kati na bato na ye. 15
Wana Jeremi azalaki ya kokangama kati na lopango ya
bakengeli, Yawe alobaki na ye: 16 — Kende koyebisa Ebedi-
Meleki, moto ya Kushi: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakomi pene ya
kokokisa makambo oyo nalakaki mpo na engumba oyo,
makambo ya pasi kasi ya esengo te; tango makambo yango
ekokokisama, ekosalema na miso na yo. 17 Kasi na mokolo
wana, nakobatela yo, › elobi Yawe, ‹ okokabama te na
maboko ya bato oyo yo ozali kobanga. 18 Solo, nakobikisa
yo, mpe okokufa na mopanga te; kasi bomoi na yo ekozala
bomengo na yo ya bitumba, pamba te otielaka Ngai elikya,
elobi Yawe. › »

40 Yawe alobaki na Jeremi tango Nebuzaradani, mokonzi
ya bakengeli ya mokonzi, abikisaki ye na Rama.
Akutaki Jeremi bakanga ye na minyololo kati na molongo ya
bakangami oyo bawutaki na Yelusalemi mpe na Yuda, oyo
bazalaki komema na bowumbu kuna na Babiloni. 2 Tango
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi amemaki Jeremi, alobaki
na ye: — Yawe, Nzambe na yo, asilaki kokata ete pasi oyo
ekokweya na esika oyo; 3 mpe sik'oyo akokisi yango, asali
ndenge kaka akanaki kosala. Makambo oyo nyonso esalemi
mpo ete bino, bato, bosalaki masumu liboso ya Yawe mpe
batosaki Ye te. 4 Kasi na mokolo ya lelo, nazali kokangola yo
na minyololo oyo bakangaki yo na maboko. Soki olingi, yaka
elongo na ngai na mokili ya Babiloni mpe nakobatela yo; kasi
soki mpe oboyi, koya te. Tala, mokili mobimba ezali liboso
na yo; kende esika nyonso olingi. 5 Lokola Jeremi azalaki
kowumela kopesa eyano, Nebuzaradani abakisaki: — Zonga

epai ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami mpe koko ya Shafani, oyo mokonzi ya Babiloni akomisi moyangeli ya bingumba ya Yuda, mpe vanda epai na ye kati na bato na yo to kende esika nyonso olingi. Bongo mokonzi ya bakengeli ya mokonzi apesaki ye bilei mpe bakado, mpe atikaki ye kokende. 6 Jeremi akendeki na Mitsipa epai ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mpe avandaki esika moko na ye kati na bato oyo batikalaki kati na mokili. 7 Tango bakonzi nyonso ya mampinga elongo na basoda na bango, oyo bazalaki ya kopanzana kati na etuka, bayokaki ete mokonzi ya Babiloni akomisi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, moyangeli kati na mokili mpe apesi ye mokumba ya kokamba babola, mibali, basi mpe bana oyo bakendeki te na bowumbu na Babiloni, 8 bakendeki na Mitsipa epai ya Gedalia. Tala bakombo ya bato yango: Isimaeli, mwana mobali ya Netania; Yoanani mpe Jonatan, bana mibali ya Karea; Seraya, mwana mobali ya Tanumeti; bana mibali ya Efayi, moto ya Netofa; mpe Yezania, mwana mobali ya moto moko ya Maakati; bakendeki kuna elongo na basoda na bango. 9 Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani, alapaki ndayi liboso na bango mpe basoda na bango na maloba oyo: « Bobanga te kosalela bato ya Babiloni, bovanda kati na mokili, bosalela mokonzi ya Babiloni mpe bokozala na bino malamu. 10 Ngai, nakotikala na Mitsipa mpo na kolobela bino liboso ya bato ya Babiloni, oyo bazali koya epai na biso. Kasi bino, bobuka bambuma ya vino, bambuma mosusu, bokamola mafuta mpe bobomba yango na bibombelo na bino, bongo bovanda kati na bingumba oyo bosili kozwa. » 11 Tango Bayuda nyonso oyo bakimelaki na mokili ya Moabi, ya Amoni, ya Edomi mpe na mikili mosusu bayokaki ete mokonzi ya Babiloni atikaki ndambo ya bato kati na Yuda mpe akomisaki Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani, moyangeli na bango, 12 bango nyonso balongwaki na mikili nyonso epai wapi bazalaki ya kopanzana mpe bazongaki kati na Yuda, epai ya Gedalia, kuna na Mitsipa, mpe babukaki bambuma ya vino mpe bambuma mosusu ebele. 13 Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda oyo bazalaki ya kopanzana kati na etuka bayaki na Mitsipa epai ya Gedalia 14 mpe balobaki na ye: — Oyebi te ete Balisi, mokonzi ya bato ya Amoni, atindi Isimaeli, mwana mobali ya Netania, mpo na koboma yo? Kasi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, andimelaki bango te. 15 Boye, Yoanani, mwana mobali ya Karea, ayebisaki Gedalia na nkuku, na Mitsipa: — Pesa ngai nzela ete nakende koboma Isimaeli, mwana mobali ya Netania! Moto moko te akoyeba yango. Mpo na nini aboma yo? Mpo na nini Bato nyonso ya Yuda, oyo bazali pene na yo bapanzana mpe ndambo oyo bakotikala bakufa? 16 Kasi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, alobaki na Yoanani, mwana mobali ya Karea: — Kosala bongo te! Makambo oyo ozali koloba mpo na Isimaeli ezali makambo ya lokuta.

41 Na sanza ya sambo, Isimaeli, mwana mobali ya Netania mpe koko ya Elishama, oyo azalaki na molongo ya libota ya bokonzi mpe moko kati na bakengeli ya mokonzi, ayaki elongo na basoda zomi epai ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, na Mitsipa. Wana bazalaki kolia na Mitsipa, 2 Isimaeli, mwana mobali ya Netania, elongo na basoda wana zomi oyo bazalaki elongo na ye babomaki na mopanga Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani, oyo mokonzi ya Babiloni akomisaki moyangeli kati na mokili. 3 Isimaeli abomaki lisusu Bayuda oyo bazalaki elongo na Gedalia, na Mitsipa, elongo na basoda ya Babiloni oyo bazalaki wana. 4 Mokolo oyo elandaki kufa ya Gedalia, liboso ete sango eyebana epai ya bato, 5 bato tuku mwambe bawutaki na Sishemi, na Silo mpe na Samari; bazalaki na mandefu bakata, bilamba epasuka-pasuka, mpe bamizokisaki-zokisaki bapota na banzoto. Bamemaki makabo ya bagato mpe malasi ya ansa mpo na kobonza yango kati na Tempelo ya Yawe. 6 Isimaeli, mwana mobali ya Netania, abimaki na Mitsipa mpo na kokende kokutana na bango; wana azalaki kokende kokutana na bango, azalaki kolela nzela-nzela. Bongo tango akutanaki na bango, alobaki na bango: — Boya kotala Gedalia, mwana mobali ya Ayikami! 7 Tango bakotaki kati na engumba, Isimaeli, mwana mobali ya Netania, mpe bato oyo bazalaki elongo na ye babomaki bango mpe babwakaki bango na libulu. 8 Kasi bato zomi kati na bango balobaki na Isimaeli: — Koboma biso te! Tozali na ble, na orje, na mafuta mpe na mafuta ya nzoyi, oyo tobombaki kati na bilanga. Boye, abomaki bango lisusu te, abikisaki bango elongo na bandeko na bango. 9 Libulu epai wapi Isimaeli abwakaki bato nyonso oyo abomaki ezalaki libulu ya Gedalia, libulu oyo mokonzi Asa asalaki mpo na komibatela liboso ya Baesha, mokonzi ya Isalaele. Isimaeli, mwana mobali ya Netania, atondisaki yango na bibembe; 10 bongo akomisaki bato nyonso oyo batikalaki na Mitsipa bawumbu: bana basi ya mokonzi mpe bato mosusu oyo batikalaki kuna na Mitsipa, oyo Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, atiaki na se ya bokonzi ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami. Isimaeli, mwana mobali ya Netania, amemaki bato oyo amemaki bango lokola bawumbu kati na mokili ya bato ya Amoni. 11 Tango Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda, oyo bazalaki elongo na ye bayokaki sango ya makambo mabe oyo Isimaeli, mwana mobali ya

Netania, asalaki, 12 basangisaki bato na bango nyonso mpe
bakendeki kobundisa Isimaeli, mwana mobali ya Netania;
bakutanaki na ye pene ya liziba monene ya Gabaoni. 13
Tango bawumbu nyonso oyo Isimaeli akangaki bamonaki
Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso
ya basoda, oyo bazalaki elongo na ye, batondisamaki na
esengo makasi; 14 mpe bato nyonso oyo Isimaeli amemaki
lokola bawumbu, na Mitsipa, babalukaki mpe bakendeki
kosangana na Yoanani, mwana mobali ya Karea. 15 Kasi
Isimaeli, mwana mobali ya Netania, mpe bato mwambe
oyo bazalaki elongo na ye babikaki na maboko ya Yoanani
mpe bakimaki epai ya bato ya Amoni. 16 Sima na yango,
Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya
basoda oyo bazalaki elongo na ye bamemaki bato nyonso
ya Mitsipa oyo babikaki, oyo Isimaeli, mwana mobali ya
Netania, amemaki na bowumbu wuta na Mitsipa sima na ye
koboma Gedalia, mwana mobali ya Ayikami: basoda, basi,
bana mpe bakalaka ya lokumu ya mokonzi; elingi koloba
bato nyonso oyo azongisaki wuta na Gabaoni. 17 Bakobaki
nzela na bango mpe batelemaki na molako ya Kimeami,
pene ya Beteleemi, mpo ete bazalaki na posa ya kokende
na Ejipito 18 mpo na kokima bato ya Babiloni, pamba te
bazalaki kobanga bango; mpe mpo ete Isimaeli, mwana
mobali ya Netania, abomaki Gedalia, mwana mobali ya
Ayikami, oyo mokonzi ya Babiloni akomisaki moyangeli ya
mokili.

42 Bongo, bakonzi nyonso ya basoda mpe Yoanani,
mwana mobali ya Karea; Yezania, mwana mobali
Oshaya, mpe bato nyonso, kobanda na ye oyo aleki moke
kino na ye oyo aleki monene, bapusanaki 2 pene ya mosakoli
Jeremi mpe balobaki na ye: — Tosengi na yo, tika ete
libondeli na biso ekoma liboso na yo: « Sambela Yawe,
Nzambe na yo, mpo na biso bato oyo totikali; pamba te
ndenge ozali komona yango, tozalaki ebele, kasi sik'oyo
totikali kaka moke. 3 Bondela Yawe, Nzambe na yo, mpo ete
ayebisa biso esika nini tosengeli kokende mpe makambo nini
tosengeli kosala. » 4 Mosakoli Jeremi alobaki na bango: —
Nayoki bino! Nakobondela Yawe, Nzambe na bino, ndenge
ezali bosenga na bino; mpe nakoyebisa bino makambo
nyonso oyo Yawe akoloba, nakobombela bino ata likambo
moko te. 5 Balobaki na Jeremi: — Tika ete Yawe azala
motatoli ya solo mpe ya sembo mpo na kopesa biso etumbu
soki toboyi kotosa makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe
na yo, akopesa yo mokumba ya koyebisa biso. 6 Ezala
esepelisi biso to te, tokotosa kaka Yawe, Nzambe na biso,
oyo topesi yo mokumba ya kotuna. Na bongo, makambo
nyonso ekotambola malamu mpo na biso, pamba te tokotosa
Yawe, Nzambe na biso. 7 Sima na mikolo zomi, Yawe
alobaki na Jeremi; 8 mpe Jeremi abengaki Yoanani, mwana
mobali ya Karea; bakonzi nyonso ya basoda oyo bazalaki
elongo na ye mpe bato nyonso, kobanda na ye oyo aleki
moke kino na ye oyo aleki monene. 9 Alobaki na bango: —
Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi, Ye oyo epai
ya nani botindaki ngai mpo na kokomisa libondeli na bino:
10 « Soki botikali kati na mokili oyo, nakobikisa bino mpe
nakobebisa bino te; nakolona bino mpe nakopikola bino te,
pamba te etumbu ya pasi oyo natindeli bino esali Ngai pasi
na motema. 11 Bobanga lisusu te mokonzi ya Babiloni, oyo
bozali kobanga lelo; bobanga ye te, » elobi Yawe, « pamba
te nazali elongo na bino mpo na kobikisa bino mpe mpo na
kokangola bino na maboko na ye. 12 Nakotalisa bino ngolu
mpo ete ayokela bino mawa mpe azongisa bino na mokili
na bino. » 13 Nzokande, soki bolobi: « Tokovanda na biso
kati na mokili oyo te, » soki botosi te Yawe, Nzambe na
bino, 14 mpe soki bolobi: « Te! Tokokende nde kovanda
na Ejipito epai wapi tokomona lisusu bitumba te, tokoyoka
lisusu lolaka ya kelelo te mpe tokokufa lisusu nzala te; » 15
wana bino batikali ya Yuda, boyoka malamu Liloba na Yawe:
« Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya
Isalaele, alobi: ‹ Soki botingami kaka kokende na Ejipito
mpe soki bokeyi kovanda kuna, 16 mopanga oyo bozali
kobanga ekokweyela bino kuna, na Ejipito; nzala oyo bozali
kobanga ekolanda bino kuna, na Ejipito, mpe ezali kuna nde
bokokufa. 17 Solo, bato nyonso oyo bakotingama kokende
kaka kovanda na Ejipito bakokufa na mopanga, na nzala
makasi mpe na bokono oyo ebomaka; moko te kati na bango
akotikala na bomoi mpe akobika na pasi oyo nakotindela
bango. › 18 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Ndenge kanda mpe kotomboka
na Ngai epelelaki bavandi ya Yelusalemi, ndenge wana
mpe nakopelisela bino kanda na Ngai tango bokokende
na Ejipito. Bokokoma ndakisa mpo na koloba maloba ya
bosoloka, eloko ya koyoka somo, eloko ya lisuma mpe ya
kotiola; mpe bokotikala komona lisusu esika oyo te. › 19 Oh
bino batikali ya Yuda, Yawe azali koloba na bino: ‹ Bokende
na Ejipito te! › Bososola malamu likambo oyo: ngai nazali
nde kokebisa bino lelo 20 ete bozali kosala libunga monene
tango bozali kotinda ngai epai na Yawe, Nzambe na bino,
na maloba oyo: ‹ Bondela mpo na biso Yawe, Nzambe na
biso, mpe yebisa biso makambo nyonso oyo Yawe akoloba;
tokosalela yango. › 21 Na mokolo kaka ya lelo, nayebisi
bino yango, kasi boboyi lisusu kotosa Yawe, Nzambe na
bino, na nyonso oyo atindi ngai koyebisa bino. 22 Boye,
boyeba sik'oyo malamu likambo oyo: bokokufa na mopanga,

na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka na esika oyo bolingi kokende mpo na kovanda. »

43 Tango Jeremi asilisaki koloba na bato maloba nyonso
ya Yawe, Nzambe na bango, maloba nyonso oyo
Yawe, Nzambe na bango, atindaki ye koyebisa bango, **2**
Azaria, mwana mobali ya Oshaya; Yoanani, mwana mobali
ya Karea, mpe bato oyo nyonso ya lolendo balobaki na
Jeremi: — Ozali koloba makambo ya lokuta! Yawe, Nzambe
na biso, atindi yo te koloba na biso ete tokende te kovanda
na Ejipito. **3** Ezali Baruki, mwana mobali ya Neriya, moto
atindi yo ete okosa biso, pamba te alingi ete towumela na se
ya bokonzi ya bato ya Babiloni mpo ete baboma biso to
bamema biso na bowumbu na Babiloni. **4** Boye, Yoanani,
mwana mobali ya Karea, bakonzi nyonso ya basoda mpe
bato nyonso baboyaki kotosa Yawe oyo azali kosenga bango
kovanda kati na mokili ya Yuda. **5** Yoanani, mwana mobali ya
Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda bakamataki batikali
nyonso ya Yuda, oyo bazongaki wuta na bikolo nyonso epai
wapi bazalaki ya kopanzana, mpo na kovanda na mokili ya
Yuda; **6** bamemaki lisusu mibali, basi, bana mpe bana basi
ya mokonzi oyo Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi, apesaki na maboko ya Gedalia, mwana mobali
ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani. Bamemaki mpe
mosakoli Jeremi mpe Baruki, mwana mobali ya Neriya.
7 Boye, mpo ete batosaki Yawe te, bakendeki na Ejipito
mpe bakomaki kino na Dafine. **8** Wuta na Dafine, Yawe
alobaki na Jeremi: **9** — Kamata mabanga minene mpe,
na miso ya Bayuda, kunda yango na se ya mabele oyo
basalelaka bikeko, mabele ya pavema oyo batonga na
babiliki, na ekotelo ya ndako ya Faraon, na Dafine. **10** Loba
na bango: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakobengisa mosali na Ngai,
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe nakotelemisa kiti
na ye ya bokonzi na likolo ya mabanga oyo nasili kokunda
na esika oyo; akotanda ndako na ye ya kapo ya bokonzi na
likolo na yango. **11** Akoya kobundisa Ejipito mpe akoboma
bato oyo basengeli kokufa, akomema na bowumbu ba-
oyo basengeli kokende na bowumbu mpe akoboma na
mopanga ba-oyo basengeli kokufa na mopanga. **12** Akotia
moto kati na batempelo ya banzambe ya bato ya Ejipito,
akotumba batempelo yango mpe akomema banzambe na
bango ya bikeko na bowumbu. Akolongola bato ya Ejipito
ndenge mobateli bibwele alongolaka basili na kazaka na
ye, mpe akobima na kimia. **13** Kuna, kati na tempelo ya
Eliopolisi, akobuka makonzi ya bule mpe akobebisa na moto
batempelo ya banzambe ya bato ya Ejipito. › »

44 Tala liloba oyo Jeremi azwaki na tina na Bayuda oyo
bazalaki kovanda na Ejipito, na se ya bingumba ya
Migidoli, na Dafine, na Mefisi mpe na Patrosi: **2** « Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi: Bomonaki pasi makasi oyo natindaki na Yelusalemi
mpe na bingumba nyonso ya Yuda. Na mokolo ya lelo,
etikali pamba mpe ebebisami makasi **3** likolo ya mabe oyo
basalaki. Bapesaki Ngai kanda tango bakomaki kotumba
malasi ya ansa lokola mbeka mpe kosalela banzambe
mosusu oyo batikalaki koyeba te, ezala bango to bino to
batata na bino. **4** Nzokande, nazalaki tango na tango kotinda
basali na Ngai, basakoli, mpo na koloba na bino: ‹ Bosala
te makambo ya nkele oyo nayinaka. › **5** Kasi batikalaki
koyoka te mpe batosaki te; batikaki mabe na bango te mpe
bakobaki kaka kotumba malasi ya ansa lokola mbeka epai ya
banzambe mosusu. **6** Yango wana, kanda makasi na Ngai
epelaki mpe ebebisaki bingumba ya Yuda mpe babalabala
ya Yelusalemi; mpe lisusu ebukaki-bukaki yango ndenge
ezali komonana lelo. **7** Sik'oyo tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga mpe Nzambe ya Isalaele, alobi: Mpo na nini
bozali komimemela pasi ya makasi boye kino mokili ya Yuda
ezangela mibali, basi, babebe mpe etikala lisusu ata na moto
moko te? **8** Mpo na nini bozali kopelisa kanda na Ngai na
nzela ya misala na bino ya mabe, na kotumbaka malasi ya
ansa lokola mbeka epai ya banzambe mosusu ya Ejipito epai
wapi bokeyi kovanda? Bino moko nde bozali komibebisa
mpe komikomisa bato ya libabe mpe eloko ya kotiola kati
ya bikolo nyonso ya mokili. **9** Bobosani mabe oyo batata
na bino, bakonzi mpe basi ya bakonzi ya Yuda basalaki?
Bobosani mabe oyo bino mpe basi na bino bosalaki kati na
mokili ya Yuda mpe kati na babalabala ya Yelusalemi? **10**
Kino lelo, bamikitisi te, batosi Ngai te, batosi mibeko mpe
malako na Ngai te, oyo napesaki bino mpe batata na bino. **11**
Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi: Nazwi mokano ya komemela bino
pasi mpe ya kobebisa mokili nyonso ya Yuda. **12** Nakokanga
batikali ya Yuda, ba-oyo batingamaki koya kovanda awa na
Ejipito; bango nyonso bakokufa kati na Ejipito, na mopanga
mpe na nzala makasi, kobanda na ye oyo aleki moke kino
na ye oyo aleki monene; bakokufa na mopanga mpe na
nzala makasi, mpe bakobanda kotangaka kombo na bango
mpo na kolakela bato mabe; bakokoma eloko ya koyoka
somo, eloko ya lisuma mpe eloko ya kotiola. **13** Nakopesa
bavandi ya Ejipito etumbu na mopanga, na nzala makasi
mpe na bokono oyo ebomaka, ndenge napesaki Yelusalemi
etumbu. **14** Kati na batikali ya Yuda oyo bayaki kovanda
na Ejipito, moko te akobika to akotikala na bomoi, ata soki

ayoki posa ya kozonga mpo na kovanda na mokili ya Yuda, bato moke kaka nde bakozonga. » **15** Mibali nyonso oyo bayebaki ete basi na bango bazalaki kotumba malasi ya ansa lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, elongo na basi nyonso oyo bazalaki wana kati na lisanga monene mpe bato nyonso oyo bazalaki kovanda na Ejipito ya se mpe ya likolo balobaki na Jeremi: **16** — Te! Tokoyoka te makambo oyo ozali koyebisa biso na kombo ya Yawe. **17** Tokosala nde makambo nyonso oyo biso tokanaki kosala: tokotumba malasi ya ansa lokola mbeka mpo na Ishitari mpe tokosopa makabo ya masanga ya vino mpo na ye ndenge biso, batata na biso, bakonzi na biso mpe bakalaka na biso tosalaki kati na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi; mpe na tango wana, tozalaki na bilei ebele, tozalaki malamu mpe tozalaki komona pasi te. **18** Kasi wuta kaka tango totikaki kotumba malasi ya ansa lokola mbeka mpe kosopa makabo ya masanga ya vino epai ya Ishitari, tozangela nyonso mpe tokoma kokufa na mopanga mpe na nzala makasi. **19** Basi babakisaki: — Kutu, tango tozalaki kotumba malasi ya ansa lokola mbeka mpe kosopa makabo ya masanga ya vino epai ya Ishitari, boni, mibali na biso bayebaki te ete tozali kosala bagato na elilingi na ye mpe kosopa makabo ya masanga ya vino epai na ye? **20** Bongo Jeremi alobaki na bato nyonso, mibali mpe basi, oyo bapesaki ye eyano wana: **21** — Boni, bokanisi ete Yawe abosani mpe azali kokanisa lisusu te malasi ya ansa oyo botumbaki kati na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi, bino, batata na bino, bakonzi na bino, bakalaka na bino mpe bato nyonso ya mokili? **22** Yawe akokaki lisusu te kokanga motema liboso ya misala na bino ya mabe mpe ya nkele; ezali mpo na yango nde mokili na bino ekomi elanga ya libebi, etando ebebisama, eloko ya lisuma mpe etikali lisusu na bato te, ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo. **23** Mpo ete botumbaki malasi ya ansa lokola mbeka mpe bosalaki masumu liboso ya Yawe, mpo ete botosaki Yawe te mpe bolandaki te Mobeko na Ye, bikateli na Ye mpe malako na Ye, yango wana pasi oyo ekomeli bino ndenge bozali komona yango lelo. **24** Jeremi alobaki na bato nyonso mpe epai ya basi nyonso: — Bino bato nyonso ya Yuda oyo bozali kati na Ejipito, boyoka Liloba na Yawe: **25** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Bino mpe basi na bino, bomonisi na nzela ya misala na bino elaka oyo bopesaki tango bolobaki: « Tokokokisa solo ndayi oyo tolapaki ete tokotumba malasi ya ansa mpe tokosopa makabo ya masanga ya vino epai ya Ishitari, nzambe mwasi ya bato ya Babiloni. » Bokende! Bosala ndenge bolobi mpe bokokisa ndayi na bino! **26** Kasi mpo na yango, boyoka Liloba na Yawe, bino Bayuda nyonso oyo bozali kovanda kati na Ejipito: « Tala, nalapi ndayi na Kombo na Ngai ya monene, » elobi Yawe, « moto moko te oyo awuta na mokili ya Yuda, bongo avandi na esika songolo ya Ejipito, akobelela to mpe akolapa ndayi na Kombo na Ngai, na koloba: ‹ Lokola Nkolo Yawe azali na bomoi! › **27** Pamba te nazali kolandela bango malamu mpo ete bamona pasi kasi bolamu te. Bato nyonso ya Yuda kati na Ejipito bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi kino tango bango nyonso bakosila kobebisama. **28** Kaka ndambo moke ya bato nde ekobika na mopanga mpe ekozonga na mokili ya Yuda, wuta na Ejipito. Boye, batikali nyonso ya Yuda, ba-oyo nyonso bayaki kovanda na Ejipito, bakoyeba soki liloba ya nani nde ekokokisama: ya Ngai to ya bango. **29** Ekozala elembo ete nakopesa bino etumbu na esika oyo, » elobi Yawe, « mpo ete boyeba solo ete pasi oyo nalakaki bino ekokokisama kaka. » **30** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakokaba Faraon Ofira, mokonzi ya Ejipito, na maboko ya banguna na ye oyo bazali koluka bomoi na ye, ndenge kaka nakabaki Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, oyo azalaki koluka bomoi na ye. »

45 Tango Baruki asilisaki kokoma kati na mokanda makambo oyo Jeremi atindaki ye, na mobu ya minei ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, mosakoli Jeremi alobaki na Baruki, mwana mobali ya Neriya, maloba oyo: **2** « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, azali koloba na yo Baruki: **3** Olobaki: ‹ Mawa na ngai! Yawe abakisi pasi mpe minyoko na ngai; nalembi likolo ya kolela mpe nazali lisusu na kimia te! › **4** Kasi Yawe alobaki na ngai: Loba na ye: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Nakokweyisa biloko nyonso oyo natongaki mpe nakopikola biloko nyonso oyo nalonaki kati na mokili oyo. **5** Boni, olingi koluka makambo minene mpo na yo moko? Te! Koluka yango te! Pamba te nakomemela bato nyonso pasi, elobi Yawe, kasi nakobikisa yo na bisika nyonso oyo okokende. › »

46 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na bikolo ya bapaya: **2** Na tina ya Ejipito: Tala maloba ya kosambisa mampinga ya Faraon Neko, mokonzi ya Ejipito, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, alongaki pene ya ebale Efrate, na Karikemishi, tango Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu minei na bokonzi: **3** « Bobongisa banguba na bino: ya minene mpe ya mike, mpe bokende bitumba! **4** Bobongisa bampunda mpe bomata na bashar! Bomitanda na milongo mpe bolata

bikoti ya bitumba! Bopelisa basonge ya makonga na bino mpe bolata bibundeli! 5 Nazali komona nini? Bazali kolenga na somo mpe kozonga sima; balongi basoda na bango ya mpiko, bazali kopota mbangu makasi mpe bazali ata kotala sima te: somo ekangi bango na bangambo nyonso, » elobi Yawe. 6 « Bato ya mbangu bazali kokoka lisusu kokima te, mpe basoda ya mpiko bazali kokoka lisusu kobika te! Bazali nde kobeta mabaku mpe kokweya pembeni ya ebale Efrate, kati na etuka ya nor. 7 Nani oyo azali koya lokola ebale Nili, lokola mayi ya bibale oyo etomboki? 8 Mokili ya Ejipito ezali koya lokola ebale Nili, lokola mayi ya bibale oyo etomboki. Ejipito ezali koloba: ‹ Nakoya mpe nakotondisa mokili, nakobebisa bingumba mpe bato na yango. › 9 Bino bampunda, bokende! Bino basoda oyo botambolaka likolo ya bashar, botambolisa mbangu! Bino basoda, bato ya Kushi mpe ya Puti, oyo bomemaka banguba, mpe bino bato ya Ludi oyo bobundaka na matolotolo, bokende liboso! 10 Ezali mokolo ya Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga; mokolo ya kozongisa mabe na mabe, mpo na kozongisela banguna na yo mabe. Mopanga ekoboma kino ekotonda, kino ekosilisa posa na yango ya makila; pamba te ezali nde mbeka mpo na Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, pene ya ebale Efrate, kati na etuka ya nor. 11 Oh moseka Ejipito, kende kozwa malasi kati na Galadi! Ozali kobakisa na pamba bakisi likolo ya bakisi, okobika na yo te! 12 Bikolo ya bapaya ekoyoka sango ya soni na yo, makelele ya koganga na yo ekotondisa mabele. Soda moko akotutana na soda mosusu, mpe bango mibale bakokweya nzela moko. » 13 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na koya ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpo na kobundisa Ejipito: 14 « Loba makambo oyo na Ejipito mpe tatola yango na Migidoli; tatola yango lisusu na Mefisi mpe na Takipenesi: ‹ Bomitanda na milongo mpe bobongama, pamba te mopanga ezali koboma bato oyo bazali zingazinga na yo. › 15 Mpo na nini bamemi basoda na yo ya mpiko? Bakokaki kopika te, pamba te Yawe akweyisaki bango. 16 Tango nyonso, bazali se kobeta mabaku, bazali kokweya moko likolo ya mosusu. Bazali koloba: ‹ Tika ete totelema mpe tozonga epai ya bato na biso moko mpe na mokili na biso, epai babota biso, mpo ete tobika na mopanga oyo ezali koboma. › 17 Kuna, bakokoma koganga: ‹ Faraon, mokonzi ya Ejipito, atiaka kaka makelele ya pamba, akoki na ye makambo te! › 18 Lokola Ngai nazali na bomoi, » elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga; « monguna oyo azali lokola ngomba Tabori kati na bangomba, lokola ngomba Karimeli pembeni ya ebale monene, azali koya! 19 Yo movandi ya Ejipito, kanga bisaka na yo mpo na kokende na bowumbu, pamba te Mefisi ekokoma esobe, ekobebisama mpe ekotikala lisusu na bato te! 20 Mokili ya Ejipito ezali lokola mwana ngombe ya kitoko ya mwasi, kasi nzinzi ezali koya koswa yango kowuta na nor. 21 Basoda ya bapaya bazali kati na milongo na ye, bazali lokola bana ngombe ya mibali mpe ya mafuta kati na etonga. Bango mpe bakobaluka mpe bakokima nzela moko; bakokoka kolonga te, pamba te mokolo ya pasi ezali koya kokweyela bango: ezali tango ya etumbu mpo na bango. 22 Ejipito ezali kokima, na makelele lokola nyoka, pamba te banguna na yango bazali kopusana na nguya; bazali koya kobundisa yango na bipasola lokola bato oyo bakataka banzete. 23 Bakokata banzete nyonso ya zamba na yango, » elobi Yawe, « ata soki ezali na banzete ebele. Bazali ebele koleka mabanki, bakokoka kotanga motango na bango te. 24 Elenge mwasi ya Ejipito akoyokisama soni, akokweya na maboko ya bato ya nor. » 25 Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Nakopesa etumbu epai na Amoni, na nzambe ya Tebesi, na Faraon, na Ejipito mpe na banzambe na yango, na Faraon mpe na bato oyo batiaka mitema na bango epai na ye. 26 Nakokaba bango na maboko ya bato oyo bazali koluka kosala bango mabe, na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe na maboko ya bakonzi ya basoda na ye. Mpe na sima na tango, Ejipito ekotonda lisusu na bato oyo bakovanda kuna, ndenge ezalaki na tango ya kala, » elobi Yawe. 27 « Oh Jakobi, mosali na Ngai, kobanga te! Oh Isalaele, kobanga te; nakobikisa yo solo wuta na mokili ya mosika, nabikisa bakitani na yo wuta na mokili ya bowumbu. Jakobi akozala lisusu na kimia mpe na bobatelami malamu, moto moko te akobangisa ye lisusu. 28 Oh Jakobi, mosali na Ngai, kobanga te; pamba te nazali elongo na yo, » elobi Yawe, « ata soki nabebisi bikolo nyonso epai wapi napanzaki bino, nakobebisa yo nyonso te. Nakopamela yo solo, kasi nakosala yango na bosembo; nakozanga te kopesa yo etumbu. »

47 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na bato ya Filisitia liboso ete Faraon abundisa Gaza: 2 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala ndenge nini mayi ezali kotomboka na nor, etondi lokola ebale oyo etondi mayi; ekozindisa mokili mpe biloko nyonso kati na yango, bingumba mpe bavandi na yango nyonso. Bato bakoganga, bavandi nyonso ya mokili bakolela 3 tango bakoyoka makelele ya bampunda koleka na lombangu, lokito ya bashar ya banguna mpe makelele ya bapine na yango. Batata bakozala lisusu na tango te ya kosunga bana na bango mpo ete maboko na bango ekolemba. 4 Pamba te mokolo ekoki mpo na kobebisa

bato nyonso ya Filisitia mpe kosilisa koboma batikali nyonso oyo bakoluka kosunga bingumba Tiri mpe Sidoni. Yawe akomi pene ya kobebisa bato ya Filisitia, batikali ya esanga ya Kafitori. **5** Bakokokola suki ya moto ya Gaza lokola elembo ya matanga, Ashikeloni ekokanga monoko! Oh bino batikali kati na etando oyo ya lubwaku, kino tango nini bokotika komizokisa? **6** Bozali koganga: ‹ Ah mopanga ya Yawe, okopema tango nini? Zonga na ebombelo na yo, tika koboma mpe zala kimia! › **7** Kasi ndenge nini ezala kimia tango Yawe apesi yango mitindo ya kobundisa Ashikeloni mpe mikili oyo ezali pembeni ya ebale monene? »

48 Na tina ya Moabi: Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Mawa na engumba Nebo, pamba te ekobebisama! Kiriatayimi ekoyokisama soni mpe bakobotola yango, ndako makasi ekoyokisama soni mpe ekobukana. **2** Moabi ekozala lisusu na lokumu te, bato bakosalela yango likita kati na Eshiboni mpo na kokweyisa yango: ‹ Boya, tokweyisa ekolo oyo! › Yo mpe, engumba Madimeni, okokanga monoko; mopanga ekolanda yo. **3** Yoka makelele oyo ezali kobima kuna na Oronayimi: ezali lokito ya bitumba mpe ya kobebisama! **4** Moabi ebebisami makasi penza mpe bana na yango bazali kolela. **5** Bazali komata na kolela, nzela-nzela mpo na kokende na Luyiti; mpe tango bazali kokita na Oronayimi, koganga ya mawa ezali koyokana mpo ete Moabi esili kobebisama. **6** Bokima! Bopota mbangu mpo na kobikisa bomoi na bino; bokoma lokola nzete ya kokawuka kati na esobe! **7** Lokola bozali kotia mitema na misala na bino mpe na bomengo na bino, bino mpe bokokende na bowumbu; boye Kemoshi mpe akokende na bowumbu elongo na Banganga-Nzambe mpe bakambi na ye. **8** Mobebisi akoya koboma bingumba nyonso mpe ata engumba moko te ekobika; lubwaku ekobebisama, mpe etando ya likolo ya bangomba ekobebisama, pamba te Yawe alobi. **9** Bobongisa kunda mpo na Moabi mpo ete ekobebisama solo; bingumba na yango ekotikala pamba, mpe bato bakovanda lisusu kuna te. **10** Tika ete moto oyo asalelaka Yawe na kozanga komipesa alakelama mabe! Tika ete moto oyo apelisaka mopanga na ye mpo ete etangisa makila alakelama mabe! **11** Moabi ezalaki na kimia wuta bolenge na yango lokola masanga ya vino oyo baningisi te, oyo babongoli na mbeki mosusu te, mpo ete etikala nanu kokende na bowumbu te. Boye, elengi na yango ebongwana te mpe solo na yango etikala kaka ndenge ya kala. **12** Kasi na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakotindela Moabi bato oyo bakobongola yango lokola masanga ya vino na mbeki mosusu: bakosopa yango, bakosilisa yango na mbeki mpe bakobuka mbeki na yango. **13** Boye, Moabi ekoyoka soni likolo ya Kemoshi ndenge bato ya Isalaele bayokaki soni tango batiaki mitema na Beteli. **14** Ndenge nini bokoki koloba: ‹ Tozali basoda ya mpiko, bato ya makasi, bilombe ya bitumba? › **15** Mokili ya Moabi ekobebisama, mpe bakobotola bingumba na yango na makasi; bilenge mibali oyo Moabi etielaka motema bakokufa na mopanga, » elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga. **16** « Kobebisama ya Moabi ezali na nzela, pasi na yango ekoya na lombangu penza. **17** Bino bazalani nyonso ya Moabi, bosalela ye matanga; bino bato oyo boyebi sango ya lokumu na ye, boloba: ‹ Ah, tala ndenge lingenda ya nguya, lingenda ya bokonzi ya nkembo, ebukani! › **18** Oh bato ya elenge mwasi Diboni, botika nkembo na bino mpe bovanda na esobe; pamba te moto oyo akoya kobundisa Moabi akoya mpe kobundisa bino mpe kobebisa bingumba na bino oyo batonga makasi! **19** Bino bavandi ya Aroeri, botelema na nzela mpe botala malamu, botuna mobali oyo azali kokima mpe mwasi oyo asili kobikisa bomoi na ye soki makambo nini esili kosalema! **20** Moabi ezali na soni mpo ete esili kokweya. Bolela mpe boganga, bobelela na Arinoni ete mokili ya Moabi ebebisami! **21** Kosambisama ekweyi na mokili ya etando ya likolo ya bangomba: na Oloni, na Yakatsi mpe na Mefati, **22** na Diboni, na Nebo mpe na Beti-Diblatayimi, **23** na Kiriatayimi, na Beti-Gamuli mpe na Beti-Meoni, **24** na Kerioti mpe na Botsira, na bingumba nyonso ya Moabi, ezala oyo ezali mosika to oyo ezali pene. **25** Liseke ya Moabi ebukani mpe loboko na ye ekatani, » elobi Yawe. **26** « Bolangwisa ye masanga, pamba te abetaki tembe na Yawe! Tala ye Moabi ndenge azali kobaluka kati na bisanza na ye! Tika ete, ye mpe, akoma eloko ya maseki! **27** Boni, Isalaele azalaki eloko ya maseki te na miso na bino? Bokangaki ye kati na miyibi mpo ete bokoma koseka ye tango nyonso bokolobela kombo na ye? **28** Bino bavandi ya Moabi, bosundola bingumba na bino mpe bokende kovanda kati na mabanga! Bozala lokola ebenga oyo etongaka zala na yango kati na mabanga. **29** Toyokaki sango ya lolendo ya Moabi, lolendo oyo eleka penza ndelo! Tala ndenge amatisaka mapeka! Atondi na lofundu, azali na monoko makasi, mpe motema na ye emikitisaka te. **30** Nayebi ete monoko makasi na ye ezali kaka pamba, » elobi Yawe, « mpe lolendo na ye esalaka eloko moko te. **31** Yango wana nazali kolela mpo na Moabi, nazali kolela mpo na Moabi nyonso; nazali kosala matanga mpo na bato ya Kiri-Eresheti. **32** Oh elanga ya vino ya Sibima, nazali kolela mpo na yo ndenge engumba Yaezeri ezali kolela! Bitape na yo epanzani kino koleka mayi monene, ekomi kino na mayi monene Yaezeri. Mobebisi akweyeli mbuma

ya bilanga na yo mpe mbuma ya vino na yo. **33** Esengo mpe kosepela esili kolimwa na bilanga mpe na bazamba ya Moabi; nakawusi vino kati na bikamolelo na bango, mpe moto oyo akokamola yango na esengo azali te. Atako bato bazali koganga kasi ezali makelele ya esengo te. **34** Makelele mpe koganga ezali komata wuta na Eshiboni kino na Eleale mpe Yakatsi, wuta na Tsoari kino koleka Oronayimi mpe Egilati-Shelishiya; pamba te, ezala mayi ya Nimirimi esili kokawuka. **35** Nakoboma bato nyonso oyo bakendaka na bisambelo ya likolo ya bangomba mpe batumbaka malasi ya ansa lokola mbeka epai ya banzambe na bango, kati na mokili ya Moabi, » elobi Yawe. **36** « Mpe motema na Ngai ezali kolela Moabi ndenge flite ebetaka, ezali kolela lokola flite mpo na bato ya Kiri-Eresheti. Bomengo na bango nyonso esili kobunga. **37** Bakokoli suki ya mito ya bato nyonso, bakati moto moko na moko mandefu mpe bazokisi moto moko na moko na loboko. **38** Na likolo ya bandako nyonso ya Moabi mpe na bisika nyonso oyo bato balekelaka, ezali na likambo mosusu te, kaka ebembe; pamba te nabebisi Moabi lokola eloko oyo bato balingaka te, » elobi Yawe. **39** « Tala ndenge nini apanzani, tala ndenge nini bazali kolela! Ndenge nini Moabi apesi mokongo na soni! Moabi akomi eloko ya kotiola, eloko ya koyoka na miso ya bato nyonso oyo bazingeli ye. » **40** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala ndenge nini mpongo ezali kokita na elulu mpe etandi mapapu na yango likolo ya Moabi. **41** Bakobotola Kerioti mpe bandako na yango oyo batonga makasi. Na mokolo wana, mitema ya basoda ya mpiko ya Moabi ekokoma lokola motema ya mwasi oyo azali na pasi ya kobota. **42** Mokili ya Moabi ekobebisama mpe ekotikala lisusu ekolo te; pamba te ebetaki tembe na Yawe. **43** Somo, libulu mpe motambo ezali kozela bino bato ya Moabi, » elobi Yawe. **44** « Moto nyonso oyo akokima somo akokweya na libulu, mpe moto nyonso oyo akobima na libulu akokangama na motambo, pamba te nakoyeisa mobu ya etumbu na mokili ya Moabi, » elobi Yawe. **45** « Bato oyo bazali kokima bakozanga lisungi na elili ya engumba ya Eshiboni, pamba te moto moko ewuti na Eshiboni, moto ebimi na ndako ya mokonzi Sikoni, etumbi bandako batonga makasi ya Moabi mpe mito ya bato ya lolendo. **46** Oh Moabi, mawa na yo! Bato ya Kemoshi babebisami, bana na yo ya mibali bakangami na bowumbu, mpe bana na yo ya basi bakokende na bowumbu! **47** Nzokande, na mikolo ekoya, nakozongisa lokumu ya Moabi, » elobi Yawe. Kosambisama ya Moabi esuki awa.

49 Na tina na bato ya Amoni: Tala liloba oyo Yawe alobi: « Boni, Isalaele atikali lisusu na bana mibali te? Atikali lisusu na bakitani ya libula te? Bongo mpo na nini Moloki, nzambe ya bato ya Amoni, abotoli bingumba ya Gadi? Mpo na nini bato na ye bayei kovanda na Gadi? **2** Kasi na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakosala ete lokito ya bitumba eyokana mpo na kobundisa Raba, engumba ya bato ya Amoni; ekokoma esika ya mabe mpe bamboka mike na yango ekozikisama na moto. Bongo Isalaele akobengana bato oyo babenganaki ye, » elobi Yawe. **3** « Eshiboni, lela mpo ete Ayi ebebisami! Bino bavandi ya Raba, boganga! Bolata basaki mpe bosala matanga, bokima na bangambo nyonso ya mir, pamba te Moloki akokende na bowumbu elongo na banganga-nzambe mpe bakambi na ye. **4** Mpo na nini ozali komikumisa na tina na mabwaku na yo, mabwaku oyo ebotaka bambuma ebele? Oh elenge mwasi oyo otambolaka na bosembo te, ozali solo kotia motema na bomengo na yo mpe ozali koloba: ‹ Nani akobundisa ngai? › **5** Nakomemela yo pasi, wuta na zingazinga na yo, » elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Bakomema moko na moko kati na bino na bowumbu, mpe moto ata moko te akokoka kosangisa bato oyo bakokima. **6** Kasi sima na mikolo, nakozongisa lisusu lokumu ya bato ya Amoni, » elobi Yawe. **7** Na tina na Edomi: Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Boni, engumba ya Temani etikali lisusu na bato ya bwanya te? Bato ya mayele batikali lisusu na bososoli te? Boni, bwanya na bango esili penza? **8** Bobaluka mpe bokima, bokende kobombama na madusu ya mabanga, bino bavandi ya engumba Dedani! Pamba te nakotindela Ezawu pasi tango nakopesa ye etumbu. **9** Soki bato oyo babukaka bambuma ya vino bayei epai na yo, bakotika ata mbuma moko te ya vino. Soki miyibi bayei epai na yo na butu, bakobebisa ndenge balingi. **10** Kasi nakotika Ezawu bolumbu, mpe nakobimisa polele ebombamelo na ye, bongo akokoka lisusu komibomba te. Bana na ye ya mibali to bandeko na ye to mpe bazalani na ye bakosila kokufa; moko te akotikala na bomoi. **11** Tika bana bitike na yo, nakobatela bomoi na bango; mpe basi na yo, oyo bakufisa mibali bakotiela Ngai motema. » **12** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Soki bato oyo basengeli komela kopo te bameli yango, bongo mpo na nini yo ozanga kozwa etumbu? Te, okozanga te kozwa etumbu, mpe osengeli komela kopo yango! **13** Nalapi ndayi na Kombo na Ngai, » elobi Yawe, « Botsira ekobebisama mpe ekokoma eloko ya somo, eloko ya kotiola mpe ya lisuma; mpe bingumba na yango nyonso ekobebisama mpo na libela. » **14** Nayoki sango kowuta na Yawe; mpe batindaki ntoma moko epai ya bikolo mpo na koloba: « Bosangana mpo na kobundisa yango! Botelema mpo na bitumba! **15** Nakokomisa yo moke kati na bikolo, ekolo ya kotiola kati na bato. **16** Somo oyo bato bazali

koyoka yo mpe lolendo ya motema na yo ezali kokosa yo. Yo movandi ya madusu ya mabanga, yo oyo otonga ndako na yo na basonge ya bangomba; ata soki otongi zala na yo likolo lokola mpongo, nakokweyisa yo longwa kuna kino na se, » elobi Yawe. **17** « Mokili ya Edomi ekokoma eloko ya somo; moto nyonso oyo akolekela wana akokamwa mpe akoyoka somo wana akomona kobeba na yango nyonso. **18** Ndenge Sodome mpe Gomore ebebisamaki elongo na bingumba na yango ya zingazinga, » elobi Yawe, « moto moko te akovanda lisusu kuna, moko te akowumela kati na yango. **19** Ndenge nkosi eyaka wuta na bazamba ya Yordani mpo na kokende na mapango epai wapi babokolaka bibwele, ndenge wana mpe nakobengana Edomi na mokili na yango na mbala moko; Ngai moko nakopona moto oyo akokoma mokonzi ya Edomi. Nani akokani na Ngai? Nani akoki kobeta tembe na Ngai? Mobateli bibwele nani akoki kotelema liboso na Ngai? **20** Yango wana, boyoka mabongisi oyo Yawe asili kosala mpo na kotelemela Edomi, mokano oyo asili kozwa mpo na kotelemela bavandi ya Temani: ‹ Bakobengana bango na lopango lokola bana mike ya etonga, akobebisa etando na bango. **21** Mabele ekoningana na lokito ya kokweya na bango, makelele na yango ekoyokana kino na ebale monene ya Barozo. **22** Tala, mpongo moko ekopumbwa mpe ekokita na elulu, etanda mapapu na yango likolo ya Botsira! Na mokolo wana, mitema ya basoda ya Edomi ekokoma lokola motema ya mwasi oyo azali na pasi ya kobota. › » **23** Na tina ya Damasi: « Amati mpe Aripadi batondisami na soni, pamba te bayoki sango ya mabe. Mitema na bango ekomi likolo-likolo mpe bakomi komitungisa lokola ebale oyo etomboki. **24** Bato ya Damasi balembi nzoto, bakomi koluka kokima mpe somo ekangi bango; kobanga mpe pasi ezwi bango lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota. **25** Ndenge nini bosundola engumba ya lokumu boye, engumba oyo ezalaki kosepelisa motema na Ngai? **26** Solo, bilenge mibali na yango bakokweya na babalabala na yango na mokolo wana, basoda na yango ya mpiko bakokanga minoko, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **27** « Nakozikisa bamir ya Damasi na moto mpe moto yango ekozikisa bandako batonga makasi ya mokonzi Beni-Adadi. » **28** Na tina na Kedari mpe mikili ya Atsori, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abundisaki: Tala liloba oyo Yawe alobi: « Botelema mpe bobundisa Kedari, bobebisa bato ya este. **29** Bobotola na makasi bandako na bango ya kapo mpe bibwele na bango; bomema bilamba, biloko na bango ya kitoko mpe bashamo na bango! Tika ete bato bawolola bango na bangambo nyonso: ‹ Somo ekangi bango na bangambo nyonso! › **30** Bino bavandi ya Atsori, bokima na lombangu, bobombama na madusu ya mabanga, » elobi Yawe. « Pamba te Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, asaleli bino likita, asali penza mabongisi ya kosala bino mabe! **31** Botelema mpe bobundisa ekolo oyo ezali na kimia, ekolo oyo ebangaka eloko moko te, » elobi Yawe, « ekolo oyo ezanga bikuke mpe banzete oyo bakangelaka bikuke, ekolo oyo bato na yango bazalaka kaka bango moko. **32** Tika ete bashamo na bango ekoma bomengo ya bitumba, bayiba bibwele na bango ebele. Nakopanza na mopepe bavandi ya mosika, mpe nakokweyisela bango pasi longwa na bisika nyonso, » elobi Yawe. **33** « Atsori ekokoma esika oyo mbwa ya zamba evandaka, esika oyo etikala pamba mpo na libela: moto moko te akovanda lisusu kuna mpe moto moko te akowumela lisusu kati na yango. » **34** Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na Elami, na ebandeli ya bokonzi ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda: **35** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Tala, nakobuka tolotolo ya Elami, ebundeli oyo esalaka makasi na ye. **36** Nakotindela Elami mipepe minei ya makasi, wuta na basonge minei ya lola, nakopanza bango na mokili mobimba mpe akozala na ekolo moko te oyo ekozanga koyamba bato ya Elami oyo bakokima. **37** Nakosala ete bato ya Elami balenga liboso ya banguna na bango, liboso ya bato oyo bazali koluka kosala bango mabe; nakokweyisela bango pasi na kanda na Ngai, » elobi Yawe. « Nakolanda bango na mopanga kino nakosilisa koboma bango. **38** Nakotia Kiti na Ngai ya bokonzi kati na Elami mpe nakoboma mokonzi mpe bakalaka na yango, » elobi Yawe. **39** « Nzokande, na mikolo ekolanda, nakozongisa lokumu ya Elami, » elobi Yawe.

50 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na Babiloni mpe bato na yango: **2** « Sakola mpe tatola yango kati na bikolo, telemisa bendele! Sala ete bato nyonso bayeba yango, kobomba likambo moko te! Loba: ‹ Bakobotola mokili ya Babiloni! Beli akoyokisama soni! Mariduki akobukana! Bililingi na ye ekosambwa, mpe banzambe na bango ya bikeko ekobukana. › **3** Ekolo moko ekowuta na nor mpe ekobundisa Babiloni, ekobebisa yango, bongo moto moko te akovanda lisusu kuna; ezala bato to banyama, nyonso ekokima. **4** Na tango wana, na mikolo wana, » elobi Yawe, « bana ya Isalaele elongo na bato ya Yuda bakokende na kolela mpo na koluka Yawe, Nzambe na bango. **5** Bakotuna nzela oyo ememaka kino na Siona mpe bakobalola bilongi na bango na ngomba yango; bakolobana bango na bango: ‹ Boya, tika ete tokangama na Yawe na nzela ya boyokani oyo ezali na suka te, boyokani oyo tokoki kobosana te! › **6** Bato na Ngai bazalaki lokola bameme oyo ebungi nzela; babateli na bango babungisaki bango

nzela, basalaki ete bayengayenga na bangomba, batambola-tambola na bangomba milayi mpe mikuse mpe babosana lopango na bango ya kopemela. 7 Moto nyonso oyo azalaki komona bango azalaki koboma bango, banguna na bango bazalaki koloba: ‹ Tozali na biso na ngambo te, mpo ete basali masumu liboso ya Yawe oyo azali lokola lopango na bango ya bosembo; liboso ya Yawe, elikya ya batata na bango. › 8 Bobima mbangu na Babiloni, botika mokili ya Babiloni! Bozala lokola bantaba ya mibali oyo ezali kotambola liboso ya etonga. 9 Pamba te nakotelemisa mpe nakoyeisa lisanga ya bikolo ya nguya oyo ekowuta na mokili ya nor mpo na kobundisa Babiloni mpe kobotola yango wuta na nor; makonga na bango ekozala lokola makonga ya basoda ya mpiko, oyo bazangaka koboma te. 10 Boye, bakobotola bomengo ya Babiloni mpe bato nyonso oyo bakobotola yango bakotonda, » elobi Yawe. 11 « Mpo ete bozali kosepela mpe bozali na esengo, bino bato oyo bozali kobebisa libula na Ngai; mpo ete bozali kopumbwa-pumbwa lokola mwana ngombe ya mwasi oyo ezali konika ble mpe kolela lokola bampunda, 12 mama na bino akoyoka soni makasi; ye oyo abotaki bino akosambwa. Ekozala ekolo ya suka kati na bikolo, ekozala zelo na zelo, mabele ya kokawuka mpe esobe. 13 Likolo ya kanda ya Yawe, bato bakovanda lisusu na Babiloni te mpo ete ekobebisama nye. Bato nyonso oyo bakoleka na Babiloni bakokamwa mpe bakozala na somo ya komona bapota na yango nyonso. 14 Bino bato nyonso oyo bobundaka na matolotolo, bomitanda na molongo zingazinga ya Babiloni mpe bobeta yango makonga! Botika ata likonga moko te, pamba te Babiloni asali masumu liboso ya Yawe. 15 Bobetela ye lokito ya bitumba na bangambo nyonso! Ayei komitika ye moko, mpo ete bandako na ye oyo batonga makasi ekweyi, bamir na ye ebukani: ezali na lolenge oyo nde Yawe azongiseli ye mabe na mabe. Bozongisela ye makambo oyo ye asalaki bikolo mosusu. 16 Boboma wuta na mokili ya Babiloni bato oyo basalaka bilanga mpe bato oyo basimbaka mbeli mpo na kobuka mbuma. Likolo ya mopanga ya monyokoli, tika ete moto na moto azonga na mokili na ye, tika ete moto na moto akima na mokili na ye. 17 Isalaele azali lokola meme oyo ebungi nzela, oyo nkosi ezalaki kolanda: Mokonzi ya Asiri azalaki moto ya liboso oyo apasolaki Isalaele; Nabukodonozori, Mokonzi ya Babiloni, azalaki moto ya suka oyo abukaki ye mikuwa. 18 Yango wana tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakopesa mokonzi ya Babiloni mpe mokili na ye etumbu ndenge napesaki mokonzi ya Asiri. 19 Kasi nakozongisa Isalaele na lopango na ye; mpe akolia lisusu matiti ya ngomba Karimeli mpe ya Bashani. Nzala na ye ekosila na etuka ya bangomba ya Efrayimi mpe ya Galadi. 20 Na tango wana, na mikolo wana, › elobi Yawe, ‹ bakoluka ngambo nini Isalaele amemi kasi bakomona yango te, masumu nini Yuda asali kasi bakomona yango te; pamba te nakolimbisa batikali oyo nabikisi. 21 Bobundisa mokili ya Meratayimi mpe bavandi ya Pekodi; bolanda bango, boboma mpe bobebisa bango nye, › elobi Yawe. ‹ Bosala makambo nyonso oyo natindi bino. 22 Makelele ya bitumba ezali kati na mokili, lokito ya kobebisama monene! 23 Ndenge nini marto oyo ezalaki kobeta mokili mobimba ebukani mpe epanzani? Ndenge nini penza Babiloni ebebisami kati na bikolo? 24 Oh Babiloni, nasili kotiela yo motambo, mpe ekangi yo liboso ete oyeba yango. Omonanaki mpe okangamaki mpo ete otelemelaki Yawe. 25 Yawe afungolaki bibundeli na Ye nyonso mpe abimisaki kati na yango bibundeli ya kanda na Ye; pamba te yango nde mosala oyo Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, asili kosala na mokili ya bato ya Babiloni. 26 Bobimela wuta na bisika nyonso mpo na kobundisa ye, bobuka bibombelo na ye, bokangisa bomengo ya bitumba ndenge bakangisaka maboke ya ble, bobebisa yango nyonso mpe botika ata eloko moko te. 27 Boboma bana ngombe mibali na ye nyonso; tika ete ekende na esika oyo babomelaka banyama! Mawa na bango mpo ete mokolo na bango ekoki, tango mpo na bango ya kozwa etumbu. 28 Boyoka! Tala bango bazali kokima mpe babiki wuta na mokili ya Babiloni mpo na koyebisa kati na Siona ndenge nini Yawe, Nzambe na biso, azongisi mabe na mabe; ndenge nini azongisi mabe na mabe likolo na Tempelo na Ye. 29 Bosangisa bato nyonso oyo babundaka na matolotolo mpo na kotelemela Babiloni; tika ete bato nyonso oyo babundaka na makonga bazingela Babiloni mobimba, basala ete ata moto moko te akima, bafuta yango ndenge ezalaki misala na yango mpe bazongisela yango makambo oyo esalaki bikolo mosusu; pamba te ebetaki tembe na Yawe, Mosantu ya Isalaele. 30 Yango wana, na mokolo wana, bilenge mibali na yango bakokweya na babalabala, basoda na yango nyonso ya mpiko bakokanga minoko, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. 31 ‹ Tala, nazali na kanda na yo, yo mboka ya lolendo, › elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga; ‹ pamba te mokolo na yo ekoki, tango na yo ya kozwa etumbu. 32 Ekolo ya lolendo ekobeta libaku mpe ekokweya, mpe moto moko te akoya kosunga yango; nakopelisa moto kati na bingumba na yango, mpe moto yango ekozikisa bato nyonso oyo bazingeli yango. › 33 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Bazali konyokola bana ya Isalaele mpe bato ya Yuda; bato nyonso oyo bakangaki bango mpe bamemaki bango na

bowumbu baboyi kotika bango. **34** Nzokande, Mosikoli na
bango azali na makasi, Kombo na Ye: Yawe, Mokonzi ya
mampinga; akokotela bango na molende mpo ete amema
kimia na mokili na bango mpe mobulu epai ya bavandi ya
Babiloni. **35** Mopanga, boma bato ya Babiloni; boma bavandi
ya Babiloni, boma bakambi mpe bato na yango ya bwanya,
› elobi Yawe! **36** ‹ Mopanga, boma basakoli na yango ya
lokuta; tika ete bakoma bato ya maboma! Mopanga, boma
basoda na yango ya mpiko; tika ete bakoma na somo! **37**
Mopanga, boma bampunda mpe bashar na yango, bapaya
nyonso oyo bazali sima na yango mpo ete bakoma lokola
basi! Mopanga, bebisa bomengo na yango mpo ete ekoma
bomengo ya bitumba! **38** Bokawuki, kweyela mayi na yango
mpo ete ekawuka; pamba te ezali mokili ya banzambe ya
bikeko, bikeko oyo epesaka bato somo! **39** Bikelamu ya
esobe mpe bambwa ya zamba ekokoma kovanda kuna;
maligbanga mpe ekokoma kovanda kuna. Bato bakovanda
lisusu kuna te to moto moko te akotikala kuna mpo na libela.
40 Ndenge Nzambe abebisaki Sodome mpe Gomore elongo
na bingumba na yango ya zingazinga, › » elobi Yawe, « moto
moko te akovanda lisusu kuna, moto moko te akowumela
kati na yango. **41** Tala, mampinga moko ya basoda ezali koya
wuta na nor, ekolo moko monene mpe bakonzi ebele bazali
komibongisa mpo na bitumba wuta na basuka ya mabele. **42**
Basimbi matolotolo mpe makonga, bazali bato na kanza mpe
bazanga mawa, bazali koganga lokola makelele ya ebale
monene, bamati likolo ya bampunda, batandami na milongo
lokola basoda mpo na kobundisa yo Babiloni, mboka kitoko!
43 Tango mokonzi ya Babiloni ayokaki sango na tina bango,
alembaki nzoto, somo makasi ekangaki ye mpe akomaki na
pasi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota. **44** Ndenge
nkosi eyaka wuta na bazamba ya Yordani mpo na kokende
na mapango epai wapi babokolaka bibwele, ndenge wana
mpe nakobengana Babiloni na mokili na yango na mbala
moko; Ngai moko nakopona moto oyo akokoma mokonzi ya
Babiloni. Nani akokani na Ngai? Nani akoki kobeta tembe
na Ngai? Mobateli bibwele nani akoki kotelema liboso na
Ngai? » **45** Yango wana, boyoka mabongisi oyo Yawe asili
kosala mpo na Babiloni, mokano oyo asili kozwa mpo na
kotelemela mokili ya bato ya Babiloni: Bakobengana bango
na lopango lokola bana mike ya etonga, akobebisa etando
na bango. **46** Na lokito ya kokweya ya mokili ya Babiloni,
mabele ekoningana; makelele na yango ekoyokana kino na
bikolo mosusu.

51 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala, nakotinda mopepe
ya makasi mpo na kobebisa mokili ya Babiloni mpe
bato ya Lebi-Kamayi. **2** Nakotinda bapaya na Babiloni mpo
na koyungola mpe kobebisa yango: bakobundisa yango na
bangambo nyonso na mokolo na yango ya kosambisama. **3**
Basoda oyo babundaka na matolotolo bakozwa tango te
ya kobeta makonga na bango; bakozwa tango te ya kolata
bibombelo ya tolo, bakobikisa te basoda na bango ya bilenge
mpe bakoboma mampinga na bango nyonso. **4** Bato oyo
bakokweya na mopanga bakotondisa mokili ya Babiloni mpe
babalabala na yango ekotonda na bato bazoka bapota. **5**
Ata soki mokili na bango etondaki na masumu liboso ya
Mosantu ya Isalaele, Nzambe na bango, Yawe, Mokonzi ya
mampinga, abosanaki Isalaele na Yuda te. **6** Bobima na
Babiloni, bobikisa bomoi na bino! Soki te, bokokufa likolo ya
masumu na bango. Ezali tango oyo Yawe alingi kozongisela
bango mabe na mabe mpe kofuta bango ndenge ezali misala
na bango. **7** Babiloni ezali lokola kopo ya wolo na loboko
ya Yawe; ezalaki kolangwisa mokili mobimba. Bongo bato
ya bikolo bameli masanga na yango mpe bakomi lokola
bazoba. **8** Babiloni ekokweya na mbalakata mpe ekobukana!
Bosala matanga mpo na yango mpe botia kisi na pota na
yango, tango mosusu akobika. **9** ‹ Tozalaki na posa ya
kobikisa Babiloni, kasi akobika te; yango wana, tobima kati
na yango mpe tokende, moto na moto na engumba na ye;
pamba te esambiselo na ye ekomi kino na Lola, emati likolo
lokola mapata. › **10** ‹ Yawe apesi biso etumbu! Boya totatola
na Siona makambo oyo Yawe, Nzambe na biso, asali. › **11**
Bopelisa basonge ya makonga, bokamata banguba na bino;
pamba te Yawe atindi bakonzi ya Medi mpo ete mokano na
Ye ezali ya kobebisa Babiloni. Yawe akozongisa mabe na
mabe, akosala yango mpo na Tempelo na Ye. **12** Botelemisa
bendele na bino liboso ya bamir ya Babiloni! Bobakisa
motango ya bakengeli mpe ya basinzili, botia mitambo! Yawe
akokokisa mabongisi na Ye mpe ekateli ya etumbu na Ye
mpo na bato ya Babiloni. **13** Yo oyo ovandaka pembeni ya
bibale minene, yo oyo otonda na bomengo mingi, suka na
yo ebelemi, tango na yo ya kobebisama ekoki! **14** Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alapi ndayi na Kombo na Ye moko:
Solo, nakotondisa yo na bato lokola liboke ya mabanki,
bongo bakobeta milolo ya elonga likolo na yo. **15** Asala
mabele na nguya na Ye, alendisa mokili na bwanya na Ye
mpe atanda likolo na mayele na Ye. **16** Tango agangaka,
mayi etiaka makelele makasi kuna na likolo, asangisaka
mapata wuta na basuka ya mokili, apelisaka mikalikali,
anokisaka mvula mpe abimisaka mopepe wuta na bibombelo
na Ye. **17** Bato nyonso bakomaka lokola bazoba, lokola bato
oyo basili mayele; monyangwisi bibende na moto atikalaka
na soni likolo na bikeko na ye, pamba te bikeko na ye
ezalaka na yango biloko ya lokuta, ezalaka na pema te

kati na yango. 18 Ezali biloko ya pamba, biloko ya kotiola; ekolimwa na tango ya kosambisama. 19 Ye oyo azali libula ya Jakobi akokani na bikeko wana te, pamba te azali Mokeli ya biloko nyonso, ezala ata ekolo oyo ezali libula na Ye; Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga. 20 Ozalaki solo marto, ebundeli na Ngai ya bitumba: elongo na yo, napanzaki bikolo; elongo na yo, nabebisaki mikili; 21 elongo na yo, napanzaki mpunda mpe motambolisi na yango; elongo na yo, napanzaki shar mpe motambolisi na yango; 22 elongo na yo, napanzaki mwasi mpe mobali; elongo na yo, napanzaki mibange mpe bilenge; elongo na yo, napanzaki bilenge mibali mpe bilenge basi; 23 elongo na yo, napanzaki babateli bibwele mpe bibwele na bango; elongo na yo, napanzaki mosali bilanga mpe bangombe na ye; elongo na yo, napanzaki bayangeli mpe bakalaka. 24 Nakozongisela Babiloni mpe bavandi na yango nyonso mabe nyonso oyo basalaki Siona, » elobi Yawe. 25 « Yo ngomba oyo obebisaka, yo oyo obebisaka mokili, nakotelemela yo, » elobi Yawe, « nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela yo, nakokitisa yo wuta na likolo ya mabanga, mpe nakokomisa yo ngomba ezika na moto. 26 Bakotikala lisusu te kozwa epai na yo libanga oyo batongelaka basonge ya bamir to libanga oyo batongelaka miboko; pamba te okobebisama mpo na libela, » elobi Yawe. 27 « Botelemisa bendele kati na mokili! Bobeta kelelo kati na bikolo! Bobongisa bikolo mpo na kobundisa Babiloni, bobenga bakonzi ya basoda ya mikili ya Ararati, ya Mini mpe ya Ashikenazi mpo ete babundisa yango. Bopona mokonzi moko ya basoda mpo ete atambolisa bitumba, botinda bampunda lokola liboke ya mabanki. 28 Bobongisa bikolo mpo na kobundisa yango: bakonzi ya Medi, bayangeli na bango mpe bakalaka na bango nyonso mpe bamboka nyonso oyo bazali kokamba. 29 Mikili ezali koningana mpe kotepatepa, pamba te mikano ya Yawe mpo na Babiloni ezali kokokisama mpo na kobebisa yango mpo ete, ata moto moko te atikala kovanda lisusu kuna. 30 Basoda ya Babiloni batiki kobunda, babombami kati na bandako batonga makasi. Makasi na bango esili, bakomi lokola basi. Bandako ya Babiloni etumbami mpe babuki bikangelo bikuke na yango. 31 Bato oyo bamemaka mikanda bazali kolandana mbangu, mpe bamemi sango bazali kolandana mbangu mpo na koyebisa mokonzi ya Babiloni ete babotoli engumba mobimba, 32 bakangi bapon mpe bibale; banzete oyo ebotaka na mayi esili na kozika moto mpe basoda bakomi na somo. » 33 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Elenge mwasi Babiloni azali lokola etando ya ble na tango banyataka-nyataka yango; mpe etikali moke, tango ya kokata ble ekokoka mpo na yango. 34 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abomaki biso; solo, atiaki biso na mobulu, akomisaki biso lokola mbeki ya pamba; amelaki biso ndenge nguma emelaka nyama, atondisaki libumu na ye na biloko na biso ya kitoko; mpe sima, asanzaki biso. 35 Tika ete mabe oyo basali biso mpe bana na biso ekweyela Babiloni, » elobi bavandi ya Siona! « Tika ete makila na biso etangama na mito ya bavandi ya Babiloni, elobi bavandi ya Yelusalemi! » 36 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala, nakozwa likambo na yo na maboko mpe nakozongisa mabe na bato oyo basalaki yo mabe, nakokawusa ebale na yango ya monene mpe nakokawusa maziba na yango. 37 Mokili ya Babiloni ekokoma liboke ya mabanga, ndako ya mbwa ya zamba, eloko ya somo mpe ya kotiola; bongo, bato bakovanda lisusu kuna te. 38 Bato na yango nyonso bakokoma koganga lokola nkosi ya mike mpe kolela lokola bana ya nkosi. 39 Kasi tango bakokoma na posa makasi ya kosangisa nzoto, nakobongisela bango feti mpe nakolangwisa bango masanga mpo ete batondisama na esengo; bongo, bakolala pongi ya libela mpe bakoka lisusu kolamuka te, » elobi Yawe, 40 « nakomema bango ndenge bamemaka bampate to bameme ya mibali to mpe bantaba ya mibali na esika oyo babomelaka bibwele. 41 Ndenge nini bakangi Sheshaki! Ndenge nini basukisi lolendo ya ekolo oyo ezalaki kosala lokumu ya mokili mobimba! Ndenge nini penza Babiloni ekomi penza eloko ya somo kati na bikolo! 42 Ebale monene ekozindisa Babiloni, makelele ya bambonge na yango ekozipa mokili ya Babiloni. 43 Bingumba na yango ekobebisama, ekokoma lokola mokili oyo ekawuka to lokola esobe, mokili oyo bato bavandaka te, mokili epai wapi bato bayaka na mibembo te. 44 Nakopesa Beli etumbu kati na Babiloni, nakobimisa ye eloko oyo ameli na monoko; ekolo moko te ekoya lisusu epai na ye mpe bamir ya Babiloni ekokweya. 45 Oh bato na Ngai, bobima na Babiloni! Bobikisa bomoi na bino liboso ya kanda makasi ya Yawe! 46 Bobanga te mpe bolemba nzoto te tango bokoyoka basango ya mabe kati na mokili: mobu oyo, sango ya mabe; mobu oyo elandi, sango mosusu ya mabe; kaka sango ya mobulu kati na mokili to sango ya mokonzi moko abundisi mokonzi mosusu. 47 Pamba te tango ekoya solo, tango oyo nakopesa etumbu na banzambe ya Babiloni; mpe mokili na yango nyonso ekozala na soni, mpe bato na yango nyonso oyo bazokisa makasi na mopanga bakokufa kuna. 48 Bongo likolo, mabele mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango ekoganga na esengo mpo na komona kobebisama ya Babiloni, pamba te babebisi bakobimela na nor mpo na kobundisa yango, » elobi Yawe. 49 « Babiloni mpe esengeli kokweya, mpo

na bana ya Isalaele oyo bakufaki, ndenge kaka bato ya mokili mobimba bakufaki mpo na Babiloni. **50** Bino bato oyo bobiki na mopanga, bokima, bolekisa tango te! Wuta na mokili ya mosika, bokanisa Yawe mpe Yelusalemi! **51** Tosambwe, pamba te totiolami; mpe bilongi na biso ezipami na soni mpo ete bapaya bakoti kino na bisika ya bule ya Tempelo ya Yawe. **52** Kasi na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakopesa etumbu na banzambe ya Babiloni, mpe mokili mobimba ekotonda na makelele ya bato oyo bazoka bapota ya somo. **53** Ata soki mokili ya Babiloni emati kino na Lola mpe elendisi bandako na yango oyo batonga makasi, nakotindela yango bato mpo na kokweyisa yango, » elobi Yawe. **54** « Makelele ya koganga ekoyokana, wuta na mokili ya Babiloni, lokito makasi ya kobebisama ya mokili ya bato ya Babiloni. **55** Pamba te Yawe akobebisa Babiloni mpe akokanga yango monoko. Lokito ya banguna ekoyokana lokola makelele ya bambonge ya bibale minene; bongo mingongo ya bato ekoyokana makasi. **56** Mobebisi akoya kobundisa Babiloni; bongo bakokanga basoda na yango ya mpiko mpe bakobuka matolotolo na bango, pamba te Yawe azali Nzambe oyo afutaka: afutaka kolanda misala ya moto na moto. **57** Nakolangwisa masanga: bakalaka mpe bato na yango ya bwanya, bayangeli, bakonzi ya basoda mpe basoda na yango ya mpiko. Bakolala pongi ya libela mpe bakolamuka lisusu te, » elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali: Yawe, Mokonzi ya mampinga. **58** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bamir nyonso ya milayi ya Babiloni ekokweyisama mpe bikuke na yango nyonso ya minene ekozikisama na moto; bato bazali kosala bobele mosala ya pamba mpe bato ya bikolo mosusu bazali komimonisa pasi mpo na mosala oyo ekobeba na moto. » **59** Tala sango oyo mosakoli Jeremi apesaki epai ya Seraya, mwana mobali ya Neriya, mwana mobali ya Maaseya, tango akendeki na Babiloni elongo na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na mobu ya minei ya bokonzi na ye. Seraya azalaki mokonzi ya molako. **60** Jeremi akomaki kati na buku pasi nyonso oyo esengelaki kokomela Babiloni. Makambo wana nyonso ekomamaki na tina na mokili ya Babiloni. **61** Jeremi alobaki na Seraya: « Tango okokoma kati na Babiloni, sala ete otanga makambo oyo nyonso na mongongo makasi. **62** Bongo okoloba: ‹ Oh Yawe, Yo moko nde olobaki ete okobebisa esika oyo mpo ete bato mpe bibwele bavanda lisusu awa te, kasi etikala pamba mpo na libela. › **63** Tango okosilisa kotanga buku yango, kangisa yango na libanga, bwaka yango na ebale Efrate mpe loba: **64** ‹ Ezali boye nde Babiloni ekozinda mpe ekomata lisusu te, likolo ya pasi oyo nakotindela yango. Mpe bato na yango bakokweya. › » Maloba ya Jeremi esuki awa.

52 Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki Amutali, mwana ya Jeremi, moto ya Libina. **2** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Yeoyakimi asalaki. **3** Ezalaki mpo na kanda makasi ya Yawe nde makambo oyo nyonso esalemelaki Yelusalemi mpe Yuda, kino Yawe kobengana bango mosika na Ye. Nzokande, Sedesiasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni. **4** Tango Sedesiasi akokisaki mibu libwa na bokonzi, na mokolo ya zomi ya sanza mpe ya zomi, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na mampinga na ye nyonso, ayaki kobundisa Yelusalemi. Batongaki molako na bango na libanda ya engumba mpe batimolaki mabulu mpo na kobombama, na zingazinga na yango nyonso. **5** Engumba yango ezingelamaki kino na mobu ya zomi na moko ya bokonzi ya Sedesiasi. **6** Na mokolo ya libwa ya sanza ya minei, wana nzala makasi ekotaki kati na engumba, mpe bato bazalaki lisusu na eloko ya kolia te, **7** bongo lokola lidusu moko efungwamaki kati na mir ya engumba, basoda nyonso ya Yuda bakimaki butu-butu mpe babimelaki na ekuke oyo ezalaki na kati-kati ya bamir mibale, pene ya elanga ya mokonzi, atako bato ya Babiloni bazingelaki engumba. Bakimaki na nzela ya lubwaku ya Yordani. **8** Kasi basoda ya Babiloni balandaki mokonzi Sedesiasi mpe bakangaki ye kati na etando ya Jeriko epai wapi basoda na ye nyonso bakimaki mpe bapanzanaki. **9** Basoda ya Babiloni bakangaki mokonzi, bamemaki ye epai ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila kati na mokili ya Amati; mpe mokonzi ya Babiloni akatelaki ye etumbu. **10** Kuna na Ribila, mokonzi ya Babiloni apesaki mitindo ete bakata mito ya bana mibali ya Sedesiasi na miso ya Sedesiasi. Mokonzi ya Babiloni apesaki lisusu mitindo ete baboma bakalaka nyonso ya Yuda. **11** Bongo, atobolaki miso ya Sedesiasi, akangaki ye minyololo ya bibende mpe amemaki ye na Babiloni. Mokonzi ya Babiloni abwakaki ye na boloko kino na mokolo oyo akufaki. **12** Tango Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akokisaki mibu zomi na libwa na bokonzi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, oyo azalaki kosala esika moko na mokonzi ya Babiloni, ayaki na Yelusalemi na mokolo ya zomi ya sanza ya mitano. **13** Atumbaki Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi mpe bandako nyonso ya Yelusalemi; atumbaki bandako nyonso ya bato minene. **14** Mampinga nyonso ya Babiloni, oyo ezalaki na se ya bokonzi ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi babukaki bamir oyo ezingelaki

Yelusalemi. **15** Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi, amemaki na bowumbu ndambo ya babola, ndambo
ya bato oyo batikalaki kati na engumba, ndambo ya bato ya
misala ya maboko mpe ba-oyo bamipesaki epai ya mokonzi
ya Babiloni. **16** Kasi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli
ya mokonzi, atikaki kati na mokili ndambo ya babola mpo
na kolona vino mpe bilanga. **17** Bato ya Babiloni babukaki
makonzi ya bronze oyo ezalaki liboso ya Tempelo ya Yawe,
bashario mpe nzungu ya monene ya bronze oyo ezalaki
kati na Tempelo ya Yawe, mpe bamemaki bronze na yango
nyonso na Babiloni bisalelo. **18** Bakamataki lisusu biloko
nyonso ya bronze oyo bazalaki kosala na yango losambo
kati na Tempelo: basani ya putulu, bapawu, bambeli, basani
ya kobwakela mayi, bakopo. **19** Mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi akamataki lisusu biloko nyonso ya wolo mpe ya
palata: basani ya minene, bambabola, basani ya kobwakela
mayi, basani ya putulu, bitelemiselo ya minda, bakopo mpe
milangi mpo na makabo ya masanga. **20** Bakokaki te komeka
kilo ya bronze ya biloko nyonso oyo mokonzi Salomo asalaki
mpo na Tempelo ya Yawe: makonzi nyonso mibale, nzungu
ya monene, bikeko ya bangombe zomi na mibale oyo ezalaki
kosimba nzungu ya monene mpe bashario. **21** Likonzi moko
na moko ezalaki na bametele pene libwa, na bosanda, mpe
bametele pene motoba, na kovimba na yango; bongo bronze
oyo basalelaki yango ezalaki evimba na basantimetele
pene mwambe, mpe ezalaki polele na kati. **22** Basalaki
na bronze moto ya likonzi moko na moko, mpe ezalaki na
bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda.
Bazingelaki yango na bililingi ya basinga oyo basala lokola
monyama mpe na bambuma ya grenade; nyonso esalemaki
na bronze. **23** Bangambo nyonso ezalaki na bambuma ya
grenade tuku libwa na motoba mpe motango nyonso ya
bambuma ya grenade oyo ezalaki zingazinga ya basinga
oyo basala lokola basheni ezalaki nkama moko. **24** Mokonzi
ya bakengeli ya mokonzi atiaki na boloko: Seraya, mokonzi
ya Banganga-Nzambe; Sofoni, molandi ya mokonzi ya
Banganga-Nzambe; mpe Banganga-Nzambe misato oyo
bazalaki na mokumba ya kokengela ekotelo ya Tempelo.
25 Kati na bato oyo batikalaki kati na engumba, akangaki
lisusu moko kati na bakalaka ya lokumu, oyo azalaki na
mokumba ya kotala makambo ya basoda ya bitumba; bapesi
toli sambo ya mokonzi, oyo batikalaki kati na engumba;
mokomi mikanda ya mokonzi ya mampinga, oyo azalaki na
mokumba ya kokoma bakombo ya bato ya mboka mpo na
kokota na mosala ya mampinga; mpe mibali tuku motoba
ya Yuda, oyo bakutaki kati na engumba. **26** Nebuzaradani,
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, akamataki bango nyonso
mpe amemaki bango epai ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila.
27 Mokonzi ya Babiloni abomaki bango kuna na Ribila,
kati na mokili ya Amati. Boye, bato ya Yuda bakendeki na
bowumbu mosika ya mokili na bango. **28** Tala motango ya
bato oyo Nabukodonozori amemaki na bowumbu: Bayuda
nkoto misato na tuku mibale na misato, na mobu ya sambo
wuta tango akomaki mokonzi; **29** Bayuda nkama mwambe na
tuku misato na mibale oyo bawutaki na Yelusalemi, na mobu
ya zomi na mwambe wuta tango Nabukodonozori akomaki
mokonzi; **30** bongo na mobu ya tuku mibale na misato
ya bokonzi ya Nabukodonozori, Nebuzaradani, mokonzi
ya bakengeli ya mokonzi, amemaki na bowumbu Bayuda
nkama sambo na tuku minei na mitano. Bango nyonso
bazalaki bato nkoto minei na nkama motoba. **31** Tango
Yeoyakini, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na
sambo na bowumbu, Evili-Merodaki, mokonzi ya Babiloni,
ayokelaki Yeoyakini, mokonzi ya Yuda, mawa mpe abimisaki
ye na boloko, na mokolo ya tuku mibale na mitano ya sanza
ya zomi na mibale, kaka na mobu oyo akomaki mokonzi. **32**
Evili-Merodaki asololaki na Yeoyakini na boboto mpe apesaki
ye lokumu koleka bakonzi mosusu oyo bazalaki elongo na
ye, na bowumbu kati na Babiloni; **33** apesaki mitindo ete
balongola ye bilamba ya boloko mpe andimaki ete abanda
kolia mesa moko elongo na ye, mokolo na mokolo kino na
suka ya bomoi na ye. **34** Mokonzi ya Babiloni azalaki kopesa
ye nyonso oyo asengeli na yango mikolo nyonso ya bomoi
na ye kino na mokolo ya kufa na ye.

Bileli

1 Tala ndenge nini engumba oyo, na kala, ezalaki na bato
ebele penza, etikali lisusu na bato te! Tala ndenge nini
engumba oyo ezalaki na lokumu kati na bikolo ekomi lelo
lokola mwasi akufisa mobali; oyo ezalaki engumba mokonzi
ekomi lelo na bowumbu! **2** Butu mobimba, azali kolela se
kolela, mpinzoli etondi na matama na ye. Kati na bamakangu
na ye nyonso, moko te ayei kobondisa ye; baninga na ye
nyonso bakosi ye, bakomi banguna na ye. **3** Yuda akei na
bowumbu, akomi konyokwama mpe kosala misala makasi;
azali kovanda kati na bikolo, azali lisusu na esika ya kopema
te. Bato nyonso oyo bazali kolanda ye, bakangi ye kati na
pasi makasi. **4** Nzela oyo ekenda kino na Siona ezali na
matanga, pamba te bato bazali koya lisusu na bafeti te.
Bikuke na ye nyonso etikali lisusu na bato te, Banganga-
Nzambe na ye bazali kolela, bana na ye ya basi oyo bayebi
nanu nzoto ya mibali te bazali na mawa; bongo ye moko
akomi na pasi makasi kati na motema. **5** Banguna na ye
bakomi bakonzi na ye, bayini na ye bazali na esengo; pamba
te Yawe atindeli Siona pasi likolo ya ebele ya masumu
na ye. Bana na ye ya mibali bakei na bowumbu, bakangi
bango mpe bazali kotambola liboso ya monguna na ye. **6**
Lokumu nyonso ya Siona, mboka kitoko, esili; bakambi na
ye bakomi lokola mboloko oyo ezangi matiti ya kolia, mpe
bazali kokima, makasi na bango esili liboso ya moto oyo
azali kolanda bango. **7** Na mikolo na ye ya pasi mpe ya
koyengayenga, tango bato na ye bazali kokweya na maboko
ya banguna mpe moto akosunga ye azali te, Yelusalemi
azali kokanisa bomengo na ye nyonso ya kala; bayini na
ye batali ye na pamba mpe basepeli na kobebisama na
ye. **8** Yelusalemi asali masumu mingi penza, yango wana
akomi mbindo. Bato nyonso oyo bazalaki kopesa ye lokumu
bakomi kotiola ye, pamba te bamoni bolumbu na ye; ye
moko mpe azali komilela mpe abaluki mpo na kobomba
elongi. **9** Mbindo na ye ekangami ye na elamba, ayebaki
te makambo nini ekokomela ye na sima. Tala ye wana
akweyi, bongo kokweya na ye ezali kokamwisa; moto oyo
akolendisa ye azali te! « Oh Yawe, tala pasi na ngai, pamba
te monguna alongi ngai! » **10** Monguna asemboli loboko na
ye likolo ya bomengo nyonso ya Yelusalemi, bongo azali
komona bikolo ya bapaya kokota na esika na ye ya bule,
bikolo oyo Yo opekisaki kokota kati na lisanga na Yo. **11**
Bato na ye nyonso bazali kolela lokola bato bazali koluka
bilei; bapesaki bomengo na bango mpo na kozwa bilei,
mpo ete bawumela na bomoi. Oh Yawe, tala mpe mona
ndenge natiolami! **12** Bino bato nyonso oyo bolekelaka
wana; boni, ezali kosala bino eloko moko te? Botala malamu
zingazinga na bino, ezali na pasi lokola pasi oyo ekomeli
ngai? Yawe atindeli ngai yango na mokolo ya kanda makasi
na Ye. **13** Wuta na likolo, atindeli ngai moto, akitiseli ngai
yango kino na mikuwa; atieli ngai motambo na makolo mpe
akweyisi ngai; akomisi ngai eloko ya pamba, akotisi ngai
na mawa ya mokolo na mokolo. **14** Maboko na Ye ekangi
masumu na ngai ndenge bakangaka ekangiseli; masumu
yango emati ngai kino na kingo, mpe Nkolo asilisi makasi na
ngai, akabi ngai na maboko ya bato oyo nazali na makoki
ya kotelemela te. **15** Yawe asundoli bilombe nyonso ya
bitumba oyo bazalaki na milongo na ngai; abengi mampinga
ya bapaya mpo ete baya koboma bilenge mibali na ngai.
Nkolo akamoli Yuda, mboka kitoko, na ekamolelo na Ye
ya vino. **16** Tala tina nini nazali kolela mpe miso na ngai
etondi na mpinzoli; moto moko te ayei pene na ngai mpo
na kobondisa ngai, moto moko te ayei kolendisa molimo
na ngai. Bana na ngai bazali na pasi, mpo ete monguna
aleki ngai na makasi. **17** Siona atomboli maboko na ye,
kasi moto oyo akobondisa ye azali te. Yawe azwi mokano
mpo na Jakobi ete bazalani na ye bakokoma banguna na
ye, mpe ete Yelusalemi akokoma eloko ya mbindo na miso
na bango. **18** Yawe azali sembo; nzokande, ezali ngai nde
natombokelaki mitindo na Ye. Boyoka, bino bikolo nyonso,
mpe botala pasi na ngai! Bana na ngai ya basi mpe ya mibali
bakei na bowumbu. **19** Nabengisaki baninga na ngai, kasi
bakosaki ngai. Banganga-Nzambe mpe bakambi na ngai
bakufaki kati na engumba tango bazalaki koluka bilei mpo
ete bawumela na bomoi. **20** Oh Yawe, tala ndenge nazali na
pasi: libumu na ngai ezali kotungisama, mpe motema na
ngai ezali kosala pasi, pamba te nazalaki motomboki penza.
Na libanda, mopanga ezali koboma bana na ngai; mpe na
kati, ezali kaka kufa. **21** Bato bayokaki na bango kolela na
ngai, kasi moto akobondisa ngai azali te; banguna na ngai
nyonso bayokaki sango ya pasi na ngai mpe basepelaki na
makambo oyo osalaki. Tika ete okokisa solo mokolo oyo
olakaki, mpo ete bango mpe bakoma lokola ngai! **22** Tika ete
mabe na bango nyonso eya liboso na Yo; sala bango ndenge
osalaki ngai mpo na masumu nyonso oyo nasalaki! Kolela
na ngai ezali mingi mpe motema na ngai etondi na pasi!

2 Tala ndenge nini Nkolo azipi Siona, mboka kitoko, na
lipata ya kanda na Ye: akweyisi lokumu ya Isalaele,
wuta na likolo kino na se; na mokolo ya kanda na Ye,
abosanaki enyatelo makolo na Ye! **2** Na kozanga mawa,
Nkolo abebisi bandako nyonso ya Jakobi; na kanda na
Ye, akweyisi bandako batonga makasi ya Yuda, mwasi
kitoko, mpe asambwisi bokonzi mpe bakambi na yango. **3**

Na kanda makasi na Ye, abukaki Isalaele maseke nyonso, alongolaki loboko na Ye ya mobali na likolo na yango tango monguna na bango azalaki kopusana; apelisaki moto kati na mokili ya Jakobi lokola moto makasi oyo etumbaka biloko nyonso na bangambo na yango nyonso. **4** Lokola moyini, abendi tolotolo na Ye; lokola monguna, asemboli loboko na Ye mpe abomi nyonso oyo ezalaki kosepelisa miso; mpe asopi kanda makasi na Ye lokola moto na likolo ya bandako ya kapo ya Siona, mboka kitoko. **5** Yawe akomi lokola monguna: abebisi mokili ya Isalaele, abebisi bandako nyonso ya mokonzi ya Isalaele, abuki bandako na yango batonga makasi, atondisi matanga mpe kolela kati na Yuda, mboka kitoko. **6** Abebisi lopango na ye ndenge babebisaka lopango ya elanga, abebisi esika na bango ya mayangani. Na kanda makasi na Ye, Yawe asali ete Siona abosana bafeti oyo ekatama mpe mikolo ya Saba; mpe apameli mokonzi mpe Nganga-Nzambe. **7** Yawe abwaki etumbelo na ye, asundoli esika na ye ya bule mpe akabi na maboko ya monguna bamir mpe bandako ya mokonzi na yango. Bato bagangi makasi kati na Tempelo ya Yawe ndenge bagangaka na mokolo ya feti oyo ekatama. **8** Yawe akani kobuka bamir oyo ezingeli Siona, mboka kitoko; atandi singa ya komekela molayi mpe azongisi loboko na Ye na sima te mpo na kobebisa; abebisi bamir oyo ebatelaka engumba mpe bamir mosusu; bongo akweyisi yango nyonso. **9** Bikuke na yango ezindi na mabele; abuki-buki mpe abebisi banzete oyo bakangelaka bikuke yango. Mokonzi mpe bakambi na ye bakei na bowumbu kati na bikolo, Mobeko ezali lisusu te, mpe basakoli na ye bazali kozwa lisusu te bimoniseli kowuta na Yawe. **10** Bampaka ya Siona, mboka kitoko, bavandi kimia na mabele, bamisopeli putulu na mito na bango mpe balati basaki; bongo bilenge basi ya Yelusalemi bafukami, bilongi na bango kino na se. **11** Miso na ngai elembi kobimisa mpinzoli, nazali komitungisa, libumu na ngai ezali kobaluka, motema na ngai ezali kotungisama mpo ete bato na ngai babebisami, mpo ete bana mpe bana oyo bazali komela mabele balembi-lembi banzoto na balabala ya engumba. **12** Bazalaki koloba na bamama na bango: « Epai wapi tokoki kozwa ble mpe masanga ya vino? » Ndenge bazalaki kokweya-kweya lokola bato oyo bazoki bapota minene na babalabala ya engumba, ndenge wana mpe bazalaki kokufa na maboko ya bamama na bango. **13** Naloba lisusu nini mpo na yo? Nakokanisa yo na nani, Yelusalemi, mboka kitoko? Nakokanisa yo na nani mpo ete nakoka kobondisa yo, Siona, mboka kitoko? Pota na yo ezali monene lokola ebale monene; nani akoki kobikisa yo? **14** Bimoniseli ya basakoli na yo ezalaki ya lokuta mpe ya pamba; balakisaki yo masumu na yo te mpo ete okende na bowumbu te: masakoli oyo bazwelaki yo ezalaki ya mabe mpe ya lokuta! **15** Bato nyonso oyo bolekelaka na nzela na yo bazali kobeta maboko na kokamwa, bazali kobeta piololo mpe koningisa mito mpo na Yelusalemi, mboka kitoko: « Boni, ezali solo engumba oyo bazalaki kobenga kitoko ekoka mpe esengo ya mokili mobimba? » **16** Banguna na yo nyonso bafungoli minoko na bango mpo na kotiola yo, bazali koseka yo mpe kolia minu na bango; bongo bazali koloba: « Tomeli ye! Tala mokolo oyo tozalaki kozela! Tokomi penza na mokolo yango mpe tomoni yango! » **17** Yawe asali makambo oyo abongisaki, akokisi liloba na Ye, nyonso oyo aloba wuta kala: akweyisi yo na mawa te, apesi nzela na banguna na yo ete balonga yo, atomboli liseke ya banguna na yo. **18** Mitema ya bato ezali koganga epai na Nkolo. Oh mir ya Siona, mboka kitoko, tika ete mpinzoli na yo ebima lokola ebale, butu mpe moyi, mpe miso na yo ekangama te! **19** Telema, ganga na butu ndenge bakengeli basalaka na butu; sopa motema na yo lokola mayi, na miso ya Nkolo, tombola maboko na yo epai na Ye mpo na bomoi ya bana na yo, oyo bazali kokufa nzala na babalabala nyonso. **20** Oh Yawe, tala mpe mona! Nani oyo osalela makambo ya boye? Boni, basi basengelaki solo kolia mbuma ya mabumu na bango to bana oyo bango moko babokoli? Boni, basengelaki solo koboma mosakoli mpe Nganga-Nzambe kati na Esika ya bule ya Nkolo? **21** Bibembe ya bilenge mpe ya mikolo elali-lali na babalabala; basali na ngai ya mibali mpe ya basi bakufi na mopanga! Obomi bango na mokolo ya kanda na Yo; obomi bango na mawa te! **22** Ndenge obengisaka bato na mokolo ya feti, ndenge wana mpe obengisaki pasi wuta na bangambo nyonso mpo na kosala ngai mabe. Na mokolo ya kanda ya Yawe, moto moko te abikaki to atikalaki na bomoi. Monguna na ngai abebisi bato oyo nazalaki kobokola mpe kobatela.

3 Nazali moto oyo amona pasi na nzela ya fimbu ya kanda na Ye. **2** Amemaki ngai mpe atambolisaki ngai kati na molili, kasi na pole te. **3** Solo, mokolo mobimba, azalaki kobalola loboko na Ye mpo na kotelemela ngai tango nyonso. **4** Abebisaki nzoto na ngai mpe poso na yango, abukaki mikuwa na ngai. **5** Mpo na kotelemela ngai, atongaki zingazinga na ngai mir ya ngenge mpe ya pasi. **6** Atongelaki ngai ndako ya kovanda kati na molili, lokola bato ya tango ya kala oyo bakufa. **7** Azingelaki ngai na bamir mpo ete nakima te; akangaki ngai na minyololo ya kilo. **8** Ezala soki nabeleli mpo na kosenga lisungi, azali koyoka libondeli na ngai te. **9** Akangaki nzela na ngai na mabanga minene mpe abebisaki banzela na ngai ya mike. **10** Azalaki mpo na ngai lokola ngombolo oyo ebongami,

lokola nkosi oyo ebombameli ngai; 11 apengwisaki ngai
nzela, apasolaki ngai mpe akomisaki ngai eloko ya pamba.
12 Abendaki tolotolo na Ye mpe akomisaki ngai esika na
Ye ya kobamba makonga. 13 Atobolaki motema na ngai,
na makonga oyo ewutaki na libenga na Ye. 14 Nakomaki
eloko ya liseki na miso ya bato na ngai nyonso; bazalaki
tango nyonso kotiola ngai na banzembo. 15 Atondisaki ngai
na matiti ya bololo mpe alangwisaki ngai na masanga ya
bololo. 16 Abukaki minu na ngai na mabanga, azindisaki
ngai na putulu. 17 Nazangaki kimia, nayebaki lisusu te nini
yango bolamu. 18 Boye nalobaki: « Lokumu mpe makambo
nyonso oyo natielaki elikya na Yawe esili! » 19 Nakanisi pasi
mpe minyoko na ngai, ezali lokola ngenge mpe masanga ya
bololo. 20 Tango nyonso nakanisaka yango, motema na ngai
ebukanaka. 21 Nzokande, tala makambo oyo nakanisaka;
oyo mpo na yango, nazalaka na elikya: 22 Bolamu ya Yawe
esili te, mawa na Ye ekomi nanu na suka te; 23 ekomaka ya
sika tongo nyonso. Solo, boyengebene na Yo ezali monene!
24 Namilobeli: « Yawe azali elikya na ngai; yango wana
nakotia motema epai na Ye. » 25 Yawe azali malamu mpo na
bato oyo batielaka Ye elikya, mpo na bato oyo balukaka Ye!
26 Ezali malamu kozela na kimia lobiko kowuta na Yawe! 27
Ezali malamu mpo na moto komema ekangiseli na ye wana
azali nanu elenge. 28 Tika ete avanda kimia mpe avanda ye
moko, pamba te Yawe nde alingi bongo mpo na ye. 29 Tika
ete atia elongi na ye na mabele: tango mosusu elikya ekoki
kozala. 30 Tika ete apesa litama mpo ete babeta ye mbata,
mpe tika ete atonda na soni! 31 Pamba te Nkolo abwakaka
moto te mpo na libela. 32 Ezala soki apesi etumbu, ayokaka
kaka mawa mpo na bolingo monene na Ye. 33 Ezalaka na
esengo te nde Yawe ayokisaka bato soni to atindelaka bato
pasi. 34 Tango banyataka na makolo bakangami nyonso ya
mokili, 35 tango babebisaka lokumu ya moto na miso ya
Ye-Oyo-Aleki-Likolo, 36 tango banyokolaka moto kati na
kosambisama, boni, Nkolo amonaka yango te? 37 Nani akoki
kaka kobimisa liloba mpo ete likambo esalema soki Nkolo
apesi yango nzela te? 38 Boni, ezali te wuta na monoko ya
Ye-Oyo-Aleki-Likolo nde pasi mpe bolamu ekomelaka bato?
39 Mpo na nini moto na bomoi amilela-lela tango bapesi ye
etumbu likolo ya masumu na ye? 40 Tokota na mozindo ya
kososola banzela na biso mpe totala malamu etamboli na
biso, bongo tozonga epai na Yawe; 41 totombola mitema
mpe maboko na biso epai ya Nzambe oyo azali na Lola
mpe toloba: 42 « Tosalaki masumu mpe totombokelaki Yo,
yango wana olimbisaki te. 43 Omizipaki na kanda ndenge
bamizipaka liputa, onyokolaki biso mpe obomaki na mawa
te. 44 Omizipaki lipata mpo ete mabondeli edusola te. 45
Okomisaki biso lokola eloko ya nkele mpe ya tina te na miso
ya bikolo. 46 Banguna na biso nyonso bafungolaki minoko
mpo na kotiola biso; 47 libula na biso ekomi: somo, mabulu,
kobebisama mpe kufa. » 48 Miso na ngai ezali kosopa
miluka ya mpinzoli mpo ete bato na ngai babebisami. 49
Miso na ngai ezali kobimisa mpinzoli tango nyonso mpe
ezali kolemba te, 50 kino tango Yawe akotala mpe akomona
wuta kuna na Lola. 51 Makambo oyo miso na ngai ezali
komona ezali koyokisa motema na ngai pasi likolo na bana
basi nyonso ya engumba na ngai. 52 Bato oyo bayinaka ngai
na pamba balukaki kokanga ngai lokola ndeke; 53 balukaki
koboma ngai kati na libulu, babwakelaki ngai mabanga; 54
mayi etondaki kino kozipa moto na ngai mpe nakanisaki
ete nakomi pene ya kokufa. 55 Nabelelaki Kombo na Yo,
Yawe, wuta na mozindo ya libulu. 56 Oyokaki ngai libondeli
na ngai: « Kokanga matoyi na Yo te wana nazali kobelela Yo
mpo ete oyoka kolela na ngai mpe nazwa lisungi kowuta
na Yo! » 57 Tango nabelelaki Yo, opusanaki pene na ngai
mpe olobaki: « Kobanga te! » 58 Nkolo, obundelaki ngai
solo, osikolaki bomoi na ngai! 59 Yawe, omonaki mabe oyo
basalaki ngai: longisa ngai! 60 Omonaki solo posa na bango
ya kozongisa mabe na mabe mpe mabongisi na bango ya
kosala ngai mabe. 61 Yawe, oyokaki mafinga na bango,
mabongisi na bango ya kosala ngai mabe, 62 maloba ya
bayini na ngai mpe makanisi na bango ya kosala ngai mabe.
63 Tala mpe mona bango! Ezala bavandi to batelemi, mosala
na bango: kotiola ngai na banzembo na bango. 64 Yawe,
pesa bango lifuti oyo ekoki na bango kolanda misala na
bango; 65 yeisa mitema na bango makasi, kweyisela bango
bilakeli mabe na Yo; 66 nyokola bango na kanda makasi na
Yo mpe bebisa bango na se ya Lola na Yo, Yawe!

4 Ndenge nini wolo ebungisi kongenga na yango, wolo ya
peto enzuluki! Mabanga ya talo oyo ya bule epanzani na
basonge ya babalabala nyonso. 2 Ndenge nini bana mibali
ya motuya ya Siona, oyo, na kala, bazalaki kozwa bango
lokola wolo ya peto, kasi bakomi lelo komona bango lokola
mbeki ya mabele, oyo mosali mbeki basili kosala! 3 Ata
mbwa ya zamba ezalaka na posa ya komelisa bana na
yango mabele; kasi bato na ngai bakomi mitema makasi
lokola maligbanga kati na esobe. 4 Likolo ya nzala, lolemo
ya mwana ekangami na likolo ya kati ya monoko na ye; bana
mike bazali kosenga bilei kasi moto moko te azali kopesa
bango yango. 5 Bato oyo na kala bazalaki kolia bilei ya kitoko
bakomi kokufakufa na babalabala; ba-oyo bakolaki na molato
ya motane bakomi sik'oyo kolalela matiti ya kopola. 6 Lisumu
oyo bato na ngai basali ezali monene koleka lisumu ya
Sodome, engumba oyo ebebisamaki na mbala moko wana

moto moko te asembolaki loboko na ye mpo na kotelemela yango. **7** Bana ya bakonzi na bango bazalaki kongala koleka mvula ya pembe, pembe koleka miliki; banzoto na bango ezalaki motane koleka langi ya motane penza, mpe lolenge na bango ezalaki lokola libanga na safiri. **8** Bilongi na bango ekomi mwindo koleka makala, bazali koyeba bango lisusu te na babalabala; poso na bango ya nzoto ekangami na mikuwa, ekawuki lokola koni. **9** Bato oyo bakufi na mopanga bazali malamu koleka ba-oyo bakufi na nzala: banzulukaka mpe bakondaka makasi mpo na nzala, mpo na kozanga bilei kowuta na bilanga. **10** Basi ya mitema malamu balambi, na maboko na bango, bana na bango moko; bana na bango bakomi bilei na bango kati na pasi oyo ekomeli bato na ngai. **11** Yawe asilikaki makasi koleka; asopaki kanda na Ye mpe apelisaki moto kati na Siona, moto oyo ezikisaki miboko na yango. **12** Bakonzi ya mabele mpe bikolo mosusu ya mokili bandimaki te ete banguna mpe bayini bakokaki kokota na bikuke ya Yelusalemi. **13** Kasi makambo wana esalemaki mpo na masumu ya basakoli ya Yelusalemi mpe mabe ya Banganga-Nzambe na yango, oyo basopaki kati na yango makila ya bato ya sembo. **14** Bakomaki sik'oyo koyengayenga na babalabala lokola bakufi miso, bakomaki mbindo na makila mpe moto moko te akokaki kosimba bilamba na bango. **15** Bato bazali koganga mpe koloba na bango: « Bolongwa awa, bato ya mbindo! Bolongwa awa, bolongwa awa, bosimba biso te! » Wana bazalaki kokima mpe kotelengana, bato ya bikolo mosusu bazalaki koloba: « Bavanda na esika oyo te! » **16** Yawe, Ye moko, apanzi bango, azali kotala bango lisusu te. Bapesaki Banganga-Nzambe lokumu te mpe bayokelaki mibange mawa te. **17** Miso na biso elembaki lisusu mpo na kozela na pamba lisungi; wuta na bandako milayi na biso ya kotalela na mosika, tozalaki kotala wana tozalaki kozela lisungi kowuta na ekolo songolo mpe pakala, kasi ebikisaki biso te. **18** Banguna na biso bazalaki kolanda matambe na biso; boye tokokaki lisusu te kotambola na babalabala na biso. Suka na biso ekomaki pene, mikolo na biso ekomaki ya kotanga, mpo ete tokomaki na suka. **19** Bato oyo bazalaki kolanda biso bazalaki mbangu koleka mpongo, na likolo; bazalaki kolanda biso na likolo ya bangomba mpe kotiela biso mitambo kati na esobe. **20** Mopakolami na Yawe, oyo totielaki motema akangami na mitambo na bango; nzokande tozalaki kokanisa boye na tina na ye: « Tokobika bomoi malamu na se ya bobatelami na ye kati na bikolo. » **21** Edomi, mboka kitoko, movandi ya mokili ya Utsi, sepela, zala na esengo! Kasi yo mpe, bakopesa yo kopo; okomela, okolangwa mpe okotikala bolumbu. **22** Siona, mboka kitoko, etumbu na yo ekosila; Nzambe akomema yo lisusu na bowumbu te. Kasi yo Edomi, mboka kitoko, Nzambe akopesa yo etumbu mpo na mabe na yo, mpe akobimisa masumu na yo na polele.

5 Oh Yawe, kanisa makambo oyo ekomeli biso! Tala mpe mona soni na biso! **2** Libula na biso ekeyi na maboko ya bapaya, bandako na biso ekeyi na maboko ya bato mosusu. **3** Tokomi lokola bana bitike, tozangi tata; bamama na biso bakomi lokola basi bakufisa mibali! **4** Tosengeli kofuta mbongo ata mpo na mayi na biso ya komela to mpe mpo na bakoni na biso! **5** Banguna na biso bazali kolanda biso, bakomi na sima ya mokongo; bongo biso tolembi nzoto, tozangi kimia. **6** Tokomi ata kobondela bato ya Ejipito mpe ya Asiri mpo ete bapesa biso bilei. **7** Solo batata na biso basalaki masumu, kasi bazali lisusu te, bongo biso tokomi komema mokumba ya etumbu na bango. **8** Bawumbu bakomi kokonza biso, mpe moto ata moko te amonani mpo na kokangola biso na maboko na bango. **9** Tozali kozwa bilei na biso na motuya ya bomoi na biso, likolo na mopanga ya babomi kuna na esobe. **10** Poso ya nzoto na biso ekomi moto lokola nde balekisi yango na mbabola, pamba te nzala ezali kotumba biso makasi. **11** Basambwisi basi kati na Siona, mpe bilenge basi oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te kati na bingumba ya Yuda. **12** Badiembiki bakalaka, na maboko na bango; mpe bapesi bakambi lokumu te. **13** Bilenge mibali bazali komema libanga oyo banikelaka ble; bongo bana mike bazali kotepatepa na se ya kilo ya bakoni. **14** Bakambi batika kokende na ekuke ya engumba, mpe bilenge batika kobeta mindule. **15** Esengo ezalaka lisusu te kati na mitema na biso, mabina na biso ebongwana matanga. **16** Mitole ekweyi wuta na mito na biso. Mawa na biso, mpo ete tosali masumu! **17** Soki mitema na biso ezali komona pasi mpe soki miso na biso ekomi komona molili, **18** ezali mpo ete ngomba Siona ebebisami, mpe mbwa ya zamba ekomi kovanda kuna. **19** Oh Yawe, ozali Mokonzi seko na seko; Kiti ya Bokonzi na Yo ekowumela libela na libela. **20** Mpo na nini obosana biso mpo na tango nyonso? Mpo na nini osundola biso tango molayi? **21** Oh Yawe, zongisa biso epai na Yo; mpe tokozonga penza! Yeisa mikolo na biso sika ndenge ezalaki na tango ya kala! **22** Boni, osundoli biso solo mpo na libela mpe otombokeli biso na kanda eleka ndelo?

Ezekieli

1 Ezalaki mokolo moko, mokolo ya mitano ya sanza ya minei, na mobu ya tuku misato, wana nazalaki pembeni ya ebale Kebari kati na bato oyo bakendeki na bowumbu, likolo efungwamaki mpe namonaki bimoniseli ya Nzambe. **2** Kaka na mokolo ya mitano ya sanza ya mobu wana, elingi koloba mobu ya mitano ya bowumbu ya mokonzi Yeoyakini, **3** Yawe alobaki na Ezekieli, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Buzi, pembeni ya ebale Kebari, kati na mokili ya bato ya Babiloni. Kuna, loboko na Yawe ezalaki likolo na ye. **4** Tango natalaki, namonaki mopepe moko ya makasi kowuta na ngambo ya nor; bongo mopepe yango ezalaki komema mapata minene nzela moko na mikalikali ya kongenga makasi, mpe kati na yango ezalaki kongenga lokola ebende kati na moto. **5** Na kati-kati na yango, namonaki biloko moko lokola bikelamu minei ya bomoi oyo ezalaki na lolenge ya moto. **6** Moko na moko kati na yango ezalaki na bilongi minei mpe mapapu minei. **7** Makolo na yango ezalaki esembolama, matambe na yango ezalaki lokola matambe ya mwana ngombe ya mobali mpe ezalaki kongenga lokola bronze oyo bapetola na moto. **8** Na se ya mapapu na yango, na bangambo na yango minei, ezalaki na maboko minei lokola maboko ya bato; mpe bikelamu nyonso minei ya bomoi ezalaki na bilongi mpe na mapapu na yango. **9** Mapapu na yango ezalaki kotutana moko na mosusu. Ekelamu moko na moko ezalaki kokende etala kaka na liboso mpe ezalaki kotala na sima te. **10** Tala ndenge bilongi na yango ezalaki: ekelamu moko na moko kati na nyonso minei ezalaki na elongi lokola ya moto (na liboso): elongi lokola ya nkosi na ngambo ya loboko ya mobali, elongi lokola ya ngombe ya mobali na ngambo ya loboko ya mwasi mpe elongi lokola ya mpongo (na sima). **11** Bilongi na yango ezalaki nde bongo. Mapapu na yango ezalaki efungwama na likolo; ekelamu moko na moko ezalaki na mapapu mibale: lipapu moko ezalaki kotutana na lipapu moko ya ekelamu mosusu; mpe mapapu mibale ezalaki kobomba nzoto na yango. **12** Moko na moko ezalaki kokende kaka liboso; ezalaki kokende bisika nyonso oyo Molimo azalaki kokamba yango mpe ezalaki kokende epai mosusu te. **13** Bikelamu yango ya bomoi ezalaki lokola makala ya moto to lokola koni oyo ezali kopela moto. Moto ezalaki kotambola-tambola kati na bikelamu yango, ezalaki kongenga mpe mikalikali ezalaki kobima kati na yango. **14** Bikelamu yango ezalaki kokende mpe kozonga lokola mikalikali. **15** Tango nazalaki kotala bikelamu yango, namonaki pine moko na mabele, pembeni ya ekelamu ya bomoi moko na moko, liboso ya bilongi na yango minei. **16** Tala ndenge bapine yango ezalaki mpe ndenge basala yango: ezalaki kongenga lokola libanga ya Krizolite mpe nyonso minei ezalaki ekokana; bongo na ndenge basala yango, ezalaki lokola moko kati na mosusu. **17** Tango ekelamu moko na moko ezalaki kotambola, ezalaki kokende na ngambo oyo moko ya bilongi na yango ekotala, kati na bangambo na yango minei; ezalaki kobaluka na ngambo mosusu te mpe bapine na yango ezalaki kotengama te soki bikelamu yango ezali kotambola. **18** Bajante ya bapine na yango ezalaki minene mpe somo: nyonso minei ezalaki etonda na miso zingazinga na yango. **19** Tango bikelamu ya bomoi ezalaki kotambola, bapine mpe ezalaki kotambola pembeni na yango; kasi soki epumbwe longwa na se, bapine mpe ezalaki kopumbwa. **20** Esika nyonso Molimo azalaki kokende, bikelamu yango mpe ezalaki kokende; bongo bapine mpe ezalaki komata elongo na yango, pamba te molimo ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati na bapine. **21** Tango bikelamu yango ezalaki kotambola, yango mpe ezalaki kotambola; soki etelemi, yango mpe ezalaki kotelema; soki epumbwe, yango mpe ezalaki kopumbwa elongo na bikelamu yango, pamba te molimo ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati na bapine. **22** Likolo ya mito ya bikelamu yango ya bomoi ezalaki na eloko moko lokola mapata ya likolo, oyo ezalaki kongenga makasi lokola libanga ya talo oyo ya krisitali. **23** Na se ya mapata yango, mapapu na yango ezalaki esembolama mpe etutana na mapapu ya baninga na yango; mpe moko na moko kati na bikelamu yango ezalaki na mapapu mibale oyo ezalaki kobomba nzoto na yango. **24** Tango bikelamu yango ezalaki kotambola, nazalaki koyoka makelele ya mapapu na yango lokola makelele ya bambonge ya ebale monene to lokola mongongo ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso to lokola lokito ya mampinga. Tango ezalaki kotelema, ezalaki kokitisa mapapu na yango. **25** Na likolo ya mito na yango, mongongo moko ezalaki koyokana wuta na likolo ya mapata oyo ezalaki; tango ezalaki kotelema, ezalaki mpe kokitisa mapapu na yango. **26** Boye, na likolo ya mapata oyo ezalaki na likolo ya mito na yango, ezalaki na eloko moko lokola libanga ya talo ya langi ya bule mpe lokola kiti ya bokonzi basala na safiri; mpe na likolo ya kiti ya bokonzi yango, ezalaki na elilingi moko oyo ezalaki lokola moto. **27** Namonaki lisusu ete likolo ya loketo na yango ezalaki kongenga lokola linzanza, zingazinga na yango ezalaki lokola moto, se ya loketo na yango ezalaki lokola moto; mpe mikalikali ya makasi ezingelaki yango. **28** Kongenga oyo ezingelaki yango ezalaki lokola monama na mapata na mokolo ya mvula; elilingi yango ezalaki lokola nkembo na Yawe. Tango namonaki

yango, nakweyaki, elongi na ngai kino na mabele, mpe nayokaki mongongo ya moto moko koloba na ngai.

2 Alobaki na ngai: « Mwana na moto, telema na makolo na yo; pamba te nazali na likambo ya koyebisa yo. »
2 Wana azalaki nanu koloba, Molimo akotaki kati na ngai mpe atelemisaki ngai na makolo na ngai; bongo nakomaki koyoka Ye koloba na ngai. **3** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, nazali kotinda yo epai ya bana ya Isalaele, ekolo ya bato ya mito makasi, bato oyo batombokelaka ngai. Wuta kala kino na mokolo ya lelo, bango mpe batata na bango batombokelaka kaka ngai. **4** Bato oyo epai wapi nazali kotinda yo, bazali mito makasi mpe mitema mabanga. Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi. › **5** Boye, ezala bayokeli yo to baboyi koyokela yo, mpo ete bazali libota ya batomboki, bakososola solo ete mosakoli moko azali kati na bango. **6** Bongo yo, mwana na moto, kobanga bango te mpe kobanga maloba na bango te, atako banzube mpe basende ezingeli yo mpe ozali kovanda elongo na koto. Kozala na somo ya makambo oyo bazali koloba te mpe kolenga liboso na bango te atako bazali batomboki. **7** Osengeli koyebisa bango maloba na ngai, ezala bayokeli yo to bayokeli yo te, mpo ete bazali batomboki. **8** Kasi yo, mwana na moto, yoka makambo oyo nazali koloba na yo. Kotombokela ngai te lokola libota ya batomboki oyo! Fungola monoko na yo mpe lia oyo nazali kopesa yo! » **9** Bongo natalaki mpe namonaki loboko moko esembolama kino epai na ngai mpe esimbaki mokanda lokola buku elingama. **10** Loboko yango efungolaki mokanda yango liboso na ngai. Na bangambo na yango nyonso mibale, bakomaki: basango ya bileli, ya mikakatano mpe ya pasi.

3 Bongo alobaki na ngai: « Mwana na moto, lia eloko oyo ezali liboso na yo, lia buku oyo elingama mpe kende koloba na libota ya Isalaele. » **2** Boye, nafungolaki monoko na ngai, mpe aleisaki ngai buku yango oyo elingama. **3** Alobaki na ngai lisusu: « Mwana na moto, lia mokanda oyo nazali kopesa yo mpe tondisa libumu na yo na yango. » Boye, naliaki yango, mpe ezalaki elengi na monoko na ngai lokola mafuta ya nzoyi. **4** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, kende sik'oyo na libota ya Isalaele mpe yebisa bango maloba na Ngai. **5** Otindami te epai ya bato oyo monoko na bango ezalaka pasi mpo na koloba mpe kososola, kasi epai ya bana ya Isalaele. **6** Otindami te kati na bikolo ebele oyo monoko na bango ezalaka pasi mpo na koloba mpe kososola. Solo, soki natindaki yo epai ya bikolo wana, balingaki kososola sango oyo omemeli bango. **7** Kasi libota ya Isalaele bakolinga koyokela yo te, mpo ete balingaka koyokela Ngai te; pamba te libota mobimba ya Isalaele bazali mitema mpe mito makasi. **8** Nakokomisa yo motema mpe moto makasi lokola bango. **9** Nakokomisa mbunzu na yo makasi lokola diama to mpe makasi koleka ata libanga. Kobanga te mpe kolenga te liboso na bango, atako bazali libota ya batomboki. » **10** Alobaki na ngai lisusu: « Mwana na moto, yoka malamu maloba oyo nakoloba na yo mpe batela yango malamu kati na motema na yo. **11** Kende sik'oyo epai ya bandeko na yo, oyo bozali elongo na bango kati na bowumbu; okoyebisa bango mpe, ezala bayokeli yo to baboyi koyokela yo, okoloba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi. › » **12** Boye, Molimo atelemisaki ngai mpe nayokaki sima na ngai makelele moko ya makasi: « Tika ete nkembo ya Yawe epambolama wuta na esika oyo Ye avandaka! » **13** Nayokaki lisusu makelele ya mapapu ya bikelamu ya bomoi, tango ezalaki kotutana lipapu moko na mosusu, makelele ya bapine mpe lokito moko ya makasi. **14** Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai mosika. Boye, nazalaki kokende na pasi na motema, mpe molimo na ngai etondisamaki na kanda; nzokande loboko na Yawe ezalaki kosala kati na ngai na nguya makasi. **15** Nakomaki kino na Teli-Avivi epai wapi bato oyo bamemaki na bowumbu bazalaki kovanda, pembeni ya ebale Kebari. Navandaki kuna elongo na bango mikolo sambo; nazalaki kokamwa mingi. **16** Sima na mikolo sambo, Yawe alobaki na ngai: **17** « Mwana na moto, nasili kotia yo mokengeli mpo na libota ya Isalaele; boye yoka maloba oyo nazali koloba mpe kebisa bango na Kombo na Ngai. **18** Soki Ngai nalobi na moto mabe: ‹ Solo, okokufa, › kasi yo okebisi ye te to oyebisi ye te ete atika nzela na ye ya mabe mpo ete abikisa bomoi na ye, moto wana ya mabe akokufa solo mpo na masumu na ye, kasi nakotanga makila na ye na moto na yo. **19** Kasi soki, yo, okebisi moto wana ya mabe, mpe atiki mabe na ye te to abongwani na nzela na ye ya mabe te, akokufa solo na masumu na ye, mpe yo okobikisa bomoi na yo. **20** Soki moto ya sembo atiki kosalela bosembo na ye mpe akomi kosala mabe, nakotia libaku liboso na ye, mpe moto yango akokufa, solo. Soki okebisaki ye te, akokufa penza mpo na masumu na ye, mpe bakotikala kokanisa lisusu te bolamu nyonso oyo ye asilaki kosala; kasi nakotanga makila na ye na moto na yo. **21** Kasi soki, yo, okebisi moto ya sembo mpo ete asala masumu te, bongo ye mpe asali masumu te, akobikisa solo bomoi na ye, pamba te ayoki likebisi na yo, mpe yo, okobikisa bomoi na yo. » **22** Loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai, mpe alobaki na ngai: « Telema mpe kende na lubwaku; nazali na makambo ya koyebisa yo kuna. » **23** Natelemaki mpe nakendeki na lubwaku. Nkembo ya

Yawe ezalaki kuna: ezalaki lokola nkembo oyo namonaki pembeni ya ebale Kebari. Boye nakweyaki elongi na ngai kino na mabele. **24** Bongo Molimo akotaki kati na ngai mpe atelemisaki ngai na makolo na ngai. Alobaki na ngai: « Kende komikangela kati na ndako na yo. **25** Yo, mwana na moto, bakokanga yo basinga, bakolinga-linga yo mpo ete okoka te kobima kati na bato. **26** Nakokangisa lolemo na yo na monoko na yo mpo ete okoka koloba te mpe okoka kopamela bango te, pamba te bazali libota ya batomboki. **27** Kasi tango nakoloba na yo mpe nakofungola monoko na yo mpo ete oyebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi. › Tika ete moto oyo akolinga koyoka ayoka, mpe oyo akoboya koyoka aboya na ye! Pamba te bazali libota ya batomboki. »

4 « Sik'oyo mwana na moto, kamata biliki ya kotumba, tia yango liboso na yo mpe koma na likolo na yango elilingi ya engumba Yelusalemi. **2** Sala yango lokola engumba oyo bazingela, oyo batonga mabulu ya kobombamela zingazinga na yango mpe oyo batelemisa bamir ya zelo mpo na kobombama, engumba oyo batonga milako zingazinga na yango, mpe telemisa bakonzi ya basoda oyo babongami mpo na kobundisa yango na zingazinga. **3** Kamata eteni ya linzanza, tia yango lokola mir ya ebende na kati-kati na yo mpe elilingi ya engumba oyo osili kokoma, mpe tika ete miso na yo etala yango. Bakozingela engumba yango ndenge kaka yo osili kozingela yango. Yango nde ekozala elembo mpo na libota ya Isalaele. **4** Bongo yo, lala na ngambo ya loboko na yo ya mwasi, tia na ngambo wana masumu ya libota ya Isalaele. Okomema masumu na bango mikolo nyonso oyo okolala na ngambo wana. **5** Ngai moko nakokatela yo motango ya mikolo, oyo ekokokana na motango ya mibu oyo libota ya Isalaele asali masumu: mikolo nkama misato na tuku libwa; mpe okomema solo masumu ya libota ya Isalaele na mikolo oyo. **6** Sima na yo kosilisa mikolo yango, lala lisusu na ngambo ya loboko na yo ya mobali mpe mema lisusu masumu ya libota ya Yuda. Nakateli yo mikolo tuku minei: mokolo moko mpo na mobu moko na moko. **7** Talisa elongi mpe loboko na yo na ngambo ya Yelusalemi oyo bazingela mpe sakola mabe na tina na yango. **8** Nakolinga-linga yo na basinga mpo ete okoka kobaluka na ngambo mosusu te kino tango okokokisa mikolo na yo ya etumbu. **9** Kamata ble mpe orje, madesu mpe misili, soya mpe masango, tia yango nyonso kati na mbeki moko kaka oyo babombelaka biloko. Ezali yango nde ekozala bilei oyo okobanda kolia tango nyonso, na mikolo nkama misato na tuku libwa oyo okowumela ya kolala na ngambo moko. **10** Bilei na yo ya mokolo na mokolo ekozala ya bagrame nkama mibale na tuku mibale, mpe okobanda kolia yango tango nyonso. **11** Okobanda komela tango nyonso litele moko ya mayi. **12** Okolia bilei basala lokola gato ya orje mpe okobanda kotumba yango na miso ya bato nyonso, na moto oyo bapelisa na nyei ya bato. » **13** Yawe alobaki: — Ezali na nzela wana nde bana ya Isalaele bakolia bilei ya mbindo kati na bikolo epai wapi nakobengana bango. **14** Bongo nalobaki: — Te, Nkolo Yawe! Natikala nanu komikomisa mbindo te! Wuta bolenge na ngai, natikala nanu kolia te nyama oyo ekufa yango moko to nyama oyo nyama ya zamba esila koboma! Te, monoko na ngai etikala nanu kolia mosuni ya mbindo te! **15** Alobaki na ngai: — Malamu mingi! Na esika ya nyei ya bato, napesi yo nyei ya ngombe mpo ete okoka kotumbela gato na yo. **16** Alobaki na ngai lisusu: — Mwana na moto, nakobebisa bilei nyonso oyo ezali na bibombelo ya Yelusalemi. Bato bakolia biteni mike ya mapa, na pasi na motema, mpe bakomela mayi na bakopo ya mike, na somo; **17** pamba te bilei mpe mayi ya komela ekokoma pasi mpo na kozwa. Moko na moko akokamwa mpo na moninga na ye mosusu; mpe bakobebisama likolo ya masumu na bango.

5 Sik'oyo, mwana na moto, kamata mopanga ya minu mpe salela yango lokola jileti mpo na kokata suki ya moto mpe mandefu na yo; kamata lisusu emekelo kilo mpe kabola suki yango na maboke. **2** Tango mikolo ya etumbu na yo ekosila, okotumba na moto kati na engumba ndambo moko kati na bandambo misato; okokamata ndambo moko mosusu kati na bandambo misato, okobeta-beta yango na mopanga zingazinga ya engumba, mpe okopanza ndambo moko mosusu kati na bandambo misato na mopepe, mpe Ngai nakolanda bango na mopanga. **3** Kasi kamata ndambo moke kaka ya suki, kanga yango na songe ya elamba na yo. **4** Bongo, na oyo ekotikala, bwaka ndambo na yango na moto mpo ete ezika. Boye, moto oyo ekobima kuna ekopanzana na libota mobimba ya Isalaele. **5** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala Yelusalemi! Natiaki yango na kati-kati ya bikolo, mpe bamboka minene ezingelaki yango. **6** Kasi likolo ya mitema mabe ya bato na yango, batombokelaki mibeko na Ngai mpe balandaki bikateli na Ngai te; basalaki mabe koleka bikolo mpe bamboka ya zingazinga, pamba te batiolaki mibeko na Ngai, batambolaki te kolanda mitindo na Ngai. **7** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola botambolaki na botomboki koleka bikolo oyo ezali zingazinga na bino, bolandaki mibeko mpe bikateli na Ngai te mpe bolandaki ata kutu bosembo ya bamboka oyo ezingelaki bino te; **8** mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Ngai moko nakotelemela yo, Yelusalemi, mpe nakopesa yo etumbu na miso ya bikolo. **9** Likolo ya makambo nyonso ya nkele oyo osalaka, nakosala yo makambo oyo natikala

nanu kosala te na tango ya kala mpe oyo nakotikala kosala te na mikolo ekoya. › **10** Yango wana, kati na bino, batata bakolia bana na bango, mpe bana bakolia batata na bango. Nakopesa bino etumbu mpe nakopanza bipai nyonso bato na bino nyonso oyo bakotikala na bomoi. **11** Mpe lisusu, na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe: ‹ Lokola bokomisi Ndako na Ngai ya bule mbindo na nzela ya banzambe na bino ya bikeko mpe makambo na bino ya nkele, nakolongola Ngai moko ngolu na Ngai na likolo na bino: liso na Ngai ekotala bino lisusu na mawa te mpe nakobikisa bino lisusu te. › **12** Ndambo moko kati na bandambo misato ya bato na yo bakokufa na bokono oyo ebomaka to na nzala makasi kati na bamir na yo; mpe ndambo moko kati na bandambo misato mosusu bakokufa na mopanga na libanda ya bamir na yo. Bongo, nakopanza ndambo moko kati na bandambo misato mosusu, na bisika mosusu mpe nakolanda bango na mopanga. **13** Kanda na Ngai ekosila kaka soki bazwi etumbu mpo na mabe na bango; nakokitisela bango kanda na Ngai mpe bakoyeba ete ezali Ngai Yawe nde nalobaki na zuwa na Ngai. **14** Yo Yelusalemi, nakobebisa yo, okoyokisama soni kati na bikolo nyonso oyo ezingeli yo mpe na miso ya bato nyonso oyo bakolekela na nzela na yo. **15** Okozala likambo ya soni, ya kotiola, ya liseki mpe ya soni makasi na miso ya bikolo oyo ezingeli yo, tango nakopesa yo etumbu na kanda mpe na kotomboka na Ngai ya makasi penza. » Ngai Yawe nde nalobi. **16** « Tango nakobwakela yo makonga na Ngai ya mike ya nzala makasi oyo ebomaka mpe oyo ebebisaka, nakosala bongo mpo na kosilisa koboma bino: nakoyeisa nzala makasi koleka kati na yo mpe nakolongola bilei na bibombelo na yo. **17** Nakotindela yo nzala makasi mpe banyama mabe mpo ete eboma bana na yo nyonso. Nakotindela yo mopanga mpe bokono ya makasi, nakosopa makila koleka kati na yo. Ngai Yawe nde nalobi. »

6 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, balola elongi na yo na ngambo ya bangomba ya Isalaele mpe sakola mabe na tina na yango. **3** Loba na yango: Oh bino bangomba ya Isalaele, boyoka liloba na Nkolo Yawe. Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na bangomba milayi, na bangomba mikuse, na mabulu mpe na mabwaku: ‹ Namibongisi mpo na kotindela bino mopanga mpe kobebisa bisambelo na bino ya likolo ya bangomba. **4** Nakobebisa bitumbelo na bino nyonso, nakobuka mike-mike bitumbelo na bino ya malasi ya ansa mpe nakoboma bato na bino liboso ya banzambe na bino ya bikeko. **5** Nakotanda bibembe ya bana ya Isalaele liboso ya banzambe na bango ya bikeko mpe nakopanza mikuwa na bino zingazinga ya bitumbelo na bino. **6** Bingumba ekotikala lisusu na bato te mpe bisambelo ya likolo ya bangomba ekobebisama na bisika nyonso oyo bokozala; mpo ete bitumbelo na bino etikala pamba mpe ebebisama, banzambe na bino ya bikeko ebukana biteni-biteni mpe ebebisama, bitumbelo na bino ya malasi ya ansa ebukana mpe biloko oyo maboko na bino esalaki ezala lisusu te. **7** Kati na bino, bato bakokufa na mopanga; bongo bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. **8** Kasi nakobikisa ndambo ya bato kati na bino: bakobika na mopanga tango nakopanza bino kati na mikili mpe bikolo. **9** Bongo, kati na bikolo nyonso epai wapi bakokende na bowumbu, bato oyo bakobika bakokanisa ngai tango nakobuka lolendo ya mitema na bango, oyo etonda na posa ya kosalela banzambe mosusu mpe nakobebisa miso na bango, oyo eboyaka kotala Ngai mpo na kotala banzambe na bango ya bikeko. Bango moko bakoyoka nkele mpo na mabe oyo basalaki mpe mpo na misala na bango nyonso ya mbindo. **10** Boye bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, mpe ete nakebisaki bango na pamba te ete nakotindela bango pasi. › **11** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Beta maboko na yo, tuta makolo na yo mpe ganga: ‹ Mawa! › mpo na misala mabe mpe misala ya mbindo ya libota ya Isalaele, pamba te bakokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka! **12** Moto oyo azali mosika akokufa na bokono oyo ebomaka, oyo azali pembeni akokufa na mopanga; mpe oyo atikali, bakozingela ye mpe akokufa na nzala makasi. Nakosilisa kanda na Ngai na banzoto na bango. **13** Boye, bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe tango bato na bango bakokufa na mopanga kati na banzambe na bango ya bikeko zingazinga ya bitumbelo na bango, na bangomba nyonso ya mikuse mpe na likolo ya bangomba nyonso ya milayi, na se ya banzete nyonso ya mibesu mpe na se ya terebente nyonso ya mobesu etonda na makasa, bisika oyo bazalaki kotumbela banzambe na bango ya bikeko ansa lokola mbeka ya solo kitoko. **14** Nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela bango mpe nakosala ete mokili na bango etikala lisusu na bato te, wuta na esobe kino na engumba Ribila, na bisika nyonso oyo bazali kovanda; boye bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. »

7 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na mokili ya Isalaele: ‹ Esili! Tango ya suka ebelemi mpo na mokili mobimba! **3** Tango ya suka ekoki sik'oyo mpo na yo, nakopelisela yo kanda na Ngai, nakosambisa yo kolanda etamboli na yo mpe nakofuta yo kolanda misala na yo nyonso ya mbindo. **4** Nakotala yo na liso ya mawa te mpe nakobikisa yo te; nakofuta yo solo kolanda etamboli na yo mpe kolanda misala ya mbindo oyo ezali kati na yo. Boye okoyeba solo ete Ngai

nazali Yawe. › **5** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Mawa! Pasi ya somo ezali koya! **6** Tango ya suka ebelemi! Ya solo, tango ya suka ebelemi penza! Etelemeli yo. Tala, tango yango esili kobelema! **7** Kobebisama ekokomela yo, yo movandi ya mokili! Tango yango ekoki, mokolo yango ebelemi, somo makasi ekoti, mpe esengo ezali lisusu te na likolo ya bangomba. **8** Nakomi pene ya kopelisela yo kanda na Ngai mpe ya kotombokela yo! Nakosambisa yo kolanda etamboli mpe misala na yo nyonso ya mbindo. **9** Nakotala yo na liso ya mawa te mpe nakobikisa yo te, nakofuta yo solo kolanda etamboli na yo mpe misala ya mbindo oyo ezali kati na yo. Boye okoyeba solo ete Ngai Yawe nde nabetaka. **10** Tala, mokolo yango nde yango oyo! Esili kobelema! Kobebisama eboti mbuma, lingenda ebimisi bafololo, lolendo ekoli! **11** Makambo mabe ekoli makasi mpe ekomi lokola fimbu mpo na kopesa etumbu na misala mabe; moto moko te kati na bato to kati na bato ebele akotikala; eloko moko te ekotikala, ezala bomengo to biloko ya motuya. **12** Tango ebelemi, mokolo yango ekoki. Tika ete mosombi moko te azala na esengo to moteki moko te azala na mawa, pamba te kanda makasi ezali kozela bato nyonso. **13** Moteki akozwa lisusu te motuya ya biloko oyo atekaki, ata soki azali nanu na bomoi; pamba te emoniseli oyo ezali kotalisa ete kobebisama ya bomengo ya mokili ekokokisama solo. Likolo ya masumu na bango, moto moko te kati na bango akobikisa bomoi na ye. **14** Ata soki babeti kelelo to bamibongisi ndenge nini, moto moko te akokende na bitumba; pamba te kanda na Ngai ezali likolo ya bato nyonso. **15** Mopanga ekoboma na libanda ya engumba, bokono oyo ebomaka mpe nzala makasi ekoboma kati na engumba; bato oyo bazali kati na mokili bakokufa na mopanga, mpe bato oyo bazali kati na engumba bakokufa na bokono oyo ebomaka mpe na nzala makasi. **16** Batikali bakokima na likolo ya bangomba; mpe kuna, bakokoma kolelalela lokola bibenga, moto na moto mpo na masumu na ye. **17** Maboko na bango nyonso ekolemba, mpe mabolongo na bango nyonso ekolemba lokola mayi. **18** Bakolata bilamba ya basaki mpe somo ekokanga bango; bilongi na bango ekotonda na soni, bakokokola suki ya mito na bango. **19** Bakobwaka palata na bango na babalabala, mpe wolo na bango ekomonana lokola eloko ya mbindo. Palata mpe wolo na bango ekozala na makoki te ya kobikisa bango na mokolo ya kanda ya Yawe. Palata mpe wolo yango ekosilisa baposa mpe nzala na bango te, pamba te yango nde ekweyisaki bango na masumu. **20** Basalaki lolendo mpo na kitoko mpe motuya ya biloko na bango ya monzele oyo basalaki na yango banzambe na bango ya bikeko mpe bililingi ya somo. Yango wana, nakokomisa biloko yango mbindo na miso na bango. **21** Nakokaba yango lokola bomengo ya bitumba na maboko ya bapaya mpe ya bato mabe ya mokili mpo ete babotola yango na makasi mpe basakanela yango. **22** Elongi na Ngai ekotala bango lisusu te, mpe bato mabe bakobebisa Esika na Ngai ya bule. Bongo, miyibi bakokota kuna mpe bakosambwisa yango. **23** Bomisalela minyololo mpo ete mokili etondi na babomi mpe engumba etondi na makambo mabe. **24** Nakotinda ekolo oyo eleki mabe kati na bikolo mpo ete eya kobotola bandako na bango; nakosilisa lolendo ya bato ya nguya mpe nakosambwisa bisika na bango ya bule. **25** Tango makambo oyo ya somo ekoya, bakoluka kimia kasi bakozwa yango te. **26** Pasi likolo ya pasi nde ekokomela bango, basango ya mabe na ya mabe nde ekolandana. Bakoluka bimoniseli na pamba epai ya basakoli; Banganga-Nzambe bakokoka lisusu te koteya malakisi ya Mobeko, mpe bakambi bakozanga toli ya kopesa. **27** Mokonzi akozala na matanga, mokambi akolata pili, mpe maboko ya bato ya mokili ekokoma kolenga. Nakofuta bango kolanda etamboli na bango mpe nakosambisa bango kolanda misala na bango. Boye, bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. › »

8 Na mobu ya motoba, na mokolo ya mitano ya sanza ya motoba, wana nazalaki ya kovanda kati na ndako na ngai, mpe bakambi ya Yuda bavandaki liboso na ngai, loboko ya Nkolo Yawe esimbaki ngai kuna. **2** Tango natalaki, namonaki elilingi moko lokola elongi ya moto. Eteni oyo ezalaki komonana lokola se ya loketo na yango ezalaki lokola moto, mpe lolenge ya eteni oyo ezalaki komonana lokola likolo ya loketo na yango ezalaki kongenga makasi lokola linzanza ya sika. **3** Asembolaki elilingi moko lokola loboko mpe asimbaki ngai na suki ya moto. Molimo atombolaki ngai na kati-kati ya se mpe likolo mpe amemaki ngai, kati na emoniseli ya Nzambe, kino na Yelusalemi, na ekotelo ya Ekuke ya nor ya lopango ya kati ya Tempelo, epai wapi batelemisaki nzambe ya ekeko oyo etumbolaka zuwa. **4** Nkembo ya Nzambe ya Isalaele ezalaki kuna ndenge kaka namonaki yango na emoniseli kati na lubwaku. **5** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, tala na ngambo ya nor. » Natombolaki miso na ngai mpe namonaki nzambe ya ekeko ya zuwa, na ekotelo ya Ekuke oyo ya nor ya etumbelo. **6** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, ozali komona makambo oyo bazali kosala, makambo mabe mpe ya nkele oyo libota ya Isalaele bazali kosala awa, makambo oyo ekokomisa Ngai mosika ya Esika na Ngai ya bule? Kasi okomona lisusu makambo oyo ezali mabe koleka. » **7** Amemaki ngai na ekotelo ya lopango. Tango natalaki, namonaki lidusu moko na mir. **8** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, tobola mir. »

Tango natobolaki yango, namonaki ekuke moko kuna. 9 Alobaki na ngai lisusu: « Kota; okomona makambo mabe mpe ya nkele oyo bazali kosala awa! » 10 Tango nakotaki, natalaki mpe namonaki ete bakomakoma na bamir bililingi ya miselekete mpe ya banyoka ya lolenge nyonso, ya banyama nyonso ya mbindo mpe ya banzambe nyonso ya bikeko ya libota ya Isalaele. 11 Bongo, liboso na yango, bakambi tuku sambo ya libota ya Isalaele batelemaki; mpe moko na moko kati na bango asimbaki mbabola oyo batumbelaka malasi: ezalaki kobimisa milinga ya solo ya ansa. Yazania, mwana mobali ya Shafani, azalaki mpe elongo na bango. 12 Molimo alobaki na ngai: « Mwana na moto, omoni makambo oyo bakambi ya libota ya Isalaele bazali kosala, moko na moko kati na esika ya bule ya nzambe na ye ya ekeko? Bazali koloba: ‹ Yawe azali komona biso te, Yawe asili na Ye kosundola mokili! › » 13 Alobaki lisusu: « Okomona bango ndenge bazali kosala makambo ya mbindo oyo eleki penza mabe. » 14 Bongo amemaki ngai lisusu na ekotelo ya Ekuke ya ngambo ya nor ya Tempelo ya Yawe; bongo namonaki basi bavandi wana, bazali kolela Tamuzi. 15 Alobaki na ngai: « Mwana na moto, omoni makambo oyo? Okomona lisusu makambo ya mbindo koleka oyo ya liboso. » 16 Akotisaki ngai kati na lopango ya kati ya Tempelo ya Yawe: na ekotelo ya Tempelo, bato tuku mibale na mitano bazalaki na kati-kati ya ndako moke ya kokotela na Tempelo mpe etumbelo; bapesaki mikongo na Tempelo ya Yawe mpe bilongi na bango ezalaki kotala na ngambo ya este; bazalaki kogumbama na kotalaka na ngambo ya este mpo na kogumbamela moyi. 17 Alobaki na ngai lisusu: « Mwana na moto, omoni? Boni, ezali penza pamba mpo na libota ya Yuda kosala makambo ya nkele oyo bazali kosala na esika oyo? Batondisa lisusu mokili na makambo na bango ya kanza mpo na kokoba kotumbola kanda na Ngai? Tala ndenge bazali kotombola mandalala kino na zolo! 18 Mpo na yango, Ngai mpe nakopesa bango etumbu na kanda, nakoyokela bango mawa te mpe nakobikisa bango te. Ata bagangi na matoyi na Ngai, nakoyoka bango te. »

9 Bongo nayokaki ye kobelela na mongongo makasi: « Bopusana awa, bino oyo bozali na mokumba ya kobebisa engumba! Tika ete moko na moko kati na bino asimba ebundeli na ye na loboko! » 2 Namonaki bato motoba koya wuta na nzela ya Ekuke oyo ya likolo, oyo etala na ngambo ya nor; moko na moko kati na bango asimbaki ebundeli oyo ebomaka na loboko na ye. Kati na bango, ezalaki na moto moko oyo alataki bilamba ya lino mpe azalaki na ekomeli na loketo na ye. Bakotaki na kati mpe batelemaki pene ya etumbelo ya bronze. 3 Nkembo ya Nzambe ya Isalaele elongwaki na likolo ya basheribe epai wapi ezalaki kowumela mpe ekendeki kino na ekotelo ya Tempelo; mpe Yawe abengisaki moto oyo alataki bilamba ya lino mpe azalaki na ekomeli na loketo na ye. 4 Yawe alobaki na ye: « Tambola kati na Yelusalemi mpe tia bilembo na bilongi ya bato oyo bazali komona pasi na mitema mpe bazali kolela likolo ya makambo nyonso ya nkele oyo ezali kosalema kati na engumba oyo. » 5 Wana nazalaki nanu koyoka, alobaki na bato mosusu: « Bolanda ye kati na engumba mpe boboma bato na mawa te, bobikisa ata moto moko te! 6 Boboma bampaka, bilenge, basali ya mibali, basali ya basi mpe bana mike; kasi bomeka kosimba te moto nyonso oyo azali na elembo na elongi. Bobanda na Esika na Ngai ya bule! » Boye babandaki na bampaka oyo bazalaki liboso ya Tempelo. 7 Alobaki na bango: « Bokomisa Tempelo mbindo mpe botondisa mapango na yango na bibembe. Bokende! » Babimaki mpe bakendeki koboma bato kati na engumba. 8 Tango bazalaki koboma bato, natikalaki ngai moko; nakweyaki elongi na ngai kino na mabele mpe nakomaki koganga: — Oh, Nkolo Yawe! Okosilisa solo koboma batikali nyonso ya Isalaele, na kopelisela Yelusalemi kanda na Yo? 9 Azongiselaki ngai: — Lisumu ya libota ya Isalaele mpe libota ya Yuda eleki monene makasi penza. Mokili etondi na makila, mpe engumba etondi na kozanga bosembo; pamba te bazali koloba: « Yawe asundoli mokili; Yawe azali komona eloko moko te. » 10 Yango wana, Ngai mpe nakotala bango na liso ya mawa te mpe nakobikisa bango te. Kasi nakotanga mabe na bango na mito na bango. 11 Moto oyo alataki elamba ya lino mpe azalaki na ekomeli na loketo na ye apesaki sango, na maloba oyo: « Nasali makambo oyo otindaki ngai. »

10 Tango natalaki, namonaki na mapata, na likolo ya mito ya basheribe, eloko moko lokola libanga ya talo oyo babengaka safiri; mpe na likolo ya libanga yango, eloko moko ezalaki komonana lokola kiti ya bokonzi. 2 Yawe alobaki na moto oyo alataki bilamba ya lino: « Leka kati na bapine oyo ezali na se ya basheribe, tondisa maboko na yo na makala ya moto oyo okozwa kati na basheribe mpe panza yango na engumba. » Mpe asalaki bongo na miso na ngai. 3 Nzokande, basheribe bazalaki na ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo tango moto wana akotaki, mpe lipata moko etondisaki lopango na yango ya kati. 4 Nkembo ya Yawe elongwaki na likolo ya basheribe mpe ekendeki na ekotelo ya Tempelo. Tempelo etondaki na lipata, mpe lopango na yango ya kati etondaki na kongenga ya Nkembo ya Yawe. 5 Makelele ya mapapu ya basheribe ezalaki koyokana na mosika kino na lopango ya libanda ya Tempelo

lokola mongongo ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, tango alobaka. 6 Tango Yawe apesaki mitindo na moto oyo alataki bilamba ya lino: « Kamata moto kati na bapine mpe kati na basheribe, » moto yango akotaki mpe atelemaki pembeni ya pine moko. 7 Bongo moko kati na basheribe asembolaki loboko na ye kino na moto oyo ezalaki na kati-kati na bango; akamataki ndambo ya makala ya moto kati na moto mpe atiaki yango kati na maboko ya moto oyo alataki bilamba ya lino. Moto yango azwaki yango mpe abimaki na libanda. 8 Na se ya mapapu ya basheribe, elilingi moko emonanaki lokola maboko ya moto. 9 Tango natalaki, namonaki bapine minei pene ya basheribe: pine moko pembeni ya sheribe moko; bongo bapine yango ezalaki kongenga lokola libanga ya Krizolite. 10 Bapine yango minei ezalaki ndenge moko, ezalaki komonana lokola moko kati na mosusu. 11 Soki ezali kotambola, ekendaka na bangambo nyonso minei oyo elongi ya basheribe ekotala; mpe bapine yango ezalaki kotengama te soki basheribe bazali kotambola. Basheribe bazalaki kokende na bangambo nyonso oyo bilongi na bango ezalaki kotala, mpe bazalaki kobaluka na bangambo mosusu te. 12 Nzoto mobimba ya moko na moko kati na bango, ezala mokongo to maboko to mpe mapapu na bango, ezalaki etonda na miso, ndenge bapine na bango minei ezalaki. 13 Nayokaki ete bazali kobenga bapine yango « bapine ya mopepe ya kayina. » 14 Sheribe moko na moko azalaki na bilongi minei: elongi ya liboso ezalaki lokola elongi ya sheribe, ya mibale lokola elongi ya moto, ya misato lokola elongi ya nkosi mpe ya minei lokola elongi ya mpongo. 15 Bongo basheribe bapumbwaki na likolo makasi. Ezalaki bikelamu ya bomoi oyo namonaki pembeni ya ebale Kebari. 16 Soki basheribe bazali kotambola, bapine oyo ezalaki na mipanzi na bango ezalaki mpe kotambola. Soki bafungoli mapapu na bango mpo na kopumbwa longwa na se, bapine yango mpe ezalaki kokabwana na bango te, kasi nde ezalaki ya kokangana na mipanzi na bango. 17 Soki basheribe batelemi, yango mpe ezalaki kotelema; soki bapumbwe, yango mpe ezalaki kopumbwa elongo na bango, pamba te molimo ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati na yango. 18 Nkembo ya Yawe elongwaki na ekotelo ya Tempelo mpe ekendeki kotelema na likolo ya basheribe. 19 Wana nazalaki kotala, basheribe bafungolaki mapapu na bango mpe bapumbwaki longwa na se; mpe tango bazalaki kokende, bapine yango mpe ezalaki kokende elongo na bango. Batelemaki na ekotelo ya Ekuke ya ngambo ya este ya Tempelo ya Yawe, bongo nkembo ya Nzambe ya Isalaele ezalaki likolo na bango. 20 Ezalaki nde bikelamu ya bomoi oyo namonaki na se ya Nzambe ya Isalaele pembeni ya Kebari; mpe nasosolaki ete ezali basheribe. 21 Moko na moko kati na bango azalaki na bilongi minei mpe mapapu minei; bongo na se ya mapapu na bango, ezalaki na elilingi moko lokola maboko ya moto. 22 Bilongi na bango ezalaki ndenge moko na oyo namonaki pene ya Kebari. Moko na moko azalaki kotambola kaka liboso.

11 Bongo Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai kino na ekuke ya Tempelo ya Yawe, oyo etala na ngambo ya este. Bato tuku mibale na mitano bazalaki wana na ekotelo ya ekuke; mpe namonaki kati na bango: Yazania, mwana mobali ya Azuri, mpe Pelatia, mwana mobali ya Benaya, oyo bazalaki bakambi ya bato. 2 Yawe alobaki na ngai: « Mwana na moto, tala bato oyo basalaka mabongisi ya mabe mpe bapesaka batoli ya mabe kati na engumba oyo. 3 Balobaka: ‹ Boni, tango ya kotonga bandako ekoki nanu te? Engumba oyo ezali lokola nzungu, mpe biso, tozali lokola misuni. › 4 Yango wana, sakola makambo ya mabe na tina na bango; sakola, mwana na moto! » 5 Molimo na Yawe akitaki likolo na ngai mpe ayebisaki ngai ete naloba: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Tala makambo oyo bozali koloba, bino bakambi kati na Isalaele! Kasi Ngai nayebi makambo oyo bozali kokanisa. 6 Bobomi bato ebele kati na engumba oyo mpe botondisi babalabala na yango na bibembe. 7 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: engumba oyo ezali solo nzungu, mpe bibembe oyo bobwaki kuna, yango nde misuni; kasi Ngai, nakobengana bino kati na yango. 8 Bozali kobanga mopanga? Solo, Ngai, nakotindela bino mopanga, elobi Nkolo Yawe; 9 nakobengana bino na engumba oyo, nakokaba bino na maboko ya bapaya mpe nakopesa bino etumbu. 10 Bokokufa na mopanga, nakosambisa bino na bandelo ya mokili ya Isalaele, bongo bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. 11 Engumba oyo ekotikala te kozala nzungu mpo na bino, mpe bino bokotikala te kozala misuni kati na yango; nakosambisa bino na bandelo ya mokili ya Isalaele. 12 Mpe bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, pamba te bolandaki te bikateli na Ngai mpe botosaki te mibeko na Ngai, kasi bolandaki nde bizaleli ya bikolo ya bapaya oyo bazingeli bino. » 13 Nzokande, wana nazalaki nanu kosakola, Pelatia, mwana mobali ya Benaya, akufaki. Nakweyaki, elongi na ngai kino na mabele, mpe nagangaki na mongongo makasi: « Oh Nkolo Yawe! Okosilisa solo koboma penza ndambo ya bana ya Isalaele, oyo batikali na bomoi? » 14 Yawe alobaki na ngai: 15 « Mwana na moto, ezali epai ya bato na yo, bandeko na yo ya makila mpe ndako mobimba ya Isalaele nde bato ya Yelusalemi balobaki: ‹ Bozala mosika na Yawe; mokili oyo epesamelaki biso lokola libula na biso. › 16 Yango wana, loba: ‹ Tala

liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Atako nabenganaki bango kati na bikolo mpe napanzaki bango kati na mabota, kasi nazalaki mpo na bango lokola ndako ya bule kati na bikolo epai wapi bakendeki. › **17** Mpo na yango, loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosangisa bino wuta na bikolo, nakozongisa bino wuta na mikili epai wapi napanzaki bino mpe nakozongisela bino lisusu mokili ya Isalaele. › **18** Bakozonga kuna mpe bakolongola bililingi na yango nyonso ya mbindo elongo na banzambe nyonso ya bikeko. **19** Nakopesa bango motema ya sika mpe nakotia kati na bango molimo ya sika; nakolongola kati na bango motema ya libanga mpe nakopesa bango motema ya mosuni, **20** mpo ete balanda bikateli na Ngai mpe batosa mibeko na Ngai. Bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango. **21** Kasi mpo na bato oyo bapesa mitema na bango epai ya bililingi ya mbindo mpe banzambe ya bikeko mpo na kokoba kosalela yango, nakofuta bango kolanda misala na bango, elobi Nkolo Yawe. » **22** Na tango wana, basheribe bafungolaki mapapu na bango mpe bapine ekomaki kobaluka na mipanzi na bango; boye nkembo na Nzambe ya Isalaele ezalaki na likolo na bango. **23** Nkembo na Yawe emataki na likolo longwa kati na engumba mpe ekendeki kotelema na likolo ya ngomba oyo ezalaki na este ya Yelusalemi. **24** Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai kati na Babiloni epai ya bato oyo bakendeki na bowumbu. Makambo oyo ezalaki kosalema kati na emoniseli oyo Molimo ya Nzambe apesaki ngai. Mpe emoniseli oyo namonaki esilaki. **25** Bongo nayebisaki bato oyo bazalaki na bowumbu makambo nyonso oyo Yawe alakisaki ngai.

12 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, ozali kovanda kati na libota ya batomboki; bazalaka na miso ya kotala kasi bamonaka te, bazalaka na matoyi ya koyoka kasi bayokaka te, pamba te bazali libota ya batomboki. **3** Yango wana, mwana na moto, kangisa bisaka na yo lokola moto oyo azali kokende na bowumbu mpe kende na bowumbu na moyi makasi, na miso na bango. Telema na esika oyo ozali mpe kende na esika mosusu na miso na bango; tango mosusu bakoki kososola, atako bazali libota ya batomboki. **4** Bimisa bisaka na yo na libanda, na moyi makasi na miso na bango; mpe na pokwa, kende ndenge bato bakendaka na bowumbu na miso na bango. **5** Tobola mir na miso na bango mpe bimisa bisaka na yo na lidusu oyo okosala. **6** Tia yango na mapeka na yo na miso na bango, mpe kende na yango na butu. Bomba elongi na yo mpo ete okoka komona mokili te, pamba te nalingi ete ozala elembo mpo na libota ya Isalaele. » **7** Boye, nasalaki makambo oyo atindaki ngai: na moyi, nabimisaki bisaka na ngai lokola moto oyo azali kokende na bowumbu; na pokwa, maboko na ngai etobolaki mir, bongo na butu, nabimisaki bisaka na ngai mpe natiaki yango na mapeka, na miso na bango. **8** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Yawe alobaki na ngai: **9** « Mwana na moto, libota ya batomboki ya Isalaele oyo, batunaki yo te: ‹ Ozali kosala nini? › **10** Yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lisakoli oyo ezali na tina na mokambi oyo azali na Yelusalemi elongo na libota mobimba ya Isalaele, oyo bazali kuna. › **11** Loba na bango: ‹ Nazali elembo mpo na bino. › Ndenge Ngai nasali, ndenge wana mpe ekosalema epai na bango: bakokende na bowumbu lokola bakangami. **12** Mokambi oyo azali kati na bango akotia bisaka na ye na mapeka mpe akokima na butu; bakotobola mir mpo na kobimisa ye na lidusu oyo bakosala. Akobomba elongi na ye mpo ete amona mokili te. **13** Nakotiela ye motambo na Ngai, mpe akokangama penza na motambo yango; nakomema ye na Babiloni, mokili ya bato ya Chalide; kasi akomona yango te mpe akokufela kuna. **14** Nakopanza bato na ye, oyo atielaka motema na bisika nyonso: bakalaka mpe mampinga na ye; mpe nakolanda bango na mopanga ya minu. **15** Bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakopanza bango kati na bikolo mosusu mpe kati na mikili mosusu. **16** Kasi kati na bango, nakobikisa ndambo ya bato oyo bakokufa te na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka, mpo ete batatola misala na bango nyonso ya mbindo kati na bikolo epai wapi bakokende. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. » **17** Yawe alobaki na ngai: **18** « Mwana na moto, zala na kolenga wana ozali kolia bilei mpe zala na pasi na motema mpe na komitungisa wana ozali komela mayi na yo; **19** mpe loba na bato ya mokili oyo: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi epai ya bavandi ya Yelusalemi mpe ya mokili ya Isalaele: Bakolia bilei na bango na kobanga mpe bakomela mayi na bango na somo; pamba te bakobotola na makasi biloko nyonso ya mokili na bango, likolo ya mabe nyonso ya bavandi na yango. **20** Bingumba oyo bato bavandaka ekobebisama mpe mokili ekotikala lisusu na bato te, mpe bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › » **21** Yawe alobaki na ngai: **22** « Mwana na moto, bolobaka lisese nini kati na mokili ya Isalaele: ‹ Mikolo ezali koleka mpe bimoniseli ezali kokokisama te? › **23** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosukisa lisese oyo mpe nakosala ete balobaka yango lisusu te kati na Isalaele. › Loba na bango lisusu: ‹ Tango ekomi pene oyo bimoniseli nyonso ekokokisama. **24** Bimoniseli mpe masakoli ya lokuta ekozala lisusu te kati na bana ya Isalaele. **25** Kasi Ngai Yawe, nakoloba maloba oyo nalingi koloba, mpe maloba yango ekokokisama na mwa tango moke; pamba te kaka na

tango oyo bozali na bomoi, bino libota ya batomboki, Ngai nakokokisa maloba nyonso oyo nakoloba, elobi Nkolo Yawe. › » **26** Yawe alobaki na ngai: **27** « Mwana na moto, libota ya Isalaele bazali koloba: ‹ Emoniseli ya moto oyo ekosalema na yango lobi te mpe masakoli na ye ekokokisama sima na mibu ebele penza. › **28** Yango wana, loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Liloba na Ngai ata moko te ekowumela lisusu mpo na kokokisama. Maloba nyonso oyo nakoloba ekokokisama, elobi Nkolo Yawe. › »

13 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, sakola mabe na tina na basakoli ya Isalaele, oyo bazali kosakola sik'oyo; loba na ba-oyo bazali kosakola makambo oyo ezali kowuta na mitema na bango moko: ‹ Boyoka Liloba na Yawe! **3** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na basakoli ya bazoba, oyo balandaka makanisi ya mitema na bango moko! Nzokande bamonaki eloko moko te. **4** Oh Isalaele, basakoli na yo bazali lokola bambwa ya zamba kati na bisika oyo etonda na biloko ebeba. **5** Bomataki te na mir mpo na kobamba madusu mpe kozingela libota ya Isalaele na mir zingazinga mpo na kobatela yango na tango ya bitumba, na mokolo ya Yawe. **6** Bimoniseli na bango ezali ya pamba, mpe masakoli na bango ezali ya lokuta. Balobaka: 'Tala makambo oyo Yawe alobi,' nzokande Ngai Yawe, natindi bango te. Mpe bazelaka ete maloba na bango ekokisama! **7** Boni, bimoniseli na bino ezalaka ya pamba te, mpe masakoli na bino ezalaka ya lokuta te, atako bolobaka: 'Tala makambo oyo Yawe alobi,' nzokande Ngai nalobi na bino ata liloba moko te? **8** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mpo ete bolobaka masakoli ya pamba mpe bimoniseli ya lokuta, Ngai moko natelemeli bino, elobi Nkolo Yawe. **9** Loboko na Ngai ekobeta basakoli oyo balobaka masakoli ya pamba mpe bimoniseli ya lokuta: bakozala na esika te kati na lisanga ya bato na Ngai, bakombo na bango ekokomama te kati na buku ya libota ya Isalaele, bakokoma te kino na mokili ya Isalaele. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. **10** Boye, lokola bapengwisaka bato na Ngai tango balobaka: 'Kimia,' na tango kimia ezali te; lokola bapakolaka potopoto ya pembe na mir oyo bato na Ngai basili kotonga, **11** yebisa bato oyo bapakolaka yango potopoto ya pembe ete mir ekokweya. Nakonokisa mvula moko ya makasi mpe ya mabanga, bongo mipepe makasi ekotomboka. **12** Tango mir yango ekokweya, bato bakotuna bino: 'Mosala nini penza potopoto ya pembe esali?' **13** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakotinda mopepe moko ya makasi, kati na kanda na Ngai, mpe nakonokisa mvula moko ya makasi mpe ya mabanga, kati na kotomboka na Ngai, mpo na kobebisa nyonso nye. **14** Nakokweyisa mir oyo bopakolaki potopoto ya pembe mpe nakolalisa yango kino na se, mpo ete miboko na yango emonana. Tango mir yango ekokweya, ekoboma bino; mpe na bongo bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **15** Nakokweyisela mir mpe bato oyo bapakolaki yango potopoto ya pembe kanda na Ngai; nakoloba na bino: 'Mir ezali lisusu te! Bato oyo bazalaki kopakola yango potopoto ya pembe bazali lisusu te; **16** basakoli ya Isalaele oyo bazalaki kosakola na tina na Yelusalemi mpe komona bimoniseli ya kimia mpo na yango, nzokande kimia ezali na yango te, bazali lisusu te, elobi Nkolo Yawe.' › **17** Boye, yo, mwana na moto, tala mpe telemela bilenge basi ya Isalaele, oyo bazali kosakola kolanda makanisi ya mitema na bango moko! Sakola mabe na tina na bango **18** mpe loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na basi oyo balataka basinga ya maji na maboko na bango mpe batongaka bitambala mpo na mito ya bato ya ndenge na ndenge mpo na kotiela bomoi na bango mitambo! Bokanisi ete bokotiela bomoi ya bato na Ngai mitambo mpo ete botikala bino moko kaka na bomoi? **19** Bozali kobebisa bosantu ya Kombo na Ngai liboso ya bato na Ngai mpo na ndambo ya mbuma ya orje mpe ndambo ya mapa! Tango bozali kokosa bato na Ngai, oyo bazali koyoka makambo ya lokuta, bozali nde koboma bato oyo basengelaki kokufa te, mpe kotika na bomoi bato oyo basengelaki te kozala na bomoi. **20** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Natelemeli basinga na bino ya maji, oyo bozali kosalela mpo na kotiela bato na Ngai mitambo lokola bandeke, nakokata-kata yango mpe nakolongola yango na maboko na bino; mpe nakokangola bomoi ya bato oyo bokangaki na mitambo lokola bandeke. **21** Nakopasola bitambala na bino mpe nakokangola bato na Ngai na maboko na bino; bakokweya lisusu te na se ya bokonzi na bino! Mpe na bongo bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **22** Lokola bozali kolembisa mitema ya bato ya sembo na nzela ya lokuta na bino, nzokande Ngai moko nalembisaki bango mitema te; lokola bozali kolendisa bato mabe ete bakangama na etamboli na bango ya mabe mpo ete babikisa bomoi na bango te, **23** bokomona lisusu te bimoniseli na bino wana ya pamba mpe bokoloba lisusu masakoli te; nakobikisa bato na Ngai na maboko na bino, mpe, na bongo, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › »

14 Kati na bakambi ya Isalaele, ndambo bayaki epai na ngai mpe bavandaki liboso na ngai. **2** Bongo Yawe alobaki na ngai: **3** « Mwana na moto, bato oyo bazali kotia mitema epai ya banzambe ya bikeko. Bongo lokola bazali kotia banzambe ya bikeko liboso na bango, ekobetisa bango mabaku oyo ekokweyisa bango na masumu. Boni,

natikela bango lisusu nzela ya kotuna Ngai toli? 4 Mpo na yango, loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Soki moto ya Isalaele atie motema epai ya banzambe ya bikeko oyo ekobetisa ye mabaku mpe ekokweyisa ye na masumu, bongo atie yango liboso na ye mpe akei epai ya mosakoli, Ngai moko Yawe nde nakoyanola ye kolanda motango ya banzambe na ye ya bikeko. 5 Nakosala bongo mpo na kozongisa lisusu epai na Ngai, mitema ya bana ya Isalaele oyo batikaki Ngai mpo na kolanda banzambe ya bikeko. › 6 Yango wana, loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Bobongola mitema! Bopesa banzambe na bino ya bikeko mikongo mpe botika misala na bino ya mbindo! 7 Soki moto moko ya Isalaele to mopaya nyonso oyo avandi kati na Isalaele akabwani na Ngai, atie motema na ye na banzambe ya bikeko mpe atie liboso na ye banzambe yango ya bikeko oyo ekobetisa ye mabaku mpe ekokweyisa ye na masumu, bongo akei epai ya mosakoli mpo na kotuna Ngai toli na nzela na ye, Ngai moko Yawe nde nakoyanola ye. 8 Nakotombokela moto wana, nakokomisa ye elembo mpe lisese epai na bato mpe nakolongola ye na molongo ya bato na Ngai. Na bongo, bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. 9 Soki mosakoli moko akosami mpe asakoli makambo, ezali Ngai moko Yawe nde napengwisi ye. Boye, nakosembola loboko na Ngai mpo na kopesa ye etumbu, mpe nakobeta ye kati na bato na Ngai, Isalaele. 10 Bango mibale, mosakoli yango mpe moto oyo akei kotuna ye toli, bakomema mikumba ya masumu na bango. 11 Na bongo, bato ya Isalaele bakokabwana na Ngai lisusu te mpe bakomikomisa lisusu mbindo te na nzela ya masumu na bango; kasi bakozala bato na Ngai, mpe Ngai, nakozala Nzambe na bango, elobi Nkolo Yawe. › » 12 Yawe alobaki na ngai: 13 « Mwana na moto, soki bato ya ekolo moko basali masumu liboso na Ngai mpe batamboli na boyengebene te, bongo Ngai nasemboli loboko na Ngai mpo na kopimela bango bilei mpe kotindela bango nzala makasi mpo ete ezala bato to banyama bakufa, 14 ata soki bato misato oyo, ‹ Noa, Daniele mpe Yobo, › bazalaki kati na bavandi ya ekolo yango, bango misato kaka nde balingaki kobika mpo na bosembo na bango, elobi Nkolo Yawe. 15 To soki natindi banyama mabe kati na ekolo yango mpo ete eboma bavandi na yango, mpe mpo ete ekolo yango etikala lisusu na bato te mpe bato balekela lisusu wana te mpo na banyama mabe yango; 16 na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki bato oyo misato bazalaki kuna, balingaki kokoka te kobikisa bana na bango ya mibali mpe ya basi; bango misato kaka nde balingaki kobika, kasi ekolo elingaki kotikala lisusu na bato te. 17 To soki natindi mopanga ete eboma bato ya ekolo wana mpe nalobi: ‹ Tika ete mopanga eleka na mokili mobimba! › Soki nabomi bato mpe bibwele na yango; 18 na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki bato oyo misato bazalaki kuna, balingaki kokoka te kobikisa bana na bango ya mibali mpe ya basi; bango misato kaka nde balingaki kobika. 19 To soki natindi kati na mokili yango bokono oyo ebomaka mpe nasopeli yango kanda na Ngai mpo na kosopa makila, koboma bato mpe bibwele ya mokili yango; 20 na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki Noa, Daniele mpe Yobo bazalaki kati na bavandi na yango, balingaki kokoka te kobikisa ata mwana moko ya mobali to ya mwasi; bango misato kaka nde balingaki kobika mpo na bosembo na bango. 21 Kasi tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Atako natindeli Yelusalemi bitumbu na Ngai oyo minei ya somo: mopanga, nzala makasi, banyama mabe mpe bokono oyo ebomaka, mpo na kosilisa koboma bato mpe bibwele na yango, 22 ekozala na ndambo ya bato oyo bakobika: bana mibali mpe ya basi. Bakoya epai na bino; mpe tango bokomona bizaleli mpe misala na bango, bokobondisama mpo na pasi oyo natindelaki Yelusalemi, mpo na bitumbu nyonso oyo natindelaki yango. 23 Solo, bokobondisama tango bokomona bizaleli mpe misala na bango; pamba te bokososola ete ezali na pamba te nde nasalaki makambo oyo nyonso kati na Yelusalemi, elobi Nkolo Yawe. »

15 Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, nzete ya vino eleki banzete mosusu na nini? Bitape na yango eleki bitape ya banzete mosusu ya zamba na nini? 3 Bakoki solo kobimisa libaya na nzete ya vino mpe kosalela yango eloko ya tina penza? Bakoki solo kosalela yango bisimbelo ya kotiela biloko likolo? 4 Sima na kobwaka yango na moto, moto ezikisaka basonge mpe kati na yango; boye ndenge nini bakoki kosalela yango penza eloko ya malonga? 5 Soki kutu bakoki kosalela yango eloko ya malonga te tango ezali nanu mobimba, bongo ndenge nini bakoki kosalela yango eloko ya malonga tango moto esili kozikisa mpe kotumba yango? 6 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ndenge nabwakaka na moto nzete ya vino kati na banzete mosusu ya zamba, ndenge wana mpe nakosala bavandi ya Yelusalemi. 7 Nakotelemela bango penza; ezala babimi na moto, moto mosusu ekotumba bango. Na bongo, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe tango nakopesa bango etumbu: 8 Nakosala ete mokili na bango etikala lisusu na bato te mpo ete batambolaki na boyengebene te, basalaki makambo ya nkele elobi Nkolo Yawe. »

16 Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, lakisa Yelusalemi misala na ye ya mbindo! 3 Yebisa ye boye: ‹

Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi epai ya Yelusalemi: Bokoko
mpe mbotama na yo etalisaka ete ozali moto ya Kanana;
tata na yo azalaki moto ya Amori, mpe mama na yo azalaki
moto ya Iti. **4** Na mokolo ya mbotama na yo, bakataki yo
motolu te, basukolaki yo na mayi te mpo ete okoma peto,
batikalaki kopakola yo mungwa te mpe bazipaki yo bilamba
te. **5** Moto moko te ayokelaki yo mawa mpo na kosalela yo
ata moko kati na makambo wana. Nzokande, na mokolo ya
mbotama na yo, bayinaki yo mpe babwakaki yo na zamba
mpo ete bazalaki na somo makasi ya komona yo. **6** Boye,
Ngai nalekelaki wana mpe namonaki ndenge nini ozalaki
kobunda-bunda na kufa kati na makila. Bongo nalobaki na
yo: 'Okozala na bomoi atako ozali kobaluka na makila!' **7**
Nakolisaki yo lokola nzete ya elanga. Bongo tango okolaki
penza mpe oyaki monene, okomaki kitoko makasi koleka;
tolo na yo ebimisaki mabele, mpe bapwale na yo ekolaki.
Kasi ozalaki na yo kaka bolumbu tango nyonso, ozalaki na
bilamba te. **8** Sima na mikolo, tango nalekelaki lisusu wana
mpe namonaki yo, nasosolaki ete okokisi mibu ya libala.
Nakamataki elamba na Ngai mpe nazipaki bolumbu na yo;
nalapaki ndayi ete nakosala boyokani ya libela elongo na
yo, elobi Nkolo Yawe. Mpe na bongo, okomaki ya Ngai.
9 Nasukolaki yo na mayi mpo na kolongola makila oyo
ekangamaki yo na nzoto, mpe napakolaki yo mafuta ya solo
kitoko. **10** Nalatisaki yo elamba ya talo batonga bililingi na
basinga mpe basapato ya kitoko oyo basala na baposo
ya banyama; nalatisaki yo bilamba ya lino ya kitoko mpe
nazipaki yo bilamba ya talo. **11** Nalatisaki yo babiju, mayaka
na maboko mpe na kingo. **12** Nalatisaki yo lopete na zolo,
biloko ya matoyi mpe motole ya kitoko na moto. **13** Boye,
olataki biloko ya wolo mpe ya palata; bilamba na yo ezalaki
ya lino ya kitoko, bilamba ya talo batonga bililingi na basinga.
Bilei na yo ezalaki: farine ya ble basangisa na eloko mosusu
te, mafuta ya nzoyi mpe mafuta ya olive. Okomaki lisusu
kitoko koleka, ozwaki lokumu makasi mpe okomaki lokola
mwasi mokonzi. **14** Mpo ete kitoko na yo ekomaki ya kokoka,
sango na yo epanzanaki kati na bikolo, likolo ya lokumu
oyo napesaki yo, elobi Nkolo Yawe. **15** Kasi okomaki kotia
motema na kitoko na yo mpe kosalela lokumu na yo mpo na
kosala kindumba. Olakisaki bolumbu na yo na moleki nzela
nyonso mpe omipesaki na ye. **16** Okamataki bilamba na
yo mosusu, otongaki yango mpo na kobongisa bisambelo
na yo ya likolo ya bangomba, epai wapi osalaki kindumba
na yo. Likambo ya bongo etikala nanu kosalema te mpe
ekotikala kosalema lisusu te! **17** Okamataki lisusu babiju ya
kitoko oyo basala na wolo mpe na palata oyo napesaki yo,
osalelaki yango bikeko ya mibali; mpe elongo na yango,
omipesaki na kindumba. **18** Okamataki bilamba na yo ya
talo batonga bililingi na basinga, olatisaki yango bikeko
wana mpe obonzelaki yango mafuta mpe ansa na Ngai. **19**
Bilei oyo Ngai nabongiselaki yo: farine ya ble, mafuta ya
nzoyi mpe mafuta ya olive, oyo napesaki yo mpo ete oliaka,
obonzaki yango epai ya bikeko wana lokola mbeka ya solo
kitoko. Yango nde makambo oyo osalaki, elobi Nkolo Yawe.
20 Okamataki lisusu bana basi mpe bana mibali oyo obotelaki
Ngai, obonzaki bango lisusu lokola bilei epai ya banzambe
wana ya bikeko mpo ete elia bango. Boni, kindumba na
yo ekokaki kaka te? **21** Esengelaki solo ete oboma bana
na Ngai mpo na kobonza bango lokola makabo epai ya
banzambe wana ya bikeko, na kolekisa bango na moto! **22**
Mpe wana ozalaki kosala makambo na yo nyonso ya nkele
mpe kindumba na yo, okanisaki ata moke te bolenge na
yo: tango oyo ozalaki bolumbu mpe ozalaki kobunda-bunda
kati na makila na yo. **23** Mawa! Mawa penza mpo na yo,
elobi Nkolo Yawe; sima na yo kosala mabe wana nyonso,
24 omitongelaki mwa ndako mpo na kosala kindumba mpe
obongisaki mpo na yo moko, bisika ya bule na bisika nyonso
oyo bato bakutanaka; **25** otongaki yango na bisika nyonso
oyo babalabala ekutana, okomisaki kitoko na yo likambo ya
nkele mpe omipesaki epai ya moleki nzela nyonso: osalaki
penza kindumba makasi. **26** Osalaki kindumba na bato ya
Ejipito, baninga na yo, oyo bazali na banzoto ya bingambe;
mpe osalaki kindumba makasi mpo na kopesa Ngai kanda.
27 Natombokelaki yo, nabotolaki yo bilei oyo napesaki yo
mpe nakabaki yo na maboko ya banguna na yo, bingumba
ya bato ya Filisitia, oyo bazalaki mpe kosepela ata moke te
na bizaleli na yo ya soni mpe ya mabe. **28** Lokola otondaka
te, osalaki lisusu kindumba na bato ya Asiri; mpe, ata sima
na yango, otondaki mpe kaka te. **29** Ezala kati na Kanana,
pembeni ya Babiloni, okobaki kaka kosala kindumba; kasi
atako bongo, otondaki kaka te. **30** Yango motema ya pete ya
ndenge nini penza yo ozali na yango, elobi Nkolo Yawe, mpo
ete osala makambo oyo nyonso, lokola mwasi ya ndumba
oyo akenda sango na mosala na ye ya kindumba! **31** Tango
ozalaki kotonga mwa bandako ya kindumba na bisika nyonso
oyo babalabala ekutana mpe kobongisa bisika ya bule na
bisika nyonso oyo bato bakutanaka, ozalaki kosala lokola
mwasi ya ndumba nyonso te, pamba te ozalaki kosenga lifuti
te. **32** Yo ozali penza mwasi ya ekobo; osepelaka kosangisa
nzoto na bapaya, kasi na mobali na yo te. **33** Basi nyonso
oyo basalaka kindumba basengaka lifuti; kasi epai na yo,
ezali yo nde opesaka bakado epai ya bamakangu na yo
nyonso: na bongo, osombaka mitema na bango mpo ete
bawuta bipai na bipai mpe baya kosala ekobo na yo. **34** Yo,

okeseni penza na basi mosusu na kindumba na yo, pamba te mibali balukaka yo te! Yo penza, okeseni na basi mosusu ya ndumba, pamba te ofutaka mibali na esika ete bango bafuta yo. **35** Yango wana, yo mwasi ya ndumba, yoka Liloba na Yawe! **36** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola osakanelaki bomengo na yo mpe otandaki bolumbu na yo kati na kindumba na bamakangu na yo mpe na banzambe na yo nyonso ya bikeko, makambo na yo nyonso ya mbindo; mpe lokola obonzelaki banzambe wana ya bikeko makila ya bana na yo ya mibali, **37** nazali kosangisa bamakangu na yo nyonso oyo ozalaki kosepela elongo na bango, ba-oyo nyonso ozalaki kolinga mpe ba-oyo nyonso ozalaki koyina; nakosangisa bango wuta na bangambo nyonso mpo ete batombokela yo, mpe nakotanda yo liboso na bango mpo ete bamona bolumbu na yo nyonso. **38** Nakopesa yo etumbu oyo ebongi na basi ya ndumba mpe na ba-oyo basopaka makila. Okofuta yango na motuya ya makila na yo, mpo na kanda mpe zuwa ya bolingo na Ngai oyo osambwisi. **39** Nakokaba yo na maboko ya bamakangu na yo, bakobuka mwa bandako na yo ya kindumba mpe bisika na yo ya bule; bakolongola yo na makasi bilamba mpe babiju ya kitoko mpe bakotika yo bolumbu. **40** Nakotindela yo bato ebele mpo ete babamba yo mabanga mpe batobola yo na mipanga na bango. **41** Bakotumba bandako na yo mpe bakopesa yo etumbu na miso ya basi ebele. Nakosukisa kindumba na yo, mpe okofuta lisusu bamakangu na yo te. **42** Na bongo nde kanda na Ngai epai na yo mpe zuwa ya bolingo na Ngai oyo osambwisaki ekosila; nakovanda kimia mpe nakosilika lisusu te. **43** Lokola obosanaki mikolo ya bolenge na yo mpe opelisaki kanda na Ngai na nzela ya makambo nyonso ya boye, Ngai mpe nakofuta yo kolanda ndenge etamboli na yo ezali, elobi Nkolo Yawe; boye, okobakisa lisusu makambo mabe te na likolo ya makambo na yo ya mbindo. **44** Moto nyonso oyo alobaka na masese akoloba lisese oyo na tina na yo: 'Mwana mwasi azalaka kaka ndenge mama na ye azali.' **45** Ozali solo mwana mwasi ya mama na yo, oyo asambwisaki mobali na ye mpe bana na ye ya mibali; ozali solo ndeko mwasi ya bandeko na yo ya basi oyo batiolaki mibali mpe bana na bango. Mama na bino azalaki moto ya mokili ya Iti, mpe tata na yo azalaki moto ya Amori. **46** Kulutu na yo ya mwasi, ezali Samari oyo avandi na ngambo ya nor ya mokili na yo elongo na bana na ye ya basi; leki na yo ya mwasi ezali Sodome oyo avandi na ngambo ya sude ya mokili na yo elongo na bana na ye ya basi. **47** Otambolaki kaka te na banzela na bango mpe olandaki kaka te bizaleli na bango ya mbindo, kasi okomaki mabe koleka bango, na etamboli na yo nyonso. **48** Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, Sodome, ndeko na yo ya mwasi, elongo na bana na ye ya basi batikala nanu kosala te makambo oyo yo elongo na bana na yo ya basi bosali. **49** Tala sik'oyo masumu ya Sodome, ndeko na yo ya mwasi: ye elongo na bana na ye ya basi bazalaki bato ya lolendo, mpo ete batondaki na bomengo mpe eloko moko te ezalaki kotungisa bango; basungaki ata moke te babola mpe bato bakelela. **50** Bakomaki bato ya lofundu makasi mpe bakomaki kosala makambo ya mbindo na miso na Ngai. Yango wana, nalimwisi bango ndenge ozali komona. **51** Samari asalaki te ata kati-kati ya masumu oyo yo osalaki. Osalaki makambo ya mbindo koleka bango; mpe na nzela ya makambo na yo nyonso ya mbindo, osalaki ete bandeko na yo ya basi bamonana lokola bato ya sembo koleka. **52** Sik'oyo, yo oyo ozalaki kosambisa bandeko na yo ya basi, lata soni na yo! Lokola masumu na yo ezalaki kutu mabe koleka oyo ya bango, yango wana bazalaki komonana lokola bato ya sembo koleka. Yoka sik'oyo soni mpo ete osili kosambwa, omonisi bandeko na yo ya basi lokola bato ya sembo koleka! **53** Yango wana, nakozongisa lisusu bolamu ya Sodome mpe ya Samari, elongo na bingumba na yango; mpe yo, nakozongisa bolamu na yo kati na yango **54** mpo ete oyoka lisusu soni te mpe osambwa lisusu te likolo ya misala na yo mpe likolo ya makambo oyo ezalaki kobondisa bango. **55** Sodome mpe Samari elongo na bingumba na yango ekozonga ndenge ezalaki liboso; mpe yo elongo na bingumba na yo, nakozongisa bino ndenge bozalaki liboso. **56** Na mokolo ya lolendo na yo, ozalaki kutu kolobela mabe ya Sodome, ndeko na yo, **57** liboso ete mabe na yo eyebana. Kasi sik'oyo, bingumba ya Siri elongo na bingumba nyonso oyo ezali zingazinga na yango mpe bingumba ya bato ya Filisitia ekomi koseka yo. **58** Okomi sik'oyo komema mikumba ya makambo na yo ya mbindo mpe ya misala na yo ya mabe, elobi Yawe. **59** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosalela yo kolanda misala na yo, pamba te otiolaki ndayi na Ngai na nzela ya kobuka boyokani na Ngai elongo na yo. **60** Kasi Ngai, nakokanisa lisusu boyokani na Ngai, oyo nasalaki elongo na yo tango ozalaki nanu elenge, mpe nakosala lisusu mpo na yo, boyokani oyo ekozala na suka te. **61** Boye, okokanisa etamboli na yo mpe okoyoka soni tango okoyamba bandeko na yo ya basi, ezala ba-oyo bazali mikolo na yo to ba-oyo bazali baleki na yo; nakopesa yo bango lokola bana na yo ya basi, kasi ekozala te kolanda boyokani na Ngai elongo na yo. **62** Ngai nakosala boyokani na Ngai elongo na yo; mpe na bongo, okososola solo ete Ngai, nazali Yawe, **63** mpo ete okanisa yango lisusu, oyokela yango soni mpe ofungola lisusu monoko na yo te mpo

na soni, tango nakolimbisa masumu na yo mpo na mabe nyonso oyo osalaki, elobi Nkolo Yawe. › »

17 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, bongisa sambole moko mpe loba yango lokola lisese epai ya libota ya Isalaele. **3** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mpongo moko ya monene oyo ezalaki na mapapu milayi soki efungwami, na basala ebele ya balangi ya ndenge na ndenge, ekendeki kotelema na Libani. Tango etutaki songe ya nzete moko ya sedele, **4** ebukaki etape moko ya moke oyo ezalaki na songe ya nzete yango mpe ememaki yango na mokili ya bato ya mombongo, epai wapi elonaki yango kati na engumba ya bateki. **5** Ekamataki ndambo ya milona ya mokili wana, ekendeki kolona yango na mabele ya malamu, lokola nzete oyo elingaka esika ya mayi, pene ya mayi. **6** Nkona yango ekolaki mpe ekomaki nzete ya vino; ezalaki penza mokuse, kasi bitape na yango ezalaki efungwama mpe etala na ngambo ya mpongo. Bongo misisa na yango ezalaki kaka etikala na se na yango. Ekomaki nzete ya vino, ebotaki bitape mpe ebimisaki makasa ebele. **7** Kasi ezalaki lisusu na mpongo mosusu ya monene oyo ezalaki na mapapu ya milayi mpe basala ebele. Nzokande, nzete ya vino wana ebimisaki misisa na yango na ngambo ya mpongo wana, longwa na esika oyo balonelaki yango mpe epanzaki bitape na yango kino epai na mpongo wana, mpo na kosopela yango mayi. **8** Balonaki yango na mabele ya malamu, lokola nzete oyo elingaka esika ya mayi, pene ya mayi ebele mpo ete ebota bitape mpe bambuma, mpe ekoma nzete monene ya vino. › **9** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Boni, ekokoma solo monene? Boni, mpongo ya liboso ekopikola yango te mpo ete ezanga kobota mbuma mpe ekawuka? Makasa na yango nyonso ya sika ekokawuka; ekoluka na yango makasi mingi te mpe bato ebele te mpo na kopikola yango. **10** Ata soki bakei kolona yango esika mosusu, okanisi ete ekokola? Ekokawuka nyonso tango mopepe ya este ekoya kobeta yango; solo ekokawuka ata na esika oyo ezalaki kokola malamu. › » **11** Bongo Yawe alobaki na ngai: **12** « Loba na ndako ya batomboki oyo: ‹ Boni, bozali solo koyeba soki makambo oyo elakisi nini? › Loba na bango: ‹ Mokonzi ya Babiloni ayaki na Yelusalemi, akangaki mokonzi elongo na bakalaka na yango mpe amemaki bango na mokili na ye, elingi koloba na Babiloni. **13** Akamataki moko kati na libota ya bokonzi, asalaki boyokani elongo na ye mpe alapisaki ye ndayi; mpe amemaki lisusu bankumu ya mokili **14** mpo ete bokonzi ekweya, ekoka lisusu kotelema te mpe ewumela kobika kaka na kobatela mibeko ya boyokani na ye. **15** Kasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni mpe atindaki bantoma na ye, na Ejipito mpo ete bapesa ye bampunda mpe basoda ebele. Akolonga solo? Moto oyo azali kosala makambo ya boye akobika solo? Boni, abuka solo boyokani mpe abika? **16** Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, akokufa kati na Babiloni, kati mokili ya mokonzi oyo atiaki ye na bokonzi; pamba te atosaki te ndayi oyo alapaki liboso na ye mpe abukaki boyokani oyo asalaki elongo na ye. **17** Faraon elongo na ebele ya basoda na ye ya mpiko mpe basoda na ye mosusu ebele bakokoka kosunga ye te na tango ya bitumba; tango bato ya Babiloni bakotonga bamir ya zelo mpo na kobatamela mpe bakotimola mabulu mpo na koboma bato ebele. **18** Atosaki te ndayi oyo alapaki mpe abukaki boyokani. Lokola atombolaki loboko na ye na ndayi mpe asali makambo ya boye, akobika te! **19** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na Kombo na Ngai, nakomemisa ye ngambo ya ndayi na Ngai, oyo atioli mpe ya boyokani na Ngai, oyo abuki. **20** Nakotiela ye motambo na Ngai, mpe akokangama na motambo na Ngai; nakomema ye na Babiloni mpe nakosambisa ye kuna, pamba te atambolaki na boyengebene te liboso na Ngai. **21** Basoda na ye nyonso ya mpiko bakokufa na mopanga mpe bato oyo bakotikala na bomoi bakopanzana bisika nyonso. Na bongo, bokoyeba solo ete ezali Ngai Yawe nde nalobaki. **22** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ngai moko nakokamata etape ya songe ya nzete ya sedele mpe nakolona yango; nakobuka na songe ya etape yango moto ya nzete moko, oyo nakolona na likolo ya ngomba oyo eleki molayi. **23** Nakolona yango na likolo ya ngomba ya Isalaele oyo eleki molayi; ekopanza bitape na yango mpe ekobota bambuma, ekokoma nzete ya sedele moko ya kitoko; bandeke ya ndenge na ndenge ekotonga bazala na yango kuna mpe ekopema na se ya pio ya bitape na yango. **24** Banzete nyonso ya zamba ekoyeba solo ete Ngai Yawe nde nakweyisaka nzete ya molayi mpe nakomisaka nzete ya mokuse molayi, nakawusaka nzete ya mobesu mpe nakomisaka nzete ya kokawuka nzete ya mobesu. Ngai Yawe nde nalobi mpe nakosala oyo nalobi. › »

18 Yawe alobaki na ngai: **2** « Bino bato, mpo na nini kati na mokili ya Isalaele bolobaka lisese oyo: ‹ Batata basili kolia bambuma ya vino ya mibesu, kasi minu ya bana nde ekomi ngayi; elakisi nini? › **3** Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, bokotikala lisusu koloba lisese oyo kati na Isalaele te. **4** Pamba te bato nyonso ya bomoi bazali ya Ngai, ezala tata to mwana, bango mibale bazali ya Ngai; moto oyo akosala masumu, ye moko nde akokufa. **5** Tozwa ndakisa ya moto moko oyo asalaka makambo ya sembo mpe ya alima, **6** aliaka te bilei na bisika ya bule ya likolo ya bangomba, atalelaka banzambe ya bikeko ya libota

ya Isalaele te, akomisaka mbindo te mwasi ya moninga na ye, asangisaka nzoto te na mwasi oyo azali komona sanza na ye, 7 anyokolaka moto te, azongisaka eloko oyo akangaki na niongo epai ya mokolo na yango, ayibaka te kasi apesaka bilei na ye epai ya moto oyo azali na nzala mpe alatisaka moto oyo azali bolumbu; 8 adefisaka te mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo, abatelaka loboko na ye mpo ete esala mabe te, akataka makambo ya bato mibale na bosembo; 9 atosaka bikateli na Ngai mpe abatelaka mibeko na Ngai na bosembo: moto ya lolenge wana nde azali sembo; akozala solo na bomoi, elobi Nkolo Yawe. 10 Kasi soki, ndakisa, moto yango azali na mwana moko ya mobulu, oyo asopaka makila ya bato to asalaka makambo ya ndenge wana, 11 atako tata na ye asalaki yango te, mwana oyo aliaka na bisika ya bule na likolo ya bangomba, akomisaka mbindo te mwasi ya moninga na ye, 12 anyokolaka mobola mpe moto oyo akelela, ayibaka, azongisaka te eloko oyo akangi na niongo epai ya mokolo na yango, atalelaka banzambe ya bikeko, asalaka makambo ya mbindo, 13 adefisaka mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo; boni, mwana ya lolenge oyo akoki solo kozala na bomoi? Te, akozala na bomoi te! Mpo ete asalaki makambo wana nyonso ya mbindo, basengeli koboma ye, mpe makila na ye ekotangama na moto na ye moko! 14 Kasi soki, ndakisa, mwana yango azali na mwana oyo, atako amonaka masumu nyonso oyo tata na ye asalaka, kasi asalaka ndenge moko te na tata na ye: 15 aliaka te bilei na bisika ya bule na likolo ya bangomba mpe atalelaka te banzambe ya bikeko ya libota ya Isalaele, akomisaka mbindo te mwasi ya moninga na ye, 16 anyokolaka moto te, akangaka eloko ya moto te soki adefisi ye niongo, ayibaka te kasi apesaka bilei na ye epai ya moto oyo azali na nzala, alatisaka moto oyo azali bolumbu, 17 abatelaka loboko na ye mpo ete esala masumu te, adefisaka te mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo, abatelaka mibeko mpe atosaka bikateli na Ngai; solo, mwana wana akokufa te mpo na masumu ya tata na ye: akozala solo na bomoi. 18 Ezali tata na ye nde akokufa mpo na masumu na ye moko, pamba te abotolaki bato biloko na makasi, ayibaki ndeko na ye mpe asalaki mabe kati na bato na ye. 19 Bozali koloba: ‹ Mpo na nini mwana amema te ngambo ya bambeba ya tata na ye? › Ezali mpo ete mwana asalaki makambo ya sembo mpe ya alima, abatelaki mpe asalelaki na bokebi bikateli na Ngai nyonso, akozala solo na bomoi. 20 Moto oyo asali masumu, ye moko nde akokufa. Mwana akomema ngambo ya tata na ye te, mpe tata akomema ngambo ya mwana na ye te. Moto ya sembo akozwa litomba mpo na bosembo na ye, mpe moto mabe akozwa etumbu mpo na mabe na ye. 21 Kasi soki moto mabe atiki masumu na ye nyonso, soki akomi kotosa bikateli na Ngai nyonso mpe kotambola kolanda bosembo mpe makambo ya alima, akozala solo na bomoi, akokufa te. 22 Mabe moko te oyo asalaki ekotangama lisusu na moto na ye; akozala solo na bomoi mpo na makambo ya sembo oyo azali kosala. 23 Boni, bokanisi penza ete Ngai nasepelaka solo na kufa ya bato mabe, elobi Nkolo Yawe, to nasepelaka te tango batikaka banzela na bango ya mabe mpo ete bazala na bomoi? 24 Kasi soki moto ya sembo atiki bosembo na ye mpe akomi kosala masumu, soki amipesi na makambo nyonso ya mbindo oyo moto mabe asalaka, bokanisi ete akozala solo na bomoi? Bakokanisa lisusu ata te makambo nyonso ya bosembo oyo asalaki. Akokufa solo mpo na bozangi boyengebene na ye mpe mpo na mabe na ye oyo asalaki. 25 Bozali koloba: ‹ Nzela ya Nkolo ezali sembo te. › Oh libota ya Isalaele, boyoka! Boni, nzela na Ngai ezali sembo te? Ezali banzela na bino te nde ezangi bosembo! 26 Soki moto ya sembo atiki bosembo na ye, asali masumu mpe akufi mpo na yango, akufi nde mpo na masumu oyo asali. 27 Kasi soki moto mabe atiki mabe na ye oyo azalaki kosala mpe akomi kosala makambo ya sembo mpe ya alima, abikisi solo bomoi na ye. 28 Lokola asosoli mabe na ye nyonso oyo azalaki kosala mpe atiki yango, akozala solo na bomoi, akokufa te. 29 Libota ya Isalaele ezali koloba: ‹ Nzela ya Nkolo ezali sembo te. › Oh libota ya Isalaele, nzela na Ngai ezali sembo te? Boni, ezali te penza banzela na bino nde ezangi bosembo? 30 Mpo na yango, oh libota ya Isalaele, nakosambisa bino, moto na moto kolanda misala na ye, elobi Nkolo Yawe. Bobongwana, botika mabe na bino nyonso mpo ete masumu na bino emema bino na kobebisama te! 31 Botika mabe na bino nyonso oyo bozalaki kosala; bozwa mitema ya sika mpe molimo ya sika. Mpo na nini bokolinga kokufa, oh libota ya Isalaele? 32 Solo, Ngai nasepelaka na kufa ya moto moko te, elobi Nkolo Yawe. Bobongwana mpe bozala na bomoi! »

19 « Bongo yo, tinda nzembo ya mawa mpo na bakambi ya Isalaele mpe loba: 2 ‹ Mama na yo azalaki nani? Nkosi ya mwasi kati na bankosi! Ezalaki kovanda kati na bana na yango mpe kobokola bana yango. 3 Ekolisaki moko kati na bana na yango, mpe mwana yango ekomaki nkosi moko ya makasi. Bongo, eyekolaki kopasola banyama mpe kolia bato. 4 Bato ya bikolo ya bapaya bayokaki sango na yango mpe bakangaki yango na mitambo ya mabulu; bakangaki yango bibende na zolo mpe bamemaki yango na mokili ya Ejipito. 5 Tango mama ya nkosi yango emonaki ete elekisi tango ya pamba mpo na kozela mpe elikya na

yango esili, ekamataki mwana mosusu kati na bana na yango, ekomisaki yango mpe nkosi ya makasi. **6** Ekomaki konguluma kati na bankosi, pamba te yango mpe ekomaki nkosi ya makasi. Eyekolaki kopasola banyama mpe kolia bato. **7** Ekweyisaki bandako na bango ya makasi mpe ebebisaki bingumba na bango. Soki egangi, mokili mpe bato nyonso oyo bazalaki kuna bazalaki kotondisama na somo. **8** Bongo bato ya bituka ya zingazinga, longwa na bikolo na bango, bayaki kotelemela yango, batielaki yango mitambo na bango mpe bakangaki yango kati na mabulu na bango. **9** Bakangaki yango minyololo, bakotisaki yango kati na ndako ya banyama, bamemaki yango epai ya mokonzi ya Babiloni. Babwakaki yango na boloko mpo ete mongongo ya koganga na yango eyokana lisusu na bangomba ya Isalaele te. **10** Mama na yo azalaki lokola nzete ya vino kati na elanga na yo ya vino, oyo elonama pembeni ya mayi, ezalaki kobota bambuma ebele, ezalaki na bitape ebele mpo ete mayi mpe ezalaki ebele. **11** Bitape na yango ezalaki makasi, ezalaki malamu mpo na kosala mangenda ya bokonzi, ezalaki molayi makasi koleka banzete mosusu; eyebanaki makasi mpo na molayi na yango mpe mpo na ebele ya makasa na yango. **12** Kasi bapikolaki yango na kanda mpe babwakaki yango na mabele. Mopepe ya este ekawusaki yango, ekweyisaki mbuma na yango, ekawusaki mpe bitape na yango ya makasi mpe moto etumbaki yango. **13** Mpe sik'oyo baloni yango kati na esobe, mokili oyo ekawuka mpe ezanga mayi. **14** Moto ebimi longwa na moko ya bitape na yango mpe etumbi mbuma na yango; ata etape moko te ya makasi etikalaki mpo na kosala lingenda ya bokonzi. › Yango nde ezali nzembo ya mawa mpe esengeli koyemba yango lokola nzembo ya mawa. »

20 Na mokolo ya zomi, na sanza ya mitano ya mobu oyo ya sambo, ndambo ya bakambi ya Isalaele bayaki kotuna toli ya Yawe mpe bavandaki liboso na ngai. **2** Bongo, Yawe alobaki na ngai: **3** « Mwana na moto, loba na bakambi ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Boni, boyei solo kotuna toli epai na Ngai? Na Kombo na Ngai, nakomitika te ete botuna toli epai na Ngai, elobi Nkolo Yawe. › **4** Boni, mwana na moto, okosambisa bango? Okosambisa bango solo? Tutanisa bango na misala ya mbindo ya batata na bango **5** mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo oyo naponaki Isalaele, nalapaki ndayi, na kotombola loboko, epai ya bakitani ya libota ya Jakobi ete nakomimonisa Ngai moko epai na bango kati na Ejipito, nalapaki ndayi mpe nayebisaki bango: 'Nazali Yawe, Nzambe na bino.' **6** Na mokolo wana, nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakobimisa bango na Ejipito mpe nakomema bango na mokili oyo nalukelaki bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo eleki mikili nyonso na kitoko. **7** Nalobaki na bango: 'Tika ete moto na moto alongola bililingi ya mbindo oyo ezali liboso ya miso na ye! Bomikomisa mbindo te, na nzela ya banzambe ya bikeko ya Ejipito! Nazali Yawe, Nzambe na bino.' **8** Kasi batombokelaki Ngai mpe baboyaki koyokela Ngai, balongolaki te bililingi ya mbindo oyo ezalaki liboso na bango, babwakaki te banzambe ya bikeko ya Ejipito. Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango makasi mpe nakopelisela bango kanda na Ngai, kati na Ejipito. **9** Kasi mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nasalaki bongo mpo ete Kombo na Ngai etiolama te na miso ya bikolo epai wapi bazalaki kovanda. Ngai moko namimonisaki epai ya bana ya Isalaele na miso ya bikolo wana, mpo na kobimisa bango na Ejipito. **10** Yango wana nabimisaki bango na Ejipito mpe namemaki bango na esobe. **11** Napesaki bango bikateli na Ngai mpe nalakisaki bango mibeko na Ngai mpo ete moto oyo akotosa yango abika na nzela na yango. **12** Napesaki bango mpe mikolo na Ngai ya Saba lokola elembo ya boyokani kati na Ngai mpe bango, mpo bayeba ete Ngai Yawe nde nabulisaki bango. **13** Kasi bana ya Isalaele batombokelaki Ngai kati na esobe; batosaki bikateli na Ngai te, kasi babwakaki mibeko na Ngai, oyo moto oyo asengeli kotosa mpo ete abika na nzela na yango. Mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango makasi mpe nakobebisa bango kati na esobe. **14** Kasi mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nasalaki bongo mpo ete Kombo na Ngai etiolama te na miso ya bikolo oyo liboso na bango, nabimisaki bango na Ejipito. **15** Kati na esobe, nalapaki lisusu ndayi, na kotombola loboko, ete nakokotisa bango lisusu te na mokili oyo nabongiselaki bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo eleki mikili nyonso na kitoko; **16** pamba te babwakaki mibeko na Ngai, batosaki bikateli na Ngai te mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba: mitema na bango ekangamaki na banzambe na bango ya bikeko. **17** Kasi lokola natalaki bango na liso ya mawa, yango wana nabebisaki bango te mpe nasilisaki koboma bango te kati na esobe. **18** Nalobaki na bana na bango kati na esobe: 'Bolanda bikeko ya batata na bino te, botosa mibeko na bango te to bomikomisa mbindo te na banzambe na bango ya bikeko! **19** Nazali Yawe, Nzambe na bino. Bolanda bikateli na Ngai mpe bobatela na bokebi mibeko na Ngai. **20** Bobulisa mikolo na Ngai ya Saba mpo ete ezala elembo ya boyokani kati na Ngai mpe bino. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe,

Nzambe na bino.’ 21 Kasi bana mpe batombokelaki Ngai,
balandaki bikateli na Ngai te, babatelaki te na bokebi mibeko
na Ngai, oyo moto asengeli kotosa mpo ete abika na nzela
na yango, mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya
Saba. Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango makasi
mpe nakopelisela bango kanda na Ngai kati na esobe. 22
Kasi nazongisaki loboko na Ngai sima, mpe mpo na lokumu
ya Kombo na Ngai, nasalaki bongo mpo ete Kombo na
Ngai etiolama te na miso ya bikolo oyo liboso na bango,
nabimisaki bango na Ejipito. 23 Nzokande, kati na esobe,
nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopanza bango
kati na bikolo mpe kati na mikili ya bapaya; 24 pamba te
batosaki mibeko na Ngai te, kasi babwakaki bikateli na Ngai
mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba, mpe
miso na bango ekobaki kotala kaka banzambe ya bikeko
ya batata na bango. 25 Mpe lisusu, Ngai moko napesaki
bango bikateli ya malamu te mpe mibeko oyo epesaka
bomoi te, 26 natikaki ete bamikomisa mbindo na nzela ya
makabo na bango, mbeka ya mwana ya liboso nyonso,
mpo ete natondisa bango na somo mpe bayeba solo ete
Ngai, nazali Yawe. › 27 Yango wana, mwana na moto, loba
na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Ezalaki mpe kaka boye nde batata na
bino bafingaki Ngai, wana batambolaki na boyengebene te
na miso na Ngai. 28 Tango nakotisaki bango na mokili oyo
nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa bango,
mpe tango bamonaki bangomba milayi mpe banzete ya
mibesu, bakomaki kobonza kuna bambeka mpe bakado oyo
etumbolaki kanda na Ngai, kopesa makabo na bango ya solo
kitoko mpe kosopa makabo na bango ya masanga. 29 Boye,
natunaki bango: Esambelo ya likolo ya ngomba epai wapi
bozali kokende elakisi nini? › Mpe babengaki yango, kino na
mokolo ya lelo: ‹ Esambelo ya likolo ya ngomba. › 30 Yango
wana, loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Boni, bomikomisi solo mbindo mpo na kolanda nzela
ya batata na bino mpe kosalela banzambe na bango ya
bikeko? 31 Tango bozali kobonza makabo na bino, mbeka ya
bana na bino ya mibali na moto, bozali kokoba komikomisa
mbindo na nzela ya banzambe na bino ya bikeko kino na
mokolo ya lelo. Oh libota ya Isalaele; boni, namitika ete
botuna toli epai na Ngai? Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo
Yawe, nakotika te ete botuna Ngai. 32 Bozali koloba: ‘Tolingi
kozala lokola bato ya bikolo mosusu, lokola bituka ya mikili
mosusu; tolingi na biso kosalaka mpo na banzete mpe
mabanga.’ Kasi eloko oyo bozali kokanisa ekosalema te. 33
Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakokonza bino, na
nguya ya loboko na Ngai, oyo esembolama, mpe na kanda
makasi; 34 nakozongisa bino wuta na bikolo ya bapaya mpe
nakosangisa bino longwa na mikili epai wapi bozalaki ya
kopanzana, na nguya ya loboko na Ngai oyo esembolama
mpe na kanda makasi. 35 Nakomema bino na esobe ya
bikolo, mpe kuna, tokotalana na miso mpe nakopesa bino
etumbu. 36 Nakopesa bino etumbu ndenge napesaki batata
na bino etumbu na esobe ya mokili ya Ejipito, elobi Nkolo
Yawe. 37 Nakobatela bino na se ya lingenda na Ngai
mpe nakomema bino na mokili na Ngai ya boyokani. 38
Nakolongola kati na bino bato oyo batombokelaka Ngai mpe
bato oyo batelemelaka Ngai. Bongo nakobimisa bango na
mokili oyo bazali kovanda lokola bapaya; kasi bakokota
na mokili ya Isalaele te. Boye, bokoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe. 39 Kasi mpo na bino, oh libota ya Isalaele, tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tika ete moko na moko kati na
bino akende kosalela banzambe na ye ya bikeko! Kasi na
mikolo ekoya, bokotosa Ngai kaka mpe bokotika kobebisa
bosantu ya Kombo na Ngai na nzela ya makabo mpe ya
banzambe na bino ya bikeko. 40 Pamba te na ngomba na
Ngai ya bule, ngomba oyo eleki molayi kati na Isalaele, elobi
Nkolo Yawe, kuna na mokili wana, bato nyonso ya libota ya
Isalaele bakosalela Ngai, mpe Ngai nakoyamba bango kaka
kuna. Kuna, nakosepela koyamba mbeka mpe makabo na
bino oyo eleki kitoko mpe mbeka na bino nyonso ya bule. 41
Nakoyamba bino malamu, lokola makabo ya solo kitoko,
tango nakobimisa bino longwa na bikolo mpe nakosangisa
bino longwa na mikili epai wapi bozalaki ya kopanzana. Mpe
Ngai moko nakomonisa bosantu na Ngai kati na bino na
miso ya bikolo. 42 Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe tango nakokotisa bino na mokili ya Isalaele, mokili
oyo nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa
epai ya batata na bino. 43 Mpe kuna, bokokanisa lisusu
bizaleli na bino mpe misala na bino nyonso oyo na nzela na
yango, bomikosaki mbindo mpe bokokoma komiyokela nkele
likolo ya mabe nyonso oyo bosalaki. 44 Bokoyeba solo ete
Ngai, nazali Yawe tango nakosalela bino makambo mpo na
lokumu ya Kombo na Ngai, kasi kolanda te nzela na bino ya
mabe mpe misala na bino ya mbindo, oh libota ya Isalaele,
elobi Nkolo Yawe. › » 45 Yawe alobaki na ngai: 46 « Mwana
na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya sude, loba mpo
na kotelemela etuka ya sude mpe sakola mpo na kotelemela
zamba ya mokili ya sude. 47 Loba na zamba ya mokili ya
sude: ‹ Yoka Liloba na Yawe. Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Nakopelisa moto kati na yo, mpe ekotumba banzete
na yo nyonso, ezala banzete ya mobesu to ya kokawuka.
Moto yango ya makasi ekotikala kokufa te mpe ekotumba
bilongi nyonso, wuta na nor kino na sude. 48 Bato nyonso

bakomona ete ezali Ngai Yawe nde napelisi yango; mpe ekotikala kokufa te. › » **49** Bongo nalobaki: « Ah! Nkolo Yawe, bazali kotonga ngai: ‹ Ezali ye te oyo alobaka na masese? › »

21 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya Yelusalemi, loba mpo na kotelemela bisika ya bule mpe sakola mpo na kotelemela Isalaele. **3** Loba na mokili ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Natombokeli yo, nakobimisa mopanga na Ngai na ebombelo na yango mpe nakoboma bato, kati na mokili na yo, ezala bato ya sembo to bato mabe. **4** Mpo ete nakoboma bato ya sembo mpe ya mabe, mopanga na Ngai ekobima na ebombelo na yango mpo na koboma moto nyonso, wuta na sude kino na nor. **5** Boye, bato nyonso bakososola ete Ngai Yawe nde nabimisi mopanga na Ngai wuta na ebombelo na yango, mpe ekozonga lisusu te. › **6** Yango wana, mwana na moto, lela! Kende kolela liboso na bango, na motema oyo ebukani mpe ya mawa. **7** Soki batuni yo: ‹ Mpo na nini ozali kolela? › Okozongisela bango: ‹ Ezali mpo na sango oyo ezali koya. › Mitema mpe maboko nyonso ekolemba lokola mayi, bato nyonso bakomitungisa mpe mabolongo nyonso ekolenga. Sango yango ezali koya; solo ekosalema, elobi Nkolo Yawe! » **8** Yawe alobaki na ngai: **9** « Mwana na moto, sakola. Loba: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Mopanga, mopanga! Bangalisi mpe bapelisi yango! **10** Bapelisi yango mpo na koboma, bangalisi yango mpo na kobimisa mikalikali! Boni, tosepela kaka na lingenda ya bokonzi ya mwana na ngai ya mobali? Mopanga ya mwana na ngai esambwisaka banzete nyonso. **11** Mopanga epesami mpo ete bangalisa yango, mpo ete basimba yango na loboko; bangalisi yango mpe bapelisi yango mpo ete mobomi asalela yango. **12** Mwana na moto, ganga mpe lela makasi! Pamba te mopanga ebimi mpo na koboma bato na ngai, mpo na koboma bakambi nyonso ya Isalaele; babongisami mpo na kokufa na mopanga elongo na bato na ngai. Yango wana, beta tolo na yo! **13** Komekama ekoya penza; mpe likambo nini ekosalema soki lingenda ya bokonzi, oyo mopanga esili kotiola, etikali lisusu te, elobi Nkolo Yawe? › **14** Boye mwana na moto, sakola mpe beta maboko na yo! Tika ete mopanga eboma mbala mibale to mbala misato! Ezali mopanga oyo ebomaka; ezali solo mopanga oyo ebomaka mingi, mopanga oyo ezingeli bango bisika nyonso. **15** Mpo ete mitema na bango ekoka kolenga mpe bakufi bazala ebele, nasili kotia mopanga oyo ebomaka na bikuke nyonso ya bingumba na bango. Tala, bangalisi yango mpo ete epela lokola mikalikali; basimbi yango mpo na koboma! **16** Oh mopanga, beta na ngambo ya loboko ya mobali mpe beta na ngambo ya loboko ya mwasi; beta na esika nyonso oyo minu na yo etali! **17** Ngai mpe, nakobeta maboko na Ngai; mpe kanda na Ngai ya makasi ekokita. Ngai Yawe nde nalobi. » **18** Yawe alobaki na ngai: **19** « Mwana na moto, sala banzela mibale oyo mopanga ya mokonzi ya Babiloni ekoki kolekela; banzela nyonso mibale ebimela na mokili moko. Na ekotelo ya nzela moko na moko, tia elembo oyo ekolakisa nzela ya engumba. **20** Sala nzela moko mpo ete mopanga ekoma kino na Raba, engumba ya bato ya Amoni, mpe nzela mosusu mpo ete mopanga ekoma kino na Yelusalemi, engumba batonga makasi, kati na Yuda. **21** Pamba te mokonzi ya Babiloni akotelema na esika oyo banzela mibale ekutana mpo na kosala makambo ya soloka, akobeta zeke na koningisa makonga ya mike, akotuna banzambe na ye ya bikeko mpe akotala mabale ya banyama. **22** Zeke oyo ekotalisa Yelusalemi ezali kati na loboko na ye ya mobali: kuna na Yelusalemi, akopesa mitindo ya koboma, akobeta mololo ya bitumba, akotia bashar ya bitumba liboso ya bikuke ya engumba, akotonga bamir ya zelo mpe akotimola mabulu ya kobombamela. **23** Kasi lokola basilaki kolapa ndayi ete bakotosa ye, bavandi ya Yelusalemi bakomona yango lokola bimoniseli ya pamba mpe ya lokuta. Kasi mokonzi ya Babiloni akosala ete bakanisa lisusu mabe na bango, mpe akomema bango na bowumbu. **24** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Lokola mabe na bino ezongeli bino na makanisi, lokola bolakisi Ngai na polele botomboki na bino mpe bomonisi masumu na bino kati na misala na bino nyonso; lokola bosali bongo, bokokende na bowumbu. **25** Yo mokambi ya Isalaele, moto ya mbindo mpe moto mabe, mikolo ezali koya, tango na yo ya etumbu, mpo na kosukisa mabe na yo! **26** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Longola ye eteni ya elamba ya moto, longola ye motole! Makambo ekobongwana, ekozala lisusu te ndenge ezalaki liboso! Bato oyo bakitisama bakotombwama, mpe ba-oyo batombwama bakokitisama. **27** Libebi! Libebi! Nakokomisa yango libebi. Ekotikala kobonga lisusu te kino tango moto oyo akopesa etumbu, oyo nakopesa ye makoki mpo na yango, akoya. › **28** Mpe yo, mwana na moto, sakola mpe loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na tina na bato ya Amoni mpe mafinga na bango: Mopanga, babimisi mopanga mpo na koboma, bapelisi yango mpo na koboma mpe mpo na kongenga lokola mikalikali! **29** Atako bapesaki yo bimoniseli mpe masakoli ya lokuta, mopanga ekokata bakingo ya bato ya mbindo oyo mokolo ya suka mpo na mabe na bango esili kokoka. **30** Zongisa mopanga na ebombelo na yango. Nakosambisa yo na esika oyo okelamaki, na mokili ya bakoko na yo. **31** Nakokitisela yo kanda na Ngai ya makasi mpe nakofula yo

moto ya kanda na Ngai; bongo nakokaba yo na maboko ya bato ya mobulu oyo babebisaka. 32 Okozika na moto, makila na yo ekopanzana kaka na mokili na yo mpe bakokanisa yo lisusu te; pamba te Ngai Yawe nde nalobi. › »

22 Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, okosambisa yango solo? Okosambisa solo engumba oyo esopaka makila? Lakisa yango misala na yango nyonso ya mbindo 3 mpe loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh engumba oyo emibendelaka bololo na nzela ya kosopa makila na kati-kati na yango mpe emikomisaka mbindo na nzela ya komisalela bikeko, 4 ozali na ngambo mpo na makila oyo osopaki mpe okomi mbindo mpo na bikeko oyo osalaki! Okomisi bomoi na yo mokuse mpe okomi na suka ya mibu ya bomoi na yo! Yango wana, nakokomisa yo eloko ya kotiola liboso ya bikolo mpe eloko ya maseki liboso ya mikili nyonso. 5 Yo, engumba ya mbindo, etonda na mobulu, bato oyo bazali pene mpe ba-oyo bazali mosika bakoseka yo! 6 Tala ndenge bakambi ya Isalaele basalelaka bokonzi na bango mpo na kosopa makila. 7 Kati na mboka na yo, batiolaka batata mpe bamama, banyokolaka mopaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali. 8 Otiolaka biloko na Ngai ya bule mpe obebisaka bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. 9 Na mboka na yo, bakoselaka bato makambo mpo na kobomisa bango. Na mboka na yo, baliaka biloko na bisika ya bule oyo ezalaka na likolo ya bangomba mpe basalaka makambo ya nkele. 10 Na mboka na yo, mibali basangisaka nzoto na basi ya batata na bango mpe bazwaka na makasi basi oyo bazali komona sanza na bango, na tango oyo bazali mbindo. 11 Na mboka na yo, moko na moko azali kosala makambo ya mbindo elongo na mwasi ya moninga na ye, mosusu azali kokomisa mwasi ya mwana na ye mbindo, mpe mosusu lisusu azali kosangisa nzoto na makasi na ndeko na ye ya mwasi, mwana mwasi ya tata na ye. 12 Na mboka na yo, bato bazwaka kanyaka mpo na kosopa makila, badefisaka mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo, banyokolaka baninga mpo na kokoma na bomengo mpe bobosani Ngai, elobi Nkolo Yawe. 13 Solo, nakobeta maboko na Ngai mpo na litomba oyo bozwaki na nzela ya mabe mpe mpo na makila oyo botangisaki kati na bino. 14 Boni, bokoyika kaka mpiko to maboko na bino ekozala kaka makasi na mokolo oyo nakokitisela bino kanda na Ngai? Ngai Yawe, nalobaki mpe nakokokisa yango. 15 Nakopanza bino kati na bikolo, nakopalanganisa bino bipai na bipai kati na mokili mpe nakosukisa mbindo na bino. 16 Omikomisaki mbindo na miso ya bikolo, kasi okoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › » 17 Yawe alobaki na ngai: 18 « Mwana na moto, libota ya Isalaele ekomi lokola fulu na miso na Ngai; bango nyonso bakomi lokola ebende ya motane, ebende ya langi ya etabe oyo etela, ebende mpe mbodi oyo babwaka na etumbelo ya bibende. Solo, bakomi kaka lokola bosoto ya palata. 19 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Lokola bino nyonso bokomi kaka lokola bosoto, nakosangisa bino na Yelusalemi. 20 Ndenge bato basangisaka palata, ebende ya motane, ebende ya langi ya etabe oyo etela, mbodi mpe ebende kati na etumbelo ya bibende mpo na kolamba yango, ndenge wana mpe Ngai nakosangisa bino na kanda mpe na kotomboka na Ngai, mpe nakobwaka bino kati na engumba mpo na kozikisa bino. 21 Nakosangisa bino mpe nakofula bino mopepe ya moto ya kanda na Ngai; bongo nakozikisa bino kati na Yelusalemi. 22 Ndenge bazikisaka palata kati na etumbelo ya bibende, ndenge wana mpe nakozikisa bino kati na engumba. Boye, bokoyeba solo ete Ngai Yawe, nasopeli bino kanda na Ngai ya makasi. › » 23 Yawe alobaki na ngai lisusu: 24 « Mwana na moto, loba na Yelusalemi: ‹ Ozali mabele oyo epetolamaki te mpe enokelaki mvula te na mokolo ya kanda na Ngai ya makasi. › 25 Basakoli na yo bazali kosala likita; lokola nkosi oyo ezali koganga tango ezali kopasola nyama na yango, bazali koboma bato, kobotola bomengo mpe biloko ya motuya ya bato mpe kokomisa ebele kati na yango, basi bakufisa mibali. 26 Banganga-Nzambe na yango bazali kobuka mobeko na Ngai mpe bazali kobebisa bosantu ya biloko na Ngai ya bule, bazali kosala bokeseni te kati na biloko ya bule mpe biloko mosusu, bazali kosunga bato te ete bayeba kosala bokeseni kati na makambo oyo ezali mbindo mpe oyo ya peto; bakangeli Basaba na Ngai miso, boye babulisi Ngai te kati na bango. 27 Bakalaka kati na yango bazali lokola mbwa ya zamba oyo ezali kopasola nyama na yango, bazali kosopa makila mpe koboma bato mpo na kozwa bomengo na nzela ya mabe. 28 Basakoli na yango bazali kopakola misala na bango ya mabe potopoto ya pembe na nzela ya bimoniseli mpe masakoli ya lokuta; bazali koloba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi, › na tango Yawe alobi na Ye eloko moko te. 29 Bato ya mokili bazali koyiba mpe kobotola bato biloko na makasi, bazali konyokola mobola mpe moto oyo akelela, bazali komonisa mopaya pasi na nzela ya kopimela ye bosembo. 30 Nalukaki ata moto moko kati na bango, oyo akokaki kotonga mir mpe kotelema liboso na Ngai, na lidusu ya mir mpo na bolamu ya mokili mpo ete nakoka kobebisa yango te, kasi namonaki ata moto moko te. 31 Yango wana, nakosopela bango kanda na Ngai ya makasi mpe natumba bango na moto ya kanda na Ngai, nakopesa bango etumbu kolanda etamboli na bango, elobi Nkolo Yawe. »

23 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, ezalaki
na basi mibale, bana ya mama moko. **3** Bakomaki
na kindumba mpe bamipesaki na yango wuta bolenge na
bango, na Ejipito. Kuna, bato bazalaki kosakana na mabele
na bango mpe kosimbasimba tolo na bango ya bolenge.
4 Oyo ya kulutu, kombo na ye ezalaki Ohola; mpe oyo
ya leki, kombo na ye ezalaki Oholiba: bazalaki basi na
Ngai mpe babotaki bana mibali mpe bana basi. Ohola azali
Samari mpe Oholiba azali Yelusalemi. **5** Ohola amipesaki na
kindumba tango azalaki nanu ya Ngai mpe akufelaki kolinga
bamakangu na ye, bato ya Asiri, bilombe ya bitumba **6** oyo
balataka bilamba ya lokumu ya langi ya ble, bayangeli mpe
bakonzi ya basoda; bango nyonso bazalaki bilenge mibali
ya kitoko oyo bayebaki malamu kotambola na bampunda.
7 Ye moko alakisaki polele kindumba na ye epai ya bato
ya lokumu ya Asiri mpe amikomisaki mbindo na nzela
ya banzambe ya bikeko nyonso, ya moto nyonso oyo ye
azalaki kokufela na bolingo. **8** Atikaki te kindumba na ye oyo
abandaki na Ejipito, oyo na tango ya bolenge na ye, mibali
bazalaki kosangisa na ye nzoto, kosimbasimba tolo na ye ya
bolenge mpe kosilisa baposa na bango ya nzoto epai na
ye. **9** Yango wana nakabaki ye na maboko ya bamakangu
na ye, bato ya Asiri, oyo azalaki kokufela. **10** Batikaki ye
bolumbu, bakendeki na bana na ye ya mibali mpe ya basi,
mpe babomaki ye na mopanga. Akomaki lokola ndakisa mpo
na basi mosusu, pamba te azwaki etumbu. **11** Ndeko na ye
ya mwasi, Oholiba, amonaki makambo oyo nyonso; kasi
lokola posa ya kindumba elataki ye makasi, asalaki mobulu
koleka kutu ndeko na ye ya mwasi. **12** Ye mpe akufelaki
kolinga mibali ya Asiri: bayangeli, bakonzi ya basoda, basoda
ya mpiko oyo balataka kitoko mpe batambolaka malamu
likolo ya bampunda; bango nyonso bazalaki bilenge mibali
kitoko. **13** Namonaki ete ye mpe amikomisaki mbindo: bango
mibale balandaki kaka nzela moko. **14** Nzokande, ye kutu
akendeki mosika koleka na kindumba na ye; amonaki bililingi
ya mibali na mir, bililingi ya bato ya Chalide, oyo basala
na langi ya motane; **15** mibali yango balataki mikaba na
baloketo na bango mpe bitendi ya balangi ebele na mito na
bango. Bango nyonso bazalaki na lolenge ya bakonzi ya
basoda ya Babiloni, oyo babotama na mokili na Chalide. **16**
Tango kaka amonaki bango, akufelaki bango na bolingo mpe
atindaki bantoma epai na bango, na mokili ya Chalide. **17**
Bato ya Babiloni bayaki epai na ye kino na mbeto na ye oyo
asalelaka bolingo mpe bakomisaki ye mbindo na nzela ya
kindumba na bango. Sima na bango kokomisa ye mbindo,
ayinaki bango. **18** Tango alakisaki polele kindumba na ye
mpe atalisaki bolumbu na ye, nayinaki ye, ndenge kaka
nayinaki ndeko na ye ya mwasi. **19** Nzokande, azalaki se
kobakisa kindumba na ye tango azalaki kokanisa mikolo
ya bolenge na ye, oyo azalaki kosala kindumba, na Ejipito.
20 Kuna, akufelaki kolinga bamakangu na ye, oyo nzoto
na bango ya mibali ezalaka lokola nzoto ya mibali ya ane
mpe oyo bazalaka na nguya ya kosangisa nzoto lokola
mpunda. **21** Boye, okanisaki lisusu kindumba na yo, oyo
ozalaki kosala na bolenge tango mibali ya Ejipito bazalaki
kosakana na mabele na yo mpe kosimbasimba tolo na yo ya
bolenge. **22** Yango wana, Oholiba, tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Nakosala ete bamakangu na yo, ba-oyo yo oboyaki,
babalukela yo; mpe nakosala lisusu ete babimela yo na
bangambo nyonso: **23** mibali ya Babiloni mpe mibali nyonso
ya Chalide, ya Pekodi, ya Shoa mpe ya Koa elongo na
mibali nyonso ya Asiri, bilenge mibali kitoko. Bango nyonso
bazalaki bayangeli mpe bakonzi ya basoda, basoda ya mpiko
oyo batambolaka malamu likolo ya bampunda mpe bakonzi
ya basoda ya lokumu; bango nyonso batambolaka likolo
ya bampunda. **24** Bakoya kobundisa yo na bibundeli, na
bampunda mpe na bashar na yango elongo na bato ebele;
bakomibongisa mpo na kobundisa yo na bangambo nyonso,
na banguba minene mpe ya mike, mpe na bikoti ya basoda.
Nakokaba yo na maboko na bango mpo ete bapesa yo
etumbu mpe bakosambisa yo kolanda mibeko na bango. **25**
Nakotelemela yo na kanda na Ngai mpe bakosala yo mabe,
na mitema ya kanda penza. Bakokata yo zolo mpe matoyi;
bongo bato na yo, oyo bakotikala bakokufa na mopanga.
Bakokende na bana na yo ya mibali mpe ya basi, bongo ba-
oyo bakotikala bakokufa na moto. **26** Bakobotola yo lisusu
bilamba na yo mpe babiju na yo ya talo. **27** Nakosukisa
makambo ya soni mpe kindumba na yo, oyo obandaki na
Ejipito. Okotombola lisusu miso na yo te mpo na komona
bato wana mpe okotikala lisusu kokanisa Ejipito te. **28** Pamba
te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakomi pene ya kokaba
yo na maboko ya bato oyo oyinaka, bato oyo osepelaka
lisusu na bango te. **29** Bato yango bakoyina yo, bakosala
yo mabe penza mpe bakobotola yo mbuma ya mosala na
yo; bakolongola yo bilamba mpe okotikala bolumbu, bongo
soni ya kindumba na yo ekobima polele. Kindumba mpe
ekobo na yo **30** nde ememelaki yo makambo oyo ekomeli
yo, pamba te okufelaki kolinga mibali ya bikolo wana mpe
omikomisaki mbindo na nzela ya kosalela banzambe na
bango ya bikeko. **31** Lokola olandaki nzela ya ndeko na yo ya
mwasi, nakotia kopo oyo ye amelaki na loboko na yo. **32** Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Okomela kopo oyo ndeko na yo
ya mwasi amelaki, kopo moko ya monene mpe ya mozindo;
ekomemela yo kosambwa mpe soni, pamba te ezali monene

penza. 33 Ekolangwisa yo na pasi: kopo ya kobebisama mpe ya somo, kopo ya ndeko na yo ya mwasi, Samari. 34 Okomela yango kino ekokawuka, okobuka-buka yango na biteni, mpe ekozokisa-zokisa mabele na yo, pamba te Ngai Nkolo Yawe nde nalobi. 35 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola obosanaki Ngai mpe otiaki Ngai na sima ya mokongo na yo, okomema mikumba ya ekobo mpe ya kindumba na yo. » 36 Yawe alobaki na ngai: « Mwana na moto, okosambisa penza Ohola mpe Oholiba? Lakisa bango misala na bango ya mbindo; 37 pamba te basalaki kindumba, mpe makila etondi na maboko na bango; basalaki kindumba na banzambe na bango ya bikeko, mpe babonzaki lokola mbeka bana na bango ya mibali oyo babotelaki Ngai, mpo ete bakoma bilei ya banzambe na bango ya bikeko. 38 Basalaki yango mpe lisusu epai na Ngai: kaka na tango yango, bakomisaki Esika na Ngai ya bule mbindo mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. 39 Kaka na mokolo oyo bazalaki kobonza lokola mbeka bana na bango epai ya banzambe na bango ya bikeko, bazalaki mpe kokota na Esika na Ngai ya bule mpe kobebisa bosantu na yango. Yango nde bazalaki kosala kati na Ndako na Ngai. 40 Batindaki mpe bantoma epai ya bato oyo bazalaka mosika. Mpe tango bayaki, omisukolaki nzoto, opakolaki biloko ya monzele na miso mpe olataki babiju. 41 Ovandaki na mbeto moko ya kitoko; mpe liboso na yango, ezalaki na mesa moko oyo otiaka malasi ya ansa mpe mafuta na Ngai. 42 Zingazinga na ye, makelele ya bato ebele ezalaki koyokana, bameli masanga ebele oyo bawutaki na esobe elongo na bato ebele bayaki kolatisa bango mayaka na maboko mpe mitole ya bonzenga na mito na bango. 43 Boye, namilobelaki na tina na mwana mwasi oyo anzulukaki nzoto mpo na kindumba: ‹ Boni, ezali kaka ye oyo anzuluki nzoto nde azali kozongela lisusu penza kindumba! › 44 Mpe basangisaki na ye nzoto: ndenge mibali basangisaka nzoto na mwasi ya ndumba, ndenge wana mpe basalaki bango, Ohola mpe Oholiba. 45 Kasi bato ya sembo bakosambisa bango mpe bakokatela bango etumbu oyo bapesaka na basi oyo basalaka ekobo mpe basopaka makila, pamba te bazali bandumba mpe maboko na bango ezali na makila. 46 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tika ete ebele ya bato batombokela bango, banyokola bango mpe babotola biloko na bango na makasi! 47 Tika ete babamba bango mabanga mpe baboma bango na mopanga; baboma bana na bango ya mibali mpe ya basi mpe babebisa bandako na bango na moto. 48 Na nzela wana nde nakosukisa kindumba kati na mokili, mpo ete basi nyonso bazwa mayele mpe balanda ndakisa na bango te. 49 Bokozwa etumbu mpo na kindumba na bino mpe bokomema mikumba ya masumu na bino ya kosambela banzambe ya bikeko; boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. »

24 Na mokolo ya zomi ya sanza ya zomi, na mobu ya libwa, Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, koma mokolo oyo kati na buku, mokolo ya lelo, pamba te ezali na mokolo oyo nde mokonzi ya Babiloni azingelaki engumba Yelusalemi. 3 Loba na libota oyo ya batomboki lisese oyo; yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Kamata nzungu moko ya kolambela, bongisa yango mpe tia mayi kati na yango. 4 Tia biteni ya misuni kati na yango, biteni nyonso ya malamu: lokolo mpe lipeka; tondisa yango na mikuwa ya malamu. 5 Kamata bameme oyo ezanga mbeba kati na etonga mpe sangisa bakoni na se ya nzungu yango; pelisa moto mpe tokisa nzungu yango kino mikuwa ekobela penza! 6 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na engumba oyo esopaka makila, nzungu ya salite, nzungu oyo elongwaka salite te! Tika yango pamba, longola eteni moko na moko kino nyonso ekosila na kobeta zeke te. 7 Pamba te makila oyo esopaki ezali kati na yango; esopaki yango na likolo ya libanga, esopaki yango na mabele te epai wapi putulu ekokaki kozipa yango. 8 Mpo na kopelisa kanda na Ngai mpe kozongisela yango mabe na mabe, natie makila na yango na likolo ya mabanga mpo ete ebombama te. 9 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na engumba oyo esopaka makila! Ngai mpe nakosangisela yo bakoni ebele. 10 Sangisa bakoni mpe pelisa moto. Lamba misuni malamu, sangisa yango na biloko mike-mike ya solo kitoko oyo balambelaka mpe sala ete mikuwa ezika. 11 Bongo tia nzungu ya pamba na likolo ya makala ya moto kino ekoma moto mpe linzanza na yango ekoma motane, mpo ete mbindo na yango elongwa mpe konzuluka na yango ekende na moto. 12 Kasi konzuluka na yango esilisi makasi ya bato, bosoto na yango etikali kolongwa te! Ezala moto, elongi te kolongola bosoto yango! 13 Yelusalemi, mbindo na yo ezali kindumba. Nalukaki kokomisa yo peto, kasi olingaki kopetolama te na bosoto na yo. Okotikala lisusu kozala peto te kino tango nakosilisa kosopela yo kanda na Ngai. 14 Ngai Yawe nde nalobaki. Tango ekoki mpo na Ngai kosala; nakoyoka mawa te, nakozonga sima te! Okosambisama solo kolanda etamboli mpe misala na yo, elobi Nkolo Yawe. › » 15 Yawe alobaki na ngai: 16 « Mwana na moto, nakolongola, na nzela ya kufa ya pwasa, mwasi oyo asepelisaka motema na yo. Kasi komitungisa te, kolela te mpe kotangisa mpinzoli te. 17 Lela na se ya motema, kosala matanga na tina na ye te. Kanga kitendi na moto na yo mpe tia sandale na makolo na yo; kozipa mandefu ya elongi na yo te mpe kolia bilei

ya matanga te, ndenge ezali ezaleli ya bokoko na bino. »
18 Boye, na tongo, nasololaki na bato; bongo na pokwa,
mwasi na Ngai akufaki. Na tongo ya mokolo oyo elandaki,
nasalaki kolanda mitindo oyo epesamelaki ngai. 19 Boye,
bato batunaki ngai: — Okoki koyebisa biso te soki makambo
oyo ozali kosala elakisi nini? 20 Nazongiselaki bango: —
Yawe alobaki na ngai: 21 « Yebisa libota ya Isalaele: ‹ Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakomi pene ya kosambwisa
bosantu ya Esika na Ngai ya bule oyo esalaka lolendo na
bino, oyo esepelisaka miso na bino mpe esalaka esengo
ya mitema na bino. Bana na bino ya mibali mpe ya basi
oyo botikaki na Yelusalemi bakokufa na mopanga. 22 Boye,
bokosala ndenge Ngai nasali: bokozipa mandefu na bino te
mpe bokolia bilei ya matanga te; 23 bokokanga bitendi na
mito na bino mpe bokolata basandale na makolo na bino,
bokosala matanga te mpe bokolela te, kasi bokomona pasi
mpo na masumu na bino mpe bokokoma kolelalela kati
na bino. 24 Ezekieli akozala lokola elembo mpo na bino:
bokosala ndenge kaka ye asalaki. Tango makambo oyo
ekosalema, bokososola ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. › 25
Bongo yo, mwana na moto; na mikolo ekoya, nakobotola
bandako na bango oyo batonga makasi mpe batielaka
motema, oyo esalaka esengo mpe lokumu na bango, oyo
esepelisaka miso na bango mpe esalaka esengo ya mitema
na bango; nakobotola lisusu bana na bango ya mibali mpe
ya basi. 26 Na mokolo wana, moto moko akokima mpe akoya
kopesa yo basango. 27 Na mokolo wana, monoko na yo
ekofungwama, okosolola na monoko yango mpe okokanga
lisusu yango te. Boye, okozala elembo mpo na bango mpe
bakoyeba ete Ngai nazali Yawe. »

25 Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, talisa elongi
na yo na ngambo ya bato ya Amoni mpe sakola mpo na
kotelemela bango. 3 Yebisa bato ya Amoni: ‹ Boyoka liloba
na Nkolo Yawe! Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola
bosepelaki tango babebisaki bosantu ya Esika na Ngai ya
bule, tango mokili ya Isalaele etikalaki lisusu na bato te mpe
wana bato ya Yuda bakendeki na bowumbu, 4 nakokaba
bino na maboko ya bato ya mikili ya este lokola libula,
bakotonga milako na bango mpe bakotelemisa bandako na
bango ya kapo kati na mokili na bino; bakolia bambuma na
bino mpe bakomela miliki na bino. 5 Nakokomisa engumba
ya Raba lopango ya koleisela bashamo, mpe nakokomisa
mokili ya bato ya Amoni esika oyo bibwele epemelaka. Boye,
bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. 6 Pamba te, tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola ozalaki kobeta maboko
mpe kotuta makolo na esengo mpo na kotiola mokili ya
Isalaele, 7 nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela
yo mpe nakokaba yo na maboko ya bikolo ya bapaya lokola
bomengo ya bitumba; nakolongola yo na molongo ya bikolo,
nakosilisa bato na yo mpe nakobebisa yo. Boye, okoyeba
solo ete Ngai, nazali Yawe. › 8 Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: ‹ Lokola mokili ya Moabi mpe ya Seiri ezalaki koloba:
‘Tala, libota ya Yuda ekomi kaka lokola bikolo nyonso.’ 9 Mpo
na yango, nakobebisa bingumba ya Moabi, oyo batonga
makasi, na bandelo na yango, kobanda na bingumba oyo ya
kitoko: Beti-Yeshimoti, Bala-Meoni, Kiriatayimi; 10 nakokaba
Moabi mpe bato ya Amoni na maboko ya Este lokola libula,
mpo ete bakanisa lisusu bato ya Amoni te kati na molongo
ya bikolo; 11 nakopesa Moabi etumbu. Boye, bakoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe. › 12 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
‹ Lokola bato ya Edomi bazongisaki mabe na mabe epai
ya libota ya Yuda, mpe lokola bamemaki penza ngambo
wana basalaki bongo; 13 mpo na yango, tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Nakosembola loboko na Ngai mpo na
kotelemela Edomi mpe nakoboma bato mpe banyama na
yango; nakobebisa yango, mpe bakokufa na mopanga,
kobanda na engumba Temani kino na engumba Dedani. 14
Nakozongisela mokili ya Edomi mabe na mabe na nzela
ya bato na Ngai, Isalaele: bakozongisela mokili ya Edomi
mabe na mabe, kolanda kanda na Ngai mpe kotomboka
na Ngai. Na bongo, bakoyeba solo ete Ngai, nazongisaka
mabe na mabe, elobi Nkolo Yawe. › 15 Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: ‹ Mpo ete bato ya Filisitia bazongisaki mabe na
mabe, mpo ete bakokisaki makanisi mabe ya mitema na
bango tango balukaki kobebisa mokili ya Yuda, mpo ete
bayina bango wuta kala; 16 mpo na yango, tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Nakomi pene ya kosembola loboko na
Ngai mpo na kotelemela bato ya Filisitia; nakoboma bato ya
Kereti mpe nakobebisa batikali oyo bazalaka pembeni ya
ebale monene. 17 Nakozongisela bango mabe na mabe mpe
nakopesa bango etumbu na nzela ya kanda na Ngai. Boye,
bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakozongisela
bango mabe na mabe. › »

26 Na mobu ya zomi na moko, na mokolo ya liboso ya
sanza, Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto,
lokola Tiri alobaki mpo na kotiola Yelusalemi: ‹ Ozwi! Ekuke
ya bikolo ebukani! Bikuke na yango efungwami mpo na
kotondisa ngai na bomengo! Lokola esili kobebisama, Ngai
sik’oyo, nakofuluka! › 3 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Oh engumba ya Tiri, natombokeli yo! Nakotindela
yo bikolo ebele lokola mbonge ya ebale monene, mpo ete eya
kobundisa yo. 4 Bakobuka bamir ya Tiri mpe bakokweyisa
bandako na yango ya milayi; mpe Ngai, nakolongola putulu
na yango nyonso mpe nakotika yango mabanga ya pamba.

5 Engumba Tiri ekokoma, kati na ebale monene, esika oyo
balobi mbisi bakobanda kotanda minyama na bango mpo na
kokawusa yango. Ezali Ngai nde nasili koloba, elobi Nkolo
Yawe; engumba Tiri ekokoma bomengo ya bitumba ya bikolo,
6 mpe bakoboma na mopanga bamboka ya mike-mike oyo
ezalaka pembeni ya ebale monene. Boye, bakoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe. 7 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Wuta na nor, nakotindela Tiri Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, mokonzi ya bakonzi: akoya elongo na
bampunda mpe bashar, basoda oyo batambolaka likolo ya
bampunda mpe mampinga monene ya basoda; 8 akobebisa
na mopanga bingumba na yo, oyo ezalaka pembeni ya ebale
monene, akozingela yo, akotimola mabulu ya kobombamela
zingazinga ya bamir na yo mpe akotombola banguba na ye
mpo na kobundisa yo. 9 Akotindela bamir na yo makonga ya
basoda na ye, oyo batambolaka likolo ya bampunda mpe
akobuka bandako na yo ya milayi na nzela ya bibundeli na
ye ya nguya. 10 Bampunda na ye ekozala ebele penza kino
putulu na yango ekozipa yo; bamir na yo ekoningana na
makelele ya bampunda ya bitumba, ya bapine mpe ya shar,
tango akokota na bikuke na yo ndenge bato bakotaka kati na
engumba oyo bamir na yango ezali na madusu. 11 Makolo
ya bampunda na ye ekokota na babalabala na yo nyonso,
akoboma bato na yo na mopanga, mpe makonzi oyo esalaka
makasi na yo ekokweya na mabele. 12 Bakobotola lokola
bomengo ya bitumba bozwi mpe biloko na yo ya koteka,
bakokweyisa bamir na yo, bakobuka bandako na yo ya
kitoko mpe, na sima, bakobwaka nyonso na ebale: mabanga,
mabaya mpe putulu na yo. 13 Nakosukisa makelele ya
banzembo na yo, mpe mindule ya lindanda na yo ekotikala
koyokana lisusu te. 14 Nakokomisa yo mabanga ya pamba,
mpe okokoma esika oyo balobi mbisi bakobanda kotanda
minyama na bango mpo na kokawusa yango; okotikala
kotongama lisusu te, pamba te ezali Ngai Yawe nde nalobi,
elobi Nkolo Yawe. 15 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na
Tiri: Boni, bisanga ekolenga te na lokito ya kokweya na
yo, na kolela ya bato na yo, oyo bazokisi bango bapota
minene mpe na kufa ya somo kati na yo? 16 Bakambi
nyonso ya bisanga bakotika bakiti na bango ya bokonzi,
bakolongola banzambala na bango mpe bilamba na bango
batonga bililingi na basinga, bakolata somo lokola elamba
mpe bakovanda na mabele; bakokoma kolenga na somo
mpe kobanga tango nyonso, mpo na yo. 17 Bakoyembela
yo nzembo ya mawa mpe bakoloba: ‹ Oh engumba oyo
ekenda sango, ndenge nini babebisi yo, engumba ya bato
ya ebale monene! Yo mpe bato na yo, bozalaki na nguya
kati na ebale monene, bozalaki kolengisa na somo bato
nyonso oyo bazalaki kovanda kuna. 18 Sik’oyo bisanga
ekomi kolenga, na mokolo ya kokweya na yo, bisanga ya
ebale monene ekomi na somo makasi mpo na suka na yo. ›
19 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tango nakokomisa yo
engumba oyo ezalaka lisusu na bato te lokola bingumba oyo
etikala nanu kozala na bato te, tango nakoyeisa epai na yo
mayi ya mozindo mpe bambonge na yango ekozindisa yo,
20 nakozindisa yo kati na libulu ya mozindo esika moko na
bato oyo bakitaka kuna, epai ya bato ya kala; nakovandisa
yo kati na mokili oyo ezalaka na se ya mabele, lokola kati na
libebi ya kala, mpe okozala elongo na bato oyo bakitaka
kati na libulu ya mozindo, mpo ete okoma bisika oyo bato
bakovanda lisusu te; mpe okozonga te to okozwa lisusu
bisika te na mabele ya bato ya bomoi. 21 Nakokomisa
yo eloko ya koyoka somo, mpe okokoma eloko pamba;
bakobanda koluka yo kasi bakomona yo lisusu te, elobi
Nkolo Yawe. »

27 Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, tinda
nzembo ya mawa na tina na Tiri! 3 Loba na Tiri oyo
ezalaka pembeni ya ebale monene, oyo esalaka mombongo
elongo na bikolo nyonso, bavandi ya bisanga: ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Oh engumba Tiri, olobaka: ‘Ngai,
nakoka na kitoko na ngai!’ 4 Etando na yo ezali kati na
bibale minene; bato oyo batongaki yo nde bakomisaki yo
kitoko makasi. 5 Basalaki mipanzi na yo nyonso na mabaya
ya sipele oyo ewutaki na Seniri; basalaki likonzi ya masuwa
na yo na nzete ya sedele oyo ewutaki na Libani; 6 basalaki
bankayi na yo na banzete ya sheni oyo ewutaki na Bashani;
basalaki bivandelo na yo, ekota pembe ya nzoko oyo ewutaki
na Asiri, na mabaya ya sipele oyo ewutaki na bisanga ya
Kitimi; 7 basalaki vwale mpe bendele na yo na elamba ya
lino ya kitoko oyo ewutaki na Ejipito, mpe batongaki bililingi
kati na yango; bakapo na yo ezalaki ya langi ya ble mpe ya
motane, ewutaki na bisanga ya Elisha. 8 Baluki nkayi na yo
bazalaki bato ya Sidoni mpe ya Arivadi. Oh Tiri, bato na yo,
oyo bazalaki na bwanya koleka, nde bazalaki kotambolisa
yo. 9 Bampaka ya engumba Gebali mpe bato na yango ya
bwanya nde bazalaki kosala epai na yo mosala ya kobamba
madusu na yo mpo ete mayi ekota te; bamasuwa nyonso
ya ebale monene mpe batambolisi na yango bazalaki koya
epai na yo mpo na kosomba biloko oyo ozalaki koteka. 10
Bato ya Persi, ya Ludi mpe ya Puti bazalaki basoda kati
na mampinga na yo: bazalaki kotia banguba mpe bikoti na
bango na likolo ya bamir na yo; bazalaki kosala lokumu na
yo. 11 Bato ya Arivadi mpe basoda na yo ya mpiko bazalaki
kotelema na bangambo nyonso ya bamir na yo, basoda ya
Gamadi bazalaki kati na bandako na yo ya milayi: bazalaki

kotia banguba na bango zingazinga ya bamir na yo, bazalaki kosala ete kitoko na yo ekoma ya kokoka. **12** Bato ya Tarsisi bazalaki kosala mombongo elongo na yo mpo ete ozalaki na biloko ebele mpe ya lolenge nyonso; bazalaki komema epai na yo palata, bibende, eten mpe mbodi. **13** Bato ya Yavani, ya Tubali mpe ya Mesheki bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bazalaki kopesa yo bawumbu mpe biloko basala na bronze mpo na kosomba epai na yo biloko oyo ozalaki koteka. **14** Bato ya Beti Togarima bazalaki komema epai na yo bampunda ya misala, bampunda ya bitumba mpe bamile. **15** Bato ya Dedani bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bato ya bisanga ebele bazalaki koya kosomba biloko epai na yo, bazalaki kofuta yo na pembe ya nzoko mpe na banzete ya ebeni. **16** Bato ya Siri mpe bazalaki kosala mombongo elongo na yo mpo ete ozalaki na biloko ebele; bazalaki komema epai na yo mabanga ya emerode, maputa ya langi ya motane, bilamba batonga bililingi kitoko na basinga, bilamba ya lino ya kitoko, mabanga ya korayi mpe ya ribi. **17** Bato ya Yuda mpe ya Isalaele bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bazalaki komema epai na yo ble ya mboka Miniti, farine oyo basalelaka mikate mpe bagato, mafuta ya nzoyi, mafuta mpe malasi ya solo kitoko, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka. **18** Bato ya Damasi bazalaki kosala mombongo elongo na yo, pamba te ozalaki na bambuma ebele mpe na biloko ebele; bazalaki komema epai na yo masanga ya vino oyo ezalaki kowuta na mboka Eliboni mpe bapwale ya bameme oyo ezalaki kowuta na mboka Tsakari, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka. **19** Bato ya Vedani mpe ya Yavani oyo bazalaki kowuta na Uzali bazalaki komema epai na yo bibende oyo balekisa na moto, bibende oyo basalelaka misala ya moto, banzete ya kasia, mpe banzete oyo ebotaka na mayi mpe basalaka na yango malasi, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka. **20** Bato ya Dedani bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bazalaki komema epai na yo bilamba ya kitoko oyo batiaka na bampunda. **21** Bato ya Arabi mpe bakambi nyonso ya Kedari bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bazalaki komema epai na yo bana meme ya mibali, bameme ya mibali mpe bantaba ya mibali. **22** Bato ya mombongo ya Saba mpe ya Raema bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bazalaki komema epai na yo biloko ya mike-mike ya solo kitoko oyo balambelaka, mabanga ya talo ya ndenge na ndenge mpe wolo. **23** Bato ya Arani, ya Kane mpe ya Edeni, elongo na bato ya mombongo ya Saba, ya Asiri mpe ya Kilimadi, bazalaki kosala mombongo elongo na yo; **24** bazalaki kosala elongo na yo mombongo ya biloko ya kitoko: bakazaka ya langi ya motane, bilamba batonga bililingi kitoko na basinga, bitoko ya balangi ya ndenge na ndenge mpe mikaba makasi mpe ya kitoko. **25** Bamasuwa minene ya Tarsisi ezalaki komema biloko na yo ya koteka. Otondaki meke na biloko mpe okendeki sango kati na bibale minene. **26** Baluki nkayi na yo bamemaki yo kino na kati-kati ya bibale minene. Kasi mopepe ya este ebukaki-bukaki yo na biteni na kati-kati ya ebale monene: **27** bomengo na yo, biloko na yo ya koteka, mombongo na yo, baluki nkayi na yo, bato na yo, oyo basalaka na masuwa, basali oyo babambaka madusu ya masuwa na yo, bato oyo basalaka mombongo elongo na yo mpe basoda na yo nyonso elongo na lisanga mobimba oyo ezali kati na masuwa, bakokufa na kati-kati ya bibale minene na mokolo oyo masuwa na yo ekozinda. **28** Tango baluki nkayi na yo bakoganga, bituka ya ngambo ya ebale monene ekolenga na somo. **29** Baluki nkayi nyonso mpe bato mosusu oyo basalaka na masuwa bakosundola masuwa; bakotelema na libongo, **30** bakoganga na mongongo makasi mpe bakolela na mawa nyonso mpo na yo; bakomisopela putulu na mito mpe bakomibamba na mabele. **31** Bakomikokola suki ya mito mpe bakolata basaki. Bakolela yo na mawa na motema mpe bakomitungisa makasi na mitema. **32** Kati na pasi mpe kolela na bango, bakoyemba nzembo ya mawa na tina na yo: 'Nani azalaki lokola Tiri, lokola engumba oyo ekomi kimia kati na ebale monene?' **33** Tango biloko na yo ya koteka ezalaki kobima wuta na ebale monene, ozalaki kokokisa baposa ya bikolo ebele; ebele ya bomengo mpe ya nkita na yo ezalaki kokomisa bakonzi ya mokili bazwi. **34** Kasi tango sik'oyo bambonge ya bibale minene ebuki-buki yo, ebwaki yo kati na mozindo ya mayi: biloko na yo mpe basali na yo nyonso bazindi elongo na yo. **35** Bavandi nyonso ya bisanga bakomi na mawa mpo na yo; bakonzi na bango bazali kolenga na somo, mpe bilongi na bango ebebi likolo ya kobanga. **36** Bato ya mombongo ya bikolo mosusu bakomi koseka mpe kowolola yo: Osuki eh! Osuki! Okotikala kozala lisusu te! › »

28 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, loba na mokambi ya Tiri: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na lolendo ya motema na yo, olobaki: 'Nazali nzambe, navandaka na kiti ya bokonzi ya nzambe na kati-kati ya bibale minene.' Nzokande, ozali na yo kaka moto, ozali na yo nzambe te atako okanisi ete ozali na bwanya lokola nzambe. **3** Boni, okanisi ete ozali na bwanya koleka Daniele? Okanisi ete oyebi mabombami nyonso? **4** Na bwanya mpe na mayele na yo, okomi na bozwi mpe otondisi wolo mpe palata kati na bibombelo na yo. **5** Lokola ozalaki mayele makasi na mosala ya mombongo, oyeisi bomengo na yo ebele makasi; mpe mpo na bomengo na yo, motema na yo etondi na lolendo. **6**

Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola ozali kokanisa ete ozali na bwanya lokola Nzambe, 7 nakotindela yo bato ya bikolo ya bapaya, bikolo oyo baleki kanza kati na bikolo, mpo ete babundisa yo: bakobimisela yo mipanga na bango mpo na kosambwisa mayele mpe bwanya na yo, bongo bakosambwisa lokumu na yo. 8 Bakokitisa yo kino na libulu, mpe okokufa kufa ya somo kati na bibale minene. 9 Okokoka lisusu koloba liboso ya bato oyo bazali koboma yo: 'Ngai nazali nzambe?' Ozali na yo kaka moto; ozali nzambe te, kati na maboko ya bato oyo bazali koboma yo. 10 Okokufa kufa ya bato oyo bakatama ngenga te, na maboko ya bato ya bikolo ya bapaya. Ngai nde nalobi, elobi Nkolo Yawe. › » 11 Yawe alobaki na ngai: 12 « Mwana na moto, tinda nzembo ya mawa na tina na mokonzi ya Tiri! Loba na ye: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ozalaki ndakisa mpo na komona nyonso oyo ezali ya kokoka, otondaki na bwanya, mpe ozalaki kitoko koleka. 13 Ozalaki kati na Edeni, elanga ya Nzambe; mabanga ya talo ya lolenge nyonso ezalaki kokomisa yo kitoko: ribi, topaze, diama, emerode, krizolite, onikisi, jasipe, safiri; bambunda na yo ya mike mpe baflite na yo ezalaki ya wolo, babongisaki yango mpo na mokolo oyo bakela yo. 14 Napakolaki yo mafuta mpo ete ozala Sheribe oyo abatelaka, oyo mapapu na ye efungwama; pamba te Ngai nde natiaki yo na ngomba ya bule ya Nzambe; ozalaki wana, ozalaki kotambola na kati-kati ya mabanga oyo ezalaki kongenga lokola moto. 15 Etamboli na yo ezalaki ata na pamela moko te wuta mokolo oyo okelama kino tango mabe emonanaki kati na yo. 16 Lokola omonaki ete mombongo na yo emati makasi, okomaki konyokola bato mpe kosala masumu; mpo na yango, nalongolaki yo na ngomba ya Nzambe mpe nabenganaki yo, sheribe oyo abatelaka, na molongo ya mabanga oyo ezalaki kongenga lokola moto. 17 Motema na yo etondaki na lolendo mpo na kitoko na yo; obebisaki bwanya na yo mpo na lokumu na yo. Yango wana, nabwaki yo na mabele mpe nakomisi yo eloko ya liseki na miso ya bakonzi. 18 Mpo na ebele ya masumu na yo mpe mombongo na yo, oyo osalaka na bosembo te, obebisi bosantu ya bisika na yo ya bule; mpe Ngai, nabimisi kati na yo moto mpo ete etumba yo; nakomisi yo putulu ya mabele na miso ya bato nyonso oyo bazali kotala yo. 19 Bato ya bikolo nyonso oyo bayebaki yo bakomi na mawa na tina na yo mpo ete okomi eloko ya koyoka somo: suka na yo ezali mabe, ozali lisusu te, okotikala lisusu kozala te! › » 20 Yawe alobaki na ngai: 21 « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya Sidoni mpe sakola na tina na yango! 22 Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh Sidoni, natombokeli yo! Nakomonisa nkembo na Ngai kati na yo; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakopesa yango etumbu mpe nakomonisa bosantu na Ngai kati na yango. 23 Nakotindela yango bokono oyo ebomaka, nakotangisa makila na babalabala na yango; mopanga ekolongwa na bangambo nyonso mpo na koboma bato na yango, mpe bato ebele bakokufa. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. 24 Bato ya bikolo ya mayele mabe, oyo bazali lokola basende mpe banzube, bakozingela lisusu bana ya Isalaele te; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. 25 Nkolo Yawe alobi: Tango nakosangisa bana ya Isalaele wuta na bikolo epai wapi napanzaki bango, nakomonisa bosantu na Ngai kati na bango na miso ya bikolo wana; boye, bakovanda na mokili na bango moko, mokili oyo napesaki epai ya Jakobi, mosali na Ngai. 26 Bakovanda kuna na kimia, bakotonga bandako mpe bakosala bilanga ya vino; bakovanda kuna na kimia tango nakopesa etumbu na bikolo nyonso ya bapaya oyo bazingelaki bango mpe bazalaki kotiola bango. Bongo bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Nzambe na bango. › »

29 Na mokolo ya zomi na mibale ya sanza ya zomi, na mobu ya zomi, Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, talisa elongi na yo epai ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, sakola mpo na kotelemela ye mpe mokili mobimba ya Ejipito! 3 Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Yo Faraon, mokonzi ya Ejipito, natelemeli yo! Yo dalagona monene oyo ovandaka kati na bibale na yo, yo oyo ozali koloba: 'Ebale Nili ezali ya ngai; mpe ngai, ngai moko nde namisala!' 4 Nakokanga yo bibende na mbanga, nakosala ete mbisi ya ebale na yo ekangama yo na poso ya nzoto; nakobimisa yo na libanda ya bibale na yo elongo na mbisi oyo ekangami yo na poso ya nzoto. 5 Nakobwaka yo na esobe, yo mpe mbisi ya bibale na yo. Okokweya na mabele ya elanga ya polele; bakolokota yo te, bakokunda yo te; mpe nakokomisa yo bilei ya banyama ya mokili mpe ya bandeke ya likolo. 6 Boye, bavandi nyonso ya Ejipito bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. Ozalaki na yo kaka lokola eyekamelo oyo basala na nzete oyo ebotaka na mayi, mpo na libota ya Isalaele. 7 Tango maboko na bango esimbaki yo, obukanaki mpe ozokisaki mapeka na bango; tango balalelaki yo, obukanaki mpe olembisaki mikongo na bango. 8 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakoyeisa mopanga mpo na kobebisa yo, mpe nakoboma bato na yo mpe bibwele na bango. 9 Ejipito ekokoma esobe mpe ekotikala lisusu na bato te; mpe bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. Lokola ozalaki koloba: 'Ebale Nili ezali ya ngai; kasi ngai, ngai moko nde namisala,' 10 natombokeli yo mpe bibale na yo; mpe lisusu, nakobebisa mokili ya Ejipito,

nakokomisa yango esobe kobanda na Migidoli kino na Siene, kino na bandelo ya mokili ya Kushi. **11** Ata litambe moko ya moto to ya nyama ekolekela lisusu wana te: moto moko te akovanda lisusu kuna mibu tuku minei. **12** Nakokomisa Ejipito esobe kati na mikili oyo ekoma esobe, mpe bingumba na yango ekotikala lisusu na bato te, mibu tuku minei, kati na bingumba oyo ebeba. Nakopanza bato ya Ejipito kati na bikolo mpe nakopalanganisa bango na mikili mosusu. **13** Nzokande, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Sima na mibu tuku minei, nakosangisa bato ya Ejipito wuta na bikolo epai wapi bapalanganaki, **14** nakokangola bato ya Ejipito oyo bazalaki na bowumbu mpe nakozongisa bango na Patrosi, mokili ya bakoko na bango; mpe kuna, bakokoma kaka mwa bokonzi moko ya moke. **15** Ejipito ekokoma mokili moko moke koleka mikili mosusu, ekomikumisa lisusu te liboso ya bikolo mosusu; nakokomisa yango moke penza mpo ete ezala lisusu na makoki te ya kokonza bikolo mosusu. **16** Mokili ya Ejipito ekozala lisusu mpo na bana ya Isalaele mokili ya kotiela motema te, kasi ekokoma lokola ekaniseli ya masumu oyo bato na Ngai bazalaki kosala tango bazalaki koluka lisungi epai na yango. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. › » **17** Na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, na mobu ya tuku mibale na sambo, Yawe alobaki na ngai: **18** « Mwana na moto, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, alendisaki makasi mampinga na ye mpo na kobundisa engumba Tiri; mito ya basoda nyonso ekomaki mabandi mpe mapeka na bango elongwaki-longwaki baposo. Nzokande, ye mpe mampinga na ye batikalaki kozwa litomba ata moko te na mosala na bango ya kobundisa engumba Tiri. **19** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakokaba Ejipito na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni; mpe ye, akobotola bomengo na yango, akozwa bomengo ya bitumba mpe akobebisa yango nyonso penza. **20** Napesi epai ya Nabukodonozori mokili ya Ejipito lokola lifuti mpo na misala na ye, pamba te ye mpe mampinga na ye basalaki mpo na Ngai, elobi Nkolo Yawe. **21** Na mokolo wana, nakobimisa liseke mpo na libota ya Isalaele; nakofungola monoko na yo kati na bango, mpe bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. »

30 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, sakola! Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Bolela mpe boloba: ‘Mawa mpo na mokolo wana!’ **3** Pamba te mokolo yango ekomi pene; mokolo ya Yawe ekomi pene, mokolo ya mapata, tango ya molili mpo na bikolo. **4** Mopanga ekotelemela Ejipito, mpe somo makasi ekokanga mokili ya Kushi. Tango bato bakokufa na Ejipito, bakomema bomengo na yango mosika mpe miboko na yango ekobukana. **5** Kushi, Puti, Ludi, Arabi mobimba, Libi mpe bato ya mokili ya boyokani bakokufa na mopanga nzela moko na bato ya Ejipito. **6** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Bikolo oyo esanganaki na Ejipito ekokweya mpe makasi oyo etielaka lolendo ekosila. Kobanda na Migidoli kino na Siene, bakokweya na mopanga elongo na Ejipito, elobi Nkolo Yawe. **7** Ejipito ekotikala lisusu na bato te kati na mikili oyo etikala na bato te, mpe bingumba na yango ekokoma ebeba kati na bingumba oyo ebeba. **8** Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakokitisa moto kati na Ejipito mpe nakosukisa nguya nyonso ya basungi na yango. **9** Na mokolo wana, bato oyo nakotinda bakokende na nzela ya masuwa mpo na kobundisa Kushi oyo ezali na yango na kimia. Somo makasi ekokanga bango na mokolo ya etumbu ya Ejipito; mpe mokolo yango ekomi solo pene. **10** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosukisa nguya ya mampinga ya Ejipito na nzela ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni. **11** Ye elongo na mampinga na ye ya basoda oyo baleki kanza kati na mampinga ya bikolo, bakoya kobebisa mokili. Bakobundisa Ejipito na mipanga na bango mpe bakotondisa mokili na bibembe. **12** Nakokawusa miluka ya Nili mpe nakokaba mokili epai ya bato mabe; nakobebisa mokili mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango na nzela ya maboko ya bapaya. Ezali Ngai Yawe nde nalobi. **13** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakobebisa banzambe ya bikeko mpe nakosala ete bato batika kosambela bililingi kati na Mefisi. Moto moko te lisusu akozala mokambi kati na Ejipito, mpe nakoyeisa somo kati na Ejipito mobimba. **14** Nakobebisa engumba Patrosi, nakotia moto kati na engumba Tsoani mpe nakopesa etumbu na engumba Tebesi. **15** Nakopelisela engumba Sini, ndako batonga makasi ya Ejipito, kanda na Ngai; mpe nakoboma ebele ya bavandi ya engumba Tebesi. **16** Nakotia moto kati na Ejipito; engumba Sini ekotonda na pasi. Tebesi ekokoma na madusu ebele mpe banguna bakokota kati na Mefisi na moyi makasi, mpo na kobebisa yango. **17** Bilenge mibali ya bingumba Eliopolisi mpe Pi-Beseti bakokufa na mopanga, mpe bingumba yango ekokende na bowumbu. **18** Na Takipenesi, mokolo ekokoma molili tango nakobuka ekangiseli ya Ejipito; mpe kuna, makasi na yango oyo etielaka lolendo ekosila; mapata ekozipa engumba Takipenesi mpe bamboka na yango ya mike ekokende na bowumbu. **19** Nakopesa Ejipito etumbu; mpe bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › » **20** Na mokolo ya sambo ya sanza ya liboso, na mobu ya zomi na moko, Yawe alobaki na ngai: **21** « Mwana na moto, tala; nabukaki loboko ya Faraon, mokonzi ya Ejipito! Moto moko te azali kosalisa yango to mpe kotia yango kisi mpo ete ekoka lisusu

kozwa makasi ya kosimba mopanga. 22 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Natelemeli Faraon, mokonzi ya Ejipito; nakobuka maboko na ye nyonso mibale: ezala loboko oyo ya malamu to loboko oyo ebukana; mpe nakosala ete mopanga ekweya longwa na loboko na ye. 23 Nakopanza mpe nakopalanganisa bato ya Ejipito kati na bikolo mpe mikili mosusu. 24 Nakolendisa maboko ya mokonzi ya Babiloni mpe nakotia mopanga na Ngai kati na loboko na ye. Kasi nakobuka maboko ya Faraon, mpe akokoma kolela liboso na ye lokola moto oyo azoki pota monene. 25 Nakolendisa maboko ya mokonzi ya Babiloni, kasi maboko ya Faraon ekolemba. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakotia mopanga na Ngai kati na loboko ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobundisa na yango Ejipito. 26 Nakopanza mpe nakopalanganisa bato ya Ejipito kati na bikolo mpe mikili mosusu; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. »

31 Na mokolo ya liboso ya sanza ya misato, na mobu ya zomi na moko, Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, loba na Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe na mampinga na ye nyonso: ‹ Nani penza akoki kokokana na yo na lokumu? 3 Tala mokili ya Asiri malamu! Ezalaki lokola nzete ya sedele kati na Libani: bitape na yango ezalaki kitoko mpe na makasa ebele oyo ezalaki kopesa pio koleka banzete nyonso ya zamba; elekaki banzete nyonso ya zamba na molayi, songe na yango ezalaki ekenda kino na mapata. 4 Mayi ezalaki kokolisa yango, mpe mayi ya se ya mabele ezalaki koyeisa yango molayi; ebimisaki miluka zingazinga ya esika oyo balonaki yango mpe epanzanaki kino na banzete nyonso ya zamba. 5 Boye, nzete yango ekomaki molayi makasi koleka banzete nyonso ya zamba; bitape na yango ekomaki milayi, mpe makasa na yango ekomaki ebele, pamba te ezalaki kozwa mayi ebele. 6 Bandeke nyonso ya likolo ezalaki koya kotonga bazala na bitape na yango, banyama nyonso ya zamba mpe ezalaki kobota na se ya bitape na yango. Bikolo nyonso ya minene ezalaki kobika na se ya pio na yango. 7 Ezalaki kitoko na monene na yango mpe na molayi ya bitape na yango, pamba te misisa na yango ezalaki ekita kino na mayi minene. 8 Kati na elanga ya Nzambe, nzete moko te ya sedele ekokanaki na yango, nzete moko te ya sipele ekokanaki na yango na bitape, nzete moko te ya platane ekokanaki na yango na makasa: nzete moko te kati na elanga ya Nzambe ekokanaki na yango na kitoko. 9 Nasalaki yango kitoko makasi na bitape ebele; bongo banzete nyonso ya Edeni, kati na elanga ya Nzambe, ezalaki kolula yango. 10 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola ekomaki molayi penza, bongo songe na yango ekendeki kino na mapata; mpe lokola ekomaki na lolendo mpo na molayi na yango, 11 nakabaki yango na maboko ya nkumu ya bikolo mpo ete apesa yango etumbu oyo ekoki na mabe na yango. Nabenganaki yango; 12 mpe bikolo ya bapaya oyo eleki kanza ekweyisaki yango mpe asundolaki yango; makasa na yango ekweyaki na bangomba mpe na mabwaku nyonso, bitape na yango ebukanaki mpe ekweyaki na mabulu nyonso ya minene ya mokili. Bikolo nyonso ya mabele ekimaki wuta na se ya pio na yango mpe esundolaki yango; bongo etikalaki yango moko. 13 Bandeke nyonso ya likolo ekomaki kovanda na mobimbi na yango oyo epola, mpe banyama nyonso ya zamba ekomaki kovanda na bitape na yango. 14 Boye, makambo oyo nyonso esalemaki mpo ete nzete moko te oyo elonama pembeni ya mayi ekoma na lolendo mpo na molayi na yango mpe mpo na songe na yango oyo ekenda kino na mapata; mpe mpo ete terebente moko te oyo ezali kozwa mayi ekoma na lolendo mpo na molayi na yango. Pamba te, yango nyonso etangama ete ekokufa, ekokita kino na mokili ya se ya mabele, kati na bakufi, elongo na bato oyo bakitaka na se ya libulu ya kufa. 15 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo oyo nzete ya sedele ekitaki na se ya mokili ya bakufi, napesaki mitindo ete mayi oyo ya se ya mabele esala matanga mpo na yango. Likolo na yango, nazipaki mayi ya se ya mabele, nakangaki bibale na yango mpe mayi minene ekangamaki; nazipaki zamba ya Libani na molili mpe nakawusaki banzete nyonso ya elanga. **(Sheol h7585)** 16 Nalengisaki bikolo na lokito ya kokweya na yango, tango nakitisaki yango na mboka ya bakufi elongo na bato oyo bakitaka na libulu ya kufa. Boye, banzete nyonso ya Edeni, oyo eleki kitoko, mpe banzete ya Libani, oyo eleki kitoko, banzete nyonso oyo ezalaki kozwa mayi malamu, ebondisamaki na se ya mabele. **(Sheol h7585)** 17 Yango mpe ekitaki, elongo na nzete ya sedele, na mokili ya bakufi, epai ya bato oyo bakufaki na mopanga, oyo basanganaki na yango mpo na kovanda na se ya pio na yango kati na bikolo. **(Sheol h7585)** 18 Nzete nini kati na Edeni ekokani na yo na monene mpe na lokumu? Nzokande, yo mpe okokita, elongo na banzete ya Edeni, na mokili ya se ya mabele; okolala esika moko na bato oyo bakatama ngenga te, elongo na bato oyo bakufaki na mopanga. Ndenge wana nde Faraon elongo na bato na ye bakosuka, elobi Nkolo Yawe. › »

32 Na mokolo ya liboso ya sanza ya zomi na mibale, na mobu ya zomi na mibale, Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, tinda nzembo ya mawa mpo na Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe yebisa ye: ‹ Ozali lokola nkosi kati na bikolo, ozali lokola dalagona kati na bibale minene, otambolaka-tambolaka kati na bibale na yo, opanzaka mayi

na makolo na yo mpe okomisaka bibale potopoto. 3 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakotiela yo motambo na Ngai tango nakosangisa bato ya bikolo ebele; boye bakokanga yo na motambo yango. 4 Nakobwaka yo na mabele mpe nakosundola yo na libanda ya bilanga. Nakosala ete bandeke nyonso ya likolo eya komatela yo mpe banyama ya mokili mobimba eya kolia misuni ya nzoto na yo. 5 Nakopanza misuni ya nzoto na yo na bangomba mpe nakotondisa mabwaku na biteni oyo ekotikala. 6 Nakotondisa mokili, na makila oyo ekowuta epai na yo, na balabala nyonso kino na bangomba; mpe mabulu minene ekotonda na misuni ya nzoto na yo. 7 Tango nakoboma yo ndenge babomaka mwinda, nakozipa likolo, nakokomisa molili minzoto na yango; nakozipa moyi na mapata, mpe sanza ekopesa lisusu pole na yango te. 8 Likolo na yo, nakokomisa molili biloko nyonso ya likolo, oyo ebimisaka pole, mpe nakoyeisa molili na mokili na yo, elobi Nkolo Yawe. 9 Nakotungisa mitema ya bato ebele tango nakomema yo na bowumbu kati na bikolo ya bapaya, na mikili oyo otikala kutu koyeba te. 10 Nakosala ete bato ya bikolo ebele bakamwa yo mpe bakonzi na bango balenga na somo likolo na yo tango nakolakisa bango mopanga na Ngai. Na mokolo ya kokweya na yo, moko na moko kati na bango akokoma kolenga tango nyonso mpo na bomoi na ye. 11 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mopanga ya mokonzi ya Babiloni ekobundisa yo. 12 Nakosala ete bato ebele bakufa kati na yo na mopanga ya bilombe ya bitumba ya ekolo oyo eleki bikolo nyonso na kanza. Bakosukisa lolendo ya mokili ya Ejipito mpe bato na yango nyonso bakobebisama. 13 Nakoboma ngombe na yango nyonso pembeni ya mayi ya mozindo oyo ekoningana lisusu te na makolo ya bato to ya banyama. 14 Bongo nakosala ete mayi na yango evanda kimia mpe bibale na yango etiola lokola mafuta, elobi Nkolo Yawe. 15 Tango nakosala ete Ejipito etikala lisusu na bato te, tango nakobebisa biloko nyonso oyo ezali kati na yango mpe nakoboma bavandi na yango nyonso; boye bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › 16 Yango nde nzembo ya mawa oyo bakoyembela Ejipito; bilenge basi ya bikolo mosusu nde bakoyemba yango, bakoyemba yango na tina na Ejipito elongo na bato na yango nyonso, elobi Nkolo Yawe. » 17 Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza wana kaka, na mobu ya zomi na mibale, Yawe alobaki na ngai: 18 « Mwana na moto, tinda nzembo ya mawa na tina na bato nyonso ya Ejipito mpe kitisa na mokili ya bakufi elongo na bato oyo bakitaka na libulu, mokili ya Ejipito elongo na bato ya bikolo ya nguya. 19 Loba na bango: ‹ Boni, boleki bato mosusu na nini? Bokita mpe bolala esika moko na bato oyo bakatama ngenga te! › 20 Bakokweya kati na bato oyo bakufaki na mopanga. Mopanga esili kobima! Tika ete eboma Ejipito mpe bato na yango nyonso! 21 Wuta na mboka ya bakufi, bankumu bakoloba na Ejipito mpe na bikolo oyo esanganaki na yango: ‹ Bakiti mpe balali elongo na bato oyo bakatama ngenga te, esika moko na bato oyo bakufaki na mopanga. › (Sheol h7585) 22 Mokili ya Asiri ezali kuna elongo na mampinga na yango nyonso, ezingelami na malita ya bato na yango nyonso oyo babomaki: bango nyonso oyo bakufaki na mopanga. 23 Malita na bango ezali kati na libulu moko ya mozindo, mpe mampinga na yango elali zingazinga ya bakunda na ye. Bato nyonso oyo bazalaki koyeisa somo na mokili ya bato ya bomoi basili kokweya, bakufi na mopanga. 24 Mokili ya Elami ezali kuna elongo na mampinga na yango nyonso, zingazinga ya bakunda na yango; bato na yango nyonso bakweyaki, bakufaki na mopanga. Bato nyonso oyo bazalaki koyeisa somo kati na mokili ya bato ya mokili yango basili kokita elongo na bato oyo bakatama ngenga te, na mokili ya bakufi; bakoyoka soni bango moko elongo na bato oyo bakitaka na libulu. 25 Basalaki mbeto moko mpo na mokili yango kati na bato oyo bakufaki na mopanga, esika moko na mampinga na yango nyonso, zingazinga ya bakunda na yango. Bato nyonso oyo bakufaki na mopanga bazalaki bato bakatama ngenga te. Lokola somo na bango epanzanaki na mokili ya bato ya bomoi, bamemaki soni na bango elongo na bato oyo bakitaka na libulu; bazali kolala esika moko na bato oyo babomaki na mopanga. 26 Mokili ya Mesheki mpe ya Tubali ezali kuna elongo na bato na yango nyonso, zingazinga ya malita na yango. Bato nyonso oyo bakufaki na mopanga bazalaki bato bakatama ngenga te, pamba te bayeisaki somo makasi kati na mokili ya bato ya bomoi. 27 Boni, balali te esika moko na basoda mosusu oyo bakatama ngenga te to balali te esika moko na basoda ya mpiko oyo bakufaki mpe bakitaki na mboka ya bakufi na bibundeli na bango, na mipanga na bango na se ya mito na bango? Etumbu mpo na masumu na bango ekweyaki na mikuwa na bango, atako bazalaki kolengisa basoda ya mpiko ya mokili ya bato ya bomoi na somo. (Sheol h7585) 28 Oh Faraon, yo mpe okobukana, okolala esika moko na bato oyo bakatama ngenga te, bato oyo bakufaki na mopanga! 29 Mokili ya Edomi ezali kuna, bakonzi na yango mpe bakambi na yango balali esika moko na bato oyo bakufaki na mopanga atako bazalaki na nguya; balali esika moko na bato oyo bakatama ngenga te mpe bato oyo bakitaka na libulu. 30 Bakambi nyonso ya etuka ya nor mpe bato nyonso ya Sidoni bazali kuna; bakitaki na soni elongo na bato oyo bakufaki atako nguya na bango ezalaki kopesa bato somo makasi; balali

lokola bato bakatama ngenga te elongo na bato oyo bakufaki na mopanga, mpe bakufaki na soni makasi elongo na bato oyo bakitaka na libulu. 31 Ye Faraon elongo na mampinga na ye nyonso bakomona bango mpe bakobondisama na tina na bato nyonso oyo bakufaki na mopanga, elobi Nkolo Yawe. 32 Atako nayeisaki somo na mokili ya bato ya bomoi na nzela na ye, Faraon mpe bato na ye nyonso bakolala kati na bato oyo bakatama ngenga te, bato oyo bakufa na mopanga, elobi Nkolo Yawe. »

33 Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, loba na bandeko na yo mpe yebisa bango: ‹ Soki nabimisi bitumba na mokili moko, bongo bato ya mokili yango baponi moko kati na bango lokola mokengeli na bango; 3 soki mokengeli yango amoni banguna koya kobundisa mokili na bango mpe abeti kelelo mpo na kokebisa bato. 4 Soki moto moko ayoki lolaka ya kelelo, kasi azwi yango na pamba mpe mopanga ebomi ye, makila na ye ekotangama na moto na ye moko. 5 Lokola ayokaki lolaka ya kelelo, kasi azwaki likebisi wana na pamba, makila na ye ekotangama na moto na ye moko. Kasi soki azwaki likebisi wana na pamba te, alingaki solo kobikisa bomoi na ye. 6 Nzokande, soki mokengeli amoni banguna koya mpe abeti kelelo te mpo na kokebisa bato, bongo mopanga ebomi moko kati na bandeko na ye, ndeko wana akokufa solo mpo na masumu na ye, kasi nakotanga makila na ye na moto ya mokengeli. › 7 Mwana na moto, nakomisi yo mokengeli mpo na libota ya Isalaele. Boye, yokaka maloba oyo nakobanda koloba mpo na kokebisa bango na Kombo na Ngai. 8 Soki nalobi na moto mabe: ‹ Oh moto mabe, okokufa solo! › Mpe yo, olobi na ye eloko moko te mpo ete abongola bizaleli na ye, moto mabe wana akokufa solo mpo na masumu na ye; kasi nakotanga makila na ye na moto na yo. 9 Kasi soki okebisi moto mabe ete abongola bizaleli na ye, bongo asaleli yango te, akokufa solo mpo na masumu na ye; mpe yo, okobikisa bomoi na yo. 10 Mwana na moto, loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala maloba oyo bozali koloba: ‘Ndenge nini penza tokoki lisusu kobika mpo ete mabe mpe masumu na biso ekomi kilo makasi mpo na biso, mpe yango ekomi kobebisa biso?’ › 11 Loba na bango: ‹ Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nasepelaka na kufa ya moto mabe te; nalingaka nde ete abongola bizaleli na ye mpo ete abika! Bobongwana, bobongwana, oh libota ya Isalaele! Mpo na nini bolingi kaka nzela ya kufa? › 12 Mwana na moto, loba na bandeko na yo: ‹ Boyengebene ya moto ya sembo ekobikisa ye te soki asali mabe, mpe mabe ya moto mabe ekokweyisa ye te soki atiki yango; moto ya sembo akobika te likolo ya boyengebene na ye ya kala soki asali masumu. › 13 Ata soki nalobi na moto ya sembo ete akowumela solo na bomoi, soki atie elikya na bosembo na ye mpe asali mabe, bosembo na ye nyonso ekotangama lisusu te mpe akokufa mpo na mabe oyo asali. 14 Soki nalobi na moto mabe: ‹ Okokufa solo; › kasi atiki masumu na ye mpe akomi kosala makambo ya sembo mpe ya alima, 15 soki azongisi ndanga oyo asimbaki na niongo mpe biloko oyo ayibaki, soki atosi mitindo oyo epesaka bomoi mpe atiki kosala mabe, akobika penza, akokufa te. 16 Mabe nyonso oyo asalaki ekotangama lisusu te, akobika solo; pamba te asali oyo ezali alima mpe sembo. 17 Bandeko na yo bazali koloba: ‹ Nkolo akataka makambo na bosembo te. › Nzokande, nzela na bango moko nde ezalaka mabe. 18 Soki moto ya sembo atiki boyengebene na ye mpe akomi kosala mabe, akokufa mpo na mabe yango. 19 Soki moto mabe akomi kosala makambo ya sembo mpe ya alima, akobika solo mpo ete asali bongo. 20 Oh bino, libota ya Isalaele, ndenge nini bokoki penza koloba: ‹ Nkolo akataka makambo na bosembo te! › Solo, nakosambisa moko na moko kati na bino kolanda etamboli na ye! » 21 Na mokolo ya mitano ya sanza ya zomi, na mobu ya zomi na mibale ya bowumbu na biso, moko kati na bato oyo babikaki na Yelusalemi ayaki epai na ngai mpe alobaki: « Babebisi engumba! » 22 Nzokande, na pokwa, liboso ete moto yango aya epai na ngai, loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai mpe afungolaki monoko na ngai liboso ete moto yango akoma epai na ngai na tongo. Monoko na ngai efungwamaki mpe nakomaki koloba. 23 Bongo Yawe alobaki na ngai: 24 « Mwana na moto, bavandi ya bisika oyo ebeba kati na mokili ya Isalaele bazali koloba: ‹ Abrayami azalaki kaka ye moko tango azwaki mokili lokola libula; nzokande biso, tozali ebele; boye, solo, mokili epesameli biso lokola libula! › 25 Yango wana, loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Boni, ndenge bozali nanu kolia misuni mpe makila na yango, bongo bozali kotalela banzambe na bino ya bikeko mpe kosopa makila ya bato, bozwa solo mokili lokola libula! 26 Bozali kotia elikya na mopanga na bino, bozali kosala makambo ya mbindo, mpe moko na moko kati na bino azali kokomisa mbindo mwasi ya moninga na ye, mpe bozwa penza mokili lokola libula! › 27 Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na Kombo na Ngai, bato oyo batikali na bisika oyo ebeba bakokufa na mopanga! Ba-oyo bazali na mboka, nakokaba bango epai ya banyama ya zamba mpo ete eboma bango! Mpe ba-oyo babombami kati na bandako batonga makasi mpe kati na madusu ya mabanga bakokufa na bokono oyo ebomaka; 28 nakokomisa mokili libebi mpe nakosala ete etikala lisusu na bato te: nakosukisa lolendo na yango, bangomba ya Isalaele ekotikala lisusu na bato te,

mpe bato bakotika kolekela wana. 29 Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakokomisa mokili libebi mpe esobe, likolo ya makambo na bango nyonso ya mbindo oyo bazali kosala. › 30 Mpo na yo, mwana na moto, bandeko na yo bazali kolobana bango na bango na bamir mpe na bikuke ya bandako na bango na tina na kombo na yo: ‹ Boya koyoka maloba oyo ewuti epai na Yawe! › 31 Bongo bato na Ngai bayei epai na yo ndenge kaka bayaka tango nyonso mpe bavandi liboso na yo mpo na koyoka maloba na yo, kasi batiaka yango na misala te, pamba te minoko na bango ebimisaka kaka makambo oyo esepelisaka mitema na bango, mpe mitema na bango elukaka kaka bolamu na bango moko. 32 Mpo na bango, ozalaka na yo kaka lokola moto oyo ayembaka malamu banzembo ya kitoko, na mongongo ya kitoko, mpe abetaka mindule kitoko; pamba te bayokaka na bango maloba na yo, kasi batiaka yango na misala te. 33 Tango makambo oyo nyonso ekokokisama —mpe ekokokisama solo— bakososola penza ete mosakoli moko azalaki kati na bango. »

34 Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, sakola mpo na kotelemela babateli bibwele ya mokili ya Isalaele! Sakola mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na babateli bibwele ya Isalaele, oyo balukaka kaka bolamu na bango moko! Boni, babateli bibwele basengeli te penza koluka bolamu ya bibwele? 3 Bolingi kaka kolia mafuta na yango, kolata bilamba oyo esalemi na bapwale na yango mpe koboma bibwele oyo eleki mafuta, kasi bolukaka bolamu ya bibwele yango te! 4 Bosungaki te ebwele oyo elemba mpo ete ekoka kozwa lisusu makasi, bobikisaki te oyo ezalaki na bokono, bosalisaki te oyo ebukana lokolo; bozongisaki te na nzela, oyo ebimaki libanda ya nzela, mpe bolukaki te oyo ebungaki; kasi nde bozalaki konyokola yango mpe komonisa yango pasi tango bozalaki kokamba yango! 5 Boye, bibwele na Ngai epanzanaki bipai na bipai mpe ekomaki bilei ya banyama ya zamba, pamba te moto akobatela yango azalaki lisusu te. 6 Bibwele na Ngai ekomaki kotelengana na likolo ya bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse, epanzanaki na mokili mobimba; moto moko te azalaki koluka yango mpe koluka bolamu na yango. 7 Mpo na yango, bino babateli bibwele, boyoka Liloba na Yawe: 8 Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, lokola bibwele na Ngai ezangi mobateli, bongo bakomi koyiba yango mpe ekomi bilei ya banyama nyonso ya zamba; lokola babateli bibwele na Ngai bazalaki koluka bibwele na Ngai te, kasi bazalaki kaka koluka kaka bolamu na bango moko koleka bolamu ya bibwele na Ngai; 9 mpo na yango, bino babateli bibwele, boyoka Liloba na Yawe: 10 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Natombokeli babateli bibwele! Nakotuna bango bibwele na Ngai, nakobotola bibwele na Ngai na maboko na bango, nakotika bango lisusu te kobatela yango. Boye, bakokoka lisusu te komilukela bolamu na bango moko. Nakokangola bibwele na Ngai na minoko na bango, mpe ekotikala lisusu bilei na bango te. 11 Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ngai moko nakoluka bolamu ya bibwele na Ngai mpe nakobatela yango. 12 Ndenge mobateli bibwele alukaka bolamu ya bibwele na ye, soki azali elongo na yango, ndenge wana mpe Ngai nakobatela mpe nakobikisa bibwele na Ngai wuta na bisika nyonso epai wapi ezali ya kopanzana, na mokolo ya mapata mpe ya molili makasi. 13 Nakobimisa yango wuta na bikolo epai wapi ezali ya kopanzana, nakosangisa yango wuta na mikili mosusu mpe nakozongisa yango na mabele na yango moko; nakoleisa yango na likolo ya bangomba ya Isalaele, kati na mabwaku mpe kati na bamboka nyonso ya mike ya Isalaele. 14 Nakoleisa yango na esika ya matiti ya kitoko, mpe matiti na yango ya kolia ekozala na likolo ya bangomba ya Isalaele; kuna, ekopema mpe ekolia na mabele ya kitoko. 15 Ngai moko nakoleisa bibwele na Ngai, mpe Ngai moko nakopemisa yango, elobi Nkolo Yawe; 16 nakoluka oyo ebungaki, nakozongisa na nzela, oyo epengwaki; nakosalisa oyo ebukana lokolo, nakobikisa oyo ezangi makasi. Kasi nakoboma oyo ya mafuta mpe oyo ya makasi. Nakobatela bibwele na Ngai na bosembo. 17 Mpo na bino, bibwele na Ngai, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakokata makambo kati na ebwele moko mpe ebwele mosusu, kati na bameme ya mibali mpe bantaba ya mibali. 18 Boni, ekoki te mpo na bino kolia na matiti ya kitoko? Mpo na nini bolingi lisusu ete matambe na bino enyataka-nyataka matiti oyo etikali? Ekoki te mpo na bino komela mayi ya peto? Mpo na nini bolingi lisusu ete matambe na bino ekomisa potopoto mayi oyo etikali? 19 Bolingi ete bibwele na Ngai elia matiti oyo matambe na bino enyati-nyati mpe emela mayi oyo matambe na bino ekomisi potopoto? 20 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na bango: Tala, nakokata, Ngai moko, makambo kati na ebwele oyo ya mafuta mpe oyo ekonda. 21 Lokola bosalelaki mipanzi mpe mapeka na bino mpo na kotindika bibwele oyo ekonda, mpe maseke na bino mpo na kobundisa yango kino kopanza yango na libanda, 22 nakobikisa bibwele na Ngai, mpe bakoyiba yango lisusu te; nakokata makambo kati na ebwele moko mpe ebwele mosusu. 23 Nakotia liboso na yango mobateli moko kaka ya bibwele: Davidi, mosali na Ngai; akoleisa yango, akoluka bolamu na yango mpe akozala mobateli na yango. 24 Ngai Yawe, nakozala Nzambe na yango; mpe Davidi, mosali na Ngai, akozala mokambi kati na yango. Ngai Yawe nde

nalobi. 25 Nakosala boyokani ya kimia elongo na bibwele
na Ngai, nakolongola banyama mabe kati na mokili mpo
ete bibwele na Ngai evanda na kimia kati na esobe mpe
elala na bazamba. 26 Nakokomisa lipamboli esobe elongo
na bazamba mpe bisika oyo ezali zingazinga ya ngomba
na Ngai ya moke; nakobetisa bamvula na tango na yango:
ekozala bamvula ya mapamboli. 27 Banzete ya bilanga
ekobota bambuma, mpe mabele ekobota biloko ebele.
Bato na Ngai bakozala na kimia na mabele na bango;
boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe tango nakobuka
banzete ya ekangiseli na bango mpe nakokangola bango na
maboko ya bato oyo banyokolaka bango. 28 Bato ya bikolo
mosusu bakoyiba bango lisusu te, mpe banyama ya zamba
ekoboma bango lisusu te; bakobika na kimia mpe eloko
moko te ekoya lisusu kobangisa bango. 29 Nakobotisela
bango elanga moko oyo ekokende sango mpo na bambuma
na yango; moto moko te kati na mokili akokufa lisusu na
nzala mpe bato ya bikolo mosusu bakotiola bango lisusu te.
30 Boye, bakoyeba solo ete Ngai Yawe, Nzambe na bango,
nazali elongo na bango, mpe ete bango, libota ya Isalaele,
bazali bato na Ngai, elobi Nkolo Yawe. 31 Bino, bibwele na
Ngai, bibwele oyo naleisaka, bozali bato; mpe Ngai, nazali
Nzambe na bino, elobi Nkolo Yawe. › »

35 Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, talisa elongi
na yo na ngambo ya ngomba Seiri mpe sakola mpo na
kotelemela yango! 3 Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Natombokeli yo, ngomba Seiri! Nakosembola loboko
na Ngai mpo na kotelemela yo mpe nakokomisa yo esobe
mpe mokili oyo ezanga bato. 4 Nakobebisa bingumba na yo,
mpe okotikala lisusu na bato te; boye, okoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe. 5 Lokola obokolaka tango nyonso koyina bana
ya Isalaele kati na motema na yo mpe obomisaki bango
na mopanga tango bazalaki na pasi makasi, na tango oyo
bazwaki etumbu mpo na masumu na bango, 6 na Kombo na
Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakosopa makila na yo, mpe makila
ekolanda yo. Lokola ozalaki na somo te ya kosopa makila,
makila ekolanda yo. 7 Nakokomisa ngomba Seiri esika oyo
ebebisama nye mpe ezanga bato; mpe nakoboma kuna bato
nyonso oyo bakoluka kokende mpe kozonga. 8 Nakotondisa
bangomba na yango nyonso na bibembe; bato nyonso oyo
bakokufa na mopanga bakokweya na bangomba na yo ya
mike, kati na mabwaku na yo mpe na se ya bangomba na yo
nyonso. 9 Nakokomisa yo esobe mpo na libela, bingumba na
yo ekozala lisusu na bato te; boye bokoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe. 10 Mpo ete olobaki: ‘Mikili oyo mibale, Isalaele
mpe Yuda, elongo na bikolo na yango ekokoma ya ngai,
mpe nakozwa yango,’ atako Yawe azalaki kuna; 11 mpo na
yango, na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakopesa yo
etumbu kolanda kanda mpe zuwa na yo, oyo olakisaki mpo
na kosala bango mabe mpo ete oyinaki bango; mpe Ngai
moko, nakosala ete bayeba Ngai tango nakosambisa yo. 12
Boye, okoyeba solo ete Ngai Yawe, nayokaki maloba nyonso
ya kotiola oyo olobaki na tina na bangomba ya Isalaele.
Olobaki: ‘Tala, bangomba ebebisami! Bakabeli biso yango
lokola nyama ya kolia!’ 13 Botelemelaki Ngai mpe bolobaki
na Ngai na maloba ya lolendo; nayokaki yango Ngai moko.
14 Boye, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tango mokili
mobimba ekozala na esengo, Ngai nakobebisa yo. 15 Mpo
ete osepelaki na kobebisama ya libula ya Isalaele, nakosala
yo mpe kaka ndenge wana: ngomba Seiri, okobebisama
elongo na Edomi mobimba; boye, bakoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe. › »

36 « Mwana na moto, sakola na tina na bangomba ya
Isalaele mpe loba: ‹ Bino bangomba ya Isalaele,
boyoka Liloba na Yawe! 2 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Moyini alobaki na tina na bino: ‘Ah, bangomba ya kala
ekomi sik’oyo ya biso!’ › 3 Yango wana, sakola! Loba: ‹
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola babebisaki bino
mpe bapanzaki bino bipai nyonso mpo ete bokoma libula
ya bikolo mosusu mpe eloko ya masolo ya kotiola mpe
ya kofinga kati na bato; 4 mpo na yango, bino bangomba
ya Isalaele, boyoka liloba na Nkolo Yawe: Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi na bangomba ya milayi mpe ya mikuse,
na mabulu mpe na mabwaku, na bisika ya libebi mpe na
bingumba oyo basundola mpe babebisa, bongo bato ya
bikolo mosusu ya zingazinga bayibaki mpe bakomisaki
yango eloko ya kotiola; 5 tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
na zuwa na Ngai ya makasi, natombokeli bikolo oyo etikali
mpe mokili mobimba ya Edomi, pamba te na esengo nyonso
mpe na mayele mabe kati na mitema na bango, bakomisi
mokili na Ngai lokola libula na bango moko mpo ete babotola
bilanga na yango nyonso na makasi. › 6 Mpo na yango,
sakola na tina na mokili ya Isalaele mpe loba na bangomba
ya milayi mpe ya mikuse, na mabulu mpe na mabwaku: ‹
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nazali koloba na zuwa
mpe na kanda na Ngai ya makasi, pamba te bikolo mosusu
emonisi bino pasi na kotiola. 7 Yango wana, tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: nalapi ndayi, na kotombola loboko, ete
ezali bikolo oyo ezingeli bino nde ekotiolama. 8 Kasi bino,
bangomba ya Isalaele, bokobota bitape mpe bambuma mpo
na Isalaele, bato na Ngai; pamba te etikali kaka moke ete
bazonga epai na bango. 9 Nazali kolandela likambo na bino
mpe nazali kotala bino na liso ya ngolu; bakobalola bino
lisusu ndenge babalolaka mabele ya bilanga mpe bakolona

lisusu bankona na mabele na bino. **10** Nakokomisa motango ya bato na bino ebele, na mabele na bino: yango nde libota mobimba ya Isalaele; bato bakozongela lisusu kovanda kati na bingumba na bino mpe bakotonga lisusu bandako na bino oyo ebukana. **11** Nakokomisa motango ya bato mpe ya bibwele na bino ebele na mokili na bino: bakobotana mpe bakokoma ebele penza. Nakovandisa lisusu bato na mokili na bino ndenge ezalaka na tango ya kala mpe nakokomisa bino bato ya kofuluka koleka liboso. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **12** Nakosala ete bato na Ngai, bana ya Isalaele, batambola na mokili na bino; bakozwa mabele na bino mpe bokozala libula na bango; bokotikala lisusu te koboma bana na bango. **13** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola bato balobaka na tina na bino: Bobomaka bato mpe bozangisaka ekolo na bino bana na yango; **14** mpo na yango, bokoboma lisusu bato te mpe bokozangisa lisusu ekolo na bino bana te, elobi Nkolo Yawe. **15** Nakosala ete boyoka lisusu kotiolama ya bikolo mosusu te, mpe bato ya bikolo mosusu bakofinga bino lisusu te; na bongo, bokokweyisa lisusu ekolo na bino te, elobi Nkolo Yawe. › » **16** Yawe alobaki na ngai lisusu: **17** « Mwana na moto, tango bana ya Isalaele bazalaki kovanda na mokili na bango, bazalaki kokomisa yango mbindo na ezaleli mpe na misala na bango; ezaleli na bango ezalaki mbindo na miso na Ngai lokola makila ya mwasi oyo azali komona sanza na ye. **18** Boye, napeliselaki bango kanda na Ngai ya makasi, pamba te bazalaki kotangisa makila kati na mokili mpe bakomisaki yango mbindo na nzela ya banzambe na bango ya bikeko. **19** Napanzaki bango kati na bikolo, mpe bapalanganaki kati na mikili mosusu; nasambisaki bango kolanda etamboli mpe misala na bango. **20** Nzokande, na bisika nyonso oyo bazalaki kokende, babebisaki bosantu ya Kombo na Ngai, pamba te bazalaki koloba na tina na bango: ‹ Bato wana bazali solo bato ya Yawe, kasi tala ndenge batiki mokili na Ye! › **21** Boye, nabatelaki lokumu mpe bosantu ya Kombo na Ngai, oyo libota ya Isalaele babebisaki bosantu na yango kati na bikolo epai wapi bakendeki. **22** Mpo na yango, loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh libota ya Isalaele, ezali mpo na bino te nde nazali kosala makambo oyo nyonso, kasi mpo na bosantu ya Kombo na Ngai, oyo bobebisaki kati na bikolo epai wapi bokendeki. **23** Nakolakisa bosantu ya Kombo monene na Ngai, oyo esambwaki kati na bikolo, Kombo oyo bobebisaki bosantu na yango kati na bikolo yango. Boye, bikolo ekoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, elobi Nkolo Yawe, tango nakomonisa bosantu na Ngai na nzela na bino na miso na bango. **24** Pamba te nakobimisa bino na bikolo, nakosangisa bino wuta na bikolo mpe nakozongisa bino na mabele na bino moko. **25** Nakobwakela bino mayi ya peto, mpe bokokoma peto; nakopetola bino na mbindo na bino nyonso mpe na mbindo ya banzambe na bino nyonso ya bikeko. **26** Nakopesa bino motema ya sika mpe nakotia kati na bino molimo ya sika; nakolongola kati na bino mitema ya mabanga mpe nakopesa bino mitema ya misuni. **27** Nakotia Molimo na Ngai kati na bino mpe nakosala ete botosa bikateli na Ngai mpe bobatela mibeko na Ngai na bokebi. **28** Bokovanda kati na mokili oyo napesaki epai ya bakoko na bino; bokozala bato na Ngai, mpe Ngai, nakozala Nzambe na bino. **29** Nakobikisa bino na mbindo na bino nyonso, nakobotisa mbuma ya ble mpe nakokomisa yango ebele penza; bongo nakotindela bino lisusu nzala te. **30** Nakosala ete banzete mpe milona ya bilanga ebota ebele, mpo ete boyoka lisusu soni te na miso ya bikolo likolo ya nzala. **31** Boye, tango bokokanisa lisusu etamboli mabe na bino mpe misala na bino ya mabe, bino moko bokomiyina likolo ya masumu mpe ya misala na bino ya nkele. **32** Nalingi bososola ete nazali kosala makambo oyo mpo na bino te, elobi Nkolo Yawe! Oh libota ya Isalaele, boyoka mawa mpe soni mpo na etamboli na bino! **33** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo oyo nakopetola bino na masumu na bino nyonso, nakosala ete bato bazongela kovanda na bingumba na bino mpe batonga yango lisusu; **34** nakosala ete basala lisusu bilanga na mabele oyo ekomaki esobe, na esika ete etikala pamba na miso ya bato nyonso oyo bakoleka wana. **35** Bongo, bakoloba: ‘Mokili oyo ebebisamaki ekomi lokola elanga ya Edeni; bingumba oyo babuka, bongo etikala lisusu na bato te mpe babebisa, elendisami lisusu mpe bato bakomi lisusu kovanda kuna.’ **36** Boye, bikolo oyo ekotikala zingazinga na bino ekoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe; Ngai nde natongi lisusu bingumba oyo ebukana, mpe naloni lisusu biloko oyo ebebisama. Ngai Yawe nde nalobi mpe nakokokisa yango. › **37** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mbala oyo lisusu, nakosala ete libota ya Isalaele eluka Ngai mpo ete natalisa bango ngolu na Ngai: nakosala ete bato na yango bakoma ebele lokola bibwele. **38** Bingumba oyo ebebisama ekotonda lisusu na bato ebele lokola bibwele oyo bapesaka na mbeka, lokola bibwele oyo bamemaka na Yelusalemi na tango ya bafeti oyo ekatama. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. »

37 Loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai; bongo Yawe abimisaki ngai na nzela ya Molimo na Ye mpe amemaki ngai kino na kati-kati ya lubwaku moko etonda na mikuwa. **2** Atambolisaki ngai na bangambo nyonso kati na mikuwa yango: namonaki ete ezali ebele penza mpe ekawuka, kati

na lubwaku yango. 3 Atunaki ngai: — Mwana na moto,
mikuwa oyo ekoki lisusu kozala na bomoi? Nazongisaki: —
Oh Nkolo Yawe, Yo kaka nde oyebi! 4 Bongo alobaki na
ngai: — Sakola epai ya mikuwa oyo mpe yebisa yango: «
Eh bino mikuwa ekawuka, boyoka Liloba na Yawe! 5 Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakotia pema kati na bino
mpe bokozwa lisusu bomoi. 6 Nakotia bino misisa mpe
misuni, nakolatisa bino poso ya nzoto mpe nakotia pema
kati na bino. Boye bokozwa lisusu bomoi, bongo bokoyeba
solo ete Ngai, nazali Yawe. » 7 Boye, nasakolaki ndenge
kaka atindaki ngai. Bongo wana nazalaki nanu kosakola,
makelele moko ya makasi eyokanaki; mpe, mbala moko,
mikuwa yango ekomaki koningana mpe kosangana moko
na moko na mosusu. 8 Wana nazalaki kotala, namonaki
misisa mpe misuni kobima na mikuwa yango mpe poso ya
nzoto kozipa yango, kasi ezalaki na pema te. 9 Yawe alobaki
na ngai: — Mwana na moto, sakola epai ya pema, sakola
mpe loba na pema: « Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh
pema, yaka wuta na bisika nyonso mopepe ebimelaka mpe
kota kati na banzoto oyo mpo ete ezwa lisusu bomoi! » 10
Nasakolaki ndenge kaka atindaki ngai; bongo pema ekotaki
kati na yango mpe ezwaki lisusu bomoi. Batelemaki mpe
bazalaki mampinga moko ya monene. 11 Alobaki na ngai:
— Mwana na moto, mikuwa oyo ezali libota mobimba ya
Isalaele! Bazali koloba: « Mikuwa na biso ekawuki, elikya na
biso esili, bomoi na biso ebebi! » 12 Yango wana, sakola
mpe loba na bango: « Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh
bato na Ngai, nakofungola bakunda na bino mpe nakobimisa
bino kuna, bongo nakozongisa bino na mabele ya Isalaele.
13 Mpe bino, bato na Ngai, bokoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe, tango nakofungola bakunda na bino mpe nakobimisa
bino kuna! 14 Nakotia Molimo na Ngai kati na bino, mpe
bokozwa lisusu bomoi; bongo nakovandisa bino na mabele
na bino. Boye, bokoyeba solo ete Ngai Yawe nde nalobaki
mpe nakokisaki yango, elobi Yawe. » 15 Yawe alobaki na
ngai: 16 « Mwana na moto, kamata eteni ya libaya mpe
koma na likolo na yango: ‹ Mpo na Yuda mpe mpo na bana
ya Isalaele oyo basangani na ye. › Kamata eteni mosusu ya
libaya mpe koma na likolo na yango: ‹ Mpo na Jozefi, nzete
ya Efrayimi, mpe mpo na libota mobimba ya Isalaele oyo
esangani na ye. › 17 Kangisa yango mpe komisa yango
libaya moko mpo ete ezala eloko moko kati na loboko na yo.
18 Soki bandeko na yo batuni yo: ‹ Olingi koloba na biso nini?
Makambo oyo elingi kolakisa nini? › 19 Okozongisela bango:
‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakozwa libaya ya Jozefi,
oyo ezali kati na loboko ya Efrayimi, mpe bato ya mabota ya
Isalaele oyo basangani na ye; nakokangisa yango na libaya
ya Yuda. Nakokomisa yango nzete moko mpe ekokoma
eloko moko kati na loboko na Ngai. › 20 Okosimba kati na
loboko na yo, na miso na bango, mabaya oyo okomaki; 21
mpe okoloba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Nakobimisa bana ya Isalaele wuta na bikolo ya zingazinga
epai wapi bakendeki mpe nakozongisa bango na mabele
na bango. 22 Nakokomisa bango ekolo kaka moko kati na
mokili, na likolo ya bangomba ya Isalaele. Ekozala kaka
na mokonzi moko oyo akokonza bango; mpe bakozala
lisusu bikolo mibale te to bakokabwana lisusu na bokonzi
mibale te. 23 Bakomikomisa lisusu mbindo te na nzela ya
banzambe na bango ya bikeko mpe ya bililingi na bango ya
mabe to na nzela ya misala na bango ya mabe; pamba te
nakobikisa bango wuta na bisika oyo bazalaki kovanda epai
wapi basalaki masumu mpe nakopetola bango; bakozala
bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango. 24
Mosali na Ngai, Davidi, akozala mokonzi na bango, mpe
bango nyonso bakozala na mobateli bibwele kaka moko,
bakotosa mibeko na Ngai mpe bakobatela na bokebi mitindo
na Ngai. 25 Bakovanda lisusu na mokili oyo napesaki na
Jakobi, mosali na Ngai, mokili oyo batata na bino bavandaki:
bango, bana na bango ya mibali mpe bakitani na bango
ya mibali bakovanda kuna mpo na libela; mpe mosali na
Ngai, Davidi, akozala mokambi na bango mpo na libela.
26 Nakosala boyokani ya kimia elongo na bango: ekozala
boyokani ya libela na libela. Nakolendisa bango, nakokomisa
bango ebele koleka mpe nakotia Esika na Ngai ya bule kati
na bango mpo na libela. 27 Nakotia ndako na Ngai kati na
bango; nakozala Nzambe na bango, mpe bango, bakozala
bato na Ngai. 28 Bongo bato ya bikolo mosusu bakoyeba
solo ete Ngai Yawe nde nakomisi Isalaele bule tango nakotia
Esika na Ngai ya bule kati na bango mpo na libela. › »

38 Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, talisa
elongi na yo na ngambo ya Gogi, ya mokili ya Magogi,
mokambi ya liboso ya Mesheki mpe ya Tubali! Sakola na
tina ye mpo na kotelemela ye! 3 Loba: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Natombokeli yo, Gogi, mokambi ya liboso
ya Mesheki mpe ya Tubali! 4 Nakokembisa yo, nakotia yo
bibende na mbanga, nakobimisa yo elongo na basoda na yo
nyonso, mpunda na yo elongo na basoda oyo babundaka
likolo ya bampunda: bango nyonso balata kitoko mpe batondi
ebele, bamemi banguba minene mpe ya mike mpe bayebi
malamu kosalela mipanga. 5 Basoda ya Persi, ya Kushi
mpe ya Puti, ba-oyo nyonso bamemaka banguba ya mike
mpe balataka bikoti ya bibende, bakosangana na bango;
6 Gomeri mpe mampinga na ye nyonso ya basoda; libota
ya Togarima, wuta na suka ya etuka ya nor, elongo na

mampinga na ye nyonso ya basoda, ebele ya bato ya bikolo, bakosangana na yo mpo na kosunga yo. **7** Milengela malamu mpe bongama, yo elongo na mampinga nyonso oyo esangani na yo! Yo nde okozala mokengeli na bango. **8** Na mikolo ekoya, okobengama mpo na kobunda; na mibu oyo ekoya, okokende kobundisa mokili oyo bavandi na yango, sima na bango kobika na mopanga, basangisaki bango kati na bikolo ebele, na likolo ya bangomba ya Isalaele, oyo ekufa mpe etikala lisusu na bato te wuta kala. Bakobima wuta na bikolo mosusu mpe bakovanda na kimia. **9** Yo mpe mampinga na yo nyonso, elongo na bikolo ebele oyo esanganaki na yo, bokomata mpe bokopusana lokola mopepe makasi, lokola lipata oyo ezipi mokili. **10** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo wana, makanisi ekobotama na motema na yo mpe okosala mabongisi ya mabe. **11** Okoloba: 'Nakobundisa mikili oyo ebatelama malamu te, nakokende kino epai ya bato oyo bavandaka na boboto kati na kimia, bavandaka kati na bingumba oyo ezanga bamir, ezanga bikangelo mpe bikuke; **12** nakokende koyiba mpe kozwa na makasi bomengo ya bitumba. Okobalola loboko na yo mpo na kobundisa bisika oyo ebeba, bongo bato bakoma lisusu kovanda kuna, bato oyo basangisa wuta na bikolo, oyo batonda na bibwele mpe na biloko ebele, oyo bavandaka na kati-kati ya mokili oyo.' **13** Bato ya Seba, ya Dedani, bato ya mombongo ya Tarsisi, elongo na bamboka na yango nyonso ya mike bakoloba na yo: 'Boni, oyei solo mpo na kozwa na makasi bomengo ya bitumba? Boni, osangisi mampinga na yo mpo na kobotola palata mpe komema wolo, mpo na kozwa bibwele mpe kobotola biloko to mpo na kozwa biloko ebele?' › **14** Yango wana, mwana na moto, sakola! Loba na Gogi: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo wana, tango bato na Ngai, Isalaele, bakovanda na kimia, boni, okoyeba yango te? **15** Okowuta na bisika na yo, mosika kuna na etuka ya nor, yo mpe bikolo ebele elongo na yo; bango nyonso likolo ya bampunda, bato ebele, mampinga ya basoda ebele ya nguya. **16** Okoya kobundisa libota na Ngai, Isalaele, ndenge mapata ezipaka mokili. Oh Gogi, na mikolo ekoya, nakosala ete obundisa mokili na Ngai mpo ete bikolo mosusu eyeba Ngai tango Ngai moko nakomonisa bosantu na Ngai na nzela na yo na miso na bango. **17** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Boni, ezali yo te oyo na tina na nani nalobelaki na tango ya kala na nzela ya basali na Ngai, basakoli ya Isalaele, oyo basakolaki na tango wana, na mibu ebele, ete nakotinda yo mpo ete obundisa bato na Ngai? **18** Na mokolo yango, mokolo oyo Gogi akobundisa mabele ya Isalaele, tala makambo oyo ekosalema: kanda na Ngai ekopela makasi, elobi Nkolo Yawe. **19** Na zuwa mpe kanda na Ngai ya makasi, nalobi ete na tango wana, mabele ekoningana makasi kati na Isalaele. **20** Bambisi ya ebale, bandeke ya likolo, banyama ya zamba, bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu mpe bato nyonso oyo bazali awa na mabele bakolenga liboso na Ngai; bangomba ekopanzana, mabanga minene ekobukana mpe bamir nyonso ekokweya na mabele. **21** Nakobengisa mopanga mpo na kobundisa Gogi, na bangomba na Ngai nyonso, elobi Nkolo Yawe. Mopanga ya moto na moto ekoboma ndeko na ye. **22** Nakotindela ye bokono oyo ebomaka mpe nakotangisa makila na ye lokola etumbu; nakotindela mampinga na ye mpe bikolo oyo ekosangana na ye mvula makasi, mvula ya mabanga mpe ya moto. **23** Na nzela wana, nakomonisa monene mpe bosantu na Ngai, mpe nakosala ete bato ya bikolo ebele bayeba Ngai; boye bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. ›

39 Mwana na moto, sakola mpo na kotelemela Gogi! Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh Gogi, mokambi ya liboso ya Mesheki mpe ya Tubali, natombokeli yo! **2** Nakozongisa yo mpe nakotambolisa yo; nakomema yo longwa na suka ya etuka ya ngambo ya nor mpe nakosala ete okoma na likolo ya bangomba ya Isalaele. **3** Nakobuka tolotolo na yo oyo osimbi na loboko ya mwasi mpe nakokweyisa likonga oyo osimbi na loboko ya mobali. **4** Yo, mampinga na yo nyonso ya basoda mpe bato ya bikolo oyo bakosangana na yo, bokokweya na likolo ya bangomba ya Isalaele; nakokaba yo lokola bilei epai ya bandeke nyonso oyo eliaka misuni mpe epai ya banyama ya zamba. **5** Okokweya solo na zamba, pamba te ezali Ngai nde nalobaki, elobi Nkolo Yawe. **6** Nakotinda moto kati na mokili ya Magogi mpe kati na bato oyo bavandi na kimia kati na bisanga; mpe bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **7** Nakosala ete bosantu ya Kombo na Ngai eyebana kati na bato na Ngai, Isalaele; nakotika lisusu te ete bosantu ya Kombo na Ngai esambwa; boye bikolo ekoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Mosantu kati na Isalaele. **8** Makambo wana nyonso ezali koya! Nyonso ekokokisama, elobi Nkolo Yawe. Ezali mokolo oyo nalobelaki. **9** Bavandi ya bingumba ya Isalaele bakobima, bakopelisa moto, bakotumba bibundeli nyonso: banguba ya mike mpe banguba ya minene, matolotolo mpe makonga ya mike, banzete mpe makonga ya minene; bakopelisela yango moto mibu sambo. **10** Bakozala na posa te ya kosangisa bakoni kati na bilanga to kokata banzete kati na bazamba, pamba te bakopelisa moto yango nde na bibundeli; bakozwa lokola bomengo ya bitumba bato oyo bazwaki bango lokola bomengo ya bitumba, mpe bakobotola biloko ya bato oyo babotolaki bango biloko, elobi Nkolo Yawe. **11** Na mokolo

wana, nakopesa Gogi lilita kati na mokili ya Isalaele: lubwaku ya bato oyo basalaka mibembo, longwa na ngambo ya este kino na ebale monene. Ekokanga nzela ya bato oyo basalaka mibembo, pamba te bakokunda Gogi elongo na mampinga na ye nyonso kuna. Bakokoma kobenga lubwaku yango lubwaku ya Amoni Gogi. **12** Libota ya Isalaele bakosala basanza sambo mpo na kokunda bibembe na bango kolanda ndenge ekatama mpo na kopetola mokili. **13** Bato nyonso ya Isalaele bakokunda bato ya Gogi; bongo ekozala likambo ya lokumu mpo na bango, mokolo oyo nakomonisa nkembo na Ngai, elobi Nkolo Yawe. **14** Sima na basanza sambo, bakopona bato oyo mosala na bango ekozala: kotambola na mokili mpo na koluka bibembe oyo ekotikala na mabele mpe kokunda yango, na lisungi ya bato ya mobembo mpo na kopetola mokili. **15** Tango bakozala kotambola kati na mokili, soki moko kati na bango amoni mikuwa ya moto, akotia elembo pembeni na yango, kino tango bato oyo bakundaka bibembe bakokunda yango na lubwaku ya Amoni Gogi. **16** Engumba moko oyo ekobengama Amona ekotongama na esika yango. Ekozala ndenge wana nde bakopetola mokili. ›
17 Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Loba na bandeke nyonso mpe na banyama nyonso ya zamba: ‹ Boya kosangana, bino nyonso elongo, wuta na bisika nyonso, mpo na mbeka na Ngai, oyo nazali kobonza Ngai moko mpo na bino, mbeka monene na likolo ya bangomba ya Isalaele! Kuna, bokolia misuni mpe bokomela makila. **18** Bokolia misuni ya bilombe ya bitumba mpe bokomela makila ya bakambi ya mabele, ndenge basalaka na bameme ya mibali oyo ekemba, na bana meme ya mibali, na bantaba ya mibali to na bana ngombe ya mibali: nyonso esengeli kozala ya mafuta mpe kowuta na Bashani. **19** Na mbeka na Ngai, oyo nabongisi mpo na bino, bokolia mafuta kino bokotonda, mpe bokomela makila kino bokolangwa. **20** Na mesa na Ngai, bokolia mpe bokotonda misuni ya bampunda, ya batambolisi na yango, ya bilombe ya bitumba mpe ya basoda nyonso, ›
elobi Nkolo Yawe. **21** Nakomonisa lokumu na Ngai kati na bikolo; bongo bikolo nyonso ekomona etumbu oyo napesi bango, mpe loboko na Ngai oyo nasemboli likolo na bango. **22** Kobanda na mokolo wana kino na mikolo ekoya, libota ya Isalaele bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Nzambe na bango. **23** Mpe bato ya bikolo mosusu bakoyeba solo ete bana ya Isalaele bakendeki na bowumbu mpo na masumu na bango mpe mpo ete batambolaki na boyengebene te na miso na Ngai. Boye, napesaki bango mokongo mpo na kobomba elongi na Ngai mpe nakabaki bango na maboko ya banguna na bango, mpe bango nyonso bakufaki na mopanga. **24** Napesaki bango etumbu kolanda mbindo mpe masumu na bango, mpe napesaki bango mokongo mpo na kobomba elongi na Ngai. **25** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakozongisa sik'oyo bato ya Jakobi oyo bakangamaki na bowumbu, nakoyokela libota mobimba ya Isalaele mawa mpe nakozala na zuwa makasi mpo na bosantu ya Kombo na Ngai. **26** Boye wana bakovanda na kimia na mabele na bango mpe ekozala na moto moko te mpo na kobangisa bango, bakobanda koyoka soni mpo na misala na bango nyonso ya botomboki mpe mpo na mabe nyonso oyo basalaki liboso na Ngai Yawe. **27** Tango nakozongisa bango epai na bango wuta na bikolo, tango nakosangisa bango wuta na mikili ya banguna na bango, nakomonisa bosantu na Ngai kati na bango na miso ya bikolo ebele. **28** Boye, bakoyeba solo ete nazali Yawe, Nzambe na bango; pamba te atako natindaki bango na bowumbu kati na bikolo, nasangisi bango lisusu na mabele na bango moko mpe nakotika ata moto moko te kati na bango kuna. **29** Nakopesa bango lisusu mokongo te, pamba te nakosopa Molimo na Ngai na libota ya Isalaele, elobi Nkolo Yawe. »

40 Na mokolo ya zomi ya sanza ya liboso, sima na biso kokokisa mibu tuku mibale na mitano wuta tango tokendeki na bowumbu, na ebandeli ya mobu, ezalaki mobu ya zomi na minei sima na kobebisama ya engumba Yelusalemi, kaka na mokolo wana, loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai, mpe amemaki ngai kuna. **2** Na nzela ya bimoniseli, Nzambe amemaki ngai kati na Isalaele mpe atiaki ngai na likolo ya ngomba moko ya molayi makasi; mpe na likolo ya ngomba yango, na ngambo ya sude, ezalaki na bandako batonga lokola engumba. **3** Tango amemaki ngai kuna, namonaki moto moko oyo lolenge na ye ezalaki lokola ebende ya bronze: atelemaki na ekuke ya engumba mpe asimbaki na loboko na ye singa moko ya lino mpe libaya oyo bamekelaka molayi. **4** Moto yango alobaki na ngai: « Mwana na moto, tala na miso na yo mpe yoka na matoyi na yo! Sala keba na makambo nyonso oyo nakolakisa yo, pamba te ezali mpo na kolakisa yo yango nde namemaki yo na esika oyo. Yebisa libota ya Isalaele makambo nyonso oyo okomona. » **5** Tala makambo oyo namonaki: mir moko ezingelaki lopango mobimba ya Tempelo. Kati na loboko ya moto yango, ezalaki na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki na bametele pene misato na molayi. Tango amekaki yango, amonaki ete monene na yango mpe bosanda na yango ezalaki ya kokokana, ezalaki na bametele pene misato. **6** Akendeki na ekuke oyo etala na ngambo ya este, amataki na bibutelo na yango mpe amekaki molayi ya ekotelo ya ekuke: mokuse mpe molayi na yango ezalaki na bametele pene misato. **7** Longwa na ekotelo

kino na Tempelo, ezalaki na bandako mike ya bakengeli: misato na ngambo ya loboko ya mwasi mpe misato na ngambo ya loboko ya mobali; molayi na yango mpe mokuse na yango ezalaki na bametele pene misato. Molayi oyo ekabolaki ndako moko ya bakengeli mpe ndako mosusu ezalaki na bametele pene misato. Longwa na ekotelo ya ekuke oyo elandaki kino na ndako moke ya kokotela oyo etalana na Tempelo, ezalaki na bametele pene misato. **8** Amekaki molayi ya ndako moke ya kokotela na ekuke na libaya oyo bamekelaka molayi: **9** ezalaki na bametele pene minei. Makonzi na yango ezalaki pene na metele moko na monene; ndako moke ya kokotela ezalaki etala na ngambo ya Tempelo. **10** Ezalaki na bandako mike misato ya bakengeli, ngambo na ngambo, na ngambo ya ekuke ya este; bandako mike nyonso misato ezalaki ekokana, mpe molayi oyo ekabolaki ndako moko ya bakengeli na ndako mosusu, ngambo na ngambo, ezalaki mpe ekokana. **11** Amekaki molayi ya ekuke: mokuse na yango ezalaki na bametele pene mitano, mpe molayi na yango ezalaki na bametele pene motoba na basantimetele tuku mitano. **12** Liboso ya ndako moko na moko ya bakengeli, na bangambo nyonso mibale, ezalaki na mwa mir moko oyo ezalaki na bosanda ya basantimetele pene tuku mitano, mpe ngambo moko na moko ya bandako nyonso ya bakengeli ezalaki na bametele pene misato. **13** Amekaki molayi ya ekuke, longwa na suka ya mir ya sima ya ndako moko ya bakengeli kino na suka ya mir ya sima ya ndako ya bakengeli mosusu oyo etalana na yango, molayi na yango ezalaki na bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano, longwa na suka moko kino na suka mosusu. **14** Amekaki lisusu molayi ya bandako mike nyonso misato ya bakengeli elongo na molayi oyo ezalaki kokabola ndako moko ya moke mpe ndako mosusu: nyonso esalaki bametele pene zomi na mitano, longola veranda na yango. **15** Longwa na ebandeli ya ekuke kino na suka ya ndako moke ya kokotela, ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano. **16** Bandako mike ya bakengeli elongo na makonzi na yango ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda. Na likonzi moko na moko, basalaki bililingi ya banzete ya mbila. **17** Amemaki ngai lisusu kati na lopango ya libanda. Kuna, namonaki bashambre mpe mabanga moko babongisa malamu penza, na mabele ya lopango mobimba; na likolo ya mabanga oyo babongisa malamu, ezalaki na bashambre tuku misato. **18** Mabanga yango ezalaki suka na suka ya bikuke, mpe molayi na yango ezalaki ekokana na molayi ya bikuke. **19** Amekaki molayi ya liboso ya ekuke ya se kino na liboso ya ekuke ya lopango ya kati: ezalaki na bametele pene tuku mitano na ngambo ya este. **20** Bongo na ngambo ya nor, amekaki molayi mpe mokuse ya ekuke oyo etala na ngambo ya nor, ekuke oyo ememaka kino na lopango ya libanda. **21** Ezalaki na bandako na yango ya mike ya bakengeli: misato na ngambo moko mpe misato na ngambo mosusu. Makonzi na yango mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki ndenge moko na ekuke ya liboso, na molayi mpe na mokuse: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **22** Maninisa na yango, ndako na yango ya moke ya kokotela mpe bililingi na yango ya banzete ya mbila ezalaki ndenge moko na oyo ya ekuke ya ngambo ya este, na molayi mpe na mokuse. Mpo na kokota na ekuke yango, bazalaki komata na ematelo ya bibutelo sambo oyo ezalaki etalana na ndako moke ya kokotela. **23** Ezalaki mpe lisusu na ekuke moko kati na lopango oyo ezalaki etalana na ekuke ya ngambo ya nor, ndenge kaka ezalaki na ngambo ya este. Amekaki molayi, longwa na ekuke ya liboso kino na ekuke oyo ezalaki etalana na yango: ezalaki na bametele pene tuku mitano. **24** Amemaki ngai lisusu na ngambo ya sude, mpe namonaki ekuke moko oyo etala na ngambo ya sude; amekaki molayi ya makonzi mpe ya ndako na yango ya moke ya kokotela: ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe mokuse. **25** Ekuke mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda lokola maninisa ya bikuke mosusu: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi mpe bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **26** Mpo na kokota na ekuke yango, bazalaki komata na ematelo ya bibutelo sambo oyo etalana na ndako moke ya kokotela. Bililingi ya nzete ya mbila ezalaki na makonzi na yango na bangambo nyonso. **27** Lopango ya kati ezalaki na ekuke moko etala na ngambo ya sude. Boye, amekaki molayi na yango, longwa na ekuke wana kino na ekuke ya libanda na ngambo ya sude: ezalaki bametele pene tuku mitano. **28** Amemaki ngai na kati ya lopango ya kati, na nzela ya ekuke ya sude; amekaki molayi mpe mokuse ya ekuke ya ngambo ya sude: ezalaki ndenge moko kaka na bikuke mosusu. **29** Bandako na yango ya mike ya bakengeli, makonzi na yango mpe bandako na yango ya mike ya kokotela ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe na mokuse. Ekuke mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **30** Bandako moke ya kokotela ya bikuke, zingazinga ya lopango, ezalaki na bametele pene

zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na molayi, mpe bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **31** Ndako na yango ya kokotela ezalaki etalana na lopango ya libanda. Batiaki bililingi ya banzete ya mbila na makonzi na yango mpe ematelo na yango ezalaki na bibutelo mwambe. **32** Amemaki ngai lisusu na lopango ya kati, na ngambo ya este, mpe amekaki molayi ya ekuke na yango: ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe na mokuse. **33** Bandako na yango ya mike ya bakengeli, makonzi na yango mpe ndako na yango moke ya kokotela ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe na mokuse. Ekuke mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **34** Ndako na yango ya kokotela ezalaki etalana na lopango ya libanda na yango; ezalaki na bililingi ya banzete ya mbila na makonzi na yango, na bangambo nyonso, mpe ematelo na yango ezalaki na bibutelo mwambe. **35** Amemaki ngai na ekuke ya ngambo ya nor mpe amekaki molayi na yango: ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe na mokuse. **36** Bandako na yango ya mike ya bakengeli, makonzi na yango mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki mpe na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **37** Ndako na yango ya kokotela ezalaki etalana na lopango ya libanda; batiaki bililingi ya banzete ya mbila na makonzi na yango mpe ematelo na yango ezalaki na bibutelo mwambe. **38** Bandako nyonso ya mike ya kokotela ezalaki na shambre moko epai wapi bazalaki kosukola mbeka ya kotumba; shambre yango ezalaki etalana na makonzi ya ekuke. **39** Kati na ndako moke ya kokotela na ekuke, ezalaki na bamesa mibale, ngambo na ngambo, epai wapi bazalaki kobomela banyama mpo na mbeka ya kotumba, mbeka ya masumu mpe mbeka mpo na kozongisa boyokani. **40** Pene ya mir ya libanda ya ndako moke ya kokotela na ekuke, pene ya ematelo ya ekotelo ya ekuke ya nor, ezalaki na bamesa minei na ngambo moko ya ematelo. **41** Liboso ya ekuke, ezalaki na bamesa mwambe oyo bazalaki kobomela bambeka: minei na ngambo moko mpe minei na ngambo mosusu. **42** Ezalaki na bamesa minei oyo basala na mabanga bakata mpo na bambeka ya kotumba; bazalaki kosalela yango mpo na kotia bisalelo oyo babomelaka bambeka ya kotumba mpe bambeka mosusu. Bamesa yango nyonso ezalaki ndenge moko: na molayi, na mokuse mpe na bosanda; molayi na yango ezalaki na basantimetele pene tuku sambo na mitano, mokuse na yango ezalaki na basantimetele pene tuku sambo na mitano mpe bosanda na yango ezalaki na basantimetele tuku mitano. **43** Batobolaki nzela moko ya basantimetele pene mwambe na zingazinga ya bamesa moko na moko; bazalaki kotia misuni ya bambeka na likolo ya bamesa yango. **44** Na libanda ya ekuke ya kati, kati na lopango ya kati, ezalaki na bashambre mibale mpo na bayembi: moko ezalaki na ngambo ya ekuke ya nor, etalana na ngambo ya sude, mpe mosusu ezalaki na ngambo ya ekuke ya sude, etalana na ngambo ya nor. **45** Moto yango alobaki na ngai: « Shambre oyo etala na ngambo ya sude ezali mpo na Banganga-Nzambe oyo basalaka mosala na Tempelo; **46** mpe shambre oyo etala na ngambo ya nor ezali mpo na Banganga-Nzambe oyo basalaka mosala ya etumbelo. Kati na bakitani ya Levi, bana mibali ya Tsadoki kaka nde bakoki kokota na Tempelo mpo na kosala mosala liboso ya Yawe. » **47** Amekaki molayi ya lopango: ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi mpe na mokuse. Etumbelo ezalaki liboso ya Tempelo. **48** Amemaki ngai na ndako moke ya kokotela na Tempelo mpe amekaki molayi ya makonzi na yango: ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano na bangambo nyonso; mokuse ya ekotelo ezalaki na bametele pene sambo, mpe bamir na yango ya mipanzi ezalaki na metele pene moko na basantimetele tuku mitano, ngambo na ngambo. **49** Ndako moke ya kokotela ezalaki na bametele pene zomi na molayi, mpe motoba na mokuse. Bazalaki komata na ematelo ya bibutelo zomi mpo na kokota na ndako moke ya kokotela, na bangambo nyonso mibale. Batelemisaki likonzi moko na ngambo moko na moko ya ekotelo.

41 Moto yango amemaki ngai kati na eteni ya Tempelo, oyo eleki monene mpe amekaki molayi ya makonzi na yango: likonzi moko na moko ezalaki na bametele pene misato na monene na bangambo nyonso. **2** Ekotelo na yango ezalaki na bametele pene mitano na mokuse, mpe bamir na yango ya mipanzi ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano, ngambo na ngambo, na mokuse. Amekaki lisusu molayi ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene: ezalaki na bametele pene tuku mibale na molayi mpe bametele pene zomi na mokuse. **3** Bongo akotaki kati na eteni ya Tempelo, oyo eleki bule; amekaki molayi ya makonzi ya ekotelo: moko na moko ezalaki na metele pene moko na mokuse; ekotelo ezalaki na bametele pene misato na mokuse mpe bamir ya mipanzi ya ekotelo ezalaki na bametele pene misato na basantimetele tuku mitano na mokuse. **4** Amekaki molayi ya eteni oyo ezalaki

sima ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene: ezalaki na bametele pene zomi na molayi, mpe bametele pene zomi na mokuse; mpe alobaki na ngai: « Oyo ezali Esika-Oyo-Eleki-Bule. » **5** Amekaki lisusu monene ya mir ya Tempelo: ezalaki na bametele pene misato; mpe ngambo nyonso ya bashambre zingazinga ya Tempelo ezalaki na bametele pene mibale na mokuse. **6** Ezalaki na ba-etaje misato oyo moko na moko, kati na yango, ezalaki na bashambre tuku misato oyo esimbamaki na mir batonga zingazinga ya Tempelo. Bamir yango ezalaki ekangana yango na yango, kasi ezalaki ya kokangana na mir ya Tempelo te. **7** Longwa na etaje moko mpo na komata na etaje mosusu, bashambre ezalaki kokoma minene, pamba te bazalaki komata na etaje mosusu na ematelo oyo ezalaki zingazinga ya mir; boye, likolo ya ndako ezalaki monene makasi. Bongo, mpo na kolongwa na etaje oyo ya se mpe kokoma na etaje oyo ya likolo, esengelaki koleka na etaje ya kati-kati. **8** Namonaki zingazinga ya Tempelo eloko moko batonga na likolo: ezalaki moboko ya bashambre; molayi na yango ezalaki na bametele pene misato. **9** Monene ya mir ya libanda ya bashambre ya mipanzi ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano. Nzela oyo ezalaki na kati-kati ya ngambo ya bashambre ya Tempelo **10** mpe bashambre ya Banganga-Nzambe ezalaki na bametele pene zomi na mokuse na zingazinga ya Tempelo. **11** Bikuke ya bashambre ya Tempelo etalaki na nzela oyo ezalaki na bikotelo mibale: moko na ngambo ya nor mpe mosusu na ngambo ya sude. Mokuse ya nzela yango ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano. **12** Na ngambo ya weste, ezalaki na ndako moko etalana na lopango ya Tempelo: ezalaki na bametele pene tuku misato na mitano na mokuse; mir ya ndako yango ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano na monene, mpe bametele pene tuku minei na mitano na molayi. **13** Moto yango amekaki lisusu molayi ya Tempelo: ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi; bongo lopango ya Tempelo mpe bamir na yango ezalaki na bametele pene tuku mitano. **14** Mokuse ya Tempelo mpe ya esika ya polele oyo ezalaki na ngambo ya este ezalaki mpe na bametele pene tuku mitano. **15** Amekaki lisusu molayi ya ndako oyo etalana na lopango, na sima ya Tempelo elongo na nzela na yango ngambo na ngambo: ezalaki na bametele pene tuku mitano. Kati na Tempelo, eteni oyo eleki monene, Esika ya bule ya kati mpe ndako moke ya kokotela oyo etalana na lopango, **16** bikotelo, maninisa ya milayi oyo batalelaka libanda mpe nzela oyo ezali kati na ba-etaje wana misato, bazipaki yango nyonso na mabaya, longwa na se kino na maninisa ya etaje ya liboso, mpe bazipaki lisusu maninisa yango nyonso. **17** Na esika oyo ezali likolo ya ekotelo ya libanda kino na eteni ya Tempelo, oyo eleki bule mpe na bamir ya zingazinga ya eteni ya Tempelo, oyo eleki bule mpe na libanda ya eteni ya bule ya Tempelo, **18** batiaki bililingi ya basheribe mpe ya banzete ya mbila. Bililingi ya banzete ya mbila ezalaki elandana na bililingi ya basheribe. Boye, Sheribe moko na moko azalaki na bilongi mibale: **19** elongi ya moto, na ngambo ya nzete ya mbila moko mpe elongi ya nkosi, na ngambo ya nzete ya mbila mosusu; batiaki bililingi yango zingazinga ya Tempelo mobimba. **20** Batiaki bililingi ya basheribe mpe ya banzete ya mbila na mir ya libanda ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene, longwa na se kino na likolo ya ekotelo. **21** Mabaya oyo esimbaka ekuke ya Tempelo, na bangambo na yango nyonso, ezalaki ndenge moko na molayi; mpe mabaya oyo ezalaki liboso ya eteni ya Tempelo, oyo eleki bule ezalaki mpe kaka ndenge moko. **22** Ezalaki na etumbelo moko ya mabaya, oyo ezalaki na metele pene moko na basantimetele tuku mitano na bosanda mpe metele moko na molayi. Basonge na yango, se na yango mpe mipanzi na yango ezalaki ya mabaya. Moto yango alobaki na ngai: « Oyo nde mesa oyo ezali liboso ya Yawe. » **23** Ezala eteni ya Tempelo, oyo eleki monene to eteni ya Tempelo, oyo eleki bule, moko na moko ezalaki na bikuke mibale: **24** ekuke moko na moko ezalaki na bizipelo mibale oyo ebalukaka. **25** Batiaki bililingi ya basheribe mpe ya banzete ya mbila na bikuke ya libanda ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene; basalaki mwanza moke ya mabaya na liboso ya ndako moke ya kokotela. **26** Batiaki bililingi ya banzete ya mbila na bangambo nyonso ya bamir ya mipanzi ya ndako moke ya kokotela, oyo ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda. Mpe mipanzi ya bashambre ya Tempelo ezalaki na bamwanza mike.

42 Moto yango amemaki ngai kino na lopango ya libanda, na nzela oyo ekenda kino na ngambo ya nor; bongo amemaki ngai na ndako oyo ezalaki na bashambre ya Banganga-Nzambe, oyo na ngambo ya sude, etalana na Tempelo; mpe na ngambo ya nor, etalana na mir. **2** Ndako yango ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi mpe tuku mibale na mitano na mokuse, mpe ekuke na yango ezalaki na ngambo ya nor. **3** Ezalaki na ndako moko ya etaje etalana na ndako ya ba-etaje misato oyo ezalaki na kati-kati ya lopango ya kati mpe lopango ya libanda; molayi oyo ekabolaki ndako ya ba-etaje misato na mir ya Tempelo ezalaki na bametele pene zomi. **4** Nzela moko ya bametele pene mitano na mokuse mpe bametele pene tuku mitano na molayi ezalaki liboso ya bashambre yango. Bongo, bikuke na yango ezalaki na ngambo ya nor. **5** Bashambre ya etaje

ya likolo ezalaki mike koleka bashambre ya etaje ya kati-kati mpe ya se, pamba te baveranda na yango ezalaki kozwa esika mingi koleka etaje ya kati-kati mpe ya se. **6** Bashambre ya etaje ya misato ezalaki na makonzi te ndenge ezalaki na lopango ya libanda. Boye, ezalaki mike koleka bashambre ya etaje ya kati-kati mpe oyo ya se. **7** Mir ya libanda ezalaki etalana na bashambre, mpe lopango ya libanda ezalaki liboso ya ndako ya bashambre: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano. **8** Bashambre oyo ezalaki pene ya lopango ya libanda ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe bashambre oyo ezalaki pene ya Tempelo ezalaki bametele pene tuku mitano na molayi. **9** Na se ya bashambre, ezalaki na ekotelo moko na ngambo ya este soki okoteli wuta na lopango ya libanda. **10** Bashambre yango ezalaki na ngambo ya sude, na molayi ya mir ya lopango ya libanda oyo ekenda kino na lopango ya Tempelo oyo etalana na mir ya libanda. **11** Mwa nzela moko ezalaki liboso na yango. Bashambre yango ezalaki ndenge moko na bashambre ya nor, na mokuse mpe na molayi; mpe bikuke na yango ezalaki ndenge moko na monene. Bikuke ya bashambre oyo ezalaki na ngambo ya nor **12** ezalaki ndenge moko na bikuke ya bashambre ya ngambo ya sude. Ezalaki na ekuke moko na ebandeli ya mwa nzela oyo etalana na mir oyo ebatelaka, oyo ezali na ngambo ya este epai wapi bazalaki kokotela na bashambre. **13** Bongo moto yango alobaki na ngai: « Bashambre oyo ezali na ngambo ya nor mpe ya sude, oyo etalana na lopango ya Tempelo ezali bashambre ya Banganga-Nzambe; ezali kuna nde Banganga-Nzambe oyo bapusanaka liboso ya Yawe bakobanda kolia biloko oyo eleki bule. Ezali kuna nde bakobanda komema biloko oyo eleki bule: makabo ya bambuma, bambeka ya masumu mpe bambeka ya kozongisa boyokani, pamba te esika yango ezali bule. **14** Soki bakoti kuna, Banganga-Nzambe bakoki kobima te na biteni ya bule ya Tempelo mpo na kokende na lopango ya libanda, kasi basengeli kotika bilamba oyo bazalaki kosalela mosala ya bonganga-Nzambe kuna, pamba te bilamba yango ezali bule; bakolata bilamba mosusu liboso ya kopusana na bisika oyo ebongisami mpo na bato. » **15** Tango asilisaki komeka molayi ya kati ya Tempelo, amemaki ngai na libanda, na nzela ya ekuke ya este, mpe amekaki molayi ya lopango zingazinga ya Tempelo. **16** Amekaki molayi ya ngambo ya este na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki na bametele pene nkama mibale na tuku mitano. **17** Amekaki molayi ya ngambo ya nor na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki bametele pene nkama mibale na tuku mitano. **18** Amekaki molayi ya ngambo ya sude na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki bametele pene nkama mibale na tuku mitano. **19** Amekaki molayi ya ngambo ya weste na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki na bametele pene nkama mibale na tuku mitano. **20** Amekaki bangambo nyonso minei. Ezalaki na mir moko zingazinga na yango, oyo ezalaki na bametele pene nkama mibale na tuku mitano na molayi mpe nkama mibale na tuku mitano na mokuse; mir yango ezalaki kokabola eteni ya bule ya Tempelo mpe eteni ya Tempelo oyo ezali bule te.

43 Moto yango amemaki ngai kino na ekuke oyo etala na ngambo ya este, **2** mpe namonaki nkembo na Nzambe ya Isalaele koya wuta na ngambo ya este. Mongongo na Ye ezalaki lokola makelele ya mayi minene, mpe mokili ekomaki kongenga na nkembo na Ye. **3** Emoniseli oyo namonaki ezalaki ndenge moko na oyo namonaki tango ayaki kobebisa engumba, mpe ndenge moko na oyo namonaki pembeni ya ebale Kebari. Boye, nakweyaki elongi kino na mabele. **4** Nkembo na Yawe ekotaki kati na Tempelo na nzela ya ekuke oyo etala na ngambo ya este. **5** Bongo, Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai kino na lopango ya kati, mpe nkembo na Yawe etondisaki Tempelo. **6** Tango moto yango atelemaki pene na ngai, nayokaki mongongo ya moto koloba na ngai wuta na kati ya Tempelo. **7** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, ezali awa nde kiti na Ngai ya bokonzi ezalaka, esika oyo natiaka makolo na Ngai. Ezali na esika oyo nde nakovanda mpo na libela kati na bana ya Isalaele. Libota ya Isalaele ekotikala lisusu te kokomisa Kombo na Ngai mbindo, ezala bango to bakonzi na bango, na nzela ya kindumba na bango mpe ya banzambe ya bikeko ya bakonzi na bango, oyo ezanga bomoi na likolo ya bisambelo na bango ya likolo ya bangomba. **8** Tango batiaki bikotelo na bango pene ya ekotelo na Ngai, mabaya oyo esimbaka bikuke na bango pene ya mabaya oyo esimbaka ekuke na Ngai, bongo mir moko kaka nde ekabolaki bango na Ngai, babebisaki nde bosantu ya Kombo na Ngai na nzela ya misala na bango ya mbindo; yango wana, Ngai mpe nabebisaki bango na kanda na Ngai. **9** Sik'oyo, tika ete balongola na miso na Ngai kindumba na bango mpe banzambe ya bikeko ya bakonzi na bango, oyo ezanga bomoi, mpe Ngai nakovanda kati na bango mpo na libela. **10** Mwana na moto, lakisa epai ya libota ya Isalaele ndenge Tempelo ezali mpo ete bayoka soni mpo na masumu na bango; mpe tika ete bameka molayi mpe mokuse na yango. **11** Soki bayoki penza soni mpo na makambo nyonso oyo basalaki, lakisa bango ndenge nini Tempelo ezali: ndenge basalela yango, bikuke mpe bikotelo na yango, ndenge batambolisaka yango, mibeko nini balandaka mpe ndenge nini basalaka losambo; koma yango, na miso na bango, mpo

ete bakoka kolandela yango mpe kotia yango na misala. **12** Tala mobeko oyo etali Tempelo: bisika nyonso oyo ezali zingazinga ya likolo ya ngomba ekozala bule koleka. Yango nde mobeko oyo etali Tempelo. **13** Tala molayi mpe mokuse ya etumbelo na bametele: zingazinga ya se ya etumbelo ezalaki na libulu moko ya bozindo ya basantimetele pene tuku mitano, mpe ndenge moko na mokuse na yango; bazingelaki yango na eloko moko evimba ya basantimetele pene mwambe. Etumbelo ezalaki, **14** longwa na se ya mabele kino na moboko, na metele pene moko na bosanda mpe basantimetele pene tuku mitano na mokuse; kobanda na moboko ya moke kino na moboko ya monene, bametele pene mibale na bosanda mpe basantimetele pene tuku mitano na mokuse. **15** Etumbelo ezalaki na bametele pene mibale na bosanda, mpe maseke minei ezalaki likolo na yango. **16** Likolo ya etumbelo ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse, na bangambo na yango nyonso: bametele pene motoba. **17** Moboko ya monene ezalaki ekokana na molayi mpe na mokuse, na bangambo na yango nyonso: bametele pene sambo. Eloko moko evimba ya basantimetele pene tuku mibale na mitano ezalaki zingazinga na yango. Mpe libulu moko ya basantimetele pene tuku mitano na bozindo ezalaki zingazinga na yango; mpe binyatelo ya etumbelo ezalaki na ngambo ya este. » **18** Bongo alobaki na ngai: « Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tala mibeko ya etumbelo, oyo bakosalela tango bakotonga yango mpo na kobonza mbeka ya kotumba, makabo mpe kosopela yango makila. **19** Okopesa mwana ngombe ya mobali lokola mbeka ya masumu epai ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi ya libota ya Tsadoki mpe babelemaka liboso na Ngai mpo na kosalela Ngai, elobi Nkolo Yawe; **20** okokamata ndambo ya makila na yango mpe okotia yango na maseke minei ya etumbelo mpe na basonge minei ya moboko ya likolo mpe zingazinga ya eloko oyo evimba. Na bongo, okopetola etumbelo mpe okosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na yango. **21** Okokamata ngombe ya mobali mpo na mbeka ya masumu mpe okotumba yango na esika oyo babongisa na Tempelo mpo na yango, na libanda ya Esika ya bule. **22** Na mokolo ya mibale, okobonza ntaba moko ya mobali oyo ezanga mbeba lokola mbeka ya masumu; boye, etumbelo ekokoma peto ndenge ekomaki peto na nzela ya ngombe ya mobali. **23** Tango okosilisa kopetola yango, okobonza mwana ngombe ya mobali mpe meme ya mobali oyo ezanga mbeba, oyo ewuti kati na etonga ya bibwele. **24** Okobonza yango liboso ya Yawe; bongo, Banganga-Nzambe bakobwakela yango mungwa mpe bakobonza yango lokola mbeka ya kotumba epai na Yawe. **25** Mikolo sambo, okobanda kobonza, mokolo na mokolo, ntaba moko ya mobali lokola mbeka ya masumu; okobonza lisusu mwana ngombe moko ya mobali mpe meme moko ya mobali ezanga mbeba, oyo ewuti kati na etonga ya bibwele. **26** Bakosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na etumbelo mpe kopetola yango mikolo sambo; bongo nde bakopetola mpe bakobulisa yango. **27** Na suka ya mikolo yango, kobanda na mokolo ya mwambe kino na mikolo oyo ekolanda, Banganga-Nzambe bakobonza na etumbelo bambeka na bino ya kotumba mpe bambeka ya boyokani, mpe Ngai, nakoyamba bino, elobi Nkolo Yawe. »

44 Moto yango azongisaki ngai na ekuke ya libanda ya Esika ya bule; Ekuke yango ezalaki na ngambo ya este mpe ezalaki ya kokangama. **2** Yawe alobaki na ngai: « Ekuke oyo ekotikala ya kokangama, bakoki kofungola yango te, mpe moto moko te akoki kokota na nzela na yango. Ekotikala kaka ya kokangama, pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, akotelaki na nzela na yango. **3** Kasi mokambi, ye kaka, lokola azali mokambi nde akoki kovanda na kati mpo na kolia bilei liboso ya Yawe; akokotela na nzela ya ndako moke ya kokotela mpe akobimela kaka na nzela wana. » **4** Moto yango amemaki ngai lisusu na nzela ya ekuke ya nor kino na liboso ya Tempelo. Tango natalaki, namonaki nkembo na Yawe kotondisa Tempelo ya Yawe, mpe ngai nakweyaki elongi kino na mabele. **5** Yawe alobaki na ngai: « Mwana na moto, sala keba! Fungola miso na yo mpe yoka na matoyi na yo makambo nyonso oyo nakoyebisa yo na tina na Tempelo mpe mitindo na yango! Sala penza keba na ekotelo ya Tempelo mpe bikuke nyonso ya Esika ya bule. **6** Yebisa batomboki oyo, libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh libota ya Isalaele, nalembi misala na bino nyonso ya nkele! **7** Wana bozalaki kobonzela Ngai bilei, mafuta mpe makila ya banyama, bokotisaki kati na Esika na Ngai ya bule bapaya oyo batosaka Ngai te mpe bakatama ngenga te, mpo na kobebisa bosantu ya Tempelo na Ngai; na bongo, bobebisaki boyokani na Ngai mpo na kokokisa misala na bino nyonso ya mbindo! **8** Na esika ete bomipesa na mosala ya biloko na Ngai ya bule, bino bozali nde kopesa mosala na Ngai epai ya bapaya, kati na Esika na Ngai ya bule. **9** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mopaya moko te oyo atosaka Ngai te mpe oyo akatisa ngenga te akokota na Esika na Ngai ya bule, ezala bapaya oyo bazali kovanda kati na bana ya Isalaele. **10** Balevi oyo bakomaki mosika na Ngai, tango Isalaele abungaki nzela mpe azalaki koyengayenga mosika na Ngai mpo na kolanda banzambe na bango ya bikeko, bakomema mikumba ya masumu na bango. **11** Kati na Esika na Ngai ya bule, bakosala kaka

mosala ya kokengela bikuke ya Tempelo mpe misala mosusu ya Tempelo; bakobanda koboma mpo na bato bambeka ya kotumba mpe bambeka mosusu mpe bakotelema liboso ya bato mpo na kosalela bango. **12** Kasi lokola basalelaki bango liboso ya banzambe na bango ya bikeko mpe bakweyisaki libota ya Isalaele na masumu, nalapi ndayi, na kotombola loboko, ete bakomema mikumba ya masumu na bango, elobi Nkolo Yawe. **13** Bakopusana lisusu liboso na Ngai te mpo na kosalela Ngai lokola Banganga-Nzambe to pene ya biloko nyonso oyo ebulisami mpo na Ngai to mpe pene ya biloko oyo eleki bule. Boye, bakolata soni ya misala na bango ya nkele. **14** Nakopesa bango mokumba ya kobatela Tempelo mpe kosala misala na yango nyonso, nyonso oyo esengeli kosalema kati na yango. **15** Kasi Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe bakitani ya Tsadoki, oyo bakobaki kobatela na boyengebene misala na bango kati na Esika na Ngai ya bule tango bana ya Isalaele babungaki nzela na Ngai, bakopusana pene na Ngai mpo na kosalela Ngai; bakotelema liboso na Ngai mpo na kobonza bambeka ya mafuta mpe makila ya banyama, elobi Nkolo Yawe. **16** Bango kaka nde bakokota na Esika na Ngai ya bule, bakopusana pene ya mesa na Ngai mpo na kosalela Ngai mpe kokokisa mosala na Ngai. **17** Tango bakokota na bikuke ya lopango ya kati, basengeli kolata bilamba ya lino; bakoki kolata bilamba oyo basala na bapwale ya meme te tango bakozala kosala mosala na bikuke ya lopango ya kati to kati na Tempelo. **18** Bakolata bitendi ya lino na mito na bango mpe bakaputula ya lino na baloketo na bango; bakoki kolata te bilamba oyo etokisaka bato. **19** Tango bakobima mpo na kokende na lopango ya libanda, na esika oyo bato bazalaka, bakolongola bilamba oyo bazalaki kosalela mosala na kati mpe bakotika yango kati na bashambre ya bule; bakolata bilamba mosusu mpo ete babulisa bato te na nzela ya bilamba na bango. **20** Banganga-Nzambe bakoki te kokokola suki ya mito na bango to kokolisa makasi suki na bango; kasi basengeli kokata suki na bango malamu. **21** Nganga-Nzambe moko te akomela masanga ya vino liboso ete akota na lopango ya kati. **22** Bakoki kobala te basi oyo bakufisa mibali to basi oyo bakabwana na mibali na bango na libala, kasi bakobala kaka bilenge basi ya Isalaele oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te to basi ya Banganga-Nzambe oyo basila kokufa. **23** Bakoteya bato ete bayeba kosala bokeseni kati na biloko ya bule mpe oyo ya bule te, kati na biloko ya mbindo mpe oyo ya peto. **24** Na tango ya matata, Banganga-Nzambe bakotelema lokola basambisi mpo na kokata makambo kolanda mibeko, bakotosa mibeko mpe bikateli na Ngai, bafeti na Ngai, oyo ekatama mpe bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. **25** Nganga-Nzambe moko te akomikomisa mbindo na kopusana pene ya moto ya kokufa. Nzokande, akoki kondima komikomisa mbindo soki moto oyo akufi azali tata to mama na ye, mwana na ye ya mobali to ya mwasi, ndeko na ye ya mobali to ya mwasi oyo amibalelaki te. **26** Sima na kopetolama na ye, akozela mikolo sambo. **27** Na mokolo oyo akokota kati na Esika ya bule, kati na lopango ya kati mpo na kosala mosala, akobonza mbeka mpo na masumu na ye moko, elobi Nkolo Yawe. **28** Tala oyo ekozala libula ya Banganga-Nzambe: Ngai moko nde nazali libula na bango. Bokopesa bango mabele te kati na Isalaele; Ngai moko nde nakozala mabele na bango. **29** Bakolia makabo ya bambuma, bambeka ya masumu mpe bambeka ya kozongisa boyokani; biloko nyonso oyo, kati na Isalaele, ebulisama mpo na Yawe ekozala ya bango. **30** Bambuma ya liboso oyo ya kitoko mpe makabo na bino nyonso, kolongola ata eloko moko te, ekozala ya Banganga-Nzambe; bokopesa bango bambuma ya liboso ya bilanga na bino ya ble mpo ete mapamboli ezala kati na bandako na bino. **31** Banganga-Nzambe bakoki kolia te ndeke to nyama oyo ekufi yango moko to oyo nyama mosusu esili koboma.

45 Tango bokokabola mokili na zeke lokola libula, bokopesa epai na Yawe eteni moko lokola etuka ya bule: ekozala na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi, mpe bametele nkoto mitano na mokuse. Etuka yango ekozala bule na etando na yango nyonso. **2** Bokotika bametele pene nkama mibale na tuku mitano na molayi, mpe bametele pene nkama mibale na tuku mitano na mokuse mpo na kotonga Esika ya bule; bongo bokozingela yango na lopango moko ya polele ya bametele pene tuku mibale na mitano. **3** Kati na etuka wana ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi, mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse, bokokata eteni ya mabele mpo na Esika ya bule, Esika-Oyo-Eleki-Bule. **4** Ekozala eteni ya bule oyo balongoli kati na mokili: ezali ya Banganga-Nzambe oyo basalaka mosala kati na Esika ya bule mpe bapusanaka pene ya Yawe mpo na kosalela Ye; ezali kuna nde bakotonga bandako na bango, mpe ekozala esika oyo ebulisami mpo na Esika ya bule. **5** Etuka moko ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse ekozala mpo na Balevi oyo basalaka kati na Tempelo; lokola libula na bango, ekozala kuna nde bakotonga bingumba na bango ya kovanda. **6** Pembeni ya etuka ya bule, bokokata etando ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse mpo na kotonga engumba;

ekozala mpo na libota mobimba Isalaele. **7** Mokambi akozwa mabele oyo ezali kokabola etuka ya bule mpe mabele ya engumba; mabele yango ekokende eteni moko na ngambo ya weste, mpe eteni mosusu na ngambo ya este. Molayi ya etuka yango ekobanda longwa na ngambo ya weste kino na mondelo ya ngambo ya este oyo etalana na moko ya biteni. **8** Etuka yango ekozala libula na ye kati ya Isalaele. Boye, bakambi na Ngai bakonyokola lisusu bato na Ngai te, kasi bakotika mokili na maboko ya lisanga ya Isalaele kolanda mabota na bango. **9** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh bakambi ya Isalaele, bino mpe bolekisi! Botika makambo mabe mpe botika konyokola bato. Bosala makambo oyo ezali solo mpe alima. Botika kobotola bato na Ngai biloko na bango, elobi Nkolo Yawe. **10** Bosengeli te kosalela emekelo kilo ya lokuta, efa ya lokuta to bati ya lokuta. **11** Efa mpe bati ekotaka biloko ndenge moko: ekotaka ndambo moko kati na bandambo zomi ya omeri. Bamekaka monene ya efa mpe bati kolanda monene ya omeri. **12** Mbongo moko ya ebende ya palata ekokani na bagrame zomi na mibale, mpe mine moko ekokani na mbongo ya bibende ya palata, tuku motoba. **13** Tala biloko oyo bokotia pembeni lokola makabo ya kopesa epai na Yawe: mpo na omeri moko ya ble mpe orje, eteni ya motoba ya efa moko. **14** Mobeko mpo na mafuta, bakomeka yango na bati: eteni ya zomi ya omeri moko. **15** Mpe bokozwa ntaba moko ya mwasi to meme moko ya mobali kati na bibwele nkama mibale, oyo ekobimela na etonga ya bibwele oyo eliaka matiti kitoko ya Isalaele. Bakosalela yango lokola likabo ya bambuma, mbeka ya kotumba mpe mbeka mpo na kozongisa boyokani, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu ya bato, elobi Nkolo Yawe. **16** Bato nyonso ya mokili basengeli kolongola likabo yango mpo na mokambi kati na Isalaele. **17** Mokambi akozala na mokumba ya kopesa bambeka ya kotumba, makabo ya bambuma mpe makabo ya masanga ya vino na tango ya bafeti, na bafeti ya ebandeli ya sanza, ya basaba mpe na bafeti nyonso ya lisanga ya Isalaele, oyo ekatama; akopesa mbeka ya masumu, makabo ya bambuma, mbeka ya kotumba mpe mbeka mpo na kozongisa boyokani mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na libota ya Isalaele. **18** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, okokamata mwana ngombe ya mobali oyo ezanga mbeba mpe okopetola Esika ya bule. **19** Nganga-Nzambe akozwa ndambo ya makila ya mbeka ya masumu, akotia yango na mabaya oyo esimbaka ekuke ya Tempelo, na basonge nyonso minei ya moboko ya etumbelo mpe na mabaya oyo esimbaka ekuke ya lopango ya kati. **20** Okosala ndenge moko na mokolo ya sambo ya sanza, mpo na moto nyonso oyo akosala masumu na nko te to na kozanga boyebi; bongo nde okosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Tempelo. **21** Na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, bokosala feti ya Pasika oyo ekosala mikolo sambo. Na mikolo wana, bokolia mapa ezanga levire. **22** Na mokolo yango, mokambi akopesa ngombe ya mobali lokola mbeka ya masumu mpo na ye moko mpe mpo na bato nyonso ya mokili. **23** Na mikolo nyonso sambo ya feti, mokonzi akopesa bangombe ya mibali sambo mpe bameme ya mibali sambo, oyo ezanga mbeba, lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe, mpe ntaba moko ya mobali lokola mbeka ya masumu. **24** Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, akobonza yango elongo na likabo ya bakilo zomi na mitano ya bambuma mpe likabo ya balitele misato na ndambo ya mafuta; mpe mpo na meme moko na moko ya mobali, akobonza yango elongo na likabo ya bakilo zomi na mitano ya bambuma mpe likabo ya balitele misato na ndambo ya mafuta. **25** Na mikolo nyonso sambo ya feti oyo ebandaka na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo, akobanda kobonza bambeka kaka wana: bambeka ya masumu, ya kotumba, ya bambuma mpe ya mafuta.

46 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ekuke ya lopango ya kati oyo etala na ngambo ya este ekozala ya kokangama mikolo motoba; kasi na mokolo ya Saba mpe na mokolo ya feti ya ebandeli ya sanza, ekozala ya kofungwama. **2** Mokambi akokota na kati, wuta na libanda; akolekela na ndako moke ya kokotela mpe akotelema na mabaya oyo esimbaka ekuke. Banganga-Nzambe bakobonza mbeka na ye ya kotumba mpe mbeka na ye ya kozongisa boyokani. Akogumbama na ekotelo ya ekuke mpe akobima na libanda, kasi ekuke ekozala ya kofungwama kino na pokwa. **3** Na mikolo ya bafeti ya Saba mpe ya ebandeli ya sanza, bato ya mokili bakobanda kogumbama liboso ya Yawe, na ekotelo yango. **4** Na mokolo ya Saba, mokambi akomema epai na Yawe lokola mbeka ya kotumba bana meme motoba ya mibali mpe meme moko ya mobali: nyonso esengeli ezala ezanga mbeba. **5** Akopesa lokola mbeka ya bambuma bakilo zomi na mitano ya bambuma mpo na meme moko ya mobali; bongo, akopesa likabo oyo loboko na ye ekokoka mpo na bana meme; likabo ya mafuta ekozala balitele misato na ndambo mpo na bakilo zomi na mitano ya bambuma. **6** Na mokolo na feti ya ebandeli ya sanza, akobonza mwana ngombe moko ya mobali, bana meme motoba ya mibali mpe meme moko ya mobali: nyonso esengeli ezala ezanga mbeba. **7** Akobakisa lokola makabo ya bambuma bakilo zomi na mitano mpo na ngombe ya mobali mpe mpo na meme ya mobali; mpe mpo na bana meme, akopesa nyonso

oyo loboko na ye ekokoka, bakisa balitele misato na ndambo ya mafuta mpo na bakilo zomi na mitano ya bambuma. 8 Tango mokambi akokota na kati, akolekela na ndako moke ya kokotela mpe akobimela kaka na nzela wana. 9 Mpe tango bato ya mokili bakoya liboso ya Yawe na bafeti oyo ekatama, moto nyonso oyo akokotela na ekuke ya ngambo ya nor mpo na kogumbamela Yawe akobimela na ekuke ya ngambo ya sude, mpe oyo akokotela na ekuke ya ngambo ya sude akobimela na ekuke ya ngambo ya nor. Moto moko te akobimela na ekuke oyo akotelaki, kasi akobimela na ekuke ya ngambo mosusu oyo etalana na yango. 10 Mokambi akozala kati na bato na ye, akokota mpe akobima elongo na bango. 11 Na tango ya bafeti mpe ya bafeti oyo ekatama, makabo ya bambuma ekozala bakilo zomi na mitano mpo na ngombe moko ya mobali, bakilo zomi na mitano mpo na meme moko ya mobali mpe nyonso oyo akolinga kopesa mpo na bana meme ya mibali; akobakisa balitele misato na ndambo mpo na bakilo nyonso zomi na mitano ya bambuma. 12 Tango mokambi akobonzela Yawe mbeka ya kotumba to mbeka mpo na kozongisa boyokani lokola likabo oyo akati na motema na ye moko, bakofungolela ye ekuke oyo etala na ngambo ya este; mpe akobonza mbeka na ye ya kotumba mpe mbeka na ye ya kozongisa boyokani ndenge kaka asalaka na mokolo ya Saba. Sima na yango nde akobima, mpe bakokanga ekuke sima na ye. 13 Mokolo na mokolo, okobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba mwana meme ya mobu moko mpe ezanga mbeba. Okobanda kobonza yango tongo nyonso. 14 Tongo nyonso, okobanda kobakisa na likolo na yango lokola likabo ya bambuma bakilo mibale na bagrame nkama mitano ya farine oyo bakosangisa na litele moko ya mafuta ya kitoko. Ezali likabo mpo na Yawe; mpe ezali mibeko ya libela na libela mpo na bambeka ya tango nyonso. 15 Tongo nyonso, okobanda kobonza mwana meme, makabo ya bambuma mpe mafuta lokola mbeka ya kotumba ya tango nyonso. 16 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Soki mokambi apesi eloko lokola kado epai ya moko kati na bana na ye ya mibali, eloko yango ekozala ya mwana yango mpe ekotikala lokola libula ya bokitani mpo na bana na ye. 17 Kasi soki apesi epai ya moko kati na basali na ye kado ya eloko oyo ewuti na libula na ye, kado yango ekozala ya mosali yango kino na mobu ya kokangolama na ye; sima nde ekozonga na moboko ya mokambi, mpe libula na ye ekotikala ya bana na ye kaka. 18 Mokambi akoki kolongola eloko moko te kati na libula ya bato na ye mpo na kokomisa yango ya ye moko to kobengana bango na mabele na bango; soki alingi kokabela bana na ye libula, asengeli nde kozwa yango na libula na ye moko mpo ete bato na Ngai bapanzana te mosika ya libula na bango. › » 19 Moto yango akotisaki ngai, na nzela ya ekotelo oyo ezali pembeni ya ekuke ya ngambo ya nor, kati na bashambre ya bule ya Banganga-Nzambe, oyo etala na ngambo ya nor; alakisaki ngai esika moko oyo ezalaki na suka, na ngambo ya weste. 20 Alobaki na ngai: « Awa nde esika oyo Banganga-Nzambe bakozala kolambela mbeka mpo na kozongisa boyokani, mbeka ya masumu mpe kotumbela makabo ya bambuma mpo ete ebima te na lopango ya libanda, noki te bato bakosimba biloko ya bule. » 21 Abimisaki ngai na lopango ya libanda mpe atambolisaki ngai na basonge nyonso minei ya lopango. Na songe moko na moko ya lopango, namonaki lopango mosusu. 22 Na basonge nyonso minei ya lopango ya libanda, ezalaki na mapango ya mike; mpe mapango nyonso minei ezalaki ndenge moko: bametele pene tuku mibale na molayi mpe bametele pene zomi na mitano na mokuse. 23 Zingazinga ya moko na moko ya mapango nyonso minei, ezalaki na mir moko ya mokuse; mpe na se na yango, batandaki mabanga mpo na kopelisa moto na zingazinga ya mir yango ya mokuse. 24 Moto yango alobaki na ngai: « Oyo nde bakikuku epai wapi basali ya Tempelo bakobanda kolambela misuni ya bambeka oyo bato bakobanda kobonza. »

47 Moto yango azongisaki ngai pene ya ekotelo ya Tempelo epai wapi namonaki mayi kobima longwa na ekotelo na yango: ezalaki kotiola na ngambo ya este, pamba te Tempelo ezalaki etala na ngambo ya este; mayi ezalaki kokita na se ya ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo, na ngambo ya sude ya etumbelo. 2 Bongo abimisaki ngai na nzela ya ekuke ya nor, amemaki ngai mpe atambolisaki ngai zingazinga ya lopango ya libanda kino na ekuke ya libanda oyo etala na ngambo ya este. Mpe namonaki ete mayi yango ezali kotiola wuta na ngambo ya sude. 3 Moto yango akendeki na ngambo ya este mpe asimbaki singa oyo bamekelaka molayi na loboko na ye; amekaki molayi ya bametele pene nkama mitano, akatisaki ngai mayi, mpe mayi yango esukelaki ngai na bisika oyo matambe esukela. 4 Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama mitano, akatisaki ngai mayi, mpe mayi yango esukelaki ngai na mabolongo. Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama mitano, akatisaki ngai mayi, mpe mayi yango asukelaki ngai na loketo. 5 Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama mitano; kasi na mbala oyo, mayi yango ekomaki ebale moko ya monene oyo nazalaki lisusu ata na makoki ya kokatisa te, pamba te mayi emataki makasi mpe ekomaki mozindo koleka. Bongo esengelaki kaka kokata mayi (na esika ya kokatisa yango na makolo), mpo ete moto moko te azalaki na

makoki ya kokatisa ebale yango. **6** Moto yango atunaki ngai: « Mwana na moto, boni, omoni? » Bongo azongisaki ngai na ngambo ya ebale. **7** Tango nakomaki kuna, namonaki banzete ebele penza, na bangambo nyonso mibale ya ebale. **8** Moto yango alobaki na ngai: « Mayi oyo ezali kotiola na ngambo ya este ya etuka mpe ezali kokita kino na etando ya Araba epai wapi ezali komibwaka na ebale monene. Tango kaka ekotaki na mayi ya ebale monene, mayi ya ebale monene ekomaki peto. **9** Bipai nyonso mayi yango ezalaki koleka, bikelamu nyonso ya bomoi ezalaki kobotana, bambisi mpe ezalaki kobotana ebele; pamba te mayi yango ezalaki kokoma kuna mpe kopetola mayi ya ebale monene. Bongo na esika nyonso oyo mayi yango ezalaki koleka, nyonso ezalaki kozwa bomoi. **10** Balobi mbisi bakobanda kovanda na bangambo ya ebale monene, wuta na Eyini-Gedi kino na Eyini-Egilayimi, mpo na kobwaka minyama mpe kozwa bambisi ya lolenge nyonso lokola bambisi oyo ezalaka na ebale monene. **11** Kasi mayi oyo etikalaka tango ebale monene etondaka mpe mayi ya bisanga ekokoma peto te, ekotikala kaka bongo mpe ekotonda na mungwa kati na yango. **12** Banzete ya bambuma ya ndenge na ndenge ekobota na bangambo nyonso mibale ya ebale monene. Makasa na yango ekokawuka te mpe bambuma na yango ekosila te. Sanza na sanza, ekobanda kobotaka bambuma ya sika; pamba te ekobanda kozwa mayi oyo ekowuta na Tempelo. Bambuma na yango ekozala malamu mpo na kolia, mpe makasa na yango ekozala malamu mpo na kosalela lokola kisi. » **13** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala bandelo oyo bokosalela mpo na kokabola mokili lokola libula epai ya mabota nyonso zomi na mibale ya Isalaele: bakitani ya Jozefi bakozwa biteni mibale. **14** Bokozwa yango ndenge moko lokola libula, na biteni ekokana; pamba te nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa yango epai ya bakoko na bino, mpe ekokoma libula na bino. **15** Tala bandelo ya mokili yango: Na ngambo ya nor, mondelo ekobanda longwa na ebale monene to Mediterane, na nzela ya Etiloni oyo ekenda kino na Tsedadi, **16** Amati, Berota, Sibirayimi oyo ezalaka na kati-kati ya mondelo ya Damasi mpe Amati, kino na Atseri-Atikone oyo ezali na mondelo ya Avirani. **17** Boye, na ngambo ya nor, mondelo ekobanda longwa na ebale monene Mediterane kino na Atsari-Enani mpe ekolekela na mondelo ya nor ya Damasi mpe ya Amati. **18** Na ngambo ya este, mondelo ekobanda na kati-kati ya Avirani mpe Damasi, ekolekela na Yordani na kati-kati ya mokili ya Galadi mpe Isalaele, na ebale monene ya mungwa kino na Tamari. Yango nde ekozala mondelo ya ngambo ya este. **19** Na ngambo ya sude, mondelo yango ekobanda longwa na Tamari kino na mayi ya Meriba ya Kadeshi, ekolekela na Wadi kino na ebale monene Mediterane. Yango nde ekozala mondelo ya sude. **20** Na ngambo ya weste, ebale monene Mediterane ekozala mondelo. Mondelo yango ekobanda longwa na mondelo ya sude ya ebale monene Mediterane kino na esika oyo etalana na Lebo-Amati. Yango nde ekozala mondelo ya weste. **21** Bokokabola mokili yango kati na bino kolanda mabota ya Isalaele. **22** Bokobeta zeke mpo na kokabola yango lokola libula mpo na bino mpe bapaya oyo bavandaka kati na bino mpe babota bana kati na bino. Bokokamata bango lokola bana mboka ya Isalaele. Bango mpe bakobeta zeke mpo na kozwa libula elongo na bino kati na mabota ya Isalaele. **23** Boye ezali kati na libota nyonso oyo mopaya akovanda nde bokopesa ye libula na ye, » elobi Nkolo Yawe.

48 « Tala bikolo ndenge ekomami kolanda bakombo na yango: Libota ya Dani ekozwa eteni moko ya mabele: mondelo na yango ekolekela na nzela ya Etiloni kino na Lebo-Amati, Atsari-Enani mpe mondelo ya nor ya mokili ya Damasi pembeni ya Amati; boye mondelo na yango ekobanda longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **2** Libota ya Aseri ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Dani, longwa na este kino na weste. **3** Libota ya Nefitali ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Aseri, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **4** Libota ya Manase ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Nefitali, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **5** Libota ya Efrayimi ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Manase, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **6** Libota ya Ribeni ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Efrayimi, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **7** Libota ya Yuda ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Ribeni, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **8** Eteni ya mabele oyo bakopesa Yawe lokola likabo ya motuya ekozala na mondelo ya etuka ya Yuda: longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste; ekozala na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na mokuse, mpe molayi na yango ekozala ndenge moko na biteni ya mabele ya mabota mosusu. Boye, Esika ya bule ekozala na kati-kati na yango. **9** Eteni ya mabele ya motuya oyo bokopesa Yawe lokola likabo ekozala na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse. **10** Eteni yango ya mabele ekozala bule mpe ekopesama mpo na Banganga-

Nzambe: ekozala na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi na ngambo ya nor, bametele pene nkoto mitano na mokuse na ngambo ya weste, bametele pene nkoto mitano na mokuse na ngambo ya este mpe bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi na ngambo ya sude. Esika ya bule ya Yawe ekozala na kati-kati na yango. **11** Eteni yango ya mabele ekozala mpo na Banganga-Nzambe oyo babulisama, oyo bazali bakitani ya Tsadoki, mpo ete basalelaki Ngai na boyengebene mpe bapengwaki te na nzela na Ngai tango bana ya Isalaele bapengwaki ndenge mpe Balevi basalaki. **12** Ekozala mpo na bango lokola likabo ya motuya oyo ewuti na eteni ya mabele oyo ebulisama kati na mokili, eteni ya mabele oyo eleki na bule na bandelo ya etuka ya Balevi. **13** Na zingazinga ya etuka ya Banganga-Nzambe, Balevi bakozwa eteni moko ya mabele ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse. **14** Bakoki te koteka to kopesa eloko moko kati na eteni ya mabele yango na bato mosusu, pamba te yango ezali mabele oyo eleki kitoko, mpo ete ebulisama mpo na Yawe. **15** Eteni ya mabele oyo ekotikala, eteni ya bametele pene nkoto mibale na nkama mitano na mokuse mpe bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi, ekozala ebulisama te; ekozala mpo na kosala misala ya engumba lokola kotonga bandako mpe kobokola bibwele; engumba ekozala na kati-kati na yango **16** mpe ekozala na molayi ya bametele pene nkoto mibale na nkama mibale na tuku mitano, na bangambo nyonso: nor, sude, este mpe weste. **17** Bongo, lopango ya kobokolela bibwele ya engumba ekozala na bametele pene nkama moko na tuku mibale na mitano, na bangambo nyonso: nor, sude, este mpe weste. **18** Eteni ya mabele oyo ekotikala na etuka, zingazinga ya eteni ya bule, longwa na molayi na yango, ekozala na bametele pene nkoto mitano na ngambo ya este mpe bametele pene nkoto mitano na ngambo ya weste. Bambuma ya mabele na yango ekoleisa bato oyo bakosala mpo na engumba. **19** Basali oyo bakobanda kowuta na engumba epai wapi basalaka mpo na kosala mosala ya bilanga bakobimela na mabota nyonso ya Isalaele. **20** Eteni nyonso ya mabele oyo bakobulisa mpo na Yawe ekozala na molayi moko, na bangambo nyonso: bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano ndenge likabo ya motuya ezalaka; bokolongola ndambo moko kati na bandambo minei ya eteni ya bule mpe bokosalela yango misala ya engumba. **21** Eteni ya mabele oyo ekotikala na bangambo nyonso mibale ya eteni ya mabele oyo ebulisama mpe ya eteni ya mabele oyo ebongisami mpo na misala ya engumba ekozala ya mokambi. Ekozala longwa na mondelo ya ngambo ya este ya eteni ya mabele oyo ebulisama, oyo ezali na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi kino na mondelo ya ngambo ya weste oyo ezali mpe na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi. Eteni ya mabele oyo ebulisama mpe Esika ya bule ya Tempelo ekozala na kati-kati ya biteni nyonso mabele. **22** Boye, eteni ya mabele ya Balevi mpe eteni ya mabele oyo ebongisama mpo na misala ya engumba ekozala na kati-kati ya eteni ya mabele ya mokambi. Eteni ya mabele ya mokambi ekozala na kati-kati ya bandelo ya libota ya Yuda mpe ya libota ya Benjame. **23** Mpo na mabota mosusu: Libota ya Benjame ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste; **24** Libota ya Simeoni ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Benjame na ngambo ya este kino na ngambo ya weste; **25** Libota ya Isakari ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Simeoni na ngambo ya este kino na ngambo ya weste; **26** Libota ya Zabuloni ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Isakari, na ngambo ya este kino na ngambo ya weste; **27** Libota ya Gadi ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Zabuloni, na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **28** Bandelo ya mabele ya Gadi ekozala na ngambo ya sude, pene ya Negevi, longwa na Tamari kino na mayi ya Meriba ya Kadeshi; ekolekela na Wadi kino na ebale monene Mediterane. **29** Yango nde mokili oyo bokokabola na zeke lokola libula kati na mabota ya Isalaele, libota na libota na eteni na yango ya mabele, » elobi Nkolo Yawe. **30** « Tala oyo ekozala bikuke ya engumba: Na molayi ya bametele pene nkoto mibale na nkama mibale na tuku mitano, **31** bikuke ya engumba ekobengama na bakombo ya mabota ya Isalaele. Na ngambo ya nor, ekozala na bikuke misato: ekuke ya Ribeni, ekuke ya Yuda, mpe ekuke ya Levi; **32** Ngambo ya este, na molayi ya bametele pene nkoto mibale na nkama mibale na tuku mitano, ekozala na bikuke misato: ekuke ya Jozefi, ekuke ya Benjame, mpe ekuke ya Dani. **33** Na ngambo ya sude, na molayi ya bametele pene nkoto mibale na nkama mibale na tuku mitano, ekozala na bikuke misato: ekuke ya Simeoni, ekuke ya Isakari, mpe ya ekuke ya Zabuloni. **34** Na ngambo ya weste, na molayi ya bametele pene nkoto mibale na nkama mibale na tuku mitano, ekozala na bikuke misato: ekuke ya Gadi, ekuke ya Aseri mpe ya ekuke ya Nefitali. **35** Molayi nyonso ya mir oyo ezingeli engumba ekozala na bametele pene nkoto libwa.

Mpe kobanda na tango wana, kombo ya engumba ekokoma
‹ Yawe azali awa. › »

Daniele

1 Na mobu ya misato ya bokonzi ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, ayaki kobundisa Yelusalemi mpe azingelaki yango. **2** Yawe akabaki Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, elongo na ndambo ya bisalelo ya Tempelo ya Nzambe na maboko ya Nabukodonozori. Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, amemaki bisalelo yango kati na tempelo ya nzambe na ye, na Shineari, mpe atiaki yango kati na ndako oyo babombelaka bomengo ya nzambe na ye. **3** Mokonzi apesaki mitindo epai ya Ashipenazi, mokonzi ya bakalaka na ye ya lokumu, ete ayeisa na Babiloni ndambo ya bana ya Isalaele oyo babotama na mabota ya bakonzi to ya bato ya lokumu, **4** bilenge mibali oyo banzoto na bango ezanga mbeba, ya bilongi kitoko, ya mayele mpe ya bwanya, oyo bazali na makoki ya koyekola kotanga mpe kokoma makambo ya ndenge na ndenge, oyo bazali na bososoli mpe bakoka mpo na kosala kati na ndako ya mokonzi; Ashipenazi asengelaki kolakisa bango koloba, kokoma mikanda mpe kotanga lokota ya bato ya Babiloni. **5** Mokonzi akatelaki bango mpo na mokolo na mokolo, bilei oyo basengeli kolia mpe masanga oyo basengeli komela: nyonso ezalaki kowuta na mesa na ye. Mibu misato, basengelaki koyekola; na sima nde bakoki kosala mosala ya mokonzi. **6** Kati na ndambo ya bato oyo bawutaki na Yuda, ezalaki na Daniele, Anania, Mikaeli mpe Azaria. **7** Mokonzi ya bakalaka ya lokumu apesaki bango bakombo ya sika; apesaki Daniele kombo Belitsatsari; Anania, Shadraki; Mikaeli, Meshaki; mpe Azaria, Abedinego. **8** Daniele azwaki mokano ya koboya komikomisa mbindo na nzela ya bilei mpe ya vino ya mokonzi; ayebisaki mokonzi ya bakalaka ya lokumu ete apesa ye nzela te ya komikomisa mbindo na lolenge wana. **9** Boye, Nzambe asalaki ete Daniele azwa ngolu mpe bolamu na miso ya mokonzi ya bakalaka ya lokumu. **10** Kasi mokonzi ya bakalaka ya lokumu alobaki na Daniele: — Nazali kobanga mokonzi, nkolo na ngai, oyo akateli bino bilei oyo bosengeli kolia mpe masanga oyo bosengeli komela! Mpo na nini bokolinga ete mokonzi amona bilongi na bino ekonda koleka bilongi ya bilenge mosusu ya mibu na bino? Bomoni te ete wana bokobomisa ngai epai ya mokonzi? **11** Daniele alobaki na mosali oyo mokonzi ya bakalaka ya lokumu aponaki mpo ete abatela Daniele, Anania, Mikaeli mpe Azaria: **12** « Nabondeli yo, meka basali na yo mikolo zomi: pesa biso kaka bandunda lokola bilei mpe mayi mpo na komela; kopesa biso eloko mosusu te! **13** Sima na mikolo yango, okotala yo moko bilongi na biso mpe bilongi ya bilenge mosusu oyo bazali kolia bilei ya mokonzi; bongo okosala basali na yo ndenge yo moko okomona. » **14** Mosala andimaki bosenga na bango mpe amekaki bango mikolo zomi. **15** Sima na mikolo yango zomi, bakomaki bilongi kitoko mpe banzoto ngebungebu koleka bilenge oyo bazalaki kolia bilei ya mokonzi. **16** Boye, mosali yango akomaki kotia pembeni bilei mpe vino oyo bazalaki kobongisela bango mpe kopesa bango kaka bandunda. **17** Nzambe apesaki bilenge wana minei boyebi mpe bososoli kati na makambo nyonso: koloba, kokoma, kotanga mikanda, mayele mpe bwanya. Mpe Daniele akomaki na makoki ya kolimbola bimoniseli mpe bandoto ya ndenge na ndenge. **18** Sima na mikolo oyo mokonzi akataki mpo ete bamemela ye bango, mokonzi ya bakalaka ya lokumu amemaki bango liboso ya Nabukodonozori. **19** Mokonzi asololaki na bango; mpe kati na bilenge nyonso oyo bamemelaki ye, amonaki ete moko te akokani na Daniele, na Anania, na Mikaeli mpe na Azaria. Boye, bakomaki kosala kati na ndako ya mokonzi. **20** Na makambo nyonso oyo mokonzi azalaki kotuna bango, oyo ezalaki kosenga bwanya mpe bososoli, amonaki ete bazali mayele mbala zomi koleka bato ya soloka mpe ya maji ya mokili na ye mobimba. **21** Mpe Daniele awumelaki kosala kati na ndako ya mokonzi kino na mobu ya liboso ya mokonzi Sirisi.

2 Na mobu ya mibale ya bokonzi na ye, Nabukodonozori alotaki ndoto. Molimo na ye etungisamaki makasi mpe pongi ekimaki ye. **2** Mokonzi abengisaki bato oyo balobaka makambo oyo ekoya, banganga-kisi, bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe bato ya mayele ya mabe mpo ete bayebisa ye ndoto oyo alotaki. Tango bayaki, batelemaki liboso ya mokonzi; **3** mpe mokonzi ayebisaki bango: — Nalotaki ndoto moko oyo ezali kotungisa molimo na ngai makasi; nazali na posa ya koyeba ndimbola na yango. **4** Bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto balobaki na lokota ya bato ya Arami: — Tika ete mokonzi awumela na bomoi seko na seko! Yebisa ndoto na yo epai ya basali na yo, mpe tokolimbola yango. **5** Mokonzi alobaki na bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto: — Tala mokano oyo nasili kozwa: « Soki boyebisi ngai te ndoto oyo nalotaki mpe ndimbola na yango, nakokata bino biteni-biteni mpe nakobuka-buka bandako na bino. **6** Kasi soki boyebisi mpe bopesi ngai ndimbola na yango, nakopesa bino bakado, lifuti mpe lokumu mingi. Yango wana, boyebisa ngai ndoto yango mpe bopesa ngai ndimbola na yango. » **7** Bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto balobaki lisusu epai ya mokonzi: — Tika ete mokonzi ayebisa ndoto na ye, mpe biso, tokolimbolela ye yango! **8** Mokonzi azongisaki: — Nandimi solo ete bozali kolekisa tango, pamba te boyebi malamu ete nakobongola mokano

na ngai te. 9 Soki boyebisi ngai ndoto yango te, boyeba malamu ete etumbu moko kaka mpe ya ndenge moko ezali kozela bino! Ah, boyokani koyebisa ngai makambo ya lokuta mpe ya mabe mpo bokanisi ete makambo ekobongwana! Mpo na yango, boyebisa ngai ndoto yango, mpe nakondima ete bozali na makoki ya kolimbola yango. 10 Bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto balobaki na mokonzi: — Moto moko te kati na mokili akokoka kosala makambo oyo mokonzi azali kosenga. Mpe mokonzi moko te, ezala azalaki moto monene to moto na nguya, asila kosenga likambo ya boye epai ya banganga-kisi, epai ya bato ya mayele ya mabe mpe epai ya bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto. 11 Makambo oyo mokonzi azali kosenga ezali pasi makasi, moto moko te akoki koyebisa mokonzi ndoto na ye; ezali kaka banzambe nde bakoki kosala yango mpo ete bavandaka kati na bato te. 12 Mbala moko, mokonzi asilikaki mpe atombokaki makasi; apesaki mitindo ete baboma bato nyonso ya bwanya ya Babiloni. 13 Boye, sango ya mokano ya koboma bato nyonso ya bwanya epanzanaki, mpe batindaki bato koluka Daniele elongo na baninga na ye mpo ete baboma bango. 14 Tango Arioki, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, abimaki mpo na kokende koboma bato ya bwanya ya Babiloni, Daniele asololaki na ye na bwanya mpe na mayele. 15 Daniele atunaki Arioki: « Mpo na nini mokonzi azwi mokano ya makasi boye? » Bongo Arioki atalisaki Daniele makambo yango. 16 Tango Daniele ayokaki bongo, akotaki epai ya mokonzi mpe asengaki ye tango mpo ete akoka kopesa ye ndimbola ya ndoto yango; 17 bongo Daniele azongaki na ndako na ye mpe ayebisaki makambo yango epai ya Anania, Mikaeli mpe Azaria, baninga na ye. 18 Alobaki na bango ete basenga ngolu mpe mawa ya Nzambe ya Lola na tina na mabombami oyo, mpo ete baboma te ye Daniele, baninga na ye mpe bato mosusu ya bwanya ya Babiloni. 19 Bongo na butu, Daniele azwaki emoniseli oyo elakisaki ye mabombami yango; boye, akumisaki Nzambe ya Lola. 20 Daniele alobaki: Tika ete Kombo ya Nzambe ekumisama libela na libela! Bwanya mpe nguya ezali ya Ye. 21 Ezali Ye nde abongolaka tango mpe makambo, alongolaka bakonzi mpe atombolaka bakonzi, apesaka bwanya epai ya bato ya bwanya mpe boyebi epai ya bato ya mayele. 22 Alakisaka makambo ya bozindo mpe ebombama, ayebaka makambo oyo esalemaka na molili, mpe pole ezali kati na Ye. 23 Oh Nzambe ya batata na ngai, nazali kosanzola mpe kokumisa Yo mpo na bwanya mpe nguya oyo opesi ngai, pamba te oyebisi ngai makambo oyo tosengaki Yo mpe otalisi biso ndoto ya mokonzi. 24 Sima na yango, Daniele akendeki epai ya Arioki oyo mokonzi apesaki mokumba ya koboma bato ya bwanya ya Babiloni; alobaki na ye: — Koboma bato ya bwanya ya Babiloni te! Mema ngai epai ya mokonzi, mpe nakopesa ye ndimbola ya ndoto na ye. 25 Arioki amemaki Daniele na lombangu liboso ya mokonzi mpe alobaki na ye: — Mokonzi, namoni moto moko kati na bawumbu oyo bawutaki na Yuda, oyo akoki koyebisa mokonzi ndoto na ye mpe kolimbola yango. 26 Mokonzi atunaki Daniele oyo bazalaki lisusu kobenga Belitsatsari: — Ozali na makoki ya koyebisa ngai makambo oyo namonaki na ndoto mpe kolimbola yango? 27 Daniele azongisaki liboso ya mokonzi: — Bato ya bwanya, bato ya mayele ya mabe, banganga-kisi mpe bato oyo bayebaka makambo oyo ekoya bazali na makoki te ya koyebisa mokonzi mabombami oyo azali kotuna; 28 kasi kati na Lola, ezali na Nzambe moko oyo alakisaka mabombami; mpe alakisi mokonzi Nabukodonozori makambo oyo ekosalema na mikolo oyo ekoya. Tala ndoto oyo olotaki mpe bimoniseli oyo ozwaki tango ozalaki ya kolala na mbeto na yo: 29 « Oh mokonzi, wana ozalaki ya kolala na mbeto na yo, okomaki kokanisa makambo oyo ekoya na sima ya tango; bongo, Ye oyo alakisaka mabombami alakisaki yo makambo oyo ekoya. 30 Bongo soki alakisi mabombami yango epai na ngai, ezali te mpo ete naleki bato nyonso na bwanya, kasi ezali mpo ete mokonzi ayeba ndimbola ya ndoto na ye mpe makambo oyo ezali kotungisa motema na ye. 31 Oh mokonzi, tala emoniseli oyo ozwaki: ‹ Ekeko moko ya monene ezalaki liboso na yo: ezalaki monene penza, ezalaki kongenga makasi mpe ezalaki somo mpo na kotala; 32 moto na yango ezalaki ya wolo ya peto, tolo mpe maboko na yango ezalaki ya palata, libumu mpe loketo na yango ezalaki ya bronze, 33 makolo na yango ezalaki ya ebende, matambe na yango ezalaki, ndambo moko ya ebende, mpe ndambo mosusu, ya mabele oyo basalelaka bikeko. 34 Wana ozalaki kotala ekeko yango, libanga moko ekweyaki yango moko (moto moko te abwakaki yango), ekweyelaki ekeko yango na matambe na yango ya ebende mpe ya mabele oyo basalelaka bikeko, enikaki matambe yango mpe ekomaki putulu. 35 Mbala moko, ezala ebende to mabele oyo basalelaka bikeko to bronze to palata to mpe wolo, nyonso epanzanaki, ekomaki mike-mike mpe ekomaki kopumbwa ndenge matiti ya ble epumbwaka tango bapupolaka yango; mopepe ememaki yango mpe elimwisaki yango. Kasi libanga oyo ekweyelaki ekeko yango ekomaki ngomba moko ya monene oyo etondisaki mokili mobimba. › » 36 Wana nde ezalaki ndoto; mpe sik'oyo, tokopesa ndimbola na yango liboso ya mokonzi! 37 Oh mokonzi, ozali mokonzi ya bakonzi! Nzambe ya Lola apesaki yo makasi mpe nguya, bokonzi mpe nkembo; 38 atiaki na se ya bokonzi na yo

bato nyonso ya mokili, banyama ya zamba mpe bandeke ya likolo; atiaki yo mokonzi na bango nyonso, na bisika nyonso oyo bavandaka! Ezali yo nde ozali moto wana ya wolo. **39** Sima na yo, bokonzi mosusu ekobima, kasi ekoleka bokonzi na yo te na nguya; bongo na sima, bokonzi ya misato ekobima mpe ekokonza na mabele mobimba: yango nde ezali kolakisa bronze. **40** Mpe na suka, bokonzi ya minei ekobima, ekozala makasi lokola ebende; ndenge ebende ebukaka, enikaka mpe epanzaka nyonso, ndenge wana mpe ekobuka mpe ekopanza babokonzi mosusu ya liboso. **41** Mpe ndenge kaka omonaki ete matambe mpe misapi ya makolo na yango ezali ndambo moko, ya mabele oyo basalelaka bikeko, mpe ndambo mosusu, ya ebende, elingi koloba ete bokonzi yango ekokabwana; kasi kati na yango, ekozala na eloko moko ya makasi lokola ebende, ndenge kaka omonaki ebende basangisa na mabele oyo basalelaka bikeko. **42** Mpe lokola misapi ya makolo ezalaki ndambo, ya ebende, mpe ndambo mosusu, ya mabele oyo basalelaka bikeko, bokonzi yango ekozala, ngambo moko, makasi, mpe ngambo mosusu, ezanga makasi. **43** Mpe ndenge kaka omonaki ebende basangisa na mabele oyo basalelaka bikeko, elakisi ete bato bakoluka kosangana na nzela ya boyokani, kasi bakotikala kosangana te, ndenge kaka ebende esanganaka te na mabele oyo basalelaka bikeko. **44** Na tango ya bakonzi wana, Nzambe ya Lola akobimisa bokonzi moko oyo ekotikala kobebisama te mpe ekotikala kozala te na se ya bokonzi ya ekolo mosusu; ekopanza mpe ekosukisa babokonzi wana nyonso, kasi yango moko ekowumela seko na seko. **45** Yango nde ndimbola ya emoniseli ya libanga oyo omonaki kokweya yango moko wuta na ngomba, oyo loboko ya moto moko te ebwakaki, mpo na koya kopanza ebende, bronze, mabele oyo basalelaka bikeko, palata mpe wolo. Nzambe Monene alakisi mokonzi makambo oyo ekosalema na mikolo ekoya. Ndoto oyo ezali penza kolakisa makambo ya solo, mpe ndimbola na yango ezali ebongi na kondima. **46** Boye, mokonzi Nabukodonozori agumbamaki elongi kino na mabele, liboso ya Daniele, mpe apesaki ye lokumu; apesaki mitindo ete bapesa ye makabo mpe babonzela ye malasi ya ansa. **47** Mokonzi alobaki na Daniele: « Solo, Nzambe na bino azali Nzambe ya banzambe, Nkolo ya bakonzi mpe Molakisi mabombami, mpo ete okoki kolakisa mabombami oyo! » **48** Sima, mokonzi atombolaki Daniele na lokumu oyo eleki likolo mpe apesaki ye bakado mpe bozwi ebele; akomisaki ye moyangeli ya etuka mobimba ya Babiloni mpe mokambi ya bato na yango nyonso ya bwanya. **49** Daniele asengaki na mokonzi Nabukodonozori ete atia Shadraki, Meshaki mpe Abedinego lokola bayangeli ya etuka mobimba ya Babiloni wana ye moko Daniele atikalaki kosala pembeni ya mokonzi.

3 Mokonzi Nabukodonozori asalisaki ekeko moko ya wolo, oyo ezalaki na bametele pene tuku misato na bosanda mpe bametele pene misato na mokuse. Atelemisaki yango kati na etando ya Dura, na etuka ya Babiloni. **2** Abengisaki bayangeli oyo atiaki na bituka, bakalaka oyo babatelaka biloko ya mokonzi, bayangeli, bapesi toli, babateli bomengo ya mokonzi, bato ya mibeko, basambisi mpe bakalaka nyonso ya bituka, mpo ete baya na feti ya kobandisa losambo ya ekeko oyo mokonzi Nabukodonozori asalisaki. **3** Boye, bayangeli oyo atiaki na bituka, bakalaka oyo babatelaka biloko ya mokonzi, bayangeli, bapesi toli, babateli ya bomengo ya mokonzi, bato ya mibeko, basambisi mpe bakalaka nyonso ya bituka basanganaki mpo na feti ya kobandisa losambo ya ekeko oyo mokonzi Nabukodonozori asalisaki, mpe batelemaki liboso na yango. **4** Molobeli ya mokonzi atatolaki na mongongo makasi: — Bino bato ya bikolo nyonso mpe ya nkota nyonso, tala makambo oyo bosengeli kosala: **5** « Tango kaka bokoyoka lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya lolenge nyonso ya bibetelo mindule, bosengeli kofukama mpo na kogumbamela ekeko ya wolo oyo mokonzi Nabukodonozori asalisi. **6** Moto nyonso oyo akoboya kofukama mpo na kogumbamela ekeko yango, bakobwaka ye mbala moko kati na libulu ya moto. » **7** Yango wana, tango kaka bayokaki lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya bibetelo mindule lolenge nyonso, bato ya bikolo nyonso, ya mikili nyonso mpe ya nkota nyonso bafukamaki mpo na kogumbamela ekeko ya wolo oyo mokonzi Nabukodonozori asalisaki. **8** Kaka na tango yango, ndambo ya bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto bayaki kofunda Bayuda. **9** Balobaki na mokonzi Nabukodonozori: — Oh mokonzi, tika ete owumela na bomoi seko na seko! **10** Oh mokonzi, opesaki mitindo ete moto nyonso oyo akoyoka lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya lolenge nyonso ya bibetelo mindule afukama mpo na kogumbamela ekeko ya wolo; **11** mpe ete moto nyonso oyo akoboya kofukama mpo na kogumbamela ekeko yango, babwaka ye kati na libulu ya moto! **12** Kasi, mokonzi, ezali na ndambo ya Bayuda oyo okomisaki bayangeli na etuka ya Babiloni: Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, oyo bazali kotosa yo ata moke te: bazali kosalela banzambe na yo te mpe kogumbamela te ekeko ya wolo oyo osali. **13** Mokonzi Nabukodonozori atombokaki makasi mpe abengisaki Shadraki, Meshaki mpe

Abedinego. Boye, bamemaki bango liboso ya mokonzi. **14** Nabukodonozori atunaki bango: — Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, ezali penza ya solo ete bozali kosalela banzambe na ngai te mpe bozali kogumbamela te ekeko ya wolo oyo nasali? **15** Sik'oyo, bomibongisa! Tango kaka bokoyoka lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya nyonso ya bibetelo mindule, bokofukama mpo na kogumbamela ekeko oyo nasali. Soki boboyi kogumbamela yango, bokobwakama mbala moko kati na libulu ya moto. Boye, tokotala soki nzambe nini akokoka kokangola bino na maboko na ngai. **16** Shadraki, Meshaki mpe Abedinego bazongiselaki mokonzi Nabukodonozori: — Tozali na tina na komibundela te na likambo oyo liboso na yo. **17** Soki babwaki biso kati na libulu ya moto, Nzambe oyo tosalelaka azali na makoki ya kobikisa biso wuta na libulu yango mpe ya kokangola biso na maboko na yo. **18** Kasi ata soki abikisi na Ye biso te, tolingi mokonzi oyeba ete, biso, tokosalela banzambe na yo te mpe tokogumbamela te ekeko ya wolo oyo osalaki. **19** Nabukodonozori atombokelaki makasi Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, mpe akangelaki bango elongi; apesaki mitindo ete bapelisa moto makasi penza mbala sambo koleka ndenge bapelisaka yango tango nyonso. **20** Bongo apesaki mitindo na ndambo ya basoda ya mpiko kati na mampinga na ye ete bakanga Shadraki, Meshaki mpe Abedinego basinga mpe babwaka bango kati na libulu ya moto. **21** Boye, bakangaki Shadraki, Meshaki mpe Abedinego basinga, wana balataki bilamba na bango, banzambala na bango, bakazaka na bango, bitendi na bango oyo bakangaka na moto mpe bilamba mosusu, mpe babwakaki bango kati na libulu ya moto. **22** Lokola mokonzi apesaki mitindo ete bapelisa moto ya libulu ya moto makasi penza, moto yango ebomaki basoda oyo babwakaki Shadraki, Meshaki mpe Abedinego kati na libulu ya moto. **23** Kasi Shadraki, Meshaki mpe Abedinego bakweyaki kati na libulu yango ya moto, bakanga bango basinga makasi. **24** Mokonzi Nabukodonozori akamwaki mpe atelemaki na lombangu; atunaki bapesi toli na ye: — Boni, tobwakaki te bato misato kati na moto, bakanga bango basinga? Bazongiselaki mokonzi: — Mokonzi, tosalaki bongo! **25** Alobaki na bapesi toli na ye: — Botala! Nazali komona bato minei bazali kotambola kati na moto, bakangama basinga te mpe moto ezali kozikisa bango te; mpe moto ya minei azali lokola mwana ya banzambe. **26** Nabukodonozori apusanaki pene ya monoko ya libulu ya moto mpe agangaki na mongongo makasi: — Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, basali ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, bobima kuna mpe boya awa! Shadraki, Meshaki mpe Abedinego babimaki wuta na libulu ya moto. **27** Bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka, bakalaka oyo babatelaka biloko ya mokonzi, bayangeli mpe bapesi toli ya mokonzi bazingelaki bango; mpe bamonaki ete moto ezikisaki te ezala banzoto na bango, suki ya mito na bango to bilamba na bango, mpe batikalaki koyoka bango ata solo ya moto te. **28** Nabukodonozori alobaki: — Tika ete Nzambe ya Shadraki, Meshaki mpe Abedinego akumisama; Ye nde atindaki anjelu na Ye mpo ete abikisa basali na Ye, pamba te batielaka Ye motema! Batosaki mitindo ya mokonzi te mpe bandimaki kobungisa bomoi na bango na esika ya kosalela mpe kogumbamela nzambe mosusu, soki Nzambe na bango te. **29** Yango wana, nazwi mokano ete moto nyonso, azala ya mokili, ekolo to lokota nini, oyo akoloba mabe mpo na Nzambe ya Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, bakokata-kata ye na biteni, bakobuka ndako na ye mpe bakokomisa yango mopiku ya mbindo, pamba te Nzambe mosusu azali te, oyo akoki kobikisa bato na Ye na lolenge oyo! **30** Sima na yango, mokonzi atombolaki Shadraki, Meshaki mpe Abedinego kati na etuka ya Babiloni.

4 Mokonzi Nabukodonozori alobaki na bato ya bikolo, ya bamboka mpe ya nkota nyonso, oyo bavandaka na mokili mobimba: Natombeli bino kimia monene! **2** Nazali na esengo ya koyebisa bino bikamwa mpe makambo minene oyo Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo asali mpo na ngai! **3** Bikamwa na Ye ezali solo minene, **4** Ngai, Nabukodonozori, nazalaki na kimia mpe nazalaki kosepela na bomengo kati na ndako na ngai. **5** Mokolo moko, tango nazalaki ya kolala na mbeto na ngai, nalotaki ndoto moko oyo ebangisaki ngai makasi; bililingi mpe bimoniseli moko eyaki na makanisi na ngai mpe etungisaki molimo na ngai. **6** Boye, napesaki mitindo epai ya bato ya bwanya nyonso ya Babiloni ete baya liboso na ngai mpo na kolimbolela ngai ndoto yango. **7** Bato oyo balobaka makambo oyo ekoya, banganga-kisi, bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe bato ya mayele ya mabe bayaki epai na ngai, mpe nayebisaki bango ndoto yango; kasi bakokaki te kopesa ngai ndimbola na yango. **8** Sima, Daniele ayaki liboso na ngai, mpe nayebisaki ye ndoto yango. Bazalaki kobenga ye Belitsatsari, kombo ya nzambe na ngai. Molimo ya banzambe ya bule ezalaki kati na ye. **9** Nalobaki: — Belitsatsari, mokonzi ya bato oyo balobaka makambo oyo ekoya, nayebi ete molimo ya banzambe ya bule ezali kati na yo, mpe ete mabombami moko te ezali pasi na kolimbola mpo na yo. Yoka ndoto oyo nalotaki mpe pesa ngai ndimbola na yango. **10** Tala bimoniseli oyo namonaki tango nazalaki ya kolala na mbeto na ngai: **11** Nzete yango ekolaki, ekomaki monene mpe

makasi; 12 ezalaki na makasa kitoko mpe na bambuma
ebele, 13 Na emoniseli oyo nazwaki tango nazalaki ya kolala
na mbeto na ngai, namonaki anjelu moko, ye mosantu,
kokita wuta na Lola. 14 Agangaki na mongongo makasi: 15
Kasi tika ete mobimbi mpe misisa na yango etikala elala
na mabele; 16 Tika ete motema na ye ya bomoto elongwa
17 Ba-anjelu nde bazwi mokano wana; basantu nde bakati
yango mpo ete bato ya bomoi bayeba ete Ye-Oyo-Aleki-
Likolo azali Nkolo ya mokili ya bato, apesaka bokonzi na
yango na moto nyonso oyo Ye alingi mpe azali na makoki
ya kotombola kati na yango moto ya suka kati na bato. ›
18 Yango nde ndoto oyo ngai, mokonzi Nabukodonozori,
nalotaki. Sik'oyo yo, Belitsatsari, yebisa ngai ndimbola na
yango, pamba te moto moko te kati na bato ya bwanya
ya mokili na ngai azalaki na makoki ya kolimbolela ngai
yango. Nzokande yo, okokoka mpo ete ozali na molimo
ya banzambe ya bule kati na yo. » 19 Bongo Daniele
oyo bazalaki kobenga Belitsatsari atungisamaki makasi na
mwa tango, mpe makanisi na ye ekomaki kobangisa ye.
Mokonzi alobaki na ye: — Belitsatsari, tika ete ndoto oyo
mpe ndimbola na yango ebangisa yo te! 20 Belitsatsari
azongisaki: — Nkolo na ngai, tika ete ndoto oyo ezala mpo
na bayini na yo, mpe ndimbola na yango, mpo na banguna
na yo! 21 Nzete oyo omonaki, oyo ezalaki na makasa ya
kitoko mpe bambuma ebele, oyo ezalaki kopesa bato nyonso
bilei, oyo ezalaki kopesa pio na banyama ya zamba, oyo
ezalaki kotikela bandeke ya likolo esika ya kotonga bazala
na yango; 22 nzete yango ezali yo, mokonzi! Okomi penza
monene mpe makasi kino otuti mapata; mpe bokonzi na
yo ekeyi kino na suka ya mabele. 23 Mokonzi, omonaki
anjelu moko, ye mosantu, kokita wuta na Lola mpe koloba: «
Kweyisa nzete wana mpe boma yango, kasi tika mobimbi
na yango mpe kanga yango minyololo ya bibende mpe ya
bronze kati na matiti ya zamba, mpe tika ete misisa na
yango etikala na se ya mabele! Tika ete mamwe epolisa
yango mpe ebika lokola banyama ya zamba, kino mibu
sambo ekoleka mpo na ye. » 24 Oh mokonzi, tala ndimbola
na yango; mpe ezali mokano ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo, oyo
atombokeli nkolo na ngai: 25 « Bakobengana yo na molongo
ya bato mpe okokende kovanda esika moko na banyama ya
zamba; okobanda kolia matiti ya zamba lokola ngombe, mpe
mamwe ekopolisa nzoto na yo. Mibu sambo ekoleka mpo na
yo kino tango okondima ete Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali na
bokonzi ya kosala makambo oyo Ye alingi kati na bikolo
ya bato mpo na kopesa yango na moto oyo Ye alingi. 26
Etinda ya kotika mobimbi ya nzete mpe misisa na yango
elingi koloba ete bokonzi na yo ekozongela yo lisusu tango
okondima ete Nzambe ya likolo azali Mokonzi ya bakonzi.
27 Yango wana, oh mokonzi, yamba na esengo toli oyo
nakopesa yo: ‹ Tika masumu na yo mpe sala makambo oyo
ezali sembo! Tika motema mabe mpe yokela babola mawa!
Na bongo nde kimia mpe bomengo na yo ekowumela. › »
28 Makambo wana nyonso ekokokisama mpo na mokonzi
Nabukodonozori. 29 Sima na basanza zomi na mibale, wana
mokonzi azalaki kotambola na veranda ya ndako ya bokonzi,
na Babiloni, 30 amilobelaki: « Boni! Oyo ezali te Babiloni
monene oyo natongaki lokola ndako ya mokonzi, na makasi
na ngai, na nguya na ngai mpe mpo na lokumu ya bokonzi
na ngai? » 31 Wana azalaki nanu komilobela, mongongo
moko ewutaki na likolo, elobaki: — Tala makambo oyo
ekatami mpo na yo, mokonzi Nabukodonozori: « Nguya ya
bokonzi elongwe na maboko na yo. 32 Bakobengana yo na
molongo ya bato mpe okokende kovanda esika moko na
banyama ya zamba; okokoma kolia matiti lokola ngombe.
Mibu sambo ekoleka mpo na yo kino tango okondima ete
Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali na bokonzi ya kosala oyo Ye alingi,
na bikolo ya bato mpo na kopesa yango na moto oyo Ye
alingi. » 33 Mbala moko, makambo nyonso oyo elobamaki
na tina na Nabukodonozori ekokisamaki. Babenganaki ye na
molongo ya bato mpe akomaki kolia matiti lokola ngombe;
mamwe ekomaki kopolisa nzoto na ye kino suki na ye
ekomaki milayi lokola masala ya mpongo ya mobange, mpe
manzaka na ye lokola manzaka ya ndeke. 34 Na suka ya
tango oyo esakolamaki, ngai Nabukodonozori, natombolaki
miso na ngai na likolo, mpe mayele na ngai ezongelaki ngai.
Nasanzolaki Ye-Oyo-Aleki-Likolo, napesaki lokumu mpe
nkembo epai na Ye oyo azali na bomoi tango nyonso: 35
Bato nyonso ya mokili bazali pamba na miso na Ye; 36 Kaka
tango mayele na ngai ezongelaki ngai, lokumu mpe nkembo
na ngai ezongelaki ngai mpo na nkembo ya bokonzi na ngai;
bapesi toli na ngai mpe bato na ngai ya lokumu bakomaki
koluka ngai mpe bazongiselaki ngai kiti na ngai ya bokonzi.
Nakomaki lisusu na lokumu makasi koleka oyo nazalaki na
yango liboso. 37 Sik'oyo ngai Nabukodonozori, nakumisi,
nanetoli mpe nasanzoli Mokonzi ya Lola, oyo misala na Ye
nyonso ezali sembo, banzela na Ye ezali alima, mpe azali na
makoki ya kosambwisa bato oyo bamitombolaka na lolendo.

5 Mokolo moko, mokonzi Balitazari asalisaki feti moko
ya monene mpo na kopesa lokumu na nkoto ya bato
na ye ya lokumu; mpe amelaki vino elongo na bango. 2
Wana Balitazari azalaki komela vino, apesaki mitindo ete
bamema bakopo ya wolo mpe ya palata oyo tata na ye,
Nabukodonozori, azwaki wuta na Tempelo ya Yelusalemi,
mpo ete mokonzi mpe bato na ye ya lokumu, basi na ye

mpe bamakangu na ye bamela na yango masanga. 3 Boye, bamemaki bakopo ya wolo oyo bazwaki na Tempelo ya Nzambe, na Yelusalemi; bongo mokonzi mpe bato na ye ya lokumu, basi na ye mpe bamakangu na ye bamelaki na yango masanga. 4 Wana bazalaki komela vino, bazalaki kokumisa banzambe ya wolo mpe ya palata, ya bronze, ya ebende, ya nzete mpe ya libanga. 5 Mbala moko, misapi ya loboko ya moto moko ebimaki mpe ebandaki kokoma na etando ya mir ya ndako ya mokonzi, pembeni ya etelemiselo ya minda. Tango mokonzi amonaki ndenge loboko yango ezalaki kokoma, 6 elongi na ye etelaki na somo mpe makanisi na ye ekomaki kotambola, nzoto na ye mobimba ekomaki kolenga mpe mabolongo na ye ekomaki kotutana. 7 Mokonzi agangaki makasi mpe apesaki mitindo ete bamemela ye banganga-kisi, bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe bato oyo balobaka makambo oyo ekoya. Mpe mokonzi alobaki na bato oyo nyonso ya bwanya, ya Babiloni: — Moto nyonso oyo akokoka kotanga makomi oyo mpe akoyebisa ngai ndimbola na yango, nakolatisa ye bilamba ya motane mpe sheneti ya wolo na kingo, mpe akozala kalaka ya lokumu kati na bokonzi. 8 Bato nyonso ya bwanya ya mokonzi bakotaki na kati, kasi bakokaki te kotanga makomi wana to koyebisa mokonzi ndimbola na yango. 9 Boye, mokonzi Balitazari akomaki lisusu na somo makasi koleka, mpe elongi na ye etelaki lisusu koleka; mpe bato na ye ya lokumu bakomaki komitungisa. 10 Tango mama ya mokonzi ayokaki basango ya makambo oyo ekomelaki mokonzi mpe bato na ye ya lokumu, akotaki na ndako epai wapi bazalaki kosalela feti; alobaki: — Oh mokonzi, tika ete owumela na bomoi seko na seko! Komitungisa te mpe kotika te ete elongi na yo etela! 11 Ezali na moto moko kati na mokili na yo, oyo azali na molimo ya banzambe ya bule kati na ye. Tango tata na yo azalaki mokonzi, amonaki kati na ye bososoli, mayele mpe bwanya oyo ekokana na bwanya ya banzambe. Boye, tata na yo, mokonzi Nabukodonozori, akomisaki ye mokonzi ya banganga-kisi, ya bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe ya bato oyo balobaka makambo oyo ekoya. 12 Pamba te moto yango, Daniele, oyo tata na yo azalaki kobenga Belitsatsari, atondisama na mayele, na boyebi mpe na bososoli; azali lisusu na makoki ya kolimbola ndoto, masese mpe ya kopesa biyano na makambo ya makasi. Benga kaka Daniele wana, mpe akoyebisa yo ndimbola ya makomi yango. 13 Boye, bamemaki Daniele liboso ya mokonzi. Mokonzi atunaki ye: — Yo nde Daniele, moko kati na bawumbu oyo tata na ngai amemaki wuta na Yuda? 14 Nayoki na tina na yo ete ozali na molimo ya banzambe kati na yo, mpe ete ozali na bososoli, na mayele mpe na bwanya ya kokamwa! 15 Bato ya bwanya mpe banganga-kisi bawuti awa liboso na ngai mpo na kotanga makomi oyo mpe koyebisa ngai ndimbola na yango, kasi balongi te kopesa ndimbola yango. 16 Nzokande, nayoki ete yo ozali na makoki ya kolimbola mpe ya kopesa biyano na makambo ya makasi; sik'oyo, soki olongi kotanga makomi oyo mpe opesi ngai ndimbola na yango, nakolatisa yo bilamba ya motane mpe sheneti ya wolo na kingo, mpe okokoma moto ya misato kati na molongo ya bayangeli ya mokili na ngai ya bokonzi. 17 Daniele azongiselaki mokonzi: — Batela bakado na yo mpo na yo moko mpe pesa lifuti na yo epai ya moto mosusu! Kasi ngai, nazali kotanga makomi yango mpo na mokonzi; bongo, nakopesa ye ndimbola na yango. 18 Oh mokonzi, Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo apesaki tata na yo, Nabukodonozori, bokonzi; akomisaki ye moto monene mpe apesaki ye nkembo mpe lokumu. 19 Mpo na lokumu oyo apesaki ye, bato ya bikolo, ya mikili mpe ya nkota nyonso bakomaki kolenga na somo liboso na ye. Mokonzi azalaki koboma bato oyo azalaki na posa ya koboma, kobikisa bato oyo azalaki na posa ya kobikisa, kotombola bato oyo azalaki na posa ya kotombola mpe kosambwisa bato oyo azalaki na posa ya kosambwisa. 20 Kasi tango kaka motema na ye ekomaki na lofundu mpe na lolendo, akitisamaki wuta na kiti na ye ya bokonzi mpe babotolaki ye nkembo na ye. 21 Babenganaki ye na molongo ya bato mpe bapesaki ye mayele ya banyama; akomaki kovanda elongo na ba-ane ya zamba, kolia matiti lokola bangombe mpe nzoto na ye ezalaki kopola na mamwe ya tongo, kino tango asosolaki ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo azali Nkolo ya bokonzi nyonso ya bato mpe atombolaka na bokonzi moto nyonso oyo Ye alingi. 22 Mpe yo Balitazari, mwana na ye ya mobali, atako oyebaki makambo wana nyonso, otamboli na komikitisa te. 23 Otomboli mapeka na yo mpo na kotelemela Yawe ya Lola, oyeisi epai na yo bakopo oyo ewutaki na Tempelo na Ye; bongo yo, bato na yo ya lokumu, basi na yo mpe bamakangu na yo, bomeli na yango masanga ya vino mpe bokumisi banzambe ya palata mpe ya wolo, ya bronze mpe ya ebende, ya nzete mpe ya mabanga, oyo emonaka te, eyokaka te mpe esosolaka te. Kasi opesi lokumu te na Nzambe oyo, kati na loboko na Ye, asimbi bomoi mpe banzela na yo nyonso. 24 Yango wana, atindi loboko oyo ekomi makomi oyo. 25 Tala makomi oyo ekomami: Mene, Mene, Tekel, Parsin. 26 Ndimbola ya maloba yango ezali: Mene: Nzambe atangi mikolo ya bokonzi na yo mpe akomisi yango na suka; 27 Tekel: bameki kilo na yo na emekelo kilo, mpe emonani ete ozali na yo pepele; 28 Parsin: bokonzi na yo ekabwani mpe epesami epai ya bato ya Medi mpe ya

Persi. 29 Mbala moko, Balitazari apesaki mitindo ete balatisa
Daniele bilamba ya motane, sheneti ya wolo na kingo mpe
batatola na tina na ye ete akomi moto ya misato kati na
molongo ya bayangeli ya bokonzi. 30 Mpe kaka na butu
wana, babomaki Balitazari, mokonzi ya bato ya Babiloni. 31
Dariusi, moto ya Medi, akomaki mokonzi tango akokisaki
mibu tuku motoba na mibale ya mbotama.

6 Dariusi amonaki ete ezali malamu kotia bayangeli nkama
moko na tuku mibale mpo na kokamba mokili mobimba
ya bokonzi. 2 Atiaki lisusu bakalaka misato ya lokumu lokola
bakonzi na bango; Daniele azalaki moko kati na bakalaka
yango ya lokumu. Bazalaki kokamba misala ya bayangeli
ya bituka mpo ete mokonzi anyokwama te. 3 Nzokande,
Daniele amonisaki bokeseni kati na ye, bakalaka ya lokumu
mpe bayangeli oyo mokonzi atiaki kati na bituka, mpo na
mayele na ye oyo eleka ndelo. Boye, mokonzi akanisaki
kotombola ye mpo ete akamba mokili na ye mobimba ya
bokonzi. 4 Bakalaka ya lokumu mpe bayangeli oyo mokonzi
atiaki na bituka bazalaki koluka likambo ya kofundela Daniele
na ndenge na ye ya kotambolisa makambo ya bokonzi.
Kasi balongaki te kozwa ata likambo moko to mbeba ya
kofundela Daniele, mpo ete azalaki sembo mpe mpo ete,
kati na ye, bazalaki komona ata libunga te to mbeba moko te
ya kofundela ye. 5 Boye, bato yango balobaki: — Tokotikala
komona likambo ata moko te ya kofundela moto oyo, Daniele;
loba nde toluka yango kati na mobeko ya Nzambe na ye. 6
Bakalaka ya lokumu mpe bayangeli oyo mokonzi atiaki na
bituka bakendeki lisanga epai ya mokonzi mpe balobaki:
— Tika ete mokonzi Dariusi awumela na bomoi seko na
seko! 7 Bakalaka ya lokumu, bakalaka oyo babatelaka
biloko ya mokonzi, bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka,
bapesi toli mpe bayangeli, bango nyonso bandimaki ete
mokonzi azwa mokano moko mpe abetela yango sete: « Na
mikolo tuku misato oyo ezali koya, moto nyonso asengeli
kosambela kaka mokonzi; moto oyo akomeka kosambela
nzambe to moto mosusu, basengeli kobwaka ye kati na
libulu ya bankosi. » 8 Sik'oyo, oh mokonzi, zwa mokano
yango, koma yango na mokanda mpe tia mokoloto mpo ete
babongola yango te, kolanda mibeko ya bato ya Medi mpe
ya Persi oyo bakoki kobongola te. 9 Boye, mokonzi Dariusi
akomaki mokano oyo azwaki mpo ete babongola yango te
mpe atiaki mokoloto na mokano yango. 10 Tango Daniele
asosolaki ete sango ya mokano yango esili kopanzana,
akotaki na ndako na ye, amataki na etaje mpe akotaki
na shambre oyo maninisa na yango etala na ngambo ya
Yelusalemi; mbala misato na mokolo, azalaki kofukama mpo
na kosambela mpe kopesa matondi epai ya Nzambe na ye,
ndenge kaka azalaki kosala liboso. 11 Bongo, bato yango
bakendeki lisanga mpe bakutaki Daniele azali kobondela
mpe kosenga lisungi epai ya Nzambe na ye. 12 Mbala
moko, bakendeki epai ya mokonzi mpo na kosolola na
ye na tina na mokano oyo azwaki: — Mokonzi, opanzaki
sango te ya mokano oyo ozwaki, ete na mikolo tuku misato
oyo ekolanda, moto nyonso asengeli kosambela kaka yo,
mokonzi; bongo moto oyo akosambela nzambe to moto
mosusu, basengeli kobwaka ye kati na libulu ya bankosi?
Mokonzi azongisaki: — Ezali penza bongo! Mokano ezali
ndenge kaka ekatamaki, kolanda mibeko ya bato ya Medi
mpe ya Persi, oyo bakoki kobongola te. 13 Balobaki lisusu na
mokonzi: — Daniele, moko kati na bawumbu oyo bawutaki
na Yuda, azali kotosa yo te, ezala mokano oyo okomaki na
mokanda mpe otiaki mokoloto; azali kokoba kaka kosambela
mbala misato na mokolo. 14 Tango mokonzi ayokaki bongo,
esalaki ye pasi makasi na motema; boye azwaki mokano ya
kokangola Daniele; mpe kino na pokwa, azalaki kaka koluka
ndenge nini kobikisa ye. 15 Kasi bato yango bakendeki
lisusu lisanga epai ya mokonzi Dariusi mpe balobaki na ye:
— Mokonzi, kobosana te ete mobeko ya bato ya Medi mpe
ya Persi elobi ete mokano moko te to mobeko moko te ya
mokonzi ekoki kobongolama. 16 Boye, mokonzi apesaki
mitindo ete bamema Daniele mpe babwaka ye kati na libulu
ya bankosi. Mokonzi alobaki na Daniele: — Nzambe na
yo, oyo osalelaka na molende, akobikisa yo! 17 Bamemaki
libanga moko ya monene mpe batiaki yango na monoko ya
libulu ya bankosi. Mokonzi abetaki yango kashe na nzela
ya lopete na ye mpe na nzela ya lopete ya bato na ye
ya lokumu, mpo ete babongola eloko moko te na etumbu
oyo bakateli Daniele. 18 Sima na yango, mokonzi azongaki
na ndako na ye; mpe, butu mobimba, aliaki te, avandaki
elongo na bamakangu te mpe atikalaki kozwa pongi te.
19 Na tongo-tongo, mokonzi atelemaki mpe akendeki na
lombangu na libulu ya bankosi. 20 Tango akomaki pene ya
libulu yango, abengaki Daniele na mongongo ya mawa: —
Daniele, mosali na Nzambe na bomoi! Boni, Nzambe na yo,
oyo osalelaka na molende, alongi kokangola yo na minoko
ya bankosi? 21 Daniele azongiselaki ye: — Oh mokonzi,
tika ete owumela na bomoi seko na seko! 22 Nzambe na
ngai atindaki anjelu na Ye mpo ete akanga bankosi minoko;
boye, esalaki ngai mabe ata moko te, mpo ete natambolaki
mabe te na miso na Ye, mpe nasalaki mabe ata moko te
liboso na yo, mokonzi. 23 Mokonzi asepelaki makasi mpe
apesaki mitindo ete babimisa Daniele wuta na libulu. Boye,
babimisaki Daniele wuta na libulu mpe bamonaki ata pota
moko te na nzoto na ye, pamba te azalaki na elikya na

Nzambe na ye. 24 Mokonzi apesaki mitindo ete bamema
bato oyo bafundaki Daniele mpe babwaka bango elongo na
basi mpe bana na bango kati na libulu ya bankosi. Liboso
ete bamikomela na se ya libulu, bankosi epumbwelaki bango
mpe ebukaki bango mikuwa nyonso. 25 Bongo, mokonzi
Dariusi akomelaki bato ya bikolo nyonso mpe ya nkota
nyonso oyo bazalaki kovanda na mokili mobimba: Natombeli
bino kimia monene! 26 Napesi mitindo ete, na bituka nyonso
ya mokili na ngai, bato nyonso batosa mpe bapesa Nzambe
ya Daniele lokumu. 27 Akangolaka mpe abikisaka, 28 Daniele
akomaki moto ya lokumu na tango Dariusi azalaki mokonzi
mpe na tango ya Sirisi, mokonzi ya bato ya Persi.

7 Na mobu ya liboso ya bokonzi ya Balitazari, mokonzi
ya Babiloni, Daniele alotaki ndoto moko: bimoniseli eyaki
na makanisi na ye tango azalaki ya kolala na mbeto na
ye. Bongo, akomaki ndoto yango mpe alobaki mama na
likambo na yango. 2 Daniele alobaki: Na emoniseli oyo
nazwaki na butu, namonaki mipepe minei kowuta na likolo
mpe eningisaki ebale monene. 3 Banyama minei ya minene,
ekesana yango nyonso, ebimaki wuta na ebale monene. 4
Nyama ya liboso ezalaki lokola nkosi mpe ezalaki na mapapu
lokola mpongo. Wana nazalaki kotala, balongolaki yango
mapapu, batombolaki yango longwa na mabele mpo ete
etelema na makolo mibale lokola moto; mpe bapesaki yango
motema ya moto. 5 Bongo, namonaki nyama ya mibale:
ezalaki lokola ngombolo; etelemaki na moko ya mipanzi na
yango mpe ezalaki na mikuwa ya mipanzi misato na kati-
kati ya minu ya monoko na yango. Balobaki na yango: «
Telema, lia mpe otonda misuni! » 6 Sima na yango, nakobaki
kotala mpe namonaki nyama mosusu: ezalaki lokola nkoyi,
mpe mokongo na yango ezalaki na mapapu minei lokola
mapapu ya ndeke. Nyama yango ezalaki na mito minei,
bongo bapesaki yango bokonzi ya kokamba. 7 Sima na
yango, kati na emoniseli na ngai ya butu, namonaki nyama
ya minei: ezalaki somo, ezalaki kobangisa mpe ezalaki na
nguya makasi penza. Ezalaki na minu minene ya bibende;
ezalaki kolia, kopanzapanza mpe konyata misuni oyo ezalaki
kotikala; ekesenaki makasi na banyama nyonso ya liboso
mpe ezalaki na maseke zomi. 8 Wana nazali kotala malamu
maseke, namonaki liseke mosusu ya moke kobima kati na
maseke wana; bongo maseke misato kati na maseke ya
liboso elongwaki liboso ya liseke ya moke oyo ezalaki na
miso lokola ya moto mpe monoko oyo ezalaki koloba na
lolendo. 9 Wana nazalaki kotala, namonaki bazali kotanda
bakiti ya bokonzi, mpe Mpaka oyo azala liboso ya tango
avandaki na moko kati na bakiti yango. Bilamba na Ye
ezalaki pembe lokola mvula ya pembe, suki ya moto na
Ye ezalaki pembe lokola bapwale ya meme, oyo basukola
malamu. Kiti ya Bokonzi na Ye ezalaki lokola moto, mpe
bapine na yango ezalaki lokola moto oyo ezali kongala.
10 Ebale ya moto ezalaki kobima mpe kotambola liboso
na Ye. Minkoko ya bato bazalaki kosalela Ye, minkoko
ya minkoko ya bato batelemaki liboso na Ye. Basambisi
bavandaki, mpe babuku efungwamaki. 11 Nakobaki kotala
mpo na maloba ya lofundu oyo liseke yango ezalaki koloba;
mpe wana nazalaki kaka kotala, babomaki nyama yango,
nzoto na yango ebebaki mpe babwakaki yango na moto. 12
Balongolaki bokonzi ya banyama mosusu, kasi babakiselaki
yango mikolo ya bomoi kino na tango oyo ekatama. 13 Kati
na bimoniseli na ngai ya butu, 14 Bapesaki Ye bokonzi,
lokumu mpe nguya; 15 Ngai, Daniele, namitungisaki makasi;
mpe bimoniseli oyo eyaki na makanisi na ngai ebangisaki
ngai makasi. 16 Napusanaki pene ya moko kati na ba-oyo
batelemaki wana, natunaki ye ndimbola ya solo ya makambo
oyo namonaki. Ayanolaki ngai mpe apesaki ngai ndimbola
ya makambo wana nyonso: 17 — Banyama nyonso minei
wana ya minene ezali kolakisa bakonzi minei oyo bakobima
na mabele; 18 kasi basantu ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo bakozwa
bokonzi mpe bakobatela yango mpo na libela, seko na
seko. 19 Bongo, nalingaki koyeba na bosolo ndimbola ya
nyama ya minei oyo ekesenaki makasi na banyama mosusu
wana, ezalaki kobangisa makasi, ezalaki na minu ya bibende
mpe mbanga ya bronze, ezalaki kolia, kopanzapanza mpe
konyata misuni oyo ezalaki etikala. 20 Nalingaki lisusu
koyeba ndimbola ya maseke zomi oyo ezalaki na moto na
yango mpe ya liseke mosusu oyo ebimaki, oyo maseke
misato kati na maseke wana zomi ekweyaki liboso na yango,
oyo ezalaki na miso mpe na monoko oyo ezalaki koloba na
lolendo, mpe oyo ezalaki makasi koleka maseke mosusu.
21 Wana nazalaki kotala liseke yango, namonaki yango
kobundisa mpe kolonga basantu 22 kino tango Mpaka oyo
azala liboso ya tango ayaki kobundela basantu ya Ye-Oyo-
Aleki-Likolo, mpe kino tango ya kozwa bokonzi ekokoka mpo
na bango. 23 Moto oyo natunaki ndimbola ya ndoto alobaki
na ngai: — Nyama oyo ya minei ezali mokonzi ya minei oyo
akobima na mabele. Akokesana makasi na babokonzi wana
nyonso: akoboma mokili mobimba, akonyata mpe akopanza-
panza yango. 24 Maseke zomi elingi koloba ete bakonzi
zomi bakobima na bokonzi oyo. Sima na bango, mokonzi
mosusu akobima, akokesana na bakonzi ya liboso mpe
akokweyisa bakonzi misato; 25 akotiola na maloba na ye
Ye-Oyo-Aleki-Likolo, akonyokola basantu na Ye, akomeka
ata kobongola manaka ya bafeti oyo ekatama mpe mibeko.
Basantu bakozala na se ya bokonzi na ye mibu misato na

ndambo. **26** Kasi bato ya mibeko bakovanda lisanga mpe bakobotola ye bokonzi, mpe bokonzi yango ekokufa mpe ekolimwa libela. **27** Kasi bokonzi, nguya mpe lokumu ya bikolo oyo ezali na se ya moyi ekopesama na ekolo ya basantu ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. Bokonzi ya ekolo yango ekowumela seko na seko, mpe bakonzi ya bikolo nyonso ya mokili bakosalela mpe bakotosa ekolo yango. **28** Lisolo ya ndoto na ngai esuki awa. Ngai, Daniele, namitungisaki mingi kati na motema na ngai, elongi na ngai ebebaki na somo mpe nabombaki makambo oyo kati na motema na ngai.

8 Na mobu ya misato ya bokonzi ya mokonzi Balitazari, ngai, Daniele, nazwaki emoniseli moko ya sika, sima na oyo nazwaki liboso. **2** Kati na emoniseli yango, nazalaki kotala mpe namimonaki lokola kati na Size, engumba batonga makasi, kati na etuka ya Elami; kati na emoniseli yango kaka, namimonaki lisusu lokola natelemi pembeni ya moluka Ulayi. **3** Natombolaki miso na ngai na likolo mpe namonaki, liboso na ngai, meme moko ya mobali etelemi pembeni ya moluka; ezalaki na maseke mibale ya milayi makasi, kasi moko kati na maseke yango, oyo ebotaki sima, elekaki mosusu na molayi. **4** Bongo, namonaki meme ya mobali ezali kobeta na ngambo ya weste, ya nor mpe na sude. Nyama moko te ekokaki kobundisa yango mpe moto moko te akokaki kokangola soki ekangi yango. Ezalaki kosala nyonso oyo yango elingi mpe ezalaki kokola. **5** Wana nazalaki kokanisa na tina na yango, ntaba moko ya mobali eyaki wuta na ngambo ya weste; ezalaki kotambola mabele mobimba na kozanga konyata yango. Ntaba yango ya mobali ezalaki na liseke moko ya monene na kati-kati ya miso na yango; **6** eyaki kino epai ya meme ya mobali oyo namonaki etelemi pembeni ya moluka mpe ezalaki na maseke mibale; ebetaki yango makasi, na maseki te. **7** Namonaki ntaba yango kopusana pene ya meme ya mobali na kanda makasi, ebetaki meme ya mobali mpe ebukaki yango maseke nyonso mibale; meme ezalaki ata na makasi te ya kobundisa ntaba. Boye, ntaba ebwakaki meme na mabele mpe enyataki yango; mpe ezalaki na moto moko te mpo na kobikisa meme ya mobali na maboko ya ntaba wana. **8** Ntaba ya mobali ekolaki makasi; kasi tango ekomaki lisusu na nguya makasi, liseke na yango ya monene ebukanaki. Maseke minei ya minene ebotaki na esika ya liseke wana moko mpe etalaki na bangambo minei ya likolo. **9** Bongo, wuta na moko kati na maseke nyonso minei, liseke moko ya moke ebimaki. Ekolaki makasi, mpe nguya na yango ekomaki na ngambo ya sude, ya este mpe na ngambo ya Mokili oyo eleki kitoko. **10** Ekolaki lisusu kino na mampinga ya likolo, ebwakaki na mabele ndambo ya mampinga yango mpe ndambo ya minzoto, mpe enyataki yango. **11** Emitombolaki kino kotia tembe na Mokonzi ya mampinga, elongolaki mbeka ya mokolo na mokolo na losambo mpe ebebisaki Esika na Ye ya bule elongo na miboko na yango. **12** Likolo ya botomboki ya bato liboso ya Nzambe, mampinga ya likolo ekomaki na se ya bokonzi ya liseke elongo na mbeka ya mokolo na mokolo. Liseke yango ezalaki kolonga na makambo nyonso oyo ezalaki kosala mpe ebwakaki solo na mabele. **13** Nayokaki mosantu moko koloba, mpe mosantu mosusu kotuna ye: — Makambo oyo etalisami na emoniseli ekosala mikolo boni? Mbeka ya mokolo na mokolo ekopesama lisusu te mikolo boni? Botomboki oyo ememaka pasi ekosala mikolo boni? Mikolo boni Esika ya bule mpe mampinga ekotiama na se ya matambe? **14** Alobaki na ngai: — Ekosalema bapokwa nkoto moko na nkama moko na tuku mitano mpe batongo nkoto moko na nkama moko na tuku mitano; sima na yango nde Esika ya bule ekobulisama lisusu mpo na losambo. **15** Wana ngai, Daniele, nazalaki komona emoniseli yango na makanisi mpe koluka kososola yango, namonaki lokola moto moko atelemi liboso na ngai. **16** Nayokaki mongongo moko lokola ya moto wuta na kati-kati ya moluka Ulayi; ezalaki kobelela: — Gabrieli, limbolela moto oyo emoniseli. **17** Lokola azalaki kopusana pene ya esika oyo nazalaki, nakomaki na somo mpe nakweyaki elongi kino na mabele. Alobaki na ngai: — Mwana na moto, sosola malamu ete emoniseli oyo etali makambo ya suka ya tango. **18** Wana azalaki koloba na ngai, nakomaki na pongi moko ya makasi, mpe nakweyaki elongi kino na mabele; kasi asimbaki ngai mpe atelemisaki ngai, kaka na esika oyo nazalaki. **19** Bongo, alobaki na ngai: — Nakoyebisa yo makambo oyo ekosalema na sima na tango ya kanda ya Nzambe, pamba te emoniseli oyo etali tango oyo ekatama mpo na mikolo ya suka. **20** Maseke mibale ya meme ya mobali oyo omonaki ezali kolakisa bakonzi ya Medi mpe ya Persi. **21** Ntaba mobali ya bapwale ebele ezali mokonzi ya Grese, mpe liseke monene oyo ezali na kati-kati ya miso na yango ezali mokonzi ya liboso. **22** Tango liseke yango ebukanaki, maseke minei ebimaki na esika na yango: ezali kolakisa ete babokonzi minei ekobima wuta na ekolo oyo, kasi nguya na yango ekokokana te. **23** Na suka ya bokonzi na yango, tango batomboki bakokolisa mabe na bango kino na suka, mokonzi moko ya motema makasi mpe ya mayele mabe akobima; **24** akokoma makasi koleka, kasi na nguya na ye moko te. Akobebisa mokili na ndenge ya kokamwa mpe akolonga na makambo nyonso oyo akosala; akoboma bato ya makasi mpe basantu. **25** Na mayele mabe na ye, akolonga kokosa bato ebele mpe akokoma na motema ya lofundu; akoboma bato ebele oyo

bazalaki na bango na kimia mpe akotelemela Mokambi ya bakambi, kasi akobebisama na nguya ya moto te. **26** Emoniseli ya bapokwa mpe ya batongo oyo epesamelaki yo ezali ya solo, kasi bomba yango malamu, pamba te etali makambo oyo ekosalema na mikolo ekoya. **27** Ngai, Daniele, nalembaki penza nzoto mpe nabelaki mikolo ebele. Sima na yango, natelemaki mpe nazongelaki kolandela misala ya mokonzi. Emoniseli oyo nazwaki ekamwisaki ngai mpe nazalaki kososola yango te.

9 Na mobu ya liboso ya Dariusi, mwana mobali ya Kizerisesi, moko kati na bakitani ya bato ya Medi, oyo akomaki mokonzi ya mokili ya bato ya Babiloni; **2** na mobu ya liboso ya bokonzi na ye, ngai, Daniele, nasososlaki, na nzela ya mikanda, kolanda liloba oyo Yawe apesaki na mosakoli Jeremi, ete kobebisama ya engumba Yelusalemi esengeli kosala mibu tuku sambo. **3** Boye, nabalolaki elongi na ngai epai na Nkolo Nzambe mpo na kosambela mpe kobondela Ye, na kokila bilei, na kolata basaki mpe na komipakola putulu. **4** Nasambelaki Yawe, Nzambe na ngai, mpe natubelaki: « Nkolo, Nzambe monene mpe Nzambe ya nguya, Yo oyo obatelaka boyokani na Yo ya bolingo, elongo na bato nyonso oyo balingaka Yo mpe batosaka mibeko na Yo; **5** solo, tosalaki masumu mpe mabe na miso na Yo, totambolaki lokola bato mabe mpe batomboki, topesaki mibeko mpe mitindo na Yo mokongo. **6** Toyokelaki te basali na Yo, basakoli, oyo balobaki na Kombo na Yo epai ya bakonzi na biso, bakambi na biso, bakoko na biso mpe epai ya bato nyonso ya mokili. **7** Nkolo, ozali sembo; kasi biso, lelo, tolatisami na soni: bato ya Yuda, bavandi ya Yelusalemi mpe bana nyonso ya Isalaele, ezala ba-oyo bazali pembeni to ba-oyo bazali mosika, kati na mikili nyonso epai wapi opanzaki biso mpo ete tozangaki boyengebene liboso na Yo! **8** Yawe, biso, bakonzi na biso, bakambi na biso mpe bakoko na biso, tolatisami na soni mpo ete tosalaki masumu liboso na Yo. **9** Kasi Yo Nkolo, Nzambe na biso, otonda na mawa mpe olimbisaka, atako biso, totombokelaki Yo. **10** Totosaki te Yawe, Nzambe na biso, to tobatelaki te mibeko oyo opesaki biso na nzela ya basali na Yo, basakoli. **11** Bato nyonso ya Isalaele babukaki Mobeko na Yo, bapesaki yango mokongo mpe baboyaki kotosa Yo. Mpo na yango, bilakeli mabe mpe bitumbu oyo ekomama kati na Mobeko ya Moyize, mosali na Nzambe, esopanelaki biso, mpo ete tosalaki masumu liboso na Yo. **12** Wana otindeli biso pasi makasi oyo, okokisi penza maloba oyo olobaki mpo na kotelemela biso mpe bakambi na biso; mpe pasi oyo ekweyeli Yelusalemi etikala nanu kosalema te kati na mokili mobimba. **13** Kolanda ndenge kaka ekomama kati na Mobeko ya Moyize, pasi yango nyonso ekomeli biso; mpe tobondelaki te Yawe, Nzambe na biso; totikaki te kosala masumu mpe tomipesaki te mpo na kososola bosolo na Yo. **14** Yango wana, Yawe, olandeli pasi yango kino okweyiseli biso yango; pamba te Yawe, Nzambe na biso, ozali sembo kati na misala na Yo nyonso; kasi biso, totosaki Yo te. **15** Sik'oyo, Nkolo, Nzambe na biso, Yo oyo obimisa bato na Yo na Ejipito na nzela ya loboko na Yo ya nguya mpe Kombo na Yo ekenda sango kino na mokolo ya lelo, tosalaki masumu, tosalaki mabe! **16** Nkolo, nabondeli Yo, kolanda makambo nyonso oyo osalaka mpo na bosembo, kanda mpe kotomboka na Yo ezali kolongwa kati na engumba na Yo, Yelusalemi, ngomba na Yo ya bule! likolo ya masumu na biso mpe ya mabe ya bakoko na biso, Yelusalemi mpe bato na Yo bakomi eloko ya liseki na miso ya bato nyonso oyo bazingeli biso. **17** Sik'oyo, Nzambe na biso, yoka losambo mpe mabondeli na ngai, mosali na Yo! Mpo na lokumu na Yo, Nkolo, tala na miso ya ngolu Esika na Yo ya bule oyo ebebi! **18** Nzambe na ngai, defisa ngai litoyi na Yo mpe yoka ngai na bokebi! Fungola miso na Yo mpe mona kobebisama ya bisika na biso mpe ya engumba oyo mpo na bolamu na yango. Ngai, nazali kobelela Kombo na Yo! Ezali te mpo tozali sembo, kasi ezali nde mpo na mawa monene na Yo nde tozali kobondela Yo! **19** Nkolo, yoka! Nkolo, limbisa! Nkolo, yoka na bokebi! Sala, kowumela te, mpo na lokumu ya Kombo na Yo moko, Nzambe na ngai! Pamba te ngai, nazali kobelela Kombo na Yo mpo na bolamu ya engumba mpe ya bato na Yo! » **20** Wana nazalaki koloba mpe kosambela, kotubela masumu na ngai mpe ya bato na ngai, Isalaele, mpe kobondela Yawe, Nzambe na ngai, mpo na bolamu ya ngomba ya bule ya Nzambe na ngai; **21** wana nazalaki nanu koloba, kati na losambo, Gabrieli, moto oyo namonaki liboso kati na emoniseli, ayaki epai na ngai na lombangu, na tango ya makabo ya pokwa. **22** Apesaki ngai malako, alobaki: « Daniele, nayei sik'oyo mpo na kopesa yo bososoli mpe mayele. **23** Tango kaka obandaki kobondela, liloba moko ebimaki; mpe ngai, nayei koyebisa yo yango, pamba te ozali molingami ya Nzambe. Yamba liloba mpe sosola emoniseli: **24** Eleko moko ya baposo tuku sambo ekatamaki mpo na bato na yo mpe mpo na engumba na yo ya bule, mpo na kosilisa botomboki liboso ya Nzambe mpe kosukisa masumu, mpo na kolimbisa masumu mpe kokokisa bosembo ya libela, mpo na kokangisa emoniseli mpe mosakoli, mpe mpo na kobulisa Mosantu ya basantu. **25** Yeba mpe sosola makambo oyo: wuta tango lisakoli ya kobongisa mpe ya kotonga lisusu Yelusalemi ebimaki kino koya ya mokonzi, Ye oyo azwaki epakolami, ekosala baposo sambo mpe baposo tuku motoba na mibale.

Engumba ekotongama lisusu elongo na nzela mpe bamir na yango oyo batonga makasi. **26** Sima na baposo tuku motoba na mibale, bakoboma Ye oyo azwaki epakolami, atako asalaki na ye mabe ata moko te. Bato ya mokambi oyo azali koya bakobebisa engumba mpe Esika ya bule, mpe suka na yango ekoya lokola mpela; bongo kino suka ya bitumba ekoma, kobebisama ekozala mpo ete mokano na yango esili kozwama. **27** Na poso moko, akosala boyokani moko elenda elongo na bato ebele; kasi na kati-kati ya poso yango, akosukisa bambeka mpe makabo. Likolo ya kobomba makambo ya nkele, mobebisi moko akobima kino tango libebi oyo ekatama mpo na mobebisi ekokokisama. »

10 Na mobu ya misato ya bokonzi ya Sirisi, mokonzi ya Persi, Nzambe alakisaki makambo epai ya Daniele oyo bazalaki kobenga Belitsatsari. Makambo yango ezalaki ya solo: etalisaki pasi makasi oyo ekoya. Daniele azwaki mayele ya kososola yango kati na emoniseli. **2** Na tango wana, ngai Daniele, nasalaki matanga oyo esalaki baposo misato. **3** Nazalaki kolia lisusu bilei ya kitoko te; ezala misuni to vino, eloko moko te ekotaki lisusu na monoko na ngai. Mpe, na baposo misato wana, nazalaki kopakola lisusu mafuta ya solo kitoko te. **4** Na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya liboso, tango nazalaki pembeni ya ebale monene Tigre, **5** natombolaki miso na ngai na likolo mpe namonaki moto moko alata bilamba ya lino mpe mokaba moko ya wolo ya Ufazi na loketo na ye. **6** Nzoto na ye ezalaki kongenga lokola topaze, elongi na ye ezalaki kongala lokola mokalikali, miso na ye ezalaki kopela lokola moto, maboko mpe makolo na ye ezalaki kongenga lokola ebende ya bronze oyo balekisa na moto, mpe mongongo na ye ezalaki koyokana lokola makelele ya bato ebele. **7** Ngai, Daniele, ngai moko kaka nde namonaki emoniseli yango. Bato oyo bazalaki elongo na ngai bamonaki yango te, kasi somo makasi ekweyelaki bango, bakimaki mpe babombamaki. **8** Boye, natikalaki kaka ngai moko mpe nakomaki kotala emoniseli monene yango; makasi esilaki ngai, elongi na ngai ebebaki makasi mpe nalembaki nzoto. **9** Nayokaki moto yango koloba; bongo wana nazalaki koyoka mongongo na ye, nakweyaki makalikali, elongi kino na mabele. **10** Loboko moko esimbaki ngai mpe etelemisaki ngai, makolo mpe maboko na ngai ekomaki kolenga. **11** Bongo moto yango alobaki na ngai: — Daniele, molingami ya Nzambe, yoka malamu maloba oyo nazali koyebisa yo mpe telema na esika oyo ozali, pamba te natindami sik'oyo epai na yo. Wana azalaki nanu koloba na ngai, natelemaki na kolenga. **12** Akobaki koloba na ngai: — Daniele, kobanga te! Wuta mokolo ya liboso oyo ozwaki makanisi ya koluka kososola mpe komikitisa liboso ya Nzambe na yo, libondeli na yo eyokamaki, mpe nayaki lokola eyano na libondeli yango. **13** Kasi mokambi ya mokili ya Persi atelemelaki ngai mikolo tuku mibale na moko. Boye, Misheli, moko kati na bakonzi ya ba-anjelu, ayaki kosunga ngai, pamba te bakonzi ya Persi bakangaki ngai kuna. **14** Sik'oyo, nayei kolimbolela yo makambo oyo ekokomela bato na yo na mikolo ekoya, pamba te emoniseli oyo ezali kolobela lisusu makambo oyo ekosalema na mikolo ekoya. **15** Wana azalaki koloba na ngai, nakitisaki elongi mpe nakokaki lisusu koloba te. **16** Boye, ekelamu oyo ezalaki lokola moto esimbaki bibebu na ngai, mpe nakokaki lisusu kofungola monoko na ngai mpo na koloba. Nalobaki na ekelamu oyo etelemaki liboso na ngai: — Nkolo na ngai, molimo na ngai etungisami likolo ya emoniseli oyo nasili kozwa, mpe, ngai moto, nalembi nzoto! **17** Ndenge nini mosali lokola ngai, nakoka solo kosolola na yo, nkolo na ngai, awa makasi esili ngai mpe kopema na ngai ekomi na pasi? **18** Ekelamu oyo ezalaki lokola moto esimbaki ngai lisusu mpe epesaki ngai makasi. **19** Elobaki na ngai: — Molingami ya Nzambe, kobanga te, zala na kimia! Zala makasi; solo, zala makasi! Wana ezalaki koloba na ngai, nzoto na ngai ezwaki lisusu makasi mpe nalobaki: — Loba, nkolo na ngai, pamba te opesi ngai makasi. **20** Boye, elobaki: — Boni, oyebi mpo na nini nayei epai na yo? Sik'oyo, nakomi pene ya kozonga mpo na kobundisa mokambi ya Persi; mpe tango ngai nakokende, mokambi ya Grese akoya; **21** kasi liboso na nyonso, nakoyebisa yo makambo oyo ekomami kati na buku ya solo. Moto moko te asungaka ngai liboso na bango; kaka Misheli, mokambi na bino.

11 Na mobu ya liboso ya bokonzi ya Dariusi, moto ya Medi, nazalaki wana mpo na kosunga mpe kobatela ye. **2** Sik'oyo, nakoloba na yo solo ya likambo: « Bakonzi misato bakobima lisusu mpo na Persi; bongo mokonzi ya minei akobima lisusu, kasi akoleka bakonzi nyonso oyo bayaki liboso na ye na bomengo. Tango bomengo na ye ekopesa ye nguya, akosala ete bato nyonso batombokela Grese. **3** Kasi mokonzi moko ya nguya koleka akobima mpe akokamba na nguya nyonso, akosala makambo oyo alingi. **4** Sima na kolendisama ya bokonzi na ye, mokili na ye ekobebisama mpe ekopanzana bipai na bipai; bakitani na ye bakozwa lisusu bokonzi te mpe mokili yango ekozala lisusu na nguya te, pamba te bakobotola yango mpe bakokaba yango na bato mosusu. **5** Mokonzi ya sude akokoma makasi koleka, kasi moko ya bakonzi na ye ya basoda akokoma lisusu makasi koleka ye mpe akotambolisa mokili na nguya makasi koleka. **6** Sima na mibu ebele, akosala boyokani

elongo na bakonzi mosusu. Mwana mwasi ya mokonzi ya sude akokende kosala boyokani elongo na mokonzi ya nor, kasi akobatela bokonzi na ye te, mpe bakitani na ye bakowumela te. Na mikolo wana, akokufa, ye elongo na bato oyo bamemaki ye na bokonzi, tata na ye mpe mosungi na ye. **7** Moko kati na bakitani na ye akobima mpe akozwa esika na ye; akobundisa mampinga ya mokonzi ya nor mpe akokota kati na engumba na ye, oyo batonga makasi; akobundisa bango mpe akolonga bango. **8** Akozwa banzambe na bango ya bikeko, bikeko na bango oyo basala na bibende, biloko na bango ya motuya oyo basala na wolo mpe na palata mpe akomema yango na Ejipito. Akozala mosika ya mokonzi ya nor na mwa mibu. **9** Mokonzi ya nor akokota na makasi kati na mokili ya mokonzi ya sude, kasi akozonga na mokili na ye. **10** Bana ya mokonzi ya nor bokobongama mpo na bitumba mpe bakosangisa mampinga ya basoda ebele, bongo bakomema lokola mpela biloko nyonso oyo bakomona na nzela; bakobunda bitumba makasi kino na ndako batonga makasi ya mokonzi ya sude. **11** Mokonzi ya sude akobima na kanda, akosangisa mampinga moko monene, akobundisa mokonzi ya mokili ya nor mpe akolonga ye. **12** Tango bakolonga mampinga ya mokonzi ya nor, mokonzi ya mokili ya sude akotondisama na lolendo mpe akoboma bato ebele, kasi elonga na ye ekowumela te. **13** Pamba te mokonzi ya mokili ya nor akosangisa mampinga monene ya basoda koleka oyo ya liboso mpe, sima na mibu ebele, akozonga elongo na mampinga ya basoda ebele mpe na bibundeli ebele. **14** Na tango wana, bato ebele bakotombokela mokonzi ya mokili ya sude. Bato ya mobulu kati na bato na yo, Daniele, bakotomboka mpo ete emoniseli ekokokisama, kasi bakolonga te. **15** Mokonzi ya mokili ya nor akoya kotonga mwa bangomba ya mabele zingazinga ya engumba oyo batonga makasi mpe akobotola yango. Mampinga ya basoda ya mokonzi ya sude bakokoka kobundisa ye te. Ezala basoda na bango ya mpiko, bakozala ata na makasi ya kobunda te. **16** Mokonzi ya nor akosala makambo nyonso oyo alingi mpe moto moko te akokoka kotelema liboso na ye. Akovanda na mokili oyo eleki kitoko mpe akobebisa yango. **17** Akozwa mokano ya koya elongo na mampinga ya mokili na ye mobimba mpe akosala boyokani elongo na mokonzi ya sude. Mokonzi ya nor akopesa ye mwana na ye ya mwasi na libala mpo ete akoka kobebisa mokili na ye, kasi mabongisi na ye ekolonga te mpe akozwa mokili yango te. **18** Akokitela bisanga mpe akobotola ebele kati na yango. Kasi atako bongo, mokonzi ya mampinga moko ya basoda akosukisa lolendo na ye mpe akozongisela ye mabe mpo na lolendo na ye. Mokonzi ya nor akokoka lisusu kosala eloko moko te. **19** Sima na yango, akozonga na bandako batonga makasi ya mokili na ye, kasi akobeta libaku mpe akokweya; bongo bakotikala komona ye lisusu te. **20** Mokitani na ye akotinda mofutisi mpako moko na esika oyo eleki lokumu kati na mokili. Sima na mwa mikolo, mokonzi mpe akobebisama, kasi ekozala na botomboki te mpe na bitumba te. **21** Moto moko azanga ata tina mpe batikala kopesa ata lokumu ya bokonzi te akokitana na ye; akoya na tango ya kimia mpe akozwa bokonzi na nzela ya mayele mabe. **22** Mampinga ya banguna bakokweya liboso na ye, mampinga yango mpe mokonzi ya boyokani bakobebisama. **23** Atako basalaki boyokani elongo na ye, akosalela kaka mayele mabe; akobebisa boyokani oyo basalaki, akobundisa bango mpe akolonga na nzela ya bato moke kaka. **24** Na tango ya kimia, akokota na makasi kati na bituka oyo etonda na bomengo mpe akokokisa makambo oyo ata moko te kati na batata to bakoko na ye batikala kosala: akobotola na makasi biloko mpe bomengo ya mokili, bongo akokabola yango epai na bato na ye; akosala mabongisi ya kobundisa bingumba batonga makasi, kasi nyonso wana kaka ekowumela tango moke. **25** Akovandisa makanisi na ye mpe akotelema na mpiko, akosangisa mampinga monene mpo na kobundisa mokonzi ya sude. Mpe mokonzi ya sude akosangisa mampinga monene mpe ya nguya mpo na kobundisa ye, kasi akolonga te mpo na likita oyo basalelaki ye. **26** Bato oyo baliaka elongo na mokonzi bakoluka koboma ye, mampinga na ye bakobebisama mpe basoda ebele bakokufa na bitumba. **27** Bakonzi oyo mibale, na mitema na bango ya mabe, bakovanda esika moko. Lokola batonda na mayele mabe, bakolobana lokuta kasi ekosimba te, pamba te suka ya makambo ekoya kaka na tango oyo ekatama. **28** Mokonzi ya nor akozonga na mokili na ye na bomengo ebele, kasi makanisi ya motema na ye ekotelemela boyokani ya bule; mpe akokokisa yango liboso ete azonga na mokili na ye. **29** Na tango oyo ekatama, akokota lisusu na mokili ya sude na makasi; kasi na mbala oyo, makambo ekosalema ndenge moko te na mbala oyo ya liboso. **30** Bamasuwa oyo ekowuta na ngambo ya weste ya ebale monene Mediterane ekobundisa ye; bongo, akolemba nzoto, akosilika makasi mpe akotombokela boyokani ya bule. Tango akozonga, akotalisa ngolu epai ya bato oyo bakobebisa boyokani ya bule. **31** Mampinga ya basoda na ye bakotelema mpo na kobebisa bosantu ya Tempelo mpe kobuka engumba batonga makasi; bakopekisa kobonza mbeka ya mokolo na mokolo mpe bakotonga etumbelo mpo na nzambe oyo babengaka Zewusi. **32** Na mayele na ye ya mabe, akokosa bato oyo babukaki boyokani; kasi bato oyo

bayebi Nzambe na bango bakotelemela ye makasi. 33 Ba-
oyo bakozala na bwanya kati na bato bakoteya bato ebele,
atako bakokufa na mopanga na mwa tango moke to bakozika
na moto to bakobwakama na boloko to mpe bakobotola
bango biloko na makasi. 34 Tango bakokweya, bakozwa
kaka lisungi moke, mpe bato ebele bakoya kosangana na
bango na mitema mibale. 35 Bato mosusu kati na bato ya
bwanya bakobeta mabaku, mpo ete bakomisama bato ya
kokoka, bapetolama mpe bazangi mbeba, mpo na tango ya
suka, pamba te suka ya makambo ekoya kaka na tango
oyo ekatama. 36 Mokonzi akosala makambo oyo alingi,
akokoma lolendo, akotombola mapeka liboso ya banzambe
nyonso mpe akoloba makambo ezanga tina mpo na kotiola
Nzambe ya banzambe; akolonga kino tango kanda makasi ya
Nzambe ekosila, pamba te makambo nyonso oyo ekatama
esengeli kokokisama. 37 Akopesa lokumu te, ezala epai
ya banzambe ya batata na ye to epai ya nzambe oyo basi
balingaka to mpe epai ya banzambe nyonso mosusu; pamba
te akomitombola liboso na bango nyonso. 38 Na esika
ya kosambela banzambe wana, akosambela nzambe ya
bandako batonga makasi; akobonza wolo, palata, mabanga
ya talo mpe makabo mosusu ya talo epai ya nzambe oyo
bakoko na ye batikalaki koyeba te. 39 Akobundisa bandako
batonga makasi na lisungi ya nzambe moko ya bapaya,
mpe akopesa lokumu koleka epai ya bato oyo bakopesa
nzambe yango lokumu. Akokomisa bango bakambi ya bato
ebele mpe akokabolela bango mokili lokola lifuti. 40 Na
tango ya suka, mokonzi ya sude akobundisa mokonzi ya
nor, kasi mokonzi ya nor akobimela ye elongo na bashar,
bampunda mpe bamasuwa ya bitumba. Akokota na makasi
na bikolo ebele mpe akomema lokola mpela eloko nyonso
oyo akomona na nzela. 41 Akokota lisusu na makasi na
mokili ya kitoko. Bikolo ebele ekokweya, kasi Edomi, Moabi
mpe bakonzi ya Amoni bakokima ye. 42 Bokonzi na ye
ekopanzana na bikolo ebele, ezala mokili ya Ejipito ekobika
te. 43 Akobotola wolo, palata mpe bomengo nyonso ya mokili
ya Ejipito, bongo bato ya Libi mpe ya Kushi bakosala ndenge
moko kaka na ye. 44 Kasi basango oyo akozwa wuta na
este mpe na nor ekotungisa ye, mpe akobima na mokili na
kanda makasi mpo na koboma mpe kosilisa bato ebele. 45
Akotelemisa bandako na ye ya kapo ya bokonzi na ngambo
moko ya ebale monene, pembeni ya ngomba ya bule. Boye,
akokoma na suka mpe moto oyo akosunga ye akozala te.

12 Na tango wana, Misheli, mokambi monene ya ba-
anjelu, oyo abatelaka bato na yo akotelema. Ekozala
tango ya pasi penza, pasi oyo etikala nanu kozala te
wuta bikolo ezala na mokili kino na tango wana. Kasi na
tango wana, bato ya ekolo na yo, oyo bakombo na bango
ekomonana kati na buku, bakobika. 2 Ebele ya bato oyo
bakundama na se ya mabele bakosekwa: bamoko mpo na
bomoi ya seko, mpe mosusu mpo na soni mpe somo ya
libela. 3 Bato oyo batambolaki na bwanya bakongenga lokola
pole ya mapata; mpe bato oyo bakolakisa bato ebele nzela
ya bosembo, bango mpe bakongenga lokola minzoto libela
na libela. 4 Kasi yo, Daniele, batela maloba oyo lokola sekele
mpe kanga buku kino na tango ya suka. Mingi bakotambola
bipai na bipai, mpe boyebi ya bato ekokola makasi. » 5
Boye, wana ngai, Daniele, nazalaki kotala, namonaki bato
mibale batelemi liboso na ngai: moko azalaki na ngambo
moko ya ebale, mpe mosusu azalaki na ngambo mosusu ya
ebale. 6 Moko kati na bango alobaki epai ya moto oyo alataki
bilamba ya lino mpe atelemaki likolo ya mayi ya ebale: —
Makambo oyo ya kokamwa ekosala tango boni? 7 Moto oyo
alataki bilamba ya lino mpe atelemaki likolo ya mayi ya ebale
atombolaki loboko na ye ya mobali mpe loboko na ye ya
mwasi na likolo, mpe nayokaki ye kolapa ndayi na Kombo
ya Ye oyo azali na bomoi seko na seko: — Ekozala mibu
misato na ndambo. Tango nguya ya ekolo ya bule ekosila,
makambo oyo nyonso ekokokisama. 8 Nayokaki ye, kasi
nasosolaki te. Boye, natunaki: — Makambo oyo ekosukela
ndenge nini, nkolo na ngai? 9 Azongisaki: — Daniele,
kende na yo, pamba te maloba oyo ezali sekele, mpe
buku na yango ekangama kino na tango ya suka. 10 Bato
ebele bakopetolama, bakozanga mbeba mpe bakokoma
bato ya kokoka; kasi bato mabe bakokoba kaka kosala
mabe. Moto moko te ya mabe akososola, kaka bato oyo
bakozala na bwanya nde bakososola. 11 Wuta tango oyo
bakopekisa kobonza mbeka ya mokolo na mokolo kino tango
oyo bakotonga etumbelo mpo na nzambe oyo babengaka
Zewusi, ekoleka mikolo nkoto moko na nkama mibale na
tuku libwa. 12 Tika ete apambolama ye oyo azali kozela
kino na suka ya mokolo ya nkoto moko na nkama misato na
tuku misato na mitano. 13 Mpo na yo, yika mpiko kino na
suka; okopema mpe, na mokolo ya suka, okosekwa mpo na
kozwa litomba na yo.

Oze

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Oze, mwana mobali ya Beri, tango Oziasi, Yotami, Akazi mpe Ezekiasi bazalaki bakonzi ya Yuda, mpe tango Jeroboami, mwana mobali ya Joasi, azalaki mokonzi ya Isalaele: **2** Tango Yawe abandaki koloba na nzela ya mosakoli Oze, Yawe ayebisaki ye: — Kende, linga mwasi oyo asalaka kindumba mpe bota na ye bana makangu, pamba te mokili emikotisi na kindumba mpe epesi Yawe mokongo. **3** Boye, Oze akendeki kolinga Gomeri, mwana mwasi ya Dibilayimi. Gomeri akomaki na zemi mpe abotelaki ye mwana mobali. **4** Yawe alobaki na ye: — Pesa ye kombo Jizireyeli, pamba te etikali moke napesa libota ya Jewu etumbu mpo na makila ya bato oyo asopaki na Jizireyeli, mpe nakosukisa bokonzi, na libota ya Isalaele. **5** Na mokolo wana, nakobuka tolotolo ya Isalaele kati na lubwaku ya Jizireyeli. **6** Gomeri akomaki lisusu na zemi mpe abotaki mwana mwasi. Yawe alobaki na Oze: — Pesa ye kombo Lo-Rukama, pamba te nakotalisa lisusu bolingo na Ngai te epai ya libota ya Isalaele mpe nakolimbisa bango te. **7** Kasi nakotalisa bolamu na Ngai epai ya libota ya Yuda mpe nakobikisa bango. Ngai moko Yawe, Nzambe na bango, nde nakosala bongo; ekozala na nguya ya tolotolo te, ya mopanga te, ya bitumba te, ya bampunda te to mpe ya bashar te. **8** Tango Gomeri alongolaki Lo-Rukama na mabele, Gomeri akomaki lisusu na zemi mpe abotaki mwana mobali. **9** Yawe alobaki: — Pesa ye kombo Lo-Ami, pamba te bozali bato na Ngai te, mpe Ngai nazali Nzambe na bino te. **10** Nzokande, bana ya Isalaele bakozala ebele lokola zelo ya ebale monene, oyo bakoki komeka to kotanga te; kaka na esika oyo balobaki na bango: « Bozali bato na ngai te, » bakokoma kobenga bango « bana na Nzambe na bomoi. » **11** Bongo, bato ya Yuda mpe ya Isalaele bakozonga lisusu kozala ekolo moko, bakopona mokonzi moko kaka mpe bakobima na mokili ya bowumbu, pamba te mokolo ya Jizireyeli ekozala mokolo monene.

2 — Loba na bandeko na yo ya mibali: « Bozali bato na ngai, » mpe na bandeko na yo ya basi: « Bozali balingami na ngai. » **2** Bopamela mama na bino, bopamela ye; pamba te azali lisusu mwasi na ngai te, mpe ngai nazali lisusu mobali na ye te. Tika ete alongola bilembo ya kindumba na elongi na ye mpe bilembo ya ekobo na mabele na ye. **3** Soki te, nakolongola ye bilamba mpe nakotika ye bolumbu ndenge babotela ye, nakokomisa ye lokola esobe, lokola mokili oyo ekawuka; mpe akokufa na posa ya mayi. **4** Nakolinga bana na ye te, pamba te bazali bana oyo babotami na nzela ya kindumba. **5** Mama na bango atambolaki na kindumba, mpe ye oyo abotaki bango azali mwasi ya lokumu te. Alobaki: « Nakolanda bamakangu na ngai, oyo bapesaka ngai bilei mpe mayi, bilamba ya lino mpe bilamba basala na bapwale ya meme, mafuta mpe masanga. » **6** Yango wana, nakokangela ye nzela na banzube, nakotongela ye mir mpo ete akoka lisusu komona nzela te. **7** Akolanda bamakangu na ye, kasi akozwa bango te; akoluka bango, kasi akomona bango te. Bongo akoloba: « Tika nazongela mobali na ngai ya liboso; pamba te elongo na mobali ya liboso, nazalaki na esengo koleka sik'oyo! » **8** Asosolaki te ete ngai nde nazalaki kopesa ye ble, vino ya sika mpe mafuta; ete ngai nde nasopelaki ye palata mpe wolo oyo basaleli bikeko ya Bala. **9** Yango wana, nakobotola ble na ngai na tango ya kobuka, vino na ngai ya sika na tango ya kokamola yango; nakobotola bilamba na ngai oyo basala na bapwale ya meme, mpe bilamba na ngai ya lino oyo azalaki kozipa na yango bolumbu na ye. **10** Boye, nakosambwisa ye na miso ya bamakangu na ye, mpe moto moko te akobikisa ye na maboko na ngai. **11** Nakosukisa bisengo na ye nyonso: bafeti na ye ya mobu na mobu mpe ya ebandeli ya sanza, mikolo na ye ya Saba mpe bafeti nyonso oyo ekatama. **12** Nakobebisa bilanga na ye ya vino mpe banzete na ye ya figi oyo azalaki koloba na tina na yango: « Ezali bakado oyo bamakangu na ngai bapesaki ngai; » nakokomisa yango matiti ya zamba, mpe banyama ya zamba ekolia yango. **13** Nakopesa ye etumbu mpo na mikolo nyonso oyo atumbelaki nzambe ya Bala malasi ya ansa. Azalaki kolata babiju mpe mayaka ya talo mpo na kokende epai ya bamakangu na ye; kasi ngai, abosanaki Ngai, elobi Yawe. **14** Yango wana, nakobuka ye motema, nakomema ye na esobe; mpe kuna, nakoloba na motema na ye maloba na bolingo. **15** Kuna nde nakozongisela ye bilanga na ye ya vino mpe nakokomisa Lubwaku ya Akori ekuke ya elikya. Kuna, akoyanola na esengo lokola na tango ya bolenge na ye, lokola na mokolo oyo abimaki na Ejipito. **16** Na mokolo wana, elobi Yawe, okobenga ngai: « Mobali na ngai ya libala; » okobenga ngai lisusu te: « Nkolo na ngai. » **17** Nakolongola na bibebu na ye bakombo ya banzambe ya Bala; bakobelela lisusu bakombo na yango te. **18** Na mokolo wana, nakosala boyokani mpo na bango elongo na banyama ya zamba, bandeke ya likolo, mpe bikelamu oyo etambolaka na libumu. Nakobuka tolotolo mpe mopanga, mpe nakosilisa bitumba: nyonso wana ekosila na mokili mpo ete bato nyonso bavanda na kimia. **19** Nakolinga yo lokola mwasi na ngai mpo na libela, nakolinga yo lokola mwasi na ngai na solo mpe na bosembo, na bolingo mpe na esengo. **20** Nakolinga yo lokola mwasi na ngai na solo; mpe na bongo, okoyeba Yawe malamu. **21** Na mokolo wana, nakoyanola,

elobi Yawe, nakoyanola Lola, mpe Lola ekoyanola mabele. **22** Mabele ekoyanola ble, vino ya sika mpe mafuta. Bongo, yango nyonso ekoyanola Jizireyeli. **23** Nakolona ye mpo na Ngai moko kati na mokili mpo ete azala lokola nzete ya elanga na Ngai; nakotalisa bolingo na Ngai epai na ye oyo nazalaki kobenga Lo-Rukama. Nakoloba na bato oyo nazalaki kobenga Lo-Ami: « Bozali bato na Ngai, » mpe bango bakoloba: « Ozali Nzambe na biso. »

3 Yawe alobaki na ngai: — Kende, linga mwasi mosusu oyo azali mwasi ya mobali mosusu to mpe azali mwasi ya ekobo. Linga ye ndenge Yawe alingaka bana ya Isalaele, ata soki basambelaka banzambe mosusu mpe baliaka bagato basala na bambuma ya vino ebulisama! **2** Boye, nasombaki ye na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, zomi na mitano, mpe na motuya ya bakilo ya orje, nkama minei na tuku mitano. **3** Bongo nalobaki na ye: — Wumela na ngai tango molayi; okosala kindumba te mpe okomipesa na mobali mosusu te, ngai mpe nakosala kaka bongo epai na yo. **4** Solo, bana ya Isalaele bakowumela tango molayi bazanga mokonzi, bazanga mokambi, bazanga mbeka, bazanga libanga ya ekaniseli, bazanga efode mpe bazanga banzambe ya bikeko. **5** Sima na yango, bana ya Isalaele bakozongela mpe bakoluka Yawe, Nzambe na bango, mpe Davidi, mokonzi na bango; bakobelema epai na Yawe, na kolenga nyonso, mpo na kozwa mapamboli na Ye, na mikolo oyo ekolanda.

4 Bana ya Isalaele, boyoka Liloba na Yawe! Pamba te Yawe azali kosamba na bino, bavandi ya mokili, mpo ete bosolo, bolingo mpe boyebi ya Nzambe ezali lisusu te kati na mokili; **2** etikali kaka kolakelana mabe, lokuta, makambo ya somo, moyibi, kindumba, mobulu mpe kobomana se kobomana. **3** Mpo na yango, mokili ekokoma na mawa, bavandi na yango nyonso bakolemba nzoto, nyama ya zamba, ndeke ya likolo mpe mbisi ya ebale monene ekokufa. **4** Kasi tika ete moto moko te amilongisa to apamela moninga na ye, pamba te bato na yo bazali lokola bato oyo batiaka tembe na Banganga-Nzambe! **5** Bokobeta mabaku, na moyi makasi; basakoli mpe bakobeta mabaku elongo na bino, na butu, mpe nakobebisa mama na bino. **6** Bato na Ngai bakobebisama mpo ete bazangi boyebi. Lokola bobwaki boyebi, Ngai mpe nakobwaka bino mpe nakolongola bino na bonganga-Nzambe na Ngai. Lokola bobosani Mobeko ya Nzambe na bino, Ngai mpe nakobosana bana na bino. **7** Ndenge Banganga-Nzambe bakomaki ebele, ndenge wana mpe basalaki masumu na miso na Ngai. Nakobongola nkembo na bango soni. **8** Banganga-Nzambe baliaka na sima ya masumu ya bato na Ngai mpe basepelaka ete bato basala kaka mabe. **9** Makambo oyo ekokomela bato yango ekokomela mpe Banganga-Nzambe: nakopesa bango nyonso etumbu nzela moko mpo na etamboli na bango mpe nakofuta bango kolanda misala na bango. **10** Bakolia, kasi bakotonda te; bakosala kindumba, kasi bakobotana te; pamba te basundolaki Yawe **11** mpo na komipesa na kindumba, na masanga ya vino ya kala mpe ya sika oyo elongolaka bato bososoli. **12** Bato na Ngai bakomi kotuna toli epai ya nzambe ya ekeko oyo basala na nzete, mpe eteni ya nzete ezali koyanola bango. Molimo moko ya kindumba ezali kopengwisa bango, bakomi kosala kindumba mosika na Nzambe na bango, **13** kobonza bambeka na likolo ya bangomba milayi, kotumba ansa lokola mbeka ya malasi na likolo ya bangomba mikuse, na se ya banzete minene oyo epesaka pio ya kitoko lokola sheni, pepiliye mpe terebente! Mpo na yango, bana na bino ya basi bakosala kindumba, mpe basi ya bana na bino bakosala ekobo. **14** Nakopesa etumbu te: ezala na bana na bino ya basi mpo na kindumba na bango to na basi ya bana na bino mpo na ekobo na bango; pamba te bango moko mibali babimaka na basi ya ndumba mpe babonzaka mbeka elongo na bandumba ya tempelo. Bato bazangi bososoli basukaka se na libebi! **15** Ata soki yo, Isalaele, osali ekobo, tika ete Yuda amikweyisa te! Kokende na Giligali te, komata na Beti-Aveni te mpe kolapa ndayi te na koloba: « Na Kombo na Yawe! » **16** Mpo ete bato ya Isalaele bazali mito makasi lokola ngombe ya mwasi oyo etomboki, ndenge nini Yawe akoka koleisa bango lokola bana meme kati na bilanga minene? **17** Efrayimi asangani na banzambe ya bikeko: tika ye akoba bongo! **18** Soki kaka asilisaka komela vino, amipesaka na kindumba; bakambi na yango balingaka makambo oyo eyokisaka bango soni. **19** Mopepe moko ya makasi ekomema bango, mpe bakoyoka soni mpo na bambeka na bango.

5 Bino Banganga-Nzambe, boyoka! Bino bana ya Isalaele, bofungola matoyi! Bino mpe bato oyo bosalaka na ndako ya mokonzi, boyoka! Ezali bino nde bosengelaki kosambisa, kasi bozalaki lokola motambo, na Mitsipa, mpe lokola monyama batanda, na Tabori. **2** Batomboki batimolaki libulu ya mozindo; mpe Ngai nakopesa bango nyonso etumbu. **3** Nayebi Efrayimi malamu penza; mpe Isalaele azali ya kobombama te na miso na Ngai. Efrayimi, awa omipesaki na kindumba, Isalaele mobimba akomi mbindo mpo na yango. **4** Misala na bango ezali kopekisa bango kozonga epai ya Nzambe na bango, mpo ete molimo ya kindumba evandi kati na mitema na bango, bazali koyeba Yawe te. **5** Lolendo ya Isalaele ezali kofunda bango; ezala bato ya Efrayimi to ya Isalaele bakokweya mpo na masumu na bango; bato ya

Yuda mpe bakokweya elongo na bango. 6 Tango bakokende
koluka Yawe, elongo na bangombe mpe bameme na bango,
bakomona Ye te, pamba te akabwanaki na bango. 7 Bazali
sembo te liboso ya Yawe, baboti bana makangu; sik'oyo,
bafeti na bango ya ebandeli ya sanza ekoboma bango nzela
moko na bomengo na bango. 8 Bobeta kelelo, na Gibea,
mpe liseke, kuna na Rama! Bobeta lolaka ya bitumba na
Beti-Aveni! Oh Benjame, keba! 9 Efrayimi akobebisama
na mokolo ya etumbu na ye. Nazali koloba makambo ya
solo kati na bikolo ya Isalaele. 10 Bakambi ya Yuda bazali
lokola bato oyo bapusaka bandelo. Nakopelisela bango
kanda na Ngai lokola mpela. 11 Efrayimi azali konyokwama,
anyatami na etumbu, pamba te akangamaki na kolanda
kaka banzambe ya bikeko. 12 Mpe Ngai, nakomi lokola
nseka na miso ya Efrayimi, lokola eloko ya kopola na miso
ya bato ya Yuda. 13 Tango Efrayimi amonaki bokono na
ye, mpe Yuda amonaki bapota na ye, Efrayimi abalukaki
na ngambo ya Asiri mpe atindaki sango epai ya mokonzi
monene mpo na kozwa lisungi, kasi ye akokoka kobikisa
mpe kosilisa bapota na yo te. 14 Pamba te nakozala lokola
nkosi liboso ya Efrayimi, mpe lokola mwana nkosi liboso
ya Yuda. Nakokata-kata bango na biteni mpe nakokende,
nakomema bango, mpe moto akobikisa bango akozala te.
15 Nakozonga epai na Ngai kino tango bakososola mabe na
bango mpe bakoluka elongi na Ngai; kati na pasi, bakoluka
Ngai makasi.

6 Boya, tozonga epai na Yawe! Akati-kati biso solo na
biteni, kasi akobikisa biso; azokisaki biso, kasi akotia
kisi na bapota na biso. 2 Sima na mikolo mibale, akopesa
biso lisusu bomoi; na mokolo ya misato, akotelemisa biso
lisusu mpo ete tozala na bomoi liboso na Ye. 3 Toyeba
Yawe, toluka penza koyeba Ye; ndenge tongo etanaka solo,
ndenge wana mpe akomonana: akoya epai na biso lokola
mvula, lokola mvula oyo enokaka na pwasa mpe epolisaka
mabele. 4 Efrayimi, nasala yo lisusu nini? Yuda, nasala
yo lisusu nini? Bolingo na bino mpo na Ngai ezali lokola
londende ya tongo, lokola mamwe oyo elimwaka noki. 5
Yango wana, na maloba ya basakoli na Ngai, nazali kokata-
kata bino na biteni; na maloba ya monoko na Ngai, nazali
koboma bino, mpe bitumbu ezali kokweyela bino lokola
mokalikali. 6 Pamba te nasepelaka na boboto koleka mbeka,
mpe na boyebi ya Nzambe koleka mbeka ya kotumba. 7
Ndenge kaka Adamu asalaki, bango mpe babukaki boyokani
na Ngai; kuna, bazalaki sembo te liboso na Ngai. 8 Galadi
ezali engumba ya bato mabe, etonda na bilembo ya makila.
9 Ndenge babomi babombamaka mpo na koluka kosala bato
mabe, ndenge wana mpe Banganga-Nzambe basalaka:
babomaka bato na nzela ya Sishemi; ezali likambo ya somo
penza! 10 Kati na libota ya Isalaele, namonaki makambo
ya somo makasi: Efrayimi amipesaki na kindumba, mpe
Isalaele akomaki mbindo. 11 Yo mpe lisusu, Yuda, tango
ya kobuka mbuma ebongisami mpo na yo, sima na Ngai
kozongisa bomengo ya bato na Ngai.

7 Tango kaka nalingaki kobikisa Isalaele, masumu ya
Efrayimi mpe mabe ya Samari ebimaki na pwasa, mpo
ete batambolaki na lokuta; miyibi babukaki bandako mpe
bato mabe babotolaki bato biloko kati na babalabala.
2 Bamilobelaka te, kati na mitema na bango, ete Ngai
nabosanaka te mabe nyonso oyo basalaka; sik'oyo, misala
na bango ya mabe ezingeli bango, ezali tango nyonso liboso
na Ngai. 3 Basepelisaka mokonzi na nzela ya misala na
bango ya mabe; basepelisaka mpe bakambi na nzela ya
lokuta na bango. 4 Bango nyonso bazali bandumba, bapelaka
na posa lokola moto ya fulu ya mapa, oyo molambi mapa
akobaka te kobakisa koni, wuta na tango asangisaki farine
kino mapa evimba. 5 Na mokolo ya feti ya mokonzi na biso,
bakambi balangwaka masanga mpe mokonzi asanganaka
na batioli. 6 Wana mitema na bango epelaka lokola moto
ya fulu, bapusanaka pene na ye na mayele mabe. Butu
mobimba, balalaka na kanda; mpe na tongo, kanda yango
ekomaka kopela lokola moto. 7 Bango nyonso bapelaka
lokola moto ya fulu, batumbaka bakambi na bango; mpe
bakonzi na bango nyonso bakweyaka, moko te kati na bango
abelelaka Ngai. 8 Efrayimi asangani na bikolo mosusu,
akomi lokola galeti oyo ebela malamu te. 9 Bapaya bazali
kosilisa ye makasi, kasi ye azali kososola yango te. Azali
kokoma mobange, kasi azali kososola yango te. 10 Lolendo
ya Isalaele ezali kofunda ye, kasi azali komona nyonso
wana pamba: azongeli te Yawe, Nzambe na ye; mpe atako
bongo, azali kaka koluka Ye te! 11 Efrayimi akomi lokola
ebenga oyo ekosamaka na bopete mpe ezangi mayele: azali
kosenga lisungi epai ya Ejipito, kasi azali mpe kokende na
Asiri. 12 Tango akendaka, nabwakelaka ye monyama mpe
nakangaka ye ndenge bakangaka ndeke na likolo. Nakopesa
ye etumbu oyo ekoki kolanda ndenge nakebisaki ye na tina
na yango kati na lisanga. 13 Mawa na bango mpo ete bakimi
mosika na Ngai! Tika ete babebisama mpo ete batombokeli
Ngai! Wana nazalaki na Ngai kokangola bango, kasi bango,
basepelaki kokosela Ngai makambo! 14 Babelelaka Ngai te
wuta na mozindo ya mitema na bango, kasi balelaka na
bambeto na bango. Tango bamikataka banzoloko mpo na
kozwa ble mpe vino ya sika, bakomaka nde mosika na Ngai.
15 Ezali Ngai nde nateyaki mpe nakomisaki bango makasi,
kasi bango bazalaka kaka na mabongisi ya kosala Ngai

mabe. 16 Bazongelaka te Ye-Oyo-Aleki-Likolo, bazali lokola tolotolo ebeba; bakambi na bango bakokufa na mopanga likolo ya maloba na bango ezanga limemia. Mpo na yango, bakosambwa kati na Ejipito.

8 Tia kelelo na monoko na yo! Lokola mpongo, pasi ekokitela Ndako ya Yawe, mpo ete babebisi boyokani na Ngai mpe batombokeli Mobeko na Ngai. 2 Isalaele azali kobelela Ngai: « Oh Nzambe na biso, toyebi Yo! » 3 Kasi Isalaele abwaki makambo malamu; yango wana, monguna akolanda ye. 4 Batunaki Ngai te tango batiaki bakonzi mpe baponaki bakambi. Bamisalelaki banzambe ya bikeko na palata mpe na wolo na bango mpo na libebi na bango moko. 5 Oh Samari, nzambe na yo ya ekeko ya mwana ngombe ya mobali ezali nkele! Kanda na Ngai epeli mpo na kobebisa bango. Kino tango nini bakokoka te kotambola na bopeto? 6 Ewuti na Isalaele! Ekeko wana ya mwana ngombe ya mobali, ezali monyangwisi bibende na moto nde asala yango; ezali Nzambe te. Bakobuka yango biteni-biteni, mwana ngombe wana ya Samari. 7 « Lokola baloni mopepe, bakobuka mopepe ya makasi. Nzete ya ble oyo ezanga moto ebimisaka farine te. Ezala soki ebimisi mito, ezali bapaya nde bakolia yango. 8 Isalaele abebisami; tala bango wana kati na bikolo, bazali komonana lokola biloko pamba! 9 Pamba te bakendeki na Asiri lokola ane ya zamba oyo ezali kotelengana yango moko. Efrayimi apesaki bakado epai ya bamakangu na ye. 10 Ata apesaki bakado kati na bikolo, sik'oyo Ngai nakosangisa bango esika moko mpe bakobanda kosila kokufa na se ya minyoko ya mokonzi moko ya nguya. 11 Ata Efrayimi atongi bitumbelo ebele mpo na kolongola masumu na ye, kasi bitumbelo yango ekomemisa ye kaka masumu. 12 Nakomelaki bango makambo ebele ya Mobeko na Ngai, kasi bamonaki yango lokola eloko moko ya mopaya. 13 Bazali kobonza bambeka lokola likabo mpo na Ngai, mpe bazali kolia misuni; kasi Yawe azali kosepela na bango te. Sik'oyo, akokanisa mabe na bango mpe akopesa bango etumbu mpo na masumu na bango: bakozonga na Ejipito. 14 Isalaele abosani Mokeli na ye mpe atongi bandako ya kitoko; Yuda atongi bingumba ebele batonga makasi; kasi Ngai nakotinda moto kati na bingumba na bango, mpe ekotumba bandako na bango ya kitoko. »

9 Isalaele, kosepela te; kozala na esengo te lokola bikolo mosusu; pamba te otikaki Nzambe na yo mpe okendeki kosala kindumba; osepelaki na lifuti ya kindumba na bitando nyonso oyo batutelaka ble. 2 Etando oyo batutelaka ble mpe ekamolelo masanga ya vino ekopesa bango bilei te, mpe bakozanga vino ya sika. 3 Bakovanda lisusu te na mboka na Yawe; Efrayimi akozonga na Ejipito, mpe bakolia bilei ya mbindo kati na Asiri. 4 Bakobonzela lisusu Yawe makabo ya masanga ya vino te, mpe bambeka na bango ekosepelisa lisusu Yawe te. Ekozala mpo na bango lokola bilei ya matanga: bato nyonso oyo bakolia yango bakokoma mbindo; pamba te bilei na bango ekozala kaka mpo na mabumu na bango, kasi ekokota te na Tempelo ya Yawe. 5 Boye, bokosala nini na mikolo ya bafeti oyo ekatama, na mikolo ya bafeti ya Yawe? 6 Ata soki bakimi, bakobebisama; Ejipito ekoyamba bango, Mefisi ekozala kunda na bango; matiti mabe ekotonda na bibombelo palata na bango, banzube ekotonda kati na bandako na bango. 7 Mikolo ya etumbu ezali koya, mikolo ya kofuta masumu esili koya. Isalaele, yeba yango! Mosakoli akomi zoba, moto ya Molimo abeli liboma! Pamba te masumu na yo ekomi ebele penza, mpe mabe na yo ekomi mingi liboso na ngai. 8 Mokengeli ya Efrayimi azali elongo na Nzambe na ngai, azali mosakoli; Nzokande bazali kotiela ye mitambo na banzela na ye nyonso mpe bazali kotelemela ye kino na Ndako ya Nzambe na ye. 9 Bamikotisi penza kati na mabe ndenge basalaki na mikolo ya Gibea. Nzambe akobosana mabe na bango te mpe akopesa bango etumbu mpo na masumu na bango. 10 Tango namonaki Isalaele, azalaki lokola bambuma ya vino kati na esobe. Tango namonaki bakoko na bino, bazalaki lokola bambuma ya liboso ya nzete ya figi. Kasi tango bakomaki na Bala Peori, bamipesaki na nzambe oyo ya ekeko ya soni mpe bakomaki nkele lokola eloko oyo bango balingaki. 11 Nkembo ya Efrayimi ekokima lokola ndeke, wuta na mbotama, wuta na zemi, wuta na ebandeli ya zemi. 12 Ezala soki babokoli bana, nakobotola bango liboso ete bakola. Solo, mawa na bango tango nakopesa bango mokongo! 13 Nazali komona Efrayimi lokola engumba Tiri oyo etongama na likolo ya mabele ya kitoko; nzokande, Efrayimi akokaba bana na ye na mobomi. 14 Oh Yawe, pesa bango… Okopesa bango nini? Pesa bango mabumu oyo esopaka bazemi, mpe mabele oyo ekawuka. 15 Nayinaki bango mpo na mabe na bango nyonso oyo basalaki na Giligali; Nakobengana bango na Ndako na Ngai mpo na misala na bango ya mabe. Nakolinga bango lisusu te, pamba te bakonzi na bango nyonso bazali batomboki. 16 Efrayimi alembi, misisa na ye ekawuki; akobota lisusu bambuma te; ata soki baboti bana, nakoboma bana na bango oyo balingaka mingi. 17 Nzambe na ngai akobwaka bango, pamba te batosaki Ye te, mpe bakokoma koyengayenga kati na bikolo.

10 Isalaele azalaki lokola nzete ya vino ya bitape ebele, azalaki kobota mbuma mpo na ye moko. Ndenge

azalaki kobota mbuma ebele, ndenge wana mpe atongaki bitumbelo ebele; ndenge mabele na ye ekomaki kitoko, ndenge wana mpe abongisaki mabanga na ye ya bule. **2** Mitema na bango etondi na mabe mpe basengeli sik'oyo kofuta masumu na bango. Ye moko Yawe akokaba bitumbelo na bango mpe akopanza mabanga na bango ya bule. **3** Boye bakoloba: « Tozali na mokonzi te, pamba te totosaki Yawe te. Ata tozalaki na mokonzi, akokaki kosala nini mpo na biso? » **4** Bapesaka bilaka ebele, balapaka ndayi ya lokuta mpe basalaka boyokani. Boye, bosembo ekomi lokola matiti ya ngenge oyo ekolaka na bisika oyo bakataka bilanga. **5** Bavandi ya Samari bazali kolenga mpo na mwana ngombe ya mwasi ya Beti-Aveni; bato na yango mpe Banganga-Nzambe oyo bagumbamelaka ekeko ya mwana ngombe bakosala matanga na tina na yango. Tika ete basepela lelo mpo ete nkembo ya mwana ngombe elongwe kati na bango. **6** Bakomema ekeko ya mwana ngombe yango na Asiri lokola likabo mpo na mokonzi monene. Efrayimi akoyoka soni, mpe Isalaele akosambwa mpo na mabongisi oyo basalaki. **7** Mokili ya Samari mpe mokonzi na yango bakotiola likolo ya mayi lokola mwa eteni ya nzete ya kokawuka. **8** Bisambelo ya likolo ya bangomba ya Beti-Aveni epai wapi Isalaele azalaki kosala masumu ekobebisama. Banzube mpe basende ekobota na bitumbelo na bango mpe ekozipa yango. Bongo bakoloba na bangomba milayi: « Bozipa biso! » Mpe bakoloba na bangomba mikuse: « Bokweyela biso! » **9** Isalaele, osalaki masumu wuta na mokolo ya Gibea mpe obongwani te. Boni, bitumba ekomeli bato mabe ya Gibea te? **10** Nakopesa bango etumbu ndenge nalingi; bato ya bikolo ya bapaya bakosalela bango likita mpe bakokanga bango minyololo likolo ya masumu mibale oyo basalaki. **11** Efrayimi azali lokola mwana ngombe ya mwasi oyo babokola malamu, alingaka kobeta ble; kasi nakotia ekangiseli na kingo na ye ya kitoko. Nakotambolisa Efrayimi lokola mpunda, Yuda akobalola mabele, Jakobi akopanza-panza yango. **12** Bolona bosembo mpo na bino moko mpe bokobuka mbuma ya bolingo ya solo. Bomikatela bilanga ya sika, pamba te tango ya koluka Yawe ekoki kino tango akoya kosopela bino bosembo. **13** Bolonaki makambo mabe, bobukaki mpe makambo mabe mpe boliaki mbuma ya lokuta, pamba te botiaki elikya na makasi mpe na ebele ya basoda na bino. **14** Yango wana, lokito ya bitumba ekoyokana kati na yo, bandako na yo nyonso oyo batonga makasi ekobebisama; ndenge Salimani abebisaki Beti-Aribeli na mokolo ya bitumba, tango bamama mpe bana na bango bakweyaki na mabele. **15** Beteli, makambo oyo ekokomela yo mpo ete mabe na yo eleki ndelo. Tango mokolo yango ekokoka, mokonzi ya Isalaele akozala lisusu te.

11 Tango Isalaele azalaki nanu elenge, nalingaki ye, mpe nabengaki mwana na ngai libanda ya Ejipito. **2** Kasi tango nyonso bazalaki kobenga ye, tango nyonso mpe azalaki kokima mosika na Ngai. Bazalaki kobonzela banzambe ya Bala mbeka mpe kotumbela bikeko malasi ya ansa. **3** Ezalaki Ngai nde nalakisaki Efrayimi ndenge ya kotambola; namemaki bango na maboko na Ngai, kasi basosolaki te ete Ngai nde nazalaki kobatela bango. **4** Natambolisaki bango na motema ya esengo mpe ya bolingo; nalongolaki bango ekangiseli na bakingo mpe namikitisaki mpo na koleisa bango. **5** Lokola baboyi kozonga epai na Ngai, bakozonga mpe na mokili ya Ejipito te, kasi mokili ya Asiri nde ekozala mokonzi na bango. **6** Mopanga ekokota na bingumba na bango, ekobuka bikangelo ya bikuke na bango mpe ekosukisa mabongisi na bango. **7** Bato na Ngai batingami kaka kopesa Ngai mokongo. Ata babengi bango ete bakende epai na Ye-Oyo-Aleki-Likolo, moko te kati na bango azali kopesa Ye lokumu. **8** Efrayimi, ekobanda ndenge nini nasundola yo? Isalaele, ndenge nini natika yo okende kaka boye? Mpo na nini nasala yo makambo oyo nasalaka engumba ya Adima? Okanisi ete Ngai nakoki penza kokomisa yo lokola engumba ya Tseboyimi? Motema na Ngai ebaluki kati na Ngai mpe natondi na mawa makasi. **9** Nakosala te kolanda kanda na Ngai ya makasi, nakobebisa lisusu Efrayimi te. Pamba te Ngai, nazali Nzambe, nazali moto te! Nazali Mosantu, Ngai oyo nazali kati na bino; nakoya lisusu na kanda te. **10** Bakolanda Yawe! Yawe akoganga lokola nkosi. Tango akoganga, bana na Ye bakoya na kolenga wuta na weste. **11** Bakoya na kolenga lokola bandeke wuta na Ejipito, lokola bibenga wuta na Asiri. Nakovandisa bango na bandako na bango, elobi Yawe. **12** Efrayimi azingeli Ngai na lokuta, mpe libota ya Isalaele, na kokosa; kasi Yuda azali nanu kotambola elongo na Nzambe, elongo na Mosantu ya solo.

12 Efrayimi aliaka mopepe; mikolo nyonso, alandaka mopepe ya este; mosala na ye kokosa mpe kosala bato mabe. Asalaka boyokani elongo na Asiri mpe atindaka mafuta ya olive na Ejipito. **2** Yawe alingi kosamba na Yuda; akopesa Jakobi etumbu kolanda etamboli na ye mpe akofuta ye kolanda misala na ye. **3** Na libumu ya mama na bango, akangaki ndeko na ye ya mobali na litambe; tango akomaki mokolo, abundaki na Nzambe. **4** Abundaki na anjelu mpe alongaki, alelaki mpe asengaki ngolu na ye. Jakobi akutanaki na ye na Beteli, mpe ezali kuna nde asololaki na ye. **5** Yawe

Nzambe, Mokonzi ya mampinga, Kombo na Ye ya lokumu ezali Yawe. 6 Kasi yo, osengeli kozonga epai ya Nzambe na yo; batela bolingo mpe bosembo mpe tia tango nyonso elikya na Nzambe na yo. 7 Bato ya Kanana basalelaka emekelo kilo ya lokuta, balingaka kaka kokosa. 8 Efrayimi alobaka na lolendo nyonso: « Ngai nazali mozwi, nakomi na bozwi mingi. Na mosala na Ngai nyonso, bakotikala komona Ngai na mbeba ata moko te oyo bakoki kobenga lisumu. » 9 Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na Ejipito; nakosala ete ovanda lisusu na se ya bandako ya kapo lokola na mikolo ya bafeti na yo, oyo ekatama. 10 Nalobaki na nzela ya basakoli, napesaki bango bimoniseli ebele mpe nalobaki na masese na nzela na bango. 11 Lokola Galadi etondi na mabe, ekokoma eloko pamba mpo ete bato na yango babonzaki bangombe ya mibali na Giligali; mpe bitumbelo na bango ekobukama mpe ekokoma mipiku ya mabanga kati na banzela ya mikala ya bilanga. 12 Jakobi akimaki na mokili ya Siri; Isalaele asalaki mosala mpo na kozwa mwasi; mpe mpo na kobala mwasi yango, andimaki kokoma mobateli bibwele. 13 Yawe asalelaki mosakoli mpo na kobimisa Isalaele wuta na Ejipito, abatelaki ye na nzela ya mosakoli. 14 Kasi Efrayimi atumbolaki kanda na Ye makasi, yango wana, Nkolo na ye akotangela ye ngambo ya makila oyo asopaki mpe akofuta ye kolanda mabe na ye.

13 Tango Efrayimi azalaki koloba, bato bazalaki kolenga; azalaki kokonza kati na Isalaele, kasi asalaki mabe na kosambela nzambe Bala; yango wana akufaki. 2 Sik'oyo, bazali kokoba kosala masumu; na mayele na bango, bazali komisalela banzambe ya bikeko na nzela ya palata na bango balekisa na moto, bililingi oyo babongisa malamu: nyonso wana ezali mosala ya bato ya misala ya maboko. Balobaka na tina na bango: « Babonzaka bato lokola bambeka mpe bapesaka beze na bana ngombe ya mibali. » 3 Mpo na yango, bakozala lokola lipata ya tongo, lokola londende ya tongo oyo elimwaka, lokola lititi oyo mopepe ememaka mosika na esika oyo batutelaka ble, mpe lokola molinga oyo ebimaka na lidusu. 4 « Nzokande Ngai Yawe, nazali Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na Ejipito. Oyebi Nzambe mosusu te libanda na Ngai, ozali na mobikisi mosusu te. 5 Ngai, nayebaki yo kati na esobe, kati na mabele oyo ekawuka. 6 Kasi sik'oyo, lokola bolie mpe botondi, bokomi lofundu mpe bobosani Ngai. 7 Boye, nakokweyela bino lokola nkosi mpe nakozela bino na nzela lokola nkoyi. 8 Nakolanda bino lokola ngombolo oyo ebungisi bana na yango mpe nakopasola misuni ya mitema na bino. Nakolia bino wana, lokola nkosi ya mwasi, bongo banyama ya zamba ekoya kopanza bino biteni-biteni. 9 Isalaele, obebisami; pamba te Ngai kaka nde Mosungi na yo! 10 Wapi mokonzi na yo mpo ete abikisa yo? Wapi bakambi na yo kati na bingumba na bino nyonso oyo, na tina na bango, bozalaki koloba: ‹ Bopesa biso mokonzi mpe moyangeli? › 11 Boye, na kanda na Ngai, napesaki bino mokonzi, mpe na kotomboka na Ngai, nakolongola ye. 12 Mabe ya Efrayimi ebombami, mpe masumu na ye ekomami penza. 13 Pasi ekomeli ye lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota; kasi mpo ete azali lokola mwana azanga mayele, soki tango ya kobotama ekoki, abimaka na libumu ya mama na ye te. 14 Nakokangola bango na bokonzi ya mboka ya bakufi, nakosikola bango na kufa. Oh kufa, wapi nguya na yo? Oh mboka ya bakufi, wapi nguya na yo ya kobebisa? Nakoyokela bango mawa te! **(Sheol h7585)** 15 Ata Efrayimi azali kofuluka kati na bandeko na ye ya mibali, mopepe ya este ekoya, mopepe ya Yawe ekoya wuta na esobe: ekokawusa etima ya Efrayimi, ekokawusa liziba na ye. Monguna akobotola ye biloko nyonso ya talo wuta na ebombelo na yango. » 16 Bato ya Samari basengeli kozwa etumbu mpo na mabe na bango, pamba te batombokeli Nzambe na bango. Bato bakokufa na mopanga; bakonyata-nyata babebe na bango, bakopasola mabumu ya basi na bango ya zemi.

14 Isalaele, zongela Yawe, Nzambe na yo, pamba te ezali masumu na yo nde ekweyisaki yo. 2 Bobongisa maloba na bino mpe bozonga epai na Yawe; boloba na Ye: « Limbisa mabe na biso nyonso, yamba biso na mawa na Yo mpo ete tobonzela yo maloba ya bibebu na biso, na esika ya bangombe. 3 Asiri akokoka kobikisa biso te; tokomata na mpunda ya bitumba te mpe tokoloba lisusu te na misala ya maboko na biso: ‹ Bozali banzambe na biso, › pamba te ezali Yo, Yawe, nde oyokelaka mwana etike mawa. » 4 Nakobikisa bango na mabe na bango mpe nakolinga bango na motema moko, pamba te kanda na Ngai elongwe kati na bango. 5 Nakozala lokola londende mpo na Isalaele; akobimisa fololo lokola lisi, akopika misisa lokola nzete ya sedele ya Libani. 6 Bitape na ye ekokende mosika, akozala na lokumu lokola nzete ya olive, mpe malasi na ye ekozala lokola malasi ya nzete ya sedele ya Libani. 7 Bato bakozongela kovanda na se ya elilingi na ye, bakokola malamu lokola ble, bakobimisa fololo lokola elanga ya vino kitoko ya Libani. 8 Efrayimi akoloba: « Banzambe ya bikeko ezali lisusu na tina nini epai na Ngai? » Ngai nakoyanola ye mpe nakosunga ye. Nazali lokola nzete ya sipele ya mobesu, Ngai nde nasalaka ete obota mbuma. 9 Nani azali na bwanya mpo na kososola makambo oyo? Nani azali na mayele mingi mpo na koyeba yango? Pamba te banzela ya

Yawe ezalaka alima: bato ya sembo bakolanda yango, kasi batomboki bakobeta mabaku na nzela yango.

Joeli

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Joeli, mwana
mobali ya Petueli: **2** — Bino bakambi ya bato, boyoka
liloba oyo; bino nyonso, bavandi ya mokili, botia matoyi mpe
boyoka! Boni, likambo ya boye esila kosalema na tango na
bino to mpe na tango ya bakoko na bino? **3** Boyebisa yango
epai ya bana na bino, mpe tika ete bana na bino bayebisa
yango epai ya bana na bango; mpe bana na bango, na
milongo ya bato oyo bakoya na sima. **4** Matiti oyo mampinga
ya mabanki etiki, mabanki minene elie yango; oyo mabanki
minene etiki, mabanki mike elie yango; oyo mabanki mike
etiki, mabanki mosusu elie yango. **5** Bino balangwi masanga,
bolamuka mpe bolela; bolela, bino nyonso bameli vino.
Pamba te babotoli bino vino ya sika na bibebu. **6** Ekolo
moko ya bapaya ebundisi mokili na Ngai, ezali na nguya
makasi mpe bakokoka te kotanga motango ya bato na
yango. Minu na yango ezali lokola minu ya nkosi ya mobali,
mpe mbanga na yango, lokola mbanga ya nkosi ya mwasi.
7 Ekolo yango ekomisi elanga na Ngai ya vino lokola esobe
mpe ekati-kati banzete na Ngai ya figi, elongoli banzete
na Ngai nyonso baposo, ebwaki yango mpe etiki bitape
na yango pembe. **8** Bosala matanga lokola elenge mwasi
oyo alati pili mpo na kolela mobandami na ye. **9** Makabo
ya bambuma mpe ya masanga ezali kopesama lisusu te
na Tempelo ya Yawe. Banganga-Nzambe, basali ya Nkolo,
bazali na matanga. **10** Bilanga ebebisami, mabele ekawuki,
mbuma ya ble ezali lisusu te, vino esili mpe mafuta ezali
lisusu te. **11** Bino basali bilanga, bozala na soni; bino baloni
vino, bolela mpo na mbuma ya ble mpe ya orje, pamba te
milona ebebisami. **12** Bilanga ya vino ekawuki, banzete ya
figi elembi-lembi, banzete ya grenade, ya mbila mpe ya
pome, banzete nyonso ya bilanga esili kokawuka. Solo,
esengo ya bato esili. **13** Oh bino Banganga-Nzambe, bolata
basaki mpe bolela. Bino bato oyo bosalaka na etumbelo,
bolela. Bino basali ya Nzambe na ngai, boya, bolata basaki
butu mobimba. Pamba te makabo ya bambuma mpe ya
masanga ezali kopesama lisusu te na Ndako ya Nzambe
na bino. **14** Bopanza sango ya kokila bilei, bobengisa bato
na mayangani ya bule, bobengisa bakambi mpe bavandi
nyonso ya mokili ete baya na Ndako ya Nzambe na bino
mpe bolela epai na Yawe. **15** Mawa na mokolo wana! Pamba
te mokolo ya Yawe ekomi pene; ekoya lokola libebi oyo ewuti
epai na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **16** Boni, wuta na Ndako
ya Nzambe mpe na miso na biso, balongoli te bilei, esengo
mpe kosepela? **17** Bankona ekawuki na se ya mabele,
bibombelo etikali lisusu na eloko te, bibombelo ya bambuma
ebukani mpo ete ble ezali lisusu te. **18** Tika ete ngombe
elela! Bibwele ekomi kotelengana, pamba te matiti ya kolia
etikali lisusu te; ezala bameme to bantaba ekomi na pasi. **19**
Oh Yawe, Yo nde nazali kobelela, pamba te moto ezikisi
matiti mpe banzete nyonso ya bilanga. **20** Ezala banyama
ya zamba ezali kotalela Yo, pamba te miluka ekawuki mpe
moto ezikisi bilanga.

2 Bobeta kelelo na Siona! Bobelela na likolo ya ngomba na
Ngai ya bule! Tika ete bavandi nyonso ya mokili balenga,
pamba te mokolo ya Yawe ezali koya; solo, ekomi penza
pene. **2** Ezali mokolo ya butu mpe ya molili makasi, mokolo ya
londende mpe ya mapata ya mwindo. Ndenge pole ya tongo
epanzanaka na bangomba, ndenge wana mpe mampinga
moko ya basoda ebele mpe ya mpiko ezali koya. Makambo
ya boye etikala nanu kosalema te na kala mpe ekotikala
kosalema te na mikolo oyo ekoya. **3** Liboso na bango, moto
ezali kotumba; sima na bango, moto ezali kozikisa. Liboso
na bango, mokili ezali lokola elanga ya Edeni, mpe sima na
bango, lokola esobe. Solo, ata eloko moko te ekotikala. **4**
Bazali lokola bampunda; bapumbwaka lokola basoda oyo
batambolaka likolo ya bampunda. **5** Batambolaka likolo ya
basonge ya bangomba na makelele makasi lokola makelele
ya bashar, lokola makelele ya matiti oyo ezali kozika, lokola
mampinga moko ya basoda ya mpiko oyo babongami mpo
na kokende na bitumba. **6** Soki bamoni bango, bato ya
bikolo bakomaka na somo mpe bilongi nyonso ekawukaka. **7**
Bakimaka lokola bilombe, bapumbwaka bamir lokola basoda
ya mpiko, batambolaka nzela moko, batengamaka te. **8**
Batutanaka te bango na bango, moko na moko alandaka
kaka nzela na ye. Badusolaka na kati-kati ya bibundeli ya
banguna, mpe eloko moko te ekangaka bango nzela. **9**
Bawelelaka kokota kati na engumba, bapotaka mbangu
pene ya mir, bakotaka na bandako ndenge miyibi bakotaka
na nzela ya maninisa. **10** Mokili eninganaka liboso na bango,
Lola elengaka, moyi mpe sanza eyindaka, minzoto etikaka
kongenga. **11** Yawe azali koganga lokola kake na liboso ya
mampinga na Ye. Milongo ya mampinga na Ye etonda na
basoda; basoda oyo batosaka mitindo na Ye bazali na nguya.
Mokolo ya Yawe ezali monene, ezali somo makasi; nani
akoki kotelema na mokolo yango? **12** « Ezala sik'oyo, » elobi
Yawe, « bozonga epai na Ngai na mitema na bino mobimba,
na kokila bilei, na mpinzoli mpe na kolela. » **13** Bopasola
mitema na bino, kasi bilamba na bino te. Bozonga epai na
Yawe, Nzambe na bino, pamba te atonda na ngolu mpe na
mawa, asilikaka noki te mpe atonda na bolingo, abongolaka
mokano na Ye ya kotindela bato pasi. **14** Nani ayebi soki
akoki kobongola makanisi to koyoka mawa mpe kotika na

sima na Ye lipamboli, mpo ete bokoka lisusu kobonzela Yawe, Nzambe na bino, makabo ya bambuma to makabo ya masanga ya vino? **15** Bobeta kelelo na Siona! Bopanza sango ya mokolo ya bule ya kokila bilei mpe bobengisa mayangani ya bule. **16** Bosangisa bato, bobulisa mayangani, bosangisa bakambi mpe bana, ezala oyo bazali nanu komela mabele. Tika ete elenge mobali oyo abali sika atika shambre na ye ya libala, mpe elenge mwasi oyo abali sika atika mpe shambre na ye ya libala. **17** Tika ete Banganga-Nzambe oyo basalelaka Yawe balela na kati-kati ya ndako moke ya kokotela mpe etumbelo. Tika ete baloba: « Oh Yawe, bikisa bato na Yo, kokomisa te libula na Yo eloko ya kotiola to eloko ya maseki kati na bikolo. Mpo na nini bato ya bikolo mosusu baloba: ‹ Wapi Nzambe na bango? › » **18** Yawe akotonda na zuwa mpo na mokili na Ye mpe akoyokela bato na Ye mawa. **19** Yawe akoyanola mpe akoloba na bango: « Nakotindela bino ble, vino ya sika mpe mafuta; bongo bokotonda yango. Nakokomisa bino lisusu te eloko ya kotiola kati na bikolo. **20** Nakotindika monguna ya nor mosika na bino, nakomema ye na mokili ekawuka mpe ezanga eloko; bongo basoda na ye, oyo bazalaka na liboso bakozinda na ebale monene ya este; mpe oyo bazalaka na sima, na ebale monene ya weste. Solo na ye ya kopola ekoyokana, kobeba na ye ekopanzana. » Solo, asali makambo minene. **21** Oh mabele, kobanga te, zala na esengo mpe sepela, pamba te Yawe asali makambo minene. **22** Banyama ya zamba, bobanga te, pamba te matiti eboti lisusu na elanga, banzete eboti lisusu bambuma; banzete ya figi mpe ya vino eboti bambuma ebele penza. **23** Bosepela, bino bato ya Siona, bosepela kati na Yawe, Nzambe na bino, pamba te apesi bino mvula mpo na kobikisa bino. Akonokisela bino bamvula minene na eleko ya mvula mpe na eleko ya elanga, ndenge ezalaki liboso. **24** Etando oyo batutelaka ble ekotonda na bambuma, banzungu ekotonda na vino mpe na mafuta. **25** Nakozongisela bino mibu oyo mampinga minene ya mankoko, ya makelele, ya mabanki minene mpe ya bambinzo eliaki: mampinga minene na Ngai oyo natindaki mpo na kobundisa bino. **26** Bokolia bilei ebele mpe bokotonda, bongo bokokumisa Kombo ya Yawe, Nzambe na bino, oyo asaleli bino makambo ya kokamwa: bato na Ngai bakotikala koyoka lisusu soni te. **27** Boye bokoyeba solo ete Ngai, nazali kati na Isalaele, ete nazali Yawe, Nzambe na bino, mpe ete Nzambe mosusu azali te. Bato na Ngai bakotikala koyoka lisusu soni te. **28** Sima na makambo oyo, nakosopa Molimo na Ngai kati na bato nyonso. Bana na bino ya mibali mpe ya basi bakosakola, mibange na bino bakolota bandoto, bilenge na bino bakozwa bimoniseli. **29** Ata mpe kati na basali na Ngai ya mibali mpe ya basi, nakosopa Molimo na Ngai, na mikolo wana. **30** Nakolakisa bino bilembo ya kokamwa, na likolo mpe na mokili: makila, moto mpe makonzi ya milinga. **31** Moyi ekobongwana molili, mpe sanza ekobongwana makila, liboso ete mokolo ya Yawe ekoma, mokolo oyo ya monene mpe ya somo. **32** Bongo moto nyonso oyo akobelela Kombo ya Yawe akobikisama; pamba te na ngomba Siona mpe na Yelusalemi, ekozala na bato oyo bakobika, kolanda ndenge Yawe alobaki, mpe bato oyo Yawe akobenga bakozala kati na bato oyo bakobika.

3 « Na mikolo mpe na tango wana, tango nakozongisa bakangami ya Yuda mpe ya Yelusalemi, **2** nakosangisa bato ya bikolo nyonso mpe nakokitisa bango na lubwaku ya Jozafati. Nakosambisa bango kuna na tina na libula na Ngai, Isalaele, bato na Ngai; pamba te bapanzi bato na Ngai kati na bikolo mpe bakaboli mokili na Ngai. **3** Babeti zeke mpo na kokabola bato na Ngai, bapesi bilenge mibali basi ya ndumba, bateki bilenge basi mpo na kozwa kaka vino, mpe balangwe yango. **4** Eh bongo bino, Tiri mpe Sidoni, bituka ya bato ya Filisitia, likambo nini lisusu kati na Ngai mpe bino? Bolingi kozongisela Ngai mabe to kotombokela Ngai? Soki yango nde ezali makanisi na bino, Ngai nde nasengeli kozongisela bino mabe na lombangu. **5** Pamba te bozwaki palata mpe wolo na Ngai, bomengo na Ngai ya motuya makasi mpe bomemaki yango na batempelo na bino. **6** Botekaki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi epai ya Bagreki mpo na komema bango mosika ya mokili na bango. **7** Ngai moko nakopesa bango makasi mpo ete babima na bisika nyonso epai wapi botekaki bango. **8** Nakoteka bana na bino ya mibali mpe ya basi epai ya bato ya Yuda, mpe bango bakoteka bango epai ya bato ya Sabe, ekolo ya mosika penza, » elobi Yawe. **9** « Bosakola likambo oyo kati na bikolo: Bobulisa mampinga mpo na bitumba! Bolamusa bilombe! Tika ete bilombe nyonso ya bitumba bapusana mpe baya! **10** Bosala mipanga, na nzela ya bakongo na bino; mpe makonga, na nzela ya bipasola na bino! Tika ete moto na bolembu aloba: ‹ Nazali makasi. › **11** Bino bikolo nyonso ya zingazinga, boya na lombangu mpe bosangana! Oh Yawe, kitisa bilombe na Yo! **12** Tika ete bikolo nyonso elamuka mpe emata kino na lubwaku ya Jozafati! Pamba te kuna nde nakovanda mpo na kosambisa bikolo nyonso ya zingazinga. **13** Bosimba bambeli, pamba te bambuma eteli. Boya, bokamola bambuma ya vino, pamba te ekamolelo etondi, banzungu etondi, mabe na bango eleki ndelo. **14** Bato bazali ebele, ebele penza, na lubwaku ya kosambisama. Mokolo ya Yawe ekomi pene, na lubwaku ya kosambisama. **15** Sanza mpe moyi ekoyinda, minzoto ekongenga lisusu te.

16 Wuta na Siona, Yawe akoloba makasi; wuta na Yelusalemi,
akoloba na mongongo makasi lokola kake; Lola mpe mabele
ekoningana. Kasi Yawe akozala ekimelo mpo na bato na
Ye, engumba batonga makasi mpo na bana ya Isalaele. **17**
Boye, bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino;
navandaka na Siona, ngomba na Ngai ya bule. Yelusalemi
ekozala engumba ya bule, bapaya bakolekela lisusu wana
te. **18** Na mokolo wana, bangomba ekotangisa vino ya sika,
mpe miliki ekotanga na bangomba mikuse. Miluka nyonso ya
Yuda ekotonda na mayi, etima moko ya mayi ekobima wuta
na Tempelo ya Yawe mpe ekosopela lubwaku ya banzete ya
akasia mayi. **19** Kasi mokili ya Ejipito ekobebisama, mokili
ya Edomi ekokoma esobe mpo na makambo mabe oyo
basalaki epai ya bato ya Yuda, pamba te basopaki makila ya
bato ya Yuda na mabele na bango, atako basalaki mabe te.
20 Bato bakokoma kovanda na mokili ya Yuda mpo na libela,
mpe na engumba Yelusalemi, libela na libela. **21** Nakopetola
bino mpo na ngambo ya makila, mpo ete nanu napetola bino
te. »

Amosi

1 Maloba ya Amosi, moko kati na babateli bibwele ya
mboka Tekoa. Azwaki emoniseli ya maloba oyo na tina
na mokili ya Isalaele, mibu mibale liboso ete koningana ya
mabele esalema, tango Oziasi azalaki mokonzi ya Yuda,
mpe Jeroboami, mwana mobali ya Joasi, azalaki mokonzi
ya Isalaele. **2** Alobaki: Yawe azali koganga wuta na Siona,
mpe azali koloba wuta na Yelusalemi, na mongongo makasi
lokola kake. Matiti ya bitando epai wapi babateli bibwele
baleisaka bibwele ekokawuka, mpe songe ya ngomba
Karimeli ekokawuka. **3** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ya
masumu misato to minei ya Damasi, nakozanga te kopesa
bango etumbu, pamba te bakataki-kataki bato ya Galadi
na nzela ya bibende oyo etimolaka mabele mpo na kosala
bilanga. **4** Nakotia moto na ndako ya mokonzi Azaeli, mpe
moto yango ekozikisa bandako ya mokonzi Beni-Adadi, oyo
batonga makasi. **5** Nakobuka ekuke ya Damasi, nakobebisa
mokonzi ya bavandi ya Lubwaku ya Beti-Aveni, mpe oyo
azali kokonza na Beti-Edeni; mpe bato ya Siri bakokende na
bowumbu na Kiri, » elobi Yawe. **6** Tala liloba oyo Yawe alobi:
« Likolo ya masumu misato to minei ya Gaza, nakozanga te
kopesa bango etumbu, pamba te bamemaki bikolo ebele na
bowumbu mpe batekaki bango na Edomi. **7** Nakotia moto
na bamir ya Gaza, mpe moto yango ekozikisa bandako
na yango, oyo batonga makasi. **8** Nakoboma mokonzi ya
bavandi ya Asidodi mpe oyo azali kokonza na Ashikeloni.
Nakobalukela engumba Ekroni kino tango moto ya suka kati
na bato ya Filisitia akokufa, » elobi Nkolo Yawe. **9** Tala liloba
oyo Yawe alobi: « Likolo ya masumu misato to minei ya Tiri,
nakozanga te kopesa bango etumbu, pamba te bakabaki
bato ebele na bowumbu epai ya bato ya Edomi mpe batosaki
te boyokani ya bondeko. **10** Nakotia moto na bamir ya
engumba Tiri, mpe moto yango ekozikisa bandako na yango,
oyo batonga makasi. » **11** Tala liloba oyo Yawe alobi: «
Likolo ya masumu misato to minei ya Edomi, nakozanga te
kopesa bango etumbu, pamba te balandaki bandeko na
bango na mopanga, bayokelaki bango mawa te, kanda na
bango ezalaki tango nyonso komata, mpe bayina bango
wuta kala. **12** Nakotia moto na engumba Temani, mpe moto
yango ekozikisa bandako ya Botsira, oyo batonga makasi. »
13 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ya masumu misato
to minei ya Amoni, nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te bapasolaki mabumu ya basi ya zemi ya Galadi
mpo na koyeisa mokili na bango monene. **14** Nakotia moto
na bamir ya engumba ya Raba, mpe moto yango ekozikisa
bandako na yango, oyo batonga makasi, kati na koganga na
mokolo ya bitumba, kati na mopepe makasi na mokolo ya
ekumbaki. **15** Mokonzi na bango akokende na bowumbu, ye
elongo na bakalaka na ye, » elobi Yawe.

2 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ya masumu misato
to minei ya Moabi, nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te batumbaki mikuwa ya mokonzi ya Edomi mpe
bakomisaki yango pululu. **2** Nakotia moto kati na ekolo ya
Moabi, mpe moto yango ekozikisa bandako ya engumba
ya Kerioti, oyo batonga makasi. Moabi ekokufa kati na
lokito ya makasi, na makelele ya bitumba mpe ya kelelo. **3**
Nakobebisa mokonzi na yango mpe nakoboma ye elongo na
bakalaka na ye, » elobi Yawe. **4** Tala liloba oyo Yawe alobi:
« Likolo ya masumu misato to minei ya Yuda, nakozanga te
kopesa bango etumbu, pamba te babwakaki Mobeko na
Ngai, babatelaki te bikateli na Ngai mpe babungaki nzela
mpo na kolanda banzambe ya lokuta oyo bakoko na bango
balandaki na tango ya kala. **5** Nakotia moto kati na ekolo
ya Yuda, mpe moto yango ekozikisa bandako ya engumba
Yelusalemi, oyo batonga makasi. » **6** Tala liloba oyo Yawe
alobi: « Likolo ya masumu misato to minei ya Isalaele,
nakozanga te kopesa bango etumbu, pamba te batekaki bato
ya sembo mpo na kozwa kaka palata, mpe bato bakelela
mpo na kozwa kaka mapapa mibale. **7** Bazali konyata mito
ya babola ndenge banyataka putulu ya mabele, mpe bazali
kokata na bosembo te makambo ya bato bakelela. Tata
mpe mwana na ye ya mobali bazali kosangisa nzoto na
mwasi moko ya makangu; mpe na bongo, bazali kotiola
bosantu ya Kombo na Ngai. **8** Pene ya bitumbelo, bazali
kolalela bilamba oyo bazwi na ndanga; mpe kati na ndako ya
nzambe na bango, bazali komela vino oyo epesami lokola
lomande. **9** Nzokande, Ngai, nabebisaki bato ya Amori liboso
na bango, atako bazali milayi lokola banzete ya sedele mpe
makasi lokola banzete ya sheni. Nabebisaki bambuma na
yango na likolo, mpe misisa na yango na se. **10** Nabimisaki
bino na Ejipito mpe natambolisaki bino mibu tuku minei kati
na esobe mpo na kopesa bino mokili ya bato ya Amori. **11**
Kati na bana na bino ya mibali, nabimisaki basakoli; mpe
kati na bilenge mibali na bino, nabimisaki banaziri. Oh bana
ya Isalaele, boni, ezali solo te? » elobi Yawe. **12** « Kasi
bino, bolangwisi banaziri masanga mpe bopekisi basakoli
ete basakola lisusu te. **13** Sik'oyo, nakonyata bino ndenge
shar oyo etonda na maboke ya bambuma enyataka biloko.
14 Moto oyo aleki na mbangu akobika te, moto oyo aleki
makasi akokoka kobimisa makasi na ye te, mpe soda ya
mpiko akokoka kobikisa bomoi na ye te. **15** Mobeti tolotolo
akolonga te, soda ya mpiko akokoka kokima te, mpe soda
oyo atambolaka likolo ya mpunda akobikisa bomoi na ye te;

16 ezala basoda oyo baleki makasi, bakokima bolumbu na
mokolo wana, » elobi Yawe.

3 Oh bana ya Isalaele, boyoka liloba oyo Yawe alobi na
tina na bino, na tina na etuka nyonso oyo nabimisaki na
Ejipito: 2 « Bozali etuka moko kaka oyo Ngai napona kati
na bituka nyonso ya mabele; yango wana nakopesa bino
etumbu mpo na mabe nyonso oyo bosali. 3 Boni, bato mibale
bakoki solo kotambola nzela moko soki bayokani te? 4 Nkosi
ekoki solo koganga na zamba soki emoni te nyama ya kolia?
Mwana nkosi ekoki penza konguluma na esika oyo evandaka
soki ekangi nyama te? 5 Ndeke ekoki solo kokangama na
motambo oyo ezali na mabele soki ezangi eloko ya kolia?
Motambo ekoki solo koningana soki ekangi eloko te? 6
Boni, kelelo ya bitumba ekoki solo kobeta kati na engumba,
bongo bato bazanga kobanga? Pasi ekoki solo koya na
engumba soki Yawe atindi yango te? 7 Solo, Nkolo Yawe
asalaka eloko moko te soki alakisi mabongisi na Ye te epai
ya basali na Ye, basakoli. 8 Nkosi egangi; nani akobanga te?
Nkolo Yawe alobi; nani akoki koboya kosakola? 9 Bosakola
makambo oyo kati na bandako ya Asidodi mpe ya Ejipito: ‹
Bosangana na likolo ya bangomba ya Samari mpe botala
ndenge nini mobulu mpe minyoko ezali kosalema kati na
yango! 10 Bato na Ngai bayebi lisusu te kosala makambo
na bosembo, › elobi Yawe, ‹ batondisi bandako na bango
na bomengo ya bitumba mpe na biloko oyo babotoli na
makasi. › » 11 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: « Monguna moko akozingela yo, akosukisa yo mpe
akobotola na makasi biloko kati na bandako na yo, oyo
batonga makasi. » 12 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Ndenge
mobateli bibwele alongolaka na monoko ya nkosi makolo
mibale to songe ya litoyi ya meme, ndenge wana nde bana
ya Isalaele bakobikisama, ba-oyo bavandaka na Samari,
na basonge mpe na basuka ya bambeto na bango. » 13
« Boyoka makambo oyo mpe bokebisa ndako ya Jakobi,
» elobi Yawe, Nzambe, Mokonzi ya mampinga. 14 « Na
mokolo oyo nakopesa Isalaele etumbu mpo na masumu
na ye, nakobebisa bitumbelo ya Beteli, nakobuka maseke
ya bitumbelo, mpe ekokweya na mabele. 15 Nakokweyisa
ndako ya tango ya malili makasi mpe ya tango ya molunge
makasi; mpe bandako oyo batonga kitoko na pembe ya
nzoko ekozala lisusu te, » elobi Yawe.

4 Bino bangombe ya basi ya Bashani, boyoka maloba
oyo; bozali lokola ngomba ya Samari, bino bato oyo
bonyokolaka babola, bomonisaka bato bakelela pasi mpe
bolobaka na mibali na bino: « Bomemela biso masanga mpo
tomela. » 2 Nkolo Yawe alapi ndayi mpo na bosantu na Ye:
« Solo, na mikolo ekoya, bakomema bino mpe bana na bino
na bandobo; 3 bokobimela na madusu kati na mir, moko na
moko na lidusu oyo ezali liboso na ye, mpe bakobengana
bino kino na ngomba Erimoni, » elobi Yawe. 4 « Bokende
na Beteli mpe bosala masumu, bokende na Giligali mpe
bosala lisusu masumu koleka. Bobonza bambeka na bino
tongo nyonso, mpe eteni na bino ya zomi sima na mokolo
ya misato. 5 Botumba farine oyo batia levire lokola likabo
ya kozongisa matondi, mpe bobeta tolo mpo na makabo
na bino, oyo bokati kopesa wuta na mokano ya mitema
na bino moko. Bino bana ya Isalaele, bolobela yango na
mongongo makasi, pamba te bolingaka nde kosala bongo,
elobi Nkolo Yawe. 6 Nabomaki bino nzala kati na bingumba
na bino nyonso, napimelaki bino bilei kati na bamboka
na bino nyonso; kasi atako bongo, bozongelaki Ngai te,
» elobi Yawe. 7 « Napimelaki bino lisusu mvula, basanza
misato mobimba liboso ete tango oyo babukaka bambuma
ekoma. Natindaki mvula na engumba moko mpe nakangaki
yango na engumba mosusu. Elanga moko enokelaki mvula,
kasi mosusu ezangelaki yango mpe ekawukaki. 8 Bato
bazalaki kotambola-tambola longwa na engumba moko kino
na engumba mosusu mpo na koluka mayi, kasi bazwaki
mayi oyo ekokelaki baposa na bango te; atako bongo,
bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. 9 « Mbala mingi, nazalaki
kobwakela bilanga na bino bokono, banzete na bino ya ble
mpe ya vino ekomaki kokawuka; bongo mabanki ekomaki
kolia banzete na bino ya figi mpe ya olive. Kasi atako bongo,
bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. 10 « Natindaki, kati na
bino, bokono oyo ebomaka, ndenge nasalaki kati na Ejipito;
nabomaki bilenge mibali na bino na mopanga mpe nasalaki
ete babotola bampunda na bino; mpe natondisaki bazolo na
bino na solo ya bibembe oyo ekufaki na molako na bino.
Kasi atako bongo, bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. 11 «
Nabebisaki bino ndenge nabebisaki Sodome mpe Gomore;
bozalaki lokola koni ya moto oyo babimisi na moto. Kasi
atako bongo, bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. 12 « Yango
wana, Isalaele, tala makambo oyo nakosala yo! Mpe lokola
nakosala yo bongo, Isalaele, mibongisa mpo na kokutana na
Nzambe na yo. » 13 Pamba te Ye oyo asalaki bangomba,
oyo akelaki mipepe, oyo alakisaka makanisi na Ye epai na
moto, oyo abongolaka pole molili, oyo atambolaka likolo ya
bangomba ya mokili, Kombo na Ye ezali: Yawe, Nzambe
Mokonzi ya mampinga.

5 Oh libota ya Isalaele, boyoka maloba oyo, eleli oyo nazali
koloba na tina na bino: 2 « Isalaele, mboka kitoko, ekweyi
na mabele, ezali kokoka kotelema lisusu te! Basundoli
yango kaka bongo, mpe moto akotelemisa yango azali

te. » 3 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Engumba oyo
ekotinda basoda nkoto moko mpo na kobundela Isalaele
ekotikala kaka na basoda nkama moko, mpe oyo ekotinda
basoda nkama moko ekotikala kaka na basoda zomi. » 4
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na libota ya Isalaele: «
Bozonga epai na Ngai mpe bokobika! 5 Bokende koluka
na Beteli te, bokende na Giligali te, bosala mobembo na
Beri-Sheba te. Pamba te Giligali ekokende na bowumbu,
mpe Beteli ekokoma eloko pamba. » 6 Boluka Yawe mpe
bokobika, soki te akokitela libota ya Jozefi lokola moto oyo
ekozikisa yango, mpe moto moko te akozala na Beteli mpo
na koboma yango. 7 Bino bato oyo bobongolaka bosembo
ngenge mpe bobwakaka bosolo na mabele, 8 boluka Ye
oyo akela lisanga ya minzoto, oyo abongolaka molili pole
mpe akomisaka moyi butu, oyo abengaka mayi ya ebale
monene mpe asopaka yango na etando ya mokili; Kombo
na Ye ezali: Yawe. 9 Akweyisaka bato ya makasi mpe
abebisaka engumba ya makasi. 10 Bino bato boyinaka
moto oyo akataka makambo na bosembo mpe botiolaka
moto oyo alobaka solo, 11 lokola bozali konyokola babola
mpe kobotola bambuma na bango ya ble, bokovanda te na
bandako oyo botongaki na mabanga bakata, bokomela te
masanga ya vino ya bilanga kitoko ya vino oyo bolonaki.
12 Pamba te nayebi ndenge nini mabe na bino ezali ebele
mpe ndenge nini masumu na bino ezali minene: bozali
konyokola bato ya sembo mpe kozwa kanyaka, mpe lisusu
bozali kokata makambo ya babola na bosembo te. 13 Boye,
moto ya mayele alobaka te na tango ya boye, pamba te
mikolo ezali mabe. 14 Bolukaka kosala bolamu, kasi mabe
te, mpo ete bokoka kobika. Boye, Yawe Nzambe, Mokonzi
ya mampinga, akozala elongo na bino, ndenge kaka bozali
koloba yango. 15 Boyinaka kosala mabe, kasi bolingaka nde
kosala bolamu; bolukaka bosembo tango bozali kosambisa.
Tango mosusu Yawe, Mokonzi ya mampinga, akoyokela
ndambo ya bato oyo bamikomisaki mbindo te mawa kati na
libota ya Jozefi. 16 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo, Yawe,
Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Kolela ekozala
na babalabala nyonso, mpe koganga ya somo ekozala na
bisika nyonso oyo bato bakutanaka. Bakobengisa basali
bilanga na matanga, mpe bato oyo balelaka bibembe mpo
na kolela. 17 Kolela ekozala na bilanga nyonso ya vino,
pamba te nakoleka kati na bino, » elobi Yawe. 18 Mawa na
bino oyo bozali na posa ya mokolo ya Yawe! Bozali kozela
nini na mokolo ya Yawe? Ekozala mokolo ya molili, kasi
ya pole te. 19 Ekozala lokola moto oyo azali kokima nkosi,
bongo akutani na ngombolo; lokola moto oyo akoti na ndako
na ye mpe atie loboko na ye na mir, bongo nyoka eswi ye.
20 Boni, mokolo ya Yawe ekozala te mokolo ya molili? Boni,
ekozala te mokolo oyo ezanga pole? Ekozala penza mokolo
ya molili makasi, ata kongenga moke ekozala te. 21 Nayini
bafeti na bino ya bule, nazali kosepela na yango ata moke
te; mayangani na bino ya bule ezali kolumba solo mabe
liboso na Ngai. 22 Ata soki bomemeli Ngai bambeka na bino
ya kotumba to ya bambuma, nakondima yango te; ata soki
bomemeli Ngai bambeka ya boyokani, oyo eleki mafuta,
nakotala yango ata moke te. 23 Bolongola makelele ya
banzembo na bino liboso na Ngai! Nakoyoka mindule ya
mandanda na bino te. 24 Kasi tika ete makambo ekatama
na bosolo ndenge ebale etiolaka, mpe bosembo etambola
lokola ebale oyo ekawukaka te. 25 Oh bato ya Isalaele, boni,
bozalaki kobonzela Ngai mbeka mpe kopesa Ngai makabo
na mibu tuku minei oyo bolekisaki na esobe? 26 Nzokande,
botombolaki ndako ya kapo ya Sikuti, mokonzi na bino, mpe
evandelo ya Kevani, nzambe na bino ya ekeko, monzoto ya
nzambe na bino oyo bomisalelaki. 27 Yango wana nakotinda
bino na bowumbu, mosika koleka Damasi, elobi Ye oyo
Kombo na Ye ezali: Yawe, Nzambe Mokonzi ya mampinga.

6 Mawa na bino oyo bomimonaka ete bokoka kati na Siona,
mpe na bino oyo bokanisaka ete bozali na kimia na
likolo ya ngomba Samari, bino bato ya lokumu ya ekolo
oyo ekenda sango koleka bikolo mosusu epai wapi bana
ya Isalaele bayaka! 2 Bokende na Kaline mpo na kotala
makambo oyo elekaki kuna! Bongo longwa kuna, bokende
na Amati, engumba monene, mpe bokende lisusu na Gati
kati na Filisitia! Boni, bingumba oyo eleki penza bingumba
ya mikili ya bokonzi oyo na malamu? Mpe etando na yango
eleki ya bino na monene? 3 Bozali kozongisa mokolo ya pasi
sima mpe komibendela bokonzi ya somo. 4 Bozali kolala na
bambeto oyo batia pembe ya nzoko, bozali komivandisa na
bakiti ya divan ya kitoko, bozali kolia misuni ya bameme
ya kitoko kati na bibwele mpe ya bana ngombe ya mibali
ya mafuta kati na etonga. 5 Bozali kobeta mandanda na
bino lokola Davidi mpe kokotisa bibetelo mindule kati na
banzembo na bino. 6 Bozali komela bakopo etonda na
masanga ya vino mpe bozali kopakola mafuta ya talo na
banzoto na bino, kasi kobebisama ya ndako ya Jozefi ezali
kosala bino pasi na mitema te. 7 Yango wana bokozala
bato ya liboso mpo na kokende na bowumbu, mpe bafeti ya
bato oyo bamivandisaka na bakiti ya kitoko ekosila. 8 Nkolo
Yawe alapi ndayi na Kombo na Ye moko; Yawe, Nzambe,
Mokonzi ya mampinga, alobi: « Nazali na somo ya lolendo
ya Jakobi, nayini bandako na ye, oyo batonga makasi;
nakokaba engumba elongo na biloko na yango nyonso. » 9
Soki bato zomi batikali na bomoi kati na ndako moko, bango

mpe bakokufa. 10 Soki noko moko oyo asengeli kotumba
bibembe ayei kobimisa yango na ndako mpe atuni na moto
nyonso oyo abombami kuna: — Boni, ozali elongo na moto
mosusu kuna? Akozongisa: — Te, moto mosusu azali te!
Bongo akoloba lisusu: — Esili! Bakolobela lisusu Kombo ya
Yawe te. 11 Pamba te Yawe apesi mitindo, boye akobuka-
buka na biteni ndako monene mpe akobuka-buka na biteni
ya mike-mike ndako moke. 12 Boni, bampunda ekimaka
penza mbangu na nzela oyo etonda na mabanga? Ngombe
ebalolaka penza mabele na bisika ya ndenge wana? Kasi
bino bokomisi bosembo ngenge, mpe mbuma ya bosembo
bololo. 13 Bozali kosepela mpo ete bozwi Lo-Debari mpe
bozali komikumisa na koloba: « Boni, tobotoli engumba
Karinayimi na makasi na biso moko te? » 14 Mpo na yango,
Yawe, Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Oh libota
ya Isalaele, nakobimisa ekolo moko oyo ekobundisa mpe
ekonyokola yo tango nyonso wuta na Lebo-Amati kino na
lubwaku ya Araba. »

7 Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai: Tango matiti
ebandaki kobota, ebimisaki mabanki ebele. Esalemaki
sima na kobuka milona ya mokonzi. 2 Tango mabanki yango
esilisaki kolia matiti nyonso ya mokili, nagangaki: — Oh
Nkolo Yawe, limbisa bato na Yo! Ndenge nini Jakobi oyo azali
penza moke akoki solo kobika? 3 Boye, Yawe abongolaki
makanisi na Ye mpe alobaki: — Makambo yango ekosalema
te. 4 Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai. Nkolo
Yawe asalelaki moto mpo na kopesa etumbu, bongo moto
yango ekawusaki mayi minene mpe ezikisaki mokili. 5 Boye,
nagangaki: — Oh Nkolo Yawe, nabondeli Yo, kosala boye te!
Ndenge nini Jakobi oyo azali penza moke akoki solo kobika?
6 Boye Yawe abongolaki makanisi na Ye. Mpe Nkolo Yawe
alobaki: — Makambo yango ekosalema lisusu te. 7 Tala
makambo oyo alakisaki ngai: Nkolo azalaki ya kotelema na
likolo ya mir moko batonga na mbodi mpe, na loboko na
Ye, asimbaki nivo oyo batongi ndako basalelaka. 8 Yawe
atunaki ngai: — Amosi, ozali komona nini? Nazongisaki: —
Nazali komona nivo oyo batongi ndako basalelaka. Nkolo
alobaki na ngai: — Tala, nakotia nivo oyo batongi ndako
basalelaka na likolo ya Isalaele, bato na Ngai. Nakolimbisa
bango lisusu te. 9 Tango nakotelemela libota ya Jeroboami
na nzela ya mopanga na Ngai, nakobebisa bisambelo ya
likolo ya bangomba ya Izaki mpe bisika ya bule ya Isalaele.
10 Amatsia, Nganga-Nzambe ya Beteli, atindelaki Jeroboami,
mokonzi ya Isalaele, maloba oyo: « Amosi azali kosalela yo
likita mpo na kosala yo mabe kati na mokili ya Isalaele. Mokili
ekoki te kondima koyokaka tango nyonso maloba na ye. 11
Pamba te, tala maloba oyo Amosi azali koloba: ‹ Jeroboami
akokufa na mopanga, mpe Isalaele akokende na bowumbu,
mosika ya mabele na ye. › » 12 Amatsia alobaki na Amosi:
— Yo, momoni makambo, bima na mokili na biso! Zonga na
mokili ya Yuda. Kuna, okosala mbongo na masakoli na yo.
13 Kosakola lisusu na Beteli te, pamba te Beteli ezali Esika
ya bule ya mokonzi mpe tempelo ya bokonzi. 14 Amosi
azongiselaki Amatsia: — Nazalaki mosakoli te to mwana
ya mosakoli te, kasi nazalaki nde mobateli bibwele mpe
moloni ya basikomori. 15 Kasi Yawe alongolaki ngai na
mosala ya kobatela bibwele mpe alobaki na ngai: « Kende
kosakola epai ya bato na Ngai, Isalaele. » 16 Yoka sik'oyo
Liloba na Yawe, yo oyo ozali koloba na ngai: « Tika kosakola
mpo na kotelemela libota ya Isalaele mpe tika koloba mabe
mpo na ndako ya Izaki! » 17 Mpo na yango, tala liloba
oyo Yawe alobi: « Mwasi na yo akosala kindumba kati na
engumba, bana na yo ya mibali mpe ya basi bakokufa na
mopanga, bakokabola mabele na yo na biteni. Yo moko,
okokufa na mabele ya mbindo, mpe Isalaele akokende solo
na bowumbu, mosika ya mokili na ye ya mbotama. »

8 Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai: kitunga
etonda na bambuma etela. 2 Atunaki ngai: — Amosi, ozali
komona nini? Nazongisaki: — Nazali komona kitunga etonda
na bambuma etela. Yawe alobaki na ngai: — Tango ekoki
mpo na bato na Ngai, Isalaele; pamba te nakolimbisa bango
lisusu te. 3 Na mokolo wana, banzembo ya esengo kati na
bandako ekobongwana bileli, elobi Nkolo Yawe. Bakobwaka
bibembe ebele bipai na bipai mpe bakosalela bango matanga
te. 4 Boyoka makambo oyo, bino bato oyo bonyokolaka
bato bakelela mpe bonyataka babola kati na mokili. 5 Bozali
koloba: « Feti ya ebandeli ya sanza ekoleka tango nini mpo
ete toteka ble na biso? Tango nini mokolo ya Saba ekosila
mpo ete tofungola bibombelo na biso ya ble? » Tokosalela
bakopo ya mike mpo ete tomatisa talo, mpe tokosalela
bimekelo ya lokuta. 6 Tokosomba mobola na palata mpe
moto akelela na motuya ya mapapa mibale, bongo tokoteka
ata basalite ya ble. 7 Mpo na lolendo ya Jakobi, Yawe
alapi ndayi na maloba oyo: « Nakobosana misala na bango
ata moko te. 8 Mpo na yango, mokili ekolenga, mpe bato
na yango nyonso bakozala na matanga. Mokili mobimba
ekotomboka lokola ebale Nili oyo etondi na mayi; ekokoma
koningana-ningana mpe ekokita lokola ebale ya Ejipito. 9 Na
mokolo wana, » elobi Nkolo Yawe, « nakosala ete moyi elala
na midi, mpe nakoyeisa molili na mokili na moyi makasi. 10
Nakokomisa mikolo ya bafeti na bino mikolo ya matanga,
banzembo na bino ya esengo banzembo ya mawa. Nakosala
ete bino nyonso bolata basaki, mpe bakokokola bino suki ya
moto. Nakoyeisa matanga kati na mokili lokola matanga ya

libota oyo esili kokufisa mwana se moko oyo bazalaki na ye, mpe suka na yango ekozala bobele se pasi makasi. 11 Na mikolo ekoya, » elobi Nkolo Yawe, « nakotinda nzala makasi kati na mokili; ekozala te nzala ya bilei to posa ya mayi, kasi ekozala nzala ya koyoka Liloba na Yawe. 12 Bato bakotelengana na bibale nyonso, bakoyengayenga longwa na nor kino na este mpo na koluka Liloba na Yawe, kasi bakotikala komona yango te. 13 Na mokolo wana, bilenge basi ya kitoko mpe mibali ya makasi bakokufa na posa ya mayi. 14 Bato oyo balapaka ndayi na kombo ya nzambe ya ekeko ya Samari mpe balobaka: ‹ Dani, lokola nzambe na yo azali na bomoi › to ‹ lokola nzambe ya Beri-Sheba azali na bomoi, › bakokweya mpe bakotelema lisusu te. »

9 Namonaki Yawe atelemi pene ya etumbelo, mpe alobaki:
« Buka makonzi ya Tempelo mpo ete ndako mobimba eningana mpe ekweyela bato nyonso na mito. Bato oyo bakotikala, nakoboma bango na mopanga. Moko te akokima, moko te akobika. 2 Soki bakimi na se ya mabele, na mboka ya bakufi, loboko na Ngai ekobimisa bango kuna; soki bakimi na Lola, nakokitisa bango na se. (Sheol h7585) 3 Soki babombami na songe ya ngomba Karimeli, nakokanga bango mpe nakokitisa bango na se; soki babombami Ngai na se ya ebale monene, nakopesa mitindo na nyoka ete eswa bango kuna. 4 Ezala banguna na bango bamemi bango na bowumbu, nakopesa mitindo na mopanga ete eboma bango kuna. Miso na Ngai ekozala likolo na bango mpo na kosala bango mabe, kasi bolamu te. 5 Soki Yawe, Mokonzi ya mampinga, asimbi mabele, mabele eninganaka, mpe bavandi na yango nyonso bakomaka na matanga, mokili mobimba etelemaka lokola ebale Nili mpe ekawukaka lokola mayi ya Ejipito. 6 Yawe atonga ndako na Ye kati na Lola mpe atia miboko na yango na mabele; abengaka mayi ya ebale monene mpe asopaka yango na etando ya mabele. Kombo na Ye ezali: Yawe. 7 Bino bana ya Isalaele, boni, bokokani te na bato ya mokili ya Kushi? » elobi Yawe. « Boni, nabimisaki te Isalaele wuta na Ejipito, bato ya Filisitia wuta na Kreti, bato ya Siri wuta na Kiri? 8 Solo, miso ya Nkolo Yawe ezali kotala bokonzi ya masumu; nakobebisa mpe nakolongola yango na mabele. Nzokande, nakobebisa te libota mobimba ya Jakobi, » elobi Yawe. 9 « Pamba te nakopesa mitindo mpe nakoningisa libota ya Isalaele kati na bikolo nyonso ndenge bayungolaka ble; bongo ata mbuma moko te ya moke ekokweya na se. 10 Bato nyonso ya masumu kati na bato na Ngai bakokufa na mopanga, ba-oyo nyonso balobaka: ‹ Pasi ekotikala te kozwa to kokomela biso! › 11 Na mokolo wana, nakotonga lisusu ndako ya Davidi oyo ekweya, nakobamba madusu na yango, nakotelemisa lisusu bamir na yango oyo ebukana mpe nakotonga yango lisusu ndenge ezalaka kala, 12 mpo ete bakoka kozwa ndambo ya mokili ya Edomi oyo etikalaki, mpe ya bikolo nyonso oyo babengamaka na Kombo na Ngai, » elobi Yawe oyo asalaka makambo wana nyonso. 13 « Mikolo ezali koya, » elobi Yawe, « mikolo oyo mosali bilanga akobuka bambuma na yango noki, mpe moloni elanga ya vino akokamola vino noki. Vino ya sika ekobota na bangomba milayi mpe ekosopana na bangomba mikuse nyonso. 14 Nakozongisa Isalaele, bato na Ngai, oyo bakendeki na bowumbu, mpe bakotonga lisusu bingumba oyo ebebisamaki mpe bakovanda kati na yango. Bakolona banzete ya vino mpe bakomela vino na yango, bakolona bilanga mpe bakolia bambuma na yango. 15 Nakolona bango na mabele na bango moko, mpe bakotikala kopikola bango lisusu te na mabele oyo napesaki bango, » elobi Yawe, Nzambe na yo.

Abidiasi

1 Emoniseli ya mosakoli Abidiasi. Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na tina na Edomi: « Toyoki sango moko kowuta na Yawe; mpe ntoma moko atindami na bikolo mpo na koloba: ‹ Botelema. Tokende kobundisa Edomi. › **2** Tala, nakokomisa yo moke kati na bikolo, mpe okosambwa makasi. **3** Lolendo ya motema na yo ekosaki yo, yo movandi ya madusu ya mabanga, yo oyo otonga ndako na yo na basonge ya bangomba mpe omilobelaka: ‹ Nani akokweyisa ngai na se? › **4** Ata soki omati likolo makasi lokola mpongo mpe otongi zala na yo kati na minzoto, nakokweyisa yo longwa kuna kino na se, » elobi Yawe. **5** « Soki miyibi to babebisi babimeli yo na butu, likama ya ndenge nini ezali kozela yo? Boni, bakozwa kaka biloko oyo bazali na yango posa te? Soki bato oyo babukaka bambuma ya vino bayei epai na yo, boni, bakotika ata ndambo ya maboke ya vino? **6** Kasi tala ndenge babimeli Ezawu! Babotoli ye biloko na ye ya motuya oyo ebombama! **7** Bikolo nyonso oyo osalaki elongo na yango boyokani ekobengana yo na mokili na yo; baninga na yo bakokosa yo, bakokonza yo. Ba-oyo bazalaki kolia lipa na yo bakotiela yo motambo. Kasi yo, okoyeba yango te mpo ete okozala lisusu na mayele te. **8** Na mokolo wana, » elobi Yawe, « nakoboma bato ya bwanya ya Edomi mpe nakolongola bato ya mayele na etuka ya bangomba ya Ezawu. **9** Temani, basoda na yo ya mpiko bakolenga na somo, mpe bavandi nyonso ya bangomba ya Ezawu bakokufa na mopanga! **10** Mpo na mabe oyo osalaki Jakobi, ndeko na yo, okotonda na soni okobebisama mpo na libela. **11** Ozalaki kotala kaka bongo tango bato mosusu bazalaki kokende mpe komema bozwi na ye nyonso. Mpe tango bapaya bakotaki kati na engumba na ye, babetaki zeke mpo na kokabola bomengo ya bitumba ya Yelusalemi. Yo mpe osalaki kaka lokola bango. **12** Nzokande, osengelaki te kosepela komona pasi ya ndeko na yo to kosepela komona kobebisama ya bato ya Yuda to mpe kosala lofundu na mokolo ya pasi na bango. **13** Osengelaki te kokota na engumba ya bato na Ngai na mokolo ya pasi na bango to kosepela komona kobebisama na bango to mpe kobotola bozwi na bango nyonso na mokolo oyo bazalaki na pasi makasi. **14** Osengelaki te kotelema na esika oyo banzela ekutana mpo na koboma bato na bango, oyo bazalaki kokima pasi to mpe kokaba na maboko ya banguna bato na bango, oyo babikaki na mokolo oyo bazalaki na pasi makasi. **15** Mokolo ya Yawe ekomi pene mpo na bikolo nyonso. Bakosala yo kaka makambo oyo yo osalaki, bongo mabe oyo osalaki ekozongela yo. **16** Ndenge ozalaki komela na likolo ya ngomba na Ngai ya bule, ndenge wana mpe bikolo bakokoma komela tango nyonso; bakomela, bakomela lisusu koleka mpe bakosila lokola nde batikala kozala te. **17** Kasi bato oyo bakobika bakokimela na ngomba Siona; ngomba yango ekokoma lisusu bule, mpe bato ya Jakobi bakozongela lisusu libula na bango. **18** Bato ya Jakobi bakokoma lokola moto, libota ya Jozefi ekokoma lokola lolemo ya moto. Kasi libota ya Ezawu ekokoma lokola matiti, bongo moto ya libota ya Jakobi mpe ya Jozefi ekozikisa yango. Boye, kati na bana ya Ezawu, moto ata moko te akotikala na bomoi, » elobi Yawe. **19** Bato oyo bakowuta na Negevi bakovanda na etuka ya bangomba ya Ezawu, mpe ba-oyo bavandaka na etando ya se ya lubwaku bakozwa mokili ya bato ya Filisitia. Bakozwa etuka ya Efrayimi mpe ya Samari, mpe bato ya Benjame bakozwa Galadi. **20** Bato ya Isalaele oyo bazalaki na bowumbu bakozwa mokili ya bato ya Kanana kino na Sarepita; bongo bato ya Yelusalemi oyo bazalaki na bowumbu na Sefaradi bakozwa bingumba ya Negevi. **21** Babikisi bakomata na ngomba Siona mpo na koyangela bangomba ya Ezawu, mpe Yawe akokoma Mokonzi.

Yona

1 Yawe alobaki na Yona, mwana mobali ya Amitayi: **2** — Telema, kende na Ninive, engumba monene, mpe kebisa bato na yango, pamba te mabe na bango ekomi kino epai na ngai. **3** Yona atelemaki. Kasi mpo na kokima mosika na Yawe, akendeki na Tarsisi, akitaki na libongo ya Jafa mpe akutaki kuna masuwa moko oyo ezalaki kokende na Tarsisi. Sima na ye kofuta mbongo mpo na mobembo, akotaki na masuwa yango mpo na kokende na Tarsisi, mosika na Yawe. **4** Kasi Yawe atindaki mopepe makasi na likolo ya ebale monene, mpe mopepe yango ememaki mbonge oyo ekomaki pene ya kozindisa masuwa. **5** Bato oyo basalaka na masuwa bakomaki kobanga, mpe moto na moto akomaki kobelela nzambe na ye; babwakaki biloko nyonso oyo bazalaki na yango na ebale monene mpo na kokomisa masuwa pepele. Kasi Yona akitaki na kobe ya masuwa mpe, kuna, alalaki pongi ya makasi. **6** Mokumbi masuwa apusanaki pene ya Yona mpe alobaki na ye: — Ndenge nini okoki penza kolala pongi boye? Telema mpe belela nzambe na yo, tango mosusu akoki koyokela biso mawa mpo ete tokufa te. **7** Bato oyo basalaka na masuwa bamilobelaki bango na bango: « Boya! Tobeta zeke mpo toyeba moto oyo azali kobendela biso pasi oyo. » Babetaki zeke, mpe zeke yango ekweyaki epai ya Yona. **8** Batunaki ye: — Yebisa biso nani azali kobendela biso pasi oyo? Osalaka nini? Owuti wapi? Mboka na yo nini, mpe ozali moto ya ekolo nini? **9** Yona azongisaki: — Nazali Mo-Ebre, nasambelaka Yawe, Nzambe ya Lola, oyo akela bibale mpe mokili. **10** Ayebisaki bango ete azali kokima mosika na Yawe. Boye bato yango babangaki makasi; batunaki ye: — Eloko nini osalaki kuna? **11** Lokola ebale ezalaki kotomboka makasi penza, batunaki ye lisusu: — Tosala yo nini mpo ete ebale evanda kimia mpe etika kotungisa biso? **12** Azongiselaki bango: — Bokamata ngai mpe bobwaka ngai na ebale monene, mpe yango ekovanda kimia, pamba te nayebi malamu ete ezali mpo na ngai nde mopepe makasi oyo etelemeli bino. **13** Bato yango bamipesaki nanu na koluka nkayi, na makasi na bango nyonso, mpo na komema masuwa na mokili, kasi balongaki te, pamba te mopepe etelemelaki bango makasi. **14** Bongo, babelelaki Yawe: « Oh Yawe, tobondeli Yo, koboma biso te likolo ya moto oyo. Kotika te ete makila ya moto oyo asali mabe te etangama na mito na biso. Pamba te ezali solo Yo Yawe nde osali oyo olingaki. » **15** Boye, bakamataki Yona mpe babwakaki ye na ebale monene; mpe mbala moko, ebale monene oyo etombokaki makasi evandaki kimia. **16** Babangaki mpe bayokaki somo makasi liboso ya Yawe; babonzelaki Ye bambeka mpe bapesaki Ye bilaka. **17** Yawe atindaki mbisi moko ya monene komela Yona. Boye Yona asalaki kati na libumu ya mbisi yango mikolo misato mpe babutu misato.

2 Wuta na libumu ya mbisi, Yona asambelaki Yawe, Nzambe na ye. **2** Alobaki: « Kati na mawa na ngai, nabelelaka Yawe, mpe ayanolaka ngai. Wuta kati na mboka ya bakufi, nasengaka lisungi, mpe ayokaka ngai. **(Sheol h7585)** **3** Obwakaki ngai kati na libulu ya molili makasi, kati na mozindo ya ebale monene epai wapi mayi ezingeli ngai mpe bambonge na yo nyonso ekweyeli ngai. **4** Nazali komilobela: ‹ Obengani ngai mosika na miso na Yo; nzokande ngai nazali kokoba kotalela Tempelo na Yo ya bule. › **5** Nazindi kino na kingo, mayi ya libulu ya molili makasi ezingeli ngai, matiti ya ebale ekangani-kangani zingazinga ya moto na ngai. **6** Nazindi kino na esika oyo ngomba ebandaka, mabele esili kokanga bikangelo na yango sima na ngai mpo na libela. Kasi Yo Yawe, Nzambe na ngai, obimisi ngai ya bomoi wuta na libulu ya mozindo. **7** Wana nakomi pene ya kobungisa elikya, nakanisi Yo, Yawe, mpe libondeli na ngai emati kino epai na Yo, kino na Tempelo na Yo ya bule. **8** Bato oyo bakangamaka na banzambe ya bikeko ezanga tina babungisaka bolingo oyo Nzambe alingaka bango. **9** Kasi ngai, na koyembaka nzembo ya matondi, nalingi kobanda kobonzelaka Yo bambeka mpe kokokisaka bilaka oyo nazali kopesa, pamba te lobiko ezali ya Yawe. » **10** Mpe Yawe apesaki mitindo na mbisi, mpe mbala moko, mbisi esanzaki Yona na mokili.

3 Yawe alobaki na Yona na mbala ya mibale: **2** — Telema, kende na Ninive, engumba monene, mpe sakola kuna maloba oyo nakopesa yo. **3** Yona atosaki Liloba na Yawe; atelemaki mpe akendeki na Ninive. Nzokande Ninive ezalaki engumba moko ya monene na miso ya Nzambe; esengelaki kosala mikolo misato mpo na kosilisa kotambola kati na yango. **4** Yona abandaki mosala na ye, atambolaki mokolo mobimba kati na engumba; azalaki kosakola: — Etikali mikolo tuku minei mpo ete engumba ya Ninive ebebisama nye! **5** Bato ya Ninive bandimelaki Nzambe; bazwaki mokano ya kokila bilei mpe ya kolata basaki, kobanda na oyo aleki na bozwi kino na oyo aleki na bobola. **6** Tango sango yango ekomaki epai ya mokonzi ya Ninive, atelemaki longwa na kiti na ye ya bokonzi, alongolaki bilamba na ye ya bokonzi, alataki saki mpe amivandisaki na putulu. **7** Apesaki mitindo ete bapanza sango oyo na Ninive: « Na mitindo ya mokonzi mpe ya bakalaka na ye, Epekisami na bato mpe na bibwele, ezala ngombe, meme to ntaba; epekisami kolia biloko nyonso

mpe komela mayi. 8 Tika ete bato mpe bibwele balata basaki, babelela Nzambe makasi. Tika ete moko na moko atika nzela na ye ya mabe mpe mobulu oyo ekangami ye na maboko. 9 Nani ayebi? Tango mosusu Nzambe akobongola makanisi, akolongola kanda mpe akozongisa motema sima mpo ete tokufa te. » 10 Tango Nzambe amonaki makambo oyo basalaki mpe ndenge batikaki banzela na bango ya mabe, abongolaki makanisi na Ye mpe atindelaki bango lisusu te etumbu oyo akanaki kopesa bango.

4 Yona asepelaki na yango ata moke te, asilikaki makasi.
2 Asambelaki Yawe: — Oh Yawe! Ezali te makambo ya boye nde nazalaki komilobela tango nazalaki epai na ngai? Yango wana nasalaki na ngai mobembo na Tarsisi mpo na koluka kokima, pamba te nayebaki malamu ete ozali Nzambe ya ngolu mpe ya mawa, osilikaka noki te mpe otonda na bolingo, obongolaka makanisi na Yo ya kosala bato mabe. 3 Sik'oyo, oh Yawe, kamata na Yo bomoi na ngai; pamba te eleki malamu ete nakufa na ngai, kasi nazala na bomoi te! 4 Kasi Yawe azongiselaki ye: — Boni, okanisi ete ozali kosala malamu ndenge ozali kosilika? 5 Yona abimaki na libanda ya engumba mpe akendeki kovanda na este na yango. Kuna, amitongelaki ndako moko ya matiti mpe avandaki na se ya pio na yango mpo na kozela makambo oyo ekokweyela engumba Ninive. 6 Yawe Nzambe abimisaki nzete moko mpe akolisaki yango mpo na kopesa pio na moto ya Yona mpe kokitisa ye motema. Nzete yango esepelisaki Yona makasi. 7 Kasi na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Nzambe abimisaki mwa nyama moko oyo eliaka banzete; bongo eliaki nzete yango, mpe nzete yango ekawukaki. 8 Tango moyi ebimaki makasi, Nzambe atindaki mopepe ya este oyo epesaki molunge makasi. Moyi ebetaki moto ya Yona makasi. Yona alembaki nzoto, asengaki kokufa; alobaki: — Eleki malamu ete nakufa na ngai, kasi nazala na bomoi te! 9 Nzambe alobaki na Yona: — Okanisi ete ozali kosala malamu ndenge ozali kosilika mpo na nzete oyo? Yona azongisaki: — Ezali se bongo. Nazali kosala malamu ndenge nazali kosilika kino kosenga kufa na ngai. 10 Yawe alobaki: — Oyoki pasi na motema mpo na nzete oyo omoneli ata pasi te mpe okolisi te, oyo ekoli kaka na butu moko mpe ekawuki na butu oyo elandi! Oyokeli yango mpe mawa! 11 Bongo ndenge nini Ngai nayoka motema pasi te mpo na Ninive, engumba monene, oyo ezali na bato koleka nkoto nkama moko na tuku mibale oyo bayebi te kokesenisa makambo mabe mpe makambo malamu, mpe ezali na ebele ya bibwele?

Mishe

1 Yawe alobaki na Mishe, moto ya mboka Moresheti, na tango Yotami, Akazi mpe Ezekiasi bazalaki, moko sima na mosusu, bakonzi ya Yuda: ezalaki emoniseli oyo Mishe azwaki na tina na Samari mpe Yelusalemi. **2** Bino nyonso, bikolo, boyoka! Mabele elongo na nyonso oyo ezali kati na yo, botia matoyi mpe boyoka! Nkolo Yawe azwi bino na likambo; Yawe akosambisa bino wuta na Ndako na Ye ya bule! **3** Tala, Yawe azali koya wuta na Ndako na Ye, azali kokita, azali kotambola na likolo ya bangomba ya mabele. **4** Na se ya matambe na Ye, bangomba ezali kopasuka, mabwaku ezali kopanzana ndenge mafuta eyandukaka na moto, ndenge mayi ya mvula etiolaka na lombangu na mipanzi ya bangomba. **5** Mpo na nini nyonso wana? Ezali mpo na mabe ya Jakobi, mpo na masumu ya libota ya Isalaele. Nani atindikaki Jakobi na kosala mabe? Boni, ezali Samari te? Nani asalaki ete bisambelo ya likolo ya bangomba ezala kati na Yuda? Boni, ezali Yelusalemi te? **6** « Nakokomisa Samari mopiku ya mabanga; bakokoma kosala bilanga ya vino kuna. Nakobwaka mabanga na yango na lubwaku, nakosala ete miboko na yango etikala polele. **7** Banzambe na bango nyonso ya bikeko ekopanzana, makabo nyonso ya mbindo oyo bapesaka epai ya banzambe na bango ya bikeko ekobwakama na moto. Nakobebisa banzambe nyonso ya bikeko ya Samari mpo ete esalemaki na lifuti ya mbindo ya ekobo ya bule, mpe mpo ete basalela yango lisusu te lokola lifuti ya ekobo mosusu ya bule. » **8** Yango wana, nakolela mpe nakosala matanga, nakotambola makolo ngulu mpe bolumbu, nakoganga lokola mbwa ya zamba mpe nakolela lokola maligbanga. **9** Pamba te bokono ya Samari esilaka te; pota na yango ezwi mpe mokili ya Yuda, ezali kopusana kino na ekuke ya bato na ngai, kino kutu na yango moko Yelusalemi. **10** Boloba yango te kati na engumba Gati, bolela te! Bato ya Beti-Leafra, bomipakola pululu! **11** Bato ya engumba Shafiri, botambola bolumbu mpe boyoka soni! Bato ya mboka Tsanani bakobima lisusu na engumba na bango te, bato ya Beti-Atseli bazali na matanga; boye balongoli lisungi na bango epai na yo. **12** Bato ya etuka ya Meroti bazali kolenga na somo mpo na bolamu na bango, pamba te Yawe atindi pasi ya makasi kino na ekuke ya Yelusalemi. **13** Bino bavandi ya engumba Lakishi, bokangisa bampunda mpe bashar na bino! Bino nde bomemisaki Siona, mboka kitoko, masumu; pamba te bamonaki masumu ya Isalaele kati na bino! **14** Yango wana, bokopesa na Moresheti mokanda oyo elakisi ete bokabwani na ye na libala. Engumba Akizibi ezali kokosa bakonzi ya Isalaele. **15** Bino bavandi ya Maresha, nakotindela bino monguna moko mpo ete aya kobundisa bino; lokumu ya Isalaele ekokima na engumba Adulami. **16** Bomikokola suki na mito mpo na bana na bino ya mibali oyo bolingaka, ndenge esalemaka na matanga. Bomikokola suki na mito mpe botikala mabandi lokola mpongo, pamba te bakomema bango na bowumbu mosika na bino.

2 Mawa na bato oyo babongisaka kosala mabe, oyo bakanisaka kosala bato mabe na bambeto na bango! Bakokisaka yango na tongo, pamba te bazali na makoki ya kosala yango. **2** Soki baluli bilanga ya moto, bazwaka yango na makasi; soki baluli ndako ya moto, babotolaka yango; bakangaka mokolo ndako mpe biloko na ye ya ndako mpe babotolaka moto libula na ye. **3** Mpo na yango, Yawe alobi: « Nazali kobongisa mabe mpo na ekolo ya lolenge oyo: ekozala pasi moko oyo bakokoka komibikisa na yango te. Bakokoka lisusu kotambola na lolendo te, pamba te ekozala tango ya pasi makasi. **4** Na mokolo wana, bakosambwisa bino; mpo na kotiola bino, bakobanda koyembela bino banzembo oyo: ‹ Tobebisami penza mobimba! Libula ya bato na ngai ekabwani! Abotoli yango na maboko na ngai mpe akabi bilanga na biso epai ya banguna na biso. › » **5** Yango wana, moko te kati na bino akotikala na lisanga ya Yawe mpo na kokabola mabele na zeke. **6** Basakoli na bango bazalaki koloba: « Kosakola te, kosakola makambo ya boye te! Pasi ekokomela biso te. » **7** Oh libota ya Jakobi, makambo ya boye esengeli solo kolobama? « Boni, Molimo na Yawe atomboki mpo ete asala makambo ya boye? Maloba na Ye ezali ya boboto te mpo na moto oyo atambolaka alima? » **8** Na mikolo eleki, bozalaki komona bato na ngai lokola banguna. Bolongolaki bato oyo bazalaki koleka na kimia bilamba ya talo na mawa te, lokola bato oyo bawuti bitumba; **9** bobenganaki basi ya bato na ngai longwa na bandako na bango ya kitoko, bolongolaki mpo na libela mapamboli na ngai kati na bana na bango. **10** Botelema mpe bokende! Awa ezali esika na bino ya kopema te, pamba te ezali mbindo, ebebisami makasi penza, mpe elikya ya kobonga ezali lisusu te. **11** Soki mokosi moko to moto moko ya lokuta ayei koloba: « Nakosakola mpo na yo; » bongo moto yango azali na se ya milangwa ya vino to ya masanga mosusu ya makasi, moto ya boye asengeli kaka kozala mosakoli ya bato ya lolenge na ye. **12** Oh bakitani ya Jakobi, nakosangisa bino nyonso, nakosangisa batikali nyonso ya Isalaele. Nakosangisa bango lokola bameme kati na lopango, lokola bibwele kati na etando na yango ya kolia matiti. Makelele oyo ekoyokana kuna ekozala makelele ya bato ebele. **13** Moto oyo apasolaka nzela akotambola liboso

na bango. Bakolekela na nzela oyo bapasoli, bakolekela na nzela ya ekuke mpe bakobimela na nzela yango. Mokonzi na bango akotambola liboso na bango, Yawe akozala liboso na bango.

3 Boye, nalobaki: « Boyoka, bino bakambi ya libota ya Jakobi, bino batambolisi ya libota ya Isalaele! Ezali bino te bato bosengeli koyeba malamu mibeko? **2** Nzokande, ezali bino bato bozali koboya bolamu mpe bozali kolinga mabe. Bozali kolongola poso ya nzoto ya bato ya libota na ngai, bozali kolongola misuni na bango mpe kobuka mikuwa na bango. **3** Bozali kodunda misuni ya bato ya libota na ngai, bozali kolongola bango poso ya nzoto mpe kobuka mikuwa na bango. Bozali kokata bango mike-mike lokola misuni oyo bakalingaka to oyo batokisaka na nzungu. » **4** Yango wana, tango bakobelela Yawe, akoyanola bango te. Na tango wana, akobombela bango elongi na Ye likolo ya mabe na bango nyonso oyo basalaki. **5** Tala liloba oyo Yawe alobi mpo na kotelemela basakoli ya lokuta oyo babungisaka bato na ngai nzela: « Soki bapesi bango eloko ya kolia, basakolaka kimia; soki bapesi bango te eloko ya kolia, basakolaka bitumba. **6** Na butu, bokozwa lisusu bimoniseli te. Soki bapesi bango te eloko ya kolia, molili ekozingela bino mpe bokokoka lisusu kosakola te! Moyi ekobimela lisusu basakoli yango te, mpe mokolo ekokoma molili mpo na bango. **7** Bamoni makambo bakotonda na soni, mpe bato oyo balobaka makambo oyo ekoya bakosambwa. Bango nyonso bakobomba bilongi na bango, pamba te Nzambe akoyanola bango te. » **8** Kasi ngai, na nzela ya Molimo na Yawe, natondisami na nguya, na bosembo mpe na mpiko mpo na kobimisa polele mabe ya Jakobi mpe lisumu ya Isalaele. **9** Boyoka maloba oyo, bakambi ya Jakobi mpe batambolisi ya Isalaele, bino oyo bolingaka makambo ya sembo te mpe bobongolaka makambo ya alima, **10** bino oyo botongaka Siona na kosopa makila, mpe Yelusalemi na kosalaka makambo mabe. **11** Bakambi na yango basengaka kanyaka liboso ya kokata makambo, Banganga-Nzambe na yango basengaka misolo liboso ya koteya, mpe basakoli na yango basengaka mbongo liboso ya kosakola. Nzokande, babombamaka na sima ya Kombo ya Yawe tango balobaka: « Boni, Yawe azali kati na biso te? Pasi ekoki kokomela biso te! » **12** Yango wana, likolo na bino, bakobalola Siona ndenge babalolaka mabele ya bilanga. Yelusalemi ekokoma liboke ya mabanga, mpe ngomba epai wapi batongaki Tempelo ekokoma ngomba moke oyo ezipami na matiti.

4 Na mikolo oyo ekoya, ngomba ya Tempelo ya Yawe ekolendisama ngwi na songe ya bangomba, ekoleka bangomba mikuse nyonso na molayi, mpe bikolo ekokende kotondana kuna. **2** Bato ya bikolo ebele bakokende kuna mpe bakoloba: « Boya, tomata na ngomba ya Yawe, na Tempelo ya Nzambe ya Jakobi! Akoteya biso banzela na Ye mpo ete tolanda banzela mike na Ye. » Pamba te Mobeko ekowuta na Siona, mpe Liloba na Yawe ekowuta na Yelusalemi. **3** Akozala Mosambisi kati na bikolo ebele, akokata makambo ya kowelana kati na mabota ya nguya, ezala oyo ezalaka mosika. Bakotumba mipanga na bango na moto mpo na kosala bakongo, mpe makonga na bango mpo na kosala bambeli. Ekolo moko te ekotombola lisusu mopanga mpo na kobundisa ekolo mosusu, bato bakoyekola lisusu te kobunda bitumba. **4** Moto nyonso akovanda na kimia kati na bilanga na ye ya vino mpe na se ya nzete na ye ya figi. Moto moko te akobangisa ye, pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde alobi. **5** Ekolo na ekolo ekotambola na kombo ya nzambe na yango, kasi biso tokotambola na Kombo na Yawe oyo azali Nzambe na biso, mpo na libela. **6** « Na mokolo yango, » elobi Yawe, « Nakosangisa libota na Ngai, oyo ezali kotambola tengu-tengu; nakoyamba oyo ezalaki na bowumbu, mosika na Ngai, mpe oyo natiaki pasi likolo na yango. **7** Nakosala ete libota oyo ezali kotambola tengu-tengu ekoma batikali, mpe oyo bazalaki na bowumbu mosika na Ngai, libota ya nguya. Yawe akozala Mokonzi na bango, na ngomba Siona, kobanda na mokolo yango kino libela na libela. **8** Mpo na yo, ndako molayi ya bakengeli bibwele, ngomba ya Siona, mboka kitoko, bakozongisela yo bokonzi na yo ya kala, bakozongisa bokonzi ya Yelusalemi, mboka kitoko. » **9** Sik'oyo, mpo na nini ozali koganga? Boni, ozali lisusu na mokonzi te? Boni, mopesi toli na yo asili kokufa mpo ete pasi ekanga yo lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota? **10** Oh Siona, mboka kitoko, lela lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota! Pamba te sik'oyo, okobima na engumba mpe okovanda kati na zamba, okokende kino na Babiloni; mpe kuna, Yawe akokangola yo na maboko ya monguna na yo. **11** Kasi sik'oyo, bikolo ebele esangani mpo na kotelemela yo; bazali koloba: « Tika ete bosantu ya Siona esambwa mpe miso esepela komona kobebisama na yango! » **12** Kasi bayebi makanisi na Yawe te mpe bazali kososola mabongisi na Ye te, Ye oyo asangisaki bango lokola maboke ya matiti ya ble na etando oyo batutelaka yango. **13** Oh Siona, mboka kitoko, telema mpe tuta ble, pamba te nakopesa yo maseke ya bibende mpe basapato ya bronze, bongo okobuka bikolo ebele mike-mike mpe okopesa bomengo na bango, oyo bazwaki na nzela ya mabe, lokola likabo epai na Yawe, mpe bozwi na bango epai na Mokonzi ya mokili mobimba.

5 Oh engumba oyo elinga bitumba, sangisa basoda na yo,
pamba te bazingeli biso! Bakobeta mokambi ya Isalaele
fimbu na matama. **2** Bongo yo, Beteleemi Efrata, atako
ozali moke kati na bingumba ya Yuda, ye oyo akokonza
Isalaele akowuta kati na yo. Ebandeli na Ye ezala wuta kala
penza, wuta na ebandeli ya tango. **3** Yango wana, Yawe
akosundola Isalaele kino tango mwasi oyo azali na pasi
ya kobota akobota, mpe ndambo ya bandeko na ye, oyo
bakotikala bakozonga epai ya bandeko na bango, bana
ya Isalaele. **4** Akotelema mpe akobatela bibwele na ye na
nguya na Yawe, na lokumu ya Kombo ya Nzambe na ye;
mpe bakovanda na kimia, pamba te sango ya lokumu ya
kombo na ye ekopanzana mokili mobimba. **5** Boye, akozala
kimia na bango! Tango mampinga ya Asiri bakokota na
makasi kati na mokili na biso mpe na bandako na biso,
oyo batonga makasi, tokotindela bango babateli sambo ya
bibwele mpe bakambi mwambe ya bato mpo na kobundisa
bango. **6** Bakokamba mokili ya Asiri mpe ya Nimirodi na
mopanga. Boye, akokangola biso na bokonzi ya mampinga
ya Asiri tango bakokota na makasi na mabele na biso mpe
na bandelo na yango. **7** Batikali ya Jakobi bakozala, kati
na bikolo ebele lokola mamwe oyo ewuti epai na Yawe,
mpe na likolo ya matiti lokola londende oyo ekweyaka na
makasi ya moto te to mpe etalelaka moto te. **8** Batikali ya
Jakobi bakozala kati na mabota, na kati-kati ya bikolo ebele,
lokola nkosi kati na banyama ya zamba, lokola mwana nkosi
kati na etonga ya bameme: tango elekaka kati na etonga
ya bameme, ekangaka mpe epasolaka yango, mpe moto
oyo akoki kokangola yango azalaka te. **9** Tika ete loboko
na yo elonga banguna na yo, mpe bayini na yo nyonso
babebisama nye! **10** « Na mokolo wana, » elobi Yawe, «
nakobebisa bashar mpe bampunda ya mokili na yo, **11**
nakobebisa bingumba ya mokili na yo mpe nakokweyisa
bandako na yo, oyo batonga makasi; **12** nakobebisa misala
na yo nyonso ya kindoki, mpe okotikala lisusu na bato ya
soloka te; **13** nakobebisa banzambe ya bikeko oyo ezali kati
na yo, mpe okofukamela lisusu te bikeko oyo maboko na yo
esilaki kosala; **14** nakobebisa makonzi ya bule ya nzambe
Ashera oyo ezali kati na yo mpe nakobebisa bingumba na
yo. **15** Na kanda na Ngai ya makasi, nakozongisa mabe na
mabe na bikolo oyo etosaki Ngai te. »

6 Boyoka makambo oyo Yawe alobi: « Telema mpe
samba likambo na yo liboso ya bangomba, mpe tika ete
bangomba mikuse eyoka makambo oyo ozali koloba! **2** Bino
bangomba mpe bino miboko oyo eninganaka te, boyoka
likambo oyo Yawe afundeli bato na Ye, pamba te azwi bango
na likambo mpe alingi kosamba na Isalaele. **3** Bino bato na
Ngai, nasali bino penza nini? Boyanola Ngai nanu, nalembisi
bino na likambo nini? **4** Ezali te mpo ete nabimisaki bino na
Ejipito to mpo ete nakangolaki bino na ndako ya bowumbu?
Boni, ezali te mpo ete natindelaki bino Moyize, Aron mpe
Miriami mpo ete bakamba bino? **5** Bato na Ngai, bokanisa
nanu makambo oyo Balaki, mokonzi ya Moabi, akanaki
kosala bino, mpe makambo oyo Balami, mwana mobali ya
Beori, azongiselaki ye. Bokanisa nanu nzela oyo botambolaki
longwa na Sitimi kino na Giligali mpo ete bokoka kondima
ata misala ya bosembo ya Yawe. » **6** Eloko nini penza tokoki
komema epai na Yawe mpo na kofukama liboso ya Nzambe-
Oyo-Aleki-Likolo? Boni, tomema bambeka ya kotumba to
bana ngombe ya mibali ya mobu moko? **7** Yawe akosepela
solo soki tomemeli Ye minkoko ya bameme ya mibali to
soki topesi Ye mafuta ebele lokola mayi ya ebale? Boni,
topesa solo bana na biso ya liboso mpo ete tozwa bolimbisi
masumu na biso? Boni, topesa bana na biso ya mibali
oyo bawuti na mikongo na biso mpo ete akoka kolongola
masumu na biso? **8** Oh moto, bateyaki yo makambo oyo
ezali malamu. Mpe tala makambo oyo Yawe azali kosenga
epai na yo: Tambola na bosembo, linga boboto mpe tambola
elongo na Nzambe na yo na komikitisa. **9** Boyoka! Yawe
azali kobelela na engumba! Kotosa Kombo na Ye, yango
nde kozala na bwanya. Boyoka sango ya etumbu na bino na
monoko na Ye oyo atindi yango! **10** Oh libota ya mobulu,
boni, nasepela penza komona bomengo na bino, oyo bosili
kozwa na nzela ya mabe, Efa ekoka te oyo elakelama mabe?
11 Boni, nazanga penza kopesa etumbu epai ya moto oyo
asalelaka kilo ya lokuta, mpe oyo azali na libenga etonda na
bimekelo kilo ya lokuta? **12** Bazwi ya libota oyo batondi na
kanza, bato ya libota oyo batondi na lokuta, mpe mosala
ya bibebu na bango ezali kaka kokosa. **13** Yango wana,
Ngai nakobeta yo na nzela ya pasi mpe nakobebisa yo mpo
na masumu na yo. **14** Okolia, kasi okotonda te, pamba te
nzala makasi ekokota na ndako na yo. Okosala ekonzo,
kasi okobatela eloko moko te, pamba te nakokaba yango na
mopanga. **15** Okolona bilanga, kasi okobuka bambuma te;
okokamola bambuma ya olive, kasi okomipakola mafuta
na yango te; okokamola bambuma ya vino, kasi okomela
masanga na yango te. **16** Lokola obatelaki malako ya Omiri
mpe osalaki misala nyonso ya mabe ya ndako ya Akabi,
nakokaba yo mpo ete obebisama, nakokaba bato na yo mpo
ete batiolama; bongo bokolata soni ya libota na Ngai.

7 Tala, mawa na ngai! Nakomi lokola moto oyo azali koluka
kobuka bambuma na eleko ya elanga, na tango oyo
bazongelaka kobuka bambuma ya vino oyo etikalaka. Kasi
ezali ata na liboke moko te ya bambuma ya vino ya kolia to

mbuma ata moko te ya figi ya sika oyo nasepelaka kolia. **2** Bayengebene batikali lisusu te na mokili, moto ya sembo azali lisusu te; bato nyonso bakomi kaka koluka nzela ya kosopa makila, mpe moto na moto azali kotiela ndeko na ye motambo. **3** Maboko na bango eyebi penza kosala makambo mabe, bakambi mpe basambisi na bango bakomi koluka kanyaka; bongo bato ya makasi bazali kosala makambo nyonso oyo balingi, bayokanaka mpo na kosala bato mabe. **4** Moto oyo aleki malamu kati na bango azali lokola nzube, moto oyo aleki sembo azali mabe koleka liboke ya basende. Mokolo oyo bakengeli na yo basakolaki ekokisami, mokolo oyo Yawe ayei kopesa yo etumbu. Sik'oyo, ekomi tango na bango ya koyoka soni. **5** Botia motema te epai ya bazalani na bino, botia elikya te epai ya baninga na bino ya motema. Ezala liboso ya mwasi oyo alalaka na tolo na yo, keba na maloba oyo ezali kobima na monoko na yo. **6** Pamba te mwana mobali azali koyokisa tata na ye soni, elenge mwasi azali kotelemela mama na ye, mwasi ya libala azali kotelemela mama-bokilo na ye; bongo monguna ya moto, ezali kaka moto ya libota na ye. **7** Kasi mpo na ngai, nakotia elikya na ngai epai na Yawe, nakotalela Nzambe, Mobikisi na ngai; Nzambe na ngai akoyoka ngai. **8** Oh banguna na ngai, boseka ngai te! Ata soki nakweyi, nakotelema kaka. Ata soki navandi kati na molili, Yawe azali pole na ngai. **9** Lokola nasalaki masumu liboso ya Yawe, nakomema mokumba ya kanda na Ye kino tango akozwa likambo na ngai na maboko mpe akolongisa ngai. Akobimisa ngai na pole, mpe nakomona bosembo na Ye. **10** Bongo monguna na ngai akomona yango mpe akoyoka soni makasi, ye oyo azalaki koloba na ngai: « Wapi Yawe, Nzambe na yo? » Miso na ngai ekomona ndenge akokweya mpe ndenge bakonyata ye lokola potopoto ya nzela. **11** Mokolo ya kotonga lisusu bamir na yo ekoya; ezali mokolo wana nde bandelo ya mokili na yo ekopusama lisusu mosika. **12** Na mokolo wana, bato ebele bakoya epai na yo longwa na mokili ya Asiri mpe na bingumba ya Ejipito, ata longwa na mokili ya Ejipito kino na ebale Efrate, longwa na ebale monene moko kino na mosusu, longwa na ngomba moko kino na mosusu. **13** Mokili ekobebisama likolo ya bato wana, likolo ya bizaleli na bango ya mabe. **14** Kamba bato na Yo na lingenda na Yo ndenge mobateli bibwele asalaka! Pamba te bazali bameme ya libula na Yo, oyo ezali lokola kotelengana yango moko kati na zamba, na etando moko ya kitoko. Tika ete elia na bilanga ya Bashani mpe ya Galadi ndenge ezalaki kolia na tango ya kala. **15** Nakomonisa yo makambo ya kokamwa lokola na tango obimaki na Ejipito. **16** Bato ya bikolo ya bapaya bakomona yango mpe bakoyoka soni; ata soki bazali na nguya ya ndenge nini, bakozanga maloba, mpe matoyi na bango ekokangama. **17** Bakolia mabele lokola nyoka, mpe lokola banyama oyo etambolaka na libumu; bakobima na somo wuta na madusu epai wapi bazalaki kobombama, bakoya epai na Yawe, Nzambe na biso, na kolenga. **18** Nzambe nini akokani na Yo, Yo oyo olimbisaka masumu ya bato mpe obosanaka mabe ya batikali kati na libula na Yo? Okangelaka bato kanda mpo na libela te, kasi osepelaka kotalisa bango ngolu. **19** Solo, okoyokela biso lisusu mawa, matambe na Yo ekonyata masumu na biso, mpe okobwaka mabunga na biso nyonso kati na bozindo ya ebale monene. **20** Okomonisa Jakobi bosembo na Yo, mpe Abrayami, bolamu na Yo, ndenge olapaki ndayi epai ya batata na biso na tango ya kala.

Naumi

1 Lisakoli na tina na engumba Ninive. Buku ya emoniseli
ya Naumi, moto ya engumba Elikoshi. **2** Yawe azali
Nzambe oyo atonda na zuwa, oyo azongisaka mabe na
mabe. Yawe azongisaka mabe na mabe mpe atombokaka
makasi. Yawe azongisaka mabe na mabe epai ya banguna
na Ye, akangelaka bayini na Ye kanda makasi. **3** Yawe
asilikaka noki te, mpe nguya na Ye ezali monene. Yawe
atikaka te moto oyo asali mabe lokola nde asali na ye mabe
te, kasi apesaka etumbu na moto oyo asali mabe. Yawe
apasolaka nzela na Ye kati na ekumbaki, kati na mopepe
makasi. **4** Agangelaka ebale monene mpe akawusaka
yango, akawusaka bibale nyonso. Etuka ya Bashani mpe ya
Karimeli esili nyonso kokawuka, mpe matiti nyonso ya Libani
esili kokawuka. **5** Bangomba milayi eninganaka liboso na Ye,
mpe bangomba mikuse epanzanaka. Mabele, mokili mpe
bavandi na yango balengaka liboso na Ye. **6** Nani akoki solo
kotelema liboso na Ye soki asiliki? Nani akoki solo kobika
soki kanda na Ye epeli? Mpo ete kanda na Ye epanzanaka
lokola moto, bongo mabanga ebukanaka liboso na Ye. **7**
Yawe azali malamu, azali ebombamelo ya solo na tango
ya pasi mpe abatelaka bato nyonso oyo batiaka elikya na
Ye. **8** Akobebisa engumba na Ye nyonso na mpela mpe
akobengana banguna na Ye kino kati na molili. **9** Likita ya
ndenge nini bakoki kosalela Yawe? Azali Ye oyo asilisaka
makambo nyonso; pasi ekoya lisusu te. **10** Bakokoma
lokola bato oyo bazali kati na banzube, lokola bato oyo
balangwe masanga ya vino; bakozikisama nye lokola matiti
ya kokawuka. **11** Ezali kati na yo Ninive nde moto oyo azali
na mabongisi mabe mpo na kotelemela Yawe mpe azali na
batoli ya mabe abimi. **12** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Ata
banguna na bino bazali ebele mpe makasi, bakosila kokufa
mpe kolimwa. Oh mokili ya Yuda, soki nasambwisaki yo,
nakosala yango lisusu te. **13** Nakobuka ekangiseli na bango,
oyo ezali na kingo na yo mpe nakolongola yo na minyololo.
» **14** Kasi Yawe azwi mokano oyo mpo na yo: « Okotikala
kozwa lisusu bakitani te oyo bakobatela kombo na yo na
bokonzi. Nakolongola kati na tempelo na yo banzambe na
yo ya bikeko mpe bikeko nyonso oyo basala na bibende
balekisa na moto. Nazali kobongisela yo kunda, pamba te
ozali na yo pamba. » **15** Botala kuna na bangomba makolo
ya momemi sango malamu: amemi sango ya kimia! Oh
mokili ya Yuda, sepela na bafeti na yo mpe kokisa ndayi na
yo; pamba te wuta sik'oyo, moto mabe moko te akokota
lisusu epai na yo; pamba te bango nyonso bakobebisama
nye.

2 Tala, mobebisi azali koya kosala yo mabe! Batela malamu
bandako na yo batonga makasi, kengela nzela na yo,
bongama mpo na bitumba mpe sangisa bato na yo. **2**
Yawe akozongisa lisusu nkembo ya Jakobi mpe ya Isalaele,
atako babebisaki mpe bapanzaki mokili na bango, mpe
atako babebisaki bilanga na bango ya vino. **3** Banguba
mpe bilamba ya basoda na bango ezali ya langi ya motane;
bibende ya bashar na bango ezali kongenga na mokolo oyo
babongisi mpo na bitumba, mpe makonga basala na nzete
ekomi kotambola bipai na bipai. **4** Bashar ezali kokota na
elulu na nzela, ezali kokende mpe kozonga na bisika oyo
bato ebele bakutanaka; ezali komonana lokola koni oyo
ezali kopela moto, ezali kotambola na bangambo nyonso
lokola mikalikali. **5** Abengi basoda na ye nyonso ya mpiko.
nzokande, na nzela na bango, bazali kotepatepa, bazali
kokende na lombangu pene ya mir. **6** Bikuke ya ebale
efungwami, mpe ndako na ye ya bokonzi ebukani. **7** Ekatami
ete engumba wana ekokende na bowumbu mpe bakomema
yango mosika penza; basali na yango ya basi bakolela
lokola bibenga mpe bakomibeta batolo likolo ya pasi. **8** Na
kala, engumba Ninive ezalaki lokola liziba ya mayi. Kasi tala
yango lelo oyo: etoboki mpe ekomi kobimisa mayi! Bazali
kobelela: « Botelema! Botelema! » Kasi ata moto moko te
azongi lisusu kuna. **9** Bobotola wolo mpe palata na yango
na makasi, pamba te bomengo na yango ezali penza mingi
koleka mpe etonda na biloko ya motuya. **10** Bakoteli yango,
bapanzi yango, babotoli na makasi biloko na yango ya talo!
Mitema ebukani, mabolongo ekomi kolenga, mpe banzoto
etondi na somo. **11** Wapi sik'oyo libulu epai wapi bankosi
ezalaki kobokola bana na yango? Wapi sik'oyo libulu epai
wapi nkosi ya mwasi elongo na bana na yango ezalaki
kotambola na somo ata moke te? **12** Nkosi ebomi banyama
ebele mpo ete epesa yango lokola bilei epai ya bana na
yango, ekangi nyama ya kolia mpo na mwasi na yango,
bongo etondisi libulu na yango na banyama oyo ebomi mpe
na misuni. **13** « Nakotombokela yo, » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga; « nakozikisa bashar na yo na moto, mpe
mopanga ekoboma bana ya nkosi na yo. Nakobotola yo
misuni nyonso awa na se; boye mongongo ya batindami na
yo ekotikala koyokana lisusu te. »

3 Mawa na engumba oyo mosala na yango kosopa makila
ya bato, engumba oyo etonda na makambo ya lokuta mpe
na moyibi, engumba oyo ezangaka te koboma bato! **2** Tango
nyonso, kaka makelele ya bafimbu, makelele ya bapine:
bampunda ezali kopumbwa, mpe bashar ezali koningana.
3 Basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda bazali
kotambola-tambola, mipanga ezali kongenga, makonga ezali

koleka-leka lokola mikalikali! Bato bazali kozoka, kokufa ebele penza! Bongo bibembe elali-lali bisika nyonso, mpe makolo ya bato ekomi kotuta bibembe tango bazali kotambola. **4** Makambo oyo nyonso esalemi likolo ya makambo ya nkele ya engumba oyo etonda na kindumba, engumba ya kitoko makasi kasi etonda na misala ya soloka, engumba oyo epengwisaka bikolo na nzela ya kindumba na yango mpe epengwisaka bato na nzela ya misala na yango ya soloka. **5** « Natombokeli yo, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga; « nakotombola yo elamba kino na elongi, nakolakisa bolumbu na yo na miso ya bikolo mosusu mpe nakoyokisa yo soni na miso ya bamboka nyonso. **6** Nakobwakela yo bosoto, nakosambwisa yo mpe nakokomisa yo eloko ya maseki. **7** Bato nyonso oyo bakomona yo bakokima mpe bakoganga: ‹ Engumba Ninive ebebisami boye! Nani akoyokela yango mawa? › » **8** Boni, okanisi ete ozali kitoko koleka engumba Tebesi oyo ezalaka pembeni ya ebale Nili mpe ezingelama na mayi, bongo ebale ebatelaka yango mpe mayi ezalaka lokola mir oyo ebombaka yango? **9** Makasi na yango ezalaki kowuta na Kushi mpe na Ejipito; bato ya Puti mpe ya Libi bazalaki kosunga yango. **10** Nzokande, yango mpe ekweyaki, mpe bamemaki bato na yango na bowumbu. Bakataki-kataki na biteni bana na bango na babalabala nyonso, babetaki zeke mpo na kopona bato na yango ya lokumu mpo ete bamema bango na bowumbu, mpe bakangaki bakambi na yango minyololo. **11** Yo mpe okokoma lokola moto oyo alangwe masanga, yo mpe okoluka ekimelo mpo na kokima banguna na yo. **12** Bandako na yo nyonso, oyo batonga makasi ezali lokola banzete ya figi etonda na bambuma ya liboso ekomela; soki kaka bameki koningisa yango, bambuma ekweyaka kino na monoko ya moto ya lokoso. **13** Tala malamu mampinga na yo, balemba lokola basi; bikuke ya mokili na yo ezali polele liboso ya banguna na yo, pamba te moto ezikisi bikangelo na yango. **14** Bino bato ya engumba oyo, bomitokela libela mayi mpo ete bakozingela bino; bolendisa libela bamir oyo ebatelaka engumba na bino; bokamata mabele oyo batongelaka bandako, bosangisa yango mpo ete ekoma potopoto, bongo bobeta babiliki mpe botumba yango. **15** Kuna nde moto ekoya kozikisa yo, mopanga ekoya koboma yo mpe kosilisa yo lokola mabanki. Tika ete bato na yo bakoma ebele lokola mabanki, bakoma lisusu ebele makasi lokola mankoko. **16** Okomisi motango ya bato na yo ya mombongo ebele koleka ata minzoto ya likolo, kasi babebisi mokili nyonso mpe bapumbwe na bango ndenge kaka mankoko esalaka. **17** Bakengeli na yo bazali lokola mankoko, bakonzi ya basoda na yo bazali lokola maboke ya mabanki oyo eyaka kovanda na bamir ya lopango na tango ya malili; kasi soki kaka moyi ebimi, yango nyonso epanzani, mpe moto moko te ayebaka esika yango ekendaka. **18** Oh mokonzi ya Asiri, bakambi na yo bazali kolala pongi, basoda na yo ya mpiko balali pongi ya makasi, mampinga na yo bapalangani na bangomba mpe moto akosangisa bango azali komonana te. **19** Ezali ata na kisi moko te oyo ekoki kobikisa pota na yo; pota na yo ezali monene makasi! Moto nyonso oyo akoyoka sango ya makambo oyo ekomeli yo akobeta maboko mpo na kokweyisama na yo. Pamba te nani oyo ozangaki kosala mabe?

Abakuki

1 Tala liloba oyo mosakoli Abakuki azwaki na emoniseli:
2 Oh Yawe, kino tango nini nasengeli kobelela Yo mpo
ete osunga, kasi ozali koyoka te? Nazali koganga epai
na Yo: « Minyoko eleki! » kasi ozali kaka kobikisa te! **3**
Mpo na nini ozali kolakisa ngai makambo mabe ya boye?
Mpo na nini ozali kosala eloko moko te? Liboso na ngai,
nazali kaka komona libebi mpe makambo mabe, bato bazali
kaka koswana mpe kofundana. **4** Yango wana bato bazali
kotosa lisusu mibeko te, bazali kokata lisusu makambo na
bosembo te. Bato mabe bazali kolonga liboso ya bato ya
sembo, makambo ezali lisusu kokatama na bosembo te.
5 Botala nanu malamu bikolo mosusu mpe bokokamwa
penza, pamba te nakosala likambo moko na tango na bino,
likambo oyo bokondima te soki bayebisi bino yango. **6**
Nakotindela bino bato ya Babiloni, bato ya mitema mabe,
oyo bayokelaka bato mawa te: batambolaka mokili mobimba
mpo na kobotola bato bisika na bango ya losambo na
makasi. **7** Bazali bato ya somo mpe bato oyo babangisaka,
basalaka makambo nyonso oyo bazali na yango posa, mpe
moto moko te amekaka kotelemela bango. **8** Bampunda
na bango ekimaka mbangu koleka ata nkoyi, ezalaka na
kanda makasi koleka ata mbwa ya zamba oyo ebimaka na
pokwa mpo na koluka nyama ya kolia. Basoda na bango
oyo batambolaka likolo ya bampunda batambolaka mbangu
makasi mpe bawutaka mosika penza, bapumbwaka lokola
mpongo soki ezali kokita na elulu mpo na kokanga nyama
ya kolia. **9** Bango nyonso bayaka nzela moko mpo na
kotia mobulu, bakendaka kaka liboso lokola mopepe ya
este, bazwaka bakangami ebele ndenge balokotaka mbuma
ya zelo. **10** Batiolaka bakonzi mpe basekaka bakambi,
basekaka bingumba batonga makasi, batondisaka mabele
pembeni ya bamir mpo ete bamata likolo na yango mpe
bakota na engumba mpo na kobotola yango, **11** balekaka
lokola mopepe mpe bakobaka nzela na bango, basepelaka
kosala mabe, mpe makasi na bango nde ezali nzambe na
bango. **12** Boni, ozali Yawe te wuta na ebandeli? Ozali
Nzambe na ngai, Mosantu na ngai, okufaka te. Oh Yawe,
oponaki bango mpo na kosambisa biso; mpe Yo Libanga
na ngai, olendisaki bango mpo na kopesa biso etumbu.
13 Miso na Yo ezali peto koleka, okoki kotala mabe te.
Mpo na nini ozali kotala makambo mabe? Mpo na nini
ozali kotala bato mabe na miso? Mpo na nini ovandi kimia
wana bato mabe bazali konyokola bato oyo baleki bango
na bosembo? **14** Okomisi bato lokola bambisi ya ebale,
lokola banyama oyo etambolaka na libumu mpe ezanga
mokonzi. **15** Moto mabe azwaka yango nyonso na ndobo,
akangaka yango na monyama mpe atiaka yango na kitunga.
Yango wana asepelaka mpe atondaka na esengo. **16** Bongo
abonzelaka monyama na ye mbeka, atumbelaka kitunga na
ye ansa; pamba te na nzela ya monyama mpe ya kitunga
na ye, azwaka bambisi ebele mpe bilei ya kitoko. **17** Boni,
akosepela solo kotika ete monyama na ye ezanga mbisi na
kokoba koboma bato na mawa te?

2 Nakotelema na esika na ngai ya kokengela, nakotelema
ngai moko na likolo ya mir, nakosenzela mpo na komona
makambo oyo akoyebisa ngai mpe eyano oyo nakopesa
na banzembo oyo ya mawa. **2** Yawe ayanolaki: — Koma
emoniseli oyo, koma yango na etando ya mabanga, koma
yango penza malamu mpo ete moto nyonso akoka kotanga
yango na bopete. **3** Emoniseli oyo ezali kaka kozela tango na
yango oyo ekatama; ezali kolobela makambo oyo ekosalema
na tango ya suka; solo, ekokosa te. Ata ewumeli, (zela)
yango kaka; solo, ekokokisama, ekowumela te. **4** Tala,
atondisami na lolendo, motema na ye ezali na bosembo te;
kasi moto ya sembo akobika na nzela ya kondima na ye. **5**
Solo, masanga ya vino ekosaka; moto ya lolendo avandaka
kimia te. Mpo ete azali lokoso lokola mboka ya bakufi mpe
atondaka te lokola kufa, asangisaka bato ya bikolo nyonso
pembeni na ye mpe akomisaka bango bawumbu na ye.
(Sheol h7585) **6** Boni, bato wana nyonso bakoseka ye te na
maloba ya kotiola mpe ya kosambwisa lokola: « Mawa na ye
oyo azali kobomba biloko ya moyibi mpe akolisaka bomengo
na ye na kobotola bato biloko na makasi! » Makambo
ya boye ekokoba kino penza tango nini? **7** Boni, bakolo
biloko bakobimela yo te na pwasa? Bakolamukela yo mpe
bakolengisa yo. Boni, okokoma te lokola mosuni na bango ya
kolia? **8** Lokola obotolaki bomengo ya bato ya bikolo ebele
na makasi, bato oyo batikali bakobotola yo mpe bomengo
na yo na makasi, mpo ete osopaki makila ya bato, obebisaki
mikili mpe bingumba elongo na bavandi na yango nyonso.
9 Mawa na moto oyo atongaka ndako na ye na nzela ya
sembo te! Alukaka kosala zala na ye na likolo ya bangomba
mpo na kokima ete makambo mabe ekomela ye. **10** Lokola
osalaki mabongisi ya kobebisa bato ebele, obongisaki nde
soni ya ndako na yo moko mpe okotisi nde bomoi na yo
moko na likama. **11** Mabanga ya mir ekoganga mpe mabaya
ya motondo ekoyanola. **12** Mawa na moto oyo atongaka
engumba na nzela ya makila mpe alendisaka yango na
nzela ya lokuta! **13** Boni, ekatama te epai na Yawe, Mokonzi
ya mampinga, ete misala ya bato ezala kaka lokola koni
oyo ezali kopela moto, ete bikolo enyokwamaka bobele
se pamba? **14** Pamba te mokili ekotonda na boyebi ya

nkembo na Yawe ndenge mayi etondaka na ebale. 15 Mawa
na moto oyo amelisaka moninga na ye masanga makasi
kino asilisa mbeki nyonso mpe alangwa mpo ete amona
bolumbu na ye! 16 Na esika ete otondisama na nkembo,
okotondisama na soni. Sik'oyo ekomi tango na yo, mela
mpe tikala bolumbu! Kopo oyo ewuti na loboko ya mobali ya
Yawe eyei kozingela yo, mpe soni ekozipa nkembo na yo. 17
Mabe oyo osalaki mokili ya Libani ekozongela yo, mpe somo
ya banyama oyo obomaki ekokomela yo; pamba te osopaki
makila ya bato, obebisaki mikili mpe bingumba elongo na
bavandi na yango nyonso. 18 Boni, banzambe ya bikeko
ezali na tina nini, pamba te moto nde asalaki yango? Elilingi
oyo eteyaka makambo ya lokuta ezali na tina penza nini?
Pamba te moto oyo asalaki yango azali nde kotia elikya na
mosala ya maboko na ye, asali nde ekeko oyo elobaka te.
19 Mawa na moto oyo alobaka na eteni ya nzete: « Telema!
» Mawa na moto oyo alobaka na libanga oyo ezanga bomoi:
« Lamuka! » Boni, ekeko ekoki solo kolakisa moto nzela?
Bazipa yango wolo mpe palata, kasi pema ezali te kati na
yango. 20 Nzokande, Yawe azali kati na Tempelo na Ye ya
bule; tika ete mokili mobimba ezala kimia liboso na Ye!

3 Libondeli ya Mosakoli Abakuki, na tina na lolenge ya
banzembo ya mawa. 2 Oh Yawe, nayokaki sango ya
Kombo na Yo! Yawe, nabangaki misala na Yo. Sala yango
lisusu na tango na biso! Sala ete eyebana lisusu na tango
na biso! Kasi ata soki otomboki ndenge nini, kobosanaka
te mawa na Yo mpo na biso. 3 Nzambe abimelaki na
engumba Temani, Mosantu abimelaki na ngomba Parani.
Nkembo na Ye ezipaki likolo, mpe lokumu na Ye etondisaki
mabele. 4 Azalaki kongenga lokola moyi, mpe pole makasi
ezalaki kobimela na loboko na Ye, epai wapi nguya na Ye
ebombamaka. 5 Bokono oyo ebomaka ezalaki kotambola
liboso na Ye, mpe pasi makasi ezalaki kolanda matambe na
Ye na sima. 6 Tango atelemaki, mabele ekomaki koningana
makasi; tango abalolaki elongi na Ye mpo na kotala, bato ya
bikolo bakomaki kolenga, bangomba milayi oyo ya kala-
kala ebukanaki, mpe bangomba mikuse oyo ya kala-kala
ekitaki; kasi banzela na Ye ewumelaka seko na seko. 7
Namonaki bandako ya kapo ya Kushani kati na pasi, mpe
bandako ya mokili ya Madiani kati na mitungisi. 8 Oh Yawe,
otombokelaki nde bibale? Osopelaki nde miluka kanda na
Yo? Osilikelaki nde ebale monene tango ozalaki kotambola
likolo ya bampunda, likolo ya bashar na Yo ya lokumu? 9
Obimisaki tolotolo na Yo na ebombelo na yango, maloba
ya bandayi oyo olapaki ezalaki makonga na Yo. Ozindisaki
mokili kati na bibale. 10 Soki bangomba emoni Yo, elengaka;
mayi etiolaka makasi, ebale monene etombokaka mpe
bambonge na yango emataka kino na likolo. 11 Tango
makonga ya mike etambolaka lokola mikalikali mpe makonga
ebetaka lokola bakake, moyi mpe sanza etelemaka kuna
na likolo. 12 Na kanda, otambolaka na mabele; mpe na
kanda makasi na Yo, onyataka bikolo. 13 Obimaka mpo na
kokangola bato na Yo mpe mpo na kobikisa mopakolami na
Yo. Obomaki mokambi ya mokili ya bato mabe, osambwisaki
ye kobanda na moto kino na makolo. 14 Otobolaki ye
moto na nzela ya likonga na ye moko, tango basoda na
ye bazalaki koya na elulu lokola mopepe mpo na kopanza
biso. Bazalaki kosepela na elikya ete bakoboma biso na
nkuku. 15 Otambolaka na ebale elongo na bampunda na Yo;
boye oningisaka mayi minene. 16 Tango nayokaki sango
oyo, motema na ngai ekomaki kobeta makasi, bibebu na
ngai ekomaki kolenga, mikuwa na ngai ekomaki kopola mpe
makolo na ngai ekomaki kolenga. Kasi nakokanga motema
na ngai mpo na kozela mokolo ya pasi oyo ekokomela ekolo
oyo ebundisaki biso. 17 Nzokande, nzete ya figi ebimisi fololo
te, nzete ya vino eboti mbuma te, nzete ya olive eboti mbuma
te, bilanga ebimisi bilei te, bameme mpe bantaba ezali te
kati na lopango, mpe bangombe ezali te kati na lopango. 18
Kasi ngai nakosepela kati na Yawe mpe nakotondisama na
esengo mingi kati na Nzambe, Mobikisi na ngai. 19 Nkolo
Yawe azali makasi na ngai: akomisaka makolo na ngai lokola
makolo ya mboloko, apesaka ngai makasi ya komata kino
na likolo ya bangomba.

Sofoni

1 Wuta na buku ya motambolisi banzembo. Babetaki yango
na mandanda. Na tango Joziasi, mwana mobali ya Amoni,
azalaki mokonzi ya mokili ya Yuda, Yawe alobaki na Sofoni,
mwana mobali ya Kushi, mwana mobali ya Gedalia, mwana
mobali ya Amaria, mwana mobali ya Ezekiasi: **2** « Nakosilisa
kobebisa biloko nyonso oyo ezali kati na mokili, » elobi
Yawe, **3** « solo, nakoboma ezala bato to banyama, ezala
bandeke ya likolo to bambisi ya ebale; nakolongola, na
mokili, bato mabe mpe biloko oyo ebetisaka bato mabaku
» elobi Yawe. **4** « Nakosembola loboko na Ngai mpo na
kopesa mokili ya Yuda mpe bavandi nyonso ya Yelusalemi
etumbu; nakosilisa koboma, na esika oyo, nyonso oyo
etikali, ya losambo ya nzambe Bala elongo na bakombo ya
banganga-nzambe ya bapagano, oyo basalelaka banzambe
ya bikeko: **5** bato nyonso oyo bafukamaka na likolo ya
bandako mpo na kosambela mampinga ya likolo, bato
nyonso oyo bagumbamaka na kolapa ndayi na Kombo na
Yawe mpe na kombo na nzambe Moloki, **6** bato nyonso
oyo bapesaka Yawe mokongo, oyo balukaka Ye te mpe
batunaka Ye te. **7** Bovanda kimia liboso ya Nkolo Yawe,
pamba te mokolo ya Yawe ekomi pene! Yawe abongisi
mbeka, abulisi babengami na Ye. **8** Na mokolo ya mbeka ya
Yawe, nakopesa etumbu epai ya bakambi, epai ya bana
mibali ya mokonzi mpe epai ya bato nyonso oyo balataka
bilamba ya bapaya. **9** Na mokolo wana, nakopesa etumbu
epai ya bato nyonso oyo bapumbwaka ekotelo ya tempelo,
bato oyo batondisaka tempelo ya banzambe na bango ya
bikeko na makambo ya kanza mpe na lokuta. **10** Na mokolo
wana, » elobi Yawe, « koganga makasi ekoyokana wuta na
Ekuke ya Bambisi, kolela ekoyokana wuta na Mboka ya
sika mpe lokito monene wuta na bangomba mikuse. **11** Bino
bavandi ya etuka Makiteshi, bolela, pamba te bato nyonso
ya mombongo bakokufa, mpe bato nyonso oyo batekaka
palata bakobebisama! **12** Na tango wana, nakoluka engumba
Yelusalemi na nzela ya mwinda, nakopesa etumbu epai ya
bato nyonso oyo bamimonaka ete bakoka mpe bamilobelaka:
‹ Yawe asalaka na Ye eloko te, ezala ya malamu to ya
mabe. › **13** Bakobotola bango bomengo na makasi mpe
bakobuka bandako na bango; bakotonga bandako, kasi
bakotikala kovanda yango te; bakosala bilanga ya vino, kasi
bakotikala komela vino na yango te. » **14** Mokolo monene
ya Yawe ekomi pene, solo ekomi pene mpe ezali koya
noki penza. Boyoka! Makelele ya mokolo na Yawe ekozala
bololo; ezala basoda ya mpiko, bakoganga mpo na koluka
lisungi. **15** Mokolo yango ekozala mokolo ya kanda makasi,
mokolo ya pasi mpe ya somo, mokolo ya komitungisa mpe
ya kobebisama, mokolo ya butu mpe ya molili makasi,
mokolo ya mapata mpe mapata ya mwindo, **16** mokolo
ya kobeta bakelelo mpe ya makelele ya bitumba mpo na
kobundisa bingumba batonga makasi mpe bandako milayi
oyo batonga makasi. **17** Nakotindela bato pasi ya makasi:
bakokoma kotambola lokola bato balangwe masanga, pamba
te basalaki masumu liboso ya Yawe; bakopanza makila
na bango lokola putulu mpe bakobwaka misopo na bango
lokola salite. **18** Na mokolo ya kanda na Yawe, ezala palata
to wolo na bango ekobikisa bango te. Na moto ya zuwa na
Ye, mokili mobimba ekozikisama, pamba te akosukisa na
mbalakata bavandi nyonso ya mokili.

2 Oh ekolo oyo eyokaka soni te, bosangana nanu bino
nyonso mpe bokanisa malamu **2** liboso ete mokolo oyo
ekatama mpo na kosambisama ekoka, liboso ete mokolo
yango eleka lokola matiti ya loso oyo mopepe ememi, mpe
liboso ete kanda mpe kotomboka ya Yawe ekomela bino! **3**
Boluka Yawe, bino bato nyonso ya komikitisa kati na mokili,
bino oyo bokokisaka mitindo na Ye! Boluka kotambola na
bosembo mpe na komikitisa! Tango mosusu bokobika na
mokolo ya kanda ya Yawe. **4** Bakosundola engumba Gaza,
bongo engumba Ashikeloni ekobebisama; bakobengana bato
ya engumba Asidodi na makasi mpe bakopikola engumba
Ekroni. **5** Mawa na bino bavandi ya etuka oyo ezali pembeni
ya ebale monene, bino bato ya Kereti! Pamba te Liloba na
Yawe etelemeli bino: « Kanana, mokili ya bato ya Filisitia,
nakobebisa yo, mpe moto ata moko te akotikala kati na yo. »
6 Etuka oyo ezali pembeni ya ebale monene, epai wapi bato
ya Kreti bavandaka, ekokoma esika ya babateli bibwele mpe
lopango ya kobokola bibwele. **7** Ekokoma etuka ya batikali ya
libota ya Yuda; bakokuta kuna bisika ya kobokola bibwele na
bango. Pokwa nyonso, bakolala na bandako ya Ashikeloni,
pamba te Yawe, Nzambe na bango, akobatela bango,
akobongisa lisusu bomoi ya bato na bango, oyo bakowuta
na bowumbu. **8** « Nayokaki bato ya Moabi kofinga bato
na Ngai mpe ndenge bato ya Amoni bazalaki kotiola mpe
koluka kobotola mabele na bango. **9** Yango wana, na Kombo
na Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya
Isalaele, « Moabi ekokoma penza lokola Sodome, mpe bato
ya Amoni bakokoma lokola Gomore; ekokoma esika oyo
ebotaka matiti mabe, esika ya mabulu ya mungwa, esika
ebebisama mpo na libela. Batikali na Ngai bakobotola bango
bomengo na makasi, mpe batikali ya ekolo na Ngai bakozwa
mikili yango lokola libula. » **10** Wana nde lifuti oyo bakozwa
mpo na lolendo na bango, pamba te bafingaki mpe batiolaki
bato ya Yawe, Mokonzi ya mampinga. **11** Yawe akoyokisa

bango somo tango akobebisa banzambe ya bikeko nyonso ya mabele. Bato ya bikolo nyonso bakogumbamela Ye na bisika nyonso, moto na moto na esika oyo akozala kati na mokili na ye. 12 Bino mpe bato ya Kushi bokokufa na mopanga na ngai. 13 Akosembola loboko na Ye mpo na kobundisa etuka ya nor, akobebisa Asiri akobebisa penza Ninive mobimba mpe akokawusa yango lokola esobe. 14 Ekokoma esika oyo bitonga mpe banyama ya ndenge na ndenge ekokoma kolala. Esulungutu mpe kombekombe ekokoma kolekisa butu na yango na basonge ya bandako na yango. Kolela na yango ekoyokana kino na maninisa, libebi na libebi nde ekomonana na bikotelo ya bandako, mpe mabaya ya banzete ya sedele ekotikala polele. 15 Tala ndenge ekosuka, engumba oyo ya bisengo, oyo ezalaki na kimia koleka mpe ezalaki komilobela: « Ezali nde ngai, mosusu azali te soki ngai te. » Ndenge nini engumba oyo ebebisami, ndenge nini ekomi penza ndako ya banyama! Bato nyonso oyo bakolekela wana bakobeta piololo mpe koningisa mito.

3 Mawa na engumba ya batomboki, engumba ya makambo ya mbindo, mpe engumba oyo enyokolaka bato! 2 Etosaka moto te, endimaka pamela te, etiaka elikya na Yawe te, epusanaka pene ya Nzambe na yango te. 3 Bakalaka na yango bazali lokola bankosi oyo ezali koganga; bakambi na yango bazali lokola bambwa ya zamba oyo esalaka bokila na pokwa, bongo etikaka ata eloko moko te na tongo. 4 Basakoli na yango bazali bato ya lolendo mpe ya lokuta. Banganga-Nzambe na yango babebisaka Esika ya bule mpe batosaka mibeko te. 5 Kati na engumba yango, Yawe azali sembo, asalaka mabe te; mokolo na mokolo, alakisaka bosembo na Ye mpe azangaka te kokokisa yango tongo na tongo. Nzokande, moto oyo atambolaka na bosembo te amonaka likambo ya soni te. 6 Nabomi bato ya bikolo mosusu, bandako na bango ya makasi ebebisami. Nasali ete babalabala na bango etikala lisusu na bato te mpo ete moto moko te alekela lisusu wana. Bingumba na bango ebebisami, ata moto moko te atikali lisusu kuna. 7 Namilobelaki boye na tina na engumba oyo: « Solo, okobanga Ngai mpe okondima pamela na Ngai! » Boye bandako na yango ekobukana lisusu te, mpe nakotindela yango lisusu etumbu moko te. Kasi atako bongo, bakobaki kaka kosala misala na bango ya mabe. 8 Yango wana, « bozela Ngai, » elobi Yawe, « bozela Ngai na mokolo oyo nakoya mpo na kosamba elongo na bino; nazwaki mokano ya kosangisa bato ya bikolo nyonso mpe ya mikili nyonso mpo na kosopela bango kanda na Ngai, makasi nyonso penza ya kanda na Ngai: mokili mobimba ekozika na moto ya nguya ya kanda na Ngai. 9 Boye nakopetola bibebu ya bato ya bikolo mpo ete bango nyonso bazala ya kokoka mpo na kobelela Kombo ya Yawe mpe kosalela Ye na motema mobimba. 10 Longwa na likolo ya bibale ya Kushi, bato na Ngai, oyo bagumbamelaka Ngai; bato na Ngai, oyo bapalangana bipai na bipai, bakomemela Ngai makabo. 11 Na mokolo wana, oh bato na Ngai, bokoyokisama lisusu soni te mpo na mabe nyonso oyo bosalaki Ngai, pamba te nakolongola bato oyo bamimatisaka na lolendo kati na bino. Boye bokomitombola lisusu te na lolendo na ngomba na Ngai ya bule. 12 Kasi kati na bino, nakotika bato oyo bakelela, bato oyo batambolaka na komikitisa, bato oyo bakozwa ebombamelo kati na Kombo na Yawe. 13 Batikali ya Isalaele bakosala lisusu mabe te, bakokosa lisusu te to lokuta ekozala lisusu te kati na minoko na bango. Bakolia mpe bakolala na kimia, mpe moto moko te akobangisa bango lisusu. 14 Siona, mboka kitoko, yemba nzembo! Isalaele, ganga makasi! Yelusalemi, mboka kitoko, sepela; mpe tika ete motema na yo etonda na esengo! 15 Yawe alongoli etumbu na yo mpe akimisi banguna na yo. Yawe, Mokonzi ya Isalaele, azali elongo na yo; kobanga lisusu pasi moko te. 16 Na mokolo wana, bakoloba na Yelusalemi: ‹ Oh Siona, kobanga te! Tika ete maboko na yo elemba te! 17 Yawe, Nzambe na yo, azali elongo na yo, azali Elombe Mobikisi. Akosepela na yo makasi mpe akopemisa yo, na bolingo na Ye; akoyemba banzembo ya esengo na tina na yo. › 18 Lokola na mikolo ya bafeti oyo ekatama, nakolongola pasi kati na yo mpo ete ozala lisusu na soni te. 19 Na tango wana, nakobeta bato nyonso oyo banyokolaki yo, nakosunga moto oyo atambolaka tengu-tengu mpe nakosangisa bato oyo bapanzana bipai na bipai. Nakopesa bango lokumu mpe nakosala ete sango na bango epanzana na mikili nyonso epai wapi basambwisaki bango. 20 Na tango wana, nakosangisa bino, nakozongisa bino na mokili na bino. Nakopesa bino lokumu mpe nakosala ete sango na bino epanzana kati na bato ya bikolo nyonso ya mokili tango, na miso na bino, nakozongisa bato na bino, oyo bakendeki na bowumbu, » elobi Yawe.

Aje

1 Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, na mokolo
ya liboso ya sanza ya motoba, Yawe alobaki na nzela ya
Mosakoli Aje liloba oyo epai ya Zorobabeli, mwana mobali
ya Shealitieli, moyangeli ya Yuda; epai ya Jozue, mwana
mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe: **2** «
Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Bato
oyo bazali koloba ete tango ekoki nanu te mpo na kotonga
Tempelo ya Yawe. › » **3** Nzokande, Yawe alobaki na nzela
ya mosakoli Aje: **4** « Boni, bokanisi ete ezali mpo na bino
tango ya kovanda na bandako ya kitoko wana Tempelo
ezali ya kobeba? » **5** Sik'oyo, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, alobi: « Bokanisa nanu malamu makambo
nyonso oyo ezali kokomela bino. **6** Bozali kolona milona
ebele, kasi bozali kobuka bambuma moke kaka, bozali kolia
kasi bozali kotonda te, bozali komela kasi bozali kosilisa posa
na bino te, bozali kolata bilamba kasi malili ezali kosila te,
mpe lifuti ya mosali ezali kokota na libenga etoboka. » **7** Tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokanisa
nanu malamu makambo oyo ezali kokomela bino. **8** Bokende
na likolo ya bangomba, bokata mpe boya na banzete mpo na
kotonga Tempelo, bongo nakosepela mpe nakozwa lokumu,
» elobi Yawe. **9** « Tala, bokanisaki kobuka bambuma ebele
kasi bobuki kaka bambuma moke; mpe tango bomemi yango
na bandako na bino, nafuli yango mopepe. Mpo na nini
boye, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga? « Ezali mpo na
Ndako na Ngai, oyo ezali ya kobeba, na tango oyo moto na
moto azali komipesa na misala ya ndako na ye moko. **10**
Yango wana, likolo na bino, Lola ekangi mvula, mpe mabele
eboyi kobota bambuma. **11** Nabengaki bokawuki na bilanga,
na bangomba, na ble, na vino, na mafuta, na mbuma nyonso
ya mabele, na bato, na bibwele mpe na mbuma nyonso ya
mosala na bino. » **12** Boye Zorobabeli, mwana mobali ya
Shealitieli; Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi
ya Banganga-Nzambe; mpe bato nyonso oyo batikalaki
batosaki mongongo ya Yawe, Nzambe na bango, mpe
maloba ya mosakoli Aje kolanda ndenge Yawe, Nzambe na
bango, atindaki ye. Mpe bato nyonso bakomaki kobanga
Yawe. **13** Bongo Aje, momemi sango ya Yawe, asakolaki
epai ya bato maloba oyo na Kombo na Yawe: « Nazali
elongo na bino, » elobi Yawe. **14** Mpe Yawe alendisaki
Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, moyangeli ya Yuda;
mpe Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya
Banganga-Nzambe, elongo na bato nyonso oyo batikalaki.
Bayaki mpe bamikotisaki na mosala ya kotonga Tempelo ya
Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe na bango, **15** na
mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya motoba, na
mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi.

2 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Aje, na
mokolo ya tuku mibale na moko ya sanza ya sambo: **2** «
Loba na Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, moyangeli
ya Yuda; na Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi
ya Banganga-Nzambe, mpe na bato nyonso oyo batikali: **3**
‹ Kati na bino oyo bozali na bomoi, nani amonaki Ndako
oyo kati na nkembo na yango ya liboso? Bongo sik'oyo,
bozali komona yango ndenge nini? Boni, ezali te komonana
na miso na bino lokola eloko ya pamba? **4** Kasi sik'oyo,
Zorobabeli, zala makasi, › elobi Yawe. ‹ Jozue, mwana
mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe, zala
makasi. Bino nyonso bato ya ekolo, bozala makasi, › elobi
Yawe, ‹ bosala mosala, pamba te nazali elongo na bino, ›
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **5** ‹ Kolanda mokano oyo
nazwaki mpo na bino tango bobimaki na Ejipito, Molimo
na Ngai azali kati na bino. Bobanga te. › **6** Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Na mwa tango moke,
nakoningisa lisusu Likolo mpe mokili, ebale monene mpe
mabele; **7** nakoningisa bato ya bikolo nyonso, bomengo ya
bikolo nyonso ekoya na esika oyo, mpe nakotondisa Ndako
oyo na nkembo, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **8** ‹
Wolo mpe palata ezali ya Ngai, › elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga. **9** ‹ Nkembo ya Ndako ya sika ekozala monene
koleka nkembo ya Ndako ya kala, › elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga, ‹ mpe nakotia kimia na esika oyo, › elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga. » **10** Na mobu ya mibale ya bokonzi
ya Dariusi, Yawe alobaki na mosakoli Aje, na mokolo ya
tuku mibale na minei ya sanza ya libwa: **11** « Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Tuna Banganga-
Nzambe makambo oyo osengeli kosala kolanda mobeko: **12**
— Soki moto moko amemi na songe ya elamba mosuni oyo
ebulisama, mpe songe yango etuti lipa to ndunda to vino to
mafuta to bilei mosusu, boni, ekokoma bule? › » Banganga-
Nzambe bazongisaki: — Te, ekokoma bule te! **13** Mosakoli
Aje alobaki: — Soki moto oyo akomaki mbindo mpo ete
asimbaki ebembe asimbi eloko moko kati na biloko wana,
boni, eloko yango ekokoma mbindo? Banganga-Nzambe
bazongisaki: — Iyo, ekokoma mbindo. **14** Mosakoli Aje
alobaki lisusu: « Bato oyo mpe ekolo oyo bazali nde ndenge
wana na miso na Ngai, » elobi Yawe, « misala nyonso oyo
basalaka mpe biloko nyonso oyo babonzelaka Ngai ezalaka
ya mbindo. **15** Mpe sik'oyo, kobanda lelo, botala malamu
makambo oyo ekoya liboso ete libanga moko etiama na
likolo ya libanga mosusu kati na Tempelo ya Yawe. **16** Tango
moto moko azalaki koya mpo na kozwa bikolo tuku mibale

ya ble na ebombelo, azalaki kokuta kaka bikolo zomi; tango moto moko azalaki kokende na ekamolelo masanga ya vino mpo na kozwa bambeki tuku mitano ya vino, azalaki kaka kokuta bambeki tuku mibale. **17** Napesaki bino etumbu, tango nabebisaki misala na bino nyonso ya maboko, tango natindelaki yango bokono ya ndenge na ndenge mpe tango nanokisaki mvula ya mabanga. Kasi atako bongo, bozongaki epai na Ngai te, » elobi Yawe. **18** « Kobanda lelo, mokolo ya tuku mibale ya sanza ya libwa, botala malamu miboko ya Tempelo ya Yawe, oyo batiaki; botala malamu penza makambo oyo ekoleka. **19** Boni, bibombelo na bino ezali lisusu na bambuma? Kino na moyi ya lelo, ata elanga moko te ya vino, ya figi, ya grenade mpe ya olive esili kobota bambuma. Kasi kobanda lelo, nakopambola bino. » **20** Yawe alobaki, na mbala ya mibale, na mosakoli Aje, na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya libwa: **21** « Loba na Zorobabeli, moyangeli ya Yuda, ete nakoningisa likolo mpe mabele, **22** nakobalola bakiti ya bokonzi, nakosilisa nguya ya bokonzi ya mikili ya bapagano, nakokweyisa bashar mpe bato oyo batambolisaka yango; bampunda ekokweya elongo na bato oyo batambolaka likolo na yango, bango na bango bakobomana na mopanga. **23** Na mokolo wana, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, « nakozwa yo Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, mosali na Ngai, mpe nakokomisa yo lokola kashe na Ngai, pamba te ezali yo nde Ngai napona, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Zakari

1 Na sanza ya mwambe, na mobu ya mibale ya bokonzi ya
Dariusi, Yawe alobaki na mosakoli Zakari, mwana mobali
ya Barashi, mwana mobali ya Ido: **2** — Yawe atombokelaki
bakoko na bino makasi. **3** Yango wana, loba na bato oyo:
« Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹
Bozonga epai na Ngai, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga,
‹ mpe Ngai nakozonga epai na bino, › elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. **4** Bozala te lokola bakoko na bino, epai ya
banani basakoli ya tango ya kala balobaki: Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Botika banzela mabe
mpe misala na bino ya mabe, bozonga epai na Ngai! ›
Kasi basalaki keba te na maloba na Ngai, mpe batosaki
Ngai te, elobi Yawe. **5** Wapi sik'oyo bakoko na bino? Boni,
basakoli yango bazali kaka na bomoi kino na mokolo ya
lelo? **6** Maloba mpe malako na Ngai, oyo napesaki na nzela
ya basakoli, basali na Ngai, ekomelaki bakoko na bino te?
Solo, ekomelaki bango, babongolaki mitema mpe balobaki: ‹
Yawe, Mokonzi ya mampinga, asaleli biso kolanda banzela
mpe misala na biso, asali ndenge kaka akanaki kosala.
› » **7** Na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya
zomi na moko, sanza ya shebati, na mobu ya mibale ya
bokonzi ya Dariusi, Yawe alobaki na nzela ya mosakoli
Zakari, mwana mobali ya Barashi, mwana mobali ya Ido.
8 Na butu, nazwaki emoniseli moko: namonaki liboso na
ngai moto moko azali kotambolisa mpunda moko ya langi ya
motane; moto yango atelemaki kati na banzete ya mirite
oyo ezalaki kati na lubwaku. Na sima na ye, ezalaki na
bampunda mosusu ya langi ya motane, ya shokola mpe
ya pembe. **9** Natunaki: — Nkolo na ngai, bampunda oyo
elingi kolakisa nini? Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai
azongisaki: — Nakolakisa yo tina na yango. **10** Moto oyo
azalaki kati na banzete ya mirite alimbolaki: — Ezali bato
oyo Yawe atindaki mpo na kotambola na mabele. **11** Bato
yango bayebisaki Anjelu ya Yawe, oyo atelemaki kati na
banzete ya mirite: — Towuti kotambola na mabele mpe
tokuti kimia mpe bopemi na mokili mobimba. **12** Anjelu ya
Yawe alobaki: — Yawe, Mokonzi ya mampinga, kino tango
nini okoboya koyokela engumba Yelusalemi mawa mpe
bingumba mosusu ya Yuda, bingumba oyo okangela kanda
mibu tuku sambo mobimba? **13** Yawe abimisaki maloba ya
kimia mpe ya kobondisa, na monoko ya Anjelu oyo azalaki
koloba na ngai. **14** Bongo Anjelu oyo azalaki kosolola na
ngai alobaki: — Tatola maloba oyo: « Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Nazali na zuwa makasi mpo
na Yelusalemi mpe Siona. **15** Kasi nazali na kanda makasi
mpo na bikolo oyo emonaka ete emikoka. Nazalaki kaka
na kanda moke mpo na bato na Ngai, kasi bango bayei
nde kobakisela bato na Ngai pasi. › » **16** Yango wana, tala
liloba oyo Yawe alobi: « Nakozonga na Yelusalemi mpo na
koyokela bango mawa; mpe kuna, bakotonga lisusu Tempelo
na Ngai mpe bakosalela kati na Yelusalemi singa oyo
bamekelaka molayi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
17 Tatola lisusu: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: ‹ Bingumba na Ngai ekotondisama lisusu na bomengo,
Yawe akobondisa lisusu Siona mpe akopona Yelusalemi. › »
18 Bongo natombolaki miso mpe namonaki maseke minei
liboso na ngai. **19** Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na
ngai: — Maseke wana elakisi nini? Azongiselaki ngai: —
Maseke wana ezali bikolo ya nguya oyo epanzaki Yuda,
Isalaele mpe Yelusalemi. **20** Yawe alakisaki ngai bato minei
ya misala ya maboko. **21** Natunaki: — Bato oyo bayei kosala
nini? Azongisaki: — Ezali maseke oyo eyaki kopanza Yuda
mpo ete moto moko te akoka kotombola moto, kasi bato
oyo ya misala ya maboko bayei nde kolengisa bango mpe
kokweyisa nguya ya bikolo oyo etombolaki maseke na yango
mpo na kobundisa Yuda mpe kopanza bato na yango.

2 Natombolaki lisusu miso mpe namonaki moto moko
liboso na ngai, asimbaki singa oyo bamekelaka molayi,
na loboko na ye. **2** Natunaki ye: — Ozali kokende wapi?
Azongiselaki ngai: — Nazali kokende komeka molayi ya
Yelusalemi mpo na koyeba mokuse mpe molayi na yango.
3 Bongo Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai atikaki ngai, mpe
Anjelu mosusu ayaki mpo na kokutana na ye **4** mpe alobaki
na ye: — Kima mbangu penza, mpe kende koloba na elenge
mobali wana: « Yelusalemi ekotikala lisusu na bamir te mpo
ete motango ya bato mpe ya banyama oyo bazali kati na
yango ekokoma ebele koleka. **5** Ngai moko, nakozala mir ya
moto zingazinga na yango, » elobi Yawe, « mpe nakomonisa
nkembo na Ngai kati na yango. » **6** Tokende! Tokende!
Tobima noki na mokili ya nor, elobi Yawe, pamba te Ngai
moko nde napanzaki bino na mokili mobimba, elobi Yawe. **7**
Siona, tokende! Bima noki, yo oyo ovandaka na Babiloni,
mboka kitoko! **8** Pamba te tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, oyo apesaki ngai mokumba ya kosakola mpo na
kotelemela bikolo oyo ebotolaki bino biloko na makasi alobi:
Moto nyonso oyo akosimba yo akosimba nde mbuma ya
liso na Ngai. **9** Solo, nakosembola loboko na Ngai mpo na
kotelemela bango mpo ete bawumbu na bango babotola
bango biloko na makasi. Na bongo nde bokoyeba solo ete
Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai. **10** Siona,
mboka kitoko, ganga na esengo mpe sepela, pamba te
nazali koya kovanda kati na yo, elobi Yawe. **11** Na mokolo

wana, bato ya bikolo ebele bakoya kosangana elongo na Yawe mpe bakokoma bato na Ngai. Nakovanda kati na bino; mpe na bongo, bokoyeba solo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai epai na bino. 12 Yawe akokomisa Yuda lokola libula na Ye moko penza kati na mabele ebulisama, mpe akopona lisusu Yelusalemi. 13 Tika ete bato ya mokili mobimba bavanda kimia liboso ya Yawe, pamba te Ye moko atelemi mpe abimi na Ndako na Ye ya bule.

3 Yawe alakisaki ngai Jozue, mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo azalaki ya kotelema liboso ya Anjelu ya Yawe. Alakisaki ngai lisusu Satana oyo azalaki ya kotelema na ngambo ya loboko ya mobali ya Jozue mpo na kofunda ye. 2 Yawe alobaki na Satana: — Satana, tika ete Yawe apamela yo! Tika ete Yawe oyo apona Yelusalemi apamela yo! Boni, moto oyo azali te lokola koni ya moto oyo balongoli na moto? 3 Nzokande, Jozue alataki bilamba ya salite tango atelemaki liboso ya Anjelu. 4 Bongo Anjelu alobaki na ba-oyo bazalaki kotelema liboso na ye: — Bolongola ye bilamba wana ya salite! Mpe alobaki na Jozue: — Tala, nalongoli masumu na yo mpe nakolatisa yo bilamba ya talo. 5 Nalobaki: — Bolatisa ye kitendi ya peto oyo bakangaka na moto. Boye, bakangaki ye kitendi ya peto na moto mpe balatisaki ye bilamba mosusu wana Anjelu ya Yawe atelemaki pene na ye. 6 Anjelu ya Yawe ayebisaki na Jozue maloba oyo: 7 — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Soki otamboli na nzela na Ngai mpe obateli mitindo na Ngai, okokamba ndako na Ngai mpe okobatela lopango na Ngai, mpe nakotia yo na molongo ya ba-oyo batelemaka awa. 8 Jozue, mokonzi ya Banganga-Nzambe, yo elongo na bandeko na yo, Banganga-Nzambe oyo basalaka elongo na yo, bozali bilembo oyo etalisaka makambo oyo ekoya. Nakobimisa Mosali na Ngai; bakobenga Ye: Moto ya nzete oyo ebimaka na mobimbi. 9 Tala, natie libanga liboso ya Jozue. Libanga yango ezali na miso sambo, nakokoma makomi na likolo na yango, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, « mpe nakolongola masumu ya mokili oyo na mokolo moko. 10 Na mokolo wana, moko na moko kati na bino akobengisa moninga na ye mpo ete bavanda na se ya nzete ya vino mpe ya figi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

4 Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai azongaki mpe alamusaki ngai ndenge balamusaka moto oyo alali pongi. 2 Atunaki ngai: — Ozali komona nini? Nazongiselaki ye: — Nazali komona etelemiselo moko ya mwinda, basala na wolo mpe, na likolo na yango, ezali na kopo moko, minda sambo mpe batio sambo oyo elekisaka mafuta kino na minda. 3 Ezali lisusu na banzete mibale ya olive pene ya etelemiselo ya minda: moko na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mosusu na ngambo ya loboko ya mwasi. 4 Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai: — Nyonso oyo elakisi nini, nkolo na ngai? 5 Azongiselaki ngai: — Boni, oyebi te soki elingi kolakisa nini? Nazongiselaki ye: — Te, nkolo na ngai! 6 Alobaki na ngai: — Tala liloba oyo Yawe alobi na Zorobabeli: « Ezali na makasi to na nguya na yo te, kasi na nguya na Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. 7 Ozali nani, ngomba monene? Okokoma etando liboso ya Zorobabeli. Akobimisa libanga monene kati na yo, wana bato bakozala koganga na esengo: « Tika ete Nzambe apambola yango! Tika ete Nzambe apambola yango! » 8 Bongo Yawe alobaki na ngai: 9 — Ezali maboko ya Zorobabeli nde etongaki miboko ya Tempelo oyo; ezali mpe kaka maboko yango nde ekosilisa mosala ya kotonga yango. Boye bokoyeba solo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai epai na bino. 10 Nani atiolaki makambo mike ya ebandeli? Bato bakotonda na esengo tango bakomona, na maboko ya Zorobabeli, singa oyo bamekelaka molayi. Biloko wana sambo ezali nde miso ya Yawe oyo etalaka mokili mobimba. 11 Natunaki Anjelu: — Banzete mibale ya olive oyo ezali na ngambo ya loboko ya mobali mpe ya mwasi ya etelemiselo ya minda elakisi nini? 12 Natunaki ye lisusu: — Bitape mibale ya nzete ya olive, oyo ezali pembeni ya batio mibale ya wolo oyo ebimisaka mafuta oyo engalaka elakisi nini? 13 Azongiselaki ngai: — Boni, oyebi te soki elakisi nini? Nazongisaki: — Te, nkolo na ngai. 14 Boye, alobaki: — Ezali nde bato mibale oyo bapakolami mafuta mpo na kosalela Nkolo ya mokili mobimba.

5 Tango natalaki lisusu, namonaki buku moko: ezali kopumbwa. 2 Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai atunaki ngai: — Ozali komona nini? Nazongisaki: — Nazali komona buku moko: ezali kopumbwa; molayi na yango ezali na bametele pene zomi, mpe mokuse na yango, bametele pene mitano. 3 Alobaki na ngai: — Ezali nde bilakeli mabe oyo ezali kopanzana na mokili mobimba; pamba te, kolanda ndenge ekomama na ngambo moko, bakobengana miyibi nyonso; mpe kolanda ndenge ekomama na ngambo mosusu, bakobengana bato nyonso oyo balapaka ndayi ya lokuta. 4 Nakoyeisa elakeli mabe oyo mpo ete ekota kati na ndako ya moyibi mpe kati na ndako ya moto oyo alapaka ndayi ya lokuta na Kombo na Ngai. Ekotikala solo kati na ndako na ye mpe ekobebisa yango nyonso, ezala mabaya to mabanga na yango, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. 5 Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai apusanaki pene na ngai mpe

alobaki: — Tombola miso na yo mpe tala makambo oyo ezali koleka kuna. 6 Natunaki: — Makambo nini yango? Azongisaki: — Ezali nde sani, emekelo motuya ya biloko. Abakisaki: — Sani yango etondisamaki na masumu ya bato ya mokili. 7 Kaka na tango yango, mofinuku na yango ya ebende etombwamaki, mpe namonaki mwasi moko avanda na kati. 8 Alobaki: — Mwasi wana azali elembo ya makambo mabe. Bongo azongisaki ye kati na sani, emekelo motuya ya biloko, mpe azipaki mofinuku na yango. 9 Natombolaki miso mpe namonaki liboso na ngai basi mibale bazali kopumbwa mpo na koya epai na biso. Mapapu na bango ezalaki minene lokola mapapu ya nkongi. Batombolaki sani yango kino na kati-kati ya likolo mpe se. 10 Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai: — Bazali komema sani yango wapi? 11 Azongisaki: — Bazali komema yango na mokili ya Babiloni mpo ete batongela yango ndako, na Shineari. Soki ndako yango esili kotongama, bakotia sani yango kuna.

6 Tango natalaki lisusu, namonaki bashar minei liboso na ngai: ezali kobima na kati-kati ya bangomba mibale ya bronze. 2 Bampunda ya langi ya motane makasi ezalaki kobenda shar ya liboso, mpe bampunda ya langi ya mwindo ezalaki kobenda shar oyo ya mibale. 3 Bampunda ya langi ya pembe ezalaki kobenda shar oyo ya misato, bampunda ya madodo-madodo ezalaki kobenda shar oyo ya minei. Bampunda nyonso ya madodo-madodo ezalaki makasi. 4 Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai: — Bampunda nyonso oyo elakisi nini, nkolo na ngai? 5 Azongiselaki ngai: — Ezali Molimo ya likolo oyo akokende na bangambo nyonso minei ya mokili mobimba. Atelemaki liboso ya Nkolo ya mokili mobimba mpe sik'oyo abimi. 6 Shar oyo bampunda ya langi ya mwindo ezali kobenda ezali kokende na mokili ya nor; shar oyo bampunda ya langi ya pembe ezali kobenda ezali kolanda oyo ya liboso, mpe shar oyo bampunda ya madodo-madodo ezali kobenda ezali kokende na mokili ya sude. 7 Bampunda nyonso ya makasi ebimaki mpe etondaki na posa makasi ya kotambola na mabele. Boye, Anjelu alobaki na yango: « Bokende kotambola na mokili! » Mpe ebimaki mpo na kokende kotambola na mabele. 8 Abengaki ngai mpe alobaki na ngai: — Tala, bampunda oyo ezali kokende na mokili ya nor ekosala ete Molimo na ngai avanda na mokili wana ya nor. 9 Yawe alobaki na ngai: 10 — Kamata palata mpe wolo epai ya Elidayi, Tobiya mpe Yedaeya, ba-oyo bawuti na bowumbu wuta na Babiloni; mpe na mokolo yango kaka, kende yo moko na ndako ya Joziasi, mwana mobali ya Sofoni, epai wapi bakomeli. 11 Kamata palata mpe wolo mpo ete osalela yango motole; bongo okolatisa yango Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe. 12 Okoyebisa ye maloba oyo: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Tala moto oyo kombo na ye ezali: Moto ya nzete. Nyonso ekobota esika ye azali, mpe ezali ye nde akotonga Tempelo ya Yawe. 13 Ezali ye nde akotonga Tempelo ya Yawe; bakolatisa ye bilembo ya lokumu, mpe akovanda na kiti ya bokonzi mpo na kokonza. Mpe wana kaka na kiti na ye ya bokonzi, akozala mpe Nganga-Nzambe. Bongo misala nyonso mibale, ezala ya bokonzi to ya bonganga-Nzambe, ekotambola malamu. › » 14 Bakobomba motole yango kati na Tempelo ya Yawe lokola ekaniseli mpo na kokanisa motema malamu ya Elidayi, ya Tobiya, ya Yedaeya mpe ya Eleme, mwana mobali ya Sofoni. 15 Bato oyo bakowuta mosika penza bakoya mpo na kosunga misala ya kotonga Tempelo ya Yawe, bongo bokoyeba solo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai epai na bino. Makambo oyo ekokokisama solo soki boluki kotosa Yawe, Nzambe na bino.

7 Na mobu ya minei ya mokonzi ya Dariusi, na mokolo ya minei ya sanza ya libwa, sanza ya kisilevi, Yawe alobaki na Zakari. 2 Bato ya Beteli batindaki Saretseri, Regemi-Meleki elongo na bato na bango mpo na kobondela Yawe 3 mpe mpo na kotuna motuna oyo epai ya Banganga-Nzambe oyo basalaka kati na Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe epai ya basakoli: — Boni, tosengeli kaka kokoba kolela mpe kokila bilei na sanza ya mitano ndenge tosalaka wuta kala? 4 Bongo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai: 5 — Tuna bato nyonso ya ekolo mpe Banganga-Nzambe: « Wuta mibu tuku sambo, tango bokilaka bilei mpe bolelaka na sanza ya mitano mpe ya sambo, bosalaka yango mpo na Ngai? 6 Bongo tango bozalaki kolia mpe komela, ezalaki te mpo na esengo na bino moko? 7 Yango ezali te liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya basakoli na Ye wuta kala tango Yelusalemi mpe bingumba oyo ezingelaki yango ezalaki na kimia mpe na boyokani, mpe Negevi mpe Shefela etondaki na bato ebele? » 8 Mpe Yawe alobaki lisusu na Zakari: 9 — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokataka makambo na bosembo, mpe tika ete moko na moko kati na bino azala na bolingo mpe na mawa ya moto mosusu. 10 Bonyokolaka te mwasi oyo akufisa mobali to mwana etike to mopaya to mpe mobola, mpe tika ete moko te kati na bino asala, na motema na ye, mabongisi ya kosala moninga na ye mabe. » 11 Kasi baboyaki kotosa, bamatisaki mapeka mpe bakangaki matoyi na bango mpo ete bayoka Ngai te. 12 Bakomisaki mitema na bango makasi lokola diama mpo kaka bayoka te mibeko mpe maloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,

azalaki koloba na bango na lisungi ya Molimo na Ye na nzela ya basakoli na Ye ya kala. Mpo na yango, Yawe, Mokonzi ya mampinga, atombokaki makasi. 13 Boye, Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki: « Lokola bayokaki Ngai te tango nazalaki kobenga bango, Ngai mpe nayokaki bango te tango babengaki Ngai. 14 Na bongo, napanzaki bango kati na bikolo nyonso epai wapi bakomaki bapaya, mpe mokili na bango ebebisamaki makasi: moto moko te akokaki lisusu kokota to kobima kuna. Ndenge wana nde bakomisaki mokili ya kitoko libebi. »

8 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai: 2 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Nazali na zuwa makasi mpo na Siona, mpo ete nalingaka yango makasi na motema na Ngai. › » 3 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakozonga na Siona mpe nakovanda kati na Yelusalemi. Boye, Yelusalemi ekobengama Engumba ya bosolo; mpe ngomba ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, ekobengama Ngomba ya bule. » 4 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Mibange ya mibali mpe ya basi bakotonda lisusu na babalabala ya Yelusalemi, moto na moto na nzete na ye na loboko mpo na kimobange. 5 Babalabala ya engumba ekotonda lisusu na bilenge mibali mpe basi oyo bakokoma kosakana kuna. » 6 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Boni, soki, na tango wana, ekomonana lokola likambo ya kokamwa na miso ya batikali kati na bato oyo, Ngai mpe namona yango likambo ya kokamwa? » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. 7 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Nakobikisa bato na Ngai, longwa na mokili ya este kino na mokili ya weste. 8 Nakozongisa bango mpo ete bavanda na Yelusalemi; bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango na boyengebene mpe na bosembo. » 9 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bino ba-oyo, na mikolo oyo, bozali koyoka maloba kaka oyo basakoli balobaki, lokola bazalaki awa na tango miboko ya Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, ezalaki kotongama, boyika mpiko mpe bolendisa maboko na bino mpo na kotonga Tempelo oyo ya Yawe. 10 Pamba te, liboso ya tango wana, bato bazalaki kozwa lifuti ya malonga te na misala na bango, mpe banyama ezalaki kopesa ata litomba moko te; moto moko te azalaki kokende na mosala na ye na kimia likolo ya kobanga banguna, pamba te nasalaki ete moto moko na moko atelemela moninga na ye. 11 Kasi sik'oyo, nakosala lisusu te, na ndambo ya bato oyo batikali, makambo oyo nasalaki na tango ya kala, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. 12 « Solo, milona ekokola malamu, bilanga ya vino ekobota bambuma na yango, mabele ekobimisa biloko ebele, mpe likolo ekonokisa mvula. Nakopesa biloko oyo nyonso lokola libula epai ya batikali kati na bato oyo. 13 Libota ya Yuda mpe libota ya Isalaele, bobanga ata eloko moko te, boyika kaka mpiko; pamba te ndenge bokomaki bikolo elakelama mabe kati na bikolo mosusu, ndenge wana mpe nakobikisa bino, mpe bokozala lipamboli. » 14 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Ndenge kaka nazwaki mokano ya kotindela bino pasi mpe ya koyokela bino mawa te tango batata na bino batumbolaki kanda na Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, 15 « ndenge wana mpe nazwi mokano sik'oyo ya komonisa lisusu bolamu na Yelusalemi mpe na Yuda. Bozala na bobangi te. 16 Tala makambo oyo bosengeli kosala: Tika ete moko na moko kati na bino alobaka solo na moninga na ye; bosambisaka na bosolo mpe bokataka makambo na bosembo kati na bisambiselo na bino, 17 bosalaka mabongisi ya komonisa baninga na bino pasi te, bolingaka te kolapa ndayi ya lokuta; pamba te makambo wana nyonso, nayina yango makasi, » elobi Yawe. 18 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai: 19 « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: Mikolo ya kokila bilei ya sanza ya minei, ya mitano, ya sambo mpe ya zomi ekokoma mikolo ya esengo mpe ya kosepela, ekokoma bafeti ya nkembo mpe ya esengo mpo na libota ya Yuda. Kasi bolinga solo mpe kimia. » 20 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bato ya bikolo ebele mpe bavandi ya bingumba ya ndenge na ndenge bakoya lisusu; 21 bamoko bakowuta na engumba moko mpo na kokende na engumba mosusu mpe bakoloba: ‹ Tokende kobondela Yawe mpe koluka elongi na Yawe, Mokonzi ya mampinga! › Bongo bamosusu bakozongisela bango: ‹ Ngai mpe nakokende! › 22 Boye bato ebele mpe bikolo ya nguya bakoya na Yelusalemi mpo na koluka elongi na Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe bakobondela Ye. » 23 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Na mikolo wana, bato zomi ya bikolo mpe ya nkota ya ndenge na ndenge bakokanga songe ya nzambala ya Moyuda moko mpe bakoloba: ‹ Tika ete tokende elongo na yo, pamba te toyoki ete Nzambe azali na bino elongo. › »

9 Liloba na Yawe. Liloba na Yawe ekomi na mokili ya Adraki, ekowumela na engumba Damasi, pamba te miso ya bato mpe ya mabota nyonso ya Isalaele ezali kotalela Yawe. 2 Tala, ekowumela lisusu likolo ya engumba Amati, na mondelo oyo ekabola yango na engumba Damasi, na engumba Tiri mpe Sidoni, atako baleki mayele. 3 Engumba Tiri emitongeli yango moko ndako makasi, emibombeli palata ebele lokola putulu mpe wolo ebele lokola potopoto ya balabala. 4 Kasi Nkolo akobotola yango, akosukisa nguya na yango na ebale

monene mpe ekozika na moto. 5 Engumba Ashikeloni ekomona yango mpe ekokoma kolenga; engumba Gaza ekokoma na somo makasi, ndenge moko mpe engumba Ekroni; pamba te elikya na yango ekosila. Engumba Gaza ekozangela mokonzi na yango mpe engumba Asikaloni ekotikala lisusu na bato te. 6 Bana makangu bakoya kovanda na engumba Asidodi, mpe nakosilisa lolendo ya bato ya Filisitia. 7 Nakolongola makila na minoko na bango, mpe bilei ya mbindo na minu na bango; kasi ba-oyo bakotikala bakokoma bato ya Nzambe na biso mpe bakambi ya Yuda; mpe bato ya engumba Ekroni bakokoma lokola bato ya Yebusi. 8 Nakobundela ndako na Ngai liboso ya mampinga ya basoda ya nguya; monyokoli moko te akoya lisusu komonisa bato na Ngai pasi, pamba te Ngai moko nde nazali kokengela sik'oyo. 9 Siona, mboka kitoko, sepela, sepela penza makasi! Yelusalemi, mboka kitoko, ganga penza na esengo! Tala, mokonzi na yo azali koya epai na yo, azali sembo mpe molongi, atonda na komikitisa, avandi na likolo ya ane, na likolo ya mwana ya ane, mwana ya ane ya mwasi. 10 Nakolongola bashar ya bitumba na mokili ya Efrayimi, bampunda ya bitumba, na engumba Yelusalemi, mpe matolotolo ya bitumba ekobukana. Mokonzi yango akosakola kimia na bikolo nyonso, bokonzi na ye ekobanda longwa na ebale monene moko kino na mosusu, longwa na ebale kino na basuka ya mabele. 11 Mpo na yo, likolo ya makila ya boyokani na Ngai elongo na yo, nakobimisa bakangami na yo na libulu oyo ezanga mayi. 12 Bozonga na ndako na bino, oyo batonga makasi, bino bakangami oyo botondi na elikya, pamba te nazali koloba na bino sik'oyo: « Nakozongisela bino mbala mibale biloko oyo bobungisaki. » 13 Pamba te nabendi tolotolo na Ngai, oyo ezali Yuda, natie yango likonga na Ngai ya moke oyo ezali Efrayimi. Siona, nakotelemisa bana na yo ya mibali mpo ete batelemela bana mibali ya Yavani mpe nakokomisa yo lokola mopanga ya elombe. 14 Yawe akomimonisa epai na bango, mpe tolotolo na Ye ekobima lokola mokalikali. Nkolo Yawe akobeta kelelo mpe akotambola kati na mopepe makasi. 15 Yawe, Mokonzi ya mampinga, akobatela bango. Bakolia mpe bakobuka mabanga ya ebambelo mabanga, bakomela mpe bakosala makelele lokola bato balangwe masanga, bakotonda lokola kopo ya makila oyo basopaka na basonge ya etumbelo. 16 Na mokolo wana, Yawe, Nzambe na bango, akobikisa bango ndenge mobateli bibwele abikisaka bameme na ye. Bakongenga makasi kati na mabele na Ye lokola mabanga ya talo. 17 Bakozala bato ya esengo, bakokoma kitoko makasi. Ble ekopesa bilenge mibali makasi mpe vino ya sika ekopesa bilenge basi makasi.

10 Bosenga epai na Yawe ete anokisa mvula ya suka; ezali Yawe nde atindaka mapata mpe bakake oyo ememaka bamvula minene, Ye nde abimisaka matiti na elanga ya moko na moko. 2 Nzokande, banzambe ya bikeko elobaka maloba ya pamba, mpe bimoniseli ya bato ya soloka ezalaka ya lokuta: bazwaka bandoto oyo ezanga tina, mpe malendisi na bango ezalaka ya lokuta. Yango wana, bato bakomaki kotelengana lokola bibwele oyo ezangi mobateli. 3 Kanda na Ngai ya makasi epeli mpo na babateli, mpe nakopesa bakambi etumbu, pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga, ayei mpo na kobatela etonga na Ye, libota ya Yuda; akokomisa bango mpunda na Ye ya lokumu kati na bitumba. 4 Na Yuda nde ekobimela libanga ya songe ya ndako, likonzi ya ndako ya kapo, tolotolo ya bitumba mpe bakambi nyonso. 5 Bango nyonso bakokoma lokola bilombe ya bitumba, oyo bakangamaka te na potopoto ya babalabala na tango ya bitumba. Lokola Yawe azali elongo na bango, bakobunda mpe bakolonga, ata basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda. 6 « Nakolendisa libota ya Yuda mpe nakobikisa libota ya Jozefi, nakozongisa bango lisusu na mokili na bango, pamba te nakoyokela bango mawa; bakozala lokola bato oyo nasundolaki te, pamba te nazali Yawe, Nzambe na bango, mpe nakoyanola bango. 7 Bato ya Efrayimi bakokoma lokola bilombe ya bitumba; mitema na bango ekotonda na esengo lokola bato bameli masanga; bana na bango ya mibali bakomona yango mpe bakotonda na esengo, bongo mitema na bango ekosepela kati na Yawe. 8 Nakobeta piololo mpo na kobenga bango mpe nakosangisa bango esika moko. Solo, nakokangola bango, mpe bakokoma ebele ndenge bazalaki liboso. 9 Ata soki napanzi bango kati na bikolo ya bapaya, ezala na mokili oyo eleki mosika, bakokanisa Ngai kaka. Bango elongo na bana na bango ya mibali bakobika mpe bakozonga na mokili na bango. 10 Nakozongisa bango wuta na Ejipito; nakosangisa bango wuta na Asiri; nakomema bango na Galadi mpe na Libani; kasi atako bongo, esika ya kovanda ekozala moke mpo na bango. 11 Bakoleka na kati-kati ya ebale monene ya mitungisi; bambonge ya ebale monene ekovanda kimia, bozindo nyonso ya ebale Nili ekokawuka. Lolendo ya Asiri ekosila mpe lingenda ya bokonzi ya Ejipito ekolongwa. 12 Nakosala ete balendisama kati na Yawe: bakotambola na Kombo na Ye, » elobi Yawe.

11 Mokili ya Libani, fungola bikuke na yo mpo ete moto ezikisa banzete na yo ya sedele! 2 Nzete ya sipele, lela, pamba te nzete ya sedele esili kokweya! Banzete milayi esili kokatama. Banzete ya sheni ya Bashani, bolela; pamba te basili kokata zamba monene! 3 Boyoka ndenge

babateli bibwele bazali kolela, pamba te bitando epai wapi baleisaka bibwele ebebisami. Boyoka ndenge bankosi ezali koganga, pamba te zamba ya Yordani, oyo etonda na banzete, esili kobebisama. **4** Tala liloba oyo Yawe, Nzambe na ngai, alobi: — Batela malamu bameme oyo babongisi mpo na koboma! **5** Bato oyo basombaka bibwele yango babomaka yango, bazalaka na somo ya etumbu ata moko te. Bato oyo batekaka yango balobaka: « Tika ete Yawe apambolama, pamba te nakomi mozwi! » Mpe bango moko babateli na yango bayokelaka yango mawa ata moke te. **6** Yango wana Ngai mpe nakoyokela lisusu bato ya mokili mawa te, nakokaba moto na moto na maboko ya moninga na ye mpe ya mokonzi na ye. Bakonzi bakobebisa mokili, kasi nakokangola ata moto moko te wuta na maboko ya bakonzi yango, elobi Yawe. **7** Boye, nabatelaki malamu bameme oyo babongisaki mpo na koboma; mpe mingi penza bameme oyo ezalaki na pasi makasi. Nakamataki mangenda mibale: nabengaki moko Ngolu, mpe mosusu, Bomoko. Bongo, nakomaki kobatela bameme. **8** Na sanza moko kaka, nabomaki babateli bibwele misato; nakokaki lisusu kokanga motema te, mpe etonga eyinaki ngai. **9** Nalobaki na etonga ya bibwele: — Nakozala lisusu mobateli na bino te. Tika ete oyo ekokufa ekufa na yango, oyo ekobunga ebunga na yango; mpe tika ete oyo ekotikala ebomana yango na yango! **10** Nakamataki lingenda oyo nabengaki Ngolu, nabukaki yango mpo na kotalisa ete boyokani oyo nasalaki elongo na bikolo nyonso esili. **11** Boyokani esilaki nde na mokolo wana; bongo, etonga oyo ezalaki na pasi makasi mpe ezalaki kotala ngai esosolaki ete ezalaki solo Liloba na Yawe. **12** Nalobaki na bango: — Soki bomoni ete ezali malamu, bopesa ngai lifuti na ngai; soki te, botika na bino. Bafutaki ngai mbongo ya bibende ya palata tuku misato lokola lifuti na ngai. **13** Mpe Yawe alobaki na ngai: — Bwaka yango epai ya mosali mbeki; yango nde motuya ya malonga oyo bamoni ete ekoki na Ngai! Nakamataki mbongo yango ya bibende tuku misato mpe nabwakaki yango kati na Tempelo ya Yawe, epai ya mosali mbeki. **14** Bongo nabukaki lisusu lingenda ya mibale oyo nabengaki Bomoko, mpo na kotalisa ete bondeko kati na libota ya Yuda mpe ya Isalaele ekufi. **15** Yawe alobaki na ngai: — Kamata lisusu bisalelo ya mobateli bibwele ya zoba! **16** Pamba te nakobimisa kati na mokili mobateli bibwele ya sika oyo akobanda koluka te bibwele oyo ebungi, akolandela te bana bibwele, akosalisa te bapota ya bibwele oyo ezoki, akoleisa te oyo ezali na nzoto kolongono, kasi akobanda koliaka misuni ya bibwele ya mafuta mpe kobuka yango makolo. **17** Mawa na mobateli bibwele ya zoba oyo asundolaka etonga na ye! Tika ete mopanga ekata ye loboko mpe etobola ye liso oyo ezali na ngambo ya loboko ya mobali! Tika ete loboko na ye ekawuka, solo, ekawuka penza! Tika ete liso na ye, oyo ezali na ngambo ya loboko ya mobali ekufa, ekufa solo!

12 Liloba na Yawe. Tala liloba oyo Yawe alobaki na tina na Isalaele. Yawe oyo atanda likolo mpe asala miboko ya mabele, Ye oyo atia Molimo na Ye kati na moto, alobi: **2** « Nakokomisa Yelusalemi lokola kopo ya vino oyo elangwisaka bikolo nyonso ya zingazinga na yango; bakozingela solo Yuda mpe Yelusalemi. **3** Na mokolo wana, nakokomisa Yelusalemi lokola libanga ya kilo liboso ya bikolo nyonso; moto nyonso oyo akoluka kotombola yango akozoka; mpe bikolo nyonso ekosangana mpo na kobundisa Yelusalemi. **4** Na mokolo wana, nakobangisa bampunda nyonso mpe nakokomisa batambolisi na yango liboma, » elobi Yawe. « Nakosenzela libota ya Yuda, kasi nakoboma miso ya bampunda nyonso ya bikolo. **5** Boye, bakambi ya Yuda bakomilobela: ‹ Bato ya Yelusalemi bazali makasi mpo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali Nzambe na bango. › **6** Na mokolo wana, nakokomisa bakambi ya Yuda lokola moto kati na liboke ya bakoni, lokola koni ya moto na se ya liboke ya matiti ekawuka: bakozikisa bikolo nyonso ya zingazinga na bango, ezala oyo ezali na ngambo ya loboko na bango ya mobali to ya mwasi. Kasi Yelusalemi ekotikala kaka na esika na yango. **7** Yawe akobikisa liboso bandako ya kapo ya Yuda mpo ete lokumu ya libota ya Davidi mpe ya bavandi ya Yelusalemi eleka te lokumu ya Yuda. **8** Na mokolo wana, Yawe akobatela bavandi ya Yelusalemi mpo ete bato ya bolembu kati na bango bakoma makasi lokola Davidi, mpe libota ya Davidi ekoma lokola Nzambe, lokola Anjelu ya Yawe, oyo azali kotambola liboso na bango. **9** Na mokolo wana, nakobima mpo na koboma bikolo nyonso oyo ekobundisa Yelusalemi. **10** Nakosopa Molimo ya ngolu mpe ya mabondeli epai ya libota ya Davidi mpe epai ya bavandi ya Yelusalemi. Bakosembola miso na bango epai na Ngai oyo batobolaki. Bakosalela ye matanga ndenge kaka basalaka matanga ya mwana oyo abotama kaka ye moko; bakolela ye makasi ndenge balelaka mwana mobali ya liboso oyo asili kokufa. **11** Na mokolo wana, matanga kati na Yelusalemi ekozala monene lokola matanga ya Adadi-Rimoni na etando ya Megido. **12** Mokili mobimba ekosala matanga, etuka na etuka na esika na yango elongo na basi na yango: etuka ya libota ya Davidi elongo na basi na yango, etuka ya libota ya Natan elongo na basi na yango, **13** etuka ya libota ya Levi elongo na basi na yango, etuka ya libota ya Shimei elongo na basi na yango, **14** mpe bituka nyonso oyo etikali elongo na basi na yango.

13 Na mokolo wana, etima moko ekobimisa mayi mpo
na kopetola masumu mpe mbindo ya libota ya Davidi
mpe ya bavandi ya Yelusalemi. **2** Na mokolo wana, elobi
Yawe, Mokonzi ya mampinga, nakosala ete bakombo ya
banzambe ya bikeko elimwa na mokili; boye bakotikala
kokanisa yango lisusu te. Nakolongola lisusu kati na mokili
basakoli mpe molimo ya mbindo. **3** Boye, soki moto moko
akobi kosakola, tika ete tata mpe mama oyo babota ye
baloba na ye: ‹ Osengeli kokufa mpo ete olobi makambo
ya lokuta na Kombo na Yawe! › Wana akozala kosakola,
baboti na ye bakotobola ye na mopanga. **4** Na mokolo wana,
mosakoli moko na moko akozala na soni mpo na kosakola
mpe koloba bimoniseli na ye; akokosa lisusu bato te na
kolataka bilamba ya basakoli, oyo basala na bapwale. **5**
Akoloba: ‹ Nazali na ngai mosakoli te; ngai nasalaka na ngai
bilanga, mabele nde ezalaka libula na ngai wuta bolenge
na ngai! › **6** Soki batuni ye: ‹ Bongo bapota oyo ezali na
tolo na yo ewuti wapi? › Akozongisa: ‹ Nazokaki yango kati
na ndako ya balingami na ngai. › **7** Oh mopanga, telema!
Tika ete otelema mpo na koboma mobateli bibwele na Ngai!
Tika ete oboma moninga na Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. « Beta mobateli bibwele, mpe bameme
ekopalangana. Bongo nakoboma ata bibwele ya mike. **8** Na
mokili mobimba, » elobi Yawe, « bandambo mibale ya bato
kati na bandambo misato bakobebisama mpe bakokufa;
mpe ndambo moko ya bato kati na bandambo misato nde
bakotikala na mokili. **9** Nakomema ndambo moko wana ya
bato na moto, nakopetola bango ndenge bapetolaka palata
na moto mpe nakomeka bango ndenge bamekaka wolo na
moto; bakobelela Kombo na Ngai, mpe Ngai nakoyanola
bango. Nakoloba na bango: ‹ Bozali bato na Ngai, › mpe
bango bakoloba: ‹ Yawe azali Nzambe na biso! › »

14 Tala, mokolo ya Yawe ezali koya; ezali mokolo oyo
bakokabola bomengo ya bitumba kati na yo, Yelusalemi.
2 Nakosangisa bikolo nyonso, na Yelusalemi, mpo ete
babundisa engumba yango; bakobotola yango, bakobuka
bandako na yango, bakozwa basi na yango na makasi
mpo na kobebisa lokumu na bango, mpe ndambo ya bato
kati na yango bakokende na bowumbu, bongo ndambo
mosusu ya bato bakotikala. **3** Bongo Yawe akobima mpe
akobundisa bikolo wana, ndenge asalaka na tango ya
bitumba. **4** Na mokolo wana, makolo na Ye ekotelema likolo
ya ngomba ya banzete ya olive oyo ezali na ngambo ya
este ya Yelusalemi; mpe ngomba ya olive ekokabwana na
biteni mibale: eteni moko na ngambo ya este mpe eteni
mosusu na ngambo ya weste. Lubwaku moko ya monene
ekosalema: eteni moko ya ngomba ekokende na ngambo ya
nor, mpe eteni mosusu, na ngambo ya sude. **5** Bokokimela
kati na lubwaku ya bangomba na ngai, pamba te lubwaku
ya bangomba ekokende kino na Atsali; bokokima ndenge
bokimaki tango mabele eninganaki na tango Oziasi azalaki
mokonzi ya Yuda. Bongo Yawe, Nzambe na ngai, akoya
elongo na basantu na Ye nyonso. **6** Na mokolo wana, ezala
pole to malili to mpe mvula, eloko moko te ekozala. **7**
Ekozala mokolo ya ndenge mosusu, mokolo ezanga moyi
mpe butu, mokolo oyo Ye moko kaka Yawe ayebi; pole
ekobima soki pokwa ekoki. **8** Na mokolo wana, mayi oyo
etiolaka ekobimela na Yelusalemi. Ndambo moko ekokende
na ebale monene ya este mpe ndambo mosusu, na ebale
monene ya weste, na eleko ya malili mpe ya molunge. **9**
Yawe akozala Mokonzi ya mabele mobimba. Na mokolo
wana, Ye moko kaka nde akozala Nkolo, mpe bakosambela
kaka Ye. **10** Mokili mobimba, longwa na Geba kino na
Rimoni, na ngambo ya sude ya Yelusalemi, ekokoma lokola
etando ya Araba; kasi Yelusalemi ekozala kaka na likolo,
ekotikala kaka na esika na yango, longwa na Ekuke ya
Benjame kino na esika oyo Ekuke ya kala ezalaki, na songe
ya bamir, longwa na ndako molayi ya Ananeyeli kino na
bikamolelo ya mokonzi. **11** Bato bakozongela kovanda na
Yelusalemi; Yelusalemi ekobebisama lisusu te mpe ekokoma
na kimia. **12** Tala etumbu oyo Yawe akopesa na bikolo
nyonso oyo ekobundisa Yelusalemi: Misuni ya banzoto na
bango ekobanda kopola wana bazali nanu na bomoi; miso na
bango ekokufa na bilongi na bango mpe balolemo na bango
ekokufa kati na minoko na bango. **13** Na mokolo wana, Yawe
akosala ete mobulu ekota kati na bango, bakobetana makofi
mpe bakobomana bango na bango. **14** Bato ya Yuda mpe
bakobunda kati na Yelusalemi, bakokongola bomengo ya
bikolo nyonso ya zingazinga: wolo, palata mpe bilamba mingi
koleka. **15** Etumbu ya ndenge moko kaka ekokweya likolo
ya bampunda, ya bamile, ya bashamo, ya ba-ane mpe ya
banyama nyonso oyo ekozala na molako. **16** Boye, batikali
kati na bikolo nyonso oyo ebundisaki Yelusalemi bakomata
mibu nyonso na Yelusalemi mpo na kogumbamela Mokonzi,
Yawe Mokonzi ya mampinga, mpe mpo na kosala feti ya
Bandako ya kapo. **17** Soki bato ya etuka moko ya mabele
bakei te na Yelusalemi mpo na kogumbamela Mokonzi,
Yawe Mokonzi ya mampinga, mvula ekonoka te na mokili na
bango. **18** Soki bato ya Ejipito baboyi kokende kosala feti na
Yelusalemi, mvula ekonoka te na mokili na bango. Boye,
Yawe akopesa bango etumbu oyo abongisa mpo na ekolo
nyonso oyo ekoboya kokende kosala feti ya Bandako ya
kapo. **19** Ekozala etumbu ya Ejipito mpe ya bikolo nyonso
oyo ekoboya kokende kosala feti ya Bandako ya kapo.

20 Na mokolo wana, bakotia makomi na bangonga mike-
mike ya bampunda: « Ebulisami mpo na Yawe! » Banzungu
ya Tempelo ya Yawe ekozala mpe bule ndenge bakopo
ezalaka bule liboso ya etumbelo. **21** Banzungu nyonso kati
na Yelusalemi mpe kati na Yuda ekobulisama mpo na Yawe,
Mokonzi ya mampinga; mpe bato nyonso oyo bakoya kopesa
makabo bakozwa ndambo ya banzungu mpe bakolambela
yango. Na mokolo wana, ata moto moko te ya mombongo
akotikala kati na Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Malashi

1 Liloba na Yawe. Liloba na Yawe epai ya Isalaele na nzela
ya mosakoli Malashi. **2** « Ngai, nalingaki bino, » elobi
Yawe, « kasi bino bozali kotuna Ngai: ‹ Eloko nini ezali
kolakisa ete olingaki biso? › Boni, Ezawu azalaki ndeko ya
Jakobi te? » elobi Yawe, « Nzokande, nalingaki Jakobi, **3** kasi
nayinaki Ezawu; bongo nabongolaki bangomba na ye esobe
mpe nakabaki libula na ye epai ya bambwa ya zamba. » **4**
Edomi akoki koloba: « Ata babebisi mokili na biso, tokotonga
yango kaka lisusu! » Kasi tala makambo oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, alobi: « Solo, bakotonga na bango yango,
kasi Ngai nakobuka yango! Bakobenga mokili yango: ‹ Mokili
ya makambo mabe, bato oyo bazali tango nyonso na se ya
kanda ya Yawe. › **5** Bokomona yango na miso na bino moko
mpe bokoloba: ‹ Yawe azali Monene koleka ata bandelo ya
etando ya Isalaele. › **6** Mwana mobali apesaka tata na ye
lokumu, mpe mowumbu apesaka nkolo na ye lokumu. Soki
Ngai nazali Tata, wapi lokumu oyo esengeli na Ngai? Soki
nazali Nkolo, wapi lokumu na Ngai? » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. « Ezali bino Banganga-Nzambe nde bozali
kosambwisa Kombo na Ngai, kasi bozali mpe kotuna: ‹ Eloko
nini ezali kolakisa ete tozali kosambwisa Kombo na Yo? ›
7 Bozali kotia bilei ya mbindo na etumbelo na Ngai, kasi
bozali mpe kotuna: ‹ Eloko nini ezali kolakisa ete tokomisi
etumbelo na Yo mbindo? › Ezali tango bolobaka: ‹ Mesa
ya Yawe ezali na tina te. › **8** Ezali tango bobonzaka lokola
mbeka nyama oyo ekufa miso; boni, yango ezali mabe te?
Bomeka nanu kopesa yango epai ya moyangeli na bino;
boni, akosepela na bino? Akondima bino solo? » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga. **9** « Sik'oyo, bozali mpe kobondela
Nzambe ete asalela bino ngolu na makabo ya lolenge oyo
na maboko! Boni, andima bino solo? » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. **10** « Nani kati na bino akoki kozwa mokano
ya kokanga bikuke ya Tempelo mpo ete bopelisa moto na
pamba te na etumbelo na Ngai? Nasepeli na bino ata moke
te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga; « mpe nakoyamba
te makabo oyo ewuti na maboko na bino. **11** Kombo na Ngai
ekozala monene kati na bikolo, longwa na ebimelo kino
na elalelo ya moyi; bakobonza na bisika nyonso malasi ya
ansa lokola mbeka mpo na Kombo na Ngai mpe makabo ya
peto, pamba te Kombo na Ngai ekozala monene kati na
bikolo, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **12** « Kasi bino,
bozali kosambwisa yango tango bozali koloba ete mesa ya
Nkolo ezali na tina te mpe biloko na yango ezali mbindo. **13**
Bozali koloba lisusu: ‹ Mokumba nini lisusu oyo! › Bozali mpe
kotiola Ngai lisusu, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. «
Tango bozali komema bibwele oyo ezoka, oyo etambolaka
tengu-tengu to oyo ezali na bokono, mpe bozali kobonza
yango lokola mbeka, boni, nandima yango na maboko na
bino? » elobi Yawe. **14** « Tika ete alakelama mabe, ye oyo
azali na ebwele ya kitoko kati na etonga na ye, mpe alapi
ndayi ete akobonza yango epai na Yawe, kasi abonzi ebwele
oyo ebela! Pamba te Ngai, nazali Mokonzi Monene, » elobi
Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe bikolo nyonso esengeli
kobanga Kombo na Ngai.

2 « Sik'oyo, bino Banganga-Nzambe, likebisi oyo epesami
epai na bino: **2** Soki boyoki te, soki boboyi kozwa mokano
ya kopesa Kombo na Ngai lokumu, » elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga, « nakotindela bino elakeli mabe mpe nakolakela
lipamboli na bino mabe. Solo, nasili kolakela yango mabe,
pamba te bozwaki mokano te ya kopesa Kombo na Ngai
lokumu. **3** Likolo na bino, nakopamela bakitani na bino,
nakobwakela bino basalite ya banyama na bino na bilongi,
salite ya banyama oyo bobonzaka na mikolo ya bafeti na
bino, mpe bakomema bino nzela moko na basalite yango. **4**
Bokoyeba solo ete napesi bino likebisi oyo mpo ete boyokani
na Ngai elongo na Levi esuka te, » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. **5** « Boyokani na Ngai elongo na ye ezali
boyokani ya bomoi mpe ya kimia, mpe nakopesa ye yango
mpo ete atosa Ngai. Atosaki Ngai solo mpe azalaki kolenga
liboso ya Kombo na Ngai. **6** Monoko na ye ezalaki kobimisa
malakisi ya solo; lokuta etikalaki komonana na bibebu na
ye te. Azalaki kotambola elongo na Ngai na kimia mpe na
alima. Na nzela na ye, bato ebele batikaki kotambola na
nzela ya masumu. **7** Pamba te bibebu ya Nganga-Nzambe
esengeli kobatela boyebi, mpe bato basengeli kozwa boyebi
na monoko na ye mpo ete azali ntoma ya Yawe, Mokonzi ya
mampinga. **8** Kasi bino, bopengwi na nzela mpe bobetisi
bato ebele mabaku na malakisi na bino; bobebisi boyokani
elongo na Balevi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **9**
« Boye, nasalaki ete botiolama mpe bosambwa liboso ya
bato nyonso, pamba te bolandaki banzela na Ngai te, kasi
bozalaki kopona bilongi na makambo oyo etali mibeko. »
10 Boni, biso nyonso tozali bana ya tata moko te? Boni,
tokelama na Nzambe moko te? Bongo mpo na nini tozali
kobebisa boyokani ya batata na biso na ndenge tozali
kosalana mabe biso na biso? **11** Bato ya Yuda batamboli na
boyengebene te, bakotisi likambo ya nkele kati na Isalaele
mpe na Yelusalemi, pamba te bato ya Yuda babebisi bosantu
ya Esika ya bule ya Yawe, Esika ya bule oyo Yawe alingaka
makasi: babali basi oyo basambelaka nzambe mopaya.
12 Mpo na mobali nyonso oyo akosala bongo, azala nani,
tika ete Yawe alongola ye na bandako ya kapo ya Jakobi,

ata amemi makabo epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga. **13** Tala makambo mosusu oyo bosalaka: bozali kotondisa etumbelo ya Yawe na mayi ya miso, bozali kolelalela mpo ete Yawe azali kotala lisusu makabo na bino te mpe aboyi koyamba yango na maboko na bino. **14** Bozali kotuna: « Mpo na nini boye? » Ezali mpo ete Yawe azali Motatoli kati na yo mpe mwasi na yo ya bolenge, kasi yo okosaki ye. Nzokande, azali mwasi oyo okangani na ye na nzela ya boyokani. **15** Boni, Yawe akomisaki bango te moto moko? Bazali ya Yawe na mosuni mpe na molimo. Moto yango alukaka nini? Alukaka bana kowuta epai na Nzambe. Boye, bosala keba mpo na bomoi na bino. Tika ete moto moko te akosa mwasi na ye ya bolenge! **16** Pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Nayinaka likambo ya koboma libala; ekokani na moto oyo elamba na ye ezwi makila tango abomi moto, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. Yango wana, bosala keba mpo na bomoi na bino mpe botikala sembo. **17** Bolembisi Yawe na maloba na bino mpe bozali lisusu kotuna: « Tolembisi Yo na likambo nini? » Ezali tango bozali koloba: « Moto oyo asalaka mabe azali malamu na miso ya Yawe, mpe Yawe asepelaka na ye » to mpe « Wapi Nzambe ya bosembo? »

3 « Nakotinda ntoma na Ngai; ye nde akoya liboso mpo na kobongisela Ngai nzela. Boye Yawe oyo bozali kozela akoya na pwasa kati na Tempelo na Ye; ntoma ya boyokani oyo bolingi akoya, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **2** Kasi nani akobika na mokolo oyo akoya? Nani akotelema na mokolo oyo akomonana? Pamba te azali lokola moto ya monyangwisi bibende na moto, lokola sabuni oyo etelisaka bilamba. **3** Akovanda lokola monyangwisi bibende mpe mopetoli palata na moto. Akopetola bana mibali ya Levi mpe akolekisa bango na moto ndenge bapetolaka wolo mpe palata, mpe bakokoma mpo na Yawe bato oyo bamemelaka Ye makabo kolanda ndenge esengeli kozala. **4** Bongo makabo ya Yuda mpe ya Yelusalemi ekosepelisa Yawe, ndenge ezalaki na tango ya kala. **5** « Nakopusana pene na bino mpo na kosambisama, nakosala na lombangu mpo na kofunda bato ya maji, ya ekobo, bato oyo balapaka ndayi ya lokuta, bato oyo banyokolaka basali na bango, basi bakufisa mibali mpe bana bitike, oyo banyokolaka bapaya mpe batosaka Ngai te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **6** « Ngai Yawe, nabongwanaka te. Mpo na yango, bino bana mibali ya Jakobi, bozali kaka. **7** Wuta na tango ya bakoko na bino, bozalaki kaka kobuka mibeko na Ngai mpe bozalaki kotosa Ngai te. Bozonga epai na Ngai, mpe Ngai nakozonga epai na bino, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Kasi bozali komituna: ‹ Tokozonga ndenge nini? › **8** Boni, moto akoki solo kokosa Nzambe? Nzokande bino, bozali kokosa Ngai. Kasi bozali koloba: ‹ Tokosi Yo na likambo nini? › Bokosi Ngai na eteni na bino ya zomi mpe na makabo. **9** Bozali na se ya elakeli mabe, pamba te bino nyonso, ekolo oyo mobimba, bozali kokosa Ngai. **10** Boye, bomema biteni na bino nyonso ya zomi, na mobimba na yango, na ebombelo bomengo ya Tempelo mpo ete bilei ezanga te kati na Ndako na Ngai. Na bongo, bomeka Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, « mpo na kotala soki nakofungolela bino te maninisa ya Lola mpe soki nakosopela bino te lipamboli na Ngai, na bofuluki oyo ezanga ndelo. **11** Nakopekisa banyama mike-mike kolia bambuma ya bilanga na bino, bongo bilanga na bino ya vino ekotikala kozanga bambuma te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **12** « Bato ya bikolo nyonso bakoloba ete bozali bato ya esengo, pamba te mokili na bino ekozala mokili ya malamu mpo na kovanda, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **13** Yawe alobi: « Bozali koloba makambo mabe mpo na kotelemela Ngai. Kasi bozali kotuna: ‹ Maloba nini ya mabe tolobi mpo na kotelemela Yo? › **14** Bozali lisusu koloba: ‹ Kosalela Nzambe ezali na tina te. Litomba nini penza ezali na kotosa mibeko na Ye mpe na komiboya liboso ya Yawe, Mokonzi ya mampinga? **15** Tosengeli sik'oyo komona bato ya lofundu lokola bato ya esengo, bato mabe bazali kokende liboso. Atako bazali kobeta tembe na Nzambe, kasi bazali kaka kolonga. › » **16** Ndenge wana nde bato oyo batosaka Yawe bazalaki kosolola bango na bango, kasi Yawe ayokaki masolo na bango. Boye buku moko ya ekaniseli ekomamaki liboso ya Yawe mpo na bato oyo batosaka Yawe mpe bapesaka Kombo na Ye lokumu. **17** « Na mokolo oyo nakomonisa nguya na Ngai, bakokoma bato na Ngai, bomengo na Ngai ya talo. Nakobatela bango ndenge tata abatelaka mwana oyo asalelaka ye, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **18** « Bongo bokomona lisusu bokeseni kati na moto ya sembo mpe moto mabe, kati na moto oyo asalelaka Nzambe mpe moto oyo asalelaka Ye te.

4 Pamba te mokolo yango ezali koya; ekozala moto makasi lokola fulu ya moto. Bato nyonso ya lofundu mpe bato nyonso oyo basalaka mabe bakokoma lokola matiti ya kokawuka. Mokolo yango ekozikisa bango, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Ekotikala ata mosisa to etape te. **2** Kasi mpo na bino oyo botosaka Kombo na Ngai, moyi ya bosembo ekobima mpe ekomemela bino lobiko. Boye, bokobina mpe bokopumbwa na esengo lokola bana ngombe ya mibali kati na lopango. **3** Bokonyata bato mabe, pamba te bakokoma lokola putulu na se ya matambe na bino, na mokolo oyo nazali kobongisa, » elobi Yawe, Mokonzi ya

mampinga. **4** « Bokanisa Mobeko, malako mpe mitindo
oyo napesaki epai ya Moyize, mosali na Ngai, na ngomba
Orebi, mpo na Isalaele mobimba. **5** Liboso ete mokolo ya
Yawe eya, mokolo monene mpe ya somo, nakotindela bino
mosakoli Eliya. **6** Akozongisa mitema ya batata epai ya
bana, mpe mitema ya bana epai ya batata, soki te nakoya
kobebisa mokili na nzela ya bilakeli mabe. »

NEW TESTAMENT

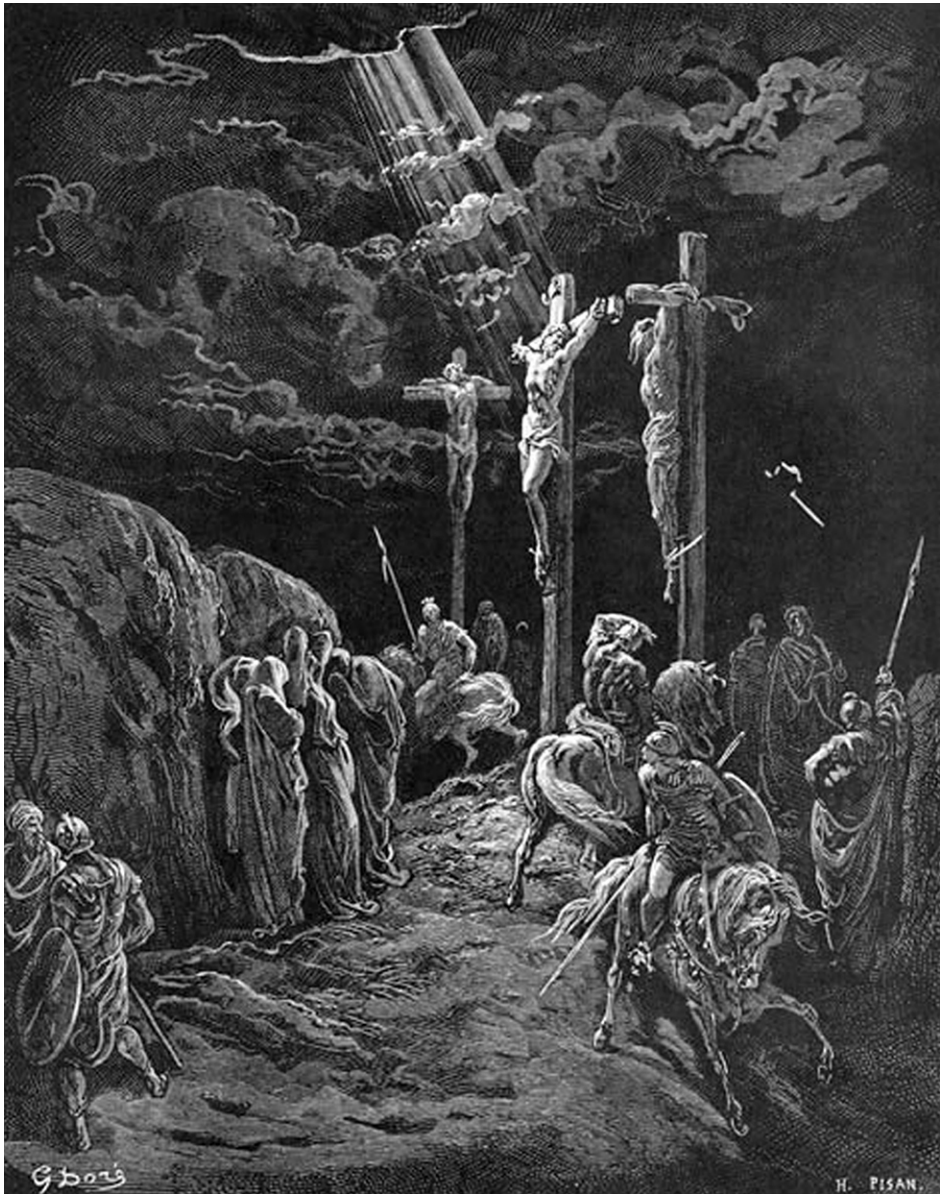

Yesu alobaki: — Tata, limbisa bango mpo ete bayebi te makambo oyo bazali kosala.
Mpe bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke.
Luka 23:34

Matayo

1 Tala molongo ya mbotama ya Yesu-Klisto, mokitani ya
Davidi mpe ya Abrayami: **2** Abrayami abotaki Izaki; Izaki
abotaki Jakobi; Jakobi abotaki Yuda mpe bandeko na ye ya
mibali; **3** Yuda abotaki Peretsi mpe Zera na nzela ya Tamari,
mwasi na ye; Peretsi abotaki Etsironi; Etsironi abotaki Arami;
4 Arami abotaki Aminadabi; Aminadabi abotaki Nashoni,
mpe Nashoni abotaki Salima; **5** Salima abotaki Boazi na
nzela ya Raabi, mwasi na ye; Boazi abotaki Obedi na nzela
ya Rite, mwasi na ye; Obedi abotaki Izayi, **6** mpe Izayi
abotaki mokonzi Davidi. Davidi abotaki Salomo na nzela ya
mwasi ya Uri; **7** Salomo abotaki Roboami; Roboami abotaki
Abiya; Abiya abotaki Asa; **8** Asa abotaki Jozafati; Jozafati
abotaki Yorami; Yorami abotaki Oziasi; **9** Oziasi abotaki
Yotami; Yotami abotaki Akazi; Akazi abotaki Ezekiasi; **10**
Ezekiasi abotaki Manase; Manase abotaki Amoni; Amoni
abotaki Joziasi; **11** Joziasi abotaki Yekonia mpe bandeko na
ye ya mibali wana bana ya Isalaele bakendeki na bowumbu,
na Babiloni. **12** Sima na bana ya Isalaele kokende na
bowumbu, na Babiloni, Yekonia abotaki Shealitieli; Shealitieli
abotaki Zorobabeli; **13** Zorobabeli abotaki Abiwudi; Abiwudi
abotaki Eliakimi; Eliakimi abotaki Azori; **14** Azori abotaki
Tsadoki; Tsadoki abotaki Akimi; Akimi abotaki Eliwudi; **15**
Eliwudi abotaki Eleazari; Eleazari abotaki Matani; Matani
abotaki Jakobi; **16** Jakobi abotaki Jozefi, mobali ya Mari;
mpe Mari azalaki mama ya Yesu oyo babengaka Klisto.
17 Kobanda na Abrayami kino na Davidi, elekaki bikeke
zomi na minei; kobanda na Davidi kino na tango oyo bana
ya Isalaele bakendeki na bowumbu, na Babiloni, elekaki
lisusu bikeke zomi na minei; mpe kobanda na bowumbu,
na Babiloni, kino na Klisto, elekaki lisusu bikeke zomi na
minei. **18** Tala ndenge nini Yesu-Klisto abotamaki: Mari,
mama na Ye, azalaki mobandami ya libala na Jozefi; kasi
liboso ete bavanda ndako moko, Mari akomaki na zemi na
nguya ya Molimo Mosantu. **19** Jozefi, mobandami na ye ya
libala, azalaki moto ya sembo. Boye, lokola Jozefi alingaki
te koyokisa Mari soni na miso ya bato, azwaki mokano ya
koboya Mari na kimia. **20** Wana Jozefi azalaki kokanisa
makambo yango, anjelu na Nkolo abimelaki ye kati na ndoto
mpe alobaki na ye: « Jozefi, mokitani ya Davidi, kobanga te
kobala Mari; pamba te zemi oyo azali na yango ewuti na
Molimo Mosantu. **21** Akobota mwana mobali mpe okopesa
Ye kombo Yesu, pamba te akobikisa bato na Ye na masumu
na bango. » **22** Makambo wana nyonso esalemaki mpo na
kokokisa maloba oyo Nkolo alobaki na nzela ya mosakoli: **23**
« Elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te akokoma
na zemi mpe akobota mwana mobali, bongo bakopesa Ye
kombo Emanwele oyo elingi koloba: Nzambe elongo na
biso. » **24** Tango Jozefi alamukaki, asalaki makambo oyo
anjelu na Nkolo atindaki ye kosala mpe azwaki Mari lokola
mwasi na ye. **25** Kasi Jozefi asangisaki nzoto te na Mari kino
tango Mari abotaki mwana mobali; mpe Jozefi apesaki Ye
kombo Yesu.

2 Yesu abotamaki na Beteleemi ya Yuda, wana Erode
azalaki mokonzi. Na tango yango, bato ya mayele oyo
bawutaki na este bayaki na Yelusalemi **2** mpe batunaki:
« Mokonzi ya Bayuda oyo abotami azali wapi? Tomonaki
monzoto na Ye kobima, yango wana toyei kogumbamela
Ye. » **3** Tango mokonzi Erode ayokaki bongo, motema na
ye etungisamaki makasi elongo na Yelusalemi mobimba. **4**
Abengaki mpe asangisaki bakonzi nyonso ya Banganga-
Nzambe mpe balakisi ya Mobeko; atunaki bango: — Klisto
asengeli kobotama wapi? **5** Bazongiselaki ye: — Na
Beteleemi ya Yuda, pamba te mosakoli akoma: **6** « Bongo
yo, Beteleemi, kati na mabele ya Yuda, ozali solo moke te
kati na bingumba ya Yuda, pamba te Mokonzi oyo, lokola
Mobateli bibwele, akotambolisa bato na Ngai, Isalaele,
akobima nde kati na yo. » **7** Bongo, Erode abengaki bato
ya mayele na nkuku mpe alukaki koyeba epai na bango
tango nini monzoto ebimaki. **8** Boye, atindaki bango na
Beteleemi; alobaki: — Bokende koluka malamu mwana
yango, na Beteleemi; tango kaka bokomona ye, boyebisa
ngai mpo ete ngai mpe nakende kogumbamela ye. **9** Sima
na bango koyoka maloba ya mokonzi, bakobaki nzela na
bango. Bamonaki lisusu monzoto oyo ewutaki kobima na
este: monzoto yango ezalaki kotambola liboso na bango kino
ekendeki kotelema na likolo ya esika oyo Mwana azalaki. **10**
Tango kaka bamonaki lisusu monzoto yango, batondisamaki
na esengo. **11** Bakomaki na ndako yango, bamonaki Mwana
elongo na Mari, mama na Ye, mpe bagumbamelaki Ye;
bongo bafungolaki mabenga na bango mpe babonzelaki
Ye biloko oyo lokola bakado: wolo, malasi ya ansa mpe
mire. **12** Sima na yango, Nzambe akebisaki bango kati na
ndoto ete bazonga lisusu te epai ya Erode. Boye, bazongaki
na mboka na bango na nzela mosusu. **13** Sima na bato
ya mayele kokende, anjelu na Nkolo abimelaki Jozefi kati
na ndoto mpe alobaki na ye: « Telema, kamata Mwana
elongo na mama na Ye; bokima na Ejipito mpe bowumela
kuna kino tango nakoyebisa yo lisusu ete bozonga, pamba
te Erode akoluka koboma Mwana. » **14** Jozefi atelemaki,
azwaki Mwana elongo na mama na Ye, kaka na butu wana,
mpe akimaki na Ejipito **15** epai wapi awumelaki kino na
kufa ya Erode, mpo ete makambo oyo Nkolo alobaki na

nzela ya mosakoli ekokisama: « Wuta na Ejipito, nabengaki mwana na Ngai. » **16** Tango Erode asosolaki ete bato ya mayele bakosi ye, atombokaki makasi mpe apesaki mitindo ete baboma bana mike nyonso ya mibali ya mibu mibale kino na se, oyo bazalaki na Beteleemi mpe na zingazinga na yango, kolanda tango oyo bato ya mayele bayebisaki ye na tina na eleko oyo monzoto ebimaki. **17** Boye nde ekokisamaki makambo oyo mosakoli Jeremi alobaki: **18** « Makelele moko eyokani na Rama, makelele ya kolela makasi mpe ya matanga: Rasheli azali kolela bana na ye; aboyi kobondisama, pamba te bazali lisusu na bomoi te. » **19** Sima na kufa ya Erode, anjelu na Nkolo abimelaki Jozefi kati na ndoto, kuna na Ejipito, **20** mpe alobaki na ye: « Telema, kamata Mwana elongo na mama na Ye, mpe zonga kati na mokili ya Isalaele, pamba te bato oyo bazalaki koluka koboma Mwana basili kokufa. » **21** Jozefi atelemaki, azwaki Mwana elongo na mama na Ye mpe akendeki na mokili ya Isalaele. **22** Kasi tango ayokaki ete Arikelawusi akitanaki na tata na ye, Erode, na bokonzi kati na Yuda, abangaki kokende kuna; kasi Nzambe akebisaki Jozefi kati na ndoto, mpe Jozefi akendeki kati na etuka ya Galile **23** epai wapi avandaki kati na engumba Nazareti, mpo ete makambo oyo basakoli balobaki ekokisama: « Bakobenga Ye moto ya Nazareti. »

3 Na tango wana, Yoane Mobatisi ayaki mpe akomaki koteya kati na esobe ya Yuda: **2** « Bobongola mitema na bino, pamba te Bokonzi ya Likolo ekomi pene! » **3** Yoane azali ye oyo mosakoli Ezayi alobaki: « Mongongo ya moto moko ezali kobelela kati na esobe: ‹ Bobongisa nzela mpo na Nkolo, bosembolela Ye banzela ya mike! › » **4** Yoane azalaki kolata elamba oyo basala na bapwale ya shamo mpe mokaba oyo basala na poso ya nyama; azalaki kolia mankoko mpe mafuta ya nzoyi. **5** Bato bazalaki kokende epai na ye longwa na Yelusalemi, na Yuda mobimba mpe na etuka mobimba ya Yordani; **6** bazalaki kotubela masumu na bango, mpe ye, azalaki kobatisa bango na ebale Yordani. **7** Kasi lokola azalaki komona Bafarizeo mpe Basaduseo koya ebele mpo na kozwa libatisi, alobaki na bango: « Bana ya banyoka, nani ateyi bino kokima kanda oyo ezali koya? **8** Bolakisa na nzela ya bizaleli ete bobongoli mitema. **9** Bokanisa kutu te komilobela na se ya mitema: ‹ Abrayami azali koko na biso! › Nazali koloba na bino penza ya solo ete Nzambe azali na makoki ya kobimisa, wuta na mabanga oyo, bakitani mpo na Abrayami. **10** Epasola esili kobongisama mpo na kokata banzete wuta na misisa: nzete nyonso oyo ebotaka bambuma ya malamu te ekokatama mpe ekobwakama na moto. **11** Ngai nazali kobatisa bino na mayi mpo na kolakisa ete bobongoli mitema. Kasi sima na ngai, Moto moko azali koya, aleki ngai na nguya; ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye; ezali Ye nde akobatisa bino kati na Molimo Mosantu mpe kati na moto. **12** Asimbi kiyungulu na loboko na Ye, akopetola etando na Ye mpo na koyamba ble kati na ebombelo na Ye; kasi akotumba kati na moto oyo ekufaka te, matiti oyo ekotikala. » **13** Yesu alongwaki na Galile mpe akendeki na Yordani mpo ete Yoane abatisa Ye. **14** Kasi Yoane aboyaki kobatisa Ye. Alobaki: — Ezali ngai nde nazali na posa ete Yo obatisa ngai; kasi ndenge nini Yo oyei epai na ngai? **15** Yesu azongiselaki ye: — Tika ete esalema bongo sik'oyo! Ezali malamu mpo na biso kosala bongo mpo na kokokisa bosembo nyonso. **16** Tango kaka Yesu azwaki libatisi mpe abimaki na mayi, Likolo efungwamaki; mpe Yesu amonaki Molimo ya Nzambe kokitela Ye lokola ebenga. **17** Bongo, mongongo moko eyokanaki wuta na Likolo mpe elobaki: « Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Ye mingi. »

4 Molimo amemaki Yesu kati na esobe mpo ete Satana ameka Ye. **2** Sima na Ye kokila bilei mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei, ayokaki nzala. **3** Momeki ayaki epai na Ye mpe alobaki na Ye: — Soki ya solo ozali penza Mwana na Nzambe, loba na mabanga oyo ete ebongwana mapa. **4** Yesu azongisaki: — Ekomama: « Moto akobika na lipa kaka te, kasi mpe na maloba nyonso oyo ebimaka na monoko ya Nzambe. » **5** Bongo, Satana amemaki Ye na engumba ya bule, atelemisaki Ye na songe ya Tempelo **6** mpe alobaki na Ye: — Soki ozali penza Mwana na Nzambe, mibwaka na se; pamba te ekomama: « Akopesa mitindo na ba-anjelu na tina na yo, mpe bakomema yo na maboko na bango mpo ete lokolo na yo etutana na libanga te. » **7** Yesu azongiselaki ye: — Ekomama mpe: « Okomeka te Yawe, Nzambe na yo. » **8** Satana amemaki Ye lisusu na likolo ya ngomba oyo eleki molayi mpe alakisaki Ye bokonzi nyonso ya mokili elongo na lokumu na yango; **9** alobaki na Ye: — Nakopesa yo nyonso oyo ozali komona, soki kaka ofukameli ngai mpe ogumbameli ngai. **10** Yesu alobaki na ye: — Mosika na ngai, Satana! Pamba te ekomama: « Okogumbamelaka kaka Yawe, Nzambe na yo, mpe okosambelaka kaka Ye. » **11** Boye Satana atikaki Ye, mpe ba-anjelu bayaki kopesa Ye bilei. **12** Tango Yesu ayokaki ete babwaki Yoane Mobatisi kati na boloko, azongaki na Galile. **13** Kasi avandaki na Nazareti te; akendeki nde kovanda na Kapernawumi oyo ezalaki pembeni ya ebale, kati na etuka ya Zabuloni mpe ya Nefitali, **14** mpo na kokokisa maloba oyo mosakoli Ezayi alobaki: **15** « Mokili ya Zabuloni mpe ya Nefitali, nzela ya ebale

monene, pembeni ya Yordani, Galile ya bapagano, 16 bato oyo bazalaki kovanda kati na molili bamoni pole makasi; ba-oyo bazalaki kovanda kati na mokili ya bakufi, pole ebimeli bango. » 17 Wuta na tango wana, Yesu abandaki koteya: « Bobongola mitema na bino, pamba te Bokonzi ya Likolo ekomi pene! » 18 Wana Yesu azalaki kotambola pembeni ya ebale ya Galile, amonaki bandeko mibali mibale: Simona oyo bazalaki kobenga Petelo, mpe Andre, ndeko na ye; bazalaki kobwaka monyama na ebale, pamba te bazalaki balobi mbisi. 19 Yesu alobaki na bango: « Bolanda Ngai, mpe nakokomisa bino balobi bato. » 20 Mbala moko, batikaki minyama na bango mpe balandaki Yesu. 21 Tango alongwaki wana mpo na kokoba mobembo na Ye, amonaki lisusu bandeko mibali mibale: Jake, mwana mobali ya Zebede, mpe Yoane, ndeko na ye. Bazalaki kobongisa minyama kati na bwato na bango elongo na Zebede, tata na bango. Yesu abengaki bango; 22 mpe, mbala moko, batikaki bwato mpe tata na bango, bongo balandaki Yesu. 23 Wana Yesu azalaki kotambola kati na Galile mobimba, azalaki koteya kati na bandako na bango ya mayangani, kosakola Sango Malamu ya Bokonzi ya Likolo, kobikisa bato na pasi mpe na bokono na bango nyonso. 24 Sango na Ye epanzanaki kati na Siri mobimba, mpe bato bazalaki komemela Ye babeli oyo bazalaki na bokono ya ndenge na ndenge mpe oyo bazalaki na mikakatano makasi: bato oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe, bato oyo bazalaki na bokono ya ndeke mpe bato oyo bazalaki na makolo mpe maboko ya kokufa; mpe azalaki kobikisa bango. 25 Ebele ya bato bazalaki kolanda Ye; bazalaki kowuta na Galile, na Dekapoli, na Yelusalemi, na Yuda mpe na etuka mobimba ya ngambo ya Yordani.

5 Tango Yesu amonaki ebele yango ya bato, amataki likolo ya ngomba mpe avandaki. Bayekoli na Ye bapusanaki pene na Ye, 2 mpe akomaki kopesa bango malakisi. Alobaki: 3 « Esengo na babola na molimo, pamba te Bokonzi ya Likolo ezali mpo na bango! 4 Esengo na bato oyo bazali kolela, pamba te bakobondisama! 5 Esengo na bato na komikitisa, pamba te bakozwa mokili lokola libula! 6 Esengo na bato oyo bazali na nzala mpe na posa ya bosembo, pamba te bakotondisama! 7 Esengo na bato oyo bayokelaka bato mosusu mawa, pamba te bakoyokela bango mpe mawa! 8 Esengo na bato oyo bazali na mitema peto, pamba te bakomona Nzambe! 9 Esengo na bato oyo bayeisaka kimia, pamba te bakobengama bana na Nzambe! 10 Esengo na bato oyo bazali konyokolama likolo ya bosembo, pamba te Bokonzi ya Likolo ezali mpo na bango! 11 Esengo na bino tango bazali kofinga bino, tango bazali konyokola bino, mpe tango bazali kokosela bino makambo ya lolenge nyonso likolo na Ngai! 12 Bosepela mpe bozala na esengo, pamba te lifuti na bino ezali monene kati na Likolo; pamba te ezalaki mpe kaka ndenge wana nde banyokolaki basakoli oyo bazalaki liboso na bino. 13 Bozali mungwa ya mokili. Kasi soki mungwa ebungisi elengi na yango, ndenge nini bakokoka lisusu kozongisa elengi na yango? Ezali lisusu na tina moko te; etikali kaka eloko ya kobwaka mpe ya konyata. 14 Bozali pole ya mokili. Engumba oyo batongi na likolo ya ngomba ekoki kobombama te. 15 Moto moko te apelisaka mwinda mpo na kotia yango na se ya katini; nzokande, atiaka yango na likolo ya etelemiselo ya minda mpo ete engengisa bato nyonso oyo bazali kati na ndako. 16 Yango wana, tika ete pole na bino engenga liboso ya bato, mpo ete bamona misala malamu na bino mpe bakumisa Tata na bino oyo azali kati na Likolo. 17 Bokanisa te ete Ngai nayaki mpo na kolongola Mobeko to basakoli; solo, nayaki te mpo na kolongola, kasi nayaki nde mpo na kokokisa. 18 Pamba te, nazali koloba na bino penza ya solo: liboso ete Likolo mpe mabele elimwa, nkoma moko te oyo eleki moke to litono oyo ezalaka na likolo ya i ekotikala kolongwa kati na Mobeko, kino makambo nyonso ekokisama. 19 Yango wana, moto nyonso oyo akobuka moko kati na mibeko oyo, ezala oyo eleki moke kati na yango, mpe akoteya bato mosusu kosala bongo, bakozwa ye lokola moto pamba kati na Bokonzi ya Likolo. Kasi moto oyo akotosa mpe akoteya mibeko oyo epai na bato mosusu akozala moto monene kati na Bokonzi ya Likolo. 20 Pamba te, nazali koloba na bino solo ete soki bosembo na bino liboso ya Mobeko eleki te bosembo ya balakisi ya Mobeko mpe ya Bafarizeo, bokokota te na Bokonzi ya Likolo. 21 Boyokaki ete baloba na bakoko na biso: ‹ Okobomaka te. Moto nyonso oyo akoboma moninga na ye asengeli na kosambisama liboso ya basambisi. › 22 Kasi Ngai, nalobi na bino: Moto nyonso oyo akokangela ndeko na ye kanda akosamba na esambiselo liboso ya basambisi; moto oyo akofinga ndeko na ye: ‹ zoba, › akosamba liboso ya Likita-Monene; mpe oyo akoloba na ndeko na ye: ‹ moto ya liboma, › akobwakama kati na moto ya lifelo. **(Geenna g1067)** 23 Soki ozali kokende kopesa makabo na yo liboso ya etumbelo, mpe ososoli ete ndeko na yo azwa yo na likambo, 24 tika makabo na yo liboso ya etumbelo mpe kende nanu koyokana na ndeko na yo wana; sima na yango nde okoya kopesa makabo na yo. 25 Soki moto azwi yo na likambo, yokana na ye noki, wana bozali nanu na nzela; soki te, akofunda yo epai ya mosambisi, mosambisi akokaba yo na maboko ya bakengeli, mpe bakengeli bakobwaka yo na boloko. 26 Nazali koloba na yo penza ya solo: okobima na boloko soki kaka ofuti niongo na yo nyonso. 27 Boyokaki ete

baloba: ‹ Okosalaka ekobo te. › **28** Kasi Ngai, nalobi na bino: Mobali nyonso oyo atali mwasi na makanisi ya kolula ye, asili kosala na ye ekobo kati na motema na ye. **29** Yango wana, soki liso na yo ya ngambo ya mobali ekweyisaka yo na masumu, longola yango mpe bwaka yango mosika na yo; pamba te eleki malamu mpo na yo kobungisa eteni moko ya nzoto, na esika ete nzoto na yo mobimba ebwakama na lifelo. **(Geenna g1067)** **30** Soki mpe loboko na yo ya ngambo ya mobali ekweyisaka yo na masumu, kata yango mpe bwaka yango mosika na yo; pamba te eleki malamu mpo na yo kobungisa eteni moko ya nzoto, na esika ete nzoto na yo mobimba ekende na lifelo. **(Geenna g1067)** **31** Boyokaki lisusu ete baloba: ‹ Soki mobali akabwani na mwasi na ye, asengeli kopesa ye mokanda ya koboma libala. › **32** Kasi Ngai, nazali koloba na bino: Mobali nyonso oyo alongoli mwasi na ye na libala, longola kaka soki mwasi yango akweyaki na ekobo, afungoleli ye nzela ya kosala kindumba; mpe mobali oyo abali mwasi oyo balongola na libala asali mpe ekobo. **33** Boyokaki lisusu ete baloba na bakoko na biso: ‹ Okolapa ndayi ya lokuta te, kasi kokisa bilaka oyo opesaki na nzela ya ndayi liboso ya Nkolo. › **34** Kasi Ngai, nazali koloba na bino: bolapaka ndayi te, ezala na kombo ya Likolo, pamba te Likolo ezali Kiti ya Bokonzi ya Nzambe, **35** to na kombo ya mokili, pamba te mokili ezali enyatelo makolo ya Nzambe; to mpe na kombo ya Yelusalemi, pamba te Yelusalemi ezali engumba ya Mokonzi Monene. **36** Bosalelaka mpe te mito na bino mpo na kolapa ndayi, pamba te bokoki te kokomisa moko kati na suki ya mito na bino pembe to mwindo. **37** Kasi bolobaka kaka ‹ iyo › soki ezali iyo, mpe ‹ te › soki ezali bongo, pamba te maloba nyonso oyo ebakisamaka likolo ewutaka na Mokosi. **38** Boyokaki ete baloba: ‹ Liso mpo na liso, linu mpo na linu. › **39** Kasi Ngai, nazali koloba na bino: Botelemelaka te moto mabe; kutu soki abeti yo mbata na litama ya ngambo ya loboko ya mobali, pesa ye mpe litama ya ngambo ya loboko ya mwasi. **40** Soki moto alingi kofunda yo mpo na kozwa elamba na yo, pesa ye mpe kazaka na yo. **41** Soki moto atindi yo na makasi ete otambola kilometele moko, yo, tambola bakilometele mibale elongo na ye. **42** Pesa na moto oyo asengi yo, mpe koboya te kodefisa na moto oyo alingi kodefa epai na yo. **43** Boyokaki ete baloba: ‹ Linga moninga na yo mpe yina monguna na yo. › **44** Kasi Ngai, nazali koloba na bino: Bolingaka banguna na bino mpe bosambelaka mpo na bato oyo banyokolaka bino. **45** Na ndenge wana nde bokozala bana ya Tata na bino, oyo azali kati na Likolo, pamba te abimisaka moyi mpo na bato malamu mpe mpo na bato mabe, mpe anokisaka mvula mpo na bato ya sembo mpe mpo na bato oyo bazali sembo te. **46** Soki bolingaka kaka bato oyo balingaka bino, lifuti nini bokozwa? Boni, bafutisi mpako basalaka mpe bongo te? **47** Soki bopesaka mbote kaka na bandeko mibali na bino, likambo nini ya kokamwa oyo bosalaka? Boni, bapagano basalaka mpe bongo te? **48** Bozala bato ya kokoka ndenge Tata na bino ya Likolo azali ya kokoka.

6 Bosala keba ete bosalelaka te bosembo na bino liboso ya bato, mpo ete bamona bino; soki te, bokozanga lifuti oyo Tata na bino ya Likolo abombela bino. **2** Tango ozali kokabela babola, kobetela yango tangwa te ndenge bato ya bilongi mibale basalaka kati na bandako ya mayangani mpe na babalabala mpo ete bato bakumisa bango. Nazali koloba na bino penza ya solo: basili kozwa lifuti na bango. **3** Kasi tango yo ozali kokabela babola, sala yango na ndenge ete loboko na yo ya mwasi eyeba ete likambo oyo loboko na yo ya mobali ezali kosala, **4** mpo ete likabo na yo ya mawa etikala sekele; bongo Tata na yo, oyo amonaka makambo oyo esalemaka na nkuku, akopesa yo lifuti. **5** Tango bozali kosambela, bosalaka te lokola bato ya bilongi mibale oyo balingaka kosambela ya kotelema kati na bandako ya mayangani mpe na bisika oyo babalabala ekutana, mpo ete bato bamona bango. Nazali koloba na bino penza ya solo: basili kozwa lifuti na bango. **6** Kasi yo, soki olingi kosambela, kota na shambre na yo, kanga ekuke mpe sambela Tata na yo, oyo azali kati na esika wana ya sekele; bongo Ye, Tata na yo, oyo amonaka makambo oyo esalemaka na nkuku, akopesa yo lifuti. **7** Tango bozali kosambela, bozongelaka-zongelaka te maloba ndenge bapagano basalaka; pamba te bakanisaka ete Nzambe akoyanola bango soki balobi mingi. **8** Bosalaka lokola bango te, pamba te Tata na bino ayebi posa na bino liboso ete botalisa Ye yango. **9** Tala ndenge nini bosengeli kosambela: ‹ Tata na biso, Yo oyo ozali kati na Likolo; tika ete Kombo na Yo ebulisama, **10** tika ete Bokonzi na Yo eya, tika ete mokano na Yo esalema, awa na mokili ndenge esalemaka kuna na Likolo! **11** Pesa biso, na mokolo ya lelo, bilei na biso ya mokolo na mokolo; **12** limbisa mabe na biso, ndenge biso mpe tolimbisi bato oyo basalaki biso mabe; **13** komema biso na komekama te, kasi kangola biso longwa na misala ya Satana; [pamba te bokonzi, nguya mpe nkembo ezali ya Yo seko na seko.] › **14** Pamba te soki bolimbisi baninga, na mabe oyo basali bino, Tata na bino ya Likolo mpe akolimbisa bino; **15** kasi soki bolimbisi te, Tata na bino mpe akolimbisa te mabe na bino. **16** Tango bozali kokila bilei, bozalaka mawa-mawa te ndenge bato ya bilongi mibale basalaka; pamba te bakomisaka bilongi na bango mawa-mawa mpo na kolakisa na bato ete bazali kokila bilei. Nazali koloba na bino penza ya solo: basili kozwa lifuti na

bango. 17 Kasi tango yo ozali kokila bilei, sukola elongi na yo malamu mpe pakola moto na yo malasi, 18 mpo ete moto moko te ayeba ete ozali kokila bilei, longola kaka Tata na yo, oyo amonanaka te; bongo Ye, Tata na yo, oyo amonaka makambo oyo esalemaka na nkuku akopesa yo lifuti. 19 Bonduka bomengo te awa na mokili, pamba te ekoki kobeba to nselele ekoki kolia yango to mpe miyibi bakoki kobuka ndako mpo na koyiba yango. 20 Kasi bonduka bomengo na bino kati na Likolo epai wapi ekoki kobeba te to nselele ekoki kolia yango te to mpe miyibi bakoki kobuka ndako te mpo na koyiba yango; 21 pamba te epai bomengo na yo ezali, kuna mpe motema na yo ekozala. 22 Miso ezali lokola mwinda ya nzoto. Soki miso na yo ezali malamu, nzoto na yo mobimba mpe ekozala kati na pole. 23 Kasi soki miso na yo ekufi, nzoto na yo mobimba mpe ekozala kati na molili. Bongo soki pole oyo ezali kati na yo ekomi molili, molili yango ekozala makasi penza. 24 Moto moko te akoki kosalela bankolo mibale, pamba te akoyina moko mpe akolinga mosusu to akokangama na moko mpe akoboya mosusu. Bokoki te kosalela Nzambe mpe mbongo nzela moko. 25 Yango wana, nazali koloba na bino: bomitungisaka te na tina na bomoi na bino, na komituna: tokolia nini to tokomela nini? To na tina na banzoto na bino, na komituna: Tokolata nini? Boni, bomoi eleki bilei te na tina, mpe nzoto eleki bilamba te na tina? 26 Botala ndeke ya likolo: elonaka nkona te, ebukaka bambuma te, ebombaka bilei te kati na bibombelo; kasi Tata na bino ya Likolo aleisaka yango. Boni, bozali na motuya te koleka yango? 27 Nani kati na bino, na nzela ya mitungisi na ye, akoki kobakisa ata ngonga moko na molayi ya bomoi na ye? 28 Bongo mpo na nini bomitungisaka mpo na bilamba ya kolata? Botala bafololo ya bilanga ndenge ekolaka! Esalaka te mpe etongaka bilamba te; 29 nzokande, nazali koloba na bino ya solo ete ata Salomo, kati na nkembo na ye nyonso, atikalaki kolata te lokola moko kati na yango. 30 Soki Nzambe alatisaka ndenge wana matiti ya bilanga, oyo, na mokolo ya lelo, ezali na bomoi mpe, lobi, ekobwakama na moto, ekozala ndenge nini mpo na bino? Akolatisa bino te na ndenge ya kitoko koleka? Bato ya kondima moke! 31 Yango wana, bomitungisaka te na koloba: ‹ Tokolia nini? Tokomela nini? Tokolata nini? › 32 Biloko wana nyonso, ezali bapagano nde balukaka-lukaka yango; kasi mpo na bino, Tata na bino ya Likolo ayebi malamu ete bozali na bosenga na yango. 33 Bolukaka nde liboso Bokonzi ya Nzambe mpe bosembo na Ye, bongo bakobakisela bino biloko wana nyonso. 34 Yango wana, bomitungisaka te mpo na mokolo ya lobi oyo ezali koya, pamba te mokolo yango ya lobi ekomitungisa na tina na yango moko: mokolo na mokolo ezali na pasi oyo ekoki na yango.

7 Bosambisaka te mpo ete, bino mpe, basambisa bino te. 2 Pamba te bakosambisa bino ndenge kaka bino bosambisaka baninga, mpe bakomeka bino na emekelo kaka oyo bino bosalelaka mpo na komeka bato mosusu. 3 Mpo na nini ozali kotala mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na yo, wana ozali komona te nzete oyo ezali kati na liso na yo moko? 4 Ndenge nini okoki koloba na ndeko na yo: ‹ Ndeko na ngai, tika ete nalongola yo mwa lititi oyo ezali kati na liso, › wana ozali na nzete kati na liso na yo? 5 Bolole! Banda nanu kolongola nzete oyo ezali kati na liso na yo, bongo miso na yo ekomona malamu mpo ete okoka kolongola mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na yo. 6 Bopesa te biloko ya bule epai ya bambwa, noki te ekozongela bino mpo na koswa bino; bobwaka te bapawuni na bino ya talo epai ya bangulu, noki te ekonyata-nyata yango. 7 Bosenga, mpe bakopesa bino; boluka, mpe bokomona; bobeta ekuke, mpe bakofungolela bino; 8 pamba te moto nyonso oyo asengaka azwaka, moto oyo alukaka amonaka; mpe moto oyo abetaka ekuke, bafungolelaka ye yango. 9 Nani kati na bino apesaka na mwana na ye libanga, soki asengi ye lipa? 10 To nani apesaka na mwana na ye nyoka soki asengi mbisi? 11 Soki bino bato oyo bozali kutu mabe boyebi kopesa na bana na bino biloko ya malamu, ndenge nini Tata na bino oyo azali na Likolo apesa te biloko ya kitoko epai ya bato oyo basengaka Ye yango? 12 Nyonso oyo bolingaka ete bato mosusu basalela bino, bino mpe bosalaka yango mpo na bango; pamba te yango nde mateya nyonso ya Mobeko mpe ya basakoli. 13 Bokotela na ekuke ya moke; pamba te ekuke mpe nzela oyo ememaka na libebi ezali monene, mpe bato ebele bakotelaka wana. 14 Kasi ekuke to nzela oyo ememaka na bomoi ezali moke, mpe bato moke kaka nde bamonaka yango. 15 Bosala keba na basakoli ya lokuta! Tango bayaka epai na bino, bazwaka lolenge ya bameme, kasi bazali penza bambwa ya zamba oyo etonda na kanda. 16 Bokoyeba bango na nzela ya misala na bango. Boni, bokoki kolongola bambuma ya vino na nzete ya basende to kobuka bambuma ya figi na nzete ya banzube? 17 Nzete nyonso ya malamu ebotaka mpe bambuma ya malamu, kasi nzete ya mabe ebotaka mpe bambuma ya mabe. 18 Nzete ya malamu ebotaka te bambuma ya mabe, mpe nzete ya mabe ebotaka te bambuma ya malamu. 19 Nzete nyonso oyo ebotaka te bambuma ya malamu, bapikolaka yango mpe babwakaka yango na moto. 20 Boye, bokoyeba basakoli ya lokuta na nzela ya misala na bango. 21 Bato nyonso oyo balobaka na Ngai: ‹ Nkolo! Nkolo! › bakokota te na Bokonzi

ya Likolo, kaka bato oyo basalaka mokano ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo. 22 Na mokolo ya kosambisama, bato ebele bakoloba na Ngai: ‹ Nkolo! Nkolo! Ezali te na Kombo na Yo nde tosakolaki, tobenganaki milimo mabe mpe tosalaki bikamwa ebele? › 23 Bongo Ngai, nakoyebisa bango: ‹ Natikala koyeba bino te! Bolongwa liboso na Ngai, bino bato mabe! › 24 Yango wana, moto nyonso oyo ayoki makambo oyo nawuti koloba mpe atie yango na misala akokani na moto ya mayele oyo atongaki ndako na ye na likolo ya libanga. 25 Tango mvula ebetaki makasi, mayi mpe mopepe eyaki makasi, emibwakaki na ndako yango; kasi atako bongo, ndako ekweyaki te, pamba te miboko na yango etongamaki na likolo ya libanga. 26 Nzokande, moto nyonso oyo ayoki makambo oyo nawuti koloba, kasi atie yango te na misala, akokani na zoba oyo atongaki ndako na ye na likolo ya zelo: 27 tango mvula ebetaki makasi, mayi eyaki elongo na mopepe makasi, emibwakaki na ndako yango; ndako yango ekweyaki, mpe nyonso epanzanaki. » 28 Tango Yesu asilisaki koloba maloba oyo, bato nyonso bakamwaki makasi malakisi na Ye, 29 pamba te ateyaki bango na bokonzi oyo balakisi na bango ya Mobeko bazangaki.

8 Tango Yesu akitaki na ngomba, bato ebele penza balandaki Ye. 2 Moto moko na maba ayaki, agumbamaki liboso na Ye mpe alobaki: — Nkolo, soki olingi, komisa ngai peto. 3 Yesu asembolaki loboko, asimbaki ye mpe alobaki: — Nalingi ete ezala bongo, koma peto. Mbala moko, apetolamaki na maba na ye; 4 mpe Yesu alobaki na ye: — Yoka malamu! Koyebisa likambo oyo na moto te, kasi kende komilakisa epai ya Nganga-Nzambe mpe pesa likabo oyo Moyize akataki lokola mobeko mpo ete ezala litatoli na miso na bango ete obiki. 5 Tango Yesu akotaki na Kapernawumi, mokonzi moko ya basoda ayaki epai na Ye mpe asengaki Ye lisungi. 6 Alobaki: — Nkolo, mosali na ngai alali na ndako, azali kokoka kotambola te mpe azali kobela makasi. 7 Yesu azongiselaki ye: — Nakoya kobikisa ye. 8 Mokonzi ya basoda alobaki: — Nkolo, nazali ya kokoka te mpo ete okota na ndako na ngai! Loba kaka liloba moko, mpe mosali na ngai akobika na bokono na ye. 9 Pamba te ngai moko mpe nazali na se ya bakonzi oyo baleki ngai, mpe ezali na basoda oyo bazali na se ya bokonzi na ngai; soki nalobi na moko: « Kende! » akendaka; mpe soki nalobi na mosusu: « Yaka! » ayaka; bongo soki nalobi na mowumbu na ngai: « Sala mosala oyo! » asalaka yango. 10 Tango Yesu ayokaki maloba oyo, akamwaki mingi mpe alobaki na bato oyo bazalaki kolanda Ye: — Nazali koloba na bino penza ya solo: natikali nanu komona te kondima ya boye kati na Isalaele! 11 Lisusu, nazali koloba na bino solo ete bato ebele bakowuta na Este mpe na Weste, mpe bakovanda na mesa elongo na Abrayami, Izaki mpe Jakobi kati na Bokonzi ya Likolo. 12 Kasi bato oyo basengelaki kokitana na bokonzi bakobwakama kati na molili ya libanda epai wapi bakolela mpe bakoswa minu. 13 Bongo Yesu alobaki na mokonzi ya basoda: — Zonga na ndako na yo! Tika ete esalemela yo kolanda kondima na yo! Mpe kaka na tango yango, mosali abikaki. 14 Tango Yesu akomaki na ndako ya Petelo, akutaki mama-bokilo ya Petelo alala mpo ete azalaki kobela fievele. 15 Yesu asimbaki ye na loboko, mpe fievele esilaki; bongo atelemaki mpe akomaki kobongisela Yesu bilei. 16 Tango pokwa ekomaki, bamemelaki Yesu bato ebele oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe. Kaka na liloba moko, Yesu abenganaki milimo mabe yango; abikisaki mpe babeli nyonso. 17 Na bongo nde ekokisamaki liloba oyo mosakoli Ezayi alobaki: « Amemaki mokumba ya pasi na biso mpe abikisaki biso na bokono na biso. » 18 Tango Yesu amonaki ete bato ebele bazingeli Ye, apesaki mitindo epai ya bayekoli na Ye ete bakatisa na ngambo mosusu ya ebale. 19 Molakisi moko ya mibeko apusanaki pene ya Yesu mpe alobaki: — Moteyi, nakolanda Yo na esika nyonso oyo okokende. 20 Kasi Yesu alobaki na ye: — Bambwa ya zamba ezalaka na madusu na yango na se ya mabele mpo na kobombama, mpe bandeke ya likolo ezalaka na bazala na yango; kasi Mwana na Moto azangi esika ya kolala mpo na kopema. 21 Moto mosusu oyo azalaki moko kati na bayekoli ya Yesu alobaki na Ye: — Nkolo, pesa ngai nzela ete nakende nanu kokunda tata na ngai. 22 Kasi Yesu alobaki na ye: — Landa Ngai! Tika bakufi bakunda bakufi na bango. 23 Yesu amataki na bwato, mpe bayekoli na Ye balandaki Ye. 24 Mbala moko, mopepe moko ya makasi ekomaki kopepa kati na ebale mpe mbonge ekomaki kozipa bwato. Kasi Yesu azalaki kolala pongi. 25 Bayekoli bapusanaki pene na Yesu mpe balamusaki Ye na koganga: — Nkolo, bikisa biso! Tozali kokufa! 26 Kasi Yesu alobaki na bango: — Bato na kondima moke! Mpo na nini bozali kobanga? Bongo atelemaki, agangelaki mopepe mpe mbonge; bongo kimia monene ezongaki. 27 Bato oyo bazalaki wana bakamwaki mpe bakomaki kolobana: « Moto oyo azali penza ndenge nini mpo ete ezala mopepe mpe ebale etosa ye? » 28 Tango bakomaki na ngambo mosusu ya ebale, na etuka ya Gadara, bato mibale oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe babimaki wuta na bakunda mpe bayaki kokutana na Yesu; bazalaki bato na kanza makasi, mpe bato bazalaki kobanga koleka na nzela wana. 29 Bakomaki koganga: — Mwana na Nzambe, biso na yo likambo nini? Boni, oyei awa mpo na kotungisa biso liboso ya tango oyo ekatama? 30 Etonga

moko monene ya bangulu ezalaki kolia mwa mosika ya esika oyo bazalaki. **31** Milimo mabe esengaki na Yesu: — Soki okobengana biso, tinda biso kati na etonga wana ya bangulu. **32** Yesu alobaki na milimo yango: — Bobima! Milimo mabe ebimaki kati na bato wana mibale mpe ekotaki kati na bangulu. Mbala moko, etonga nyonso ya bangulu ekitaki mbangu wuta na likolo ya ngomba kino na ebale; mpe yango nyonso ezindaki mpe ekufaki kati na mayi. **33** Bakengeli bangulu bakimaki, bakendeki kati na engumba kopesa sango ya makambo nyonso oyo ewutaki kosalema mpe ndenge nini bato oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe basilaki kokangolama. **34** Bongo bato nyonso ya engumba babimaki mpo na kokutana na Yesu; mpe tango bamonaki Ye, babondelaki Ye ete abima na etuka na bango.

9 Yesu amataki na bwato, akatisaki ebale mpe akendeki na engumba na Ye. **2** Bamemelaki Ye ebosono moko alala na tsipoyi. Tango Yesu amonaki kondima na bango, alobaki na ebosono yango: — Mwana na Ngai, yika mpiko! Masumu na yo elimbisami. **3** Mpo na yango, ndambo ya balakisi ya Mobeko bakomaki kolobaloba na se ya mitema: — Moto oyo azali kotiola Nzambe! **4** Lokola Yesu asosolaki makanisi na bango, atunaki bango: — Mpo na nini bozali na makanisi mabe kati na mitema na bino? **5** Likambo nini eleki pete mpo na koloba: « Masumu na yo elimbisami to telema mpe tambola? » **6** Ezali mpo boyeba ete Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu kati na mokili. Bongo alobaki na ebosono: — Telema, kamata tsipoyi na yo mpe zonga na ndako na yo. **7** Moto yango atelemaki mpe akendeki na ndako na ye. **8** Tango ebele ya bato bamonaki bongo, batondaki na somo mpe bakomaki kokumisa Nzambe oyo apesi bokonzi ya ndenge wana epai ya bato. **9** Wana Yesu alongwaki na esika yango mpe azalaki kokende, amonaki mobali moko avandi na ndako na ye ya mosala epai wapi bafutaka mpako; kombo na ye ezalaki « Matayo. » Yesu alobaki na ye: « Landa Ngai. » Boye Matayo atelemaki mpe alandaki Yesu. **10** Wana Yesu azalaki kolia kati na ndako ya Matayo, bafutisi mpako ebele mpe bato mosusu ya masumu bayaki mpe baliaki mesa moko na Yesu elongo na bayekoli na Ye. **11** Tango Bafarizeo bamonaki bongo, batunaki bayekoli ya Yesu: — Mpo na nini moteyi na bino azali kolia mesa moko na bafutisi mpako mpe bato ya masumu? **12** Kasi lokola Yesu ayokaki Bafarizeo koloba bongo, alobaki na bango: — Bato oyo bazali kolongono na nzoto bazalaka na posa ya monganga te; ezali babeli nde bazalaka na posa na ye. **13** Bokende koyekola tina ya maloba oyo: « Nasepelaka na motema ya boboto koleka mbeka, » pamba te nayaki te koluka bato ya sembo, kasi bato ya masumu. **14** Bongo bayekoli ya Yoane bayaki mpe batunaki Yesu: — Mpo na nini biso mpe Bafarizeo tokilaka bilei, kasi bayekoli na yo bakilaka bilei te? **15** Yesu azongiselaki bango: — Boni, bato oyo babengami na feti ya libala bakoki solo kozala na mawa, wana mobali ya libala azali elongo na bango? Nzokande, tango ezali koya oyo bakolongola mobali ya libala kati na bango; mpe ekozala na tango wana nde bakokila bilei. **16** Moto moko te asalelaka eteni ya elamba ya sika mpo na kobamba elamba ya kala, noki te eteni ya elamba ya sika ekopasola elamba ya kala, mpe ekosala lidusu monene koleka. **17** Ezali mpe ndenge moko mpo na vino ya sika: batiaka yango te kati na bambeki ya kala, noki te bambeki ekopasuka, vino ekosopana mpe bambeki ekobeba libela. Nzokande, batiaka kaka vino ya sika kati na bambeki ya sika; na bongo, vino mpe bambeki ekobatelama malamu. **18** Wana Yesu azalaki koloba na bango, mokambi moko ayaki; agumbamaki liboso ya Yesu mpe alobaki na Ye: — Mwana na ngai ya mwasi akufi kaka sik'oyo; yaka, tiela ye loboko, mpe akozonga lisusu na bomoi. **19** Yesu atelemaki mpe, elongo na bayekoli na Ye, alandaki mokambi yango. **20** Na tango yango kaka, ezalaki na mwasi moko oyo azalaki na bokono ya kotanga makila, mpe bokono yango ewumelaki mibu pene zomi na mibale. Mwasi yango ayaki na sima ya Yesu mpe asimbaki singa ya songe ya elamba na Ye, **21** pamba te azalaki komilobela: — Soki kaka nasimbi elamba na Ye, nakobika na bokono na ngai. **22** Yesu atalaki na sima mpe amonaki ye; alobaki: — Mwana na Ngai ya mwasi, yika mpiko! Kondima na yo ebikisi yo. Mpe kaka na tango yango, mwasi yango abikaki na bokono na ye. **23** Tango Yesu akomaki na ndako ya mokambi ya ndako ya mayangani, amonaki babeti flite mpe bato ebele bazali kotia makelele. **24** Alobaki na bango: — Bobima! Mwana akufi te; alali nde pongi. Kasi bato bakomaki kotiola Ye. **25** Mpe sima na bango kobima libanda, Yesu akotaki na shambre, asimbaki elenge mwasi na loboko, mpe elenge mwasi yango alamukaki. **26** Sango ya likambo yango epanzanaki na etuka wana mobimba. **27** Tango Yesu alongwaki wana, bakufi miso mibale balandaki Ye na koganga: — Mwana ya Davidi, yokela biso mawa! **28** Tango Yesu akomaki na ndako, bakufi miso bapusanaki pene na Ye. Atunaki bango: — Bondimi ete nazali na makoki ya kosala oyo bozali kosenga Ngai? Bazongisaki: — Iyo, Nkolo! **29** Bongo asimbaki miso na bango mpe alobaki: — Tika ete esalemela bino kolanda kondima na bino! **30** Mpe mbala moko, bakomaki komona. Bongo Yesu akebisaki bango: — Bosala keba ete moto moko te ayeba likambo oyo ekomeli bino. **31** Kasi bango, tango kaka babimi, bakomaki

kopanza sango na Ye kati na etuka wana mobimba. 32 Wana bato wana mibale bazalaki kobima, bamemelaki Yesu moto moko oyo azalaki na se ya bokonzi ya molimo mabe mpe azalaki koloba te. 33 Yesu abenganaki molimo mabe yango, mpe moto oyo azalaki koloba te akomaki koloba. Ebele ya bato bakamwaki mpe balobaki: — Kati na Isalaele, totikala nanu komona likambo ya boye te! 34 Kasi Bafarizeo bazalaki koloba: — Azali kobengana milimo mabe na nguya ya mokonzi ya milimo mabe. 35 Yesu azalaki kotambola na bamboka mpe na bingumba nyonso, azalaki koteya kati na bandako na bango ya mayangani mpe kosakola Sango Malamu ya Bokonzi; azalaki kobikisa bato na bokono mpe na pasi ya ndenge na ndenge. 36 Tango Yesu amonaki ngulupa ebele ya bato, ayokelaki bango mawa, pamba te mitema na bango ebukanaki, mpe balembaki makasi lokola bameme oyo ezangi mobateli. 37 Yesu alobaki na bayekoli na Ye: « Elanga ezali monene, kasi basali bazali moke! 38 Yango wana, bosenga na Nkolo elanga ete atinda basali kati na elanga na Ye. »

10 Yesu abengaki bayekoli na Ye zomi na mibale mpe apesaki bango bokonzi ya kobengana milimo mabe mpe ya kobikisa bokono mpe pasi nyonso. 2 Tala bakombo ya bantoma zomi na mibale: liboso, Simona oyo kombo na ye mosusu ezalaki Petelo; Andre, ndeko ya Petelo; Jake, mwana mobali ya Zebede; Yoane, ndeko ya Jake; 3 Filipo mpe Bartelemi; Toma mpe Matayo, mofutisi mpako; Jake, mwana mobali ya Alife, mpe Tade; 4 Simona oyo azalaki moko kati na bato ya lisanga ya Bazelote, mpe Yuda Isikarioti oyo atekaki Yesu. 5 Ezali bato oyo zomi na mibale nde Yesu atindaki, sima na Ye kopesa bango mitindo oyo: — Bokende te epai ya bato ya bikolo mosusu, mpe bokota te na bingumba ya bato ya Samari. 6 Kasi bokende epai ya bameme oyo ebunga ya bato ya Isalaele. 7 Bipai nyonso oyo bokoleka, bosakola ete Bokonzi ya Likolo ekomi pene. 8 Bobikisa babeli, bosekwisa bakufi, bokomisa peto bato na maba mpe bobengana milimo mabe. Bopesa na ofele mpo ete bino mpe bozwaki na ofele. 9 Kati na mabenga na bino, botia wolo te, palata te, mbongo mpe te. 10 Mpo na mobembo na bino, bomema sakosi te, banzambala mibale te, basandale te, lingenda mpe te; pamba te mosali asengeli kolia na mosala na ye. 11 Na engumba to na mboka nyonso oyo bokokota, boluka moto oyo abongi mpo na koyamba bino mpe bovanda na ndako na ye kino tango bokolongwa. 12 Mpe tango bokokota na ndako yango, bopesa bavandi na yango mbote na koloba: « Tika ete kimia ezala na bino! » 13 Soki bavandi ya ndako yango babongi na kimia yango, wana tika ete ewumela kati na bango; soki te, wana tika ete ezonga epai na bino. 14 Soki baboyi koyamba mpe koyoka bino, bolongwa na ndako to na engumba yango mpe bopupola putulu ya makolo na bino. 15 Nazali koloba na bino penza ya solo: na mokolo ya kosambisama, etumbu ya bavandi ya engumba to ya mboka wana ekozala makasi koleka etumbu ya mokili ya Sodome mpe Gomore. 16 Nazali kotinda bino lokola bameme kati na bambwa ya zamba; boye, bozala na ekenge lokola banyoka, mpe na boboto lokola bibenga. 17 Kasi bosala keba, pamba te bakofunda bino na bisambiselo ya Bayuda mpe bakobeta bino fimbu kati na bandako na bango ya mayangani. 18 Likolo na Ngai, bakomema bino na makasi liboso ya bayangeli mpe ya bakonzi. Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya kotatola solo na tina na Ngai liboso na bango mpe liboso ya bapagano. 19 Tango bakofunda bino epai ya bakambi, bomitungisa te mpo na koluka makambo ya koloba to lolenge ya koloba yango, pamba te ekopesamela bino na tango wana. 20 Ekozala bino te bato bokoloba, kasi Molimo ya Tata na bino nde akoloba na nzela ya minoko na bino. 21 Ndeko akokaba ndeko na ye mpo ete baboma ye, tata akokaba mwana na ye, bana bakotombokela baboti na bango mpe bakobomisa bango. 22 Bato nyonso bakoyina bino mpo na Kombo na Ngai, kasi moto oyo akoyika mpiko kino na suka akobika. 23 Tango bakonyokola bino kati na engumba songolo, bokima na engumba mosusu. Nazali koloba na bino penza ya solo: bokosilisa te kotambola na bingumba nyonso ya Isalaele liboso ete Mwana na Moto aya. 24 Moyekoli alekaka molakisi na ye te, mowumbu mpe alekaka nkolo na ye te. 25 Nzokande, ekoki mpo na moyekoli kozala lokola molakisi na ye, mpe mpo na mowumbu kozala lokola nkolo na ye. Soki babengaki Nkolo ndako « Belizebule, » ekozala boni mpo na bavandi ya ndako na Ye? 26 Yango wana, bobanga bango te! Pamba te eloko moko te ebombama ekozanga komonisama, mpe eloko moko te ya sekele ekozanga koyebana. 27 Makambo oyo nazali koyebisa bino sik'oyo kati na molili, boloba yango na moyi; mpe oyo bazali koloba na bino na litoyi, bosakola yango wuta na likolo ya ndako. 28 Bobanga te bato oyo bakoki koboma nzoto, kasi bazangi makoki ya koboma elimo; bobanga nde Ye oyo akoki koboma nzoto mpe elimo kati na lifelo. **(Geenna g1067)** 29 Boni, batekaka te bandeke mike mibale na motuya ya mbongo oyo eleki moke? Nzokande, moko te kati na yango ekweyaka na mabele soki Tata na bino alingi te. 30 Mpo na bino, Nzambe ayebi ata motango ya suki na bino. 31 Yango wana, bobanga te, boleki bandeke mike nyonso na motuya. 32 Moto nyonso oyo akotatola liboso ya bato ete azali moto na Ngai, Ngai mpe nakotatola liboso ya Tata na

Ngai, oyo azali kati na Likolo, ete nazali mpo na ye; **33** kasi ye oyo akowangana Ngai na miso ya bato, Ngai mpe nakowangana ye liboso ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo. **34** Bokanisa te ete nayaki mpo na komema kimia na mokili. Nayaki mpo na komema kimia te, kasi mopanga. **35** Pamba te, nayaki mpo na kotia bokabwani kati na mwana mobali mpe tata na ye, kati na mwana mwasi mpe mama na ye, mpe kati na mwasi ya libala mpe mama-bokilo na ye: **36** banguna ya moto bakozala kaka bato ya libota na ye moko. **37** Moto nyonso oyo alingaka tata na ye mpe mama na ye koleka Ngai abongi te mpo na kozala moto na Ngai. Moto nyonso oyo alingaka mwana na ye ya mobali to mwana na ye ya mwasi koleka Ngai abongi te mpo na kozala moto na Ngai. **38** Moto nyonso oyo amemaka ekulusu na ye te mpo na kolanda Ngai abongi te mpo na kozala moto na Ngai. **39** Moto oyo akangami na bomoi na ye akobungisa yango; mpe moto oyo abungisi bomoi na ye likolo na Ngai akozwa yango lisusu. **40** Moto oyo ayambaka bino ayambaka nde Ngai, mpe moto oyo ayambaka Ngai ayambaka nde Motindi na Ngai. **41** Moto oyo ayambaka mosakoli mpo ete azali mosakoli akozwa lifuti ya ndenge moko na mosakoli, mpe moto oyo ayambaka moto ya sembo mpo ete azali moto ya sembo akozwa lifuti ya ndenge moko na moto ya sembo. **42** Moto nyonso oyo apesaka ata kopo moko kaka ya mayi ya malili epai ya moko kati na bana mike oyo, mpo ete azali moyekoli na Ngai, nazali koloba na bino penza ya solo, akotikala kobungisa te lifuti na ye.

11 Tango Yesu asilisaki kopesa mitindo epai ya bayekoli na Ye zomi na mibale, alongwaki wana, akendeki koteya mpe kopanza Sango Malamu kati na bingumba na bango. **2** Wana Yoane Mobatisi azalaki kati na boloko, ayokaki sango ya makambo nyonso oyo Klisto azalaki kosala; atindaki bayekoli na ye **3** kotuna epai ya Yesu: — Boni, ozali penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela mosusu? **4** Yesu azongiselaki bango: — Bokende koyebisa Yoane makambo oyo bozali komona mpe koyoka: **5** bakufi miso bazali komona, ba-ebosono bazali kotambola, bato na maba bazali kopetolama, bakufi matoyi bazali koyoka, bakufi bazali kosekwa mpe Sango Malamu ezali kosakolama epai ya babola. **6** Esengo na moto oyo akokweyisa kondima na ye te likolo na Ngai! **7** Wana bayekoli ya Yoane bazalaki kozonga, Yesu akomaki koloba na ebele ya bato na tina na Yoane; atunaki bango: — Eloko nini bokendeki kotala kati na esobe? Mwa nzete oyo mopepe ezalaki koningisa epai na epai? **8** Soki mwa nzete yango te, bokendeki penza kotala nini? Moto moko alati bilamba ya kitoko? Te! Bato oyo balataka bilamba ya kitoko bavandaka na bandako ya bakonzi. **9** Kasi bino, bokendeki penza kotala nini kati na esobe? Mosakoli? Solo, nazali koloba na bino penza ya solo: aleki kutu ata mosakoli. **10** Pamba te, azali moto oyo bakoma na tina na ye: « Nakotinda ntoma na Ngai liboso na Yo mpo na kobongisela Yo nzela. » **11** Nazali koloba na bino penza ya solo: kati na bato oyo babotama na mwasi, moko te aleki Yoane Mobatisi na monene; nzokande, ye oyo aleki moke kati na Bokonzi ya Likolo aleki Yoane Mobatisi na monene. **12** Wuta na tango oyo Yoane Mobatisi azalaki koteya kino sik'oyo, kokota na Bokonzi ya Likolo ezali likambo ya koyika mpiko, mpe ezali kaka bato oyo bazali kobunda na kondima nde bazali kokota kuna. **13** Pamba te basakoli nyonso mpe Mobeko basakolaki yango bango nyonso kino na tango ya Yoane. **14** Mpe, soki bokoki kondima, boyeba ete ye nde azali Eliya oyo asengeli koya. **15** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **16** Na nani penza nakokokanisa bato ya ekeke oyo? Bakokani penza na bana mike oyo bavandi na esika oyo bato ebele bakutanaka mpe bazali koganga epai ya bamosusu: **17** « Tobetaki baflite, kasi bobinaki te; toyembelaki bino banzembo ya matanga, kasi bolelaki-lelaki te. » **18** Pamba te, tango Yoane ayaki, azalaki kolia te mpe azalaki komela vino te; mpe balobaki: « Azali na molimo mabe kati na ye! » **19** Mpe awa Mwana na Moto mpe ayei, azali kolia mpe azali komela; kasi bazali koloba: « Azali na lokoso ya kolia mpe azali molangwi masanga, moninga ya bafutisi mpako mpe ya bato ya masumu. » Nzokande, misala ya bwanya etalisaka solo ete ezali sembo. **20** Bongo Yesu apamelaki bingumba epai wapi asalaki mingi kati na bikamwa na Ye, pamba te bavandi na yango babongolaki mitema te. **21** Alobaki: — Mawa na yo, Korazini! Mawa na yo, Betisaida! Pamba te soki bikamwa oyo esalemaki kati na bino esalemaki na bingumba Tiri mpe Sidoni, mbele bavandi na yango babongolaki mitema wuta kala, mpe mbele batalisaki yango na kolata basaki mpe na komipakola putulu! **22** Yango wana, nazali koloba na bino: na mokolo ya kosambisama, etumbu na bino ekozala makasi koleka etumbu ya Tiri mpe Sidoni. **23** Mpe yo, Kapernawumi, okanisi ete okotombolama kino na Likolo? Te! Okokitisama kino na mboka ya bakufi! Pamba te, soki bikamwa oyo esalemaki kati na yo esalemaki kati na Sodome, mbele Sodome ezali kowumela kino na mokolo ya lelo. **(Hadēs g86)** **24** Yango wana, nazali koloba na bino: na mokolo ya kosambisama, etumbu na yo ekozala makasi koleka etumbu mokili ya Sodome. **25** Kaka na tango yango, Yesu alobaki: — Oh Tata, Nkolo ya Likolo mpe ya mabele, nakumisi Yo! Pamba te, obombaki makambo oyo mpo ete bato ya bwanya mpe bato ya mayele bayeba yango te, kasi olakisi yango na bana mike! **26** Iyo,

Tata, pamba te, kati na boboto na Yo, olingaki ete esalema bongo! 27 Tata na Ngai apesa Ngai biloko nyonso. Moko te ayebi Mwana longola kaka Tata, mpe moko te ayebi Tata longola kaka Mwana mpe ye oyo epai ya nani Mwana asepeli kotalisa Tata. 28 Boya epai na Ngai, bino nyonso oyo bolembi na mikumba; Ngai, nakopesa bino bopemi. 29 Bozwa ekangiseli na Ngai, bomema yango mpe boyekola epai na Ngai, pamba te nazali na motema ya boboto mpe ya komikitisa, bongo milimo na bino ekozwa bopemi. 30 Solo, ekangiseli na Ngai ezali pasi te, mpe mokumba na Ngai ezali pepele.

12 Na tango wana, Yesu alekaki kati na bilanga ya ble na mokolo ya Saba. Lokola bayekoli na Ye bakomaki na nzala, babandaki kobuka ble mpe kolia yango. 2 Tango Bafarizeo bamonaki bongo, balobaki na Yesu: — Tala bayekoli na Yo! Bazali kosala likambo oyo epekisami kosalema na mokolo ya Saba. 3 Yesu azongiselaki bango: — Botanga nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango ye elongo na baninga na ye bazalaki na nzala, 4 ndenge nini akotaki kati na Ndako ya Nzambe; mpe, ye elongo na bato na ye, baliaki mapa oyo ebulisama; nzokande, ezala ye to bato na ye, moko te azalaki na ndingisa ya kolia yango; kaka Banganga-Nzambe nde bazalaki na ndingisa ya kolia yango? 5 Botikala mpe nanu kotanga te kati na Mobeko ete, na mokolo ya Saba, Banganga-Nzambe oyo basalaka kati na Tempelo babukaka mobeko ya Saba, kasi bakweyaka na mbeba te mpo na yango? 6 Nzokande, Ngai, nazali koloba na bino ete ezali awa na moto moko oyo azali monene koleka Tempelo! 7 Ah soki bososolaki ndimbola ya maloba oyo: « Nasepelaka na motema ya boboto koleka mbeka, » bokokaki kopamela te bato oyo mpo ete basali mabe te! 8 Pamba te Mwana na Moto azali Mokonzi ya mokolo ya Saba. 9 Sima na Yesu kolongwa na esika yango, akendeki na ndako na bango ya mayangani 10 epai wapi ezalaki na moto moko akufa loboko. Bafarizeo batunaki Yesu: — Boni, mibeko epesa nzela ya kobikisa bato na mokolo ya Saba? Batunaki Ye bongo, pamba te bazalaki koluka likambo mpo na kofunda Ye. 11 Kasi Yesu azongiselaki bango: — Nani kati na bino, soki azali kaka na meme moko, mpe meme yango ekweyi kati na libulu, akokita te kati na libulu, na mokolo ya Saba, mpo na kobimisa yango? 12 Nzokande, moto azali na motuya koleka meme! Boye, kosala bolamu na mokolo ya Saba endimama na mobeko. 13 Bongo, alobaki na moto yango: — Sembola loboko na yo. Moto yango asembolaki loboko na ye, mpe loboko yango ebongaki, ekomaki malamu lokola loboko mosusu. 14 Bafarizeo babimaki mpe bakabolaki makanisi kati na bango mpo na koluka nzela ya kobomisa Yesu. 15 Wana Yesu asosolaki ete basali mabongisi ya koboma Ye, alongwaki na esika yango. Bato ebele balandaki Ye, mpe abikisaki babeli nyonso. 16 Kasi apekisaki bango kobeta ata lisolo na tina na Ye. 17 Asalaki bongo mpo ete maloba ya mosakoli Ezayi ekokisama: 18 « Tala mosali na Ngai, oyo naponi; molingami na Ngai, mosali oyo nalingaka mingi, oyo asalaka esengo na Ngai. Nakopesa Ye Molimo na Ngai, mpe akosakola bosembo epai ya bikolo ya bapaya. 19 Akoswana te mpe akoganga te, bakoyoka mongongo na Ye te na babalabala. 20 Akobuka te mwa nzete ya kolemba oyo egumbama mpe akoboma te mwinda oyo elingi kokufa kino akosala ete bosembo elonga 21 mpe bikolo nyonso ya bapaya etia elikya na Kombo na Ye. » 22 Bongo bamemelaki Yesu moto moko oyo azalaki na se ya bokonzi ya molimo mabe, azalaki mokufi miso mpe azalaki koloba te. Yesu abikisaki ye; boye moto oyo azalaki koloba te akomaki koloba mpe komona. 23 Bato nyonso bakamwaki mpe bazalaki koloba: — Boni, moto oyo azali mwana ya Davidi te? 24 Kasi tango Bafarizeo bayokaki maloba oyo ezalaki kolobama na tina na Yesu, balobaki: — Moto oyo azali kobengana milimo mabe na nguya ya Belizebule, mokonzi ya milimo mabe. 25 Lokola Yesu asosolaki makanisi na bango, alobaki na bango: — Bokonzi nyonso oyo bavandi na yango bakomi kobunda bango na bango ekobebisama; engumba nyonso to ndako nyonso oyo bato na yango bazali lisusu na bomoko te ekowumela te. 26 Soki Satana abengani Satana, wana akomi nde komibundisa ye moko; bongo bokonzi na ye ekowumela ndenge nini? 27 Mpe soki, Ngai, nazali kobengana milimo mabe na nguya ya Belizebule, bayekoli na bino babenganaka yango na nguya ya nani? Yango wana, bayekoli na bino bakozala bango moko basambisi na bino. 28 Kasi soki ezali na nguya ya Molimo ya Nzambe nde Ngai nazali kobengana milimo mabe, wana Bokonzi ya Nzambe esili kokoma kino epai na bino. 29 Ndenge nini moto akoki kokota na ndako ya elombe mpe koyiba biloko na ye ya ndako soki akangi nanu elombe yango te na basinga? Nzokande, soki akangi ye na basinga, wana akoki solo koyiba biloko nyonso oyo ezali kati na ndako na ye. 30 Moto oyo azali elongo na Ngai te azali monguna na Ngai, mpe moto oyo asangisaka te elongo na Ngai apanzaka. 31 Yango wana, nazali koloba na bino penza ya solo: lisumu nyonso mpe makambo mabe nyonso oyo bato bakoki koloba na tina na Nzambe ekolimbisama; kasi moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Molimo Mosantu akolimbisama te. 32 Moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Mwana na Moto akolimbisama; kasi moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Molimo Mosantu akolimbisama te,

ezala na bomoi na ye awa na se to na bomoi oyo ekoya. (aiōn g165) 33 Nzete ya malamu ebotaka mpe bambuma ya malamu, nzete ya mabe ebotaka mpe bambuma ya mabe; pamba te nzete eyebanaka na mbuma na yango. 34 Libota ya banyoka! Bokokoka ndenge nini koloba makambo ya malamu awa bozali bato mabe? Pamba te maloba ya moto etalisaka lolenge ya motema na ye: 35 moto malamu alobaka makambo ya malamu kowuta na motema malamu na ye, mpe moto mabe alobaka makambo ya mabe kowuta na motema mabe na ye. 36 Nzokande, Ngai, nazali koloba na bino: na mokolo ya kosambisama, bato bakosamba mpo na maloba ezanga tina, oyo babimisaki. 37 Pamba te ezali na nzela ya maloba na yo moko kaka nde bakolongisa yo to bakokweyisa yo. 38 Bongo ndambo ya balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo balobaki na Ye: — Moteyi, tolingi komona yo kosala elembo moko. 39 Yesu azongisaki: — Oh bato ya ekeke oyo! Bazali bato mabe mpe bazangi botosi na miso ya Nzambe, kasi bazali mpe kosenga elembo! Bakopesamela elembo mosusu te longola kaka elembo ya mosakoli Yona. 40 Pamba te, ndenge Yona avandaki kati na libumu ya mbisi monene mikolo misato mpe babutu misato, ndenge wana mpe Mwana na Moto akosala mikolo misato mpe babutu misato na se ya mabele. 41 Na mokolo ya kosambisama, bato ya Ninive bakotelema mpe bakokatela bato ya ekeke oyo etumbu, pamba te babongolaki mitema na bango tango bayokaki mateya ya Yona; nzokande, ezali awa na Moto oyo aleki Yona. 42 Na mokolo ya kosambisama, mwasi mokonzi ya sude akotelema elongo na bato ya ekeke oyo mpe akokatela bango etumbu, pamba te awutaki mosika, na suka ya mokili, mpe ayaki mpo na koyoka maloba ya bwanya ya Salomo; nzokande, ezali awa na Moto oyo aleki Salomo. 43 Soki molimo mabe ebimi kati na moto, ekendaka koyengayenga na bisika ekawuka mpo na koluka esika ya kopema. Kasi soki ezwi esika yango te, 44 emilobelaka: « Eleki malamu mpo na ngai kozonga na ndako oyo natikaki. » Tango molimo mabe yango ezongaka ekutaka ndako yango polele, bakombola mpe babongisa malamu, 45 ekokende lisusu kozwa milimo mosusu sambo oyo eleki yango na mabe, mpe ekoya elongo na yango mpo na kokota na elulu mpe kovanda kuna. Boye, bomoi ya moto yango ekokoma lisusu mabe koleka ndenge ezalaki liboso. Ekozala mpe bongo mpo na bato mabe ya ekeke oyo. 46 Wana Yesu azalaki nanu koloba na bato, mama na Ye mpe bandeko na Ye ya mibali batelemaki libanda mpe bazalaki koluka kosolola na Ye. 47 Bongo moto moko ayebisaki Yesu: — Mama mpe bandeko na yo ya mibali batelemi libanda, bazali na posa ya kosolola na yo. 48 Kasi Yesu azongiselaki ye: — Nani mama na Ngai, mpe banani bandeko na Ngai? 49 Bongo Yesu atalisaki loboko na Ye na ngambo ya bayekoli na Ye mpe alobaki: — Mama na Ngai mpe bandeko na Ngai, bango oyo! 50 Pamba te moto nyonso oyo asalaka mokano ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo, ye nde azali ndeko na Ngai ya mobali, ndeko na Ngai ya mwasi mpe mama na Ngai.

13 Mokolo yango kaka, Yesu abimaki na ndako mpe akendeki kovanda pembeni ya ebale. 2 Lokola ebele ya bato bazingelaki Ye, Yesu amataki na bwato mpe avandaki kati na yango, wana bato nyonso batelemaki na mokili. 3 Azwaki maloba mpe akomaki koteya bango makambo ebele na masese; azalaki koloba: — Moloni moko akendeki kolona na elanga na ye. 4 Wana azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo ekweyaki pembeni ya nzela; bandeke eyaki mpe eliaki yango. 5 Ndambo mosusu ekweyaki na esika etonda na mabanga, esika oyo mabele ezalaki mingi te, ebimisaki mito noki mpo ete mabele yango ezalaki na bozindo te; 6 kasi tango moyi ebimaki, mito yango ezikaki mpe ekawukaki mpo ete ezalaki na misisa te. 7 Ndambo mosusu ekweyaki kati na banzube, banzube ekolaki mpe efinaki-finaki mwa banzete na yango; 8 kasi ndambo mosusu ekweyaki na mabele ya malamu mpe ebotaki bambuma: nkona moko ebotaki bambuma nkama moko; mosusu, bambuma tuku motoba; mpe mosusu, bambuma tuku misato. 9 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! 10 Bayekoli bapusanaki pene na Yesu mpe batunaki Ye: — Mpo na nini ozali koloba na bango na masese? 11 Yesu azongiselaki bango: — Ezali mpo ete boyebi ya mabombami ya Bokonzi ya Likolo epesameli nde na bino, kasi na bango te. 12 Na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu mpe akokoma na bofuluki; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango. 13 Tala mpo na nini nazali koloba na bango na masese: ezali mpo ete atako bazali kotala, bamona te; mpe atako bazali koyoka, basosola te. 14 Maloba oyo mosakoli Ezayi asakola mpo na bango ekokisami: « Matoyi na bino ekoyoka na pamba, kasi bokososola te; miso na bino ekotala na pamba, kasi bokomona te! 15 Pamba te mitema ya bato oyo ezali mabanga; bakangi penza matoyi mpe miso na bango, noki te miso na bango emona, matoyi na bango eyoka, mitema na bango esosola, mpe babongola mitema, mpe Ngai nabikisa bango. » 16 Nzokande bino, bozali bato ya esengo, pamba te miso na bino ezali komona, mpe matoyi na bino ezali koyoka. 17 Nazali koloba na bino penza ya solo: basakoli ebele mpe bato ebele ya sembo balukaki komona makambo oyo bino bozali komona, kasi bamonaki yango te; batondaki na posa

ya koyoka makambo oyo bino bozali koyoka, kasi bayokaki yango te. **18** Boyoka ndimbola ya lisese ya moloni: **19** Soki moto ayoki Liloba na tina na Bokonzi ya Likolo mpe asosoli yango te, Satana ayaka kolongola oyo elonamaka kati na motema ya moto yango. Yango nde ndimbola ya nkona oyo ekweyi pembeni ya nzela. **20** Nkona oyo ekweyi na mabele etonda na mabanga ezali moto oyo ayoki Liloba mpe ayambi yango mbala moko na esengo. **21** Kasi mpo ete azwi nanu misisa te kati na kondima, akowumela kaka mpo na mwa tango moke. Soki kaka, likolo ya Liloba, pasi to minyoko ekweyeli ye, asundoli mbala moko kondima na ye. **22** Nkona oyo ekweyi kati na banzube ezali moto oyo ayoki Liloba, kasi baposa mabe ya mokili mpe lokoso ya bomengo efinifini Liloba kati na ye. Boye akotikala mpe kobota bambuma te. **(aiōn g165)** **23** Nkona oyo ekweyi na mabele ya malamu ezali moto oyo ayoki Liloba mpe asosoli yango malamu; bongo akobota bambuma: epai ya moko, bambuma ekoki komonana nkama moko; epai ya mosusu, bambuma tuku motoba; mpe epai ya mosusu lisusu, bambuma tuku misato. **24** Yesu ayebisaki bango lisese mosusu: « Bokonzi ya Likolo ekokani na moto oyo alonaki nkona ya malamu kati na elanga na ye. **25** Wana bato nyonso balalaki pongi, monguna na ye ayaki, alonaki matiti mabe kati na elanga na ye ya ble mpe akendeki. **26** Tango ble ebandaki kobota mpe kobimisa mito ya bambuma, matiti mabe mpe ekolaki. **27** Basali ya nkolo elanga bayaki mpe balobaki: ‹ Mokonzi; boni, olonaki te nkona ya malamu kati na elanga na yo? Bongo matiti mabe oyo, ewuti wapi? › **28** Nkolo elanga azongisaki: ‹ Ezali monguna nde asali bongo! › Basali batunaki lisusu: ‹ Olingi tokende kopikola yango? › **29** Nkolo elanga azongisaki: ‹ Bokende te! Pamba te wana bokobanda kolongola matiti mabe, bokoki mpe kopikola ble elongo na yango. **30** Botika nyonso mibale ekola esika moko kino na tango ya kobuka bambuma. Ezali na tango wana nde nakoloba na bato oyo babukaka bambuma: Bolongola liboso matiti mabe, bokanga yango maboke-maboke mpe botumba yango; kasi bobuka ble mpe botia yango na ebombelo na Ngai ya bambuma. › » **31** Yesu ayebisaki bango lisese mosusu: « Bokonzi ya Likolo ekokani na nkona ya mutarde oyo moto moko azwaki mpe alonaki kati na elanga na ye. **32** Nkona yango eleki bankona nyonso na moke; kasi soki ekoli, elekaka bandunda nyonso ya elanga na molayi mpe ekomaka monene; ebimisaka bitape minene oyo esalaka ete bandeke ya likolo etonga zala na yango na bitape na yango. » **33** Yesu ayebisaki bango lisese mosusu: « Bokonzi ya Likolo ekokani na levire oyo mwasi azwaki mpe asangisaki kati na bakilo pene tuku mibale na sambo ya farine, kino nyonso evimbaki. » **34** Yesu azalaki kosalela masese mpo na koloba makambo wana nyonso epai ya ebele ya bato; mpe na tango nyonso oyo azalaki koloba na bango, azangaki te kosalela masese. **35** Ezalaki ndenge wana nde maloba ya mosakoli ekokisamaki: « Nakofungola monoko mpo na koyebisa bango makambo na masese, nakosakola makambo oyo ebombama wuta na ebandeli ya mokili. » **36** Bongo Yesu atikaki ebele ya bato mpe akotaki na ndako. Bayekoli na Ye bayaki epai na Ye mpe batunaki Ye: — Pesa biso ndimbola ya lisese ya matiti mabe kati na elanga. **37** Yesu azongisaki: — Moloni nkona ya malamu, ezali Mwana na Moto. **38** Elanga ezali mokili, nkona ya malamu ezali bana ya Bokonzi ya Likolo, mpe matiti mabe ezali bana ya Satana; **39** monguna oyo alonaki matiti mabe ezali Satana, tango ya kobuka mbuma ezali suka ya mokili; bongo bato oyo babukaka bambuma, ezali ba-anjelu. **(aiōn g165)** **40** Ndenge bapikolaka matiti mabe mpe batumbaka yango na moto, ndenge wana mpe ekozala na suka ya mokili: **(aiōn g165)** **41** Mwana na Moto akotinda ba-anjelu na Ye; bongo bakolongola kati na Bokonzi na Ye, nyonso oyo etindikaka bato mosusu na kosala masumu mpe bato oyo basalaka mabe. **42** Bakobwaka bango na fulu ya moto makasi epai wapi ekozala kolela mpe koswa minu. **43** Bongo bato ya sembo bakongenga lokola moyi kati na Bokonzi ya Tata na bango. Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **44** Bokonzi ya Likolo ekokani na eloko ya talo oyo babomba kati na elanga; soki moto moko amoni yango, akobomba yango lisusu; mpe na esengo wana, akokende koteka biloko na ye nyonso mpo na kosomba elanga wana. **45** Bokonzi ya Likolo ekokani lisusu na moto ya mombongo, oyo alukaka bapawuni ya kitoko. **46** Soki amoni mayaka moko ya talo makasi, akokende koteka biloko na ye nyonso mpo na kosomba yango. **47** Bokonzi ya Likolo ekokani lisusu na monyama oyo balobi mbisi babwaki na ebale mpe ekangi bambisi ya ndenge na ndenge. **48** Soki etondi, balobi mbisi bakobimisa yango na mokili, bakovanda mpe bakotia bambisi ya malamu kati na bitunga mpe bakobwaka oyo ya mabe. **49** Ekozala mpe ndenge wana na suka ya mokili: ba-anjelu bakoya kokabola bato mabe kati na bato ya sembo, **(aiōn g165)** **50** bongo bakobwaka bato mabe kati na fulu ya moto makasi epai wapi ekozala kolela mpe koswa minu. **51** Boni, bososoli makambo oyo nyonso? Bazongisaki: — Iyo! **52** Bongo, Yesu alobaki na bango: — Yango wana, molakisi nyonso ya mibeko, oyo akomi moyekoli ya makambo ya Bokonzi ya Likolo akokani na nkolo ndako oyo azali kobimisa na ebombelo bomengo na ye: biloko ya sika mpe biloko ya kala. **53** Sima na Yesu koloba masese wana, alongwaki na esika yango **54** mpe azongaki kati na engumba na Ye;

akomaki koteya bato kati na ndako na bango ya mayangani, mpe bango bazalaki kokamwa makasi mpe komituna: « Bwanya mpe nguya ya kosala bikamwa oyo azwi yango wapi? 55 Ezali ye te mwana ya mosali mabaya? Mama na ye, kombo na ye ezali Mari te? Jake, Jozefi, Simona mpe Jide bazali bandeko na ye ya mibali te? 56 Bongo bandeko na ye ya basi, bango nyonso bazali awa elongo na biso te? Azwi makambo oyo nyonso wapi? » 57 Boye, azalaki libaku mpo na kondima na bango. Kasi Yesu alobaki na bango: — Ezali kaka kati na ekolo na ye mpe kati na ndako na ye nde Mosakoli azwaka lokumu te. 58 Mpe asalaki kuna bikamwa mingi te mpo ete bazalaki kondima Ye te.

14 Na tango wana, sango na tina na Yesu epanzanaki makasi mpe ekomaki kino na matoyi ya Erode, moyangeli ya Galile. 2 Alobaki na basali na ye: — Ezali penza Yoane Mobatisi! Asekwi kati na bakufi; yango wana azali na nguya ya kosala bikamwa. 3 Nzokande, Erode amipeselaki mitindo ete bazwa Yoane, bakanga ye minyololo mpe babwaka ye kati na boloko, likolo ya Erodiade, mwasi ya Filipo, ndeko mobali ya Erode; 4 pamba te Yoane azalaki koloba na ye: « Ozali na ndingisa te ya kosangisa na ye nzoto mpo ete azali mwasi na yo te. » 5 Boye, Erode akomaki koluka nzela ya koboma Yoane, kasi azalaki kobanga bato mpo ete bazalaki kozwa Yoane lokola mosakoli. 6 Nzokande, na mokolo ya kosepela mbotama ya Erode, mwana mwasi ya Erodiade abinaki liboso ya babengami na feti yango mpe asepelisaki Erode makasi. 7 Boye, Erode alakaki mwasi yango, na nzela ya ndayi, ete akopesa ye nyonso oyo akosenga. 8 Lokola mama akotisaki makanisi mabe kati na mwana, mwana mwasi alobaki na Erode: « Pesa ngai awa, na sani, moto ya Yoane Mobatisi. » 9 Tango mokonzi ayokaki eloko oyo mwana mwasi asengaki, ayokaki mawa mingi na motema; kasi mpo na ndayi oyo alapaki mpe mpo na bato oyo abengisaki na feti, apesaki mitindo ete bapesa ye moto yango. 10 Atindaki moto moko ete akende kokata moto ya Yoane kati na boloko. 11 Bamemaki, na sani, moto ya Yoane Mobatisi mpe bapesaki yango epai ya mwana mwasi, mpe mwana mwasi amemaki yango epai ya mama na ye. 12 Bayekoli ya Yoane bayaki kozwa nzoto na ye mpe bakundaki yango; sima na yango, bakendeki kopesa sango epai ya Yesu. 13 Tango Yesu ayokaki sango yango, azwaki bwato mpo na kokende kati na esobe, na esika oyo akozala kaka Ye moko. Wana ebele ya bato bayokaki bongo, babimaki na bamboka na bango mpe balandaki Yesu na makolo. 14 Tango Yesu akitaki wuta na bwato mpe amonaki ebele ya bato penza, ayokaki mawa makasi mpo na bango. Boye, abandaki kobikisa bandeko na bango, oyo bazalaki kobela. 15 Na pokwa, bayekoli bapusanaki pene na Yesu mpe balobaki na Ye: — Esika oyo ezali esobe, mpe ngonga epusani makasi! Zongisa bango mpo ete bakende komisombela biloko ya kolia kati na bamboka ya zingazinga. 16 Kasi Yesu alobaki na bango: — Bazali na tina na kokende kuna te! Bopesa bango bino moko biloko ya kolia. 17 Bayekoli bazongisaki: — Tozali kaka na mapa mitano mpe bambisi mibale. 18 Yesu alobaki: — Boya na yango awa epai na Ngai. 19 Yesu apesaki mitindo na bato ete bavanda na matiti; azwaki mapa mitano mpe bambisi mibale yango, atombolaki miso na Ye na likolo mpe azongisaki matondi epai ya Nzambe; akataki mapa yango mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye mpo ete bakabola yango epai ya bato. 20 Bato nyonso baliaki mpe batondaki. Bongo bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, mpe biteni yango etondisaki bitunga zomi na mibale. 21 Bato oyo baliaki bazalaki mibali pene nkoto mitano, longola basi mpe bana. 22 Mbala moko, Yesu atindaki bayekoli na Ye ete bamata na bwato mpe bakende liboso na Ye, na ngambo mosusu ya ebale, wana akozongisa bato. 23 Sima na Ye kozongisa bato, amataki na ngomba mpo na kosambela na esika oyo azalaki kaka Ye moko. Kino na pokwa, azalaki wana kaka Ye moko. 24 Nzokande, kaka na tango yango, wana bwato ekomaki mosika, na molayi ya bametele koleka nkama moko longwa na mokili, mbonge ekomaki koningisa bwato yango makasi, pamba te mopepe ezalaki kobeta na ndenge ya kozongisa bwato na sima. 25 Wana tongo ekomaki pene ya kotana, Yesu atambolaki likolo ya mayi ya ebale mpo na kolanda bango, mpe alingaki kutu koleka bango. 26 Tango bayekoli bamonaki Yesu azali kotambola likolo ya mayi ya ebale, somo makasi ekangaki bango mpe bakomaki koloba: — Elima! Elima! Elima! Bagangaki mpo na somo. 27 Kasi, mbala moko, Yesu alobaki na bango: — Kimia! Kimia! Bobanga te! Ezali nde Ngai! 28 Petelo alobaki na Ye: — Nkolo, soki ezali penza Yo, loba na ngai ete naya kokutana na Yo likolo ya mayi. 29 Yesu alobaki na ye: — Yaka. Mbala moko, Petelo akitaki na bwato mpe atambolaki na likolo ya mayi mpo na kokende kokutana na Yesu. 30 Kasi tango amonaki ndenge mopepe ezali kopepa makasi, akomaki na somo mpe, lokola akomaki kozinda, agangaki: — Nkolo, bikisa ngai! 31 Mbala moko, Yesu asembolaki loboko epai na ye, asimbaki ye mpe alobaki na ye: — Moto na kondima moke, mpo na nini otie tembe? 32 Tango bamataki na bwato, mopepe ekitaki. 33 Bato oyo bazalaki kati na bwato bagumbamelaki Yesu mpe balobaki: — Ya solo, ozali Mwana na Nzambe! 34 Sima na bango kokatisa ebale, bakomaki na mabele ya Genezareti. 35 Tango bavandi ya

esika wana basosolaki ete ezali Yesu, bapanzaki sango kati na etuka mobimba; mpe bamemelaki Ye babeli nyonso. 36 Basengaki na Ye ete apesa babeli nzela ya kosimba ata singa ya songe ya elamba na Ye. Mpe bato nyonso oyo balongaki kosimba yango babikaki na bokono na bango.

15 Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko oyo bawutaki na Yelusalemi bayaki epai ya Yesu mpe balobaki na Ye: 2 — Mpo na nini bayekoli na yo bazali kotosa te bokoko na biso? Pamba te basukolaka maboko na bango te liboso ya kolia. 3 Yesu azongiselaki bango: — Bongo bino, mpo na nini botosaka te mibeko ya Nzambe, kasi botosaka kaka bokoko na bino? 4 Solo, Nzambe alobaki: « Okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu; mpe moto oyo akolakela tata na ye to mama na ye mabe asengeli na etumbu ya kufa. » 5 Kasi bino, bolobaka: « Moto nyonso oyo alobi na tata na ye to na mama na ye: ‹ Lisungi oyo nalingaki kopesa yo, nabonzi yango lokola likabo epai ya Nzambe, › 6 abuki te mobeko ya kopesa tata na ye mpe mama na ye lokumu. » Ezali ndenge wana penza nde bozali kokomisa pamba Liloba na Nzambe mpo na kotombola bokoko na bino! 7 Bato ya bilongi mibale! Ezayi asakola penza malamu na tina na bino: 8 « Bato oyo bapesaka Ngai lokumu kaka na bibebu, kasi mitema na bango ezali mosika na Ngai; 9 basambelaka Ngai kaka na pamba, mateya na bango ezali kaka mibeko ya bomoto. » 10 Yesu abengaki ebele ya bato wana mpe alobaki na bango: — Boyoka mpe bososola makambo oyo: 11 eloko oyo ekotaka na monoko ya moto ekomisaka moto mbindo te, kasi ezali eloko oyo ebimaka na monoko nde ekomisaka moto mbindo. 12 Bongo bayekoli bapusanaki pene ya Yesu mpe bayebisaki Ye: — Boni, oyebi te ete maloba oyo olobi ebetisi Bafarizeo mabaku? 13 Yesu azongisaki: — Nkona nyonso oyo Tata na Ngai ya Likolo alonaki te ekopikolama. 14 Botika bango; bazali bakufi miso oyo bazali kotambolisa bakufi miso mosusu. Nzokande, soki mokufi miso azali kotambolisa mokufi miso mosusu, bango mibale bakokweya solo kati na libulu. 15 Petelo azwaki maloba mpe alobaki na Yesu: — Limbolela biso lisese oyo. 16 Yesu atunaki bango: — Bino mpe, boni, bozwi nanu bososoli te? 17 Bozali kaka kososola te ete nyonso oyo ekotaka na monoko ekendaka na libumu mpe, na sima, ebwakamaka na libulu ya zongo? 18 Kasi oyo ebimaka na monoko, ewutaka nde na motema, mpe yango nde ekomisaka moto mbindo. 19 Pamba te, na motema nde ewutaka makanisi mabe, koboma, ekobo, kindumba, moyibi, litatoli ya lokuta mpe mafinga. 20 Ezali makambo wana nde ekomisaka moto mbindo; kasi kozanga kosukola maboko liboso ya kolia ekomisaka moto mbindo te. 21 Yesu alongwaki wana mpe akendeki na etuka ya Tiri mpe ya Sidoni. 22 Mwasi moko ya mboka Kanana azalaki kovanda na etuka yango, ayaki epai ya Yesu mpe akomaki koganga: — Nkolo, Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa! Mwana na ngai ya mwasi azali na se ya bokonzi ya molimo mabe oyo ezali mpe konyokola ye makasi. 23 Kasi Yesu azongiselaki ye ata liloba te. Bayekoli bapusanaki pene ya Yesu mpe basengaki na Ye: — Bengana ye; azali kotiela biso makelele! 24 Yesu azongisaki: — Natindamaki kaka epai ya bameme ebunga ya Isalaele! 25 Kasi mwasi yango ayaki, agumbamaki liboso ya Yesu mpe alobaki: — Nkolo, sunga ngai! 26 Yesu azongisaki: — Ezali malamu te kokamata lipa ya bana mpo na kobwakela yango bambwa! 27 Mwasi yango alobaki: — Nkolo, ezali penza ya solo; kasi bambwa eliaka biteni ya lipa, oyo ekweyaka wuta na mesa ya bankolo na yango! 28 Bongo Yesu alobaki na ye: — Mwasi, kondima na yo ezali monene! Tika ete esalemela yo ndenge ezali posa na yo! Mpe kaka na tango wana, mwana na ye ya mwasi abikaki. 29 Yesu alongwaki wana mpe akendeki na ebale ya Galile; amataki likolo ya ngomba mpe avandaki kuna. 30 Bato ebele bayaki epai na Ye; bamemaki bato oyo batambolaka tengu-tengu, bakufi miso, bababa, bato oyo bakufa makolo to maboko mpe bato mosusu ebele. Batiaki bango na makolo ya Yesu, mpe Yesu abikisaki bango. 31 Mpe bato bakamwaki mingi tango bamonaki ete bababa bakomi koloba, bato oyo bakufa makolo to maboko babiki, bato oyo batambolaka tengu-tengu bakomi kotambola malamu mpe bakufi miso bakomi komona. Bongo bakumisaki Nzambe ya Isalaele. 32 Yesu abengaki bayekoli na Ye mpe alobaki: — Nazali koyokela ebele ya bato oyo mawa makasi, pamba te basali mikolo misato elongo na Ngai mpe bazali na eloko ya kolia te. Naboyi kozongisa bango na nzala, noki te bakolemba nzoto na nzela. 33 Bayekoli na Ye bazongisaki: — Kati na esobe oyo, esika nini tokozwa mapa mpo na koleisa ebele ya bato boye? 34 Yesu atunaki bango: — Bozali na mapa boni? Bayekoli bazongisaki: — Tozali na mapa sambo mpe ndambo ya bambisi ya mike-mike. 35 Yesu alobaki na ebele ya bato yango ete bavanda na mabele. 36 Bongo azwaki mapa yango sambo mpe bambisi, azongisaki matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye; mpe bayekoli bakabolaki yango epai ya bato. 37 Bato nyonso baliaki mpe batondaki. Bongo bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, batondisaki na yango bitunga sambo. 38 Motango ya bato oyo baliaki ezalaki nkoto minei, longola basi mpe bana. 39 Sima na Yesu kozongisa bato, amataki kati na bwato mpe akendeki na etuka ya Magadani.

16 Bafarizeo mpe Basaduseo bayaki epai na Yesu mpo na kotiela Ye motambo; basengaki na Ye ete alakisa bango elembo moko kowuta na Likolo. **2** Yesu azongiselaki bango: — Na pokwa, bolobaka: « Mokolo ya lobi ekozala mokolo malamu, pamba te likolo ezali motane! » **3** Mpe na tongo, bolobaka: « Mvula makasi ekobeta lelo, pamba te mapata eyindi. » Solo, boyebi kososola bilembo oyo elakisaka soki mvula ekobeta to ekobeta te, kasi bozangi makoki ya kososola bilembo ya tango! **4** Oh bato ya ekeke oyo! Bazali bato mabe mpe bazangi botosi na miso ya Nzambe, kasi bazali mpe kosenga elembo! Bakopesamela elembo mosusu te longola kaka elembo ya Yona. Bongo atikaki bango wana mpe akendeki. **5** Tango bayekoli bakatisaki na ngambo mosusu ya ebale, babosanaki komema mapa. **6** Yesu alobaki na bango: — Bosala keba na levire ya Bafarizeo mpe ya Basaduseo! **7** Bayekoli bakomaki kokanisa mpe komituna bango na bango: — Azali koloba bongo mpo ete tomemi mapa te! **8** Yesu asosolaki makanisi na bango; alobaki: — Bato ya kondima moke! Bozali kolobana bino na bino mpo ete bozali na mapa te! Mpo na nini? **9** Boni, bozwi kaka bososoli nanu te? Bobosani penza mapa mitano oyo bokabolelaki bato nkoto mitano, mpe motango ya bitunga oyo bozongaki na yango sima na kokabolela bato? **10** Bobosani lisusu mapa sambo oyo bokabolelaki bato nkoto minei, mpe motango ya bitunga oyo bozongaki na yango sima na kokabolela bato? **11** Ndenge nini bozali kososola te ete nazalaki koloba na tina na mapa te, tango nalobaki na bino: bosala keba na levire ya Bafarizeo mpe ya Basaduseo? **12** Boye, bayekoli basosolaki ete alobaki na bango te ete basala keba na levire ya mapa, kasi nde basala keba na mateya ya Bafarizeo mpe ya Basaduseo. **13** Tango Yesu akomaki na etuka ya Sezarea ya Filipo, atunaki bayekoli na Ye: — Bato balobaka ete Mwana na Moto azali nani? **14** Bazongisaki: — Bamoko balobaka ete ozali Yoane Mobatisi; bamosusu, Eliya; mpe bamosusu lisusu, Jeremi to moko kati na basakoli. **15** Yesu atunaki bango lisusu: — Bongo bino, bolobaka ete Ngai nazali nani? **16** Simona Petelo azongisaki: — Ozali Masiya, Mwana na Nzambe na bomoi. **17** Yesu alobaki na ye: — Esengo na yo Simona, mwana mobali ya Yona! Pamba te ezali moto te nde ayebisi yo makambo oyo, kasi Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo. **18** Mpe Ngai, nazali koloba na yo: Ozali Libanga, mpe ezali na likolo ya libanga oyo nde Ngai nakotonga Lingomba na Ngai; bongo bikuke ya mboka ya bakufi ekotikala kolonga yango te. **(Hadēs g86)** **19** Nakopesa yo bafungola ya Bokonzi ya Likolo; nyonso oyo okokanga awa na mokili ekokangama mpe na Likolo, mpe nyonso oyo okofungola awa na mokili ekofungwama mpe na Likolo. **20** Bongo Yesu apekisaki makasi bayekoli na Ye koloba na moto ete Ye azali Masiya. **21** Wuta na tango wana, Yesu akomaki koloba polele na bayekoli na Ye ete asengeli kokende na Yelusalemi, asengeli komona pasi mingi na maboko ya bakambi ya bato, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko; basengeli koboma Ye, mpe asengeli kosekwa na mokolo ya misato. **22** Petelo abendaki Yesu na pembeni mpe akomaki kopamela Ye: — Nkolo, tika ete Nzambe abatela Yo mosika ya makambo wana! Ekokomela Yo te! **23** Kasi Yesu abalukaki, alobaki na Petelo: — Mosika na Ngai, Satana! Ozali epekiselo mpo na Ngai! Makanisi na yo ezali makanisi ya Nzambe te, ezali penza makanisi ya bato. **24** Bongo Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Moto nyonso oyo alingi kolanda Ngai asengeli komiboya ye moko, kokamata ekulusu na ye mpe kolanda Ngai. **25** Pamba te moto nyonso oyo akolinga kobikisa bomoi na ye akobungisa yango, kasi moto nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo na Ngai akozwa yango lisusu. **26** Litomba nini ekozala mpo na moto, soki azwi mokili mobimba, kasi abungisi bomoi na ye? Moto akoki penza kopesa nini mpo na kosikola bomoi na ye? **27** Pamba te Mwana na Moto akoya elongo na ba-anjelu na Ye kati na nkembo ya Tata na Ye mpe akofuta moto nyonso kolanda misala na ye. **28** Nazali koloba na bino penza ya solo: kati na bato oyo bazali awa, ezali na ba-oyo bakokufa te kino bakomona Mwana na Moto koya kati na nkembo ya bokonzi na Ye.

17 Sima na mikolo motoba, Yesu azwaki Petelo, Jake mpe Yoane, ndeko mobali ya Jake; amemaki bango na pembeni, na likolo ya ngomba moko ya molayi. **2** Yesu abongolamaki na miso na bango: elongi na Ye ekomaki kongenga lokola moyi, bilamba na Ye ekomaki pembe makasi lokola pole. **3** Mbala moko, bamonaki Moyize mpe Eliya bazali kosolola na Yesu. **4** Petelo alobaki na Yesu: — Nkolo, eleki malamu mpo na biso kotikala awa! Soki ondimi, nakotonga bandako misato ya kapo: moko mpo na Yo, moko mpo na Moyize, mpe moko mpo na Eliya! **5** Wana azalaki nanu koloba, lipata moko ezalaki kongenga lokola moyi, ezipaki bango, mpe mongongo moko eyokanaki wuta kati na lipata yango: « Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Ye mingi; boyoka Ye! » **6** Tango bayekoli bayokaki mongongo yango, bakweyaki bilongi kino na mabele mpo ete somo makasi ekangaki bango. **7** Kasi Yesu apusanaki pene na bango, asimbaki bango mpe alobaki: — Botelema, bobanga te! **8** Batombolaki miso mpe bamonaki moto mosusu te, kaka Yesu. **9** Wana bazalaki kokita na ngomba, Yesu apesaki bango mitindo oyo: — Makambo oyo bowuti komona, boyebisa yango na moto

moko te kino tango Mwana na Moto akosekwa kati na bakufi. **10** Bayekoli batunaki Yesu: — Mpo na nini balakisi ya Mobeko balobaka ete Eliya asengeli koya moto ya liboso? **11** Yesu azongisaki: — Solo, Eliya asengeli koya mpe akozongisa makambo nyonso na molongo. **12** Kasi Ngai, nazali koloba na bino ete Eliya asilaki koya; kasi na esika ya koyeba ye, basalaki ye ndenge balingaki. Ezali mpe ndenge wana nde bakonyokola Mwana na Moto. **13** Bayekoli basosolaki ete azalaki kolobela bango na tina na Yoane Mobatisi. **14** Tango bakomaki pene ya esika oyo ebele ya bato bazalaki, moto moko apusanaki pene na Yesu, afukamaki liboso na Ye mpe alobaki: **15** — Nkolo, yokela mwana na ngai ya mobali mawa! Azali na maladi ya ndeke mpe azali penza komona pasi: akweyaka mbala mingi na moto to na mayi. **16** Namemaki ye epai ya bayekoli na Yo, kasi bakoki te kobikisa ye. **17** Yesu alobaki: — Ekeke ya bato mabe mpe bazanga kondima! Kino tango nini nakozala na bino elongo? Kino tango nini nakokanga motema mpo na bino? Bomemela Ngai mwana yango. **18** Yesu abenganaki molimo mabe, mpe molimo mabe yango ebimaki kati na mwana. Kaka na tango yango, mwana abikaki. **19** Bongo bayekoli bakendeki na nkuku epai ya Yesu mpe batunaki: — Mpo na nini, biso, tolongaki te kobengana molimo yango? **20** Yesu azongiselaki bango: — Ezali mpo ete bozali na kondima moke. Nazali koloba na bino penza ya solo: soki kondima na bino ezalaki lokola mbuma ya mutarde, bokokaki koloba na ngomba oyo: « Longwa awa, kende kuna; » mpe ekokende penza. Eloko moko te ekoki kozanga kosalemela bino. [**21** Kasi lolenge oyo ya milimo mabe ebimaka kaka na nzela ya mabondeli mpe ya kokila bilei.] **22** Mokolo moko, bayekoli basanganaki bango nyonso kati na Galile; Yesu alobaki na bango: — Bakokaba Mwana na Moto na maboko ya bato, **23** bakoboma Ye, mpe, na mokolo ya misato, akosekwa. Bayekoli bayokaki mawa mingi. **24** Tango Yesu mpe bayekoli na Ye bakomaki na Kapernawumi, bafutisi mpako ya Ndako ya Nzambe bayaki epai ya Petelo mpe batunaki: — Boni, moteyi na bino afutaka mpako ya Ndako ya Nzambe te? **25** Petelo azongisaki: — Afutaka! Tango Petelo akotaki na ndako, Yesu azwaki maloba moto ya liboso mpe atunaki ye: — Simona, okanisi nini? Banani bafutaka mpako epai ya bakonzi ya mokili: bana na bango to bapaya? **26** Petelo azongisaki: — Bapaya. Yesu alobaki na ye: — Lokola ezali bongo, bana mboka basengeli kofuta te. **27** Nzokande, mpo ete totia mobulu te kati na makanisi na bango, kende na ebale, bwaka ndobo na mayi mpe kamata mbisi oyo okozwa ya liboso; fungola monoko na yango mpe okomona mbongo moko ya bibende kati na yango; kamata mbongo yango mpe futa mpako na Ngai mpe mpako na yo, na maboko na bango.

18 Na tango wana, bayekoli bapusanaki pene ya Yesu mpe batunaki Ye: — Nani aleki monene kati na Bokonzi ya Likolo? **2** Yesu abengaki mwana moko ya moke, atiaki ye na kati-kati na bango **3** mpe alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: soki bobongwani te mpe bokomi te lokola bana mike, bokotikala kokota te na Bokonzi ya Likolo. **4** Yango wana, moto nyonso oyo akomikitisa lokola mwana oyo, ye nde aleki monene kati na Bokonzi ya Likolo. **5** Moto nyonso oyo, na Kombo na Ngai, akoyamba mwana lokola oyo, ayambi nde Ngai moko. **6** Kasi soki moto moko akweyisi na masumu moko kati na bana mike oyo bandimelaka Ngai, ekoleka malamu mpo na ye kokanga ye libanga monene ya enikelo na kingo mpe kobwaka ye na ebale. **7** Mawa na mokili, pamba te makambo oyo ekweyisaka bato kati na masumu ezali ebele! Solo, makambo yango esengeli kaka kozala; kasi mawa na moto oyo, na nzela na ye, makambo yango eyaka! **8** Soki loboko to lokolo na yo ekweyisaka yo na masumu, kata mpe bwaka yango mosika na yo; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na loboko moko to na lokolo moko, na esika ete otikala na maboko mibale to makolo mibale mpe obwakama na moto ya libela na libela. **(aiōnios g166)** **9** Soki liso na yo ekweyisaka yo na masumu, longola yango mpe bwaka yango mosika na yo; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na liso moko, na esika ete okoba kozala na miso mibale mpe obwakama na moto ya lifelo. **(Geenna g1067)** **10** Bosala keba ete botiola ata moko te kati na bana oyo, pamba te nazali koloba na bino ete ba-anjelu na bango kuna na Likolo bamonaka tango nyonso elongi ya Tata na Ngai, oyo azali na Likolo. [**11** Pamba te Mwana na Moto ayaki mpo na kobikisa bato oyo babunga nzela.] **12** Bokanisi nini? Soki moto moko azali na bameme nkama moko, bongo moko kati na yango ebungi; boni, akotika te bameme na ye tuku libwa na libwa na likolo ya ngomba mpo na kokende koluka moko oyo ewuti kobunga? **13** Mpe soki amoni yango, nazali koloba na bino penza ya solo, esengo na ye mpo na meme wana ekoleka esengo mpo na bameme tuku libwa na libwa oyo ebungaki te. **14** Ndenge moko, Tata na bino oyo azali kati na Likolo alingi ete moko te kati na bana oyo abunga. **15** Soki ndeko na yo asali yo mabe, kende kotalisa ye mabe na ye na esika ya bino mibale kaka. Soki ayokeli yo, wana ozongisi ye na nzela malamu. **16** Kasi soki ayokeli yo te, mema moto mosusu to bato mibale, pamba te Bosolo ya likambo nyonso endimamaka na litatoli ya bato mibale to misato. **17** Kasi soki aboyi kaka koyokela

bango, yebisa makambo yango na Lingomba. Soki aboyi mpe kaka koyokela Lingomba, zwa ye lokola mopagano mpe lokola mofutisi mpako. 18 Nazali koloba na bino penza ya solo: nyonso oyo bokokanga awa na mokili ekokangama mpe na Likolo, mpe nyonso oyo bokofungola awa na mokili ekofungwama mpe na Likolo. 19 Nazali lisusu koloba na bino penza ya solo: soki bato mibale kati na bino bayokani awa na mokili mpo na kosenga eloko songolo to pakala, Tata na Ngai oyo azali kati na Likolo akopesa bango yango. 20 Pamba te na esika oyo bato mibale to bato misato basangani na Kombo na Ngai, Ngai mpe nazali wana kati na bango. 21 Bongo Petelo apusanaki pene ya Yesu mpe atunaki: — Nkolo, mbala boni nasengeli kolimbisa ndeko na ngai tango akosala ngai mabe? Boni, kino mbala sambo? 22 Yesu azongisaki: — Nalobi na yo te kino mbala sambo, kasi kino mbala tuku sambo na sambo. 23 Yango wana, Bokonzi ya Likolo ekokani na mokonzi moko oyo alingaki kobongisa elongo na basali na ye makambo na ye ya misolo. 24 Tango abandaki, bamemelaki ye mosali moko oyo azalaki na niongo na ye ya batalanta nkoto zomi. 25 Lokola azalaki na eloko moko te mpo na kofuta, mokonzi na ye atindaki ete bateka ye, mwasi na ye, bana na ye mpe biloko na ye nyonso mpo ete niongo na ye efutama. 26 Kasi mosali yango amibwakaki na makolo ya mokonzi, agumbamaki liboso na ye mpe asengaki: « Yikela ngai mpiko, pamba te nakofuta yo niongo nyonso! » 27 Mokonzi ya mosali ayokelaki ye mawa, alimbisaki niongo na ye mpe atikaki ye kokende. 28 Kasi tango mosali yango abimaki, akutanaki na moninga na ye ya mosala oyo adefaki epai na ye mbongo ya bibende nkama moko. Akangaki ye, akomaki kofinafina ye na kingo mpe alobaki na ye: « Futa niongo na ngai. » 29 Moninga na ye ya mosala afukamaki mpe asengaki na ye: « Yikela ngai mpiko, nakofuta yo niongo nyonso. » 30 Kasi ye aboyaki; akendeki kosenga ete babwaka ye na boloko, kino tango akosilisa kofuta niongo nyonso. 31 Tango baninga na ye ya mosala bamonaki ndenge makambo elekaki, bayokaki mawa mingi mpe bakendeki koyebisa makambo nyonso epai ya mokonzi na bango. 32 Bongo mokonzi abengaki mosali wana mpe alobaki na ye: « Mosali mabe! Ngai nalimbisaki yo niongo nyonso oyo ozalaki na yango epai na ngai, mpo ete osengaki ngai. 33 Boni, osengelaki te koyikela moninga na yo mpiko ndenge ngai nasalaki mpo na yo? » 34 Lokola mokonzi na ye azalaki na kanda, akabaki ye na maboko ya banyokoli kino tango afutaki niongo nyonso. 35 Ezali ndenge wana nde Tata na Ngai ya Likolo akosala bino soki moko na moko kati na bino alimbisi te ndeko na ye, na motema na ye mobimba.

19 Tango Yesu asilisaki koloba makambo wana, alongwaki na Galile mpe akendeki na etuka ya Yuda, na ngambo mosusu ya Yordani. 2 Ebele penza ya bato balandaki Ye, mpe abikisaki bango kuna. 3 Bafarizeo bapusanaki pene na Ye mpo na komeka Ye; bapesaki Ye motuna: — Boni, mibeko na biso epesi nzela na mobali ya kobengana mwasi na ye na libala mpo na likambo songolo? 4 Yesu azongisaki: — Boni, botangi te ete, na ebandeli, Mokeli « akelaki bango mobali mpe mwasi, » 5 mpe ete alobaki: « Yango wana mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, akosangana na mwasi na ye, bongo bango mibale bakokoma nzoto moko? 6 Boye, bazali lisusu bato mibale te, kasi bakomi moto moko. Tika ete moto akabola te oyo Nzambe asangisi! » 7 Kasi Bafarizeo balobaki na Ye: — Bongo mpo na nini Moyize atindaki ete mobali apesa mwasi na ye mokanda ya koboma libala soki bakabwani na libala? 8 Yesu azongiselaki bango: — Moyize apesaki bino nzela ya kobengana basi na bino na mabala, pamba te mitema na bino ezali mabanga; na ebandeli, ezalaki bongo te. 9 Nazali koloba na bino: Soki mobali alongoli mwasi na ye na libala, longola kaka soki akweyaki na ekobo, mpe abali mwasi mosusu asali ekobo. 10 Bayekoli balobaki na Ye: — Soki mobali asengeli kozala bongo liboso ya mwasi na ye, wana eleki malamu mpo na mobali ete abala te! 11 Yesu azongiselaki bango: — Mibali nyonso bakoki kondima mateya oyo te, kaka ba-oyo bapesameli makoki mpo na yango. 12 Ezali na tina misato oyo esalaka ete mibali mosusu babala te: ezali na mibali oyo, wuta na mabumu ya bamama na bango, bakoki kobala te; ezali na mibali oyo baboma bango mokongo; ezali mpe lisusu na mibali oyo bango moko baboya kobala mpo na Bokonzi ya Likolo. Tika ete moto oyo azali na makoki ya kondima mateya oyo andima yango! 13 Bato bamemaki bana mike epai ya Yesu mpo ete atia bango maboko mpe asambela mpo na bango. Kasi bayekoli bapamelaki bato oyo bamemaki bana yango. 14 Yesu alobaki: — Botika bana mike baya epai na Ngai, bopekisa bango te koya epai na Ngai; pamba te Bokonzi ya Likolo ezali mpo na bato oyo bazali lokola bango. 15 Atielaki bango maboko, mpe alongwaki wana. 16 Elenge mobali moko apusanaki pene na Yesu mpe atunaki: — Moteyi, likambo nini ya malamu nasengeli kosala mpo ete nazwa bomoi ya seko? **(aiōnios g166)** 17 Yesu azongisaki: — Mpo na nini ozali kotuna Ngai na tina na oyo ezali malamu? Moko kaka azali malamu. Soki olingi kokota kati na bomoi, tosa mibeko. 18 Elenge mobali yango atunaki lisusu: — Mibeko nini? Yesu azongisaki: — Okobomaka te, okosalaka ekobo te, okoyibaka te, okolobaka litatoli ya lokuta te, 19 okotosaka tata mpe mama na yo mpe

okolingaka moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. **20** Elenge mobali alobaki: — Natosaka mibeko wana nyonso; nasala lisusu nini? **21** Yesu azongisaki: — Soki olingi kozala moto ya kokoka, kende, teka biloko na yo mpe pesa epai ya babola mbongo oyo okozwa; bongo okozwa bomengo kati na Likolo. Sima na yango, yaka mpe landa Ngai. **22** Tango elenge mobali ayokaki bongo, akendeki na mawa, pamba te azalaki na bozwi mingi. **23** Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Nazali koloba na bino penza ya solo: ezali pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Likolo! **24** Nazali koloba na bino lisusu: ezali pete mpo na shamo kolekela na lidusu ya tonga, kasi ezali penza pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe. **25** Tango bayekoli bayokaki Yesu koloba bongo, bakamwaki mingi mpe bakomaki kotunana: — Bongo nani penza akoki kobikisama? **26** Wana Yesu atalaki bango, alobaki: — Na bato, ekoki kosalema te; kasi na Nzambe, nyonso ekoki kosalema! **27** Petelo azwaki maloba mpe alobaki na Yesu: — Biso, totiki nyonso mpo na kolanda Yo! Ekozala boni mpo na biso? **28** Yesu alobaki na bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: tango makambo nyonso ekokoma ya sika, tango Mwana na Moto akovanda na Kiti ya Bokonzi na Ye ya nkembo, bino bato oyo bozali kolanda Ngai, bino mpe bokovanda na bakiti zomi na mibale ya bokonzi, mpo na koyangela mabota zomi na mibale ya Isalaele. **29** Mpe moto nyonso oyo atiki bandako, bandeko ya mibali, bandeko ya basi, tata, mama, bana to bilanga mpo na Kombo na Ngai akozwa yango koleka mbala nkama elongo na bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **30** Kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya suka; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso.

20 Pamba te, tala ndenge nini Bokonzi ya Likolo ezali: Bokonzi ya Likolo ezali lokola nkolo elanga ya vino oyo abimaki na tongo makasi mpo na koluka bato oyo bakosala na elanga na ye. **2** Ayokanaki na bango ete moko na moko akobanda kozwa lifuti ya mbongo moko ya ebende mpo na mokolo mobimba; bongo atindaki bango na elanga na ye ya vino. **3** Na ngonga ya libwa ya tongo, abimaki lisusu mpe amonaki, na esika oyo bato bakutanaka, bato mosusu oyo bazalaki kosala eloko moko te. **4** Alobaki na bango: « Bino mpe bokende kosala na elanga na ngai ya vino. Nakopesa bino lifuti ya sembo, oyo ekoki. » **5** Boye, bakendeki kuna. Nkolo elanga abimaki lisusu na ngonga ya midi mpe na ngonga ya misato sima na midi; mpe na mbala nyonso mibale, asalaki kaka ndenge moko. **6** Abimaki lisusu na ngonga ya mitano ya pokwa mpe amonaki lisusu bato batelemi na esika wana oyo bato bakutanaka. Atunaki bango: « Mpo na nini botelemi kaka boye mokolo mobimba na kosala eloko moko te? » **7** Bazongisaki: « Soki totelemi boye, ezali mpo ete moto moko te azwi biso na mosala. » Bongo alobaki na bango: « Bino mpe bokende kosala na elanga na ngai ya vino. » **8** Tango pokwa ekokaki, nkolo elanga ya vino alobaki na motambolisi ya misala ya elanga: « Benga basali nyonso mpe futa bango; banda na bato oyo nazwaki sima mpe sukisa na ba-oyo nazwaki liboso. » **9** Bato oyo babandaki mosala na ngonga ya mitano ya pokwa bayaki, mpe moko na moko azwaki lokola lifuti, mbongo moko ya ebende. **10** Bongo ekomaki ngonga ya kofuta bato oyo nkolo elanga azwaki liboso na mosala; bakanisaki ete bakozwa mbongo mingi koleka, kasi moko na moko kati na bango azwaki lokola lifuti, mbongo moko kaka ya ebende. **11** Tango bazwaki yango, basilikelaki nkolo elanga. **12** Balobaki: « Bato oyo ozwaki sima mpe basali kaka ngonga moko, ofuti bango ndenge moko na biso oyo tosali mosala makasi mokolo mobimba mpe na se ya moyi makasi! » **13** Kasi nkolo elanga azongiselaki moko kati na bango: « Moninga na ngai, nasali yo mabe te! Boni, toyokanaki te ete osala mpo na lifuti ya mbongo moko ya ebende? **14** Kamata lifuti na yo mpe kende. Ngai moko nde nalingi kopesa na moto oyo abandaki sima, lifuti ya ndenge moko na oyo napesi yo. **15** Boni, nazali na ndingisa te ya kosala na mbongo na ngai nyonso oyo nalingi? Osilikeli ngai mpo ete nazali moto malamu? » **16** Boye, kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya suka. **17** Wana Yesu azalaki kokende na Yelusalemi, abendaki na pembeni bayekoli na Ye zomi na mibale mpe alobaki na bango wana bazali kotambola: **18** « Boyoka! Tozali solo kokende na Yelusalemi; Mwana na Moto akokabama na maboko ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe ya balakisi ya Mobeko; bakokatela Ye etumbu ya kufa **19** mpe bakokaba Ye na maboko ya bapagano mpo ete baseka Ye, babeta Ye fimbu mpe babaka Ye na ekulusu. Mpe na mokolo ya misato, akosekwa. » **20** Bongo mama ya bana mibali ya Zebede ayaki epai ya Yesu, elongo na bana na ye ya mibali, mpe agumbamaki liboso na Ye mpo na kosenga Ye eloko moko. **21** Yesu atunaki ye: — Olingi nini? Azongisaki: — Laka ngai ete bana na ngai mibale oyo ya mibali bakovanda kati na Bokonzi na Yo: moko na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, mpe mosusu, na ngambo ya loboko na Yo ya mwasi. **22** Yesu azongiselaki bango: — Bozali kososola te makambo oyo bozali kosenga! Boni, bokoki komela kopo oyo Ngai nakomela? Bazongisaki: — Iyo, tokoki. **23** Yesu alobaki na bango: — Solo, bokomela na bino kopo oyo Ngai

nakomela; kasi likambo ya kovanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali to na ngambo ya loboko na Ngai ya mwasi, Ngai nakoki te kopesela yango ndingisa; bisika wana ezali ya bato oyo Tata na Ngai abongisela bango yango. **24** Tango bayekoli mosusu zomi bayokaki makambo wana, basilikelaki bandeko mibale wana. **25** Kasi Yesu abengaki bango nyonso mpe alobaki na bango: — Boyebi malamu ete bakonzi ya bikolo bakonzaka bato ya bikolo oyo ezali na se ya bokonzi na bango, mpe bakalaka ya lokumu bakonzaka bato oyo bazali na se ya bokonzi na bango. **26** Esengeli te kozala bongo kati na bino. Nzokande, tika ete moto nyonso oyo alingi kozala moto monene kati na bino azala mosali na bino; **27** mpe tika ete moto nyonso oyo alingi kozala moto ya liboso kati na bino azala mowumbu na bino! **28** Pamba te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye; kasi ayaki nde kosala mpo na bato, mpe kopesa bomoi na Ye lokola motuya ya kofuta mpo na kosikola bato ebele. **29** Tango Yesu elongo na bayekoli na Ye balongwaki na Jeriko, bato ebele balandaki Yesu. **30** Bakufi miso mibale bazalaki ya kovanda pembeni ya nzela; tango bayokaki ete Yesu azali koleka, bagangaki: — Nkolo, Mwana ya Davidi, yokela biso mawa! **31** Bato bazalaki kopamela bango mpo ete bakanga minoko na bango, kasi bango bagangaki lisusu makasi: — Nkolo, mwana ya Davidi, yokela biso mawa! **32** Yesu atelemaki, abengaki bango mpe atunaki bango: — Bolingi nasala nini mpo na bino? **33** Bazongiselaki Ye: — Nkolo, sala ete tomona. **34** Yesu ayokelaki bango mawa mpe asimbaki miso na bango; mpe, mbala moko, bakomaki komona mpe balandaki Ye.

21 Wana bazalaki kopusana pene ya Yelusalemi mpe bakomaki pene ya Betifaje, na ngomba ya banzete ya olive, Yesu atindaki bayekoli mibale. **2** Alobaki na bango: — Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino; tango kaka bokokota na mboka yango, bokomona ane ya mwasi bakanga na singa, mpe mwana ya ane pembeni na yango; bofungola nyonso mibale mpe bomemela Ngai yango. **3** Soki moto moko alobi na bino likambo na tina na yango, bozongisela ye: « Nkolo azali na bosenga na yango. » Mpe, mbala moko, akotika yango kokende. **4** Makambo wana nyonso esalemaki mpo ete maloba oyo mosakoli aloba ekokisama: **5** « Boloba na Siona, mboka kitoko: ‹ Tala, mokonzi na yo azali koya epai na yo, atonda na boboto, avandi na likolo ya ane ya mwasi, na likolo ya mwana ya ane, mwana ya nyama oyo ememaka mikumba. › » **6** Bayekoli bakendeki mpe basalaki ndenge kaka Yesu atindaki bango. **7** Bamemaki ane ya mwasi elongo na mwana ya ane, batandaki bilamba na bango na mikongo na yango; mpe Yesu avandaki na likolo na yango. **8** Bato ebele batandaki bilamba na bango na nzela; bamosusu bakataki bitape na likolo ya banzete mpe batandaki yango lisusu na nzela. **9** Bato oyo bazalaki kotambola liboso ya Yesu mpe ba-oyo bazalaki kolanda sima bazalaki koganga: « Ozana na Mwana na Davidi! Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! Ozana na bisika oyo eleki Likolo! » **10** Tango Yesu akotaki kati na Yelusalemi, engumba mobimba eninganaki; bazalaki kotuna: — Oyo lisusu nani? **11** Bato bazalaki kozongisa: — Ezali mosakoli Yesu, moto ya Nazareti ya Galile! **12** Yesu akotaki kati na lopango ya Tempelo, abenganaki bato nyonso oyo bazalaki koteka mpe kosomba biloko kati na Tempelo; abalolaki bamesa ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo mpe bakiti ya ba-oyo bazalaki koteka bibenga. **13** Alobaki na bango: — Ekomama: « Ndako na Ngai ekobengama Ndako ya losambo; » kasi bino, bozali kokomisa yango penza nganda ya miyibi! **14** Bakufi miso mpe bato oyo batambola tengu-tengu bapusanaki pene na Yesu kati na lopango ya Tempelo, mpe abikisaki bango. **15** Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko basilikaki makasi tango bamonaki bikamwa oyo Yesu asalaki mpe ndenge bana bazalaki koganga kati na lopango ya Tempelo: « Ozana na Mwana na Davidi! » **16** Balobaki na Yesu: — Ozali koyoka makambo oyo bazali koloba? Yesu azongiselaki bango: — Iyo! Boni, botikala nanu kotanga te: « Wuta na minoko ya bana mike, mpe ya bana oyo bazali nanu komela mabele, ozwaki lokumu na Yo? » **17** Bongo atikaki bango, abimaki longwa na engumba mpe akendeki na Betani epai wapi alekisaki butu. **18** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, wana azalaki kozonga na engumba, ayokaki nzala. **19** Amonaki nzete moko ya figi pembeni ya nzela, apusanaki pene na yango; kasi amonaki eloko moko te na nzete yango, kaka makasa. Alobaki na nzete yango: — Okobotaka lisusu mbuma te mpo na libela. Mpe kaka na tango wana, nzete ya figi ekawukaki. **(aiōn g165)** **20** Tango bayekoli bamonaki bongo, bakamwaki mingi mpe batunaki: — Ndenge nini nzete ya figi ekawuki kaka boye na mbala moko? **21** Yesu azongiselaki bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: soki bozali na kondima mpe botie tembe te, bokoki kaka te kosala makambo oyo Ngai nasali na nzete ya figi oyo, kasi bokoki mpe koloba na ngomba wana: « Longwa wana mpe mibwaka na ebale, » yango ekosalema solo. **22** Soki bozali na kondima, bokozwa nyonso oyo bokosenga kati na losambo. **23** Yesu akotaki na lopango ya Tempelo; mpe wana azalaki koteya, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato bapusanaki pene na Ye. Batunaki: — Na kombo ya bokonzi nini ozali kosala biloko oyo? Nani apesi yo

bokonzi yango? 24 Yesu azongiselaki bango: — Ngai mpe,
nazali kotuna bino motuna moko. Soki kaka bopesi Ngai
eyano, nakoyebisa bino soki na kombo ya bokonzi nini nazali
kosala makambo yango. 25 Libatisi ya Yoane ewutaki na
Nzambe to ewutaki na bato? Bakomaki kokabola makanisi
bango na bango: — Soki tolobi: « Ewutaki na Nzambe, »
akotuna biso lisusu: « Bongo mpo na nini bondimaki ye te?
» 26 Soki mpe tolobi: « Ewutaki na bato, » wana tosengeli
kobanga bato, pamba te bato nyonso bazwaka Yoane lokola
mosakoli. 27 Boye, bazongiselaki Yesu: — Toyebi te! Yesu
mpe alobaki na bango: — Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki
na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango.
28 Yesu alobaki na bango lisusu: — Bokanisi nini na tina
na lisolo oyo? Moto moko azalaki na bana mibali mibale;
akendeki epai ya mwana ya liboso mpe alobaki na ye: «
Mwana na ngai, kende lelo kosala na elanga ya vino. » 29
Mwana azongisaki: « Naboyi. » Kasi sima na mwa tango,
abongolaki makanisi mpe akendeki na elanga yango. 30 Tata
akendeki epai ya mwana mosusu mpe alobaki na ye kaka
ndenge moko. Mwana yango azongisaki: « Malamu, nkolo
na ngai, nakeyi! » Kasi akendeki te. 31 Nani kati na bango
mibale akokisaki mokano ya tata na ye? Bazongisaki: —
Mwana ya liboso. Yesu alobaki na bango: — Nazali koloba
na bino penza ya solo: bafutisi mpako mpe basi ya ndumba
bakokota na Bokonzi ya Nzambe liboso na bino, 32 pamba
te Yoane ayaki nde epai na bino mpo na kolakisa bino nzela
ya bosembo, kasi bondimaki ye te; nzokande, bafutisi mpako
mpe basi ya ndumba bandimaki ye. Atako bomonaki yango
na miso na bino, kasi bobongolaki kaka mitema te mpe
bondimaki ye kaka te. 33 Boyoka lisese mosusu: Moto moko
alonaki elanga ya vino, atongaki lopango zingazinga na
yango, atimolaki ekamolelo bambuma ya vino mpe atongaki
ndako molayi ya bakengeli. Sima, apesaki elanga yango
na maboko ya basali mpo ete bakoma kofutela yango,
mpe akendeki na mobembo. 34 Tango eleko ya kobuka
bambuma ekomaki pene, atindaki basali na ye epai ya
bafuteli elanga, mpo ete bakende kokongola bambuma na
ye; 35 kasi bafuteli elanga bakangaki basali yango; babetaki
moko, babomaki mosusu, mpe babambaki oyo ya misato
mabanga. 36 Atindaki basali mosusu ebele koleka ba-oyo ya
liboso; kasi bafuteli elanga basalaki bango ndenge kaka
basalaki ba-oyo ya liboso. 37 Na suka, atindelaki bango
mwana na ye ya mobali mpe amilobelaki: « Solo, bakotosa
mwana na ngai! » 38 Kasi tango bafuteli elanga bamonaki
mwana yango, balobanaki bango na bango: « Tala mokitani
ya libula ya elanga! Boya, toboma ye mpo ete libula ya
elanga ekoma ya biso! » 39 Bakangaki ye, babwakaki ye na
libanda ya elanga ya vino mpe babomaki ye. 40 Tango nkolo
elanga ya vino akoya, akosala bafuteli elanga wana nini? 41
Bazongisaki: — Akobomisa bato mabe wana na kufa moko
ya somo penza, akopesa elanga yango ya vino na maboko
ya bafuteli mosusu oyo bakobanda kofutaka ye ndambo na
ye ya bambuma, na eleko oyo babukaka yango. 42 Yesu
alobaki na bango: — Nanu botanga te kati na Makomi: «
Libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga ya
songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba? Nkolo asalaki
bongo, mpe ezali penza likambo ya kokamwa na miso na
biso. » 43 Yango wana, nazali koyebisa bino ete Bokonzi ya
Nzambe ekolongolama kati na bino mpo ete epesama na
bato oyo bakokoka kolakisa misala na yango. [44 Moto oyo
akokweya na likolo ya libanga yango akobukana ndambo
na ndambo; kasi moto oyo libanga yango ekokweyela,
ekopanza ye.] 45 Sima na bango koyoka masese na Ye,
bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo basosolaki
ete Yesu azalaki koloba na tina na bango. 46 Bazalaki koluka
nzela ya kokanga Ye, kasi babangaki bato, pamba te bango
nyonso bazalaki kozwa Yesu lokola mosakoli.

22 Yesu alobaki na bango lisusu na masese: 2 — Bokonzi
ya Likolo ekokani na mokonzi moko oyo asalaki feti ya
libala mpo na mwana na ye ya mobali. 3 Atindaki basali
na ye kokende koyebisa babengami na feti ete baya na
feti, kasi babengami yango baboyaki. 4 Atindaki lisusu
basali mosusu mpe alobaki na bango: « Bosengela ngai
epai ya babengami na feti ete baya penza, mpe boyebisa
bango ete nasili kobongisa bilei: nabomi bangombe na ngai
ya mibali mpe banyama na ngai ya mafuta; mpe sik'oyo,
nyonso esili kobongisama malamu. Boloba na bango ete
bazanga te na feti. » 5 Kasi babengami na feti bazwaki
kobengama yango na pamba: bamoko bakendeki na bilanga
na bango; bamosusu, na mombongo na bango; 6 mpe
bamosusu bakangaki basali ya mokonzi, banyokolaki bango
mpe babomaki bango. 7 Mokonzi asilikaki makasi, atindaki
basoda na ye koboma babomi wana mpe kotumba engumba
na bango. 8 Alobaki na basali na ye: « Bilei ya feti esili
kobongisama malamu, kasi babengami mpo na kozala na
feti yango babongaki na yango te. 9 Bokende na bisika
oyo babalabala ekutana mpe bobenga bato nyonso oyo
bokomona kuna, mpo ete baya na feti ya libala ya mwana na
ngai. » 10 Basali bakendeki na babalabala mpe babengaki
bato nyonso oyo bamonaki kuna: bato mabe mpe bato
malamu. Boye, ndako ya feti etondaki na babengami. 11 Kasi
tango mokonzi akotaki mpo na kotala bato oyo babengamaki
na feti, amonaki moto moko oyo alataki te elamba ya feti
ya libala. 12 Atunaki ye: « Molingami na ngai, okoti awa

ndenge nini awa olati te elamba oyo ebongi na feti ya libala? » Moto yango azangaki eyano ya kopesa. **13** Bongo mokonzi alobaki na basali na ye: « Bokanga ye makolo mpe maboko, bobwaka ye kati na molili ya libanda, epai wapi kolela mpe koswa minu ezali. » **14** Pamba te babengami bazali ebele, kasi baponami bazali moke. **15** Bongo Bafarizeo babendanaki pembeni mpo na kosala mabongisi ya kokanga Yesu na motambo na nzela ya maloba na Ye moko. **16** Batindelaki Yesu bayekoli na bango elongo na bato ya lisanga ya Erode. Batindami yango balobaki na Yesu: — Moteyi, toyebi malamu ete ozali moto oyo azanga pamela mpe oteyaka na bosolo nzela ya Nzambe, otepaka-tepaka te liboso ya makanisi ya bato mpe oponaka bilongi te; **17** yebisa biso makanisi na yo na tina na likambo oyo: Kolanda mobeko, ezali malamu to epekisami kofuta mpako ya mokonzi epai ya Sezare? **18** Kasi lokola Yesu asosolaki mayele mabe na bango, alobaki: — Bato ya bilongi mibale! Mpo na nini bozali kotiela Ngai motambo? **19** Bolakisa Ngai mbongo oyo bofutaka na yango mpako. Bamemelaki Ye mbongo moko ya ebende. **20** Atunaki bango: — Elilingi mpe makomi oyo ezali ya nani? **21** Bazongisaki: — Ezali ya Sezare. Yesu alobaki na bango: — Bopesa na Sezare, oyo ezali ya Sezare; mpe bopesa na Nzambe, oyo ezali ya Nzambe! **22** Tango bayokaki eyano ya Yesu, bakamwaki; batikaki Ye mpe bakendeki. **23** Kaka na mokolo yango, Basaduseo oyo balobaka ete lisekwa ezali te, bayaki epai na Yesu mpe batunaki Ye: **24** — Moteyi, Moyize alobaki: « Soki mobali akufi mpe atiki mwana te, ndeko na ye ya mobali asengeli kobala mwasi oyo mokufi atiki mpo ete abotisa ye bana oyo bakozala bakitani ya mokufi. » **25** Nzokande, kati na biso, ezalaki na bandeko mibali sambo. Ndeko mobali ya liboso abalaki mwasi mpe akufaki; kasi lokola abotaki te bana oyo basengelaki kokitana na ye, atikelaki ndeko na ye ya mobali mwasi na ye. **26** Esalemaki mpe bongo na ndeko ya mibale, na ndeko ya misato kino na ndeko ya sambo. **27** Sima na bango nyonso, mwasi yango mpe akufaki. **28** Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, mwasi yango akozala mwasi ya nani kati na bandeko nyonso sambo, pamba te bango nyonso sambo babalaki ye? **29** Yesu azongiselaki bango: — Bozali kati na libunga, pamba te boyebi Makomi te, mpe boyebi nguya ya Nzambe te. **30** Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, bakobala lisusu te; kasi bakozala lokola ba-anjelu kati na Likolo. **31** Mpo na oyo etali lisekwa ya bakufi, botikala nanu kotanga te makambo oyo Nzambe ayebisa bino: **32** « Nazali Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi? » Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi azali Nzambe ya bato ya bomoi. **33** Tango ebele ya bato bayokaki bongo, bakamwaki mingi mateya ya Yesu. **34** Tango Bafarizeo bayokaki ete Yesu asukisi Basaduseo, bango mpe basanganaki; **35** mpe moko kati na bango, molakisi ya Mobeko, alukaki kotiela Yesu motambo, atunaki Ye: **36** — Moteyi, mobeko nini eleki monene kati na mibeko nyonso? **37** Yesu azongiselaki ye: — Linga Nkolo, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na molimo na yo mobimba mpe na makanisi na yo nyonso. **38** Yango nde mobeko ya liboso mpe eleki monene. **39** Mobeko ya mibale oyo ekokani na yango: « Linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. » **40** Mibeko nyonso mpe mateya ya basakoli evandi kati na mibeko oyo mibale. **41** Wana Bafarizeo basanganaki esika moko, Yesu atunaki bango: **42** — Bozali kokanisa nini na tina na Klisto? Azali Mwana ya nani? Bazongiselaki Ye: — Azali mwana ya Davidi! **43** Alobaki na bango: — Bongo ndenge nini Davidi, na botindikami ya Molimo ya Nzambe, abengaki Ye Nkolo? Pamba te alobaki: **44** « Nkolo alobaki na Nkolo na ngai: ‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali kino natia banguna na Yo na se ya matambe na Yo. › » **45** Soki Davidi azali kobenga Ye « Nkolo, » bongo ndenge nini akoki lisusu kozala mwana na ye? **46** Moto moko te akokaki kozongisela Ye ata liloba moko. Mpe, banda mokolo wana, moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna.

23 Yesu alobaki na ebele ya bato mpe na bayekoli na Ye: **2** « Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bazali na mokumba ya koteya bato mibeko ya Moyize. **3** Boye, bosengeli kosala keba na mateya nyonso oyo bateyaka bino, mpe bobongisa etamboli na bino kolanda mateya na bango; kasi bomekola te misala na bango, pamba te batiaka mateya na bango na misala te. **4** Babongisaka mikumba ya kilo makasi mpe batiaka yango na mapeka ya bato mosusu, kasi bango moko balingaka ata moke te kotombola mosapi oyo ya moke mpo na kosunga bato yango na komema mikumba yango. **5** Misala nyonso oyo basalaka, basalaka yango kaka mpo ete bato bamona bango. Boye, bayeisaka minene mikanda na bango, oyo bakoma biteni ya Makomi, mpe milayi, basonge ya banzambala na bango. **6** Balingaka kovanda na bisika ya lokumu kati na bafeti, mpe na bisika ya liboso kati na bandako ya mayangani; **7** balingaka ete bato bapesa bango mbote, na bisika oyo bato ebele bakutanaka, mpe babenga bango ‹ Moteyi. › **8** Kasi bino, bolinga te ete bato babenga bino ‹ Moteyi, › pamba te bozali na Moteyi kaka moko, mpe bino nyonso bozali bandeko. **9** Bobenga moto moko te awa na mokili ‹ Tata, › pamba te bozali kaka na Tata moko, mpe azali kati na Likolo. **10** Bolinga te ete bato babenga bino ‹ bakonzi, › pamba te bozali kaka na Mokonzi

moko, Klisto. **11** Moto oyo aleki monene kati na bino akozala mosali na bino. **12** Pamba te moto oyo amitombolaka, bakokitisa ye; mpe oyo amikitisaka, bakotombola ye. **13** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Bokangaka nzela mpo ete bato mosusu bakota te kati na Bokonzi ya Likolo; bino moko, bozali kokota kuna te, kasi bozali lisusu kokanga nzela mpo ete bato oyo bazali na posa ya kokota bakota te. [**14** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Boyibaka biloko ya basi oyo bakufisa mibali, mpe bosalaka mabondeli ya milayi-milayi mpo na kokosa bato. Mpo na yango, bokozwa etumbu oyo eleki makasi.] **15** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo: bato ya bilongi mibale! Bosalaka mibembo na ebale mpe na mokili mpo na koluka kozwa kaka mopagano moko oyo akondima kosambela na lingomba na bino; mpe soki kaka andimi, bokomisaka ye moto ya lifelo mbala mibale koleka bino moko. **(Geenna g1067)** **16** Mawa na bino, batambolisi bakufa miso! Bolobaka: ‹ Soki moto alapi ndayi na kombo ya Tempelo, wana ezali likambo te; kasi soki alapi ndayi na kombo ya wolo ya Tempelo, wana asengeli kokokisa ndayi na ye. › **17** Bino, bakufi miso, bozali penza bazoba! Eloko nini eleki motuya: wolo to Tempelo oyo ekomisaka wolo bule? **18** Bolobaka lisusu: ‹ Soki moto alapi ndayi na kombo ya etumbelo, wana ezali likambo te; kasi soki alapi ndayi na kombo ya likabo oyo ezali na likolo ya etumbelo, asengeli kokokisa ndayi na ye. › **19** Bakufi miso! Eloko nini eleki motuya: likabo to etumbelo oyo ekomisi likabo bule? **20** Pamba te moto oyo alapi ndayi na kombo ya etumbelo alapi yango na kombo ya etumbelo yango mpe na kombo ya biloko nyonso oyo ezali na likolo na yango. **21** Moto oyo mpe alapi ndayi na kombo ya Tempelo alapi yango na kombo ya Tempelo yango mpe na Kombo ya Ye oyo avandaka kati na yango. **22** Mpe moto oyo alapi ndayi na kombo ya Likolo alapi yango na kombo ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe na Kombo ya Ye oyo avandelaka yango. **23** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Solo, bofutaka eteni ya zomi ya bandembi, ya bamusikadi mpe ya biloko ya mike-mike ya solo kitoko; kasi bomonaka pamba makambo oyo eleki motuya kati na Mobeko: bosembo, motema mawa mpe kondima. Nzokande, bosengeli nde kotia yango na misala mpe kozwa na motuya likambo oyo wana ya kofuta eteni ya zomi. **24** Bino, batambolisi bakufa miso! Solo, bolongolaka nzinzi oyo ekweyaka na masanga na bino, kasi bomelaka shamo mobimba. **25** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Bosukolaka malamu libanda ya bakopo mpe ya basani, kasi botondisaka yango na biloko ya moyibi mpe ya lokoso na bino. **26** Mofarizeo mokufi miso! Banda nanu na kopetola kati ya kopo mpe ya sani, bongo libanda ekokoma peto. **27** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Bozali lokola bakunda oyo bapakola langi ya pembe: emonanaka kitoko na libanda, kasi etonda na mikuwa ya bakufi mpe na lolenge nyonso ya mbindo. **28** Ndenge moko mpe mpo na bino: na libanda, bomonanaka lokola bato ya sembo na miso ya bato; kasi na kati, botondi na lokuta mpe na mabe. **29** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Botongaka bakunda mpo na basakoli, mpe bokomisaka kitoko malita ya bato ya sembo. **30** Bolobaka: ‹ Soki tozalaki na bomoi na tango ya bakoko na biso, tolingaki kosangana te elongo na bango mpo na kotangisa makila ya basakoli. › **31** Boye, na maloba na bino moko, bondimaka ete bozali penza bakitani ya bato oyo babomaki basakoli. **32** Bokoba malamu na mosala oyo batata na bino babandaki, mosala ya koboma basakoli! **33** Bino, banyoka, libota ya bitupa! Ndenge nini bokoki kokanisa ete bokokima etumbu ya lifelo? **(Geenna g1067)** **34** Mpo na yango, Ngai nakotindela bino basakoli, bato ya bwanya mpe balakisi ya Mobeko. Bokoboma mpe bokobaka bamoko na ekulusu, bokobeta bamosusu fimbu kati na bandako na bino ya mayangani mpe bokobengana bango na engumba moko na moko, **35** mpo ete makila ya bato nyonso ya sembo, oyo basopa na mabele, etangama na mito na bino, kobanda na makila ya Abele, moto ya sembo, kino na makila ya Zakari, mwana mobali ya Barashi, oyo bobomaki kati ya Tempelo mpe etumbelo. **36** Nazali koloba na bino penza ya solo: etumbu oyo esengeli mpo na mabe wana nyonso ekokweyela bato ya ekeke oyo. **37** Yelusalemi, Yelusalemi, yo oyo obomaka basakoli mpe obambaka bato oyo Nzambe atindelaka yo mabanga, mbala boni nalingaki kosangisa bana na yo, ndenge soso ya mwasi esangisaka bana na yango na se ya mapapu na yango, kasi boboyaki! **38** Sik'oyo, ndako na bino ezali kosundolama. **39** Pamba te, nazali koloba na bino: Kobanda lelo, bokotikala komona Ngai lisusu te kino bokoloba: ‹ Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! › »

24 Wana Yesu azalaki kobima longwa na lopango ya Tempelo, bayekoli na Ye bapusanaki pene na Ye mpo na kotalisa Ye ndenge batonga Tempelo. **2** Kasi Yesu alobaki na bango: — Bomoni nyonso oyo? Nazali koloba na bino penza ya solo: nyonso ekobukama, libanga moko te ekotikala awa na likolo ya libanga mosusu. **3** Lokola Yesu avandaki na ngomba ya banzete ya olive, bayekoli bapusanaki pene na Ye mpe batunaki Ye, na esika oyo bazalaki bango moko kaka: — Yebisa biso: makambo wana ekosalema tango

nini? Mpe elembo nini ekotalisa koya na Yo mpe suka ya mokili? **(aiōn g165)** **4** Yesu azongisaki: — Bosala keba ete moto moko te akosa bino! **5** Pamba te bato mingi bakoya na Kombo na Ngai mpe bakoloba: « Ngai nde Masiya, » mpe bakokosa bato ebele. **6** Bokoyoka basango ya bitumba mpe nungunungu na tina na bitumba, kasi bomitungisa te mpo na yango; pamba te makambo wana esengeli kosalema, kasi ekozala nanu suka ya mokili te. **7** Ekolo moko ekotelemela ekolo mosusu, bokonzi moko ekobundisa bokonzi mosusu, nzala ekozala makasi penza, mpe mabele ekoningana bipai na bipai. **8** Makambo nyonso wana ekozala kaka ebandeli ya pasi lokola pasi ya mwasi oyo azali kobota. **9** Bongo, bakokaba bino mpo ete bomona pasi, bakoboma bino; bikolo nyonso ekoyina bino mpo na Kombo na Ngai. **10** Mpo na yango, bato ebele bakokweyisa kondima na bango, bakokaba mpe bakoyina baninga na bango. **11** Basakoli ebele ya lokuta bakobima mpe bakokosa bato ebele. **12** Lokola mabe ekokola se kokola, bolingo ya bato ebele ekokita. **13** Kasi moto oyo akoyika mpiko kino na suka akobika. **14** Sango Malamu oyo ya Bokonzi ekoteyama na mokili mobimba mpo ete ezala litatoli epai ya bikolo nyonso; sima na yango kaka nde suka ekoya. **15** Yango wana, tango bokomona makambo ya nkele oyo epesaka bato pasi na motema, oyo mosakoli Daniele alobelaki, kosalema kati na Esika ya bule, —tika ete motangi asosola malamu— **16** wana tika ete bato oyo bakozala kati na Yuda bakima na bangomba; **17** tika ete moto oyo akozala na likolo ya ndako akita te, mpo na kokende kozwa eloko songolo kati na ndako na ye, **18** mpe tika ete moto oyo akozala kati na bilanga azonga na ndako te, mpo na kokende kozwa elamba na ye! **19** Na mikolo wana, mawa na basi oyo bakozala na bazemi mpe na ba-oyo bakozala komelisa bana mabele! **20** Bosambela mpo ete makambo wana esalema te na eleko ya malili makasi to na mokolo ya Saba. **21** Pamba te pasi ekozala makasi, na lolenge oyo etikala nanu kozala te, wuta na ebandeli ya mokili kino sik'oyo, mpe na lolenge oyo ekotikala kozala lisusu te. **22** Mpe soki Nkolo ayeisaki te mikolo yango moke, moto ata moko te akokaki kobika; kasi mpo na baponami na Ye, akoyeisa yango moke. **23** Na tango wana, soki moto moko alobi na bino: « Klisto azali awa! » to « Azali kuna, » bondima ye te. **24** Pamba te bamasiya ya lokuta mpe basakoli ya lokuta bakobima, bakosala bilembo minene mpe bikamwa mpo na kokosa ata baponami, soki ekokaki kosalema. **25** Namiyebiseli bino mpo ete bosala keba! **26** Soki moto moko alobi na bino: « Botala, azali kati na esobe, » bokende kuna te; to « Azali awa, kati na esika ebombama, » bondima yango te. **27** Solo, ndenge mokalikali oyo ebimi na este engengisaka kino na weste, ndenge wana mpe koya ya Mwana na Moto ekozala. **28** Esika nyonso ebembe ezali kopola, bandeke oyo eliaka bibembe esanganaka wana. **29** Tango kaka mikolo yango ya pasi ekoleka, « moyi ekokoma molili, sanza ekongenga lisusu te, minzoto ekokweya longwa na likolo, mpe banguya ya Likolo ekoningisama. » **30** Sima na yango, elembo ya Mwana na Moto ekomonana na likolo; bongo bikolo nyonso ya mokili ekokoma kolelalela mpe ekomona Mwana na Moto koya na likolo ya mapata ya likolo, kati na nguya mpe na nkembo monene. **31** Mpe na lokito monene ya kelelo, akotinda ba-anjelu na Ye kosangisa baponami na Ye longwa na bangambo nyonso minei ya mokili: longwa na suka moko ya Likolo kino na suka mosusu. **32** Tika ete lisese ya nzete ya figi eteya bino: soki kaka bitape na yango elembi mpe ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete eleko ya moyi makasi ekomi pene. **33** Ndenge moko mpe mpo na bino; tango bokomona makambo wana nyonso, boyeba ete Mwana na Moto akomi pene, lokola na bikuke ya engumba. **34** Nazali koloba na bino penza ya solo: bato ya ekeke oyo bakoleka te kino makambo wana nyonso ekosalema. **35** Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka te. **36** Mpo na oyo etali mokolo to ngonga, moko te ayebi yango, ezala ba-anjelu ya Likolo to Mwana; Ye moko kaka Tata nde ayebi yango. **37** Ndenge esalemaki na tango ya Noa, ndenge wana mpe ekosalema na koya ya Mwana na Moto; **38** pamba te liboso ete mpela eya, bato bazalaki kolia mpe komela, kobala mpe kobalisa bana na bango, kino na mokolo oyo Noa akotaki na masuwa; **39** bayebaki eloko moko te na tina na oyo elingaki kosalema, kino mpela eyaki mpe ekumbaki bango nyonso. Ekozala mpe bongo na koya ya Mwana na Moto. **40** Mibali mibale bakozala na elanga: moko akokamatama, mpe mosusu akotikala; **41** basi mibale bakozala konika bambuma na enikelo; moko akokamatama, mpe mosusu akotikala. **42** Yango wana, bosenzela; pamba te boyebi te mokolo nini Nkolo na bino akoya. **43** Bososola malamu likambo oyo: soki nkolo ndako ayebaki ngonga ya butu oyo moyibi akoya, alingaki kosenzela mpe kopekisa ye kokota kati na ndako na ye. **44** Yango wana, bino mpe, bomibongisa, pamba te Mwana na Moto akoya na ngonga oyo bozali kokanisa kutu te. **45** Nani azali mowumbu ya sembo mpe ya mayele epai ya nani nkolo apesaki mokumba ya kokamba basali kati na ndako na ye, mpo ete apesaka bango bilei na bango na tango oyo ekoki? **46** Esengo na mowumbu oyo nkolo na ye, tango akozonga, akokuta azali kosala bongo. **47** Nazali koloba na bino penza ya solo: nkolo na ye akopesa ye mokumba ya kobatela bozwi na ye nyonso.

48 Kasi soki azali mowumbu mabe oyo amilobeli: « Nkolo na ngai awumeli mpo na kozonga, » **49** mpe akomi kobeta baninga na ye ya mosala, bawumbu lokola ye, kolia mpe komela masanga mesa moko elongo na balangwi masanga, **50** nkolo na ye akozonga na mokolo oyo ye, mowumbu, azali kozela te mpe na ngonga oyo ayebi te; **51** akokata-kata ye na biteni mpe akotia ye esika moko na bato ya bilongi mibale, na esika oyo ekozala kolela mpe koswa minu.

25 Bokonzi ya Likolo ekozala lokola baseka zomi oyo bakamataki minda na bango mpe bakendeki kokutana na mobali ya libala. **2** Kati na bango, mitano bazalaki bazoba, mpe mitano bazalaki mayele. **3** Baseka oyo bazalaki bazoba bakamataki minda na bango, kasi bamemaki mafuta te; **4** ba-oyo bazalaki mayele bakamataki minda na bango mpe milangi oyo ezalaki na mafuta kati na yango. **5** Lokola mobali ya libala azalaki kowumela mpo na kokoma, baseka nyonso wana bayokaki pongi mpe balalaki. **6** Na ngonga ya midi ya butu, mongongo moko eyokanaki: « Mobali ya libala ayei! Bokende kokutana na ye! » **7** Baseka nyonso balamukaki mpe babongisaki minda na bango. **8** Baseka oyo bazalaki bazoba balobaki na ba-oyo bazalaki mayele: « Bopesa biso ndambo ya mafuta na bino, pamba te minda na biso ekomi pene ya kokufa. » **9** Kasi baseka oyo bazalaki mayele bazongisaki: « Te! Ekokoka te mpo na biso mpe bino! Ebongi nde bokima mbangu epai ya bateki mafuta mpo ete bosomba mafuta na bino moko. » **10** Wana bazalaki kokende kosomba mafuta, mobali ya libala akomaki: baseka oyo bamilengelaki bakotaki elongo na mobali ya libala kati na ndako oyo basalelaka feti ya libala, mpe bakangaki ekuke. **11** Na sima, baseka mosusu mpe bayaki; balobaki: « Nkolo, nkolo, fungolela biso ekuke! » **12** Kasi azongiselaki bango: « Nazali koloba na bino penza ya solo: nayebi bino te. » **13** Boye bosenzela, pamba te boyebi mokolo te, boyebi mpe ngonga te. **14** Ekozala lisusu lokola moto moko oyo, wana akomaki pene ya kokende na mobembo, abengaki basali na ye mpe apesaki bango mokumba ya kobatela bozwi na ye. **15** Apesaki na mosali ya liboso batalanta mitano; na mosali ya mibale, batalanta mibale; mpe na mosali ya misato, talanta moko. Apesaki bango yango kolanda makoki ya moko na moko, mpe akendeki na mobembo. **16** Mosali oyo azwaki batalanta mitano abandaki mbala moko kobalola yango na mombongo, mpe mombongo yango ebotaki batalanta mosusu mitano lokola mileki. **17** Mosali oyo azwaki batalanta mibale asalaki mpe ndenge moko. Mombongo na ye ebotaki batalanta mosusu mibale lokola mileki. **18** Kasi moto oyo azwaki kaka talanta moko atimolaki libulu kati na mabele mpe abombaki talanta ya nkolo na ye. **19** Sima na mikolo ebele, nkolo ya basali wana azongaki mpe alobaki na bango: « Boyebisa ngai ndenge nini bosalelaki bozwi na ngai. » **20** Mosali oyo azwaki batalanta mitano apusanaki mpe amemaki batalanta mitano mosusu oyo azwaki lokola mileki. Alobaki: « Nkolo na ngai, opesaki ngai batalanta mitano; tala, nazwi batalanta mitano mosusu lokola mileki. » **21** Nkolo azongiselaki ye: « Malamu! Ozali mosali malamu mpe ya sembo. Lokola ozalaki sembo na biloko moke, nakopesa yo mokumba ya kobatela biloko ebele. Yaka kosepela elongo na nkolo na yo. » **22** Mosali oyo azwaki batalanta mibale ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, opesaki ngai batalanta mibale; tala, nazwi batalanta mibale mosusu lokola mileki. » **23** Nkolo azongiselaki ye: « Malamu! Ozali mosali malamu mpe ya sembo. Lokola ozalaki sembo na biloko moke, nakopesa yo mokumba ya kobatela biloko ebele. Yaka kosepela elongo na nkolo na yo. » **24** Bongo mosali oyo azwaki talanta moko ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, nayebaki ete ozali moto ya matata, obukaka bambuma na elanga oyo olonaki te mpe olokotaka bambuma na esika oyo obwakaki ata nkona moko te. **25** Yango wana, nabangaki mpe nakendeki kobomba talanta na yo na se ya mabele. Tala yango oyo, kamata talanta na yo. » **26** Nkolo na ye azongisaki: « Mosali mabe mpe ya goyigoyi! Lokola oyebaki ete nabukaka bambuma na elanga oyo nalonaki te mpe nalokotaka bambuma na esika oyo nabwakaki ata nkona moko te, **27** mpo na nini opesaki te talanta na ngai epai ya babombi misolo mpo ete, na bozongi na ngai, nakoka kozwa yango elongo na mileki? **28** Bobotola ye talanta yango mpe bopesa yango epai ya moto oyo azali na batalanta zomi. **29** Pamba te, na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu, mpe akokoma na bofuluki; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango. **30** Bongo na oyo etali mosali mabe oyo, bobwaka ye kati na molili ya libanda, epai wapi kolela mpe koswa minu ezali. » **31** Tango Mwana na Moto akoya kati na nkembo na Ye elongo na ba-anjelu na Ye nyonso, akovanda na Kiti ya Bokonzi na Ye ya nkembo. **32** Bikolo nyonso ya mokili ekosangana liboso na Ye. Bongo akokabola bango na masanga mibale ndenge mobateli bibwele akabolaka bameme mpe bantaba: **33** akotia bameme na ngambo ya loboko na Ye ya mobali, mpe bantaba, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. **34** Sima na yango, Mokonzi akoloba na bato oyo bakozala na ngambo ya loboko na Ye ya mobali: « Boya, bino bato oyo Tata na Ngai apambola, bokamata libula na bino, Bokonzi oyo babongisela bino wuta mokili ekelama. **35** Pamba te nayokaki nzala, mpe bopesaki Ngai bilei; nayokaki posa ya mayi, mpe bopesaki Ngai mayi ya komela; nazalaki mopaya,

mpe boyambaki Ngai malamu; 36 nazalaki bolumbu, mpe
bolatisaki Ngai bilamba; nabelaki, mpe bosungaki Ngai;
nakotaki na boloko, mpe boyaki kotala Ngai. » 37 Bongo,
bato ya sembo bakoloba na Ye: « Nkolo, tango nini tomonaki
Yo na nzala mpe topesaki Yo bilei; tango nini tomonaki na
posa ya mayi, mpe topesaki yo mayi ya komela? 38 Tango
nini tomonaki Yo mopaya, mpe toyambaki Yo malamu; tango
nini ozalaki bolumbu, mpe biso tolatisaki Yo? 39 Tango nini
tomonaki Yo kobela to kati na boloko mpe toyaki kotala Yo?
» 40 Mokonzi akozongisela bango: « Nazali koloba na bino
penza ya solo: eloko nyonso oyo bosalaki mpo na moko
kati na bandeko na Ngai, oyo bazali bato pamba, boyeba
malamu ete bosalaki yango nde epai na Ngai. » 41 Bongo
akoloba na bato oyo bakozala na ngambo ya loboko na
Ye ya mwasi: « Bokende mosika na Ngai, bino bato oyo
Nzambe alakela mabe; bokende na moto ya libela na libela,
oyo ebongisama mpo na Satana elongo na ba-anjelu na ye.
(aiōnios g166) 42 Pamba te nayokaki nzala, kasi bopesaki
Ngai bilei te; nayokaki posa ya mayi, kasi bopesaki Ngai te
mayi ya komela; 43 nazalaki mopaya, kasi boyambaki Ngai
malamu te epai na bino; nazalaki bolumbu, kasi bolatisaki
Ngai te; nabelaki mpe nakotaki na boloko, kasi bosungaki
Ngai te. » 44 Bango mpe bakotuna Ye: « Nkolo, tango
nini tomonaki Yo na nzala to na posa ya mayi; tango nini
tomonaki Yo mopaya, ozangi bilamba, ozali kobela to okoti
na boloko, bongo tosungaki Yo te? » 45 Akozongisela bango:
« Nazali koloba na bino penza ya solo: eloko nyonso oyo
bosalaki te mpo na moko kati na bato pamba oyo, boyeba
malamu ete bozangaki nde kosala yango epai na Ngai. » 46
Boye, bakokende na etumbu ya seko, kasi bato ya sembo
bakozwa bomoi ya seko. (aiōnios g166)

26 Tango Yesu asilisaki koloba makambo wana nyonso,
ayebisaki bayekoli na Ye: 2 « Boyebi malamu ete
etikali mikolo mibale mpo ete feti ya Pasika ebanda, mpe ete
ezali na tango wana nde bakokaba Mwana na Moto mpo ete
babaka Ye na ekulusu. » 3 Boye, bakonzi ya Banganga-
Nzambe mpe bakambi ya bato basanganaki kati na ndako
ya Kayifa, mokonzi ya Banganga-Nzambe; 4 bayokanaki
kosalela mayele mabe mpo na kokanga Yesu mpe koboma
Ye. 5 Kasi balobaki: « Tosala yango te na tango ya feti, noki
te bato bakotomboka. » 6 Lokola Yesu azalaki na Betani, na
ndako ya Simona oyo azalaki moto na maba, 7 mwasi moko
apusanaki pene na Ye. Na maboko na ye, azalaki na molangi
ya alibatre etonda na malasi ya motuya makasi. Wana Yesu
azalaki na mesa, mwasi yango asopaki malasi yango na
moto ya Yesu. 8 Tango bayekoli bamonaki bongo, basilikaki
mpe balobaki: — Mpo na nini kobebisa malasi boye? 9
Bakokaki ata koteka yango na motuya makasi mpe kopesa
mbongo epai ya babola! 10 Tango Yesu amonaki bongo,
alobaki na bango: — Mpo na nini bozali kotungisa mwasi
oyo? Asali Ngai likambo moko ya malamu. 11 Bokozalaka na
babola tango nyonso; kasi Ngai, bokozalaka na Ngai tango
nyonso te. 12 Wana asopi malasi oyo na nzoto na Ngai, asali
yango mpo na kobongisa kokundama na Ngai. 13 Nazali
koloba na bino penza ya solo: esika nyonso bakosakola
Sango Malamu oyo kati na mokili mobimba, bakobanda
mpe kolobela likambo mwasi oyo awuti kosala, mpo na
kokanisa ye. 14 Moko kati na bantoma zomi na mibale,
oyo kombo na ye ezalaki Yuda Isikarioti, akendeki epai ya
bakonzi ya Banganga-Nzambe 15 mpe atunaki bango: —
Bozali kokanisa kopesa ngai nini soki nateki Yesu epai na
bino? Boye bafutaki ye mbongo ya bibende tuku misato. 16
Banda na tango wana, Yuda akomaki koluka libaku malamu
ya kokaba Yesu. 17 Na mokolo ya liboso ya feti ya Mapa
ezanga levire, bayekoli bayaki kotuna Yesu: — Esika nini
olingi ete tobongisela Yo bilei ya Pasika? 18 Azongiselaki
bango: — Bokende na engumba epai ya moto songolo
mpe boloba na ye: « Moteyi alobi: ‹ Tango na Ngai ekomi
pene; nakolia bilei ya Pasika elongo na bayekoli na Ngai
epai na yo. › » 19 Bayekoli basalaki ndenge Yesu atindaki
bango mpe babongisaki bilei ya Pasika. 20 Tango pokwa
ekomaki, Yesu avandaki na mesa elongo na bayekoli zomi
na mibale. 21 Wana bazalaki kolia, Yesu alobaki: — Nazali
koloba na bino penza ya solo: moko kati na bino akoteka
Ngai. 22 Bayokaki mawa mingi, mpe bakomaki kotuna Ye,
moko sima na moninga: — Nkolo, ezali ngai? 23 Yesu
azongisaki: — Moto oyo akoteka Ngai azali kolia sani moko
elongo na Ngai. 24 Solo, Mwana na Moto akokende, kolanda
ndenge ekomama na tina na Ye; kasi mawa na moto oyo
akoteka Mwana na Moto! Elingaki kozala malamu koleka
mpo na moto yango ete abotama te. 25 Yuda, ye oyo
asengeli koteka Ye, alobaki: — Moteyi, ezali ngai? Yesu
azongiselaki ye: — Olobi yango. 26 Wana bazalaki kolia,
Yesu azwaki lipa; sima na Ye kozongisa matondi epai ya
Nzambe, akataki yango mpe apesaki yango na bayekoli na
koloba: — Oyo ezali nzoto na Ngai! Bozwa mpe bolia. 27
Azwaki lisusu kopo; mpe sima na Ye kozongisa matondi epai
ya Nzambe, apesaki bango yango na koloba: — Bomela
yango bino nyonso; 28 ezali makila na Ngai ya Boyokani,
makila oyo esopani mpo na bato ebele, mpo ete masumu
na bango elimbisama. 29 Nazali koloba na bino penza ya
solo: kobanda sik’oyo, nakomela lisusu vino oyo te kino na
mokolo oyo nakomela yango, ya sika, elongo na bino, kati
na Bokonzi ya Tata na Ngai. 30 Sima na yango, bayembaki

banzembo; bongo babimaki mpo na kokende na ngomba ya banzete ya olive. 31 Yesu alobaki na bango: — Na butu ya lelo, bokokweyisa kondima na bino mpo na Ngai; pamba te ekomama: « Nakobeta mobateli bibwele, mpe bameme ya etonga ekopalangana. » 32 Kasi, sima na Ngai kosekwa, nakokende na Galile, liboso na bino. 33 Petelo alobaki: — Ata soki bango nyonso bakweyisi kondima na bango likolo na Yo, ngai nakotikala kokweyisa kondima na ngai te. 34 Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: kaka na butu ya lelo, liboso ete soso elela, okowangana Ngai mbala misato. 35 Petelo alobaki na Ye: — Ata soki nasengeli kokufa elongo na Yo, nakowangana Yo te. Mpe bayekoli nyonso balobaki kaka ndenge moko. 36 Elongo na bayekoli na Ye, Yesu akomaki na esika oyo babengaka Getisemane mpe alobaki na bango: — Botikala awa, wana Ngai nakeyi kosambela kuna. 37 Wana amemaki Petelo mpe bana mibali mibale ya Zebede, akomaki mawa-mawa mpe komitungisa; 38 alobaki na bango: — Motema na Ngai etondi na mawa pene nakufa; botikala awa mpe bosenzela elongo na Ngai. 39 Akendeki mwa mosika, amikitisaki elongi kino na mabele mpe asambelaki boye: — Tata, soki ekoki kosalema, tika ete kopo oyo ya pasi ekende mosika na Ngai! Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala kolanda mokano na Yo. 40 Bongo azongaki epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi; alobaki na Petelo: — Boni, bokokaki te kosenzela elongo na Ngai mpo na ngonga moko? 41 Bosenzela mpe bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama. Molimo ezalaka na posa makasi ya kosala malamu, kasi nzoto ezalaka na bolembu. 42 Akendeki lisusu mwa mosika, na mbala ya mibale, mpe abondelaki: — Tata na Ngai, soki ekoki kosalema te ete kopo oyo ya pasi ekende mosika na Ngai, wana tika ete mokano na Yo esalema! 43 Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango lisusu balala pongi, pamba te bayokaki pongi makasi mpe miso na bango ekomaki kilo. 44 Boye, atikaki bango mpe akendeki lisusu mosika; mpe, mpo na mbala ya misato, abondelaki na maloba kaka wana. 45 Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye bazalaki, mpe alobaki na bango: — Bozali kaka kokoba kolala pongi mpe kopema? Ngonga ekoki; Mwana na Moto akokabama na maboko ya bato ya masumu. 46 Botelema; tokende. Moto oyo ateki Ngai azali koya. 47 Wana Yesu azalaki nanu koloba, Yuda, moko kati na bayekoli zomi na mibale, akomaki elongo na bato ebele oyo basimbaki mipanga mpe banzete; ezalaki bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato nde batindaki bango. 48 Moto oyo atekaki Yesu apesaki bango elembo moko; alobaki na bango: « Moto oyo ngai nakopesa beze, ezali nde ye; bokanga ye. » 49 Mbala moko, apusanaki pene ya Yesu mpe alobaki na Ye: — Mbote, Moteyi! Mpe apesaki Ye beze. 50 Yesu alobaki na ye: — Molingami na Ngai, likambo oyo oyei kosala awa, sala yango. Bongo bato mosusu oyo bayaki elongo na ye bapusanaki, basimbaki Yesu na makasi mpe bakangaki Ye. 51 Moko kati na baninga ya Yesu asembolaki loboko, abimisaki mopanga na ye wuta na ebombelo na yango, abetaki yango mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi. 52 Kasi Yesu alobaki na ye: — Zongisa mopanga na yo kati na ebombelo na yango, pamba te bato nyonso oyo babundaka na mopanga bakokufa na nzela ya mopanga. 53 Okanisi ete nakoki te kobenga Tata na Ngai, oyo akoki mpe mbala moko kotinda ba-anjelu koleka bankoto zomi mpo na koya kosunga Ngai? 54 Nzokande, soki mpe esalemi ndenge wana, Makomi ekokokisama te; pamba te ezali koloba ete makambo nyonso wana esengeli kosalema bongo. 55 Kaka na ngonga yango, Yesu alobaki na ebele ya bato: — Boni, nakomi motomboki mpo ete boya kokanga Ngai na mipanga mpe na banzete? Nazalaki kovanda mikolo nyonso kati na lopango ya Tempelo mpo na kopesa malakisi na Ngai, mpe bokangaki Ngai te. 56 Kasi makambo oyo nyonso esalemi mpo ete Makomi ya basakoli ekokisama. Bongo bayekoli nyonso basundolaki Ye mpe bakimaki. 57 Bato oyo bakangaki Yesu bamemaki Ye liboso ya Kayifa, mokonzi ya Banganga-Nzambe, epai wapi balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato basanganaki. 58 Petelo azalaki kolanda Yesu na mosika, kino na ndako ya mokonzi ya Banganga-Nzambe; akotaki kati na lopango mpe avandaki elongo na bakengeli mpo na kotala ndenge makambo ekosuka. 59 Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato nyonso ya Likita-Monene ya Bayuda bazalaki koluka litatoli moko oyo ekobimisa polele mabe ya Yesu mpo ete bakoka kokatela Ye etumbu ya kufa, 60 kasi bazwaki yango te, atako bato mingi bakendeki mpo na kokosela Ye makambo. Bongo, bato mibale bayaki 61 mpe balobaki: — Moto oyo alobaki: « Ngai nakoki kobuka Tempelo ya Nzambe mpe kotonga yango lisusu na mikolo misato. » 62 Mokonzi ya Banganga-Nzambe atelemaki mpe atunaki Yesu: — Boni, ozali te na liloba ya kozongisa? Olobi nini liboso ya makambo oyo bazali kofunda yo na yango? 63 Kasi Yesu abatelaki kimia. Boye mokonzi ya Banganga-Nzambe alobaki na Ye: — Na Kombo ya Nzambe na bomoi, napesi yo mitindo: « Yebisa biso soki ozali Klisto, Mwana na Nzambe. » 64 Yesu azongiselaki ye: — Otatoli yango. Kasi nazali koloba na bino: Kobanda sik'oyo, bokomona Mwana na Moto kovanda na ngambo ya loboko ya mobali ya Nkolo-

Na-Nguya-Nyonso mpe koya na nkembo na likolo ya mapata ya Likolo. 65 Mokonzi ya Banganga-Nzambe apasolaki bilamba na ye mpe alobaki: — Afingi Nzambe! Mpo na nini koluka lisusu batatoli? Bino moko boyoki ndenge nini afingi Nzambe! 66 Bokanisi nini mpo na yango? Bazongisaki: — Abongi na kufa. 67 Babwakelaki Ye soyi na elongi mpe babetaki Ye makofi; bato mosusu babetaki Ye bambata 68 mpe balobaki: — Klisto, sakola kati na biso; yebisa biso moto oyo abeti yo! 69 Na tango wana, Petelo avandaki libanda, kati na lopango ya kati. Mwasi mosali moko apusanaki pene na ye mpe alobaki: — Yo mpe, ozalaki elongo na Yesu, moto ya Galile. 70 Kasi Petelo awanganaki na miso ya bato nyonso: — Nayebi te makambo oyo ozali koloba! 71 Wana Petelo azalaki kokende na ekuke mpo na kobima, mwasi mosali mosusu amonaki ye mpe alobaki na bato oyo bazalaki wana: — Moto oyo azalaki elongo na Yesu ya Nazareti. 72 Petelo awanganaki yango lisusu na kolapa ndayi: — Nayebi moto wana te! 73 Sima na mwa tango moke, bato oyo bazalaki wana bapusanaki mpe balobaki na Petelo: — Ezali ya solo, yo mpe ozali moko kati na bato wana; elobeli na yo ezali kofunda yo. 74 Bongo Petelo abandaki kolapa ndayi esangana na bilakeli mabe: — Tika ete Nzambe alakela ngai mabe soki nakosi! Nalapi ndayi: Nayebi moto yango te! Mpe, mbala moko, soso elelaki. 75 Bongo Petelo akanisaki maloba ya Yesu: « Liboso ete soso elela, okowangana Ngai mbala misato. » Abimaki mpe alelaki makasi na libanda.

27 Tango tongo etanaki, bakonzi nyonso ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato basalelaki Yesu likita mpo na kobomisa Ye. 2 Bakangaki Ye basinga, bamemaki Ye mpe bakabaki Ye na maboko ya moyangeli Pilato. 3 Tango Yuda oyo atekaki Yesu amonaki ete bakateli Yesu etumbu, ayokaki pasi mingi na motema mpe akendeki kozongisa mbongo wana ya bibende tuku misato epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato. 4 Alobaki na bango: — Nasali masumu mpo ete nateki moto oyo asali mabe te! Kasi bango bazongisaki: — Etali biso na nini? Etali nde yo moko! 5 Yuda abwakaki mbongo yango kati na Tempelo, alongwaki wana mpe akendeki komidiembika. 6 Bakonzi ya Banganga-Nzambe balokotaki mbongo yango mpe balobaki: — Mibeko epesi nzela te ya kotia mbongo oyo na ebombelo misolo ya Tempelo, pamba te ezali mbongo ya makila. 7 Boye, basanganaki mpe bazwaki mokano ya kosomba, na mbongo yango, elanga ya mosali mbeki, mpe ya kokomisa yango lilita mpo na kokunda bapaya. 8 Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka elanga yango elanga ya makila. 9 Ezali ndenge wana nde maloba ya mosakoli Jeremi ekokisamaki: « Bakamataki mbongo ya bibende ya palata tuku misato, motuya oyo bato ya Isalaele bakataki mpo na ye, 10 mpe basombaki na yango elanga ya mosali mbeki ndenge Nkolo atindaki ngai. » 11 Yesu asambaki liboso ya moyangeli. Moyangeli atunaki Yesu: — Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? Yesu azongisaki: — Olobi yango. 12 Sima na yango, tango bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato bafundaki Ye, azongisaki lisusu eloko moko te. 13 Bongo Pilato atunaki Ye: — Ozali koyoka te makambo nyonso oyo bazali koloba mpo na kofunda Yo? 14 Kasi Yesu azongisaki ata liloba moko te; mpe moyangeli akamwaki makasi. 15 Na feti nyonso ya Pasika, moyangeli azalaki na momesano ya kobimisa na boloko mokangami moko oyo bato bazalaki kopona. 16 Na tango wana, ezalaki na mokangami moko oyo ayebanaki mingi, kombo na ye ezalaki Yesu Barabasi. 17 Tango Pilato amonaki ebele ya bato basangani, atunaki bango: — Kati na Yesu Barabasi mpe Yesu oyo babengaka Klisto, bolingi nabimisela bino nani mpo ete akoma nsomi? 18 Pilato ayebaki malamu ete ezali mpo na likunya nde bakabaki Yesu na maboko na ye. 19 Wana Pilato avandaki na esambiselo, mwasi na ye atindelaki ye maloba: — Kokota te na makambo ya moto wana ya sembo; pamba te na butu ya lelo, namoni pasi mingi kati na ndoto likolo na ye! 20 Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato bandimisaki ebele ya bato ete basenga na makasi kobima ya Barabasi longwa na boloko, mpe komona ndenge bakoboma Yesu. 21 Moyangeli atunaki bango lisusu: — Kati na bango mibale, bolingi nabimisela bino nani? Bazongisaki na koganga: — Barabasi! 22 Pilato atunaki bango: — Nasala nini na Yesu oyo babengaka Klisto? Bato nyonso bazongisaki: — Baka ye na ekulusu! 23 Pilato atunaki lisusu: — Mabe nini asali? Kasi bakobaki kaka koganga makasi koleka: — Baka ye na ekulusu! 24 Tango Pilato amonaki ete akokoka lisusu kosala eloko te, mpe ete mobulu ya bato ezalaki komata se komata, azwaki mayi, asukolaki maboko na ye liboso ya bato na koloba: — Makila ya moto oyo ekotangama na moto na ngai te, kasi na mito na bino. 25 Bato nyonso bazongisaki: — Tika ete makila na ye etangama na mito na biso mpe ya bana na biso! 26 Pilato abimiselaki bango Barabasi; mpe sima na kobetisa Yesu fimbu, apesaki Ye na maboko na bango mpo ete babaka Ye na ekulusu. 27 Basoda ya moyangeli bakumbaki Yesu kati na esambiselo mpe basangisaki zingazinga na Ye lisanga mobimba ya basoda. 28 Balongolaki Ye bilamba, balatisaki Ye nzambala ya motane, 29 balatisaki Ye ekoti ya nzube na moto mpe basimbisaki Ye lingenda moke na loboko na Ye ya mobali; bongo babandaki kofukama liboso na Ye mpo na kotiola Ye, na koloba: « Mbote, mokonzi

ya Bayuda! » **30** Bazalaki kobwakela Ye soyi, kokamata
lingenda moke oyo basimbisaki Ye na loboko mpe kobeta Ye
na moto. **31** Sima na bango kosakanela Ye, balongolaki Ye
nzambala, balatisaki Ye bilamba na Ye mpe bakumbaki Ye
mpo na kobaka Ye na ekulusu. **32** Wana bazalaki kobima na
engumba, bakutanaki na moto moko ya Sirene, kombo na
ye ezalaki Simona; mpe bakangaki ye na makasi mpo ete
amema ekulusu ya Yesu. **33** Tango bakomaki na esika oyo
babengaka « Gologota, » oyo elingi koloba: esika ya mokuwa
ya moto, **34** bapesaki Yesu masanga ya vino basangisa na
mayi ya bololo mpo ete amela; kasi sima na Ye komeka
masanga yango, aboyaki komela yango. **35** Sima na bango
kobaka Yesu na ekulusu, bakabolaki bilamba na Ye, na
kobeta zeke; **36** mpe bavandaki wana mpo na kokengela Ye.
37 Na likolo ya moto ya Yesu, batiaki makomi oyo mpo na
kotalisa mpo nini bakatelaki Ye etumbu: Moto oyo azali Yesu,
Mokonzi ya Bayuda. **38** Babomi mibale ya bato babakamaki
na ba-ekulusu elongo na Yesu: moko, na ngambo ya loboko
ya mobali ya Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya
mwasi. **39** Baleki nzela bazalaki kofinga Ye na koningisa mito
na bango; **40** bazalaki koloba: « Yo oyo okobuka Tempelo
mpe okotonga yango lisusu na mikolo misato, mibikisa yo
moko! Soki ozali penza Mwana na Nzambe, kita longwa na
ekulusu! » **41** Bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya
Mobeko elongo na bakambi ya bato bazalaki mpe kotiola
Yesu na koloba: **42** « Abikisaki bato mosusu, kasi ye moko
akoki komibikisa te! Azali mokonzi ya Isalaele! Tika ete akita
sik'oyo longwa na ekulusu, bongo tokondimela Ye. **43** Atiaka
elikya na ye kati na Nzambe; tika ete Nzambe akangola ye
sik'oyo soki alingaka ye, pamba te azalaki koloba: ‹ Nazali
Mwana na Nzambe. › » **44** Babomi bato oyo babakamaki na
ba-ekulusu elongo na Yesu bazalaki mpe kofinga Ye ndenge
wana. **45** Kobanda na ngonga ya midi kino na ngonga ya
misato ya pokwa, molili ekotaki na mokili mobimba. **46** Pene
na ngonga ya misato ya pokwa, Yesu agangaki: — Eloi, Eloi,
lema sabachtani? Elingi koloba: Nzambe na Ngai, Nzambe
na Ngai, mpo na nini osundoli Ngai? **47** Kati na bato oyo
batelemaki wana, ndambo bayokaki Ye; boye bakomaki
koloba: — Azali kobenga Eliya! **48** Mbala moko, moko kati na
bango akendeki mbangu kokamata eponze moko, azindisaki
yango na vino ya ngayi, atiaki eponze yango na songe ya
mwa nzete mpe apesaki yango Yesu mpo ete amela. **49**
Kasi bato mosusu balobaki: — Zela! Totala soki Eliya akoya
kobikisa ye. **50** Kasi Yesu agangaki lisusu makasi, mpe
azongisaki molimo na Ye. **51** Kaka na tango yango, rido
ya Tempelo epasukaki na biteni mibale, kobanda na likolo
kino na se, mabele eninganaki, mabanga minene epasukaki,
52 bakunda efungwamaki, mpe banzoto ya basantu ebele
oyo bakufa esekwaki: **53** ebimaki na bakunda mpe, sima
na lisekwa ya Yesu, ekotaki kati na engumba ya bule epai
wapi bato ebele bamonaki yango. **54** Tango mokonzi ya
basoda ya Rome elongo na basoda oyo bazalaki kokengela
Yesu bamonaki ndenge mabele eninganaki mpe nyonso
oyo esalemaki, bayokaki somo makasi mpe balobaki: —
Moto oyo azalaki penza Mwana na Nzambe! **55** Basi ebele
bazalaki wana, bazalaki kotala na mosika; balandaki Yesu
longwa na Galile mpo na kosunga Ye. **56** Kati na basi yango,
ezalaki na Mari, moto ya Magidala; Mari, mama ya Jake
mpe ya Jozefi; mpe mama ya bana ya Zebede. **57** Tango
pokwa ekomaki, mozwi moko ayaki; kombo na ye ezalaki
Jozefi, moto ya mboka Arimate; ye mpe akomaki moyekoli
ya Yesu. **58** Akendeki kosenga nzoto ya Yesu epai ya Pilato;
mpe Pilato apesaki mitindo ete bapesa ye yango. **59** Jozefi
azwaki nzoto ya Yesu, alingaki yango na liputa ya lino ya
peto **60** mpe atiaki nzoto yango kati na kunda moko ya sika,
oyo atobolisaki ye moko kati na libanga moko ya monene.
Mpe atindikaki libanga mosusu ya monene liboso ya ekotelo
ya kunda yango, mpe azongaki. **61** Mari, moto ya mboka
Magidala, mpe Mari mosusu bavandaki wana, na ngambo
mosusu ya kunda. **62** Mokolo oyo elandaki, mokolo oyo
elandaki Mokolo ya kobongisa Saba, bakonzi ya Banganga-
Nzambe mpe Bafarizeo bakendeki epai ya Pilato **63** mpo
na koloba na ye: — Mokonzi, makanisi ezongeli biso na
tina na mokosi wana! Tango azalaki na bomoi, alobaki:
« Sima na mikolo misato, nakosekwa. » **64** Yango wana,
pesa mitindo ete bakengela malamu kunda yango kino na
mokolo ya misato. Soki te, bayekoli na ye bakoya koyiba
nzoto mpo ete, na sima, baloba na bato ete asekwi kati na
bakufi. Lokuta oyo ya suka ekoya kozala lisusu mabe koleka
oyo ya liboso. **65** Pilato azongisaki: — Bozwa bakengeli
mpe bokende kokengela kunda ndenge bokanisi kosala. **66**
Boye bakendeki mpe basalaki nyonso oyo ekoki mpo ete
kunda ekengelama malamu; batiaki elembo na libanga oyo
bakangaki na yango kunda mpe batiaki bakengeli.

28 Sima na mokolo ya Saba, na tongo-tongo ya mokolo
ya liboso ya poso, Mari, moto ya mboka Magidala,
mpe Mari mosusu bakendeki kotala kunda. **2** Mbala moko,
mabele eninganaki makasi, pamba te anjelu ya Nkolo akitaki
longwa na Likolo, akendeki na kunda, atindikaki libanga mpe
avandaki na likolo na yango. **3** Azalaki kongenga lokola
mikalikali, mpe bilamba na ye ezalaki pembe makasi lokola
mvula ya pembe. **4** Bakengeli bakomaki kolenga mpo na
somo mpe bakomaki lokola bato ya kokufa. **5** Kasi anjelu
alobaki na basi: « Bobanga te! Nayebi ete bozali koluka

Yesu oyo babakaki na ekulusu. **6** Azali lisusu awa te, pamba
te asili kosekwa, ndenge kaka alobaki. Boya kotala esika
oyo nzoto na Ye ezalaki, **7** mpe bokende noki koyebisa
bayekoli na Ye: ‹ Asili kosekwa kati na bakufi; akei liboso
na bino, na Galile; ezali kuna nde bokomona Ye. › Yango
nde makambo oyo nazalaki na yango ya koyebisa bino.
» **8** Balongwaki noki na kunda, na somo mpe na esengo
makasi; bapotaki mbangu mpo na kokende kopesa sango
epai ya bayekoli na Ye. **9** Mbala moko, Yesu akutanaki na
bango mpe alobaki: — Mbote na bino! Bapusanaki pene na
Ye, basimbaki makolo na Ye mpe bagumbamelaki Ye. **10**
Yesu alobaki na bango: — Bobanga te! Bokende koyebisa
bandeko na Ngai ete bakende na Galile; ezali kuna nde
bakomona Ngai. **11** Wana basi bazalaki kokende, ndambo
ya bakengeli bazongaki kati na engumba mpo na koyebisa
na bakonzi ya Banganga-Nzambe, makambo nyonso oyo
ewutaki koleka. **12** Bakonzi ya Banganga-Nzambe babengaki
bakambi ya bato mpe, elongo na bango, basalaki mwango
moko, bapesaki mbongo ebele epai ya basoda **13** mpe
balobaki na bango: « Tala ndenge bosengeli koloba: ‹ Wana
tozalaki kati na pongi, bayekoli na ye bayaki koyiba nzoto na
ye, na butu. › **14** Soki likambo yango ekomi na matoyi ya
moyangeli, tokoyeba kosolola na ye mpe kosala nyonso
mpo ete bomema ngambo te. » **15** Basoda bazwaki mbongo
mpe basalaki ndenge kaka batindaki bango. Lisolo yango
epanzanaki kati na Bayuda mpe ezali kolobama kino na
mokolo ya lelo. **16** Bayekoli zomi na moko bakendeki na
Galile, na ngomba oyo Yesu ayebisaki bango ete bakende.
17 Tango bamonaki Ye, bagumbamelaki Ye; kasi bamosusu
kati na bango bandimaki te. **18** Yesu apusanaki pene na
bango mpe alobaki: — Bokonzi nyonso epesameli Ngai,
ezala kati na Likolo to na mokili. **19** Bokende, bokomisa
bato ya bikolo nyonso bayekoli na Ngai, bobatisa bango na
Kombo ya Tata, ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu; **20**
bolakisa bango kotosa makambo nyonso oyo natindaki bino.
Boyeba malamu ete nazali elongo na bino mikolo nyonso
kino na suka ya mokili. **(aiōn g165)**

Malako

1 Tala ebandeli ya Sango Malamu ya Yesu-Klisto, Mwana
na Nzambe, **2** kolanda ndenge ekomama kati na mokanda
ya mosakoli Ezayi: « Nakotinda ntoma na Ngai liboso na Yo,
ye nde akobongisela Yo nzela. **3** Mongongo ya moto moko
ezali kobelela kati na esobe: ‹ Bobongisa nzela mpo na
Nkolo, bosembolela Ye banzela ya mike! › » **4** Boye Yoane
azalaki kati na esobe mpe azalaki kosakola: « Bobongola
mitema na bino, bozwa libatisi, mpe Nzambe akolimbisa
masumu na bino! » **5** Bavandi nyonso ya Yuda mpe ya
Yelusalemi bazalaki kokende epai na ye; bazalaki kotubela
masumu na bango, mpe ye, azalaki kobatisa bango na
ebale Yordani. **6** Yoane azalaki kolata elamba oyo basala na
bapwale ya shamo mpe mokaba oyo basala na poso ya
nyama, na loketo; azalaki kolia mankoko mpe mafuta ya
nzoyi. **7** Tala makambo oyo azalaki koteya bato: « Sima
na ngai, Moto moko azali koya, aleki ngai na nguya; ngai
nabongi kutu te mpo na kogumbama liboso na Ye mpo na
kofungola ata basinga ya basandale na Ye. **8** Ngai nazali
kobatisa bino na mayi, kasi Ye akobatisa bino kati na Molimo
Mosantu. » **9** Na tango wana, Yesu ayaki wuta na Nazareti
ya Galile, mpe Yoane abatisaki Ye na ebale Yordani. **10**
Tango kaka abimaki na mayi, amonaki Likolo kofungwama
mpe Molimo kokitela Ye lokola ebenga. **11** Mongongo moko
eyokanaki wuta na Likolo: « Ozali Mwana na Ngai ya bolingo,
nasepelaka na Yo mingi! » **12** Mbala moko, Molimo amemaki
Yesu kati na esobe **13** epai wapi avandaki mikolo tuku
minei mpe Satana azalaki komeka Ye. Azalaki kuna elongo
na banyama ya zamba, mpe ba-anjelu bazalaki kopesa
Ye bilei. **14** Tango babwakaki Yoane kati na boloko, Yesu
akendeki na Galile epai wapi azalaki koteya Sango Malamu
ya Nzambe. **15** Azalaki koloba: « Tango ekoki, mpe Bokonzi
ya Nzambe ekomi pene. Bobongola mitema mpe bondima
Sango Malamu. » **16** Mokolo moko, wana Yesu azalaki
koleka pembeni ya ebale ya Galile, amonaki Simona mpe
Andre, ndeko na ye. Bazalaki kobwaka monyama na ebale,
pamba te bazalaki balobi mbisi. **17** Yesu alobaki na bango:
« Bolanda Ngai, mpe nakokomisa bino balobi bato. » **18**
Mbala moko, batikaki minyama na bango mpe balandaki
Yesu. **19** Wana Yesu akobaki kotambola, amonaki na mosika
Jake, mwana mobali ya Zebede, oyo azalaki elongo na
Yoane, ndeko na ye; bazalaki kobongisa minyama kati na
bwato na bango. **20** Mbala moko, Yesu abengaki bango.
Batikaki Zebede, tata na bango, kati na bwato elongo na
basali na ye mpe balandaki Yesu. **21** Bongo Yesu elongo na
bayekoli na Ye bakendeki na Kapernawumi. Na mokolo ya
Saba, Yesu akotaki na ndako ya mayangani mpe abandaki
koteya. **22** Bato bakamwaki makasi malakisi na Ye, pamba
te ateyaki na bokonzi oyo balakisi ya Mobeko bazangaki.
23 Kaka na tango yango, ezalaki na moto moko, kati na
ndako ya mayangani, oyo azalaki na se ya bokonzi ya
molimo mabe, azalaki koganga: **24** — Yesu ya Nazareti,
olingi nini? Oyei nde koboma biso? Nayebi Yo malamu, ozali
Motindami mpe Mosantu ya Nzambe! **25** Yesu atelemelaki
molimo mabe yango mpe apesaki yango mitindo: — Kanga
monoko na yo! Bima kati na moto oyo. **26** Molimo mabe
eningisaki moto yango makasi mpe ebimaki na koganga. **27**
Bato nyonso bakamwaki makasi mpe bakomaki kotunana:
— Oyo ezali lisusu likambo nini? Tala mateya ya sika oyo
etondi na nguya! Azali kopesa mitindo ata na milimo mabe,
mpe ezali kotosa Ye! **28** Mbala moko, sango na tina na
Ye epanzanaki kati na etuka mobimba ya Galile. **29** Tango
Yesu abimaki na ndako ya mayangani, akendeki elongo
na Jake mpe Yoane na ndako ya Simona mpe Andre. **30**
Nzokande, mama-bokilo ya Simona azalaki ya kolala mpo
ete azalaki kobela fievele; mbala moko, bapesaki Ye sango.
31 Boye apusanaki pene ya mama yango, asimbaki ye na
loboko mpe atelemisaki ye; fievele esilaki, mpe mama yango
akomaki kobongisela bango bilei. **32** Wana moyi elalaki mpe
pokwa eyaki, bamemelaki Yesu babeli nyonso mpe bato
oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe. **33** Bato
nyonso ya engumba bayaki kosangana liboso ya ekuke ya
ndako; **34** bongo Yesu abikisaki bato ebele oyo bazalaki
na pasi ya ndenge na ndenge, abenganaki milimo mabe
ebele mpe apekisaki yango koloba; pamba te milimo mabe
eyebi nani oyo Ye azali. **35** Na tongo-tongo ya mokolo
oyo elandaki, wana molili ezalaki nanu, Yesu alamukaki,
abimaki libanda, akendeki na esobe epai wapi azalaki kaka
Ye moko mpe akomaki kosambela. **36** Simona elongo na
baninga na ye bakendeki koluka Yesu. **37** Tango bamonaki
Ye, balobaki na Ye: — Bato nyonso bazali koluka Yo. **38**
Kasi Ye azongiselaki bango: — Tokende na esika mosusu,
na bamboka ya zingazinga, mpo ete nateya mpe kuna,
pamba te nayaki mpo na yango. **39** Boye, atambolaki na
Galile mobimba; azalaki koteya na bandako na bango ya
mayangani mpe kobengana milimo mabe. **40** Moto moko na
maba apusanaki pene na Yesu, afukamaki mpe asengaki na
Yesu: — Soki olingi, komisa ngai peto. **41** Yesu ayokelaki ye
mawa, atandaki loboko na Ye, asimbaki ye mpe alobaki:
— Nalingi ete ezala bongo, koma peto. **42** Mbala moko,
maba elongwaki na nzoto ya mobeli mpe akomaki peto. **43**
Mbala moko, Yesu azongisaki ye mpe akebisaki ye: **44** —
Yoka Ngai malamu, koyebisa likambo oyo na moto moko te;

kasi kende komilakisa epai ya Nganga-Nzambe mpe pesa, mpo na kopetolama na yo, likabo oyo Moyize akataki lokola mobeko mpo ete ezala litatoli na miso na bango ete obiki. **45** Kasi tango kaka abimaki, abandaki koloba mpe kopanza sango. Mpo na yango, Yesu azalaki lisusu te kokoka kokota kati na bingumba na miso ya bato nyonso; kasi akomaki kovanda na libanda ya bingumba, na bisika oyo ebombama. Nzokande, bato bazalaki kaka kowuta bipai na bipai mpo na koya epai na Ye.

2 Sima na mwa mikolo, Yesu azongaki lisusu na Kapernawumi. Tango bato bayokaki ete azali na ndako, **2** bayaki ebele kosangana kati na ndako yango kino esika ezalaki lisusu te, ezala na liboso ya ekuke, mpe Yesu ateyaki bango Sango Malamu. **3** Bato mosusu bamemelaki Ye ebosono oyo bato minei batomboli. **4** Lokola balongaki te kokomisa ebosono yango kino na esika oyo Yesu azalaki, pamba te bato bazalaki ebele penza, bamataki likolo ya mwanza ya ndako kino na esika oyo Yesu azalaki mpe batobolaki lidusu. Bongo na nzela ya lidusu yango, bakitisaki na tsipoyi ebosono yango. **5** Tango Yesu amonaki kondima na bango, alobaki na ebosono: — Mwana na Ngai, masumu na yo elimbisami. **6** Kasi ndambo ya balakisi ya Mobeko oyo bazalaki wana bakomaki kolobaloba na se ya mitema: **7** « Mpo na nini moto oyo azali koloba bongo? Azali kotiola Nzambe! Nani akoki kolimbisa masumu soki kaka Ye moko Nzambe te? » **8** Mbala moko, kati na molimo na Ye, Yesu asosolaki makanisi na bango; alobaki na bango: — Mpo na nini mitema na bino ezali kokanisa bongo? **9** Likambo nini eleki pete mpo na koloba na ebosono: « Masumu na yo elimbisami to telema, kamata tsipoyi na yo mpe tambola? » **10** Ezali mpo boyeba ete Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu kati na mokili. Bongo alobaki na ebosono: **11** — Nalobi na yo: Telema, kamata tsipoyi na yo mpe zonga na ndako na yo. **12** Mbala moko, atelemaki, akamataki tsipoyi na ye mpe abimaki na miso ya bato nyonso. Bato nyonso bakamwaki makasi mpe bakomaki kokumisa Nzambe na maloba oyo: « Totikala nanu komona likambo ya boye te! » **13** Yesu abimaki lisusu mpe akendeki pembeni ya ebale. Bato ebele bayaki epai na Ye mpe ateyaki bango. **14** Wana azalaki kotambola, amonaki Levi, mwana mobali ya Alife, avandi na ndako ya mosala epai wapi bafutaka mpako. Yesu alobaki na ye: « Landa Ngai. » Levi atelemaki mpe alandaki Ye. **15** Wana Yesu azalaki kolia na ndako ya Levi, bafutisi mpako ebele mpe bato mosusu ya masumu bazalaki kolia mesa moko na Yesu elongo na bayekoli na Ye; pamba te bato ebele penza bazalaki kolanda Ye. **16** Tango balakisi ya Mobeko ya lingomba ya Bafarizeo bamonaki Yesu kolia mesa moko na bato ya masumu mpe bafutisi mpako, batunaki bayekoli na Ye: — Mpo na nini azali kolia mesa moko na bafutisi mpako mpe bato ya masumu? **17** Tango Yesu ayokaki bongo, alobaki na bango: — Bato oyo bazali kolongono na nzoto bazalaka na posa ya monganga te; ezali babeli nde bazalaka na posa na ye. Nayaki te koluka bato ya sembo, kasi bato ya masumu. **18** Nzokande bayekoli ya Yoane mpe Bafarizeo bazalaki kokila bilei. Bongo bato bayaki kotuna Yesu: — Mpo na nini bayekoli ya Yoane mpe Bafarizeo bakilaka bilei, kasi bayekoli na yo bakilaka bilei te? **19** Yesu azongiselaki bango: — Ndenge nini bato oyo babengami na feti ya libala bakoki kokila bilei, wana mobali ya libala azali nanu elongo na bango? Tango nyonso mobali ya libala azali elongo na bango, bakoki kokila bilei te. **20** Kasi tango ezali koya oyo bakolongola mobali ya libala kati na bango; mpe ekozala na tango wana nde bakokila bilei. **21** Moto moko te asalelaka eteni ya elamba ya sika mpo na kobamba elamba ya kala, noki te eteni ya elamba ya sika ekopasola elamba ya kala mpe ekosala lidusu ya monene koleka. **22** Moto moko te atiaka vino ya sika kati na bambeki ya kala, noki te vino ya sika ekopasola bambeki; vino ekosopana mpe bambeki ekopasuka. Nzokande, batiaka kaka vino ya sika kati na bambeki ya sika! **23** Ezalaki mokolo moko, Yesu azalaki kotambola kati na elanga ya ble; ezalaki mokolo ya Saba. Wana bazalaki kotambola, bayekoli na Ye bazalaki kobuka ble. **24** Bafarizeo balobaki na Yesu: — Mpo na nini bayekoli na Yo bazali kosala likambo oyo epekisami kosalema na mokolo ya Saba? **25** Yesu azongiselaki bango: — Botanga nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango ye elongo na baninga na ye bazalaki na nzala mpe bazangaki bilei? **26** Akotaki kati na Ndako ya Nzambe wana Abiatari azalaki mokonzi ya Banganga-Nzambe, aliaki mapa oyo ebulisama mpo na Nzambe mpe apesaki yango epai ya bato na ye; nzokande, kaka Banganga-Nzambe nde bazalaki na ndingisa ya kolia yango. **27** Bongo alobaki na bango lisusu: — Mokolo ya Saba esalema mpo na moto, kasi moto asalema te mpo na mokolo ya Saba. **28** Yango wana, Mwana na Moto azali mpe Mokonzi ya mokolo ya Saba.

3 Yesu akotaki lisusu na ndako ya mayangani epai wapi ezalaki na moto moko akufa loboko. **2** Boye bato bazalaki kotala soki Yesu akobikisa ye na mokolo ya Saba mpo na kofunda Ye. **3** Bongo Yesu alobaki na moto oyo akufa loboko: — Telema na liboso ya bato nyonso. **4** Atunaki bango: — Nini epesamela nzela ya kosala na mokolo ya Saba: kosala bolamu to kosala mabe, kobikisa moto to kotika ye kokufa? Kasi babatelaki kimia. **5** Yesu atalaki bango na mawa mpe ayokaki pasi mingi na motema mpo ete mitema na bango

ezalaki makasi lokola libanga. Yesu alobaki na moto yango: — Sembola loboko na yo! Moto yango asembolaki loboko na ye, mpe loboko yango ebikaki. **6** Mbala moko, Bafarizeo babimaki mpe bakendeki koyokana na bato ya lisanga ya Erode mpo na koluka nzela ya kobomisa Yesu. **7** Tango Yesu alongwaki kuna, akendeki na ebale elongo na bayekoli na Ye, mpe bato ebele penza balandaki Ye wuta na Galile, na Yuda, **8** na Yelusalemi, na Idume mpe na ngambo ya Yordani. Boye tango bato oyo bazalaki na bamboka ya zingazinga ya Tiri mpe ya Sidoni bayokaki sango ya makambo nyonso oyo Yesu azalaki kosala, bango mpe bayaki ebele penza epai na Ye. **9** Boye Yesu atindaki bayekoli ete babongisela Ye bwato moko mpo ete bato bafinafina Ye te. **10** Lokola azalaki kobikisa bato ebele, bato oyo bazalaki na pasi bakomaki kowelela koya epai na Ye mpo na koluka kosimba Ye. **11** Tango bato oyo bazalaki na milimo mabe bazalaki komona Ye, bazalaki kogumbama liboso na Ye mpe koganga: — Yo ozali solo Mwana na Nzambe! **12** Kasi Yesu azalaki kopamela milimo yango ete emeka te koloba na tina na Ye. **13** Yesu amataki likolo ya ngomba, abengaki bato oyo azalaki na bosenga na bango, mpe bakendeki epai na Ye. **14** Kati na bango, aponaki bato zomi na mibale oyo akomaki kobenga « bantoma, » mpo ete bazala elongo na Ye mpe mpo ete bakende koteya Sango Malamu; **15** mpe apesaki bango bokonzi ya kobengana milimo mabe. **16** Tala bakombo ya bato zomi na mibale oyo aponaki: Simona oyo Yesu apesaki kombo « Petelo; » **17** Jake, mwana mobali ya Zebede, mpe Yoane, ndeko na ye, ba-oyo Yesu apesaki kombo « Boanerijesi » oyo elingi koloba: bana ya kake; **18** Andre, Filipo, Bartelemi, Matayo, Toma, Jake, mwana mobali ya Alife; Tade, Simona oyo azalaki moko kati na lisanga ya Bazelote, **19** mpe Yuda Isikarioti oyo atekaki Yesu. **20** Tango Yesu akotaki na ndako, bato ebele bayaki lisusu kosangana wana, mpe esalaki ete Ye elongo na bayekoli na Ye bazangaki ata tango mpo na kolia. **21** Tango bandeko ya libota na Ye bayokaki bongo, bayaki mpo na kozwa Ye na makasi, pamba te bazalaki koloba: — Akomi na bokono ya liboma. **22** Balakisi ya Mobeko oyo bawutaki na Yelusalemi balobaki: — Azali na molimo ya Belizebule kati na ye mpe azali kobengana milimo mabe na nguya ya mokonzi ya milimo mabe. **23** Yesu abengaki bango mpe alobaki na bango na masese: — Ndenge nini Satana akoki kobengana Satana? **24** Soki bokonzi moko ekabwani, bokonzi yango ekowumela te. **25** Soki libota moko ekabwani, libota yango ekowumela te; **26** mpe soki Satana amibundisi mpe akabwani na ye moko, akowumela te, mpe suka na ye emonani. **27** Pamba te moto moko te akoki kokota na ndako ya elombe mpo na kobotola biloko na ye soki liboso akangi ye te na basinga. Ezali kaka soki asali bongo nde akoki kobotola biloko na ye ya ndako. **28** Nazali koloba na bino penza ya solo: masumu mpe maloba nyonso ya mabe oyo bato bakoki kofinga na yango Nzambe ekolimbisama; **29** kasi moto nyonso oyo akofinga Molimo Mosantu akolimbisama te, akomema mokumba ya lisumu yango mpo na libela. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **30** Yesu alobaki bongo, mpo ete bazalaki koloba: « Azali na molimo mabe! » **31** Mama mpe bandeko mibali ya Yesu bayaki, batelemaki libanda mpe batindaki moto kobenga Yesu. **32** Bato ebele penza bavandaki pembeni na Ye. Mpe bayaki koloba na Ye: — Mama mpe bandeko na yo ya mibali bazali libanda, bazali koluka yo. Yesu azongisaki: **33** — Nani mama na Ngai? Banani bandeko na Ngai? **34** Atalaki bato oyo bavandaki pembeni na Ye mpe alobaki: — Botala mama na Ngai mpe bandeko na Ngai! **35** Moto nyonso oyo asalaka mokano ya Nzambe, ye nde azali ndeko na Ngai ya mobali, ndeko na Ngai ya mwasi mpe mama na Ngai.

4 Yesu abandaki lisusu koteya pembeni ya ebale. Bato ebele basanganaki pembeni na Ye. Boye, amataki mpe avandaki kati na bwato, mpe bato nyonso batelemaki na mokili, pembeni ya ebale. **2** Azalaki koteya bango makambo ebele na masese. Na mateya na Ye, azalaki koloba: **3** « Boyoka! Moloni moko abimaki mpo na kolona. **4** Wana azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo ekweyaki pembeni ya nzela; bandeke eyaki mpe eliaki yango. **5** Ndambo mosusu ekweyaki na esika etonda na mabanga, esika oyo mabele ezalaki mingi te; ebimisaki mito noki mpo ete mabele yango ezalaki na bozindo te. **6** Kasi tango moyi ebimaki, mito yango ezikaki mpo ete ezalaki na misisa te. **7** Ndambo mosusu ekweyaki kati na banzube; banzube ekolaki mpe efinaki-finaki yango. Boye, ebotaki bambuma te. **8** Ndambo mosusu ekweyaki na mabele ya malamu; ebimisaki mito, ekolaki mpe ebotaki bambuma: nkona moko ebotaki bambuma tuku misato; mosusu, bambuma tuku motoba; mpe mosusu, bambuma nkama moko. » **9** Yesu azalaki lisusu koloba: « Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! » **10** Tango atikalaki Ye moko, bantoma zomi na mibale elongo na bato oyo bazingelaki Ye batunaki Ye na tina na masese. **11** Yesu alobaki na bango: — Epesameli bino koyeba mabombami ya Bokonzi ya Nzambe; kasi mpo na ba-oyo bazali na libanda, makambo nyonso ezali kotalisama na masese; **12** mpo ete: atako bakoki kotala, bamona eloko te; mpe atako bakoki koyoka, basosola eloko te; noki te bakobongola mitema, mpe masumu na bango ekolimbisama. **13** Bongo Yesu alobaki na bango: — Boni, bososoli lisese

oyo te? Ndenge nini bokososola masese mosusu? **14** Moloni alonaka Liloba. **15** Bato mosusu bazali pembeni ya nzela epai wapi Liloba elonami. Tango kaka bayoki Liloba, Satana ayei mpe alongoli Liloba oyo elonami kati na mitema na bango. **16** Bamosusu bazali lokola nkona oyo ekweyi na mabele etonda na mabanga: bayoki na bango Liloba mpe bayambi yango mbala moko na esengo; **17** kasi lokola bazali na misisa te kati na bango, bakowumela na Liloba yango kaka mpo na tango moke. Soki kaka, likolo ya Liloba, pasi to minyoko eyei, basundoli mbala moko kondima na bango. **18** Bamosusu bazali lokola nkona oyo ekweyi kati na banzube: bayoki na bango Liloba; **19** kasi mitungisi ya bomoi, lokoso ya bomengo mpe baposa ya makambo ya mokili efini-fini Liloba kati na bango, boye ekotikala kobota bambuma te kati na bango. **(aiōn g165)** **20** Bamosusu bazali lokola nkona oyo ekweyi na mabele ya malamu: bayoki malamu Liloba, bandimi yango mpe baboti bambuma; moko aboti bambuma tuku misato; mosusu, bambuma tuku motoba; mpe mosusu lisusu, bambuma nkama moko. **21** Yesu alobaki na bango lisusu: — Boni, bamemaka solo mwinda mpo na kotia yango na se ya katini to na se ya mbeto? Ezali te mpo na kotia yango na likolo ya etelemiselo ya minda? **22** Pamba te eloko moko te ebombama ekozanga komonisama, mpe eloko moko te ya sekele ekozanga kobima na pole. **23** Tika ete moto azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **24** Alobaki lisusu: — Bosala keba na makambo oyo bozali koyoka! Bakomeka bino na emekelo kaka oyo bino bosalelaka mpo na komeka bato mosusu, mpe bakobakisa kutu lisusu koleka; **25** pamba te na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango. **26** Yesu alobaki lisusu: — Bokonzi ya Nzambe ekokani na moto oyo abwaki nkona na mabele: **27** butu mpe moyi, alala to alamuka, nkona ebimisaka moto, ekolaka yango moko mpe ayebaka te ndenge nini yango ezali kokola; **28** pamba te yango moko mabele nde ebimisaka mbuma: liboso, moto ya nzete; sima, matiti; mpe na suka, bambuma ya ble etondaka na nzete. **29** Bongo soki bambuma ekomeli, azwaka mbala moko mbeli oyo bakataka na yango matiti ya ble, pamba te eleko ya kobuka bambuma ekoki. **30** Yesu alobaki lisusu: — Bokonzi ya Nzambe ekokani na nini? Tokoki kosalela lisese nini mpo na kokokanisa yango? **31** Bokonzi ya Likolo ekokani na nkona ya mutarde: tango balonaka yango, ezalaka nkona oyo eleki moke kati na bankona nyonso ya mokili. **32** Kasi sima na kolona yango, ekokola mpe ekomaka molayi koleka ndunda nyonso ya elanga, ebimisaka bitape minene oyo esalaka ete bandeke ya likolo etonga zala na se ya pio na yango. **33** Yesu azalaki kosalela masese ya ndenge na ndenge mpo na koteya bango Liloba na Nzambe, kolanda bososoli na bango; **34** azangaki te kosalela masese mpo na koloba na bango. Kasi soki atikali Ye moko elongo na bayekoli na Ye, azalaki kolimbola makambo nyonso. **35** Kaka na mokolo yango wana, wana pokwa ekomaki, Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Tokatisa na ngambo mosusu ya ebale. **36** Batikaki bato, bamemaki Ye na bwato mpe bakatisaki na ngambo mosusu. Babwato mosusu mpe ezalaki elongo na bango. **37** Mopepe moko ya makasi ekomaki kopepa, mbonge ekomaki kobeta na bwato, mpe bwato ekomaki kotonda na mayi. **38** Yesu azalaki na sima, alalaki pongi mpe atiaki moto na likolo ya kuse. Bayekoli balamusaki Ye mpe bayebisaki Ye na koganga: — Moteyi, tozali kokufa; mpe ozali komitungisa na Yo te? **39** Yesu alamukaki, agangelaki mopepe, mpe apesaki mitindo na ebale: — Tika makelele! Vanda nye! Mopepe esilaki, mpe kimia monene ezongaki. **40** Bongo alobaki na bayekoli na Ye: — Mpo na nini bozali kobanga? Bozali nanu na kondima te? **41** Somo monene ekotaki kati na bango mpe bakomaki kolobana bango na bango: « Moto oyo azali penza nani mpo ete mopepe mpe ebale etosa ye? »

5 Tango bakomaki na ngambo mosusu ya ebale, kati na etuka ya Geraza, **2** Yesu akitaki na bwato. Mbala moko, moto moko oyo azalaki na molimo mabe abimaki wuta na bakunda mpe ayaki kokutana na Ye. **3** Moto yango azalaki kovanda kati na bakunda, mpe moto moko te azalaki na makasi ya kokanga ye, ezala na nzela ya minyololo; **4** pamba te mbala nyonso oyo bazalaki kokanga ye na nzela ya minyololo mpe kotia ye bibende na makolo, azalaki kokata yango mpe kobuka bibende yango; moto moko te azalaki na makasi ya kolembisa Ye. **5** Tango nyonso, butu mpe moyi, azalaki koyengayenga kati na bakunda mpe na bangomba, azalaki koganga na mongongo makasi mpe komizokisa na mabanga. **6** Tango amonaki Yesu na mosika, akimaki mbangu, agumbamaki liboso na Ye **7** mpe agangaki na makasi nyonso: — Yesu, Mwana na Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, ngai na Yo likambo nini? Nabondeli Yo na Kombo ya Nzambe, kotungisa ngai te! **8** Pamba te Yesu alobaki na molimo yango: « Yo molimo mabe, bima kati na moto oyo! » **9** Yesu atunaki ye: — Kombo na yo nani? Azongisaki: — Kombo na Ngai ezali ngulupa, pamba te tozali ebele! **10** Molimo mabe esengaki na Yesu na molende penza ete abengana yango te na mokili wana. **11** Nzokande, etonga moko monene ya bangulu ezalaki kolia pembeni ya ngomba. **12** Milimo mabe esengaki na Yesu: « Tinda biso kati na bangulu, mpo ete tokota kati na yango. » **13** Tango Yesu apesaki yango nzela, milimo mabe ebimaki kati na moto

mpe ekendeki kokota kati na bangulu. Mbala moko, bangulu pene nkoto mibale ekitaki mbangu wuta na likolo ya ngomba, ezindaki kati na ebale mpe ekufaki. **14** Bakengeli bangulu bakimaki mbangu mpe bakendeki kopesa sango kati na engumba mpe na bamboka mike ya zingazinga; bongo bato bayaki mpo na kotala likambo oyo ewutaki kosalema. **15** Tango bakomaki epai na Yesu, bamonaki moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya ngulupa ya milimo mabe avandi wana, alata bilamba na mayele na ye ya kokoka. Boye somo ekangaki bango. **16** Bato oyo bamonaki ndenge likambo yango esalemaki bayebisaki bato mosusu makambo oyo ekomelaki moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe mpe oyo ekomelaki bangulu. **17** Boye bakomaki kobondela Yesu ete abima na etuka na bango. **18** Tango Yesu amataki na bwato, moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe asengaki na Ye ete bakende na Ye nzela moko. **19** Yesu apesaki ye nzela te, kasi alobaki na ye: « Kende na ndako na yo, epai ya bandeko na yo; yebisa bango makambo oyo Nkolo asaleli yo, mpe ndenge nini ayokeli yo mawa. » **20** Moto yango akendeki mpe abandaki kopanza sango ya makambo oyo Yesu asalaki mpo na ye, kati na Dekapoli; mpe bato nyonso bakamwaki. **21** Yesu azwaki bwato mpe azongaki na ngambo ya ebale; mpe bato ebele basanganaki pene na Ye, pembeni ya ebale. **22** Jairisi, moko kati na bakambi ya ndako ya mayangani, ayaki wana; tango kaka amonaki Yesu, amibwakaki na makolo na Ye **23** mpe abondelaki Ye makasi: « Kala mingi te, mwana na ngai ya mwasi azali kokufa! Nabondeli yo: yaka mpe tiela ye maboko mpo ete abika na bokono na ye mpe akufa te. » **24** Boye Yesu akendeki na ye nzela moko; bato ebele bazalaki kolanda Ye mpe kotutana-tutana na Ye na bangambo nyonso. **25** Ezalaki mpe na mwasi moko oyo azalaki na bokono ya kotanga makila, mpe bokono yango ewumelaki mibu pene zomi na mibale. **26** Amonaki pasi mingi mpo na koluka lobiko epai na minganga ebele, mpe asilisaki mbongo na ye nyonso na pamba, kasi abikaki kaka te; nzokande pasi na ye ezalaki komata se komata. **27** Tango ayokaki sango ya Yesu, ayaki na sima, kati na ebele ya bato, mpe asimbaki elamba na Ye, **28** pamba te azalaki komilobela: « Soki kaka nasimbi ata bilamba na Ye, nakobika! » **29** Kaka na tango yango, makila etikaki kotanga, mpe amonaki ete abiki na bokono kati nzoto na ye. **30** Mbala moko, Yesu mpe asosolaki ete nguya moko ebimi kati na Ye; abalukaki epai ya ebele ya bato mpe atunaki: — Nani asimbi Ngai na bilamba? **31** Bayekoli na Ye bazongisaki: — Ozali komona malamu ete bato bazali kotutana-tutana na Yo na bangambo nyonso, mpe ozali kotuna lisusu: « Nani asimbi Ngai? » **32** Kasi Yesu akomaki kotala epai ya ebele ya bato mpo na koluka koyeba nani oyo asali bongo. **33** Boye, mwasi yango abangaki mpe akomaki kolenga, mpo ayebaki likambo oyo esalemaki kati na ye. Ayaki kofukama liboso ya Yesu mpe ayebisaki Ye solo nyonso. **34** Yesu alobaki na ye: — Mwana na Ngai ya mwasi, kondima na yo ebikisi yo; kende na kimia mpe zwa lobiko kati na pasi na yo! **35** Wana Yesu azalaki nanu koloba, ndambo ya bato bayaki longwa na ndako ya mokambi ya ndako ya mayangani mpo na koloba na ye: — Mwana na yo ya mwasi asili kokufa; mpo na nini ozali lisusu kotungisa moteyi? **36** Atako Yesu ayokaki maloba yango, kasi alobaki kaka na mokambi ya ndako ya mayangani: — Kobanga te, zala kaka na kondima! **37** Atikaki moto moko te kolanda Ye longola kaka Petelo, Jake mpe Yoane, ndeko ya Jake. **38** Tango bakomaki na ndako ya mokambi ya ndako ya mayangani, Yesu amonaki yikiyiki kati na bato oyo bazalaki kolela mpe koganga makasi. **39** Akotaki mpe alobaki na bango: — Mpo na nini yikiyiki oyo nyonso? Mpo na nini bozali kolela? Mwana akufi te; alali nde pongi! **40** Bongo bakomaki koseka Ye. Sima na Yesu kobimisa bato nyonso, akamataki tata ya mwana, mama ya mwana mpe bayekoli oyo bazalaki na Ye elongo, mpe bakotaki na esika oyo mwana azalaki. **41** Asimbaki ye na loboko mpe alobaki na ye: « Talita kumi! » Elingi koloba: Elenge mwasi, nalobi na yo, Telema! **42** Mbala moko, elenge mwasi atelemaki mpe akomaki kotambola. Azalaki na mibu pene zomi na mibale. Bato nyonso bakamwaki makasi penza. **43** Yesu apekisaki bango koloba likambo yango ata na moto moko; mpe ayebisaki bango ete bapesa elenge mwasi yango bilei.

6 Sima na Yesu kolongwa na ndako yango, azongaki elongo na bayekoli na Ye, na engumba epai wapi abotama. **2** Wana mokolo ya Saba ekokaki, Yesu akomaki koteya kati na ndako ya mayangani. Kati na bato oyo bayokaki Ye, ebele bakamwaki makasi. Batunaki: « Boni, moto oyo azwi makambo oyo wapi? Nani apesi ye bwanya ya boye? Azwi wapi nguya ya kosala bikamwa oyo nyonso? **3** Ezali ye te mosali mabaya? Ezali ye te mwana ya Mari mpe ndeko ya Jake, Jozefi, Jide mpe Simona? Boni, bandeko na ye ya basi bavandaka awa te elongo na biso? » Yango wana, ezalaki penza libaku mabe mpo na bango kondima Ye. **4** Yesu alobaki na bango: « Ezali kaka kati na ekolo na ye, kati na libota na ye mpe kati na ndako na ye nde mosakoli azwaka lokumu te. » **5** Alongaki te kosala bikamwa na esika yango, kasi abikisaki kaka mwa ndambo ya babeli oyo atielaki maboko. **6** Boye, akamwaki mingi penza bozangi kondima na bango. Yesu azalaki kotambola na bamboka ya zingazinga mpo na koteya. **7** Abengaki bantoma na Ye zomi na mibale,

atindaki bango mibale-mibale, mpe apesaki bango bokonzi ya kobengana milimo mabe. 8 Alobaki na bango: « Bomema eloko moko te mpo na mobembo, longola kaka lingenda. » Alobaki na bango: « Bomema te, ezala sakosi to lipa to mbongo kati na mokaba na bino. 9 Bolata basandale na makolo na bino, kasi bomema banzambala mibale te. 10 Na ndako nyonso oyo bakoyamba bino, bovanda kuna kino tango bokolongwa. 11 Mpe soki na esika songolo, baboyi koyamba mpe koyoka bino, bolongwa na esika yango, bopupola putulu ya makolo na bino; yango ekozala litatoli oyo ekofunda bango. » 12 Bantoma bakendeki mpe bateyaki bato ete babongola mitema. 13 Bazalaki kobengana milimo mabe ebele mpe kobikisa babeli mingi na kopakola bango mafuta. 14 Mokonzi Erode ayokaki sango na tina na Yesu, pamba te Kombo na Ye eyebanaki makasi. Bazalaki koloba boye na tina na Yesu: « Yoane Mobatisi asekwi kati na bakufi! Yango wana azali na nguya ya kosala bikamwa! » 15 Bato mosusu bazalaki koloba: « Ezali Eliya! » Bamosusu: « Azali mosakoli, lokola moko kati na basakoli ya kala! » 16 Kasi tango Erode azalaki koyoka maloba wana nyonso, azalaki komilobela: « Ezali Yoane oyo nakataki moto nde asekwi kati na bakufi! » 17 Pamba te Erode amipeselaki mitindo ete bakanga Yoane minyololo mpe babwaka ye kati na boloko; asalaki bongo mpo na kosepelisa Erodiade, mwasi ya Filipo, ndeko na ye, oyo ye Erode abalaki. 18 Yoane azalaki koloba na Erode: « Ozali na ndingisa te ya kosangisa nzoto na mwasi ya ndeko na yo. » 19 Erodiade akangelaki Yoane kanda kati na motema mpe azalaki koluka nzela ya kobomisa ye, kasi azalaki kokoka te, 20 pamba te Erode azalaki kobanga Yoane, wana ayebaki ete Yoane azali moto ya sembo mpe mosantu, mpe azalaki kobatela ye. Tango nyonso oyo Erode azalaki koyoka Yoane koloba, azalaki komitungisa mingi; nzokande azalaki kaka kosepela koyoka ye. 21 Nzokande, na mokolo ya kosepela mbotama ya Erode, Erodiade akutanaki na libaku ya kokokisa mokano na ye. Na mokolo yango, Erode asalaki feti monene mpe abengisaki bakalaka, bakonzi minene ya basoda mpe bato ya lokumu ya Galile. 22 Mwana mwasi ya Erodiade akotaki mpe abinaki, asepelisaki Erode mpe bato oyo abengisaki na feti. Mokonzi alobaki na mwana mwasi: — Senga ngai nyonso oyo okolinga, nakopesa yo yango! 23 Mpe alapaki kutu ndayi epai na ye: — Nakopesa yo nyonso oyo okosenga ngai, ata ndambo ya bokonzi na ngai. 24 Mwana mwasi abimaki mpe akendeki kotuna toli epai ya mama na ye: — Mama, nasenga nini? Mama na ye azongisaki: — Senga moto ya Yoane Mobatisi. 25 Mbala moko, mwana mwasi azongaki na lombangu epai ya mokonzi mpe alobaki na ye: — Nalingi ete opesa ngai, sik'oyo, na sani, moto ya Yoane Mobatisi. 26 Mokonzi ayokaki mawa mingi na motema, kasi mpo na ndayi oyo alapaki mpe mpo na bato oyo abengisaki na feti, aboyaki kopimela ye yango. 27 Mbala moko, mokonzi atindaki moko kati na bakengeli na ye ete amema moto ya Yoane. Mokengeli yango akendeki na boloko, akataki moto ya Yoane, 28 amemaki yango, na sani; apesaki yango epai ya mwana mwasi, mpe mwana mwasi apesaki yango epai ya mama na ye. 29 Tango bayekoli ya Yoane bayokaki sango yango, bayaki kozwa nzoto na ye mpe batiaki yango kati na kunda moko. 30 Tango bantoma bazongaki, basanganaki pene ya Yesu mpe bayebisaki Ye makambo nyonso oyo bawutaki kosala mpe nyonso oyo bateyaki. 31 Boye, lokola bato mingi bazalaki koya mpe kozonga, mpe bazalaki kozwa ata tango te ya kolia, Yesu alobaki na bango: « Boya elongo na Ngai, na esika oyo ebombama mpe bopema mwa moke. » 32 Bakendeki na bwato, na esika oyo ebombama. 33 Kasi bato ebele oyo bamonaki bango kokende, basosolaki ete ezali bango. Boye balandaki bango mbangu na makolo longwa na bingumba nyonso mpe bakomaki liboso na bango, na esika oyo bazalaki kokende. 34 Tango Yesu akitaki wuta na bwato mpe amonaki ebele ya bato penza, ayokaki mawa makasi mpo na bango, pamba te bazalaki lokola bameme oyo ezangi mobateli. Boye, abandaki koteya bango makambo ebele. 35 Lokola ngonga epusanaki makasi, bayekoli na Ye bapusanaki pene na Ye mpe balobaki na Ye: — Ngonga epusani makasi, mpe esika oyo ezali esobe! 36 Zongisa bango mpo ete bakende komisombela biloko ya kolia kati na bamboka mpe bilanga ya zingazinga. 37 Kasi Yesu azongisaki: — Bopesa bango bino moko biloko ya kolia. Bayekoli balobaki na Ye: — Ondimi penza tokende kosomba mapa mpe toleisa bango, na mbongo ya bibende nkama mibale? 38 Yesu atunaki bango: — Mapa boni bozali na yango? Bokende nanu kotala. Bakendeki kotala mpe balobaki: — Tozali na mapa mitano mpe bambisi mibale. 39 Yesu apesaki bango mitindo ete bakabola bato nyonso na masanga mpe bavandisa bango na matiti ya mobesu. 40 Boye, batandamaki na milongo ya bato nkama moko mpe ya bato tuku mitano. 41 Yesu akamataki mapa mitano mpe bambisi mibale yango, atombolaki miso na Ye na likolo mpe azongisaki matondi epai ya Nzambe; akataki mapa yango mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye mpo ete bakabola yango epai na bato. Akabolaki lisusu bambisi nyonso mibale epai ya bango nyonso. 42 Bato nyonso baliaki mpe batondaki. 43 Bongo bayekoli balokotaki biteni ya mapa mpe ya bambisi, oyo etikalaki; mpe biteni yango etondisaki bitunga zomi na mibale. 44 Bato oyo

baliaki mapa yango bazalaki mibali pene nkoto mitano. 45 Mbala moko, Yesu atindaki bayekoli na Ye ete bamata na bwato mpe bakende liboso na Ye, na Betisaida, na ngambo mosusu ya ebale, wana Ye moko akozongisa bato. 46 Sima na Ye kozongisa bato yango, amataki na ngomba mpo na kosambela. 47 Wana ekomaki pokwa, bwato ekomaki na kati-kati ya ebale; mpe Ye, Yesu, azalaki Ye moko na mokili, 48 amonaki bayekoli na Ye kobunda-bunda mpo na koluka nkayi, pamba te mopepe ezalaki kozongisa bango na sima. Wana tongo ekomaki pene ya kotana, Yesu atambolaki likolo ya mayi ya ebale mpo na kolanda bango, mpe alingaki kutu koleka bango. 49 Tango bayekoli bamonaki Yesu azali kotambola likolo ya mayi ya ebale, bakanisaki ete ezali elima, mpe bakomaki koganga. 50 Solo, bango nyonso bamonaki Ye, mpe somo makasi ekangaki bango. Mbala moko, Yesu alobaki na bango: « Kimia! Kimia! Bobanga te! Ezali Ngai! » 51 Bongo amataki na bwato epai bayekoli bazalaki, mpe mopepe ekitaki. Bakamwaki mingi penza, 52 pamba te basosolaki te tina ya likamwisi ya mapa, mpo ete mayele na bango ezalaki ya kozipama. 53 Sima na bango kokatisa ebale, bakomaki na mabele ya Genezareti mpe bakangisaki bwato na bango na libongo. 54 Tango kaka bakitaki na bwato, bato basosolaki mbala moko Yesu. 55 Boye, bato bapotaki mbangu kati na etuka wana mobimba mpe bakomaki komema babeli, na tsipoyi, na bisika nyonso oyo bayokaki ete Yesu akomi kuna. 56 Na bisika nyonso oyo Yesu azalaki kokende, na bamboka, na bingumba to na bilanga, bazalaki komema babeli na bisika oyo bato ebele bakutanaka, mpe bazalaki kosenga na Yesu ete apesa babeli nzela ya kosimba ata singa ya songe ya elamba na Ye. Mpe bato nyonso oyo bazalaki kolonga kosimba yango bazalaki kobika na bokono na bango.

7 Bafarizeo mpe ndambo ya balakisi ya Mobeko oyo bawutaki na Yelusalemi basanganaki zingazinga ya Yesu. 2 Bamonaki bayekoli mosusu ya Yesu kolia lipa na maboko ya mbindo, elingi koloba na maboko oyo basukola te. 3 Nzokande, Bafarizeo mpe Bayuda nyonso baliaka te soki basukoli te maboko malamu. Ezalaki na nzela wana nde bazalaki kotosa bokoko na bango. 4 Mpe soki bawuti na esika oyo bato ebele bakutanaka, baliaka te soki bamipetoli nanu te na mayi. Bazalaki lisusu na mibeko ebele ya bokoko oyo bazalaki kotosa, ndakisa: kosukola bakopo, bambeki, bambeto mpe basani ya bibende. 5 Boye, Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko batunaki Yesu: — Mpo na nini bayekoli na yo bazali kotosa te bokoko na biso? Mpo na nini bazali kolia na maboko ya mbindo? 6 Yesu azongiselaki bango: — Bato ya bilongi mibale! Mosakoli Ezayi asakolaki penza malamu na tina na bino, kolanda ndenge ekomama: « Bato oyo bapesaka Ngai lokumu kaka na bibebu, kasi mitema na bango ezali mosika na Ngai; 7 basambelaka Ngai kaka na pamba, mateya na bango ezali kaka mibeko ya bomoto. » 8 Botiaka mibeko ya Nzambe pembeni mpo na kotosa bokoko ya bato. 9 Alobaki na bango lisusu: — Boyebi malamu penza kosundola mibeko ya Nzambe mpo na kobatela bokoko na bino. 10 Solo, Moyize alobaki: « Okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu; » mpe « moto oyo akolakela tata na ye to mama na ye mabe asengeli na etumbu ya kufa. » 11 Kasi bino, boteyaka ete soki moto alobi na tata na ye to na mama na ye: « Lisungi oyo nalingaki kopesa yo, nakobonza yango lokola likabo epai ya Nzambe, » 12 akangolami na mokumba ya kosalela tata na ye to mpo na mama na ye likambo songolo. 13 Na bongo, bokomisaka pamba Liloba na Nzambe na nzela ya bokoko oyo bolakisaka. Mpe bosalaka makambo mosusu ebele ya lolenge wana. 14 Yesu abengaki lisusu ebele ya bato mpe alobaki na bango: — Bino nyonso, boyoka Ngai mpe bososola likambo oyo. 15 Eloko moko te oyo ewuti na libanda mpe ekoti kati na moto ekoki kokomisa ye mbindo, kasi ezali oyo ebimaka kati na moto nde ekomisaka ye mbindo. [16 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka!] 17 Tango Yesu atikaki ebele ya bato mpe akotaki na ndako, bayekoli na Ye batunaki Ye tina ya lisese yango. 18 Alobaki na bango: — Bino mpe, boni, bozali mayele te? Bozali kososola te ete eloko moko te oyo ewuti na libanda mpe ekoti kati na moto ekoki kokomisa ye mbindo. 19 Pamba te ekendaka te na motema na ye, kasi ekendaka nde na libumu na ye; mpe na sima, ekendaka na zongo. Na maloba oyo, Yesu atatolaki ete bilei nyonso ezali peto. 20 Yesu alobaki lisusu: — Oyo ebimaka na moto, yango nde ekomisaka ye mbindo. 21 Pamba te, ezali wuta na kati, na motema penza ya moto nde ewutaka makanisi mabe, kindumba, moyibi, koboma, 22 ekobo, lokoso ya mbongo, kanda, mayele mabe, pite, likunya, songisongi, mafinga, lolendo mpe makambo nyonso mosusu ya mabe. 23 Makambo nyonso wana ya mabe ewutaka kati na moto, mpe yango nde ekomisaka moto mbindo. 24 Yesu alongwaki wana mpe akendeki na etuka ya Tiri. Akotaki kati na ndako moko; alingaki te ete ata moto moko ayeba yango, kasi alongaki kaka te kobombama. 25 Pamba te, ezalaki na mwasi moko oyo mwana na ye ya mwasi azalaki na se ya bokonzi ya molimo mabe oyo ezalaki mpe konyokola ye makasi; boye tango kaka ayokaki sango na tina na Yesu, ayaki komibwaka na makolo ya Ye. 26 Mwasi yango azalaki moto ya Grese, moto ya Fenisi ya Siri; asengaki na Yesu ete abengana molimo mabe oyo ezali konyokola mwana na

ye ya mwasi. 27 Kasi Yesu alobaki na ye: — Tika bana ya
ndako balia nanu mpe batonda, pamba te ezali malamu te
kokamata lipa ya bana mpo na kobwakela yango bambwa!
28 Mwasi yango azongiselaki Yesu: — Nkolo, ezali penza ya
solo; kasi bambwa eliaka biteni oyo bana bakweyisaka na
se ya mesa! 29 Yesu alobaki: — Mpo na maloba oyo olobi,
kende, zonga na ndako na yo, pamba te molimo mabe esili
kobima na mwana na yo ya mwasi. 30 Mpe tango akendeki
na ndako, akutaki mwana na ye alali na mbeto mpe molimo
mabe ebimi. 31 Yesu alongwaki na engumba ya Tiri, alekaki
na Sidoni mpe akendeki na ebale ya Galile wana akatisaki
etuka ya bingumba zomi. 32 Bamemelaki ye moto moko
oyo akufa matoyi mpe alobaka te, mpe basengaki na Yesu
ete atia ye maboko. 33 Yesu alongolaki ye kati na ebele
ya bato, amemaki ye na pembeni mpe atiaki ye misapi na
matoyi; atiaki ye soyi mpe asimbaki lolemo ya moto yango.
34 Atalaki na likolo, abendaki pema mpe alobaki na ye: «
Fungwama! » 35 Mbala moko, matoyi na ye efungwamaki,
lolemo na ye ekangolamaki mpe akomaki koloba malamu.
36 Yesu apekisaki bango ete baloba yango na moto te. Atako
azalaki kopekisa bango makasi, kasi bango bazalaki kaka
kopanza sango yango koleka. 37 Bato bakamwaki makasi
mpe bazalaki koloba: — Azali kosala makambo nyonso
malamu; azali kosala ete ezala bato oyo bakufa matoyi
bakoka koyoka, mpe bababa bakoka koloba.

8 Na mikolo yango, ebele penza ya bato bayaki lisusu
kosangana zingazinga ya Yesu. Lokola bazalaki na eloko
ya kolia te, Yesu abengaki bayekoli na Ye mpe alobaki
na bango: 2 — Nazali koyokela bato oyo mawa, pamba
te basali mikolo misato elongo na Ngai mpe bazali na
eloko ya kolia te. 3 Soki nazongisi bango na bandako na
bango na nzala, bakolemba nzoto na nzela; pamba te,
bato mosusu kati na bango bawutaki mosika. 4 Bayekoli
na Ye bazongisaki: — Kati na esobe oyo, esika nini tokoki
kozwa mapa mpo na koleisa bango mpe batonda? 5 Yesu
atunaki bango: — Bozali na mapa boni? Bazongisaki: —
Tozali na mapa sambo. 6 Boye, alobaki na ebele ya bato
yango ete bavanda na mabele. Bongo azwaki mapa yango
sambo, azongisaki matondi epai ya Nzambe, akataki yango
mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye mpo
ete bakabola yango epai ya bato. Mpe bayekoli basalaki
bongo. 7 Bazalaki mpe na mwa ndambo ya bambisi ya mike-
mike. Apambolaki yango mpe alobaki na bayekoli na Ye
ete bakabola yango. 8 Bato nyonso baliaki mpe batondaki.
Bongo bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, batondisaki
na yango bitunga sambo. 9 Bato bazalaki pene nkoto
minei. Bongo, Yesu azongisaki bango. 10 Mbala moko, Yesu
amataki na bwato elongo na bayekoli na Ye mpe akendeki
na etuka ya Dalimanuta. 11 Bafarizeo bayaki mpe bakomaki
kotuna Yesu mituna; mpo na komeka Ye, basengaki na Ye
ete asala elembo moko kowuta na Likolo. 12 Yesu ayokaki
mawa makasi kati na molimo na Ye mpe alobaki: « Mpo na
nini bato ya ekeke oyo bazali kosenga elembo? Nazali koloba
na bino penza ya solo: bakopesamela elembo moko te! »
13 Bongo atikaki bango, amataki lisusu na bwato mpe akendeki
na ngambo mosusu ya ebale. 14 Bayekoli babosanaki
komema mapa; bazalaki kaka na lipa moko kati na bwato.
15 Yesu akebisaki bango: — Bofungola miso mpe bosala
keba na levire ya Bafarizeo mpe ya Erode! 16 Bayekoli
bakomaki kolobana bango na bango: — Azali koloba bongo
mpo ete tozali na mapa te. 17 Yesu asosolaki makanisi na
bango; alobaki: — Bozali kolobana bino na bino mpo ete
bozali na mapa te! Mpo na nini? Boni, bozwi kaka bososoli
nanu te; mayele na bino ezali kaka ya kozipama; bozali na
mitema makasi; 18 bozali na miso, kasi bozali komona te;
bozali na matoyi, kasi bozali koyoka te? Bobosani penza!
19 Tango nakataki mapa mitano mpo na kokabolela bato nkoto
mitano, bozongaki na motango boni ya bitunga etonda na
biteni ya mapa, sima na kokabolela bato? Bazongisaki: —
Bitunga zomi na mibale. 20 Bongo tango nakataki mapa
sambo mpo na kokabolela bato nkoto minei, bozongaki na
bitunga boni etonda na biteni ya mapa? Bazongisaki: —
Tolokotaki bitumba sambo. 21 Alobaki na bango: — Bozwi
kaka bososoli nanu te? 22 Tango bakomaki na Betisaida,
bato bamemaki epai na Yesu moto moko akufa miso; mpe
basengaki na Yesu ete asimba ye. 23 Yesu asimbaki loboko
ya mokufi miso mpe amemaki ye na libanda ya mboka;
bongo apakolaki ye soyi na miso, atielaki ye maboko mpe
atunaki ye: — Boni, omoni eloko? 24 Moto yango atalaki
mpe alobaki: — Nazali komona bato, kasi bazali lokola
banzete oyo ezali kotambola. 25 Bongo Yesu atiaki lisusu
maboko na Ye na miso ya moto yango, mpe moto yango
abikaki. Boye akomaki komona malamu penza. 26 Yesu
alobaki na ye: — Kende na ndako na yo, komeka kutu te
kozonga na mboka. 27 Yesu mpe bayekoli na Ye bakendeki
na bamboka ya Sezarea ya Filipo. Na nzela, atunaki bango:
— Bato bazali koloba ete Ngai nazali nani? 28 Bazongisaki:
— Bamoko balobaka ete ozali Yoane Mobatisi; bamosusu,
Eliya; mpe bamosusu lisusu, moko kati na basakoli. 29 Yesu
atunaki bango: — Bongo bino, bolobaka ete Ngai nazali
nani? Petelo azongiselaki Ye: — Ozali Masiya. 30 Yesu
apekisaki bango makasi koloba bongo na moto ata moko. 31
Yesu akomaki koteya bango: — Mwana na Moto asengeli
komona pasi mingi; bakambi, bakonzi ya Banganga-Nzambe

mpe balakisi ya Mobeko basengeli koboya Ye, basengeli koboma Ye, mpe, sima na mikolo misato, asengeli kosekwa. **32** Azalaki koloba makambo yango na polele penza. Bongo Petelo abendaki Yesu na pembeni mpe akomaki kopamela Ye: — Koloba bongo te! **33** Kasi Yesu abalukaki, atalaki bayekoli na Ye mpe apamelaki Petelo: — Mosika na Ngai, Satana! Makanisi na yo ezali makanisi ya Nzambe te, ezali penza makanisi ya bato. **34** Yesu abengaki ebele ya bato mpe bayekoli na Ye, alobaki na bango: — Moto nyonso oyo alingi kolanda Ngai asengeli komiboya ye moko, kokamata ekulusu na ye mpe kolanda Ngai. **35** Pamba te moto nyonso oyo akolinga kobikisa bomoi na ye akobungisa yango, kasi moto nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo na Ngai mpe mpo na Sango Malamu akobikisa yango. **36** Litomba nini ezali mpo na moto, soki azwi mokili mobimba, kasi abungisi bomoi na ye? **37** Moto akoki penza kopesa nini mpo na kosikola bomoi na ye? **38** Moto nyonso oyo akoyoka Ngai mpe maloba na Ngai soni, kati na bato ya ekeke oyo, ba-oyo batosaka Nzambe te mpe batondi na masumu, Mwana na Moto mpe akoyoka ye soni, tango akoya elongo na ba-anjelu ya bule kati na nkembo ya Tata na Ye.

9 Yesu alobaki na bango lisusu: — Nazali koloba na bino penza ya solo: kati na bato oyo bazali awa, ezali na ba-oyo bakokufa te kino bakomona Bokonzi ya Nzambe koya na nguya. **2** Sima na mikolo motoba, Yesu azwaki Petelo, Jake mpe Yoane; amemaki bango na pembeni, na likolo ya ngomba moko ya molayi epai wapi bazalaki kaka bango moko. Yesu abongolamaki na miso na bango: **3** bilamba na Ye ekomaki kongenga, ekomaki pembe makasi; moto moko te kati na mokili akoki kobimisa pembe ya ndenge wana. **4** Mbala moko, bamonaki Eliya elongo na Moyize bazali kosolola na Yesu. **5** Petelo alobaki na Yesu: — Moteyi, eleki malamu mpo na biso kotikala awa! Tokotonga bandako misato ya kapo: moko mpo na Yo, moko mpo na Moyize, mpe moko mpo na Eliya. **6** Solo, Petelo azalaki kososola te makambo oyo azalaki koloba, pamba te bango misato batondaki na kobanga. **7** Lipata moko ebimaki mpe ezipaki bango, mpe mongongo moko eyokanaki wuta kati na lipata yango: — Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo, boyoka Ye! **8** Mbala moko, bayekoli batalaki zingazinga na bango mpe bamonaki moto mosusu te elongo na bango, kaka Yesu. **9** Wana bazalaki kokita na ngomba, Yesu apekisaki bango koloba ata na moto moko, makambo oyo bawutaki komona kino tango Mwana na Moto akosekwa kati na bakufi. **10** Babatelaki likambo yango na motema. Atako bongo, bazalaki kaka kotunana: — Kosekwa kati na bakufi elingi koloba nini? **11** Bayekoli batunaki Yesu: — Mpo na nini balakisi ya Mobeko balobaka ete Eliya asengeli koya moto ya liboso? **12** Yesu azongiselaki bango: — Solo, Eliya asengeli koya moto ya liboso mpo na kozongisa makambo nyonso na molongo. Bongo mpo na nini ekomama lisusu ete Mwana na Moto asengeli komona pasi mingi, mpe basengeli koboya Ye? **13** Kasi Ngai, nazali koloba na bino ete Eliya ayaki mpe basalaki ye makambo nyonso oyo balingaki, kolanda ndenge ekomama na tina na ye. **14** Tango bakomaki pene ya esika oyo bayekoli mosusu bazalaki, bamonaki ebele ya bato penza bazingeli bango, mpe balakisi ya Mobeko kotiana tembe elongo na bayekoli. **15** Tango kaka bato yango bamonaki Yesu, bakamwaki mingi mpe bapotaki mbangu mpo na kokutana na Ye mpe kopesa Ye mbote. **16** Yesu atunaki bango: — Likambo nini bozali kotiana na yango tembe elongo na bayekoli? **17** Moto moko kati na ebele yango ya bato azongiselaki Ye: — Moteyi, namemaki mwana na ngai, oyo ya mobali epai na Yo; pamba te azali na se ya bokonzi ya molimo mabe oyo esala ete alobaka te. **18** Bipai nyonso oyo molimo yango ekangaka ye, ebwakaka ye na mabele, mpe mwana akomaka kobimisa fulufulu na monoko, kolia minu, mpe nzoto na ye ekangamaka. Nasengaki na bayekoli na Yo ete babengana molimo yango, kasi balongaki te. **19** Yesu alobaki na bango: — Ekeke ya bato bazanga kondima! Kino tango nini nakozala na bino elongo? Kino tango nini nakokanga motema mpo na bino? Bomemela Ngai mwana yango. **20** Bongo bamemaki mwana yango epai ya Yesu. Tango kaka molimo yango ya mabe emonaki Yesu, eningisaki mwana yango makasi mpe mwana akweyaki na mabele, akomaki kobaluka-baluka mpe kobimisa fulufulu na monoko. **21** Yesu atunaki tata ya mwana: — Esali mikolo boni wuta mwana akoma boye? Tata ya mwana azongisaki: — Wuta tango azalaki mwana moke penza. **22** Mbala mingi, molimo mabe etindikaka ye na moto to na mayi mpo na koluka koboma ye. Kasi soki okoki kobikisa ye, yokela biso mawa mpe sunga biso. **23** Yesu alobaki na ye: — Olobi nini: « Soki okoki! » Nyonso ekoki kosalema mpo na moto oyo azali na kondima. **24** Mbala moko, tata ya mwana alobaki na mongongo makasi: — Nandimi! Sunga ngai, pamba te nazangi kondima. **25** Tango Yesu amonaki ebele ya bato koya mbangu, abenganaki molimo mabe: — Molimo mabe, yo oyo okomisaka moto baba, napesi yo mitindo: bima kati na mwana oyo mpe kozonga lisusu te kati na ye. **26** Molimo mabe egangaki, eningisaki mwana makasi mpe ebimaki kati na ye. Mwana akomaki lokola moto akufi na ndenge ete mingi kati na bato oyo bazalaki wana bakomaki koloba « Akufi! » **27** Kasi Yesu asimbaki mwana yango na loboko mpe atelemisaki ye; mpe mwana atelemaki. **28**

Yesu akotaki na ndako; lokola bayekoli batikalaki bango moko kaka elongo na Ye, batunaki Ye: — Mpo na nini, biso, tolongaki te kobengana molimo yango? **29** Yesu azongisaki: — Babenganaka molimo ya ndenge wana kaka na losambo. **30** Tango balongwaki na esika wana, bakatisaki na mokili ya Galile mpe Yesu alingaki te ete moto ata moko ayeba esika oyo bazali, **31** pamba te azalaki koteya bayekoli na Ye mpe koloba na bango: — Bakokaba Mwana na Moto na maboko ya bato, bakoboma Ye, mpe, mikolo misato sima na kufa na Ye, akosekwa. **32** Kasi bazalaki kososola te maloba wana mpe bazalaki kobanga kopesa Ye mituna na tina na yango. **33** Tango bakomaki na Kapernawumi, wana bazalaki kati na ndako, Yesu atunaki bango: — Likambo nini bozalaki kotiana tembe na nzela? **34** Kasi bavandaki nye, pamba te, na nzela, bazalaki penza kotiana tembe mpo na koyeba soki nani kati na bango aleki monene. **35** Yesu avandaki, abengaki bayekoli zomi na mibale mpe alobaki na bango: — Moto nyonso oyo alingi kozala moto ya liboso asengeli kozala moto ya suka mpe mosali ya bato nyonso. **36** Yesu akamataki mwana moko ya moke, atiaki ye na kati-kati na bango mpe, sima na Ye koyamba mwana yango na maboko na Ye, alobaki na bango: **37** — Moto nyonso oyo, na Kombo na Ngai, akoyamba mwana lokola oyo, ayambi nde Ngai moko. Mpe moto nyonso oyo ayambi Ngai ayambi Ngai te, kasi ayambi nde Motindi na Ngai. **38** Yoane alobaki: — Moteyi, tomonaki moto moko azali kobengana milimo mabe na Kombo na Yo, mpe topekisaki ye, pamba te azali elongo na biso te. **39** Kasi Yesu azongisaki: — Bopekisa ye te; pamba te moto moko te akoki kosala bikamwa na Kombo na Ngai mpe aloba mbala moko, sima na mwa tango, mabe na tina na Ngai. **40** Moto oyo atelemeli biso te azali mpo na biso. **41** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso oyo apesi bino kopo ya mayi na Kombo na Ngai, mpo ete bozali bato ya Klisto, akotikala kobungisa te lifuti na ye. **42** Kasi soki moto moko akweyisi na masumu moko kati na bana mike oyo bandimelaka Ngai, ekoleka malamu mpo na ye kokanga ye libanga monene ya enikelo na kingo mpe kobwaka ye na ebale. **43** Soki loboko na yo ekweyisaka yo na masumu, kata yango; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na loboko moko, na esika ete otikala na maboko mibale mpe okende na lifelo, kati na moto oyo ekufaka te, [**(Geenna g1067)** **44** epai wapi nkusu mpe moto ekufaka te.] **45** Soki lokolo na yo ekweyisaka yo na masumu, kata yango; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na lokolo moko, na esika ete otikala na makolo mibale mpe obwakama na lifelo [**(Geenna g1067)** **46** epai wapi nkusu mpe moto ekufaka te.] **47** Soki liso na yo ekweyisaka yo na masumu, longola yango; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota na Bokonzi ya Nzambe, na liso moko, na esika ete okoba kozala na miso mibale mpe obwakama na lifelo **(Geenna g1067)** **48** epai wapi nkusu ekufaka te, mpe moto ekufaka te. **49** Pamba te moto na moto akoleka na moto mpo ete akoma elengi lokola mungwa. **50** Mungwa ezali malamu. Kasi soki mungwa ebungisi elengi na yango, ndenge nini bokokoka lisusu kozongisa elengi na yango? Yango wana, bozala na mungwa kati na bino, mpe bozala na kimia bino na bino.

10 Yesu alongwaki na esika wana mpe akendeki na etuka ya Yuda, na ngambo mosusu ya Yordani. Ebele penza ya bato bayaki lisusu kosangana pene na ye; bongo akomaki lisusu koteya bango kolanda momesano na Ye. **2** Bafarizeo bapusanaki mpe bapesaki Ye motuna mpo na komeka Ye: — Boni, mibeko na biso epesi nzela na mobali ya kobengana mwasi na ye na libala? **3** Yesu azongiselaki bango: — Moyize apesaki bino mobeko nini? **4** Balobaki na Yesu: — Moyize apesaki na mobali nzela ya koboma libala na mwasi na ye, kaka soki akomi mokanda ya koboma libala. **5** Bongo Yesu alobaki na bango: — Moyize akomaki mobeko wana mpo na bino, pamba te mitema na bino ezali mabanga. **6** Kasi na ebandeli ya mokili, Nzambe « akelaki bango mobali mpe mwasi. » **7** Yango wana, mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, akosangana na mwasi na ye, **8** mpe bango mibale bakokoma nzoto moko. Boye, bakozala lisusu mibale te, kasi nzoto moko. **9** Tika ete moto akabola te oyo Nzambe asangisi. **10** Tango bazongaki na ndako, bayekoli batunaki lisusu Yesu na tina na likambo yango. **11** Yesu alobaki na bango: — Soki mobali alongoli mwasi na ye na libala mpe abali mwasi mosusu asali ekobo liboso ya mwasi na ye ya liboso. **12** Soki mwasi abomi libala na ye mpe abali mobali mosusu asali ekobo. **13** Bato bazalaki komema bana mike epai ya Yesu mpo ete atia bango maboko, kasi bayekoli bazalaki kobengana bato oyo bazalaki komema bana yango. **14** Tango Yesu amonaki bongo, ayokaki pasi na motema mpe alobaki na bayekoli: — Botika bana mike baya epai na Ngai; bopekisa bango te koya epai na Ngai, pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na bato oyo bazali lokola bango. **15** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso oyo azali koyamba te Bokonzi ya Nzambe lokola mwana moke akotikala kokota te kati na Bokonzi yango. **16** Bongo ayambaki bana yango, na maboko na Ye, atielaki bango maboko mpe apambolaki bango. **17** Wana Yesu azalaki kokende, moto moko apotaki mbangu mpo na koya epai na Yesu, afukamaki liboso na Ye mpe atunaki: — Moteyi malamu, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa

bomoi ya seko? (aiōnios g166) 18 Yesu azongisaki: — Mpo na nini ozali kobenga Ngai « Moteyi malamu? » Moko te azali malamu, longola kaka Ye moko Nzambe. 19 Oyebi mibeko oyo: « Okobomaka te, okosalaka ekobo te, okoyibaka te, okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo makambo, okosalaka moninga mabe te, okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu. » 20 Moto yango alobaki lisusu: — Moteyi, natosaka nyonso wana wuta bolenge na ngai! 21 Yesu atalaki ye, asepelaki na ye mingi mpe alobaki na ye: — Ozangi eloko moko kaka: kende, teka biloko na yo nyonso mpe pesa mbongo oyo okozwa epai ya babola; bongo okozwa bomengo kati na Likolo. Sima na yango, yaka mpe landa Ngai. 22 Tango moto yango ayokaki bongo, alembaki nzoto mpe akendeki na mawa, pamba te azalaki na bozwi mingi. 23 Yesu atalaki bayekoli na Ye, alobaki na bango: — Ezali pasi mpo na bazwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe! 24 Bayekoli bakamwaki mingi mpo na maloba na Ye. Kasi Yesu alobaki na bango lisusu: — Solo, bana na Ngai, ezali pasimpo na kokota kati na Bokonzi ya Nzambe! 25 Ezali pete mpo na shamo kolekela na lidusu ya tonga, kasi ezali penza pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe. 26 Bayekoli bakamwaki mingi mpe bakomaki kotunana: — Bongo nani penza akoki kobikisama? 27 Yesu atalaki bango mpe alobaki: — Na bato, ekoki kosalema te; kasi na Nzambe, ekosalema penza; pamba te nyonso ekoki kosalema na Nzambe. 28 Petelo alobaki na Yesu: — Biso, totiki nyonso mpo na kolanda Yo! 29 Yesu azongisaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso oyo atiki ndako na ye, bandeko na ye ya mibali mpe ya basi, mama na ye, tata na ye, bana na ye to bilanga na ye, mpo na Ngai mpe mpo na Sango Malamu, 30 akozwa mbala nkama koleka, na tango oyo tozali kobika sik'oyo, bandako, bandeko ya mibali mpe ya basi, bamama, bana mpe bilanga, elongo na minyoko; mpe na tango oyo ekoya, bomoi ya seko. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Kasi kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya suka; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso. 32 Wana bazalaki na nzela mpo na komata na Yelusalemi, Yesu azalaki kotambola liboso na bango. Bayekoli bazalaki na mawa, mpe bato mosusu oyo bazalaki kolanda bango bazalaki kobanga. Yesu abendaki lisusu na pembeni bayekoli na Ye zomi na mibale mpe ayebisaki bango makambo oyo esengeli kokomela Ye: 33 — Tozali solo kokende na Yelusalemi; Mwana na Moto akokabama na maboko ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe ya balakisi ya Mobeko; bakokatela Ye etumbu ya kufa mpe bakokaba Ye na maboko ya bapagano, 34 bakoseka Ye, bakobwakela Ye soyi, bakobeta Ye fimbu mpe bakoboma Ye; kasi, sima na mikolo misato, akosekwa. 35 Bongo Jake mpe Yoane, bana mibali ya Zebede, bapusanaki pene ya Yesu mpe balobaki na Ye: — Moteyi, tolingi ete osalela biso likambo oyo tokosenga Yo. 36 Yesu atunaki bango: — Bolingi ete nasalela bino nini? 37 Bazongisaki: — Pesa biso nzela ya kovanda kati na nkembo na Yo: moko na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, mpe mosusu, na ngambo ya loboko na Yo ya mwasi. 38 Yesu alobaki na bango: — Bozali kososola te makambo oyo bozali kosenga! Boni, bokoki komela kopo oyo Ngai nakomela to kozwa libatisi oyo Ngai nakozwa? 39 Bazongisaki: — Iyo, tokoki! Yesu alobaki na bango: — Solo, bokomela na bino kopo oyo Ngai nakomela mpe bokozwa na bino libatisi oyo Ngai nakozwa; 40 kasi likambo ya kovanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali to na ngambo ya loboko na Ngai ya mwasi, Ngai nakoki te kopesela yango ndingisa; bisika wana ezali ya bato oyo Tata na Ngai abongisela bango yango. 41 Tango bayekoli mosusu zomi bayokaki makambo wana, basilikelaki Jake mpe Yoane. 42 Yesu abengaki bango nyonso mpe alobaki na bango: — Boyebi malamu ete bato oyo bamonanaka lokola bakonzi bakonzaka bikolo oyo ezali na se ya bokonzi na bango, mpe bakalaka ya lokumu bakonzaka bato oyo bazali na se ya bokonzi na bango. 43 Esengeli te kozala bongo kati na bino; nzokande, tika ete moto nyonso oyo alingi kozala moto monene kati na bino azala mosali na bino; 44 mpe tika ete moto nyonso oyo alingi kozala moto ya liboso kati na bino azala mowumbu ya bino nyonso! 45 Pamba te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye, kasi ayaki nde kosala mpo na bato mpe kopesa bomoi na Ye lokola motuya ya kofuta mpo na kosikola bato ebele. 46 Yesu mpe bayekoli na Ye bakomaki na Jeriko. Tango bazalaki kobima wuta na engumba elongo na bato ebele, mokufi miso Bartime, mwana mobali ya Time, avandaki pembeni ya nzela mpe azalaki kosenga-senga. 47 Tango ayokaki ete Yesu ya Nazareti azali koleka, akomaki koganga: — Yesu, mwana ya Davidi, yokela ngai mawa! 48 Bato ebele bazalaki kopamela ye mpo ete akanga monoko na ye, kasi Bartime agangaki lisusu makasi: — Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa! 49 Yesu atelemaki mpe alobaki: — Bobenga ye! Bato babengaki mokufi miso yango mpe balobaki na ye: — Yika mpiko! Telema! Azali kobenga yo! 50 Tango ayokaki maloba yango, abwakaki elamba na ye, atelemaki mpe apusanaki pene ya Yesu. 51 Yesu alobaki na ye: — Olingi nasala nini mpo na yo? Mokufi miso azongisaki: — Moteyi, nalingi komona. 52 Yesu alobaki na ye: — Kende,

kondima na yo ebikisi yo. Mbala moko, akomaki komona mpe alandaki Yesu.

11 Wana bazalaki kopusana pene ya Yelusalemi, bakomaki na Betifaje mpe Betani oyo ezalaki pene ya ngomba ya banzete ya olive, Yesu atindaki bayekoli na Ye mibale, **2** alobaki na bango: — Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino. Tango kaka bokokota na mboka yango, bokomona mwana ya ane bakanga na singa, oyo moto ata moko te asila kosalela; bofungola yango mpe bomema yango awa. **3** Soki moto moko atuni bino: « Mpo na nini bozali kofungola yango? » Bozongisela ye: « Nkolo azali na bosenga na yango. » Mpe na mbala moko, akotinda yango awa. **4** Bakendeki mpe bakutaki mwana ya ane ekangama na libanda, pembeni ya ekuke; mpe bafungolaki yango. **5** Ndambo ya bato oyo bazalaki wana batunaki: — Nini ezwi bino mpo ete bofungola mwana oyo ya ane? **6** Bayekoli bazongiselaki bango ndenge kaka Yesu alobaki na bango, mpe bato yango batikaki bayekoli kokende elongo na yango. **7** Bamemaki mwana yango ya ane epai ya Yesu, batandaki bilamba na bango na mokongo na yango; mpe Yesu avandaki na likolo na yango. **8** Bato ebele batandaki bilamba na bango na nzela; bamosusu batandaki bitape ya mobesu, oyo bawutaki kokata na likolo ya banzete kati na bilanga. **9** Bato oyo bazalaki kotambola liboso ya Yesu mpe ba-oyo bazalaki kolanda sima bazalaki koganga: « Ozana! Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! **10** Tika ete bokonzi oyo eyei epambolama, bokonzi ya Davidi, tata na biso! Ozana na bisika oyo eleki Likolo! » **11** Tango kaka Yesu akotaki na Yelusalemi, akendeki kati na Tempelo. Mpe kuna, atalaki na bokebi ndenge makambo nyonso ezalaki kosalema; kasi lokola tango elekaki, abimaki mpe akendeki na Betani elongo na bayekoli na Ye zomi na mibale. **12** Mokolo oyo elandaki, wana bazalaki kotika Betani, Yesu ayokaki nzala. **13** Na mosika, amonaki nzete moko ya figi etonda na makasa; apusanaki pene na yango mpo na kotala soki ezali na mbuma. Kasi tango akomaki pene, amonaki kaka makasa mpo ete ezalaki eleko ya bambuma ya figi te. **14** Yesu alobaki na nzete yango: « Tika ete, mpo na libela, moto moko te alia lisusu mbuma kowuta na yo! » Bayekoli na Ye bayokaki Ye koloba maloba yango. **(aiōn g165)** **15** Tango bakomaki na Yelusalemi, Yesu akotaki kati na lopango ya Tempelo mpe akomaki kobengana bato oyo bazalaki koteka mpe kosomba kati na Tempelo; abalolaki bamesa ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo mpe bakiti ya ba-oyo bazalaki koteka bibenga; **16** mpe apesaki nzela te na bato oyo bazalaki kotambola kati na lopango ya tempelo ete bamema biloko. **17** Bongo akomaki koteya bango: « Boni, ekomama te: ‹ Ndako na Ngai ekobengama Ndako ya losambo mpo na bikolo nyonso? › Kasi bino, bokomisaki yango penza nganda ya miyibi! » **18** Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bayokaki makambo yango mpe bakomaki koluka nzela ya koboma Ye; bazalaki kobanga Ye, pamba te ebele ya bato bazalaki kokamwa malakisi na Ye. **19** Tango pokwa ekomaki, Yesu mpe bayekoli na Ye babimaki na engumba. **20** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, wana bazalaki koleka, bamonaki ete nzete ya figi ekawuki kino na misisa. **21** Petelo akanisaki likambo oyo esalemaki mpe alobaki na Yesu: — Moteyi, tala! Nzete ya figi oyo olakelaki mabe ekawuki! **22** Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Bozala na kondima kati na Nzambe. **23** Nazali koloba na bino penza ya solo: soki moto alobi na ngomba wana: « Longwa wana mpe mibwaka na ebale; » soki atie tembe te kati na motema na ye, kasi andimi ete makambo oyo alobi ekosalema, solo, akomona yango kokokisama. **24** Yango wana nazali koloba na bino: eloko nyonso oyo bokosenga wana bozali kosambela, bondima ete bosili kozwa yango mpe bokomona yango kokokisama. **25** Mpe tango botelemaka mpo na kosambela, soki bozali na likambo oyo bozwaki na yango moto songolo, bolimbisa ye mpo ete Tata na bino, oyo azali na Likolo alimbisa mpe masumu na bino. [**26** Kasi soki bolimbisi te, Tata na bino oyo azali kati na Likolo mpe akolimbisa masumu na bino te.] **27** Bakendeki lisusu na Yelusalemi. Wana Yesu azalaki kotambola kati na lopango ya Tempelo, bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato bapusanaki pene na Ye mpe batunaki Ye: **28** — Na kombo ya bokonzi nini ozali kosala biloko oyo? Mpe nani apesi Yo bokonzi ya kosala yango? **29** Yesu azongiselaki bango: — Nazali kotuna bino motuna moko kaka. Bopesa Ngai nanu eyano, bongo Ngai nakoyebisa bino soki na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango. **30** Libatisi ya Yoane ewutaki na Nzambe to ewutaki na bato? Boyebisa Ngai! **31** Bakomaki kokabola makanisi bango na bango: « Soki tolobi ete ewutaki na Nzambe, akotuna biso lisusu: bongo mpo na nini bondimaki ye te? **32** Soki mpe tolobi ete ewutaki na bato, wana… » Solo, bazalaki kobanga bato, pamba te bato nyonso bazalaki kozwa Yoane lokola mosakoli. **33** Boye, bazongiselaki Yesu: — Toyebi te! Yesu mpe alobaki na bango: — Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango.

12 Bongo Yesu akomaki koloba na bango na masese: — Moto moko alonaki elanga ya vino, atongaki lopango zingazinga na yango, atimolaki ekamolelo bambuma ya vino mpe atongaki ndako molayi ya bakengeli. Sima, apesaki elanga yango na maboko ya basali mpo ete bakoma kofutela

yango, mpe akendeki na mobembo. 2 Tango eleko ya kobuka bambuma ekokaki, atindaki mosali moko epai ya bafuteli elanga, mpo ete akende kokongola epai na bango ndambo ya bambuma kowuta na elanga ya vino. 3 Kasi bafuteli elanga bakangaki ye, babetaki ye mpe bazongisaki ye maboko pamba. 4 Atindelaki bango mosali mosusu; babetaki-betaki ye na moto mpe basambwisaki ye. 5 Atindaki lisusu mosali mosusu; oyo wana, babomaki ye. Bongo, na sima, atindaki lisusu bato ebele; kasi babetaki bamoko, mpe babomaki bamosusu. 6 Nkolo elanga atikalaki kaka na moto moko ya kotinda: mwana na ye ya bolingo. Atindaki ye na suka na bango nyonso mpe amilobelaki: « Solo, bakotosa mwana na ngai. » 7 Kasi bafuteli elanga balobanaki bango na bango: « Tala mokitani ya libula ya elanga! Boya, toboma ye mpo ete libula ya elanga ekoma ya biso! » 8 Bakangaki ye, babomaki ye mpe babwakaki ye na libanda ya elanga ya vino. 9 Boye, nkolo elanga ya vino akosala nini? Akoya ye moko, akoboma bafuteli elanga wana mpe akopesa elanga yango ya vino na maboko ya bafuteli mosusu. 10 Nanu botanga Makomi oyo te: « Libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga ya songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba? 11 Ezali Nkolo nde alingaki bongo, mpe ezali penza likambo ya kokamwa na miso na biso! » 12 Bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato bazalaki koluka nzela ya kokanga Yesu, pamba te basosolaki ete alobaki lisese wana mpo na bango. Kasi lokola babangaki bato, batikaki Ye; mpe moto na moto akendeki. 13 Sima, batindelaki Yesu ndambo ya Bafarizeo mpe ndambo ya bato ya lisanga ya Erode mpo na koluka kokanga Ye na motambo ya maloba na Ye moko. 14 Tango bakomaki epai na Ye, balobaki: — Moteyi, toyebi ete ozali moto ya sembo mpe obangaka bato te, pamba te oponaka bilongi te, kasi oteyaka na bosolo nzela ya Nzambe. Boni, Mobeko na biso epesi solo nzela ya kofuta mpako ya Sezare to te? Tosengeli penza kofuta yango? 15 Kasi lokola Yesu ayebaki ete bazali bato ya bilongi mibale, alobaki na bango: — Mpo na nini bozali kotiela Ngai motambo? Bomemela Ngai mbongo moko ya ebende, mpo ete namona yango. 16 Bamemelaki Ye yango, mpe atunaki bango: — Elilingi ya nani mpe makomi ya nani bozali komona awa? Bazongisaki: — Ya Sezare. 17 Yesu alobaki na bango: — Bopesa na Sezare, oyo ezali ya Sezare; mpe bopesa na Nzambe, oyo ezali ya Nzambe! Bakamwaki mingi eyano ya Yesu. 18 Bongo Basaduseo, ba-oyo balobaka ete lisekwa ezali te, bayaki epai na Yesu mpe batunaki Ye: 19 — Moteyi, Moyize akomaki mpo na biso ete soki ndeko mobali ya moto moko akufi mpe atiki mwasi, kasi aboti na ye bana te, moto wana asengeli kobala mwasi oyo ndeko na ye atiki mpo ete abotela ndeko yango bana. 20 Nzokande, ezalaki na bandeko mibali sambo. Ndeko mobali ya liboso abalaki mwasi mpe akufaki, kasi abotaki bana te. 21 Ndeko ya mibale abalaki mwasi yango kaka; kasi ye mpe akufaki, atikalaki kobota bana te. Esalemaki kaka bongo na ndeko ya misato kino na oyo ya sambo: 22 bandeko nyonso sambo batikalaki kobota bana te. Sima na bango nyonso, mwasi yango mpe akufaki. 23 Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, mwasi yango akozala mwasi ya nani kati na bandeko nyonso sambo, pamba te bango nyonso sambo babalaki ye? 24 Yesu azongiselaki bango: — Bozali kati na libunga, pamba te boyebi Makomi te, mpe boyebi nguya ya Nzambe te. 25 Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, bakobala lisusu te; kasi bakozala lokola ba-anjelu kati na Likolo. 26 Mpo na oyo etali lisekwa ya bakufi, botikala nanu kotanga te kati na buku ya Moyize, makambo oyo Nzambe alobaki na ye na tina na nzete oyo ezalaki kopela moto kasi ezalaki kozika te: « Nazali Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi? » 27 Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi azali Nzambe ya bato ya bomoi. Bozali penza kati na libunga monene. 28 Moko kati na balakisi ya Mobeko, oyo ayokaki bango kotiana tembe mpe amonaki ete Yesu azongiselaki bango biyano ya malamu, apusanaki pene na Yesu mpe atunaki: — Mobeko nini eleki monene kati ya mibeko nyonso? 29 Yesu azongisaki: — Tala Mobeko oyo eleki monene: « Isalaele, yoka malamu! Yawe azali Nzambe na biso, Yawe azali kaka moko. 30 Okolinga Yawe, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na molimo na yo mobimba, na makanisi na yo nyonso mpe na makasi na yo nyonso. » 31 Tala mobeko oyo elandi: « Okolinga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. » Mobeko ya motuya koleka mibeko wana mibale ezali te. 32 Bongo molakisi ya Mobeko alobaki na ye: — Moteyi, olobi malamu; olobi solo ete Nzambe azali kaka moko, mosusu azali te. 33 Kolinga Ye na motema na yo mobimba, na mayele na yo nyonso mpe na makasi na yo nyonso, mpe kolinga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka, yango nde ezali na tina mingi koleka bambeka ya kotumba mpe makabo nyonso. 34 Tango Yesu amonaki ete molakisi ya Mobeko azongisi eyano na ndenge ya mayele, alobaki na ye: — Ozali mosika te ya Bokonzi ya Nzambe. Mpe moto ata moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna. 35 Wana Yesu azalaki koteya kati na lopango ya Tempelo, atunaki: — Ndenge nini balakisi ya Mobeko balobaka ete Klisto azali Mwana ya Davidi? 36 Pamba te Davidi, ye moko, alobaki boye na nzela ya Molimo Mosantu: « Yawe alobaki na Nkolo na ngai: ‹ Vanda na

ngambo ya loboko na Ngai ya mobali kino natia banguna na Yo na se ya matambe na Yo. › » **37** Soki ye moko Davidi azali kobenga Ye « Nkolo, » bongo ndenge nini akoki lisusu kozala mwana na ye? Ebele ya bato bazalaki koyoka Ye na esengo. **38** Wana azalaki koteya, Yesu alobaki: — Bosala keba na balakisi ya Mobeko! Balingaka kotambola na banzambala ya milayi; balingaka ete bato bapesa bango mbote, na bisika oyo bato ebele bakutanaka; **39** balingaka kovanda na bakiti ya liboso, kati na bandako ya mayangani; mpe na bisika ya lokumu, kati na bafeti; **40** bayibaka biloko ya basi oyo bakufisa mibali, mpe basalaka mabondeli ya milayi-milayi mpo na kokosa bato. Bakozwa etumbu oyo eleki makasi. **41** Yesu avandaki liboso ya kitunga ya makabo mpe azalaki kotala ndenge bato bazalaki kotia mbongo kati na kitunga ya makabo. Bazwi ebele bazalaki kotia mbongo ebele. **42** Mwasi mobola moko akufisa mobali ayaki mpe atiaki mbongo mibale ya bibende, oyo ezalaki na motuya moke penza. **43** Yesu abengaki bayekoli na Ye mpe alobaki na bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: mwasi mobola oyo akufisa mobali apesi koleka bato nyonso oyo bawuti kotia mbongo kati na kitunga ya makabo. **44** Pamba te bato nyonso bazwi kati na mbongo oyo bazali na yango na tina te, mpo na kotia kati na kitunga ya makabo; kasi ye, kati na kokelela na ye, atie bozwi na ye nyonso, nyonso oyo azalaki na yango mpo na kobika na yango.

13 Wana Yesu azalaki kobima longwa na Tempelo, moko kati na bayekoli na Ye alobaki na Ye: — Moteyi, tala ndenge mabanga oyo ezali kitoko! Tala ndenge Ndako oyo ezali monene! **2** Yesu alobaki na ye: — Ozali komona bandako minene oyo! Libanga moko te ekotikala awa na likolo ya libanga mosusu, nyonso ekobukama. **3** Bongo Yesu avandaki na ngomba ya banzete ya olive, oyo etalana na Tempelo. Petelo, Jake, Yoane mpe Andre batunaki Yesu, na esika oyo bazalaki bango moko kaka: **4** — Yebisa biso, makambo wana ekosalema tango nini? Mpe elembo nini ekotalisa biso ete makambo yango nyonso ekomi pene ya kokokisama? **5** Yesu alobaki na bango: — Bosala keba ete moto moko te akosa bino! **6** Bato mingi bakoya na Kombo na Ngai mpe bakoloba: « Ngai nde Masiya, » mpe bakokosa bato ebele. **7** Tango bokoyoka basango ya bitumba mpe nungununu na tina na bitumba, kasi bomitungisa te mpo na yango; pamba te makambo wana esengeli kosalema, kasi ekozala nanu suka ya mokili te. **8** Ekolo moko ekotelemela ekolo mosusu, bokonzi moko ekobundisa bokonzi mosusu, mabele ekoningana bipai na bipai, mpe nzala ekozala makasi penza. Makambo wana ekozala kaka ebandeli ya pasi lokola pasi ya mwasi oyo azali kobota. **9** Kasi bosala keba, pamba te bakofunda bino na bisambiselo ya Bayuda mpe bakobeta bino fimbu kati na bandako ya mayangani. Likolo na Ngai, bokosamba liboso ya bayangeli mpe liboso ya bakonzi. Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya kotatola solo na tina na Ngai. **10** Pamba te esengeli ete Sango Malamu esakolama liboso epai ya bikolo nyonso ya mokili. **11** Tango bakokanga bino mpo na komema bino na bisambiselo, bomitungisa te mpo na koluka makambo ya koloba; boloba kaka oyo ekopesamela bino na tango wana, pamba te ekozala bino te bato bokoloba, kasi Molimo Mosantu. **12** Ndeko akokaba ndeko na ye mpo ete baboma ye, tata akokaba mwana na ye mpo ete baboma ye, bana bakotombokela baboti na bango mpe bakobomisa bango. **13** Bato nyonso bakoyina bino mpo na Kombo na Ngai, kasi moto oyo akoyika mpiko kino na suka akobika. **14** Tango bokomona makambo ya nkele kosalema kati na Esika ya bule, —tika ete motangi asosola malamu— wana tika ete bato oyo bakozala kati na Yuda bakima na bangomba; **15** tika ete moto oyo akozala na likolo ya ndako akita te, mpo na kokende kozwa eloko songolo kati na ndako na ye; **16** tika ete moto oyo akozala kati na bilanga azonga na ndako te, mpo na kokende kozwa elamba na ye! **17** Na mikolo wana, mawa na basi oyo bakozala na bazemi mpe na ba-oyo bakozala komelisa bana mabele! **18** Bosambela mpo ete makambo wana esalema te na eleko ya malili makasi. **19** Pamba te ekozala mikolo ya pasi, na lolenge oyo etikala nanu kozala te, wuta Nzambe akela mokili kino sik'oyo, mpe na lolenge oyo ekotikala kozala lisusu te. **20** Mpe soki Nkolo ayeisaki te mikolo yango moke, moto ata moko te akokaki kobika; kasi mpo na baponami na Ye, akoyeisa yango moke. **21** Na tango wana, soki moto moko alobi na bino: « Klisto azali awa! » to « Azali kuna, » bondima ye te. **22** Pamba te bamasiya ya lokuta mpe basakoli ya lokuta bakobima, bakosala bilembo minene mpe bikamwa mpo na kokosa ata baponami, soki ekokaki kosalema. **23** Boye bino, bosala keba! Ngai, namiyebiseli bino makambo nyonso. **24** Kasi na mikolo yango, sima na pasi wana, « moyi ekokoma molili, sanza ekongenga lisusu te, **25** minzoto ekokweya longwa na Likolo, mpe banguya ya Likolo ekoningisama. » **26** Bongo, bato bakomona Mwana na Moto koya kati na mapata, na nguya monene mpe na nkembo. **27** Akotinda ba-anjelu na Ye mpe akosangisa baponami na Ye longwa na bangambo nyonso minei ya mokili, longwa na suka ya mabele kino na suka ya Likolo. **28** Tika ete lisese ya nzete ya figi eteya bino: soki kaka bitape na yango elembi mpe ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete eleko ya moyi makasi ekomi pene. **29** Ndenge moko mpe mpo na bino; tango bokomona makambo

wana kosalema, boyeba ete Mwana na Moto akomi pene, lokola na bikuke ya engumba. 30 Nazali koloba na bino penza ya solo: bato ya ekeke oyo bakoleka te kino makambo wana nyonso ekosalema. 31 Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka te. 32 Mpo na oyo etali mokolo to ngonga, moko te ayebi yango, ezala ba-anjelu ya Likolo to Mwana; Ye moko kaka Tata nde ayebi yango. 33 Bosala keba! Bosenzela! Pamba te boyebi te tango nini ngonga yango ekoya. 34 Ekozala lokola moto oyo akei na mobembo, bongo atiki ndako na ye mpe apesi mokumba na yango epai ya basali na ye; apesi na mosali moko na moko mosala oyo ekoki na ye mpe apesi mitindo epai ya mokengeli ekuke ete akengela malamu. 35 Yango wana, bosenzela; pamba te boyebi te tango nini nkolo ndako akozonga: na pokwa to na midi ya butu to tango soso elelaka to mpe na tongo. 36 Pamba te soki ayei na mbalakata, asengeli te kokuta bino bolali pongi. 37 Makambo oyo nalobi na bino, nazali koloba yango mpe na bato nyonso: Bosenzela.

14 Wana etikalaki mikolo mibale mpo ete feti ya Pasika mpe feti ya Mapa ezanga levire ebanda, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bazalaki koluka ndenge nini kokanga Yesu na mayele mpo na koboma Ye; 2 pamba te balobaki: « Tosala yango te na tango ya feti, noki te bato bakotomboka. » 3 Lokola Yesu azalaki na Betani, na ndako ya Simona oyo azalaki moto na maba, mwasi moko akotaki, wana Yesu azalaki na mesa. Na maboko na ye, azalaki na molangi ya alibatre etonda na malasi ya nar, oyo basangisa na eloko mosusu te mpe ya motuya makasi; afungolaki molangi yango mpe asopaki malasi yango na moto ya Yesu. 4 Kati na bato oyo bazalaki wana, bamosusu basilikaki mpe balobaki: — Mpo na nini kobebisa malasi oyo na pamba kaka boye? 5 Bakokaki ata koteka malasi yango na motuya ya mbongo ya bibende koleka nkama misato mpe kopesa mbongo yango epai ya babola! Bazalaki kopamela mwasi yango makasi. 6 Kasi Yesu alobaki: — Botika ye! Mpo na nini kotungisa ye? Asali Ngai likambo moko ya malamu. 7 Bokozalaka na babola tango nyonso mpe bokoki tango nyonso kosalelaka bango bolamu oyo bolingi; kasi Ngai, bokozalaka na Ngai tango nyonso te. 8 Mwasi oyo asali likambo oyo akoki, asili kosopela nzoto na Ngai malasi mpo na kobongisa kokundama na Ngai. 9 Nazali koloba na bino penza ya solo: Esika nyonso bakosakola Sango Malamu kati na mokili mobimba, bakobanda mpe kolobela likambo mwasi oyo awuti kosala, mpo na kokanisa ye. 10 Bongo Yuda Isikarioti, moko kati na bantoma zomi na mibale, akendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpo na koteka Yesu epai na bango. 11 Tango bayokaki bongo, basepelaki makasi mpe balakaki kopesa ye mbongo. Boye, Yuda akomaki koluka libaku ya kokaba Yesu. 12 Na mokolo ya liboso ya feti ya Mapa ezanga levire, mokolo oyo bazalaki koboma mwana meme lokola mbeka ya Pasika, bayekoli batunaki Ye: — Esika nini olingi ete tokende kobongisela Yo bilei ya Pasika? 13 Bongo, kati na bayekoli na Ye, Yesu atindaki mibale; alobaki na bango: — Bokende kati na engumba, bokokutana na moto moko amemi eloku ya mayi; bolanda ye 14 mpe, tango akokota na ndako, boloba na nkolo ndako yango: « Moteyi azali kotuna yo: ‹ Wapi shambre na Ngai epai wapi nakolia bilei ya Pasika elongo na bayekoli na Ngai? › » 15 Bongo ye akolakisa bino, na etaje ya suka, shambre moko ya monene, babongisa malamu mpe bakoki kosalela yango. Ezali kuna nde bokobongisa bilei ya Pasika mpo na biso. 16 Tango bayekoli bakendeki, bakotaki na engumba mpe bakutaki makambo nyonso ndenge kaka Yesu ayebisaki bango. Bongo babongisaki bilei ya Pasika. 17 Tango pokwa ekomaki, Yesu ayaki elongo na bayekoli zomi na mibale. 18 Wana bazalaki na mesa mpe bazalaki kolia, Yesu alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: moko kati na bino, oyo azali kolia elongo na Ngai, akoteka Ngai. 19 Bayokaki mawa mingi, mpe bakomaki kotuna Ye, moko sima na moninga: — Ezali ngai? 20 Yesu azongisaki: — Ezali moko kati na bino, zomi na mibale, oyo azali kolia sani moko elongo na Ngai. 21 Solo, Mwana na Moto akokende, kolanda ndenge ekomama na tina na Ye; kasi mawa na moto oyo akoteka Mwana na Moto! Elingaki kozala malamu koleka mpo na moto yango ete abotama te. 22 Wana bazalaki kolia, Yesu azwaki lipa; sima na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, akataki yango, apesaki bango yango mpe alobaki: — Oyo ezali nzoto na Ngai! Bozwa. 23 Azwaki lisusu kopo; mpe sima na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, apesaki bango yango, mpe bango nyonso bamelaki yango. 24 Bongo alobaki na bango: — Oyo ezali makila na Ngai ya Boyokani, makila oyo esopani mpo na bato ebele. 25 Nazali koloba na bino penza ya solo: nakomela lisusu vino oyo te kino na mokolo oyo nakomela yango, ya sika, kati na Bokonzi ya Nzambe. 26 Sima na yango, bayembaki banzembo; bongo babimaki mpo na kokende na ngomba ya banzete ya olive. 27 Yesu alobaki na bango: — Bino nyonso bokobungisa kondima, pamba te ekomama: « Nakobeta mobateli bibwele, mpe bameme ekopalangana. » 28 Kasi, sima na Ngai kosekwa, nakokende na Galile, liboso na bino. 29 Petelo alobaki na Ye: — Ata soki bango nyonso bakweyisi kondima na bango, ngai nakotikala kokweyisa kondima na ngai te. 30 Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: lelo, kaka na butu ya lelo, liboso ete

soso elela mbala mibale, okowangana Ngai mbala misato. **31** Kasi Petelo akobaki kotia monoko makasi, alobaki: — Ata soki nasengeli kokufa elongo na Yo, nakowangana yo te. Mpe bango nyonso balobaki kaka ndenge moko. **32** Tango bakomaki na esika oyo kombo na yango ezali Getisemane, Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Botikala awa, wana Ngai nakosambela. **33** Wana amemaki Petelo, Jake mpe Yoane, akomaki mawa-mawa mpe komitungisa; **34** alobaki na bango: — Motema na Ngai etondi na mawa pene nakufa; botikala awa mpe bosenzela. **35** Wana akendeki mwa mosika, amikitisaki na mabele mpe azalaki kosambela Nzambe mpo ete, soki ekoki kosalema, tango wana ya pasi ekende mosika na Ye. **36** Azalaki kobondela: — Tata! Epai na Yo, nyonso ekoki kosalema! Longola kopo oyo ya pasi liboso na Ngai! Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala kolanda mokano na Yo. **37** Bongo azongaki epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi. Alobaki na Petelo: — Simona, ozali kolala? Okokaki te kosenzela mpo na ngonga moko? **38** Bosenzela mpe bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama. Molimo ezalaka na posa makasi ya kosala malamu, kasi nzoto ezalaka na bolembu. **39** Akendeki lisusu mwa mosika mpe abondelaki kaka ndenge moko. **40** Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango lisusu balala pongi, pamba te bayokaki pongi makasi mpe miso na bango ekomaki kilo. Bayebaki te eyano ya kopesa Ye. **41** Azongaki mpo na mbala ya misato, mpe alobaki na bango: — Bozali kaka kokoba kolala pongi mpe kopema? Esili! Ngonga ekoki. Mwana na Moto akokabama na maboko ya bato ya masumu. **42** Botelema; tokende. Moto oyo ateki Ngai azali koya. **43** Wana Yesu azalaki nanu koloba, Yuda, moko kati na bayekoli zomi na mibale, akomaki elongo na bato ebele oyo basimbaki mipanga mpe banzete; ezalaki bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato nde batindaki bango. **44** Moto oyo atekaki Yesu apesaki bango elembo moko: « Moto oyo ngai nakopesa beze, ezali nde ye; bokokanga ye mpe bokomema ye na se ya bokengeli malamu. » **45** Tango kaka Yuda akomaki, akendeki epai ya Yesu mpe alobaki na Ye: — Moteyi! Mpe apesaki Ye beze. **46** Mbala moko, basimbaki Yesu na makasi mpe bakangaki Ye. **47** Bongo moko kati na bato oyo bazalaki wana abimisaki mopanga na ye wuta na ebombelo na yango, abetaki yango mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi. **48** Yesu alobaki na bango: — Boni, nakomi motomboki mpo ete boya kokanga Ngai na mipanga mpe na banzete? **49** Nazalaki elongo na bino mikolo nyonso kati na lopango ya Tempelo mpo na kopesa malakisi na Ngai, mpe bokangaki Ngai te. Kasi ezali kosalema bongo mpo ete Makomi ekokisama. **50** Bayekoli na Ye nyonso basundolaki Ye mpe bakimaki. **51** Nzokande, elenge mobali moko azalaki kolanda Yesu; alataki liputa ya pamba. Mpe tango bakangaki ye, **52** asundolaki liputa mpe akimaki. **53** Bamemaki Yesu epai ya mokonzi ya Banganga-Nzambe epai wapi bakonzi ya Banganga-Nzambe, bakambi ya bato mpe balakisi ya Mobeko, bango nyonso, basanganaki. **54** Petelo azalaki kolanda Yesu na mosika, kino kati na lopango ya ndako ya mokonzi ya Banganga-Nzambe; avandaki kuna elongo na bakengeli, pene ya moto, mpe azalaki koyetola moto. **55** Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato nyonso ya Likita-Monene ya Bayuda bazalaki koluka litatoli moko oyo ekobimisa polele mabe ya Yesu mpo ete bakoka kokatela Ye etumbu ya kufa, kasi bazalaki kozwa yango te; **56** pamba te bato mingi bazalaki kokosela Ye makambo, kasi matatoli na bango ezalaki kokokana te. **57** Mpo na kaka kokosela Ye makambo, bato mosusu bazalaki kotelema na koloba: **58** « Toyokaki ye koloba: ‹ Ngai, nakobuka Tempelo oyo esalema na maboko ya bato; mpe sima na mikolo misato, nakotonga Tempelo mosusu oyo ekosalema na maboko ya bato te. › » **59** Kasi atako bongo, litatoli na bango ezalaki kaka ya lokuta. **60** Mokonzi ya Banganga-Nzambe atelemaki kati na mayangani mpe apesaki Yesu motuna: — Boni, ozali te na liloba ya kozongisa? Olobi nini liboso ya makambo oyo bazali kofunda yo na yango? **61** Kasi Yesu abatelaki kimia mpe apesaki ata eyano moko te. Mokonzi ya Banganga-Nzambe atunaki Ye lisusu: — Ozali Klisto, Mwana ya Ye oyo apambolama? **62** Yesu azongisaki: — Iyo, ezali se bongo. Mpe bokomona Mwana na Moto kovanda na ngambo ya loboko ya mobali ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso mpe koya elongo na mapata ya Likolo. **63** Bongo mokonzi ya Banganga-Nzambe apasolaki bilamba na ye mpe alobaki: — Mpo na nini koluka lisusu batatoli? **64** Bino moko boyoki ndenge nini afingi Nzambe. Bokanisi nini mpo na yango? Boye, bango nyonso bakatelaki Yesu etumbu, batatolaki ete abongi na kufa. **65** Bato mosusu bakomaki kobwakela Ye soyi, kozipa Ye elongi, kobeta Ye makofi na koloba na Ye: — Sakola! Mpe bakengeli bazwaki Ye mpe babetaki Ye bambata. **66** Wana Petelo azalaki na se, kati na lopango ya kati, mwasi mosali moko ya mokonzi ya Banganga-Nzambe ayaki wana, **67** amonaki Petelo koyetola moto. Sima na ye kotala Petelo malamu, alobaki na ye: — Yo mpe ozalaki elongo na Yesu, moto ya Nazareti! **68** Kasi Petelo awanganaki; alobaki: — Nayebi te! Nazali kutu kososola te makambo oyo ozali koloba! Bongo abimaki mpe akendeki kotelema pembeni, na ekuke ya lopango; mpe

soso elelaki. 69 Tango mwasi mosali amonaki ye, alobaki lisusu na bato oyo bazalaki wana: — Moto oyo azali moko kati na bango! 70 Petelo awanganaki lisusu. Sima na mwa tango moke, bato oyo bazalaki wana bazongelaki koloba na Petelo: — Ezali ya solo, yo mpe ozali moko kati na bango, mpe ozali moto ya Galile. 71 Bongo Petelo abandaki kolapa ndayi esangana na bilakeli mabe: — Nayebi te moto oyo bozali kolobela! 72 Kaka na tango yango, soso elelaki mpo na mbala ya mibale. Bongo Petelo akanisaki maloba oyo Yesu alobaki na ye: « Liboso ete soso elela mbala mibale, okowangana Ngai mbala misato. » Mpe alelaki makasi.

15 Tango tongo etanaki, bakonzi ya Banganga-Nzambe, bakambi ya bato, balakisi ya Mobeko mpe bato nyonso ya Likita-Monene ya Bayuda basanganaki mpo na kokata likambo. Bakangaki Yesu na basinga, bamemaki Ye mpe bakabaki Ye na maboko ya Pilato. 2 Pilato atunaki Yesu: — Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? Yesu azongisaki: — Olobi yango. 3 Bakonzi ya Banganga-Nzambe bazalaki kofunda Ye na makambo ebele. 4 Pilato atunaki Ye lisusu: — Boni, ozali te na eyano ya kopesa, na makambo nyonso oyo bazali koloba mpo na kofunda yo? 5 Kasi Yesu azongisaki ata liloba moko te; mpe Pilato akamwaki makasi. 6 Na feti nyonso ya Pasika, azalaki kobimisa na boloko mokangami moko oyo bato bazalaki kosenga. 7 Na tango wana, moto oyo bazalaki kobenga « Barabasi » azalaki kati na boloko elongo na batomboki oyo bayeisaki mobulu kati na engumba mpe babomaki moto. 8 Ebele ya bato bayaki mpe basengaki na Pilato ete asalela bango makambo oyo amesana kosalela bango mbala na mbala. 9 Pilato atunaki: — Bolingi nabimisela bino mokonzi ya Bayuda? 10 Pilato ayebaki malamu ete ezali mpo na likunya nde bakonzi ya Banganga-Nzambe bakabaki Yesu na maboko na ye. 11 Bakonzi ya Banganga-Nzambe batindikaki ebele ya bato mpo ete basenga na Pilato ete abimisela bango Barabasi longwa na boloko. 12 Pilato atunaki bango: — Nasala nini na moto oyo bozali kobenga mokonzi ya Bayuda? 13 Bagangaki lisusu: — Baka ye na ekulusu! 14 Pilato atunaki bango lisusu: — Mabe nini asali? Kasi bakobaki kaka koganga makasi koleka: — Baka ye na ekulusu! 15 Lokola Pilato alingaki kosepelisa ebele ya bato, abimiselaki bango Barabasi longwa na boloko. Sima na kobetisa Yesu fimbu, Pilato apesaki Ye na maboko na bango mpo ete babaka Ye na ekulusu. 16 Basoda bakumbaki Yesu kati na ndako ya moyangeli, na esambiselo, mpe basangisaki lisanga mobimba ya basoda. 17 Balatisaki Yesu nzambala ya motane mpe ekoti oyo basalaki na banzube; 18 mpe babandaki kopesa ye mbote: « Mbote, mokonzi ya Bayuda! » 19 Bazalaki kosalela lingenda moke mpo na kobeta Ye na moto, bazalaki kobwakela Ye soyi mpe kofukama mpo na kogumbama liboso na Ye. 20 Sima na bango kosakanela Ye, balongolaki Ye nzambala ya motane, balatisaki Ye lisusu bilamba na Ye mpe bakumbaki Ye mpo na kobaka Ye na ekulusu. 21 Bakangaki na makasi moleki nzela moko oyo awutaki na bilanga, mpo ete amema ekulusu ya Yesu; kombo na ye ezalaki Simona, moto ya Sirene mpe tata ya Alekizandre mpe Rifisi. 22 Bamemaki Yesu na esika oyo babengaka « Gologota, » oyo elingi koloba: esika ya mokuwa ya moto, 23 bapesaki Ye masanga ya vino basangisa na mire, kasi amelaki yango te. 24 Babakaki Ye na ekulusu, mpe bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke mpo na koyeba oyo moko na moko akozwa. 25 Babakaki Ye na ekulusu na ngonga ya libwa ya tongo. 26 Tala makomi oyo ezalaki kotalisa mpo na nini bakatelaki Ye etumbu: Mokonzi ya Bayuda. 27 Babomi mibale ya bato babakamaki na ba-ekulusu elongo na Yesu: moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. [28 Ezali boye nde ekokisamaki Makomi oyo ezali koloba: « Batangaki Ye na molongo ya bato ya mabe. »] 29 Baleki nzela bazalaki kofinga Ye na koningisa mito na bango; bazalaki koloba: — Yo oyo okobuka Tempelo mpe okotonga yango lisusu na mikolo misato, 30 mibikisa yo moko mpe kita longwa na ekulusu! 31 Bakonzi ya Banganga-Nzambe elongo na balakisi ya Mobeko bazalaki mpe kotiola kati na bango: — Abikisaki bato mosusu, kasi ye moko akoki komibikisa te! 32 Tika ete Klisto, Mokonzi ya Isalaele, akita sik'oyo longwa na ekulusu, mpo ete tomona mpe tondima! Bato oyo babakamaki elongo na Yesu na ba-ekulusu bazalaki mpe kofinga Ye. 33 Kobanda na ngonga ya midi kino na ngonga ya misato ya pokwa, molili ekotaki na mokili mobimba. 34 Na ngonga yango ya misato ya pokwa, Yesu agangaki: — Eloi, Eloi, lema sabachtani? Elingi koloba: « Nzambe na Ngai, Nzambe na Ngai, mpo na nini osundoli Ngai? » 35 Kati na bato oyo batelemaki wana, ndambo bayokaki Yesu; boye bakomaki koloba: — Boyoka, azali kobenga Eliya! 36 Moto moko akimaki mbangu, azindisaki eponze moko na vino ya ngayi, atiaki eponze yango na songe ya mwa nzete mpe apesaki yango Yesu mpo ete amela; alobaki: — Totala soki Eliya akoya kokitisa ye. 37 Kasi Yesu agangaki makasi mpe akataki motema. 38 Rido ya Tempelo epasukaki na biteni mibale, kobanda na likolo kino na se. 39 Mpe tango mokonzi ya basoda ya Rome, oyo atelemaki liboso ya Yesu, amonaki ndenge Yesu akufaki, alobaki: — Moto oyo azalaki penza Mwana na Nzambe! 40 Ezalaki mpe na basi oyo bazalaki kotala na mosika. Kati na basi yango, ezalaki na Mari, moto ya Magidala; Mari, mama ya Jake oyo ya elenge, ya Joze

mpe ya Salome; 41 oyo bazalaki kolanda Yesu mpe kosunga
Ye tango azalaki kati na Galile; ezalaki mpe na basi mosusu
ebele oyo bakendeki na Yelusalemi elongo na Yesu. 42
Wana pokwa ekomaki, lokola ezalaki mokolo ya komilengela
mpo ete etikalaki ngonga moke mpo na kokota na mokolo ya
Saba, 43 Jozefi, moto ya mboka Arimate, oyo azalaki moto
ya lokumu kati na Likita-Monene ya Bayuda mpe azalaki
kozela Bokonzi ya Nzambe, abangaki te kokende epai ya
Pilato mpo na kosenga nzoto ya Yesu. 44 Pilato akamwaki
tango ayokaki ete Yesu asilaki kokufa; abengaki mokonzi ya
basoda mpo na kotuna ye soki solo Yesu asilaki kokufa. 45
Tango ayokaki na monoko ya mokonzi ya basoda ete ezali
bongo, apesaki Jozefi ndingisa ya kokamata nzoto ya Yesu.
46 Jozefi asombaki liputa ya lino, akitisaki nzoto ya Yesu
longwa na ekulusu, alingaki yango na liputa yango; atiaki
nzoto yango kati na kunda oyo batobolaki kati na libanga
moko ya monene, mpe atindikaki libanga mosusu liboso ya
ekotelo ya kunda yango. 47 Mari, moto ya mboka Magidala,
mpe Mari, mama ya Joze, bazalaki kotala esika oyo akotia
nzoto ya Yesu.

16 Tango mokolo ya Saba elekaki, Mari, moto ya mboka
Magidala, mpe Mari, mama ya Jake mpe Salome,
basombaki mafuta ya solo kitoko mpo na kokende kokawusa
nzoto ya Yesu mpo ete ebeba te. 2 Na tongo-tongo ya
mokolo ya liboso ya poso, wana moyi ebandi kobima,
bakendeki na kunda. 3 Bazalaki kotunana kati na bango: —
Nani akotindikela biso libanga mpo ete elongwa na ekotelo
ya kunda? 4 Mpe tango batombolaki miso, bamonaki ete
libanga esilaki kotindikama mpe ezalaki lisusu te na ekotelo
ya kunda; nzokande, libanga yango ezalaki ya monene
penza. 5 Sima na bango kokota kati na kunda, bamonaki
elenge mobali moko, avandi na ngambo ya loboko ya mobali,
alata nzambala ya pembe; somo ekangaki bango. 6 Kasi
alobaki na bango: — Bobanga te! Bozali koluka Yesu ya
Nazareti, oyo babakaki na ekulusu? Azali awa te, asili
kosekwa. Botala esika oyo batiaki Ye. 7 Bokende sik'oyo
koyebisa Petelo mpe bayekoli mosusu: « Akei liboso na
bino, na Galile; ezali kuna nde bokomona Ye, ndenge kaka
ayebisaki bino. » 8 Babimaki na lombangu mpe bakimaki
mosika ya kunda ya Yesu, pamba te bango nyonso bazalaki
kolenga na somo, mpe makanisi na bango epalanganaki.
Balobaki eloko te na moto nyonso, pamba te bazalaki
kobanga. 9 **(note: The most reliable and earliest manuscripts do
not include Mark 16:9-20.)** Na tongo ya mokolo ya liboso ya
poso, tango Yesu asekwaki, abimelaki liboso Mari, moto ya
mboka Magidala, oyo, kati na ye, Yesu abenganaki milimo
mabe sambo. 10 Bongo Mari akendeki koyebisa bato oyo
batambolaki elongo na Yesu; akutaki bango batondi na
mawa mpe bazali kolela. 11 Kasi tango bayokaki ye koloba:
« Yesu azali na bomoi, awuti kobimela ngai, » bandimaki ye
te. 12 Sima na yango, Yesu abimelaki mibale kati na bango
na lolenge mosusu, wana bazalaki kokende na mboka. 13
Bazongaki mpe bayebisaki yango epai ya bayekoli mosusu;
kasi bayekoli yango bandimaki bango te. 14 Sima na yango,
abimelaki bantoma zomi na moko, wana bazalaki kolia, mpe
apamelaki bango mpo ete bazalaki na kondima te, mpe
mpo ete bazalaki mitema mabanga; pamba te bandimaki te
bato oyo bamonaki Ye sima na lisekwa na Ye. 15 Alobaki
na bango: — Bokende na mokili mobimba, mpe boteya
bato nyonso Sango Malamu. 16 Moto oyo akondima mpe
akozwa libatisi akobika, kasi moto oyo akondima te akozwa
etumbu. 17 Tala bilembo oyo ekolanda bato oyo bakondima:
na Kombo na Ngai, bakobengana milimo mabe; bakoloba
nkota ya sika, 18 bakokanga banyoka na maboko na bango;
mpe soki bameli ngenge, ekosala bango pasi ata moke te;
bakotiela babeli maboko, mpe babeli bakobika na bokono na
bango. 19 Sima na Nkolo Yesu koloba na bango, amemamaki
kati na Likolo mpe avandaki na ngambo ya loboko ya mobali
ya Nzambe. 20 Bayekoli bakendeki koteya na bisika nyonso.
Nkolo azalaki kosala elongo na bango mpe azalaki kokokisa
liloba na Ye na nzela ya bilembo ya kokamwa oyo ezalaki
kolanda liloba na Ye.

Luka

1 Bato mingi bamekaki kokoma makambo oyo elekaki kati
na biso, **2** kolanda ndenge bayebisaki biso yango na
bato oyo, wuta na ebandeli, bamonaki yango na miso mpe
bakomaki basali ya Liloba na Nzambe. **3** Yango wana,
ngai mpe, sima na ngai kotuna-tuna mpo na koluka koyeba
malamu makambo nyonso, banda na ebandeli, namonaki
lisusu ete ezali malamu mpo na ngai kokomela yo yango
ndenge elandanaki, Teofile ya lokumu, **4** mpo ete oyeba
bosolo ya malakisi oyo ozwaki. **5** Na tango oyo Erode azalaki
mokonzi ya Yuda, ezalaki na Nganga-Nzambe moko, kombo
na ye ezalaki « Zakari; » azalaki moko kati na Banganga-
Nzambe ya lisanga ya Abiya. Mwasi na ye, Elizabeti, azalaki
mokitani ya Aron. **6** Bango mibale bazalaki bato ya sembo
liboso ya Nzambe, bazalaki kotosa, na ndenge esengeli,
mibeko nyonso mpe mitindo nyonso ya Nkolo. **7** Kasi
bazalaki na mwana te, pamba te Elizabeti azalaki ekomba;
mpe bango mibale bakomaki mibange. **8** Mokolo moko,
wana Zakari azalaki kosala mosala na ye lokola Nganga-
Nzambe, liboso ya Nzambe, pamba te ezalaki ngala ya
lisanga na ye, **9** aponamaki na zeke, kolanda momesano
ya bonganga-Nzambe, mpo na kokota kati na Esika ya
bule ya Nkolo mpe kotumba kuna malasi ya ansa. **10**
Tango ekomaki ngonga ya kotumba malasi ya ansa, lisanga
mobimba ya basambeli ezalaki kosambela na libanda. **11**
Bongo anjelu moko ya Yawe abimelaki ye ya kotelema na
ngambo ya loboko ya mobali ya etumbelo ya malasi ya
ansa. **12** Tango Zakari amonaki ye, abangaki makasi, mpe
somo monene ekangaki ye. **13** Kasi anjelu alobaki na ye:
— Zakari, kobanga te! Nzambe ayoki mabondeli na yo.
Mwasi na yo, Elizabeti, akobotela yo mwana mobali, mpe
okopesa ye kombo « Yoane. » **14** Mwana yango akosala
esengo na yo, mpe okosepela na ye makasi; mpe bato
ebele bakosepela mpo na mbotama na ye, **15** pamba te
akozala moto monene na miso ya Nkolo. Akomela te ezala
vino to masanga ya makasi, mpe akozala atonda na Molimo
Mosantu wuta na libumu ya mama na ye. **16** Akozongisa
bato ebele ya Isalaele epai ya Nkolo, Nzambe na bango, **17**
mpe akotambola liboso ya Nzambe, elongo na molimo mpe
nguya oyo ezalaki kovanda kati na Eliya, mpo na kozongisa
boyokani kati na batata mpe bana na bango, mpo na kosala
ete batomboki bakoma kokanisa lokola bato ya sembo, mpe
mpo na kobongisa bato mpo na Nkolo. **18** Zakari atunaki
anjelu: — Ndenge nini nakoki koyeba ete ezali ya solo?
Pamba te, ngai, nazali mobange, mpe mibu ya mbotama ya
mwasi na ngai esili kopusana makasi. **19** Anjelu azongiselaki
ye: — Nazali Gabrieli; natelemaka liboso ya Nzambe oyo
atindi ngai mpo na koyebisa yo mpe kopesa yo basango
oyo ya malamu. **20** Lokola ondimeli maloba na ngai te,
oyo ekokokisama solo na tango na yango oyo ekatama,
okokoma baba mpe okokoka lisusu koloba te kino na mokolo
oyo makambo yango ekokokisama. **21** Na tango yango,
bato bazalaki kozela Zakari mpe komituna mpo na nini azali
kowumela tango molayi kati na Esika ya bule. **22** Tango
abimaki, azalaki lisusu te na makoki ya koloba na bango;
boye basosolaki ete azwi emoniseli kati na Esika ya bule,
pamba te akomaki koloba na bango na nzela ya bilembo mpe
atikalaki baba. **23** Tango mikolo na ye ya mosala ekokaki,
azongaki na ndako na ye. **24** Sima na mwa tango, mwasi
na ye, Elizabeti, akomaki na zemi mpe abombamaki sanza
mitano. **25** Azalaki komilobela: « Tala likambo oyo Nkolo asali
mpo na ngai! Na mikolo oyo, atalisi ngai ngolu na Ye mpe
alongoli soni na ngai na miso ya bato. » **26** Sima na basanza
motoba, Nzambe atindaki anjelu Gabrieli kati na engumba
moko ya Galile, kombo na yango ezalaki « Nazareti. » **27**
Atindaki ye epai ya elenge mwasi Mari oyo ayebaki nanu
nzoto ya mibali te mpe azalaki mobandami ya libala na
mobali moko oyo kombo na ye ezalaki Jozefi, mokitani ya
Davidi. **28** Anjelu akotaki epai ya Mari mpe alobaki na ye:
— Mbote na yo, yo oyo osili kozwa ngolu monene! Nkolo
azali elongo na yo! **29** Tango Mari ayokaki maloba ya anjelu,
amitungisaki makasi mpe akomaki komituna soki mbote
yango elakisi nini. **30** Kasi anjelu alobaki na ye: — Mari,
kobanga te! Pamba te Nzambe asaleli yo ngolu! **31** Okozwa
zemi, okobota mwana mobali mpe okopesa Ye kombo «
Yesu. » **32** Akozala Moto monene, mpe bakobenga Ye:
Mwana ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. Nkolo Nzambe akopesa Ye
kiti ya bokonzi ya Davidi, koko na Ye. **33** Akozala Mokonzi ya
libota ya Jakobi mpo na libela, mpe bokonzi na Ye ekozala
na suka te. **(aiōn g165)** **34** Mari atunaki anjelu: — Ekosalema
ndenge nini, pamba te nayebi nanu nzoto ya mibali te? **35**
Anjelu azongiselaki ye: — Molimo Mosantu akokitela yo,
mpe nguya ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo ekozipa yo na elilingi na
Ye. Boye Mosantu oyo okobota akobengama Mwana na
Nzambe. **36** Ndeko na yo ya mwasi, Elizabeti, azali mpe na
zemi; akobota mwana mobali, atako akomi mobange. Ye
oyo bazalaki kobenga « ekomba » akomi sik'oyo na zemi ya
sanza motoba. **37** Pamba te Nzambe alembanaka eloko
te. **38** Mari azongiselaki ye: — Nazali mwasi mowumbu
ya Nkolo, tika ete maloba na yo ekokisamela ngai! Bongo
anjelu akabwanaki na ye. **39** Sima na mwa mikolo, Mari
atelemaki mpe akendeki na lombangu, na engumba moko
kati na mokili ya bangomba ya Yuda. **40** Kuna, akotaki na

ndako ya Zakari mpe apesaki Elizabeti mbote. 41 Tango kaka Elizabeti ayokaki mbote ya Mari, mwana aninganaki kati na libumu na ye. Elizabeti atondisamaki na Molimo Mosantu 42 mpe agangaki na mongongo makasi: — Ozali ya kopambolama kati na basi, mpe esengo na mwana oyo azali kati na libumu na yo! 43 Ngai nde nani mpo ete mama ya Nkolo na ngai aya epai na ngai? 44 Pamba te, tango kaka nayoki mbote na yo, mwana aningani na esengo kati na libumu na ngai. 45 Esengo na mwasi oyo andimaki ete Nkolo akokokisa elaka oyo apesaki ye! 46 Bongo Mari alobaki: — Molimo na ngai ezali kokumisa Nkolo, 47 mpe natondi na esengo mpo na Nzambe, Mobikisi na ngai, 48 pamba te atali kozanga lokumu ya mwasi mowumbu na Ye. Yango wana, kobanda lelo, bato ya tango nyonso bakobanda kobengaka ngai mwasi ya esengo, 49 pamba te Nzambe-Na-Nguya-Nyonso asaleli ngai makambo minene; Kombo na Ye ezali Bule. 50 Atalisaka boboto na Ye tango nyonso epai ya bato oyo batosaka Ye. 51 Asali misala minene na nguya ya loboko na Ye, apanzi bato oyo batonda na lolendo, 52 akitisi bakambi wuta na bakiti na bango ya bokonzi, kasi atomboli bato oyo bamikitisaka. 53 Atondisi na biloko ya malamu bato oyo bazalaki na nzala, mpe azongisi bazwi maboko pamba. 54 Solo, asungi Isalaele, mosali na Ye, abosani te kotalisa boboto na Ye, 55 ndenge alakaki yango epai ya bakoko na biso, epai ya Abrayami mpe epai ya bakitani na ye, mpo na tango nyonso. (aiōn g165) 56 Mari avandaki basanza pene misato elongo na Elizabeti; sima, azongaki na ndako na ye. 57 Wana eleko oyo Elizabeti asengelaki kobota ekokaki, abotaki mwana mobali. 58 Baninga mpe bandeko ya Elizabeti bayokaki ete Nkolo asaleli ye ngolu monene, mpe basepelaki na ye elongo. 59 Na mokolo ya mwambe, sima na mbotama ya mwana, bakendeki kokatisa mwana ngenga; balingaki kopesa ye kombo ya tata na ye, Zakari. 60 Kasi mama na ye alobaki: — Te! Kombo na ye ezali Yoane. 61 Kasi balobaki na ye: — Ezali na moto moko te, kati na libota na yo, oyo azali na kombo wana. 62 Bongo batunaki tata ya mwana, na nzela ya bilembo, mpo ete bayeba soki kombo nini alingaki kopesa na mwana. 63 Zakari asengaki mwa libaya mpe akomaki: « Kombo na ye ezali Yoane. » Mpe bango nyonso bakamwaki. 64 Mbala moko, monoko ya Zakari efungwamaki mpe lolemo na ye ekangolamaki; akomaki lisusu koloba mpe kokumisa Nzambe. 65 Baninga na bango nyonso ya pembeni batondaki na somo mpe bazalaki kolobela makambo yango nyonso, kati na mokili ya bangomba ya Yuda. 66 Bato nyonso oyo bayokaki sango yango bazalaki kokamwa yango mpe komituna: « Yango mwana oyo akozala nani? » Pamba te loboko ya Nkolo ezalaki elongo na ye. 67 Tata na ye, Zakari, atondisamaki na Molimo Mosantu mpe akomaki kosakola: 68 « Tika ete Nkolo, Nzambe ya Isalaele, akumisama, pamba te ayei mpe akangoli bato na Ye; 69 abimiseli biso Mobikisi ya nguya, kati na libota ya Davidi, mosali na Ye; 70 akokisi elaka na Ye, oyo apesa wuta kala na nzela ya basakoli na Ye ya bule, (aiōn g165) 71 lobiko liboso ya banguna na biso, mpe kokangolama wuta na maboko ya bayini na biso; 72 atalisi boboto na Ye epai ya bakoko na biso mpe akanisi Boyokani na Ye ya bule; 73 akokiseli biso ndayi oyo alapaki epai ya Abrayami, koko na biso, 74 ete akokangola biso na maboko ya banguna na biso, mpe akopesa biso nzela ya kosalela Ye na kobanga te, 75 kati na bosantu mpe bosembo, liboso na Ye, mikolo nyonso ya bomoi na biso. 76 Bongo yo, mwana na ngai, bakobenga yo: mosakoli ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo; pamba te okotambola na liboso ya Nkolo mpo na kobongisela Ye nzela 77 mpe mpo na koyebisa bato na Ye ete Nzambe akobikisa bango mpe akolimbisa masumu na bango, 78 mpo na mawa mpe boboto ya Nzambe na biso, oyo na nzela na yango moyi ya tongo ekongengela biso wuta na likolo, 79 mpo na kopesa pole na bato nyonso oyo bavandi kati na molili mpe kati na elili ya kufa, mpe mpo na kotambolisa makolo na biso kati na nzela ya kimia. » 80 Mwana azalaki kokola, mpe molimo na ye ezalaki kokemba; azalaki kovanda kati na bisobe kino na mokolo oyo ayaki komimonisa na miso ya bato ya Isalaele.

2 Na tango wana, Sezare Ogisite abimisaki mobeko ya kotanga motango ya bato nyonso oyo bazalaki kovanda na mikili nyonso oyo ezalaki na se ya bokonzi ya Rome. 2 Ezalaki mbala ya liboso ya kotanga motango ya bato, wana Kiriniusi azalaki moyangeli ya Siri. 3 Bato nyonso bazalaki kokende komikomisa, moto na moto kati na engumba na ye. 4 Jozefi mpe alongwaki na engumba Nazareti, kati na etuka ya Galile, mpo na kokende na Beteleemi, engumba ya Davidi, kati na etuka ya Yuda, pamba te azalaki moto ya ndako mpe ya libota ya Davidi. 5 Akendeki kuna mpo na kokomisa kombo na ye mpe kombo ya Mari, mobandami na ye ya libala, oyo azalaki na zemi. 6 Wana bazalaki na Beteleemi, mokolo na ye ya kobota ekokaki. 7 Mari abotaki mwana mobali, mwana na ye ya liboso; alingaki ye na bilamba mpe alalisaki ye kati na elielo ya bibwele, pamba te esika ezalaki te mpo na bango kati na ndako ya bapaya. 8 Kati na etuka yango, ezalaki na babateli bibwele oyo bazalaki kolekisa babutu na bango kati na bilanga ya pembeni mpo na kobatela bitonga na bango. 9 Anjelu moko ya Nkolo abimelaki bango, mpe nkembo ya Nkolo engengaki zingazinga na bango; mpe bayokaki somo makasi. 10 Kasi

anjelu alobaki na bango: — Bobanga te! Namemeli bino sango moko ya malamu, oyo ekopesa bato nyonso esengo makasi. 11 Mobikisi abotameli bino lelo, kati na engumba ya Davidi; Ye nde azali Masiya, Nkolo. 12 Tala elembo oyo ekosunga bino mpo na koyeba Ye: bokomona mwana moko abotami sika, balingi ye na bilamba mpe balalisi ye kati na elielo ya bibwele. 13 Mbala moko, ba-anjelu ebele ya mampinga ya Likolo bayaki kosangana na anjelu oyo ya liboso, bazalaki kokumisa Nzambe mpe koloba: 14 « Nkembo na Nzambe kati na bisika oyo eleki likolo, mpe kimia na mabele kati na bato oyo alingaka! » 15 Tango ba-anjelu bakabwanaki na bango mpo na kozonga na Likolo, babateli bibwele balobanaki bango na bango: « Tokende kino na Beteleemi, mpo na kotala makambo oyo esalemi kuna, makambo oyo Nkolo ayebisi biso. » 16 Bakendeki kuna na lombangu mpe bakutaki Mari, Jozefi mpe mwana oyo abotami sika alala kati na elielo ya bibwele. 17 Sima na bango komona ye, balobaki makambo oyo bayebisaki bango na tina na mwana yango. 18 Bato nyonso oyo bayokaki bango bakamwaki mingi makambo oyo babateli bibwele balobaki. 19 Kasi Mari azalaki kobomba maloba wana nyonso mpe kokanisa na tina na yango mbala na mbala. 20 Babateli bibwele bazongaki na kokumisa mpe kosanzola Nzambe mpo na makambo nyonso oyo bayokaki mpe bamonaki, pamba te makambo nyonso esalemaki ndenge anjelu ayebisaki bango yango. 21 Na mokolo ya mwambe, tango ngonga ya kokatisa mwana ngenga ekokaki, bapesaki mwana kombo « Yesu, » kombo oyo anjelu apesaki ye liboso ete mama na ye akoma na zemi. 22 Tango mikolo na bango ya komipetola ekokaki, kolanda ndenge ekomama kati na mobeko ya Moyize, Jozefi mpe Mari bamemaki Yesu na Yelusalemi mpo na kotalisa Ye epai ya Nkolo, 23 kolanda ndenge ekomama kati na Mobeko ya Nkolo: « Mwana mobali nyonso ya liboso akobulisama mpo na Nkolo; » 24 mpe mpo na kobonza mbeka, kolanda ndenge ekomama kati na Mobeko ya Nkolo: bibenga mibale ya zamba to bana mibale ya ebenga ya mboka. 25 Na tango wana, kati na Yelusalemi, ezalaki na mobali moko; kombo na ye ezalaki Simeoni. Azalaki moto ya sembo mpe azalaki kotosa makambo ya Nzambe; azalaki kozela kobondisama ya Isalaele, mpe Molimo Mosantu azalaki likolo na ye. 26 Molimo Mosantu alakisaki ye ete akokufa te kino akomona Masiya, Motindami ya Nkolo. 27 Wana Molimo akambaki ye, akendeki na Tempelo. Mpe, lokola baboti ya Mwana Yesu bamemaki Ye mpo na kokokisa makambo oyo Mobeko etindaki, 28 Simeoni ayambaki Yesu na maboko na ye mpe akumisaki Nzambe na maloba oyo: 29 « Nkolo, sik'oyo, kolanda elaka na Yo, tika ete mowumbu na Yo akende na kimia! 30 Pamba te miso na ngai emoni Mobikisi oyo awuti epai na Yo, 31 Mobikisi oyo obongisi mpo na bikolo nyonso: 32 pole mpo na kongengisa bikolo, mpe nkembo ya bato na Yo, Isalaele. » 33 Tata mpe mama ya Yesu bakamwaki mingi maloba oyo Simeoni alobaki na tina na Ye. 34 Simeoni apambolaki bango mpe alobaki na Mari, mama ya Yesu: — Yeba malamu ete Mwana oyo atindami mpo na kokweyisa mpe kotelemisa bato ebele kati na Isalaele, mpe mpo na kozala elembo oyo ekomema tembe kati na bato. 35 Boye, makanisi oyo ebombama kati na mitema ya bato ebele ekoyebana. Bongo yo mpe, okoyoka lokola nde batubi motema na yo na mopanga. 36 Ezalaki mpe na mwasi mosakoli moko, Ana, mwana ya Fanwele, moto ya libota ya Aseri; akomaki mobange makasi. Na bolenge na ye, asalaki mibu sambo ya libala elongo na mobali na ye; 37 sima na yango, akufisaki mobali mpe atikalaki lisusu kobala te kino akokisaki mibu tuku mwambe na minei ya mbotama. Azalaki kolongwa te na Tempelo, kasi azalaki kosalela Nzambe, butu mpe moyi; azalaki kokila bilei mpe kosambela. 38 Awa ayaki mpe kaka na ngonga wana, abandaki kozongisa matondi epai ya Nzambe mpe koloba na tina na Mwana Yesu, epai ya bato nyonso oyo bazalaki kozela ete Nzambe akangola Yelusalemi. 39 Sima na bango kokokisa nyonso oyo Mobeko ya Nkolo ezalaki kotinda, Mari mpe Jozefi bazongaki kati na Galile, na Nazareti, engumba na bango. 40 Mwana azalaki kokola mpe kokoma makasi; atondaki na bwanya, mpe ngolu ya Nzambe ezalaki likolo na Ye. 41 Baboti ya Yesu bazalaki kokende na Yelusalemi mibu nyonso mpo na feti ya Pasika. 42 Tango Yesu akokisaki mibu zomi na mibale ya mbotama, bakendeki na feti lokola momesano. 43 Bongo tango feti esilaki, wana baboti na Ye bazongaki, Elenge Yesu atikalaki na Yelusalemi; kasi baboti na Ye bayebaki te ete atikali. 44 Lokola bazalaki kokanisa ete azali elongo na baninga na Ye ya mobembo, basalaki mokolo mobimba na nzela. Bongo bakomaki koluka Ye epai ya bandeko mpe baninga na bango. 45 Kasi bamonaki Ye te; mpe wana bakobaki koluka Ye, bazongaki kino na Yelusalemi. 46 Sima na mikolo misato, bamonaki Ye kati na lopango ya Tempelo avandi na kati-kati ya balakisi ya Mobeko, azali koyoka bango mpe kopesa bango mituna. 47 Bato nyonso oyo bazalaki koyoka Ye bazalaki kokamwa mingi mayele na Ye mpe biyano na Ye. 48 Tango baboti na Ye bamonaki Ye, bakamwaki mingi. Mama na Ye alobaki na Ye: — Mwana na ngai, mpo na nini osali biso boye? Tata na yo mpe ngai tozalaki mitema likolo, mpe toluki Yo bisika nyonso! 49 Yesu azongiselaki bango: — Mpo na nini koluka Ngai? Boyebaki te ete nasengeli kosala

misala ya Tata na Ngai? 50 Kasi basosolaki te maloba na Ye. 51 Bongo azongaki na Nazareti elongo na baboti na Ye; azalaki kotosa bango. Mama na Ye azalaki kobomba makambo wana nyonso kati na motema na ye. 52 Yesu azalaki kokola na bwanya mpe na nzoto; Nzambe mpe bato bazalaki kosepela na Ye.

3 Tango Tibere Sezare akokisaki mibu zomi na mitano na bokonzi, Ponse Pilato azalaki moyangeli ya Yuda; Erode azalaki moyangeli ya Galile; Filipo, ndeko mobali ya Erode, azalaki moyangeli ya Itureya mpe ya Trakonitide; mpe Lisaniasi azalaki moyangeli ya Abilene. 2 Ana mpe Kayifa bazalaki bakonzi ya Banganga-Nzambe. Na mobu yango, Nzambe alobaki na Yoane, mwana mobali ya Zakari, kati na esobe. 3 Yoane akomaki kotambola na etuka mobimba, zingazinga ya moluka Yordani; na mateya na ye, azalaki koloba: « Bobongola mitema na bino, bozwa libatisi, mpe Nzambe akolimbisa masumu na bino. » 4 Boye nde ekokisamaki, makambo oyo mosakoli Ezayi akomaki kati na buku na ye: « Mongongo ya moto moko ezali kobelela kati na esobe: ‹ Bobongisa nzela mpo na Nkolo, bosembolela Ye banzela ya mike! 5 Mabwaku nyonso ekotondisama, bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse ekokitisama, babalabala oyo ezali nyoka-nyoka ekosembolama, banzela ya mabulu-mabulu ekobongisama, 6 mpe bato nyonso bakomona lobiko ya Nzambe. › » 7 Yoane alobaki na ebele ya bato oyo bayaki epai na ye mpo ete abatisa bango: « Bana ya banyoka, nani alakisaki bino kokima kanda oyo ezali koya? 8 Bolakisa na nzela ya bizaleli ete bobongoli mitema, mpe bokoma te komilobela: ‹ Abrayami azali koko na biso! › Pamba te, nazali koloba na bino penza ya solo ete Nzambe azali na makoki ya kobimisa, wuta na mabanga oyo, bakitani mpo na Abrayami. 9 Epasola esili kobongisama mpo na kokata banzete wuta na misisa, mpe nzete nyonso oyo ebotaka bambuma ya malamu te ekokatama mpe ekobwakama na moto. » 10 Ebele ya bato batunaki ye: — Tosengeli kosala nini? 11 Yoane azongiselaki bango: — Tika ete moto oyo azali na kazaka mibale apesa moko na moto oyo azangi kazaka, mpe tika ete moto oyo azali na bilei akabola na bato oyo bazangi bilei. 12 Bafutisi mpako mpe bayaki mpo ete babatisa bango; batunaki Yoane: — Moteyi, tosengeli kosala nini? 13 Azongiselaki bango: — Tango bofutisaka mpako, bobakisaka mbongo mosusu te na likolo ya oyo esengeli kofutama. 14 Basoda mpe batunaki ye: — Bongo biso, tosengeli kosala nini? Yoane azongiselaki bango: — Bobotola mbongo ya bato te mpe bokosela bato makambo te; kasi bosepela kaka na lifuti na bino. 15 Lokola bato bazalaki kozela na elikya makasi, moko na moko azalaki komituna na se ya motema soki Yoane te nde azali Masiya. 16 Yoane azongiselaki bango: — Ngai nazali kobatisa bino na mayi; kasi ezali na Moto moko oyo azali koya, aleki ngai na nguya, mpe ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye; ezali Ye nde akobatisa bino kati na Molimo Mosantu mpe na moto. 17 Asimbi kiyungulu na loboko na Ye mpo na kopetola etando na Ye mpe mpo na koyamba ble kati na ebombelo na Ye; kasi akotumba matiti oyo ekotikala na nzela ya moto oyo ekufaka te. 18 Yoane azalaki lisusu kolendisa bato mpe koteya bango Sango Malamu na nzela ya maloba mosusu ebele. 19 Kasi Yoane apamelaki mokonzi Erode mpo ete azwaki na libala Erodiade, mwasi ya ndeko na ye, mpe mpo ete asalaki lisusu mabe ebele. 20 Na likolo ya mabe nyonso oyo Erode asalaki, abakisaki lisusu mabe ya kokanga Yoane kati na boloko. 21 Wana bato nyonso bazalaki kokende kozwa libatisi, Yesu mpe azwaki libatisi. Mpe wana Yesu azalaki kosambela, Likolo efungwamaki, 22 mpe Molimo Mosantu akitelaki Ye na lolenge ya nzoto, lokola ebenga. Bongo mongongo moko eyokanaki wuta na Likolo: « Ozali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Yo mingi. » 23 Yesu azalaki na mibu pene tuku misato ya mbotama tango abandaki mosala na Ye. Bato bazalaki kokanisa ete azali mwana mobali ya Jozefi; Jozefi, mwana mobali ya Eli; 24 Eli, mwana mobali ya Matati; Matati, mwana mobali ya Levi; Levi, mwana mobali ya Meliki; Meliki, mwana mobali ya Yanai; Yanai, mwana mobali ya Jozefi; 25 Jozefi, mwana mobali ya Matatiasi; Matatiasi, mwana mobali ya Amosi; Amosi, mwana mobali ya Naumi; Naumi, mwana mobali ya Esili; Esili, mwana mobali ya Nagai; 26 Nagai, mwana mobali ya Maati; Maati, mwana mobali ya Matatiasi; Matatiasi, mwana mobali ya Semeini; Semeini, mwana mobali ya Yoze; Yoze, mwana mobali ya Yoda; 27 Yoda, mwana mobali ya Yoanani; Yoanani, mwana mobali ya Reza; Reza, mwana mobali ya Zorobabeli; Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli; Shealitieli, mwana mobali ya Neri; 28 Neri, mwana mobali ya Meliki; Meliki, mwana mobali ya Adi; Adi, mwana mobali ya Kosami; Kosami, mwana mobali ya Elimadami; Elimadami, mwana mobali ya Eri; 29 Eri, mwana mobali ya Jozue; Jozue, mwana mobali ya Eliezeri; Eliezeri, mwana mobali ya Yorimi; Yorimi, mwana mobali ya Matati; Matati, mwana mobali ya Levi; 30 Levi, mwana mobali ya Simeoni; Simeoni, mwana mobali ya Yuda; Yuda, mwana mobali ya Jozefi; Jozefi, mwana mobali ya Yonami; Yonami, mwana mobali ya Eliakimi; 31 Eliakimi, mwana mobali ya Meleya; Meleya, mwana mobali ya Mena; Mena, mwana mobali ya Matata; Matata, mwana mobali ya Natani; Natani, mwana

mobali ya Davidi; 32 Davidi, mwana mobali ya Izayi; Izayi, mwana mobali ya Obedi; Obedi, mwana mobali ya Boazi; Boazi, mwana mobali ya Salimoni; Salimoni, mwana mobali ya Nashoni; 33 Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi; Aminadabi, mwana mobali ya Adimini; Adimini, mwana mobali ya Arini; Arini, mwana mobali ya Etsironi; Etsironi, mwana mobali ya Peretsi; Peretsi, mwana mobali ya Yuda; 34 Yuda, mwana mobali ya Jakobi; Jakobi, mwana mobali ya Izaki; Izaki, mwana ya Abrayami; Abrayami, mwana mobali ya Tera; Tera, mwana mobali ya Naori; 35 Naori, mwana mobali ya Serugi; Serugi, mwana mobali ya Rewu; Rewu, mwana mobali ya Pelegi; Pelegi, mwana mobali ya Eberi; Eberi, mwana mobali ya Shela; 36 Shela, mwana mobali ya Kayinami; Kayinami, mwana mobali ya Aripakishadi; Aripakishadi, mwana mobali ya Semi; Semi, mwana mobali ya Noa; Noa, mwana mobali ya Lemeki; 37 Lemeki, mwana mobali ya Matusalemi; Matusalemi, mwana mobali ya Enoki; Enoki, mwana mobali ya Yeredi; Yeredi, mwana mobali ya Malaleeli; Malaleeli, mwana mobali ya Kenani; 38 Kenani, mwana mobali ya Enoshi; Enoshi, mwana mobali ya Seti; Seti, mwana mobali ya Adamu; Adamu, mwana mobali ya Nzambe.

4 Yesu atondisamaki na Molimo Mosantu, alongwaki na Yordani, mpe Molimo amemaki Ye kati na esobe 2 epai wapi Satana amekaki Ye mikolo tuku minei. Na mikolo wana, alia eloko moko te; mpe tango mikolo yango elekaki, ayokaki nzala. 3 Satana alobaki na Ye: — Soki ya solo ozali penza Mwana na Nzambe, loba na libanga ete ebongwana lipa. 4 Yesu azongiselaki ye: — Ekomama: « Moto akobika na lipa kaka te. » 5 Satana amemaki Yesu na esika moko ya likolo makasi, alakisaki Ye mbala moko bokonzi nyonso ya mokili. 6 Satana alobaki na Yesu: — Nakopesa yo bokonzi oyo nyonso mpe nkembo na yango, pamba te epesamela ngai, mpe nakoki kopesa yango na moto nyonso oyo nalingi. 7 Soki kaka ogumbameli ngai, nyonso ekokoma ya yo. 8 Yesu azongiselaki ye: — Ekomama: « Okogumbamelaka kaka Yawe, Nzambe na yo, mpe okosambelaka kaka Ye. » 9 Bongo Satana amemaki Ye na Yelusalemi, atelemisaki Ye na songe ya Tempelo mpe alobaki na Ye: — Soki ozali penza Mwana na Nzambe, mibwaka na se; 10 pamba te ekomama: « Akopesa mitindo na ba-anjelu na Ye na tina na yo mpo ete babatela Yo malamu. 11 Mpe bakomema Yo na maboko na bango mpo ete lokolo na Yo etutana na libanga te. » 12 Yesu azongisaki: — Ekomama: « Okomeka te Yawe, Nzambe na yo. » 13 Tango Satana asilisaki komeka Yesu na lolenge nyonso, akendeki mosika na Ye kino na mokolo oyo ekatama. 14 Yesu azongaki na Galile, atonda na nguya ya Molimo; mpe basango na tina na Ye epanzanaki kati na etuka wana mobimba. 15 Azalaki koteya kati na bandako na bango ya mayangani, mpe bato nyonso bazalaki kokumisa Ye. 16 Akendeki na Nazareti epai wapi akolaki; mpe na mokolo ya Saba, akotaki na ndako ya mayangani, ndenge ezalaki momesano na ye. Atelemaki mpo na kotanga, 17 mpe bapesaki Ye buku ya mosakoli Ezayi. Afungolaki yango mpe amonaki esika epai wapi bakoma: 18 « Molimo ya Nkolo azali likolo na Ngai, pamba te apakoli Ngai mafuta mpo na kosakola Sango Malamu epai ya babola; atindi Ngai kosakola bonsomi epai ya bakangami, koyebisa bakufi miso ete bakomona lisusu, kokangola bato oyo bazali konyokwama 19 mpe kosakola mobu ya ngolu ya Nkolo. » 20 Bongo akangaki buku yango, azongisaki yango epai ya mosali ya ndako ya mayangani mpe avandaki. Miso ya bato nyonso kati na ndako ya mayangani ekomaki kotala Ye. 21 Bongo akomaki koloba na bango: — Makomi oyo bowuti koyoka ekokisami lelo! 22 Bato nyonso balobaki makambo ya malamu na tina na Ye mpe bakamwaki mingi maloba ya ngolu oyo ezalaki kobima na monoko na Ye; bakomaki komituna: — Boni, Ye azali mwana ya Jozefi te? 23 Yesu alobaki na bango: — Nayebi malamu ete bokoloba na Ngai lisese oyo: « Monganga, mibikisa yo moko! » Mpe bokoloba na Ngai: « Sala mpe awa, kati na engumba na Yo, makambo oyo toyokaki ete osalaki yango kati na Kapernawumi! » 24 Abakisaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: « Mosakoli moko te andimamaka kati na ekolo na ye. 25 Nazali koloba na bino penza ya solo: ezalaki na basi ebele bakufisa mibali kati na Isalaele, na tango ya Eliya, tango likolo ekangamaki mibu misato mpe basanza motoba, mpe nzala makasi ezalaki kati na ekolo mobimba. 26 Nzokande, Eliya atindamaki te epai ya moko kati na bango, kasi atindamaki kaka epai ya mwasi moko akufisa mobali mpe azalaki kovanda na mboka Sarepita, kati na ekolo Sidoni. 27 Mpe na tango ya mosakoli Elize, bato na maba bazalaki ebele kati na Isalaele, kasi moko te kati na bango apetolamaki, longola kaka Namani, moto ya Siri. » 28 Bato nyonso oyo bazalaki kati na ndako ya mayangani basilikaki makasi tango bayokaki bongo; 29 batelemaki, bakumbaki Yesu na libanda ya engumba, mpe bamemaki Ye kino na songe ya ngomba epai wapi batongaki engumba na bango, mpo ete babwaka Ye na se. 30 Kasi Yesu alekaki na kati-kati na bango mpe akobaki mobembo na Ye. 31 Bongo Yesu akendeki na Kapernawumi, engumba ya Galile, mpe ateyaki kuna bato na mokolo ya Saba. 32 Bakamwaki makasi malakisi na Ye, pamba te maloba na Ye ezalaki na bokonzi. 33 Kati na ndako ya mayangani, ezalaki na

mobali moko oyo azalaki na se ya bokonzi ya molimo mabe.
Agangaki na mongongo makasi: 34 — Ah Yesu ya Nazareti,
likambo nini kati na biso na Yo? Oyei mpo na kobebisa biso?
Nayebi nani oyo Yo ozali: Mosantu ya Nzambe! 35 Yesu
atelemelaki molimo mabe yango mpe apesaki yango mitindo:
— Kanga monoko na yo! Bima kati na moto oyo! Molimo
mabe ebwakaki moto yango na mabele, liboso ya bato
nyonso, ebimaki kati na ye mpe esalaki ye ata mabe moko
te. 36 Bato nyonso bakamwaki mpe bakomaki kotunana: —
Oyo ezali lisusu maloba nini! Azali kopesa mitindo epai ya
milimo mabe, na bokonzi mpe na nguya nyonso, mpe yango
ezali kobima! 37 Mpe sango na tina na Yesu epanzanaki na
bamboka ya etuka mobimba. 38 Yesu abimaki na ndako
ya mayangani mpe akendeki na ndako ya Simona. Mama-
bokilo ya Simona azalaki kobela fievele makasi. Basengaki
na Yesu ete abikisa ye. 39 Yesu agumbamaki pembeni na
ye, apesaki mitindo na fievele, mpe fievele esilaki. Kaka
na tango yango, mama-bokilo ya Simona atelemaki mpe
akomaki kobongisela bango bilei. 40 Na pokwa, bato nyonso
oyo bazalaki na babeli ya bokono ya ndenge na ndenge
bamemaki bango epai ya Yesu. Yesu atielaki moko na moko
kati na bango maboko mpe abikisaki bango. 41 Milimo mabe
mpe ebimaki kati na bato ebele na koganga: « Ozali solo
Mwana na Nzambe! » Kasi Yesu apesaki yango mitindo ete
eloba te, pamba te eyebaki ete Yesu azali Klisto. 42 Tango
tongo etanaki, Yesu abimaki na ndako yango mpe akendeki
na esika moko epai wapi azalaki kaka Ye moko. Ebele ya
bato bazalaki koluka Ye; mpe tango bakomaki na esika
oyo azalaki, bamekaki kokangama na Ye mpe kopekisa Ye
kotika bango. 43 Kasi Yesu alobaki na bango: — Nasengeli
mpe kosakola Sango Malamu ya Bokonzi ya Nzambe epai
ya bingumba mosusu, pamba te ezali mpo na yango nde
Nzambe atindaki Ngai. 44 Mpe Yesu akobaki koteya kati na
bandako ya mayangani ya Yuda.

5 Mokolo moko, wana Yesu azalaki pene ya ebale ya
Genezareti, ebele ya bato batondaki pembeni na Ye
mpo na koyoka Liloba na Nzambe. 2 Amonaki babwato
mibale pembeni ya ebale; ezali balobi mbisi nde bakitaki
longwa na babwato yango mpo na kosukola minyama na
bango. 3 Moko kati na babwato yango ezalaki ya Simona.
Yesu amataki na bwato yango mpe asengaki na Simona
ete apusa yango mwa mosika longwa na mokili. Bongo
avandaki mpe abandaki koteya bato wuta na bwato. 4
Tango asilisaki koteya, alobaki na Simona: — Pusa bwato
epai mayi ezali penza mozindo, mpe bobwaka minyama
na mayi mpo na koloba bambisi. 5 Simona azongiselaki
Ye: — Moteyi, tosali butu mobimba, tozwi ata eloko moko
te. Kasi lokola olobi bongo, nakobwaka minyama. 6 Tango
basalaki bongo, bazwaki bambisi ebele, kutu minyama na
bango ebandaki kopasuka. 7 Boye babengaki baninga na
bango, oyo bazalaki kati na bwato mosusu mpo ete baya
kosalisa bango. Baninga yango bayaki, batondisaki babwato
nyonso mibale, mpe ekomaki kozinda. 8 Tango Simona
Petelo amonaki bongo, afukamaki na mabolongo ya Yesu
mpe alobaki: — Nkolo, zala mosika na ngai, pamba te
nazali moto ya masumu! 9 Somo monene ekangaki Simona
mpe baninga na ye nyonso, likolo ya motango ya bambisi
oyo bazwaki. 10 Ndenge moko mpe mpo na Jake mpe
Yoane, bana mibali ya Zebede, oyo bazalaki baninga ya
mosala ya Simona. Bongo Yesu alobaki na Simona: —
Kobanga te! Kobanda lelo, okokoma koloba nde bato. 11
Boye bamemaki babwato na mokili, batikaki nyonso mpe
balandaki Yesu. 12 Mokolo mosusu, wana Yesu azalaki kati
na moko ya bingumba, moto moko atonda na maba na
nzoto abimaki. Tango amonaki Yesu, afukamaki liboso na Ye
elongi kino na mabele mpe abondelaki Ye: — Nkolo, soki
olingi, komisa ngai peto. 13 Yesu asembolaki loboko na Ye,
asimbaki ye mpe alobaki: — Solo, nalingi yango, koma peto!
Mbala moko, maba esilaki. 14 Yesu apesaki ye mitindo: —
Koloba na moto moko te makambo oyo ekomeli yo, kasi
kende komilakisa epai ya Nganga-Nzambe mpe, mpo na
kopetolama na yo, pesa likabo oyo Moyize akataki lokola
mobeko, mpo ete ezala litatoli mpo na bango. 15 Sango na
tina na Yesu ezalaki kaka kopanzana se kopanzana, mpe
bato ebele bazalaki koya kosangana mpo na koyoka Ye mpe
mpo na kobikisama na bokono na bango. 16 Kasi mbala
mingi, Yesu azalaki kokende na bisika epai wapi azalaki kaka
Ye moko mpo na kosambela. 17 Mokolo moko, wana Yesu
azalaki koteya, Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko bayaki
kovanda wana; bawutaki na bamboka nyonso ya Galile,
na Yuda mpe na Yelusalemi. Mpe nguya ya Nkolo ezalaki
elongo na Yesu mpo na kobikisa babeli. 18 Ndambo ya
mibali bayaki, bamemaki ebosono moko na tsipoyi; balukaki
nzela ya kokotisa ye kati na ndako mpo na kotia ye liboso ya
Yesu. 19 Kasi lokola bamonaki te nzela ya kokotisa ye kati na
ndako, pamba te bato bazalaki ebele, bamataki na likolo ya
ndako, batobolaki lidusu mpe bakitisaki ye, elongo na tsipoyi
na ye, na kati-kati ya ebele ya bato, liboso ya Yesu. 20 Tango
Yesu amonaki kondima na bango, alobaki: — Molingami na
Ngai, masumu na yo elimbisami! 21 Bafarizeo mpe balakisi
ya Mobeko bakomaki kokanisa: — Moto oyo azali komimona
penza nani mpo ete abimisa maloba ya kotiola Nzambe?
Nani akoki kolimbisa masumu soki kaka Ye moko Nzambe
te? 22 Kasi lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, atunaki

bango: — Mpo na nini bozali kokanisa biloko oyo kati na mitema na bino? 23 Likambo nini eleki pete mpo na koloba: « Masumu na yo elimbisami » to « telema mpe tambola? » 24 Kasi nalingi boyeba ete Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu kati na mokili. Bongo alobaki na ebosono: « Nalobi na yo: Telema, kamata tsipoyi na yo mpe kende na ndako na yo! » 25 Mbala moko, atelemaki liboso na bango, akamataki tsipoyi oyo bazalaki kolalisa ye na yango, azongaki na ndako na ye na kokumisa Nzambe. 26 Awa bato nyonso bakamwaki, bakomaki kokumisa Nzambe; awa mpe somo ekangaki bango, bakomaki koloba: « Lelo penza, tomoni makambo ya kokamwa! » 27 Sima na yango, Yesu abimaki mpe amonaki mofutisi mpako moko, kombo na ye « Levi. » Levi azalaki ya kovanda na ndako na ye ya mosala epai wapi bafutaka mpako. Yesu alobaki na ye: « Landa Ngai. » 28 Levi atelemaki, atikaki biloko nyonso mpe alandaki Yesu. 29 Bongo Levi asalaki feti monene, kati na ndako na ye, mpo na lokumu ya Yesu; bafutisi mpako ebele mpe bato mosusu bazalaki kolia mesa moko elongo na bango. 30 Kasi Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko oyo bazalaki lingomba moko elongo na bango bakomaki koyimayima mpe balobaki na bayekoli ya Yesu: — Mpo na nini bozali kolia mpe komela mesa moko na bafutisi mpako mpe bato ya masumu? 31 Yesu azongiselaki bango: — Bato oyo bazali kolongono na nzoto bazalaka na posa ya monganga te, ezali babeli nde bazalaka na posa na ye. 32 Nayaki te koluka bato ya sembo, kasi bato ya masumu mpo ete babongola mitema. 33 Bafarizeo balobaki na Yesu: — Mpo na nini bayekoli ya Yoane mpe bayekoli ya Bafarizeo bakilaka bilei mbala na mbala mpe bamipesaka na mabondeli; kasi bayekoli na yo, mosala na bango kaka kolia mpe komela? 34 Yesu azongiselaki bango: — Boni, bokoki solo kosenga na bato oyo babengami na feti ya libala ete bakila bilei wana mobali ya libala azali nanu elongo na bango? 35 Tango ezali koya, oyo mobali ya libala akozala lisusu te elongo na bango; ekozala na tango wana nde bakokila bilei. 36 Yesu alobaki na bango lisusu lisese oyo: — Moto moko te asalelaka eteni ya elamba ya sika mpo na kobamba elamba ya kala; soki te, akopasola na pamba elamba ya sika mpe kitendi ya sika ekobalana te na elamba ya kala. 37 Moto moko mpe te atiaka vino ya sika kati na bambeki ya kala; soki te, vino ya sika ekopasola bambeki mpe ekosopana, mpe bambeki ekobeba libela. 38 Nzokande, esengeli kaka kotia vino ya sika kati na bambeki ya sika. 39 Mpe moto moko te alingaka komela vino ya sika soki awuti komela vino ya kala, pamba te balobaka: « Vino ya kala eleki kitoko. »

6 Mokolo moko ya Saba, wana Yesu azalaki kotambola kati na bilanga ya ble, bayekoli na Ye babandaki kobuka ble; mpe, sima na bango kolongola yango baposo na maboko, baliaki bambuma na yango. 2 Ndambo ya Bafarizeo batunaki: — Mpo na nini bozali kosala likambo oyo epekisami kosalema na mokolo ya Saba? 3 Yesu azongiselaki bango: — Botanga nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango ye elongo na baninga na ye bazalaki na nzala? 4 Akotaki kati na Ndako ya Nzambe, akamataki mapa oyo ebulisama mpo na Nzambe, aliaki yango mpe apesaki yango epai ya baninga na ye. Nzokande, Banganga-Nzambe kaka nde bazalaki na ndingisa ya kolia yango. 5 Yesu alobaki na bango lisusu: — Mwana na Moto azali Mokonzi ya mokolo ya Saba. 6 Mokolo mosusu ya Saba, Yesu akotaki kati na ndako ya mayangani mpe abandaki koteya. Ezalaki kuna na moto moko akufa loboko ya mobali. 7 Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bazalaki kolandela Yesu mpo na kotala soki akobikisa moto na mokolo ya Saba, mpo ete bazwa likambo ya kofunda Ye. 8 Kasi lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, alobaki na moto oyo akufa loboko: — Telema mpe pusana na liboso ya bato nyonso! Moto yango atelemaki mpe apusanaki na liboso ya bato nyonso. 9 Bongo Yesu alobaki na bato mosusu: — Nazali kotuna bino: nini epesamela nzela ya kosala na mokolo ya Saba: kosala bolamu to kosala mabe, kobikisa moto to kotika ye kokufa? 10 Yesu atalaki moko na moko kati na bango mpe alobaki na moto oyo akufa loboko: — Sembola loboko na yo! Moto yango asembolaki loboko, mpe loboko na ye ebikaki. 11 Kasi balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo basilikaki makasi mpe bakomaki kolobana mpo na koluka likambo oyo bakoki kosala Yesu. 12 Kaka na mikolo wana, Yesu amataki likolo ya ngomba mpo na kosambela; asalaki kuna butu mobimba, azali kosambela Nzambe. 13 Na tongo, abengaki bayekoli na Ye pene na Ye mpe aponaki bato zomi na mibale kati na bango, ba-oyo akomaki kobenga « bantoma. » Ezalaki: 14 Simona oyo Yesu apesaki kombo « Petelo; » Andre, ndeko na ye; Jake, Yoane, Filipo, Bartelemi; 15 Matayo, Toma; Jake, mwana mobali ya Alife, Simona oyo azalaki moko kati na lisanga ya Bazelote; 16 Yuda, mwana mobali ya Jake, mpe Yuda Isikarioti oyo atekaki Yesu. 17 Yesu akitaki elongo na bango wuta na ngomba, mpe batelemaki na esika moko ya polele epai wapi bayekoli na Ye bazalaki ebele elongo na bato mosusu ebele oyo bawutaki na Yuda mobimba, na Yelusalemi mpe na bamboka ya Tiri mpe ya Sidoni, oyo ezalaki pembeni-pembeni ya ebale monene. 18 Bayaki mpo na koyoka Ye mpe mpo na kobikisama na bokono na bango. Ba-oyo milimo mabe ezalaki kotungisa

bakangolamaki. 19 Bato nyonso balukaki kosimba Ye, pamba te nguya moko ezalaki kobima kati na Ye mpe ezalaki kobikisa bato nyonso. 20 Bongo Yesu atalaki bayekoli na Ye mpe alobaki: « Esengo na bino oyo bozali babola, pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na bino! 21 Esengo na bino oyo bozali na nzala sik'oyo, pamba te bokotonda! Esengo na bino oyo bozali kolela sik'oyo, pamba te bokoseka! 22 Esengo na bino tango bato bazali koyina bino, tango bazali kobengana bino, tango bazali kofinga bino, mpe tango bato bazali kosambwisa kombo na bino, likolo na Mwana na Moto! 23 Tango makambo yango ekokokisama, bosepela mpe bozala na esengo, pamba te lifuti na bino ezali monene kati na Likolo. Ezalaki mpe kaka ndenge wana nde batata na bango banyokolaki basakoli. 24 Kasi mawa na bino oyo bozali bazwi, pamba te bosili kozwa kobondisama na bino! 25 Mawa na bino oyo bozali ya kotonda sik'oyo, pamba te bokozala na nzala! Mawa na bino oyo bozali koseka sik'oyo, pamba te bokozala na mawa mpe bokolela! 26 Mawa na bino soki bato nyonso bazali koloba malamu na tina na bino, pamba te ezali ndenge wana nde bakoko na bango basalaki basakoli ya lokuta! 27 Kasi, na bino oyo bozali koyoka Ngai, nalobi: Bolingaka banguna na bino mpe bosalelaka bayini na bino bolamu. 28 Bopambolaka bato oyo balakelaka bino mabe, mpe bobondelaka mpo na bato oyo banyokolaka bino. 29 Soki moto abeti yo mbata na litama moko, pesa ye mpe litama mosusu. Soki moto abotoli yo kazaka na yo, tika ye azwa lisusu elamba na yo. 30 Pesa na moto nyonso oyo asengi yo; mpe soki moto akamati eloko na yo, kosenga te ete azongisela yo yango. 31 Oyo bolingaka ete bato mosusu basalela bino, bino mpe bosalaka yango mpo na bango. 32 Soki bolingaka kaka bato oyo balingaka bino, litomba nini bokozwa? Bato ya masumu mpe balingaka bato oyo balingaka bango. 33 Mpe soki bosalaka bolamu epai ya bato oyo basalaka bino bolamu, litomba nini bokozwa? Bato ya masumu mpe basalaka bongo. 34 Soki bodefisaka kaka na bato oyo bozali na elikya ete bakoki kofuta bino niongo oyo bodefisaka bango, litomba nini bokozwa? Bato ya masumu mpe badefisaka baninga na bango, bato ya masumu, na elikya ete bakofuta bango niongo yango. 35 Kasi bolingaka banguna na bino, bosalelaka bango bolamu, bodefisaka na kozanga kolikya ete bakofuta bino niongo. Na bongo, bokozwa litomba monene mpe bokozala bana ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo; pamba te azali malamu mpo na bato oyo bandimaka te bolamu oyo basaleli bango, mpe azali malamu mpo na bato mabe. 36 Boyokelaka bato mawa, ndenge kaka Tata na bino ayokelaka bato mawa. 37 Bosambisaka te, mpe bakosambisa bino te; bokatelaka bato etumbu te, mpe bakokatela bino etumbu te; bolimbisaka, mpe bakolimbisa bino; 38 bopesaka, mpe bakopesa bino; bakosopa kati na mabenga na bino biloko oyo eleki ebele, oyo bakofina mpe bakoningisa malamu kino ekokoma kosopana. Pamba te bakomeka bino na emekelo kaka oyo bosalelaka mpo na komeka bato mosusu. » 39 Yesu alobaki na bango lisusu lisese oyo: « Boni, mokufi miso akoki kotambolisa mokufi miso mosusu? Boni, bango mibale bakokweya te kati na libulu? 40 Moyekoli alekaka molakisi na ye te, kasi moyekoli nyonso oyo bateyi malamu akozala lokola molakisi na ye. 41 Mpo na nini ozali kotala mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na yo, wana ozali komona te nzete oyo ezali kati na liso na yo moko? 42 Ndenge nini okoki koloba na ndeko na yo: ‹ Ndeko na ngai, tika ete nalongola yo mwa lititi oyo ezali kati na liso na yo, › wana ozali kokoka komona te nzete oyo ezali kati na liso na yo moko. Bolole! Banda nanu kolongola nzete oyo ezali kati na liso na yo, bongo okomona malamu mpo ete okoka kolongola mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na yo. 43 Nzete ya malamu ebotaka te bambuma ya mabe, mpe nzete ya mabe ebotaka te bambuma ya malamu. 44 Nzete nyonso eyebanaka na mbuma na yango: na nzete ya nzube, babukaka bambuma ya figi te; mpe na nzete ya sende, balongolaka bambuma ya vino te. 45 Moto malamu abimisaka bolamu kowuta na makambo malamu oyo etondi kati na motema na ye, mpe moto mabe abimisaka mabe kowuta na makambo mabe oyo etondi kati na motema na ye. Pamba te monoko elobaka kolanda makambo oyo etondi kati na motema. 46 Mpo na nini bobengaka Ngai ‹ Nkolo! Nkolo! › kasi bosalaka te makambo oyo nayebisaka bino? 47 Moto nyonso oyo ayaka epai na Ngai, ayokaka maloba na Ngai mpe atiaka yango na misala, nazali kolakisa bino soki akokani na nani: 48 akokani na moto oyo, mpo na kotonga ndako, atimolaki mabele, akitaki penza na mozindo mpe atongaki moboko ya ndako yango na likolo ya libanga; tango mpela eyaki, mayi emataki makasi mpe emibwakaki na ndako yango kasi ekokaki te kobuka yango, pamba te etongamaki malamu. 49 Kasi moto oyo ayokaka maloba na Ngai mpe atiaka yango te na misala akokani na moto oyo atongaki ndako na likolo ya mabele, ezanga moboko; tango kaka mpela emibwakaki na ndako, ndako yango ekweyaki mbala moko mpe epanzanaki. »

7 Sima na Yesu koloba makambo oyo nyonso epai ya bato, akotaki na Kapernawumi. 2 Kuna, mosali moko ya mokonzi ya basoda azalaki kobela mpe akomaki pene ya kokufa. Mokonzi yango ya basoda azalaki kolinga mingi mosali na ye. 3 Tango mokonzi ya basoda ayokaki sango na tina na Yesu, atindaki ndambo ya bampaka ya Bayuda epai

na Yesu mpo na kosenga na Ye ete akende kobikisa mosali ya mokonzi ya basoda. 4 Tango bakomaki epai ya Yesu, babondelaki Ye makasi; balobaki: — Tata wana abongi penza ete osalela ye likambo oyo asengi epai na Yo, 5 pamba te alingaka ekolo na biso, mpe ye nde atongaki ndako na biso ya mayangani. 6 Boye Yesu akendeki elongo na bango. Kasi tango akomaki pene ya ndako, mokonzi ya basoda atindaki baninga na ye koloba na Yesu: — Nkolo, komitungisa na Yo te, pamba te nazali ya kokoka te mpo ete okota na ndako na ngai. 7 Ezali mpe mpo na yango nde namimonaki ete nabongi te mpo na koya epai na Yo. Kasi loba kaka liloba moko, mpe mosali na ngai akobika na bokono na ye. 8 Pamba te ngai moko mpe nazali na se ya bakonzi oyo baleki ngai, mpe ezali na basoda oyo bazali na se ya bokonzi na ngai. Soki nalobi na moko: « Kende, » akendaka; mpe na mosusu: « Yaka, » ayaka; bongo soki nalobi na mowumbu na ngai: « Sala mosala oyo, » asalaka yango. 9 Tango Yesu ayokaki maloba oyo, akamwaki ye mingi; bongo abalukaki epai ya ebele ya bato oyo bazalaki kolanda Ye mpe alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: ezala kati na Isalaele, natikali nanu komona te kondima ya boye. 10 Tango bato oyo mokonzi ya basoda atindaki bazongaki na ndako, bakutaki mosali yango nzoto kolongono. 11 Sima na yango, Yesu akendeki na engumba moko na kombo Nayini; bayekoli na Ye elongo na ebele ya bato balandaki Ye. 12 Wana akomaki pene ya ekuke ya engumba, akutanaki na bato bazali kokende kokunda mwana mobali moko oyo awutaki kokufa: azalaki mwana kaka moko ya mwasi moko akufisa mobali. Mpe bato mingi ya engumba yango bazalaki elongo na mwasi yango. 13 Tango kaka Nkolo amonaki mwasi yango, ayokelaki ye mawa mingi mpe alobaki na ye: — Kolela te! 14 Apusanaki mpe asimbaki tsipoyi oyo bazalaki komema na yango mwana oyo akufaki, mpe bato oyo bazalaki komema yango batelemaki. Yesu alobaki: — Elenge mobali, nalobi na yo, lamuka! 15 Moto oyo akufaki avandaki mpe abandaki koloba; mpe Yesu azongisaki ye epai ya mama na ye. 16 Bato nyonso batondaki na kobanga, bakomaki kokumisa Nzambe mpe koloba: — Mosakoli moko ya monene abimi kati na biso. Nzambe ayei kosunga bato na Ye! 17 Sango oyo na tina na Yesu epanzanaki kati na Yuda mpe kati na bamboka ya zingazinga. 18 Bayekoli ya Yoane bayebisaki makambo wana nyonso epai ya nkolo na bango. Yoane abengaki bayekoli na ye, mibale kati na bango, 19 mpe atindaki bango epai ya Nkolo Yesu mpo na kotuna: — Boni, ozali penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela mosusu? 20 Tango bakomaki epai ya Yesu, balobaki na Ye: — Yoane Mobatisi atindi biso epai na Yo mpo ete totuna: « Boni, ozali penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela mosusu? » 21 Kaka na tango, Yesu abikisaki bato ebele na bokono, na pasi mpe na milimo mabe, mpe afungolaki miso ya bakufi miso ebele. 22 Boye, Yesu azongiselaki bayekoli oyo Yoane atindaki: — Bokende koyebisa Yoane makambo oyo bomoni mpe oyo boyoki: bakufi miso bazali komona, bakufi matoyi bazali koyoka, ba-ebosono bazali kotambola, bato na maba bazali kopetolama, bakufi bazali kosekwa, mpe Sango Malamu ezali kosakolama epai ya babola. 23 Esengo na moto oyo akokweyisa kondima na ye te likolo na Ngai! 24 Tango bato oyo Yoane atindaki bazongaki, Yesu akomaki koloba na ebele ya bato na tina na Yoane: — Eloko nini bokendeki kotala kati na esobe? Mwa nzete oyo mopepe ezalaki koningisa epai na epai? 25 Soki te, bokendeki penza kotala nini? Moto moko alata bilamba ya kitoko? Te! Bato oyo balataka bilamba ya kitoko mpe bamisepelisaka kati na bozwi na bango bavandaka kati na bandako ya bakonzi. 26 Kasi nani bino bokendeki penza kotala? Mosakoli? Iyo, nazali koloba na bino, mpe aleki kutu ata mosakoli. 27 Yoane azali moto oyo Makomi ezali koloba boye na tina na ye: « Nakotinda ntoma na Ngai liboso na Yo, oyo akobongisela Yo nzela. » 28 Nazali koloba na bino: kati na bato oyo babotama na mwasi, moko te aleki Yoane na monene; nzokande, ye oyo aleki moke kati na Bokonzi ya Nzambe aleki Yoane Mobatisi na monene. 29 Bato nyonso elongo na bafutisi mpako oyo bayokaki maloba na Yesu bandimaki ete nzela ya Nzambe ezali sembo, pamba te Yoane abatisaki bango 30 Kasi Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko baboyaki mokano ya Nzambe mpo na bango, pamba te baboyaki ete Yoane abatisa bango. 31 Boye Yesu alobaki: — Na nani penza nakokokanisa bato ya ekeke oyo? Bakokani penza na banani? 32 Bakokani penza na bana mike oyo bavandi na esika oyo bato ebele bakutanaka mpe bazali koganga, bamoko na bamosusu: « Tobetaki baflite, kasi bobinaki te; toyembelaki bino banzembo ya matanga, kasi bolelaki te! » 33 Pamba te, tango Yoane Mobatisi ayaki, azalaki kolia mapa te mpe azalaki komela vino te, mpe bolobaki: « Azali na molimo mabe kati na ye! » 34 Mwana na Moto ayaki, azali kolia, azali komela, mpe bozali koloba: « Azali na lokoso ya kolia mpe ya komela masanga, moninga ya bafutisi mpako mpe ya bato ya masumu! » 35 Kasi bato nyonso oyo bayambaka Bwanya ya Nzambe batalisaka ete ezali sembo. 36 Mofarizeo moko abengisaki Yesu mpo ete alia mesa moko elongo na ye. Yesu akendeki na ndako ya Mofarizeo yango mpe avandaki na mesa mpo na kolia. 37 Nzokande, kati na engumba yango, ezalaki na mwasi moko oyo azalaki kobika bomoi ya masumu.

Tango ayokaki ete Yesu azali kolia na ndako ya Mofarizeo, ayaki wana na molangi ya alibatre etonda na malasi, **38** atelemaki na sima ya Yesu, na makolo na Ye; azalaki kolela mpe, na mpinzoli na ye, akomaki kopolisa makolo ya Yesu. Bongo apangusaki makolo yango na nzela ya suki na ye, apesaki yango beze mpe asopelaki yango malasi. **39** Tango Mofarizeo oyo abengisaki Yesu amonaki bongo, amilobelaki: — Soki moto oyo azali mosakoli, alingaki koyeba soki mwasi oyo azali kosimba Ye azali nani, mpe soki azali mwasi ya lolenge nini: moto ya masumu. **40** Yesu alobaki na ye: — Simona, nazali na likambo ya koyebisa yo. Mofarizeo azongisaki: — Moteyi, loba yango. **41** Yesu alobaki: — Moto moko adefisaki bato mibale mbongo. Moto ya liboso asengelaki kozongisa mbongo ya bibende nkama mitano, mpe oyo ya mibale, mbongo ya bibende tuku mitano. **42** Kasi lokola, kati na bango mibale, moko te azalaki na mbongo ya kozongisa, modefisi alimbisaki bango mpo ete bafuta lisusu niongo yango te. Na makanisi na yo, nani kati na bango mibale akolinga modefisi koleka? **43** Simona azongisaki: — Nakanisi ete ezali moto oyo balimbisi niongo ya mbongo oyo eleki ebele. Yesu alobaki na ye: — Okati malamu! **44** Bongo abalukaki epai ya mwasi, mpe alobaki na Simona: — Omoni mwasi oyo? Tango nakotaki na ndako na yo, opesaki Ngai mayi te ya kosukola makolo na Ngai; kasi ye, apolisi yango na mpinzoli na ye mpe apangusi yango na nzela ya suki na ye. **45** Opesaki Ngai beze te; kasi ye, banda nakotaki awa, atiki te kopesa makolo na Ngai beze. **46** Opakolaki Ngai mafuta te na moto; kasi ye, asopeli makolo na Ngai malasi. **47** Yango wana, nazali koloba na yo: ebele ya masumu na ye elimbisami, lokola atalisi bolingo monene. Kasi moto oyo balimbisaki niongo moke azali kotalisa bolingo moke. **48** Bongo Yesu alobaki na mwasi: — Masumu na yo elimbisami. **49** Bato mosusu oyo babengamaki elongo na Ye bakomaki koloba, bango na bango: — Moto oyo azali penza nani, oyo akomi ata kolimbisa masumu? **50** Kasi Yesu alobaki na mwasi yango: — Kondima na yo ebikisi yo; kende na kimia!

8 Sima na yango, Yesu atambolaki na bingumba mpe na bamboka, azalaki koteya mpe kosakola Sango Malamu ya Bokonzi ya Nzambe. Bayekoli nyonso zomi na mibale bazalaki elongo na Ye, **2** bakisa ndambo ya basi oyo bakangolamaki na milimo mabe mpe babikisamaki na bokono: Mari, moto ya Magidala, oyo kati na ye, Yesu abenganaki milimo mabe sambo; **3** Jane, mwasi ya Shuza oyo azalaki kobatela biloko ya Erode; Suzana; mpe basi mosusu ebele. Basi yango bazalaki kosalisa mpe kosunga Yesu mpe bayekoli na Ye, na nzela ya biloko na bango moko. **4** Wana ebele ya bato bazalaki kosangana, mpe bato oyo bazalaki kowuta na bingumba bazalaki koya epai ya Ye, alobaki na bango lisese oyo: **5** — Moloni moko akendeki kolona na elanga na ye. Wana azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo ekweyaki pembeni ya nzela; baleki nzela banyataki-nyataki yango, mpe bandeke ya likolo eliaki yango. **6** Ndambo mosusu ekweyaki na mabele etonda na mabanga; tango kaka ebandaki kobimisa mito, mito ekawukaki, pamba te ezalaki na mayi te. **7** Ndambo mosusu ekweyaki kati na banzube; banzube ekolaki nzela moko na yango mpe efinaki-finaki mito na yango. **8** Kasi ndambo mosusu ekweyaki na mabele ya malamu, ebimisaki mito oyo ekolaki mpe ekomaki banzete: nkona moko na moko ebotaki bambuma nkama moko. Tango Yesu asilisaki koloba bongo, agangaki: — Tika ete moto nyonso oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **9** Bayekoli ya Yesu batunaki Ye ndimbola ya lisese yango. **10** Azongiselaki bango: — Boyebi ya mabombami ya Bokonzi ya Nzambe epesameli nde na bino; kasi epai ya bato mosusu, nazali koloba na masese, mpo ete, atako bakoki kotala, bamona te; mpe atako bakoki koyoka, basosola te. **11** Tala ndimbola ya lisese yango: Nkona ezali Liloba na Nzambe. **12** Nkona oyo ekweyaki pembeni ya nzela ezali bato oyo bayokaka Liloba na Nzambe, kasi Satana ayaka kolongola yango kati na mitema na bango mpo ete bandima te mpe babikisama te. **13** Nkona oyo ekweyaki na mabele etonda na mabanga ezali bato oyo bayokaka Liloba mpe bayambaka yango na esengo, kasi batikaka yango te kozwa misisa: bandimaka kaka mpo na mwa tango moke; soki komekama eyei, basundolaka mbala moko kondima. **14** Nkona oyo ekweyaki kati na banzube ezali bato oyo, sima na koyoka Liloba, bamitikaka ete, na etamboli na bango, mitungisi ya bomoi ya mokolo na mokolo, bomengo mpe bisengo ya mokili efinafina bango, mpe ete babota te bambuma. **15** Nkona oyo ekweyaki na mabele ya malamu ezali bato oyo, na mitema ya sembo mpe ya malamu, bayokaka Liloba, babatelaka yango, bayikaka mpiko mpe babotaka bambuma. **16** Moto moko te apelisaka mwinda mpo na kotia yango na se ya katini to na se ya mbeto; atiaka yango nde na likolo ya etelemiselo ya minda mpo ete bato oyo bazali kokota na ndako bamona pole na yango. **17** Pamba te eloko moko te ebombama ekozanga kobima na pole, mpe eloko moko te ya sekele ekozanga koyebana to kobima na pole. **18** Boye, bosala keba na lolenge na bino ya koyoka! Pamba te, na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu; kasi na ye oyo azangi, bakobotola ata oyo azali kokanisa ete azali na yango. **19** Mama mpe bandeko mibali ya Yesu bayaki kotala Yesu, kasi bakokaki te kokoma pene na Ye mpo na ebele ya ebele. **20** Moto moko ayebisaki Ye: —

Mama na yo mpe bandeko na yo ya mibali batelemi libanda, bazali na posa ya komona yo. **21** Kasi Yesu azongisaki: — Mama na Ngai mpe bandeko na Ngai, ezali bato oyo bayokaka Liloba na Nzambe mpe batiaka yango na misala. **22** Mokolo moko, Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Tokatisa na ngambo mosusu ya ebale. Bongo bamataki na bwato mpe bakendeki. **23** Wana bayekoli bazalaki koluka nkayi, Yesu alalaki pongi. Mopepe moko ya makasi epepaki kati na ebale; bwato ekomaki kotonda na mayi, mpe bakomaki na likama monene. **24** Bayekoli bapusanaki mpe balamusaki Ye na koganga: — Moteyi, Moteyi, tozali kokufa! Yesu alamukaki mpe apesaki mitindo na mopepe mpe mbonge; bongo ekitaki, mpe kimia ezongaki. **25** Yesu atunaki bayekoli na Ye: — Wapi kondima na bino? Kasi bango, batondaki na somo mpe bakamwaki, bakomaki kolobana bango na bango: « Moto oyo azali penza nani? Azali kopesa mitindo ata na mipepe mpe na mayi, mpe yango ezali kotosa ye! » **26** Bakomaki na etuka ya Geraza oyo ezali na ngambo mosusu ya ebale, etalana na Galile. **27** Tango Yesu anyataki mabele, mobali moko abimaki na engumba mpe ayaki kokutana na Ye; azalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe. Wuta kala, azalaki lisusu te kolata bilamba mpe kovanda na ndako, kasi akomaki kovanda kati na bakunda. **28** Tango amonaki Yesu, agangaki mpe amibwakaki na makolo na Ye, na koganga na mongongo makasi koleka: — Yesu, Mwana na Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, olingi nini epai na ngai? Nabondeli Yo, kotungisa ngai te! **29** Pamba te Yesu apesaki mitindo na molimo ya mbindo ete ebima kati na mobali oyo ekangaki wuta kala. Mpe atako bakangaki ye minyololo na maboko mpe makolo mpe bazalaki kokengela ye, kasi abukaki minyololo yango, mpe molimo mabe ekumbaki ye na bisika oyo azalaki kaka ye moko. **30** Yesu atunaki ye: — Kombo na yo nani? Azongisaki: — Ngulupa. Pamba te milimo mabe ebele ekotaki kati na ye. **31** Bongo milimo mabe yango ezalaki kosenga na Yesu ete atinda yango te kati na libulu ya mozindo. **(Abyssos g12)** **32** Nzokande, etonga moko monene ya bangulu ezalaki kolia kuna na ngomba. Milimo mabe esengaki na Yesu ete atika yango kokota kati na bangulu; mpe Yesu apesaki yango nzela. **33** Milimo mabe ebimaki kati na mobali yango, mpe ekotaki kati na bangulu. Mbala moko, etonga ya bangulu ekitaki mbangu longwa na ngomba kino kati na ebale mpe ezindaki. **34** Tango bakengeli ya bangulu bamonaki likambo oyo ewuti kosalema, bakimaki mpe bakendeki kopesa sango kati na engumba mpe na bilanga. **35** Bato babimaki mpo na koya kotala likambo oyo esalemi. Tango bakomaki epai ya Yesu, bamonaki mobali, oyo milimo mabe ebimaki kati na ye, alata bilamba, avandi na makolo ya Yesu na mayele na ye ya kokoka; boye somo ekangaki bango. **36** Ba-oyo bamonaki likambo oyo ewuti kosalema bayebisaki bato ndenge nini moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe akangolamaki. **37** Bongo bato nyonso ya etuka ya bato ya Geraza basengaki na Yesu ete alongwa na etuka na bango, pamba te somo ekangaki bango. Boye Yesu amataki na bwato mpe akendeki. **38** Mobali oyo akangolamaki na milimo mabe asengaki kokende elongo na Ye, kasi Yesu azongisaki ye na koloba: **39** — Zonga na libota na yo mpe tatola makambo nyonso oyo Nzambe asali mpo na yo. Boye mobali yango akendeki mpe atatolaki na engumba mobimba, makambo nyonso oyo Yesu asalaki mpo na ye. **40** Tango Yesu azongaki, ebele ya bato bayambaki Ye, pamba te bango nyonso bazalaki kozela Ye. **41** Mobali moko oyo kombo na ye ezalaki Jairisi, mokambi ya ndako ya mayangani, ayaki, amibwakaki na makolo ya Yesu mpe abondelaki Ye ete akende na ndako na ye, **42** pamba te mwana na ye kaka moko ya mwasi, ya mibu pene zomi na mibale ya mbotama, akomaki pene ya kokufa. Wana Yesu azalaki kokende, ebele ya bato bazalaki kotutana-tutana na Ye na bangambo nyonso. **43** Nzokande, ezalaki wana na mwasi moko oyo azalaki na bokono ya kotanga makila, mpe bokono yango ewumelaki mibu pene zomi na mibale; mpe asilisaki bozwi na ye nyonso epai ya minganga, kasi moko te alongaki kobikisa ye na bokono yango. **44** Adusolaki kino ayaki kotelema na sima ya Yesu mpe asimbaki singa ya songe ya elamba na Ye; mpe mbala moko, makila na ye etikaki kotanga. **45** Yesu atunaki: — Nani asimbi Ngai? Lokola moto ata moko te andimaki, Petelo alobaki na Yesu: — Moteyi, ebele ya bato bazali kofinana-finana mpe kotutana-tutana na Yo. **46** Kasi Yesu alobaki: — Moto moko asimbi Ngai; nayebi ete nguya ebimi kati na Ngai. **47** Awa mwasi yango amonaki ete azali ya kobombama te, akendeki na kolenga, amibwakaki na makolo ya Yesu mpe alobaki na miso ya bato nyonso mpo na nini asimbaki Yesu mpe ndenge nini abiki mbala moko na bokono na ye. **48** Kasi Yesu alobaki na ye: — Mwana na Ngai ya mwasi, kondima na yo ebikisi yo; kende na kimia. **49** Wana Yesu azalaki nanu koloba, moto moko ayaki wuta na ndako ya Jairisi, mokambi ya ndako ya mayangani, mpe alobaki: — Mwana na yo ya mwasi akufi. Kotungisa lisusu Moteyi te. **50** Lokola Yesu ayokaki ye koloba bongo, alobaki na Jairisi: — Kobanga te! Ndima kaka, mpe akobika na bokono na ye. **51** Tango Yesu akomaki na ndako ya Jairisi, atikaki moto moko te kokota elongo na Ye, longola kaka Petelo, Yoane, Jake, tata mpe mama ya mwana. **52** Bato nyonso bazalaki kolela mpe koyoka mawa mpo na mwana yango. Kasi Yesu

alobaki: — Bokata kolela; akufi te, azali nde ya kolala! 53 Bato basekaki Yesu, wana bayebaki ete asilaki kokufa. 54 Kasi Yesu asimbaki ye na loboko mpe alobaki: — Mwana na Ngai, lamuka! 55 Pema ya bomoi ezongaki kati na mwana; mpe mbala moko, atelemaki. Bongo Yesu atindaki bango kopesa ye eloko ya kolia. 56 Baboti na ye bakamwaki, kasi Yesu apekisaki bango koloba na moto ata moko te likambo oyo ewuti kosalema.

9 Yesu abengaki bayekoli na Ye zomi na mibale, apesaki bango nguya mpe bokonzi ya kobengana milimo nyonso ya mabe mpe ya kobikisa bokono; 2 mpe atindaki bango kosakola Bokonzi ya Nzambe mpe kobikisa babeli. 3 Alobaki na bango: — Bomema eloko moko te mpo na mobembo, ezala lingenda, sakosi, eloko ya kolia to mbongo; bozala na banzambala mibale te na moto. 4 Na ndako nyonso oyo bokokota, bovanda kuna kino bokolongwa na engumba. 5 Soki bato baboyi koyamba bino, botika engumba na bango mpe bopupola putulu ya makolo na bino lokola litatoli mpo na kotelemela bango. 6 Bayekoli bakendeki, batambolaki na mboka moko na moko mpe bazalaki kosakola Sango Malamu mpe kobikisa babeli na bisika nyonso. 7 Erode, moyangeli ya etuka, ayokaki sango ya makambo nyonso oyo ezalaki koleka; amitungisaki makasi, pamba te bamoko bazalaki koloba: « Yoane asekwi, » 8 bamosusu: « Eliya abimi, » mpe bamosusu lisusu: « Moko kati na basakoli ya kala asekwi. » 9 Kasi Erode azalaki komilobela: « Ngai nde nakataki Yoane moto; bongo moto oyo nazali koyoka makambo minene boye na tina na ye, azali penza nani? » Boye alukaki kokutana na Yesu. 10 Tango bantoma bazongaki, bayebisaki Yesu makambo oyo basalaki. Bongo Yesu amemaki bango elongo na Ye, mpe bakendeki na engumba Betisaida, na esika oyo bazalaki kaka bango moko. 11 Kasi tango ebele ya bato bayokaki bongo, balandaki Ye. Yesu ayambaki bango, ateyaki bango na tina na Bokonzi ya Nzambe, abikisaki mpe bato oyo bazalaki na posa ya lobiko na bokono ya nzoto. 12 Awa ekomaki pokwa, bantoma zomi na mibale bapusanaki pene ya Yesu mpe balobaki na Ye: — Zongisa bato oyo mpo ete bakende komilukela bilei mpe bisika ya kolala, kati na bamboka mpe bilanga ya zingazinga, pamba te tozali awa kati na esika ebombama. 13 Kasi Yesu alobaki na bango: — Bopesa bango bino moko biloko ya kolia. Bazongisaki: — Tozali kaka na mapa mitano mpe bambisi mibale; loba nde tokende kosomba bilei mpo na ebele ya bato oyo nyonso. 14 Ezalaki wana na mibali pene nkoto mitano. Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Bovandisa bango na masanga; tika ete lisanga moko na moko ezala na bato tuku mitano. 15 Bayekoli basalaki bongo, mpe bato nyonso avandaki. 16 Yesu akamataki mapa yango mitano mpe bambisi yango mibale, azongisaki matondi epai ya Nzambe mpe akataki mapa yango; bongo apesaki biteni na yango epai ya bayekoli mpo ete bakabola yango epai ya bato. 17 Bato nyonso baliaki mpe batondaki; bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, mpe biteni yango etondisaki bitunga zomi na mibale. 18 Mokolo moko, wana Yesu azalaki kosambela na pembeni, mpe bayekoli na Ye bazalaki elongo na Ye, atunaki bango: — Bato bazali koloba nini na tina na Ngai? Mpo na bango, Ngai nazali nani? 19 Bazongisaki: — Bamoko bazali koloba ete ozali Yoane Mobatisi; bamosusu, Eliya; mpe bamosusu lisusu, moko kati na basakoli ya kala oyo asili kosekwa. 20 Yesu atunaki bango lisusu: — Bongo bino, bolobaka ete Ngai nazali nani? Petelo azongisaki: — Ozali Masiya oyo Nzambe atindi. 21 Yesu apesaki bango mitindo ete bameka koloba bongo te ata na moto moko. 22 Mpe alobaki: — Mwana na Moto asengeli komona pasi mingi; bakambi ya bato, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko basengeli koboya Ye. Basengeli koboma Ye, mpe asengeli kosekwa na mokolo ya misato. 23 Bongo Yesu alobaki na bango nyonso: — Moto nyonso oyo alingi kolanda Ngai asengeli komiboya, kokamata ekulusu na ye mokolo na mokolo mpe kolanda Ngai. 24 Pamba te, moto nyonso oyo akolinga kobikisa bomoi na ye akobungisa yango, kasi moto nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo na Ngai akobikisa yango. 25 Litomba nini ezali mpo na moto, soki azwi mokili mobimba, kasi amibungisi to abebisi bomoi na ye? 26 Moto nyonso oyo akoyoka Ngai mpe maloba na Ngai soni, Mwana na Moto akoyoka ye soni, tango akoya kati na nkembo na Ye mpe kati na nkembo ya Tata mpe ya ba-anjelu ya bule. 27 Nazali koloba na bino penza ya solo: kati na bato oyo bazali awa, ezali na ba-oyo bakokufa te kino bakomona bokonzi ya Nzambe. 28 Mikolo pene mwambe sima na Yesu koloba bongo, azwaki elongo na Ye, Petelo, Yoane mpe Jake, mpe amataki na ngomba mpo na kokende kosambela. 29 Wana azalaki kosambela, elongi na Ye ebongwanaki, mpe bilamba na Ye ekomaki kongenga makasi lokola pole ya mikalikali. 30 Mibali mibale bazalaki kosolola na Yesu: Moyize mpe Eliya 31 oyo babimaki kati na kongenga ya nkembo; bazalaki kolobela na tina na bozongi na Ye, oyo asengeli kokokisa na Yelusalemi. 32 Petelo mpe baninga na ye balalaki pongi makasi. Tango kaka balamukaki na pongi, bamonaki nkembo ya Yesu elongo na mibali wana mibale bazali ya kotelema elongo na Ye. 33 Wana mibali yango bazalaki kokabwana na Yesu, Petelo alobaki: — Moteyi, eleki malamu mpo na biso kozala awa! Totonga bandako misato ya kapo: moko mpo na Yo, moko mpo na Moyize, mpe moko

mpo na Eliya. Solo, Petelo ayebaki te makambo oyo azalaki koloba. **34** Wana azalaki nanu koloba bongo, lipata moko ebimaki mpe ezipaki bango. Somo ekangaki bayekoli, wana bakotaki kati na lipata yango. **35** Mongongo moko eyokanaki wuta kati na lipata yango, elobaki: — Oyo azali Mwana na Ngai, oyo napona; boyoka Ye! **36** Sima na mongongo yango koloba, bamonaki ete Yesu azali Ye moko. Bayekoli babombaki likambo yango mpo na bango moko mpe, na mikolo wana, bayebisaki ata na moto moko te makambo oyo bamonaki. **37** Mokolo oyo elandaki, tango bakitaki na ngomba, ebele ya bato bayaki kokutana na Yesu. **38** Mobali moko kati na ebele yango ya bato agangaki: — Moteyi, nazali kosenga na Yo ete otala mwana na ngai ya mobali, pamba te nazali kaka na mwana moko! **39** Molimo moko etungisaka ye: soki ekangi ye, mwana akoganga na mbala moko, ekoningisa ye makasi kino kokweyisa ye na mabele; mwana akokangama mpe akobimisa fulufulu na monoko. Etikaka ye na pasi sima na kozokisa ye. **40** Nasengaki na bayekoli na Yo ete babengana molimo yango, kasi balongaki te. **41** Yesu alobaki: — Bino, ekeke ya bato mabe mpe bazanga kondima, tango boni nasengeli lisusu kovanda elongo na bino mpe koyikela bino mpiko? Mema mwana na yo awa. **42** Wana mwana azalaki kopusana, molimo mabe ebwakaki ye na mabele mpe ebandaki koningisa ye makasi. Kasi Yesu apesaki mitindo na molimo mabe yango ete ebima kati na mwana, abikisaki mwana na pasi na ye mpe azongisaki ye na maboko ya tata na ye. **43** Mpe bato nyonso bakamwaki mingi monene ya Nzambe. Wana bato nyonso bazalaki kokamwa makambo nyonso oyo Yesu asalaki, alobaki na bayekoli na Ye: **44** — Boyoka na bokebi makambo oyo nazali koyebisa bino: Bazali kokaba Mwana na Moto na maboko ya bato. **45** Kasi bayekoli basosolaki te makambo yango; ndimbola na yango ezalaki ya kobombama mpo na bango, mpo ete basosola te tina na yango, mpe bazalaki kobanga kopesa Yesu mituna na tina na yango. **46** Tembe moko ebimaki kati na bayekoli; bazalaki koluka koyeba moto oyo aleki monene kati na bango. **47** Kasi lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, akamataki mwana moke, atiaki ye pembeni na Ye, **48** mpe alobaki na bango: — Moto nyonso oyo ayambi mwana oyo ya moke na Kombo na Ngai, ayambi nde Ngai moko; mpe moto nyonso oyo ayambi Ngai ayambi nde Motindi na Ngai. Pamba te, ezali ye oyo aleki moke kati na bino nyonso nde aleki monene. **49** Yoane alobaki: — Moteyi, tomonaki moto moko kobengana milimo mabe na Kombo na Yo, mpe tomekaki kopekisa ye, pamba te azali moto ya lisanga na biso te. **50** Yesu alobaki: — Bopekisa ye te, pamba te moto nyonso oyo atelemelaka bino te azali mpo na bino. **51** Lokola tango oyo Yesu asengeli komemama na Likolo ekomaki pene, Yesu azwaki mokano ya kokende na Yelusalemi. **52** Atindaki bantoma liboso na Ye; boye wana bazalaki kokende, bakotaki na mboka moko ya bato ya Samari mpo na kobongisela Ye biloko. **53** Kasi bato ya Samari baboyaki koyamba Ye, mpo ete azalaki kokende na Yelusalemi. **54** Tango bayekoli, Jake mpe Yoane, bamonaki bongo, balobaki: — Nkolo, olingi ete tobelela moto ete ekitela bango kowuta na likolo mpo na kobebisa bango? **55** Yesu abalukaki mpo na kotala bango malamu mpe apamelaki bango: [— Boni, boyebi molimo oyo ezali kotindika bino na makanisi ya boye? Mwana na Moto ayaki te mpo na koboma bato, kasi mpo na kobikisa bango.] **56** Bongo Yesu elongo na bayekoli na Ye bakendeki na mboka mosusu. **57** Wana bazalaki kotambola na nzela, mobali moko alobaki na Yesu: — Nakolanda Yo na esika nyonso oyo okokende. **58** Yesu azongiselaki ye: — Bambwa ya zamba ezalaka na madusu na yango na se ya mabele mpo na kobombama, mpe bandeke ya likolo ezalaka na bazala na yango; kasi Mwana na Moto azangi esika ya kolala mpo na kopema. **59** Yesu alobaki na mobali mosusu: — Landa Ngai. Kasi mobali yango azongiselaki Ye: — Nkolo, pesa ngai nzela ya kokende nanu kokunda tata na ngai. **60** Yesu alobaki na ye: — Tika bakufi bakunda bakufi na bango; kasi yo, kende kosakola Bokonzi ya Nzambe. **61** Mosusu lisusu alobaki na Ye: — Nkolo, nakolanda Yo; kasi pesa ngai nzela ya kozonga nanu mpo na kokende kopesa libota na ngai mbote ya suka. **62** Yesu azongiselaki ye: — Moto oyo asimbi kongo mpo na kobalola mabele ya bilanga, kasi azali kotala na sima, azali na tina moko te mpo na Bokonzi ya Nzambe.

10 Sima na yango, Nkolo aponaki bayekoli tuku sambo na mibale mpe atindaki bango, mibale-mibale liboso na Ye, na bingumba nyonso mpe na bisika nyonso oyo Ye moko asengelaki kokende. **2** Alobaki na bango: — Bambuma ya kobuka etondi meke kati na elanga, kasi basali bazali moke. Boye bosenga na Nkolo elanga ete atinda basali kati na elanga na Ye. **3** Bokende! Nazali kotinda bino lokola bampate kati na bambwa ya zamba. **4** Bomema mbongo te, sakosi te to basandale te, mpe bopesa moto moko te mbote na nzela. **5** Na ndako nyonso oyo bokokota, boloba liboso: « Tika ete kimia ezala na ndako oyo! » **6** Soki ezali na moto ya kimia kati na ndako yango, kimia na bino ekovanda likolo na ye; soki te, kimia yango ekozongela bino. **7** Bovanda kuna, bolia mpe bomela nyonso oyo bakopesa bino; pamba te mosali asengeli kozwa lifuti na mosala na ye. Botambola-tambola na bandako nyonso te. **8** Tango bokokota na engumba songolo, soki bayambi bino, bolia bilei oyo bakopesa bino, **9**

bobikisa babeli oyo bazali kuna mpe boloba na bango: « Bokonzi ya Nzambe ekomi pene na bino. » **10** Kasi tango bokokota na engumba songolo, soki baboyi koyamba bino, bokende na babalabala na yango mpe boloba: **11** « Ezala putulu ya engumba na bino, topupoli yango wuta na makolo na biso, mpo na kokebisa bino. Nzokande, boyeba malamu ete Bokonzi ya Nzambe ekomi pene. » **12** Nazali koloba na bino penza ya solo: Na mokolo wana, etumbu na yango ekozala makasi koleka etumbu ya Sodome. **13** Mawa na yo, Korazini! Mawa na yo, Betisaida! Pamba te soki bikamwa oyo esalemaki kati na bino esalemaki kati na bingumba Tiri mpe Sidoni, mbele wuta kala, bavandi na yango babongola mitema, balata basaki mpe bamipakola putulu. **14** Kasi, na kosambisama, etumbu na bino ekozala makasi koleka etumbu ya Tiri mpe Sidoni. **15** Mpe yo, Kapernawumi, okanisi ete okotombolama kino na Likolo? Te, okokitisama kino na mboka ya bakufi! **(Hadēs g86)** **16** Moto oyo atosi bino atosi nde Ngai, moto oyo aboyi bino aboyi nde Ngai, nzokande moto oyo aboyi Ngai aboyi nde Motindi na Ngai. **17** Tango bayekoli yango tuku sambo na mibale bazongaki, batondaki na esengo mpe balobaki: — Nkolo, ezala milimo mabe etosi biso na Kombo na Yo! **18** Yesu azongisaki: — Namonaki Satana kokweya longwa na likolo, lokola mikalikali. **19** Napesi bino bokonzi ya konyata banyoka mpe bakoto, mpe ya kolonga nguya nyonso ya monguna, mpe eloko moko te ekosala bino mabe. **20** Nzokande, bosepela te komona ete milimo mabe ezali kotosa bino; bosepela nde ete bakombo na bino ekomami kati na Likolo. **21** Kaka na tango yango, awa Molimo Mosantu atondisaki Ye na esengo, Yesu alobaki: — Oh Tata, Nkolo ya Likolo mpe ya mabele, nakumisi Yo! Pamba te obombaki makambo oyo, mpo ete bato ya bwanya mpe bato ya mayele bayeba yango te, kasi olakisi yango na bana mike. Iyo, Tata, pamba te yango nde osepelaki kosala. **22** Tata na Ngai apesa Ngai biloko nyonso. Moko te ayebi soki Mwana azali nani, longola kaka Tata; mpe moko te ayebi soki Tata azali nani, longola kaka Mwana mpe ye oyo epai ya nani Mwana asepeli kotalisa Tata. **23** Bongo, abalolaki miso na Ye epai ya bayekoli na Ye mpe alobaki na bango moko kaka: — Esengo na bato oyo bazali komona makambo oyo bozali komona! **24** Pamba te, nazali koloba na bino: basakoli mpe bakonzi ebele batondaki na posa ya komona makambo oyo bino bozali komona, kasi bamonaki yango te; batondaki na posa ya koyoka makambo oyo bino bozali koyoka, kasi bayokaki yango te. **25** Molakisi moko ya Mobeko atelemaki mpe atunaki mpo na komeka Yesu: — Moteyi, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa bomoi ya seko? **(aiōnios g166)** **26** Yesu alobaki na ye: — Makambo nini ekomama kati na mobeko? Otangaka yango ndenge nini? **27** Molakisi ya mibeko azongisaki: — Linga Nkolo, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na molimo na yo mobimba, na makasi na yo nyonso mpe na makanisi na yo nyonso; mpe linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. **28** Yesu alobaki na ye: — Opesi eyano ya malamu; sala bongo mpe okozala na bomoi. **29** Kasi molakisi ya Mobeko alingaki kolakisa ete azali sembo, boye atunaki na Yesu: — Nani azali moninga na ngai? **30** Yesu azongisaki: — Moto moko azalaki kokende na Jeriko, wana awutaki na Yelusalemi. Na nzela, miyibi babetaki ye, babotolaki ye bilamba na ye, babetaki ye mpe bakendeki na bango, batikaki ye pene ya kokufa. **31** Nzokande, na tango yango kaka, esalemaki ete Nganga-Nzambe moko akende mpe azwa nzela yango kaka; tango kaka amonaki moto yango, akatisaki na ngambo mosusu ya nzela mpe akobaki mobembo na ye. **32** Ndenge moko mpe Molevi moko akomaki na esika yango; tango kaka amonaki moto yango, akatisaki na ngambo mosusu ya nzela mpe akobaki mobembo na ye. **33** Kasi moto moko ya Samari, wana azalaki kokende mobembo, akomaki na esika oyo moto yango azalaki; tango kaka amonaki ye, ayokelaki ye mawa, **34** apusanaki pene na ye, asopelaki bapota na ye mafuta mpe vino, mpe akangaki yango. Bongo amatisaki moto yango na likolo ya mile na ye moko, amemaki ye na ndako ya bapaya, mpe akobaki kosunga ye kuna. **35** Mokolo oyo elandaki, abimisaki mbongo ya bibende mibale mpe apesaki yango na nkolo ndako ya bapaya; alobaki na ye: « Salisa moto oyo malamu; tango nakozonga, nakozongisela yo mbongo nyonso oyo okobakisa! » **36** Yesu atunaki: — Mpo na yo, nani kati na bango misato azalaki moninga ya moto oyo akweyaki na maboko ya miyibi? **37** Molakisi ya mibeko azongisaki: — Ezali moto oyo ayokelaki ye mawa. Yesu alobaki na ye: — Kende mpe sala bongo! **38** Wana Yesu mpe bayekoli na Ye bazalaki kokende, Yesu akotaki na mboka moko, mpe mwasi moko oyo kombo na ye ezali Marte ayambaki Ye kati na ndako na ye. **39** Mari, ndeko mwasi ya Marte, ayaki kovanda na makolo ya Nkolo, mpe azalaki koyoka makambo oyo Nkolo azalaki koloba. **40** Kasi, na tango yango, Marte amipesaki na misala nyonso ya ndako; ayaki na lombangu mpe alobaki: — Ah Nkolo, ozali komona te ete ndeko na ngai atiki ngai kosala ngai moko misala? Loba na ye ete asunga ngai! **41** Nkolo azongiselaki ye: — Marte, Marte, ozali komitungisa mpe kominyokola mpo na makambo ebele, **42** kasi likambo moko kaka ezali na tina. Mari aponi oyo eleki malamu, mpe moto ata moko te akobotola ye yango.

11 Mokolo moko, Yesu azalaki kosambela na esika
songolo. Tango asilisaki kosambela, moko kati na
bayekoli na Ye alobaki na Ye: — Nkolo, lakisa biso kosambela
ndenge Yoane alakisaki bayekoli na ye. **2** Yesu alobaki na
bango: — Tango bozali kosambela, boloba: Tata, tika ete
Kombo na Yo ebulisama, tika ete Bokonzi na Yo eya! **3** Pesa
biso bilei oyo tosengeli na yango, mokolo na mokolo, **4**
limbisa masumu na biso, pamba te biso mpe tolimbisaka
moto nyonso oyo asalaka biso mabe; mpe komema biso na
komekama te. **5** Alobaki na bango lisusu: — Soki moko
kati na bino azali na molingami, bongo akei epai na ye na
midi ya butu mpe alobi: « Molingami, defisa ngai mapa
misato; **6** pamba te moko kati na baninga na ngai azali
kosala mobembo mpe akomi epai na ngai, kasi nazangi
bilei ya kopesa ye. » **7** Soki molingami oyo, wuta kati na
ndako na ye, azongisi: « Kotungisa ngai te, nasili kokanga
ekuke ya ndako na ngai; ngai mpe bana na ngai tolali,
nakoki kolamuka te mpo na kopesa yo mapa. » **8** Nazali
koloba na bino penza ya solo: ata soki akotelema te mpo
na kopesa ye mapa yango, kasi akotelema penza mpo
na motungisi na ye mpe akopesa ye nyonso oyo azali na
yango na bosenga, pamba te azali moninga na ye. **9** Boye,
Ngai nazali koloba na bino: Bosenga, mpe bakopesa bino;
boluka, mpe bokomona; bobeta ekuke, mpe bakofungolela
bino. **10** Pamba te moto nyonso oyo asengaka azwaka,
moto oyo alukaka amonaka; mpe moto oyo abetaka ekuke,
bafungolelaka ye yango. **11** Nani kati na bino, batata,
akopesa na mwana na ye nyoka soki asengi ye mbisi, **12** to
akopesa ye koto soki asengi ye liki? **13** Bongo soki bino bato
oyo bozali kutu mabe boyebi kopesa na bana na bino biloko
ya malamu, ndenge nini Tata oyo azali na Likolo apesa
te Molimo Mosantu epai ya bato oyo basengaka Ye! **14**
Mokolo moko, Yesu azalaki kobengana molimo mabe oyo
ezalaki kopekisa moto koloba. Tango molimo mabe yango
ebimaki, moto oyo azalaki koloba te akomaki koloba, mpe
ebele ya bato bakamwaki. **15** Kasi bamoko kati na bango
balobaki: — Azali kobengana milimo mabe na nguya ya
Belizebule, mokonzi ya milimo mabe. **16** Bamosusu, mpo
na komeka Yesu, basengaki na Ye elembo moko kowuta
na Likolo. **17** Lokola Yesu ayebaki makanisi na bango,
alobaki na bango: — Bokonzi nyonso oyo ekabwani mpe
ekomi komibundisa ekomipanza, mpe ndako oyo ekabwani
mpe ekomi komibundisa ekokweya. **18** Soki Satana akomi
komibundisa, bokonzi na ye ekotelema ndenge nini? Nalobi
bongo mpo bolobi ete Ngai nazali kobengana milimo mabe
na nguya ya Belizebule. **19** Mpe soki Ngai nazali kobengana
milimo mabe na nguya ya Belizebule, bayekoli na bino
babenganaka yango na nguya ya nani? Mpo na yango,
bayekoli na bino bakozala bango moko basambisi na bino.
20 Kasi soki ezali na nguya ya Nzambe nde Ngai nazali
kobengana milimo mabe, wana Bokonzi ya Nzambe esili
kokoma kino epai na bino. **21** Tango elombe oyo alata
bibundeli akengelaka ndako na ye, biloko na ye ebatelamaka
malamu; **22** kasi soki moto mosusu oyo aleki ye na makasi
ayei kobundisa ye mpe alongi ye, akobotola ye bibundeli
oyo azalaki kotiela motema, akokamata biloko na ye nyonso
mpe akokaba yango. **23** Moto oyo azali elongo na Ngai
te azali monguna na Ngai, mpe moto oyo asangisaka te
elongo na Ngai apanzaka. **24** Soki molimo mabe ebimi kati
na moto, ekendaka koyengayenga na bisika ekawuka mpo
na koluka esika ya kopema. Kasi soki ezwi esika yango
te, emilobelaka: « Eleki malamu mpo na ngai kozonga
na ndako oyo natikaki. » **25** Tango molimo mabe yango
ezongaka, ekutaka ndako yango polele, bakombola mpe
babongisa malamu. **26** Bongo ekendaka lisusu kozwa milimo
mosusu sambo oyo eleki yango na mabe, mpe, elongo
na yango, ekotaka mpe evandaka kuna. Boye bomoi ya
moto yango ekomaka lisusu mabe, koleka ndenge ezalaki
liboso. **27** Wana Yesu azalaki koloba makambo oyo, mwasi
moko agangaki wuta kati na ebele ya bato: — Esengo na
mama oyo abotaki Yo mpe amelisaki Yo mabele! **28** Yesu
azongisaki: — Esengo nde na bato oyo bayokaka Liloba
na Nzambe mpe batosaka yango! **29** Lokola bato bazalaki
kotonda se kotonda pembeni na Ye, Yesu alobaki: — Bato
ya ekeke oyo bazali bato mabe penza! Bazali kosenga
elembo! Bakopesamela elembo mosusu te, longola kaka
elembo ya Yona; **30** pamba te, ndenge Yona azalaki elembo
mpo na bato ya Ninive, ndenge wana mpe Mwana na Moto
akozala elembo mpo na bato ya ekeke oyo. **31** Na mokolo ya
kosambisama, mwasi mokonzi ya sude akolamuka, elongo
na bato ya ekeke oyo, mpe akokatela bango etumbu, pamba
te awutaki mosika, na suka ya mokili, mpo na koyoka bwanya
ya Salomo; nzokande awa sik'oyo, ezali na Moto oyo aleki
Salomo. **32** Na mokolo ya kosambisama, bato ya Ninive
bakotelema, elongo na bato ya ekeke oyo, mpe bakokatela
bango etumbu, pamba te babongolaki mitema na bango
tango bayokaki mateya ya Yona; nzokande awa sik'oyo, ezali
na Moto oyo aleki Yona. **33** Moto moko te apelisaka mwinda
mpo na kotia yango na esika ya kobombama to na se ya
katini. Nzokande, batiaka yango na likolo ya etelemiselo ya
minda mpo ete bato oyo bazali kokota na ndako bamona
pole. **34** Miso na yo ezali lokola mwinda ya nzoto na yo. Soki
miso na yo ezali malamu, nzoto na yo mobimba mpe ezali
kati na pole. Kasi soki ebeli, nzoto na yo mobimba mpe ekoti

kati na molili. 35 Yango wana, sala keba ete pole oyo ezali kati na yo ekoma molili te. 36 Soki nzoto na yo mobimba ezali kati na pole, mpe eteni ata moko te ezali kati na molili, nzoto na yo mobimba ekotonda na pole lokola tango mwinda engengisaka yo na nzela ya pole na yango. 37 Tango Yesu asilisaki koloba, Mofarizeo moko abengisaki Ye mpo ete akende kolia elongo na ye. Yesu akotaki na ndako na ye mpe avandaki na mesa. 38 Kasi Mofarizeo akamwaki mingi tango amonaki ete Yesu asukoli maboko te liboso ya kolia. 39 Bongo, Nkolo alobaki na ye: — Bino Bafarizeo, bosukolaka libanda ya bakopo mpe ya basani, kasi botondi na moyibi mpe na mabe. 40 Bazoba! Boni, ye oyo asalaki libanda, asalaki mpe kati te? 41 Bobonza nde bomoto na bino ya kati lokola likabo epai ya Nzambe, bongo mobimba na bino ekokoma mbala moko peto. 42 Mawa na bino, Bafarizeo! Bofutaka eteni ya zomi ya bandembi, ya matungulu mpe ya bandunda ya lolenge nyonso, kasi bomonaka pamba bosembo mpe bolingo ya Nzambe. Nzokande bosengeli nde kotia yango na misala, mpe kozwa na motuya likambo oyo wana ya kofuta eteni ya zomi. 43 Mawa na bino, Bafarizeo! Bolingaka kovanda na bakiti ya liboso, kati na bandako ya mayangani; mpe bolingaka ete bato bapesa bino mbote ya lokumu, na bisika oyo bato ebele bakutanaka. 44 Mawa na bino! Bozali lokola bakunda oyo ezanga bilembo, bongo bato batambolaka na likolo na yango na kozanga koyeba! 45 Molakisi moko ya mibeko alobaki na Yesu: — Moteyi, tango ozali koloba bongo, ozali kofinga mpe biso! 46 Yesu azongisaki: — Bino mpe balakisi ya Mobeko, mawa na bino! Bomemisaka bato mikumba ya kilo makasi, mpe bino moko boningisaka ata mosapi moko te mpo na kosunga bango. 47 Mawa na bino, pamba te botongaka bakunda mpo na basakoli oyo bakoko na bino baboma! 48 Boye, wana bosalaka bongo, botatolaka ete bondimi makambo oyo bakoko na bino basala; pamba te bango, baboma basakoli, mpe bino, bozali kotonga bakunda na bango. 49 Yango wana, Nzambe, kati na bwanya na Ye, aloba: « Nakotindela bango basakoli mpe bantoma; bakoboma bamoko, mpe bakonyokola bamosusu. » 50 Mpo na yango, makila ya basakoli nyonso, oyo basopa wuta na ebandeli ya mokili, ekotangama na mito ya bato ya ekeke oyo, 51 kobanda na makila ya Abele kino na makila ya Zakari oyo babomaki kati na etumbelo mpe Esika ya bule. Nazali koloba na bino penza ya solo: mokumba ya mabe wana nyonso ekokweyela bato ya ekeke oyo. 52 Mawa na bino, balakisi ya Mobeko, pamba te bolongolaki fungola ya boyebi! Bino moko bokotaki te, mpe bopekisaki bato oyo bazalaki na posa ya kokota. 53 Tango Yesu abimaki na ndako, Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko basilikelaki Ye makasi mpe bakomaki kotungisa Ye na nzela ya mituna ya ndenge na ndenge, 54 na kotiela Ye mitambo mpo na kozwa, kati na maloba na Ye, likambo ya kofunda Ye.

12 Na tango yango, lokola bankoto ebele ya bato basanganaki, kino bakomaki konyatana bango na bango, Yesu abandaki na koyebisa bayekoli na Ye: — Bosala keba na levire ya Bafarizeo, oyo ezali lokuta! 2 Eloko moko te ebombama ekozanga komonisama, mpe eloko moko te ya sekele ekozanga koyebana. 3 Nyonso oyo bokoloba kati na molili ekoyokana kati na pole ya mokolo, mpe nyonso oyo bokolobana na matoyi kati na bashambre ekosakolama wuta na likolo ya bandako. 4 Balingami na Ngai, nazali koloba na bino: bobanga te bato oyo bakoki koboma nzoto mpe, na sima, bakoki kosala likambo mosusu te. 5 Nakolakisa bino nani oyo bosengeli kobanga: bobanga Ye oyo, sima na kufa, azali na bokonzi ya kobwaka kati na lifelo. Solo, nazali koloba na bino: Ye nde bosengeli kobanga. **(Geenna g1067)** 6 Boni, batekaka te bandeke mike mitano na motuya ya mbongo ya bibende mibale? Nzokande, Nzambe abosanaka ata ndeke moko te kati na yango. 7 Ayebi kutu ata motango ya suki na bino. Bobanga te; boleki bandeke mike ebele na motuya. 8 Nazali koloba na bino: moto nyonso oyo, na miso ya bato, akotatola ete azali moto na Ngai, Mwana na Moto mpe akotatola liboso ya ba-anjelu ya Nzambe ete azali moto na Ye; 9 kasi ye oyo akowangana Ngai na miso ya bato, Ngai mpe nakowangana ye liboso ya ba-anjelu ya Nzambe. 10 Moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Mwana na Moto akolimbisama, kasi ye oyo akofinga Molimo Mosantu akolimbisama te. 11 Tango bakokumba bino kati na bandako ya mayangani, liboso ya bakambi mpe bakonzi, bomitungisa te na koluka koyeba ndenge nini bokosamba mpe maloba nini bokoloba; 12 pamba te Molimo Mosantu akolakisa bino, na tango yango, makambo oyo bosengeli koloba. 13 Moto moko kati na ebele ya bato alobaki na Yesu: — Moteyi, loba na ndeko na ngai ete akabola na ngai libula oyo tata atikelaki biso. 14 Yesu azongiselaki ye: — Molingami na Ngai, nani atie Ngai Mosambisi to Mokati makambo na bino ya libula? 15 Bongo alobaki na bato nyonso: — Bosala keba! Bomibatela malamu ete bokweya te na lokoso ya konduka bomengo; pamba te, ezala kati na bofuluki, ezali bomengo te nde esalaka bomoi ya moto. 16 Mpe alobaki na bango lisese oyo: — Bilanga ya mozwi moko ebotaki bambuma ebele penza. 17 Akomaki kokanisa mpe komituna: « Nasala nini? Nazali lisusu na esika te mpo na kobomba bambuma na ngai ya bilanga. » 18 Bongo amilobelaki lisusu: « Nakosala boye: nakobuka bibombelo na ngai mpo na

kotonga bibombelo oyo eleki minene, nakobomba kuna ble na ngai nyonso mpe biloko na ngai mosusu. 19 Sima na yango, nakomilobela: ‹ Oh bomoi na ngai, otondi na biloko oyo ebombami mpo na mibu ebele; pema na yo, lia, mela mpe sepela! › » 20 Kasi Nzambe alobaki na ye: « Zoba! Na butu ya lelo kaka, okokufa. Bongo nani akokoma nkolo biloko nyonso oyo ondukaki mpo na yo moko? » 21 Ekozala bongo mpo na moto nyonso oyo andukaka bomengo mpo na ye moko, kasi alukaka te kozala mozwi na miso ya Nzambe. 22 Bongo Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Yango wana, nazali koloba na bino: bomitungisaka te na tina na bomoi na bino, na komituna: tokolia nini? To na tina na banzoto na bino, na komituna: Tokolata nini? 23 Pamba te bomoi eleki bilei na tina, mpe nzoto eleki bilamba na tina. 24 Botala bayanganga: elonaka nkona te, ebukaka bambuma te, ezali te na ebombelo bambuma to na ebombelo bilei; kasi Nzambe aleisaka yango. Nzokande bino, boleki bandeke na motuya. 25 Nani kati na bino, na nzela ya mitungisi na ye, akoki kobakisa ata ngonga moko na molayi ya bomoi na ye? 26 Soki bokoki kosala te makambo oyo ya mike-mike, bongo mpo na nini komitungisa na tina na makambo mosusu? 27 Botala ndenge bafololo ya lisi ekolaka! Esalaka te, etongaka bilamba te; nzokande, nazali koloba na bino, ezala ye moko mokonzi Salomo, kati na nkembo na ye nyonso, atikalaki kolata te lokola moko kati na yango. 28 Soki Nzambe alatisaka bongo matiti oyo, lelo, ezali kati na bilanga, mpe, lobi, ekobwakama na moto, akozanga te kolatisa bino, bato ya kondima moke? 29 Bomitungisaka te na tina na biloko ya kolia to ya komela, bolongola yango na makanisi na bino. 30 Pamba te ezali bapagano ya mokili oyo nde balukaka-lukaka biloko wana nyonso. Tata na bino ayebi malamu ete bozali na bosenga na yango. 31 Bolukaka nde liboso Bokonzi ya Nzambe, bongo bakobakisela bino biloko wana nyonso. 32 Oh etonga moke, bobanga te! Pamba te Tata na bino asepelaki kopesa bino Bokonzi! 33 Boteka biloko na bino mpe bokaba epai ya babola mbongo oyo bokozwa. Bosala mpo na bolamu na bino mabenga oyo etobokaka te; bonduka bomengo kati na Likolo epai wapi ekoki kobeba te, moyibi akoki kopusana te mpe nselele ekoki kobebisa te; 34 pamba te epai bomengo na bino ezali, kuna mpe motema na bino ekozala. 35 Bomilengela mpo na mosala mpe bobatela minda na bino ya kopela. 36 Bozala lokola bato oyo bazali kozela bozongi ya nkolo na bango wuta na feti ya libala, mpo ete bafungolela ye ekuke tango kaka akoya mpe akobeta ekuke. 37 Esengo na basali oyo nkolo, tango akoya, akokuta bazali kosenzela! Nazali koloba na bino penza ya solo: nkolo mpe akolata elamba na ye ya mosala, akovandisa bango na mesa, mpe akoya kopesa bango bilei. 38 Ekozala penza esengo mpo na basali oyo nkolo akokuta bazali kosenzela, ezala ayei na ngonga ya midi ya butu to liboso ete tongo etana. 39 Kasi bososola malamu likambo oyo: soki nkolo ndako ayebaki ngonga oyo moyibi akoya, alingaki kopekisa ye kokota kati na ndako na ye. 40 Bino mpe bomilengela, pamba te Mwana na Moto akoya na ngonga oyo bozali kokanisa kutu te kozela Ye. 41 Petelo atunaki Yesu: — Nkolo, ozali koloba lisese oyo mpo na biso to mpo na bato nyonso? 42 Nkolo azongisaki: — Nani mobateli bomengo ya sembo mpe ya mayele epai ya nani nkolo akopesa mokumba ya kokamba basali na ye mpo na kopesaka bango bilei na bango na tango oyo ekoki? 43 Esengo na mosali oyo nkolo na ye, tango akozonga, akokuta azali kosala bongo! 44 Nazali koloba na bino penza ya solo: nkolo na ye akopesa ye mokumba ya kobatela biloko na ye nyonso. 45 Kasi soki mosali yango amilobeli: « Nkolo na ngai awumeli mpo na kozonga, » mpe akomi kobeta basali mpe basi basali; kolia, komela masanga mpe kolangwa, 46 nkolo ya mosali yango akozonga na mokolo oyo ye, mosali, azali kozela ye te, mpe na ngonga oyo ayebi te. Boye akokata-kata ye na biteni mpe akotia ye esika moko na basali oyo bazangi bosembo. 47 Mosali oyo ayebi posa ya nkolo na ye, kasi amilengeli te to asali te kolanda posa ya nkolo na ye, akobetama fimbu ebele. 48 Kasi mosali oyo ayebi te posa ya nkolo na ye mpe asali makambo oyo ebongi na etumbu, akobetama fimbu moke. Na moto oyo bapesi mingi, bakosenga ye mpe mingi; mpe bakotuna na moto na moto kolanda mokumba oyo bapesi ye: na moto oyo bapesi mingi, bakotuna ye mpe mingi; mpe na moto oyo bapesi moke, bakotuna ye moke. 49 Nayei kotia moto na mokili, nazali na posa makasi ete moto yango emipelela. 50 Kasi ezali na libatisi moko oyo nasengeli kozwa, mpe tala ndenge nini nakomi motema moto-moto mpo na kozela kokokisama na yango! 51 Boni, bokanisi ete nayaki mpo na komema kimia na mokili? Kimia te, bokabwani nde. 52 Pamba te, kobanda sik'oyo, bato mitano kati na libota moko bakokabwana: misato bakoyina mibale, mpe mibale bakoyina misato. 53 Tata akoyina mwana na ye ya mobali, mpe mwana mobali akoyina tata na ye; mama akoyina mwana na ye ya mwasi, mpe mwana mwasi akoyina mama na ye; mama-bokilo akoyina mwasi ya mwana na ye ya mobali, mpe mwasi ya mwana mobali akoyina mama-bokilo na ye. 54 Bongo alobaki lisusu na ebele ya bato: — Tango bomonaka mapata kobima na weste, bolobaka mbala moko: « Mvula elingi konoka, » mpe ekokisamaka bongo. 55 Tango mopepe ya sude efulaka, bolobaka: « Molunge ekozala makasi penza, »

mpe esalemaka bongo. 56 Bato ya bilongi mibale! Boyebi malamu kolimbola bilembo oyo bomonaka na mokili mpe na likolo, bongo mpo na nini bozali koyeba te kososola tango oyo? 57 Mpo na nini bososolaka te, mpo na bino moko, makambo oyo ezali sembo? 58 Soki ozali kokende na esambiselo elongo na moto oyo afundi yo, sala nyonso mpo ete oyokana na ye, wana bozali nanu na nzela. Soki te, akokumba yo epai ya mosambisi, mosambisi akokaba yo na maboko ya bakengeli, mpe bakengeli bakobwaka yo kati na boloko. 59 Nazali koloba na yo: okobima na boloko soki kaka ofuti niongo na yo kino na mbongo ya suka ya bibende.

13 Na tango wana, ndambo ya bato bayaki koyebisa Yesu ndenge nini Pilato abomaki bato ya Galile na ngonga oyo bazalaki kobonzela Nzambe bambeka. 2 Yesu alobaki na bango: — Bokanisi ete bato wana ya Galile bakufaki kufa ya somo mpo ete bazalaki bato minene ya masumu koleka bato nyonso mosusu ya Galile? 3 Nazali koloba na bino: Ezali bongo te! Kasi soki bobongoli mitema te, bino mpe bokokufa bino nyonso. 4 Bongo bato wana zomi na mwambe oyo bakufaki tango ndako molayi ya Siloe ekweyelaki bango, bokanisi ete bazalaki bato ya masumu koleka bavandi nyonso ya Yelusalemi? 5 Nazali koloba na bino: Ezali bongo te! Soki bobongoli mitema te, bino mpe bokokufa bino nyonso. 6 Bongo alobaki lisese oyo: — Moto moko azalaki na nzete na ye ya figi kati na elanga na ye ya vino; akendeki koluka bambuma na likolo ya nzete yango, kasi akutaki ata mbuma moko te. 7 Boye alobaki na mobateli elanga yango: « Tala, tokomi na mobu ya misato wuta nayaka koluka bambuma na likolo ya nzete oyo ya figi, mpe nazwi ata mbuma moko te. Kata yango! Mpo na nini ekanga mabele pamba? » 8 Mobateli elanga azongiselaki ye: « Nkolo na ngai, tika yango lisusu mobu oyo! Nakotimola mabele pembeni na yango mpe nakotia matiti ya kopola; 9 tango mosusu ekobota mbuma na mobu oyo ezali koya. Soki eboti te, wana kata na yo yango. » 10 Mokolo moko ya Saba, Yesu azalaki koteya kati na ndako ya mayangani. 11 Nzokande, ezalaki wana na mwasi moko oyo molimo mabe egumba ye mokongo, mpe azalaki kokoka te komisembola wuta mibu zomi na mwambe. 12 Tango Yesu amonaki ye, abengaki ye wuta na liboso mpe alobaki na ye: — Mwasi, okangolami na pasi na yo! 13 Mpe Yesu atielaki ye maboko. Mbala moko, mwasi yango amisembolaki mpe akomaki kokumisa Nzambe. 14 Kasi mokambi ya ndako ya mayangani asilikaki mpo ete Yesu abikisi moto na mokolo ya Saba, mpe alobaki na ebele ya bato: — Ezali na mikolo motoba mpo na kosala mosala! Ezali na mikolo yango nde bosengeli koya mpo ete babikisa bino, kasi na mokolo ya Saba te! 15 Nkolo azongiselaki ye: — Bato ya bilongi mibale! Nani kati na bino, na mokolo ya Saba, afungolaka te mpe amemaka te ngombe na ye to ane na ye, wuta na elielo, mpo ete ekende komela mayi? 16 Mwasi oyo azali mokitani ya Abrayami! Nzokande Satana asila kokanga ye minyololo mibu zomi na mwambe! Boni, esengelaki te kokangola ye, na oyo ekanga ye, kaka mpo ete ezali mokolo ya Saba? 17 Tango alobaki bongo, bayini na Ye nyonso batondaki na soni; kasi ebele ya bato bazalaki kosepela na bikamwa nyonso oyo azalaki kosala. 18 Bongo Yesu atunaki: — Bokonzi ya Nzambe ekokani na nini? Nakokanisa yango na nini? 19 Bokonzi ya Nzambe ekokani na nkona ya mutarde oyo moto moko azwaki mpe alonaki kati na elanga na ye, ebimisaki moto mpe ekomaki nzete monene, bongo bandeke ya likolo eyaki kovanda na bitape na yango. 20 Yesu atunaki lisusu: — Nakokokanisa Bokonzi ya Nzambe na nini? 21 Ekokani na levire oyo mwasi azwaki mpe asangisaki kati na bakilo pene tuku mibale na sambo ya farine, kino nyonso evimbaki. 22 Yesu azalaki koleka na bingumba mpe na bamboka, azalaki koteya wana azalaki kokende na Yelusalemi. 23 Moto moko atunaki Ye: — Nkolo, bato moke kaka nde bakobika? Yesu alobaki na bango: 24 — Bosala makasi mpo na kokotela na ekuke ya moke; pamba te, nazali koloba na bino, bato mingi bakoluka kokota, kasi bakokoka te. 25 Tango Nkolo ndako akotelema mpe akokanga ekuke, bokotikala libanda, bokobanda kobeta ekuke mpe kobondela: « Nkolo, Nkolo, fungolela biso! » Kasi Ye akozongisela bino: « Nayebi bino te, nayebi mpe esika bowuti te! » 26 Bongo bokoloba: « Toliaki mpe tomelaki mesa moko elongo na Yo, mpe oteyaki na babalabala na biso! » 27 Kasi akozongisela bino: « Nayebi bino te, nayebi mpe esika bowuti te! Bolongwa liboso na Ngai, bino nyonso, bato mabe! » 28 Kolela mpe koswa minu ekozala kuna, tango bokomona Abrayami, Izaki, Jakobi mpe basakoli nyonso kati na Bokonzi ya Nzambe; kasi bino, bokobwakama libanda. 29 Bato bakowuta na Este mpe na Weste, na Nor mpe na Sude, mpe bakovanda na mesa kati na Bokonzi ya Nzambe. 30 Boye, kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya suka; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso. 31 Kaka na tango yango, ndambo ya Bafarizeo bayaki epai ya Yesu mpe balobaki na Ye: — Longwa awa, kende na yo esika mosusu, pamba te Erode akani koboma Yo! 32 Yesu alobaki na bango: — Bokende koloba na mbwa wana ya zamba: « Nakokoba kobengana milimo mabe mpe kobikisa babeli, lelo mpe lobi; mpe na mokolo ya misato, nakosilisa mosala na Ngai. » 33 Kasi nasengeli kokoba mobembo na Ngai, lelo, lobi mpe lobi oyo ekolanda; pamba te mosakoli moko te

akokufa libanda ya Yelusalemi! 34 Yelusalemi, Yelusalemi,
yo oyo obomaka basakoli mpe obambaka bato oyo Nzambe
atindelaka yo mabanga, mbala boni nalingaki kosangisa
bana na yo, ndenge soso ya mwasi esangisaka bana na
yango na se ya mapapu, kasi boboyaki. 35 Sik'oyo, ndako
na bino ezali kosundolama. Solo, nazali koloba na bino:
Bokotikala komona Ngai lisusu te kino bokoloba: « Tika ete
apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! »

14 Mokolo moko ya Saba, Yesu akendeki kolia kati na
ndako ya moko kati na bakambi ya Bafarizeo, mpe
Bafarizeo bazalaki kotala Ye malamu. 2 Liboso na Ye,
ezalaki na moto moko oyo azalaki kobela bokono ya kovimba
nzoto. 3 Yesu atunaki Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko:
— Boni, mobeko na biso epesaka nzela ya kobikisa moto
na mokolo ya Saba to te? 4 Kasi bavandaki kimia. Yesu
asimbaki mobeli yango, abikisaki ye na bokono na ye mpe
azongisaki ye. 5 Bongo atunaki bango: — Soki moko kati
na bino azali na mwana to ngombe; bongo, na mokolo ya
Saba, akweyi to ekweyi kati na libulu, boni, bokobimisa te na
lombangu mwana yango to ngombe yango? 6 Bakokaki
te kopesa Ye eyano. 7 Tango Yesu amonaki ndenge nini
bato oyo babengamaki na feti bazalaki kopona bisika ya
lokumu, alobaki na bango lisese oyo: 8 « Soki moto abengisi
yo na feti ya libala, kokende komivandisa te na esika ya
lokumu, pamba te, kati na bato oyo babengami na feti
yango, ekoki kozala na moto oyo aleki yo na lokumu. 9
Soki esalemi bongo, moto oyo abengisi bino mibale akoya
koloba na yo: ‹ Tikela moto oyo kiti na yo! › Bongo, na
soni nyonso, okokende kozwa esika ya suka. 10 Kasi soki
babengisi yo na feti, kende na yo kovanda na esika ya
suka, mpo ete, tango moto oyo abengisi yo akoya, aloba
na yo: ‹ Molingami na ngai, yaka kovanda na esika oyo
eleki malamu! › Boye, okopesamela lokumu na miso ya bato
nyonso oyo babengami na feti. 11 Solo, moto nyonso oyo
amitombolaka, bakokitisa ye; mpe moto oyo amikitisaka,
bakotombola ye. » 12 Bongo Yesu alobaki na moto oyo
abengisaki Ye: — Soki osali feti mpo ete bato baya kolia,
kobengisa te balingami na yo, bandeko na yo, baboti na
yo to bazwi oyo bazalaka pene na yo; noki te bango mpe
bakobengisa yo mpo na kozongisela yo, na nzela wana,
bolamu oyo osalaki mpo na bango. 13 Kasi Soki osali feti,
bengisa babola, bakufi miso, bakakatani mpe ba-ebosono;
14 mpe Nzambe akopambola yo. Atako bakoki te kozongisela
yo bolamu oyo osali mpo na bango, kasi Nzambe akofuta
niongo na mokolo oyo bato ya sembo bakosekwa. 15 Tango
moko kati na babengami ayokaki bongo, alobaki na Yesu:
— Esengo na moto oyo akolia na feti kati na Bokonzi ya
Nzambe! 16 Yesu azongiselaki ye: — Moto moko asalaki
feti monene mpe abengisaki bato ebele. 17 Tango ngonga
ya kolia ekokaki, atindaki mosali na ye kokende koloba
na bato oyo babengamaki: « Boya, pamba te nyonso esili
kobongisama sik'oyo. » 18 Kasi bango nyonso bakomaki
kosenga bolimbisi ndenge moko. Moto ya liboso alobaki: «
Nawuti kosomba elanga, nasengeli kokende kotala yango;
nabondeli yo, limbisa ngai! » 19 Moto ya mibale alobaki: «
Nawuti kosomba bangombe zomi, nasengeli komeka yango;
nabondeli yo, limbisa ngai! » 20 Moto mosusu alobaki: «
Nawuti kobala mwasi; nakoki koya te. » 21 Mosali azongaki
mpe ayebisaki makambo nyonso epai ya nkolo na ye. Nkolo
ndako asilikaki makasi mpe atindaki mosali na ye: « Kende
noki na banzela, na babalabala ya engumba, mpe memela
ngai babola, ba-ebosono, bakakatani mpe bakufi miso. » 22
Sima na mwa tango, mosali ayaki mpe alobaki: « Nkolo na
ngai, nasali ndenge otindaki ngai; kasi bisika ezali nanu. »
23 Nkolo alobaki na mosali na ye: « Kende lisusu na banzela
mpe na babalabala ya engumba, tinda bango na makasi
mpo ete bakota, mpe ndako na ngai etonda na bato. 24
Pamba te, nazali koloba na yo: moko te kati na bato oyo
babengamaki akolia biloko ya feti na ngai. » 25 Ebele ya
bato bazalaki kokende elongo na Yesu. Yesu abalukaki mpo
na kotala bango mpe alobaki: 26 — Soki moto ayei epai na
Ngai, kasi alingi Ngai te koleka tata na ye, mama na ye,
mwasi na ye, bana na ye, bandeko na ye ya mibali, bandeko
na ye ya basi, mpe ezala ata bomoi na ye moko, moto ya
ndenge wana akoki te kozala moyekoli na Ngai. 27 Mpe
moto nyonso oyo amemaka ekulusu na ye te mpe alandaka
Ngai te akoki te kozala moyekoli na Ngai. 28 Soki moko kati
na bino alingi kotonga ndako molayi, boni, bokovanda nanu
te mpe bokoluka nanu te koyeba motuya mpo na kotala
soki bozali na mbongo ya kokoka mpo na kosilisa misala ya
kotonga ndako yango? 29 Pamba te, soki sima na bino kotia
moboko, bokoki lisusu te kosilisa kotonga ndako yango, bato
nyonso oyo bakobanda komona yango bakobanda koseka
bino mpe koloba: 30 « Botala moto oyo! Abandaki mosala ya
kotonga ndako, kasi azangaki makoki ya kosilisa yango.
» 31 Ndenge moko, soki mokonzi moko alingi kokende
kobundisa mokonzi mosusu, boni, akovanda nanu te mpe
akotala nanu te soki, elongo na basoda na ye nkoto zomi,
akoki kobundisa mokonzi oyo, elongo na basoda nkoto tuku
mibale, azali koya kobundisa ye? 32 Soki amoni ete akokoka
te, wana monguna na ye azali nanu mosika, akotindela ye
bato mpo na kosenga kimia. 33 Boye, kati na bino, moto
nyonso oyo akoki kokabwana te na biloko na ye nyonso
akoki te kozala moyekoli na Ngai. 34 Mungwa ezali malamu;

kasi soki mungwa ebungisi elengi na yango, ndenge nini bakozongisa lisusu elengi na yango? **35** Ekozala lisusu na tina moko te, ezala mpo na mabele to mpo na kobongisa bilanga; kasi bakobwaka yango. Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka!

15 Bafutisi mpako mpe bato ya masumu bapusanaki bango nyonso pene ya Yesu mpo na koyoka Ye. **2** Kasi Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko bazalaki koyimayima mpe koloba: — Moto oyo azali koyamba bato ya masumu mpe kolia mesa moko elongo na bango. **3** Bongo Yesu alobaki na bango lisese oyo: **4** — Soki moko kati na bino azali na bameme nkama moko, bongo moko kati na yango ebungi; boni, akotika te bameme tuku libwa na libwa kati na esobe mpo na kokende koluka moko oyo ewuti kobunga kino amona yango? **5** Mpe tango akomona yango, akotia yango na mapeka na ye, na esengo. **6** Bongo, tango kaka akokoma na ndako na ye, akobengisa balingami mpe baninga na ye, akoloba na bango: « Bosepela na ngai elongo, pamba te namoni meme na ngai, oyo ebungaki! » **7** Na nzela yango, nazali koloba na bino: esengo oyo ekozala kati na Likolo mpo na mosumuki moko kaka oyo abongoli motema, eleki esengo mpo na bato ya sembo tuku libwa na libwa oyo bazali na posa te ya kobongola mitema. **8** Soki mwasi azali na mbongo ya bibende zomi mpe abungisi moko kati na yango, boni, apelisaka mwinda te, akombaka ndako te mpo na koluka yango malamu kino amona yango? **9** Bongo soki amoni yango, abengisaka balingami na ye elongo na baninga na ye, mpe alobaka na bango: « Bosepela na ngai elongo, pamba te namoni mbongo na ngai, oyo ebungaki! » **10** Na nzela yango, nazali koloba na bino: ba-anjelu ya Nzambe basepelaka mpo na mosumuki moko oyo abongoli motema. **11** Yesu alobaki lisusu: — Mobali moko azalaki na bana mibali mibale. **12** Leki alobaki na tata na ye: « Tata, pesa ngai eteni na ngai ya libula. » Mpe tata akabolelaki bango biloko na ye. **13** Sima na mwa mikolo, leki azwaki biloko nyonso oyo azalaki na yango, akendeki na mboka moko ya mosika. Kuna, asakanaki na bozwi na ye, abikaki bomoi ya mobulu. **14** Sima na ye kosakana na bozwi na ye nyonso, nzala makasi ekotaki kati na mboka yango mobimba, mpe akomaki kokelela. **15** Boye akendeki komikomisa lokola mosali epai ya moto moko ya mboka yango. Moto yango atindaki ye na bilanga na ye mpo na koleisa bangulu. **16** Mwana alukaki ata kolia bilei ya bangulu, kasi moto ata moko te apesaki ye yango. **17** Bongo akomaki kokanisa na tina na bomoi na ye, alobaki: « Basali boni tata na ngai azwa na mosala mpe bazali kolia ndenge balingi, mpe biloko ya kolia eleki kutu ebele; kasi ngai nazali kokufa awa na nzala! **18** Nazwi mokano ya kobima mpe kozonga epai ya tata na ngai; nakoloba na ye: ‹ Tata, nasali masumu liboso ya Nzambe mpe liboso na yo. **19** Nabongi lisusu te kobengama mwana na yo; zwa ngai lokola moko kati na basali na yo! › » **20** Boye, abimaki mpe azongaki epai ya tata na ye. Wana azalaki nanu mosika, tata na ye amonaki ye, ayokelaki ye mawa mingi; apotaki mbangu mpo na kokutana na mwana na ye, amibwakaki na nzoto na ye mpe ayambaki ye. **21** Mwana alobaki na tata na ye: « Tata, nasali masumu liboso ya Nzambe mpe liboso na yo, nabongi lisusu te kobengama mwana na yo. » **22** Kasi tata alobaki na basali na ye: « Bomema na lombangu nzambala oyo eleki kitoko mpe bolatisa ye yango; bolatisa ye lopete, na mosapi, mpe basandale, na makolo na ye. **23** Boya na mwana ngombe ya mafuta mpe boboma yango; tolia mpe tosala feti, **24** pamba te mwana na ngai, oyo bozali komona, akufaki, kasi azongi lisusu na bomoi; abungaki, kasi amonani! » Boye babandaki feti na esengo makasi. **25** Na tango yango, kulutu na ye azalaki nanu kati na bilanga. Tango akomaki pene ya ndako, ayokaki miziki mpe makelele ya mabina. **26** Boye abengaki moko kati na basali mpe atunaki ye makambo oyo ezali koleka. **27** Mosali azongisaki: « Ndeko na yo azongi! Tata na yo abomi mwana ngombe ya mafuta, pamba te amoni ye nzoto malamu mpe nzoto kolongono. » **28** Kulutu asilikaki makasi mpe aboyaki kokota. Boye tata na ye abimaki mpe abondelaki ye. **29** Kasi azongiselaki tata na ye: « Tala! Mibu nyonso oyo nazalaki kosalela yo lokola mowumbu, natikalaki koboya te kotosa mitindo na yo. Nzokande, otikala nanu kopesa ngai te ata mwana ntaba mpo ete nasepela elongo na balingami na ngai. **30** Kasi tango mwana na yo, oyo ya mobali azongi na ndako, ye oyo asili kosakana na biloko na yo, na mobulu elongo na basi ya ndumba, obomi mwana ngombe ya mafuta mpo na ye! » **31** Tata azongiselaki ye: « Mwana na ngai, ozalaka elongo na ngai tango nyonso, mpe biloko na ngai nyonso ezali ya yo. **32** Kasi tosengelaki kaka kosala feti mpe kosepela, pamba te ndeko na yo, oyo ozali komona, akufaki, kasi azongi lisusu na bomoi; abungaki, kasi amonani! »

16 Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Mozwi moko azalaki na mobateli bomengo; bongo bafundaki ye epai ya mozwi ete azali kosakana na biloko na ye. **2** Mozwi abengaki ye mpo na kotuna ye: « Makambo nini nazali koyoka na tina na yo? Yebisa ngai ndenge nini obateli bomengo na ngai; pamba te, kobanda lelo, okozala lisusu mobateli bomengo na ngai te. » **3** Mobateli bomengo amilobelaki: « Nasala nini sik'oyo? Mokonzi na ngai azali kolongola ngai na mosala? Nazali na makasi te ya kotimola mabele, mpe nakoyoka

soni mpo na kokoma kosenga-senga. 4 Ah! Nasosoli sik'oyo likambo oyo nakoki kosala mpo ete, tango nakozala lisusu na mosala te, bato bayamba ngai kati na bandako na bango. » 5 Boye, abengaki bato nyonso oyo bazalaki na niongo ya mokonzi na ye; atunaki na moto ya liboso: « Osengeli kofuta boni lokola niongo epai ya mokonzi na ngai? » 6 Moto yango azongisaki: « Batono tuku mibale ya mafuta. » Mobateli bomengo alobaki na ye: « Zwa mokanda na yo ya niongo, vanda noki, mpe koma mokanda mosusu ya nyonso ya bangungulu zomi. » 7 Atunaki na moto mosusu: « Osengeli kofuta boni lokola niongo epai ya mokonzi na ngai? » Azongisaki: « Basaki nkama moko ya ble. » Mobateli bomengo alobaki na ye: « Zwa mokanda na yo ya niongo, mpe koma mokanda mosusu ya nyonso ya basaki tuku mwambe. » 8 Mokonzi akumisaki mobateli mabe wana ya bomengo mpo na mayele oyo asalaki na yango. Pamba te bato ya mokili oyo, bazali na mayele koleka bana ya pole. **(aiōn g165)** 9 Nalobi na bino: bosalela bomengo ya mabe mpo na kotonga bondeko na bato mosusu; mpo ete tango ekosila, bayamba bino kati na bivandelo ya seko. **(aiōnios g166)** 10 Moto oyo azali sembo na makambo mike, akoki mpe kozala sembo na makambo minene; mpe moto oyo azali sembo te na makambo mike, akozala mpe sembo te na makambo minene. 11 Boye soki bozali sembo te na bobateli bomengo oyo ezwami na banzela ya lokuta, nani akopesa bino bomengo ya solo? 12 Mpe soki bozali sembo te na bobateli biloko ya moto mosusu, nani akopesa bino biloko oyo esengeli kozala ya bino moko? 13 Mosali moko te akoki kosalela bankolo mibale, pamba te akoyina moko mpe akolinga mosusu to akokangama na moko mpe akoboya mosusu. Bokoki te kosalela mbala moko Nzambe mpe mbongo. 14 Wana Bafarizeo bazalaki koyoka Yesu koloba makambo wana nyonso, bazalaki koseka Ye, pamba te bazalaki na lokoso ya mbongo. 15 Kasi Yesu alobaki na bango: — Bino, bozali penza bato oyo bomilakisaka na miso ya bato mosusu lokola nde bozali bato ya sembo, nzokande Nzambe ayebi mitema na bino; pamba te oyo bato bamonaka motuya makasi, Nzambe ayokaka yango nkele. 16 Tango ya Mibeko mpe ya Basakoli ewumelaki kino na Yoane Mobatisi; kasi wuta Yoane Mobatisi ayaki, Sango Malamu ya Bokonzi ya Nzambe ezali koteyama, mpe moto nyonso azali kobunda na kondima mpo na kokota kuna. 17 Ezali penza pete mpo na Likolo mpe mabele kolimwa; kasi mpo na Mibeko, ezali penza pasi mpo na nkoma na yango oyo eleki moke kolongwa. 18 Mobali nyonso oyo alongoli mwasi na ye na libala mpe abali mwasi mosusu asali ekobo, mpe mobali oyo abali mwasi oyo balongoli na libala asali mpe ekobo. 19 Ezalaki na mozwi moko oyo azalaki kolata bilamba ya motane makasi mpe ya lino ya kitoko, bongo azalaki kobika bomoi ya bisengo mikolo nyonso. 20 Na liboso ya ekuke ya ndako na ye, mobola moko atandamaki wana, kombo na ye ezalaki Lazare, nzoto na ye mobimba etonda na bapota; 21 azalaki koluka ata kolia biloko oyo ezalaki kokweya longwa na mesa ya mozwi, kasi ezalaki bambwa nde ezalaki koya kolembola bapota na ye. 22 Mokolo moko, mobola yango akufaki, mpe ba-anjelu bamemaki ye epai ya Abrayami. Mozwi mpe akufaki, mpe bakundaki ye. 23 Kati na mboka ya bakufi, mozwi azalaki konyokwama na pasi makasi; boye atombolaki miso mpe amonaki, na mosika, Abrayami elongo na Lazare avanda pembeni na ye. **(Hadēs g86)** 24 Mozwi akomaki koganga: « Tata Abrayami, yokela ngai mawa! Tinda Lazare ete atia songe ya mosapi na ye kati na mayi mpo ete atangisela ngai mayi na lolemo, pamba te nazali koyoka pasi makasi kati na moto oyo. » 25 Kasi Abrayami azongisaki: « Mwana na ngai, kanisa ete, wana ozalaki na bomoi, ozwaki bolamu ebele, kasi Lazare azwaki nde pasi ebele. Sik'oyo awa, azali kozwa kobondisama na ye; kasi yo, okomi na pasi. 26 Lisusu, libulu moko monene ekaboli biso mpe bino, mpo ete moto nyonso oyo alingi kolongwa awa epai biso tozali mpo na kokende epai na bino, akoka te; mpe ete moto nyonso oyo alingi kokatisa libulu yango longwa kuna epai bino bozali mpo na koya awa epai na biso, akoka mpe te. » 27 Mozwi alobaki: « Tata, nasengi na yo, tinda Lazare epai ya libota na ngai, 28 pamba te nazali na bandeko mitano. Tika ete akende kokebisa bango mpo ete, bango mpe, bakoma awa te, kati na esika oyo ya pasi! » 29 Abrayami azongisaki: « Bandeko na yo bazali na Moyize mpe basakoli; tika ete bayoka bango! » 30 Mozwi alobaki lisusu: « Te, tata Abrayami! Kasi soki moto moko awuti na mboka ya bakufi mpe akei epai na bango, bakobongola mitema! » 31 Abrayami alobaki na ye: « Soki baboyi koyoka Moyize mpe basakoli, bakondima mpe kaka te ata soki moto moko alamuki kati na bakufi. »

17 Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Makambo oyo ebetisaka bato mabaku ekoki kozanga te; kasi mawa na moto oyo, na nzela na ye, makambo yango eyaka! 2 Ekoleka malamu mpo na ye kokanga ye libanga monene ya enikelo, na kingo mpe kobwaka ye na ebale, na esika ya kotika ye kokweyisa na masumu moko kati na bana mike oyo. 3 Bosala penza keba mpo na bolamu na bino! Soki ndeko na yo asali yo mabe, pamela ye; mpe soki ayoki mawa mpo na mabe yango, limbisa ye. 4 Mpe soki, na mokolo moko, asali yo mabe mbala sambo, mpe ayei epai na yo mbala sambo koloba na yo: « Nayoki mawa mpo na

mabe na ngai, » limbisa ye! 5 Bantoma balobaki na Nkolo:
— Bakisa kondima na biso! 6 Nkolo azongisaki: — Soki
bozali na kondima oyo ezali moke lokola mbuma ya mutarde,
bokoki koloba na nzete oyo: « Pikolama na esika oyo mpe
kende komilona kati na ebale, » mpe ekotosa bino. 7 Nani
kati na bino, soki azali na mosali bilanga to na mobateli
bibwele, akoloba na ye tango azongi wuta na bilanga: «
Yaka noki, vanda na mesa mpo ete olia? » 8 Boni, akoloba
na ye te: « Lambela ngai bilei, lata bilamba na yo ya mosala
mpo na kotiela ngai biloko na mesa, kino nasilisa kolia mpe
komela; sima na yango nde yo mpe okoki kolia mpe komela?
» 9 Boni, akozongisela mosali wana matondi mpo ete asali
mosala oyo atindaki ye? 10 Ndenge moko mpe mpo na
bino: soki bosali nyonso oyo batindi bino, boloba: « Tozali
basali ya pamba, tokokisi kaka mokumba na biso. » 11 Wana
Yesu azalaki kokende na Yelusalemi, alekaki na mondelo
kati na Samari mpe na Galile. 12 Lokola azalaki kokota na
mboka moko, bato na maba zomi bayaki kokutana na Ye;
batelemaki na mosika 13 mpe babandaki kobelela Ye na
mongongo makasi: — Mokonzi, Yesu, yokela biso mawa! 14
Tango Yesu amonaki bango, alobaki: — Bokende komilakisa
epai ya Banganga-Nzambe! Wana bazalaki kokende kuna,
bakomaki peto. 15 Tango moko kati na bango amonaki ete
abiki na bokono na ye, azongaki na kokumisa Nzambe
na mongongo makasi. 16 Afukamaki na makolo ya Yesu,
elongi kino na se, mpe azongiselaki Ye matondi. Moto yango
azalaki moto ya Samari. 17 Bongo Yesu atunaki: — Boni,
bango nyonso zomi bakomi peto te? Wapi bato mosusu
libwa? 18 Moko te azongi mpo na kopesa Nzambe nkembo,
longola kaka mopaya oyo? 19 Bongo alobaki na moto yango
ya Samari: — Telema mpe kende; kondima na yo ebikisi yo!
20 Mokolo moko, Bafarizeo batunaki Yesu: — Bokonzi ya
Nzambe ekoya tango nini? Yesu azongiselaki bango: —
Bokonzi ya Nzambe ekoya te na lolenge ete bato bamona
yango. 21 Bakoloba te: « Ezali awa » to « Ezali kuna, »
pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali kati na bino. 22 Bongo
alobaki na bayekoli na Ye: — Tango ezali koya, tango oyo
bokozala na posa makasi ya komona ata mokolo moko kati
na mikolo ya Mwana na Moto, kasi bokomona yango te. 23
Bakoloba na bino: « Azali awa! » to « Azali kuna! » Bolanda
bango te! 24 Pamba te, na mokolo na Ye, Mwana na Moto
akozala lokola mokalikali oyo epeli mpe engengisi likolo
longwa na este kino na weste. 25 Kasi liboso ete mokolo
yango ekoma, asengeli komona pasi mingi, mpe bato ya
ekeke oyo basengeli koboya Ye. 26 Ndenge esalemaki na
tango ya Noa, ndenge wana mpe ekosalema na tango ya
Mwana na Moto: 27 bato bazalaki kolia, komela, kobala
mpe kobalisa, kino na mokolo oyo Noa akotaki na masuwa;
bongo mpela eyaki mpe ebomaki bango nyonso. 28 Ezalaki
mpe bongo na tango ya Loti: bato bazalaki kolia, komela,
kosomba, koteka, kolona mpe kotonga. 29 Kasi na mokolo
oyo Loti abimaki wuta na Sodome, mvula ya moto mpe ya
fofolo ekitaki wuta na likolo mpe ebomaki bango nyonso.
30 Ekozala mpe bongo, na mokolo oyo Mwana na Moto
akomonana. 31 Na mokolo yango, moto oyo akozala na likolo
ya ndako na ye asengeli te kokita mpo na kozwa biloko kati
na ndako na ye, mpe moto oyo akozala kati na bilanga na
ye asengeli te kozonga na ndako mpo na likambo songolo.
32 Bokanisa makambo oyo ekomelaki mwasi ya Loti! 33
Moto oyo akoluka kobatela bomoi na ye akobungisa yango,
mpe moto oyo akobungisa bomoi na ye akobatela yango. 34
Nazali koloba na bino: na butu wana, bato mibale bakozala
na likolo ya mbeto moko: moko akokamatama, mpe mosusu
akotikala; 35 basi mibale bakozala konika bambuma elongo:
moko akokamatama, mpe mosusu akotikala; [36 mibali
mibale bakozala kati na elanga moko: moko akokamatama,
mpe mosusu akotikala.] 37 Bayekoli batunaki Yesu: —
Nkolo, makambo yango ekosalema wapi? Yesu azongiselaki
bango: — Epai ebembe ezali, kuna nde bandeke oyo eliaka
bibembe ekosangana.

18 Yesu alobaki na bayekoli na Ye lisese moko mpo
na kolakisa bango ete basengeli kosambelaka tango
nyonso, na kolemba te. 2 Alobaki: — Kati na engumba moko,
ezalaki na mosambisi moko oyo azalaki kotosa Nzambe te,
mpe azalaki komemia bato te. 3 Kati na engumba yango,
ezalaki mpe na mwasi moko akufisa mobali; azalaki koya
mbala na mbala epai ya mosambisi yango mpo na koloba
na ye: « Longisa ngai liboso ya monguna na ngai. » 4 Wuta
tango molayi, mosambisi yango aboyaki. Kasi suka na suka,
amilobelaki: « Atako natosaka Nzambe te mpe namemiaka
bato te, 5 kasi lokola motungisi ya mwasi oyo akufisa mobali
eleki ndelo, nakolongisa ye kaka, mpo ete akoba te koyaka
tango nyonso kino kozangisa ngai kimia. » 6 Nkolo abakisaki:
— Boyoka maloba ya mosambisi mabe oyo! 7 Boni, Nzambe
akolongisa te baponami na Ye, tango bagangaka epai na Ye
butu mpe moyi? Boni, akozelisa bango? 8 Nazali koloba na
bino: akolongisa bango noki. Nzokande, ekozala ndenge
nini tango Mwana na Moto akoya! Boni, akokuta kondima
kati na mokili? 9 Epai ya bato oyo bamimonaki bato ya
sembo mpe batiolaki bato mosusu, Yesu alobaki lisusu
lisese oyo: 10 — Bato mibale bakendeki na Tempelo mpo na
kosambela: moko azalaki Mofarizeo; mpe mosusu, mofutisi
mpako. 11 Mofarizeo abendanaki ye moko na pembeni
mpe asambelaki: « Oh Nzambe, nazali kotonda Yo, mpo

ete nazali te lokola bato mosusu oyo bazali miyibi, bato mabe, bato na bikobo to mpe lokola mofutisi mpako oyo. 12 Nakilaka bilei mbala mibale na poso mpe napesaka eteni ya zomi ya nyonso oyo nazwaka. » 13 Kasi mofutisi mpako atelemaki mwa mosika; amekaki ata te kotombola miso na ye na likolo, kasi atiaki loboko na ye na tolo mpe alobaki: « Oh Nzambe, yokela ngai mawa, pamba te nazali moto ya masumu! » 14 Nazali koloba na bino: mofutisi mpako azongaki na ndako na ye sima na Nzambe kokomisa ye moto ya sembo, kasi Mofarizeo te. Pamba te moto nyonso oyo amitombolaka, bakokitisa ye; mpe oyo amikitisaka, bakotombola ye. 15 Bato bazalaki mpe komema bana mike epai ya Yesu mpo ete atia bango maboko. Tango bayekoli bamonaki bongo, bapamelaki bango. 16 Kasi Yesu abengaki bana mpe alobaki: — Botika bana mike baya epai na Ngai; bopekisa bango te koya epai na Ngai, pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na bato oyo bazali lokola bana mike. 17 Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso oyo azali koyamba te Bokonzi ya Nzambe lokola mwana moke akotikala kokota te kati na Bokonzi yango. 18 Mokambi moko ya Bayuda atunaki na Yesu: — Moteyi malamu, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa bomoi ya seko? **(aiōnios g166)** 19 Yesu azongisaki: — Mpo na nini ozali kobenga Ngai « Moteyi malamu? » Moko te azali malamu, longola kaka Ye moko Nzambe. 20 Oyebi mibeko oyo: « Okosalaka ekobo te, okobomaka te, okoyibaka te, okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo makambo, okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu. » 21 Mokambi yango azongisaki: — Natosaka nyonso wana wuta bolenge na ngai. 22 Sima na Yesu koyoka bongo, alobaki na ye: — Ozangi eloko moko. Teka biloko na yo nyonso, kabola mbongo oyo okozwa epai ya babola, mpe okozwa bomengo kati na Likolo. Sima na yango, yaka mpe landa Ngai. 23 Tango mokambi ya Bayuda ayokaki bongo, akomaki mawa-mawa, pamba te azalaki na bozwi mingi. 24 Yesu atalaki ye mpe alobaki: — Ezali pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe! 25 Nzokande, eleki pete mpo na shamo kolekela na lidusu ya tonga; kasi ezali penza pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe. 26 Bato oyo bayokaki Ye koloba bongo batunaki: — Bongo nani penza akoki kobikisama? 27 Yesu azongisaki: — Oyo ekoki kosalema te elongo na bato, ekoki kosalema elongo na Nzambe. 28 Petelo alobaki na Yesu: — Nkolo, totiki nyonso oyo tozalaki na yango mpo na kolanda Yo! 29 Yesu alobaki na bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso oyo atiki ndako na ye, mwasi na ye, bandeko na ye, baboti na ye to bana na ye, mpo na kozwa Bokonzi ya Nzambe lokola litomba, 30 akozwa, na tango oyo, biloko mingi koleka; mpe na tango oyo ezali koya, bomoi ya seko. **(aiōn g165, aiōnios g166)** 31 Yesu abendaki na pembeni bayekoli na Ye zomi na mibale mpe alobaki na bango: — Tozali kokende na Yelusalemi; makambo nyonso oyo basakoli bakoma na tina na Mwana na Moto ekokokisama. 32 Bakokaba Ye na maboko ya bapagano, bakoseka Ye, bakofinga Ye, bakobwakela Ye soyi, 33 bakobeta Ye fimbu mpe bakoboma Ye; mpe, na mokolo ya misato, akosekwa. 34 Bayekoli basosolaki ata eloko moko te kati na makambo yango; ndimbola na yango ezalaki ya kobombama mpo na bango, mpe bayebaki te makambo oyo Yesu azalaki kolobela. 35 Wana Yesu akomaki pene ya Jeriko, ezalaki na mokufi miso pembeni ya nzela, azalaki ya kovanda mpe azalaki kosenga-senga. 36 Tango ayokaki makelele ya ebele ya bato oyo bazali koleka, atunaki: — Likambo nini oyo ezali kosalema? 37 Balobaki na ye: — Yesu ya Nazareti azali koleka! 38 Agangaki: — Yesu, Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa! 39 Bato oyo bazalaki liboso bapamelaki ye mpe balobaki na ye ete akanga monoko; kasi, ye, agangaki lisusu makasi koleka: — Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa! 40 Yesu atelemaki mpe atindaki ete bamemela Ye mokufi miso yango. Tango akomaki pene na Ye, Yesu atunaki ye: 41 — Olingi nasala nini mpo na yo? Mokufi miso azongisaki: — Nkolo, nalingi komona. 42 Yesu alobaki na ye: — Mona! Kondima na yo ebikisi yo. 43 Mpe mbala moko, akomaki komona, mpe alandaki Yesu, na kokumisa Nzambe. Tango bato nyonso bamonaki bongo, bango mpe bakumisaki Nzambe.

19 Yesu akotaki na engumba Jeriko, mpe azalaki kokatisa yango. 2 Nzokande, ezalaki na moto moko kuna, kombo na ye « Zashe. » Azalaki mokonzi ya bafutisi mpako, mpe azalaki na bozwi ebele; 3 azalaki na posa ya komona soki Yesu azali nani, kasi lokola azalaki mokuse, akokaki te komona Ye mpo ete bato bazalaki ebele penza. 4 Boye akimaki mbangu na liboso mpe amataki na nzete ya sikomori mpo na komona Yesu, pamba te Yesu akolekela na nzela wana. 5 Tango Yesu akomaki na esika yango, atombolaki miso mpe alobaki na ye: — Zashe, kita noki! Nasengeli kolala na ndako na yo lelo. 6 Mbala moko, Zashe akitaki mpe ayambaki Yesu na esengo. 7 Tango bato nyonso bamonaki bongo, bakomaki koyimayima; bazalaki koloba: — Tala, akei kolala na ndako ya moto ya masumu! 8 Kasi Zashe atelemaki mpe alobaki na Ye: — Nkolo, nazali kopesa, awa mpe sik'oyo, kati-kati ya biloko na ngai epai ya babola; mpe, soki nabotolaki biloko ya moto, nazali kozongisela ye yango mbala minei. 9 Yesu alobaki na ye: — Lelo, lobiko eyei na ndako oyo, mpo ete ye mpe azali mwana

ya Abrayami. **10** Pamba te Mwana na Moto ayaki mpo na koluka mpe kobikisa bato oyo babunga. **11** Wana bazalaki koyoka makambo yango, Yesu akobaki koloba lisese moko, pamba te akomaki pene ya Yelusalemi, mpe mpo ete bato bakanisaki ete Bokonzi ya Nzambe elingi komimonisa kaka na tango yango. **12** Boye Yesu alobaki: — Ezalaki na moto moko abotama na libota ya mbongo; akendeki na mokili moko ya mosika mpo ete bakomisa ye mokonzi mpe, sima na yango, akozonga. **13** Boye abengaki basali zomi kati na basali na ye mpe apesaki bango mbongo ya bibende zomi. Alobaki na bango: « Bosala mombongo na mbongo oyo kino tango nakozonga. » **14** Kasi bandeko na ye, bana mboka, bazalaki kolinga ye te; batindaki ndambo ya bato, sima na ye, mpo na koloba: « Toboyi ete moto oyo akoma mokonzi na biso. » **15** Sima na ye kozwa bokonzi, azongaki na ekolo na ye mpe abengaki basali epai ya banani apesaki mbongo mpo na koyeba soki bazwi mileki boni na mbongo na ye. **16** Mosali ya liboso ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, mbongo na yo eboti mbongo ya bibende zomi lokola mileki. » **17** Nkolo alobaki na ye: « Osali malamu! Ozali mosali malamu! Mpo ete ozalaki sembo na likambo ya moke, nakokomisa yo moyangeli ya bingumba zomi. » **18** Mosali ya mibale ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, mbongo na yo eboti mbongo ya bibende mitano lokola mileki. » **19** Nkolo na ye azongisaki: « Nakokomisa yo moyangeli ya bingumba mitano. » **20** Mosali mosusu ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, tala mbongo na yo! Nabombaki yango malamu kati na eteni ya elamba. **21** Nazalaki kobanga yo, pamba te ozalaka moto ya matata: ozwaka biloko oyo obombaki te mpe obukaka bambuma ya nkona oyo olonaki te. » **22** Nkolo na ye azongisaki: « Mosali mabe! Nakopesa yo etumbu kolanda maloba na yo moko. Oyebaki ete nazali moto ya matata, ete nazwaka biloko oyo nabombaki te mpe nabukaka bambuma ya nkona oyo nalonaki te. **23** Bongo mpo na nini obombaki te mbongo na ngai kati na ndako ya misolo? Na bozongi na ngai, nalingaki kozwa yango elongo na mileki? » **24** Bongo nkolo alobaki na bato oyo bazalaki wana: « Bobotola ye mbongo yango mpe bopesa yango na moto oyo azali na mbongo ya bibende zomi. » **25** Balobaki na ye: « Nkolo, azali na mbongo ya bibende zomi! » **26** Nkolo azongisaki: « Nazali koloba na bino: na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango. **27** Kasi banguna na ngai wana, oyo baboyaki ete nakoma mokonzi na bango, bomemela ngai bango awa mpe boboma bango na miso na ngai. » **28** Sima na Yesu koloba bongo, alekaki liboso mpo na kokende na Yelusalemi. **29** Wana akomaki pene ya Betifaje mpe Betani, na ngomba oyo babengaka « ngomba ya banzete ya olive, » atindaki bayekoli mibale kati na bayekoli na Ye; **30** alobaki na bango: — Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino. Tango kaka bokokota na mboka yango, bokomona mwana ya ane bakanga na singa, oyo moto ata moko te asila kosalela; bofungola yango mpe bomema yango awa. **31** Soki moto moko atuni bino: « Mpo na nini bozali kofungola yango? » Boloba na ye: « Nkolo azali na bosenga na yango. » **32** Bato oyo Yesu atindaki bakendeki mpe bamonaki yango ndenge kaka Yesu alobaki na bango. **33** Wana bazalaki kofungola mwana yango ya ane, bankolo na yango batunaki bango: — Mpo na nini bozali kofungola mwana oyo ya ane? **34** Bazongisaki: — Nkolo azali na bosenga na yango. **35** Bamemaki mwana yango ya ane epai ya Yesu, batandaki bilamba na bango na mokongo na yango, mpe Yesu avandaki na likolo na yango. **36** Wana azalaki kokende, bato bazalaki kotanda bilamba na bango na nzela. **37** Mpe tango akomaki pene ya Yelusalemi, na esika oyo nzela ekita na ngomba ya banzete ya olive, ebele ya bayekoli babandaki kokumisa Nzambe, na esengo nyonso mpe na mongongo makasi mpo na bikamwa nyonso oyo bamonaki. **38** Bazalaki koloba: « Tika ete apambolama, mokonzi oyo ayei na Kombo ya Nkolo! Kimia kati na Likolo, mpe nkembo kati na bisika oyo eleki Likolo! » **39** Ndambo ya Bafarizeo, kati na ebele ya bato, balobaki na Yesu: — Moteyi, pamela bayekoli na Yo! **40** Yesu azongisaki: — Nazali koloba na bino: soki bango babateli kimia, mabanga ekoganga! **41** Lokola akomaki pene ya Yelusalemi mpe amonaki engumba, alelaki mpo na yango **42** mpe alobaki: — Ah, soki kaka yo mpe oyebaki, na mokolo ya lelo, makambo oyo elingaki komemela yo kimia! Kasi sik'oyo, ezali ya kobombama mosika na miso na yo. **43** Mikolo ya pasi ekokomela yo, mikolo oyo banguna na yo bakotimola mabulu pembeni na yo, bakozingela yo mpe bakofinafina yo na bangambo nyonso; **44** bakobamba yo na mabele, yo mpe bato oyo bazali kati na lopango na yo, mpe bakotika ata libanga moko te na likolo ya libanga mosusu, pamba te oyebaki te tango oyo Nzambe ayaki epai na yo. **45** Yesu akotaki kati na lopango ya Tempelo mpe abandaki kobengana bato oyo bazalaki koteka biloko kuna; alobaki na bango: **46** — Ekomama: « Ndako na Ngai ekozala Ndako ya losambo; » kasi bino, bokomisaki yango penza nganda ya miyibi! **47** Yesu azalaki koteya mikolo nyonso na Tempelo. Bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya Bayuda bazalaki koluka koboma Ye; **48** kasi bazalaki kokoka te, pamba te bato nyonso bazalaki koyoka Yesu na bokebi.

20 Mokolo moko, wana Yesu azalaki koteya bato kati na
lopango ya Tempelo mpe kosakola Sango Malamu,
bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe
bakambi ya bato babimelaki Ye; **2** balobaki na Ye: —
Yebisa biso, na kombo ya bokonzi nini ozali kosala biloko
oyo? Nani apesi yo bokonzi yango? **3** Yesu azongisaki:
— Ngai mpe, nazali kotuna bino motuna moko. Boyebisa
Ngai: **4** Libatisi ya Yoane ewutaki na Nzambe to ewutaki na
bato? **5** Bakomaki kokabola makanisi bango na bango: «
Soki tolobi: ‹ Ewutaki na Nzambe, › akotuna biso lisusu: ‹
Bongo mpo na nini bondimaki Ye te? › **6** Soki mpe tolobi: ‹
Ewutaki na bato, › bato nyonso bakobamba biso mabanga,
pamba te bandimaka ete Yoane azalaki mosakoli. » **7** Boye,
bazongisaki: — Toyebi te epai wapi ewutaki. **8** Yesu alobaki:
— Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki na kombo ya bokonzi
nini nazali kosala makambo yango. **9** Sima, Yesu alobaki
na bato lisese oyo: — Moto moko alonaki elanga ya vino,
apesaki yango epai ya basali bilanga mpo ete bafutelaka
yango, mpe akendeki mobembo ya tango molayi. **10** Tango
eleko ya kobuka bambuma ekokaki, atindaki mosali moko
epai ya bafuteli elanga mpo ete bapesa ye ndambo ya
bambuma kowuta na elanga ya vino. Kasi bafuteli elanga
babetaki ye mpe bazongisaki ye maboko pamba. **11** Atindaki
mosali mosusu; kasi ye mpe, babetaki ye, bafingaki ye mpe
bazongisaki ye maboko pamba. **12** Atindaki lisusu mosali ya
misato; ye mpe, bazokisaki ye mpe babwakaki ye libanda
ya elanga. **13** Bongo nkolo elanga ya vino amilobelaki: «
Nasala nini? Nakotinda kaka mwana na ngai ya mobali, oyo
nalingaka mingi; tango mosusu, bakotosa ye. » **14** Kasi
tango bafuteli elanga bamonaki ye, balobanaki bango na
bango: « Tala mokitani ya libula! Toboma ye mpo ete libula
ekoma ya biso! » **15** Boye babwakaki ye na libanda ya
elanga ya vino mpe babomaki ye. Nkolo elanga ya vino
akosala bango nini? **16** Akoya ye moko, akoboma bafuteli
elanga mpe akopesa elanga yango ya vino epai ya bato
mosusu. Tango bato bayokaki bongo, balobaki: — Te, ekoki
kosalema te! **17** Kasi Yesu atalaki bango mpe alobaki: —
Bongo makambo oyo ekomama elakisi nini: « Libanga oyo
batongi ndako babwakaki ekomi libanga ya songe ya ndako?
» **18** Moto nyonso oyo akokweya na likolo ya libanga yango
akobukana ndambo na ndambo; moto oyo libanga yango
ekokweyela, ekopanza ye. **19** Kaka na tango yango, balakisi
ya Mobeko mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe balukaki
nzela ya kokanga Yesu, pamba te bayebaki ete alobi lisese
yango mpo na bango; kasi babangaki bato. **20** Kobanda
na tango wana, bakomaki kolandela Yesu, mpe batindaki
banongi oyo bazalaki komilakisa lokola bato ya sembo, mpo
na kokanga Ye na maloba na Ye mpe kokaba Ye na maboko
ya basambisi mpe ya moyangeli. **21** Banongi yango batunaki
Yesu: — Moteyi, toyebi ete olobaka mpe oteyaka makambo
ya sembo, mpe oponaka bilongi te, kasi oteyaka na bosolo
nzela ya Nzambe. **22** Boni, ezali sembo mpo na biso kofuta
mpako epai ya Sezare to te? **23** Kasi Yesu asosolaki mayele
mabe na bango mpe alobaki na bango: **24** — Bolakisa
Ngai mbongo moko ya ebende. Elilingi mpe makomi oyo
batobola na mbongo oyo, ezali ya nani? Bazongisaki: —
Ya Sezare! **25** Yesu alobaki na bango: — Boye bopesa na
Sezare, oyo ezali ya Sezare; mpe na Nzambe, oyo ezali ya
Nzambe! **26** Balongaki te kokanga Ye na nzela ya makambo
oyo alobaki liboso ya bato; mpe lokola bakamwaki eyano
na Ye, bavandaki nye. **27** Ndambo ya Basaduseo, oyo
balobaka ete lisekwa ezali te, bayaki epai ya Yesu mpo na
kotuna Ye motuna oyo: **28** — Moteyi, Moyize atikela biso
mobeko oyo kati na makomi: « Soki mobali moko akufi, atiki
mwasi kasi bana te, ndeko na ye ya mobali asengeli kobala
mwasi oyo akufisi mobali mpo ete abotela ndeko oyo asili
kokufa bana. » **29** Nzokande, azalaki na bandeko mibali
sambo. Ndeko ya liboso abalaki mwasi yango mpe akufaki,
kasi abotaki bana te. **30** Ndeko ya mibale abalaki mwasi
yango kaka; **31** sima na ye, ndeko ya misato. Esalemaki
kaka bongo kino na ndeko oyo ya sambo: bandeko nyonso
sambo bakufaki, batikalaki kobota bana te. **32** Sima na
bango nyonso, mwasi yango mpe akufaki. **33** Sik'oyo, na
mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, mwasi yango
akozala mwasi ya nani, pamba te bandeko mibali nyonso
sambo babalaki ye? **34** Yesu azongisaki: — Ezali bato ya
mokili oyo nde babalaka mpe babalisaka; **(aiōn g165)** **35**
kasi bato oyo bakomonana ete bakoki mpo na kosekwa
kati na bakufi mpe kobika bomoi kati na mokili oyo ezali
koya, bakobala te **(aiōn g165)** **36** mpe bakokufa lisusu te,
pamba te bazali lokola ba-anjelu. Bazali bana na Nzambe
mpo ete basekwi kati na bakufi. **37** Moyize atalisaki polele
ete bakufi bakosekwa; pamba te, kati na eteni oyo ezali
kolobela nzete oyo ezalaki kopela moto kasi ezalaki kozika
te, abengaki Nkolo « Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya
Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi. » **38** Nzokande, Nzambe azali
Nzambe ya bakufi te, kasi Nzambe ya bato ya bomoi; pamba
te, mpo na Ye, bango nyonso misato bazali na bomoi. **39**
Ndambo ya balakisi ya Mobeko bazongisaki: — Moteyi, olobi
malamu! **40** Mpe moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna.
41 Yesu mpe atunaki bango: — Mpo na nini balobaka ete
Klisto azali mwana ya Davidi? **42** Davidi, ye moko, alobaki
boye kati na buku ya banzembo: « Nkolo alobaki na Nkolo
na ngai: ‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali **43**

kino nakomisa banguna na Yo enyatelo makolo na Yo. ›
» 44 Davidi azali kobenga Klisto « Nkolo, » bongo ndenge
nini akoki lisusu kozala mwana na ye? 45 Wana ebele ya
bato bazalaki koyoka, Yesu alobaki na bayekoli na Ye: 46 —
Bosala keba na balakisi ya Mobeko! Balingaka kotambola na
banzambala ya milayi; balingaka ete bato bapesa bango
mbote, na bisika oyo bato ebele bakutanaka; balingaka
kovanda na bakiti ya liboso, kati na bandako ya mayangani;
mpe na bisika ya lokumu, kati na bafeti; 47 bayibaka biloko
ya basi oyo bakufisa mibali mpe basalaka mabondeli ya
milayi-milayi mpo na kokosa bato. Bakozwa etumbu oyo
eleki makasi.

21 Wana Yesu atombolaki miso, amonaki bato na bozwi
kotia makabo na bango kati na kitunga ya makabo;
2 amonaki mpe mwasi mobola moko akufisa mobali kotia
mbongo ya bibende mibale. 3 Alobaki: — Nazali koloba na
bino penza ya solo: mwasi mobola oyo akufisa mobali apesi
koleka bato nyonso. 4 Pamba te bato wana nyonso bazwi
kati na mbongo oyo bazali na yango na tina te, mpo na
kotia kati na kitunga ya makabo; kasi ye, kati na kokelela
na ye, atie nyonso oyo azalaki na yango mpo na kokoba
kobika. 5 Ndambo ya bayekoli bazalaki kolula kitoko ya
Tempelo, ndenge ezalaki kongala na mabanga ya kitoko
mpe na biloko ya kitoko oyo bazalaki kobonzela Nzambe
lokola makabo. Kasi Yesu alobaki: 6 — Mikolo ekoya oyo,
kati na nyonso oyo bozali komona awa, ata libanga moko te
ekotikala na likolo ya libanga mosusu; nyonso ekobukama.
7 Batunaki Yesu: — Moteyi, makambo yango ekosalema
tango nini? Mpe elembo nini ekotalisa biso ete makambo
yango ekomi pene ya kokokisama? 8 Yesu azongisaki: —
Bosala keba ete moko te akosa bino! Pamba te bato mingi
bakoya na Kombo na Ngai, bakoloba: « Ngai nde Masiya,
» mpe « Tango ekoki! » Bolanda bango te. 9 Soki boyoki
basango ya bitumba mpe ya mobulu, bobanga te; pamba
te makambo wana esengeli nanu kosalema, kasi ekozala
mbala moko suka ya mokili te. 10 Bongo alobaki na bango:
— Ekolo moko ekotelemela ekolo mosusu, bokonzi moko
ekobundisa bokonzi mosusu, 11 mabele ekoningana makasi
mpe, na bisika ebele, nzala makasi mpe bokono ya ndenge
na ndenge ekozala; makambo ya somo ekosalema, mpe
bilembo ya kokamwa ekomonana kowuta na Likolo. 12
Kasi liboso ya makambo wana nyonso, bakokanga bino,
bakonyokola bino, bakofunda bino kati na bandako ya
mayangani, bakobwaka bino na baboloko, bakomema bino
liboso ya bakonzi mpe ya bayangeli, mpo na Kombo na Ngai.
13 Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya kotatola solo
na tina na Ngai. 14 Bozala na mitema ya kokita, bomitungisa
te mpo na koluka koyeba ndenge nini bokosamba. 15 Pamba
te, Ngai moko, nakopesa bino maloba oyo bosengeli koloba
mpe bwanya oyo ekosala ete banguna na bino nyonso
bandima nyonso oyo bokoloba. 16 Baboti na bino, bandeko
na bino ya mibali mpe ya basi, baninga mpe balingami na
bino bakokaba bino, mpe bakobomisa mingi kati na bino.
17 Bato nyonso bakoyina bino mpo na Kombo na Ngai, 18
kasi suki ata moko te ya mito na bino ekobunga. 19 Boyika
mpiko, mpe bokozwa bomoi. 20 Tango bokomona mampinga
ya basoda ezingeli Yelusalemi, boyeba ete kobebisama na
yango ekomi pene. 21 Wana tika ete bato oyo bakozala kati
na Yuda bakima na bangomba; tika ete bato oyo bakozala
kati na Yelusalemi babima; mpe tika ete bato oyo bakozala
kati na bilanga bazonga te kati na engumba! 22 Pamba te
mikolo wana ekozala mikolo ya pasi makasi, mikolo oyo
makambo nyonso oyo ekomama ekokokisama. 23 Na mikolo
yango, mawa na basi oyo bakozala na bazemi mpe na
ba-oyo bakozala komelisa bana mabele! Pamba te pasi
ekozala makasi kati na mokili, mpe kanda ya Nzambe
ekokweyela bato yango. 24 Bakoboma bango na mopanga
mpe bakomema bango na bowumbu kati na bikolo nyonso
ya bapaya; mpe bapagano bakonyata Yelusalemi kino tango
ya bapagano ekosila koleka. 25 Bilembo ekomonana kati
na moyi, kati na sanza, mpe kati na minzoto; bongo na
mokili, bikolo ekotonda na somo mpe na kobanga likolo
ya lokito makasi mpe ya bambonge ya ebale monene. 26
Bato bakokufa na somo, wana bakozala kokanisa makambo
oyo esengeli koya na mokili, pamba te banguya ya Likolo
ekoningisama. 27 Sima na yango, bakomona Mwana na
Moto koya kati na mapata, na nguya mpe na nkembo
monene. 28 Tango makambo wana ekobanda kosalema,
botelema, botombola mito mpe boyika mpiko, pamba te lisiko
na bino ekomi pene. 29 Alobaki na bango lisese oyo: —
Botala malamu nzete ya figi mpe banzete nyonso mosusu:
30 soki kaka ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete eleko
ya moyi makasi ekomi pene. 31 Ndenge moko mpe mpo na
bino: tango bokomona makambo wana kosalema, boyeba
ete Bokonzi ya Nzambe ekomi pene. 32 Nazali koloba na
bino penza ya solo: bato ya ekeke oyo bakoleka te kino
makambo wana nyonso ekosalema. 33 Likolo mpe mabele
ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka te. 34 Bosala keba ete
mitema na bino ekoma kilo te likolo ya lokoso ya kolia, likolo
ya kolangwa masanga mpe likolo ya mitungisi ya bomoi,
noki te mokolo yango ekokanga bino na mbalakata, 35
lokola monyama, pamba te ekoya likolo ya bato nyonso ya
mokili mobimba. 36 Bosenzela malamu mpe bosambelaka
tango nyonso, mpo ete bozwa makasi ya kokima makambo

nyonso oyo ekoya mpe ya kotelema liboso ya Mwana na Moto. 37 Mikolo nyonso, na moyi, Yesu azalaki koteya kati na Tempelo; mpe na butu, azalaki kobima mpo na kokende kolala na ngomba ya banzete ya olive. 38 Na tongo makasi, bato nyonso bazalaki koya epai na Ye, kati na Tempelo, mpo na koyoka Ye.

22 Wana feti ya Mapa ezanga levire, feti oyo babengaka Pasika, ekomaki pene, 2 bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bazalaki koluka ndenge nini koboma Yesu, pamba te bazalaki kobanga bato. 3 Bongo Satana akotaki kati na Yuda oyo bazalaki kobenga « Isikarioti » mpe azalaki moko kati na bantoma zomi na mibale. 4 Boye, Yuda akendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakonzi ya bakengeli ya Tempelo mpo na kobongisa elongo na bango ndenge nini akoteka Yesu epai na bango. 5 Basepelaki mingi mpe bayokanaki ete bakopesa ye mbongo. 6 Yuda andimaki mpe akomaki koluka libaku malamu ya kokaba Yesu na maboko na bango, na ndenge ete ebele ya bato bayeba te. 7 Awa ekomaki mokolo ya feti ya Mapa ezanga levire, mokolo oyo basengeli koboma mpate lokola mbeka ya Pasika, 8 Yesu atindaki Petelo mpe Yoane; alobaki na bango: — Bokende kobongisela biso bilei ya Pasika. 9 Batunaki Ye: — Esika nini olingi ete tobongisa yango? 10 Yesu azongiselaki bango: — Tango bokokota na engumba, bokokutana na mobali moko amemi eloku ya mayi. Bolanda ye kino na ndako epai wapi akokota. 11 Mpe boloba na nkolo ndako: « Moteyi atuni: ‹ Wapi shambre epai wapi nakolia bilei ya Pasika elongo na bayekoli na Ngai? › » 12 Akolakisa bino, na etaje, shambre moko ya monene babongisa malamu; ezali kuna nde bokobongisa bilei ya Pasika. 13 Bakendeki, bakutaki makambo nyonso ndenge kaka Yesu ayebisaki bango mpe babongisaki bilei ya Pasika. 14 Tango ngonga ekokaki, Yesu avandaki na mesa elongo na bantoma. 15 Alobaki na bango: — Nayokaki posa makasi ya kolia Pasika oyo elongo na bino liboso ete namona pasi, 16 pamba te, nazali koloba na bino: nakolia yango lisusu te kino tina na yango ekokokisama penza kati na Bokonzi ya Nzambe. 17 Sima na Ye kozwa kopo, azongisaki matondi epai ya Nzambe mpe alobaki: — Bokamata kopo oyo mpe bokabola yango kati na bino, 18 pamba te nazali koloba na bino: nakomela lisusu te vino kowuta na bambuma ya vino, kino Bokonzi ya Nzambe eya. 19 Bongo, azwaki lipa mpe, sima na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe apesaki bango yango; alobaki: — Oyo ezali nzoto na Ngai, epesami mpo na bino! Bosalaka boye mpo na kokanisa Ngai. 20 Sima na Ye kolia, asalaki mpe bongo mpo na kopo; alobaki: — Kopo oyo ezali Boyokani ya sika kati na makila na Ngai, makila oyo esopani mpo na bino. 21 Nzokande, moto oyo azali koteka Ngai azali awa, azali kolia mesa moko elongo na Ngai. 22 Solo, Mwana na Moto akokende, kolanda ndenge Nzambe akata; kasi mawa na moto oyo azali koteka Ye. 23 Bongo bantoma bakomaki kotunana bango na bango mpo na koluka koyeba soki nani kati na bango akosala likambo yango. 24 Tembe moko ebimaki kati na bayekoli mpo na koyeba soki nani kati na bango aleki monene. 25 Yesu alobaki na bango: — Bakonzi ya bikolo bakonzaka yango, mpe bayangeli na yango balingaka ete babenga bango bato malamu. 26 Kasi esengeli te kozala bongo kati na bino. Nzokande, tika ete moto oyo aleki monene kati na bino azala lokola leki ya suka, mpe moto oyo azali kokamba azala lokola moto oyo azali kotia bilei na mesa. 27 Pamba te nani aleki monene? Ye oyo avandi na mesa to ye oyo azali kotia bilei na mesa? Ezali te oyo avandi na mesa? Kasi Ngai nazali kati na bino lokola moto oyo azali kotia bilei na mesa. 28 Bino nde bato oyo botikali ya kokangama na Ngai kati na pasi na Ngai. 29 Mpe lokola Tata na Ngai apesaki Ngai bokonzi, Ngai mpe nazali kopesa bino bokonzi, 30 mpo ete bokoka kolia mpe komela na mesa na Ngai kati na Bokonzi na Ngai, mpe ete bokoka kovanda na bakiti ya bokonzi mpo na koyangela mabota zomi na mibale ya Isalaele. 31 Simona, Simona, Satana asengi koyungola bino ndenge bayungolaka ble. 32 Kasi nasambeli mpo na yo, mpo ete kondima na yo ekweya te. Mpe sima na yo kozonga epai na Ngai, lendisa bandeko na yo. 33 Kasi Petelo azongisaki: — Nkolo, nandimi kokota boloko to kokufa elongo na Yo. 34 Yesu alobaki na ye: — Petelo, nazali koloba na yo: lelo, liboso ete soso elela, okowangana mbala misato ete oyebi Ngai te. 35 Bongo Yesu atunaki bango: — Tango natindaki bino maboko pamba, mbongo te, sakosi te, basandale te; boni, bozangaki eloko? Bazongisaki: — Tozangaki eloko te. 36 Alobaki na bango: — Kasi, sik'oyo, tika ete moto oyo azali na mbongo azwa yango, oyo azali na sakosi azwa yango, oyo azangi mopanga ateka elamba na ye mpo na kosomba yango! 37 Ekomama: « Batangaki Ye elongo na babomi bato; » mpe nazali koloba na bino: makambo yango esengeli kokokisama kati na Ngai. 38 Bayekoli balobaki: — Nkolo, tala mipanga mibale. Yesu azongisaki: — Ekoki! 39 Yesu abimaki mpe akendeki lokola momesano na ngomba ya banzete ya olive, mpe bayekoli na Ye balandaki Ye. 40 Tango akomaki na esika yango, alobaki na bango: — Bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama. 41 Akendeki mwa mosika na bango, afukamaki mpe asambelaki boye: 42 « Tata, soki olingi, longola kopo oyo ya pasi liboso na Ngai! Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala kolanda mokano na Yo. » [43

Anjelu moko awutaki na Likolo, abimelaki Ye mpe alendisaki Ye. **44** Lokola azalaki koyoka somo makasi, asambelaki lisusu makasi koleka, kino motoki na Ye ekomaki lokola matanga ya makila oyo ekomaki kokweya na mabele.] **45** Tango asilisaki kosambela, atelemaki, akendeki epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi, mpo ete batondaki na mawa. **46** Atunaki bango: — Mpo na nini bozali kolala? Botelema mpe bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama. **47** Wana Yesu azalaki nanu koloba, ebele ya bato bayaki; mpe moto oyo bazalaki kobenga « Yuda, » moko kati na bayekoli zomi na mibale, azalaki liboso na bango. Apusanaki pene ya Yesu mpo na koyamba Ye, **48** kasi Yesu atunaki ye: — Yuda, ozali penza koteka Mwana na Moto na nzela ya beze? **49** Tango bato oyo bazalaki elongo na Yesu bamonaki makambo oyo ezali kosalema, batunaki Ye: — Nkolo, tobeta bango na nzela ya mipanga na biso? **50** Mpe moko kati na bango abetaki mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mopanga mpe akataki ye litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali. **51** Kasi Yesu alobaki: — Boye lisusu te! Yesu asimbaki litoyi ya mobali yango mpe abikisaki ye. **52** Bongo Yesu alobaki na bakonzi ya Banganga-Nzambe, na bakonzi ya bakengeli ya Tempelo mpe na bakambi ya bato, oyo bayaki kokanga Ye: — Boni, nakomi mokambi ya batomboki mpo ete boya kokanga Ngai na mipanga mpe banzete? **53** Nazalaki elongo na bino mikolo nyonso kati na lopango ya Tempelo, mpe bokangaki Ngai te. Kasi ezali ngonga na bino, ngonga oyo bokonzi ya molili ezali kokonza. **54** Bakangaki Yesu, bamemaki Ye kati na ndako ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. Petelo azalaki kolanda na mosika. **55** Mpe tango bapelisaki moto na kati-kati ya lopango mpe bavandaki lisanga, Petelo mpe avandaki elongo na bango. **56** Mwasi mosali moko amonaki Petelo avandi wana pembeni ya moto. Sima na ye kotala Petelo malamu, alobaki: — Tata oyo azalaki elongo na Yesu! **57** Kasi Petelo awanganaki mpe alobaki: — Mwasi, nayebi ye te. **58** Sima na mwa tango moke, moto mosusu amonaki Petelo mpe alobaki: — Yo mpe ozali moko kati na bango! Petelo azongisaki: — Tata, nazali moko te kati na bango. **59** Sima na ngonga moko, moto mosusu alobaki na molende: — Ezali ya solo! Tata oyo azalaki elongo na ye, pamba te azali moto ya Galile. **60** Kasi Petelo azongisaki: — Nayebi te makambo oyo ozali kolobela! Wana azalaki nanu koloba, soso elelaki. **61** Nkolo abalukaki mpe atalaki Petelo; mpe Petelo akanisaki maloba oyo Nkolo alobaki na ye: « Liboso ete soso elela, okowangana Ngai mbala misato. » **62** Abimaki mpe alelaki makasi na libanda. **63** Bato oyo bazalaki kokengela Yesu babandaki koseka mpe kobeta Ye. **64** Bazipaki Ye elongi mpe basengaki na makasi: — Sakola: Nani abeti Yo? **65** Mpe balobaki na Ye maloba mabe ebele mpo na kofinga Ye. **66** Tango tongo etanaki, bakambi ya bato, elongo na bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko, basanganaki mpe basengaki ete bamema Yesu liboso ya Likita-Monene na bango. **67** Balobaki: — Soki ozali Klisto, yebisa biso. Yesu azongisaki: — Ata nayebisi bino, bokondima na bino kaka Ngai te; **68** mpe soki Ngai napesi bino motuna, bokopesa na bino mpe Ngai eyano te. **69** Kasi kobanda sik'oyo, Mwana na Moto akovanda na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. **70** Bango nyonso batunaki: — Ozali Mwana na Nzambe? Yesu azongisaki: — Bino nde bolobi ete nazali Mwana na Nzambe. **71** Bongo balobaki: — Mpo na nini koluka matatoli mosusu? Toyoki yango na monoko na ye moko.

23 Bato nyonso oyo bazalaki kati na mayangani batelemaki mpe bamemaki Yesu liboso ya Pilato; **2** mpe kuna, bakomaki kofunda Ye: — Tala moto oyo azali kotia mobulu kati na ekolo na biso! Tokuti ye azali kopekisa bato kofuta mpako ya Sezare, mpe azali lisusu komibenga Klisto, Mokonzi! **3** Pilato atunaki Yesu: — Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? Yesu azongisaki: — Olobi yango. **4** Pilato alobaki na bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe na ebele ya bato: — Namoni mabe moko te epai ya moto oyo. **5** Kasi batiaki kaka molende mpe balobaki: — Te! Azali kotombokisa bato ya Yuda mobimba na nzela ya mateya na Ye; abandaki yango na Galile kino akomi awa. **6** Tango Pilato ayokaki bongo, atunaki soki Yesu azali moto ya Galile. **7** Wana ayokaki ete Yesu azali moto ya mboka oyo ezalaki na se ya bokonzi ya Erode, atindaki Ye epai ya Erode, pamba te Erode azalaki kati na Yelusalemi na mikolo wana. **8** Erode asepelaki mingi tango amonaki Yesu, pamba te, wuta kala, azalaki koluka komona Ye mpo ete ayokaki basango mingi na tina na Ye, mpe azalaki kolikya komona Yesu kosala likamwisi. **9** Apesaki ye mituna ebele, kasi Yesu apesaki ye ata eyano moko te. **10** Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bazalaki kaka wana mpe bazalaki kopelisa moto na maloba mabe mpo na kokweyisa Yesu. **11** Erode mpe basoda na ye basekaki mpe batiolaki Yesu; balatisaki Ye elamba ya kitoko makasi mpe bazongisaki Ye epai ya Pilato. **12** Nzokande, Erode mpe Pilato bazalaki banguna wuta kala; kasi na mokolo wana, bakomaki balingami. **13** Pilato abengisaki bakonzi ya Banganga-Nzambe, bakambi ya Bayuda mpe bato nyonso; alobaki na bango: **14** — Bomemelaki ngai moto oyo mpe bofundaki ye ete azali kotombokisa bato. Napesi ye mituna liboso na bino mpe nazwi ye na mabe ata moko te kati na nyonso oyo bofundelaki ye. **15** Erode mpe

azwaki ye na mabe ata moko te, yango wana azongisaki ye epai na biso. Boye, ndenge bokoki komona, moto oyo asali mabe ata moko te oyo ekoki kosala ete azwa etumbu ya kufa. **16** Na bongo, nakobetisa ye kaka fimbu mpe, sima, nakotika ye. [**17** Nzokande, na bafeti nyonso, Pilato azalaki kobimisela bango mokangami moko.] **18** Bato nyonso bagangaki: — Boma moto oyo! Bimisela biso Barabasi! **19** Barabasi akangamaki na boloko mpo ete abimisaki mobulu kati na engumba mpe abomaki moto. **20** Lokola azalaki na posa ya kotika Yesu, Pilato atunaki bango lisusu. **21** Kasi bakobaki koganga: — Baka ye na ekulusu! Baka ye na ekulusu! **22** Pilato atunaki bango lisusu, mpo na mbala ya misato: — Mpo na nini? Mabe nini tata oyo asali? Ngai nazwi ye na mabe ata moko te, oyo ekoki kosala ete azwa etumbu ya kufa. Boye, nakobetisa ye kaka fimbu; sima, nakotika ye. **23** Kasi bakobaki kaka kosenga, na koganga makasi koleka, ete babaka Yesu na ekulusu; mpe suka na suka, koganga na bango elongaki. **24** Pilato azwaki mokano ya kokokisa oyo basengaki; **25** abimiselaki bango moto oyo basengaki, oyo akangamaki na boloko mpo na mobulu mpe mpo ete abomaki moto, mpe akabaki Yesu na maboko na bango mpo ete basala Ye nyonso oyo balingi. **26** Wana basoda bazalaki kokumba Yesu, bakangaki mobali moko, kombo na ye ezalaki Simona, moto ya Sirene, oyo awutaki na bilanga; batiaki ekulusu na mokongo na ye mpo ete amema yango sima na Yesu. **27** Bato ebele balandaki Yesu. Kati na bango, ezalaki mpe na basi oyo bazalaki kolelalela mpe komitungisa mingi mpo na Ye. **28** Yesu abalukaki mpo na kotala basi mpe alobaki: — Bana basi ya Yelusalemi, bolela mpo na Ngai te; bolela nde mpo na bino moko mpe mpo na bana na bino. **29** Pamba te, na mikolo oyo ekoya, bakoloba: « Esengo na basi oyo bazali na bana te, oyo babota te mpe bamelisa bana mabele te! » **30** Bongo bakoloba na bangomba milayi: « Bokweyela biso! » Mpe bakoloba na bangomba mikuse: « Bozipa biso! » **31** Pamba te soki bato bazali kosala makambo ya boye na nzete ya mobesu, ekozala ndenge nini na nzete ya kokawuka? **32** Bamemaki mpe mibali mosusu mibale, babomi bato, mpo na koboma bango elongo na Yesu. **33** Tango bakomaki na esika oyo babengaka « Gologota, » babakaki kuna Yesu elongo na babomi mibale wana ya bato: moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. **34** Yesu alobaki: — Tata, limbisa bango mpo ete bayebi te makambo oyo bazali kosala. Mpe bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke. **35** Bato batelemaki wana, bazalaki kotala; mpe bakambi batiolaki Ye, balobaki: — Abikisaki bato mosusu; tika ete amibikisa ye moko, soki penza azali Klisto, Moponami ya Nzambe! **36** Basoda mpe bakendeki mpe batiolaki Ye; bapesaki Ye vino ya ngayi **37** mpe balobaki: — Soki ozali penza mokonzi ya Bayuda, mibikisa yo moko! **38** Na likolo ya moto ya Yesu, ezalaki na makomi oyo: Moto oyo azali Mokonzi ya Bayuda. **39** Moko kati na babomi bato oyo babakamaki na ba-ekulusu atiolaki Ye: — Boni, ozali Klisto te? Mibikisa yo moko mpe bikisa biso! **40** Kasi mobomi bato mosusu apamelaki ye: — Ozali kobanga Nzambe te mpo ete ozali na se ya etumbu ya ndenge moko na oyo ya Ye! **41** Biso, tozwi penza etumbu na ndenge ya bosembo, pamba te tozali kozwa mbano ya misala mabe na biso; kasi tata oyo asali ata mabe moko te. **42** Bongo alobaki lisusu: — Yesu, kanisa ngai tango okokota kati na Bokonzi na Yo. **43** Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: lelo, okozala elongo na Ngai kati na Paradizo. **44** Na ngonga pene ya midi, molili ekotaki na mokili mobimba kino na ngonga ya misato ya pokwa, **45** pamba te moyi etikaki kongenga, mpe rido monene ya Tempelo epasukaki na kati-kati. **46** Yesu agangaki na mongongo makasi: — Tata, nazongisi molimo na Ngai kati na maboko na Yo. Sima na Ye koloba bongo, akataki motema. **47** Tango mokonzi ya basoda ya Rome amonaki makambo oyo eleki, akumisaki Nzambe mpe alobaki: — Moto oyo azalaki penza sembo! **48** Tango bato nyonso oyo basanganaki wana, mpo na kotala makambo oyo ezali kosalema, bamonaki makambo oyo ekweyi, batiaki maboko na bango na batolo na bango mpe bazongaki. **49** Kasi bato nyonso oyo bayebaki Yesu, mpe basi oyo balandaki Ye longwa na Galile, batelemaki na mosika mpe bazalaki kotala ndenge makambo ezali koleka. **50** Kati na Likita-Monene ya Bayuda, ezalaki na moto moko, kombo na ye « Jozefi. » Azalaki moto malamu mpe moto ya sembo, **51** mpe andimaki te mikano mpe misala ya bato mosusu ya Likita-Monene; azalaki moto ya mboka Arimate, engumba ya Bayuda, mpe azalaki kozela Bokonzi ya Nzambe. **52** Akendeki epai ya Pilato mpo na kosenga nzoto ya Yesu. **53** Bongo akitisaki nzoto yango longwa na ekulusu, alingaki yango na liputa ya lino, mpe atiaki yango kati na kunda oyo batobolaki kati na libanga moko ya monene epai wapi batikalaki nanu kokunda ata moto moko te. **54** Ezalaki mokolo ya komilengela, wana Saba elingaki kobanda. **55** Basi oyo bawutaki na Galile elongo na Yesu balandaki Jozefi, bamonaki kunda mpe ndenge nini atiaki nzoto ya Yesu kati na kunda yango. **56** Sima, bazongaki epai na bango mpe babongisaki mafuta ya solo kitoko mpe malasi. Kasi bapemaki na mokolo ya Saba, kolanda ndenge mobeko ezalaki kosenga.

24 Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, basi
bakendeki na kunda mpe bamemaki mafuta ya solo
kitoko oyo balambaki. **2** Libanga oyo ekangaki ekotelo ya
kunda, bakutaki yango etindikama mosika na ekotelo ya
kunda. **3** Bakotaki, kasi bamonaki te nzoto ya Nkolo Yesu. **4**
Wana bazalaki nanu komitungisa mpo na likambo yango,
bato mibale babimelaki bango, balata bilamba oyo ezali
kongenga makasi. **5** Basi yango babangaki, bakitisaki bilongi
na bango na ngambo ya mabele; kasi bato wana mibale
balobaki na bango: — Mpo na nini bozali koluka kati na
bakufi Ye oyo azali na bomoi? **6** Azali lisusu awa te, asekwi.
Bokanisa makambo oyo ayebisaki bino, wana azalaki nanu
kati na Galile: **7** « Esengeli ete bakaba Mwana na Moto na
maboko ya bato ya masumu; esengeli ete babaka Ye na
ekulusu; mpe esengeli ete asekwa sima na mikolo misato. »
8 Boye, bakanisaki maloba ya Yesu. **9** Tango bazongaki
longwa na kunda, bayebisaki makambo wana nyonso epai
ya bayekoli zomi na moko mpe epai ya baninga na bango
nyonso. **10** Ezalaki: Mari, moto ya mboka Magidala; Jane
mpe Mari, mama ya Jake. Baninga na bango mosusu ya
basi bayebisaki mpe makambo yango epai ya bantoma, **11**
kasi bazwaki maloba ya basi yango lokola maloba ezanga
tina, mpe bandimaki bango te. **12** Kasi Petelo atelemaki mpe
apotaki mbangu kino na kunda. Agunzamaki mpo na kotala,
amonaki kaka biteni ya elamba ya lino elala yango moko.
Alongwaki kuna mpe azongaki, akamwaki makasi makambo
oyo ewutaki kosalema. **13** Nzokande, kaka na mokolo yango,
mibale kati na bango bazalaki kokende na mboka moko oyo
kombo na yango ezalaki « Emausi. » Mboka yango ezalaki
mosika na Yelusalemi, na bakilometele pene zomi na mibale.
14 Bazalaki kosolola na tina na makambo nyonso oyo ewuti
kosalema. **15** Wana bazalaki kosolola mpe kotiana tembe
mpo na makambo yango, Yesu asanganaki na bango mpe
akomaki kokende na bango nzela moko. **16** Kasi lokola miso
na bango ezalaki ya kozipama, bakokaki te kososola ete ezali
Yesu. **17** Alobaki na bango: — Makambo nini bozali kotiana
na yango tembe na kotambola? Batelemaki, bilongi mawa-
mawa. **18** Moko kati na bango, kombo na ye « Kleopasi, »
alobaki na Ye: — Kati na bavandi nyonso ya Yelusalemi, yo
moko kaka oyebi te makambo oyo ewuti kosalema mikolo
oyo! **19** Yesu atunaki bango: — Makambo nini? Bazongisaki:
— Ezali makambo oyo etali Yesu ya Nazareti: azalaki
mosakoli moko ya nguya, na misala mpe na maloba, liboso
ya Nzambe mpe liboso ya bato nyonso. **20** Kasi bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe bakambi na biso bakabaki Ye
mpo ete bakatela Ye etumbu ya kufa, mpe babakaki Ye
na ekulusu. **21** Tozalaki kolikya ete Ye nde akokangola
Isalaele. Kasi longola nyonso wana, lelo ezali mokolo ya
misato wuta makambo wana esalemaki. **22** Lisusu, ndambo
ya basi kati na biso bakamwisi biso makasi; bakendeki na
kunda na tongo-tongo, **23** kasi bamonaki nzoto na Ye te,
mpe bayaki koyebisa biso ete bamonaki ba-anjelu kobimela
bango mpe koyebisa bango ete Yesu azali na bomoi. **24**
Ndambo kati na baninga na biso bakendeki na kunda, mpe
makambo oyo bamonaki kuna ekokani penza na oyo basi
balobaki, kasi bamonaki Yesu te. **25** Yesu alobaki na bango:
— Ah! Bozali penza bazoba! Tala ndenge mitema na bino
ezali penza mabanga! Bozali penza kondima te makambo
nyonso oyo basakoli baloba! **26** Boni, Klisto asengelaki te
komona pasi ndenge wana mpo ete akota kati na nkembo
na Ye? **27** Bongo Yesu alimbolelaki bango makambo nyonso
oyo ekomama kati na Makomi, kobanda na Moyize kino
na basakoli nyonso. **28** Tango bakomaki pene ya mboka
epai wapi bazalaki kokende, Yesu asalaki lokola nde azali
kokende mosika. **29** Kasi bango babondelaki Ye makasi:
— Vanda elongo na biso, pamba te pokwa esili kokoma,
mpe butu elingi kokota. Boye Yesu akotaki na ndako mpo
na kovanda elongo na bango. **30** Tango avandaki na mesa
elongo na bango, akamataki lipa, azongisaki matondi epai
ya Nzambe, akataki yango na biteni, mpe apesaki bango
yango. **31** Mbala moko, miso na bango efungwamaki mpe
basososolaki ete ezali Yesu, kasi alimwaki na miso na bango.
32 Batunanaki: — Boni, mitema na biso etondaki na esengo
te wana azalaki kosolola na biso na nzela mpe kolimbolela
biso Makomi? **33** Kaka na tango yango, batelemaki mpe
bazongaki na Yelusalemi epai wapi bakutaki bayekoli zomi
na moko basangana elongo na baninga na bango, **34** oyo
balobaki na bango: — Ezali ya solo, Nkolo asekwi; abimelaki
Simona! **35** Bango mibale mpe bayebisaki makambo oyo
ekomelaki bango na nzela mpe ndenge nini basososolaki Yesu
tango akataki lipa na biteni. **36** Wana bazalaki nanu kosolola
na tina na makambo yango, Yesu ayaki kotelema na kati-kati
na bango mpe alobaki: — Tika ete kimia ezala na bino! **37**
Babangaki mpe somo ekangaki bango, pamba te bakanisaki
ete bamoni elima. **38** Yesu atunaki bango: — Mpo na nini
bozali kobanga? Mpe mpo na nini bozali na tembe kati
na mitema na bino? **39** Botala maboko mpe makolo na
Ngai; ezali penza Ngai. Bosimba Ngai mpe botala! Elima
ezalaka na mosuni te, ezalaka mpe na mikuwa te; nzokande,
bozali komona malamu ete, Ngai, nazali na yango. **40**
Wana azalaki koloba bongo, alakisaki bango maboko mpe
makolo na Ye. **41** Lokola bakokaki nanu kondima te mpo ete
batondisamaki na esengo mpe bazalaki kokamwa mingi,
Yesu atunaki bango: — Bozali awa na eloko ya kolia? **42**

Bapesaki Ye eteni ya mbisi bakalinga. **43** Azwaki yango mpe
aliaki yango na miso na bango. **44** Bongo alobaki na bango:
— Yango nde makambo oyo nayebisaki bino tango nazalaki
nanu elongo na bino: « Makambo nyonso oyo ekomama na
tina na Ngai kati na Mobeko ya Moyize, kati na mikanda
ya basakoli mpe kati na banzembo, esengeli kokokisama.
» **45** Bongo afungolaki bango mayele mpo ete bakoka
kososola Makomi. **46** Alobaki na bango: — Tala makambo
oyo ekomama: « Klisto akomona pasi, mpe akosekwa kati
na bakufi na mokolo ya misato; **47** mpe, na Kombo na Ye,
bakoteya bato ya bikolo nyonso, kobanda na Yelusalemi, ete
babongola mitema mpo ete bazwa bolimbisi ya masumu.
» **48** Bino nde bozali batatoli ya makambo yango. **49** Ngai
nakotindela bino Molimo oyo Tata na Ngai alakaki; boye bino,
botikala awa, kati na engumba oyo, kino bokotondisama na
nguya ya Likolo. **50** Yesu amemaki bango na libanda ya
engumba, pene ya Betani; mpe kuna, atombolaki maboko
mpe apambolaki bango. **51** Wana azalaki kopambola bango,
akabwanaki na bango mpe amemamaki kati na Likolo. **52**
Bongo bagumbamelaki Ye mpe bazongaki na Yelusalemi
na esengo makasi. **53** Mpe kuna na Yelusalemi, bazalaki
kovanda tango nyonso kati na lopango ya Tempelo mpo na
kokumisa Nzambe.

Yoane

1 Na ebandeli, Ye oyo azali Liloba azalaka; azalaka elongo
na Nzambe, mpe azali Nzambe. **2** Wuta na ebandeli,
azalaka elongo na Nzambe. **3** Nzambe akelaki biloko nyonso
na nzela na Ye; ezali na eloko moko te oyo ekelama soki
na nzela na Ye te. **4** Bomoi ewuta epai na Ye, mpe bomoi
yango ezalaki pole mpo na bato. **5** Pole engengaka kati na
molili, kasi molili eyambaki yango te. **6** Nzambe atindaki
moto moko, kombo na ye ezalaki « Yoane. » **7** Ayaki lokola
motatoli, mpo na kotatola na tina na pole, mpo ete bato
nyonso bandima na nzela na ye. **8** Ye moko Yoane azalaki
pole te, kasi ayaki nde mpo na kozala motatoli na tina na
pole. **9** Pole ya solo eyaki na mokili, mpe engengisaka bato
nyonso. **10** Ye oyo azali Liloba azalaki kati na mokili, pamba
te Ye nde akelaki yango, kasi mokili endimaki Ye te. **11**
Ayaki epai ya ekolo na Ye, kasi bato ya ekolo na Ye moko
bayambaki Ye te; **12** nzokande bato nyonso oyo bayambaki
Ye, ba-oyo bandimelaki Kombo na Ye, apesaki bango makoki
ya kokoma bana na Nzambe. **13** Bakomi bana na Nzambe
na nzela ya mbotama ya bomoto te, na posa ya bomoto te
to mpe na mokano ya moto te, kasi na mokano ya Nzambe.
14 Ye oyo azalaki Liloba akomaki moto mpe avandaki kati na
biso, atonda na ngolu mpe na solo. Tomonaki nkembo na
Ye, nkembo oyo azwi epai ya Tata na Ye, lokola Mwana se
moko. **15** Yoane azalaki kotatola na tina na Ye, na mongongo
makasi: « Botala Ye oyo nalobaki na tina na Ye: ‹ Ye oyo
azali koya sima na ngai aleki ngai na lokumu, pamba te
azalaki liboso ete ngai nazala. › » **16** Lokola atonda na
bolingo mpo na biso, apesaki biso ngolu likolo ya ngolu; **17**
pamba te Mibeko eyaki na nzela ya Moyize, kasi ngolu mpe
solo eyaki na nzela ya Yesu-Klisto. **18** Moto moko te amona
Nzambe, kasi ezali kaka Mwana se moko oyo azali Nzambe
mpe azali moko na Tata nde atalisaki biso Ye. **19** Tala litatoli
oyo Yoane apesaki tango bakambi ya Bayuda batindaki,
wuta na Yelusalemi, Banganga-Nzambe mpe Balevi, mpo na
kotuna ye: — Yo ozali nani? **20** Abetaki monoko te, kasi
alobaki na bango solo na bonsomi nyonso: — Ngai, nazali
Klisto te. **21** Batunaki ye lisusu: — Bongo ozali nani? Ozali
Eliya? Azongisaki: — Nazali Eliya te. Batunaki ye lisusu: —
Ozali mosakoli? Azongisaki: — Te! **22** Bakobaki kotuna ye:
— Bongo ozali penza nani? Ozali koloba nini na tina na
yo moko? Yebisa biso yango, pamba te tosengeli kopesa
eyano epai ya bato oyo batindi biso. **23** Yoane azongiselaki
bango kolanda ndenge mosakoli Ezayi alobaki: — Ngai,
nazali mongongo ya moto oyo azali kobelela kati na esobe:
« Bobongisa nzela mpo na Nkolo! » **24** Nzokande batindami
yango bazalaki Bafarizeo. **25** Batunaki ye lisusu: — Soki
ozali Masiya te, Eliya te to mpe mosakoli te, bongo mpo
na nini ozali kobatisa? **26** Yoane azongiselaki bango: —
Ngai, nazali kobatisa na mayi; kasi kati na bino, ezali na
Moto moko oyo bino boyebi te; **27** azali koya sima na ngai,
mpe ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya
basandale na Ye. **28** Makambo oyo nyonso esalemaki na
Betani, na ngambo mosusu ya Yordani, epai wapi Yoane
azalaki kobatisa. **29** Mokolo oyo elandaki, wana Yoane
amonaki Yesu koya epai na ye, alobaki: — Tala Mpate ya
Nzambe, oyo alongolaka lisumu ya mokili. **30** Ezali na tina
na Ye nde nalobaki: « Ezali na moko oyo azali koya sima na
ngai, aleki ngai na lokumu, pamba te azalaki liboso ete ngai
nazala. » **31** Ngai moko mpe nayebaki te soki esengelaki
kozala nani; kasi tina oyo ngai nayaki kobatisa bato na mayi,
ezalaki nde mpo ete natalisa Ye epai ya bato ya Isalaele.
32 Bongo Yoane apesaki litatoli oyo: — Namonaki Molimo
kokita wuta na likolo lokola ebenga mpe kovanda likolo
na Ye. **33** Ngai moko mpe nayebaki Ye te; kasi Ye oyo
atindaki ngai kobatisa na mayi alobaki na ngai: « Moto oyo
okomona Molimo kokita mpe kowumela likolo na Ye, Ye nde
akobatisa kati na Molimo Mosantu. » **34** Mpe lokola ezali
yango nde likambo oyo ngai namonaki, yango wana nazali
kotatola: Moto oyo azali Mwana na Nzambe. **35** Mokolo oyo
elandaki, wana Yoane azalaki lisusu na esika yango elongo
na bayekoli na ye mibale, **36** amonaki Yesu koleka mpe
alobaki: « Botala Mpate ya Nzambe! » **37** Lokola bayekoli
nyonso mibale bayokaki ndenge Yoane alobaki, balandaki
Yesu. **38** Bongo tango Yesu abalukaki mpo na kotala na
sima, amonaki bango mibale bazali kolanda Ye. Atunaki
bango: — Bolingi nini? Bazongisaki: — Rabi, ovandaka
wapi? **39** Yesu azongiselaki bango: — Boya mpe bokomona.
Balandaki Yesu, bamonaki esika oyo azalaki kovanda mpe
bavandaki elongo na Ye na mokolo wana. Ezalaki na ngonga
ya minei sima na midi. **40** Andre, ndeko ya Simona Petelo,
azalaki moko kati na bato wana mibale oyo bayokaki maloba
ya Yoane mpe balandaki Yesu. **41** Akendeki kokutana na
Simona, ndeko na ye, mpe alobaki na ye: « Tomoni Masiya!
» **42** Bongo amemaki Simona epai ya Yesu. Yesu atalaki
Simona mpe alobaki: « Ozali Simona, mwana mobali ya
Yoane; kasi bakobanda kobenga yo Sefasi. » **43** Mokolo oyo
elandaki, Yesu azwaki mokano ya kokende na Galile. Na
nzela, akutanaki na Filipo mpe alobaki na ye: « Landa Ngai.
» **44** Filipo, Andre mpe Petelo bazalaki bato ya engumba
Betisaida. **45** Filipo akutanaki na Natanaele mpe alobaki na
ye: — Tomoni Yesu ya Nazareti, mwana mobali ya Jozefi,
oyo Moyize alobela kati na buku ya Mobeko, mpe oyo

basakoli balobela. 46 Natanaele atunaki ye: — Boni, eloko ya malamu ekoki mpe kobima na Nazareti? Filipo azongiselaki ye: — Yaka mpe okomona yo moko. 47 Tango Yesu amonaki Natanaele koya epai na Ye, alobaki na tina na ye: — Tala moto ya Isalaele ya solo-solo oyo, kati na ye, lokuta ezali te! 48 Natanaele atunaki Ye: — Oyebi ngai ndenge nini? Yesu azongiselaki ye: — Liboso ete Filipo abenga yo, wana ozalaki nanu na se ya nzete ya figi, namonaki yo. 49 Natanaele alobaki: — Moteyi, ozali solo Mwana na Nzambe; ozali penza Mokonzi ya Isalaele. 50 Yesu alobaki na ye: — Ondimi kaka mpo ete nalobi na yo: Namonaki yo na se ya nzete ya figi? Okomona lisusu makambo minene koleka oyo. 51 Bongo alobaki lisusu: « Nazali koloba na bino penza ya solo: bokomona Likolo kofungwama, mpe ba-anjelu ya Nzambe komata mpe kokita mpo na Mwana na Moto. »

2 Sima na mikolo mibale, ezalaki na feti moko ya libala na mboka Kana ya Galile. Mama ya Yesu azalaki na feti yango. 2 Babengisaki mpe Yesu elongo na bayekoli na Ye na feti yango. 3 Esalemaki ete tango vino esilaki, mama ya Yesu alobaki na Ye: — Bazali lisusu na vino te! 4 Kasi Yesu azongiselaki ye: — Mwasi, biso na yo likambo nini? Tango na Ngai ekoki nanu te. 5 Mama na Ye alobaki na basali: — Bosala makambo nyonso oyo akoloba na bino. 6 Ezalaki wana na bambeki motoba ya mabanga, oyo Bayuda bazalaki kosalela mpo na komipetola. Mbeki moko na moko ekokaki kokota balitele kobanda tuku mwambe kino nkama moko na tuku mibale. 7 Bongo Yesu alobaki na basali: — Botondisa bambeki oyo na mayi. Batondisaki yango meke. 8 Alobaki lisusu: — Sik'oyo, botoka mayi wuta na bambeki mpe bomema yango epai ya mokambi ya feti. Bamemaki yango epai na mokambi ya feti. 9 Mokambi ya feti amekaki mayi oyo Yesu abongolaki vino. Ayebaki te soki basali bazwaki vino yango wapi; nzokande bango moko basali bayebaki, pamba te bango nde batokaki mayi. Mbala moko, mokambi ya feti abengaki mobali oyo abalaki 10 mpe alobaki na ye: « Bato nyonso bapesaka nanu vino oyo eleki kitoko; bongo, sima na babengami komela mingi, nde bayaka na vino oyo ya kitoko penza te. Kasi yo, obombi na yo vino oyo eleki kitoko kino sik'oyo! » 11 Wana nde ezalaki likamwisi ya liboso, oyo Yesu asalaki: esalemaki na Kana ya Galile. Ezalaki moko kati na bikamwa oyo, na nzela na yango, amonisaki nkembo na Ye; mpe bayekoli na Ye bandimaki Ye. 12 Sima na yango, Yesu akendeki elongo na mama na Ye, bandeko na Ye mpe bayekoli na Ye, na Kapernawumi epai wapi basalaki kaka mwa mikolo. 13 Lokola mokolo oyo Bayuda basepelaka feti ya Pasika ekomaki pene, Yesu akendeki na Yelusalemi. 14 Tango akotaki kati na lopango ya Tempelo, akutaki bato bazali koteka bangombe, bameme mpe bibenga; amonaki lisusu bato oyo babongolaka mbongo bavandi liboso ya bamesa na bango. 15 Boye, asalaki fimbu ya basinga mpe abenganaki bango nyonso, longwa na lopango ya Tempelo, elongo na bangombe mpe bameme na bango; abalolaki bamesa ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo, mpe apanzaki mbongo na bango na mabele. 16 Alobaki na bato oyo bazalaki koteka bibenga: « Bolongola biloko oyo awa! Ezali Ndako ya Tata na Ngai! Ebandi ndenge nini bokomisa yango zando? » 17 Bayekoli na Ye babandaki kokanisa makambo oyo ekomama: « Oh Nzambe, bolingo makasi oyo nazali na yango mpo na Ndako na Yo ekozikisa ngai lokola na moto! » 18 Bayuda balobaki na Yesu: — Likamwisi nini okoki kolakisa biso mpo na kotalisa biso ete ozali na bokonzi ya kosala makambo oyo nyonso? 19 Yesu azongisaki: — Bobuka Tempelo oyo, mpe Ngai nakotonga yango lisusu na mikolo misato. 20 Bayuda balobaki lisusu: — Boni, soki esalaki mibu tuku minei na motoba mpo na kotonga lisusu Tempelo oyo, yo okanisi ete okotelemisa yango na mikolo misato? 21 Nzokande Tempelo oyo Yesu azalaki kolobela, ezalaki nde nzoto na Ye moko. 22 Sima, tango Yesu asekwaki, bayekoli na Ye basosolaki makambo oyo alobaki na bango. Boye bandimaki Makomi mpe maloba oyo Yesu alobaki. 23 Wana Yesu azalaki kati na Yelusalemi mpo na feti ya Pasika, bato mingi bandimelaki Kombo na Ye tango bazalaki komona bikamwa oyo azalaki kosala. 24 Kasi Yesu amipesaki te epai na bango, pamba te ayebaki bato nyonso. 25 Azalaki ata na posa te ete bayebisa Ye makambo na tina na bato, pamba te ayebaki makambo nyonso oyo ezalaki kati na mitema na bango.

3 Ezalaki na moto moko kati na Bafarizeo, oyo kombo na ye ezalaki « Nikodemi. » Azalaki moko kati na bakonzi ya Bayuda. 2 Ayaki na butu epai ya Yesu mpe alobaki na Ye: — Rabi, toyebi ete ozali Moteyi oyo awuti epai ya Nzambe, pamba te moto moko te akoki kosala bikamwa oyo Yo ozali kosala soki Nzambe azali elongo na ye te. 3 Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: moto moko te akoki komona Bokonzi ya Nzambe soki abotami te mbotama ya sika. 4 Nikodemi atunaki Ye: — Ndenge nini moto oyo akomi mobange akoki kobotama lisusu? Akoki solo kozonga na libumu ya mama na ye mpo ete abotama lisusu? 5 Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: moto moko te akoki kokota na Bokonzi ya Nzambe soki abotami te na mayi mpe na Molimo. 6 Oyo abotami na mosuni azali mosuni, mpe oyo abotami na Molimo azali molimo. 7 Kokamwa te ndenge nalobi na yo: « Osengeli kobotama mbotama ya sika! » 8 Mopepe epepaka esika

nyonso oyo elingi kopepa; atako oyoki makelele na yango, kasi okokaka te koloba soki ewuti wapi to ezali kokende wapi. Ezali mpe bongo mpo na moto nyonso oyo abotami na Molimo. **9** Nikodemi atunaki lisusu: — Ekosalema ndenge nini? **10** Yesu alobaki na ye: — Ndenge nini yo, molakisi mobimba oyo okenda sango kati na Isalaele, ozali kososola te makambo oyo? **11** Nazali koloba na yo penza ya solo: tolobaka makambo oyo toyebi mpe topesaka litatoli na tina na makambo oyo tomoni; kasi bino, boboyi kondima litatoli na biso. **12** Soki tango nazali koloba na bino makambo ndenge esalemaka na mokili, bozali kondima te, bongo bokondima ndenge nini soki nalobi na bino makambo ya Likolo? **13** Ezali na moto moko te oyo asila komata na Likolo, longola kaka Ye oyo akita wuta na Likolo: Mwana na Moto. **14** Ndenge kaka Moyize atelemisaki na nzete, ekeko ya nyoka kati na esobe, ndenge wana mpe Mwana na Moto asengeli kotombolama **15** mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye azwa, kati na Ye, bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **16** Pamba te Nzambe alingaki mokili mingi penza, yango wana apesaki Mwana na Ye se moko, mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye akufa te kasi azwa bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **17** Nzambe atindaki Mwana na Ye kati na mokili mpo ete akatela yango etumbu te, kasi mpo ete abikisa yango. **18** Moto nyonso oyo andimi Ye akozwa etumbu te; kasi ye oyo aboyi kondima Ye asili kozwa etumbu, pamba te aboyi kondima Mwana se moko ya Nzambe. **19** Tala ndenge nini etumbu yango ezali: pole eyaki kati na mokili, kasi bato balingaki molili, pamba te misala na bango ezali mabe. **20** Moto nyonso oyo asalaka mabe ayinaka pole mpe apusanaka te epai pole ezali, noki te misala na ye ekomonana polele. **21** Nzokande, moto nyonso oyo atambolaka na solo ayaka epai pole ezali mpo ete misala oyo asalaka, na boyokani elongo na Nzambe, emonana polele. **22** Sima na yango, Yesu akendeki na Yuda, elongo na bayekoli na Ye; avandaki kuna mwa tango elongo na bango mpe azalaki kobatisa. **23** Yoane mpe azalaki kobatisa na Enoni, pembeni ya Salimi, mpo ete mayi ezalaki mingi kuna; bato bazalaki kokende kuna epai na ye mpe bazalaki kozwa libatisi. **24** Na tango wana, batiaki nanu Yoane na boloko te. **25** Mokolo moko, bayekoli ya Yoane bazalaki kobendana na Moyuda moko na tina na kopetolama. **26** Bakendeki epai ya Yoane mpe balobaki na ye: — Moteyi, ozali koyeba lisusu moto oyo azalaki elongo na yo, na ngambo mosusu ya Yordani, oyo na tina ye opesaki litatoli? Ye mpe azali kobatisa bato, mpe bato nyonso bazali kokende epai na ye. **27** Yoane azongisaki: — Moto akoki kozwa eloko moko te soki Likolo epesi ye yango te. **28** Bino moko bokoki kotatola ete nalobaki: « Ngai, nazali Klisto te, kasi natindamaki liboso na Ye. » **29** Mwasi ya libala azali ya mobali oyo abali ye; mpe moninga ya mobali oyo asili kobala, ezali moto oyo atelemi pembeni na ye mpe azali na esengo makasi tango azali koyoka mongongo na ye. Ezali mpe bongo mpo na ngai: esengo na ngai ezali sik'oyo ya kokoka. **30** Esengeli ete Ye amata, mpe ngai nakita. **31** Ye oyo awuti na Likolo azali likolo na nyonso; kasi moto oyo awuti na mokili akotikala kaka ya mokili mpe alobaka kaka lokola moto ya mokili. Ye oyo awuti na Likolo azali likolo na nyonso, **32** azali kotatola na tina na makambo oyo amonaki mpe ayokaki, kasi moto moko te azali kondima litatoli na Ye. **33** Moto nyonso oyo andimi litatoli na Ye akolobaka na solo ete Nzambe azali solo. **34** Motindami ya Nzambe alobaka kaka maloba kowuta na Nzambe, pamba te Nzambe atondisa ye na Molimo na Ye nyonso. **35** Tata alingaka Mwana, mpe Mwana azalaka na bokonzi kowuta na Tata mpo na kokonza nyonso. **36** Moto nyonso oyo andimi Mwana azali na bomoi ya seko; nzokande moto oyo aboyi kondima Mwana akozwa bomoi yango te, kasi azalaka kaka na se ya etumbu ya Nzambe. **(aiōnios g166)**

4 Yesu ayokaki ete Bafarizeo bazwi sango oyo ezali koloba ete akomi na bayekoli ebele koleka Yoane mpe azali kobatisa bato mingi koleka Yoane. **2** (Nzokande, Yesu Ye moko azalaki kobatisa te, kasi ezalaki nde bayekoli na Ye.) **3** Boye, alongwaki na Yuda mpe azongaki na Galile. **4** Lokola asengelaki kolekela na Samari, **5** akomaki na engumba Sishari ya Samari, oyo ezalaki mosika te na elanga oyo Jakobi apesaki epai ya mwana na ye, Jozefi. **6** Nzokande libulu ya mayi ya Jakobi ezalaki kati na elanga yango. Boye lokola Yesu alembaki nzoto mpo na mobembo, avandaki pembeni ya libulu yango. Ezalaki pene ya ngonga ya midi. **7** Tango mwasi moko ya engumba Samari akendeki kotoka mayi, Yesu alobaki na ye: — Pesa Ngai mayi mpo ete namela. **8** (Bayekoli ya Yesu bakendeki na engumba mpo na kosomba biloko ya kolia). **9** Kasi mwasi yango alobaki: — Ebandi ndenge nini yo oyo ozali Moyuda osenga ngai, mwasi ya engumba Samari, mayi mpo ete omela? —Pamba te Bayuda bazalaki koyokana te na bato ya Samari.— **10** Yesu azongiselaki ye: — Soki oyebaki likabo ya Nzambe mpe nani oyo asengi yo mayi, ezali yo nde olingaki kosenga Ye mayi mpo ete omela, mpe Ye alingaki kopesa yo mayi ya bomoi. **11** Mwasi alobaki na Yesu: — Nkolo, ozali na eloko moko te mpo na kotoka mayi, mpe libulu ezali mozindo; bongo mayi yango ya bomoi, olingaki kozwa yango wapi? **12** Koko na biso, Jakobi, apesa biso libulu oyo; ye moko mpe amela mayi na yango, elongo na bana na ye mpe bibwele na ye. Boni, okanisi ete oleki ye? **13** Yesu azongiselaki ye:

— Moto nyonso oyo amelaka mayi oyo, ayokaka lisusu posa ya mayi; **14** kasi moto oyo akomela mayi oyo Ngai nakopesa ye akoyoka lisusu posa ya mayi te: mayi oyo Ngai nakopesa ye ekokoma kati na ye lokola etima ya mayi oyo ekawukaka te mpe etiolaka kino na bomoi ya seko. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **15** Mwasi yango alobaki na Yesu: — Nkolo, pesa ngai mayi yango mpo ete nayokaka lisusu posa ya mayi te mpe nazonga lisusu awa te mpo na kotoka mayi. **16** Yesu alobaki na ye: — Kende, benga mobali na yo mpe zonga awa. **17** Mwasi azongisaki: — Nazali na mobali te. Yesu alobaki na ye: — Ozali koloba penza ya solo ete ozali na mobali te, **18** pamba te ozalaki na mibali mitano; mpe ye oyo ozali na ye sik'oyo azali mpe mobali na yo te. Boye likambo oyo owuti koloba ezali ya solo. **19** Mwasi yango alobaki na Yesu: — Nkolo, namoni ete ozali mosakoli. **20** Bakoko na biso, bato ya Samari, bagumbamelaki Nzambe na likolo ya ngomba oyo; kasi bino, Bayuda, bolobaka ete esika epai wapi tosengeli kogumbamela ezali kati na Yelusalemi. **21** Yesu azongiselaki ye: — Mwasi, ndima Ngai: tango ezali koya, tango oyo bakogumbamela lisusu Tata te na likolo ya ngomba oyo to kati na Yelusalemi. **22** Bino, bato ya Samari, bogumbamelaka nzambe oyo boyebi te; kasi biso, togumbamelaka Nzambe oyo toyebi, pamba te lobiko ewuti epai ya Bayuda. **23** Kasi tango ezali koya mpe esili na yango kokoka, tango oyo bagumbameli ya solo bokogumbamela Tata, kati na Molimo mpe kati na solo; pamba te Tata alukaka bato oyo bogumbamelaka Ye na lolenge wana. **24** Nzambe azali Molimo; esengeli ete bato oyo bagumbamelaka Ye bagumbamela Ye kati na Molimo mpe kati na solo. **25** Mwasi alobaki na Yesu: — Nayebi ete Masiya azali koya, Ye oyo babengaka Klisto; mpe tango akoya, akoyebisa biso makambo nyonso. **26** Yesu alobaki na ye: — Nazali Masiya, Ngai oyo nazali koloba na yo. **27** Kaka na tango yango, bayekoli ya Yesu bazongaki. Bakamwaki mingi komona Yesu kosolola na mwasi. Kasi moko te kati na bango amekaki kotuna Ye: « Ozali koluka nini? » to « Mpo na nini ozali kosolola na ye? » **28** Bongo mwasi atikaki mbeki na ye wana, azongaki na engumba mpe alobaki na bato: **29** — Boya kotala moto oyo ayebisi ngai makambo nyonso oyo nasalaki. Akoki kozala Klisto te? **30** Bato babimaki longwa na engumba mpe bakendeki epai ya Yesu. **31** Na tango yango, bayekoli bazalaki kosenga na Yesu: — Rabi, lia. **32** Kasi Yesu azongiselaki bango: — Ngai, nakolia bilei oyo bino boyebi te. **33** Bongo bayekoli na Ye balobanaki bango na bango: — Boni, ekoki kozala na moto oyo amemelaki Ye bilei? **34** Yesu alobaki na bango: — Bilei na Ngai ezali: kosala mokano ya Ye oyo atindaki Ngai mpe kosilisa mosala oyo apesaki Ngai. **35** Bino bolobaka: « Etikali sanza minei mpo ete tobuka mbuma kati na bilanga. » Kasi Ngai, nazali koloba na bino: bofungola miso na bino mpe botala malamu bilanga; bambuma ekomeli mpe ekoki mpo na kobuka. **36** Moto oyo azali kobuka azali komizwela lifuti mpe kosangisa bambuma mpo na bomoi ya seko. Boye, moloni mpe mobuki mbuma bazali kosepela elongo, bango mibale. **(aiōnios g166)** **37** Awa nde ekokisami bosolo ya lisese oyo elobaka: « Moko alonaka, mosusu abukaka. » **38** Natindaki bino kobuka bambuma ya elanga oyo bino bolonaki te; ezali bato mosusu nde basalaki mosala, mpe bino bozali bobele kosepela na motoki ya bato mosusu. **39** Bato mingi ya Samari, oyo bazalaki kovanda kati na engumba wana bandimelaki Yesu mpo na litatoli oyo mwasi azalaki kopesa: « Ayebisi ngai makambo nyonso oyo nasalaki. » **40** Tango bato ya Samari bayaki epai ya Yesu, basengaki na Ye ete avanda elongo na bango; mpe Yesu avandaki elongo na bango mikolo mibale. **41** Bato ebele koleka bakomaki kondimela Ye mpo na maloba oyo Ye moko azalaki koloba. **42** Bongo balobaki na mwasi wana: — Tondimi kaka te mpo na makambo oyo olobaki, pamba te biso moko toyoki sik'oyo mpe toyebi ete azali penza Mobikisi ya mokili. **43** Sima na mikolo mibale, Yesu alongwaki wana mpe akendeki na Galile. **44** Solo, Ye moko Yesu alobaki ete mosakoli azwaka lokumu te kati na ekolo na ye. **45** Tango akomaki na Galile, bato ya Galile bayambaki Ye, pamba te bango mpe bakendeki na Yelusalemi, na tango ya feti, mpe bamonaki makambo nyonso oyo asalaki kuna. **46** Yesu ayaki lisusu na Kana ya Galile, epai wapi abongolaki mayi vino. Nzokande, na Kapernawumi, ezalaki na mokonzi moko ya basoda oyo mwana na ye ya mobali azalaki kobela. **47** Tango ayokaki ete Yesu akomi na Galile longwa na Yuda, akendeki kokutana na Ye mpe asengaki na Ye ete akende kobikisa mwana na ye ya mobali oyo akomi pene ya kokufa. **48** Yesu alobaki na ye: — Boni, bokondima kaka soki bomoni bilembo mpe bikamwa? **49** Mokonzi wana ya basoda alobaki: — Nkolo na ngai, yaka noki liboso ete mwana na ngai ya mobali akufa. **50** Yesu alobaki na ye: — Kende, mwana na yo ya mobali azali na bomoi. Moto yango andimaki maloba oyo Yesu alobaki mpe azongaki. **51** Wana azalaki kozonga, basali na ye bayaki kokutana na ye mpe bayebisaki ye: — Mwana na yo ya mobali abiki na bokono na ye. **52** Atunaki bango soki ezalaki na ngonga nini mwana abikaki. Bazongisaki: — Fievele etikaki ye lobi oyo eleki, na ngonga ya liboso sima na midi. **53** Tata asosolaki ete ezalaki kaka na ngonga oyo Yesu alobaki na ye: « Mwana na yo ya mobali azali na bomoi. » Bongo ye elongo na bato nyonso ya ndako na ye bandimaki. **54** Oyo nde ezalaki likamwisi

ya mibale oyo Yesu asalaki sima na Ye kozonga na Galile longwa na Yuda.

5 Sima na yango, Yesu akendeki na Yelusalemi mpo na feti
moko ya Bayuda. **2** Nzokande, kuna na Yelusalemi, pene
ya Ekuke ya Bameme, ezalaki na liziba moko oyo, na lokota
ya Arami, bazalaki kobenga « Betesida. » Liziba yango
ezalaki na baveranda mitano zingazinga na yango. **3** Babeli
mingi bazalaki kolala na baveranda yango: bakufi miso,
bato oyo batambolaka tengu-tengu mpe bato oyo bakufa
makolo. [Bazalaki kozela ete mayi eningana, **4** pamba te
anjelu moko na Nkolo azalaki koya tango na tango na liziba
yango mpo na koningisa mayi. Soki mayi eningani, moto oyo
azalaki kokita moto ya liboso kati na liziba azalaki kobika
ata soki pasi na ye ezali ndenge nini.] **5** Ezalaki wana na
moto moko oyo awumelaki na bokono mibu tuku misato na
mwambe. **6** Lokola Yesu amonaki ye alala na mabele mpe
ayokaki ete awumeli mikolo ebele na pasi yango, atunaki ye:
— Olingi kobika? **7** Mobeli azongiselaki Ye: — Nkolo, nazali
na moto te mpo na kokitisa ngai kati na liziba soki mayi
eningani. Wana nabundanaka mpo na kokita na mayi, moto
mosusu akitaka liboso na ngai. **8** Yesu alobaki na ye: —
Telema, kamata etoko na yo mpe tambola. **9** Kaka na tango
yango, moto yango abikaki; akamataki etoko na ye mpe
akomaki kotambola. Nzokande likambo yango esalemaki na
mokolo ya Saba. **10** Boye, bakambi ya Bayuda balobaki
na moto oyo abikisamaki: — Lelo ezali mokolo ya Saba;
ozali na ndingisa te ya komema etoko oyo. **11** Azongiselaki
bango: — Moto oyo abikisi ngai alobi na ngai: « Kamata
etoko na yo mpe tambola. » **12** Batunaki ye lisusu: — Nani
alobi na yo bongo? **13** Kasi moto oyo abikaki ayebaki te soki
moto oyo abikisaki ye azali nani, pamba te Yesu alimwaki
kati na ebele ya bato oyo bazalaki wana. **14** Sima na mwa
tango, Yesu amonaki, kati na lopango ya Tempelo, moto
oyo abikaki. Alobaki na ye: — Tala, omoni ndenge okomi
sik'oyo nzoto kolongono. Kosala lisusu masumu te, noki
te likambo moko ya mabe koleka ekomela yo. **15** Moto
yango akendeki koyebisa bakambi ya Bayuda ete ezali Yesu
nde abikisaki ye. **16** Lokola Yesu azalaki kosala makambo
wana na mokolo ya Saba, bakambi ya Bayuda bakomaki
kofunda Ye. **17** Kasi Yesu alobaki na bango: « Tata na Ngai
azali kosala kino sik'oyo, Ngai mpe nazali kosala. » **18** Mpo
na yango, bakambi ya Bayuda bakomaki koluka nzela ya
koboma Ye; pamba te azalaki kotosa te mokolo ya Saba,
azalaki koloba ete Nzambe azali Tata na Ye, mpe Ye akokani
na Nzambe. **19** Yesu alobaki na bango lisusu: Nazali koloba
na bino penza ya solo: Mwana akoki kosala eloko moko te
na ndenge na Ye moko, kasi azali kosala kaka makambo
oyo azali komona Tata na Ye kosala; pamba te makambo
nyonso oyo Tata asalaka, yango mpe Mwana asalaka. **20**
Boye lokola Tata alingaka Mwana, yango wana alakisaka
Ye makambo nyonso oyo Ye moko Tata asalaka; kutu,
akolakisa Ye lisusu kosala makambo minene koleka oyo
bosili komona kino sik'oyo, mpo ete bokamwa. **21** Ndenge
kaka Tata asekwisaka bakufi mpe apesaka bango bomoi,
ndenge wana mpe Mwana apesaka bomoi na moto oyo Ye
alingi. **22** Lisusu, Tata asambisaka bato te; apesa bokonzi
ya kosambisa bato na maboko ya Mwana, **23** mpo ete
bato nyonso bakumisa Mwana ndenge bakumisaka Tata.
Moto oyo akumisaka Mwana te akumisaka mpe Tata te
oyo atindaki Mwana. **24** Nazali koloba na bino penza ya
solo: moto oyo azali koyoka maloba na Ngai mpe azali
kondima Ye oyo atindaki Ngai, azali na bomoi ya seko mpe
akosambisama te, kasi asili kolongwa na kufa mpe akomi
na bomoi. **(aiōnios g166)** **25** Nazali koloba na bino penza ya
solo: tango ezali koya mpe esili kokoka oyo bakufi bakoyoka
mongongo ya Mwana na Nzambe, mpe ba-oyo bakoyoka
yango bakozala na bomoi; **26** pamba te lokola Tata azali
etima ya bomoi, yango wana asalaki mpe ete Mwana azala
etima ya bomoi; **27** mpe apesaki Ye bokonzi ya kosambisa
bato, mpo ete azali Mwana na Moto. **28** Bokamwa yango
te, pamba te tango ezali koya, tango oyo bato nyonso oyo
bazali kati na bakunda bakoyoka mongongo na Ye **29** mpe
bakobima longwa kati na yango: ba-oyo basalaki malamu
bakosekwa mpo na kozwa bomoi, kasi ba-oyo basalaki
mabe bakosekwa mpo na kozwa etumbu. **30** Nakoki kosala
eloko moko te na ndenge na Ngai moko: nakataka makambo
kolanda oyo nayokaka kowuta epai na Tata, mpe kosambisa
na Ngai ezali sembo; pamba te nalukaka te kosala mokano
na Ngai moko, kasi mokano ya Ye oyo atindaki Ngai. **31** Soki
napesi litatoli mpo na Ngai moko, litatoli na Ngai ekozala
ya solo te. **32** Boye esengeli ete motatoli mosusu apesa
yango mpo na Ngai; mpe nayebi ete litatoli oyo akopesa na
tina na Ngai ezali ya solo. **33** Botindaki bato epai ya Yoane,
mpe ye atatolaki na tina na bosolo. **34** Ngai, nandimaka
litatoli ya moto te; kasi nalobi bongo mpo ete bobika. **35**
Solo, Yoane azalaki lokola mwinda oyo bapelisi mpe ezali
kongenga. Kasi bino, boponaki kosepela na kongenga na ye
kaka mpo na mwa tango moke. **36** Nzokande Ngai, nazali
na litatoli moko ya monene na tina na Ngai moko koleka
kutu oyo ya Yoane: misala oyo nazali kosala na Kombo ya
Tata etatolaka na tina na Ngai ete ezali Tata nde atindaki
Ngai. **37** Ye moko, Tata, oyo atindaki Ngai atatolaki mpo
na Ngai. Botikala nanu te koyoka mongongo na Ye mpe
komona elongi na Ye; **38** mpe liloba na Ye ezali kati na bino

te, pamba te bondima te Motindami na Ye. 39 Bokundolaka Makomi na bokebi, mpo ete bokanisaka ete bokozwa bomoi ya seko kati na yango; nzokande, Makomi yango etatolaka na tina na Ngai, (aiōnios g166) 40 kasi boboyi na bino koya epai na Ngai mpo na kozwa bomoi. 41 Nalukaka na Ngai te lokumu oyo ewutaka na bato. 42 Kutu nayebi bino malamu, nayebi ete, kati na mitema na bino, bozali na bolingo te mpo na Nzambe. 43 Ngai, nayei na Kombo ya Tata na Ngai, kasi boboyi koyamba Ngai! Nzokande, soki moto mosusu ayei na kombo na ye moko, bokoyamba ye. 44 Lokola bolukaka kaka kopesana lokumu bino na bino mpe boboyaka lokumu oyo ewutaka kaka na Nzambe, ndenge nini bokoki kondima Ngai? 45 Bokanisa te ete Ngai nde nakofunda bino liboso ya Tata na Ngai, ezali Moyize oyo bondimaka nde akofunda bino. 46 Pamba te, soki penza bozalaki kondima Moyize, bolingaki mpe kondima Ngai; pamba te akomaki na tina na Ngai. 47 Kasi soki bozali kondima ata makomi na ye te, ndenge nini bokondima maloba na Ngai?

6 Sima na yango, Yesu akendeki na ngambo mosusu ya ebale ya Galile oyo babengaka mpe ebale ya Tiberiade. 2 Bato ebele bazalaki kolanda Ye mpo ete bazalaki komona bikamwa oyo azalaki kosala na banzoto ya babeli. 3 Yango wana Yesu amataki na ngomba mpe avandaki kuna elongo na bayekoli na Ye. 4 Nzokande Pasika, feti ya Bayuda, ekomaki pene. 5 Tango Yesu atombolaki miso, amonaki ebele ya bato penza koya epai na Ye; alobaki na Filipo: — Tokosomba mapa wapi mpo na koleisa bato oyo nyonso? 6 Yesu atunaki Filipo motuna oyo mpo na komeka ye mpe kotala soki akoloba nini, pamba te Ye, Yesu, ayebaki makambo oyo alingaki kosala. 7 Filipo azongiselaki Yesu: — Mapa oyo tokoki kosomba na mbongo ya bibende nkama mibale ekokoka te mpo ete moto moko na moko kati na bango azwa eteni ya lipa! 8 Moko kati na bayekoli na Ye, oyo kombo na ye ezali Andre, ndeko mobali ya Simona Petelo, alobaki na Ye: 9 — Ezali awa na elenge mobali moko oyo azali na mapa mitano basala na bambuma ya orje, mpe bambisi mibale; kasi yango ekosala nini mpo na ebele ya bato oyo? 10 Yesu apesaki bango mitindo: — Boloba na bato nyonso ete bavanda. Boye, lokola ezalaki na matiti ebele na esika yango, bavandaki. Ezalaki wana na mibali pene nkoto mitano. 11 Bongo Yesu azwaki mapa yango, azongisaki matondi epai ya Nzambe mpe akabolaki yango epai ya bato oyo bazalaki wana; asalaki mpe bongo na bambisi: bato bazwaki kolanda ndenge posa na bango ezalaki. 12 Sima na bato kolia mpe kotonda, Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Bosangisa biteni oyo etikali mpo ete eteni moko te ebeba. 13 Basangisaki biteni yango; mpe na biteni ya mapa mitano basala na bambuma ya orje, oyo etikalaki na maboko ya bato oyo baliaki, batondisaki bitunga zomi na mibale. 14 Tango bato bamonaki bikamwa oyo Yesu awutaki kosala, balobaki: « Azali penza Mosakoli oyo asengelaki koya na mokili. » 15 Kasi, lokola Yesu ayebaki ete bazali na makanisi ya kokamata Ye mpo na kokomisa Ye mokonzi, abendanaki lisusu na ngomba mpo ete azala kaka Ye moko. 16 Tango pokwa ekomaki, bayekoli na Ye bakitaki na ebale 17 epai wapi bamataki na bwato moko, bakatisaki ebale mpo na kokende na Kapernawumi, na ngambo mosusu ya ebale. Butu ekotaki, wana Yesu amikomelaki nanu te epai bango bakomaki. 18 Ekumbaki moko ebandaki kopepa, mpe mayi ya ebale etombokaki. 19 Awa basilaki koluka nkayi na molayi ya bakilometele pene mitano to motoba, bamonaki Yesu kotambola likolo ya mayi ya ebale mpe kopusana pene ya bwato; somo makasi ekangaki bango. 20 Kasi Yesu alobaki na bango: « Kimia! Kimia! Bobanga te! Ezali Ngai! » 21 Balingaki kokotisa Yesu na bwato, kasi, mbala moko, bwato etutaki mabele ya esika oyo bazalaki kokende. 22 Mokolo oyo elandaki, bato oyo batikalaki na ngambo mosusu ya ebale bayaki kokanisa na sima ete ezalaki kaka na bwato moko, mpe ete Yesu akendeki bwato moko te na bayekoli na Ye; bayekoli bakendeki bango moko kaka. 23 Nzokande, babwato mosusu ewutaki na Tiberiade mpe ekomaki pene ya esika oyo baliaki mapa sima na Nkolo kozongisa matondi epai ya Nzambe. 24 Tango bato bamonaki ete, ezala Yesu to bayekoli na Ye, moko te azalaki lisusu wana, bamataki na babwato yango mpe bakendeki koluka Yesu, na Kapernawumi. 25 Tango bakutaki Ye na ngambo mosusu ya ebale, batunaki Ye: — Rabi, okomaki awa tango nini? 26 Yesu azongiselaki bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: soki bozali koluka Ngai, ezali kaka mpo ete boliaki mapa mpe botondaki, kasi ezali te mpo ete bomonaki bikamwa. 27 Bosalaka te mpo na bilei oyo ebebaka, kasi bosalaka mpo na bilei oyo ewumelaka mpo na bomoi ya seko, bilei oyo Mwana na Moto akopesa bino; pamba te ezali Ye nde Nzambe Tata abeta kashe. (aiōnios g166) 28 Batunaki Ye lisusu: — Tosengeli kosala nini mpo na kokokisa misala oyo Nzambe azali kozela epai na biso? 29 Yesu azongiselaki bango: — Mosala ya Nzambe, yango oyo: bondima Ye oyo Nzambe atindaki. 30 Batunaki Ye lisusu: — Elembo nini ya kokamwa okolakisa biso mpo ete tondima Yo? Okosala penza nini? 31 Bakoko na biso baliaki mana kati na esobe kolanda ndenge ekomama: « Apesaki bango lipa kowuta na Likolo. » 32 Kasi Yesu azongiselaki bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: ezali Moyize te moto apesaki bino lipa oyo ezalaki kowuta na Likolo, kasi ezali

Tata na Ngai nde apesaka bino lipa ya solo oyo ewutaka na Likolo. 33 Pamba te lipa ya Nzambe ezali Ye oyo akiti wuta na Likolo mpe apesaka mokili bomoi. 34 Bongo balobaki na Ye: — Nkolo, pesaka biso lipa yango tango nyonso. 35 Yesu azongiselaki bango: — Ngai nazali lipa oyo epesaka bomoi. Moto nyonso oyo akoya epai na Ngai akoyoka lisusu nzala te, mpe moto nyonso oyo akondima Ngai akoyoka lisusu posa ya mayi te. 36 Nzokande, ndenge nayebisaki bino, bozali komona Ngai, kasi bozali kondima te. 37 Bato nyonso oyo Tata apesi Ngai bakoya epai na Ngai, mpe nakobengana soki moke te moto nyonso oyo akoya epai na Ngai. 38 Pamba te soki nakitaki wuta na Likolo, ezali te mpo na kosala mokano na Ngai moko, kasi mpo na kokokisa mokano ya Ye oyo atindaki Ngai. 39 Nzokande, Ye oyo atindaki Ngai alingi ete nabungisa ata moto moko te kati na bato oyo apesaki Ngai, kasi nasekwisa bango na mokolo ya suka. 40 Pamba te mokano ya Tata na Ngai ezali ete moto nyonso oyo amoni Mwana mpe andimi Ye azwa bomoi ya seko; mpe, Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka. (aiōnios g166) 41 Bayuda bakomaki koyimayima na tina na Ye mpo ete alobaki: « Ngai, nazali lipa oyo ekiti wuta na Likolo. » 42 Bakomaki koloba: — Boni, wana ezali Yesu te? Ezali mwana mobali ya Jozefi te? Toyebi malamu tata mpe mama na ye! Bongo ndenge nini azali koloba: « Nawuti na Likolo? » 43 Yesu azongiselaki bango: — Botika koyimayima kati na bino! 44 Moto moko te akoki koya epai na Ngai soki Tata oyo atindaki Ngai abendi ye te; mpe Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka. 45 Tala ndenge ekomama kati na mikanda ya Basakoli: « Nzambe akoteya bango nyonso. » Boye moto nyonso oyo ayokaka Tata mpe ayambaka mateya na Ye ayaka epai na Ngai. 46 Moto moko te amona Tata, longola kaka Ye oyo ayaki wuta epai ya Nzambe. 47 Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo andimi azali na bomoi ya seko, (aiōnios g166) 48 pamba te nazali lipa oyo epesaka bomoi. 49 Bakoko na bino baliaki mana kati na esobe mpe bakufaki, 50 kasi botala lipa oyo ewuti na Likolo; moto oyo akolia yango akokufa te. 51 Ngai nde nazali lipa ya bomoi oyo ewuti na Likolo; moto nyonso oyo akolia lipa yango, akozala na bomoi ya seko; mpe lipa oyo nakopesa mpo ete mokili ezwa bomoi ezali nde nzoto na Ngai. (aiōn g165) 52 Tango Bayuda bayokaki bongo, bakomaki kotiana tembe; bazalaki koloba: — Akopesa biso nzoto na ye ndenge nini mpo ete tolia yango? 53 Bongo Yesu alobaki na bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: soki bolie nzoto ya Mwana na Moto te mpe bomeli makila na Ye te, bozali na bomoi te kati na bino. 54 Moto oyo alie nzoto na Ngai mpe ameli makila na Ngai, azali na bomoi ya seko; mpe Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka. (aiōnios g166) 55 Pamba te nzoto na Ngai ezali penza bilei, mpe makila na Ngai ezali penza lokola mayi oyo bamelaka. 56 Moto oyo alie nzoto na Ngai mpe ameli makila na Ngai azali kati na Ngai, mpe Ngai nazali kati na ye. 57 Ndenge Tata oyo atindaki Ngai azali etima ya bomoi mpe Ngai nazali na bomoi na nzela na Ye, ndenge wana mpe moto oyo alie nzoto na Ngai akozala na bomoi na nzela na Ngai. 58 Tala ndenge lipa oyo ewuti na Likolo ezali: ekokani te na mana oyo bakoko na bino baliaki, kasi bakufaki kaka; nzokande, moto oyo akolia lipa oyo Ngai nazali akozala na bomoi ya seko. (aiōn g165) 59 Wana nde ezalaki mateya ya Yesu kati na ndako ya mayangani ya Kapernawumi. 60 Sima na koyoka Ye, bayekoli mingi ya Yesu balobaki: — Mateya oyo ezali makasi mingi, nani akoki kondima yango? 61 Yesu asosolaki ete bayekoli na Ye bazalaki koyimayima na tina na yango; alobaki na bango: — Boni, maloba oyo ebetisi bino mabaku? 62 Bongo ekozala ndenge nini soki bomoni Mwana na Moto kozonga epai Ye azalaki liboso? 63 Ezali Molimo nde apesaka bomoi; mosuni ezali na eloko te. Maloba oyo nalobi na bino ezali Molimo mpe bomoi. 64 Kasi bato mosusu kati na bino bazali kondima te. Solo, wuta na ebandeli, Yesu ayebaki banani bazalaki kondima te, mpe nani akoteka Ye. 65 Alobaki lisusu: — Yango wana nalobaki na bino: « Moto moko te akoki koya epai na Ngai soki epesameli ye te na Tata. » 66 Banda na tango wana, bayekoli na Ye mingi bazongaki mpe batikaki kolanda Ye. 67 Boye, Yesu alobaki na bantoma zomi na mibale: — Boni, bino mpe bolingi kokende? 68 Simona Petelo azongisaki: — Nkolo, tokokende epai ya nani? Yo nde ozali na maloba ya bomoi ya seko. (aiōnios g166) 69 Biso, tondimi mpe toyebi ete ozali Mosantu ya Nzambe. 70 Yesu alobaki na bango: — Boni, ezali Ngai te nde naponaki bino nyonso zomi na mibale? Nzokande, moko kati na bino azali Satana! 71 Yesu azalaki nde koloba na tina na Yuda, mwana mobali ya Simona Isikarioti, oyo, kati na bantoma zomi na mibale, asengelaki koteka Ye.

7 Sima na yango, Yesu atambolaki na mokili ya Galile, aboyaki kovanda na Yuda, pamba te Bayuda bazalaki koluka koboma Ye. 2 Nzokande, feti ya Bandako ya kapo, feti ya Bayuda, ekomaki pene. 3 Bandeko ya Yesu balobaki na Ye: — Longwa awa na Galile mpe kende na Yuda, mpo ete bayekoli na Yo bamona kuna bikamwa oyo ozali kosala. 4 Moto moko te asalaka na nkuku soki alingi koyebana. Lokola ozali kosala makambo minene koleka, sala ete moto nyonso kati na mokili ayeba soki ozali nani. 5 Pamba te, ezala bandeko ya Yesu, bango mpe bazalaki kondima Ye te. 6 Yesu azongiselaki bango: — Tango na Ngai ekoki

nanu te; kasi mpo na bino, tango nyonso ezali malamu. 7 Mokili ekoki koyina bino te; kasi Ngai, ezali koyina Ngai mpo ete natatolaka ete misala na yango ezali mabe. 8 Bino, bokende na feti wana; kasi Ngai, nakokende te, pamba te tango na Ngai ekoki nanu te. 9 Sima na Ye koloba na bango bongo, atikalaki na Galile. 10 Nzokande, tango bandeko na Ye bakendeki na feti, Ye mpe akendeki kuna, na komilakisa te, kasi na nkuku. 11 Wana bazalaki kati na feti, Bayuda bazalaki koluka Ye mpe bazalaki kotuna-tuna: « Azali wapi? » 12 Kati na bato, tembe ekomaki makasi na tina na Ye. Bamoko bazalaki koloba: Azali moto malamu; bamosusu: « Te, azali kokosa bato nyonso. » 13 Kasi, lokola bango nyonso bazalaki kobanga Bayuda, moto ata moko te akokaki koloba na bonsomi nyonso na tina na Yesu. 14 Tango mikolo ya feti ekomaki na kati-kati, Yesu akendeki na Tempelo mpe akomaki koteya. 15 Bayuda bakamwaki mpe bazalaki kotunana: — Ndenge nini moto oyo ayekola te akoki koyeba Makomi boye? 16 Yesu azongiselaki bango: — Makambo oyo nazali koteya ewuti epai na Ngai te, kasi ewuti epai na Ye oyo atindi Ngai. 17 Moto nyonso oyo azwi mokano ya kosala makambo oyo Nzambe alingaka, akososola soki mateya na Ngai ewuti na Nzambe to nazali koloba na ndenge na Ngai moko. 18 Moto oyo alobaka na kombo na ye moko alukaka lokumu na ye moko; kaka oyo azali koluka lokumu ya Nzambe oyo atindaki Ye nde azali koloba solo, mpe mabe ezali te kati na Ye. 19 Boni, Moyize apesaki bino mibeko te? Nzokande moko te kati na bino atosaka yango! Bongo mpo na nini bozali koluka koboma Ngai? 20 Bato kati na ngulupa bazongiselaki Yesu: — Ozali na molimo mabe. Nani azali koluka koboma yo? 21 Yesu alobaki na bango: — Mpo na likamwisi moko oyo nasalaki, yango wana bino nyonso bokamwe! 22 Bokanisa nanu: Moyize apesaki bino mitindo ya kokatisa ngenga, —mobeko yango ewutaki kutu na Moyize te, kasi na bakoko— mpe botosaka mitindo yango ata na mokolo ya Saba. 23 Bongo soki bokataka bato ngenga na mokolo ya Saba, mpe yango ebukaka mobeko ya Moyize te, mpo na nini bozali kosilikela Ngai mpo ete nabikisi moto na mokolo ya Saba? 24 Bosambisaka lisusu te kolanda oyo miso na bino ezali komona, kasi bokataka makambo na bosembo. 25 Na bongo, ndambo ya bavandi ya Yelusalemi bakomaki komituna: « Azali te moto oyo bazali koluka koboma? 26 Tala, azali koloba na bonsomi nyonso, mpe bazali koloba na ye eloko moko te mpo na kotelemela ye! Boni, bokanisi ete bakonzi na biso bayebi ete azali penza Klisto? 27 Kasi biso, toyebi epai moto oyo awuti; nzokande tango Klisto akoya, moto moko te akoyeba soki azali moto ya engumba nini! » 28 Kaka na tango yango, wana Yesu azalaki koteya kati na Tempelo, alobaki na mongongo makasi: — Solo, boyebi Ngai mpe boyebi epai nawuti! Nzokande, nayei na ndenge na Ngai moko te; ezali Ye oyo azali penza ya solo nde atindi Ngai, mpe bino, boyebi Ye te. 29 Ngai, nayebi Ye, pamba te nawuti epai na Ye, mpe ezali Ye nde atindi Ngai. 30 Na bongo, balukaki kokanga Yesu, kasi moto ata moko te alongaki; pamba te tango na Ye ekokaki nanu te. 31 Boye kati na bato, mingi bandimaki Ye; bazalaki koloba: — Boni, tango Klisto akoya, akosala bikamwa mingi koleka oyo moto oyo ozali kosala? 32 Bafarizeo bayokaki makambo oyo bato bazalaki koloba na se se na tina na Yesu. Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo batindaki bakengeli ya Tempelo mpo na kokanga Yesu. 33 Yesu alobaki: — Nazali nanu elongo na bino mpo na mwa tango moke, bongo nakozonga epai ya Ye oyo atindaki Ngai. 34 Bokoluka Ngai, kasi bokomona Ngai te; mpe epai Ngai nakozala, bino, bokoki te koya kuna. 35 Bayuda balobanaki bango na bango: — Asengeli kokende wapi mpo ete tomona ye lisusu te? Akokende epai ya Bayuda oyo bapalangana kati na Bagreki mpe koteya Bagreki? 36 Alingi penza koloba nini tango azali koloba: « Bokoluka Ngai, kasi bokomona Ngai te; mpe epai Ngai nakozala, bino, bokoki te koya kuna? » 37 Na mokolo ya suka ya feti, mokolo oyo eleki monene, Yesu atelemaki mpe alobaki na mongongo makasi: — Tika ete moto nyonso oyo azali na posa ya mayi aya epai na Ngai mpe amela. 38 Moto oyo akondima Ngai, kolanda ndenge Makomi elobi, bibale ya mayi ya bomoi ekotiola wuta kati na ye. 39 Yesu alobaki bongo na tina na Molimo oyo bato oyo bakotia kondima na bango kati na Ye bakozwa; mpo ete na tango wana, Molimo apesamaki nanu te, pamba te Yesu akotaki nanu te kati na nkembo na Ye. 40 Kati na bato oyo bayokaki maloba na Ye, bamoko bazalaki koloba: « Moto oyo azali penza Mosakoli, » 41 bamosusu: « Azali Klisto, » kasi bamosusu lisusu: « Boni, Klisto akoki kobimela na Galile? 42 Boni, Makomi ezali koloba te ete Klisto akobimela na libota ya Davidi mpe akobotama na Beteleemi, mboka ya Davidi? » 43 Ezali bongo nde bato bakabwanaki na tina na Yesu. 44 Bamosusu kati na bango balukaki kokanga Ye, kasi moto ata moko te alongaki. 45 Bakengeli ya Tempelo bazongaki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo. Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo batunaki bakengeli: — Mpo na nini bomemi Yesu awa te? 46 Bakengeli bazongisaki: — Ezali na moto ata moko te oyo asila koloba makambo oyo moto wana azali koloba. 47 Bafarizeo batunaki lisusu: — Bino mpe bomitiki penza mpo ete akosa bino? 48 Boni, kati na bakonzi to kati na Bafarizeo, ezali ata na moko oyo andimi ye? 49 Ezali kaka bato oyo bayebi mibeko ya Moyize

te, bazali penza bato balakelama mabe! 50 Kasi moko kati
na bango, Nikodemi, oyo, mokolo moko, akendeki epai ya
Yesu, alobaki: 51 — Boni, mibeko na biso ekoki kokatela
moto etumbu na kozanga koyoka ye liboso, mpe na kozanga
koyeba mabe oyo asili kosala? 52 Bazongiselaki ye: — Boni,
yo mpe ozali moto ya Galile? Kundola malamu Makomi, mpe
okomona penza ete mosakoli moko te abimela na Galile. [
53 Na bongo, moko na moko azongaki na ndako na ye.

8 Kasi Yesu akendeki na ngomba ya banzete ya olive. 2
Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, azongaki kati
na lopango ya Tempelo; mpe lokola bato nyonso bayaki
kozingela Ye, avandaki mpe abandaki koteya bango. 3
Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bakumbaki mwasi moko
oyo bakutaki azali kosala ekobo; batambolisaki ye kati na
ebele ya bato mpe batiaki ye liboso ya Yesu, na miso ya
bato nyonso. 4 Balobaki na Yesu: — Moteyi, mwasi oyo
asali ekobo; bakuti ye penza azali kosala yango! 5 Kati
na mibeko, Moyize apesa biso mitindo ya koboma basi ya
boye na mabanga. Bongo yo, olobi nini na tina na yango? 6
Balobaki bongo mpo na kotiela Yesu motambo mpe koluka
nzela ya kofunda Ye. Kasi Yesu agunzamaki; mpe na nzela
ya mosapi na Ye, abandaki kokoma na mabele. 7 Lokola
bakobaki kaka kopesa Ye mituna, Yesu atelemaki mpe
alobaki na bango: — Tika ete moto oyo, kati na bino, asala
nanu lisumu te abamba ye libanga moto ya liboso. 8 Bongo
Yesu agunzamaki lisusu mpe azongelaki kokoma na mabele.
9 Tango bayokaki bongo, bango nyonso babendanaki moko
sima na moninga, kobanda na mikolo. Mpe Yesu atikalaki
Ye moko. Lokola mwasi yango azalaki kaka wana kati na
lopango ya Tempelo, 10 Yesu atombolaki moto mpe alobaki
na ye: — Mwasi, bato oyo bayei kofunda yo bazali wapi?
Boni, ata moko te akateli yo etumbu? 11 Mwasi azongisaki:
— Nkolo, moko te! Bongo Yesu alobaki na ye: — Ngai mpe
nakateli yo etumbu te. Kende; kasi, kobanda lelo, kosala
lisusu masumu te.] 12 Yesu alobaki lisusu na bato: — Nazali
pole ya mokili; moto nyonso oyo alandaka Ngai akotikala
kotambola kati na molili te, kasi akozwa pole ya bomoi.
13 Bafarizeo balobaki na Ye: — Ozali kotatola mpo na yo
moko, litatoli na yo ezali ya solo te. 14 Yesu azongiselaki
bango: — Ezala soki natatoli mpo na Ngai moko, litatoli na
Ngai ezali ya solo, pamba te nayebi epai nawuti mpe epai
nazali kokende; kasi bino, boyebi te ezala epai nawuti to
epai nazali kokende. 15 Bino, bosambisaka na ndenge ya
bomoto; kasi Ngai, nasambisi moto ata moko te. 16 Mpe
ezala soki esalemi ete Ngai nasambisi moto, kosambisa na
Ngai ezali ya solo, pamba te nazali Ngai moko te: Tata oyo
atindi Ngai azali elongo na Ngai. 17 Ekomama kutu, kati na
mibeko na bino, ete litatoli ya bato mibale nde ezalaka ya
solo. 18 Ngai, nazali kopesa litatoli na tina na Ngai moko,
mpe Tata oyo atindaki Ngai azali lisusu kotatola na tina na
Ngai. 19 Bongo batunaki Ye: — Tata na yo azali wapi? Yesu
azongisaki: — Boyebi Ngai te, mpe boyebi Tata na Ngai te.
Soki boyebaki Ngai, bolingaki mpe koyeba Tata na Ngai. 20
Yesu alobaki bongo, wana azalaki koteya kati na lopango ya
Tempelo, pene ya esika oyo bazalaki kotia makabo; mpe
moto ata moko te amekaki kokanga Ye, pamba te tango na
Ye ekokaki nanu te. 21 Yesu alobaki na bango lisusu: —
Ngai, nazali kokende; mpe bokoluka Ngai, kasi bokokufa kati
na lisumu na bino. Epai Ngai nazali kokende, bino, bokoki
te koya kuna. 22 Na bongo, Bayuda batunanaki bango na
bango: — Boni, azali na makanisi ya komiboma, yango
wana alobi: « Epai Ngai nazali kokende, bino, bokokoka te
koya kuna? » 23 Yesu azongiselaki bango: — Bino, bozali
bato ya se; kasi Ngai, nawuti na Likolo. Bino, bozali bato
ya mokili oyo; kasi Ngai, nazali ya mokili oyo te. 24 Yango
wana nalobaki na bino: « Bokokufa kati na lisumu na bino; »
pamba te soki bondimi te ete « Nazali oyo azali, » bokokufa
kati na lisumu na bino. 25 Batunaki Ye: — Boye ozali nani?
Yesu azongiselaki bango: — Oyo nazali koloba na bino wuta
na ebandeli. 26 Nazali na makambo mingi ya koloba na
tina na bino mpe ya kosambisa kati na bino; kasi Ye oyo
atindaki Ngai azali solo, mpe makambo oyo nayokaki epai
na Ye, yango nde nazali koyebisa mokili. 27 Kasi bazalaki
kososola te ete Yesu azalaki koloba na bango na tina na
Tata. 28 Alobaki lisusu: — Sima na bino kotombola Mwana
na Moto nde bokoyeba ete, Ngai, nazali oyo azali, mpe ete
nasalaka eloko moko te na ndenge na Ngai moko, kasi
nalobaka kolanda makambo oyo Tata ateyaki Ngai. 29 Ye
oyo atindaki Ngai azali elongo na Ngai; atikaki Ngai moko
te, pamba te, Ngai, nasalaka tango nyonso makambo oyo
esepelisaka Ye. 30 Wana Yesu azalaki koloba bongo, bato
mingi bandimaki Ye. 31 Bongo Yesu alobaki na Bayuda oyo
bandimaki Ye: — Soki bowumeli kati na Liloba oyo nateyaki
bino, bokozala penza bayekoli na Ngai, 32 bokoyeba solo,
mpe solo ekokangola bino. 33 Bazongiselaki Ye: — Biso,
tozali bato ya libota ya Abrayami, totikala kozala te bawumbu
ya moto; ndenge nini oloba ete tokokoma bansomi? 34 Yesu
azongiselaki bango: — Nazali koloba na bino penza ya
solo: moto nyonso oyo asalaka masumu azali mowumbu ya
lisumu. 35 Nzokande, mowumbu azalaka kati na libota tango
nyonso te, kasi mwana azali kati na yango mpo na seko. (aiōn
g165) 36 Boye, soki Mwana akangoli bino, bokozala penza
bansomi. 37 Nayebi ete bozali bato ya libota ya Abrayami;
nzokande, bozali koluka koboma Ngai, pamba te boboyi

koyamba Liloba na Ngai. 38 Ngai, nazali koloba makambo oyo namonaki epai ya Tata na Ngai; bino mpe bozali kosala makambo oyo boyokaki epai ya tata na bino. 39 Bazongisaki: — Ezali Abrayami nde azali tata na biso. Yesu alobaki na bango: — Soki bozalaki bana ya Abrayami, bolingaki kosala misala oyo Abrayami asalaki. 40 Kasi sik'oyo, na esika ete bosala yango, bozali koluka koboma Ngai, Ngai oyo nalobi na bino solo oyo nayokaki epai ya Nzambe! Abrayami atikala kosala bongo te. 41 Bozali penza kosala misala ya tata na bino. Bazongisaki: — Tozali bana ya makangu te; tozali kaka na tata moko: Nzambe! 42 Yesu alobaki na bango: — Soki Nzambe azalaki penza Tata na bino, bolingaki kolinga Ngai, pamba te nawutaki epai ya Nzambe, mpe ezali kolanda mokano na Ye nde nazali sik'oyo awa. Nayaki na ndenge na Ngai moko te, kasi Ye nde atindaki Ngai. 43 Mpo na nini bozali kososola te elobeli na Ngai? Ezali mpo ete bozali kokoka te koyoka makambo oyo nazali koloba na bino. 44 Ezali Satana nde azali tata na bino, mpe bolingi nde kaka kokokisa posa ya tata na bino. Wuta na ebandeli, ye azala mobomi; avandaka kati na solo te, pamba te solo ezalaka te kati na ye. Tango akosaka, alobaka penza makambo oyo ewutaka kati na ye; pamba te azali mokosi mpe tata ya lokuta. 45 Kasi Ngai, lokola nalobi solo, yango wana bozali kondima Ngai te. 46 Nani kati na bino akoki kotalisa Ngai ete nasali masumu? Soki nalobaka solo, mpo na nini bondimaka Ngai te? 47 Moto oyo azali ya Nzambe ayokaka makambo oyo Nzambe alobaka; kasi soki bino boyokaka te, ezali mpo ete bozali ya Nzambe te. 48 Bayuda bazongiselaki Ye: — Omoni! Yango wana tolobaki na biso ete ozali moto ya Samari mpe ozali na molimo mabe kati na yo. 49 Yesu azongisaki: — Nazali na molimo mabe te kati na Ngai. Ngai nazali nde kopesa Tata na Ngai lokumu, kasi bino bozali kotiola Ngai. 50 Nalukaka lokumu na Ngai moko te; ezali na Moko oyo alukaka yango mpe asambisaka. 51 Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo akobatela Liloba na Ngai kati na ye akotikala kokufa te. (aiōn g165) 52 Na yango, Bayuda balobaki na Ye: — Tomoni sik'oyo ete ozali na molimo mabe kati na yo! Pamba te Abrayami asila kokufa, basakoli mpe lokola; bongo yo ozali koloba ete moto oyo akobatela Liloba na yo kati na ye akotikala kokufa te! (aiōn g165) 53 Boni, yo okanisi ete oleki Abrayami, tata na biso, oyo akufa to mpe oleki basakoli nyonso oyo bakufa? Yango yo, ozali komimona nani? 54 Yesu azongiselaki bango: — Soki namipesaki Ngai moko lokumu, lokumu na Ngai elingaki kozala na tina te. Kasi ezali Tata na Ngai, Ye oyo bino bozali koloba ete azali Nzambe na bino, nde azali kopesa Ngai lokumu. 55 Solo, bino, boyebi Ye te; kasi Ngai, nayebi Ye. Soki nameki koloba ete nayebi Ye te, wana nakozala mokosi lokola bino. Kasi nayebi Ye mpe nabatelaka Liloba na Ye. 56 Tata na bino, Abrayami, atondaki na esengo, wana akanisaki ete akomona mokolo na Ngai. Amonaki yango mpe atondaki na esengo. 57 Bayuda balobaki na Ye: — Nini? Yo moto oyo okokisi nanu te ata mibu tuku mitano ya mbotama, ozali koloba ete omonaki Abrayami! 58 Yesu azongisaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: liboso ete Abrayami abotama, Ngai nazali. 59 Tango Bayuda bayokaki bongo, balokotaki mabanga mpo na kobamba Yesu, kasi abombamaki mpe abimaki libanda ya lopango ya Tempelo.

9 Wana Yesu azalaki kokende, amonaki moto moko akufa miso wuta mbotama na ye. 2 Bayekoli na Ye batunaki Ye: — Moteyi, nani asalaki masumu mpo ete moto oyo abotama mokufi miso: boni, ezali ye moko to baboti na ye? 3 Yesu azongisaki: — Ezali te mpo na masumu na ye to ya baboti na ye, kasi ezali mpo ete misala ya Nzambe emonisama kati na ye. 4 Lokola moyi ezali, esengeli na Ngai kosala misala ya Ye oyo atindaki Ngai; butu ezali koya, oyo moto ata moko te akokoka kosala mosala. 5 Wana nazali kati na mokili, nazali pole ya mokili. 6 Sima na Yesu koloba bongo, abwakaki soyi na mabele mpe, na nzela ya soyi na Ye, asalaki potopoto. Bongo apakolaki yango na miso ya mokufi miso 7 mpe alobaki na ye: — Kende kosukola na liziba ya Siloe. Mokufi miso akendeki mpe asukolaki. Tango azongaki, abandaki komona. 8 Bato oyo bazalaki zingazinga na ye mpe ba-oyo bazalaki komona ye kosenga-senga mbongo bakomaki koloba: — Boni, ezali ye te moto oyo azalaki tango nyonso ya kovanda mpo na kosenga-senga mbongo? 9 Bamoko bazalaki koloba: — Ezali ye! Bamosusu: — Te, ezali ye te; akokani na ye! Kasi ye moko, mokufi miso, azalaki koloba: — Ezali ngai! 10 Bongo batunaki ye: — Miso na yo ebikaki ndenge nini? 11 Azongiselaki bango: — Moto oyo babengaka Yesu asalaki potopoto, apakolaki ngai yango na miso, bongo alobaki na ngai: « Kende kosukola na Siloe. » Boye, nakendeki, nasukolaki mpe, mbala moko, nakomaki komona. 12 Batunaki ye lisusu: — Moto yango azali wapi? Azongisaki: — Nayebi te! 13 Bamemaki liboso ya Bafarizeo, mokufi miso oyo abikaki. 14 Nzokande mokolo oyo Yesu asalaki potopoto mpo na kobikisa miso ya mokufi miso yango ezalaki mokolo ya Saba. 15 Yango wana Bafarizeo mpe batunaki ye soki ndenge nini miso na ye ebikaki. Azongiselaki bango: — Atiaki ngai potopoto na miso, nasukolaki mpe nakomi komona. 16 Kati na Bafarizeo, bamoko balobaki: — Moto oyo awuti epai ya Nzambe te, mpo ete azali kotosa te mokolo ya Saba. Kasi bamosusu balobaki: — Ndenge nini moto ya masumu akoki kozwa

bokonzi ya kosala bikamwa ya ndenge wana? Bokabwani ekotaki kati na bango. **17** Batunaki lisusu mokufi miso: — Bongo yo, olobi nini na tina na ye, pamba te ezali miso na yo nde abikisi? Azongiselaki bango: — Azali mosakoli. **18** Bayuda baboyaki kondima ete azalaki liboso mokufi miso mpe ete abiki. Boye, babengaki baboti na ye **19** mpe batunaki bango: — Mobali oyo azali mwana na bino? Boni, abotama solo mokufi miso? Ndenge nini sik'oyo akomi komona? **20** Baboti na ye bazongisaki: — Toyebi ete azali mwana na biso mpe ete abotama mokufi miso; **21** kasi mpo na oyo etali koyeba ndenge nini akomi komona sik'oyo mpe nani abikisi ye, toyebi eloko te. Botuna ye moko. Azali mokolo; akoloba na tina na ye moko. **22** Baboti na ye balobaki bongo mpo ete bazalaki kobanga Bayuda, pamba te Bayuda basilaki kozwa mokano ya kobengana, na ndako na bango ya mayangani, moto nyonso oyo akondima ete Yesu azali Klisto. **23** Yango wana baboti na ye bazongisaki: « Botuna ye moko, azali mokolo. » **24** Bafarizeo babengisaki lisusu, mpo na mbala ya mibale, moto oyo azalaki mokufi miso mpe balobaki na ye: — Pesa Nzambe nkembo na koloba solo; biso toyebi ete moto wana azali moto ya masumu. **25** Azongiselaki bango: — Soki azali moto ya masumu, wana ngai nayebi yango te; kasi ngai nayebi kaka likambo moko: nazalaki mokufi miso, kasi sik'oyo, nakomi komona. **26** Batunaki ye lisusu: — Asalaki yo nini? Abikisaki miso na yo ndenge nini? **27** Azongiselaki bango: — Nasilaki koyebisa bino yango, kasi boyokaki te. Bongo mpo na nini bolingi lisusu koyoka yango? Boni, bino mpe bolingi kokoma bayekoli na ye? **28** Bongo Bafarizeo bakomaki kofinga ye mpe koloba: — Ezali yo nde ozali moyekoli na ye; biso tozali bayekoli ya Moyize. **29** Toyebi ete Nzambe alobaki na Moyize; kasi moto wana, toyebi kutu te soki awuti wapi! **30** Moto yango azongisaki: — Oh, ezali penza likambo ya kokamwa soki boyebi te epai nini awuti! Kasi mpo na ngai, abikisi miso na ngai. **31** Toyebi biso nyonso ete Nzambe ayokaka bato ya masumu te, kasi ayokaka nde moto oyo atosaka Ye mpe asalaka mokano na Ye. **32** Mpe totikala nanu koyoka te ete moto abikisi moto moko akufa miso wuta mbotama na ye. **(aiōn g165)** **33** Soki moto wana awutaki epai ya Nzambe te, akokaki kosala ata eloko moko te. **34** Bazongiselaki ye: — Ndenge nini yo moto oyo obotama mobimba kati na lisumu oteya biso? Boye, babenganaki ye. **35** Tango Yesu ayokaki ete babengani moto wana, akendeki kokutana na ye mpe alobaki na ye: — Boni, ondimi Mwana na Moto? **36** Moto wana azongiselaki Ye: — Nkolo, azali nani? Yebisa ngai mpo ete nandima Ye. **37** Yesu alobaki: — Omoni Ye! Ezali Ye oyo azali koloba na yo. **38** Moto yango azongisaki: — Nkolo, nandimi. Mpe agumbamelaki Ye. **39** Yesu alobaki: — Nayaki mpo na kotia bososoli kati na mokili; mpo ete bakufi miso bakoma komona, mpe ba-oyo bazali komona bakoma bakufi miso. **40** Bafarizeo mosusu oyo bazalaki elongo na ye bayokaki maloba yango mpe batunaki Yesu: — Boni, olingi koloba ete biso mpe tozali bakufi miso? **41** Yesu azongiselaki bango: — Soki bozalaki bakufi miso, bolingaki kozala na ngambo te; kasi lokola bolobi ete bomonaka, elingi koloba ete bozali penza na ngambo.

10 Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo akotaka na lopango ya bameme na nzela ya ekuke te, kasi amataka na likolo ya lopango, na esika mosusu, azali moyibi mpe mobomi. **2** Kasi ye oyo akotelaka na ekuke azali mobateli bameme. **3** Mokengeli afungolelaka mobateli bameme ekuke, bameme eyokaka mongongo na ye. Mobateli abengaka bameme na ye na kombo na yango mpe abimisaka yango na libanda. **4** Soki abimisi bameme na ye nyonso na libanda, alekaka liboso na yango; mpe bameme elandaka ye na sima, pamba te eyebi mongongo na ye. **5** Ekotikala ata mokolo moko te kolanda mopaya; kasi ekokima ye mosika, pamba te eyebi mongongo na ye te. **6** Yesu ayebisaki bango lisese yango, kasi basosolaki te tina ya makambo oyo azalaki koyebisa bango. **7** Mpo na yango, Yesu alobaki na bango lisusu: — Nazali koloba na bino penza ya solo: Ngai nazali ekuke ya bameme. **8** Bato nyonso oyo bayaki liboso na Ngai bazali miyibi mpe babomi; bameme eyokelaki bango te. **9** Ngai nde nazali ekuke; moto nyonso oyo akokotela na nzela na Ngai akobika; akokota mpe akobima, mpe akozwa bilei. **10** Moyibi ayaka kaka mpo na koyiba, koboma mpe kobebisa; kasi Ngai, nayei mpo ete bameme ezwa bomoi mpe ezwa yango na bofuluki penza. **11** Nazali mobateli malamu ya bameme. Mobateli malamu ya bameme apesaka bomoi na ye mpo na bameme na ye. **12** Mosali oyo azali mobateli bibwele te, oyo azali nkolo bameme te, asalaka kaka mpo na lifuti. Soki kaka amoni mbwa ya zamba koya, asundolaka bameme mpe akimaka. Bongo mbwa ya zamba ekangaka bameme mpe epanzaka yango. **13** Mosali yango akimaka, pamba te asalaka kaka mpo na lifuti mpe atiaka makanisi na ye na bameme te. **14** Ngai, nazali mobateli malamu ya bibwele; nayebi bameme na Ngai, mpe bameme na Ngai eyebi Ngai **15** —ndenge kaka Tata ayebi Ngai, mpe Ngai nayebi Tata— Nazali kokaba bomoi na Ngai mpo na bameme na Ngai. **16** Nazali na bameme mosusu oyo ezali ya lopango oyo te. Nasengeli komema yango; ekoyoka mongongo na Ngai. Etonga ekozala kaka moko, mpe mobateli bibwele akozala kaka moko. **17** Tata alingaka Ngai mpo ete nazali kokaba

bomoi na Ngai; kasi nakozwa yango lisusu. 18 Moto moko te azali kobotola Ngai bomoi yango, kasi Ngai moko nde nazali kokaba yango, na mokano na Ngai moko. Nazali na bokonzi ya kopesa mpe ya kozwa yango lisusu. Yango nde mitindo oyo Tata na Ngai apesaki Ngai. 19 Bayuda bakabwanaki lisusu likolo ya maloba yango. 20 Mingi kati na bango bazalaki koloba: — Azali na molimo mabe! Azali na liboma! Mpo na nini bozali koyoka ye? 21 Bamosusu bazalaki kozongisa: — Maloba wana ezali te ya moto oyo azali na se ya bokonzi ya molimo mabe! Boni, molimo mabe ekoki penza kofungola miso ya bakufi miso? 22 Ekomaki tango ya kosepela feti ya Kobulisa Tempelo ya Yelusalemi. Feti yango esalemaki na tango ya malili makasi. 23 Yesu azalaki kotambola kati na lopango ya Tempelo, na veranda ya Salomo. 24 Bayuda bazingelaki Ye mpe batunaki Ye: — Kino tango nini okotika mitema na biso likolo-likolo? Soki ozali Klisto, yebisa biso yango polele! 25 Yesu azongiselaki bango: — Nayebisaki bino yango, kasi boboyi na bino kondima. Makamwisi oyo nazali kosala na Kombo ya Tata ezali kotatola na tina na Ngai; 26 kasi bino, boboyi na bino kondima, pamba te bozali bameme na Ngai te. 27 Bameme na Ngai eyokaka mongongo na Ngai. Nayebi bameme na Ngai, mpe yango elandaka Ngai. 28 Napesi yango bomoi ya seko: ekokufa soki moke te, mpe moto ata moko te akobotola yango na loboko na Ngai. **(aiōn g165, aiōnios g166)** 29 Tata na Ngai, oyo apesaki Ngai bameme yango, aleki bato nyonso na monene, mpe moto moko te akoki kobotola yango na loboko ya Tata na Ngai. 30 Ngai mpe Tata tozali se moko. 31 Na bongo, Bayuda balokotaki lisusu mabanga mpo na koboma Ye, 32 kasi Yesu alobaki na bango: — Nalakisi bino bikamwa mingi ya minene oyo esalemaki na nguya ya Tata; mpo na likamwisi nini bolingi koboma Ngai na mabanga? 33 Bayuda bazongiselaki Ye: — Ezali te mpo na likamwisi moko boye ya malamu nde tolingi koboma yo, kasi ezali mpo ete ozali kofinga Nzambe. Lisusu, ezali mpo ete, yo oyo ozali moto, ozali koloba ete ozali Nzambe. 34 Yesu alobaki na bango: — Ekomama te kati na mibeko na bino: « Nalobi: ‹ Bozali banzambe? › » 35 Nzokande, batiaka tembe na Makomi te. Boye, soki abengaki « banzambe, » bato oyo epai banani Liloba na Nzambe eyaki, 36 mpo na nini koloba na tina na Ngai oyo Tata abulisa mpe atinda kati na mokili: « Ozali kofinga, » mpo nalobaki: « Nazali Mwana na Nzambe? » 37 Soki nasalaka te misala ya Tata na Ngai, wana bondima na bino Ngai te. 38 Kasi soki nasalaka yango, ezala soki boboyi na bino kondima Ngai, bondima ata misala yango, mpo boyeba mpe bososola ete Tata azali kati na Ngai, mpe Ngai nazali kati na Tata. 39 Mpo na yango, balukaki lisusu kokanga Ye, kasi Yesu akimaki bango. 40 Akendeki lisusu na ngambo mosusu ya Yordani, kaka na esika oyo Yoane azalaki kobatisa bato, mpe atikalaki kuna. 41 Bato mingi penza bayaki epai na Ye; bazalaki koloba: « Yoane asalaki likamwisi ata moko te, kasi makambo nyonso oyo alobaki na tina na moto oyo ezali ya solo! » 42 Mpe kuna, bato mingi bandimaki Yesu.

11 Kati na mboka Betani, ezalaki na mobali moko na kombo Lazare; azalaki kobela mpe azalaki na bandeko basi mibale: Mari mpe Marte. 2 Mari azali mwasi oyo asopelaki Nkolo malasi mpe asalelaki suki na ye mpo na kopangusa makolo ya Yesu, mpe Lazare oyo azali kobela azali ndeko na ye ya mobali. 3 Bandeko nyonso mibale ya basi batindaki maloba oyo epai ya Yesu: — Nkolo, moto oyo olingaka azali kobela. 4 Tango Yesu ayokaki yango, alobaki: — Bokono oyo ekoboma ye te, kasi ekopesa Nzambe nkembo mpe ekozala nzela mpo ete Mwana na Nzambe azwa lokumu. 5 Nzokande, Yesu azalaki kolinga makasi Marte, ndeko na ye ya mwasi mpe Lazare. 6 Atako ayokaki ete Lazare azali kobela, kasi avandaki lisusu mikolo mibale na esika oyo azalaki. 7 Bongo alobaki na bayekoli na Ye: — Tosengeli sik'oyo kozonga na Yuda. 8 Bayekoli balobaki na Ye: — Moteyi, wuta mokolo oyo Bayuda balingaki koboma Yo na mabanga, eleki nanu mikolo mingi te; bongo mpo na nini olingi lisusu kozonga kuna? 9 Yesu azongisaki: — Boni, moyi ezalaka na bangonga zomi na mibale te? Soki moto atamboli na moyi, akobeta mabaku te, pamba te azali komona pole ya mokili oyo. 10 Nzokande, soki moto atamboli na butu, akobeta penza mabaku, pamba te pole ezali te. 11 Sima na Ye koloba bongo, alobaki na bango lisusu: — Molingami na biso, Lazare, alali pongi; kasi nazali kokende kolamusa ye. 12 Bayekoli balobaki na Yesu: — Nkolo, soki azali kolala pongi, akobika na bokono na ye! 13 Solo, Yesu alingaki koloba ete Lazare akufi, kasi bayekoli bakanisaki ete azali kolobela nde pongi oyo tolalaka. 14 Bongo Yesu alobaki na bango na polele: — Lazare akufi. 15 Mpe nazali na esengo makasi mpo na bino lokola bozalaki kuna te, pamba te likambo oyo ekosala ete kondima na bino elendisama. Kasi sik'oyo tokende epai na ye. 16 Na bongo, Toma, oyo bazalaki mpe kobenga « Lipasa, » alobaki na bayekoli mosusu: — Biso mpe, tokende mpo ete tokufa elongo na Yesu! 17 Tango Yesu akomaki, ayokaki ete basilaki kokunda Lazare kati na kunda wuta mikolo minei. 18 Mpe lokola Betani ezalaki mosika ya Yelusalemi na bakilometele pene misato, 19 Bayuda mingi bayaki epai ya Mari mpe Marte mpo na kokabola mawa elongo na bango, mpo na kufa ya ndeko na bango. 20 Tango Marte ayokaki ete Yesu

azali koya, akendeki kokutana na Ye; kasi Mari atikalaki ya kovanda kati na ndako. **21** Marte alobaki na Yesu: — Nkolo, soki ozalaki awa, ndeko na ngai alingaki kokufa te! **22** Kasi nazali na kondima ete, ata sik'oyo, Nzambe akopesa Yo nyonso oyo okosenga Ye. **23** Yesu alobaki na ye: — Ndeko na yo akosekwa. **24** Marte azongiselaki Yesu: — Nayebi solo ete akosekwa, na mokolo ya suka, na tango bakufi bakosekwa. **25** Yesu alobaki na ye: — Ngai nazali lisekwa mpe bomoi. Moto nyonso oyo andimi Ngai akozala na bomoi, atako akufi. **26** Mpe moto nyonso oyo andimi Ngai, wana azali na bomoi, akotikala kokufa te. Ondimi yango? **(aiōn g165)** **27** Marte azongisaki: — Iyo, Nkolo! Nandimi ete ozali Klisto, Mwana na Nzambe, oyo asengelaki koya na mokili. **28** Sima na Marte koloba bongo, akendeki kobenga Mari, ndeko na ye; mpe wana abendaki ye pembeni, alobaki na ye na mongongo ya se penza: — Moteyi ayei, azali kobenga yo. **29** Tango kaka Mari ayokaki bongo, atelemaki na lombangu mpe akendeki epai ya Yesu. **30** Nzokande, Yesu akotaki nanu te na mboka; azalaki kaka na esika oyo Marte akutanaki na Ye. **31** Tango Bayuda oyo bazalaki elongo na Mari kati na ndako mpo na kokabola mawa elongo na ye, bamonaki Mari kotelema na lombangu mpe kobima libanda, balandaki ye, pamba te bakanisaki ete akei kolela na kunda. **32** Tango kaka Mari akomaki na esika oyo Yesu azalaki mpe amonaki Ye, amibwakaki na makolo na Ye mpe alobaki: — Nkolo, soki ozalaki awa, ndeko na ngai alingaki kokufa te! **33** Tango Yesu amonaki Mari mpe Bayuda oyo bayaki elongo na ye kolela, ayokaki mawa makasi mpe amitungisaki. **34** Atunaki bango: — Bokundaki ye wapi? Bazongisaki: — Nkolo, yaka kotala. **35** Yesu alelaki. **36** Bongo Bayuda balobaki: — Tala ndenge nini alingaki ye! **37** Kasi bamosusu kati na bango balobaki: — Ezali ye te oyo abikisaki mokufi miso? Bongo ndenge nini akokaki te kosala ete Lazare akufa te? **38** Lokola Yesu amitungisaki lisusu makasi, akendeki na kunda. Ezalaki kati na ebombamelo ya mabanga oyo, na ekotelo na yango, batiaki libanga moko ya monene. **39** Yesu alobaki na bango: — Botindika libanga. Kasi Marte, ndeko ya mowei, alobaki na Yesu: — Nkolo, azali kolumba solo! Wuta bakundaki ye, esali mikolo minei. **40** Yesu alobaki na ye: — Nalobaki na yo te ete soki ondimi, okomona nkembo ya Nzambe? **41** Boye batindikaki libanga. Bongo Yesu atombolaki miso na likolo mpe alobaki: « Tata, nazali kotonda Yo mpo ete oyoki Ngai. **42** Nayebaki ete oyokaka Ngai tango nyonso; kasi soki nalobi bongo, ezali mpo ete bato oyo bazali zingazinga na Ngai bandima ete Yo nde otindaki Ngai. » **43** Sima na Yesu koloba bongo, agangaki: — Lazare, bima! **44** Mpe mowei abimaki longwa na kunda; makolo mpe maboko na ye ezalaki ya kokangama na basinga ya bitendi, mpe elongi na ye ezalaki ya kozipama na elamba. Bongo Yesu alobaki na bato oyo bazalaki wana: — Bofungola ye basinga wana mpe botika ye kokende. **45** Kati na Bayuda oyo bayaki epai ya Mari, mingi kati na bango bandimaki Yesu tango bamonaki makambo oyo asalaki; **46** kasi bamosusu bakendeki kokuta Bafarizeo mpo na koyebisa bango makambo yango, oyo Yesu asalaki. **47** Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo babengisaki Likita-Monene mpe batunanaki: — Tosala nini? Moto oyo azali kosala bikamwa mingi. **48** Soki totiki ye kokoba kosala bongo, bato nyonso bakondima ye; bongo bato ya Rome bakoya bakobebisa Tempelo na biso mpe ekolo na biso. **49** Moko kati na bango, Kayifa, oyo azalaki mokonzi ya Banganga-Nzambe na mobu wana, alobaki na bango: **50** — Bozali kososola eloko moko te; bozali mpe komona te ete ezali mpo na bolamu na bino soki moto moko akufi mpo na bato nyonso, mpo ete ekolo mobimba ebebisama te? **51** Nzokande, makambo oyo azalaki koloba na bango ewutaki na makanisi na ye moko te; kasi lokola azalaki mokonzi ya Banganga-Nzambe na mobu wana, yango wana asakolaki ete Yesu asengelaki kokufa mpo na ekolo ya Bayuda. **52** Mpe asengelaki kokufa kaka mpo na ekolo yango te, kasi mpe mpo na kosangisa kati na libota moko, bana nyonso ya Nzambe, oyo bapalangana bipai na bipai. **53** Ezali na mokolo wana nde bazwaki mokano ya koboma Yesu. **54** Na bongo, Yesu atikaki komilakisa na polele kati na Bayuda; alongwaki wana mpe akendeki na etuka oyo ezalaki pene ya esobe, kati na engumba moko na kombo Efrayimi; mpe avandaki kuna elongo na bayekoli na Ye. **55** Kasi lokola feti ya Pasika ya Bayuda ekomaki pene, bato mingi ya mboka bakendeki na Yelusalemi mpo na komipetola liboso ya feti yango. **56** Bazalaki koluka Yesu mpe kotunana bango na bango kati na lopango ya Tempelo: — Bokanisi nini? Akoya penza na feti? **57** Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo basilaki kopesa mitindo ete moto nyonso oyo akoyeba esika oyo Yesu azali, ayebisa bango mpo ete bakanga ye.

12 Wana etikalaki mikolo motoba mpo ete Pasika ebanda, Yesu akendeki na Betani epai wapi Lazare, oyo asekwisaki kati na bakufi, azalaki kovanda. **2** Kuna, balambaki bilei mpo na Yesu; mpe wana Marte azalaki kobongisa mesa, Lazare azalaki moko kati na bato oyo bavandaki na mesa elongo na Yesu. **3** Mari akamataki ndambo ya litele ya malasi ya nar, oyo basangisa na eloko mosusu te mpe ya motuya makasi, asopaki yango na makolo ya Yesu mpe asalelaki suki na ye mpo na kopangusa makolo yango. Ndako mobimba etondaki na solo ya malasi yango. **4**

Bongo moko kati na bayekoli ya Yesu, Yuda Isikarioti, ye oyo akoteka Ye, alobaki: **5** — Mpo na nini bateki te malasi oyo na motuya ya mbongo ya bibende nkama misato mpo na kopesa yango epai ya babola? **6** Yuda Isikarioti alobaki bongo mpo ete azalaki moyibi; ezalaki te mpo ete azalaki na makanisi ya kosunga babola. Bongo lokola azalaki mpe kobatela libenga ya mbongo ya lisanga, azalaki tango nyonso koyiba mbongo. **7** Kasi Yesu alobaki: — Tika ye kimia! Abombi malasi yango mpo na mokolo oyo bakokunda Ngai. **8** Bokozalaka na babola tango nyonso; kasi Ngai, bokozalaka na Ngai tango nyonso te. **9** Lokola Bayuda mingi bayokaki ete Yesu azali na Betani, bakendeki kuna; bakendeki kaka te mpo na Yesu, kasi mpe mpo na kotala Lazare oyo Yesu asekwisaki kati na bakufi. **10** Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe basalaki mabongisi mpo na koboma mpe Lazare; **11** pamba te likolo na ye, Bayuda ebele bazalaki kokabwana na Banganga-Nzambe mpo na kondima Yesu. **12** Mokolo oyo elandaki, ebele ya bato oyo bayaki na Yelusalemi mpo na feti ya Pasika bayokaki sango ete Yesu mpe azali kokende kuna na Yelusalemi. **13** Bakataki mandalala mpe babimaki mpo na kokende koyamba Yesu; bazalaki koganga: « Ozana! Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo, Mokonzi ya Isalaele! » **14** Yesu amonaki mwana moko ya ane mpe avandaki na likolo na yango kolanda ndenge ekomama: **15** « Siona, engumba kitoko, kobanga te! Tala, mokonzi na yo azali koya, avandi na likolo ya mwana ya ane! » **16** Bayekoli ya Yesu bayebaki nanu te tina ya makambo oyo ezalaki kosalema. Kaka tango Yesu akotaki kati na nkembo nde basosolaki ete makambo yango ekomamaki na tina na Ye, mpe ete bakokisaki kaka makambo oyo Makomi eloba. **17** Bato nyonso oyo bazalaki elongo na Yesu tango abengaki Lazare ete abima na kunda mpe asekwisaki ye kati na bakufi, bazalaki kotatola makambo oyo bamonaki. **18** Yango wana ebele ya bato bakendeki koyamba Yesu mpo ete bayokaki ete Ye nde asalaki likamwisi yango. **19** Bongo Bafarizeo balobanaki bango na bango: — Bomoni, bokokoka lisusu eloko moko te; bato nyonso bakomi na bango kolanda ye! **20** Kati na bato oyo bayaki na feti, na Yelusalemi, mpo na kogumbamela Nzambe, ezalaki na ndambo ya Bagreki. **21** Bakendeki epai ya Filipo, moto ya mboka Betisaida ya Galile, mpe batalisaki ye bosenga oyo: — Tata, tolingi komona Yesu. **22** Filipo akendeki koyebisa Andre; bongo bango mibale, Andre mpe Filipo, bakendeki koyebisa Yesu. **23** Yesu azongiselaki bango: — Sik'oyo, ngonga ekoki, ngonga oyo Mwana na Moto asengeli kokota kati na nkembo na Ye. **24** Nazali koloba na bino penza ya solo: soki mbuma ya ble oyo ekweyi na mabele ekufi te, mbuma yango ekotikala kaka yango moko. Kasi soki ekufi, ekobota solo bambuma ebele. **25** Moto nyonso oyo akangami na bomoi na ye akobungisa yango; kasi moto oyo aboyi kokangama na bomoi na ye, kati na mokili oyo, akobatela yango mpo na bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **26** Tika ete moto oyo alingi kosalela Ngai alanda Ngai! Epai Ngai nakozala, mosali na Ngai mpe akozala wana. Tata na Ngai akokumisa moto oyo asalelaka Ngai. **27** Sik'oyo, molimo na Ngai etungisami! Naloba nini? Tata, kangola Ngai na tango oyo ya pasi? Nzokande, ezali penza mpo na tango yango ya pasi nde nakomi kino na ngonga oyo! **28** Tata, pesa Kombo na Yo nkembo! Bongo mongongo moko eyokanaki wuta na Likolo: — Nasili kopesa yango nkembo mpe nakopesa yango lisusu nkembo! **29** Bato oyo bazalaki wana mpe bayokaki mongongo yango balobaki: — Ezali kake! Bato mosusu balobaki: — Anjelu moko asololi na ye! **30** Kasi Yesu alobaki na bango: — Mongongo wana eyokani te mpo na Ngai, kasi mpo na bino. **31** Kosambisama ya mokili elingi kosalema nde sik'oyo; mokonzi ya mokili oyo akobwakama sik'oyo na libanda. **32** Mpe tango bakotombola Ngai longwa na mabele, nakobenda bato nyonso epai na Ngai. **33** Yesu alobaki bongo mpo na kolakisa lolenge ya kufa oyo asengeli kokufa. **34** Bato bazongiselaki Ye: — Mibeko ezali kolakisa biso ete Klisto asengeli kozala na bomoi seko na seko. Bongo ndenge nini yo olobi na biso: « Mwana na Moto asengeli kotombolama? » Nani nde Mwana na Moto? **(aiōn g165)** **35** Yesu alobaki na bango: — Pole ezali nanu kati na bino mpo na mwa tango moke. Botambola, wana bozali na pole, mpo ete molili ekanga bino te na mbalakata; pamba te moto oyo atambolaka kati na molili ayebaka te esika nini azali kotia lokolo. **36** Boye wana bozali nanu na pole, bondima pole mpo ete bokoma bana ya pole. Tango Yesu asilisaki koloba bongo, akendeki mpe amibombaki mosika na bango. **37** Atako Yesu asalaki bikamwa ebele na miso na bango, kasi bandimaki Ye kaka te **38** mpo ete maloba ya mosakoli Ezayi ekokisama: « Nkolo, nani andimaki mateya na biso? Mpe nguya na Yo emonisamaki epai ya nani? » **39** Ezali lisusu Ezayi nde alobaki tina oyo bakokaki kondima te: **40** « Azipaki miso na bango mpe akomisaki bango mitema makasi, mpo ete bamona te na miso na bango, basosola te na mitema na bango, babongola mitema te, mpe ngai nabikisa bango te. » **41** Ezayi alobaki bongo mpo ete amonaki Nkembo ya Yesu mpe azalaki koloba na tina na Ye. **42** Nzokande, kati na bakonzi ya Bayuda, mingi bandimaki Ye; kasi balakisaki te kondima na bango na polele, pamba te bazalaki kobanga ete Bafarizeo babengana bango na ndako ya mayangani, **43** pamba te bazalaki kolinga mingi kozwa lokumu kowuta na

bato, kasi lokumu kowuta na Nzambe te. **44** Bongo Yesu alobaki na mongongo ya makasi: — Moto oyo andimi Ngai, andimi kaka Ngai te, kasi andimi mpe Ye oyo atindaki Ngai; **45** mpe moto oyo amoni Ngai, amoni mpe Ye oyo atindaki Ngai. **46** Ngai, pole, nayaki kati na mokili mpo ete moto nyonso oyo akondima Ngai azala lisusu te kati na molili. **47** Soki moto ayoki maloba na Ngai, kasi aboyi kotia yango na misala, Ngai, nakosambisa ye te; pamba te nayaki te mpo na kosambisa mokili, kasi mpo na kobikisa yango. **48** Moto oyo aboyi Ngai mpe ayambi te maloba na Ngai azali na mosambisi na ye: ezali liloba oyo nateyi nde ekosambisa ye, na mokolo ya suka. **49** Pamba te nalobaki na Kombo na Ngai moko te; kasi Ye moko Tata oyo atindaki Ngai apesaki Ngai, lokola mitindo, makambo oyo nasengeli koloba mpe koteya. **50** Nzokande, nayebi malamu ete mitindo na Ye epesaka bomoi ya seko; yango wana nazali koloba makambo oyo, ndenge kaka Tata ayebisaki Ngai yango. **(aiōnios g166)**

13 Liboso ete feti ya Pasika ekoma, Yesu ayebaki ete tango na Ye ekoki mpo na kotika mokili oyo mpe kokende epai ya Tata. Lokola azalaki kolinga bato na Ye, oyo bazalaki kati na mokili, akobaki kolinga bango kino na suka. **2** Bongo, wana bazalaki kolia elongo, Satana asilaki kotia kati na motema ya Yuda Isikarioti, mwana mobali ya Simona, makanisi ya koteka Yesu. **3** Yesu ayebaki ete Tata apesaki Ye bokonzi likolo ya makambo nyonso, ete awutaki epai ya Nzambe mpe ete asengelaki kozonga epai ya Nzambe; **4** atelemaki longwa na mesa, alongolaki bilamba oyo alataki, azwaki eteni moko ya elamba mpe amikangaki yango na loketo. **5** Bongo, atiaki mayi na sani mpe abandaki kosukola makolo ya bayekoli na Ye mpe kopangusa yango na eteni ya elamba oyo amikangaki na loketo. **6** Tango akomaki na esika oyo Simona Petelo azalaki, Simona Petelo alobaki na Ye: — Nkolo, Yo penza osukola ngai makolo? **7** Yesu azongiselaki ye: — Likambo oyo Ngai nazali kosala, yo okoki te kososola yango sik'oyo; kasi okososola yango na sima. **8** Kasi Petelo alobaki na Yesu: — Te! Osengeli te kosukola ngai makolo! Yesu azongiselaki ye: — Soki nasukoli yo makolo te, okozala lisusu te na libula elongo na Ngai. **(aiōn g165)** **9** Simona Petelo alobaki na Yesu: — Nkolo, lokola ekomi bongo, kosukola ngai kaka makolo te, kasi sukola ngai lisusu maboko mpe moto. **10** Yesu alobaki na ye: — Moto oyo awuti komisukola nzoto azali penza peto; azali kaka na posa ya kosukola makolo na ye. Nzokande bino, bozali peto; kasi bino nyonso te. **11** Solo, Yesu ayebaki moto oyo akoteka Ye; yango wana alobaki: « Bino nyonso bozali peto te. » **12** Sima na Yesu kosukola bango makolo mpe kolata lisusu bilamba na Ye, avandaki lisusu na mesa mpe alobaki na bango: — Boni, bososoli tina ya likambo oyo nawuti kosala bino? **13** Ndenge bobengaka Ngai « Moteyi » mpe « Nkolo, » bolobaka na bino penza ya solo, pamba te nazali penza Moteyi mpe Nkolo. **14** Boye soki Ngai, Moteyi mpe Nkolo na bino, nasukoli bino makolo, bosengeli, bino mpe, kosukolana makolo; **15** pamba te napesi bino kaka ndakisa, mpo ete, bino mpe, bosalaka ndenge kaka Ngai nasali bino. **16** Nazali koloba na bino penza ya solo: mowumbu aleki nkolo na ye te na bokonzi, mpe ntoma aleki motindi na ye te na bokonzi. **17** Wana bosili koyeba makambo oyo, bozali bato ya esengo soki kaka botie yango na misala. **18** Nazali koloba bongo te na tina na bino nyonso; nayebi bato oyo napona. Kasi esengeli ete eteni oyo ya Makomi ekokisama: « Moto oyo azalaki kolia sani moko elongo na ngai abalukeli ngai! » **19** Namiyebiseli bino yango sik'oyo, liboso ete likambo yango esalema, mpo ete, tango likambo yango ekosalema, bondima ete nazali oyo azali. **20** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo ayambi motindami na Ngai ayambi nde Ngai, mpe moto oyo ayambi Ngai ayambi mpe Motindi na Ngai. **21** Sima na Yesu koloba bongo, amitungisaki makasi kati na motema; alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: moko kati na bino akoteka Ngai. **22** Bayekoli bakomaki kotalana bango na bango mpe kotunana mpo na koluka koyeba soki Yesu azalaki koloba na tina na nani. **23** Moko kati na bango, moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga koleka bayekoli mosusu, avandaki pembeni ya Yesu. **24** Simona Petelo afinaki ye miso mpo na kosenga na ye ete atuna Yesu soki azali koloba bongo na tina na nani. **25** Mbala moko, moyekoli yango alalelaki Yesu na tolo mpe atunaki Ye: — Nkolo, ezali nani? **26** Yesu azongisaki: — Ezali moto oyo nakopesa eteni oyo ya lipa sima na Ngai kozindisa yango kati na elubu. Bongo, sima na Yesu kozindisa eteni yango ya lipa kati na elubu, akamataki yango mpe apesaki yango epai ya Yuda Isikarioti, mwana mobali ya Simona. **27** Tango kaka Yuda azwaki eteni yango ya lipa, Satana akotaki kati na ye. Bongo Yesu alobaki na ye: — Likambo oyo obongisi kosala, kokisa yango noki. **28** Kasi, kati na bato oyo bazalaki wana na mesa, moko te asosolaki tina oyo Yesu alobaki na ye bongo. **29** Lokola ezalaki Yuda nde azalaki kobatela libenga ya mbongo, bayekoli mosusu bakanisaki ete Yesu alobi na ye: « Kende kosomba biloko oyo tosengeli na yango mpo na feti, » to « kende kopesa lisungi epai ya babola. » **30** Boye, tango kaka Yuda azwaki eteni yango ya lipa, abimaki mbala moko. Mpe butu ekotaki. **31** Sima na Yuda kobima, Yesu alobaki: — Sik'oyo, nkembo ya Mwana na Moto emonisami, mpe Nzambe akozwa nkembo kati na Ye. [**32** Lokola Nzambe akozwa nkembo kati na Mwana,]Nzambe mpe akopesa

Mwana nkembo, kati na Ye moko, mpe akosala yango kala mingi te. **33** Bana na Ngai, natikali na tango moke kaka ya kozala lisusu elongo na bino. Bokoluka Ngai; mpe makambo oyo nalobaki na Bayuda, yango mpe nazali koyebisa bino sik'oyo: « Epai Ngai nazali kokende, bino, bokoki te koya kuna. » **34** Nazali kopesa bino mobeko ya sika: Bolinganaka bino na bino. Ndenge Ngai nalingi bino, bino mpe bosengeli kolinganaka bino na bino. **35** Ezali na nzela ya bolingo oyo bokotalisana bino na bino nde bato nyonso bakoyeba ete bozali bayekoli na Ngai. **36** Simona Petelo atunaki Yesu: — Nkolo, ozali kokende wapi? Yesu azongiselaki ye: — Okoki te kolanda Ngai sik'oyo na esika oyo nazali kokende; okolanda Ngai sima. **37** Petelo atunaki lisusu: — Nkolo, mpo na nini nakoki te kolanda Yo sik'oyo? Nabongami kokufa mpo na Yo. **38** Yesu azongiselaki ye: — Obongami penza kokufa mpo na Ngai! Nazali koloba na yo penza ya solo: liboso ete soso elela, okowangana Ngai mbala misato.

14 Yesu alobaki: — Tika ete mitema na bino etungisama te! Bondima Nzambe mpe bondima Ngai. **2** Kati na ndako ya Tata na Ngai, bisika ezali mingi. Soki ezalaki bongo te, boni, nalingaki koyebisa bino ete nakeyi kuna mpo na kobongisela bino esika? **3** Mpe, sima na Ngai kobongisa yango, nakozonga mpe nakozwa bino mpo ete bozala elongo na Ngai; mpe mpo ete bino mpe bozala na esika oyo Ngai nazali. **4** Boyebi nzela ya esika oyo nazali kokende. **5** Toma alobaki na Yesu: — Te, Nkolo! Toyebi te esika oyo ozali kokende; bongo tokoyeba nzela na yango ndenge nini? **6** Yesu azongiselaki ye: — Ngai, nazali nzela, solo mpe bomoi. Moto moko te akoki koya epai ya Tata, soki na nzela na Ngai te. **7** Soki boyebaki Ngai, bolingaki mpe koyeba Tata na Ngai; mpe kobanda sik'oyo, boyebi Ye mpe bomoni Ye. **8** Filipo alobaki na Yesu: — Nkolo, lakisa biso Tata; tozali na posa ya eloko mosusu te. **9** Yesu azongiselaki ye: — Ah Filipo! Kala nyonso oyo nazalaka elongo na bino, oyebaka na yo kaka Ngai te? Moto oyo amoni Ngai amoni Tata. Bongo ndenge nini olobi: « Lakisa biso Tata? » **10** Ondimi te ete nazali kati na Tata, mpe ete Tata azali kati na Ngai? Maloba oyo nayebisaka bino, nalobaka yango te na bokonzi na Ngai moko; ezali Tata oyo azali kati na Ngai nde azali kokokisa bongo misala na Ye. **11** Bondima Ngai: nazali kati na Tata, mpe Tata azali kati na Ngai. Soki te, bondima ata mpo na misala oyo bomoni Ngai kosala. **12** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo andimi Ngai akosala misala oyo nazali kosala; akosala kutu misala oyo eleki minene, pamba te nazali kokende epai ya Tata. **13** Mpe nakosala nyonso oyo bokosenga na Kombo na Ngai, mpo ete Tata azwa lokumu kati na Mwana. **14** Soki bosengi Ngai eloko na Kombo na Ngai, nakosala yango. **15** Soki bolingaka Ngai, bokobatela mibeko na Ngai. **16** Mpe Ngai, nakosenga epai ya Tata ete apesa bino Molobeli mosusu mpo ete azala elongo na bino tango nyonso, **(aiōn g165)** **17** Molimo ya solo, Molimo oyo mokili ekoki koyamba te mpo ete ezali komona Ye te to eyebi Ye te. Kasi bino, boyebi Ye, pamba te azali elongo na bino mpe azali kati na bino. **18** Nakotika bino te lokola bana bitike; nakozongela bino. **19** Etikali kaka tango moke, mokili ekomona Ngai lisusu te; kasi bino, bokomona Ngai. Mpo ete nazali na bomoi, bino mpe bokozala na bomoi. **20** Tango mokolo yango ekokoma, bokososola ete nazali kati na Tata na ngai; bokososola lisusu ete bozali kati na Ngai, mpe Ngai nazali kati na bino. **21** Moto oyo alingaka Ngai, ezali ye oyo abatelaka mibeko na Ngai mpe atiaka yango na misala. Tata na Ngai akolinga moto oyo alingaka Ngai; Ngai mpe nakolinga ye mpe nakomimonisa epai na ye. **22** Yuda (Yuda Isikarioti te) atunaki Yesu: — Nkolo, mpo na nini komimonisa epai na biso, kasi epai ya mokili te? **23** Yesu azongiselaki ye: — Moto oyo alingaka Ngai akobatela maloba na Ngai, mpe Tata na Ngai akolinga ye; bongo tokoya epai na ye mpe tokovanda elongo na ye. **24** Kasi moto oyo alingaka Ngai te, akobatela mpe maloba na Ngai te. Nzokande, Liloba oyo bozali koyoka ezali ya Ngai te, kasi ezali Liloba ya Tata oyo atindaki Ngai. **25** Nayebisi bino makambo oyo nyonso, wana nazali nanu elongo na bino. **26** Kasi Molobeli, Molimo Mosantu oyo Tata akotinda na Kombo na Ngai, akoteya bino makambo nyonso mpe akosunga bino mpo ete bobosana te nyonso oyo nayebisaki bino. **27** Nakeyi, kasi natikeli bino kimia; napesi bino kimia na Ngai. Nazali kopesa bino te ndenge mokili epesaka. Tika ete mitema na bino etungisama te mpe bobanga te! **28** Boyoki Ngai koloba na bino ete nakeyi, mpe lisusu ete nakozongela bino. Soki bozalaki kolinga Ngai, bolingaki kosepela na kokende na Ngai epai ya Tata, pamba te Tata aleki Ngai na monene. **29** Nayebisi bino makambo yango sik'oyo, liboso ete esalema, mpo ete bokoka kondima, na mokolo oyo ekosalema. **30** Kobanda sik'oyo, nakoloba na bino lisusu mingi te, pamba te mokonzi ya mokili oyo azali koya. Ezali te mpo ete azali na nguya moko te likolo na Ngai, **31** kasi ezali mpo ete mokili eyeba ete nalingaka Tata, mpe ete nazali kosala kolanda ndenge atindaki Ngai. Botelema; tolongwa awa.

15 Nazali nzete ya solo ya vino, mpe Tata na Ngai azali nkolo elanga. **2** Tata na Ngai akataka etape nyonso oyo, kati na Ngai, ebotaka mbuma te; mpe abongisaka bitape nyonso oyo ebotaka bambuma, mpo ete ebota lisusu bambuma ebele koleka. **3** Bino mpe, bosili kokoma peto mpo na liloba oyo nateyaki bino. **4** Bowumela kati na

Ngai, mpe Ngai nakowumela kati na bino. Ndenge etape ekoki kobota bambuma te na ndenge na yango moko, soki ekangani te na nzete na yango ya vino, ndenge wana mpe bino, bokoki kobota bambuma te soki bokangani na Ngai te. **5** Nazali nzete ya vino; bino, bozali bitape. Moto oyo akowumela kati na Ngai, mpe Ngai kati na ye, akobotaka bambuma ebele, pamba te bokoki kosala eloko moko te, soki na lisungi na Ngai te. **6** Moto oyo akowumela te kati na Ngai akobwakama na libanda ya elanga, lokola bitape oyo bakati: ekokawuka, bakolokota yango, bakobwaka yango na moto mpe ekozika. **7** Soki bokowumela kati na Ngai, mpe maloba na Ngai ekowumela kati na bino, bosenga nyonso oyo bolingi, bokozwa yango. **8** Soki boboti bambuma ebele mpe botalisi, na nzela yango, ete bozali bayekoli na Ngai, Tata na Ngai azwa lokumu. **9** Ndenge Tata alingaki Ngai, Ngai mpe nalingaki bino; boye, bowumela kati na bolingo na Ngai. **10** Soki kaka bobateli mibeko na Ngai, bokowumela kati na bolingo na Ngai, ndenge Ngai nabatelaki mibeko ya Tata na Ngai mpe nawumelaka kati na bolingo na Ye. **11** Nalobi na bino makambo oyo nyonso mpo ete esengo na Ngai ezala kati na bino, mpe esengo na bino ezala ya kokoka. **12** Tala mobeko na Ngai: bolinganaka bino na bino ndenge Ngai nalingaki bino. **13** Bolingo oyo eleki monene ezali: kokaba bomoi mpo na balingami. **14** Bozali baninga na Ngai soki bozali kosala makambo oyo nazali kotinda bino. **15** Nazali kobenga bino lisusu te « bawumbu, » pamba te mowumbu ayebaka te makambo oyo nkolo na ye asalaka. Nzokande, nazali kobenga bino « baninga na Ngai, » pamba te nayebisi bino makambo nyonso oyo nayekolaki epai ya Tata na Ngai. **16** Ezali bino te bato boponaki Ngai! Ngai nde naponaki bino mpe napesaki bino mosala mpo ete bokende, bobota bambuma, bambuma oyo ekowumela; mpe mpo ete Tata apesa bino nyonso oyo bokosenga Ye na Kombo na Ngai. **17** Tala mobeko na Ngai: bolinganaka bino na bino. **18** Solo, mokili ezali koyina bino; kasi boyeba ete eyinaki Ngai liboso na bino. **19** Soki kaka bozalaki ya mokili, mokili ekokaki kolinga bino lokola bato na yango penza. Nzokande, bozali ya mokili te, pamba te nasilaki kopona mpe kolongola bino na se ya bokonzi na yango mpo na kobulisa bino; yango wana mokili ezali koyina bino. **20** Bobosana te makambo oyo nayebisaki bino: « Mowumbu aleki nkolo na ye te, na bokonzi. » Lokola banyokolaki Ngai, bino mpe bakonyokola bino; soki babatelaki mateya na Ngai, bakobatela mpe mateya na bino. **21** Bakosala bino makambo wana nyonso likolo na Ngai, pamba te bayebi te Ye oyo atindaki Ngai. **22** Soki nayaki te mpe soki nalobaki na bango te, balingaki te komema ngambo ya lisumu; kasi sik'oyo, bakoki komilongisa te na tina na lisumu na bango. **23** Pamba te moto oyo ayini Ngai ayini mpe Tata na Ngai. **24** Mpe soki nasalaki te, kati na bango, misala wana oyo moto ata moko te asalaki, balingaki te kozala na ngambo ya lisumu. Kasi sik'oyo, atako bamonaki misala yango, bazali kaka kokoba koyina biso: Ngai mpe Tata na Ngai. **25** Kasi ezali mpo ete liloba oyo ekomama kati na mibeko na bango ekokisama: « Bayinaki Ngai kaka pamba. » **26** Tango Molobeli akoya, oyo nakotindela bino kowuta epai ya Tata —Molimo ya bosolo, oyo akowuta epai ya Tata— akotatola Ye moko na tina na Ngai; **27** bongo bino mpe bokotatola na tina na Ngai, pamba te bozali elongo na Ngai wuta na ebandeli.

16 Nalobi na bino makambo oyo nyonso mpo ete bokweya te na komekama to mpo ete kondima na bino ekweya te. **2** Pamba te bakobengana bino na bandako ya mayangani; mpe tango elingi kutu kokoka, tango oyo moto nyonso oyo akoboma bino akokanisa ete, wana azali kosala bongo, azali kobonzela Nzambe mbeka. **3** Bakosala bongo mpo ete batikalaki koyeba te ezala Tata to ngai. **4** Namiyebiseli bino makambo wana nyonso mpo ete, soki tango yango ekoki, bokanisa ete Ngai nasilaki koyebisa bino yango. Nayebisaki bino yango te wuta na ebandeli, mpo ete nazalaki nanu elongo na bino. **5** Sik'oyo, nazali kokende epai na Ye oyo atindaki Ngai, mpe moko te kati na bino azali kotuna Ngai: « Ozali kokende wapi? » **6** Kasi mpo ete nalobi na bino bongo, mawa etondi kati na mitema na bino. **7** Nzokande, nalobi na Ngai kaka bosolo. Ezali penza mpo na bolamu na bino ete Ngai nakende; pamba te soki nakeyi te, Molobeli akoya te epai na bino; kasi soki nakeyi, nakotindela bino Ye. **8** Bongo tango akoya, akotalisa bato ya mokili na tina na lisumu, na tina na bosembo mpe na tina na kosambisama: **9** na tina na lisumu, pamba te bandimaka Ngai te; **10** na tina na bosembo, pamba te nakeyi epai ya Tata, mpe bokomona Ngai lisusu te; **11** na tina na kosambisama, pamba te mokonzi ya mokili oyo asili kosambisama. **12** Nazali lisusu na makambo mingi ya koyebisa bino, kasi bokokoka kososola yango te sik'oyo. **13** Tango akoya, Molimo ya bosolo, akotambolisa bino kati na bosolo nyonso; pamba te akoloba te makambo kowuta na Ye moko, kasi akoloba kaka makambo nyonso oyo akoyoka, mpe akoyebisa bino makambo oyo ekoya; **14** akomonisa nkembo na Ngai, pamba te akozwa makambo kowuta epai na Ngai mpe akoyebisa bino yango. **15** Nyonso oyo ezali ya Tata ezali mpe ya Ngai; yango wana nalobi ete akozwa makambo kowuta epai na Ngai mpe akoyebisa bino yango. **16** Etikali mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te; mpe sima na mwa tango, bokomona Ngai lisusu. **17** Ndambo ya bayekoli ya Yesu bakomaki komituna: — Yesu

alingi penza koyebisa biso nini na maloba oyo: « Etikali mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te; mpe sima na mwa tango, bokomona Ngai lisusu » mpe « nazali kokende epai ya Tata? » **18** Bamitunaki lisusu: — Alingi kotalisa nini tango alobi: « Etikali mwa tango moke? » Tozali kososola te ndimbola to tina na yango. **19** Wana Yesu asosolaki ete balingi kotuna Ye motuna, alobaki na bango: — Boni, bozali solo na posa ya koyeba tina ya maloba na Ngai oyo: « Etikali mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te; mpe sima na mwa tango, bokomona Ngai lisusu? » **20** Nazali koloba na bino penza ya solo: wana bino bokozala kolela mpe komitungisa, mokili ekosepela; bokozala solo na mawa, kasi mawa na bino ekobongwana esengo. **21** Na tango ya kobota, mwasi ayokaka pasi makasi, pamba te eleko ya kobimisa mwana wuta kati na libumu na ye ekoki; kasi soki kaka aboti, abosanaka pasi nyonso oyo amonaki, mpo na esengo oyo atondaka na yango mpo ete aboti moto. **22** Bino mpe ndenge moko, bozali sik'oyo na mawa; kasi tango nakomona bino lisusu, mitema na bino ekotonda na esengo, mpe moto ata moko te akokoka kolongola bino esengo yango. **23** Na mokolo yango, bokopesa Ngai lisusu ata motuna moko te. Nazali koloba na bino penza ya solo: Tata akopesa bino nyonso oyo bokosenga Ye na Kombo na Ngai. **24** Kino sik'oyo, bosengi nanu eloko moko te na Kombo na Ngai. Bosenga, mpe bokozwa, mpo ete esengo na bino ezala ya kokoka. **25** Nalobaki na bino makambo wana nyonso na masese; kasi tango ezali koya, tango oyo nakoloba na bino lisusu na masese te, kasi tango oyo nakoyebisa bino na polele penza makambo oyo etali Tata. **26** Na mokolo wana, bokosenga na Kombo na Ngai. Nazali koloba na bino te ete nakosengela bino epai ya Tata. **27** Ye moko Tata alingaka bino, pamba te bolingaka Ngai mpe bondimaki ete nawutaki epai na Nzambe. **28** Solo, nawutaki epai ya Tata mpe nayaki kati na mokili; mpe sik'oyo, nazali kotika mokili mpe nazali kozonga epai ya Tata. **29** Bayekoli ya Yesu balobaki: — Okomi sik'oyo koloba na biso na polele mpe otiki koloba na masese! **30** Tososoli sik'oyo ete oyebi nyonso, mpe ete ozali na posa te ete bapesa Yo mituna. Mpo na yango, tondimi solo ete owutaki epai ya Nzambe. **31** Yesu azongiselaki bango: — Bondimi sik'oyo? **32** Kasi boyeba malamu ete tango ezali koya, mpe esili kokoka, tango oyo bokopanzana na bangambo nyonso, moto na moto na ngambo na ye, mpe oyo bokotika Ngai, Ngai moko. Kasi nazali Ngai moko te, pamba te Tata azali elongo na Ngai. **33** Nasengelaki koloba na bino bongo mpo ete bozala na kimia kati na Ngai. Kati na mokili, bozali solo komona pasi; kasi boyika mpiko, nalongi mokili.

17 Sima na Yesu koloba bongo, atombolaki miso na Ye na Likolo mpe abondelaki: Tata, tango ekoki; monisa nkembo ya Mwana na Yo mpo ete Mwana mpe amonisa nkembo na Yo; **2** pamba te opesaki Ye bokonzi likolo ya bato nyonso, mpo ete apesa bomoi ya seko epai ya bato nyonso oyo opesaki Ye. **(aiōnios g166)** **3** Nzokande, bomoi ya seko ezali: koyeba Yo oyo ozali Nzambe moko kaka ya solo, mpe koyeba Yesu-Klisto oyo otindaki. **(aiōnios g166)** **4** Namonisi nkembo na Yo awa na mokili mpe nasilisi mosala oyo opesaki Ngai. **5** Sik'oyo Tata, pesa Ngai lisusu nkembo oyo nazalaki na yango kuna epai Yo ozali liboso ete okela mokili. **6** Namonisi nkembo na Yo epai ya bato oyo opesaki Ngai sima na Yo kolongola bango na misala ya mokili. Bazalaki bato na Yo, kasi opesaki Ngai bango; mpe batosi Liloba na Yo. **7** Bayebi malamu sik'oyo ete nyonso oyo opesaki Ngai ewutaki solo epai na Yo; **8** pamba te nateyaki bango maloba oyo opesaki Ngai, mpe bayambaki yango na esengo; bayebi ete nawutaki solo epai na Yo, mpe bandimi ete Yo nde otindaki Ngai. **9** Nazali kobondela nde mpo na bango; nazali kobondela te mpo na bato ya mokili, kasi mpo na bato oyo opesaki Ngai, mpo ete bazali bato na Yo. **10** Bato na Yo nyonso bazali bato na Ngai, mpe bato na Ngai nyonso bazali bato na Yo; mpe nkembo na Ngai ezali komonisama kati na bango. **11** Kala mingi te, nakozala lisusu te kati na mokili, pamba te nazali koya epai na Yo; kasi bango, bakokoba kozala kati na mokili. Tata na Ngai, Yo oyo ozali Mosantu, batela bango na nguya ya Kombo na Yo, Kombo oyo opesaki Ngai, mpo ete bazala moko ndenge Yo na Ngai tozali moko. **12** Wana nazalaki elongo na bango, nabatelaki bango na nguya ya Kombo na Yo, Kombo oyo opesaki Ngai; nabatelaki bango malamu, mpe moko te kati na bango abungaki, longola kaka ye oyo asengeli na libebi mpo ete Makomi ekokisama. **13** Sik'oyo, nazali koya epai na Yo; kasi nazali koloba makambo oyo tango nazali nanu kati na mokili mpo ete esengo na Ngai, oyo ezali ya kokoka, ezala kati na bango. **14** Nateyaki bango maloba oyo oyebisaki Ngai, mpe mokili eyinaki bango mpo ete bazali bato ya mokili te, ndenge Ngai mpe nazali ya mokili te. **15** Nazali kosenga na Yo te ete olongola bango kati na mokili, kasi nde obatela bango liboso ya Satana. **16** Bazali bato ya mokili te, ndenge Ngai mpe nazali ya mokili te. **17** Bulisa bango na nzela ya bosolo na Yo, Liloba na Yo ya solo. **18** Ndenge otindaki Ngai kati na mokili, ndenge wana mpe Ngai nazali kotinda bango. **19** Namibonzaki mobimba epai na Yo mpo na bango, mpo ete bango mpe babulisama na nzela ya bosolo. **20** Nazali kobondela mpo na bango kaka te, kasi mpe mpo na bato oyo bakondima Ngai na nzela ya mateya

na bango, 21 mpo ete bango nyonso bazala moko ndenge Yo
Tata ozali kati na Ngai, mpe Ngai kati na Yo; ete bango mpe
bazala moko kati na biso, mpe ete mokili endima ete ezali
Yo nde otindaki Ngai. 22 Nasaleli bango ngolu ya kobika
nkembo na Yo ndenge kaka osalaki mpo na Ngai, mpo ete
bazala moko ndenge biso mpe tozali moko: 23 Ngai kati
na bango, mpe Yo kati na Ngai. Ezali kaka na nzela wana
nde bakokoka kozala penza moko, mpo ete mokili eyeba
penza ete Yo nde otindaki Ngai, mpe ete olingaka bango
ndenge olingaka Ngai. 24 Tata, nalingi ete bato oyo opesaki
Ngai bazala elongo na Ngai kuna epai nazali kokende, mpo
ete bamona nkembo na Ngai, nkembo oyo opesaki Ngai,
pamba te olingaki Ngai liboso ete okela mokili. 25 Tata, Yo
oyo ozali sembo, mokili eyebi Yo te; kasi Ngai nayebi Yo,
mpe bato oyo bayebi ete Yo nde otindaki Ngai. 26 Nalakisi
bango nguya ya Kombo na Yo, mpe nakokoba kolakisa
bango yango, mpo ete bolingo oyo ozali na yango mpo na
Ngai ezala kati na bango, mpe Ngai nazala kati na bango.

18 Sima na Yesu kobondela, akendeki elongo na bayekoli
na Ye mpe bakatisaki lubwaku ya Sedron epai wapi
elanga moko ezalaki. Yesu akotaki na elanga yango elongo
na bayekoli na Ye. 2 Yuda oyo asilaki komibongisa mpo
na kokaba Yesu ayebaki esika yango malamu, pamba
te Yesu azalaki kokende kuna mbala mingi elongo na
bayekoli na Ye. 3 Boye Yuda akendeki na elanga yango mpe
amemaki lisanga ya basoda mpe ya bakengeli oyo bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo bapesaki ye. Bato
yango basimbaki minda, banzete oyo ezalaki kopela moto
mpe bibundeli. 4 Lokola Yesu ayebaki makambo nyonso
oyo esengeli kokomela Ye, akendeki kokutana na bango
mpe atunaki bango: — Bozali koluka nani? 5 Bazongisaki:
— Yesu ya Nazareti. Yesu alobaki na bango: — Ezali Ngai
oyo. Mpe Yuda oyo atekaki Yesu epai na bango azalaki
wana elongo na bango. 6 Tango Yesu alobaki na bango:
« Ezali Ngai oyo, » bazongaki na sima mpe bakweyaki
na mabele. 7 Yesu atunaki bango lisusu: — Bozali koluka
nani? Bazongisaki: — Yesu ya Nazareti. 8 Yesu alobaki na
bango: — Nasili koloba na bino ete ezali Ngai. Soki ezali
Ngai nde bozali koluka, botika bato mosusu kokende. 9
Ezali bongo nde esengelaki kokokisama, liloba oyo Yesu
alobaki: « Kati na bato oyo opesaki ngai, nabungisi ata
moko te. » 10 Lokola Simona Petelo azalaki na mopanga,
abimisaki yango wuta na ebombelo na yango, abetaki mosali
ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi
ya ngambo ya loboko ya mobali. Kombo ya mosali yango
ezalaki Malikisi. 11 Kasi Yesu alobaki na Petelo: — Zongisa
mopanga na yo kati na ebombelo na yango. Boni, nasengeli
te komela kopo ya pasi, oyo Tata apesi Ngai? 12 Lisanga
ya basoda, mokonzi na bango mpe bakengeli ya Bayuda
bakamataki Yesu mpe bakangaki Ye basinga; 13 bamemaki
Ye liboso epai ya Ana oyo azalaki tata-bokilo ya Kayifa,
mokonzi ya Banganga-Nzambe, na mobu wana. 14 Ezalaki
mpe Kayifa wana nde apesaki Bayuda toli oyo: « Eleki
malamu ete moto moko akufa mpo na bato nyonso. »
15 Simona Petelo mpe moyekoli mosusu bazalaki kolanda
Yesu. Moyekoli yango ayebanaki na mokonzi ya Banganga-
Nzambe, mpe akotaki elongo na Yesu na lopango ya kati
ya ndako ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. 16 Petelo
azalaki kozela libanda, na liboso ya ekuke. Moyekoli wana,
oyo ayebanaki na mokonzi ya Banganga-Nzambe, abimaki,
asololaki na mwasi mokengeli ekuke mpe akotisaki Petelo.
17 Mwasi mosali oyo azalaki kokengela ekuke atunaki Petelo:
— Boni, yo mpe ozali te moko kati na bayekoli ya moto
wana? Petelo azongisaki: — Nazali moyekoli na ye te. 18
Lokola malili ezalaki, basali mpe bakengeli bapelisaki moto
mpe batelemaki pembeni-pembeni mpo na koyetola. Petelo
mpe azalaki wana elongo na bango mpo na koyetola. 19
Mokonzi ya Banganga-Nzambe apesaki Yesu mituna na
tina na bayekoli na Ye mpe na tina na mateya na Ye. 20
Yesu azongiselaki ye: — Nazalaki koloba na polele penza
na miso ya bato nyonso, nazalaki koteya tango nyonso
kati na bandako ya mayangani mpe kati na Tempelo, epai
wapi Bayuda nyonso basanganaka; nalobaki eloko moko te
na nkuku. 21 Mpo na nini ozali kotuna Ngai mituna? Tuna
epai ya bato oyo bayokaki Ngai koloba. Ezali bango nde
bakoki koyeba malamu makambo oyo nazalaki koloba. 22
Tango kaka Yesu alobaki bongo, moko kati na bakengeli
oyo bazalaki wana abetaki Ye mbata na koloba: — Boni!
Ezali bongo nde ozali kozongisela mokonzi ya Banganga-
Nzambe? 23 Yesu alobaki na ye: — Soki nalobi mabe, mabe
yango ezali wapi? Kasi soki nalobi na Ngai kaka solo, mpo
na nini kobeta Ngai? 24 Bongo Ana atindaki Yesu oyo azalaki
kaka ya kokangama na basinga, epai ya Kayifa, mokonzi ya
Banganga-Nzambe. 25 Wana Simona Petelo azalaki nanu
koyetola moto, batunaki ye: — Yo mpe ozali te moko kati na
bayekoli na ye? Petelo awanganaki yango na koloba: — Te,
nazali moyekoli na ye te. 26 Kasi moko kati na basali ya
mokonzi ya Banganga-Nzambe, ndeko mobali ya moto oyo
Petelo akataki litoyi, alobaki: — Boni, ngai namonaki yo te
elongo na ye kati na elanga? 27 Kasi Petelo awanganaki
yango lisusu; mpe mbala moko, soso elelaki. 28 Bongo na
tongo makasi, longwa na ndako ya Kayifa, bamemaki Yesu
kati na ndako ya moyangeli oyo azalaki moto ya Rome. Kasi
bango moko bato oyo bamemaki Yesu bakotaki te kati na

ndako ya moyangeli, mpo ete bamikomisa mbindo te mpe
mpo ete bazwa nzela ya kolia bilei ya Pasika. 29 Yango wana
moyangeli Pilato abimaki na libanda mpe atunaki bango: —
Bofundi moto oyo mpo na likambo nini? 30 Bazongiselaki ye:
— Soki moto oyo asalaki mabe te, tolingaki mpe koya te
kotika ye na maboko na yo. 31 Pilato alobaki na bango: —
Bokamata ye mpe bosambisa ye bino moko kolanda mibeko
na bino. Bayuda bazongiselaki ye: — Biso tozali na ndingisa
te ya kokatela moto etumbu ya kufa. 32 Ezali ndenge wana
nde ekokisamaki maloba oyo Yesu alobaki mpo na kolakisa
lolenge ya kufa oyo asengelaki kokufa. 33 Pilato azongaki
kati na ndako ya moyangeli, abengaki Yesu mpe atunaki Ye:
— Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? 34 Yesu azongisaki: —
Boni, ezali na ndenge na yo moko nde olobi yango to bato
mosusu nde bayebisi yo na tina na Ngai? 35 Pilato atunaki
Yesu: — Boni, okanisi ete ngai nazali Moyuda? Ezali bato
ya ekolo na yo moko mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe
nde bayei kotika yo na maboko na ngai. Osali nini? 36 Yesu
azongisaki: — Bokonzi na Ngai ezali ya mokili oyo te; soki
ezalaki ya mokili oyo, basali na Ngai balingaki kobunda
mpo ete nakweya te na maboko ya Bayuda. Solo, bokonzi
na Ngai ezali ya mokili oyo te. 37 Pilato atunaki: — Elingi
koloba nini, ozali nde mokonzi? Yesu azongisaki: — Yo nde
olobi yango ete nazali mokonzi. Nabotamaki mpe nayaki
kati na mokili mpo na kopesa litatoli na tina na solo. Moto
oyo azali kati na solo ayokaka mongongo na Ngai. 38 Pilato
atunaki Ye: — Solo ezali nini? Sima na koloba maloba wana,
Pilato abimaki lisusu na libanda epai wapi Bayuda bazalaki
mpe alobaki na bango: — Nazwi ye na likambo moko te
ya mabe mpo ete nakatela ye etumbu ya kufa. 39 Kasi
lokola ezali momesano epai na bino ete nabimisa na boloko
mokangami moko, na tango ya feti ya Pasika, bozwa sik'oyo
mokano. Bolingi ete natika mokonzi ya Bayuda mpo ete
akoma nsomi? 40 Bango nyonso bazongisaki na koganga:
— Te! Ye te! Bimisa nde Barabasi! Nzokande, Barabasi
azalaki moyibi mpe mobomi bato.

19 Bongo Pilato apesaki mitindo ete bakamata Yesu,
mpe abetisaki Ye fimbu. 2 Basoda basalaki ekoti na
banzube mpe balatisaki Ye yango na moto; balatisaki Ye
lisusu nzambala ya motane. 3 Bazalaki koya koloba na Ye: «
Mbote, mokonzi ya Bayuda! » Mpe babandaki kobeta Ye
bambata. 4 Pilato abimaki lisusu mpe alobaki na bango: —
Botala! Nayei na Ye na libanda epai na bino mpo boyeba
ete ngai nazwi Ye na mabe moko te. 5 Boye, Yesu abimaki
alata ekoti ya nzube mpe nzambala ya motane. Pilato
alobaki na bango: — Moto yango, ye oyo! 6 Tango kaka
bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakengeli bamonaki
Yesu, babandaki koganga: — Baka ye na ekulusu! Baka ye
na ekulusu! Kasi Pilato azongisaki: — Bino moko, bokamata
ye mpe bobaka ye na ekulusu; ngai nazwi ye na mabe
ata moko te. 7 Bayuda balobaki na molende nyonso: —
Tozali na Mobeko; mpe kolanda Mobeko na biso, asengeli
kokufa, pamba te amikomisi Mwana na Nzambe. 8 Tango
Pilato ayokaki maloba wana, abangaki lisusu makasi. 9
Azongaki lisusu kati na ndako ya moyangeli mpe alobaki na
Yesu: — Ozali moto ya mboka nini? Kasi Yesu apesaki ye
eyano te. 10 Pilato alobaki na Ye: — Boni, oboyi kozongisela
ngai eyano? Oyebi te ete ngai nazali na makoki ya kobaka
yo na ekulusu mpe ya kotika yo? 11 Yesu alobaki na ye:
— Okokaki kozala na bokonzi moko te likolo na Ngai soki
epesamelaki yo te wuta na likolo. Yango wana, moto oyo
akabi Ngai na maboko na yo asali lisumu monene koleka. 12
Kobanda kaka na ngonga wana, Pilato akomaki koluka nzela
ya kotika Yesu; kasi Bayuda babandaki lisusu koganga: —
Soki otiki ye, wana ozali na yo moninga ya Sezare te! Pamba
te moto nyonso oyo amikomisi mokonzi azali monguna ya
Sezare. 13 Tango Pilato ayokaki bongo, amemaki Yesu
na libanda mpe avandaki na esambiselo, na esika oyo
babengaka, na lokota ya Arami, « Gabata. » 14 Ezalaki
mokolo ya suka mpo na kokoma na mokolo ya Pasika,
na ngonga ya midi. Pilato alobaki na Bayuda: — Botala
mokonzi na bino! 15 Kasi babandaki koganga: — Boma
ye! Boma ye! Baka ye na ekulusu! Pilato alobaki na bango
lisusu: — Nasengeli penza kobaka mokonzi na bino na
ekulusu? Bakonzi ya Banganga-Nzambe bazongisaki: —
Tozali kaka na Sezare lokola mokonzi, mokonzi mosusu
azali te! 16 Pilato akabaki Yesu na maboko na bango mpo
ete babaka Ye na ekulusu. Boye, bakamataki Yesu mpe
bakendeki na Ye. 17 Yesu amemaki, Ye moko, ekulusu
na Ye; abimaki na engumba mpe akendeki na esika oyo
babengaka, na lokota ya Arami, « Gologota. » 18 Ezalaki na
esika yango nde babakaki Yesu na ekulusu, elongo na bato
mosusu mibale: moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya
Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. 19
Pilato akomaki na libaya, makomi oyo atiaki na ekulusu;
akomaki: Yesu, moto ya Nazareti, Mokonzi ya Bayuda. 20
Lokola esika oyo babakaki Yesu na ekulusu ezalaki pene ya
engumba, Bayuda ebele batangaki makomi yango, pamba
te bakomaki yango na lokota ya Ebre, lokota ya latino
mpe lokota ya Greki. 21 Bakonzi ya Banganga-Nzambe
balobaki na Pilato: — Osengelaki te kokoma: « Mokonzi ya
Bayuda; » osengelaki nde kokoma: « Moto oyo alobaki: ‹
Nazali mokonzi ya Bayuda. › » 22 Kasi Pilato azongisaki: —
Makambo oyo nakomi ekotikala kaka ndenge wana. 23 Sima

na basoda kobaka Yesu na ekulusu, bakamataki bilamba na Ye mpe bakabolaki yango na biteni minei: soda moko na moko azwaki eteni moko. Bakamataki mpe nzambala na Ye, oyo ezalaki ya kotongama te, kasi ezalaki kaka elamba moko, kobanda na likolo kino na se. **24** Basoda balobanaki bango na bango: — Topasola yango te, kasi tobeta zeke mpo na koyeba soki nani akozwa yango. Esalemaki bongo mpo ete Makomi oyo ekokisama: « Bakabolaki bilamba na ngai kati na bango mpe babetaki zeke mpo na nzambala na ngai. » Ezali makambo wana nde basoda basalaki. **25** Tala bato oyo batelemaki pene ya ekulusu ya Yesu: Mama na Ye, ndeko mwasi ya mama na Ye, Mari oyo azalaki mwasi ya Klopasi, mpe Mari ya mboka Magidala. **26** Tango Yesu amonaki ete moyekoli oyo azalaki kolinga atelemi pembeni ya mama na Ye, alobaki na mama na Ye: — Mwasi, tala mwana na yo! **27** Mpe alobaki na moyekoli yango: — Tala mama na yo! Boye, kobanda na tango wana, moyekoli yango azwaki mama ya Yesu mpo ete akoma kovanda na ndako na ye. **28** Sima na yango, wana Yesu asosolaki ete makambo nyonso esili kosalema, abimisaki maloba oyo mpo ete Makomi ekokisama: — Nayoki posa ya mayi. **29** Lokola ezalaki na mbeki moko etonda na vino ya ngayi pembeni ya esika yango, batiaki, na songe ya nzete moko ya izope, eponze moko epola na vino yango ya ngayi mpe batombolaki yango kino na monoko ya Yesu. **30** Tango kaka Yesu amelaki vino yango ya ngayi, alobaki: — Nyonso ekokisami. Bongo, akitisaki moto mpe azongisaki molimo na Ye. **31** Lokola ezalaki mokolo ya komilengela mpo na Saba, mpe lokola Saba yango ezalaki na tina makasi, Bayuda balingaki te ete bibembe etikala na ba-ekulusu na tango ya Saba. Boye, bakendeki kosenga epai ya Pilato ete apesa mitindo ya kobuka makolo ya bibembe oyo ezalaki na likolo ya ba-ekulusu mpe ya kolongola banzoto na bango. **32** Basoda bayaki mpe babukaki makolo ya mibali nyonso mibale oyo babakaki na ba-ekulusu elongo na Yesu; babandaki na moko, bongo balekaki na oyo mosusu. **33** Wana ekomaki ngala ya makolo ya Yesu, bamonaki ete Yesu amikufelaki; mpe babukaki lisusu te makolo na Ye. **34** Moko kati na basoda atobolaki mopanzi ya Yesu na nzela ya likonga; mpe mbala moko, makila mpe mayi ebimaki na mopanzi yango. **35** Moto oyo azali kopesa litatoli na tina na makambo oyo amonaki yango kosalema na miso na ye, mpe litatoli na ye ezali ya solo; ayebi penza ete azali koloba solo mpo ete bino mpe bondima. **36** Makambo nyonso wana esalemaki bongo mpo ete Makomi oyo ekokisama: « Bakobuka ata mokuwa na Ye moko te. » **37** Eteni mosusu ya Makomi elobi: « Bakotala Ye oyo batobolaki mopanzi. » **38** Sima na makambo wana, Jozefi, moto ya mboka Arimate, oyo azalaki moyekoli ya Yesu, kasi na nkuku mpo ete azalaki kobanga Bayuda, asengaki epai ya Pilato ndingisa ya kokitisa nzoto ya Yesu longwa na ekulusu. Pilato apesaki ye ndingisa yango, mpe Jozefi akendeki mpe akitisaki nzoto ya Yesu. **39** Nikodemi oyo, na ebandeli, akendeki kotala Yesu na butu, ye mpe ayaki; amemaki bakilo pene tuku misato ya mafuta ya mire basangisa na aloe. **40** Bango mibale bakamataki nzoto ya Yesu mpe balingaki yango na maputa ya lino oyo, kati na yango, batiaki mafuta ya solo kitoko, ndenge ezalaki momesano ya Bayuda mpo na kokunda bibembe. **41** Pene ya esika oyo babakaki Yesu na ekulusu, ezalaki na elanga moko oyo, kati na yango, ezalaki na kunda moko ya sika epai wapi batikalaki nanu kokunda ata moto moko te. **42** Lokola, mpo na Bayuda, ezalaki mokolo ya komilengela mpo na Saba, batiaki Yesu kati na kunda yango, pamba te ezalaki pene.

20 Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, wana molili ezalaki nanu, Mari, moto ya mboka Magidala, akendeki na kunda mpe amonaki ete libanga esilaki kolongolama na ekotelo ya kunda. **2** Apotaki mbangu mpo na kokende kokutana na Simona Petelo mpe moyekoli mosusu, ye oyo Yesu azalaki kolinga; alobaki na bango: — Balongoli Nkolo wuta na kunda, mpe toyebi te soki batie Ye wapi! **3** Petelo elongo na moyekoli wana bakendeki na kunda. **4** Bango mibale bazalaki kopota mbangu nzela moko; kasi lokola moyekoli wana azalaki mbangu koleka Petelo, akomaki moto ya liboso na kunda. **5** Agunzamaki mpo na kotala mpe amonaki, na mabele, maputa oyo bakundaki na yango Yesu; kasi akotaki te. **6** Simona Petelo oyo azalaki kolanda ye akomaki mpe akotaki kati na kunda, amonaki maputa oyo ezalaki na mabele **7** mpe elamba oyo balingaki na moto ya Yesu; elamba ezalaki esika moko te na maputa oyo balingaki na yango nzoto ya Yesu, kasi ezalaki ya kolingama na esika na yango moko. **8** Bongo moyekoli oyo akomaki moto ya liboso kuna na kunda, ye mpe akotaki kati na kunda; amonaki mpe andimaki. **9** Kasi kino na tango wana, basosolaki nanu te ete Yesu asengelaki kosekwa kati na bakufi, kolanda ndenge Makomi ezali koloba. **10** Sima na yango, bayekoli nyonso mibale bazongaki na esika oyo bazalaki kovanda. **11** Nzokande, Mari atelemaki na libanda, pene ya kunda, mpe azalaki kolela. Mpe wana azalaki kolela, agunzamaki mpo na kotala kati na kunda; **12** amonaki ba-anjelu mibale balata bilamba ya pembe mpe bavanda na esika oyo nzoto ya Yesu ezalaki: moko na ngambo ya moto, mpe mosusu, na ngambo ya makolo. **13** Ba-anjelu batunaki ye: — Mwasi, mpo na nini ozali kolela? Azongisaki: — Nazali

kolela mpo ete balongoli Nkolo na ngai mpe nayebi te soki batie Ye wapi? 14 Tango alobaki bongo, abalukaki mpe amonaki Yesu atelemi wana, kasi ayebaki te ete ezali Yesu. 15 Yesu atunaki ye: — Mwasi, mpo na nini ozali kolela? Ozali koluka nani? Mari akanisaki ete azali mosali elanga; alobaki na ye: — Tata, soki yo nde moto olongolaki Ye, yebisa ngai esika nini otie Ye mpo ete nakende kokamata Ye. 16 Yesu alobaki na ye: — Mari! Mari abalukaki mpe alobaki na lokota ya Ebre: — Rabuni! 17 Yesu alobaki na ye: — Kosimba Ngai te, pamba te nanu namati te epai ya Tata na Ngai. Kende nde epai ya bandeko na Ngai mpe yebisa bango ete nakeyi epai ya Tata na Ngai, oyo azali mpe Tata na bino; epai ya Nzambe na Ngai, oyo azali mpe Nzambe na bino. 18 Mari, moto ya mboka Magidala, akendeki koyebisa bayekoli ete awuti komona Nkolo; ayebisaki bango lisusu makambo oyo Nkolo alobaki na ye. 19 Na pokwa ya mokolo wana ya liboso ya poso, wana bayekoli basanganaki esika moko kati na ndako mpe bakangaki malamu bikuke mpo ete bazalaki kobanga bakonzi ya Bayuda, Yesu ayaki, atelemaki na kati-kati na bango mpe alobaki: — Tika ete kimia ezala na bino! 20 Wana azalaki koloba bongo, alakisaki bango maboko na Ye mpe mopanzi na Ye. Bayekoli batondaki na esengo tango bamonaki Nkolo. 21 Yesu alobaki na bango lisusu: — Tika ete kimia ezala na bino! Ndenge Tata atindaki Ngai, Ngai mpe nazali kotinda bino. 22 Sima na Yesu koloba makambo wana, afulaki bango mopepe mpe alobaki na bango: — Boyamba Molimo Mosantu! 23 Bato oyo bokolimbisa masumu na bango, masumu na bango ekolimbisama; kasi ba-oyo bokolimbisa te, bakozwa mpe bolimbisi te. 24 Toma, moko kati na bayekoli zomi na mibale, oyo babengaka Lipasa, azalaki te elongo na bayekoli tango Yesu ayaki. 25 Bayekoli mosusu balobaki na ye: — Towuti komona Nkolo! Kasi Toma azongiselaki bango: — Soki ngai namoni te bilembo ya basete na maboko na Ye, soki natie mosapi na ngai te kati na bisika oyo basete etobolaki Ye, mpe soki natie te loboko na ngai kati na mopanzi na Ye, nakotikala kondima te. 26 Sima na mikolo mwambe, bayekoli ya Yesu basanganaki lisusu kati na ndako. Na mbala oyo, Toma mpe azalaki elongo na bango, mpe bikuke ezalaki ya kokangama. Yesu ayaki, atelemaki kati na bango mpe alobaki: — Tika ete kimia ezala na bino! 27 Bongo, alobaki na Toma: — Tia mosapi na yo awa, tala maboko na Ngai; sembola loboko na yo mpe tia yango na mopanzi na Ngai. Kozala te moto oyo azangi kondima, kasi moto na kondima! 28 Toma azongiselaki Yesu: — Nkolo na ngai mpe Nzambe na ngai! 29 Yesu alobaki na ye: — Ondimi mpo ete omoni Ngai! Esengo na bato oyo bamoni te, kasi bandimi! 30 Yesu asalaki lisusu, na miso ya bayekoli na Ye, bikamwa mosusu mingi oyo ekomami te kati na buku oyo. 31 Kasi mpo na oyo ekomami, ezali mpo ete bondima ete Yesu azali Klisto, Mwana na Nzambe; mpe mpo ete, na nzela ya kondima Ye, bozwa bomoi na Kombo na Ye.

21 Sima na yango, Yesu abimelaki lisusu bayekoli na Ye na libongo ya ebale ya Tiberiade. Tala ndenge nini abimelaki bango: 2 Wana bayekoli oyo bazalaki esika moko: Simona Petelo, Toma oyo babengaka Lipasa; Natanaele, moto ya mboka Kana ya Galile, bana ya Zebede mpe bayekoli mosusu mibale; 3 Simona Petelo alobaki na bango: — Bandeko na ngai, nakeyi na ngai koloba mbisi! Balobaki na ye: — Biso mpe tokende elongo na yo! Bakendeki mpe bamataki na bwato; kasi na butu wana, bazwaki ata mbisi moko te. 4 Na tongo makasi, Yesu atelemaki na libongo, kasi bayekoli bayebaki te ete ezali Ye. 5 Yesu abengaki bango: — Bana na Ngai! Boni, bozali na mbisi te? Bazongisaki: — Te! 6 Alobaki na bango: — Bobwaka monyama na ngambo ya loboko ya mobali ya bwato, mpe bokozwa bambisi. Boye, babwakaki monyama mpe bakokaki lisusu te kobenda yango longwa na mayi, pamba te etondaki na bambisi ebele. 7 Moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga mingi alobaki na Petelo: — Bandeko, ezali Nkolo! Tango kaka ayokaki ete ezali Nkolo, Simona Petelo akangaki nzambala na ye na loketo mpe amibwakaki na mayi, pamba te amilongolelaki bilamba mpo na koloba mbisi. 8 Ezali bayekoli mosusu nde bazongisaki bwato na libongo, wana bazalaki kobenda monyama etonda na bambisi ebele, pamba te bazalaki mosika te na mokili: bametele pene nkama moko ekabolaki libongo na esika oyo bazalaki. 9 Tango bakitaki na mabele, bamonaki mapa mpe moto ya makala oyo na likolo na yango ezalaki na bambisi. 10 Yesu alobaki na bango: — Boya na ndambo ya bambisi oyo bowuti kozwa. 11 Simona Petelo amataki na bwato mpe abendaki monyama kino na mokili. Ezalaki ya kotonda na bambisi ya minene pene nkama moko na tuku mitano na misato. Atako bambisi ezalaki penza ebele, monyama epasukaki te. 12 Bongo Yesu alobaki na bango: — Boya kolia. Lokola bayekoli bayebaki ete ezali Nkolo, moko te kati na bango amekaki kotuna Ye: « Ozali nani? » 13 Yesu apusanaki, azwaki mapa mpe akabolaki yango kati na bango; asalaki mpe bongo mpo na mbisi. 14 Ezalaki mbala ya misato oyo Yesu abimelaki bayekoli na Ye sima na kosekwa na Ye kati na bakufi. 15 Tango basilisaki kolia, Yesu atunaki Simona Petelo: — Simona, mwana mobali ya Yoane; boni, olingaka Ngai koleka ndenge bango balingaka Ngai? Azongisaki: — Iyo, Nkolo! Oyebi malamu ete nalingaka Yo. Yesu alobaki na ye: — Batela bampate na Ngai. 16 Yesu

atunaki ye mpo na mbala ya mibale: — Simona, mwana mobali ya Yoane; boni, olingaka Ngai? Azongisaki: — Iyo, Nkolo! Oyebi malamu ete nalingaka yo! Yesu alobaki na ye: — Batela bampate na Ngai. **17** Bongo Yesu atunaki ye mpo na mbala ya misato: — Simona, mwana mobali ya Yoane; boni, olingaka Ngai? Petelo ayokaki mawa mingi kati na motema mpo ete ekomaki mbala ya misato oyo Yesu atunaki ye: « Olingaka Ngai? » Bongo azongiselaki Yesu: — Nkolo, oyebi makambo nyonso; oyebi malamu ete nalingaka Yo! Yesu alobaki na ye: — Batela bameme na Ngai. **18** Nazali koloba na yo penza ya solo: tango ozalaki elenge, ozalaki kokanga yo moko mokaba na yo mpe ozalaki kokende na esika nyonso oyo olingi. Kasi tango okokoma mobange, okotanda maboko na yo, mpe ekozala moto mosusu nde akokanga yo mokaba mpe akomema yo na esika oyo yo okolinga kutu kokende te. **19** Yesu alobaki bongo mpo na kotalisa lolenge ya kufa oyo Petelo asengelaki kokufa mpo na nkembo ya Nzambe. Sima na Ye koloba bongo, alobaki na Petelo: — Landa Ngai! **20** Petelo atalaki na sima mpe amonaki moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga koleka bayekoli mosusu, ye oyo, wana bazalaki kolia, alalelaki Yesu na tolo mpe atunaki Ye: « Nkolo, nani akoteka Yo? » Ye mpe azalaki kolanda bango. **21** Tango Petelo amonaki ye, atunaki Yesu: — Nkolo, okanisi nini mpo na ye? **22** Yesu azongisaki: — Soki nalingi ete azala kaka na bomoi kino tango nakoya, wana etali yo na nini? Kasi yo, landa Ngai. **23** Mpo na yango, sango epanzanaki kati na bandeko ete moyekoli yango akokufa te. Nzokande, Yesu alobaki te ete moyekoli wana akokufa te, kasi alobaki nde: « Soki nalingi ete azala kaka na bomoi kino tango nakoya, wana etali yo na nini? » **24** Ezali kutu moyekoli yango nde azali kotatola makambo yango mpe akomaki yango na mokanda. Mpe biso toyebi ete litatoli na ye ezali ya solo. **25** Yesu asalaki lisusu makambo mosusu ebele; soki bakomaki yango na mikanda moko sima na mosusu, nakanisi ete mokili mobimba elingaki kokoka te mpo na kobomba babuku oyo balingaki kokoma.

Misala ya Bantoma

1 Teofile: Kati na buku na ngai ya liboso, nakomaki
makambo nyonso oyo Yesu asalaki mpe ateyaki wuta na
ebandeli **2** kino na mokolo oyo amemamaki na Likolo, sima
na Ye kopesa mitindo, na nzela ya Molimo Mosantu, epai ya
bantoma oyo aponaki. **3** Sima na kufa na Ye, amimonisaki
epai na bango; mpe na nzela ya bilembo mingi, alakisaki
bango ete azali na bomoi. Abimelaki bango mikolo tuku minei
mpe alobelaki bango makambo oyo etali Bokonzi ya Nzambe.
4 Mokolo moko, wana azalaki kolia elongo na bango, apesaki
bango mitindo oyo: « Bolongwa na Yelusalemi te, kasi bozela
likabo oyo Tata na Ngai alakaki, likabo oyo boyokaki Ngai
kolobela. **5** Pamba te Yoane abatisaki na mayi; kasi bino,
sima na mwa mikolo, bokobatisama kati na Molimo Mosantu.
» **6** Lokola basanganaki zingazinga na Ye, batunaki Ye: —
Nkolo, ekozala na tango wana nde okozongisa Bokonzi epai
ya Isalaele? **7** Yesu azongiselaki bango: — Likambo ya
koyeba tango to mikolo oyo Tata abongisa, na mokano na
Ye moko, etali bino te. **8** Kasi bokozwa nguya, wana Molimo
Mosantu akokitela bino; mpe bokozala batatoli na Ngai kati
na Yelusalemi, na etuka mobimba ya Yuda, ya Samari, mpe
kino na basuka ya mokili. **9** Sima na Yesu koloba bongo,
amemamaki, wana bazalaki kotala, mpe lipata moko ezipaki
Ye na miso na bango. **10** Mpe wana bazalaki nanu kotala na
likolo ndenge Yesu azali komata, mbala moko bato mibale
balata bilamba ya pembe-pembe batelemaki pembeni na
bango mpe balobaki: **11** — Bato ya Galile, mpo na nini
botikali awa na kotala na likolo? Yesu oyo alongwe kati na
bino mpo na kokende na Likolo, akozonga ndenge kaka
bomoni Ye kokende na Likolo. **12** Bantoma bazongaki na
Yelusalemi wuta na ngomba oyo babengaka Ngomba ya
banzete ya Olive, oyo ezali pene ya Yelusalemi, na mosika
ya bametele pene nkoto moko. **13** Tango bakomaki, bamataki
na shambre ya likolo, kati na etaje epai wapi bazalaki
kosangana mbala na mbala. Ezalaki: Petelo, Yoane, Jake,
Andre, Filipo, Toma, Bartelemi, Matayo; Jake, mwana mobali
ya Alife; Simona oyo azalaki moto ya lingomba ya Bazelote;
mpe Jide, mwana mobali ya Jake. **14** Bango nyonso, na
motema moko, bazalaki na molende ya kosangana mbala
na mbala mpo na kosambela elongo na basi, elongo na
Mari, mama ya Yesu, mpe elongo na bandeko ya Yesu. **15**
Mokolo moko kati na mikolo yango, Petelo atelemaki kati na
bandimi pene nkama moko na tuku mibale **16** mpe alobaki
na bango: « Bandeko na ngai, esengelaki ete masakoli ya
Makomi ekokisama; pamba te Molimo Mosantu aloba wuta
kala, na nzela ya Davidi, na tina na Yuda oyo atambolisaki
bato oyo bakangaki Yesu. **17** Azalaki moko kati na biso mpe
asanganaki elongo na biso kati na lotomo oyo epesamelaki
biso. » **18** Na nzela ya mbongo oyo azwaki lokola lifuti ya
mabe na ye, asombaki elanga; akweyaki kuna moto na
se, libumu na ye epasukaki, mpe misopo na ye nyonso
epanzanaki. **19** Bato nyonso ya Yelusalemi bayokaki sango
yango; yango wana bakomaki kobenga elanga yango «
Akelidama » oyo elingi koloba, na lokota na bango: Elanga
ya makila. **20** Nzokande, ekomama boye kati na buku ya
banzembo: « Tika ete ndako na ye etikala polele, mpe tika
ete moto moko te avanda kati na yango! » Mpe: « Tika ete
moto mosusu azwa mokumba na ye! » **21** Boye, tosengeli
kopona moto moko kati na mibali oyo bazalaki elongo na
biso tango nyonso oyo Nkolo Yesu azalaki kotambola na
mokili elongo na biso, **22** kobanda na tango oyo Yoane
abatisaki Ye kino na mokolo oyo balongolaki Ye kati na
biso. Pamba te moko kati na mibali yango asengeli kokoma,
elongo na biso, motatoli ya lisekwa na Ye. **23** Bapesaki
bakombo ya bato mibale: Jozefi oyo babengaki « Barsabasi
» mpe ayebanaki lisusu na kombo Yusitusi, mpe Matiasi. **24**
Bongo basambelaki boye: « Oh Nkolo, Yo oyo oyebi mitema
ya bato nyonso, lakisa biso nani oyo oponi kati na bato oyo
mibale, **25** mpo ete akoma ntoma mpe azwa, kati na lotomo
oyo ya bontoma, esika oyo Yuda atikaki mpo na kokende na
esika oyo ebongi na ye. » **26** Bongo babetaki zeke, mpe
zeke ekweyaki epai ya Matiasi; boye Matiasi aponamaki,
mpe babakisaki ye na lisanga ya bantoma zomi na moko.

2 Tango mokolo ya Pantekoti ekomaki, bango nyonso
basanganaki esika moko. **2** Mbala moko, lokito moko
ewutaki na likolo lokola lokito ya mopepe makasi, mpe
etondisaki ndako mobimba epai wapi bazalaki kosangana. **3**
Bamonaki biloko moko lokola ndemo ya moto kokabwana
mpe kovanda na moto ya moko na moko kati na bango.
4 Bango nyonso batondisamaki na Molimo Mosantu mpe
babandaki koloba na nkota mosusu, ndenge Molimo azalaki
kolakisa bango. **5** Nzokande, kati na Yelusalemi, ezalaki na
Bayuda oyo babangaka Nzambe, oyo bawutaki na bikolo
nyonso ya mokili. **6** Tango bayokaki lokito wana, ebele
ya bato bayaki mbangu kosangana wana mpe bakomaki
kokamwa, pamba te moko na moko kati na bango azalaki
koyoka bango koloba na monoko na ye ya mboka. **7**
Bakamwaki mingi penza mpe bakomaki kotuna: « Boni, bato
nyonso oyo bazali koloba, bazali bato ya Galile te? **8** Boye,
ndenge nini moto na moto kati na biso azali koyoka bango
koloba na monoko na ye ya mboka? **9** Bato ya Parte, ya
Mede mpe ya Elami, bavandi ya Mezopotami, ya Yuda, ya
Kapadose, ya Ponti mpe ya Azia, **10** ya Friji mpe ya Pafili,

ya Ejipito mpe ya Libi oyo ezali pembeni ya Sirene, bapaya oyo bawutaki na Rome, **11** bango nyonso, ezala Bayuda to bapaya oyo bakota na lingomba ya Bayuda: bato ya Kreti mpe ya Arabi, biso nyonso tozali koyoka bango kotatola misala minene ya Nzambe, na nkota na biso ya mboka! » **12** Bango nyonso, elekelaki bango, bazalaki kokamwa mingi mpe bakomaki kotunana: « Likambo oyo elingi koloba nini? » **13** Nzokande, bato mosusu bazalaki koseka bango mpe koloba: « Balangwe vino ya sika. » **14** Petelo atelemaki elongo na bantoma zomi na moko; mpe na mongongo makasi, alobaki na ebele ya bato: — Bino Bayuda, mpe bino nyonso oyo bovandaka na Yelusalemi, botika ete nalimbola mpo na bino likambo oyo, boyoka malamu makambo oyo nalingi koloba. **15** Bato oyo balangwe masanga te ndenge bozali kokanisa. Pamba te tozali nanu na ngonga ya libwa ya tongo. **16** Kasi ezali nde makambo oyo mosakoli Joeli alobaki: **17** « Na mikolo ya suka, elobaki Nzambe, nakosopa Molimo na Ngai kati na bato nyonso. Bana na bino ya mibali mpe ya basi bakosakola; bilenge na bino bakozwa bimoniseli, mibange na bino bakolota bandoto. **18** Solo, na mikolo wana, nakosopa Molimo na Ngai kati na basali na Ngai ya mibali mpe ya basi, mpe bakosakola. **19** Nakolakisa bikamwa kuna na Likolo, mpe bilembo ya kokamwa awa na mokili: makila, moto mpe likonzi ya milinga. **20** Moyi ekobongwana molili, sanza ekobongwana makila liboso ete mokolo ya Nkolo ekoma, mokolo oyo ya monene mpe ya nkembo. **21** Boye, moto nyonso oyo akobelela Kombo ya Nkolo akobikisama. » **22** Bato ya Isalaele, boyoka maloba oyo: Yesu ya Nazareti, moto oyo, na nzela ya bikamwa, ya bilembo mpe ya misala ya minene, Nzambe alakisaki bino ete awutaki epai na Ye ndenge bino moko boyebi yango, **23** akabamaki na maboko na bino kolanda mokano oyo Nzambe asila kozwa na mabongisi na Ye wuta kala. Bongo bino, na lisungi ya bato mabe, bobomaki Ye na kobaka Ye na ekulusu. **24** Kasi Nzambe abukaki minyololo ya kufa, asekwisaki Ye, pamba te ekokaki kosalema te ete kufa ekanga Ye. **25** Boye, tala makambo oyo Davidi aloba na tina na Ye: « Nazalaki komona Nkolo mikolo nyonso liboso na ngai, pamba te azali pene na ngai mpo ete naningana te. **26** Yango wana, motema na ngai etondi na esengo, mpe lolemo na ngai ezali kosepela. Solo, nzoto na ngai ekopema na elikya, **27** pamba te okosundola ngai te kati na mboka ya bakufi mpe okotika te ete mosantu na Yo apola. **(Hadēs g86)** **28** Pamba te olakisaki ngai nzela ya bomoi, mpe okotondisa ngai na esengo kati na bozalisami na Yo. » **29** Bandeko na ngai, tika ete naloba na bino solo na tina na Davidi, koko na biso, ete akufa mpe bakunda ye; mpe kunda na ye ezali awa kino lelo. **30** Kasi azalaki mosakoli mpe ayebaki ete Nzambe apesaki ye elaka, na nzela ya ndayi, ete moko kati na bakitani na ye akovanda na kiti na ye ya bokonzi. **31** Davidi amonaki makambo oyo wuta kala, alobelaki lisekwa ya Klisto ete Nzambe akosundola Ye te kati na mboka ya bakufi mpe akotika te ete nzoto na Ye epola. **(Hadēs g86)** **32** Nzambe asekwisaki Yesu kati na bakufi; boye biso nyonso tozali batatoli ya lisekwa yango. **33** Sima na loboko ya mobali ya Nzambe konetola Ye, azwaki epai ya Tata, Molimo Mosantu oyo Ye Tata alakaki, mpe asopeli biso Molimo Mosantu yango ndenge bozali komona mpe koyoka sik'oyo. **34** Pamba te, Davidi amataki te na Likolo, kasi alobaki: « Nkolo alobaki na Nkolo na ngai: ‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali **35** kino nakomisa banguna na Yo enyatelo makolo na Yo. › » **36** Boye, tika ete bato nyonso ya Isalaele bayeba na bosolo ete Nzambe akomisi Yesu oyo bobakaki na ekulusu Nkolo mpe Klisto. **37** Tango bato bayokaki bongo, mitema na bango eyokaki pasi makasi mpe balobaki na Petelo mpe bantoma mosusu: — Bandeko, tosala nini? **38** Petelo azongiselaki bango: — Bobongola mitema; tika ete moko na moko kati na bino azwa libatisi na Kombo na Yesu-Klisto mpo ete masumu na ye elimbisama, bongo bokozwa likabo ya Molimo Mosantu. **39** Pamba te elaka oyo ezali mpo na bino, mpo na bana na bino mpe mpo na bavandi nyonso ya bikolo ya mosika, bato nyonso oyo Nkolo, Nzambe na biso, akobenga. **40** Petelo azalaki kokebisa bango na maloba ebele mpe azalaki kolendisa bango na maloba oyo: — Boyamba lobiko mpo ete bozwa etumbu te oyo ezali kozela bato mabe. **41** Bato oyo bandimaki mateya ya Petelo bazwaki libatisi. Mpe na mokolo wana, bato pene nkoto misato babakisamaki na lisanga ya bandimi. **42** Bazalaki komipesa mingi penza na malakisi ya bantoma, na kozala lisanga, na kobuka lipa mpe na kosambela. **43** Bato nyonso batondisamaki na somo, mpo ete bantoma bazalaki kosala makamwisi ebele mpe bilembo ya kokamwa. **44** Bandimi nyonso bakomaki na bomoko, mpe biloko na bango ezalaki mpo na bango nyonso. **45** Bazalaki koteka mabele na bango mpe biloko na bango, mpe bazalaki kokabola mbongo kati na bango, ndenge ezalaki posa ya moto na moto. **46** Mikolo nyonso bazalaki kokoba kosangana na Tempelo. Bazalaki kokabola lipa na bandako na bango, kolia bilei na bango na esengo nyonso mpe na motema ya komikitisa. **47** Bazalaki kokumisa Nzambe, mpe bato nyonso bazalaki kolinga bango. Bongo, mikolo nyonso, Nkolo azalaki kobakisa na lisanga na bango bato oyo bazalaki kobika.

3 Ezalaki mokolo moko, Petelo mpe Yoane bakendeki na Tempelo na tango ya mabondeli: ezalaki na ngonga ya

misato sima na midi. 2 Nzokande, ezalaki mpe na bato
moko oyo bazalaki komema moto moko akufa makolo
wuta abotama, mpe bazalaki kotia ye mikolo nyonso na
ekuke ya Tempelo mpo ete asengaka mbongo epai ya
bato oyo bazalaki kokota. Bazalaki kobenga ekuke yango
« Ekuke ya kitoko. » 3 Tango amonaki Petelo mpe Yoane
kokota na Tempelo, asengaki bango likabo ya mawa. 4
Boye, Petelo mpe Yoane batalaki ye malamu, mpe Petelo
alobaki na ye: — Tala biso! 5 Moto yango atalaki bango
malamu penza, na likanisi ya kozwa eloko epai na bango.
6 Kasi Petelo alobaki na ye: — Nazangi mbongo to wolo
ya kopesa yo, kasi oyo nazali na yango, nazali kopesa
yo yango: na Kombo na Yesu-Klisto ya Nazareti, telema
mpe tambola. 7 Bongo, asimbaki ye na loboko ya mobali
mpe atelemisaki ye. Mbala moko, makolo na ye ekomaki
makasi. 8 Mbala moko, atelemaki mpe abandaki kotambola,
akotaki nzela moko na bango kati na lopango ya Tempelo:
azalaki kotambola, kopumbwa mpe kokumisa Nzambe. 9
Tango bato nyonso bamonaki ye kotambola mpe kokumisa
Nzambe, 10 basosolaki ete ezali moto oyo azalaki kovanda
na « Ekuke ya kitoko » ya Tempelo mpo na kosenga makabo
ya mawa. Bango nyonso bakamwaki mingi penza, mpe
somo ekangaki bango mpo na makambo oyo esalemaki epai
na ye. 11 Lokola moto yango atingamaki na Petelo mpe
Yoane, bato nyonso bakamwaki mpe bayaki na lombangu
epai na bango, na esika oyo babengaka « Veranda ya
Salomo. » 12 Tango Petelo amonaki bongo, alobaki na
bango: — Bato ya Isalaele, mpo na nini bozali kokamwa
likambo oyo? Mpo na nini bozali kotala biso lokola nde biso
bato tosali ete moto oyo atambola, na nzela ya nguya mpe
botosi na biso kati na makambo ya Nzambe? 13 Biso te!
Ezali Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe
ya Jakobi, Nzambe ya bakoko na biso, nde apesi nkembo na
Yesu, Mosali na Ye, oyo bino bokabaki mpo ete baboma Ye.
Yango wana, bowanganaki Ye liboso ya Pilato tango azwaki
mokano ya kokangola Ye. 14 Bowanganaki Ye oyo azali
Mosantu mpe Sembo. Boye, bosengaki ete Pilato atikela
bino mobomi na esika ya Yesu. 15 Bobomaki nde Mobandisi
ya bomoi. Kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, bongo
biso tozali penza batatoli ya likambo yango. 16 Ezali na
nzela ya kondima kati na Kombo na Yesu nde moto oyo
bozali komona mpe boyebi azwi makasi ya kotelema. Ezali
Kombo na Yesu mpe kondima oyo ewuti kati na Yesu nde
ekomisi nzoto na ye mobimba kolongono ndenge bozali
komona yango. 17 Sik'oyo bandeko na ngai, nayebi ete
bosalaki makambo na kozanga boyebi, ndenge bakonzi
na bino basalaki. 18 Kasi ezali ndenge wana nde Nzambe
akokisaki makambo oyo aloba wuta kala na nzela ya basakoli
nyonso, ete Klisto na Ye asengeli komona pasi. 19 Yango
wana, bobongola mitema mpe bozonga epai ya Nzambe
mpo ete alimbisa masumu na bino, 20 mpe mpo ete Nkolo
akoka kopesa bino tango ya kopema mpe akoka kotindela
bino Klisto oyo apona mpo na bino—Ye nde Yesu. 21
Asengeli kotikala kuna na Likolo kino na tango oyo Nzambe
akobongisa biloko nyonso, ndenge alaka yango wuta kala na
nzela ya babulami na Ye, basakoli. (aiōn g165) 22 Pamba te
Moyize alobaki: « Yawe, Nzambe na bino, akobimisela bino
mosakoli moko lokola ngai, oyo akowuta kati na bandeko na
bino; bosengeli kotosa nyonso oyo akoloba na bino. 23 Moto
nyonso oyo akotosa te mosakoli yango, bakolongola ye
kati na bato na ye na nzela ya kufa. » 24 Basakoli nyonso,
kobanda na Samuele kino na basakoli oyo bayaki sima na
ye, bango nyonso basakolaki na tina na makambo oyo ezali
kosalema na mikolo oyo. 25 Bino nde bozali bakitani ya
basakoli mpe ya Boyokani oyo Nzambe asalaki elongo na
bakoko na bino, tango alobaki na Abrayami: « Nakopambola
mabota nyonso ya mokili na nzela ya bakitani na yo! » 26
Tango Nzambe asekwisaki Mosali na Ye, atindaki Ye nanu
epai na bino mpo ete apambola bino na kolongola, moko na
moko kati na bino, mosika na banzela na bino ya mabe.

4 Wana Petelo mpe Yoane bazalaki nanu koloba na bato,
Banganga-Nzambe, mokonzi ya bakengeli ya Tempelo
mpe Basaduseo bayaki, 2 na kanda makasi ndenge
bamonaki bantoma koteya bato mpe kotatola ete bakufi
bakosekwa ndenge Yesu asekwaki. 3 Bakangaki Petelo mpe
Yoane, bongo babwakaki bango na boloko kino na mokolo
oyo elandaki, pamba te pokwa esilaki kokoma. 4 Kasi kati
na bato oyo bayokaki mateya, mingi bandimaki yango;
bongo motango ya bandimi ebakisamaki mpe bakomaki
bato pene nkoto mitano. 5 Boye, mokolo oyo elandaki,
bakonzi ya Bayuda, bakambi ya bato mpe balakisi ya
Mobeko basanganaki na Yelusalemi. 6 Ana, mokonzi ya
Banganga-Nzambe, azalaki wana elongo na Kayifa, Yoane,
Alekizandre mpe bato mosusu ya libota ya mokonzi ya
Banganga-Nzambe. 7 Bamemaki Petelo mpe Yoane liboso
na bango, mpe bakomaki kotuna bango mituna: — Bozali
kosala makambo oyo na nguya nini to na kombo ya nani? 8
Bongo, Petelo oyo atondisamaki na Molimo Mosantu alobaki
na bango: — Bakonzi mpe bakambi ya bato! 9 Lokola botuni
biso lelo na tina na bolamu oyo esalemi epai ya mokufi
makolo mpe ndenge nini asili kobika, 10 tika ete, bino nyonso
mpe bato nyonso ya Isalaele, boyeba ete ezali na Kombo
na Yesu-Klisto ya Nazareti nde moto oyo atelemi liboso na
bino na nzoto kolongono; kaka Yesu oyo bino bobakaki na

ekulusu, kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi. 11 Ye nde azali « libanga oyo bino, batongi ndako, bobwakaki, kasi ekomi libanga ya songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba. » 12 Lobiko ekoki kozwama na moto mosusu te, pamba te kombo mosusu ezali te na mokili, oyo epesama na bato, oyo ekoki kobikisa biso. 13 Wana bamonaki ndenge nini Petelo mpe Yoane bazalaki koloba na mpiko, mpe wana basosolaki ete bazali bato batanga te mpe bato pamba, bakamwaki mingi. Boye, basosolaki ete bango mpe bazalaki elongo na Yesu. 14 Kasi, lokola bazalaki komona moto oyo abikisamaki atelemi elongo na bango, bazalaki ata na liloba moko te ya koloba. 15 Bongo, bapesaki mitindo ete babimisa bango na Likita-Monene; mpe batikalaki bango moko mpo na koyekola likambo yango malamu. 16 Bazalaki kotunana: — Tosala penza nini na bato oyo? Pamba te bavandi nyonso ya Yelusalemi bayebi malamu ete bango nde basalaki likamwisi wana ya monene; tokoki kowangana yango te. 17 Kasi, mpo ete sango ya likambo oyo ekoba te kopanzana kati na bato, tokebisa bango boye: « Bomeka lisusu te koloba na Kombo na Yesu, ezala ata na nani! » 18 Bongo, babengaki Petelo elongo na Yoane mpe bapekisaki bango ete bameka lisusu te koloba to koteya na Kombo na Yesu, ezala ata na lolenge nini. 19 Kasi Petelo mpe Yoane bazongiselaki bango: — Botala nanu ata bino moko, eloko nini ezali sembo na miso ya Nzambe: kotosa bino to kotosa Nzambe? 20 Pamba te biso, tokokoka te kotika koloba makambo oyo tomonaki mpe toyokaki! 21 Sima na kogangela bango, batikaki bango mpo ete bakende, pamba te bamonaki te ndenge nini bakokaki kopesa bango etumbu, mpo ete bato nyonso bazalaki kokumisa Nzambe mpo na likambo oyo esalemaki. 22 Pamba te moto oyo abikaki na ndenge ya kokamwa azalaki na mibu koleka tuku minei. 23 Tango batikaki bango, Petelo mpe Yoane bakendeki koyebisa baninga na bango makambo nyonso oyo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi balobelaki bango. 24 Tango bayokaki bongo, batombolaki mingongo na bango elongo mpo na kobondela Nzambe; balobaki: — Nkolo Yawe, Yo nde okela Likolo, mabele, ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango; 25 Yo nde olobaki na nzela ya Molimo Mosantu, na monoko ya koko na biso, Davidi, mosali na yo: « Mpo na nini bikolo ezali kosala makelele, mpe bato bazali kosala makita ya pamba? 26 Bakonzi ya mokili batomboki, mpe bakambi basangani mpo na kotelemela Nkolo mpe Mopakolami na Ye. » 27 Pamba te, Erode mpe Ponse Pilato basanganaki penza kati na engumba oyo, elongo na bato ya bikolo mosusu mpe bana ya Isalaele, mpo na kosalela Yesu likita, Mosali na Yo, Mosantu, oyo obulisa. 28 Ezali ndenge wana nde bakokisaki mabongisi oyo osala wuta kala, na nguya mpe na mokano na Yo. 29 Sik'oyo Nkolo, tala ndenge bazali kotungisa biso, mpe pesa basali na Yo makasi ya koteya Liloba na Yo na molende nyonso. 30 Boye, sembola loboko na Yo mpo na kobikisa babeli, kosala bilembo ya kokamwa mpe misala minene, na Kombo na Yesu, Mosali na Yo, Mosantu. 31 Boye, tango basilisaki kobondela, esika oyo basanganaki eninganaki; bango nyonso batondisamaki na Molimo Mosantu mpe bakomaki koteya Liloba na Nzambe na molende nyonso. 32 Bandimi nyonso bazalaki motema moko mpe makanisi moko. Moko te kati na bango azalaki koloba ete biloko na ye ezali kaka ya ye moko, kasi biloko nyonso ezalaki mpo na bango nyonso. 33 Bantoma bakobaki kotatola lisekwa ya Nkolo Yesu na nguya monene, mpe ngolu monene ezalaki na bango nyonso. 34 Moko te kati na bango akelelaki; pamba te bato oyo bazalaki na mabele to na bandako bazalaki koteka yango, bazalaki komema mbongo oyo batekelaki 35 mpe kotia yango na makolo ya bantoma. Bantoma bazalaki kokabola yango na moto na moto, kolanda bosenga na ye. 36 Boye, Jozefi, moto ya libota ya Levi, oyo abotama na esanga Shipre mpe bantoma bapesaki ye kombo mosusu, Barnabasi oyo elakisi « molendisi, » 37 atekaki mpe elanga na ye mpe amemaki mbongo epai ya bantoma.

5 Nzokande, ezalaki na moto moko na kombo Ananiasi. Atekaki eteni ya mabele na ye na boyokani na Safira, mwasi na ye. 2 Abombaki ndambo ya mbongo mpo na ye moko, boye amemaki ndambo oyo etikalaki mpe apesaki yango na bantoma. Mwasi na ye mpe ayebaki yango. 3 Boye, Petelo atunaki ye: — Ananiasi, ndenge nini Satana atondisi motema na yo mpo ete okosa Molimo Mosantu, mpe obomba ndambo ya mbongo oyo otekeli elanga na yo? 4 Boni, liboso ete oteka yango, ezalaki ya yo te? Mpe sima na koteka yango, okokaki te kosala na mbongo yango likambo nyonso oyo motema na yo elingi? Mpo na nini ozwaki likanisi ya kosala likambo ya boye? Okosi bato te, kasi okosi nde Nzambe! 5 Tango Ananiasi ayokaki bongo, akweyaki mpe akufaki. Bongo, bato nyonso oyo bayokaki likambo yango batondaki na somo. 6 Boye, bilenge mibali bayaki, bazipaki nzoto na ye mpe bamemaki yango libanda mpo na kokunda yango. 7 Sima na ngonga pene misato, mwasi ya Ananiasi akotaki, kasi ayebaki te likambo oyo ewutaki kosalema. 8 Petelo atunaki ye: — Yebisa ngai, ezali na talo wana nde yo mpe Ananiasi botekaki elanga wana? Safira azongisaki: — Ezali bongo, etekamaki Kaka na talo wana. 9 Petelo alobaki na ye: — Mpo na nini boyokanaki mpo na komeka Molimo ya Nkolo? Yoka, makolo ya bato

oyo bawuti kokunda mobali na yo esili kokoma liboso ya ekuke; yo mpe, bakomema yo. **10** Kaka na tango yango, akweyaki liboso ya Petelo mpe akufaki. Boye tango bilenge mibali bakotaki, bakutaki ye ya kokufa. Bamemaki ye mpe bakendeki kokunda ye pembeni ya mobali na ye. **11** Somo monene etondisaki Lingomba mobimba mpe bato nyonso oyo bayokaki sango yango. **12** Bantoma bazalaki kosala bilembo mingi ya kokamwa mpe misala minene kati na bato. Boye, bandimi nyonso bazalaki na momesano ya kosangana na veranda ya Salomo. **13** Moko te kati na bato oyo bazalaki na lisanga na bango te azalaki komeka kosangana na bango, ata bato bazalaki kopesa bango lokumu mingi. **14** Nzokande, mibali mpe basi ebele penza bazalaki kondimela Nkolo mpe kobakisama na lisanga na bango. **15** Bongo, bazalaki komema babeli na babalabala, kolalisa bango na bambeto mpe na bitoko mpo ete tango Petelo akoleka, elilingi na ye ekoka kozipa bamoko kati na bango. **16** Mpe lisusu, bato ebele oyo bazalaki kowuta na bingumba ya zingazinga bazalaki kosangana na Yelusalemi; bazalaki komema babeli na bango mpe bato oyo bazalaki kotungisama na milimo ya mbindo; mpe bango nyonso bazalaki kobikisama. **17** Bongo mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato nyonso oyo bazalaki kosala na ye elongo, oyo bazalaki bato ya lisanga ya Basaduseo, batondaki na zuwa. **18** Bakangaki bantoma mpe babwakaki bango na boloko ya monene. **19** Kasi na butu, anjelu moko ya Nkolo afungolaki bikuke ya boloko, abimisaki bantoma mpe alobaki na bango: **20** — Bokende kotelema kati na Tempelo mpe kuna, boyebisa bato maloba nyonso ya bomoi oyo ya sika. **21** Bantoma batosaki. Boye, na tongo-tongo, bakotaki na Tempelo mpe bakomaki koteya bato. Tango mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato oyo basalaka na ye elongo bakomaki, babengisaki Likita-Monene—lisanga mobimba ya bakambi ya bana ya Isalaele—mpe bapesaki mitindo ete bakende kozwa bantoma na boloko. **22** Kasi tango bakengeli bakomaki na boloko, bakutaki bango te. Bazongaki mpe balobaki: **23** — Tokuti boloko ya kokangama malamu mpe bakengeli liboso ya bikuke; kasi tango tofungoli yango, tomoni ata moto moko te na kati. **24** Tango mokonzi ya bakengeli ya Tempelo mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe bayokaki sango yango, bakomaki mitema likolo mpe bakomaki kotunana soki likambo yango ekosuka ndenge nini. **25** Bongo moto moko ayaki koyebisa bango: — Boyoka! Bato oyo bobwakaki na boloko, batelemi kuna na Tempelo mpe bazali koteya bato. **26** Mbala moko, mokonzi ya bakengeli akendeki elongo na basoda na ye mpo na kozwa bantoma. Kasi amemaki bango na makasi te, pamba te bazalaki kobanga ete bato babamba bango mabanga. **27** Wana bamemaki bango, batiaki bango liboso ya Likita-Monene, mpe mokonzi ya Banganga-Nzambe abandaki kotuna bango mituna. **28** Alobaki: — Topekisaki bino ete bomeka lisusu te koteya na Kombo wana. Kasi tala sik'oyo ndenge botondisi Yelusalemi na mateya na bino mpe bolingi komemisa biso ngambo ya makila ya moto wana. **29** Kasi Petelo mpe bantoma mosusu bazongisaki: — Esengeli kotosa Nzambe, kasi bato te! **30** Nzambe ya bakoko na biso asekwisaki Yesu kati na bakufi, Yesu oyo bino bobomaki mpe bobakaki na nzete. **31** Ezali Ye nde Nzambe atomboli na nzela ya loboko na Ye ya mobali lokola Mokonzi mpe Mobikisi, mpo ete bana ya Isalaele bakoka kozwa nzela ya kobongola mitema mpe kozwa bolimbisi ya masumu na bango. **32** Biso, tozali batatoli ya makambo oyo; ndenge moko mpe Molimo Mosantu oyo Nzambe apesaki na bato oyo batosaka Ye azali motatoli ya makambo yango. **33** Tango bayokaki bongo, batombokaki makasi mpe bazwaki mokano ya kobomisa bantoma. **34** Kasi Mofarizeo Gamalieli, molakisi ya Mobeko mpe moto ya lokumu mingi na miso ya bato nyonso, atelemaki kati na Likita-Monene mpe atindaki ete babimisa bantoma mpo na mwa tango moke. **35** Alobaki na bango: — Bato ya Isalaele, bosala keba mpo na makambo oyo bolingi kosala bato oyo. **36** Eleki mikolo mingi te, moto moko na kombo Teodasi awutaki kobima. Azalaki komimona moto monene, mpe bato pene nkama minei bazalaki kolanda ye. Kasi tango babomaki ye, bato nyonso oyo bazalaki kolanda ye bapalanganaki mpe lisanga na ye ekufaki. **37** Sima na ye, tango tozalaki kotanga motango ya bato kati na mokili, moto moko mpe lisusu na kombo Yuda, moto ya Galile, abimaki mpe amemaki bato ebele na botomboki. Ye mpe lisusu babomaki ye, bongo bato nyonso oyo bazalaki kolanda ye bapalanganaki. **38** Yango wana, na likambo oyo, boyoka toli na ngai: Bokota lisusu makambo ya bato oyo te mpe botika bango bakende! Pamba te soki makanisi to mosala na bango ewuti na moto, solo, ekosuka kaka na nzela. **39** Kasi soki yango ewuti na Nzambe, solo, bokolonga te kosukisa bato oyo. Bosala keba ete bobundisa Nzambe te. Bato ya Likita-Monene bandimaki likanisi ya Gamalieli, **40** babengisaki bantoma, babetisaki bango bafimbu mpe bapekisaki bango ete bateya lisusu Kombo ya Yesu te. Sima na yango batikaki bango kokende. **41** Bantoma balongwaki liboso ya Likita-Monene, na esengo mingi ya komona ete bakoki mpo na komona pasi na tina na Kombo na Yesu. **42** Mokolo na mokolo bazalaki kotika te koteya, mpe kosakola Sango Malamu na Tempelo to na ndako moko na moko ete Yesu azali Klisto.

6 Na mikolo wana, motango ya bayekoli ezalaki kaka kobakisama. Bayuda oyo bazalaki koloba lokota ya Greki bakomaki koyimayima mpo na kotelemela Bayuda oyo bazalaki koloba lokota ya Ebre, pamba te basi na bango oyo bakufisa mibali bazalaki kozangela na tango ya kokabola bilei ya mokolo na mokolo. **2** Boye, bantoma zomi na mibale basangisaki bayekoli nyonso mpe balobaki na bango: — Ekozala malamu te mpo na biso kotika mosala ya koteya Liloba na Nzambe mpo na komipesa na mosala ya kokabola bilei. **3** Yango wana bandeko, bopona mibali sambo kati na bino, oyo bayebana na bizaleli na bango ya malamu, oyo batonda na Molimo Mosantu mpe na bwanya mpo ete topesa bango mokumba yango. **4** Boye, biso tokomipesa na mabondeli mpe na mosala ya koteya Liloba na Nzambe. **5** Likanisi yango esepelisaki lisanga mobimba. Boye, baponaki Etieni, moto oyo atonda na kondima mpe na Molimo Mosantu; Filipo, Prokore, Nikanori, Timoni, Parimenasi mpe Nikola, moto ya Antioshe, oyo akotaki na lingomba ya Bayuda. **6** Balakisaki bango epai ya Bantoma; Bantoma basambelaki mpo na bango mpe batiaki bango maboko. **7** Boye, Liloba na Nzambe ezalaki kokoba kopanzana, motango ya bayekoli ezalaki mpe kobakisama makasi na Yelusalemi mpe Banganga-Nzambe ebele bakomaki kondimela Yesu. **8** Nzokande, Etieni, moto oyo atondaki na ngolu mpe na nguya ya Nzambe, azalaki kosala bikamwa mpe bilembo minene kati na bato. **9** Bongo bato mosusu ya ndako ya mayangani oyo ebengamaka Ndako ya mayangani ya bansomi: Bayuda ya Sirene, ya Alekizandri, ya bituka ya Silisi mpe ya Azia; bakomaki kotia tembe na miso ya Etieni. **10** Kasi bazangaki makoki ya kotelemela bwanya mpe Molimo oyo azalaki kotinda ye koloba. **11** Bongo, bapesaki kanyaka epai ya bato mpo ete baloba: « Toyokaki Etieni koloba maloba ya kofinga Moyize mpe Nzambe. » **12** Batombokisaki bato, bakambi mpe balakisi ya Mobeko. Boye, bayaki kokanga Etieni na mbalakata mpe bamemaki ye na Likita-Monene. **13** Kuna, babimisaki batatoli ya lokuta oyo balobaki: — Moto oyo azali kotika te koloba mabe mpo na kobebisa lokumu ya esika oyo ya bule mpe ya mibeko; **14** pamba te toyokaki ye koloba ete Yesu ya Nazareti akobuka Tempelo oyo mpe akobongola bizaleli oyo Moyize atikela biso. **15** Bato nyonso oyo bavandaki na Likita-Monene batalaki Etieni malamu penza, mpe bamonaki ete elongi na ye ekomaki lokola elongi ya anjelu.

7 Bongo, mokonzi ya Banganga-Nzambe atunaki ye: — Boni, makambo oyo bafundeli yo ezali ya solo? **2** Etieni azongisaki: — Batata mpe bandeko, boyoka ngai! Nzambe ya nkembo abimelaki koko na biso Abrayami tango azalaki na Mezopotami, liboso ete akende kovanda na Sharani. **3** Boye, Nzambe alobaki na ye: « Longwa na mokili na yo mpe na libota na yo, mpe kende na mokili oyo nakolakisa yo! » **4** Boye, alongwaki na mokili ya Chalide mpe akendeki kovanda na mokili ya Sharani. Sima na kufa ya tata na ye, Nzambe atindaki ye na mokili oyo, mokili oyo bino bozali kovanda sik'oyo. **5** Apesaki ye mabele moko te awa, ezala ata mwa eteni. Kasi Nzambe apesaki ye elaka, ye elongo na bakitani na ye sima na ye, ete bakozwa mokili lokola libula, atako, na tango wana, Abrayami azalaki nanu na mwana te. **6** Tala makambo oyo Nzambe alobaki: « Bakitani na ye bakozala bapaya kati na mokili ya bapaya; bakokomisa bango bawumbu mpe bakonyokola bango mibu nkama minei. » **7** Kasi Nzambe alobaki lisusu: « Nakopesa etumbu na ekolo oyo ekokomisa bango bawumbu. Mpe na sima, bakobima longwa na mokili yango mpe bakosambela Ngai na esika oyo. » **8** Bongo Nzambe asalaki boyokani elongo na Abrayami, mpe elembo ya boyokani yango ezalaki: kokatama ngenga. Abrayami abotaki Izaki mpe akataki ye ngenga na mokolo ya mwambe ya mbotama na ye; Izaki abotaki Jakobi mpe akataki ye ngenga, bongo Jakobi mpe abotaki bakoko na biso zomi na mibale mpe akataki bango ngenga. **9** Lokola bakoko na biso bayokelaki Jozefi likunya, batekaki ye mpo ete azala mowumbu na Ejipito. Kasi Nzambe azalaki na ye elongo **10** mpe akangolaki ye na minyoko na ye nyonso; Apesaki ye bwanya mpe asalelaki ye ngolu na miso ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, oyo akomisaki ye moyangeli ya Ejipito mpe ya ndako na ye mobimba. **11** Nzokande, nzala moko ya makasi ekotaki na Ejipito mobimba mpe na Kanana, ememaki pasi penza, bongo bakoko na biso bazalaki lisusu na eloko ya kolia te. **12** Tango Jakobi ayokaki ete ble ezali na Ejipito, atindaki bakoko na biso mbala ya liboso. **13** Na mbala ya mibale, Jozefi amilakisaki epai ya bandeko na ye, bongo Faraon ayaki koyeba libota ya Jozefi. **14** Bongo, Jozefi atindaki ete bakende kozwa tata na ye Jakobi elongo na bandeko na ye nyonso. Bango nyonso bazalaki bato tuku sambo na mitano. **15** Boye, Jakobi akendeki kovanda na Ejipito epai wapi ye elongo na bakoko na biso bakufaki. **16** Bamemaki banzoto na bango na engumba ya Sishemi mpe bakundaki yango kati na kunda oyo Abrayami asombaki na mbongo epai ya bana ya Amori, tata ya Sishemi. **17** Wana tango oyo Nzambe alingaki kokokisa elaka oyo apesaki na Abrayami ekomaki pene, motango ya bato na biso, kati na Ejipito, ekomaki ebele penza, **18** kino mokonzi mosusu, oyo ayebaki Jozefi te, azwaki bokonzi na Ejipito. **19** Na mayele mabe, mokonzi yango anyokolaki bakoko na biso

kino kotinda bango na makasi ete babwaka bana na bango oyo babotami sika mpo ete bakufa. **20** Ezalaki na tango wana nde Moyize abotamaki. Nzambe asalaki ye kitoko mingi. Babatelaki ye sanza misato na ndako ya tata na ye. **21** Wana baboti na ye batiaki ye libanda, mwana mwasi ya Faraon azwaki ye mpe abokolaki ye lokola mwana na ye penza. **22** Bayekolisaki Moyize na bwanya nyonso ya bato ya Ejipito, mpe akomaki moto na nguya na maloba mpe na misala. **23** Tango Moyize akokisaki mibu tuku minei, azwaki mokano ya kokende kotala bandeko na ye, bana ya Isalaele. **24** Awa amonaki moto moko ya Ejipito kobeta moto ya ekolo na ye, akotelaki moto ya Isalaele, azongisaki mabe na mabe epai ya moto ya Ejipito mpe abomaki ye. **25** Moyize akanisaki ete bandeko na ye bakososola ete Nzambe azali kosalela ye mpo na kopesa bango lobiko, kasi basosolaki yango te. **26** Mokolo oyo elandaki, Moyize akutaki bana ya Isalaele mibale kobunda. Bongo amekaki kozongisa boyokani kati na bango; alobaki na bango: « Ah baninga na ngai, bozali bandeko; mpo na nini bozali kosalana mabe? » **27** Kasi moto oyo azalaki konyokola ndeko na ye atindikaki Moyize mpe alobaki: « Nani atie yo mokonzi mpe mosambisi kati na biso? **28** Olingi koboma ngai ndenge obomaki moto ya Ejipito lobi? » **29** Tango Moyize ayokaki bongo, akimaki na mokili ya Madiani epai wapi avandaki lokola mopaya mpe abotaki bana mibale ya mibali. **30** Sima na mibu tuku minei, anjelu moko abimelaki Moyize kati na esobe, pene ya ngomba Sinai, kati na ndemo ya moto oyo ezalaki komata longwa kati na mwa nzete oyo ezalaki kopela. **31** Tango Moyize amonaki yango, akamwaki makasi. Mpe awa azalaki kopusana mpo na kotala yango malamu, ayokaki mongongo ya Nkolo koloba: **32** « Nazali Nzambe ya bakoko na yo, Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi. » Moyize alengaki na somo mpe akokaki kutu kotala te. **33** Bongo, Nkolo alobaki na ye: « Longola basandale na yo na makolo na yo, pamba te esika oyo otelemi ezali mabele ya bule. **34** Namoni minyoko ya bato na Ngai kati na Ejipito. Nayoki kolela na bango mpe nakiti mpo na kokangola bango. Mpe yaka sik'oyo, nakotinda yo ete ozonga na Ejipito. » **35** Kaka Moyize oyo bandeko na ye baboyaki na koloba na ye: « Nani atie yo mokonzi mpe mosambisi, » ye nde Nzambe atindaki mpo ete azala mokonzi mpe mokangoli na bango, na lisungi ya anjelu oyo abimelaki ye na mwa nzete. **36** Abimisaki bango na mokili ya Ejipito, na nzela ya bikamwa mpe ya bilembo minene oyo asalaki kuna, na ebale monene ya Motane mpe na esobe, mibu tuku minei. **37** Ezalaki kaka Moyize wana oyo alobaki na bana ya Isalaele: « Nzambe akobimisela bino mosakoli moko lokola ngai, oyo akowuta kati na bandeko na bino. » **38** Azalaki kati na mayangani oyo bakoko na biso basanganaki na esobe; ye nde azalaki molobeli, kati na bakoko na biso mpe anjelu oyo asololaki na ye, na ngomba Sinai epai wapi azwaki Maloba ya bomoi mpo na kopesa biso. **39** Kasi bakoko na biso baboyaki kotosa ye; batombokelaki ye mpe bazwaki likanisi ya kozonga na Ejipito. **40** Balobaki na Aron: « Salela biso banzambe oyo bakotambola liboso na biso. Pamba te toyebi te soki makambo nini ekomeli Moyize oyo abimisaki biso na mokili ya Ejipito! » **41** Ezalaki na mikolo wana nde basalaki nzambe ya ekeko, na lolenge ya mwana ngombe; babonzelaki nzambe yango ya ekeko mbeka mpe basalaki feti mpo na lokumu ya misala ya maboko na bango. **42** Kasi Nzambe apesaki bango mokongo mpe atikaki bango kosambela mampinga ya likolo, ndenge ekomama kati na buku ya basakoli: « Oh bato ya Isalaele, boni, bozalaki kobonzela Ngai mbeka mpe kopesa Ngai makabo na mibu tuku minei oyo bolekisaki na esobe? **43** Bomemaki nde ndako ya kapo ya Moloki mpe monzoto ya nzambe na bino Rofa, banzambe ya bikeko oyo bosalaki mpo na kogumbamela! Yango wana, nakotinda bino na bowumbu, mosika koleka Babiloni! » **44** Bakoko na biso bazalaki na Ndako ya kapo ya Boyokani kati na esobe, batongaki yango ndenge Nzambe atindaki Moyize, kolanda ndakisa oyo amonaki. **45** Sima na kozwa Ndako ya kapo yango, bakoko na biso na bokambami ya Jozue, bamemaki yango tango babotolaki mikili ya Bapagano, mikili oyo Nzambe abenganaki liboso na bango. Mpe Ndako ya kapo yango etikalaki kuna kino na tango ya Davidi; **46** oyo azwaki ngolu na miso ya Nzambe mpe asengaki ete atongela Nzambe ya Jakobi ndako. **47** Kasi Salomo nde moto atongelaki ye ndako. **48** Nzokande, Ye-Oyo-Aleki-Likolo avandaka te kati na bandako oyo bato batonga, ndenge kaka mosakoli aloba: **49** « Likolo ezali Kiti na Ngai ya bokonzi, mpe mabele ezali enyatelo makolo na Ngai. Ndako ya ndenge nini penza bokoki kotongela Ngai, elobi Nkolo, to esika ya bopemi ya ndenge nini penza bokoki kobongisela Ngai? **50** Boni, ezali loboko na Ngai te nde esalaki biloko wana nyonso? » **51** Bato ya mito makasi, ya mitema mabanga mpe bakufa matoyi! Bozali ndenge moko kaka na bakoko na bino: botelemelaka tango nyonso Molimo Mosantu! **52** Boni, ezalaki solo ata na mosakoli moko oyo bakoko na bino bazangaki konyokola? Kutu, babomaki ezala basakoli oyo basakolaki koya ya Moyengebene, Ye oyo bosili sik'oyo koteka mpe koboma, **53** bino bato oyo bozwaki Mobeko ya Nzambe na nzela ya ba-anjelu, kasi botosaki yango te. **54** Tango bato ya Likita-Monene bayokaki bongo, batombokaki makasi mpe bakomaki kolia minu mpo

na Etieni. 55 Kasi lokola Etieni atondisamaki na Molimo
Mosantu, atalaki na Likolo, amonaki nkembo ya Nzambe
mpe Yesu atelema na ngambo ya loboko ya mobali ya
Nzambe. 56 Alobaki: — Botala, namoni Likolo efungwami
mpe Mwana na moto atelema na ngambo ya loboko ya
mobali ya Nzambe! 57 Bongo, bakangaki matoyi na bango,
bagangaki makasi penza, mpe bango nyonso basangelaki
ye, 58 bamemaki ye libanda ya engumba mpe babambaki ye
mabanga. Na tango wana, batatoli batikaki bilamba na bango
epai ya elenge mobali moko na kombo Saulo. 59 Wana
bazalaki kobamba ye mabanga, Etieni azalaki kosambela na
koloba: — Nkolo Yesu, yamba molimo na ngai! 60 Bongo,
afukamaki mpe agangaki makasi: — Nkolo, kotangela bango
lisumu oyo te! Tango kaka Etieni alobaki bongo, akufaki.

8 Saulo mpe azalaki na molongo ya bato oyo bandimaki
ete baboma Etieni. Kobanda na mokolo wana, minyoko
ya makasi ekweyelaki Lingomba kati na Yelusalemi; mpe
bandimi nyonso bapalanganaki na Yuda mpe na Samari,
longola kaka bantoma. 2 Bato oyo batosaka mibeko ya
Nzambe bakundaki Etieni mpe balelaki ye mingi. 3 Kasi
Saulo akomaki koluka kopanza Lingomba; azalaki kokota na
bandako nyonso mpo na kokanga mibali mpe basi, mpe
kobwaka bango na boloko. 4 Bandimi oyo bapalanganaki
bazalaki koteya Liloba na Nzambe bisika nyonso bazalaki
kokende. 5 Filipo akendeki na engumba moko ya Samari
mpe, kuna, ateyaki Klisto. 6 Bongo tango ebele ya bato
bayokaki mpe bamonaki bikamwa oyo asalaki, bakangamaki
na makambo oyo Filipo azalaki koloba. 7 Pamba te milimo
ya mbindo ezalaki kobima kati na bato mingi na koganga
makasi, mpe bato mingi oyo bakufa makolo mpe oyo
batambolaka tengu-tengu babikaki. 8 Boye, bato ya engumba
yango batondisamaki na esengo makasi. 9 Nzokande, wuta
kala, kati na engumba yango, ezalaki na moto moko oyo
kombo na ye ezalaki « Simona. » Azalaki kosala misala ya
maji. Azalaki kokamwisa bato ya Samari mpe komimona
moto monene. 10 Bato nyonso, kobanda na bana mike kino
na mikolo, bayokaki ye na bokebi mpe balobaki: « Moto
oyo, azali penza nguya ya Nzambe, nguya oyo babengaka:
Nguya monene. » 11 Bazalaki kolanda ye mpo ete, wuta
kala, azalaki kokamwisa bango na misala na ye ya maji.
12 Kasi tango bandimaki Sango Malamu oyo Filipo ateyaki
na tina na Bokonzi ya Nzambe mpe na tina na Kombo na
Yesu-Klisto, mibali mpe basi bazwaki libatisi. 13 Simona mpe
andimaki mpe azwaki libatisi; azalaki kolanda Filipo bisika
nyonso oyo azalaki kokende, mpe azalaki kokamwa bilembo
minene mpe bikamwa oyo ezalaki kosalema na miso na ye.
14 Tango bantoma, kati na Yelusalemi, bayokaki ete bato
ya Samari bayambi Liloba na Nzambe, batindelaki bango
Petelo mpe Yoane. 15 Tango bakomaki kuna, basambelaki
mpo na bandimi ya sika mpo ete bazwa Molimo Mosantu, 16
pamba te Molimo Mosantu akitelaki nanu ata moto moko te
kati na bango; bazwaki kaka libatisi na Kombo ya Nkolo
Yesu. 17 Bongo, Petelo mpe Yoane batielaki bango maboko,
mpe bazwaki Molimo Mosantu. 18 Tango Simona amonaki
ete bato oyo bandimaki bazwaki Molimo Mosantu, wana
bantoma batielaki bango maboko, apesaki Petelo mpe Yoane
mbongo; 19 mpe alobaki: — Bopesa ngai mpe nguya oyo,
mpo ete moto nyonso oyo nakotiela maboko akoka kozwa
Molimo Mosantu. 20 Kasi Petelo azongiselaki ye: — Mpo
ete okanisi ete okoki kosomba likabo ya Nzambe na nzela
ya mbongo, tika ete yo mpe mbongo na yo bokufa! 21
Solo, ozali na libula te to na makoki te kati na lotomo oyo,
pamba te motema na yo ezali sembo te liboso ya Nzambe.
22 Boye, bongwana na mabe na yo mpe bondela Nkolo
ete alimbisa yo, soki ekoki kosalema, mpo na makanisi
oyo ozalaki na yango kati na motema na yo. 23 Pamba
te namoni ete motema na yo etondi na zuwa mpe ozali
mowumbu ya masumu. 24 Simona azongisaki: — Bobondela
Nkolo mpo na ngai mpo ete, kati na oyo bowuti koloba,
eloko moko te ekomela ngai. 25 Sima na bango kotatola
mpe kosakola Liloba na Nkolo, Petelo mpe Yoane bazongaki
na Yelusalemi; na nzela, bazalaki koteya Sango Malamu
kati na bamboka ebele ya Samari. 26 Anjelu ya Nkolo
alobaki na Filipo: — Telema, kende na sude, na nzela ya
esobe, nzela oyo ewuta na Yelusalemi mpe ekenda kino na
Gaza. 27 Boye, Filipo atelemaki mpe akendeki; na nzela,
akutanaki na soda moko oyo baboma mokongo, moto ya
mboka Etiopi; azalaki kalaka moko ya lokumu mpe azalaki
na mokumba ya kobatela bomengo nyonso ya Kandase,
mwasi mokonzi ya Etiopi. Moto yango ayaki na Yelusalemi
mpo na kogumbamela; 28 bongo wana azalaki kozonga na
mboka na ye, azalaki ya kovanda kati na shar na ye mpe
azalaki kotanga mokanda ya mosakoli Ezayi. 29 Molimo
alobaki na Filipo: — Kende mpe pusana pene ya shar wana.
30 Filipo akendeki mbangu pene ya shar yango mpe ayokaki
ye kotanga mokanda ya mosakoli Ezayi. Filipo atunaki ye:
— Boni, ozali kososola makambo oyo ozali kotanga? 31
Azongisaki: — Nakososola ndenge nini soki moto alimboleli
ngai yango te? Boye abengaki Filipo ete amata na shar
mpe avanda pembeni na ye. 32 Tala eteni ya Makomi oyo
azalaki kotanga: « Lokola mpate oyo bazali komema na
esika oyo babomelaka banyama, lokola meme liboso ya
moto oyo azali kolongola yango bapwale, afungolaki monoko
na ye te. 33 Basambwisaki ye mpe baboyaki kolongisa ye.

Nani akoyebisa bakitani na ye? Pamba te balongoli bomoi na ye na mokili. » **34** Bongo, soda oyo baboma nzoto ya mibali atunaki Filipo: — Nabondeli yo, yebisa ngai: mosakoli azali koloba makambo oyo na tina na nani? Azali koloba yango na tina na ye moko to na tina na moto mosusu? **35** Filipo azwaki maloba mpe, na nzela ya eteni yango ya Makomi, ateyaki ye Sango Malamu ya Yesu. **36** Wana bazalaki kokoba mobembo na bango, bakomaki na esika moko oyo ezalaki na mayi, mpe soda oyo baboma mokongo alobaki: — Tala mayi, yango oyo. Eloko nini ekoki kopekisa ngai kozwa libatisi? [**37** Filipo alobaki: — Soki kaka ondimi wuta na motema na yo mobimba, okoki na yo kozwa libatisi. Moto yango azongisaki: — Nandimi ete Yesu-Klisto azali Mwana na Nzambe!] **38** Mbala moko, apesaki mitindo ete batelemisa shar. Bongo bango mibale, Filipo mpe soda oyo baboma mokongo, bakitaki na mayi, mpe Filipo abatisaki ye. **39** Tango babimaki na mayi, Molimo ya Nkolo alongolaki Filipo, mpe soda oyo baboma mokongo amonaki ye lisusu te, kasi akobaki mobembo na ye na esengo. **40** Nzokande, Filipo amonanaki na Azoti; mpe longwa kuna, akendeki na Sezarea, wana azalaki koteya Sango Malamu kati na bamboka nyonso epai wapi azalaki kolekela.

9 Nzokande, Saulo azalaki kaka kokanela mpe koluka koboma bayekoli ya Nkolo. Akendeki epai ya mokonzi ya Banganga-Nzambe, **2** mpe asengaki ye mikanda ya mosala mpo na bandako ya mayangani ya Damasi, mpo ete, soki akuti kuna bato oyo bazali kolanda nzela ya Nkolo, akanga bango mpe amema bango na Yelusalemi, ezala basi to mibali. **3** Wana azalaki kokende na Damasi mpe akomaki pene ya engumba yango, amonaki mbala moko pole moko kowuta na likolo mpe kongengela ye. **4** Akweyaki na mabele mpe ayokaki mongongo moko koloba na ye: — Saulo, Saulo, mpo na nini ozali konyokola Ngai? **5** Saulo atunaki: — Nkolo, yo nani? Mongongo ezongisaki: — Ngai, nazali Yesu oyo yo ozali konyokola. **6** Kasi sik'oyo, telema, kota kati na engumba, mpe, kuna, bakoyebisa yo makambo oyo osengeli kosala. **7** Bato oyo bazalaki kokende mobembo elongo na Saulo batelemaki mpe bazangaki maloba ya koloba; bayokaki mongongo yango, kasi bamonaki moto moko te. **8** Saulo atelemaki wuta na mabele; kasi tango afungolaki miso, amonaki lisusu te. Boye, basimbaki ye na loboko mpe bamemaki ye na Damasi. **9** Mikolo misato, akokaki komona te, aliaki eloko te mpe amelaki eloko te. **10** Kati na Damasi, ezalaki na moyekoli moko oyo kombo na ye ezalaki « Ananiasi. » Nkolo abengaki ye kati na emoniseli: — Ananiasi! Azongisaki: — Nkolo, ngai oyo! **11** Nkolo alobaki na ye: — Telema, kende na ndako ya Yuda, oyo ezali na balabala oyo babengaka « Alima » mpe tuna moto moko ya mboka Tarse, kombo na ye « Saulo. » Azali kosambela **12** mpe, kati na emoniseli, awuti komona moto moko kokota mpe kotia ye maboko mpo ete amona lisusu; kombo na ye « Ananiasi. » **13** Ananiasi azongisaki: — Nkolo, bato ebele bayebisi ngai makambo na tina na moto yango mpe mabe nyonso oyo asali babulami na Yo, na Yelusalemi. **14** Mpe ayei awa, na Damasi, mpo ete bakonzi ya Banganga-Nzambe bapesi ye bokonzi ya kokanga bato nyonso oyo babelelaka Kombo na Yo. **15** Kasi Nkolo alobaki na Ananiasi: — Kende, pamba te nasila kopona moto wana lokola esalelo na Ngai mpo na kosakola Kombo na Ngai epai ya bikolo ya bapaya, epai ya bakonzi na bango mpe epai ya bana ya Isalaele. **16** Nakolakisa ye ndenge nini asengeli konyokwama mpo na Kombo na Ngai. **17** Boye, Ananiasi akendeki mpe akotaki kati na ndako; atielaki Saulo maboko na koloba: — Ndeko na ngai, Saulo; Nkolo Yesu oyo abimelaki yo na nzela, wana ozalaki koya awa, atindi ngai mpo ete omona lisusu mpe otonda na Molimo Mosantu. **18** Kaka na tango yango, biloko moko lokola biteku ekweyaki wuta na miso ya Saulo, mpe akomaki lisusu komona. Atelemaki mpe azwaki libatisi; **19** mpe, sima na ye kolia, nzoto na ye ezongaki lisusu makasi. Saulo avandaki mwa mikolo elongo na bayekoli oyo bazalaki kati na Damasi. **20** Kaka na tango yango, abandaki koteya na bandako ya mayangani ete Yesu azali Mwana na Nzambe. **21** Bato nyonso oyo bayokaki ye bakamwaki mingi mpe batunaki: — Boni, ezali ye te moto oyo azalaki konyokola makasi, kati na Yelusalemi, bato oyo babelelaka Kombo ya Yesu? Boni, ayei awa te mpo na kokanga mpe komema bango epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe? **22** Nzokande, kondima ya Saulo ezalaki se kokoba kolendisama mpe azalaki kondimisa Bayuda oyo bavandaka na Damasi ete Yesu azali Klisto. **23** Sima na mikolo ebele, Bayuda bayokanaki koboma Saulo; **24** kasi Saulo ayokaki sango na tina na mabongisi na bango. Butu mpe moyi, bazalaki kokengela bikuke ya engumba mpo na koluka koboma ye. **25** Kasi bayekoli ya Saulo bamemaki ye na butu mpe babimisaki ye libanda ya mir, na kokitisa ye kati na kitunga. **26** Tango Saulo akomaki na Yelusalemi, amekaki kosangana na bayekoli, kasi bango nyonso bazalaki kobanga ye, pamba te bazalaki penza kondima te ete akomi penza moyekoli. **27** Barnabasi azwaki ye mpe amemaki ye epai ya bantoma; ayebisaki bango ndenge nini Saulo, na mobembo na ye, amonaki Nkolo, mpe ete Nkolo alobaki na ye. Ayebisaki bango lisusu ndenge nini, kati na Damasi, ateyaki na mpiko na Kombo na Yesu. **28** Boye, wuta na tango wana, Saulo avandaki elongo na bango, azalaki kokende mpe kozonga

na bonsomi kati na Yelusalemi, wana azalaki koteya na mpiko, na Kombo ya Nkolo. 29 Saulo azalaki kosolola mpe kotia tembe na Bayuda oyo balobaka lokota ya Greki; nzokande, bango, bazalaki koluka nzela ya koboma ye. 30 Tango bandimi bayokaki likambo yango, bamemaki Saulo na Sezarea, mpe, longwa kuna, batindaki ye na Tarse. 31 Kati na Yuda mobimba, Galile mpe Samari, Lingomba ezalaki na kimia, ezalaki kolenda mpe kotosa Nkolo, mpe motango ya bandimi na yango ezalaki kobakisama na lisungi ya Molimo Mosantu. 32 Lokola Petelo azalaki kosala mibembo kati na mboka mobimba, akendeki mpe kotala basantu oyo bazalaki kovanda kati na Lidi. 33 Kuna, amonaki moto moko alala na etoko wuta mibu mwambe mpo ete azalaki kobela bokono ya bukabuka; kombo na ye « Ene. » 34 Petelo alobaki na ye: — Ene, Yesu-Klisto abikisi yo; telema mpe kanga etoko na yo. Mbala moko, Ene atelemaki. 35 Tango bavandi nyonso ya Lidi mpe ya esobe ya Saroni bamonaki ye, bandimelaki Nkolo. 36 Kati na Jafa, ezalaki na mwasi moyekoli moko, kombo na ye ezalaki « Tabita. » Na lokota ya Greki, kombo na ye ezalaki Dorkasi (oyo elingi koloba: Mboloko). Azalaki tango nyonso kosala bolamu mpe kosunga babola. 37 Na mikolo wana, akomaki kobela mpe akufaki. Sima na kosukola nzoto na ye, batiaki yango kati na shambre ya likolo. 38 Tango bayekoli bayokaki sango ete Petelo azali kati na Lidi oyo ezali penza pene ya Jafa, batindelaki ye mibali mibale mpo na kosenga na ye: « Tobondeli yo, yaka noki! » 39 Mbala moko, Petelo akendeki elongo na bango; mpe tango akomaki, bamemaki ye na shambre ya likolo. Basi nyonso oyo bakufisa mibali bayaki kozingela ye, bazalaki kolela mpe kolakisa ye banzambala mpe bilamba mosusu oyo Dorkasi asalaki, wana azalaki nanu elongo na bango. 40 Petelo abimisaki bato nyonso; bongo afukamaki mpe asambelaki. Wana azalaki kotala epai ebembe ya mama Dorkasi ezalaki, alobaki: — Tabita, telema! Tabita afungolaki miso; mpe wana amonaki Petelo, avandaki. 41 Petelo asimbaki ye na loboko na ye mpe atelemisaki ye. Bongo abengaki bandimi, mingi-mingi basi oyo bakufisa mibali, mpe alakisaki bango Dorkasi ya bomoi. 42 Sango yango epanzanaki kati na engumba mobimba ya Jafa, mpe bato mingi bandimelaki Nkolo. 43 Petelo avandaki tango molayi kati na Jafa, epai ya moto moko oyo kombo na ye ezalaki « Simona; » azalaki mobongisi baposo ya banyama.

10 Na Sezarea, ezalaki na moto moko oyo kombo na ye ezalaki « Kornei; » azalaki mokonzi ya basoda oyo babengamaka « mampinga ya Itali. » 2 Kornei elongo na bato nyonso ya libota na ye bazalaki komipesa na makambo ya Nzambe mpe kotosa Nzambe; azalaki kosunga bato oyo bazalaki kati na bosenga ya ndenge na ndenge mpe kosambela Nzambe tango nyonso. 3 Mokolo moko, na ngonga pene ya misato sima na midi, azwaki emoniseli; amonaki na polele anjelu moko ya Nzambe koya epai na ye mpe koloba na ye: — Kornei! 4 Kornei atalaki ye na somo mpe atunaki: — Nkolo, likambo nini? Anjelu azongisaki: — Mabondeli na yo mpe masungi oyo opesaka epai ya babola emati liboso ya Nzambe, mpe akanisi yango. 5 Sik'oyo, tinda bato, na Jafa, mpo bakende kobenga Simona oyo kombo na ye mosusu ezali « Petelo; » 6 azali kovanda lokola mopaya kati na ndako ya Simona, mobongisi baposo ya banyama, oyo ndako na ye ezali pene ya ebale monene. 7 Tango kaka anjelu oyo asololaki na ye akendeki, Kornei abengaki basali mibale kati na basali na ye, mpe soda moko oyo azalaki komipesa na makambo ya Nzambe, kati na basoda oyo bazalaki kosalela ye. 8 Ayebisaki bango makambo nyonso oyo ekomelaki ye mpe atindaki bango na Jafa. 9 Mokolo oyo elandaki, na ngonga pene ya midi, wana bato oyo Kornei atindaki bazalaki nanu na nzela mpe bakomaki pene ya Jafa, Petelo amataki na veranda oyo ezalaki na likolo ya ndako mpo na kosambela. 10 Ayokaki nzala mpe azalaki na posa ya kolia, mpe wana bazalaki nanu kobongisela ye bilei, akweyaki na Molimo. 11 Amonaki Likolo efungwami, mpe eloko moko lokola elamba monene basimba na basonge na yango minei ezali kokita na mabele. 12 Kati na yango, ezalaki na lolenge nyonso ya banyama ya mabele, oyo ezali na makolo minei; ya banyama oyo etambolaka na libumu mpe ya bandeke ya likolo. 13 Bongo mongongo moko elobaki na ye: — Petelo, telema. Boma mpe lia. 14 Petelo azongisaki: — Te, Nkolo! Natikala nanu kolia te eloko ya mbindo to ya bosoto. 15 Mongongo yango elobaki na ye, mpo na mbala ya mibale: — Eloko nyonso oyo Nzambe akomisi peto, yo, komona yango mbindo te! 16 Esalemaki bongo mbala misato, mpe eloko yango elimwaki kati na Likolo. 17 Petelo akamwaki mingi mpe akomaki komituna ndimbola ya emoniseli oyo awuti kozwa. Kaka na tango yango, batindami ya Kornei bamonaki ndako ya Simona, oyo bazalaki koluka, mpe batelemaki na ekuke. 18 Babelelaki mpe batunaki soki ezali kuna nde Simona avandaka, Simona oyo kombo na ye mosusu ezali « Petelo. » 19 Wana Petelo azalaki kaka komitungisa mpo na emoniseli oyo awuti kozwa, Molimo alobaki na ye: — Simona, bato misato bazali koluka yo. 20 Telema mpe kita. Kende elongo na bango, kotia tembe te, pamba te ngai nde natindi bango. 21 Petelo akitaki mpe alobaki na bato yango: — Ngai oyo! Ezali ngai nde bozali koluka. Boyei mpo na nini? 22 Bato yango bazongisaki: — Towuti epai ya Kornei,

mokonzi ya basoda; azali moto ya sembo mpe atosaka Nzambe, mpe Bayuda nyonso bazali kotatola bolamu na tina na ye. Anjelu ya bule ayebisaki ye ete abengisa yo kati na ndako na ye mpo ete ayoka makambo oyo ozali na yango ya koloba na ye. 23 Petelo akotisaki bango na ndako mpe apesaki bango esika ya kolala. Mokolo oyo elandaki, Petelo akendeki elongo na bango, mpe ndambo ya bandimi balandaki ye wuta na Jafa. 24 Sima na mokolo moko, bakomaki na Sezarea. Kornei azalaki kozela bango, mpe abengisaki bato ya libota na ye mpe balingami na ye mpo ete bazala lisanga. 25 Tango Petelo alingaki kokota na ndako, Kornei apusanaki pene na ye, amibwakaki na makolo na ye mpo na kogumbamela ye. 26 Kasi Petelo atelemisaki ye; alobaki: — Telema! Ngai mpe nazali kaka moto. 27 Wana bazalaki kosolola, Petelo akotaki na ndako mpe akutaki bato ebele basangani. 28 Alobaki na bango: — Boyebi malamu ete mibeko na biso epekisa Moyuda kosangana na Mopagano to kokende kotala Mopagano; kasi Nzambe alakisi ngai ete nasengeli te komona moto moko mbindo to bosoto. 29 Yango wana, tango botindaki bato kobenga ngai, natunaki ata motuna moko te mpo na koya. Sik'oyo, nakoki koyeba tina nini bobengeli ngai? 30 Kornei azongisaki: — Eleki mikolo misato, na ngonga lokola oyo, ngonga ya misato sima na midi, nazalaki kosambela kati na ndako na ngai. Mbala moko, moto moko alata bilamba ya kongenga makasi atelemaki liboso na ngai 31 mpe alobaki: « Kornei, Nzambe ayoki mabondeli na yo mpe akanisi masungi oyo opesaka epai ya babola. 32 Tinda bato, na Jafa, mpo bakende kobenga Simona oyo kombo na ye mosusu ezali Petelo; azali kovanda lokola mopaya kati na ndako ya Simona, mobongisi baposo ya banyama, oyo ndako na ye ezali pene ya ebale monene. » 33 Yango wana, natindaki bato noki-noki epai na yo, mpe osali malamu ndenge oyei. Sik'oyo, biso nyonso tozali awa liboso ya Nzambe mpo na koyoka nyonso oyo Nkolo atindi yo koyebisa biso. 34 Petelo azwaki maloba mpe alobaki: — Sik'oyo, nasosoli solo ete Nzambe atalaka bilongi te, 35 kasi andimaka bato ya bikolo nyonso, oyo batosaka Ye mpe basalaka makambo ya sembo. 36 Atindaki Liloba na Ye epai ya bana ya Isalaele mpo na kosakola Sango Malamu ya kimia, na nzela ya Yesu-Klisto oyo azali Nkolo ya bato nyonso. 37 Boyebi makambo oyo esalemaki na Yuda mobimba, kobanda na Galile, sima na libatisi oyo Yoane ateyaki: 38 ndenge nini Nzambe atondisaki Yesu ya Nazareti na Molimo Mosantu mpe na nguya, mpe ndenge nini atambolaki bipai na bipai mpo na kosala bolamu mpe kobikisa bato nyonso oyo bazalaki na se ya nguya ya Satana, pamba te Nzambe azalaki elongo na Ye. 39 Biso, tozali batatoli ya makambo nyonso oyo Yesu asalaki kati na mokili ya Bayuda mpe kati na Yelusalemi. Babomaki Ye mpe babakaki Ye na ekulusu, 40 kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, na mokolo ya misato, mpe asalaki ete amonana lisusu. 41 Amonanaki na bato nyonso te, kasi na batatoli oyo Nzambe apona wuta kala, na biso oyo toliaki mpe tomelaki elongo na Ye, sima na Ye kosekwa kati na bakufi. 42 Apesaki biso mitindo ya koteya bato mpe kotatola ete Ye nde Nzambe apona lokola Mosambisi ya bato ya bomoi mpe bakufi. 43 Basakoli nyonso batatolaki na tina na Ye ete moto nyonso oyo akondimela Ye akozwa bolimbisi ya masumu na nzela ya Kombo na Ye. 44 Wana Petelo azalaki nanu koloba, Molimo Mosantu akitelaki bato nyonso oyo bazalaki koyoka Liloba. 45 Bandimi oyo bazalaki bakatama ngenga, oyo bayaki elongo na Petelo wuta na Jafa, bakamwaki mingi komona ete Nzambe asopi likabo ya Molimo Mosantu epai ya bato ya bikolo ya bapaya. 46 Pamba te bayokaki bango koloba na nkota mosusu mpe kokumisa Nzambe. Bongo Petelo alobaki: 47 — Solo, moto moko te akoki koboya ete bazwa libatisi ya mayi. Bazwi Molimo Mosantu ndenge kaka biso tozwaki. 48 Boye, Petelo apesaki mitindo ete babatisa bango na Kombo na Yesu-Klisto. Bongo, basengaki na Petelo ete avanda elongo na bango mpo na mwa mikolo.

11 Bantoma mpe bandimi oyo bazalaki kati na Yuda bayokaki sango ete bato ya bikolo ya bapaya mpe bandimaki Liloba na Nzambe. 2 Boye, tango Petelo azongaki na Yelusalemi, Bayuda oyo bandimelaki Yesu bapamelaki ye 3 mpe balobaki: — Okotaki na ndako ya bato ya bikolo ya bapaya mpe oliaki elongo na bango! 4 Petelo ayebisaki bango makambo nyonso, ndenge esalemaki; alobaki na bango: 5 — Wana nazalaki kati na engumba Jafa mpe nazalaki kosambela, nakweyaki na Molimo mpe nazwaki emoniseli. Namonaki eloko moko lokola elamba monene basimba na basonge na yango minei kokita wuta na Likolo, mpe ekomaki kino na esika oyo nazalaki. 6 Tango natalaki yango malamu, namonaki kati na yango banyama ya mabele, oyo ezali na makolo minei; banyama ya zamba, banyama oyo etambolaka na libumu mpe bandeke ya likolo. 7 Nayokaki mpe mongongo moko koloba na ngai: « Petelo, telema! Boma mpe lia. » 8 Kasi nazongisaki: « Te, Nkolo! Natikala nanu kolia te eloko ya mbindo to ya bosoto. » 9 Mongongo yango elobaki lisusu, wuta na likolo, mpo na mbala ya mibale: « Eloko nyonso oyo Nzambe akomisi peto, yo, komona yango mbindo te! » 10 Esalemaki bongo mbala misato. Bongo babendaki nyonso kati na Likolo. 11 Kaka na tango yango, bato misato bakomaki na ndako epai wapi nazalaki kovanda; batindaki bango epai na ngai longwa na Sezarea.

12 Molimo alobaki na ngai ete natia tembe te mpo na kokende
elongo na bango. Bandeko motoba bakendeki elongo na
ngai kino na Sezarea, mpe tokotaki na ndako ya moto yango.
13 Moto yango ayebisaki biso ndenge nini amonaki anjelu
kobimela ye kati na ndako na ye mpe koloba na ye: « Tinda
bato, na Jafa, mpo bakende kobenga Simona oyo kombo
na ye mosusu ezali Petelo. 14 Akoyebisa yo maloba oyo,
na nzela na yango, okozwa lobiko, yo mpe libota na yo
mobimba! » 15 Wana nazalaki nanu koloba, Molimo Mosantu
akitelaki bango ndenge kaka akitelaki biso na ebandeli. 16
Mbala moko, nakanisaki lisusu maloba oyo Nkolo alobaki:
« Yoane abatisaki na mayi; kasi bino, bokobatisama kati
na Molimo Mosantu. » 17 Soki Nzambe apesaki bango
likabo ya ndenge moko na biso oyo tondimelaki Nkolo
Yesu-Klisto, bongo ngai nde nani mpo ete nakoka koboya
makambo oyo Nzambe alingi? 18 Tango bayokaki bongo,
bazangaki maloba ya kobakisa, mpe bakomaki kokumisa
Nzambe na maloba oyo: « Nzambe asali ete ata bato ya
bikolo ya bapaya babongola mitema mpo bazwa bomoi. »
19 Nzokande, bandimi oyo bapalanganaki mpo na kokima
minyoko oyo eyaki tango babomaki Etieni, bakimaki kino
na Fenisi, na Shipre mpe na Antioshe. Mpe kuna, bazalaki
kosakola Sango Malamu epai ya moto mosusu te, kaka
epai ya Bayuda. 20 Kasi bamosusu kati na bango, bato ya
Shipre mpe ya Sirene, bakendeki na Antioshe mpe bakomaki
koteya Sango Malamu ya Nkolo Yesu epai ya bato oyo
balobaka lokota ya Greki. 21 Nguya ya Nkolo ezalaki elongo
na bango, mpe bato ebele penza bandimaki mpe bamipesaki
na Nkolo. 22 Sango yango ekomaki kino na Lingomba
ya Yelusalemi, mpe batindaki Barnabasi, na Antioshe. 23
Tango akomaki kuna mpe amonaki ndenge nini Nzambe
apambolaki bango, asepelaki makasi mpe alendisaki bango
nyonso ete bakangama makasi na Nkolo, na mitema na
bango mobimba. 24 Solo, Barnabasi azalaki moto malamu,
azalaki atondisama na Molimo Mosantu mpe na kondima.
Bato ebele bakangamaki na Nkolo. 25 Bongo, Barnabasi
akendeki na Tarse mpo na koluka Saulo; 26 mpe tango
amonaki ye, amemaki ye na Antioshe. Mobu mobimba,
Barnabasi mpe Saulo basalaki elongo kati na Lingomba,
mpe bateyaki bato ebele. Ezalaki na Antioshe nde bayekoli
babengamaki, mpo na mbala ya liboso, Baklisto. 27 Na
mikolo wana, ndambo ya basakoli bakendeki na Antioshe
longwa na Yelusalemi. 28 Moko kati na bango, kombo na
ye ezalaki « Agabisi; » atelemaki mpe asakolaki na nguya
ya Molimo ete nzala makasi ekoya na bamboka nyonso
oyo bato ya Rome bazali kokonza. Nzala yango ekotaki na
tango ya mokonzi Klode. 29 Bayekoli oyo bazalaki kati na
Antioshe bazwaki mokano ya kotinda masungi, moko na
moko kolanda bozwi na ye, epai ya bandeko oyo bazalaki
kovanda na Yuda. 30 Basalaki bongo: batindaki masungi na
bango epai ya bakambi ya Lingomba, na nzela ya Barnabasi
mpe Saulo.

12 Na tango yango, mokonzi Erode akangaki ndambo
ya bandimi ya Lingomba mpo na konyokola bango. 2
Abomaki kutu Jake, ndeko mobali ya Yoane, na mopanga.
3 Tango amonaki ete likambo yango ezalaki kosepelisa
Bayuda, akangaki mpe Petelo na tango ya feti ya mapa
ezanga levire. 4 Sima na ye kokanga Petelo, atiaki ye
kati na boloko mpe aponaki masanga minei ya basoda
mpo ete bakengela ye; lisanga moko na moko ezalaki na
basoda minei. Erode azalaki na makanisi ya kosambisa ye
na miso ya bato sima na feti ya Pasika. 5 Petelo azalaki
kati na boloko, kasi Lingomba ezalaki kobondela Nzambe
na molende mpo na ye. 6 Na butu ya mokolo oyo Erode
alingaki kosambisa ye, Petelo alalaki pongi na kati-kati
ya basoda mibale, akangama na minyololo mibale, mpe
bakengeli bazalaki kobatela ekuke ya boloko. 7 Mbala moko,
anjelu ya Nkolo abimaki na pwasa, mpe pole engengaki
kati na boloko. Anjelu aningisaki Petelo na mopanzi mpo na
kolamusa ye; alobaki na ye: — Telema noki! Mpe minyololo
ekweyaki longwa na maboko ya Petelo. 8 Anjelu alobaki na
ye: — Lata elamba na yo, mokaba na yo mpe basandale na
yo! Petelo asalaki bongo. Anjelu alobaki na ye lisusu: — Lata
nzambala na yo mpe landa ngai. 9 Petelo alandaki anjelu
kino na libanda ya boloko, kasi ayebaki te ete makambo oyo
anjelu azali kosala ezali penza ya solo: akanisaki ete azwi
emoniseli. 10 Balekaki bakengeli ya liboso mpe ya mibale,
mpe bakomaki na ekuke ya bibende oyo epesaka nzela ya
kokota na engumba. Ekuke efungwamaki yango moko liboso
na bango; bongo babimaki mpe batambolaki na balabala
moko. Mpe mbala moko, anjelu atikaki Petelo. 11 Tango
mayele na ye ya bomoto ezongaki, Petelo amilobelaki: —
Ah, nasosoli sik'oyo, ezali penza ya solo! Nkolo atindaki
anjelu na Ye mpe akangoli ngai na maboko ya Erode mpe
na makambo nyonso oyo Bayuda balingaki kosala ngai. 12
Tango amonaki bongo, akendeki na ndako ya Mari, mama
ya Yoane oyo kombo na ye mosusu ezali « Malako. »
Bandimi ebele basanganaki kuna mpe bazalaki kosambela.
13 Petelo abetaki ekuke; mpe mwasi mosali moko, kombo
na ye « Rode, » apusanaki na ekuke mpo na koyanola. 14
Tango asosolaki ete ezali mongongo ya Petelo, atondaki na
esengo; na esika ya kofungola ekuke, azongaki mbangu mpe
agangaki: — Eh, ezali Petelo! Azali wana, na libanda, liboso
ya ekuke! 15 Balobaki na ye: — Okomi penza na liboma!

Kasi Rode azalaki kaka koloba: — Ya solo penza! Petelo azali na libanda. Bongo balobaki: — Ekoki kozala anjelu na ye! **16** Nzokande, Petelo azalaki kokoba kobeta ekuke. Boye, tango bafungolaki ekuke mpe bamonaki ye, bakamwaki makasi. **17** Petelo apepelaki bango loboko mpo ete bavanda kimia, mpe ayebisaki bango ndenge nini Nkolo abimisaki ye na boloko. Alobaki lisusu: — Boyebisa makambo oyo epai ya Jake mpe bandeko mosusu. Sima na yango, abimaki mpe akendeki na esika mosusu. **18** Na tongo, mobulu monene ebimaki kati na basoda, pamba te bazalaki kotunana: — Likambo nini ekomelaki Petelo? **19** Erode atindaki bato koluka Petelo, kasi bamonaki ye te. Bongo, sima na ye kosambisa bakengeli, apesaki mitindo ete baboma bango. Sima na yango, Erode atikaki Yuda mpe akendeki kovanda mwa mikolo na Sezarea. **20** Nzokande, Erode asilikelaki makasi bato ya Tiri mpe ya Sidoni. Bongo, bato ya Tiri mpe ya Sidoni bayokanaki mpe basengaki kokutana na Erode. Sima na bango kozwa lisungi ya Blasitisi, motambolisi misala ya shambre ya mokonzi, basengaki kimia kati na Erode mpe bango, pamba te bilei na bango ezalaki kowuta na mokili ya mokonzi Erode. **21** Tango mokolo oyo akataki ekokaki, Erode alataki bilamba na ye ya bokonzi, avandaki na kiti na ye ya bokonzi mpe alobaki na bato. **22** Bato bagangaki: — Tala yango oyo, mongongo ya nzambe; ezali mongongo ya moto te! **23** Mbala moko, anjelu ya Nkolo abetaki Erode mpo ete apesaki Nzambe lokumu te; boye bankusu eliaki ye, mpe akufaki. **24** Kasi Liloba na Nzambe ekobaki kopanzana mpe kobota mbuma. **25** Sima na Barnabasi mpe Saulo kokokisa mosala na bango mpo na bolamu ya bandimi ya Yelusalemi, batikaki Yelusalemi mpe bamemaki, elongo na bango, Yoane oyo kombo na ye mosusu ezali « Malako. »

13 Kati na Lingomba oyo ezalaki na Antioshe, ezalaki na basakoli mpe balakisi: Barnabasi, Simeoni oyo bazalaki kobenga « Moto mwindo, » Lusiusi ya Sirene, Manaeni oyo akolaki esika moko na moyangeli Erode, mpe Saulo. **2** Ezalaki mokolo moko, wana bazalaki kogumbamela Nkolo mpe kokila bilei, Molimo Mosantu alobaki: — Botiela ngai pembeni Barnabasi mpe Saulo mpo na mosala oyo nabengeli bango. **3** Boye, sima na bango kokila bilei mpe kosambela, batielaki bango maboko mpe batikaki bango kokende. **4** Na etinda ya Molimo Mosantu, Barnabasi mpe Saulo bakendeki na Selesi; mpe longwa kuna, bazwaki masuwa mpo na kokende na esanga ya Shipre. **5** Tango bakomaki na Salamine, bateyaki Liloba na Nzambe kati na bandako ya mayangani ya Bayuda. Yoane Malako azalaki elongo na bango lokola mosungi. **6** Bakatisaki esanga mobimba kino bakomaki na Pafosi epai wapi bamonaki Moyuda moko, kombo na ye « Bari-Yesu. » Azalaki moto ya maji mpe mosakoli ya lokuta. **7** Azalaki mpe moninga ya moyangeli Sergiusi Paulusi oyo azalaki moto ya mayele. Boye, Sergiusi Paulusi abengisaki Barnabasi mpe Saulo, pamba te azalaki na posa ya koyoka Liloba na Nzambe. **8** Kasi Elimasi, moto ya maji (pamba te yango nde ezali ndimbola ya kombo na ye), atelemelaki bango mpe azalaki kosala nyonso mpo na kopengwisa kondima ya moyangeli. **9** Bongo lokola Saulo, oyo bazalaki mpe kobenga « Polo, » azalaki atondisama na Molimo Mosantu, atalaki Elimasi na miso mpe alobaki na ye: **10** — Mwana ya Satana mpe monguna ya makambo nyonso ya sembo! Otondi na lolenge nyonso ya lokuta mpe ya mayele mabe! Kino tango nini okotika kobebisa mabongisi ya Nkolo, oyo ezali sembo? **11** Tala, loboko ya Nkolo etelemeli yo sik'oyo. Ozali kokoma mokufi miso mpo na mwa tango moke, okomona lisusu te pole ya moyi. Kaka na tango yango, lipata mpe molili ezipaki miso ya Elimasi; azalaki lisusu komona te mpe akomaki kobaluka-baluka bipai nyonso na koluka moto mpo ete asimba ye na loboko mpe alakisa ye nzela. **12** Tango moyangeli amonaki makambo oyo esalemaki, andimaki, pamba te mateya na tina na Nkolo ekamwisaki ye makasi. **13** Wuta na Pafosi, Polo elongo na baninga na ye bazwaki masuwa mpe bakendeki na Perje, kati na mokili ya Pafili, epai wapi Yoane Malako atikaki bango mpo na kozonga na Yelusalemi. **14** Mpe longwa na Perje, bakobaki mobembo na bango kino na Antioshe, kati na mokili ya Pisidi. Na mokolo ya Saba, bakotaki na ndako ya mayangani mpe bavandaki. **15** Sima na kotanga Mobeko mpe Basakoli, bakambi ya ndako ya mayangani batindelaki bango maloba: — Bandeko, soki bozali na maloba mpo na kolendisa bato, bokoki na bino koloba. **16** Polo atelemaki, atombolaki loboko mpe alobaki: — Bato ya Isalaele mpe bino oyo bozali Bayuda te kasi botosaka Nzambe, boyoka ngai! **17** Nzambe ya bato ya Isalaele aponaki bakoko na biso, akomisaki bango ekolo monene na tango oyo bavandaki kati na mokili ya Ejipito lokola bapaya, mpe abimisaki bango na mokili yango na nguya monene. **18** Mibu tuku minei mobimba, ayikelaki bango mpiko kati na esobe; **19** abebisaki bikolo sambo kati na mokili ya Kanana mpe apesaki mabele na bango lokola libula epai ya bato na Ye. **20** Makambo wana nyonso ewumelaki mibu pene nkama minei na tuku mitano. Sima na yango, Nzambe apesaki bango bilombe kino na tango ya mosakoli Samuele. **21** Bongo, basengaki mokonzi, mpe Nzambe apesaki bango Saulo, mwana mobali ya Kisi, moto ya libota ya Benjame, oyo asalaki mibu tuku minei na bokonzi. **22** Sima na Ye kolongola Saulo, akomisaki Davidi

mokonzi na bango. Tala maloba oyo Nzambe atatolaki na tina na ye: « Namoni Davidi, mwana mobali ya Yese, moto oyo asepelisaka motema na ngai; akokokisa solo mokano na ngai nyonso. » **23** Ezali wuta na libota ya Davidi nde Nzambe abimisaki, mpo na bana ya Isalaele, Mobikisi Yesu, ndenge alakaki. **24** Liboso ete Yesu aya, Yoane ateyaki bato nyonso ya Isalaele ete babongola mitema mpe bazwa libatisi. **25** Wana Yoane akomaki pene ya kosilisa mosala na ye, alobaki: « Bokanisi ete ngai nazali nani? Nazali te Moto oyo bozali kozela. Kasi azali koya sima na ngai, Ye oyo nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye! » **26** Bandeko na ngai, bino oyo bozali bana ya Abrayami, mpe bino oyo bozali Bayuda te kasi botosaka Nzambe, ezali epai na biso nde Nzambe atindaki maloba oyo ya lobiko. **27** Bato ya Yelusalemi mpe bakambi na bango basosolaki te soki Yesu azali nani; basosolaki mpe te maloba ya basakoli oyo etangamaka mikolo nyonso ya Saba. Nzokande, tango bakatelaki Ye etumbu, bakokisaki nde masakoli yango. **28** Atako bamonaki mabe moko te kati na Ye, mabe oyo ekokaki komemela Ye etumbu ya kufa, kasi basengaki kaka ete Pilato aboma Ye. **29** Tango mpe bakokisaki makambo nyonso oyo ekomama na tina na Ye, bakitisaki Ye longwa na ekulusu mpe batiaki Ye kati na kunda. **30** Kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, **31** mpe bato oyo basalaki mibembo elongo na Ye, longwa na Galile kino na Yelusalemi, bamonaki Ye mikolo ebele. Bazali sik'oyo batatoli na Ye epai ya bato na biso. **32** Tozali koyebisa bino sango malamu oyo: elaka oyo Nzambe apesaki na bakoko na biso, **33** Nzambe akokisi yango mpo na biso, bana na bango, na kosekwisa Yesu kati na bakufi, kolanda ndenge ekomama kati na Nzembo ya mibale: « Ozali Mwana na Ngai; na mokolo ya lelo, nakomi Tata na Yo. » **34** Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi mpo ete apola ata mokolo moko te. Kolanda ndenge Nzambe alobaki: « Nakopesa bino mapamboli ya bule mpe ya solo, oyo nalakaki Davidi. » **35** Yango wana, na eteni mosusu, elobamaki lisusu: « Okotika te Mosantu na Yo kopola. » **36** Nzokande, Davidi, sima na ye kokokisa mabongisi ya Nzambe na tango na ye, akufaki mpe akundamaki pembeni ya bakoko na ye; boye nzoto na ye epolaki. **37** Kasi Ye oyo Nzambe asekwisaki apolaki te. **38** Yango wana, bandeko na ngai, nalingi boyeba ete ezali na nzela ya Yesu nde bolimbisi ya masumu esakolami epai na bino mpe bozwi bolimbisi ya masumu nyonso oyo Mobeko ya Moyize ekokaki te kokangola bino. **39** Ezali mpe na nzela ya Yesu nde moto nyonso oyo andimi akomi sembo. **40** Yango wana, bosala keba ete makambo oyo basakoli baloba ekomela bino te: **41** « Bino batioli, botala, bokamwa mpe bolimwa, pamba te nakosala likambo moko na tango na bino, likambo oyo bokokaki kondima te soki bayebisaki bino yango. » **42** Tango Polo mpe Barnabasi babimaki na ndako ya mayangani, bato basengaki bango kolobela lisusu makambo wana na mokolo ya Saba oyo elandaki. **43** Tango mayangani esilaki, Bayuda mingi elongo na bato ya bikolo mosusu, oyo bakotaki na lingomba ya Bayuda mpe bazalaki kogumbamela Nzambe, balandaki Polo mpe Barnabasi oyo bazalaki kosolola na bango mpe kondimisa bango ete batikala ya kokangama makasi na ngolu ya Nzambe. **44** Na mokolo ya Saba oyo elandaki, bato ebele penza ya engumba bayaki kosangana mpo na koyoka Liloba na Nkolo. **45** Kasi tango Bayuda bamonaki ebele ya bato, batondaki na zuwa; bakomaki koloba mabe na tina na makambo oyo Polo azalaki koloba, mpe bakomaki kofinga ye. **46** Bongo, Polo mpe Barnabasi balobaki na bango na mpiko: — Tosengeli liboso koteya bino Liloba na Nzambe. Kasi lokola boboyi yango mpe bozali bino moko komimona ete bokoki te mpo na kozwa bomoi ya seko, tokeyi na biso sik'oyo epai ya bato oyo bazali Bayuda te. **(aiōnios g166)** **47** Pamba te, tala makambo oyo Nkolo atindaki biso: « Nakomisi yo pole mpo na bikolo mosusu, mpo ete omema lobiko kino na suka ya mokili. » **48** Tango bato ya bikolo ya bapaya bayokaki bongo, basepelaki mpe bakomaki kokumisa Liloba na Nkolo; mpe bato nyonso oyo Nzambe abongisa mpo na kozwa bomoi ya seko bakomaki bandimi. **(aiōnios g166)** **49** Liloba na Nkolo epanzanaki na etuka wana mobimba. **50** Kasi Bayuda batiaki songisongi epai ya basi ya lokumu oyo bazalaki kogumbamela Nzambe, mpe epai ya bato minene ya engumba wana; bapelisaki moto mpo ete Polo mpe Barnabasi banyokolama, mpe babenganaki bango wuta na mokili na bango. **51** Na bongo, Polo mpe Barnabasi bapupolaki putulu ya makolo na bango mpo na bato wana, mpe bakendeki na Ikoniomi. **52** Nzokande, bayekoli batondaki na esengo mpe na Molimo Mosantu.

14 Na engumba Ikoniomi, Polo mpe Barnabasi bakendeki, lokola momesano, na ndako ya mayangani ya Bayuda; bateyaki kuna, mpe bato ebele, Bayuda mpe bato ya bikolo ya bapaya, bakomaki bandimi. **2** Kasi Bayuda oyo baboyaki kondimela batiaki songisongi epai ya bato ya bikolo ya bapaya mpo ete batombokela bandeko. **3** Polo mpe Barnabasi bawumelaki kuna mikolo ebele, bazalaki koteya na mpiko, pamba te bazalaki na elikya kati na Nkolo; mpe Nkolo azalaki kokokisa bosolo ya mateya ya ngolu na Ye na kopesaka bango nguya ya kosala bilembo ya kokamwa mpe misala minene. **4** Bato ya engumba yango bakabwanaki: ndambo bazalaki sima na Bayuda, mpe ndambo mosusu, sima na bantoma. **5** Bato ya bikolo ya

bapaya mpe Bayuda, elongo na bakambi na bango, bazwaki mokano ya konyokola bantoma mpe koboma bango na mabanga; **6** kasi tango bantoma basosolaki yango, bakimaki na bingumba ya Likawoni: Listre, Derbe mpe bazingazinga na yango. **7** Kuna mpe lisusu, bakobaki kaka koteya Sango Malamu. **8** Kati na engumba Listre, ezalaki na moto moko akufa makolo. Wuta mbotama na ye, atikala kotambola te. **9** Azalaki koyoka ndenge Polo azalaki koteya. Polo atalaki ye malamu, amonaki ete azali na kondima mpo na kobikisama **10** mpe alobaki na ye na mongongo makasi: — Telema ngwi na makolo na yo! Mbala moko, moto yango apumbwaki mpe akomaki kotambola. **11** Tango ebele ya bato bamonaki makambo oyo Polo asalaki, bagangaki na lokota ya bato ya Likawoni: — Banzambe bazwi banzoto ya bato mpe bakiteli biso! **12** Kombo oyo babengaki na yango Barnabasi ezali « Zewusi, » mpe kombo oyo babengaki na yango Polo ezali « Erimesi, » pamba te Polo nde azalaki koloba. **13** Nganga-nzambe ya nzambe Zewusi, oyo ndako ya nzambe na ye ezalaki na libanda ya ekuke ya engumba, amemaki na bikuke ya engumba bangombe ya mibali elata bafololo mpe bililingi elingama-lingama lokola basheni, pamba te ye mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye balingaki kotumbela bango mbeka. **14** Kasi tango bantoma, Barnabasi mpe Polo, bayokaki sango ya likambo yango, bapasolaki bilamba na bango, bakendeki mbangu epai ebele ya bato bazalaki na koganga: **15** — Oh baninga, mpo na nini bozali kosala boye? Biso mpe tozali kaka bato lokola bino. Soki tozali koteya bino Sango Malamu, ezali mpo ete botika banzambe ya bikeko oyo ezanga tina mpe bomipesa na Nzambe na bomoi oyo asala Likolo, mabele, ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango. **16** Na tango ya kala, Nzambe atikaki ete bato ya bikolo nyonso balanda nzela oyo bango moko balingi. **17** Nzokande, atikalaki kolemba te kotalisa bolamu na Ye, na nzela ya konokisela bango mvula kowuta na likolo, kopesa bango bambuma ebele na tango na yango, mpe kopesa bango bilei ebele mpe kotondisa mitema na bango na esengo. **18** Atako balobaki bongo, balongaki na pasi kopekisa ebele ya bato wana kobonzela bango mbeka. **19** Bongo, Bayuda oyo bawutaki na Antioshe mpe na Ikoniomi batiaki songisongi kati na bato mpo ete batombokela bango. Babambaki Polo mabanga, mpe babendaki ye kino na libanda ya engumba, pamba te bakanisaki ete akufi. **20** Kasi tango bayekoli bazingelaki Polo, atelemaki mpe azongaki kati na engumba. Bongo mokolo oyo elandaki, akendeki na Derbe elongo na Barnabasi. **21** Sima na Polo mpe Barnabasi koteya Sango Malamu kati na engumba wana mpe kokomisa bato ebele bayekoli, bazongaki lisusu na Listre, na Ikoniomi mpe na Antioshe; **22** bazalaki kolendisa bayekoli ete bayika mpiko kati na kondima. Bazalaki koloba: — Tosengeli komona pasi mingi mpo na kokota na Bokonzi ya Nzambe. **23** Polo mpe Barnabasi baponaki bakambi mpo na Lingomba moko na moko mpe, sima na bango kosambela mpe kokila bilei, bakabaki bango na maboko ya Nkolo oyo bandimelaki. **24** Sima na bango koleka etuka ya Pisidi, bakomaki na Pafili. **25** Bateyaki Liloba kati na Perje mpe, sima na yango, bakendeki na libongo ya Atalia. **26** Wuta na Atalia, bakotaki na masuwa mpe bazongaki na Antioshe epai wapi batikaki bango na se ya ngolu ya Nzambe, mpo na mosala oyo bawutaki kokokisa. **27** Tango bakomaki kuna, basangisaki bato ya Lingomba, bapesaki bango sango ya makambo nyonso oyo Nzambe asalaki na nzela na bango mpe ndenge nini afungolelaki bato ya bikolo ya bapaya nzela ya kondima. **28** Mpe bawumelaki wana tango molayi elongo na bayekoli.

15 Ndambo ya bato bawutaki na Yuda mpe bakomaki na Antioshe, mpe bakomaki koteya bandeko: — Soki bokatisi ngenga te kolanda Mobeko ya Moyize, bokoki te kozwa lobiko. **2** Polo mpe Barnabasi batelemelaki bato wana; bongo kobendana makasi ekotaki kati na bango na tina na likambo yango. Boye, bazwaki mokano ete Polo, Barnabasi mpe ndambo ya bandimi mosusu bakende na Yelusalemi elongo na bantoma mpe bakambi ya Lingomba mpo na kolobela likambo yango. **3** Lingomba esungaki bango mpo na mobembo. Wana bakatisaki Fenisi mpe Samari, bazalaki koloba ndenge nini bato ya bikolo ya bapaya bazalaki kobongola mitema. Sango oyo ezalaki kopesa bandeko nyonso esengo. **4** Tango bakomaki na Yelusalemi, Lingomba, bantoma mpe bakambi bayambaki bango; mpe Polo elongo na Barnabasi bapesaki bango sango ya makambo nyonso oyo Nzambe asalaki na nzela na bango. **5** Ndambo ya bandimi oyo bazalaki kala Bafarizeo batelemaki mpo na koloba: — Bato ya bikolo ya bapaya basengeli kokatama ngenga, mpe esengeli kotinda bango kotosa Mobeko ya Moyize. **6** Bantoma mpe bakambi basanganaki mpo na koyekola malamu likambo yango. **7** Lokola tembe elekaki makasi, Petelo atelemaki mpe alobaki: — Bandeko na ngai, boyebi malamu ete Nzambe apona ngai wuta kala kati na bino mpo ete nakoka koteya Sango Malamu epai ya bato ya bikolo ya bapaya, mpo ete bango mpe bakoka koyoka yango mpe bakoma bandimi. **8** Bongo, Nzambe oyo ayebi mitema ya bato alakisaki ete andimaki bango na nzela ya kopesa bango Molimo Mosantu, ndenge kaka apesaki biso. **9** Asalaki bokeseni te kati na biso mpe bango, pamba te akomisaki mitema na bango peto na nzela ya kondima.

10 Bongo mpo na nini bolingi sik'oyo komeka Nzambe, na
nzela ya koluka komemisa bayekoli oyo, mokumba oyo
tolongaki te komema, ezala biso to batata na biso? 11 Te!
Biso tondimaka ete tobiki na ngolu ya Nkolo Yesu, ndenge
moko kaka na bango. 12 Lisanga mobimba evandaki kimia
wana bazalaki koyoka Barnabasi mpe Polo koyebisa bango
bikamwa mpe bilembo oyo Nzambe asalaki na nzela na
bango, kati na bato ya bikolo ya bapaya. 13 Tango basilisaki
koloba, Jake azwaki maloba mpe alobaki: — Bandeko,
boyoka ngai! 14 Simona awuti koyebisa biso ndenge nini,
wuta na ebandeli, Nzambe aponaki bato kati na bikolo ya
bapaya ete bazala bato na Ye. 15 Makambo oyo ekokani
na maloba ya basakoli, kolanda ndenge ekomama: 16 «
Sima na yango, nakozonga, nakotonga lisusu ndako ya
kapo ya Davidi, oyo esila kokweya; nakotonga yango lisusu
mpe nakotelemisa yango, 17 mpo ete bato oyo bakotikala
baluka Nkolo, ezala bato nyonso ya bikolo ya bapaya oyo
babengamaka na Kombo na Ngai, elobi Nkolo oyo asalaka
makambo oyo, 18 makambo oyo eyebana wuta kala. » (aiōn
g165) 19 Yango wana, tala likanisi na ngai: Tosengeli te
kotungisa bato ya bikolo ya bapaya oyo bandimeli Nzambe.
20 Na esika ya kotungisa bango, tosengeli kaka kokomela
bango ete balia te misuni ya banyama oyo ebonzami lokola
mbeka epai ya banzambe mosusu, basala kindumba te, balia
te nyama oyo babomi na kozanga kobimisa makila, mpe
bamela makila te. 21 Pamba te wuta kala, kati na bingumba
nyonso, ezali na bato oyo bateyaka Mobeko ya Moyize, mpe
batangaka yango kati na bandako ya mayangani, mikolo
nyonso ya Saba. 22 Bantoma, bakambi elongo na Lingomba
mobimba bazwaki mokano ya kopona ndambo ya bato kati
na bango mpe ya kotinda bango na Antioshe elongo na Polo
mpe Barnabasi. Baponaki Yuda oyo babengaka Barsabasi,
mpe Silasi; bango mibale bazalaki bakambi kati na bandeko.
23 Bapesaki bango mokanda oyo ekomamaki boye: Biso
bantoma mpe bakambi, bandeko na bino: Epai ya bato ya
bikolo ya bapaya oyo bavandaka kati na Antioshe, na Siri
mpe na Silisi; Mbote na bino. 24 Toyokaki ete bandeko
mosusu bawutaki epai na biso, ba-oyo topesaki ata nzela
te, bayaki kotia mobulu kati na bino, batiaki penza mobulu
kati na bino mpe batungisaki mitema na bino na nzela
ya maloba na bango. Nzokande, totindaki bango te. 25
Boye, biso nyonso toyokanaki mpo na kopona bato mpe
kotindela bino bango, elongo na bandeko balingami na
biso, Barnabasi mpe Polo, 26 ba-oyo bakaba bomoi na
bango mpo na Kombo na Yesu-Klisto, Nkolo na biso. 27
Yango wana, totindeli bino Yuda mpe Silasi mpo ete bakoka
koyebisa bino makambo oyo tokomi kati na mokanda oyo.
28 Molimo Mosantu mpe biso tomoni malamu ete tomemisa
bino mikumba mosusu te, longola kaka bikateli oyo: 29 Bolia
te misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya
banzambe mosusu, bomela makila te, bolia te nyama oyo
babomi na kozanga kobimisa makila, mpe bosala kindumba
te. Ekozala malamu soki bokimi makambo yango. Botikala
malamu! 30 Boye, batikaki bango kokende na Antioshe
epai wapi basangisaki Lingomba mobimba mpe bapesaki
mokanda yango. 31 Bato batangaki mokanda yango mpe
basepelaki mingi na malendisi oyo ezalaki kati na yango. 32
Lokola Yuda mpe Silasi bazalaki basakoli, bazwaki penza
tango molayi mpo na koloba na bandeko mpe kolendisa
bango ete bayika mpiko kati na kondima. 33 Bawumelaki
wana mwa tango, mpe bandeko batombelaki bango kimia
mpo na bozongi epai ya bato oyo batindaki bango. [34
Kasi Silasi asepelaki kotikala wana.] 35 Polo mpe Barnabasi
batikalaki na Antioshe epai wapi, elongo na bato mosusu
ebele, bazalaki koteya mpe kosakola Liloba na Nkolo. 36
Sima na mwa mikolo, Polo alobaki na Barnabasi: — Tozonga
na bingumba nyonso epai wapi toteyaki Liloba na Nkolo,
mpo ete totala bandeko mpo na koyeba soki bazali ndenge
nini. 37 Barnabasi azalaki na posa ya komema, elongo na
bango, Yoane oyo babengaka mpe Malako; 38 kasi Polo
asepelaki te ete bamema ye elongo na bango, pamba te
akabwanaki na bango na Pafili mpe akobaki lisusu te elongo
na bango kati na mosala. 39 Boye, babendanaki makasi
penza mpe basukaki na kokabwana. Barnabasi azwaki
Malako mpe akotaki elongo na ye kati na masuwa mpo na
kokende na Shipre. 40 Kasi Polo azwaki Silasi mpe akendeki
elongo na ye, sima na bandeko kotika bango na se ya ngolu
ya Nkolo. 41 Atambolaki kati na Siri mpe na Silisi mpo na
kolendisa Mangomba.

16 Polo akomaki na Derbe mpe na Listre, epai wapi
akutanaki na moyekoli moko, kombo na ye ezali «
Timote. » Mama na ye azalaki Moyuda, kasi akomaki
kondima Klisto; mpe tata na ye azalaki moto ya Grese. 2
Litatoli na ye ezalaki malamu kati na bandeko ya Listre mpe
ya Ikoniomi. 3 Polo azalaki na posa ya kosala mobembo
elongo na ye, boye akatisaki ye ngenga; pamba te Bayuda
oyo bazalaki kovanda kuna bayebaki ete tata na ye azalaki
moto ya Grese. 4 Kati na bingumba nyonso oyo bazalaki
koleka, bazalaki koyebisa bandimi mikano oyo bantoma mpe
bakambi ya Lingomba bazwaki na Yelusalemi, mpe bazalaki
kosenga na bango ete batosa yango. 5 Boye, Mangomba
ezalaki kolendisama kati na kondima, mpe bato bazalaki
kobakisama mokolo na mokolo. 6 Lokola Molimo Mosantu
apesaki bango nzela te ya koteya Liloba kati na etuka ya

Azia, Polo elongo na baninga na ye bakendeki na etuka ya Friji mpe ya Galatia. **7** Tango bakomaki na mondelo ya Mizi, bazwaki likanisi ya kokende na Bitini, kasi Molimo ya Yesu apesaki bango nzela te. **8** Boye bakatisaki etuka ya Mizi mpe bakendeki kino na libongo ya Troasi. **9** Na butu, Polo azwaki emoniseli moko: « Moto moko ya Masedwane atelemaki liboso na ye mpe azalaki kobondela ye: ‹ Nabondeli yo, yaka kosunga biso kati na Masedwane! › » **10** Sima na Polo kozwa emoniseli, tolukaki mbala moko kokende na Masedwane, pamba te tososolaki ete ezali Nzambe nde abengi biso mpo ete tokende koteya kuna Sango Malamu. **11** Longwa na Troasi, tozwaki masuwa mpe tokendeki mbala moko kino na esanga ya Samotrase; bongo mokolo oyo elandaki, tokomaki na Neyapolisi. **12** Kolongwa wana, tokendeki na Filipi, mboka mokonzi ya etuka ya Masedwane oyo ezalaki na se ya bokonzi ya bato ya Rome. Tovandaki kuna mwa mikolo. **13** Na mokolo ya Saba, tobimaki na libanda ya ekuke ya engumba mpo na kokende pembeni ya ebale epai wapi tokanisaki ete tokomona esika ya losambo. Wana tovandaki, tokomaki koteya basi oyo basanganaki kuna. **14** Kati na basi yango, ezalaki na mwasi moko, kombo na ye « Lidi. » Azalaki moteki ya bilamba ya motane, moto ya Tiyatire mpe mogumbameli ya Nzambe. Azalaki koyoka, mpe Nkolo afungolaki motema na ye mpo ete akangama na makambo oyo Polo azalaki koloba. **15** Tango ye elongo na bato ya libota na ye bazwaki libatisi, abengisaki biso na ndako na ye; alobaki: — Soki bomoni ete ngai nakomi penza mondimi ya Nkolo, boya kovanda na ndako na ngai. Boye, asalaki nyonso mpo ete tondima kokende na ndako na ye. **16** Mokolo moko, wana tozalaki kokende na esika ya losambo, tokutanaki na mwasi mowumbu moko oyo azalaki na molimo mabe oyo ezalaki kosunga ye mpo na kosakola makambo oyo ekoya, mpe azalaki kozwela bankolo na ye mbongo ebele na nzela ya masakoli na ye. **17** Mwasi yango azalaki kolanda biso, Polo mpe biso, na koganga: — Bato oyo bazali basali ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, bazali koteya bino nzela ya lobiko. **18** Lokola azalaki kosala bongo wuta mikolo ebele, suka na suka, Polo atombokaki, abalukaki mpe alobaki na molimo mabe yango: — Na Kombo na Yesu-Klisto, napesi yo mitindo: bima kati na mwasi oyo! Kaka na tango yango, molimo yango ebimaki kati na ye. **19** Tango bankolo ya mowumbu yango bamonaki ete elikya na bango ya kozwa mbongo ekeyi na mopepe, bakangaki Polo mpe Silasi, mpe bamemaki bango liboso ya bakonzi, na esika ya bato ebele. **20** Bamemaki bango liboso ya basambisi mpe balobaki: — Bato oyo bazali Bayuda; bazali kotia mobulu kati na engumba na biso. **21** Bazali koluka kokotisa awa bizaleli oyo mibeko epekisi biso, bato ya Rome, kondima mpe kosalela. **22** Bato oyo batondaki wana batombokelaki Polo mpe Silasi, bongo basambisi bapesaki mitindo ete balongola bango bilamba mpe babeta bango fimbu. **23** Sima na kobetisa bango fimbu makasi, babwakaki bango kati na boloko; bapesaki mitindo na mokengeli boloko ete akengela bango malamu. **24** Tango kaka mokengeli azwaki mitindo oyo, abwakaki bango kati na boloko ya kati mpe akangisaki makolo na bango na mabaya. **25** Pene na midi ya butu, Polo mpe Silasi bazalaki kosambela mpe kokumisa Nzambe na banzembo; bakangami mosusu bazalaki koyoka bango. **26** Mbala moko, mabele eninganaki makasi, mpe miboko ya boloko eninganaki. Kaka na tango yango, miboko ya boloko ebukanaki, bikuke nyonso ya boloko efungwamaki, mpe minyololo ya bakangami nyonso ekatanaki. **27** Mokengeli boloko alamukaki; mpe tango amonaki ete bikuke ya boloko ezali ya kofungwama, abendaki mopanga na ye mpo ete amiboma, pamba te akanisaki ete bakangami bakimi. **28** Kasi Polo agangaki na mongongo makasi: — Komisala mabe te! Biso nyonso tozali awa! **29** Mokengeli boloko asengaki mwinda, akotaki mbangu kati na boloko, mpe amibwakaki liboso ya Polo mpe Silasi na kolenga makasi. **30** Bongo abimisaki bango libanda mpe atunaki bango: — Batata, nasala nini mpo ete nabika? **31** Bazongisaki: — Ndima Nkolo Yesu, mpe okobika, yo mpe libota na yo. **32** Bongo bateyaki ye mpe libota na ye Liloba na Nkolo. **33** Kaka na ngonga wana ya butu, mokengeli boloko azwaki bango elongo na ye mpe asukolaki bango bapota; bongo, mbala moko, ye mpe libota na ye bazwaki libatisi. **34** Sima, mokengeli boloko amemaki Polo mpe Silasi na ndako na ye, mpe apesaki bango bilei; mpe atondisamaki na esengo makasi, pamba te ye mpe bato nyonso ya libota na ye bandimelaki Nzambe. **35** Tango tongo etanaki, basambisi batindaki basali na bango epai ya mokengeli boloko mpo na koyebisa ye: — Bimisa bato wana na boloko! **36** Mokengeli boloko alobaki na Polo: — Basambisi bapesi ngai mitindo ete nabimisa bino na boloko. Boye sik'oyo, bobima mpe bokende na kimia. **37** Kasi Polo azongisaki: — Nini! Basambisi biso te, kasi babetisi biso fimbu na miso ya bato mpe babwaki biso na boloko, nzokande biso tozali bato ya Rome. Balingi sik'oyo kobimisa biso na nkuku? Te, ekosalema bongo te! Tika ete bango moko baya kobimisa biso! **38** Basali bakendeki koyebisa makambo yango epai ya basambisi. Tango kaka basambisi bayokaki ete Polo mpe Silasi bazali bato ya Rome, babangaki makasi. **39** Bayaki kosenga bango bolimbisi, mpe babimisaki bango na boloko. Basengaki na bango ete balongwa na engumba wana. **40** Sima na Polo mpe Silasi

kobima na boloko, bakendeki na ndako ya Lidi, epai wapi bakutanaki na bandeko mpe balendisaki bango. Bongo, bazongelaki mobembo na bango.

17 Sima na Polo mpe Silasi kolekela na Afipolisi mpe na Apolonia, bakendeki na Tesalonika epai wapi ndako ya mayangani ya Bayuda ezalaki. **2** Ndenge momesano na ye ezalaki, Polo akotaki na ndako ya mayangani. Basaba misato, asololaki na bato oyo bazalaki kuna na tina na Makomi. **3** Azalaki kotalisa mpe kolakisa bango polele ete Klisto asengelaki komona pasi mpe kosekwa kati na bakufi. Azalaki koloba na bango: — Yesu oyo nazali koteya bino, Ye nde azali Klisto. **4** Ndambo ya Bayuda bandimisamaki mpe basanganaki na Polo mpe Silasi; ndenge moko mpe na bato mingi ya Grese, oyo bazalaki kogumbamela Nzambe, mpe basi ebele ya lokumu. **5** Kasi Bayuda mosusu basalaki zuwa; bakendeki kozwa bato ya mobulu oyo batambolaka pamba-pamba na balabala, basangisaki bango mpe babimisaki mobulu kati na engumba. Bakendeki mbangu na ndako ya Jazoni mpo na koluka Polo mpe Silasi mpo ete bamema bango liboso ya ebele ya bato. **6** Kasi lokola bamonaki bango te, bamemaki Jazoni mpe bandeko mosusu liboso ya bakambi ya engumba na koganga: — Bato oyo bazali koningisa mokili mobimba bakomi sik'oyo awa, **7** mpe Jazoni ayambi bango lokola babengami kati na ndako na ye. Bango nyonso bazali kobuka mibeko ya Sezare, pamba te bazali koloba: « Mokonzi mosusu azali, Kombo na Ye: Yesu! » **8** Tango ebele ya bato mpe bakambi ya engumba bayokaki bongo, batombokaki makasi. **9** Boye, bafutisaki Jazoni mpe bandeko mosusu lomande mpe, na sima, batikaki bango. **10** Wana butu ekomaki, bandeko bakimisaki Polo mpe Silasi noki-noki na Bere. Tango bakomaki kuna, bakotaki na ndako ya mayangani ya Bayuda. **11** Nzokande, Bayuda ya Bere bazalaki bato ya boboto koleka bato ya Tesalonika, pamba te bayambaki Liloba na motema mobimba mpe, mokolo na mokolo, bazalaki koyekola na mozindo Makomi mpo na kotala soki makambo oyo Polo azali koteya bango ezali ya solo. **12** Bayuda ebele kati na bango bandimaki; ndenge moko mpe, kati na bato ya Grese, basi mingi ya lokumu mpe mibali ebele bandimaki. **13** Kasi tango Bayuda ya Tesalonika bayokaki ete Polo azali koteya Liloba na Nzambe na Bere, mingi kati na bango bayaki mpe kuna mpo na kotia songisongi kati na bato mpo ete batomboka. **14** Bongo, kaka na tango yango, bandeko basalaki ete Polo akende na ebale mpo na kozwa masuwa, wana Silasi mpe Timote batikalaki na Bere. **15** Bato oyo bakendeki kotika Polo bamemaki ye kino na Ateni; mpe na mitindo ya Polo, bazongaki na Bere koyebisa Silasi mpe Timote ete balanda ye noki na Ateni. **16** Wana Polo azali kozela bango kati na Ateni, motema na ye etungisamaki mingi na komona ete engumba yango etonda na banzambe ya bikeko. **17** Boye, azalaki kosolola na Bayuda mpe Bagreki oyo bazalaki kogumbamela Nzambe kati na ndako ya mayangani, mpe na bato oyo azalaki kokuta, mokolo na mokolo, na bisika oyo bato ebele bakutanaka. **18** Ndambo ya bato ya mayele oyo balandaka malakisi ya Epikire mpe ya Zenon bakomaki kotiana tembe na ye. Bamoko batunaki: — Moto oyo ya makelele alingi koloba nini? Bamosusu balobaki: — Tomoni lokola nde azali kolobela banzambe ya bapaya! Balobaki bongo mpo ete Polo azalaki koteya Sango Malamu na tina na Yesu mpe lisekwa kati na bakufi. **19** Boye bakamataki ye, bamemaki ye na Areopaje mpe balobaki na ye: — Boni, tokoki koyeba soki mateya ya sika oyo ozali koteya elingi koloba nini? **20** Pamba te ozali koloba na biso makambo ya sika. Yango wana, tolingi koyeba soki makambo yango elakisi penza nini. **21** (Bato nyonso ya Ateni mpe bapaya oyo bazalaki kovanda kuna bazalaki kolekisa tango mingi mpo na koloba mpe koyoka basango ya sika). **22** Polo atelemaki liboso ya bato oyo basanganaki na Areopaje mpe alobaki: — Bato ya Ateni! Nasosoli ete, na makambo nyonso, bolingaka mingi makambo ya bonzambe. **23** Pamba te tango nazalaki kotambola kati na engumba na bino mpe kotala bikeko oyo bosambelaka, namonaki kutu etumbelo moko bakoma na likolo na yango: Mpo na Nzambe oyo ayebani te. Nzokande, ngai nayei koteya bino Nzambe oyo bosambelaka ata boyebi Ye te. **24** Nzambe oyo asala mokili mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango azali Nkolo ya Likolo mpe ya mokili, avandaka te kati na batempelo oyo maboko ya bato etonga. **25** Mpe azalaka na posa te ya masungi ya bato, pamba te akoka na nyonso. Nzokande, Ye nde apesaka bato nyonso bomoi, pema mpe biloko nyonso. **26** Wuta na moto moko, asalaki mabota nyonso ya bato, mpo ete bakoka kovanda na mokili mobimba; mpe akataki tango mpo na moto na moto mpe atiaki bandelo mpo na bisika na bango ya kovanda. **27** Nzambe asalaki bongo mpo ete bato bakoka koluka Ye, tango mosusu bakolonga komona Ye na kolukaluka lokola mokufi miso. Nzokande, na bosolo, azali mosika te ya moko na moko kati na biso. **28** Pamba te, ezali na nzela na Ye nde tozalaka na bomoi, toninganaka mpe tozalaka oyo tozali, ndenge bakomi na bino mosusu baloba: « Tozali bana na ye! » **29** Yango wana, lokola tozali bana na Nzambe, tosengeli te kokanisa ete bonzambe ekokani na elilingi ya wolo, ya palata to ya libanga, lokola nzambe ya ekeko oyo esalemi na maboko mpe mayele ya moto. **30** Nzokande, lokola Nzambe atalaka te tango ya kozanga boyebi, kasi

azali sik'oyo kosenga ete bato nyonso, na bisika nyonso oyo bazali, babongola mitema. 31 Pamba te akata mokolo oyo akosambisa mokili mobimba na bosembo nyonso, na nzela ya moto oyo Ye asila kopona. Atalisaki bosolo na yango epai ya bato nyonso, na nzela ya kosekwisa moto yango kati na bakufi. 32 Tango bayokaki Polo koloba na tina na lisekwa ya bakufi, bamoko basekaki ye, mpe bamosusu balobaki: — Tokoyoka yo mokolo mosusu na tina na likambo oyo. 33 Na bongo, Polo atikaki bango. 34 Nzokande, bato mosusu balandaki Polo mpe bakomaki bandimi. Kati na bango, ezalaki: Denisi, moto ya Areopaje; mwasi moko oyo kombo na ye ezali Damarisi, mpe bato mosusu.

18 Sima na yango, Polo atikaki Ateni mpe akendeki na Kolinto. 2 Kuna, akutanaki na Moyuda moko, kombo na ye ezalaki « Akilasi. » Azalaki moto ya mboka Ponti. Akilasi awutaki koya kala te longwa na Itali, elongo na mwasi na ye, Prisile, pamba te mokonzi Klode apesaki mitindo ete Bayuda nyonso balongwa na Rome. Boye, Polo akendeki kotala bango; 3 mpe lokola Polo azalaki kosala mosala moko na bango, mosala ya kosala bandako ya kapo, avandaki epai na bango mpe akomaki kosala elongo na bango. 4 Mikolo nyonso ya Saba, Polo azalaki koteya kati na ndako ya mayangani mpe azalaki koluka kondimisa Bayuda mpe bato ya Grese. 5 Tango Silasi mpe Timote bayaki wana wuta na Masedwane, Polo akomaki kolekisa tango na ye nyonso kaka na koteya Liloba mpe kotalisa solo epai ya Bayuda ete Yesu azali Klisto. 6 Kasi tango Bayuda bakomaki kotelemela Polo mpe kofinga ye, apupolaki bilamba na ye mpe alobaki: — Tika ete makila na bino etangama likolo ya mito na bino moko! Ngai nazali lisusu na ngambo te. Kobanda lelo, nakokende na ngai epai ya bato ya bikolo ya bapaya. 7 Boye, Polo atikaki bango mpe akendeki na ndako ya Titisi Yusitusi, mogumbameli ya Nzambe, oyo ndako na ye ezalaki pembeni ya ndako ya mayangani. 8 Krispisi, mokambi ya ndako ya mayangani, elongo na libota na ye mobimba bazalaki na kondima epai ya Nkolo; mpe bato mingi ya Kolinto oyo bazalaki koyoka Polo bakomaki bandimi ya Nkolo mpe bazwaki libatisi. 9 Mokolo moko, na butu, Nkolo alobaki na Polo kati na emoniseli: Kobanga te, koba kaka koloba, kokanga monoko te. 10 Nazali na yo elongo, mpe moto moko te akolonga kobundisa yo mpe kosala yo mabe, pamba te nazali na bato mingi kati na engumba oyo. 11 Boye, Polo avandaki na Kolinto, mobu moko na ndambo, mpe azalaki koteya bango Liloba na Nzambe. 12 Wana Galioni azalaki moyangeli ya Akayi, Bayuda bayokanaki mpo na kokanga Polo, mpe bamemaki ye na esambiselo 13 mpe bafundaki ye boye: — Moto oyo azali koluka kondimisa bato ete bagumbamela Nzambe na lolenge oyo mibeko epekisa. 14 Tango kaka Polo alingaki koloba, Galioni alobaki na Bayuda: — Bino Bayuda, soki moto oyo asalaki mabe to likambo moko ya sembo te, nalingaki solo koyokela bino. 15 Kasi lokola ezali kaka likambo ya tembe na tina na makambo oyo etali maloba, bakombo mpe mibeko na bino, wana etali kaka bino moko; ngai naboyi kozala mosambisi ya makambo ya boye. 16 Boye, abenganaki bango na esambiselo. 17 Mpe bango nyonso bakangaki Sositeni, mokambi ya ndako ya mayangani, mpe babetaki ye liboso ya esambiselo. Kasi Galioni atalaki yango se pamba. 18 Polo avandaki lisusu mwa mikolo na Kolinto. Bongo, atikaki bandeko, akotaki na masuwa mpe akendeki na Siri elongo na Prisile mpe Akilasi. Liboso na Polo kolongwa na libongo ya Sankresi, akokolisaki suki ya moto na ye, pamba te alapaki ndayi. 19 Tango bakomaki na Efeso, Polo atikaki Akila mpe Prisile. Akendeki ye moko na ndako ya mayangani mpo na kosolola na Bayuda. 20 Basengaki ete awumela mwa mikolo elongo na bango, kasi Polo aboyaki. 21 Atikaki bango na koloba: — Nakozongela bino lisusu, soki Nzambe alingi. Wuta na Efeso, azwaki masuwa mpe akendeki. 22 Tango akomaki na Sezarea, amataki na Yelusalemi mpo na kopesa Lingomba mbote; sima, akendeki na Antioshe. 23 Sima na Polo kovanda mwa mikolo na Antioshe, alongwaki kuna mpe alekaki na etuka ya Galatia mpe ya Friji, na kolendisa bayekoli nyonso. 24 Moyuda moko ayaki na Efeso, kombo na ye ezalaki « Apolosi. » Abotamaki na Alekizandri, ayebaki koloba malamu mpe ayebaki bozindo ya Makomi. 25 Bateyaki ye nzela ya Nkolo; mpe, lokola azalaki molende, azalaki koloba mpe kolakisa na bosolo makambo oyo etali Yesu atako ayebaki kaka libatisi ya Yoane. 26 Abandaki koloba na molende nyonso kati na ndako ya mayangani. Kasi tango Prisile mpe Akilasi bayokaki ye, babengisaki ye na ndako na bango mpe balimbolelaki ye malamu penza nzela ya Nzambe. 27 Lokola Apolosi azalaki na likanisi ya kokende na Akayi, bandeko balendisaki ye mpe bakomelaki bayekoli ya Kolinto ete bayamba ye malamu. Tango akomaki kuna, na ngolu na Nzambe, azalaki lisungi monene mpo na bato oyo bakomaki bandimi, 28 pamba te maloba na ye ezalaki kosukisa tembe ya Bayuda na miso ya bato nyonso, mpe azalaki kotalisa na polele, na nzela ya Makomi, ete Yesu azali Klisto.

19 Wana Apolosi azalaki na Kolinto, Polo alekelaki na mokili ya bangomba ya Azia, mpe akomaki na Efeso. Kuna, akutaki mwa ndambo ya bayekoli 2 mpe atunaki bango: — Boni, bozwaki Molimo Mosantu tango bokomaki bandimi? Bazongisaki: — Te! Totikala nanu koyoka te ete

Molimo Mosantu azalaka. 3 Polo atunaki bango lisusu: —
Bongo libatisi ya ndenge nini penza bozwaki? Bazongisaki:
— Tozwaki libatisi ya Yoane. 4 Polo alobaki na bango:
— Libatisi oyo Yoane azalaki kopesa ezalaki libatisi ya
kobongola motema; azalaki koloba na bato ete bandimela
moto oyo akoya sima na ye, elingi koloba ete bandimela
Yesu. 5 Boye, bayokelaki ye mpe bazwaki libatisi na Kombo
ya Nkolo Yesu. 6 Tango Polo atielaki bango maboko, Molimo
Mosantu akitelaki bango, mpe bakomaki koloba na nkota ya
sika mpe kosakola. 7 Bango nyonso bazalaki bato pene
zomi na mibale. 8 Bongo, Polo akendeki na ndako ya
mayangani epai wapi, na basanza misato, azalaki koloba na
molende epai na bato; azalaki koteya bango makambo oyo
etali Bokonzi ya Nzambe mpe kondimisa bango yango. 9
Kasi bato mosusu kati na bango bazalaki mitema mabanga;
baboyaki kondima mpe batiolaki nzela ya Nkolo na miso ya
bato ebele. Bongo Polo akabwanaki na bango. Amemaki
bayekoli mpe, mokolo na mokolo, azalaki koteya bango na
eteyelo ya Tiranisi. 10 Esalaki bongo mibu mibale; boye
Bayuda nyonso mpe bato nyonso ya Grese, oyo bazalaki
kovanda na mokili ya Azia bayokaki Liloba na Nkolo. 11
Nzambe azalaki kosala bikamwa ya somo na nzela ya Polo.
12 Boye bato bakomaki kokamata miswale mpe bilamba
oyo etuti nzoto ya Polo, mpo na kotia yango na banzoto ya
babeli, bongo bokono ya bato yango ezalaki kosila, mpe
milimo mabe ezalaki kobima kati na bango. 13 Ndambo ya
Bayuda oyo bazalaki kotambola-tambola mpo na kobengana
milimo mabe bamekaki kobelela Kombo ya Nkolo Yesu mpo
na koluka kokangola bato oyo bazalaki na se ya bokonzi
ya milimo mabe; bazalaki koloba: — Na Kombo ya Yesu
oyo Polo ateyaka, napesi bino mitindo ya kobima. 14 Bana
mibali sambo ya Moyuda Seva, moko kati na bakonzi ya
Banganga-Nzambe, bazalaki kosala bongo. 15 Mokolo moko,
molimo mabe ezongiselaki bango: — Nayebi Yesu, nayebi
mpe soki Polo azali nani; kasi bino, bozali banani? 16 Mpe
moto oyo azalaki na molimo mabe apumbwelaki bango,
akangaki bango mpe abetaki bango nyonso makasi penza
kino babimaki na ndako bolumbu mpe batonda na bapota.
17 Tango likambo yango eyebanaki na Bayuda mpe na bato
ya Grese oyo bavandaka na Efeso, somo ekangaki bango
nyonso, mpe Kombo ya Nkolo Yesu ezwaki lokumu mingi.
18 Mingi kati na bato oyo bakomaki bandimi bazalaki koya
kondima mpe kotubela polele misala na bango ya mabe. 19
Mpe bato mingi ya maji bamemaki babuku na bango mpe
batumbaki yango na miso ya bato nyonso. Tango balukaki
koyeba motuya ya babuku yango, emonanaki ete ezalaki
na motuya ya mbongo ya bibende nkoto tuku mitano. 20
Ezali ndenge wana nde Liloba na Nkolo ezalaki kokoba
kopanzana mpe komonana ete etonda na nguya ya Nzambe.
21 Sima na makambo oyo nyonso, Polo, na bokambami ya
Molimo, azwaki mokano ya kolekela na Masedwane mpe
na Akayi mpo na kokende na Yelusalemi. Alobaki: — Soki
nalongwe kuna, nakokende lisusu na Rome. 22 Atindaki na
Masedwane, mibale kati na basungi na ye ya mosala, Timote
mpe Erasite, wana ye moko atikalaki mwa mikolo na Azia.
23 Ezalaki na tango wana nde mobulu makasi esalemaki na
Efeso na tina na Nzela ya Nkolo. 24 Demetriusi, mosali ya
babiju, azalaki kosala na palata bililingi ya batempelo ya
nzambe Artemisi. Na mosala yango, azalaki kofuta basali
na ye mbongo mingi. 25 Asangisaki bango elongo na bato
ya misala ya maboko, oyo basalaka mosala moko na ye,
mpe alobaki na bango: — Baninga na ngai, boyebi malamu
ete mosala oyo efutaka biso malamu. 26 Nzokande, bino
moko bozali komona mpe koyoka ndenge nini Polo wana
azali kosala nyonso mpo na kondimisa bato mpe kobenda
sima na ye bato ebele awa kaka na Efeso te, kasi mpe na
etuka mobimba ya Azia; azali koloba ete banzambe oyo
esalemi na maboko ya bato ezali banzambe te. 27 Makambo
oyo Polo azali kosala ezali koluka kaka te kobebisa lokumu
ya mosala na biso, kasi ezali mpe kosilisa lokumu ya
tempelo ya Artemisi, nzambe monene ya mwasi; ezali lisusu
kosilisa nkembo ya Artemisi oyo Azia mobimba mpe mokili
mobimba ezali kogumbamela. 28 Tango kaka bayokaki
bongo, basilikaki makasi mpe bakomaki koganga: — Artemisi
ya Efeso azali monene! 29 Mbala moko, mobulu ekotaki kati
na engumba mobimba. Bakangaki Gayusi mpe Arisitarke,
bato mibale ya Masedwane, oyo bazalaki kotambola elongo
na Polo; mpe bato nyonso bakendeki na lombangu na ndako
ya masano. 30 Polo azalaki na posa ya kobima na miso ya
bato, kasi bayekoli bapekisaki ye. 31 Ezala mpe baninga na
ye, oyo bazalaki bakambi ya etuka, batindelaki ye maloba
mpo na kosenga na ye ete ameka te kosala liseki ya kokende
na ndako ya masano. 32 Mobulu makasi ekotaki kati na
ebele ya bato: bamoko bazalaki koganga mpo na likambo
moko, mpe bamosusu, mpo na likambo mosusu. Mingi kati
na bango bazalaki koyeba te tina nini basangani wana.
33 Bayuda kati na ebele ya bato batindikaki Alekizandre
na liboso, mpe batalisaki ye likambo yango ndenge ezali.
Bongo Alekizandre atombolaki loboko mpo na kolakisa ete
alingi kozwa maloba mpo na kotalisa na bato. 34 Kasi tango
basosolaki ete azali Moyuda, bango nyonso basalaki pene
bangonga mibale ya koganga lokola moto moko: — Artemisi
ya Efeso azali monene! 35 Suka na suka, mokomi mikanda
ya engumba alongaki kopekisa makelele ya bato; alobaki: —

Bato ya Efeso! Nani kati na mokili oyo ayebi te ete engumba ya Efeso ezali engumba mosantu ya Artemisi, nzambe mwasi monene, mpe ya ekeko na ye oyo ekita wuta na likolo? **36** Yango wana, lokola moko te akoki kotia tembe na likambo oyo, bovanda kimia mpe bosala makambo ya bozoba te. **37** Bato oyo bomemi awa babebisi ndako ya nzambe na biso te mpe bafingi ye te. **38** Soki Demetriusi mpe basali na ye bazwi moto likambo, esambiselo ezali, basambisi mpe bazali. Ebongi malamu ete bakende kofunda. **39** Mpe soki bozali na likambo mosusu ya koloba, tokoyekola yango malamu kati na mayangani oyo mibeko epesa ndingisa. **40** Soki tokebi te, bakoki kofunda biso ete botombokisi bato, mpo na makambo oyo esalemi lelo. Na bongo, tokolonga te kolimbola tina oyo bato basangani awa. **41** Tango kaka asilisaki koloba, apesaki mitindo ete bato bapanzana.

20 Tango mobulu esilaki, Polo abengisaki bayekoli mpe alendisaki bango. Sima na yango, apesaki bango mbote ya suka mpe akendeki na Masedwane. **2** Wana azalaki kotambola kati na etuka yango, azalaki kolendisa bandimi na mateya ya ndenge na ndenge kino akomaki na Grese **3** epai wapi awumelaki basanza misato. Kaka na tango Polo alingaki kozwa masuwa mpo na kokende na Siri, Bayuda basalelaki ye likita. Boye, azwaki mokano ya kozongela na nzela ya Masedwane. **4** Tala bato oyo bakendeki na ye elongo: Sopatere, mwana ya Pirisi, moto ya Bere; Arisitarke mpe Sekundusi, bato ya Tesalonika; Gayusi, moto ya Derbe; Timote, Tishike mpe Trofime, bato ya etuka ya Azia. **5** Bango nde bakendeki liboso mpo na kozela biso na Troasi. **6** Kasi biso tozwaki masuwa kati na engumba Filipi, sima na feti ya Mapa ezanga levire. Sima na biso kotambola mikolo mitano na mayi, tokutaki bango na Troasi epai wapi tosalaki mikolo sambo. **7** Na mokolo ya liboso ya poso, wana tosanganaki mpo na kolia elambo, Polo, oyo asengelaki kokende na mobembo, mokolo oyo elandaki, asololaki na bandimi mpe abendaki masolo molayi penza kino na ngonga ya midi ya butu. **8** Tosanganaki kati na shambre ya likolo, oyo ezalaki na minda ebele. **9** Nzokande, elenge mobali moko avandaki na lininisa; kombo na ye ezalaki Etikisi. Lokola Polo azalaki kaka kokoba koloba, pongi makasi ekangaki Etikisi, mpe, mbala moko, akweyaki na mabele wuta na etaje ya misato. Tango batombolaki ye, bamonaki ete asili kokufa. **10** Polo akitaki, atiaki litoyi na ye na tolo ya Etikisi, akamataki Etikisi na maboko na ye mpe alobaki: — Bobanga te, azali na bomoi. **11** Amataki lisusu na etaje, abukaki lipa, aliaki yango mpe akobaki koloba kino na tongo, sima nde akendeki. **12** Bongo, bazongisaki ya bomoi, elenge mobali epai na bango, mpe bango nyonso balendisamaki makasi. **13** Tokendeki liboso, mpe tozwaki masuwa oyo ememaki biso na Asosi epai wapi Polo asengelaki komatela na masuwa. Azwaki mokano wana, pamba te alingaki kokende kuna na makolo. **14** Tango akutanaki na biso na mboka Asosi, amataki na masuwa elongo na biso, mpe tokendeki na Mitilena. **15** Longwa wana, tozwaki masuwa mpo na kokende, mpe tokomaki liboso ya Shio, mokolo oyo elandaki. Sima na mokolo moko, tokomaki na Samosi, mpe, mokolo oyo elandaki, tokomaki na Mile. **16** Polo azwaki mokano ya kotelema te na Efeso mpe ya kolekisa tango te na mokili ya Azia, pamba te azalaki na posa, soki akolonga, ya kokoma noki na Yelusalemi mpo ete azala na mokolo ya Pantekoti. **17** Wuta na Mile, Polo abengisaki bakambi ya Lingomba ya Efeso. **18** Tango bakutanaki na ye, alobaki na bango: — Boyebi malamu ezaleli nini nazalaki na yango tango nyonso liboso na bino, wuta mokolo ya liboso oyo nakomaki na mokili ya Azia. **19** Nasalelaki Nkolo lokola mowumbu, na komikitisa nyonso mpe na mpinzoli, kati na komekama makasi mpo ete Bayuda bazalaki kosalela ngai makita. **20** Nzokande, boyebi malamu ete nazalaki na somo te ya koteya makambo nyonso oyo ekokaki kosunga bino. Nateyaki bino, ezala na esika ya bato ebele to na ndako ya moko na moko. **21** Nazalaki tango nyonso kosenga, ezala na Bayuda to na bato ya Grese, ete bazongela Nzambe na nzela ya kobongola mitema, mpe batia kondima na bango kati na Yesu, Nkolo na biso. **22** Boye sik'oyo, na etinda ya Molimo, nakeyi na Yelusalemi, kasi nayebi te likambo nini ekokomela ngai kuna. **23** Eloko moko kaka nayebi: Molimo Mosantu azali kokebisa ngai ete boloko mpe minyoko ya ndenge na ndenge ezali kozela ngai na bingumba nyonso oyo nakokota. **24** Nzokande, nazali komona bomoi na ngai lokola eloko pamba; eloko oyo eleki motuya mpo na ngai ezali: kosukisa malamu momekano na ngai ya kopota mbangu mpe kokokisa lotomo oyo Nkolo Yesu apesaki ngai: kosakola Sango Malamu ya ngolu ya Nzambe. **25** Mpe sik'oyo, nayebi ete bokomona elongi ngai lisusu te, bino nyonso oyo nalekaki kati na bino mpo na koteya sango ya Bokonzi ya Nzambe. **26** Yango wana, nalobi na bino yango lelo ete nazali na ngambo ya makila ya moto moko te kati na bato nyonso, **27** pamba te nayebisaki bino mabongisi nyonso ya Nzambe mpe nabombelaki bino ata eloko moko te. **28** Bomibatela malamu mpe bobatela etonga nyonso oyo kati na yango Molimo Mosantu atiaki bino lokola bakengeli; bobatela Lingomba ya Nzambe, pamba te asombaki yango na makila na Ye moko. **29** Nayebi malamu ete, sima na ngai kokende, bambwa ya zamba ekokota kati na bino mpe ekoyokela etonga mawa te. **30** Ezala kati na

bino, bato mosusu bakobima, bakoteya mateya ya lokuta mpo na kopengwisa bayekoli ete bazala na ngambo na bango. **31** Yango wana, bosenzela! Bokanisa malamu ete mibu misato mobimba, butu mpe moyi, natikaki te kokebisa moko na moko na bino, mpe tango mosusu elongo na mpinzoli. **32** Sik'oyo, nazali kokaba bino na maboko ya Nzambe mpe na Liloba na Ye ya ngolu. Nzambe azali na makoki ya kolendisa bino mpe ya kopesa bino libula kati na bato nyonso oyo babulisama. **33** Nalulaki te palata to wolo to elamba ya moto moko. **34** Bino moko boyebi malamu ete ezali maboko na ngai oyo, nde epesaki ngai biloko oyo nazalaki na bosenga na yango mpo na ngai moko, mpe oyo baninga na ngai bazalaki na bosenga na yango. **35** Kati na nyonso, natalisaki bino ete tosengeli kosala misala makasi ya lolenge oyo mpe kosunga bato bakelela, na kokanisa Maloba oyo Ye moko Nkolo Yesu aloba: « Esengo ya kokaba eleki esengo ya kozwa. » **36** Sima na Polo koloba bongo, afukamaki mpe asambelaki elongo na bango. **37** Bango nyonso bakomaki kolela, bayambaki Polo mpe bapesaki ye beze; **38** bayokaki mawa mingi koleka mpo alobaki na bango ete bakomona elongi na ye lisusu te. Bongo bakendeki kotika ye kino na masuwa.

21 Sima na biso kokabwana na bango, tokotaki na masuwa mpe tokendeki kino na esanga ya Kosi; bongo mokolo oyo elandaki, tokendeki na Roda mpe, longwa wana, tokomaki na Patara. **2** Kuna, tomonaki masuwa moko oyo ezalaki kokende na Fenisi; tomataki kati na yango mpe tokendeki. **3** Tango tomonaki esanga ya Shipre, totikaki yango na ngambo ya loboko ya mwasi mpe tokobaki mobembo na biso na mopanzi ya Siri. Totelemaki na Tiri epai wapi masuwa esengelaki kokitisa biloko oyo ememaki. **4** Lokola tokutaki bayekoli kuna, tovandaki elongo na bango mikolo sambo. Nzokande Molimo asololaki na Bayekoli, mpe balobaki na Polo ete akende na Yelusalemi te. **5** Atako bongo, tango mikolo na biso ekokaki, tolongwaki wana mpe tokobaki mobembo na biso. Bayekoli nyonso elongo na basi na bango mpe bana na bango bakendeki kotika biso kino na libanda ya engumba. Tango tokomaki na libongo, tofukamaki mpo na kosambela. **6** Sima na kopesana mbote ya suka, tomataki na masuwa, mpe bango bazongaki na bandako na bango. **7** Tosukisaki mobembo na biso ya mayi, kolongwa na Tiri kino na Pitolemayisi epai wapi topesaki bandeko mbote mpe tovandaki elongo na bango mokolo moko. **8** Mokolo oyo elandaki, tokendeki na Sezarea mpe tovandaki na ndako ya Filipo, mopanzi Sango Malamu. Azalaki moko kati na bato sambo oyo Lingomba eponaki. **9** Azalaki na bana basi minei oyo bayebaki nanu nzoto ya mibali te, mpe bazalaki na likabo ya kosakola. **10** Lokola tovandaki wana mikolo ebele, mosakoli moko, kombo na ye ezalaki Agabisi, awutaki na Yuda **11** mpe ayaki kokutana na biso; azwaki mokaba ya Polo mpe amikangaki na yango makolo mpe maboko. Alobaki: — Tala makambo oyo Molimo Mosantu alobi: « Ezali na lolenge oyo nde Bayuda ya Yelusalemi bakokanga nkolo mokaba oyo, mpe bakokaba ye na maboko ya bato ya bikolo ya bapaya. » **12** Tango toyokaki maloba wana, biso mpe bandimi ya Sezarea tobondelaki Polo ete akende na Yelusalemi te. **13** Kasi Polo azongiselaki biso: — Mpo na nini bozali kolela mpe kolembisa ngai? Nasili komibongisa kaka te mpo na kokangama, kasi mpe mpo na kokufa kati na Yelusalemi mpo na Kombo ya Nkolo Yesu. **14** Lokola tolongaki te kobongola makanisi na ye, totikaki kobondela ye mpe tolobaki: — Tika ete mokano ya Nkolo esalema! **15** Sima na biso kolekisa mikolo wana na Sezarea, tobongisaki biloko na biso mpe tokendeki na Yelusalemi. **16** Bayekoli mosusu ya Sezarea bakendeki kotika biso; bamemaki biso na ndako ya Minaso, epai wapi tovandaki. Azalaki moto ya Shipre, mpe akomaki moyekoli wuta kala. **17** Tango tokomaki na Yelusalemi, bandeko bayambaki biso na esengo. **18** Mokolo oyo elandaki, Polo amemaki biso epai ya Jake, mpe bakambi nyonso ya Lingomba bayaki kuna. **19** Sima na ye kopesa bango mbote, Polo akomaki koyebisa bango likambo moko na moko, oyo Nzambe asalaki kati na bato ya bikolo ya bapaya, na nzela ya lotomo na ye. **20** Sima na bango koyoka ye, bakumisaki Nzambe. Bongo balobaki na Polo: — Ndeko, ozali komona motango ya bankoto ya Bayuda oyo bakomi bandimi, mpe bango nyonso bazali na bolingo makasi mpo na Mobeko ya Moyize. **21** Nzokande, bayokaki sango ete oteyaka na Bayuda nyonso oyo bavandaka kati na bato ya bikolo ya bapaya ete batosa te Mobeko ya Moyize, mpe ete olobaka na bango ete bakata lisusu te ngenga ya bana na bango mpe batika kosalela bokoko ya Bayuda. **22** Boye tosala nini? Pamba te bakoyoka kaka ete okomi awa. **23** Sala makambo oyo tokoyebisa yo: Tozali awa na mibali minei oyo balapa ndayi. **24** Zwa bango, mipetola elongo na bango mpe futela bango mbongo mpo ete bakatisa suki. Na bongo, bato nyonso bakoyeba ete sango oyo bazali koyoka na tina na yo ezali ya lokuta, mpe bakososola ete yo moko mpe otosaka Mobeko. **25** Mpo na bato ya bikolo ya bapaya oyo bakomi bandimi, tokomeli bango mikano na biso ete basengeli te kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, basengeli te komela makila, basengeli te kolia nyama oyo babomi na kozanga kobimisa makila, basengeli te kosala kindumba ya lolenge nyonso. **26** Mokolo oyo elandaki, Polo

amemaki bato yango mpe amipetolaki elongo na bango. Bongo akotaki na Tempelo mpo na koyebisa mokolo oyo tango ya komipetola ekosila, mokolo oyo bakobonza mbeka mpo na moko na moko kati na bango. **27** Tango mikolo sambo ekomaki pene ya kokoka, Bayuda ya mokili ya Azia bamonaki Polo kati na lopango ya Tempelo. Batombokisaki ebele nyonso ya bato mpe bakangaki ye **28** na koganga: — Bato ya Isalaele, bosunga biso! Botala moto oyo azali koteya bato nyonso mpe na bisika nyonso, ete batelemela bato na biso, Mobeko na biso mpe Tempelo oyo. Lisusu, akotisi bato ya Grese kati na Tempelo mpe akomisi esika oyo ya bule mbindo. **29** Balobaki bongo mpo ete, liboso, bamonaki Polo elongo na Trofime, moto ya Efeso, kati na engumba mpe bakanisaki ete Polo akotisaki ye kati na Tempelo. **30** Mobulu makasi ekotaki kati na engumba mobimba, mpe ebele ya bato oyo bawutaki bipai na bipai bayaki na lombangu. Bakangaki Polo, babimisaki ye libanda ya Tempelo mpe, mbala moko, bakangaki bikuke na yango. **31** Wana bazalaki koluka koboma Polo, sango ekomaki kino na matoyi ya mokonzi ya basoda ya Rome ete mobulu ekoti kati na Yelusalemi mobimba. **32** Mbala moko, azwaki basoda elongo na bakonzi na bango, mpe bakendeki na lombangu epai ebele ya bato bazalaki. Tango kaka bamonaki mokonzi ya basoda elongo na basoda na ye, batikaki kobeta Polo. **33** Mokonzi ya basoda apusanaki, akangaki Polo mpe apesaki mitindo ete bakanga ye minyololo mibale. Bongo atunaki soki Polo azali nani mpe asali nini. **34** Kati na ebele ya bato oyo batondaki wana, bamoko bazalaki koganga mpo na likambo moko, mpe bamosusu, mpo na likambo mosusu. Lokola mokonzi ya basoda azalaki kososola te bosolo ya likambo, mpo na mobulu oyo ebimaki, apesaki mitindo ete bamema Polo kati na lopango ya basoda. **35** Tango Polo atiaki matambe na ye na binyatelo ya ematelo, basoda bakumbaki ye, mpo ete bato bazalaki kotia mobulu makasi. **36** Bato nyonso bazalaki kolanda ye na koganga: — Akufa! **37** Wana balingaki kokotisa ye kati na lopango ya basoda, Polo atunaki mokonzi ya basoda: — Nakoki koyebisa yo likambo moko? Mokonzi ya basoda atunaki Polo: — Oyebi koloba lokota ya Greki? **38** Boni, ezali yo te moto ya Ejipito oyo akotisaki mobulu na mikolo oyo eleki mpe amemaki batomboki nkoto minei kati na esobe? **39** Polo azongisaki: — Te, ezali ngai te! Ngai nazali Moyuda ya Tarse, kati na mokili ya Silisi, mpe moto ya engumba moko ya tina mingi. Nabondeli yo, pesa ngai nzela ya koloba na bato. **40** Sima na mokonzi ya basoda kopesa ye nzela, Polo atelemaki na binyatelo mpe atombolaki loboko. Bato batikaki makelele, mpe Polo akomaki koloba na bango na lokota ya Arami:

22 — Bandeko mpe batata, boyoka sik'oyo ndenge nini nalingi komilongisa. **2** Tango bayokaki Polo koloba na lokota ya Arami, bavandaki lisusu kimia koleka. Bongo, Polo alobaki: **3** — Nazali Moyuda, nabotama na Tarse kati na Silisi, kasi nakoli kaka awa, na engumba oyo ya Yelusalemi. Gamalieli nde azalaki molakisi na ngai; ye nde ateyaki ngai na bosolo nyonso Mobeko ya bakoko na biso. Nazalaki na bolingo makasi mpo na Nzambe, ndenge bino nyonso bozali na yango lelo. **4** Nanyokolaki bato oyo bazalaki kolanda Nzela oyo kino koboma bango, nazalaki kokanga mibali mpe basi, mpe kobwaka bango na boloko. **5** Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe lisanga mobimba ya bakambi bakoki kotatola bosolo ya makambo oyo nazali koloba. Bango nde kutu bapesaki ngai mikanda mpo ete nakende kopesa na bandeko na bango ya Damasi. Boye, nakendeki kuna mpo na kokanga bato mpe komema bango na Yelusalemi, mpo ete bapesa bango etumbu. **6** Wana nazalaki na nzela mpe nakomaki pene ya Damasi, na ngonga pene ya midi, namonaki mbala moko pole makasi kowuta na Likolo mpe kongengela ngai. **7** Nakweyaki na mabele mpe nayokaki mongongo moko koloba na ngai: « Saulo, Saulo, mpo na nini ozali konyokola Ngai? » **8** Natunaki: « Nkolo, yo nani? » Alobaki na ngai: « Nazali Yesu ya Nazareti, oyo yo ozali konyokola. » **9** Bato oyo bazalaki na ngai elongo bamonaki pole yango, kasi bayokaki te mongongo ya moto oyo azalaki koloba na ngai. **10** Natunaki: « Nkolo, nasala nini? » Nkolo alobaki na ngai: « Telema, kende na Damasi; kuna, bakoyebisa yo makambo nyonso oyo osengeli kosala. » **11** Baninga na ngai basimbaki ngai na loboko mpe bamemaki ngai kino na Damasi, pamba te kongenga ya pole wana ebomaki ngai miso. **12** Ezalaki na moto moko kuna, kombo na ye ezalaki « Ananiasi. » Azalaki kotosa makambo ya Nzambe ndenge Mobeko ezalaki kotinda, mpe azalaki na lokumu mingi na miso ya Bayuda nyonso ya engumba wana. **13** Ayaki kokutana na ngai mpe alobaki: « Ndeko na ngai, Saulo, mona lisusu. » Mpe kaka na tango yango, nazwaki lisusu makoki ya komona mpe namonaki ye. **14** Bongo alobaki na ngai: « Nzambe ya bakoko na biso apona yo wuta kala mpo ete oyeba mokano na Ye, omona Moto na sembo mpe oyoka mongongo na Ye. **15** Okozala motatoli na Ye liboso ya bato nyonso, mpo na koyebisa bango makambo nyonso oyo osili komona mpe koyoka. **16** Mpo na nini ozali kolekisa tango? Telema, zwa libatisi mpe belela Kombo ya Nkolo mpo ete opetolama na masumu na yo. » **17** Sima na ngai kozonga na Yelusalemi, wana nazalaki kosambela na Tempelo, nakweyaki na Molimo **18** mpe nayokaki Nkolo koloba na ngai: « Sala noki, bima na

Yelusalemi, pamba te bato na yango bakondima te litatoli oyo okoloba na tina na Ngai. » **19** Nazongisaki: « Nkolo, bato wana bayebi malamu ete nazalaki kotambola na bandako ya mayangani mpo na kobwaka na boloko mpe kobetisa fimbu, bato oyo bazalaki kondimela Yo. **20** Tango basopaki makila ya Etieni, motatoli na Yo, ngai mpe nazalaki wana, nandimaki makambo oyo esalemaki mpe nazalaki kokengela bilamba ya bato oyo babomaki ye. » **21** Kasi Nkolo azongiselaki ngai: « Kende, nakotinda yo mosika, epai ya bato ya bikolo ya bapaya. » **22** Bato bayokaki Polo kino tango alobaki maloba wana. Boye, batombolaki mingongo na bango mpe bagangaki: — Bolongola ye na mokili! Asengeli te kozala na bomoi! **23** Lokola bazalaki koganga makasi mpe kobwaka bilamba na bango mpe putulu na likolo, **24** mokonzi ya basoda apesaki mitindo ete bakotisa Polo kati na lopango ya basoda mpe babeta ye fimbu, mpo ete aloba polele tina nini Bayuda bazali koganga bongo mpo na ye. **25** Wana bazalaki kokanga Polo basinga, Polo atunaki mokonzi oyo azalaki wana: — Boni, mibeko epesi penza ndingisa ya kobeta moto ya Rome fimbu, wana bosambisi ye nanu te? **26** Tango mokonzi ayokaki bongo, akendeki koyebisa mokonzi ya basoda: — Okosala nini? Tata oyo azali moto ya Rome. **27** Mbala moko, mokonzi ya basoda akendeki epai ya Polo mpe atunaki ye: — Yebisa ngai solo, ozali penza moto ya Rome? Azongisaki: — Iyo, ezali bongo! **28** Mokonzi ya basoda alobaki: — Nafutaki mbongo mingi mpo na kozwa makoki ya kokoma moto ya Rome. Polo azongisaki: — Kasi ngai, nazali moto ya Rome ya kobotama. **29** Mbala moko, bato oyo balingaki kobeta ye fimbu batikaki ye. Mokonzi ya basoda akomaki kobanga tango asosolaki ete tata oyo ye akangaki minyololo azali penza moto ya Rome. **30** Mokolo oyo elandaki, lokola mokonzi ya basoda azalaki na posa ya koyeba malamu tina oyo Bayuda bafundelaki Polo, apesaki mitindo ete bafungola Polo minyololo; mpe abengisaki bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato ya Likita-Monene mpo ete basala mayangani. Bongo amemaki Polo mpe atiaki ye liboso na bango.

23 Polo atalaki bato nyonso ya Likita-Monene mpe alobaki: — Bandeko na ngai, kino na moyi ya lelo, nazali kotambola na motema ya peto liboso ya Nzambe. **2** Kasi Ananiasi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, apesaki bato oyo bazalaki pene ya Polo mitindo ete babeta ye na monoko. **3** Bongo Polo alobaki na ye: — Nzambe akobeta yo, yo mir oyo bapakola langi ya pembe! Ovandi wana mpo na kosambisa ngai ndenge Mobeko ezali kosenga, nzokande yo nde moto obuki Mobeko mpo ete opesi mitindo ete babeta ngai! **4** Bato oyo batelemaki pene ya Polo balobaki: — Ebandi ndenge nini ofinga mbala moko mokonzi ya Banganga-Nzambe, ya Nzambe! **5** Polo azongisaki: — Bandeko, nayebaki te ete azali mokonzi ya Banganga-Nzambe, pamba te nayebi malamu ete ekomama: « Okolobaka mabe te na tina na mokambi ya bato na yo. » **6** Lokola Polo ayebaki ete, kati na bato ya Likita-Monene, bamoko bazalaki Basaduseo, mpe bamosusu, Bafarizeo, agangaki kati na Likita-Monene: — Bandeko na ngai, nazali Mofarizeo, mwana ya Bafarizeo; nazali kosamba mpo na elikya na biso ya lisekwa ya bakufi. **7** Tango kaka alobaki bongo, koswana makasi ekotaki kati na Bafarizeo mpe Basaduseo, mpe mayangani ekabwanaki; **8** pamba te Basaduseo balobaka ete lisekwa ezalaka te, ba-anjelu bazalaka te, milimo mpe ezalaka te; nzokande, Bafarizeo bandimaka makambo wana nyonso. **9** Makelele emataki makasi penza. Boye ndambo ya balakisi ya Mobeko oyo bazalaki Bafarizeo batelemaki mpe batombolaki mingongo na mpiko nyonso: — Solo, tomoni ata mabe moko te ya kopamela moto oyo. Nani ayebi? Tango mosusu molimo to anjelu nde alobaki na ye. **10** Lokola tembe ekomaki makasi koleka, mokonzi ya basoda abangaki ete bakata Polo biteni-biteni; apesaki mitindo na basoda ete bakita, balongola ye kati na bango mpe bamema ye kati na lopango ya basoda. **11** Na butu oyo elandaki, Nkolo abimelaki Polo kati na emoniseli mpe alobaki na ye: — Yika mpiko! Ndenge kaka otatolaki na tina na Ngai kati na Yelusalemi, ndenge mpe osengeli kotatola kati na Rome. **12** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Bayuda basalelaki Polo likita; balapaki ndayi ete bakolia te mpe bakomela ata eloko moko te kino bakoboma Polo. **13** Motango ya bato oyo basalelaki Polo likita yango ezalaki bato koleka tuku minei. **14** Bakendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato mpo na koloba na bango: — Tolapi ndayi ete tokolia eloko moko te kino tokoboma Polo. **15** Bino mpe bato ya Likita-Monene, bokende sik'oyo epai ya mokonzi ya basoda mpe bosenga ete bamema Polo liboso na bino, lokola nde bolingi koyekola malamu likambo na ye. Bongo na ngambo na biso, tosili komibongisa mpo na koboma ye liboso ete akoma awa. **16** Kasi tango mwana mobali ya ndeko mwasi ya Polo ayokaki motambo yango, akendeki na lopango ya basoda, akotaki mpe akebisaki Polo. **17** Bongo Polo abengaki mokonzi moko ya basoda nkama moko mpe alobaki na ye: — Mema elenge mobali oyo epai ya mokonzi, pamba te azali na likambo ya koyebisa ye. **18** Boye, mokonzi yango amemaki ye epai ya mokonzi ya basoda mpe alobaki: — Mokangami Polo abengaki ngai mpe asengaki na ngai ete namemela yo elenge mobali oyo, pamba te azali na likambo ya koyebisa yo. **19** Mokonzi ya

basoda akamataki elenge mobali na loboko, amemaki ye na pembeni mpe atunaki ye: — Likambo nini olingi koyebisa ngai? **20** Elenge mobali azongisaki: — Bayuda bayokani kosenga na yo ete, lobi, omemela bango Polo liboso ya Likita-Monene, lokola nde balingi koyekola lisusu likambo na ye. **21** Kasi kondima bosenga na bango te, pamba te bato koleka tuku minei kati na bango bazali kobongisa motambo mpo na kokanga ye; balapaki ndayi ete bakolia te mpe bakomela ata eloko moko te kino bakoboma Polo. Makambo nyonso esili kobongisama mpe bazali kozela kaka ndingisa na yo. **22** Mokonzi ya basoda atikaki elenge mobali yango ete azonga; kasi liboso ete akende, akebisaki ye: — Koloba na moto moko te likambo oyo oyebisi ngai. **23** Sima na mwa tango moke, mokonzi ya basoda abengisaki bakonzi mibale ya basoda nkama moko mpe alobaki na bango: — Bobongisa basoda nkama mibale, basoda tuku sambo oyo batambolaka na bampunda mpe basoda mosusu nkama mibale, mpo ete bakende na Sezarea, na ngonga ya libwa ya butu. **24** Bobongisa bampunda mpo na komema Polo mpo ete akoma malamu epai ya moyangeli Felikisi. **25** Boye, akomelaki moyangeli mokanda oyo: **26** Tata moyangeli Felikisi, yamba mbote ewuti epai na ngai Klodiusi Lisiasi. **27** Bayuda bakangaki moto oyo natindeli yo. Tango balingaki koboma ye, nayaki elongo na basoda mpe nakangolaki ye, pamba te nayokaki sango ete azali moto ya Rome. **28** Lokola nalingaki koyeba malamu tina oyo bafundelaki ye, namemaki ye liboso ya Likita-Monene na bango. **29** Namonaki ete bafundaki ye kaka mpo na makambo oyo etali mobeko na bango, kasi balongaki te kofunda ye mpo na mabe moko oyo ekoki kopesa ye etumbu ya kufa to ya boloko. **30** Tango bayebisaki ngai ete Bayuda basaleli ye likita mpo na koboma ye, nazwaki mokano ya kotinda ye epai na yo noki penza; mpe napesaki lisusu mitindo na bato oyo bafundaki ye ete baya kofunda ye epai na yo. **31** Kolanda mitindo oyo basoda bazwaki, bakamataki Polo mpe bamemaki ye butu-butu kino na Antipatrisi. **32** Mokolo oyo elandaki, basoda oyo batambolaka na makolo bazongaki na lopango ya basoda mpe batikaki basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda kokende elongo na ye. **33** Tango bakomaki na Sezarea, basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda bapesaki mokanda yango epai ya moyangeli mpe balakisaki ye Polo. **34** Moyangeli atangaki mokanda yango mpe atunaki soki Polo azali moto ya mboka nini. Wana ayokaki ete azali moto ya Silisi, **35** alobaki na ye: — Nakoyoka yo tango bato oyo bafundaki yo bakokoma. Bongo apesaki mitindo ete bakengela Polo kati na ndako ya mokonzi Erode.

24 Sima na mikolo mitano, Ananiasi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, ayaki na Sezarea, elongo na ndambo ya bakambi mpe molobeli Tertile, mpo na kofunda Polo epai ya moyangeli. **2** Tango babengisaki Polo, Tertile akomaki kofunda ye liboso ya Felikisi na maloba oyo: — Tata moyangeli Felikisi, ezali mpo na yo nde tozali na kimia ya solo, mpe mpo na bwanya na yo nde mbongwana ya solo ekota kati na ekolo oyo. **3** Tata moyangeli Felikisi, na bisika nyonso mpe na tango nyonso, tondimaka yango mpe totondaka yo mingi penza. **4** Kasi, tolingi te kozwa yo tango molayi. Nabondeli yo: salela biso ngolu ya koyoka biso na mwa tango moke. **5** Biso, tomoni ete mosala ya moto oyo ezali: kotia mobulu; azali kobimisa mobulu kati na Bayuda nyonso ya mokili mobimba. Azali mokambi ya lingomba moko ya bato ya Nazareti, **6** mpe amekaki kutu kobebisa bosantu ya Tempelo, yango wana tokangaki ye. [Tozalaki na posa ya kosambisa ye kolanda Mobeko na biso, **7** kasi Lisiasi, mokonzi ya basoda, ayaki mpe abotolaki ye na maboko na biso na makasi. **8** Apesaki bato oyo bafundaki ye mitindo ete baya epai na yo.] Soki yo moko otuni ye mituna, okososola ete makambo oyo tofundeli ye ezali ya solo. **9** Bayuda babetaki sete na makambo oyo bafundelaki ye. **10** Tango moyangeli apesaki Polo nzela ya koloba, Polo azongisaki: — Nayebi solo ete ozali mosambisi ya ekolo oyo wuta mibu ebele. Boye, nazali na esengo ya kosamba liboso na yo. **11** Yo moko okoki koluka koyeba malamu ete eleki nanu mikolo zomi na mibale te wuta nakendeki na Yelusalemi mpo na kosambela Nzambe. **12** Mpe bato oyo bafundi ngai batikala nanu kokuta ngai te nazali kotia tembe na moto to nazali kotindika bato ete batomboka, ezala kati na Tempelo to kati na bandako ya mayangani to mpe kati na engumba. **13** Bakolonga mpe te kotalisa bosolo ya makambo oyo bafundeli ngai sik'oyo. **14** Nzokande, nandimi ete nasalelaka Nzambe ya bakoko na biso, wana nazali kolanda Nzela oyo bango bazali kobenga « binzambe-nzambe. » Nandimaka nyonso oyo ekomama kati na Mobeko mpe kati na mikanda ya basakoli. **15** Boye ngai, ndenge moko na bango, nazalaka na elikya na Nzambe ete bato nyonso bakosekwa, ezala bato ya sembo to bato mabe. **16** Yango wana, ngai mpe nasalaka tango nyonso makasi mpo na kobatela motema na ngai peto, liboso ya Nzambe mpe liboso ya bato. **17** Sima na ngai kosala mibu ebele na libanda ya Yelusalemi, nazongaki na mboka na ngai mpo na komemela bato bakelela ya ekolo na ngai lisungi, mpe mpo na kobonzela Nzambe makabo. **18** Bakutaki ngai nasilisi komipetola kati na Tempelo; ezalaki na ebele ya bato te elongo na ngai, mobulu mpe te. **19** Kasi ezali ndambo ya Bayuda ya Azia, oyo bazalaki wana,

nde basengelaki kotelema liboso na yo mpo na kofunda ngai, soki solo bazwaki ngai na likambo. 20 To mpe lisusu, tika ete bato oyo bazali awa baloba bango moko mabe oyo bazwaki ngai tango nasambaki liboso ya Likita-Monene, 21 longola kaka liloba oyo nabimisaki, wana natelemaki liboso na bango: « Bozali kosambisa ngai lelo mpo ete nandimaka ete bakufi bakosekwa! » 22 Felikisi, oyo ayebaki malamu makambo oyo etali Nzela, azongisaki bango mpe alobaki: — Nakoyekola malamu likambo na bino tango mokonzi ya basoda, Lisiasi, akoya. 23 Boye, apesaki mitindo epai ya mokonzi ya basoda nkama moko ete abatela Polo lokola mokangami kati na boloko, kasi atikela ye mwa bonsomi mpe apesa bandeko na ye nzela mpo ete basunga ye. 24 Sima na mwa mikolo, Felikisi ayaki elongo na mwasi na ye, Drusiye, oyo azalaki Moyuda; abengisaki Polo mpe akomaki koyoka ye na tina na makambo oyo etali kondima kati na Yesu-Klisto. 25 Kasi, wana Polo akomaki koloba na tina na bosembo, komikanga mpe kosambisama oyo ezali koya, Felikisi ayokaki somo mpe alobaki na ye: — Ekoki mpo na sik'oyo! Okoki kolongwa. Soki nazwi lisusu tango, nakobengisa yo. 26 Felikisi azalaki kobengisa ye mbala na mbala mpo na kosolola na ye, na elikya ete Polo akopesa ye kanyaka. 27 Sima na mibu mibale, Porsiusi Festisi akomaki moyangeli na esika ya Felikisi oyo, mpo na kosepelisa Bayuda, atikaki Polo kati na boloko.

25 Mikolo misato sima na ye koya kati na etuka, Festisi alongwaki na Sezarea mpo na kokende na Yelusalemi 2 epai wapi bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya Bayuda bakendeki kokutana na ye mpo na kofunda Polo. Babondelaki mingi Festisi 3 mpo ete asalela bango ngolu ya kotinda Polo na Yelusalemi, pamba te basalaki mabongisi ya kotiela ye motambo na nzela mpo na koboma ye. 4 Kasi Festisi azongiselaki bango: — Polo azali nanu kati na boloko, na Sezarea; mpe kala mingi te, nakozonga kuna. 5 Tika ete tokende nzela moko na ndambo ya bakambi na bino, mpo ete, soki moto yango asalaki mabe, bafundela ye kuna. 6 Festisi asalaki mikolo pene mwambe to zomi elongo na bango, mpe azongaki na Sezarea. Mokolo oyo elandaki bozongi na ye, avandaki na esambiselo mpe apesaki mitindo ete bamemela ye Polo. 7 Tango kaka Polo akomaki wana, Bayuda oyo bawutaki na Yelusalemi bazingelaki ye mpe bakomaki kofunda ye na tina na makambo mingi ya mabe makasi, oyo bango moko bazangaki kutu makoki mpo na kotalisa bosolo na yango. 8 Polo asambaki boye: — Nasalaki mabe moko te, nabukaki ata mobeko moko te ya Bayuda to ya Tempelo to mpe ya Sezare. 9 Kasi lokola Festisi alingaki kosepelisa Bayuda, atunaki Polo: — Boni, olingi kozonga na Yelusalemi mpe kosamba kuna liboso na ngai mpo na makambo oyo? 10 Polo azongisaki: — Te, natelemi liboso ya esambiselo ya Sezare; ezali awa nde nasengeli kosamba. Yo moko oyebi malamu ete nasali Bayuda ata likambo moko te ya mabe. 11 Soki nasali mabe to nasali likambo oyo ekoki komemela ngai etumbu ya kufa, nandimi kokufa. Kasi soki makambo oyo Bayuda bafundeli ngai ezali ya lokuta, moto moko te azali na makoki ya kokaba ngai na maboko na bango. Tika ete Sezare akata likambo na ngai! 12 Sima na Festisi kokabola makanisi elongo na bapesi toli na ye, alobaki na Polo: — Lokola osengi kokende kosamba liboso ya Sezare, okokende solo kosamba liboso na ye. 13 Sima na mwa mikolo, mokonzi Agripa elongo na Berenise bayaki na Sezarea mpo na kopesa Festisi mbote. 14 Lokola balekisaki kuna mikolo mingi, Festisi ayebisaki mokonzi likambo ya Polo; alobaki: — Ezali awa na moto moko oyo Felikisi atikaki kati na boloko. 15 Tango nakendeki na Yelusalemi, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya Bayuda bayaki kofunda ye epai na ngai, mpe basengaki ete nakatela ye etumbu. 16 Kasi nayebisaki bango ete bato ya Rome bazalaka na ezaleli te ya kokatela moto etumbu soki asambi nanu te na bato oyo bafundi ye, mpe soki azwi nanu nzela te ya kozongisa biyano na makambo oyo bafundeli ye. 17 Tango bayaki awa, nalekisaki tango te; kasi mokolo oyo elandaki, navandaki na esambiselo mpe napesaki mitindo ete bamemela ngai moto yango. 18 Tango bato oyo bafundaki ye batelemaki mpo na koloba, balongaki te kotalisa bosolo ya makambo mabe oyo bafundelaki ye, ndenge ngai nazalaki kokanisela. 19 Batianaki tembe na tina na lolenge na bango ya kosambela, mpe na tina na moto moko oyo asila kokufa, moto oyo Polo azalaki koloba na tina na ye ete azali na bomoi; kombo ya moto yango ezalaki « Yesu. » 20 Lokola nayebaki te ndenge nini nakoki kokata likambo ya lolenge oyo, natunaki ye soki alingi kokende na Yelusalemi mpo ete bakata likambo na ye kuna. 21 Kasi Polo asengaki ete akende kosamba liboso ya mokonzi monene. Boye, napesaki mitindo ete babatela ye kati na boloko kino tango nakotinda ye epai ya Sezare. 22 Agripa alobaki na Festisi: — Nazali na posa ya koyoka moto wana, ngai moko. Festisi azongisaki: — Okoyoka ye lobi. 23 Mokolo oyo elandaki, Agripa mpe Berenise bayaki na lokumu nyonso, mpe bakotaki na ndako oyo basambiselaka bato, elongo na bakonzi ya basoda mpe bakambi ya engumba. Na mitindo ya Festisi, bayaki na Polo. 24 Festisi alobaki: — Mokonzi Agripa mpe bino nyonso oyo bozali elongo na biso awa, bozali komona moto oyo! Lisanga mobimba ya Bayuda bayaki kokutana na ngai na tina na ye, na Yelusalemi mpe awa kati na Sezarea, bazalaki koganga

ete asengeli kokufa. 25 Nzokande, mpo na ngai, namonaki likambo moko te oyo ekokaki komemela ye etumbu ya kufa. Kasi lokola ye moko asengi ete akende kosamba liboso ya mokonzi monene, ngai mpe nazwi mokano ya kotinda ye na Rome. 26 Lokola nazali na likambo moko te ya malonga ya kokomela mokonzi monene na tina na ye, nayei na ye mpo ete asamba liboso na bino nyonso, mpe mingi-mingi liboso na yo, mokonzi Agripa, mpo ete nakoka kozwa likambo ya kokomela mokonzi monene, sima na biso kotuna ye mituna. 27 Pamba te namoni ete tina ezali te ya kotinda moto ya boloko na Rome, soki nalongi te kolimbola malamu likambo oyo bafundeli ye.

26 Agripa alobaki na Polo: — Napesi yo nzela ya koloba. Boye, Polo atombolaki loboko mpe abandaki kosamba: 2 — Mokonzi Agripa, nazali na esengo mingi ya kosamba lelo liboso na yo, na tina na makambo nyonso oyo Bayuda bafundeli ngai, 3 pamba te oyebi malamu bizaleli mpe tembe ya Bayuda. Boye nasengi na yo ete ozala na motema monene mpo na koyoka ngai. 4 Bayuda nyonso bayebi evandeli na ngai, wuta na bomwana na ngai, kobanda na ebandeli ya bomoi na ngai, kati na ekolo na ngai, mpe ezala kati na Yelusalemi. 5 Bayebi ngai wuta kala mpe bakoki kotatola, soki balingi, ete natambolisaki bomoi na ngai lokola Mofarizeo, na botosi makasi ya mibeko, ndenge lingomba na biso esengaka. 6 Mpe nazali kosamba lelo mpo na elikya na ngai kati na elaka oyo Nzambe apesaki na bakoko na biso. 7 Bato ya mabota na biso zomi na mibale basalelaki Nzambe, butu mpe moyi, na kolemba te, mpo ete bazalaki na elikya ete bakomona kokokisama ya elaka yango. Mokonzi Agripa, ezali kaka mpo na elikya yango nde Bayuda bafundi ngai. 8 Mpo na nini, kati na bino, bozali kondima te ete Nzambe akoki kosekwisa bakufi? 9 Ngai moko mpe nazalaki liboso kokanisa ete esengeli na ngai kosala nyonso oyo ekoki kosalema, mpo na kotelemela Kombo ya Yesu ya Nazareti. 10 Ezali mosala yango nde nasalaki kati na Yelusalemi: natiaki basantu ebele na boloko, na ndingisa ya bakonzi ya Banganga-Nzambe; boye, tango bazalaki koboma bango, ngai mpe nazalaki kondima. 11 Kati na bandako nyonso ya mayangani, nazalaki mbala mingi kotambola mpo na kopesa bango bitumbu mpe kotinda bango na makasi ete bafinga Yesu-Klisto. Na zuwa na ngai oyo eleka ndelo, nazalaki kolanda bango kino na bingumba ya bapaya mpo na konyokola bango. 12 Ezali mpo na yango nde nakendeki na Damasi, na bokonzi mpe na etinda ya bakonzi ya Banganga-Nzambe. 13 Mokonzi, na ngonga ya midi, wana nazalaki kokende, namonaki pole moko kowuta na likolo, elekaki kutu ata kongenga ya moyi; pole yango ezipaki ngai mpe bato oyo bazalaki kotambola elongo na ngai. 14 Tokweyaki biso nyonso na mabele, mpe nayokaki mongongo moko koloba na ngai na lokota ya Arami: « Saulo, Saulo, mpo na nini ozali konyokola Ngai? Ezali pasi mpo na yo komibamba na basende. » 15 Bongo natunaki: « Nkolo, yo nani? » Nkolo azongisaki: « Ngai, nazali Yesu oyo yo ozali konyokola. 16 Kasi lamuka mpe telema! Pamba te namimonisi epai na yo mpo na kokomisa yo mosali na Ngai mpe motatoli ya makambo oyo osili komona, mpe ya makambo oyo nakolakisa yo na sima. 17 Nakokangola yo wuta na maboko ya bato ya ekolo na yo mpe na maboko ya bato ya bikolo ya bapaya. Nakotinda yo epai na bango 18 mpo ete ofungola bango miso, olongola bango na molili mpe omema bango na pole; mpo ete olongola bango na se ya bokonzi ya Satana mpe omema bango epai ya Nzambe, na tina ete bazwa bolimbisi ya masumu mpe libula kati na bato oyo babulisama na nzela ya kondima kati na Ngai. » 19 Boye, mokonzi Agripa, wuta tango wana, nandimaki kotosa emoniseli oyo ewutaki na Likolo. 20 Nateyaki liboso bavandi ya Damasi; sima, nateyaki bavandi ya Yelusalemi, ya Yuda mobimba mpe ya bikolo ya bapaya: nateyaki bango ete basengeli kobongola mitema, kozonga epai ya Nzambe mpe, na nzela ya misala na bango, kolakisa penza ete babongoli mitema. 21 Ezali kaka mpo na tina oyo nde Bayuda bakangaki ngai kati na Tempelo mpe balukaki koboma ngai. 22 Kasi kino lelo, Nzambe azali kobatela ngai; yango wana natelemi awa mpo na kotatola liboso ya bato pamba mpe bato minene. Nazali koteya makambo mosusu te, bobele makambo oyo basakoli mpe Moyize baloba ete ekokokisama solo: 23 Klisto akomona pasi mpe akozala moto ya liboso ya kosekwa kati na bakufi mpo na kosakola pole ya lobiko epai ya Bayuda mpe epai ya bato ya bikolo ya bapaya. 24 Wana Polo azalaki nanu koloba, Festisi akataki ye maloba mpe agangelaki ye: — Ozali na liboma, Polo! Boyebi oyo otondi na yango ekomisi yo liboma! 25 Polo azongisaki: — Tata mokonzi Festisi, nazali na liboma te. Makambo oyo nazali koloba ezali ya solo mpe ezali penza na nzela. 26 Mokonzi Agripa kutu ayebi makambo oyo malamu; yango wana nazali koloba na molende nyonso liboso na ye. Nandimisami ete abungi ata likambo moko te kati na makambo yango, pamba te esalemaki na nkuku te. 27 Mokonzi Agripa, boni, ondimaka basakoli? Nayebi malamu ete ondimaka bango. 28 Agripa alobaki na Polo: — Okanisi ete okoki kondimisa ngai kokoma Moklisto kaka na mwa tango moke? 29 Polo azongisaki: — Ezala na tango molayi to na tango moke, nazali kosambela Nzambe ete, yo moko kaka te, kasi elongo na bato nyonso oyo bazali koyoka ngai lelo, bokoma lokola

ngai, longola kaka minyololo oyo! 30 Wana azalaki koloba
bongo, mokonzi, moyangeli, Berenise mpe bato nyonso oyo
bazalaki elongo na bango batelemaki. 31 Wana bazalaki
kobima, balobanaki bango na bango: — Moto oyo asali
mabe ata moko te oyo ekoki komemela ye etumbu ya kufa
to ya boloko. 32 Agripa alobaki na Festisi: — Soki moto oyo
asengaki te kosamba liboso ya Sezare, esengelaki kotika
ye.

27 Tango bazwaki mokano ya kozwa masuwa mpo na
kokende na Itali, bapesaki Polo elongo na ndambo ya
bakangami na maboko ya Juliusi oyo azalaki mokonzi ya
basoda nkama moko ya Rome, kati na mampinga ya mokonzi
monene. 2 Tomataki na masuwa oyo ewutaki na engumba
Adramite mpo na kokende na mabongo ya pembeni-pembeni
ya mokili ya Azia, mpe tokendeki; Arisitarke, moto ya
Masedwane ya Tesalonika, azalaki na biso elongo. 3 Mokolo
oyo elandaki, tosemaki na engumba Sidoni. Lokola Juliusi
atalisaki bolingo monene epai ya Polo, apesaki ye nzela
ya kokende kotala balingami na ye mpo ete akoka kozwa
masungi epai na bango. 4 Sima na biso kolongwa wana,
tozongelaki mobembo na biso mpe tozalaki konana pembeni-
pembeni ya esanga ya Shipre, mpo na kokima mipepe oyo
ezalaki kobeta biso makasi mpe kopekisa biso kokende
liboso. 5 Sima na biso kokatisa ebale monene oyo eleka
pembeni-pembeni ya Silisi mpe ya Pafili, tosemaki na Mira,
kati na mokili ya Lisi. 6 Kuna, mokonzi ya basoda nkama
moko amonaki masuwa moko ya engumba Alekizandri, oyo
ezalaki kokende na Itali, mpe akotisaki biso kati na yango. 7
Masuwa yango ezalaki kotambola malembe penza; boye
tosalaki mikolo mwa mingi ya mobembo, mpe tokomaki na
Sinide na pasi penza. Lokola mpe mopepe ezalaki kopekisa
biso kokende liboso, tolekaki Salimoni mpe tokendeki na
ngambo ya sude ya esanga ya Kreti. 8 Tozalaki konana
pembeni-pembeni ya esanga yango na pasi penza kino
tokomaki na esika oyo babengaka « Mabongo kitoko, »
pene ya engumba Laseya. 9 Lokola tolekisaki bongo tango
mingi mpe masuwa ekomaki kotambola na matata, pamba
te ezalaki sima na eleko ya kokila bilei, Polo akebisaki
bango: 10 — Baninga, nazali komona lokola likama moko ya
monene kosalema na mobembo na biso, mpe ekobebisa
makasi masuwa elongo na biloko, kasi biso mpe tokoki
kokufa. 11 Kasi mokonzi ya basoda nkama moko alandaki
toli ya kapitene ya masuwa mpe ya nkolo masuwa, na esika
ete ayoka maloba ya Polo. 12 Lokola mpe libongo ezalaki
esika ya malamu te mpo na kolekisa tango ya malili makasi,
mingi kati na bato bazwaki mokano ete tolongwa wana mpe
toluka kokoma na Fenikisi oyo ezali libongo ya Kreti, oyo
etala na ngambo ya sude-weste mpe ya nor-weste, mpo
na kolekisa kuna tango yango ya malili makasi. 13 Wana
mwa mopepe moko ya sude ekomaki kopepa, bakanisaki
ete posa na bango ezali kokokisama; boye batombolaki
longo, mpe masuwa ekomaki kotambola pembeni-pembeni
ya esanga ya Kreti. 14 Kasi sima na mwa tango, mopepe
moko ya makasi penza, mopepe oyo babengaka « erakiloni,
» ekomaki kopepa wuta na esanga; 15 ememaki masuwa,
mpe masuwa elongaki te nguya ya mopepe. Boye tomitikaki
bongo na mopepe, mpe ememaki biso. 16 Lokola tolekaki
na lombangu, na pembeni-pembeni ya esanga moke oyo
babengaka Koda, tolongaki na pasi kokanga mwa bwato oyo
ebikisaka bato na tango ya likama. 17 Sima na komatisa
yango na masuwa, bazwaki basinga mpe bakangisaki yango.
Lokola bazalaki kobanga kotutana na zelo ya ngambo ya
Silite, babwakaki longo ya libaya likolo ya mayi, mpe mopepe
ekobaki komema masuwa. 18 Mokolo oyo elandaki, lokola
mopepe ezalaki kaka koningisa masuwa makasi, babwakaki
na ebale, biloko oyo ezalaki kati na masuwa. 19 Na mokolo
ya misato, na maboko na bango moko, babwakaki na ebale,
biloko oyo etambolisaka masuwa. 20 Lokola tosalaki mikolo
ebele na kozanga komona lisusu moyi mpe minzoto te, mpe
mopepe ezalaki kaka kobeta makasi, tobungisaki elikya ya
kobika. 21 Sima na bato kosala mikolo ebele oyo baliaki
lisusu te, Polo atelemaki liboso na bango mpe alobaki:
— Baninga na ngai, bosengelaki koyoka toli na ngai ete
tolongwa na Kreti te. Soki boyokelaki ngai, likama oyo
elingaki kokomela bino te mpe bolingaki te kobungisa biloko
na bino. 22 Kasi sik'oyo, nazali kolendisa bino ete boyika
mpiko, pamba te moko te kati na bino akokufa, kaka masuwa
nde ekobeba. 23 Na butu ya lelo, Anjelu na Nzambe na
ngai, oyo nasalelaka, ayaki epai na ngai 24 mpe alobaki:
« Polo, kobanga te. Osengeli kosamba liboso ya Sezare.
Mpo na yo, Nzambe abateli na bomoi bato nyonso oyo ozali
kosala elongo na bango mobembo kati na masuwa. » 25
Baninga na ngai, boyika mpiko, pamba te nazali na kondima
kati na Nzambe ete akosala ndenge kaka ayebisaki ngai. 26
Kasi atako bongo, tosengeli kokangama kaka na esanga
moko. 27 Na butu ya zomi na minei, masuwa ezalaki kaka
komemama epai na epai kati na ebale monene Adriatiki.
Na kati-kati ya butu, basali ya masuwa bakanisaki ete
tokomi pene ya mokili; 28 babwakaki singa mpo na komeka
mozindo ya mayi mpe bamonaki ete mozindo ya mayi ezali
na bametele pene tuku misato na sambo. Wana bapusanaki
mwa liboso, bamekaki lisusu mpe bamonaki ete mozindo ya
mayi ezali na bametele pene tuku mibale na mwambe. 29
Lokola bazalaki kobanga ete masuwa etutana na mabanga,

babwakaki balongo minei na mayi wuta na sima ya masuwa, na posa makasi ya komona tongo kotana. **30** Kasi, lokola basali ya masuwa balingaki kokima, babandaki kokitisa kati na ebale monene mwa bwato oyo ebikisaka bato na tango ya likama, mpe basalaki lokola nde balingi kokende kokangisa balongo na liboso ya masuwa. **31** Polo alobaki na mokonzi ya basoda nkama moko mpe na basoda: — Tala, soki bato oyo batikali te kati na masuwa, bino mpe bokobika te. **32** Boye, basoda bakataki basinga oyo esimbaki mwa bwato yango mpe batikaki yango kokweya na mayi. **33** Wana bazalaki kozela tongo kotana, Polo alendisaki bato nyonso ete balia; alobaki: — Ekokisi lelo mikolo zomi na minei wuta bozali kozela, mpe bolie ata eloko moko te. **34** Nasengi na bino ete bolia sik'oyo. Bosengeli na yango mpo ete bozala na bomoi. Moko te kati na bino akobungisa ata suki moko ya moto na ye. **35** Sima na ye koloba bongo, akamataki lipa mpe azongisaki matondi epai na Nzambe liboso na bango nyonso; bongo akataki yango mpe abandaki kolia. **36** Bango nyonso balendisamaki mpe bakomaki kolia. **37** Kati na masuwa, tozalaki bato nkama mibale na tuku sambo na motoba. **38** Sima na bango kolia mpe kotonda mingi, babwakaki ble na ebale mpo na kokitisa kilo ya masuwa. **39** Tango tongo etanaki, bamonaki mokili te, kasi bamonaki kaka libongo moko ya zelo na suka, epai ebale ekota. Boye bazwaki mokano, soki bakolonga, ya kosemisa masuwa kuna. **40** Babwakaki balongo na ebale; mpe kaka na tango yango, bafungolaki basinga ya yenda, batombolaki bakapo mpo ete mopepe emema masuwa na ngambo ya libongo ya zelo. **41** Kasi masuwa ekendeki kotutana na zelo ya ebale mpe ekangamaki. Wana eteni ya liboso ya masuwa ekangamaki na zelo mpe ezalaki lisusu koningana te, eteni ya sima ya masuwa epanzanaki na nguya ya bambonge. **42** Basoda bazwaki likanisi ya koboma bakangami mpo bazalaki kobanga ete bakatisa mayi mpe bakima. **43** Kasi lokola mokonzi ya basoda nkama moko azalaki na posa ya kobikisa Polo, apekisaki bango kokokisa likanisi na bango. Boye, atindaki bato oyo bayebaki kokata mayi ete bazala bato ya liboso ya kokweya na mayi mpe bakende na mokili. **44** Bamosusu basengeli kolanda bango na kodiembela na mabaya to na biteni ya masuwa. Ezali ndenge wana nde bato nyonso bakomaki malamu na mokili.

28 Wana tososolaki ete tosili kobika na likama, toyokaki ete babengaka esanga yango Malite. **2** Bavandi ya esanga yango batalisaki biso bolingo monene mpe basungaki biso mingi. Lokola mvula ezalaki konoka mpe malili ezalaki makasi, bapelisaki moto mpe babengaki biso nyonso ete tokende koyetola. **3** Polo alokotaki liboke ya bakoni; mpe tango abwakaki yango na moto, molunge ya moto ebimisaki etupa mpe ekangamaki na loboko na ye. **4** Tango bavandi ya esanga bamonaki nyoka ezali kodiembela na loboko ya Polo, balobanaki bango na bango: — Solo, moto oyo azali penza mobomi! Awuti kobika na likama ya ebale, kasi bosembo ya Nzambe elandi ye kaka mpo na koboma ye! **5** Kasi Polo aningisaki loboko, mpe nyoka yango ekweyaki na moto, mpe ayokaki ata pasi te. **6** Bato nyonso bazalaki kozela ete nzoto na ye evimba to akufa mbala moko; kasi wana bazelaki tango molayi mpe bamonaki ata likambo moko te ya mabe kokomela ye, babongolaki makanisi mpe balobaki: — Moto oyo azali nzambe. **7** Zingazinga ya esika oyo tozalaki, ezalaki na mabele ya Pibiliusi, kalaka mokonzi ya esanga. Ayambaki biso malamu epai na ye, mpe tolekisaki kuna mikolo misato. **8** Nzokande, tata ya Pibiliusi azalaki ya kolala na mbeto mpo ete azalaki kobela fievele mpe pulupulu ya makila. Polo akendeki kotala ye, akotaki na ndako na ye, asambelaki, atielaki ye maboko mpe abikisaki ye. **9** Sima na yango, babeli mosusu ya esanga bayaki epai na ye mpe babikisamaki. **10** Boye, bapesaki biso lokumu ya ndenge na ndenge; mpe tango tokomaki pene ya kozongela mobembo na biso, bapesaki biso biloko nyonso oyo tozalaki na yango posa mpo na mobembo. **11** Sima na basanza misato, tozwaki masuwa oyo elekisaki tango na yango ya malili makasi kati na esanga. Ezalaki masuwa ya engumba Alekizandri, oyo batia bilembo ya Kasitori mpe Polikisi. **12** Tosemaki na engumba Sirakize, mpe tolekisaki kuna mikolo misato. **13** Kolongwa wana, tonanaki pembeni-pembeni ya mokili mpe tokomaki na engumba Regio. Mokolo oyo elandaki, mopepe ya sude ekomaki kopepa mpe, sima na mikolo mibale, tokomaki na Puzoli. **14** Kati na engumba yango, tokutaki bandeko oyo basengaki biso ete tovanda elongo na bango poso mobimba. Ezali ndenge wana nde tokendeki na Rome. **15** Tango bandeko ya Rome bayokaki ete tokomi, bayaki kino na zando ya Apiusi mpe na esika oyo babengaka « Bandako misato, » mpo na kokutana na biso. Tango Polo amonaki bango, azongisaki matondi epai ya Nzambe mpe azwaki lisusu molende. **16** Tango tokomaki na Rome, bapesaki Polo nzela ya kovanda ye moko na ndako; batielaki ye soda moko mpo na kokengela ye. **17** Sima na mikolo misato, Polo abengisaki bakambi ya Bayuda mpo ete bakutana na ye. Tango basanganaki, alobaki na bango: — Bandeko na ngai, ata nasalaki bato ya ekolo na biso ata mabe moko te, mpe nabukaki ata mobeko moko te ya bakoko na biso, bakangaki ngai na Yelusalemi mpe bakabaki ngai na maboko ya bato ya Rome. **18** Sima na bato ya Rome koyekola na mozindo likambo na ngai, bazwaki mokano ya kotika ngai, pamba te

bamonaki likambo moko te ya mabe oyo ekokaki kosala ete nazwa etumbu ya kufa. **19** Kasi Bayuda basepelaki te na mokano yango; boye nasengaki ete nakende kosamba liboso ya Sezare; elingi koloba te ete nazalaki na likanisi ya kofunda bato ya ekolo na ngai. **20** Yango wana nasengaki komona bino mpe kosolola na bino, pamba te ezali mpo na elikya ya Isalaele nde nakangami na minyololo oyo. **21** Bayuda bazongiselaki ye: — Biso awa, tozwaki ata mokanda moko te kowuta na Yuda na tina na yo; mpe kati na bandeko oyo bayaki awa, moto ata moko te apesaki biso sango to ayebisaki biso likambo ya mabe na tina na yo. **22** Kasi tozali na posa ete yo moko oyebisa biso makanisi na yo, pamba te toyebi malamu ete lingomba na yo ezali kobundisama bisika nyonso. **23** Bayokanaki kokutana na Polo mokolo mosusu. Bongo tango mokolo yango ekokaki, bayaki ebele na esika oyo Polo azalaki kovanda. Wuta na tongo kino na pokwa, Polo azalaki kolimbolela bango mpe koteya bango makambo oyo etali Bokonzi ya Nzambe, mpe azalaki kosala nyonso mpo ete bandima makambo oyo azalaki koloba na tina na Yesu, na nzela ya Mobeko ya Moyize mpe makomi ya basakoli. **24** Bamoko bandimisamaki na nzela ya makambo oyo azalaki koloba, kasi bamosusu baboyaki kondima. **25** Tango bakomaki pene ya kozonga, bango na bango batikalaki kaka koyokana te; bongo Polo abakisaki liloba oyo: — Molimo Mosantu alobaki na bakoko na bino makambo ya solo tango alobaki na nzela ya mosakoli Ezayi: **26** « Kende koloba na bato oyo: Matoyi na bino ekoyoka na pamba, bokososola te; miso na bino ekotala na pamba, bokomona te. **27** Pamba te mitema ya bato oyo ekomi mabanga; bakangi penza matoyi mpe miso na bango, noki te miso na bango emona, matoyi na bango eyoka, mitema na bango esosola, babongola mitema, mpe nabikisa bango. » **28** Yango wana, nalingi boyeba ete Nzambe atindi lobiko na Ye epai ya bato ya bikolo ya bapaya, mpe bakoyoka. [**29** Tango Polo asilisaki koloba, Bayuda bakendeki, mpe bazalaki kotiana tembe makasi kati na bango.] **30** Polo awumelaki mibu mibale mobimba kati na ndako ya kofutela. Azalaki koyamba bato nyonso oyo bazalaki koya kotala ye; **31** azalaki kosakola sango ya Bokonzi ya Nzambe mpe koteya na tina na Nkolo Yesu-Klisto, na molende nyonso mpe na kozanga bipekiseli.

Barome

1 Polo, mowumbu ya Yesu-Klisto, oyo abengama mpo ete
azala ntoma mpe aponama mpo na kosakola Sango
Malamu ya Nzambe, **2** Sango Malamu oyo Nzambe alaka
wuta kala na nzela ya basakoli na Ye kati na Makomi ya
bule, **3** Sango Malamu oyo ezali koloba na tina na Mwana
na Ye, oyo kati na bomoto na Ye, abotamaki na libota ya
Davidi, **4** mpe na nzela ya Molimo Mosantu, amonisamaki
na nguya nyonso ete azali Mwana na Nzambe, na nzela ya
lisekwa na Ye kati na bakufi: Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **5**
Ezali na nzela na Ye nde nazwaki ngolu ya kozala ntoma
mpo na kosala ete na Kombo na Ye, Bapagano batosa Ye
na nzela ya kondima. **6** Boye, bino mpe bozali na molongo
ya bato yango oyo Yesu-Klisto abenga. **7** Epai na bino
nyonso oyo, kati na Rome, bozali balingami ya Nzambe mpe
bobengama mpo na kozala basantu: Tika ete ngolu mpe
kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso,
mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **8** Ya liboso, nazali kozongisa
matondi epai ya Nzambe na ngai, na nzela ya Yesu-Klisto,
mpo na bino nyonso, pamba te bazali kolobela kondima na
bino kati na mokili mobimba. **9** Nzambe oyo nasalelaka na
motema na ngai mobimba tango nateyaka Sango Malamu
ya Mwana na Ye, azali Motatoli na ngai ete natikaka te
kotanga kombo na bino **10** kati na mabondeli na ngai tango
nyonso; mpe nasengaka na Nzambe ete, na mikolo oyo
to na mikolo oyo ekoya, apesa ngai nzela ya koya kotala
bino, soki ezali mokano na Ye. **11** Pamba te nazali na posa
makasi ya komona bino mpo na kopesa bino likabo ya ngolu,
likabo ya Molimo, mpo ete bolendisama na kondima na
bino **12** to mpo ete tolendisana elongo, na nzela ya kondima
moko oyo tozali na yango. **13** Bandeko na ngai, nalingi
boyeba ete nazalaki mbala mingi kosala mabongisi ya koya
epai na bino, mpo na kobuka mbuma kati na bino, ndenge
nazalaki kosala kati na Bapagano mosusu; kasi kino sik'oyo,
bipekiselo mingi ezali kokanga ngai nzela. **14** Nazali na
niongo ya Bagreki mpe ya bato oyo bazali Bagreki te, ya
bato ya bwanya mpe ya bazoba. **15** Yango wana nazali
penza na posa makasi ya koteya Sango Malamu epai na
bino oyo bozali na Rome. **16** Nazali na soni te mpo na Sango
Malamu, pamba te ezali nguya ya Nzambe mpo na lobiko ya
moto nyonso oyo andimaka: liboso, ya Moyuda, mpe sima,
ya Mogreki. **17** Pamba te Sango Malamu yango emonisaka
biso bosembo ya Nzambe, oyo ezwamaka na nzela ya
kondima, wuta na ebandeli kino na suka, kolanda ndenge
ekomama: « Moto ya sembo akobika na nzela ya kondima.
» **18** Solo, Nzambe amonisaka kanda na Ye wuta na lola
mpo na kopesa etumbu, na lisumu mpe na mabe nyonso ya
bato oyo bazipaka bosolo na nzela ya misala na bango ya
mabe, **19** pamba te makambo oyo bakoki koyeba na tina na
Nzambe emonanaka polele kati na bango; Ye moko Nzambe
nde alakisa bango yango na polele. **20** Wuta Nzambe akela
mokili, makoki na Ye, oyo emonanaka na miso te, lokola
nguya na Ye ya seko mpe bonzambe na Ye, emonanaka
polele penza, tango bayekolaka yango na nzela ya misala na
Ye. Boye, bato bakoki te komilongola na ngambo. **(aïdios g126)**
21 Pamba te, atako bayebaki Nzambe, kasi bapesaki Ye te
lokumu oyo ekoki na Nzambe mpe bapesaki Ye matondi te,
kasi makanisi na bango ekomaki ya bozoba, mpe mitema na
bango, oyo ezangaki mayele, etondaki na molili. **22** Atako
bazalaki komimona bato ya bwanya, kasi bakomaki bazoba.
23 Na esika ete bakumisa Nzambe oyo akufaka te mpe
atonda na nkembo, bakumisaki banzambe ya bikeko lokola
bililingi ya bato oyo bakufaka, ya bandeke, ya banyama
oyo etambolaka na makolo minei mpe oyo etambolaka
na libumu. **24** Yango wana, Nzambe akabaki bango kati
na baposa mabe ya mitema na bango mpe na misala ya
bosoto, mpo ete basambwisa banzoto na bango moko, na
nzela ya moko to ya mosusu. **25** Basundolaki bosolo ya
Nzambe mpo na komipesa na makambo ya lokuta, bapesaki
lokumu mpe bagumbamelaki bikelamu, na esika ya Mokeli
oyo apesamela nkembo mpo na seko. Amen! **(aiōn g165)** **26**
Yango wana, Nzambe asundolaki bango kati na baposa
ya soni. Ezala basi na bango, batikaki kosangisa nzoto na
mibali mpo na komipesa na bosangisi nzoto oyo esengeli te.
27 Ndenge moko mpe mpo na mibali: batikaki kosangisa
nzoto na basi, batondisamaki na posa ya kosangisa nzoto
na baninga na bango mibali; basalaki makambo ya soni,
mibali na mibali, mpe bazwaki kati na bango moko lifuti
oyo ekokaki na libunga na bango. **28** Lokola bamonaki ete
koyeba Nzambe ezali na tina te, Nzambe akabaki bango
na makanisi na bango ya mabe, mpo ete basala makambo
oyo ebongi te. **29** Batondaki na lolenge nyonso ya misala
ya sembo te, ya makambo mabe, ya lokoso, ya mabe, ya
zuwa, ya misala ya koboma bato, ya koswana, ya kokosela
baninga makambo mpe ya koyina bato; bakomaki bato na
songisongi, **30** na kotiola baninga, banguna ya Nzambe, bato
batonda na lolendo, na lofundu, na bilobaloba, na mayele ya
kosala mabe, batomboki na miso ya baboti na bango; **31**
bato bazanga mayele, bosembo, bolingo mpe mawa. **32**
Bayebi malamu ekateli ya sembo ya Nzambe ete bato oyo
basalaka makambo ya lolenge wana basengeli na kufa, kasi
bazali kaka kokoba kosala makambo wana nyonso mpe
kondima bato oyo basalaka yango.

2 Yango wana, yo moto oyo osambisaka bato mosusu,
ozali na ngambo, ata soki ozali nani; pamba te wana
osambisaka bato mosusu, omisambisaka yo moko, mpo
ete yo oyo osambisaka bango osalaka mpe kaka makambo
yango. **2** Nzokande, toyebi malamu ete Nzambe asambisaka
kolanda bosolo bato oyo basalaka makambo ya lolenge
wana. **3** Boni, okanisi ete okokima kosambisama ya Nzambe,
yo oyo osambisaka bato oyo basalaka makambo ya lolenge
wana mpe osalaka makambo yango kaka lokola bango? **4**
To mpe boni, okanisi ete ozali kotiola bomengo ya boboto,
ya kokanga motema mpe ya bolamu na Nzambe, wana ozali
kobosana ete boboto na Ye ememaka yo na kobongola
motema? **5** Kasi mpo na moto makasi na yo mpe motema
libanga na yo, ozali yo moko komibendela etumbu monene
mpo na mokolo oyo Nzambe akokweyisa kanda na Ye
mpe akomonisa kosambisama na Ye ya sembo. **6** Nzambe
akofuta moto na moto kolanda misala na ye: **7** bomoi ya
seko epai ya moto oyo, na nzela ya molende na ye ya
kosala malamu, alukaka nkembo, lokumu mpe makambo oyo
ebebaka te; **(aiōnios g166)** **8** kasi kanda mpe kanda makasi
epai ya moto oyo, na nzela ya botomboki na ye, aboyaka
solo mpe asepelaka na mabe. **9** Minyoko mpe mitungisi ezali
kozela moto nyonso oyo asalaka mabe: liboso, Moyuda,
mpe sima, Mogreki. **10** Kasi nkembo, lokumu mpe kimia ezali
kozela moto nyonso oyo asalaka bolamu: liboso, Moyuda,
mpe sima, Mogreki; **11** pamba te Nzambe aponaka bilongi te.
12 Bato nyonso oyo basalaki masumu na kozanga koyeba
Mobeko bakokufa na kozanga mpe Mobeko. Nzokande bato
oyo basalaki masumu, wana basengeli kotosa Mobeko,
bakosambisama kolanda Mobeko. **13** Pamba te ezali te
bato oyo bayokaka Mobeko nde bazali sembo na miso na
Nzambe, kasi ezali ba-oyo batosaka Mobeko yango nde
bakotangama lokola bato ya sembo. **14** Soki Bapagano oyo
bayebi Mobeko te bazali kosala na ndenge na bango moko
makambo oyo Mobeko esengaka, boyeba ete bamikomisaka
Mobeko mpo na bango moko atako bazali na Mobeko yango
te. **15** Na bongo, na nzela ya bizaleli na bango, balakisaka
ete misala oyo Mobeko esengaka ezali ya kokomama
kati na mitema na bango. Mitema na bango etatolaka
yango, ndenge moko na makanisi oyo na nzela na yango
bamifundaka to bamilongisaka. **16** Nyonso wana ekomonana
polele, na mokolo oyo Nzambe akosambisa basekele ya
bato na nzela ya Yesu-Klisto, kolanda Sango Malamu oyo
nateyaka. **17** Boye, yo moto oyo omibengaka Moyuda,
otiaka elikya na yo kati na Mobeko, omikumisaka mpo na
Nzambe, **18** oyebi mokano ya Nzambe mpe oyebi kososola
makambo oyo eleki malamu, pamba te Mobeko eteya yo. **19**
Ondimisami solo ete ozali motambolisi ya bakufi miso, pole
ya bato oyo bayengaka-yengaka kati na molili, **20** molakisi
ya bazoba, moteyi ya bana mike, pamba te ozwaka kati
na Mobeko boyebi nyonso mpe bosolo. **21** Yo moto oyo
oteyaka bato mosusu, boni, yo moko omiteyaka te? Yo oyo
oteyaka bato mosusu ete bayiba te, boni, oyibaka? **22** Yo
oyo olobaka na bato ete basala ekobo te, boni, osalaka
ekobo? Yo oyo omipesaka te na banzambe ya bikeko,
boni, ozwaka na makasi biloko kati na batempelo? **23** Yo
oyo omikumisaka mpo na Mobeko, boni, ozali kobebisa
lokumu ya Nzambe na kobuka Mobeko? **24** Mpo na yango,
kolanda ndenge ekomama: « Likolo na bino, Kombo ya
Nzambe ezali kofingama kati na Bapagano. » **25** Kokatama
ngenga ezali na tina soki ozali kotosa Mobeko; kasi soki
obuki Mobeko, okomi lokola okatama na yo ngenga te. **26**
Kasi soki moto oyo akatisa ngenga te azali kotosa malako
ya sembo ya Mobeko, boni, akotangama te lokola moto
akatama ngenga? **27** Moto oyo akatisa ngenga te kasi
atosaka Mobeko akosambisa yo oyo obukaka Mobeko atako
ozali na Makomi ya Mobeko mpe okatisa ngenga. **28** Pamba
te ezali te makambo oyo emonanaka na miso nde ekomisaka
moto Moyuda, mpe ezali te elembo oyo emonanaka na nzoto
nde esalaka kokatama ngenga. **29** Ezali kaka makambo ya
kati nde ekomisaka moto Moyuda, mpe kokatama ngenga
ya solo ezali nde oyo Molimo asalaka kati na motema; ezali
te oyo tosalaka na kotosa Mobeko. Lokumu ya Moyuda ya
boye ewutaka na bato te, kasi na Nzambe.

3 Boye, kozala Moyuda ezali na litomba nini? Kokatama
ngenga ezali na tina nini? **2** Solo, ezali penza na litomba
monene kati na makambo nyonso. Pamba te Maloba ya
Nzambe epesamaki liboso epai na bango. **3** Soki Bayuda
mosusu bazangaki kondima, boni, bozangi na bango kondima
ekolongola bosembo ya Nzambe? **4** Soki moke te! Nzambe
azali solo, mpe bato nyonso bazali bakosi kolanda ndenge
ekomama: « Mpo ete bamona yo sembo na maloba na yo,
mpe okobanda kolongaka tango bakobanda kosambisaka yo.
» **5** Kasi soki mabe na biso ezali kotalisa polele bosembo ya
Nzambe, toloba nini? Nzambe azali mabe tango akitiselaka
biso kanda na Ye? Nazali kaka kokanisa lokola moto. **6** Te,
ezali bongo te! Soki ezalaki bongo, ndenge nini Nzambe
akokaki kosambisa mokili? **7** To soki lokuta na ngai etalisi
polele bosolo ya Nzambe mpe etomboli nkembo na Ye, mpo
na nini nazwa lisusu etumbu lokola moto ya masumu? **8**
Mpe mpo na nini toloba te: « Tika ete tosala mabe mpo ete
bolamu ebima kati na mabe » ndenge bato oyo batongaka
biso bakosaka ete toteyaka bongo. Bato wana basengeli
kozwa etumbu oyo ekoki na mabe na bango. **9** Boye, toloba

nini? Biso Bayuda toleki bato mosusu? Te, soki moke te! Pamba te tosilaki kotalisa ete bato nyonso, ezala Bayuda to Bapagano, bango nyonso bazali na se ya bokonzi ya lisumu. **10** Kolanda ndenge ekomama: « Moto ya sembo azali te, ata moko te; **11** moto ya mayele azali te; ata moto moko te alukaka Nzambe. **12** Bango nyonso babunga nzela, bango nyonso bamibebisa; moko te asalaka bolamu, ata moko te. **13** Minoko na bango ezali lokola bakunda ya kofungwama, lolemo na bango esalaka mosala ya kokosa, bibebu na bango ezali na ngenge ya etupa. **14** Minoko na bango etonda na makambo ya bololo mpe na bilakeli mabe. **15** Makolo na bango epotaka mbangu mpo na kosopa makila. **16** Na bisika nyonso oyo balekelaka, batikaka kaka libebi mpe pasi; **17** bayebi nzela ya kimia te. **18** Kotosa Nzambe ezali na tina ata moke te na miso na bango. » **19** Nzokande, toyebi malamu ete makambo nyonso oyo Mobeko elobaka, elobaka yango mpo na bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mobeko, mpo ete moto moko te amilongisa, mpe mpo ete moto nyonso asosola ete azali moto ya masumu liboso ya Nzambe. **20** Yango wana, moto moko te akotangama lokola moto ya sembo na miso ya Nzambe mpo ete akokisi misala ya Mobeko, pamba te Mobeko epesaka kaka boyebi ya lisumu. **21** Kasi sik'oyo, na kozanga kosalela Mobeko, Nzambe atalisi polele ndenge nini akomisaka bato sembo liboso na Ye, ndenge Mobeko mpe Basakoli batatola yango. **22** Bato nyonso oyo bandimaka, Nzambe akomisaka bango bato ya sembo na nzela ya kondima Yesu-Klisto. Bokeseni ezali te kati na Bayuda mpe Bapagano, **23** pamba te bato nyonso basali masumu mpe bazangi nkembo ya Nzambe; **24** mpe bato nyonso bakomi bato ya sembo na ofele, na ngolu na Ye, na nzela ya lisiko kati na Yesu-Klisto. **25** Nzambe akabaki Klisto lokola mbeka mpo ete, na nzela ya kosopa makila na Ye, Klisto azwa bolimbisi masumu ya bato oyo bazali kondima. Asalaki bongo mpo na kotalisa bosembo na Ye, pamba te, na tango ya kala, tango oyo akangaki motema, apesaki bato etumbu te mpo na masumu na bango. **26** Nzambe asalaki bongo mpo na kotalisa bosembo na Ye na tango oyo, mpo ete Ye moko azala Sembo mpe atanga lokola moto ya sembo, moto oyo azali kondimela Yesu. **27** Boye, tina nini komikumisa? Tina ezali te! Na mobeko nini? Na mobeko ya misala? Te, kasi na nzela ya kondima. **28** Pamba te tososoli ete moto atangamaka lokola moto ya sembo na nzela kaka ya kondima, kasi na nzela ya kotosa Mobeko te. **29** Boni, Nzambe azali kaka Nzambe ya Bayuda? Azali mpe Nzambe ya bato ya bikolo ya bapaya te? Solo, azali mpe Nzambe ya bato ya bikolo ya bapaya. **30** Pamba te Nzambe azali kaka moko; Ye nde akomisaka, na nzela ya kondima na bango, bato oyo bakatisa ngenga mpe bato oyo bakatisa ngenga te, bato ya sembo. **31** Boni, tobomi Mobeko likolo ya kondima? Soki moke te! Tozali kutu kolendisa yango.

4 Toloba nini na tina na Abrayami, koko na biso? Azwaki nini na bomoto? **2** Soki Abrayami atangamaki lokola moto ya sembo na nzela ya misala, akokaki solo komikumisa; kasi liboso ya Nzambe, ezali bongo te! **3** Makomi elobi nini? « Abrayami azalaki na kondima epai ya Nzambe, yango wana Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo. » **4** Soki moto asali mosala, batangaka lifuti na ye lokola likabo te, kasi lokola motoki na ye. **5** Nzokande, soki moto asali mosala te, kasi andimeli Nzambe oyo atangaka bato ya masumu lokola bato ya sembo, kondima na ye ekokomisa ye moto ya sembo. **6** Davidi mpe alobaki bongo tango atatolaki esengo ya moto oyo Nzambe akomisi sembo na kozanga misala: **7** « Esengo na bato oyo mabe na bango elimbisami, mpe masumu na bango elongwe! **8** Esengo na moto oyo Nkolo atangelaka lisumu te! » **9** Boni, esengo yango ezali kaka mpo na bato oyo bakatisa ngenga to ezali mpe mpo na bato oyo bakatisa ngenga te? Solo, tozali koloba: Mpo ete Abrayami azalaki na kondima, Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo. **10** Esalemaki tango nini? Esalemaki liboso na ye kokatisa ngenga to sima na ye kokatama ngenga? Esalemaki te sima na ye kokatama ngenga; esalemaki nde liboso na ye kokatisa ngenga. **11** Nzambe apesaki ye elembo ya kokatama ngenga lokola kashe ya bosembo oyo azwaki na nzela ya kondima, wana azalaki akatama nanu ngenga te. Boye akoma na mbala moko tata ya bato nyonso oyo bandimaka, wana bazali bakatama ngenga te mpo ete bango mpe bakoma bato ya sembo, **12** mpe tata ya bato oyo bakatisa ngenga, ba-oyo bakatama ngenga kaka te, kasi balandaka mpe ndakisa ya kondima oyo Abrayami, tata na biso, azalaki na yango liboso ete bakata ye ngenga. **13** Ezali na nzela ya Mobeko te nde Abrayami mpe bakitani na ye bapesamelaki elaka ya kozwa mokili lokola libula, kasi ezali nde na nzela ya bosembo oyo ewutaka na kondima. **14** Pamba te soki ezali bato oyo batosaka mibeko nde bakozwa libula yango, wana kondima ezali lisusu na tina te mpe elaka ezali te, **15** pamba te Mobeko ebendaka kanda ya Nzambe. Nzokande, esika oyo Mobeko ezali te, kobuka Mobeko mpe ezalaka te. **16** Yango wana, elaka eyaka na nzela ya kondima, mpo ete ezala na nzela ya ngolu mpe mpo ete ezala mpo na bakitani nyonso ya Abrayami: kaka te mpo na ba-oyo babengami bakitani na nzela ya Mobeko, kasi mpe mpo na ba-oyo bazali na kondima ya Abrayami oyo azali tata na biso nyonso, **17** kolanda ndenge ekomama:

« Nakomisaki yo tata ya bikolo ebele. » Azali tata na biso na miso ya Nzambe oyo ye andimaki, Nzambe oyo apesaka bomoi epai ya bakufi mpe azalisaka biloko oyo etikala kozala te. **18** Atako Abrayami akokaki lisusu te kotia elikya, kasi atiaki kaka elikya mpe andimaki; boye akomaki tata ya bikolo ebele, kolanda ndenge Nzambe aloba mpo na ye: « Bakitani na yo bakozala ebele. » **19** Abrayami akomaki na mibu pene nkama moko, kasi kondima na ye elembaki te atako atalaki nzoto na ye, oyo ezalaki lisusu na makasi te, mpe nzoto ya Sara oyo akokaki lisusu kobota te. **20** Nzokande, na esika ete atia tembe na elaka ya Nzambe mpe aboya kondima, kasi kondima na ye epesaki ye lisusu makasi koleka mpe azalaki kopesa Nzambe nkembo, **21** wana andimisamaki makasi ete Nzambe azali na makoki ya kokokisa elaka na Ye. **22** Yango wana, mpo na kondima na ye, Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo. **23** Nzokande, ezali mpo na ye moko kaka te nde ekomama: « Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo; » **24** ezali mpe mpo na biso oyo Nzambe akotanga lokola bato ya sembo mpo ete tondimelaka Ye oyo asekwisaki, kati na bakufi, Yesu, Nkolo na biso, **25** oyo akabamaki mpo na masumu na biso mpe asekwaki mpo ete tokoma bato ya sembo.

5 Yango wana, lokola tokomi bato ya sembo na nzela ya kondima, tozali na kimia elongo na Nzambe na nzela ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto **2** oyo na nzela na Ye, tozwi ndingisa, na nzela ya kondima, ya kozwa ngolu oyo kati na yango tozali kowumela mpe tozali komikumisa kati na elikya ete tokobika nkembo ya Nzambe. **3** Tozali mpe komikumisa kati na pasi, pamba te toyebi ete pasi ebotaka koyika mpiko, **4** koyika mpiko ememaka elonga kati na komekama, mpe elonga kati na komekama ebotaka elikya. **5** Nzokande, elikya ekosaka te, pamba te Nzambe asopaki bolingo na Ye kati na mitema na biso na nzela ya Molimo Mosantu oyo Ye Nzambe apesaki biso. **6** Solo, wana tozalaki nanu bato na bolembu, Klisto akufaki mpo na bato ya masumu, na tango oyo Nzambe abongisaki. **7** Ezali pasi komona moto kondima kokufa mpo na moto ya sembo; tango mosusu, moto akoki kondima kokufa mpo na moto ya malamu. **8** Kasi tala ndenge nini Nzambe alakisi biso bolingo na Ye: wana tozalaki nanu bato ya masumu, Klisto akufelaki biso. **9** Lokola tokomi sik'oyo bato ya sembo na nzela ya makila na Ye, Klisto akobikisa biso mpe na kanda ya Nzambe. **10** Solo, wana tozalaki nanu banguna ya Nzambe, Ye moko Nzambe azongisaki boyokani na biso elongo na Ye na nzela ya kufa ya Mwana na Ye. Boye lokola azongisi boyokani yango, akobikisa biso mpe na nzela ya bomoi ya mwana na Ye. **11** Yango kaka te! Tozali mpe komikumisa kati na Nzambe na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo azongisi boyokani na biso elongo na Nzambe. **12** Yango wana, ndenge lisumu ekotaki na mokili na nzela ya moto moko, mpe kufa na nzela ya lisumu, ndenge wana mpe kufa ekangaki bato nyonso na nzela ya lisumu, pamba te bato nyonso basalaki masumu. **13** Solo, liboso ete Nzambe apesa Mobeko, lisumu ezalaki kati na mokili, kasi lisumu ekoki kotangama te soki Mobeko ezali te. **14** Nzokande, wuta na tango ya Adamu kino na tango ya Moyize, kufa ezalaki na bokonzi ata epai ya bato oyo basalaki masumu te, na lolenge ya Adamu oyo abukaki mobeko mpe azali elilingi ya moto oyo asengelaki koya. **15** Kasi ezali na bokeseni monene kati na likabo ya ofele ya Nzambe mpe lisumu! Pamba te soki lisumu ya moto moko ememelaki bato ebele kufa, ngolu ya Nzambe mpe likabo ya ofele oyo eyaki na nzela ya ngolu ya moto moko, Yesu-Klisto, efulukaki meke mpo na bato ebele. **16** Likabo ya Nzambe ezali na motuya makasi koleka mabe ya lisumu ya moto moko: likolo ya lisumu moko, kosambisama eyei mpe ememi etumbu; kasi likolo ya masumu ebele, likabo ya ngolu eyei mpe elongoli etumbu. **17** Pamba te soki na nzela ya mabe ya moto moko, kufa ezwaki bokonzi likolo ya moto wana se moko, ndenge nini bato oyo bazwaka bomengo ya ngolu ya Nzambe mpe likabo ya bosembo bazala na bokonzi te kati na bomoi na nzela ya Yesu-Klisto Ye moko! **18** Na mokuse, ndenge mabe ya moto moko ememelaki bato nyonso etumbu, ndenge wana mpe mosala ya moto moko mpo na kokokisa bosembo ememeli bato nyonso bonsomi mpe bomoi. **19** Pamba te ndenge kozanga botosi ya moto moko ekomisaki bato ebele bato ya masumu, ndenge wana mpe botosi ya moto moko ekomisi bato ebele bato ya sembo. **20** Mobeko eyaki mpo ete lisumu ebotana. Kasi epai lisumu ebotanaki, ngolu efulukaki koleka **21** mpo ete, ndenge lisumu elakisaki bokonzi na yango na nzela ya kufa, ngolu mpe elakisa bokonzi na yango na nzela ya bosembo mpo na komema na bomoi ya seko na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **(aiōnios g166)**

6 Boye, toloba nini? Tosalaka na biso masumu mpo ete ngolu efuluka koleka? **2** Soki moke te! Biso oyo tosila kokufa mpo na lisumu, ndenge nini tozongela lisusu kotambola kati na masumu? **3** Boni, boyebi te ete biso nyonso oyo tosila kobatisama kati na Yesu-Klisto tozwaki nde libatisi kati na kufa na Ye? **4** Bakundaki biso elongo na Ye na nzela ya libatisi kati na kufa na Ye mpo ete, lokola Klisto asekwaki kati na bakufi na nzela ya nkembo ya Tata, biso mpe totambola na bomoi ya sika. **5** Pamba te soki tosanganaki elongo na Ye kati na kufa na Ye, solo tokosangana mpe elongo na Ye kati na lisekwa na Ye. **6**

Pamba te toyebi malamu ete bomoto ya kala ebakamaki na ekulusu elongo na Klisto mpo ete nzoto na biso lokola esalelo ya lisumu ekufa mpe tozala lisusu bawumbu ya lisumu te. **7** Moto nyonso oyo asilaki kokufa atangamaki lokola moto ya sembo: azali lisusu te na se ya bokonzi ya lisumu. **8** Nzokande, lokola tosila kokufa elongo na Klisto, tozali kondima ete tokozala mpe na bomoi elongo na Ye. **9** Pamba te toyebi malamu ete Klisto oyo asekwaki kati na bakufi akokufa lisusu te; kufa ezali lisusu na bokonzi te likolo na Ye. **10** Akufaki mpo na lisumu mbala moko mpo na libela; kasi sik'oyo azali na bomoi, mpe azali na bomoi mpo na Nzambe. **11** Boye bino mpe, bomimona lokola bakufi mpo na lisumu, kasi lokola bato ya bomoi mpo na Nzambe kati na Yesu-Klisto. **12** Yango wana, tika ete lisumu ezala lisusu na bokonzi te kati na banzoto na bino, oyo ekokufa; mpe bosengeli lisusu te kotosa baposa na yango ya mabe. **13** Bokaba biteni ya banzoto na bino te na lisumu lokola bisalelo mpo na mabe, kasi bomikaba bino moko epai na Nzambe lokola bato oyo basekwa kati na bakufi mpe bazali na bomoi; mpe bokabela Ye biteni ya banzoto na bino lokola bisalelo mpo na bosembo. **14** Pamba te lisumu ekozala lisusu na bokonzi te likolo na bino, pamba te bozali lisusu na se ya bokonzi ya Mobeko te, kasi na se ya ngolu. **15** Boye toloba nini? Tokoba kosala masumu mpo ete tozali na se ya bokonzi ya Mobeko te kasi na se ya ngolu? Soki moke te! **16** Boni, boyebi te ete soki bomikabi epai ya moto lokola bawumbu mpo na kotosa ye bokomi nde bawumbu ya moto oyo bozali kotosa to bawumbu ya lisumu oyo ememaka na kufa to bawumbu ya botosi oyo ememaka na bosembo? **17** Kasi tika ete tozongisa matondi epai ya Nzambe! Soki na kala bozalaki bawumbu ya lisumu, kasi sik'oyo bokomi kotosa na motema mobimba mateya oyo bateyaki bino, **18** bosili kokangolama na bowumbu ya lisumu mpe bokomi bawumbu ya bosembo. **19** Nazali koloba awa lokola moto mpo na bolembu na bino ya bomoto. Ndenge na kala, bokabaki biteni ya banzoto na bino na bowumbu ya misala ya mbindo mpe ya mabe mpo na kosala mabe, ndenge wana mpe bokaba yango sik'oyo na bowumbu ya bosembo mpo na kotambola na bomoi ya bosantu. **20** Tango bozalaki nanu bawumbu ya lisumu, bozalaki na bonsomi liboso ya bosembo. **21** Nzokande, litomba nini bozwaki na tango wana oyo bozalaki kosala makambo oyo ezali koyokisa bino lelo soni, pamba te ememaka na kufa? **22** Kasi awa bolongwe sik'oyo na se ya bowumbu ya lisumu mpe bokomi na se ya bowumbu ya Nzambe, litomba oyo bozwi ezali bomoi ya bosantu, mpe suka na yango ezali bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **23** Pamba te lifuti ya lisumu ezali kufa, kasi likabo ya ofele ya Nzambe ezali bomoi ya seko kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **(aiōnios g166)**

7 Bandeko—nazali koloba na bato oyo bayebi Mobeko—bobosani ete Mobeko ezalaka na nguya likolo ya moto kaka na tango oyo azali na bomoi? **2** Ndakisa: Mobeko ekangisaka mwasi ya libala na mobali na ye, wana mobali yango azali na bomoi. Kasi soki mobali akufi, mwasi akangolami na mobeko oyo ezalaki kokangisa ye na mobali. **3** Boye soki, wana mobali na ye azali nanu na bomoi, akomi mwasi ya mobali mosusu, bakoloba ete asali ekobo. Kasi soki mobali na ye akufi, akangolami libela na mobeko yango mpe akoki kokoma mwasi ya mobali mosusu; boye bakoloba te ete asali ekobo. **4** Ndenge wana mpe mpo na bino bandeko na ngai: bosila mpe kokufa mpo na Mobeko na nzela ya nzoto ya Klisto mpo ete bokoma bato ya moto mosusu, ya Ye oyo asekwaki kati na bakufi, mpo ete tobota bambuma mpo na Nzambe. **5** Pamba te wana tozalaki nanu kotambola kolanda baposa ya nzoto, Mobeko ezalaki kotindika biso na baposa ya mabe oyo ezalaki kosala mosala na yango kati na biteni ya banzoto na biso mpo ete tobota bambuma oyo ememaka na kufa. **6** Kasi sik'oyo, lokola tokufi mpo na nguya oyo ezalaki kokanga biso na bowumbu, tokangolami na nguya ya Mobeko mpo ete tosalela Nzambe na lolenge ya sika ya Molimo, kasi na lolenge ya kala ya mokanda ya Mobeko te. **7** Boye toloba nini? Mobeko ekomi nde lisumu? Soki moke te! Soki Mobeko ezalaki te, nalingaki mpe koyeba lisumu te. Pamba te soki Mobeko elobaki te: « Okolulaka te, » nalingaki mpe koyeba te soki kolula ezali penza nini. **8** Nzokande, lokola lisumu ezwaka nguya na esika oyo mitindo ezali, lisumu ebotaki kati na ngai lolenge nyonso ya baposa ya mabe. Pamba te soki Mobeko ezali te, lisumu mpe ezali na nguya te. **9** Na kala, tango Mobeko ezalaki te, nazalaki na bomoi; kasi tango mitindo eyei, lisumu mpe ezwi nguya, mpe ngai nakufi. **10** Bongo mitindo oyo esengelaki komema na bomoi ememi ngai na kufa. **11** Pamba te lokola lisumu ezwaka nguya na esika oyo mitindo ezali, lisumu ekosaki ngai mpe ememaki ngai na kufa na nzela ya mitindo. **12** Boye, Mobeko ezali bule, mpe mitindo ezali bule, sembo mpe malamu. **13** Boni, eloko ya malamu ekoki solo komemela ngai kufa? Soki moke te! Nzokande, mpo ete lisumu eyebana ete ezali lisumu, mpe mpo ete elakisa mabe na yango na nzela ya mitindo, esalelaki eloko oyo ezali malamu mpo ete lisumu yango epesa ngai kufa. **14** Toyebi ete Mobeko epesamaki na nzela ya Molimo na Nzambe; kasi ngai nazali kaka moto, natekama mpo na kozala mowumbu ya lisumu. **15** Nasosolaka te makambo oyo nasalaka: oyo nalingaka kosala, nasalaka yango te; kasi

oyo nayinaka, yango nde nasalaka. 16 Mpe soki nasalaka
makambo oyo naboyaka kosala, wana nandimi ete Mobeko
ezali malamu. 17 Lokola ezali bongo, emonani ete ezali
ngai te moto nasalaka yango, kasi ezali nde lisumu oyo
evandaka kati na ngai. 18 Pamba te nayebi malamu ete
bolamu evandaka kati na ngai te, elingi koloba: evandaka
kati na nzoto na ngai te. Nazalaka na posa ya kosala bolamu,
kasi nazangaka nguya ya kokokisa yango. 19 Nasalaka
te bolamu oyo nalingaka kosala, kasi nasalaka nde mabe
oyo naboyaka kosala. 20 Soki sik'oyo nasali makambo oyo
naboyaka kosala, ezali lisusu ngai te moto nasali yango,
kasi ezali nde lisumu oyo evandaka kati na ngai. 21 Boye,
namonaka mobeko oyo kosala kati na ngai: soki nalingi
kosala bolamu, ezali mabe kaka nde nakosala. 22 Pamba te
kati na motema na ngai, nasepelaka na Mobeko ya Nzambe;
23 kasi kati na biteni ya nzoto na ngai, namonaka mobeko
mosusu kobundisa mobeko ya makanisi ya motema na ngai
mpe kokomisa ngai mowumbu ya mobeko ya lisumu oyo
ezali kosala kati na biteni ya nzoto na ngai. 24 Oh ngai moto
na mawa! Nani akokangola ngai na nzoto oyo ya kufa? 25
Tika ete matondi epesamela Nzambe oyo akangolaka ngai
na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso! Na mokuse, nakoki
koloba ete, na nzela ya mayele na ngai, nazali mowumbu ya
Mobeko ya Nzambe, kasi na nzela ya bomoto na ngai ya
masumu, nazali mowumbu ya mobeko ya lisumu.

8 Yango wana sik'oyo, etumbu ezali lisusu te mpo na bato
oyo bazali kati na Yesu-Klisto. 2 Pamba te kati na Yesu-
Klisto, Mobeko ya Molimo oyo apesaka bomoi ekangoli ngai
na bowumbu ya mobeko ya lisumu mpe ya kufa. 3 Pamba te
likambo oyo Mobeko ekokaki kosala te mpo ete bomoto
ezangisaki yango nguya, Nzambe asalaki yango na kotinda
Mwana na Ye, na nzoto oyo ekokani na nzoto ya bato ya
masumu, mpo ete akoma likabo mpo na lisumu. Boye,
akatelaki masumu etumbu kati na nzoto ya bato. 4 Asalaki
bongo mpo ete bosembo oyo Mobeko esengaka ekokisama
kati na biso oyo totambolaka te kolanda baposa ya nzoto,
kasi kolanda Molimo. 5 Bato oyo batambolaka kolanda
baposa ya nzoto batiaka makanisi na bango na makambo
ya nzoto, kasi ba-oyo batambolaka kolanda Molimo batiaka
makanisi na bango na makambo ya Molimo. 6 Baposa ya
nzoto ememaka na kufa, kasi baposa ya Molimo ememaka
na bomoi mpe na kimia. 7 Baposa ya nzoto etombokelaka
Nzambe, etosaka Mobeko ya Nzambe te mpe ekotikala
kotosa yango ata moke te. 8 Bato oyo batambolaka kolanda
baposa ya nzoto bakoki kosepelisa Nzambe te. 9 Nzokande
bino, botambolaka te kolanda baposa ya nzoto, kasi kolanda
baposa ya Molimo, mpo ete Molimo ya Nzambe azali kati
na bino. Mpe soki moto azangi Molimo ya Klisto azali mpe
moto na Ye te. 10 Kasi soki Klisto azali kati na bino, atako
nzoto na bino ekokufa mpo na lisumu, kasi Molimo azali
bomoi kati na bino, pamba te bokoma bato ya sembo. 11
Mpe soki Molimo ya Ye oyo asekwisaki Yesu kati na bakufi
azali kovanda kati na bino, Ye oyo asekwisaki Klisto kati
na bakufi akopesa mpe bomoi epai na banzoto na bino,
oyo ebengami na kokufa, na nzela ya Molimo na Ye, oyo
avandaka kati na bino. 12 Yango wana bandeko na ngai,
tozali na niongo—kasi ezali niongo ya nzoto te mpo ete
totambola te kolanda baposa ya nzoto. 13 Pamba te soki
botamboli kolanda baposa ya nzoto bokokufa; kasi soki
bobomi, na nzela ya Molimo, misala mabe oyo bosalaka kati
na banzoto na bino, bokozala na bomoi. 14 Pamba te bato
oyo batambolisamaka na Molimo ya Nzambe bazali bana
na Nzambe. 15 Solo, bozwaki te Molimo oyo akomisaka
bino bawumbu mpo ete bozala na kobanga, kasi bozwaki
Molimo oyo akomisaka bino bana na Nzambe, mpe ezali na
nzela ya Molimo yango nde togangaka: « Tata! » 16 Molimo
Ye moko atatolaka na molimo na biso ete tozali bana na
Nzambe. 17 Mpe soki tozali bana, tozali mpe bakitani ya
libula: tozali bakitani ya libula ya Nzambe, mpe bakitani
ya libula elongo na Klisto, soki penza tozali komona pasi
elongo na Ye mpo ete tozwa mpe nkembo elongo na Ye.
18 Nakanisi ete pasi ya tango oyo ekokani te na motuya
ya nkembo oyo ekomonisama mpo na biso. 19 Pamba te
bikelamu nyonso ezali kozela na posa makasi ete bana
na Nzambe bamonisama. 20 Pamba te bikelamu nyonso
ezali na se ya bokonzi ya nguya oyo esukaka na pamba;
na mokano na yango moko te, kasi na mokano ya Ye oyo
atiaki bikelamu yango na se ya bokonzi yango, na elikya ete
21 bikelamu nyonso mpe ekokangolama na bowumbu ya
libebi na yango mpo na kozwa bonsomi ya nkembo oyo
bana na Nzambe bakozwa. 22 Toyebi malamu ete kino
sik'oyo, bikelamu nyonso ezali kolela pasi lokola mwasi oyo
azali na pasi ya kobota. 23 Ezali yango moko kaka te nde
ezali kolela; kasi biso ba-oyo mpe tozwaki Molimo lokola
mbuma ya liboso tozali mpe komona pasi kati na mitema,
wana tozali kozela na posa makasi ete Nzambe akomisa
biso bana na Ye penza mpe asikola banzoto na biso. 24
Pamba te tosila kobika, kasi kobika yango ezali nanu elikya.
Nzokande soki tozali komona eloko oyo tozali kotiela elikya,
wana ezali lisusu elikya te, pamba te nani akoki kotia elikya
na eloko oyo azali komona? 25 Kasi soki tozali kotia elikya
na eloko oyo tozali komona te, solo tokozela yango na
molende. 26 Ndenge moko mpe Molimo ayaka kosunga
biso kati na bolembu na biso; pamba te toyebi te kosambela

na lolenge oyo esengeli, kasi Molimo Ye moko abondelaka mpo na biso na maloba oyo moto akoki koloba te. **27** Mpe Nzambe oyo akundolaka mozindo ya mitema ayebi makanisi ya Molimo, pamba te Molimo abondelaka mpo na basantu kolanda mokano ya Nzambe. **28** Mpe toyebi malamu ete kati na makambo nyonso, Nzambe asalaka mpo na bolamu ya bato oyo balingaka Ye, ba-oyo babengama kolanda mabongisi na Ye. **29** Pamba te bato oyo Nzambe ayeba wuta kala, abongisa mpe bango wuta kala mpo ete bakokana na Mwana na Ye, mpo ete azala Mwana ya liboso kati na bandeko ebele. **30** Mpe ba-oyo abongisa wuta kala, abenga mpe bango; ba-oyo abenga, akomisa bango bato ya sembo; mpe ba-oyo akomisa bato ya sembo, apesa bango mpe nkembo na Ye. **31** Boye, toloba lisusu nini? Soki Nzambe azali mpo na biso, nani akotelemela biso? **32** Ye oyo aboyaki te kopesa Mwana na Ye se moko, kasi akabaki Ye mpo na biso nyonso, ndenge nini azanga kopesa biso biloko nyonso elongo na Ye na nzela ya ngolu? **33** Nani akofunda bato oyo Nzambe apona? Ezali Nzambe nde akomisaka sembo. **34** Nani akokatela bango etumbu? Moko te! Yesu-Klisto akufaki; kutu, asekwaki, azali na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe, mpe azali kobondela mpo na biso. **35** Nani akokabola biso na bolingo ya Klisto? Pasi, somo, minyoko, nzala, kozanga bilamba, likama to mopanga? **36** Kolanda ndenge ekomama: « Ezali mpo na Yo nde balukaka koboma biso mikolo nyonso; bazwaka biso lokola bameme ya koboma. » **37** Kasi kati na makambo oyo nyonso, tozali penza balongi na nzela ya Ye oyo alinga biso. **38** Pamba te nandimisami ete ezala kufa to bomoi, ba-anjelu to milimo mabe, makambo ya mikolo oyo to makambo oyo ekoya, **39** banguya ya ndenge na ndenge, banguya ya likolo to ya se ya mabele to eloko mosusu oyo Nzambe akela, eloko moko te ekoki kokabola biso na bolingo ya Nzambe kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso.

9 Nazali koloba solo kati na Klisto, nazali kokosa te mpe motema na ngai ezali koyebisa ngai solo na nzela ya Molimo Mosantu: **2** motema na ngai etondi na mawa mpe na pasi oyo ezali kosila te. **3** Mpo na yango, eleki kutu malamu mpo na ngai kolakelama mabe mpe kokabwana na Klisto mpo na bandeko na ngai, bato ya ekolo na ngai, **4** oyo bazali bana ya Isalaele. Nzambe akomisa bango bana na Ye, apesa bango nkembo, asala boyokani elongo na bango, apesa bango Mobeko, alakisa bango kosambela na solo, apesa bango bilaka **5** mpe bakoko. Ezali na nzela ya bakoko yango nde Klisto, oyo azali na likolo ya nyonso, ayaki na mokili lokola moto. Tika ete Nzambe apambolama libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **6** Elingi koloba te ete Liloba na Nzambe ebimaki na pamba, pamba te bakitani nyonso ya Isalaele bazali bana ya Isalaele te, **7** mpe bakitani nyonso ya Abrayami bazali bana na ye te. Pamba te Nzambe alobaki na Abrayami: « Ezali na nzela ya Izaki nde okozwa bakitani. » **8** Elingi koloba ete bana nyonso oyo Abrayami abotaki bazali bakitani na ye te, kasi ezali kaka bana oyo abotaki kati na elaka ya Nzambe nde batangamaka lokola bakitani na ye. **9** Pamba te, tala ndenge Nzambe alakaki Abrayami: « Kaka na eleko oyo, nakozonga, mpe Sara akozala na mwana mobali. » **10** Esukaki kaka wana te: Rebeka mpe abotaki bana mibali mibale na nzela ya tata moko, Izaki, koko na biso. **11** Nzokande, liboso ete mapasa yango babotama mpe basala likambo moko ya malamu to ya mabe, mpo ete mabongisi ya lolenge Nzambe aponaka ekokisama, **12** kolanda misala ya bato te kasi kolanda mokano ya Ye oyo abengaka, Nzambe alobaki na Rebeka: « Kulutu akosalela leki, » **13** kolanda ndenge ekomama: « Nalingaki Jakobi, kasi nayinaki Ezawu. » **14** Boye toloba nini? Mabe ezali kati na Nzambe? Soki moke te! **15** Pamba te alobaki na Moyize: « Nakotalisa ngolu epai ya moto oyo Ngai nasepeli kosalela ngolu, mpe nakoyokela mawa moto oyo Ngai nasepeli koyokela mawa. » **16** Boye, yango ewuti te na posa to na makasi ya moto, kasi ewuti na Nzambe oyo asalaka ngolu. **17** Pamba te, tala ndenge Makomi elobaki na tina na Faraon: « Nakomisaki yo mokonzi mpo na kotalisa nguya na Ngai kati na yo, mpe mpo ete lokumu ya Kombo na Ngai epanzana na mokili mobimba. » **18** Boye Nzambe asalaka ngolu na moto oyo Ye asepeli kosalela ngolu, mpe ayeisaka motema libanga moto oyo Ye asepeli koyeisa motema libanga. **19** Bato bakoki koloba: « Mpo na nini Nzambe apamelaka biso, pamba te moto moko te akoki kotelemela mokano na Ye? » **20** Oh moto, ozali nani mpo ete obeta tembe na Nzambe? Mbeki ya mabele ekoki solo koloba na moto oyo asali yango: « Mpo na nini osali ngai na lolenge oyo? » **21** Mosali mbeki azali na bokonzi te ya kosala nzungu ya lokumu mpe nzungu oyo ezanga lokumu na nzela ya potopoto kaka moko? **22** Okoloba nini soki Nzambe, mpo na kolakisa kanda mpe nguya na Ye, ayikelaki mingi mpiko mbeki oyo etumbolaka kanda na Ye, mbeki oyo ebongisami mpo na kobebisama? **23** Okoloba lisusu nini, soki Nzambe asalaki bongo mpo na kolakisa bomengo ya nkembo na Ye mpo na bolamu ya bato oyo asepeli kosalela ngolu, ba-oyo abongisa wuta kala mpo na nkembo? **24** Ezali biso nde Nzambe abengaki, kaka kati na Bayuda te kasi mpe kati na Bapagano, **25** kolanda ndenge azali koloba kati na mokanda ya Oze: « Nakobenga bato oyo bazalaka ya Ngai te bato na Ngai, mpe nakobenga ye oyo azalaka molingami na Ngai te molingami na Ngai. »

26 Mpe, « kaka na esika oyo balobaki na bango: ‹ Bozali bato na ngai te, › bakokoma kobenga bango ‹ bana na Nzambe na bomoi. › » **27** Ezayi agangaki na tina na Isalaele: « Ata soki motango ya bana ya Isalaele ezalaki lokola zelo ya ebale monene, ndambo kaka nde bakobika. **28** Pamba te Nkolo akokokisa Liloba na Ye na mobimba na yango mpe na lombangu kati na mokili. » **29** Ezali ndenge kaka Ezayi amisakolelaki: « Soki Nkolo, Mokonzi ya mampinga, atikelaki biso bakitani te, tolingaki kokoma lokola engumba Sodome, tolingaki kokokana na engumba Gomore. » **30** Boye, toloba lisusu nini? Bapagano oyo bazalaki koluka te kokoma bato ya sembo bakomi sembo na nzela ya kondima, **31** kasi Isalaele oyo azalaki koluka kokoma sembo na nzela ya kotosa Mobeko atikali kokoma sembo te. **32** Mpo na nini? Pamba te balukaki te kokoma sembo na nzela ya kondima, kasi na nzela ya misala. Yango wana babetaki libaku na libanga oyo ekweyisaka, **33** kolanda ndenge ekomama: « Tala, nazali kotia kati na Siona libanga oyo ebetisaka bato mabaku, libanga monene oyo ekweyisaka bato; moto oyo akotiela yango motema akotikala koyokisama soni te. »

10 Bandeko, posa ya motema na ngai mpe libondeli na ngai epai ya Nzambe ezali ete bana ya Isalaele babika. **2** Pamba te nakoki solo kotatola mpo na bango ete bazali penza na bolingo oyo eleka ndelo mpo na Nzambe. Nzokande, bolingo yango evandisami na boyebi te. **3** Lokola bayebaki te ndenge nini Nzambe akomisaka bato sembo mpe balukaki komikomisa sembo na ndenge na bango moko, batosaki te lolenge oyo Nzambe akomisaka bato sembo. **4** Klisto nde asukisa Mobeko mpo ete moto nyonso oyo akondima akoma moto ya sembo. **5** Tala ndenge nini Moyize akomaki na tina na bosembo oyo ewutaka na Mobeko: « Moto oyo akosalela yango akobika bomoi na ye na nzela na yango. » **6** Kasi tala ndenge nini bosembo oyo ewutaka na kondima elobaka: « Komilobela te kati na motema na yo: ‹ Nani akomata kuna na Likolo? › Ezali lokola kokitisa Klisto wuta na Likolo **7** to mpe: ‹ Nani akokita kati na libulu monene mpe ya molili makasi? › Ezali lokola kotombola Klisto kati na bakufi. » **(Abyssos g12)** **8** Boye, elobaka penza nini? « Liloba ezali pene na yo, ezali kati na monoko na yo mpe kati na motema na yo. » Liloba yango nde ezali Liloba ya kondima, mpe yango nde tozali kotatola. **9** Soki otatoli na monoko na yo ete Yesu azali Nkolo, mpe ondimi na motema na yo ete Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, okobika; **10** pamba te kondima oyo ekomisaka sembo ewutaka na motema, mpe litatoli oyo ememaka na lobiko ebimaka nde na monoko. **11** Makomi eloba: « Moto nyonso oyo andimelaka Ye akotikala koyokisama soni te. » **12** Boye, bokeseni ezali te kati na Moyuda mpe Mogreki, pamba te bango nyonso bazali na Nkolo moko oyo apambolaka makasi bato nyonso oyo babelelaka Ye. **13** Solo, moto nyonso oyo akobelela Kombo ya Nkolo akobikisama. **14** Kasi ndenge nini bakoki solo kobelela Ye soki bandimeli Ye te? Mpe ndenge nini bakoki solo kondimela Ye soki bayoki nanu sango na Ye te? Mpe ndenge nini bakoki solo koyoka sango na Ye soki moto ateyi bango te? **15** Mpe ndenge nini bakoki koteya soki batindami te? Kolanda ndenge ekomama: « Tala ndenge ezali kitoko, makolo ya bato oyo basakolaka basango ya malamu! » **16** Kasi bato nyonso te ya Isalaele nde bandimaki Sango Malamu. Pamba te Ezayi alobaki: « Nkolo, nani andimaki mateya na biso? » **17** Boye, kondima ewutaka na maloba oyo toyokaka, mpe maloba oyo toyokaka ewutaka na Liloba ya Klisto. **18** Natuna nanu: Boni, bayokaki te? Iyo, bayokaki! Pamba te ekomama: « Mingongo na bango eyokanaki na mabele mobimba, maloba na bango ekomaki kino na suka ya mokili. » **19** Natuna lisusu: Bato ya Isalaele basosolaki te? Moyize azalaki moto ya liboso ya koloba: « Nakosala ete boyokela oyo ezali ata ekolo te zuwa, nakosala ete boyoka kanda mpo na ekolo oyo ezanga ata mayele. » **20** Mpe Ezayi akomaki kino na koloba: « Namilakisaki epai ya bato oyo bazalaki koluka Ngai te, namimonisaki epai ya bato oyo bazalaki kotuna Ngai te. » **21** Kasi alobaki boye mpo na Isalaele: « Natandaki maboko na Ngai mokolo mobimba epai ya bato oyo bazanga botosi mpe bato ya mito makasi. »

11 Bongo natunaki: Boni, Nzambe asundolaki bato na Ye? Soki moke te! Pamba te ngai mpe nazali moto ya Isalaele, mwana ya Abrayami, kati na libota ya Benjame. **2** Nzambe asundolaki bato na Ye te, oyo ayeba wuta kala. Boni, boyebi te makambo oyo Makomi ezali koloba na tina na Eliya oyo azalaki komitungisa epai ya Nzambe na tina na Isalaele: **3** — Nkolo, babomi basakoli na Yo mpe babuki bitumbelo na Yo. Mpe ngai, natikali kaka ngai moko, mpe bazali lisusu koluka koboma ngai. **4** Kasi eyano nini Nzambe azongiselaki ye? — Nabombi bato nkoto sambo mpo na Ngai, ba-oyo mabolongo na bango efukameli Bala te. **5** Ezali mpe bongo na tango oyo: ezali na mwa ndambo ya bato oyo Nzambe apona na ngolu na Ye. **6** Nzokande, lokola koponama yango esalemaki na ngolu, elakisi ete ezali likambo ya misala te; soki te, ngolu ezali lisusu ngolu te. **7** Boye toloba lisusu nini? Eloko oyo bana ya Isalaele bazalaki koluka, bazwaki yango te; kaka bato oyo Nzambe aponaki kati na bango nde bazwaki yango. Bato mosusu bakoma mitema mabanga, **8** kolanda ndenge ekomama: « Nzambe apesaki bango molimo ya pongi, miso mpo ete bamona te, mpe matoyi mpo ete bayoka te, kino na mokolo ya lelo. » **9**

Mpe Davidi azali koloba: « Tika ete mesa na bango ekoma motambo liboso na bango, monyama, libaku ya kokweya mpe ya kozwa etumbu! 10 Tika ete miso na bango ekufa mpo ete bamona lisusu te, mpe babela mikongo mpo na libela! » 11 Natuna lisusu: boni, bana ya Isalaele babetaki libaku mpo ete bakweya mpo na libela? Soki moke te! Kasi likolo ya mabe na bango, lobiko epesamelaki na Bapagano mpo na kolamusa likunya ya Isalaele. 12 Nzokande, soki mabe na bango epesi mokili bomengo, mpe kobunga na bango epesi Bapagano bomengo, ndenge nini kobongola mitema na bango emema te bomengo oyo eleki? 13 Nazali koloba na bino Bapagano: lokola nazali ntoma ya Bapagano, napesaka lotomo na ngai lokumu 14 na elikya ya kolamusa zuwa ya bato ya ekolo na ngai mpe kobikisa ndambo ya bato kati na bango. 15 Pamba te soki kosundolama na bango ezongisi boyokani kati na Nzambe mpe mokili, koyambama na bango ekozala ndenge nini? Boni, ekozala te bomoi kati na bakufi? 16 Nzokande, soki mapa ya liboso oyo babonzeli Nzambe ezali bule, elingi koloba ete mapa nyonso oyo etikali ezali mpe bule; soki mosisa ya nzete ezali bule, elingi koloba ete bitape na yango mpe ezali bule. 17 Kasi soki bitape mosusu ekatamaki; soki yo, etape ya nzete ya olive ya zamba, bakangisaki yo kati na bitape oyo etikalaki; soki sik'oyo okomi komela, elongo na bitape yango, mayi moko oyo ezali komata wuta na mosisa ya nzete ya olive, 18 kobeta tolo te liboso ya bitape oyo ekatamaki. Soki omeki kobeta tolo, yeba malamu ete ezali yo te nde ozali komema mosisa, kasi ezali mosisa nde ezali komema yo. 19 Okoki mpe koloba: « Bitape wana ekatamaki mpo ete bakangisa ngai na esika na yango. » 20 Olobi malamu! Bakatamaki mpo ete bazangaki kondima, kasi yo ozali wana mpo na kondima. Boye kotombola mapeka te, kasi sala nde keba. 21 Pamba te soki Nzambe azangaki te kokata bitape oyo ebimaka yango moko na nzete, akozanga mpe te kokata yo. 22 Yango wana, sosola malamu boboto mpe kanda na Nzambe: kanda epai ya bato oyo bakweyi, mpe boboto epai na yo soki ozali kokoba kowumela kaka na bolamu yango. Soki te, yo mpe okokatama. 23 Mpe soki bato ya Isalaele bawumeli te kati na kozanga na bango kondima, bakokangisa bango lisusu na nzete, pamba te Nzambe azali na makoki ya kokangisa bango lisusu na nzete. 24 Boye, soki yo owutaki na nzete ya olive ya zamba oyo ebimisaki yo mpe bakangisaki yo na nzete ya olive oyo balona, ezala soki yango te nde ebimisaki yo, ndenge nini bakoki te kozongisa bitape ya nzete oyo ebimisaki yango na nzete na yango? 25 Bandeko, nalingi ete boyeba mabombami oyo mpo ete bomimona te ete boleki na bwanya: ndambo ya bana ya Isalaele bakowumela kozala mitema libanga kino Bapagano nyonso bakokota na libota ya Nzambe. 26 Boye, bato nyonso ya Isalaele bakobika, kolanda ndenge ekomama: « Mokangoli akobimela na Siona, akolongola mabe kati na Jakobi. 27 Mpe yango nde ekozala boyokani na Ngai elongo na bango tango nakolongola masumu na bango. » 28 Mpo na oyo etali Sango Malamu, bazali banguna ya Nzambe mpo na bolamu na bino; kasi mpo na oyo etali koponama oyo Nzambe asalaki, bazali balingami na Ye likolo ya bakoko na bango, 29 pamba te Nzambe abotolaka te makabo oyo asili kopesa mpe abongolaka te makanisi na Ye epai ya bato oyo asili kobenga. 30 Ndenge na kala bozangaki botosi na miso ya Nzambe mpe sik'oyo Nzambe ayokeli bino mawa likolo ya kozanga botosi ya Bayuda, 31 ndenge wana mpe kozanga botosi na bango ya sik'oyo esali ete Nzambe ayokela bino mawa mpo ete ayokela bango mpe mawa. 32 Pamba te Nzambe akanga bato nyonso lokola na boloko ya kozanga botosi mpo ete ayokela bato nyonso mawa. (eleēsē g1653) 33 Oh, tala ndenge nini bomengo, bwanya mpe boyebi ya Nzambe ezali na mozindo mingi! Moto moko te akoki koyeba makanisi na Ye mpe kososola nzela na Ye! 34 « Nani ayebaki makanisi ya Nkolo? Nani akomaki kopesa Ye toli? 35 Nani apesaki Nkolo eloko mpo ete Nkolo azongisela ye? » 36 Pamba te biloko nyonso ewutaka epai na Ye, na nzela na Ye mpe mpo na Ye. Tika ete nkembo ezonga epai na Ye mpo na libela na libela! Amen! (aiōn g165)

12 Bandeko, mpo na mawa oyo Nzambe atalisi biso, nazali kosenga na bino ete bokabaka banzoto na bino epai ya Nzambe lokola mbeka ya bomoi, ya bule mpe esepelisaka Nzambe. Ekozala mpo na bino losambo ya solo kolanda ndenge esengeli. 2 Bomekolaka te bizaleli ya tango oyo, kasi bobongwana na nzela ya boyeisami sika ya mayele na bino, mpo ete bososolaka mokano ya Nzambe, oyo ezali malamu, esepelisaka Ye mpe ezali ya kokoka. (aiōn g165) 3 Pamba te na ngolu oyo epesameli ngai, nazali koloba na bino nyonso: bomikanisaka te koleka makoki na bino, kasi bomikanisaka na lolenge ya mayele, kolanda kondima oyo Nzambe apesi na moko na moko kati na bino. 4 Pamba te ndenge kaka moko na moko kati na biso azali na biteni ebele kati na nzoto na ye, mpe eteni moko na moko ezalaka na mosala na yango, 5 ndenge wana mpe tozali nzoto moko kati na Klisto atako tozali ebele, mpe moko na moko kati na biso azalaka eteni ya nyonso mosusu. 6 Kolanda ngolu oyo epesameli biso, tozalaka na makabo ekesana. Boye tika ete moto oyo azali na likabo ya kosakola asalelaka yango kolanda kondima, 7 tika ete moto oyo azali na likabo ya kosala mosala songolo kati na Lingomba

amipesaka na mosala yango, tika ete moto oyo azali na likabo ya kopesa malakisi apesaka yango, 8 tika ete moto oyo azali na likabo ya kolendisa alendisaka, tika ete moto oyo azali na likabo ya kopesa apesaka na motema moko, tika ete moto oyo azali na likabo ya kokamba akambaka na molende, mpe tika ete moto oyo azali na likabo ya kosunga bato bakelela asungaka na esengo! 9 Tika ete bolingo ezalaka na lokuta te! Boyinaka makambo mabe, bokangamaka makasi na makambo malamu. 10 Mpo na oyo etali bondeko, bolinganaka makasi kati na bino; mpo na oyo etali lokumu, bozalaka bato ya liboso ya kopesa yango na bato mosusu; 11 mpo na oyo etali mosala, bozalaka bagoyigoyi te; mpo na oyo etali Molimo, bopelaka na yango makasi; mpo na oyo etali Nkolo, bozalaka bawumbu ya malamu; 12 mpo na oyo etali elikya, bozalaka na esengo makasi; mpo na oyo etali pasi, bokangaka mitema; mpo na oyo etali mabondeli, bozalaka na molende; 13 mpo na oyo etali bosenga ya babulami, bosunganaka mpe boyambanaka malamu kati na bandako na bino. 14 Bopambolaka bato oyo banyokolaka bino; iyo, bopambolaka, kasi bolakelaka mabe te! 15 Bosepelaka elongo na bato oyo bazali kosepela, mpe bolelaka elongo na bato oyo bazali kolela. 16 Bobikaka na boyokani kati na bino mpe bozalaka na makanisi malamu mpo na baninga. Bozalaka na lofundu te, kasi bozalaka bato ya komikitisa. Bomimonaka te lokola bato bamikoka. 17 Bozongisaka mabe na mabe te. Bolukaka kosala makambo ya malamu na miso ya bato nyonso. 18 Lokola ekoki kosalema, mpe lokola bino nde bosengeli kopesa nzela, bozalaka na kimia na bato nyonso. 19 Balingami na ngai, bozongisaka te bino moko mabe na mabe, kasi bopesaka nzela na kanda ya Nzambe, pamba te ekomama: « Ngai nde nazongisaka mabe na mabe, Ngai nde nakofuta moto na moto, » elobi Nkolo. 20 Nzokande, « Soki monguna na yo azali na nzala, pesa ye bilei; soki azali na posa ya komela mayi, pesa ye mayi. Pamba te, soki osali bongo, okotondisa makala ya moto na likolo ya moto na ye. » 21 Kotika te ete mabe elonga na yo, kasi lukaka nde kolonga mabe na nzela ya kosala bolamu.

13 Tika ete moto nyonso atosa bakonzi ya leta, pamba te bokonzi nyonso ewutaka na Nzambe, mpe ezali Nzambe nde atia bakonzi oyo bazali. 2 Boye, moto oyo aboyi kotosa bakonzi ya leta azali nde kotombokela mabongisi oyo Nzambe asila kotia, mpe bato oyo basalaka bongo bamibendelaka nde etumbu mpo na bango moko. 3 Bato oyo batambolaka malamu babangaka basambisi te, kaka bato oyo basalaka mabe nde babangaka basambisi. Oboyi kobanga mokonzi? Sala makambo oyo ezali sembo, mpe mokonzi akondima yo. 4 Pamba te mokonzi azali mosali na Nzambe mpo na bolamu na yo. Kasi soki ozali kosala makambo ya mabe, banga mokonzi, pamba te asimbaka mopanga na pamba te. Azali mosali na Nzambe mpo na kokokisa kanda ya Nzambe mpe kopesa etumbu epai ya bato oyo basalaka mabe. 5 Yango wana ezali na tina mingi kotosa mokonzi, kaka te mpo na kobanga kozwa etumbu, kasi mingi-mingi mpo na kosala makambo oyo mitema na biso ezali kosenga biso. 6 Yango wana mpe bofutaka bampako, pamba te bakonzi bazali basali ya Nzambe, oyo bapesaka tango na bango nyonso mpo na kokamba. 7 Bopesa oyo ekoki na mokonzi nyonso: mpako epai na ye oyo bosengeli kofuta yango, motuya ya biloko epai na ye oyo bosengeli kofuta yango, botosi epai na ye oyo asengeli kotosama, mpe lokumu epai na ye oyo asengeli kozwa yango. 8 Bozala na niongo ya moto te, longola kaka niongo ya kolingana bino na bino, pamba te moto oyo alingaka bato mosusu akokisi makambo nyonso oyo Mobeko esengaka. 9 Mibeko lokola: « Okosalaka ekobo te, » « okobomaka te, » « okoyibaka te, » « okolulaka te, » mpe nyonso oyo etikali, elobami na mokuse kati na mobeko oyo moko: « Linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. » 10 Moto oyo azali na bolingo asalaka moninga na ye mabe te. Boye, kolinga moninga, yango nde kokokisa Mobeko nyonso. 11 Bosalaka bongo awa bozali kososola tango nini tozali kobika. Tango ya kolamuka na pongi na bino ekoki, pamba te lobiko ekomi sik'oyo pene na biso, koleka tango tozwaki kondima sika. 12 Butu ekomi pene ya kosila mpe tongo elingi kotana. Yango wana, tobwaka misala ya molili mpe tolata bibundeli ya pole. 13 Totambola malamu, na lolenge oyo ebongi mpo na moyi: na lokoso te, na milangwa te, na pite te, na mobulu te, na koswana te mpe na zuwa te. 14 Kasi bolata Nkolo Yesu-Klisto mpe bomitungisa te na baposa ya nzoto oyo ezali kobundisa bino.

14 Boyamba malamu moto oyo alenda te na kondima, na kotiana lisusu tembe te na tina na makanisi. 2 Moto oyo azali na kondima aliaka bilei nyonso, kasi moto oyo alenda te na kondima aliaka kaka bandunda. 3 Moto oyo aliaka bilei nyonso asengeli te kotiola moto oyo aponaka bilei, mpe moto oyo aponaka bilei asengeli te kosambisa moto oyo aliaka bilei nyonso, pamba te Nzambe asila koyamba ye. 4 Boni, ozali nani mpo na kosambisa mosali ya moto mosusu? Atelema to akweya, ezali likambo ya nkolo na ye. Tembe ezali te, akotelema kaka, pamba te Nkolo na ye azali na makoki ya kotelemisa ye. 5 Moko akanisaka ete mokolo songolo ezali bule koleka mokolo pakala, mpe mosusu akanisaka ete mikolo nyonso ezali kaka ndenge moko: tika

ete moto na moto kati na bango andimisama makasi na makanisi na ye. 6 Moto oyo akesenisaka mikolo asalaka yango mpo na lokumu ya Nkolo. Moto oyo aliaka bilei nyonso asalaka yango mpo na lokumu ya Nkolo, mpe azongisaka matondi epai ya Nzambe; mpe moto oyo aponaka bilei asalaka yango mpo na lokumu ya Nkolo, mpe azongisaka matondi epai ya Nzambe. 7 Moko te kati na biso abikaka bomoi mpo na ye moko, mpe moko te akufaka mpo na ye moko. 8 Soki tozali kobika bomoi, tozali kobika yango mpo na Nkolo; soki mpe tokufi, tokufi mpo na Nkolo. Yango wana, tobika bomoi to tokufa, tozali kaka bato ya Nkolo. 9 Ezali mpo na yango nde Klisto akufaki mpe asekwaki, mpo ete azala Nkolo ya bakufi mpe ya bato ya bomoi. 10 Bongo yo, mpo na nini ozali kosambisa to kotiola ndeko na yo? Biso nyonso tokotelema na esambiselo ya Nzambe mpo na kosamba. 11 Pamba te ekomama: « Na Kombo na Ngai, » elobi Nkolo, « mabolongo nyonso ekofukama liboso na Ngai, mpe minoko nyonso ekotatola Nzambe. » 12 Boye, moko na moko kati na biso akosamba liboso ya Nzambe mpo na makambo na ye moko. 13 Yango wana, totika kosambisana biso na biso. Nzokande, bosalela mayele na bino te mpo na kobetisa ndeko moko libaku to mpo na kokweyisa ye. 14 Nayebi mpe nandimisami kati na Nkolo Yesu ete eloko ya mbindo ezalaka te. Nzokande, soki moto moko amoni ete eloko songolo ezali mbindo, wana ezali mbindo mpo na ye. 15 Boye soki, likolo ya bilei, ozali koyokisa ndeko na yo motema pasi, wana ozali lisusu kotambola na bolingo te. Likolo ya bilei, kobungisa te ndeko na yo, oyo Klisto akufelaki. 16 Yango wana, tika ete bolamu na bino etiolama te. 17 Pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali te likambo ya kolia to ya komela, kasi ezali nde likambo ya bosembo, ya kimia mpe ya esengo kati na Molimo Mosantu. 18 Moto oyo asalelaka Klisto na lolenge oyo asepelisaka Nzambe, mpe bato bandimaka ye. 19 Yango wana, tolukaka tango nyonso makambo oyo ememaka kimia mpe elendisaka bamoko mpe bamosusu kati na kondima. 20 Kobebisa mosala ya Nzambe te likolo ya biloko ya kolia. Solo, biloko nyonso ezali peto, kasi ezali mabe kolia eloko oyo ekoki kobetisa moto mosusu libaku. 21 Likambo oyo eleki malamu ezali: koboya kolia misuni, koboya komela vino, koboya kosala eloko nyonso oyo ekoki kobetisa ndeko na yo libaku. 22 Boye, batela mpo na yo moko liboso ya Nzambe, kondima oyo ozali na yango. Esengo na moto oyo amikweyisaka te na nzela ya makambo oyo andimaka! 23 Kasi moto oyo alie, wana motema na ye ezali kopamela ye, asili kokweyisama na miso ya Nzambe, pamba te asali te kolanda kondima na ye; mpe nyonso oyo esalemaka te kolanda kondima ezali lisumu.

15 Biso oyo tolenda na kondima, tosengeli kondima bolembu ya bato oyo balenda te na kondima mpe koboya komisepelisa kaka biso moko. 2 Tika ete moto nyonso kati na biso aluka kosepelisa moninga na ye mpo na bolamu mpe bolendisami na ye! 3 Pamba te ezala Klisto, alukaki te komisepelisa Ye moko; kasi alobaki, kolanda ndenge ekomama, « mafinga ya bato oyo bafingaki yo ekweyaki epai na ngai. » 4 Nzokande, makambo nyonso oyo ekomama kala ekomamaki mpo na koteya biso, mpo ete na nzela ya kokanga motema mpe malendisi oyo Makomi epesaka, tozala na elikya. 5 Tika ete Nzambe oyo apesaka bato molende mpe mpiko apesa bino makanisi moko, bamoko elongo na bamosusu, kolanda mokano ya Yesu-Klisto, 6 mpo ete bopesa nkembo na Nzambe, Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, na makanisi moko mpe na monoko moko. 7 Yango wana, boyambanaka, bamoko na bamosusu, ndenge Klisto ayambaki bino mpo na nkembo na Nzambe. 8 Pamba te nazali koloba na bino solo: Klisto akomaki Mosali ya Bayuda mpo na kokokisa bilaka oyo Nzambe apesaki epai ya bakoko na bango mpe kolakisa ete Nzambe azali Moyengebene. 9 Ayaki mpe mpo ete Bapagano bapesa Nzambe nkembo mpo na mawa na Ye, kolanda ndenge ekomama: « Yango wana nakokumisa Yo kati na Bapagano, mpe nakoyemba nzembo mpo na lokumu ya Kombo na Yo. » 10 Alobaki lisusu: « Bapagano, bosepela elongo na bato na Ye. » 11 Mpe lisusu: « Bino bato ya bikolo nyonso, bokumisa Nkolo! Tika ete bato ya mabota nyonso bakumisa Ye! » 12 Ezayi mpe alobaki: « Moto moko akobima wuta na libota ya Izayi, akotelema mpo na kokonza bikolo, mpe Bapagano bakotiela Ye elikya. » 13 Tika ete Nzambe oyo apesaka elikya atondisa bino na esengo nyonso mpe na kimia nyonso kati na kondima, mpo ete botonda na elikya na nzela ya nguya ya Molimo Mosantu. 14 Bandeko na ngai, nandimisami solo ete botondi na boboto, na boyebi nyonso mpe na makoki ya kolendisana, bamoko na bamosusu. 15 Nzokande, mpo na kolamusa makanisi na bino, nakomelaki bino, na molende nyonso, ndambo ya makambo kolanda ngolu oyo Nzambe apesaki ngai 16 ya kozala mosali ya Yesu-Klisto mpo na Bapagano. Boye abulisi ngai mpo na kosakola Sango Malamu ya Nzambe mpo ete Bapagano bakoma likabo oyo ekosepelisa Nzambe, likabo oyo Molimo Mosantu abulisi. 17 Yango wana namikumisaka kati na Yesu-Klisto, na mosala oyo nasalaka mpo na Nzambe. 18 Pamba te soki nakoki koloba, nakoloba kaka mpo na makambo oyo Klisto asalaki na nzela na ngai, mpo na komema Bapagano na kotosa Nzambe. Asalaki yango na nzela ya makambo oyo nalobaki mpe nasalaki 19 na nzela ya nguya Molimo na

Nzambe, oyo emonisami kati na bikamwa mpe bilembo. Boye, wuta na Yelusalemi, na bazingazinga nyonso kino na Iliri, nasakolaki Sango Malamu ya Klisto na mobimba na yango. **20** Pamba te nazwaki mokano ya koteya Sango Malamu na bisika oyo Kombo ya Klisto eyebanaki nanu te, mpo ete natonga na likolo ya moboko ya moto mosusu te, **21** kasi kolanda ndenge ekomama: « Bato oyo babetela bango nanu lisolo te na tina na Ye bakomona, mpe ba-oyo bayoka nanu sango na Ye te bakososola. » **22** Yango nde ezalaki mbala mingi kokanga ngai nzela ya koya epai na bino. **23** Kasi sik'oyo, nazali lisusu na esika te ya kosala mosala kati na etuka oyo; bongo lokola wuta kala, nazalaka na posa makasi ya koya epai na bino, **24** nazali kosala mabongisi ya kokokisa yango tango nakokende na Espane. Nazali na elikya ete, wana nakolekela epai na bino, nakomona bino mpe nakozwa lisungi na bino mpo na kokende kuna, sima na ngai kosepela kovanda elongo na bino ata na mwa tango moke. **25** Nzokande sik'oyo, nazali kokende na Yelusalemi mpo na komemela basantu lisungi. **26** Pamba te Mangomba ya Masedwane mpe ya Akayi ezwaki mokano ya kosangisa biloko mpo na kosunga babola oyo bazali kati na basantu ya Yelusalemi. **27** Solo, bango moko nde bazwaki mokano ya kosala bongo mpo ete ezalaki lokola niongo epai na bango. Pamba te soki Bayuda bakabolaki makabo ya molimo elongo na bato ya bikolo ya bapaya, bango mpe basengeli kokabola biloko na bango elongo na Bayuda. **28** Soki nasilisi mosala oyo mpe napesi bango lisungi yango, nakolekela epai na bino tango nakokende na Espane. **29** Nayebi ete tango nakoya epai na bino, nakoya na mapamboli mingi ya Klisto. **30** Kasi nabondeli bino bandeko, na Kombo na Yesu-Klisto, Nkolo na biso, mpe ya bolingo ya Molimo: Bobundaka elongo na ngai kati na mabondeli oyo bosalaka epai ya Nzambe na tina na ngai **31** mpo ete nakangolama na maboko ya bato oyo bandimaka te kati na Yuda, mpe mpo ete basantu ya Yelusalemi bayamba malamu lisungi oyo nakomemela bango. **32** Na bongo nde nakolonga kokoma epai na bino na esengo; mpe soki Nzambe akolinga, nakopema mwa moke elongo na bino. **33** Tika ete Nzambe ya kimia azala elongo na bino nyonso! Amen!

16 Natindeli bino Foebe, ndeko na biso ya mwasi, oyo azali mosali ya Lingomba ya Sankresi. **2** Nazali kosenga na bino ete boyamba ye kati na Nkolo na lolenge oyo ebongi na basantu mpe bosunga ye na makambo nyonso oyo akosenga bino, pamba te asungaki bato ebele penza, ngai mpe lokola. **3** Bopesa mbote na Prisika mpe Akilasi, baninga na ngai ya mosala kati na Yesu-Klisto. **4** Bandimaki ata kokufa mpo na ngai. Ngai moko kaka te nde nazali kotonda bango, kasi mpe Mangomba nyonso ya mikili ya Bapagano. **5** Bopesa mpe mbote na Lingomba oyo esanganaka na ndako na bango. Bopesa mbote na Epayineti, molingami na ngai, oyo azalaki moto ya liboso ya kondimela Klisto kati na mokili ya Azia. **6** Bopesa mbote na Mari oyo asalaki mosala makasi mpo na bino. **7** Bopesa mbote na Andronikusi mpe na Junia, bandeko na ngai mpe baninga na ngai ya boloko. Bazalaki bato ya lokumu kati na bantoma mpe bandimelaki Klisto liboso ete ngai nandimela. **8** Bopesa mbote na Ampiliatusi, molingami na ngai kati na Nkolo. **9** Bopesa mbote na Iribano, moninga na biso ya mosala kati na Klisto, mpe Sitakisi, molingami na ngai. **10** Bopesa mbote na Apelesi oyo alakisaki penza ete azalaka ya Klisto. Bopesa mbote mpe na bavandi ya ndako ya Arisitobile. **11** Bopesa mbote na Erodioni, ndeko na ngai. Bopesa mbote na bavandi ya ndako ya Narisise, oyo bazali kati na Nkolo. **12** Bopesa mbote na Trifene mpe Trifose, basi oyo basalaki mosala makasi kati na Nkolo. Bopesa mbote na Periside, mwasi molingami na ngai, oyo asalaki mosala makasi kati na Nkolo. **13** Bopesa mbote na Rifisi, moponami kati na Nkolo. Bopesa mpe mbote na mama na ye, oyo azali mpe mama na ngai. **14** Bopesa mbote na Asenkrite, na Flegoni, na Erimesi, na Patrobasi, na Erimasi, mpe na bandeko nyonso oyo bazali na bango elongo. **15** Bopesa mbote na Filologe, na Jili, na Nere mpe na Olipasi, ndeko na ye ya mwasi, elongo na basantu nyonso oyo bazali na bango elongo. **16** Bopesanaka mbote bino na bino, na beze ya bule. Mangomba nyonso ya Klisto etindeli bino mbote. **17** Bandeko, nabondeli bino: bosala keba na bato oyo bakotisaka bokabwani mpe batiaka mabaku na nzela na bino, na makambo oyo ekeseni na mateya oyo bosilaki kozwa. Bozala mosika na bango. **18** Bato ya lolenge oyo basalelaka nde mabumu na bango, kasi basalelaka Klisto, Nkolo na biso, te. Bapengwisaka makanisi ya bato ya bindima-ndima na nzela ya maloba na bango ya elengi mpe ya sukali. **19** Pamba te bato nyonso bayebi botosi na bino, mpe motema na ngai etondaka mingi na esengo mpo na bino. Kasi nalingi ete bozala bato ya bwanya mpo na kosala bolamu, mpe bato oyo bazangi mbeba mpo na oyo etali mabe. **20** Etikali moke, Nzambe ya kimia akonyata-nyata Satana na se ya matambe na bino. Tika ete ngolu ya Yesu, Nkolo na biso, ezala na bino! **21** Timote, moninga na ngai ya mosala, elongo na Lusiusi, Jazoni mpe Sosipatere, oyo bazali bandeko na ngai, batindeli bino mbote. **22** Ngai Teritiusi oyo nakomi mokanda oyo, napesi bino mbote kati na Nkolo. **23** Gayusi, oyo ayambaki ngai mpe Lingomba mobimba kati na ndako na ye, apesi bino mpe mbote.

Erasite, mobateli bomengo ya engumba, elongo na Karitisi, ndeko na biso, batindeli bino mbote. [**24** Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala na bino nyonso! Amen.] **25** Na Ye oyo azali na nguya ya kotelemisa bino ngwi na nzela ya Sango Malamu oyo nateyaka, mpe na nzela ya mateya ya Yesu-Klisto kolanda emoniseli ya mabombami ya Nzambe, oyo ebombama wuta kala, **(aiōnios g166)** **26** kasi sik'oyo emonisami mpe elakisami epai ya Bapagano na nzela ya makomi ya basakoli kolanda ndenge Nzambe ya seko na seko atindaki mpo ete bikolo nyonso ekoka kondimela Ye mpe kotosa Ye, **(aiōnios g166)** **27** na Nzambe moko kaka ya bwanya, tika ete nkembo epesamela libela na libela na nzela ya Yesu-Klisto! Amen! **(aiōn g165)**

1 Bakolinto

1 Polo oyo abengama mpo na kozala ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe, mpe ndeko mobali Sositeni; **2** Epai ya Lingomba ya Nzambe, oyo ezali kati na Kolinto; mpe epai ya bato oyo Nzambe abulisa kati na Yesu-Klisto mpe abenga mpo ete bazala basantu, elongo na bato nyonso oyo, na bisika nyonso, babelelaka Kombo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto, Nkolo na bango mpe Nkolo na biso: **3** Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **4** Nazongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe na tina na bino, mpo na ngolu na Ye, oyo epesamela bino kati na Yesu-Klisto; **5** pamba te, kati na makambo nyonso, botondisamaki na bomengo kati na Klisto, na oyo nyonso etali maloba mpe na oyo etali boyebi, **6** kolanda ndenge Nzambe azali kokokisa kati na bino litatoli na biso na tina na Klisto. **7** Boye, bozangi ata likabo moko te ya ngolu ya Nzambe, wana bozali kozela na posa makasi komonisama ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto. **8** Ezali Ye nde akolendisa mpe bino kino na suka, mpo ete bozala bato bazangi pamela na mokolo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto. **9** Pamba te Nzambe oyo abengaki bino mpo ete bozala moko na Mwana na Ye, Yesu-Klisto, Nkolo na biso, azali Moyengebene. **10** Bandeko, na Kombo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto, nazali kosenga na bino ete bozala na boyokani kati na bino, kasi na bokabwani te; bozala motema moko mpe makanisi moko. **11** Pamba te, bandeko na ngai, bavandi ya ndako ya Kloe bayebisi ngai ete koswana ezali kati na bino. **12** Tala makambo oyo nalingi koloba: Moko kati na bino azali koloba: « Ngai nazali moto ya Polo; » mpe mosusu azali koloba: « Ngai nazali moto ya Apolosi; » mosusu azali koloba: « Ngai nazali moto ya Petelo; » mpe mosusu azali koloba: « Ngai nazali moto ya Klisto. » **13** Boni, Klisto azali ya kokabwana? Ezali Polo nde babakaki na ekulusu mpo na bino? Ezali na kombo ya Polo nde bozwaki libatisi? **14** Nazongisaka matondi epai ya Nzambe ete nabatisa moto ata moko te kati na bino, longola kaka Krispisi mpe Gayusi, **15** mpo ete moko te aloba ete bobatisamaki na kombo na ngai. **16** Solo, nabatisaki mpe libota ya Stefanasi. Longola bato oyo nawuti kotanga, nayebi te soki nabatisa moto mosusu. **17** Pamba te Klisto atindaki ngai te kobatisa bato, kasi atindaki ngai kosakola Sango Malamu. Mpo na yango, nasengeli te kosalela bwanya mpe elobeli malamu ya bomoto, noki te ekulusu ya Klisto ezanga nguya na yango. **18** Pamba te mateya ya ekulusu ezali liboma mpo na bato oyo bazali kobunga, kasi ezali nguya ya Nzambe mpo na biso oyo tobiki; **19** kolanda ndenge ekomama: « Nakobebisa bwanya ya bato ya bwanya, mpe nakokomisa mayele ya bato ya mayele bozoba. » **20** Wapi moto ya bwanya? Wapi molakisi ya Mobeko? Wapi moto ya mayele ya tango oyo? Boni, Nzambe akomisa te bwanya ya mokili liboma? **(aiōn g165)** **21** Pamba te lokola, kati na bwanya ya Nzambe, mokili etikalaki te koyeba Nzambe na nzela ya bwanya na yango, yango wana Nzambe asepeli kobikisa bandimi na nzela ya mateya oyo emonani lokola liboma. **22** Lokola mpe Bayuda bazali koluka bikamwa, mpe Bagreki, bwanya, **23** biso, tozali koteya Klisto oyo babakaki na ekulusu: ezali penza libaku mpo na Bayuda, mpe liboma mpo na Bapagano. **24** Nzokande, mpo na bato oyo Nzambe abenga, ezala Bayuda to Bagreki, Klisto azali nguya mpe bwanya ya Nzambe. **25** Pamba te liboma ya Nzambe ezali na bwanya koleka bwanya ya bato, mpe bolembu ya Nzambe ezali makasi koleka makasi ya bato. **26** Bandeko, bokanisa nanu oyo bozalaki tango Nzambe abengaki bino: kati na bino, moke bazalaki bato ya bwanya kolanda emoneli ya bomoto, moke bazalaki bato minene, mpe moke bawutaki na mabota ya lokumu! **27** Kasi, kati na mokili, Nzambe aponaki biloko pamba mpo na koyokisa bato ya bwanya soni, aponaki biloko elemba mpo na koyokisa biloko ya makasi soni. **28** Nzambe aponaki biloko ezanga tina, biloko ya kotiola, biloko oyo ezalaka te, mpo na kokomisa pamba biloko oyo mokili epesaka tina, **29** mpo ete moto ata moko te amikumisa liboso ya Nzambe. **30** Ezali mpo na Nzambe nde bozali kati na Yesu-Klisto oyo akomaki, mpo na biso, bwanya kowuta na Nzambe, bosembo, libulisi mpe kokangolama, **31** mpo ete, kolanda ndenge ekomama, « Tika ete moto oyo alingi komikumisa amikumisa kati na Nkolo! »

2 Yango wana bandeko, tango ngai mpe nayaki epai na bino mpo na kosakola mabombami ya Nzambe, nasalelaki te boyebi makasi ya koloba to ya bwanya. **2** Pamba te, wana nazalaki elongo na bino, nazwaki mokano ya koluka koyeba likambo mosusu te, longola kaka Yesu-Klisto mpe Yesu-Klisto oyo babakaki na ekulusu. **3** Mpe tango nayaki epai na bino, nazalaki kati na bolembu, na kobanga mpe na kolenga. **4** Maloba mpe mateya na ngai ewutaki te na maloba ya bwanya ya bomoto mpo na kondimisa bino, kasi ewutaki na kotalisama ya Molimo mpe ya nguya, **5** mpo ete moboko ya kondima na bino ezala te bwanya ya bomoto, kasi ezala nde nguya ya Nzambe. **6** Nzokande, toteyaka bwanya epai ya Baklisto oyo bakemba na kondima; mpe bwanya yango ezali ya mokili oyo te to mpe ya bakonzi ya tango oyo te, oyo babongisami mpo na libebi. **(aiōn g165)** **7** Te! Toteyaka nde mabombami ya bwanya ya Nzambe, bwanya oyo ebombama na miso ya bato ya mokili, bwanya

oyo Nzambe abongisa mpo na nkembo na biso, liboso ete akela mokili. (aiōn g165) 8 Kati na bakonzi ya mokili oyo, moko te asosolaki yango; pamba te soki basosolaki yango, balingaki te kobaka Nkolo ya nkembo na ekulusu. (aiōn g165) 9 Kasi, kolanda ndenge ekomama: « Oyo liso etikala nanu komona te, oyo litoyi etikala nanu koyoka te, mpe oyo moto atikala nanu kokanisa te kati na motema na ye, yango nde Nzambe abongisi mpo na bato oyo balingaka Ye. » 10 Nzokande, Nzambe atalisaki biso yango na nzela ya Molimo na Ye; pamba te Molimo ayebaka nyonso, ezala bozindo ya makanisi ya Nzambe. 11 Nani kati na bato ayebi makanisi ya moto, soki kaka molimo oyo ezali kati na moto yango te? Ndenge moko mpe moko te ayebi makanisi ya Nzambe, longola kaka Molimo na Ye. 12 Nzokande biso, tozwaki molimo ya mokili te, kasi tozwaki Molimo kowuta na Nzambe, mpo ete tokoka kososola biloko oyo Nzambe apesi biso na nzela ya ngolu. 13 Ezali biloko yango nde tolobelaka, na maloba ya bwanya ya bomoto te kasi na maloba oyo Molimo alakisaka. Boye, tolobelaka makambo ya Molimo na nzela ya maloba oyo Molimo apesaka. 14 Moto oyo azangi Molimo ya Nzambe akoki te koyamba makambo kowuta na Molimo ya Nzambe, pamba te ezali lokola liboma na miso na ye; akoki mpe te koyeba yango, pamba te basosolaka yango kaka na nzela ya Molimo. 15 Moto oyo atambolisamaka na Molimo asosolaka makambo nyonso; kasi ye, bato basosolaka ye te, pamba te ekomama: 16 « Nani ayebi makanisi ya Nkolo mpo akoka kopesa Ye toli? » Nzokande biso, makanisi ya Klisto ezali kati na biso.

3 Bandeko, nakokaki te koloba na bino lokola na bato oyo batambolisamaka na Molimo, kasi lokola na bato oyo batambolisamaka kolanda baposa ya nzoto, lokola na bana mike kati na Klisto. 2 Napesaki bino miliki, kasi bilei ya makasi te, pamba te bolingaki te kokoka kolia yango. Ezala sik'oyo, bokokoka na bino mpe kaka te kolia yango, 3 pamba te bozali nanu kotambolisama kolanda baposa ya nzoto. Lokola likunya mpe koswana ezali kati na bino, boni, bozali te kotambolisama kolanda baposa ya nzoto? Bozali kaka kosala lokola moto nyonso te? 4 Tango moko azali koloba: « Ngai nazali moto ya Polo, » mpe mosusu: « Ngai nazali moto ya Apolosi, » boni, bozali kaka kosala lokola moto nyonso te? 5 Boni, Apolosi azali nani? Polo mpe azali nani? Bazali kaka basali oyo, na nzela na bango, bondimelaki Nzambe, kolanda mosala oyo Nkolo apesaki na moko na moko kati na bango. 6 Ngai nalonaki, Apolosi asopaki mayi, kasi Nzambe azalaki kokolisa. 7 Ezala moto oyo alonaki to moto oyo asopaki mayi, moko te azali na tina; ezali kaka Nzambe oyo akolisaka nde azali na tina. 8 Moto oyo aloni mpe moto oyo asopi mayi bazali kaka ndenge moko, mpe moko na moko akozwa lifuti na ye moko kolanda mosala na ye. 9 Pamba te biso, tozali basali elongo na Nzambe; mpe bino, bozali elanga ya Nzambe, Ndako ya Nzambe. 10 Kolanda ngolu oyo Nzambe apesaki ngai, natongaki moboko lokola mobongisi ya mayele, mpe moto mosusu azali kotonga na likolo na yango. Boye tika ete moko na moko asala keba na lolenge na ye ya kotonga na likolo ya moboko. 11 Pamba te moko te akoki kotonga moboko mosusu, longola kaka oyo esili kotongama, oyo ezali Yesu-Klisto. 12 Nzokande, soki moto asaleli wolo to palata to mabanga ya talo to mabaya to makasa to mpe matiti mpo na kotonga na likolo ya moboko yango, 13 mokolo ya kosambisama ekomonisa mosala na ye polele; pamba te ekozala mokolo ya moto, mpe moto ekomeka mosala ya moto na moto. 14 Soki mosala ya moto oyo atongaki na likolo ya moboko eziki te, motongi yango akozwa lifuti. 15 Kasi soki eziki, motongi akozwa eloko te. Ye moko kaka nde akobika, kasi ekozala lokola moto oyo asili kobika na likama ya moto. 16 Boni, boyebi te ete bozali Tempelo ya Nzambe, mpe ete Molimo ya Nzambe avandaka kati na bino? 17 Soki moto abebisi Tempelo ya Nzambe, Nzambe mpe akoboma ye; pamba te Tempelo ya Nzambe ezali bule, bongo bino bozali nde Tempelo yango. 18 Bomikosa te: soki moto moko kati na bino akanisi ete azali na bwanya kati na mokili oyo, tika ete akoma lokola zoba mpo ete akoma penza moto ya bwanya. (aiōn g165) 19 Pamba te bwanya ya mokili ezali bozoba na miso ya Nzambe. Kolanda ndenge ekomama: « Akangaka bato ya bwanya kati na mitambo ya mayele mabe na bango; » 20 mpe lisusu: « Nkolo ayebi ete makanisi ya bato ya bwanya ezali na tina te, » 21 yango wana tika ete moko te aluka lokumu kati na bato, pamba te nyonso ezali ya bino: 22 ezala Polo, Apolosi, Petelo, mokili, bomoi, kufa, tango oyo tozali sik'oyo to tango oyo ezali koya. Nyonso ezali ya bino; 23 kasi bino, bozali bato ya Klisto, mpe Klisto azali ya Nzambe.

4 Boye, tika ete bato bazwa biso lokola basali ya Klisto mpe lokola bakambi oyo bazwi mokumba ya koyebisa mabombami ya Nzambe. 2 Nzokande, eloko oyo basengaka epai ya bakambi, ezali ete bazala sembo. 3 Mpo na ngai, nazali komisambisa na likambo moko te. Yango wana, ezala kosambisa na bino to kosambisa ya esambiselo ya bato, elobelaka ngai eloko moko te. 4 Motema na ngai ezali kosambisa ngai ata na likambo moko te; nzokande, yango te nde ezali kolongisa ngai. Oyo asambisaka ngai, ezali nde Nkolo. 5 Yango wana, bosambisaka te liboso ya tango oyo ekatama; bozela kino tango Nkolo akoya. Akobimisa na pole makambo oyo ebombama kati na molili, mpe akomonisa

na miso ya bato makanisi ya mitema ya bato. Na tango wana, moto na moto akozwa lokumu na ye kowuta na Nzambe. **6** Bandeko, nayebisi bino makambo oyo etali ngai moko mpe oyo etali Apolosi, mpo na bolamu na bino, mpo ete, na ndakisa na biso, boyekola likambo oyo: Bolekaka mondelo te ya makambo oyo ekomama; mpe mpo ete moko te kati na bino atonda na lolendo na kolanda moko mpe koyina mosusu. **7** Boni, nani azali kokesenisa yo na bato mosusu? Eloko nini ozali na yango, oyo bapesa yo te? Mpe lokola bapesa yo yango, mpo na nini komikumisa lokola nde bapesaki yo yango te? **8** Bosili kotondisama na nyonso oyo bozalaka na makanisi ya kozwa! Bosili penza kokoma bato ya bomengo! Bobandi kokonza; bobandi kokonza elongo na biso te! Nalingaka ete bobanda penza kokonza, mpo ete biso mpe tokonza elongo na bino! **9** Pamba te nakanisi ete, biso bantoma, Nzambe atia biso na suka ya molongo lokola bato oyo bakatela bango etumbu ya kufa na libanda ya masano. Mpo na mokili mobimba, mpo na ba-anjelu mpe mpo na bato, Nzambe akomisa biso lokola lisano ya kotala. **10** Biso, likolo ya Klisto, tozali bazoba; kasi bino, kati na Klisto, bozali bato ya mayele! Biso, tozali bato na bolembu; kasi bino, bozali bato makasi! Bino, bozali kozwa lokumu; kasi biso, tozali kotiolama! **11** Kino sik'oyo, tozali konyokwama na nzala, na posa ya mayi, tozangi bilamba, tozali kobetama, tozali koyengayenga, **12** mpe tozali kosala mosala makasi na maboko na biso. Tango bafingaka biso, topambolaka; tango banyokolaka biso, toyikelaka yango kaka mpiko; **13** tango bakoselaka biso makambo mpo na kobebisa lokumu na biso, tozongisaka kaka na maloba ya boboto. Mpe kino sik'oyo, tokomi lokola bosoto ya mokili, mpe lokola lisapo ya bato. **14** Nazali kokoma makambo oyo mpo na koyokisa bino soni te, kasi mpo na kokebisa bino lokola bana na ngai ya bolingo. **15** Pamba te, ata soki bozalaki na balakisi nkoto zomi kati na Klisto, kasi bozali na batata ebele te. Ngai nde nazali tata na bino kati na Yesu-Klisto, na nzela ya Sango Malamu. **16** Boye, nabondeli bino: bolanda ndakisa na ngai. **17** Ezali na tina wana nde natindeli bino Timote, mwana na ngai ya bolingo, oyo azali sembo kati na Nkolo; akolobela bino lisusu banzela na ngai mpo na bomoi kati na Yesu-Klisto, ndenge kaka nateyaka yango bisika nyonso kati na Mangomba nyonso. **18** Bato mosusu kati na bino bakomi na lofundu, bakanisaka ete nakoya lisusu te epai na bino. **19** Kasi, soki Nkolo alingi, nakoya epai na bino kala mingi te; mpe nakoyeba kaka te ndenge nini bato yango ya lofundu balobaka, kasi mpe nguya nini bazali na yango. **20** Pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali likambo ya maloba te, kasi likambo ya nguya. **21** Bolingi nini? Naya epai na bino na fimbu to na bolingo mpe na molimo ya boboto?

5 Bato bazali koloba bipai nyonso ete pite ezali kosalema kati na bino, pite oyo emonanaka kutu te epai ya Bapagano: mobali moko kati na bino azali kosangisa nzoto na mwasi ya tata na ye. **2** Mpe bino, bozali lisusu komikumisa na yango! Nzokande bosengelaki koyoka mawa mpo na yango, mpe kosala ete balongola kati na bino moto oyo azali kosala likambo ya ndenge wana. **3** Solo, mpo na ngai, atako nazali elongo na bino te na nzoto, kasi nazali elongo na bino na molimo. Mpe lokola moto oyo azali elongo na bino, na Kombo na Yesu, Nkolo na biso, nasili kokatela moto nyonso oyo azalaki kosala likambo yango etumbu. **4** Boye, tango bokosangana na Kombo na Yesu, Nkolo na biso, nakozala elongo na bino na molimo; mpe na nguya ya Yesu, Nkolo na biso, **5** bokaba mobali yango na maboko ya Satana mpo ete nzoto na ye ebeba, mpe molimo na ye ebikisama na mokolo ya Nkolo. **6** Lolendo na bino ezali kitoko te! Boyebi te ete mwa kisi moke ya mapa evimbisaka potopoto nyonso ya mapa? **7** Bolongola kati na bino kisi nyonso ya kala ya mapa mpo ete bokoma peto lokola potopoto ya sika ya mapa, ndenge bozali penza. Pamba te Klisto, Mpate na biso ya Pasika, asilaki kopesama lokola mbeka. **8** Yango wana, tosepela feti, na mapa ya bosembo mpe ya bosolo, mapa oyo ezangi kisi, kasi na kisi ya kala te ya mapa, kisi ya kindoki mpe ya makambo mabe. **9** Kati na mokanda oyo nakomelaki bino, nayebisaki bino ete bozala lisanga moko te na bato oyo batambolaka na bomoi ya pite. **10** Elingi koloba te ete bozala mosika na bato nyonso oyo, kati na mokili oyo, batambolaka na bomoi ya pite to bazali na lokoso ya mbongo to bazali miyibi to basambeli bikeko, pamba te soki ezalaki bongo, wana bosengeli kolongwa na mokili. **11** Kasi nazali nde kokomela bino sik'oyo mpo na koyebisa bino ete bozala lisanga moko te na moto oyo amilobelaka ete azali ndeko Moklisto, kasi atambolaka na bomoi ya pite to azali na lokoso ya mbongo to azali mosambeli bikeko to mofingi bato to molangwi masanga to moyibi. Bosengeli kutu te kolia mesa moko elongo na moto ya lolenge oyo. **12** Boni, mosala na ngai ezali ya kosambisa bato oyo bazali na libanda ya Lingomba? Boni, ezali bino te nde bosengeli kosambisa bato oyo bazali kati na Lingomba? **13** Nzambe akosambisa bato oyo bazali na libanda ya Lingomba; kasi bino, bobengana moto mabe kati na bino.

6 Soki ndeko moko kati na bino azwi ndeko mosusu likambo, mpo na nini akendaka kofunda yango epai ya Bapagano, na esika ete akende kofunda epai ya basantu?

2 Boyebi te ete basantu bakosambisa mokili? Bongo soki bosengeli kosambisa mokili, bozangi penza makoki ya kokata mwa makambo ya mike-mike? 3 Boyebi te ete tokosambisa ba-anjelu? Bongo mpo na nini te makambo ya bomoi oyo? 4 Tango bobendanaka na tina na makambo ya bomoi oyo, bozwaka lokola basambisi, bato oyo bazali na tina te na miso ya Lingomba! 5 Nazali koloba yango mpo na koyokisa bino soni! Boni, ezali ata na moto moko te ya bwanya kati na bino, oyo akoki kokata makambo kati na bandeko na ye? 6 Kasi mpo na nini ndeko moko akende kofunda ndeko mosusu, mpe asala yango liboso ya Bapagano? 7 Solo, awa bozali kofundana bino na bino, boyeba ete bosili komikweyisa. Mpo na nini bondimaka te ete basala bino mabe? Mpo na nini bondimaka te ete bakosa bino? 8 Nzokande, bino, bokosaka mpe bosalaka mabe; mpe bosalaka yango epai ya bandeko na bino. 9 Boyebi te ete bato mabe bakokota te na Bokonzi ya Nzambe? Bomikosa te: bato na pite, basambeli bikeko, bato na bikobo, bato oyo balula makambo ya soni, mibali oyo basangisaka nzoto na mibali, 10 miyibi, bato ya lokoso ya mbongo, balangwi masanga, bato oyo bakoselaka baninga makambo mpo na kobebisa lokumu na bango, ba-oyo babotolaka biloko ya bato, bakokota te na Bokonzi ya Nzambe. 11 Mpe bozalaki ndenge wana, bato mosusu kati na bino. Kasi basukolaki bino, babulisaki bino mpe bakomisaki bino bato ya sembo, na Kombo ya Nkolo Yesu-Klisto mpe na nzela ya Molimo ya Nzambe na biso. 12 Bolobaka: « Nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » kasi nyonso ezali na litomba te; « nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » kasi nakomitika te na se ya bokonzi ya eloko songolo; 13 « bilei esalema mpo na libumu, mpe libumu esalema mpo na bilei, » nzokande ezali na mokolo oyo Nzambe akoboma nyonso mibale. Nzoto esalema te mpo na pite, nzoto ezali nde mpo na Nkolo, mpe Nkolo azali mpo na nzoto. 14 Solo, lokola Nzambe asekwisaki Nkolo kati na bakufi, akosekwisa mpe biso, na nguya na Ye. 15 Boyebi te ete banzoto na bino ezali biteni ya nzoto ya Klisto? Boni, nakoki kozwa biteni ya nzoto ya Klisto mpo na kokomisa yango biteni ya nzoto ya mwasi ya ndumba? Ata moke te! 16 Boyebi te ete moto oyo asangani na mwasi ya ndumba akomi elongo na ye nzoto moko? Pamba te elobama: « Bango mibale bakokoma nzoto moko. » 17 Kasi moto oyo asangani na Nkolo azali moko na Ye kati na Molimo. 18 Yango wana, bokima pite. Masumu nyonso mosusu oyo moto akoki kosala ezali na libanda ya nzoto na ye, kasi ye oyo amipesi na kindumba asali masumu mpo na libebi ya nzoto na ye moko. 19 Boyebi te ete nzoto na bino ezali Tempelo ya Molimo Mosantu oyo azali kati na bino, oyo bozwaki kowuta na Nzambe? Mpe boyebi te ete bozali ya bino moko te? 20 Bosikolamaki na motuya makasi penza. Boye, bopesa Nzambe nkembo kati na banzoto na bino.

7 Sik'oyo, nazali kopesa biyano na tina na makambo oyo bokomelaki ngai. Eleki malamu mpo na mobali ete abala mwasi te. 2 Kasi mpo na kokima pite, tika ete mobali nyonso azala na mwasi na ye, mpe mwasi nyonso azala na mobali na ye. 3 Tika ete mobali akokisa posa ya mwasi na ye, mpe tika ete mwasi akokisa posa ya mobali na ye. 4 Pamba te mwasi azali na bokonzi te na nzoto na ye, ezali nde mobali na ye; ndenge moko mpe, mobali azali na bokonzi te na nzoto na ye, kasi ezali nde mwasi na ye. 5 Bopimelanaka nzoto te, longola kaka soki, na boyokani mpe mpo na mwa tango moke, bolingi tango mosusu komipesa na losambo. Kasi sima na tango yango, bozongela kosangisa nzoto mpo ete Satana akozwa nzela te ya komeka bino likolo ya bozangi makoki ya komikanga. 6 Awa nazali koloba bongo, nazali na ngai kaka kopesa likanisi, kasi mobeko te. 7 Nakokaki kosepela ete mibali nyonso bazala lokola ngai; nzokande, moto na moto azali na likabo na ye ya ngolu, oyo azwi kowuta na Nzambe: moko azali na likabo oyo, mosusu azali na likabo wana. 8 Na yango, nazali koloba na bato oyo babali nanu te mpe na basi oyo bakufisa mibali, ete ezali malamu mpo na bango kokoba kozala ya kobala te lokola ngai. 9 Kasi soki bakoki te komikanga, tika ete babala; pamba te eleki malamu kobala, na esika ya kozika na posa ya nzoto. 10 Epai ya bato oyo babala, nazali kopesa mitindo, ngai te kasi Nkolo: Mwasi asengeli te kokabwana na mobali na ye; 11 kasi soki akabwani na mobali na ye, asengeli kobala lisusu te to asengeli koyokana na mobali na ye; mpe mobali asengeli te kobengana mwasi na ye na libala. 12 Epai ya bato mosusu, nazali koloba, Nkolo te kasi ngai: Soki ndeko mobali Moklisto abali mwasi oyo azali mondimi te, bongo mwasi yango andimi kowumela elongo na ye, tika ete abengana mwasi yango te; 13 soki mpe mwasi azali na mobali oyo azali mondimi te, mpe mobali yango andimi kowumela elongo na ye na libala, tika ete mwasi akabwana te na mobali na ye. 14 Pamba te, mobali oyo azali mondimi te abulisami na nzela ya mwasi na ye, mpe mwasi oyo azali mondimi te abulisami na nzela ya mobali na ye. Soki ezalaki bongo te, bana na bino balingaki kozala mbindo, nzokande bazali bule. 15 Kasi soki ye oyo azali mondimi te alingi koboma libala, tika ete aboma na ye! Na likambo ya boye, ndeko mobali to ndeko mwasi azali ya kokangama te. Nzambe abenga bino mpo na kobika bomoi kati na kimia. 16 Oyebi nini kati na likambo yango? Tango mosusu, yo mwasi, okobikisa mobali na yo! Tango mosusu,

yo mobali, okobikisa mwasi na yo! 17 Lisusu, tika ete moto na moto atambola na lolenge oyo Nkolo abongisela ye, ndenge azalaki tango Nzambe abengaki ye. Yango nde mobeko oyo napesi na Mangomba nyonso. 18 Boni, moto moko azalaki akatama ngenga tango Nzambe abengaki ye? Tika ete atikala akatama ngenga! Boni, moto moko azalaki akatama ngenga te tango Nzambe abengaki ye? Tika ete atikala akatama ngenga te! 19 Kokatama ngenga to kokatama ngenga te ezali na tina te; likambo ya tina ezali nde kobatela mibeko ya Nzambe. 20 Tika ete moko na moko atikala ndenge azalaki tango Nzambe abengaki ye! 21 Boni, ozalaki mowumbu tango Nzambe abengaki yo? Komitungisa na yango te! Ezala soki okoki kokoma nsomi, salela nde malamu lolenge na yo. 22 Pamba te moto oyo azalaki mowumbu tango abengamaki mpo na kosalela Nkolo azali mokangolami ya Nkolo; ndenge moko mpe, moto oyo azalaki nsomi tango Nzambe abengaki ye azali mowumbu ya Klisto. 23 Bosikolamaki na motuya makasi! Boye, bokoma te bawumbu ya bato. 24 Bandeko, tika ete moko na moko awumela, na miso ya Nzambe ndenge azalaki tango Nzambe abengaki ye! 25 Mpo na oyo etali baseka, nazali na mobeko te kowuta na Nkolo; kasi na mawa ya Nkolo, lokola moto oyo bakoki kotiela motema, nazali kopesa likanisi na ngai. 26 Nakanisi ete, mpo na pasi ya tango oyo, ezali malamu mpo na moto kotikala ndenge azali. 27 Ozali na mwasi? Koluka kokabwana na ye te. Ozali na mwasi te? Koluka mpe mwasi te. 28 Kasi soki mpe obali, osali lisumu te; soki moseka abali, asali lisumu te. Nzokande, bato oyo babala bakokutana na pasi mingi kati na bomoi na bango; mpe ngai, nalingi nde kosunga bino mpo bokutana na pasi yango te. 29 Bandeko na ngai, nazali koloba boye: tango ekomi moke; kobanda sik'oyo, tika ete mibali oyo bazali na basi bazala lokola nde bazali na basi te; 30 tika ete bato oyo bazali kolela bazala lokola nde bazali kolela te; tika ete ba-oyo bazali kosepela bazala lokola nde bazali kosepela te; tika ete ba-oyo bazali kosomba bazala lokola nde bazali na eloko te; 31 tika ete ba-oyo bazali kosalela biloko ya mokili bazala lokola nde bazali kosalela yango te; pamba te mokili oyo, na lolenge na yango ya sik'oyo, ezali koleka! 32 Nalingi ete bomitungisaka te. Mobali oyo azali ya kobala te atiaka makanisi na ye kati na makambo ya Nkolo, alukaka ndenge nini kosepelisa Nkolo. 33 Mobali oyo abala atiaka makanisi na ye kati na makambo ya mokili, alukaka ndenge nini kosepelisa mwasi na ye, 34 mpe motema na ye ezali ya kokabwana. Ndenge moko mpe, mwasi oyo azangi mobali, lokola moseka, atiaka makanisi na ye kati na makambo ya Nkolo mpo ete azala bule kati na nzoto mpe kati na molimo. Kasi mwasi oyo abala atiaka makanisi na ye kati na makambo ya mokili, alukaka ndenge nini kosepelisa mobali na ye. 35 Nazali koloba makambo oyo mpo na bolamu na bino; ezali te mpo na kotiela bino motambo, kasi ezali nde mpo ete bosala oyo ezali malamu koleka mpe bomipesa mobimba na Nkolo. 36 Soki elenge mobali amoni ete akokoka lisusu te komikanga liboso ya mwasi mobandami na ye na libala, soki akanisi kosangisa na ye nzoto mpe ete asengeli kaka kosala bongo, wana bazali kotambola kati na likanisi ya kobalana, tika ete asala kolanda posa na ye, azali kosala lisumu te. Tika ete babalana! 37 Kasi mobali oyo azwi mokano kati na motema na ye, na kotindikama te mpe na bososoli nyonso, ya kosangisa nzoto te na mwasi mobandami na ye na libala, asali malamu. 38 Boye, mobali oyo abali mwasi mobandami na ye na libala asali malamu, kasi oyo abali ye te asali malamu koleka. 39 Mwasi ya libala azalaka ya kokangama na mobali na ye na tango nyonso oyo mobali yango azali na bomoi. Soki mobali na ye akufi, mwasi akomi nsomi mpo na kobalana na mobali nyonso oyo ye alingi, kasi mobali yango asengeli kozala Moklisto. 40 Nzokande, na makanisi na ngai, akozala mwasi ya esengo koleka soki atikali ndenge azali; mpe nakanisi ete, ngai mpe, nazali na Molimo ya Nzambe.

8 Mpo na oyo etali misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, toyebi malamu ete biso nyonso tozali na boyebi. Boyebi epesaka lolendo, kasi bolingo elendisaka. 2 Moto oyo akanisaka ete azali na boyebi ya makambo ayebi nanu eloko te na ndenge esengeli. 3 Kasi moto oyo alingaka Nzambe, Nzambe ayebi ye. 4 Boye, na tina na likambo ya kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, toyebi malamu ete nzambe ya ekeko ezali eloko pamba kati na mokili, mpe ete Nzambe azali kaka se moko. 5 Solo, ezali na bikelamu ebele oyo ebengami banzambe, ezala na likolo to na mabele; yango nde esalaka ete banzambe mpe bankolo bazala ebele. 6 Kasi mpo na biso, Nzambe azali kaka se moko, Ye nde azali Tata mpe Mokeli na nyonso, mpe biso tozali na bomoi mpo na Ye. Mpe Nkolo azali kaka se moko, Ye nde Yesu-Klisto. Nyonso esalema na nzela na Ye, mpe biso tozali na bomoi mpo na Ye. 7 Nzokande, bato nyonso bazali na boyebi oyo te; bato mosusu bazali nanu na momesano ya kosambela banzambe ya bikeko kino sik'oyo. Boye wana baliaka misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, bakanisaka ete ezali penza mbeka oyo babonzeli banzambe wana; mpe mitema na bango, oyo elenda te ekomaka mbindo. 8 Nzokande, ezali bilei te nde ememaka biso pene ya Nzambe; soki tolie yango te, tokobungisa eloko moko te; soki mpe tolie yango,

tokozwa eloko moko te. 9 Kasi bosala keba ete bonsomi na bino ekoma libaku te mpo na bato oyo balenda te kati na kondima. 10 Pamba te soki moko kati na bato oyo balenda te kati na kondima amoni yo, yo oyo ozali na boyebi, ozali kolia kati na tempelo ya banzambe ya bikeko, boni, motema na ye ekozanga solo kotindika ye mpe na kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu? 11 Boye, ndeko oyo alenda te kati na kondima, ye oyo Klisto akufelaki, akopengwa likolo ya boyebi na yo. 12 Tango bozali kobetisa bandeko na bino mabaku na ndenge wana, mpe bozali kozokisa mitema na bango, oyo elenda te, bozali kosala masumu liboso ya Klisto. 13 Yango wana, soki mpo na bilei na ngai, ndeko na ngai azali kokweya na masumu, nakotikala kolia lisusu misuni te mpo ete nazala libaku te, oyo ekokweyisa ye na masumu. **(aiōn g165)**

9 Boni, nazali nsomi te? Nazali ntoma te? Namona te Yesu, Nkolo na biso? Bozali mbuma ya mosala na ngai te kati na Nkolo? 2 Soki, mpo na bato mosusu, nazali ntoma te, kasi mpo na bino, nazali solo ntoma, pamba te bino bozali kashe ya bontoma na ngai kati na Nkolo. 3 Tala eyano na ngai epai ya bato oyo basambisaka ngai: 4 Boni, tozangi makoki ya kolia mpe ya komela? 5 Tozangi makoki ya kotambola elongo na mwasi moklisto, ndenge bantoma mosusu mpe bandeko ya Nkolo mpe Petelo basalaka? 6 Boni, ezali kaka ngai mpe Barnabasi nde tosengeli kosala? 7 Nani asalaka mosala ya soda na mbongo na ye moko? Nani alonaka elanga ya vino mpo alia mbuma na yango te? Nani abatelaka etonga mpo amela miliki na yango te? 8 Boni, ezali kaka na bomoto nde nazali koloba bongo? Boni, mobeko elobi mpe bongo te? 9 Solo, ekomama kati na mobeko ya Moyize: « Osengeli te kokanga monoko ya ngombe oyo ezali konika bambuma. » Boni, bokanisi ete Nzambe azalaki nde komitungisa mpo na bangombe? 10 Ezali te mpo na biso nde alobaki bongo? Solo, ezali mpo na biso nde ekomamaki bongo; pamba te moto oyo azali kotimola asengeli kosala yango na elikya, mpe oyo azali kobeta mbuma asengeli kosala yango na elikya ete akozwa eteni na ye. 11 Boni, soki tolonaki nkona ya molimo kati na bino, ezali penza mabe soki tobuki kati na bino mbuma ya biloko oyo maboko ekoki kosimba? 12 Soki bato mosusu bazali kosalela makoki wana ya kozwa biloko epai na bino, tosengeli te, biso, kosalela yango koleka? Nzokande, tosalelaki makoki yango te, tokangaka kaka motema na makambo nyonso, mpo ete tozala epekiselo te liboso ya Sango Malamu ya Klisto. 13 Boyebi te ete bato oyo basalaka kati na Tempelo baliaka bilei kowuta na Tempelo, mpe ete ba-oyo basalaka na etumbelo bazwaka eteni na bango kati na mbeka oyo ebonzami na etumbelo? 14 Ndenge moko mpe, Nkolo apesaki mitindo ete bato oyo bateyaka Sango Malamu babika bomoi na bango na nzela ya Sango Malamu. 15 Kasi ngai, nasaleli makoki na ngai ata moke te, mpe ezali te mpo na kosenga yango nde nakomeli bino mokanda oyo; pamba te nakosepela kutu kokufa na esika ete moto mosusu abebisa tina ya lokumu na ngai. 16 Koteya Sango Malamu ezali likambo oyo ngai nasengeli te komikumisa na yango, pamba te mosala yango epesamelaki ngai na makasi. Mawa na ngai soki nateyi te Sango malamu! 17 Soki mokano ya koteya ewutaki epai na ngai moko, nalingaki solo kozwa lifuti; kasi lokola mokano yango ewutaki epai na ngai te, nazali kaka kokokisa mosala oyo epesamelaki ngai. 18 Bongo lifuti na ngai ezali penza nini? Ezali nde kokaba na ofele Sango Malamu oyo nazali koteya, na kozanga kozwa lifuti oyo Sango Malamu yango epesi ngai. 19 Solo, atako nazali nsomi na miso ya bato nyonso, kasi namikomisa mowumbu ya bato nyonso, mpo ete namema bato ebele koleka epai ya Yesu-Klisto. 20 Tango nazalaka elongo na Bayuda, nakomaka lokola Moyuda mpo ete namema bango epai ya Klisto; tango nazalaka elongo na bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mibeko, nakomaka lokola moto oyo azali na se ya bokonzi ya Mibeko, mpo ete namema bango epai ya Klisto, atako ngai moko nazali na se ya bokonzi ya Mibeko te. 21 Tango nazalaka elongo na bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mibeko te, nakomaka mpe lokola moto oyo azali na se ya bokonzi ya Mibeko te, mpo ete namema bango epai ya Klisto; nzokande natosaka Mibeko ya Nzambe, pamba te natosaka Mibeko ya Klisto. 22 Tango nazalaka elongo na bato oyo balenda te na kondima, nakomaka lokola moto alenda te na kondima, mpo ete namema bango kati na kondima epai ya Klisto. Namikomisaka nyonso epai ya bato nyonso, mpo na kobikisa ndambo ya bato kati na bango. 23 Mpe nasalaka makambo wana nyonso mpo na Sango Malamu, mpo ete ngai mpe nazwa mapamboli na ngai kati na yango. 24 Boni, boyebi te ete bato oyo bakimaka mbangu kati na lisano ya kopota mbangu, bango nyonso bapotaka mbangu, kasi moto moko kaka nde azwaka mbano? Bino mpe bopota mbangu lokola ye, na lolenge ya kozwa mbano. 25 Bato nyonso oyo basalaka masano bamipekisaka makambo ebele; basalaka bongo mpo na kozwa motole oyo ebebaka; kasi biso, tosalaka bongo mpo na kozwa motole oyo ebebaka te. 26 Yango wana ngai, nazali kopota mbangu na bozoba te, nazali kobeta makofi bibetabeta te. 27 Kasi nakonzaka nzoto na ngai, nakomisaka yango lokola mowumbu, pamba te nabangaka kozanga mbano sima na ngai koteya bato mosusu.

10 Bandeko, nalingi boyeba malamu likambo oyo: Bakoko
na biso bazalaki bango nyonso na se ya lipata,
bakatisaki bango nyonso ebale monene, **2** babatisamaki
bango nyonso mpo na Moyize kati na lipata mpe kati na
ebale monene, **3** baliaki bango nyonso bilei ya molimo
ya ndenge moko, **4** mpe bamelaki bango nyonso mayi ya
molimo ya ndenge moko; pamba te bazalaki komela na
libanga ya molimo, oyo ezalaki kotambola elongo na bango;
mpe libanga yango ezalaki Klisto. **5** Nzokande, Nzambe
asepelaki te na mingi kati na bango; solo, babomaki bango
kati na esobe. **6** Ezali bandakisa mpo na biso, mpo ete
tolula makambo mabe te ndenge bango balulaki. **7** Bozala
basambeli ya banzambe ya bikeko te, ndenge bamosusu
kati na bango bazalaki, kolanda ndenge ekomama: « Bato
bavandaki mpo na kolia mpe mpo na komela, mpe batelemaki
mpo na kosakana. » **8** Tosengeli te kosala pite, ndenge
bamosusu kati na bango basalaki; mpe, na mokolo moko,
bato nkoto tuku mibale na misato bakufaki. **9** Tosengeli
mpe te komeka Klisto, ndenge bamosusu kati na bango
basalaki; mpe banyoka ebomaki bango mpo ete eswaki
bango. **10** Boyimaka-yimaka te ndenge bamosusu kati
na bango bayimaki-yimaki, mpe anjelu mobebisi abomaki
bango. **11** Makambo wana nyonso ekweyelaki bango mpo
ete ezala ndakisa mpo na biso, mpe ekomamaki mpo na
kokebisa biso oyo tokomi na tango ya suka. **(aiōn g165)** **12**
Yango wana, tika ete moto oyo azali kokanisa ete azali ya
kotelema asala keba ete akweya te! **13** Komekama oyo
ekomelaki bino ekomelaka bato nyonso; mpe Nzambe azali
Moyengebene; akotika te ete bomekama koleka makasi
na bino. Kasi na tango ya komekama, akobongisela bino
nzela ya kobima na komekama yango, mpe akopesa bino
makasi ya kotelemela yango. **14** Yango wana, balingami na
ngai, bokima kosambela banzambe ya bikeko. **15** Nazali
koloba na bino lokola na bato ya mayele; botala bino moko
soki makambo oyo nazali koloba ezali malamu to mabe.
16 Boni, kopo ya elambo oyo, mpo na yango, tozongisaka
matondi epai ya Nzambe, ekomisaka biso te moko na makila
ya Klisto? Lipa oyo tokataka ekomisaka biso te moko na
nzoto ya Klisto? **17** Lokola lipa ezali kaka moko, biso nyonso
tozali kosala nzoto kaka moko atako tozali ebele, pamba te
biso nyonso tokabolaka lipa yango kaka moko. **18** Bokanisa
nanu Isalaele! Boni, bato oyo baliaka banyama oyo epesami
lokola mbeka bazalaka moko te na etumbelo? **19** Nalingi
koloba nini? Nalingi koloba ete misuni ya banyama oyo
ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, mpe
yango moko nzambe ya ekeko, ezali na tina? **20** Te! Kasi
lokola babonzaka bambeka na bango epai ya milimo mabe
mpe epai ya oyo ezali Nzambe te, naboyi ete bozala moko
na milimo mabe. **21** Bokoki te komela oyo ezali kati na kopo
ya Nkolo mpe komela lisusu oyo ezali kati na kopo ya milimo
mabe; bokoki te kolia na mesa ya Nkolo mpe kolia lisusu na
mesa ya milimo mabe. **22** Boni, tolingi nde kotumbola zuwa
ya Nkolo? Boni, tozali makasi koleka Ye? **23** Bolobaka: «
Nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » nzokande nyonso
ezali na litomba te; « Nazali na ndingisa ya kosala nyonso, »
nzokande nyonso elendisaka te. **24** Tika ete moto moko te
aluka bolamu na ye moko kaka, kasi aluka mpe bolamu ya
moto mosusu! **25** Boliaka nyonso oyo etekamaka na zando,
na komipesa mituna te na tina na yango, noki te bobebisa
mitema na bino. **26** Pamba te mabele mpe nyonso oyo
ezali kati na yango ezali ya Nkolo. **27** Soki moto oyo azali
mondimi te abengisi yo, mpe ondimi kokende epai na ye, lia
nyonso oyo bakopesa yo, na komipesa mituna te, noki te
obebisa motema na yo. **28** Kasi soki moto moko alobi na yo:
« Mosuni oyo ebonzamaki lokola mbeka epai ya nzambe ya
ekeko, » kolia yango te, likolo ya moto oyo akebisi yo mpe
mpo ete obebisa te motema na yo. **29** Awa, nazali koloba te
na tina na motema na yo, kasi na tina na motema ya moto
yango, pamba te mpo na nini motema ya moto mosusu
elandela bonsomi na ngai? **30** Soki naliaka na kozongisa
matondi epai ya Nzambe, mpo na nini kopamela ngai na
tina na oyo, ngai, nazongiselaka matondi epai ya Nzambe?
31 Boye, ezala kolia to komela, nyonso oyo bokoki kozala
kosala, bosalaka nyonso mpo na lokumu ya Nzambe. **32**
Bozalaka libaku te, ezala mpo na Bayuda, mpo na Bagreki to
mpo na Lingomba ya Nzambe. **33** Yango wana, ngai, kati na
makambo nyonso, nasalaka makasi mpo na kosepelisa bato
nyonso; nalukaka litomba na ngai moko te, kasi nalukaka
bolamu ya bato ebele, mpo ete babika.

11 Bolanda ndakisa na ngai, ndenge ngai nalandaka
ndakisa ya Klisto. **2** Nakumisaka bino kati na makambo
nyonso, pamba te bokanisaka ngai mpe bopengwaka te kati
na malakisi oyo napesaki bino. **3** Nzokande, nalingi boyeba
ete Klisto azali Mokonzi ya mobali nyonso, mobali azali
mokonzi ya mwasi, mpe Nzambe azali Mokonzi ya Klisto. **4**
Mobali nyonso oyo asambelaka to asakolaka, wana moto na
ye ezali ya kozipama, ayokisaka Mokonzi na ye soni. **5** Kasi
mwasi nyonso oyo asambelaka to asakolaka, wana moto na
ye ezali polele, ayokisaka mokonzi na ye soni, pamba te
azali lokola mwasi oyo bakokola suki. **6** Mwasi oyo alataka
kitambala te na moto na ye asengeli kokokola suki na ye.
Kasi soki ezali soni mpo na mwasi kokatisa to kokokola suki,
ekoleka malamu mpo na ye kolata kitambala na moto na
ye. **7** Mobali asengeli te kolata kitambala, pamba te azali

elilingi mpe lokumu ya Nzambe; kasi mwasi azali lokumu ya mobali. 8 Pamba te mobali akelama te wuta na mwasi, kasi mwasi akelama wuta na mobali. 9 Mobali akelama te mpo na mwasi, kasi mwasi akelama mpo na mobali. 10 Yango wana, likolo ya ba-anjelu, mwasi asengeli kozala na elembo ya bokonzi na moto na ye. 11 Nzokande, kati na Nkolo, mwasi azali te soki mobali azali te, mpe mobali azali te soki mwasi azali te. 12 Pamba te ndenge mwasi akelamaki wuta na mobali, ndenge mpe mobali abotamaki na nzela ya mwasi. Kasi makambo nyonso ewutaka na Nzambe. 13 Botala nanu bino moko: boni, ezali malamu mpo na mwasi kosambela Nzambe moto polele? 14 Boni, mokili yango moko eteyaka bino te ete ezali soni mpo na mobali kozala na suki milayi, 15 kasi ezali nde lokumu mpo na mwasi kozala na suki milayi? Pamba te suki epesama na mwasi lokola kitambala. 16 Soki moto moko akanisi ete ezali malamu mpo na ye kotia tembe na tina na likambo oyo, biso elongo na Mangomba ya Nzambe tozalaka na ezaleli wana te. 17 Kati na malako oyo ezali kolanda, nakokumisa bino te; pamba te mayangani na bino esungaka bino te mpo bokoma bato ya esengo koleka, kasi ekomisaka bino lisusu bato na pasi makasi. 18 Liboso, nazali koyoka ete bozalaka na bokabwani kati na bino, tango boyaka na mayangani; mpe nazali kondima yango mwa moke. 19 Solo, bokabwani esengeli kozala kati na bino mpo ete Baklisto ya solo bayebana kati na bino. 20 Boye, tango boyaka na mayangani, ezalaka lisusu te mpo na kolia bilei ya Nkolo; 21 pamba te emonanaka ete, soki kaka bokomi na mesa, moto na moto awelaka nanu kolia bilei na ye moko; mpe mpo na yango, bamoko batikalaka na nzala, mpe bamosusu balangwaka. 22 Boni, bozangi bandako oyo kati na yango bokoki kolia mpe komela? Boni, bosalaka bongo mpo na kotiola Lingomba ya Nzambe mpe kosambwisa bato oyo bazangi bilei? Nini nakoki koloba na bino? Nakumisa bino? Na likambo oyo, nakokumisa bino te! 23 Pamba te, nateyaki bino makambo oyo nazwaki epai ya Nkolo: Nkolo Yesu, na butu oyo batekaki Ye, azwaki lipa; 24 mpe, sima na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe alobaki: « Oyo ezali nzoto na Ngai; epesami mpo na bino! Bosalaka boye mpo na kokanisa Ngai. » 25 Ndenge moko mpe, sima na Ye kolia, azwaki kopo mpe alobaki: « Kopo oyo ezali Boyokani ya sika kati na makila na Ngai! Tango nyonso bokobanda komela yango, bosalaka boye mpo na kokanisa Ngai. » 26 Boye, tango nyonso bokozala kolia lipa oyo mpe komela kopo oyo, bokozala kosakola kufa ya Nkolo kino akozonga. 27 Yango wana, moto nyonso oyo akolia lipa to akomela kopo ya Nkolo na lolenge oyo ebongi te, akomema ngambo epai ya nzoto mpe makila ya Nkolo. 28 Boye tika ete moto nyonso amitala malamu liboso ya kolia lipa mpe komela wuta na kopo! 29 Pamba te moto oyo azali kolia lipa mpe komela, na kozanga kososola ete ezali nzoto ya Nkolo, azali komikatela etumbu na kolia mpe komela bongo. 30 Yango wana mingi kati na bino bakoma na bolembu mpe na bokono, mpe ebele kati na bino bakufa. 31 Kasi soki tozalaki kososola oyo tozali, tolingaki kozwa etumbu te. 32 Nzokande, Nkolo apesaka biso etumbu mpo na kozongisa biso na nzela, mpo ete tozwa etumbu te elongo na mokili. 33 Boye bandeko na ngai, tango boyaka na mayangani mpo na kolia elongo, bozelanaka. 34 Moto nyonso oyo azali na nzala asengeli nanu kolia na ndako na ye, mpo ete mayangani na bino ememela bino etumbu te. Mpe na tina na makambo oyo etikali, nakopesela yango malako tango nakoya.

12 Bandeko, nakosepela ete bozala na boyebi na tina na makambo oyo etali makabo ya Molimo. 2 Boyebi malamu ete tango bozalaki nanu Bapagano, bozalaki komemama mpe kokosama epai ya banzambe ya bikeko oyo elobaka te. 3 Yango wana, nazali koloba na bino ete moto moko te, wana akambami na Molimo ya Nzambe, akoki koloba: « Tika ete Yesu alakelama mabe! » Mpe moto moko te akoki koloba: « Yesu azali Nkolo, » soki akambami na Molimo Mosantu te. 4 Makabo ezali ya ndenge na ndenge, kasi Molimo azali kaka moko. 5 Misala ezali ya ndenge na ndenge, kasi Nkolo azali kaka moko. 6 Ezali na lolenge ebele ya kosalela Nkolo, kasi Nzambe azali kaka moko; mpe ezali Ye nde asalaka nyonso kati na bato nyonso. 7 Nzokande, Molimo amimonisaka epai na moko na moko mpo na bolamu ya bato nyonso. 8 Epai na moko, Molimo apesi liloba ya bwanya; epai na mosusu, liloba ya boyebi; 9 epai na mosusu kondima; epai na mosusu, likabo ya kobikisa babeli; 10 epai na mosusu, nguya ya kosala bikamwa; epai na mosusu, likabo ya kosakola; epai na mosusu, likabo ya kososola milimo; epai na mosusu, likabo ya koloba nkota ya ndenge na ndenge; epai na mosusu, likabo ya kolimbola nkota. 11 Ezali Molimo kaka moko nde asalaka misala wana nyonso mpe akabolaka yango epai na moko na moko, ndenge Ye moko alingi. 12 Nzoto ezali kaka moko, kasi ezali na biteni ebele; mpe atako motango na yango ezali ebele, kasi ezali kosala kaka nzoto moko. Ezali mpe bongo mpo na Klisto. 13 Solo, biso nyonso tobatisamaki kati na Molimo moko mpo na kosala nzoto moko: ezala Bayuda to Bagreki, ezala bawumbu to bansomi. Mpe epesamelaki biso nyonso komela Molimo wana se moko. 14 Nzoto ezali na eteni moko te, kasi ezali na biteni ebele. 15 Soki lokolo elobi: « Lokola nazali loboko te, nazali kati na nzoto te; » boni, ekotika penza kozala eteni ya nzoto mpo elobi bongo? 16 Soki mpe litoyi

elobi: « Lokola nazali liso te, nazali eteni ya nzoto te; » boni, ekotika penza kozala eteni ya nzoto mpo elobi bongo? **17** Soki nzoto mobimba ezalaki kaka liso, nzoto yango elingaki koyoka ndenge nini? Soki nzoto mobimba ezalaki kaka litoyi, nzoto yango elingaki koyoka solo ndenge nini? **18** Kasi Nzambe atiaki biteni kati na nzoto, mpe amonaki ete ezali malamu mpo na eteni moko na moko kozala na mosala na yango. **19** Soki biteni nyonso ezalaki kaka eteni moko, boni, nzoto elingaki penza kozala nzoto? **20** Solo, biteni ezali ebele, kasi nzoto ezali kaka moko. **21** Yango wana, liso ekoki te koloba na loboko: « Nazali na posa na yo te; » moto mpe ekoki te koloba na makolo: « Nazali na posa na bino te. » **22** Nzokande biteni ya nzoto, oyo emonanaka ete ezali na motuya moke, ezalaka na tina makasi; **23** biteni oyo tozwaka na lokumu moke kati na nzoto, tobatelaka yango makasi; mpe biteni oyo toyokaka nkele, yango nde tobongisaka na lolenge malamu, **24** wana biteni oyo ebetisaka mabaku te ezalaka na posa ya lolenge malamu yango te. Nzambe abongisa nzoto na lolenge ete basengeli kaka kozwaka na lokumu mingi, biteni oyo emonanaka lokola ezanga lokumu: **25** asalaki bongo mpo ete bokabwani ezala te kati na nzoto, kasi mpo ete biteni na yango esunganaka. **26** Soki eteni moko eyoki pasi, biteni nyonso esengeli koyoka pasi elongo na moko yango; soki mpe moko kaka nde esepeli, biteni nyonso esengeli kokabola esengo elongo na moko yango. **27** Nzokande bino, bozali nzoto ya Klisto, mpe moko na moko kati na bino azali eteni ya nzoto yango ya Klisto. **28** Mpe kati na Lingomba, Nzambe atiaki: ya liboso, bantoma; ya mibale, basakoli; ya misato, balakisi; mpe na sima, bato oyo bazali na likabo ya kosala bikamwa, ba-oyo bazali na likabo ya kobikisa babeli, ba-oyo bazali na likabo ya kosunga bato, ba-oyo bazali na likabo ya kokamba, mpe ba-oyo bazali na likabo ya koloba nkota ya ndenge na ndenge. **29** Boni, bango nyonso bazali bantoma? Bango nyonso bazali basakoli? Bango nyonso bazali balakisi? Bango nyonso basalaka bikamwa? **30** Bango nyonso bazali na likabo ya kobikisa babeli? Bango nyonso balobaka nkota ya ndenge na ndenge? Bango nyonso balimbolaka nkota? **31** Bozala na posa makasi ya kozala na makabo oyo eleki na monene. Mpo na yango, nakolakisa bino nzela oyo eleki malamu.

13 Soki nalobi nkota ya bato to ya ba-anjelu, kasi nazangi bolingo, nazali kaka lokola ngonga oyo ezali kobeta to lokola manzanza oyo ezali kotia makelele. **2** Soki nazali na likabo ya kosakola, ya kososola mabombami nyonso mpe ya koyeba makambo nyonso; mpe soki nazali na kondima oyo ekoki kolongola bangomba, kasi nazangi bolingo, nazali pamba. **3** Soki napesi biloko na ngai nyonso epai ya babola, mpe nakabi nzoto na ngai mpo ete batumba yango, kasi nazangi bolingo, nakozwa ata litomba moko te. **4** Bolingo ekangaka motema, bolingo etondi na boboto. Bolingo elulaka te, emikumisaka te, emitondisaka na lolendo te, **5** ebebisaka lokumu ya bato mosusu te, elukaka bolamu na yango moko te, esilikaka te, ebosanaka mabe. **6** Bolingo eyokaka mawa liboso ya bozangi bosembo, kasi esepelaka na bosolo. **7** Tango nyonso mpe na makambo nyonso, bolingo elimbisaka, endimaka, ezalaka na elikya, eyikaka mpiko. **8** Bolingo ekotikala kokufa te. Kasi masakoli ekokatana, nkota ekosila, boyebi ekolimwa. **9** Pamba te toyebaka kaka moke, mpe tosakolaka kaka moke. **10** Kasi tango kokokisama ekokoma, oyo ezali moke ekolimwa. **11** Tango nazalaki mwana moke, nazalaki koloba lokola mwana moke, nazalaki kokanisa lokola mwana moke, mpe nazalaki na mayele lokola ya mwana moke; kasi tango nakomaki mokolo, natikaki oyo ekoki na mwana moke. **12** Solo, sik'oyo, tozali komona kaka elilingi, lokola kati na talatala; kasi mokolo ezali, mokolo oyo tokomona penza ndenge esengeli. Sik'oyo nayebi kaka moke; kasi mokolo ezali, mokolo oyo nakoyeba penza nyonso, ndenge Nzambe ayebi ngai. **13** Boye sik'oyo, makambo oyo misato ezali kowumela: kondima, elikya mpe bolingo; kasi kati na yango, likambo oyo eleki monene ezali nde bolingo.

14 Boye bolukaka liboso bolingo, mpe bozalaka na posa makasi ya makabo ya Molimo, mpe mingi penza likabo ya kosakola. **2** Pamba te moto oyo alobaka na lokota oyo eyebani te alobaka na Nzambe kasi na bato te. Boye moto moko te asosolaka ye; nzokande, alobaka mabombami, na bokambami ya Molimo. **3** Kasi moto oyo asakolaka alobaka nde na bato mpo na kokolisa kondima na bango, kolendisa bango mpe kobondisa bango. **4** Moto oyo alobaka na lokota oyo eyebani te alendisaka kaka kondima na ye moko, kasi moto oyo asakolaka alendisaka kondima ya Lingomba mobimba. **5** Nalingi ete bino nyonso bolobaka nkota oyo eyebani te, kasi nalingi mingi koleka ete bino nyonso bosakolaka. Moto oyo azali kosakola azali na tina mingi, koleka moto oyo azali koloba nkota oyo eyebani te, longola kaka soki alimboli nkota yango mpo na kokolisa kondima ya Lingomba. **6** Bandeko na ngai, soki nayei epai na bino mpe nalobi na bino kaka na nkota oyo eyebani te, nakozala litomba nini mpo na bino soki liloba na ngai ememeli bino te ezala emoniseli, boyebi ya sika, lisakoli to malakisi? **7** Ezali mpe ndenge moko mpo na bibetelo mindule lokola flite to lindanda: soki ezali kobimisa te mingongo ekesana, ndenge nini tokoki kososola mongongo oyo flite to lindanda ezali kobimisa? **8** Bongo, soki kelelo ebimisi

mongongo oyo esengeli te, nani akomibongisa mpo na etumba? 9 Ezali mpe ndenge moko mpo na bino: soki na minoko na bino, bozali kaka koloba makambo oyo bato bazali kososola te, ndenge nini bakoki penza koyeba makambo oyo bozali koloba? Wana, bokoloba na pamba. 10 Kati na mokili, nkota ezali ya ndenge na ndenge, mpe lokota moko te kati na yango ezangi tina. 11 Nzokande, soki nayebi te ndimbola ya maloba ya lokota oyo moto azali koloba na ngai, nakozala lokola mopaya epai na ye, mpe ye akozala mopaya epai na ngai. 12 Yango wana, bino mpe, lokola bozalaka na posa makasi ya makabo ya Molimo, bolukaka mingi kozala na yango ebele mpo na kokolisa kondima ya Lingomba. 13 Yango wana, tika ete moto oyo alobaka na nkota oyo eyebani te abondela mpo ete azwa makoki ya kolimbola maloba oyo azali koloba. 14 Pamba te soki nasambeli na nkota oyo eyebani te, molimo na ngai ekozala kosambela, kasi mayele na ngai ekosala te. 15 Boye, nasala nini? Nakosambela na molimo na ngai, kasi nakosambela mpe na mayele na ngai; nakoyemba na molimo na ngai, kasi nakoyemba mpe na mayele na ngai. 16 Soki ozali kozongisa matondi epai ya Nzambe kati na molimo na yo, ndenge nini ba-oyo bazali koyoka te bakoki koloba « Amen! » na losambo na yo ya kozongisa matondi epai ya Nzambe? Pamba te bayebi te makambo oyo ozali koloba. 17 Ozali kozongisa matondi ya kitoko, kasi moto mosusu azali kokola te kati na kondima. 18 Nazongisaka matondi epai ya Nzambe mpo ete nalobaka nkota oyo eyebani te, koleka bino nyonso. 19 Kasi kati na Lingomba, nasepelaka koloba maloba mitano oyo bato bakoki kososola mpo na koteya bato mosusu, na esika ete naloba maloba nkoto zomi na nkota oyo eyebani te. 20 Bandeko na ngai, botika kokanisa lokola bana mike; bozala te lokola bana mike na lolenge na bino ya kososola makambo. Mpo na oyo etali mabe, bozala lokola bana mike; kasi mpo na oyo etali lolenge ya kososola makambo, bozala mikolo. 21 Ekomama boye kati na Mobeko: « Ekozala na nkota ya bapaya, na nzela ya nkota oyo eyebani te nde nakoloba na bato oyo; kasi atako bongo, bakoyoka ngai te, » elobi Nkolo. 22 Yango wana, nkota oyo eyebani te ezali elembo mpo na bato oyo bazali bandimi te, kasi ezali elembo te mpo na bandimi; nzokande lisakoli ezali elembo mpo na bandimi, kasi ezali elembo te mpo na bato oyo bazali bandimi te. 23 Soki Lingomba mobimba esangani esika moko, mpe bato nyonso bazali koloba nkota oyo eyebani te, bongo bato oyo bazali na boyebi moke to bato oyo bazali bandimi te bakoti kuna, boni, bakoloba te ete bozali na liboma? 24 Nzokande, soki bato nyonso bazali kosakola, mpe moto oyo azali mondimi te to oyo azali na boyebi moke akoti kuna, boni, akomimona te lokola moto ya masumu? Akomitungisa te kati na motema na ye? 25 Basekele ya motema na ye ekomonisama polele. Bongo, akofukama elongi kino na mabele, akogumbamela Nzambe mpe akoloba: « Solo, Nzambe azali kati na bino. » 26 Bandeko, toloba lisusu nini? Tango bosanganaka esika moko, tika ete moko ayemba nzembo, mosusu ateya, mosusu ayebisa makambo oyo Nzambe amonisi ye, mosusu aloba na lokota oyo eyebani te, mpe mosusu alimbola. Nyonso wana esengeli kosalema mpo na kokolisa kondima ya Lingomba. 27 Soki bato bazali koloba na nkota oyo eyebani te, tika ete bato mibale, suka bato misato, baloba, moko sima na mosusu, mpe esengeli ete moko alimbola yango. 28 Soki moto ya kolimbola maloba yango azali te, wana tika ete ye oyo azali koloba lokota oyo eyebani te akanga monoko kati na Lingomba, mpe aloba epai na ye moko mpe epai ya Nzambe. 29 Mpo na oyo etali basakoli, tika ete mibale to misato basakola, mpe bamosusu baluka kososola malamu makambo oyo bazali koloba. 30 Soki moko kati na mayangani azwi emoniseli, wana mosusu azali koloba, moto oyo azali koloba asengeli kokanga monoko. 31 Pamba te bino nyonso bokoki na bino kosakola, kasi bosengeli kosala yango moko sima na mosusu, mpo ete bato nyonso bayekola mpe balendisama. 32 Mosakoli azali na bokonzi likolo ya molimo ya basakoli, oyo ezali kokamba ye. 33 Pamba te Nzambe azali Nzambe ya mobulu te, kasi Nzambe ya kimia. Ndenge esalemaka kati na Mangomba nyonso ya basantu, 34 basi basengeli te koloba kati na mayangani, pamba te bazali na ndingisa te ya koloba. Basengeli nde kotosa ndenge Mobeko etindaka. 35 Soki bazali na posa ya koyeba likambo, tika ete batunaka mibali na bango kati na ndako, pamba te ezali soni mpo na mwasi koloba kati na mayangani. 36 Boni, bokanisi ete Maloba ya Nzambe ewutaki nde epai na bino to ekomaki kaka epai na bino moko? 37 Soki moto akanisi ete azali mosakoli to azali na likabo ya Molimo, asengeli koyeba ete makambo oyo nasili kokomela bino ezali nde Mobeko ya Nkolo. 38 Soki ayebi yango te, elingi koloba ete Nzambe mpe ayebi ye te. 39 Yango wana, bandeko na ngai, bozala na posa makasi ya likabo ya kosakola, mpe bopekisa bato te koloba nkota oyo eyebani te. 40 Kasi tika ete makambo nyonso esalema na ndenge oyo esengeli, na mobulu te.

15 Bandeko na ngai, nalingi sik'oyo kozongisa lisusu na makanisi na bino, Sango Malamu oyo nateyaki bino, oyo boyambaki, oyo bomipesi na yango, 2 mpe oyo na nzela na yango bosili kobika, soki kaka bosimbi makasi Liloba oyo nateyaki bino; pamba te soki ezali bongo te, wana bondimelaki na bino kaka pamba. 3 Liboso na nyonso,

nateyaki bino mateya oyo ngai moko nazwaki: Klisto akufaki mpo na masumu na biso, kolanda Makomi; 4 bakundaki Ye, mpe asekwaki na mokolo ya misato, ndenge Makomi elobaki yango liboso. 5 Amonanaki epai ya Petelo; sima, epai ya bantoma zomi na mibale. 6 Sima na yango, amonanaki epai ya bandeko koleka nkama mitano na mbala moko; mpe mingi kati na bango bazali nanu na bomoi kino na tango oyo, kasi bamosusu basila kokufa. 7 Bongo amonanaki epai ya Jake, mpe epai ya bantoma nyonso. 8 Sima na bango nyonso, amonanaki mpe epai na ngai, lokola epai ya mwana matsombe, 9 pamba te nazali moke penza kati na bantoma; mpe nakoki kutu te kobengama ntoma, mpo ete nanyokolaki Lingomba ya Nzambe. 10 Kasi na ngolu ya Nzambe, nazali oyo nazali lelo; mpe ngolu na Ye epai na ngai ezali ya pamba te. Kutu, nasalaki mosala mingi koleka bango nyonso; nzokande, ezali ngai te, kasi ezali nde ngolu ya Nzambe, oyo ezali elongo na ngai. 11 Na mokuse, ezala ngai to bango, biso nyonso toteyaka kaka Sango Malamu oyo, mpe ezali Sango Malamu yango nde bondimaki. 12 Nzokande, soki toteyaka ete Klisto asekwaki kati na bakufi, ndenge nini bato mosusu kati na bino balobaka ete bakufi bakosekwa te? 13 Soki bakufi bakosekwa te, wana Klisto mpe asekwaki te. 14 Mpe soki Klisto asekwaki te, wana mateya na biso ezali na tina te, mpe kondima na bino ezali pamba. 15 Mpe lisusu, soki ezali penza ya solo ete bakufi bakosekwa te, wana tozali batatoli ya lokuta na tina na Nzambe, pamba te totatoli lokuta na tina na Nzambe ete asekwisaki Klisto kati na bakufi. Nzokande soki ezali penza bongo ete bakufi bakosekwa te, wana Nzambe asekwisaki Yesu te. 16 Solo, soki bakufi bakosekwa te, wana Klisto mpe asekwaki te; 17 mpe soki Klisto asekwaki te, wana kondima na bino ezali na tina te, bozali nanu kati na masumu na bino, 18 mpe bato oyo bakufi kati na Klisto babungi mpo na libela. 19 Soki totiaka elikya na Klisto kaka mpo na bomoi oyo, tozali penza bato na mawa koleka bato nyonso. 20 Kasi, solo, Klisto asekwaki kati na bakufi: azali Mosekwi ya liboso kati na bakufi. 21 Solo, lokola kufa eyaki na nzela ya moto moko, lisekwa mpe eyaki na nzela ya moto moko; 22 ndenge bato nyonso bakufaka kati na Adamu, ndenge wana mpe bato nyonso bakozwa bomoi kati na Klisto; 23 kasi moto na moto na tango na ye: Klisto akosekwa moto ya liboso; sima, tango akoya, bato oyo bazali ya Klisto bakosekwa. 24 Sima na yango nde suka ekoya, tango Klisto akozongisa bokonzi na maboko ya Ye oyo azali Nzambe mpe Tata, sima na Ye kobebisa lokumu nyonso, bokonzi nyonso mpe nguya nyonso. 25 Pamba te Klisto asengeli kokonza kino Nzambe akotia banguna na Ye nyonso na se ya matambe na Ye. 26 Kufa nde ezali monguna ya suka, oyo ekobebisama. 27 Pamba te atiaki biloko nyonso na se ya matambe na Ye. Kasi wana alobi: « Nyonso ezali na se ya bokonzi na Ye, » etalisami polele ete esengeli te kotanga Nzambe oyo atiaki nyonso na se ya bokonzi na Ye. 28 Mpe sima na Nzambe kotia nyonso na se ya bokonzi na Ye, Ye moko Mwana akomitia na se ya bokonzi ya Nzambe oyo atiaki nyonso na se ya bokonzi na Ye, mpo ete Nzambe azala nyonso kati na bato nyonso. 29 Soki lisekwa ezali te, bato oyo bazwaka libatisi mpo na bakufi bakosala nini? Soki bakufi bakosekwa te, mpo na nini bato bazwaki libatisi mpo na bango? 30 Bongo biso, mpo na nini tokutanaka na makama tango nyonso? 31 Bandeko na ngai, mokolo na mokolo, nandimaka kokufa, wana namikumisaka na tina na bino kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso. 32 Soki ezali kaka mpo na makambo ya bomoto nde nabundisaki banyama ya zamba kati na Efeso, litomba nini nazwaki? Soki bakufi bakosekwa te, « wana tika ete tolia mpe tomela, pamba te, lobi, tokokufa! » 33 Bomikosa te: « Baninga mabe babebisaka bizaleli ya malamu! » 34 Bozongela makanisi ya malamu na ndenge ekoki mpe botika kosala masumu, pamba te bato mosusu kati na bino bayebi Nzambe te; nazali koloba yango mpo na koyokisa bino soni. 35 Kasi bato mosusu bakoki kotuna: « Bakufi bakosekwa ndenge nini? Bakozonga na bomoi na nzoto nini? » 36 Bozangi nde mayele! Nkona oyo oloni ekoki te kozongela bomoi soki ekufi te. 37 Mpe nkona oyo oloni ezali te nzoto oyo nzete ekozala na yango tango ekobima; kasi ezali mbuma ya pamba, tango mosusu mbuma ya ble to mbuma mosusu. 38 Kasi ezali Nzambe nde apesaka yango nzoto oyo Ye moko abongisa, mpe apesaka nkona moko na moko nzoto na yango. 39 Bikelamu nyonso ya bomoi ezalaka na lolenge moko te ya nzoto: ezali na bokeseni kati na nzoto ya bato, ya banyama, ya bandeke mpe ya mbisi. 40 Ezali mpe na banzoto ya Likolo mpe na banzoto ya se; mpe kongenga ya banzoto ya Likolo ekeseni na kongenga ya banzoto ya se: 41 moyi ezali na kongenga na yango, sanza ezali na kongenga na yango, minzoto mpe ezali na kongenga na yango; kutu monzoto moko ekeseni na monzoto mosusu na kongenga. 42 Boye, ezali mpe ndenge moko mpo na lisekwa ya bakufi: ekundami nzoto oyo epolaka, kasi ekosekwa nzoto oyo epolaka te; 43 ekundami nzoto ya soni, kasi ekosekwa nzoto ya lokumu; ekundami nzoto ya bolembu, kasi ekosekwa nzoto ya nguya; 44 ekundami nzoto ya bomoto, kasi ekosekwa nzoto ya molimo. Soki nzoto ya bomoto ezali, nzoto ya molimo mpe ezali. 45 Yango wana ekomama: « Moto ya liboso, Adamu, akomaki ekelamu na bomoi, azalaki na bomoi ya bomoto; »

kasi Adamu ya suka akomaki Molimo oyo apesaka bomoi. **46** Ezali te bomoi ya molimo nde eyaki liboso, ezali nde bomoi ya bomoto; bomoi ya molimo eyaki na sima. **47** Moto ya liboso asalemaki na putulu ya mabele, azali moto ya mabele; kasi moto ya mibale awutaka na Likolo. **48** Ndenge moto ya mabele azali, ndenge wana mpe bato ya mabele bazali; mpe ndenge moto ya Lola azali, ndenge wana mpe bato ya Lola bazali. **49** Mpe lokola tolataki elilingi ya moto ya mabele, tokolata mpe elilingi ya moto ya Lola. **50** Bandeko na ngai, nazali koyebisa bino ete nzoto ya mosuni mpe makila ekoki te kokota na Bokonzi ya Nzambe, mpe oyo epolaka ekoki te kosangana na oyo epolaka te. **51** Boyoka, nazali kotalisa bino mabombami: Biso nyonso, tokokufa te; kasi biso nyonso, tokobongolama, **52** na mbalakata, noki penza, tango kelelo ya suka ekobeta. Pamba te kelelo ekobeta, bakufi bakosekwa na nzoto oyo epolaka te; bongo biso, tokobongolama. **53** Solo, oyo epolaka esengeli kolata kozanga kopola, mpe oyo ekufaka esengeli kolata kozanga kokufa. **54** Tango oyo epolaka ekolata kozanga kopola, mpe oyo ekufaka ekolata kozanga kokufa, na tango wana nde Liloba oyo ya Makomi ekokokisama: « Elonga emeli kufa. **55** Oh kufa, wapi elonga na yo? Oh kufa, wapi nguya na yo? » **(Hadēs g86)** **56** Nguya ya kufa ezali masumu, mpe nguya ya masumu ezali Mibeko. **57** Kasi tika ete Nzambe apesamela matondi, pamba te apesaka biso elonga na nzela ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto! **58** Yango wana, bandeko balingami, botelema ngwi mpe bomitika te ete baningisa bino. Bokendaka tango nyonso liboso kati na mosala ya Nkolo, wana boyebi malamu ete mosala na bino kati na Nkolo ezali ya pamba te.

16 Mpo na makambo oyo etali makabo ya kokongola mpo na basantu, bosalaka, bino mpe, kolanda mitindo oyo napesaki Mangomba ya Galatia. **2** Tika ete moko na moko kati na bino, na mokolo ya liboso ya poso, abomba ndambo ya mbongo kati na ndako na ye, kolanda ezweli na ye, mpo ete bazela te kokoma na ngai mpo na kokongola makabo yango. **3** Tango nakoya, nakotinda elongo na mikanda, bato oyo bino moko bokopona, mpo ete bamema makabo na bino kuna na Yelusalemi. **4** Soki ekomonana malamu ete ngai mpe nakende, wana tokokende na bango nzela moko. **5** Sima na ngai kolekela na Masedwane, nakoya kotala bino, pamba te nasengeli kolekela kuna. **6** Tango mosusu, nakovanda mwa mikolo epai na bino to nakolekisa kuna tango ya malili, mpo ete bopesa ngai, bino moko, makoki oyo nasengeli na yango mpo na kokoba mobembo na ngai kino epai nakokende. **7** Na mbala oyo, naboyi komona bino na koleka, pamba te nazali na elikya ya kovanda mwa mikolo elongo na bino, soki Nkolo alingi. **8** Kasi nakotikala awa, na Efeso, kino na mokolo ya Pantekoti, **9** pamba te nakutani na libaku malamu ya kosakola Sango Malamu, mpe bayini bazali ebele. **10** Soki Timote akomi, bosala nyonso ete azala na kimia kati na bino, pamba te asalaka mosala ya Nkolo, lokola ngai. **11** Tika ete moto moko te atala ye lokola eloko ya pamba! Bopesa ye makoki mpo ete asala mobembo ya malamu kino epai na ngai, pamba te nazali kozela ye elongo na bandeko. **12** Mpo na oyo etali Apolosi, ndeko na biso, nalendisaki ye makasi ete aya kotala bino elongo na bandeko, kasi aboyi kosala yango sik'oyo; akoya kaka tango akokutana na libaku ya malamu. **13** Bosenzelaka, botelemaka ngwi kati na kondima, boyikaka mpiko, bozalaka makasi. **14** Bosalaka makambo nyonso na bolingo. **15** Bandeko na ngai, nazali lisusu kopesa bino etinda. Boyebi malamu ete Stefanasi mpe libota na ye bazalaki bato ya liboso ya kobongola mitema kati na Akayi, mpe ete bakomaki kosalela basantu. **16** Bino mpe, botosaka bato ya ndenge wana mpe moto nyonso oyo asalaka elongo na bango. **17** Nasepeli mingi komona Stefanasi, Fortinatisi mpe Akayikisi; pamba te esali lokola namoni bino nyonso. **18** Balendisaki ngai, ndenge basalaka yango mbala na mbala mpo na bino. Boye, boyebaka kondima bato ya boye. **19** Mangomba ya Azia etindeli bino mbote. Akilasi mpe Prisika, elongo na Lingomba oyo esanganaka kati na ndako na bango, bapesi bino mbote mingi kati na Nkolo. **20** Bandeko nyonso batindeli bino mbote. Bopesanaka bino na bino mbote na nzela ya beze ya bule. **21** Ezali ngai, Polo, moto nazali kokoma mbote oyo, na loboko na ngai moko. **22** Soki ezali na moto oyo alingaka Nkolo te, tika ete alakelama mabe! Oh Nkolo, yaka! **23** Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu ezala na bino! **24** Bolingo na ngai ezali elongo na bino nyonso kati na Yesu-Klisto. Amen!

2 Bakolinto

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe,
mpe ndeko Timote; Epai ya Lingomba ya Nzambe, oyo
ezali kati na Kolinto; mpe epai ya basantu nyonso oyo
bazali kati na Akayi mobimba: **2** Tika ete ngolu mpe kimia
epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe
na Nkolo Yesu-Klisto! **3** Tika ete Nzambe mpe Tata ya
Yesu-Klisto, Nkolo na biso, apambolama! Azali Tata oyo
ayokelaka bato mawa, mpe Nzambe oyo abondisaka bato
kati na makambo nyonso: **4** abondisaka biso kati na pasi
ya lolenge nyonso mpo ete biso mpe tokoka kobondisa
bato oyo bazali kati na pasi ya lolenge nyonso, na nzela ya
kobondisama oyo biso mpe tozwaka kowuta na Ye Nzambe.
5 Pamba te, ndenge kaka tomonaka pasi mingi kati na Klisto,
ndenge wana mpe Klisto abondisaka biso makasi. **6** Boye
soki tozali komona pasi, ezali mpo na kobondisama mpe
lobiko na bino. Soki mpe biso tobondisami, ezali mpo ete
bino mpe bobondisama mpo na koyikela pasi oyo tozali
komona elongo na bino mpiko. **7** Boye, tozali solo na elikya
makasi na tina na bino, pamba te toyebi malamu ete ndenge
kaka bozali komona pasi elongo na biso, ndenge wana
mpe bozali kozwa kobondisama elongo na biso. **8** Solo,
bandeko, na tina na pasi oyo ekweyelaki biso kati na etuka
ya Azia, tolingi boyeba malamu ete tonyokwamaki mingi
kino ata kolemba nzoto mpe kobungisa elikya ya kokoba
kozala na bomoi. **9** Solo, tomonaki kaka ete basili kokatela
biso etumbu ya kufa. Nzokande, ezalaki mpo ete tolongola
elikya na bomoto na biso, kasi tozala na elikya nde na
Nzambe oyo asekwisaka bakufi. **10** Ye nde akangolaki biso
na makama ya kufa ya lolenge wana, mpe akokangola biso
lisusu. Solo, tozali na elikya kati na Ye ete akokangola biso
lisusu, **11** awa bozali kosala elongo na biso na nzela ya
mabondeli na bino. Boye, bato ebele bakozongisa matondi
epai ya Nzambe na tina na biso mpo na likabo ya ngolu
oyo azali kopesa biso lokola eyano na mabondeli ya bato
ebele. **12** Tala likambo oyo tokoki komikumisa na yango:
mitema na biso ezali kotatola ete, kati na mokili mpe mingi
penza na miso na bino, totambolaki na bosantu mpe na
bosolo oyo ewutaka na Nzambe. Totambolaki bongo na
bwanya ya bomoto te, kasi na ngolu ya Nzambe. **13** Solo,
tokomelaka bino makambo mosusu te, kaka makambo oyo
bozali kotanga to oyo boyebi malamu. Mpe nazali na elikya
ete bokososola penza malamu kino na suka, **14** ndenge
kaka bosili kososola yango mwa moke, ete bokoki penza
komikumisa na tina na biso, ndenge mpe biso tokomikumisa
na tina na bino na mokolo ya Nkolo Yesu. **15** Na elikya
yango, nazalaki na mabongisi ya koya liboso epai na bino
mpo ete bokoka kozwa ngolu ya mibale; **16** mpe mpo ete,
longwa epai na bino, nakende na Masedwane, mpe, sima
na ngai kowuta na Masedwane, nazonga lisusu epai na
bino mpo ete nazwa lisungi ya kokoba mobembo na ngai
kino na Yuda. **17** Boni, elingi koloba ete namikakolaki tango
nasalaki mabongisi yango to mpe elingi koloba ete nasalaka
mabongisi na ngai kolanda baposa ya bomoto, mpo ete, na
mbala moko, nandima likambo mpe naboya yango lisusu?
18 Kasi lokola ezali solo ete Nzambe azali Moyengebene,
maloba oyo toyebisaki bino ezali te « iyo » mpe « te. » **19**
Pamba te Yesu-Klisto, Mwana na Nzambe, oyo ngai Silasi
mpe Timote toteyaki bino, azalaki te « iyo » mpe « te; »
kasi kati na Ye, ezalaki tango nyonso « iyo. » **20** Pamba te
bilaka nyonso ya Nzambe ezalaka « iyo » kati na Klisto;
mpe ezali na nzela na Ye Klisto nde tolobaka « amen » mpo
na nkembo ya Nzambe. **21** Nzokande, ezali Nzambe nde
alendisaka biso mpe bino kati na Klisto; mpe lokola abulisaki
biso na nzela ya epakolami na Ye, **22** abetaki biso kashe
na Ye lokola libula na Ye, mpe atiaki Molimo na Ye kati na
mitema na biso lokola ndanga ya biloko oyo akopesa biso.
23 Nazali kolapa ndayi na Kombo ya Nzambe mpe likolo ya
bomoi na ngai ete ezalaki te mpo na kolukela bino mindondo
nde nazongaki lisusu te na Kolinto; **24** ezali mpe te mpo na
kokonza kondima na bino, kasi tozali kosala elongo na bino
mpo na esengo na bino, pamba te botelemi ngwi kati na
kondima.

2 Yango wana nazwaki mokano ya kozongela bino te
mpo ete nayokisa bino lisusu mawa te. **2** Pamba te
soki nayokisi bino mawa, banani bakosepelisa ngai lisusu
soki kaka te bino oyo ngai nayokisi mawa? **3** Nakomelaki
bino ndenge mpe nasali yango sik'oyo mpo ete bato oyo
basengeli kosepelisa ngai bayokisa ngai mawa te tango
nakoya. Nandimisami penza na tina na bino nyonso ete
esengo na ngai ezali mpe esengo na bino nyonso. **4** Solo,
tango nakomelaki bino, nazalaki kati na pasi makasi, kati
na komitungisa na motema na ngai, mpe kati na kolela
makasi; ezalaki te mpo na koyokisa bino mawa, kasi mpo
ete boyeba mozindo ya bolingo na ngai mpo na bino. **5**
Soki moko kati na bino ayokisaki moninga na ye mawa,
ayokisaki yango ngai te kasi ayokisaki nde bino nyonso
to ndambo kati na bino, mpo nalekisa ndelo te. **6** Mpo na
yango, ekokaki penza ete bato oyo baleki ebele kati na bino
bapamela ye. **7** Nzokande sik'oyo, bosengeli kolimbisa ye
mpe kobondisa ye, mpo ete azala na mawa makasi te. **8**
Yango wana, nazali kosenga na bino ete bolinga ye lisusu.
9 Pamba te nakomelaki bino lisusu mpo na komeka bino

mpe mpo na kotala soki botosaka na makambo nyonso. 10 Moto nyonso oyo bino bolimbisi, ngai mpe nalimbisi ye; mpe likambo oyo ngai nalimbisi, soki ezalaki penza na likambo ya kolimbisa, nalimbisi yango mpo na bolamu na bino na miso ya Klisto, 11 mpo ete Satana akonza biso te, pamba te toyebi malamu makanisi na ye. 12 Tango nakomaki na Troasi mpo na kosakola Sango Malamu ya Klisto, Nkolo afungolelaki ngai bikuke mpo ete nakoka kosala mosala na ngai. 13 Kasi motema na ngai etikalaki kozala na kimia te mpo ete namonaki kuna te ndeko na ngai, Tito. Boye, natikaki bango mpe nakendeki na Masedwane. 14 Sik'oyo, tika ete matondi ezonga epai na Nzambe oyo, mpo na bomoko na biso na Klisto, atambolisaka biso tango nyonso kati na molongo na Ye ya balongi, mpe azwaka biso lokola bisalelo na Ye mpo na kopanza boyebi ya Klisto, na bisika nyonso, lokola solo kitoko ya malasi. 15 Pamba te, mpo na Nzambe, tozali solo kitoko ya Klisto kati na bato oyo bazali na nzela ya lobiko mpe kati na ba-oyo bazali kobunga. 16 Mpo na bamoko, tozali solo ya kufa, oyo ezali komema bango na kufa; mpe mpo na bamosusu, tozali solo ya bomoi, oyo ezali komema bango na bomoi. Boye nani azali na makoki mpo na mosala ya lolenge oyo? 17 Solo, biso tozali te lokola ebele ya bato oyo bakomisaka Liloba na Nzambe mombongo na bango mpo na kokoma na bomengo. Kati na Klisto, tosakolaka nde Liloba na bosolo nyonso lokola batindami ya Nzambe.

3 Boni, tokomi lisusu komikumisa biso moko? Boni, tozali lisusu na posa, lokola bato mosusu, ya kopesa bino mikanda ya matatoli to ya kosenga bino mikanda ya matatoli? 2 Bino nde bozali mokanda na biso, mokanda oyo ekomama kati na mitema na biso, mokanda oyo bato nyonso bayebi mpe batangaka. 3 Bozali penza kolakisa ete bozali mokanda ya Klisto, bozali mbuma ya lotomo na biso, mpe ete bozali mokanda oyo ekomamaki na nzela ya mayi ya ekomeli te kasi na nzela ya Molimo ya Nzambe na bomoi, mokanda oyo ekomamaki na likolo ya bitando ya mabanga te kasi kati na mitema ya bato. 4 Yango nde elikya oyo tozali na yango kati na Nzambe, na nzela ya Klisto. 5 Tosengeli te kokanisa ete ezali na ndenge na biso moko nde tozwi makoki ya kosala likambo songolo; te, makoki na biso ewutaka nde na Nzambe. 6 Ezali Nzambe nde apesaki biso makoki ya kozala basali ya Boyokani ya sika oyo evandisami na Mibeko te kasi na Molimo; pamba te Mibeko ebomaka, kasi Molimo apesaka bomoi. 7 Sik'oyo, soki lotomo ya kufa, oyo ekomamaki na likolo ya bitando ya mabanga, eyaki na nkembo, na ndenge ete bana ya Isalaele balongaki te kowumela kotala elongi ya Moyize likolo ya kongenga ya nkembo na yango, nzokande nkembo yango esengelaki kosila, 8 ndenge nini lotomo ya Molimo eleka na nkembo te? 9 Pamba te, soki lotomo oyo ememelaki bato etumbu ezalaki na nkembo, ndenge nini lotomo oyo esalaki ete Nzambe akomisa bato sembo eleka na nkembo te? 10 Tokoki ata koloba ete nkembo ya kala ebungisa kongenga na yango liboso ya nkembo ya sika oyo eleki penza monene. 11 Mpe soki oyo esengelaki kosila ezalaki na nkembo, ndenge nini nkembo ya oyo ekowumelaka seko na seko eleka monene te? 12 Lokola tozali na elikya ya lolenge oyo, tozali na bobangi te; 13 tozali te lokola Moyize oyo azalaki kosalela vwale mpo na kozipa elongi na ye, mpo na kopekisa bana ya Isalaele kotala suka ya nkembo oyo esengeli kosila. 14 Kasi mayele na bango ekomaki bozoba. Kino na mokolo ya lelo, tango batangaka mikanda ya Boyokani ya Kala, vwale yango ezalaka kaka, elongwe nanu te kati na bango, pamba te elongwaka kaka kati na Klisto. 15 Solo, kino na mokolo ya lelo, tango nyonso bana ya Isalaele batangaka mikanda ya Moyize, vwale moko ezipaka mitema na bango. 16 Kasi tango nyonso moto abalukaka epai ya Nkolo, vwale yango elongwaka. 17 Sik'oyo, Nkolo azali Molimo; mpe epai Molimo ya Nkolo azali, epai mpe bonsomi ezali. 18 Mpe biso nyonso oyo bilongi na biso ezipama te, biso oyo tomonisaka nkembo ya Nkolo, tozwaka elilingi na Ye kati na nkembo oyo kongenga na yango ebakisamaka se kobakisama. Nyonso wana ezali mosala ya Nkolo oyo azali Molimo.

4 Boye, lokola yango nde lotomo oyo Nzambe apesaki biso na mawa na Ye, tobungisaka elikya te; 2 toboyaka nde makambo ya soni oyo esalemaka na nkuku, toboyaka kotambola na lokuta mpe kobebisa bosolo ya Liloba na Nzambe. Nzokande, wuta tokoma koteya bosolo na polele, topesaka na moto nyonso nzela ya kotala soki tozali kotambola malamu to te na miso ya Nzambe. 3 Mpe soki Sango Malamu oyo toteyaka ezali kaka ya kozipama, ezali ya kozipama kati na bato oyo bazali kobunga, 4 ba-oyo bazangi kondima, ba-oyo mayele na bango ebebisama na nzambe ya mokili oyo, mpo ete bamona te pole ya Sango Malamu oyo emonisaka nkembo ya Klisto oyo azali elilingi ya Nzambe. **(aiōn g165)** 5 Toteyaka sango na biso moko te, toteyaka nde ete Yesu-Klisto azali Nkolo, mpe ete biso tozali bawumbu na bino mpo na Yesu. 6 Pamba te Nzambe oyo alobaki: « Tika ete pole engenga kati na molili, » angengaki Ye moko kati na mitema na biso mpo na kopesa biso pole ya boyebi ya nkembo ya Nzambe, oyo engengaka na elongi ya Yesu-Klisto. 7 Kasi tomemaka bomengo yango kati na bambeki ya mabele mpo ete nguya monene ya Nzambe emonana, kasi nguya na biso bato te. 8 Boye, tomonaka pasi ya ndenge na ndenge, kasi tosukaka

te; mobulu ekotaka kati na mayele na biso, kasi tobungisaka elikya te; 9 tonyokwamaka mingi, kasi Nzambe asundolaka biso te; tokweyisamaka na mabele, kasi tokufaka te. 10 Solo, tomemaka tango nyonso mpe bisika nyonso kufa ya Yesu kati na nzoto na biso, mpo ete bomoi ya Yesu emonana mpe kati na nzoto na biso. 11 Pamba te, biso oyo tozali na bomoi, tokutanaka na kufa mpo na Yesu, mpo ete bomoi ya Yesu emonana mpe kati na nzoto na biso, oyo ekufaka. 12 Boye, kufa esalaka mosala na yango kati na biso, kasi bomoi esalaka mosala na yango kati na bino. 13 Mpe awa tozali na molimo wana moko ya kondima, kolanda ndenge ekomama: « Nandimaki, yango wana nalobaki, » biso mpe tondimaka, mpe yango wana tolobaka. 14 Pamba te toyebi malamu ete Ye oyo asekwisaki Nkolo Yesu kati na bakufi akosekwisa mpe biso elongo na Yesu, mpe akobimisa biso elongo na bino liboso na Ye. 15 Makambo oyo nyonso ezali mpo na litomba na bino, mpo ete ngolu efuluka koleka kati na bato ebele, mpe ete losambo ya kozongisa matondi ekoma mingi mpo na nkembo ya Nzambe. 16 Yango wana tobungisaka elikya te. Mpe atako bomoto na biso ya libanda ezali kobeba moke-moke, kasi bomoto na biso ya kati ekomaka ya sika, mokolo na mokolo. 17 Pamba te pasi oyo tozali komona sik'oyo ezali pepele mpe ezali koleka, ezali nde kobongisela biso nkembo monene, nkembo ya seko mpe nkembo oyo eleki nyonso na motuya. **(aiōnios g166)** 18 Boye, totalaka te oyo emonanaka na miso, kasi totalaka nde oyo emonanaka te; pamba te oyo emonanaka ezali mpo na tango moke, kasi oyo emonanaka te ekowumelaka seko na seko. **(aiōnios g166)**

5 Toyebi malamu ete, soki ndako na biso, ndako oyo ya kapo epai wapi tovandaka awa na mokili ebebisami, tozali na ndako oyo Nzambe abongisela biso, ndako ya seko kati na Lola, ndako monene oyo etongama na maboko ya bato te. **(aiōnios g166)** 2 Nzokande, kati na ndako yango ya kapo, tozali penza komona pasi, wana tozali kozela na posa makasi ete tolata ndako na biso ya Lola, 3 pamba te soki penza tolati yango, tokozala motakala te. 4 Solo, wana tozali nanu kati na ndako oyo ya kapo, tozali penza komona pasi mpe konyokwama, pamba te toboyi kobanda nanu na kolongola, kasi tolingi nde kolata mbala moko ndako na biso ya Lola, mpo ete bomoi emela oyo ekufaka. 5 Nzambe oyo abongiseli biso likambo yango apesi biso Molimo na Ye lokola ndanga ya biloko oyo esengeli koya. 6 Yango wana tozalaka na mpiko tango nyonso. Mpe toyebi malamu ete, awa tozali kowumela kati na nzoto oyo, tozali mosika na Nkolo, 7 pamba te totambolaka kolanda kondima, kasi kolanda miso te. 8 Totondi penza na mpiko, kasi tokosepela kotika nzoto oyo mpo na kokende kovanda elongo na Nkolo. 9 Yango wana, ezala tovandi kati na nzoto oyo to totiki yango, tokolukaka kaka kosepelisa Nkolo. 10 Pamba te biso nyonso tokosamba liboso ya esambiselo ya Klisto mpo ete moto nyonso azwa lifuti oyo ekoki na ye kolanda makambo oyo asalaki na nzela ya nzoto na ye, makambo ya malamu to ya mabe. 11 Lokola toyebi makambo oyo ezali kati na kotosa Nkolo, yango wana tondimisaka bato mosusu, mpe Nzambe ayebi biso malamu. Nazali na elikya ete bino mpe boyebi yango kati na mitema na bino. 12 Tozali lisusu te komilobela epai na bino, kasi tozali nde kopesa bino libaku malamu ya komikumisa na tina na biso, mpo ete bokoka koyanola bato oyo bamikumisaka te na tina na makambo oyo ebombama kati na mitema, kasi na tina na oyo emonanaka na miso. 13 Mpo na biso, soki tozali komonana lokola bazoba, ezali kaka mpo na Nzambe; mpe soki tozali komonana lokola bato ya mayele, ezali nde mpo na bino. 14 Solo, bolingo ya Klisto ekangi biso, pamba te tondimisamaki ete moko kaka akufa mpo na bato nyonso; boye elingi koloba ete bato nyonso bakufa kati na ye. 15 Akufaki mpo na bato nyonso mpo ete ba-oyo bazali na bomoi bazala lisusu na bomoi te mpo na bango moko, kasi mpo na Ye oyo akufaki mpe asekwaki mpo na bango. 16 Boye, kobanda sik'oyo, tokotala lisusu moto moko te na ndenge ya bomoto. Atako, na kala, totalaki Klisto na ndenge ya bomoto, kasi sik'oyo tozali lisusu kotala Ye bongo te. 17 Yango wana, soki moto azali kati na Klisto, akomi ekelamu ya sika: makambo ya kala eleki, mpe makambo ya sika eyei. 18 Makambo oyo nyonso ewutaka na Nzambe oyo azongisaki boyokani kati na biso mpe Ye moko na nzela ya Klisto mpe apesaki biso lotomo ya boyokanisi. 19 Pamba te, kati na Klisto, Nzambe azalaki kozongisa boyokani kati na bato mpe Ye moko, na kotala masumu na bango te. Mpe atiaki kati na biso liloba ya boyokanisi. 20 Yango wana, mpo na Klisto, tozali bantoma, lokola nde Nzambe azali kolendisa bato na nzela na biso: « Na Kombo ya Klisto, tozali kosenga na bino ete bozongisa boyokani na bino elongo na Nzambe. 21 Ye oyo atikalaki kozala na lisumu te, Nzambe akomisaki Ye lisumu mpo na biso, mpo ete tokoma bosembo ya Nzambe kati na Ye. »

6 Lokola tozali basali elongo na Nzambe, tozali kolendisa bino ete bozwa ngolu ya Nzambe na pamba te; 2 pamba te Nzambe alobi: « Na tango ya malamu, nayanolaki yo; mpe na mokolo ya lobiko, nasungaki yo. » Nzokande, tango ya malamu ezali nde sik'oyo; mokolo ya lobiko ezali nde lelo. 3 Tobetisaka moto moko te mabaku, mpo ete mabe elobama te na tina na lotomo na biso. 4 Kasi tomikumisaka nde lokola basali ya Nzambe, kati na makambo nyonso: na koyika mpiko makasi kati na minyoko, kozanga mpe pasi

na motema; 5 kati na kobetama, boloko mpe mobulu; kati
na misala makasi, kozanga kolala mpe kokila bilei; 6 kati
na bopeto, boyebi, kokanga motema mpe boboto; kati na
Molimo Mosantu mpe bolingo ya solo; 7 kati na Liloba ya
bosolo mpe nguya ya Nzambe; kati na bibundeli ya bosembo
mpo na kobundisa monguna mpe komibatela; 8 kati na
lokumu mpe soni, kosakolama lokola bato malamu mpe
lokola bato mabe. Mpe lisusu, kati na koyebana lokola bato
oyo balobaka lokuta, nzokande tolobaka solo; 9 koyebana
lokola bato oyo bayebani te, nzokande toyebani makasi;
koyebana lokola bakufi, nzokande tozali bato ya bomoi;
koyebana lokola bato bakweyisama, nzokande baboma biso
te; 10 koyebana lokola bato na mawa, nzokande tozalaka na
esengo tango nyonso; koyebana lokola babola, nzokande
tokomisaka bato ebele bazwi; koyebana lokola bato bakelela,
nzokande tozali na nyonso. 11 Bandeko ya Kolinto, tolobi na
bino na bosembo nyonso mpe na mitema ya kofungwama.
12 Tozali kobombela bino te bolingo na biso, kasi bino bozali
kobombela biso oyo ya bino. 13 Nazali koloba na bino lokola
na bana na ngai ya bolingo: Bosala lokola biso! Bino mpe
bofungolela biso mitema na bino! 14 Bosanganaka te na
bato oyo bazangi kondima. Pamba te boyokani nini ezali kati
na bosembo mpe mabe? Boni, pole ekoki solo kosangana
na molili? 15 Klisto akoki solo koyokana na Satana? Eloko
nini ekoki kosangisa mondimi elongo na moto oyo azangi
kondima? 16 Boyokani nini ekoki kozala kati na Tempelo ya
Nzambe mpe banzambe ya bikeko? Pamba te biso tozali
Ndako ya Nzambe na bomoi, kolanda maloba na Ye moko:
« Nakovanda kati na bango mpe nakotambola elongo na
bango. Nakozala Nzambe na bango, mpe bango bakozala
bato na ngai. » 17 Yango wana, « Bobima kati na bango mpe
bokabwana na bango, elobi Nkolo; bosimba eloko moko te
ya mbindo, mpe ngai nakoyamba bino. » 18 Mpe, « Nakozala
Tata mpo na bino, mpe bino bokozala bana mibali mpe bana
basi mpo na ngai, elobi Nkolo, Mokonzi ya mampinga. »

7 Balingami na ngai, lokola tozali na bilaka ya lolenge
oyo, tomipetolaka na nyonso oyo ekomisaka nzoto mpe
molimo mbindo, mpo na kotambola na bomoi ya bosantu,
kati na kotosa Nzambe. 2 Bopesa biso esika kati na mitema
na bino! Tosalaki moto moko te mabe, tobebisaki moto
moko te, tokosaki moto moko te mpo na kobotola ye biloko.
3 Nalobi bongo te mpo ete bosalaki ngai mabe. Nasilaki
koyebisa bino ete bozali na esika ya motuya kati na mitema
na biso, ezala mpo na kokufa to mpo na kozala na bomoi
elongo na bino. 4 Nalobaki na tina na bino na bosembo
monene, mpe namikumisaka makasi na tina na bino. Kati na
pasi na biso nyonso, nalendisamaki makasi, mpe natondi na
esengo. 5 Pamba te, tango kaka tokomaki na Masedwane,
tozwaki ata tango ya kopema te; tokutanaki na pasi ya
lolenge nyonso: bitumba na libanda, mpe bobangi kati na
mitema na biso. 6 Kasi Nzambe oyo abondisaka mitema
ya bato oyo batutami alendisaki biso na nzela ya boyei ya
Tito. 7 Tolendisamaki na nzela ya boyei ya Tito kaka te,
kasi mpe na nzela ya kobondisama oyo ye Tito azwaki epai
na bino. Atalisaki biso posa makasi oyo bozali na yango
ya komona ngai, kolela na bino, mpe komipesa na bino
mpo na ngai. Mpe nyonso wana esalaki ete esengo na ngai
ebakisama lisusu makasi. 8 Yango wana, soki nayokisaki
bino mawa na nzela ya mokanda na ngai, ezali kosala ngai
pasi te kati na motema na ngai. Solo, esalaki ngai nanu
pasi na motema, na kotala ndenge eyokisaki bino mawa
mpo na mwa tango moke. 9 Kasi sik'oyo, nazali kosepela:
ezali te mpo boyokaki mawa, kasi mpo ete mawa yango
ememaki bino na kobongola mitema. Pamba te mawa na
bino ezalaki malamu na miso ya Nzambe; mpe na bongo,
tosalaki bino mabe te. 10 Mawa oyo ewutaka na mokano
ya Nzambe ememaka moto na kobongola motema, mpe
kobongola motema ememaka na lobiko, mpe bayokelaka
yango pasi na motema te. Kasi mawa oyo ewutaka na
baposa ya mokili ememaka na kufa. 11 Botala makambo
oyo mawa ya malamu na miso ya Nzambe ememaki kati na
bino: bolingo, molende mpo na kolimbisana, koboya mabe,
kotosa, posa makasi ya komona ngai, komipesa na mosala,
molende ya kopamela mabe. Na nyonso, bolakisaki penza
ete bosalaki mabe te kati na likambo oyo. 12 Boye, soki
nakomelaki bino, ezalaki te likolo na moto oyo asalaki mabe
to likolo na moto oyo basalaki mabe, kasi ezalaki mpo ete
bolingo na bino mpo na biso etalisama kati na bino liboso
ya Nzambe. 13 Yango wana, tobondisamaki na nzela ya
makambo oyo nyonso. Mpe esengo makasi ebakisamaki na
kobondisama na biso na kotala esengo ya Tito, pamba te
bino nyonso bokitisaki ye motema. 14 Namikumisaki epai na
ye na tina na bino mpe nakoyokela yango soni te, pamba te
ndenge kaka makambo nyonso oyo tolobaki na bino ezali
ya solo, ndenge mpe kaka lokumu oyo totombolaki na tina
na bino epai ya Tito ezali penza ya solo. 15 Mpe bolingo
na ye mpo na bino nyonso ekomaka lisusu monene tango
akanisaka botosi na bino nyonso mpe ndenge boyambaki ye
na kobanga mpe na kolenga. 16 Nazali na esengo ya kotiela
bino motema na makambo nyonso.

8 Bandeko, tolingi koyebisa bino ndenge nini Nzambe
atalisaki ngolu na Ye epai ya Mangomba ya Masedwane.
2 Atako bazalaki na mikakatano ya ndenge na ndenge, kasi
batondisamaki na esengo oyo eleka ndelo; mpe kati na

bobola na bango ya makasi, bapesaki makabo mingi koleka. **3** Nazali kotatola ete bapesaki kolanda makoki na bango, mpe bapesaki kutu koleka. Bapesaki yango na kotindika te **4** mpe basengaki biso kutu na molende nyonso ete tosalela bango ngolu ya kosangana elongo na biso kati na mosala ya kosunga basantu. **5** Basalaki koleka ndenge tokanisaki: bamipesaki liboso, bango moko, epai ya Nkolo, mpe sima, epai na biso, kolanda mokano ya Nzambe. **6** Boye, tosengaki na Tito ete akomisa kino na suka mosala yango ya kosunga, ndenge abandaki yango kati na bino. **7** Kasi mpo ete bozali kokoba kokende liboso kati na makambo nyonso lokola kondima, liloba, boyebi, molende kati na makambo nyonso, bolingo na biso mpo na bino, tomoni ete boluka mpe kokende liboso kati na mosala yango ya kosunga. **8** Nazali kopesa bino mitindo te, kasi nazali nde koluka komeka bosolo ya bolingo na bino na kokokanisa yango na molende ya bato mosusu. **9** Pamba te boyebi ndenge nini Yesu-Klisto, Nkolo na biso, atalisaki ngolu na Ye epai na biso: Ye oyo azalaki mozwi, amikomisaki mobola mpo na bolamu na bino, mpo ete bokoma bazwi na nzela ya bobola na Ye. **10** Boye, kati na likambo oyo etali kosunga, botala likanisi na ngai na tina na oyo eleki malamu mpo na bino: na mobu oyo esili koleka, bozalaki bato ya liboso, kaka mpo na kosunga te, kasi mpe mpo na kozwa mokano ya kosalaka bongo. **11** Boye, bokokisa sik'oyo likambo yango kolanda makoki na bino; molende oyo bozalaki na yango mpo na kolinga kosunga, bomonisa yango mpe na kokokisaka likambo yango. **12** Pamba te soki mokano ya malamu ezali, Nzambe andimaka likabo oyo moto apesi na motema malamu kolanda oyo azali na yango, kasi kolanda te oyo azali na yango te. **13** Posa na biso ezali te ya koluka ete bino bomona pasi mpo ete bato mosusu bazala na esengo, kasi ezali kaka ya koluka ete bokokana. **14** Mpo na tango oyo, lokola bozali kati na bofuluki, bokoki kosunga bato na biloko oyo bazali na yango na bosenga. Mokolo mosusu, tango bango mpe bakozala kati na bofuluki, bakosunga bino na biloko oyo bokozala na yango na bosenga. Na ndenge wana nde bokokokana, **15** kolanda ndenge ekomama: « Moto oyo alokotaki ebele, alekelaki te; mpe oyo alokotaki moke, azangelaki te. » **16** Tika ete Nzambe apesamela matondi mpo ete atie kati na motema ya Tito bolingo monene mpo na bino, ndenge tozali na yango mpo na bino! **17** Pamba te Tito ayambaki na esengo makasi likanisi oyo topesaki ye ya koya epai na bino; mpe ezali na mokano na ye moko nde ayei epai na bino. **18** Elongo na ye, tozali kotinda ndeko oyo Mangomba nyonso ekumisaka mpo na Sango Malamu. **19** Lisusu, ezali Mangomba nde eponaki ye mpo ete azala moninga na biso ya mobembo kati na mosala oyo ya kosunga. Tozali kosala mosala yango mpo na lokumu ya Ye moko Nkolo, mpe mpo na kolakisa molende na biso ya kosunga bino. **20** Tozali kosala nyonso oyo ekoki mpo ete batonga biso te mpo na lolenge na biso ya kosalela ebele yango ya makabo. **21** Pamba te totondi na posa makasi ya kozala na etamboli ezanga pamela, na miso ya Nkolo kaka te, kasi mpe na miso ya bato. **22** Elongo na bango, tozali kotinda ndeko na biso, oyo tondimaka mbala na mbala bolingo na ye. Mpe na mbala oyo, azali na yango lisusu koleka, pamba te azali penza kotiela bino motema. **23** Tito azali molingami mpe moninga na ngai ya mosala kati na bino, kasi bandeko na biso bazali batindami ya Mangomba mpe nkembo ya Klisto. **24** Yango wana, bolakisa bango elembo ya bolingo na bino mpo ete Mangomba nyonso endima mpe eyeba ete tomikumisaka na pamba te na tina na bino liboso na bango.

9 Mpo na ngai, ezali na tina te ya kokomela bino na tina na lisungi ya kopesa na basantu, **2** pamba te nayebi molende na bino mpo na kosunga, mpe nazalaki komikumisa na tina na yango epai ya bato ya Masedwane. Nazalaki koloba na bango: « Kati na Akayi, wuta na mobu oyo eleki, bazali ya kobongama mpo na kopesa. » Mpe bolingo na bino etindikaki bato mingi kati na bango na kosunga. **3** Kasi nazali kotindela bino bandeko mpo ete, na likambo yango, lolendo na biso na tina na bino emonana te lokola ya pamba, kasi mpo ete bozala penza ya kobongama, ndenge kaka nalobaki yango. **4** Pamba te soki bato ya Masedwane bayei elongo na ngai mpe bakuti bino bozali ya kobongama te, tokoyoka penza soni, mpo ete tozali penza kotiela bino motema; mpe ekozala soni na biso kaka te, kasi soni na bino mpe lokola. **5** Yango wana, namonaki ete ezali malamu kosenga na bandeko yango ete bakoma epai na bino liboso na ngai, mpo na kobongisa makabo oyo bolakaki. Boye ekomizalela tango ngai nakokoma, mpe ekolakisa ete bopesaki yango na esengo mpe na bonsomi, kasi na makasi te. **6** Bokanisaka likambo oyo: Moto oyo alonaka moke abukaka mpe moke, mpe moto oyo alonaka ebele abukaka mpe ebele. **7** Tika ete moko na moko kati na bino apesa oyo akanaki kopesa kati na motema na ye, na mawa te mpe na makasi te, pamba te Nzambe alingaka moto oyo apesaka na esengo. **8** Nzambe azali mpe na makoki ya kotondisa bino na mapamboli ya ndenge na ndenge mpo ete, na tango nyonso mpe kati na makambo nyonso, bozala na nyonso oyo bozali na yango na bosenga mpe botonda lisusu na oyo bokosala na yango misala ya malamu ya lolenge nyonso, **9** kolanda ndenge ekomama: « Akabelaka babola na motema ya esengo, mpe bosembo na Ye ewumelaka libela na libela. » **(aiōn g165)**

10 Mpe Ye oyo apesaka nkona epai ya moloni mpe lipa
lokola bilei akopesa lisusu, akofulukisa nkona na bino mpe
akokolisa bambuma ya bosembo na bino. 11 Boye bokokoma
bazwi ya biloko nyonso mpo ete bokoka kokabaka tango
nyonso; bongo bato epai ya banani tokopesa makabo na
bino bakozongisa matondi epai ya Nzambe. 12 Pamba te
lotomo ya makabo na bino ezali kaka te mpo na kokokisa
bosenga ya basantu, kasi ezali mpe mpo ete matondi mingi
ezonga epai ya Nzambe. 13 Mpo ete lotomo yango ekotalisa
bosolo ya komipesa na bino, basantu bakokumisa Nzambe
mpo na botosi ya kondima na bino kati na Sango Malamu ya
Klisto, mpe mpo na esengo oyo mitema na bino ezali na
yango mpo na kokabola biloko na bino elongo na bango
mpe elongo na bato nyonso. 14 Mpe bakosambela mpo na
bino, mpo na kolakisa bolingo makasi oyo bazali na yango
mpo na bino, likolo ya ngolu monene oyo Nzambe apesa
bino. 15 Tika ete matondi epesamela Nzambe mpo na likabo
na Ye, oyo bato bakoki kolimbola te!

10 Ngai Polo oyo namonani lokola moto na bolembu na
miso na bino, kasi lokola moto ya makambo makasi
tango nazalaka mosika, nazali kosenga na bino, na boboto
mpe na bolingo ya Klisto: 2 Nabondeli bino, tango nakoya
epai na bino, bopesa ngai nzela te ya kosalela makambo
makasi oyo nazali kokanisa kolakisa epai ya bato oyo
bakanisaka ete biso totambolaka na mosuni. 3 Pamba te
atako ezali penza ya solo ete tozali bato, mpe tozali kobika
bomoi na biso kati na nzoto, kasi tobundaka te kolanda
nzoto. 4 Bibundeli oyo tobundaka na yango ezali ya bonzoto
te, kasi ezali bibundeli ya nguya kati na Nzambe mpo
na kokweyisa bandako batonga makasi. Solo, tobukaka
makanisi ya mabe, 5 tokweyisaka makanisi ya lokuta mpe
nguya nyonso oyo etelemelaka boyebi ya Nzambe; tolongaka
makanisi nyonso ya bomoto mpe tosalaka ete yango etosa
Klisto. 6 Lisusu, tomilengeli mpo na kopesa bozangi botosi
nyonso etumbu, tango kaka botosi na bino ekokoka. 7
Botala penza makambo ndenge ezaleli. Soki ezali na moto
oyo andimisami solo ete azali ya Klisto, ayeba mpe ete
soki ye azali ya Klisto, biso mpe tozali ya Klisto lokola
ye. 8 Bongo, ata namikumisaka koleka mpo na bokonzi
oyo Nkolo apesa biso, mpo na kolendisa kondima na bino
kasi mpo na kobebisa yango te, nakoyokela yango soni
ata moke te 9 mpo ete namonana te lokola nde nazali
kobangisa bino na nzela ya mikanda na ngai. 10 Pamba te
bato mosusu balobaka: « Mikanda na ye ezalaka makasi
mpe ebangisaka; kasi soki ye moko azali elongo na biso,
azalaka na ye moto ya bolembu mpe maloba na ye ezalaka
tina te. » 11 Boye tika ete moto oyo akanisaka bongo asimba
likambo oyo: ndenge tolobaka kati na mikanda na biso tango
tozalaka mosika na bino, ndenge wana mpe tokosala tango
tokozala epai na bino. 12 Toboyi komikokanisa to komekana
na bato mosusu oyo bamikumisaka bango moko, tango
balukaka komikokanisa mpe komekana bango na bango.
Solo, bazangi mayele! 13 Kasi biso, tokomikumisa te koleka
ndelo; tokomikumisa kaka kati na bandelo ya mosala oyo
Nzambe apesa biso, oyo mpe esali ete tokoma kino epai na
bino. 14 Solo, toleki bandelo na biso te lokola nde tokomaki
te kino epai na bino, pamba te tokomaki penza kino epai na
bino mpo na komemela bino Sango Malamu ya Klisto. 15
Tomikumisaka te mpo na mosala ya bato mosusu; nzokande,
tozali na elikya ete, wana kondima na bino ezali kokola,
mosala na biso mpe ezali kokoba koya monene kati na
bino kolanda bandelo ya mosala, oyo Nzambe apesa biso.
16 Boye, tokoteya Sango Malamu kati na bituka oyo ezali
mosika na bino. Pamba te toboyi na biso komikumisa na tina
na mosala oyo bato mosusu basali kati na elanga na bango
ya mosala. 17 Kasi tika ete moto oyo alingi komikumisa
amikumisa kati na Nkolo! 18 Pamba te moto oyo bandimaka,
ezali te oyo amilobelaka ye moko, kasi ezali nde oyo Nkolo
atatolaka bosolo na tina na ye.

11 Bandeko, nabondeli bino: boyikela nanu oyo emonani
lokola bozoba na ngai mpiko! Iyo, boyikela ngai mpiko.
2 Mpo na bino, natondi na zuwa kowuta na Nzambe.
Nabalisaki bino na mobali moko kaka, Ye nde Klisto, lokola
elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe azali
peto. 3 Nzokande, nazali kobanga ete makanisi na bino
ebeba mpe epengwisa bino mosika na nzela ya solo mpe
ya peto na miso ya Klisto, ndenge nyoka ekosaki Eva na
mayele na yango ya mabe. 4 Pamba te bozali kondima
ete songolo aya koteya bino Yesu mosusu oyo akeseni na
Yesu oyo biso toteyaki bino; bozali mpe kondima kozwa
molimo mosusu oyo ekeseni na Molimo oyo boyambaki to
mateya oyo ekeseni na Sango Malamu oyo bondimelaki! 5
Nzokande, nakanisi ete nazali moke te na miso ya bantoma
oyo bamimonaka ete bazali minene. 6 Nakoki solo komonana
lokola moto oyo ayebi nanu te koloba malamu, kasi nazali
na boyebi; mpe tolakisaki bino yango polele na banzela
mpe na makambo nyonso. 7 Boni, nasalaki mabe ndenge
namikitisaki mpo ete bino botombwama, wana nateyaki bino
Sango Malamu ya Nzambe? 8 Nazwaki mbongo kowuta na
Mangomba mosusu lokola lisungi na bango, wana nazalaki
kokokisa lotomo na ngai kati na bino. 9 Tango nazalaki
epai na bino, namemisaki moto moko te mokumba na ngai,
atako nazalaki kokelela. Pamba te bandeko oyo bawutaki na
Masedwane bapesaki ngai biloko nyonso oyo nazalaki na

yango na bosenga. Mpe nazalaki komibatela malamu mpo ete namemisa bino mokumba na ngai te; mpe nakokoba kaka komibatela mpo na likambo yango. **10** Lokola solo ya Klisto ezali kati na ngai, moto moko te kati na etuka ya Akayi akobotola ngai lokumu yango. **11** Mpo na nini nalobi bongo? Mpo nalingaka bino te? Nzambe ayebi ete nalingaka bino! **12** Mpe nakokoba kosala oyo nazali kosala sik'oyo, mpo na kopekisa bato oyo bazali koluka nzela ya komikokanisa na biso kati na makambo oyo bazali komikumisa na yango. **13** Pamba te bato ya lolenge wana bazali bantoma ya lokuta, bazali bakosi oyo bazali komikomisa lokola bantoma ya Klisto. **14** Ezali likambo ya kokamwa te, pamba te Satana mpe amikomisaka lokola anjelu ya pole. **15** Ezali likambo ya kokamwa te soki basali na ye mpe bazali komikomisa lokola basali ya Nzambe ya sembo. Kasi suka na bango ekozala kolanda misala na bango. **16** Nazongeli lisusu: tika ete moto moko te azwa ngai lokola moto ya liboma! Kasi soki bolingi bongo, boyamba ngai lokola moto ya liboma mpo ete ngai mpe namikumisa mwa moke. **17** Makambo oyo nalingi koloba, nakoloba yango te ndenge Nkolo alingi, kasi nakoloba yango lokola moto ya liboma, mpe nazali na elikya ete nakozwa nzela ya komikumisa. **18** Lokola bato mingi bazali komikumisa na tina na makambo ya mokili, ngai mpe nakomikumisa. **19** Bino oyo bozali bato ya bwanya, bozali kondima na esengo nyonso bato ya maboma. **20** Bozali penza kondima ete bato bakomisa bino bawumbu, babotola bozwi na bino, banyokola bino, bamonela bino, babeta bino na bilongi! **21** Nalobi yango na soni ete tozalaki penza babolole mpo na komitika bongo. Nzokande, makambo oyo bato mosusu balingi komikumisa na tina na yango —nazali koloba lokola moto ya liboma— ngai mpe nakoki komikumisa na tina na yango. **22** Bazali Ba-Ebre? Ngai mpe nazali Mo-Ebre. Bazali bana ya Isalaele? Ngai mpe nazali mwana ya Isalaele! Bazali bakitani ya Abrayami? Ngai mpe nazali mokitani ya Abrayami. **23** Bazali basali ya Klisto? —Nazali koloba lokola moto ya liboma— Ngai naleki bango. Pamba te nasalaki makasi penza, nakotaki mbala mingi na boloko, babetaki ngai mingi, nakutanaki na makama ya kufa mbala mingi. **24** Mbala mitano, Bayuda babetaki ngai bafimbu tuku misato na libwa; **25** mbala misato, babetaki ngai banzete; mbala moko, babambaki ngai mabanga; mbala misato, nazindaki na mayi; nasalaki mokolo moko mpe butu moko kati na ebale monene. **26** Mbala na mbala, nazalaki kosala mibembo; nakutanaki na makama ya bibale, makama liboso ya bato mabe, makama liboso ya bandeko na ngai ya ekolo moko, makama liboso ya Bapagano, makama kati na engumba, makama kati na esobe, makama kati na ebale monene, mpe makama liboso ya bandeko ya lokuta. **27** Solo nasalaki misala makasi mpe ya pasi penza; mbala mingi, nalalaki pongi te, nazangaki bilei ya kolia mpe mayi ya komela, nakilaki bilei, nanyokwamaki na malili, mpe nazangaki bilamba ya kolata. **28** Longola makambo nyonso oyo etikali, mokumba na ngai ya mokolo na mokolo ezalaki: komitungisa na tina na Mangomba nyonso. **29** Nani oyo alembi, bongo ngai nalemba nzoto te? Nani oyo akweyi na masumu, bongo ngai nayoka motema pasi te? **30** Soki nasengeli komikumisa, nakomikumisa mpo na bolembu na ngai. **31** Nzambe mpe Tata ya Nkolo Yesu, Ye oyo akumisama mpo na seko, ayebi ete nazali kokosa te. **(aiōn g165)** **32** Kati na Damasi, moyangeli ya mokonzi Aretasi apesaki mitindo ete bakengela engumba ya bato ya Damasi mpo ete bakanga ngai. **33** Kasi bakitisaki ngai na nzela ya lidusu kati na mir, kati na kitunga, libanda ya mir; bongo nalongaki kokima ye.

12 Boni, nasengeli komikumisa? Te, ezali na tina te! Kasi tika nayebisa bino makambo oyo namonaki lokola na ndoto, mpe bimoniseli oyo Nkolo alakisaki ngai. **2** Nayebi moto moko kati na Klisto, oyo, wuta mibu zomi na minei, amemamaki kino na likolo ya misato: nayebi te soki ezalaki kati na nzoto na ye to mpe kati na nzoto na ye te, kasi Nzambe ayebi. **3** Nzokande, ezala soki ezalaki kati na nzoto na ye to mpe kati na nzoto na ye te, Nzambe ayebi yango; kasi ngai nayebi kaka ete moto yango **4** amemamaki na paradizo mpe ayokaki maloba oyo moto akoki kolimbola te, makambo oyo moto azali na ndingisa te ya koloba. **5** Nakomikumisa solo na tina na moto ya ndenge wana, kasi na tina na ngai moko te, longola kaka na tina na bolembu na ngai. **6** Nzokande, soki nalingaki komikumisa, nalingaki kozala zoba te, pamba te nalingaki koloba kaka bosolo; kasi naboyi kosala yango, noki te bakopesa ngai lokumu koleka oyo bato bamonaka kati na ngai to koleka sango oyo bayokaka na tina na ngai. **7** Kutu, mpo ete namitondisa na lofundu te na tina na bimoniseli ya kokamwa oyo nazwaki, batiaki ngai nzube moko kati na nzoto, anjelu ya Satana mpo na konyokola ngai. **8** Mpo na yango, nabondelaki Nkolo mbala misato mpo ete nzube yango elongwa na nzoto na ngai. **9** Kasi azongiselaki ngai: « Ngolu na Ngai ekoki mpo na yo, pamba te nguya na Ngai ekokisamaka kati na bolembu. » Mpo na yango, nakomikumisa na esengo nyonso mpo na bolembu na ngai, mpo ete nguya ya Klisto ezala kati na ngai. **10** Yango wana, na likambo oyo etali Klisto, ezala kati na bolembu, na kofingama, na kozanga, na minyoko to mpe na pasi oyo nakutanaka na yango, nasepelaka na ngai kaka; pamba te ezali na tango oyo nazalaka na bolembu

nde natondaka na makasi. 11 Tala, nazali koloba lokola moto
ya liboma, pamba te bino nde botindiki ngai kosala bongo.
Pamba te ata soki nazali moto pamba, kasi bantoma oyo
bamimonaka minene baleki ngai ata na eloko moko te. 12
Bilembo oyo elakisaka ete nazali ntoma emonisamaki kati
na bino: molende, bilembo ya kokamwa mpe bikamwa. 13
Eloko nini penza bino bozwaki te koleka Mangomba mosusu,
longola kaka kozanga komemisa bino mokumba na ngai?
Boye, bolimbisa ngai mpo na mabe yango! 14 Sik'oyo, nasali
mabongisi ya koya kotala bino mpo na mbala ya misato;
mpe nakomemisa bino mokumba na ngai te, pamba te nazali
koluka biloko na bino te, kasi nazali nde koluka bino moko.
Kobomba biloko mpo na baboti ezali likambo ya bana na
bango te, kasi ezali baboti nde basengeli kobomba biloko
mpo na bana na bango. 15 Mpo na ngai, nakopesa biloko na
ngai nyonso na esengo, mpe nakomipesa mobimba mpo na
bino. Soki nalingi bino mingi; boni, bino bokoki kolinga ngai
mingi te? 16 Atako nazalaki mokumba te epai na bino, kasi
bato mosusu bazalaki koloba ete nazali moto ya mayele
mabe, natielaki bino motambo. 17 Boni, kati na bato oyo
natindaki epai na bino, ezali na moko oyo natindaki mpo na
kozwa bino biloko na mayele mabe? 18 Nasengaki na Tito
ete aya epai na bino, mpe natindaki elongo na ye ndeko na
biso. Boni, Tito azwaki biloko na bino na mayele mabe?
Tozalaki na ye likanisi moko te? Tazalaki kosala na ye
ndenge moko te? 19 Bokanisi ete, wuta kala, biso tolukaka
komilongisa liboso na bino? Te, balingami na ngai! Ezali
liboso ya Nzambe, kati na Klisto, nde tolobaka mpe tosalaka
makambo nyonso mpo na kokolisa kondima na bino. 20
Pamba te nazali kobanga ete nakuta bino te na lolenge oyo
ngai nazali kolinga ete bozala, tango nakoya epai na bino,
mpe ete bino bomona ngai te na lolenge oyo bozali kolinga
ete nazala. Nazali kobanga kokuta kati na bino koswana,
zuwa, kanda, kowelana, kofingana, kotongana, lofundu mpe
mobulu. 21 Solo, nazali kobanga lisusu ete, tango nakoya
lisusu epai na bino, Nzambe ayokisa ngai soni liboso na bino,
mpe ete nalela mpo na bato ebele oyo basalaki masumu
liboso kasi babongwani te na misala na bango ya mbindo,
na kindumba mpe na ekobo oyo basalaka.

13 Ekozala mbala na ngai ya misato ya koya epai na
bino. Bosolo ya likambo nyonso endimamaka na litatoli
ya bato mibale to misato. 2 Nasilaki kokebisa bino tango
nayaki epai na bino mpo na mbala ya mibale, mpe, wana
nazali nanu mosika na bino, nazali kozongela yango lisusu
epai ya bato oyo basalaki masumu liboso mpe epai ya
bato nyonso, ete, tango nakoya lisusu, nakoyokela moto
ata moko te mawa, 3 lokola bozali kosenga elembo oyo
ezali kolakisa ete Klisto alobaka na nzela na ngai; pamba te
azali na bolembu te mpo na bino, kasi asalaka na nguya
kati na bino. 4 Solo, atako babakaki Ye na ekulusu kati na
bolembu, kasi azali na bomoi na nzela ya nguya ya Nzambe.
Biso mpe ndenge moko: tozali na bolembu kati na Ye, kasi
tokomilakisa bato ya bomoi elongo na Ye na nzela ya nguya
ya Nzambe, na lolenge na biso ya kosala mpo na bolamu na
bino. 5 Bomimeka bino moko mpe botala soki bozali kati
na kondima; bomitala penza bino moko malamu. Boyebi te
ete Yesu-Klisto azali kati na bino? Loba ete bosila kokweya
liboso ya komekama. 6 Kasi nazali na elikya: bokoyeba solo
ete biso tokweyaki te liboso ya komekama. 7 Sik'oyo, tozali
kobondela Nzambe mpo ete bosala mabe ata moko te; ezali
te mpo bato bamona ete biso tolonga komekama, kasi mpo
ete bino bosala bolamu, mpe biso tomonana lokola bato oyo
balonga te. 8 Pamba te tozali na nguya te ya kotelemela
solo, kasi tozali kaka na nguya ya kokokisa yango. 9 Tozali
na esengo ya kozala na bolembu, kasi bino bozali makasi;
mpe tosengaka na Nzambe kati na mabondeli na biso ete
bokoma bato ya kokoka. 10 Yango wana, nazali kokomela
bino makambo yango nyonso, awa nazali nanu mosika
na bino, mpo ete, tango nakoya, bomona ngai te lokola
moto ya makambo makasi na lolenge na ngai ya kosalela
bokonzi oyo Nkolo apesaki ngai mpo na kolendisa kondima
na bino, kasi mpo na kokweyisa yango te. 11 Bandeko na
ngai, nasukisi mokanda na ngai na maloba oyo: Bosepelaka!
Bolukaka kokoma bato ya kokoka, bolendisanaka bino na
bino, bozalaka na likanisi moko, bobikaka bomoi na bino na
kimia. Bongo Nzambe ya bolingo mpe ya kimia akozala na
bino elongo. 12 Bopesanaka mbote na beze ya bule. 13
Basantu nyonso oyo bazali awa batindeli bino mbote. 14
Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu-Klisto, bolingo ya Nzambe
mpe lisanga na Molimo Mosantu ezala na bino nyonso!

Bagalatia

1 Ngai Polo, ntoma oyo abengamaki na bato te to na nzela
ya moto te, kasi na Yesu-Klisto mpe na Nzambe Tata oyo
asekwisaki Ye kati na bakufi, **2** mpe bandeko nyonso oyo
bazali elongo na ngai; Epai ya Mangomba ya Galatia: **3** Tika
ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe,
Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **4** Yesu amipesaki
mpo na masumu na biso mpo ete, kolanda mokano ya
Nzambe, Tata na biso, akangola biso longwa na ekeke oyo
ya mabe. **(aiōn g165)** **5** Tika ete nkembo ezonga epai na Ye
libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **6** Nazali kokamwa ete
bozali kosundola noki Ye oyo abengaki bino na nzela ya
ngolu ya Klisto mpe bozali kolanda sango malamu mosusu
7 oyo ezalaka kutu te. Solo, ezali na bato oyo bazali kotia
mobulu kati na bino mpe bazali koluka kobongola Sango
Malamu ya Klisto. **8** Kasi soki moto moko, ezala biso to
Anjelu moko kowuta na Likolo, ateyi bino sango malamu oyo
ekeseni na Sango Malamu oyo biso toteyaki bino, wana tika
ete Nzambe alakela ye mabe! **9** Ndenge tolobaki yango
liboso, mpe nazali lisusu koloba yango sik'oyo: soki moto
moko ateyi bino sango malamu oyo ekeseni na Sango
Malamu oyo boyambaki, wana tika ete Nzambe alakela ye
mabe! **10** Bozali sik'oyo kokanisa nini na likambo oyo: nazali
koluka kosepelisa bato to nazali koluka kosepelisa Nzambe?
Boni, nazali koluka kosepelisa bato? Soki nazalaki nanu
koluka kosepelisa bato, nalingaki kozala mosali ya Klisto
te. **11** Bandeko na ngai, nalingi boyeba malamu ete Sango
Malamu oyo nateyaki bino ezalaki mbuma ya makanisi ya
bomoto te. **12** Nazwaki yango na moto moko te, nayekolaki
yango mpe te; kasi ezali Yesu-Klisto nde alakisaki ngai
yango na nzela ya emoniseli. **13** Solo, boyokaki sango ya
bizaleli na ngai ya kala tango nazalaki nanu mondimi kati
na lingomba ya Bayuda; boyebi mpe ndenge nini nazalaki
konyokola Lingomba ya Nzambe mpo na kopanza yango.
14 Kati na lingomba ya Bayuda, nazalaki komata koleka
Bayuda ebele ya ekeke na ngai, oyo tozalaki na bango mibu
moko ya mbotama; nalekaki bango kutu na bolingo eleka
ndelo mpo na bokoko ya batata na ngai. **15** Kasi tango
Nzambe oyo aponaki ngai wuta na libumu ya mama na ngai
mpe abengaki ngai na nzela ya ngolu na Ye, asepelaki **16**
kotalisa ngai Mwana na Ye na nzela ya emoniseli mpo ete
nakoka kosakola Ye kati na Bapagano, natunaki na mbala
moko toli epai ya moto ata moko te. **17** Nakendeki kutu
na Yelusalemi te mpo na kokutana na bato oyo bakomaki
bantoma liboso na ngai, kasi nakendeki nde na Arabi. Sima
na yango, nazongaki na Damasi. **18** Ezali sima na mibu
misato nde nakendeki na Yelusalemi mpo na koyeba Petelo,
mpe navandaki epai na ye mikolo zomi na mitano. **19**
Natikalaki komona ntoma mosusu te, longola kaka Jake,
ndeko ya Nkolo. **20** Nzambe azali Motatoli na ngai ete
makambo oyo nazali kokomela bino ezali ya lokuta te. **21**
Sima na yango, nakendeki na bituka ya Siri mpe ya Silisi. **22**
Kasi Baklisto ya Mangomba ya Yuda bayebaki ngai te, **23**
bayokaki kaka sango: « Moto oyo azalaki konyokola biso
na kala akomi sik'oyo koteya kondima oyo azalaki koluka
kobebisa. » **24** Mpe bazalaki kokumisa Nzambe na tina na
ngai.

2 Sima na mibu zomi na minei, nazongaki lisusu na
Yelusalemi elongo na Barnabasi; namemaki mpe Tito.
2 Nakendeki kuna mpo na kotosa emoniseli oyo nazwaki.
Natalisaki na bakambi Sango Malamu oyo nateyaka kati
na Bapagano, na esika oyo tozalaki kaka biso moko mpo
nalingaki ete mosala oyo nazalaki kosala mpe oyo nasilaki
kosala ezwama na motuya. **3** Nzokande, ezala Tito oyo
azalaki elongo na ngai, batindaki ye kutu te na makasi ete
akatisa ngenga, atako azalaki Mogreki. **4** Esalemaki bongo
likolo ya bandeko ya lokuta oyo basilaki kokota kati na biso
na mayele mabe mpo na kolandela bonsomi oyo tozali na
yango kati na Yesu-Klisto mpe mpo na koluka kokomisa
biso bawumbu. **5** Kasi totikelaki bango ata tango te mpo
ete bosolo ya Sango Malamu etikala mpo na bino. **6** Bato
oyo bazalaki bakambi babakisaki ata eloko moko te na
mateya na ngai; lokumu nyonso oyo bazalaki na yango
ezalaki na motuya moko te epai na ngai, pamba te Nzambe
aponaka bilongi te. **7** Kutu, bamonaki penza ete Nzambe
apesaki ngai mokumba ya koteya Sango Malamu epai ya
bato oyo bakatama ngenga te, ndenge apesaki na Petelo
mokumba ya koteya Sango Malamu epai ya Bayuda. **8**
Pamba te Nzambe oyo asalaki kati na Petelo mpo ete azala
ntoma ya bato oyo bakatama ngenga asalaki mpe kati na
ngai lokola mpo ete nazala ntoma ya Bapagano. **9** Boye
Jake, Petelo mpe Yoane oyo bazalaki makonzi ya Lingomba
bandimaki ngolu oyo Nzambe apesaki ngai. Yango wana
basanganaki elongo na ngai mpe Barnabasi mpo na kolakisa
ete tokomi moko; mpe toyokanaki ete biso tokende epai ya
Bapagano, mpe bango bakende epai ya bato oyo bakatama
ngenga. **10** Basengaki na biso kaka ete tokoba kokanisa
babola. Mpe nasalaki nyonso mpo na kokokisa mokumba
yango. **11** Tango Petelo ayaki na Antioshe, natelemelaki
ye makasi mpo ete azalaki kati na libunga. **12** Pamba te
liboso ete bato oyo bawutaki epai ya Jake bakoma, Petelo
azalaki kolia mesa moko elongo na Bapagano; kasi sima na
bango kokoma, akomaki kobenda nzoto mpe akabwanaki

na Bapagano yango mpo ete azalaki kobanga Bayuda. 13 Bayuda mosusu basanganaki na ye kati na lokuta na ye kino Barnabasi mpe akotaki na lokuta na bango. 14 Kasi tango ngai namonaki ete bazali kotambola te na bomoi ya sembo kolanda bosolo ya Sango Malamu, nalobaki na Petelo na miso ya bango nyonso: « Ozali Moyuda, kasi ozali kobika bomoi na yo lokola Mopagano! Ndenge nini ozali kosenga na makasi ete Bapagano batambola lokola Bayuda? 15 Biso tobotama Bayuda, tozali Bapagano te oyo bazali basumuki. 16 Toyebi ete moto akoki kokoma sembo te na nzela ya kotosa maloba ya Mobeko, kasi kaka na nzela ya kondima kati na Yesu-Klisto. Yango wana biso mpe tondimelaki Yesu-Klisto mpo ete tokoma sembo na nzela ya kondima kati na Klisto, kasi na nzela te ya kotosa maloba ya Mobeko, pamba te moto moko te akoki kokoma sembo na nzela ya kotosa maloba ya mibeko. 17 Kasi soki, wana tozali koluka kokoma sembo kati na Klisto, emonani lisusu ete biso moko Bayuda tozali mpe basumuki lokola Bapagano, boni, elingi koloba ete Klisto azali kotombola masumu? Ata moke te! 18 Soki ngai natomboli lisusu biloko oyo nasilaki kobebisa, wana nazali penza mobuki mibeko. 19 Pamba te, na nzela ya Mobeko, ngai nasilaki kokufa na oyo etali Mobeko mpo ete nakoka kobika bomoi na ngai mpo na Nzambe. Nabakamaki na ekulusu elongo na Klisto; 20 boye ezali lisusu ngai te moto nazali kobika, kasi ezali Klisto nde azali kobika kati na ngai. Bomoi oyo nazali kobika sik'oyo kati na nzoto na ngai lokola moto, nazali kobika yango na nzela ya kondima kati na Mwana na Nzambe, oyo alingaki ngai mpe amikabaki mpo na ngai. 21 Nazali kolongola te ngolu ya Nzambe, pamba te soki ezali na nzela ya kotosa Mobeko nde bato bakomaka sembo, wana Klisto akufaki mpo na pamba. »

3 Oh bato ya Galatia, bozali penza babolole! Nani aloki bino? Balimbolelaki bino polele ndenge nini babakaki Yesu-Klisto na ekulusu. 2 Nalingi kotuna bino motuna moko kaka: « Bozwaki Molimo mpo botosaki Mobeko to mpo boyambaki na kondima Sango Malamu oyo boyokaki? » 3 Ndenge nini bokoki kokoma babolole boye? Ndenge nini bino oyo bobandaki na Molimo bozali sik'oyo kosukisa na mosuni? 4 Boni, bomonaki kaka pasi ya pamba, soki penza ezalaki mpe mpo na pamba? 5 Boni, ezali mpo botosaki Mobeko nde Nzambe apesi bino Molimo na Ye mpe azali kosala bikamwa kati na bino to ezali mpo boyambaki na kondima Sango Malamu oyo boyokaki? 6 Abrayami azalaki na kondima epai ya Nzambe; mpe mpo na kondima na ye, Nzambe akomisaki ye moto ya sembo. 7 Boye, boyeba malamu ete ezali kaka bato oyo bazali na kondima kati na Nzambe nde bazali bana ya Abrayami. 8 Makomi esilaki kobongisa ete Nzambe akokomisa Bapagano sembo na nzela ya kondima, mpe etatolaki Sango Malamu oyo epai ya Abrayami: « Bato ya bikolo nyonso bakopambolama mpo na yo. » 9 Boye, bato oyo bazali na kondima bazali ya kopambolama elongo na Abrayami, moto na kondima. 10 Pamba te bato nyonso oyo batiaka elikya na botosi na bango liboso ya Mobeko bazali na se ya elakeli mabe, kolanda ndenge ekomama: « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akobaka te kotosa makambo nyonso oyo ekomama kati na buku ya Mobeko. » 11 Solo, moto moko te akoki kokoma sembo na miso ya Nzambe na nzela ya Mobeko, pamba te moto ya sembo akobika na nzela ya kondima. 12 Nzokande, Mobeko ewuti na kondima te, pamba te ekomama: « Moto oyo akosalela yango akobika bomoi na ye na nzela na yango. » 13 Klisto akangolaki biso na bilakeli mabe ya Mobeko, pamba te akomaki elakeli mabe na esika na biso. Ekomama: « Alakelama mabe, moto nyonso oyo badiembiki na nzete. » 14 Asalaki bongo mpo ete, kati na Klisto Yesu, Bapagano bazwa mapamboli ya Abrayami, mpe mpo ete biso tozwa, na nzela ya kondima, Molimo oyo Nzambe alakaki. 15 Bandeko na ngai, tozwa nanu ndakisa moko kati na bomoi na biso ya mokolo na mokolo: Soki moto atiki maloba na ye ya suka kati na mokanda, moko te akoki kolongola to kobakisa eloko kati na makambo oyo esili kokomama. 16 Nzokande, Nzambe apesaki bilaka na Ye epai ya Abrayami mpe epai ya mokitani na ye. Makomi elobi te « Epai ya bakitani » lokola nde ezalaki likambo ya bato ebele, kasi elobi « Epai ya mokitani na yo » mpo na kolakisa ete etali moto se moko kaka, ye nde Klisto. 17 Nalobi boye: « Mobeko oyo eyaki sima na mibu nkama minei na tuku misato ezali na makoki te ya koboma boyokani oyo Nzambe asala wuta kala elongo na Abrayami; soki te, elaka ekomi eloko pamba. » 18 Pamba te soki libula ezwami na nzela ya Mobeko, wana elaka ezali lisusu na esika te. Nzokande ezali penza na nzela ya elaka nde Nzambe atalisaki ngolu na Ye epai ya Abrayami. 19 Bongo mpo na nini Mobeko? Mobeko ebakisamaki mpo na kobimisa polele bozangi botosi ya bato, kino na boyei ya Mokitani epai ya nani Nzambe apesaki elaka. Mobeko yango epesamaki na nzela ya ba-anjelu, mpe mokumba na yango epesamaki na maboko ya moyokanisi. 20 Nzokande soki ezalaki na moyokanisi, elingi koloba ete ezalaki mpe na masanga ebele ya koyokanisa. Kasi mpo na oyo etali elaka, Nzambe azali kaka Ye moko. 21 Boni, Mobeko eyaki mpo na kotelemela bilaka ya Nzambe? Ata moke te! Soki mobeko moko epesamaki, mobeko oyo ezali na makoki ya kopesa bato bomoi, bato balingaki penza kokoma sembo na nzela ya mobeko yango. 22 Kasi tala

makambo oyo Makomi eloba: Mokili mobimba ezali na se ya bokonzi ya lisumu mpo ete elaka ya Nzambe ekokisama epai ya bandimi na nzela ya kondima na bango kati na Yesu-Klisto. **23** Liboso ete kondima eya, tozalaki na se ya bokonzi ya Mobeko, tozalaki ya kokangama mpo na kozela kondima oyo esengelaki komonisama. **24** Boye Mobeko ezalaki lokola mokengeli, ezalaki na mokumba ya komema biso epai ya Klisto mpo ete tokoma sembo na nzela ya kondima. **25** Lokola sik'oyo kondima eyei, tozali lisusu na se ya bokonzi ya Mobeko te. **26** Boye bino nyonso bozali bana na Nzambe na nzela ya kondima kati na Yesu-Klisto; **27** pamba te bino nyonso oyo bozwaki libatisi kati na Klisto bolataki nde Klisto. **28** Bokeseni ezali lisusu te kati na Bayuda mpe Bagreki, kati na bawumbu mpe bansomi, kati na mibali mpe basi; pamba te bino nyonso bozali se moto moko kati na Yesu-Klisto. **29** Mpe soki bozali ya Klisto, bozali mpe bokitani ya Abrayami, bakitani ya libula kolanda elaka oyo Nzambe apesaki na Abrayami.

4 Tala ndimbola ya makambo oyo nazali koloba: soki mokitani ya libula azali nanu mwana moke, akeseni te na mowumbu, atako ye nde azali nkolo ya biloko nyonso. **2** Akozala na se ya bokonzi ya babokoli mpe ya babateli bomengo kino tango akokokisa mibu oyo tata na ye akataki. **3** Ezali mpe ndenge moko mpo na biso: wana tozalaki nanu bana mike, tozalaki bawumbu ya makambo oyo etambolisaka mokili. **4** Kasi tango ngonga oyo Nzambe akataki ekokaki, atindaki Mwana na Ye, oyo abotamaki na mwasi mpe na se ya bokonzi ya Mobeko, **5** mpo na kosikola bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mobeko, mpe mpo na kopesa biso makoki ya kokoma bana na Nzambe. **6** Mpe mpo ete bozali penza bana, Nzambe atindaki Molimo ya Mwana na Ye kati na mitema na biso, Molimo oyo agangaka: « Aba, » elingi koloba: « Tata! » **7** Boye, ozali lisusu mowumbu te, kasi mwana. Mpe mpo ete ozali mwana, Nzambe okomisi yo mokitani ya libula na Ye. **8** Wuta kala, wana boyebaki nanu Nzambe te, bozalaki bawumbu ya banzambe oyo, na bosolo, bazali penza banzambe te. **9** Kasi awa boyebi sik'oyo Nzambe to lokola sik'oyo Nzambe ayebi bino, ndenge nini bozongeli lisusu makambo oyo etambolisaka mokili, makambo oyo ezanga nguya mpe tina? Bolingi lisusu komizongisa na se ya bowumbu na yango? **10** Bozali kotosa mikolo, basanza, bileko mpe mibu! **11** Ah! Nazali penza kobanga ete pasi oyo namiyokisaki mpo na bino ekende pamba. **12** Nabondeli bino bandeko na ngai: Bozala lokola ngai, pamba te ngai mpe namikomisaki lokola bino. Bosalaki ngai mabe moko te. **13** Boyebi malamu ete ezali bokono na ngai nde epesaki ngai libaku ya koteya bino Sango Malamu mpo na mbala ya liboso. **14** Atako bongo, botiolaki ngai te mpe boboyaki ngai te mpo na bokono na ngai; nzokande, boyambaki ngai lokola Anjelu na Nzambe, lokola Yesu-Klisto Ye moko. **15** Esengo na bino ekeyi wapi? Nakoki ata kopesa litatoli oyo na tina na bino: Soki ekokaki kosalema, bolingaki ata kolongola miso na bino mpo na kopesa ngai yango. **16** Boni, nakomi sik'oyo monguna na bino mpo ete nazali koloba na bino solo? **17** Bato wana balingi bino makasi, kasi makanisi na bango ezali ya malamu te; bazali na posa ya kokabola bino na ngai mpo ete bokangama na bango. **18** Ezali malamu kozalaka tango nyonso na bolingo eleka ndelo mpo na likambo ya malamu, kasi ezala kaka te tango nazali elongo na bino. **19** Bana na ngai, lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota, nazali lisusu koyoka pasi mpo na bino, kino tango Klisto akosalema kati na bino. **20** Nazali na posa makasi ya kozala sik'oyo elongo na bino mpe koloba na bino na lolenge mosusu, pamba te nayebi lisusu te eloko ya kosala mpo na bino! **21** Bino oyo bolingi kozala na se ya bokonzi ya Mobeko, boyebisa ngai nanu, bososolaka na bino te makambo oyo Mobeko elobaka? **22** Ekomama kati na yango ete Abrayami azalaki na bana mibali mibale: mwasi mowumbu abotelaki ye mwana moko, mpe mwasi nsomi abotelaki ye mwana moko. **23** Mwana oyo mwasi mowumbu abotelaki Abrayami abotamaki na lolenge ya bomoto, kasi mwana oyo mwasi nsomi abotelaki ye abotamaki kolanda elaka ya Nzambe. **24** Makambo oyo epesami lokola ndakisa: Basi oyo mibale bazali kotalisa boyokani mibale. Moko ewutaki na ngomba Sinai mpe ebotaki bawumbu; yango nde Agari azali kotalisa. **25** Agari azali ngomba Sinai kati na Arabi, akokani na Yelusalemi ya sik'oyo, pamba te ezali kati na bowumbu elongo na bana na yango. **26** Kasi Yelusalemi ya Likolo ezali nsomi, mpe yango nde ezali mama na biso; **27** pamba te ekomama: « Sepela, mwasi ekomba, yo oyo obotaka te! Sepela makasi mpe ganga na esengo, yo mwasi oyo oyoki nanu pasi ya kobota te! Pamba te bana ya mwasi oyo asundolama bakozala ebele koleka bana ya mwasi oyo azali na mobali. » **28** Nzokande bino bandeko na ngai, bozali bana ya elaka, lokola Izaki. **29** Kasi ndenge kaka mwana mobali oyo abotamaki na lolenge ya bomoto azalaki na kala konyokola mwana mobali oyo abotamaki na nzela ya nguya ya Molimo, ndenge wana mpe ezali kosalema sik'oyo. **30** Nzokande Makomi ezali koloba nini? « Bengana mwasi mowumbu elongo na mwana na ye ya mobali, pamba te mwana ya mwasi mowumbu akoki te kokabola libula elongo na mwana mobali ya mwasi nsomi. » **31** Yango wana bandeko na ngai, biso tozali bana ya mwasi mowumbu te, kasi bana ya mwasi nsomi.

5 Ezali mpo ete tozala bansomi nde Klisto akangolaki biso. Yango wana, botelema ngwi mpe bozonga lisusu na bowumbu te. **2** Ngai Polo, nazali koloba na bino ete soki bokatisi ngenga, Klisto akozala lisusu na tina te epai na bino. **3** Nazali koyebisa lisusu na moto nyonso oyo akatisi ye moko ngenga ete asengeli kotosa makambo nyonso oyo Mobeko etindaka. **4** Bino oyo bolukaka kokoma sembo na nzela ya kotosa mibeko, bozali ya kokabwana na Klisto, bozali lisusu na se ya ngolu ya Nzambe te. **5** Kasi biso, na lisungi ya Molimo, tozali kozela na elikya kokoma sembo na nzela ya kondima. **6** Pamba te, kati na Yesu-Klisto, likambo ya tina ezali: kozala na kondima oyo esalaka na nzela ya bolingo; ezali te: kokatama ngenga to kokatama ngenga te. **7** Bozalaki kopota mbangu malamu! Bongo nani apengwisi bino mpo ete botika kotosa bosolo? **8** Likanisi ya boye ewuti te epai ya Ye oyo abengaki bino. **9** Mwa levire moke evimbisaka potopoto nyonso ya mapa. **10** Ngai nandimisami mpo na bino kati na Nkolo ete bokotikala kozala na makanisi mosusu te; mpe ete moto oyo azali kotia mobulu kati na makanisi na bino akozwa etumbu, ezala ata nani. **11** Bandeko na ngai, soki nazalaki nanu koteya tina ya kokatisa ngenga, mpo na nini nanyokolama lisusu? Soki ezali bongo, mateya ya ekulusu elingaki lisusu kobetisa bato mabaku te. **12** Boye tika ete bato oyo bazali kotia mobulu kati na bino bamilongola ata banzoto ya mibali! **13** Bandeko na ngai, Nzambe abenga bino mpo ete bozala bansomi. Kasi tika ete bonsomi yango ekoma te mpo na bino libaku malamu ya kotambola kolanda baposa ya nzoto. Nzokande, na nzela ya bolingo, bosunganaka bino na bino. **14** Pamba te Mobeko nyonso ekokisami kati na liloba kaka moko: « Linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. » **15** Soki bozali kotukana mpe kozokisana, bosala keba ete bobomana te bino na bino. **16** Boye, tala makambo oyo nazali koloba na bino: Botambola kolanda baposa ya Molimo, mpe bokokokisa te baposa ya bomoto na bino. **17** Pamba te baposa ya bomoto ebundisaka baposa ya Molimo, mpe baposa ya Molimo ebundisaka baposa ya bomoto. Nyonso mibale ebundisanaka mpo ete bolonga te kosala makambo oyo bolingi kosala. **18** Kasi soki Molimo atambolisi bino, bokozala na se ya bokonzi ya Mobeko te. **19** Tala misala ya bomoto: kindumba, misala ya bosoto, pite, **20** kosambela bikeko, kindoki, koyinana, koswana, zuwa, kanda, bombanda, bokabwani, koboyana, **21** likunya, milangwa, lokoso ya kolia, mpe makambo mosusu ya lolenge oyo. Nazali komiyebisela bino, ndenge nasalaki liboso: bato oyo basalaka makambo ya lolenge oyo bakokota te na Bokonzi ya Nzambe. **22** Kasi mbuma ya Molimo ezali: bolingo, esengo, kimia, kokanga motema, bondeko, kosala bolamu, kondima, **23** boboto mpe komikanga. Mibeko epekisaka te makambo ya lolenge oyo. **24** Bato oyo bazali kati na Yesu-Klisto babaka na ekulusu bomoto na bango elongo na baposa mpe bilulela na yango. **25** Lokola tozali kobika bomoi na biso na nzela ya Molimo, totambola mpe na lisungi ya Molimo. **26** Tozala bato ya lolendo te, totumbolana te mpe toyokelana zuwa te.

6 Bandeko na ngai, soki bokuti moto azali kosala mabe songolo, bino oyo bozali kotambola kolanda Molimo ya Nzambe bozongisa ye na nzela, na boboto nyonso. Kasi sala keba ete yo mpe omekama te. **2** Bomemisana mikumba bino na bino; ezali na nzela wana nde bokokokisa mobeko ya Klisto. **3** Soki moto songolo akanisi ete azali moto monene, nzokande azali kaka moto pamba, azali komikosa ye moko. **4** Tika ete moko na moko atala malamu misala na ye! Soki akoki komikumisa mpo na yango, akomikumisa mpo na ye moko kaka, kasi mpo na bato mosusu te; **5** pamba te moto na moto akosamba mpo na misala na ye moko. **6** Tika ete moto oyo bazali koteya Liloba apesa ndambo ya biloko na ye nyonso epai ya moteyi na ye. **7** Bomikosa te: Nzambe amitikaka te ete batiola Ye. Oyo moto alonaka, yango nde abukaka. **8** Moto oyo alonaka mpo na kosepelisa baposa ya bomoto na ye akobuka libebi, moto oyo alonaka mpo na kosepelisa Molimo akobuka bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **9** Tosalaka bolamu; tolembisa nzoto na biso te mpo na yango, pamba te tokobuka mbuma na tango oyo esengeli soki toyiki mpiko. **10** Boye, lokola tozali nanu na tango, tosalaka bolamu mpo na bato nyonso, mpe mingi-mingi mpo na libota ya bandimi. **11** Botala ndenge nakomeli bino na makomi ya minene! Nasaleli loboko na ngai moko mpo na kokoma yango. **12** Bato oyo balingaka koyebana na miso ya bato batindaka bino na makasi kokatisa ngenga, mpo ete banyokola bango te mpo na ekulusu ya Klisto. **13** Pamba te bango moko bato oyo bakatisaka ngenga batosaka Mobeko te, kasi balingi kaka ete bokatisa ngenga mpo ete bamikumisa na tina na bomoto na bino. **14** Mpo na ngai, nakomikumisa na eloko mosusu te, longola kaka na ekulusu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, pamba te ezali na nzela ya ekulusu yango nde mokili ebakamaki mpo na ngai, mpe ngai nabakamaki mpo na mokili. **15** Ezali te kokatama ngenga to kokatama ngenga te nde ezali na tina; likambo ya tina ezali: kokoma ekelamu ya sika. **16** Tika ete kimia mpe mawa ya Nzambe epesamela bato nyonso oyo bakobanda kotambola kolanda mobeko oyo, mpe epesamela Isalaele ya Nzambe! **17** Kobanda lelo, tika ete moto moko te apesa ngai lisusu pasi na motema, pamba te nazali komema bilembo ya bapota ya Yesu kati na nzoto na ngai. **18** Bandeko na ngai,

tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala elongo na molimo na bino! Amen!

Ba-Efeso

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe;
Epai ya basantu mpe bandimi ya Yesu-Klisto, oyo bazali
kati na Efeso: **2** Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino
kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto!
3 Tika ete lokumu epesamela Nzambe mpe Tata ya Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, oyo apesi biso kati na bisika ya Likolo,
mapamboli nyonso ya Molimo kati na Klisto. **4** Pamba te,
kati na Klisto, apona biso liboso ete akela mokili, mpo ete
tozala bato ya bule mpe bazanga pamela na miso na Ye.
Kati na bolingo na Ye, **5** abongisa biso wuta kala mpo ete
tozwa makoki ya kokoma bana na Ye na nzela ya Yesu-
Klisto, kolanda bolamu mpe mokano na Ye moko, **6** mpo
ete tosanzola nkembo ya ngolu na Ye, oyo akabeli biso
kati na Molingami na Ye. **7** Kati na Klisto, tozwi lisiko na
nzela ya makila na Ye, mpe bolimbisi ya masumu, kolanda
bomengo ya ngolu ya Nzambe **8** oyo akabolelaki biso yango
na bofuluki, na kopesa biso bwanya mpe bososoli nyonso,
9 mpe na kolakisa biso mabombami ya mokano na Ye,
mabombami oyo abongisa kati na Klisto kolanda bolamu na
Ye, **10** mpo na kokokisa yango na tango ya suka: kosangisa
kati na Klisto bikelamu nyonso oyo ezali kati na Likolo mpe
oyo ezali na mabele. **11** Kati na Klisto, Nzambe aponaki
biso lisusu mpo ete tokitana na libula na biso, kolanda
mabongisi ya Ye oyo akokisaka nyonso, kolanda makanisi
ya mokano na Ye, **12** mpo ete tosanzola nkembo na Ye,
biso ba-oyo tozalaki bato ya liboso mpo na kotia elikya na
biso kati na Klisto. **13** Bino mpe, sima na bino koyoka Liloba
ya solo, Sango Malamu ya lobiko na bino, bondimelaki
Klisto; mpe Nzambe apesaki bino Molimo Mosantu oyo
alakaki mpe, na nzela ya Molimo yango, abetaki bino kashe
14 lokola ndanga ya libula na biso kino basikolami na Ye
bakangolama mpo na kosanzola nkembo na Ye. **15** Yango
wana, wuta tango nayokaki sango ya kondima na bino
kati na Nkolo Yesu mpe bolingo na bino mpo na basantu
nyonso, **16** nazongisaka tango nyonso matondi epai ya
Nzambe mpo na bino, nakanisaka bino na mabondeli na
ngai **17** mpe nasengaka ete Nzambe ya Yesu-Klisto, Nkolo
na biso, Tata ya nkembo, apesa bino Molimo ya bwanya
mpe ya emoniseli mpo ete bokoka koyeba Ye malamu. **18**
Nasambelaka ete angengisa miso ya mitema na bino mpo
ete bokoka kososola elikya oyo ezali kati na kobengama na
bino, bomengo ya nkembo ya libula na Ye, oyo akopesa bino
elongo na basantu, **19** mpe monene makasi ya nguya na Ye
mpo na biso oyo tozali na kondima. Abimisaki nguya yango
na makasi na yango nyonso **20** mpe asalelaki yango kati na
Klisto tango asekwisaki Ye kati na bakufi mpe avandisaki Ye
na ngambo ya loboko na Ye ya mobali kati na Likolo, **21**
na likolo ya milimo nyonso, ya bokonzi nyonso, ya nguya
nyonso, ya bokasi nyonso, mpe ya kombo nyonso oyo bato
bakoki kotanga, na tango oyo kaka te kasi mpe na tango oyo
ekoya. **(aiōn g165)** **22** Nzambe atia nyonso na se ya matambe
ya Yesu mpe apona Yesu mpo ete akonza nyonso lokola
Mokonzi ya Lingomba **23** oyo ezali nzoto na Ye. Nzambe
oyo atondisaka nyonso kati na bato nyonso amimonisaka
kati na Yesu, na mobimba ya bonzambe na Ye.

2 Bozalaki bakufi mpo na mabe mpe masumu na bino, **2**
oyo bozalaki kosala na kala mpo na kobika bomoi na bino
tango bozalaki kotambola kolanda baposa ya mokili oyo, mpe
tango bozalaki kolanda mokonzi ya milimo mabe, molimo
oyo ezali kosala sik'oyo kati na bato oyo bazangi botosi epai
ya Nzambe. **(aiōn g165)** **3** Biso nyonso mpe, na kala, tozalaki
elongo na bango, tozalaki kotambola kolanda baposa na
biso ya nzoto, tozalaki kokokisa nyonso oyo nzoto mpe
makanisi na biso ezalaki kotinda biso kosala. Lokola bato
mosusu, kanda ya Nzambe esengelaki kokweyela biso mpo
na mabe ya bomoto na biso. **4** Kasi mpo ete Nzambe atondi
na mawa mpe alingaki biso na bolingo monene, **5** atako
tozalaki bakufi mpo na masumu na biso, akomisaki biso
bato ya bomoi elongo na Klisto. Bobikisami nde na ngolu…
6 Kati na Yesu-Klisto, Nzambe asekwisaki biso elongo na
Klisto mpe avandisaki biso elongo na Ye na bisika ya Likolo
7 mpo na kotalisa na bato ya bikeke oyo esengeli koya na
sima, bomengo monene ya ngolu na Ye, oyo alakisaki kati
na Yesu-Klisto na nzela ya boboto na Ye epai na biso. **(aiōn
g165)** **8** Pamba te bobikisami nde na ngolu, na nzela ya
kondima—mpe yango ewuti na bino te, kasi ezali nde likabo
kowuta na Nzambe— **9** ezali na nzela ya misala na bino te
mpo ete moko te akoka komikumisa. **10** Solo, tozali mbuma
ya mosala ya Nzambe: Akelaki biso kati na Yesu-Klisto mpo
ete tosala misala ya malamu oyo Nzambe abongisa wuta
kala mpo ete tokokisa yango. **11** Yango wana, bobosanaka
te ete na kala, bozalaki Bapagano kolanda mbotama na
bino; mpe bato oyo bamibengaka « bato bakatama ngenga »
bazalaki kobenga bino « bato bakatama ngenga te, » atako
bazalaki bato bakatama ngenga kati na banzoto na bango
na nzela ya mosala ya maboko ya bato. **12** Bobosanaka
mpe te ete na tango wana, bozalaki ya kokabwana na Klisto,
bozangaki makoki ya bana mboka kati na Isalaele, bozalaki
bapaya liboso ya boyokani oyo Nzambe alakaki, bozalaki
bato bazanga elikya mpe bazanga Nzambe kati na mokili. **13**
Kasi sik'oyo, kati na Yesu-Klisto, bino oyo na kala bozalaki
mosika, bokomi pene na nzela ya mbeka ya makila ya Klisto.

14 Solo, azali Ye moko kimia na biso: atiaki bomoko kati na
Bayuda mpe bato ya bikolo ya bapaya, akweyisaki mir ya
bonguna oyo ezalaki kokabola bango, 15 alongolaki Mobeko
elongo na mitindo mpe malako na yango mpo na kokela,
kati na Ye moko, moto ya sika na nzela ya Bayuda mpe
bato ya bikolo ya bapaya, na kotia kimia, 16 mpe mpo na
koyokanisa, kati na nzoto se moko, masanga nyonso mibale
elongo na Nzambe na nzela ya ekulusu oyo abomaki na
yango bonguna oyo ezalaki kati na bango. 17 Ayaki mpe
ateyaki kimia epai na bino oyo bozalaki mosika, mpe kimia
epai na bato oyo bazalaki pene. 18 Pamba te na nzela na
Ye, biso mpe bango tokotaka epai ya Tata kati na Molimo
moko. 19 Boye bozali lisusu te bapaya to baleki nzela, kasi
bozali nde bankolo mboka elongo na basantu, bozali mpe
bato ya libota ya Nzambe. 20 Nzambe akotisi bino kati na
ndako oyo moboko na yango ezali bantoma mpe basakoli,
mpe Ye moko Yesu-Klisto azali libanga na yango ya motuya
mpo na kosimba ndako mobimba. 21 Kati na Yesu-Klisto,
ndako mobimba esangani malamu mpe ezali kokola mpo ete
ekoma Tempelo ya bule kati na Nkolo. 22 Mpe kati na Ye,
bino mpe bozali kotongama lisanga mpo ete bokoma Ndako
oyo Nzambe avandaka kati na yango na nzela ya Molimo na
Ye.

3 Yango wana, ngai Polo, mokangami na boloko mpo ete
nazali mosali ya Yesu-Klisto mpo na bolamu na bino
Bapagano— 2 Solo, boyokaki ete Nzambe apesaki ngai
mosala ya ngolu na Ye mpo na bino 3 mpe ayebisaki ngai
mabombami na nzela ya emoniseli, ndenge nasili kokomela
bino na mwa maloba. 4 Tango bokotanga maloba yango,
bokokoka kososola mayele na ngai kati na mabombami
yango oyo etali Klisto. 5 Molimo ayebisaki mabombami
yango te na bato ya bikeke ya kala, ndenge alakisi yango
sik'oyo na bantoma mpe basakoli ya Nzambe oyo bazali
bule. 6 Mabombami yango ezali boye: Kati na Yesu-Klisto, na
nzela ya Sango Malamu, Bapagano bazali bakitani ya libula
elongo na Isalaele, biteni ya nzoto moko, mpe basangani
elongo kati na elaka moko. 7 Kolanda ngolu oyo Nzambe
apesaki ngai lokola likabo na nzela ya nguya na Ye, nakoma
mosali ya Sango Malamu. 8 Atako nazali moto ya suka
kati na basantu nyonso, kasi Nzambe apesa ngai ngolu ya
kosakola epai ya Bapagano bomengo monene ya Klisto; 9
apesa ngai mpe ngolu ya kosunga bato nyonso mpo ete
basosola ndenge nini Nzambe akokisaka mabombami oyo
ezalaki wuta kala ya kobombama kati na Ye, Mokeli na
nyonso, (aiōn g165) 10 na tina ete bakonzi ya milimo mpe
banguya kati na mboka ya milimo eyeba sik'oyo, na nzela
ya Lingomba, bwanya ya Nzambe oyo emonisamaka na
lolenge ebele, 11 kolanda mabongisi oyo asala wuta kala
mpe akokisa kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso. (aiōn g165) 12
Kati na Yesu-Klisto mpe na nzela ya kondima na biso kati
na Ye, tozali na elikya ya kopusana na bonsomi nyonso
pene ya Nzambe. 13 Lisusu, nazali kosenga na bino ete
bobungisa mpiko na bino te likolo ya pasi oyo ngai nazali
komona mpo na bino, pamba te ezali nde nkembo na bino.
14 Yango wana nafukamaka liboso ya Tata 15 oyo apesaka
bomoi na mabota nyonso kati na Likolo mpe awa na mabele,
16 mpo na kobondela ete alendisa bino na nguya, mpo na
bolamu ya bomoto na bino ya kati, na nzela ya Molimo
na Ye kolanda bomengo ya nkembo na Ye, 17 mpo ete
Klisto avanda kati na mitema na bino na nzela ya kondima.
Nabondelaka mpe mpo ete bozwa misisa mpe bolenda kati
na bolingo, 18 mpo ete bozwa nguya ya kososola elongo na
basantu nyonso monene, molayi, mokuse mpe bozindo ya
bolingo ya Klisto, 19 mpe mpo ete bozwa nguya ya koyeba
bolingo yango ya Klisto, oyo eleki boyebi nyonso, na tina
ete botondisama kino na bofuluki nyonso ya Nzambe. 20
Epai na Ye oyo azali na makoki ya kosala koleka nyonso
oyo tokoki kosenga to kokanisa, kolanda nguya na Ye, oyo
esalaka kati na biso, 21 tika ete nkembo ezala ya Ye kati na
Lingomba mpe kati na Yesu-Klisto, mpo na bileko nyonso
mpe mpo na libela na libela! Amen. (aiōn g165)

4 Ngai Polo, mokangami na boloko mpo na Nkolo, nazali
kosenga na bino ete botambolaka na lolenge oyo ebongi
na bato oyo Nzambe abengi: 2 bozalaka tango nyonso
bato oyo batondi na komikitisa, na boboto mpe na motema
molayi; boyikanaka mpiko kati na bolingo, 3 bosalaka makasi
mpo na kobatela bomoko ya Molimo na nzela ya kimia oyo
esangisi bino. 4 Nzoto ezali se moko, Molimo mpe azali
se moko, ndenge kaka Nzambe abenga bino na elikya se
moko. 5 Nkolo azali se moko, kondima mpe ezali se moko,
libatisi mpe ezali se moko. 6 Nzambe azali se moko, azali
mpe Tata ya bato nyonso; aleki bato nyonso, asalaka na
nzela ya bato nyonso mpe azali kati na bato nyonso. 7
Nzokande kati na biso, moto nyonso azwaki ngolu kolanda
ndenge Klisto akabolaki. 8 Yango wana Nzambe alobi: «
Tango amataki na likolo, amemaki bakangami mpe apesaki
makabo epai na bato. » 9 Nzokande, « amataki na likolo
» elingi koloba penza nini? Elingi kaka koloba ete, liboso,
akitaki kino na se ya mabele. 10 Ye oyo akitaki na se ya
mabele, ezali kaka Ye wana oyo amataki na likolo koleka
Likolo nyonso, mpo ete atondisa mokili mobimba. 11 Ezali
Ye moko Klisto nde akomisaki bamoko bantoma, bamosusu
basakoli, bapanzi Sango Malamu, babateli bibwele mpe
balakisi, 12 mpo na kopesa na basantu makoki ya kokokisa

lotomo na bango, na tina ete nzoto ya Klisto etongama malamu. 13 Boye, biso nyonso tokokoma na bomoko kati na kondima mpe kati na boyebi ya Mwana na Nzambe, mpe tokokoma bato oyo bakembi kolanda ndenge Klisto azali ya kokoka. 14 Na bongo, tokozala lisusu bana mike te oyo bambonge ebwaki-bwaki lokola bwato, mpe oyo lolenge nyonso ya mateya, ya lokuta mpe ya mayele mabe ya bato epumbwisi na mopepe. 15 Kasi wana tokolobaka bosolo kati na bolingo, tokokolaka na makambo nyonso kati na Klisto oyo azali moto. 16 Ezali na nguya na Ye nde nzoto mobimba ekolaka mpe emitongaka kati na bolingo, wana esili kokangana malamu mpe kokoma moko na nzela ya misisa oyo epesaka yango bilei, mpo na kopesa na eteni moko na moko nzela ya kosala mosala na yango na ndenge ekoki. 17 Boye, tala makambo oyo nazali koyebisa bino mpe kobetela sete kati na Nkolo: Botambolaka lisusu te lokola Bapagano oyo balandaka makanisi na bango, oyo ezanga tina. 18 Pamba te molili ezipi mayele na bango mpe bazali ya kokabwana na bomoi ya sika oyo Nzambe apesaka, mpo ete bazangi boyebi mpe bazali mitema mabanga. 19 Lokola babungisa bomoto na bango, bamipesaki na makambo ya soni mpo na kosala na lokoso makambo nyonso ya bosoto. 20 Kasi bino boyekolaki Klisto ndenge wana te, 21 soki ya solo ezalaki penza Ye nde boyokaki tango bateyaki bino solo oyo ezali kati na Yesu 22 mpo ete bobwaka etamboli na bino ya kala, etamboli ya bomoto na bino ya kala, oyo ebebaka na nzela ya baposa ya lokuta, 23 mpo ete Molimo akomisa mayele mpe makanisi na bino ya sika, 24 mpe mpo ete bolata bomoto ya sika oyo ekelami kolanda Nzambe, kati na bosembo mpe bosantu ya bosolo. 25 Yango wana, tika ete moko na moko kati na bino abwaka lokuta mpe alobaka solo na moninga na ye, pamba te biso nyonso tozali kaka biteni ya nzoto moko. 26 Soki bosiliki, bosalaka masumu te; kanda na bino esengeli kosila liboso ete pokwa ekoma. 27 Bopesaka na Satana nzela te. 28 Tika ete moyibi ayiba lisusu te, kasi amipesa nde na mosala; mpe tika ete maboko na ye esala na bosembo nyonso mpo ete azwa eloko ya kosunga na yango moto oyo azali kati na bosenga. 29 Tika ete minoko na bino ebimisaka maloba ya mabe te, kasi bolobaka kaka maloba ya boboto, maloba oyo esungaka bato mosusu na kokola kati na kondima, kolanda bosenga na bango, mpe esalaka bolamu na bato oyo bayokaka yango. 30 Boyokisaka Molimo Mosantu ya Nzambe mawa te; pamba te, na nzela ya Molimo yango, Nzambe abetaki bino kashe na Ye mpo na mokolo ya kokangolama. 31 Bolimwisaka kati na bino bololo ya mitema, koyinana, kanda, koswana, mafinga mpe lolenge nyonso ya misala mabe. 32 Botalisanaka boboto, boyokelanaka mawa mpe bolimbisanaka ndenge Nzambe alimbisaki bino kati na Klisto.

5 Boye, lokola bozali bana oyo Nzambe alingaka mingi, bomekolaka Ye. 2 Botambolaka na bolingo, ndenge kaka Klisto alingaki biso mpe amikabaki mpo na biso epai ya Nzambe lokola likabo mpe mbeka ya solo kitoko. 3 Tika ete kindumba, lolenge nyonso ya makambo ya soni mpe lokoso etangamaka kutu te kati na bino, pamba te ebongi te mpo na basantu. 4 Ezali mpe malamu te mpo na bino kobimisaka maloba ya bozoba, ya bosoto mpe ya maseki, kasi ebongi nde kozongisaka matondi. 5 Pamba te, boyeba yango malamu, moto nyonso oyo asalaka kindumba, makambo ya soni to atondi na lokoso oyo ekokani na kosambela bikeko, akokota te na Bokonzi ya Klisto mpe ya Nzambe. 6 Tika ete moko te akosa bino na maloba ezanga tina, pamba te ezali mpo na biloko ya ndenge wana nde kanda ya Nzambe ekweyelaka bato oyo batosaka Ye te. 7 Bosanganaka te elongo na bato wana. 8 Na kala, bozalaki molili, kasi sik'oyo bokomi pole kati na Nkolo. Boye, botambolaka lokola bana ya pole, 9 pamba te mbuma ya pole ezali: boboto, bosembo, mpe bosolo. 10 Bosalaka makasi mpo na kososola makambo oyo esepelisaka Nkolo. 11 Bosanganaka te na misala ya molili, oyo ebotaka mbuma te, kasi bobimisaka yango na pwasa. 12 Pamba te makambo nyonso oyo esalemaka na nkuku ezalaka soni mpo na kolobela yango. 13 Nzokande nyonso oyo pole ebimisaka na pwasa emonana polele, 14 pamba te nyonso oyo ebimi na pwasa ekomaka pole. Yango wana baloba: « Moto na pongi, lamuka, bima kati na bakufi, mpe Klisto akongengisa yo. » 15 Boye, bosalaka penza keba na ndenge na bino ya kobika; tika ete ezala te lokola bazoba, kasi lokola bato na bwanya. 16 Bosalelaka tango na bino na ndenge ya malamu, pamba te mikolo ezali mabe. 17 Yango wana, bozalaka bazoba te, kasi bososolaka oyo ebengami mokano ya Nkolo. 18 Bolangwaka masanga te, pamba te ememaka na mobulu; kasi botondisamaka na Molimo, 19 bolendisanaka na nzela ya banzembo ya masanzoli, banzembo ya lokumu, mpe na nzela ya banzembo oyo ewutaka na Molimo; boyembelaka mpe bosanzolaka Nkolo wuta na mozindo ya mitema na bino; 20 bozongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe Tata mpo na makambo nyonso, na Kombo na Yesu-Klisto, Nkolo na biso; 21 mpe lokola botosaka Klisto, botosanaka bamoko na bamosusu. 22 Basi, botosaka mibali na bino ndenge botosaka Nkolo. 23 Pamba te mobali azali mokonzi ya mwasi, ndenge Klisto azali Mokonzi ya Lingomba oyo ezali nzoto na Ye, mpe Ye azali Mobikisi na yango. 24 Kasi lokola Lingomba etosaka Klisto, tika ete basi mpe batosaka mibali na bango na

makambo nyonso. **25** Mibali, bolingaka basi na bino ndenge Klisto alingaki Lingomba mpe amikabaki mpo na yango **26** mpo na kokomisa yango bule sima na Ye kopetola yango na mayi na nzela ya Liloba na Ye, **27** mpe mpo na kotalisa yango epai na Ye moko lokola Lingomba etonda na nkembo, ezanga litono to likwanza to mbeba, kasi lokola Lingomba ya bule mpe ezanga pamela. **28** Ezali ndenge wana nde mibali basengeli kolinga basi na bango lokola banzoto na bango moko. Mobali oyo alingaka mwasi na ye amilingaka ye moko. **29** Pamba te moko te asila koyina nzoto na ye; kasi aleisaka mpe abatelaka yango malamu, ndenge kaka Klisto asalaka mpo na Lingomba, **30** pamba te tozali biteni ya nzoto na Ye. **31** Yango wana, mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, mpe akosangana na mwasi na ye, bongo bango mibale bakokoma nzoto moko. **32** Ezali wana na mabombami minene, kasi ngai nazali koloba na tina na Klisto mpe Lingomba. **33** Atako bongo, mobali nyonso kati na bino asengeli kolinga mwasi na ye ndenge amilingaka, mpe mwasi nyonso asengeli kotosa mobali na ye.

6 Bino bana, botosaka baboti na bino kati na Nkolo, pamba te yango nde ezali sembo. **2** Tala mobeko ya liboso oyo ekangani na elaka: Okopesaka tata mpe mama na yo lokumu **3** mpo ete ozala moto ya esengo mpe ozala na bomoi ya molayi kati na mokili. **4** Bino batata, bopesaka bana na bino kanda te, kasi bobokolaka bango kati na mateya mpe makebisi ya Nkolo. **5** Bino bawumbu, botosaka bankolo na bino ya mokili, na limemia, na kobanga mpe na bosembo ya mitema, lokola nde bozali kotosa Klisto; **6** na miso na bango kaka te, lokola nde bozali koluka kosepelisa bato, kasi lokola bawumbu ya Klisto, oyo bazali kosala mokano ya Nzambe wuta na mitema na bango. **7** Bosalaka na esengo lokola bawumbu ya Nkolo, kasi lokola bawumbu ya bato te, **8** pamba te boyebi malamu ete Nkolo akofuta moto nyonso mpo na bolamu nyonso oyo asalaka, azala mowumbu to monsomi. **9** Bongo mpo na bino bankolo, bosalaka mpe ndenge wana epai ya bawumbu na bino. Bobangisaka bango te, lokola boyebi malamu ete Nkolo na bango, oyo azali kati na Likolo azali mpe Nkolo na bino mpe aponaka bilongi te. **10** Mpo na kosukisa, bozalaka makasi kati na Nkolo mpe kati na nguya na Ye ya monene. **11** Bolataka bibundeli nyonso ya Nzambe mpo ete bokoka kotelema ngwi liboso ya mayele mabe ya Satana. **12** Pamba te tobundisaka nzoto te mpe tobundisaka makila te, kasi tobundisaka nde banguya, bakonzi ya milimo ya Satana, bokonzi ya molili, banguya ya mokili ya molili mpe milimo mabe oyo ezali kati na mboka ya milimo. **(aiōn g165)** **13** Yango wana, bolataka bibundeli nyonso ya Nzambe mpo ete bokoka kolonga na mokolo mabe ya Satana mpe kotelema ngwi kino na suka sima na bino kobunda. **14** Boye botelema ngwi, bolataka solo lokola mokaba na loketo, bosembo lokola ebombelo ya tolo, **15** molende ya kopanza Sango Malamu ya kimia lokola sapato na makolo na bino. **16** Na likolo na nyonso, bobakisaka kondima lokola nguba oyo bokoboma na yango moto ya makonga nyonso oyo Satana akobwakaka. **17** Bolataka lobiko lokola ekoti ya ebende, mpe bozwaka Liloba na Nzambe lokola mopanga ya Molimo. **18** Mpe bosambelaka tango nyonso na bokambami ya Molimo, na nzela ya lolenge nyonso ya mabondeli mpe ya bisengeli. Mpo na yango, bosenzelaka mpe bomikabaka mobimba mpo na kobondelaka mpo na basantu nyonso. **19** Bobondelaka mpe mpo na ngai mpo ete, tango nyonso nakozala koteya, Nzambe apesa ngai maloba oyo nasengeli kotatola mpo na kosakola mabombami ya Sango Malamu, na kozanga bobangi. **20** Ezali mpo na Sango Malamu yango nde nazali motindami kati na minyololo. Boye, bobondelaka mpo ete natatolaka yango na kozanga bobangi, ndenge nasengeli penza kolobela yango. **21** Tishike oyo, kati na Nkolo, azali ndeko molingami mpe mosali ya sembo, akoyebisa bino makambo nyonso, mpo ete bino mpe boyeba ndenge nini nazali mpe makambo nini nazali kosala. **22** Ezali na tina yango nde nazali kotinda ye epai na bino, mpo ete apesa bino basango na tina na ngai mpe alendisa bino. **23** Tika ete Nzambe Tata mpe Nkolo Yesu-Klisto bapesa na bandeko nyonso kimia, bolingo mpe kondima! **24** Tika ete ngolu ezala na bato nyonso oyo balingaka Yesu-Klisto, Nkolo na biso, na bolingo oyo ekoki kobeba te!

Bafilipi

1 Polo mpe Timote, bawumbu ya Yesu-Klisto; Epai ya
basantu nyonso kati na Klisto, oyo bazali na Filipi, elongo
na bakambi ya Lingomba mpe badiakona: **2** Tika ete ngolu
mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na
biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **3** Nazongisaka matondi
epai ya Nzambe na ngai tango nyonso nakanisaka bino; **4**
nasambelaka Nzambe tango nyonso mpo na bino nyonso
mpe nasalaka yango na esengo, **5** mpo na lisungi na bino
kati na mosala ya kopanza Sango Malamu, wuta na mokolo
ya liboso kino sik'oyo. **6** Nandimisami solo ete Ye oyo
abandaki mosala kitoko oyo kati na bino akokomisa yango
kino na suka, na mokolo ya Yesu-Klisto. **7** Ezali sembo
mpo na ngai kozala na makanisi ya lolenge oyo mpo na
bino nyonso; solo, nalingaka bino mingi, pamba te bino
nyonso bosanganaka makasi elongo na ngai kati na ngolu
ya Nzambe, ezala tango nazali ya kokangama na minyololo
kati na boloko to tango nazali kolobela mpe kotatola Sango
Malamu na molende. **8** Nzambe azali Motatoli na ngai
ete nalingaka bino nyonso makasi, na bolingo ya Yesu-
Klisto. **9** Mpe nasengaka kati na mabondeli na ngai ete
bolingo na bino ekoba kokola tango nyonso kati na boyebi
ya solo mpe na bososoli ya kokoka, **10** mpo ete bokoka
kososola makambo oyo eleki malamu. Na bongo, bokozala
peto mpe bokozanga pamela mpo na mokolo ya Klisto, **11**
bokotonda na mbuma ya bosembo oyo ewutaka na Yesu-
Klisto, mpo na nkembo mpe lokumu ya Nzambe. **12** Bandeko
na ngai, nalingi boyeba ete makambo oyo ekomeli ngai
esali penza ete Sango Malamu ekende liboso. **13** Boye,
bakengeli nyonso ya ndako ya mokonzi mpe bato nyonso
oyo bazali awa bayebi ete nazali kati na boloko mpo na
Klisto. **14** Mpe lisusu, kozala na ngai kati na boloko epesi
na bandeko mingi kati na Nkolo molende ya kotia elikya
kati na Nkolo mpe ya koteya Liloba na Nzambe, na mpiko
mpe na bozangi bobangi. **15** Ezali solo ete bamoko bazali
kosakola Klisto mpo na zuwa mpe kowelana na ngai, kasi
bamosusu bazali kosala yango na makanisi ya malamu:
16 bazali kosala na bolingo mpo bayebi ete ezali mpo na
kotatola mpo na Sango Malamu nde ngai nazali awa. **17**
Kasi mpo na ba-oyo bazali kosakola Klisto mpo na posa ya
kowelana, makanisi na bango ezali ya malamu te: bazali
kokanisa ndenge nini bakoki kobakisa pasi na ngai, na tango
oyo nazali na pasi lokola mokangami kati na boloko. **18**
Ezala bongo to bongo te, eloko ya motuya ezali ete Klisto
azali kosakolama, na lolenge nyonso, ezala na makanisi
ya mabe to na bosolo; mpe ngai nazali kosepela mpo na
yango. Kutu, nakokoba kosepela mpo na yango. **19** Nayebi
solo ete, na nzela ya mabondeli na bino mpe ya lisungi ya
Molimo ya Yesu-Klisto, makambo oyo ekomeli ngai ekosuka
na kokangolama na ngai. **20** Eloko nazali kozela makasi mpe
kolikya na motema na ngai mobimba ezali ete nayokisama
soni te ata na likambo moko, kasi Klisto akumisama kati na
nzoto na ngai, sik'oyo mpe tango nyonso, na elikya nyonso,
ezala na nzela ya bomoi na ngai to na nzela ya kufa na
ngai. **21** Mpo na ngai, kosalela Klisto, yango nde tina ya
bomoi na ngai; mpe kokufa ezali litomba. **22** Nzokande, soki
kokoba na ngai kobika kati na mokili ekopesaka ngai nzela
ya kobota bambuma ebele ya malamu na nzela ya mosala
na ngai, nayebi te nini nasengeli kopona. **23** Makambo
mibale ezali kobenda ngai ngambo na ngambo: na ngambo
moko, kokufa mpo na kozala elongo na Klisto, pamba te
yango nde eleki malamu; **24** na ngambo mosusu, kowumela
kati na nzoto, pamba te yango nde eleki na tina likolo na
bino. **25** Lokola nandimisami na yango, nayebi malamu ete
nakowumela mpe nakokoba kozala kati na bino nyonso,
mpo na kosunga ete bokola mpe bosepela kati na kondima.
26 Boye, tango nakozala lisusu elongo na bino, lolendo na
bino kati na Yesu-Klisto ekobakisama lisusu mpo na ngai.
27 Kasi botambola na lolenge oyo ebongi liboso ya Sango
Malamu ya Klisto mpo ete, ezala nayei kotala bino to nayei
te, nayoka sango ete botelemi ngwi mpe bosangani lokola
moto moko, bozali kobunda elongo, na motema moko, mpo
na kobatela kondima oyo Sango Malamu ememelaki bino,
28 na kolenga te liboso ya banguna na bino. Mpo na bango,
ezali elembo ya libebi; kasi mpo na bino, ezali elembo ya
lobiko, mpe ewutaka na Nzambe. **29** Mpo na oyo etali Klisto,
Nzambe apesaki bino ngolu kaka te ya kondimela Ye, kasi
ngolu mpe ya konyokwama mpo na Ye, **30** pamba te bozali
nde kobunda etumba ya lolenge moko na oyo bomonaki ngai
kobunda mpe oyo bozali koyoka ete nazali lisusu kobunda
sik'oyo.

2 Boye, soki kolendisama ezali kati na Klisto, soki
kobondisama ezali kati na bolingo, soki boyokani ezali
kati na Molimo, soki bolamu mpe mawa ezali kati na bino, **2**
botondisa motema na ngai na esengo na kozalaka motema
moko, bolingo moko, likanisi moko mpe posa moko. **3** Bosala
eloko moko te na kowelana to na koluka lokumu ezanga
tina; kasi na komikitisa nyonso, bomona baninga lokola nde
baleki bino. **4** Tika ete moko te kati na bino aluka bolamu na
ye moko kaka, kasi aluka mpe bolamu ya bandeko mosusu.
5 Bozala na posa ya kozalaka na bizaleli ya boye kati na
bino ndenge mpe Yesu-Klisto azalaki na yango. **6** Ye oyo
azalaki na lolenge ya Nzambe, amonaki yango te lokola

eloko ya kowelela, 7 kasi amikomisaki moto pamba, akomaki
lokola mowumbu, amikomisaki lokola moto mpe amonanaki
bongo lokola moto; 8 amikitisaki penza mpe atosaki kino na
kufa, ata na kufa ya ekulusu. 9 Yango wana mpe Nzambe
atombolaki Ye na likolo ya nyonso mpe apesaki Ye Kombo
oyo eleki bakombo nyonso, 10 mpo ete, na Kombo na Yesu,
mabolongo nyonso efukama kati na Likolo, na mokili mpe
na se ya mabele, 11 mpe minoko nyonso etatola ete Yesu-
Klisto azali Nkolo mpo na nkembo ya Nzambe Tata. 12
Yango wana, balingami na ngai, ndenge bozalaki tango
nyonso na botosi, bokoba kosala mpo na lobiko na bino, na
kobanga mpe na kolenga: bokosalaka bongo kaka te tango
nazali elongo na bino, kasi mpe sik'oyo, na kolekisa, tango
nazali elongo na bino te; 13 pamba te ezali Nzambe nde
apesaka posa mpe makoki ya kosala makambo nyonso,
ndenge ezali mabongisi na Ye ya bolingo. 14 Bosalaka
likambo moko te na koyimayima mpe na tembe, 15 mpo ete
bozanga pamela mpe bozala peto lokola bana na Nzambe
oyo bazangi mbeba kati na molongo ya bato babunga nzela
mpe ya mobulu. Kati na molongo yango, bozali kongenga
lokola minda kati na mokili 16 mpo bosimbi makasi Liloba
ya bomoi. Boye, na mokolo ya Klisto, bokosala lokumu na
ngai, pamba te nakimaki mbangu mpe nasalaki mosala na
pamba te. 17 Mpe ata soki makila na ngai ekoki kosopana
lokola mbeka ya masanga na likolo ya mbeka oyo ezali
mosala ya kondima na bino, nakozala na esengo mpo na
yango mpe nakosepela elongo na bino nyonso. 18 Bino
mpe ndenge moko, bosepela mpo na yango mpe bosepela
elongo na ngai. 19 Kati na Nkolo Yesu, nazali na elikya ya
kotindela bino Timote kala mingi te, mpo ete nalendisama na
basango oyo akopesa ngai na tina na bino. 20 Pamba te
nazali awa na moto mosusu te, longola kaka ye, oyo azali
kokabola na ngai makanisi moko mpe azali komitungisa na
ndenge ya solo mpo na bolamu na bino; 21 bato nyonso
oyo batikali balukaka kaka bolamu na bango moko, kasi
bamipesaka te na makambo ya Yesu-Klisto. 22 Nzokande,
bino moko boyebi ndenge nini Timote alakisaki molende na
ye, pamba te asalaki elongo na ngai mosala ya kopanza
Sango Malamu, ndenge mwana asalaka elongo na tata na
ye. 23 Yango wana nazali na elikya ya kotinda ye epai na
bino tango kaka nakoyeba ndenge nini makambo na ngai
ekosuka. 24 Nandimisami solo kati na Nkolo ete nakoya
kotala bino kala mingi te. 25 Kasi nakanisi ete ezali na tina
mingi ya kotindela bino ndeko na ngai, Epafrodite, moninga
na ngai ya mosala mpe ya etumba, ntoma oyo botindaki
epai na ngai mpo na komemela ngai biloko oyo nazalaki na
yango na bosenga. 26 Pamba te azali na posa makasi ya
komona bino nyonso mpe ayokaki pasi mingi na motema
mpo boyokaki ete azali kobela. 27 Azalaki penza kobela kino
akomaki pene ya kokufa, kasi Nzambe ayokelaki ye mawa,
mpe ye moko kaka te kasi ngai mpe, mpo ete natonda na
mawa te. 28 Yango wana nazali kotinda ye noki penza
mpo ete, tango bokomona ye lisusu, bosepela, mpe mawa
na ngai esila. 29 Boyamba ye na esengo makasi kati na
Nkolo mpe bomemiaka bato ya lolenge wana, 30 pamba te
akomaki pene ya kokufa mpo na mosala ya Klisto: atiaki
bomoi na ye kati na likama mpo na kopesa ngai lisungi oyo
bino moko bokokaki te kopesa ngai.

3 Mpo na kosukisa, bandeko na ngai, bosepelaka kati na
Nkolo! Ezali likambo ya pasi te mpo na ngai kokomela
bino lisusu makambo oyo nakomelaki bino liboso, mpe
yango ezali mpo na bolamu na bino. 2 Bosala keba na
bambwa, na bato mabe mpe na bato oyo batindikaka bino
na kokatisa ngenga! 3 Biso nde tozali bato oyo bakatisa
ngenga na solo, pamba te tosambelaka Nzambe na nzela ya
Molimo na Ye, tomikumisaka kati na Yesu-Klisto mpe totiaka
elikya na biso na nzoto te, 4 atako ngai mpe nakoki na ngai
kotia elikya na nzoto. Soki moto moko akanisi ete akoki kotia
elikya na nzoto, asengeli koyeba ete ngai nakoki kutu kotia
elikya yango koleka ye; 5 pamba te bakatisaki ngai ngenga
na mokolo ya mwambe, nazali penza moto ya Isalaele kati
na libota ya Benjame, mpe nazali Mo-Ebre oyo abotama na
baboti oyo bazali mpe Ba-Ebre. Mpo na oyo etali Mibeko,
nazalaki Mofarizeo; 6 mpo na oyo etali molende, nanyokolaki
Lingomba; mpo na oyo etali bosembo oyo bato balukaka
na nzela ya Mibeko, nazalaki moto azanga pamela. 7 Kasi
makambo oyo nazalaki komona ete ezali na tina mpo na
ngai, nakomi sik'oyo komona yango pamba mpo na Klisto.
8 Kaka yango te, nazali kutu komona makambo nyonso
lokola eloko pamba likolo ya bolamu oyo eleki monene:
koyeba Yesu-Klisto, Nkolo na ngai. Ezali mpo na Ye nde ngai
nandimaki kobungisa makambo wana nyonso mpe nazali
komona yango lokola bisanza, mpo ete nakoka kozwa Klisto
9 mpe bakuta ngai kati na Ye. Nakomi moto ya sembo mpo
ete nandimeli Klisto: Nzambe akomisi ngai moto ya sembo
na nzela ya kondima. Ezali lisusu te na nzela ya kotosa
Mibeko ndenge nazalaki kokanisa kala. 10 Posa monene
ya motema na ngai ezali: koyeba Klisto, koyeba nguya ya
lisekwa na Ye, kosangana na pasi na Ye, kokokana na Ye
kati na kufa na Ye 11 na elikya ete ngai mpe nakosekwa
kati na bakufi. 12 Nalingi koloba te ete nasili kozwa biloko
oyo nyonso to mpe nasili kokoma moto ya kokoka, kasi
nazali nde kopota mbangu mpo na kozwa yango, pamba
te Yesu-Klisto asila mpe kozwa ngai. 13 Bandeko, nazali

kokanisa te ete nasili kozwa yango; kasi nasalaka likambo moko: nabosanaka makambo nyonso oyo esili koleka, mpe namipesaka mpo na makambo oyo ezali liboso. **14** Boye nazali kopota mbangu kino nakoma na suka mpo na kozwa mbano oyo Nzambe abenga ngai mpo na yango wuta na Likolo kati na Yesu-Klisto. **15** Biso nyonso oyo tokola na Molimo, tosengeli kokanisa ndenge wana. Mpe soki ezali na likambo oyo na tina na yango bozali kokanisa ndenge mosusu, Nzambe akososolisa bino. **16** Nzokande, na esika oyo tosili kokoma, totambola nzela moko. **17** Bandeko, bino nyonso bolanda ndakisa na ngai mpe bomekola ezaleli ya bato oyo bazali kotambola lokola biso. **18** Pamba te ndenge nazalaki koyebisa bino yango mbala na mbala mpe, sik'oyo, nazali lisusu koyebisa bino yango na kolela, bato mingi bazali kotambola lokola banguna ya ekulusu ya Klisto. **19** Suka na bango ezali libebi; pamba te nzambe na bango ezali libumu na bango, lokumu na bango ezali kati na makambo oyo eyokisaka bango soni, mpe makanisi na bango elukaka kaka biloko ya mokili. **20** Kasi biso, mboka na biso ezali kati na Likolo, mpe tozali kozela na posa makasi Mobikisi na biso, Nkolo Yesu-Klisto, oyo akowuta na Likolo. **21** Ye nde akobongola nzoto na biso ya putulu mpo na kokomisa yango nzoto ya nkembo, na nzela ya nguya na Ye ya kotia biloko nyonso na se ya bokonzi na Ye.

4 Yango wana, bandeko mpe balingami na ngai, bino oyo nazali na posa makasi ya komona lisusu, bino oyo bozali esengo mpe motole na ngai, botikala ngwi kati na Nkolo. **2** Nasengi na Evodi mpe na Sentishe ete bazala na makanisi moko kati na Nkolo. **3** Solo, nasengi lisusu na yo moninga na ngai ya motema kati na mosala: sunga basi oyo, pamba te babundaki mpo na Sango Malamu, elongo na ngai, Klema mpe baninga mosusu ya mosala oyo bakombo na bango ekomama kati na buku ya bomoi. **4** Bosepelaka tango nyonso kati na Nkolo; nazongeli yango lisusu: bosepelaka! **5** Tika ete boboto na bino eyebana na bato nyonso. Nkolo akomi pene. **6** Bomitungisaka ata na likambo moko te; kasi na makambo nyonso, botalisaka baposa na bino epai ya Nzambe na nzela ya losambo, ya mabondeli elongo na matondi. **7** Bongo kimia ya Nzambe, oyo eleki bososoli nyonso ekobatela mitema na bino mpe makanisi na bino kati na Yesu-Klisto. **8** Bandeko, mpo na kosukisa, tika ete makambo nyonso oyo ezali ya solo, kitoko, sembo, peto, makambo oyo bato bakoki kolinga, kosepela na yango, kolula mpe kokumisa ezala tina ya makanisi na bino. **9** Bosalela makambo nyonso oyo boyekolaki, bozwaki, boyokaki mpe bomonaki epai na ngai; bongo Nzambe ya kimia akozala elongo na bino. **10** Nazalaki penza na esengo mingi kati na Nkolo, wana botalisaki ngai lisusu bolingo na bino. Solo, bozalaki kokanisa kosunga ngai, kasi bozangaki nde libaku mpo na kokokisa yango. **11** Nalobi bongo te mpo ete nazali kokelela, pamba te nayekola kosepela na oyo nazali na yango. **12** Nayebi kobika na tango ya kokelela, mpe nayebi kobika na tango ya bozwi. Kati na makambo nyonso mpe na tango nyonso, nayekola kozala na esengo: ezala soki nazali na bilei to nazangi yango, ezala soki nazali na bozwi to nakeleli. **13** Nazali na makoki ya kosala makambo nyonso na nzela na Ye oyo apesaka ngai makasi. **14** Nzokande bosalaki malamu, wana bosanganaki na pasi na ngai. **15** Bino bato ya Filipi, boyebi malamu ete, na ebandeli ya mosala na ngai ya koteya Sango Malamu, wana nalongwaki na Masedwane, ata Lingomba moko te esanganaki na ngai na nzela ya lisungi, longola kaka bino. **16** Tango mpe nazalaki na Tesalonika, botindelaki ngai mbala mibale lisungi ya biloko oyo nazalaki na yango na bosenga. **17** Ezali te ete nazali koluka makabo kowuta epai na bino, kasi nazali koluka ete bambuma ya bolamu na bino efuluka lisusu koleka. **18** Natatoli ete nasili kozwa biloko ebele penza mpe nakomi na yango ebele koleka, awa nazwi, na maboko ya Epafrodite, makabo oyo botindelaki ngai; yango ezali lokola malasi ya solo kitoko, mbeka oyo Nzambe andimi mpe oyo ezali kosepelisa Ye. **19** Mpe Nzambe na ngai akokokisa baposa na bino kolanda bomengo ya nkembo na Ye kati na Yesu-Klisto. **20** Tika ete nkembo ezonga mpo na libela na libela epai na Nzambe oyo azali Tata na biso! Amen. **(aiōn g165)** **21** Bopesa mbote epai ya basantu nyonso kati na Yesu-Klisto. Bandeko oyo bazali awa elongo na ngai batindeli bino mbote. **22** Basantu nyonso batindeli bino mbote, mingi-mingi ba-oyo bazali ya ndako ya mokonzi Sezare. **23** Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu-Klisto ezala elongo na molimo na bino!

Bakolose

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe,
mpe ndeko Timote; **2** Epai ya bandeko oyo, kati na
engumba Kolose, bazali bule mpe bayengebene kati na
Klisto: Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta
na Nzambe, Tata na biso! **3** Tozongisaka tango nyonso
matondi epai ya Nzambe, Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na
biso, tango tosambelaka mpo na bino, **4** pamba te toyokaki
sango ya kondima na bino kati na Yesu-Klisto, mpe sango
ya bolingo na bino mpo na basantu nyonso. **5** Kondima mpe
bolingo yango etongami na likolo ya elikya ya bomengo
oyo Nzambe abongisela bino kati na Likolo; elikya yango
ebotamaki kati na bino tango boyokaki Liloba ya solo, Sango
Malamu **6** oyo ekomaki kino epai na bino. Sango Malamu
yango epanzani mokili mobimba, ezali kobota bambuma
ebele mpe ezali kokende liboso, ndenge kaka esalaki kati
na bino wuta mokolo oyo boyokaki yango mpe bozwaki
penza bososoli ya kokoka na tina na ngolu ya Nzambe. **7**
Ezali molingami Epafrasi, moninga na biso ya mosala, nde
ateyaki bino Sango Malamu yango; azali mosali ya Klisto
mpe asalaka na bosembo epai na bino. **8** Ezali mpe kaka ye
moto ayebisaki biso ndenge nini Molimo atindikaka bino na
bolingo. **9** Yango wana, wuta mokolo oyo toyokaki sango
na tina na bino, totikaka te kobondela mpo na bino mpe
kosenga na Nzambe ete atondisa bino na boyebi ya mokano
na Ye, na bwanya nyonso mpe na bososoli oyo Molimo
apesaka, **10** mpo ete bozala na bizaleli oyo ebongi liboso ya
Nkolo, mpo ete bosepelisa Ye na nyonso, mpo ete bobota
bambuma na nzela ya lolenge nyonso ya misala na bino
ya malamu, mpo ete bokola kati na boyebi ya Nzambe, **11**
mpo ete bokoma bato na nguya kati na makambo nyonso
kolanda makasi ya nkembo na Ye, mpo ete boyikela nyonso
mpiko mpe bozala na molende mpe esengo kino na suka;
12 mpe mpo ete, na esengo nyonso, bozongisaka matondi
epai ya Tata oyo apesaki bino makoki ya kosangana na
libula ya basantu kati na Bokonzi ya pole. Pamba te: **13**
Akangolaki biso na bokonzi ya molili mpe amemaki biso
kati na bokonzi ya Mwana na Ye ya bolingo, **14** oyo, kati
na Ye, tozwi lisiko mpe bolimbisi ya masumu. **15** Klisto
azali elilingi ya Nzambe oyo amonanaka te, azala liboso ya
bikelamu nyonso, **16** pamba te ezali na nzela na Yesu nde
nyonso ekelama kati na Likolo mpe na mabele, bikelamu oyo
emonanaka mpe oyo emonanaka te, milimo mpe bokonzi
ya milimo, bakonzi ya milimo mpe banguya. Ezali na nzela
na Yesu mpe mpo na Yesu nde nyonso ekelama. **17** Yesu
azali liboso na nyonso, mpe nyonso esimbama kati na Ye;
18 azali moto ya nzoto na Ye, oyo ezali Lingomba; azali
ebandeli, Mosekwi ya liboso kati na bakufi, mpo ete azala na
bokonzi ya liboso kati na nyonso, **19** pamba te, kati na Ye,
Nzambe asepelaki kovandisa bonzambe na Ye nyonso **20**
mpe kozongisa, na nzela ya Klisto, boyokani kati na Ye moko
Nzambe mpe bikelamu nyonso, ezala oyo ezali na mabele
to mpe oyo ezali kati na Likolo, na kotia kimia na nzela ya
makila oyo Mwana na Ye asopaki na ekulusu. **21** Nzokande
na kala, bozalaki mosika ya Nzambe mpe bozalaki banguna
na Ye mpo na mabe nyonso oyo bozalaki kokanisa mpe
kosala. **22** Kasi sik'oyo, Nzambe azongisi boyokani kati
na Ye mpe bino na nzela ya kufa ya Yesu, Mwana na Ye,
oyo akabaki nzoto na Ye ya bomoto lokola mbeka mpo na
kotalisa bino epai ya Nzambe lokola bato ya bule, bazanga
pamela mpe bazanga mbeba. **23** Kasi bosengeli penza
kowumela, kotelema ngwi mpe kolenda kati na kondima na
bino; mpe bosengeli koboya kopengwa mosika ya elikya
oyo bozwaki wuta tango boyokaki Sango Malamu. Sango
Malamu yango esakolamaki kati na bikelamu nyonso oyo
ezali na se ya Likolo, mpe ngai Polo nakoma mosali na
yango. **24** Nazali sik'oyo kosepela na pasi oyo nazali komona
mpo na bino; pamba te pasi oyo Klisto atikalaki komona te,
ngai nazali kokokisa yango kati na nzoto na ngai mpo na
bolamu ya nzoto na Ye, oyo ezali Lingomba. **25** Nakoma
mosali na yango kolanda mokumba oyo Nzambe apesa ngai:
mokumba ya koteya bino Liloba na Nzambe na mobimba na
yango. **26** Sango Malamu ezali mabombami oyo Nzambe
abomba wuta na ebandeli, kasi alakisi yango sik'oyo epai ya
basantu na Ye. **(aiōn g165)** **27** Nzambe asepeli kolakisa bango
bomengo ya nkembo, oyo evandi kati na mabombami ya
mabongisi na Ye mpo na Bapagano. Mabombami yango
ezali: Klisto kati na bino, elikya ya nkembo. **28** Ezali Ye
Klisto nde biso tosakolaka, na kokebisa mpe na koteya
moto nyonso, na bwanya nyonso, mpo na kokomisa moto
nyonso ya kokoka kati na Klisto. **29** Ezali mpo na yango nde
nasalaka mpe nabundaka na nzela ya makasi ya Klisto, oyo
esalaka na nguya kati na ngai.

2 Nalingi boyeba ete nazali kobunda etumba makasi mpo
na bino, mpo na bandeko ya Laodise mpe mpo na
bandeko nyonso oyo bamoni ngai nanu te. **2** Nazali kosala
bongo mpo ete balendisama, bazala moko kati na bolingo,
batonda na elikya oyo ewutaka na bososoli ya mabombami
ya Nzambe, mpe batonda na boyebi ya mabombami yango;
mabombami yango ezali Klisto. **3** Ezali kati Klisto nde
bomengo nyonso ya bwanya mpe ya boyebi ya Nzambe
ebombami. **4** Nalobi na bino bongo mpo ete moko te akosa
bino na nzela ya maloba ya lokuta. **5** Pamba te, atako na

nzoto, nazali mosika na bino, kasi na molimo, nazali elongo na bino; mpe nazali kosepela komona ete bozali kotambola na botosi mpe bozali kobatela kondima na bino kati na Klisto. 6 Yango wana, lokola bosilaki koyamba Yesu-Klisto lokola Nkolo, botambolaka lokola bato oyo bazali moko na Ye: 7 bomilendisaka mpe botongaka bomoi na bino kati na Ye, bokangamaka na kondima ndenge bateyaki bino, mpe bozongisaka matondi epai ya Nzambe. 8 Bosalaka keba ete moko te akanga bino na motambo ya mayele ya lokuta mpe ezanga tina, kolanda bokoko ya bato mpe etamboli ya mokili oyo, pamba te ewutaka na Klisto te. 9 Ezali kati na Klisto, kati na nzoto na Ye, nde mobimba ya nyonso oyo ezali kati na Nzambe evandi. 10 Ezali mpe kati na Ye nde bino botondisamaki, pamba te azali Mokonzi ya milimo nyonso mpe ya nguya nyonso. 11 Ezali lisusu kati na Ye nde bakataki bino ngenga, na nzela ya maboko ya bato te kasi na lolenge ya Klisto: balongolaki kati na bino nzoto ya bomoto mpe ya masumu, 12 bakundaki bino elongo na Klisto na nzela ya libatisi; mpe, kati na Ye, bosekwaki elongo na Ye na nzela ya kondima kati na nguya ya Nzambe oyo asekwisaki Ye kati na bakufi. 13 Bino oyo bozalaki bakufi kati na masumu na bino mpe kati na bozangi kokatisa ngenga ya nzoto na bino, Nzambe akomisaki bino bato ya bomoi elongo na Klisto. Alimbisaki masumu na biso nyonso, 14 apasolaki mokanda oyo mibeko na yango ekatelaki biso etumbu, asilisaki bokonzi ya mibeko yango, wana abakaki yango na ekulusu. 15 Asilisaki makasi ya milimo mabe mpe ya nguya ya bakonzi ya molili, asambwisaki yango na miso ya bato nyonso mpe atambolisaki yango lokola bakangami ya etumba tango alongaki yango na ekulusu. 16 Yango wana, bopesaka na moto moko te nzela ya kosambisa bino na tina na biloko ya kolia to ya komela to mpe na tina na mokolo ya feti lokola feti ya ebandeli ya sanza to ya Saba. 17 Nyonso wana ezalaki kaka elilingi ya makambo oyo esengelaki koya, kasi bosolo na yango ezali penza kati na Klisto. 18 Botelemelaka bato oyo bamisepelisaka na komikitisa ya lokuta to na kosambela ba-anjelu, bopesaka bango nzela te ya kozangisa bino elonga. Bamipesaka na bimoniseli ya makanisi na bango, batondi na lolendo ezanga tina, 19 baboyaka kokangama na Klisto oyo azali Mokonzi, Moto. Ezali Klisto nde asalaka ete nzoto mobimba ekola malamu kolanda mokano ya Nzambe mpe ekangana na nzela ya misisa mpe misuni. 20 Bokufaki elongo na Klisto mpe bokangolamaki longwa na bowumbu ya milimo mabe ya mokili oyo. Boye mpo na nini, lokola nde bozali nanu bato ya mokili oyo, bozali lisusu kondima mibeko na yango lokola: 21 « kozwa te, komeka elengi te, kosimba te? » 22 Boni, biloko oyo nyonso ebongisami te mpo na kobebisama sima na kosalela yango? Tala, ezali na yango kaka mibeko mpe malakisi ya bomoto! 23 Solo, mibeko ya bongo emonanaka lokola nde etondi na bwanya, pamba te esengaka na bato ete basambelaka ndenge balingi, bamilakisaka lokola bato ya komikitisa mpe bamipesaka pasi na nzoto; nzokande ezali na tina moko te, soki kaka te kokokisa baposa ya nzoto.

3 Lokola bosekwaki mpe elongo na Klisto, bolukaka biloko ya Likolo epai wapi Klisto avandi na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe, 2 bokanisaka biloko ya Likolo kasi biloko ya mokili te. 3 Pamba te bokufaki penza, mpe bomoi na bino ezali sik'oyo ya kobombama elongo na Klisto kati na Nzambe. 4 Tango Klisto oyo azali bomoi na bino akomonana, bino mpe bokomonana elongo na Ye kati na nkembo. 5 Boye, boboma nyonso oyo, kati na bomoi na bino, ezali ya mokili: pite, bosoto, baposa ya mabe, bilulela mpe lokoso ya mbongo, pamba te lokoso ya mbongo ezali ndenge moko na kosambela bikeko. 6 Ezali makambo yango nde ebendaka kanda ya Nzambe. 7 Bino mpe na kala, bozalaki komipesa na makambo yango tango bomoi na bino ezalaki na se ya bokonzi ya makambo yango. 8 Kasi sik'oyo, bosengeli kolimwisa makambo yango nyonso: kanda, koyinana, misala mabe, mafinga mpe maloba mabe oyo ekoki kobima na minoko na bino. 9 Bokosanaka te, pamba te bobwakaki bomoto na bino ya kala elongo na misala na yango 10 mpe bolataki bomoto ya sika oyo emikomisaka ya sika mpo ete bokoma na boyebi ya kokoka kolanda elilingi ya Mokeli ya bomoto yango. 11 Boye, biso nyonso tozali ndenge moko: bokeseni ezali lisusu te kati na Mogreki mpe Moyuda, moto oyo akatama ngenga mpe moto oyo akatama ngenga te, mopaya mpe mwana mboka, mowumbu mpe monsomi. Bobele Klisto nde azali na tina: azali nyonso kati na bato nyonso. 12 Yango wana, lokola bozali baponami ya Nzambe, basantu mpe balingami na Ye, boyokelaka mingi bato mawa, bozalaka na bolingo, na boboto, na komikitisa mpe na motema molayi. 13 Boyikanaka mpiko; mpe soki moko azali na likambo ya kopamela moninga na tina na yango, bolimbisanaka. Bolimbisaka ndenge Nkolo alimbisaki bino. 14 Na likolo ya makambo oyo nyonso, bolataka bolingo oyo ekangisaka nyonso kati na bomoko ya kokoka. 15 Tika ete kimia ya Klisto ekonzaka kati na mitema na bino, pamba te bozali biteni ya nzoto moko mpe Nzambe abenga bino mpo ete bozala na kimia yango; mpe bozongisaka matondi. 16 Tika ete Liloba ya Klisto, kati na bomengo na yango nyonso, evanda kati na bino; boteyanaka mpe bokebisanaka na bwanya nyonso, na nzela ya banzembo ya masanzoli, banzembo ya lokumu mpe banzembo oyo ewutaka na

Molimo. Mpe boyembelaka Nzambe na kozongisa matondi
kati na mitema na bino. 17 Mpe nyonso oyo bokosala, ezala
na maloba to na misala, bosalaka yango na Kombo ya Nkolo
Yesu, na kozongisa matondi epai ya Nzambe Tata na nzela
ya Yesu-Klisto. 18 Basi, botosaka mibali na bino ndenge
ebongi kati na Nkolo. 19 Mibali, bolingaka basi na bino
mpe bozalaka na makambo ya makasi te epai na bango.
20 Bana, botosaka baboti na bino na makambo nyonso,
pamba te ezali ndenge wana nde bokosepelisa Nkolo. 21
Batata, boyokisaka bana na bino kanda te, noki te mitema
na bango ekolemba. 22 Bawumbu, botosaka bankolo na
bino na makambo nyonso; na miso na bango kaka te, lokola
nde bozali kosepelisa bato, kasi na mitema ya bosembo
mpe kati na kotosa Nkolo. 23 Mosala nyonso oyo bosalaka,
bosalaka yango na mitema na bino mobimba, lokola nde
bozali kosala yango mpo na Nkolo, kasi mpo na bato te, 24
pamba te boyebi malamu ete bokozwa, lokola lifuti, libula
oyo Nkolo abongisa mpo na bato ya Nzambe. Ezali Klisto
nde azali Nkolo oyo bosalelaka. 25 Moto oyo asalaka na
ndenge ya mabe akozwa lifuti oyo ebongi mpo na misala na
ye ya mabe, pamba te Nzambe aponaka bilongi te.

4 Bino bankolo, bosungaka bawumbu na bino na nzela ya
biloko ya sembo mpe ya solo, pamba te boyebi malamu
ete bino mpe bozali na Mokonzi kati na Likolo. 2 Bozalaka
na molende ya kosambela, bosenzelaka mpe bozongisaka
matondi epai ya Nzambe. 3 Bobondelaka mpe mpo na biso,
na tina ete Nzambe apesa biso mabaku ya koteya Sango
Malamu mpo na kosakola mabombami ya Klisto. Mpe ezali
mpo na mabombami yango nde ngai nazali mokangami
kati na boloko. 4 Bobondelaka Nzambe mpo ete nasakola
yango na polele nyonso, ndenge nasengeli penza kosala. 5
Botambolaka na bwanya liboso ya bato oyo bazali bandimi
te mpe bosalelaka tango na bino na ndenge ya malamu. 6
Tika ete maloba na bino etondaka tango nyonso na boboto
mpe na elengi, mpo ete boyeba ndenge nini koyanola moto
nyonso. 7 Tishike, ndeko molingami, mosali ya sembo mpe
moninga na ngai kati na mosala ya Nkolo, akoyebisa bino
makambo nyonso oyo etali ngai. 8 Ezali na tina yango nde
nazali kotinda ye epai na bino, mpo ete apesa bino basango
na tina na biso mpe alendisa bino. 9 Azali koya elongo na
Onezime, ndeko molingami na biso ya solo, oyo azali moko
kati na bino. Bakoyebisa bino makambo nyonso oyo ezali
koleka awa. 10 Arisitarke, moninga na ngai kati na boloko,
atindeli bino mbote. Boyamba mpe mbote ya Malako, ndeko
ya Barnabasi, oyo na tina na ye napesaki bino mitindo ete,
soki ayei epai na bino, boyamba ye malamu. 11 Yesu oyo
babengaka Jistisi atindeli bino mbote. Kati na Bayuda oyo
bakomaki Baklisto, kaka bango nde bazali kosala elongo
na ngai mpo na Bokonzi ya Nzambe, mpe bazali mpo na
ngai kobondisama mobimba. 12 Epafrasi, ye oyo azali mpe
moko kati na bino mpe mowumbu ya Yesu-Klisto, atindeli
bino mbote. Abundaka tango nyonso etumba mpo na bino
kati na mabondeli, mpo ete botelema ngwi lokola bato oyo
bakembi kati na kondima mpe baselingwa mpo na kokokisa
mokano nyonso ya Nzambe. 13 Nazali kotatola solo mpo na
ye ete azali kosala mosala makasi mpo na bino, mpo na
bandeko ya Laodise mpe mpo na bandeko ya Iyerapolisi. 14
Monganga Luka, molingami na biso, mpe Demasi batindeli
bino mbote. 15 Bopesa mbote epai ya bandeko ya Laodise,
epai ya Nefa mpe epai ya Lingomba oyo esanganaka kati na
ndako na ye. 16 Soki bosilisi kotanga mokanda oyo, bosala
ete etangama mpe kati na Lingomba ya Laodise; bongo
bino mpe botanga oyo ekowuta na Laodise. 17 Boloba na
Arshipe: « Sala keba na lotomo oyo ozwaki kati na Nkolo
mpo ete okokisa yango malamu. » 18 Ngai Polo, napesi bino
mbote na kokoma yango na maboko na ngai. Bobosanaka
te ete nazali mokangami kati na boloko. Tika ete ngolu ezala
na bino!

1 Batesalonika

1 Polo, Silasi mpe Timote; Epai ya bandeko ya Lingomba ya
Tesalonika, ba-oyo bazali kati na Nzambe Tata mpe kati
na Nkolo Yesu-Klisto: Tika ete ngolu mpe kimia epesamela
bino! **2** Tozongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe
mpo na bino nyonso tango totangaka bino kati na mabondeli
na biso. **3** Tobosanaka te liboso ya Nzambe, Tata na biso,
misala ya kondima na bino, misala ya bolingo na bino mpe
molende na bino, oyo ewuti na elikya monene oyo bozali
na yango kati na Nkolo na biso, Yesu-Klisto. **4** Bandeko
balingami ya Nzambe, toyebi malamu ete Nzambe apona
bino, **5** pamba te Sango Malamu na biso ekomaki epai na
bino kaka na maloba te, kasi mpe na nguya, na Molimo
Mosantu mpe na kondima monene. Mpe boyebi malamu
ndenge nini tozalaki kovanda kati na bino mpo na bolamu
na bino. **6** Bokomaki kolanda ndakisa na biso mpe ya
Nkolo, pamba te boyambaki Liloba kati na minyoko mingi
mpe na esengo oyo Molimo Mosantu apesaka. **7** Mpo na
yango, bokomi mpe ndakisa mpo na bandimi nyonso ya
Masedwane mpe ya Akayi. **8** Wuta epai na bino, Liloba na
Nkolo epanzani kaka te na Masedwane mpe Akayi, kasi
sango ya kondima na bino kati na Nzambe eyebani mpe
bipai nyonso. Yango wana tozali lisusu na tina te ya koloba
ata likambo moko mpo na yango, **9** pamba te bango moko
bazali kotatola ndenge nini boyambaki biso mpe ndenge nini
botikaki kosambela banzambe ya bikeko mpo na komipesa
na Nzambe mpe mpo na kosalela Nzambe na bomoi mpe ya
solo, **10** mpe mpo na kozela, kowuta na Likolo, Mwana na
Ye oyo asekwisaki kati na bakufi Yesu oyo azali kokangola
biso na kanda oyo ezali koya.

2 Bandeko, bino moko boyebi malamu ete koya na biso
epai na bino ezalaki ya pamba te. **2** Boyebi lisusu ete,
sima na biso konyokwama mpe kofingama kati na Filipi,
toteyaki bino, na lisungi ya Nzambe na biso mpe na molende
nyonso, Sango Malamu na Ye kati na bitumba makasi. **3**
Pamba te, soki tosengaka na bato ete bandimela Nzambe,
ezali te mpo ete tozali kati na libunga to totondi na makanisi
ya mbindo to mpe tolukaka kokosa bato. **4** Kasi ezali mpo
ete Nzambe amekaki biso mpe amonaki ete tobongi mpo na
kopesamela mokumba ya koteya Sango Malamu. Yango
wana mpe toteyaka te mpo na kosepelisa bato, kasi mpo
na kosepelisa Nzambe oyo ayebi mozindo ya mitema na
biso. **5** Boyebi malamu ete tosalelaki maloba ya sukali te
mpe totindikamaki te na posa ya konduka mbongo. Na tina
na likambo oyo, Nzambe azali penza Motatoli na biso. **6**
Tolukaki te lokumu kowuta na bato, ezala epai na bino to epai
ya bato mosusu, **7** atako, lokola bantoma ya Klisto, tokokaki
kosenga bino na makasi ete bosunga biso; kasi tozalaki
lokola bana mike kati na bino. Ndenge mama abatelaka
bana na ye, **8** ndenge wana mpe, na bolingo monene oyo
tozali na yango mpo na bino, tosepelaki kaka te kopesa bino
Sango Malamu ya Nzambe, kasi tosepelaki mpe kopesa bino
bomoi na biso, pamba te bokomaki motuya makasi na miso
na biso. **9** Bandeko na ngai, bokanisa ndenge nini tomonaki
pasi mpe tosalaki mosala makasi; butu mpe moyi, tozalaki
kosala, pamba te toboyaki kozala mokumba epai ya moto
ata moko kati na bino, wana toteyaki bino Sango Malamu ya
Nzambe. **10** Bino moko bozali batatoli, Nzambe mpe azali
Motatoli, ete totambolaki na bosantu, na bosembo mpe na
kozanga pamela, na miso na bino oyo bozali kondima. **11**
Boyebi mpe ete tosalaki, epai ya moko na moko kati na
bino, ndenge penza tata asalaka mpo na bana na ye: **12**
tozalaki koteya, kolendisa mpe kotindika bino na kotambola
na lolenge oyo ebongi liboso ya Nzambe oyo azali kobenga
bino ete bokota kati na Bokonzi mpe nkembo na Ye. **13**
Mpe tala mpo na nini tozongisaka tango nyonso matondi
epai ya Nzambe: tango boyambaki Liloba na Nzambe, oyo
toteyaki bino, bondimaki yango te lokola liloba oyo ewuti
epai ya bato, kasi lokola penza Liloba na Nzambe, oyo ezali
kosala kati na bino oyo bozali na kondima. **14** Bandeko,
bino mpe bokomaki kolanda ndakisa ya Mangomba oyo, kati
na Yuda, ezali ya Nzambe mpe ezali kati na Yesu-Klisto,
pamba te bandeko na bino ya ekolo moko banyokolaki bino
ndenge Bayuda banyokolaki Mangomba ya Yuda. **15** Ezali
bango Bayuda nde babomaki Nkolo Yesu mpe basakoli;
ezali mpe kaka bango nde banyokolaki biso. Basepelisaka
Nzambe te mpe bazali banguna ya bato nyonso; **16** bazali
kokanga biso nzela mpo ete toteya Bapagano te, noki te
bakobika. Na ndenge wana, bazali kaka kofulukisa masumu
na bango mpe, suka na suka, kanda ya Nzambe ekokweyela
bango. **17** Bandeko, awa tokabwanaki na bino mpo na
mwa tango moke, na nzoto kasi na makanisi te, tosalaki
makasi mpo na komona bino, pamba te tozalaki na posa na
bino makasi. **18** Yango wana, tolukaki koya epai na bino.
Ngai Polo, namekaki yango mbala na mbala, kasi Satana
akangaki nzela na biso. **19** Banani bazali penza elikya na
biso, esengo na biso to motole na biso, oyo tokomikumisa
mpo na yango na miso ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, na
mokolo oyo akoya? Boni, ezali bino te? **20** Solo, bino nde
bozali nkembo mpe esengo na biso.

3 Boye lokola tokokaki lisusu kokanga motema te, tomonaki
ete ezali malamu mpo na biso kotikala na Ateni. **2** Yango
wana totindaki Timote, ndeko na biso mpe moninga ya

Nzambe kati na mosala ya kopanza Sango Malamu ya Klisto, mpo ete alendisa bino mpe apesa bino mpiko kati na kondima, 3 na tina ete moko te kati na bino abungisa kondima likolo ya pasi oyo bozali komona; pamba te bino moko boyebi malamu ete tobongisama mpo na yango. 4 Tango tozalaki nanu elongo na bino, toyebisaki bino ete tokokutana na minyoko. Mpe esalemi kaka ndenge wana, ndenge boyebi yango malamu. 5 Mpo na yango, lokola nakokaki lisusu kokanga motema te, natindaki Timote mpo na koluka koyeba soki bozali kaka kokoba kati na kondima. Nazalaki kobanga ete Satana ameka bino mpe ete mosala na biso ekende pamba. 6 Kasi sik'oyo, Timote awuti epai na bino mpe asili kozonga epai na biso, amemeli biso sango ya kitoko na tina na kondima mpe bolingo na bino: ayebisi biso ete bozali tango nyonso na makanisi ya malamu mpo na biso mpe bozali na posa makasi ya komona biso, ndenge biso mpe tozali na posa makasi ya komona bino. 7 Bandeko, sango ya kondima na bino elendisi biso makasi, kati na pasi mpe minyoko nyonso oyo tozali komona; 8 mpe nzoto na biso eningani sik'oyo na esengo mpo ete botelemi ngwi kati na Nkolo. 9 Matondi ya ndenge nini tokoki kozongisa epai ya Nzambe na tina na bino, mpo na esengo nyonso oyo tozali na yango mpo na bino liboso ya Nzambe na biso? 10 Tobondelaka Nzambe na molende nyonso, butu mpe moyi, mpo ete apesa biso nzela ya komona bino lisusu mpe ya kokokisa oyo ezangi kati na kondima na bino. 11 Sik'oyo, tika ete Ye moko Nzambe, Tata na biso, mpe Yesu, Nkolo na biso, bafungolela biso nzela ya koya epai na bino. 12 Tika ete Nkolo abakisa mpe afulukisa bolingo kati na bino mpo ete bolinganaka, bamoko na bamosusu, mpe mpo ete bolingaka bato nyonso, ndenge kaka biso mpe tolingaka bino. 13 Tika ete alendisa mitema na bino mpo ete bozanga pamela kati na bosantu liboso ya Nzambe mpe Tata na biso, na mokolo oyo Yesu, Nkolo na biso, akoya elongo na basantu na Ye nyonso! Amen!

4 Bandeko, mpo na oyo etali makambo mosusu, tolakisaki bino ndenge nini bosengeli kotambola mpo na kosepelisa Nzambe, mpe yango nde bozali kosala. Kasi sik'oyo, tozali kosenga na bino mpe kotinda bino na makasi, kati na Nkolo Yesu, ete bokoba kosalaka bongo koleka. 2 Pamba te boyebi mitindo oyo topesaki bino na Kombo ya Nkolo Yesu. 3 Nzambe alingi ete bozalaka bule tango nyonso: bokimaka pite; 4 moko na moko kati na bino asengeli koyeba kobatela nzoto na ye kati na bosantu mpe lokumu, 5 asengeli koboya kozala mowumbu ya baposa ya nzoto lokola Bapagano oyo bayebi Nzambe te, 6 asengeli mpe te kokosa to kosala ndeko na ye mabe kati na makambo oyo etali bonzoto, pamba te Nkolo akopesa etumbu na bato nyonso oyo basalaka mabe ya lolenge wana, ndenge toyebisaki mpe tokebisaki bino liboso. 7 Nzambe abengaki biso te mpo ete tozala bato ya mbindo, kasi mpo ete tobika bomoi na biso na lolenge ya bule. 8 Boye moto oyo atosaka mitindo yango te atiolaka moto te kasi atiolaka nde Nzambe oyo apesaki bino Molimo Mosantu na Ye. 9 Mpo na oyo etali bolingo kati na bino, ezali lisusu na tina te ya kokomela bino, pamba te Ye moko Nzambe ateyaki bino kolingana bino na bino. 10 Ezali mpe bolingo yango nde bosengeli kotalisa epai ya bandeko nyonso kati na Masedwane mobimba. Mpe bandeko, tozali kosenga na bino ete bokoba kosalaka bongo koleka, 11 ete bolukaka kobika bomoi na bino kati na kimia; mpe tika ete moto nyonso atalaka makambo na ye moko mpe aliaka na motoki na ye moko, ndenge kaka toyebisaki bino yango, 12 mpo ete, mokolo na mokolo, Bapagano bamemia bino, mpe mpo ete bobika te bomoi na bino na sima ya mokongo ya moto. 13 Bandeko, toboyi bozanga boyebi na tina na bato oyo bakufa, mpo ete bozala na mawa te lokola bamosusu oyo bazangi elikya. 14 Pamba te ndenge tondimaka ete Yesu akufaki mpe asekwaki, ndenge mpe tondimaka ete Nzambe akomema, na nzela ya Yesu mpe elongo na Ye, bato oyo bakufa kati na Ye. 15 Kolanda liloba na Nkolo, tala makambo oyo tozali koyebisa bino: biso ba-oyo tokotikala na bomoi kino na tango oyo Nkolo akoya, tokokende te liboso ya bato oyo bakufa; 16 pamba te tango kaka mitindo ekopesama na nzela ya koganga ya mokonzi ya ba-anjelu mpe ya kelelo ya Nzambe, Ye moko Nkolo akokita wuta na Lola mpe bato oyo basila kokufa kati na Klisto bakosekwa bato ya liboso. 17 Sima na yango, biso bato oyo tokozala na bomoi na tango yango tokomemama elongo na bango kati na mapata mpo na kokutana na Nkolo, na likolo; mpe na bongo, tokozala elongo na Nkolo libela na libela. 18 Yango wana, bolendisanaka na maloba oyo.

5 Mpe mpo na oyo etali tango to mokolo, bandeko, tomoni ete ezali na tina te ya kokomela bino, 2 pamba te boyebi malamu ete mokolo ya Nkolo ekoya ndenge moyibi ayaka kati na butu. 3 Tango bato bakokoma koloba: « Tozali sik'oyo na kimia, mpe tozali lisusu na mitungisi te, » ekozala na tango wana nde libebi ekokweyela bango na mbalakata, lokola pasi ya mwasi oyo azali kobota, mpe bakokoka kokima te. 4 Kasi bino bandeko, bozali kati na molili te mpo ete mokolo yango ekanga bino na mbalakata lokola moyibi. 5 Pamba te bino nyonso bozali bana ya pole mpe bana ya moyi. Tozali bato ya butu te to bato ya molili te. 6 Yango wana tolalaka pongi te lokola bato mosusu, kasi tosenzelaka mpe tomibatelaka malamu. 7 Pamba te bato oyo balalaka

pongi balalaka na butu, mpe ba-oyo balangwaka masanga balangwaka na butu. **8** Kasi lokola tozali bato ya moyi, tika ete tosenzela malamu, tolata kondima mpe bolingo lokola ebombelo ya tolo, mpe tolata elikya ya lobiko lokola ekoti ya ebende. **9** Pamba te Nzambe abongisa biso te mpo na kanda na Ye, kasi mpo ete tozwa lobiko na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, **10** oyo akufelaki biso mpo ete, ezala soki tozali na bomoi to tokufi, tozala na bomoi elongo na Ye. **11** Yango wana, bolendisanaka mpe bosunganaka bino na bino, ndenge mpe kaka bozali kosala yango. **12** Bandeko, tosengi na bino ete bondimaka bato oyo basalaka mosala makasi kati na bino, oyo bamitungisaka mpo na bino kati na Nkolo mpe bapesaka bino makebisi. **13** Bomemiaka bango makasi kati na bolingo mpo na mosala na bango. Bobikaka na kimia kati na bino. **14** Bandeko, tozali kolendisa bino: bopesaka bagoyigoyi mpe bato ya mobulu makebisi, bolendisaka ba-oyo basili kobungisa mpiko na bango, bosungaka ba-oyo bazangi makasi, boyikanaka mpiko. **15** Bosenzela ete moko te azongisa mabe na mabe, kasi bolukaka tango nyonso kosalanaka bolamu kati na bino mpe kosalaka bato nyonso bolamu. **16** Bozalaka na esengo tango nyonso; **17** bosambelaka na kolemba te; **18** bozongisaka matondi kati na makambo nyonso, pamba te yango nde mokano ya Nzambe mpo na bino kati na Yesu-Klisto. **19** Bopekisaka te mosala ya Molimo Mosantu, **20** botiolaka masakoli te **21** kasi bomekaka nyonso na mozindo mpe bosimba oyo ezali malamu. **22** Boboyaka mabe ya lolenge nyonso. **23** Tika ete Ye moko Nzambe ya kimia abulisa bino na mobimba na bino! Tika ete mobimba na bino, molimo, elimo mpe nzoto ebatelama malamu na lolenge ete ezanga pamela na mokolo oyo Yesu-Klisto, Nkolo na biso, akoya. **24** Ye oyo azali kobenga bino azali sembo, mpe Ye nde akokokisa yango. **25** Bandeko, bobondelaka mpo na biso. **26** Bopesaka bandeko nyonso mbote na nzela ya beze ya bule. **27** Nasengi na bino, na Kombo ya Nkolo, ete botangelaka bandeko nyonso mokanda oyo. **28** Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala na bino!

2 Batesalonika

1 Polo, Silasi mpe Timote; Epai ya Lingomba ya bandeko
ya Tesalonika, oyo ezali kati na Nzambe, Tata na biso,
mpe kati na Nkolo Yesu-Klisto: **2** Tika ete ngolu mpe kimia
epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe
na Nkolo Yesu-Klisto! **3** Bandeko, tosengeli tango nyonso
kozongisaka matondi epai ya Nzambe mpo na bino. Solo,
ezali malamu mpo na biso kosalaka bongo, pamba te
kondima na bino ezali se kokola mpe bolingo oyo moko na
moko kati na bino azali na yango mpo na moninga na ye
ezali mpe kokola. **4** Mpe kati na Mangomba ya Nzambe,
tozali komikumisa na tina na molende mpe kondima na
bino kati na minyoko nyonso mpe kati na pasi oyo bozali
komona. **5** Makambo oyo nyonso ezali kolakisa na polele
ete Nzambe atalaka makambo na bosembo, mpe ete alingi
kozwa bino lokola bato oyo babongi mpo na Bokonzi ya
Nzambe, oyo bozali komonela pasi. **6** Solo, Nzambe azali
sembo: akozongisa pasi lokola etumbu epai ya banyokoli na
bino; **7** mpe akopesa bopemi epai na biso mpe epai na bino
oyo bozali komona pasi, tango Nkolo Yesu akomimonisa
wuta na Likolo, elongo na ba-anjelu na Ye ya nguya, **8**
mpe kati na moto mpo na kopesa etumbu epai ya bato oyo
bayebi Nzambe te mpe batosaka te Sango Malamu ya Yesu,
Nkolo na biso. **9** Bakozwa etumbu ya libebi ya seko na seko,
mosika ya bozalisami ya Nkolo mpe ya nguya ya nkembo na
Ye **(aiōnios g166)** **10** tango akoya na mokolo wana mpo na
kopesamela nkembo kati na basantu na Ye, mpe lokumu
kati na bandimi na Ye. Bino mpe bokozala elongo na bango,
pamba te bondimaki mateya oyo toteyaki bino. **11** Yango
wana tobondelaka tango nyonso Nzambe na biso mpo na
bino, mpo ete akomisa bino bato oyo babongi na bomoi oyo
abengaki bino mpo na yango; mpe mpo ete, na nzela ya
nguya na Ye, akokisa posa na bino ya kosala bolamu to
makambo nyonso oyo kondima na bino ezali kotinda bino
kosala. **12** Tosambelaka bongo mpo ete Kombo ya Yesu,
Nkolo na biso, epesamela nkembo kati na bino, mpe bino
bozwa lokumu kati na Ye kolanda ngolu ya Nzambe na biso
mpe ya Nkolo Yesu-Klisto.

2 Bandeko, mpo na oyo etali boyei ya Yesu-Klisto, Nkolo na
biso, mpe bosangani na biso epai na Ye, tozali kosenga
na bino boye: **2** bopesaka na mobulu nzela te ya kokota
na pete kati na makanisi na bino to tika ete mitema na
bino etungisamaka te likolo na emoniseli, liloba to mokanda
oyo bato bakoki koloba na tina na yango ete ewuti epai na
biso mpe ezali koloba ete mokolo ya Nkolo esili kokoma. **3**
Tika ete moko te akosa bino; pamba te liboso ete mokolo
yango ekoma, bato basengeli nanu kobwaka kondima, mpe
motomboki oyo abongisami mpo na libebi asengeli nanu
komonana. **4** Motomboki yango akotelemela makambo
nyonso ya Nzambe mpe akomitombola na likolo ya nyonso
oyo bato babengaka Nzambe to na likolo ya oyo bato
bagumbamelaka, kino kokende kovanda kati na Tempelo
ya Nzambe mpe komibenga Nzambe. **5** Boni, bobosani
ete nazalaki koyebisa bino makambo yango tango nazalaki
elongo na bino? **6** Nzokande boyebi sik'oyo nini ezali
kokanga ye nzela mpo ete amonisama te na tango na ye. **7**
Pamba te nguya ya botomboki, oyo ebombama esili kobanda
kosala; kasi esengeli ete Ye oyo, kino sik'oyo, azali kokanga
ye nzela ya komimonisa alongwa **8** mpo ete motomboki
amonisama, ye oyo Nkolo Yesu akoboma na nzela ya Liloba
kowuta na monoko na Ye mpe akobebisa tango akoya
na nzela ya nkembo ya boyei na Ye. **9** Motomboki yango
akoya na nguya ya Satana mpe akosala bikamwa ya lolenge
nyonso, bilembo, misala minene ya lokuta **10** mpe lolenge
nyonso ya mabe, mpo na kokosa bato oyo bazali kokende
na libebi, pamba te bayambaki te bolingo ya bosolo oyo
esengeli kobikisa bango. **11** Yango wana Nzambe atindeli
bango molimo ya libunga mpo ete bandima makambo ya
lokuta, **12** mpe mpo ete bato nyonso oyo baboyaki kondimela
solo kasi basepelaki na mabe bazwa etumbu. **13** Kasi
biso bandeko balingami ya Nkolo, tosengeli tango nyonso
kozongisaka matondi epai ya Nzambe mpo na bino oyo
Nkolo alingaka, pamba te Nzambe asila kopona bino wuta
na ebandeli mpo ete bozwa lobiko, na nzela ya libulisi ya
Molimo mpe ya kondima kati na solo. **14** Na nzela ya Sango
Malamu oyo toteyaki bino, Nzambe abengaki bino mpo ete
bozwa lobiko mpe nkembo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto. **15**
Yango wana bandeko, botelema ngwi mpe bobatela malamu
malakisi oyo toteyaki bino, ezala na nzela ya maloba to na
nzela ya mokanda. **16** Tika ete Ye moko Yesu-Klisto, Nkolo
na biso, mpe Nzambe, Tata na biso, oyo alingaki biso mpe
apesaki biso, na ngolu na Ye, malendisi ya seko mpe elikya
ya malamu, **(aiōnios g166)** **17** balendisa mitema na bino mpe
bapesa bino makasi ya kosala bolamu kati na misala mpe
maloba nyonso!

3 Bandeko, bobondelaka mpo na biso na tina na makambo
mosusu, mpo ete Liloba na Nkolo epanzana noki mpe
epesamela lokumu ndenge ezalaki kozwa lokumu epai na
bino. **2** Bobondelaka mpe mpo ete Nzambe akangola biso
wuta na maboko ya bato mabe mpe ya batomboki, pamba
te bato nyonso bazali na kondima te. **3** Kasi Nkolo azali
sembo, akopesa bino makasi mpe akobatela bino liboso ya
Satana. **4** Tondimisami kati na Nkolo ete bozali kosala mpe

bokokoba kosala makambo nyonso oyo tozali kotinda bino.
5 Tika ete Nkolo akamba mitema na bino kino na bolingo
ya Nzambe mpe na molende ya Klisto! **6** Bandeko, totindi
bino na Kombo ya Nkolo Yesu-Klisto ete bokima ndeko
nyonso oyo atambolaka na bomoi ya mobulu mpe alingaka
te kotambola kolanda malakisi oyo bozwaki kowuta na biso.
7 Pamba te boyebi bino moko ndenge nini bosengeli kolanda
ndakisa na biso. Tango tozalaki elongo na bino, tozalaki
bagoyigoyi te **8** mpe toliaki epai ya moto moko te bilei ya
ofele; kasi tozalaki, butu mpe moyi, kosala mosala ya makasi
mpe ya pasi, mpo ete topesa mokumba na biso epai ya
moto moko te kati na bino. **9** Nzokande elingi koloba te ete
tozangaki makoki mpo na lisungi ya ndenge wana, kasi
tosalaki bongo mpo ete tokoma ndakisa mpo na bino. **10**
Pamba te, ezala tango tozalaki elongo na bino, topesaki
bino mobeko oyo: « Tika ete moto oyo aboyi kosala mosala
alia mpe te! » **11** Tozali koyoka ete mingi kati na bino bazali
bagoyigoyi mpe bazali kotambola na bomoi ya mobulu,
bazali kosala eloko moko te, kasi bazali kaka kokota na
makambo ya bato mosusu. **12** Tozali kokomela bato ya
lolenge wana malako mpe kosenga na bango, na Kombo ya
Nkolo Yesu-Klisto, ete basala mosala na kimia mpe balia
bilei oyo bakozwa na motoki na bango moko. **13** Kasi mpo
na bino bandeko, bolemba te kosala bolamu. **14** Soki moto
aboyi kotosa mitindo oyo topesi bino kati na mokanda oyo,
bokebisa bato nyonso na tina na ye mpe bosangana na ye
lisusu te mpo ete ayoka soni. **15** Bozwa ye lokola monguna
te, kasi bopamela ye lokola ndeko. **16** Tika ete Ye moko
Nkolo na kimia apesaka bino kimia tango nyonso mpe na
lolenge nyonso! Tika ete Nkolo azala elongo na bino nyonso!
17 Ngai Polo, nakomi mbote oyo na nzela ya loboko na ngai
moko; yango nde ezali elembo kati na mikanda na ngai
nyonso. Nakomaka nde bongo. **18** Tika ete ngolu ya Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, ezala na bino nyonso!

1 Timote

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto kolanda mokano ya Nzambe
Mobikisi na biso mpe ntoma ya Yesu-Klisto, elikya na
biso; **2** Epai ya Timote, mwana na ngai ya bolingo kati
na kondima: Tika ete ngolu, mawa mpe kimia epesamela
yo kowuta na Nzambe Tata mpe na Yesu-Klisto, Nkolo
na biso! **3** Ndenge nasengaki na yo tango nazalaki na
Masedwane, tikala awa kati na Efeso mpo ete opesa bato
mosusu mitindo ete batika koteya mateya ya lokuta **4** to
bakangama te na masapo ya pamba-pamba mpe na botangi
milongo ya mbotama, oyo ezangi suka. Makambo ya bongo
ebimisaka kaka tembe, na esika ete esunga mpo ete mosala
na Nzambe, oyo toyebi na nzela ya kondima, ekende liboso.
5 Tina ya mitindo yango ezali bolingo oyo ewuti na motema
ya peto, na makanisi ya malamu mpe na kondima ya solo. **6**
Bato mosusu basili kobunga mosika ya makambo yango mpe
bamipesi na masolo ezanga tina; **7** balingi kozala balakisi ya
Mobeko, kasi bazali kososola te makambo oyo bazali koloba
mpe oyo bazali kobetela sete. **8** Toyebi ete mibeko ezalaka
malamu soki moto azali kosalela yango na ndenge oyo
ebongi. **9** Toyebi lisusu ete mibeko esalema te mpo na bato
ya malamu kasi mpo na bato mabe mpe batomboki, mpo na
bato oyo batosaka Nzambe te mpe bato ya masumu, mpo
na bato ya mbindo mpe batioli makambo ya bule, ba-oyo
bakoki ata koboma tata mpe mama, mpo na babomi ya bato,
10 mpo na bato na pite, mpo na mibali oyo basangisaka
nzoto na mibali, mpo na bato oyo batekaka baninga na
bango bato na bowumbu, mpo na bakosi, mpo na bato oyo
balapaka ndayi ya lokuta, mpe mpo na bato oyo basalaka
makambo oyo etambolaka nzela moko te na mateya ya solo,
11 kolanda Sango Malamu oyo napesamelaki mokumba,
Sango Malamu ya nkembo ya Nkolo-Na-Esengo. **12** Nazali
kozongisa matondi epai ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo
apesaki ngai nguya, pamba te amonaki ete akoki kotiela
ngai motema, wana aponaki ngai mpo na lotomo na Ye,
13 atako liboso nazalaki kofinga mpe konyokola Ye mpe
nazalaki moto na kanza; kasi ayokelaki ngai mawa, pamba
te nazalaki koyeba te makambo oyo nazalaki kosala mpe
nazalaki na kondima te. **14** Nkolo na biso atondisaki ngai na
ngolu na Ye, elongo na kondima mpe bolingo oyo ezali kati
na Yesu-Klisto. **15** Tala liloba ya solo penza, liloba oyo ekoki
na kondimama mpe koyambama na mobimba na yango:
Yesu-Klisto ayaki kati na mokili mpo na kobikisa bato ya
masumu; mpe kati na bato yango ya masumu, ngai nde
naleki na masumu. **16** Kasi mpo na tina wana, Nzambe
ayokelaki ngai mawa mpo ete, kati na ngai oyo naleki na
masumu, Yesu-Klisto atalisa motema monene na Ye, oyo
ezangi ndelo lokola ndakisa epai ya bato oyo bakondimela
Ye mpo na kozwa bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **17** Tika ete
lokumu mpe nkembo ezonga epai ya Mokonzi ya seko, Ye
oyo akufaka te, amonanaka te mpe azali Nzambe se moko
mpo na libela na libela! Amen. **(aiōn g165)** **18** Tala mitindo
oyo nazali kopesa na yo Timote, mwana na ngai, kolanda
masakoli oyo elobamaki na tina na yo: kolanda masakoli
yango, bunda etumba ya malamu, **19** na kobatelaka kondima
mpe motema ya malamu, oyo bato mosusu basili kobwaka
kino kobungisa kondima na bango. **20** Kati na bango, ezali
na Imene mpe Alekizandre, ba-oyo nakabi na maboko ya
Satana mpo ete bayeba ete basengeli te kofinga Nzambe.

2 Boye liboso na nyonso, nazali kolendisa ete bosengaka
na Nzambe, bosambelaka Ye, bobondelaka Ye mpo na
bato mosusu mpe bozongiselaka Ye matondi mpo na bato
nyonso, **2** mpo na bakonzi mpe mpo na bakambi nyonso,
mpo ete tokoka kobika bomoi ya boboto, ya kimia, ya botosi
kati na makambo ya Nzambe, mpe bomoi ya bosantu. **3**
Pamba te yango nde ezali malamu mpe esepelisaka Nzambe
Mobikisi na biso, **4** oyo alingi ete bato nyonso babikisama
mpe bayeba solo. **5** Solo, ezali na Nzambe kaka moko.
Ndenge moko mpe ezali na Moyokanisi kaka moko kati
na Nzambe mpe bato: ezali moto moko, Yesu-Klisto **6** oyo
amikabaki lokola mbeka mpo na kokangola bato nyonso.
Yango nde litatoli oyo epesamaki na tango oyo abongisa. **7**
Ezali mpe mpo na litatoli yango nde Nzambe atiaki ngai
mopanzi sango mpe ntoma, mpo na kolakisa kondima mpe
solo epai ya Bapagano. Nazali kokosa te, nazali nde koloba
solo. **8** Yango wana nalingi ete mibali basambelaka na bisika
nyonso, na kotombola maboko ya bule, na kanda te mpe na
koswana te. **9** Nalingi mpe ete basi balataka na ndenge oyo
ebongi, oyo ekoki te kobetisa bato mabaku, mpe na ndenge
ya lolendo te; bakangisa suki te mpe balata te ezala biloko
ya wolo, mayaka to bilamba ya talo makasi, **10** kasi balata
nde misala ya malamu, misala oyo ebongi mpo na basi
oyo batatolaka polele ete bagumbamelaka Nzambe. **11** Na
tango ya mateya, basi basengeli kovanda nye mpe kozala
na botosi. **12** Napesi te na mwasi nzela ya koteya to ya
kozala na bokonzi na likolo ya mobali; mwasi asengeli nde
kovanda nye. **13** Solo Nzambe asalaki liboso Adamu, mpe
sima, Eva. **14** Ezali Adamu te moto akosamaki; ezali mwasi
nde akosamaki mpe abukaki mobeko ya Nzambe, **15** kasi
mwasi akobikisama na nzela ya kobota. Basi bakobikisama
soki bakobi kati na kondima, kati na bolingo mpe kati na
bosantu oyo ezangi lolendo.

3 Tala liloba oyo ezali penza ya solo: Moto nyonso oyo
alingi kozala mokambi kati na Lingomba aponi mosala ya
kitoko. **2** Boye, mokambi ya Lingomba asengeli kozala: moto
azanga pamela, mobali ya mwasi moko, moto oyo alekisaka
ndelo te na ezaleli na ye, moto oyo ayebi komikanga,
moto ya lokumu, moto oyo ayambaka malamu bapaya kati
na ndako na ye, moto oyo azali na makoki ya koteya, **3**
molangwi masanga te, moto na kanza te, moto na boboto,
moto oyo aswanaka te, moto na lokoso ya mbongo te, **4**
moto oyo akambaka malamu libota na ye moko, asenzelaka
ete bana na ye batosa ye mpe asalaka bongo na lolenge
oyo ebongi na limemia ya kokoka. **5** Moto oyo ayebi te
kokamba malamu libota na ye akokoka ndenge nini kobatela
Lingomba ya Nzambe? **6** Mokambi ya Lingomba asengeli te
kozala moto oyo abongoli motema sika, noki te akotonda na
lolendo mpe akozwa etumbu lokola Satana. **7** Mokambi ya
Lingomba asengeli mpe kozala moto oyo akenda sango ya
malamu kati na bato oyo bazali bandimi te mpo ete abatela
lokumu na ye mpe akweya te na mitambo ya Satana. **8** Ezali
mpe ndenge moko mpo na badiakona. Basengeli kozala:
bato oyo babongi na limemia, bato ya maloba mibale te,
balangwi masanga te mpe bato oyo balukaka mbongo te na
banzela ya mabe. **9** Basengeli koyeba kobatela mabombami
ya kondima kati na motema ya peto. **10** Esengeli komeka
bango liboso; bongo soki emonani ete bazangi pamela,
wana nde bakoki kosala lokola badiakona. **11** Ezali mpe
ndenge moko mpo na badiakona ya basi. Basengeli kozala:
basi oyo babongi na limemia, basi oyo batongaka bato te,
basi oyo balekisaka ndelo te na bizaleli na bango mpe basi
ya sembo na makambo nyonso. **12** Diakona asengeli kozala
mobali ya mwasi moko mpe asengeli kokamba malamu
bana na ye mpe ndako na ye. **13** Pamba te badiakona
oyo basalaka mosala na bango malamu bazwaka esika ya
lokumu mpe bakomaka na elikya makasi kati na kondima
na bango epai na Yesu-Klisto. **14** Atako nazali na elikya ya
kokutana na yo kala mingi te, kasi nakomeli yo kaka malako
oyo **15** mpo ete, soki nawumeli mpo na koya, oyeba ndenge
nini bato basengeli kotambola kati na Ndako ya Nzambe,
oyo ezali Lingomba ya Nzambe na bomoi, likonzi mpe
moboko ya bosolo. **16** Tala makambo oyo tondimaka elongo:
Mabombami ya kosambela Nzambe na lolenge ya solo ezali
minene. Klisto amonanaki na nzoto ya bomoto, Molimo
Mosantu atatolaki ete azali sembo, ba-anjelu bamonaki Ye,
bato ya bikolo ya bapaya bateyamaki na tina na Ye, bato
bandimelaki Ye kati na mokili mobimba, mpe amemamaki
kati na nkembo.

4 Molimo alobi polele ete, na tango ya suka, ebele
bakosundola kondima, pamba te bakolanda milimo ya
lokuta mpe mateya oyo ewuti na milimo mabe. **2** Ezali bato
ya bilongi mibale nde bakobanda kokosa bango na nzela
ya mateya, pamba te mitema ya bato yango ya bilongi
mibale ebeba lokola nde bazikisa yango na ebende ya moto.
3 Bakopekisa libala mpe bakopesa na bato mitindo ete
balia biloko mosusu te; nzokande Nzambe akela nyonso
mpo ete bandimi oyo bayebi solo basungama na yango na
kozongiselaka Ye matondi. **4** Solo, nyonso oyo Nzambe akela
ezali malamu, eloko moko te ezali ya kobwaka soki kaka
tokozongiselaka Ye matondi tango tozwi yango, **5** pamba te
ebulisamaka na nzela ya Liloba na Nzambe mpe libondeli. **6**
Soki oteyi makambo oyo epai ya bandeko, okozala mosali
malamu ya Yesu-Klisto, mosali oyo alendisami na maloba ya
kondima mpe na malakisi ya kitoko oyo olandi na bosembo.
7 Boye, boya masolo ya bozoba, oyo etiolaka Nzambe; boya
mpe bilobaloba ya mibange basi. Mipesa nde na botosi kati
makambo ya Nzambe; **8** pamba te masano ya nzoto ezali
na tina mpo na ndambo ya makambo, kasi botosi kati na
makambo ya Nzambe ezali na tina mpo na nyonso, pamba
te ezali na elaka ya bomoi mpo na tango oyo mpe mpo na
tango oyo ezali koya. **9** Yango nde liloba ya solo, liloba
oyo ekoki na kondimama mpe koyambama na mobimba na
yango. **10** Tala mpo na nini tosalaka mpe tobundaka makasi:
ezali mpo ete tosili kotia elikya na biso kati na Nzambe na
bomoi oyo azali Mobikisi ya bato nyonso mpe mingi-mingi ya
bandimi na Ye. **11** Teya makambo yango mpe tinda bato
kosalela yango. **12** Kopesa na moto moko te nzela ya kotiola
bolenge na yo, kasi zala ndakisa mpo na bandimi na nzela
ya maloba, bizaleli, bolingo, kondima mpe bopeto. **13** Kino
tango nakoya, zala na molende ya kotanga Makomi, ya
koteya mpe ya kopesa malakisi. **14** Kozwa na pamba te
likabo oyo Nzambe apesaki yo na nzela ya lisakoli, tango
lisanga ya bakambi ya Lingomba batielaki yo maboko. **15**
Zwa makambo yango na motuya mpe mipesa na yango
mpo ete bato nyonso bamona ete ozali kokende liboso.
16 Misenzela malamu, sala keba na mateya na yo, mpe
tikala ngwi kati na yango. Soki osali bongo, okomibikisa mpe
okobikisa bato oyo bakoyoka yo.

5 Kogangela mobange te, kasi lendisa ye lokola nde azali
tata na yo. Lendisa bilenge mibali lokola bandeko, **2**
bamama mibange lokola bamama, bilenge basi lokola
bandeko basi, na motema peto. **3** Sunga malamu basi
oyo bakufisa mibali, oyo bazali penza kokelela. **4** Soki
mwasi akufisa mobali azali na bana to bakoko, bana to
bakoko yango basengeli, liboso na nyonso, koyekola kotalisa

botosi na bango kati na makambo ya Nzambe na nzela ya kosunga libota na bango mpe kozongisa bolamu epai ya baboti mpe bakoko na bango, pamba te kosala bongo esepelisaka Nzambe. **5** Mwasi akufisa mobali, oyo atikala penza ye moko mpe azali kokelela atiaka elikya na ye kati na Nzambe mpe asambelaka butu mpe moyi mpo na kosenga lisungi epai ya Nzambe. **6** Kasi mwasi akufisa mobali, oyo amipesaka na bisengo azali ya kokufa atako azali na bomoi. **7** Pesa bango malako yango mpo ete batambola na bomoi ezanga pamela. **8** Moto nyonso oyo asungaka bandeko na ye te, mingi-mingi bato ya libota na ye, asili kobwaka kondima mpe azali moto mabe koleka ata moto oyo azali mondimi te. **9** Mpo ete mwasi atangama na molongo ya basi bakufisa mibali, oyo Lingomba azali na mokumba ya kosunga, asengeli kozala na mibu tuku motoba ya mbotama to koleka, kozala mwasi ya makangu te, **10** kozala mwasi oyo akenda sango mpo na misala na ye ya malamu: abokolaki bana na ye malamu, azalaki koyamba malamu bapaya kati na ndako na ye, kosukola makolo ya basantu, kosunga bato na mawa mpe komipesa na misala nyonso ya malamu. **11** Kasi kotanga te bilenge basi bakufisa mibali na molongo ya basi bakufisa mibali; pamba te soki posa na bango ya nzoto elamuki mpe epengwisi bango na miso ya Klisto, bakoluka lisusu kobala, **12** mpe, likolo na yango, bakomema ngambo mpo ete balongisi te ekateli na bango ya liboso. **13** Mpe tina mosusu oyo okotanga bango te na molongo ya basi bakufisa mibali ezali ete bakokoma bagoyigoyi mpe bakokoma koyengayenga na bandako ya bato mosusu. Na bongo, bakokoma bagoyigoyi kaka te, kasi mpe bato na bilobaloba, bato na songisongi mpe bato oyo balobaka makambo oyo basengeli kutu koloba te. **14** Yango wana nazali kopesa toli epai ya bilenge basi bakufisa mibali ete babala na bango lisusu, babota bana, bakamba bandako na bango malamu, mpo ete bapesa na banguna nzela te ya kotonga biso. **15** Likambo ya pasi ezali ete mingi kati na bango basili kobunga nzela mpo na kolanda Satana. **16** Soki, kati na Lingomba, ezali na mwasi mondimi oyo, kati na libota na ye, azali na basi bakufisa mibali, tika ete asunga bango; mpe tika ete Lingomba emema mokumba na bango te mpo ete ekoka kosunga basi bakufisa mibali, oyo basengeli penza na lisungi mpo ete bakelela. **17** Bakambi oyo batambolisaka malamu misala ya Lingomba basengeli kozwa lifuti mbala mibale, mingi-mingi ba-oyo basalaka mosala ya kopanza Sango malamu mpe ya koteya. **18** Pamba te Makomi elobi: « Osengeli te kokanga monoko ya ngombe oyo ezali konika bambuma, » mpe « mosali asengeli na lifuti na ye. » **19** Kondimaka te maloba ya moto oyo ayei ye moko kofunda mokambi ya Lingomba epai na yo; okondima ye kaka soki ayei elongo na bato mibale to misato lokola batatoli mpo na kolendisa bosolo ya likambo yango. **20** Na miso ya bato nyonso, pamelaka bakambi oyo basali masumu mpo ete bato mosusu bakoma na botosi. **21** Liboso ya Nzambe, ya Yesu-Klisto mpe ya ba-anjelu oyo baponama, napesi yo mokumba ya kobatela mitindo oyo na kozanga kopona bilongi. **22** Kotiela moto maboko noki te mpe kosanganaka te na masumu ya bato mosusu. Mibatela peto. **23** Okomelaka mayi kaka te, kasi melaka mpe mwa masanga ya vino mpo ete esunga yo mpo na pasi na yo ya libumu mpe mpo na bokono oyo ozwaka mbala na mbala. **24** Ezali na bato oyo masumu na bango emonanaka polele liboso ete basambisa bango, kasi masumu ya bamosusu emonanaka sima na tango. **25** Ezali mpe ndenge moko mpo na misala malamu: emonanaka polele. Kasi misala oyo ekomonana polele te ekotikala ya kobombama te mpo na libela.

6 Bato nyonso oyo bazali bawumbu basengeli kotala bankolo na bango lokola bato oyo babongi na limemia makasi, mpo ete Kombo ya Nzambe mpe malakisi na biso efingama te. **2** Bawumbu oyo bankolo na bango bazali bandimi basengeli te kozanga kotosa bankolo na bango, atako bazali bandeko mpe balingami na bango kati na Klisto; nzokande, basengeli kutu kosalela bankolo na bango malamu koleka, pamba te bankolo, oyo bazali kozwa bolamu kowuta na mosala ya bawumbu, bazali motuya epai na bango bawumbu lokola bandeko balingami. Yango nde malakisi oyo osengeli kopesa mpe kosenga na bato ete batosa yango. **3** Soki moto apesi malakisi mosusu mpe aboyi kokangama na maloba ya solo ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, elongo na malakisi oyo ekoki na botosi kati na makambo ya Nzambe, **4** azali moto na lolendo, ayebi eloko te, azali kobela bokono ya kotia tembe mpe ya koswana na tina na maloba oyo ebotaka zuwa, koswana, kofingana, kokaniselana mabe **5** mpe tembe oyo esilaka te kati na bato oyo mayele na bango ebeba, oyo bayebaka lisusu solo te mpe bakanisaka ete kozala sembo epai na Nzambe ezali nzela ya kozwa bomengo. **6** Solo, kozala sembo epai na Nzambe ezali nzela monene ya kozwa bomengo soki kaka oyebi kosepela na oyo ozali na yango. **7** Pamba te, toyaki maboko pamba kati na mokili, mpe tokozonga maboko pamba. **8** Mpe lokola tokozalaka na bilei mpe na bilamba, tokosepelaka na yango. **9** Bato oyo balingaka kokoma na bomengo bakweyaka kati na komekama mpe bakangamaka na mitambo ya baposa mingi ya bozoba mpe ya mabe, oyo ememaka bango na libebi mpe na kufa. **10** Pamba te lokoso ya mbongo ezali mosisa ya mabe nyonso. Mpo na lokoso ya

mbongo, bato mingi babungisaki kondima na bango mpe bamipesaki minyoko ebele. **11** Kasi yo, moto na Nzambe, kima makambo nyonso wana; luka nde bosembo, botosi kati na makambo ya Nzambe, kondima, bolingo, molende mpe boboto. **12** Bunda etumba ya malamu ya kondima, zwa bomoi ya seko, pamba te Nzambe abengaki yo mpo oyeba yango tango otatolaki malamu kondima na yo liboso ya batatoli ebele. **(aiōnios g166)** **13** Tala makambo oyo nazali kotinda yo, liboso ya Nzambe oyo apesaka bomoi epai na bikelamu nyonso, mpe liboso ya Yesu-Klisto oyo atatolaki malamu bosolo liboso ya Ponse Pilato: **14** Batela mobeko oyo, kokakola yango ata moke te, mpe sala ete bamona yo na pamela ata moko te, kino Yesu-Klisto, Nkolo na biso, akoya **15** na tango oyo ekatama na Ye oyo azali Nkolo-Na-Esengo, Nkolo se moko na nguya nyonso, Mokonzi ya bakonzi, Nkolo ya bankolo, **16** Ye oyo azali se moko oyo akufaka te, avandaka kati na pole oyo moto ata moko te akoki kopusana pene na yango, Ye oyo moto ata moko te atikala komona, mpe oyo moto moko te akoki komona. Tika ete lokumu mpe nguya ezala ya Ye mpo na libela! Amen! **(aiōnios g166)** **17** Pesa mitindo epai ya bazwi kati na mokili oyo ete bazala na lolendo te mpe batia elikya te na bomengo, pamba te bomengo ekoki kosila; kasi tika ete batia elikya na bango kati na Nzambe oyo apesaka biso biloko nyonso, na bofuluki, mpo ete tosepela na yango. **(aiōn g165)** **18** Pesa bango mitindo ete basalaka bolamu, batonda na misala malamu, bazala na motema ya kokaba mpe bakabelaka bato. **19** Ezali na nzela wana nde bakomibombela bomengo lokola moboko ya makasi mpo na mikolo oyo ezali koya, mpo ete bakoka kozwa bomoi ya solo. **20** Timote, batela malamu nyonso oyo Nzambe apesa yo. Kima bilobaloba ya bato oyo bafingaka Nzambe, mpe makanisi ya oyo babengaka « Boyebi » na kozanga koyeba, pamba te etongaka kondima te. **21** Bato mingi babungisaki kondima na bango mpo ete bakangamaki na boyebi yango. Tika ete ngolu ezala elongo na bino nyonso!

2 Timote

1 Ngai Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya
Nzambe, mpo na kosakola bomoi oyo Nzambe alaka
kati na Yesu-Klisto; **2** Epai ya Timote, mwana na ngai ya
bolingo: Tika ete ngolu, boboto mpe kimia epesamela yo
kowuta na Nzambe Tata mpe na Yesu-Klisto, Nkolo na biso!
3 Nazali kozongisa matondi epai ya Nzambe oyo nasalelaka
na motema peto ndenge bakoko na ngai bazalaki kosala,
pamba te tango nyonso, ezala butu to moyi, nabosanaka
yo te na mabondeli na ngai. **4** Tango nakanisaka mpinzoli
na yo, nakomaka na posa makasi ya komona yo mpo ete
natondisama na esengo. **5** Nakanisaka bosolo ya kondima
na yo, oyo Loyisi, koko na yo ya mwasi, mpe Enise, mama
na yo, bazalaki na yango, kondima oyo nandimisami solo ete
ezali mpe kati na yo. **6** Yango wana nazali kolendisa yo ete
olamusa lisusu likabo oyo Nzambe apesaki yo tango natiaki
yo maboko. **7** Pamba te Molimo oyo Nzambe apesa biso
akomisaka biso te bato ya kobanga-banga, kasi apesaka
biso makasi, bolingo mpe mayele. **8** Boye, koyoka soni te
mpo na kotatola na tina na Nkolo na biso to mpe na tina
na ngai oyo nakangami na boloko mpo na Ye, kasi mona
pasi elongo na ngai mpo na Sango Malamu kolanda makasi
oyo Nzambe azali kopesa yo, **9** pamba te abikisaki biso
mpe abengaki biso mpo ete totambola na bomoi ya bule.
Mpe soki asalaki bongo, ezali te mpo na misala na biso,
kasi ezali nde mpo na mabongisi mpe ngolu na Ye moko
kaka, ngolu oyo apesaki biso kati na Yesu-Klisto liboso ya
ebandeli ya tango. **(aiōnios g166)** **10** Nzokande ngolu yango
emonani sik'oyo na nzela ya koya ya Yesu-Klisto, Mobikisi
na biso, oyo asilisaki nguya ya kufa mpe atalisaki bosolo ya
bomoi ya seko na nzela ya Sango Malamu. **11** Ezali mpo
na Sango Malamu yango nde Nzambe atiaki ngai moteyi,
ntoma mpe molakisi. **12** Ezali mpe mpo na Sango Malamu
yango nde nazali komona pasi oyo. Kasi atako bongo, nazali
koyoka soni te, pamba te nayebi nani oyo ngai nandimela,
mpe nazali na elikya ete azali na makoki ya kobatela nyonso
oyo apesa ngai, kino na mokolo wana. **13** Kamata lokola
ndakisa, mateya ya sembo oyo nateyaki yo mpe salela
yango kolanda kondima mpe bolingo oyo tozali na yango kati
na Yesu-Klisto. **14** Batela yango malamu lokola bomengo, na
lisungi ya Molimo Mosantu oyo avandaka kati na biso. **15**
Oyebi malamu ete bato nyonso oyo bazali kati na mokili
ya Azia bakimaki ngai; kati na bango, tozali na Fijele mpe
Erimojene. **16** Tika ete Nkolo atalisa ngolu na Ye epai ya
libota ya Onezifore, pamba te abondisaki ngai mbala mingi
mpe ayokaki soni te mpo na minyololo na ngai. **17** Kutu
tango akomaki na Rome, asalaki nyonso mpo na koluka
ngai kino amonaki ngai. **18** Tika ete, na mokolo wana, Nkolo
atalisa ngolu na Ye epai ya Onezifore! Oyebi lisusu malamu
ndenge nini asungaki ngai kati na Efeso.

2 Mwana na ngai, zala makasi kati na ngolu oyo ezali kati
na Yesu-Klisto. **2** Makambo oyo oyokaki epai na ngai
liboso ya batatoli ebele, teya yango na bato ya sembo oyo
bazali na makoki ya koteya yango lisusu na bato mosusu. **3**
Mona pasi elongo na ngai lokola soda ya mpiko ya Yesu-
Klisto. **4** Moto oyo akoti na mosala ya soda amipesaka te na
makambo ya bato oyo bazali basoda te mpo na kosepelisa
mokonzi na ye ya mampinga. **5** Ezali mpe ndenge moko
mpo na moto oyo azali kosala lisano ya kokima mbangu:
akoki te kozwa motole soki akimi mbangu te kolanda mibeko
ya lisano. **6** Moloni elanga oyo asalaka makasi asengeli
kozala moto ya liboso mpo na kobuka bambuma. **7** Kanisaka
malamu na tina na makambo oyo nazali koloba, mpe Nkolo
akopesa yo makoki ya kososola yango nyonso. **8** Kanisaka
Yesu-Klisto, mokitani ya Davidi, oyo asekwaki kati na bakufi,
kolanda Sango Malamu oyo nateyaka. **9** Ezali mpe mpo
na Sango Malamu yango nde nazali komona pasi kino
bakanga ngai minyololo lokola mobomi, kasi bakangi Liloba
na Nzambe minyololo te. **10** Yango wana nazali koyikela
makambo nyonso mpiko mpo na bolamu ya bato oyo
Nzambe apona, mpo ete bango mpe bazwa lobiko oyo ezali
kati na Yesu-Klisto, elongo na nkembo ya seko. **(aiōnios
g166)** **11** Maloba oyo ezali ya solo: Soki tokufi elongo na Ye,
tokozala mpe na bomoi elongo na Ye. **12** Soki toyiki mpiko,
tokokonza mpe elongo na Ye. Kasi soki towangani Ye, Ye
mpe akowangana biso; **13** soki tozangi kondima, Ye azalaka
kaka Moyengebene, pamba te akoki komiwangana te. **14**
Yango nde makambo oyo osengeli koloba mbala na mbala
epai ya bato, na kopesa bango mitindo liboso ya Nzambe
ete batika koswana na tina na maloba; ezali na tina moko te,
soki kaka te komema bato oyo bayokaka yango na libebi.
15 Sala makasi ete omimonisa liboso ya Nzambe lokola
moto ya kokoka, lokola mosali oyo ayokelaka mosala na
ye soni te, pamba te ateyaka na bosembo Liloba ya solo.
16 Kima masolo oyo ezanga tina mpe efingaka Nzambe,
pamba te ememaka bato oyo bamipesaka na yango mosika
na Nzambe. **17** Mateya na bango eliaka nzoto lokola pota
oyo ezali na tofina. Kati na bango, tozali na Imene mpe
Filete **18** oyo basila kotika nzela ya solo. Bazali koloba ete
lisekwa esili kosalema mpe bazali kokweyisa kondima ya
bandimi mosusu. **19** Nzokande moboko makasi oyo Nzambe
asila kotia ezali kaka ngwi; batobola makomi oyo na likolo na
yango lokola kashe: « Nkolo ayebi bato na Ye, » mpe « Moto

nyonso oyo atatolaka Kombo ya Nkolo asengeli koboya mabe. » **20** Kati na ndako ya monene, ezalaka kaka te na basani ya wolo mpe ya palata, kasi ezalaka mpe na basani oyo basala na nzete to na mabele. Basani ya wolo mpe ya palata ezalaka mpo na koyamba bato ya lokumu, kasi basani ya nzete mpe ya mabele ezalaka mpo na misala ya bongo na bongo. **21** Soki moto amibateli peto na makambo nyonso oyo nawuti koloba, akozala lokola sani oyo babongisi mpo na koyamba bato ya lokumu, akozala bule, moto na tina mpo na Nkolo mpe moto oyo babongisi mpo na misala nyonso ya malamu. **22** Kima baposa mabe ya bolenge mpe luka bosembo, kondima, bolingo mpe kimia elongo na bato oyo babelelaka Nkolo na motema ya peto. **23** Kima masolo ya tembe ya bozoba mpe ezanga tina, pamba te oyebi malamu ete esukaka kaka na koswana. **24** Mpe ezali malamu te mpo na mosali ya Nkolo kozala moto oyo aswanaka na bato, kasi asengeli nde kozala moto ya boboto epai ya bato nyonso, moto oyo azali na makoki ya kopesa malakisi, ya kokanga motema **25** mpe ya koteya na boboto bato oyo babendanaka na ye; asengeli kozala na elikya ete Nzambe akosalela bango ngolu ya kobongola mitema mpo ete bayeba solo. **26** Bongo bakozongela mayele na bango ya malamu mpe bakolongwa na motambo ya Satana oyo akanga bango na boloko mpo ete basala kaka mokano na ye.

3 Kasi yeba malamu ete mikolo ya suka ekozala mikolo ya pasi: **2** bato bakokoma na lokoso ya mbongo, bakokoma miyimi, lolendo, lofundu; bakokoma kofinga Nzambe, kozanga botosi epai ya baboti na bango, koboya kozongisa matondi, kozanga limemia mpo na biloko ya bule, **3** kozanga bolingo, kozanga mawa, kokosela baninga makambo, kozanga makoki ya komikanga, bato na kanza, banguna ya bolamu, **4** bateki baninga, bato ya mitema mikuse, bato na komitombola, bato balinga bisengo na esika ya kolinga Nzambe; **5** bakobanda komilakisa lokola nde bazali na botosi kati na makambo ya Nzambe, nzokande bawanganaka nguya na yango. Kima bato ya lolenge wana! **6** Bamosusu kati na bango bakotaka na bandako ya bato mpe bakosaka basi ya pete oyo batonda na masumu mpe bamitikaka na lolenge nyonso ya baposa ya nzoto, **7** oyo balukaka tango nyonso koyekola kasi bakokaka ata moke te koyeba solo. **8** Ndenge Janesi mpe Jambresi batelemelaki Moyize, ndenge wana mpe bato wana batelemelaka solo. Bazali bato oyo makanisi na bango esila kobeba mpe kondima na bango esila kokufa. **9** Kasi bakokende mosika te, pamba te bozoba na bango ekomonana na miso ya bato nyonso, ndenge ezalaki mpo na mibali wana mibale. **10** Nzokande yo oyebi nyonso na tina na mateya na ngai, bizaleli, makanisi, kondima, kokanga motema, bolingo, mpiko, **11** minyoko mpe pasi na ngai; oyebi makambo nyonso oyo ekomelaki ngai na Antioshe, na Ikoniomi mpe na Listre. Solo, nanyokwamaki makasi, kasi Nkolo akangolaki ngai wuta na nyonso. **12** Solo, bato nyonso oyo balingi kotambola na botosi kati na Yesu-Klisto bakonyokolama. **13** Kasi bato mabe mpe ba-oyo bakosaka baninga bakozala kozinda kati na mabe, kokosa bato mosusu, mpe bango moko bakokosa bango. **14** Kasi yo, kangama kaka na makambo oyo oyekolaki mpe ondimaki, pamba te oyebi epai ya nani oyekolaki yango; **15** mpe wuta bomwana na yo, oyebi Makomi ya bule oyo ezali na makoki ya kopesa yo bwanya oyo ememaka na lobiko na nzela ya kondima kati na Yesu-Klisto. **16** Makomi nyonso ekomama na nguya ya Nzambe mpe ezali na tina mpo na koteya, kopamela, kozongisa na nzela mpe kolakisa bato kotambola kolanda bosembo, **17** mpo ete moto na Nzambe azala ya kokoka mpe ya kobongisama mpo na kosala misala nyonso ya malamu.

4 Yango wana, liboso ya Nzambe mpe ya Yesu-Klisto oyo akosambisa bato ya bomoi mpe bakufi, mpe na makanisi ya kolengela koya na Ye mpe ya Bokonzi na Ye, nazali kopesa yo mitindo oyo: **2** teya Liloba, betela yango sete na tango ya malamu to te, zongisa na nzela, pamela mpe lendisa na nzela ya mateya na yo mpe na kokanga motema. **3** Pamba te na mikolo ekoya, bato bakolinga lisusu te koyoka mateya ya solo, kasi bakomilukela bango moko, kolanda baposa na bango, bateyi oyo bakoyebisa bango makambo oyo matoyi na bango esepelaka koyoka; **4** bakoboya koyoka mateya ya solo mpe bakomipesa makasi na koyoka masapo. **5** Kasi yo, zala na ekenge na makambo nyonso, yikela pasi mpiko, sala mosala ya mopanzi Sango Malamu, kokisa malamu lotomo na yo. **6** Pamba te nakomi pene ya kokaba bomoi na ngai lokola mbeka ya masanga mpo na Nzambe, mpe tango na ngai ya kotika mokili oyo ekoki. **7** Nabundi etumba na ngai malamu, nakomi na suka ya lisano na ngai ya kokima mbangu, nabateli kondima. **8** Sik'oyo, Nzambe abombeli ngai motole ya bosembo, oyo Nkolo, Mosambisi ya sembo, akopesa ngai na mokolo wana: akopesa yango na ngai kaka te, kasi mpe na bato nyonso oyo balingaka boyei na Ye. **9** Sala makasi ete oya noki epai na ngai. **10** Pamba te Demasi asundolaki ngai: alingaki mokili oyo mpe akendeki na Tesalonika; Kresasi akendeki na Galatia, mpe Tito akendeki na Dalimatia. **(aiōn g165)** **11** Kaka Luka nde azali elongo na ngai. Kamata Malako, mpe boya elongo na ye, pamba te azali na tina mingi epai na ngai mpo na lotomo. **12** Natindaki Tishike na Efeso. **13** Tango okoya, memela ngai kazaka oyo natikaki na Troasi epai ya Karipisi;

memela ngai mpe babuku na ngai, mingi-mingi babuku oyo basala na poso ya banyama. **14** Alekizandre, monyangwisi bibende, asalaki ngai mabe mingi. Nkolo akofuta ye kolanda misala na ye. **15** Yo mpe sala keba liboso na ye, pamba te atelemelaki makasi mateya na biso. **16** Tango nasambaki mpo na mbala ya liboso, moto ata moko te azalaki wana mpo na kosunga ngai; bango nyonso basundolaki ngai. Tika ete Nzambe atangela bango yango te! **17** Ezali Nkolo nde atelemaki pembeni na ngai mpe apesaki ngai nguya mpo ete, na nzela na ngai, mateya eteyama na mobimba na yango nyonso, mpe mpo ete Bapagano bayoka yango. Mpe akangolaki ngai wuta na monoko ya nkosi. **18** Nayebi solo ete Nkolo akokoba kokangola ngai wuta na misala nyonso ya mabe mpe akobikisa ngai mpo na Bokonzi na Ye ya Likolo. Tika ete nkembo ezonga epai na Ye mpo na libela na libela! Amen. **(aiōn g165)** **19** Pesa mbote na Prisika, na Akilasi mpe na libota ya Onezifore. **20** Erasite atikalaki na Kolinto, mpe natikaki Trofime azali kobela na Mile. **21** Sala makasi ete okoma awa liboso ete tango ya malili makasi ebanda. Ebilisi, Pidesi, Linisi, Klodia mpe bandeko nyonso bapesi yo mbote. **22** Tika ete Nkolo azala elongo na molimo na yo! Tika ete ngolu ezala na bino nyonso!

Tito

1 Ngai Polo, mowumbu ya Nzambe mpe ntoma ya Yesu-Klisto, mpo na kolendisa kondima ya baponami ya Nzambe mpe boyebi ya bosolo oyo ememaka na botosi kati na makambo ya Nzambe, **2** mpo ete bazala na elikya ya bomoi ya seko oyo Nzambe, Ye oyo akosaka te, alakaki biso wuta kala, liboso ya ebandeli ya tango, **(aiōnios g166)** **3** mpe atalisi sik'oyo polele na nzela ya Liloba na Ye, oyo napesamelaki mokumba ya kosakola, kolanda etinda ya Nzambe, Mobikisi na biso, na tango oyo Ye akata; **4** epai ya Tito, mwana na ngai ya solo kati na kondima moko oyo tozali kokabola elongo na ye: Tika ete ngolu mpe kimia epesamela yo kowuta na Nzambe Tata mpe na Yesu-Klisto, Mobikisi na biso! **5** Natikaki yo kati na Kreti mpo ete osilisa kobongisa makambo oyo etikalaki mpe opona bakambi ya Lingomba kati na engumba moko na moko, ndenge natindaki yo. **6** Mokambi ya Lingomba asengeli kozala moto azanga pamela, mobali ya mwasi moko, moboti ya malamu; mpe bana na ye basengeli kozala bandimi, bana ya mobulu te mpe ya kilikili te. **7** Lokola motambolisi misala ya Nzambe, mokambi ya Lingomba asengeli kozala moto azanga pamela. Yango wana, asengeli kozala moto na lolendo te, moto na kanda te, molangwi masanga te, moto na kanza te, moto na lokoso ya mbongo te. **8** Asengeli nde kozala moto oyo ayambaka bato malamu kati na ndako na ye, alingaka makambo ya malamu, azalaka na ekenge; asengeli kozala moto ya bule, moto ya sembo, moto oyo ayebi komikanga, **9** moto oyo akangama makasi na Liloba ya solo, ndenge kaka bateyaki ye yango. Na bongo, akoki kolendisa bato mosusu na nzela ya malakisi ya peto mpe kosukisa tembe ya bato oyo bandimaka te. **10** Bato mingi baboyi kotosa solo, bazali koteya makambo ezanga tina mpe ya lokuta, mingi-mingi kati na bato oyo bakatama ngenga. **11** Osengeli kosukisa bango, pamba te bazali kobebisa mabota ebele na nzela ya malakisi oyo esengeli kutu te, mpo na kaka kozwa mbongo ya soni. **12** Moto moko ya Kreti, oyo bango moko bato ya Kreti bazwaka lokola mosakoli, alobaki: « Bato ya Kreti bazalaka bakosi, bazalaka banyama mabe, bato na lokoso mpe bagoyigoyi. » **13** Litatoli oyo ezali penza ya solo. Yango wana, pamela bango makasi mpo ete bazala na kondima ya peto **14** mpe balanda te masapo ya Bayuda to mibeko ya bato oyo baboyi solo. **15** Mpo na bato oyo bazali peto, nyonso ezalaka peto; kasi mpo na bato oyo bazali mbindo mpe bazangi kondima, eloko moko te ezalaka peto, pamba te mayele mpe mitema na bango ezali mbindo. **16** Balobaka ete bayebi Nzambe, kasi bawanganaka Ye na nzela ya misala na bango, pamba te bazali nkele, batomboki mpe bazangi makoki ya kosala ata likambo moko ya malamu.

2 Kasi yo, teya makambo oyo ekoki na malakisi ya peto. **2** Teya na batata mibange ete balekisaka ndelo te na bizaleli na bango, bazala bato oyo bakoki na lokumu, bato na mayele, bato na kondima ya solo, bato na bolingo, mpe bato na molende. **3** Teya mpe bamama mibange ete bazala na bizaleli oyo ekoki na bato oyo bamibulisa mpo na Nzambe: basengeli te kotongaka bato mpe kozala bawumbu ya masanga; basengeli nde komipesa na koteyaka makambo ya malamu, **4** mpo ete balakisa na bilenge basi kolinga mibali na bango mpe bana na bango, **5** komibatela malamu, kotambola na bomoi ya peto, komipesa na misala kati na bandako na bango, kozala basi ya boboto mpe ya botosi liboso ya mibali na bango, mpo ete Liloba na Nzambe efingama te. **6** Lendisa mpe bilenge mibali ete bamibatelaka malamu. **7** Na makambo nyonso, zala ndakisa na nzela ya misala malamu; mpe na mateya na yo, lakisa bosembo, longola maseki, **8** salela maloba ya kimia mpe ezanga pamela, mpo ete bato oyo batelemelaka yo bayoka soni mpe bazanga mabe ya koloba na tina na biso. **9** Teya bawumbu ete batosaka bankolo na bango na makambo nyonso, basalaka makasi mpo na kosepelisa bango, babendanaka na bango te **10** mpe bayibaka te. Kasi teya bango ete bamilakisaka tango nyonso lokola bato oyo bankolo na bango bakoki kotiela mitema, mpo ete bakomisa malakisi ya Nzambe Mobikisi na biso elengi. **11** Pamba te ngolu ya Nzambe emonisami lokola etima ya lobiko mpo na bato nyonso. **12** Elakisaka biso kotika mabe, kokabwana na baposa ya makambo ya mokili, kobika tango oyo na bwanya, na bosembo mpe na botosi kati na makambo ya Nzambe, **(aiōn g165)** **13** wana tozali kozela kokokisama ya elikya oyo epambolama: komonisama ya nkembo ya Yesu-Klisto, Nzambe monene mpe Mobikisi na biso, oyo **14** amikabaki Ye moko mpo na biso, mpo ete akangola biso na mabe nyonso mpe apetola biso mpo na Ye moko lokola bato na Ye, oyo batondi na posa makasi ya kosala misala ya malamu. **15** Yango nde makambo oyo osengeli koteya. Lendisa mpe pamela na bokonzi nyonso. Kopesa na moto moko te nzela ya kotiola yo.

3 Yebisa bango lisusu ete basengeli kotosa bakambi mpe bakonzi, koselingwa mpo na misala nyonso ya malamu, **2** komipekisa kotiola bato, kozala bato na kimia, na boboto mpe na bolingo epai ya bato nyonso. **3** Pamba te biso mpe, na kala, tozalaki kosala makambo lokola bazoba, lokola bato bazanga botosi na miso ya Nzambe, lokola bato babunga nzela, lokola bawumbu ya lolenge nyonso ya baposa mpe

ya bisengo. Na bomoi na biso, tozalaki kobika bomoi ya kosalaka mabe na bato mpe ya bilulela. Bato bayinaki biso, mpe tozalaki koyinana biso na biso. **4** Kasi tango Nzambe Mobikisi na biso amonisaki boboto mpe bolingo na Ye mpo na bato, **5** abikisaki biso. Asalaki bongo mpo na bosembo na biso te, kasi mpo na mawa na Ye na nzela ya Molimo Mosantu oyo akomisaki biso bato ya sika na mokolo ya mbotama na biso ya mibale. **6** Nzambe asopelaki biso Molimo Mosantu na bofuluki penza na nzela ya Yesu-Klisto, Mobikisi na biso, **7** mpo ete, wana akomisi biso bato ya sembo na nzela ya ngolu na Ye, tokoma bakitani ya libula kolanda elikya ya bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **8** Makambo oyo nawuti koloba ezali penza ya solo; mpe nalingi ete obetelaka yango sete makasi, mpo ete bato oyo bandimeli Nzambe bamipesa mobimba mpo na kosala misala ya malamu. Yango nde makambo oyo ezali penza malamu mpe na tina mpo na bato. **9** Kasi kima tembe ya bozoba, masolo ya milongo ya mbotama, koswana mpe bitumba na tina na mibeko: ezali na litomba te mpe ezali na tina te. **10** Soki, kati na Lingomba, ezali na moto oyo amemaka bokabwani, kebisa ye, mbala moko, mpe kebisa ye mbala ya mibale. Soki aboyi kaka koyoka, bimisa ye libanda ya Lingomba; **11** pamba te osengeli koyeba ete moto ya ndenge wana abunga nzela, azali kosala masumu; mpe na ndenge wana, amikateli ye moko etumbu. **12** Tango kaka nakotindela yo Artemasi to Tishike, sala nyonso mpo ete oya epai na ngai, na Nikopolisi, pamba te nazwaki mokano ya kolekisa kuna eleko ya malili makasi. **13** Sala nyonso oyo okoki kosala mpo na kosunga mobembo ya Zenasi, molakisi ya Mobeko, mpe Apolosi mpo ete bazanga eloko moko te na nzela. **14** Bandeko na biso mpe basengeli koyekola komipesa na misala ya malamu, mpo na kosunga bosenga nyonso mpe kobika bomoi oyo ekobotaka bambuma. **15** Bato nyonso oyo bazali elongo na ngai batindeli yo mbote. Pesa mbote na bato oyo balingaka biso kati na kondima. Tika ete ngolu ya Nzambe ezala na biso nyonso!

Filemo

1 Ngai Polo, mokangami na boloko mpo na Yesu-Klisto,
mpe Timote, ndeko na biso; Epai ya Filemo, molingami
na biso mpe moninga ya mosala; **2** epai ya Apia, ndeko
na biso ya mwasi; epai ya Arshipe, moninga na biso ya
etumba; mpe epai ya Lingomba oyo esanganaka na ndako
ya Filemo: **3** Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino
kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-
Klisto! **4** Tango nyonso nasambelaka, natangaka kombo
na yo mpe nazongisaka matondi epai ya Nzambe na ngai,
5 pamba te nazali koyoka sango ya bolingo na yo mpo
na basantu nyonso, mpe ya kondima na yo kati na Nkolo
Yesu. **6** Nabondelaka ete kondima oyo ezali kosangisa biso
emonisama na misala, mpo ete ososola malamu bolamu
nyonso oyo tozali na yango kati na Klisto. **7** Ndeko na ngai,
bolingo na yo mpo na basantu ezali penza kopesa ngai
esengo mingi mpe kolendisa ngai, pamba te okitisaki bango
mitema. **8** Yango wana, atako, kati na Klisto, nazali na
makoki ya kotinda yo kosala likambo songolo to pakala,
9 kasi nasepeli kosenga na yo na kombo ya bolingo, ngai
Polo, mobange mpe sik'oyo mokangami na boloko mpo na
Yesu-Klisto; **10** nasepeli kosenga na yo na tina na Onezime
oyo azali mwana na ngai kati na Klisto, pamba te nakomaki
tata na ye ya molimo awa, kati na boloko. **11** Na kala,
azalaki na tina ata moko te na miso na yo, kasi sik'oyo
akomi na tina mingi na miso na yo mpe na miso na ngai.
12 Nazali kozongisa ye epai na yo, pamba te azali penza
motema na ngai. **13** Nalingaki ete atikala elongo na ngai
awa, na boloko epai wapi nazali mpo na Sango Malamu,
mpo ete asalisa ngai na esika na yo. **14** Nzokande nakokaki
te kosala yango, pamba te nazwaki ndingisa na yo te, mpo
ete bolamu oyo okosala ezala oyo ewuti na motema na yo
moko, kasi na kotindika te. **15** Tango mosusu, mwa tango
moke oyo bozalaki ya kokabwana na Onezime ezalaki mpo
ete ozwa ye mpo na libela, **(aiōnios g166)** **16** lokola mowumbu
lisusu te kasi koleka kutu ata mowumbu, lokola ndeko ya
bolingo. Azali na litomba mingi mpo na ngai, kasi azali
mpe na litomba mingi lisusu koleka mpo na yo, lokola moto
mpe lokola ndeko kati na Nkolo. **17** Soki ya solo ozwaka
ngai lokola ndeko na yo kati na kondima, yamba ye lokola
nde oyambi ngai. **18** Soki asalaki yo mabe to mpe azali
na niongo na yo, tanga yango na moto na ngai. **19** Ezali
loboko na ngai moko Polo nde ezali kokoma makambo oyo:
ngai moko nakofuta yo niongo yango. Nazali mpe na posa
te ya kokanisela yo ete yo mpe ozali na niongo na ngai:
niongo yango ezali nde bomoi na yo. **20** Ndeko na ngai,
mpo na bolingo ya Nkolo, salela ngai bolamu wana; kitisa
ngai motema lokola ndeko na yo kati na Klisto. **21** Nakomeli
yo na elikya ete okosala makambo oyo nasengi yo, mpe
nayebi ete okosala kutu koleka. **22** Nasengi na yo lisusu ete
obongisela ngai esika ya kolala, pamba te nazali na elikya
ete Nzambe akozongisa ngai epai na bino lokola eyano na
mabondeli na bino. **23** Epafrasi, moninga na ngai ya boloko
kati na Yesu-Klisto, atindeli yo mbote. **24** Ndenge moko mpe
Malako, Arisitarke, Demasi mpe Luka, baninga na ngai ya
mosala, bango mpe batindeli yo mbote. **25** Tika ete ngolu ya
Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala elongo na molimo na yo!

Ba-Ebre

1 Na tango ya kala, Nzambe azalaki koloba, mbala mingi
mpe na lolenge ebele, epai ya bakoko na biso, na nzela
ya basakoli. **2** Kasi sik'oyo, na mikolo oyo ezali ya suka,
Nzambe azali koloba na biso na nzela ya Mwana na Ye,
oyo Ye moko Nzambe akomisaki Mokitani ya biloko nyonso.
Ezali mpe na nzela na Ye nde Nzambe asalaki mokili. **(aiōn
g165)** **3** Mwana yango amonisaka kongenga ya nkembo ya
Nzambe, azali elilingi oyo etalisaka mobimba ya Nzambe
mpe asimbi biloko nyonso na nguya ya Liloba na Ye. Sima
na Ye kopetola masumu ya bato, avandi kati na Likolo, na
ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
4 mpe azwi esika ya lokumu penza koleka ba-anjelu mpo ete
azwi Kombo oyo eleki bakombo ya ba-anjelu. **5** Epai ya
anjelu nini penza Nzambe aloba: « Ozali mwana na ngai;
na mokolo ya lelo, nakomi Tata na yo? » To mpe: « Ngai
nakozala Tata mpo na ye, mpe ye akozala mwana mpo
na Ngai? » **6** Mpe lisusu, tango Nzambe atindaki Mwana
na Ye ya liboso kati na mokili, epai ya nani aloba: « Tika
ete ba-anjelu nyonso ya Nzambe bagumbamelaka Yo?
» **7** Nzokande, tala makambo oyo Nzambe aloba na tina
na ba-anjelu: « Akomisaka ba-anjelu na Ye mipepe, mpe
basali na Ye, ndemo ya moto. » **8** Mpe tala makambo oyo
aloba na tina na Mwana: « Oh Nzambe, Kiti ya Bokonzi
na Yo ekowumela seko na seko, lingenda ya bokonzi na
Yo ezali mpo na bosembo. **(aiōn g165)** **9** Olingaka bosembo
mpe oyinaka mabe; yango wana, oh Nzambe, Nzambe
na Yo apakoli Yo mafuta ya esengo, asepeli na Yo koleka
baninga na Yo! » **10** Kaka na tina na mwana, alobaki lisusu:
« Na ebandeli, oh Nkolo, Yo nde otiaki miboko ya mokili,
mpe maboko na Yo nde esalaki Likolo. **11** Nyonso wana
ekobeba, ekonzuluka lokola elamba; kasi Yo, okotikala seko
na seko. **12** Okolinga yango lokola kazaka, mpe bakolongola
yango lokola elamba mpo na kotia elamba mosusu. Kasi
Yo, ozali ndenge moko, mibu na Yo ekotikala kosuka te! »
13 Mpe lisusu, epai ya anjelu nini Nzambe aloba: « Vanda
na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali kino nakomisa
banguna na yo enyatelo makolo na yo? » **14** Nzokande, ba-
anjelu nyonso bazali milimo oyo esalaka mpo na Nzambe,
mpe Nzambe atindaka bango kokokisa lotomo na bango
mpo na bolamu ya bato oyo bakozwa lobiko.

2 Yango wana, tosengeli kozwa lisusu na motuya makasi
mateya oyo toyokaki mpo ete tobunga te. **2** Pamba te
soki sango oyo epesamaki, na tango ya kala, na nzela ya
ba-anjelu, ezalaki na motuya makasi na ndenge ete bato oyo
batiolaki yango mpe batosaki yango te bazwaki etumbu oyo
ekokaki mpo na bango, **3** ndenge nini biso tozanga kozwa
etumbu soki tozwi na pamba lobiko ya boye? Solo, Ye moko
Nkolo nde asakolaki liboso na tina na lobiko yango; bongo
na sima, bato oyo bayokaki sango yango batalisaki biso
bosolo na yango. **4** Nzambe mpe azalaki kokokisa bosolo ya
litatoli na bango na nzela ya bilembo ya kokamwa, na nzela
ya misala minene, ya bikamwa ya ndenge na ndenge mpe
ya makabo ya Molimo Mosantu, oyo azalaki kopesa bango
kolanda mokano na Ye. **5** Nzambe atiaki te mokili oyo ezali
koya, mokili oyo tozali kolobela, na se ya bokonzi ya ba-
anjelu. **6** Nzokande, ezali na moko oyo atatolaki boye kati
na Makomi: « Moto azali nini mpo ete okanisa ye? Mwana
na moto azali nani mpo ete obatela ye? **7** Okitisaki ye na
se ya ba-anjelu mpo na mwa tango moke, kasi olatisaki
ye motole ya nkembo mpe ya lokumu, **8** mpe otiaki biloko
nyonso na se ya matambe na ye. » Awa Nzambe atiaki
nyonso na se ya bokonzi na ye, atikaki ata eloko moko te
oyo ezangaki kozala na se ya bokonzi na ye. Nzokande,
ezali solo ete, kino sik'oyo, tomoni nanu te ete nyonso ezali
na se ya bokonzi na ye. **9** Kasi tala makambo oyo tozali
komona: Yesu oyo akitisamaki na se ya ba-anjelu mpo na
mwa tango moke, alati sik'oyo motole ya nkembo mpe ya
lokumu mpo ete andimaki pasi oyo ememaki Ye kino na
kufa. Na bongo, na ngolu ya Nzambe, Yesu akufaki nde
mpo na bato nyonso. **10** Emonanaki malamu ete, mpo na
komema bana ebele na nkembo, Nzambe oyo akela biloko
nyonso mpe azali Nkolo na yango akomisa ya kokoka na
nzela ya pasi, mokonzi oyo asengelaki komema bango na
lobiko. **11** Pamba te Mobulisi ya basumuki mpe bato oyo
babulisami bazali kaka na Tata moko. Yango wana Yesu
azalaki na soni te ya kobenga bango bandeko na Ye, **12**
tango alobaki: « Nakotatola Kombo na Yo epai ya bandeko
na Ngai, nakokumisa Yo na banzembo kati na mayangani.
» **13** Yesu alobaki lisusu: « Nakotia elikya na Ngai kati
na Ye; » Mpe lisusu: « Ngai oyo, Ngai elongo na bana
oyo Nzambe apesa Ngai. » **14** Boye, lokola bana yango
bazali na nzoto mpe makila, Ye mpe asanganaki elongo na
bomoto na bango mpo ete, na nzela ya kufa na Ye, asilisa
nguya ya Satana oyo azalaki kosimba nguya ya kufa, **15**
mpe akangola bato nyonso oyo, bomoi na bango mobimba,
bakomaki bawumbu likolo na kobanga kufa. **16** Pamba te
ezali penza ya solo ete Yesu ayaki te mpo na kosunga ba-
anjelu, kasi mpo na kosunga nde bakitani ya Abrayami. **17**
Yango wana asengelaki kozala ndenge moko na bandeko
na Ye na makambo nyonso mpo ete akoma Mokonzi ya
Banganga-Nzambe, oyo atonda na boboto, mpe oyo bakoki
kotiela motema na makambo oyo etali boyokani ya moto

elongo na Nzambe, mpe mpo ete akoka kosala mosala ya bolimbisi masumu ya bato. **18** Pamba te, lokola Ye moko amonaki pasi tango amekamaki, akoki mpe kosunga bato oyo bazali komekama.

3 Yango wana, bandeko basantu, bino oyo Nzambe abenga mpo na kozwa bomengo ya Likolo, botalela kaka Yesu oyo biso tozali kondima lokola Ntoma mpe Mokonzi ya Banganga-Nzambe. **2** Solo, azali sembo na miso ya Nzambe oyo aponaki Ye, ndenge Moyize azalaki sembo kati na Ndako mobimba ya Nzambe. **3** Yesu amonanaki ete akoki mpo na kozwa lokumu monene koleka Moyize; ndenge moko mpe motongi ndako azali na lokumu monene koleka ndako yango moko. **4** Pamba te, ezali na ndako moko te oyo ezangi motongi; nzokande Nzambe azali motongi ya biloko nyonso. **5** Moyize azalaki sembo lokola mosali kati na Ndako mobimba ya Nzambe, mpo na kotatola na tina na makambo oyo Nzambe akoloba na mikolo oyo ezalaki kolanda. **6** Kasi Klisto azali sembo lokola Mwana, Mokonzi ya Ndako ya Nzambe. Mpe biso, tozali Ndako na Ye, soki kaka tozali kobatela makasi kino na suka, kondima mpe lokumu oyo elikya epesaka biso. **7** Yango wana, kolanda ndenge Molimo Mosantu alobi: « Lelo, soki boyoki mongongo na Ye, **8** boyeisa mitema na bino mabanga te, ndenge bosalaki tango botombokelaki Nzambe, na mokolo ya komekama kati na esobe **9** epai wapi batata na bino bamekaki ngai mpe balukaki kotala mozindo ya motema na ngai atako bamonaki misala na ngai **10** mibu tuku minei. Yango wana, natombokelaki bato ya ekeke wana mpe nalobaki: ‹ Mitema na bango ezali kobeba tango nyonso, mpe bayebaki banzela na ngai te. › **11** Boye, kati na kanda na ngai, nakataki seleka: ‹ Bakotikala kokota te kati na bopemi na ngai! › » **12** Bandeko na ngai, bosala keba ete moto moko te kati na bino azala na motema mabe mpe azanga kondima kino kokabwana na Nzambe na bomoi; **13** kasi bolendisanaka bino na bino mokolo na mokolo, na tango nyonso oyo bakoki nanu koloba « lelo, » mpo ete moko te kati na bino akosama na masumu mpe akoma motema libanga. **14** Pamba te tozali solo lisanga na Klisto soki tosimbi makasi, kino na suka, elikya oyo tozwaki wuta na ebandeli, **15** kolanda ndenge elobama: « Lelo, soki boyoki mongongo na Ye, boyeisa mitema na bino mabanga te, ndenge bosalaki tango botombokelaki Nzambe. » **16** Banani bayokaki mongongo ya Nzambe mpe batombokelaki Ye? Ezali te bato nyonso oyo Moyize abimisaki na Ejipito? **17** Asilikelaki banani mibu tuku minei? Ezali te bato oyo basalaki masumu, oyo bibembe na bango ekweyaki kati na esobe? **18** Epai ya banani Nzambe akataki seleka ete bakokota te kati na bopemi na Ye? Ezali te epai ya bato oyo baboyaki kotosa Ye? **19** Boye, tomoni ete balongaki te kokota mpo ete bazangaki kondima.

4 Yango wana, lokola elaka ya kokota kati na bopemi ya Nzambe ezali nanu, tosala keba ete moko kati na bino akanisa ete azangeli. **2** Pamba te, biso mpe toyokaki Sango Malamu lokola bango; kasi mateya oyo bayokaki esungaki bango ata na likambo moko te mpo ete bato oyo bayokaki yango bayambaki yango na kondima te. **3** Sik'oyo, biso oyo tondimi, tozali kokota kati na bopemi yango kolanda ndenge Nzambe alobaki: « Yango wana, kati na kanda na ngai, nakataki seleka oyo: ‹ Bakotikala kokota te kati na bopemi na ngai! › » Nzambe alobaki bongo, atako misala na Ye emonanaki wuta na tango oyo akelaki mokili. **4** Pamba te, na esika moko, elobami boye na tina na mokolo ya sambo: « Boye, na mokolo ya sambo, Nzambe akataki mosala nyonso oyo azalaki kosala. » **5** Mpe, kati na eteni oyo esili koleka, alobi: « Bakotikala kokota te kati na bopemi na ngai! » **6** Boye, lokola emonani polele ete ezali nanu na bato oyo basengeli kokota kati na bopemi yango, mpe ete bato oyo bazalaki bato ya liboso mpo na koyoka Sango Malamu bakotaki te mpo ete batosaki Nzambe te, **7** yango wana Nzambe abongisi lisusu mokolo moko oyo azali kobenga « lelo, » tango alobaki, sima na mikolo, na nzela ya Davidi: « Lelo, soki boyoki mongongo na Ye, boyeisa mitema na bino mabanga te. » **8** Pamba te, soki Jozue alonga penza kopesa bango bopemi, Nzambe alingaki lisusu te koloba na tina na mokolo mosusu. **9** Boye, mpo na bato ya Nzambe, etikali na bopemi moko oyo ezali lokola mokolo ya sambo oyo Nzambe apemaki. **10** Pamba te moto oyo akoti kati na bopemi ya Nzambe apemi na misala na ye, ndenge kaka Nzambe apemaki na misala na Ye. **11** Yango wana, tosala makasi mpo na kokota kati na bopemi yango mpo ete tokweya te kati na bozangi botosi lokola bana ya Isalaele. **12** Pamba te Liloba na Nzambe ezali na bomoi mpe na nguya, ekotaka koleka kutu mopanga oyo ezali na minu na bangambo nyonso mibale, ekomaka kino kokabola elimo mpe molimo, mikuwa mpe mafuta oyo ezalaka kati na mikuwa, mpe esosolaka malamu makanisi mpe mikano ya motema ya moto. **13** Kati na bikelamu nyonso, moko te ezali ya kobombama na miso ya Nzambe: nyonso ezali polele, mpe ezali ya kobombama te na miso ya Ye oyo akosambisa biso. **14** Yango wana, lokola tozali na Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo akatisa Likolo, Ye Yesu, Mwana na Nzambe, tosimba makasi kondima oyo totatolaka. **15** Pamba te tozali na Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo akoki kosangana na bapasi na biso; amekamaki kutu na makambo nyonso, ndenge biso mpe tozali komekama, kasi asalaki masumu te.

16 Boye, topusana na elikya nyonso pene ya Kiti ya Bokonzi
ya ngolu mpo ete Nzambe ayokela biso mawa mpe tozwa
ngolu, oyo ekosunga biso na tango oyo ekoki.

5 Mokonzi nyonso ya Banganga-Nzambe aponamaka kati
na bato mpe, lokola mosali ya Nzambe, atiamaka mpo
na bolamu ya bato kati na makambo oyo etali boyokani na
bango elongo na Nzambe. Mosala na ye ezali: kobonzela
Nzambe makabo mpe bambeka mpo na masumu ya bato. 2
Azali na makoki ya kozala na boboto liboso ya bolembu ya
bato oyo bazangi boyebi mpe basalaka masumu, pamba
te ye moko mpe azali moto na bolembu. 3 Yango wana,
likolo ya bolembu yango, asengeli kaka te kobonzaka mbeka
mpo na masumu ya bato, kasi asengeli mpe kobonzaka
yango mpo na masumu na ye moko. 4 Moto moko te
akoki komikomisa mokonzi ya Banganga-Nzambe, kasi
ezali Nzambe nde akomisaka moto mokonzi ya Banganga-
Nzambe soki mpe kaka abengi ye, ndenge ezalaki mpo na
Aron. 5 Ndenge moko mpe mpo na Klisto: amikomisaki
te Mokonzi ya Banganga-Nzambe, kasi ezali Nzambe nde
alobaki na Ye: « Ozali Mwana na Ngai; na mokolo ya lelo,
nakomi Tata na Yo. » 6 Mpe, na esika mosusu kati na
Makomi, alobaki: « Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela,
kolanda molongo ya Melishisedeki. » (aiōn g165) 7 Wana Yesu
azalaki kati na mokili, na mongongo makasi mpe na mpinzoli,
azalaki kosambela mpe kobondela Ye oyo akokaki kobikisa
Ye na kufa, mpe Nzambe ayokelaki Ye mpo na botosi na Ye.
8 Atako azalaki Mwana na Nzambe, kasi ayekolaki botosi
na nzela ya pasi nyonso oyo amonaki. 9 Mpe tango kaka
Nzambe akomisaki Ye ya kokoka, akomaki, mpo na bato
nyonso oyo batosaka Ye, Mopesi lobiko ya seko; (aiōnios
g166) 10 pamba te Nzambe atia Ye Mokonzi ya Banganga-
Nzambe, kolanda molongo ya Melishisedeki. 11 Tozali na
makambo mingi ya koloba na tina na likambo oyo, kasi ezali
pasi mpo na kolimbola yango mpo ete bososolaka lisusu
noki te. 12 Bosengelaki wuta kala kokoma balakisi; kasi kino
sik'oyo, bozali kaka na posa ete moto ateya bino makambo
ya ebandeli ya Liloba na Nzambe. Bokomi kutu na posa ya
miliki, kasi ya bilei ya makasi te. 13 Nzokande, moto nyonso
oyo atikalaka kaka na miliki azali mwana moke mpe ayebi te
liloba oyo eteyaka bosembo. 14 Bilei ya makasi ezali mpo na
mikolo, ba-oyo bayebi kokesenisa malamu mpe mabe.

6 Yango wana, tokota na mateya oyo ekoki mpo na mikolo;
tolekisa tango te na mateya ya ebandeli na tina na Klisto,
mpe tozongela te mateya lokola kobongola motema, kotika
misala oyo ememaka na kufa, kondima kati na Nzambe, 2
ndenge nyonso ya kobatisa, kotiela bato maboko, lisekwa ya
bakufi, mpe etumbu ya seko. (aiōnios g166) 3 Soki Nzambe
apesi biso nzela, tokomipesa nde na mateya oyo ekoki
mpo na mikolo. 4 Solo, ekoki kosalema te ete bato oyo
Nzambe angengisaki na pole na Ye, oyo bamekaki elengi
ya likabo ya Lola, oyo basanganaki na Molimo Mosantu,
5 oyo bamekaki elengi ya bolamu ya Liloba na Nzambe,
oyo bamekaki nguya ya mokili oyo ezali koya, (aiōn g165)
6 ekoki kosalema te ete bateya bango lisusu mateya ya
kobongola lisusu mitema soki bakweyi na masumu, pamba
te bazali lisusu kobaka Mwana na Nzambe na ekulusu, mpo
na bango moko, mpe kosambwisa Ye na miso ya bato. 7
Tango mabele oyo enokelaka mvula emelaka mayi mpe
ebotaka matiti ya tina mpo na bato oyo baloneli yango,
Nzambe apambolaka yango. 8 Kasi soki ebimisi basende
mpe banzube, ezalaka lisusu na tina te, ezalaka mosika te
ya kolakelama mabe, mpe esukaka na kozika na moto. 9
Atako tolobi bongo, balingami na ngai, tondimisami penza na
tina na bino ete tozali kozela lokola libula biloko ya malamu
koleka, biloko oyo ememaka na lobiko. 10 Pamba te Nzambe
azangi bosembo te mpo ete abosana mosala na bino mpe
bolingo nyonso oyo botalisaki mpo na Kombo na Ye, na
ndenge bosungaki mpe bozali kokoba kosunga basantu. 11
Kasi tolingi ete moto nyonso kati na bino akoba kolakisa
bolingo yango kino na suka mpo ete makambo oyo bozali
kotiela elikya ekokisama solo. 12 Tolingi te ete bokoma
bagoyigoyi, kasi bomekola bato oyo bazwaka, na nzela ya
kondima mpe kokanga motema, biloko oyo Nzambe alaka.
13 Tango Nzambe apesaki Abrayami elaka, akataki seleka
na Kombo na Ye moko, pamba te ezali na moto moko te oyo
aleki Nzambe mpo ete Ye Nzambe akata seleka na kombo
na ye. 14 Alobaki: « Nakopambola yo solo mpe nakopesa
yo bakitani ebele. » 15 Yango wana, Abrayami akangaki
motema mpe azwaki oyo Nzambe alakaki ye. 16 Nzokande,
bato bakataka seleka na kombo ya moto oyo aleki bango,
mpe seleka ezalaka ndanga oyo esukisaka tembe nyonso.
17 Yango wana, Nzambe akataki seleka mpo na kolakisa
na bato oyo bazwaki elaka ete akobongola mokano na Ye
te. 18 Mpo na yango, mpo ete, biso bato oyo totika nyonso
mpo na kosimba elikya ete tokozwa biloko oyo alakaki biso,
tolendisama makasi, Nzambe asalelaki makambo mibale
oyo ebongwanaka te, oyo kati na yango ekoki kosalema te
ete Nzambe akosa. 19 Mpo na biso, elikya yango ezali lokola
longo ya bomoi na biso; epolaka te mpe esimba biso makasi,
ekota kino koleka rido, kati penza na Esika-Oyo-Eleki-Bule
20 epai wapi Yesu akotaki mpo na biso lokola moto ya liboso,
pamba te akomaki Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpo na
libela, kolanda molongo ya Melishisedeki. (aiōn g165)

7 Melishisedeki azalaki mokonzi ya Salemi mpe Nganga-Nzambe ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo. Ezali Melishisedeki nde akendeki kokutana na Abrayami, wana Abrayami azali kozonga sima na ye kolonga bakonzi; mpe ezali Melishisedeki nde apambolaki Abrayami. **2** Abrayami apesaki ye eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo azwaki lokola bomengo ya bitumba. Kombo ya Melishisedeki elakisi « mokonzi ya bosembo. » Azali lisusu mokonzi ya Salemi; elingi koloba: mokonzi ya kimia. **3** Azalaki na tata te, mama te, bakoko te, mokolo ya mbotama te, mpe mokolo ya kufa te; azalaki lokola Mwana na Nzambe, mpe azali Nganga-Nzambe mpo na libela. **4** Botala ndenge nini Melishisedeki azalaki moto monene mpo ete ezala Abrayami, koko na biso, apesa ye eteni ya zomi ya bomengo na ye ya bitumba! **5** Solo, Mibeko ya Moyize etindaki bana ya Levi, oyo bakomi Banganga-Nzambe kozwa biteni ya zomi epai ya bandeko na bango, bato ya Isalaele, oyo bazali mpe bato ya libota ya Abrayami. **6** Kasi Melishisedeki oyo azalaki kutu moto ya libota ya Levi te azwaki eteni ya zomi ya Abrayami, mpe apambolaki moto oyo Nzambe apesaki bilaka. **7** Nzokande, tembe ezali te ete ezali moto oyo azali na se nde azwaka lipamboli kowuta na moto oyo aleki ye. **8** Botala lisusu: na ngambo moko, ezali bato oyo bakufaka nde bazali kozwa biteni ya zomi; kasi na ngambo mosusu, kolanda Makomi, ezali moto na bomoi. **9** Boye, na mokuse, tokoki koloba ete Levi oyo azwaka biteni ya zomi afutaki eteni ya zomi epai ya Melishisedeki na nzela ya Abrayami; **10** pamba te, tango Melishisedeki akutanaki na Abrayami, Levi azalaki nanu kati na mokongo ya koko na ye, Abrayami. **11** Boye, soki bato oyo bazwaki mobeko bakokaki kokoma ya kokoka na nzela ya bonganga-Nzambe ya Balevi, mpo na nini kotia Nganga-Nzambe mosusu, kolanda molongo ya Melishisedeki, kasi kolanda molongo ya Aron te? **12** Nzokande, lokola bonganga-Nzambe ebongwani, mobeko mpe esengeli kobongwana. **13** Pamba te makambo yango etali Nganga-Nzambe oyo azali ya libota ya Levi te, kasi ya libota oyo moto na yango moko te atikala kosala na etumbelo. **14** Toyebi malamu ete Nkolo na biso azali ya libota ya Yuda, mpe Moyize atikalaki koloba eloko moko te na tina na bonganga-Nzambe ya libota ya Yuda. **15** Likambo oyo tozali kolobela ekomi lisusu polele koleka awa Nganga-Nzambe mosusu abimi, Nganga-Nzambe oyo akokani na Melishisedeki; **16** akomi Nganga-Nzambe kolanda mibeko ya bomoto te, kasi kolanda nguya ya bomoi oyo ezali na suka te. **17** Pamba te, tala litatoli oyo baloba na tina na Ye: « Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela, kolanda molongo ya Melishisedeki. » **(aiōn g165)** **18** Boye, Nzambe alongolaki mobeko ya liboso mpo ete ezalaki makasi te mpe ezalaki na tina te. **19** Solo, Mibeko ya Moyize ebongisaki eloko moko te. Kasi elikya ya malamu koleka epesameli biso, elikya oyo, na nzela na yango, topusanaka pene ya Nzambe. **20** Makambo wana nyonso esalemaki na nzela ya seleka oyo Nzambe akataki. Nzokande, mpo na Balevi, Nzambe akataki ata seleka te mpo ete bakoma Banganga-Nzambe. **21** Kasi Yesu akomaki Nganga-Nzambe na nzela ya seleka, tango Nzambe alobaki na Ye: « Nkolo akati seleka, mpe akobongola mokano na Ye te: ‹ Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela. › » **(aiōn g165)** **22** Ezali na nzela ya seleka yango nde Yesu akoma ndanga ya boyokani oyo eleki motuya. **23** Mpe lisusu, Banganga-Nzambe bazalaki kokitana ebele, pamba te kufa ezalaki kopekisa bango kosala mosala na bango libela na libela. **24** Kasi mpo ete Yesu azali na bomoi seko na seko, Bonganga-Nzambe na Ye ezali mpo na libela. **(aiōn g165)** **25** Yango wana azali na makoki ya kobikisa libela, bato oyo bapusanaka pene ya Nzambe na nzela na Ye, mpo ete azali tango nyonso na bomoi mpo na kobondelaka Nzambe na tina na bango. **26** Boye, Yesu nde azali Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo abongi mpo na biso: azali Bule, asala ata mabe moko te, azali peto, akabwana na bato ya masumu, mpe Nzambe atombola Ye penza likolo koleka Likolo, **27** azali na posa te, lokola bakonzi mosusu ya Banganga-Nzambe, ya kotumbaka mbeka mokolo na mokolo mpo na masumu na Ye moko liboso, mpe, na sima, mpo na masumu ya bato, pamba te atumbaki mbeka yango mpo na masumu na bango mbala moko mpo na libela tango amikabaki Ye moko. **28** Bakonzi ya Banganga-Nzambe, oyo batiami na nzela ya Mibeko ya Moyize, bazali bato na bolembu; kasi Mokonzi ya Banganga-Nzambe oyo Nzambe atie na nzela ya maloba ya seleka, oyo eyaki sima na Mibeko ya Moyize, azali Mwana na Ye moko, oyo azali ya kokoka mpo na libela. **(aiōn g165)**

8 Tala likambo oyo eleki motuya kati na makambo oyo tozali koloba: tozali solo na Mokonzi se moko ya Banganga-Nzambe, Mokonzi oyo avandi na ngambo ya loboko ya mobali ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe kati na Likolo. **2** Kuna na Likolo, asalaka mosala na Ye kati na Esika ya bule, elingi koloba: Mongombo ya solo, oyo Ye moko Nkolo atonga, kasi bato te. **3** Mokonzi nyonso ya Banganga-Nzambe atiamaka mpo na kobonza makabo mpe bambeka. Boye Yesu, Mokonzi na biso ya Banganga-Nzambe, asengeli mpe kozala na eloko ya kobonza lokola likabo to mbeka. **4** Soki azalaki na mokili, alingaki kozala ata Nganga-Nzambe te, pamba te ezali kuna na Banganga-Nzambe oyo babonzaka makabo kolanda Mobeko, **5** ba-oyo basalaka na Esika ya bule oyo ezali kaka elilingi mpe elili ya oyo ezali kati

na Likolo. Yango wana, tango Moyize alingaki kotonga Mongombo, Nzambe akebisaki ye boye: « Tala malamu mpe sala mosala nyonso kolanda ndakisa oyo natalisi yo na likolo ya ngomba. » 6 Kasi sik'oyo, Yesu azwi mosala oyo eleki motuya, pamba te azali Moyokanisi kati na Boyokani oyo eleki malamu, Boyokani oyo etongami na likolo ya bilaka ya malamu koleka. 7 Solo, soki boyokani ya liboso ezangaki pamela, tina ya koluka boyokani ya mibale elingaki kozala te. 8 Nzokande, Nzambe apamelaki penza bato na Ye tango alobaki: « Na mikolo ekoya, nakosala Boyokani ya sika elongo na bato ya Isalaele mpe ya Yuda: 9 ekozala ndenge moko te na boyokani oyo nasalaki elongo na batata na bango tango nasimbaki bango na loboko mpo na kobimisa bango na Ejipito, pamba te lokola bakataki boyokani na Ngai, Ngai mpe napesaki bango mokongo, elobi Nkolo. 10 Kasi tala Boyokani oyo nakosala elongo na bato ya Isalaele, sima na mikolo wana, elobi Nkolo: ‹ Nakotia mibeko na Ngai kati na makanisi na bango, nakokoma yango kati na mitema na bango, nakozala Nzambe na bango, mpe bango bakozala bato na Ngai. 11 Moko te akoteya lisusu moninga to ndeko na ye na koloba: Yeba Nkolo! Pamba te bango nyonso bakoyeba Ngai, kobanda na mwana moke kino na mokolo, 12 nakolimbisa mabe na bango mpe nakokanisa lisusu masumu na bango te. › » 13 Awa Nkolo abengi Boyokani oyo « Boyokani ya sika, » elingi koloba ete akomisi oyo ya liboso boyokani ya kala; nzokande eloko oyo ekomi ya kala mpe enuni ekomi pene ya kolimwa.

9 Boyokani ya liboso ezalaki na mibeko ya losambo, mpe na Esika ya bule oyo ezalaki ya mokili. 2 Batelemisaki Mongombo oyo ezalaki na biteni mibale: kati na eteni ya liboso oyo bazalaki kobenga « Esika ya bule, » ezalaki na etelemiselo ya minda, mesa mpe mapa oyo babonzi lokola makabo epai ya Nzambe. 3 Sima na rido ya mibale, ezalaki na etando oyo bazalaki kobenga « Esika-Oyo-Eleki-Bule. » 4 Kati na yango, ezalaki na etumbelo ansa oyo basala na wolo; ezalaki mpe na Sanduku ya Boyokani, oyo babamba wolo na mobimba na yango. Kati na Sanduku ya Boyokani, ezalaki na sani ya wolo, oyo batia mana kati na yango; lingenda ya Aron oyo ebimisaki mito ya banzete, mpe bitando ya mabanga oyo batobolaki makomi ya mibeko ya boyokani. 5 Na likolo ya Sanduku, ezalaki na bililingi ya basheribe ya nkembo, oyo ezipaki mofinuku ya Sanduku na nzela ya elili ya mapapu na yango. Kasi tokoki te sik'oyo kolobela biloko oyo na molayi. 6 Wana biloko oyo nyonso esilaki kotiama, Banganga-Nzambe bazalaki kokota, mbala na mbala, na eteni ya liboso ya Mongombo mpo na kosala mosala na bango. 7 Kasi kati na eteni ya mibale, kaka mokonzi ya Banganga-Nzambe nde azalaki kokota kuna mbala moko na mobu; mpe asengeli komema makila ya kobonzela Nzambe, mpo na ye moko mpe mpo na masumu oyo bato basalaki na kozanga koyeba. 8 Na nzela ya biloko oyo, Molimo Mosantu azalaki kotalisa polele ete, wana Mongombo ya liboso ezalaki nanu, nzela mpo na kokota kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule ezalaki ya kokangama. 9 Mpe ezali elilingi ya makambo oyo ezali kosalema na tango oyo mpo na kotalisa ete makabo mpe bambeka oyo babonzelaka Nzambe ezali na makoki te ya kokomisa ya kokoka, mitema ya bato oyo basambelaka ndenge wana. 10 Ezali na yango kaka malako na tina na bilei, masanga mpe ndenge ebele ya komipetola: mibeko ya bomoto, oyo bazalaki kosalela kino na tango oyo Nzambe abongolaki makambo nyonso. 11 Kasi tango Klisto ayaki lokola Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpo na kopesa biso biloko oyo asilaki kozwa mpo na biso, akatisaki Mongombo ya monene makasi mpe ya kokoka; ezali Mongombo oyo esalema na maboko ya bato te, ezali ya mokili oyo te. 12 Akotaki mbala moko mpo na libela kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpe abonzaki kuna makila ya bantaba te mpe ya bana ngombe te, kasi abonzaki nde makila na Ye moko. Ezali ndenge wana nde azwelaki biso lisiko ya libela. **(aiōnios g166)** 13 Pamba te makila ya bantaba, makila ya bangombe ya mibali mpe putulu ya bangombe ya basi, oyo basopelaka bato ya mbindo, epetolaka kaka libanda ya nzoto; 14 nzokande makila ya Klisto oyo, na nzela ya Molimo ya seko, amikabaki Ye moko epai ya Nzambe lokola mbeka oyo ezangi mbeba, epetolaka mitema na biso na misala oyo ememaka na kufa mpo ete tokoka kosalela Nzambe na bomoi. **(aiōnios g166)** 15 Yango wana, Klisto azali Moyokanisi kati na Boyokani ya sika, mpo ete bato oyo Nzambe abenga bakoka kozwa libula ya seko oyo Nzambe alakaki bango. Mpe bakoki solo kozwa yango, pamba te Klisto asilaki kokufa lokola mbeka mpo na kosikola bango na masumu oyo basalaki tango bazalaki na se ya bokonzi ya boyokani ya kala. **(aiōnios g166)** 16 Pamba te soki moto akomi mokanda mpo ete moto songolo akitana na biloko na ye na mokolo oyo akokufa, asengeli liboso kokufa mpo ete biloko oyo akotika ekoma ya mokitani oyo ye asilaki kopona. 17 Mokanda yango ezwaka nguya kaka soki mokomi na yango akufi; kasi soki mokomi azali nanu na bomoi, ezali na nguya ata moke te. 18 Yango wana mpe, boyokani ya liboso ekokaki kozala na nguya te soki makila esopanaki te. 19 Pamba te, tango Moyize asilisaki kotangela bato mitindo nyonso ndenge ekomami kati na Mibeko, akamataki makila ya bana ngombe, ya bantaba elongo na mayi, asopelaki buku mpe bato nyonso na nzela ya etape ya nzete ya izope,

oyo balinga elamba ya lino ya motane. 20 Alobaki: « Oyo
ezali makila ya boyokani oyo Nzambe atindi bino kobatela. »
21 Bongo, na makila yango, asopelaki lisusu Mongombo
mpe bisalelo nyonso ya losambo. 22 Pamba te, kolanda
Mibeko, nyonso epetolamaka na makila; mpe soki makila
etangi te, bolimbisi masumu ezali te. 23 Boye, lokola bililingi
ya biloko oyo ezali kati na Likolo esengelaki kopetolama
ndenge wana, ezalaki na tina ete yango moko mpe biloko ya
Likolo epetolama na nzela ya bambeka oyo eleki malamu. 24
Pamba te Klisto akotaki te na Esika ya Bule oyo esalemaki
na maboko ya bato, oyo ezalaki kaka elilingi ya Esika ya
Bule ya solo; kasi akotaki nde kati na Likolo yango moko
mpo ete atelema sik'oyo liboso ya Nzambe mpo na bolamu
na biso. 25 Klisto akotaki kuna te mpo ete amikabaka mbala
na mbala lokola mbeka, ndenge mokonzi ya Banganga-
Nzambe azalaki kokota mobu na mobu kati na Esika ya
Bule elongo na makila oyo ezalaki ya ye te. 26 Soki ezalaki
bongo, mbele Klisto anyokwamaki mbala ebele wuta na
ebandeli ya mokili. Nzokande sik'oyo, na mikolo oyo ya
suka, amonani mbala kaka moko mpo na kolongola masumu
na nzela ya mbeka na Ye. (aiōn g165) 27 Bongo ndenge kaka
ekatama ete moto nyonso asengeli kokufa mbala moko,
mpe, sima na yango, kosambisama eya, 28 ndenge wana
mpe Klisto, oyo amikabaki lokola mbeka mbala moko mpo
na kolongola masumu ya bato ebele, akoya na mbala ya
mibale, mpo na kolongola masumu ya bato te, kasi mpo na
kobikisa bato oyo bazali kozela Ye na posa makasi.

10 Mobeko ya Moyize ezali kaka elilingi ya biloko oyo
ekoya, ezali penza bosolo na yango te; yango wana,
ezali na makoki te ya kokomisa ya kokoka, bato oyo
bapusanaka pene ya Nzambe na nzela ya bambeka ya
ndenge moko kaka oyo bapesaka tango nyonso mpe mobu
na mobu. 2 Soki ezalaki na makoki yango, mbele bato oyo
bapesaka bambeka yango balingaki wuta kala kotika kopesa
yango, pamba te balingaki kopetolama mbala moko mpo na
libela, mpe balingaki lisusu komitungisa te mpo na masumu
na bango. 3 Nzokande, mobu na mobu, bambeka wana
ezalaki kozongisa masumu na makanisi na bango, 4 pamba
te makila ya bangombe ya mibali mpe ya bantaba ezali na
makoki te ya kolongola masumu. 5 Yango wana, tango Klisto
ayaki na mokili, alobaki: « Ozalaki na posa te ya bambeka
to ya makabo, kasi osalaki ngai nzoto. 6 Osepelaki te na
bambeka ya kotumba mpe na bambeka mpo na masumu. 7
Bongo nalobaki: ‹ Tala ngai oyo, nayei, nayei, oh Nzambe,
mpo na kosala mokano na Yo, kolanda ndenge ekomami na
tina na ngai kati na buku. › » 8 Alobaki liboso: « Ozalaki
na posa te mpe osepelaki te na bambeka, na makabo, na
bambeka ya kotumba mpe na bambeka mpo na masumu. »
Nzokande ezalaki kopesama kolanda Mibeko. 9 Alobaki
lisusu: « Tala ngai oyo, nayei mpo na kosala mokano na Yo.
» Boye, alongolaki losambo ya liboso mpo na kotia losambo
ya mibale. 10 Mpe ezali mpo na mokano yango ya Nzambe
nde topetolamaka na masumu, na nzela ya mbeka ya nzoto
na Ye moko Yesu-Klisto, oyo akabaki mbala moko mpo
na libela. 11 Mpo na kosala mosala na ye ya bonganga,
Nganga-Nzambe nyonso azalaki kokende na esika na ye ya
mosala mokolo na mokolo, mpe azalaki kopesa mbala na
mbala bambeka ya ndenge moko oyo ezalaki kutu na makoki
te ya kolongola masumu ya bato. 12 Kasi sima na Klisto
kobonza mbeka moko kaka mpo na masumu, avandi mpo na
libela na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe. 13 Wuta
tango wana, azali kozela ete Nzambe akomisa banguna na
Ye enyatelo makolo na Ye. 14 Pamba te, na nzela ya likabo
moko kaka, akomisaki bato ya kokoka mpo na libela, ba-
oyo apetolaki na masumu. 15 Molimo Mosantu mpe azali
kotatola epai na biso na tina na Ye, pamba te alobaki liboso:
16 « Tala boyokani oyo nakosala elongo na bango sima na
mikolo wana, elobi Nkolo: Nakotia mibeko na Ngai kati na
makanisi na bango, mpe nakokoma yango kati na mitema
na bango. » 17 Bongo na sima, abakisaki: « Nakokanisa
lisusu te, ezala masumu na bango to mabe na bango. » 18
Nzokande, soki Nzambe alimbisi moto masumu, ezalaka
lisusu te na likabo ya kopesa mpo na masumu. 19 Yango
wana, bandeko na ngai, tozali solo na elikya ete tokokota
na Esika-Oyo-Eleki-Bule mpo ete Yesu asopaki makila na
Ye. 20 Afungolelaki biso nzela ya sika mpe ya bomoi na
nzela ya rido ya Tempelo, oyo ezali nzoto na Ye moko. 21
Boye, tozali na Mokonzi Monene ya Banganga-Nzambe, oyo
azali Mokonzi ya Ndako ya Nzambe. 22 Na bongo, topusana
pene ya Nzambe na motema mobimba, na kondima nyonso,
na motema oyo epetolami na makanisi nyonso ya mabe,
mpe na nzoto oyo esukolami na mayi ya peto. 23 Tobatela
makasi elikya oyo tozali kondima ete ezali ya solo, pamba te
Ye oyo apesaki biso bilaka akosaka te. 24 Tosenzelana biso
na biso mpo na kotindikana na bolingo mpe na misala ya
malamu. 25 Tokima Bandako ya Nzambe na biso te, ndenge
bato mosusu bamesana kosala; kasi tolendisana biso na
biso, wana bozali komona ete mokolo ya Nkolo ekomi pene.
26 Pamba te, soki tokobi kosala masumu na nko sima na
koyeba bosolo, mbeka mosusu mpo na bolimbisi ya masumu
ekozala lisusu te; 27 ekotikala kaka kozela na somo penza
kosambisama mpe moto makasi oyo ekozikisa banguna ya
Nzambe. 28 Soki babomaka na mawa te moto oyo abuki
Mobeko ya Moyize, na litatoli ya bato mibale to misato, 29

ekozala boni mpo na moto oyo atioli Mwana na Nzambe, amoni pamba makila ya boyokani, oyo epetolaki ye, mpe afingi Molimo ya ngolu? **30** Toyebi malamu Ye oyo alobaki: « Ngai nde nazongisaka mabe na mabe, Ngai nde nakofuta moto na moto; » mpe: « Nkolo akosambisa bato na Ye. » **31** Ezali somo makasi kokweya na maboko ya Nzambe na bomoi! **32** Bokanisa lisusu mikolo ya liboso, na tango Nzambe afungolaki bino miso mpo ete bokoma komona pole, boyikaki mpiko kati na bapasi ya makasi. **33** Ezalaki na batango oyo bazalaki kofinga bino, konyokola bino na miso ya bato; ezalaki mpe na batango oyo bozalaki kokabola pasi elongo na bato oyo bazalaki konyokwama. **34** Bokabolaki pasi elongo na bakangami ya boloko, mpe bondimaki na esengo nyonso ete babotola ata biloko na bino, pamba te boyebaki ete bozali na bomengo ya kitoko koleka, bomengo oyo ekowumela libela na libela. **35** Boye, bobungisa elikya na bino te, pamba te lifuti monene ekangani na yango. **36** Na bongo, boyika mpiko mpo ete, sima na bino kokokisa mokano ya Nzambe, bozwa biloko oyo alakaki. **37** Etikali moke, moke penza, ete Ye oyo asengeli koya aya, mpe akoya kala te. **38** Moto na ngai ya sembo akobika na nzela ya kondima; kasi soki azongi sima, nakosepela na ye te. **39** Biso tozali te na molongo ya bato oyo bazongaka sima mpo na kobungisa bomoi na bango, kasi tozali na molongo ya bato oyo bazali na kondima mpo ete tobikisama.

11 Nzokande kondima ezali ndanga ya kozwa biloko oyo tozali kolikya epai ya Nzambe, mpe kobika lokola nde tosili kozwa biloko yango atako tozali komona yango te. **2** Ezali mpo na kondima nde Nzambe asepelaki na bato ya kala. **3** Ezali na kondima nde tososolaka ete mokili esalemaki na nzela ya Liloba na Nzambe, mpe ete biloko oyo emonanaka esalemaki na nzela ya biloko oyo emonanaka te. **(aiōn g165)** **4** Mpo na kondima, Abele abonzelaki Nzambe mbeka ya malamu koleka oyo ya Kayina. Mpo na kondima, Nzambe atatolaki na tina na ye ete azali moto ya sembo, pamba te Nzambe andimaki makabo na ye. Mpo na kondima, Abele alobaka kino lelo atako asila kokufa. **5** Mpo na kondima, Enoki amemamaki kino epai ya Nzambe. Boye, atikalaki komona kufa te. Bamonaki ye lisusu te, pamba te Nzambe azwaki ye. Liboso na Enoki konetolama, Makomi etatolaki na tina na ye ete asepelisaki Nzambe. **6** Nzokande, moto moko te akoki kosepelisa Nzambe soki azangi kondima, pamba te moto oyo azali kopusana pene ya Nzambe asengeli kondima ete Nzambe azali mpe afutaka bato oyo balukaka Ye. **7** Mpo na kondima, Noa atosaki Nzambe mpe atongaki masuwa mpo na lobiko ya libota na ye, sima na ye koyoka makebisi ya Nzambe na tina na makambo oyo ezalaki nanu komonana te. Mpo na kondima, Noa amonisaki mabe ya mokili mpe akomaki mokitani ya bosembo oyo ezwamaka na nzela ya kondima. **8** Mpo na kondima, Abrayami atosaki Nzambe oyo abengaki ye mpe atindaki ye kokende na mokili oyo asengelaki kozwa na sima lokola libula. Atosaki mpe akendeki atako ayebaki te epai azalaki kokende. **9** Mpo na kondima, avandaki lokola mopaya kati na mokili oyo Nzambe alakaki ye; azalaki kovanda na bandako ya kapo lokola Izaki mpe Jakobi oyo mpe bazwaki elaka ya ndenge moko na ye. **10** Pamba te Abrayami azalaki kozela engumba oyo ezali na miboko oyo ebukanaka te, engumba oyo Ye moko Nzambe azali Mobongisi mpe Motongi na yango. **11** Mpo na kondima, Sara mpe azwaki makoki ya komema zemi atako mibu na ye ya kobota esilaki koleka wuta kala, pamba te andimaki ete Ye oyo apesaki ye elaka akosaka te. **12** Yango wana, wuta na moto oyo akomaki mpaka mpe pene ya kokufa, bato babotamaki ebele penza lokola minzoto ya likolo mpe lokola zelo ya libongo ya ebale, oyo bakoki kutu kotanga te. **13** Bato nyonso wana bakufaki kati na kondima mpe batikalaki kozwa te biloko oyo Nzambe alakaki bango, kasi bamonaki yango kaka na mosika mpe bapesaki yango mbote. Bandimaki ete bazali solo bapaya mpe baleki nzela kati na mokili. **14** Bato oyo balobaka ete bazali bapaya mpe baleki nzela kati na mokili batalisaka polele ete bazali koluka mokili na bango. **15** Mpe soki bakanisaki mokili oyo batikaki, mbele balingaki kozonga lisusu kuna. **16** Kasi sik'oyo bazali koluka mokili ya kitoko penza, elingi koloba mokili ya Likolo. Yango wana Nzambe azalaka na soni te tango babengaka Ye « Nzambe na bango, » pamba te abongisela bango engumba moko ya kitoko. **17** Mpo na kondima, Abrayami akabaki Izaki lokola mbeka tango Nzambe amekaki ye motema; amilengelaki mpo na kokaba mwana na ye wana kaka moko, atako azalaki na elaka. **18** Nzambe alobaki na ye: « Ezali na nzela ya Izaki nde okozwa bakitani. » **19** Abrayami azalaki na elikya ete Nzambe azali na makoki ya kosekwisa Izaki longwa na bakufi, yango wana Nzambe azongiselaki ye mwana na ye: yango ezalaki kaka elilingi. **20** Mpo na kondima, Izaki apambolaki Jakobi mpe Ezawu mpo na lolenge ya bomoi oyo basengelaki kobika na mikolo oyo esengelaki koya. **21** Mpo na kondima, wana Jakobi akomaki pene ya kokufa, apambolaki mwana moko na moko ya Jozefi mpe agumbamaki na koyekamela songe ya lingenda. **22** Mpo na kondima, wana Jozefi akomaki na suka ya bomoi na ye, asakolaki kobima ya bana ya Isalaele longwa na Ejipito mpe apesaki mitindo na tina na mikuwa na ye. **23** Mpo na kondima, baboti ya Moyize babombaki mwana na bango, Moyize, sanza misato sima na mbotama na ye, pamba te

bamonaki ete azali kitoko mingi mpe babangaki te mobeko ya mokonzi. 24 Mpo na kondima, wana Moyize akomaki mokolo, aboyaki ete babenga ye « mwana mobali ya mwana mwasi ya Faraon. » 25 Aponaki komona pasi elongo na bato ya Nzambe, na esika ya kosepela mwa tango moke na bomoi ya masumu; 26 pamba te amonaki ete kotiolama lokola Klisto ezali malamu koleka bomengo ya Ejipito, mpo ete azalaki kotalela lifuti oyo ezali koya. 27 Mpo na kondima, Moyize abangaki te kanda ya mokonzi mpo na kobima longwa na Ejipito, mpe atikalaki ngwi na mokano na ye lokola nde azali komona Nzambe oyo amonanaka te. 28 Mpo na kondima, asepelaki feti ya Pasika mpe apesaki mitindo ete bapakola makila na bikuke mpo ete anjelu mobomi aboma te bana mibali ya liboso ya bana ya Isalaele. 29 Mpo na kondima, bato ya Isalaele bakatisaki ebale monene ya Barozo lokola nde bazali kotambola na mabele ya kokawuka; kasi tango bato ya Ejipito bamekaki kosala lokola bango, bazindaki. 30 Mpo na kondima, bamir ya Jeriko ekweyaki tango bana Isalaele batambolaki zingazinga na yango mikolo sambo. 31 Mpo na kondima, Raabi, mwasi ya ndumba, akufaki te elongo na bato oyo bazalaki kotosa Nzambe te, pamba te ayambaki banongi na boboto. 32 Bongo naloba lisusu nini? Pamba te nakozanga tango soki nabandi koloba na tina na Jedeon, Baraki, Samison, Jefite, Davidi, Samuele mpe basakoli. 33 Mpo na kondima, balongaki bokonzi ebele, batambolisaki makambo na bosembo mpe bamonaki bilaka ya Nzambe kokokisama mpo na bango; bakangaki ata minoko ya bankosi, 34 balongaki nguya ya moto oyo ezalaki kopela makasi mpe babikaki na kufa ya mopanga. Atako bazalaki bato ya bolembu, bakomaki makasi na bitumba mpe bakimisaki mampinga ya basoda ya bapaya. 35 Mpo na kondima, basi bamonaki bato na bango, oyo bakufaki kozonga lisusu na bomoi. Bato mosusu bandimaki ata konyokwama mpe baboyaki ete basikola bango, mpo bayebaki ete bakosekwa mpe bakozala na bomoi oyo ezali kitoko koleka. 36 Bamosusu batiolamaki, babetamaki fimbu, batiamaki minyololo mpe babwakamaki na boloko; 37 bamosusu babomaki bango na mabanga, bakataki bango na biteni mibale na si, babomaki bango na mopanga, bakomaki na bomoi ya koyengayenga mpe bakomaki kolata baposo ya bameme mpe ya bantaba; bakelelaki na nyonso, banyokolaki bango mpe bayokisaki bango pasi: 38 ya solo, mokili etikalaki lisusu malamu te mpo na bango, bakomaki koyengayenga kati na bisobe, na bangomba, kati na bibombamelo ya mabanga mpe na mabulu oyo ezalaka na se ya mabele. 39 Kati na bango nyonso wana, atako Nzambe asepelaki na bango mpo na kondima na bango, moko te azwaki biloko oyo Nzambe alakaki bango. 40 Nzambe asalaki mabongisi ya kitoko penza mpo na biso, pamba te alingaki ete bakoma bato ya kokoka nzela moko na biso.

12 Yango wana, lokola batatoli ebele bazingeli biso, tobwaka mikumba mpe masumu nyonso oyo ezali kozingela biso na bangambo nyonso mpe topota mbangu, na molende nyonso, kati na momekano oyo ezali liboso na biso. 2 Tika ete miso na biso etalaka kaka Yesu oyo azali Mobandisi mpe Mokokisi ya kondima; pamba te, na esika ya esengo oyo ebongisama mpo na Ye, andimaki kokufa na ekulusu mpe koyoka soni makasi, mpe avandi sik'oyo na ngambo ya loboko ya mobali ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe. 3 Bokundolaka mozindo ya Ye oyo akangaki motema liboso ya basumuki oyo bazalaki konyokola Ye, mpo ete bobungisa te molende mpe mpiko na bino. 4 Na etumba na bino ya kotelemela masumu, nanu bobundi te kino kondima ata kokufa. 5 Mpe bobosani maloba nyonso ya malendisi oyo ayebisaki bino ndenge tata ayebisaka bana: « Mwana na Ngai, kozwa na pamba te etumbu ya Nkolo, mpe kobungisa mpiko na yo te soki apameli yo. 6 Pamba te Nkolo apamelaka moto oyo Ye alingaka, apesaka etumbu na moto nyonso oyo Ye ayebaka lokola mwana na Ye. » 7 Bokangaka motema liboso ya bapasi oyo Nzambe apesaka bino lokola etumbu, pamba te azwaka bino lokola bana na Ye. Boni, ezali solo na mwana oyo tata na ye apesaka ye etumbu te? 8 Soki bapesi bino etumbu te ndenge bana nyonso bazwaka, elingi koloba ete bozali bana bazanga tata, kasi bana ya ndako te. 9 Mpo ete biso nyonso tozalaki na batata ya mosuni, oyo bazalaki kopesa biso bitumbu, mpe tozalaki kaka kotosa bango, bongo mpo na nini te kotosa Tata ya milimo mpo ete tozwa bomoi? 10 Batata na biso bazalaki kopesa biso bitumbu mpo na mwa tango moke, ndenge mitema na bango ezalaki kolinga; kasi Nzambe apesaka biso etumbu mpo na bolamu na biso, mpo ete tokoka kosangana na bosantu na Ye. 11 Moto moko te azalaka na esengo soki bapesi ye etumbu, pamba te epesaka mawa; kasi sima na tango, etumbu ebotaka lokola mbuma, epai ya moto oyo bapesi yango: bomoi ya bosembo mpe ya kimia. 12 Yango wana, bolendisa maboko na bino, oyo ebandi kolemba mpe bokembisa mabolongo na bino, oyo ekomi kolenga. 13 Bosala banzela ya alima mpo na makolo na bino, mpo ete lokolo ya tengu-tengu elongwa te, kasi ebika nde. 14 Bolukaka kovanda na kimia elongo na bato nyonso mpe kotambola na bomoi ya bosantu, pamba te moko te akomona Nkolo soki azangi bosantu. 15 Bosenzelaka ete moto moko te azanga ngolu ya Nzambe; bosenzelaka mpe

ete mosisa moko te ya bololo ebotama mpo na kokotisa mobulu mpe kobebisa bomoi ya bato ebele kati na bino. **16** Bosenzelaka ete moto moko te atambola na bomoi ya pite to atiola Nzambe lokola Ezawu oyo atekaki bokulutu na ye likolo ya biloko ya kolia. **17** Boyebi malamu ete, na sima, tango alingaki kokitana na lipamboli kowuta na tata na ye, azangelaki yango, pamba te alongaki te kobongola mokano ya tata na ye atako asengaki lipamboli yango na kolela. **18** Bino, bopusani te, lokola bana ya Isalaele, pene ya ngomba oyo bakokaki kosimba mpe ezali kopela moto, pene ya lipata, pene ya molili makasi, pene ya mopepe makasi, **19** pene ya lokito ya kelelo to mpe pene ya mongongo oyo ezali kobimisa maloba na lolenge ete bato oyo bayokaki maloba yango basengaki ete bayoka lisusu te ata liloba moko, **20** pamba te babangaki mitindo oyo epesamaki: « Moto nyonso oyo akosimba ngomba, ezala soki ezali nyama, bakoboma ye to yango na mabanga. » **21** Mpo na somo makasi ya makambo oyo amonaki, Moyize agangaki: « Nazali kolenga na somo! » **22** Kasi, bopusani nde pene ya ngomba Siona, pene ya Yelusalemi ya Likolo, engumba ya Nzambe na bomoi; pene ya bankoto na bankoto ya ba-anjelu oyo basangani mpo na kosepela, **23** pene ya lisanga ya bana liboso ya Nzambe, ba-oyo bakombo na bango ekomama kati na Likolo; pene ya Nzambe, Mosambisi ya bato nyonso; pene ya milimo ya bato ya sembo oyo Nzambe akomisaki bato ya kokoka; **24** pene ya Yesu, Moyokanisi ya Boyokani ya sika; mpe pene ya makila na Ye, oyo esopanaki mpe egangaka koleka makila ya Abele. **25** Bosala penza keba ete boboya te koyoka Ye oyo alobaka! Pamba te soki bato wana bazangaki te kozwa etumbu tango baboyaki koyoka Ye oyo azalaki kokebisa bango awa na mokili, ekozala ndenge nini mpo na biso soki toboyi koyoka Ye oyo akebisaka biso wuta na Likolo? **26** Ye oyo mongongo na Ye eningisaki mokili na tango ya kala apesi lelo elaka oyo: « Na mbala oyo lisusu, nakoningisa kaka mabele te, kasi nakoningisa mpe Likolo. » **27** Maloba oyo « na mbala oyo lisusu » elakisi ete biloko oyo ekoki koningana elimwe mpo ete oyo eninganaka te etikala mpo na libela. **28** Yango wana, lokola tozali kozwa Bokonzi oyo eninganaka te, tozongisaka matondi mpe tosalelaka Nzambe na lolenge oyo esepelisaka Ye: na botosi mpe na kobanga. **29** Pamba te Nzambe na biso azali moto oyo ezikisaka.

13 Tika ete bondeko ewumela kati na bino! **2** Bolemba te koyambaka malamu bapaya, pamba te, na nzela wana, bato mosusu bayambaki ba-anjelu wana bayebaki te ete bazali solo ba-anjelu. **3** Bokanisaka bato oyo bazali kati na boloko lokola nde bino mpe bozali kati na boloko elongo na bango. Bokanisaka bato oyo bazali komona pasi, mpo ete bino mpe bozali na nzoto oyo emonaka pasi. **4** Tika ete moto nyonso apesa libala lokumu, mpe mbeto ya libala ezala peto, pamba te Nzambe akosambisa bato na pite mpe bato na bikobo. **5** Bozalaka na lokoso ya mbongo te, bosepelaka nde na oyo bozali na yango, pamba te Ye moko Nzambe alobaki: « Nakotikala kokabwana na yo te, nakotikala kosundola yo te. » **6** Boye tokoki koloba na elikya nyonso: « Nkolo azali Mosungi na ngai, nakobanga te; bato bakoki kosala ngai nini? » **7** Bokanisaka bakambi na bino, oyo bateyaki bino Liloba na Nzambe; botala ndenge nini suka ya bomoi na bango ezalaki, mpe bomekola kondima na bango. **8** Yesu-Klisto azali ndenge moko: lobi oyo ewuti koleka, lelo, mpe libela na libela. **(aiōn g165)** **9** Bolandaka te lolenge nyonso ya mateya ya sika, pamba te ebongi ete mitema na biso elendisama na nzela ya ngolu ya Nzambe, kasi na nzela te ya mibeko oyo esungaki ata moke te bato oyo bazalaki kotosa yango. **10** Tozali na etumbelo, kasi Banganga-Nzambe oyo basalaka kati na Mongombo bazali na bokonzi te ya kolia mbeka oyo babonzi na likolo ya etumbelo yango, **11** pamba te banzoto ya banyama oyo mokonzi ya Banganga-Nzambe amemaka makila na yango kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule lokola mbeka mpo na bolimbisi ya masumu, etumbamaka na libanda ya molako. **12** Yango wana Yesu mpe akufaki na libanda ya mboka mpo na kobulisa bato na nzela ya makila na Ye moko. **13** Boye, biso mpe tokende epai ya Yesu na libanda ya molako, na kondima koyoka soni oyo Ye ayokaki; **14** pamba te, kati na mokili oyo, tozali na engumba moko te oyo ekowumela libela na libela, kasi tozali nde koluka engumba oyo ezali koya. **15** Yango wana, na nzela ya Yesu, tobonzelaka Nzambe tango nyonso mbeka ya masanzoli, elingi koloba: mbuma ya bibebu oyo etatolaka polele Kombo na Ye. **16** Bobosanaka te kosala bolamu mpe kosunga bato, pamba te yango nde bambeka oyo Nzambe asepelaka na yango. **17** Botosaka bakambi na bino mpe bosalelaka mitindo oyo bapesaka bino, pamba te bazali bakengeli ya milimo na bino mpe bakosamba likolo na bino liboso ya Nzambe. Bosalaka bongo mpo ete basala mosala na bango na esengo, kasi na koyimayima te, soki te bokozanga litomba. **18** Bosambelaka mpo na biso! Pamba te tondimisami penza ete tozali na mitema ya peto mpe tozwi mokano ya kotambola na bomoi ya lokumu kati na makambo nyonso. **19** Nazali penza kosenga na bino ete bobondela Nzambe mpo ete bazongisa ngai na lombangu epai na bino. **20** Tika ete Nzambe ya kimia, Ye oyo asekwisaki kati na bakufi Mobateli monene ya bameme, Yesu, Nkolo na biso, na nzela ya makila ya Boyokani ya seko, **(aiōnios g166)** **21** apesa bino makoki ya kosalaka bolamu ya lolenge nyonso

mpo na kokokisa mokano na Ye, mpe asala kati na biso makambo nyonso oyo esepelisaka Ye, na nzela ya Yesu-Klisto! Tika ete nkembo ezonga epai na Ye, mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **22** Nazali kosenga na bino bandeko na ngai ete bokanga motema na koyamba malendisi oyo nakomeli bino na mokuse penza. **23** Boyeba ete ndeko na biso, Timote, asilaki kobima na boloko. Soki akoya noki, nakoya nzela moko na ye mpo na komona bino. **24** Bopesa mbote na bakambi na bino nyonso mpe na basantu nyonso. Bandeko ya Itali batindeli bino mbote. **25** Tika ete ngolu ya Nzambe ezala na bino nyonso!

Jake

1 Ngai Jake, mosali na Nzambe mpe na Nkolo Yesu-Klisto;
Epai ya mabota zomi na mibale oyo epalangana kati na
biloko: Napesi bino mbote. **2** Bandeko na ngai, bomona
lokola likambo ya esengo, lolenge nyonso ya komekama oyo
bozali kokutana na yango. **3** Pamba te boyebi malamu ete
komekama ya kondima na bino ebotaka kokanga motema. **4**
Nzokande kokanga motema na bino esengeli te kosuka na
nzela mpo ete bokoma bato bakemba mpe bakoka kati na
kondima, bato oyo bazangi pamela. **5** Soki moko kati na bino
azangi bwanya, tika ete asenga yango epai ya Nzambe oyo
akopesa ye yango; pamba te Nzambe apesaka moto nyonso
na motema malamu mpe na kopamela te. **6** Kasi asengeli
kosenga na kondima, na kotia tembe te; pamba te moto oyo
atiaka tembe azali lokola mbonge ya ebale oyo mopepe ezali
koningisa mpe kobwaka epai na epai. **7** Moto ya ndenge
wana atia motema te ete akoki kozwa eloko kowuta na Nkolo:
8 azali moto ya mitema mibale, moto oyo akangamaka na
likanisi moko te na nyonso oyo asalaka. **9** Tika ete ndeko
oyo akelela asepela mpo ete Nzambe akotombola ye, **10**
mpe oyo azali mozwi asepela mpo ete Nzambe akokitisa ye;
pamba te mozwi akoleka lokola fololo ya elanga. **11** Ndenge
fololo ekawukaka, ekweyaka mpe ebungisaka kitoko na
yango na tango ya moyi makasi, ndenge wana mpe mozwi
akolimwa kati na misala na ye nyonso. **12** Esengo na moto
oyo akangaka motema na tango ya komekama! Pamba te
sima na ye kolonga komekama, akozwa motole ya bomoi,
oyo Nzambe alakaki na bato oyo balingaka Ye. **13** Tika ete
moto moko te, liboso ya komekama, aloba: « Nzambe nde
azali kotindika ngai na kosala mabe. » Pamba te mabe ekoki
te kotindika Nzambe na mabe, mpe Nzambe atindikaka moto
moko te na kosala mabe. **14** Kasi moto nyonso atindikamaka
na mabe soki abendami mpe akangami na motambo ya
baposa mabe ya nzoto na ye moko. **15** Bongo soki baposa
mabe yango ekoli kati na moto, ebotaka lisumu; mpe lisumu
ememaka na kufa. **16** Bandeko balingami, bomikosa te:
17 bolamu nyonso mpe likabo nyonso ya kitoko ewutaka
kaka na Likolo, epai ya Tata ya pole, oyo, kati na Ye, molili
ezalaka te, mpe abongwanaka te. **18** Akomisaki biso bana
na Ye na nzela ya Liloba ya bosolo, na mokano na Ye
moko, mpo ete tozwa esika ya liboso kati na bikelamu na
Ye nyonso. **19** Bandeko balingami, bosimba likambo oyo:
tika ete moto nyonso awelelaka koyoka, kasi awelelaka te
koloba mpe kosilika; **20** pamba te kanda ya moto ekokisaka
te makambo ya sembo na miso ya Nzambe. **21** Yango wana,
bobwaka makambo nyonso ya bosoto mpe misala nyonso
ya mabe, bondima na komikitisa Liloba oyo elonamaki kati
na mitema na bino, pamba te ezali na nguya ya kobikisa
bino. **22** Botiaka na misala Liloba na Nzambe; kasi bosukaka
kaka te na koyoka yango, soki te bokomikosa bino moko na
pamba. **23** Moto oyo ayokaka Liloba kasi atiaka yango te na
misala, akokani na moto oyo amitali na talatala **24** mpe, sima
na ye komitala, akei mpe, kaka na tango yango, abosani
ndenge azali. **25** Nzokande moto oyo amipesaka na koyekola
mobeko oyo ekoka na nyonso mpe epesaka bonsomi, bongo
atosaka yango tango nyonso, asukaka kaka na koyoka
te, kasi atiaka na misala: moto yango akozala moto ya
esengo na nyonso oyo akosala. **26** Moto oyo akanisaka ete
asambelaka Nzambe, kasi ayebaka te kobatela lolemo na
ye, azali komikosa ye moko, mpe kosambela na ye ezali
na tina te. **27** Kosambela ya solo mpe ya peto na miso ya
Nzambe, Tata na biso, ezali: kosunga bana bitike mpe basi
bakufisa mibali, kati na bapasi na bango, mpe komibatela
peto liboso ya makambo ya mokili.

2 Bandeko na ngai, bosangisaka te kopona bilongi mpe
kondimela Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo atonda na
nkembo. **2** Ndakisa: soki moto moko akoti kati na ndako na
bino ya mayangani, alata penza bilamba ya talo mpe lopete
ya wolo; bongo mobola mpe akoti, alata bilamba na ye ya
bobola. **3** Soki boweleli koyamba moto oyo alati bilamba ya
talo mpe bolobi na ye: « Tala esika ya kitoko oyo ebongisami
mpo na yo, » kasi bolobi na mobola: « Yo, kende kotelema
kuna » to « vanda awa na mabele, na se ya enyatelo makolo
na ngai; » **4** boni, wana boponi bilongi te kati na bino, mpe
bokomi te koyekola bato na nzela ya makanisi mabe? **5**
Bandeko na ngai ya bolingo, boyoka: Nzambe apona te bato
oyo mokili ezali kobenga babola mpo ete bazala bato ya
bomengo kati na kondima mpe bazwa Bokonzi oyo alaka
epai ya bato oyo balingaka Ye? **6** Nzokande bino, bomonaka
babola bato pamba. Boni, bato oyo banyokolaka bino mpe
bafundaka bino na bisambiselo, ezali bazwi te? **7** Ezali bango
te bato babebisaka lokumu ya kombo kitoko oyo Nzambe
apesa bino? **8** Soki bozali kokokisa Mobeko ya Bokonzi
ya Nzambe, oyo ezali kati na Makomi: « Linga moninga
na yo ndenge yo moko omilingaka, » wana bozali kosala
malamu. **9** Kasi soki bozali kopona-pona bilongi, bozali
kosala masumu, mpe Mobeko ezali kokweyisa bino mpo ete
bozali kotosa yango te. **10** Moto oyo akweyi ata na mobeko
moko kaka, atako atosaka mibeko nyonso, abuki nde mibeko
nyonso. **11** Solo, Ye oyo alobaki: « Okosalaka ekobo te, »
alobaki lisusu: « Okobomaka te. » Nzokande soki osali ekobo
te, kasi obomi moto, yeba ete obuki mibeko nyonso. **12**
Boye, tika ete bolobaka mpe bosalaka makambo lokola bato

oyo bayebi malamu ete bakosambisama kolanda mibeko oyo ememaka bato na bonsomi. 13 Nzambe akosambisa na mawa te moto oyo ayokelaka bato mosusu mawa te. Mawa elongaka kosambisama. 14 Bandeko na ngai, tina nini ezali na moto ya koloba ete azali na kondima, soki azali kolakisa yango te na misala? Kondima ya boye ekoki solo kobikisa ye? 15 Ndakisa: soki ndeko mobali moko to ndeko mwasi moko azangi bilamba ya kolata mpe bilei ya mokolo na mokolo, 16 bongo moko kati na bino alobi na ye: « Kende na kimia, yetola moto mpe lia, » kasi apesi ye te eloko oyo azali na yango posa mpo na nzoto na ye, maloba wana ezali na tina nini? 17 Ezali mpe bongo mpo na kondima: soki kondima ezangi misala, ezali ya kokufa. 18 Nzokande moto mosusu akoki koloba: « Yo ozali na kondima; kasi ngai, nazali na misala. » Lakisa ngai kondima na yo, oyo ezangi misala; mpe ngai nakolakisa yo kondima na ngai na nzela ya misala na ngai. 19 Ondimaka ete Nzambe azali kaka moko? Osalaka malamu! Kasi milimo mabe mpe endimaka ete Nzambe azali kaka moko, mpe elengaka. 20 Oh zoba ya moto! Boni, olingi nalakisa yo ete kondima oyo ezangi misala ezali pamba? 21 Tala, Abrayami, tata na biso, atangamaki lokola moto ya sembo mpo na misala, pamba te abonzaki Izaki, mwana na ye ya mobali, na likolo ya etumbelo. 22 Tala ndenge kondima mpe misala na ye ezalaki kosala elongo; mpe na nzela ya misala yango, kondima na ye ekomaki ya kokoka. 23 Ezalaki ndenge wana nde ekokisamaki, liloba oyo ya Makomi: « Abrayami azalaki na kondima epai ya Nzambe; » mpe mpo na kondima na ye, Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo, mpe akomaki kobenga ye « moninga na ngai. » 24 Bomoni malamu sik'oyo ete Nzambe akomisaka moto sembo kolanda misala ya moto, kasi mpo na kondima kaka te. 25 Ezalaki mpe ndenge moko mpo na Raabi, mwasi ya ndumba: Nzambe akomisaki ye moto ya sembo mpo ete ayambaki, abombaki mpe akimisaki na nzela mosusu banongi ya Isalaele. 26 Ndenge nzoto oyo ezangi pema ezali ya kokufa, ndenge wana mpe kondima oyo ezangi misala ezali ya kokufa.

3 Bandeko na ngai, bozala ebele te ya koluka kozala balakisi, pamba te boyebi malamu ete, biso balakisi, tokosambisama makasi. 2 Biso nyonso tobetaka mabaku na lolenge ebele. Moto oyo abetaka libaku te na maloba oyo ebimaka na monoko na ye azali moto ya kokoka mpe azali na makoki ya kobatela bomoto na ye nyonso. 3 Soki totiaka ebende na monoko ya mpunda, ezali mpo ete etosa biso; mpe na nzela wana, tokambaka nzoto na yango nyonso. 4 Tala masuwa: atako ezali monene mpe mopepe makasi etindikaka yango, kasi mwa yenda moke nde ekambaka yango mpo ete elanda nzela oyo kapitene ya masuwa alingi komema yango. 5 Ezali mpe ndenge moko mpo na lolemo: ezali eteni moko ya moke kati na nzoto ya moto, kasi ekoki komikumisa na makambo minene penza. Tala, mwa moto moke ezikisaka zamba monene! 6 Lolemo mpe ezali moto; kati na biteni ya nzoto na biso, lolemo ezali mokili ya makambo mabe, ebebisaka nzoto mobimba. Soki ezwi moto ya lifelo, ezikisaka bomoi na biso mobimba. **(Geenna g1067)** 7 Moto azali na makoki ya kokonza lolenge nyonso ya banyama, bandeke, banyama oyo etambolaka na libumu mpe bambisi, mpe akonza yango penza. 8 Kasi mpo na lolemo, moko te akoki kokonza yango: ezali penza mabe, elembaka te mpe etonda na ngenge oyo ebomaka. 9 Kaka na lolemo yango, topambolaka Nkolo, Tata na biso, mpe tolakelaka mabe bato oyo Nzambe akela na elilingi na Ye. 10 Ezala lipamboli to elakeli mabe, nyonso ebimaka kaka na monoko moko. Bandeko na ngai, esengelaki te kozala bongo. 11 Boni, etima moko ekoki kobimisa mayi ya peto mpe mayi ya mbindo? 12 Bandeko na ngai, nzete ya figi ekoki solo kobota bambuma ya olive? Nzete ya vino ekoki solo kobota bambuma ya figi? Boni, ekoki kosalema ete etima ya mayi ya mungwa ebimisa mayi ya malamu? 13 Nani kati na bino azali moto ya bwanya mpe ya mayele? Tika ete ezaleli malamu na ye emonisa misala na yango kati na komikitisa mpe na bwanya. 14 Kasi soki mitema na bino etondi na zuwa ya bololo mpe na molimo ya koswana, wana botika komikumisa ete bozali bato ya bwanya; pamba te yango ezali solo te, ezali lokuta. 15 Bwanya ya ndenge wana ewutaka na Likolo te, kasi ezali ya mokili, ya bomoto, ya Satana. 16 Pamba te esika oyo zuwa mpe koswana ezali, esika wana mpe mobulu ya lolenge nyonso mpe misala mabe ezalaka. 17 Kasi bwanya oyo ewutaka epai ya Nzambe ezalaka nanu ya peto; bongo, ememaka kimia, boboto, boyokani, koyokela bato mawa; ebotaka bambuma ya malamu, eponaka bilongi te mpe ezalaka na lokuta te. 18 Bato oyo bayeisaka kimia balonaka kati kimia mpe babukaka mbuma ya bosembo.

4 Koswana mpe bitumba kati na bino ewutaka wapi? Boni, ewutaka te na baposa mabe na bino, oyo ebundaka kati na banzoto na bino? 2 Bozali kolula biloko, kasi bozali kozwa yango te; bokomi kino koboma bato. Botondi na zuwa, kasi bozali kolonga te kozwa oyo bozali koluka; bokomi koswana mpe kobunda bitumba. Bozwaka te biloko oyo bozalaka na yango posa, pamba te bosengaka yango epai ya Nzambe te. 3 Kasi soki bosengaka epai ya Nzambe mpe bozwaka te, ezali mpo ete bosengaka na makanisi mabe, na makanisi ya kosepelisa kaka baposa na bino moko. 4 Bato na ekobo!

Boyebi te ete kolinga mokili ezali koyina Nzambe? Moto oyo alingi kozala moninga ya mokili amikomisi monguna ya Nzambe. **5** Mpe lisusu, bokanisi ete ezali na pamba nde Makomi elobi: « Nzambe azalaka na zuwa makasi mpo na Molimo oyo atia kati na biso? » **6** Nzokande, Nzambe atalisaka biso ngolu oyo eleki, pamba te Makomi eloba: « Nzambe atelemelaka bato ya lolendo, kasi atalisaka ngolu na Ye epai ya bato oyo bamikitisaka. » **7** Bomikitisa liboso ya Nzambe. Botelemela Satana, mpe akokima mosika na bino. **8** Bopusana pene ya Nzambe, mpe Ye akoya pene na bino. Bino bato ya masumu, bosukola maboko na bino; bino bato ya mitema mibale, bopetola mitema na bino! **9** Botala pasi na bino, bosala matanga mpe bolela. Tika ete koseka na bino ebongwana kolela, mpe esengo na bino ekoma mawa! **10** Bomikitisa liboso ya Nkolo, mpe Nkolo akotombola bino. **11** Bandeko na ngai, botonganaka te bino na bino. Moto oyo atongaka mpe asambisaka ndeko na ye asambwisaka mibeko mpe abukaka yango. Nzokande, soki ozali kosambwisa mibeko, elakisi ete ozali kotosa yango te, kasi ozali nde mosambisi na yango. **12** Pamba te Ye oyo apesa mibeko azali kaka Ye moko Mosambisi, Ye nde azali na makoki ya kobikisa mpe ya kobebisa. Bongo yo, ozali nani mpo ete osambisa moninga na yo? **13** Boyoka sik'oyo, bino bato oyo bolobaka: « Lelo to lobi, tokokende na engumba songolo, tokovanda kuna mobu mobimba mpe tokosala mombongo oyo ekobotela biso mbongo ebele. » **14** Boni, boyebi makambo oyo ekoya lobi? Bomoi na bino nde nini? Ezali kaka te lokola londende oyo emonanaka mpo na mwa tango moke mpe, na sima, elimwe? **15** Tala ndenge bosengeli koloba: « Soki Nkolo alingi, tokozala na bomoi mpe tokosala likambo songolo to pakala. » **16** Kasi bino, bozali nde komikumisa na monene ya mabongisi na bino! Boyeba malamu ete lolendo ya ndenge wana ezali mabe. **17** Moto oyo ayebi kosala bolamu, kasi asali yango te, asali masumu.

5 Boyoka sik'oyo, bino bazwi: Boyoka mawa mpe bolela mpo na pasi oyo ekokweyela bino. **2** Bomengo na bino esili kopola, mpe mpese esili kolia bilamba na bino; **3** wolo mpe palata na bino esili kobeba; mpe libebi na yango ekotatola mabe na bino mpe ekolia banzoto na bino lokola moto. Bozali kobakisa se kobakisa bomengo! Boyebi te ete tokomi na mikolo ya suka? **4** Bozali ata koboya kofuta basali bilanga na bino. Yoka ndenge bazali kolela! Mpe kolela na bango ekomi kino na matoyi ya Nkolo, Mokonzi ya mampinga. **5** Awa na mokili, bozali kobika bomoi ya bisengo mpe ya bofuluki, bozali komikomisa nzoto mafuta lokola banyama oyo babongisi mpo na koboma. **6** Bozali kokatela bato ya sembo etumbu mpe koboma bango, nzokande batelemeli bino te. **7** Bandeko, boyika mpiko kino na mokolo oyo Nkolo akoya. Botala ndenge mosali bilanga azelaka bambuma kitoko ya mabele: akangaka motema wuta tango oyo aloni elanga na ye kino na eleko ya kobuka bambuma. **8** Bino mpe, bokangaka mitema mpe boyikaka mpiko, pamba te koya ya Nkolo ekomi pene. **9** Bandeko na ngai, botika kofundana bino na bino, noki te Nzambe akosambisa bino. Botala, Mosambisi azali ya kotelema liboso ya ekuke. **10** Bandeko, mpo na oyo etali kokanga motema kati na pasi, bozwa ndakisa ya basakoli oyo basakolaki na Kombo ya Nkolo. **11** Ndenge boyebi, tobengaka bato oyo bayikaka mpiko bato ya esengo. Boyokaki sango ya lolenge oyo Yobo akangaki motema kati na pasi, mpe boyebi malamu makambo oyo Nkolo asalaki, na suka, mpo na bolamu na ye; pamba te Nkolo atonda na boboto mpe na mawa. **12** Liboso na nyonso, bandeko na ngai, bolapaka ndayi te, ezala na kombo ya Likolo, ya mokili to mpe ya eloko nini. Tika ete « iyo » na bino etikala « iyo, » mpe « te » na bino etikala « te, » mpo ete bakatela bino etumbu te. **13** Soki moko kati na bino azali na pasi, tika ete abondela; soki moko azali na esengo, tika ete ayemba banzembo mpo na kokumisa Nzambe; **14** soki mpe mosusu kati na bino azali kobela, tika ete abenga bakambi ya Lingomba mpo ete babondela mpo na ye mpe bapakola ye mafuta na Kombo ya Nkolo, **15** pamba te libondeli oyo esalemi na kondima ekobikisa mobeli, mpe Nkolo akotelemisa ye. Soki asalaki masumu, Nzambe akolimbisa ye. **16** Yango wana, tika ete moko na moko ayambola masumu na ye epai ya moninga na ye, mpe tika ete moko na moko abondela mpo na moninga na ye, mpo ete bobikisama na bokono. Libondeli ya moto ya sembo ezali na nguya makasi mpe esalaka makambo ya kokamwa. **17** Eliya azalaki moto lokola biso, abondelaki na molende nyonso mpo ete mvula enoka te, mpe mvula enokaki te na mabele mibu misato na basanza motoba; **18** abondelaki lisusu, mpe Likolo epesaki lisusu mvula, mpe mabele ebotaki bambuma. **19** Bandeko na ngai, soki moko kati na bino apengwi mosika ya bosolo mpe moto mosusu azongisi ye kati na yango, **20** boyeba ete moto oyo azongisi mopengwi longwa na libunga abikisi ye na kufa mpe asali ete masumu ebele elimbisama.

1 Petelo

1 Ngai Petelo, ntoma ya Yesu-Klisto; Epai ya baponami
ya Nzambe oyo bazali kati na bamboka ya bapaya mpe
bapalangani na bituka ya Ponti, ya Galatia, ya Kapadose, ya
Azia mpe ya Bitini. **2** Kolanda mabongisi na Ye, Nzambe
Tata apona bino wuta kala, abulisa bino na nzela ya Molimo
na Ye mpo ete botosa Yesu-Klisto mpe bokoma peto na
nzela ya makila na Ye, oyo asopaki. Tika ete ngolu mpe
kimia epesamela bino na bofuluki! **3** Tika ete Nzambe, Tata
ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, apambolama! Pamba te, kati
na mawa monene na Ye, asalaki ete tobotama mbotama
ya sika, na nzela ya lisekwa ya Yesu-Klisto kati na bakufi,
mpo na kopesa biso elikya ya solo **4** ete tokozwa libula
oyo abombela biso kati na Likolo, libula oyo ebebaka te,
ezwaka bosoto te, mpe ebungisaka kitoko na yango te.
Ezali mpe kaka libula yango nde Nzambe abombela bino
5 ba-oyo Nzambe abatelaka na nguya na Ye, na nzela
ya kondima, mpo na lobiko oyo ekomonisama na tango
ya suka. **6** Bosepelaka na lobiko yango, atako bosengeli
sik'oyo kotungisama mpo na mwa tango moke na nzela ya
komekama ya lolenge nyonso. **7** Komekama yango eyei
mpo na kotalisa bosolo ya kondima na bino mpe kosala ete
bokoka kozwa masanzoli, nkembo mpe lokumu tango Yesu-
Klisto akomonana. Boni, moto epetolaka wolo te? Nzokande
kondima na bino ezali na motuya koleka wolo oyo ebebaka.
8 Bolingaka Yesu-Klisto atako bomona Ye te. Atako bozali
mpe kaka komona Ye te sik'oyo, bozali kondimela Ye mpe
botondi na esengo ya nkembo oyo moto akoki kolimbola te,
9 pamba te bozali kozwa lifuti ya kondima na bino: lobiko
ya bomoi na bino. **10** Mpo na lobiko yango, basakoli oyo
baloba na tina na ngolu oyo Nzambe abongisa mpo na
bino balukaki penza, na molende, koyeba mabombami na
yango. **11** Basalaki nyonso mpo na koluka koyeba tango nini
mpe ndenge nini makambo oyo Molimo ya Klisto alobaki
ekosalema. Molimo ya Klisto azalaki kati na bango, wana
azalaki komiyebisela bango ete Klisto asengelaki komona
pasi liboso ete azwa nkembo oyo ezalaki kozela Ye. **12**
Nzambe atalisaki bango ete sango oyo bango bazwaki
mokumba ya kotatola ezalaki mpo na bango te, kasi ezalaki
nde mpo na bino. Mpe sik'oyo, bozali koyoka sango yango
na minoko ya bato oyo bateyaki bino Sango Malamu na
nguya ya Molimo Mosantu oyo Nzambe atindaki wuta na
Likolo; mpe bango moko ba-anjelu bazalaka na posa ya
koyeba yango. **13** Yango wana, boselingwa mpo na kosalela
Nzambe lokola basali oyo balati bilamba ya mosala mpo
na kosala; bomibatela malamu mpe botia elikya na bino
mobimba kati na ngolu oyo bokozwa tango Yesu-Klisto
akomonana. **14** Lokola bana ya botosi, botambola lisusu
te kolanda baposa mabe oyo bozalaki na yango tango
bozangaki boyebi. **15** Kasi lokola Ye oyo abengaki bino
azali Bule, bino mpe bozala bule kati na etamboli na bino
nyonso, **16** pamba te ekomama: « Bozala bule, pamba te
nazali Bule. » **17** Lokola mpe bobelelaka Tata oyo aponaka
bilongi te tango asambisaka bato nyonso kolanda misala na
bango, botambola kati na kobanga Nzambe, wana bozali
awa na mokili lokola bapaya. **18** Boyebi malamu ete ezali
te na nzela ya biloko oyo ebebaka lokola wolo to palata
nde Nzambe akangolaki bino na bizaleli ezanga tina, oyo
bozwaki epai ya bakoko na bino, **19** kasi ezali nde na nzela
ya makila ya talo ya Klisto lokola mpate oyo ezangi mbeba
mpe litono. **20** Nzambe abongisaki Ye mpo na yango wuta
kala, liboso ete akela mokili, mpe Klisto amonani na mikolo
oyo ya suka likolo na bino. **21** Ezali na nzela na Ye nde
bino bondimelaka Nzambe oyo asekwisaki Ye kati na bakufi
mpe apesaki Ye nkembo, mpo ete kondima mpe elikya na
bino ezala kati na Nzambe. **22** Lokola bosili komipetola
na nzela ya kotosa bosolo mpo na kolingana na bolingo
ya solo, bolinganaka makasi bino na bino, na motema ya
peto. **23** Pamba te bobotamaki mbotama ya sika na nzela
ya Liloba na Nzambe, oyo ezali nkona oyo epesaka bomoi
mpe ewumelaka seko na seko; kasi na nzela te ya nkona
ya bato oyo bakufaka. **(aiōn g165)** **24** Pamba te ekomama: «
Bato nyonso bazalaka lokola matiti, mpe nkembo na bango
nyonso ezalaka lokola bafololo ya bilanga. Matiti ekawukaka
mpe fololo na yango ekweyaka, **25** kasi Liloba na Nkolo
ewumelaka seko na seko. » Nzokande, Liloba yango ezali
nde Sango Malamu oyo bateyaki bino. **(aiōn g165)**

2 Yango wana, bobwaka lolenge nyonso ya mabe, ya
lokuta, ya mayele mabe, ya zuwa mpe ya kotonga bato.
2 Lokola bana oyo babotami sika, bolingaka makasi komela
miliki ya peto ya Liloba mpo ete bokola na nzela na yango
mpo na kozwa lobiko, **3** awa bosili kososola ete Nkolo azali
malamu. **4** Bopusana pene ya Ye oyo azali Libanga ya
bomoi, Libanga oyo bato babwakaki, kasi Nzambe aponaki
yango mpo ete ezali motuya mingi na miso na Ye. **5**
Bino mpe, lokola mabanga ya bomoi, botika ete Nzambe
asalela bino mpo na kotonga Tempelo ya Molimo. Kati na
Tempelo yango, lokola Banganga-Nzambe ya bule, apesi
bino mokumba ya kobonzelaka Ye, na nzela ya Yesu-Klisto,
bambeka ya molimo, bambeka oyo Nzambe andimaka. **6**
Pamba te Makomi eloba: « Tala, napona libanga moko ya
motuya oyo nazali kotia kati na Siona lokola libanga ya
songe ya ndako; moto nyonso oyo akotiela yango motema

akotikala koyokisama soni te. » 7 Boye lokumu ezali mpo
na bino oyo bondimaka; kasi mpo na bato oyo bandimaka
te, « libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga
oyo esimbi ndako, libanga ya songe ya ndako, 8 mpe
libanga oyo ebetisaka bato mabaku, libanga monene oyo
ekweyisaka bato. » Bakweyaka mpo ete batosaka te Liloba
na Nzambe; mpe ebongisama nde bongo mpo na bango. 9
Kasi bino bozali libota oyo eponama, Banganga-Nzambe ya
Mokonzi, ekolo ya bule mpe basikolami ya Nzambe mpo
na kosakola misala minene ya Ye oyo abenga bino mpo
ete bolongwa na molili mpe bokota kati na pole na Ye ya
kokamwa. 10 Na kala, bozalaki bato ya Nzambe te; kasi
sik'oyo, bokomi bato na Ye penza. Na kala, Nzambe azalaki
koyokela bino mawa te; kasi sik'oyo, akomi penza koyokela
bino mawa. 11 Balingami na ngai, boyeba malamu ete
bozali kati na mokili oyo lokola bapaya mpe baleki nzela;
yango wana nazali kosenga na bino ete boboyaka baposa
mabe ya nzoto, pamba te ebundisaka molimo na bino. 12
Bozalaka na bizaleli ya malamu kati na Bapagano mpo
ete, ata soki bazali kotonga bino ete bozali kosala mabe,
bandima ata misala malamu na bino mpe bapesa Nzambe
nkembo na mokolo oyo akomimonisa. 13 Mpo na lokumu ya
Nkolo, botosaka bato nyonso oyo batiami kati na bino lokola
bakonzi: mokonzi ya mboka, 14 bayangeli mpe basambisi
oyo bapesameli mosala ya kopesa etumbu epai ya bato oyo
basalaka mabe, mpe kondima bato oyo basalaka bolamu.
15 Pamba te, Nzambe alingi boye: bosalaka bolamu mpo na
kokanga minoko ya bato oyo bazangi boyebi mpe bososoli;
16 botambolaka lokola bansomi, kasi bosalelaka bonsomi na
bino te lokola vwale mpo na kozipa mabe na bino, pamba te
bozali bawumbu ya Nzambe. 17 Bomemiaka bato nyonso,
bolingaka bandeko na bino kati na kondima, botosaka
Nzambe, mpe bopesaka mokonzi lokumu. 18 Bawumbu,
botosaka bankolo na bino na bobangi nyonso: botosaka
kaka te ba-oyo bazali malamu mpe boboto, kasi mpe ba-oyo
bazali matata. 19 Pamba te ezali penza ngolu mpo na moto
komona pasi kaka pamba mpo atosaka Nzambe. 20 Kasi
lokumu nini ezali ya komona pasi ya etumbu mpo na mabe
oyo osali? Nzokande, na miso ya Nzambe, komona pasi
mpo na bolamu oyo osali ezali penza ngolu. 21 Nzambe
abengaki bino na komona pasi yango, pamba te Klisto mpe
amonaki pasi mpo na bino; boye atikelaki bino ndakisa
mpo ete bolanda banzela na Ye. 22 Yesu atikalaki kosala
lisumu ata moko te, mpe monoko na Ye etikalaki koloba
lokuta te. 23 Tango bazalaki kofinga Ye, azalaki kozongisa
na mafinga te. Tango bazalaki komonisa Ye pasi, azalaki
kokanela bato te, kasi azalaki kaka komitika na maboko
ya Nzambe, Mosambisi ya sembo. 24 Kati na nzoto na
Ye, amemaki masumu na biso kuna na ekulusu mpo ete
tokoka kokufa na oyo etali masumu mpe tokoka kozala na
bomoi mpo na bosembo. Ezali na nzela ya bapota na Ye
nde bobikisamaki na bokono. 25 Pamba te bozalaki lokola
bameme oyo ezali koyengayenga, kasi sik'oyo bozongi epai
ya Mobateli bibwele oyo akengelaka bomoi na bino.

3 Bino mpe basi, botosaka mibali na bino mpo ete, soki
ezali na ndambo ya mibali oyo bandimaka Liloba na
Nzambe te, bakoma kondima na nzela ya bizaleli malamu
ya basi na bango, ata soki bateyi bango Liloba te, 2 tango
bakomona bino kotambola na bomoi ya peto mpe ya botosi.
3 Bolukaka kaka te kokoma kitoko na libanda na nzela ya
kokanga suki, kolata babiju ya wolo to bilamba ya kitoko;
4 kasi bolukaka nde kitoko ya bomoto ya kati: esilaka te,
ewutaka na molimo ya boboto mpe ya kimia, ezali na motuya
mingi na miso ya Nzambe. 5 Ezalaki ndenge wana nde
basi ya bule oyo, na kala, bazalaki kotia elikya na bango
na Nzambe bazalaki komikomisa kitoko. Bazalaki kotosa
mibali na bango, 6 lokola Sara oyo atosaki Abrayami kino
kobenga ye « nkolo na ngai. » Bozali bana basi ya Sara
soki bosali bolamu mpe bopesi nzela te na bobangi. 7 Bino
mpe mibali, bovandaka na bwanya elongo na basi na bino,
boyebaka ete bazali bato na bolembu. Bopesaka bango
lokumu, pamba te bango mpe basengeli kozwa elongo na
bino bomoi kowuta na Nzambe, na ngolu na Ye, mpo ete
eloko moko te ekanga losambo na bino. 8 Mpo na kosukisa,
bozalaka, bino nyonso, na makanisi moko, boyokelanaka
mawa, bolinganaka lokola bandeko, bozalaka bato malamu
mpe bato ya komikitisa. 9 Bozongisaka te mabe na mabe to
mafinga na mafinga, kasi bozongisaka mabe na mapamboli;
pamba te Nzambe abengaki bino na kopambola mpo ete
bino mpe boyamba mapamboli lokola libula na bino. 10 Solo,
moto nyonso oyo azali na posa ya kolinga bomoi mpe kobika
mikolo ya esengo asengeli kobatela lolemo na ye mosika na
mabe, mpe bibebu na ye mosika na maloba ya lokuta; 11
asengeli kokima mabe mpe kosala bolamu, koluka kimia
mpe kokoba na yango, 12 pamba te miso ya Nkolo etalaka
bato ya sembo, mpe matoyi na Ye eyokaka losambo na
bango. Kasi Nkolo apesaka bato mabe mokongo. 13 Nani
akosala bino mabe soki bomipesi na kosala bolamu? 14
Bokozala kutu bato ya esengo, ezala soki bokomona pasi
mpo na bosembo. Bobangaka bato te mpe bomitungisaka
te. 15 Kasi, kati na mitema na bino, bopesaka Klisto lokumu
lokola Nkolo. Botatolaka tango nyonso tina ya elikya na bino
epai ya bato nyonso oyo bakotuna bino tina yango, 16 kasi
botatolaka yango na boboto, na limemia mpe na mitema

peto, mpo ete bato oyo balobaka mabe na tina na etamboli na bino ya malamu kati na Klisto bakufa soni. 17 Eleki malamu komona pasi na kosala bolamu, soki yango ezali mokano ya Nzambe, na esika ete omona pasi na kosala mabe. 18 Pamba te Ye moko Klisto oyo atikalaki kosala ata mabe moko te amonaki pasi, mbala moko mpo na libela, mpo na masumu ya bato mabe; akufaki mpo na bato mabe, mpo na komema bino epai ya Nzambe. Babomaki Ye kati na nzoto, kasi Molimo azongisaki Ye na bomoi. 19 Ezali mpe kaka na nguya ya Molimo yango nde akendeki kosakola elonga na Ye epai ya milimo oyo ezalaki ya kokangama kati na boloko, 20 milimo oyo etosaki te na tango ya kala, na tango oyo Nzambe azalaki kokanga motema wana azalaki kozela ete Noa asilisa kotonga masuwa. Kati na masuwa yango, motango moke kaka ya bato, bato mwambe, nde babikisamaki na mayi ya mpela. 21 Mayi yango ezali elilingi ya libatisi oyo ebikisi bino sik'oyo. Libatisi yango elongolaka mbindo ya nzoto te, kasi ezali mokano ya kotambola na motema peto liboso ya Nzambe; mpe ezali kobikisa bino na nzela ya lisekwa ya Yesu-Klisto 22 oyo akotaki kati na Likolo, avandi na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe mpe azali kokonza ba-anjelu, banguya mpe milimo ya mipepe na likolo.

4 Lokola Klisto amonaki pasi kati na nzoto na Ye, bino mpe bosengeli kotambola na makanisi ya ndenge wana; pamba te Ye oyo amonaki pasi kati na nzoto na Ye asilisaki nguya ya lisumu, 2 mpo ete botambola te kolanda baposa mabe ya nzoto, kasi kolanda mokano ya Nzambe, na mikolo oyo botikali na yango ya kobika awa na mokili. 3 Solo, na kala, bolekisaki tango mingi na kosala makambo oyo Bapagano basalaka: kindumba, baposa mabe ya nzoto, milangwa, lokoso ya kolia mpe ya komela, mpe kosambela bikeko ya nkele. 4 Kasi sik'oyo, Bapagano bazali kokamwa ete bozali kosangana lisusu te elongo na bango kati na bomoi wana ya kindumba makasi; yango wana bakomi kobebisa lokumu na bino na nzela ya matongi. 5 Kasi bakosamba liboso ya Nzambe oyo akosambisa penza bato ya bomoi mpe bakufi. 6 Yango wana mpe kutu Yesu ateyaki Sango Malamu ata epai ya bato oyo bazali sik'oyo ya kokufa mpo ete basambisama kolanda mibeko ya bato na oyo etali nzoto mpe babika bomoi kolanda mokano ya Nzambe na oyo etali Molimo. 7 Suka ya makambo nyonso ekomi pene; yango wana, botambola na bwanya mpe na mayele mpo ete bokoka kosambela. 8 Liboso na nyonso, bolinganaka makasi, pamba te bolingo ezipaka masumu ebele. 9 Boyambanaka malamu lokola nde boyambi bapaya kati na bandako na bino, bosalaka bongo na koyimayima te. 10 Kati na bino, moto nyonso azwaki likabo kowuta na Nzambe; boye, mpo na bolamu ya baninga, tika ete asalela yango lokola mobateli malamu ya lolenge nyonso ya ngolu ya Nzambe. 11 Tika ete moto oyo azali na likabo ya koloba asakola Liloba na Nzambe; tika ete moto oyo azali na likabo ya kosunga bato asala yango na makasi oyo Nzambe apesi ye mpo ete, kati na makambo nyonso, Nzambe azwa lokumu na nzela ya Yesu-Klisto. Tika ete nkembo mpe nguya ezonga epai na Ye mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** 12 Balingami, bokamwa te bapasi oyo bozali komona, lokola nde likambo ya kokamwa ekomeli bino. 13 Bosepela nde, pamba te bozali kosangana na bapasi ya Klisto mpo ete botonda mpe na esengo tango akomonisa nkembo na Ye. 14 Soki bafingi bino likolo ya Kombo ya Klisto, bozali bato ya esengo, pamba te Molimo ya nkembo, Molimo ya Nzambe, azali likolo na bino. 15 Tika ete moko te kati na bino amona pasi mpo ete azali mobomi to moyibi, moto mabe to moto oyo akotaka makambo ya bato mosusu; 16 nzokande soki azali komona pasi mpo ete azali Moklisto, wana tika ete ayokela yango soni ata moke te, kasi akumisa nde Nzambe mpo na Kombo yango. 17 Pamba te tokomi na tango oyo kosambisama ezali kobanda epai ya bato ya Nzambe. Bongo soki ebandi epai na biso, ekosuka ndenge nini epai ya bato oyo batosaka te Sango Malamu ya Nzambe? 18 Pamba te Makomi elobi: « Soki ezali na pasi makasi nde moto ya sembo abikisami, ekozala boni mpo na moto mabe mpe mosumuki? » 19 Boye tika ete bato oyo bazali komona pasi mpo ete batosaka mokano ya Nzambe bamipesa mobimba na Mokeli na bango oyo azali sembo, mpe tika ete basalaka bolamu.

5 Nazali sik'oyo kolendisa bakambi ya Lingomba, oyo bazali kati na bino, pamba te ngai mpe nazali mokambi lokola bango, nazali motatoli ya bapasi ya Klisto mpe nakozwa nkembo oyo ekomonisama. 2 Lokola babateli bibwele, bobatelaka malamu etonga oyo Nzambe apesi bino mokumba ya kokamba. Bosalaka bongo kolanda mokano ya Nzambe: na kotindika te, kasi na komipesa mobimba; na makanisi te ya konduka mbongo, kasi na posa makasi ya kosalela bango; 3 na makanisi te ya kokonza bato oyo bapesameli bino, kasi na kozalaka bandakisa mpo na etonga. 4 Bongo tango Mokonzi ya babateli bibwele akoya, bokozwa motole ya nkembo oyo ekotikala kobungisa kitoko na yango te. 5 Ndenge moko mpe, bino bilenge, botosaka bakambi na bino ya Lingomba, bolata komikitisa kati na bino, pamba te Makomi elobi: « Nzambe atelemelaka bato ya lolendo, kasi atalisaka ngolu na Ye epai ya bato oyo bamikitisaka. » 6 Yango wana, bomikitisaka na se ya loboko ya nguya ya Nzambe mpo ete atombola bino na

tango oyo ekoki. **7** Bobwaka epai na Ye makambo nyonso oyo etungisaka bino, pamba te Ye nde abatelaka bino. **8** Bolekisaka ndelo te na bizaleli na bino mpe botambolaka na ekenge, pamba te monguna na bino, Satana, atambolaka zingazinga na bino lokola nkosi oyo ezali konguluma mpe koluka moto ya kolia. **9** Botelemelaka ye mpe boyikaka mpiko kati na kondima, pamba te boyebi ete bandeko na bino, oyo bapalangana kati na mokili bazali mpe komona bapasi lokola bino. **10** Kasi sima na bino komona pasi mpo na mwa tango moke, Nzambe ya ngolu nyonso, oyo abenga bino na nkembo na Ye ya seko kati na Yesu-Klisto, akokomisa bino bato ya kokoka, akolendisa bino, akopesa bino makasi mpe akotelemisa bino ngwi. **(aiōnios g166)** **11** Tika ete nguya ezonga epai na Ye mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **12** Na lisungi ya Silasi oyo azali ndeko ya solo, nakomeli bino mokanda oyo na mokuse mpo na kolendisa bino mpe kolakisa bino ete ngolu oyo bokangami na yango ezali ngolu ya solo ya Nzambe. Bopikama kati na yango. **13** Lingomba ya babulami oyo bazali na Babiloni epesi bino mbote. Mwana na ngai, Malako, apesi mpe bino mbote. **14** Bopesanaka bino na bino mbote, na beze ya bondeko. Tika ete kimia ezala na bino nyonso oyo bozali kati na Klisto!

2 Petelo

1 Ngai Simona Petelo, mosali mpe ntoma ya Yesu-Klisto;
Epai ya bato oyo bazwaki kondima ya motuya moko
na kondima na biso, na nzela ya bosembo ya Yesu-Klisto,
Nzambe na biso mpe Mobikisi na biso: **2** Tika ete ngolu
mpe kimia epesamela bino na bofuluki, na nzela ya koyeba
Nzambe mpe Yesu, Nkolo na biso! **3** Nzambe apesaki
biso, na nzela ya nguya na Ye ya bonzambe, nyonso oyo
tosengeli na yango mpo na kobika bomoi ya botosi kati
na makambo ya Nzambe mpe mpo na kokangama na Ye;
asalaki yango na kopesa biso boyebi ya Ye oyo abenga
biso mpo ete tosangana na nkembo mpe na bolamu na Ye.
4 Na nzela ya nkembo mpe bolamu yango, apesaki biso
bilaka minene mpe ya motuya makasi mpo ete, na nzela na
yango, bosangana na bonzambe mpe bokima libebi oyo
baposa mabe ezali kovandisa kati na mokili. **5** Mpo na
yango, bosala makasi mpo na kobakisa na likolo ya kondima
na bino, bolamu; na likolo ya bolamu, boyebi; **6** na likolo
ya boyebi, komikanga; na likolo ya komikanga, mpiko; na
likolo ya mpiko, botosi kati na makambo ya Nzambe; **7** na
likolo ya botosi kati na makambo ya Nzambe, bondeko ya
solo; mpe na likolo ya bondeko ya solo, bolingo. **8** Pamba
te soki bozali na bizaleli oyo ya malamu kati na bino mpe
botondi na yango, ekosala ete bozala basali ya goyigoyi te
mpe bokola makasi na boyebi ya Nzambe na biso mpe ya
Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **9** Kasi moto nyonso oyo azangi
yango amonaka mosika te, azali lokola mokufi miso; abosani
ete basila kopetola ye, wuta kala, na masumu na ye. **10**
Yango wana, bandeko na ngai, bosala lisusu makasi koleka
mpo na kolakisa na bato ete Nzambe abenga penza bino
mpe apona bino; pamba te soki bosali bongo, bokotikala
kokweya te. **11** Na bongo, bokoyambama malamu kati na
Bokonzi ya seko ya Yesu-Klisto, Nkolo mpe Mobikisi na biso.
(aiōnios g166) **12** Boye, nakobanda kozongisaka yango tango
nyonso na makanisi na bino, atako boyebi yango malamu
mpe bokangami makasi na bosolo oyo bozali na yango
sik'oyo. **13** Namoni ete ezali malamu mpo na ngai kolamusa
makanisi na bino awa nazali nanu na bomoi kati na ndako
ya kapo ya nzoto oyo; **14** pamba te nayebi malamu ete,
kala mingi te, nakokabwana na nzoto yango, ndenge Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, ayebisaki ngai yango. **15** Nzokande,
nakosala makasi mpo ete bozalaka tango nyonso na makoki
ya kokanisaka yango, ezala nasila na ngai kokende. **16**
Solo, tango toyebisaki bino makambo oyo etali koya ya
Yesu-Klisto, Nkolo na biso, kati na nguya na yango nyonso,
tolandaki te basambole oyo bato basalaka na mayele na
bango, kasi na miso na biso moko, tomonaki Ye kati na
kongenga nyonso ya nkembo na Ye. **17** Pamba te Nzambe
Tata apesaki Ye lokumu mpe nkembo, tango mongongo
kowuta na nkembo monene ya Nzambe elobaki na Ye: «
Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Ye
mingi. » **18** Mpe, biso moko, tango tozalaki elongo na Ye na
likolo ya ngomba ya bule, toyokaki mongongo yango kowuta
na Likolo. **19** Tozali lisusu kondima bosolo ya maloba ya
basakoli oyo, bozali solo kosala malamu wana bozali kotia
makanisi na bino kati na yango lokola na mwinda oyo ezali
kopela kati na esika ya molili, kino tongo etana mpe monzoto
ya tongo engenga kati na mitema na bino. **20** Liboso na
nyonso, boyeba malamu ete moko te, na mayele na ye
moko, akoki kolimbola maloba ya basakoli, oyo ezali kati na
Makomi, **21** pamba te maloba yango ya basakoli eyaki te na
nzela ya mokano ya moto, kasi ezali Molimo Mosantu nde
atindikaki bato na koloba kowuta na Nzambe.

2 Ndenge kaka basakoli ya lokuta bazalaki kati na bana
ya Isalaele na tango ya kala, ndenge wana mpe bateyi
ya lokuta bakozala kati na bino; bakokotisa na mayele
mabe mateya ya lokuta mpe ya libebi kino ata kowangana
Nkolo oyo asikolaki bango, mpe bakomibendela libebi na
mbalakata. **2** Bato ebele bakolanda bango kati na mobulu
na bango, mpe nzela ya bosolo ekofingama likolo na bango.
3 Kati na lokoso na bango, bakobetela bino masolo ya lokuta
mpo na kobenda bino mbongo na nzela ya maloba ya sukali.
Nzokande, wuta kala, Nzambe akatela bango etumbu oyo
ekoki mpo na bango, mpe libebi ezali penza kozela bango. **4**
Soki Nzambe azangaki te kopesa na ba-anjelu oyo basalaki
masumu etumbu kasi abwakaki bango ya kokangama na
minyololo kati na molili makasi ya lifelo epai wapi abombi
bango mpo na kozela mokolo ya kosambisama, **(Tartaroō
g5020)** **5** soki ayokelaki te mokili ya kala mawa kasi abikisaki
bato mwambe oyo kati na bango ezalaki na Noa oyo azalaki
kosakola bosembo na tango ya mpela oyo abebisaki na
yango mokili elongo na bato oyo batosaki Ye te, **6** soki
Nzambe apesaki na bingumba ya Sodome mpe Gomore
etumbu na nzela ya moto oyo ezikisaki yango kino ekomaki
putulu mpo na kopesa ndakisa ya etumbu oyo ekokweyela
bato ya masumu **7** kasi akangolaki Loti, moto ya sembo, oyo
atondaki na mawa kati na motema na ye likolo na mobulu
ya bato wana ya mabe, **8** (pamba te moto oyo ya sembo
azalaki kovanda kati na bango mpe, mokolo na mokolo,
azalaki komitungisa makasi kati na motema na ye mpo na
mabe oyo azalaki komona mpe koyoka), **9** elingi koloba ete
Nkolo azali na makoki ya kokangola bayengebene kati na
komekama mpe ya kopesa, na mokolo ya kosambisama,

etumbu epai ya bato mabe. **10** Akopesa mingi-mingi etumbu epai ya ba-oyo, mpo na lokoso na bango ya makambo ya mbindo, batambolaka kolanda baposa mabe ya nzoto mpe batiolaka bokonzi ya Nkolo. Lokola bateyi yango ya lokuta batondi na lolendo mpe bamimonaka lokola bakoka na nyonso, babangaka te kofinga bikelamu ya nkembo; **11** nzokande ba-anjelu, ba-oyo baleki kutu bango na makasi mpe na nguya, bamekaka kutu te kobimisa, liboso ya Nkolo, maloba ya kofinga bikelamu wana ya nkembo. **12** Kasi bango, bateyi ya lokuta, lokola banyama oyo ezanga mayele, oyo etambolaka na bonyama, oyo ebongisama mpo ete bato bakanga yango na mitambo mpe baboma yango, bafingaka oyo bayebi te. Mpo na yango, bakokufa lokola banyama, **13** bakozwa lifuti oyo ebongi na mabe na bango. Basepelaka kosala makambo ya soni na moyi makasi. Na lokuta na bango, basepelaka kosambwisa mpe kobebisa lokumu na bino tango basanganaka elongo na bino mpo na mayangani. **14** Miso na bango elembaka te kolula basi mpo na koluka kosala na bango ekobo, balembaka te kosala masumu, bakosaka bato oyo balendisama malamu te na kondima; bazali na mitema etonda na lokoso: bazali na se ya bilakeli mabe ya Nzambe. **15** Sima na bango kotika nzela ya solo, bapengwaki mbala moko na kolanda nzela ya Balami, mwana mobali ya Beori, oyo alingaki lifuti ya mabe; **16** kasi Nzambe apamelaki ye mpo na bozangi botosi na ye, atiaki maloba ya bomoto kati na monoko ya ane ya mwasi, mpe nyama yango oyo elobaka te esukisaki bozoba ya mosakoli. **17** Bateyi yango ya lokuta bazali lokola bitima oyo ebimisaka lisusu mayi te to lokola mapata oyo mopepe makasi etindikaka. Nzambe abombela bango esika kati na molili makasi. **18** Pamba te, mpo na kosepelisa baposa mabe ya banzoto na bango, basalelaka maloba ya sukali mpe ezanga tina mpo na kopengwisa bato oyo bawuti kobongola mitema sika wana bawuti kokabwana na bato oyo babikaka kati na libunga. **19** Balakaka bango bonsomi, nzokande bango moko bazali bawumbu ya baposa mabe ya nzoto, oyo ememaka bango na libebi; pamba te moto nyonso azali mowumbu ya oyo ekonzaka ye. **20** Soki, sima na bango kokabwana na mbindo ya mokili, mpo ete bayebi Yesu-Klisto, Nkolo mpe Mobikisi na biso, bamizongisi lisusu na bowumbu ya mbindo yango, bomoi na bango ekokoma mabe koleka ndenge ezalaki liboso. **21** Elingaki kozala malamu mingi mpo na bango koyeba te nzela ya bosembo, na esika ete, sima na bango koyeba nzela ya bosembo, basundola mibeko ya bule oyo epesamelaki bango. **22** Ezaleli na bango elongisi bosolo ya masese oyo: « Mbwa ezongelaka biloko oyo yango moko esanzi » mpe « Ngulu oyo basukoli ezongelaka kotambola kati na potopoto. »

3 Balingami na ngai, tala mokanda ya mibale oyo nakomeli bino. Kati na mikanda nyonso mibale, nazali koluka kolamusa, kati na makanisi na bino, malakisi oyo bozwaki, mpo ete bokoma kokanisa na lolenge ya peto, **2** mpo ete bokanisa lisusu maloba oyo basakoli ya bule balobaki na tango ya kala mpe Mibeko oyo Nkolo mpe Mobikisi apesaki na nzela ya bantoma na bino. **3** Liboso na nyonso, boyeba ete, na mikolo ya suka, batioli bakobima, bakotambola kolanda baposa na bango moko **4** mpe bakoloba: « Boni, alakaki te ete akoya? Wapi ye sik'oyo? Pamba te, banda bakoko na biso bakufa, makambo nyonso ezali na yango kaka ndenge ezalaka wuta na ebandeli ya mokili. » **5** Wana bakanisaka bongo, babosanaka na nko ete, na kala, Likolo mpe mabele ezalaki; ete na nzela ya Liloba na Nzambe, mabele ebimaki wuta na mayi mpe epikamaki kati na mayi. **6** Babosanaka mpe ete ezali lisusu na nzela ya mayi yango nde mokili ya tango wana ebebisamaki wana ezindaki kati na mayi. **7** Nzokande, ezali mpe kaka Liloba yango nde azali kobomba Likolo mpe mabele ya sik'oyo mpo na kozika na moto, na mokolo ya kosambisama mpe ya kobebisama ya bato ya masumu. **8** Balingami na ngai, ezali na likambo moko oyo bosengeli te kobosana: mpo na Nkolo, mokolo moko ezali lokola mibu nkoto moko, mpe mibu nkoto moko ezali lokola mokolo moko. **9** Bato ebele bakanisaka ete Nkolo azali kowumela mpo na kokokisa elaka na Ye; nzokande azali nde kokanga motema mpo na bino, pamba te alingi ete moko te abunga, kasi alingi ete bato nyonso babongola mitema. **10** Solo, mokolo ya Nkolo ekoya lokola moyibi. Na mokolo yango, na lokito monene, Likolo ekolimwa, biloko ekozika na moto mpe ekonyangwama, mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango ekozwa etumbu ya kobebisama na moto. **11** Lokola nyonso esengeli konyangwama ndenge wana, bosengeli kotambola ndenge nini? Bosengeli kotambola na bomoi ya bule mpe na botosi kati na makambo ya Nzambe **12** wana bozali kozela mokolo ya Nzambe mpe kosala ete mokolo yango eya noki. Na mokolo yango, Likolo elongo na biloko nyonso ekozika mpe ekonyangwama na moto. **13** Nzokande, biso, kolanda elaka na Ye, tozali kozela Likolo ya sika mpe mabele ya sika epai wapi bosembo ekozala. **14** Yango wana, balingami na ngai, wana bozali kozela yango, bosala makasi mpo ete Nzambe akuta bino peto, bozangi pamela mpe bozali kati na kimia oyo apesaka. **15** Boyeba malamu ete ezali mpo na lobiko na bino nde Nkolo na biso azali nanu kokanga motema, ndenge Polo, ndeko na biso ya bolingo, akomelaki bino, kolanda bwanya

oyo Nzambe apesaki ye. **16** Azali kokoma bongo kati na mikanda nyonso epai wapi azali kolobela makambo yango. Kati na mikanda yango, ezali na makambo mosusu ya makasi mpo na kososola; bongo bato oyo bazangi boyebi mpe balendisama malamu te na kondima bazali kobongola ndimbola na yango, ndenge kaka bazali mpe kobongola ndimbola ya biteni mosusu ya Makomi, mpo na libebi na bango moko. **17** Balingami na ngai, lokola bosili kozwa boyebi oyo, bosala keba ete bomemama te na mopepe ya mabunga ya bato oyo batosaka Nzambe te, mpo ete bobungisa te kondima na bino; **18** kasi bokola kati na ngolu mpe boyebi ya Yesu-Klisto, Nkolo mpe Mobikisi na biso. Tika ete nkembo epesamela Ye, wuta sik'oyo kino libela na libela! Amen! **(aiōn g165)**

1 Yoane

1 Oyo ezalaki wuta na ebandeli, oyo toyokaki, oyo tomonaki
na miso na biso, oyo totalaki malamu, mpe oyo maboko
na biso esimbaki, yango nde tozali kotatola na tina na
Liloba na bomoi. **2** Bomoi emimonisaki; tomoni yango, tozali
kotatola na tina na yango mpe kosakola epai na bino bomoi
ya seko oyo ezalaki elongo na Tata mpe emimonisi epai na
biso. **(aiōnios g166)** **3** Tozali kosakola epai na bino makambo
oyo tomoni mpe toyoki, mpo ete bino mpe bozala moko na
biso. Nzokande, biso tozali moko na Tata mpe na Yesu-
Klisto, Mwana na Ye. **4** Yango wana tozali kokomela bino
makambo oyo mpo na kokomisa esengo na biso ya kokoka.
5 Tala makambo oyo toyoki na tina na Ye mpe tozali koyebisa
bino: Nzambe azali pole, mpe molili ezali te kati na Ye. **6**
Soki tolobi ete tozali moko na Ye, nzokande tozali kotambola
kati na molili, wana tozali bakosi mpe tozali kotambola na
solo te. **7** Kasi soki tozali kotambola kati na pole ndenge
Ye moko Nzambe azali kati na pole, wana tozali moko,
bamoko na bamosusu, mpe makila ya Yesu, Mwana na
Ye, ezali kopetola biso na masumu nyonso. **8** Soki tolobi
ete tozali na masumu te, wana tozali komikosa biso moko
mpe solo ezali te kati na biso. **9** Soki toyamboli masumu
na biso, Nzambe akolimbisa biso mpe akopetola biso na
mabe nyonso, pamba te azali Sembo mpe Moyengebene. **10**
Soki tolobi ete tosalaka masumu te, wana tokomisi Nzambe
mokosi mpe Liloba na Ye ezali te kati na biso.

2 Bana na ngai, nazali kokomela bino makambo oyo mpo
ete bosala masumu te. Kasi soki esali ete moko kati na
bino akweyi na lisumu, tozali na Molobeli moko epai ya Tata:
Yesu-Klisto, Nkolo-Na-Bosembo. **2** Amikabaki lokola mbeka
mpo na bolimbisi masumu na biso; mpo na masumu na biso
kaka te, kasi mpe mpo na masumu ya mokili mobimba. **3**
Tala ndenge nini tososolaka ete toyebi Nzambe: ezali mpo
ete totosaka mibeko na Ye. **4** Moto nyonso oyo alobaka: «
Nayebi Nzambe, » kasi atosaka te mibeko ya Nzambe azali
mokosi mpe solo ezali kati na ye te. **5** Moto oyo atosaka
Liloba na Nzambe azalaka penza na bolingo ya kokoka mpo
na Nzambe kati na ye. Ezali ndenge wana nde tososolaka
ete tozali moko na Ye. **6** Moto nyonso oyo alobaka ete
azali kati na Nzambe asengeli mpe kotambola ndenge Yesu
atambolaki. **7** Balingami na ngai, nazali kokomela bino
mobeko ya sika te, kasi mobeko ya kala kaka, mobeko oyo
bozwaki wuta na ebandeli. Mobeko yango ya kala ezali
liloba oyo boyokaki. **8** Nzokande, nazali mpe kokomela bino
mobeko ya sika, mpe sika na yango emonani kati na Yesu
mpe kati na bino, pamba te molili ezali kolimwa mpe pole ya
solo esili kobanda kongenga. **9** Moto nyonso oyo alobaka
ete azali kati na pole kasi ayinaka ndeko na ye, azali nanu
kati na molili. **10** Moto nyonso oyo alingaka ndeko na ye
azali kati na pole; mpe ezali na eloko moko te kati na ye,
oyo ekoki kobetisa ye libaku. **11** Kasi moto oyo ayinaka
ndeko na ye azali kati na molili mpe azali kotambola kati
na molili; ayebi te epai azali kokende, pamba te molili esila
koboma ye miso. **12** Bana, nazali kokomela bino, pamba te
masumu na bino elimbisamaki mpo na Kombo na Yesu-
Klisto. **13** Batata, nazali kokomela bino, pamba te boyebi Ye
oyo azala wuta na ebandeli. Bilenge, nazali kokomela bino,
pamba te bolongaki Satana. **14** Bana, nakomeli bino mpo
ete boyebi Tata. Batata, nakomeli bino mpo ete boyebi Ye
oyo azala wuta na ebandeli. Bilenge, nakomeli bino mpo
ete bozali makasi, Liloba na Nzambe ezali kowumela kati
na bino, mpe bolongaki Satana. **15** Bolingaka mokili te;
bolingaka mpe te nyonso oyo ezali kati na mokili. Moto
oyo alingaka mokili azalaka na bolingo ya Tata te kati na
ye, **16** pamba te nyonso oyo ezali kati na mokili, lokola
baposa mabe ya nzoto, posa makasi ya konduka biloko oyo
miso ezali kolula, mpe lofundu mpo na biloko; ewuti na Tata
te, kasi ewuti na mokili. **17** Mokili mpe baposa na yango
ezali koleka, kasi moto oyo asalaka mokano ya Nzambe
awumelaka tango nyonso. **(aiōn g165)** **18** Bana, tokomi na
tango ya suka; ndenge kaka boyokaki ete monguna ya Klisto
azali koya, nzokande banguna ya Klisto basili koya sik'oyo
ebele, ndenge wana mpe tosengeli koyeba ete tokomi na
tango ya suka. **19** Banguna yango babimelaki kati na biso,
kasi bazalaki penza bato na biso te. Pamba te soki bazalaki
bato na biso, balingaki kotikala na biso; kasi batikaki biso
mpo ete emonana polele ete bango nyonso bazali bato na
biso te. **20** Nzokande bino, bozali na epakolami kowuta
na Molimo Mosantu, mpe bino nyonso bozali na boyebi
ya nyonso. **21** Ngai nakomeli bino mpo ete boyebi yango
mpe mpo ete lokuta moko te ewutaka na solo; kasi ezali
te mpo boyebi yango te. **22** Boye nani mokosi? Mokosi
azali moto oyo awangani ete Yesu azali Klisto. Mpe moto
ya ndenge wana azali monguna ya Klisto: awanganaka
Tata mpe Mwana. **23** Moto nyonso oyo awangani Yesu
azali mpe na Tata te. Moto oyo atatoli Yesu azali mpe na
Tata. **24** Kasi bino, bosimba makasi makambo oyo boyokaki
wuta na ebandeli. Soki ezali penza kowumela kati na bino,
bokowumela mpe kati na Mwana mpe kati na Tata. **25**
Mpe tala elaka oyo apesaki biso: bomoi ya seko. **(aiōnios
g166)** **26** Nazali kokomela bino makambo oyo na tina na
bato oyo bazali komeka kopengwisa bino. **27** Kasi mpo na
bino, epakolami ya Molimo oyo bozwaki kowuta na Klisto

ezali kowumela kati na bino. Boye, bozali lisusu na posa te ete bapesa bino malakisi. Kasi lokola Molimo ya Klisto apesaka bino malakisi na tina na makambo nyonso, lokola mpe apesaka malakisi ya solo kasi ya lokuta te, bowumela kati na malakisi yango ndenge kaka bapesaki bino yango. **28** Sik'oyo, bana na ngai, bowumela ya kokangama na Klisto mpo ete, na ngonga nyonso oyo akomimonisa, tozala na elikya mpe toyoka soni te na liboso na Ye tango akoya. **29** Boyebi malamu ete Klisto azali sembo; boye bosengeli mpe koyeba ete moto nyonso oyo asalaka makambo ya sembo azali mwana na Nzambe.

3 Botala bolingo monene oyo Tata atalisaki biso mpo ete tobengama bana na Nzambe! Mpe tozali solo bana na Nzambe. Tala tina nini mokili eyebi biso te: ezali mpo ete eyebi Nzambe te. **2** Balingami na ngai, tozali sik'oyo bana na Nzambe; kasi oyo tokokoma emonisami nanu te. Nzokande, toyebi solo ete tango Klisto akomimonisa, tokokoma lokola Ye; pamba te tokomona Ye ndenge penza Ye azalaka. **3** Moto nyonso oyo azali na elikya ya ndenge wana kati na Klisto amipetolaka, ndenge Klisto azali peto. **4** Moto nyonso oyo asalaka masumu abukaka mibeko ya Nzambe; pamba te kosala lisumu ezali: kobuka mibeko ya Nzambe. **5** Nzokande, boyebi malamu ete Klisto ayaki mpo na kolongola masumu; mpe kati na Ye, lisumu ezali te. **6** Moto nyonso oyo azali moko na Klisto asalaka masumu te, mpe moto nyonso oyo asalaka masumu atikala nanu te komona mpe koyeba Yesu. **7** Bana na ngai, tika ete moto moko te akosa bino. Moto oyo atambolaka na bosembo azali sembo ndenge Ye moko Klisto azali sembo. **8** Moto oyo amipesaka na masumu azali ya Satana, pamba te Satana asalaka masumu wuta na ebandeli. Nzokande Mwana na Nzambe ayaki penza mpo na kobebisa misala ya Satana. **9** Moto nyonso oyo akoma mwana na Nzambe akobaka te kosala masumu, pamba te nguya ya bomoi ya bonzambe ezali kosala kati na ye; akoki te kokoba kosala masumu, pamba te azali mwana na Nzambe. **10** Tala ndenge nini bana na Nzambe bakeseni na bana ya Satana: moto nyonso oyo atambolaka te na bomoi ya sembo mpe alingaka ndeko na ye te azali mwana na Nzambe te. **11** Pamba te, tala Sango Malamu oyo boyokaki wuta na ebandeli: Tolinganaka biso na biso. **12** Boye tika ete moko te azala lokola Kayina oyo azalaki moto ya Satana mpe abomaki ndeko na ye. Mpo na nini Kayina abomaki Abeli, ndeko na ye? Ezali mpo ete misala ya Kayina ezalaki mabe, kasi misala ya Abeli, ndeko na ye, ezalaki sembo. **13** Bandeko na ngai, bokamwa te soki mokili ezali koyina bino. **14** Toyebi ete tosila kolongwa na kufa mpe tokoma na bomoi mpo ete tolingaka bandeko na biso. Moto oyo alingaka ndeko na ye te azali nanu na se ya bokonzi ya kufa. **15** Moto nyonso oyo ayinaka ndeko na ye azali mobomi; mpe boyebi malamu ete mobomi ata moko te azali na bomoi ya seko kati na ye. **(aiōnios g166)** **16** Tala ndenge nini toyebi ndimbola ya bolingo: Yesu-Klisto akabaki bomoi na Ye mpo na biso. Boye biso mpe tosengeli kokaba bomoi na biso mpo na bandeko na biso. **17** Soki moto moko azali na biloko ya mokili oyo, bongo amoni ndeko na ye kokelela mpo na eloko songolo kasi aboyi kosunga ye; boni, moto wana azali na bolingo ya Nzambe kati na ye? **18** Bana na ngai, tika ete bolingo na biso esukaka kaka te na lolemo to na maloba ya sukali; kasi tika ete emonisamaka nde na misala mpe na solo. **19** Ezali na ndenge wana nde tokoyeba ete tozali kati na solo, mpe mitema na biso ekotonda na elikya liboso ya Nzambe; **20** pamba te soki ata mitema na biso elongisi biso te, toyebi ete Nzambe azali monene koleka mitema na biso mpe ayebi nyonso. **21** Balingami na ngai, soki mpe mitema na biso elongisi biso, tokozala kaka na elikya makasi na Nzambe. **22** Apesaka biso nyonso oyo tosengaka epai na Ye, pamba te totosaka mibeko na Ye mpe tosalaka makambo oyo esepelisaka Ye. **23** Mpe tala mobeko oyo apesa biso: kondima Yesu-Klisto, Mwana na Ye, mpe kolingana biso na biso, ndenge atindaki biso. **24** Moto oyo atosaka mibeko na Ye awumelaka kati na Nzambe, mpe Nzambe awumelaka kati na ye. Bongo ndenge nini toyebaka ete Nzambe azali kowumela kati na biso? Ezali na nzela ya Molimo Mosantu oyo apesaki biso.

4 Balingami na ngai, bondimaka te bato nyonso oyo babetaka tolo mpo na koloba ete batondisami na Molimo ya Nzambe; kasi bomeka bango mpo na koyeba soki bazali penza ya Nzambe, pamba te basakoli ebele ya lokuta basili kopanzana na mokili. **2** Tala ndenge nini bokoyeba soki bazali na Molimo ya Nzambe: moto nyonso oyo azali kondima ete Yesu-Klisto akomaki moto azali na Molimo ya Nzambe. **3** Moto nyonso oyo azali kondima Yesu te azali na Molimo ya Nzambe te, kasi azali na molimo ya monguna ya Klisto, oyo boyokaki na tina na ye ete azali koya mpe azali sik'oyo kati na mokili. **4** Bino, bana na ngai, bozali ya Nzambe mpe bosili kolonga basakoli yango ya lokuta, pamba te Ye oyo azali kati na bino azali na nguya koleka ye oyo azali kati na mokili. **5** Basakoli ya lokuta bazali ya mokili; balobaka kolanda elobeli ya mokili, mpe mokili eyokaka bango. **6** Biso, tozali ya Nzambe; mpe moto nyonso oyo ayebi Nzambe ayokaka biso. Kasi moto oyo azali ya Nzambe te ayokaka biso te. Ezali ndenge wana nde toyebaka Molimo ya solo mpe molimo ya libunga. **7** Balingami na ngai, tolinganaka biso na biso, pamba te

Nzambe azali bolingo. Moto nyonso oyo azali na bolingo azali ya Nzambe mpe ayebi Nzambe. **8** Moto oyo azangi bolingo ayebi Nzambe te, pamba te Nzambe azali bolingo. **9** Botala ndenge nini Nzambe atalisaki biso bolingo na Ye: atindaki Mwana na Ye se moko kati na mokili mpo ete tozala na bomoi ya solo na nzela na Ye. **10** Bolingo yango emonani na likambo oyo: ezali biso te bato tolingaki Nzambe, kasi Ye nde alingaki biso mpe atindaki Mwana na Ye mpo ete azala mbeka mpo na bolimbisi masumu na biso. **11** Balingami na ngai, lokola Nzambe alingaki biso mingi penza, biso mpe tosengeli kolingana biso na biso. **12** Moto moko te asila komona Nzambe; nzokande soki tozali kolingana biso na biso, Nzambe azali kati na biso mpe bolingo na Ye ezali ya kokoka kati na biso. **13** Tala ndenge nini toyebaka ete tozali kati na Nzambe, mpe Nzambe azali kati na biso: ezali na nzela ya Molimo na Ye, oyo apesa biso. **14** Tosilaki komona Ye mpe totatolaka ete Tata atinda Mwana na Ye mpo ete azala Mobikisi ya mokili. **15** Moto oyo andimaka ete Yesu azali Mwana na Nzambe, Nzambe azali kati na ye, mpe ye azali kati na Nzambe. **16** Mpe biso toyebi mpe tozali na kondima kati na bolingo oyo Nzambe azali na yango mpo na biso. Nzambe azali bolingo, mpe moto oyo abikaka kati na bolingo abikaka kati na Nzambe, mpe Nzambe abikaka kati na ye. **17** Tala mpo na nini bolingo ezali ya kokoka kati na biso: ezali mpo ete tozala na elikya ya kokoka na mokolo ya kosambisama; pamba te kati na mokili oyo, ndenge Klisto azali, ndenge biso mpe tozali. **18** Kati na bolingo, kobanga ezalaka te; kasi bolingo oyo ezali ya kokoka elongolaka bobangi, pamba te bobangi ebendaka etumbu. Mpe moto oyo abangaka azali nanu ya kokoka te kati na bolingo. **19** Biso, tolingaka mpo ete Nzambe alingaki biso, ya liboso. **20** Soki moto alobi ete alingaka Nzambe, kasi azali lisusu koyina ndeko na ye, azali mokosi. Pamba te moto oyo alingaka te ndeko na ye, oyo amonaka akoki kolinga te Nzambe oyo amonaka te. **21** Kutu, Klisto apesaki biso mobeko oyo: moto oyo alingaka Nzambe asengeli mpe kolinga ndeko na ye.

5 Moto nyonso oyo andimaka ete Yesu azali Klisto azali mwana na Nzambe, mpe moto nyonso oyo alingaka Tata alingaka mpe Mwana na Ye. **2** Tala ndenge nini toyebaka ete tolingaka bana na Nzambe: ezali na nzela ya kolinga Nzambe mpe ya kotosa mibeko na Ye. **3** Pamba te kolinga Nzambe ezali: kotosa mibeko na Ye. Mpe mibeko na Ye ezali pasi te, **4** pamba te mwana nyonso ya Nzambe alongaka mokili, mpe elonga oyo elongaki mokili ezali: kondima na biso. **5** Nani oyo alongaka mokili? Ezali kaka moto oyo andimaka ete Yesu azali Mwana na Nzambe. **6** Yesu-Klisto azali Ye oyo ayaki na nzela ya mayi mpe makila; ayaki na nzela ya mayi kaka te, kasi na nzela ya mayi mpe makila. Mpe ezali Molimo nde atatoli bongo, pamba te Molimo azali solo. **7** Nzokande, batatoli bazali misato: **8** Molimo, mayi mpe makila; mpe bango misato balobaka ndenge moko. **9** Tondimaka matatoli ya bato, kasi litatoli ya Nzambe eleki motuya, pamba te yango nde Nzambe apesa na tina na Mwana na Ye. **10** Moto oyo andimelaka Mwana na Nzambe azali na litatoli yango kati na motema na ye; moto oyo andimelaka Nzambe te akomisi Nzambe mokosi, pamba te andimaka te litatoli oyo Nzambe apesa na tina na Mwana na Ye. **11** Mpe litatoli yango ezali: Nzambe apesa biso bomoi ya seko, mpe bomoi yango ezali kati na Mwana na Ye. **(aiōnios g166)** **12** Moto oyo azali na Mwana azali na bomoi, kasi moto oyo azangi Mwana na Nzambe azangi mpe bomoi. **13** Bino oyo bondimelaka Kombo ya Mwana na Nzambe, nakomeli bino makambo oyo mpo boyeba ete bozali na bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **14** Mpe tala elikya oyo tozali na yango liboso ya Nzambe: soki tosengi eloko kolanda mokano na Ye, ayoki biso. **15** Mpe soki toyebi ete ayoki biso, toyebi lisusu ete tozali na eloko oyo tosengi epai na Ye. **16** Soki omoni ndeko na yo kosala lisumu oyo ememaka na kufa te, osengeli kobondela mpo na ye, mpe Nzambe akopesa ye bomoi. Nazali koloba nde na tina na bato oyo basalaka lisumu oyo ememaka na kufa te. Kasi ezali na lisumu oyo ememaka na kufa; ezali te na tina na lisumu yango nde nazali kosenga na bino kobondela. **17** Solo, lisumu ezali: kobuka mobeko; kasi ezali na lisumu oyo ememaka na kufa te. **18** Toyebi ete moto nyonso oyo abotami na bomoi ya bonzambe akobaka te kosala lisumu; Ye moko Mwana na Nzambe abatelaka ye, mpe Satana akoki kosala ye mabe te. **19** Toyebi ete tozali bana na Nzambe, mpe ete mokili mobimba ezali na se ya bokonzi ya Satana. **20** Toyebi lisusu ete Mwana na Nzambe asila koya mpe apesa biso bososoli mpo ete tokoka koyeba Ye oyo azali solo. Mpe tozali kati na Ye oyo azali solo, na nzela ya kozala kati na Yesu-Klisto, Mwana na Ye. Mwana azali Ye moko Nzambe ya solo mpe bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **21** Bana na ngai, bomibatelaka mosika na banzambe ya bikeko.

2 Yoane

1 Ngai mpaka; Epai ya mwasi moponami ya Nzambe, mpe
epai ya bana na ye, oyo nalingaka kati na solo. Ezali ngai
moko kaka te moto nalingaka bino, kasi mpe bato nyonso
oyo bayebi solo. **2** Tolingaka bino mpo na solo oyo ezali
kati na biso mpe ekozalaka elongo na biso tango nyonso.
(aiōn g165) **3** Ngolu, boboto mpe kimia kowuta na Nzambe
Tata mpe na Yesu-Klisto, Mwana ya Tata, ekozala elongo
na biso kati na solo mpe bolingo. **4** Nazalaki na esengo
makasi ya komona ndambo ya bana na yo kotambola kati
na solo, kolanda mobeko oyo tozwaki kowuta na Tata. **5**
Mpe sik'oyo, mama molingami na ngai, nazali kokomela
yo mobeko ya sika te, kaka mobeko oyo tozwaki wuta na
ebandeli: Tolinganaka biso na biso. **6** Mpe tala makambo
oyo bolingo esengaka: kobika kolanda mibeko ya Nzambe.
Yango nde mobeko oyo tosengeli kotosa, ndenge boyokaki
yango wuta na ebandeli, mpo ete bobika kati na bolingo.
7 Bato ebele ya lokuta basili kopanzana na mokili, bazali
kobungisa bato mingi nzela; bandimaka te ete Yesu-Klisto
akomaki penza moto. Moto nyonso oyo alobaka ndenge
wana azali moto ya lokuta mpe monguna ya Klisto. **8** Boye,
bosala keba mpo ete bobungisa te mbuma ya mosala na
biso, kasi mpo ete bozwa lifuti ya kokoka. **9** Moto nyonso
oyo azali kowumela te kati na mateya ya Klisto, kasi abimi
libanda na yango, azali moko te na Nzambe; nzokande moto
oyo azali kowumela kati na mateya yango azali moko na
Tata mpe na Mwana. **10** Soki moto moko ayei epai na bino
mpe amemeli bino mateya mosusu, boyamba ye te kati na
bandako na bino, mpe bopesa ye ata mbote te, **11** pamba
te moto oyo apesi ye mbote asangani na misala na ye ya
mabe. **12** Nazali lisusu na makambo ebele ya kokomela
bino, kasi naboyi kosala yango na nzela ya lokasa mpe ya
mayi ya ekomeli. Nazali na elikya ya koya kotala bino mpe
ya kosolola malamu na bino, mpo ete esengo na biso ezala
ya kokoka. **13** Bana ya ndeko na yo ya mwasi, moponami ya
Nzambe, batindeli yo mbote.

3 Yoane

1 Ngai mpaka; Epai ya Gayusi, molingami na ngai, oyo
nalingaka kati na solo. **2** Molingami na ngai, posa makasi
ya motema na ngai ezali ete okende liboso na makambo na
yo nyonso, mpe ozala na nzoto kolongono, ndenge molimo
na yo ezali kokola. **3** Nasepelaki makasi koyoka litatoli na
tina na yo, na monoko ya bandeko oyo bayaki wuta epai na
yo, ete ozali kokoba kokangama na bosolo, mpe ozali kobika
kolanda bosolo yango. **4** Nazalaka na esengo makasi tango
nayokaka ete bana na ngai bazali kobika kolanda bosolo. **5**
Molingami na ngai, makambo oyo osalaka mpo na bandeko
kati na kondima, ezala mpo na ba-oyo bazali bapaya na
miso na yo, osalaka yango penza kolanda kondima na
yo. **6** Batatolaki na miso ya Lingomba na tina na bolingo
na yo. Bongo, okosala lisusu malamu koleka soki osungi
bango, na lolenge oyo ekosepelisa Nzambe, mpo ete bakoba
mobembo na bango. **7** Pamba te ezali mpo na kosakola
Klisto nde bazali kotambola mpe koboya kozwa lisungi na
maboko ya Bapagano. **8** Boye, tosengeli kosunga bato ya
lolenge oyo mpo ete tosangana na bango na makambo
oyo bazali kosala mpo na solo. **9** Nakomelaki Lingomba
mokanda moko ya mokuse; kasi Diotrefi, oyo alingaka kaka
kozala mokonzi na makambo nyonso, akoyamba biso te.
10 Yango wana, tango nakoya, nakobimisa mabe na ye na
polele; azali koloba makambo ya mabe mpe ya lokuta na
tina na biso. Mpe asuki kaka wana te, azali ata koboya
koyamba bandimi mosusu, azali kopekisa, kotelemela mpe
kobengana na Lingomba, bato oyo bandimi koyamba bango.
11 Molingami na ngai, komekolaka mabe te, mekolaka nde
bolamu. Moto oyo asalaka bolamu azali ya Nzambe, kasi
moto oyo asalaka mabe ayebi Nzambe te. **12** Bato nyonso
bazali kopesa litatoli ya malamu na tina na Demetriusi, ezala
yango moko bosolo ezali mpe kopesa litatoli ya malamu na
tina na ye. Biso mpe tozali kopesa litatoli ya malamu na tina
na ye, mpe oyebi malamu ete litatoli na biso ezalaka ya
solo. **13** Nazali lisusu na makambo ebele ya kokomela yo,
kasi naboyi kosala yango na nzela ya ekomeli mpe ya mayi
na yango. **14** Nazali kolikya komona yo kala mingi te, bongo
tokosolola malamu. Tika ete kimia ezala na yo! Balingami ya
awa bapesi yo mbote. Pesa mpe balingami ya kuna mbote,
moko na moko na kombo na ye.

Jide

1 Ngai Jide, mowumbu ya Yesu-Klisto mpe ndeko ya Jake;
Epai ya bato oyo Nzambe abenga, ba-oyo Nzambe Tata
alingaka, mpe ba-oyo babatelami mpo na Yesu-Klisto: **2**
Tika ete mawa, kimia mpe bolingo efuluka kati na bino! **3**
Balingami na ngai, nazalaki na posa makasi ya kokomela
bino na tina na lobiko oyo tozali na yango na lisanga.
Nazwaki mokumba ya kokomela bino mpo na kolendisa bino
ete bobunda mpo na kondima oyo Nzambe apesaki, mbala
moko mpo na libela, epai ya basantu. **4** Pamba te ezali na
bato mosusu oyo basili kokota kati na bino na mayele mabe,
ba-oyo etumbu na bango ekomama wuta kala: batosaka
makambo ya Nzambe te, bakomisaka ngolu ya Nzambe na
biso lokola nzela ya kosala makambo na bango ya soni, mpe
bawanganaka Yesu-Klisto, Mokonzi kaka moko mpe Nkolo
na biso. **5** Atako boyebi malamu makambo oyo nyonso,
kasi nalingi kaka koyebisa bino lisusu ete Nkolo akangolaki
bato na Ye na bowumbu kati na Ejipito, kasi, sima na
yango, abomaki ba-oyo bazalaki na kondima te. **6** Nzambe
akangaki mpe na minyololo ya seko, kati na molili mpo na
kosambisama ya mokolo monene, ba-anjelu oyo basepelaki
te na evandelo oyo Nzambe apesaki bango mpe batikaki
yango. **(aïdios g126)** **7** Ndenge moko mpe mpo na bato ya
Sodome, ya Gomore mpe ya bingumba ya pembeni: basalaki
ndenge moko na ba-anjelu, bamipesaki na pite mpe bazalaki
kosangisa nzoto na ndenge oyo esengeli te. Bazali ndakisa
mpo na bato oyo bazali komona pasi ya etumbu ya moto
ya seko na seko. **(aiōnios g166)** **8** Ezali mpe ndenge moko
mpo na bato wana: makanisi na bango etindikaka bango na
kobebisa banzoto na bango, na kotiola bokonzi ya Nkolo,
mpe na kofinga bikelamu ya nkembo ya Likolo. **9** Nzokande,
ezala Misheli, mokonzi ya ba-anjelu, tango abendanaki na
Satana na tina na nzoto ya Moyize, amekaki ata moke te
kopesa Satana etumbu ya soni; kasi alobaki kaka: « Tika ete
Nkolo apesa yo etumbu! » **10** Kasi bato wana bafingaka oyo
bango basosolaka te, mpe makambo oyo bango basosolaka
na lolenge na bango ya bomoto mpe ya bonyama ekobebisa
bango. **11** Mawa na bango, pamba te balandaki nzela
ya Kayina, bapengwaki lokola Balami mpo na lokoso ya
mbongo, mpe bakufaki lokola Kore mpo na botomboki. **12**
Ezali mpe kaka bango nde babetisaka baninga mabaku na
tango ya kolia na lisanga: baliaka na lokoso mpe na soni
te, balukaka kaka bolamu na bango; bazali lokola mapata
oyo ezangi mayi, oyo mopepe ezali komema; bazali lokola
banzete oyo ebotaka bambuma te, ata na eleko ya kobuka
bambuma; ekufaka mbala mibale soki bapikoli yango. **13**
Babimisaka misala na bango ya soni ndenge ebale monene
ebimisaka mbonge mpe fulufulu soki etomboki makasi; bazali
lokola minzoto oyo eyengaka-yengaka. Nzambe abombeli
bango etumbu ya molili makasi mpo na libela. **(aiōn g165)** **14**
Ezala Enoki, mokitani ya sambo wuta Adamu, asakolaki na
tina na bango: « Tala, Nkolo azali koya elongo na basantu
na Ye, bankoto na bankoto, **15** mpo na kosambisa bato
nyonso mpe kopesa etumbu na bato nyonso oyo batosaka
Ye te mpo na misala na bango nyonso ya botomboki mpe
mpo na mafinga nyonso oyo basumuki yango babimisaki
mpo na kofinga Nzambe. » **16** Bato yango bayimaka-yimaka
mpe bamilelaka-lelaka tango nyonso, batambolaka kolanda
baposa mabe ya banzoto na bango, bamikumisaka mpe
bakumisaka bato mosusu na lokuta mpo na kobenda litomba
kowuta na bango. **17** Kasi bino, balingami na ngai, bokanisa
maloba oyo bantoma ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, balobaki
liboso. **18** Balobaki na bino: « Na tango ya suka, ekozala
na batioli oyo bakotambola kolanda baposa na bango, oyo
ekotindika bango na koboya kotosa makambo ya Nzambe. »
19 Bazali bato oyo bakotisaka bokabwani kati na bato, bazali
lokola banyama mpo ete bazangi Molimo ya Nzambe. **20**
Kasi bino, balingami na ngai, botonga bomoi na bino na
likolo ya kondima na bino, oyo eleki bule. Bobondelaka na
nguya ya Molimo Mosantu. **21** Bomibomba kati na bolingo
ya Nzambe, wana bozali kozela ete Yesu-Klisto, Nkolo na
biso, na mawa na Ye, apesa bino bomoi ya seko. **(aiōnios
g166)** **22** Boyokela bato oyo bazali nanu na tembe mawa; **23**
mpo na bato mosusu, bobikisa bango na kobimisa bango na
moto; mpe mpo na bato mosusu lisusu, boyokela bango
mpe mawa oyo esangana na bobangi, na koyina ezala ata
bilamba na bango, oyo baposa na bango ya nzoto ekomisa
mbindo. **24** Epai na Ye oyo azali na makoki ya kobatela
bino mpo ete bokweya te, mpe ya kotelemisa bino liboso ya
nkembo na Ye lokola bato oyo bazangi mbeba mpe bato ya
esengo monene; **25** epai ya Nzambe moko kaka, Mobikisi
na biso, na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, tika ete
nkembo, lokumu, nguya mpe bokonzi ezala ya Ye, wuta
liboso ya tango, sik'oyo mpe mpo na libela na libela! Amen!
(aiōn g165)

Emoniseli

1 Emoniseli kowuta na Yesu-Klisto. Nzambe apesaki Ye
yango mpo ete alakisa na basali na Ye makambo oyo
esengeli koya kala mingi te. Yesu-Klisto atindaki anjelu na
Ye koyebisa emoniseli yango epai ya Yoane, mosali na
Ye. **2** Lokola motatoli, Yoane asakolaki Liloba na Nzambe
ndenge Yesu-Klisto ayebisaki ye yango; asakolaki makambo
nyonso oyo amonaki. **3** Esengo na moto oyo atangaka
maloba ya lisakoli oyo, mpe esengo na bato oyo bayokaka
maloba yango mpe babatelaka makambo oyo ekomama kati
na yango, pamba te tango ekomi pene. **4** Yoane; Epai ya
Mangomba sambo kati na etuka ya Azia: Tika ete ngolu mpe
kimia epesamela bino, kowuta na Ye oyo azali, azalaki mpe
azali koya, kowuta na milimo sambo oyo bazalaka liboso
ya Kiti na Ye ya Bokonzi, **5** mpe kowuta na Yesu-Klisto,
Motatoli oyo akosaka te, Mosekwi ya liboso kati na bakufi,
mpe Mokonzi ya bakonzi ya mokili! Epai na Ye oyo alingaka
biso mpe akangolaki biso na masumu na biso na nzela ya
makila na Ye, **6** Ye oyo akomisaki biso ekolo ya bakonzi
mpe ya Banganga-Nzambe mpo na kosalela Nzambe, Tata
na Ye: Tika ete nkembo mpe nguya ezonga epai na Ye
mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **7** « Botala, azali
koya kati na mapata! Miso nyonso ekomona Ye, ezala bato
oyo batobolaki Ye mopanzi; mpe bikolo nyonso ya mokili
ekomilela-lela likolo na Ye. » **8** « Nazali Alifa mpe Omega,
» elobi Nkolo Nzambe, « Ye oyo azali, azalaki, mpe azali
koya, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. » **9** Ngai Yoane, ndeko na
bino, oyo azali kokabola elongo na bino pasi, bokonzi mpe
molende kati na Yesu, nazalaki kati na esanga ya Patimosi,
likolo ya Liloba na Nzambe mpe litatoli na ngai na tina na
Yesu. **10** Na mokolo ya Nkolo, Molimo ya Nzambe asimbaki
ngai, mpe nayokaki sima na ngai mongongo moko ya makasi
lokola kelelo **11** koloba: « Koma na buku makambo oyo
ozali komona, mpe tinda yango na Mangomba sambo oyo:
Efeso, Simirne, Pergame, Tiyatire, Sarde, Filadelfi mpe
Laodise. » **12** Nalukaki kobaluka mpo na koluka koyeba nani
oyo azali koloba na ngai. Mpe tango nabalukaki, namonaki
bitelemiselo sambo ya minda, basala na wolo. **13** Mpe kati
na bitelemiselo yango, ezalaki na moto moko lokola Mwana
na Moto. Alataki nzambala ya molayi mpe mokaba moko
ya wolo zingazinga ya tolo na Ye. **14** Moto mpe suki na Ye
ezalaki pembe makasi lokola mvula ya pembe. Miso na Ye
ezalaki lokola moto oyo ezali kopela makasi. **15** Makolo na
Ye ezalaki lokola bronze oyo babimisi sika longwa na fulu ya
moto makasi, mpe mongongo na Ye ezalaki koyokana lokola
makelele ya mayi ya ebale monene. **16** Na loboko na Ye
ya mobali, asimbaki minzoto sambo; mpe wuta na monoko
na Ye, mopanga moko bapelisa na bangambo na yango
nyonso mibale ezalaki kobima. Elongi na Ye ezalaki lokola
moyi, na tango oyo engalaka makasi. **17** Tango namonaki
Ye, nakweyaki na makolo na Ye lokola moto akufi. Bongo
asimbaki ngai na loboko na Ye ya mobali mpe alobaki na
ngai: « Kobanga te! Nazali Ya liboso mpe Ya suka. **18** Nazali
Ye oyo azali na bomoi; nakufaki, mpe sik'oyo tala, nazali na
bomoi mpo na libela na libela! Nasimbi bafungola ya kufa
mpe ya mboka ya bakufi. **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** Yango
wana, koma makambo oyo omoni, oyo ezali sik'oyo, mpe
oyo ekoya na sima. **20** Tala mabombami oyo ezali kati na
minzoto sambo oyo omonaki na loboko na Ngai ya mobali,
mpe bitelemiselo sambo ya minda, oyo basala na wolo:
minzoto sambo elakisi ba-anjelu ya Mangomba sambo; mpe
bitelemiselo sambo ya minda, oyo basala na wolo elakisi
Mangomba sambo. »

2 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Efeso: «
Tala maloba ya Ye oyo asimbi minzoto sambo na loboko
na Ye ya mobali mpe atambolaka kati na bitelemiselo sambo
ya minda, oyo basala na wolo: **2** Nayebi misala, pasi mpe
molende na yo. Nayebi ete okoki te koyikela bato mabe
mpiko; nayebi lisusu ete omekaki bato oyo balobaka ete
bazali bantoma, nzokande bazali na bango bantoma te,
mpe omonaki penza ete bazali bakosi. **3** Nayebi malamu
ete ozali na molende mpe oyokaki pasi makasi mpo na
Kombo na Ngai, kasi olembaki te. **4** Nzokande, ezali na
likambo moko oyo Ngai nazali kopamela yo na tina na
yango: obwaki bolingo na yo ya liboso. **5** Kanisa malamu
esika oyo ozalaki, liboso ete okweya! Bongola motema na yo
mpe zongela misala na yo ya liboso; noki te, nakoya epai na
yo mpe nakolongola etelemiselo na yo ya mwinda na esika
na yango. **6** Kasi ezali na likambo moko oyo nasepelaka na
yango epai na yo: olingaka te misala ya bato ya lingomba ya
Nikola, oyo Ngai mpe nalingaka te. **7** Tika ete moto oyo
azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo
azali koloba na Mangomba! Moto oyo akolonga, nakopesa
ye nzela ya kolia mbuma ya nzete ya bomoi, oyo ezali kati
na Paradizo ya Nzambe. » **8** Komela anjelu ya Lingomba
oyo ezali kati na Simirne: « Tala maloba ya Ye oyo azali Ya
liboso mpe Ya suka, Ye oyo akufaki mpe azali lisusu na
bomoi: **9** Nayebi minyoko mpe bobola na yo, nzokande ozali
mozwi; nayebi ndenge nini bato oyo balobaka ete bazali
Bayuda, kasi bazali na bango Bayuda te, batiolaka yo; bazali
nde ndako ya mayangani ya Satana. **10** Kobanga te pasi oyo
osengeli komona. Tala, Satana akobwaka bato mingi kati na
bino na boloko mpo na komeka bino mpe bokonyokwama

mikolo zomi. Zala kaka sembo kati na kondima na yo kino na kufa, mpe Ngai nakopesa yo bomoi lokola motole ya elonga na yo. 11 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! Moto oyo akolonga, kufa ya mibale ekosala ye pasi ata moke te. » 12 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Pergame: « Tala maloba ya Ye oyo asimbi mopanga bapelisa na bangambo nyonso mibale: 13 Nayebi malamu esika oyo ovandaka. Ezali mpe kaka na esika yango nde Satana atie kiti na ye ya bokonzi. Okweyisaki te kondima na yo epai na Ngai, ezala na mikolo oyo babomaki Antipasi, motatoli na Ngai ya sembo, kati na engumba na bino epai wapi Satana avandaka. 14 Nzokande, ezali na ndambo ya makambo oyo Ngai nazali kopamela yo na tina na yango: kati na yo, ezali na bato oyo bakangama na mateya ya Balami oyo ayebisaki Balaki ete atia motambo mpo na kotindika bana ya Isalaele kati na masumu ya kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, mpe kati na masumu ya kindumba. 15 Kati na Lingomba na yo, ozali mpe na bato oyo bakangama na mateya ya bato ya lingomba ya Nikola. 16 Boye, bongola motema na yo! Soki te, nakoya kala mingi te epai na yo mpe nakobundisa bango na mopanga ya monoko na Ngai. 17 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! Moto oyo akolonga, nakopesa ye mana oyo ebombama; nakopesa ye lisusu libanga moko ya pembe oyo bakoma kombo moko ya sika na likolo na yango, kombo oyo eyebani kaka na moto oyo akozwa yango. » 18 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Tiyatire: « Tala maloba ya Mwana na Nzambe, Ye oyo miso na Ye ezali lokola moto oyo ezali kopela makasi, mpe makolo na Ye, lokola bronze ya motuya: 19 Nayebi misala, bolingo, kondima, etamboli mpe molende na yo; nayebi mpe ete misala oyo ozali kosala sik'oyo ezali ebele koleka oyo osalaki liboso. 20 Nzokande, ezali na likambo moko oyo Ngai nazali kopamela yo na tina na yango: opesaka na Jezabeli, mwasi oyo amibengaka mosakoli, nzela ya kopengwisa basali na Ngai na mateya na ye ya mabe, mpo na kotindika bango na kindumba mpe na kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu. 21 Napesaki ye tango mpo ete abongola motema, kasi aboyi kaka kotika kindumba na ye. 22 Boye, nakobwaka ye na mbeto ya pasi makasi elongo na bato oyo basalaka kindumba elongo na ye. Kasi soki babongoli mitema mpe batiki kotambola kolanda mateya ya Jezabeli, nakobwaka bango te na mbeto ya pasi makasi. 23 Nakoboma bana ya Jezabeli; bongo Mangomba nyonso ekondima ete Ngai nazali penza Ye oyo akundolaka mozindo ya mitema mpe ya milimo ya bato. Nakofuta moko na moko na bino kolanda etamboli na ye. 24 Kasi epai na bino oyo, kati na Tiyatire, bokangami te na mateya wana ya lokuta mpe boboyi koyekola mabombami ya mozindo ya Satana, kolanda ndenge babengaka yango, nazali koloba: ‹ Nakomemisa bino te mokumba mosusu na makasi; 25 kasi, oyo bozali na yango, bosimba yango makasi kino nakoya. › 26 Moto oyo akolonga, oyo akosala mokano na Ngai kino na suka, nakopesa ye bokonzi ya kokonza bikolo: 27 akokamba yango na lingenda ya ebende mpe akopanza yango na biteni lokola mbeki, 28 ndenge Ngai mpe nazwaki bokonzi kowuta na Tata na Ngai. Nakopesa ye lisusu monzoto ya tongo. 29 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! »

3 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Sarde: « Tala maloba ya Ye oyo azali na milimo sambo ya Nzambe mpe minzoto sambo: Nayebi misala na yo; nayebi malamu ete okenda sango ete ozali na bomoi, nzokande ozali na yo ya kokufa. 2 Lamuka! Lendisa bato oyo batikali mpe ba-oyo bakomi pene ya kokufa, pamba te namoni ete misala na yo ezali ya kokoka te liboso ya Nzambe na Ngai. 3 Yango wana, kanisa malamu mateya oyo ozwaki mpe oyokaki; tosa mpe bongola motema na yo. Kasi soki olamuki te, nakoya lokola moyibi, mpe okoyeba te ngonga oyo nakoya epai na yo. 4 Nzokande, kati na Sarde, ozali na ndambo ya bato oyo babebisaki te bilamba na bango. Bakotambola elongo na Ngai, na bilamba ya pembe, pamba te babongi na yango. 5 Moto oyo akolonga, bakolatisa ye bilamba ya pembe lokola bango. Nakolongola kombo na ye te na buku ya bomoi, kasi nakondima yango liboso ya Tata na Ngai mpe liboso ya ba-anjelu na Ye. 6 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! » 7 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Filadelfi: « Tala maloba ya Ye oyo azali Bule mpe Solo, oyo asimbi fungola ya Davidi: oyo Ye afungoli, moko te akoki kokanga yango; mpe oyo Ye akangi, moko te akoki kofungola yango. 8 Nayebi misala na yo. Tala, natiaki liboso na yo ekuke moko ya kofungwama, ekuke oyo moko te akoki kokanga. Nayebi ete ozali na nguya moke, obatelaki Liloba na Ngai mpe owanganaki te Kombo na Ngai. 9 Tala makambo oyo nakosala bato ya ndako ya mayangani ya Satana, oyo balobaka ete bazali Bayuda, nzokande bazali na bango Bayuda te; bazali nde bakosi. Nakosala ete baya kofukama na makolo na yo mpe bandima ete nalingaka yo. 10 Lokola obatelaki etinda na Ngai ya kozala na molende, Ngai mpe nakobatela yo na tango ya pasi oyo ekokweyela mokili mobimba mpo na komeka bavandi na yango. 11

Nazali koya kala mingi te. Oyo ozali na yango, simba yango makasi mpo ete moko te abotola yo motole na yo. **12** Moto oyo akolonga, nakokomisa ye likonzi kati na Tempelo ya Nzambe na Ngai, mpe akotikala lisusu te kobima kuna. Nakokoma na likolo na ye Kombo ya Nzambe na Ngai mpe kombo ya engumba ya Nzambe na Ngai, Yelusalemi ya sika, oyo ekokita wuta na Lola, epai ya Nzambe na Ngai. Mpe lisusu, nakokoma Kombo na Ngai ya sika na likolo na ye. **13** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! » **14** Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Laodise: Tala maloba ya Amen, Motatoli ya sembo mpe ya solo, Mokonzi ya bikelamu nyonso ya Nzambe: **15** Nayebi misala na yo, mpe nayebi malamu ete ozali malili te mpe ozali moto te; nalingaki nde ozala malili to moto. **16** Kasi lokola ozali malili te mpe ozali moto te, nazali kosanza yo wuta na monoko na Ngai. **17** Olobaka: « Nazali mozwi! Nakomi na bozwi ebele mpe nazali na posa ya eloko te. » Kasi ozali koyeba te ete ozali moto ya pasi mpe ya mawa, ozali nde mobola, mokufi miso mpe ozali bolumbu. **18** Yango wana, nazali kopesa yo toli ete osomba epai na Ngai wolo oyo bapetola na moto mpo ete okoma penza mozwi, bilamba ya pembe mpo ete olata mpe obomba bolumbu na yo ya soni, mpe kisi ya miso mpo ete otia na miso na yo mpe omona malamu. **19** Napamelaka bato oyo nalingaka mpe napesaka bango etumbu. Boye, zala na molende mpe bongola motema na yo. **20** Tala Ngai oyo, natelemi na ekuke mpe nazali kobeta. Soki moto moko ayoki mongongo na Ngai mpe afungoli ekuke, nakokota epai na ye mpe nakolia elongo na ye, mpe ye elongo na Ngai. **21** Moto oyo akolonga, nakopesa ye makoki ya kovanda elongo na Ngai, na Kiti na Ngai ya Bokonzi, ndenge Ngai mpe, sima na Ngai kolonga, nakendeki kovanda elongo na Tata na Ngai, na Kiti na Ye ya Bokonzi. **22** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba!

4 Sima na makambo oyo, namonaki ekuke moko efungwama kati na Lola. Bongo mongongo oyo nayokaki koloba na ngai lokola kelelo na mbala ya liboso elobaki na ngai lisusu: « Mata awa, mpe nakolakisa yo makambo oyo esengeli koya sima na oyo. » **2** Mbala moko, Molimo asimbaki ngai mpe namonaki kati na Lola Kiti moko ya Bokonzi oyo moto moko avandelaki. **3** Mpe Ye oyo avandaki na Kiti yango ya Bokonzi azalaki komonana lokola Jasipe mpe Saridwane oyo ezali mabanga ya talo. Monama ezingelaki Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki kongenga lokola libanga ya talo oyo babengaka emerode. **4** Zingazinga ya Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki mpe na bakiti mosusu tuku mibale na minei ya bokonzi, mpe bampaka tuku mibale na minei bavandelaki yango. Bampaka yango balataki bilamba ya pembe, mpe bazalaki na mitole ya wolo na mito na bango. **5** Wuta na Kiti yango ya Bokonzi, mikalikali ezalaki kongenga, makelele ya mingongo mpe lokito ya bakake ezalaki koyokana. Mpe liboso ya Kiti yango, minda sambo ezalaki kopela: ezali milimo sambo ya Nzambe. **6** Na liboso ya Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki lisusu na etando moko oyo ezalaki lokola talatala, mpe monene na yango ezalaki lokola molayi ya ebale monene. Ezalaki kongala lokola libanga ya talo oyo babengaka krisitali. Na kati mpe na zingazinga ya Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki na bikelamu minei ya bomoi oyo banzoto na bango ezalaki etonda na miso na liboso mpe na sima. **7** Ekelamu ya liboso azalaki lokola nkosi; ya mibale, lokola mwana ngombe ya mobali; ya misato azalaki na elongi lokola ya moto, mpe ya minei azalaki lokola mpongo oyo ezali kopumbwa. **8** Moko na moko kati na bikelamu nyonso minei azalaki na mapapu motoba, mpe nzoto na ye ezalaki etonda na miso, ezala na se ya mapapu. Butu mpe moyi, bazalaki kolemba te koloba: **9** Na tango nyonso oyo bikelamu ya bomoi bazalaki kopesa nkembo, lokumu mpe matondi epai na Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi mpe azali na bomoi seko na seko, **(aiōn g165)** **10** bampaka tuku mibale na minei bazalaki kogumbama liboso ya Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi, kogumbamela Ye oyo azali na bomoi seko na seko mpe kokitisa mitole na bango liboso ya Kiti ya Bokonzi na koloba: **(aiōn g165)** **11** « Nkolo mpe Nzambe na biso, obongi na nkembo, na lokumu mpe na nguya, pamba te Yo nde okela biloko nyonso: ezalaki mpe ekelamaki mpo na mokano na Yo. »

5 Bongo namonaki, na loboko ya mobali ya Ye oyo avandaki na Kiti ya Bokonzi, buku moko elingama, bakoma yango na kati mpe na libanda, mpe bakanga yango na bikangelo sambo. **2** Namonaki mpe anjelu moko ya nguya kosakola na mongongo makasi: « Nani abongi mpo na kobuka bikangelo ya buku mpe kofungola yango? » **3** Kasi ezala kati na Lola to na mokili to na se ya mabele, moko te akokaki kofungola buku to kotala kati na yango. **4** Tango namonaki bongo, nalelaki mingi mpo ete moko te amonanaki ete abongi mpo na kofungola buku to kotala kati na yango. **5** Bongo moko kati na bampaka alobaki na ngai: « Kolela te! Tala! Nkosi ya libota ya Yuda, Mokitani ya Davidi, alongaki mpo na kobuka bikangelo sambo mpe kofungola buku yango. » **6** Mpe namonaki Mpate moko ya kotelema na kati-kati ya Kiti ya Bokonzi, mpe bazingela na bikelamu minei ya bomoi elongo na bampaka. Mpate yango amonanaki lokola nde basilaki koboma Ye; azalaki na maseke sambo mpe miso

sambo oyo ezali milimo sambo ya Nzambe, oyo etindama na mokili mobimba. 7 Mpate apusanaki mpo na kozwa buku wuta na loboko ya ngambo ya mobali ya Ye oyo avandaki na Kiti ya Bokonzi. 8 Tango kaka azwaki buku, bikelamu minei ya bomoi mpe bampaka tuku mibale na minei bagumbamaki liboso ya Mpate. Moko na moko kati na bango asimbaki na loboko na ye lindanda mpe kopo ya wolo etonda na ansa oyo ezali mabondeli ya basantu. 9 Mpe bayembaki nzembo ya sika: « Obongi na kozwa buku mpe kobuka bikangelo na yango, pamba te babomaki Yo; bongo na nzela ya makila na Yo, osikolaki, mpo na Nzambe, bato ya bikolo nyonso, ya nkota nyonso, ya mikili nyonso mpe ya mabota nyonso. 10 Okomisaki bango ekolo ya bakonzi mpe ya Banganga-Nzambe mpo Nzambe na biso, mpe bakokonza mokili. » 11 Bongo natalaki mpe nayokaki mongongo ya ba-anjelu ebele, oyo motango na bango ezalaki bankoto na bankoto; bazingelaki Kiti ya Bokonzi, bikelamu ya bomoi mpe bampaka, 12 mpe bazalaki koloba na mongongo makasi: « Mpate oyo babomaki abongi na kozwa nguya, bomengo, bwanya mpe makasi, lokumu, nkembo mpe masanzoli. » 13 Bongo nayokaki bikelamu nyonso oyo ezalaka kati na Lola, na mabele, na se ya mabele mpe na likolo ya ebale monene; bango nyonso bazalaki koloba: « Tika ete masanzoli mpe lokumu, nkembo mpe nguya ezonga epai ya Mpate mpe epai na Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi **(aiōn g165)** 14 Bikelamu minei ya bomoi bazalaki kozongisa: « Amen. » Mpe bampaka bafukamaki mpe bagumbamelaki.

6 Bongo namonaki Mpate kobuka ekangelo ya liboso kati na bikangelo sambo; mpe nayokaki moko kati na bikelamu minei ya bomoi koloba na mongongo makasi lokola kake: « Yaka! » 2 Natalaki mpe namonaki liboso na ngai mpunda moko ya pembe. Motambolisi na yango asimbaki tolotolo. Bapesaki ye motole, bongo abimaki lokola molongi mpe mpo ete azala molongi. 3 Tango Mpate abukaki ekangelo ya mibale, nayokaki ekelamu ya mibale ya bomoi koloba: « Yaka! » 4 Bongo mpunda mosusu ebimaki: ezalaki ya motane makasi. Motambolisi na yango apesamelaki nguya ya kolongola kimia na mokili mpe ya kosala ete bato babomana bango na bango. Mpe bapesaki ye lisusu mopanga moko ya monene. 5 Tango Mpate abukaki ekangelo ya misato, nayokaki ekelamu ya bomoi ya misato koloba: « Yaka! » Mpe namonaki liboso na ngai mpunda moko ya mwindo. Motambolisi na yango asimbaki na loboko na ye emekelo kilo. 6 Bongo nayokaki lokola mongongo moko kobima kati na bikelamu minei ya bomoi; ezalaki koloba: « Kopo moko ya ble mpo na mbongo moko ya ebende, mpe bakopo misato ya orje mpo na mbongo moko ya ebende. Kasi kobebisa mafuta mpe vino te. » 7 Tango Mpate abukaki ekangelo ya minei, nayokaki mongongo ya ekelamu ya minei ya bomoi koloba: « Yaka! » 8 Namonaki liboso na ngai mpunda moko ya langi ya mayi ya pondu; kombo ya motambolisi na yango ezalaki « Kufa, » mpe mboka ya bakufi ezalaki kolanda motambolisi yango na sima. Bapesamelaki nguya ya koboma bato na nzela ya mopanga, ya nzala, ya bokono mpe ya banyama mabe, na etando ya eteni moko kati na biteni minei ya mokili. **(Hadēs g86)** 9 Tango Mpate abukaki ekangelo ya mitano, namonaki na se ya etumbelo, milimo ya bato oyo baboma likolo na Liloba na Nzambe mpe likolo na litatoli na bango. 10 Bagangaki na mongongo makasi: « Nkolo Nzambe, Yo oyo ozali Bule mpe Solo, okozela kino tango nini mpo na kosambisa bavandi ya mokili mpe kopesa bango etumbu mpo na makila na biso? » 11 Bongo bapesaki na moko na moko kati na bango nzambala ya pembe, mpe bayebisaki bango ete bazela moke kino motango ekokoka: motango ya baninga na bango ya mosala, mpe ya bandeko na bango oyo bakobomama lokola bango. 12 Bongo namonaki Mpate kobuka ekangelo ya motoba, mpe mabele eninganaki makasi. Moyi ekomaki molili lokola elamba ya mwindo; bongo sanza, na mobimba na yango, ekomaki motane lokola makila. 13 Minzoto ya likolo ekweyaki na mabele ndenge bambuma ya nzete ya figi oyo ekomeli nanu te ekweyaka soki mopepe makasi eningisi yango. 14 Lola elongwaki lokola mokanda oyo bazali kolinga, bangomba nyonso mpe bisanga nyonso elongwaki na bisika na yango. 15 Bakonzi ya mabele, bato minene, bakonzi ya mampinga ya basoda, bazwi, bato ya nguya, bawumbu mpe bansomi bakendeki kobombama kati na madusu ya mabanga mpe kati na mabanga minene ya bangomba. 16 Bazalaki koganga epai ya bangomba mpe epai ya mabanga minene: « Bokweyela biso mpe bobomba biso mpo ete Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi amona biso te, mpe mpo ete kanda ya Mpate ekweyela biso te! 17 Pamba te mokolo monene ya kanda na bango ekoki, bongo nani akoki kolonga kotelema? »

7 Sima na makambo wana, namonaki ba-anjelu minei batelemi na basonge nyonso minei ya mokili, bazali kokanga mipepe nyonso minei ya mokili mpo ete mopepe ata moke te epepa na mokili to na ebale monene to mpe na banzete. 2 Bongo namonaki anjelu mosusu azali komata longwa na este mpe asimbi kashe ya Nzambe na bomoi. Agangaki na mongongo makasi epai ya ba-anjelu minei oyo Nzambe apesaki nguya ya kosala mabe na mokili mpe na ebale monene. 3 Alobaki na bango: « Bosala mabe te na mokili to na ebale monene to mpe na banzete, kino tokosilisa

kobeta kashe na bambunzu ya basali ya Nzambe na biso. »
4 Bongo nayokaki motango ya bato oyo babetamaki kashe:
nkoto nkama moko na tuku minei na minei; bazalaki bato
ya mabota nyonso ya bana ya Isalaele. 5 Kati na libota ya
Yuda, bato nkoto zomi na mibale babetamaki kashe; kati na
libota ya Ribeni, bato nkoto zomi na mibale; kati na libota ya
Gadi, bato nkoto zomi na mibale; 6 kati na libota ya Aseri,
bato nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Nefitali, bato
nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Manase, bato nkoto
zomi na mibale; 7 kati na libota ya Simeoni, bato nkoto
zomi na mibale; kati na libota ya Levi: bato nkoto zomi na
mibale; kati na libota ya Isakari, bato nkoto zomi na mibale;
8 kati na libota ya Zabuloni, bato nkoto zomi na mibale; kati
na libota ya Jozefi, bato nkoto zomi na mibale; mpe kati
na libota ya Benjame, bato nkoto zomi na mibale. Bango
nyonso babetamaki kashe. 9 Sima na makambo wana,
namonaki ebele ya bato oyo moto ata moko te akokaki
kotanga; bazalaki bato ya bikolo nyonso, ya mabota nyonso,
ya mikili nyonso mpe ya nkota nyonso. Batelemaki liboso ya
Kiti ya Bokonzi mpe liboso ya Mpate, balataki banzambala
ya pembe mpe basimbaki mandalala na maboko na bango;
10 bazalaki koganga na mongongo makasi: « Lobiko ezali ya
Nzambe na biso, oyo avandi na Kiti ya Bokonzi, mpe ezali
ya Mpate. » 11 Ba-anjelu nyonso oyo bazalaki kotelema
zingazinga ya Kiti ya Bokonzi, ya bampaka mpe ya bikelamu
minei ya bomoi, bagumbamaki, bilongi kino na mabele,
liboso ya Kiti ya Bokonzi, mpe bagumbamelaki Nzambe 12
na koloba: « Amen! Tika ete masanzoli, nkembo, bwanya,
matondi, lokumu, nguya mpe makasi ezala ya Nzambe na
biso, mpo na libela na libela! Amen! » (aiōn g165) 13 Bongo
moko kati na bampaka atunaki ngai: — Bato oyo balati
banzambala ya pembe bazali banani mpe bawuti wapi? 14
Nazongiselaki ye: — Nkolo na ngai, yo nde oyebi. Bongo
alobaki na ngai: — Ezali ba-oyo bawuti na minyoko makasi.
Basukolaki banzambala na bango mpe bakomisaki yango
pembe kati na makila ya Mpate. 15 Yango wana, batelemaka
liboso ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe basalelaka Ye kati
na Tempelo na Ye, butu mpe moyi; mpe Ye oyo avandi na
Kiti ya Bokonzi akobatela bango kati na evandelo na Ye. 16
Bakoyoka lisusu nzala te, posa ya mayi mpe koswa ya moyi
to molunge; 17 pamba te Mpate oyo azali na kati-kati ya Kiti
ya Bokonzi akozala Mobateli na bango, akomema bango na
bitima ya mayi ya bomoi, mpe Nzambe akopangusa mpinzoli
nyonso ya miso na bango.

8 Tango Mpate afungolaki ekangelo ya sambo, kimia moko
ekotaki kati na Lola mpe esalaki minite pene tuku misato.
2 Bongo namonaki ba-anjelu sambo oyo batelemaka liboso
ya Nzambe, mpe bapesaki bango bakelelo sambo. 3
Anjelu mosusu ayaki mpe atelemaki na etumbelo; amemaki
mbabola basala na wolo mpo na kotumba na yango ansa.
Bapesaki ye ansa ebele ya kobonza elongo na mabondeli
ya basantu nyonso, mpo ete abonza yango na likolo ya
etumbelo basala na wolo, liboso ya Kiti ya Bokonzi. 4 Wuta
na loboko ya anjelu, molinga ya ansa elongo na mabondeli
ya basantu emataki liboso ya Nzambe. 5 Bongo anjelu
azwaki mbabola, atondisaki yango na makala ya moto oyo
azwaki na etumbelo, mpe abwakaki mbabola yango na
mabele. Mbala moko, lokito moko ya makasi eyokanaki:
bakake, mingongo, mikalikali mpe koningana ya mabele. 6
Bongo ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakelelo sambo
bamibongisaki mpo na kobeta yango. 7 Anjelu ya liboso
abetaki kelelo; mpe, mbala moko, mvula ya mabanga mike
elongo na moto esangana na makila ebwakamaki na mabele.
Bongo biloko oyo ezikaki: eteni moko kati na biteni misato
ya mabele, eteni moko kati na biteni misato ya banzete, mpe
matiti nyonso ya mobesu. 8 Anjelu ya mibale abetaki kelelo;
mpe na mbala moko, eloko moko lokola ngomba monene
oyo ezali kopela moto ebwakamaki na ebale monene. Eteni
moko kati na biteni misato ya ebale monene ekomaki makila;
9 mpe eteni moko kati na biteni misato ya bikelamu oyo
evandaka kati na ebale monene ekufaki, eteni moko kati na
biteni misato ya bamasuwa nyonso ebebisamaki. 10 Anjelu
ya misato abetaki kelelo; mpe na mbala moko, monzoto
moko ya monene oyo ezali kopela lokola mwinda monene
ekweyelaki, longwa na likolo, eteni moko kati na biteni misato
ya bibale mpe bitima ya mayi. 11 Kombo ya monzoto yango
ezali: Bololo. Eteni moko kati na biteni misato ya bamayi
ekomaki bololo, mpe bato ebele bakufaki likolo na bamayi
mpo ete ekomaki bololo. 12 Anjelu ya minei abetaki kelelo;
mpe na mbala moko, eteni moko kati na biteni misato ya
moyi, ya sanza mpe ya minzoto ebebaki. Na bongo, eteni
moko kati na biteni misato ya kongenga na yango ekomaki
molili. Boye eteni moko kati na biteni misato ya mokolo mpe
ya butu ezangaki pole. 13 Bongo nayokaki mpongo, oyo
ezalaki kopumbwa na likolo makasi, koloba na mongongo
makasi: « Mawa! Mawa! Mawa penza na bavandi ya mokili
tango ba-anjelu misato ya suka bakobeta bakelelo na bango!
»

9 Anjelu ya mitano abetaki kelelo, mpe namonaki monzoto
kokweya na mokili wuta na Lola. Fungola ya libulu ya
monene mpe ya molili makasi epesamaki na monzoto yango.
(Abyssos g12) 2 Tango efungolaki libulu yango, milinga ebele
emataki longwa kuna; ezalaki lokola milinga oyo ebimaka
na fulu monene ya moto makasi, mpe eyindisaki moyi mpe

mopepe. **(Abyssos g12)** **3** Wuta na milinga yango, mankoko ebimaki, epanzanaki na mokili mpe epesamelaki bokonzi lokola oyo ya bakoto. **4** Nzokande epesamelaki mitindo ete esala mabe te na matiti ya mokili to na nkona nyonso ya mobesu to na nzete nyonso, kasi esala mabe kaka na bato oyo bazangi kashe ya Nzambe na bambunzu na bango. **5** Esengelaki konyokola bango basanza mitano, kasi esengelaki te koboma bango. Pasi oyo ezalaki kopesa ekokanaki na oyo moto ayokaka soki koto eswi ye. **6** Na basanza wana mitano, bato bakoluka kufa, kasi bakozwa yango te; bakolinga kokufa, kasi kufa ekokima bango. **7** Mankoko yango ezalaki lokola bampunda oyo babongisi mpo na etumba. Na mito na yango, ezalaki na biloko moko lokola mitole ya wolo, mpe bilongi na yango ezalaki lokola bilongi ya bato. **8** Suki na yango ezalaki lokola suki ya basi, mpe minu na yango ezalaki lokola minu ya nkosi. **9** Tolo na yango ezalaki lokola bibende oyo basoda balataka na tolo, mpe makelele ya mapapu na yango ezalaki lokola makelele ya bashar oyo bampunda ebele ezali kobenda mpo na etumba. **10** Mikila na yango ezalaki na basonge lokola mikila ya bakoto, mpe nguya na yango ya konyokola bato basanza mitano ezalaki kati na mikila na yango. **11** Anjelu ya libulu ya monene mpe ya molili makasi nde azalaki mokonzi na yango. Kombo na ye, na lokota ya Ebre, « Abadoni; » mpe, na lokota ya Greki, « Apolioni. » **(Abyssos g12)** **12** Tango pasi ya liboso elekaki, bapasi mosusu mibale elandaki. **13** Anjelu ya motoba abetaki kelelo, mpe nayokaki mongongo moko kobima longwa na maseke minei ya etumbelo oyo basala na wolo, etumbelo oyo ezalaki liboso ya Nzambe. **14** Mongongo yango ezalaki koloba na anjelu ya motoba oyo azalaki na kelelo na maboko: « Fungola ba-anjelu minei oyo bazali ya kokangama na minyololo pembeni ya ebale monene Efrate. » **15** Boye ba-anjelu wana minei oyo babongisamaki mpo na ngonga wana, mokolo wana, sanza wana mpe mobu wana, bafungolamaki mpo ete baboma eteni moko kati na biteni misato ya bato. **16** Bazalaki minkoko nkama mibale ya basoda oyo babundaka na likolo ya bampunda. Yango nde motango na bango oyo nayokaki. **17** Tala ndenge nini, kati na emoniseli na ngai, bampunda mpe basoda oyo babundaka na likolo na yango bazalaki: balataki bibende oyo basoda balataka mpo na kobatela tolo. Bibende yango ezalaki ya motane makasi lokola moto, ya langi ya bule ya pete mpe ya langi ya mosaka; bongo mito ya bampunda ezalaki lokola mito ya bankosi, mpe minoko na yango ezalaki kobimisa moto, milinga mpe sofolo. **18** Tala bapasi misato oyo ezalaki kobima na minoko ya bampunda: moto, milinga mpe sofolo. Ebomaki eteni moko kati na biteni misato ya bato. **19** Nguya ya bampunda ezalaki kati na minoko mpe na mikila na yango, pamba te mikila na yango ezalaki lokola banyoka, mpe ezalaki na mito oyo, na nzela na yango, ezalaki kosala bato mabe. **20** Kasi bato oyo bakufaki te na nzela ya bapasi wana batikaki te banzambe oyo maboko na bango moko esalaki; batikaki te kogumbamela milimo mabe mpe banzambe ya bikeko oyo basala na wolo, na palata, na bronze, na mabanga mpe na mabaya atako emonaka te, eyokaka te mpe eninganaka te. **21** Batikaki mpe te koboma bato, misala na bango ya maji, kindumba na bango mpe moyibi na bango.

10 Bongo namonaki anjelu mosusu ya nguya makasi kokita wuta na Lola; lipata moko ezipaki ye mpe monama ezingelaki moto na ye. Elongi na ye ezali kongenga lokola moyi, mpe makolo na ye ezalaki lokola makonzi ya moto. **2** Na loboko na ye, asimbaki buku ya moke oyo ezalaki ya kofungwama. Atiaki lokolo na ye ya mobali na ebale monene, mpe oyo ya mwasi, na mokili; **3** bongo agangaki makasi lokola nkosi. Tango agangaki, bakake sambo ebetaki. **4** Mpe tango kaka bakake sambo etikaki kobeta, namibongisaki mpo na kokoma; kasi mongongo moko elobaki na ngai wuta na Lola: « Batela malamu makambo oyo bakake sambo ewuti koloba, kokoma yango te. » **5** Bongo anjelu oyo namonaki atelemi na ebale monene mpe na mokili atombolaki loboko ya mobali na ngambo ya Lola **6** mpe alapaki ndayi na Kombo ya Ye oyo azali na bomoi seko na seko, Ye oyo akela Lola mpe nyonso oyo ezali kati na yango, mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango, ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango: « Kobanda sik'oyo, tango ya kozela ezali lisusu te! **(aiōn g165)** **7** Kasi na mokolo oyo anjelu ya sambo akobeta kelelo na ye, mabombami ya Nzambe ekokokisama ndenge kaka asakolaki yango na basali na Ye, basakoli. » **8** Bongo mongongo oyo nayokaki wuta na Lola elobaki na ngai lisusu: « Kende, zwa buku oyo ezali ya kofungwama na loboko ya anjelu oyo atelemi na ebale monene mpe na mokili. » **9** Boye, nakendeki epai ya anjelu mpe nasengaki na ye ete apesa ngai buku wana ya moke. Alobaki na ngai: « Kamata mpe lia yango. Ekokoma bololo na libumu na yo; kasi na monoko na yo, ekozala sukali lokola mafuta ya nzoyi. » **10** Nakamataki buku yango na loboko ya anjelu mpe naliaki yango. Na monoko na ngai, ezalaki sukali lokola mafuta ya nzoyi; kasi sima na ngai kolia yango, ekomaki bololo kati na libumu na ngai. **11** Bongo balobaki na ngai: « Osengeli lisusu kosakola na tina na bikolo ebele, mabota ebele, nkota ebele mpe bakonzi ebele. »

11 Bongo bapesaki ngai kekele lokola lingenda oyo bamekelaka molayi mpe balobaki na ngai: « Kende kozwa molayi ya Tempelo ya Nzambe mpe ya etumbelo, mpe tanga bato oyo bagumbamelaka Nzambe kuna. **2** Kasi kozwa te molayi ya lopango ya libanda ya Tempelo, pamba te esilaki kokabama na maboko ya bikolo ya bapaya. Bapagano bakonyata engumba ya bule basanza tuku minei na mibale. **3** Mikolo nkoto moko na nkama mibale na tuku motoba, nakopesa na batatoli na ngai mibale mosala ya kosakola. Bakolata basaki tango bakozala kosakola. » **4** Batatoli wana mibale bazali banzete mibale ya olive mpe bitelemiselo mibale ya minda; mpe batelemaka liboso ya Nkolo ya Mokili. **5** Soki moto moko ameki kosala bango mabe, moto ekobima na minoko na bango mpe ekozikisa banguna na bango. Ezali ndenge wana nde moto nyonso oyo akolinga kosala bango mabe asengeli kokufa. **6** Batatoli yango mibale bazali na nguya ya kokanga Likolo mpo ete mvula enoka te na mikolo oyo bakozala kosakola. Bazali mpe na nguya ya kobongola mayi mpo ete ekoma makila, mpe ya kotinda pasi ya lolenge nyonso na mabele, na tango nyonso oyo balingi. **7** Kasi tango bakosilisa kopesa litatoli na bango, nyama oyo ekobima wuta na libulu ya monene mpe ya molili makasi ekobundisa bango, ekolonga bango mpe ekoboma bango. **(Abyssos g12)** **8** Bakotanda bibembe na bango, na etando epai wapi bato nyonso bakutanaka kati na engumba. Kolanda molimo oyo ekambaka engumba yango, babengaka etando yango Sodome mpe Ejipito. Ezali kuna na engumba yango nde Nkolo na bango abakamaki na ekulusu. **9** Bato ya bikolo nyonso, ya mabota nyonso, ya nkota nyonso mpe ya mikili nyonso bakotala bibembe na bango mikolo misato na ndambo, mpe bakoboya ete bakunda yango. **10** Bavandi nyonso ya mokili bakosepela na tina na kufa na bango, bakosala feti mpe bakopesana bakado, pamba te basakoli wana mibale batungisaki mingi bavandi ya mokili. **11** Kasi sima na mikolo wana misato na ndambo, pema na bomoi kowuta na Nzambe ekotaki kati na bango mpe batelemaki. Bongo somo monene ekangaki bato oyo bazalaki kotala bango. **12** Mongongo moko ya makasi kowuta na Lola elobaki na batatoli wana mibale: « Bomata awa! » Bamataki na likolo kati na lipata, wana banguna na bango bazalaki kotala. **13** Na ngonga wana kaka, mabele eninganaki makasi penza; mpe eteni moko kati na biteni zomi ya engumba ebukanaki mpe, na koningana yango ya mabele, bato nkoto sambo bakufaki. Bato oyo babikaki batondaki na somo mpe bapesaki Nzambe ya Likolo nkembo. **14** Pasi ya mibale eleki; mpe tala, pasi ya misato ezali koya kala mingi te. **15** Anjelu ya sambo abetaki kelelo, mpe mingongo ya makasi eyokanaki kati na Lola; elobaki: « Bokonzi ya mokili ekomi sik'oyo Bokonzi ya Nkolo na biso mpe ya Klisto na Ye, mpe akokonza seko na seko. » **(aiōn g165)** **16** Mpe bampaka tuku mibale na minei oyo bavandaki na bakiti na bango ya bokonzi liboso ya Nzambe bafukamaki bilongi kino na mabele, mpe bagumbamelaki Nzambe **17** na koloba: « Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, Yo oyo ozali mpe ozalaki, tozali kopesa Yo matondi; mpo ete osalelaki nguya monene na Yo mpe okomaki kokonza. **18** Bikolo etombokaki, mpe kanda na Yo epelaki. Tango ekoki mpo na kosambisa bakufi, mpe mpo na kofuta basali na Yo, basakoli, mpe basantu oyo batosaka Kombo na Yo, ezala bato minene to bato pamba; mpe mpo na koboma bato oyo babebisaka mokili. » **19** Bongo Tempelo ya Nzambe, oyo ezali kati na Lola efungwamaki, mpe Sanduku ya Boyokani na Ye emonanaki kuna kati na Tempelo ya Nzambe. Mpe mikalikali epelaki, mingongo mpe lokito ya bakake eyokanaki, mabele eninganaki, mpe mvula monene ya mabanga enokaki.

12 Elembo moko ya monene emonanaki na likolo, ezalaki mwasi moko. Alataki moyi lokola elamba, sanza ezalaki na se ya matambe na ye, mpe, na moto na ye, alataki motole oyo ezalaki na minzoto zomi na mibale. **2** Azalaki na zemi mpe, lokola azalaki koyoka pasi ya kobota, azalaki koganga makasi mpo na pasi. **3** Sima na yango, elembo mosusu emonanaki na likolo, ezalaki dalagona moko ya monene mpe ya motane. Dalagona yango ezalaki na mito sambo mpe maseke zomi; mpe na mito wana sambo, moko na moko ezalaki na motole. **4** Mokila na yango ekombolaki eteni moko kati na biteni misato ya minzoto ya likolo mpe ebwakaki yango na mabele. Dalagona etelemaki liboso ya mwasi oyo azalaki koyoka pasi ya kobota mpo ete elia mwana na ye tango kaka akobotama. **5** Nzokande, mwasi yango abotaki mwana mobali oyo akokamba bikolo nyonso na nzela ya lingenda ya ebende. Bongo mwana na ye amemamaki epai ya Nzambe mpe epai ya Kiti na Ye ya Bokonzi. **6** Mwasi yango akimaki na esobe epai wapi Nzambe abongiselaki ye ebombamelo, mpo ete asungama kuna mikolo nkoto moko na nkama mibale na tuku motoba. **7** Bongo etumba ekweyaki kuna na likolo: Misheli elongo na ba-anjelu na ye babundisaki dalagona, mpe dalagona elongo na ba-anjelu na yango ebundisaki Misheli elongo na ba-anjelu na ye. **8** Kasi dalagona elongaki te; boye dalagona yango elongo na ba-anjelu na yango ebungisaki esika na yango kuna na likolo. **9** Babwakaki dalagona monene, nyoka ya kala, oyo babengaka zabolo to Satana, oyo akosaka mokili mobimba. Ebwakamaki na mabele elongo na ba-anjelu na yango. **10** Bongo nayokaki, kati na Lola, mongongo moko ya makasi

koloba: « Tango ya lobiko, ya nguya, ya Bokonzi ya Nzambe na biso, mpe ya nguya ya Klisto na Ye ekoki. Pamba te Mofundi ya bandeko na biso, oyo afundaka bango butu mpe moyi, liboso ya Nzambe na biso, abwakami na mokili. **11** Kasi bango balongi ye na nzela ya makila ya Mpate, mpe na nzela ya liloba ya litatoli na bango; balingaki te bomoi na bango kino kondima ata kokufa. **12** Yango wana, yo Lola, sepela; mpe bino bavandi ya Lola, bosepela! Kasi mawa na mokili mpe na ebale monene, pamba te Satana akiti epai na bino! Atondi na kanda, pamba te ayebi malamu ete atikali kaka na tango moke. » **13** Tango dalagona emonaki ete ebwakami na mokili, ekomaki kolanda mwasi oyo abotaki mwana mobali. **14** Kasi mapapu nyonso mibale ya mpongo moko ya monene epesamaki na mwasi yango mpo ete apumbwa kino na esika na ye, na esobe epai wapi asengeli kosungama, mosika ya nyoka, mpo na tango moko, mpo na batango, mpe mpo na ndambo ya tango. **15** Bongo nyoka esanzaki wuta na monoko na yango, na sima ya mwasi, mayi ebele lokola ebale, mpo ete atiola na mbonge na yango. **16** Kasi mabele esungaki mwasi, efungolaki monoko na yango mpe emelaki ebale oyo dalagona esanzaki wuta na monoko na yango. **17** Bongo dalagona esilikelaki mwasi mpe ekendeki kobundisa bana na ye mosusu, ba-oyo batosaka mibeko ya Nzambe mpe bakangamaka makasi na litatoli na bango na tina na Yesu.

13 Dalagona ekendeki kotelema na zelo ya ebale monene. Bongo namonaki nyama moko kobima longwa na ebale monene. Ezalaki na maseke zomi mpe mito sambo. Elataki mitole zomi na maseke na yango; mpe na mito na yango, bakomaki bakombo mpo na kofinga Nzambe. **2** Nyama oyo namonaki ezalaki lokola nkoyi. Makolo na yango ezalaki lokola ya ngombolo, mpe monoko na yango lokola ya nkosi. Dalagona epesaki nyama wana nguya na yango, kiti na yango ya bokonzi mpe bokonzi monene. **3** Moko kati na mito na yango ezalaki komonana lokola nde ezali na pota moko ya monene makasi oyo ekokaki komema yango na kufa, kasi pota yango esilaki. Mokili mobimba elulaki nyama yango mpe ekomaki kolanda yango. **4** Bato bagumbamelaki dalagona mpo ete epesaki bokonzi na yango epai ya nyama wana. Bagumbamelaki mpe nyama yango na maloba oyo: « Nani akokani na nyama oyo? Nani akoki kobundisa yango? » **5** Nyama epesamelaki monoko mpo na kobimisa maloba ya lolendo mpe ya kofinga Nzambe; epesamelaki nzela ya kosalela bokonzi na yango basanza tuku minei na mibale. **6** Efungolaki monoko na yango mpe ekomaki kobimisa maloba ya kofinga Nzambe, Kombo na Ye, evandelo na Ye mpe bavandi ya Lola. **7** Epesamelaki lisusu makoki ya kobundisa mpe kolonga basantu. Mpe epesamelaki bokonzi na likolo ya mabota nyonso, mikili nyonso, nkota nyonso mpe bikolo nyonso. **8** Bavandi nyonso ya mokili bakogumbamela nyama yango, ba-oyo nyonso bakombo na bango ekomama te, wuta na ebandeli ya mokili, kati na buku ya bomoi ya Mpate oyo babomaki. **9** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **10** Soki moto asengeli kokende na bowumbu akokende penza na bowumbu. Soki moto asengeli kokufa na mopanga akokufa penza na mopanga. Makambo oyo ezali penza kosenga ete basantu bazala na mpiko mpe kondima. **11** Bongo namonaki nyama mosusu kobima longwa na mabele. Ezalaki na maseke mibale lokola maseke ya mpate, mpe ezalaki koloba lokola dalagona. **12** Ezalaki kosalela bokonzi nyonso ya nyama ya liboso na miso na yango. Ezalaki kotindika mokili mpe bavandi na yango mpo ete bagumbamela nyama ya liboso oyo esilaki kobikisama na pota na yango wana ya monene. **13** Ezalaki kosala bilembo ya kokamwa kino kokweyisa na mabele, moto kowuta na likolo, na miso ya bato nyonso. **14** Ezalaki kokosa bavandi nyonso ya mokili na nzela ya bikamwa oyo epesamelaki makoki ya kosala na miso ya nyama ya liboso. Ezalaki kopesa bango mitindo ete basala ekeko mpo na kopesa lokumu na nyama oyo babetaki mopanga kasi ezali na bomoi. **15** Epesamelaki kutu makoki ya kopesa pema ya bomoi epai ya ekeko ya nyama ya liboso, mpo ete ekoka koloba mpe kobomisa bato nyonso oyo bakogumbamela yango te. **16** Esengaki na makasi ete bato nyonso, ezala bato minene to bato pamba, bazwi to babola, bansomi to bawumbu, batiama elembo na loboko ya mobali to na mbunzu. **17** Boye moko te akokaki kosomba to koteka soki azangi elembo ya kombo ya nyama to ya motango oyo ekokani na kombo ya nyama yango. **18** Makambo oyo ezali penza kosenga bwanya. Tika ete moto oyo azali na mayele alimbola motango ya nyama, pamba te ezali kotalisa kombo ya moto! Motango yango ezali: nkama motoba na tuku motoba na motoba.

14 Bongo namonaki Mpate atelemi na ngomba Siona elongo na bato nkoto nkama moko na tuku minei na minei. Kombo ya Mpate mpe ya Tata na Ye ezalaki ya kokomama na bambunzu ya bato yango. **2** Nayokaki mongongo moko kowuta na Lola, ezalaki koyokana lokola makelele ya bibale minene mpe lokola lokito ya kake. Ezalaki lokola lokito ya babeti mandanda oyo bazali kobeta mandanda na bango **3** mpe bazali koyemba nzembo ya sika liboso ya Kiti ya Bokonzi, ya bikelamu minei ya bomoi mpe ya bampaka. Moko te akokaki koyekola nzembo yango longola kaka bato nkoto nkama moko na tuku minei na minei oyo

basikolamaki wuta na mokili. 4 Ezali bato oyo bamikomisaki mbindo te na nzela ya basi, pamba te bamibatelaki na kozanga kosangisa banzoto na bango na basi. Balandaka Mpate na bisika nyonso oyo akendaka. Basikolamaki kati na bato mpo ete babonzama lokola bambuma ya liboso mpo na Nzambe mpe mpo na Mpate. 5 Lokuta emonanaki te kati na minoko na bango; bazali bato bazanga pamela. 6 Bongo namonaki anjelu mosusu kopumbwa na likolo makasi. Azalaki na Sango Malamu ya seko na seko ya kosakola na bavandi nyonso ya mokili, na bikolo nyonso, na mabota nyonso, na nkota nyonso mpe na bato nyonso. **(aiōnios g166)** 7 Azalaki koloba na mongongo makasi: « Botosa Nzambe mpe bopesa Ye nkembo, pamba te tango na Ye ya kosambisa bato ekoki! Bogumbamela Ye oyo akela likolo mpe mabele, ebale monene mpe bitima ya mayi! » 8 Anjelu ya mibale alandaki mpe alobaki: « Babiloni monene ekweyi, ekweyi penza! Emelisaki bikolo nyonso vino ya kanda ya kindumba na yango. » 9 Anjelu ya misato alandaki ba-anjelu wana mibale ya liboso mpe alobaki na mongongo makasi: « Moto nyonso oyo agumbamelaka nyama mpe ekeko na yango, mpe azwi elembo na yango na mbunzu to na loboko na ye, 10 ye mpe akomela vino ya kanda ya Nzambe, vino oyo basopaki ya peto, kati na kopo ya kanda na Ye. Mpe akonyokwama kati na moto ya sofolo liboso ya ba-anjelu ya bule mpe liboso ya Mpate. 11 Molinga ya pasi na bango ekomata na likolo mpo na libela na libela. Butu mpe moyi, bopemi ekozala te mpo na bato oyo bagumbamelaka nyama mpe ekeko na yango, mpe mpo na moto nyonso oyo akondima kozwa elembo ya kombo na yango. » **(aiōn g165)** 12 Makambo oyo ezali penza kosenga ete basantu, oyo babatelaka mibeko ya Nzambe mpe kondima na bango kati na Yesu, bazala na mpiko. 13 Bongo nayokaki mongongo moko kowuta na Lola mpe koloba na ngai: — Koma: « Kobanda sik'oyo, esengo na bato oyo bakufaka na lisanga na Nkolo! » Mpe Molimo alobaki: — Iyo, pasi na bango esilaka mpe bazwaka bopemi, pamba te misala na bango elandaka bango. 14 Bongo namonaki lipata moko ya pembe, mpe ekelamu moko lokola mwana na moto evandaki na likolo ya lipata yango. Ezalaki na motole ya wolo na moto na yango mpe na mbeli ya minu makasi na loboko na yango. 15 Bongo anjelu mosusu abimaki na Tempelo mpe alobaki na mongongo makasi na ekelamu oyo evandaki na likolo ya lipata: « Kamata mbeli na yo mpe buka bambuma, pamba te tango ya kobuka bambuma ekoki, mpe ete bambuma ya mokili ekomeli. » 16 Ekelamu oyo evandaki na likolo ya lipata ebwakaki mbeli na yango na mokili, mpe mokili ezwaki lifuti na yango. 17 Anjelu mosusu abimaki na Tempelo ya Lola; ye mpe azalaki na mbeli ya minu makasi. 18 Sima, anjelu mosusu oyo azalaki mokonzi ya moto alongwaki na etumbelo, mpe alobaki na mongongo makasi epai na ye oyo asimbaki mbeli ya minu makasi: « Kamata mbeli na yo ya minu mpe buka maboke ya bambuma ya vino ya mabele, pamba te bambuma yango ya vino eteli. » 19 Anjelu wana abwakaki mbeli na ye na mabele, abukaki maboke ya bambuma ya vino ya mabele mpe abwakaki yango kati na ekamolelo monene ya kanda ya Nzambe. 20 Bakamolaki bambuma yango na libanda ya engumba kati na ekamolelo, mpe makila ebimaki wuta na ekamolelo yango, etondaki kino kokoma na bosanda ya monoko ya mpunda, mpe epanzanaki na etando ya bakilometele pene nkama misato.

15 Bongo namonaki elembo mosusu ya monene mpe ya kokamwa kati na Lola: ba-anjelu sambo bamemaki bitumbu sambo ya suka, pamba te ezali na nzela na yango nde kanda ya Nzambe ekokokisama. 2 Namonaki mpe eloko moko lokola etando: ezalaki lokola talatala, mpe monene lokola molayi ya ebale monene; ezalaki kongala lokola libanga ya talo oyo babengaka krisitali esangana na moto. Namonaki lisusu ba-oyo balongaki nyama, ekeko na yango mpe motango ya kombo na yango; bazalaki ya kotelema na likolo ya ebale monene oyo ezalaki lokola talatala mpe basimbaki mandanda oyo Nzambe apesaki bango. 3 Bazalaki koyemba nzembo ya Moyize, mowumbu ya Nzambe, mpe nzembo ya Mpate: Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, misala na Yo ezali minene mpe ya kokamwa! Mokonzi ya bikolo nyonso, banzela na Yo ezali sembo mpe solo. 4 Nkolo, nani akomeka koboya kotosa Yo mpe koboya kopesa Kombo na Yo nkembo? Pamba te Yo kaka nde ozali Bule. Bikolo nyonso ekoya mpe ekogumbama liboso na Yo, pamba te misala na Yo ya sembo emonisami na polele. 5 Sima na yango, natalaki mpe namonaki Tempelo kofungwama kati na Lola; mpe kati na yango, ezalaki na Mongombo ya Litatoli. 6 Ba-anjelu sambo oyo bamemaki bitumbu sambo babimaki wuta na Tempelo. Balataki banzambala basala na lino ya peto; banzambala yango ezalaki kongenga makasi, mpe bakangaki mikaba ya wolo na batolo na bango. 7 Moko kati na bikelamu minei ya bomoi apesaki na ba-anjelu sambo bakopo sambo oyo basala na wolo mpe etonda na kanda ya Nzambe oyo azali na bomoi seko na seko. **(aiōn g165)** 8 Bongo lokola Tempelo etondaki na milinga kowuta na nkembo mpe na nguya ya Nzambe, moto moko te akokaki kokota kati na Tempelo yango kino bitumbu sambo oyo ba-anjelu sambo bamemaki esilaki.

16 Bongo nayokaki mongongo moko monene kobima wuta na Tempelo mpe koloba na ba-anjelu sambo: « Bokende kosopa na mokili bakopo sambo ya kanda ya Nzambe. » **2** Anjelu ya liboso akendeki mpe asopaki kopo na ye na mokili, mpe bapota ya somo mpe ya pasi ebimaki na banzoto ya bato oyo bazalaki na elembo ya nyama mpe bagumbamelaki ekeko na yango. **3** Anjelu ya mibale asopaki kopo na ye na ebale monene, mpe ebale yango ekomaki lokola makila ya mowei; mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezalaki kati na ebale monene ekufaki. **4** Anjelu ya misato asopaki kopo na ye na bibale mpe na bitima ya mayi, mpe mayi ekomaki makila. **5** Bongo nayokaki anjelu oyo azalaki na bokonzi likolo ya mayi koloba: « Oh Mosantu, Yo oyo ozali mpe ozalaki, ozali penza sembo, mpo ete okati bongo na bosembo na Yo! **6** Mpo ete basopaki makila ya basantu mpe ya basakoli na Yo, mpe opesi bango makila mpo ete bamela ndenge ekoki mpo na bango. » **7** Bongo nayokaki etumbelo koloba: « Iyo, Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, okataka makambo na ndenge ya solo mpe ya sembo! » **8** Anjelu ya minei asopaki kopo na ye na likolo ya moyi, mpe moyi ezwaki ndingisa ya kozikisa bato na nzela ya moto na yango. **9** Moto makasi etumbaki bato, mpe bakomaki kofinga Kombo ya Nzambe oyo azali na bokonzi likolo ya pasi wana. Kasi baboyaki kobongola mitema na bango mpe kopesa Ye nkembo. **10** Anjelu ya mitano asopaki kopo na ye na likolo ya kiti ya bokonzi ya nyama, mpe molili ezipaki bokonzi ya nyama yango. Bato bakomaki komiswa lolemo mpo na pasi, **11** bafingaki Nzambe ya Lola mpo na pasi mpe bapota na bango ya minene. Kasi baboyaki kaka kotika misala na bango ya mabe. **12** Anjelu ya motoba asopaki kopo na ye na ebale Efrate, mpe mayi na yango ekawukaki mpo ete nzela ya bakonzi oyo bakowuta na Este esalema. **13** Bongo namonaki milimo misato ya mbindo lokola magorodo kobima longwa na monoko ya dalagona, na monoko ya nyama mpe na monoko ya mosakoli ya lokuta. **14** Ezali milimo ya kindoki oyo esalaka bikamwa. Ebimi mpo na kokende epai ya bakonzi ya mokili mobimba, mpo na kosangisa bango mpo na etumba ya mokolo monene ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. **15** Tala, nazali koya lokola moyibi! Esengo na moto oyo azali kosenzela mpe kobatela bilamba na ye, mpo ete atambola motakala te, mpe bolumbu na ye emonana te na miso ya bato nyonso. **16** Milimo wana ya kindoki esangisaki bakonzi na esika oyo babengaka, na lokota ya Ebre, Armagedona. **17** Anjelu ya sambo asopaki kopo na ye kati na mopepe, mpe mongongo moko ya monene kowuta na Kiti ya Bokonzi ebimaki longwa na Tempelo mpe elobaki: « Ekokisami! » **18** Bongo mikalikali engengaki, mingongo eyokanaki, bakake ebetaki, mpe mabele eninganaki makasi; likambo ya somo boye etikala nanu kosalema te wuta moto azali na mokili. **19** Engumba monene ekabwanaki na biteni misato, mpe bingumba ya bikolo nyonso ebukanaki. Bongo Nzambe akanisaki Babiloni monene mpe apesaki yango kopo etonda na vino ya kanda na Ye ya makasi. **20** Bisanga nyonso ekimaki, mpe bangomba emonanaki lisusu te. **21** Bamvula minene ya mabanga enokaki; libanga moko na moko ezalaki na bakilo pene tuku minei na mitano, mpe ekweyelaki bato longwa na likolo. Mpe bato bafingaki Nzambe mpo na pasi ya mvula wana ya mabanga, pamba te pasi yango ezalaki ya somo makasi.

17 Moko kati na ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakopo sambo ayaki mpe alobaki na ngai: « Yaka, nakolakisa yo etumbu oyo mwasi ya ndumba monene oyo avandaka na bibale minene akozwa. **2** Bakonzi minene ya mokili basalaki ekobo elongo na ye, mpe bavandi ya mokili balangwaki vino ya kindumba na ye. » **3** Bongo kati na Molimo, amemaki ngai kati na esobe moko. Mpe kuna, namonaki mwasi moko avanda na likolo ya nyama ya motane. Loposo ya nyama yango etondaki na bakombo oyo ezalaki kofinga Nzambe. Yango moko nyama ezalaki na mito sambo mpe na maseke zomi. **4** Mwasi yango alataki bilamba ya motane ya pete mpe ya motane makasi, babiju ya wolo, mabanga ya talo mpe mayaka. Na loboko na ye, asimbaki kopo moko basala na wolo mpe etonda na makambo ya nkele mpe ya bosoto ya kindumba na ye. **5** Na mbunzu na ye, bakomaki kombo moko oyo ebombaki makambo ya somo mpe oyo ndimbola na yango ezali: Babiloni monene, Mama ya Basi ya Ndumba mpe ya Makambo ya Nkele ya Mokili. **6** Namonaki ete mwasi yango alangwaki makila ya basantu mpe ya batatoli ya Yesu. Tango kaka namonaki ye, namitungisaki mingi. **7** Bongo anjelu alobaki na ngai: « Mpo na nini ozali komitungisa? Nakoyebisa yo mabombami ya mwasi wana mpe ya nyama oyo ememi ye, nyama oyo ezali na mito sambo mpe na maseke zomi. **8** Nyama oyo omonaki; oyo liboso, ezalaki, mpe sik'oyo, ezali lisusu te; ekobima wuta na libulu moko ya monene mpe ya molili makasi, mpe ekokende na libebi na yango. Bavandi ya mokili, ba-oyo bakombo na bango ekomama te kati na buku ya bomoi wuta na ebandeli ya mokili bakokamwa tango bakomona nyama; pamba te liboso, ezalaki, mpe sik'oyo, ezali lisusu te, kasi ekoya lisusu. **(Abyssos g12)** **9** Makambo oyo ezali penza kosenga mayele oyo bwanya engengisaka mpo na kososola yango. Mito sambo ezali bangomba sambo epai wapi mwasi avandaka. **10** Ezali lisusu bakonzi sambo: mitano kati na bango basila kokweya na bokonzi. Moko

azali sik'oyo na bokonzi, mpe mosusu ayei nanu te; kasi tango akoya, akowumela kaka mpo na tango moke. **11** Bongo nyama oyo, liboso, ezalaki, mpe sik'oyo, ezali lisusu te, yango nde mokonzi ya mwambe. Ezali mpe moko kati na bakonzi wana sambo, mpe ezali kokende na libebi na yango. **12** Maseke zomi oyo omonaki ezali bakonzi zomi oyo bazwi nanu bokonzi te, kasi bakozwa yango mpo na ngonga moko mpe bakosalela yango lisanga na nyama. **13** Bango nyonso zomi bazali na likanisi kaka moko: kosangisa nguya mpe bokonzi na bango mpo na kosalela nyama. **14** Bakobundisa Mpate, kasi Mpate akolonga bango mpo ete azali Nkolo ya bankolo mpe Mokonzi ya bakonzi. Elongo na Ye, babengami, baponami mpe ba-oyo bazali sembo bakolonga mpe lokola. » **15** Anjelu alobaki na ngai: « Mayi oyo omonaki, oyo mwasi ya ndumba avandaki na likolo na yango, ezali bato ya mokili, bangulupa ebele ya bato, bikolo mpe nkota. **16** Nyama mpe maseke zomi oyo omonaki ekoyina mwasi ya ndumba, ekobotola biloko na ye nyonso mpe ekotika ye bolumbu; ekolia misuni na ye mpe ekotumba ye na nzela ya moto. **17** Pamba te Nzambe atia kati na mitema na bango makanisi ya kokokisa mabongisi na Ye moko Nzambe, na boyokani malamu mpo na kolatisa nyama wana nguya na bango ya bokonzi, kino mikano nyonso ya Nzambe ekokisama. **18** Mwasi oyo omonaki ezali engumba monene oyo ekonzaka bakonzi ya mokili. »

18 Sima na makambo wana, namonaki anjelu mosusu kokita wuta na Lola; azalaki na bokonzi monene, mpe nkembo na ye engengisaki mokili. **2** Agangaki na mongongo makasi: « Ekweyi! Ekweyi! Babiloni monene ekweyi penza! Ekomi ndako ya milimo mabe, ebombamelo ya milimo nyonso ya mbindo, ya bandeke ya mbindo mpe ya banyama ya nkele. **3** Pamba te bikolo nyonso emelaki vino ya kanda ya kindumba na yango. Bakonzi ya mokili basalaki ekobo elongo na Babiloni, mpe bozwi ya bato ya mokili, oyo basalaka mombongo, emataki makasi mpo na monzele na yango, oyo elekaki ndelo. » **4** Bongo nayokaki mongongo mosusu koloba wuta na likolo: « Bino bato na ngai, bobima longwa na Babiloni mpo ete bosangana te na masumu na yango, mpe mpo ete bozwa te bitumbu oyo ekokweyela yango. **5** Pamba te masumu na yango esali mipiku kino na likolo, mpe Nzambe akanisi lisusu misala na yango nyonso ya mabe. **6** Bosala yango ndenge kaka yango esalaki bato mosusu, bozongisela yango mbala mibale mabe oyo esalaki bino. Kati na kopo oyo ezalaki kosalela mpo na komelisa bamosusu masanga, botia masanga oyo ezali makasi mbala mibale koleka. **7** Bonyokola mpe bosala yango mabe makasi ndenge kaka emipesaki na nkembo mpe na lokumu. Pamba te emikumisaka kati na motema na yango: ‹ Navandi lokola mwasi mokonzi, nakufisa mobali te mpe nakotikala kosala matanga ata mokolo moko te. › **8** Yango wana, bitumbu nyonso ekokweyela yango na mokolo moko: kufa, matanga mpe nzala. Ekozikisama na moto, pamba te Nzambe oyo apesi yango etumbu azali Nkolo-Na-Nguya. **9** Tango bakonzi ya mokili, oyo bakabolaki elongo na yango bomoi na yango ya kindumba mpe ya bisengo, bakomona molinga ya engumba oyo etumbami, bakolela mpe bakoyoka mawa na tina na yango. **10** Mpo na somo ya minyoko na yango, bakotelema na mosika mpe bakoganga: ‹ Mawa! Mawa na yo, engumba monene! Mawa na yo, Babiloni, engumba ya nguya! Kobebisama na yo ezwi kaka ngonga moko pamba! › **11** Bongo bato ya mombongo ya mokili bakolela mpe bakosala matanga na tina na yango, pamba te moko te akosomba lisusu biloko na yango: **12** wolo, palata, mabanga ya talo, mayaka, bilamba ya lino ya kitoko, bilamba ya motane ya pete, bilamba ya swa, bilamba ya motane makasi, banzete na bango ya solo kitoko, biloko na bango oyo basala na pembe ya nzoko, biloko nyonso oyo basala na banzete ya talo, na bronze, na bibende mpe na mabanga kitoko oyo babengaka marbre; **13** eteni ya poso ya nzete oyo epesaka solo kitoko, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, malasi, mire, ansa, vino, mafuta, farine, ble, bangombe, bameme, bampunda, bashar, bawumbu mpe milimo ya bato. **14** Bakoloba: ‹ Biloko oyo ozalaki kolinga mingi ekimi yo mosika; biloko nyonso oyo ezalaki kosala lolendo mpe lofundu na yo ebebi, ekotikala kozwama lisusu te! › **15** Bato ya mombongo oyo bamonaki bomengo komata mpo ete bazalaki kotekela engumba yango biloko na bango, bakotelema na mosika mpo na somo ya pasi oyo ekokweyela yango. Bakolela mpe bakosala matanga. **16** Bakoloba: ‹ Mawa! Mawa na yo, engumba monene, yo oyo ozalaki kolata bilamba ya lino ya kitoko, bilamba ya motane makasi, babiju ya wolo, mabanga ya talo, mpe mayaka! **17** Kaka na ngonga moko, bomengo nyonso esili! › Batambolisi nyonso ya bamasuwa, bato nyonso oyo basalaka mibembo na bamasuwa, bato oyo basalaka kati na bamasuwa mpe ba-oyo basalaka mombongo na nzela ya mayi, bakotelema na mosika. **18** Wana bakomona molinga komata longwa na engumba oyo etumbami, bakoganga: ‹ Engumba nini ekokanaki na engumba monene oyo? › **19** Bakobwaka putulu na mito na bango, bakolela, bakosala matanga mpe bakoganga makasi: ‹ Mawa! Mawa na yo, engumba monene epai wapi bato nyonso oyo bazalaki na bamasuwa na likolo ya ebale monene bakomaki bazwi mpo na bomengo na yo! Na ngonga moko kaka, obebisami! › **20** Likolo, sepela

na libebi na yango! Bino mpe basantu, bosepela! Bino bantoma mpe basakoli, bosepela mpe lokola! Pamba te Nzambe alongisi bino awa akateli yango etumbu. » **21** Bongo anjelu moko ya nguya akamataki libanga moko oyo ezalaki lokola libanga oyo basalelaka mpo na konika ble, abwakaki yango na ebale monene mpe alobaki: « Babiloni, engumba monene, ekobwakama ndenge wana, kaka na makasi moko wana, mpe ekomonana lisusu te. **22** Mindule ya babeti mandanda mpe ya bayembi, ya babeti piololo mpe babeti kelelo, ekoyokana lisusu te kati na yo. Bato ya misala ya maboko ya ndenge na ndenge bakomonana lisusu te kati na yo. Makelele ya mabanga minene oyo banikelaka ble ekoyokana lisusu te kati na yo. **23** Mwinda ekopela lisusu te kati na yo, mpe mongongo ya mobali mpe mwasi oyo bawuti kobalana ekoyokana lisusu te kati na yo. Makambo wana nyonso ekosalema, pamba te bato na yo ya mombongo bazalaki bato na nguya ya mokili. Okosaki bato ya bikolo nyonso na nzela ya maji na yo. **24** Kati na yo, emonanaki makila ya basakoli, ya basantu mpe ya bato nyonso oyo babomamaki na mokili. »

19 Sima na makambo wana, nayokaki lokola makelele ya bato ebele koganga kuna na Lola: « Aleluya! Lobiko, nkembo mpe nguya ezali ya Nzambe na biso, **2** pamba te akataka makambo na bosolo mpe na bosembo; apesi etumbu epai ya mwasi ya ndumba monene oyo azalaki kobebisa mokili na nzela ya kindumba na ye, mpe azongisi mabe na mabe mpo na makila ya bawumbu na Ye. » **3** Bagangaki na mbala ya mibale: « Aleluya! Pamba te molinga kowuta na mwasi ya ndumba monene ezali komata na likolo mpo na libela na libela! » **(aiōn g165)** **4** Bampaka tuku mibale na minei mpe bikelamu minei ya bomoi bafukamaki mpe bagumbamelaki Nzambe oyo avandaka na Kiti ya Bokonzi, mpe bagangaki: « Amen! Aleluya! » **5** Bongo mongongo moko ebimaki wuta na Kiti ya Bokonzi mpe elobaki: « Bokumisa Nzambe na biso; bino bawumbu na Ye nyonso, bino oyo botosaka Ye, mikolo mpe bana mike! » **6** Bongo nayokaki makelele moko lokola makelele ya bato ebele, lokola makelele ya bibale minene, mpe lokola lokito ya kake makasi; ezalaki koganga: « Aleluya! Pamba te Yawe na biso, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, atalisi bokonzi na Ye. **7** Tika ete tosepela, totonda na esengo mpe topesa Ye nkembo! Pamba te tango ya feti ya libala ya Mpate ekoki. Mwasi mobandami na Ye ya libala asili komibongisa. **8** Elamba ya lino ya kitoko oyo ezali kongenga epesameli ye mpo ete alata yango. » Elamba ya lino ya peto ezali misala ya bosembo ya basantu. **9** Bongo anjelu alobaki na ngai: « Koma: ‹ Esengo na bato oyo babengami na feti ya libala ya Mpate! › » Alobaki lisusu: « Ezali maloba ya solo ya Nzambe. » **10** Bongo nafukamaki na makolo ya anjelu mpo na kogumbamela ye, kasi alobaki na ngai: « Kosala bongo te! Nazali moninga na yo ya mosala mpe ya bandeko na yo, oyo babatelaka litatoli ya Yesu. Fukamela nde Nzambe! Pamba te ezali litatoli ya Yesu nde molimo ya lisakoli. » **11** Bongo namonaki Lola efungwami, mpe mpunda moko ya pembe ezalaki liboso na ngai. Kombo ya motambolisi ya mpunda yango ezali: « Sembo mpe Solo. » Akataka makambo mpe abundaka bitumba na bosembo. **12** Miso na Ye ezali lokola moto oyo ezali kopela; mpe na moto na Ye, ezali na mitole ebele. Bakoma kombo moko na nzoto na Ye, kombo oyo Ye moko kaka nde ayebi. **13** Alati nzambala bazindisa na makila; kombo na Ye ezali: « Liloba na Nzambe. » **14** Mampinga ya Lola ezalaki kolanda Ye na likolo ya bampunda ya pembe; balataki bilamba ya lino ya kitoko, ya pembe mpe ya peto. **15** Mopanga moko ya minu ezalaki kobima na monoko na Ye mpo na kobeta bikolo. Akokamba yango na lingenda ya ebende mpe akonika bambuma ya vino kati na ekamolelo ya vino ya kanda monene ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. **16** Na nzambala mpe na mopende na Ye, bakoma kombo: « Mokonzi ya Bakonzi mpe Nkolo ya bankolo. » **17** Bongo namonaki anjelu moko atelemi kati na moyi; azalaki koloba na mongongo makasi epai ya bandeke nyonso oyo ezalaki kopumbwa na likolo makasi: « Boya, bosangana mpo na feti monene ya Nzambe, **18** mpo ete bolia misuni ya bakonzi, ya bakonzi ya mampinga, ya bilombe, ya bampunda elongo na batambolisi na yango mpe ya bato nyonso: bawumbu to bansomi, bato minene to bato pamba. » **19** Bongo namonaki nyama mpe bakonzi ya mokili elongo na mampinga na bango kosangana mpo na kobundisa Motambolisi ya mpunda mpe mampinga na Ye. **20** Kasi nyama ekangamaki elongo na mosakoli ya lokuta oyo azalaki kosala bikamwa na kombo ya nyama. Na nzela ya bikamwa yango, akosaki bato oyo batiamaki elembo ya nyama mpe bagumbamelaki ekeko na yango. Bango mibale: nyama mpe mosakoli ya lokuta, babwakamaki ya bomoi kati na liziba ya moto mpe ya sofolo. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** Bongo mopanga oyo ebimaki na monoko ya Motambolisi ya mpunda ebomaki bato oyo batikalaki, mpe bandeke nyonso etondaki na kolia misuni ya bibembe na bango.

20 Bongo namonaki anjelu moko kokita wuta na Lola; asimbaki na loboko na ye fungola ya libulu ya monene mpe ya molili makasi mpe monyololo moko ya monene. **(Abyssos g12)** **2** Akamataki dalagona, nyoka wana ya kala oyo azali zabolo to Satana; akangaki ye monyololo mpo na mibu nkoto moko. **3** Anjelu abwakaki ye kati na libulu

wana ya monene mpe ya molili makasi; akangaki yango mpe abetaki kashe na likolo na yango mpo ete akosa lisusu bikolo te kino tango mibu nkoto moko ekokoka. Sima na yango, bakotika ye mpo na mwa tango moke. **(Abyssos g12)** **4** Bongo namonaki bakiti ya bokonzi. Bato oyo bavandaki na bakiti yango bapesamelaki bokonzi ya kosambisa. Namonaki mpe milimo ya bato oyo bakataki bango mito mpo na litatoli na bango na tina na Yesu mpe na tina na Liloba na Nzambe, mpo ete bagumbamelaki te nyama mpe ekeko na yango mpe batiamaki te elembo na yango na bambunzu mpe na maboko na bango. Bazongaki na bomoi mpe bakonzaki elongo na Klisto mibu nkoto moko. **5** Bato mosusu oyo bakufaki bazongaki na bomoi te liboso ete mibu nkoto moko esila. Yango nde lisekwa ya liboso. **6** Bato oyo bakosekwa na lisekwa ya liboso bazali bato ya esengo mpe basantu! Kufa ya mibale ezali na bokonzi te epai na bango, kasi bakozala Banganga-Nzambe ya Nzambe mpe ya Klisto, mpe bakokonza elongo na Ye mibu nkoto moko. **7** Tango mibu wana nkoto moko ekosila, bakobimisa Satana wuta na boloko na ye, **8** mpe akokende kokosa bikolo ya bangambo nyonso minei ya mokili mobimba, elingi koloba Gogi mpe Magogi. Akosangisa bango mpo na bitumba. Motango na bango ekozala lokola zelo ya ebale monene oyo bakoki kotanga te. **9** Bapanzanaki na mokili mobimba, bazingelaki molako ya basantu mpe engumba oyo Nzambe alingaka. Kasi moto ekitaki longwa na likolo mpe ezikisaki bango. **10** Bongo Satana oyo azalaki kokosa bango abwakamaki na liziba ya moto mpe ya sofolo, epai wapi nyama mpe mosakoli ya lokuta babwakamaki. Bakonyokolama kuna seko na seko, butu mpe moyi. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442)** **11** Bongo namonaki Kiti monene ya Bokonzi, ya langi ya pembe elongo na Ye oyo avandaki na Kiti yango. Likolo mpe mabele ekimaki mosika na Ye mpe emonanaki lisusu te. **12** Namonaki lisusu bakufi, bato minene mpe bato pamba batelemi liboso ya Kiti ya Bokonzi. Babuku efungolamaki. Mpe buku mosusu efungolamaki, yango nde buku ya bomoi. Bongo bakufi basambisamaki kolanda misala na bango ndenge ekomama kati na babuku. **13** Ebale monene esanzaki bakufi oyo bazalaki kati na yango; kufa elongo na mboka ya bakufi esanzaki mpe bakufi oyo bazalaki kati na yango. Mpe bato nyonso basambisamaki, moto na moto kolanda misala na ye. **(Hadēs g86)** **14** Bongo kufa mpe mboka ya bakufi ebwakamaki kati na liziba ya moto. Liziba ya moto ezali kufa ya mibale. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442)** **15** Moto nyonso oyo kombo na ye ekomamaki te kati na buku ya bomoi abwakamaki kati na liziba ya moto. **(Limnē Pyr g3041 g4442)**

21 Bongo namonaki Likolo ya sika mpe mabele ya sika, pamba te Likolo ya liboso mpe mabele ya liboso elimwaki, mpe ebale monene ezalaki lisusu te. **2** Namonaki engumba ya bule, Yelusalemi ya sika, kokita wuta na Lola epai ya Nzambe. Ebongisamaki lokola mwasi mobandami ya libala oyo asali monzele mpo na mobali na ye. **3** Nayokaki mongongo moko ya monene kobima wuta na Kiti ya Bokonzi mpe ezalaki koloba: « Botala, Nzambe atie evandelo na Ye kati na bato mpe akovanda elongo na bango. Bakozala bato na Ye, Ye moko Nzambe akozala elongo na bango mpe akozala Nzambe na bango. **4** Akopangusa mpinzoli nyonso na miso na bango. Kufa, matanga, kolela to pasi ekozala lisusu te, pamba te makambo ya kala esili koleka. » **5** Bongo Ye oyo avandaki na Kiti ya Bokonzi alobaki: « Nazali kokomisa biloko nyonso ya sika. » Alobaki lisusu: « Koma makambo oyo, pamba te maloba oyo ezali penza ya solo mpe ebongi na kotiela yango motema. » **6** Alobaki na ngai lisusu: « Ekokisami. Nazali Alifa mpe Omega, Ebandeli mpe Suka. Na moto oyo azali na posa ya mayi, nakopesa mayi ya ofele wuta na etima ya mayi ya bomoi. **7** Yango nde ekozala libula ya moto oyo akolonga. Nakozala Nzambe na ye, mpe ye akozala mwana na Ngai. **8** Kasi bato oyo batepaka-tepaka na kondima na bango, bato oyo bazangi kondima, bato oyo basalaka makambo ya soni, babomi, bandumba, bato ya maji, basambeli bikeko, mpe bato nyonso ya lokuta, bakobwakama kati na liziba ya moto mpe ya sofolo: yango nde kufa ya mibale. » **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **9** Moko kati na ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakopo sambo etonda na bitumbu sambo ya suka ayaki mpe alobaki na ngai: « Yaka, nakolakisa yo mwasi mobandami ya libala, mwasi ya Mpate. » **10** Bongo kati na Molimo, amemaki ngai na likolo ya ngomba moko ya monene mpe ya molayi; alakisaki ngai Yelusalemi, engumba ya bule, oyo ezalaki kokita wuta na Lola epai ya Nzambe. **11** Ezalaki kongenga na nkembo ya Nzambe, mpe kongenga na yango ezalaki lokola kongenga ya libanga ya talo makasi, lokola jasipe oyo emonisaka lokola krisitali. **12** Engumba yango ezalaki na mir moko ya molayi mpe emata na bosanda, mpe ezalaki na bikuke zomi na mibale, mpe na ba-anjelu zomi na mibale na bikuke yango. Bakombo ya mabota zomi na mibale ya Isalaele ezalaki ya kokomama na bikuke yango. **13** Bikuke misato ezalaki na ngambo ya este, misato na ngambo ya nor, misato na ngambo ya sude, mpe misato na ngambo ya weste. **14** Mir ya engumba yango etongamaki likolo ya miboko zomi na mibale, mpe bakombo ya bantoma zomi na mibale ya Mpate ezalaki ya kokomama na likolo na yango. **15** Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai asimbaki

lokola emekelo molayi lingenda basala na wolo, mpo na komeka molayi ya engumba, ya bikuke na yango mpe ya mir na yango. **16** Bangambo nyonso minei ya engumba yango ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse. Anjelu asalelaki lingenda na ye mpo na komeka molayi ya engumba: ezalaki na bakilometele pene nkoto mibale na nkama mibale na molayi, na mokuse mpe na bosanda. **17** Anjelu amekaki mpe kovimba ya mir kolanda ndenge bato basalaka: ezalaki na bametele pene tuku motoba na mitano. **18** Mir yango etongamaki na jasipe, mpe engumba ezalaki ya wolo oyo basangisa na eloko mosusu te, peto lokola talatala. **19** Babambaki mabanga ya talo ya ndenge na ndenge na miboko ya mir ya engumba yango: babambaki jasipe na moboko ya liboso, safiri na moboko ya mibale, shalisedwane na moboko ya misato, emerode na moboko ya minei, **20** saridwane na moboko ya mitano, korinaline na moboko ya motoba, krizolite na moboko ya sambo, berili na moboko ya mwambe, topaze na moboko ya libwa, krizopraze na moboko ya zomi, tirikwaze na moboko ya zomi na moko, mpe ametisite na moboko ya zomi na mibale. **21** Bikuke wana zomi na mibale ezalaki lokola mayaka zomi na mibale; ekuke moko na moko esalemaki na liyaka moko. Balabala monene ya engumba yango ezalaki ya wolo oyo basangisa na eloko mosusu te, peto lokola talatala. **22** Namonaki ata tempelo moko te kati na engumba, pamba te Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso mpe Mpate nde bazali Tempelo na yango. **23** Engumba yango ezali na posa te ya moyi to ya sanza mpo na kongengisa yango, pamba te engengisamaka na nkembo ya Nzambe; bongo Mpate azali mwinda na yango. **24** Bikolo ekotambola na pole na yango, mpe bakonzi ya mokili bakomema nkembo na bango kati na engumba. **25** Bikuke ya engumba yango ekobanda kokangama te mokolo mobimba, pamba te butu ekozala kuna te. **26** Bakomemela engumba yango nkembo mpe lokumu ya bikolo. **27** Eloko moko te ya mbindo ekokota kuna, mpe moto moko te oyo asalaka makambo ya nkele mpe alobaka lokuta akokota kuna; kaka ba-oyo bakombo na bango ekomama kati na buku ya bomoi ya Mpate nde bakokota kuna.

22 Bongo anjelu alakisaki ngai ebale ya mayi ya bomoi; ezalaki kongenga lokola talatala mpe ezalaki kobima wuta na Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe ya Mpate. **2** Ezalaki kotiola na kati-kati ya balabala monene ya engumba. Na esika oyo ebale ekabwanaki na biteni mibale, ezalaki na nzete ya bomoi oyo ebotaka bambuma mbala zomi na mibale na mobu, elingi koloba ete ebotaka bambuma sanza na sanza; mpe makasa na yango ebikisaka bikolo. **3** Elakeli mabe ekozala lisusu te. Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe ya Mpate ekozala kati na engumba, mpe bawumbu na Ye bakosalela Ye. **4** Bakomona elongi na Ye, mpe Kombo na Ye ekokomama na bambunzu na bango. **5** Butu ekozala lisusu te. Bakozala na posa te ya pole ya mwinda to ya moyi, pamba te Nkolo Nzambe akongengisa bango na pole na Ye. Mpe bakokonza seko na seko. **(aiōn g165)** **6** Anjelu alobaki na ngai: « Maloba oyo ezali ya solo mpe ebongi na kotiela yango motema. Nkolo, Nzambe ya milimo ya basakoli, atindaki anjelu na Ye mpo na kolakisa na basali na Ye makambo oyo esengeli kosalema kala mingi te. » **7** Yoka! Nazali koya kala mingi te. Esengo na moto oyo abatelaka maloba ya masakoli oyo ekomama kati na buku oyo. **8** Ngai Yoane, nayokaki mpe namonaki makambo oyo. Mpe tango nayokaki mpe namonaki yango, nafukamaki na makolo ya anjelu oyo alakisaki ngai yango mpo na kogumbamela ye. **9** Kasi anjelu alobaki na ngai: « Kosala bongo te! Nazali moninga na yo ya mosala, ya bandeko na yo, basakoli; mpe ya ba-oyo nyonso babatelaka maloba ya buku oyo. Gumbamela nde Nzambe! » **10** Bongo alobaki na ngai lisusu: « Kobomba te maloba ya masakoli ya buku oyo, pamba te tango ekomi pene. **11** Tika ete moto oyo asalaka mabe akoba kosala mabe, tika ete moto oyo azali mbindo akoba kozala mbindo, tika ete moto oyo azali sembo akoba kozala sembo, mpe tika ete moto azali bule akoba kozala bule! » **12** Yoka! Nazali koya kala mingi te! Nakomema elongo na Ngai lifuti mpo na moto na moto kolanda misala na ye. **13** Nazali Alifa mpe Omega, Moto ya liboso mpe Moto ya suka, Ebandeli mpe Suka. **14** Esengo na bato oyo basukolaka bilamba na bango mpo na kozwa ndingisa ya kolia bambuma ya nzete ya bomoi mpe ya koleka na bikuke mpo na kokota na engumba. **15** Kasi bambwa, bato ya maji, bandumba, babomi, basambeli bikeko mpe bato nyonso oyo balingaka mpe basalelaka lokuta, bakozala na libanda ya engumba. **16** Ngai Yesu, natindaki anjelu na Ngai mpo na kotatola bosolo ya makambo oyo kati na Mangomba. Nazali Mosisa mpe mokitani ya Davidi; Monzoto ya tongo, oyo engengaka. **17** Molimo mpe Mwasi mobandami ya libala balobi: — Yaka! Tika ete ye oyo azali koyoka maloba oyo aloba: « Yaka! » Tika ete ye oyo azali na posa ya mayi aya; mpe tika ete ye oyo alingi kozwa mayi ya bomoi azwa yango na ofele. **18** Ngai Yoane, nazali koyebisa moto nyonso oyo azali koyoka maloba ya masakoli ya buku oyo: soki moto abakisi ata likambo moko na likolo ya makambo oyo, Nzambe akobakisela ye bitumbu oyo ekomami kati na buku oyo; **19** mpe soki moto alongoli ata likambo moko na maloba ya masakoli ya buku oyo, Nzambe mpe akolongola ye ndingisa ya kolia bambuma ya nzete ya bomoi mpe ya kokota kati

na Engumba ya Bule, oyo etalisami kati na buku oyo. **20** Motatoli ya makambo oyo alobi: — Iyo, nazali koya kala mingi te. Amen: Nkolo Yesu, yaka! **21** Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu ezala na bino nyonso!

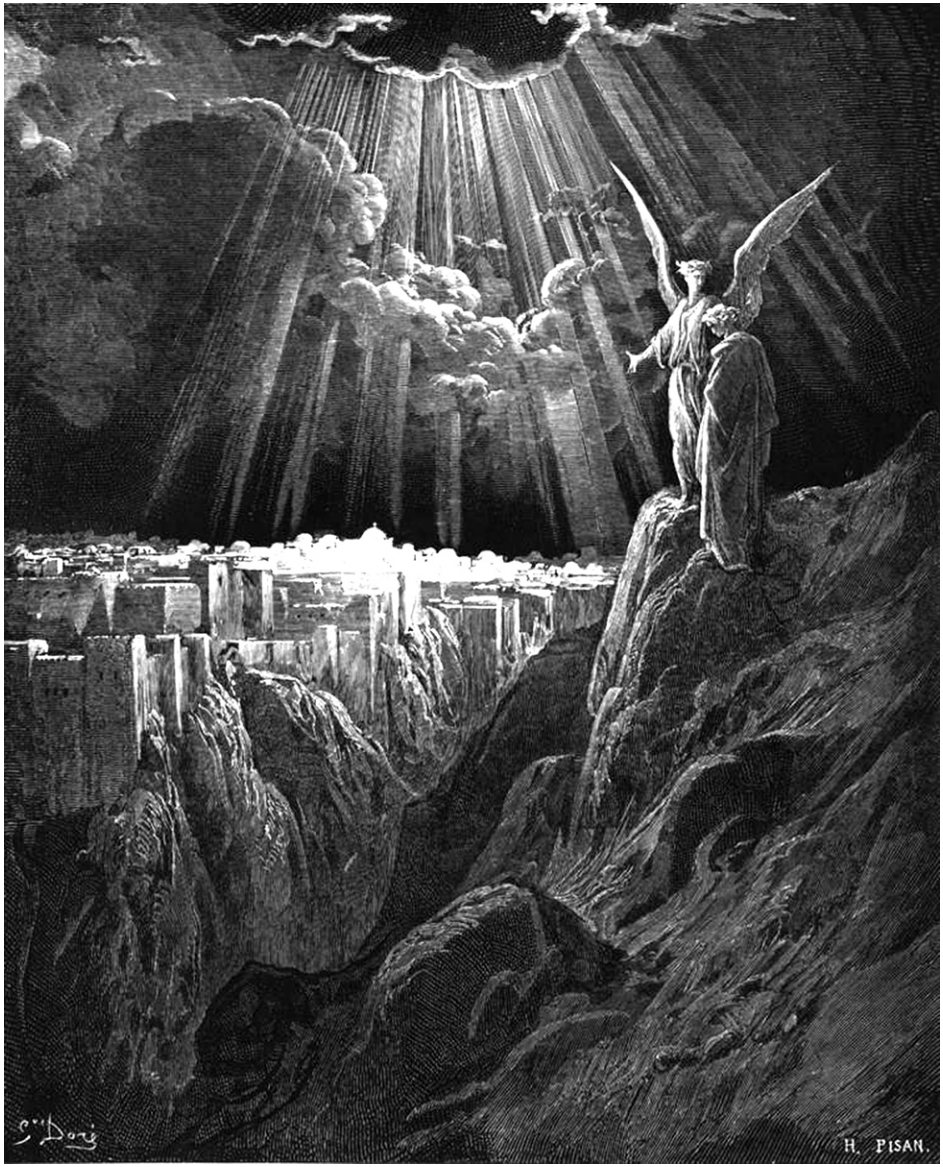

Namonaki engumba ya bule, Yelusalemi ya sika, kokita wuta na Lola epai ya Nzambe. Ebongisamaki lokola mwasi mobandami ya libala oyo asali monzele mpo na mobali na ye. Nayokaki mongongo moko ya monene kobima wuta na Kiti ya Bokonzi mpe ezalaki koloba: « Botala, Nzambe atie evandelo na Ye kati na bato mpe akovanda elongo na bango. Bakozala bato na Ye, Ye moko Nzambe akozala elongo na bango mpe akozala Nzambe na bango.
Emoniseli 21:2-3

Reader's Guide

Lingála at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Lingála at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Lingala---Lingala-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Barome 10:7
Emoniseli 9:1
Emoniseli 9:2
Emoniseli 9:11
Emoniseli 11:7
Emoniseli 17:8
Emoniseli 20:1
Emoniseli 20:3

aïdios

Barome 1:20
Jide 1:6

aiōn

Matayo 12:32
Matayo 13:22
Matayo 13:39
Matayo 13:40
Matayo 13:49
Matayo 21:19
Matayo 24:3
Matayo 28:20
Malako 3:29
Malako 4:19
Malako 10:30
Malako 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yoane 4:14
Yoane 6:51
Yoane 6:58
Yoane 8:35
Yoane 8:51
Yoane 8:52
Yoane 9:32
Yoane 10:28
Yoane 11:26
Yoane 12:34
Yoane 13:8
Yoane 14:16
Misala ya Bantoma 3:21
Misala ya Bantoma 15:18
Barome 1:25
Barome 9:5
Barome 11:36
Barome 12:2
Barome 16:27
1 Bakolinto 1:20
1 Bakolinto 2:6
1 Bakolinto 2:7
1 Bakolinto 2:8
1 Bakolinto 3:18
1 Bakolinto 8:13
1 Bakolinto 10:11
2 Bakolinto 4:4
2 Bakolinto 9:9
2 Bakolinto 11:31
Bagalatia 1:4
Bagalatia 1:5
Ba-Efeso 1:21
Ba-Efeso 2:2
Ba-Efeso 2:7
Ba-Efeso 3:9
Ba-Efeso 3:11
Ba-Efeso 3:21
Ba-Efeso 6:12
Bafilipi 4:20
Bakolose 1:26
1 Timote 1:17
1 Timote 6:17
2 Timote 4:10
2 Timote 4:18
Tito 2:12
Ba-Ebre 1:2
Ba-Ebre 1:8
Ba-Ebre 5:6
Ba-Ebre 6:5
Ba-Ebre 6:20
Ba-Ebre 7:17
Ba-Ebre 7:21
Ba-Ebre 7:24
Ba-Ebre 7:28
Ba-Ebre 9:26
Ba-Ebre 11:3
Ba-Ebre 13:8
Ba-Ebre 13:21
1 Petelo 1:23
1 Petelo 1:25
1 Petelo 4:11
1 Petelo 5:11
2 Petelo 3:18
1 Yoane 2:17
2 Yoane 1:2
Jide 1:13
Jide 1:25
Emoniseli 1:6
Emoniseli 1:18
Emoniseli 4:9
Emoniseli 4:10
Emoniseli 5:13
Emoniseli 7:12
Emoniseli 10:6
Emoniseli 11:15
Emoniseli 14:11
Emoniseli 15:7
Emoniseli 19:3
Emoniseli 20:10
Emoniseli 22:5

aiōnios

Matayo 18:8
Matayo 19:16
Matayo 19:29
Matayo 25:41
Matayo 25:46
Malako 3:29
Malako 10:17
Malako 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yoane 3:15
Yoane 3:16
Yoane 3:36
Yoane 4:14
Yoane 4:36
Yoane 5:24
Yoane 5:39
Yoane 6:27
Yoane 6:40
Yoane 6:47
Yoane 6:54
Yoane 6:68

Yoane 10:28
Yoane 12:25
Yoane 12:50
Yoane 17:2
Yoane 17:3
Misala ya Bantoma 13:46
Misala ya Bantoma 13:48
Barome 2:7
Barome 5:21
Barome 6:22
Barome 6:23
Barome 16:25
Barome 16:26
2 Bakolinto 4:17
2 Bakolinto 4:18
2 Bakolinto 5:1
Bagalatia 6:8
2 Batesalonika 1:9
2 Batesalonika 2:16
1 Timote 1:16
1 Timote 6:12
1 Timote 6:16
2 Timote 1:9
2 Timote 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Filemo 1:15
Ba-Ebre 5:9
Ba-Ebre 6:2
Ba-Ebre 9:12
Ba-Ebre 9:14
Ba-Ebre 9:15
Ba-Ebre 13:20
1 Petelo 5:10
2 Petelo 1:11
1 Yoane 1:2
1 Yoane 2:25
1 Yoane 3:15
1 Yoane 5:11
1 Yoane 5:13
1 Yoane 5:20
Jide 1:7
Jide 1:21
Emoniseli 14:6

eleēsē

Barome 11:32

Geenna

Matayo 5:22
Matayo 5:29
Matayo 5:30
Matayo 10:28
Matayo 18:9
Matayo 23:15
Matayo 23:33
Malako 9:43
Malako 9:45
Malako 9:47
Luka 12:5
Jake 3:6

Hadēs

Matayo 11:23
Matayo 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Misala ya Bantoma 2:27
Misala ya Bantoma 2:31
1 Bakolinto 15:55
Emoniseli 1:18
Emoniseli 6:8
Emoniseli 20:13
Emoniseli 20:14

Limnē Pyr

Emoniseli 19:20
Emoniseli 20:10
Emoniseli 20:14
Emoniseli 20:15
Emoniseli 21:8

Sheol

Ebandeli 37:35
Ebandeli 42:38
Ebandeli 44:29
Ebandeli 44:31
Mitango 16:30
Mitango 16:33
Deteronomi 32:22
1 Samuele 2:6
2 Samuele 22:6
1 Bakonzi 2:6
1 Bakonzi 2:9
Yobo 7:9
Yobo 11:8
Yobo 14:13
Yobo 17:13
Yobo 17:16
Yobo 21:13
Yobo 24:19
Yobo 26:6
Banzembo 6:5
Banzembo 9:17
Banzembo 16:10
Banzembo 18:5
Banzembo 30:3
Banzembo 31:17
Banzembo 49:14
Banzembo 49:15
Banzembo 55:15
Banzembo 86:13
Banzembo 88:3
Banzembo 89:48
Banzembo 116:3
Banzembo 139:8
Banzembo 141:7
Masese 1:12
Masese 5:5
Masese 7:27
Masese 9:18
Masese 15:11
Masese 15:24
Masese 23:14
Masese 27:20
Masese 30:16
Mosakoli 9:10
Loyembo ya Salomo 8:6
Ezayi 5:14
Ezayi 7:11
Ezayi 14:9
Ezayi 14:11
Ezayi 14:15
Ezayi 28:15
Ezayi 28:18
Ezayi 38:10
Ezayi 38:18
Ezayi 57:9
Ezekieli 31:15
Ezekieli 31:16
Ezekieli 31:17
Ezekieli 32:21
Ezekieli 32:27
Oze 13:14
Amosi 9:2
Yona 2:2
Abakuki 2:5

Tartaroō

2 Petelo 2:4

Questioned

None yet noted

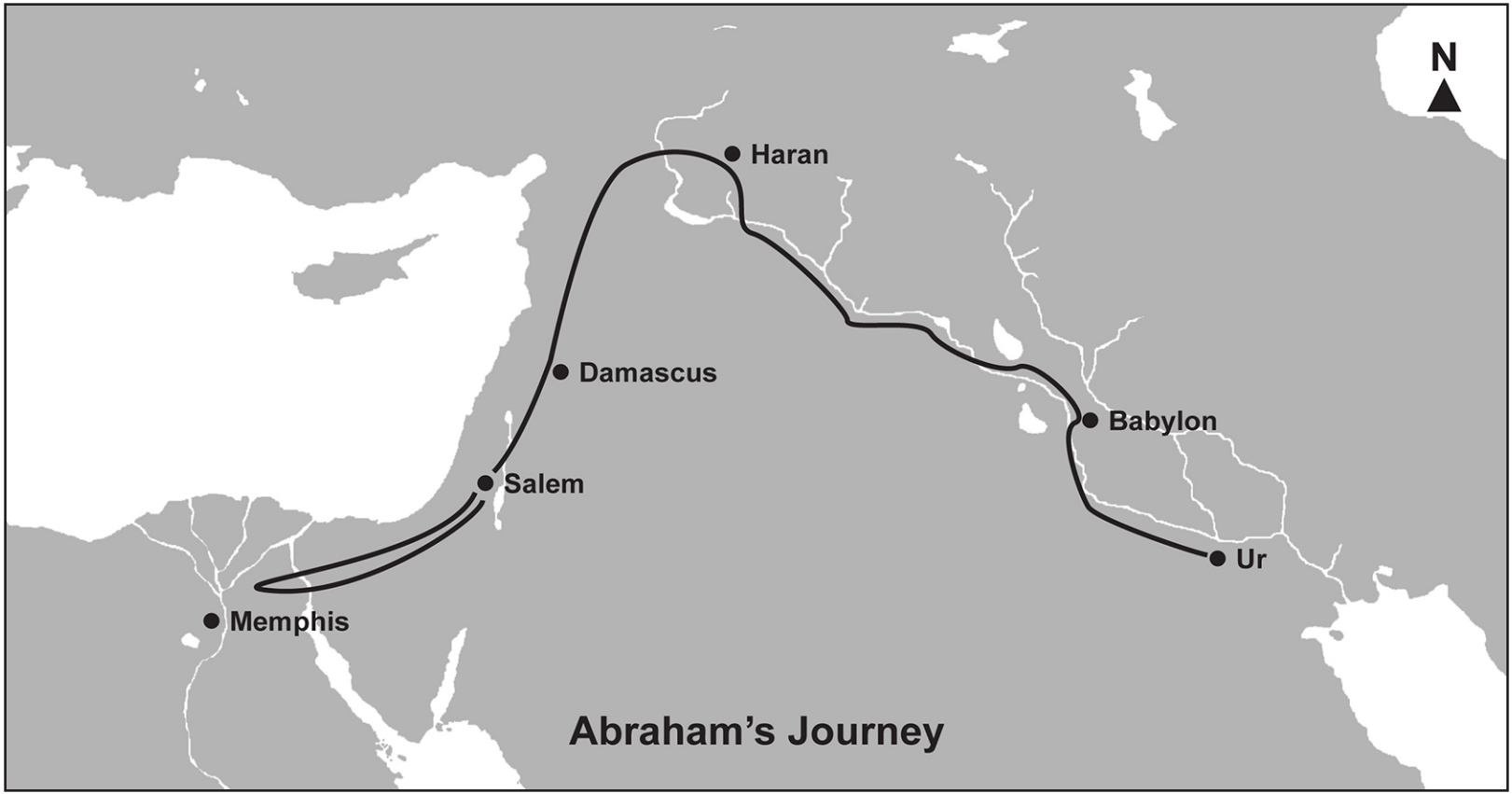

Mpo na kondima, Abrayami atosaki Nzambe oyo abengaki ye mpe atindaki ye kokende na mokili oyo asengelaki kozwa na sima lokola libula. Atosaki mpe akendeki atako ayebaki te epai azalaki kokende. - Ba-Ebre 11:8

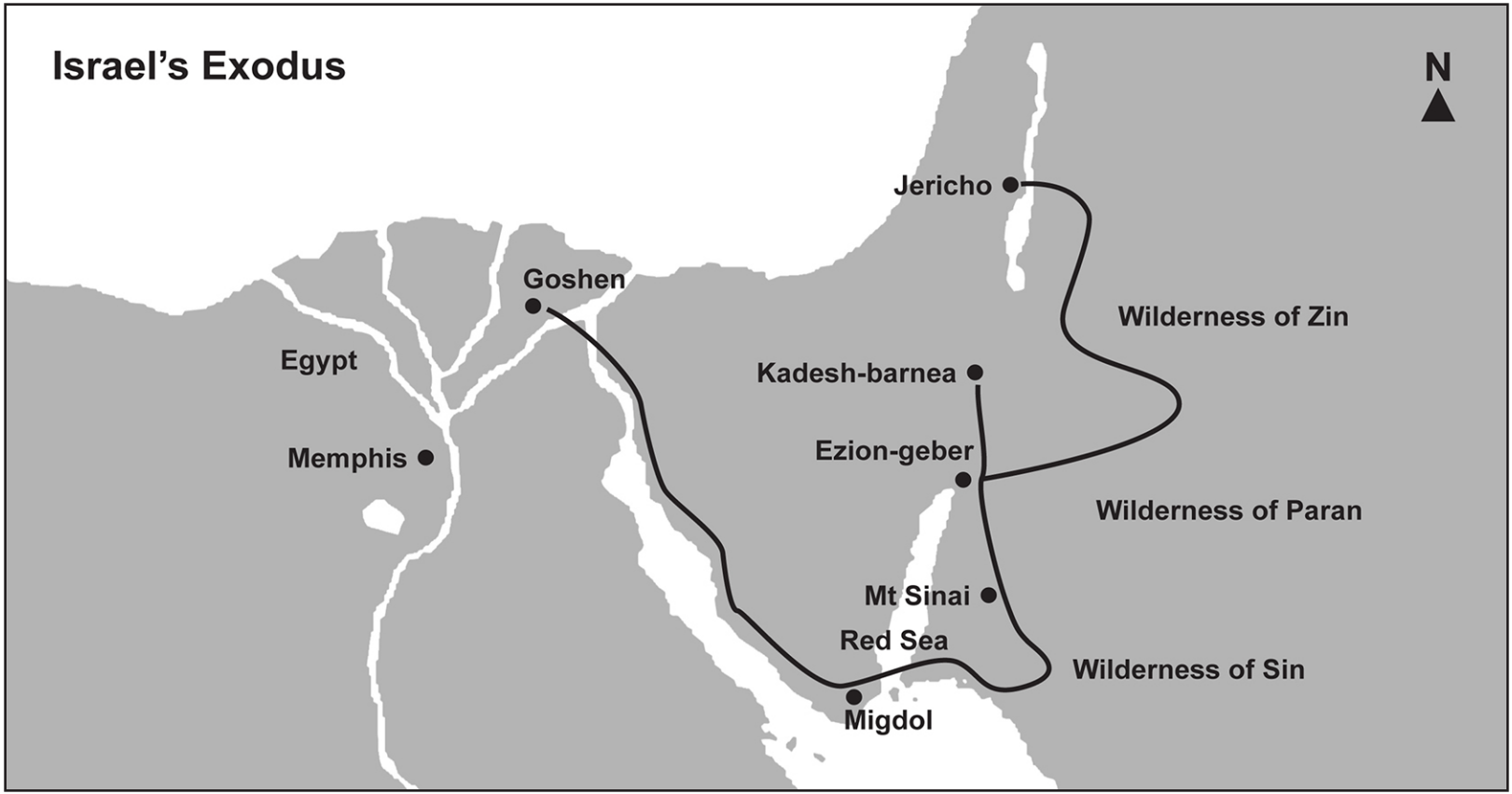

Tango Faraon atikaki bana ya Isalaele kokende, Nzambe amemaki bango te na nzela ya mboka ya Filisitia atako yango nde ezalaki mokuse, pamba te Nzambe amilobelaki: « Soki bakutani na bitumba, bakoyoka mawa na ndenge babimaki na Ejipito mpe bakoluka kozonga kuna. » - Kobima 13:17

Pamba te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye, kasi ayaki nde kosala mpo na bato mpe kopesa bomoi na Ye lokola motuya ya kofuta mpo na kosikola bato ebele. -
Malako 10:45

Polo, mowumbu ya Yesu-Klisto, oyo abengama mpo ete azala ntoma mpe aponama mpo na kosakola Sango Malamu ya Nzambe, - Barome 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us				
How are we sinful?			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin				
Where are we?			**When are we?**						
			Innocence		Fallen				Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise				
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
		Imprisoned		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 20:13 Thalaasa	
		First Beast						Revelation 19:20 Lake of Fire	
		False Prophet							
		Satan						Revelation 20:2 Abyss	
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all				

Destiny

Lingála at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you," John 15:16*. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Bokende, bokomisa bato ya bikolo nyonso bayekoli na Ngai, bobatisa bango na Kombo ya Tata, ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu; - Matayo 28:19